

achetté 12 #

100 fr.

LEXICON MEDICUM CASTELLI.

LEXICON MEDICUM

BARTHOLOMÆI CASTELLI

CURA ET STUDIO

JACOBI PANCRATII BRUNONIS

purgatum & auctum.

ACCESSERUNT

ex *Huic novæ editioni Eruditissimi Viri* Libris

JOANNIS RHODII

In Castelli i Lexicon perutiles, & hoc signo † notatæ Additiones.

Antonii Aumon Doct. Monspell.

PATAVII M. DCC. XXI.

Ex Typographia Seminarii apud Joannem Manfrè

SUPERIORUM PERMISSU.

AD LECTOREM PRÆFATIO.

QUAM feliciter, Divina aspirante Gratia, labor noster difficillimus conscribendi Lexicon Medicum consummatius sub nomine *Castelli Renovati* cesserit, ex his Sole meridiano clarius enitescit, quod non solum Viri in Germania, exterisque locis celeberrimi, deque re Medica optime meriti, gratulationibus prosequi non fuerint dedignati, sed etiam quod insignis Exemplarium, sumtibus Bibliopolæ Norimbergensis, Præstantissimi Domini JOHANNIS DANIELIS TAUBERI, prima Editione Typis expressorum, copia Ejusdem Opera, & Studio intra breve temporis spatium vendita sit, & distracta. Quod ipsum de secunda Editione sollicitum permovit, ut me instantissime rogaret, quo curiosa recensione, & novo Vocabulorum augmento eam exornarem. Profecto tantum abest, ut hactenus me temporis, aut laboris pœnituerit, ut potius DEO OPTIMO MAXIMO gratias habeam, referamque immortales, quod vires corporis, animique concesserit benignissime, quo opus illud haud levis momenti perficere, & bono publico sic litare potuerim. Etenim Ars quoque Medica nunc inter reliquas scientias, Theologiam, & Jurisprudentiam, quæ jam dudum egregiis Vocum Thesauris fuerant exornatæ, caput extollere potest, simile memoriæ adminiculum, & eruditionis veræ subsidium, quo antehac non sine magno eorum, qui Artem illam excolere sibi proposuerunt, incommodo caruerat, consecuta. Equidem Clarissimi quondam Viri, inter quos Anutium Foesium, Johannem Gorræum, Bartholomæum Castellum, e Medicis Hippocratico-Galenicis, & e Chemiatris Martinum Rulandum, Gerardum Dornæum, Leonardum Turneiserum, Guilielmum Jonstonum, cum laude nominasse sufficiat, in vocabulis Græcis, Latinis, & Spagyricis explicandis magnam impenderant operam; minime tamen quicquam illorum encomio derogabit, etiamsi laborem Eorundem mancum, hodieque insufficientem ἀπαθῶς judicaverimus. Quot, quæso, accesserunt intra paucorum annorum periodos Nomina in singulis Medicinæ partibus noviter excogitata, quæ illi vel penitus ignorarunt, vel diversam significationem non attenderunt? Quid? quod egometipse expertus reapse veritatem sententiæ, a Pergameno principe Lib. 2. de Comp. Medic. secund. loca, Cap. 1. propositæ; *Difficile est, hominem existentem non peccare in multis, vel penitus ignorando, vel male judicando, vel negligentius conscribendo*, hactenus quamplurima collegerim Vocabula partim in priori Editione prorsus omissa, partim in novissimis Authoribus, quorum scripta legendi facultas mihi per alias occupationes concessa fuit, reperta, ut eo minus detrectare potuerim iteratam, & cum insigni quamplurimorum Vocabulorum augmento exornatam recensionem, præsertim cum denuo me instigaverint Viri celebratissimi, e quibus recentissimum ἰατρικωτάτου D. D. GEORGII FRANCI, in Illustri Heidelbergensi Univers. Prof. P. Vicecancellarii, aliquot S. R. I. Elector. & Princ. Archiatri, Acad. S. R. I. Curiosor. & Italiæ Recuperat. Collegæ, Fautoris, & Amici exoptatissimi, producere sufficiat Testimonium, non ita pridem cum Encomii quidem excessu, quod lubentissime tamen declino, tenuitatis meæ haud immemor, præscribentis: *Vel publico nomine Tibi exsolvo gratias pro eruditissimo illo tuo Lexico*

Me-

Medico, quo utilior liber, ut verum ingenue fatear, lucem hactenus non aspexit; qui omnium non solum Tironum, sed & Magistrorum teratur manibus, quod ipsum quoque effecit, ut Exemplarium raritas desiderium novæ editionis, & forte etiam auctioris pariat. Ex Te ergo liceat resciscere, an proxime novam Ejusdem speremus editionem, cui felicissimam adprecor Lucinam, &c. Accipies igitur, Lector candide, Lexicon Medicum, priore multis modis instructius, & curatius, nec propterea ægre feras, aut nobis succenseas, quod prior Editio, quam tibi comparasti, reddatur supervacanea; siquidem nullus dubito, quin fructus, quem ex usu illius per hoc quadriennium percepisti, satis superque exiguos illos sumtus compensarit. Interea gratitudinis, & honoris ergo haud plane mihi reticenda est gratissima opera *Viri Ampliss. & Excell. Dn. Danielis Guilielmi Molleri, in hoc Lyceo Norico Histor. & Metaphys. Profess. Publ. celeberrimi*, Dn. Collegæ, & Affinis honoratissimi, qui ex uberrimo locorum Communium Gazophylacio suo hanc Editionem quampluribus vocabulis locupletando mihi profuit. Porro quoque admonendus es, L. Amice, me editiones Authorum, quorum folia, vel paginas allegavi, novissimas, si earum copia mihi facta fuit, adhibuisse. Ita loca *Hippocratis* adducta sunt juxta editionem solertissimi *Johannis Antonidis van der Linden Lugduni Batavor.* 1665. ut numerus major, & minor fuerint observati, exceptis illis libris, quos *Galenus* Commentariis illustravit, quorum textus eo citavi ordine, qui in *Græca Galeni editione Basiliensi in fol.* 1538. extat. Ita & *Avicennæ* editionem ultimam in folio, nec non *Libavii*, *Hildani*, *Schroderi*, *Bartholini*, aliorumque, in specie *Theatri Chymici sex Volumina Argentorati Annis* 1659. 1660. 1661. Typis vulgatas secutus sum. *Abbreviationes* allegatorum ex Authoribus locorum initialibus saltem literis factas ut intelligas, uno veluti obtutu exhibeo.

Ex Hippocrat.

A. L. & Aq. h. e.	De Aere, Locis, & Aquis.
L. I. H.	Locis in Homine.
R. V. I. A.	Ratione victus in acutis.
M. Mul.	Morbis Mulierum.

Ex Galeno.

U. P.	De Usu Partium.
L. A.	Locis Affectis.
Al. Fac.	Alimentorum Facultatibus.
S. F.	Simplicium Facultatibus.
M. M.	Methodo Medendi.
C. M. S. L.	Compositione Medicamentorum secundum Loca.
C. M. P. G.	Compositione Medicamentorum per genera.
C. 1. 2. 3. &c.	Commentum 1. 2. vel 3. in aliquem Librum Hippocratis.

Ex Aristotele.

H. A.	De Historia Animalium.
P. A.	Partibus Animalium.

Ex Plinio.

H. N.	Historia Naturalis.

Ex Vesalio, & Spigelio.

H. C. F.	De Humani Corporis Fabrica.

Ex Libavio.

S. A. Ch.	Syntagma Arcanorum Chymicorum.

Ex Rolfinkio.

O. & M. M. Sp.	Ordo, & Methodus Medicinæ Specialis.
CH. I. A. F. R.	Chimia in Artis formam redacta.

Ex Lindeno.

S. M.	Selecta Medica.

Ex Francisco de le Boe Sylvio.

Pr. M.	Praxis Medica.
TH. CH.	Theatrum Chymicum.

Ex Dogmatibus Medicinæ Generalis a me editis.

P. C. D. P. Pars, Caput, Dogma, Pagina.

Atque hæc sufficiant. Tuarum erit partium, Candide Lector, erratis, si quæ deprehendes, benevole ignoscere, pro lubitu emendare, conatibus nostris favere, & cuncta dextre interpretari. Vale.

A & Ω

A & Ω.

LEXICON MEDICUM.

NB. *Vocabula, quæ Asterisco * notata sunt, saltem in Castelli Lexico occurrunt, reliqua omnia noviter nunc accesserunt.*

A

α, Inter Literas Omnium primam esse, pueris notissimum. In Sacro N. Testamenti Codice attribui Deo Salvatori nostro, omnibus Christianis perspectum est, & esse debet. Quam significationem Raymundus Lullius transtulit etiam in suam Practicam, applicando ad instrumentum memorativum, uti patet ex Theatr. Chym. Vol. IV. p. 137. Vocatur hæc littera Græcis *Alpha*, cui opponitur *Omega*. Utraque littera exponitur mystice; illa de principio vitæ restitutæ longæ loco perpetuæ: Hæc de vitæ fine a Gerh. Dorneo in Philosophia Chymica Theatr. Ch. Vol. I. p. 469. *A* & *Ab* etiam in principio nominum Medicorum occurrens negationem aliquam importare docuit Zacchias Quæst. Medico-Legal. Lib. 1. Tit. 2. quæst. 10. num. 16. quemadmodum & Græcum α particulam στερητικὴν, h. e. privativam, vel negativam esse Grammaticis constat, & multa in hoc Lexico seqq. nomina satis superque confirmabunt.

Aabam vocatur a Chymicis quibusdam *Plumbum*. Rulandus in Lexic. Chym.

* Abaptiston, ἀβάπτιστον, scil. *Trepanum* (usitatius, quam *Abaptista*, subintelligendo *Terebella*) vide infra *Terebella*.

Abaisir, i. e. *Spodium*, Muller in Lex. M.

Abalienatus idem, quod *Corruptus*. Usurpatur de parte totaliter destructa, & sui remotionem postulante apud Scribon. Larg. ex recensione Jaoh. Rhodii compos. vel num. 227. Dicitur & de sensuum internorum, & externorum corruptione n. 180. Quemadmodum & *Alienari* simpliciter sumitur pro *corrumpi*, apud Cels. l. 5. c. 26. l. 7. c. 16. l. 8. cap. 10. Scrib. n. 20. Vide Rhodii Lexic. Scribon.

Abarnahas terminus Spagyricus, præsertim in negotio transmutationis metallorum, denotans *Lunam plenam Magnesia*, vel ipsam *Magnesiam*, & vocatur *Abarnahas perfectum*: item *Ovum rufum*; in Senioris Zabith filii Hamullis Chymia Th. Ch. Vol. V. p. 205. seq. & 449.

Abartamen, id est, *Plumbum*. Ruland. in Lex.

* Abarticulatio, ἀπάρθρωσις, idem, quod *Dearticulatio*, Gr. διάρθρωσις, i. e. ea naturalis ossium per articulationem conjunctio, quæ evidentem motum habet, ad differentiam *Coarticulationis*, Gr. συνάρθρωσις dictæ, qua indicatur ea ossium naturalis commissio, quæ exiguum, obscurumque, aliquando nullum motum præ se fert, ex Gal. com. 2. in Hipp. de artic. t. 8. Jung. Foes. in Oec. Hipp. p. 69.

Abas, idem, quod *Tinea*, Arab. Saphathum, testimonio P. Sorbait Med. Pract. tr. 6. c. 14. in princ. p. 757. quamvis auctoritatem omiserit.

Abbreviatio, Gr. βράχυνσις, vel βραχυσμός, quid communiter significet, ex aliis Lexicis quoq; constat. Hujusmodi *abbreviationes* in scriptura Medicis esse usitatissimas, patet ex eorum scriptis, præsertim e formulis remediorum. Dicitur & *abbreviatura*. Legatur de his Joh. Theod. Schenk. de præscr. medic. form. p. m. 84. Alias *abbreviatio* quoque usurpatur Spagyrice de *processu* quo-

dam breviori, v. g. *Philosophia Adrop* a Guidone a Monte in descriptione illius. Th. Ch. Vol. VI. p. 557. 568. Jung. Libav. in Apoc. Hermet. part. post. T. II. oper. p. 348.

ABDITUS pro *inditus*, vel *absconditus* accipitur apud Scrib. Larg. n. 132. *abditum* vesica, pro vesicæ inclusum.

* ABDOMEN, ab *abdendo*, communiter idem est, quod *Imus venter*, Gr. γαστὴρ, præsertim Arist. l. 1. hist. an. c. 13. vocatur, qui superius quidem cartilagine ensiformi, ad latera costis spuriis, interius septo transverso, inferius autem ossibus pubis circumscribitur, ac dividitur in partem supremam, quam in specie ἐπιγάστριον, *Epigastrium* nominant, cujus latera sub costis spuriis, & cartilagineis *Hypocondria* dicuntur: in partem mediam, quæ est *Regio umbilicalis*, & περὶ τὸν ὀμφαλὸν, Hipp. 2. aph. 35. cujus latera *Ilia* appellantur: & in partem infimam, seu *Hypogastrium*, ὑπογάστριον, Hipp. ἦτρον d. l. cujus latera *Inguina*, Gr. βουβῶνες vocantur; Ejus vero pars pilosa, αἱ ὑπὸ τὰ αἰδοῖα τριχώσεις, *Pubes* nominatur. Damnavit vocabulum *Abdomen* Casp. Bauhin. in Th. Anat. l. 1. c. 1. sed absque addita ratione, more videlicet judicis, haud dubie respiciens ad loca Plinii l. 2. hist. nat. c. 37. & l. 8. cap. 51. ubi vocab. hoc scrophis, & suibus adjudicavit. Consentit Spigel. l. 1. de H. C. F. c. 5. Verum nihilominus defendi posse auctoritate Celsi l. 4. cap. 1. fin. recte judicavit Joh. Ant. Van der Linden, Med. Physiolog. l. 2. c. 4. art. 1. §. 1. p. 38. quem ibidem de hoc vocabulo prolixius differentem legere, si libet, licet. Strictius quoque aliquando *Abdomen* sumi posse, vel pro parte anteriori imi ventris, vel pro communibus, & propriis membrorum ad stabulum nutritionis, & officinam procreationis spectantium integumentis, vel pro Hypogastrio, & sumine, nolumus præfracte impugnare.

* ABDUCTIO, ἄπαγμα, vel ἀπόκλασμα idem, quod *Abruptio*, est *fractura species*, quę prope articulum per totam ossium crassitudinem fit, ita ut a sese plurimum distent. Quales fracturæ a recentioribus καυληδὸν *caulatim factæ fracturæ* nuncupantur, teste Gal. com. 3. in Hipp. de iis, quę in medicat. fiunt. t. 31. Jung. Foes. Oec. p. 67. *Abducere* etiam pro *bibere* sumptum legitur ap. Scrib. n. 122. notante Rhodio in Lex. Scribon. Alias Musculi *Abductores*, vel *Abducentes* vocantur in Anatomicis, qui a corpore, vel parte vicina, membrum, vel partem semovent. v. g. *Abductores* manuum, digitorum, pedum, &c. vide Barthol. & alios. His opponuntur *Adductores*, vel *Adducentes*, qui admovent.

ABEBAEOS, ἀβέβαιος, Lat. *infirmus*, debilis, *inconstans* dicitur apud Hipp. de signis 2. aph. 37. adde Dieterich. Jatrei Hipp. n. 1.

ABESAMUM est *Lutum Rotæ*. Rul. & Gulielm. Johns. in Lex. Ch.

ABESTUS, idem, quod *Asbestus*, de quo inferius. Videtur Lectio mendosa. Rul. d. loc. Dicitur & *Albesten* ibid.

ABESUM, id est, *Calx viva*. Rul. & Joh. in Lex. Ch.

ABEVACUATIO, ἀποκένωσις, h. e. partialis evacuatio. Vide *Cenosis*.

ABICUM, idem, quod *Cooperatorium*. Rul. & Johns. d. l.

ABIT, vel ABOIT, id est, *Cerussa*, Rul.

ABLACTATIO, ἀπογαλακτισμὸς vocatur, cum fętus a lacte materno depellitur, legitur ap. Hipp. de dentitione, ed. Lind. H. 11. vid. Foes. p. 72.

* ABLATIO, ἀφαίρεσις, triplicem in Medicina habet significationem: prima est Hipp. quando in lib. de flat. III. 13. definivit per additionem, & *ablationem*: additionem eorum, quæ deficiunt: *ablationem* horum, quæ excedunt, & hæc omnes evacuationum, & remotionum species complectitur. In specie tamen usurpavit de subtractione victus 1. aph. 19. de sanguinis e venis remotione, 7. aph. 54. Coac. t. 360. Jung. Foes. d. l. p. 110. Dieter. Jatrei n. 133. Altera est Gal. l. de morb. temp. c. 6. ubi significat *tempus remissionis* post paroxysmum, sive ad integritatem veniat, sive non. Vocatur & *Intervallum*. Vide *Dialeimma*. Tertia est Chymica, denotatque *abstractionem* per partem superiorem, variisque modis perficitur. In siccis, quæ lenius adhærent, detersio fieri potest per pedem leporinum, vel similia, quædam penna, cultellis auferimus: quædam detergimus adstricto panno, vel scopis, iisque setaceis, ferreis, ligneis, &c. Rul. & Johns. in Lex. Est & significatio ἀφαιρέσεως peculiaris ap. Hipp. de dec. orn. V. 12. & *rapinam* notat, sed est extra pomœria artis Medicæ.

* ABLUENTIA vocantur medicamenta, quæ & *abstergentia*, ῥυπτικὰ, καὶ ἀποπλυντικὰ dicuntur, quæ succum mordicationem facientem, præsertim in intestinis, leniendo secum educunt, & mordicationis fiunt medela, Gal. l. 2. de Sim. fac. c. 12. Hæc *adstringentibus* opponuntur l. 1. d. t. c. 37. *Abstergentia*, vel *Detergentia* duorum alias sunt generum: Alia detergunt sordes, quæ saltem sunt in superficie, & hæc proprie *Abluentia* dicuntur: alia, quæ etiam sordes in materia impactas detergunt, quæ rectius *Detergentia* vocantur. Fallop. de Med. purg. simpl. cap. 10. Tom. I. Oper. p. 55.

ABLUTIO, ἀπόνιψις, καταιονησμὸς, alia est *externa*, quæ fit in balneis, sive totius corporis, sive certorum saltem membrorum: alia *interna*, ad quam Veteres magnam copiam seri lactis propinare soliti sunt, cujus meminit Gal. de sal. diæt. t. 18. alia est *Chymica*, quæ est exaltatio crebris

bris infusionibus res immundas *abluens*, & ad puritatem reducens. Estq; vel Imbibitio, vel Cohobatio, Rul. & Joh. in Lex. In negotio transmutationis metallorum, quæ & qualis dicatur *ablutio*, legatur in Oper. Miner. Joh. Isaacci c.26. Th. Ch. Vol. 3. p. 435. quamvis adeo obscure, ut vix queas intelligere, quid velit. Paulo aliter in Rosario abbreviato ibid. p. 654. *Abluere* est inhumare, destillare, & calcinare, Jung. & David Lagnæi Harmon. Chym. Vol. IV. p. 749. seqq. & 764. Pertinet quoque huc *Ablutio Latonis* ænigmatica, & fit per Lac Virginis, h. e. per Mercurium Philosophorum resolutum, seu reductum, qui & Azoth dicitur, & aqua permanens. Libav. Synt. Arcan. Ch. l. 7. c. 8.

ABNELECTEN, id est, *Alumen*. Dicitur & *Asfor*. Rul. in Lex. Ch.

ABOIT, vide *Abit*, i. e. *Cerussa*. Dicitur & *alkarat*. V. idem.

* ABOLITIO *pulsus*, ἀσφυξία. vide *Asphyxia*. *Pulsus*.

ABOMASUM, Barth. *abomasus* ἤνυστρον, vide *Enystron*.

ABOMINATIO, ἀποσιτία, idem significat, quod *Fastidium ciborum*, & differt ab Inappetentia: illud vocabulum usurpavit P. M. de Caldera Tom. II. Oper. p. 105. D. Jung. Joh. Anglicus Ros. Angl. p. m. 328.

* ABORTUS, Aborsus, indiscriminatim accipiuntur, quamvis ex Nonnio Marcello differentiam aliquam ponat Dieterich. in Jatr. n. 202. *Aborsum* dicens fœtus corruptelam, quæ fit in primis mensibus. *Abortum* vero, quæ prope tempus. Casp. Barthius Adverſ. l. 37. c. 15. vix Latinum esse vocab. *Aborsus* judicat. Et cui bono hæc λεπτολογία, Gr. dicitur, ἄμβλωσις, ἐκτρωσμὸς, φθορὰ, ἀποφθορὰ, διαφθορὰ, ἐκβολὴ, ἐξάμβλωσις. Est vero nihil aliud, quam fœtus imperfecti, vel immaturi exclusio a causis internis, vel externis violentis inducta. Plerasque *abortus* causas enumeravit Gal. c. 2. in l. 3. Epid. t. 8. Medicamenta *abortum* promoventia Græcis dicuntur ἀμβλωτικὰ, φθόρια, ἐκβόλια, ἀποφθόρια. An licitum sit talibus uti medicamentis ad provocandum abortum propter aliquem casum, aut vitæ periculum, prolixe ventilavit Casp. Rejes Camp. Elys. quæst. 51. Jungatur & Dieterich. d. l.

* ABRASIO, ξυσματώδης διάθεσις, est superficiaria quædam partium membranarum exulceratio, ita ut quædam secedant ramenta, quemadmodum in specie *abrasionis* in intestinis meminit, ejusque noxam exponit Gal. c. 3. de rat. vict. in ac. t. 33.

* ABRASUM, ἀπόσυρμα, vide *aposyrma*.

ABRIC, id est, *Sulphur*. Dicitur & *Kibit*, *Kibat*. Rul. & Johns.

* ABRUPTIO, vide *abductio*.

* ABSCENDENTIA, sive *quæ abscesserunt*, & ἀφεστεῶτα vocat Hipp. omnia, quæ, cum corpus secundum naturam sese habeat, vel unita aliis partibus sunt, vel congrua: cum præter naturam affectum est, unionem, vel contactum non amplius servant. Ita Hipp. ossa in ulceribus annuis, & chronicis abscedere dixit 6. aph. 45. Huc pertinent etiam Expansa, de quibus suo loco Gal. c. 2. de iis, quæ in medic. t. 25.

* ABSCESSIO, ἀπόστασις, inter alias significationes hanc quoque recipit, quod denotet continuitatis, vel contiguitatis solutionem, quæ fieri solet plerumque in Crisi imperfecta a materia morbifica ad aliam partem vergente, & collecta. Quo pertinent aphor. 31. 32. 74. sect. 4. & 2. prognost. t. 34. 65. Alias vocabulum *abscessio* latius quoque acceptum legitur apud eundem Hip. & Gal. quatenus denotat transitum unius febris in aliam, l. 1. Epid. sect. 2. t. 21. vel omnis generis evacuationes morbis acutis supervenientes, l. 6. Epid. s. 3. t. 39. & l. 1. Epid. s. 2. t. 8. ubi Gal. in com. cum additione appellat ἀπόστασιν κατ' ἔκρυν, *abscessionem cum effluxu*. Plura vide apud Dieterich. Jatr. n. 93. quamvis in eo mihi videatur hallucinatus, dum in Galenum censoria virgula usus est, ideo, quod vocabulo *abscessionis* plane inusitatam, & Hipp. menti adversam significationem attribuerit, c. 4. de R. V. I. A. t. 68. quasi perfectam crisim *apostasis*: *Metastasis* vero imperfectam d. tex. notaret, quod tamen ex ipso commentario evinci nequit. Quin potius mihi videtur Gal. ibid. demonstrare distinctos solutionis modos in morbis acutis contingentes, videlicet 1. per evacuationem manifestam, quæ est crisis perfecta. 2. per *abscessum* ad partem ignobiliorem, ceu imperfectam crisin. 3. per metastasin sive transmutationem in morbum lentum, sive chronicum, minus tamen periculosum, qui successive, causa peccante per loca convenientia educta, solvitur.

* ABSCESSUS, ἀπόστημα, præter illas significationes, quas cum Abscessionis vocabulo communes habet, ut plurimum denotat tumorem præter naturam, cujus materia collecta, vel ob caloris vitalis debilitatem, degenerat in pus, aut in saniem; aut certo quodam *folliculo* & membrana inclusa, vel speciem pultis; ut in *atheromate*: vel mellis, ut in *meliceride*: vel sevi, ut in *steatomate*, præ se fert. Hinc distinctio inter *abscessus sine*, & *cum folliculo* introducta fuit. Interdum etiam in *abscessibus* reperiuntur carbones, testæ, amurca, lutum, lapides, & aliæ id genus corporum proprietates, quæ omnes toto genere sunt præter naturam. Hier. Fabr. ab Aquapend. de Oper. Chir. p. m. 142. Edit. Patav.

* ABSCISSIO, ἀποκοπὴ, quadruplicem habet significationes

gnificationem. I. *Exitum morbi*, qui citra declinationem terminatur vel propter ægrotantium imbecillitatem, vel propter causæ morbificæ vehementiam, & ferociam: quando supra vires existit, quod lethalium morborum est proprium. Gal. l. de tot. morb. temp. c.1. & 5. II. Significat *speciem fracturæ ossis*, quæ & ἀπόθραυσις vocatur, cum ossis pars abscinditur, & detrahitur; vel resectæ alicujus partis mollioris, nervi videlicet, aut tenuis particulæ genæ, aut præputii, ex 6. aph. 19. & 7. aph. 29. Vocatur & ἀποκοπή. Jung. Foes. Oec. p. 74. III. Dicitur *abscissio* de *vocis obscuritate* & interceptione, apud Dios. l. 2. c.146. unde & Cels. *vocem abscissam*, vel suppressam vocavit Scrib. Larg. n. 72. 100. Adde Rhod. in Lex. Scrib. Dicitur & *vocis amputatio* apud Cæl. Aurel. l. 2. de morb. chron. c. 6. IV. *abscissionis* vox etiam sumitur pro *Operatione Chirurgica*, qua pars quædam corrupta, vel alia materia vitiosa instrumento secante rescinditur, apud Hildan. in Centuriis Observationum, aliosque Auctores.

Absconsio, idem, quod *Sinus*, Gr. κόλπος, Latine etiam *Caverna* dicitur, quamvis nonnulli dicant *absconsionem* esse, quod penetrat sub cute, & separatur ab eo cutis: *Cavernam* illud, quod concavat, inflectiturque sub cute, & dilatatur in ea. Illam Græci in specie dicunt ῥακώδη, *lacernosum sinum*, attritæ videlicet vesti, lacernæque similem. Hanc vero ὑπόνομα, *cuniculosum*. Ingrassius in Avic. de Tum. p. n. Tract. 2. c. 1. p. m. 81.

Absorbeo, ἀναπίνω. Vide *Anapimonæ*, *Absorbentia*, ἀναπίνοντα, dicuntur medicamenta, quæ siccitate sua terrestri salia acria, & acida in humoribus corporis humani hærentia imbibunt, unde & *Imbibentia* vocantur. An vero recte Aperientibus annumerentur, uti fecit Dn. D. VValdschmid Instit. l. 5. c. 16. §. 12. aliis ventilandum relinquimus, nobis per accidens talia dicenda esse videntur.

Abstemius proprie significat illum, qui vino abstinet, unde Gr. ἄοινος. An vero etiam lata significatio, quam Blancardus in Lexico suo ipsi tribuit, quod is, qui cibis, & potu a Medico interdictis se abstinet, auctoritate nitatur, nobis non constat.

* Abstergentia, vide *Abluentia*. Recentiores e Cartesianis principiis vim *abstergentem* in asperis, duriusculis, pectinatis, & scopalibus particulis sordes abradendo auferentibus consistere volunt.

Abstinentia, ἀσιτία, νηστεία, dicitur plerunque de cibo, & potu, estque debita alimentorum intermissio, & carentia, quæ duplex esse potest: alia omnimoda, & *totalis*, quæ Gr. etiam λιμοκτονία dicitur Gal. c. 4. de R. V. I. A. t.61. alia *particularis*, quo pertinent *victus tenuissimus*, & *tenuis*, quando æger non nisi quod oportet assumit. Cels. l. 2. c. 16. Rolfink. Ord. & Med. Medic. Comm. l. 14. sect.1. c.6. Dogm. nostra Medicinæ General. part. V. c. 2. dogm. 10. Scrib. Larg. n. 6. Rhod. in Lex. Dicitur & *abstinentia* generaliter de omni re. Scrib. n. 52. & 122.

Abstractitius, vel *abstractivus* nonnullis hodiernis Chymicis vocatur Spiritus e vegetabilibus paratus, quatenus opponitur Spiritibus per fermentationem productis. Et locum habet in illis plantis, quæ multo abundant sale volatili. Ita Spiritus Cocleariæ *abstractivus* melior est eo, qui per fermentationem paratur. Legitur vero hoc vocabulum apud Dan. Ludovici Pharmac. dissert. 1. p. 457.

* Abvacuatio, ἀποκένωσις, denotat *largiorem evacuationem* corpori plus æquo plethorico cacochymico convenientem, quando præsertim palindromia materiæ peccantis urget, ex Gal. art. parv. c. 96. vertente ita Græcum vocabul. Nicol. Leoniceno. Alias Latinum est inusitatum.

Abundantia, Abundans, περίσσωσις, περισσός, vide *Perissos*, *Perissosis*. Significatio etiam ex aliis Lexicis jam nota esse debet.

Abusus, κατάχρησις, quid significet aliunde etiam notum est. *Abusus* rerum non naturalium, ut & Medicamentorum, Chirurgicarumque operationum sunt causæ procatarcticæ morborum. Vide passim Institut. Med.

Abyssus, ἄβυσσος, proprie significat infinitam aquarum congeriem, quæ fundum non habet. Tropice vero etiam pro materia prima accipitur a Guil. Menens. tract. Aurei velleris l. 1. c. 7. in Th. Ch. Vol. V. p. 274. Est & terminus Paracelsistarum mysticus, quo denotatur proximum receptaculum seminalis materiæ cavum, solidum, ut plurimum humidum, quia & semina sunt spiritalia, & humida, propter quæ omnia sunt facta. Libav. in Exam. Philosophor. vivent. Tom. IV. p. 139.

Academia quid significet, aliunde debet constare; Locum videlicet publicum docentium, & discentium Artes nobiliores, & Scientias: *Academia* vero *Paracelsi* dicitur *universa Natura*, per quam DEUS sese cernendum præbet tam potentem, tamque sapientem, modo quæramus eum. Dornæus de Genealog. mineral. c. 7. in Th. Ch. Vol. I. p. 576.

Acæria, ἀκαιρία, aceros, ἄκαιρος, significat *importunitatem*, & *intempestivum*. Vide *Importunitas*.

Acahi est *aqua aluminis*, dicitur & *achabi*; item *Feseol*. Rul. in Lex.

Acaid, est *acetum*, vel *acetosum*. Rul. & Johns. in Lex. Ch.

Acalai, id est, *Sal*. Dicitur & *Alet*. Iidem.

ACALCUM, id est, *Stannum*, Jupiter. Mull. L. M.

* ACAMATOS, ἀκάματος, media est omnium membrorum figura; quasi *sine fatigatione* dixeris, eaque optima. Gal. l. 2. de mot. musc. c. 1. Occurrit & ap. Hipp. c. 1. de fract. t. 16. ubi mendose nonnulli ἄκαμπτος legerunt, animadvertente Foes. Oec. p 15.

ACANOR, *Furnus Philosophorum*. Mull. L. M.

* ACANTHA, ἄκανθα, generaliter significat *spinam* qualemcumque: pressius si sumatur, animalium quorundam, ut Echinorum piscium notat *aculeos*. Hinc piscis quidam *Galeus* ad differentiam aliorum Galeorum vocatur *acanthias*, ἀκανθίας, *aculeatus*, *spinosus*, a duobus aculeis, quos in dorso habet. Rondel. l. 13. de pisc. c. 2. de Galeo vero vide infra in GA. In specie vero *acantha* etiam dicitur *Spina dorsi*, seu potius vertebrarum dorsi processus in id facti, ut violentiam extrinsecus incidentium, & medullæ damnum parantium retundant. Gal. l. 12. de U. P. c. 15. Junge Comm. Casp. Hofm. ad h. l. n. 921. Dicitur alias ῥάχις, vide infra *Rachis*. Derivatio Blancardi ab ἀκὴ, & ἀνθίςημι commentitia, & inepta videtur. Cum ἀνθίςημι jam sit verbum compositum, in nomine vero *acantha* ne vestigium quidem verbi ἵςημι observare licet.

ACANTHABOLOS, ἀκανθάβολος, dicitur Æginet. l. 6. c. 32. instrumentum Chirurgicum pro extrahendis spiculis, spinis piscium, turundis, pilis, &c. quod Celsus *Volsellam* dixit l. 7. c. 30. Ejus delineatio habetur apud Scultetum Arm. Chir. Tab. II. Fig. I. Recurvum quoque aliud *acanthaboli* nomen ad faucium Chirurgiam commodum exhibet idem ex Aquapend. Tab. X. Fig. I.

ACANTHIS, ἀκανθὶς, vide *Carduelis*.

ACARDIOS, ἀκάρδιος, q. d. *Lat. Secors*, *Excors*, qui ignavus, timidus, imbecillisque est; quemadmodum Cor reassumere dicuntur ii, qui ad rem fortem obeundam excitantur. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

ACARI, est animalculum minimum, quod juxta Arist. in cera gignitur. Alii vero tribuunt hoc nomen *Pediculis* sub cute, & cuticula latitantibus, qui *Cirrones*, vel *Cyrones* vulgo dicuntur. Aldrov. l. 5. de Insect. c. 4. Nic. Piso de morb. cogn. & cur. l. 1. c. 4.

ACARNAN, ἀκαρνὰν, ἄχαρνος, ἄχαρνα, *Acarne* est piscis *Orpho* similis ratione carnis: colore vero differt, cum sit albus, squamis argenteis. Carne est candidissima, facile concoquitur, distribuitur, & bonum succum gignit. Rondel. l. 5. de pisc. c. 20. Aldrov. l. 2. h. tit. c. 10.

ACATALEPSIA, ἀκαταληψία, *incertitudinem* in cognoscendo significat: Ejus contrarium κατάληψις. Gal. lib. de sect. c. 5.

ACATASTATOS, ἀκατάστατος, dicitur *Inconstans*, usurpaturque de febribus apud Hipp. quæ nihil certi neque in periodis, neque in urinis retinent, sed semper variant 4. de R. V. I. A. t. 52. De horrore Coac. t. 584. De urina l. 1. prorrhet. com. 1. t. 31. Coac. t. 198. De tempore l. de Humor. VI. 15. De morb. in gen. 3. aph. 8. Junge Foes. Oec. p. 15. Dieter. n. 26.

ACATHARSIA, ἀκαθαρσία, *impuritatem humorum non purgatorum*, sordes, & illuviem significat apud Hipp. l. 3. de morb. II. 2. & III. 3. c. 3. de fract. t. 33. adde Foes. d. l. p. 14.

ACAZDIR, id est, *Stannum*. Dicitur & *Alkain*, *Alomba*. Rul. & Johns. d. l.

ACCATEM, ACCATUM, id est, *Aurichalcum*, Rul. Johns. in Lex.

* ACCESSIO, παροξυσμὸς, est deterius tempus totius in morbis intermittentibus periodi. Frequentius autem apud Latinos in usu est vocabulum *Paroxysmus*, de quo suo loco. Dicitur & *Exacerbatio*. *Accessio* quoque idem ac ἐπισημασία, scil. proprium in febribus intermittentibus invasionis febrilis specificæ symptoma. Vide Rh. in Lex. Scrib. *Accessio* Græce ἀρχὴ, καὶ ἐπισημασία dicitur primi paroxysmi εἰσβολὴ, vel *invasio*, seu tempus illud indivisibile, quo humor morbum faciens, vel fovens moveri incipit. Jonst. Synt. Med. P. II. l. 1. tit. 1. c. 2.

ACCIB, id est, *Plumbum*. Rul. & Johns.

* ACCIDENS, συμβεβηκὸς, in genere notat omne id, quod substantiæ opponitur. Specialiter vero in medicina sumitur pro omni eo, quicquid corporis dispositionem necessario sequitur, sive illud secundum, sive præter naturam fuerit. Aliquando vero, & quidem recte, strictius si accipitur, ea, quæ sanorum dispositionem consequuntur, *Accidentia* vocantur. Gal. lib. 1. Meth. med. c. 9. Unde licet Interpretes Latini etiam de rebus p. n. usi sint vocabulo *accidentis*, in græco tamen textu nunquam occurrit vocab. σύμπτωμα. *Non accidentia* vero Gr. ἀσυμβεβηκότα vocant recentiores Medici ea, quæ non existunt, quamvis existere possent, ut dolore vacare, & hujusmodi. Gal. c. 1. in prognost. Hipp. t. 27.

ACCIPITER, ἱέραξ, vocabulum haud expers æquivocationis. Vel enim significat genus *Avis rapacis*, voracis, acuto visu præditæ, de cujus variis speciebus, usuque in Medicina legatur Ulyss. Aldrov. l. 4. Ornitholog. & l. 5. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. p. 313. Vel significat piscem, ut est ap. Athen. l. 7. c. 38. & l. 8. c. 9. qui etiam *Milvus* dicitur, de quo Rondelet. l. 10. de pisc. c. 8. Aldr. h. t. l. 2. c. 5. Vel in Chirurgicis ita vocatur *fasciæ*, vel deligationis species naso destinata, vel cum duabus, vel tribus fasciis. Gal. de fasc. n. 46. 47. & 53. Reliquæ significationes, videlicet;

quod vir quidam illuſtris, qui primus Cereri templum poſuiſſe fertur ex Antonio Liberali in Metamorph. *Accipitris* nomen habuerit, & quod ſpecies tormentorum bellicorum, quæ hodieque vernacule *Musket*, Ital. *Moſchetti* appellantur, *Accipitris* quoque nomine venerint, non ſunt hujus loci.

* ACCOMMODATUS, οἰκεῖος, dicitur de eo, quod in unoquoque corporis membro, & figura, & colore, & magnitudine optime ſeſe habet. Gal. c. 1. de fract. t. 2. Dieter. n. 605.

* ACCRETIO. Vide *Augumentatio*.

ACCUBITUS dicitur, quando aliquis cum alio in uno lecto concumbit, abſque tamen congreſſu venereo. Et de hoc diſputat Joh. Bapt. de Lanzvveerde in Hiſt. molarum uteri, an virgo, vel vidua ſolo *accubitu* concipere poſſit, c. 21. p. 181.

ACCURATORIA vocatur Lullio Synopſis, vel Epitome de Lapide Philoſophico, in Th. Ch. Vol. III. p. 72.

ACCUSATIO idem, quod *Indicatio*, quatenus denunciare videtur Medico, quid ſibi faciundum ſit juxta Methodum medicinalem. Mich. Gavaſſetius de Indic. cur. c. 4. p. m. 50.

ACEDIA, ἀκηδίη, *incuriam*, neglectionem ſignificat, a κῆδος, cura. Quid vero ſignificet ap. Hipp. l. de gland. VIII. 11. non adeo evidenter liquet. Interpretes reddiderunt per magnum tædium, & moleſtiam. Foeſ. legit. ἀκιδίη, p. 15.

ACEPHALOS, ἀκέφαλος, proprie ſignificat *monſtrum ſine capite*, ſive *capite carens*; Quod vero naturaliter populi tales fuerint, aut hodieque ſint, de quibus ap. Plin. l. 5. H. N. c. 8. & alios, merito hodieque pro fabula habetur Jung. Zachiæ qu. Med. Legal. l. 7. Tit. 1. q. 1. n. 35. De monſtris vero *Acephalis* Obſervationes collectas lege etiam apud Bonett. Medic. Septentrional. Collat. l. 1. ſ. 2. c. 1. p. 15. ſeqq.

ACERATOS, ἀκήρατος, h. e. *incorruptus*, ſincerus, purus. Uſurpatur de humore apud Hipp. l. de Affect. XLVI. 6. Dicitur & ἀκηράσιος, ἀκήρεος, i. e. *incorruptibilis*. Foeſ. p. 16.

* ACERBUS, ϛρυφνός. Vide *Stryphnos*.

ACERIDES, ἀκηρίδες (male ἀγκηρίδες, monente Foeſ. p. 16. C. Hofm. in notis ἀνεκδότοις ad Gal. 3. de iis q. in med. t. 14.) vocarunt *Emplaſtra*, *quæ carent cera*. Tale etiam legitur ap. Gal. 4. d. C. M. P. G. c. 4. fin. Talis eſt compoſitio decantatiſſima, quæ *Emplaſtrum Norimbergenſe*, & Iruſingerianum ab authore vocatur.

ACEROSUS, idem quod *Furfuraceus*, πιτυρίας, Epitheton panis viliſſimi, qui omnium minime nutrit. Dicitur & *Canicaceus* a *canicis*, ſive furfure farinaceo. Jonſton. Synt. Medic. p. 45.

ACESIS, ἄκεσις, idem, quod ἄκος, *medelam*, *curationem* ſignificat. Hipp. de præcept. l. 3. VI. 10. Verbum ἀκέεσθαι, *mederi*, ſanare, quod legitur 1. de fract. t. 34. Hinc & ἀκεστός, *ſanabilis* vocatur, quo aliquoties uſus Hipp. ut & oppoſito ἀνήκεστος, *incurabilis*, 3. de artic. t. 103. Foe. d. l. ἄκεσις, quoque dicitur Medicis ſpecies *Chryſocollæ factitia* ex pueri urina, quæ medicinæ uſibus inſervit. Gorr. in defin. ex Plin. l. 33. c. 5.

ACESTORIS, ἀκεστορὶς dicitur *Medicatrix*. Hipp. l. de flat. l. 8. & contracte ἀκεστρὶς pro *obſtetrice* ponitur l. de Carn. in fin.

* ACETABULUM, κοτύλη, κοτυληδὼν, variis gaudet ſignificationibus. I. & quidem generalius denotat *oſſis cavitatem* alterius oſſis caput profundius excipientem. Gal. de oſſib. in procem. Specialius vero applicatur cavitati, quæ eſt in extrema cervicis ſcapulæ parte, caput brachii excipiens. Gal. c. 1. de artic. t. 21. Gr. ὠμοκοτύλην, h. e. *humeri acetabulum* dici teſtatur Linden. Med. Phyſiol. l. 2. c. 14. §. 52. Huic in inferioribus reſpondet ſinus profundior oſſis coxæ, qui femoris caput globoſum excipit, itidem ſpecialiſſime *Acetabulum*, vel *Cotyle* dictus a Ruffo l. 3. de partib. c. 5. Mundinus in Anat. *pyxidem* appellavit, Papias *vertebram*, quia in ea caput femoris vertitur. Linden. d. l. §. 107. II. *Acetabula Cotyledones*, κοτυληδόνες ab Anatom. veteribus, & recentioribus carneæ moli, vel glanduloſæ, quæ in homine *placentæ uterinæ*, vel *Hepatis uterini* nomine venit, unanimiter attributa ſunt. Quid vero proprie in illa carnea mole vocabulum *Acetabula* denotet, nondum ſatis liquet. Ex Hip. 5. aph. 45. nihil certi determinari poſſe videtur, num ipſam totam placentam, an vero vaſorum umbilicalium inſertionem in illam voluerit intellectam? Gal. in l. de diſſect. matric. c. 10. & aliis in locis ſtatuit *Acetabula* eſſe vaſorum, quæ ad matrices perveniunt, orificia in uteri cavitatem hiantia, quamvis in humano genere potius *Acetabulares eminentias* quaſdam (κοτυληδονοειδεῖς ἐξοχὰς) ſaltem adeſſe ſtatuat, quales etiam recto inteſtino in hæmorrhoidibus eſſe ſolent. Reliquas veterum ſententias collegit Hier. Fabr. ab Aquapend. de form. fœt. cap. 5. Jung. Foeſ. Oec. p. 350. ſeq. Dieterich. Jatr. n. 472. Ex recentioribus Harveus in Additamentis Exercitationum de generat. anim. tit. de *Acetabulis* dixit, eſſe cellulas plurimas exiguæ capacitatis, per carnoſam ſubſtantiam diſperſas, atque albumine, ſive materia mucilaginea refertas, magnitudine ſpongiæ majoris loculamenta non excedentes, inque ſingulas earum totidem vaſorum umbilicalium ramulos tenuiſſimos profunde penetrare, & in iis alimentum fœtui recondi. An quoque in humano genere *Acetabula* vere occurrant, & olim, & hodieque in controverſiam venit, ita, ut ex utraque parte celebres Anatomici, & Medici ſteterint, & adhuc

huc stent, quam litem nostram facere nec loci hujus est, nec instituti concedit ratio. *Acetabulum*, κοτύλη, ὀξύβαφον, ἐμβάφιον quoque *mensuram pharmaceuticam* liquidorum significat: verum & hic de quantitatis certa determinatione discrepantes Authorum sententias videre licet ap. Linden. Select. Med. Exerc. XVI. §. 100. sequ. IV. *Acetabulum* & *Cotyledon* de plantis quoque quibusdam dici ex Dioscoride, & Fuchsio testatur Bauhin. Pinac. l. 7. s. 8. & 6. p. m. 285. 287. Vide plura de vocabulo κοτύλη, & κοτυληδόνες apud Foes. Oec. p. 350. seq.

Acetosa est nomen plantæ notissimæ ap. Botanicos. Deinde nonnullis Chymicis vocabulum hoc tribuitur cum adjectivo *Esurina* Spiritui Veneris, ut legitur in Morley Collect. Chym. Feidens. c. 497.

Acetum, ὄξος, dicitur proprie liquor aciditate terrestriori, ac fixiori impraegnatus. Schr. Pharmacop. Medico-Chym. l. 4. cl. 2. n. 368. Fr. Hofm. in clavi ad Schroder. h. l. De hujus natura, & viribus prolixe disseruit Gal. l. 1. de simpl. fac. c. 17. seqq. Dioscorid. l. 5. c. 21. Jul. Alexand. l. 18. Salubr. c. 8. Bruyerin de re cibaria l. 10. c. 3. Generationem, vel confectionem *aceti* ex recentioribus egregie descripsit etiam Thomas VVilis. de ferment. c. 7. Martin. Kerger. h. t. s. 1. c. 10. p. 96. seqq. Ex novissimis Nobilis. D. D. Jon. Bohn. Lipsiens. Prof. Pub. celeberrimus in Dissert. Chymico-Physic. IX. §. 26. seqq. statuens fieri *Acetum* mediante fermentatione peculiari, non quidem destruente sulphureas particulas, sed potius involvente, & tartareas salinas acidas magis magisque recludente, & in fluorem cogente; unde & *Acetum* Tartarus liquidus, & Tartarus rursus *Acetum* solidum & siccum recte dici possit. Jung. & Nob. D. D. VVedelius Ph. I. A. F. R l. 2. s. 1. c. 6. *Acetum portatile* dicitur Tartarus albus ablutus siccatus, & decies in aceto acerrimo infusus, cujus processus videatur in Collect. Ch. Leidens. Christ. Love Morley c. 6. p. 3. In Chymicis *Acetum* etiam de variis rebus prædicatur. *Acetum Philosophorum* dicitur *aqua Mercurialis*, quam alias *Lac Virginis* appellant, quo metallo solvi perhibent. Sine hoc nihil solvitur, nihil destillatur, nihil fermentatur. Circa materiam, ex qua fiat, discrepant Authores. Alii cum Theophrasto Vitriolum: alii testudines marinas per sublimationem, & destillationem: alii aquam pluvialem supra Antimonium putrefactam: alii mel, & salem Tartari esse dixerunt. Rul. & Johns. in Lexic. Schroder. d. l. l. 2. c. 5. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Compositi magis *Aceti* Philosophorum salibus acidis Sulphuris, & Aluminis aucti descriptionem tradidit Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 13. p. 137. Alii mercurium ipsum posuerunt, qui & *Acetum acerrimum*, & *fortissimum* aliquoties appellatur a Dav. Lagneo Harmon. Chym. in c. 1. Th. Ch. Vol. IV. p. 719. 721. 725. &c. *Acetum Chymicorum metallicum* fieri ex rore Majali, vel hydromelite addito stibio loco fermenti notavit Libavius Syntagm. Arc. Chym. l. 6. c. 8. & l. 7. c. 22. Descriptionem etiam *Aceti* omnia solventis ex Isaaco tradidit l. 8. c. 9. Ex hac varietate descriptionum an certum effectum sperare, aut promittere licebit? Mihi sane non videtur. *Acetum radicale* est *acetum* destillatum ex sua radice, vel matrice: Dicitur etiam Aqua solvens Dorn. Rul. & Johns. Vel *Acetum radicatum* nonnullis est liquor ille acerrimus *Aceti*, qui abstracto phlegmate in fundo restat. Fit ex Crystallis fæcum *Aceti* destillando per retortam cum cohobiis: vel acetum vini bonum impone in retortam, destilla lento igne phlegma, refunde hoc capiti mortuo sæpius, & digere in fimo, tandem destilla; Et primo quod erit seorsim, cape, quod posterius igni fortissimo prolicitum prodit, est acetum radicatum. Rul. & Johns. in Lexic. *Acetum amineum* est album. Johns. *Acetorum* in Pharmaceuticis usualium, qua simplicium, qua compositorum, historiam, & catalogum vide in Dispensatoriis Norimbergensi, Augustano, Londinensi, aliisque, necnon in Schrod. lib. 2. c. 37. Jac. le Mort. Pharmac. Medico. Physica c. 20. p. m. 146. seqq. *Acetum Esurinum* Zvvolferi est spiritus Veneris e crystallis viridis æris paratus, de cujus examine legatur idem Ch. Med. Phys. c. 17. p. 214. Verbum *Acetare* legitur apud Apulejum de medic. herbar. cap. 3. quod exposuit Gabr. Humelberg. in acredinem verti, qualis est in *Aceto*. Item significat commovere, agitare, comm. ad ill. loc. p. 49.

Achates, ἀχάτης, dicitur gemma, quæ ex fluvio Siciliæ ejusdem nominis, in quo primum reperta fuit, nomen adepta, coloribus, & rerum imaginibus, quas ab ipsa natura formatas repræsentat, valde varians. Ejus virtutes dicuntur esse, venenis resistere, præsertim viperino, sitim sedare, visui prodesse, reddere facundum, & disertum. Plura de *Achatis* historia, & variis speciebus legantur apud Andr. Chioccum in Musæo Calceol. sect. III. p. 246. seq. pluribus.

Acheir, ἄχειρ. Vide *Demanus*.

Achilleus, ἀχιλλεῖος, ἀχιλληΐς, epitheton denotans *magnum*, plenum, & optimum. Desumptum ab *Achille* quodam, qui agricola Babronius fuisse dicitur. Legitur apud Hipp. l. 3. de morb. XXX. 4. & XXXI. 4. & apud Theophr. hist. pl. l. 8. c. 10. de causs. plant. l. 3. c. 26. & 27. vide & Foes. Oec. p. 114.

* Achlys, ἀχλύς, vel significat *aeris caliginem*

nem & turbationem; cujus crassamentum est medium inter nebulam, & nubem, crassius nebula, & nube tenuius. Gal. c. 2. in 1. prorrhet. Hipp. t. 11. Vel in specie ita dicitur *oculorum caligo* quædam, & obtenebratio, ex levi, & superficiaria exulceratione nata, nigrum pupillæ occupans. Gal. in def. Medic. & Ætio l. 3. tetrab. 2. c. 25. In qua significatione acceptum legitur & ap. Hipp. l. 2. prorrhet. XXIIX. 33. Dicitur & ἀχλυῶδες τῶν ὀφθαλμῶν. Coac. t. 218. cui opponitur ἡ καθαρότης, *puritas* oculorum, t. 217. Ægri quoque ἀχλυώδεες, *caliginosi* vocantur, quorum oculi tenebris, & caligine obducuntur. Coac. t. 35. Venti quoque talē *caliginem* inferentes vocantur ἀχλυώδεες 3. aph. 5. Metaphorice etiam ἀχλὺς, sive *caligo* utero attributa legitur l. 2. de morb. mul. LVII. 1. Confer ad Foes. p. 115. Dieter. n. 144. Linden. Sel. Med. Ex. IV. §. 92.

Achmadium, *Achimadium*, corruptum ex Arabico *Achman*, vel *Achiman*, vocabulum denotans *Antimonium*. Fallop. tr. de metall. & fossil. c. 29. p. T. I. Op. p. m. 332.

Achne, ἄχνη significat *lintei ramentum*, aut *lanuginem* derasam, ex qua penicilli, & turundæ vulnerariæ, aut concerpta linamenta fieri solent. In qua significatione aliquoties legitur ap. Hipp. in Mochlico statim in principio 2. de artic. t. 45. l. 1. de morb. mul. XXXV. 3. l. 2. h. t. LXI. 17. II. tribuitur hoc nomen ἄχνη *sordibus oculi* instar lanuginis inarescentibus l. 6. Epid. s. 1. t. 23. Unde & ἀχνῶδες ὄμμα, i. e. *lanuginosus* oculus vocatur Coac. t. 225. quamvis alii ἀχλυῶδες legant. III. dicitur etiam de tenui aquarum, & *maris aspergine*, vel spuma l. de intern. aff. 1. 21. Adde Foes. d. l.

* Achores, ἀχῶρες vocantur *manantia ulcera cutis* in capite, & genis infantum plurimis, ac minimis foraminibus cutem perforantia, ex quibus tenuis, & glutinosa effluit sanies. Huic morbo affinis est *Favus*, & *Cerion*, de quibus infra suis literis. Vide Gal. lib. 1. de comp. med. sec. loc. c. 8. Jung. Sennert. med. pr. l. V. part. 1. cap. 32. Generantur *Achores* ex salso, nitrosoque succo cum portionibus glutinosis misto, quem pituitam salsam vocavit Paulus Barbette Chirurg. Part. III. l. 3. c. 2. Videatur & Foes. p. 116. seq. Vocatur & ab aliis *Crusta Lactea*, *Lactumen*, *Tinea*, præsertim si *Achores* diutius durant, & tardius ad curationem disponuntur. Vide *Tinea*. VValther. in Sylv. Med. p. 14. & p. 789. ubi plures Authores collegit, quibus ex novissimis jungi poterit Junken Chym. Exp. Cur. Part. II. l. s. c. 2. p. 810. seq.

Achoristos, ἀχώριστος, h. e. *inseparabilis*. Dicitur de accidentibus, symptomatibus, & signis, quæ dispositionem secundum, vel præter naturam semper comitantur. Ita mollities humidi, durities sicci dicuntur *inseparabilia*. Gal. l. 2. de temp. c. 4. Ita actionum integritas est sanitatis accidens *inseparabile*. Dolor lateris punctorius symptoma inflammationis pleuræ, quæ alias pleuritis vocatur, *inseparabile*, *&c.*

* Achroi, ἄχροοι, fere iidem, qui λείφαιμοι, dicuntur *decolores* homines, pallidi, & sanguine defecti, ap. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 115. cujus textus notatu digni expositionem dedimus in Remoris, ac Impedimentis Purgationis Ex IV. & V. in specie vero horum vocabulorum explicationem legere licet Ex IV. 29 30. Causæ hujus coloris defectus possunt esse variæ, cum quidam *exangues* esse possint, & decolores a nativitate; quidam vi morbi; alii ob nimiam evacuationem prægressam.

Achiron, ἄχυρον, *paleam*, *festucam*, præsertim frumentorum significat. Hipp. I. Progn. t. 123. de nat. mul. XXIX. 163. 166. Sed & exterius putamen in semine cucumeris ita vocatur l. 2. de diæt. XIV. 17. Hinc ἀχυρώδης ἄρτος, *panis acerosus* vocatur, qui plurimas habet *paleas* admixtas, vel solis *paleis* constat. Foes. p. 116. & ἀχύρωσις dicitur *ratio commiscendi paleas cum argilla*, aliove luto, ab hirundinibus nidum ita conficientibus excogitata. Aldrov. l. 17. Ornith. c. 16.

* Acia, τὸ ῥάμμα, vocatur *filum* per foramen acu trajectum, quo vel partes corporis dissectas inter se committere, vel caput fasciæ subjectis partibus assuere consuevimus. Gal. c. 2. de iis q. in med. f. t. 7. Quid vero *nodus* sit, quære infra. Adde Foes. p. 550.

Acicys, ἄκικυς vocatur *infirmus*, debilis, cui κικὺς, h. e. *robur* ad motionem non inest. Legitur ap. Hipp. l. 4. de morb. XVI. 28. Junge Foes. p. 16.

* Acida *Bilis*, vide *Bilis Atra*, & *Melancholia*.

* Acida *Pituita*. Vide *Pituita*.

Acidnos, ἄκιδνος, quasi ἄκινος, idem, quod ἄκικυς, *infirmum*, virium alacritate privatum significat apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXVII. 3. de nat. puer. XXXVII. 5. præcept. VII. 14. Junge Foes. d. l.

Acidulæ [Græcum Latino respondens apud veteres non occurrit: Comprehendi tamen debent sub iis aquis, quas Hipp. l. de A. Loc. & Aq. vocat τὰ πογέα ὕδατα, item ἁλυκὰ, & Gal. l. 1. art. cur. de Glauc. c. 9. & alibi τὰ ὕδατα ἁλμώδη, νιτρώδη, θειώδη, marinas, nitrosas, sulphureas &c.] sunt aq. medicatæ metallicæ actu frigidæ (ad differentiam *Thermarum*, de quibus infra in lit. T.) acidi magis vel minus saporis, mineralibus plerunque ferri, vitrioli, nitri, aluminis, quandoque etiam auri essentiis in terræ abysso impregnatæ. Duo igitur iis insunt: Mineralis substantia, ceu pars potior; & Phlegmatis liquor, seu aqua substantiæ minerali vehiculum præbens. Schrod. Pharm. Med. Chym. l. 3. c. 3. Essentiam mineralium consistere in

in subtilissimis mineralium variorum particulis, & spiritibus ex actione, & reactione in Martem, vel pugnam ortis, quæ caussa etiam, quod acidulæ sint potandæ ex ipso vivifico fonte, vel scaturigine ipsa, recte docet Fr. Hofm. in clav. ad h. Scrod. loc. p. 144. Dividuntur in *Naturales*, quas Gal. appellat αὐτοφυῆ, sponte natas l. 1. de S. F. c. 17. Hipp. v. l. 6. Epid. s. 4. t. 19. ὕδατα ἀτεχνέα, quas arte carentes; & *Artificiales* sive artificiosas, τεχνικῶς κατεσκευασθέντα. Gal. comm. ad d. l. Hipp. Schrod. d. l. c. 17. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Historiam, & Catalogum variarum *Acidularum* videre licet apud Tabernamontan. in suo vernaculo libro *Thesaurus Aquarum* inscripto, ut & Joh. Vveker Antidotar. Spec. l. 1. s. 3. ubi sub nomine *Balnearum* & internas acidulas complectitur. Ex recentioribus Arcanum *Acidularum* prodere tentavit Petr. Giurius, ut extat in Actis Erud. Lips. 1682.

ACIDUS, ὀξύς, quid significet sensibus magis perspectum est, quam ut verbis exprimi commode possit. Ejus tamen hodieque in medicina frequentior applicatio tricas peperit non paucas. Quas ut breviter pro instituti ratione expediamus, *Acidum* accipitur vel de qualitate quadam gustatili, qua præternaturali in humoribus, alimentis, medicamentis occurrente; cujus virtus juxta Galenum quidem consistit in hoc, quod mordicet absque calefactione, & vis fermentandi quoque insit l. 1. de S. F. c. 37. item, quod natum sit incidere, extenuare, dividere, farctuque liberare, perpurgare citra excalefactionem, l. 5. c. 26. Enimvero insufficiens hæc est enumeratio. Hinc recentiores recte quoque *Acido* cuidam tribuerunt vim congelandi, coagulandi, figendi, incrassandi, obstruendi, fermentationem cohibendi, & ita frigus totius corporis, pallorem, & infirmitatem efficiendi, quatenus nimirum *Acidum aliud* in fixis, vitriolaceis, aluminosis portionibus; *aliud* vero in nitrosis, volatilibus consistit. Vel ex principiis Philosophiæ Cartesianæ *Acidorum* particulæ, modo gladiolis, modo novaculis, modo acubus, & aculeis, modo etiam cuneolis assimilantur, unde & *Antacida* varia esse debent. Dolæus Encyclopæd. Med. l. 1. c. 3. §. 19. p. 53. Vel sumitur pro principio quodam salino constitutivo, & substantiali omnium corporum naturalium, ita ut una cum altero, quod *Alckali* appellant, ad constitutionem rerum naturalium in initiis earum, tum in mixti partibus concurrere nonnulli modernorum docuerint, quæ sententia etiam tantum invenit applausum, ut in multorum scriptis Medicis nil nisi *Acidum* & *Alcali* ferme legatur: Imo non modo naturalium rerum, sed & præternaturalium, morborum puta, caussarumque morbificarum originem ex illis duobus deducere non veriti sint. Qua de caussa etiam palmaria Medicinæ objecta, & Architectonica Naturæ instrumenta appellata fuerint. Enimvero quantis commentum hoc ingeniosum adhuc scateat tenebris obscurissimis, evidentissimis contra quandoque contradictionibus, cuilibet, cujus animus novitatis vanæ cupidine non præoccupatus, & occœcatus fuerit, legenti recentiorum, videlicet Takeni, Svvalbe, Davidis de Beke, Barneri, aliorumque scripta nullo negotio patebit: ita ut idem judicium, quod Gal. quondam de Chrysippi scriptis tulit, de his quoque ferre salva veritate liceat: Oportet ter, & quater multo cum otio, studioque, & diligentia non mediocri perlegere, atque ita demum credere, id in illis reperiri, quod in proverbio est, cum ajunt: Nihil apprehende, & fortiter tene: Adeo ænigmata sunt mirabili quadam obscuritate perplexa, l. 3. de Hipp. & Plat. Decr. c. 4. Quid? quod jam insufficientiam horum principiorum agnoverit, & fassus sit D. D. Joannes Bohuius in Epistola ad D. Langelotum publice edita. An *Aciditas* naturalis in fermento ventriculi chylificante, & succo pancreatico occurrat, etiam hodieque in dubium vocatur. Enimvero nostri non est instituti, controversias has ventilare, aut dirimere. Igitur de *Acido* ἅλις σπουδῆς.

* ACINESIA, ἀκινησία, Lat. *Immobilitas*, generaliter quid significet, notius est, quam ut opus sit prolixa expositione; videlicet *Motus privationem*, vel motum localem abolitum. Specialiter vero Gal. ita dicitur *media illa quies*, quæ systolen, & diastolen pulsus intercedit. l. 1. de diff. puls. c. 7. Vocatur & ἡσυχία, ἠρεμία, i. e. *Quies*.

* ACINOSA *tunica*, eadem, quæ *Uvea*, ῥαγοειδὴς, Vide *Oculus Rhagoides*. Dicitur & *Aciniformis* apud Ingrassiam comm. in Avic. de Tumor. p. n. p. m. 292.

* ACINUS, σταφυλὴ, ῥάξ. Vide *Staphyle*, *Cion*.

ACIS, ἀκὶς, vocatur *cuspis* teli, vel sagittæ, & pertinet inter caussas vulnerum. Unde aliquoties legitur apud Hipp. l. 5. Epid. XX. 2. 4. 5. XXI. 6. Junge Foes. p. 17.

* ACMASTICOS, ἀκμαστικὸς, epitheton febris, quæ & *Homotenos*, ὁμότονος dicitur, *Synochi species*, quæ similem servando effervescentiam continuam ad finem usque terminatur. *Epacmastica* vero ἐπακμαστικὸς σωνοχος appellatur, quando continuo crescendo procedit: E contra παρακμαστικὸς, *paracmastica* febris, quæ decrescendo movetur, ex Gal. l. 9. meth. med. c. 4.

* ACME, ἀκμὴ, proprie significat juxta Etymologici Auctorem *summam ferri aciem*, quasi ab ἀκὴ, *acies*, quod ab ἥκω, *venio*, descendit, quia omnia penetrat. Igitur ἀκὴ, dicitur, & pleonasmo literæ μ ἀκμὴ. Verum hæc significatio non est

hujus

hujus loci. Ab hac tamen dependet altera generalior translatitia, quando summum uniuscujusque rei *vigorem*, & incrementum denotat. *Vigor* enim dicitur, quasi *vis agendi*, & *Vigentes*, quasi *vi agentes*, virtute pleni. Hinc *vigor* corporis, *Vigor* ætatis sæpe legitur ap. Auctores. Est vero *Vigor ætatis* nihil aliud, quam *stata ætas* Scaligero in Poetic. media inter juventutem, & senectutem, in qua promptitudo ad actiones, motusque, & robur corporis vigent. Gal. l. 1. de san. tu. c. 2. Leonicenus reddidit *Constitutam*, alii *Constantem*, alii *Subsistentem* vocarunt. Inde translatum vocabulum ad alia omnia summam perfectionem adepta, quin & ad ipsos morbos. Sic enim tertium morborum tempus ἀκμὴν, *statum*, *vigorem* appellant, in quo summum habent impetum, & causa eorum *viget*, floretque vis mali. Ita enim per ἀνθεῖν *florere* eleganti metaphora quoque expressit Hipp. *statum morbi*, vel *vigorem* l. 2. Epid. l. 1. n. 24. Videsis Linden. Sel. Med. Ex. XII. §. 83. seqq. De voce vero ἀκμὴ consule etiam Foes. p. 17. Dieter. Jatr. n. 29.

ACNE, ἄκνη. Vide *Jonthos*.

ACO, AQUO, σάρχ☉, *Sarachus*, *Sarachinus piscis* est ap. Epirotas, & Insubres frequens, nec non in lacu Comensi, cujus descriptio habetur apud Aldrov. l 5. de pisc. c. 58. Inter cibos sat probos rite præparatus commendatur ibidem.

ACOE, ἀκοή. Vide *Auditus*.

ACOELIOS, ἀκοίλι☉, q. d. *De ventris*, h. e. ita extenuatus, ut ventre quis carere videatur. Gal. l. 4. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

ACOLASTOS, ἀκόλαστ☉, Ethicum potius, quam Medicum, significans *petulantem*, *lascivum*. In qua significatione & de moribus sumitur ab Hipp. l. 4. Epid. VII. 7. Adde Foes. d. l.

ACONE, ἀκόνη, *cos*, *pila*, vel *mortarium*. Legitur ap. Hipp. in utraque significatione, 4. de R. V. I. A. t. 123. & l. de visu III. 7. Foes. d. l. Vide *Cos*.

ACONION, ἀκόνιον, Lat. *Coticula*, Diminutivum Cotis. Dicitur & de medicamento Ophthalmico, in quo medicamenta dura, & solidiora, gemmæ multæ, atque ebenum ad cotem atteruntur, ne oculum lædere queat. Gorr.

ACONTIAS, ἀκοντίας, Vide *Cenchrias*.

ACOPON, ἄκοπον, dicitur omne id in genere, *quod lassitudinem*, κόπον, *tollit*. In qua significatione usus Hipp. 2. aph. 48. Vide Dieter. Jatr. n. 30. In specie translatum vocabulum ad *medicamenta Topica*, quæ illitu blando lassitudinem ex multo, vehementique motu corporis, & laboribus obortam tollere valent. Tandem usus paulatim nomen hoc extendit etiam ad alia medicamenta lassitudini tollendæ non dicata, similem saltem Linimenti, vel Olei consistentiam habentia. Gal. l. 9. de C. MP. G. c. 11. seqq. Jung. Foes. d. l. & p. 18. Gorr. in defin.

*ACOR, ὀξύτης, communiter idem est, quod *Aciditas*. In specie tamen Gal. ita dicitur species *corruptionis acidæ alimentorum* in ventriculo, unde acidi ructus proveniunt, juxta Gal. l. 5. de U. P. c. 4. Sunt vero alimenta illa corruptelæ acidæ obnoxia frigidiora, magisque pituitosa, l. 3. de sympt. causs. c. 1. Cæterum *Acori* in ventriculo naturali multum tribuisse Helmontium, patet ex tr. Pleura furens, n. 14. id quod intelligendum de fermento ventriculi acidiusculo, si rite se habuerint. Vide Rolfin. Ord. & Meth. Med. Spec. l. 2. s. 2. c. 14. 15. quamvis & hodieque sint, qui *acorem* fermenti pernegent, & inter non Entia referre non dubitent.

ACORDINA, i. e. *Tutia Inda*. Rul. in Lex.

ACORIA, ἀκορία, emphaticum hoc vocabulum legitur in Aurea sententia Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 20. ἄσκησις ὑγείης, (vel juxta Foes. ὑγιὴς) ἀκορίη τροφῆς, ἀοκνίη πόνων, h. e. Exercitatio sanitatis, vel sana est, vesci citra satietatem, & impigritas, vel alacritas ad labores. Et hic verus est sensus, atque genuinus. Quare mirandum, quod accuratissimus alias Interpres Hippocraticorum vocabulorum Foes. in Oec. p. 18. quemadmodum & Henr. Steph. in Thesauro vocabulum hoc verterint per *insatiabilem* edendi cupiditatem, & inexplebile ciborum desiderium. Quid dictu absurdius, quam hoc, quod excessus cupiditatis ciborum nunquam non vitiosus, cum Bulimo, & Appetentia canina coincidens faciat ad exercitationem, vel conservationem sanitatis? Sic bonus sæpe dormitat Homerus.

ACOS, ἄκ☉, idem quod ἄκησις, i. e. *auxilium*, medela. Huic opponitur ἄχ☉, *nocumentum*, exitium. Vide *Acesis*.

ACOSMIA, ἀκοσμία, Gal. dicitur in specie *inordinatio*, vel ἀταξία dierum criticorum in febribus, quemadmodum κόσμ☉ eorum ordinem significat. Gal. c. 3. in prog. Hipp. t. 7. Alias & Calvi dicebantur ἄκοσμοι, teste Polluce l. 2. quia sublatis capillis humani capitis tota pulchritudo flaccescit. Keuchen. ad Samonic. p. 118.

ACRÆPALOS, ἀκραίπαλ☉, i. e. *crapulam prohibens*, & impediens. Diosc. l. 1. c. 35. Gorr. Vide *Crapale*.

ACRAI, vox Arabica denotans *titillationem genitalium* in utroque sexu, frequentius in muliebri, cum tensione spasmodica vasorum spermaticorum, & inflatione ventris, nec non sudore frigido. Dicitur & *Arascon*, *Arsatum*, *Brachuna*. Species Satyriaseos esse creditur ab Interpretibus. Avic. lib. 3. fen. 21. tract. 1. c. 5. & 6.

"ACRASIA, ἀκρασία, ap. Hipp. significat *incontinentiam* circa cibum, potum, & rem genitalem, imo & circa cæteras res non naturales l. de humor. III. 110. & alibi. Dicitur alias & ἀκολασία, Gal.

Gal. l. 5. de ſan. tu. c. 1. fin. In quibuſdam locis ἀκρασίᾳ quoque denotat *debilitatem* partis, & impotentiam, & ita coincidit cum vocab. ἀκράτεια, de quo paulo poſt. Ita in Coac. t. 164. l. de int. aff. xxxvi. 7. l. 4. Epid. VI. 5. & alibi. Vide Foeſ. p. 10.

ACRATIA, ἀκράτεια, *impotentiam*, debilitatem, & inefficacitatem ſignificat ap. Hipp. Prorrh. l. 1. ſ. 3. t. 60 Coac. t. 477. 5. aph. 16. & paſſim ſæpius, quæ loca collegit Foeſ. d. l. ibi, & adjectivum ἀκρατὴς pro debili accipitur, & impotente 3. aph. 12. 7. aph. 40. Aliquando v. ſumitur exceſſive utrumque, & coincidit cum ἀκρασία, *incontinentia*, quando cupiditas affectuum vincit hominem, ita ut a concupiſcentia ſola trahatur, ſequente illam, tanquam ancilla, ratione. Gal. l. 4. de Hip. & Plat. decr. c. 2. Vide Dieter. n. 31.

ACRATISMA, ἀκράτισμα, ἀκρατισμὸς, eſt *species jentaculi* veterum Græcorum, quando ſolo pane in mero macerato veſcebantur, de quo lege Lang. l. 1. ep. 55. & Linden. S. M. Ex. IX. §. 65. qui ex Dorotheo doctr. 18. βυκκάκρατον, *buccam mero intinctam* appellari ſcripſit.

ACRATOS, ἄκρατος, i. e. *merus*, ſincerus, non mixtus. Vide *Merus*.

ACREA, ἄκρεα, ἀκραλέα, idem, quod ἀκρωτήρια. Vide *Acroteria*. Legitur apud Hipp. 1. Prorrh. ſ. 2. t. 8. l. 1. Epid. com. 3. t. 28. & 75. l. de humid. uſ. IV. 13. V. 2. &c. Vide Foeſ. p. 21. ſeq.

ACRESPERON, ἀκρέσπερον, *ſummam veſperam* ſignificat, h. e. incipientem apud Hipp. l. 7. Epid. XIV. 10. Foeſ. p. 22.

ACRIBES, ἀκριβὴς, *exquiſitum, accuratum*, exactum ſignificat, ἀκρίβεια, exactam, accuratamque rationem. Utrumque legitur aliquoties ap. Hip. v. g. de aere uſurpatur l. de morb. ſacr. XVII. 12. de feb. 4. aph. 59. de diæta 1. aph. 5. de remediis 1. aph. 6. Legitur & ap. Gal. l. 1. ad Glauc. c. 8. l. 14. M. M. c. 3. Confer. ad Foeſ. p. 22. Dieterich. n. 34.

ACRIMONIA, ACRE, δριμύτης, δριμύ. Vide *Drimys*.

ACRIS, ἀκρὶς, proprie & ſtricte *ſummitatem montis*, vel *cacumen* ſignificat. Per translationem etiam de prominentia oſſium accipitur apud Hipp. 1. de artic. t. 63. Foeſ. d. l. Deinde ſignificat etiam *Locuſtam*, de quo infra in *Locuſta*.

* ACRISIA, ἀκρισία, apud Hipp. ſumitur duplici ſenſu: vel quatenus ſignificat *nullam criſin*, aut nullum morbi judicium futurum, vel *malam criſin*, Gal. c. 2. in l. 1. Epid. t. 46. quamvis accurate loquendo poſterior ſignificatio ſit incongrua, & potius ab illa phraſi abſtinendum eſſet, quandoquidem *mala criſis* cum naturæ robore non poteſt conſiſtere, quod tamen ad *Criſis* formalem rationem requiritur. Vide *Criſis*.

ACRITOS, ἄκριτος, duo ſignificat. I. *Temerarium, abſque ſolutione Critica*, & præter rationem. In qua legitur apud Hipp. l. 1. Epid. ſ. 1. t. 36. lib. 1. Prorrh. ſ. 3. t. 10. &c. II. ſignificat *Concretum*, congelatum v. g. ita ſumitur de gelu, exponente ita Foeſ. p. 23.

ACROASIS, ἀκρόασις, idem, quod ἀκοὴ, *auditionem* vel actum audiendi ſignificat. Hipp. in Præcep. IX. 25. & jurejurand. l. 18.

ACROBYSTHIA, ἀκροβυσθία. Vide *Acropoſthia*.

ACROCHIR, ἀκρόχειρ, vel ἀκρόχειρον, dicitur ab Hipp. & Gal. *ſumma*, & *extrema manus*, cujus termini ſunt ulna cum radio, & extremi digitorum apices. Dividitur in tres partes minores: Carpum ſeu Brachiale, Metacarpum ſ. Poſtbrachiale, & Digitos. C. Hofm. in argum. ad Gal. l. 1. & 2. de U. P. n. 14. Fallop. expoſ. de Oſſib. c. 27. Tom. l. Oper. p. m. 521.

ACROCHIRESIS, ACROCHIRISMOS, ἀκροχείρησις, ἀκροχειρισμὸς, ἀκροχειρία, dicitur ſpecies luctæ, vel exercitationis, quando duo ſummis manibus inter ſe colluctantur, & ſeſe raptant citra reliqui corporis congreſſum. Meminit hujus luctæ Hipp. l. 2. de diæt. XLII. 17. l. 3. xxIII. 7. xxvI. 32. Gal. l. 2. de ſan. tu. c. 7. & l. 5. c. 3. Vide & Foeſ. l. Lang. l. 1. Ep. 52.

ACROCHLIARON, ἀκροχλίαρον, h. e. ἄκρως χλιαρὸν, *ſumme tepidum*, quod eſt medium exquiſite inter frigidum, & calidum, ſignificat, ap. Hipp. 3. de V. R. I. A. t. 29. Vide Gal. comm. ad h. l.

* ACROCHORDON, ἀκροχορδὼν, eſt genus *verrucarum* dolens *penſile*, & foras prominens, exilique veluti pediculo, ceu baſi innitens, ad differentiam μυρμηκιῶν, vel *verrucarum ſeſſilium*, de quibus infra ſuo loco. Sunt v. *Acrochordones* vitioſi multi ſucci nutricii ad exteriora, & cutim repentis ſoboles, ex Gal. 3. aph. 16. Aetius, & Celſus (l. 5. c. 28.) deſcribunt, quod ſint *Verrucæ* duriores ſub cute aſperiores, calloſæ, & plerumque teretes, cuti concolores, infra tenues, ad cutim latiores, raro tamen magnitudinem fabæ excedentes, juniores maxime infeſtantes, ſic dictæ, vel quod vertice ſuo ſimiles ſint reſectæ cordæ ſecundum extremitatem, vel quod in imo adeo anguſtæ ſint, ut pendere videantur. Ex ejuſmodi verruca nomen Q. Fabio Maximo factum, ut *Verrucoſus* diceretur, teſte Plutarcho in ejus Vita, & ex veteri inſcriptione:

Q. FABIUS MAXU. VERRUCOSUS.

Meminit quoque Q. Serenus Sammonicus c. *Verrucis* tollendis.

Interdum exiſtit turpi verruca *papilla.*

Hinc quondam Fabio verum cognomen adhæſit.

Ad quem locum vid. Keuchen. in not. pag. 294. Adde & Foeſ. Oec. p. 25. Dieter. n. 38.

ACRO-

Acrochorismus, ἀκροχειρισμὸς, dicitur festiva saltatio, & refertur inter exercitia corporis, crurum, manuum, & brachiorum propria. Andr. Baccius de Therm. l. 7. c. 7. m. 449.

Acrocolia, ἀκροκώλια, dicuntur apud Hipp. & Arist. *extremitates membrorum*, nec non edulia ex illis parata, videlicet aures, pedes, rostra. Loca illius sunt, l. 3. de diæt. xx. 14. xxv. 12. xxvii. 29. l. 2. de morb. mul. LIV. 25. Hujus v. est l. 23. probl. 40. Budæus quoque addit χορδὰς, καὶ χέλικας intestina & exta. Celso, & Gazæ vertuntur *trunculi*. Talia hodieque ad Gelatinas parandas in re cibaria accipi solent. Cur Erotianus hanc vocem expositione minime egentem judicaverit, ceu nimis notam, non video. Confer ad Foes. p. 23.

Acrodrya, ἀκρόδρυα, vocantur in genere omnes arborei fructus, qui alias ὀπωρῶν, Lat. *Pomorum* nomine veniunt; in specie v. ii, qui in ambitu putamen habent lignosum, eoque concluduntur, ut sunt Juglandes, Avellanæ, Castaneæ &c. & *Nucum* καρύων appellatione comprehenduntur. Hipp. generalius saltem accepisse videtur de nat. pueri II. 12. & de humor. IIX. 25. Hinc recte etiam negavit C. Hofm. vocabulum hoc significare certum fructum l. 3. var. Lect. cap. 24. Δρῦς n. vetustissimis *arbor* est. Idem com. ad Gal. LL. de U. P. n. 1132. Junge Foes. d. l.

Acrolenion, ἀκρωλένιον, idem quod *Olecranum*, de quo suo loco C. Hofm. d. l. ad Gal. de U. P. n. 94.

* Acromion, ἀκρώμιον, est *summus Humerus*, humerive pars summa exterior, & prominens, brachioque hærens. Insuper ea est compactio, qua os scapulæ a spina tenue inchoatum, paulatimque plenius effectum ad *Acromii* locum pervenit; ibique brachio connectitur. Alii præter hæc ambo, quæ conjunguntur, tertium os esse inquiunt, quod in hominibus solum deprehenditur, idque *Cataclida*, κατακλεῖδα, & *Acromion* appellari existimant a Gal. de ossib. c. 14. & l. 13. de U. P. c. 10. quamvis C. Hofm. ad h. l. 104. doceat, Galenum duo hæc vocabula distinxisse, & κατακλεῖδα os parvum scapulæ cartilaginosum significare, ἀκρώμιον vero *summum humerum*.

Acromphalion, ἀκρομφάλιον, sic dicitur *pars media umbilici*, de quo infra suo loco.

Acropathos, ἀκρόπαθος dicitur de morbo, qui summam corporis partem aliquam afficit. Usurpatur ab Hipp. de uteri orificio affecto l. de superfœt. XIV. 10. de Cancro occulto l. 2. Prorr. XIIX. 9. Junge Foes. Oec. p. 24.

Acropis, ἄκροπις (alii ἀκροαπὶς, vel ἀκρωπὶς) est epitheton *Linguæ*, quæ sua ipsius extrema efformare nequit, h. e. propter motus difficultatem *inarticulata*, Gal. in expos. voc. Hipp. quamvis Foes. in Oec. p. 24. ex ipsis textibus Hipp. l. 7. Epid. XXIII. 21. XXVI. 7. XLII. 49. potius ad ægrum ipsum pertinere hoc epitheton existimet; id quod minime certum est, cum Hip. haud infrequens sit, ipsa nomina affectuum abstracta cum epithetis ægrorum concretis permiscere.

Acroploa, ἀκρόπλοα, apud Hipp. dicuntur, *quæ in summo extant*, velut in superficie innatantia, lib. 1. de morb. X. 66. adde Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foes. p. 24.

Acroposthia, ἀκροποσθία, vel ἀκροπόσθιον, dicitur *Præputium*, aut summa, vel extrema *Præputii* pars glandem penis integens. Idem fere ergo, quod πόσθη. Hæc præputari, & resecari solet adhuc Judæis, & Turcis. Legitur hoc vocabulum apud Hipp. 6. aph. 19. Coac. t. 504. l. 4. de morb. XXIX. 8. Adde Foes. p. 24. Gorr. in Def. Dieterich. n. 35.

Acropsilon, ἀκρόψιλον, vocatur *membrum in extremitate nudum*, & legitur apud Hipp. de pudendo in extrema parte denudato, l. 4. Epid. XX. 6. Vide Foes. p. 25.

Acros, ἄκρος, proprie significat *summum*, *extremum*. Ita dicitur de naso ἄκρη ῥίς, Hipp. l. 6. Epid. s. 1. t. 3. alias uno vocabulo ἀκρορρίνιον. Usurpatur & de statu corporis, qui ad summum bonitatis pervenit, 1. aph. 3. de æstate 3. aph. 18. Per translationem vero etiam id, quod *optimum* est, significat: v. g. Unguentum Irinum ἄκρον, i. e. *optimum*, apud Diosc. l. 1. c. 67. Hipp. l. 2. de mor. mul. XXIIX. 4. Confer ad Foes. p. 23. Dieter. n. 36. Derivatio Blancardi ad ἀκμάζω est inepta, cum hoc ceu verbum frequentativum derivetur juxta regulas Etymologiæ a nomine primitivo ἄκρος.

Acrosapes, ἀκροσαπὲς apud Hipp. l. de alim. IV. 1. de cibo dicitur, qui in juvenibus *leviter putrescens*, in senibus vero perfecte, & ad summum transmutabilis est, & offerendus. In quem locum tamen recte animadvertisse videtur Valesius in comm. p. m. 243. hoc Epitheton significare *concoctu facile*, & modum hunc loquendi fluxisse a quodam Medicorum dogmate, quamvis falso, concoctionem ciborum putrescentia quadam perfici. Nam sæpe ex falso dogmate nomina fluunt, quæ ab Auctoribus retinentur, etiamsi in illo dogmate non acquiescant.

Acroteria, ἀκρωτήρια, alias ἄκρεα, ἀκρωλέα, dicuntur Hipp. *extremæ corporis partes*, videlicet caput, manus, & pedes. Horum refrigerationem in morbis acutis exitiosam esse ob flammæ vitalis, vel sanguinis coagulationem, vel nimiam conflagrationem prægressam, docet Hipp. 7. aph. 1. & 26. legitur & 2. de R. V. I A. t. 44. s. 3. t. 33. f., t. 4. 16. 26. Adde Fal. in comm. ad illa loca, & junge Foes. p. 25. Dieter. n. 37.

Acroteriasmos, ἀκρωτηριασμὸς, vocatur extremarum corporis partium, videl. *manuum*, *& pedum*

dum vel putrescentium, vel quorum ossa perierunt, per serram *resectio*; cujus modum accuratum vide apud Aquapend. in Oper. Chirurgic. & Hildan in tract. de Gangræna, & Sphacelo. Vocabulum vero Græcum sic descripsit Gorr. in definitionibus absque adducta auctoritate, ubi illud extet.

ACROTHOREX, ἀκροθώρηξ, vocatur ille, qui *leviter vino inebriatus* est, & opponitur ab Aristotele τῷ μεθύοντι σφόδρα, valde ebrio, lib. 3. probl. 2.

ACSUO est *Corallium rubrum*. Rul. & Johns. in Lex.

ACTIN, ACTIS, ἀκτὶν, ἀκτὶς, vide *Radius*.

ACTINOBOLISMUS, ἀκτινοβολισμὸς, ἀκτινοβολία, vide *Diradiatio*. Jung. Vvillis An. Brut. Part. 1. cap. 15.

* ACTIO, ἐνέργεια, πρᾶξις, idem, quod *Functio*, *Operatio*. Quandoque late sumitur, quandoque stricte. In lata significatione complectitur & activos motus, vel *actiones activas*, ἐνεργείας δραστικὰς, vel πρακτικὰς, quæ sunt motus agentis, sive motus activi partium organicarum, ver. gr. Manus *actio* est apprehensio: Pedis, ambulatio, &c. & *passivas*, παθητικὰς, quales sunt sensuum, quæ fiunt recipiendo species sensibiles. Ita oculi *actio* dicitur Visio: Auris, auditus. Sed & *utilitas*, & *usus* partium quarundam comprehenduntur, dum quædam membrorum organicorum partes ministrant agentibus, quasi stando in succenturiis, v. g. ut Oculus videat, non est satis, illum bene habere, sed & opus est ciliis, superciliis, palpebris, &c. ut loquitur C. Hofm. in Gal. de Us. P. n. 955. In stricta vero significatione, quamvis in Medicina minus frequenti, veri motus partium organicarum saltem *actionum* nomine veniunt. Sunt vero in genere nihil aliud, quam *accidentia sanitatis*, *& morborum prima*, quæ dispositionem, vel facultatem corporis humani, ejusque membrorum secundum, & præter naturam sese habentem immediate consequuntur, dividunturque in tres Classes; *Naturales*, *Vitales*, & *Animales*: secundum Mœbium in *Vitales*, *Animales*, & *Genitales*, quarum omnium quædam sunt *Nobiliores*, quædam *Ignobiliores*: aliæ *Publicæ*, aliæ *Privatæ*. Omnino igitur ab *Operibus*, quæ ἔργα, vel ἐνεργήματα dicuntur, probe sunt distinguenda, utpote quæ secundam accidentium, & symptomatum classem constituunt, contra opinionem Gal. lib. 1. Meth. medic. cap. 5. ubi dixit, nihil referre, sive opus, sive *Actionem* inter loquendum dixeris. De *Actionum* differentiis vide plura in Institutionibus. Divisio in *Animalem*, quæ a cerebro, & *Naturalem*, quæ a cerebello dependet, insufficiens est, & inepte a Blancardo proposita.

ACTIVUS, δραστικός. Vide *Drasticus*.

ACTUATIO, Lat. dicitur de rebus, præcipue medicamentis, potentia talibus, quæ, ut operentur actu, opus habent mutatione a calore nostro, vel temperamento vitali. Est igitur *Actuatio* illud *mutationis momentum*, τῆ μεταβολῆς ἀφορμὴ, a calore nostro vitali dependens, cujus beneficio virtus medicamentosa elicitur, & humoribus vitalibus, atque spiritibus nostri corporis applicatur, & ita in actum deducitur. Vide Gal. l. 2. de Temper. c. 4. Ut enim *actu* talia sint, id a nobis accipiunt d. l. c. 1. Jungatur Disputatio nostra de Purgat. modo, ac viis ad alv. th. 14. & Dogmata Medic. Gener. P. VI. c. 2. dogm. 2. p. 686. seqq.

* Actus, ἐνέργεια, opponitur δυνάμει, *potentiæ*, hinc & in Medicina remedium *actu*, vel τὸ κατ' ἐνέργειαν contradistinguitur ab illo, quod est potestate tale, τὸ δυνάμει, Gal. l. 1. de Simplic. fac. cap. 6. Illius cognitio facilis est, quia in sensus incurrit, & tactu percipitur, ignem esse calidum, v. g. & glaciem frigidam, lib. 2. de Temper. cap. 2. Est & *actu tale* perfectius eo, quod potentia tale, quia hoc nondum tale est, sed potest saltem tale esse. Illud vero jam præsens ipsa energia. Dicitur autem *Tale actu*, ver. gr. calidum, frigidum, humidum, siccum, &c. vel quod summam habet ejusmodi qualitatem, vel vincentem qualitates contrarias, vel ad cognati generis mediocre aliquid, vel ad unum quodlibet a nobis est collatum, l. 3. d. tit. c. 1. Breviter. Res est in se magis perspicua, quam ut opus sit verbis. *Actus activorum* sunt in patiente disposito, id est forma agit secundum materiæ dispositionem, scribit Dav. Lagneus in Harmon. Chym. Theat. Vol. IV. p. 750.

ACUITIO, vel verbum *Acuere*, ὀξύνειν usurpatur tropice haud raro de medicamentis, quæ aliis natura debilioribus adduntur, ut stimulum his addant, & eorum vim medicamentosam adaugeant. Ita purgantibus mitioribus quandoque addi solent in minori dosi purgantia fortiora, v. g. pilulæ, & pulveres purgantes *acui* solent granis aliquot diagrydii, troch. alhandal. Extr. helleb. nigri. Sic Spiritu salis *acuitur* succus citri, & Spiritu Nitri *acuitur* Acetum ad Solutionem. Schroder. l. 1. c. 13. Hofm. clav. ad h. l. Modum *acuendi* aquam Mercurialem Philosophicam satis obscure propositum, vide in Christophori Parisiensis Elucidarii l. 1. c. 3. in Th. Chymic. Vol. VI. p. 231.

ACUREB, notat *Vitrum*. Rul. & Johns.

ACUS, βελόνη, ῥαφὶς, quid sit, ex aliis jam Dictionariis constat. Pertinet vero inter instrumenta Chirurgica, & varium obtinet usum. In specie vero *acus interpunctoria*, qua utuntur in suffusio-

fusionibus, sive cataractis in oculo removendis, Galeno dicitur παρακέντερον, Com. 1. de iis q in med. f. t. 6. Græcum vocabulum ῥαφὶς legitur ap. Hipp. l. 2. de morb. LXIV. 11. Apud Gal. etiam extat ῥαφίον, *Acicula*, notante Foesio in Oec. p. 551. Varias *Acus* Chirurgicas exhibet Sculter. Armam. Chirurg. Part. 1. Tab. VII. IIX. XIV. & XVII. Cæterum nomen hoc & locum invenit in Anatomicis, dum acuti illi processus prope mammillares, vel potius appendiculæ in osse petroso vocantur a Fallopio *Acus osseæ*, in observ. Anat. Tom. I. Oper. p. 364. vide *Graphioides*. Ad Docimasticen metallicam pertinent etiam *Acus exploratoriæ* dictæ, quæ sunt exiles latiusculæ Virgulæ metallicæ, quæ Lapidi Lydio affrictæ testantur de puritate metallorum, & monetarum, vulgo *Streich Nadeln*. De his lege D. Ol. Borrich. Docimast. metall. §. 18. Porro *Acus* etiam est nomen piscis duorum generum, Aristot. & Oppiani, uterque tamen ad alimenta minus commodus, quia fere exsuccus; de quibus vide Rondelet. l. 8. c. 3. & 4. Aldr. l. 1. de Pisc. c. 22. seq. Hujus anatomen ab Ol. Borrich. communicatam vide in Act. Hafn. Vol. II. obs. 48. p. 149. seq.

ACUSIOS, ἀκούσιος, i. e. *invitus*. Opponitur ἑκουσίῳ, *spontaneo*. Extat & Partic. ἄκουσα ap. Hipp. l. 1. de morb. mul. XLII. 10.

ACUSTICUS, ἀκουστικὸς, i. e. *ad auditum pertinens*, auditorius, ita nervus *Acusticus*, medicamenta *Acustica*, i. e. auditum juvantia.

ACUSTO, idem, quod *Nitrum*, Rul. & Johns.

* ACUTUS, ὀξὺς, quid proprie significet, aliunde notum esse debet, ac potest. In Medicina vero in genere notat omne id, quod celeriter, & cum violentia, aut periculo movetur; & dicitur cum de rebus non naturalibus, tum præternaturalibus. Ita *Acutæ exercitationes* ap. Gal. l. 5. de san. tu. c. 2. ἢ γυμνάσια ὀξέα sunt, quorum celeres sunt motus, Synonyma τοῖς σφοδροῖς vehementibus. Frequentius vero prædicatur *Acutum* de morbis. Suntque *Acuti morbi* ἢ ὀξέα νοσήματα, in genere magni, qui ob sui magnitudinem, & symptomatum vehementiam celeriter ad vigorem properant, & cum ægri periculo tempora sua percurrunt. Galen. 2. aph. 23. Magnitudo morbi, & symptomatum vehementia a caussæ internæ motu, & activitate vehementiori dependet, mutationem inferens magnam, vel ad salutem, vel ad interitum. Hinc nullæ certæ de illis institui possunt prædictiones, Hipp. 2. aph. 19. Dividuntur communiter in tres classes: (1.) videlicet in *morbos Peracutos*, νοσήματα κάτοξέα, qui intra septem dies communiter terminantur, ubi tamen nonnulli λεπτολογοῦντες rursus distinguunt *Perperacutos* a *Peracutis*: per illos intelligentes *Acutissimos*, ὀξύτατα, qui etiam primis quatuor diebus ad terminum properant, & exemplum habetur in Hipp. l. 3. Epid. l. 3. t. 77. ægr. 6. (2.) in *Acutos simpliciter*, ὀξέα ἁπλῶς νοσήματα, qui plerumque quatuordecim diebus judicantur. Et (3.) in *Acutos ex decidentia*, ἢ ὀξέα ἐκ μεταπτώσεως, qui quandoque ad quadragesimum usque diem extenduntur. Plura vide ap. Gal. l. 2. de diebus Crit. cap. 12. Nobis sufficit monuisse causam, ob quam non possit firmus aliquis limes, aut terminus poni morborum *acutorum*, consistere in varietate causarum externarum causam morbificam, ejusque motum vel promoventium, vel remorantium. Gal. com. 3. progn. t. 25. *Acutos morbos*, & præsertim *febriles* maximam partem continuos esse docet. Idem l. 2. de cris. c. 12. *Febris acuta* etiam simpliciter ὀξὺς vocatur absque additione πυρετὸς, ap. Hipp. l. 4. Epid. XIII. 19. Plura de hoc vocabulo vide etiam ap. Foes. Oec. p. 455. seqq. Dieterich. Jatr. n. 621.

ADAL, est terminus Paracelsicus, quo indicatur substantia, vel virtus substantialis plantarum, quando purum ab impuro jam est separatum, in qua virtute dependent gradus diversi facultatum operativarum in corpus humanum. Ejus meminit in fragm. de re herb. l. 1. §. de Incarnativ.

ADAM, proprium nomen primi hominis a DEO creati. In Chymiam vero translatum ænigmatice notat *Lapidem Philosophorum*, item *Mercurium Philosoph.* qui suam *Evam* occultam in corpore suo gestet. Hinc vocatur etiam *Adam Philosophicus*. Dornæus de transmut. metall. cap. 6. 8. & 9. *Lapis* quoque dicitur *Adamicus* ibid. in Theatr. Chym. Vol. I. pag. 508. 509. 520.

ADAMAS, ἀδάμας, refertur inter lapides pretiosissimos, & gemmas maximæ æstimationis, & multorum nummorum: Crystallum & cognationis vinculo, & generationis modo pene imitatur. Videatur de hoc Chiocc. Mus. Calc. s. 3. p. 202. seqq. ubi simul fabulosam illam sententiam Plinii de invincibili ejus duritie, & soliditate, ita ut omnem vim ignis, & ferri eludere dicatur, refutatam reperies. Apud Gal. etiam dicitur ἀπαθὴς, *impatibilis*, vel omnis affectionis, & passionis expers, l. 1. de san. tu. c. 4. & multum terræ habere l. 9. de S. Fac. *Adamas* ex Lunæ cœlo, & ejus terra fieri legitur in Theatr. Chym. Vol. I. p. 317. Aliter ejus generatio describitur in Vol. IV. p. 427. quando vapor naturæ per se sublimatur sine accessu pinguedinis sulphuris, & venit ad locum aquæ puræ salis, fiunt *Adamantes*, & hoc in locis frigidissimis, ad quæ non potest pervenire pinguedo illa. An *Adamas* venenis intus sumptis recte annumeretur, ventilavit Sennert. M. Pr. l. 3. p. 3. s. 2. c. 7. qu. 2. & l.

& l. 6. p. 6. c. 6. *Adamas factitius* ex hyacintho, sapphiro, legitur apud Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 4. Alia compositio proponitur a Lullo in Tr. Animæ transmutatio, quod fiat ex natura argenti terminati in naturam lapidificam. Th. Chym. d. l. p. 189.

ADAMITA, ADAMITUM Paracelso vocatur durissimum in albo. Sunt durissimi albi lapides, & *Adamita* est lapis proprie, qui in vesica reperitur, l. 1. de Tart. tr. 1. c. 1. *Adamitum* est proprie Lithiasis. Id. in Fragm. ad h. l.

ADARCE, ADARCION, ADARCUS, ἀδάρκη, ἀδάρκιον, ἄδαρκις, secundum substantiam est veluti spuma concreta aquæ salsæ, concrescens ad arundines, & stipulas. Acerrimum est, calidissimumque, & propterea deleterium, & impossibile, ut intra corpus sumatur. Foris vero impositum permisceri solet aliis mitioribus, quæ vim ejus retundant, & ita cum fructu adhibetur, teste Gal. l. 11. de S. Fac. h. tit. Rul. & Johns. in Lex. Chym. dicunt, esse carnem marinam secundum nonnullos, & præcipue in Cappadocia, & Galatia nasci. Indiacum nativum veluti in arundinibus Indiæ sponte nasci, vel ut sal Indicum in Canna. Est vero *Adarce* similis colore flori lapidis Asii, & in forma melli halcyonio, & aliquando cavo proxima, ut possit videri lacustre quasi halcyonium. Et quia pendet arundinibus, *Pericalamitum*, & *Calamochium* quondam dicebatur. Hodie, nisi fallor, *Balla marinum* vocant. Ita videmus Medicos uti his ridiculis, sæpius contemptis nobilioribus: nonnunquam etiam res ita obscuris vocant vocabulis, ut Oedipo ipso foret opus. Hactenus Rul. & Johns. De *Adarcii* viribus docet quoque Dioscor. l. 5. c. 137. Et jung. Chioccus, qui etiam *Alcyoniis* adjunxit Mus. Calc. sect. 1. p. 24.

ADARIGO, notat *Auripigmentum*, ut & *Adarnech*. Rul. & Johns. in Lex.

ADARTICULATIO, ἀρθρωδία. Vide *Arthrodia*. Ingrass. Latinum vocabulum applicat Græco, προσάρθρωσις, quod idem est cum διάρθρωσις. Comm. in Gal. l. de ossib. p. 26. Vide *Diarthrosis*.

ADAXOMÆ, ἀδάξομαι, idem, quod ὀδάξομαι, *pungor*, *lancinor*, prurio, mordeor. Extat ap. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXI. 4. LXIV. 10. Jung. Foes. p. 4.

ADDEPHAGIA, ἀδδηφαγία, vel ἀδηφαγία, *voracitas* dicitur, præsertim pueris familiaris, dum panis esu largiori capiuntur, quam potissimam causam lumbricorum, vel vermium esse censet C. Hofm. l. 3. Apol. pro Gal. c. 213. I. & quidem ex Gal. c. 7. in 6. Epid. t. 7.

ADDITAMENTUM, ἐπίφυσις, idem, quod Appendix. Vide *Epiphysis*. *Additamentum necatum* vocari processum Ulnæ, sive ossis cubiti inferioris test. Vesal. de H. C. F. l. 1. circa fin. p. 208.

ADDITIO, πρόσθεσις, idem, quod *Appositio*, *Adjunctio*, est alterum in Medicinæ definitione Hippocratica membrum, oppositum τῇ ἀφαιρέσει, quando ea, quæ deficiunt, mediante arte restituuntur. Hoc vero pro diversis scopis quam plurimis multifariam quoque perficitur, quam varietatem nunc exponere non est hujus loci. Est & *Additio*, vel *Appositio* opus naturæ ad nutritionem necessarium, quando portiones succi nutricii parti nutriendæ, vel toti corpori offeruntur, ut incrementum capiat, sive id fiat per arteriarum extremitates, sive per nervorum fibrosas divisiones. Hic enim inter se discrepant Auctores recentiores. Nobis prior hactenus visa est verisimilior sententia.

ADDUCTIO, παραγωγή, vide *Attractio*, *Paragoge*. *Adductores* qui dicantur Musculi, vide *Adductio*.

ADEC est *Lac Acetosum*. Rul. & Johns. in Lex. Chym.

ADECH Paracelso vocatur spiritus hominis vitalis, & internus, auctor operationum, vel functionum intrinsecarum, l. 2. Chirurg. magnæ c. 13. Hunc spiritum quoque infici in peste, & mediante hoc pestem fieri Epidemicam contagiosam, docuit l. 1. de apostem. tract. 3. c. 7. Dorn. Ruland. & Johns. paulo aliter descripserunt: *Adech* est interior homo noster, & invisibilis, singulorum exemplaria præfigurans in animo nostro, quæ postea exterior homo manibus suis imitatur, & effingit. Quid hoc aliud, quam Actus Ratiocinationis, sive Animæ Rationalis actus secundi?

* ADEDENTES. Vide *Phagedæna*.

ADEHEMEST; id est, *Lamina*. Dicitur & *Ajonec*, *Albohonec*. Rul. & Johns.

ADELOS, ἄδηλος, dicitur Latine *Insensibilis*; non evidens. Potissimum usurpatur de *Transpiratione*, quæ fit per poros cutaneos absque sudore evidente, dum vapores, & fuligines insensibiliter exhalant, & avolant. Vide *Diapnoe*. Ἄδηλα πράγματα dicuntur ab Empiricis, quæ sensibus quidem usurpari, & cognosci possunt, sed nondum tamen apparuerunt. Gorr. ex Gal. l. de sectis.

ADELPHIXIA, ADELPHIXIS, ἀδελφιξία, ἀδέλφιξις, Latine *Fraternitas*, *Fratratio*, vocatur Hipp. *communio*, consensus, & cognatio partium, aliarumque rerum cum in statu secundum, tum præter naturam. Hipp. c. 3. de art. t. 100. Etenim ἀδελφίζεσθαι eidem dicitur summa familiaritate cum alio gaudere. Quo verbo etiam aliquoties usus, v. g. l. 1. de morb. mul. XXXIV. 4. XXXIIX. 14. c. 3. de fract. t. 35. Adjectivum quoque ἀδελφέα dicitur de *morbis consimilibus*, prioribus l. 1. de morb. mul. LXII. 1. ubi

ubi alii ἀδελφὰ legunt, quod & l. 2. Epid. sect. III. 125. occurrit. Vide Foes. P. 5.

ADEMONIA, ἀδημονία, *angorem*, *& anxietatem animi* significat. Et adjectivum ἀδήμων, *anxium* graviterque mœstum; Quod legitur ap. Hipp. lib. 1. Epid. sect. 2. t. 75. & Participium ἀδημονέων, l. de virg. morb. II. 26. Vide Foes. d. l.

* ADEN, ἀδὴν. Vide *Glandula*.

ADENOIDES, ἀδενοειδὴς, Epitheton *Parastatarum*, sive corporis glandulosi ad vesicæ fundum siti, in quod vasa deferentia inseruntur. Vide *Parastata*, *Prostata*.

ADENOSUS *Abscessus* vocatur Tuberculum crudum, durum, atque omnino contumax discussu, soboles limosi, pituitosique sanguinis, glandulam mentiens etiam circa loca glandularum expertia enatam. De his legatur M. Aur. Sever. l. de noviss. obs. abscess. c. 5.

* ADEPS, στέαρ. Dicitur & *Sevum*, *Sebum*, & *Axungia*, ἀξυγγία, vel ἀξούγγιον, (ita legitur apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 5. Vide Lind. S. M. Ex. IIX. §. 76.) differt a *pinguedine*, quod ille crassior sit, in animalibusque totam naturam magis terrestrem habentibus proveniens, velut in humidioribus pinguedo. *Adeps* quoque non tam facile igni appositus liquatur, & funditur, fusus v. celerrime coit, & conglaciatur, multoque apparet *pinguedine* durior. Quod si v. voles, omnem oleosam, & pinguem in animantibus substantiam *Adipem* appellato, ut plerique Medici. Sed & *Pinguedinem* totum hoc genus appellare tibi licet, verbis Gal. l. 11. de S. Fac. Ita quoque pro Synonymis habet P. Barbette Chirurg. P. III. L. 1. c. 3. nec alii recentiorum distinctionem aliquam observarunt. Usus etiam cum *Pinguedine* est communis. Vel n. ad caloris conservationem, & augmentationem, vel ad partium emollitionem, vasorum distributionem, motus facilitatem, aliosque similes usus facit. Utrumque & *Adipem*, & *Pinguedinem* partibus organicis simplicioribus secundariis annumerare, veritati magis consonum videtur, quam Humoribus, aut Excrementis, utilibus licet, associare. Rul. & Johns. in appendic. Lex. Chym. ita *Adipem* descripserunt, quod sit pinguedo coagulata, vel condensata, quam consistentiam habet a salinis portionibus. Etenim si destilletur adeps, destillatione partes sulphureæ adscendunt, & remanent in fundo portiones salinæ, unde liquor ille post destillationem non amplius coagulatur, & *Oleum Adipis* dicitur.

ADEPTUS, terminus Paracelso, & Helmontio familiarissimus, quo notatur singularis quædam a DEO donata, & concessa cognitio. Ita *Adepti* vocantur, quorum rector etiam Spiritus DEI est, quique sibi aliquam peculiarem compararunt scientiam, præsertim per artem *Caballæ*. Helmont. de magn. vuln. cur. n. 129. Unde & *Adepta Scientia*, vel Sophia κατ' ἐξοχὴν dicitur *Magia Naturalis*, & Ars *Cabalistica*, de qua infra in *Cabala*. Talem quoque specialem sententiam urget Helmont. in Medico, & *Adeptum medendi* appellat, quem opponit Galenicæ, & Paganæ scientiæ Medicæ; atque peculiare donum DEI habetur nobilius, & superius, quam quod e cognitione præexistente sensuum formatur in intellectu, imo quod nec proprie doceri, vel demonstrari potest. Plura vide in præf. tract. de Lithiasi. *Adeptæ Sophiæ* meminit Paracels. l. 1. de peste cum addit, *Adeptæ Philosophiæ* l. 2. Chir. magn. t. 3. c. 1. *Adepti* etiam *Chymiæ* dicuntur, qui omnem laborem in Arcano universali acquirendo impendunt, & in hanc metam adspirant. Verum modo iterum ad illos non quadraret supra adductum proverbium ap. Galen. Nihil apprehende, & fortiter tene.

ADHÆRENTIA, πρόσφυσις. Vide *Prosphysis*.

ADIACHYTOS, ἀδιάχυτος, i. e. *minime diffluens*, aut diffusus. Usurpatur tropice de iis, qui vestitu, & cultu sunt frugali, minimeque dissoluto. Hipp. l. de dec. ornatu II. 18. Junge Foes. d. l.

ADIAPHOROS, ἀδιάφορος. Vide *Indifferens*.

* ADIAPNEUSTIA, ἀδιαπνευστία, h. e. *impedita perspiratio* Gal. l. 11. M. M. c. 10. Est causa primaria febrium, quando nimirum fuliginosa, & vaporosa effluvia per habitum corporis, & poros cutaneos exhalare nequeunt, sed regurgitantia ad massam sanguineam confusione sua insignes perturbationes in sanguine producunt, & subinde copiosius congesta, & subactionem respuentia turgescentiam, & febriles effervescentias pariunt. Vide Thom. Vvillis de febric. c. 1. §. dum sanguis. Confer etiam ad Rolfink. O. & M. M. Spec. l. 2. s. 3. c. 33.

ADIAPTOTOS, ἀδιάπτωτος, nomen est Medicamenti Colici, cujus descriptio habetur apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 4. & nomen hoc ideo accepisse videtur, quod ad omnem inflammationem efficax sit. Gorr.

ADIARRHOEA, ἀδιάῤῥοια, dicitur eorum, quæ excerni deberent, omnimoda retentio, ac inhibitio. Erotian. in Onomastic. Hipp. pag. m. 18. b.

ADIB, est nomen animalis, cujus Hepar commendatur ab Avicenna in omni Hepatis imbecillitate, l. 3. fen. 14 tr. 1. c. 18. fin. Intestinum, & Stercus in Colica d. l. fen. 16. tr. 4. c. 14. Si rabiosum fuerit illud animal, de ejus morsu, & cura agitur l. 4. fen. 6. tr. 4. c. 5. Vide verb. Lupus.

ADIBAT, i. e. *Mercurius*. Rul. & Johns.

Adie-

Adiectio, Adiunctio, προσαγωγή. Idem quod πρόσθεσις, *Additio*, opponiturque ab Hipp. τῇ ἀφαιρέσει, *ablationi*, de Insomn. V. 11. & alibi. Plura loca, ubi verbo προσάγειν usus Hipp. collegit Foes. Oec. p. 532.

Adipson, ἄδιψον, in genere omne id dicitur, *quod sitim abigit*, vel arcet, qualia describuntur a Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Alias speciale Græcis fuisse epitheton *ptisanæ* hordeaceæ testatur Lang. l. 1. ep. 57. ita & Hipp. hoc titulo exornavit *ptisanam*, & *oxymel* in l. de R. V. I. A. s. 1. t. 18. & s. 3. t. 20. Vide Foes. p. 5. Gorr. in def.

Adiuvantia, συνεργητικά, dicuntur Medicamenta, quæ naturæ, & calori vitali succurrunt ministerialiter, & instrumentaliter. Fallop. de tum. p. n. c. 17. Tom. I. Oper. p. 635.

Adiutorium, idem quod humerus, brachium, os habens unicum. Ita vocatur a Joh. Anglico Ros. Angl. p. 1060. c. de dislocatione *adjutorii*. Legitur & in Vesalii de H. C. F. p. m. 207. Describitur vero claris verbis ab Albucasi. Adjutorium est os illud, quod est inter cubitum usque ad caput spatulæ, l. 3. Meth. Med. c. 11. p. m. 206.

Adiylistos, ἀδιύλιστος, vocatur *vinum non defæcatum*, vel per saccum non colatum. Id quod fieri solet in vinis conditis ad saporem, vel in aliis ad reprimendam eorum vehementiam. Gorr. p. 6.

Admiratio, θαῦμα, quid significet, aliunde notum est. Hanc passionum omnium post Voluptatem, & dolorem primam statuit Charltonus, quando novi insolitive cujusvis species sensum percelluit, Ex. Pathol IIX. §. 23. Alias hoc vocabulo usus quoque est Jostrerius de Jostreriis, inscribens libellum suum de erroribus variis, qui committuntur circa usum Vesicantium, Curcubitularum. V. S. nis, purgationis, & victus, *Admirationes Medicas*.

Admisurab, *Terram* significat.

* Adnata, vel *Agnata*, ἐπιπεφυκώς, vocatur Tunica oculi prima ordine, crassior, & validior, superficie plana, colore candido, (unde & *Alba tunica* dicitur, & *Album oculi*) oculum tum ossibus, tum palpebris conjungens, inque suo thalamo stabiliens, quare & officio suo *Conjunctiva* vocatur. Hanc tunicam, quamvis non habeat vasa conspicua in bene habentibus, ophthalmiæ h. e. inflammationis oculorum constituere subjectum, communi Doctorum consensu constat. Ulteriorem hujus tunicæ descriptionem vide in Anatomicis. Vide *Agnata*.

Adolescens. *Adolescentia*. Vide *Juvenis*. μειράκιον. *Adolescentia* media est inter puberem ætatem, & vigorem consistentem, cujus temperies calida, & humida est saluberrima, & veris temperaturæ correspondens. Petr. Mich. de Calderia Tom. II. Oper. p. 218. A.

Ados, est aqua, in qua ferrum candens restinguitur. Rul. & Johns. in Lex.

Adplumbatum, idem, quod *feruminatum*, legitur apud Scrib. n. 271.

Adram, id est, *Sal gemmæ*. Idem.

Adrastea, ἀδράστεια, epitheton Deæ apud Ethnicos *Nemesis* dictæ, juxta Strab. l. 13. Geograph. ab *Adrasto* Rege, qui primus huic Deæ templum erexit, appellatæ. Hujus *Deæ Legem* neminem effugere posse, dixit Gal. l. 6. de U. P. c. 12. Est v. Lex illius nihil aliud, quam vis, & potentia vindicandi ab adversariis veritatis lumen, & splendorem, præsertim in determinandis rerum causis, ut cogantur tandem palmam dare. Frequentissime pariter ad illam provocavit contra Gal. C. Hofm. in scriptis suis. Plura de hac Dea videantur in Adagiis Erasmi Chiliad. II. cent. 6. adag. 38. & d. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. n. 374.

Adrop, est terminus Spagyricus, denotans vel illud ipsum corpus, aut *plumbum*, e quo elici debet *Mercurius* pro lapide Philosophico, in qua significatione sumitur a Ripleo in Axiomatibus Philosophicis, quæ extant in Th. Ch. Vol. II. p. 114. & in Epistola Anonymi de principiis Art. Hermet. in Th. Ch. Vol. IV. p. 474. vel notat ipsum *Lapidem Philosophicum*. Lagneus in Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. pag. 626. quia & *Saturnus*, vel *Plumbum* dicitur. Rul. in Lex.

Adsamar, significat *Lotium*, vel *Urinam*. Rul. & Johns. in Lex.

Adsellare, verbum antiquum, denotans *exonerationem alvi*, sive excretionem quotidianam. *Sellæ* n. *familiæ*, vel *familiaricæ* vocabantur a rei rusticæ scriptoribus loca illa ad secessum necessaria, teste Keuch. in not. ad Samon. p. 197.

Adstantes, παρόντες, dicuntur Hippocr. ii, qui ægris præsto sunt ministrando, curamque gerendo, ex Hippocr. 1. aphor. 1. Jung. Dieter. n. 655.

Adstrictio, στύψις, habetur pro effectu frigiditatis, Gal. l. 9. de S. F. §. Terra Samia, vim habet glutinandi opera crassæ terrenæque frigiditatis, l. 7. d. tit. §. Centaur. minus. Dicitur & *Constipatio*. Gorr. ita descripsit: Quod si qualitas gustatilis, quæ a frigido vincente perficitur in crassa, & terrena substantia. Itaque propria facultate contrahit, & densat meatus, refrigerat, & repercutit; per accidens a. calorem excitat, & auget, conducitque ad concoctionem. Enimvero non solum ad ea, quæ gustu percipiuntur, refertur hæc qualitas: Verum tribuitur & aliis rebus in passiva significatione. Ita Alvi *adstrictio*, Pororum cutis, &c.

* Adstringens, στύφον, est, cujus substantia est crassarum partium, παχυμερὴς, terrena, & frigida, habens vim siccandi, humores depascendi, partesque roborandi. Gal. l. 5. de S. F. c. 14. quamvis recentiores salinis *stypticis*, & ponticis portionibus, uno verbo, fixis illam describant, quæ sub terrestribus optime intelligi, & comprehendi queunt. Conveniunt in plerisque cum *Acerbis*, & *Austeris*, de quibus supra. Celeberrimus D. D. Bohn. *Adstringentium* potentiam in terrestreitate pontica, h. e. acore particulis terreis determinate combinato consistere scripsit Dissert. Chymico-Phys. XI. §. 16.

Adulteratio, δόλωσις, δολισμὸς, in Pharmaceuticis significat medicamentorum fraudulentam corruptionem, sub specie genuina. De quibus plura occurrunt apud Schroder. Rolfink. & alios rerum Pharmaceuticarum scriptores: *Adulterari* ap. Diosc. Gr. per δολίζεσθαι exprimitur frequentissime. Catalogum *Adulterinorum simplicium* collegit J. D. Horstius in part. I. Dispens. Pharmac. Univers. lib. 4. cap. 17. p. LXXV. seqq.

Adulterium, *Adulterinus* quid proprie significet, constare debet ex aliis Lexicis, cum non sit hujus loci. Paracelsus vero plane abusive, & tropice transtulit hoc vocabulum ad ventriculi vitium, quando corpus, aut saltem ventriculus nimium obruitur assumptis, ob inordinatam animæ brutalis appetentiam, quia supponit animam illam sensitivam esse instar maris, & corpus instar fœminæ, & mutuum illud commercium se se habere ad instar conjugii. Paramiri l. 2. c. 8. & tr. de Alvi fluxu. §. Causa. Alias *Adulterina* dicuntur medicamenta spuria, & supposititia, quæ vel ratione substantiæ, vel ratione facultatis, vel ratione utriusque videntur habere speciem bonitatis, accuratius v. examinata falsa, & vitiosa deprehenduntur, docente Scherk. de comp. & præscr. medic. formul. p. m. 93.

Adustio, idem quod *Combustio*, de quo inferius. *Adurere* os dixit de Ephemero Scribon. n. 193. *Adustio* Spagyrica dicitur, quando commiscetur, aut *aduritur*, aut corrumpitur humiditas substantialis rei. Th. Chym. Vol. IV. p. 669.

Adynamia, ἀδυναμία, Lat. *Impotentia*. Hoc vocabulum meo quidem judicio optimum, & accuratissimum inter omnia alia genus constituit in definitione morbi, non modo ex mente Aristotelis in Categoriis, quod ægri dicantur, qui habent impotentiam naturalem, scilicet ad functiones necessarias; sed etiam ex suffragio ipsius Gal. de diff. morb. c. 2. dicentis, quod sanitas non operatione, sed potius per potentiam sit definienda, quoniam & dormientes, aut alioquin in tenebris, & otio degentes, aut sæpe discumbentes neque ulla parte corporis movemur, neque alium rei extrinsecæ sensum habemus, nihilominus tamen sani sumus. Igitur cum sanitatis contrarium sit morbus, deberet & hic potius per ἀδυναμίαν, *impotentiam*, definiri, quam per aliud genus, quamvis Gal. ipse non fecerit. Et frustra sibi metuit C. Hofm. Apol. pro Gal. lib. 3. cap. 8. A. B. objici posse, hoc vocabulum esse nudum nomen. Quin petì debet: Veræ enim indicationes non a morbo, sed a caussa petendæ sunt; quemadmodum nec a sanitate, sed a caussis ejus indicationes conservatoriæ desumuntur. Junge Dogm. nostr. P. II. cap. 2. D. 2. pag. 113. Vide *Impotentia*.

Adynamon, ἀδύναμον, vini factitii genus est. In musti sextarios viginti additur aquæ dimidium. Fervet, donec excoquatur aquæ mensura. Datur ægris, quibus vini noxa timetur. Est enim *invalidum*, unde illi nomen. Diosc. parem musti, & aquæ mensuram miscet, & lento igni leniter decoquit, donec aqua tota consumatur; cumque refrixerit, id in picatum dolium fundit. Hæc Gorr.

Adynatos, ἀδύνατος, duplicem habet significationem. Vel enim notat *impossibile*, sive quod fieri non potest, vide *Impossibilis*: Vel significat *Impotentem*, h. e. viribus fractum, ad actiones obeundas imbecillem. In qua usus Hipp. lib. 1. prorrh. c. 2. t. 3. Coac. t. 53. & 175. Adde Foes. Oec. p. 6.

Æazo, αἰάζω, idem, quod θρηνέω, h. e. *lamentor*, lugeo, gemo. Erot. in Onom. & Foes. p. 8.

Ædoea, αἰδοῖα, Lat. *Pudenda*, h. e. *partes genitales* utriusque sexus vocantur, Hipp. 3. aph. 21. & 5. aph. 22. Jung. Dieter. n. 14.

Aedes, ἀηδὴς, h. e. *insuavis*, *injucundus*, ingratus. Usurpatur de alimentis palato non acceptis, sed saltem comparative, Hipp. 2. aph. 38. Idem quoque de medicamentis intelligi potest, Dieter n. 10.

Ægagropilus, αἰγαγρόπιλος, ab *Ægagros*, *Rupicapra*, & πῖλος, *pila*, vel *globulus*, ex flocculis laneis confectus est in ventriculo primo, aut secundo *Rupicaprarum* occurrens, massa quædam frequentius oblonga, rarius rotunda, duplici substantia consistens, quam interior aut fibras radicum, aut filamenta, & cauliculos plantarum succo concreto, & exsiccatione in pulverem subtilem facessente compacta refert; exterior coriaceam cutim, interdum tamen lignosum corticem quendam, rarissime crustam lapideam æmulatur, coloris ut plurimum cinericii, aut nigri, magnitudinis variæ, quæ manum tamen in pugnum contractum vix unquam excedat,

cedat, ex alimentis vegetabilibus, & mineralibus, familiaribus copiosius assumptis per fermentum ventriculi facultatem coagulativa infectum genita, in se quidem præternaturalis, ratione tamen efficaciæ, quam experientia hactenus confirmavit, salutaris, & variis in affectibus singularis, cum emolumento sæpius a Medicis exhibita in certa dosi. Vulgo *Gemseutugel*. Hujus accuratam descriptionem, virtutumque variarum commendationem ex professo publicavit Georgius Hieronymus Velschius, Doctor Medicus Augustanus, differt. de *Ægagropilis*; quæ lectu haud indigna, modo mortuo non insultasset leoni, & θεσπέσιον C. Hofm. non adeo temere perstrinxisset, quod alio loco, & tempore severius animadvertere constituissem, nisi & mors illius me a proposito revocasset. Meminit quoque ex Velchio Rolfink. *Ægagropilorum* Ord. & M. M. Sp. l. 8. s. 2. c. 1. fin.

ÆGER, ÆGROTUS, νοσερός, νοσώδης, quid significet, notius est, quam ut opus sit verbis. Breviter, *qui laborat morbo*. Dicitur & *Insalubris*. De quo inferius.

ÆGEIRINON, αἰγείρινον, nomen *Unguenti*, quod Lat. *Populeum*, vel *Populneum* vocatur, ab αἴγειρος, *populus*. Describitur ab Æginet. l. 7. c. 19. Gorr.

ÆGIAS, αἰγιὰς, [perperam a Foes. αἰγὶς, p. 8. positum, quod aliam habet significationem] apud Hippocr. significat concretionem albicantem pupillæ oculi inhærescentem, aciei caliginem offundentem, eamque obscurantem, sive ex crassiore excrementitio humore enata fuerit, sive ex ulcere relictæ cicatriculæ subalbicans fuerit. Coac. t. 218. l. 2. Prorrh. XXIIX. 33.

ÆGIDION, αἰγίδιον est nomen *Collyrii*, quo fluxiones commode sisti possunt, quod genus στατικὸν appellant. Descriptio habetur apud Aetium, citante Gorr.

* ÆGILOPS, sive ANCHILOPS, αἰγίλωψ, ἀγχίλωψ, quamvis quidam Medicorum differentiam inter hæc duo vocabula constituant, quod *Anchilops* sit tumor in magno oculi angulo nondum ruptus; *Ægilops* vero jam ruptum tumorem significet, [quod capræ huic vitio peculiariter obnoxiæ ferantur.] Dicitur & *Fistula lacrymalis*, quia ulcus ex tuberculo rupto facillime sinuosum evadit, & in fistulam abit, quam aliquando alius sequitur affectus, ῥυὰς, *Rhyas* dictus, quando caruncula in angulo oculi absumitur. Sufficiat nunc, hanc distinctionem ab Auctoribus non semper observari, nec quoad caussas, & generandi modum multum inter se differre. Hinc Gal. l. Introduct. seu Medicus c. 15. descripsit omnes dictos affectus complexus: *Ægilops*, vel *Angilops* est abscessus quidam ad angulum oculi, qui naribus propior est, pus continens, quod erumpens aut os exedit, aut ad angulum, aut usque ad nares destillat. Jungatur l. 5. de C. M. S. L. c. 2. Caussa cum aliis ulceribus est communis humor, nimirum acris, salsus, lixiviosus, septicus, & corrosivus. Hinc facile in fistulam abit, præsertim si ulcus neglectum fuerit. Est affectio ægre curabilis, propter corporum tenuitatem, subjecto osse corrupto, juxta Aet. l. 7. cap. 87. nihilominus feliciter se quoque absque cauterio actuali curasse testatur Hil. Cent. V. Obs. 22.

ÆGLIA, αἰγλία, vel αἰγλίη, ap. Gorr. idem quod αἰγίας.

ÆGOPROSOPON, αἰγοπρόσωπον, idem quod αἰγίδιον, nomen Collyrii. Gorr.

ÆGYPTION, αἰγύπτιον, dicitur Unguentum album oleosum, quod & μενδήσιον appellatum est, compositum ex liliis, & aromatibus. Meminit aliquoties Hipp. in lib. de Nat. mul. quæ loca collegit Foes. p. 9. quæ huc transferre non est operæ pretium. Vocatur & ἔλαιον, oleum ob consistentiam oleosam. Galenus existimat vocari quoque Malabathrinum, Susinum, Liliaceum. Ægyptium quoque est epitheton lini, aut fili, quo spongiam involvit Hipp. quo firmo, & durior sit in Polypi curatione, l. 2. de Morb. XXXIII. 9. item corii, vel alutæ, ceu mollioris, & validioris ad parandas spiras, 3. de fractur. t. 29. Ita aluminis lib. de Ulcer. X. 3. 4. XII. 11.

AEIDES, ἀειδὴς, h. e. *indecorus*, *deformis*. Legitur ap. Hipp. 2. aph. 54. Huic opponitur ἀειδὴς, *formosus*, decorus. Jungatur Dieter. Jatr. n. 9.

AEIGLEUCES, ἀείγλευκες, dicitur genus vini dulcis, quasi semper mustum, quod paratur musto in dolia, vel cados condito, & statim in aquam merso, donec bruma transeat, ut musto consuetudo quædam fiat algendi. Solus namque fervor musti facit ex hoc vinum. Gorr.

AEIPATHEJA, ἀειπαθεία, dicitur passio vel *affectio perpetuo durans*, nec remissionem habens.

ÆOLASTHAE, αἰολᾶσθαι, significat *errare*, vagari, instar venti, & legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LIIX. 20. Adde Foes. p. 13.

ÆOLIPYLAE, αἰολόπυλαι, vocantur ex commento Paræi vasa illa ænea quæ punctum, vel foramen habent angustissimum, quo aqua infunditur, & ad ignem collocata, ignis actione aquam in aerem cum magno impetu emittunt. Par. l. 10. Chir. in Apol. II. ad Carol. IV. Regem Gall. post præfat.

ÆON, αἰὼν sumitur apud Hipp. pro *tota hominis vita*, & *ætate*, l. περὶ αἰῶνος, & 2. de fract. t. 21. Foes. p. 14. qui etiam ex Erotiano monstrat αἰῶνα significare *medullam spinalem*, apud Hipp.

l. 7. Epid. LII. 8. verum Linden. ibid. κενεῶνα posuit.

Æonesis, αἰώνησις, h. e. *Perfusio*, Aspersio. Verbum etiam αἰωνάω significat *perfundo*. Nomen vero legitur apud Hipp. de humid. usu l. 7. Vide Erotian. in Onomast. p. m. 15.

Æora, αἰώρα, significat *gestationem*, & in specie *pensilem* apud Aet. Tetrab. 1. l. 3. c. 6. allegante Foes. Tales *pensiles gestationes* ab Atheniensibus introductæ tempore Bacchanalium. Verbum αἰωρεῖσθαι, & ἀπαιωρεῖσθαι etiam denotat *attolli*, *suspendi*, & legitur apud Hipp. l. 2. de fract. t. 56. l. 3. t. 77. & activum αἰωρέειν, l. 1. de morb. mul. XCIII. 20. Plura vide apud Foes. p. 14.

Æpos, αἶπος, *locum acclivem*, arduum significat apud Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 11. L. 13. XLIIX. 4. de int. aff. XLVII. 15. quamvis Linden. vel ἦπος, vel ἑσπέρην posuit, excepto unico loco l. 7. Epid. LII. 8. ubi retinuit αἶπος. Confer ad Foes. p. 13.

† Æqualitas collectiva, pulsus. Herc. Sax. de pulsibus.

* Æquale, τὸ ὁμαλὸν, ὁμαλὲς, ἴσον, de rebus naturalibus, secundum, & præternaturalibus prædicare solet Gal. c. 2. in progn. t. 21. Denotat vero non solum rerum saltem numero, vel etiam specie differentium convenientiam ratione quantitatis, sed etiam ratione qualitatis. E. G. *Æquale temperamentum*, ἰσότης τῆς κράσεως, quando vel nullus excessus caloris vitalis, aut alterius qualitatis in corpore humano ejusque membris observatur; vel quando excessus caloris, aut frigoris, humiditatis, aut siccitatis simplex, vel compositus adest quidem in latitudine sanitatis, ille tamen semper eandem servat indolem. Item *Æqualis Pulsus*, ὁμαλὸς σφυγμὸς dicitur, cum omnes ictus eundem inter se servant ordinem, & portionem, ita ut secundus respondeat primo, tertius secundo, & sic deinceps. Gal. l. 6 de diff. puls. c. 10. *Æqualis urina*, οὖρον ὁμαλές, vocatur, quæ, quoties mingitur, eandem præ se fert semper speciem, ratione coloris, consistentiæ, & contentorum. Sic & de reliquis excrementis, v. g. *Æquale pus*, est proprietas puris laudabilis, τὸ πύον ὁμαλὸν, 1. prognost. t. 42. De rebus præternaturalibus quoque usurpatur, quando *Æqualis morbus* dicitur, qui perpetuo sibi constat, & *æquales* habet motus, & symptomata semper similia. Gal. c. 2. aph. 23. Sed & de diversis specie rebus sumitur *Æqualitas*. Ita *vinum æquale æquali aqua* mixtum, h. e. tantum vini, quantum aquæ, & vice versa continens. Gr. οἶνος ἴσος, vel uno verbo ἰσοκρατὴς dicitur Hipp. 7. aph. 56. l. 2. de morb. XXXIIX. 6. *Æqualis inæqualitas* in pulsu, ὁμαλὴ ἀνομαλία vocatur; quando pristinam naturam quidem immutantes, sive magnitudine, sive qualitate *æqualia*, vel *inæqualia* capiunt incrementa: nam quatenus *æqualitatem* commutant, vocantur *æquales*; sed quatenus *æqualem* semper mutationem assequuntur, *æqualiter* dicuntur mutari, ex Gal. l. 2. de diff. puls. c. 11.

Æque, Æquis *portionibus*, ponderibus, &c. Vide *Ana*.

* Aer, ἀὴρ, quid proprie sit, e Physicis addiscendum est. Dorneus in Physica Genesi, & Physica Trismegisti dicit, *Aerem* nil aliud esse, quam aquam vi caloris, vel Spiritus Domini in creatione resolutam. Th. Ch. Vol. I. p. 355. 373. unde & Masculus Hermaphroditus vocatur, participans de natura ignis, & aquæ, d. l. p. 490. & mediator habetur inter ignem, & aquam a Seniore Zadith de Chymia Vol. V. p. 203. Dicitur & ibidem res vivificans, imo vita cujusque rei. Suntque *aer*, & ignis elementa agentia, in Platonis Libro Quartorum l. 4. in Th. Ch. Vol. V. p. 170. *Aer* tanquam magnum recipiens hujus Macrocosmi considerari potest, in quo omnis generis semina, & spiritus mundi tanquam in proprio domicilio hospitare solent. Jac. le Mort. Med. Chym. Phys. c. 9. p. 89. Jung. Rob. Boyle Suspiciones de latentibus quibusdam aeris qualitatibus. Cæterum in Medicina consideratur potissimum ut res non naturalis summe necessaria, & caussa sanitatis, morborumque procatarctica, pro ejusdem usu, vel abusu, cum per inspirationem, tum ambiendo, corpus nostrum afficiens. Ab Hippocr. describitur, quod sit spiritus corpora nostra ambiens, iisque circumfusus, omnium, quæ corpori accidunt, auctor & dominus, utpote cujus in naturalia corrumpendi, & conservandi vis est maxima, l. de Flatib. IV. 8. 9. Ejus varias quoque constitutiones, & καταστάσιας, sive mutationes tradidit l. de Aer. Loc. & Aq. quæ omnes a Medico probe attendendæ, & perspiciendæ sunt, monente Gal. c. 8. in l. 6. Epid. & c. 2. de Humor. t. 29. Quo fine etiam legi meretur Charletoni Exercit. Patholog. V. & X. §. 33. seqq. Inquiri etiam possunt loca varia de *Aere* in Dolæi Encyclopædia Medica, quæ monstrabit Index, & laud. D. D. Bohn. Diss. Medico-Physica IV. per totum, item annexa ejusdem Differt. de Aeris in hæc sublunaria influxu. A Chymicis quoque *Aer* diversimode accipitur. Libav. scripsit, *Aerem Chymicorum* non esse instar Elementaris resolutum, sed in forma magis fixa oleiformem cum citrinitate, S. Arc. Chym. l. 7. c. 35. & esse organon, seu machinam omnium, per quam fiunt omnia, ex Hermete Ægyptio notavit idem in Exam. Philos. f. 36. De *Aere Chymico* videatur etiam

etiam Becherus in Oedipo Chym. tit. 4. §. 4. Ænigmatice quoque *Aer* appellatur *Lapis Philosophicus* in Harmonia Chymica Th. Ch. Vol. IV. p. 725. seqq.

ÆRDADI, sunt spiritus corporei in aere degentes. Dorn. in Diction. Paracelf.

ÆREOLUM, χαλκȣ̃ς. Vide *Chalcus*.

ÆRYSIPELAS, plane vitiose sæpius legitur pro *Erysipelas* in Tom. I. Oper. Petri Mich. de Calderia.

† ÆROPHOBÆ. Aeris timor generaliter phreneticis adscribitur. Cælius Aurel. acut. morb. l. 3. c. 12.

AEROMELI, ἀερόμελι, i. e. *mel aereum*: Epitheton mellis, quod ex *aeris rore* factum est, unde mel roscidum, Drosomeli dicitur Aldrov. de insect. l. 1. c. 2. Apes quoque αἰθερίȣ νέκταρος ἐργάτιδες, ætherei nectaris opifices dicebantur a Poetis Græcis, vel quod faucibus, & organis respirationis medeatur, teste Dioscoride. Vide & not. Keuch. ad Samonic. p. 147.

* AEROSIS, ἀέρωσις, est sanguinis attenuatio, & in halitus resolutio, pro spirituum vitalium continuatione, & flammæ vitalis pabulo, ex Gal. l. 11. meth. med. c. 2. Hujus *subtiliationis*, & quasi rarefactionis pro nutrienda flammula vitali caussam statuit Charlton. d. l. §. 3. *aerem* in pulmones inspirando attractum consimili prorsus modo, quo per folles insufflato aere flamma in lignis promptius accenditur. Quod paradoxon prolixius deductum in Oecon. anim. Ex. IIX. num adeo firmis nitatur rationibus, ut assensum mereatur, ventilavimus in Dogmat. nost. p. 583.

AEREUS, ἀέριος, ἠέριος, dicitur de omni, quod participat de aeris natura, vel quoad substantiam, vel quoad efficaciam. De illis statuit Fallop. *Aerea* conspissari quidem posse, sed non congelari, tr. de metall. & fossil. c. 11. Tom. I. Oper. p. 301.

ÆRUGINOSA BILIS, ἰώδης χολή. Vide *Bilis*.

ÆRUGO, ἰός, (quæ vox Græca etiam aliorum metallorum rubiginem significat,) *Viride æris*, est *rubigo æris*, vel cupri gustantibus acrem qualitatem offerens, digerendi, depascendi, & corrodendi non teneram modo, sed & duriorem carnem, vim habens. Gal. l. 9. de S. Fac. Estque vel nativa, vel factitia. De utraque legatur Diosc. l. 5. c. 91. 92. Rul. & Johns. in Lex. Ch. Schrod. Pharm. l. 3. c. 12. Sed & Latinum *Ærugo* aliis adjungitur metallis. Ita *Ærugo* ferri, & plumbi legitur apud Fallop. tr. de comp. med. c. 11. Tom. I. Op. p. 149.

ÆRUMNA, est ægritudo animi cum labore conjuncta. Fernel. Phys. l. 6. c. 12.

ÆS, χαλκός, idem, quod *Cuprum*, est metallum ignobilius, durius plumbo, mollius ferro, constans portionibus sulphureis, mercurialibus, & salinis, quamvis hoc negare velit Frid. Hofm. Clav. ad Schrod. d. l. Enimvero non video, quid obstet, quominus salinas etiam concurrere portiones quis credat, præsertim si vera est hypothesis Vvillisii, & aliorum, quod sal rebus, & corporibus naturalibus compactiorem soliditatem, nec non pondus, & durationem largiatur, de Ferment. c. 2. & 3. Cur *Cyprium æs* vocetur, vide Joh. Rhod. ad Scribon. n. 16. Appellatur & *Philosophicum*, de cujus viribus vide Th. Ch. Vol. I. p. 631. A Chymicis *Æs Veneris* nomine exornatur. Species varias *æris* recenset Rul. in Lex. Ch. v. g. *Purum*, sive *nativum rubrum*, ab omnibus aliis metallis liberum: *Æs*, quod excoquitur ex pyrite, h. e. marchasita, item ex aliis speciebus, ex nonnullis terræ generibus, luteis, & purpureis, chrysocolla, & cœruleo etiam, unde & varia a coloribus Epitheta obtinuit, Rubrum, Flavum, Cœruleum, Nigrum. Item *æs caldarium*, abstractum, residuum. *Æs ustum*, sive *crematum* fit ex æreis clavis compositis cum sulphure, & sale, aut etiam alumine in vase fictili. Diosc. l. 5. c. 42. Gal. vocat κεκαυμένον χαλκὸν, & habet vim adstringendi, & cicatricem inducendi, præsertim si lotum fuerit, l. 9. de S. Fac. & alibi. *Squama æris*, λεπὶς τȣ̃ χαλκȣ̃ ejusdem est virtutis. *Æris flos*, χαλκȣ̃ ἄνθος dicuntur *squamæ ex ære fuso*, & in alias fornaces translato, flatu crebriore excussæ, ut docuit Plin. l. 34. H. N. c. 1. Hippocrati simpliciter ἄνθος dicitur de morb. lib. 2. XXXIII. 21. seqq. adde Rhod. not. ad Scribon. n. 34. Non esse confundendum cum *Chalcantho* monet idem n. 31. *Panes ærei* dicitur massa *æris* in fornacibus per fusionem cocta, & parata. Æs etiam generalius accipitur quandoque denotans quamcunque mineram metallicam, quæ in fodinis reperitur, vulgo *Erb*, item illud metallum mixtum, e quo monetæ cuduntur, Rul. in Spagyricis, *Æs Hermetis* vocatur corpus illud imperfectum in magisterio Lapid. Philosoph. nondum præparatum, sicut est initio. Dicitur alias Pulvis Solis, Caput corvi, Terra citrinata, Continens, & Contentum, Plumbum nostrum, Leo viridis, &c. Confer ad Lagnei Harmon. Chym. in Th. Ch. Vol. IV. pag. 7. 8. seqq. Imo ibidem ipse Lapis Philosophicus *æs* vocatur, p. 727.

ÆSCHOS, αἶσχος, *deformitatem* significat, præsertim corporis, vel membri cujusdam. Legitur apud Hipp. 1. de artic. t. 64. Causam *deformitatis* monstrosæ Paracelf. statuit esse deficientem naturam in disgregatione debita massæ seminalis post conceptionem, l. 3. de morb. invisib. *Deformitatis* in facie mentio fit apud Scrib. n. 184.

ÆSCHROMYTHEO, αἰσχρομυθέω, i. e. *turpia*, & *obscœna loquor*. De Deliris usurpavit Hipp. lib. 3. Epid. ægr. XI. post stat. pest. & l. 4. VII. 8. Gal. c. 1. Prorrh. t. 27. Vide Foes. p. 14.

ÆSCHROPIEO, αἰσχροποιέω, significat *turpia facio*, sive artes turpiter dehonesto. Hippoc. de arte in principio.

† ÆSTATES, Plin. l. 28. c. 12. vitia cutis ab adustione Solis. Mercur. de Decorat. c. 8.

ÆSTAS, θέρος, dicitur pars anni calidior, & siccior ut plurimum, quando Solis radii vertici nostro propiores vim suam potentius exerunt. Si autem veri similis fuerit, sudores multos expectandos esse, docet Hipp. 3. aph. 6. *Æstatis morbos* recenset idem 3. aph. 13. & 21. In specie meminit quartanarum febrium *æstivarum* 2 aph. 23. Quod purgatio per vomitum instituenda sit *æstate*, docet 4. aph. 4. verum neque perpetuum esse, recte monet Valles. in ann. neque etiam rationes sat gravis sunt momenti. Æstas quoque Hipp. dicitur θερινὴ ὥρα, 4. de R. V. I. A. t. 1. Vide Foes. p. 268. Dieter. n. 390. Legi quoque merentur, quæ de *æstatis* origine, & naturali constitutione egregie disseruit Linden. Ex. XI. §. 196. seqq. Ænigmatice quoque *æstas* refertur inter nomina Lapidis Philosoph. Vol. IV. Th. Chym. p. 727.

ÆSTHESIS, *Æstheterion*, *Æstheticos*, *Æsthetos*, αἴσθεσις, αἰσθητήριον, αἰσθητικὸς, αἰσθητός. Vide infra *Sensus*, *Sensorium*, *Sensificus*, *Sensibilis*.

ÆSTPHARA, est incineratio carnis, vel substantiæ corporis. Dorn. in Diction. Parac.

ÆSTUARIUM, vocatur instrumentum, in quo longurius ab igne candens concluditur, & ita applicatur partibus nimia frigiditate languentibus. Paræus l. 25. Chr. c. 13. Aliud quoque æstuarium sudatorium totum hominem excipiens descripsit Palmarius de morb. contag. l. 1. c. 17. p. m. 37.

ÆSTUATIO, καῦσις, idem quod *Ardor*, vel *Exæstuatio*, quam excitat materia quædam ignea, vel acris: estque effectus Effervescentiæ, vel Accensionis. Ita *æstuatio* sequi dicitur usum purgantium fortiorum a Fillop. de med. simpl. purg. c. 3. Tom. I. Oper. p. m. 23.

ÆSTUS, καῦμα, idem, quod *Ardor*, *Ustio*. Extenditur ad quoslibet fervores, sive sint externi a Sole, pharmaco, igne, sive interni a febribus, & inflammationibus, in qua significatione legitur apud Hipp. 4. aph. 65. & 7. aphor. 13. quamvis hunc locum Gal. generalius exposuerit, per *æstus* intelligens & febres, & aeris fervores, & cauteria, & eschara, in comm. In priori significatione sumptum occurrit l. 3. Epi. sect. III. t. 6. Hinc *æstas æstuosa* dicitur, & l. de sal. diæt. t. 4. *æstati* hic tribuitur effectus, quod faciat *æstuosa* corpora, & squalida, καυματώδη, καὶ αὐχμηρά. Jung. Foes. Oec. p. 329. Diet. Jatr. n. 452. Lind. Ex. XI §. 183. 189.

ÆTAS, ἡλικία, refertur inter res naturales, ad sanitatis, & morborum generationem symbolam suam conferentes. Est vero *ætas* nihil aliud, quam aliqua vitæ periodus, & spatium mobile, quo hominis temperamentum vitale evidentem subit mutationem. Et hæc ratio est, quod, quemadmodum sanitas variat secundum *ætatum* differentias; (unde *ætatem* ab *ætate* distinguere oportet, ex l. 6. Epid. s. 8. t. 29.) sic etiam diversis in *ætatibus* diversi quoque oriantur morbi, & cuique *ætati* sui sint morbi familiares, quorum catalogum sigillatim recenset Hippocr. 3. aph. a 21. ad 31. Junge Diet. n. 375.

ÆTHALE, αἰθάλη, & αἴθαλος, vide *Fuligo*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. CXXIIX. 10. & Gal. l. 3. de præs. ex puls. c. 7. Adde Foes. pag. 9.

ÆTHER, αἰθὴρ, late dicitur *cœlum*, vel *dium* supra aeris regionem infimam existens, nubibus inclusis, ut patet ex Hippoc. l. 6. Epid. s. 4. t. 19. Stricte vero *cœlum serenum* supra aerem, & nubes expansum significat. Gal. Comm. ad h. l. Hodieque a nonnullis *Æther* habetur pro principio quodam universali constitutivo corporum naturalium, quod intime sese insinuat in atomos materiales, & ab ejus majori, minorive copia, & potentia vires corporum naturalium deducere conantur, nimium quantum hoc commento sibimet ipsi blandientes, & placentes; nec fortassis aliud per hoc intelligendum, quam Spiritus mundi.

AËTHES, ἀήθες, Lat. *insolens*, *inconsuetum*, usurpatur de sputo 1. Prorrh. comm. 3. t. 30. quamvis Foes. existimet, legendum esse ἀήθεα, ex loco parallelo Coac. t. 350. Vide Foes. pag. 7.

ÆTHNA, dicitur ignis subterraneus, invisibilis, sulphureus, vel potius bituminosus, qui lapides sub montibus adurit in carbones Gagati persimiles, resina, & bitumine quodam modo plenos, ut carbonum ex ligno vice nonnulli populi utantur. Alias Montem Siciliæ Ignivomum proprie *Æthnam* vocari ex Geographis constat. Ita & spiritus ignei, & meteora ignea, hominis igne flagrantis, vel alius rei forma apparentia *Æthnici* dicuntur. Dorn. Rul. & Joh. in Dict. & Lex. Ch.

ÆTHOLICES, αἰθολίκες, aliis αἰθαλίκες, dicuntur *pustulæ* in superficie corporis ortæ fervidæ, ab αἴθω, *uro*. Erot. in Onom. Meminit earum Hipp. de humid. us. X. 5. ubi Latinus Interpres in Edit. Linden. expressit per *Dothienes*, sive *Furunculos*. Adde Foes. p. 10.

ÆTHYA, αἰθύα. Vide *Mergus*.

ÆTITES, ἀετίτης, vocatur *lapis* quidam inter minus pretiosos pertinens, alio, dum quatitur, intra se, ac velut in utero prægnans lapide, qui *Collimus* dicitur, coloris vel albicantis, vel gallæ similis, vel subrutili, vel nigricantis. Differentias hujus lege sis apud Schroder. Pharm. l. 3. c. 8. n. 1. *Aquila* dicitur *lapis*, quia in aquilæ nido reperiri creditur, ad promovendum partum, Aldrov. l. 1. Ornith. c. 1. De viribus alias partum promovendi, vel etiam cohibendi, pro diversitate applicationis, si vel brachio sinistro, vel coxæ alligatur, aut imponitur, legatur Dioscorid. l. 1. c. 161. & Gulielm. Menens Aurei Velleris l. 2. c. 1. in Th. Ch. Vol. III. p. 387. quem usum etiam fabulosum judicavit Dan. Ludovic. Dissert. 1. Pharmac. p. 789. De mira vero facultate fures deprehendendi, si quis pane conditum offerat, cujus etiam meminit Dioscorides, recte judicat Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. loc. quod sapiat fabulam. quid? si adderemus ex Chiocco Muss. Calc. s. 3. p. 322. vel præstigias, aut superstitiosum quid a pio Christiano omnino alienum, & propterea respuendum.

ÆTIA, αἰτία, αἴτιον. Vide *Caussa*.

ÆTHIOLOGIA, αἰτιολογία, vocatur quibusdam Medicinæ pars, *Pathologica*, in qua non solum Caussæ morborum, sed & morbi ipsi, & symptomata pertractantur. Gal. l. Introduct. c. 7. Verum de hoc vocabulo vide meam ἐπίκρισιν in Dogmat. P. II. c. 1. d. 1. p. 106.

AËTOMA, ἀέτωμα, significat *supremam partem domus*, triangulari forma in altum sublatam, & culmen ædium. Legitur apud Hipp. 3. de artic. t. 23. Gal. in comm. adh. l. Jung. Aldrov. d. l. Foes. p. 6. Dicitur alias & δετὸς, *vinctum tecti*, Lat. *Testudinatum*.

* AFFECTIO, AFFECTUS, πάθος, πάθημα, ab *efficiendo* dictum, de multis effertur rebus, sed in Medicina recessus in statum p. n. qualescunque illi fuerint, *Affectus*, sive *Affectiones* ut plurimum nuncupantur. Gal. l. de cur. rat. per S. M. cap. 3. quamvis in Græco vocabulum διάθεσις habeatur comm. 1. in Hipp. de iis, quæ in med. t. 1. l. 3. de L. Aff. c. 4. Nonnulli pro majori subtilitate vocab. *Affectus* ad dispositionem morbosam, quæ est in fieri, vel ἐν σχέσει, referunt. Vocabulum vero *Morbus* ad factam, firmam, & stabilem impotentiam naturalem, quæ est in ἕξει. Gal. l. de diff. sumpt. c. 1. & l. 1. de L. A. c. 2. E contrario sunt ex recentioribus, qui *Affectionem*, & verbum *Afficere*, *Affici* etiam rebus secundum naturam, videlicet Sanitati, Caussis, & Accidentibus ejusdem applicare non dubitarunt: siquidem *Afficere* nihil aliud est, quam in aliud corpus agere, illudque alterare, & *Affici* idem, quod ab alio pati, & mutari. Præter has significationes non infrequens quoque est acceptio vocabuli *Affectus* pro motibus, & *perturbationibus*, vel passionibus *animi*, quibus non modo profundius anima nostra affici, & veluti concuti videtur, quoties eas patitur, sed & quarum magna vis est *afficiendi*, & mutandi sanguinem, & spiritus, & per has totum corpus, ut non immerito inter caussas potentiores procatarcticas sanitatis, & morborum referri soleant, ac debeant. De quibus legi merentur, quæ scripsit Charlton. ex IIX. Patholog. & Th. Vvillis tract. Anim. br. p. 1. c. 8.

* AFFECTUS *Implicatus*, *Magnus*. Vide *Implicatus*, *Magnus*.

* AFFECTUS *Præcordialis*, *Melancholicus*, *Flatulentus*, *Mirachialis*. Vide *Hypochondria*, *Melancholia*.

AFFENICUM est *Anima*. Rul. & Johns. in Lex.

AFFEOS, pro *Aphros*, ἀφρὸς, idest, *Spuma*. Idem.

AFFIDRA, h. e. *Cerussa*. Idem.

AFFION, idem, quod *Opium*. Dicitur & *Offium*. Est & nomen Electuarii ab Indis Orientalibus in Bantam parati ad excitandam ferociam, ut & stimulum Venereum, propter *Opium*, quod ingreditur, ita dicti. Ex Joh. Jac. Sahr. Itiner. Ind. Orient. notarunt Naturæ curiosi Ephem. A. II. Obs. 59.

AFFLATUS, ἐπίπνοια, vel *Adflatus*, dicitur quando aura, vel vapor aliud corpus cum violentia quadam veluti percellit. Ita de serpentibus dicitur apud Scrib. n. 165. Item de Vento. Rhod. in Lex. Scribon.

AFFLICTIO, dicitur ægritudo animi, cum vexatione corporis conjuncta. Fernel. Physiol. l. 6. cap. 12.

AFFODIAS, aliis *Afudius*, *Afrodius*, epitheton Serpentis, vel plane ejusdem cum *Hæmorrhoo*, vel maxime similis, & occurrit apud Ardyonum de Venen. l. 6. c. 8. Vide Aldrov. Histor. Serp. & Drac. l. 1. c. 5.

AFFORMAS, i. e. *Vitrum*. Rul. & Johns.

* AFFUSIO, πρόσχυσις, quid significet, notum est, videlicet liquoris alicujus in aliam rem infusionem. Aliquando vero concretive sumitur, & respondet Græco παρέγχυμα. Vide *Parenchyma*. Gal. Introd. c. 9. Interdum etiam pro *Suffusione*, sive *Cataracta oculi* accipitur, uti videre est apud Forest. l. XI. Obs. 30. Schol.

AFRA, *avis*. Vide *Struthiocamelus*.

AFROB, est *Plumbum nostrum*, *corpus immundum*. Rul. & Johns. in Lex.

AGALLOCHUM, ἀγάλλοχον, idem, quod *Lignum Aloes*, ξυλαλόη, est lignum exoticum pretiosum, ex Arabia, atque India advectum, saltem

tem in frustis, & quidem raro magnis punctis; & venis variegatis maculatum, ponderosum, amarum, suaveolens, si accendatur, adstringens. De cujus viribus, & usu vide apud Dioscor. l. 1. c. 21. Scroder. l. 4. cl. 1. n. 13. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. qui adhuc dubitat, num *Agallocum* veterum idem sit cum *Ligno Aloes* Officinar.

Agape, ἀγάπη, communiter significat *Amorem*, Delectationem. Vide *Amor*. Specialiter vero etiam cibationis quædam species hoc nomine appellata fuit, v. g. *Merenda*, & *Vesperna*. Fr. Bonamic. de Alim. l. 3. c. 40.

Agar, *Calcem* significat. John. in Lex.

Agaricum, ἀγαρικὸν, dicitur fungus albus, trunco laris adnatus. Estque duplex, Mas, & Fœmina. Dioscorid. incertus ex aliorum sententia scribit, esse radicem silphii similem, non tamen densam, sed rariorem l. 3. c. 1. De *Agarici* historia, viribus, & usu vide Dioscorid. d. l. Scroder. l. 4. cl. 3. n. 403. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Rolfink. de purgantib. s. 1. a. 1. c. 1. Freitag. Auror. Med. l. 2. c. 28.

* Agathon, ἀγαθὸν, communiter *Bonum* significat, h. e. præstans commodum, utile. Et in hac generali significatione *Bona*, quæ in rerum natura continentur, alia animi sunt, alia corporis, alia fortunæ, sive externa, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari potest, ex verbis Gal. orat. suas. ad artes cap. 6. In strictiore significatione vero apud Hippocr. ἀγαθὸν denotare *firmum*, stabile, certum, ac *perpetuum*, testatur idem Gal. cap. 2. de fract. t. 31. Jung. Foes. p. 1. Dieter. n. 2.

Agelæos, ἀγηλαῖος, idem, quod ἀγοραῖος, epitheton *panis*, qui gregarius, vilior, forensis *venalitius*, *Cibarius* Lat. vocatur. Gorr.

* Agerasia, ἀγηρασία, h. e. *Insenescentia*. Gal. l. de Marcor. c. 2. & *Ageros*, ἀγήρως, homo dicitur, qui *senii est expers*. Ibid.

Ager, ἀγρὸς, quid proprie significet, pueri a Vocabulariis norunt. Tropice *Ager mineralium* vocatur *Aqua* a Dorneo Genealog. mineral. c. 3. in Th. Ch. Vol. I. p. 571. *Ager Chymicus triplex recensetur* a Nicol. Flamello in Annot. d. l. p. 778.

Ageratus *lapis*, ἀγήρατος, dicitur species lapidis vilioris, quo coriarii olim usi sunt, & sutores calceamenta expoliverunt, facultatis mixtæ, adstringentis, & digerentis. Meminit ejus aliquoties Gal. l. 9. de S. F. l. 6. de C. M. S. L. c. 3. &c.

Agens, *Agere*, δρᾷν, ἐνεργεῖν, quid communiter significet, ex aliis constat Lexicis. Idem quod *Operari*, *Efficere*. Dicitur de eo, quod motum ex seipso habet. Opponitur τῷ *pati*, πάσχειν, quod motum obtinet ex alio, Gal. l. 1. de L. Aff. c. 3. Ita medicamenta dicuntur *agere* in corpus nostrum, ad differentiam Alimentorum, quæ magis *pati*, quam *agere* creduntur. Gal. l. 3. de Temp. c. 4. Inter *agens*, & *patiens* justa debet esse proportio, Th. Chym. Vol. IV. p. 387.

Ages, ἀγὲς, idem, quod ἀγοστὸς, *volam manus* significat. Gorr. ex Hesychio.

Ageustia, ἀγευστία, significat *jejunium*, quando aliquis nihil gustat de cibo, vel potu, quamvis non occurrit nobis in lectione Medicorum Græcorum. Videantur vero Lexicographi Græci.

* Agglutinatio, duplicem habet significationem; unam propriam, & idem significat, quod *Glutinatio*, κόλλησις, ἐπικόλλησις, προσκόλλησις, quando corpus unum alteri per *glutinum* jungitur; alteram impropriam, quando beneficio succi nutritii fit *Appositio*, vel *Additio* novæ carnis, v. g. in ulcere, Gal. l. 3. M. M. c. 10. Hinc *Agglutinans* medicamentum προσκόλλημα, κολλητικὸν, dicitur, quod ad ulceris sanationem requiritur, & debet esse siccans, vel adstringens, lib. 5. cap. 1. Vide *Additio*.

Aggregatum hodiernis Physicis, & Chymicis usitatissimum est epitheton Corporis ex minimis, vel homogeneis, h. e. ejusdem speciei, vel heterogeneis, seu diversarum specierum corpusculis constans, & unum quantum contiguitate coagmentatum, non habito respectu ad quale, aut essentiale illarum atomorum, sive molecularum. Differt a *Mixto*, quod immediate ex principiis materialibus constat, adeo firmiter per contiguitatem conjunctis, ut vel difficillime, vel prorsus non separari queant. A *Composito*, quod mixtis componitur, & facilius dissolvi potest.

Agitatio, vide *Vibratio*. *Agitatio* humorum per purgantia producta non sufficit ad purgationis effectum. Fallop. tr. de purg. simpl. cap. 3. Tom. I. Oper. p. m. 15. *Agitationes*, quæ manibus, baculis, vasorum commotiones fiunt, ad solutiones concretorum magnopere necessarias, & experientia confirmat, & recte notavit D. D. Bohn. Differt. Chymico-Phys. 1. §. 25.

Aglossostomographia, ἀγλωσσοστομογραφία, h. e. descriptio oris sine lingua, quod perfecte loquitur: Titulus est libri a Jac. Rolando de Bellegad scripti, & in Lat. versi a Car. Reigero. Eph. Nat. Cur. Ann. 3. Junge Bonettum Med. Sept. l. 2. s. 18. c. 23. p. 460.

Agme, ἀγμὴ, & ἄγμα. Vide *Fractura*.

* Agnata, vel *Adnata*, ἐπιφυόμενα dicuntur Gal. duplicia: Quædam plane familiaria propriaque conspiciuntur, tum plantarum, tum anima-

animalium naturis: ut Lana, Pili, Cornua: Item ova, fœtus, fructus arborum quodammodo huc referri possunt: quædam non omnino talia, ut viscum, fungi, & similia, si qua diversæ plane naturæ alii corpori vegetabili, vel animanti *adnascuntur*. Gal. l. 11. de S. Fac. §. Ovorum facultas.

AGNATA *Tunica*. Vide *Adnata*.

AGNINA, scil. membrana, dicitur *Amnios* tunica, teste Barthol. l. 1. An. c. 36. p. 301.

AGNOEA, ἄγνοια. Vide *Ignorantia*.

AGNUS, Vide *Ovis*.

AGO, ἄγω, i. e. *Duco*, pro *Educo*. Hipp. 1. aph. 21. 23. 4. aph. 2. & 4. Vide Dieter. n. 6. Scrib. n. 133. 188.

AGOGE, ἀγωγὴ, duplicem habet significationem, generalem, & specialem. Secundum illam denotat *ordinem*, *viam*, rationem, & ductum, totum rei statum, & tenorem, vitæ rationem, ac institutum. Ita de morbi tenore usurpatur ab Hipp. l. 7. Epid. LVI. 16. Pro curandi regula sumitur a Gal. l. 2. de cur. rat. ad Glauc. cap. 3. Secundum hanc vero denotat *aeris statum*, vel κατάστασιν, ut l. 1. Epid. s. 1. tr. 8. Junge Foes. Oec. pag. 3.

AGON, ἀγὼν, vide *Certamen*. Alias *Agon*, ἀγὼν significat *summum vitæ periculum*. Unde verbum *Agonizare*, & Ægri *agonizantes* dicuntur, qui exsuperante jam morbo, & natura prostrata animam efflaturi de proximo sunt. Jureconsultis vocantur *Constituti*, aut *positi in extremis*, *Laborantes in extremis*. Vide Zacch. qu. Medico-Leg. l. 2. tit. 1. q. 19. n. 6.

AGONIA, ἀγονία, *sterilitatem* in utroque sexu significat. Verum vocab. hoc minus usitatum, quamvis ἄγονος adjectivum, *sterilis*, etiam reperiatur. Vide *Gonimos*.

* AGONIA, ἀγωνία, *Angorem* significat, & verbum ἀγωνιᾷν, juxta Gal. l. 2. de sympt. causs. c. 5. ad finem, affectum animi compositum ex ira, & timore; illa quidem sanguinem, & spiritum foras agente, & fundente, hoc v. utrumque ad vitæ principium, & interiora, cum refrigeratione eorum, quæ in summo corpore sunt, reducente, & contrahente. Derivatur ab ἀγὼν, *certamen*, Lucta. Unde & ἀγωνία, *certamen* quandoque significat. Vide Henr. Stephan. in Thes. Græco-Lat. Vide & infra *Angor*. Hoc vocabulum *Agoniæ* ulterius declaravit Helmont. tr. de Ideis morbos. n. 9. dicens: *Agoniam* non esse colluctationem solius spei, & timoris, sed etiam iræ, & dissimulationis, spei, & iræ; odii, & timoris; spei, & tristitiæ, &c. Ad summam *Agonia* significat in genere Colluctationem diversorum affectuum animi inter se contrariorum. Jung. Leonh. Fuchsii comm. ad Gal. l. 2. de sympt. causs. c. 8. p. m. 124. b. ubi egregie vocabulum hoc explicavit per trepidationem ante certamen ex ira, & metu mixtam. Iræ motus a spe victoriæ dependet. Metus ex timore, ne ab adversario vincatur.

AGONISTICE, ἀγωνιστικῶς, *certatorie*. Adverbium occurrit ap. Gal. l. de marasmo c. 8. & dicitur de usu aquæ frigidissimæ largiori in statu febris erysipelaceæ acutioris, ita ut aqua certare debeat adversus sanguinis fervorem acriorem. Potest enim commode aliis remediis potentioribus applicari.

AGONISTICON, ἀγωνιστικὸν, vocatur aqua *frigidissima* apud Ægin. l. 2. c. 30. citante Gorræo in def.

AGONOS, ἄγονος, *sterilis*, cui opponitur γόνιμος fœcundus. Vide *Gonimos*.

AGORÆOS, ἀγοραῖος, *forensis*, *venalis*; Epitheton panis vilioris: idem, quod ἀγελαῖος, significans, de quo paulo superius.

AGOSTUS, ἀγοστὸς, vocabulum hoc Poetis magis, quam Medicis usitatum significat extremam manum interiorem, sive *volam*, sive *manum cum ulna*, *& radio*, quia ulnis, & brachiis, manibusque simul complectimur aliquid, & ad nos adducimus. Gorr. in def. p. 3. Vide *Ages*.

AGRESTA, ὀμφάκιον, *Omphacium*, dicitur succus ex uvis immaturis, quæ Gr. ὄμφακες vocantur, expressus, colatus, inque doliis repositus, & vase clauso asservatus. Schred. l. 4. c. 2. pag. 201. Hinc paratur syrupus de *Agresta* Offic. Notetur ob saporis similitudinem Oleum ex olivis immaturis expressum *Omphacinum* dici.

AGRESTEN, dicitur *Tartarus acidus lapillatus*. Procedit enim omnis acetositas ex salibus de minera vitriolata. Fragm. ad tr. 5. de Tartaro.

AGRESTIS, ἄγριος, primum in genere dicitur de omni vegetabili, quod sponte absque cultura in campis, pratis, & sylvis enascitur, & ita opponitur τῷ ἡμέρῳ, h. e. hortensi, domestico per culturam enato, apud Gal. 6. 7. & 8. de Simpl. fac. Deinde etiam prædicatur de morbis quibusdam gravioribus, & vehementioribus, & significat *Ferum*, ut ἄγριος λειχὴν, h. e. *Agrestis lichen*, id est, *fera* impetigo l. 6. de C. M. S. G. c. 2. in fin. & Gorr. scabiei quandam speciem, ἀγρίαν, i. e. *feram*, appellari dicit, quæ cito serpit, & exulcerationem concitat, certoque anni tempore revertitur, asperior omnibus aliis, & curatu difficilior. Imo & de hominum indole, moribusque usurpatur τὸ ἄγριον, *feritas*, apud Hipp. l. de A. L. & Aq. LIII. 11.

AGRIPPÆ, quasi *Ægrippæ*, ab ægro partu dicuntur, quorum in nascendo non caput, sed pedes primi exierunt, & inter partus difficiles hic

merito refertur, imprimis, si brachia sursum porrigant supra caput, ubi plerumque fœtus vita periclitatur in angustiis, dum diutius in medio ventre, sive pectore sub axillis constrictus subsistere cogitur. Dici volunt Etymologi ab *ægritudine* ex *pedibus*. Vide Gell. l. 16. N. A. c. 16. & Non. c. 19. *Agrippini partus* observatio quoque habetur apud Joh. Nic. Binninger. Cent. 2. Obs. 53. p. 59.

AGROECOPYRRHONEIOS, ἀγροικοπυῤῥώνειος, dicitur *Philosophus Pyrrhonius*, *agrestis*, h. e. adeo rudis, crudus, & crassus ex *Scepticorum* numero, ut ne suos quidem affectus agnoscere fateatur. Gal. l. 4. de diff. pulf. c. 2. adde Foes. p. 3.

AGROPHON, ἄγροφον, idem, quod ὀρεινὸν, *montanum*. Gal. in Exeg. voc. Hipp. notante Foes. d. l.

† AGRUMINA, Cepæ, porrum, &c. Capiv. pract. l. 3. c. 2.

* AGRYPNIA, ἀγρυπνία. Vide *Vigiliæ*, *Pervigilium*.

AGRYPNOCOMA, ἀγρυπνόκωμα, idem, quod *Coma vigil*, notante Blancardo in Lex. qua vero auctoritate nixus sit, inquirere nolumus.

AGYION, ἄγυιον, exposuit Gal. per *imbecille*, debile. Usus hoc vocabulo Hipp. l. 1. de morb. mul. XLII. 8. de Embryonibus. Alias significat *mutilum*, membris carens, præcipue manibus, & pedibus. Hesychius expressit per ἄναρθρον. Derivatur ab α privativo, & γυῖον, *membrum*. Quæ significatio cur non ad illum quoque locum Hippocratis applicari possit, aut debeat, non video rationem. Sane ipse contextus hoc videtur velle, quando Princeps ibidem recenset quasdam caussas abortus præmaturi, antequam plenarie formatus adhuc fuerit.

AGYRTÆ, ἀγύρται, olim, teste Plat. l. 2. de Rep. dicebantur illi *Circulatores*, harioli, & *præstigiatores*, qui ante januas divitum stipem petituri oppidatim quæstus caussa oberrabant, & divina quadam virtute, carnibus, & sacrificiorum mysteriis se morbos infligere, inflictos quoque curare, & si quid sceleris a divitibus, aut eorum proavis esset commissum, id magica sacrificiorum celebritate, suffimentorumque odore expiare, eorumque inimicos tam sontes, quam insontes carminibus oblædere posse gloriabantur. Lang. l. 1. ep. 33. & l. 3. ep. 6. Verum hodieque *Agyrtæ* vocantur omnes Pseudo-Medici, & circumforanei, qui congregata, coactaque multitudine pharmaca aliqua ostentant, eaque prædicantes divendunt, misere simplici populo imponentes, ut est ap. Henr. Steph. in Indice Thesauri sui celeberrimi, voce ἀγύρτης, Italis *Cerletani*, *Montainbanchi* vocati, testatur C. Hof. com. ad Gal. LI. de U. P. num. 1017. Horum hodieque tanta solet esse farrago, ut merito deploranda sit conditio Artis Medicæ in se ἐπιφανεστάτης, & singularis Doni a Deo hominibus concessi, quod a tot flagellis conspurcetur. Ex omnibus enim vitæ stationibus, etiam desperatissimi quique, quorum profligatissima vita est, in campos Medicinæ audacissime insiliunt, &

Fingunt se Medicos, quivis Idiota, Sacerdos,
Judæus, Monachus, Histrio, Rasor, Anus,
Miles, Mercator, Cerdo, Nutrix, & Arator. Et
Ambubajarum collegia, Pharmacopolæ,
Rastricola, Molitor, Ustor, Agaso, Faber.

quin etiam, (proh DEUM immortalem!) ipse *Carnifex*. O deplorandam Magistratuum lenitatem, qua impune de corio humano ludere concessum, qua datur ita temere sævire in humana viscera! O inexcusabilem dissimulationem, & conniventiam Superiorum! Pax!

AHIUS, i. e. *Sal fossile*. Rul. & Johns.

AHUSAL, est *Arsenicum*, *Sulphur*. Iid.

AIDRIS, ἄϊδρις, *inscium*, ignarum significat, cui opponitur ἴδρις, *gnarus*, sciens, peritus, a verbo ἴσημι, scio. Hipp. in Ep. 2. ad Damaget. n. 340. Democrit. ad Hipp. de nat. Hom. n. 3. Vide Foes. Oec. p. 9.

AIO, ἀΐω, significat apud Hipp. *audio*, percipio, & legitur l. 2. de morb. II. 18.

* AIPATHIA, ἀειπάθεια, h. e. *perpetua patibilitas*, ut ἀπάθεια, *Impatibilitas*. Hanc statuere in Medicina absurdum esse judicat Gal. vel quisquis Auctor fuerit Artis Medicin. c. 8. & cum eo C. Hofm. in Apolog. pro Gal. l. 3. c. 10. D. & c. 11. F. ne confundantur duæ partes Medicinæ principes, Conservativa, & Curativa. Alibi tamen sano sensu eam quoque admitti posse, & quidem sub parte ὑγιεινῇ, existimat hic Instit. Med. l. 4. c. 1. §. 5. Dum enim quotidiano victu resarcire opus habet, quod ob substantiæ fluorem singulis diebus decedit, profecto curat lapsum parvum. Quid? quod si totum hominem a nativitate morbum vere dixisse Democritum in epistol. ad Hipp. statuunt eruditi, an non hoc modo locum inveniat *Aipathia*?

AISSO, ἀΐσσω, i. e. *irruo*, *prorumpo*, ut & ἀΐσσομαι, quod idem significat. Utroque usus Hipp. l. 1. de morb. mul. LXIII. 4. & LXV. 6. Vide Foes. Oec. p. 14.

ALTRUAD, Arab. idem, quod *Antimonium*, Fallop. tr. de met. & fossil. c. 29. Tom. I. Oper. p. 332.

AKIBOT, significat *Sulph.* Rul. & Johns. in Lex.

AKON, *cotem*, significat, de quo suo loco Rul.

* ALA, æquivocum est vocabulum. Quid com-

communiter significet, ex aliis notum est Dictionariis; videlicet geminum instrumentum ad volandum volatilibus proprie competens. Gr. πτέρυξ, πτερύγιον. Vide *Pteryx*, *Pterygion*. In Anatomicis vocabulum *Ala* variis corporis partibus attribuitur. Ita locus sub humero concavus multis glandulis, & exterius pilis scatens, oppositus loco superhumerali, sive epomidi dicitur *Ala*, Gr. μασχάλη, μασχαλὶς, Latine etiam *Axilla* nuncupatur. Hipp. 2. de artic. t. 66. Gal. in comm. ad h. l. Hipp. de glandul. II. 20. 21. Est ad recipiendos humores opportunus locus, ubi etiam quandoque fœtor oritur, *fœtor alarum* dictus, Gr. δυσώδης μασχάλαι, com. 2. de hum. t. 1. Porro *Alæ* etiam dicuntur de *naso*, suntque tenuia, cartilagineaque corpuscula utrique nasi lateri a parte inferiori adnata, quæ etiam *Pinnæ* appellari solent, Gr. πτερύγια. Ita & partes auris utriusque exteriores capiti annexæ *Alæ* appellantur, πτερυγώματα, Gal. Introd. c. 10. *Pulmones* quoque ab Hipp. Coac. t. 400. in tres *Alas* πτέρυγες dividuntur, supremam, mediam, & infernam, quæ alias Lobi appellari solent. In sinu muliebri sub labiis delitescentes carunculæ geminæ rimam constituentes *Alæ* vocantur Anatomicis, πτερύγια, ἢ πτερυγώματα, Rolfink. de par. genit. P. II. cap. 38.

Alabandicus *lapis*, ἀλαβανδικὸς λίθος, & ἀλαβάνδινος, est lapis subniger, & flavus, pellucens, quasi segmentis quibusdam, aut fissuris discriminatus. Ad purpuram magis inclinare dicit G. Agricola l. 1. de nat. fossil. pag. m. 172. Hinc etiam *Carbunculus Alabandicus* appellatur a Chiocco in Mus. Calceol. s. 3. p. 389. Idem refert hunc lapidem inter illos, qui in ardentes fornaces conjecti fluunt, & liquescunt. Hinc speciem vitri dixit Fallop. de met. & fossil. c. 6. Tom. I. p. 279. Nascitur in Caria ad *Alabandam*, & in ea Mileti. Agricola l. 5. pag. 273. ex Plin. l. 36. c. 8. Tritus pilos nigros efficere dicitur. Gorr. in def.

Alabari. *Plumbum* significat. Rul. in Lex.

Alabastrites, ἀλαβαστρίτης, vel *Alabastrum*, dicitur lapis candidus notissimus, ab Agricola inter marmora relatus, l. 7. de nat. fossil. Cui tamen dicam scripsit C. Hofm. Paralip. Offic. c. 72. quia est non minus fragilis, quam ulla terra figulina. Unde *Marmor incoctum*, vel imperfectum saltem dici posset, juxta Scroder. Pharm. l. 3. c. 8. Fr. Hofm. clav. ad h. l. tres constituit *Alabastri* species, unam candicantem, alteram cum maculis nigris, & tertiam in rufo candicantem, quæ propterea a Dioscorid. l. 5. c. 153. *Onyx* appellata fuit. Huic usto, & cum resina, & pice excepto virtus discutiendi durities, stomachi dolores levandi, gingivas reprimendi cum cerato ab eodem tribuitur. Junge Chioc. Musc. Calc. s. 3. p. 390. seqq. Unguentum de *Alabastro* in Officinis est usitatissimum, in dolore capitis tollendo commendatum. De *Alabastro glaciali* legatur Imperatus l. 24. Hist. Nat. c. 13. 14. ἀλάβαστρον quoque secundum Gorræi descriptionem est vasculum ex levi, & lubrica materia efformatum, servandis odoribus maxime conveniens, quod ut plurimum ex solidissimo, & frigidissimo lapide conficeretur. Id quia propter lævorem suum non facile potest teneri manibus, sed dilaberetur, hoc nomen sortitum est ab α στερητικῶ, & τῷ λαβεῖν, capere. Gorr. in def. *Alabastri* quoque vocantur quinque folia viridia, e quibus flores rosarum exsurgunt, quorum duo barbata, duo vero veluti imberbia sunt, Tabernamont. l. 3. Stirp. Hist. c. 100.

Alacar, i. e. *Sal Ammoniacus*. Rul.

Alacuoth dicitur Arab. ille, qui in coitu Venereo simul excernit alvum, ob resolutionem spirituum, Avic. l. 3. fen. 20. tr. 1. c. 40.

Adafi, i. e. *Sal Alkali*.

Alafort, idem significat. Rul. & Johns. in Lex.

Alafreg, est species *Cerussæ*. Rul. & Johns.

Alahabar, h. e. *Plumbum*. Rul. Johns. vero scripsit, significare *Calcem*.

Alahatib, id est, *Lapis rubeus*. Rul.

Alaia, ἀλαΐα, i. e. *cæca*, & *inconspicua*. Epitheton Tabis, quæ orta est, quando in medullam fluxio facta fuit, Hipp. l. de loco in hom. XIIX. 8. ubi quidem in Gr. ἄλλη habetur, nihilominus in versione Latina legitur *occulta*, *ac inconspicua*. Recte igitur animadvertit Foes. reponendum ἀλαΐα, quia ἀλάϊος, vel ἀλαὸς dicitur *cæcus*, qui inaniter aliquid investigat, aut gradiendo oberrat, uti Hesychius explicavit. Vide Foes. p. 26.

Alamandina, refertur inter gemmas, vel lapides, & dicitur fieri ex cœlo, & terra Martis, a Ger. Dorneo de Gemm. structura in Th. Ch. Vol. I. p. 487. Haud dubie vero intelligendus lapis *Alabandinus*.

Alanfuta, Epitheton *Venæ*, quæ olim secta fuit contra fætorem oris, sita intra mentum, & labium inferius. Avic. lib. 1. fen. 4. doct. 5. cap. 20.

Alaris, sive *Aliformis*, πτερυγοειδὴς, dicitur de diversis partibus. Vide *Aliformis*.

Alastar, i. e. *Æsustum*. Rul. & Johns. in Lex.

Alasalet, i. e. *Armoniacum*. Iidem.

Alastor, ἀλάστωρ, dicitur homo *facinorosus*, maleficus, exitiosus, perniciosus, apud Hipp. lib. de morbo sac. IV. 14. Plura de hoc vocabulo vide ap. Foes. d. l. p. 6.

Alastrob, juxta Ruland. *plumbum*, secundum

dum Johnf. vero *calcem significat.*

Alathar, dicitur *minerale*, inter *atramenta* pertinens, & generatur ex majoribus granis a-pertinens, & accipit vim ferream, eritque rutramenti, & accipit vim ferream, eritque rubeum, aut croceum, quemadmodum describitur ab Avic. de conglutinatione Lapidum, in Th. Ch. Vol. IV. p. 885. seqq.

Alatus, πτερυγώδης, dicitur apud Hipp. de iis quibus scapulæ retro prominent, & extant, veluti alæ avium, estque signum tabis periculosum, ob vitiosam thoracis conformationem angustam, l. 3. Epid. comm. 3. t. 70. Adde Gal. in comm. ad h. l. item ad l. 1. Epid. comm. 1. tr. 18. & lib. 6. epid. cap. 3. t. 13. item lib. 2. de Temp. cap. 6. & lib. de causs. morb. cap. 7. Aretæum lib. 1. cap. 8. Vide & Foes. Oec. pag. 540. seqq. Porro processus quoque duo ossis cuneiformis in capite, sive sphenoidis vocantur *Alati*, Gal. l. de ossib. c. 1.

Alauda, κόρυς, κόρυδος, κορύδαλις, κορυδαλλὸς, vocatur avicula notissima, duplicis generis, *cristata*, & non *cristata*. Illa quoque dicitur *Galerita*. Utriusque usus est commendatus in cibis, & medicina. Ejus descriptionem prolixiorem cum usu lege apud Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 10. seqq. In colicis doloribus laudari, testatur Keuchen. ad Seren. p. 211. *Alauda* quoque appellatur piscis quidam saxatilis, duplicis pariter generis, *Cristata*, & non *Cristata*, carnis substantiæ *Galeritæ* similis, cibus nullius fere pretii; de qua videatur Rondelet. l. 6. de pisc. c. 21. 22. & Aldrov. l. 1. de pisc. in fin.

Alaurat, id est, *Sal nitrum*. Rul. & Johnf. in Lex.

Alazon, ἀλαζὼν, *ostentatorem*, & jactatorem significat in Ethicis, qui se simulat probum, & multiscium. Legitur vero apud Hipp. l. de morb. sac. II. 3. & derivativum ἀλαζονικὸν, hoc est, *quod jactationem præsefert*. l. de Medico. IV. 9. Vide Foes. p. 26.

* Alba, *Pituita*. Vide *Leucophlegmatia*.

Alba *Terra*, dicitur *Lapis Philosophicus*, id est, compositum ex Mercurio, & Sulphure. Th. Ch. Vol. IV. p. 721. 727. 729. 749.

* Alba *Vitiligo*. Vide *Vitiligo*.

Alabarda, est nomen Arabicum *ossiculi sesamoidei*, primo pollicis articulo ad metatarsi ossis caput oppositum *majusculi*, (ad differentiam secundi secundo pollicis articulo substrati,) forma & magnitudine pisi majoris decorticati, &c. Barthol. Anat. libell. 4. c. ult.

Albagiazi, Arab. dicitur *Os sacrum*, teste Fallop. Expos. de ossib. c. 22. Tom. I. p. 515.

Albanum, i. e. *Sal urinæ*. Rul. & Johnf. in Lex.

Albara, idem, quod Leuce, Morphea, Vitiligo. Vvalth. Sylv. Med. p. 1059. seqq.

Albaras, est *Arsenicum*. Rul. & Johnf. in Lex.

Albatio, idem, quod *Albificatio*, terminus est Spagyricus, pertinens ad transmutationem metallorum, præsertim Cupri in Argentum. Vocatur & *Elixir ad Lunam*, *Tinctura ad Lunam*: item *Attincar*. Formulas plures videre licet apud Paracels. in Manuali primo, & apud alios. B. Rolfink. vanitatibus his nullam tribuit fidem, l. 6. Chymiæ c. 13. Dicitur & *Dealbatio*, Rul. & Jonhf. descripserunt *Albationem*, quod sit destructio corporis per cinefactionem, sive combustio in cineres. Vide & Libav. S. Ch. Arc. l. 4. c. 15. 16. In negotio Lapidis Philosophici Aqua spiritualis secunda vocatur *Albificatio*, vel *Dealbatio*, cui opponitur *Rubificatio*, de quibus obscuritatibus ænigmaticis legi poterit Senior de Chymia, in Th. Chym. Vol. V. pag. 201. seqq.

Albedo, in Spagyricis de lapide Philosoph. dicitur, quando, cum Mercurius dealbatur, fit Sulphur album Philosophicum incombustibile, continens in se venenum. Quod splendore marmori est simile, quod invidi *Ethelia* vocant, & Auripigmentum, & Tincturam, quia solum sulphur est, dealbat. Laurent. Ventura de Lapid. Philos. c. 27. in Th. Ch. Vol. II. p. 292. Idem ergo est, quod *Albatio*. Plura de *Albedine* inquirantur etiam in reliquorum dicti Theatri Voluminum indicibus.

Alberik, id est, *Album Æris*. Rul. & Johnf. in Lex.

Albi, i. e. *Sublimati*. Iidem.

Albificatio. Vide *Albatio*.

† Albindacaron, Troch. Hedieroi voce græca ab Arabibus corrupta. Trincavel. de Cur. morb. pract. l. 4. c. 8.

Albor, λευκότης, idem, quod *Albedo*, quid in genere significet, notum est. In specie dicitur de *Albumine*, de quo p. p. *Albor* quoque vocatur *Urina*. Rul. & Johnf. in Lex.

Albora, significat apud Paracelsum *mixtam scabiei malignæ speciem*, ex tribus, Morphea, Serpigine, & Lepra, l. de ulcerib. c. 42.

Albot, notat *Crucibulum*. Rul. & Johnf.

Albotar, est *Cerussa*. Dicitur & *Albubar*, item *Alfitas*. Rul. & Johnf.

Albotim, *Albotai*, *Albotra*, *Albuben*, *Altilibat*, sunt Synonyma, *Terebinthinam* significantia. Rul. & Johnf. in Lex.

Albothi, species morbi, quæ Græce Τέρμινθος dicitur. Vide *Terminthos*.

* Albugineus, *humor oculi*, Latino-Barbara appellatio. Vide *Aqueus humor*. *Albuginea* quoque dicitur *Testium tunica*, immediate eorum substantiam ambiens, a colore albo, seu nervea crassa, & valida. Barthol. Anat. l. 1. c. 22. Alii ad innominatam oculorum *tunicam* hoc Epitheton applicant, uti fecit Blancard. in Lex. Med.

* Al-

* Albugo, λεύκωμα, est affectus oculorum, & quidem corneæ eorum tunicæ, quando macula quædam alba in illa, ex condensatione humoris impacti, vel propter cicatricem vulneris, ulcerisve, vel propter viscidiratem crudam ipsius humoris, oritur, visum quodammodo lædens. Differt a *Nubecula*, νεφέλιον, vel ὀμίχλη, dura crassitie, Æginet. l. 3. c. 22. Generaliter utraque species *Cicatricum* οὐλῶν nomine comprehenditur. Senn. M. Pr. l. 1. p. 3. s. 2. c. 16.

Albula, æquivocum est. *Albulæ*, ἄλβυλα, vocantur Aquæ aluminosæ, mirum in modum adstringentes, & vulneribus medentes. Gal. l. 8. M. Med. c. 2. quin & Rhetiæ mons nivibus jugiter obsitus, hoc nomine *Albula* indigitatur. Est & Epitheton Tiberis, fluvii Italiæ, ex Apennino monte Romam fluentis. *Albula* etiam maculam in oculis significat, & ita idem est, quod *Albugo* apud Ingrassiam, & Paracelsum, Manual. II. Piscis quoque aliquis vocatur *Albula*, in Lacu Tigurino, inter cibos bonos laudatus, de quo legatur Aldrovand. l. 5. de Pisc. c. 53. seqq.

Album, λευκὸν, de variis dicitur rebus. In Officinis cum Epitheto *Græcum* dicitur de *Stercore Canino*, cujus præparationem tradidit Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 28. fin. aliam in Alchym. Pharmac. P. II. c. 11. in Tom. II. Oper. in Anatomicis *Album oculi* vocatur *Tunica Adnata*; de qua superius. In Physicis etiam idem est, quod *Albumen*, de quo mox. In Chymicis *Album* notat *Cerussam*, vel simpliciter, vel cum epitheto *Hispanicum*, notante Fallop. de metall. seu fossil. c. 28. Tom. I. p. 330. *Album* sumitur pro *Albatione*, *Albedine*, hoc est *Tinctura Transmutatoria* metallorum. Paracelf. Manual. I. *Album*, vel *Candidum* quoque tribuitur, tanquam epitheton, variis compositionibus medicamentorum, v. gr. *Unguentum album sine, & cum Camphora*, *Emplastrum Album coctum*. Gal. l. 2. de C. M. S. G. c. 14. Usurpatur quoque de *Menstruis Albis*, Hipp. t. 4. Epid. 132. Vide *Albus*.

Albumen, λεύκωμα, λευκὸν, dicitur humor, vel liquor in ovo lentus, vitellum undique cingens, & ambiens. Vocatur Anaxagoræ ὄρνιθος γάλα, hoc est, *Lac avis*, Latine *Album ovi*. *Albor*, Scribon. n. 54. 26. Rhod. in Lex. Scrib. *Ovi candidum*, *Albugo*, *Albumentum*. Crassitie variat, dum ad obtusam ovi, acutamque partem liquidius, in aliis crassius visitur. De ejus historia vide Harveum de Gen. Anim. Ex XII. & LX. Usus illius in foro Medico magis externus, ad paranda collyria, & anacollemata, quia habet vim refrigerandi, agglutinandi, & adstringendi, quam internus; quamvis Hippocrates febricitantibus exhibuerit *Albumina* 3. vel 4. ad refrigerandum, & egerendum. Hippocr. l. 3. de morb. XXX. 12. Vide Schr. Pharm. l. 5. p. 319.

† Alburnum, ligni pars exterior, cortici vicinior, mollior, & albidior. Dodon. pempt. 1. l. 1. c. 1. Hist. stirp.

Alburnus, λευκίσκος, nomen pisciculi vilioris æstimationis, carne molli, & parum pingui præditi, de quo videatur Aldrov. l. 5. de pisc. c. 37.

Albus, λευκὸς, præter notissimam coloris candidi significationem, piscem denotat apud Salvianum, qui Gesnero *Capito Lacustris* dicitur, dura carne, & difficilis coctionis, ut ita omnium piscium ferme sit vilissimus. Aldrov. d. l. c. 55.

Alcahest. Vide *Alkahest*.

Alcali. Vide *Alkali*.

Alcaol, est *Lac acetosum*, vel *Mercurius*. Rul. & Johns.

Alcar, ἄλκαρ, idem, quod βοήθημα, h. e. *auxilium*, remedium. Gal. in Exeg. voc. Hip. Vide Foes. p. 30.

Alce, ἄλκη, rectius fortassis, quam *Alces*, *Equicervus* aliis, est animal quadrupes bisulcum, ad cervi, quo tamen major est, naturam accedens, timidum, comitiali morbo obnoxium, adversus illum tamen morbum singulare præbens remedium. Etenim *Ungula* illius præprimis dextri pedis posterioris, creditur specifica virtute adversus Epilepsiam præcavendo, & curando, interne exhibita, & externe amuleti instar suspensa conducere. Quamvis Dudithius in epist. ad Monav. apud Scholtz. epist. 49. fabulosum dixerit illud πρᾶγμα. Lectu non indigna est epistola. Sane plurima sunt vana adhuc in Medicina remedia, quæ tamen experientia putantur esse confirmata. Verum experientia vah! quam σφαλερὴ, teste Hipp. l. 1. aph. 1. De *Alcis* historia, & usu legatur Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 32. Schr. l. 5. cl. 1. n. 1. Hofm. in Clav. ad h. l. ἀλκὴ quoque *auxilium* significare, unde ἄναλκες, quod non juvat, scribit Erotian. Onom. p. 14. f.

Alcebris, *vivum* est *Sulphur*. Ruland. & Johns.

Alcedo, ἀλκύων. Vide *Halcyonia*.

Alcarit, est *Argentum vivum*. Johns. Lex. Chym. l. 2.

Alehazonon, est *Lutum rotæ fabrorum*. Rul.

Alchemia, idem, quod *Chymia*, de quo vocabulo infra in CH.

Alchien, est nomen rei, & rebus proprium multorum nominum, & rei, quam Græci vocant χαραλαχική, scil. præparatio, & vocant illam Medici naturam discretam, præparativam omnium ciborum, & est res, quæ virtute

tute ſua attrahit generationem, & corruptionem, & per eam eſt augmentum. Ita deſcribitur in l. 3. Quartorum Platonis. Th. Ch. Vol. V. p. 182.

ALCHITRUM, eſt *oleum juniperi, pix liquida*: Significat etiam *Arſenicum præparatum* ad abluendum. Rul. & Jonhſ.

ALCHYMIA. Vide *Chymia*.

ALCHYTRAN, appellatur *fæx deſtillationis*. Dicitur & *Alkytran*. Rul. & Johnſ. *Alchytran*, apud Meſuem eſt ſimplex quoddam medicamentum ad dentes dolentes, cavos, & verminoſos, Chymici ſic vocant ſalis ſpeciem, videturque vox illa a Græco χύτρα, olla, deſcendere, ut ſit alumen catinorum, ſive Sal in ollis fuſus, aut ex illis fuſoriis extractus. Alii aliter componunt. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 39.

ALCIMAD, notat *Antimonium*, ſicut & *Alcofod*, alii *Alcofol*. Rul. & Johnſ. Dorn.

ALCOB, i. e. *Sal Ammoniacus*. Rul.

ALCOHOL, *Alchool*, *Alcool*, *Alkol*, *Alcol*, vox eſt Arabica, de cujus derivatione, & ſignificatione vide Rolfink. Ch. l. 4. ſ. 8. in quam tamen animadvertere non dubitavit D. D. Vvedel. Pharm. Acroam. l. 1. ſ. 1. c. 3. p. 16. 17. aliam ſubſtituens derivationem. Duo diverſiſſima denotat; primum pulverem tenuiſſimum, ac pollinis farinæ tenuiſſimæ inſtar, fere impalpabilem; deinde ſpiritum vini reiteratis deſtillationibus rectificatiſſimum, ut accenſus totus conſumatur, nec fæces, aut phlegma relinquat. Libav. Schroder. Rolfink. Ruland. Johnſ. & alii. Quamvis recentiores adhuc Chymiatri ad quoſvis ſpiritus ſubtiliſſimos, & rectificatiſſimos applicaverint. Vide & D. D. Vvedel. Ph. J. A. F R. lib. 1. ſect. 1. cap. 1. pag. 7. & Acroam. l. 1. ſ. 1. c. 3. p. 16. Hæc duo tamen diverſa ſignificata in hoc conveniunt, quod ambo ſint tenuiſſimarum partium. Paracelſ. lib. 2. de Tartar. tr. 3. cap. 5. in Schol. ut ita *Alcool* ſit purior ſubſtantia rei ſeparata ab impuritate ſua. Rul. Modus parandi dicitur *Alcoholiſatio*. Producta *Alcholiſata*.

ALCOFOL, eſt *Antimonium*. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

ALCOL, etiam eſt *Acetum*. Rul. & Johnſ.

ALCOLA, idem eſt, quod *Aphtha*, apud Avic. l. 1. fen. 2. d. 3. c. 3. Vide *Aphta*. *Alcola* Paracelſo dicitur Tartarus urinæ, id eſt excrementum, cujus ſignum eſt *Alcool*, id eſt Tartarus reſolutus in minutas partes, in ſal reſolutus, & fit multipliciter. Aliquando enim exeunt cum urina granula alba, aliquando videtur in urina uſnea, aliquando pruina. Hinc Alcolæ triplex forma. 1. Reſoluta, eaque vel alba, vel rubra. 2. Arenoſa, alba, & rubra. 3. Mucilaginoſa, vel viſcoſa. Ab *Alcola* Urina dicitur *Alcolita*. Paracelſ. de Urin. Jud. l. 1. tr. 2. c. 1. 2. 3.

ALCONE, eſt *Aurichalcum*. Rul. & Johnſ.

ALCOR, eſt *Æs uſtum*, veluti grana. Rul. & Johnſ.

ALCORE, ſignificat *Lapidem* quendam, habentem folia ſimilia argento. Iidem.

ALCUBA, eſt *Butyrum crudum*. Iidem. Dicitur & *Alumbair*.

ALCUBRID, vel *Alcur*, idem eſt, quod *Sulphur*. Dicitur & *Aluzar*. Iidem.

ALCYONIA. Vide *Halcyonia*.

ALDABARAM, vocantur a Joh. Van. Horne Microcoſm. §. 59. duo oſſicula ſub pollice pedis poſita, & minori fabæ quadantenus ſimilia. Circa quod nomen plura ex Riolano annotata reperies in Nobiliſſ. D. D. Joh. Mauritii Hoffmanni Collegæ, & Affinis noſtri honoratiſſimi Annotationibus ad h. l. p. 249.

ALECHARIT, notat *Mercurium*. Ruland. & Johnſ.

ALECHIL, i. e. *Tripes*. Rul. & Johnſ.

ALECTORIUS, ἀλεκτόρειος, vel ἀλεκτορεία, lapis dicitur, qui in ventriculis, aut hepate galli gallinacei quandoque reperitur; & habet ut plurimum figuram lupini, magnitudinem ejuſdem, aut fabæ, colorem vel in cinereo candidum, vel fuſcum, ſed dilutum, interdum cryſtallina ſpecie eſt, ſed coloris obſcuri, fibraſque interdum habet rubras, Gorr. Rul. & Johnſ. in Lex. Agricola de nat. foſſil. l. 6. & prolixius Chioccus Muſ. Calceol. ſ. 3. p. 343. ſeqq. Guil. Menens Vur. Vell. l. 2. c. 1. in Th. Ch. Vol. V. pag. 388.

ALEIMMA, ἄλειμμα. Vide *Linimentum*. Dicitur & ἄλειφα, item ἄλειφαρ, de quibus mox.

ALEION, ἀλεῖον, epitheton *aquæ*, ſignificans *conferto imbre collectam* aquam, ἀλεῖον enim *confertum notat*. Gorr.

ALEIPHA, ἄλειφα, idem, quod ἔλαιον, *oleum*, adeps, aut *Linimentum*. Frequens Hippocratis dictio, v. gr. l. 2. de Morb. XXVI. 14. l. 1. de Morb. mul. c. 39. CXXI. 6. & alibi ſæpius. Plura vide apud Foeſ. p. 27.

ALEMA, ALETON, ἄλημα, ἄλητον. Vide *Farina*, idem, quod ἄλευρον. Foeſ. p. 29.

ALEMBIC, notat *Mercurium*. Rul. & Johnſ. in Lex.

ALEMBICUS, dicitur vas illud ad deſtillationem uſitatiſſimum, quod & *Galea*, *Pileus*, *Capitellum* dicitur, & imponitur vaſis inferioribus, & cucurbitis, ad recipiendos vapores, eſtque duplex, alius *Roſtratus*, alius *Cæcus*. Ille dimittit vapores humidos per roſtrum, vel canalem in vas recipiens: hic vero ſublimationibus inſervit, eſtque etiam in vertice aliquando perforatus, humo-

mores adſcendentes emittens. Libav. Prax. Alchym. in princ. Rul. & Johnſ. in Lex. Jungat. e noviſſimis D.D. Vvedelii Pharm. Acrom. l. 1. ſ. 5. c. 1. p. 201. Hoc improbavit Morley in Collect. Ch. Leidenſ. proleg. c. 2. ſtatuens, *Alembicum* potius eſſe nomen Cucurbitæ vaſis anguſti colli, & fundi capacioris. Num vero Chymicorum priorum celeberrimorum conſentientium ſententias adeo libere liceat reiicere, & ob quam rationem id fiat, nolumus ventilare.

Alembroth, eſt ſpecies *Salis factitii*, qui vocatur *Clavis Artis Chymicæ*, qua corpora, ſi ea referantur, fiunt apta ad tranſmutationem. Dicitur & interdum *Sal fuſionis*, aut *Sal fixionis*. Varios parandi modos vide apud Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 38. Vocatur & *Elebrot*, diciturque habere naturam halonitri, & aluminis, & extrahi in Cypro ex peculiari terra, in monte Olympo, forma, & colore ſanguinis concreti, &c. Ibid. in annotationibus. *Alembroth* eſt Sal *Mercurii*, vel Sal *Philoſophorum*, & *Artis*. *Alemaroth defæcatum* eſt *Sal Tartari*, & magiſterium magiſtrorum. Dorn. in Dict. Rul. & Johnſ. in Lex. Ch. *Alembroth* dicitur eſſe vocab. Chaldaic. quod ſignificat Clavem Artis. In tractatulo incerti Auctoris Mer fugi, dum bibit. Th. Ch. Vol. IV. p. 975.

Alenon, ἄλννον, epitheton *olei amygdalarum*, ut ſcribit Aet. l. 7. c. 69. citante Gorræo.

Aleore, ἀλεωρή, *munimentum*, præſidium, *ſolatium* ſignificat, & legitur in Hipp. Præc. VI, 19. Vide Foeſ. Oec. p. 29.

Aleos, ἄλεος, & ἀλεὸς, ſubſtantivum quoque nonnullis videtur, ſignificans *calorem*. Et huc referunt locum Hipp. l. 1. de morb. mul. XIV. 6. 8. Unde ἀλεὸς, vel ἄλεος, *calidus*, & verbum ἀλεάζειν, *calefacere*. Vide Foeſ. pag. 27.

Ales, ἄλες, frequenter apud Hipp. occurrit, pro ἅλες, *confertum*, *coacervatum* ſignificans. Ita excrementa ἀλέα, *coacervata* leguntur, l. 4. Epid. XXIX. 10. l. 7. XVII. 8. menſtrua l. 1. de mor. mul. XXXVII. 12. l. de Sterilib. III. 10. uteri ἀλέες, d. l. XXXVII. 8. Plura de hoc vocabulo vide apud Foeſ. p. 28. 29.

Ales, eſt *Sal compoſitum*. Rul. & Johnſ.

Alevron, ἄλευρον, *farinam* ſignificat, ab ἀλέω, Hipp. I. de nat. mul. CI. 4. & l. 2. de morb. mul. LXXII. 2. 3. Unde ἀλευρότησις cribrum farinaceum. Vide *Creſera*.

Alexandrinum, ἀλεξανδρίνη, ſcil. ἔμπλαστρος, ſive *Emplaſtrum* viride, ad extrahendum, cujus deſcriptio habetur apud Celſ. l. 5. cap. 19. Gorr.

Alexanthi, i. e. *Flos æris*, item *Altingar*. Rul. & Johnſ.

Alexasthæ, ἀλέξασθαι, ſignificat *auxilium ferre*, *juvare*. Hipp. de ſal. diæt. t. 4. Foeſ. p. 28.

* Alexipharmaca, *Alexiteria*, ἀλεξιφάρμακα, ἀλεξιτήρια, præter rationem, & neceſſitatem a nonnullis diſtinguuntur, quaſi illa dicantur medicamenta venenis lethalibus reſiſtentia; hæc vero medicamenta venenatarum beſtiarum morbos ſanantia, ex Gal. l. 5. de S. Fac. c. 18. aut quod cum Gorr. illa interna, hæc externa ſignificent. Ludunt etiam, qui ἀλεξιθήρια ſcribunt. Commentum quoque eſt ridiculum apud Blancardum, quando diſcriminis inter hæc duo vocabula rationem deducere a diverſa compoſitione, & verbum τηρέω, conſervo, obtrudere non veretur, cum illa terminatio Græca τήρεος in multis aliis Græcis nominibus occurrat, & mere ſit patronymica, nullam compoſitionis ſpeciem conſtituens. Neque enim beſtiæ ſervari debent, aut iis auxilium ferri, quod tamen emphaſis vocabuli per θ ſcripti intenderet. Paucis: Sunt Synonyma hæc duo vocabula. Notant vero medicamenta *Alexipharmaca* duplicata: *Generalia*, & *Specialia*. Illa, quæ omnibus venenis reſiſtunt, cor, quin potius ſanguinem ſufficienter roborando, ut reſiſtant portionibus malignis, & venenoſis, expellendo, ſubigendo, vincendo; hæc, quæ ſpecialiter huic, vel illi, vel iſti veneno reſiſtere creduntur. Occulta utraque agere qualitate hactenus judicatum. Enimvero cum hodieque venenorum vis, & efficacia magis innotuerit, quorum quædam ſanguinem, & liquorem nervoſum, flammam vitalem, & ſpiritus animales nimis fundendo, liquando, diſſipando; quædam illos repente coagulando, putrefaciendo; quædam vero mixto operantur modo: hinc facile ex natura indicantium, & indicatorum colligere licet, quod *Alexipharmaca* alia nimiæ colliquationi, & fuſioni reſiſtere debeant, figendo, præcipitando, & ad æquabilem mixtionem, & motum reducendo, cujus efficaciæ ſingulare exemplum de Pomo Citrio legi poterit apud Fr. Hofm. in Clav. Schrod. lib. 4. p. 444. ſeq. alia vero ſpiritualcentiam, & volatiliſationem ſanguinis, & ſpirituum reſolvendo, attenuando, & coagulationi, vel congelationi, nec non putredini reſiſtendo, promoveant; alia vero mixta ex utraque facultate operandi ratione, mixtis etiam venenis opponantur. Jungantur Dogmata noſtra Med. Gen. P. VI. c. 2. p. 715. In quibus vero particulis materialibus non ſolum, ſed & in quo principio formali activo ſingulorum *Alexipharmacorum* virtus ſpecifica conſiſtat, hoc omnino occultum eſt, & manet, non minus, quam aliorum medicamentorum.

Alexipyretos, ἀλεξιπύρετος, dicitur de remediis contra febres, ſive *febrifugis* dictis. Scrib. Larg. n. 95. quamvis Rhod. in notis arguat, potius

tius legendum esse λῃξιπύρετος ἀπὸ τῦ λήγειν τὰς πυρετὰς, quod *finiat febres*. Quasi vero non ambo vocabula, ceu Synonyma, tolerari possent, cum nil obstet.

ALEXIR, dicitur *medicina Chymice præparata*. Rul. & Johnſ.

ALEXITERIUM, ἀλεξιτήριον. Vide *Alexipharmacum*.

ALEZARAM, est *Lotura plumbi*. Iidem.

ALFACTA, dicitur *Destillatio*. Iidem.

ALFADIDAM, h. e. *Scoria Auri, Ferri, Cupri*: item *Cuprum ustum*. Iidem.

ALFATIDE, est *Sal Ammoniacus*. Rul.

ALFOL, idem significat. Iidem.

ALFUSA, significat *Tutiam*. Iidem.

† ALGARIA, & *Sederva Scrapionis*, est succus herbæ frigidus, & adstringens, ut Acacia.

ALGALIA, Avicennæ, Zibethum: Petrus Castellus l. 23. c. 10.

ALGALI, est *Nitrum*. Rul. & Johnſ.

ALGAMET, significat *Carbones*. Iidem.

ALGEMA, ALGOS, ἄλγημα, ἄλγος, & *dolorem*, & morbum, quem *dolor* comitatur, significat. Hipp. 4. aph. 11. aph. 6. 7. & alibi passim. Jung. Foeſ. Oec. p. 27. Dieter. Jatr. n. 39. Vide *Dolor*.

ALGERIE, est *Calx*. Rul. & Johnſ.

ALGEROTH, est *Mercurius vitæ*, Johnſ. Schr. l. 3. c. 18. In Morleii Collect. Chym. Leid. c. 57. proc. 3. & 4. dicitur *Pulvis Algoreth*, item *Succinum Antimonii*.

ALGOS, ἄλγος. Vide *Algema*.

ALIANI, sunt *Spagyri palpitantes*. Dorn. in Dict. Par.

† ALICA, ab alendo dicta, non Halica, ut vulgo, factitia, & naturalis: pariter Chondrus.

† ALICA, est species Zeæ simplicis, quam speltam vocant. Chondrus far. ex utroque fiebat alica veterum. Nicol. Leonicus in Bononimo, seu Dialogo de alica, fol. 48. vide Saxon. pract. 1. c. 22. Hodie loco ipsius usurpatur farina. Massar. de feb. c. 7.

ALICA, χόνδρος, etiam cum adspiratione, *Halica*, (quod vocabulum in genere *Granum* significat) quid proprie sit, an res factitia, an nativa aliqua seminis species, non adeo planum est. Gal. l. 1. de Al. Fac. cap. 6. ex tritici genere esse scripsit. Plin. l. 18. H. N. c. 17. & c. 11. sibimet-ipsi non constat. In priori enim loco claris verbis annumerat frumentis vernis, quæ sunt, Milium, Panicum, Lens, Cicer, *Alica*. In posteriore vero factitium quid e Zea statuit, cujus parandi modum etiam ibidem tradit. Nobis placet posterior sententia, quod factitium quid sit *Alica*, persuadente hoc ipso Principe Coo, l. de Affect. XI. L. 7. ubi alicam, & ptisanam junxit, & inter sorbitiones fortiores retulit. Ac videntur χόνδρος, & πτισάνη generalia fuisse apud veteres omnium frugum siccarum, decorticatarum, & in grumos tusarum nomina. Num vero modus ille parandi, quem e Constantino Cæsare tradidit Gorræus, & ex hoc Henr. Stephan. in Thesauro, quod *Zea* in aqua fervente macerata, expressa, & gypso, arenaque candidissima permiscetur, & iterum cribro cernitur, sanitati humanæ conveniens sit, merito dubitatur, ob gypsi vim noxiam. Dicitur Latine etiam *Far*; quamvis Hor. Augen. l. 6. Epist. & Conſ. Medic. ep. 2. Tom. I. p. m. 54. multum inter se differre Far, & Alicam scripserit. Foeſ. χόνδρον, sive *Alicam* descripsit, quod ex Zea decorticata, & in grana plura contusa leguminis loco cum jusculis coctum editur, celeberrimum, & valde tritum in omnibus morbis apud antiquos alimentum. Quæ descriptio valde convenit cum usitatissimo nostro pultis genere.

† ALICES, maculæ, quæ præcedunt Variolas. Campolong. de Variolis c. 32.

ALICORNU, *Cornu*, i. e. *Unicornu*. Legitur ap. Fallop. de metall. seu fossil. c. 38. p. Tom. I. Op. p. 353.

ALIENATIO *mentis*. Vide *Delirium*.

* ALIENUM, ἀλλότριον, dicitur, cujus præsentia naturæ nostræ incommodat. Estque duplex, quantitate tale, vel qualitate. In specie *Alienæ caliditatis*, θερμότητος ἀλλοτρίας, ex Aristot. Gal. l. 2. de diff. febr. c. 9. meminit, describens, quod sit externa, non insita, neque familiaris unicuique, in quo existit. Talis naturæ esse calorem febrilem, præsertim in febribus putridis dictis, licet substantia ab insito non differat, testatur C. Hofm. de febb. aliquoties. *Alienum* pro corrupto sumitur ap. Scrib. n. 201, Celſ. l. 7. c. 16.

ALIFORMIS, πτερυγοειδὴς, epitheton processuum binorum Ossis Cuneiformis ad palati latera occurrentium, a similitudine alarum vespertilionum. Barthol. Anat. libell. 4. c. 8. p. 818. ita & par musculorum maxillæ inferioris *Alare*, vel *Aliforme* dicitur apud eundem l. 3. Anat. c. 11. p. 536. quod Vesalius Temporalis musculi partem esse existimavit.

ALIGULUS, denotat Confectionem. Rul.

ALIMA, est species *Arenæ* in Aurifodinis, e qua plumbum fit. Rul.

ALIMENTUM, τροφὴ, varias habet significationes, quarum quædam propriæ sunt. Ex illis latissima est, quando sumitur pro omni eo, quod ad alendum corpus quaqua ratione necessarium est. Et ita coincidit cum vocabulis, *Victus*, *Diæta*, complectiturque cultum corporis, vestitum, habitationem, & similia. *Strictior* est, quan-

quando significat rem cibariam, vel cibos, potusque, & ita amictui contradistinguitur. Ita accipitur 4. aph. 24. Horum naturam consistere in τῷ *Vinci*, quemadmodum Medicamenti in τῷ *Vincere*, cnm grano salis accipiendum est, cum & alimenta virtute polleant operandi, & suo modo vincendi, sicuti medicamenta aliquid pati debent a nostro calore. *Alimentorum* optimorum determinatio est impossibilis. Referuntur enim ad varia individua. Vide C. Hofm. l. 5. Inst. Med. c. 5. §. 4. seqq. Dogm. nostra Med. Gen. P. V. c. 2. d. 2. p. 596. seqq. *Strictissimæ* significationes sunt, quando de chylo, succo nutritio, ipsis corporis partibus appropiando, & assimilando, imo & de sanguine ipso, sumitur *Alimentum*, τροφή. Confer, si placet, ad Foes. p. 625. Diet. n. 841. 845. Linden. Ex. XIII. §. 105. seqq. Latine dicitur & *Nutrimentum*, de quo etiam infra in NU.

† ALINDACARON, Troch. Hedieroi voce græca ab Arabibus corrupta. Trincavel. de Cura mor. pract. l. 4. c. 8.

ALINDESIS, ἀλίνδησις, ἀλινδὲς, fuit *corporis exercitatio*, quando oleo delibuti sese in *pulvere volutabant*. Hipp. l. 2. de diæt. XLII. 15. l. 3. X. 1. XXVI. 35. l. de Insomn. VI. 11. Unde & loca, ubi equi se volutare solent, ἀλινδρα θῆ dicta sunt, ex Scholiaste Aristoph. in Ranis. Leg. Lang. l. 1. ep. 32. adde & Foes. Oec. p. 30.

ALINTHISAR, idem, quod *Uvæ procidentia*. Vvalther. Sylv. Med. p. 1611.

ALIOCAB, est *Sal ammoniacum*. Dicitur & *Alemzadar*. Dorn. Rul. & Johns.

ALIPAENOS, ἀλίπαινος, ἀλίπαντος, ab α privativo, & λιπαίνειν, *pinguescere*, dicta sunt de iis, quæ pinguedinis sunt expertia, & sicca medicamenta externa. unde & Gal. l. 1. de C.M.P.G. c. 15. ἀλιπῆ vocavit, quæ cruentis protinus vulneribus imponuntur, ad reprimendam inflammationem, & accelerandam conglutinationem, ex Celsi l. 5. c. 19. Opponuntur Emplastris λιπαροῖς, quæ pinguia recipiunt, unde & idem Celsus *Lenia* appellavit. Vide Lang. l. 1. ep. 77.

ALIPILI dicebantur Balneatorum ministri, alarum pilos volsella evellentes. Ant. Fumonell. de Baln. p. p. princip.

ALIPTA, παιδοτρίβης, ille olim dicebatur, *qui athletas ungebat*. Unde & locus ille, ubi hoc faciebat, *Alipterium* vocabatur, teste Lang. l. 1. ep. 51. Meminit *Aliptarum* Gal. com. 1. de art. t. 62.

ALISTELES, *Alizeles*, dicitur *Sal Armoniacum*. Rul.

ALITURA, θρέψις, idem, *Nutritio*. Vide infra suo loco. Blancard. in Lex. apud Gellium occurrit.

ALKAES, est *subtilis pulvis althochos*. Rul. in Lex.

ALKAEST, *Alcahest*, vocabulum Arabicum, vel barbarum, de cujus origine, & significatione nihil certi constat. Dicitur, *Quasi Alkali est*. Significat vel Sal *universale*, quod trium regnorum, Mineralis, Vegetabilis, Animalis, climata pervadit, centra specierum Macrocosmi reserat, singularique prærogativa, violata omni reactionis lege, dum agit, immutabile manet, vitalis naturæ, ac specifica dos, uti satis quidem speciose, (modo in rei veritate existeret tale Sal) descripsit Rolfink. Chym. in art. f. red. l. 5. s. 1. art. 2. c. 2. Vel notat Mercurium peculiariter præparatum in medicinam hepatis ad custodiendum illud ab hydrope, & omnibus ejus speciebus, quæ ex hepate veniunt, ut descripsit ex Paracels. 2. de virib. membror. princip. c. 6. Johns. in Lex. Chym. l. 1. ubi plura legi possunt, quemadmodum & apud Helmont. tr. Potestas medicam. & alibi, qui etiam loco Mercurii Tartari salem volatilem admittit, in tract. de febrib. alibi vero veram liquoris *Alcahest* præparationem occultam permansuram usque ad mundi confusionem docet, ceu a Deo reservatam, de Lithias. c. 8. n. 2. Hujus liquoris subtilissimi, & spirituosissimi vires esse, extrahere sulphur etiam ex mineralibus, vult Polemann. Mysterii Sulphuris Philosoph. t. 11. in Th. Ch. Vol. VI. p. 650. imo esse universale solvens, perenne, & immutabile, quod reducit omne corpus visibile in liquorem sui concreti, servata seminum potestate, forma essentiali, & nativa integra; quemadmodum liquorem hunc definivit ex Paracelsi, & Helmont. sententia Fr. Hofm. in Clav. ad Schroder. pag. 3. quamvis & hic alibi, videlicet p. 82. dubitaverit, an in rerum natura unquam fuerit talis liquor, & *Menstruum universale* solvens, aut artificio ullo possit parari, ob distinctam liquidorum, & solidorum corporum naturam. Unde & Schroder. l. 2. c. 57. satius duxit, de eo tacuisse, quam aliquid incerti tradidisse, &c. Relinquamus igitur ridentes has vanitates, & ἀσύστατα figmenta, tantis involuta tenebris ab auctoribus, ut nihil de eo litteris consignatum occurrat ea intentione, quo intelligatur, sed ut non intelligatur, verbis laud. Rolfink. d. l. Mitiorem ἐπίκρισιν D. D. Vvedelii vide in ejus Pharmac. p. 31. De triplici vero *Alcahest*, vegetabili, animali, & minerali, legi poterit Cnæfelius in Ephemerid. Nat. Curios. Decis. I. Ann. VI. in Appendice. *Alcahest Glauberi* nihil aliud esse, quam Alcali ex calcinatione Tartari, & Nitri emergens, & per deliquium solutum, scripsit D. D. Bohn. Diss. Chymico-Phys. VI. §. 26. Marggravius vero putat, Liquorem Nitri fixi esse *Alchaest* Glauberi Morley Collect. Chym. Leid. cap. 299. Spiritus Veneris quo-

que dicitur *Alcahest* Zvvolfero. Id. d. l. cap. 497.

Alkafial, est *Antimonium*. Rul. & Jons. in Lex.

Alkale, id est, oleum gallinæ. Rul.

Alkali, *Alcali*, terminus Spagyricus novus, denotans hodieque alterum commentitium principium universale salinum rerum omnium naturalium, & præternaturalium, oppositum *Acido*, principio superius descripto, volatile, & fixum, lixiviosum, urinosum, ab Acido actuationem accipiens, & tamen vicissim illud actuans, & quæ sunt aliæ proprietates ab amatoribus horum commentorum attributæ, quæ in Tachenio, Bechero, Barnero, aliisque legi poterunt. Nos adhuc acquiescimus in ἐπικρίσει supra de *Acido* data, salva dissentientium auctoritate. Ruland. vocat principium Chymicorum symbolicum. In specie tamen *Alcali* quoque dicit, esse *Vitriolum fossile* seu *fusile*. Aliis quoque generalius significat *Lapillum salis* modo ex calcibus reverberatis post humorem extractum, & denuo post absumtum humorem coagulatum. Per similitudinem vero saltem *Alcali* nomine veniunt, quando res integræ calcinantur, & denuo ad consistentiam reducuntur, ut sunt *Magisteria Margaritarum*, Coralliorum &c. Rul. & Johns. in Lex. Vide etiam de *Alcalibus* Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 15. l. 8. c. 38. *Alkali*, & *Sal Alkali* vocatur in processu lapidis philosophici opus illud, quod provenit ex denigratione secunda, & alio nomine *Mercurius extractus de Cambar* vocatur. Lagn. Harm. Chym. in Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 739. & Senior de Chymia Vol. V. pag. 207. Alias omnium prima significatio vocabuli *Alkali* fuit hæc, quando sal paratus fuit ex Herba Kali dicta per combustionem, quod fuit *Alkali Arabum*, cui respondet *Alkali Syriacum*, & *Saracenicum*, de quibus omnibus legi poterit Libav. d. l. Hinc & Corpora naturalia, in quibus particulæ *Salis alcali* prævalent, *Alcalina*, vel *Alcalica* frequenter dicuntur apud recentiores.

Alkalia, i. e. *Vas*. Rul. & Johns.

Alkalid, i. e. *Æs ustum*. Id.

Alkant, vel est *Mercurius*, vel *species Atramenti*. Rul.

Alkantum, est *Æs ustum*, vel species *aromatica*, vel secundum quosdam *Arsenicum*. Rul.

Alkara, i. e. *Cucurbita*. Rul.

Alkaranum, i. e. *Duenec viride*. Ruland. & Johns.

Alkasa, i. e. *Albat*, *Alkazoal*, idem. Iid.

Alkermes, *Alchermes*. Vide *Confectio*.

Alkian, dicitur spiritus nutriens, & regens hominem, per quem fit conversio nutrimenti, & generatio animalis, & per ipsum consistit homo, & est substantia permixtibilis omnium horum; ita describitur in Quartor. Platon. l. 3. Th. Ch. Vol. V. p. 135. Dari etiam *Alkion terræ* legitur l. 4. p. 170.

Alkibric, *Alchibrich*, est *Sulphur vivum*, idem quod *Kibric*, vel *Chibric*, de quo infer. Rul. & Johns. *Sulphur incombustibile* vocatur in Th. Ch. Vol. V. p. 492.

Alkin, id est, *Cinis Clavellatus*. Ruland. & Johns.

Alkin, est *fumus*, vel notat *Carbones*. Iid.

Alkitram, est *pix liquida*. Iid.

Alkoel, est *plumbum exquisitum de minera*. Alii dicunt, quod sit *Lapis Lazuli*. Alii vero, quod sit *Antimonium*. Rul. & Johns.

Alkol, idem, quod *Alcohol*.

Alkosor, i. e. *Camphora*. Rul. & Johns.

Alki, *plumbi*, est *materia dulcis ex plumbo*. Iidem.

Alkymia, *pulvis* est de *Basilisco*. Iid.

Allabrot, est quoddam genus salis confectum. Rul. & Johns.

* Allantoides, ἀλλαντοειδής, q. d. *Farciminalis*, dicitur membrana fœtum involvens, farcimini similis, in brutis, præsertim ruminantibus, saltem occurrens, & truncum corporis circumdans, urinæque colligendæ præcipue dicata; Gal. l. de dissect. vulv. c. 10. Homines, & canes, & feles, & id genus alia utrinque dentata destitui, docet Hier. Fabr. ab Aquapend. de form. fœtus c. 3. Hanc etiam in humano corpore dari Needham tueri voluit Disp. de format. fœt. c. 3. Harvejus negat, re diversam esse membranam a *Chorio*, sed a Veteribus eandem membranam modo *Chorion* a vasorum copia, modo a figura *allantoidem* appellari. Exerc. de gen. anim. addit. 4.

Aliaræus, terminus Spagyricus in negotio lapidis Philosophici, denotans *Æs Philosophicum*, quod etiam *Æs album*, *aqua Mercurii*, aliisque infinitis nominibus appellatur. Vvilhelm. Tecenensis tr. Lilium e spinis evulsum. c. 2. in Th. Ch. Vol. 4. p. 889.

Alligatura, pro *Ligatura*, vel *Deligatione* ponitur in Scribon. n. 209. & *Alligatus*, pro *Deligatus*, n. 80. & 109.

Allochoos, ἀλλόχοος, *alienus*, aliena loquens. Dicitur de iis, qui deliri nec mente, nec verbis sibi constant. Hipp. l. 2. Epid. s. II. 90. quamvis in Græco textu Linden. σιαλοχόοι posuerit; in Latino vero aliena loquentes, retinuerit, cum tamen σιαλοχόοι, *salivatores* potius significet.

Allochroeo, ἀλλοχροέω, i. e. *colorem muto*, alium atque alium colorem induo. Legitur apud Hipp. l. de int. Aff. XXXIIX. 4. Foes. p. 31.

Allo-

Allodemia, ἀλλοδημία, *peregrinationem* significat, apud Hipp. l. de int. aff. LI. 32. quamvis videatur mendum, & legendum potius ἀποδημία; Foes. Oec. p. 30.

Alloeosis, ἀλλοίωσις, & *Alleoticos*, ἀλλοιωτικός. Vide *Alteratio*, & *Alterantia*.

Alloeotropeo, ἀλλοιοτροπέω, significat *varie immutor*. Hipp. d. l. XL. 4. Foes. d. l.

Allognoeo, ἀλλογνοέω, idem quod παραφρονέω, *deliro*. Gal. in Ex. voc. Hipp.

Alma, id est, *Aqua*. Rul. & Johns.

Almabri, dicitur *Lapis Ambræ similis*. Ruland.

Almager, idem, quod *Synopida*. De quo inferius. Rul.

Almagra, est Bolum *rubrum*, *Laton*, *terra rubra*, & *lapis ipse*, vel idem est *Almagra*, quod *lotum*, vel *lotio*. Rul. Johns. Legitur & de *Sulphure albo* in negotio Lapid. Phil. Th. Chym. Vol. IV. p. 729.

Almakanda, *Almakist*, id est *Lithargyrium*. Rul. & Johns.

Almariab, *Almarchaz*, etiam *Lithargyrium*. Iidem.

Almarcat, id est *scoria auri*. Iidem.

Almargen, *Armalgor*, id est *Corallium*. Iidem.

Almarkasita, i. e. *Mercurius*. Iid.

Almartak, id est *Lithargyrinus cinis*. Iidem.

Almatatica, i. e. *Metallum Cupri*. Rul. & Johns.

Almechasite, i. e. *Cuprum*. Iid.

Almeliletu, Avicennæ dicitur calor quidam p. n. febrili remissior, qui etiam post febrem remanere potest, de quo vocabulo prolixius disseruit P. M. de Calderia Tom. I. Oper. p. 138.

Almene, i. e. *Sal lucidum*, vel *gemmæ*. Rul. & Johns.

Almetat, i. e. *Scoria auri*. Rul.

Almisadir, i. e. *Sal armoniacus præparatus*, *Amisadir*. Rul.

Almizadir, est *viride æris*. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Tribuitur & hoc nomen in processu Lapid. Philos. Aquæ *Philosophorum*, sive *Mercuriali*, quæ & *albumen ovi*, *aqua marina*, &c. vocatur. Anonym. l. 3. de Chemia in Th. Ch. Vol. V. p. 437.

Alnec, i. e. *Stannum*. Rul. & Johns. Dicitur & *Allenec*.

Aloe, ἀλόη, primario nomen est plantæ crassioribus foliis constantis, & perpetuo virentis, cujus descriptionem petas e Botanicis. Ex illa planta paratur succus inspissatus inter purgantia mitiora pertinens, cujus historiam, & species cum usu, & viribus vide apud Diosc. l. 3. c. 25. Gal. l. 6. de S. F. §. Aloe. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 5. Schrop. l. 4. cl. 4. n. 442. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Rolfink. de purgant. s. 1. a. 2.

Aloedarium, ἀλοηδάριον, est medicina ad ventrem solvendum *aloen* recipiens, nec eam quidem solam, sed plurimis aliis medicamentis admistam. Ejusmodi compositiones multas descripsit Aet. & Oribas. & Philagr. l. 3. c. 101. & seqq. citante Gorr. Est hoc nomen a recentioribus Medicis usurpatum. Ita Reimun. Mindererus tractatum suum *Aloedarii* nomine insignivit.

Alofel, i. e. *pannus*, *quo vas operitur*. Rul. & Johns. in Lex.

Alogotrophia, ἀλογοτροφία, vocatur ea vitiosæ partis alicujus nutritio, quæ conjuncta est cum illius figura vitiata, ita in Rachitide; si ossa vertebrarum dorsi ab altera parte plenius alantur in infantibus, necesse est ea incurvari, quod fieri per *alogotrophiam* docet Charltonus Exerc. X. Pathol. §. 42. p. m. 200.

Alohar, *Alohoc*, id est *Argentum vivum*. Iidem.

* Alopecia, ἀλωπεκία, *capillorum defluvium* est, propter vitiatos humores, sic appellata, quod vulpibus frequenter accidat, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. in qua locus affectus apparet scaber, colore prorsus exangui, de rem. fac. par. c. 7. quamvis ibidem mutationem capillorum in alium colorem potius esse statuat *Alopeciam*. Celsus *Aream* vocat l. 6. c. 4. Evenit autem pilis hoc vitii genus, eadem fere cum stirpibus ratione, quæ corrumpuntur, intereuntque interdum penuria nutrientis ipsas succi, interdum immutatione hujus in alienum contrarium d. l. Sola figura differt ab *Ophiasi*, non generatione, nec solutione. Utriusque caussa est succus nutritius pilorum vel deficiens, vel vitiosus, acris, malignus, & postulat eandem sui remotionem, aut correctionem.

Alopex, ἀλώπηξ, vide *Vulpes*. *Musculos Psoas* etiam a quibusdam dici ἀλώπεκες scribit Vesal. de H. C. F. l. 2. c. 38. & Fallop. in Observ. Anat. Tom. I. p. 390.

Alosa, θρίσσα, φρίσσα, *Clupea*, piscis marinus est, ad ostia tamen fluviorum pinguior & melior, alias inter cibos mediocriter bonos pertinens. Aldrov. l. 4. de pisc. c. 4. J. Alexan. lib. 14. Sal. cap. 10. Bruyerin. de re cibar. l. 22. c. 19.

Alos, *Alosanthi*, pro *Halos*, & *Halosanthos*, dicitur *Sal*, & *Flos salis*. Ruland. & Johns. in Lex.

Alphitidon, ἀλφιτηδὸν, scil. κάταγμα, dicitur *fractura*, quando os in multas tenues particulas farinæ instar comminuitur, qua similitudine ei nomen inditum est. Potest & vocari *farinatim*

Vinatim fractum os. Gal. l. c. 1. de fract. t. 50. Dicitur & καρυηδὸν, *fractura instar nucis fractæ*. Gorr.

Alphiton, ἄλφιτον, *Polenta* dicitur, & in genere significat quamlibet *farinam*; Hipp. tamen restrinxit ad *hordei tosti*, sive fricti *farinam*, l. 2. de diæt. VIII. 24. quamvis ex aliis locis constet, illum quoque frumentorum granis applicasse, v. gr. triticeæ polentæ lib. 1. de morb. mul. CXII. 3. l. 2. VI. 19. lib. de nat. mul. XLV. 6. item ervi, lentiumque torrefactarum ἄλφιτα leguntur, l. de int. aff. XXV. 37. Vide Foes. p. 34.

* Alphus, ἀλφὸς, Lat. *Vitiligo*, vel generaliter accipitur pro macula cutanea subaspera, sive alba, & *Leuce* dicitur, non tamen continua, sed veluti guttulæ quædam dispersæ apparent; sive nigra, quam Cels. l. 5. c. 28. *Melanen* vocat: vel stricte, quando solum albam maculam denotat, ut est apud Cels. d. l. Unde Festus ἀλφὸν, quasi *Album* dictum vult. *Alphos* ex humorum vitiositate maligna, quæ in cute est, oriri, quemadmodum & de *Lepra* planum est, docet Gal. com. 3. de humor. Nimirum portiones sanguinis impuri, aquei, aut atrabiliarii, maligne corrupti serosæ, vel lymphaticæ, diversimode corruptæ, congelatæ, acescentes, sub cute stagnantes hujusmodi maculas gignere poterunt.

Alramuti, i. e. Cineritium. Rul.

Alratica est, quando vulva mulieris non est perforata, aut est foramen parvum, & quidem vel naturaliter, vel accidentaliter. Albucas. l. 2. de M. M. c. 72. p. m. n. 9. Vide *Atreti*.

Alsamach, vel *Alsemach* est Arabibus foramen in osse petroso, ut notavit ex Jacobo de Partibus, & Andrea Bellunensi Æmil. Parisan. l. 11. de Subtilit. Exerc. 1. c. 1. p. 449.

Alsech, i. e. *Alumen Jameni*, vel *pulmosum*. Rul. & Johns.

Alselat, i. e. *Æs ustum*.

Altambus, i. e. *Lapis rubeus*, scil. sanguis venarum hominum. Rul.

Altanus, nomen venti Meridionalis, vel partim e meridiana, partim occidentali plaga spirantis. Rul.

Altaris, id est, *Argentum vivum*. Dicitur & *Antaris*. Rul. Johns.

Alterans, ἀλλοιωτικὸς, epitheton virtutis medicamentosæ, quando remedia, vel auxilia absque manifesta evacuatione, aut etiam augmentatione mutationem aliquam evidentem in humoribus, spiritibus, & partibus solidis inducunt. Qui ad qualitates primas dictas vulgo, caliditatem puta, frigiditatem, humiditatem, & siccitatem restringunt vim *alterantem*, præter necessitatem limites *alterantium* restringunt. Jungesis Dogmata nostra M. G. P. VI. c. 2. d. 8. p. 706. seqq. ubi etiam Catalogum *Alterantium* reperies.

Alteratio, ἀλλοίωσις, varias habet significationes. *Generaliter* denotat *qualitatum mutationem*, h. e. in aliam naturam, & a præsenti diversam transitionem; in qua significatione etiam Evacuationes, & Adjectiones comprehenduntur. Linden. S. M. Vx. XIII. §. 335. seqq. *Alterationem* triplicem constituit haud male Fallop. *Unam*, quæ plane non lædit, v. gr. si cutis alicui nigrescit: *Alteram*, quæ toto genere est præter naturam, & læsionem infert: *Tertiam*, quæ medio se habet modo, & vel ad statum sec. nat. vel p. n. referri potest, pro majori, vel minori excessu. Tr. de Tum. p. n. c. 3. Tom. I. 620. *Stricte* vero significat mutationem qualitatum contradistinctam ab Evacuatione, & Appositione, quemadmodum p. a. de *Alterantibus* dictum est. *Magis* adhuc *stricta* est significatio, quando per *alterationem* mutatio præsentis qualitatis in contrarium accipitur, Gal. l. 2. de Tem. c. 2. *Strictissime* sumitur, quando significat alimenti concoctionem, vel quæ fit in ventriculo, l. 3. de sympt. causs. c. 2. vel quæ fit in toto corpore, usque dum in similitudinem partis, quæ nutritur, transmutatur, l. 8. de C. M. S. L. c. 6. *Alterari* quoque, ἀλλοιοῦσθαι, ab Hipp. dictum est de partibus solidis, videlicet musculis, 2. de artic. t. 21. Jung. Foes. p. 30. Ad *strictissimam* quoque videtur referri posse *Alteratio Spagyrica*, quæ est unius in alterum per similitudinem conversio, estque duplex: alia per se, quæ iterum duobus modis fit: uno, prout formæ in cœlum, & istud in formas alterantur: altera, quando formæ, & cœlum ita simpliciter convertuntur, ut in tertium numerum iterato converti queant, scilicet in medicinam perfectam, & plus: Alia per accidens, quando ex imperfectis projectione fiunt medicina perfecta transmutatione, Dornæus in tract. Artific. supernatural. c. 5. in Th. Chym. Vol. I. p. 288. Idem in Philos. Chymic. d. l. p. 420, 436. Specialiter mutatio argenti vivi in calcem, vel in aurum, vel in argentum, absque mistione, ita & auri in calcem, calcis rursus in aurum, &c. vocatur *Alteratio*, Tract. de triplici auri, & argent. præp. Vol. IV. p. 383. Nullam *alterationem* absque particularum concreti motu, & translocatione, hinc secretione, ac adaptatione concipere licere, rectissime scripsisse videtur Celeb. D. D. Bohn. Diss. Chym. Phys. 1. §. 2.

Altey *plumbi*, est *materia dulcis ex plumbo*. Rul. & Johns.

Althænomæ, ἀλθαίνομαι, idem quod θεραπεύομαι, *sanus fio*, curor. Legitur apud Hipp. l. 2.

l. 2. de morb. XXXII. 22. XXXIV. 9. adde Foes. p. 29.

ALTHANACHA, i. e. *Auripigmentum*, *Alernet*, *Albimec*, idem Rul. & Johns. in Lex.

ALTHEXIS, quibusdam *Althaxis*, ἄλθεξις, ἄλθαξις, *sanationem*, medelam significat, a verbo ἀλθεῖν, *sanare*, mederi, aut etiam ἀλθίσκειν. Nomine usus est Hipp. 2. de artic. t. 37. ubi quædam exemplaria habent ἄψελξις, & 2. de fract. t. 12. in quo loco & verbum compositum ξυναλθάσσομαι, h.e. *una sanus fio*, occurrit. Verbum ἀλθίσκειν legitur l. 2. de morb. XXXIV. 28. 34. Foes. p. 30.

ALTIMAR, est *æs ustum*. Rul. & Johns.

ALTIMIO, est *fæx plumbi*. Iid.

ALTINCAR, dicitur species salis *factitii*, ad purganda fundendaque metalla, cujus præparationem diversam vide apud Libav. S. Ch. Arc. l. 8. c. 38.

ALTINGAT, est *flos æris*, vel viride æris. Rul. & Johns.

ALTINURAUM, est *vitriolum*. Iid.

ALTOLIZOIM, vocatur apud Helmont. *Lutum Paracelsi* (de quo infra suo loco) optime contusum, calcinatum, & usque in olei formam bullitum, quod *Fel terræ* etiam vocatur, quia est *Sal amarum*. Sonat vero alltho oli *gesotten*, h. e. *totum conversum in oleum*, per ebullitionem. Quæ Luti eminentissima præparatio paucis mortalium sub brevi hoc syrmate innotuit hactenus. Helm. de lithias. c. 7. n. 22.

ALTRIX, idem, quod *Nutrix*, vel *Nutritiva* dicitur facultas. Gr. θρεπτικὴ δύναμις. Appellatur alias *Anima vegetativa*, & Platoni dicitur *Appetitrix*. Gal. comm. 5. in 6. Epid. t. 5.

* ALTUS, ὑψηλός, quid proprie significet, aliunde notum est. Tropice dicitur de somno nimio, v. gr. *Altus somnus*, *Altus sopor*, apud Seren. Samonic. Vide Keuch. in not. pag. 282. seqq.

ALUDEL, vel *Alutel* vocatur *Vitrum sublimatorium*. Rul. & Johns. Meminit etiam Paracels. l. 6. de mort. rer. nat. Parari potest etiam fictile. *Aludel* est capitellum duplicatum, imo & quadruplicatum. Morley Collect. Chym. Leiden. proleg. c. 2.

ALUDIT, i. e. *Mercurius*. Iid.

ALVEARIUM, vocatur Cavitas illa juxta meatum auditorium, ubi sordes flavæ, & amaræ, quæ Cerumen vocantur, gignuntur. Bartholin. l. 3. Anat. c. 9.

ALUECH, est *Jovis*, h. e. *stanni corpus purum*. Iid.

* ALVEOLI. Vide *Bothria*, *Phatnia*.

ALVEUS tropice vocatur Pequeto uterque Ramus lacteus tumidior a Receptaculo chyli proveniens, sub diaphragmate, cum epitheto *Ampullascens*. Barthol. libell. I. Anat. c. 3. append. 2. p. 615.

ALUFIR, est *rubedo*. Iid.

ALUMBOTI, i. e. *plumbum ustum*. Iid.

ALUMEN, στυπτηρία, a vehementer adstringendo ita dictum, Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2. est salsugo terræ naturæ Saturninæ, constans ex acido spiritu, & sale terrestri. Fr. Hofm. Clav. Schrod. l. 3. c. 24. §. 58. Junge Doxoscopiam Physicam Jungii cap. de *Alumine*. Gal. numerat seqq. species: *Scissile*, vel *Fissile*, σχιστὴν, *Rotundum*, στρογγύλην, & *Humidum*, sive *liquidum*, ὑγρὰν, l. 9. de S. Fac. Schrod. vero quinque genera officinalia proponit: *Rupeum*, seu *Glaciale*, *Plumosum*, sive *lapidem Amiantum*, *Scissile*, *Saccharinum*, sive *Zuccarinum*, ex rupeo mediante albumine ovi, & aqua rosacea paratum: *Catinum*, quamvis hoc proprie non sit *alumen*, sed Sal ex cineribus lignorum quorundam extractum. Vim habet adstringendi, & exsiccandi potentem. Dicitur etiam omnia vegetabilia præcipitare. Morley Collect. Chym. Leid. c. 90. Rulandus vero multo plures recenset species, & differentias aluminis, quas omnes huc adducere, non videtur operæ pretium. Mentio quoque sæpe fit *Aluminis* in Voluminibus Theatri Chymici, præsertim *Aluminis Jameni*, cujus præparatio proponitur Vol. III. p. 95. Est vero *alumen scissum*, Rul. A Chymicis notatur charactere litteræ O. *Alumen ustum*, στυπτηρία κεκαυμένη, Chirurgis notissimum, usitatissimumque in excrescentiis vulnerum absumendis. Laudat & Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 6. *Aluminis Chalcitidis*, Ægyptii, & *Melini* etiam meminit idem alibi, quæ loca vide apud Foes. Oec. p. 592. Plura quoque de *Alumine* leguntur in Ferrante Imperato Hist. Nat. l. 13. c. 19. seqq.

ALUMBUR, i.e. *Luna*. Rul. & Johns.

ALUNSEL, i. e. *stilla*. Iid.

ALUSAR, est *Manna*. Iid. ut & Dorn.

† ALUSA, pilulæ bechicæ Neapoli. Altimar. c. 47. ex amylo, tragacant, amygdal. dulcibus, seu oleo ipsarum, & saccharo. Iid. c. 43.

ALUSEN, i. e. *Sulphurata*. Iid.

ALUSIA, ἀλουσία, h. e. *Illotio*, sive *Lotionis defectus*. Gal. 2. aph. 50.

ALUTA, σκῦτος, in genere omne *corium* significat, juxta Hesychium. Unde & opifices, qui id præparant, *Alutarii* vocantur. In foro Medico vocatur *Aluta* illud *Corium*, quo utuntur Medici, & Chirurgi ad Emplastra illinenda. Ejus exterior pars durior, & densior, interior vero mollior, quæ Hippocrati *Caro alutæ* dicitur, 2. de artic. t. 29. vide Gal. in com. Scr. n. 81. Rhod. in not. ad h. l. de Græco vocab. σκῦτος, vide Foes. Oec. p. 575. seqq.

Alvus, ἡ κάτω κοιλία, dicitur *venter inferior*, per quem fecum, & excrementorum crassiorum naturalis fit excretio. Hæc interdum in latitudine sanitatis, & in statu præternaturali excedit, interdum etiam deficit. Illa dicitur *Alvus liquida*, κοιλία ὑγρὴ, in qua liquida dejiciuntur. Gal. c. 2. in prorrh. t. 3. Huic opponitur *Alvus dura*, σκληρὰ κοιλία, 3. aph. 25. quando pauca, eaque indurata, Gr. σκύβαλα dicta excernuntur. *Alvus fluida*, vel *fluxa*, citatior, vel cita, κοιλία ὑγροτέρα, quando liquidæ dejectiones sunt frequentiores: quo pertinent *Lienteria*, *Diarrhæa*, *Alvus adstricta*, ἐπισχεθεῖσα, quando excessive sistitur, & restat, nimiumque retinentur excrementa, cap. 1. in li. 1. Epid. t. 75.

Alyce, ἀλύκη, *Alysis*, ἄλυσις, ἀλυσμὸς, ἄλυξις, idem significant. Derivatur a verbo ἀλύζειν, ἀλυκτέειν, angi, *anxietate vexari*. Nomina igitur illa denotant *anxietatem*, & *corporis inquietudinem* propter anxietatem, cum a fervente, & corpus inæquabiliter commovente materia primis in venis vellicatur stomachus, adeoque natura exagitatur, ut præsentem rerum statum fastidiat, subindeque corporis figuram mutet, membraque dissolute admodum dispergat, Foes. in not. ad Hipp. l. Epid. p. 1056. seqq. Oec. p. 33. Dieter. Iatr. n. 44. Inter recentiores egregie *Anxietatum* cordis, & præcordiorum descripsit generationem Franc. de le Boe Sylvius Pr. Med. l. 1. c. 34. §. 87. *Anxietas* cordis, & præcordiorum partim mali focum abdomen, partesque in tenue intestinum sese exonerantes, ac in primis pancreas, partim mali fomitem manifestat. Humorem non tantum acidum, qui dolores lancinantes, rodentesve, aut perterebrantes parit, sed insuper glutinosum, qui partibus omnibus firmiter adhærens ab iisdem recedit lentius, ac difficilius, ac proinde urget pertinacius: quin a Bile oppressa in halitus, flatusque viscosos, lentosque diductus notatam auget *anxietatem*.

Alypias, est purgans bilis atræ, & species Turbith. Fallop. lib. de purg. simpl. cap. 25. Tom. I. pag. 100. quamvis idem notaverit apud Gal. medicamentum ἄλυπον esse saltem leniter subducens, sive minorativum, d. l. c. 16. pag. 62.

Alzegi, i. e. *Atramentum*. Rul. & Johns.

Alzemafor, i. e. *Cinabrium*. Iid.

Alzilat, est *pondus trium granorum*. Iid.

Alzimar, est *Virile*. Rul.

Alzofar, i. e. *æs ustum*. Rul. & Johns.

Amaldyno, ἀμαλδύνω, & ἀμαλδύνομαι, significat *corrumpo*, deleo, aboleor, & corrumpor. Activum legitur apud Hipp. l. de nat. puer. IX. 16. Passivum lib. de genit. III. 1. l. 1. de morb. mul. XV. 13. XIIX. 4. lib. 1. LXXIIX. 8. Vide Foes. pag. 35.

Amalgama, *Amalgamatio*, est *calcinatio*, vel impastatio metallorum, facta per *hydrargyrum*, sive argentum vivum. Rul. in Lex. Chym. Joh. Schrod. l. 1. c. 3. & Frid. Hofm. in clav. ad h. l. Rolfink. Ch. l. 2. c. 3. D. D. Bohn Diss. Chym. Phys. §. 11. seq. D. D. Vvedel. Ph. J. A. F. R. l. 1. s. 4. c. 5. p. 52. Hujus laboris quoque sæpe mentio fit in Th. Ch. Voluminibus pene omnibus. Fallop. dicitur *Amalgama* esse quoque Mixtura Aquarum fontium (an leg. fortium) cum metallis, tr. de Morb. Gall. c. 26. t. 1. p. 731. *Amalgama* dici quasi *Hamalgama*, juxta Palmarium, ab ἅμα, *simul*, & ἀλγεῖν, *dolere*, vel γαμεῖν, *nubere*, vel μαλάττειν, *mollire*, testatur Libav. de Igne nat. c. 30. Dividitur in vulgare Auri cum argento vivo vulgari; & Philosophicum cum Mercurio Philosophorum. Ibid. Alias & solutionem Martis cum Sulphure *Amalgamationem* appellare non dubitavit Schroder. d. l. p. 27. unde & Lagneus, *Amalgama* in genere dixit *Mollificationem*, in Harm. Chym. in Th. Ch. Vol. IV. p. 729.

Amandinus *lapis*, est gemma coloris varii. Extinguit omnia venena, & reprimit; quare non est gemma contemnenda: de qua consule Albertum. Rul. in Lex.

† Amaracus, Majorana tenuifolia. Crato. Epist. p. 354.

Amaracinon, ἀμαράκινον, vocatur Unguentum præstantissimum, paratum ex oleo, & aromaticis variis, ita dictum ab *amaraco*, ἀμαράκῳ, quod idem est ac σάμψυχον, vulgo *Majorana*. Descriptio habetur apud Dioscor. l. 1. cap. 68. Gorr.

* Amarum, πικρὸν, dicitur secund. Gal. l. 4. de S. Fac. c. 19. 22. & aliquoties alibi, quod calidam habet facultatem, & siccam, & cineri est simile. Generari quoque credit omnia *Amara* ex calefactis dulcibus, sive a calore ingenito, sive ab igne, quod tamen non videtur veritati consonum. Secundum recentiores *Amari* natura consistit in salinis portionibus lixiviosis, & alcalicis, per sulphureas, vel oleosas determinatis, & modo saltem affectionis aliquo ab *Acri* differt, Pechlin. de purg. c. 16. Vvillis de ferment. c. 2. *Amarum* oriri ex mistura spirituosarum, sulphurearum, & salinarum portionum existimat, idquod de quibusdam, non vero de omnibus *amaris* concedi poterit.

Amarygae, ἀμαρυγαὶ, hoc nomine quidam *oculos*, quidam vero *supercilia* intelligunt. Gorr.

Amatoria *febris*. Vide *Chlorosis*.

Amatoria *veneficia*. Vide *Philtron*.

* Amaurosis, ἀμαύρωσις (qs. d. *Obscuritatem*) *Obfuscatio*, est totius lucis in oculo impedi-

pedimentum; acutis morbis accidens, quæ eſt imbecillis facultatis animalis indicium, Gal. c. 2. in l. 1. prorrh. t. 11. Clarius *Amavroſis* eſt, cum oculi lux extinguitur defectu ſpirituum. Spiritu non influente ceſſat calor quoque. Hujus defectu neceſſario frigent, & rigent oculi. Linden. Ex. IV. §. 92. Nullum vero manifeſtum in oculo apparet vitium, ſed pupilla integra, & plane pura conſpicitur. Differt ab ἀμφλυωπία, ſolo gradu minore, Gorr. Hipp. aliquoties meminit ἀμαυρώσεως, v. g. c. 3. l. 1. prorrh. t. 20. Coac. t. 225. & 483. Plura loca vide apud Foeſ. Oec. p. 36.

Amausum, alias *Smaltum*, vulgo Schmalbglas, eſt vitrum fuſorium ob facilem liquefactionem. Uſurpatur etiam ad picturas annulis, & inſignibus inurendas. Unde *Encauſtum* appellatur. Alias quoque *Terra Saracenica* nuncupatur, Joh. Iſaac. de operib. miner. l. c. 89. & ſeqq. qui metallica potiſſimum vitra per *amauſa* intelligit, in Th. Ch. Vol. III. Clarius *Amauſa* deſcribuntur a Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21. Variis coloribus prædita eſſe *Amauſa*, pro varietate materiæ, ex qua fiunt, prolixe ibid. videre eſt.

Amazonios, ἀμαζόνιος, epitheton *paſtilli*, *vel trochiſci*, cujus deſcriptio videatur ap. Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Gorr. Facit ad ſtomachi ſubverſiones, & vomitus.

Ambe, ἄμβη, *crepido*, lignum aliquod ſupra gradum ſcalæ Hippocraticæ, ad repoſitionem brachii in cavitatem alligandum. Gal. cap. 1. de artic. t. 14. 19. Ejus deſcriptionem, & delineationem tradidit etiam Scultetus Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIV. fig. 1. & 2. Quin & in genere ſuperciliofam eminentiam, quæ eſt in ora alicujus, vel ambitu, ſignificat, unde & ad oſſa per ſimilitudinem refertur ab Hippocr. 4. de artic. t. 64. Vide Foeſ. Oec. pag. 37.

Ambar, *Ambarum*, communiter *Ambra*, ἄμβαρ, *Ambraca* Fallop. eſt odoramenti genus, de quo variæ ſunt ſententiæ. Alii tradunt, in maris profundo, veluti fungum, concreſcere, & procellis in litus ejici, aut devorari a piſce quodam, in cujus corpore poſtea reperitur. Alii putant, ipſum e fontibus quibuſdam ſcaturire, bituminis modo, aut ſulphuris. Tria ejus produntur genera, fulvum, ſubalbidum, atrum. Calefacit, & ſiccat cerebrum, & olfactum roborat; ſenibus, & natura frigidis opem mirifice præſtat. Hæc Gorr. Scroderus poſteriori ſententiæ accedens dixit, eſſe bituminis genus, ex fontibus, & alveis maris ad littus eructatum, & duplex ſtatuit; unum *Ambra Griſea* vocatur valde odorata; alterum *Citrinum*; quod *Succinum* conſtituit. *Sperma Ceti* quoque *Ambræ ſubalbidæ* nomine quandoque venire, docet l. 3. Pharm. cap. 29. Junge Hofm. in cl. ad h. l. item C. Hofm. Paralip. Off. c. 54. 65. D. Juſtum Klobium in Acad. Vvittebergenſi octodecim opiniones de *Ambra gryſea* recenſuiſſe, & tandem eam, quamvis hæſitabundum, amplexum eſſe, quæ ſtatuit, eam eſſe *Merdam Avis Indicæ* in Madagaſcar, *Aſchibobuch* dictæ, (licet & alteri faverit, quæ tradit, *Merdam* eſſe *Balenarum* quarundam Trompæ dictarum) legitur in Actis Philoſophicis Oldenburgii Angli Anni 1667. Menſ. Octobr.

Ambidexter, ἀμφοδέξιος, dicitur is, qui ſiniſtra, perinde ut dextra, utitur. Hæc felicitas denegatur mulieribus ab Hipp. 7. aph. 43. ob caloris nativi infirmitatem, videl. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Vide Foeſ. p. 42. Diet. Jatr. n. 50. Alias & ferrum utrinque incidens *Ambidextrum* ab Euripide dictum eſſe, teſtatur Gal. in comm. ad h. l.

* Amblosis, *Ambloma*, *Amblotica medicamenta*, ἄμβλωσις, ἄμβλωμα, ἀμβλωτικά. Vide *Abortus*.

Amblyopia, ἀμβλυωπία, ἀμβλυωγμὸς, ἀμβλυωσμὸς, idem fere quod ἀμαύρωσις, hoc eſt *Hebetudo oculorum*. Vide *Amavroſis*. Perperam a Matth. Sylvatico, ob ignorantiam Græcæ linguæ, mutatum in *Ampliopeam*, aut *Ampliopiam*. Dieter. n. 48.

* Ambon, ἄμβων, eſt margo, labrum, ſive ſupercilium cotylarum, & cavitatum in dearticulatione, Gal. l. 2. de U. P. c. 17. Item crepido, & ita idem, quod ἄμβη, *Ambe*, c. 1. de art. t. 19. Adde Foeſ. p. 37.

Ambra. Vide *Ambar*.

Ambrosia, ἀμβροσία, eſt epitheton quoddam ſplendidum nonnullarum Compoſitionum Alexipharmacarum, ſive Theriacalium, idem ſignificans, quod *Athanaſia*, ἀθανασία, veluti immortalitatem promovens. Meminit illius Gal. l. 4. de L. A. c. 8. Ita & in ſpecie Philippi Macedonis Antidotus ad venena, omniumque venenoſorum ictus, & internos corporis morbos dicta fuit *Athanaſia*, l. 2. de Antid. c. 8. Sunt vero omnes calefacientes, & exiccantes, lib. 8. M. M. c. 7. *Ambroſia* eſt etiam nomen plantæ, apud Dioſc. l. 3. c. 129. & Gal. l. 6. de S. F. h. t. & tribuitur diverſis, v. g. Tanaceto, Abrotano, Artemiſiæ, Botryi, de quo vide Bauhin. in Pinace. Abraham Frambeſarius integrum libellum medicum ſcripſit, vocans *Ambroſiopæam*, qui ſtatim ab initio *Ambroſiam* definivit, quod ſit pura medicamenti eſſentia, naturæ cœleſtis æmula, ſpiritus inſtar e corporea concretione, relicto craſſamento elementari, extracta, tantaque elaborata induſtria, ut exigua mole plurimum

polleat, citraque fastidium, & citra noxam exhiberi queat. Divisit quoque in Universalem, & Particularem, &c.

AMBULATIO, βάδισις, est actio utriusque cruris, quæ ab homine fit, altero quidem in terra firmato, altero vero circumlato, & ita perficitur per firmationem, & motum. Illius instrumenta sunt pedes; hujus autem totum Crus: Gal. l. 3. de U. P. c. 5. Ejus consideratio in statu sec. & præt. nat. Medico necessaria est, & utilis. *Ambulatoria instrumenta* quoque vocantur *Pedes*, βαδιστικὰ ὄργανα, d. l. c. 8.

* AMBUSTA, *Ambustiones*, πυρίκαυστα, κατακαύματα, idem, quod *Combusta*. *Combustiones* sunt, quæ igne, vel ardente aqua comburuntur, ita ut bullas aliquando excitent, Gal. l. 9. & 11. de S. F. Constat autem, si quis in aqua ferventi ustus fuerit, hunc etiam affectum πυρίκαυστον, (non *Piricautum*, uti recte correxit C. Hofm.) i. e. *ambustum* igne nominari, l. 1. de C. M. P. G. c. 4. Vide etiam Keuchen. in not. ad Samon. p. 254.

AMEIBO, ἀμείβω, significat apud Hipp. *muto*, permuto, 1. de iis, q. in med. f. t. 17. & l. 6. Epid. s. 5. t. 19. ubi quidam μεταμείβεσθαι legunt, Foes. p. 38.

Amenenos, ἀμενηνὸς, denotat, *debile*, *infirmum*, ab α, & μένος, *robur*, Hipp. l. 2. prorrh. XXXVI. 13. & l. 1. de morb. mul. XIV. 12. Foes. d. l.

* AMENTIA, ἄνοια, idem, quod *Mentis alienatio*, *emotio*, *aberratio*. Dicitur & *Dementia*, estque delirii species, ratiocinatricis functionis veluti paralysis, & abolitio, Gal. lib. de diff. sympt. cap. 3. Cujus caussam veram determinare difficillimum est, si nullus morbus corporis concurrerit, ideo quod mentis humanæ naturam, & affectiones minus exploratas habeamus, ita ut unicuique cum Cicerone I. Tuscul. roganti, Ubi, aut qualis est Mens? Ubi tua, aut qualis? potesne dicere? respondere cum Lactantio l. de opif. c. 16. liceat: Mentis rationem incomprehensibilem esse quis nesciat, nisi qui omnino illam non habet, cum ipsa Mens quo loco sit, aut cujusmodi, nesciatur? Jung. Carlton. Ex. Path. VIII. §. 3. Vide *Delirium*.

AMENTUM. Vide *Ancyle*. *Amentum* etiam dicitur *Alumen scissum*. Rul. in Lex.

† AMERINA, i e. vitex. Ruv. l. 7. c. 46.

AMETHODICUM, ἀμεθοδικὸν, dicitur, quod sine methodo, & ratione certa fit, aut proponitur, ut solent Empirici. Blancard. in Lexic. quamvis non constet, cujus auctoritate hoc vocabulum posuerit.

AMETHYSTA, ἀμέθυστα, dicuntur in genere *medicamenta, quæ ab ebrietate præservant*. Galen. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Hinc etiam dictus *Amethystus lapis*, ἀμέθυστος, gemma, vel lapis pretiosus, coloris violacei, aut vini subrubri, vel nigri aqua diluti, cujus quidem nobilioris patria est India; viliorum vero Arabia, Ægyptus, Galatia &c. quin & Bohemia. Non immerito vero virtus hæc ebrietati resistendi in hoc lapide fictitia habetur a Plutarcho, item veneficiis, malisque cogitationibus. Confer ad Chiocc. Mus. Calc. s. III. p. 189. seqq. Rul. in Lex. Ch.

* AMETRIA, ἀμετρία, Lat. *Immoderantia*, *Immoderatio*, in genere est a justa temperie recessus. Gal. l. 4. M. M. c. 4. opponitur symmetriæ. Hoc vocabulum verum genus logicum constituere in definitione morbi C. Hofm. in Animadvers. ad Montan. c. 1. §. 8. censet, definiens morbum, quod sit ἀμετρία temperamenti, organizationis, & unitatis. Enimvero cum hoc genus non respiciat ad effectum immediatum morborum, videlicet Actiones læsas, mihi non videtur adeo accuratum, sed potius retinendum esse genus ἀδυναμίαν, sive *Impotentiam agendi*.

AMIA, ἀμία, piscis nomen est in mari, fluviis, & stagnis degentis, commodumque præbentis sui generis cibum, si rite paratus fuerit, de quo vide Aldrov. l. 3. de pisc. c. 20.

AMIANTUS, ἀμίαντος (perperam a nonnullis per th, vel θ scribitur) lapis est in Cypro natus, alumini scissili similis, e quo elaborato, utpote flexili, telas spectaculi gratia texunt, quæ ignibus injectæ ardent quidem, sed flammis invictæ splendidiores exeunt. Diosc. l. 5. c. 156. Dicitur alias *Alumen plumosum*, item *lapis Asbestus*, ἄσβεστος. Differt ab Alumine scissili, quod hoc sit combustibile. De hoc Lapide vide Schrod. l. 3. c. 8. Hofm. in clav. ad h. l. Dorn. Rul. Jonhs. in Lex. Chiocc. Mus. Calc. s. III. pag. 286. seqq. Mentio quoque telarum paratarum a Venetis fit in Th. Ch. Vol. V. p. 391. Perperam vero illud linum, vel *Lapidem Asbestum* hodieque reperiri negarunt Monardes, & Amatus, uti recte ostendit ex Joh. Brabo, Mizaldo, Langio l. 1. ep. 66. & Ul. Adrov. Casp. Reies Camp. Elys. qu. 25. n. 2. & 11. Vocatur & *Salamander*, & *Salamandra*. Dorn. Rul.

* AMICULUM. Vide *Amnios*.

AMIDUM, pro *Amilum*, vel *Amylum*, est albissima farina concreta in panes ad Solem, Dor. Rul. & Johns. in Lex.

AMINÆUS, ἀμίναιος, epitheton vini, & vitis, ab *Aminæo* dictum, quod Italiæ oppidum in Campania. Duplex habetur apud Galen. l. 12. M. M. c. 4. videlicet *Aminæum Neapolitanum*, & *Aminæum Siculum*. Est & *Aminæum* factitium ap. Constantin. Cæsar. l. de Agricult. 8. cap. 21.

notan-

notante Gorr. Adde Keuchen. not. ad Sam. p. 204. seqq.

* AMMA. Vide *Hamma*. In Gr. enim est aspiratum ἅμμα, ab ἅπτω.

AMMION, ἄμμιον. Vide *Minium*.

AMMOCHOSIA, ἀμμοχωσία, vocatur remedii genus exsiccando corpori idoneum, eo super arenam decumbente, & arena superingesta. Oportet autem calentissimam esse, & marinam, si ejus copia haberi possit. Fluviatilis enim humectantior est. Est autem & Sal ad eam rem efficacior, quam arena. Oribas. l. 10. c. 8. Collect. med. notante Gorr. p. 29.

AMMODITES, *Ammodytes*, idem quod *Psammodytes*, ἀμμοδύτης, ψαμμοδύτης, nomen est serpentis grandioris in arena latentis, cujus descriptionem cum ejus veneno, & adversus hoc remediis, videas apud Aldrov. l. 1. de serpent. & drac. c. 3.

AMMONIACUM, ἀμμωνιακὸν, dicitur 1. de *succo*, vel *Gummi quodam* ferulæ in Libya nascentis, cujus duo habentur genera: Unum purius, ligni, & arenarum expers, maxime coloratum, thuri simile, minutis glebis constans, odore castorei, gustu amaro, quod & θραυστὸν, sive θραῦσμα vocatur, quasi *frustum*, aut friatura: Alterum impurius, & lapidosius, quod φύραμα, quasi *commixtionem* appellant. De Gummi Ammoniaco vide Gorr. p. 29. C. Hofm. in Officin. l. 2. c. 10. Schrœd. l. 4. cl. 2. n. 369. Rolfink. qui inter purgantia retulit, tr. de purgant. s. 1. art. 3. Deinde dicitur de *Sale*. Vide *Sal*.

AMMONION, ἀμμώνιον, dicitur *Collyrium*, maximæ commoditatis in multis oculorum morbis, quod & alio nomine ὑγίδιον appellatur. Refertur ab Aetio l. 7. inter τὸ νάρδινα, καὶ τὸ θεοδότια, collyria, notante Gorr. d. l.

AMMONIS *cornu*, vocatur *lapis* coloris cinerei, omni armatura vacuus, & ita nodosus, quasi juncturis cohæreat, arietis cornu tam forma, quam colore referens. Rul. in Lex. ubi varias *Ammonitis* species recenset.

AMNA, Paracelso dicitur *Aqua*, quæ currit per calces, & ubi terra est alba, sicut est in Anglia, l. 1. de Tart. tr. 5. c. 2. in Schol.

* AMNIOS, *Amnion*, ἄμνιος, ἄμνιον, in neutro usurpavit Linden. Physiol. Med. l. 2. c. 7. §. 17. apud Gal. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 7. & de fœt. form. c. 2. legitur ἀμνειός, (quod tamen correxit sua manu C. Hofm. in Græca Basil. edit.) est membrana interior fœtum involvens, sive interius fœtus involucrum, unde & *Amiculum* appellatur, quod fœtum *amiciat*, & obvolvat. Membrana hæc liquorem illum aqueum, cui fœtus quasi innatat, non a sudore fœtus, multo minus ab urina, sed a colliquamento aqueo, partim seminali a conceptione redundante, partim succi nutritii relicto provenientem continet. Videatur Harvejus de gener. animal. in append. tit. de Membran. Barthol. l. 1. An. cap. 36. Jung. laud. supra D. D. Hofm. Jun. Diss. in Horne Microcosm. p. 293. Vocabuli Etymologiam, & veram significationem se juxta cum ignorantissimis nescire, ingenue fatetur C. Hofm. com. in lib. 15. de U. P. num. 1067. & ex hoc Linden. dict. l.

AMNES *alcalisatus*, est aqua ducta per calces terrarum, ex qua desumptum est *Alcali*. Dorn. Rul. & Johns.

* AMOLYNTON, ἀμόλυντον, Cœlius Aurelian. vertit, quod attrectatum manibus nihil a se inquinamenti dimittit, l. 2. de morb. cur. cap. 37. Hinc *Amolynta* dicuntur *non inquinantia medicamenta*, similia his, quæ proprie *Epithemata* dicuntur, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11. ubi ad *Acopa* referuntur, de quibus supra dictum.

AMONGABRIEL, i. e. *Cinabrium*. Dorn. Rul. Johns.

AMOR, ἔρως, quid in genere significet, aliunde cognitum esse debet. Strictius vero in Medicina plerumque sumitur de *Amore conjugali*, vel *libidinoso*, & refertur inter caussas procatarcticas sanitatis, & morborum, quatenus vel moderatus, licitus, & honestus, vel immoderatus, illicitus, & turpis fuerit; siquidem est vehementior quædam animi passio, & perturbatio, in qua spiritus vitales, & animales fervidiores redduntur, Charlt. Ex. Pathol. VIII. §. 26. Vuillis An. Brut. P. 1. c. 9. Ad immoderatos, & illicitos potissimum spectat *Affectus Eroticus* dictus, de quo integram epistolam scripsit Lang. l. 1. ep. 24. quandoque cum delirio conjunctus, præsertim in sexu fœminino, unde & *Amor insanus* appellatur, de quo videatur Sennert. Med. Pr. l. 1. p. 2. c. 10. Ob *Amorem* filius regis ab Erasistrato deprehensus legitur ap. Gal. c. 1. in prognost. t. 4. Aliud exemplum legitur de fœmina quadam in lib. de iis, qui morbum simulant.

AMORGE, ἀμόργη. Vide *Amurca*.

AMPELIS, ἀμπελὶς, avis nomen est, quæ & *Garrulus Bohemicus* dicitur, cujus descriptionem vide ap. Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 18. Hujus caro inter cibos gratissimos, & ipsi Turdo etiam præferenda refertur.

AMPELITIS, ἀμπελῖτις. Vide *Pharmacitis*, Epitheton *Terræ bituminosæ*. Gorr. p. 30.

AMPHARISTEROS, ἀμφαρισερός. Vide *Amphidexios*.

* AMPHEMERINUS, ἀμφημερινὸς, scil. πυρετὸς, Lat. *Febris quotidiana*. Vide *Febris Quotidiana*.

* AMPHIBLESTROIDES, ἀμφιβλεστροειδής. Vide *Retiformis*.

AM-

Amphibranchia, ἀμφιβράγχια, *Tonsillæ*. Hippocrati dicuntur & *partes vicinæ*. l. de int. aff. LX. 6. & l. de dieb. crit. V. 10. Vide Foes. p. 41.

Amphicathezomæ, ἀμφικαθέζομαι, i. e. *Circumsedeo*. Verbum exprimens modum *Insessus* in Semicupium, ut Decoctum circumcirca partes irriget, & mulier prorsus immergatur. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXX. 10.

Amphicaustis, ἀμφίκαυστις, duplicem habere dicitur significationem. 1. notat *montanum hordeum*, quod & εὔσρα dicitur. Deinde *pudendum muliebre*, teste Eustathio. Gorr. p. 32.

Amphidexios, ἀμφιδέξιος. Vide *Ambidexter*. Alias e contrario aliquis etiam dici potest ἀμφαρισερὸς, *ambilævus*, & per metaphoram de homine infausto usurpari quiret.

Amphidion, *Amphideon*, ἀμφίδιον, ἀμφίδεον, proprie significat *armillam muliebrem*, qua vel collum, vel brachia circundantur. Per metaphoram vero Hippocr. hoc nomine indigitavit summam uteri osculi extremitatem rotundam, vel oram. l. 1. de morb. mul. LXXXIII. 8. Plura de hoc vocabulo vide apud Foes. p. 42. Gal. in Exag. voc. Hipp. quod vero Blancard. in Lex. posuerat ἑλικοειδὴς ἐπανάςασις, in illo loco non occurrit.

Amphimetrion, ἀμφιμήτριον, est epitheton signorum affectus matricis significantium, q. d. circa matricem. Legitur apud Hipp. l. 5. Epid. sect. 8. t. 38. ubi in edit. Linden. occurrit Latina versio; *Circa messem*. Foes. d. l.

Amphipneuma, ἀμφίπνευμα, h. e. *circumcirca urgens spiratio*, & est species, & symptoma magnæ difficultatis in respirando; cujus meminit Hipp. l. 4. Epid. XXIV. 17. Foes. p. 43.

Amphipolos, ἀμφίπολος, significat *pedissequam* vel *ministram*, quæ heram circumstat, ap. Hipp. l. 5. Epid. XII. 15. Foes. d. l.

Amphisbæna, ἀμφίσβαινα, nomen serpentis æqualis ubique crassitiei, ita ut duo capita in extremitate utraque habere videatur, quamvis Aldrov. illud revera defendat, qui prolixius descripsit, & usum ejus varium Medicum monstravit, l. 1. Hist. Serp. & Drac. c. 10.

* Amphismila, ἀμφισμίλη (perperam *Amphismela*, quia in Græco est Jota) ab ἀμφὶ, *utrinque*, & σμίλη, *scalpellus*, *cultellus*, idem, quod μαχαίριον est, *culter Anatomicus*, utrinque acie præditus ad sectionem, cujus inter alia instrumenta meminit Gal. l. 1. Anat. adm. cap. 10. Castell.

Amphisphalsis, ἀμφίσφαλσις, dicitur *circumactio*, *circumductio*, oberratio. Usus Hippocr. de cruris circumductione, ut in sedem suam revertatur. 4. de articul. t. 47. Foes. p. 43.

Amphitane, idem quod *Chrysocolla*. Fallop. tr. de metall. seu fossil. c. 31. Tom. I. p. 334.

Amphodonta, ἀμφόδοντα, dicuntur animalia, quæ in utraque maxilla dentes habent, *utrinque dentata*. Hippocr. 1. de artic. t. 28. Foes. d. l.

Amphora, κεράμιον, ἀμφορεὺς, fuit mensura certa liquidorum apud veteres, & quidem duplex: *Italica* continens libras LXXII. Galen. de pond. & mensur. c. 4. & *Attica*, quæ capacior, útpote quæ præterea *urnam* contineret, h. e. dimidiam circiter *amphoram*. Hæc in specie dicta Atticis μετρητὸς. Gorr. p. 32.

Amplexatio, sive *Basiatio*, mystice, vel Spagyrice dicitur, quando *Mercurius Philosophorum*, ceu *mulier candida*, juncta fermento aureo, quod est *maritus ruber*, sustinet motum, & agitationem, & fit frequens reflexio halituum super corpus in fundo. Libav. Tom. II. Op. pag. 395.

Ampotis, ἄμπωτις, proprie significat *æstus marini reciprocationem*, aut aquæ marinæ recessum a littore, quasi mare eam recedentem rebibere, & absorbere videatur. Per translationem vero Hipp. usurpavit de *Humorum recessu*, & recursu ad interiores partes, & ita fere coincidit cum *Palindromia*. l. de Hum. statim in princ. Gal. c. 3. aph. 2. l. 4. de San. tu. c. 10. fin. Vide etiam Foes. p. 40. Dieter. n. 226.

Ampulla, λήκυθος, πομφόλυξ, quid proprie significet, notum est. Per translationem *Ampullas* vocavit Paræus prima delineamenta trium viscerum, cordis, hepatis, & cerebri post conceptionem. l. 23. Chirurg. c. 9. In Chymicis *Ampullæ* vocantur vasa ampliora, ut Cucurbita, Pellicanus &c. Morley in Collect. Chym. Leid. proleg. c. 2.

Ampullascens. Vide *Alveus*.

Amputatio. Vide *Sectio*. Valde καταχρηστικῶς, & licenter usum esse de virtute medicamenti Tryphera dicti Scrib. n. 230. testatur Rho. in Lex.

* Amuleta, περιάμματα, περίαπτα appellantur, quod de collo suspendantur, aut alicui corporis parti alligentur. Gal. l. 1. de rem. fac. par. c. 1. fin. & sunt medicamenta, quæ occulta quadam virtute, & mira efficacia nos latente aliquid in corpore præstare creduntur. Helmon. *amuleta*, & *periapta* appensa agere credit vi influentiæ partim citra evaporationem illorum, partim cum ἀπορροίαις, quæ etiam sensim viribus minuuntur. Dividit etiam in Ossea, Cornea, Animalia, Plantas, Lapidea, Salina, Transparentia, & Opaca. tr. Post. medicam. n. 61. Circa omnium illorum usum multum vanitatis, quin & multum superstitionis concurrere, quotidiana testatur experientia, unde re-

ctè

ctè Gal. vocavit ἄλογα, irrationabilia, *absurda*, rejiciens tanquam fabulas aniles hujusmodi manganias, l. 6. de S. Fac. in procem. quamvis aliqua fortassis sint, quæ naturalibus, & non plane occultis viribus operantur, propterea non prorsus rejicienda. Videatur Dieter. Jatr. n. 683. Amuleta quoque in peste proposuit Hild. Epist. 96.

AMURCA, ἀμίργη, dicitur *sedimentum*, vel recrementum *olivarum* expressarum, *fæx olei*, Hipp. 7. aph. 45. (Gal. in comm. ad h. l.) de Ulceribus IX. 6. 7. Ejus usus commendatus in ulceribus. Calefacit enim, & exiccat in gradu secundo, secundum Gal. 6. de S. Fac. Vide Foes. p. 39. Gorr. p. 29. & seqq. *Amurcam* quoque appellavit Renum succenturiatorum Humorem, credens, se scapham scapham appellare D. Joh. Jas. Harder. in Pæon. & Pythagor. Ex Anatomico-Medic. II p. 12.

AMYCHE, ἀμυχὴ, est *superficiaria*, & levior *continui solutio*, vel præternaturalis, vel artificialis. In illa significatione legitur apud Hipp. l. de int. aff. XXXV. 7. quæ in Coac. t. 444. dicuntur ἀμυχώδεα ἐξανθίσματα, *superficiariæ efflorescentiæ* cum ulcusculis. In hac usus est Gal. de incisuris per scarificationem l. 2. de curat. ad Glauc. c. 7. Vide Foes. p. 41.

AMYDROS, ἀμυδρὸς, significat *obscurum*, & vix conspicuum. Legitur apud Hippocr. de astris usurpantem, lib. de Insomn. IIX. 5. Foes. dict. l.

AMYGDALAE. Vide *Tonsillæ*. Botanica significatio non est hujus loci.

AMYGDALATUM, lac artificiale, sive Emulsio ex Amygdalis, aliisque seminibus albicantibus lege artis parata, Blancard. in Lex.

AMYLUM, ἄμυλον, ἀμύλιον, Hipp. lib. 2. de morb. mul. LXXVI. dicitur, quod *sine mola fiat*, ut testatur Diosc. l. v. c. 123. Foes. pag. 42. Fit. a. ex tritico, & siligine, estque cum cibus, tum medicamentum. Gal. l. 1. de al. fac. c. 8. & l. 5. de S. Fac. c. 34. alibique *Amyla* in genere quoque dicuntur *Fæculæ Chymicorum*. Libav. S. Arc. Ch. l. 2. c. 1. & 21.

AMYON, ἄμυον, dicitur membrum *emusculatum*; h. e. ita extenuatum, ut musculorum delineationes non habeat sensui satis apparentes. Hipp. 3. de artic. t. 81. ubi jungitur ἄσαρκον, *carnis expers*. Foes. d. l.

AMYTHAONIS *medicamentum*, ἀμυθάονος φάρμακον, vocatur compositio quædam vel ad Emplastra, vel ad Malagmata pertinens, valens ad præcordiorum tensionem, articulos contractos, convulsosque. Digerit enim, discutit, & extrahit. Describitur apud Ægin. l. 4. c. 32. Gorr. p. 31.

AN, dicitur pater Sulphur. *Anfir*, filius Mercurius: *Anfirarto*, Spiritus, Sal. Rul. & Johns.

ANA, ἀνὰ, est terminus Pharmaceuticus, quo utuntur Medici, *æqualitatem mensuræ*, vel *ponderis* designaturi. Hipp. l. 1. de morb. mul. C. l. 44. quamvis Lind. omiserit. Foes. Oec. p. 43. Imo *Anatica proportio* æqualitatem infert. Libav. T. II. p 343. *Ana* quoque in secretis mysteriis Mekubalim *Mentem* denotat, cui innatæ primæ notiones, in cujus medio sedere dicunt *Angelum*, quem vocant *Anim*, qui rei veritatem indicat. Unde & *Ana* nomen Idoli, & aliis *Anani* Divinatio. Hinc quoque *Ananisapta*, vox magica, significans dæmonem divinatorem, quem sic occulte invocant, ut ferentis, & ægrotantis misereatur. Vide Keuch. in not. ad Seren. p. 60.

ANABASIS, ἀνάβασις, *Ascensus*, vel *ascensio*, idem est, quod *augmentum*, vel incrementum morbi totius, sive particularis paroxysmi. Gal. l. de morb. tempor. c. 2. l. 1. de Cris. c. 3. Hinc *Anabatica* febris, ἀναβατικὸς πυρετὸς, est febris continua, quæ & *Epacmastica* dicitur, de qua supra in *Acme*.

ANABETTO, ἀναβέττω. Vide *Extusio*.

ANABLEPO, ἀναβλέπω, significat apud Hipp. visum prius amissum recipio. l. 7. Epid. XXV. 10. Foes. p. 46.

ANABLYO, ἀναβλύω, h. e. *ebullio*, effervesco. Hipp. l. de morb. sacr. IIX. 18. & l. 1. de morb. mul. CIV. 13. Foes. d. l.

ANABOLE, ἀναβολὴ, significat *rejectionem materiæ per superiora*, idem quod ἀναγωγή. Vide *Anagoge*. Gal. Vomitum vocat ἀναβολὴν, l. 8. de C. M. S. L c. 3.

ANABROCHISMOS, ἀναβροχισμὸς, non ἀναβρογχισμὸς, uti quidem legitur apud Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 12. siquidem a βρόχος, i. e. laqueus derivari debet. Significat enim *Illaqueationem*, estque nihil aliud quam pilorum in palpebris oculum infestantium [qui affectus τριχίασις, vel τρίχωσις dicitur] per Chirurgiam ablatio. Ægin. l. 6. c. 13. Vide Foes. d. l.

* ANABROSIS, ἀνάβρωσις, quæ & διάβρωσις dicitur, est *solutio* continuitatis ex erosione ab humoribus mordacibus introducta. Gal. l. 5. de L. A. c. 5. & l. 4. M. M. c. 1.

ANACAR, ἄνακαρ, significat apud Hipp. *in partem superiorem*, εἰς τὸ ἄνω μέρος, uti κάτωκαρ, *in partem inferiorem*. Gorr. Foes. & Gal. expos. voc. Hipp. quamvis locum Hipp. nullus horum citaverit.

ANACATHARSIS, ἀνακάθαρσις, *purgationem per sputa* in specie significare ap. Hipp. 5. aph. 8. testatur Gal. in com. ad h. l. confirmat Dieter. n. 56. quamvis Blancardus late exposuerit per omne medicamentum per superiora purgans, v. gr. Vomi-

Vomitorium, Sternutatorium, Masticatorium &c. qua auctoritate ipse videat.

Anacestos, ἀνάκεςος, i. e. *incurabilis*. Foes. p. 47.

Anachmus, est *spiritus incorporeus*. Dorn. in Dict. Paracels.

Anachrempsis, ἀνάχρεμψις dicitur Lat. *Excreatio*, sive per screatum sputi rejectio. Hipp. Coac. t. 24. 244. 320. & alibi. Idem est, quod ἀπόχρεμψις. Foes. p. 56. 57.

Anacinema, ἀνακίνημα, significat *commotionem corporis*, quæ inter exercitationes ponitur ab Hipp. l. 2. de Diæta. XLII. 5.

Anaclasis, ἀνάκλασις, vocatur *articuli reflexio*, cum recurvatur, & retorquetur in exteriorem partem, ut de interna manus extensione scripsit Hipp. 1. de fract. t. 11. Plura apud Foes. p. 47.

Anaclisis, ἀνάκλισις, dicitur *decubitus ægrorum*. Hipp. de dec. orn. XI. 1. ἀνακλισμὸς vero vocatur ea pars sellæ, in quam dorso recumbimus, l. de artic. t. 22. Foes. d. l.

Anacoche, ἀνακωχὴ, ἀνακώχησις, dicitur *inhibitio*, retentio, mora, retardatio, a verbo ἀνακωχέω, *inhibeo*, remoror, quo aliquoties usus Hipp. l. de artic. 1. 30. & c. 2. t. 47. l. de Corde IIX. 15. Vide Erot. in Onomast. p. 18. f. Foes. p. 48.

* Anacollema, ἀνακόλλημα dicitur medicamentum, quod in affectionibus oculorum fronti imponitur, & veluti *agglutinatur* ad restringendum fluxiones. Gal. de rem. fac. parab. c. 10. & l. 11. de S. Fac. §. Ovor. fac. l. 6. de C. M. S. Gen. 8. Pertinet ad *Frontalia*. Morell. de form. rem. l. 2. f. 2. c. 1.

Anacomide, ἀνακομιδὴ, dicitur *refectio*, recreatio ægri ex morbo. Coac. t. 220. 235. & l. de Aff. XXXIIX. 9. Nam verbum ἀνακομίζειν, significat ægrum *reficere*. l. 2. de morb. XV. 14. 26. XXI. 17. 1. de fract. t. 48. Dicitur etiam simpliciter κομιδὴ, & κομίζειν, l. de Affect. XLV. 13. L. 13. & κομιςικὸς, reficiens, dict. l. L. 1. Foes. p. 47.

Anaconchizo, ἀνακογχίζω, idem, quod ἀνακωχέω, *inhibeo*. Hippocr. Mochlico. l. 4. Foes. d. l.

Anaconcholismos, ἀνακογχολισμὸς, Vide *Gargarysmus*.

Anactesis, ἀνάκτησις, est *virium restauratio*, & reparatio, idem quod ἀνάληψις, Hipp. l. de vet. med. IX. 6. Foes. p. 48.

Anacuphisma, ἀνακούφισμα, corporis *allevationem*, & sublevationem significat, quæ pertinet inter corporis exercitationes. Hipp. l. 1. de diæt. XLII. 9. Foes. d. l.

Anacycao, ἀνακυκάω, i. e. *perfundo*, admisceo, subigo. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XLIX. 37. LXII. 10. LXXXIIX. 11. Foes. d. l.

Anacycleon, ἀνακυκλέων, i. e. *Circulator*, idem quod *Agyrta*. Hipp. 1. de dec. orn. I. 21. Foes. d. l.

Anacypto, ἀνακύπτω, i. e. *sursum tendo*, ad superiora feror. Hipp. l. 5. Epid. XX. 9.

Anacyriosis, ἀνακυρίωσις, denotat *gravitatem*, & *auctoritatem Medici*, quam habere debet apud ægros. Hipp. IX. 9. Foes. d. l.

* Anadiplosis, ἀναδίπλωσις, est *paroxysmorum reduplicatio*. Gal. de Typis c. 4. Dicitur & *Epanadiplosis*, ἐπαναδίπλωσις, a fermenti febrilis copia, & heterogeneitate dependens; fit hoc symptoma in semitertiana. Gorr. p. 32.

† Anadosis, distributio chyli ad jecur. Diadosis, distributio sanguinis in universum corpus. Asellius de Venis lact. c. 22.

* Anadosis, ἀνάδοσις, est nutrimenti per vasa *distributio*, quod idem est ac digestio. Differre dicitur a διαδόσει, quod hæc sit traditio, vel porrectio nutrimenti in singula invisibilium meatuum, vasorum, extimarumque partium substantiam intimam. Gal. l. 2. de fac. nat. c. 6. Verbum etiam ἀναδίδωμι significat *distribuo*, & usurpatur ab Hippocr. de doloribus, l. 1. pror. rhet. c. 3. t. 26. & l. 4. Epid. XIX. 21. Foes. pag. 45.

Anadrome, ἀναδρομὴ apud Hipp. est *doloris recursus* ex inferioribus ad superiora. l. 1. prorr. II. t. 35. 51. Coac. t. 308. 314. 316. Foes. d. l.

Anaedes, ἀναιδὴς, *impudens*. Hinc Adverb. ἀναιδὲς, *impudenter*; ab Hipp. vero per translationem sumptum pro *affatim*, copiose de aqua in asperam arteriam irruente, l. de Corde III. 1. Foes. d. l.

Anænomae, ἀναίνομαι, i. e. *renuo*, respuo. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XXXIV. 4. Foes. p. 46. Erot. in Onom. p. 27. f.

Anaesthesia, ἀναισθησία, i. e. *Sensus privatio*. Vide *Stupor*.

Anagargalicta, ἀναγαργάλικτα. *Anagargaristum*, ἀναγαργάρισον. Vide *Gargarismus*.

Anagnosis, ἀνάγνωσις, non modo communiter *Lectionem* significat, ut patet ex Hipp. præc. X. 10. Vide *Lectio*, sed etiam *persuasionem* denotare quidam volunt, quemadmodum & verbum ἀναγινώσκειν ita plerique Interpretes verterunt apud Hipp. 1. de artic. t. 3. Vide Foes. Oec. p. 45.

Anagoge, ἀναγωγὴ, est *reductio*, recessus humorum. In specie *per superiora excretionem* significat apud Hipp. Coac. t. 334. Apud Diosc. l. 2. parabil. c. 30. & Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. significat ἀναγωγὴ *rejectionem sanguinis*, ἐξ ἀναγωγῆς, significat *repetitis vicibus*, sicut fit respiratio. Linden. S. M. Ex. V. §. 49.

Ana-

ANAGRAPHE, ἀναγραφὴ, dicitur *medicamentorum præscriptio*, vulgo *Recepta*. Harum copiam in promptu habere debet Medicus ex præcepto Hippocr. l. de dec. orn. VIII. 18. Foes. p. 45.

ANAISSO, ἀναΐσσω, h. e. *resilio*, irrumpo, sursum cum impetu feror, sæpe usus Hipp. de morborum *recursu*, ut f. 3. Progn. t. 1. Coac. t. 299. l. de morb. sac. I. 14. l. de int. aff. LI. 23. l. de virg. morb. II. 8. &c. Vide Foes. p. 46.

ANALCES, ἀναλκες, dicitur *imbecillum*, eviratum, viribus destitutum, ab a, & ἀλκὴ, *robur*, Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXIX. 6. Foes. p. 49.

ANALDES, ἀναλδὴς, i. e. *non capiens*, aut afferens *incrementum*, *insalubris*. Hipp. d. l. XXXVII. 11. Foes. d. l.

ANALENTIA, est terminus Paracelsicus fictus, speciem Epilepsiæ denotans, quemadmodum & *Catalentia*, & *Epilentia*, tract. 2. de morb. ament. c. 1.

ANALEPSIA, vocatur Epilepsia, quæ provenit a Stomacho, quasi læso a conversiva ad caput, uti vult Joh. Anglic. Ros. Angl. p. 35. Verum hodieque non est in usu.

ANALEPSIS, ἀνάληψις, dicitur *rejectio*, renutritio, Gal. de marc. c. 9. idem quod ἀνακομιδὴ, vel ἀνάθρεψις. Hinc *Analeptica*, ἀναληπτικὴ dicitur pars Diæteticæ, sive victus ratio, quasi Refectricem dicas, & debetur his, qui convalescunt ex morbo. Gal. l. 5. de san. tu. c. 4. ad Thrasybul. c. 30. *Analepsis*, ἀνάληψις, etiam dicitur de modo appendendi membrum fractum, præsertim manum per mitellam. Hipp. 2. de iis q. in med. t. 33. Foes. p. 49.

ANALGESIA, ἀναλγησία, significat indolentiam, sive defectum doloris, tum in statu sec. nat. tum in præternaturali, propter partis ἀναισθησίαν, & stuporem.

ANALMYRON, ἀνάλμυρον, *insulsum* significat, Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foes. p. 50. Gorr.

* ANALOGISMUS, ἀναλογισμὸς, est comparatio causarum morbidarum, præsidiorumque juvantium per similitudines, Gal. de opt. sect. ad Trasyb. c. 11. sive *Analogismus* est ratio, quæ ab evidenti auspicatur, rei obscuræ faciens cognitionem, c. 1. Progn. t. 6. (quamvis in Græco textu non habeatur) Dogmaticorum propria, quemadmodum *Epilogismus* Empyricorum, ceu communis ratio, & omnium assensu conspecta. *Analogismum* etiam ab indicatione vera dogmatica exclusum vult Gald. d. l. sed male, nostro quidem judicio. Videantur nostra Dogmata Med. Gen. P. IV. c. 1. d. 3. p. 459. seqq. Medicina Rationalis, sive Dogmatica etiam vocatur ἀναλογιστικὴ, & Medici Dogmatici, ἀναλογιστικοί. Gal. l. de sect. ad tyron. c. 1. fin.

ANALOSIS, ἀνάλωσις, *consumptio*, imminutio, idem, quod μείωσις. Dicitur de cerebro apud Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 1. a verbo ἀναλίσκειν, consumere, quo usus idem 1. aph. 14. & lib. de vet. med. XIX. 17. 31.

ANALTHES, ἀναλθὲς, *incurabile* significat Hipp. 4. de artic. t. 26. Foes. p. 49.

ANALTOS, ἄναλτος, h. e. *insulsus*, sine sale. De cibariis frequenter usurpavit Hippocr. l. 2. de morb. LII. 14. LIII. 36. lib. de nat. mul. XXXII. 20. lib. 2. de morb. mul. XXI. 12. item de sputo, lib. 1. de morb. mul. XXV. 4. Vide Foes. p. 50.

ANALYSIS, ἀνάλυσις, est alicujus corporis in sua principia resolutio. Huc pertinet Anatomica partium corporis humani demonstratio, ut & pertractatio alicujus argumenti, vel materiæ fundamentalis, & secundum omnes ejus partes instituta.

ANAMIX, ἀναμὶξ, adverb. significans permixtim, *promiscue*, legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 4. quamvis Linden. legat ἀναμίξας. Foes. d. l.

ANAMNESIS, ἀνάμνησις, Lat. *Recordatio*, *Reminiscentia*, Gal. l. de plenitud. c. 9. Hinc & *Anamnestica*, ἀναμνηστικὰ signa quædam dicuntur ad Diagnostica pertinentia, quæ præteritum statum sive secundum, sive præter naturam in memoriam revocant. Vocantur alias *Rememorativa*. Vide Dogm. nostr. Med. Gen. P. III. c. 1. d. 6. p. 303.

† ANAMNITIS, Reminiscentia, memoria, recordatio, admonitio, commemoratio.

ANANCE, ἀνάγκη, Lat. *Necessitas* dicitur, Coactio. Hinc verbum ἀναγκάζω, cogo, *necessitate* impello, & ἀναγκαῖος, *necessarius*, descendunt. Omnibus his vocabulis usus est Hipp. v. g. 1. aph. 8. 19. 3. aph. 11. 6. aph. 50. & 58. Vide Dieterich. num. 51. seqq. Quod vero in specie etiam ἀνάγκη violentam operationem Chirurgicam, præsertim extensionem, aut impulsionem in luxatis, & fractis membris Hipp. significet, uti vult Gal. c. 2. de fract. t. 42. & alibi, non mihi videtur vero simile, quia saltem illa significatio ex connexione, & applicatione expressa ad materiam talem resultat. Vide *Necessitas*. Α'ναγκαῖος, *necessarius*, dicitur vel de rebus, quæ æternitatem, sive perpetuitatem a natura nactæ sunt, ut ita fiant, & ordinem ex *necessitate* habent, quibus opponuntur *Res Contingentes*, & opinione nitentes, τὰ ἔνδοξα: vel de *rebus seriis* ad commodam vivendi rationem apprime facientibus, ex Coac. t. 98. Vide Foes. p. 44.

ANANDRIES, ἀνανδρεῖς, dicitur *Eviratus*, *Effeminatus*, quales sunt castrati. Hipp. l. de A. L. & Aq.

& Aq. XLIX. 4. quamvis Linden. cum Mercuriali legat ὠνάεις. Dicuntur & ἄνανδροι, quod vocabulum proprie significat *fœminam virum non expertam*, l. 1. de morb. mul. XIII. 19. Foes. p. 40.

Anapalin, ἀνάπαλιν, h. e. *ex adversa parte*, *e contrario*: opponitur τῷ κατ' ἴξιν, sive *e directo*. Hipp. 1. prorrh. III. t. 33. Gal. in comm. ad h. l. & c. 1. progn. t. 32. 1. aph. 21.

Anapalindromeo, ἀναπαλινδρομέω, significat *Recurro*, & quidem *per oppositum*. Dicitur de fascia, quæ circumvoluta ad eum locum recurrit, ubi prior desiit. Hippocr. 1. de fract. t. 30. Foes. dict. l.

Anapausis, ἀνάπαυσις, *otium*, *remissionem*, quietem significat. Hipp. 4. aph. 13. de nat. hum. II. t. 1. lib. de Medico IV. 23. Unde & verbum ἀναπαύομαι, *requiesco*, cesso, quod legitur 2. de R. V. I. A. t. 50. & s. 4. t. 44. Vide Foes. dict. l. Dieter. n. 59. Vide *Requies*.

Anapetia, ἀναπητία, significat *expansionem meatuum*, quæ obturationi eorundem opponitur. Occurrit apud Gal. l. 1. de morb. diff. c. 5. ad quem locum vide Leonh. Fuchs. Comment. p. m. 22. b.

Anaphalantiasis, ἀναφαλαντίασις, dicitur *defluvium pilorum* in superciliis, sive φαλακρότης in *Capite*. Gaza *salitium* vocat, sed tantisper, inquit, dum melius vocabulum invenerit. Gorr. p. 35.

Anaphonesis, ἀναφώνησις. Lat. *Vociferatio*, Vide *Clamor*. Est vehementior exclamatio pectus, & vocis organa exercens, inque iis calorem nativum excitans, corporis solidas partes corroborans, excrementa attenuans, & repurgans. Plura exercitationis commoda vide apud Gorr. p. 35.

Anaphora, ἀναφορὰ, significat apud Hippocr. *gratiam*, vel *meritum*, quod alicui debetur, l. de arte V. 13. Deinde etiam notat *rejectionem materiæ per os*, Foes. Oec. p. 56. Ita & ἀναφορικοὶ dicuntur οἱ αἱμοπτοϊκοὶ, qui sanguinem ex infernis partibus per os rejiciunt. Gorr. Ita & verbum ἀναφέρω, habet diversas significationes. Vel enim sumitur pro *perferre*, tolerare, l. 4. de mor. XVII. 9. XX. 30. XXI. 3. XXIII. 38. Vel notat *restituere sanitati*, 2. aph. 43. & lib. 4. de morb. XXVII. 50. Vide Dieter. n. 63. Vel significat *vehementer spirare*, aut *respirare*, l. 2. porrhet. XX. 2. Jung. Foes. p. 55. seqq.

Anaphorysso, ἀναφορύσσω, idem, quod φορύω, φορύσσω, *pinso*, *subigo* ad modum farinæ. Hipp. l. 1. de morb. mul. LXIII. 29. LXXXII. 6. & l. 2. LXXXV. 19.

Anaphrodisia, ἀναφροδισία, dicitur impotentia Venerea, sive ineptitudo ad congressus conjugales, & legitur apud Bonett. Medic. Sept. l. 3. s. 33. c. 7. p. 876.

Anaphron, ἄναφρον, h. e. *sine spuma*. Hipp. l. de humor. III. 2. Foes. p. 16.

Anaphyrao, ἀναφυράω, significat *subigo*, *commisceo*. Hipp. l. 2. de morb. mul. XLVII. 19. 24. Foes. d. l.

Anapinomæ, ἀναπίνομαι, *absorberi*, exugi significat. Hippocr. 2. de artic. t. 25. Foes. p. 51.

Anaplasis, ἀνάπλασις, dicitur Hipp. *confirmatio*, membri fracti restitutio, compositio, & *reparatio*, ita ut fracturæ extrema sese mutuo contingant, & partes e directo statuantur. Est idem quod πλάσις, uti patet ex 3. de iis q. in med. f. t. 19. & 32. Vide Foes. d. l.

* Anaplerosis, ἀναπλήρωσις, in genere significat *Repletionem*. Alias specialiter ita dicitur pars Chirurgiæ, qua restituuntur deficientia. Idem significat, quod πρόσθεσις, *appositio*. Barbett. Chirurg. P. 1. c. 1. Hinc & ἀναπληρωτικὰ dicuntur medicamenta, quæ alta vulnera carne complent, cicatrices incrassant, & limpidant. Gal. de dynamid.

Anapleusis, ἀνάπλευσις, dicitur *fluctuatio*, *innatatio*, & usurpatur de osse corrupto ab Hipp. Coac. t. 239. quando os pure corruptum separatur, ut *fluctuet*, sideretur, & decidat. In specie quoque de dentibus corruptis exundantibus, & deciduis legitur l. 4. Epid. IX. 16. De squamula ossis corrupti apud Ægin. l. 6. c. 107. dicitur verbum ἀναπλεῖν, resolvi, & emergere. Foes. dict. l.

Anapneusis, ἀνάπνευσις, *Anapnoe*, ἀναπνοή. Vide *Respiratio*.

Anapsyxis, ἀνάψυξις, est *Refrigeratio*. Hipp. 3. de fract. t. 8. Usus est etiam aliquando verbo ἀναψύχειν, *refrigerare*, v. g. d. l. t. 5. l. 14. &c. Foes. p. 57.

Anaptyo, ἀναπτύω, significat *Expuo* materiam e partibus inferioribus sursum retractam per os. Hipp. Coac. t. 389. 390. Progn. II. t. 43. Foes. p. 52.

Anaptyssomæ, ἀναπτύσσομαι, i. e. *explicor*, expandor, *extendor*. Legitur apud Hipp. l. de int. aff. LI. 5. 16. l. de dieb. crit. III. 4. & IV. 1. Foes. d. l.

Anaristesis, ἀναρίστησις, significat *abstinentiam a prandio*, l. de Insomn. IV. 13. & XIV. 11. vide *Impransus*. Foes. p. 52.

Anarma, ἄναρμα, idem quod *Atomi*, ἄτομοι, corpuscula minutissima simplicissima, q. d. *impactibilia*. Gal. fragm. de subst. fac. nat.

Anarrhegnymæ, ἀναρρήγνυμαι, i. e. *disrumpor*, diffringor. Hipp. 2. de fract. t. 22. & ulcera ἀναρρηγνύμενα dicuntur, quæ præpropere cicatrice obducta rursus recrudescunt. Coac. t. 430. l. 1. de morb. XIX. 6. Dicitur etiam ἀνακα-

παῦμαι alias d. l. XIIX. 10. 11. Foeſ. d. l.

Anarrhinon, ἀνάῤῥινον, i. e. *per nares rediens*; q. d. ἀνὰ ῥινῶν, Gorr. p. 34. Foeſ. d. l. alii explicant *per cutem*.

Anarrhopia, ἀναῤῥοπία, dicitur *humorum verſus ſuperiora inclinatio*, & latio, quemadmodum e contrario καταῤῥοπίη eorundem *verſus inferiora* impetum, & *inclinationem* ſignificat. Utramque obſervandam Medico inculcat Hipp. l. de humor. l. 21. Ad inteſtina quoque revoluta applicat Linden. *Ex.* IV. §. 100. Foeſ. p. 321.

Anarthros, ἄναρθρος, dicitur homo craſſus, carnoſus, *articulis non apparentibus*, h. e. *informis præ craſſitie*. Hippoc. l. A. L. & Aq. LVII. 5. Alibi dicuntur ὑπέρπαχέες, q. *ſupercraſſi*. d. l. XXXIIX. 3. Foeſ. p. 52.

Anas, νῆσσα, ἦττα, νῆττα, quid ſignificet jam pueris e Dictionariis notum eſt; nimirum avem quandam aquaticam palmipedem. Sunt vero *Anates* vel *domeſtici*, vel *Feri*. Reliquas differentias, nomina, proprietates quis enumeret? Ut ex quamplurimis aliquot ſaltem nomina referamus, Boſcas, Querquedula, Penelops, *Anas* Glaucia, Circia, Capella, Amarillus, Branda, Fuſca, Muſcaria, &c. Huc pertinere videntur & omnes *Mergi* ſpecies, de quibus una cum uſu in cibis, & medicina explicatis vide Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 24. ſeqq. Cum victu gaudeant impuro, ſordidoque præſertim Domeſtici, carnem habent pravæ concoctionis; Ferinæ fortaſſis meliorem. An vero delectus partium ſit habendus, juxta diſtichon Martialis:

Tota quidem ponatur Anas, *ſed pectore tantum,*
Et cervice ſapit, cætera redde coquo.

non immerito in dubium vocari poteſt cum C. Hofm. l. 5. Inſtit. Med. cap. 20. §. 7. quia totum corpus uno gaudet ſanguine, ſuccoque nutritio, ut ita partes poſticæ æque bonæ ſint, ſi bonitas toti quædam inſit. Jung. & Renat. Moræus ad Schol. Salernit. c 64. p. m. 620 ſeq. Bruyerin. de re cibar. l. 15. c. 31. Deodat. Penth. Hyg. l. 1. c. 36. Jonſton. Synt. Med l. 1. Tit. 1. c. 2. art. 3. punct. 3. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 45.

Anasarca, ἀνασάρκα, vel diviſum, τὸ ἀνὰ σάρκα, quæ & *Cataſarca*, *Hypoſarcidium*, & *Epiſarcidium* dicitur. Hydropis ſpecies eſt prima, & mitiſſima, in qua humidi ſubſtantia tenuis copioſa, & cruditates in tota inferiore thoracis regione acervantur, habituſque totus pituitæ plenus redditur. Gal. com. 4. de R. V. I. A. t. 111. Diciturque *Anaſarca*, & *Aqua inter cutem*, vel *intercus*, quod per carnem ille humor pituitoſus crudus fluat. l. defin. Med. Vocatur etiam *Leucophlegmatia*, pro quo Gipp. utitur disjunctis vocibus, λευκὸν φλέγμα, 7. aph. 29 quique ea corripiuntur, una voce ab eodem λευκοφλεγματῶντες dicuntur. Coac. t. 248. Deſcribi poterit ex veris Artis principiis, quod ſit intumeſcentia in toto corporis habitu notabilis, & veſtigium impreſſi digiti retinens, cum languore, pallore, reſpiratione difficili, aliiſque ſymptomatibus cachexiam comitantibus, proveniens a ſucci nutritii, & lymphæ aquoſa impuritate excedente, & ſtagnante, ſanguinis, & flammæ vitalis deficientem ſpirituoſitatem ſimul conjunctam habente. Hinc appoſite ſatis jam olim Serenus Samonicus in carmine appellavit *Lymphaticum errorem*. Keuch. not. ad eund. pag. 193.

Anasecoo, ἀνασηκόω, i. e. *rependo per æquipondium*, a σήκωμα. Communiter ſignificat *reſarcire*, & addere, quod deficit. Legitur ap. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 33. Foeſ. p. 52.

Anaspasis, ἀνάσπασις, i. e. *Retractio*. In ſpecie de ventriculo dicitur, apud Hipp. l. de ver. med. XX. 11. quamvis Foeſ. legi malit ἀνάπαυσιν, Oec. p. 52. Enimvero nulla cogit neceſſitas permutandi, cum ſenſus ſit clarus: ventriculum ſcil. adhuc a priori fermentatione ferventem indigere majori retractione, ſcil. a novis alimentis, & quiete. Quod ſi enim ἀνάπαυσις legatur, non video, quomodo excuſari poſſit ταυτολογία, Hippocrati minime familiaris.

Anaspongizo, ἀνασπογγίζω, ſignificat *ſpongia abſtergere*, emundare. Hipp. l. de Ulcer. IV. 12. Sed & *lanæ illinere* medicamentum aliquoties denotat. v. g. l. de nat. mul. XXV. 6. l. 1. de mor. mul. CXVII. 4. & ſæpius alibi Foeſ. d. l.

Anassytos, ἀνάσσυτος, i. e. *ſurſum impulſus*, diciturque de Aere, a σύομαι, vel potius σεύομαι, *agitor*, impellor. l. 2. de morb. mul. XVI. 11. Foeſ. p. 53.

Anastasis, ἀνάστασις, in ſpecie ſignificat apud Hipp. *exſurrectionem*, cum æger ad egerendum ſurgit. Coac. t. 616. 620. 621. l. 3. Epid. ægr. 3. & alibi. Alias verbum ipſum ἀναστῆναι, vel ἀνεστάμενοι, uſurpatur de in ſtatu reconvaleſcentiæ conſtitutis, 4. aph. 32. Vide Foeſ. d. l. Dieterich. n. 7.

Anastello, ἀναστέλλω, & ἀναστέλλομαι, h. e. *retraho*, diduco. Hipp. de vuln. c. XIX 4.

* Anastocheiosis, ἀναστοιχείωσις, q. d. *Reelementatio*, ſeu Reſolutio in elementa, eſt colliquatio, ſeu reſolutio, aut diſſolutio aliquando totius corporis ſubſtantiæ, aliquando ſuccorum, qui in venis ſunt duntaxat. Quod autem ex ea colliquatione provenit, alias ad ventrem confluit, alias ad urinas, alias ad ſudores pellitur. Gal. l. 3. de ſympt. cauſſ. c. 2. ἀναστοιχείωσιν, ἀνάλυσιν, καὶ σύντηξιν, idem æſtimare videtur, Caſtell. Vide *Colliquatio*.

* Anastomosis, ἀναστόμωσις, h. e. *Oſculorum apertio*, duas potiſſimum habet ſignificationes: 1. De-

1. Denotat osculi, vel extremitatis in vena, vel arteria apertionem, ex qua sequitur sanguinis profluvium, uti in hæmorrhagia narium, menstruo fluxu, & hæmorrhoidibus; aliquando vero a pulmonibus, & e ventriculo hoc modo sanguis rejicitur. Hujus caussas tres proposuit Gal. l. 5. M. M. c. 2. vasis imbecillitatem, sanguinis copiam, & denique ejusdem acrimoniam corrosivam. Est ergo species solutionis continui, quamvis & in statu sec. naturam locum habeat, ut dictum de menstruis, & hæmorrhoidibus. Differt a διαπήδησις, sive *transudatione*, quod in hac tanta vasorum apertio nondum fit, sed saltem tunicarum rarefactio cum sanguinis tenuitate, Ibid. Secundum hanc significationem appellantur *Anastomotica*, ἀναστομωτικὰ, medicamenta, quæ ora vasorum aperiendi vim habent, calida scil. acria, & quodammodo mordacia, Gal. l. 5. de S. Fac. c. 14. quod vero etiam addiderit, debere esse crassarum partium, non videtur veritati consonum; quin potius contrarium locum haberet, ut esse debeant tenuium partium. Hippocrati tale medicamentum dicitur ἀναστομωτήριον, l. de nat. mul. CV. 24 Latine quoque *Deobstruens* dici solet. Verum num quid obstat, quominus hæc significatio etiam ad alia vasorum genera præter sanguinea transferri, & applicari queat, v. g. ad Vasa lymphatica, ductus salivales, quorum etiam in catarrhosis, & reumaticis affectionibus, hydrope, & aliis similibus fieri solet ἀναστόμωσις, & *apertio?* Ego non video. Obiter notetur, vocabulum Ἀνεστομωτερος ab Hipp. plane accipi in contraria significatione, ita ut denotet *restrictiorem*, *arctiorem* uterum, de quo prædicatur, l. 1. de morb. mul. l. 17. vide Foes. p. 53. II. *Anastomosis* significat mutuam *venarum, & arteriarum connexionem*, veluti *Exosculationem*, vel *Inosculationem*, unde & *Osculatio* verti posset; de quo integro capite egit Gal. l. 6. de U. P. c. 17. quamvis in assignando usu rem acu, quod dicitur, non tetigerit, neque ejus Commentator C. Hofmannus ὁ μακαρίτης. Est vero notissima utilitas, ut sanguinis motus reciprocus, & circulatio eo expeditior fieri possit per totum corpus, de qua suo loco plura dicenda. De variis vasorum Anastomosibus vide apud Barthol. Anatom. sua & loca quærantur in Indice; quamvis hodieque sint, qui venarum, & arteriarum *Anastomoses* ausint negare. Ita Blancardus somnium vigilantium appellare non est veritus, ob rationem quod hypothesis hæc circulationis legi vim inferret. Enimvero non sufficit dixisse, sed & probare hanc rationem debuisset. Sane, posito saltem, non concesso, si in tenuioribus utriusque generis vasis fieret mutua ἀναστόμωσις, ut sanguis ex Arteriis promptius transire posset ad venas, hoc non inferret vim Circulationi, quin potius hanc juvaret.

† Anates, morbus ani, seu podicis, ex Festo, & glosis Balbi Jan. Laurenbergius in Antiquario.

* Anatasis, ἀνάτασις, est *tensio ad loca superna* per traductionem, Gal. in defin. Med. cui opponitur κατάτασις, de quo infra in *Catatasis*. Alias verbum ἀνατείνεσθαι, *contentis esse viribus*, firmis, & integris, aut contra obniti, & se erigere significat, quod totum Celsus per firma viscera complexus est, ex Hipp. l. 2. prorrh. XI. 7.

Anathermaenomae, ἀναθερμαίνομαι, i. e. *Recalesco*, revocor ad calorem. Usurpavit Hippoc. sæpe de membris externis antea refrigeratis, v. g. l. 1. Epid. s. 2. t. 5. l. 3. ægr. 12. l. 1. prorrh. s. 2. t. 31. 32. aliquando etiam de febrili recalescentia, v. g. prognost. S. II. t. 63. Coac. t. 35. Vide Foes. p. 45.

Anathlasis, ἀνάθλασις, idem quod ἔκθλιψις, *elisio*, *expressio*. Erot. in Onom. pag. m. 21. b. Foes. d. l.

Anathrepsis, ἀνάθρεψις, i. e. *Renutritio*, *refectio*, qua corpus restauratur, & cutis per extenuationem largior corrigitur. Hipp. l. Epid. s. III. Verbum ἀναθρέφομαι, dicitur de victu reconvalescentium. Hipp. de vet. med. XXIII. 21. Dieter. n. 55.

Anathymiasis, ἀναθυμίασις. Vide *Evaporatio*.

* Anatome, *Anatomia*, ἀνατομὴ, est humani corporis, ut & brutorum, abditarumque ejus partium artificiosa dissectio, & speculatio, ut sensibus, quæ in iis delitescant, patefiat, pleniorque, & facilior earundem instituatur curatio. Gal. def. med. Hujus studium maximum jam olim apud veteres fuisse non modo Medicos, sed etiam Philosophos, testatur idem l. 2. Anat. adm. c. 1. Hujusmodi exercitia vocantur ἀνατομικαὶ ἐγχειρήσεις, & qui exercent, *Anatomici*, ἀνατομικοὶ, dicuntur d. t. l. 1. c. 5. Dupliciter instituitur, in mortuis, qua brutis, qua hominibus: & in vivis brutis tantum. Homines enim minime vivos esse dissecandos recte judicat idem l. 2. de Temper. c. 6. Meo quidem judicio *Anatomia* ad Physicam potius, quam Medicinam pertinere videtur, siquidem corporis naturalem constitutionem investigat. Jung. Barthol. in proœm. Anatom. Porro vocabulum hoc Chymici quoque in suum rapuerunt forum, eam appellantes *Anatomiam Spagyricam*, Dorneus tract. vit. brevis in Th. Chym. Vol. I. p. 460. *Anatomia Essata* quid significet, Vide *Essatum*. Apud Rul. *Anatomiæ Essata* dicitur parens morborum, in Lex. ut & Johns.

ANATRESIS, ἀνάτρησις, *perforatio* dicitur, idem quod τρῆσις, sumiturque pro Trepanatione a Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2.

ANATRIBE, ἀνατριβὴ, idem quod ἀνάτριψις. Legitur ap. Moschion. de morb. mul. c. 135.

* ANATRIPSIS, ἀνάτριψις, idem quod τρίψις, quamvis illud usitatius sit apud veteres, quam hoc, significat *Frictionem* non solum eam, quæ ab inferiori parte sursum procedit, sed etiam quamcunque, Gal. cap. 3. de iis q. in med. f. t. 25.

ANATRON, 1. sumitur pro *felle vitri*, quod nihil aliud est, quam spuma materiæ, ex qua vitrum fieri debet. 2. Pro *terra Saracenica*, cujus sunt tres species, Nigra, Rubra, Cœrulea. 3. Pro *excrescentia alba, ac lapidea*, quæ in petris crescit, in modum Usneæ albæ, a quibusdam Sal Nitrum vocata. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Schroder. Pharm. l. 2. c. 79. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. p. 92. *Sal Anatron* est mistura salina ad fusionem, & purgationem metallorum excogitata, cujus descriptionem vide apud Scroder. dict. l. Meminit cum contemptu D. Ludovici Pharm. diss. 1. p. 440. Dicitur & *Anathron*, & *Anatrum*. Item.

ANATON, *Anatron*, i. e. *Baurac*. Dorn.

ANATRIS, vel *Antaris*, est *Mercurius*. Rul. Johns.

ANATROPE, ἀνατροπὴ, dicitur *stomachi subversio*, aut dissolutio, cum in vomitiones effunditur, & breviter inappetentia, nauseabunda affectio, ita ut interdum vomitiones contingant, Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 1. Vulgo etiam Vernacula dicitur: *Der Magen kehrt sichum*. Alias verbum ἀνατρέπειν, in genere significat *subvertere*, distribuere, apud Hippocr. 4. de artic. t. 35. Foes. p. 54.

ANAUDIA, ἀναυδία, idem quod ἀφωνία, *vocis privatio*, & ἄναυδος, *motus*, idem, qui ἄφωνος, ab α, & αὐδὴ, *vox*. Hip. Coac. t. 34. & 359. l. 3. Epid. ægr. 3. p. stat. pest. Foes. d. l.

ANCHA, idem, quod *Coxa*, legitur apud Avic. l. 4. fen. 1. c. 24. seqq. Aliquoties etiam occurrit apud Forest. l. 6. Obs. Chirurg. 49. in Schol. & l. 8. Obs. 7. Schol.

* ANCHILOPS. Vide *Ægilops*.

* ANCHYLE. Vide *Ancyle*.

* ANCI, Gr. γαλιάγκωνες, an a similitudine τῶν γαλῶν, *mustelarum*, an alia caussa ita dicantur, viderint illi, qui diligenter talia inquirere solent. Gal. c. 1. de artic. t. 10. Sunt vero ii, quibus ex luxatione brachii, vel ex capitis humeri prolapsu in alam brachium brevius redditur, 3. de artic. t. 88. Foes. p. 132.

ANCISTRON, ἄγκιστρον. Vide *Hamus*, idem quod ἀγκιρομύλη, apud Hipp.

ANCON, ἀγκὼν, *cubiti gibbus*, eminentia, aut cubiti flexura, vel gibbi medium, cui innitimur: diciturque ἀγκὼν, alterum majus, & acutissimum ossium cubiti, quod & *Olecranon*, ὠλέκρανον, h. e. *ulnæ verticem*, & *Cubitum* vocant Attici, verbis Gal. l. 2. de U. P. c. 2. Vide *Brachium*.

ANCORA, i. e. *Calx*. Rul. & Johns. in Lex.

* ANCORALIS *processus*. Vide *Coracoides*.

ANCOSA, i. e. *Lacca*. Rul. & Johns.

ANCTERES, ἀγκτῆρες, dicuntur *Fibulæ*, quibus vulnerum labia longius dissita conjunguntur, quæ operatio propterea ἀγκτηριασμὸς, *Infibulatio* dicitur, teste Gorr. Lang. l. 1. ep. 77. Gal. l. 3. M. M. c. ult. Vices sustinent *Suturæ*. Parantur ex Emplastris fortissime adhærentibus. In specie etiam ita dicta fuit, quando histrionibus, & comœdis per præputium trajiciebatur Fibula. Rolfink. de partib. genit. P. I. c. 50.

ANCUBITUS, dictus olim fuit affectus oculorum, quando in illis quasi arenæ, & parvæ petræ esse videntur. Alias & Petrificatio vocabatur. Joh. Anglic. Ros. Angl. p. 860.

* ANCYLE, ἀγκύλη, denotat in specie *articulorum contractionem*, artuum motus difficiles, & ligationem, h. e. obstrictos articulos, Gal. l. 8. de C. M. P. G. c. 6. Celsus per contractos recenti cicatrice articulos vertit l. 5. c. 18. Provenit ab humoribus infarctis, quorum interventu musculorum tendo non obsequitur, idque potissimum in poplite, cubito, & digitis contingit. Hipp. hac voce usus junxit articulis induratis, l. de Humid. us. XI. Dicitur & Æginetæ ἀγκύλωσις, a verbo ἀγκυλόω, Lang. l. 1. ep. 82. Rhod. ad Scribon. n. 255. Huic affectui opponitur τὸ ὀρθόκωλον, de quo vide infra *Orthocolon*. Vide Foes. p. 1. Cum additione etiam de aliis partium motibus localibus impeditis dici solet, de quibus vocabulis mox.

ANCYLIDOTON, ἀγκυλιδωτὸν, significat *ansulatum*, vel ansulam habens. Gorr. p. 2.

* ANCYLOBLEPHARON, ἀγκυλοβλέφαρον, vitium est in oculis, in quo palpebræ vel inter se, vel cum alba, aut nigra oculi parte concrescunt, aut cohærent. In causa est ulcus negligenter, & imperite curatum: Sanescendo enim quod diduci debuit, & potuit, conglutinatur, ἀγκύλωσις τῦ βλεφάρυ dicitur Aetio, qui & πρόσφυσιν τῦ βλεφάρυ id vitii appellavit, l. 7. c. 66. ubi ejus curationem persequitur. E Recentioribus videatur Aquap. oper. Chir. c. h. t. Meliorem, & minus dolorificum curandi modum observavit Hild. Cent. 6. O. 7. Junge Scultet. Armam. Chir. P. I. Tab. XXX. fig. 7.

ANCYLOGLOSSUM, ἀγκυλόγλωσσον, est *vitium linguæ*, aut congenitum membranis inferioribus, quæ linguam vinciunt, duriusculis, & brevioribus a natura productis, aut adnatum, i. e. accidenta-

dentarium, cum ulcus sub lingua cicatricem duriorem contraxit. Dicitur hoc malum etiam *Ancylion*, ἀγκύλιον, Ægin. l. 6. c. 29. Conjunctum est cum difficultate loquendi summa. Modum curandi Chirurgicum docet Aquap. d. l. tit. Linguæ Chirurgia. Non semper esse præsertim in infantibus recens natis necessariam illam ligamenti solutionem, & experientia confirmat, & testatur historia ap. Hildan. Cent. 1. obs. 28. quam grave periculum ex temeraria, & plane non necessaria illa solutione secutum fuerit. Junge Barthol. l. 3. Anat. c. 13. Ephem. Nat. Cur. Ann. III. p. 576.

Ancylomele, ἀγκυλομήλη, (mendose ἀγκυρομήλη) dicitur *specillum hamatum*, quo Medici vulnera pertentant. Gal. in Exp. voc. Hippocr. Gorr. p. 2.

Ancylotomus, ἀγκυλότομος, *cultellus* dicitur, vel *scalpellum*, quo membranæ illæ linguam contrahentes, & vincientes rescinduntur. Quamvis & in genere accipiatur pro *cultello aciem incurvam habente* ab Ægin. d. l. c. 30.

Ancyra, ἄγκυρα. Vide *Uncus*. Hoc nomine quoque apud Epicharmum venire *pudendum hominis*, scribit Hesychius, teste Gorr. p. 3.

Ancyroides, ἀγκυροειδής. Vide *Coracoides*.

Ancyromele, ἀγκυρομήλη, rectius ἀγκυλομήλη. Vide *Ancylomele*. *Hamus*.

† Andacoch, Solenander consil. 8. sect. 4.

Andarac, i. e. *Auripigmentum Rubeum*. Rul. Johns.

Andas, dicitur *Resolutio Salis*, vel *Sal resolutum*. Parac. de ulc. apostem. &c. l. 1. c. 1.

Andena, est *chalybs* ex regionibus Orientalibus advecta, *quæ liquescit igne*, haud secus, atque aliud quoque metallum, fundique se permittit in formas. Rul. & Johns.

Andranatome, vel *Androtome*, ἀνδρανατομὴ, ἀνδροτομὴ dicitur *dissectio corporis humani*; & utrumque habetur in M. Aur. Severini Zootome Democrit. l. 1. c. 1. p. 36. & l. 2. c. 1. p. 91. seqq.

Andrapodocapelos, ἀνδραποδοκάπηλος. Vide *Mango*.

Andreios, ἀνδρεῖος, h. e. *virilis*, *generosus*. Tribuitur metaphorice etiam vino robusto, & potenti. Erot. in Onom. p. 21. & 83. Foes. pag. 57. Quidam etiam scribunt ἄνδρειος. Est autem vinum generosum, quod aquæ multum fert, & admittit. Lind. Ex. X. §. 111.

Andria, dicitur *Mulier Hermaphroditica*, sexus virilis genitalibus etiam prædita, de qua legatur observatio ap. Bonett. Med. Septentr. l. 3. s. 32. c. 4. p. 859. seqq.

Androcoeteo, ἀνδροκοιτέω, idem quod ἀνδροῦμαι, (de quo p. p.) i. e. *cum viro concumbo*. Legitur apud Moschion. de morb. mul. cap. 160. quamvis ἀρσενοκοίτης (quod idem est cum ἀνδροκοίτης) alias in Sacro codice nefandum concubitum maris cum mare significet, 1. Cor. VI. 9.

Androgenia, ἀνδρογένεια apud Hipp. dicitur generis successio per viros, aut *virilis sexus propagatio*, Foes. Oec. p. 57.

Androgyni, ἀνδρόγυνοι, dicuntur *viri effœminati*, quando semen mulieris masculam naturam habens prævaluit in conceptione semini viri fœmineo, ex mente Hipp. l. 1. de diæt. XXI. 26. Opponuntur ibi τοῖς ἀνδρείοις, *virilibus*. Hoc nomine quoque appellantur *Hermaphroditi*, de quibus suo loco.

Andronion, ἀνδρώνιον, nomen est *Pastilli ab Androne* Medico compositi, qui refertur inter vehementia medicamenta contra Carbunculum ab Ægin. l. 4. c. 25. item ad Herpetem, c. 20. Vide Gorr. p. 36.

Androtome, ἀνδροτομή. Vide *Andranatome*.

Andrumæ, ἀνδροῦμαι, Hipp. significat *viro conjungi*, concumbere, τῷ ἀνδρὶ ξυνοικῆσαι, uti exponitur l. de virg. morb. III. 36. ubi & tales ἀνδρούμεναι, *viro cohabitantes*, vocantur. Alias & ἀνδρωθῆναι, *virilem ætatem attingere*, 3. de art. t. 104. Foes. p. 57. Opponitur τῷ ἀνανδρωθῆναι, h. e. *virum non esse expertam*. Unde ἄνανδροι dicuntur *fœminæ virum non expertæ*. Vide supra *Anandries*.

Anebos, ἄνηβος. Vide *Impuber*.

Anecas, ἀνεκὰς, adverbium, significans *sursum*. Hipp. l. de morb. mul. II. 4. l. 2. XXXVII. 12. Foes. p. 58.

Anecestos, ἀνήκεστος, idem, quod ἀθεράπευτος, ἀνυπομόνητος, *incurabilis*, *intolerabilis*. Hip. 3. de artic. t. 103. & 2. de R. V. I. A. t. 40. Foes. p. 59.

Anecho, ἀνέχω, i. e. *promineo*, emineo, *intumesco*. Usus Hipp. de hæmorrhoidibus *tumentibus*, l. 5. Epid. X. 14. Foes. d. l.

Anecpyetos, ἀνεκπύετος, i. e. *non suppurabilis*. Vide *Ecpyisco*.

Aneilema, *Aneilesis*, ἀνείλημα, ἀνείλησις, *involutionem*, & in specie torminum, & flatuum in intestinis *involutionem* significat. Hipp. de vet. med. XL. l. 3. Ep. s. 3. t. 55. Derivatur a verbo ἀνειλεῖσθαι, *sursum volvi*, revolvi, quod legitur Prognost. s. 2. t. 24. Foes. p. 57.

Aneleos, ἀνηλεῶς, adverb. significans *Timide*, invite, *citra affectum*. Hipp. l. de affect. XXXIIX. 13. Foes. p. 59.

Anemius, ἀνέμιος, epitheton *Furni*. Vide *Furnus*.

Anemos, ἄνεμος. Vide *Ventus*.

Anencephalos, ἀνεγκέφαλος, *Excerebratus*, i. e. tropice amens, stolidus. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4. quamvis & propria significatio appli-

applicari possit Monstris sine cerebro natis, qualiū Observationes collegit Bonet. Med. Septentr. l. 1. s. 2. c. 8. p. 29. seqq.

ANENIOS, ἀνήνιος, qui *sine mœrore est*, aut tristitia, *innocuus*, illæsus. Foes. Oec. p. 58. Quod vero ibidem statuit, δυσήνιος, idem significare cum ἀνήνιος, non videtur cum aliis testimoniis concordare; cum δυσήνιος, significet vel valde anxium, & qui levi de caussa mœrorem concipit; vel qui difficulter habenis contineri potest, i. e. Effrænem, ab ἡνία, *habena*. Vide Henr. Steph. in Thes.

ANEPICRITOS, ἀνεπίκριτος, dicitur de eo, *quod neque sensu, neque intellectu judicari potest*, qualis est dissensio, & concertatio Empiricorum. Gal. de sect. c. 5. Vide *Acatalepsia*. Foes. p. 58.

ANER, ἀνήρ. Vide *Vir*.

ANERECTOS, ἀνέρεκτος, ἀνέρικτος, ἀνήρεικτος, h. e. *non fresus* aut fractus mola, vel pistillo. De farina, aut pane ex farina minus pura, nec cribro, vel incerniculo parata, aut a furfuribus secreta dicitur, apud Hipp. l. de affect. XIV. 13. Foes. d. l.

ANESIS, ἄνεσις, h. e. *Remissio*. Vide *Dialeimma*. Legitur apud Gal. de temp. tot. morb. c. 8. Vide & Aetium Tetrab. 2. l. 1. c. 9. & 10. allegante Foes. p. 59.

* ANEURYSMA, ἀνεύρυσμα, dicitur *Arteriæ dilatatio*, quæ fit sinu in arteria ex vulnere facto, quod nec mature obductum, conglutinatum, aut carne contectum fuit. Gal. de Tum. p. n. c. 11. Clarius sic describi potest: *Aneurysma* est tumor p. n. continuo pulsans, digitis facile cedens, at iterum illico sese extendens, ab arteriarum interioris tunicæ ruptura, & exterioris dilatatione. Barbette Chir. P. II. l. 1. c. 16. De hujus exemplis, & curandi ratione videsis Hildan. Cent. III. O. 42. seqq. tit. & Th. Bartholini historiam *Aneurismatis* dissecti, cum epist. Joannis van Horne ejusdem argumenti, aliosque recentiores.

ANFAKA, i. e. *Coagulum*. Rul. & Johns. in Lex.

ANGEJOLOGIA, ἀγγειολογία, rectius fortassis, *Angeitomia*, ἀγγειοτομία, cum prioris etymi nulla videatur adesse sufficiens ratio, est vasorum in temporibus, vel fronte dissectio artificiosa, cujus modum descripsit Ægin. l. 6. c. 5. & ex hoc Gorr. p. 2.

ANGEION, ἀγγεῖον. Vide *Vas*.

ANGELICUS *pulvis*, Epitheton est hyperbolicum nimis jactuose, & minus vere attributum *Mercurio vitæ* apud Schroder. Ph. l. 3. c. 15. Nominis hujus defensionem videsis apud Libav. Synt. Ch. Arc. l. 4. c. 17. An fortassis eo sensu intelligendum, quo eundem *Mercurium vitæ*, scil. *æternæ*, ubi *Angelorum* societate perpetua frui licet, appellasse Hildan. in epist. ad D. Mich. Doringium, testatur Sennert. Instit. l. 5. p. 3. s. 3. c. 18. & ex hoc Casp. Hofm. in præfat. ad Officinalia.

ANGI, dicuntur *Bubones*, seu tumores in inguinibus. Fallop. de morb. Gall. c. 90. Tom. I. p. 738.

* ANGINA, ab *Angendo*, quod *angat* guttur. Gr. συνάγχη, vel κυνάγχη, quod posterius Hippoc. magis est familiare, phlegmone, vel inflammatio aliis extra collum, ut partes tumescant, aliis intra tonsillas, ut simul partes quoque afficiantur respirationis, & ægra spiratio sequatur. Gal. in defin. med. aliter: *Angina* est angustia faucium, cum spirationis, & deglutinationis difficultate, aliisque symptomatibus, proveniens ab inflammatione faucium, & laryngis legitima, vel spuria. Quod vero Medici recentiores post Hipp. singulis Anginæ speciebus, & differentiis certa imposuerint nomina, videlicet *Synanchen*, συνάγχην, appellantes, cum interni faucium, hoc est loci, ubi simul conveniunt gutturis gulæque extrema, musculi inflammati sunt: deinde *Cynanchen*, κυνάγχην, quando interni gutturis musculi inflammantur, ita ut æger instar anhelosi canis linguam exerat: tertio *Paracynanchen*, quando exteriores faucium musculi inflammationem patiuntur. Denique *Paracynanchen*, παρακυνάγχην, cum externi gutturis musculi inflammatione laborant, quemadmodum ex Ægin. l. 3. c. 27. recenset Gorr. p. 253. & ex parte etiam sequitur Barbette Chirurg. d. l. c. 18. videtur plane supervacanea esse ἀκριβολογία, ita ut Gal. recte dixisse videatur de iis, l. 4. de loc. aff. cap. 3. tum primum homines res ipsas neglexerunt, quum nimio studio nomina quærere inciperent. Auctores, qui hunc affectum pertractarunt, veteres, & recentiores vide apud Walther. Sylv. med. p. 55. seqq.

ANGLICUS *sudor*, h. e. *Febris sudatoria Epidemica*, ὑδροπύρετος, dicitur quædam species febris pestilentialis colliquativæ, cum multis sudoribus, aliisque symptomatibus malignitatem magnam significantibus, a massæ sanguineæ per contagiosa fusoria effluvia (quæ in sale volatili subacido consistere credit Franc. de le Boe Sylvius P. M. l. 1. c. 58. §. 17. & in specie in succum Pancreaticum magis volatilem, quam acrem refert, c. 30. §. 40. & 114.) nimia colliquatione, & dissolutione proveniens. Plura de hac febre legantur apud Sennert. de Febrib. l. 4. c. 15.

* ANGOR, ἀγωνία, ἀδημονία, est nativi caloris contractio, & in centrum retractio, ad quam sequitur ejusdem cordis dolor, palpitatio, & tristitia, pessimumque est signum, si in principio acutarum febrium advenerit, Gal. comm. 1. de

hum. & com. 2. in l. 1. Epid. t. 75. l. 4. de differ. pulf. c. 3. Obiter mirandum, quod neutrum voc. Græcum fatis emphaticum expofuerit Foef. vel Gorr. quamvis utriufque ἀκρίβειαν eleganter diduxerit Henr. Steph. in Thefauro.

ANGOS, ἄγγος, idem quod ἀγγεῖον, fignificat in genere *Vas*, & conceptaculum humorum. In fpecie tamen Hipp. accepiffe pro *Utero*, l. 6. Epid. f. V. t. 17. quamvis infolenter exiftimat Gal. in com. Rationem hujus expofitionis dedit Profp. Martianus in Annot. ad Hippoc. d. l. p. 352. Dixit *Vas*, ut indicaret humores morbofum uterum afficientes in ejus cavitate confiftere, non per ejus tunicas exteriores difperfos. Hi enim non ita mammis communicantur, quemadmodum illi, qui in cavitate confiftunt. Enimvero mihi neque ratio adducta fatis liquida, neque veris Anatomicis principiis conformis videtur.

ANGUILLA, ἔγχελυς, pifcis eft fluviatilis notus, olim inter delicatiffimos apud prifcos habitus, hodieque menfis divitum opiparis faltem apponitur. Ufus quoque ejus in medicina laudatur in dolore aurium, alopecia, hæmorrhoidibus, præfertim pinguedinis. Plura vide apud Aldr. l. 4. de pif. c. 14. Schroder. l. 5. c. 3. n. 72. Bruyer de re cibar. l. 19. c. 39.

ANGUIS, ὄφις, in genere fignificat *Serpentem*. In fpecie vero accipitur pro ferpente non venenato, qualis eft *Anguis Æfculapii*, *Pareas*, παρείας, dicto, de quo legatur Aldrov. l. 1. hift. ferp. & drac. c. 16.

* ANGULUS, κανθὸς, *Canthus*, dicitur de oculis, eftque oculi pars communis fuperioris, & inferioris palpebræ, vel eft extremum utriufque palpebræ connexum. Habet autem uterque oculus angulum duplicem, unum majorem, juxta nares, fub quo *Caruncula lacrymalis*, ἐγκανθὶς propterea dicta, delitefcit; alterum minorem juxta tempora, παρωπίας, *Hirquus*, Polluci l. 2. c. 4. dictum, Gal. l. Introd. c. 10. Linden. Med. Phyfiol. l. 2. c. 10. §. 88. quamvis *Hirquus* etiam pro utroque *angulo* fumatur. *Angulus* operis vocatur *Lapis Philofophorum* apud Lagneum in Harm. Ch. Vol. IV. p. 719.

ANGUSTIA, *Anguftatio*, στενοχωρία, pertinet ad differentias effentiales, vel fpecies morborum organicorum in vafis, & meatibus, quando p. n. coarctantur, & anguftiores redduntur, cujus iterum variæ habentur fpecies fubalternæ, v. g. *Obftructio*, *Subfidentia*, *Coalefcentia*, *Compreffio*, de quibus fingulis fuo loco, Gal. l. de diff. morb. c. 7.

* ANHELITUS, *Anhelofis*, vide *Afthma*. *Orthopnœa*. A Chymicis *Anhelitus* fumitur pro *fumo*, aliis pro *fumo equino*. Rul. in Lex.

† ANICETUM, idem quod Anifum, Renod. de mat. med. pharm.

† ANI Cerafia, marifcæ, Joan. Thomas Minad. Difput. 4.

ANICETON, ἀνίκητον, eft Epitheton Emplaftri, quod ad Critonem auctorem refertur. Defcribitur a Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. fic dictum, quafi *inexfuperabile*, & in curatione Achorum nunquam fallens. Ita & inter Collyria liquida d. l. l. 4. c. 7. legitur formula quædam, *Anicetus After dicta*, Gorr. p. 38.

ANIDROSIS, ἀνίδρωσις, i. e. *fudoris nullitas*, vel *privatio*. Hipp. l. 7. Ep. LI. 11. Hinc & Febris, quæ *fine fudore*, & crifi in longum tempus protrahitur, propter exagitatam a purgantibus naturam, dicitur ἄνιδρος, καὶ ἄκριτος, 4. de R. V. I. A. t. 44. Adverbium ἀνιδρωτὶ, i. e. *fine fudore*, aliquoties ufurpavit etiam Hipp. l. 1. prorrhet. com. 2. t. 27. c. 3. t. 30. Coac. t. 297. 299. Foef. p. 62.

* ANIMA, ψυχὴ, fubintellige *Humana*, Medica, quatenus *Anima* fignificat principium illud activum, & proximum *Animæ* in prima fignificatione fumptæ inftrumentum, cujus beneficio membra corporis vivunt, fentiunt, moventur, & omnes in vita actiones edunt. Hanc intellexit Hip. quando l. 6. Epid. f. V. t. 5. hominis *Animam* perpetuo fieri, vel nafci ufque ad mortem dixit. Ideo vero nafcitur, quia perpetuo moritur. Finis namque ab origine pendet. Eft enim ignis, a quo in exiftendo, & operando dependet, natura fluxa, & caduca, & alimenti eapropter indiga perpetui, pluris, aut paucioris, prout vel ætas, vel anni tempeftas, vel alia quæcunque ἀπὸ τῶν ἔξωθεν externa neceffitas poftulaverit, quemadmodum egregie locum hunc explicavit Linden. S. M. Ex. XV. §. 39. Hanc intellexiffe Gal. nullum eft dubium, quando fcripfit, quod *Anima* aut temperamentum fit activarum qualitatum, aut illud, quod temperamento alteratur, & organo velut in operando utitur. l. 3. de L. A. c. 7. Ad fummam: *Anima hæc* eft *Calor*, *Spiritus*, *Aura*, *Ignis*, *Flamma vitalis*, *Biolychnium*, *Natura*, vel quocunque tandem nomine appellare libuerit. Ea potiffimum in & cum fanguine, (quam Virg. propterea *purpuream Animam* haud inepte dixit) fuam habet exiftentiam, & perennitatem: unde Gal. ipfum *fanguinem* appellare *Calidum nativum* non eft veritus, l. adv. Lycum c. 7. In hac fignificatione vocavit Vvillis *Animam Brutalem*, quia hac ratione non differt ab *anima Brutorum*, d. l. in Tropica fignificatione a Chymicis, & Spagyricis *Anima* accipitur in genere pro omni fimplici per fe volatili, poteftatem habente fecum rapiendi corpus, ac deferendi ab igne, Dion. Zacharius in Theat. Chym. Vol. I. pag. 740. In fpecie medica-

camenta simplicia artificiose per resolutionem, & extractionem exaltata *animarum* nomine exornantur, v. g. *Anima* Aloes, Rhabarbari, Veneris &c. apud D. D. Vvedelium, & alios. In opere Lapidis Phlosophici *Anima* notat *aquam Mercurialem Philosophicam*, Vol. III. p. 26. Vol. IV. p. 75. 721. seqq. imo etiam *Lapis Phil. Animæ* nomine appellatur, p. 728. seqq. Vide etiam in Vol. V. Indice, Rul. in Lex. Specialissime *Anima Saturni* dicitur *Altec*, vel *dulcedo Plumbi* suavissima, quæ aceto extrahitur, Dorn. Rul. & Johns. Modo describitur in Proc. Paracelsi, qui habetur in Th. Ch. Vol. III. p. 363. *Anima Catholica Mundi* dicitur *Spiritus universalis* rerum cum substantia humida, ætherea, & quintessentificata vestitus, & conjunctus, a Joh. Collessone in Idea perfecta Phil. Herm. Th. Ch. Vol. VI. p. 147.

ANIMAL, ζῶον, dicitur, quod præter vitam, & facultatem vegetativam, sensu quoque, & motu locali gaudet. *Animalium* naturam exponere quamvis ad Medicum proprie non spectet, neque etiam subjectum Medicinæ constituant; (quod Plempius in Fundam. suis voluit) quatenus tamen ad materiam Medicam spectant vel Diæteticam, vel Pharmaceuticam, eatenus ad objectum Medicinæ referri haud immerito debent. *Animal* veluti *parvum mundum* esse, veteres naturæ periti dixerunt, teste Gal. l. 3. de U. P. c. 10. fin. Simpliciter positum plerumque contradistinguitur ab Homine. Dicitur alias *Brutum*, *Bestia*. *Bestiola* pro *Insecto* sumitur, Rhod. in Lex. Scrib. *Animalia sunt* terrestria, aquatilia, quadrupedia, bipeda, volatilia, insecta &c. *Animal* quoque mystice, & Spagyrice vocatur *Lapis Philos.* & quidem *nobilissimum*, ad exemplum majoris mundi, & minoris, scil. Hominis, factum, Libav. Apoc. Herm. P. prior c. 21. Lagn. in Harmon. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

* ANIMALIS *Facultas*, vel *Virtus*. Vide *Facultas*.

* ANIMALIS *Motus*. Vide *Motus*.

* ANIMALIS *Spiritus*. Vid. *Spiritus*.

ANIMATIO, est vocab. Ænigmaticum Alchymistarum, in negotio transmutationis metallorum, quando terra alba foliata est fermentanda cum aqua sulph. philosophica, vel cœlesti; Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 8. *Animatus Mercurius* dicitur, quando per perfecti metalli conjunctionem ad certam speciem est perductus, de quo legi poterit idem Apoc. Hermet. P. prior. c. 10. Talis Mercurius ad opus lapidis Philosophici requiritur a Spagyricis.

ANIMELLÆ dicuntur glandulæ sub aurium radicibus, & universo spatio inferiori maxilla circumscripto contentæ, vasorum distributionibus præfectæ, quæ & lacticinia appellantur, Vesal. l. 6. de H. C. F. c. 5. p. m. 22.

* ANIMI, & *Animæ deliquium*. Vide *Lipothymia*, *Syncope*.

* ANIMI *pathemata*. Vide *Affectus*.

ANIMUS, νοῦς, νόος, θυμὸς, γνώμη, διάνοια, idem quod *Mens*, aliquando sumitur late pro *Anima* in genere, & ita de Brutis quoque dicitur apud Gal. l. 6. Anat. adm. c. 1. quod omnia animantia habeant corpus *animi* moribus, & facultatibus conforme, quamvis in Græco legatur ψυχή. Usitatius vero stricte significat vim, ac virtutem *animæ* humanæ ratiocinativam, dijudicativam, & cognoscentem. Egregie differentiam *Animi*, & *Animæ* proposuit Linden. Ex. XIII. §. 475. seq. ex Nonio, & aliis Grammaticis, quamvis *Animam* in posteriori significatione accepisse videatur, dicens: *Animus*, & *Anima* hoc distant: *Animus* est, quo sapimus: *Anima*, qua vivimus. Sapimus *animo*: fruimur *anima*. Sine *animo anima* est debilis. Medicis *Anima* vitalis est: *Animus* animalis est &c. Vide *Mens*.

ANISCALPTOR, vocatur Musculus Latissimus, qui totum fere dorsum tegit cum suo compari. Barthol. l. 4. Anat. c. 2. p. 561.

ANISOS, ἄνισος. Vide *Inæqualis*.

ANISOTACHYS, ἀνισόταχυς, epitheton pulsus *inæqualis cum celeritate* conjuncti. Gorr. p. 38.

ANNETESTES, dicuntur Paracelso scoptice *Medici Galenici*, seu ignorantes, cœcutientes in rerum principiis, & caussis investigandis, Fragm. de morb. Gallic.

ANNORA, est *Calx ovorum*, vel *Calx viva*, Rul. & Johns. in Lex.

* ANNOTATIO, ἐπισημασία, dicitur ipsum principium paroxysmi febris, quando solent ægri horrere, refrigerari, oscitare, pandiculare, dormitare, & alia quædam his similia pati. Gal. 2. aph. 1. Dicitur & εἰσβολὴ παροξυσμοῦ. Verum est & alia *Annotatio*, vel *Episemasia* Hecticarum febrium propria, quando ægri una, vel altera hora post assumptum cibum calorem, & pulsuum celeritatem, magnitudinemque intendi sentiunt, absque tamen horrore, refrigeratione, aut alio antedictorum symptomatum: hinc ἐπισημασία ἄθλιπτος, *Annotatio incompressa* dicitur, l. de diff. febr. c. 9.

ANNUITIO, dicitur apud Plin. motus capitis in partem anteriorem. Vide *Renutus*.

ANNULUS, δακτυλίδιον, κρίκος quid proprie dicatur, ex aliis Lexicis notum est. Eorum quoque varium esse usum in Medicina, experientia testatur. In specie *Annuli purgatorii* e Saturni vitro parati meminit Quercet. de Med. Hermet.

 def.

def. c. 9. & ex hoc Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 20. De *Annulis Superstitiosis* contra Colicam, & Epilepsiam ex Marcell & Tralliano lege Keuch. in not. ad Seren. p. 66. seqq. *Annulos Chirurgicos* ad confirmandum oculum, & scalpellum occultantem delineatos vide apud Sculter. Arm. Chirurg. P. 1. Tab. VIII. fig. 5. T. XIV. fig. 14. & T. XXXVI. fig. 1. *Annulum* aureum ore detentum extrahere e corpore argentum vivum scribit Joh. Zecchius de morb. Gall. c. 19. p. m. 58. *Annularis digitus* dicitur *minimus* in manu. *Annularis*, vel *Annuliformis Cartilago*, κρικοειδὴς, quæ sit, Vide *Cricoides*.

Annus, ἔτος, ἐνιαυτὸς, quid significet, notum est. Hunc communiter trecentis, & sexaginta quinque diebus, & quarta diei parte insuper constare dicunt, quamvis Hipparchus adhuc quingentesimam septuagesimam sextam diei partem addiderit, quæ subtilitas est supervacanea, Gal. princ. com. de septim. partu. *Anni tempora*, Gr. ὧραι τοῦ ἔτους, aliquando simpliciter ὧραι, aliquando χωροὶ dicuntur. Veteres olim duo saltem constituisse, *Æstatem* nimirum, & *Hyemem*, demonstrat ex Theophrasto Lind. Ex. XI. §. 196. Recentiores vero in quatuor diviserunt, addendo illis duobus adhuc alia, *Ver*, & *Autumnum*, de quibus omnibus suo loco. *Anni tempora*, eorumque vicissitudines variis morborum mutationibus ansam dare, docet Hipp. sect. 3. aph. Hinc eorum temporum temperies, & mutationes probe sunt observandæ. *Anni tempora constantia*, καθεστῶτες χωροὶ dicuntur, quando tempestive fiunt, morbosque stabiles, & boni judicii promittunt; quæ vero sunt *inconstantia*, ἀκατάστατοι, instabiles, & difficilis judicii, patet ex 3. aph. 8. *Annus Philosophicus* est *Mensis vulgaris*, Dorn. & Rul. *Annus Amadin* est vita longa, Dorn. *Anni unius opus* vocatur *Lapis Philosophicus*, quia in *annum* hujus operis potest fieri perfectio, nempe de grosso in subtile, de fixo volatile, Lang. in Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 771. seqq.

Ano, ἄνω, significat *Sursum*, & opponitur τῷ κάτω, *Deorsum*. Jungitur sæpe apud Hipp. & alio cum nomine κοιλίη, *venter*, & denotat os ventriculi, & oesophagum, 4. aph. 4. inferior vero intestina. Ipsa quoque purgantia quædam dicuntur ἄνω, quæ sunt *vomitoria*, quædam κάτω, quæ per *alvum* educunt, l. 5. Epid. II. 6. Jung. Linden. Ex. XIII. §. 357. seqq. Diet. Jatr. n. 70. Dicitur & aliquando ἄνωθεν, quamvis hoc sit temporis, & loci adverbium, 7. aph. 32. Vide & Foes. p. 65. 66.

Anochyros, ἀνώχυρος, i. e. *non munitus*, ab α, & ἐχυρὸς, vel ὀχυρὸς, *munitus*, firmatus. Legitur apud Hipp. l. de A. L. & Aq. LIIX. 1. Foes. d. l.

Anodia, ἀνοδίη, *iter invium* significat tropice, Hipp. l. Præcept. II. 8. pro inepta, & incongrua discendi ratione, cui opponitur εὐοδίη, ἡ εὔοδος τέχνη, *ars pervia*, & facilis, l. de dec. orn. IV. 10. Foes. p. 62.

Anodmos, ἄνοδμος, *inodorus*. Usurpavit de jure laudabili Hipp. Coac. t. 206. Dicitur & εὔοσμος, t. 172. & opponitur δυσῶδες, *fœtidum*, Foes. d. l.

Anodus, id est, quod ex nutrimento separatur a renibus, Dorn. Rul. & Johns. in Lex. cui opponitur Calx, quod est superfluum, i. e. urina, Parac. l. 1. de Tart. t. 3. c. 2. in annot. Græce ἄνοδος significat *edentulum*, de quo infra in lit. E.

* Anodyna, ἀνώδυνα, *medicamenta* dicuntur *dolorem lenientia*, & sedantia. Suntque duorum generum. Quædam proprie talia vocantur, & revera dolores mitigant, unde & παρηγορικὰ, *Paregorica* appellantur, quæ sunt temperata, nostroque calori maxime convenientia, Gal. l. de S. F. c. 19. Quædam vero improprie talia sunt, veluti si quisquam hominem mortuum ἀνώδυνον appellet, i. e. doloris expertem, d. l. Suntque ea, quæ refrigerando, & stupefaciendo doloris sensum tollunt, alias *Narcotica* quoque dicta, ex l. 2. ad Glauc. c. 6. qualia sunt Opiata, Gorr. p. 40. 41.

Anodynia, ἀνωδυνίη, idem, quod ἀπονίη, ἀνοχλησίη, & significat *indolentiam*, doloris absentiam, molestiæ vacationem, Gal. com. 2. in l. 1. Epid. t. 46. & l. 6. in 6. Epid. t. 5.

† Anodynum minerale, i. e. Sal prunellæ, Phil. Hecsthet. Observ. Med. Dec. 1. c. 6.

Anoea, ἄνοια. Vide *Amentia*.

Anomalia, ἀνωμαλίη, in genere *Inæqualitatem* significat. Ita ἀνώμαλος σφυγμὸς, *inæqualis* pulsus dicitur. In specie vero *Anomalia* est sensus humoris pauci, & minime acris per corporis habitum ante febrem leviter moti, estque symptoma ante accessionem febrilem exoriens, sicut rigor, & horror. Pertinet ergo ad *Episemasiam*, ἐπισημασίην, sive *Annotationem*, Gorræus pag. 41. Refertur etiam a Gal. inter signa mensium suppressorum, lib. 6. de L. A. cap. 5. *Anomalus* abscessus, qui & *Multiformis* eidem vocatur, M. Aurel. Severino dicitur, qui continet præter humorem etiam substantiam aliquam solidam p. n. & propterea natura talium abscessuum inter alienam, & animatam media. De his integrum librum dictus Auctor inseruit libro de Abscessibus, h. tit.

* Anomoeomeres, ἀνομοιομερὲς, *Dissimilare* dicitur, quod ex similaribus partibus est conflatum, Gal. l. 7. M. M. c. 6. Vocantur & ἑτερογενῆ, Gorr. p. 39. Perperam vero in Medicina

pro

pro *Organicis* tantum habentur *Dissimilares* partes, cum omnes etiam *Similares* alias dictæ, Os, Fibra, Nervus, Vena Arteria, considerari debeant, quatenus sunt *Organicæ*, h. e. facultatem habent agendi, vel usum præstandi, in qua Sanitatis formalis ratio consistit. Vide Dogm. Med. Gen. P. I. c. 2. Dogm. 6. p. 27. seqq.

ANOMOEOS, ἀνόμοιος, *Dissimilis*. Dicitur & *Heterogeneus*. Usurpatur ab Hipp. de humoribus præter naturam, & vitiosis, qui vel sursum, vel deorsum removeri debent, quo scil. vergerint. l. 6. Epid. sess. II. t. 9. Foes. p. 62. Aliquando & pro ἄνισος, *Inæqualis*, ponitur.

ANONTAGIUS, *Lapis* est *Philosophicus*, Donum DEI, sulphur fixum a natura. Dorn. in Dict. Rul. Jons. in Lex.

ANONYMUS, ἀνώνυμος, i. e. *nomine carens*. Fuit quondam epitheton secundæ cartilaginis in gutture, quæ tamen postea nomen accepit *Cricoides*, κρικοειδὴς dicta, vel *Annuliformis*, de quo vocabulo paulo superius. Vocavit vero inter alios *Anonymon* Theophil. Protospartarius de H. C. F. l. 3. c. 5. p. m. 178.

* ANOREXIA, ἀνορεξία, i. e. *Inappetentia*, ciborum fastidium, cum stomachus intemperie affectus, aut humorum redundantia gravatus cibos refugit, Ægin. l. 3. c. 37. Fermentum enim ventriculi destructum est. Idem significare videtur, quod *Asitia*, vel *Apositia*, ἀσιτία, ἢ ἀποσιτία, i. e. *abstinentia a cibo*, juxta Gal. 4. aph. 19. quamvis alibi inter ἀσίτους, & ἀποσίτους distinguat c. 1. in l. 1. Epid. t. 29. Ἀνόρεκτοι duplicis sunt generis: Quidam enim simul atque *dapes* libarunt, veluti satiati protinus abstinent, Græc. propterea ἀψίκοροι dicti. Hos olim *Tædulos* Latini appellabant. Alii vero sunt, qui nihil omnino appetunt. Gal. l. 1. de causs. sympt. cap. 7. Hinc per ὑποστροφὴν ab Ægin. h. e. *fastidium* describitur, d. l. Linden. Ex. XIV. §. 63. Plures de ἀνορεξία, vel *Inappetentia* auctores vide apud Vvalther. Sylv. Med. p. 103. seqq. ubi *Appetitum dejectum* vocat.

ANORGISMENON, ἀνοργισμένον, significat apud Hipp. *remollitum*, Gal. in Exeg. voc. Hippocr. Gorr. p. 39.

ANOSIA, ἀνοσία, i. e. *morbi carentia*, diciturque de actu sanis, estque alter finis particularis Medicinæ, ne sani in morbos incidant, uti patet ex elegantissimo loco Hipp. l. 2. prorrh. quem citavit Dieter. n. 449.

ANOTASIER, est *Sal Ammoniacum*, Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

ANSER, χὴν, inter aves majores aquaticas palmipedes est notissima. Ejus historiam, differentias, & usum in cibis, atque medicina vide, si curæ est, apud Aldrov. l. 19. Ornith. c. 17. seqq. Bruyerin de re cibar. l. 15. c. 29. Claud. Deodat. l. 1. c. 36. Renat. Moræum ad Schol. Salern. c. 65. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 46. *Anseres* e ligno in mare projecto nasci, Claki dictos, legitur apud Menens. Aurei Veller. l. 1. c. 12. in Th. Ch. Vol. V. p. 331.

ANTACHATES, ἀντιαχάτης, est *succinum*, vel *lapis alterius coloris* bituminosus, qui cum uritur, myrrham redolet, ut scribit G. Agricola, allegante Gorr. p. 39.

ANTACIDA dicuntur remedia, quæ acidis humoribus, & particulis resistunt, proque horum varietate etiam varia esse debent. Legitur apud Dolæum Encyclopæd. l. 1. c. 3. §. 19. p. 55. Græce etiam dici possent ἀντοξέα.

ANTAGONISTA, ἀνταγωνιστὴς, epitheton musculorum aliis contrariorum, v. gr. Abductor, & Adductor Brachii sunt *antagonistæ*. Barthol. Anat. l. 1. c. 5. p. 41.

ANTAL, est *lotio pura*. Ruland. & Johns. in Lex.

ANTALI. Vide *Entali*.

ANTAPODOSIS, ἀνταπόδοσις, legitur apud Hipp. 1. aph. 12. (quamvis Gal. ibidem legerit ἀποδόσιες) denotatque *statam periodorum febrilium reciprocationem*, vel repetitionem, & vicissitudinem. Dieter. n. 68.

* ANTECEDENS, προηγούμενη, scil. *caussa*. Vide *Caussa*. *Antecedentia* alias signa Laur. Bellino dicuntur, quæ quemlibet morbum antecedunt, in opere novissime edito p. 247. seqq.

ANTECHO, ἀντέχω, vel ἀντέχομαι, i. e. *resisto*, *renitor*. Legitur de ventre reluctante, ut medicamentis moveri non possit. Hipp. l. 2. Epid. II. 16. VIII. 11. Foes. p. 63.

ANTEMBALLOMENOS, ἀντεμβαλλόμενος. Vide *Substitutus*.

ANTEMBASIS, ἀντέμβασις, significat Gal. mutuam insertionem, sive *mutuum ingressum*, l. de Ossib. in procem. ubi verbum ἀντεμβαίνω occurrit, ad quem locum nomen quoque verbale exposuit Ingrassias comm. p. 42.

ANTEMETICA, ἀντεμετικὰ, vocantur remedia vomitum præternaturalem compescentia. Occurrit apud Vvillis Pharm. Rat. Part. 1. sect. 2. cap. 3.

ANTENDEIXIS, ἀντένδειξις, i. e. *Contraindicatio*, sive *Contradictio* indicationum, quando aliquid occurrit in homine, quod primariæ indicationi refragatur, & *contrariatur*. Gal. l. 9. M. M. c. 17. Hocque dicitur *contraindicans*, ἀντενδεικνύμενον, de opt. sect. c. 22.

ANTENEASMUS, vel *Anteneasmum*, idem, quod *Enthusiasmus*, species Maniæ periculosæ nimium, dum irritantur tanquam maniaci, & in se manus violentas injiciunt. Hi subito corripiuntur cum saltatione manuum, & pedum. Videtur

detur igitur coïncidere cum Chorea S. Viti Lasciva, & Irata. P. *Zacchias* Quæst. Medico-Leg. lib. 2. tit. 1. q. 18. n. 31. seqq. ex Garioponto l. 1. c. 11.

ANTEPILEPTICOS, ἀντεπιληπτικὸς, dicitur de virtute medicamentosa Epilepsiæ, & motibus convulsivis resistente, & pessima a recentioribus Medicis usurpatur. Vide *Anti*.

ANTEPRIMA, *materia* vocatur apud Paracels. *Tinctura*, quæ materiam corporis primam tingere, & mutare vel secundum, vel p. naturam potest, l. 3. Chirurg. magn. c. 11.

ANTERA, pro *Anthera*, apud Dorn. in Diction. Vide *Anthera*.

ANTEREISIS, ἀντέρεισις, *renitentiam* significat, *obluctationem*, vel obnixam firmitatem, qualis ossibus tribuitur apud Hippoc. 3. de artic. t. 58. Foes. d. l.

ANTERIT, i. e. *Mercurius*; Rul. & Johns. in Lex.

ANTEROS, ἀντέρως, idem qui ἀμέθυστ@- lapis dicitur, Gorr. p. 39. Vide *Amethystus*.

ANTHELIX, ἀνθέλιξ, dicitur *pars auriculæ externæ*, *Helici* opposita, anfractuosa, & inferior, ad confinia temporum sita, introrsum sursumque imbricata, Linden. Med. Phys. l. 2. c. 11. §. 4.

ANTHELMINTHICA, ἀνθελμινθικὰ, vocantur *medicamenta contra vermes*, quæ interimendo, suffocando, liquando, destruendo operantur, Bonett. Mercur. Compital. l. 10. p. 458.

ANTHERA, ἀνθηρὰ, vocabulum æquivocum est. 1. Dicitur de *medicamentis aridis*, ex metallicis præprimis compositis, colorem floridum habentibus, ac prærubrum. Meminit harum compositionum Gal. l. 4. & 5. de C. M. S. L. Cels. l. 6. c. 11. Apud Æginet. l. 7. c. 13. etiam ἀνθηρὸν legitur, & in fœmin. ἀνθηρὰ, l. 3. c. 79. In omnibus illis compositionibus Sandaracham invenies. 2. In Botanicis *Anthera* significat medium illud croceum, & rubrum in quibusdam floribus, v. g. liliis, croco, &c. 3. Hinc & Crocos Chymicos congrue dici posse *Anthera mineralia*, voluit Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 20. Paracelso vero Extractio de Hyacinthis, *Anthera* appellatur, de Icterit. c. 2. Dorn. Rul. Johns. Alias ἀνθηρὸν Hipp. in genere dicitur *floridum*, prærubrum, & sanguineum, v. g. homines ἀνθηροὶ, id est, *floridi*, l. 1. prorrh. s. II. t. 56. Coac. 162. Corpus ἀνθηρὸν, l. 6. Epid. s. III. t. 3. Sputa ἀνθηρὰ, d. l. s. IV. t. 4. & l. 2. Epid. s. III. t. 17. l. 4. de R. V. I. A. t. 72. &c. Foes. p. 60.

ANTHEREON, ἀνθερεὼν, dicitur *Mentum*, pars faciei, in qua barba nascitur, exponente Hesych. Confirmare videtur hanc significationem locus Hipp. l. 5. Epid. XXIV. 7. & l. de Venis XCVI. Vide Foes. pag. 61.

ANTHIA, ἀνθία, dicitur Piscis quoddam genus, uti constat ex Oppian. Aristotel. Rondelet. l. 6. c. 11. seqq. Aldrov. l. 1. de pisc. c. 19. Incertum vero est determinare, qui ex illis recte descripserit, cum minime inter se conveniant. In summo olim pretio fuisse, patet ex epithetis, quod θεῖοι, i. e. *Divini*, ceu summo honore digni, appellati fuerint. Usum quoque in Medicina, v. g. fellis contra exanthemata, adipis contra tumores, & abscessus &c. notavit e Kiranide Aldrov. d. l.

ANTHINES, *Anthinos*, ἀνθινὴς, ἀνθινὸς epitheton vini, & olei. Vinum ita dicitur, οἶν@- ἀνθινὸς, quod *floribus conditum*, & bene odoratum, sive fragrantius redditur, uti exponit Gal. in Ex. voc. Hipp. vide Foes. p. 60. seqq. Oleum vero ἀνθινὸν, vocatur *Liliaceum*, vel *Susinum*, quod & μύρον, Unguentum appellatur, Hipp. l. 1. de morb. mul. CXIIX. 29. seqq. Mixtura quoque illa, quæ *Cyceon*, κυκεὼν vocatur, ἀνθινὴ dicitur, l. de int. aff. XIII. 47. Vide *Cyceon*.

† ANTHORA Antiqua, Venenum. Christ. Baravalus de peste, intelligit forte Napellum cum Avicenna.

ANTHONOR, idem, quod *Athanor*, de quo infra, Rul.

ANTHOS, ἄνθ@-, Latine *Flos* dicitur: & tribuitur non solum plantis, estque ultimum, & perfectum plantæ productum ex subtilissimis concretis particulis constans, uti florum Anatomen speciose satis descripsit Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. s. 3. c. 5. p. 189. seqq. quamvis adhuc in dubio relinquamus, an omnium plantarum flores sulphuris sint particulæ appropriatæ; verum etiam mineralibus. Ita ἄνθ@-, *æris florem*, notat Hipp. l. 2. de morb. XXXIII. 21. XXXIV. 8. 33. Strictissime vero ἄνθ@-, *rosmarinum*, vel *flores Rosmarini* significat. In Chymicis *quintam essentiam*, sive *Elixir auri*, item *medicinam extractam ex perlis* notat Parac. l. 3. de vit. long. c. 1. de Gradib. & Compos. in Scholiis, Rul. & Johns. *Anthos Philosophorum* dici modum transmutandi metallum aliquem, qui fit per Vitriolum, vult Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 7. Vide infra *Flos*.

ANTHOSMIAS, ἀνθοσμίας, dicitur *vinum odoratum*, flagrans, *floridum*, purum, nobilissimum. *Flos* enim *vini* idem est, quod *vinum* egregium, & purum, uti constat ex Plauti Cistell. act. 2. sc. 2. Differt ab *Anthino*, quod hoc sit vinum medicatum, ab herbis odoratis fragrantiam acquirens, illud vero ab uvis nativam fragrantiam obtineat. Videsis Linden. Ex. X. §. 130. seqq. Aliter exposuit *Anthosmiam* Lang. l. 1. ep. 27. scil. quod sit vinum aqua maris quinquagesima parte musto addita mistum, ex Athenæo l. 1.

l. 1. Dipnoſoph. Vide Foeſ. p. 61.

ANTHRACIA, ἀνθρακίη, dicitur *congeries prunarum*, ſive carbonum accenſorum, apud Hipp. l. de nat. mul. LVII. & l. 1. de morb. mul. CI. 28. Menſes quoque muliebres aduſti, nigri, carbonibus ſimiles eidem appellantur ἀνθρακώδεα ἐπιμήνια, l. 1. de morb. mul. XXIV. 11. Foeſ. p. 62.

ANTHRACITES, ἀνθρακίτης, Vide *Schiſtus Lapis*.

ANTHRACOSIS, ἀνθράκωσις, in ſpecie *carbunculum*, vel in *oculi bulbo*, vel *in palpebra* occurrentem denotat, apud Æginet. l. 3. c. 22.

ANTRAX, ἄνθραξ, proprie *carbonem accenſum*, hoc eſt *prunam* ſignificat, uti patet ex 5. aph. 11. Junge Dieterich. n. 66. Per tranſlationem in Pathologicis *Anthrax* vocatur *Carbunculus*, Tumor p. n. inflammatorius ex ſanguine nimis aduſto, & craſſiore partem, in qua colligitur, depaſcente obortus. Vide & Gal. 6. aph. 45. Apud Serenum etiam *Carbo* vocatur. Adde Keuchen. in not. ad h. l. p. 241. ſeqq. Dicitur alias & Latine *Ignis Perſicus*. Vide Barbette, Chirurg. P. II. c. 12. Auctores de *Anthrace*, vel *Carbunculo* vide apud Walther. Sylv. Medic. p. 302. ſeqq. Dicitur etiam de *lapide pretioſo*, qui *Carbunculus* vocatur, de quo infra. Vide *Carbunculus*. Adde Th. Ch. Vol. IV. p. 796.

ANTHROPE, ἀνθρωπὴ, vel ἀνθρωποίη, dicitur *Cutis humana*, apud Herodot. notante Veſalio l. 2. de C. H. F. c. 5. princ.

ANTHROPOS, ἄνθρωπος. Vide *Homo*.

ANTHYPNOTICA, ἀνθυπνωτικὰ, vocari poſſunt medicamenta *ſomnum abigentia*.

ANTHYSTERICA, vult etiam appellari medicamenta contra Paſſionem Hyſtericam, Blancard. in Lex. ſed an in quodam Auctore Græco legerit, an vero ipſe hæc nomina finxerit, de eo non conſtat.

† ANTHOPHYLLI, apud Andr. Cæſalpin. Cariophylli aromatici. G. Bauhin. Pin. lib. 11. ſect. 3.

† ANTIAGRI, Tonſillarum tumor Ulpiniano. Riolan. Enchrid. Anatom. l. 4. c. 7.

† ANTIDOTUM, acrius Catarticum, non ſemper enim locum in venenis habet. Iſac. Caſaubonus in Spartianum.

ANTIMONIUM, Hiſpanis Alcohol. Anton. Nebreſſenſis Quinquagen. c. 44.

ANTI, ἀντὶ, præpoſitio e Grammaticis nota, ſignificans *Contra*, *adverſus*. Sæpe conjungitur in Medicina aliis nominibus, aut verbis ad exprimendam virtutem remedii alicujus ſpecificam adverſus hunc, vel illum affectum, v. g. *Antepileptica*, *Antemetica*, *Antinephritica*, quamvis & haud raro omittatur, & nihilominus ſignificatio curatoria intelligatur, v. g. *Medicamenta Colica*, *Nephritica*, *Arthritica*, &c.

* ANTIADES, ἀντιάδες. Vide *Tonſillæ*. Alias *Antiades* dicuntur *Tonſillæ inflammatæ*. Nicol. Piſo de morb. cogn. & cur. l. 2. c. 2.

ANTIBALLOMENOS, ἀντιβαλλόμενος, idem quod ἀντεμβαλλόμενος. Vide *Subſtitutus*.

ANTICADMIA, eſt tertium genus *Cadmiæ* foſſilis, quod & *Pſeudocadmia* dicitur. Appellatur vero *Anticadmia*, non quod *Cadmiæ* opponatur, ſed quod ſubſtituatur in hujus locum. Fallop. tr. de metall. & foſſil. c. 12. Tom. I. Oper. p. m. 307.

ANTICAR, i. e. *Borax*. Dorn. Ruland. & Johnſ. in Lex.

* ATICARDIUM, ἀντικάρδιον, ſic dicitur cavum illud, quod eſt ſub pectore, carneum molleque ad os ventris pertingens. Vocatur etiam σφαγή. Ruffus vero cavitatem eam pectoris, quæ eſt ad claviculas, tradidit ab Homero dici λαυκανίην; a Medicis vero ἀντικάρδιον, & σφαγὴν, Gorr. p. 39. Dicitur & *ſcrodriculus cordis*.

* ANTICHEIR, ἀντίχειρ, eſt magnus digitus manus, qui & *Pollex*, & *Promanus* dicitur. Gal. l. de muſc. diſſect. c. 22. & l. 1. de U. P. c. 22. Ita vero dictus, quod appoſitis ſibi quatuor digitis æqualem habeat uſum, vel quod locum totius manus tutari poſſit. C. Hofm. in com. ad hunc Gal. l. n. 63. Hipp. δάκτυλον μέγαν, *digitum magnum* appellavit, c. 1. de iis, q. in med. f. t. 21. Eſt vero digitus primus a carpo, ſive brachiali incipiens, eique per diarthroſin inſertus, reliquis quatuor digitis multo inferior, & illis non recta, ſed ex obliquo appoſitus. Per hunc manus actiones omnes habet firmiores. Tantum enim roboris præbet, quantum reliqui digiti ſimul ſumpti. Hinc & a *pollendo Pollicem* Latini appellavere. Gorrh. p. 40.

* ANTICIPANS, προληπτικὸς, & *Anticipatio*, τὸ προλαμβάνειν dicitur de morbis, quorum paroxyſmorum ordines, vel periodi ſtatim ab initio aliquid futuri temporis accipitur, Gal. l. 1. de criſ. c. 3. vel qui cum diverſis horis ſemper accedat, & remittat, prævenit quidem continuo, citiuſque horas abſolvit. Ita & Menſtrua *Anticipata* opponuntur *Poſtpoſitis*. Vide *Poſtpoſitio*. E contrario qui tardat, & ſerius abſolvit periodum, *Hyſtereticos*, ὑστερητικὸς, ſive *poſterius veniens*, vel ſubſequens, & *Tardatio* illa, vel *Subſecutio*, τὸ ὑστερίζειν, nuncupatur, Caſtell.

* ANTICNEMION, ἀντικνήμιον, dicitur Gal. 2. de fract. t. 34. media, & carne vacua Tibiæ pars a ſummo deorſum in longitudinem protenſa, in gracilibus conſpicua. *Prima Tibia*, aut *anterior* vocatur, quod craſſiori, & inſigniori

Ti-

Tibiæ parti opponatur. Foes. p. 63. Latine *Ocrea*, quamvis hanc versionem nonnulli improbent.

ANTICONTOSIS, ἀντικόντωσις, apud Hipp. est *renixus conti*, aut qui conto, vel scipione fit, cum videl. loco cruris baculo corpus fulcitur, 3. de artic. t. 76. 103. Adde Foes. p. 64.

ANTIDIDOMÆ, ἀντιδίδομαι, h. e. ex *adverso respondeo*, diciturque de signis morbo ex adverso respondentibus. Hipp. Coac. 145. Foes. p. 63.

ANTIDINICA, ἀντιδινικὰ, dici possunt *medicamenta contra vertiginem*, Blancard. in Lexic. An vero in Græco quodam scriptore Medico hoc vocab. occurrat, certo affirmare non possumus.

ANTIDOTARIUM, ἀντιδοτάριον, i. e. *Dispensatorium*, de quo vocab. infra suo loco.

ANTIDOTUS, ἀντίδοτος, Fœminin. Latinum apud Gal. l. 17. c. 16. & in neutro *Antidotum* sc. *medicamentum* est, quod non extrinsecus impositum, sed intus assumptum, malignas, cœcas, & latentes corporis affectiones sanat. Gal. l. 1. de Antidot. c. 1. Verum mos est junioribus Medicis, *Antidotos* appellare non modo quæ adversus mortifera medicamenta, quæque ad morsus, ictusve venenosos exhibent; sed etiam quæ contra malas corporis affectiones, præsertim diutinas, l. 2. c. 16. Vide *Alexipharmaca*. *Antidotus* quoque mystice appellatur *Lapis Philosoph.* ap. Lagneum, in Harmon. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 727. seqq.

ANTIFEBRILE. Vide *Febrifuga*.

ANTIFIDES, dicitur *calx metallorum*. Rul. in Lex. Ch.

ANTILEPSIS, ἀντίληψις, *apprehensio*, ap. Hipp. significat modum deligationis, videlicet vinculorum in partem contrariam, aut sanam involutionem, aut appensionem, aut veluti occupationem quandam, ut deligatæ partes firmius contineantur; ut in humeri deligatione, quando fit per alteram alam vinculi circumductio, aut inguine laborante, ea, quæ fit ad alterum inguen, 2. de iis, q. in Med. f. t. 16. Foes. Oec. 64. Alias Lat. *Apprehensio* sumitur pro *Indicatione*, quatenus Medicus id apprehendit, quod est utile ad finem suum obtinendum. Mich. Gavassetius l. de Indicat. curat. c. 4. pag. m. 50. 51.

ANTILOBIUM, ἀντιλόβιον, ἢ ἀντιλοβὶς, dicitur pars illa exigua in auricula, quæ infimæ parti, quem Lobum appellant, superposita est. Ruffus scribit, *Antilobia*, vel *Oblobium* dici Helicis extremum subbreve. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 11. §. 4.

ANTILOGIA, ἀντιλογία. Vide *Contradictio*.

ANTIMONIUM, idem quod *Stibium*, στίμμι, στίβι, est minerale ad metallinam naturam proxime accedens, e Sulphure, Mercurio crudo, cum portionibus terrestribus, & paucis salinis mistis constans. Ejus historiam, & vires descriptas vide passim in Auctoribus, v. g. in Th. Ch. Vol. I. p. 563. ubi duplex statuitur a Dorn. *nigrum*, & *album*, quod Magnesia dicitur, l. de Transmut. metall. c. 24. can. 5. Item pag. 616. seqq. plurib. Libav. S. A. Chym. l. 7. c. 22. Apoc. Herm. Part. prior. c. 13. & alibi. Schroder. Pharmac. l. 3. c. 17. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. qui etiam tantas huic minerali tribuit laudes, ut sit quasi fons, & scaturigo præstantissimorum medicamentorum, & Cornu Amaltheæ salutarium remediorum. Contra in C. Hofm. Paralip. Officin. c. 90. reperies decretum totius Collegii Parisiensis contra *Stibii* usum A. 1566. publicatum, statuens, esse deleterium, nec posse quavis præparatione emendari, ut intro citra molestissimam noxam possit assumi. An fortassis utrinque peccatum est in judicando cum in excessu, tum in defectu? Sane perdifficile est, & periculosæ res aleæ, arbitrium facere. Ænigmatice a Spagyricis *Antimonium* vocatur *Lupus*, *Proteus*, *Radix Metallorum*, *Saturnus Philosophorum*, *Magnesia Saturni*; & exprimitur hoc charactere ♁ *Marcasita plumbea* dicitur *Antimonium Philosophorum*, Th. Chym. Vol. VI. pag. 475. Ipse quoque *Lapis Philosoph.* vocatur *Antimonium* in Lagnei Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 427.

ANTINEPHRITICA, ἀντινεφριτικὰ, *medicamenta contra morbos renum*. Blanc. in Lex.

ANTIPATHES, ἀντιπαθὲς, est species *Corallini nigri*, secundum Diosc. l. 5. c. 140. arboris figura magisque ramosi, & vices easdem cum *Corallio* habentis. Adstringit enim, & refrigerat mediocriter. Georg. Agricola scribit, non aliud videri, quam *Hæmatiten nigrum*, l. 4. fossil. pag. 249. & l. 5. p. 254.

ANTIPATHIA, ἀντιπάθεια, dicitur species *qualitatis occultæ*, opposita *Sympathiæ*, quando inter duas res vel odium aliquod naturale occurrit, vel una alteram fere inexplicabili ratione afficit, eamque removere, aut destruere annititur. Ita Gal. l. 11. de S. F. §. Coria vetera, de iis combustis scriptum esse a quibusdam tradit, quod attritiones sanent ex *antipathia* quadam. Enimvero licet nec *sympathiam*, nec *antipathiam* omnem negare velimus, aut possimus, nec tamen hoc quoque dissimulabimus, quod multa vana, absurda, & falsa in enumeratione exemplorum ad utramque illam qualitatem concurrere solent; quemadmodum hoc etiam publice contra Digbæi Dissertationem de Pulvere

Sym-

Sympathetico ad oculum demonstravimus, *Sympathiæ*, & *Antipathiæ* rationem omnem haud inepte deduci posse e corpusculorum ἀτμοϛδῶν, vel effluviorum occursantium diversorum motibus, & configurationibus variis gaudentium, vel mutua cohæsione, & combinatione, vel reciproca arctatione, & repulsione existimat Charlton. Ex. X. Parthol. §. 33. Enimvero Joh. Marcus Marci vult adhuc efficacius intercedere principium vitale, videlicet vel Archeum, & ejus vim conservativam, quæ transit in alterius corpus, vel ideam aliquam hostilem, aut necantem, aut corrumpentem, quæ recipitur in alterius sphæram radiosam, ex effluviis maximam partem constantem, Phil. Veter. rest. Part. V. sect. 1. subsect. 3. & sect. 3. subsect. 1. Enimvero mihi videtur in totius hujus argumenti explicatione frequentior fallacia petitionis ejus, quod est in principio, committi, dum obscurum per æque obscurum, incertum per incertius demonstratur. Effectus *Antipathiæ* recenset etiam Rolfink. O. & M. M. Spec. l. 2. s. 3. 199.

ANDIPERISTASIS, ἀντιπερίστασις dicitur *Circumobsistentia*, sive caloris, aut frigoris compressio & coarctatio, ob contrariam circumfusi corporis qualitatem. Ita Theophrast. l. de Igne rationem, cur in hyeme corpora robustiora sint, & facilius alimenta concoquant, ponit in collecto calore potentiori per *antiperistasin*. Hæc etiam caussa est inflammationum internarum hyemali tempore familiarium, v. g. pleuritidis, peripneumoniæ &c. 3. aph. 23. Dicitur vero ἀντιπερίστασις emphatice; ἀντὶ, quia contrarium; περὶ, quia cohibens; στάσις, quia immotum, scil. frigus, cujus obsessione ignis unitur, unione roboratur, roboratus incalescit. Vide Dieterich. Jatr. n. 448. & Linden. Ex. X. §. 115.

ANTIPHARMACUM, ἀντιφάρμακον, dicitur *medicamentum contra venena*, & ita idem, quod *Alexipharmacum*. Diosc. Blanc. in Lex.

ANTIPHYSICA, ἀντιφυσικά. Vide *Carminativa*.

ANTIPOEEO, ἀντιποιέω, Hipp. significat *resistere malo*, juvare, 2. de artic. t. 42. Vide Foes. Oec. p. 64

ANTIPRAXIA, ἀντιπραξία, significat functionum, & temperamentorum in diversis morbis contrarietatem, quam veteres excogitarunt ad declarandam in effectibus hypochondriacis symptomatum concurrentium varietatem sæpe contrariam, v. g. Hepatis intemperies calida, & Stomachi frigida etiam in vulgus pene notæ communiter incusantur. Quam licet nonnulli ex recentioribus inficiari non vereantur, inter quos & B. Etmullerus, ideo quod sanguis debito circulo distributus proportionaliter calefaciat & stomachum, & hepar, adeoque debitam crasin obtineat: insufficiens tamen hæc ratio nobis videtur, siquidem, non obstante illa proportionali convenientia temperamentorum in singulis organis, nihilominus sano sensu aliqua etiam contrarietas statui, & defendi poterit. Ut taceamus, videri nobis illos confundere statum sec. nat. cum statu pr. nat. ita ut licet concederetur, non dari ἀντιπραξίαν in illo, non statim liceret inferre, quod nec in statu præternaturali occurrat.

ANTIQUARTIUM vocatur Practicis quibusdam recentioribus medicamentum *specificum contra febrem quartanam*, quale est Riverii. Ita & *Antiquartium Peruvianum* dicta fuit *China China*, de quo suo loco. Meminit & *Essentiæ antiquartiæ* D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 3. s. 2. c. 8.

ANTIQUUS, παλαιὸς, idem quod *Vetus*. *Antiqui* morbi, i. e. *inveterati*.

ANTIRROPE, ἀντιῤῥοπὴ, ἢ ἀντιῤῥοπία, significat in *contrariam partem propensionem*, vel inclinationem, & usurpat Hipp. de nare inclinata mediante habena in contrarium retrahenda, 2. de art. t. 46. Foes. d. l.

ANTISECOSIS, ἀντισήκωσις, dicitur *æqualis repensio*, aut ad æquilibrium reductio, *adæquatio*, idem quod ἀντιστάθμησις, a verbo ἀντισηκῶσαι, quo utitur Hipp. in figurata quidem significatione, pro reficere, & cibum deperditum reponere, aut rependere, 2. de R. V. I. A. t. 28 Foes. d. l. Itali ἀντισήκωσιν vocant *Bilancia*, quem terminum transtulerunt Arithmetici, & Mercatores in forum suum frequentissime. Latinum *Compensatio* quoque respondet ἀντιστάθμησις.

* ANTISPASIS, ἀντίσπασις, *Revulsio*, *Retractio*, dicitur humoris fluentis in contrariam partem retractio, & aversio. Hujus species sunt quatuor pro positionum differentiis. Nam *Revulsio* fit aut ab inferiori parte ad superiorem, aut a dextera ad sinistram, aut ab anteriori ad posteriorem, aut ab interiori ad externam. Gal. l. de hirundin. revulf. &c. c. 3. quamvis l. 5. M. M. c. 3. tres tantum enumeret. Meminit Hipp. quoque *revulsionis*, l. 6. Epid. s. 2. t. 8. Foes. d. l. & p. 65. Gor. p. 40. An, & quomodo hæc fieri possit per Venæ sectionem, stante Circulationis sanguinis principio indubitato, sane difficillimum est explicatu. Nobis sufficere videtur, quod aliquando natura defectum sanguinis e parte læsæ opposita detracti resarcire cogatur e parte læsa, vel affecta. *Antispastiçon*, ἀντισπαστικὸν, appellatur in genere auxilium in diversa revellens. Gal. l. 13. M. M. c. 11.

ANTISPODA, ἀντίσποδα, dicuntur medicamenta, quæ eadem cum τῷ σποδίῳ, quod & σποδὸς dicitur, facultate pollent, ita ut in *spodii* penuria

nuria in ejus locum substitui possint ; quorum meminit Diosc. l. 5. c. de pompholyge, cujus species *Spodium* est. Gorr. d. l.

ANTISTATHMESIS, ἀντιστάθμησις. Vide *Antisecosis*.

ANTISTERIGMA, ἀντιστήριγμα, apud Hipp. dicitur *Fulcrum*, quo aliquid obfirmatur, & fulcitur, 1. de artic. t. 74. Derivatur a verbo ἀντιστηρίζεσθαι, *obniti*, obfirmari, quod legitur ap. eund. c. 3. de art. t. 103. & 4. h. t. 58. Vide Foes. p. 65.

ANTISTERNON, ἀντίστερνον, i. e. *Dorsum*, de quo suo loco. Gorr. d. l.

* ANTITASIS, ἀντίτασις, cum ossa, quæ dissident, ad hoc ut e directo admoveantur, prius retrorsum trahuntur. Hæc ad *oppositum tractio*, ἀντίτασις dicitur Gal. l. 6. M. M. c. 5.

ANTITHENAR, ἀντίθεναρ, vocatur a Riolano Musculus adducens pollicem tertius, teste Bartholin. l. 4. An. c. 9 p. 577. quemadmodum & alter adducens Musculus *Hypothenar* eidem dicitur.

ANTITRAGUS, ἀντίτραγος, est *pars crassior Anthelicis* opposita *Trago*, uti descripsit Ruffus. Quid vero *Anthelix* sit, & *Tragus*, vide suo loco. Gorr. d. l. Lind. Med. Phys. l. 2. cap. 11. §. 4.

ANTITYPOS, ἀντίτυπος. Vide *Renisus*.

ANTRUM cum epitheto *Buccinosum* vocatur *Cochlea auris*, teste Barthol. libell. 4. An. c. 6. fin.

ANTYLION, ἀντύλιον, nomen est *malagmatis* valde adstringentis, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. Gorr. d. l.

* ANUS, ἀρχὸς, δακτύλιον, ἕδρα, κύσταρος, κυσὸς, idem quod *Podex*, *Culus*, dicitur inferior corporis pars, in qua est recti intestini extremum, per quod excrementa redduntur. Gal. l. 5. de U. P. c. 14. Hujus exterior pars musculo Sphinctere donata *Anulus*, δακτύλιος, dicitur l. Introduct. c. 10. *Ani* partes crassiores musculosæ vocantur *Nates*. Sumitur & ἀρχὸς pro *toto intestino recto*, ex 5. aphor. 59. Vide Foes. pag. 98. Dieterich. num. 111. *Anus* in genere fœminino mulierem vetulam significat. Vide *Graea*.

ANXIETAS. Vide *Alyce*. *Angor*.

ANYDRIA, ἀνυδρίη, *cœlum siccum*, & squallidum significat, uno verbo *Sudum*. Hipp. l. 2. Epid. s. l. 6. l. 1. Epid. s. l. t. 7. Hinc & Adjectivum ἄνυδρον, i. e. siccum, *squallidum*, de diversis anni temporibus prædicatur, v. g. de vere, & æstate, l. 2. Ep. s. III. de autumno 3. aph. 14. Vide Foes. pag. 65. Dieter. Jatr. n. 69.

ANYPERBLETOS, ἀνυπέρβλητος, i. e. *insuperabilis*, incoctilis. Legitur de carne bubula apud Hipp. de R. V. I. A. t. 98. Foes. d. l.

ANYPEUTHYNOS, ἀνυπεύθυνος, dicitur de eo quod rationi reddendæ non est obnoxium. Sunt autem illa in arte, quæ sensibus sunt obvia, & minime examinanda. Hipp. Præcept. VI. 8. Foes. d. l.

ANYSTOS, ἄνυστος, significat *expeditum sermone*, promptum verbis, quod etiam Medicum decet. Hipp. de dec. orn. II. 31.

AOCHLESIA, ἀοχλησία. Vide *Anodynia*.

AOCNIA, ἀοκνία, *impigritas*, vel sedulitas: Hanc in laboribus commendavit ad sanitatis exercitium proficuam Hipp. l. 6. Epid. s. IV. t. 20.

AONCON, ἄογκον, dicitur *carens tumore*, & in superlativo ἀογκότατον, quo usus est Hipp. de corpore valde gracili, minimeque tumente, s. 2. de nat. hum. t. 4. Quidam etiam exponunt per solidissimum, ut externæ aeris injuriæ minus sit expositum. Foes. p. 66.

AORGESIA, ἀοργησία, ἀόργητος, *Iræ vacuitas*, Lat. & *Lentitudo* dicitur, oppositus affectus iracundiæ, quando quis nescit irasci. Mart. Akakia in Gal. art. parv. p. 118.

AORNOS, ἄορνος, dicitur locus *carens avibus*, ob exhalationes malignas præsertim e lacubus, avibus advolantibus necem adferentes: Qualis fuit in Campania circa lacum rotundum Averni nomine indigitatum. Talis locus *Aornus* etiam in Epiro, qui pestilenti exhalatione insignis, nec ipse finit volucres cœlo frui libero, sed exanimatas dejicit. Plura vide de his locis apud G. Agricol. de re metall. pag. m. 147. 148.

AORTA, ἀορτὴ, epitheton *Arteriæ Magnæ*. Vide *Arteria*; quamvis apud Hipp. vocabulum ἀορταὶ, *Aortæ*, potius de bronchiis asperæ arteriæ, & ramis per pulmonum lobos dispersis sumi videatur, uti patet ex lib. de loc. in hom. XXVII. 14. Vide Foes. d. l. & p. 67.

AORTRA, *Aortron*, ἀορτρα, ἄορτρον, dicitur suspensa utrinque pulmonis pars, quam Linden. etiam per *Articulum* vertit, l. 2. de morb. LII. 1. Coac. t. 400. Apud Diosc. etiam legi ἀορτῆς scribit Foes. d. l. Ad summum, notante eodem ex Gal. circa horum vocabulorum lectionem οὐ πάνυ τὸ σαφές ἐστι.

APAEOREOMAE, ἀπαιωρέομαι. Vide *Æora*.

APAGMA, ἄπαγμα. Vide *Abductio*. Strictius exposuit Gal. hoc vocab. l. 6. M. M. c. quod sit appellatio Medicorum propria vulgo inusitata, quoties ossis finis, qua parte cum alio maxime committitur, abruptus est. Foes. d. l.

APALLAGE, ἀπαλλαγὴ, in genere quidem omnem *mutationem*, in specie vero apud Hippoc. liberationem a morbo significat, 2. aph. 45. a verbo ἀπαλλάττω, *muto*, de quo vid. Dieter. n. 74. & Foes. Oec. pag. 68. qui multis locis ex Hippocr. demonstrat, significare quoque hoc

hoc verbum evacuare cum emollitione.

Apanchomenos, ἀπαγχόμενος, qui *strangulatus*, qui suspendio suffocatus est, occurrit apud Hipp. l. 2 aph. 43.

Apantesis, vel *Apantoma*, ἀπάντησις, ἀπάντωμα, *obviam itionem*, & id, quod alteri occurrit, significat, Hipp. l. de dec. hab. V. 11. & IX. 14. quamvis alii legant ἀπαντόμενα. Intelligit vero per *Apantesin* officium Medici, quo mature consulit emendare in futurum errores commissos, & docere unumquemque, quid sui muneris sit apud ægrum, quid fieri de tempore in tempus debeat, quid non fieri, egregie exponente hoc Linden. S. M. Exerc. II. §. 26.

* Apanthismus, ἀπανθισμὸς, est subtilissima linea, quæ ægre videri potest, quasi exolescentem lineolam diceres, cui simillimæ sunt venarum quædam propagines, filorum araneæ, aut capillorum modo angustæ, & extensæ, quæ *venæ capillares* dicuntur. Gal. de ven. & arter. dissect. c. 8.

Apanthropia, ἀπανθρωπία, significat hominum aversionem, & solitudinem, referturque inter symptomata melancholiæ, & signum habetur malum Leucophlegmaticorum, Coac. t. 482.

Apanticry, ἀπαντικρὺ, significat *palam*, evidenter, manifeste. Hipp. 3. de fract. t. 34.

Aparachytum, scil. vinum, ἀπαράχυτος οἶνος, est vinum meracissimum, originale scil. vinum, cui marina aqua non est admixta. Gal. l. 4. de C. M. S. G. c. 7. & l. 12. M. M. c. 4. Erant autem hujusmodi vina generosa; Ignobilibus vero, aut imbecillis vinis marina immiscebatur, indeque τεθαλασσωμένος οἶνος, vel θαλάττιος, vel θαλασσίας dicebatur. Celsus modo *salsum* simpliciter vocat, l. 1. c. 6. modo *salsum Græcum*, lib. 3. cap. 24. & alibi. Græcorum enim inventum erat, vinorum sola ignobilia condientium mari; quomodo? docet Diosc. l. 5. c. 27. itemque Columella l. 12. c. 25. quare? docet Plutarch. quæst. nat. X. Species salsi septem recenset Plin. l. 14. H. N. c. 8. *Aparachyton* etiam dicebatur ἀθάλασσον, h. e. maris expers, cum Horat. 2. Sat. 8. v. 15. Hæc ex Linden. S. M. Exerc. X. §. 63.

Aparascevasia, ἀπαρασκευασία, dicitur, cum quæ necessaria sunt ad balneum, sunt imparata, neque rite suppetunt. Hipp. c. 3. de R. V. I. A. t. 44.

Aparegoretos, ἀπαρηγόρητος, dicitur de eo, quod nullius est solatii, nullum affert commodum. Hipp. de dec. orn. IV. 8.

Apartes, ἀπαρτὴς, *suspensus*, separatus, pensilis. Usurpatur de naso ab Hipp. 2. de art. 47. Foes. p. 69.

Aparthrosis, ἀπάρθρωσις. Vide *Abarticulatio*.

Aparti, ἀπαρτὶ, ἀπαρτίως, adverbium est Hippocraticum, significans *integre*, *exquisite*, exacte, 2. de R. V. I. A. t. 43. & 1. aph. 20. Foes. d. l.

Apartisis, ἀπάρτισις, *compagem*, & connexionem *perfectam*, integritatem, & *perfectionem* significat. Usurpatur de Nervis ab Hipp. 1. de art. t. 25. Foes. p. 70.

Aparyo, ἀπαρύω, id est *detraho*, exhaurio. Hippoc. l. de intern. aff. X. 20. 21. 22. Foes. d. l.

Apate, ἀπάτη, *deceptionem*, fallaciam significat. Hipp. l. 6. Ep. s. V. t. 13. Hinc ἀπατεὼν dicitur *Impostor*, quod legitur 3. de art. t. 20. Verbum habetur ἀπατάω, *decipio*, & compositum idem significans ἐξαπατάω, quod occurrit l. de ver. med. III. 18. Foes. d. l.

Apathia, ἀπάθεια, significat *affectuum p. n. defectum*.

Apaudao, ἀπαυδάω, proprie, & stricte significat, *loquendi facultate destituor*. In latiori vero significatione omnem virium defectionem, imbecillitatem, (quam plerunque & vocis defectus comitatur) denotare solet, uti patet ex Hipp. 1. aph. 9. l. de Gland. X. 12. l. Præcept. IIX. 7. l. 1. de morb. mul. c. 28. Quin & de morbo deficiente usurpatur l. 2. Epid. s. I. 31. Hinc descendit *Compositum* προαπαυδάω, quod significat, vel antea viribus deficio, *vel antea* voce destituor. Hipp. l. 1. prorr. s. 1. t. 8. Vide Foes. d. l.

Apauriscomæ, ἀπαυρίσκομαι, h. e. *consumor*. Legitur apud Hipp. l. 4. de morb. XXX. 9. Foes. d. l.

Apechema, ἀπήχημα, dicitur quasi, ut in echo fit, responsio quædam, est a contraria ictus parte facta calvariæ fractura, vel fissio, de qua etiam Celsus l. 8. c. 4. Negavit vero eam contingere P. Ægin. l. 6. c. 90. In medio reliquit Marcell. Vergil. com. ad Dioscor. l. 4. c. 24. ex quo hæc depromsimus. Æginetæ subscribit Gorr. quia os calvariæ suturas habet, quæ teste Gal. l. 9. de U. P. c. 17. impediunt, ne ictus una in parte acceptus alteram, quæ ultra suturam est, violet, sed noxa terminetur ad ipsam suturam. Provocavit vero ad experientiam multis observationibus confirmatam Job a Meckren Obs. Medico-Chirurg. c. 1. p. 20. 21. Lat. dicitur *Contrafissura*; Hanc ab Hipp. vocari ξυμφορὴν, *calamitatem*, l. de vuln. c. XVIII. 2. credidit Scult. Arm. Chir. p. 1. Tab. XXIX. post. fig. 10. §. 21.

Apeiros, ἄπειρος, duplicem habet significationem. 1. notat *infinitum*, a πέρας, terminus. Vide *Infinitum*. 2. *Inexpertum*, a πεῖρα, experientia. Vide *Imperitia*.

Apeitheumena, ἀπειθούμενα, dicuntur Hipp. ea, in quibus æger Medici præceptis minime se præstat morigerum. l. 2. prorrh. VII. 1. Hinc & hujusmodi ægri dici possunt ἀπειθοῦντες, *immorigeri*. Foes. p. 71.

Apella, λειπόδερμος. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 3. & l. 7. de C. M. P. G. c. 6. dicitur, cui præputium ex morbo, vel sectione deficit, aut ita contractum est, ut glandem amplius tegere nequeat. Romani etiam *Recutitum* vocant. *Apella* propterea epitheton Judæorum ob circumcisionem esse solet. Morbus vero retracti præputii alias *Paraphimosis* vocatur.

Apempolesis, ἀπεμπόλησις. Occurrit hæc vox apud Hipp. l. de dec. hab. V. 15. Refertur ibi inter virtutes, & decora Medici. Foesius in Oec. exposuit per venditionem, nundinationem, jungens cum purgationibus, q. d. nundinatio, ac venditio medicamentorum ad purgandum necessariorum, quorum scientiam habere debet. Hanc versionem videtur confirmare Henr. Steph. in Thes. Gr. Verum an nundinatio hæc ad τὸ πρέπον Medici pertinet? Minime. Magis igitur mihi placet versio Hier. Mercurialis, plane contrariam significationem tribuentis; scilic. quod notet Alienitatem a mercimoniis. Hunc secutus Linden. in edit. Hipp. noviss. quamvis in S. M. Ex. II. §. 30. seqq. limitaverit, nisi æger ipse urgeat, metu ne non detentus mercede, velut hamo, Medicus se deserat, vel curationem protrahendo quæstum ex morbi longitudine faciat uberiorem. Alias pacisci cum ægrotis præjudicat honestati, atque utilitati.

Apenes, ἀπηνὲς, significat *immite*, injucundum, quod cum sumitur, molestiam quandam exhibet, uti exponit Gal. com. 1. de R. V. I. A. t. 18. Huic opponitur τὸ προσηνὲς, *mite*, suave, jucundum. Graviter vero hallucinatus est Gorræus, qui in def. plane invertit utriusque significationes.

* Apepsia, ἀπεψία, in genere *Cruditatem* significat, de quo infra. In specie vero est Symptoma ventriculi, & denotat abolitam ejus Chylificationem, ob defectum, vel vitium fermenti, aut temperamenti vitalis, h. e. intemperiem frigidam, & humidam.

* Apepton, ἄπεπτον. Vide *Crudum*. *Apepta phymata*, ἄπεπτα φύματα solitus est Hippocr. nominare *cruda tubercula*, seu tumores p. n. nervosa corpora vertebris ipsis, atque spinali medullæ insita extendentes, causam nempe gibborum effectricem, teste Galen. 4. de L. A. 3.

Aper, κάπρος, (quæ vox Græca multos Scriptores in errorem duxit, ut verterint Latine per *Caper*, recte notante Ul. Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 37. quamvis ex contextu evidentissime pateat, non esse ipsius Aldrovandi scriptum, sed alterius continuantis opera illius, cum Aldrovandum ibidem cum laude allegaverit) primo, & proprie significat *Verrem*, sive *suem sylvestrem* utriusque sexus: imo & *Porcellum sylvestrem* complecti potest. Ejus usus non solum in cibo notissimus, & in deliciis magnatum, unde & *Aprugna caro* suillæ domesticæ præfertur, Deodat. Panth. Hyg. l. 1. c. 33. sed & in medicina habetur. De utroque vide Aldr. d. l. Bruyerin. de re cib. l. 13. c. 3. Schroder. l. 5. cl. 5. num. 3. Secundario, & per similitudinem quandam *Aper* etiam *Piscem* quendam *marinum* denotat, cujus descriptionem vide apud Rondelet. l. 5. de pisc. c. 27. Aldrovand. l. 3. h. t. c. 12. quem etiam male verterunt nonnulli per *Caprum*, quemadmodum & καπρίσκος, dici debet *Porcellus marinus*. Rondel. d. l. c. 26. Delineatum etiam hunc piscem exhibet Paræus l. 24. Chir. c. 21.

Aperevgomæ, ἀπερεύγομαι, significat *eructor*, vel eructando aliquid ejicio: item *aversor*, apud Hipp. l. 2. de morb. LIIX. 8. Foes. p. 71.

* Aperientia, ἀναστομωτικά. Vide *Anastomosis*.

* Aperistaton, ἀπερίστατον, est epitheton ulceris, quod non est magnum, nec ulli graviori noxæ conjunctum. Gal. l. 2. de C. M. S. G. c. 1. h. e. quod nec vitiosi humoris influxu impetitur, nec solidum, nec inflammatum est, nec in circumposita carne intemperiem ullam habet. Sic dicitur ἀπὸ τ̃ περιστάσεως, quæ apud Græcos afflictionem, periculum, & cladem significat, Gorr.

Aperittos, ἀπέριττος, epitheton est ciborum, qui *minimum habent excrementi*, quales sunt carnes sylvestrium animalium, & eorum, quæ siccioribus locis victitant. Opposita sunt τοῖς περιττωματικοῖς. Gorr. p. 42.

Apertus, pro Exulcerato sumitur, ut *apertæ* strumæ, ap. Scrib. Larg. n. 81. Vide Rhod. in not. & Lex. Scrib.

Apevthysmenos, ἀπευθυσμένος, h. e. *directus*. Ita Græcis vocatur *Intestinum Rectum*, postremum ex crassis, per quod alvi fæces rejiciuntur. Gorr. p. 42.

Aphæresis, ἀφαίρεσις, duo significat: in genere omnem *ablationem* in Medicina necessariam, ceu alteram in ejus definitione Hipp. partem oppositam τῇ προσθέσει, additioni. Medici enim officium palmarium hoc quoque est, removere ea, quæ removenda sunt. In specie vero est pars Chirurgiæ, quæ aufert ea, quæ sunt superflua. Hanc Barbette appellavit ἐξαίρεσιν. Hipp. quoque hoc vocab. usus de sanguinis largis detractionibus noxiis. Coac. t. 360.

Apha-

Aphanismos, ἀφανισμὸς, Lat. *Evanescentia*, dicitur a verbo ἀφανίζω, quod significat deleo, eximo. Hipp. l. de hæmorrh. V. 9. VI. 2. & passivum ἀφανίζομαι, *dispareo*, evanesco, quod frequentius occurrit, v. g. s. 2. prognost. t. 68. s. 3. t. 19. l. 1. s. 2. prorrh. t. 1. s. 3. t. 5. l. 1. sect. 1. t. 10. s. 2. t. 38. 67. plura loca vide apud Foes. p. 110.

Aphassomenos, ἀφασσόμενος, h. e *contrectatus*, digitis confricatus. Hipp. l. 2. de morb. XXX. 9. XXXVII. 2. l. de nat. mul. VII. 5. in quo loco legit Lind. ἐσαφάσσῃ, fortassis majoris ἀκριβείας gratia. Foes. d. l.

Aphebriok, i. e. *Sulphur*. Rul. in Lex.

Apheideo, ἀφειδέω, i. e. *audacter aliquid perago*, nihil parco. Hipp. 2. de artic. t. 46. Foes. p. 111.

Aphelia, ἀφέλεια, dicitur simplicitas docendi, faciendique medicinam, Methodicæ sectæ propria. Gal. l. 4. M M. c. 4.

Aphelicesteros, ἀφηλικέστερος, dicitur *provectioris ætatis homo*, qui florentem ætatem jam exegit. Hipp. l. 7. Epid. tr. 1.

Aphepsema, ἀφέψημα, i. e. *Decoctum*. Legitur in Remediis Græcis Marchion. l. de mor. mul. annexis c. 4.

Aphesis, ἄφεσις, vel significat morbi *remissionem*, solutionem, & liberationem, ut Hipp. Coac. t. 575. vel sumitur de emissionibus sagittarum, l. de artic. c. 1. t. 11. vel denotat membrorum quorundam, vel omnium totius corporis exsolutionem, & languorem. l. 3. Epid. s. 3. t. 37.

† Ἀφαιρεσία, in qua non solum animæ facultatibus, sed anima ipsa privatur animal. Senert. Pract. l. 1. part. 3. c. 30.

Aphicneomae, ἀφικνέομαι, significat *devenio*, pervenio. Inde ἀφικμένος, quod legitur 1. aph. 4. Dieter. n. 136.

Aphiemi, ἀφίημι, i. e. *remitto*, tollo, dimoveo. Hipp. 2. prorrh. XLIII. 4. 4. aph. 30. 5. aph. 13. Foes. p. 112. Dieter. n. 137.

Aphisthemi, ἀφίστημι. Vide *Apostasis*. *Apostema*.

Aphlegmantos, ἀφλέγμαντος, i. e. pituita carens. Est nota boni puris apud Hipp. l. 2. prorrh. XII. 2. Coac. t. 402.

Aphodos, ἄφοδος, *reliquiarum alimenti excretionem*, *stercus* significat. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 24. Gal. in com. ad h. l. Dicitur alias ἀπόπατημα, item ἀφόδευσις, Lat. *Secessus*. Verbum ἀφοδεύειν, *ventrem exonerare* significat, l. 7. epid. IX. 5. l. de fistul. IV. 6. Latine *Adsellare*, de quo verbo supra ex Keuch. in not. ad Samonic. p. 197. Ἀφόδευμα etiam *stercus* significat, & ἀφοδευτήριον, *Latrinam*. Ἀφόδιον, idem, quod ἄφοδος. Et hoc Nicander in Theriaca, & Alexipharm. mutavit in ἀφόρδιον, interserendo lit. ρ. metri caussa. Vide Foes. p. 112. Linden. Ex. XIII. §. 251.

* Aphonia, ἀφωνία, i. e. vocis carentia, privatio, seu defectio, *Obmutescentia*, quæ ægris solet accidere, læsis duntaxat iis, quæ voci efformandæ subserviunt instrumentis, vel etiam iis, quæ respirationi deputavit natura, vel ob recentem quandam exsolutionem, & afflictionem virtutis. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 23. Per exuperantiam etiam hoc vocabulum epilepsiam, apoplexiam, catalepsin, syncopen, aliosque id genus affectus complectitur, teste Holler. in Hippocr. Coac. Vid. Dieterich. Iatr. num. 143. & Foes. in Oec. τὸ ἄφωνον duobus modis accipi, & pro privatione vocis, & pro ejusdem depravatione, docet Galen. lib. 4. de Hippocr. & Plat. decr. cap. 4. Lat. *Invocale* vocatur.

Aphoretos, ἀφόρητος, h. e. *intolerabilis*, vehemens. Tribuitur febribus apud Hipp. l. de Crisib. IX. 11. item avaritiæ, Ep. ad S. P. Q. Abderit. n. 20. Alibi dicitur ἄφορος, l. 1. de morb. mul. LXIV. 16. ubi inepte redditur in Lat. per *sterilis*, Foes. d. l.

Aphorismus, ἀφορισμὸς, est oratio, quæ omnes rei proprietates brevissimis verbis circumscribit. Gal. c. 1. aph. qui & definitiones appellat aphorismos, c. 3. de his, quæ in med. t. 32.

Aphorme, ἀφορμὴ, dicitur *Occasio*, caussa externa, & manifesta, ex qua aliquid fit. Vocatur & πρόφασις. Usurpatur præcipue *de caussis procatarcticis* morborum. Hipp. l. de int. aff. LIV. 2. l. 2. Epid. s. I. 79. l. 6. com. 3. t. 14. 16. 19. 25. Foes. d. l.

Aphrizo, ἀφρίζω, idem quod ἀφρέω, *spumo*, spumam reddo. Hipp. l. 7. de morb. mul. XVI. 4. XLIV. l. 4. de morb. XXV. 23. Foes. p. 113.

Aphrodes, ἀφρώδης, *spumosus*, vel spumeus. Usurpatur cum de sanguine, tum de excrementis. Hipp. Coac. t. 450. 607. aph. 30. Foes. d. l. Diet. n. 142.

Aphrodisia, *Aphrodisiasmus*, ἀφροδίσια, ἀφροδισιασμὸς, res venerea, usus Veneris, coitus viri cum fœmina. Hipp. 6. aph. 39. Ejus nimius, & illicitus usus, quin & deficiens licitus morbis gravissimis ansam præbet. Hinc in specie *Epilepsia* dicitur *Aphrodisiastica*. Casp. Reies Camp. Elys. quæst. 46. n. 18. *Aphrodisia* quoque dicitur *Ætas Venerea*. Rul. & Johns. in Lex. *Aphrodisiacum* vocatur medicamentum Veneris œstrum excitans, quemadmodum extinguentia *Antaphrodisiaca* dici possunt.

Aphroditarium, ἀφροδιτάριον, nomen est aridi medicamenti, quod constat thure, squama æris,

æris, malo Punico, cerussa, amylo, pari pondere inter se mixtis, apud P. Æginet. l. 4. c. 40. Hoc nomine quoque appellatur Collyrium quoddam a Gal. l. 4. de C. M. S. L. Gorr. p. 65.

APHROGALA, ἀφρόγαλα, *lac spumosum*, sive tantopere agitatum, ut totum in spumam versum sit. Remedium adversus calidam intemperiem ventriculi commendatum a Gal. lib. 7. M. M. cap. 4. Videtur etiam hoc nomine appellari posse *Flos lactis* vulgo dictus, vulgo *Milchraum*, vel in Norrico *Kern*, quem *Capilacteum* vocasse Alex. Petronium l. 3. de Victu Rom. c. 19. notavit J. H. Velschius ad Marcell. Cuman. Obs. 23. in Sylloge Cur. & Obs. M. Cent. 1. p. m. 52.

APHROLITRUM, ἀφρόλιτρον, *Aphronitrum*, ἀφρόνιτρον, h. e. spuma nitri. Quamvis C. Hofm. Officin. Paralip. c. 63. *Litron*, & *Nitron* dialecto saltem differre statuat; est tamen magna inter utrumque dictum medicamentum differentia apud Gal. quam tradit lib. 9. de sim. fac. §. *Aphrolitrum*, in hoc potissimum consistens, quod illud sit farinæ simile, hoc vero congelatum, & coactum. Illud mediam habet facultatem inter Aphronitrum, & salem: huic sola inest vis detergendi, vel digerendi. Gorr. p. 65.

APHRONITRUM, *flos petræ*, vel *parietis*, res est levissima, globosa, & friabilis, spumosa, mordens, coloris pene purpurei, & hæc optima. Nascitur in muris, & petris. Quodammodo virtus similis est Sali adusto. Rul. in Lex. *Aphronitrum* quoque nonnulli vocant spumam salsam massæ vitrorum liquatæ innatantem. Libav. Apoc. Herm. pr. c. 17.

APHRONTISTEO, ἀφροντιστέω, significat *negligo*. Hipp. Præcep. VI. 27. X. 5. Foes. d. l.

APHROS, ἀφρός. Vide *Spuma*.

APHROSELENOS, ἀφροσέληνος, lapis est, quem aliqui *Seleniten* appellant, quod imaginem Lunæ repræsentet, velut in speculo. Unde & *Specularium* dicitur, Gr. σπεκλάριον, quamvis C. Hof. in Paralip. c. 75. subscribere nolit. Contrarium autem defendit Chioc. Mus. Calceolar. s. 3. p. 283. seqq. Nostrum non est, hanc dirimere litem.

APHROSYNE, ἀφροσύνη, i. e. *Amentia, Delirium*, idem quod ἄνοια. Legitur apud Nic. Pison. de cogn. & cur. morb. l. 1. c. 15.

* APHTHA, ἄφθα, de ulceribus superficiariis oris cum interni, tum externi dicitur. Sunt enim *Aphthæ* ulcera oris superficiem occupantia cum molesto caloris p. n. sensu conjuncta, vel a sero sanguinis chyloso acriori salino, & ichoroso, vel a lacte similiter corrupto provenientia. Unde pueros lactentes præcipue infestare solent. Gal. 3. in 3. Epid. t. 12. & Hipp. inter morbos infantiles recensuit, 3. aph. 24. Aliquando aliis quoque corporis partibus exulceratis verbum ἀφθᾶν, attribui legimus apud eundem, v. g. de pudendis muliebribus, l. de nat. mul. LVI. 1. LXXX. 1. l. 1. de morb. mul. LVII. 1. Huc pertinet etiam Coac. t. 529. ubi ἀφθώδεα ῥεύματα de gravidis leguntur, item de fistula pulmonum, sive aspera arteria, l. 2. de morb. XLIIX. 2. & Gal. testiculos ἀφθῶντας curandos docet, l. 9. de C. M. S. L. c. 8. ubi vitiose legitur in Gr. ἀφθόνυς. Jung. Dieterich. n. 135.

APHTHARTOS, ἄφθαρτος, dicitur *Incorruptibilis*, quod de corporibus mixtis, & præsertim quæ ex arteriis, venis, nervis, & carne constant, prædicari non posse docet Gal. l. 14. de U. P. c. 2.

APHYA, *Apua*, ἀφύα, dicitur pisciculus minutus, cujus varias species, & descriptiones vide ap. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 28. seqq. Flatulentum giguere succum testatur idem ibid. Hinc ἀφυώδες, epitheton coloris, denotans exalbidum, *Aphyam*, vel *Apuam piscem* referentem. Hipp. l. 2. de morb. mul III. 2. IX. 7. Occurrit ap. eundem & verbum ἀφύω, *exalbesco*, l. de int. Affect. XLIII. 8. Foes. p. 113.

APHYSOS, ἄφυσος, i. e. *Expers flatuum*, non faciens flatus. Gorr. p. 66.

APIONTA, ἀπιόντα, dicuntur *Excreta*, *Secedentia*, quæ egeruntur. Usurpatur de semine virili. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXIII. 12. Alias & alvi egestiones quoque ita vocantur, l. 4. Epid. XXV. 6. quamvis & generaliter de aliis excrementis dici possit, v. g. de sudore, l. 6. Ep. s. VIII. t. 21. Ita & verbum ἀπιέναι, *abire, secerni*, significat, l. 2. de morb. mul. XXVII. 6. 7. Vide Foes. p. 71.

APIS, μέλισσα, μέλιττα, est animalculum insectum notissimum, mellificum, cujus prolixam descriptionem cum usu vide, si curæ est, apud Aldrov. de Insect. c. 1. ubi tradit, Cumanæ regionis incolas *apibus* vesci. Usus in medicina hic maxime laudari solet, quod siccæ & contritæ, aut etiam combustæ pilorum generationem promoveant. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 94.

APITES, ἀπίτης, epitheton vini ex pyris facti. Gorr. p. 43.

APLESTIA, ἀπληστία, dicitur *Insatiabilitas*, vitium animi pessimum, cui opponitur αὐτάρκεια, *contentum esse sua sorte*, Gal. l. de dign. & cur. an. morb. c. 9.

APLEYROS, ἄπλευρος, q. d. *Decostis*, i. e. Costis carens. Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

APNEUSTI, ἀπνευστὶ, adverbium, significans *sine respiratione*, vel uno spiritu aliquid perficere, v. g. bibere uno haustu. Hipp. de int. aff. XIII. 23. Foes. p. 72.

* Apnoea, ἄπνοια, i. e. defectus ſpirandi, Gal. l. 2. M. M. c. 2. unde & ἄπνυς ἀνάπνοή, eidem dicitur l. 1. de diffic. reſpir. c. 8. h. e. reſpiratio ſpiritu privata, non quod in totum abolita ſit, neque enim manere poſſet vita, ſed quod adeo parva, rara, & tarda, ut periiſſe videatur; qualis *apnœa* in uteri ſtrangulatu, apoplexia, ſyncope, & lethargo accidit, ideo quod inſtrumentorum reſpirationi deſtinatorum reſolutionem, ob defectum influentium ſpirituum, ſpirandi quoque privatio conſequatur. Jungeſis Fr. de le Boe Syvium Pr. Med. lib. 1. cap. 34. §. 13.

Apnus, ἄπνυς, epitheton reſpirationis adeo parvæ, & tardæ, ut plane ſpiritus periiſſe videatur.

Apobaenon, ἀποβαῖνον. Vide *Eventus*.

Apobamma, ἀπόβαμμα, *Intinctus*, ab ἀποβάπτω, leniter intingo: Idem quod *Embamma*. Meminit illius Cardanus l. 5. de ſubtil. rer. quod vulgus Medicorum liquorem, in quo aureos nummos, vel catenas ignitas extinxerunt, aut coxerunt, ad confirmationem ſpirituum, & membrorum principalium, *Apobamma* vocaverit. Penotus de med. Ch. in Th. Ch. Vol. I. p. 626.

Apobrasma, ἀπόβρασμα. Vide *Spuma*. Alias verbum ἀποβράττεσθαι, legitur apud Hipp. de ſeminis fervidi ejaculatione, l. de nat. puer. XLV. 4.

* Apobregma, ἀπόβρεγμα, *Dilutum*. Vide Infra *Dilutum*.

Apocapnismos, ἀποκαπνισμός. Vide *Fumigatio*.

Apocartereon, ἀποκαρτερέων dicitur qui inedia ſe conſumit, & fame, Hipp. 2. de R.V.I.A. t. 17. Foeſ. p. 73.

Apocatastasis, ἀποκατάστασις, dicitur a verbo ἀποκαθίστασθαι, ſignificat *reſtitutionem in integrum*, *ſubſidentiam*, ceſſationem, pro ſubjecti, de quo dicitur, conditione. Quando de urinis prædicatur, earum ſubſidentiam, & reſtitutionem in integrum exprimit Hipp. l. 7. Ep. LV. 20. ad quem locum vid. Lind. Ex. XVI. §. 241. ſeqq. Item de lingua prius inarticulata iterum reſtituta, Hipp. d. l. XXVI. 11. De morbis, & tumoribus ſubſidentibus, & evaneſcentibus, idem 6. aph. 49. Jung. Foeſ. Oec. p. 73. Dieter. Jatr. n. 81.

Apocatharsis, ἀποκάθαρσις, in genere idem eſt quod *Expurgatio*. Hinc apud Thucyd. l. 2. ἀποκαθάρσις χολῆς, bilis expurgationes, ſive per vomitum, ſive per ſeceſſum, leguntur in peſte Athenis memorabili.

Apocaulizomae, ἀποκαυλίζομαι, i. e. in *tranſverſum frangor*, unde & fractura dicitur καυληδὸν, *caulatim*. Vide *Cauledon*. Verbo uſus eſt aliquoties Hipp. 1. de artic. t. 63. c. 63. c. 2. t. 52. 28. Foeſ. d. l.

Apocenosis, ἀποκένωσις. Vide *Cenoſis*.

Apocerigma, ἀποκήρυγμα, ſignificat *denunciationem*, quæ ægris fit in morbis, ſive id, quod ægris debet revelari, & indicari, apud Hipp. II. prorrh. XL. 8.

Apochoreon, ἀποχωρέον, idem eſt, quod *excrementum* in genere, ſive quod e corpore excernitur. Et verbum ἀποχωρέειν ſignificat *excernere*, & dicitur de excreationibus. Hipp. 4. aph. 47. item de alvo, & urina, 7. aph. 69. Idem eſt, quod διαχωρέειν, ἐκκρίνειν, ἀποκρίνειν, & ſimilia.

Apochrempsis, ἀπόχρεμψις, ap. Hipp. d. l. & Coac. t. 242. *excreationem ſputi* ſignificat, & *Apochremma*, ἀπόχρεμμα, *ſputum*, l. de loc. in hom. XXIX. 15. a verbo ἀποχρέμπτεσθαι, *excreare*, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 27.

Apochylisma, ἀποχύλισμα, ſignificat ſuccum extractum, & inſpiſſatum ex vegetabilibus, & reſpondet termino officinali Rob. de quo inferius ſuo loco. Lat. etiam *Succago* dicitur.

* Apochyma, ἀπόχυμα. Vide *Zopiſſa*.

* Apoclasma, ἀπόκλασμα, idem quod *Apagma*. Vide *Abductio*. Dicitur & ἀποκεκαυλισμένον, ap. Hipp. l. de fract.

Apocleisis, ἀπόκλεισις, *Excluſionem* ſignificat, & *ciborum faſtidium*, eſtque idem quod ἀσιτία. Hipp. l. 7. Ep. XLIIX. 16. a verbo ἀποκλείεσθαι, *excludi*, *averſari*, faſtidire, l. 2. de diæt. XXVI. 3. 6. l. de int. aff. l. 96. Foeſ. p. 74.

Apoconchizo, ἀποκογχίζω, hoc eſt *in concham teſtamve repono*, concha excipio. Gorr. pag. 44.

* Apocope, ἀποκοπή. Vide *Abſciſſio*.

Apocrisis, ἀπόκρισις, idem quod ἔκκρισις, *expulſionem*, excrementum ſignificat, & quicquid e corpore velut redundans educitur. Hinc *Apocritica facultas*, ἀποκριτικὴ δύναμις, ap. Gal. l. de fac. natur. legitur, h. e. *expultrix*, ſecretrix, qua ſingulæ partes ſupervacua removent, vel excernunt. Alias quoque ap. Hipp. *Apocriſis morboſa*, eleganter dicitur de effluviis aeris contagioſis, ſive de morboſa quadam qualitate per exhalationem aeri impreſſa, alias Miaſma dicta, l. de nat. hum. c. 2. t. 4. quæ cauſa ſit morborum Epidemicorum peſtilentialium, Vide Charleton. Ex. X. Pathol. §. 34. ſeqq. Vide *Contagium*.

* Apocrusticon, ἀποκρουστικὸν, dicitur medicamentum repellendi virtutem habens, & adſtringentem. Gal. 11. M. M. 15. Rolf. Ord. ac Meth. Med. ſpec. lib. 4. ſect. 1. cap. 15. Eſtque de natura frigidorum. Gal. lib. 6. C. M. S. L. cap. 1.

Apocyesis, ἀποκύησις, partum ſignificat. Legitur

gitur apud Gal. l. 1. de cauff. morb. cap. 7. Jung. Fuch. comm. ad h. l. p. m. 50. b.

* APODACRYTICA, ἀποδακρυτικὰ, dicuntur medicamenta *lacrymas moventia*, & *iterum supprimentia*. Possent uno verbo dici *Delacrymativa*. Nam & Columella, & Plinius delacrymare ea significatione dicunt. Meminit illorum Gal. l. 4. de M. C. S. L. c. 5.

APODEIXIS, ἀπόδειξις, *Demonstratio*. Vide infra.

APODYTERIUM, ἀποδυτήριον, est conclave ante balnei ingressum situm, in quo balneaturi vestes exuebant. Lang. l. 1. Ep. 51. ubi & *Conisterium* dicitur. Vocatur & *Spoliarium* apud Prosp. Alpin. de Medic. Ægyptior. l. 3. c. 16. p. m. 106. a.

APOEUM, ἄποιον, in genere significat expers omnis qualitatis, quæ sensu deprehendi potest, *insipidum*, quod neque adstrictionem, neque acrimoniam, aut aliam insignem facultatem obtinet, qualis inter humidas substantias commendatur Aqua, & inter siccas Amylum. Gal. l. 1. de Alim. fac. c. 8. Vide *Insipidus*.

APOGALACTISMUS, ἀπογαλακτισμός. Vide *Ablactatio*.

APOGEVOMÆ, ἀπογεύομαι, significat *degusto*, Hipp. l. 1. Ep. II. 12. Foes. p. 72.

APOGINOMAE, ἀπογίνομαι, significat *decedo, absum*. Usurpatur de morbis. Hipp. de morb. sacr. III. 15. ubi verbum oppositum προσγίνεσθαι jungitur, i. e. accedere. De sanguine effluente etiam dicitur, l. 5. Ep. I. 10. Aliquando etiam denotat mori, ap. Hipp. d. l. XX. 14. XXIX. 3. l. 1. de morb. mul. XLII. 6. Et ita opponitur γίνομαι, nascor, fio, l. de septim. part. X. 4. Aliquando idem significat, quod devenire, vel progressu temporis fieri, l. 4. Ep. IV. 2. 19.

APOGLAUCOSIS, ἀπογλαύκωσις. Vide *Glaucoma*.

APOGONA, & ἀπόγονα, dicuntur *vitalia fæcunda*, fœtus vitalis. Hipp. l. 2. Ep. s. III. 113. & l. 6. s. VIII. 6. Foes. p. 72.

APOLAYSIS, ἀπόλαυσις, *fruitio*, usumfructum, commodum significat. Verbum notum ἀπολαύω, fruor, Hipp. lib. de vet. med. XX. 3. 15. Nomen apud Gal. occurrit l. 3. de fac. nat. cap. 6.

APOLEPSIS, ἀπόληψις, crebro usurpatur Hipp. & *interceptionem*, cohibitionem, & retentionem significat. Dicitur vel de urinis aliquoties s. 4. de R. V. I. A. t. 14. c. 2. in 1. prorrh. t. 16. & c. 3. t. 28 & alibi: vel de alvo, (quæ & alias ἀπολελημμένη κοιλίη eidem vocatur, sive ἀπειλημμένη) Coac. t. 603. vel de venis, quando nimium opplentur, ita ut extinctionis caloris nativi periculum immineat, de R. V. I. A. s. 4. t. 23. Qua de caussa etiam spirituum interceptiones fiunt, d. l. t. 21. 26. Tandem etiam de morbo prædicatur, l. 2. Ep. s. 6. t. 16 Legitur etiam aliquando ἀπόλημψις, pro ἀπόληψις, uti ἀνάλημψις, pro ἀνάληψις, de Humid. us. XI. 5. Vide plura apud Foes. in Oec. p. 75. seqq. Vocatur etiam quandoque κατάληψις, ἢ ἐγκατάληψις. Vide *Interceptio*.

APOLEXIS, ἀπόληξις, est ætas a vigore recedens, & propius ad vitæ terminum accedens, prima senectus, apud Hipp. in præcept. XI. 11. Opponitur enim eidem ἀκμὴ ἡλικίης, vigor ætatis.

APOLINOSIS, ἀπολίνωσις, dicitur Æginetæ *curandi ratio* fistulas *per linum crudum*. Vide infra *Omolinon*.

APOLOGIA, ἀπολογία, *defensionem* significat, Galen. lib. 5. de sanit. tuend. cap. 1. Alias Latinum *defendere* etiam pro *arcere*, aut *præcavere* accipitur, uti ostendit Keuch. de Seren. p. 34 seqq.

APOLYSIS, ἀπόλυσις, significat *solutionem*, liberationem, exclusionem, pro diversitate rerum, de quibus dicitur, v. de fœtus exclusione, l. 5. Ep. VI. 9. item secundinarum, lib. 2. prorrh. XXX. 18. de morbi solutione, Coac. t. 384. seqq. denique de ligamentorum, & fasciarum resolutione, c. 2. de fract. t. 15. Jungesis Foes. Oec. p. 77.

APOMAGMA, ἀπόμαγμα, *abstersorium*, extersorium sordibus, & excrementis detergendis idoneum significat, Hipp. de Medic. III. 4.

APOMATHEMA, ἀπομάθημα, dicitur oblivio ejus rei, quam antea didicimus: uno verbo, *Dediscere*. Hipp. 3. de fract. t. 8.

* APOMELI, ἀπόμελι, est species decocti parati ex melle, vel favis cum aceto commistis, & tantisper decoctis, quoad utrorumque qualitates inter se uniantur, & aceti vis retundatur. Dicitur alias ὀξύγλυκυ, ἢ ὀξυγλυκὲς, Gal. 3 de fract. t. 49. Medium locum habere inter mulsam, & oxymel, ejusdemque plurimum in Peloponneso fuisse usum, scribit Gal. l. 8. M. M. c. 4. Præditum est vi extergendi alvum, & urinam movendi; calidioribus tamen, & biliosis naturis adversum, & inconveniens.

APOMYLENAS, ἀπομυλλήνας, dicitur *protendens labra* compressim. Gal. in Ex. voc. Hipp. Gorr. p. 45.

APONENOEMENOS, ἀπονενοημένως, i. e. *animo averso*, vel ob nimium fastidium, vel propter delirium. Hipp. l. 3. Ep. post stat. pestil. ægrot. 2. vel juxta Gal. s. 3. t. 73.

*, APONEVROSIS, ἀπονεύρωσις, quasi pronervatio, vel *denervatio*, ita dicitur extremitas musculorum, quæ alias τένων, *tendo* appellatur. Gal. l. 6. M. M. c. 4. Sunt vero duplicis generis *Aponevroses*: Quædam sunt carnosiores, σαρκώδεις,

νώδης, quædam nervosiores, νευρώδης, c. 2. de art. t. 6.

Aponia, ἀπονία, idem quod *Anodynia*. De quo vide supra. Gorr. p. 45.

Aponitrosae, ἀπονιτρῶσαι, est ulcus *nitro aspergere*, & perfricare. Hipp. l. de ulcer. XII. 12.

Apopallesis, *Apopalsis*, ἀποπάλλησις, ἀπόπαλσις, expulsionem, *extrusionem*, evibrationem significat, apud Hipp. a verbo ἀποπάλλεσθαι, quamvis circa hoc magna subsit difficultas, quæ videatur apud Foes. p. 78.

Apoparthenevomae, ἀποπαρθενεύομαι, i. e. virginitate privor, *devirginor*, Hipp. l. de A. L. & Aq. XLII. 4.

Apopatema, ἀποπάτημα, *Apopatesis*, ἀποπάτησις. Vide *Aphodos*. *Apopatos* ἀπόπατος, locum ad secessum denotare etiam monstrat Linden. Ex. XIII. 252.

Apopedao, ἀποπηδάω, significat *exilio*, & usurpatur ab Hipp. de articulis luxatis, atque loco naturali elapsis. 3. de artic. t. 48. & 155. vel s. 4. t. 1. Foes. p. 79.

Apophevgo, ἀποφεύγω, i. e. *liberor a malo*. a morbo evado. Hipp. l. 1. de morb. mul. XLI. 8. XLII. 12. L. 2. l. de nat. mul. LII. 1. LXXI. Foes. p. 86.

* Apophlegmatismus, ἀποφλεγματισμὸς, est medicamentum pollens facultate pituitam, vel lympham eliciendi e capite, perque os excernendi, Gal. de san. tu. 10. Offertur vel forma *Gargarismi*, vel *Masticatorii*, vel *Unguenti*, rectius *Eclegmatis*. Schrod. Offic. Pharm. l. 1. c. 3. Formulas vide ap. Rolfink. O. ac Meth. l. 6. s. 4. c. 3. & apud alios.

Apophrasso, ἀποφράσσω, significat *obturo*, *obstruo*, diciturque de mensibus suppressis. Hip. l. 1. de morb. mul. l. 19. Foes. d. l.

* Apophthora, ἀποφθορὰ, ἀποφθείρω, *abortio*. Vide *Abortus*.

† Ἀποφυὰς, appendix. Unde ἀποφυάδες, adnata, i. e. adnascentes ramuli ramis majoribus, appendicum agnatio, soboles laterales, surculi, rami, exortus, germina, Arist. ἀποφυάδας τῶν ἐντέρων, vocat intestinorum appendices, quæ & ἐκφυάδες dicuntur.

† Ἀπόφυσις, appendix, surculus, ramus alio subnascente.

Apophyas, ἀποφυὰς, est *appendix*, vel adnatum, ramus, ac surculus. De venis utitur Hipp. l. de venis XVII. 8. Paulo post vero appellat παραφυάδας, XXVI. 6.

* Apophysis, ἀπόφυσις, est extranea ossis pars, instar tuberculi prominens, seu adnata appendix. Gal. l. de Ossib. in proœm. Latine etiam *Processus* dicitur. Differt ab ἐπιφύσει, quod hæc sit adnatum quid, & contiguum; illa vero ipsius ossis continuata portio. Barthol. libell. 4. Anat. c. 1. *Apophyses* etiam dicuntur Hip. excrescentiæ carneæ tantum in massa carnea, & fœtu fœminino apparentes, quasi processus, ac exortus membrorum, & protuberantiæ, non vero certæ, & exactæ distinctiones, quales in fœtibus masculis observari dicit, l. de septim. part. VIII. 22. 23.

Apopiesma, ἀποπίεσμα, est expressio humorum, quæ fit ex deligationibus, in vulnere, aut fracturis. Hipp. c. 3. de fract. t. 31.

Apoplanao, ἀποπλανάω, significat errabunde abducere, usurpavit de venis Hipp. l. de venis XXVI. 4.

Apoplecta vocatur vena jugularis interna, ad asperæ arteriæ latus ascendens. Barthol. Anat. libell. 1. cap. 6. Hanc male ab antiquis Soporalem dictam esse vult Blancard. in Lexic. Verum si Arteriæ Carotidis nomen non improbatur, non video stringentem rationem, ob quam adeo male factum sit, si & vena *Apoplecta*, cujus ramus cum arteriæ Carotidis ramo fertur, eodem quoque nomine appellatur.

* Apoplexia, ἀποπληξία, quod sit ablatio sensus, & motus in toto corpore, seu vehemens, & repentina totius corporis resolutio, ac stupor, ex Gal. l. 3. de L. A. c. 10. & cap. 2. aphor. 43. nullum amplius est dubium. Verum quænam hujus affectus vera sit caussa, adeo incertum est e veterum, & recentiorum monumentis determinare, ut quo aliquis se velit deflectere, reperiatur trabs in omnibus, sicut in proverbio dicitur. Nihilominus veritati maxime consentanea nobis videntur, & philiatris propterea commendanda, quæ de hujus affectus caussis, & generatione tradidit Vvillis tr. de Anima Brut. Part. 11. cap. 8. ut & Sylvius Prax. Med. lib. 2. Prax. Med. cap. 21. Dicitur & Latinis *Syderatio*. Apud Hippocr. *Apoplexiæ* vocabulum aliquando ad certa saltem corporis membra refertur, lib. 2. Prorrh. XXIII. 9. in specie ad linguam, & brachium, Coac. t. 359. ad dextrum, aut sinistrum latus, t. 477. quæ species alias *Paraplegiæ*, παραπληγίας, aut ἡμιπληγίας nomine venire solet. Foes. Oec. pag. 79.

* Apoplecticae *venæ*. Vide *Jugulares venæ*.

Apopnixis, ἀπόπνιξις, idem, quod πνιγμὸς, *suffocatio*, præfocatio. Legitur apud Moschion cum epitheto τῆς μήτρας, i. e. *uteri*, vel matricis, de morb. mul. c. 127.

Apopsopheo, ἀποψοφέω, significat crepitum ventris emittere. Hipp. l. 6. Epid. sect. 3. t. 19.

Apopsychia, ἀποψυχία, idem, quod λειψυχία,

 Gal.

Gal. c. 3. in 1. prorrh. t. 20. summum animi deliquium.

Apoptosis, ἀπόπτωσις, est vinculorum relaxatio, & remissio secundum Erotianum, & ita coincidit cum ἀπολύσει, de quo superius.

Apopytizo, ἀποπυτίζω, i. e. *expuo*. Hipp. l. 7. Ep. XV. 34. Foes. p. 80.

Aporego, ἀπορέγω, significat *porrigo*, præbeo. De manu usus Hipp. 1. de fract. t. 4. Foes. dict. l.

Aporia, ἀπορία. Vide *Angor*, *Alyce*.

Aporrhaides, ἀπορῥαΐδες, dicuntur *murices aculeati*, sive conchylia. Aldrov. l. 3. de Test. c. 14.

Aporrhipsis, ἀπόῤῥιψις, *rejectionem* significat, v. g. vestimentorum, uti faciunt ægri æstuantes, aut delirantes. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 44.

Aporrhoea, ἀπόῤῥοια, *defluxus*, vel influxus, idem quod *Contagium*, Miasma, Effluvium, Apocrisis morbosa. Vide *Apocrisis*, *Contagium*, *Effluvium*. Dicitur & ἀποῤῥοὴ, *defluvium*, v. g. ἀποῤῥοὴ τῶν τριχῶν, *defluvium capillorum*, quod legitur in Moschion. remediis Græcis, vel de morb. mul. annexis n. 2. Vide *Alopecia*, *Calvities*.

Apos, rectius *Apus*, ἄπους, dicitur species avis *Hirundini* similis, majoris tamen, plurimum volantis, ob pedes brevissimos ad repentum potius, quam insistendum factos. Licet Germani, & Belgæ ab *Apodum* in cibis usu abhorreant, non tamen ingratas esse vult Aldr. l. 17. Ornith.

Aposcemma, vel *Aposcepsis*, ἀπόσκημμα, ἢ ἀπόσκηψις, vocatur *decubitus humorum*, cum qui prius unum membrum infestabant humores, eo relicto, ad alterum transeunt. Gal. l. 2. ad Glauc. c. 7. Propterea & ipsi *morborum transitus*, & *transmutationes* ita dicuntur apud Hipp. 6. aph. 56. Gal. quoque appellantur ἀποσκήμματα, *corporis excrementa*, quæ in alvum deponuntur, totumque corpus, aut etiam partem quandam veluti humoribus in eam decumbentibus exonerant, c. 2. prognost. t. 13.

* Aposceparnismus, ἀποσκεπαρνισμὸς, est species una fracturæ cranii, vel etiam alterius ossis, cum ipsum velut a latere finditur, perinde ac si ascia ligni fragmenti abscindatur: siquidem σκέπαρνον, *asciam* significat. Fit telo levi, & acuto. Gorr.

Aposchasis, *Aposchasmus*, ἀπόσχασις, ἀποσχασμὸς, *scarificationem* significat, & levem cutis incisuram. Videtur & venæ sectionem significare, ex l. 5. Ep. XXVI. 12. XXVII. 1. & l. 7. XXXIV. 15. XXXV. 2.

Aposigesis, ἀποσίγησις, *reticentia* dicitur, Hipp. l. de dec. orn. II. 26. ubi videtur responsio arguta, & præmeditata innui.

* Apositia, ἀποσιτία, ciborum fastidium. Vide *Anorexia*; quamvis ab hac differre videatur, ita ut *Anorexia*, quæ & *Asitia* dicitur, sit inappetentia; *Apositia* vero fastidium. Gal. cap. 1. in 1. Epid. t. 29. Multi enim non appetunt, qui tamen nec fastidiunt. Linden. S. M. Ex. XIII. §. 79. Dicuntur hinc ἀπόσιτοι, Gal. dict. l.

Apositicos, ἀποσιτικὸς, dicitur ap. Hipp. de iis, *quæ fastidium cibi*, & inappetentiam *faciunt*, notante Gorr. p. 46. ex Gal. Ex. voc. Hipp. Adde Foes. p. 80. 81.

Aposmilæno, ἀποσμιλαίνω, (Erot. & Foes. existimant, legendum potius esse ἀπομυλλαίνω, significat *in acutum* ducor, aut *incurvor*. Hipp. usurpavit de maxilla *incurvata*, 2. de art. t. 31. Foes. d. l.

Apospar asso, ἀποσπαράσσω, idest *avello lacerando*. At *Apospartbazo*, ἀποσπαρθάζω, denotat *palpito*, vibro. Illud retinuit Linden. hoc vero Foes. & alii in loco Hipp. l. 2. de morb. X. 9.

Apospasma, ἀπόσπασμα, Lat. *Divulsum*, dicitur omnis solutio continui, quæ partibus organicis accidit. Gal. de constit. art. c. 6. de diff. morb. c. 11. in specie dicitur de ligamentis divulsis, l. 4. M. M. c. 1. & c. 3. de iis, quæ in medic. t. 31. *Apospasmata* etiam vocavit Recrementa, vel Producta Metallica, qualia sunt Tutia, Melanteria, Misy, Sory, & similia. D. Ludovici dissert. 1. Pharm. p. 538. quamvis mendose legatur ibi *Apospagmata*.

Aposphacelisis, ἀποσφακέλισις, Hipp. dicitur sideratio, vel mortificatio carnis, quæ fit in vulneribus, & fracturis, a fortiori, quam par erat, ligatura, 4. de art. t. 35.

Aposphage, ἀποσφαγὴ, denotat *mactationem*, jugulationem, apud Hipp. l. de vet. med. XL. 24.

Aposphagma, ἀπόσφαγμα, exponitur Gal. apud Hipp. fœculenta colatura, aut excolamentum, quod & *Hyposphagma* dicitur. Intelligi autem potest sanguis, qui supposito vase pecudi jugulatæ defluit, & excipitur, ac in cibum varia conditura formatur, teste Plinio l. 27. H. N. c. 14.

Aposphinxis, ἀπόσφιγξις, est *constrictio*, quando pars fasciis constringitur, Hipp. 2. de iis, quæ in med. t. 28. c. 4. de art. t. 35. s. 2. de fract. t. 19.

Apospongismus, ἀποσπογγισμὸς, est spongiæ vel siccæ, vel aqua perfusæ admotio, vel ad detergendas sordes, vel ad sedandos dolores, pruritus, vel ad spiritus refocillandos, Gorr. p. 46.

Apos-

Apostagma, *Apostalagma*, ἀπόςαγμα, ἀποςάλαγμα, dicitur id mustum, quod priusquam uvæ calcentur, destillat. Ob dulcedinis prærogativam singularem vocatur etiam γλεῦκος, aliis *Protropum*, Linden. Ex. X. §. 206. 207.

Apostasis, ἀπόςασις, idem est quod *Abscessus*, de cujus vocabuli variis significationibus superius actum. Specialiter fracturam ossis denotat, cum fragmentum aliquod ab osse discedit, Hipp. 3. de fract. t. 17. & 20. Dicitur & quædam ἀπόςασις κατ᾽ ἔκρυν, ἢ κατ᾽ ἔκροιαν, cum morbus excretione quadam, aut per effluxum solvitur, ad differentiam ἀποςάσεως in alios morbos, quæ alias *Metastasis* appellatur. Jungeris Foes. Oec. p. 83. 84. Græcos etiam *recessus* qualitatum ab halitu temperato vocasse ἀποςάσις, scribit Fallop. tr. de purg. simpl. c. 4. Tom I. p. 136. Ita morbi dicuntur *recessus* a naturali constitutione; Magnitudo morbi est major recessus. Hor. Augen. Tom. III. Ep. & Cons. medic. l. 6. p. m. 232.

Apostaxis. Vide *Staxis*.

* Apostema, ἀπόςημα. Vide *Abscessus*.

Aposterigma, ἀποςήριγμα, est fulcrum & *stabilimentum*, quod sine deligatione affectæ parti, ad eam stabiliendam, apponitur, qualecunque fuerit, sive superdetur, sive substernatur, veluti caput pulvinis, lanis etiam, & pannis mollibus firmatur. Gal. com. 3. de iis, quæ in medic. t. 36. Aliam quoque significationem huic vocabulo competere, ita ut infixum, & inhærentem morbum, vel *oppilationem* denotet, probari posse videtur ex Hipp. l. de flatib. XIV. 1. nisi lectio suspecta & mendosa fuerit, uti existimat Foes. Oec. p. 84. Nihilominus hanc significationem admittit, & confirmat Lind. Ex. IV. §. 15. 16. Verbum ἀποςηρίζω, i. e. *fulcio*, firmo, legitur l. 2. prorrh. XXIII. 13.

Apostracososteon, ἀποςρακὸς ὀςέον, dicitur os ita exiccatum, & exangue, ut in testam mutatum sit. Hipp. de vuln. c. XXIII. 6.

Apostrophe, ἀποςροφὴ, *aversationem*, & fastidium ciborum significat, apud P. Ægin. l. 3. c. 7. Vid. Lind. Ex. XIV. §. 63.

Aposymbebecota, ἀποσυμβεβηκότα, dicuntur signa, quæ alias ὀυχ ὑπάρχοντα vocantur, quasi *non existentia*, qualia sunt ἀναλγία, i. e. doloris absentiam, & privationem denotare videntur. Gal. com. 1. in progn. Hipp. t. 27. Jung. Dogm. nostra med. gen. p. 300.

Aposyringumæ, ἀποσυριγγοῦμαι, significat in fistulam degenerare, vel excavari. Hipp. l. de loc. in hom. XX. 4. & l. de venis XXVI. 9.

* Aposyrma, ἀπόσυρμα, dicitur desquamatio cutis, aut *abrasio*. Est solutionis continui species, abrasa scil. cute. Hipp. l. de hum. usu V. 20. *Aposyrmata* igitur Græci vocant, quod Latini *Abrasa*; suntque exulcerationes superficiariæ, quæ cutem habent suspensam. Gal. l. 1. de C. M. S. G. c. 13. Scrib. Larg. n. 215. Rhod. in Lex. Scribon. Exponitur alias quoque locus desquamatus, & frustulum in ulceribus a partis ulceratæ substantia abrasum.

Apotanyo, ἀποτανύω, significat *protendo*, extendo. Hipp. 2. de fract. t. 2.

† Apotelesma, affectus sive exitus passionum, Cælius Aurel. chron. l. 2. c. 12.

Apotelmatizo, ἀποτελματίζω, dicitur e luto, vel cœno eruo, sordes & feces repurgo. Hipp. usurpavit tropice de veritate pura dicenda, l. de dec. orn. II. 36. Linden. reddidit audeo, confido.

* Apotherapia, ἀποθεραπεία, in genere notare potest *curationem absolutam*, sive ad finem perductam, a verb. ἀποθεραπεύεσθαι, quod usurpasse videtur in hac significatione Hipp. Præcept. IV. 28. Apud Gal. vero *Apotherapia* significat partim finem perfectæ exercitationis, & postremam partem, quando adhiberi solet vel frictio, vel unctio, vel balneum, ad lassitudinem tollendam: partim pro ipsa specie quadam exercitationis, quando inter ipsam spiritus fit cohibitio, aut frictio, aut motus tardiores, & mediocres cum frequenti interposita quiete, uti constat ex Gal. 3. de san. tu. cap. 2. seqq. Ea pars quoque Medicinæ, quæ hoc docet, *Apotherapeutica*, ἀποθεραπευτικὴ, propterea dicitur.

* Apothermum, ἀπόθερμον, dicitur condimentum quoddam acre, cujusmodi est, quod ex sinapi, oleo, & aceto, vel aceto solo fit. Galen. lib. de atten. diæt. cap. 11. Obiter quoque monendum, minus recte quosdam ex Gal. lib. 1. de alim. fac. cap. 13. statuere, quod *Apothermum*, Sapa, Siræon, & Hepsema synonyma sunt, cum ex ipso textu nunquam hoc evinci possit.

Apothesis, ἀπόθεσις, Hipp. est fracti membri, & deligati *debita repositio*, & collocatio, ut eo situ contineatur, l. 2. de iis, quæ in med. t. 26. Verbum ἀποθέσθαι, significat & *deponere*, i. e. removere. Gal. 3. de Hipp. & Plat. decr. cap. 5. quod Lat. *depono* sæpius occurrit ap. Scrib. n. 45. 207. 210. &c. Vide Rhod. Lex. Scrib.

Apothlimma, ἀπόθλιμμα, interdum expressæ alicujus rei retrimentum, interdum etiam ipsum succum ab aliqua re expressum significat, teste Gorr. p. 44.

Apothraysis, ἀπόθραυσις, est detractio partis ossis disrupta superficie, sic ut quod aufertur, supernatet. Dicitur etiam *Apocope*.

Apotimao, ἀποτιμάω, significat *magni æstimare*. Hipp. 2. de artic. t. 46.

Apotocos, ἀπότοκος, dicitur *germen abortivum*.

num. Usurpatur tropice de morbis veluti *abortivis*, Hipp. 3. de art. t. 54. Foes. p. 86.

APOTREPOMÆ, ἀποτρέπομαι, h. e. *revertor*, avertor. Hipp. de suppuratione imminente, sed inhibita usurpavit, l. 4. Epid. XVI. 18. Foes. d. l.

APOTROPÆOS, ἀποτρόπαιος, dicitur vel de *Diis gentilium averruncatoribus*, *Vejovibus*: vel de *sacrificiis*, quæ illis facta sunt. Hipp. lib. de Insomn. XI. 7. Possunt & *Amuleta* sic vocari. Foes. d. l.

APOTYCHIA, ἀποτυχία. Vide *Calamitas*. *Erratum*.

APOXE, & *Apoxera*, ἀπόξη, & ἀπόξηρα, dicuntur Hipp. *partes acuminatæ*, vel quæ in extremitate tenuantur, & præ siccitate in acutum tendunt. Quidam ὑπόξηρα legunt, d. l. t. 2. Vide Foes. p. 78.

APOZEMA, ἀπόζημα. Vide infra *Decoctum*.

APOZEO, ἀποζέω, h. e. *deferveo*, defervesco, idem quod fermentatione perficior, purificor. De musto, oleo crudo, aliisque liquoribus crudis dicitur. Scrib. n. 269. Rhod. in Lex. Scrib.

APOZEUGNYMI, ἀποζεύγνυμι, significat *removeo*, aufero; proprie *sejungo*. Idem est quod ἀφαιρεῖσθαι, cui opponitur τὸ προσθεῖναι, *addere*. Legitur apud Hipp. l. de loc. in hom. XX. 13. Foes. p. 72.

APOZYMOS, ἀπόζυμος, i. e. *fermentatus*, sive per fermentationem intumescens. Usurpavit Hipp. de ventre l. 2. prorrh. XXXI. 10. quamvis Linden. ὑποζύμους posuerit. Videantur Annotationes Foes. ad h. l. in oper. Hipp. p. 105. F. & Oec. p. 73.

APPARATUS, κατασκευή, vocatur Chirurgis instrumentorum necessariorum expedita repositio, & collocatio, ut omnia prompta sint manibus Chirurgi, & ministrorum, quæ plurimum confert ad citam, tutam, & jucundam curandi rationem. Quod vocabulum aliquoties occurrit in Sculteti Arm. Chir. quæ loca ex Indice primo haberi possunt.

APPENDIX, Græc. ἐπίφυσις. Vide *Epiphysis*.

APPENSIO, ἀνάληψις. Vide *Analepsis*.

* APPETITUS, *Appetentia*, ὄρεξις, ὁρμή, alias etiam ἐπιθυμία dicitur. (Hinc ἐπιθυμητικὴ δύναμις, *facultas appetitivæ* veterum excogitata, cujus sedem in hepate, in quo spiritus naturalis gigneretur, esse finxerunt. Verum hodieque hujus opinionis absurditas ex Anatomicis principiis satis superque inclaruit, quod in hepate nullus peculiaris generetur spiritus, sed solum organum sit sanguinis depuratorium. Vel late sumitur pro omni naturali inclinatione qua animatorum, qua inanimatorum ad sui conservationem; quæ significatio Philosophica magis, quam Medica est; vel stricte pro desiderio ad alimenta, cibum, & potum percepto in ventriculo ab humore fermentali orto. D. Mœb. l. 1. Epit. Instit. Med. c. 7. Vel fortasse clarius ita describi posset, quod sit perceptio, vel commotio animæ sensitivæ ad cibum, & potum, proveniens a spirituum animalium intensione per fermenti in ventriculo partim aciditatem, partim salsedinem acrem majorem, & liberiorem excitata. Quidni enim & illud desiderium ad actiones animales referri posset, ac deberet, cum revera sentiat quisque se desiderare alimenta? Sensus autem ad functiones animales pertinet. Potest igitur & Actio Naturalis ratione caussæ stimulantis, quæ acor est fermenti, dici, & animalis respectu perceptionis, quæ fit per spiritus animales animæ sensitivæ emissarios. Ejus sunt duæ species, *Fames*, & *Sitis*; de quibus suo loco.

APPETITUS *caninus*, ὄρεξις κυνώδης (Dekers in not. ad Barbette Pr. Med. l. 4. c. 1. lit. g. κυνορεξίαν appellat) est species nimiæ famis, vehemensque comedendi desiderium, quo & plurima edunt, & maxime gravati assumpta fere inalterata paulo post revomunt. Gal. l. 1. de sympt. causs. c. 7. l. 6. de L. A. c. 3. Provenit vero a fermento ventriculi corrupto, nimiumque acido, ipsum orificium ventriculi vellicante, & spiritus animales ibidem præsentes irritante, deinde a copia etiam ipsum ventriculum ad contractionem stimulante, ut vel evomat, vel citius ad intestina crudum chylum dejiciat, & ita alvi profluvium sequatur cœliacum, sive lientericum, Gal. d. l. Junge sis Sylv. pr. med. l. 1. c. 2. & alios, præsertim Sennert. P. M. l. 3. p. 1. s. 2. c. 4. Differt a *Bulimo*, quod in hoc vomitus, aut alvi fluxus non concurrat, sed periculum Lipothymiæ urgeat. Dicitur aliquando etiam *Phagædena*, teste Gal. 3. in 6. Epid. t. 37. *Appetentia Canina* dicitur etiam de *Pica*, sive *Appetitu depravato*. Vide Dispp. Medicar. Basileens. Decad. II. Disp. VII.

APPETITUS *deperditio*, *amissio*, *carentia*. Vide *Anorexia*.

APPETITUS *depravatus*. Vide *Pica*.

APPLICATIO, ἐφαρμογή, προσοικείωσις, dicitur plerumque illa artificis, vel Medici, vel Chirurgi actio, quando remedia interna, vel externa ægro manu sua imponit, injicit, & ita corpori communicat: ut *Applicatio* Clysteris, Emplastri, &c.

* APPOSITIO, quæ & *Adjunctio*, *Additio*, & *Prosthesis*, πρόσθεσις, dicitur. Vide *Additio*.

Apprehensio, & *Apprehensorium*. Vide *Antilepsis*. *Apprehensio* etiam aliquando sumitur pro *Catalepsi*, sive *Catocha*, P. Zacchias quæst. Medico-Legal. l.2. t.1. q 15. n.9. 10.

Appropriatio, προσοικείωσις, est actio caloris nativi, vel flammæ vitalis, qua humores, & spiritus corpori, ejusque partibus solidis ita uniuntur, ut functiones sibi proprias edere, & perficere valeant. Imo flamma vitalis semetipsam una cum sanguine sese appropriat, & insinuat. Alias & *Appropriata* dicuntur Medicamenta, quæ certæ parti corporis destinata creduntur. Hæc qua ratione, salvis veris Artis principiis, præsertim vero cum sanguinis motu circulari, defendi queant, vide in nostris dogm. med. gen. P. VI. c. 2. d. 12. p. 171.

† Α'πρακτος, impotens. Trin. l. 11. cap. 26.

Apracta, ἄπρακτα, cognominantur Genitalia membra ignava, & ad generationem inepta, vel impotentia. Nicol. Piso de M. C. & C. lib. 3. c. 47.

* Apsychia, ἀψυχία, i. e. *animi* deliquium, *defectio*. Idem quod *Lipopsychia*. Occurrit apud Hipp. l. 2. de morb. V. 4. s. 4. de R. V. I. A. t. 58. 61. 62. c.3. in 1. prorrh. t. 20. Coac. t. 225. l. de mor. mul. LXXXIIX. 21. Α'ψυχος, *inanimatus*, Gal. l. 1. de temp. c.8.

Apsinthatum, ἀψίνθατον, fuit genus potionis ad ventriculum accommodatæ, cujus aliquot formulæ leguntur apud Aet. lib. 3. cap. 69. 70. 71. &c. haud dubie ita dictum, quod magna ex parte *absinthio*, quod Gr. ἀψίνθιον dicitur, constaret. Unde & ἀψινθίτης οἶνος, *vinum absinthites* dicitur hodieque notissimum. Gorr. p. 68.

Apsirrhoon, ἀψίῤῥοον, *retrorsum fluens*, apud Hipp. teste Gorr. p. 68.

Aptistos, ἄπτιστος, non *decorticatus*, de granis non decorticatis dicitur, v. gr. tritico, apud Hipp. de vet. med. XXIII. 19. πτίσσειν enim est corticem tundendo detrahere, vulgo *Knaven*, Foes. p. 87. 88.

Aptystos, ἄπτυστος, *sputo carens*: est epitheton pleuritidis, aut peripneumoniæ periculosioris, in qua nihil expuitur. Coac. t. 381. l. 1. de morb. XXV. 1. & l. 3. XX. 1. Caussa est fervor sanguinis acrior cum siccitate conjunctus. Foes. d. l.

Apyrexia, ἀπυρεξία, dicitur *febris intermissio*, & cessatio, sive de intermittentibus indicibus sc. intercalaribus, ubi in paroxysmo omnis materia febrilis est difflata, donec nova ad plenitudinem congeratur, sive de continuis etiam, quando curatione rite instituta sequitur vera, & totalis febris cessatio, & vacuitas: Celso *Integritas* dicitur. Gorr. p. 48.

Apyromele, ἀπυρομήλη, ἀπυρηνομήλη, dicitur *specillum non habens nucleum*. Vocatur alias μηλωτὶς, *specillum auricularium*. Gal. in Ex. dict. Hip. Foes. d. l.

Apyron, ἄπυρον, quod *ignem non expertum* est. In specie dicitur de Sulphure vivo apud Diosc. l. 5. c. 124. quem locum magna sane audacia pro confirmando lapidis Philosophici figmento adductum reperies in Th. Ch. Vol. I. de verit. & antiq. Chym. c. 1. p. 16.

† Aqua, i. e. serum, differt ab humore melancholico. Prosp. Mart. in Hipp.

† Aqua tettuciana in Agro Pistoriensi, aqua B. Virginis Veronensium. Capiv. prax. lib. 3. c. 17.

† Aqua lactis, serum. Ant. Beniv. de abdit. morb. caussis.

† Aquæ indomitæ, Veteribus quæ solem habent aversum, non fluentes ad ortum. Mercat. de Indic. med.

† Aqua intercus, hydropum morbus, quasi inter cutem. Non. Marcell.

Aqua, ὕδωρ, quid proprie significet, notissimum est, estque principium corporum naturalium materiale, unde & *omniseminaria* dicitur. Jung. ex novissimis D. D. Bohnii diss. Chymic. Phys. V. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. cap. 7. pag. 51. seqq. D. Helbig. in suo introitu in Physicam veram, & inauditam, ubi persuasum habuit, *Chaos* in prima creatione fuisse *aquam* quandam viscosam, quæ per divinum motum postea in subtilem, mediam, & crassam, h. e. Aerem, *Aquam*, & Terram fuit separata. In Medicina consideratur, quatenus est res non naturalis, quæ in potum, aut alium usum alimentosum, vel medicamentosum cedit homini, & ita caussa fit procatarctica sanitatis, & morborum. Ejus igitur differentias, & facultates probe perfectas habere Medici plurimum interest, quando quædam puræ, quædam lutulentæ, quædam salsæ, quædam aluminosæ, quædam palustres, quædam aeris, aut alterius rei naturam imitantur. Inter omnes vero optima censetur, quæ ἄποιος, expers omnis qualitatis & quoad gustum, & quoad odoratum. Gal. com. 3. de hum. t. 3. De *aquis* mineralibus, vel metallicis vid. *Acidulæ*, & *Thermæ*. Porro vocab. *Aqua*, Græce ὕδωρ, quandoque apud Hipp. ponitur pro decocto, v. gr. *aqua* hordei, 4. de R. V. I. A. 1. 71. *aqua* malvæ, l. 1. de morb. mul. XLIII. 37. LIV. 2. XCIII. 24. *aqua* mercurialis, l. 7. Epid. XXXI. 23. XLVI. 9. &c. A recentioribus vero de *aquis destillatis* potius, qua simplicibus, qua compositis, usurpari solet. Usurpatur

patur etiam vocab. ὕδωρ, aqua; aliquando pro sero, quod in sanguine supernatat, aut ejusdem vehiculum constituit, l. de genitura V. 5. Dicitur vero alibi ὕδρωψ, l. 4. de morb. alias Ichor. An & *Lympha* hic subintelligenda? Vide Foes. Oec. p. 633. Chymicis *Aqua* dicitur mater, radix, & ager omnium mineralium. Dorn. in Genealog. mineral. c. 2. seqq. Th. Ch. Vol. I. p. 571. Alias *Aqua Philosophorum* iisdem dicitur humidum radicale, seu *aqua* primordialis corporum, quæ triplex existit, Animalis, Vegetabilis, Mineralis, adæquata ad recipiendas formas sulphurum in regno suo, vita, & mors rerum. In regno minerali *Aqua incombustibilis*, cœlestis, spiritualis vocatur. Vide Becheri Oedip. Ch. Tit. IV. §. 5. In specie quoque a nonnullis *Mercurius* dicitur *Aqua Philosophorum*, lucens, aucta, congregationis, cœli, vel cœlestina, frigida, lubrica, mortis, viscosa, viva, vitæ, sicca. Vid. Rul. & Johns. Th. Ch. Volumina omnia, & quære in Ind. Sal alkali, *Aqua* alkali, & *Aqua* duorum fratrum cum sorore. Iid. Acetum etiam, & omnis liquor corrosivus *Aqua* corrodens vocatur, vel *Aqua* solvens. *Aquæ fortes* dicuntur etiam Corrosivæ, causticæ, stygiæ, quæ pro diversitate scoporum salibus mineralibus acrioribus, & corrosivis certa proportione commixtis violento igne destillantur; quo pertinet *Aqua Regia*, solutioni Auri destinata; item *Aqua Gradatoria*, quæ ad gradandum Tincturas adhibetur. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 31. *Aqua ingressiva* dicitur, quæ pertinet ad transmutationem metallorum, quæque cogit ingredi Rubinum Philosophicum in argentum fixum, ut aureo tingat. Id. d. t. l. 7. c. 10. *Aquæ descensoriæ*, quæ per descensum destillantur, l. 9. c. 37. *Aqua Æsculapii*, quæ ex aceto paratur, & est dulcis liquor aceti, participans naturam Jovis, & Veneris, d. l. c. 28. quamvis, teste Sala Anat. Antim. part. 1. c. 1. p. 328. hoc nomine veniat *aqua* ex plumbeo vase destillata, quam Zapata commendat ad epilepsiam, notante D. D. Vvedelio Ph. I. R. F. R. l. 2. s. 1. c. 3. p. 67. *Aqua alma*, & *cœlestis* est vinum rectificatum, ut cœli quodammodo naturam, & similitudinem inducat, multis peractis revolutionibus. *Aqua fæcum vini* est ea, quæ fit ex calce fæcum vini super marmor dissoluta, ad modum olei Tartari. *Aqua permanens* dicitur ea, quæ fit ex duobus perfectissimis metallis, Sole, & Luna, & est ipse Mercurius Philosophorum. Dicitur & *Aqua virginea viscosa*. *Aqua Saturnia* est, quæ naturam retinet primorum trium, ut sunt *aquæ* Thermarum a natura dictorum naturaliter medicatæ, per quæ transeunt. *Aqua Alregi* est *aqua calcis*. *Aqua Cerebri*, i. e. *Aqua* Tartari. *Aqua Elsabon*, vel *Holsobon*, *Salmatina* dicitur *Aqua salis* communis. *Aqua lilii* est Auripigmentum. *Aqua nitri* est sal Alkali, vel *Aqua fortis*. *Aqua pugilum* dicitur *Aqua Regia*, sive Regis balneum minerale. Morley Coll. Chym. Leid. c. 64. *Aqua rubicunda*, *Aqua* megi, segi, i. e. *Aqua vitrioli*. *Aqua vitri* est vitrum aqua solutum. Rul. & Johns. Lex. *Aqua Safferanica* quid sit, vide apud Lagn. Harm. Ch. c. 12. Th. Ch. Vol. IV. p. 780.

* AQUA *inter cutem*, *intercus*. Vide *Hydrops*.

AQUA *mulsa*, μελίκρατον. Vide *Hydromel*.

AQUÆDUCTUS, ὑδροχόη, proprie significat canales, & fistulas, per quas aquæ vel de scaturigine, & fonte, vel ex rivis ad alia loca commode feruntur. Tales plerumque lignei hodieque parantur, aliquando & ex metallis fiunt, quamvis Langius plumbeos *aquæductus* merito improbet, l. 1. Ep. 44. circa fin. Tropice Fallop. *aquæductum* vocavit canalem quendam osseum in osse petroso ad auditum spectante, qui alias *Meatus cæcus*, (quod tamen epitheton reiicit dictus Auctor in Obs. Anat. Tom. I. Oper. p. m. 366. & 406.) aliis *Cochlearis*, vel *Capreolaris* dicitur, & describitur etiam a Barthol. libell. 4. An. c. 6. p. 724.

* AQUALICULUS, ὑπογάστριον, ἐπίσιον, qui & *Pubes* nonnullis dicitur, est ea trunci pars, in quam Thorax finitur, ubi & masculorum pudenda constituta sunt, quin & fœminarum ad femoris utriusque exortum, ut sub hoc occultentur. Galen. Introduct. cap. 10. Vide *Hypogastrium*.

AQUARIUS, i. e. ferrum. Rul. & Johns.

AQUASTER, Parac. *visio* quædam est, repræsentans rem aliquam, quæ res ipsa non est, l. 1. de vit. long. c. 3. Rul. & Johns. in Lex.

AQUATILE, *Aquaticum*, ἔνυδρον, de animalibus dicitur, quæ in aquis vivunt, generantur, aut degunt. Gal. l. 3. de A. F. c. 24.

AQUATIAS, & superlat. *Aquatissimum*, a Scrib. Larg. n. 42. 26. Rhod. in Lex. Scrib.

AQUATUM, ὑδαρές. Vide *Aqueum*, idem quod dilutum. Usurpatur & in comparativo.

AQUEUM *medicamentum*, ὑδάτινον φάρμακον, dicebatur olim, quod ad oculorum affectus adhibebatur. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 19. Dicitur alias *Collyrium liquidum*. *Aquea* etiam dicuntur simplicia, malva, blitum, atriplex, &c. de attenuant. diæt. c. 2.

AQUEUS *humor oculi*, *Albugineus*, rectius *Albumineus*, quia albumini ovi respondet, ὑγρὸν ὑδα-

ὑδατοειδὲς, Gal. l. 1. de cauſ. ſympt. c. 2. ἢ ὠοειδὲς. Aet. l. 7. c. 1. eſt materia fluida, paulo tamen craſſior, quam aqua, anguſtiis illis, quæ intra corneam prominentem, & tunicam araneam, ciliareque ligamentum relinquitur, comprehenſa, humoremque cryſtallinum anterius alluens, ſpecierum viſivarum refractionem uſque ad pupillam continuans, vicinas partes ab exiccatione defendens, aliosque uſus ad viſionem neceſſarios præſtans, de quibus legantur Anatomici, & inter hos Aquapend. de Viſione cap. 5. Plem. Ophthalmogr. l. d. c. 16.

Aquila, ἀετὸς, proprie & communiter ſignificavit avem majorem, & Reginam inter volatilia, cujus deſcriptionem, ſpecies, & uſum vide apud Aldrov. l. 1. & 2. Ornitholog. Ejus Anatome ab Olao Borrichio facta, & deſcripta legitur in Actis Hafnienſ. Vol. I. Obſ. 2. p. 6. ſeqq. & muſculorum hujus hiſtoria a Nic. Stenone communicata Vol. II. Obſ. 127. p. 320. Tropice, & ænigmatice in Chemia varia ſignificat. Inter alia potiſſimum denotat *Mercurium Philoſophorum*, vel *metallorum*, i. e. metallum in primam ſui materiam redactum, uti patet ex Rul. & Joh. in Lex. Sumitur & pro *Sale Ammoniaco*. Hofm. Clav. Schrod. p. 4. Ita *Aquila alba* dicitur, quod ex *Sale Ammoniaco*, & communi ſublimato paratur. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 39. nec non in confectione lapidis Philoſ. ſpirituale, & Cryſtallinum ſublimatum, cujus gluten eſt vera *Aqua Mercurialis*; Apoc. Herm. Part. poſt. c. 2. *Aquilæ Lacryma* appellatur liquor ex dicto Sale modo volatili, modo fixo concinnatus. S. A. Ch. l. 4. c. 18. *Aquila cæleſtis* admirandarum virtutum, & panacea omnibus morbis profligandis apta, (ſi Diis placet) ex Mercurio eſſentificato paratur, l. 6. c. 19. *Aquila nigra* dicitur Spiritus Cadmiæ venenatæ, quem Cobaltum dicunt, quam nonnulli credunt eſſe materiam Mercurii Philoſophorum, l. 7. c. 18. *Aquila Veneris* eſt, quæ fit ex Croco facto ex ærugine in reverberio, vel cæmento, junctoque Sale ammoniaco ſepties ſublimato, l. 3. c. 8. Sic & plures aliæ appellationes apud eundem occurrunt, v. g. *Aquila Rubra*, *Salutifera*, *Vitriolata*, *Expanſa*, *Fixa*, *Hæmatina*, *Præcipitata*, *Volans*, &c. quæ ibi videantur. *Aquila volans per aerem, & Bufo gradiens per terram*, quale ſit magiſterium, vide in Roſar. abbreviat. Tract. 4. Th. Chym. Vol. III. p. 679. Lapis quoque Philoſophic. hoc nomine venit apud Lagn. Har. Chym. Vol. IV. pag. 727. *Aquila* quoque piſcem marinum denotat in cænoſis locis degentem, monſtroſum, & palato ingratum; quin & plebi exoſum, cujus deſcriptionem vide apud Aldrovand. L. 3. de piſc. c. 48.

Aquilo. Vide *Boreas*.

* Aquosa *urina*, & *Cruda* dicitur. Vide *Urina*.

* Aquosus *hydrops* Vide *Aſcites*.

Aquula. Vide *Hydatis*.

Ara *parva*, βωμὸς μικρὸς, dicebatur ſpecies faſciæ quædam, & delegationis elegantioris Soſtrato tributæ, apud Gal. de faſciis n. 96.

Arabicus *lapis*, ἀραβικὸς λίθος, eſt marmor album in Arabia repertum, maculoſo ebori ſimile: unde *Gemma Arabica*, quæ, ut Plin. ſcribit l. 37. H. N. 1. 10. ebori ſimillima eſt, & hoc videretur, niſi abnueret duritia, Georg. Agric. l. 7. de nat. foſſil. p. m. 310. Elephanti ſimilis, deſiccantis, abſtergentiſque facultatis eſt. Gal. 9. de Sim. Fac. §. h. t. Hinc tritus illitu hæmorrhoides exiccat, ciniſque ejus dentifricio optimus eſt. Gorr. in def. p. 48. Videtur proxime accedere ad naturam Alabaſtri. Plin. l. 36. c. 8.

Arachne, ἀράχνη. Vide *Aranea*.

Arachnoides, ἀραχνοειδὴς. Vide *Aranea tunica*.

Arados, ἄραδος, Hippocrati ſignificat *perturbationem humorum*, quæ fit ab inordinata, & tumultuaria perturbatione colliquativa; qualis v. g. oritur in ventriculo ex diverſis facultate cibariis, 1. de R. V. I. A. t. 18. & ſ. 4. t. 94. item ex purgantibus etiam mitioribus, l. 4. de morb. XXXI. 4. ad quem locum vide Diſp. noſtram. de Remor. & Imped. Purgant., ϑ, 34. ſeqq. Extenditur etiam ad perturbationem, quæ in quavis corporis parte ſentitur, de cap. vuln. XXII. 1. Habetur pro effectu calidi excedentis. Jung. Foeſ. Oec. p. 88.

* Aræon, *Aræoticon*, ἄραιον, ἀραιωτικόν. Vide *Rarum*, *Rarefaciens*.

Aræosyncritos, ἀραιοσύγκριτος, dicitur homo rara corporis miſtura, & compage præditus. Gal. l. 6. de ſan. tu. c. 6.

Aranea, vel *Araneus*, ἀράχνης, ἀράχνη, φαλάγγιον, (quamvis in fœminino potius *telam aranei* ſignificet) eſt inſectum venenatum, puncturis ſuis nocens, cujus prolixiorem deſcriptionem legere licet ap. Aldrov. de Inſect. l. 5. c. 12. Veneni naturam, & Symptomata deſcripſ. Sennert. l. 6. M. Pr. Part. 8. c. 24. Verum non ſolum in Medicina conſideratur ut noxium quid morſu ſuo, contra quem cum admiratione prædicat Trifolium Gal. de Ther. ad Piſon. c. 4. ſed etiam ut utile medicamentum, quatenus pulſibus, & temporibus applicatum febriles paroxyſmos arcere dicitur, (hinc eſt laudatiſſimum Emplaſtrum antifebrile Strobelbergeri) aut amuleti inſtar appenſum, iterum curare creditur. In ſpecie Tela aranei vulneraria habetur, & inflammationes ſedans. Gal. l. XI. de Sim. Fac.

Scroder. l. 5. Phar. c. 4. §. 98. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Ova quoque *araneorum* unguento Nardino mista contra dolorem dentium ab Archigene commendata leguntur, apud Gal. l. 5. de C. M. S. l. c. 9. Quæ de lapide *Araneorum* vulgo perhibentur, merito inter fabulas, & nugas referuntur a D. Simone Pauli, Quadripart. cl. 2. Succus e telis *aranearum* combustis commendatur ad verrucas, callos, &c. Libav. Synt. Ch. T. 1. l. 8. cap. 12.

* Aranea *tunica*, vel *Arenosa*, ἀραχνοειδὴς, est oculi tunica propria, quæ cum retina perfectam sphæram efficit, investiens humorem crystallinum sc. anterius ad modum telæ araneæ subtilis, ne impediat lumen ad humores. Gal. de Anat. vivor. Linden. in Physiol. Med. l. 2. c. 10. art. 7. etiam Vitream tunicam a Ruffo *Araneosam* appellari, ostendit e verbis l. 2. c. 3.

* Araneosus *pulsus*, ἀραχνοειδὴς σφυγμὸς, legitur apud Gal. in def. med. qui adeo parvus, velut brevi auræ agitatu moveatur. Et ἀραχνιῶδες οὖρον, *arenosa* urina, legitur apud Hipp. Coac. t. 582.

Arbor Dianæ, sive Philosophica, dicitur modus ille Crystallisationis, quando aqua fortis Mercurio, & argento incorporata, in aquam effusa, in fruticem quasi se explicat, frondes, folia, fructus, &c. exhibentem, estque nihil aliud, quam fluor Nitri metallo, & mercurio accrescens. D. D. Bohn. Diss. Chym. Phys. II. §. 6.

Arbor *maris*, est *corallum*, quod fruticis instar in mari crescat, vegeterque. Dorm. in Dict. Parac. Rul. & Jonhs.

Arbor *vitæ*, cujus meminit Helmont. peculiari tractatu, h. t. & intelligit tale remedium, cujus beneficio vita prorogari posset, vires lapsas recreando, detinendoque vitam aliquousque a fluxu, & tale credit præbere Cedrum, ejusque lignum, cujus præparandi modum ibidem monstrat. Nos permittimus suo quenque abundare sensu.

Arbores, est *cutis planæ defædatio* morbosa, neque ulla est in principio exulceratio, sed in processu temporis. Idem quod *Morphea*. Rul. & Johns. in Lex.

Arbyla, ἀρβύλη, dicitur Hipp. genus calceorum, quod exacte pedes integros usque ad malleolos constringit, & munit. Hinc etiam πηλοπατίδες, quasi *luticalcæ*, quod iis aptissime lutum calcari queat. Meminit horum calceorum, 4. de artic. t. 13. Lat. *Perones*, vel *socci* etiam dicuntur, Foes. Oec. p. 89.

Arca *Arcanorum* dicitur *Mercurius Philosophorum*, in qua duo, tria, quatuor latent, idque agente artifice cum naturæ rerum dispositione. Liba. S. A. Ch. l. 7. c. 27.

Arcanum, (Gr. dici potest ἀπόῤῥητον, ἀπόκρυφον, μυστήριον) est genus remedii, cujus modus præparandi singularis, vel efficacia abstrusior relinquitur, ne vilescat. Paracelsus descripsit, quod sit principale aliquod medium, quod per experientiam investigari debet; de Therm. Piper. c. 4. Hujusmodi *Arcanis* excogitandis, & fingendis nimiam hodieque adhuc impendunt operam Chymiatri, plus tribuentes experientiæ fallaci licet, quam rationi demonstrativæ. Rectissime vero Capivaccius verum artis Medicinæ *Arcanum* dixit Indicationem. Vide Dogm. nostra P. IV. c. 1. d. 3. De *Arcanis* Paracelsi legatur Helmont. tr. h. t. Alia *arcana*, vel Secreta detecta videsis apud Libav. Schrod. Rolf. & in Th. Ch. Voluminibus pene omnibus, & loca quære in Indice. *Arcanum* est res secreta, incorporalis, atque immortalis, quæ ab homine cognosci non potest, nisi per experientiam. Est enim virtus cujusque rei, quæ millesies plus operatur, quam res ipsa. *Arcanum materiale* est Extractum specificum, materiæ corporis vicinius. Cum autem materia corporum mixtorum sit ex duplici elemento, Humido scil. & Sicco: (Aer enim, & Ignis formalia potius sunt, & efficientem habent rationem;) itaque & hoc *Arcanum* æmulans ipsorum conditionem est duplex: *Aqua stillatitia*, & *Coagulum specificum*. *Arcanum specificum* est Extractum naturæ interioris, cujusque speciei substantiam referens proprius, ut in illa agnosci queat. Itaque & ea industria elaborandum est, ne crasis substantialis pereat. Inde enim & specificum dicitur, & dissentit ab *Essentia quinta*, quæ propter summam subtilitatem, nobilitatemque videtur pene a sua specie ad æthereorum classem defecisse. At *Arcanum specificum* mixtorum substantiam, formamque, & differentiam specificam ex corpore penetrali productum exhibet propinquius: Estque duplex: Unum *formalius* est, & vocatur *Astrale*: alterum *materialius*. Hæc Dorn. Ruland. & Johns. Hodieque duo medicamenta præcipue hoc nomine specioso exornata usum retinuerunt, videlicet *Arcanum* duplicatum Mynsichti, & *Arcanum* corallinum; quamvis prius rite præparatum multo sit securioris usus posteriori, modo inter alia & cautela observetur, a D. D. Vvedelio inculcata Pharm. I. A. R. lib. 1. s. 4. c. 4. pag. 51.

Arceo, ἀρκέω, sufficio, vel potius impersonaliter, ἀρκέει, satis est, *sufficit*, aliis confert. Apud Hipp. occurrit sæpius, 2. de art. t. 43. s. 3. l. 52. 53. l. 1. de morb. IV. 14.

Archæus, ἀρχαῖος, vetus, antiquus, pristinus. Vel dicitur de tota Medicina veteri, Hipp. integrum scripsit librum περὶ ἀρχαίης ἰατρικῆς: Vel de naturali statu, qui fuit ante morbum,

l. 1.

l. 1. de morb. XXXIII. 5. l. de Steril. XXIV. 20. Vel in specie de situ, vel sede naturali alicujus membri, vel ossis, 1. de art. t. 62. f. 2. t. 46. f. 4. t. 45. & 67. c. 3. de fract. t. 63. *Archæus* etiam scribitur pro *Archeus*, de quo p. p. Rul.

ARCHALTES (Rul. *Archates*) est Paracelso terræ fundamentum, sive columna, quod a suis consortibus sustentari non videatur, sed ab alio Magnali, & arcano Dei videlicet, hoc ipsum *Archaltem* vocat Dorn. in Dict. Par. Rul. & Johns. in Lex.

ARCHE, ἀρχή. Vide *Principium*. *Initium*.

ARCHEGONOS, ἀρχήγονος. Vide *Primigenius*.

ARCHENDA, dicitur pulvis paratus ex foliis Ligustri Ægyptii, Alcanna, vel Elharme Ægyptii dicti, quo pedes post balneum implastrabant illi populi, & mire commendabatur contra nimiam humiditatem, & fætorem, imbecillitatemque pedum vi adstrictoria, & roborante. Prosp. Alpin. l. 3. de medic. Ægypt. l. 3. c. 18. p. m. 113. b.

ARCHEUS, vocabulum est Helmontio frequentissimum, denotans vel causam efficientem internam totius mundi, unde Universalis *Archeus* influus eidem dicitur, tr. *Archeus* faber. §. 8. Fortassis est Anima Mundi, aut Æther, aut Spiritus æthereus modernorum: vel Particularem singulorum corporum naturalium, præsertim animatorum. Hic secundum illius hypothesin constat ex connexione vitalis auræ, velut materiæ, cum imagine seminali, quæ est interior nucleus spiritualis, fœcunditatem seminis continens, §. 4. Hic est generationis faber, ac rector, seipsum vestiens corporali amictu. Præses etiam manet, curator, rectorque internus finium in obitum usque §. 6. & 7. An non hæc plane coincidunt cum δυνάμει πλαστικῇ, sive virtute plastica Philosophorum veterum Græcorum? Confer, si placet, ad C. Hofm. de gener. hom. l. 3. c. 1. Quomodo Joh. Marc. *Archeum* descripsit ab Helmontio in quibusdam recedens, in Philos. V. Rest. p. 4. sect. 2. subsect. 2. non videntur vere realia, sed potius abstractivi mentis conceptus, & notiones parum usus obtinentes in arte nostra. Ab hoc *Archeo* corrupto per varias Ideas *archales* dictas provenire quam plurimos morbos, propterea etiam ab illo *Archeales* dictos, demonstrare conatur tr. de Ideis morbosis, & morbis *Archealibus* Dorn. Rul. & Johns. ita descripserunt: *Archeus* est fumus exaltatus, & invisibilis spiritus, qui separatur a corporibus, exaltatur & ascendit: occulta naturæ virtus, generalis omnibus, artifex, & Medicus. Item Archiatros, supremus naturæ Medicus, qui rei cuique suum *Archeum* peculiarem, & morbo cuilibet occulte per Aerem distribuit. Item *Archeus* primus in natura vis est occultissima, res omnes producens ex Iliaste, divina virtute nimirum suffulta duntaxat. Vel *Archeus* species invisibilis est, oberrans, & se a corporibus separans, Medici vis, atque virtus naturæ. Dicitur & Mineralium dispensator a Dorneo Geneal. min. c. 8. in Th. Ch. Vol. I. p. 576.

ARCHIATER, ἀρχίατρος, in duplici significatione sumitur. Primo pro Principis alicujus, aut Imperatoris, Regis, &c. Medico, quam acceptionem defendit Hier. Mercurial. l. 4. V. L. c. 1. Deinde pro primario inter Medicos alicujus Collegii, qualis esse solet, qui vel Decani officio fungitur, vel Senior vocatur. Et hanc significationem præ priori tuetur C. Hofm. l. 5. V. L. cap. 27. quamvis hodieque sint, qui affectent hunc titulum secundum utramque significationem, sibimetipsis arroganter attribuentes. *Comes Archiatrorum* olim dicebatur, cui delegata fuit potestas arbitrandi in arte egregia, & cæterorum *Archiatrorum*, vel Collegarum dirimendi conflictus, C. Hofm. d. l. *Archiater* etiam mystice dicitur Archeus, de quo p. a.

ARCHIDOXIS, hoc vocabulo inscribitur Scriptum quoddam Paracelsi Chymicum, quod magicum appellat Libav. in Exam. Philosoph. nov.

ARCHIMAGIA, *Chymica* dicitur ars, conficiendi aurum, vel argentum, quæ meretur titulum *Artis supernaturalis*, & *Metaphysicæ*, apud Menens tr. Aurei Veller. l. 1. c. 4. in Th. Ch. Vol. V. p. 255.

ARCHIMIA differt ab *Alchimia*, diciturque in specie ars transmutationis metallorum imperfectiorum in perfectiora, Libav. Alchym. Phar. præfat. T. II. Oper. p. 22.

ARCHOS, ἀρχός. Vide *Anus*.

ARCOS, est Æs ustum, Aycophes, Azaphora, Rul. in Lex.

ARCTATIO, ξυμ-, vel συμπίλησις, idem quod *Constipatio*. In specie de intestinis dicitur ex inflammatione constipatis. Confer ad Linden. Ex. IV. §. 25. Est species *angustationis* meatuum, de qua supra. *Arctata* pars quoque dicitur per Chirurgiam, v. g. fibulas, conjuncta. Scrib. Lar. n. 206.

ARCTOS, ἄρκτος. Vide *Ursa*.

ARCUALIA OSSA dicuntur aliis *Ossa syncipitis*, aliis *Ossa Temporum*, notante Barthol. An. libell. 4. c. 6. d. 707. 718. *Arcualis sutura*, i. e. Coronalis.

ARCUATIO, vocatur a quibusdam *Gibbositas anterior*, quando accidit cum communitate ossium *Cassi*, i. e. *Sterni*. Avic. l. 4. fen. 21. tr. 2. c. 12.

* ARCUATUS *morbus*, *Arquatus*. Vide *Icterus*.

AR-

Ardas, *Ardales*, ἄρδας, ἄρδαλος, *sordes*, inquinamentum, idem quod ῥύπος, ἢ μολυσμός, a verbo ἀρδαλῶσαι, *inquinare*, quo usus Hipp. l. de nat. mul. LXII. 6. l. 1. de morb. mul. XXXVI. 4.

Ardea, ἐρωδιός, est species Avis aquaticæ fissipedis, cujus descriptionem, differentias, usum in cibis, & medicina legere licet apud Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 8. seqq. Bruyerin. de re cibar. l. 15. c. 66. Schr. l. 5. cl. 2. n. 47. aliosq. Pisciculenti aliquid subdolere gustatu, scribit Jul. Alexandr. l. 13. sal. c. 4.

* Ardens *febris*. Vide *Febris*.

Ardentia sunt, quæ in cibum, & potum non assumta sunt ustionibus obnoxia natura propria, ut ista, Carabe Terebinthina, Gagates, & similia. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

Ardo, ἄρδω, significat *Irrigo*, *Adaquo*. Legitur ap. Hipp. l. de L. I. H. II. 4. VI. 7. XIV. 11. XVIIX. 14. l. de Carnibus, vel principiis XII. 5. l. 2. de diæt. XXXII. 11. 17. l. de Cord. V. 13. Vide Foes. Oec. p. 91.

Ardor, καῦμα. Vide *Æstus*, *Ardor stomachi*, vel *Ventriculi*, est species Cardialgiæ, quando ardens dolor in ventriculo, ejusque orificio sinistro, & gula percipitur a particularum biliosarum cum acido-acribus effervescentia, fibras, & nervosas partes lancinante: Gr. καῦσωνα τοῦ στομάχου dici scribit Senn. Med. Pr. l. 3. P. 1. s. 2. c. 16.

Ardor *urinæ*. Vide *Dysuria*.

Ardosia, Anglis vocatur lapis quidam commodus ad tegendas domos, de cujus varietate, & utilitate cum sumptuum computatione legi possunt speculationes Sam. Colepres in Oldenburg. Act. Philosoph. Ann. 1669. Mense Augusto.

Area, dicitur *massa fodinarum*, sive locus, ubi metalla effodiuntur. Rul. in Lex. in foro Medico Pathologico species est *Alopeciæ*. Vide supra *Alopecia*.

Arefactio, ξύρανσις, idem quod *Exiccatio* fortior, estque species quædam præparationis medicamentorum humiditate quadam scatentium, ut in pollinem, vel pulverem redigi queant. Ita Coagulum Hinnuli cervi *arefacere* jussit in loco, ubi neque Sol, neque Luna accedere poterit, Scrib. Larg. com. 13. Vide n. 60. 92. 123. 127. Rhod. in Lex. Scrib.

Aremaros, idem quod *Cinabris*, vel *Cinabrium*. Rul. in Lex.

Arena, *Arenula*, ψάμμος, ψάμμιον, alias *sabulum*, antiquis Harena, est materia sicca, minutissimis granulis constans varii coloris, rubra, flava, candicans e portionibus salinis lixiviosis, & fœculentiis Tartareis invicem coagulatis genita, quandoque materiam calculi renum, vel vesicæ præbens, quandoque etiam statim e sero pertranseunte abluta, & excreata: unde *Urina arenosa*, ψαμμῶδες οὖρον appellatur, & tales ægri *arenosi*, vel *arenulosi*, Hor. Aug. l. 12. Epist. & Cons. Med. ep. 1. Vide Thom. Vvillis Exerc. de Urin. c. 5. Fr. Sylvius l. 1. Pr. Med. c. 55. §. 44. generationis *arenarum* caussam in læsas a frigore externo glandulas conglobatas, & longum in dorso decubitum refert. Verum præstitisset, si rem clarius exposuisset. *Arenas* rubras signum esse doloris nephritici constat ex Hipp. 6. Epid. s. 1. t. 6. etiam calculi vesicæ, ex 4. aphor. 79. Confer ad Dieterich. Jatr. num. 939. *Arenæ* species recenset Rul. in Lex. quales sunt, Vilis, Fossilis, Candida, Metallica, Sabulum, Rubra, Cinera, &c.

Arenamen, est *Bolus Armenus*. Rul. Johns. Dicitur & *Arenarmei*.

Arenatio, idem quod *Saburratio*, est remedium externum simile pene Illutationi, ægrotantibus maxime utile, quando calentissima arena a mari, vel deficiente illa e fluvio corpori ægrotantis confertim superingeritur, loci recubitu assidue permutato. Andr. Baccius de Therm. l. 2. c. 17. p. m. 118.

Ares, vocabulum est a Paracelso fictum, quo exprimi, aut denotari debet occultus dispensator in tribus principiis, unde singula constant, qui rebus omnibus formam, & substantiam cuique suam peculiariter disponit, ut propriam, & non alienam induant naturam. Notanda igitur inter hæc tria pulcherrime ordinata divinitus in natura differentia, ut pro scholarum consuetudine loquar. *Iliastes* est generis generalissimi substantia, consistens in prima rerum omnium universali materia. Hanc in tria genera primum disponit, videlicet in Sulphur, Mercurium, & Sal: primus naturæ dispensator *Archeus*, indeque res producit omnes in proxima sua genera. Tandem accedit *Ares*, alter naturæ dispensator, ex generibus formas producens, & species in individua. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Distinguitur *Ares* Paracels. in *Archeicum*, quod Naturale, & *Chymicum*, quod Artificiale. Huc pertinet & *Melosinicum*, transmutationis principium, quod & *Salamandrina essentia* dicitur, quale lapidi Philosophorum attribuitur, l. 3. de vit. long. cap. 12. & l. 4. cap. 6. De *Ares* vide etiam ap. eund. l. 2. de Gradib. sive Thessal. secund. c. 2. *Ares*, ἄρης, alias Græce *Martem* significat. Vide *Mars*.

Arete, ἀρετή, *virtus*, idem quod vigor: de corporis vigore usurpat Hipp. l. 2. prorrh. XXIII. 10. Vide *Virtus*.

Arear, i. e. *Arsenicum*. Dicitur & Arsag. Rul. & Johns.

† Argentum fugitivum, Rondel. pag. de Fucis. idem quod Mercurius.

* Argemon, *Argema*, ἄργεμον, ἢ ἄργεμα dicitur ulcusculum oculi, quod in iridis circulo nascitur, partem quidem aliquam candidi, partem etiam nigri comprehendens. Id extra quidem iridem rubicundum, intra vero candidum apparet. Per ipsum tunica uniformis aliquando procidit, si profundius, sordidiusque evaserit; quo vitio qui laborant, ἐπαργέμους vocat Gal. Vide Foes. Oec. p. 90.

Argenti *Spuma*, vel flos, ἀργύρου ἄνθος dicitur, quo utitur Hipp. ad uteri ulcera cum vino, & aqua subluenda, l. de nat. mul. XXIX. 146. Argenti spuma alias dicitur *Lithargyrum*, de quo infra.

Argentum, ἄργυρος, ἀργύριον, est metallum nobile, candidum, auro tamen imperfectius. Schr. l. 3. Pharm. c. 10. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. A Chymicis *Luna* dicitur, hocque signo ☽ indigitatur. De hujus specifica virtute cephalica corroborandi cerebrum, spiritus animales reficiendo, & irradiando, præstat judicium nostrum suspendere, quam gravissimæ huic controversiæ inter celeberrimos Medicos agitatæ sese implicare; præsertim cum ipsi peritissimi Chymiatri dubitent, an possibilis vera solutio *Auri*, & *Argenti*, ita ut a calore nostro actuari, & in usum converti queat. De *Argento foliato* idem locum habet judicium, quod de *Auri* foliis, sive laminis, de quo infra V. *Aurum*. *Argentum metallum* proximum post aurum, album albedine pura, mundum, durum, sonans; cujus tinctura alba est, ex *Argento* vivo puro fere fixo, claro, albo, & tali de sulphure mundo, fixo, albo, claro, quod cecidit super substantiam argenti vivi, deficit ei pauca fixatio, color, & pondus. Est quasi filia naturæ proponentis aurum, coeunte argento vivo, & sulphure albo, non urente. Habetur triplex: 1. *Fossile purum*, sine opificio fornacum, & plerunque parumper saxi adhærescens: 2. *Rude fossile*, varii coloris, Rubri, Plumbei, Nigri, Purpurei, Cinerei, Rufi: & 3. *Artificiale*, quod excoquitur ex Metallis, & Mineralibus; de quibus, & pluribus aliis huc pertinentibus prolixius egit Rul. in Lex. Ch. Inquiri etiam possunt Indices Volum. VI. Th. Ch. ubi multa reperies de *Argento*, quæ omnia huc inserere instituti non permittit ratio. *Argenti recrementum* dicitur *Scoria*, ἔλκυσμα Gr. Vide *Helcysma*. Chymici multa jactitarunt de Tinctura *Lunæ*, vel *Argenti* cœrulea, sed eam alii cautiores suspectam reddiderunt, imo D. Olaus Borrichius negare non dubitavit *Argentum* purissimum præbere cœruleam tincturam, quemadmodum legitur in Act. Hafn. Volum. I. Obs. 68. pag. 129.

Argentum *Vivum*. Vide *Hydrargyros*.

Arges, *Argas*, ἄργης, ἀργᾶς, Dorn. est nomen serpentis, qualis juveni cuidam in os ingressus legitur, mortem cum convulsionibus inferens, apud Hipp. lib. 5. Epid. XXXI. 6. 7. seqq.

Argilla, ἄργιλος, terra est candida, unde & *Creta figularis* dicitur, friabilis, & pinguitudinis expers, l. 9. de Sim. Fac. Accipitur vero quandoque latius varii coloris species comprehendens, ut nigram, luteam, pumiceam, purpuream, viridem, cœruleam, cineritiam. G. Agricol. in Dialogo, qui dicitur Bermannus, p. 452. Confer ad C. Hofm. Paralip. c. 43. & Imper. H. N. l. 2. c. 1. Adhibetur *argilla* ad perlutationem, quod Scrib. Larg. exprimit per circumdata ex *argilla*, n. 76. & 122. *Argillarum* varia genera recenset Rul. in Lex.

Argistata, id est *increata*. Ruland. & Johns.

Argos, ἀργὸς, *inelaboratum*, crudum significat, aut nondum præparatum. Legitur de tritico apud Hipp. de vet. med. XXII. 8. Significat & *ignavum*, otiosum; unde ἀργία, quasi ἀεργία, otium, desidia, *pigritia*, quæ etiam noxia, & caussa morborum. lib. 5. de san. tu. cap. 11.

* Argyritis *terra*, ἀργυρῖτις γῆ, quæ ex argenti metallis sumpta pluribus parvis terræ particulis plures parvas argenti mistas habet particulas. Gal. d. l. Est etiam *Argyritis* species quædam Lithargyri, sive spumæ argenti, sic dicta vel a materia, quod ex argento, hoc est mistura plumbi, & argenti fieret, ut scribit Plin. l. 33. H. N. c. 6. vel a candore tantum, quod instar argenti candida esset, ut ait Dioscorid. l. 5. c. 102. etiamsi forte argenti nihil haberet; siquidem eam, quæ ex argento conficeretur, Galabritin appellari tradit. Potest enim illi color albus citra argenti admixtionem artificiosa coctura conciliari. Gorr. in def. Vide *Lithargyros*.

Argyrogonia, ἀργυρογονία, dicitur a Gastone Clavone *semen Argentificum*, ex argento prius soluto perfecte concoctum, seu Tinctura Argentifica candidi coloris, sicut *Chrysogonia*, *semen Aurificum*, de quo suo loco. Vide Apolog. Argyropœæ in Th. Ch. Vol. II. p. 24. Junge & Vol. IV. p. 388.

Argyropoea, ἀργυροποιία, est ipsa *ars*, quæ docet modum conficiendi argentum e metallis, & mineralibus imperfectioribus, non tam illa, quæ in argentifodinis exercetur, quam hæc, quam jactitant Spagyrici ope vel Lapidis Philosophici, vel Mercurii Philosophorum, vel illius *seminis Argentifici*, de quo p. a. Videantur etiam

etiam loca ibidem e Th. Ch. allegata. An fortassis rectius hæc dici posset ἀργυροφθορία, sive ars argentum, quod jam ante in promptu fuerat, vana spe lucri destruendi, dilapidandique? Ita quidem censuisse videtur Rolf. Ch. l. 1. c. 10.

Argyros, ἄργυρος. Vide *Argentum*.

Argyrotrophema, ἀργυροτρόφημα, species est edulii e lacte confecti, ad temperationem caloris, & squalloris in corpore, ut est ap. Gal. l. de succ. bon. & vit. c. 13.

Aricymon, ἀρικύμων, dicitur fœmina, quæ cito concipit, & imprægnatur, fœcunda. Hipp. de superfœt. X. 10. 11. l. de sterilib. XI. 13. Dicitur & alibi ὠκυκύμων, l. de A. L. & Aq. VIII. 13.

Ariditas *corporis*. Vide *Marasmus*. Dicitur & *Ariditas* summorum pilorum lanuginosa superficies, pulvere conspersis adsimilis, Gr. ξηρασία, Gal. def. med. *Ariditas* quoque *linguæ* est symptoma superveniens febrium, cum halitus e sanguine in pulmones delato per asperam arteriam effusi eandem exsiccant. Fr. Sylv. P. M. l. 1. c. 30. §. 60.

Aridum, ξηρὸν, κεφαλέον, κατάξηρον, idem quod *siccum*, de quo infra suo loco. De cute *arida*, cum quadam duritie, 5. aph. 71.

Aridura, est corporis, vel membrorum omnimoda consumptio, vel sideratio, ut vocant Dorn. Rul. & Johns. Idem quod *Febris Hectica*, Dolæus Encyclop. l. 4. c. 4.

Aries, κριὸς, valde est æquivocum vocabulum; proprie vero notat *Ovem marem*. Vide *Ovis*. Æquivocationem expedit Aldrov. lib. 1. de quadr. bisulc. cap. 8. Quo pertinet significatio *Cerevisiæ Uratislaviensium*, *Aries* dicta, teste Cratone, Consil. Medic. 169. apud Laur. Scholz.

Arigeos, ἀριγέως, id est *citra rigorem*, sine rigore. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 23. Foes. pag. 92.

Arilla, γίγαρτον. Vide *Gigarton*.

Ariobarzanios, ἀριοβαρζάνιος, nomen est Emplastri apud P. Ægin. parotidas induratas emollientis, l. 3. c. 23. & l. 7. c. 17.

Aris, ἀρὶς, instrumentum fabrile, aut scobinam fabri significat. Meminit ejus Hipp. 1. de art. t. 61. Vide Foes. Oec. p. 93.

Ariston, ἄριστον, *prandium*, & verbum ἀριστᾶν, *prandere*, significat, quo sæpius utitur Hipp. de vet. med. Veteres *prandium* alio tempore, & quidem commodiori instituisse, hora nimirum tertia ab ortu Solis, demonstrat Lang. l. 1. Epid. 35. *Ariston magnum*, & *parvum* vocantur medicamenta composita contra phtisin, dolorem ventris, febres mixtas. Avic. lib. 5. summ. 1. tr. 1.

Aristophaneion, ἀριστοφάνειον, nomen est *Emplastri emollientis*, quod constat picis libris quatuor, apochymatis libris duabus, ceræ libra una, opopanacis uncia una, aceti hemina, Gorr. p. 51.

Arithmos, ἀριθμὸς, Lat. *Numerus* dicitur. Vide *Numerum*. Hipp. vero differentiam *numericam*, vel individualem, qua morbus a morbo discrepat, per hoc vocabulum determinavit, 1. de R. V. I. A. t. 8. Vide Foes. d. l.

Arlada, *Arladar*, est Realgar adustum, vel calcinatum. Laudatur a Paracelso in ulceribus malignis, l. de ulc. c. 2.

Arles *crudum*, sunt guttulæ cadentes in Junio, & quidem sæpe noctu. Paracel. de grad. & comp. l. 4. c. 6. cum Scholiis. Dorn. in Dict. Par.

Armarium *Unguentum*. Vide *Hoplochrisma*.

* Armatura, *Conceptus*. Arab. *Abges*. Vide *Amnios*.

Arme, ἁρμὴ, a verbo ἄρω, apto, significat vel in genere commissuram, coalitum, & corporis compagem, uti vult Erotianus: vel in specie suturam, quales occurrunt in capite, sicut exposuit Gal. Legitur vero apud Hipp. l. de venis XVII. 10. quamvis Lind. ἁρμονίας retinuerit. Foes. in Oec. p. 94.

Armena *Bolus*. Vide *Bolus*.

Armenius *lapis*, ἀρμένιος λίθος, est lapis maculis viridibus, cœruleis, subnigris relucens, sicuti *Lapis Lazuli*, a quo non differt, nisi sola maturitate: *Lazuli* enim maturior. Uterque autem in unis iisdem scaptensulis reperitur. Dicitur *Armenius*, quod olim ex Armenia ad nos translatus fuerit, hodie tamen & in Germania producitur, videlicet in Comitatu Tirolensi, ut & in Lygiis ad Goldbergam. Tribuitur utrique vis purgatrix melancholiæ, & confortativa, sive cardiaca. Legantur Scrod. lib. 3. cap. 8. & 4. & Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Differentiam aliquam inter utrumque constituit Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 4. pag. 467. seqq. Usum ad purgandum suspectum merito facit C. Hofm. Paralip. Offic. cap. 75. Canicula Armeniæ ænigmatice dicitur de materia vel Mercuriali, vel sulphurea ad Lapid. pertinente, apud Lagn. Harm. Chym. in Th. Chym. Vol. IV. p. 762.

Armenos, ἄρμενος, dicitur *commodus*, congruus, *conveniens*. Imprimis vero τὰ ἄρμενα significat apud Hipp. ad Chirurgi usum *accommodata instrumenta*, aliaque necessaria, imo omnia, quæ ad agendum sunt commoda, lib. de iis, q. in med. f. t. 6. Gal. in comm. ad h. l. Foes. p. 93. Ita etiam quæ balneo parando necessaria sunt, vocantur ἄρμενα, 3. de R. V. I. A. t. 44.

Armilla *manus membranosa* dicitur apud P. Barbette Chirurg. lib. 5. c. 1. ligamentum illud circulare, tendines multiplices universæ manus circulo aliquo comprehendens in regione carpi, in varia alia facile divisibile. Ideo Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. a. 12. §. 83. duplex constituit: unum carpi succingens, revera unicum, sed latum, robustumque, simul omnes tendines flectentium musculorum continens: alterum, quod est in dorso carpi, ex sex inter se connexis, & singulis annulis instar obvolutis circa extendentium tendines.

Armoniacum. Vide *Sal*.

† Armoracia, Radicula sylvestris. Dodon. pemt. 5. l. 3. c. 6.

Armutheus *lapis*, corrupta voce dicitur a Nicheplo Medico *Armenius lapis*, teste Aetio l. 2. Sermon. c. 47. & ex hoc Fallop. tr. de Metall. seu fossil. c. 37. T. I. p. 337.

Arnacis, ἀρνακὶς, dicitur pellis agnina cum lana, & villis. Usurpat Hipp. l. de superfœt. XXIV. 3. item tegumentum laneum, quod cruribus circumdatur, lib. 1. de morb. mulier. LXXXIV. 16.

† Archiater, Principis Medicus, vel qui ceteros anteiret sapientiæ fama, vel jurisdictione, aut Principis favore; seu verius Medicorum princeps, quod nomen Neronis ætate invectum Andromachus apud Gal. & Erotianum obtinuit solus: post M. Aur. Antonini temporibus plures in Collegium aggregati Comites archiatrorum appellati. Marsil. Cagnatus Variar. observ. l. 2. cap. 15.

† Arbor pyramea, Quint. seren. cap. 28. Morus, sub qua Pyramus adolescens memphiticus Thisbes amore flagrans semet interfecit, auctore Ovid. 4. Metamorphos. Hamelberg in e. l.

Arohot, id est *Argentum vivum*. Ruland. in Lex.

Aroma, ἄρωμα, est medicamentum grati, penetrantisque odoris, & spirituosæ naturæ, humoribus, & spiritibus activitatem, & motum inducens, incidens, attenuans, aperiens, discutiens. Talia sunt non solum fructus, aut semina, sed etiam radices, cortices, & flores, succi, vel gummi, quorum Catalogum vide apud Schrod. Pharm. l. 2. c. 8. imo integræ plantæ, vel herbæ aromaticæ propterea dictæ, quas allegat Fr. Sylv. Pr. M. l. 1. cap. 2. §. 40. & XXXIV. §. 95. Ex his quæ præparantur composita, ut sunt Infusa, Extracta, Olea, & alia, *Aromatica* dicuntur. Gorr. p. 57. In specie etiam vocab. *Aroma* quandoque accipi pro *Myrrha*, demonstrat Lind. S. M. Ex. X. §. 125. seqq. *Crocum* etiam κατ' ἐξοχὴν *Aroma Philosophorum* appellari, testis est Fr. Hofm. Clav. Schrod. pag. 459. quod nomen etiam *Aroph Paracelsi* (de quo p. p.) obtinet.

Aromatitis, ἀρωματίτης, est gemma ex bitumine conflata in lapidis modum, quæ myrrham colore, & odore refert, unde & nomen reperit. In Arabia creditur gigni, & in Ægypto circa Pisas, Reginis frequentata, Gorr. def.

Aroph *Paracelsi*, dicuntur vel flores elegantissime Chymice per sublimationem præparati ex lapide Hæmatite cum salis Ammoniaci æquis portionibus, quibus magna virtus in quartana, Plica Polonica, & morbo hypochondriaco tribuitur, Fr. Hofm. Clav. Schrod. p. 179. Vel dicitur de Croco cum pane vino madefacto, inque vase clauso posito per aliquot dies in fimum equinum, & tandem destillato, ex Helmont. *de Lithiasi* c. 7. n. 14. c. 8. n. 23. *Aroph* etiam meminit Paracelsus, liquorem esse statuens per destillationem paratum, vimque habere renum operationem delendi, dicens l. 2. de vir. membr. cap. 10. *Aroph* etiam dicitur *Mandragora*. Dorn. Rul. & John. in Lex. *Aroph* nonnulli recentiores exponunt, quod sit vocabulum technicum Paracelsi, denotans medicamentum, quod calculum humanum frangendi vim habet. Hoc alii admirati sequaces putarunt denotare, & explicare illud *Aroma Philosophorum*. Etmull. in MM. SS. Chym. Vide *Aroma*.

Arquata, est nomen *avis* cujusdam, quæ & *Numenius*, νεμήνιος, dicitur, a mense Junio. Ejus descriptionem cum usu in cibis vide apud Aldrov. l. 20. Ornith. c. 21.

* Arquatus *morbus*. Vide *Icterus*.

Arrhabon, ἄῤῥαβον, i. e. *futuris carens*. Dicitur de Cranio, & legitur apud D Melch. Sebizium Ex. Med. p. m. 132. ubi caussa Cephalgiæ incurabilis habetur.

Arrhen, vel *Arsen*, ἄῤῥην, ἄρσην. Vide *Mas*.

Arrhoea, ἀῤῥοια, ἀῤῥοίη, *fluxionem suppressam* significat, ac proprie de menfium suppressione dicitur. Hipp. l. de loc. in hom. sub fin. quamvis in editione Lindenii non occurrant ea, quæ de morbis mulierum leguntur in editione Foesii p. 423. seqq. Perperam mihi videtur scribi ἀῤῥοιὴ, vel ἀῤῥοιὰ, in quibusdam exemplaribus. Vide Foes. in Oec. p. 95.

Arrhostia, ἀῤῥωςία, ἀῤῥώςημα, *infirmitas*, imbecillitas. Sæpe sumitur pro Morbo, ut 2. aph. 31. & 3. aph. 5. Alias etiam ad mentis imbecillitatem notandam solet adhiberi.

Arrhythmus, ἄῤῥυθμος. Vide *Arythmus*.

Ars, τέχνη, verum est genus Medicinæ, quicquid nonnulli Arabum secuti placita regerant. Jung. Dieter. num. 829. Nobis sufficit ἐπὶχειρῆσις τῆ θείᾳ

☩ θεῖος Piccarti in Philos. Altdorff. Disp. XXXI. th. 46. Denominatio (scil. disciplinarum, vel habituum mentis) a fine petenda est ultimo, ut docet Philos. Quæcunque igitur terminantur operatione, sunt artes: quorum terminus est sola cognitio, scientiarum nomine venire debent. Imo κατ' ἐξοχὴν vocab. hoc Medicinam significat, 1. aph. 1. Cum vero *artes* aliæ sint *determinatæ*, ὡρισμέναι, quæ præsuppositis omnibus requisitis semper fine suo potiri possunt: aliæ sint μὴ ὡρισμέναι, *non determinatæ*, alias Conjecturales, στοχαστικαὶ dictæ, sciendum Medicinam ad posteriorem classem pertinere, non ratione præceptorum, sed ratione finis, qui non semper attingi potest. Gal. de opt. sect. ad Thrasyb. c. 4. juxta tritissimum Ovid.

Non est in Medico, semper relevetur ut æger, &c. Nihilominus sub se plures habet *artes determinatas* instrumentales, & sano sensu Mechanicas, ut sunt, *Ars* Gymnastica, Coquinaria, Pharmaceutica, Chymica, & aliæ. Medicina etiam nunquam non ex præceptis rite per exercitationem applicatis finem suum assequi annititur. Et ut hoc eo commodius fiat, duobus veluti cruribus, vel instrumentis, vel quomodocunque appellasse libet, utitur, in universalibus Theorematis Methodo, in particularibus Exercitatione, tanquam qui iter aliquod ingredi student, utroque invicem utuntur crure: qui altero claudus est, uno duntaxat utitur, & longo spatio, & sæpe errans viam peragit, verbis Gal. lib. 9. M. M. c. 6. *Ars* transmutationis Metallorum dicitur *Ars* Hermetica, item Philosophica, vel Philosophorum. Libav. Chym. Jung. Lind. Ex. V. §. 12. An *Ars* dominetur naturæ, an contra? in utramque partem ventilari solet tropice. Enimvero præstat posteriori opinioni adstipulari. Licet enim videatur, *Artem* operibus Naturæ perfici, nihilominus illa nihil præstare posset, nisi objectum, & subjectum suum haberet ex, & in natura. Vide Th. Chym. Vol. II. & VI. & quære in Indice.

Arsacum. Vide *Acrai*.

Arsaltos, idem quod *Asphaltos*. Ruland. in Lex.

Arsatum. Vide *Acrai*.

Arsenicum, ἀρσενικὸν, Fernel. *Arrenicum* e Gal. Gr. ἀῤῥενικὸν, perperam vero, & corrupte Archenicum, notante Libav. Defens. Syntagm. A. 2. Not. 53. est succus mineralis, pinguis, inflammabilis, insigni sua corrosiva qualitate deleteria vitæ nostræ infestus; propterea jure merito inter venena stricte dicta referendus. Equidem Fr. Hofm. Clav. ad Schrod. lib. 3. c. 27. limitare conatur, duplicia constituens venena, alia, quæ omnibus, & semper nocent: alia, quæ interdum quidem nocent, & interimunt, interdum tamen, & secundum artem adhibita in usum medicum venire possunt, quibus posterioribus *Arsenicum* annumerat. Verum non est nostri nunc instituti, distinctionem illam venenorum examinare. Nobis sufficit, communiter a Doctoribus venenis potentioribus annumerari *Arsenicum*, & quæ simili facultate corrosiva, summaque acrimonia operantur, propterea *Arsenicalia* dici. Vide Thom. Vvillis de febrib. c. 12. Congener est *Sandarachæ*. Dicitur & communi nomine *Auripigmentum*, quamvis in hoc differant, quod *Arsenicum* stricte dictum coloris albi sit tantum factitium quid per sublimationem ex Auripigmenti scobe, & sale anatice, id est æquali quantitate mixtis confectum, quod & *Auripigmentum cristallinum* dicitur: *Auripigmentum* vero, & *Sandaracha* sint nativa; hoc rubri, vel sublutei coloris, illud citrini; quamvis & *Sandaracha* detur factitia ex *Auripigmento*. De *Arsenici* præparationibus ad usum medicum legantur Schroder. & Fr. Hofm. d. l. *Arsenicum* non esse commodum ad Spagyricum Metallorum transmutationis laborem, docet Dorn. de Genealog. mineral. c. 18. in Theat. Chym. Vol. I. pag. 585. seqq. Hinc & a Laur. Ventura negatur, quod sit materia lapidis Philosophici, tr. de Lap. Philos. c. 8. Vol. II. Theat. Chym. p. 138. quamvis a Lagneo in Arm. Chym. ipse Lap. Philos. vocetur *Arsenicum*. Vol. IV. pag. 327.

Artaba, ἀρτάβη, est mensuræ aridorum species Ægyptia, habens modios quinque, aliis tres, Gorr. septem. Hodieque est inusitata. Galen. de pond. & mens. c. 5.

Artemisia, ἀρτεμισία, præter hoc quod sit nomen Herbæ notissimæ, est quoque terminus Paracelf. per quem vel Ars Chymica ipsa, vel medicamentum quoddam vomitivum Chymicum denotatur, quod vocab. severissime perstrinxit contra Scheunemannum Libav. in Defens. Synt. Tom. III. Oper. p. 38.

Artemision, ἀρτεμίσιον, nomen est mensis apud Macedones solum, in cujus initium incidit æquinoctium vernum. Gal. c. 1. in l. 1. Epid. t. 1.

Artenna, nomen avis aquaticæ palmipedis, quæ & *Diomedea* dicitur, quod in insulis Diomedeis, quæ hodie *Tremiti* vocantur, saltem reperiatur, cujus descriptionem cum usu in cibis vide apud Aldr. l. 19. Ornithol. c. 3.

Artemonium, ἀρτεμώνιον, est nomen Collyrii, quo Gal. scribit Bassum sodalem suum usum fuisse ad multa oculorum vitia. Describ. l. 4. de C. M. S. I. c. 7.

* Arteria, ἀρτηρία, est vocabulum æquivocum,

vum, cum de aspero, & lævi canali, sive vase accipi soleat. Olim veteres tantum illos canales duriores, qui pulmonem ingrediuntur, a recentioribus *Asperæ arteriæ* nomine appellatos, *Arterias* dixisse, testatur Gal. lib. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 9. unde & medicamenta illa, quæ ad vocis læsionem, asperæque arteriæ vitia usurpari solita fuere, *Arteriaca*, ἀρτηριακὰ, vocabantur, l. 7. de C. M. S. L. c. 1. seqq. Jung. C. Hofm. Instit. Med. l. 2. c. 13. §. 2. Et videtur vocabulum *Arteriæ* primario quoque illi vasi, vel Canali aspero competere, vi Etymologiæ, quando *Arteria* dicitur quasi ἀερετηρία. Verum postmodum a recentioribus vocab. *Arteriæ* potius ad vasa sanguinea pulsantia translatum fuit, ita ut hæc hodie etiam simpliciter *Arteriæ* dici soleant. Canalis vero cartilagineus, & durior ad pulmonem excurrens, cum additione *Aspera arteria*, semper vocatur. Quod si tamen generali quadam descriptione utraque vasa aspera, & lævia complecti placuerit, hæc dari poterit; *Arteria* est pars similaris secundi generis, (vel rectius organica, simplicior) teres, fistulosa, vel aerem, vel sanguinem continens. De singulis nunc seorsim.

* Arteria *aspera*, ἀρτηρία τραχεῖα, ab inæquali interna superficie sic appellata, βρόγχος, fistula vel canna pulmonum, est canalis rotundus semper patulus, ex faucibus per collum in pulmonis lobos excurrens, & per hoc in plures ramos divisus, aerem cum pro sanguinis ventilatione, & attemperatione inspiratione admittens, tum pro vocis, & sermonis efformatione, fuliginumque exclusione reddens; Dividitur commodissime in *Truncum*, ceu portionem indivisam, quæ fauces inter, & pulmonem interjacet, anterius & ad latera cartilagineis annulis semicircularibus distinctis constantem, posterius vero, ubi gulæ adjacet, membranosam; & *Ramos*, qui communiter *Bronchia*, βρογχία, appellantur. Trunci caput, & principium *Larynx*, λάρυγξ, vocatur, vocis formationi, & expressioni præprimis dicatum, quinque *cartilaginibus* insignioribus præditum, ut sunt *Scutiformis*, θυροειδὴς, *Annuliformis*, vel Annularis, κρικοειδὴς, duæ *Gutturni formes*, sive gutturnales, ἀρυταινοειδεῖς; quæ simul junctæ rimulam, quæ *Glottis*, γλωττὶς, dicitur, efformant, cui quinta propterea *Epiglottis*, ἐπιγλωττὶς dicta, operculum quoddam præbet. Alias Truncus *asperæ arteriæ* specialiter *Bronchus*, βρόγχος, appellari solet. Quando in pulmonem sese insinuat, dividitur in propagines majores minoresve, ceu ramos, quæ *Bronchia*, βρόγχια, dicuntur, partim cartilagineæ, partim alias crassioris membranaceæ substantiæ. Gal. l. 4. de L. A. c. 8. annulos illos litteram G referre scripsit, quæ bronchia rami arteriæ, & venæ pulmonalis fidelissime comitantur. Plura legantur in Anatomicorum veterum, & recentiorum Scriptis.

Arteriæ *asperæ sectio*, vel *perforatio*. Vide *Laryngotomia*.

* Arteria, ἀρτηρία, ad differentiam prioris *Lævis*, λεῖα, dicenda. Galen. 7. de Us. P. cap. 8. 9. & alibi est vas pulsans, ἀγγεῖον σφύζον, sive vas membranaceum, ortum habens a corde, teres, & cavum, duplicique compactum tunica, vel secundum alios plures sanguinem cum spiritu vitali a corde per impulsum excipiens, & ad alias corporis partes deferens. Differt a *Vena* crassitie, pulsatione, & usu. *Arteria* crassior, vena tenuior, & simplicior. *Arteria* pulsat. Vena non pulsat. *Arteria* sanguinem exportat a corde ad partes. Vena reportat. *Arteriarum* in corpore distincte occurrentium binæ species sunt, *Pulmonalis*, & *Aorta*, sive *Magna*.

* Arteria *Pulmonalis*, ἀρτηρία πνευμονική, ἢ πλευμονικὴ, quam ex falsa quadam hypothesi veteres *Venam Arteriosam*, φλέβα ἀρτηριώδη, appellarunt, existimantes, solas venas a dextro, solas vero arterias a sinistro dependere cordis ventriculo. Galen. 7. admin. Anat. 4. est vas membranosum pulsans, ejusdem compagis cum *Arteria magna*, duplicique tunica constans, sanguinem e cordis dextro ventriculo, dum sese coarctat, excipiens, & per amplum pulmonum parenchyma distribuens: unde etiam statim ab exortu in dextrum, sinistrumque truncum, vel ramum ad dextram, sinistramque pulmonis partem excurrentes dividitur.

Arteria *Magna*, *Aorta*, *Maxima*, *Crassa*, μεγάλη ἀορτὴ, μεγίστη, παχεῖα, est vas membranosum, amplum, crassum, sanguinem spiritu vitali turgidum e cordis sinistro ventriculo coarctato cum impulsu excipiens, eundemque per totum corpus, mediantibus trunci ramis, ac propaginibus, deferens. Hinc mox ab exortu suo propter exsiccationem nonnunquam plane rigido, ac cartilagineo, valvulis tribus Lunaribus adversus sanguinis regurgitationem munito, postquam binas propagines coronarias dictas ad peripheriam cordis, & pericardium dimisit, in duos truncos insignes, *Ascendentem*, & *Descendentem*, dividitur.

Arteriae *Aortæ truncus ascendens*, τὸ μέρος ἀρτηρίας ἄνω φερόμενον, lib. 26. de U. P. c. 10. 11. jugulum, mediastino, thymoque suffultus, dividitur partim in ἀποφύσεις, ramos *Subclavios*, quorum propagines sunt: Intercostalis superior, Mammaria interna (a qua Mediastina)

Vertebralis, Cervicalis muscula, item Axillaris, Scapularis interna, & externa, Thoracica inferior, & ad brachium ubi pervenit, Brachiea, Radiea, Cubitea. Partim etiam juxta Subclavios exsurgunt Carotides, ad aurium radices excurrentes, quæ iterum in Externam, & Internam distinguuntur, omnibus capitis continentibus, & contentis partibus propagines suas largientes. *Aortæ truncus descendens*, τὸ μέρος κάτω φερόμενον, d. l. etiam quamplurimos de se dimittit ramos, & propagines, sive ἀποφύσεις Galeno dictas, suntque ex his potiores, & quidem antequam ad os sacrum in ramos insignes geminos distrahitur, a trunco prodeunt Arteriæ *Intercostales inferiores*, *binæ Phrenicæ*, *Cæliaca*, quæ in duos ramos dividitur, *Hepatica*, & *Splenica* dictos, quorum surculi sunt, Hepatiæ quidem *Pylorica*, *Cystica gemella*, *Epiploica dextra*, *Intestinalis*, & *Gastroepiploica dextra*: Splenicæ vero propagines, antequam lienem ingreditur, *Gastrica Coronaria*, *Epiploica sinistra*, *Gastroepiploica sinistra*, & *Vas breve arteriosum*. Porro e trunco prodeunt *Mesenteria superior*, & *inferior*, *Emulgentes*, *Spermaticæ*, *Lumbales*. Tandem e trunco bifurcato fiunt *Iliacæ duæ*, quarum utraque in *externam*, & *internam* distinguitur. Hujus propagines sunt *Glutea*, *Hypogastrica*, *Hæmorrhoidalis externa*, & in nondum natis *Arteriæ Umbilicales*, in natis vero coalescentes ligamenti indolem præ se ferunt. Illius vero *Epigastrica*, *Pudenda*, postea extra abdomen progressa *Cruralis*, eaque vel *Externa*, vel *Interna Muscula*, item *Ischiatica*, *Tibialis*, & sic ad extremum pedem usque pergens. Hæc omnia Anatomica potius oculari demonstratione, quam e scriptis addisci poterunt. Nihilominus jungere libet veterum, & recentiorum Anatomicorum monumenta prolixius hæcce declarantia, cum nostri non sit instituti, perfectam tradere Anatomiæ doctrinam.

* ARTERIACA, ἀρτηριακή, scil. ἀντίδοτος. Vide *Arteria*.

ARTERIOTOMIA, ἀρτηριοτομία, est species Chirurgicæ operationis, videlicet artificiosa, & in gratiam sanitatis instituta, per phlebotomum facta incisione arteriæ cujusdam. Olim periculosissima habita ob periculum aneurysmatis, (de quo supra) præsertim si in brachio institueretur, ita ut jam tempore Galeni quidam Medicorum negaverint fieri posse arteriam vulneratam, quæ ad manum est, coire, partim experientia, partim ratione structuræ fere cartilagineæ nixi. Galenus tamen contrarium evicit observatione quadam propria in juvene agresti, cui loco venæ arteria fuit secta, feliciter tamen a Gal. per deligationem, & vulneraria præsidia curata, l.5. M. M. c. 7. Hodieque etiam tantum periculi non subesse creditur, modo industria in deligando adhibeatur; & tales eligantur arteriæ, quibus os quoddam subjiciatur. Hinc in cubito data opera nemo facile suadere audebit. Controversiam hanc prolixe ventilavit B. Rolfink. Ord. & Meth. Comm. l. 4. s. 3. per totum. Modum incidendi, & delectum arteriarum tradidit P. Barb. Chir. P. III. l.1. c. 9. Hujus tamen operationis inutilitatem pariter, ac periculum denuo ante oculos ponere non dubitavit D. Craen. in Lum. Rat. Medico novissime edito, sive Praxi Reformata, c. 1. p. 9. cui & nos lubentes volentes assentimur.

ARTETISCOS, *Artetiscus*, dicitur, qui membri alicujus defectum patitur. Dorn. Rul. & Jonhs. in Lex.

ARTHOLCUM, est oleum rubrum ex radicibus herbarum una cum pane simul in fimo digestis arte tractum. Iidem. Rectius igitur scriberetur *Artoïcum*, ab ἄρτος, videlicet deducendum, id est *panis*. Ruland. vocat & *Pannoniam*.

ARTHRITIS, *Arthritica*, *Arthetica*, Articularis morbus, vel dolor, ἀρθρῖτις, ἄρθρων πόνος est artuum vitium, sive articuli tumor dolorificus, quem fluxio in eum decumbens excitavit. Gal. l.6. M.M. c. 20. unde & ægri *Arthritici* dicuntur. Potiores species sunt *Chiragra*, quando articulos manus infestat; *Podagra*, quando pedum; *Gonagra*, quando genu; *Ischias*, quando coxam, vel coxendicem occupat, l. 10. de C.M.S.L. c. 2. Martianus tamen quartam quoque addidit ex Hippocr. in Not. ad eundem p. 215. quæ κεδμάτων nomine venit, & sunt articulorum dolores diuturni non admodum vehementes, quorum materia a prædominio pituitosa est. Hæc species Scythis quondam familiaris, &c. Ex recentioribus fundamentis accuratior hæc dari potest descriptio: *Arthritis* est dolor exquisitus circa partes nervosas articulorum cum vel sine inflammatione, & tumore, proveniens a solutione continui per particulas salinas diversi generis, sibique valde contrarias acidas fluidas succi nervosi, & lixiviosas, tartareasque succi nutritii cum sanguine arterioso delati mixtas, & effervescentes facta. Clarissime, εἴ τις ἄλλος, morbi hujus naturam e caussis suis, & curationem descripsit Thom. Vvillis tract. de Animal. Brut. P.II. c. 14. Dividitur in *calidam*, & *frigidam*, quæ etiam *Nodosa dicitur*, pro prærogativa vel acidarum, fluidarum, aut fixarum majori. *Arthritis Scorbuticæ vaga* est species peculiaris *Arthritidis*, majorem & malignam, h. e. cum

cum gravioribus Symptomatibus, vires vitales aggravantibus, stipatam caussæ heterogeneæ mixtæ vitiositatem præsupponens, de qua leg. Idem tr. de Scorbut. c. 5.

* ARTHRODIA, ἀρθρωδία, est species *Diarthroseos*, vel *Dearticulationis*, quando articuli cavum leve superficiarum, & capitulum etiam depressum concurrit. Gal. l. de ossib. in princ. Talis est in occipitis osse, & vertebra prima colli. P. Barbette d. l. cap. 3. Lindenus vocari posse dixit *Adarticulationem*. Opponitur illi *Enarthrosis*, ἐνάρθρωσις, cum sinus os excipiens magnus, processus ossis excipiendi insignis, qualis est femoris cum acetabulo ischii. Ibid.

ARTHRON, ἄρθρον, *Articulus*.

ARTHROSIS, ἄρθρωσις, *Articulationem* in genere significat. Unde & adject. ἀρθρῶδες, adverb. ἀρθρωδῶς descendunt, quæ leguntur apud Gal. l. de ossib. in princ.

* ARTICULUS, *Articulatio*, *Articulamentum*, Scrib. Larg. n. 206. 214. 263. ἄρθρον, σωύδεσις κατ' ἄρθρον, est naturalis ossium diversorum Syntaxis, vel compositio: differt a *Symphysi*, συμφύσει, quæ est ossium naturalis unio, vel coalitio. Dividitur in *Diarthrosin*, διάρθρωσιν, *Dearticulationem*, quæ est articulo laxior, & ossium structura, quorum motus est evidens, (Vid. supra *Abarticulatio*) in *Synarthrosin*, συνάρθρωσιν, quæ est articulatio strictior, ceu ossium motum manifestum non habentium compositio; & in *Ginglymum*, γίγγλυμον, (juxta C. Hofm. γιγγλυσμὸν) cum os unum excipit suo sinu processum alterius, & contra os alterum suo sinu processum prioris; qualis est in osse femoris, & tibia, in humero, & ulna, Gal. & Barbett. d. l. quorum ille *Articulum* in genere clarius etiam alibi descripsit hoc modo. *Articulus* est, cum duo ossa ita invicem coeunt, ut alterum quidem ipsorum sit, quod movetur, alterum velut sedes quædam ei, quod movetur, & firmamentum, ut in ostiorum cardinibus apparet, unde moventi cavitas, (quæ Cotyle, κοτύλη, id est *Acetabulum*, & *Glene*, γλήνη, sive *pupilla* dicitur) & ei quod movetur, convexitas, *Caput*, & *Condylus*, κεφαλὴ, & κόνδυλος appellata, inest, l. 1. de mor. musc. c. 9.

* ARTICULARIS *morbus*, passio, affectio. Vide *Arthritis*.

ARTIFEX, δημιουργὸς, Hipp. Gr. τεχνίτης, Gal. quid in genere significet, omnibus notum est. Restringitur vero haud raro ad Medicum, qui artem Medicam per experientiam confirmatam callet. Unde Gal. *Artificem fieri*, Gr. τεχνωθῆναι, dicitur l. 2. de Cris. c. 9. Specialiter quoque dicitur de Chymicis, & Spagyricis, in Th. Chym. aliquoties.

ARTISCUS, ἀρτίσκος, in genere *Trochiscum* significat, a panis exigui figura. Specialiter vero, & κατ' ἐξοχὴν, *Artisci* dicuntur ii, qui e viperæ carnibus cum pane mistis, coctisque præparantur ad Theriacæ compositionem, unde & *Theriaci*, θηριακοὶ, appellantur. Modum præparandi monstravit Galen. t. 11. de S. F. §. Caro viperæ. Nostro etiam adhuc seculo magnis impensis Venetias allati fuere pro confectione Theriacæ. Verum vanitatem horum Trochiscorum egregie aperuit, & solide demonstravit Joh. Zuvolf. in Pharmac. Ang. Animadvers. XII. pag. m. 209. seqq. in fol. unde & hodieque Alcool, vel Pulvis viperarum substituitur in Theriacæ compositione.

ARTIOS, ἄρτιος, significat id quod *perfectum*, *integrum*, omnibus numeris absolutum, illæsum, æquale, aptum est, apud Hipp. Ita ἀρτίως κεκριμένα, perfecte judicata 1. aph. 20. leguntur, de vertebris inter se æqualibus, & apte cohærentibus, 3. de artic. 29. In specie dies pares dicuntur ἄρτιοι, in quibus difficiles fiunt crises, & opponuntur imparibus, quæ dicuntur περισσαί. Vid. 3. in 3. Epid. t. 13. 14. Foes. pag. 95.

ARTISTOMON, ἀρτίστομον, significat *undique planum*, & æquale; in specie de telis usurpavit Hippocr. lib. de cap. vuln. XIV. 3. Alioqui etiam ἀρτίστομος dicitur is, qui verba integre profert, non mutila, aut truncata. Foes. d. l.

ARTIPHYES, ἀρτιφυὴς, dicitur de numero pari, perfecto, & integro Critico, qualis est juxta Hippocr. decimus quartus, & quadragesimus secundus dies, lib. de septimestri. VII. 8. 9. 10.

ARTIYPOCHROS, ἀρτιύπωχρος, dicitur *color subpallidus*, & subluteus, Hipp. l. de intern. aff. XXXVI. 13. Foes. d. l.

ARTIZOOS, ἀρτίζωος, de pueris, qui brevis sunt vitæ, ob molestiam, quam passi sunt in partu difficiliori, ut in genitalibus diu hæserint, l. de superfœt. VII. 5.

ARTOCREAS, ἀρτόκρεας. Vide *Pastætum*.

ARTOS, ἄρτος. Vide *Panis*.

* ARTOMELI, ἀρτόμελι, fuit species Cataplasmatis ex pane, & melle parati, extrinsecus impositi præsertim præcordiis, cujus meminit Gal. l. 10. M. M. c. 6. l. 11. c. 15. l. 13. c. 15. Male igitur per Jusculum vertit Castellus, fortassis loca Galeni non recte inspiciens.

* ARTUS, & κῶλα, extremæ sunt, & compositissimæ corporis partes, Manus, & Pedes. Eorum cognitionem necessariam commendat Galen. l. 3. administrat. cap. 1. Van. Horne descripsit quod sint membra e trunco exporrecta

recta in Microcosmo §. 75. ad quem locum vide D. D. Hoffmanni Dissertat. Anatom. pag. 233.

ARTYMA, ἄρτυμα, i. e. *Condimentum*. Vide infra suo loco.

ARYSTER, ἀρυστὴρ, est vas aliquod cavum ad hauriendum, velut cyathus, cotyla, aut calix. Usus Hipp. l. de genit. VIII. 29.

* ARYTÆNOIDES, ἀρυταινοειδὴς, q. d. *gutturnalis*, epitheton est cartilaginum duarum Laryngis ab *Arytæna*, quod gutturnium, aut infundibulum significat. Galen. de vocal. instr. dissect. cap. 4. lib. 7. de U. P. cap. 11. Ab hac Cartilagine Musculi eandem constringentes dicuntur *Artænoidei*, de quibus vide Barthol. l. 2. Anat. c. 11. p. 442. Vide *Arteria aspera*.

ARYTHMUS, vel *Arrhythmus*, ἄρυθμος, ἢ ἄῤῥυθμος, pulsus ille, qui nullum rhythmum, ordinem, aut proportionem observat, non vero plane abolitum pulsum significat, cui opponitur ἔῤῥυθμος, rhythmum certum observans; dicitur & καθ' ἔῤῥυθμος. *Arrhythmi* pulsus species numerantur tres. *Pararhythmus*, quando vicinæ ætatis rhythmum observat: *Heterorhythmus*, qui plane alterius ætatis ordinem servat: *Ecrhythmus*, qui nullius ætatis rhythmum retinet. Galen. lib. de differ. puls. cap. 9.

As, vel *Assarium*, ἀσσάριον μνᾶ, accipitur 1. de toto, quod dividitur in duodecim partes, quæ dicuntur unciæ. 2. est species ponderis habens drachmas duas, Gal. l. de pond. & mens. ex l. Cleopatræ de munditiis.

ASA, vel *Assa*, homonymon est: (I.) Dicitur hoc nomine duplex gummi, suaveolens unum, quod *Benzoin* appellatur: Alterum fœtidum, quod *Asa fœtida* vocatur. De utroque vide Schroder. l. 4. cl. n. 372. & 377. (II.) *Asa* vocatur a Basilio Valentino *remedium Universale* ad omnes morbos externos etiam desperatissimos probatum, (si Diis placet) cui respondet *Phalaja*, ceu Universale ad omnes morbos internos commendatum; utrumque tamen eandem materiam præsupponens, tr. de arcanis mundi. (III.) *Asa* denique *fœtida* quoque ænigmatice a Spagyricis dicitur *Mercurius*, ab odore, quem habet, quando recenter de absurdo corpore suo extractus est. Guido Magn. de Monte tr. de Adrop. Philos. in T. VI. Th. Ch. p. 548.

ASABON, i. e. *Sapo*. Rul. & Johns.

ASAGEN, i. e. *Sanguis Draconis*. Iid.

ASAGI, i. e. *Vitriolum*, vel Atramentum Rubeum. Azep. Idem Ibid.

ASAMAZ, i. e. *Vitriolum*. Iid.

ASÆSTUS, ἄσαιστος. Vide *Calcarius lapis*, *Calx*.

ASAPES, ἄσαπης, & adverb. ἀσαπέως, idem quod ἄπεπτον, *crudum*, non perfecte coctum, aut elaboratum. Adverbialiter de sputo utitur Hipp. in pleuritide l. de R. V. I. A. t. 33. Dicitur alias ἄσηπτον, *non putrefactum*, ex veterum hypothesi erronea coctionem, & putrefactionem confundentium.

ASAPHATUM, est *Serpigo*, vel *Impetigo*, aut intercutanea scabies in poris generata, vermiculorum instar. Si comprimatur cutis, prodeunt fila oblonga nigro capite. Dorn. Rul. & Johns.

ASAPHIA, ἀσάφεια, est *vocis obscuritas*, vel propter vocem efformantium organorum, & nervosi generis vitium, vel propter mentis læsionem. 2. in 1. prorrh. t. 3. Ἀσαφεῖς, ægri dicuntur Hippocr. qui obscure loquuntur, nec clare differunt. Coac. t. 175. item ἀσαφὴς lingua, 7. Epid. XII. 12. 14. & LIII. 15. Dicitur & ἀσαφώδης παράκρουσις, 1. in 1. prorrh. t. 33.

ASARCON, ἄσαρκον, stricte significat *Excarne*, sive destitutum omni carne. Verum ap. Arist. l. 2. de P. A. c. 10. comparative saltem accipi de capite, quod cum medio, & infimo ventre corporis humani comparatum parum carnis habeat, docet Melch. Sebiz. Ex. Med. p. m. 153. seqq.

ASBESTUS, ἄσβεστος, *inextinctus*, dicitur de calce viva, vel cruda, v. g. κονία, vel τίτανος ἄσβεστος. Gorræus. Vide & *Amiantus*.

ASCALABOTES, ἀσκαλαβώτης, item καλώτης, est genus lacertæ, cujus meminit Gal. XI. de Sim. Fac. §. Draco marin. Et l. de Theriac. ad Pis. c. 9. dicitur *Stellio*. Hujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 1. de quadr. digit. ovip. c. 10.

ASCARDAMYCTES, ἀσκαρδαμύκτης, dicitur, qui *inconniventibus oculis* fixis, & immotis intuetur, 2. Ep. s. 6. t. 4. Σκαρδαμύττειν enim *nictare*, & connivere significat.

* ASCARIDES, ἀσκαρίδες. Vide *Helminthes* apud Aldrovand. l. 1. de quadr. digit. ovip. cap. 10.

ASCELES, ἀσκελὴς, *decrus*, qui caret cruribus. Gal. l. 4. de Hipp. & Pl. dec. c. 4.

ASCENDENTIA *signa* dicuntur, ~~vel~~ Astra firmamenti cœli, & præcipue siderei Spiritus. Dorn. in Dict. Par.

* ASCENSUS *morbi*, idem quod *Augmentum*, de quo vide infra suo loco. *Ascensus* quoque, vel *Ascensio* accipitur de modo quodam sublimationis, & destillationis Chymicæ. Cui opponitur *Descensio*. Libav. & alii. Vide *Destillatio*.

ASCESIS, ἄσκησις. Vide *Exercitatio*.

ASCE-

ASCETES, ἀσκητὴς, idem significat, quod *Athleta*. Attici enim *Athletas*, ἀσκητὰς, h. e. *exercitatores* vocant, teste Foes. Oecon. pag. 104.

ASCHEMON, ἄσχημον, *deforme* significat. Hinc in comparativo Hipp. usurpavit ἀσχημονέστερον κῶλον, crus deformius vocans, 3. de art. t. 103.

* ASCIA, σκέπαρνος, ἢ σκέπαρνον, proprie denotat instrumentum fabrile, quod *Securis* etiam vocatur, quæ in summitate incurvata est. Unde ad vinculi, & deligationis simplicis genus transfertur, quæ parum a recto declinat, in obliquum tamen nondum vergit insigniter, Gal. 3. de fract. t. 40. de iis, quæ in Medic. t. 2. Hujusmodi deligatio dicitur Hipp. σκεπαρνηδὸν facta d. l. de fract. Jung. Foes. p. 571 Hoc Vinculi genus egregie delineavit, usumque monstravit Scultet. Arm. Chir. P. 1. Tab. LIV. fig. 3. seqq

* ASCITES, ἀσκίτης, Paracelso vitiose *Asclites*, hydropis species est, velut *hydrops utricularius* dicta, in qua in membrana abdominis interiore, Græcis peritonæo dicta, aut potius inter peritonæum, & omentum humor serosus veluti in utre quodam continetur, cum paucissimo spiritu, unde eam vocat Hippocr. *aquosum hydropem*. Præcipua ejus caussa frigiditas est, Galen. 4. aphor. 11. Accuratius ita describi poterit; *Ascites* est intumescentia ventris inferioris, sive abdominis, ut & crurum, aliquando & scroti, genitaliumque, cum multis aliis gravioribus Symptomatibus, a collectione, & extravasatione serosarum, & lymphaticarum portionum, accescentium, propter vitium, præsertim obstructionem organorum colatoriorum, renum, glandularum, hepatis, & pancreatis inducta proveniens. Jung. P. Barbette Pr. Med. lib. 4. cap. 4. & Fr. Sylv. l. 1. Pr. M. c. 17. §. 8, 9. seqq. cap. 39. §. 2.

ASCLEPIOS, ἀσκληπιὸς, nomen est Smegmatis aridi, quod descriptum legitur apud P. Ægin. l. 7. c. 13. item Trochisci, apud Aet. l. 14. & Gal. l. 3. de C. M. S. G. c. 13. item Collyrii, ex Scrib. apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. quod *Athenippum* etiam dicitur.

ASCLITES, perperam usurpatur pro *Ascites*, ap. Avic. l. 3. fen. 14. t. 4. c. 15.

ASCOS, ἀσκὸς, utriculum, vel *utrem* scorteum, seu coriaceum significat. Unde aliquando additur epitheton σκύτινος. Ejus usus etiam olim fuit ad affectam partem fovendam, quando implebatur materia aliqua, aqua nimirum calida, vel oleo, uti videre est apud Hipp. l. 2. de morb. XII. 18. 30. XIV. 13. l. 7. Epid. XXV. 12. & 4. de R. V. I. A. t. 83. *Utre* etiam flatibus repleto, distento, & supposito usus est ad spinæ directionem, & articuli luxati repositionem, 3. de art. t. 50. & c. 4. t. 61. Videsis Foes. p. 104. & Utris.

ASE, ἄση, emphaticum est vocabulum, in quo unico includitur πόνος πολὺς, multus labor, ut Aretæus loquitur. Primum & communiter significat *fastidium*, ex 5. aph. 61. quod fastidium etiam de pica gravidarum intellectum vult Dieter. in Jatr. n. 113. item Coac. t. 142. l. 1. Epid. ægr. XI. deinde *anxietatem* circa Cor, aut Stomachum, l. 7. Epid. IX. 6. Hinc febres appellantur ἀσώδεις, 4. de R. V. I. A. t. 47. denique *consilii inopiam*, anxietatem, & ita idem cum ἀλυσμῷ, de quo supra. Ad summam ἄση implaciditatem, insignem molestiam corporis exprimit. Hinc & ἀσηρὸν, ἀσῶδες, molestum, noxium significat, 2. de fract. t. 75. s. 3. t. 46. s. 1. de art. t. 65. s. 2. t. 40. 49. prorrh. s. 2. t. 28.

ASEB, dicitur *Alumen*. Rul. & Johns.

ASED, i. e. *Leo*. Rul. & Johns.

ASEDENIGI, i. e. *Hæmatites*. Iid.

ASEGEN, i. e. *Sanguis Draconis*. Dicitur & *Azogen*. Iid.

ASELLUS, ὀνίσκος, vocabulum est πολύσημον in Medicina, quemadmodum & *Asinus* ὄνος. Præter vulgatissimam enim illam significationem, quando quadrupes animal illud contemptum, & despectum, sarcinis tamen portandis, aliisque negotiis multis utilissimum, (cujus laudes Cl. Heinsius quondam fusissime est prosecutus;) quin imo in re Medica multa remedia offerens, videlicet lac, lienem, renes, testes, penem, ungulas, urinam, stercus, de quibus videatur Aldrov. l. 1. de quadrup. cap. 2. p. m. 343. seqq. significat quoque piscem, nec tamen unum eundemque, sed varium, de qua significatione adi sis prolixe disserentem Linden. Ex. XI. §. 20. seqq. de *Asellis* vide Rondelet. l. 9. de pisc. c. 9. & Aldrov. l. 3. de pisc. cap. 1. seqq. Comparantur piscibus saxatilibus bonitate nutrimenti a Gal. l. 8. M. M. c. 2. Porro significat & insectum sive animal multipes (unde a Latinis *Millepedis*, vel *Millepedæ*, item *Cutionis*, aut *Procellionis* nomine, Gr. κυβελὶς, indigitatur, vide Linden. Ex. X. Sel. Med. §. 21. Junge Aldrov. l. 5. de insect. c. 13.) in aquariis vasis, & sterquiliniis enascens, quod ad digitorum contactum in orbem se contrahit. Gal. l. 3. de C. M. S. L. cap. 1. Tandem & *Axes* ipsos *Asinos* appellare consuevit Hipp. & *parvos axes Asellos*, quos etiam *Suculas* vocant, 2. de fract. t. 48. s. 3. t. 40. s. 3. de artic. t. 25. & s. 4. t. 51. Junge Foes. pag. 455.

ASEMOS, ἄσημος, dicitur de iis, quæ citra

ta evidentem significationem, præsertim criticam, & præter rationem contingunt; aut quæ levioris sunt momenti, & nullam effatu dignam significationem præ se ferunt. Ita ἄσημα πνεύματα, spirationem exiguam, obscuram, ac velut interceptam, nullamque fere sui significationem edentem denotant. lib. 6. Epid. s. 7. t. 13. juxta Valles. dolores lateris in febribus tenuiores, ἄσημα ἀλγήματα, Coac. t. 491. *Asema*, ἄσημος κρίσις est, quæcunque a nullo dierum indicantium fuit indicata; unde *sine signo* dicitur, Gal. l. 3. de Cris. c. 10. Adverb. ἀσήμως, eandem cum adjectivo habere significationem apud Hipp. Videatur Foes. p. 100. seqq.

ASENEC, i. e. *Sol*. Rul. & Johns.

ASEPH, h. e. *Alumen scissum*. Iid.

ASEPTON, ἄσηπτον. Vide *Asapes*.

ASILUS, *Oestrus*, *Tabanus*, οἶστρος, μύωψ, insectum est, in ore habens aculeum, binis pennis volans. Descripsit Aldrov. l. 3. de insect. c. 4. In specie *Asilum* dici illud insectum, quod boves lacessat, vult Plin. l. 31. c. 2. H. N. Idem ex Magorum commentis tradit, vermiculos, e quibus *Asili* fiunt, antequam pennæ germinent, contra febres alligari, l. 30. c. 11.

ASINES, & *Asineos* (adverb.) ἀσινὲς, ἀσινέως, *innoxium*, & sine noxa significat, a verbo σίνω, *noceo*, cum α privativo. Hinc Hipp. rupturæ pectinis ἀσινέες dicuntur, l. 2. Ep. s. I. 70. c. 1. in 1. Ep. t. 10.

ASINGAR, i. e. *Viride æris*. Dicitur & *Asurgar*, *Asmiar*, *Asigi*. Rul. & Johns.

* ASINUS, ὄνος. Vide *Asellus*.

ASIRACHUS, ἀσίραχος, dicitur species locustæ, quæ & ὄνος, *Asinus*, dicitur Dioscoridi lib. 2. c. 57. Confirmat virtutem adversus scorpionum ictus Gal. lib. XI. de Sim. Fac. §. Dracomarin.

* ASITIA, ἀσιτία. Vide *Anorexia*, *Apositia*, *Inedia*.

ASIUS *lapis*. Vide *Assius*.

ASMAGA, dicitur *permixtio*, vel *commixtio quorundam metallorum* ad invicem. Rul. & Johns. in Lex.

ASODES, ἀσώδης. Vide *Ase*.

ASOPER, i. e. *Fuligo*. Rul. & Johns.

ASPALTUM, pro *Asphaltum*. Rul. & Johns.

† ASPARAGI REGII. Merc. de Ind. l. 1. c. 9.

† ASPASIA, medicamentum locos muliebres constringens, descriptum a Capivac. Prax. li. 4. c. 4. fit ex sola lana, infuso gallar. immatur. imbuta.

* ASPERA *Arteria*. Vide *Arteria aspera*.

* ASPERSIO, πρόσκλυσμα, ῥαντισμὸς, ῥαντὶς, & ῥανὶς, ῥάντισμα, notissima est applicatio alicujus materiæ Medicæ vel liquidæ, vel pulverulentæ superficiaria, & rara, seu minutatim facta. Scrib. Larg. n. 46. 207. & alibi. Vide Rhod. in Lex. Scrib. Hinc & talia medicamenta, quæ *asperguntur*, Gr. συμπάσματα, Lat. *Aspergines* vocari vult Blancard. in Lex. quamvis nos nullibi legerimus.

* ASPERUM, *Asprum*, per syncopen, Scribon. Larg. n. 180. Vide Rhod. in Lex. τραχὺ, *Asperitas*, *Aspritudo*. Scribon. Larg. num. 21. 22. & alibi, τραχύτης, dicitur de superficie partis, vel membri inæquali. Omne *asperum* est inæquale, non viceversa, Gal. cap. 3. de iis quæ in med. t. 11. Oritur vel ab adstrictione, & nimia siccitate, vel ab acrimonia, l. de ptisana, cap. 5. Est species differentiæ morborum organicorum essentialis in superficie, cui opponitur *Lævitas*, λειότης. In specie *Asperæ palpebræ*, τραχέα βλέφαρα, dicuntur, cum eversæ sanguinolentiores apparent, & magis asperæ, carnosæque, & fici acinis similes. Galen. lib. introd. cap. 15.

ASPHALEJA, ἀσφάλεια, *securitatem*, firmitatem denotat, & ἀσφαλὲς, tutum, *securum*, firmum, 5. aph. 22. & 2. aph. 15. Gal. l. 12. de U. P. C. 6. Jul. Alex. not. ad h. l. Dicitur quasi τὸ μὴ σφάλλον, ἢ σφαλλόμενον, expers lapsus. Vide Diet. Iatr. n. 120. 121.

ASPHALTITIS, ἀσφαλτίτης, dicitur prima lumborum vertebra, quæ & a renibus νεφρίτης, Gorr. Linden. Med. Physiol. lib. 2. cap. 14. & 34.

* ASPHALTUM. Vide *Bitumen*.

* ASPHYXIA, ἀσφυξία, i. e. *pulsus privatio*, sive defectio, cum non percipitur nostro tactui motus, atque hoc per totum animal accidit, ut nulla usquam arteria moveri videatur, quod tamen si ad veritatem exigas, in corpus vivum nunquam cadit; ad nostrum tamen tactum frequenter reperitur. Gal. l. 1. de præs. ex puls. c. 2. quam Hipp. vocat *spirituum interceptiones*, πνευμάτων ἀπολήψιας ἀνὰ τὰς φλέβας, 3. de R. V. I. A. t. 26. (Vide supra *Apolepsis*.) Est immediatus comes gravioris animi deliquii, quod pro lubitu *Lipopsychia*, aut *Syncope*, quin & *Asphyxia* dici poterit. Caussa immediata *Pulsus deficientis* est in sanguine naturali effervescentia, & rarefactione circa cor destituto, ut propterea cor non satis expandatur, contrahaturque, & sanguis insufficienter in Arterias effundatur. Fr. Sylv. Pr. Med. l. 1. cap. 34. præsertim §. 43. Ἄσφυκτοι dicuntur *pulsu privati*, & in quibus motus nullus sub sensum cadit in ulla corporis parte cujuscunque arteriæ, lib. 1. de diff. puls. cap. 3.

ASPIS, ἀσπὶς, idem quod *serpens*, sed venenato suo morsu perniciosissimus. Ejus tres species constituit Gal. l. de Theriac. ad Pison c. 8. quarum prima dicitur *Chersea*, altera *Chelidonia*,

donia, tertia *Ptyas*, quæ perniciosissima. Siquidem, perinde ac si tunc ratione prædita foret, æstimata intervalli distantia, collum eousque extendit, & celeriter hominibus inspuit venenum. Hac specie ferunt Reginam Cleopatram sibi citra suspicionem repente mortem confecisse, cum Imperator Augustus eam vivam captam vellet in triumphum Romæ ducere. P. Ægin. l. 5. c. 19. Plura de *Aspide* in genere, & ejus pluribus speciebus vide apud Aldrov. lib. de serp. & drac. cap. 7. Nihilominus ex his perniciosissimis serpentum generibus olim Emplastrum confectum fuit δι' ἀσπίδων dictum, discutiens valentissime strumas, aliasque durities, ad dolores arthriticos pariter utile, teste Æt. l. 15.

* Aspredo, τράχωμα, est affectus palpebrarum, diciturque durities, & asperitas inæqualis, quæ intra palpebras oritur. Gal. def. medic.

† Assa odorata, Benzoin. Capivac. de febr. cap. 37.

Assala, i. e. *Nux moscata*. Dorn. Rul. & Johns.

Assaliæ, vermes sunt intra asseres crescentes. Dicuntur etiam *Cossi*, *Teredines*, *Termes*, *Thripes*, *Xylophagi*, ξυλοφάγοι. Dorn. Ruland. *Asalliarum* meminit Paracels. l. 2. de morb. Gal. pustulis, & sumpt. c. 6. in icteritia commendans. Verum suspicari quis posset, non tam Teredines, aut Cossos intelligi debere, quam *Asellos*, sive *Millepedes* in locis humidis crescentes, de quibus paulo superius. Hos enim valde in ictero commendari, e Dioscoride, & Gal. constat.

Assangi, dicitur *Pulvis* decidens de parietibus salis. Vocatur & *Asanirgi*. Ruland. in Lex.

Assatio, ὄπτησις, est species coctionis ciborum artificialis, quæ fit ab extrinseco, & alieno calore fortiori, & exiccante. Species, seu modi *Assationis* plures sunt. Vel enim igni admoventur ea, quæ assari debent; vel in aliquo vase reponuntur, cui subjicitur ignis, affuso aliquo, sed insufficiente, aut plane nullo humore. Illuc pertinent etiam *Frixa*, quæ propterea Assorum sunt species. Huc referre licebit *Tostionem*, στάτευσιν. Arist. l. 4. Meteor. c. 3. Renats Morcau. ad Schol. Salernit. c. 7. p. 138. *Assata*, & frixa siccius dare corpori alimentum, docet Gal. l. 3. de alim. fac. c. 2. Gr. dicuntur illa ὀπτὰ, hæc τηγανιστά. Ovorum *assorum* meminit Scrib. Larg. n. 221. *Assare* quoque Spagyrice est, vel rem desiccare, & in tali statu ponere, ut possit in pulverem sibi competentem redigi; vel aliquando idem est, quod congelare. Th. Ch. Vol. III. p. 39. Quæ intus, forisque tota ignescunt, perperam *assari* dicuntur a Scheunemanno, judice Libav. in defensione Syntagm. Act. 1. c. 12. *Assare* quoque allegorice dicitur *septimum Regimen*, quod est *Lunæ*, h. e. calefacere, & componere per 25. dies, & hoc regimen dicitur *Argenti*, in Allegoriis super Turbam Philos. divinct. 1. in Th. Chym. Vol. V. p. 58. *Assatio* etiam in Magisterio Lap. Phil. dicitur suavis, & modesta desiccatio corporum dissolutorum, & a menstruis suis separatorum, exiccans sub finem corpus exiguo igne, quæ desiccatio suavis calcinatio est. Christ. Paris. Elucid. l. 3. c. 8. Th. Ch. Vol. VI. p. 264.

Assatura, dicitur animal, vel caro assa, quales si statim post remotionem ab igne cooperiuntur, & panno involvuntur, *Assaturas suffocatas* vocavit Santes Ardoynus, & inter Venena retulit, noxam, & curationem proponens, l. 4. de Venen. c. 9.

Asservatio, idem quod *Conservatio*, dicitur in Pharmaceuticis simplicium collectorum in debitis vasis, & locis ad usum necessaria repositio, ut semper in promptu sint. Jac. le Mor. Pharm. Med. Phys. c. 7. D. Schenk. Synt. Comp. & præscr. med. form. p. m. 89.

* Assidens, *signum*, συνεδρεῦον, quod *mox apparens* dicitur, quod plerumque morbo accidit, ut in febre ardente lingua aspera sicca, sitis, vigiliæ. Differt tamen a *Pathognomonico*, quod hoc sit plane inseparabile, illud non item. Gal. 3. in 3. Epid. 34. Exemplum sit morbus lateralis, in quo acuta febris, spirandi difficultas, tussis, pungens dolor lateris sunt pathognomonica, scil. collective sumpta; quod autem dolor ad hypochondrium, vel ad claviculam perveniat, aut quod facilius in latus patiens, quam in alterum æger decumbat, *Assidentia* signa sunt, c. 1. aph. 12.

Assiduus, usurpatur a Fernelio pro *Continuus*. Ita *Febres Assiduas* vocavit, easque intermittentibus opposuit, Method. cur. febr. c. 6. ferme ad finem.

Assimilatio, ἐξομοίωσις, ὁμοίωσις, dicitur Nutritionis supplementum, quando id, quod nutrit, alteratur, & ei, quod nutritur, simile fit. Gal. 3. de fac. nat. 1. Porro ut hæc fiat, *Agglutinatio*, sive *Adhærentia*, πρόσφυσις, præcedat oportet, quemadmodum & hanc *Appositio*, πρόσθεσις, l. 1. de F. N. c. 11. Nomine a *Nutritione* dissidet, re autem non dissidet, l. 3. de Caus. Symp. c. 2. Perficit hanc functionem non secus, ac reliquas Naturales dictas Anima, sive Vis Plastica, sive calidum innatum, & flammula vitalis, quæ in medicina non differunt. Charlton. Oecon. anim. Exerc. 1. §. 1. seqq.

Assis, vel idem eſt, quod *Opium*, *Meconion*: vel eſt *pulvis ex Cannabis foliis* paratus, cujus cum aqua miſti bolos quinque aut plures caſtaneæ magnitudine Ægyptii devorant, a quibus per horam homines quaſi ebrii facti amentias ſuas produnt, & in ecſtaſi manentes viſionibus deſideratis oblectantur. Pr. Alpin. de Medic. Ægypt. l. 4. c. 1. p. 121. b.

* Assistentes, ſive *Aſtites glanduloſi*. Vide *Paraſtatæ*.

Assius *lapis*, ἄσιος λίθος, (perperam per ſimplex s) ab *Aſſo*, urbe Troadis, quæ eſt regio minoris Aſiæ, Helleſponto adjacens, alias minor Phrygia dicta, appellatus eſt lapis tophaceus mollis, friabilis, & laxus, vim habens ſine morſu carnes molliores colliquandi; præſertim vero hac virtute prævalet *Aſſiæ petræ* flos dictus, qui innaſcitur farinæ tenuiſſimæ, qualis molarum parietibus adhærere viſitur. Gal. l. 9. de Sim. Fac. Dioſcor. l. 5. c. 142. ubi per ſimplex S. ſcriptum legitur, ad locum generaliorem, Aſiam minorem, fortaſſis reſpectu habito. Plin. l. 2. c. 96. & l. 36. c. 17. *Sarcophagum* appellat ideo, quod in eo condita cadavera intra 40. dies una cum oſſibus, ſolis dentibus exceptis, conſumantur. Reliquas illius virtutes collegit Chioccus Muſ. Calc. ſ. 3. p. 349. ſeqq.

Assos, i. e. *Alumen*. Rul.

Assuetudo. Vide *Conſuetudo*.

Assumptio, πρόσληψις, προσφορὰ, dicitur de omni materia, alimento, & medicamento, quod per os corpori communicatur, quæ *Aſſumpta*, & προσφερόμενα appellantur; quamvis & Aer inter illa quoque referatur. Vide Jonſton. Synt. Med. l. 1. Tit. 1. c. 1.

Astacus, ἄστακος. Vide *Cancer*.

Astakillos, a Paracelſo dicitur Ulcus gangrænoſum, malignum, ſerpens ad tibias pedum a ſale mercuriali in ſanguine occurrente. Dicitur eidem quoque *Araneus*, vel *Ulcus Aranei*, l. de ulc. c. 18.

Astarzof, Unguentum vocatur, vel linimentum, quod recipit Lithargyrium Sperniolam cum ſuccis Sedi majoris, & Nympheæ. Vel etiam ita dicitur Mixtura ex aqua roſarum, & Camphora, apud Paracelſ. d. l. c. 38.

Asteos, ἀστεῖος, *probum*, laudabilem ſignificat Hipp. & opponitur τῷ φλαύρῳ, καὶ βλαβερῷ, vitioſo, & noxio, l. de Helleboriſm. 12. de Alim. IIX. 14. X. 9. 10. Coac. t. 218. Vide Foeſ. Oec. pag. 104. & Jung. Ex. noſtr. II. de re mor. purg. §. 13.

Asterges, ἀστεργὴς, denotat durum, *compactum*, ſeverum, & opponitur laxo, ſive molli, blando. Hipp. Gland. XI. 14. quamvis Foeſ. d. l. aliud vocab. ſubſtituere velit magis accommodum, nimirum ἄστεγον. Ego ſane non video tantam immutandi neceſſitatem. De ligno crudeliore legitur ἀστεργέστερον, 2. de fract. t. 64. quamvis & illum locum mutatum velit Foeſ. d. l.

Aster, ἀστὴρ, *Aſtrum*, ἄστρον. Vide *Stella*.

Aster *Samius*. Vide *Terra Samia*.

Aster *Thalaſſius*, ἀστὴρ θαλάσσιος, Vide *Stella Marina*, dicitur Zoophyton quoddam marinum. Vide *Stella*. Commendavit Hipp. cum braſſica, & vino odorato ad uteri aſcenſum dictum, & ad dolores hyſtericos, l. de nat. mul. XXIX. 85. l. 2. de morb. mul. LXXIX. 7. Vide Foeſ. p. 105. Alias & *Aſter* nomen eſt medicamenti ab Adromaco excogitati adverſus deſtillationes, & dolores varios. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5.

Asterias, ἀστερίας, ἄστρος, ἀστερίτης, ἀστρόβολος. Vide *Aſtroites*. Eſt gemma foſſilis, admodum dura, dimidiati globi figura, ſtellarum, quæ radios jaciunt nigros, pleniſſima, ex quo nomen videtur accepiſſe. Naſcitur in India, & Carmania. Qui colore candido eſt, præfertur cœruleo, *Ceraunia* dicto. Habetur pro periapto adverſus nævos maternos infantum. Eraſm. Franciſc. P. II. Hort. Indic. p. 1218. *Aſterias* etiam idem quod *Accipiter*. Aldrov. l. 5. Orn. cap. 1.

Asthenes, ἀσθενὴς, vocatur *infirmus*, *imbecillis*, debilis, ab α privativo, & σθένος, *robur*. Legitur apud Hippocr. lib. de vet. med. XXI. 6. 7. ubi hæc differentia notanda venit, quod ἀσθενὴς dicatur, qui nondum actu ægrotat, ſed *debilem* habet naturam; ἀσθενέων vero, qui actu languet. Uſurpatur quoque de cibis, & alimentis, lib. 6. Epid. ſect. IV. t. 16. & ſect. V. t. 20. cap. de R. V. I. A. t. 30. quæ ſcilicet non multum præbent nutrimenti, qualis eſt Priſana. Apud Galen. quoque ſubſtantivum ἀσθένεια, *infirmitas*, *debilitas* occurrit, comm. ad l. ult. Vide Foeſ. pag. 101. Dieter. n. 115.

* Asthma, ἆσθμα, i. e. *Anhelatio*, creber, & moleſtus anhelitus, affectus eſt, in quo propter anguſtiam organorum reſpirationis, & bronchiorum oppilationem apparet, ſumme moveri uſque ad operta ſcoptula, & ſcapulas, thoracem, etiam citra febrem, motu celeri, ac denſo, ut etiam in iis, qui velociter cucurrerunt, quique reſpirando pinnas narium movent, quas inſpirando contrahunt, expirando dilatant. Gal. c. 2. in 3. Epid. t. 4. Accuratius ita definiri poſſet: *Aſthma* eſt difficilis reſpiratio, frequens, denſa, cum ſibilo, vel ſono, quandoque & tuſſi, proveniens ab inſigni anguſtatione, vel obturatione bronchiorum pulmonis

nis

nis intrinſecus, vel extrinſecus facta. Cauſſæ enim variæ hunc affectum producere valent, v. g. Pituita viſcida, Flatus, & Halitus, Aquoſa collectio, ſive Hydrops, pulmonis Tubercula. Graviſſima *Aſthmatis* ſpecies eſt, quod Vvillis inter morbos convulſivos refert, & *Aſthma convulſivum cum Tuſſi* appellat, de morb. convulſ. c. 12. ſcorbuticis interdum familiare, unde & *Aſthma Scorbuticum* appellare licet. Confer etiam ad Sylv. Pr. Med. l. 1. c. 22. §. 22. & P. Barb. Pr. Med. l. 4. c. 3. alioſque. Vitioſe etiam dictum legitur *Aſma* apud Joh. Baverium de Imola in Conſil. 8. & 32.

* ASTITES. Vide *Paraſtatæ*.

ASTOMOS, ἄϛομος, dicitur, *qui caret ore*, & creditum fuit olim, fuiſſe gentem quandam toto corpore hirtam, & veſtiri in India frondium lanugine, *ſine ore*, halitu tantum viventem, & odore, ut ex Plinio refertur a Menens Aurei Veller. l. 1. c. 10. in Th. Ch. Vol. V. pag. 302. Verum Olearius, & alii Itinerariorum ſcriptores fallaciam hanc detexerunt.

ASTRABES, ἀϛραβὴς, quod minime torquetur, *indiſtortum* ſignificat, apud Hipp. 2. de art. t. 19. & in Mochlic. VII. 5.

* ASTRAGALUS, ἀϛράγαλος, ἄϛριον, item τέβωρος, *Talus*, vulgo *Os balliſte*, *Quatrio*, eſt primum inter oſſa tarſi, & principaliſſimum eorum, quæ ad pedes movendos pertinent, in circumferentias quaſdam deſinens, magnum quidem & maximis ſupernis oſſibus dearticulatum, in medio tibiæ, & calcanei locatum. Gal. l. 3. de U. P. c. 6. & 8. de oſſ. c. 22. Clarius: eſt os quaſi cubicæ figuræ irregularis, ad pedis, tibiæque articulationem comparatum. Superius enim per ginglymum Tibiæ conjungitur; ad latera utrinque malleolo comprehenditur, ligamentis validis copulatum; anterius capitulo rotundo ſinui oſſis ſcaphoidis adaptatur; inferius partim protuberat, partim mediante profundo ſinu cum calcaneo ligamentis cartilagineis connectitur. Barthol. libell. 4. An. c. 21. In medicina præ aliis commendantur *Aſtragali Leporum*, & *Porcorum*: Illorum quidem contra epilepſiam, difficultatem partus, colicam, & calculum: Horum vero ad fracturas oſſium, capitis, & colli dolores, teſte Schrod. Pharm. lib. 5. cl. 1. n. XXIV. & XXXIV.

ASTRAPE, ἀϛραπὴ, *coruſcatio*, fulgur. Refertur inter cauſſas procatarcticas epilepſiæ a Gal. de pu. epil. c. 2.

ASTRION, ἄϛριον, idem quod *Aſtragalus*, ſive *Talus*. Ingraſſ. com. in Gal. l. de oſſib. p. 164.

ASTROBLES, ἀϛροβλὴς, ἀϛρόβλητος, idem quod ἀποπληκτικὸς, ſideratus, *Apoplecticus*. Gorr. pag. 60.

ASTROBOLISMUS, ἀϛροβολισμὸς, idem quod *Sphacelus*, de quo infra, quamvis proprie de plantis, quæ ſub canicula pereunt, quaſi ſidere perculſæ, dicatur. Matth. Flacius l. 2. de vit. & mort. c. 24. p. m. 96.

ASTROITES, idem quod *Aſterias*, lapis maculis plurimis ſtellarum formam habentibus notatus, globi dimidiati figuram habens. Eſtque duplex: Unus, ubi maculæ ſtellatæ ſunt diſperſæ: Alter, in quo viſuntur ita compactæ, ut erucis ſimiles ſint maculæ. *Aſtroites* varios, majores, minores, magis, vel minus concinne radiatos exhibet Joh: Bauhin. in deſcription. Font. & Baln. Bollenſ. l. 4. p. m. 31. Ex Aſtroite etiam parabantur globuli, quibus numerare ſolent preces Pontificii. Rul. in Lex.

ASTROLOGIA, ἀϛρολογία, vocatur ſcientia, vel *Ars divinandi ex Aſtris*, eorum vario poſitu, aliiſque attributis, quam nonnulli adeo credunt eſſe neceſſariam Medico, ut propterea ſtellarum ortus, occaſus, phaſes varias inter cauſſas morborum, & ſanitatis referre non dubitaverint. Enimvero licet Aſtrorum influxum, vel efficaciam in aerem, & corpora ſublunaria, quin & in ipſum hominem nolimus præfracte ire inficias, quia tamen plurimum vanitatis, & ſuperſtitionis ſubeſt in *Aſtrologia judiciaria*, quemadmodum egregie hactenus hoc aperuit Clariſſ. Dn. Sturmius, aliique ex recentioribus Aſtronomis, abſque peritiæ ſuæ detrimento, & jactura hac ſcientia carere omnino poterit Medicus. Vanitatem præſagiendi, & noxam e themate genethliaco quoque notavit Rolfink. O. & M. M. lib. 4. ſ. 1. cap. 9.

ASTRUM, ἄϛρον, idem quod ἀϛὴρ, *Stella*, *ſidus cæleſte*. Vide *Stella*. Tropice *Aſtrum* apud Chymicos quoque dicitur virtus, & potentia rerum ex præparationibus acquiſita, ut *Sulphuris Aſtrum* ejus eſt accenſio, qua vertitur in oleum præſtantiſſimum. Item *Aſtrum Salis* eſt ejus in aquam, vel oleum reſolutio, qua pariter majores vires induit. *Mercurii Aſtrum* eſt ejus ſublimatio, qua miram acquirit vim, & potentiam naturali ſua majorem, & ſubtiliorem. Dicitur alias *Alcol*, *Quinta Eſſentia*, *Extractum*, *Sperma*, &c. Dorn. Rul. & Johnſ. *Aſtrum Solis*, vel *Auri*, *Lunæ*, &c. legitur apud Dorn. de Tranſm. metall. c. 13. Th. Chym. Vol. I. p. 534. *Aſtrum ex igne* eſt ardens ignis inſtar, & vehementis impreſſionis. Dorn. in Dict. Parac.

ASTUR, idem quod *Accipiter*, *Aſterias*. Aldrov. l. 5. Ornith. c. 1.

ASUB, i. e. *Galaxia*. Rul. & Johnſ.

ASUBEDEGRI, h. e. *lapis ſcindens alios lapides*. Iid.

Asubic, i. e. Lapis Lazuli. Iid.

Asuli, i. e. *Atramentum*, fuligo. Iid.

Asymphoros, ἀσύμφορος, significat non *incommodum*, sive non damnosum, apud Hipp. l. 1. de diæt. XXXVI. 6. Vide *Conferens*.

Asymphyton, ἀσύμφυτον, id quod *non est continuum*, significat: Epitheton partium dissimilarium, apud Hipp. l. de arte XVII. 8. Paucis, Pars ab aliis distincta, & separata ita dicitur. Foes. p. 105.

Asymptoton, ἀσύμπτωτον, significat id, quod non concidit, neque compressum est; veluti συμπίπτειν dicitur, quod prius tumefactum concidit, & contrahitur. Hipp. l. de humor. III. 17. 52. Gal. l. 1. de art. cur. ad Glauc. c. 8.

Asynethes, ἀσυνήθης, *inconsuetus*, *insuetus*, *insolens*, dicitur; & opponitur τῷ συνήθη. Usurpatur de rebus non naturalibus ab Hipp. 2. aph. 49. 50. Jung. Dieter. n. 119.

Atac, i. e. *Talcum*, vel *Nitrum*. Rul. & Johns.

Atactos, ἄτακτος. Vide *Ataxia*.

Atanor, i. e. *Olla perforata*. Iid.

Ataxia, & *Acosmia*, ἀταξία, καὶ ἀκοσμία, in genere privationem, vel *defectum ordinis* decentis significant. Ut enim κόσμου, i. e. decentis constitutionis proprium est τάξις, *ordo*, & ob eam rem appellaverunt mortales universum hoc *Cosmon*, argumento *ordinis*; Ita *Acosmias*, i. e. indecentis constitutionis proprium est *Ataxia*, *ordinis* carentia, ex Gal. c. 3. Prog. Hinc quæ *sine ordine* contingunt, ἀτάκτως, καὶ πεπλανημένως fieri dicuntur. Hipp. in s. Epid. t. 25. & 33. In specie vero *Ataxia*, & *Acosmia* est ordinis nullitas circa dies criticos, & circa paroxysmos, d. l. & l. 3. Epid. ægr. 9. post stat. pestil. Pulsus quoque dicitur ἄτακτος, *inordinatus*, qui nullum magnitudinis, celeritatis, aut æqualitatis ordinem observat; cui opponitur ordinatus, contrario modo sese habens. Et febris *erraticæ* dicitur ἄτακτος, vel ἄτυπος, quæ nullum servat typum, vel ordinem in periodis, Galen. l. de Typis cap. 4.

Ataxmir, dicitur cura oculi, quæ adhibetur, quando pili præter naturam in palpebris oculi sub pilis naturalibus excrescunt, & ipsi nocent oculo, cujus curæ quatuor modos tradidit Albucas. l. 2. M. M. c. 11. 12. p. 96. seqq.

Atebras, dicitur *uncus equinus*, vel *vas sublimatorium*. Rul. in Lex.

Atechnia, ἀτεχνίη, Hippocrati dicitur *artis expers*, in quo nihil recti, neque pravi quicquam inest. l. de art. VII. 5. alias specialiorem significationem ἀτέχνου, i. e. *amoribus non conciliati*, videsis apud Linden. S. M. Ex. IX. §. 22. Unde & *Atechnia* idem, quod *Agonia*, Lat. *Sterilitas*, teste Fel. Platero l. 2. Prax. c. 19. Tom. I. p. m. 660.

Atenes, ἀτενὲς, fixum, *immotum*, rigidum, intentum dicitur, v. g. de Oculo 3. prorrh. t. 32. Coac. t. 351. l. 5. Epid. XXXV. 13. & lib. 7. XVII. 24. Et verbum ἀτενίζειν significat *fixis aliquem intueri oculis*, non solum ap. Hipp. d. l. 7. XV. 31. sed & aliquoties in Nov. Test.

Ater *succus*. Vide *Melancholia*. *Ater* idem quod *Niger*, μέλας.

Ateramnia, ἀτεραμνία, ἀτεραμνότης, *cruditatem*, & *in coquendo pervicaciam* significat, ex Hipp. l. de A. L. & Aq. VII. 5. ubi duritiei, σκληρότητι, conjungitur. Unde *Aterama* dicuntur, quasi *indomita*, ea cibaria, quæ concoqui non possunt, neque in coctura intumescunt; veluti semina quædam cerealia. Gal. l. de succ. bon. & mal. cap. 5. Per metaphoram ad animum indomitum, ingenium refractarium, & morum asperitatem, & inhumanitatem refertur, ex Hippocr. de præcept. IV. 25. De ventre quoque, & intestinis siccioribus, & durioribus legitur, d. l. de A. L. & Aq. V. 4. Vide Foes. p. 105. seqq.

Ateres, ἀτηρὴς, *noxium*, lædentem, Hip. denotat, d. l. LV. 14. quamvis Hesychius exponat per ἀκαταπόνητον, qui nec precibus, nec laboribus frangi potest. Foes. p. 6.

Athanasia, ἀθανασία, est epitheton quorundam Antidotorum, satis quidem jactuosum, Gal. de C. M. S. L. c. 7. & alibi. Vide Gorr. p. 8. Calidæ, & siccæ esse temperiei illa medicamenta, dicit l. 8. M. M. c. 7. Idem est quod *Ambrosia*, quasi immortalitatem tribuens, de quo supra. Occurrit & in Dispens. Aug. compositio Nicolai *Athanasia magna* dicta, in dysenteria, & hæmorrhagiis variis commendata. Dubitari tamen posset, an calida, & sicca tenuium partium ingredientia quantitate, & virtute reliquis prævalentia effectum illum promittere queant; & mirum, quod Zuvolferus non monuerit.

Athanor, est nomen Furni Chymici, sive Philosophici compositi, cujus prolixam descriptionem legere licet apud Mart. Rul. Lexic. Chym. & Libav. in Apoc. Hermet. Meminit Rolfink. Chymiæ l. 2. c. 17. Vocatur & *Uterus Spagyricus*, vel *Chymicus*, & describitur a Dorneo de Transmut. metall. c. 3. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 503. seqq. *Athanor* habetur *fornax sublimationis*, in Quart. lib. 4. Platon. d. l. Vol. V. p. 180. & applicatur ad *Bonum Henricum* ab Orthelio in Epil. & Recapit. in Nov. Lum. Sendivog. Vol. VI. p. 457. Athanor Arabibus idem est, quod *Furnus*. Hodieque autem hoc nomine veniunt *Furni turriti* D. D. Vxedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. s. 5. c. 2.

Athelxis, ἄθελξις, *suctionem*, vel *attractionem* significat, quæ suctione, vel mulgendo fit, a verbo ἀθέλγομαι, quo usus Hipp. lib. de Hum. L. 31. & composit. ἐξαλθέλγομαι, *exugo*, *emulgeo*, 32. de iis, q. in med. f. t. 27. Vide Foes. p. 7.

Athena, ἀθηνᾶ, dicitur Emplastrum laudatum ab Asclepiade, & descriptum ab Oribas. Aetio, & Ægineta l. 7. c. 17. allegante Gorr. p. 8. Refertur vero inter ἔμμοτα ab Ægin. l. 4. cap. 40. fin.

Athenatorium, dicitur coopertorium spissum vitreum super cucurbitam, habens collum gracile, & spissum, quod intrat cucurbitam, non exterius eam ambire debet. Usus ejus ad sublimationem, Th. Ch. Vol. III. p. 33.

Athenippum, *Athenippium*, ἀθηνίππιον, est epitheton Collyrii ab Auctore *Athenippo*, Scribon. Larg. n. 26. 27. & Rhod. in not. ad h. l. Gorr. pag. 8.

Ather, ἀθήρ, quod in hordeo aculeatum est significat, & per translationem teli cuspidem aculeatam. Hipp. l. 3. de morb. XXX. 4. & l. 5. Epid. XXI. 6. Foes. p. 7.

Athera, ἀθήρα, est *pulticula liquidior*, & sorbilis ex Tritico Zeave molitis, inque tenuissimum pollinem redactis confecta, infantibus conveniens. Diosc. l. 2. c. 114.

Atherina, ἀθερίνη, ἀνθερίνη, dicitur *pisciculus* multis spinis intra carnem refertus, alias boni succi, & digestionis cibum præbens. Describitur ab Aldrov. l. 2. de pisc. c. 36.

* Atheroma, ἀθέρωμα, rectius ἀθήρωμα, est species Abscessus cum folliculo, in quo aliquid pulti simile continetur, peculiari tunica inclusum. Vide *Abscessus*, & Gal. l. 2. M. M. c. 42. p. Barbette Chir. P. II. l. 1. c. 9. & alios.

* Athleticus, vel *Athletarum habitus*, ἀθλητική διάθεσις, dicitur illa bona corporis constitutio, quæ ad summum quidem bonitatis pervenit, sed cum summo periculo conjuncta est subitæ mutationis in deterius, ex 1. aph. 3. propter nimiam scil. corporis repletionem. Dum enim exercitiis augent calorem *Athletæ*, ob id multis frui possunt alimentis. Gal. com. ad h. l. Hinc *Athletas* dictos non injuria quis dixerit generoso nomine notari, vel a certamine, & præmio, vel a summa miseria: siquidem nullum genus miserius est *Athletis*, quod ad bonam valetudinem attinet. Exhort. ad art. l. c. 6. Dieter. n. 11.

Athliptos, ἄθλιπτος, dicitur *incomprehensa invasio febrilis*, de his febribus, quæ statim initio accessionum pulsum in magnitudinem, & celeritatem mutant, nec fit prius tardus, aut parvus, ideo quod eam inæqualitatem, quæ initiis febrium fere sentitur, non percipiant, veluti neque frigus, neque rigorem, neque stomachi vellicationem, neque compressionem, quæ fit initiis accessionum, sanguine quasi a tota superficie externa recedente, & ad viscera confluente: unde & pulsus inæquales tunc fiunt, & parvi, & tardi, & languidi, Gal. l. 3. de præs. ex puls. c. 7. Foes. Oec. pag. 8.

Athlon, ἆθλον. Vide *Certamen*.

Athorectus, ἀθώρηκτος, dicitur apud Hipp. qui *non* est *ebrius*. l. de steril. XI. 16. & de superf. XI. 1. Foes. p. 8.

Athreo, ἀθρέω, significat perpendo, *considero*. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXIII. Foes. pag. 8.

Athrix, ἄθριξ, *depilis*, idem quod μαδαρός. Legitur apud Gal. 1. de C. M. S. L. c. 4.

Athroesma, ἄθροισμα, in specie *cumulum* observationum denotat, Empiricæ sectæ familiarem, ut est apud Gorr. in def. a verbo ἀθροίζω.

Athroezo, ἀθροίζω, significat *congrego*, cumulo. Usus Hipp. 5. aph. 63. Dieter. Jatr. n. 12.

* Athroon, ἀθρόον, *confertum*, *coacervatum*, densum, & in se collectum significat. Foes. p. 8. ex Gal. 7. aph. 35. Coac. t. 359. seqq. 609. l. 3. Epid. ægr. 4. post stat. pestil. & alibi. Hinc & ἀθρόως, *cumulatim*, *confertim* denotat, 2. aph. 18. & inter proprietates solutionis continui dolorosæ refertur. Gal. 1. de Sympt. caus. c. 6. Dieter. n. 13.

Athymia, ἀθυμία, dicitur *animi abjectio*, desperatio, consternatio, tristitia, apud Hipp. Coac. t. 4. & 482. l. 5. Epid. XXXII. 15. & l. 7. XLVII. 1. Et ἄθυμος significat eum, qui *animo est abjecto*, tristi, desperato, l. 3. Epid. ægr. 2. post stat. pestil. Foes. p. 8.

Atincar, vel *Atinkar*, i. e. *borax de petra*, *Baurath*. Rul. & Jonhs. in Lex.

Atlas, ἄτλας, ἀτλάντιον, vocatur ultima colli vertebra, dorso scil. proxima, sic dicta, tum quod reliquas colli vertebras sustineat, tum quod ferendis oneribus potissimum laboret. Gorr. & Linden. in Med. Physiol. l. 2. c. 13. §. 17. Alii vero nomen hoc primæ attribuerunt colli vertebræ, inter quos & P. Barbette Chirurg. P. III. l. 1. c. 3. & Horne in Microcosmo §. 31. ad quem locum vide D. D. Hofmani Dissert. An. p. 119.

Atmosphaera, ἀτμόσφαιρα, dicitur aer corporum naturalium peripheriam saltem contingens, atque ambiens. D. D. Bohn. Dissert. Chym. Phys. IV. §. 2. Sub quo aere comprehenduntur simul illa effluvia, quæ e corporibus naturalibus qua animatis, qua inanimatis expirare, & procedere hactenus observarunt Naturæ scrutatores,

res, præsertim Rob. Boyle. Videantur ejusdem Exercitationes de *Athmosphæris* corporum consistentium.

Atmus, ἀτμός. Vide *Halitus*, *Vapor*.

Atocos, ἄτοκος, Galeno dicitur *sterilis*, non quidem fœmina, quæ ad conceptum minus est idonea, sed quæ vidua est, & viri congressu, ac rebus venereis abstinet. c. 6. in 6. Ep. t. 18. Α'τόκιον, quoque dicitur medicamentum, quod concipiendi facultatem adimit, sec. Gor. def.

Atolmia, ἀτολμία. Vide *Eutolmia*.

Atomus, ἄτομος, est corpusculum individuum *insectile*, juxta Epicuri, Leucippi, Democriti, & Asclepiadis hypothesim, principium omnium corporum naturalium universale, teste Gal. l. 2. de fac. nat. l. 1. c. 14. l. 2. c. 7. de Theriac. ad Pison. c. 11. supposuerunt autem illi auctores, illa corpora esse impatibilia, vel infrangibilia, ut Epicurus; vel indivisibilia, ut Leucippus. Uno verbo: Corpora qualitatis expertia, quorum nullum aut alterari, aut sentire aptum natum est, Gal. l. 1. de Elem. c. 2. *Atomi Democriti* dicuntur aquosus vapor, fumus, aut aqua resoluta, a Crassio Chortalasseo dicto in tract. Arca Arcani Cabala Chemica, Vol. VI. Thes. Ch. p. 376. Hæc opinio de *Atomis* olim quidem improbata, hodie insignem invenit applausum, & multorum recentissimorum Philosophorum, Medicorumque suffragium. Neque Medicis vitio fortassis verti potest, si acquiescere velint in principiis corporeis. An vero Philosophi, qua tales, idem facere queant, non est hujus loci ventilare.

Atonia, ἀτονία, idem quod ἀῤῥωστία, ἀσθένεια, *imbecillitas*, infirmitas corporis. Methodicorum olim fuisse terminum, testatur Gal. 4. M. M 4. Vinum quoque natura infirmum, vel tenuius, ἄτονον dici, vult Linden. Ex. V. §. 63. Stricte ἄτονον vocari quoque *vitium Stomachi*, quod cum siccitate, & ardore ejus, & in irrequiebili, ut ita dicam, vel inextinguibili siti consistit, ab eo quod exsiccat omnem stomachi humorem, voluit Scribon. Larg. n. 105. Verum Rhod. in Not. ad h. l. potius ex Marcello ἔγκαυσιν dici debere hunc effectum censet, & propterea non admittendam esse Scribonii lectionem statuit, quamvis ἀτονία, sive languor, aut laxitas sequatur.

Atopos, ἄτοπος, *absurdum*, significat, *inconveniens*, malum, de lacrymis voluntariis, & involuntariis legitur apud Hipp. 4. aph. 52. Jung. Dieter. n. 124.

* Atra *bilis*. Vide *Bilis*. *Melancholia*.

Atrachelus, ἀτράχηλος, dicitur homo valde brevi cervice, aut collo præditus, apud Gal. l. 1. de dif. puls. c. 9. Alias in nullo Lexico occurrit, quantum ego scio. Huic opponitur μακροτράχηλος, longo collo præditus. Significat & *Decollatum*. Gal. lib. 4. de Hipp. & Plat. decr. cap. 4.

Atractus, ἄτρακτος, proprie *fusum ad lanificium aptum* significat, ut & *sagittæ lignum*; & ita extra forum Medicum spectat. Meminit tamen ejus Hipp. l. de Visu II. 2. & l. 1. Epid. XII. 15. 6.

Atramentum, μέλαν, varias habet significationes. Communiter denotat *scriptorium*, vel librarium, τὸ μέλαν γραφικόν. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. vel fuligineum, & *pictorium*, quæ non sunt hujus loci; vel significat in Medicina plerunque *Chalcanthum*, sive *Vitriolum*, & dicitur *Atramentum sutorium*, χάλκανθος. Vide suo locum *Vitriolum*. Confer ad Lex. Chym. Rul. sub vocab. *Atramentum*, & Joh. Rhod. in Lex. Scrib. Mystice quoque, vel Ænigmatice tribuitur hoc nomen lapidi Philosophico a Lagneo in Harmon. Chym. Thes. Chym. Vol. IV. p. 77.

† Α'τρητοι, quibus coaluit uteri meatus. Gal. de causis Sympt. l. 6. c. 4.

Atreces, ἀτρεκής, & adv. ἀτρεκέως, non una significatione sumitur apud Hipp. Interdum significat *exactum*, curiosum, perfectum accuratum, l. de Ætate (qui in plerisque appendix est de Carnib.) XXII. 3. 6. l. de vet. med. XXI. 10. 18. in Mochlico, XXI. 10. & XXV. 8. interdum *vere*, vel *revera*. Hinc vocab. ἀτρεκείη, pro *veritate* etiam ponitur de nat. pueri XXXV. 11. quamvis non videam, quid obstet, quominus etiam per accuratum verti possit: interdum *penitus*, *ex toto*, prorsus, ut 1. de art. t. 63. Plura vide ap. Foes. p. 106. seqq.

Atremas, *Atremeas*, *Atremes*, *Atremeon*, ἀτρέμας, ἀτρεμέας, ἀτρεμής, ἀτρεμέων, a verbo ἀτρεμέω, *quiescere*, *immotum esse* (quod legitur apud Hipp. 1. aphor. 3.) significat intrepide habentem, *quietum* (unde & ἀτρεμία, idem quod ἡσυχία, *quies*, juxta Hesych.) uti patet ex l. 5. Epid. XXIV. 6. reperitur l. 7. Epid. XVIII. 9. 2. de iis, quæ in med. t. 15. & 2. de fract. t. 77. Vide Foes. Oec. p. 107. 109. & Diet. n. 115.

Atreti, *Imperforati*, ἄτρητοι, dicuntur in utroque sexu, quibus anus, aut genitalia perforata non sunt, sive id ex natura fuerit, sive morbo acciderit, carne, vel membrana supercrescente, & meatum obstruente. Gal. 3. de sympt. caus. 4. Arab. dicitur *Alratica*. Vide supra. Ad quam classem morborum referendi sint *Imperforati* dicti, dubitatur. Casp. Hofm. in Instit. l. 3. c. 141. morbis in situ annumerat, quemadmodum & Apolog. pro Gal. l. 3 c. 226. Montanus vero ad morbum meatuum, sive via-

rum

rum refert, teste eodem Hofm. d. l. c. 104. A. Verum salvo aliorum judicio existimo, constituere peculiarem speciem, ac tertiæ differentiæ essentialem, morborum solutioni nimirum continui oppositam, & ita eo potius referendam. Hoc certum est, ad morbos in situ minus recte referri. Vid. Dogm. nostr. P. II. c. 4. d. 8. & Chirurg. Oper. Fabric. de Aquap. de glande non perforata, hymene non perforato, & ano non perforato, p. m. 84. 94. 100. edit. Patav. Ultimi exemplum a nativitate vidi ante quamplures annos in vico Neila dicto Nariscorum, qui filiolus perfecte *Atretus* in ano paulo post obiit.

ATRICES, vocantur tubercula parva circa anum, quæ interdum recedunt, & tempore redeunt, saltem in principio. Annumerantur Condylomatibus, & Fico a Valesco de Tarant. Philon. Pharmac. l. 4. c. 35. p. m. 516.

ATRICI, dicuntur vulnera occulta in extremitate intestini recti nascentia, ita tamen ut aliquando concavitas horum non ita tangat intestinum, ut perforet ipsum. Isaac. l. 9. Theoricæ c. 32.

ATROPHIA, ἀτροφία, i. e. *nutritionis defectus*, quando ex nutrimento fructus non percipitur, Gal. 2. M. M. 7. uno verbo *Macies*, *Tabes*, *Contabescentia*; quamvis hæc duo vocabula distinguat Franc. Sylvius l. 5. P. M. c. 37. §. 6. in quo capite ex professo de *Atrophia* solide tractat, *Maciem* dicens, si sola pinguedo absumitur, nec æque restituitur; *Tabem* vero, si caro simul minuitur. Est igitur in genere *Atrophia* imminuta nutritio, quam corpus, vel ejusdem certa membra naturaliter quidem absumtis portionibus quibusdam nutritiis, nullis vero in earum locum succedentibus, perpeti coguntur. Videatur Celsus l. 3. c. 22. Est igitur duplex, Universalis totius corporis, & Particularis in determinatis tantum partibus, Artubus præsertim. Caussæ possunt esse variæ, internæ, vel externæ, quæ in eo omnes conveniunt, quod vel impediant succi nutritii proventum sufficientem, vel ejusdem debitam distributionem. An a fascino inferri possit *Atrophia* pueris, legat. Sennert. Med. Pr. l. 6. p. 9. c. 1. & Roder. a Castro Med. Polit. l. 4. c. 1. *Atrophiam* a vermiculis dorsalibus etiam in dubium vocat Fr. Hof. in M. M. l. 1. c. 19. Singularis quoque species est *Atrophia in oculo*, cum ex longa imbecillitate, vel alia quadam latente causa oculus paululum quasi propulsus, deinde cavatus ad radicem cum dolore minor evadit, obscureque, aut nihil omnino videt. Gal. l. Introd. c. 15.

ATTÆ dicuntur Festo, qui ob crurum, vel pedum vitium plantis insistentes terram attingunt magis, quam ambulant.

ATTAGAR, i. e. *Lapis*. Rul. Johns.

ATTAGEN, ἀτταγὴν, & ἀτταγῆν, Fœmin. *Attagena*, avis nota inter delicias cibarias, vulgo *Daselhun*, cujus descriptionem, & usum in cibis, atque medicina legesis apud Aldrov. l. 13. Ornith. cap. 10. Bruyerin. de re cibar. lib. 15. cap. 38.

ATTALUS, ἄτταλος. *Attalicum*, ἀτταλικὸν, epitheta sunt quarundam formularum medicamenti, ap. Gal. in lib. de compos. med. sec. loc. & genera, hodieque minus usitata, sed obsoleta. Vide Gorr.

* ATTELABAS. Vide *Locusta*.

ATTENUANS, λεπτῦνον, dicitur de cibis, & de medicamentis, quæ acri, & calida facultate prædita crassos succos attenuant, colliquant, incidunt, & resolvunt. Gal. 14. M. M. 15. Hodieque dicuntur portionibus salinis, nitrosis, lixiviosis, alcalicis, volatilibus, vel evectis operari.

ATTENUATIO, λεπτυσμὸς, λεπτότης, idem quod *Extenuatio*, dicitur totius molis collapsus, vel subsistentia, ejusque signum est cutis laxitas. Hippocr. 3. in 5. Epid. t. 29. & Galen. in comm. Coincidit cum *Atrophia*, de qua p. a. Junge 4. aphor. 23. Dicitur & *Gracilitas*, quæ corporis est exilitas, quam a macie quidem distinguit: Illam naturalem, hanc præternaturalem tenuitatem, quæ Græce ἰσχνότης dicitur, statuens Linden. Exerc. XIV. §. 23. 24. Sumitur & Mechanice pro *Comminutione*, D. D. Bohn. Differt. Chym. Phys. VII. §. 4. Vide *Comminutio*. In Opere Spagyrico conjugii massæ Solis, & Lunæ *Attenuatio* dicitur secunda Clavis, quoniam rigiditas corpori inest, & flexibilitas, & inquinatio. Theatr. Chym. Vol. V. pag. 452.

ATTICUS, ἀττικὸς, epitheton mellis optimi, ut & Ceræ, sive Propoleos, apud Scribon. Larg. passim.

ATTILUS, dicitur *piscis fluviatilis*, Pado flumini proprius, cartilagineus, Sturioni magna ex parte respondens, cujus caro mollis, & fluxa, palatoque minus jucunda. Aldrovand. l. 5. de pisc. c. 1.

ATTINCAR *Veneris*, formula est Tincturæ ad Lunam, apud Paracelf. Manual. 1. Vide *Albatio*.

ATTINGAT, i. e. *flos æris*. Rul. Johns.

ATTINGIR, i. e. *Capsula terrea*. Iid.

ATTONDERE. Vide *Tondere*. Scribon. Larg. n. 10.

* ATTONITUS *morbus*, idem quod *Apoplexia*, de quo vocab. vide supra.

* ATTRACTIO, ὁλκὴ, in genere dicitur ea species motus localis, quando res quædam ex alio loco mediante vi quadam motrice alterius

tra-

trahentis movetur, ut huic propius adjungatur. Dividi poteſt *in manifeſtam*, quæ etiam proprie talis eſt, quando trahens principium externum in ſenſus incurrit una cum modo tractionis; eſtque vel naturalis, vel artificialis. Ita manu res attrahimus; aut labiis infantes illiciunt lac e papilla, quæ attractionis ſpecies *ſuctio*, ἐκμύζησις, dicitur: Ita, quando ore attrahimus inſpirando aerem, ſpecialiter *Epiſpaſmus*, ἐπισπασμὸς, Hipp. vocatur 5. in 6. Ep. t. 32. Sic inſtrumentis etiam variis perfici ſolet attractio artificioſa. Et in *Occultam*, & *intrinſecam*, veluti impropriam, quæ etiam vel corpori, & partibus attribuitur, qua de cauſa *Attractrix*, ἑλκτικὴ δύναμις, *facultas*, vel virtus excogitata fuit, cujus beneficio ſingulæ partes ſibi peculiares ſuccos nutritionis gratia appetere, & attrahere valent. Gal. 5. de L. A. 1. Vel etiam medicamentis, præſertim purgantibus, aliiſque rebus, magneti, ſuccino, &c. Verum poſteriorem hanc in univerſum, occultam ſcil. & intrinſecam recentiores rejiciunt, ceu commentitiam, & plane metaphoricam, ex aliis principiis evidentioribus rem ipſam declarantes. In ſpecie purgantium vim attractricem nos quoque impugnavimus diſp. de purgat. mod. ac viis ad alv. & Joh. Nic. Pechlin. tr. de purg. Reliqua Philoſophis ventilanda, & dirimenda relinquimus.

Attractivum, Parac. dicitur, quod natura præſtat, de Therm. Piper. c. 4. Item *Attractiva* dicuntur medicamenta, quæ vim ad ſe trahendi habent, ex ſimilibus etiam *attractivis* compoſita. Dorn. Rul. & Johnſ.

Attractorius, idem quod *Attractivus*, ἐπισπαστικός. Vide *Epiſpaſticos*.

Attrahens, ἐπισπαστικὸς, ἑλκτικός. Vide *Attractio*, *Epiſpaſticus*.

† Attrita, dicuntur Plinio Intertrigines. Mercur. de morb. puer. l. 1. c. 1.

Attritio, ἔκθλιμμα, παράτριμμα, dicitur ſolutio continui ſuperficiaria cuticulæ, & cutis a compreſſione oborta, ita v. g. ex itinere pedes, aut femora atteruntur. Gal. lib. 11. de S. Fac. §. Coria vetera, & l. 1. de C. M. S. G. cap. 5. *Attritio* quoque eſt ſpecies *Cardialgiæ*, quando ventriculus ab aſſumpto cibo, antequam excernitur, exæſtuans *atteri* videtur, cum anguſtia, & compreſſione anhelitus, ut ſtatim præfocari videatur. Sennert. Med. Pract. l. 3. P. I. ſ. 2. c. 15. Uſurpatur etiam *Attritionis* vox a modernis Phyſicis, & Chymicis Phyſiologice in declarando fermentationis negotio, ubi partes ab inteſtino motu agitatæ, præcipue craſſiores, ſalinæ, & terreæ ſeſe atterunt, & comminuunt, quemadmodum paſſim in eorum ſcriptis legitur.

Atureb, i. e. *Vitrum Azazeze*. Rul.

Atypos, ἄτυπος, idem quod ἄτακτος, *erraticus*, epitheton morborum inordinato modo invadentium. Gal. de Typis c. 4.

Avansis, αὔανσις, a verbo αὐαίνεσθαι, exſiccari, areſieri, in genere *exſiccationem* ſignificat. Hinc etiam verbum αὐανθεῖσαι, de uteris præ labore exſiccatis uſurpavit Hipp. l. 1. de morb. mul. 5. Specialiter tamen ſubſtantivum ad ſenium plantarum refertur, ut idem ſit, quod γῆρας, ſenium in animalibus. Fit enim utrumque ab immodica ſiccitate. Gal. l. 1. de ſan. tu. 2.

Avante, αὐάντη, aliis αὐαντὴ, minus recte, αὐαφὴ, ſpecialiter Hipp. *morbus ſiccatorius* dicitur, deſcriptus l. 2. de morb. LXIV. 1. cujus cauſa a fermenti in ventriculo aciditate valde volatili, & flatulenta, necnon ſucci pancreatici conſimili vitioſitate deducenda videtur.

Auchen, αὐχὴν, i. e. *Cervix*; *Collum*, de quo ſuo loco.

Auchmus, αὐχμὸς, i. e. *ſquallor*, immoderatam ſiccitatem denotat. Frequenti in uſu apud Hipp. præſertim de anni temporum ſicciore conditione, v. g. in l. 2. Epid. t. 4. de hyeme; in genere de omnibus anni temporibus, 3. aph. 7. & 15. Hinc adjectivum αὐχμηρὸν, *ſquallidum*, de æſtate, d. l. aphor. 13. de hyeme, aph. 11. Opponitur ἔπομβρον, ἐπομβρίη pluviarum copia, d. l. Vide Dieterich. num. 132. Alias Joh. Martinius Profeſſ. quondam Regius Pariſienſ. in prælectionibus ſuis ad Hipp. l. de A. L. & Aq. expoſuit vocab. αὐχμὸς etiam de moderata ſiccitate auſtrali, & boreali p. m. 17. 18.

Auctio, *Augmentatio*, αὔξησις, idem quod *Accretio*, proprie dicitur ſpecies illa nutritionis, quando corpora & partes, accedentibus de novo portionibus iis, e quibus antea conſtabant, virtute flammæ vitalis aſſimilatis, ſecundum omnes dimenſiones augentur, accreſcunt uſque ad naturæ determinatam quantitatem, Charlton. Oec. An. Ex. 1. §. 1. Quæ vero extenduntur, nec tamen reficiuntur, ſpeciem falſæ *augmentationis* præ ſe ferunt. Gal. l. 1 de nat. fac. c. 7. Hinc τὰ αὐξανόμενα, *quæ augentur*, plurimum habere calidi nativi, & propterea plurimo indigere alimento dicuntur 1. aph. 14. Imo proprie *Accretio*, vel *Auctio* fit, quando in mixto quædam res heterogeneæ accreſcunt, aut agglutinantur, eſtque citra aſſimilationem. Fallopius *auctionem* propriam dixit, quæ fit a principio intrinſeco; impropriam vero, quæ ab externo, tr. de metall. ſive foſſil. c. 8. Tom. I. p. 286. De *Accretione* duplici vid. Becheri Oed. Chym. Tit. 6. §. 1.

Audacia, τόλμη. Vide *Tolme*.

Aude, αὐδή. Vide *Vox*.

* Au-

* Auditorius *meatus*, πόρ☉ ἀκουστικός, est rotundum foramen, quod ad aures pertinens non solum usque ad cerebri membranam pertingit, sed etiam nervum auditorium contingit, qui in ipsum a cerebro descendit. Gal. l. 6. M. M. c. 6. quod & *cæcum foramen* dicitur, τυφλὸν τρῆμα, l. de nerv diff. c. 6. Anterius claudit Tympanum, sive membrana tympani, interius complectitur officula tympani, Malleum, Incudem, Stapedem, ipsas cavitates anfractuosas, Labyrinthum, & Cochleam. Vide *Aures*.

Auditus, ἀκοή, est actio animalis externa, qua species sonoræ, mediante aere externo, ad auriculæ antrum exterius, deinde ad aerem insitum, & in antrum interius, labyrinthum, & cochleam delatæ, a nervo auditorio ibidem implantato excipiuntur, & a spiritu animali percipiuntur. Vide Anatomicos, & ex recentioribus Th. Vvillis de anim. brut. p. 1. c. 14. D. Du Verney Anatom. Paris. celeberrimi tr. de *auditus* organi structura, usu, & effectibus, cujus etiam mentio fit in Act. Erud. Lips. 1683. Gunth. Christ. Schelhammeri Prof. in Acad. Julia librum de *Auditu*.

Auditus *gravitas*, *difficultas*, δυσηκοΐα, βαρυηκοΐα. Vide *Surditas*.

Aversio, ἀποστροφή, Gal. idem, quod *Revulsio*. Vide *Antispasis*. Gal. 2. in 6. Epid. t. 29. & 5. aph. 68. Verum admittit latiorem significationem, dum *Aversio* in genere notat auxilium evertens motum materiæ morbificæ ad partem aliquam inconvenientem, cujus species sunt revulsio, Derivatio, Repulsio. Albertin. Botton. l. 1. de morb. mul. c. 28. *Aversio* quoque idem, quod nausea. Hinc *aversus* ab omni esca stomachus legitur apud Scrib. Larg. n. 186. *Aversionem uteri* vocavit Mercatus ejus motum ad varias partes factum, (quamvis fictitium potius, quam revera ita se habentem) & prolixius de hoc argumento egit l. 2. de mul. aff. c. 12. p. m. 221. seqq.

Aves, ὄρνιθες, pertinent ad classem rerum non naturalium in Medicina, quatenus vel alimentum, vel etiam medicamentum præbent hominibus. Eo sunt salubriores, quo ficciori præ aliis animalibus præditæ sunt temperamento, utpote aridioribus cibis gaudentes, paucoque potu utentes. Gal. 4. in 6. Epid. t. 26. l. 3. de alim. fac. c. 9. Specialiter *Avis Medica* dicitur *Pavo*, ob insignem ejus vivacitatem, ut & utilitatem in Medicina, teste Schrod. Pharm. l. V. cl. II. 1. n. 65. *Aves Cypriæ*, vel *Aviculæ Cypriæ* dicuntur illæ *Candelæ odoratæ pro fumo* ex massa Trochiscorum paratæ, quæ & *Baculi* a forma oblonga dicuntur, quemadmodum paratur Cera Hispanica vulgo dicta, varii coloris, ad obsignandas literas usitatissima. Quæ Chymicis dicantur *Aves Hermeticæ*, & quid sit *Avis*, quæ noctu volat sine alis, vid. ap. Dorn. de transm. metall. c. 11. in Th. Ch. Vol. I. p. 725. Vol. IV. pag. 355. Libav. Tom. II. p. 333. De duabus *Avibus Hermeticis* videatur Senior de Chemia in Th. Ch Vol. V. p. 206. 208. Rationem hujus appellationis hanc dedit Rul. quia in altum volat *æs Hermetis*, & tamen iterum in terram propter nutrimenta descendit; unde nutrix omnium est *Terra*. In Lex. Alchim. *Aviculæ Hermeticæ* sunt sal universale juxta Sendivogium ex rore colligendum. Ephem. Nat. Curios. Dec. I. Ann. III. p. 452.

Augites, αὐγίτης, est nomen gemmæ viride pallentis, vilioris Topazio, quæ & *Callais*, vel *Calais* alio nomine dicitur. Plin. l. 37. c. 8. & Agric. l. 6. fossil. p. m. 292.

Augmentatio. Vide *Auctio*.

Augmentum, αὔξησις, ἐπίδωσις, ἀνάβασις, idem est quod *Ascensus*, *Incrementum*, ceu Synonyma secundum tempus morborum denotantia, juxta Gal. lib. 1. de Cris. cap. 3. quando dispositio p. n. magis magisque sese per symptomata interiora, aut frequentiora exerit, specialiter in febribus, quando calor febrilis una cum aliis symptomatibus ingravescit, l. 2. de diff. febr. c. 11. si cruor nimis effervescit, cum pulsu forti, & vehementi; si vigiliæ, phrenitis, aut dolor capitis immaniter urgeant. Vvillis de febr. cap. 11. Dicitur & ἐπακμή, & morbis in *augmento* ἐπακμάζειν, Dieter. n. 29.

Augurista, dicitur superstitionis artifex, qui suam artem in speculis, crystallis, & in aquis exercet, præcipue in volucrium cantu, volatuque, ut ex eis præsagiat; aliorum etiam ritus ob eandem causam observat. Dorn. in Dict. Par.

Aulos, αὐλός, & diminut. αὐλίσκ☉. Vide *Fistula*.

Aura, πνοή, idem quod Exhalatio aerea, spiritus, Vapor. Imprimis vero nonnulli modernorum hoc vocabulo delectantur, quibus scrupulum movet terminus *Flammæ* ad exprimendum principium vitale sanguineum, sive Calidum nativum, secuti Helmontium, qui integrum tractatum conscripsit, & inscripsit, *Aura vitalis*. Verum res omni caret difficultate. Alio enim respectu flamma, alio vero spiritus, Aura Vitalis, & alio rursus aliter appellari potest.

Aurancum, vel *Aurantum*, i. e. *Testa ovorum*. Rul. & Johns.

Auraric, i. e. *Mercurius*, idem quod *Azoth*. Iid.

Aurata, *Orata*, χρύσοφρ☉, ἱερὸς ἰχθύς, pisc-

piscis sacer, ἱππίσκος, piscis litoralis nomen est, qui teste Athenæo l. 7 omnium suavissimus, palatoque gratissimus olim habebatur. Vide Aldrov. l. 2. de pisc. c. 17. Bruyerin. l. 10. de re cib. c. 1. J. Alex. l. 14. Sal. c. 10.

* AURES, ὦτα, dicuntur auditus instrumentum. Gal. de diff. instr. odor. c. 2. & quia frons ad tempora porrigitur, in ipsius terminis sitæ sunt. Dividitur *Auris* in *Externam*, & *Internam*. Illa dicitur *Auricula*, τὸ ὠτίον, (vide Joh. Rhod. in Lex. Scrib.) & gaudet membrana admodum sensili, a parte etiam postica Glandulis nonnullis Parotides dictis. (Unde & inflammatio circa illas glandulas, vel abscessus eodem nomine indigitatur) *Auriculæ* pars superior potissimum *Ala* dicitur, πτερύγιον, Ruffo, quamvis & toti auri externæ hoc nomen tribuatur; inferior *Lobus*, λοβός. Partes minutiores *Alarum* sunt quoad ambitum *Helix*, i. e. *Anfractus*, & superior, posteriorque tortuosa, & introrsum imbricata portio, cujus finem ἀντιλοβίδα dixerunt; & *Xyster*, ξυστήρ. Huic opposita interior protuberantia *Anthelix*, ἀντέλιξ, quasi obanfractus dicta. Cavitas auris externæ interior *Scapha* appellatur, σκάφος, item *Concha*, Conchula, κογχίον. Conchæ opposita eminentia juxta temporis fines *Tragus*, τράγος, & altera huic adversa ἀντίτραγος, *Antitragus*, dicuntur. Ad hanc *aurem* nimirum *internam* concurrunt seqq. partes. *Os petrosum*, λιθοειδὲς ὀστοῦν, in quo quinque foramina, quorum primum *Meatus auditorius*, πόρος τῆς ἀκοῆς ἢ ἀκουστικὸς dicitur. Hipp. l. de Glandul. σκολιὸς πόρος, καὶ σφὸς, & tres cavitates insigniores, *Concha*, κόγχη, *Cochlea*, & *Labyrinthus*: *Tympanum*, membrana satis valida in extremitate circulo osseo munita; Tria ossicula, *Malleus*, *Incus*, & *Stapes*, quibus nonnulli addunt quartum, quod *Cochlear* appellavit Lind. Physiol. Med. l. 2. c. 12. §. 26. Vasa sanguinea, Nervus auditorius, & musculi: Quæ omnia prolixius descripta reperire licet in scriptis Anatomicorum, & in specie in H. F. ab Aquap. tr. de aure auditus organo, Barthol. l. 3. Anatom. cap. 9.

* AURES *cordis*, vel Auriculæ, τὰ ὦτα τῆς καρδίας, Hipp. οὔατα, l. de cord. t. XI. 2. sunt duo sinus minores membranosiores, quam cor, concavi, in utraque cordis baseos parte sinistra collocatæ, ad similitudinem aurium. Gal. lib. 7. de Adm. Anat. c. 9. & 6. de U. P. c. 15. quarum dextra excipit sanguinem e principio trunci venæ cavæ, & coarctata exprimit in ventriculum cordis dextrum: Sinistra vero e principio venæ pulmonalis (alias Art. Venosa dictæ) recipiens per Systolen offert ventriculo cordis sinistro, teste Harvæo, primo circulationis sanguinis vel inventore, vel restauratore, Ex. de motu cordis, & sang. confirmantibus quoque hoc plerisque omnibus recentioribus Anatomicis.

AUREUM *vellus*, dicuntur scripta Chemiæ de auro, & argento, & libri in velleribus conscripti. Robert. Vallensis de verit. & antiquit. art. Chemicæ, in Thes. Chym. Vol. I. p. 10. ex Svida, quamvis in hoc de velleribus nihil reperire in Gr. potuerim, ἐν τοῖς παλαιοῖς, in veteribus. Hoc nomine quoque Guil. Menens scriptum suum indigitavit in Th. Ch. Vol. V.

AUREUS *ramus*, etiam significat *Chrysopæam*, sive artificium aurum faciendi, Ibid. pag. 18. *Aureus* est quoque nomen ponderis, idem significans, quod solidus, i. e. Drachma una cum dimidia, Joh. Anglic. Ros. Angl. p. m. 885.

AURICHALCUM, idem quod *Orichalcum*, vocatur Æs illud factitium flavum, colorem auri præ se ferens. Unde & tropice, vel mystice *Hypocrysin* significat. Vide Blas. Vigenerium tr. de Igne, & Sale c. 47. in Th. Ch. Vol. VI. p. 76. Paratur vero ex Cupro mixtura lapidis calaminaris fuso, quamvis colorem auro similem intensius acquirat, adjecta Marcasita argentea, & parva quantitate Tutiæ cum cupro fusis, Jac. le Mort. Metallurg. contr. p. 271.

AURICOLLA, quasi *Auri gluten*, quid significet, Vide in Turba Philos. serm. 24. Th. Ch. Vol. V. p. 20.

AURICULA. Vide *Auris*. *Aures*. Tropice etiam funguli illi frutici Sambuci adnati vulgo *Dolumdersd mamlein*, *Auriculæ Judæ* vocantur, quæ appellatio ad Botanicos pertinet.

AURICULARIUS, ὠτικός, epitheton Medici, Gal. ad Thrasyb. c. 24.

AURIGA, dicitur species fasciæ, ad latera deliganda, cujus descriptio videatur apud Gal. de fasciis, num. 10. In Anatomicis Lobus quartus Hepatis olim dictus etiam *Auriga*. Vide *Focus*.

* AURIGO, *Aurugo*, Scrib. L. n. 110. & *Auriginosus*. Vide *Icterus*.

AURIPIGMENTUM. Vide *Arsenicum*.

AURISCALPIUM, ὠτογλυφίς, instrumentum auribus purgandis destinatum, & aliis usibus ad aures curandas accommodatum. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

AURIUM *abscessus*. Vide *Parotis*.

AURIUM *affectiones*, sive morbi, τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ πάθη, varii occurrunt, de quorum curatione legatur etiam Gal. l. 3. de C. M. S. L.

AURIUM *dolor*. Vide *Otalgia*.

AURIUM *igneus fervor*. Vide *Pyrosis*.

AURIUM *inflammatio*, φλεγμονὴ ἐν ὠσὶ, ex natura Inflammationum in genere intelligitur.

AURIUM *sonitus*, *tinnitus*. Vide *Tinnitus*.

AURIUM *sordes*. Vide *Cerumen*.

AU-

AURIUM *speculum*, vel *specillum*. Vide *Speculum*.

AURIUM *vermes*, σκώληκες ἐν ὠσί. Vide *Vermis*.

AURIUM *ulcus*, *Aures exulceratæ*, ἕλκος ἐν ὠσί, ex natura ulceris innotescunt.

AURORA *surgens*, ænigmatica est locutio Spagyricorum, qua indicant Lapidis Philosophici virtutem multiplicativam, quemadmodum unum frumenti granum multum fert fructum. Th. Ch. Vol. I. p. 169.

AURUM, χρυσὸς, est metallorum omnium nobilissimum, solidissimum, colore flavum, ex principiis digestis, adeoque fixis compactum, potissimum Sulphure, & Mercurio. Dicitur *Rex Metallorum*, & *Solis* nomine, atque charactere ☉ a Chymicis insignitus. Num vero tanta sit vis, & efficacia in corpus humanum, vel potius sanguinem & spiritus Medica, non est hujus loci prolixe ventilare. Videantur, quæ supra de *Argento* dicta sunt. Dorn. Rul. & Joh. in Lex. De *Auri* historia legatur Schrod. l. 3. c. 9. & Fr Hofm. in Cl. ad ill. loc. Rolf. Disp. de Auro, & Ord. ac M. comm. l. 13. c. 4. Plura de *Auro* invenies in omnibus sex Voluminibus Th. Chym. quæ loca quæras in Indice. Cæterum apud Chymicos seu veros, seu Sophisticos, & impostores non unum habetur *Aurum*, sed varium. Est *Aurum vulgi*, quod & *Naturale*, diciturque per essentiam. Est aliud *Philosophicum*, quod in Opere Magni Mysterii, seu Lapidis Physicorum (qui & ipse *Aurum Philosophorum* dicitur) crebro occurrit. *Aliud* appellant *Medicum*; aliud *Magicum*, & *Cabalisticum*. Sed & *Aurum Musicum* invenimus, & *Aurum vitæ*, & *Sophisticum*. Est *volatile*, & *fixum*. Est *Diaphoreticum*, verba sunt Libavii S. A. Chym. l. 2. c. 11. De *Auro potabili* (quod fortassis citra injuriam *putabile* dixit Crollius) cui libet tempus terere lectione nugarum, vel jactationum, adeat varia Chymicorum scripta. Judicium vero de his, & similibus *Aureis Medicinis* non ineptum legat apud Libav. Apocalyps. Hermet. Part. prior. c. 19. *Aurum Horizontale* est *Mercurius* factus *Diaphoreticus dulcis*, ut mel, & instar *Auri* fixus. Helmont. tr. de Lith. c. 8. n. 4. Vide *Horizontale*.

AUSTER, νότος, *Notus*, ventus ita dicitur meridionalis, calidus, & humidus, morborum feracissimus, uti patet ex 3. aph. 5. Rationem reddidit Gal. 2. in 1. Ep. t. 62. quia facit dissolvere corpora, humoresque fundere, adeoque putrefacere simul, præsertim ubi cum largioribus conjunctus sit imbribus. Temporis anni dispositio, in quo *Auster* ventus frequentius flat, *Notia*, νότιος, vel *Australis*, *Austrina* dicitur. Vide Dieter. Jatr. 578. 579.

AUSTERUS, αὐστηρὸς, *Auster*, Scrib. Larg. n. 188. dicitur de eo, quod terrestris est naturæ, cum salinis tartareis permixtæ, vim habens adstringendi, ab *Acerbo* sola intensione diversum. Gal. l. 1. de Sim. Fac. c. 37. Ex hypothesibus Cartesianæ Philosophiæ *Austerum* consistere creditur in particulis obtusangulis, hebetiori serræ adsimilantibus. Dolæus Encycloped. l. 11. c. 11. §. 11. p. 165. Habere etiam *Austera* vim calculos producendi, quatenus glutinositatem, & tenacitatem rerum fluidarum inferunt, ostendit Fr. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 55. §. 50. Eorum utilitatem tradit c. 13. §. 32. 47. 48. & alibi.

AUSTROMANTIA, alia est quædam superstitio excogitata ex ventorum observationibus, ut quum Astra ventorum in summam, ultra consuetudinem, vehementiam erumpunt: Inde futuri præsagium homines otiosi magis, quam curiosi pronunciant. Dorn. in Dict. Parac.

AUTARCIA, αὐτάρκεια, est animi tranquillitas, qua quis sua sorte contentus est, & opponitur τῇ ἀπληστίᾳ. Gal. de dign. ac curan. morb. c. 9. Vide *Aplestia*.

AUTETES, αὐτέτης. Vide *Autites*.

AUTHADES, αὐθάδης, arrogantem, & superbum significat, qui præ se cæteros despicit: Vitium ingens in Medic. l. 26. Dicitur & ἰδιογνώμων, *contumax*.

AUTHEMERON, αὐθήμερον, αὐθημερὸν, i. e. *eo ipso die*, apud Hipp. 4. aphor. 10. Dieter. n. 126. Hinc & medicamentum dicitur *Authemeron*, quod eo die, quo adhibitum est, medetur, ac juvat; cujus generis duo habentur apud Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 2. ad lienis affectus. Dicitur & αὐθωρὸν, Gorr.

AUTHORITAS, ἀξιοπιστία, de Authoribus Medicis dicitur, quibus secure fides haberi potest, iis nimirum, qui non ob inanem gloriam, neque ex dogmatum amore compulsi, neque altercandi studio irritati aliquid scribunt, judicio Galeni de opt. sect. ad Thrasyb. cap. 14. τίς ἐστιν ἄριστος.

AUTITES, αὐτίτης, nonnulli αὐτέτης, epitheton est vini, vel quod *hornum* dicitur, i. e. hujus anni, quo bibitur, quasi αὐτοετίτης, uti exponitur locus Hippocr. lib. 3. de morb. XV. 33. vel quod est *sincerum*, non dilutum aqua, ἀπρόσχυτον, quam significationem urget Linden. Sel. M. Ex. VII. §. 24. Vide Foes. Oec. pag. 109.

AUTOCINETOS, αὐτοκίνητος, αὐτόδρομος, dicitur de eo, *quod per se movetur*, apud Hipp. l. de hebdomad. allegante Foes. d. l.

AUTOLITHOTOMUS, (rectius fortassis *Hautholithotomus*, aut ad imitationem vocis Terentianæ Heavtontimorumenos, *Heavtolithotomus*) vocatur

catur ille, qui sibimetipsi calculum sectione exemit, quæ historia admiratione digna communicata a D.D. Reiselio legitur in Ephemer. Nat. Cur. Decad. I. Ann. III. Obs. 192.

AUTOMATOS, αὐτόματος, & αὐτομάτως, denotat *spontaneum*, *sponte*, ultro, non alterius adminiculo, 1. aph. 2. 4 aph. 21. 6. aph. 5. Cur Dieter. triplicem constituerit significationem Jatr. n. 130. non video necessitatem. Vid. & Linden. Ex. 15. §. 136. Frequenter etiam hodieque usurpatur de Horologiis, aliisque machinis, quarum partes ita dispositæ sunt, ut se invicem moveant.

* AUTOPSIA, αὐτοψία, vocabulum erat olim Empiricæ sectæ proprium, quo significabant memoriam eorum, quæ frequenter, & eodem modo visa essent. Verum & hodieque ad Medicinam Dogmaticam, vel Rationalem summe necessaria est *Artopsia*, seu eorum observatio, & memoria, quæ proprio intuitu unusquisque inspexit. Gal. de partib. art. medic. cap. 2. Sane per *Artopsiam*, sive ocularem demonstrationem accesserunt hoc seculo quamplura inventa Anatomica, artem Medicam illustrantia, quibus carendum fuit veteribus, non sine gravi detrimento. E recentioribus quoque hanc *Artopsiæ Medicæ* (quæ non solum per usum, sed & per reliquos sensus externos observata comprehendit) necessitatem, & utilitatem egregia oratione h. tit. demonstravit celeberrimus D. Paulus Ammannus Professor Lipsiensis.

* AUTOPYROS, αὐτόπυρος, ἢ αὐτοπυρίτης, est epitheton panis, qui & *Syncomistus*, συγκομιστὸς dicitur, quando totum triticum, nulla detracta siliginea parte, sed furfure solum secreto, in panificium cedit, sic ut inter furfuraceum, & similagineum medius sit. Hic qualem ex natura habet farinam triticum, talem etiam servat. Gal. l. 2. ad Glauc. c. 7. Celsus l. 2. c. 18. descripsit, cui nihil ademptum est, ita ut e farina paucis etiam furfuribus, & utriculis confusa paretur, exponente Guil. Pantino, in comment. ad h. l. p. m. 285. Vocatur *Panis domesticus*, *secundarius*, *cibarius*, *confusaneus*, Jonst. Synt. Med. pag. 45. Vide Rhod. in Lexic. Scribon.

AUTUMNUS, φθινόπωρον, dicitur anni tempus tertium post æstatem, Arcturo oriente incipiens, & Vergiliarum occasu desinens, in quo humores, & spiritus post præcedentem æstum incipiunt defectionem pati. Hinc morborum feracissimus dicitur.

Autumnusque gravis, Libitinæ quæstus acerbæ. Horat. l. 2. Sat. 6. v. 19. *Autumno* morbi in genere acutissimi, & perniciosissimi familiares sunt, in primis vero phthisis, vel tabes, ex 3. aph. 9. & 10. Catalogum morborum *Autumnalium* vide d. l. aph. 22. Quid mystice *Autumnus* dicatur in opere *Lapidis Philosophici*, videatur in Magistr. Ortulani Practic. Alchimic. & Mag. Valentini opere præclaro, quæ extant in Th. Ch. Vol. IV. pag. 917. 943. Imo etiam ipse *Lapis Phil.* dicitur *Autumnus*, ap. Lagn. Harm. Chym. d. l. p. 727.

AUVER, i. e. *Aqua pura, vel levis*. Ruland. in Lex.

* AVULSUM, *Avulsio*. Vide *Apospasma*.

AUXESIS, αὔξησις, verbum αὔξεσθαι. Vide *Augmentatio*, & *Augmentum*.

AUXILIATIO, *Auxilium*, βοήθημα, βοήθεια, idem quod *Remedium*, de quo infra suo loco. Scrib. Larg. n. 67. 106.

AXEA *commissura*, τροχοειδής. Vide *Trochoides*.

AXILLARIS *vena*, ἡ διὰ τῆς μασχάλης φερομένη φλέψ, quæ per axillam percurrens major humerali per totum brachium in ramos scinditur duos, superiorem, inferiorem, externum, internum: Ille *vena hepatica*: hic *subalaris*, *basilica*, & *vena cubiti interna* appellatur, Gal. l. 3. de adm. anat. c. 5. Est ergo *Axillaris vena* soboles insignior venæ subclaviæ thoracis cavitate egressæ. Ita & *Arteria Axillaris* dicitur *subclavia* thoracem egressa, Anat. Barthol. libell. 2. c. 2. p. 652.

AXIOLOGOS, ἀξιόλογος, id est *effatu dignus*. Tribuitur etiam abscessui ab Hippocr. Coac. t. 150.

* AXIOMA, ἀξίωμα, vocatur propositio indemonstrabilis, apud Gal. lib. 1. Met. Med. c. 4. Illorum duo numerat in arte Medica Salvius Sclanus, ceu universalissimas propositiones, scilicet quod ea, quæ sunt præter naturam, debent amoveri, & sic per contraria; & quod ea, quæ sunt sec. nat. debent conservari, & sic per similia. Comment. in 1. aphor. 16. pag. m. 249.

AXIOPISTIA, ἀξιοπιστία. Vide *Authoritas*.

AXIRNACH dicitur adeps, qui generatur in tunicis palpebræ superioris, & plurimum quidem accidit pueris. Albucas. l. 2. M. M. c. 10. p. m. 55.

AXON, ἄξων. Vide *Epistropheus*.

* AXUNGIA, ἀξούγγιον, ἀξουγγία, ἐξούγγιον. Dioscor. l. 3. c. 104. στέαρ, l. 2. c. 87. ab axium unctione ita dicta, teste Isidoro Hispal. l. 20. Orig. 2. Specialiter quidem adipem suillum inveteratum denotat, juxta Gal. l. 7. de C. M. S. G. cap. 4. Usu tamen receptum, quod in genere sevum vetus, στέαρ χρονίζον, *Axungia* quoque dicatur, d. l. 7. c. 5.

AXUNGIA *de mumia*, quæ interdum etiam *Mumia de medullis* scripta reperitur, est *medulla*

dulla ossium. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

AYCOPHOS, i. e. *Æs ustum*. Rul. & Johnf.

AZAA, i. e. *Magra*, *Terra rubra*. Iid.

AZAGOR, h. e. *Viride æris*.

AZAMAR, *vermilionem*, vel *minium* significat. Rul. in Lex.

AZAMO, i. e. *Color Indus*. Rul. & Johnf.

AZANEC, i. e. *Armoniacus*. Iid.

AZARNET, dicitur *Auripigmentum*. Iid.

AZCI, i. e. *Atramentum*. Iid.

AZEC, i. e. *Atramentum viride*. Iid.

AZEDEGRIN, dicitur *Lapis hæmatites*. Iid.

AZEF, h. e. *Alumen scissum*. Iid.

AZEG, h. e. *Vitriolum*. Iid.

AZEGI, h. e. *Aqua atramenti*. Iid.

AZEM, i. e. *Butyrum coctum*. Iid.

AZEMASOR, i. e. *Minium*, vel *Cinabrium*. Rul. & Johnf.

AZENSALI, dicitur *lapis* quidam *niger*, qui in auro reperitur. Est etiam *muscus* in *petris* crescens. Rul. in Lex.

AZIMAR, id est *flos æris*, vel *æs ustum*. Idem.

AZIUS, dicitur *Lapis*, super quem sal crescit. Idem.

AZOB, dicitur *Alumen Saccharinum*. Idem.

AZOCH, *Azock*, *Azoth*, barbara sunt vocabula Paracelsica, quibus insignitur *Mercurius*, præsertim Philosophorum, h. e. argentum vivum, ex quovis corpore metallico tractum, Mercurius corporeus. Rul. Lex. Chym. B. Rolf. Non ens. Alias Parac. *Azoth* quoque appellabatur medicina universalis, ex Mercurio, Sole, & Luna parata rerum speciem omnem exuta, & intensissimam induta vim, atque centralem quandam virtutem generalissimam, reliquas omnes medicinas in se concludens, non aliter, quam prima reliquas omnes substantias, exclusis accidentibus. Hanc in ensis pomo conclusam, quocunque locorum ierit, gestasse secum perhibetur, Idem. De Eliæ Johannis Hesling. *Azoth* legatur Fr. Hofm. ad Schrod. l. 3. c. 5. §. 22. p. 266. Audacius exprobravit ejus usum Junken. Ch. Experim. Part. I. s. 5. c. 1. Vide *Lapis Philosophorum*. Junge Th. Chym. Vol. IV. p 401. 409. 523. 727. 729. &c. *Azoth* idem est, quod *Liquor sublimati Mercurii*, sive argenti vivi, (id est vulgaris hydrargyri vitriolo, & sale juncti, & in sublime acti) qui etiam vocatur *Aqua permanens*, *Crystallus Philosophorum*, *Luna Physica*, & quocunque alio nomine mystico appellari solet. Libav. S. Ch. Arc. l. 3. c. 14. Adde Th. Ch. d. l. p. 901. B. Etmuller. in quinque classes disposuit significationes vocabuli *Azoth*, docens (1.) notare Mercurium metallicum ex perfecto metallo resuscitatum. (2.) Mercurium Philosophorum duplicatum, sive *Rebis* Sulphure Solari, & Mercurio Universali constans, de quo illud vulgare circumfertur: Ignis, & *Azoth* sufficiunt. (3.) Juxta nonnullorum sententiam remedium summum ex Mercurio, Sole, & Luna paratum. (4.) Mercurium fixatum in igne, non destructibilem, qui proximus est gradus ad Lapidem Philosophorum, qualem fuisse suum Azoth falso olim Heslingius affirmavit, cum saltem fuerit vehemens Emetico-Catharticum Mercuriale. (5.) Summam illam Medicinam universalem, & Panaceam Paracelsi in capulo ensis gestatam, ab omni particulari destinatione separatam, & vim omnium rerum in se concentratam habentem. An vero hæc ex naturalibus viribus mediante artificio ita exaltatis tale fuerit catholicum remedium, citra suspicionem Magiæ Dæmoniacæ, aliis peritioribus dijudicandum permittimus. Legitur & descriptio *Azoth* compositi apud Fumanell. de Pestis curatione, cap. 24. & *Azoth* Auri factit. in Morely Collect. Chym. Leidens. cap. 81.

AZRAGAR, id est *viride æris*. Ruland. & Johnf.

AZUB, dicitur *Alumen*. Iid.

AZUBO, dicitur *vas Chymicum*. Iid.

AZUC, h. e. *corallus rubeus*. Iid.

AZUMEN, i. e. *pondus baccatum*. Iid.

AZURIC, h. e. *vitriolum rubrum*. Iid.

AZURIUM, dicitur massa quædam dura Chymica, facta ex duabus partibus Mercurii, tertia parte Sulphuris, & quarta Salis Ammoniaci. Albert. Magni Chymia, in Th. Chym. Vol. II. p. 437.

AZYGES, ἀζυγὲς, dicitur quoque *os Cuneiforme*. Gorr. Vide *Sphenoïdes*.

* AZYGOS, ἄζυγος, id est *sine pari*, dicitur Vena quædam, quæ est propago venæ cavæ ex trunci superioris parte dextra, plerunque inter quartam, & quintam costarum radicem enata, juxta dorsi vertebras descendit, spatiisque intercostalibus, præsertim octo inferioribus, ramos largitur, tandemque inter acuta diaphragmatis principia duplici extremo terminatur. *Sine pari* dicitur, non quod nullæ respondeant arteriæ intercostales, quod voluit C. Hofman. c. in Gal. l. 16. de U. P. num. 1114. sed quod parem e sinistra venæ cavæ parte natura non formaverit propaginem; quamvis interdum naturam, omissa etiam dextra ἀζύγῳ, ex ramis subclaviis prope mammarias binas venæ sine pari æmulas propagines, quemadmodum in brutis ruminantibus ramos intercostales, & lumbales emittentes produxisse, Experientia rerum magistra Anatomicos docuerit. Quod Galenus semper sub corde exortam venam *Azygon* observaverit, lib. 5. de L. A. cap. 2. nostro

ſtro vero ſeculo propter thoracis brevitatem ſupra cor, & pericardium exoriatur, ad quintam plerunque thoracis vertebram, quemadmodum Gorr. & Caſtellus ſcripſerunt, nugæ ſunt, cum ipſe Gal. quoque illam ſupra cor originem aliquoties confeſſus ſit, demonſtrante Bauhino l. 2. Theatr. c. 18. in notis. Quemadmodum & hoc principio circulationis ſanguinis repugnat, quod per hujus venæ ramulorum orificia aperta materia pleuritica effundatur, cum affluxus per venas nullus fiat ad partes, ſed per arterias.

AZYMAR, id eſt *Vermilio*. Ruland. in Lexic.

* AZYMUS, ἄζυμος, id eſt *fermenti expers*, Rhod. in Lex. Scribon. In ſpecie de pane non fermentato dicitur, qui nemini prorſus eſt accommodus. Galen. lib. 1. de alim. fac. cap. 2. Verum cum ex hodiernis principiis innotuerit *Fermentationis* etiam humorum, præſertim ſanguinis, neceſſitas pariter, & utilitas, ejuſdem defectum quoque per *Azymian* exprimere quidni liceret; cum & Plato in Timæo carnem quandam ὄζυμον appellare non dubitaverit?

B

BABUZICARIOS, βαβουζικάριος, idem quod ἐφίαλτης, Lat. *Incubus*, a βαβάζω, inarticulate loquor. Vide *Ephialtes*.

BACAR, idem quod *pondus*. Ruland. in Lex. Chym.

BACCA, κόκκος, hac voce appellantur fructus malis minores, qui conjunctivi quidem creſcunt, ſed quam acini diſperſius rariuſque, v. g. Lauri, Olivæ, aliaque ejuſmodi.

BACCHUS, βάκχος, præter vulgarem ſignificationem, qua Deaſtrum Gentilium vini præſidem notat, nomen eſt quoque piſcis cujuſdam. Vide *Mugil*.

BACULUS. Vide *Aves*. *Bacillus* etiam dicitur inſtrumentum, cui ſpongiæ alligantur, apud Hildan. l. de ichor. & melic. c. 29. Dicuntur & *Baculi*, & *Bacilli ferrei*, variæ formæ. Rul. in L. Ch. uncinati, ſucula incluſi, &c.

BADISIS, βάδισις, inceſſus, vel *Ambulatio* dicitur, eſtque actio crurum. Galen. l. 1. M. M. cap. 6.

BÆOS, βαιός, *paucus*, idem quod ὀλίγος, Hipp. in Lege. Vide Foeſ. Oec. p. 128.

BAIAC, id eſt *Ceruſſa*. Ruland. & Johnſ. in Lex.

BALÆNA, perperam *Balena*, βάλαινα, piſcis eſt grandior, ex *Cetaceorum* genere, multo ſanguine calente præditus. Gal. l. 6. de U. p. c. 9. fiſtulam in capite pro aeris attractione, & aquarum ejectione habens, & in hoc differens a piſce *Muſculus* dicto. Carnem habet duram, & excrementitiam, propterea cum acrioribus condimentis debet comedi. Gal. lib. 3. de A. F. cap. 31. Videatur & de *Balæna vera*, & *vulgo dicta* Rondel. de piſc. lib. 16. cap. 11. 12. ſeqq. Aldrov. l. 1. de Cet. cap. 2. Bruyerin. de re cib. l. 22. c. 3.

BALANDINA, dicitur *lapis factitius*, compoſitus ex argento vivo ferri, & eſt coloris rubei valde, & reſplendet ratione ſulphuris decocta, &c. Lull. de animæ tranſmut. in Th. Ch. Vol. IV. p. 190.

BALANUS, βάλανος. Vide *Glans*.

BALASIUS, aliis *Ballaſius*, *lapis* vel gemma eſt, purpureo, ſeu roſeo colore rutilans, & flammeſcens, a nonnullis *Placidus* dictus. Eſt tertia ſpecies *Carbunculorum* in Calceol. Muſ. ſ. 3. p. 237. Pluries etiam compertum eſt, quod exterior pars unius lapidis repræſentet *Ballaſium*, interior Carbunculum, & ex hoc dicitur, *Balaſium* eſſe domum Carbunculi. Ejus virtus eſſe dicitur, quod varias cogitationes, ac luxuriam auferat, ac reprimat; conciliet amicorum diſcordias, & ſanitatem corpori humano inducat; in ſpecie tritus, & potus cum aqua oculorum infirmitatibus medeatur, & hepatis doloribus ſubveniat. Quod vero domus, viridaria, aut vineæ, ſi hoc lapide quatuor angulis tangantur, a fulgure, tempeſtatibus, & a vermibus immunes reddantur, non tam mirum dicendum, quam nugatorium. Rul. in Lex. Chym.

BALBIS, βαλβὶς, ſignificat cavitatem oblongam cum repagulo, juxta Foeſ. in Oecon. pag. 118. Unde βαλβιτῶδες legitur apud Hippocr. in Mochlico, vel juxta Linden. de oſſium nat. IV. 8. de parte brachii verſus cubiti gibbum extrema, quæ excipit veluti in ſinum proceſſum cubiti, quod dicitur κορώνη, ſive cornix, cum manus eſt extenſa. Alias etiam ſignificat Heſychio locum, in quo equeſtre exercitium tractari ſolet, quod non eſt hujus loci.

BALBUTIES, βαμβαλότης, βαμβαλισμός, ψελλότης, ψελλισμός, eſt vitium vocis humanæ, vel ſermonis, proveniens a linguæ affectu vel connato, vel adſcito. In genere ſignificat omne impedimentum linguæ; in ſpecie vero vel hæſitationem, quando alii in loquendo nunc ſubſiſtunt, nunc ſermonem præcipitant, quod Græce etiam dicitur βατταρίζειν, vulgo *Stottern*, *Stamlen*, id quod a linguæ nimia immobilitate, & ligamentorum ejus laxitate deducendum eſſe credit C. Hofmann. lib. 3. Inſt. cap. 138. ſ. 1. vel ineptitudinem exprimendi literas quaſdam, præſertim caninam R. cujus cauſ-

caussam in siccitatem ligamentorum linguæ, & hujus brevitatem refert idem; quamvis mihi non videatur rem acu tetigisse, cum in expressione lit. R lingua potius retrahatur, & attollatur versus palatum, non vero ad dentes extendatur, quod vitium etiam *Blæsitas*, & *Blæsa lingua* appellatur, vulgo *Bispeln*: vel quando pleno ore loquuntur, *Balatrones*, & *Bambaliones* dicti, vulgo *als mann sie Bren im Maul hatten*, vel uno vocab. *Bren Maul*, cujus caussa in laxitate, & humiditate nimia linguæ, & ligamentorum consistere videtur. Hinc etiam diarrhæis facile capi, docet Hipp. 6. aph. 32. Jung Dieter. n. 837. C. Hofm. d. l.

Balitistera, i. e. *Terra rubra*. Ruland. & Johns.

* Ballistæos. Vide *Astragalus*.

Balneum, *Balneæ*, λυτρὸν, βαλανεῖον, *Balineum*. Scrib. Larg. n. 214. Vide Rhod. Lexic. Scrib. est res non naturalis externa, & remedium corpori potissimum lavando, detergendo, quin & ad sudationem deputatum. Cum simpliciter dicitur, *Balneum aquæ dulcis* intelligendum est. Tempore Hippocratis in Græcia non adeo frequenti fuisse in usu, testatur Gal. 3. de R.V.I.A. t. 44. c. 2. de iis, quæ in med. t. 32. At apud Romanos nimia luxuries in apparatu *Balneorum* fuerat, de qua legatur Lang. l. 1. Ep. 50. Jung Gorr in def. Dividi solet in *Naturalia*, & *Artificialia*. De illis vide *Thermæ*. Hæc iterum in *Calida*, & *Frigida*. *Balneorum* utilitas amplissima in omnis fere generis morbis, maxima vero redundat in corpora tabida, nisi alia quædam sontica impedimenta obstiterint. Plura videantur apud Dieter. Jatr. n. 508. *Laconicum* dictum vaporosum potius est, & *Sudatorium*, vel *Æstuarium* rectius, quam λυτρὸν, aut *Balneum* dicendum. De hoc Rolfink. Ord. ac Meth. l. 6. s. 1. c. 10. De hujus apparatu veteri legesis Rhodii notas ad Scrib. Larg. num. 60. De *Balneis voluptuosis*, v. g. Darii videatur etiam Henricus de Rochas, tract. de Aq. sulphuris, c. 1. in Th. Chym. Vol. VI p. 728. Præter hanc significationem, *Balneum* quoque significat instrumentum, vel Furnum destillationibus præprimis destinatum, eumque geminum: unum dictum *Mariæ*, vel *Maris*: alterum *Roris*, vel *Vaporis*. Illud est, quando res dissolvenda in conveniente vase aquæ calidæ in suo aheno contentæ imponitur, & ita operatio destillatoria perficitur. Cui quodammodo respondet *Balneum siccum* dictum, quando capella arena, cineribus, aut limatura Martis repleta est. Hoc vero vocatur, quando vas rem dissolvendam continens, vel etiam res ipsa dissolvenda aquam non contingit, sed saltem a vapore ascendente dissolutio fit. Dorn. in Dict. Rul. & Johns. in Lex. Vvker Ant. Gen. l. 3. cap. 39. 40. Vide *Furnus*, *Destillatio*. Est & *Balneum arenæ*, cujus usus est ad mundationem Argenti vivi factam per elevationem, & mentio ejus fit in August. Phathei Arte, & Theoria transmutationis metall. Part. II c. 3. in Th. Chym. Vol. II. pag. 532. Aqua regia etiam dicitur *Balneum Minerale Regis*, sive Aqua pugilum. Morl. Coll. Ch. Leid. c. 64.

Balsamatio, in specie sumitur pro *Conditura cadaverum*, Gr. σμυρνισμός. Vide *Conditura*.

Balsamosaccharum, est medicamentum compositum recentiorum; fere conveniens cum Elæosaccharis, quamvis hodieque minus usitatum. Meminit vero ejus D. D. Vvedell. Ph. I. A. F. R. l. 2. s. 1. c. 4. p. 246.

Balsamus, *Balsamum*, βάλσαμον, varias obtinet significationes, proprias, & tropicas. I. Strictissime, & κατ᾽ ἐξοχὴν dicitur de succo arboris alicujus in Arabia, præsertim ad metropolim Mecham, Judæa, Palæstina cultæ, Arab. *Ballessam*, vel *Balsam* dictæ, qui succus etiam *Opobalsamum* dicitur. Huic vicina, & viribus affinia sunt *Balsamum Tolutanum*, & *Indicum*, omnia nativa, de quibus legatur prolixius Schrl. Pharm. l. 4. cl. 2. n. 373. seqq. Jung. Hofm. in c. ad h. l. & celeb. D. Joh. G. Volcameri tractatus, dictis: Examen, & sinceritas Opobalsami: & B. Rolfink. Ord. ac Meth. Spec. l. XI. s. 1. c. 6. seqq. Jung. & Rhod. ad Scrib. n. 33. & Chiocc. Mus. Calceol. s. V. p. 637. seqq. Haud dubie & Gal. horum aliquod intellexit l. 6. de Sim. Fac. II. significat medicamenta artificialia valde suaveolentia, & penetrantia, spirituosa virtute prædita, interni, & externi usus, liquidiora, quæ recte quoque *Balsamelæa* dici possunt: aliquando etiam destillata, & solidiora, instar crassioris unguenti parata, quorum varias formulas passim in Medicorum libris Practicis reperire licet. *Balsamorum artificialium* significationem egregie explicavit Celeb. D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 2. s. 1. c. 7. Ad improprias, & tropicas significationes referre libet. III. quando *Balsami* nomen tribuitur a Chymicis *Salibus fusis*, & *liquatis*. V. G. *Balsamus* Salis Gemmæ, Tartari (huc pertinet *Balsamus Samech* Paracelsi, cujus descriptio habetur in Morl. Coll. Chym. Leid. c. 469.) Saturni, &c. IV. Tralatitia etiam est, quando de humoribus, & spiritibus in corpore humano occurrentibus dicitur, v. g. portio sanguinis glutinosa, sive fibrosa calore fusa, *Balsamus naturæ*, teste Lind. Sel. M. Ex. XI. § 30. Dorn. Rul. & Johns. significationes *Balsami* ita exposuerunt: *Balsamum* est substantia corporum a putredine conservans. *Balsamus* alias a nonnullis scribitur. Est *internus*, & *externus*. *Internus*

in humano corpore temperatissima quædam est substantia, non amara, non dulcis, non acerba, neque sal minerale, sed sal liquoris, quod a putrefactione validissime præservat humana corpora. Dicitur etiam *Naturæ corporis gluten* temperatissimum. Brevius sic definitur: Est salis interioris liquor, suum a corruptione corpus tutissime præservans naturaliter. *Externus* vero *Terebinthina* vocatur a Paracelso, nullam ignis violentiam passa, sed digesta. Item, est omne, quod celeriter sanat, a Germanico sermone ad Chirurgiam adaptatum nomen, duabus dictionibus *baldjamen*, id est *celeriter conjunctum* (Ridicula sane derivatio.) Dicitur etiam oleum ex omni corpore destillatum, & ad summum gradum puritatis adductum. *Balsamus de mumiis* est *Balsamus* de carne tractus. *Balsamus Elementorum* externus est *Liquor Mercurii externi*, alias *Mumia elementorum* externorum, & proprie rerum firmamentalis essentia, quam etiam nonnulli quintam vocant. *Balsamum corporis Hermetici* dicitur habere singularem harmoniam cum corpore humano, in Aphor. Basilianis Th. Chym. Vol. IV. p. 329. *Balsamus Philosophorum* est Aurum potabile, ibid. p. 788. Valde quoque improprie V. accipitur, quando aqua officinalis usitatissima gravidis pro fœtu corroborando *Balsamus Embryonum* appellari consuevit. Denique VI. nobis impropriissima videtur significatio, quando de humore corporis nostri excrementitio, puta Bile flava, prædicatur, quod hæc sit sanguinis *Balsamus* verus, Ger. L. Clas. Medic. gener. Part. I. l. 2. sect. 2. subsect. 1. c. 2. cui opinioni paradoxæ alii quoque moderni Doctores subscripserunt, nondum vero satis confirmarunt.

Balux, item *Chrysamos*, vel rectius *Chrysammos*, χρύσαμμος, dicebatur olim Hispanis, & Latinis Arena aurea, e qua aurum conficiebatur, ex Plin. H. N. l. 33. c. 4. Th Ch. Vol. II. p. 360. t. Mirandul. de Auro l. 3. c. 1.

Bamahemi, sunt curriculi supernaturalium. Dorn. in Dict.

Bamma, βάμμα, idem quod *Embamma*, de quo inferius suo loco.

Banausia, βαναυσία, apud Hipp. sumitur pro sordida, & illiberali, nec non quæstuosa professione, vel arte, l. de dec. orn. l. 20. De circulatoribus, & circumforaneis commode intelligi poterit.

Bange, sive Bengi, est remedium in forma pulveris, vel massæ in India Orientali apud Indostanos regni Magni Mogol incolas usitatum pro scopo Venerem stimulandi, & paratum ex Cannabis foliis, & semine, quod si verum sit, Cannabis non erit Anti-Venereum. Confer ad Olearii Itinerarium. Meminit & hujus Itinerarii D. Ludov. Pharm. diss. I. p. 7. 20.

Baobab *Bahobab*, fructum proprie denotat, quo Æthiopes ad extinguendam sitim utuntur, teste Prosp. Alpino de Plant. Ægypt. c. 17. Fructui vero illi similem lapidem descripsit quoque A. Chioccus Musc. Calc. sect. III. p. 414. appellans *Baobab lapideum*.

Baptisterium, βαπτιστήριον, idem quod *Colymbethra*, vel *Dexamene*, de quibus vocabulis infra suis locis. Andr. Bacc. de Therm. l. 7. c. 8. p. m. 450.

Baptus, βαπτὸς, est species lapidis bituminosi, mollis, odore excellentis. A Tinctura nomen accepit. Sunt enim, qui existiment, Anchusæ radicem intinctam fuisse. Agric. de nat. fossil. l. 4. p. m. 246.

Barach *panis*, id est *Nitrum salis*. Rul. & Johns.

Barac. Vide *Albaras*.

Barathrum, βάραθρον, dicitur *Antrum*. Vide *Charonium*.

Barba, πώγων, est pars viri secundaria, pilosa, & ad genas, eo jam perfecto, in mento proveniens. Una enim ex iis, quæ ὑστερογενῆ appellantur, h. e. *postgenitæ partes* appellantur, quales sunt dentes, & pili. Oritur vero ab humoribus nutritiis calidioribus, & siccioribus. Dividitur *Barba* in superiorem, quæ sub naribus in superiori progerminat, & μύσταξ, *Mystax*, vel προπωγώνιον, & ὑπορρίνιον vocatur; & inferiorem, quæ πάππος, vel ὑπήνη dicitur. Prima lanugo erumpens Græcis dicitur χνοῦς, Gorr. in def. voc. πώγων, pag. 399. Ad provocandos pilos in *Barba* eadem conferre medicamenta, quæ in alopecia curanda commendantur, testatur Galen. cap. in 6. Epid. t. 4. *Barbam* singulare ornamentum esse virorum, & venerabundos facere, docet idem l. 11. de U. P. c. 14. ad quem loc. vide C. Hofm. in comm. num. 825. seqq.

Barbarum, *Barbara*, Scrib. Larg. n. 207. βάρβαρον, est epitheton Emplastri glutinantis, ad vulnera cruenta, & sanguinem fundentia, (unde & Emplastra hæc, & vulnera ipsa ἔναιμα appellantur) bitumen recipientis, & ita siccioris, ut videre est ap. Gal. l. 4. de C. M. S. G. c. 22. Jung. Rhod. ad Scrib. l. c.

Barbus, μύστος, *Mystus*, dicitur piscis quidam vulgo etiam notus, in fluviis potius, quam lacubus occurrens, a quibusdam, v. g. Cardano, & Platina, inter cibos nullius pretii relatus; ab aliis vero, ut Gesnero, & Salviano, cibis concoctu facilibus, & boni succi annumeratus. Ova ejus vim habere venenatam, & quidem colliquativam, testantur observationes apud Aldrov. l. 5 de pisc. c. 16. ubi plura de hoc pisce.

Adde

Adde Jul. Alex. l. 15. Salubr. c. 7. Bruyerin de cib. l. 22. c. 18.

BARDADIA, i. e. libra. Rul. & Johnſ.

BARNABBUS, *Barnaas*, ſal petræ urinarium, urina ſalis petræ, item Acetum acerrimum. Rul. & Johnſ.

BAROMETRUM, vel *Paroſcopium*, vocatur modernis Naturæ ſcrutatoribus inſtrumentum aliquod, in quo, mediante Mercurio infuſo, aeris pondus, & preſſio ſecundum minutiſſimas variationes obſervari, & oſtendi poteſt, quale Rob. Boyle, Hockius, Cl. Dn. Sturmius, & alii deſcripſerunt. His jungi poterit ſuccincta de iis relatio in Actis Philoſ. Oldenb. de Anno 1665. in Februar.

BARONES, vocantur vermiculi in pinnis nati, quibus compreſſis illi exeunt. Vocantur & *Nepones*. Joh. Anglic. Roſ. Angl. p. 885.

BAROS, βάρος, onus. *Barys*, βαρὺς, *Gravis*, ſunt vocabula notiſſima in quotidiano uſu. In Medicina tamen denotat moleſtiam, & ſpeciem laſſitudinis, præcipue in artubus, v. g. in genubus, apud Hipp. 4. aph. 20. item de capite, Gal. l. de odor. inſtr. c. 4. De fœtu quoq; cum multo mucore referto ad abortum proclivi legitur 5. aph. 45. Vid. Diet. num. 146. 148. & infra.

BARURAC, eſt *Vitrum*. Rul.

* BARYECOIA, βαρυηκοΐα, *Obauditio*, Obauditus, imbecillitas eſt auditus. Dicitur & δυσηκοΐα. Vide *Surditas*.

BASALTES, βασάλτης, eſt *lapis* multangularis, colore ferri, duriſſimus, ut non facile ſecari, aut vulnerari poſſit. Gorr. p. 72.

BASANISMUS, βασανισμός, ἢ βάσανος, a verbo βασανίζειν, *explorare*, probare, diligenter conſiderare, ſignificat examinationem, inveſtigationem, probationem, apud Galen. lib. 3. de Tem. cap. 6. Verbo vero uſus eſt Hippocr. lib. de hum. uſu, lib. 23. Commodiſſime vero uſurpatur de medicamentis, aut remediis, de quorum virtute nondum conſtiterit, ſed noviter inveſtigantur. Dicitur & βάσανος a quibuſdam *coticula* illa, in qua aurum, & argentum attritum colore, tanquam trutina, examinatur, *Lapis Lydius*, vulgo *Drobierſtein*. De hoc vocab. vide plura apud Libav. in Defen. Syntagm. Act. 2. not. 37. Dicitur & ars probandi metalla *Docimaſtice*, de quo vocab. vide ſuo loco.

BASANITES, i. e. lapis mortariorum medicinalium: item lapis, ex quo fiunt cotes ferrei coloris, & duritiei. Joſ. Laurent. Amalth. Onom. p. 108.

BASCANON, βάσκανον, Faſcinum. Vide *Faſcinum*.

BASIATIO. Vide *Amplexatio*.

* BASELARE Os. Vide *Cuneiforme os*.

BASILEON, βασίλειον, eſt *collyrium* σμηκτικὸν, ad principia ſuffuſionum, omnem viſus hebetudinem, & cicatrices efficax, apud Aet. l. 7. citante Gorr. d. l.

* BASILICA *Vena*. Vide *Axillaris*.

BASILICUM, βασιλικον, præter ſignificationem Botanicam, quam in Pinace Bauhini, aliiſque herbariis invenire licet, epitheton eſt Emplaſtri Officinalis, quod alias *Tetrapharmacum* dicitur, a quatuor ſimplicibus, e quibus paratur. Occurrunt & hujus nominis emplaſtra apud Celſ. l 5. c. 19. & Scrib. Larg. teſte Gorr. in def.

BASILIDION, βασιλίδιον, eſt *Collyrium*, ψωρικὸν diverſum a ſuperiori. Deſcrib. a Gall. 4. de C. M. S. L. c. 7. ad fin. Corr. d. l.

BASILISCUS, βασιλισκὸς, dicitur eſſe ſerpens venenatiſſimus, parum flavus, tres in capite eminentias habens, qui tantummodo conſpectus, & quando ſibilat, auditus, videntes ſe, & audientes necare, imo, ſi animal quoddam illum etiam mortuum attingit, ſtatim mori fertur, ut eſt apud Gal. l. de Theriac. ad Piſon. c. 8. Foreſt. l. 39. obſ. 1. in Schol. Plura de *Baſiliſco* vide apud Aldrov. l. 2. de ſerp. & drac. c. 2. Senn. Med. Pr. l. 6. p. 8. c. 12. *Baſiliſci* nomine duo animalium genera venire dicit, ſerpentem, & avem ex ovo galli gallinacei natam; & illum in rerum natura eſſe veneno potentiſſimo præditum. Plura legantur de *Baſiliſco* in Ephemerid. Naturæ Curioſorum Anni Tertii Obſ. 128, & 190 *Baſiliſcus* Myſtice dicitur Alchymiſtis *Mercurius Philoſophorum ſublimatus*, Libav. in Syntagm. Julius vero peculiarem lapidem ſpagyrice confectum *Baſiliſcum* vocavit, qui Mercurium occidit, & in perfectum argentum abſque igne congelat, & figit. Guido de Monte tr. de Adrop. Phil. in Th. Cym. Vol. VI. pag. 563. Alias & ipſe Lapis Philoſophicus *Baſiliſcus* vocatur, apud Lagneum in Harm. Chym. Vol. IV. pag. 727. Imo fuerunt, qui materiam lapidis Philoſ. ſtatuerint eſſe pulverem animalis *Baſiliſci*, uti patet ex Vol. III. pag. 150.

BASIOGLOSSI, βασιόγλωσσοι, vocantur duo muſculi ab oſſe hyoide, vel hypſiloide oborti, & in medium linguæ deſinentes, unde *Parypſiloideum* vocantur. De quibus vide Barth. lib. 3. Anat. c. 13. p. 550.

* BASIS, βάσις, in genere *fundamentum* ſignificat; in ſpecie dicitur de latiore parte cordis, & ſuperiori, cui ad latera binæ auriculæ adhærent: appellantur & κεφαλὴ, *caput*, vertex, Gal. l. 6. de U.P. c. 7. cui opponitur inferior, & anguſtior, apex, aut *mucro* dicta, κορυφὴ καὶ πυθμήν. 2. de medicamentorum compoſito-

sitorum potiori parte, sive illo medicamento simplici, uno vel pluribus, quæ reliqua vel quantitate, vel viribus superant, unde compositum plerunque denominationem sortitur. 3 apud Hipp. quoque *plantam pedum* significat, l de artic. s. 3. t. 103.

Basium, σόμιον, idem quod *Osculum*; allegorice significat Tincturam extemporaneam Martis, & Veneris, sive Chalybis, & Cupri, a Clossæo excogitatam, apud Schrod. Ph. l. 3. c. 11.

* Bathmis, βαθμὶς, βαθμὸς, dicitur sedes, basis, sinus, & *recessus ossis*, in quem alterum os inseritur, v. g. de cubiti cavitate sigmatoide, in quam ima brachii pars cardinis modo immittitur. Hipp. 1. de fract. t. 10. *Bathmoides* etiam vocantur sinus, ac cavitates in brachiis utrinque singulæ, in quas extendentibus totam manum, & flectentibus cubiti ipsius processus, *Corona* dicti, ingrediuntur. Gal. l. 2. de U. P. c. 15.

Bathrum, βάθρον, βάθρειον, sed, subsellium, ac fundamentum significat. In specie *Scamnum Chirurgicum*, luxatis partibus restituendis valde idoneum denotat, cujus descriptionem, & iconem videre licet ex Oribasio de Machinam. apud Gorr. Vocatur *Scamnum Hippocraticum*, βάθρον ἱπποκράτειον. Gal. 1. de artic. in proœm. Clarius adhuc descripsit, modumque utendi egregie monstravit Scultet. Arm. Chirurg. Part. I Tab. XXII. fig. 5. & Tab. XLVI. XI VII & L. Metaphorice etiam tribuitur Aeri, qnod Lunæ sit sedes, apud Hipp. l. de flatib. V. 22.

Bathys, βαθὺς, fuit olim epitheton Casei præstantissimi, & optimi, qui Romæ apud divites in deliciis habebatur. Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 17.

Batia, idem quod *Retorta*, sive *Cucurbita*, colli recurvi. Morley Collect. Chym. Leidenf. prolegom. c. 2.

Batitura. Vide *Battitura*.

Batos, βάτος, idem quod βατὶς, piscis genus denotat, *Rajæ* nomine Latinis veniens, a βάτος, quod Rubum spinosum significat: Aculeos enim habent Rajæ leves, λειόβατοι quidem in sola cauda extrema, asperæ vero multo plures. Rondelet. lib. 12. de pisc. cap. 2. seqq. Aldrov. l. 3. de pisc. c. 48. seqq. Linguam *Rajæ* usurpavit Hipp. in pesso ad mensium redundantiam, & lib. de nat. mul. LXVIII. 3. 4. *Monstrosæ Rajæ* asperæ basilisci ad instar iconem videre licet in Mus. Calceol. s. 1. p. 91. ubi simul elegans morale de his piscibus ex Olao Magno reperies.

Batrachites, βατραχίτης, est lapis, vel gemma ignobilior, bullæ instar, altera parte quodammodo cava, altera convexa; cujus tres species traduntur: prima ranæ colore, ex qua nomen habet: secunda eboris: tertia, quæ e nigro rubet. Agricol. lib. 6 de nat. foss. pag. 305. Differt a vero *Buffonite* lapide, qui in capitibus buffonum reperitur, uti hoc prolixe authoritatibus non spernendis, aut irridendis demonstravit Andr. Chioccus Mus. Calceol. sect. 3. pag. 363. seqq. Hic dicitur etiam *Crapaudino* a Gallico *Crapaut*, quod *Buffonem* significat. Author laudatus hunc os potius esse statuit, quale etiam in capite Cyprini piscis invenitur. Est igitur *Batrachites* minerale; *Buffonites* vero ab animali desumptus. Sunt tamen alii non vilioris authoritatis Doctores, qui posteriorem negant, quos citat etiam Fr. Hofm. Clav. Schroder. lib. 5. cap. 1. § 7. num. 646. Nostrarum non est partium, controversiam hanc dirimere.

Batrachus, βάτραχος. Vide *Rana*, *Ranula*.

Battitura, i. e. *squama*, v. g. *Battitura* æris, metallorum. Gr. λεπὶς, Arab. Bubel. Ruland. & Johns. in Lex.

Baul, i. e. *Urina*. Iid.

Baurac, Arab. i. e. *Nitrum*, de quo infra. In genere etiam quodlibet genus salsuginis *Baurac* dicitur. Rul.

Bayda, i. e. Vas, super quod destillatur. Idem.

Bdalsis, βδάλσις, *mulctum*, vel suctionem significat. Gal. l. 1. de sympt. causs. c. 7.

Bdella, βδέλλα. Vide *Hirudo*.

Bdellium, βδέλλιον, significat & gummi, & arborem, unde colligitur, de qua vide Botanicos. De illo vero legatur Schrod. l. 4. clav. 2. n. 376. Jung. Hofm.

Bdelos, βδέλλος, *fœtorem* extinctæ lucernæ, item *crepitum ventris* significat. Jos. Laur. Am. Onom. p. 110. Lex. Græco-Lat. Budæi, aliorumque.

Bdelygmia, βδελυγμία, βδελυγία, a verbo βδελύττεσθαι, i. e. fastidire, abominari, significat *molestum fastidium*, & nauseam, præcipue ciborum, apud Hipp. l. de int. aff. XXIX. 12. Βδελυγμίη etiam fœtorem abominabilem, & nauseabundum denotat, l. de fistulis l. 3. Jung. Foel. Oec. p. 120.

Bebæos, βέβαιος, *firmus*. Vide *Constans*.

* Bechica *medicamenta*, βηχικὰ, ea dicuntur, quæ tussim sedant: Βὴξ enim *tussis* est. Galen. l. 1. de Sim. Fac. c. 1. Suntque duplicia: alia tussim promovent, & sunt tenuium partium: alia sedant incrassando, l. 5. c. 20. Dicuntur alias *Pneumonica*, vel *Thoracica*, quorum Catalogum passim in Pharmaceuticis scriptis reperies.

Becos, βέκος, hoc vocabulo Phryges panem olim appellasse, testatur Gal. l. 2. de diff. pulf. c. 5.

Begma, βῆγμα (quidam scribunt & legunt cum ρ, βρῆγμα, absque ratione sufficienti) non tam tussim, quam sputum, quod tussi rejicitur, notat, uti constat ex Hipp. l. 2. de morb. XLIV. 8.

Belenites, *Belemnites*, ἀπὸ τῦ βέλυς, ἢ βελέμυ, telo vel sagitta, cujus figuram quodammodo refert: est lapis teres, pyramidalis, varii coloris refertus, & prodesse dicitur contra calculum, icteritiam, & fluxus ventris; & specialiter commendatur in febribus intermittentibus, quod habeat vim fermenti febrilis præcipitantem. Dicitur alias *Lapis Lyncis*, vel *Lyncurius* veterum, quod crediderint ex urina lyncis, sive lupi cervarii coagulata generari, quod tamen potius pro figmento habendum videtur. Dictus etiam est *Dactilus Idæus*, a figura digiti, & monte Ida Insulæ Cretæ, ubi olim reperiebatur; at hodieque in Borussia, Pomerania, &c. occurrit. Plura apud Schrod. l. 3 c. 8. n. 12. & Hofm. in cl. ad ill loc. p. 182.

Belemnoides, vel *Beloides processus*. Vide *Graphioides*.

Beleson, i. e. *Balsamus*: Rul. & Johns.

Bellaria, πέμματα, ἴτρια, τραγήματα, ἐπιδόρπια, in genere dicuntur omnia, quæ in secunda mensa apponi solent; in specie tamen a Galen. pro placentis mellitis sumpta fuisse, patet ex l. de bon. & mal succ. c. 14 & l. 1 de S F. tit. Papav. Jung. Lang l. 1. Ep. 56

Bellicusi, vel *Bellirici marini*, sunt species Conchyliorum, sive Cochlearum marinarum, umbilicali figura constantes, vel candido colore, cum maculis flavis conspersis, vel flavo, cum nigricantibus lineis ad imaginem cochleæ circumductis præditæ. Chiocc. Mus. Calc. s. 1. p 57.

Belloculus, quasi *Beli oculus*, est gemma, oculi effigiem quodammodo exprimens, olim apud Assyrios ad superstitiones grata, a signatura vero affectibus oculi prodesse credita. Agric. l. 6. Fossil. & Chioc. s. 3 c 379. seqq. Osvv. Crollius designatur.

Belone, βελόνη, i. e. *Acus*. Vide supra.

Belonides, βελονοειδὴς, i. e. *Acus formam habens*. Vide *Graphioides*. *Acus*.

Belos, βέλος. Vide *Sagitta*.

Belulcum, βελυλκὸν, quasi τὸ βέλος ἕλκον, dicitur instrumentum Chirurgicum telis extrahendis accommodatum, variæ figuræ, de quo videatur Ambros. Paræus l 10. Chirurg. cap. 18. seqq H. Fab. ab Aquap. de Oper. Chir. p. m. 150. ed. Patav. in fol.

† Belzoin, nostrarum officinarum, est succus Cyrenaicus, sive Laserpitii Cardanus.

Benat noctis. Vide *Planta*.

Benedictum, est epitheton *Lenientium* pharmacorum, ab Arabum interpretibus introductum, præsertim quondam Hælidæus de Paduanis in tract. suo de purgantibus MS. frequentius hoc termino de Rhabarbaro, similisque notæ mitioribus usus est. Jung. Rolfink. O. & M. Spec. Comm. l 5 s. 1. c. 6. Ita in dispensatoriis notissimum est Electuarium Lenitivum, quod vocatur *Benedicta Laxativa*. Ita Rulandus *Aquam* vocavit *Benedictam* infusum suum Vomitorium, de quo apud Schrod. l 3. c. 17. Alias & ipse Lapis Philosophorum vocatur *Aqua Benedicta*, item *Lapis Benedictus*, a Lagn. in Harm. Chym. in Th. Ch. Vol p 719.

Benefacio, ἐφορμάζω, λυσιτελῶ, verbum hoc frequentissime occurrit apud Scrib. Larg Hinc & in Epilogo, vel Peroratione vocat omnes, quas edidit Compositiones, *Benefacientes*. Legitur & apud eundem, *Facit bene*, n. 129. 213. *Melius* n. 131. *optime facit*, n. 112 h. e. prodest, convenit, conducit, &c. quamvis C. Barth. Adv l. 1. c. 14 parum putet Latinum.

* Beneolentia, εὐώδη scil. remedia, medicamenta, sunt species *odoratorum*, quæ ὀσμώδη in genere dicuntur, respondet proportione quadam iis, quæ linguæ sunt dulcia: Opponuntur *Graveolentia*, δυσώδη. Gal. l. 4. de S. F. c. 22. Illorum effluvia a corporibus aeri ambienti permista, ac deinde per narium inspirationem in Cerebrum delata familiaria sunt spiritui animali, & Cerebri naturæ. Horum vero sunt adversa, & ingrata.

Benignus, εὐήθης, quasi *boni moris*, est terminus differentiæ morborum accidentalis a caussæ morbificæ conditione desumptæ, quando morbus habet symptomata naturæ suæ congrua, & mitiora, propter causæ morbificæ qualitatem non nimis a statu naturali recedentem; Huic opponitur *Malignus*, κακοήθης, sive mali moris, quando symptomata non respondent morbi naturæ, sed vehementiora sunt, aut plura, cum virium majori prostratione. Eleganter *malignitatem* sobolem latentis alicubi Cacochymiæ pravæ appellavit Linden. S. M. Ex. IIX. §. 57.

Benzoin. Vide *Asa*. De *olei Benzoini* præparatione, & viribus, & in specie quod de Mercurio participet, quia cuprum dealbat, & aurum confirmat, lege Vigenerii Tract. de Igne, & Sale, c. 35. in Th. Ch. Vol. VI p. 49. De *floribus Benzoes* scrupulum D. D. Bohnii, an phthisicis conveniant? vide in ejusdem Diss. Chym. Phys. XI. §. 6. 7.

Bercos, id est *Rotundum*. Ruland. in Lex.

† Bereni secum, Artemisia. Santes Ardoinus l. 8. c. 11

* Berenicium, βερενίκιον, est epitheton *Nitri*, apud Gal. l. 6. de D.M.S.L. c. 1. l. 3. de C. M.S.G. c. 2. & alibi. Valet maxime ad vulnera nervorum.

Beriberi, est nomen morbi apud Indos, *Paralysis species*, dum veluti nictando genibus, ac elevando crura, tanquam oves, ingrediuntur, de quo plura vide apud Jac. Bontium, Meth. Med. c. 1. *Beriberi Spurium* descripsit, & historiam illius prolixe proposuit ex Bartholino Bonett. Medic. Septentrion. l. 1. s. 17. c. 27. pag. 180.

Berillistica, est ars in ejusmodi specillis, quæ *Berilli* dicuntur, visiones observandi. Dorn. Rul. & Johns.

Berillus, dicitur speculum ex crystallo superstitiose consecratum ab auguristis. Iid.

Berna, h. e. *Vas vitriatum*. *Birmina*. Rul. & Johns.

Berrionis, i. e. *Colophonia*, Gummi Juniperi. Alias *Vernix*. Rul.

Bers, dicitur Electuarium, quo Ægyptii utebantur ad deliramenta incitanda, cujus descriptio extat apud Prosp. Alpin. l. 4. de med. Ægypt. c. 122. a.

† Berula, Latinis Anagallis aquatica, a Gallis Berle Dodon. hist. plant.

Beryllus, βήρυλλος, lapis, vel gemma est pellucida, colore viridi, sed diluto; ita ut duos colores sibi inesse, unum viridem, alterum pallentem, tradiderint, imo octo genera ex varietate colorum ex mente aliorum recenseat Gorr. In sacris Literis tanta fuit habitus æstimatione, ut octavum poneretur fundamentum cœlestis Hierosolymæ. Chymici docent, *Berylli* structuram constare ex Lunæ, & Jovis cœlis æqualibus cum terra Lunæ, Th. Chym. Vol. I. p. 487. Aliter Lullius de transm. metall. in Vol. IV. p. 191. De ejus viribus Medicis traditur, valere contra vitia hepatis, suspiria, æ-ructationes, oculorum fluxiones, contusiones, &c. Hodieq; tamen ejus nulla fit mentio. Chioc. in Mus. Calc. s. 3. q. 221.

Berytion, βηρύτιον, est nomen medicamenti Ophthalmici, sive Collyrii, quo *Berytius* quidam ad maximas epiphoras usus est, & describitur a Gal. l. 4. de C.M.S.L. c. 7. est *Pastilli* nomen ad dysentericos perutilis. l. 9. c. 5. Gorr. p. 74

Bes, item *Bessis*, Gr. διμοιρία, est nomen ponderis continentis duos Assis trientes, h. e. uncias octo. Vulgo Marca. Legitur apud Celsum.

Besachar, *Fungus* dicitur. Dorn. Rul. & Johns.

Besonna, in specie vocatur *Muscarum fungus*. Iid.

Bessanem, vocatur rubedo externa similis rubedini ejus, in quo incipit lepra, quæ apparet super faciem, & super extremitates, & proprie in hyeme, & frigore: Avic. l. 4. fen. 7. t. 2. cap. 8.

Bestia, *Bestiola*. Vide *Animal*. *Bestiola* etiam in specie dicitur Aranea minima in leguminibus nata solifuga, de cujus noxa, & cura legatur Ardoyn. de Venen. l. 8. c. 18.

Bex, βὴξ, id est *Tussis*, de qua inferius suo loco.

Beya. Vide *Gabricus*.

† Bezoar Minerale, terra quædam medicata Pedemontana. Hercules Saxonia, de plica cap. 67.

† Bezar, a Bezaar voce Persica, quæ Alexipharmacum significat. Franc. Pona de Ani. Bez. cap. 6.

Bezaar, *Bezoar*, *Bezehard*, *Pa-Zahar*, vi etymi in genere idem esse posset quod Antidotus, vel Alexiterium; siquidem apud Persas *Pa* contra, *Zahar* vero venenum significare traditur. Hinc etiam a Medicis derivativum *Bezoarticum* usurpatur non solum de medicamentis, quæ lapis *Bezoar* ingreditur; sed & frequentius de aliis, quæ insigni, imo etiam meliori, quam ille, pollent venena, & malignitates expellendi virtute, suntq; vel simplicia, vel composita, utraq; ex Vegetabilium, & Animalium etiam classibus desumpta, v. g. ex Vegetabilibus simplicibus Radix Anthoræ, vel Contrayervæ primas tenere creditur. Ex Animalibus Cervi Cornu, & Os de corde cervi, nec non Unicornu prærogativæ palmam ferme sibi adsciverunt. E compositis *Tinctura Bezoartica* D.D. Michaelis hodieque celebratissima esse solet, nec immerito ob ingredientia alexiteria præstantissima, cujus descriptionem exposuit peculiari libello. Ita Chymiatri plurimum etiam attribuunt *Bezoarticis* suis *mineralibus* varii generis, *Solari*, *Lunari*, *Joviali*, &c. circa quorum tamen usum, an ratione securitatis cum aliis Alexipharmacis Vegetabilium, vel Animalium jure possint certare, nemini vitio vertendum, si dubitet. Specialiter tamen, & proprie *Bezaar*, vel *Bezoar* de lapide quodam duplicis fortis accipitur, *Orientali*, & *Occidentali*. *Orientalis* est lapis in Capricervæ orientalis Indicæ, vel Persicæ visceribus, præsertim ventriculis, aliisque cavitatibus internis concretus, & repertus, figura rotunda, ovali, fessili, variante, intus paululum cava, utpote meditullio paleam, pilos, vel simile

ſimile quid continente, ſuperficie levi, & ſplendente, colore plerunque atro virente, aut dilutius virente cinericio, pallescente, magnitudine, & pondere etiam valde variante, ſubſtantia e laminis veluti cęparum ſeſe invicem incumbentibus compacta, virtute inſigni alexipharmaca, cordiali, & diaphoretica commendatus. *Occidentalis* vero eſt lapis in Capricerva Occidentali Peruviana repertus, eodem modo, ut prior, concretus, magnitudine vero illo major, plerunque ſuperficie etiam ſcabra, colore vario, albicante, nigricante, obſcure virente (qui optimus habetur) viribus alexipharmacis, & diaphoreticis Orientali quodammodo cedens; de quibus cum integri tractatus, & Diſquiſitiones publice proſtent, Lectorem ad illa ſcripta remittimus. Jungantur iis, quæ occurrunt ap. Scroder. l.5. cl.1. n. 12. & Fr. Hofm. cl. d. l. Lapis *Bezoar factitius* naturalem repræſentans, quomodo parari poſſit ex Magiſterio, ſive Zacca Herbarum Alexipharmacarum, vide ex Jac. le Mort. Chym. Med. Phyſ. c.15 p.198. Secundario, & veluti κατχρηστικῶς nomen hoc etiam tribuitur aliquando lapidibus in Damis, ſive Capris montanis repertis, ut *Bezoar Germanicum* appellantur, quamvis non ſint proprie lapides, ſed pilæ; unde *Ægagropilæ*, vel *Ægagropili* dicuntur, de quibus ſupra. Tandem *Lacrymas Cervorum* coagulatas, & in lapideam duritiem veluti concretas, veteres nonnullos *Bezehardi* nominaſſe, & pro antidoto efficaciſſimo habuiſſe contra quodvis venenum, teſtatur Lang. l. 2. Ep. 24. Vocatur & Moſchus ex oculis Cervi. Legatur & Joh. G. Agricolæ Cervologia Germ. p. 2. c. 4

Bezar, vel *Beſar*, lapis viridis dicitur. Dorn. Rul. & Johnſ.

Bia, *Biæum*, βία, βίαιον. Vide *Violentia*. *Violentum*.

Biarchetunsim, i. e. *Ceruſa*. Rul.

Bibere, πίνειν, eſt ore potulenta haurire, & ſorbere. Linden. S.M. Ex.XIII. §. 356. Vide *Potus*.

Bibitorius Musculus, in Anatomia vocatur ille oculi muſculus, introrſum verſus naſum oculum movens. Barthol. l. 3. Anatom. c. 9. p. 513.

Biblos, *Biblion*, βίβλος, βιβλίον. Vide *Liber*.

Biceps, δικέφαλος, Epitheton monſtrorum duo capita obtinentium, quorum varias obſervationes ex aliis collegit Bonnettus Medic. Septentrion. lib. 2. ſ. 2. c. 2. p. 18. ſeqq. *Biceps* quoque vocatur Muſculus Cubiti flexor primus. Barthol. l. 4. Anat. c. 8. p. 571. quemadmodum & Tibiæ flectens eodem nomine appellatur, d. l. c. 12. p. 580.

Bichichiae, Epitheton Pilularum, vel potius *Throchiſcorum Arteriacorum*, ex ſucco liquiritiæ, ſaccaro, amylo, tragacanth. & amygdalis excorticatis, cum mucilag. ſem. cydon. paratorum, ap. Rhaſen. l. 9. c. 55. vertente Galentio de S. Sophia fol. m. 42. a.

Bicongius, i. e. *duo congii*, ſive menſura duodecim ſextarios continens. Vide *Chus*.

Bicorne *os*. Vide *Hyoides*.

Biladen, i. e. *Chalybs*.

Bilinguis, δίγλωττος, quod tropice ſignificet hominem verſutum, ſimulatorem, cui candor omnis deficit, ex aliis ſcriptoribus Politicis novimus. *Bilinguem* etiam dici hominem duarum linguarum peritum, oſtendimus infra in voce *Diglottos*. Proprie vero etiam ſignificat hominem duas linguas in ore habentem, qualem obſervationem a Joh. Dolæo notavit Bonett. Med. Septentr. l. 5. ſ. 25. c. 1. p. 301.

* Bilis, χολή. *Fel*. Non eſt noſtrarum partium, omnia nunc commenta veterum, & recentiorum de *Bile* hic proponere, & ventilare, ſed ſaltem terminum Medico ſenſu exponere. Hinc ſufficere facile poteſt, communi Doctorum conſenſu certum eſſe, quod ſimpliciter ſumtum vocab. *bilis* denotet *Naturalem*, *Flavam*, Gr. ξανθὴ dictam, quæ in Hepatis vaſis, vel poris Cholodochis, & Veſicula fellis naturaliter inveniri, & ab utriſque per communem ductum ad Inteſtinum Duodenum excerni ſolet. Eſt igitur *bilis* Excernendum naturale, ſive liquor excrementitius, ex ſanguinis ſalino-ſulphureis ob longiorem moram effœtis redditis portionibus, paucoque ſero dilutis conſtans, a maſſa ſanguinis in glanduloſo hepatis parenchymate ſecretus, ad dicta vaſa, & receptacula collectus, & excretus. Uſus hujus in inteſtino Duodeno eſt indubitatus, Chyli e ventriculo immediate huc tranſlati ſegregabilitatem, & diſſolutionem in utiles, & fœculentas portiones una cum ſucco pancreatico, ceu contrariæ facultatis, mediante aliqua fermentationis lucta, promovere. Quæ circa alias quoque utilitates veteres, & novi Authores tradiderunt: item an denuo cum chylo ad ſanguinem quædam *bilis* portiones loco novi fermenti, & balſami vitalis redeant? an vero ſtatim e veſicula fellea per certas arteriolas ad ſanguinem refundatur, uti conjectatus eſt Fr. de le Boe Sylv. Diſp. Med. VI. & quæ ſunt alia, aliis, & alibi ventilanda relinquimus. Porro *bilis præternatur.* & *vitioſa* fit per varios corruptionis modos, & varia ſortitur epitheta, vel a colore, vel a conſiſtentia, vel ab alia circumſtantia petita, quæ paucis annectere lubet. Ita quædam dicitur *bilis pallida*, ὠχρὰ, vel χλωρὰ, quæ ad naturalem proxime accedens, vel

vel a ferosis, aut aquosis portionibus copiosioribus diluentibus, (unde & *Aquosa*, & *humida*, ὑδατώδης, ἢ ὑγρὰ, appellatur) vel a minori aculeo lixivioso præditis salinis calorem obtinet remissiorem, huic contraria est *Rubra*, ἐρυθρὰ, *subrubra*, ὑπέρυθρος, *rufa*, vel ignei coloris, πυῤῥὰ (quæ saltem sunt gradus differentiæ) quæ majoris lixiviositatis indicium præbent, & particularum salinarum combustarum, vel nimium assarum copiam præsupponunt; quales etiam particulæ coagulatæ intense rubentes haud raro cum urina excerni, & ad matulam assigi firmiter solent, teste Willis de Urin. c. 5. §. Usitatum, *Vitellina*, λεκιθώδης, hoc est ovorum crudorum vitellis colore, & consistentia similis, ex assumptis alimentis per biliosas regurgitantes ex intestino in ventriculum portiones corruptas admixtas depravatis nata, & mediante vomitu innotescens. Sic & *Porracea*, πρασοειδὴς, ἢ πρασώδης, mixta est ex chylosis, & biliosis (an & succi pancreatici vitiosi?) portionibus heterogeneis corruptis, vitriolaceis conflata, & per vomitum in sensus incurrens. Porro quoque *bilis Glastea*, sive glastum colore cæsio referens, ἰσατώδης, *Æruginea*, (*nosa*) ἰώδης, *Cærulea*, κυανέη, ἢ κυανίζουσα, *Obscura*, aut *Fusca*, ὀρφνώδης ἢ φαιὰ mixtæ, & heterogeneæ sunt *Bilis* species, gradu corruptionis, & colorum variantes, quæ liquoris biliosi, succique pancreatici concurrentem vitiosam effervescentiam, & corruptionem præsupponunt, uti hoc innuit rectissime Sylv. l. 1. c. 30. §. 112. & c. 46. §. 37. E quo Authore alia quædam *bilis p. n.* epitheta addere libet, ut sunt, *bilis Heterogenea*, quæ constat diversis partibus, aliis acrioribus, aliis obtusioribus, l. 1. c. 48. §. 6. *Copiosa*, & simul *Acrior*, cujus caussas recenset cap. 18. §. 11 huicque contraria *Pauca*, & *iners*, §. 12 *Spirituosa*, & *Volatilis*, quam credit esse causam veram Icteri, c. 46. §. 41. seqq. & Ructuum nidorosorum, c. 7. §. 21. Vomitoriarumque febrium, c. 30. §. 112 *Pinguior*, & *Oleosa*, ceu caussa Fastidii ciborum, c. 2. §. 8. Ardentisque totius corporis, vel intestinorum, vel lumborum doloris, c. 11. §. 18 & c. 14. §. 16 *Fluida*, vel *Fluxilis* aut *Turgens*, author Choleræ, & Diarrhœæ, qualem etiam per purgantia fortiora gigni, & expelli constat, c. 7. §. 46. *Glutinosa*, & *spissa*, huicque affinis *Calculosa*, caussa obstructionis, præsertim meatuum biliariorum, c. 45. & 46. Plura si cui legere placet de *Bilis* natura, generatione, varietate, & usu, ille præter Hipp. & Gal. monumenta, aliorumque veterum scripta, ex recentioribus legat Franc. Glisonii Anatomiam hepatis, & Marcelli Malpighii Ex. de Hepate, c. 5. seqq. aliosque. Per *biles* in plurali & *Flavam*, & *Atram* simul intelligi, ostendit Joh. Rhodius in Not. ad Scribon. Larg. n. 136 *Bilis* Anatomiam Chymicam, h. e. Medicamenta e *bile* parata vide in Morley Collect. Chym. Leidens. c. 96. 97.

Bilis *atra*, μέλαινα χολὴ (vide *Melancholia*) denotat apud Gal. humorem melancholicum, l. 7. aph. 32. c. 1. de nat. hum. t. 27. & c. 5. in 6. Ep. t. 14. Cum autem æque obscurum sit ap. illum, & reliquos omnes antiquiores, quid proprie sit humor Melancholicus sive naturalis, sive præternaturalis, declarari hoc debet ex recentioribus hypothesibus Physiologicis Pathologiæ rite applicatis, secundum quas *bilis atra* nihil aliud est, quam humor excrementitius, acidus, in pancreate naturaliter collectus, & ad intestinum duodenum secretus, (qui simpliciter *Melancholia* dici commode potest) præternaturaliter se habens, præsertim nimia aciditate corrosiva, & exulcerativa peccans. Vid. Not. nostr. ad Jessen Judic. de S. V. S. M. pag. 161. Quamvis & *bilis flava* per mixturam hujus acidi p. n. pancreatici liquoris corruptam, in *atram bilem* degenerare possit, teste Fr. Sylv. l. 1 Pr. Med. c. 46. §. 37. imo ipsum Sanguinem, & Spirituum animalium liquorem, si in eum regurgitaverit, ille nimium acidus liquor *Atrabilarium* facere queat, unde gravissimorum morborum Ilias provenit. *Atra bilis* quoque mystice appellatur *Nigredo illa* prima in præparatione *Mercurii Philosophorum*, & *Lapidis Philosophici*, quam offert in prima operatione, de qua ap. Libav. T. II. Oper. in Apoc. Herm. Part. post. in procem.

Binsica, hoc nomine Rabbini vocant ægritudinem mentalem, & in specie *Atrophiam organi phantasiæ*, teste Helmont, tr. Venatio scient. n. 51. & de magnet. vul. cur. §. 148.

Binarius, est *numerus mysticus*, seu potius commentitius Spagyricorum Philosophorum, statuiturque duplex: *Naturalis*, qui est ortus a Deo per divisionem corporum superiorum ab inferioribus in prima creatione: *Binarius contra naturam* est id, quod est nedum naturæ, sed Deo primum inimicissimum, radix morborum omnium, & interitus. Vol. I Th. Ch. p. 4'2.

Biolychnium, βιολύχνιον, idem quod *Flamma vitalis*, sive *Calor nativus*, de quo infra: Epitheton Charltono, aliisque recentioribus non infrequens. Alias vocabulum hoc accipitur de singulari quodam secreto ex sanguine humano parato, uti videre est apud Beguin. Tyr. l. 3. c. 1 in notis Glukradii, ubi simul mentio fit Joannis Ernesti Burggravii, qui integrum libellum de hujusmodi *Biolychnio* conscripsit, & edidit.

Bios,

Bios, βίος, βιοτὸς, βιοτὴ, dupliciter sumitur. 1. frequentius pro *Vita*, ejusque curriculo. 2. rarius pro *Victu*, h. e. alimentorum usu ad vitam necessario. Vide suo loco *Vita*, *Victus*.

Biothanati, βιοθάνατοι, dicuntur Foresto l. 1. Obs. 1. in Schol. 2. qui *violenta morte* perierunt. Verum non videtur vocab. a bonis auctoribus approbatum.

† Bipula, est Vermis apud Arist. l. 5. hist. anim. c. 29. interprete Gaza. Mercur. de morb. puer. l. 3. c. 7.

Bira. Vide *Cerevisia*.

Biscoctus, δίεφθος, διπυρίτης, potissimum dicitur de pane iterato cocto, quem & ἔξοπτον, h. e. *valde assatum*, dici existimat Linden. Ex. XVI. §. 139. seqq. Jung. locus Hipp. de Int. Aff. XXIIX. 16. Habet vim desiccandi, & cum siligineus est, neque nimium tostus, minus omnium excrementi relinquit, Renat. Moreau ad Schol. Salernit. c. 17. p. 263.

Bismuthum, *Bisemutum*, *Marchasita*, vulgo *Mismuth*, est recrementum metallicum in generatione metalli alicujus ex portione quadam ad generationem metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans durum, ac fragile mutatum. Schrod. l. 3. Ph. M. cap. 18. Verum Olaus Vvormius Musæi c. 8. ad sui generis metallum refert, licet aliquando argentum in se contineat. Libav. quoque inter metalla referre non dubitavit. Defens. Syntagm. A. 2. N. 53. Est vel solidius, sectionemque admittit, vel interdum laxius, instar Galenæ. Datur & *Marchasita aurea*, vulgo *Boid Roist*. *Plumbum* etiam *scriptorium* a nonnullis ad *Bismuthi* speciem refertur. Hofm. in Cl. Schrov. d. l. p. 329. Viribus recremento Plumbi respondet; usu quamvis rarissimus, & nonnisi externus. *Bisematum* appellavit levissimum, pallidissimum, & vilissimum plumbum. Rul. in Lex.

Bithnimalca, idem quod *Gasteranax*, (de quo sua in litera) hoc est peculiare principium activum in ventriculo residens, functionum chylificationis, & distributionis, segregationisque excrementorum præses, quod nomen finxit Dolæus in Encyclopæd. Med. l. 3. c. 1. 3. & 4.

Bitrinati, i. e. *vitro obductum*. Rul.

Bithynos, βιθυνὸς, duo significat medicamenta: 1. est nomen Emplastri ad hydropem efficacis, cujus descriptio habetur ap. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. deinde *Pastillus* dicitur *Bithynus*, l. 1. de C. M. P. G. c. 11. Gorr. p. 75.

* Bitumen, ἄσφαλτος, ἀσφαλτὸν, generaliter sumptum denotat omnem terræ pinguedinem tenacissimam, facile urentem. Hinc Langius *Bitumen* ignis fomentum in montibus illis ignivomis esse dixit, ita ut ab aqua magis accendatur, l. 2. Ep. 52. & sub se comprehendit varias species, quas videre est apud Schr. d. l. c. 29. Specialiter vero denotat succum pinguem aquis marinis, aliisque stagnantibus marinæ non dissimilibus, & optimum est mari mortuo, (quod propterea Lacus *Asphaltites* dicitur) veluti spuma innatans, postea vero resiccatum ad litora pice sicca durius efficitur, tenacissimumque redditur. Optimæ notæ habetur, si ponderosum, validum odorem vibrans, purpureoque ad atrum vergente colore præditum sit. Ejus virtus est cum moderata calefactione exsiccatoria, & glutinatoria. Gal. l. 11. de S. F. Schrod. l. 3. c. 32. Hofm. in Clav. aliique plures. Gorr. in def. aliter distinguit *Bitumen*, ἄσφαλτον, in *Liquidum*, & *Fossile*. Illud, quod instar olei sit propter pinguitudinem, postmodo tamen vel sponte, vel coctione inspissatur. Meminit illius Scrib. Larg. n. 52. ad inunctionem narium. Dicitur & *Zacynthium*, (perperam Saguntinum, cum in agro Saguntino non deprehendatur) ζακυνθία ἄσφαλτος, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13. Vide Rhod. ad Scrib. Larg. num. 208. quemadmodum siccum *Judaicum* quoque vocatur. Hoc vero siccum e terra eruitur, lapidum, aut carbonum modo, nigrum, splendensque picis instar, & ab aliis Gagatis, aut Fossilis Carbonis, aut Petræ nomine venit. Vide *Lithanthrax*. *Bitumen* etiam tribuitur a Paracelso excremento urinæ *Alcola* dicto, (de quo supra) quod ipse Tartarum mucilaginosum etiam appellat in Fragment. Medic. ad lib. 1. de Tart. cap. 9. & alibi. Dornæus descripsit *Bitumen*, quod sit sulphurea terra, in Diction. item Rul. in Lex. qui multa genera etiam proposuit: Liquidum oleo simile, Petroleum. Odoratum Saxonicum, tetrum, camphoræ nativæ: nigrum crassum Fossile carbonibus simile. *Bitumen perversum* est liquor incertus, &c.

Biventer, διγαστρικός. Vide *Digastricus*.

Blabe, βλάβη, noxam, læsionem significat, a verbo βλάπτειν, nocere; cui opponitur ὠφέλεια, prodesse. Hipp. lib. de Alim. III. 3. seqq. Eidem quoque σίνεα dici ab Jonico σίνειν, & noxia βλαβερά, ἢ σινόμωρα, docet Galen. c. 3. R. V. I. A. t. 14.

Blacciæ, apud Rhazen dicuntur *Morbilli*, notante Ingrassia comm. in Avic. l. de Tum. p. n. p. 194. 195.

Blachmal, est *materia liquefactione plurium una metallorum confusa in sulphur injecta*. Johns. in Lex. Chym.

Blactara, i. e. *Cerussa*, vel *Blancta*. Rul. in Lex.

* Blæsus, *Blæssus*, βλαισὸς, βλαισσὸς, vitium aliquod in figura membrorum corporis, præ-

præsertim externorum significat. Frequentius de cruribus extrorsum distortis usurpari solet. Alias Latinis *Valgi* dicuntur. Gal. de caus. mor. l. 7. c. 3. de iis, quæ in Med. fiunt t. 31. Jung. M. A. Severin. de gibb. valg. & var. P. II. cap. 2. Quibus opponuntur ῥοιβοὶ, vel ῥαιβοὶ, ῥοικοὶ, *Vari*, quibus crura introrsum vertuntur; quamvis C. Hofm. mendum subesse existimet, & invertendam esse utriusque significationem doceat, l. 3. Inst. c. 59. §. 1. & l. 3. Apolog. pro Gal. c. 99. Utinam vero rationem addidisset, cum Auctores, & Lexicographi non consentiant in illam significationum inversionem. An incertitudo significationis fortassis inde oborta est, quod utrumque vitium in cruribus semper concurrat? Dum enim genua extrorsum vergunt, pedes extremi coeunt; quod si vero hi diducuntur extrorsum, genua coarctantur. *Blæsitas* etiam dicitur de illo, cui lingua impedita est, ut literam aliquam exprimere non possit. Vide supra *Balbuties*.

Blanca *mulierum*, *Blancta*, *Cerussa*. Rul. in Lex.

Blandus, ἥδὺς, ἠύς, idem quod *Mitis*. Est epitheton plerunque Ignis, a Pharmacopœis, & Chymistis receptum, ad differentiam Ignis fortioris. Ita in negotio lapidis Philosophici requiritur *Blandus Ignis*, & æqualis, ita ut nec invalescat, nec debilitetur, a Ventura apud Lagneum in Harmon. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 767.

Blas, terminus est Helmontianus novus, & significat in genere motum localem, & alterativum Astrorum, a quorum utroque oriuntur temporum mutationes, tempestates, atque vicissitudines. Unde *Blas motivum stellarum* ab illo describitur, quod sit virtus pulsiva ratione itineris per loca, & secundum aspectus. *Blas vero alterativum stellarum* in productione caloris, atque frigoris consistit, idque præcipue cum ventorum mutationibus. Passivas vero qualitates, puta humiditatem, & siccitatem, ad nos astra transferre nequeunt, cum ex sese non habeant. Porro ad imitationem illius in Brutis quoque, & Hominibus *Blas* occurrere docet, idque duplex, *Naturale*, & *Voluntarium*. Illud dicitur, quod quodlibet viscus ad typum sui Astri format; hinc & *Astrale* dicitur: Hoc vero, quod voluntate animalium ad motum localem dirigitur, & nullo modo connexum est lationi supernæ, hoc est absque cœlorum *Blas*, & motore immobili naturali seipsum movet, in tr. *Blas Meteoron*, & *Blas Humanum*. Quis vero non rideat has novitates?

Blastema, βλάστημα, βλάστησις, *germinationem*, *germen* significat in genere, a verbo βλαστάνειν, propullulare, germinare, & occurrit illud quatuor in locis, (notante Foes. in Oec. pag. 122.) apud Hippoc. v. g. de Humor. I. 35. lib. 4. Epid. XXIV. 8. & lib. 6. Epid. sect. 2. I. 10. de Ulc. V. 3. Quamvis vero obscurum sit, qualia *germina* p. n. in illis locis intellexerit, nobis tamen videtur, potius exponendum esse per eruptionem alicujus materiæ sive pustulosæ, sive crustosæ, sive fungosæ, aut alterius consistentiæ. Et ita alter locus in Epid. cujus expositio apud Galen. non occurrit, erit perspicuus, quod tumores glandularum sint signum eruptionum cutanearum, id quod experientia testatur, præsertim in pueris, & puellis, v. gr. pone aures, maxillas, ad collum tumores significare scabiosam exulcerationem præsentem, vel futuram. Hinc Vvallesii commentum ad illum locum plane ἄκυρον, & improprium nobis videtur. Vide etiam infra *Germen*.

Blatta, est vocabulum valde æquivocum, præcipue vero duas habet significationes. 1. denotat Insecti genus, & ita respondet Græcum σίλφη, *Silphe*, vel etiam τίλφη, quæ significatio iterum tribui solet variis insectis, vel vermiculis, de quibus omnibus legatur Ulyss. Aldrovand. l. 4. de Insectis c. 9. edit. Bonon. p. m. 499. seqq. ubi etiam exponit σίλφας ἀντὶ πτερῶν, & βδεούσας, i. e. *Blattas* sine alis, & fœtentes, quarum ex Archigene meminit Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. & l. 5. c. 9. ad affectus aurium, & dentium. 2. denotat Testaceorum species, vel potius opercula Conchyliorum, si oblonga fuerint; si rotunda, Buccinorum, & Purpurarum habentur, quamvis indiscriminatim, sed perperam a Pharmacopolis, & Aromatariis vendi soleant. Dicitur cum epitheto *Blatta Byzantia*, βλάττιον, vel βλάττιον βυζάντιον, item ὄνυξ, Diosc. l. 2. c. 12. *Unguis odoratus*, non quod suaviter oleat, sed quod odor sit gravior, castoreum æmulans. De his legantur Rondel. l. 2. de Testac. c. 15. Aldrovand. l. 3. de Testac. pag. m. 294. seqq. item pag. 346. Schroder. Ph. lib. 5. cl. 3. num. 74. *Ungui odorato* tribuitur interne sumpto virtus alvum laxandi, lienem emolliendi. Externe suffitus contra epilepsiam, & suffocationem uteri commendatur; in reliquis cum aliis concharum testis viribus respondens.

Blechrus, βληχρὸς, significat *Debilis*, *Lenis*, & est epitheton usitatum morborum, præsertim febrium, apud Hipp. 5. aph. 64. lib. 5. Epid. XXII. 24. XXXVI. c. 2. & passim alibi; de quibus locis vid. Foes. p. 123. Dieter. Jatr. n. 156.

Blema, βλῆμα. Vide *Intritum*.

* Blenna, *Blena*, sive *Mucus*, βλέννα, μύξα, est

est humor excrementitius crassior, concoctus, per palatum, & nares defluens, minusque acris, & mordax, propterea & crassior pituita ab Hipp. vocatur. Gal. l. de tot. morb. temp. c. 3. & lib. 2. de sem. c. 6. Βλέννα, & βλένα, frigidus, humidusque est succus, quem omnes homines phlegma vocant, ut scribit Gal. l. 2. de fac. nat. c. 9. Vide *Phlegma*. Dicitur & Hipp. βλαύννα, l. 2. de mor. XII. 6. Unde & derivativa βλεννώδης vel βλαμνώδης, vel de ipsis excretis *mucosis* legitur, l. 4. Epid. in princ. vel de hominibus, in specie mulieribus, l. de Carn. vel de ætate XXI. 8. Foes. d. l.

Blennus, βλέννος, βλῖνος, βλιννός, Svidæ βαίων, est piscis litoralis, nullius pene pretii, quod vel ex nomine *mucum* denotante constare potest, cum carnem habeat mollem, excrementitiam, insipidam, & ita ingratam. Ejus descriptionem vide apud Aldrov. lib. 2. de pisc. c. 26.

Blepharides, βλεφαρίδες. Vide *Cilia*.

Blepharon, βλέφαρον. Vide *Palpebra*.

Blepharoxystum, βλεφαρόξυστον, est instrumentum Chirurgicum radendis, vellendis, concinnandisque palpebris aptum, in *Trachomate*, sive asperitudine callosa palpebrarum interiorum, quæ & τύλωσις vocatur, P. Ægin. l. 3. c. 22. Gorr. in def. p. 76.

Blestrismus, βληστρισμὸς, Hippocrati incontinentem corporis *jactationem*, & inquietudinem significat, qua corpus perpetuo exagitatur, aut incontinenter disiicitur. Dicitur alias quoque ῥιπτασμὸς, l. 1. de Epid. ægr. 2. Provenit a sanguinis nimia, & tumultuaria effervescentia in febribus acutis. Verbum quoque βληστρίζειν, Hipp. in usu fuit, idem significans, scil. *jactare seipsum*, lib. 1. de morb. VII. 17. De phreneticis Aretæus usurpat βληστρίζεσθαι, h. e. *jactari*. Foes. p. 122.

Bletus, βλητὸς, *ictus* dicitur, cujus latus propter internam malignam inflammationem, v. g. pleuritidem, peripneumoniam, præsertim mox post obitum, lividum, aut maculosum, tanquam ex ictu, aut plaga, conspicitur. Hipp. Coac. t. 400. s. 1. de R. V. I. A. t. 35. De fœtu quoque in utero hac ratione extincto legitur l. 1. de M. M. CX. 8. ubi in seqq. exponitur per πελιδνὸν, lividum.

Blicare, i. e. *præsil præparatum*. Ruland. in Lex.

Blincta, i. e. *Terra rubra*. Id.

Blityri, βλίτυροι, est vocabulum fictitium, plane nihil significans, proverbii loco a Galeno usurpatum cum altero *Scindapsus*, σκινδαψὸς ad irridendam nimiam fingendorum novorum terminorum vanitatem, l. 3. de diff. pulf. c. 4. & l. 2. MM. c. 7.

Blumati, *terreum* est *vas vitreatum*. Johns. in Lex.

† Boa, Morbus papularum Plinio lib. 24. cap. 8. hodie morbus Gallicus apud Hisp. Delecamp. in hunc locum. Plinio lib. 16. cap. 11. tumor crurum ex labore viæ collectus. Lurembergius in Antiquario. Rei rusticæ Scriptoribus boum, notante Julio Scaligero in festo.

Boa, βόα, βίη, Plinio dicuntur papulæ rubentes cutaneæ, vulgo *Dibblatterlein*, sive pustulæ ichorosæ, l. 24. H. N. c. 9. & lib. 26. cap. 11. quamvis & nomen sit serpentum maximorum in Italia, ita ut aliquando solidus infans in ventre occisæ *Boæ* fuerit repertus, apud eundem, l. 8. c. 14. Jung. Aldrov. l. 1. de serp. & dr. c. 19. Vide *Papula*. *Pustula*.

Boax. Vide *Boops*.

Bochetum, dicitur *Decoctum secundarium* ex ligno sancto, salsapariglia, china, & aliis sudoriferis paratum. Blas. Med. Univ. p. 79.

Bocia, dicitur *vas vitreum* firmiter clausum, ventre rotundum, collo oblongum, & strictum ad mensuram dimidii pedis, vel circa. Dicitur alias & *Ovum*, *Sublimatorium*, *Urinale*, *Cucurbita*. Lagn. in Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 769. Hanc frigida non licet attingere manu in labore Chymico, ne rumpatur. Greverius in Secret. Vol. III. p. 719.

Bodagi, i. e. *aliud vas*. Rul.

Bodid, i. e. *Ovum*. Id.

Boe, βοή. Vide *Clamor*.

* Boethema, βοήθημα, Auxilium, *Remedium*. Vide *Remedium*.

Bof, i. e. *Calx viva*. Rul.

Bolbideon, *Bolbition*, βολβίδιον, βολβίτιον, dicitur parvus polypus, vel sepiola parva, ap. Hipp. lib. 2. de morb. mul. XXV. 6. & XXIX. 34. Foes. d. l. Gorr. p. 76.

Bolbiton, βόλβιτον, *stercus bubulum* in specie apud Hipp. significat, cujus usum ad fotum, & suffitum in affectibus uterinis commendavit, l. de nat. mul. II. 17. XXIX. 173. 174. l. 1. de morb. mul. LXXXV. 13. CXXIII. 13. lib. 2. LXXIV. 31. Foes. p. 124.

Bolchon, βολχὸν appellant quidam *Bdellium*, teste Diosc. l. 1. c. 80. Gorr. p. 76.

Bolesis, dicuntur *Corallia*. Rul.

Bolismus, mendose pro *Bulimus* legitur ap. Avic. l. 3. fen. 13. t. c. 14. 16.

Bolus, ἡ βῶλος, dupliciter sumi solet, generaliter, & specialiter. Generaliter idem est ac *Gleba*, sive terra pinguis, & limosa: quamvis per metaphoram & aliis rebus aptari possit, v. g. Glebæ nivis, Glebæ thuris, Glebæ casei. Vid. Rhod. Lex. Scrib. p. 388. Specialiter vero 1. significat terræ quoddam genus ex pallido

lido rubrum, lentore pingui præditum, in levorem calcis affuso humore promptissime solubile, ac assumptum butyri instar liquescere visum vaporibus Martial. imprimis impraegnatum, Schr. l. 3. c. 2. Præ reliquis laudatur *Bolus Armena*, ἡ ἐκ τῆ Ἀρμενίας βῶλος, Gal. l. 9. de S. Fac. §. Terra Samia in fin. quæ scil. ex Armenia, & finitimis locis affertur; quamvis non rejiciendæ sint aliorum quoque locorum, in quibus fodiuntur *Boli*: v. g. *Toccaviensis*, quam Armenia non inferiorem commendavit Joh. Crato Consil. 79. apud Scholz. item epist. 123. 130. *Orientalem* ab Armenia distinguit idem, epist. 107 ceu ex Cappadocia Constantinopolin allatam *Wittebergicam* approbat Schrod. d. loc. & F. Hofm. in cl. ad illum locum. Ex quo etiam constat, dari *Bolos* alius coloris, videlicet *Albos ex* Hetruria, *Cinereos* e Fionia, & Boringia Daniæ Insula, item *Norwegicos*. *Bolis*, præsertim *Armeniæ*, tribuitur præter vim exiccantem, adstringentem, consolidantem, roborantem, etiam virtus alexipharmaca in ipsa peste salutaris. Ejus tamen usum suspectum reddere conatus est Langius l. 1. epist. 18. *Bolus* dicitur *lutum*, quod minerale nullum in se habet. Dorn. Rul. & Johns. *Boletus* idem significat. Deinde *Bolus* significat certam medicamenti formam, mellis fere consistentia paulo crassiore conglomeratam tanta quantitate, quantam bucca fere capere potest. Dividitur in *Purgantem*, *Diaphoreticum*, *Alterantem*, & *Roborantem*. In Officinis pro usu nulli extant, sed ex præscriptione Medici statim parantur. Petr. Morell. de formul. rem. l. 1. s. 2. c. 1. Schrod. l. 2. c. 42. Parantur ex Electuariis, pulpis, conservis, pulveribus, in consistentiam deglutibilem redactis. Spagyricis quoque *Bolus* dicitur *Coagulum specificum*, quod est essentiale Chymicum, ut sit essentia quædam liberata ab impuris, & alienitatibus per coagulationis, quam necessario antecedit solutio, modum segregata constitutaque; quomodo solent *Boli* eluti in specie fieri, fit ut eis consistentia, & forma homogenea, qualis est bolaris, novumque etiam tabulis id, quod ad essentiam parum interest. Rul. in Lex.

Bombax, *Gossypium*, Cotta, Cotonum, ξύλον, primo denotat plantam ipsam exoticam in Syria, & Cypro copiosam, ferentem semina multa lanugine involuta instar nucis crinitæ inclusa: secundo ipsa quoque *Lanugo* hoc nomine vocatur. Seminis usus in phthisicis, & asthmaticis laudatur: *Lanuginis* rarior internus, frequentissimus externus. Schrod. l. 4. clav. 1. num. 56.

Bombus, βόμβος, est murmur, vel strepitus resonans ex flatibus, qui in amplitudinem effunduntur, & evolvuntur ex locorum angustiis. Si hujusmodi sonus in auribus percipitur in acutis morbis, lethale habetur signum ab Hipp. Coac. t. 135 In intestinis crassis fieri a portionibus chylosis in flatus resolutis, docet Gal. 3. de sympt. causs. c. 2. unde & sonori crepitus quandoque excernuntur.

Bombylius, βομβύλιος, & βομβυλιὸς, est genus poculi, vel vasculi cum angustiore orificio, a resonando ita dictum, cujus meminit Hipp. l. 3. de morb. XXIV. 62. quamvis cum epitheto ἀρυςόμυ, latioris. Verum mendosum esse locum, & substituendum ςενςόμυ, ingeniose demonstravit Foes. in Oecon. p. 125. Jung. Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 32.

Bombyx, βόμβυξ, ut & βομβύλιος, est vermis lanificus, sericum texens, oriturque tum sponte, tum ex ovis. Ejus historiam admirandam prolixe reperies apud Ulyss. Aldrov. l. 2. de Insect. c. 6. p. m. 278. multisque seqq. Jungatur ex recentioribus dissertatio Epistolica *de Bombyce* Marc. Malpighii Regiæ Societati Anglicæ dicata, de quo etiam videantur Acta Philosophica Oldemburgii An. 1669. Mens. Jul. Quærantur & alia de hoc insecto loca ibidem in Indice. Papiliones bombycis κατ' ἐξοχὴν *Bombylii* dicuntur, teste eodem. Usurpantur in Medicina Integri, Sericum cum textura, & Folliculi, teste Schroder. lib. 5. clav. 4. num. 97. Verum non est flocci facienda animadversio Fr. Hofm. in cl. ad h. l. p. 703. Dicitur & *Bombyx sylvestris*, e genere erucarum viridium simili metamorphosi cum *Bombyce* domestico mutabilium, de cujus usu in Medicina nihil adhuc constat.

Bonati, i. e. *vitreati*. Rul. in Lex.

Bonum, ἀγαθὸν, καλὸν, notissimum quidem, & communissimum est vocabulum, & in genere significat, quod quis aut eligere, aut agere, aut cui confidere potest ac debet, ex Gal. l. 7. de Hipp. & Plat. decr. c. 2. Sumitur vero vel absolute, & per se, vel comparative, & secundum quid, respectu personarum, vel alterius alicujus rei. *Bona per se*, & absolute, quæ in rerum natura continentur, alia animi, alia corporis, alia exteriora sunt, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari potest. Gal. Orat. suasor. ad artes, c. 6. *Respective bonum* dicitur, vel ut signum, vel ut signatum. Sub utroque respectu *Bonum* aliquando etiam complectitur *minus malum*, c. 20. in 6. Ep. t. 38. *Bonum* etiam pro certo, stabili, vero, & perpetuo positum est, c. 2. de fract. t. 31. Plura huc facientia videsis ap. Diet. Jatr. p. 2.

Boops, *Boax*, *Box*, βῶξ, βόαξ, βόωξ, est nomen piscis litoralis, qui inter cibos concoctu faciles refertur, ita ut etiam ægris apponatur. Vide Aldrov. l. 2. de pisc. c. 41. Bruyerin. l. 20. c. 9.

Boraco, vocatur etiam *Capistrum auri*. Rul.

Borades, i. e. *Limatura*. Id.

Borax, *Borrax*, factitium quod fit, & Nitri veluti species, unde & nomine suo proxime accedit ad Arabic. *Baurac*, h. e. *Nitrum*, extra dubium est. Ex qua vero materia præparetur, & quo modo, incertum adhuc habetur. Venetiis confici ex cremato quodam lapide candido, & fissili, quem *Boracem crudum* vocant, & Kentin *Nitrum nativum scissile*, docet C. Hofm. in Paralipom. Offic. c. 55. Consentit in hoc Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. l. 2. c. 79. quod ex minera quadam conficiatur, sed modum nobis esse adhuc ignotum fatetur. At Paracelsus *Boracem* optimum fieri vult ex Aluminis, Salis Armeniaci, & Tartari calcinati æquis portionibus in aqua bullientibus, & in Alcali coctis, in Appendic. Chirurg. oper. Manuali I. Ch. Schrod. vero d. l. prolixiorem formulam tradit, addendo dictis mineralibus Nitrum, Sal commune, Gummi Arabic. & Mastichen, & aquæ loco substituit Urinam. Quam compositionem ceu inutilem rejecit Fr. Hofm. dicto loc. Quoad vires commendatur *Borax Venet.* in difficili partu, retentis secundinis, & menstruis. Verum illum effectum in dubium vocare conatus est C. Hofm. dict. l. Vocatur & *Attin Karnaturale*. Rul.

Borborodes, Βορβορῶδες, *cœnosum*, cœnum referens, lutulentum significat, nimirum a Βόρβορος, *cœnum*, fimus. Usurpatur ab Hipp. de pure fœtido, 7. aph. 44. 2. progn. t. 70. Coac. t. 409. de Urina fœtente, Gal. comm. 4. aph. 69. de odoribus cœnosis, Hippocr. de hum. VI. 7.

* Borborygmus, Βορβορυγμός, est sonus, vel murmur in crassis intestinis factum a flatu, qui neque multus sit, sed cum humiditate quadam moderata ad alvum movetur. Gal. lib. 3. de symptom. causs. c. 2. & 4. aph. 73. Linden. S. M. Ex. VI. §. 69. Differt a *Bombo*, quod hic sit siccior flatus, cum majori sono prodiens. Frequenti quoque in usu est apud Hippocr. verbum compositum βορβορύζειν, διαβορβορύζειν, & ὑποβορβορίζειν, de ventre, & intestinis, dict. aph. & 4. de R. V. I. A. t. 64. f. 3. Prorrhet. t. 16. Coac. t. 62.

Boreas, Βοῤῥᾶς, Βορέας, Βοῤῥᾶς, Aquilo, est ventus quidam e quatuor Cardinalibus, qui a Septentrione spirat, frigidus, & siccus. Gal. l. 1. de Temp. c. 2. unde & ab Ovid. l. 1. Trist. el. 2. v. 27. gelidus *Boreas* dicitur. In temporum, & corporis mutationibus potentissimus, propterea Medico maxime considerandus. Opponitur austro, 3. aph. 5 Quæ aeris tempestas βόρειον, scil. κατάστημα dicitur, frigida, & sicca. Quod vero l. 2. de diæt. V. *Boream* frigidum, & humidum statuerit Hippoc. ex alio principio id asseruit, videlicet omnes ventos habere naturam humectandi tum vegetabilium, tum animalium corpora, quia necesse est omnes ventos spirare a nive, glacie, fluminibus, stagnis, terra humecta, &c. ibid. IV. 2. Cæteris paribus alias *Borealis*, vel *Aquilonaris* constitutio commodior, & salubrior habetur plantis, & hominibus quam Austrina. Hipp. de A. L. & Aq. & ex hoc Renatus Moreau in Schol. Sal. Membr. 7. p. 88.

Boritis, dicitur lapis Philosophorum, qui Sapientum æs liquefacit, & velut aqua fluxibilis vertit. Turba Philosoph. serm. 22. in Theat. Chym. Vol. V. pag. 19. & ex hoc Ruland. in Lex.

Borros, Βοῤῥός, dicitur *vocax*, edax, v. gr. de Aqua, & Vigilia, 6. Epid. sect. 3. t. 20. In fœmin. βοῤῥᾶ, cibum, alimentum significat, lib. 1. de morb. mul. XXXVII. 3. Et homines, qui multum possunt comedere, dicuntur ἄνθρωποι βοῤῥοὶ, ut Asiatici. Gal. in comm. ad l. Epid.

Bos, Βοῦς, dicitur animal vulgo notissimum, quadrupes, plerunque bicorne, bisulcum, ruminans, laboribus agrestibus, victui, & Medicinæ valde accommodum. Vocabulum hoc aliquando generaliter accipitur de utroque sexu; aliquando specialiter de solo Masculo, qui & *Taurus* dicitur, quemadmodum fœmina *Vacca*, ἡ βοῦς. Integram *Bovis* historiam prolixissime lege sis apud Ulyss. Aldrov. l. 1. de quadruped. bisulc. c. 1. *Bos* sicciore est temperamento, quam sus. Hinc *carnes bubulæ* alimentum corpori suggerunt non mediocre, neque dissipatu facile, sanguinemque gignunt aliis æquo crassiorem: propterea melancholicis frequentior harum usus noxius habetur. Gal. l. 3. de Al. Fac. cap. 2. Plura de carnis Bubulæ dotibus vide apud Linden. Ex. XIII. §. 505. seqq. l. Alex. lib. 11. Salubr. c. 9. Bruyerin. de re cib. lib. 13. cap. 4. *Bobus* aliquando cornua deficere, videl. in Scythia, ideo quod præ frigore regionis cornua non enasci queant, testatur Hippoc. l. de A. L. & Aq. XLIV. 6. 7. Quæ de *Bove* in usum Medicum cedere possunt, videantur apud Scrod. l. 5. cl. 1. n. 5. & Fr. Hofm. clav. ad h. l. pag. 643. *Boves* quoque dicuntur pisces cartilaginei quidam, & *Rajæ* species, inter cibos non postremæ bonitatis pertinentes, cum carne sint molliore, quam reliquæ Rajæ. De iis vide Aldrov. l. 3. de pisc. c. 52. Vitulus etiam marinus *Bovis* nomine venit, teste eodem l. 1. de Cet. c. 10.

Bosa, Ægyptiis dicta fuit *massa* parata *ex farina loliacea, seminibus canabis, & aqua*, ejusdem

dem virtus inebriativæ, qua Affis, de quo vocab. vid. supra. Pr. Alpin. l. 4. de medic. Ægyp. c. 2. p. 121. b.

BOSCADES, Βοσκάδες, est epitheton columbarum, quæ in turribus nidum collocant, quas in agris extruere nonnulli solent. Vocantur a quibusdam *agrestes*, ad differentiam domesticarum, τῶν κατοικιδίων, Gal. l. 2. de C. M. S. G. c. 10. fin. Βοσκὰς quoque dicitur picis siccioris quoddam genus, quod visci instar lentum est. Gorræus.

BOTAMUM, i. e. *plumbum lotum*. Rul.

BOTANE, Βοτάνη. Vide *Herba*.

BOTANICON, Βοτανικὸν, est nomen Emplastri, quod describitur ab Æginet. l. 7. c. 17. & meminit etiam ejus l. 4. c. 22. Gorr. p. 76.

* BOTHOR. Vide *Exanthema*. *Bothor*, idem quod *Apostema narium*, apud Vvalther. Sylv. Med. p. 183. *Bothor* triplicem apud Arabes habere significationem, latam unam pro omni tumore, strictam pro tumore cum solutione continui, strictissimam pro parvis tumoribus, scribit Fallop. de tum. p. n. c. 2. Tom. I. p. 619.

* BOTHRION, Βόθριον, *foveola*, (1.) significat alveolum, & cavitatem cujusque dentis, quemadmodum Phatnion Ossa, quibus continentur dentes. Gal. de ossib. c. 5. fin. (2.) *Bothrion* dicitur ulcus cavum corneæ tunicæ in oculo, parvum, angustum, puncturis rotundis simile, ulcusculove altius. Gal. Introduct. cap. 5. Ita quoque descripsit P. Æginet. l. 3. c. 22. addens etiam purum. Verum quod Interpres Latinus Joh. Guinterius Andernacus in versione non solum mutaverit vocab. in *Botryon*, sed etiam, ut fucum suæ versioni faceret, addiderit, ob uvæ similitudinem ita appellari, non respondet Gr. textui, in quo exprefse legitur βόθριον. Ita quoque deceptus Forellus lib. XI. Obs. 17. in Schol. Differentiam ab aliis oculi ulceribus ibidem reperire licet. Causa eadem, & generationis modus, cum aliis ulceribus communis est. Vide Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. s. 2. c. 18. Capiv. dicitur *Fossula* Pract. lib. 1. cap. 33. Vide infra *Fossula*.

BOTIN, *Butino*, est *Terebinthinæ*, item *Balsamus Terebinthinæ*, quando certo suo tempore colligitur secundum hanc influentiam balsamicam. Rul. in L. Ch. Meminit *Botin destillati* ad extrahendum florem æris Theoph. Parac. lib. 10. Chir.

BOTIUM. Vide *Bronchocele*.

BOTOTHINUM, terminus Paracelsicus obscurus, quem exponit per florem morbi. Unde *Podagram* vocavit *Locustam gummatam Botothinam*, l. 2. de podagr. §. Necromantia.

BOTRYITES, *Botritis*, Βοτρυίτης, species *Cadmiæ* ustæ, uvæ speciem referens, quæ in editiori parte fornacum, in quibus uritur, colligitur. Nam quæ in inferioribus reperitur, *Placitis*, πλακίτις, vocatur. Gorr. dict. l. Quamvis Schrod. lib. 3. cap. 19. aliter distinguat, in *Botritin*, quæ in media parte fornacis; *Placitin*, quæ in editiore; & *Ostracitin*, quæ in infima. Uter rectius distinxerit, fortassis inquirere supervacuum, cum viribus vix, ac ne vix quidem discrepent.

BOTUS, *Botia*, *Botus barbatus*, est vas Chymicum, quod dicitur alias Cucurbita, de quo infra: Item vas super vas: Vas fusorium, vel Descensorium, Crucibulum, Junco, factum ad fundendum. Vide *Bocia*.

† BOVILLÆ priscis medicis, Morbilli nostris. Raym. Vinarius de peste l. 3.

BOVINA AFFECTIO, vocatur *Vermis* inter cutem, & carnem perambulans, & illam perforans, quod in plurimis bobus utriusque sexus observatur, uti ex Alsaharavio notavit Vvalther. Sylv. Med. p. 928.

BOXUS, dicitur *viscus* in arbore nascens, qualis est viscus quercinus. Dorn. in Dict.

† BRABYLA, Athen. l. 2. pruna sylvestria, Nicol. Locutia miscell. epiphill. l. 9. c. 12.

BRABYLA, τὰ βράβυλα, dicuntur *pruna*, & quidem magna dulcia, atrocœrulea, vulgo *Damascena*, & *Hungarica*, & referuntur inter ea, quæ exiguum alimentum præbent corpori, malique succi, apud Gal. l. 2. de Al. Fac. cap. 38. Succus tamen coctus etiam refertur inter stomatica medicamenta, lib. 6. de C. M. S. L. cap. 1.

BRACHERIUM, dicitur vinculum, & subligaculum Chirurgorum, quo utuntur in curandis, & deligandis herniis, de quo vide H. Fabr. ab Aquap. de Oper. Chir. c. de intestin. Hernia. Ambr. Paræum. l. 7. Chir. cap. 15. P. Barbett. Scultet. Armam. Chir. Part. I. Tab. XXXIIX. figura 3. & 5. & Tab. XXXIX. figura 9.

BRACHIÆUS dicitur Musculus flexor Cubiti, sub bicipite latens, cujus ulterior descriptio petatur ex Anatomicis, speciatim Barthol. l. 4. c. 8. p. 571.

* BRACHIALE. Vide *Carpus*.

BRACHIUM, ὁ βραχίων, vel sumitur late pro omni eo, quod a summo humero ad extremam usque manum protenditur, totus scil. ille ossium ductus, *Humeri radii*, atque *Ulnæ*, cum suis musculis circumpositis, & ipsa ossa vestientibus; vasis, & communibus integumentis, Gal. comm. 2. de fract. in princ. Linden. Exerc. XIII. §. 412. Reald. Columb. lib. 4. Anatom. cap. 23. quamvis ibidem de ossibus ipsi solum sermo sit: Vel stricte, (quæ significatio Medicis propria esse debet) pro illa parte manus late acceptæ,

ptæ, quæ scapulis annexa est; cujus termini sunt inferne articulus, qui in curvatura cubiti est, quem *Anconam*, sive *cubitum*, cui innitimur, vocamus; Superne autem *humeri articulus*. Galen. lib. 2. de motu musc. cap. 2. & lib. de inæq. intemp. cap. 2. Jungantur aliorum Anatomicorum scripta. Quod vero Lind. dict. l. & in Phys. lib. 2. cap. 14. art. 10. *Brachium* acceperit pro illa parte, quæ inter Cubitum, & extremam manum interjacet, Ulna, & Radio constans, an non dici poterit, quod fuerit hallucinatus? Sane loca Galeni, quibus nititur, obscuriora sunt, quam ut hoc probent. Aliquando adhuc strictius accipitur pro totius *Brachii* parte, quæ inter duas juncturas Humeri, & Cubiti intercedit, cap. 1. de artic. t. 4. *Brachium* factitium Chirurgicum delineatum vide apud Paræum Chirurg. lib. 22. cap. 12.

BRACHUNA, idem quod *Acrai*. Vide *Acrai*.

* BRACHYCHRONIUS, Βραχυχρόνιος, idem quod *Brevis*, de morbo dicitur, qui brevi tempore finitur. Gal. in def. med.

BRACHYPNOEA, Βραχύπνοια, frequentius significat *brevem*, & simul ex longis intervallis factam *spirationem*, ex Galen. lib. 3. de diff. resp. cap. 8. Hinc & *Brachypnous*, ὁ βραχύπνοος, ἡ βραχύπνυς dicitur, Latine *brevispirus*, qui & rarum, & parvum spiritum trahit, cap. 3. in 3. Epid. t. 84. idque malum dependet ab imminente sanguinis perfrigeratione, & flammæ vitalis extinctione. Interdum tamen etiam βραχύπνυς saltem de brevem spiritum trahente absque raritate intelligi debet. Hippocr. lib. 2. Epidem. sect. 3. num. 70. & 6. Epidem. sect. 2. t. 19. Vide Foes. Oec. pag. 127.

BRACHYPOTÆ, Βραχυπόται, ἢ Βραχύποτοι, dicuntur, qui parum ex longo intervallo bibunt. Gal. 3. in 3. Epidem. t. 74. quamvis hoc nomine venire statuat eos quoque, qui rarius quidem, sed paulo copiosius bibunt, lib. 1. de diff. respir. cap. 12. Vide iterum Foes. d. l.

BRACHYS, Βραχύς. Vide *Brevis*.

BRACIUM, alii *Brachium*, i. e. *Cuprum*. Rul. Vide *Æs*.

BRACTEA, ἔλασμα, ἐλασμὸς, πέταλον, idem quod *Lamina*, Solea, e variis metallis parata, diversis usibus medicis, præsertim Chirurgicis destinata: vulgo *ein Blech*. Rul. in Lex.

* BRADYPEPSIA, Βραδυπεψία, est tardior, imbecilla, & imperfecta cibi concoctio, & ita symptoma actionis diminutæ ventriculi non nisi tardius alimenta concoquentis, ex Gal. de diff. sympt. cap. 4. Ægre vero, & plus justo longiori tempore fit chylificatio vel culpa alimentorum, vel culpa fermenti: Alimentorum vitio accidit, si vel quantitate nimia, vel qualitate vitiosa fermentationi debitæ resistentia ingeruntur: Fermenti culpa contingit, quando vel deficit, vel iners est, veluti pinguius, viscidius, aquosius. Franc. Sylv. lib. 1. Pr. Medic. cap. 7. §. 9. seqq. An vero omnem imminutam chylificationem necessario comitetur alimentorum excretio minus, quam decebat, immutata, unde nihil, vel parum nutrimenti, roborisque ab assumptis alimentis accedit ægro, quemadmodum idem descripsit §. 3. merito in dubium vocari potest. Verum hæc disceptatio excedit instituti nostri limites.

BRADYS, Βραδύς, Vide *Tardus*.

* BRANCHUS, Βράγχος, est species catarrhi fauces, guttur, & asperam arteriam afficientis. Gal. l. 5. de san. tu. c. 8. & l. 3. de sympt. causs. Latin. *Raucedo*, *Raucitas*, vocis asperitas, antiquis *Ravis*, ex Plauti Pœnulo A. 3. Sc. 5. & Captiv. prolog. Causam ejus vide in *Catarrhus*. *Branchi*, vel *Branchæ* etiam vocantur tumores glandulosi in faucibus, qui amygdalas duas quasi præ se ferunt, unde difficilis fit exscreatio, & anxia spiritus attractio. Rul. l. 2. M. M. c. 16.

BRANTA, sive *Bernicla*, est species *Anglici Anseris*, & *Scotici*, de quo multa fabulati sunt, quod vel ex arboribus nascatur, a caudice, & ramis dependens; vel ex putridis lignis generetur, cujus descriptionem exhibet Aldrov. l. 19. Ornith. c. 23. Caro ejus vulgari Ansere insuavior est, nec a divitibus expetitur.

BRARICIA, i. e. *Vitrum*. Rul.

BRASE, i. e. *Carbones*. Id.

BRASIUM. Vide *Byne*.

BRASSIDELLICA *Ars*, dicitur ab Herba *Brassidella*, vel Brassatella, quæ alio nomine vocatur Ophioglossum. Lanceola est species curationis vulnerariæ, apud Paracelsum, lib. 2. de vit. long. c. 14. per appositionem dictæ herbæ super vulnus recens. Possunt & alia imponi. v. gr. Persicaria, Telephium, Cortex Juglandis arboris, &c. Libav. Apocal. Herm. P. prior. cap. 22.

* BREGMA, Βρέγμα, Βρέχμα, & Βρεχμὸς, dicitur pars capitis media, & anterior, supra frontem sita, & a lateribus ad tempora usque protensa. Hæc an recte dicatur *Sinciput*, nolumus litem nostram facere. Si placet, legas de hujus vocis obscuræ derivatione C. Hof. lib. 2. Inst. c. 59. §. 2. Linden. Physiol. lib. 2. c. 8. §. 16. Constat *Bregma* duobus ossibus propemodum quadratis, quorum unum dextrum, alterum sinistrum est. Ambo autem parte qui-

dem posteriore lateribus suturæ lambdoidis, anteriore vero sutura coronali, a lateribus προκολλήμασι, sive suturis λεπιδοειδέσι, superiori denique ea sutura terminantur, quæ utrique communis est, & secundum longitudinem capitis recta procedit, (quam ὀβελιαίαν nominant, h. e. *Sagittalem*) Constant, ut reliqua fere omnia cranii ossa, duabus squamis, inter quas valde fistulosa, raraque apparent; nisi quæ temporum ossibus conjunguntur, ubi tenuissima quidem sunt, sed solida, & minime fistulosa. Nec frustra quidem hæc ossa natura machinata est, quod toto vitæ decursu tenuia, & halituosa cerebri excrementa maxime per Sinciput difflari oportebat. Est enim cerebrum ea cranii parte, quam reliquis copiosius. Sunt qui ἀπὸ τοῦ βρέχειν, *humectare*, madefacere, dictum putent, quod hæc pars capitis humidissima, mollissimaque sit, præsertim infantibus fere membranacea, ut videri possit βεβρέχθαι, hoc est *madefacta esse*. Ex quo forte etiam obstetrices partem eam *fontem capitis* appellant. Huic parti, quia Suturæ dictæ, Coronalis, & Sagittalis, ibi concurrunt, & transitum facilem concedunt, Embrochæ, sive stillicidia commode adhibentur, sed & in phthisicis fonticuli inuri solent. Gorr. Jung. Scultet. Arm. Chir. P. I. Tab. XXVI. fig. 2. seqq. Meminit *Bregmatis* Hipp. de Cap. vuln. III. 1. & 5. *Bregma* etiam aliquando pro *Begma* scribi, Gr. βρῆγμα. Vide supra *Begma*.

Brenthus, Βρένθος, est species *Anatis*, vel *Mergi*, Bœotis inter delicias habita. Aldrov. l. 19. Ornith. c. 10.

Brephos, τὸ βρέφος, significat *infantem*. An a τρέφω, mutato τ in β, an vero a φέρβω, per metathesim ε, & ρ, derivari debeat, Philologi disputent.

Brevis, Βραχὺς, diversimode prædicatur apud Hippoc. 1. aph. 1. de vita nostra; cujus expositionem prolixiorem vide apud Diet. num. 163. Jactantia est, si qui contra illud verissimum dictum artem brevem, & vitam longam pollicentur. 2. de pulsu a Galen. de pulsu ad tyr. cap. 2. quamvis fortassis absque aliqua utilitate in Medicina. 3. de morbis, eorumque temporibus qua universalibus, qua particularibus. Dicuntur βραχυχρόνιοι, hoc est *brevi tempore durantes*, ad oppositionem τῶν μακροχρονίων, id est *Chronicorum*. 4. de doctrinæ genere. Hanc brevitatem cum perspicuitate vix, ac ne vix quidem conjunctam esse, aliquoties ursit Gal. v. g. c. 1. de iis, quæ in Med. f. t. 5. 15. lib. 5. de san. tu. cap. 1. aph. 8. & alibi. *Brevis* quoque est epitheton cujusdam Musculi cubitum extendentis, apud Barthol. l. 4. An. c. 8. p. 572.

Brexantes, Βρέξαντες, epitheton ranarum parvarum viridium, apud Gal. l. 10. de Sim. Fac. ubi vanitatem detexit illius remedii, sanguinis nimirum dictarum ranarum, in prohibenda generatione pilorum: haud dubie vero ita dictæ a sono, & voce illarum, de qua ap. Aristoph. in ranis.

Brithos, τὸ βρίθος, *pondus*, gravitas, moles dicitur. Hippoc. lib. 1. de morb. mul. X. 11. LXXVII. 10. LXXXVII. 28. in Ep. ad Damaget. 252. a verbo βρίθω, quod est *pondere gravare*, incumbere, l. 1. de morb. mul. XIII. 12. & l. de flat. XVII. 3.

Brochos, Βρόχος, significat *laqueum*. Vide *Laqueus*.

Brochthus, Βρόχθος, i. e. *Gula*, idem quod *Bronchus*. Lund. Phys. l. 2. c. 6. §. 199. Significat & poculi genus, aut lagenulam, Hipp. 2. de morb. LXVII. 6. & LXXII. 5. Foes. in Oec. p. 128.

Brochus, Βρόχος, dicitur, cui superius labrum prominet, cui vitium est contrarium Mento, cui mentum extat. Aliter descripsit antiquissimus author Franc. Mar. Grapaldus de part. ædium fol. 128. *Brochi* Latine dicuntur, qui sunt ore producto, dentibus prominentibus, Gr. προσδόντες. Alias & *Brunci*. Non confundendi vero cum *Broncis*, aut *Bronchis*, qui gutturis vitio laborant, *Gutturosi* Ulpiano dict. l. qui clav. §. 2. ff. de ædil. ed. quamvis Nonius Gramm. l. 1. 102. aliter descripserit. *Bronci* sunt producto ore, & dentibus prominentibus; quem falsitatis arguit Linden. Ex. XI. §. 40. quem vide.

Brodium, est terminus Pharmaceuticus, idem significans quod *Jusculum*, sive liquorem aliquem, in quo alia res, sive medicamentum solidum vel asservatur, vel diluitur: ita dicuntur *Brodium* Salis communis, Salsuginis ex olivis, Salis Armoniaci in Theatr. Chym. Vol. I. Tr. de Medic. Chym. p. 607. seqq.

Broma, τὸ βρῶμα, *cibum*, *edulium*, esculentum significat, ad differentiam τοῦ πόματος, quod potum. Galen. lib. 1. de alim. fac. cap. 1. & cap. 4. de R. V. I. A. t. 89. ubi per ἔδεσμα exprimit; in specie vero solidum cibum, qui, uti commolitione indigeret, ita & negotium exhibere calori nostro posset, ingeniose demonstrat Linden. ex. XIII. §. 290.

Bromion, Βρώμιον, nomen est Emplastri, aut Malagmatis, *Acopi*, apud P. Æginet. l. 7. c. 19. & Aet. l. 15. Gorr. p. 80.

Bromus, Βρόμος, alii Βρῶμος, scribunt, *Avenam* significat apud Gal. & alios.

* BRONCHIA, βρόγχια, dicuntur rami asperæ arteriæ. Vide *Arteria aspera*.

* BRONCHOCELE, βρογχοκήλη, i. e. *Hernia gutturalis*, *Struma*, χοιρὰς, dicitur tumor magnus, durus, rotundus, in aspera arteria oboriens, sive ad fauces. Gal. l. 2. de C.M.S.G. c. 17. & l. 6. c. 14. Dicitur & *Scrophula*, a scrophis, quibus hic morbus est familiaris. Lang. l. 3. ep. 4. Huc pertinet & *Natta*, vel *Nacta*, quæ, ut scribit Guido, est excrescentia magna carnosa, veluti caro natium, vel ancharum, diversæ quidem formæ, & magnitudinis, cujusmodi sunt Melopepon, & Cucurbita. Tales tumores diversa sortiuntur nomina, pro formæ, & membri, in quo est, varietate. Forest. l. 3. Chirurg. Obs. 7. Schol. Dicitur & *Botium*, vel *Bocium*, Gossum, quamvis hoc vocab. latius extendat ad quasvis excrescentias carneas, etiam verrucas, nodos, condylomata, imprimis ad illas excrescentias, quæ oriuntur in fœminis ex suppressis mensibus; in viris ex hæmorrhoidibus. Paracels. l. 8. de natur. & cura morbi Gallic. c. 1. l. de ulcerib. c. 30. Videtur etiam referri posse ad Abscessus cum folliculo. Siquidem aliquando in *bronchocele* caro hebes, aliquando humor aliquis melli, adipi, pulti, aquæve similis includitur. Forest. d. l. Caussa eadem, quæ aliorum scirrhosorum tumorum in glandulis, & circa glandulas, nimirum Lympha excrementitia viscosior, vel alia congelativa, aut nimium coagulativa vitiositate peccans, ibidemque stagnans. Atque ita veterum pituitam cum melancholia mixtam exponendam esse arbitramur. De curatione *Strumarum* per solum contactum mira narrantur de Regibus Angliæ, & Galliæ. Quod tangere soleant, aut soliti sint, certum est. An vero curatæ fuerint illo contactu, credat, qui volet. Nobis videtur cum Diet. Jatr. n. 724. μὴ κατὰ λόγον.

BRONCHOTOMIA, βρογχοτομία, eadem operatio Chirurgica, quæ & Laryngotomia dicitur, de quo vocabulo inferius suo loco.

† BRONCHOTOMIA, quæ Laryngotomia vulgo. Renatus Moreau in Epist. ad Thom. Bartholin. quæ accessit ejusdem lib. de Angina Epidemia.

* BRONCHUS, βρόγχος, βρόγχη, βρογχίη. Vide *Arteria aspera*.

BRONTE, βροντὴ, *Tonitru*.

BROTOS, βροτὸς, i. e. *mortalis*, epitheton hominis est, mortalitatem ejus exprimens. Sumitur ergo pro ipso homine, v. g. aph. 12. Vocabulum alias Poetis magis, quam aliis Scriptoribus usitatum.

BRUCHUS, Vide *Eruca*. *Bruchum* vomitu rejectum, in frusto carnis, ad parvæ pilæ magnitudinem, velut in siliqua reclusum notavit Forest. l. 18. Obs. 19. Schol.

BRUMA, idem quod *Hyems*, præsertim ejus portio circa Solstitium, quando dies est brevissima: a *Brumo*, i. e. Baccho, ita dictum esse, vult Jos. Scaliger: Gr. βραχεῖα ἡμέρα.

BRUSMAR, terminus Spagyricus, significans *Argentum*, vel *Lunam*, quemadmodum *Soloma Solem*, vel *Aurum*, in Opere Petri Silento, quod extat in Th. Ch. Vol. IV. p. 986.

BRUMATI *terreum*, i. e. *Vas vitreatum*. Rul.

BRUNUS, *Ignis sacer*, *S. Antonii*, idem quod *Erysipelas*. Idem.

BRUTA, est vis quædam influentiæ cœlestis, quæ per animalia bruta rationalibus manifestatur, ut Chelidonia per hirundinem, per ciconiam Clysteris usus. Rul. in Lex.

BRUTIUS, est epitheton Picis, quæ pinguissima, & resinosissima. Plin. l. 15. H. N. cap. 7. teste Rhod. ad Scrib. n. 210.

BRUTOBON, nomen Unguenti cujusdam Græci brutum, & barbarum, notante J. H. Veleschio ad Marcell. Cuman. Obs. XI. in Sylloge cur. & Obs. Med. Cent. I. p. 40. 42. quamvis non constet, quale sit Unguentum.

BRUTUM, ἄλογον, est epitheton animalium ratione carentium, idem significans, quod irrationale. Gal. orat. suasor. ad artic. c. 1. Dicuntur & eidem βοσκήματα, 4. de R. V. I. A. t. 1. *Brutorum* Cor vocatur Lapis Philos. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

BRYCHIOS, βρύχιος, dicitur *profundus*, submersus, idem quod ὑποβρύχιος. Hipp. de venis XXIV. 3.

BRYGMUS, βρυγμὸς, est *dentium* inter se collisorum *stridor*, ac strepitus. Species quædam motus convulsivi maxillæ inferioris, proveniens ab effluviis nitrosis, acribus, & vellicantibus, & ad explosionem spiritus animales in illis musculis, & nervosis partibus irritantibus. Confer ad Vvillis Pathol. Cereb. P. I. c. 4. p. m. 54. 55. Infantibus, & pueris familiaris, præsertim verminosis. Sæpe etiam comes rigoris febrilis esse solet *stridor dentium*, ex Hipp. l. de nat. mul. XXX. 15. XXXI. 15. l. 2. de morb. XLII. 3. l. 1. de nat. mul. LXXXVI. 17. LXXXIX. 4. l. 3. XLV. 56. Verbum quoque est βρύχειν, & βρύχειν, Hipp. usitatissimum, quod significat, *dentibus stridere*. Loca, si placet, vide in Oec. Foes. p. 129.

BRYON, βρύον, alias σπλάγχνον, significat *Muscum* molliorem arborum, præsertim quercuum corticibus adnascentem, quem canos arborum villos Plinius appellat, l. 12. H. N. c. 23. Hipp. ad uteri suffitus adhibuit, l. de nat. mul. XXIX. 169. & 181. l. 2. de morb. mul. LXXXII. 9. In specie βρύον θαλάσσιον notat *Algam*, sive muscum

ſcum marinum, quem ad uteros inflammatione laborantes adhibuit Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXIII. 4. Hinc etiam adjectivum derivatur *Bryodes*, βρυῶδες, quod de vinculo molliuſculo, & algæ ritu cedente uſurpatur, ulceribus circumdando, & opponitur adeo duro, ut premat. Gal. l. 3. M. M. c. 4.

Brytia, βρύτια, dicuntur uvarum partes ſolidæ, quæ muſto expreſſo ſuperſunt, quemadmodum στέμφυλα, olivarum reliquiæ poſt olei expreſſionem. Gal. l. 2. de Alim. Fac. c. 9.

Bryton, βρύτον, eſt potionis genus ex hordeo, quod Ariſt. πῖνον vocavit. Eo qui temulenti fiunt, non in omnem partem, inquit, corruunt, ut ceteri, ſed retrorſum duntaxat, & ſupini. Alii dicunt ex obriza fieri; alii vero etiam ex milio. Gorr. in def.

Bubalus, *Buffelus*, βύβαλος, eſt animal quadrupes, ex boum ferorum genere, bovi ſimile, ſed majus, altiuſque, corpore valde craſſo, cute duriſſima, membris macilentis. Carnes ejus in cibis nec boni ſaporis, nec commodæ ad nutrimentum. Ex ungulis, & cornibus annuli facti laudantur adverſus nervorum ſpaſmos, & contracturas. Vide Aldr. lib. 1. de quadr. Biſulc. cap. 6. De *Bubalo* veterum c. 5.

Bubasticum, βυβαστικόν, epitheton ulceris, quod eſt præhumidum, & pueris maxime in ſuperficie oritur, notante Gorr. p. 77. ex Aetio l. 4. c. 21. Rationem hujus appellationis reddere non licet.

* Bubo, βυβὼν, ſignificat partem, & morbum. *Partem*, quæ alias dicitur Inguen, locus ille ad latera pubis, ubi femur, & coxendix coeunt, Dieter. num. 159. Barthol. 1. Anatom. in procem. Cum vero in illo loco *Glandulæ* plures ſitæ ſint, & illæ aliquando *Bubonum* nomine venire ſolent. *Morbum*, ſi illæ glandulæ tumore afficiuntur, vel inflammatorio, vel eryſipelaceo, vel ſcirrhoſo, *Bubones* κατ᾽ ἐξοχὴν appellantur. De inflammatione benigna, vel maligna eryſipelacea loquitur Hip. 4. aph. 55. Cauſſa horum tumorum cum aliarum partium ſimilibus communis, niſi quod glandulæ ad humiditates abundantes qualeſcunque vitioſas magis ſint diſpoſitæ, & opportunæ. Galen. lib. 13. M.M. cap. 5. ubi ſimul *bubonum* vocab. glandularum etiam in collo, capite, & ſecus aures tumoribus attribuit. *Bubo* dividitur in benignum, & malignum, hicque rurſus in Venereum, & Peſtilentialem. P. Barbette Chirurg. P. II. lib. 1. cap. 11. *Bubo* quoque nomen eſt avis cujuſdam, alias *Noctuæ* dictæ, cujus deſcriptionem vide ap. Aldrov. l. 8. Ornith. c. 2. De hac varia deſcripta ſunt remedia. Verum pleraq; vana, & inutilia, ſuperſtitioſa, aut ſuperflua, rectiſſime judicat idem d. l. p. m. 518 ed. Bonon.

* Bubonocele, βυβονοκήλη, *Hernia*, ſeu *ramex inguinalis*, eſt ſpecies tumoris ad inguina mollioris, vel durioris, pro diverſitate cauſſæ continentis, quæ vel pars corporis, videl. portio peritonæi plus nimis dilatati, vulnerati, aut rupti, aut omenti, aut inteſtinorum ſubſidens eſſe poteſt, ita tamen ut in inguine ſubſiſtat, nec deſcendat in ſcrotum. P. Ægin. l. 3. c. 53. Gal. l. de Tum. p. n. cap. 16 vel collectio, & ſtagnatio excrementitiæ humiditatis ad glandulas; & ita ejus natura, & generationis modus ex deſcriptione *Bronchoceles* facile intelligi poterit.

Bubula, ſine adjectione, *Caro*, h. e. caro bovis, apud Scrib. Larg. n. 188. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

Bucca, ὁ γνάθος, ab Anatomicis ea pars appellatur, quæ utrique malæ ſubjecta eſt. Gal. c. 2. de art. t. 3. & inflari poteſt. Barth. l. 4. An. c. 11. Sumitur etiam pro ipſo ore. Prolixiorem deſcriptionem vide in prælim. Anat. Piccolominei p. 313.

Buccacraton, βυκκάκρατον, dicebatur *buccea*, vel *buccella* illa panis vino intincta, mane loco jentaculi olim ſumpta, de quo vide Lind. Ex. IX. §. 65. Cur vero inſalubre dixerit hoc jentaculum, non licet hariolari.

Buccatum, id eſt, *Vitreatum*, Ruland. & Johnſ.

† Buccea, Lat. Bolus, Renod. Pharm. lib. 5. cap. 13.

Buccea, *Buccellæ*, βύκκα, ψωμὰς, Græco-barbare ſignificat fruſtum aliquod majus, minuſve, quod una vice aliquis poteſt ore comprehendere, & devorare. Paracelſus etiam *Buccellam* appellat excreſcentiam carneam Polypi in naſo, qui exiſtimat, eſſe portionem carnis buccarum aberrantem, & naſo ſeſe inſinuantem, lib. de Ulcer. c. 20. Verbum quoque *Buccellare* ſignificat *Cibare*, *Fruſtillare*. Rul. & Johnſ.

Buccelaton, βυκκέλατον, eſt medicamentum in panis formam concinnatum, purgandi vim habens. Latine dici poteſt *Buccella purgatoria*. Paratur ex Scammonio præparato cum ſuis corrigentibus, indito in fermentum, in artiſcos formato, inque clibano cocto, juxta Aet. lib. 3. c. 100. P. Ægin. vero in forma electuarii ſolidioris cum melle (vel placentæ mellitæ, cum toſtionem præceperit) paravit, l. 7. c. 5. ex ſcammonio toſto, cum ſeminibus apii, piperis, aniſi, fœniculi.

Buccina, Κήρυξ, *Buccinum*, eſt ſpecies quædam animalium ὀστρακοδέρμων, quorum totius corporis integumentum teſtæ, aut lapidi palam eſt

est simile. Gal. 3. de Al. Fac. c. 33. sive testaceorum turbinatorum *Purpuræ* affine, variæ formæ, cujus prolixiorem descriptionem, & differentias, usum quoque in cibis, & medicina reperire licet apud Ul. Aldrov. l. 3. de Testac. c. 6. & Chiocc. in Mus. Calceol. s. 1. p. 49. Dicitur & *Murex*, quamvis generalius hoc sit vocabulum, Purpuram quoque complectens. *Testam buccinorum*, Purpurarumque durissimam esse, & ideo ustam adhiberi debere, qua ratione vim desiccandi obtineat, scribit Gal. l. 11. de Sim. Fac. §. de *Buccinis*, & *Purpuris*, & l. 1. de C. M. S. G. c. 16. fin.

BUCCINATOR, vocatur Musculus mole sua buccas constituens, rotundus, in Tubicinibus maxime conspicuus, de quo plura apud Barthol. l. 3. An. c. 11. p. m. 533.

BUCCULA, dicitur carnosa sub mento pars. Barthol. d. l. p. 532.

BUCELLATIO, vocatur modus sistendi sanguinem imponendo lineamentum super venam, vel arteriam, uti scribit ex Avic. Fallop. de Vuln. partic. c. 10. Tom. II. Op. p. 208.

BUCERAS, *Buceros*, βέκερας, βεκέρως, dicitur *fœnum græcum*, ejusque semen, ap. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXCIII. 24. Vocatur & *Telis*, Gr. τῆλις.

† BUELON, verriculum, quo utuntur qui calculum extrahunt. Sanct. Barolitanus de Calc. vesic. c. 10.

BUFO, μύοξος, est animal ob venenositatem suam abominabile, deterrimum, & notissimum, ad *Ranarum* speciem accedens. Estque vel terrestris, qui notior, vel palustris, minus vulgatus. Ejus usus Medicus internus in pulvere siccato licet hodieque in dubium vocari nec possit, nec debeat, utpote observationibus fide dignis satis superque confirmatus, uti videre est apud Schr. Ph. l. 5. cl. 1. n. 7. & Fr. Hofm. in cl. ad h. l. cum tamen natura nimium quantum animal hoc abhorreat, annon melius foret, abstinere ab ejus usu interno, præsertim cum aliorum gratiorum medicamentorum copia minime destituamur, prudentiorum judicio relinquo. Quid? quod externus quoque usus ei, cui applicatur, si innotuerit, horrorem & metum incutere haud dubie soleat. De singulari amuleto adversus pestem vide Helmont. tr. Tumulus Pestis, tit. Zenexton. Plura apud Fr. Hofm. d. l. *Bufo* Spagyricis etiam dicitur *Lapis Philosophicus*, a Lagneo Harm. Chym. Theat. Chym. Vol. IV. pag. 727. Quid sit *Bufo grossus de lacte*, timet ipse ariolare ex eodem d. l. pag. 759. *Bufo Philosophorum* vocatur in extractione animæ Mercurii metallorum, quando spiritus est fixatus in sua terra sulphurea, estque venenum pessimum, quia siccitas sua est sufficiens ad convertendum proprium suum Mercurium metallicum, & naturalem in Sulphur purum, in Appendice Elucidarii Christ. Parisiens. Theat. Chym. Vol. VI. pag. 275.

BUFONITES *lapis*, *Bufonius lapis*, *Crapaudina*, Chelonites. Vide *Batrachites*. Hofm ad Schr. d. l. p. 646. fabulas, & nugas sapere existimat, quod lapis hic in bufonibus reperiatur. De virtute ejus insigni virus omne eliciendi, & inflationes a venenatis bestiis illatas discutiendi, solo saltem contactu, & attritu blando, testatur Aldr. l. 4. de Insect. c. 3. p. m. 469. l. 5. c. 12. p. m. 620.

† BUGANTIÆ PERNIONES. Mercat. lib. 1. cap. 12.

BULEUMA, βέλευμα. Vide *Consilium*.

* BULIMUS, βέλιμος, vehemens, frequentior, & nimium aucta fames, est symptoma p. n. aucti appetitus ciborum, etiam cum animi deliquio, proveniens ab halitibus fermenti in ventriculo acidioris orificium ventriculi vellicantibus, & pungentibus. P. Barbette lib. 4. Prax. c. 1. cum not. Dekeri, Franc. Sylvius l. 1. Pr. c 2. §. 5. Qui cum Galeno causam in refrigeratione oris ventriculi, & indigentia quærunt, ex l. 1. de causs. sympt c. 7. operam perdunt. Dicitur & a nonnullis βελιμία, item βέπεινα, magna esuries, *Furcilla*. Vide Linden Sel Med. Ex. XIII. §. 58. seqq. Differt ab *Appetentia canina*, quod in hac vomitiones sequantur ex nimia ingluvie; in *Bulimo* non item, sed animi deliquium sit hujus comes, & symptoma proprium, atque inseparabile, uti Lind. d. l. §. 74. testatur.

BULLA, πομφόλυξ, dicitur flatus inclusus humido circum extenso. Ita enim generari scripsit Gal. c. 7. aph. 34. Adde Dieter. n. 708. *Bullæ* fiunt circumtenso humore spiritui flatuoso, & solet hoc magis accidere, quando humor aliquid tenacitatis habet; tunc *Bullæ* quoque magis stabiles, & difficulter solubiles esse solent. Est ergo *Bulla* soboles flatuum, cum superficiaria viscositate majori, minorive, per agitationem, & conquassationem oborta. De hujus generatione, & differentiis plura lege sis in notis ad Jossenii Judic. de S. V. S. M. p. 150. seqq. Quid *Bullæ* in urinis significent, indicat Hipp 7. aph. 34. quamvis alii etiam ad alios morbos flatulentos hoc signum extendant, Dieter. n. 708. Paracelf de urin. judic. t. 2. cap. 3. *Bullæ* dicuntur etiam pustulæ, cum oculis obortæ, tum ex combustione in aliis quoque partibus excitatæ. Gal. l. 6. & 9. de Sim. Fac.

BULLIMENTA, vocantur ab Augustino Pantheo quando vasa aurea, vel argentea eluuntur, &

exterguntur convenienti quodam liquore; ut fiant nitidiora. Libav. S. A. Ch. l. 1. c. 24.

Bupeina. Vide *Bulimus*.

Buprestis, βέπρηςις, est animal insectum quoddam, cantharidi & specie, & visibus adsimile. Gal. l. 11. de S. Fac. §. h. t. Dicitur a βȣ particula intensiva, vel a βȣ̃ς, bos, quod animal bobus imprimis exitiosum sit, teste Plin. l. 22. c. 22. quod nominis indicium urget Joh. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 190. quamvis & equis pariter noxium notaverit P. Veget. Art. Vel. l. 3. c. 78. & πίμπρασθαι, inflammare, & inflare. Integram *Buprestis* historiam vide apud Uliss. Aldrov. lib. 4. de insect. cap. 6. Dicitur etiam quibusdam Græcis βȣδάπη, a valde mordendo. Venenum ejus acre, nitrosum, imo causticum, & corrosivum est. Quod si quis *buprestem* biberit, antidota tradidit Scribon. Larg. num. 190. & Gal. lib. 2. de Antid. c. 7. Nihilominus *Bupresies* ad utilitatem quoque medicam fuisse olim adhibitas, v. g. ad uteros inflandos, & purgandos, testatur Hipp. l. 1. de morb. mul. cap. 25. 42. & quidem sine aliis, pedibus, & capite, l. de nat. mul. XVIX. 90. Et Dioscor. l. 2. c. 66. ad carcinomata, lepram, & impetiginem curandas aliis admistas fuisse confirmat.

Bur, terminus Helmontianus, significans succum mineralem, in quem aqua in terra frascescens aliquando transit, juxta species per directionem seminum electas, quemadmodum *Loffos* dicitur liquor seminalis, ex aqua frascescente ad plantarum generationem faciens, tr. Elementa n. 13. *Bur* prima mineralium soboles dicitur, tr. Aqua n. 7.

Burac, est *omne genus salis*. Alii vero distinguunt, ut Baurac, Denequat; *Borago*, Borax, Uritat, Angar. Rul.

Burdo, *Burdus*, vocatur *Hinnulus equi*, vel *muli*; cujus posterioris testiculi, & jecur qualem vim habeant medicam, docet Aldrov. l. 1. de quadr. c. 5. fin.

Burina, i. e. *pix*. Rul.

Buris, vocatur *Hernia scirrhosa*, ex lapideitate apostematis duri genita. Avic. l. 3. fen. 2. t. 1. cap. 3.

* Bursa *testium*. Vide *Scrotum*.

Bursalis, vocatur Musculus femoris obturator internus, ob similitudinem quandam cum marsupio. Barthol. l. 4. An. c. 11. p. 520.

Buteo, βȣτέων, τελέρχης, est species *Accipitris*, cujus descriptionem vide in Aldr. lib. 5. Ornith. c. 7. Hujus singularis usus est in cibis, cum carnem obtineat optimam, & teneram, ut & in medicina, quando testiculi cum melle cocti, & oblati laudantur ad arcendam conjugalem infirmitatem, p. 372. ed. Bonon.

Butigã, est inflatio totius faciei, quæ & *Gutta rosa*, vel *rubea vocatur*. Rul.

Butbler, nomen est hominis, qui lapidem mirabilis efficaciæ habuit, de quo integrum tractatum scripsit Helmontius inscriptum *Butler*. Fuit natione Hybernus, Homo magna quondam in æstimatione apud Jacobum Angliæ Regem, qui mira præstitisse lapide suo ibid. legitur in curatione morborum gravissimorum citissima, in Chrysopœja, sive auri ex plumbo, & hydrargyro confectione excellens. Credat, qui volet. Plura de illo, & ejus obitu violento vide apud Fr. Hofmann. in clav. Schroder. lib. 2. cap. 65. pag. 89. seqq. An hujusmodi *Panacea Butleriana*, quæ solo intinctu magnæ olei copiæ vires suas communicet, & multiplicet, & sola etiam inunctione, vel unius, alteriusve guttulæ propinatione tam miros effectus præstet, naturalibus viribus excogitari, & operari possit, ego valde dubito. An prorsus vana erit suspicio de præstigiis? Judicium B. Bolfinkii de *Butleriana* hac universali medicina legito in Ord. ac Meth. Med. Spec. Comm. lib. XIII. cap. 5. necnon in Marci Marci Philos. vet. rest. Part. IV. s. 1. subs. 6. Vide *Panacea*. Descriptio Lapidis *Butleri* occurrit in Morley Collect. Chym. Leid. cap. 375.

Butyrum, βȣ́τυρον, & in masculino *Butyrus*, βȣ́τυρος, perinde enim esse docet Gal. l. 10. S. Fac. & l. 7. de C. M. S. L. c. 1. dicitur (1.) ipsa lactis substantia, & pars ejus pinguis, ab ipso multa agitatione, & conquassatione secreta. Etenim *Butyrum* fit ex eo, quod in lacte pinguissimum est. Gal. d. l. de S. F. Unde etiam nonnullis oleum ex lacte appellatur. Paratur copiosissimum e lacte bubulo, (hinc & nominis originem habere ex Joh. Petro Harluno notavit J. Rhod. in Lex. Scrib. t. Butyrum) quamvis omnino ex ovillo, & caprillo lacte parari possit, teste Plin. l. 28. c. 6. nec video, cur Gal. d. l. hoc mirum visum fuerit. Quin & ex humano lacte parari posse, norunt lactantes mulierculæ, abundantia ejus gaudentes; quo *Butyro* nihil præstantius contra phthisin esse dixit Fr. Hofm. cl. Schrod. p. 662. Butyrum olim Romanis non multum fuisse in usu, vult C. Bartholin. in Advers. l. 53. c. 14. Limitavit vero Rhod. hoc intelligendum esse de florente Republ. Not. ad Scrib. n. 43. quem huc porro referas. Scythas olim ex equino lacte *Butyrum* parasse, testatur Lipp. l. 4. de morb. XXV. 22. seqq. ubi simul modus parandi traditur: locus sane lectu dignus, & jucundus. Jung. Linden. Exer. XVI. §. 10. seqq. multis; quem modum Plin. d. l. paucioribus verbis comprehendit. Quod fiat hyeme calefacto lacte, æstate expresso tantum, in longis vasis crebro jactatu angusto foramine spiritum conci-

concipientibus sub ipso ore, res est per se notissima; quemadmodum & ejus vires, & usus internus, & externus omni carent difficultate. Scilicet molliendi facultate præditum est, vimque habet olei. Dioscor. l. 2. c. 81. Singularem vim venenis resistendi oleositate sua, & acrimoniam illorum infringendi valide deprædicat Forest. lib. 30. Obs. 8. in Schol. (2.) A Chymicis hoc vocabulum translatum ad liquores oleosos ex mineralibus paratos; v. g. ex Antimonio, & Mercurio simul destillatis paratur *Butyrum Antimonii* dictum, de quo Rolfink. Chym. lib. 3. sect. 1. art. 4. cap. 12. & alii. Libav. vocat etiam *Butyrum Sublimati*, Syntag. Chym. t. 1. lib. 3. cap. 14. Ita & Magisterium *Saturni*, sive Plumbi dicitur *Butyrum*, a dulcedine, & consistentia. Rolfink. d. l. lib. 5. sect. 2. cap. 32. Rul. in Lex. *Butyrum Arsenici* ad cancros commendatum a Paracelsicis, de cujus tamen periculo vide Libav. Synt. Chym. t. 1. lib. 7. c. 26. *Butyrum scissile* Crollii vide in Chym. & ap. Libav. t. 2. Alch. Pharm. c. 36. Poterius quoq; singulare *Butyrum margaritarum* antihecticum finxit, teste eodem Rolfink. d. l. cap. 41. (3.) pharmacopœi etiam compositionibus usitatioribus Unguentorum Potabilium, Rubri, & Viridis *Butyri* titulum attribuerunt, vulgo *Rote und grune Butter*, cum basis sit *Butyrum*. Vide Dispensatoria.

Byne, βυώνη, dicitur hordeum maceratum, germinans, ac una cum lingulis tostum, uti recte descripsit Aet. l. 30. c. 29. Vocatur & *Brasium*, vulgo *Malta*, vel *Maltum*, Germ. *Malb*. Ex hac cocta cum aqua, & lupulo condita fit potus ille notissimus, *Cerevisia*, sive *Bira*. Perspicuam magis descriptionem, & declarationem vide apud Th. Vvillis de Ferm. c. 7.

Byrethrum. Occurrit hoc vocabulum apud Forest. l. X. Obs. 132. schol. & denotat speciem alicujus sacculi capitalis, vel pileoli medicati, sive cucuphæ ex speciebus cephalicis paratæ. Verum nullam hujus appellationis invenire licet rationem, aut ansam, aut etiam authoritatem. Neq; enim in Græco, aut Latino tale vocab. occurrit. An fortassis Author voluit appellare *Barettum*, a Gallico *Barette*, vel *Berettum* ab Ital. *Berette*, quorum utrumque pileolum, vel capitium significat?

Byrsa, βύρσα, id est *Corium*. Vide infra *Corium*.

Bysauchen, βυσαύχην, dicitur proprie, qui humeros attollens cervicem contrahit. Usurpatur etiam de iis, qui morbosa rigiditate cervicis laborant, & obstipa cervice incedunt, teste Keuch. in notis ad Seren. p. 150.

Bysma, βύσμα, a βύω, quod significat *oppleo*, *obturo*, dicitur *obturamentum*, vel *Epistomium* in vasis, quale de doliis oleariis sumtum, & cum sordibus officinæ fullonum, & fructu, sive semine serpentis mistum igni multo accenso injectum ad suffitum hystericum ordinavit Hipp. l. 2. de morb. mul. VII. 7. Qui vero ibidem *amurcam* infusam, (ceu ad exulcerationes sedis, & genitalium utriusq; sexus utilem, teste Diosc. l. 1. c. 134.) per hoc vocab. intelligunt, nulla ratione niti videntur. Huc pertinet & adverb. βύζην, Hipp. non infrequens, significans *acervatim*, cumulate, dense, v. g. de mensibus largiter cum impetu prorumpentibus, l. de nat. mul. VI. 3. & l. de morb. mul. XIV. 5. Eidem quoque vestis probe contexta, densa & plena dicitur εἷμα βεβυσμένον, dict. l. II. 3. 6. cui opponitur τὸ μελθακόν, rarum, laxum, molle.

Byssus, βύσσος, est lini genus tenuissimum, & nobilissimum, nascens in India, & Ægypto, ex quo olim pretiosissimæ vestes conficiebantur. Gorr. Unde *Byssinus*, βύσσινος. Qui *Byssum* per colorem purpuræ exponunt, eos recte carpit Henr. Steph. in Lex. ex Luc. XVI. Aristoph. Scholiast. *Byssum* exponit per pudendum muliebre. Dicitur & βύτος.

Bythos, βυθὸς, *profundum*, *altum*, imum gurgitem significat. Usurpatur ab Hippoc. de fundo ventriculi, ad quem gula cibos transmittit, in Epist. item de profunditate maris, ibid. & tropice de *supina ignorantia*, in Præc. VI. 1. & de extrema pernicie rursus in Epistol.

C

Cab, Aurum significare, vult Mart. Rul. in Lex. Ch.

Cabalatar, i. e. *Sal nitrum*. Rul. Dicitur alias *Cabulator*, de quo p. p.

Cabebi, *Cabeh*, i. e. *squama ferri*. Rul. & Johns. in Lex.

Cabeliavus, dicitur Belgis species *Aselli* piscis, vel *Lucii*, de quo plura vide apud J. Ant. Linden. Sel. Med. Ex. XI. §. 81. seqq.

Cabulator, i. e. *Sal nitrum*. Mich. Toxites, & Johns. in Lex.

Cacabulum, notat locum ad secessum, & alvum exonerandam. Acon. in Lex. Med. citante Jos. Laur. in Amalth. Onom.

Cacabus, κάκκαβος, κακκάβη, κακάβη, idem quod *olla*, vel *lebes*, aut *sartago*, in qua aliquid coquitur. Meminit illius sæpius Scrib. Larg. Jungat. Joh. Rhod. in Lex. Scribon. Sunt *Cacabi* vel fictiles, vel ænei. Rul. & Johns. describunt, quod sit vas continens chores tres, vulgo *Eine Dasanne oder Bessel*.

Cacangelia, κακαγγελία, idem quod κακορρημοσύνη, *maledicentia*, *procacitas*. Legitur apud Hippocr. lib. de Arte in princ. quamvis legatur ibid. καζαγγελίη. Vide Foes. Oec. p. 301.

Cacaoteti, sive *Lapis Corvinus* Indiæ, qui calefactus tonitru edere dicitur, apud Borell. hist. & Observ. Cent. 2. O. 38.

Cacatio, ἀπόζησις, idem quod *Aphodos*. Vide supra. *Cacator*, quod scabiosus fiat natibus mediante tostura excrementorum; hoc per magnetismum fieri, persuadere cupit Helm. de magn. vuln. cur. num. 21. Sed rectius præstigiis annumerari debet. Inter febrium species numeratur quoque *Cacateria* a Fr. Sylv. Pr. Med. lib. 1. cap. 30. §. 113. 181. juxta suam hypothesin, dependens a bile minus volatili, sed magis acri, & ad notatum succi pancreatici accessum acriori adhuc reddita ipsa intestina mordente, & ad contentorum propulsionem irritante.

Cacatoria Febris, dicitur Sylvio febris quædam intermittens, cum alvi dejectione copiosa, & quandoq; torminosa, ægros valde affligens, quæ & *Dejectoria*, aut *Catharctica* vocari potest. Sylv. l. 1. Pr. M. l. 1. c. 30. §. 39.

Cacedarium *Tartarum*, est materia peccans in corpore humano, generata a separationibus facultate segregativa, non succedente mox expulsiva. Rul. & Johns. in Lex. Ch.

Cachexia, καχεξία, dicitur *malus corporis habitus*, & opponitur τῇ εὐεξίᾳ, hoc est bono corporis habitui, per *Habitum*, ἕξιν, intelligendo externam, & in sensus, præsertim visum, & tactum, incurrentem corporis κατασκευὴν, sive constitutionem, secundum quam aliquis carnosus, vel gracilis, duro, vel molli, denso, vel raro, bene, vel male colorato corpore præditus esse dicitur. Dieter. in Jatr. num. 454. Extenditur etiam a quibusdam ad *Maciem*, *Tabem*, vel *Atrophiam*, monstrante hoc Linden. S. M. Ex. XIII. § 61. 197. quando scil. intumescentia imprimis crurum jam concurrerit, cujus singulare, & rarum exemplum legi potest apud Rolfink. Ord. ac Meth. Commen. lib. XIV. s. 1. cap. 5. Est alias veræ Cacochymiæ soboles, & plerunque hydropis prodromus, & nutritionis depravationem complectitur. Caussa a laud. Rolfink. adducta, Sal scil. resolutum, d. l. l. II. s. 3. cap. 11. est nimis generalis. Definitio Jonstoni in Syntagm. Pr. P. III. l. 5. Tit. 6. c. 2. a. 2. ita potest, ac debet suppleri: *Cachexia est universi corporis in tumidam, & male coloratam mollitionem diffusio, proveniens a succi nutritii chylosi diversimoda vitiositate, sanguinis quoque varii generis corruptionem supponente*. Jung. Fr. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 39. Barbet. Chir. P. III. l. 1. c. 14. peculiarem quidem caussam, videl. obstructionem vasorum lymphaticorum videtur statuere. Sed & hæc succi nutritii, & sanguinis vitiositatem præsupponit. *Cachecticus*, καχεκτικὸς, dicitur, qui *cachexia* laborat. Galen. de cur. rat. per S. M. c. 19.

Cachimia. Vide *Cachymia*.

Cachlex, κάχληξ, est lapillus, vel calculus, præsertim qui in aquis, & maris litoribus reperitur, teste Svida, qui etiam speciem aliquam animalculi cujusdam hoc nomine venire dicit. Lapillos illos, qui κάχληκες dicuntur, ignitos, & in sero lactis extinctos imbuere hoc vi adstrictoria contra dysenteriam utili, testatur Gal. l. 10. de S. F. §. Serum lactis.

Cachrys, κάχρυς, (Gorræus rectius scribi vult κάγχρυς, *Chanchrys*, κάγχρυ, & κάχρυ) significat *semen rorismarini*, apud Dioscor. l. 3. cap. 87. imo ipsum etiam Rosmarinum, sive Libanotidem, ex Hippoc. de nat. mul. XXIX. 75. Dicitur & germinatio arborum quarundam, videlicet quercus, abietis, piceæ, juglandis, &c. sive verna, sive autumnalis, veluti κύτμα, & rudimentum κάχρυς. Theoph. lib. 3. Histor. Plant. cap. 7. 3. significat Hordeum tostum in furno, ut facilius commoli, & in farinam redigi possit. Svida, & Gorr. in def. Meminit hujus vocab. fortassis in hac significatione Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 6. dicens, nihil habere virtutis emollientis, sed digerentis. In hac quoque significatione Hipp. accepit, de nat. mul. XXIX. 69. lib. 2. de morb. LXV. 14. & l. 3. XXX. 13. Vide Foes. in Oecon. pag. 294. De hoc vocabulo etiam legatur Joh. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 70.

Cachimia, *Chachimia*, *Kakimia*, terminus est Paracelsicus, quo denotatur corpus metallicum imperfectum, vel immatura metalli minera, quod non est salinum, neque metallum, sed pene metallicum, cum primam materiam metallicam habeat, & ex primis tribus metallicis ducat originem. *Cachymiæ* dividi possunt in Sulphurea, ut Marchasita, Chiseta, Cobleta. 2. in Mercurialia, ut Arsenicalia, Auripigmentalia, &c. 3. in Salina, ut omnia Talcica. Ger. Dorn. genelag. mineral. c. 20. in Th. Ch. Vol. I. p. 587. Allegoricam, & ænigmaticam *Cachymiarum* applicationem vide, si placet tempus terere, passim in scriptis Paracelsi, præcipue in Paramiro. Cachymiarum vitam consistere in spiritu Mercuriali tingente; contra mortificari per sublimationem sale, & vitriolo, dixit l. 4. & 5. de vit. rer. natur. Joh. 30 species *Kathimiarum* hodieque reperiri cognitas jactitat, quas tamen enumerare non vult, fortassis nec potest.

Cacia, *ferrea*, i. e. *Cochlear ferreum*. Rul. & Johns. in Lex.

Cacoalexiterium, κακοαλεξιτήριον, idem quod *Alexiterium*, h. e. remedium, quod præsens virus expellit. Utitur Helmont. tr. de peste §. præservatio.

Caccchori, κακόχροοι i. e. *pravo calore præditi* sc. in facie. Differunt ab ἀγρόοις sive decoloribus. Gal. comm. de R. V. I. A. t. 118. Joh. Martinus prælect. in Hipp. de A. L. & Aq. t. 27. p. m. 46. Jung. Marcell. ad Diosc. l. 3.

Cacocnemos, κακόκνημος, i. e. *malis suris præditus*; alii per *macilentum* exponunt. Ital. di cattive garate. Jos. Laur. Amalth. Onom.

* Cacochymia, κακοχυμία, est vitium Humorum vitalium, præcipue Massæ sanguineæ, qualitate p. n. afficiens, & proveniens a collectione portionum heterogenearum, & vitiosarum corpori alendo ineptarum, vel unius, vel varii generis. Pro varietate degenerationis ad hujus, vel alius excrementi indolem, quatuor sunt *Cacochymiæ* species: Biliosa, sive Cholerica, Pituitosa, sive Phlegmatica, Atrabilaria, sive Melancholica, & Serosa, quamvis duæ posteriores fortassis conjungi possent. Dividi etiam potest, ac debet in Benignam, & Malignam, quæ posterior & Putrida recte dicitur; a Linden. Ex. XVI. §. 242. ejusque fructus est Dysenteria, §. 170. De *Cacochymia* plura vide in Dogm. nostris Part. II. cap. 7. d. 9. In specie a Galeno quoque κακοχυμία ad cibum mali succi restricta fuit, lib. de bon. & mal. succi cibis, qui alias dicitur eidem τροφὴ κακόχυμος, cui opponitur ἀχυμία, & τροφὴ ἄχυμος.

Cacodæmonum *Magia*, i. e. præstigiosa, *diabolica*, opponitur *Magiæ Naturali*, & veræ, seu damnata, & ab homine Christiano abominanda. Penotus de med. Chym. in Vol. I. Th. Ch. p. 665.

Cacodes, κακώδης, significat *meleolens*, & dicitur de Vomitu. Hipp. Coac. t. 556. & l. de superfœt. XIII. 6. Foes. p. 302.

* Cacoethes, κακοήθης. Vide *Malignus*, & *Cacoethia*, κακοήθεια. Vide *Malignitas*. In specie *Cacoethe ulcera*, κακοήθη ἕλκη dicuntur, quæ omnibus rite decenterque factis nihilominus non sanantur, Gal. 4. M. M. 5. scil. propter materiæ affluentis putrescentem acrimoniam.

Caconiæ, κακονίαι, vitiose pro καυονίαι, *Caconiæ*, de quo postea.

Cacopathia, κακοπαθία, i. e. *passio mala*, afflictio. Hipp. de vet. med. XXXIIX. 13.

* Cacophonia, κακοφωνία, dici potest in genere *vitiata vox*, cujus species sunt, v. g. ἀφωνία, δυσφωνία, ex Gal. de diff. sympt. c. 3.

Cacophrastus, epitheton Theopr. Paracelso attributum, ut quidem ipse queritur, a malevolis; quamvis semetipsum quoque ita appellaverit in præfat. ad tr. Paragranum. Sane obscœnum, quo utitur in scriptis, & sordidum dicendi genus, hoc titulo haud indignum illum esse, demonstrare satis superque videtur.

Cacorema, κακόρημα, rectius κόρημα. Vide *Corema*.

Cacorrhemosyne, κακοῤῥημοσύνη. Vide *Cacangelia*.

Cacorrhythmus, κακόῤῥυθμος, idem quod ἄρυθμος. Vide *Arythmus*.

Cacos, κακός, *malum* significat. Usitatissimum Hipp. in præsagiendo. Opponitur τῷ ἀγαθῷ, 2. aph. 33. An semper vero idem significet, quod *lethale*, merito Gal. dubitavit, & nos cum illo. Jung. Dieter. Jatr. n. 427. Foes. p. 301.

Cacosinon, *Cacosinoteron*, *Cacosinotaton*, κακόσινον, κακοσινώτερον, κακοσινώτατον, idem quod *nocens*, *nocentius*, vel *nocentissimum*. Hip. t. de fract. t. 63. Vide Foes. p. 302. & Gorr. pag. 205.

Cacosis, κάκωσις, *mala dispositio*, vitium, a verbo κακοῦσθαι, quod significat male habere, male affici. Κάκωσις τοῦ σώματος, *vitium corporis*, legitur apud Hipp. de inter. aff. φωναὶ κακούμεναι, voces vitiatæ, Epid. l. 10 & 32.

Cacositia, κακοσιτία, *fastidium ciborum*, & κακόσιτος, *qui fastidit cibos*. Jos. Laur. Amalth. On. p. 128.

* Cacosphyxia, κακοσφυξία, *vitiosum pulsum* in genere significat. Gal. de diff. symptom. cap. 4.

Cacostomachus, κακοστόμαχος, dicitur de alimentis, quæ vel stomachus respuit, vel eundem offendunt. Opposita sunt τὰ εὐστόμαχα, stomacho grata. Gorr. in defin. Jonst. System. P. I. l. 1. c. 2. art. 1.

Cacostomos, κακόστομος, i. e. qui mali oris est. Jos. Laur. d. l. Ital. *di mala bocca*.

Cacothanatao, κακοθανατάω, significat *miseræ mortis pericula subeo*, sive miserabiliter morti me trado. Jul. Alex. not. in Gal. l. 3. de L. Aff. cap. 6.

Cacothymia, κακοθυμία, *vitium animi est*, improbis, & imperitis commune, in his emendabilius, in illis malignius. Linden. S. M. Ex. II. §. 29.

Cacotropeein, κακοτροπέειν, est maligne, sive *perverse agere*, *moribus esse perversis*. Hipp. lib. 1. de morb. mul. LXV. 6. Jung. Foes. pag. 302.

Cacotrophia, κακοτροφία, in genere *vitiosam nutritionem* significat. Gal. de diff. sympt. cap. 4.

CACUMEN, ἄκρον, *Summum*. Vide *Acron*.

CADAVER, νεκρὸν, quid proprie significet, etiam pueris in triviis notum est, scil. vel animal, vel hominem vita destitutum, sive mortuum. Ejusmodi *Cadavera* olim ad exercendas operationes Anatomicas adhibita fuisse, testatur Gal. in Libris de Administrat. Anatom. in specie l. 2. princ. *Cadaverum* cruentationem, cujus rationem Helmont. in Spiritus mumiales, vel insitos refert, de magnet. vuln. cur. num. 113. & quod aquis submersa maneant, non est hujus loci examinare. *Cadaveris* humani cujusdam raram fragilitatem statim post obitum legesis in Ephemer. Nat. Cur. Tom. III. Obs. 127. *Cadaverum* condituram antiquam, & hodiernam vide apud Rolfink. de Purgant. s. 1. art. 2. c. 43. & 44. & ex novissimis Morley Collect. Chym. Leid. c. 100. *Cadaveris* humani phthisi correpti manum maculas infantiles ad contactum tollere, asserit Helmont. tr. Demens Idæa n. 46. *Cadaver* humanum esse frigidius glacie, vult idem, tr. Ort. imag. morb. n. 15. Ejus fœtorem stomachum subvertere, testatur tr. Custos errans n. 46. *Cadaveris* humani vermes a semine monstruoso gigni, voluit Parac. l. 2. Paragraph. 3. *Cadaver* quoque appellat in oppositionem Spiritus, vel Tincturæ, de caduco matric. §. 3.

CADMEA, καδμεῖα, a *Cadmo* Agenoris Phœnicum Regis filio, qui Thebas in Bœotia condidit, unde & Arx Thebana *Cadmea* dicitur. Inde obortum proverbium: *Cadmea victoria*, καδμεῖα νίκη, quo usus est Gal. l. 1. de diff. respir. c. 2. in victoria inutilis & victori minime gloriosa.

CADMIA, καδμεία, aliis *Climia*, *Chlimia*, duplex dicitur: *Nativa*, quæ iterum gemina: Metallica, quæ Cobaltum, & metalli expers, quæ lapis calaminaris est. *Factitia* varia, Botrytis, Capnitis, Calamitis, Ostracitis, Placitis, in quarum differentias inquirere, cum C. Hofm. Paralip. offic. c. 94. A supervacuum arbitramur. Vid. Schrod. l. 3. Pharm. c. 19. & Fr. Hofm. in cl. ad ill. loc. Galenus quoque utriusque speciei meminit, nativæ quidem satis obscure l. 9. de S. F. §. Molybdæna: factitiæ vero ibid. §. *Cadmia*. Pluribus etiam descripsit Rul. in Lex. Ch. De hac, & ejus vi venenata legi etiam potest Obs. 78. Tom. II. Ephem. Natur. Curios. Quod, & quomodo æs tingere possit, lege in Vogel. tr. de Lap. Phys. condit. c. 7. Vol. III. Th. Ch.

CADUCUS, simpliciter, & cum adjectione *Morbus*. Vide *Epilepsia*.

CADUS, κάδος, est nomen vasis vinarii, & certæ quoque mensuræ, videlicet amphorarum octoginta. Amphora vero libris octo, vel unciis nonaginta sex æstimatur. Linden. S. M. Ex. X. §. 140. Dicitur & μετρητὴς, Gorr. p. 292.

CÆCILIA. Vide *Cœcilia*.

CÆLATURA, *Cœlatura*, fortassis a κοῖλος, *cavus*, γλυφὴ, est artificium sculpendi, vel pingendi cœlo, scalpris, adamante, aliisque instrumentis, ligna, lapides, metalla; de quo artificio legatur Libav. Syntagm. Arc. T. 1. L. 1. c. 23.

CAEMENTATIO, *Cæmentum*, *Cœmentum*, *Climentum*, & *Cimentatio*, legitur apud Gerard. Dorn. de transm. metall. c. 20. in Th. Chym. Vol. I. p. 548. seqq. Per simplex *e*, & per *æ* legitur in Rul. & Johns. Lex. Præter vulgarem, & genuinam significationem ad architectos pertinentem, qua denotat lapides sectos, & materiam ad ædificia cæsam, Gr. χάλιξ, habet in Chymia aliam quoque peculiarem significationem. His enim ita dicitur corrosio sicca, qua corpus aliquod metallicum cum salibus corrodentibus, quæ etiam *Cœmentum* dicuntur, stratificatum calcinatur. Solum aurum, & argentum sustinent *Cœmentationis* violentiam, ceu ultimum supplicium, nec mutantur in calcem, sed saltem consumtis reliquis metallis imperfectis admistis, puriora evadunt, Rolf. in Ch. l. 2. c. 3. Jung. Schr. Ph. l. 3. c. 8. pag. 362. seqq. D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 4. cap. 6. Pharmac. Acroam. l. 1. f. 4. c. 6. D. D. Bohn. diss. Phys. Chym. XII. par. 22. *Cæmentationem* speciem calcinationis dixit Parac. l. 7. de resuscit. rer. nat. *Cementorum* varias species peculiari libro collegit idem. In genere quoq; *Cementare* usurpari pro stratificare, h. e. alternas res quasdam ponere, vult Rul. d. l. *Cœmentum* pro luto, quibus vitra, & alembici occluduntur, accepit Helmont. tr. Complex. atque Mist. Elem. figm. n. 47.

CAEO, καίω, uro. Vide *Cauma*, *Causis*.

* CAEROS, καιρὸς, occasio est, & opportunitas rei cujuslibet agendæ, quomodo ap. Hip. 1. aph. 1. καιρὸς ὀξὺς dicitur, quod Medico maxime considerandum; cujus prudentiæ, & pietatis est officium, in omnes occasiones temporis habere oculum paratum, esse oculatum ad quamvis arripiendam occasionem, præsertim ubi in acie res, atque cito solet momentum occasionis præterire. Unde εὔκαιρος dicitur, cui opponitur ἄκαιρος ἰατρὸς, Dieter. Iatr. n. 425. Dicuntur & *morbi tempora* Galeno καιροὶ, quorum quatuor numerantur, qua universalia totius morbi, qua particularia singularum periodorum in intermittentibus, de quibus singulis suo loco. A substantivo καιρὸς descendit καίριος, quod præter suam receptam, & generalem significationem, qua *Opportunum* notat, apud

Hipp. in specie periculo, morti *opportunum*, h. e. lethale significat, v. g. de vulneribus, quæ certissimam, & celerrimam mortem adferunt, de artic. sect. 2. t. 10. Gal. 3. in prorrh. t. 29. & in genere de morbis periculosis, & lethalibus, Hippoc. l. 1. de morb. IV. t. 9. 10. 11. Phrasin Homericam ex Iliad. ϑ. v. 48. & 326. ideoque veteribus usurpatum demonstravit Foes. in Oec. p. 300.

Cæsar, *Cæsareus*, *Cæso*, Gr. ὑςεροτομοτοκία, de partu, vel fœtu ex utero matris sive mortuæ, sive vivæ sectione uteri, & abdominis extracto dicitur, de quo legatur integer tract. Franc. Rousseti de partu Cæsareo, & Sennert. Med. Pr. l. 4. P. 2. s. 6. c. 8.

Cæsius. Vide *Glavcema*, *Glavcosis*, *Glaucos*.

Cafa, *Caf*, *Cafur*. Vide *Camphora*. Rul. & Johns.

Cagaret. Vide *Mæna*. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 71.

Cagastrum, vocatur a Paracelso semen morbificum non connatum, vel hæreditarium, sed adscititium ex corruptione, ad differentiam *Iliastri*. Suntque morbi *Cagastrici*, Pleuritis, Pestis, Febris, &c. tr. Labyrinth. Med. CXI.

Cahos, pro *Chaos*, de quo infra. Johns.

Cal, est *Arsenicum Citrinum*. Significat & *Acetum*. Rul. Johns.

Calae, *Calaem*, *Calaemum*, est species *Stanni* Indici, quod ignis examini subjectum transmutatur in speciem cerussæ, qualis fit ex plumbo, & stanno nostrate. Libav. Alchym. transmutat. Defens. contra Guibert. in. T. III. p. 183. De ejusdem transmutatione in argentum per cæmentationem legatur idem, Syntagm. Arc. Ch. l. 7. c. 10. & 16.

Calamedon, καλαμηδὸν, epitheton differentiæ alicujus fracturæ, quæ etiam dicitur εἰς ὄνυχα, quando fit secundum partem aliquam recta, in extremo autem Lunata. Gorræus in Def. quamvis Joh. Siglic. in quad. Disp. de Fract. hanc ab illa distinguat, & fracturam σχιδακηδὸν, hoc est *assulatim*, sive instar ligni fissi factam cum καλαμηδὸν coincidere statuat.

† Calami medulla dulcis, Cassia Hieronym. Mont. pract. P. I. l. 2. c. 8.

Calaminaris, *Calamina*. Rul. Johns. *Cadmia lapidosa*, metalli expers est lapis, qui reperitur in metallorum fodinis, fossilis, subflavus, non admodum durus, luteum, dum accenditur, fumum eructans, cujus usus externus siccans, & adstringens esse solet. A Glaubero naturæ Aluminaris, ab aliis vero Martialis habetur, quælibet acida & humida absorbens, indeque ulceribus curandis valde proficuus. Et ejus Magisterium merito suspectum habetur a Fr. Hofm. in clav. ad Schrod. l. 3. c. 8. quamvis Paracels. crudum quoque intus adhibuerit, lib. 2. de Tart. t. 3. c. 3. & tr. 2. de morb. ex Tartaro, c. 2. de externo usu, l. de præparat. 1. Ejus usus etiam est ad faciendum Orichalcum, dum cupro colorem illum aureum tribuit. *Lapidis calaminaris* igniti, & in aquis ophthalmicis extincti in gratiam collyrii meminit Libav. Alchym. Ph. cap. 10.

Calamitas, δυστυχία, pro infelici, & damnoso eventu sumitur, v. g. de purgantium δυστυχίαις. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 11. Scrib. L. n. 231.

Calamitis, καλαμῖτις, est differentia *Cadmiæ factitiæ*, dicta ita a figura *calami*, quam a pertica ferrea, cui, dum æs fusum ea agitatur, adhærescit, acquirit. Schrod. l. 3. cap. 19. Agricola quoque *Calamiten* appellat stirpem lapideam in mari natam, a forma calami sic dictam l. 4. fossil. in fin.

Calamus, κάλαμος, præter significationem botanicam, qua *Arundinem*, ejusque varias species denotat, quæ non est hujus loci, tribuitur etiam pennæ, qua scribimus, cujus parandi modum vide apud Gal. l. 9. de admin. Anat. cap. 5. Olim fiebat ex arundine, teste Rhod. ad Scrib. n. 10.

Calandra, *Chalandra*, κάλανδρα, dicitur volucris ex *Alaudarum* genere, estque alauda maxima, cujus caro inter cibos laudatissimi succi refertur. Aldrov. l. 18. Ornith. c. 13.

Calatiæ, dicuntur homines lascivi, & impudentes, a *Caleo*, juxta Johnson. in Lexic. lib. 2.

Calbeum. Vide *Galbeum*.

Calcadis, *Calcadinum*, dicitur *Vitriolum album*, aliis *Sal alkali* Rul. & Johns.

* Calcaneus, *Calcaneum*, *Calx*, *os Calcis*, Gr. πτέρνα, maximum, & principalissimum est os pedis, ad firmationem pertinens, quod Astragalo subest. Gal. l. 3. de U. P. c. 7. & lib. de Ossib. c. 24. In hoc os chorda totius corporis maxima, & robustissima, hoc est tendo communis trium musculorum pedis, (quamvis C. Hofm. comm. ad Gal. l. 3. de U. P. n. 151. quatuor musculorum existimat esse tendinem, Plantarem etiam addens) inseritur. Barthol. Anat. l. 4. c. 21.

Calcanthos, *Calcanthum*, pro *Chalcanthum*. Rul.

Calcar, idem quod *Calcaneum*.

Calcarius *Lapis*, est saxum, unde *Calx* paratur. Schrod. l. 3. c. 8. Habetur ineptus ad vitrum, propter Sal acidum. Helmont. de Lith. c. 3. n. 7.

Cal-

Calceamentum. Vide *Calceus*.

Calcedonius, vulgo *Cacedonius*, (an *Carchedonius* Agricolæ, quem speciem Carbunculi dixit in lib. de metall.) est lapis inter pretiosos infimus, variis coloribus, lucidis, & opacis constans, striatus, purior tamen, & præstantior marmore. Paracels. tr. Cœlum Philos. fere sub fin. & l. 4. Philos. c. 6. Ignis per attritionem elicitur, tr. de Podagr. Dicitur etiam de Tartaro, & calculo morbifico, lib. 1. de Tart. t. 1. cap. 2.

Calcena, *Calcenon*, *Calcenonia*, *Calcinonia*, dicitur minera Tartarea morbosa, sive Calx tartarea. Parac. d. l. l. 2. c. 1.

Calcetus, idem quod *Calcenonius*, vel *Calcenos*. Sanguinem *calcetum* dixit Parac. l. 2. de Tart. t. 3. i. e. sanguinem Tartareis portionibus scatentem.

Calceus, *Calceamentum*, ὑπόδημα, ὑποδημάτιον, (quorum vocab. expositionem mirum omisisse Foesium, & Gorræum) quid significet, etiam pueris notum est. *Calceorum* tamen commodam formam, & præparationem Medico quoque scitu necessariam esse, patet ex Hippoc. 4. de artic. t. 12. seqq. & Galen. in comm. ad h. l. *Calceamentorum* clavis transfixorum, ὑποδημάτων ἡλοκοπημένων meminit lib. 10. de C. M. S. L. c. 1. De *calceis* veterum vide Rhod. ad Scrib. Larg. num. 161. ubi & minora calceamenta dicuntur *calceoli*. Ibid. duplicis *calcei* mentio fit. *Calceorum Indicorum* virilium, & muliebrium ex cocto corio ad unguem concinnatorum, admirabili artificio affabrefactorum, meminit Chioccus Mus. Calceol. sect. VI. cap. 714.

Calcidicum, dicitur medicamentum ex Arsenico. Rul. & Johns.

Calcifraga, epitheton Scolopendrii, apud Scrib. L. n. 150. Adde Rhod. ad h. l. Idem quod *Saxifraga*.

Calcigradus, πτερνοβάτης, dicitur qui calci fortius insistit inter ambulandum, quam anteriori pedis parti. Hippoc. sect. 3. de artic. t. 111.

Calcinatio, (annon Græce dici posset τίτανωσις, uti etiam existimat Rul. in Lex. a verbo transitivo τετιτανῶσθαι, quod a τίτανος, *calx*) in genere significat speciem transmutationis corporum, sive dissolutionis, ἀλλοιώσεως, unde Parac. primus gradus transmutationis dicitur s. 7. de natur. rer. id quod olim potissimum de ea transmutatione intelligebatur, quæ per ignem fit. Ita enim describit *calcinationem* Theod. ab Hogelande, quod fit rei per ignem pulverisatio, ex privatione suæ humiditatis partes consolidantis. Th. Ch. Vol. I. p. 184. Et ita *Incineratio* maxime huc spectat. Verum postmodo Chymici alios etiam modos excogitarunt *calcinationis*, vel per Sal, vel per Sulphur, vel per Aquam fortem, vel per Fuliginem Mercurii, vel per Argentum vivum. Parac. l. 5. de nat. rer. Hinc Schrod. l. 1. c. 14. & l. 2. c. 63. ita in ordinem redegit *calcinationem*, distinguens in eam, quæ fit per Ignem, & eam, quæ per Corrosionem. Illa subdividitur in Incinerationem, & Reverberationem, quo & Extinctio rei ignitæ pertinet. Hæc per Corrosionem complectitur Amalgamationem, Præcipitationem, Vaporationem, (quæ in specie etiam Philosophica dicitur, v. g. de Cornu Cervi philosophice calcinato, Rhod. ad Scrib. n. 122. quamvis & reliquæ corrosionis species hoc epitheto exornari soleant) Fumigationem, & Cæmentationem. Referri quoque huc debet Illinitio liquoris corrosivi; de quibus omnibus in suis locis. Jung. Rolfink. l. 2. Chymiæ cap. 4. Novissime *Calcinationis* rationem, & differentias perspicue, & accurate proposuit Celebb. D. Bohnius Diss. Chymico-Phys. XII. per totum D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. s. 4. c. 1. Jung. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 18. p. 223. seqq. *Detonationem* quoque *per nitrum*, vulgo *derbuffen*, esse nihil aliud, quam philosophicam, sive *Chymicam calcinationem*, serio urget Libav. defens. contra Scheunem. II. Not. 46. Idem in *calcinatione* non perire vires nativas metallorum, & gemmarum, sed potius illam esse clavem ad interiores latebras, qua seris apertis protrahuntur, fiuntque actuosæ naturæ, contra Riolanum acriter propugnat Syntagm. Arc. Ch. l. 5. c. 17. Ita nec in *calcinatione* corporis fieri diminutionem, imo potius multiplicationem, voluit Querc. Resp. ad Aubert. Th. Ch. Vol. II. & alibi. Sic & Rob. Boyle e suis experimentis detecta penetrabilitate vitri a ponderabilibus partibus ignis, elici posse putavit consectarium illud: In *calcinatione* per ignem facta non perdi particulas humidas, aliasque fugaces metallorum, sed saltem dissolvi; quia ex hujusmodi calcibus rursus iterum fieri poterit Metallum solidum malleabile, d. l. Coroll. 3. Talia per Chymicam *calcinationem* præparata dicuntur *Calcinata*, vel *Calces*. Vide *Calx*. In specie quoque *Calcinatum majus* vocatur omne id, quod arte Spagyrica dulce factum est, quod ex propria sua natura non erat, ut Mercurius dulcis, Saccharum Saturni. *Calcinatum* vero *minus* dicitur omne id, quod a natura dulce est, & citissime curat, v. g. Saccharum, Manna, Tereb. &c.

Calcoidea Ossicula, vocantur a Fallopio tria Ossicula Tarsi, quæ & *Cuneiformia* dicuntur, teste Bartholin. libell. 4. Anatom. cap. 21. p. 756.

Calculifragus, λιθονθρυπτικός, epitheton Pulveris, apud Morley Collect. Chym. Leidens. c. 108.

* Calculus, *Calculosus morbus*, λιθίασις, λιθίς, λίθος (λιθίδια in specie dici possent arenulæ illæ ad *calculi* generationem concurrentes, vel ejus prodromi, vel recrementa, Dieter. in Jatr. n. 503.) *Calculositas* in genere dicitur de omni materia dura, concreta, excrementitia, & toto genere præternaturali, qualem non solum in renibus, & vesica, sed etiam in aliis corporis humani membris, & cavitatibus productam esse, observationes medicorum testantur, quarum Auctores plerosque citavit J. C. Dieter. in Jatr. d. l. & D. Joh. Lechel. in Disp. Inaug. h. tit. quibus addi possunt Observationes variæ in Ephem. Nat. Curios. Tom. 1. 2. 3. &c. In specie, & strictius, quin & frequentius accipitur saltem de *calculo Renum*, & *Vesicæ*. Hujus caussas, præsertim Materiam, & Efficientem, passim a Medicis antiquis, & recentioribus exercitam prolixius ventilare, an scil. sit spiritus, an principium quoddam lapidificum? an Paracelsi Tartarus, vel Tartarum? an Dulech Helmontii? an pituita Galeni, & ejus sectatorum? an calor nimius, an vero frigus ad ejus concretionem concurrat? non est hujus loci, vel instituti; sed sufficiat hanc saltem definitionem adjecisse: *Calculus* in genere est symptoma excernendi p. n. retenti, videlicet materiæ excrementitiæ duræ, magis, vel minus concretæ, compactæ, & condensatæ, genitæ ex portionibus excrementitiis salinis, nimirum fixis, & terrestribus, intervenientibus quandoque lentis etiam, & viscidis massæ sanguineæ heterogeneæ, & portionibus activis sufficientibus destitutæ, compagem facile deferentibus, in diversis locis collectis, & subsistentibus, beneficioque caloris successive concretis, coagulatis, & lapidum fictilium, sive testarum instar induratis. Pro hujus descriptionis meliori intellectu confer ad Th. Willis Exerc. de ferment. cap. 2. & 12. & de Urin. cap. 5. Materiam *Calculi* mucaginosam excretam statim ab aere externo in *Calculum* flavum riguisse, legitur in Act. Hafn. Vol. 3. Obs. 70.

Caldarium, a *Caldus*, pro *Calidus*, significat ahenum, in quo quid fervescit. Blancardus in Lex. scribit, *Caldarium* denotare Balneum Laconicum.

Calderiæ *Balneæ*, fuerunt Thermæ Italicæ prope Ferrariam, ad urinæ difficultatem utiles. Forest. l. 26. Obs. 1. in Schol.

Caldus, *a*, *um*, pro *Calidus*, θερμός, frequenti in usu apud Scribon. Larg. v. g. *Caldus* ptisanæ cremor, n. 184. *Calda* farina, n. 179. podagra, n. 158. &c. *Caldum* vinum. n. 179. oleum, n. 198. &c. *Calda* aqua, Rob. Keuch. not. ad Seren. p. 205.

Calefaciens, θερμαίνων, διαθερμαίνων, idem quod *Calidus*, θερμός, θερμαντικός, scil. effective, dicitur de omni materia Medica, quæ vim habet corporis nostri calorem vitalem fovendi, adaugendi, portionesque inflammabiles, & activas multiplicandi, vel actuandi. Estque vel actu, ἐνεργείᾳ, vel potestate talis, δυνάμει. Gal. l. 2. de S. F. c. 3. Jung. Dieter. n. 388. Græce etiam ἐκθερμαίνων dicitur Hipp. 5. aph. 19. Consistere hæc efficacia creditur secundum hodierna principia in plurimo motu particularum subtilium, spirituoso salinarum, & auræ æthereæ, sive materiæ subtilis, quæ occurrentes aliis corporibus iis majorem motum conciliare queunt. Jac. le Mort. Pharm. Medic. Phys. c. 8. p. 30.

Calefactum. Vide *Calescens*.

Calenture, nomen morbi cujusdam peregrini, quo navigantes versus Indiam Occidentalem infestantur, dum Tropicum appropinquant, & consistit in depravata imaginatione, cum pulsu debili, æquali, lento, absque febre, & calore excedente, de quo legatur Bonetus Med. Sept. l. 1. s. 6. c. 2. p. 83. item Acta Philos. Oldenburg. Ann. 1668. M. Junio ex Observ. D. Stubbes.

Calenum, epitheton vini alicujus, apud Athenæum lib. 1. cap. 21. cujus quidem origo obscura valde est, & an idem cum *Careno*, vel *Carœno*, teste Linden. Sel. Med. Exerc. X. §. 24.

* Calescere, & *Calefactum esse*, θερμαίνεσθαι, ἢ τὸ τεθερμάνθαι, *Calescens*, & *Calefactum*, τὸ θερμαινόμενον, καὶ τὸ ἐκτεθερμασμένον, quomodo differant, monstravit Gal. exemplo ferventis aquæ in frigidum lebetem infusæ, & ferventis lebetis frigidam aquam excipientis. Illic aqua calefacta est, & lebes calefit, juxta typum febrium putridarum. Hic lebes calefactus est, & aqua calefit, ad morem febrium hecticarum, l. 1. de diff. febr. c. 1. In eo autem conveniunt *Calescens*, & *Calefactum*, quod utrumque consistat in receptione portionum ignearum, & inflammabilium, a quibus subjectum illud, quod recipit, temperiem illam calidam in minori, majorive excessu acquirit, & obtinet.

Calidarium, vocatur Celso pars Balnei Veterum, quod Græci πυριατήριον, aut ὑπόκαυστον vocarunt. Vide infra *Hypocaustum*. Confer ad Cels. lib. 1. cap. 4. & adde Guil. Pantini notas ad h. l.

* Calidum, *Calor*, θερμόν, θερμότης, passim ab Auctoribus antiquis, & recentioribus, Philo-

Philosophis, & Medicis: illis quidem vel Peripateticis, vel Democriteis, Cartesianis, & Gassendicis: his vero vel Hippocraticis, vel Paracelsicis, aut Spagyricis diversimode accipitur, & exponitur, quorum omnium opiniones colligere, excederet Lexici nostri scopum. Libet saltem potiores significationes brevissimis, quantum fieri potest, describere. *Calidum*, & *Calor* autem accipitur dupliciter, substantialiter, sive qualitative. Gal. comm. 1. aph. 14. In illa dicitur de *Calido nativo*, quod Hipp. d. aph. θερμὸν ἔμφυτον dixit, & 6. Ep. s. t. 9. ψυχὴν, animam hominis. Hodieque dicitur *Flamma*, *Spiritus*, *Aura*, *Calor vitalis*, *Anima Medica*, *Archeus* particularis hominis. Estque proximus animæ incorporeæ humanæ socius, vehiculum, & instrumentum, quo mediante anima fit, & recte dicitur Actus corporis organici, omnium coctionum, & actionum in corpore opifex. Gignitur (φύεται) a portionibus sulphureis exaltatis, & spirituosis, uno verbo, activis, & vegetativis, primum una cum semine parentum in generatione communicatis, postea in sanguine continua homogenearum particularum, & ex assumtis rite chylificatis, & sanguificatis, beneficio fermentationis elicitarum elaboratione, successione, & assimilatione continuatis, una cum sanguine perpetuo usque ad extremum vitæ terminum per totum corpus, & ad omnes ejus partes diffluens, & influens. Hinc patet, quid sit sentiendum de distinctione illa inter *Calidum Insitum*, & *Influens*. Nimirum ratione primæ saltem originis in generatione dici poterit Insitum, quia communi conceptus massæ inseritur; mox vero, dum formatur fœtus, & formatus est, fit influens. Ut ita non differant realiter, sed duntaxat considerandi modo. An porro in omnibus Animalibus hoc *Calidum* substantiale sit reapse diversum ab Anima ipsa, non est hujus loci ventilare, sed pertinet ad Physicam. In homine hoc videtur verosimile, quod *Calidum nativum* materialiter consideratum, quatenus consistit in portionibus sanguinis sulphureis, volatilibus, & spirituosis, sive igneis, & aereis, sit elementaris naturæ. Formaliter vero, sive ratione sui principii substantialis specifici, quo contradistinguitur ab aliis animalibus, quod in homine indubitanter immateriale est, Animæ videlicet humanæ, consideratum, est Supraelementaris naturæ, & θεῖόν τι. Accidentaliter, sive Qualitative iterum dupliciter accipitur, vel ut Efficiens, vel ut Effectus. De illa significatione vide p. a. *Calefaciens*, cui addi poterit distinctio inter *Calefaciens*, & *Calidum* secundum, & præter naturam. Illud pertinet ad Caussas sanitatis internas, & externas: Hoc ad caussas morborum. *Calidum* ut effectus idem est, quod *calescens*, & *calefactum*, de quibus etiam p. a. dictum. Et hoc etiam cum in statu secundum, tum præter naturam occurrit. Illuc pertinent Temperamenta *Calida*, Simplex, & Composita; huc morbi omnes *Calidi* simplices, & compositi, sive intemperies *calida*, item *calida*, & Humida a plethora p. n. *calida*, & sicca a bilioso sanguine dependentes. De utraque significatione *calidi*, ut Efficiens, & ut Effectus, porro hæc quoque notanda distinctio, quod aliud sit per se, aliud per accidens. Per se *calidum* efficiens dicitur, quod propriis, insitisque viribus proxime, nulliusque interventu id præstat: ita Vinum, & Aromata per se calefaciunt. Per accidens vero *calidum* efficiens est, quod non propriis viribus, sed alterius interventu operatur: v. g. quando aer frigidus constipando spiracula cutis, fervidos halitus foras prorupturos intro repellens in caussa est, ut sanguis febrili effervescentia turgescat. *Calidum* vero, ut effectus per se, & per accidens, dicitur, quod a caussa *calida* vel per se, vel per accidens producitur. Vide Charleton. Exerc. Pathol. 4. §. 10. Ad *Accidentalem calorem* quoque referendus *calor artificialis*, qui ad artificis nutum accendi, dirigi, & administrari potest; cujus usus in Medicina amplissimus, v. g. in Diætetica, Pharmaceutica, Chymica, & in Chirurgicis operationibus quibusdam. Estque duplex, *alius* simplex, alius mistus. Simplex est, qui uni duntaxat operationi, sive illa sit digestionis, sive separationis, inservit. *Calor naturalis* est quando radii Solares vel per se materiam sibi applicatam excoquunt, vel in speculo concavo collecti rei applicantur. Hujus ignis usus est apud Artifices. Possunt enim hoc dissolvere, & calcinare. Imo nonnulli illum in Lapidis Philosophici præparationem adhibendum esse autumant; quam opinionem suis Auctoribus relinquentes, eum tamen non negligendum esse censemus. *Calor cinerum* est, quando partes fixiores per cineres eliciuntur. Hic medius est inter Balnei, & Arenæ *calorem*. Proinde illius ope non modo subtiliores, & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes substantiæ propelluntur, sed etiam colores, & fixiores partes eliciuntur. *Calor fimi* est, quando vase in fimo posito, materiamque continente, digestio fit. Hic *Calor* multi usus est apud artifices in infundendis, digerendis, & putrefaciendis rebus. Adhibetur interdum fimus equinus, in quo vas sepelitur. Aliquando vas ligneum fœno, vel stramine impletum, cui vapor e fervente aqua applicatur, fimi in locum adhibetur. *Calor digerens* est, quo materia dissolvenda digeritur, id quod

Id quod aut Athanore, aut Fimo perficitur. *Calor fortis* est, quando igne interiori, & auctiori res separantur. Estque impeditus, aut liber. *Calor impeditus* est, quando ignis a materia, vel vase, ne illud proxime tangat, aut alio vase impeditur. Estque arenæ, vel Scobis. *Calor arenæ* medius est inter cinerem, & scobis ferri, estque quando vas materiam continens in catino arenario arena circumdatum substantiam fixiorem, quam cineres propellere nequibant, protrudit. Ubi advertendum est, arenam subtilem non adeo violentum *calorem* præbere, quam grossam. *Calor scobis*, aut *scoria ferri* superiore intensior, & aperto vicinior est, quando ex scobe, vel scoria ferri res propelluntur. *Calor liber* est, qui proxime materiam, aut vas materiam continens tangit. Hoc *calore* proliciuntur, quæ contumacius liquorem emittunt, sive id fiat ob siccitatem, & paucitatem, sive quod ob viscositatem, & homogeneitatem ille terreis partibus pertinacius adhæreat. Taceo, quod calcinationi, fusioni, & aliis operationibus inserviat. Estque *carbonum*, vel *Flammarum calor*, quando *calor prunarum* flagrantium materiam, vel vas proxime tangit. Hujus usus est in infusionibus, cæmentationibus, probationibus, calcinationibus, & dissolutionibus. *Calor flammarum* est, quando adhibito conveniente alimento, flammæ materiam attingunt. Hic *calor* vocatur Ignis vivus, quo reverberantur, & calcinantur omnium metallorum corpora, nec non spiritus tandem propelluntur. *Calor vesicæ levis* est, quo ex materia vesicæ impositæ, applicato alembico, substantia humida prolicitur. Hæc ex Rul. & Johns. Lex. De *caloris* varietatibus in Chymia plura quære, si libet, in Th.Ch. v. g. Volum. I. p. 179. 702. In specie in Opere Lapidis Philos. Vol. IV. p. 66. 404. 726. seqq. Vol. V. p. 489. & alibi.

CALIENDRA, vocantur congeries artificiosæ capillorum, quibus caput hodieque tegi solet, ne frigore externo tam facile id lædatur. Gallice *les perruques* vocant, quem terminum & Germani retinent. Latino vero *caliendra* usus est Dolæus Encyclopæd. lib. 1. cap. 14. §. 12. p. 219.

CALIETA, *Caliette*, Paracelso dicuntur funguli flavi in fruticibus juniperorum occurrentes, l. de Icteric. c. 2. Rul. & Johns. in Lex.

CALIGO. Vide *Achlys*, item *Amavrosis*.

CALIX, ἡ κύλιξ, est species vasis, ex quo potus hauriri solet. Varro l. 5. de Ling. Latin. existimat, *calicem* dictum, quod calidum eo veteres biberent, notante Thod. ad Scrib.L. n. 122. De *calicum* incrustatione videatur idem p. 135. Parantur vero *calices* ex varia materia, ligno, argilla, metallo, &c. In specie *calicum* cereorum, κυλίκων κυρήνων meminit Gal. com. 4. de R.V.I.A. t. 5. *Calices* multos, magnosque exiccare, etiam suo tempore frequens fuisse, conqueritur idem l. 1. M. M. c. 1. *Calices* etiam dicuntur oculi, sive gemmæ florum prodromi: ut oculi populi arboris; vel *calix* est folliculus, quo flos primum, mox seminis fœtus clauditur. Schrod. l. 1. Pharm. c. 2. Huc pertinet Gr. κάλυξ apud Gorr. in def.

CALLÆON, κάλλαιον, *barba galli gallinacei*. Vide *Palear*.

CALLARIAS, καλλαρίας, est genus piscis marini, sed quale, adhuc fere incertum. Aldr. l. 3. de pisc. c. 2. putat, esse *Asellum minorem*, Belgarum *Schelfisch*, cui consentit hæsitanter Rond. l. 9. de pisc. c. 15. *Mustelam vulgarem* appellans. Uterque etiam ab Oppiano in Halievt. *Clariam* contracte appellari credidit. Verum hanc opinionem utranque, ceu erroneam rejicit I. A. Lind. Ex. XI. §. 28. seqq. statuens, *callariam* esse piscem maris Euboici ad vada occurrentem, quod ibi plurimum nutrimenti reperiat; minime vero e genere Asellorum esse.

CALLENA, species est *salis petræ*. Paracelf. Schol. in lib. de gradibus, Ruland. & Johns. in Lex.

CALLIBLEPHARON, καλλιβλέφαρον, dicitur medicamentum palpebris exornandis accommodum. Gal. l. 4 de C. M. S. L. c. 6. Cum vero pluribus modis palpebræ deformari possint, patet, non unum esse genus τῶν καλλιβλεφάρων. potissimum vero pollent virtute mediocriter desiccante, & absumente humiditates vitiosas. Unde & facultas hæc καλλιβλέφαρος δύναμις dicitur, Gal. l. 7. de S. F. §. Fuligo. Tali virtute quoque pollet Sal Armeniacum, l. 9. Vid. Gorr. in def. p. 206.

† CALICHAPA, vera Spina alba. Rondel. Meth. Cur. l. 2. c. 23. p. 473.

* CALLICREAS, καλλίκρεας. Vide *Pancreas*.

CALLIONYMUS, καλλιώνυμος, καλλίχθυς, est nomen piscis marini, qui etiam *Uranoscopus*, οὐρανοσκόπος dicitur, ab oculis supra caput a natura collocatis, quibus recta cœlum intuetur; ob quam prærogativam etiam nomen *Callionymi* accepit, non ob formæ pulchritudinem, quæ ipsi nulla est, cum potius aspectu sit ingratus, ac deformis. Habet præ aliis piscibus fel copiosius, quod commendatur in Collyriis ad oculorum, & aurium affectus, a Gal. l. 10. de S.F. §. Chole. l. 3. de C.M. S.L. c. 1. & l. 4. cap. 4. Vide de hoc pisce Arist. l. 2. H.A. c. 15. Rond. l. 10. de pisc. c. 23. Aler. l. 2. de pisc. c. 51. qui etiam nomen hoc alii pisci Romano, *Fiatola* dicto, tribui dicit, d. l. c. 24. Rob. Keuchen. ad Seren. in proleg. p. 93. Hippocrates quoque ejusdem

aliquoties meminit, inter ficcissimos referens; l. 2. de diæt. XIIX. 4. & propterea ægris concedit. v. gr. Leucophlematicis, l. de Int. affect. XXIII. 22. in splenico morbo, XXXIII. 39. in morbis crassis, n. LII. 26. Foes. p. 302.

Callone, καλλονὴ, dicitur Hipp. *vitæ decor*, honestas, & ornamentum, l. de dec. habit. l. 8. Foes. d. l.

Callopismus, καλλωπισμὸς, *ornatum* aliquem *externum* significat visui gratum. Hipp. de Medico III. 2. IV. 11.

Callos, κάλλος. Vide *Pulchritudo*.

Callositas, *callus*, τύλωσις, τύλωμα, τύλος, πῶρος, in genere dicitur de omni duritie cutanea, carnea, & ossea, qua naturali, qua præternaturali. Frequentius tamen de *callo* circa oras fracturæ genito, de cujus generationis modo vide Gal. com. 1. de fract. 1. 31. & H. F. ab Aquapend. l. 4. Pentat. c. 6. *Calli*, πῶροι, quoque dicuntur nodi illi in morbis articularibus, de quorum generationis modo videatur Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 9. & l. 10. de C. M. S. L. c. 2. Specialiter vero *callositas*, & *callus* dicitur, Gr. τύμος, & τύλωσις, durities palpebrarum in oculis. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Scrib. Larg. n. 36. seqq. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. s. 2. c. 3. proveniens a succo acido Tartareo, sive coagulativo. De *calli* in fistulis generatione legatur H. F. ab Aquapend. l. 3. Pentateuch. c. 11. *Calli* in matrice meminit Forestus, l. 28. Obs. 45. Schol. De *callo* in plantis, digitisque manuum, & pedum, quo & *clavus* pertinet, Gr. ἧλος, videatur idem l. 4. Chirurg. Obs. 12. Schol. Gal. vocavit *callosas excrescentias*, l. 3. de C. M. P. G. c. 9. Paracelsus vero in Chirurg. tr. de ulcer. c. 59. & 60. aliter plane accipit, *callum* dicens apostema, vel ulcus, quod oritur a succo nutritio acriori, & Arsenicali pruritum vehementem excitante. Interdum etiam malignitatem luis Gallicæ subesse testatur idem l. 7. de Gallic. pustulis, &c. c. 5. Tandem singularis in statu corporis naturali occurrit *calli*, vel *callositatis* significatio, dum portio quædam in cerebro, ejusque parte interiori, medulla dicta, dicitur *corpus callosum*, quia substantia est aliquantum durior instar *calli*, τυλώδης πως. Gal. l. 9. Anat. admin. cap. 3. ubi duabus extuberantiis anterioribus ventriculi, vel sinus cerebri incumbere videntur. Th. Barthol. l. 3. Anat. c. 6. Th. Willis. Anat. Cereb. cap. 10. n. 5. Malpigh. de Cer.

Calonia, καλωνία, est epitheton Myrrhæ, ap. Hipp. de nat. mul. VI. 11.

Calopodium, καλοπόδιον, forma illa lignea, qua utuntur, varia, ad conficiendos calceos sutores. Gal. proverbialiter usus in egregia sententia l. 5. de San. t. c. 11. Sicut impossibile est sutoribus unico uti *calopodio* ad omnes homines: ita & Medicis unica vitæ, vel victus specie conducente.

* Calor. Vide *Calidum*.

Calos, καλὸς, καλῶς. Vide *Bonus*.

* Calva, *Calvaria*, κρανίον, Latine *cranium*, dicitur Os capitis, c. 1. de ossib. quod quasi κράνος, sive galea cerebrum contineat. Gal. 8. de U. P. 8. pars capitis ossea, & capillata exterius, cujus partes externæ sunt Sinciput, Occiput, Vertex, Tempora, quas investiunt pili cum communibus corporis integumentis. Constituitur *calvaria* in adultis octo ossibus, uno frontis, duobus syncipitis, uno occipitis, duobus temporum, & duobus communibus cum maxilla superiore, nempe cuneiformi, & spongioso. Th. Barthol. Anat. l. 2. procem. & l. 4. c. 4. Crassitudo illi magna est, ut validum sit, non tamen solida, sed cavernosa, transmittendis excrementis idonea.

* Calvata, φαλακρὰ, appellat Hipp. Ferramenta, quæ rotunditatem quandam levem habent in extremis partibus; cujusmodi sunt specillorum capitula, & quæ *Nucleata*, πυρῆνες appellantur, & *Spatularia*, σπαθομήλαι. *Oblonga* vero his contraria nuncupant προμήκη, quorum extrema minime sunt rotunda, sed mucronata, ad suffusionem, & cataractam punctione tollendam accommodata instrumenta quodammodo similia. Gal. comm. 1. de art. t. 43.

* Calvities, *calvitium*, φαλάκρωσις, φαλάκρωμα, μαδάρωσις, μάδισις, μαδαρότης, est defectus capillorum, potissimum in syncipite. Differre quidem dicit Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. ab *Alopecia*, *Area*, *Ophiasi*, & *Tinea*, quod hæ species ab humoris nutritii vitio proveniant; *Calvities* vero propter humoris defectum. Enimvero an hæc differentia semper observetur, merito dubitandum. Causas *calvitiei* enumerat Barthol. Anat. l. 3. c. 1. & in specie nimiam Venerem, ex Aristotele Lang. l. 2. Epid. *Calvi* dicuntur φαλακροὶ, Hipp. 6. aph. 34. Dividi possunt in Natura, & ex morbo tales. Fr. Valles. de sacr. Philos. c. 9. Jung. Dieter. n. 883. seqq. Foes. Oec. p. 650.

Calumenon, καλούμενον, καλεόμενον, hoc est *vocatum*, vel nominatum, aut, quod appellatur, & καλεῖσθαι, *vocari*, Hipp. adjicere solitus est, interdum quidem, si appellatio Græcis omnibus nullo pacto usitata fuit, interdum vero, si abrogata, & interdum, si artificiosum quiddam demonstrat. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 24.

Calumnia, ἐπήρεια, λοιδορία, contumelia. Has quomodo perferre homo debeat, egregie docet Gal. de dignos. & cur. animi morb. cap. 3.

Σοὶ τοῦτ' ἔστο φιλοσόφημα καρτερεῖν ἐπηρεαζόμενον: Hoc sit sapientiæ studium, æquo animo ferre *calumnias*.

* CALX, ἡ τίτανος, Gorræo etiam κονία, variis gaudet significationibus. 1. Communiter denotat materiam illam candidam, interdum & alius coloris, quæ paratur ex lapide Calcario, vi ignis in furno, vel clibano cremato, cæmentariis opificibus notissima. Similis quoque fit ex ossibus piscium magnorum, ut & ex testis buccinorum, & ostrearum crematis, teste Dioscorid. lib. 5. cap. 133. Vocatur hæc posterior *Calx peregrinorum*, Theophr. Par. Manual. l. item *Calx manica alba*, Rul. & Johns. in Lex. Est vero duplex *calx viva*, τίτανος ἄσβεστος, & simpliciter ἄσβεστος, cui post ustionem nulla affusa est aqua, & *extincta*, σβεσθεῖσα, vel ἐσβεσμένη, quæ affusa aqua veluti in pultem abit. Illius vis est ignea, mordens, escharotica; imo ejus ignis abditus aliquando actualem ignem videtur superare. Oleo facillime permiscetur; aquam vero odit. Hujus vis per aquam est fere extincta, quamvis crustam nihilominus efficiat. Galen. l. 9. de S. Fac. §. τίτανος. Circa usum medicum occurrit apud eundem duplex, *Calx lota*, & *illota*, πεπλυμμένη, καὶ ἄπλυτος, lib. 3. de C. M. S. G. cap. 2. Illa introducta fuit ad sal lixiviosum, quo abundare creditur, eluendum. Imo Sal duplex inesse, lixiviale, & acidum, docet Helmont. de Febr. cap. 9. num. 25. Verum Fr. Hofmann. in clav. Schroder. lib. 3. cap. 8. negat, & propterea ceu ineptam, & supervacaneam illam lotionem rejicit, quod Chymicis ventilandum relinquimus. 2. In Chymica significatione *calx* dicitur pulvis quilibet, per ablationem superfluæ humiditatis in partes tenuissimas, & veluti impalpabiles comminutus. Rul. & Johns. in Lex. & ita idem est, quod *calcinatum*, de quo supra vid. *calcinatio*. Huc pertinent *calces* omnis generis Metallorum, & Mineralium, de quibus legatur Libav. Syntag. Arc. Ch. l. 5. & Alchym. Pharm. c. 9. & ex novissimis D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 2. s. 1. cap. 9. Specialiter *calx viva Philosophorum* vocatur, quæ ex argento vivo paratur, d. l. Synt. cap. 12. Vocatur & *Minerva Alchemica*, de qua in Lulii clav. cap. 2. seqq. Th. Chym. Vol. III. pag. 297. seqq. *Calx Saturni* dicitur Cerussa cum aceto destillato rectificato calcinata, aut in Sole, M. Joh. Isaac Oper. miner. c. 42. d. l. p. 347. Huc quoque referri debent aliæ appellationes, v. g. *calx permanens*, i. e. incremabilis materia. *Calx lignorum*, quæ est cinis eorum, quæ in vitrum, aut aliam materiam converti nequit, Ruland. 3. *Calx* quoque Paracelso dicitur excrementum Urinæ, quia spiritum calcis habet, & distinguitur ab *Anodo*, de quo supra vide lib. 1. de Tart. tr. 3. cap. 2. *Calces terræ* eidem quoque sunt Terræ bolares, vel argillaceæ, ut Creta, d. l. Tr. c. 5. c. 2. not. 4. Materia in articulis Podagricorum concreta *calx* vocatur a Paracelso, & aliis. 5. Denique *calx* in masc. genere idem est, quod *calcaneus*, πτέρνα, de quo paulo superius. Hinc & totius pedis posterior pars *calx* dicitur. Galen. Introduct. cap. 10.

CALYPTER, καλυπτήρ, dicitur *operculum*, & in specie carneum, quod hæmorrhoides tegit. Hippoc. l. de hæmorrhoid. III. 13. Foes. pag. 303.

† CALZEOARIA, Viola arborescens, ab inventore Calceol.

CAMARA, καμάρα, in genere *cameram*, fornicem, aut testudinem significat. Lind. Sel. M. Ex. V. §. 10. Unde & cerebri pars convexa per cavitatem cranii καμάριον, & ψαλιδοειδὲς, fornicata dici potest. Gal. l. 8. de U. P. c. 11. Vid. Hofm. comm. ad h. l. In specie vero *camera*, vel καμάρα dicitur locus ad auriculæ cavum cameratus, sive aditus ad foramen, cujus pars superior ἄστακος, *Astacus*, & quod subest *Areola*, κρόταφων, vocatur. Lind. Phys. Med. l. 2. c. 11. a. 1. §. 4.

* CAMAROSIS, *camaroma*, καμάρωσις, καμάρωμα, præter architectonicam significationem, qua *concamerationem* denotat, apud Medicos ita dicitur ossis fractura, cum ex alterutra refractum parte similem *cameræ* figuram acceperit. Gal. def. Med. unde recentiorum nonnulli vehementissimas fracturas vocant *camaromata*, quæ partem intermediam exaltatam habent. Ἐγγισώματα vero dicuntur, quæ in medio sui membranæ innituntur. Gal. l. 6. M. M. cap. 6. Juxta P. Æginetam l. 6. c. 90. fractura cranii in specie, seu calvariæ ita dicitur, in qua os fractum cameræ modo utrinque extollitur. Gorr. in def. pag 206. Recentiores Latine *camerationem* vocarunt, describentes, quod sit species fracturæ cranii, sive divisio hujus, in qua pars affecta cameræ modo exaltata relinquitur, ac intro a sanis fracturæ partibus ossa magis recedunt, membranisque cerebri innituntur, quas contactu suo premunt, uti descripta legitur in Observ. Medico-chirurgicis Latine redditis Jobi a Meckeren Chirurgi Amstelodamensis c. 1. p. 12.

CAMATOS, κάματος. Vide *Labor*.

CAMBAR, est terminus Spagyricus, cujus descriptionem, & explicationem non minus obscuram vide in Turb. Philos. serm. 44. & 50. Ridiculam derivationem a *canna*, i. e. *ignis*, & *bar filius*, in Anonymi Ch. l. 2. in Th. Ch. Vol. V. p. 34. 37. 484.

Cambil, dicitur *Terra rubra*. Rul.

† Cambium, in assimilatione, vox barbara, Matamoros de feb. l. 3. tr. 2. disp. 6.

Cambium, olim dicebatur humor nutritius, qui ex sanguine originem trahens ita coctus, præparatus, & parti nutriendæ appropriatus est, ut proxime in substantiam partis deperditæ transeat, & cum illa naturam suam *cambiat*, mutetque. Sennert. Inst. Med. l. 1. c. 9. Arabum est commentum, cujus nulla certitudo, aut necessitas, uti recte judicat Ger. Blasius Med. Gen. l. 2. s. 2. subsect. 1. c. 3.

Cambuca, item *Cambucca membrata*, dicitur species bubonis, vel tumoris ulcerosi ad inguina, vel juxta genitalia ex vase spermatico. Paracelf. de ulcer. cap. 24. libell. Theoric. cap. 4. de ulcer. Ruland. in Lexic. Est signum luis Gallicæ.

Camelopardalis, vel barbare *Camelopardalus*, καμηλοπάρδαλις, non ita dicitur, quod a Pardo, & Camelo simul generetur, sed a magnitudine corporis *Camelus*, a variis maculis *Pardus*, cujus descriptionem tradit ex variis Auctoribus Aldrov. l. 1. de quadrupis. c. 35. Fuit cibus populo Judaico olim interdictus, Deuter. XIV.

Camelos, κάμηλος, Jon. κάμμηρος, quia κάμπτει τοὺς μηροὺς, femora curvat, proprie significat animal quadrupes vastum, in dorso vel unum, vel binos habens gibbos, ruminans, cornibus carens. Gal. lib. 6. de admin. Anatom. cap. 3. Vescitur ligneo, & spinoso alimento. Valde vero delectatur Junci odorati, sive Schœnanthi flore, & summitatibus in Arabia secus vias frequentissime crescentibus, unde & vulgo *Camelheu* dicitur. Galen. lib. 1. de Antid. cap. 14. in cibis usus non adeo frequens, imo Judaico populo d. l. prohibitus. Caro est pessimi succi, & concoctu difficillima, uti equorum, & asinorum domesticorum: unde ea solum homines animo, & corpore asinini, ac camelini vescuntur. Galen. lib. 3. de Alim. Fac. cap. 5. In Medicina cerebrum *Cameli* siccatum, & ex aceto bibitum epilepticos curare dicitur, apud Gal. l. de Theria. ad Pis. cap. 9. Fel ex melepotum idem efficere, & in angina conferre; Caudam arefactam alvum solvere; setas e cauda contortas, & alligatas sinistro brachio quartanis mederi, testatur Plin. lib. 28. cap. 8. Jungatur Aldrovand. lib. 1. de quadrup. b. s. cap. 34.

Cameratio. Vide *Camarosis*.

Camet, *Cames*, i. e. *Argentum*. Ruland. & Johns.

Caminus, κάμινος, quid significet, notissimum est, scil. tam fornacem, quam locum, per quem fumus transit. Vide *Fornax*, *Furnus*. Apud Rul. in Lex. Chym. *Caminus* significat Campanam.

* Camisia *fœtus*. Vide *Chorion*.

Cammarus, κάμμαρος, κάμμορος, *Gammarus*. Vide *Cancer*.

Camno, κάμνω, verbum, significat *Laboro*, Ægroto, ex Hippocr. VII. 65. Dieter. Jatr. n. 430.

Campana, κώδων, quid vulgo significet, aliunde notum est, videlicet instrumentum sonorum, mediante mobili malleo pensili ad utrumque latus intus quatiente, sonum edens. Vulgo *cloca*, vel *Glogga*. Vide Georg. Chladni Inventar. Templor. cap. 3. art. 1. p. 325. seqq. In Chymicis vero *campanæ* dicuntur receptacula illa, quibus pro parando spiritu Sulphuris acido Gas hujus concentratum, & in aquosam tenuem materiam collectum excipitur. D. D. Vvedel. Pharm. Acroam. l. 1. s. 5. c. 1. pag. 201. Unde Spiritus Sulphuris per *campanam* appellatur.

* Campe, καμπή, significat *flexuram*, flexionem, a κάμπτω, flecto, cujus meminit Galen. lib. XI. de Us. Par. cap. 11. quando respirationis principium non e directo opponitur arteriæ, sed facit ambagem, & deflexionem. Vid. C. Hofmann. comm. de Us. Par. num. 518. Dicitur & hoc nomine *Poples*, quia flectitur, qui alias proprio nomine ἰγνὺς appellatur, Gorr. *Flexio cruris*, κάμπη, cap. 3. de artic. t. 113.

Camphora, *Caphur*, *Cafur*, *Capur*, *Camphura*, κάφουρα, non est species bituminis, uti Georg. Agricola, Cardanus, Cæsalpinus, &c. statuerunt, sed est lacryma resinosa, sive gummi resinosum proceræ cujusdam arboris peregrinæ, e cujus meditullio per rimas exsudat; estque duplex: vel granulata, absque artificio collecta: vel in panes orbiculares coacta: singulari artificio, organorum peculiarium beneficio. De hac prolixius legatur Gothofr. Mœb. Anatom. *camphoræ*. Schrod. l. 4. Pharm. Med. Chym. clav. 2. num. 378. Fr. Hofm. in cl. ad d. l. Junken. Chym. Exper. Part. I. s. 3. c. 11. p. m. 239. De Elixiris *camphoræ* præparatione, virtuteque anodyna Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 15. p. 188. seqq. C. Hofm. Paralip. Officin. c. 63. in medio reliquit, nihil determinans, an vegetabile, an vero minerale sit *camphora*. Legatur etiam Erasm. Francisci Hort. Indic. Part. I. p. 708. qui Linschotti, A Costa, & aliorum scrinia compilavit.

Campter, καμπτήρ, in genere *flexuram*, vel *incurvationem* denotat; specialiter vero metam cursorum, quam præfixam habent, significat. In qua significatione usus est per comparationem in descriptione nervorum sexti paris recurrentium, natura

natura quasi in διαύλῳ, h.e. germinato, & reciproco cursu concurrente, l. 7. U. P. c. 14. quam metam alibi in eadem comparatione νύσσαν appellavit, l. 16 c. 4. Vide C. Hofm. comm. ad prior. loc. n. 481.

CAMPTON, καμπτὸν, *flexile* dicitur, cui opponitur τὸ ἀϑυωτὸν, quando ex curvo fit rectum. Gorr.

* CAMPYLON, καμπύλον, a verbo καμπυλέεσϑαι (non καμπύλεσϑαι) quod significat *incurvari*, flecti, & idem est quod κάμπτεσϑαι, dicitur tortuose *incurvatum*, flexum. Crebro adjectivum illud usurpavit Hipp. de palpebra inversa, & retorta, 1. prognost. t. 12. Gal. l. 10. de U. P. c. 9. qui affectus alias dictus καμπυλότης βλεφαρίδων, *palpebrarum recurvatio*; item καμπύλωσις, nec non ἴλλωσις, Coac. t. 218. Jung. C. Hofm. comm. ad Galen. LL. de U. P. num. 746. Item de Ossibus brachii, costarum, 1. de artic. t. 4. lib. Mochlic. IX. 13. s. 3. de artic. t. 38. Verbo vero καμπυλέεσϑαι, id est *incurvari*, flecti, usus d. loc. t. 113. Vide Foes. Oec. p. 304.

CANABIL. Vide *Eretria*.

CANADELLA. Vide *Chanadella*.

CANALIS, σωλὴν, in genere significat instrumentum aliquod rotundum, cavum, oblongum, per quod materia fluida descendere potest, ac solet. Et in hac significatione a Medicis omnis generis vasa, arteriæ, venæ, nervi frequentissime *canales*, alias Ductus quoque dicti, nuncupantur. In specie *Canalis* urinarii meminit Barthol. Anat. l. 1. c. 32. Imo, teste Gorræo, ob similitudinem ab Anatomicis medium quoque foramen, quo omnes cervicis vertebræ perviæ sunt, & spinalis medulla a cerebro descendit, σωλὴν, *Canalis* dicitur, & alio quoque nomine ἱερὰ σύριγξ, quasi *sacram fistulam* dicas, aut *magnam*. In specie vero, ob formæ similitudinem, *Canalis* denotat instrumentum Chirurgicum, concavum, & oblongum, in quod membrum fractum, crus, aut femur imponitur, & continetur, apud Hippoc. 3. de iis, quæ in med. t. 18. Galen. comm. 3. d. loc. t. 36. Æginet. lib. 6. cap. 106. Cels. lib. 8. c. 10. & alios. Paratur vel ex ligno, vel materia fictili, imo etiam ex stramine cum linteo parari solet; vulgo *ein Erdglein*. Quales varii monstrantur a Sculteto Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIII. Potest etiam ad alia instrumenta Chymica applicari hoc vocabulum, quæ concava sunt, & siphonum vices præstant, & ita pro *Cannula* accipi. Dicitur & in diminut. *canaliculus*, vel *canalicula*, σωληνάριον, Rul. *Canalisculus*.

CANCELLUS, vel est diminutivum *cancri*, & dicitur Græce καρκίνιον, & in plur. καρκινάδες, Aet. l. 2. c. 139. Vide *Cancer*. Vel denotat portam, aut valvam ex multis assulis, vel ferreis portionibus decussatim conjunctis paratam, vulgo *ein Bitter*, Gr. κιγκλὶς, a κλείω, *claudo*. Rul. in Lex.

† CANCER INFILTRATUS, qui Costis adhæret, Adr. Spigel. in præl. prior.

* CANCER, καρκῖνος, est valde æquivocum vocabulum. Præter illas significationes, quæ non sunt hujus loci, v. g. quando certum sidus in Zodiaco, vel genus quoddam calceamenti, apud Hesych. & Polluc. vel versus retrogrados denotat: in Medicina quadruplicem obtinet significationem. 1. *Cancer* dicitur, vel in genere omne animal crustatum, exangue. Plin. l. 9. c. 30. vel in specie denotat duo eorum præcipua genera, *cancros marinos*, & *fluviatiles*, qui posteriores potissimum & *Astaci*, *Cammari*, *Gammari*, ἄσταχοι, κάμμαροι, Gr. vocari solent; priores vero κατ' ἐξοχὴν *Cancri* dicuntur. Jung. C. Hofm. comm. de U. P. n. 539. aliquando etiam *Carabi*, κάραβοι. Aldrov. lib. 2. de crust. c. 2. Huc quoque pertinent *Cancellorum*, καρκινίων species, quorum omnium descriptiones, & differentias huc afferre, nimis prolixum foret. Videantur vero apud Aldrov. lib. 2. de crust. & Rondelet. l. 18. Quod attinet ad eorum usum in cibis, de iis omnibus dixisse sufficiat cum Jonstono Syntagm. l. 1. Tit. 1. cap. 2. art. 6. duræ esse carnis, & difficilis concoctionis, sed firmi, si vincatur, alimenti. Cauto igitur opus esse iis, qui commendant in atrophia, phthisi, hectica, ne citius, quam par est, extinguant igniculum superstitem. Imo suspectam esse illam magnificam horum commentationem, rectissime monet C. Hofm. Inst. l. 5. c. 22. §. 12. Reliquus usus in Medicina internus, & externus videatur apud Schrod. l. 5. cl. 3. n. 75. Hofm. in cl. ad d. l. Jung. Gal. lib. 9. de C. M. S. L. c. 3. de Theriac. ad Pis. cap. 9. lib. 2. de antidot. c. 15. & alibi. 2. *Cancer* appellatur ob aliquam similitudinem cum forma cancri, præsertim in mammillis fœminarum, teste Galen. lib. 2. ad Glauc. cap. 10. tumor quidam præter naturam, fusci, & lividi coloris, in quo venulæ quædam exaltatæ primo occultæ, (& *Cancrum latentem* vocant κρυπτὸν καρκῖνον, Hipp. 6. aph. 35. Gal. de atr. bil. cap. 4) deinde manifestæ a crasso, & nigriore sanguine fæci vini assimiles sunt. Gal. 11. M. M. 9 quæ si exulcerentur, faciunt *Cancrum exulceratum*, καρκῖνον μεθ' ἑλκώσεως. Gal. 4. aph. 24. Circa hujus affectus gravissimi causam magnæ occurrunt difficultates, & dissidia apud Authores. Plerique ab atra bile deducunt. Paracels. de ulcer. cap. 3. & in Fragment. in Colcothare, vel Realgare Microcosmico caussam ponit. Helmont. a sale alcalico corrosivo deducit. Schol.

Hum. pass. dec. c. 1. n. 32. Joh. Vvalæus salem, & terram in corpore abundantem concretam, a quibus serum est segregatum, statuit causam, Med. Pr. l. 2. c. 25. Nobis placet subscribere primæ opinioni, per atram bilem intelligendo toto genere præternaturalem, coagulativam, & tandem depascentem, sive exulcerantem, supra ad vocab. *Bilis Atra* descriptam. Unde retinemus hanc descriptionem. *Cancer* est tumor rotundus, lividus, aut subniger, venis circumcirca turgidis, & repletis, cum, vel sine exulceratione, a bile atra diversimode corrupta stagnante exortus. Qui cum Paracelso d. l. & de Podagr. ad solas mammas fœminarum, & scapulas virorum restringunt *cancrum*; nimis arctos ejus statuunt cancellos. Græce etiam dicitur *καρκίνωμα*, *Carcinoma*, quod vocab. Gorræus ad affectum corneæ tunicæ in oculo, si ad hunc undique venæ sanguine plenæ, & liventes concurrunt, vult a Græcis sæpe restringi. Confunditur haud raro etiam *Cancer* cum Gangræna, notante Joh. Rhod. ad Scrib. Larg. num. 62. & 114. item cum Herpete, Esthiomeno, cum ulceribus malignis, lib. 2. *Cancri* cura per cancrum vivum laudatur a Paracels. lib. Principior. de myster. verm. *Cancer albus* quod dicatur Gallis recrementum quoddam album cretaceum, oris internas partes, linguamque totam infantum sæpe occupans, & nisi mature detergatur, exulcerans, scribit Paræus lib. 23. Chirurg. cap. 17. & haud dubie intelligit *Aphthas*. Os jugale quoque *καρκίνυ* nomine venire apud Pollucem, testis est Aldr. d. l. & Gorræus, forsan quia ita committuntur extremitates, uti chelæ, vel forcipes cancrorum inter se coeunt. 4. Denique Fasciæ quandam speciem *cancrum*, *κάρκινον* dici, quæ capiti convenit, & in plures partes Cancrorum pedes referentes scissa est, videre est apud Gal. de Fasciis.

CANCHRYS, *Canchry*. Vide *Cachrys*, *Cachry*.

CANCINPERICON, i. e. *Calidus fimus equi*. Rul. in Lex.

CANCRENA, idem quod *Gangræna*, vocab. Parac. frequens; quamvis & Lang. usus sit l. 1. ep. 12.

CANDELA, λύχνος, κηρὸς, quid significet, etiam pueris notum est, nimirum fila per oblongum compacta cera, vel sevo liquefacto obducta, ut accensa conclavia illuminent: quamvis & aliquando usum Medicum habeant, applicando in meatus affectos. Hujusmodi *candelarum* flammæ non male comparatur anima Medica, sive sensitiva, aut principium vitale ab Helmont. de Lithias. c. 9. n. 35. *Candelarum* fumum abortum promovere, passim Practici veteres, & recentiores scriptis testati sunt: Deinde ob formæ oblongæ similitudinem, & quod accendantur, *candelæ* quoque fumales ex massa Trochiscorum paratæ nomen obtinuerunt, de quibus vide Vveker. Antidot. spec. lib. 2. s. 48. Schrod. lib. 2. cap. 86. Dicuntur & *Aves Cypriæ*, & *Bacilli*, de quibus supra. Candelæ quoque inter Chirurgica instrumenta referuntur. Ita *cereas candelas* exhibet depictas ad caruncular in meatu urinario Scult. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XVII. fig. 12 & *candelam uterinam*, Tab. XXII. fig. 4.

CANDIDUS, *Candor*, proprie idem est, quod *Albus*, *Albedo*, de quo supra. Tropice etiam ad animum sincerum applicatur frequentissime. *Candidare* dicitur quartum regimen, & tribuitur Soli in Th. Ch. Vol. 5. p. 49.

CANDIDATUM, dicitur confectio sacchara candidato facta, absque additione amyli, & motitatione recipiens formam angularem, & crystallinam. D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 2. s. 2. c. 2. pag. 106.

CANEON, *Canion*, κάνεον, κάνειον, κανεῖον, κανίον, apud Hipp. pro ollæ *operculo* ponitur, per quod apposito calamo, & arundine suffitus in uterum deferebatur, lib. 1. de morb. mul. XXVI. 1. 2. & l. 2. XXIV. 22. seqq. Alias *canistrum*, aut cistam significat. Vide Foes. Oec. p. 304.

CANFORA, idem quod *Camphora*. Rul.

CANICACEUS, πίτυρος, idem quod *Furfuraceus*, Acerosus. Vide *Acerosus*. *Furfur*.

CANICULA, κυνίδιον, diminutivum *Canis*, item *Catellus*, tot significationibus gaudens, quot vocab. *canis* accipitur. Vide *Canis*.

CANICULARIS, dicitur de tempore, in quo *canicula*, sive *Sirius*, σείριος, stella illa fulgida primæ magnitudinis in sidere, *Canis major*, κύων, vocato (ad differentiam Canis minoris, προκύων dicti, qui ortum Canis majoris solet præcedere) cum sole heliatice oritur; qui dies dicuntur *caniculares*, vulgo *Dunds Zae*, quo tempore magni æstus, & ardores esse solent, κυνοκαύματα dicti propterea a Plin. Valer. l. 3. c. 14. quorum caussa falso, temereque in stellam illam refertur, cum a Sole solo dependeat, uti rectissime hoc demonstravit Linden. S. M. Ex. XI. §. 167. seqq. Dies illos ineptos esse ad purgantium usum, constat ex Hippoc. 4. aph. 5. & tempus illud generationi lumbricorum favere, vult Parac. tr. de lumbric.

CANINUS, κυνικὸς, denominat. a *Cane*, dicitur de omnieo, quod vel participat de natura canis, vel cum cane aliquam habet convenientiam. In illa significatione, ceu propria, omnia membra canis *canina* appellari possunt. Ita *canina pellis* (quamvis incertum sit, num de

cane

cane terrestri, an marino sit intelligendum) commendatur adversus podagram duplici calceo indita, apud Scrib. Larg. n. 161. Vide Rhod. ad h. l. Huc pertinent & *caninum* stercus, *canini* pediculi, &c. nec non *canina membrana*, sive tunica fœtum catellorum involvens, referta vasis cum funiculo ad mesenterium pergentibus, Th. Barthol. Anat. lib. 1. cap. 36. fin. In Tropica vero significatione accipitur de *Appetentia canina*, Gr. ὄρεξις κυνώδης dicta, de qua supra in lit. A. item de *Dentibus caninis* Græcis vocatis κυνοδόντες, & sunt duo utrinque mandibulæ inferiori, & superiori inhærentes, inter Incisorios, & Molares, qui *canum* dentibus quam simillimi sunt, inferiori basi lati, parte superna acuti, ut si quid propter duritiem ab incisoribus dentibus minui minus potuit, id frangant. Gal. lib. de Offib. cap. 5. Ita per similitudinem dicitur κυνοδέσμιον, vinculum illud, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, alias *Frænum* dictum. Græci etiam κύνα appellant, Latini *Canem*, aut *caninum vinculum* dicere possunt. Gorr. Pertinet & huc *Spasmus cynicus*, sive *caninus*, σπασμὸς κυνικός, species convulsionis particularis, musculorum maxillarium, per quam os, nasus, oculus, atque adeo dimidia faciei pars in obliquum torquetur; item κυνανθρωπία, qui affectus idem cum Lycanthropia. Ut taceamus alias denominationes plantarum de *Cane*, de quibus consulantur Botanici, & Gorr. p. 256.

Canis, κύων, est homonymum valde vocabulum. Præter Astronomicam significationem, de qua p. a. in voc. *Canicularis*, & Anatomicam, de qua in voce *Caninus* dictum fuit, duo denotat animalia, in quibus multa occurrunt diversa, seu corporis spectes formam, seu animi mores, Terrestre scil. & Aquaticum, sive marinum. Illud est cicur, hominisque amans; hoc insidiosum, & ferum: Illud quadrupes; hoc non: illud latrabile; hoc ad latrandum minus habile. Gal. l. 2. M. M. c. 7. Utrumque in Medicina perspectum esse debet, propter usum, & noxam. *Canis terrestris*, & domestici usus olim etiam fuit in cibis, teste Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 2. ubi dicit, canes juvenes, sive catulos, ac pingues, & potissimum cum fuerint castrati, ap. quasdam gentes frequentissime comedi. Verum noster orbis in epulas non admittit, Bruyerin. de re cibar. l. 13. c. 37. In Medicina quis sit *Canis* quadrupedis usus, videri potest ap. Schrod. l. 5. cl. 1. n. 8. & Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Prolixiorem autem *Canis terrestris* in genere, & secundum species descriptionem, deque ejus usu in cibis, & medicina, ut & ad alia quævis, invenies apud Aldrov. l. 3. de quadr. digit. vivip. c. 1. seqq. Extra usum Medicum *canis* virtus, bonitasque est, ad venationem, & tutelam quidem quam animosissimum, ad domesticas quam mitissimum esse. Gal. l. 1. de Temper. c. 6. Noxa gravissima, sive venenum ejus consistit in morsu, si rabiosus fuerit, quod communicatur per particulas salivales dentibus adhærentes, quamvis & aliis modis citra morsum communicari queat, & soleat. Videatur Senn. l. 6. p. 8. c. 30. Med. Pr. ubi etiam symptomata, & signa enumerantur, inter quæ Hydrophobia, sive metus aquarum ferme palmarium, & quod mors postea sequitur, occurrit. Cuncta vero testantur, illius veneni naturam non tam esse volatilem, furiosam, & arsenicalis naturæ, quam lentam, coagulativam, vel congelativam, & putrefactivam. Confirmat hoc Gal. c. 3. in 3. Ep. t. 72. ubi appellat venenum hoc, τὸν τοῦ κυνὸς ἰόν, & affectos illo λυσσοδήκτους. Quod vero l. 6. de L. A. c. 5. solum *Canem* rabie affici, necullum aliud animalium, hoc experientiæ, & auctoritatibus aliorum repugnare videtur. De lupo rabioso rusticum lethaliter lædente mihi perspecta est historia. Remedia euporista vide l. 3. de med. facile par. In specie Antidotum Apul. Celsi laudatur apud Scrib. Larg. n. 171. Confer infra *Rabies*, *Hydrophobia*. De *cane marino*, qui *Cetaceis* ob magnitudinem annumeratur, & *Galeorum*, *Mustelorumque* species est, *Carcharias*, καρχαρίας γαλεὸς etiam dictus, ob dentium acutissimorum copiam, videatur Ul. Aldrov. l. 3. de pisc. c. 32. seqq. Usus ejus in cibis ob carnis soliditatem a Rondeletio lib. 13. cap. 5. commendatur, a Galeno vero lib. 3. de Al. Fac. cap. 31. improbatur. In Medicina ad Dentium affectus potissimum laudari, dentitionemque infantum promovere suspensos *canis* piscis dentes, d. Aldrov. loco videre est. Noxa ejus consistit in hoc, quod urinatoribus insidietur, & cum his luctetur. Plin. l. 4. H. N. c. 46. Utriusque animalis, terrestris, & marini dantur & species minores, quæ *Caniculæ*, *Catuli*, *Catelli*, κυνίδια nomine veniunt. *Canis* Coraceni, & *Catulæ* Armeniæ Hieroglyphicam significationem, in negotio Lapidis Philosophici præparandi, vide sis Th. Chym. Vol. III. pag. 38. tr. de Alchym. incert. auth. c. 41. & Vol. IV. p. 736. & 762. *Canum magicorum*, & diabolicorum meminit Libav. tr. de horrib. impiet. mag. f. 9. *Canis* quoque in Anatomicis dicitur frenum illud, quo ligatur præputium cum glande penis in parte inferna. Vocatur & *Filellum*, Fallop. tr. de decoratione, c. 9. Tom. II. Oper. pag. 339.

* Canities, *Canitia*, Rhod. in Lexic. Scrib. πολιότης, πολίωσις, ἡ πολιά, & in plural. αἱ πολιαί, scil. θρίχες, est pilorum in album commuta-

mutatio, vel ordinaria in senectute, vel extraordinaria ante legitimam ætatem, vel etiam a morbo. Hanc saltem descripsit Gal. in def. med. *Canitiei* caussam vide sis apud Hipp. de natur. puer. XIX. 4. seqq. Alias veteres putarunt, fieri *canitiem* a siccitate, quemadmodum arborum folia ex siccitate albescunt. Sed hos refutat Arist. l. 5. de gen. an. c. 5. & s. 10. probl. 36. putredinem potius *canitiei* causam dicens. Subscripsit Th. Barthol. Anat. l. 3. cap. 1. hoc etiam phænomenon addens, quod qui tecto capite incedunt, citius canescant, nec tamen ita exiccantur, quam qui nudum caput aeri exponunt; deinde quidam ab ortu statim canescant, quod non a siccitate. Verum neutra sententia rem nobis videtur acu tetigisse. Non prior, quia experientia testatur esse *canos*, qui corpore succi pleno præditi sunt. Quomodo igitur *canities* esset a siccitate? Nec posterior, quia eadem experientia teste *cani* sunt nihilominus vegeti, & incolumes, qui vigor cum putredine humorum consistere nequit. An igitur caussa potius in peculiari succi nutritii dispositione salina, & terrestri quærenda, & ponenda erit?

Canna, κάλαμος, variis pollet significationibus. 1. denotat *arundinem*, κάλαμον, vallarem, & vulgarem, φραγμίτην. Gal. l. 7. de S. Fac. h. t. *Cassia fistula*, illud inter Cholagoga celebratum, etiam *Canna* dicitur, Schrod. l. 4. cl. 3. n. 416. 3. In Anatomicis Ossa tibiæ dicuntur *Cannæ*, majus quidem κατ' ἐξοχὴν Tibia dictum, *Canna major*, scil. *Focile majus*; & *Fibula*, sive *minus*, *Canna minor*. Barthol. Anat. lib. 4. cap. 21. Ita & *Canna* accipitur sæpius pro *Aspera Arteria*, sive Broncho, & Bronchiis, apud Avic. lib. 3. fen. 10. tr. 1. cap. 1. & alibi. 4. Instrumentum quoddam Chirurgicum *Canna* vocatur, & idem est quod *Siphunculus*. Ruland. in Lexic. Ita *cannam* argenteam in cranium perforatum epileptici infigendam esse, ut vapores epileptici exhalent, suadet Paracelf. Paragraphor. lib. 3. cap. 4. §. 1. Diminutivum quoque *cannula* frequenti est in usu apud Chirurgos, quales diversos monstrat Scultetus in Armam. suo Chirurgico, & quæri possunt in Indice primo.

Canon, κανὼν, *regulam*, normam, ad quam res aliqua conficitur, significat. In Medicina *canonem* idem esse quod Methodum medicinalem, videtur constare e Paracelso, quando opponit *Canones Medicorum* arcanis, sive remediis secretis, d. l. & propterea *canonicam curam*, sive curam regularem non in omnibus morbis locum habere, statuit de caducis par. 4. *Canonicum* remedium eidem sunt purgationes, syrupi, Confortantia, d. l. *Canonis* etiam meminit l. 2. de Podagr. De canonibus metallorum septem vid. Dorn. de transm. metall. cap. 24. Th. Ch. Vol. I. p. 558.

Canoniæ, κανονίαι, perperam κακονίαι dicuntur, qui ventre sunt substricto, non prominente, aut prominulo, sed veluti ad regulam directo. Hipp. l. de A. L. & Aq. L. V. 9. Dicuntur & *Proceri* Zuingero. His opponuntur σαρκώδεες, carnosi, crassi. Foes. Oec. p. 304.

Cantacon, est *Crocus hortulanus*. Ruland. in Lex.

Cantarelli, vocantur vermes quidam, qui in vernacula lingua vocantur *Vermes Majales*, qui in oleo macerati oleum eadem cum scorpionum oleo virtute imbuere dicuntur. Horst. l. 8. Obs. & Ep. Med. obs. 8. T. II. Op. p. 409. Referuntur inter *Scarabæos*, & in specie *Unctuosi* cognominantur, quia ab attactu liquorem unctuosum acrem, fortiterque olentem emittunt, qui liquor vomitum, secessum, & urinam movere dicitur a Glaubero, cum tamen per se urinam moveat. Borellus Cent. 4. Obs. 27. Meminit & cum animadversione D. Ludovici Diss. Ph. p. 417.

Canterium, aliis *Cantherius*, σρωτὴρ, κανθέλιος, Gorr. *trabem* significat, quæ ab una columna ad aliam pertingit, qua usus ad repositionem humeri Hipp. l. 1. de art. t. 20. Vid. com. Gal. ad h. l.

Cantharides, κανθαρίδες, *Muscæ Hispanicæ*, sunt animalia insecta, volatilia, quorum variæ quidem species describuntur ab Aldrov. lib. 4. de Insect. cap. 4. In eo tamen convenire debent, quod aureum, & splendentem colorem habent. Quæ in Medicina receptæ sunt, producuntur ex genere quodam vermiculorum *Erucis* similium, natorum ex humore foliis arborum nonnullarum, v. g. Populi, Fraxini, &c. adhærente. Præstantiores autem habentur, quæ in frumento, aut pratis reperiuntur, versicolores, & luteas in alis transversas lineas habent, corpore oblongo, crassæ recentes, uti descripsit Schrod. in Pharm. lib. 5. cl. 4. num. 98. Quod vim habeant causticam, & quidem essentialiter, uti loquitur Parac. lib. de renov. & restaur. corrosivam, & vesicatoriam, jam omnibus pene innotuit. Unde usus externus earum receptissimus in parandis vesicatoriis. At intra corpus sumptæ olim pro veneno habitæ fuerunt, teste Gal. l. 2. de antid. c. 7. quod peculiariter vesicam exulcerare creditum fuerit, l. 1. de C. M. P. G. c. 1. unde & varia apud eundem legi possunt alexiteria. Jung. Scrib. Larg. n. 189. Rhod. in not. ad h. l. Ex recentioribus tamen sunt, qui usum quoque internum defendere satagunt, nixi auctoritate Hipp. qui hydropicis propinasse legitur, 4. de R. V. I. A. t. 122. & Ictericis lib. de intern. affect. XXXIX. 20.

in-

inter quos recentiores est Joh. Lang. l. 1. ep. 47. Th. Barthol. cent. 5. Hist. 82. citante Fr. Hofm. in cl. 2. ad d. Schrod. loc. Jung. Ephemer. Nat. Cur. T. I. Obs. 133. Enimvero quid cogit nos ad suspecta, & cum tanto periculo conjuncta confugere, cum in tanta medicamentorum farragine securiora abundent? Oportet Medicum quam maxime intendere utilitatem ægrotantium; sin minus, ut certe eos non lædat, juxta aureum præceptum Gal. c. 2. in 1. Epid. t. 40. Laudandus ergo hoc in casu Paracels. qui l. 2. de Tart. t. 3. c. 5. in not. *Cantharides* quidem ceu diureticum fortissimum in calculo adhiberi testatur, sed non esse laudabile medicamentum censet, quia corrosivum. Neque etiam intrinsecus in balneo approbat, l. 1. de Tart. tr. 3. c. 2. in not.

Cantharus, κάνθαρος, varia significat, quorum aliqua non sunt hujus loci, v. g. Poculi genus, tum olim Bacchi proprium, tum hodieque etiam usitatum; Navis apud Arist. portus Atheniensis, signum cœleste in Aquario, Malleus, quo fores pulsantur, apud Plaut. de quibus omnibus videatur Aldrov. lib. 4. de Insect. cap. 3. Quædam vero huc quoque spectant. 1. quando denotat Piscem quendam sive litoralem, sive pelagium, qui & *Scarabæus* a nonnullis dicitur, cujus usus quondam in cibis fuit, quamvis non adeo commodus ob carnem nimis mollem, & præhumidam, si Ovidio credimus, & Rondeletio. Videatur de hoc pisce Aldr. l. 2. de Pisc. c. 20. Deinde significat Insectorum varias species, quæ Latine *Scarabæi* dicuntur, de quibus omnibus idem legatur dicto de Insectis loco. Ex his specialiter in usum venit Medicum *Scarabæus cornutus*, sive *Cervus volans*, *Scarabelaphus*, vulgo *Schoter*, Gr. κάραβος, ut & *Pilarius*, sive stercorarius, Gr. κοπρολόγος, *Rob Rafer*, de quorum usu Medico præter Aldrov. d. l. legi potest Schr. l. 5. cl. 4. n. 114.

* Canthus, κανθός. Vide *Angulus*.

Cantum, *Cantium*, καντὸν, καντίον, vocabulum esse Græcorum medii seculi, seu a puritate veteris elegantiæ recedentium, vult e Salmasio, & Meursii Glossario ostendere Lind. Sel. Med. Exerc. X. §. 16. & significare *angulosum*, atque esse epitheton sacchari crystallisati, & propterea animadvertit in eos, qui *Saccharum candum* scribunt, cum debet *cantum*, vel *cantium* scribi. Enimvero stante hac significatione, quod Angulosum denotet, cur non potius *canthum*, vel *canthium* scribendum esset, cum κανθὸς per θ angulum significet, non vocab. καντὸς, quod verbum nuspiam in Lexicis occurrit.

Canutum, i. e. *Calamus*, vel *Canna*. Dicitur & *Canutum*. Rul. in Lex.

Canze, vasis genus. Id.

Capella, significat in Chymicis vernaculo potius idiomate, quam Latino vas fictile, in quo arena continetur, cui vasa cum materia destillanda immittuntur. Dicitur alias *Catinus arenarius*. Vel etiam vasculum aliquod ex ossibus calcinatis, vel simili materia confectum, in quo separatio metallorum puriorum ab impuris instituitur. Vide infra *Cupella*.

Caper, τράγος. Vide *Hircus*, *Capra*. Quando vero piscis quidam *Caper* vocatur, illud factum esse vel ex ignorantia, vel ex confusione Græcæ Linguæ cum Latina, sciendum, cum potius dici debuisset *Aper*, cum Græcum κάπρος non caprum, sed *Aprum* significet. Vide *Aper*.

Capetus, κάπετος, dicitur *fossula*, scrobs, *fovea*. Sumitur apud Hippocratem de foraminibus imperviis, quæ in medio scamno Chirurgico excavantur, quorum usus est ad vectes firmandos, s. 4. de art. tr. 52. & 58. Jung. Gal. in com. ad ill. loc. & Foes. in Oec. p. 305. Vide *Bathron*.

Capilacteum, ἀφρόγαλα. Vide *Aphrogala*.

Capillamentum, τρίχωμα, τριχωμάτιον, proprie significat omne pilosum, villosumque in brutis, & hominibus tegmen, quemadmodum πτέρωμα, pennosum in avibus. Et ita idem est, quod *Capillitium*. Tropice vero *capillamenta* sunt etiam filamenta illa tenuia, in florum medietate surgentia. Schr. l. 1. c. 2.

* Capillaris, τριχώδης, τριχοειδὴς, dicitur de omni eo, quicquid pili speciem refert. In specie vero de venis extremis, quæ *capillares* dicuntur. Vide *Apanthismus*.

Capillatio. Vide *Trichismos*.

Capillitium, naturaliter idem, quod *Capillamentum*. Præter naturalem vero significationem vide infra in voc. *Trichiasis*.

Capillorum *defluvium*. Vide *Alopecia*.

Capillus, θρὶξ, specialiter *pilos capitis* significat, quos inter congenitos refert Th. Barthol. lib. 3. Anat. cap. 1. Idem quoque copiosissimos *capillos* eidem tribuit, quia homo præ cæteris animalibus cerebrum habet maximum. *Capillos* in lepra cadere, legitur apud Paracels. Schol. in lib. Paragraphor. Sumitur & aliquando late pro *Pilis*, sive *Crinibus* in genere. *Capilli* nomen quoque refertur inter Nomina Lapidis Philos. a Lagneo in Harm. Chym. Vol. IV. p. 727.

Capillus, i. e. *Lapis Rebis*. Rul. & Johns.

* Capistratio. Vide *Phimosis*.

Capistrum, φιμὸς, φίμος, κημὸς, quid proprie significet, e triviis notum, nec hujus loci. Per similitudinem dicitur de quibusdam fasciarum Chirurgicarum capiti applicandarum spe-

speciebus, apud Gal. de Fasciis. *Capistrum* auri dicitur *Borax*. Rul. in Lex.

Capitatus, *a*, *um*, κεφαλωτὸς, quod formam rotundam capitis similem habet. Est epitheton in plantis frequens, v. g. Brassica *capitata*, Thymbra *cephalote*, vel *capitata*. Keuch. ad Seren. p. 176.

Capitellum, est aqua saponis, Johns. in Lex. vel Lixivium, Libav. Apoc. Herm. part. pr. c. 2. Paræus Chirurg. l. 25. c. 32. Fallop. de Cauteriis c. 5. Tom. I. p. 537. An Paracelsus hanc quoque intellexerit, quando tr. *don Farb Suchten* de Tinctoribus scripsit, quod si *Capitella* sapientum Alcali usurpent, colores pannorum eluantur, qui alias sola aqua elui nequeunt, nolo determinare.

Capitiluvium, i. e. *Lotio capitis*, eaque vel roborans, vel mundificans. Legitur apud D. D. Wedel. Pharmac. Acroam. l. 2. s. 3. cap. 7. p. 351.

Capitis *Dolor*. Vide *Cephalalgia*.

* Capitis vena. Vide *Cephalicus*.

Capito, καπίτων, cognomentum Artemidori Medici, qui Hipp. scripta edidit, cujus aliquoties meminit Gal. com. 1. de nat. hum. t. 1. de his, quæ in med. in proœm. c. 1. de hum. t. 24. alibique sæpius. *Capito* etiam est epitheton quorundam piscium fluviatilium, v. g. Squali veterum, item Orphi Germanorum, quorum usus est in cibis, de quibus videatur Aldrov. l. 5. de pisc. c. 17. seqq. Appellative idem est, quod μακροκέφαλος. Vide infra.

Capitulum, idem quod *Caput minus*, sive processus, aut protuberantia ossis minor ab alio osse excepta. Cui respondet Græcum κόνδυλος. Vide *Caput*.

Capnelæum, καπνέλαιον, est species Resinæ, quæ sponte fluit, Gr. αὐτόῤῥυτος, ἢ πρωτόῤῥυτος dicta, calidior, tenuior, liquidisque omnibus resinis liquidior; ut ad oleum fere accedat, quæ igni exposita multum emittit fumum; unde nominis in Cilicia impositi ratio patet. Dicitur & *Piscis flos*, Gr. πέοσανθος. Gal. c. 6. in 6. Ep. l. 5. Adde l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & l. 3. de C. M. P. G. c. 1. Foes. in Oec. p. 305.

Capnias, καπνίας, vel est species Jaspidis, uti ex Aetio testatur Gorr. qui valde turbido colore est, vel etiam species Vitis partim albas, partim nigras uvas ferentis, uti ajunt Theophr. l. 5. de caus. plant. c. 3. & ex hoc Linden. Ex. X. S. M. §. 9.

Capniston, καπνιστὸν, scil. ἔλαιον, epitheton olei, quod per aromata ignem concipientia, fumo suo ipsis subjectum, suffumigatur, & vim aromaticam, fragrantemque acquirit; cujus conficiendi rationem docuit Aetius lib. 1. teste Gorr. Quomodo vero differat a καπνελαίῳ, ex collatione descriptionum facile erit intellectu.

Capnitis, καπνῖτις. Vide *Cadmia*.

Capnus, καπνός. Vide *Fumus*. Est & epitheton plantæ, de quo legantur Botanici.

Capo. Vide *Capus*.

Capra, αἴξ, καρκινᾶ, Cretensibus *Capella*, & ejus mas, sive dux, *Hircus*, τράγος, per errorem, vel Latinismum etiam κάπρος, item *Caper*, (quod vocab. Varro *hirco castrato* competere docet) animalia sunt notissima, quadrupedia, bisulca, ruminantia, cornigera, quorum descriptionem prolixiorem petere licet ex Aldrov. l. 1. de anim. quadrup. bisulc. c. 9. Usus eorum in cibis, & medicina, de quibus, & in specie de usu alimentario; præter dictum Auctorem, videatur Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 2. Bruyerin. l. 13. c. 16. seqq. Jonston. Synt. Part. I. l. 1. tit. 1. c. art. 4. punct. 1. p. m. 68. De usu vero medico iterum passim Galenus; succincte vero Schrod. l. 5. cl. 1. n. 9. & in hunc Fr. Hofm. in cl. de *Lactis caprini* natur. Vide *Lac*. Quod ex utrisque *capra*, & *hirco* gignitur, tenellum adhuc vocatur *Hædus*, ἀπαλίας, & ἔριφος, qui vere nascitur; χίμαρος, qui in hyeme. *Hædorum* carnem nonnulli adeo in deliciis habent, ut continuo tempore, quo in promptu haberi possunt, iis vesci absque nausea soleant. An non vero de natura vel hircinæ, vel caprinæ participet vitiosa, merito in dubium vocatur. Consulantur dicti Auctores. *Capra alpina*, Vide *Rupicapra*.

Caprea. Vide *Capreolus*, *Rupicapra*.

* Capreolaris, sive *Hederarius anfractus*, κιρσοειδὴς, ἑλικοειδὴς, est arteriarum, & venarum spermaticarum ad utrumque testiculum descendentium non recto itinere, sed instar capreoli, aut hederæ variis modis involutarum connexus. Gal. l. 1. de sem. c. 12. Vocantur & *vasa præparantia*, *corpus varicosum*, *pampiniforme*, *pyramidale*, quia ex angusto principio in latiorem basin sese explicat. Vide Th. Barth. Anat. l. 1. c. 21. Hunc plexum comitari quoque vasa Lymphatica, per αὐτοψίαν Anatomicam certissime constat.

Capreolus, item *Capreus*, fœmina *Caprea*, δορκὰς, δὸρξ, δόρκος, animal bisulcum sylvestre, aspectu elegans, cornua exigua alens, alacre, cursu velocissimum, pellem maculosam habens, cujus caro inter delicias mensarum referri solet, nec immerito, ob carnis concoctu facilis, gratique saporis bonitatem; imo etiam febricitantibus concessa. Rolfink. Ord. ac Meth. com. l. 14. s. 1. c. 17. Usus medicus legatur ap. Schr. d. l. n. 13. & Hofm. d. l. Descriptio habetur in Aldr. l. 1. de quadr. bis. c. 16. Quod si *Capreolus* in Anatomicis *Helicem*, sive am-

ambitum auris exteriorem ob tortuositatem significet, docet Barthol. l. 3. c. 9.

† CAPRIMULGA. i. e. Vipera magna non venenata. Fallop. c. 18.

CAPRICERVA (an posset Gr. dici βαγέλαφος) nomen est animalis diversi, & Indiæ orientalis, & Indiæ occidentalis, unde duplex *Bezoar* desumi solet. Vide *Bezoar*. Ob formæ cum *Capra*, & *Cervo* similitudinem ita dicitur. Vid. Schrod. d. l. n. 25.16 Hofm. ad eund. Aldr. etiam dicitur *Hircus Bezoarticus*, vel *Capra Bezoartica*, d. l. c. 21.

CAPRICORNUS, id est *Plumbum*. Ruland. in Lex.

* CAPRIZANS, δορκαδίζων, est epitheton Herophilianum pulsus irregularis, & inæqualis, quando motum arteria interpellat velut, & interrumpit, ita ut motus a quiete alter celerior primo, & vehementior sit, per similitudinem, quam cum capris habet, quæ eo modo videntur salire, quasi geminum quendam motum facientes. Gal. l. 1. diff. pulf. c. 29.

* CAPSA, *capsula*, *capsella*, Plin. κάψα, καψάκιον, κιβωτὸς, Diosc. l. 3. c. 26. κιβώτιον γλωττόκομον, in genere, & propria significatione thecam, receptaculum, loculamentum, in quo edulia, vestes, & res quævis asservari possunt, significat. In specie *capsa* dicitur Johnsono, & Rulando, cujus fundum est filis ferreis contextum. Quid *Glossocomon* in Chirurgicis significet, vide suo loco lit. G. Capsula pro instrumento Chirurgico ad fonticulum inurendum a Casserio Placentino inventa videatur apud Aquapend. & Scultetum Arm. Chirurg. Part. 1. Tab. 1. fig. 10. Per metaphoram etiam quædam partes corporis *capsulæ* dicuntur, v. g. Pericardium dicitur *capsula cordis*. Paracelf. l. 1. de virib. membr. c. 3. & tr. 1. de morb. ament. c. 4. & tr. de hydrop. cui respondet Gr. σοφιστικὸς, *culeus*, vel vagina, apud Hipp. l. de cord. III. 7. Glandulæ illæ Renibus adjacentes Casserio *Renes succenturiati* a Parth. dictæ *capsulæ atrabiliares*, Anat. l. 1. c. 18. p. 18. seqq. Vesiculas quoque seminales *Capsulas* dici in extremo vasorum deferentium semen asservantes, constat ex eodem l. 1. c. 23. pag. 230. Adest etiam in Hepate *capsula communis*, vel *Vagina Portæ*, indicio Glissonii, quæ membrana ex peritonæo, sed crassior, atque carnosior, Portæ truncum, ubi hepar intrat, & Porum biliarium involvens roboris ergo, & ut Portam in transferendo sanguine juvet, hepatis tunicæ circumcirca continuatur, & ad Portæ normam divaricatur, ad ultima usque capillaria cum illa divisa. Verbo: Peritonæi est tunica, qua portæ vena indigebat, quia arteriæ munus obit, verbis ejusdem, d. l. c. 14. ubi legi plura poterunt.

CAPITIOSUS, σοφιστικός. Vide *Sophisticus*.

CAPUT, *capo*, ἀλεκτρυὼν, κτομίας, hoc est *gallus castratus*, cui testiculi sunt exemti. De hujus usu in cibo, & in medicina legantur Aldrov. l. 5. Ornithol. c. 17. Jul. Alex. l. 13. Sal. c. 2. Bruyer. de cib. l. 15. c. 20. An nimia illa saginatio corpori nostro adeo proficua esse possit, non sine caussa dubitatur, cum pinguedo superflua, & fere excrementitia magis noceat, quam prosit. De *Aqua caponis* destillata vid. Dispensatoria: Sed & in hanc animadvertit Zvvolff.

* CAPUT, κεφαλὴ, poet. τὸ κάρα, κάρηνον, diversimode sumitur 1. in Physicis, vel Anatomicis, & quidem proprie *caput* dicitur suprema corporis pars, quam nonnulli *Ventrem superior.m*, vel *summum* dicunt, collo terminatur, & partes Animales stricte dicta continet. Gal. l. 3. de Hipp. & Plat. decr. cap. 8. totum illud, quod collo suprapositum est, *Caput* esse dixit. Totum osseum, pro tutiori munimento Animæ sensitivæ (addo & rationalis) domicilium præcipuum. Hinc & *membrum divinum*, & *mansio partis Divinæ*, nimirum *animæ*, vocatur, Quartor. Plat. l. 4. Th. Ch. Vol. V. p. 155. Dividitur in *Calvariam*, & *Vultum*, vel juxta alios *Partem capillatam*, quæ *calva* dicitur, & non *capillatam*, quæ *Facies* nuncupatur. Th. Barthol. l. 3. Anat. in princ. Linden. Phil. Med. l. 2. c. 8. art. 2. Deinde per similitudinem aliis quoque partibus attribuitur. Ita *caput cordis*, κεφαλὴ καρδίας dicitur, estque ampla, & orbicularis superna ejus pars, quæ alias *Basis* vocatur. Gal. l. 6. de U. P. c. 7. Et *caput ossis* est extrema tenuis processus ossium pars crassior, & orbiculata, l. de ossib. in procem. Imo omne id, quod in ossium extremis rotundum est, & crassius, & Gorr. in def. 2. Tropice ad metallurgiam, & fodinas translatum esse vocabulum *caput*, patet ex Rulandi Lex. ubi legitur *caput* arcæ. *Caput fodinarum*, & *caput fodinarum adversum*. Item, *caput follis*, *caput pili*, quo metalla cruda contunduntur, *caput canalis*, sive capsa brevis patens. 3. In Chymicorum ore frequentissimum est *caput mortuum*, id est terra mortua, vel fæx, Johnf. Vel clarius describitur, quod sit residua illa materia crassa, & sicca, quæ in destillationibus, præcipue mineralium, remanet. Communissime autem remanentiam Vitrioli notat, Schr. l. 1. c. 3. quamvis & Libav. meminerit *capitis mortui* de sublimato, Synt. Arch. Ch. l. 7. c. 27. fin. 4 Denique ænigmatice quoque, & hierogliphyce ab Hermeticis usurpatur *caput*. Ita *caput corvi* dicitur *Mercurius Philosophorum* in vitro Hermetice obsignato occlusus, vi ignis lenioris coagulatus, & fixatus, ut instar terræ nigræ in fundo maneat. Libav. d. l. c. 13.

c. 13. nec non Apoc. Herm. part. poster. adde Th. Ch. Vol. IV. p. 718. 727. 745. 753. Ita & *Draconi* illi Mystico, quo nomine etiam Mercurius insignitur, *caput*, & cauda tribuuntur, apud eund. de ign. nat. 31. Jung. ejusd. Exam. Philos. vivent. sec. descr. Hartm. s. 33. *Caput*, & *cauda* principium, & finis dicuntur alicujus operis, Anonym. l. 3. de Chym. in Th. Chym. Vol. V. p. 462.

* Caputpurgia, per licentiam Medicam dicuntur medicamenta omnia, quæ capitis purgandi gratia applicantur, sive naribus indantur, & dicuntur *Errhina*, ἔρρινα, sive ori, ut colluendo, vel mandendo per sputum caput purgent, & vocantur ἀποφλεγματίζοντα, vel *Apophlegmatismi*. Gal. 5. de S. F. 20. De utrisque vid. suis locis. B. Rolfink. tres ordines constituit *caputpurgiorum*, addendo dictis duobus *Sternuatoria*, sive πταρμικά, Ord. ac Meth. l. 6. s. 4. c. 1. quamvis hæc quoque sub Errhinis generaliter sumtis comprehendi possint. Meminit & *caputpurgiorum* Forest. l. XI. obs. 2. in Schol. Legitur & aliquoties in Avicennæ scriptis, ubi & caput mundificantia Topica, sive externa complectitur, verb. grat. lib. 5. sum. 2. tract. 1. & alibi.

Carabe. Vide *Succinum*, quamvis Paracelf. ad alia quoque transtulerit. Ita vitellum ovi in *caraben* mutari a Sole, legitur lib. de Tart. morb. cap. 9. *Carabe* ex Asphalto, lib. 7. Paragraph. §. 4.

Carabus, κάραβος, valde ambiguæ est significationis. Interdum enim pro insecto in lignis aridis nato sumitur, & pertinet ad *Scarabæos*. Vide *Cantharus*. Vel pro *Locusta marina*, vel etiam pro *cammaris*, vel Astacis, teste Aldrovand. lib. 2. de crustac. cap. 2. Vide *Cancer*.

Caracosmos, dicitur *Oxygala* equinum nonnihil ad cœruleum vergens. Magnatibus Tartaris in deliciis est, cujus parandi modum ex Gul. Rubrici Itinerario Tartariæ monstrat Lind. S. M. Ex. XVI. §. 127.

Caranna, vocatur Resina, vel Gummi potius arboris exoticæ, estque viribus Tacahamacæ similis. Schr. l. 3. cl. 2. n. 380. Jung. Fr. Hofm. in cl. ad h. l.

Carbasus, fœm. plur. neutr. *Carbasa*, κάρβασος, ἄρμενον, linteum tenue significat; vel etiam fila e lino subtili, quibus utuntur Chirurgi ad excipiendos pulveres, vel unguenta, & applicandum parti affectæ, vel etiam ad exiccandam superfluam in ulcerosis locis humiditatem. Scrib. L. n. 227. An quodammodo illi respondet corruptum nomen vernaculum Chirurgastrorum nostrorum, *Rorbeo oder Rurbo*? Alii aliter pronunciant.

Carbo, vide *Anthrax*, *carbones cœli* dicuntur Stellæ. Rul. in Lex. *Carbo Petræ*. Vide *Bitumen*. *Carbones* quoque ad usum Medicum transferri, patet ex titionibus e ligno tiliæ paratis, quorum usus ad sanguinis grumos laudatur. Alii contra epilepsiam commendant. *Carbo*, qui sub Artemisia reperitur, habetur etiam secretum contra epilepsiam. De hoc vid. Dekers in not. ad Barb. Prax. Med. l. 2. c. 1. lit. n. Alias *carbonum* usum in Pyrotechniæ operationibus variis summe necessarium, ignique aperto lignorum præferendum, cum delectu illorum, egregie monstravit etiam D. D. Bohn. Diss. Ch. Phys. III. §. 22. *Carbo* quoque dicitur *Lapis Philosophicus* a Lagneo Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 727. Et in specie ejus *nigredo* dicitur *carbo montis*, p. 739. & Senior de Chymia. Vol. V. p. 207.

Carboanthes, est titulus libri, vel operis Paracelsici, in quo Transmutationes declaravit in forma, & esse. Valent. de Rhetiis. Vid. T. 6. Oper. Paracelf.

Carbon, Paracelso dicitur *stercus humanum*, teste Schr. l. 5. cl. 1. n. 23.

* Carbunculus, ἄνθραξ, vel significat tumorem illum igneum, & malignum, qui dicitur *Anthrax*, aut *carbo*, de quo supra in *Anthrax*, vel significat gemmam pretiosam rutilantem, rubentemque, (unde & *Rubinus* dicitur) cujus rubedo est instar sanguinis, Lacæ Indicæ, aut coloris coccei, & *Pyropus* vocatur. Nobiliores in insula Zeilan nascuntur, ubi etiam Rex illius Insulæ possidet jure hæreditario *carbunculum* inæstimabilis pretii, palmæ transversæ magnitudine, triumque digitorum latorum crassitiem habentem, splendoris ignei, uti ex Paulo Veneto notavit Erasm. Francisc. Par. 2. Hort. Indici p. 1229. Plures species *carbunculi* recenset Rul. in Lex. Chym. Confer etiam Mus. Calc. Chiocci s. p. 234. seqq. Ejus virtutes medicas videsis apud Schroder. lib. 3. cap. 5. *Granatos* quoque præsertim orientales, & *Hyacinthos* sub *carbunculis* comprehendi, testatur Idem ibid.

Carcaros, κάρκαρος. Vide *Querquera*.

Carcer, φυλακή, εἱρκτή, quid significet, nemo non novit. Cur vero in forum Medicum produxerim, ansam dedit Paracelsus, qui non consideravit *carcerem*, veluti locum plectendis sontibus destinatum, obscurum, a conversatione separatum; sed tanquam remedium ad coercendos motus & corporis, & animi vagos, & libidinosos idoneum, v. g. in curandis Choreis p. n. qualis dicitur S. Viti, & revera non absque plausibili ratione, tr. 2. de morb. ament. c. 3.

Carcharias, καρχαρίας. Vide *canis*. Jung. Lind. Ex. XI. §. 67. seqq.

Car-

* CARCHARODONTA, καρχαροδόντα, dicuntur animalia, quæ acutis, & ferratis sunt dentibus, Gal. l. 8. de U. P. c. 2. ut sunt inter quadrupedia Ursus, Leo; inter pisces Galeus, sive Canis marinus, propterea *carcharias* dictus. Vid. Lind. d. l. & jung. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 685. 773. 802.

CARCHEDONIUS, vocatur lapis quidam pretiosus, vel Gemma, & dicitur generari igne divino Luna plena, Menens Aur. Vell. l. 2. Th. Ch. Vol. V. p. 390.

CARCHESIUM, καρχήσιον, Foes. rectius *carchesia* Latine dici vult, significat extrema mali nautici foramina, quæ rudentes excipiunt. Hinc κάλος καρχήσιος, *rudens* dicitur, Gal. 3. de artic. t. 25. Oribasio καρχήσιος βρόχος, *laqueus carchesius*. l. de laqueis. Usum Chirurgicum hujusmodi laqueorum, & erecti adinstar mali ligni vid. d. l. apud Hipp. & Galen. *Carchesium* etiam poculum aliquod significare, non est hujus loci. Jung. Foes. in Oec. p. 311. & Gorr.

* CARCINOMA, καρκίνωμα. Vide *Cancer*. Malignitatem in hoc malo demonstrat Rhod. ad Scrib. L. n. 102.

* CARCINOS, καρκῖνος, vel κάρκινος, idem quod *cancer*.

CARCINUSTHÆ, καρκινοῦσθαι, significat *implicatis* crinibus esse, vel fibrillis. Usurpatur etiam de radicibus *crinitis*. Rob. Keuchen. not. ad Seren. p. 48.

CARDEMELEUM, καρδαμήλεον, nomen medicamenti alicujus, cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 7.

CARDAMYSSO, καρδαμύσσω. Vide *Scardamyssein*.

* CARDIA, καρδία, de duabus partibus principalibus dicitur: 1. de *corde*. 2. de *orificio ventriculi* sinistro, quod alias *Stomachus* dicitur, propter affinitatem maximam, quæ est illi cum corde, & mutuum consensum. Galen. lib. 2. de Hippoc. & Platon. decret. cap. 8. & 4. aphor. 75. Adisis Erotian. in καρδιώσσειν, Foes. in Oecon. pag. 305. Nimirum nulla sunt nullius etiam membri, quæ pari vehementi, æque cito, æque subito, æque graviter in consensum trahunt *cor* hominis, verbis Linden. Ex. XIII. §. 132. An vero propterea sedes animæ, & totus radicalis in *stomacho* recte ponatur ab Helmont. tr. Sedes animæ, non est hujus loci ventilare.

* CARDIACA, scil. medicamenta, καρδιακά, dicuntur *cordialia*, quæ cordi tam intus data, quam extrinsecus applicata conveniunt. Jonst. Synt. Med. Part. II. l. 4. tit. 4. c. 4. Rectius autem ita describi poterunt. *Cardiaca* dicuntur, quæ sanguinis distributionem e corde, flammæque vitalis continuationem debitam quovis modo promovent, & facilitant, idque vel attenuando, & debitam spirituascentiam excitando, vel nimiam effervescentiam, & colliquationem cohibendo, & dissipationem spirituum infringendo. Hinc alia calida, alia frigida dicuntur. Egregie horum naturam exposuit Th. Vvill. Pharm. Rat. s. 6. c. 1. Catalogum utrorumque vide passim apud Practicos. Sufficiat allegasse Jonst. d. l. Rolfink. Ord. ac Meth. comm. l. 8. s. 2. c. 1. seqq.

* CARDIACA *passio*, *cardiacus morbus*, *cardialgia*, *cardiogmus*, καρδιακὴ διάθεσις, *cardiaca*, & *Stomachica exolutio*, ἔκλυσις καρδιακὴ, ἢ στομαχικὴ, ὀδύνη τῆς καρδίας, plerumque habentur, & haberi possunt pro Synonymis, licet fortassis quidam aliquam differentiam vel ratione graduum commenti sint, vel etiam ratione subjecti, quando καρδιωγμὸν ad palpitationem cordis retulerunt. Gorr. in def. Lind. S. M. Exer. XIII. §. 133. seqq. Hoc inficiari nolo, καρδιωγμὸν majorem affectus vehementiam tacite exprimere. Describi vero in genere poterit, quod sit vehementissimus, & tantum non intolerabilis dolor stomachi, sive orificii ventriculi sinistri, vel superioris vulgo, quamvis perperam dicti, ut & præcordiorum in genere, cum gravissimis quandoque aliis symptomatibus, palpitatione cordis, animi deliquio, nausea, & vomendi conatu vehementiori, immoderato sudore particulari thoracis, cervicis, capitis, cruribus vero, & pedibus siccioribus, necnon & febre inordinaria, sive symptomatica, (quales propterea *cardiacas* appellavit Sylv. l. 1. Pr. cap. 30. §. 28. 102.) proveniens a solutione continui, vel per succos acerrimos, sive nimium acidos, sive per halitus, vel auram acidam, acrioremque vellicando, lancinando, mordendo facta. Caussas vero externas omnes ad dispositionem succi pancreatici, & biliaris præternaturalem huc concurrentes prolixius huc recensere, excederet limites instituti nostri. Vid. Gal. 3. aphor. 65. Introduct. c. 13. ex recentioribus Sennert. Med. Pr. l. 3. P. I. s. 2. c. 15. De *cardialgia* ex assumtis hirundinibus vid. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 199. seqq. Qui hujusmodi graviori morbo laborant, *cardiaci*, καρδιακοὶ, dicuntur Gorr.

CARDIMELECH, terminus fictitius Dolæi, quo exprimere voluit particulæ quoddam principium activum residens in corde, destinatum functionibus vitalibus vulgo dictis, Respirationi, & sanguinis per corpus distributioni, de quo videatur d. Auth. Encyclop. l. 2. ubi sæpius occurrit, quæ loca quæri possunt in Indice. An vero figmentis his terminorum novum lumen accedat Arti nostræ, aliis judicandum relinquimus.

mus. Nobis videntur multo clariores termini, Spiritus vitalis, calidum nativum, flamma vitalis, & similes.

Cardinamentum, γιγγλυμοειδὲς, appellat Hipp. inferiorem partem brachii, qua cum cubito dearticulatum est, propterea quod cardines concavas partes quasdam, quasdam eminentes habeant, quarum illæ prominentias admittunt, hæ vero cavitates ingrediuntur. Gal. c. de fract. t. 10. Fallop. vocat *Cardinatam commissuram*, in Ind. ad Tom. I. Oper. quæ explicatur in Obs. Anat. p. 359.

* Cardiogmus. Vid. *cardiaca passio*.

Cardo, γίγλυμος. Vide *Ginglymus*. Quid vero Parac. per vocem *cardo* intellexerit l. 7. de pustul. ulcer. aliisque malis Gall. c. 6. non licet hariolari.

Cardonium, est vinum herbis medicatum, ita ut mustum recens iis affundatur, & defœcatio subsequatur. Modum parandi vide apud Parac. de ulcerib. cap. 56. Adde Ruland. & Johns. in Lex.

Carduelis, *Acanthis*, ἀκανθὶς, est avicula nobis notissima, elegans, cantuque suavi commendata, cujus descriptionem, & species vide apud Aldrovand. l. 18. Ornith. c. 3. Cibum quidem non ineptum, sed exiguum præbet earum caro. Plus voce, quam patina hominem delectare, recte dixit Platina. Adde Bruyerin. de re cib. l. 15. c. 49. Stercus illarum, aut etiam aqua, de qua biberunt, in Epilepsia infantili a vulgo aliquando laudatur, quemadmodum & aliarum. Sed eventus non respondet expectationi. Præstat abstinere ab hujusmodi sordibus.

Carebaria, καρηβαρία, species doloris, vel molestia capitis, veluti gravitas quædam capitis. Hipp. 5. aph. 22. Gal. in comm. Austrinam tempestatem, & odoramenta gignere hanc capitis gravitatem, testatur idem 3. aph. 17. & 5. aph. 28.

Carena, est vigesima quarta pars guttæ. Rul. & Johns.

Carenum, κάρηνον. Vide *caput*. Gal. 5. aph. 6.

Carica, interdum *caryca*, ἰσχὰς qs. ἰσχνὰς, *ficus* arboris fructum in sole vel furno exiccatum proprie significat. Aliis *ficus passæ* dicuntur. Interdum tamen & de recenti fructu sumitur vocabulum. Inter cibos boni, & mali succi referuntur *caricæ* pro diversa temperie ventriculi recipientis, a Gal. l. de bon. & mal. succ. cib. c. 8. ubi tamen & earum virtus alexipharmaca laudatur. Vid. Bruyerin. de re cib. l. 11. c. 38.

Caricum, καρικὸν, dicitur medicamentum quoddam cathæreticum, sordida ulcera detergens, & carnes exedens, recipitque acria calida, helleborum nigrum, sandaracham, æris squamam, plumbum ustum, sulphur, auripigmentum, & cantharides; quæ omnia oleo cedrino miscentur, & subiguntur ad formam linimenti, & medic. liquidi. Hipp. de ulc. XI. 7. seqq.

Carides, καρίδες, Squillæ, species Cancrorum. Gal. l. 3. de alim. fac. c. 34. Aldrov. de crustac. l. 2. c. 9.

Caries, τερηδὼν, est morbus solutæ unitatis, in partibus duris, ossibus videl. cum deperditione substantiæ, a materia acri, & corrosiva proveniens. Hipp. l. 2. de morb. VII. 1. Respondet igitur ulceri, quod est in partibus mollibus. Dogm. nostr. P. 2. c. 5. dogm. 8. Gal. de caus. morb. c. ult. *Caries* pudendorum quæ dicatur, Vide *Caroli*.

Carina, ῥόπις, proprie unam navis partem significat. Metaphorice etiam dicitur de spina dorsi, ap. Gal. l. 12. de U. P. c. 11. Jung. C. Hofm. comm. ad h. l. n. 905.

Carium *terræ*, i. e. *gluten*. Rul.

Carmen, ἔπος, ἐπωδὴ, quid significet, aliunde jam notum esse debet. Cæterum in superstitiosa Medicina *Carmina* fuisse ad sanandum usitata, ita quidem ut aliquando his majorem vim attribuerint, quam solutis verbis, testatur Keuch. ad Seren. in prolegom. pag. 65. seqq.

Carminativa, scil. medicamenta, ξαντικὰ, διαξαντικὰ, per metaphoram a *carminando*, sive lanas pectendo, & discerpendo dicuntur, quæ flatus, & vapores in corpore molestos sua vi attenuante, & diaphoretica discutiunt, & per insensibilem transpirationem resolvunt. Proprie *Flatus discutientia*. Gr. ἀντιφυσητικὰ, Rolf. Ord. ac Meth. C. lib. 6. sect. 4. cap. 1. Sunt calida, & sale volatili, aut spirituosis portionibus scatentia; quamvis flatus non semper hujusmodi calidis curari possint, aut debeant, de quo alibi. Helmont. quoque ridet illa remedia, insanum decretum appellans, tr. de Flatib. n. 17. *Carminativæ* curæ quoque meminit Paracels. in lapillis intestinorum, lib. 2. de Tart. tract. 1. cap. 4.

Carmot, vocatur *Materia Lapidis Philosophici*, apud Lagn. Harm. Ch. Vol. IV. p. 719.

Carnicula legitur apud Fallop. Expos. de oss. c. 12. & ponitur pro *caruncula*, in specie de illa, quæ dentibus circumfusa, diciturque gluten dentium.

Carnifex Spagyricus dicitur *Vulcanus*, sive Ignis in negotio I. ap. Philos. Fr. Basil. Valent. de Lap. Phil. Germ. p. 12.

Carniformis *abscessus*, dicitur, qui coactioris, firmiorisque est substantiæ, ostracosa prædi-

tus

tus duritie, subjectæ particulæ affinis, tubere haud multum elato, sed lato, expansoque membranis plerunque fibris, filisve intertextus; plurimum ad musculos, qua se ad articulos appellunt, oriri suetus. Differt a Sarcomate. M. A. Severin. de novis. obs. abscess. c. 2.

CARNEOLUS, *carneus*, *carneolus*. Vide *Sardius lapis*.

CARNIVORUS, σαρκοφάγος. Vide *Sarcophagos*.

* CARNOSA *cutis*. Vide *Panniculus carnosus*.

* CARO, σάρξ, κρέας, vocatur proprie tantum ea, quæ in musculo est, reliquarum partium nullam homines *carnem* vocant, præterquam pauci admodum. Sed quæ in visceribus, seu jecore, renibus, liene, pulmone visuntur *carnes*, eas *parenchymata*, παρεγχύματα, (quasi effusiones dixeris) Græci vocant. Quæ in intestinis, ventriculo, stomacho, & utero sunt, sine nomine relinquunt. Galen. lib. 10. Meth. Med. cap. 11. *Parenchymata* autem eas partes vocant, non *carnes*; propterea quod ex venis effusus sanguis circum vasa omnis concrescat, lib. 11. de Sim. Fac. Hæc Castellus. Enimvero cum nec Hippocrates, nec Galenus hanc strictam significationem semper observaverit, libet rem clarius, & distinctius proponere. *Caro* in genere est Medicis, quicquid ex sanguine partium fibris, aut vasis circumfuso concrevit mollius, aut durius, a calore stipatum, prout comparatur vel ad compaginandas, firmandasque fibras vice glutinis, vel ad replenda spatia. Vel sic potest describi: *Caro* est pars solida quantitate, situ, connexione, figura varia, calida, & moderate humida, mollis, rara, ad albedinem, vel rubedinem vergens, ad id ut corpulentiam roburque adferat, & ad motum partium conferat, aut humorum segregationi, vasorum tutelæ, similibusque usibus inserviat. Ger. Blas. l. 2. Med. Gen. sect. 1. subsect. 1. cap. 2. Eam ex diversæ materiæ particulis concretam, plus tamen alcalinis, & dulcibus constantem, quam acidis in separatione vero Chymica offerre phlegma copiosum, sal volatile, oleum, & sal fixum, demonstravit J. Helfr. Junken. Chym. Experim. Part. 1. s. 2. c. 4. p. 110. seqq. Dividi potest in *proprie dictam*, & *improprie dictam*. Per *illam* intelligitur ea, quæ musculorum fibris, sive fibratis potius tendinibus obnascitur, simplex, mollis, & rubicunda. Dicitur uno verbo *Musculosa*. Hinc & Hipp. σάρκες, idem est quod *musculi*, teste Gal. c. 1. de fract. tr. 12. & com. 2. t. 68. *Improprie dicta* subdividitur in *Parenchymata*, & *Propriam* cuilibet parti. Ad illa pertinent Hepar, Lien, Pulmo, quamvis hodieque recentiorum quidam negent, esse parenchymata, idest affusiones sanguinis veluti concreti; sed potius vel glandulas esse statuant, vel membranarum congeries in cellulas, & concamerationes, de quibus vid. Malpighii Exercitationes de Hepate, Liene, &c. Cordis *caro* non recte dicitur parenchyma, cum sit revera musculosa, quicquid alii regerant. Propria est vel *Membranosa*, vel cujusque partis membranosæ carnosa substantia, ut in œsophago, ventriculo, intestinis, utero, vesica, vel *Glandulosa*. Vide *Glandula*. An huc quoque Cerebri substantia referenda cum Malpighio? Jung. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 16. a. 20. §. 321. seqq. Barth. Anat. proœm. edit. noviss. pag. 5. Qui Ossium quoque substantiam *carnem* vocant, nixi auctoritate Galeni, XI. Meth. Med. 1. (quamvis κατὰ ῥητὸν non dixerit) mihi videntur vocabulo valde abuti. In Præternaturali statu excrescentiæ *carneæ*, *caro* excrescens, luxurians, eminens, Scrib. num. 227. mentitur solum *carnem*, & æquivoce talis dicitur. In Phytologia etiam per tropum substantiæ illæ molliores fructuum succulentorum *carnes* appellari solent: verb. grat. *Caro* cydoniorum, citri, cassiæ, prunorum, &c. Schrod. lib. 1. cap. 2.

CAROENUM, quibusdam *carneum*, κάροινον, dicitur, quod caput, τὸ κάρα, aggravet, est vinum decoctum, ita ut tertia pars absumta sit, duæ tantum remaneant. Gorr. Plura vide apud Lind. Ex. X. §. 19. seqq. Keuchen. ad Seren. p. 216. seqq.

CAROLI, vocantur pustulæ in membro virili Venereæ, quæ & *caries pudendorum* dicuntur. Marcell. Cuman. Obs. 20. apud J. H. Velsch. in Syll. cur. & Obs. Med. Cent. p. m. 48. & Obs. 37. pag. 77.

CAROTICUS, καρωτικός, dicitur de eo, quod caput vehementius afficit, v. g. de vino generoso vehementer inebriante. Linden. d. l. §. 111.

* CAROS, *carus*, κάρος, sive *Sopor*, est deperditio sensus, & motus in toto animalis corpore, illæsa manente spirandi facultate, læsa autem anteriore cerebri parte, & temporum musculis: (sed tamen & medius ventriculus sæpe consentit; Sequitur inde somnus profundus, oculis perpetuo clausis: Nec tamen ita periit sensus, quin, si pungantur, sentiant, non tamen propterea vel loquuntur, vel oculos aperiunt) si vero spirationem adeo vehementer opprimat, ut quis vel magno conatu vix spirare possit, eorum exemplo, qui per gravem somnum stertere solent, Apoplexia tunc affectio nominatur, cui Paralysis sæpissime succedit. Hæc ex Gal. l. 4. de L. A. c. 2. l. 13. M. M. c. 21.

c. 21. & c. 2. in 1. prorrh. t. 29. olim Castellus. Enimvero cum hodieque non satient animum Philiatri discendi cupidum, affectum hunc paulo accuratius describere libet. *Carus* Veterni species est, affectio soporosa, Lethargo major, Apoplexia paulo minor, huic tamen valde affinis, ut in ipsam non raro transeat, cum respiratione tamen adhuc paulo liberiori, a prohibita per portiones impuras serosas, vel alia ratione heterogeneas spirituum animalium e medulla cerebri versus corticem expansione proveniens. Jung. Th. Vvillis de Anim. Brut. P. II. c. 4.

CAROSIS, κάρωσις, id est *Separatio*, sive *somnolentia* Moschion. de morbor. mul. cap. 134.

* CAROTIDES, καρώτιδες, ἢ καρωτικαὶ ἀρτηρίαι, sunt duæ illæ arteriæ, quæ ab arteria magna e sinistro cordis ventriculo emergentes recta ad caput feruntur, omnibus, quæ sunt supra Cor, partibus distributæ. Gal. l. 15. de U. P. c. 12. & l. 1. de Hipp. & Pl. Decr. c. 7. sed has non recte carotidas, sive *Soporarias* dici censendum est, sed obtinent saltem nomen ex communi Medicorum, & Philosophorum post Hipp. opinione credentium, Soporis sedem esse has arterias. Vide *Arteriæ aortæ Truncus ascendens*. Jungat. Barth. Anat. l. 2. c. 4.

† CARPESIUM, Gal. de quo Mercurialis de Comp. med. l. 2. c. 9. Vide Matthiol. in Dioscor. & Bauhin. in Phytopinace. Item Dodon. hist. simp. Pempt. 6. l. 1. c. 4.

CARPHALEON, καρφαλέον, *aridum*, *siccum*, significat Hipp. 6. Epid. s. 6. t. 29. & 5. aph. 71. ut & alibi de cute sicca usurpavit. Jung. Foes. Oec. p. 311.

CARPHOS, κάρφος, *paleam*, *festucam* significat. Diosc. lib. 5. cap. 85. Hinc verbum καρφολογεῖν, & Hippoc. ἀποκαρφολογεῖν, *festucas*, & *paleas agere*, quod est phreniticorum symptoma. Dicitur & κροκιδίζειν, sect. 1. progn. t. 23.

CARPIO, *Carpius*, κύπρινος, *Cyprinus*, λεπιδωτὸς, est nomen piscis nobis notissimi in lacubus frequentis, in fluviis vero delicatioris. De usu in cibis, & medicina vide partim apud Aldrovand. l. 5. de pisc. cap. 40. partim apud Schrod. l. 5. cl. 3. num. 75. Est & alius piscis *carpio* dictus, qui in solo lacu Benaco capitur, delicatior, de quo etiam Aldrovand. dict. loc. cap. 50.

CARPOS, καρπός. Vide *Fructus*.

CARPUS, καρπὸς, aliis *Brachiale*. Arab. *Rasceta*, est pars manus, qua cubito per articulum conjungitur: Vel quod utrinque inter manum, & brachium intercedit, utramque inter se aptans, id dicitur *carpus*. Quot ossiculis constet, dissentiunt Anatomici, dum quidam septem, quidam octo numerant. Non multum referet, utri parti calculum quis adjecerit. Linden. Med. Physiol. lib. 2. cap. 14. art. 12. §. 81. seqq.

CARSIA, i. e. aquæ salis. Rul. & Johns.

CARTA, κάρτα, apud Hipp. significat *valde*, admodum. 3. de R. V. in Ac. tr. 26. & 42. Jung. Gal. in comm.

* CARTILAGO, χόνδρος, est particula simplex in animalis corpore, quæ aliarum quidem omnium est durissima, toto autem osse est mollior. Galen. lib. 7. de Us. Part. cap. 3. Quamvis autem diversa sit ab osse *cartilago*, sæpe tamen ætatis spatio in os degenerat, imo vero nulla fere sunt ossa, quæ ante cartilagines non fuerint. Ossa namque omnia, & dentes, genis adhuc conclusi infantibus *cartilago* sunt, quæ tandem in ossa duratur, uti *cartilagines*, quæ inter sterni ossa continentur. Hactenus Castellus. Dividi possunt *cartilagines*; 1. in illas, quæ aliis connascuntur ossibus, eademque connectunt, vel absque alio medio, ut in ossibus pubis, & sterni, vel interjectu communium ligamentorum, ut in connexione per διάρθρωσιν; & in has, quæ per se constituunt partes, de quibus p. p. 2. in duriores, quæ osseæ evadunt cum tempore, & in molliores, articulos colligantes, & ligamentorum naturam fere referentes, unde χονδροσυνδέσμους vocant. Barthol. Anat. libell. 4. c. 2. Inter specialiores *cartilagines* sunt præcipuæ seqq.

* CARTILAGO *ensiformis*, χόνδρος, ξιφοειδὴς, Gal. l. 6. de U. P. c. 3. & l. de artic. & ven. dissect. c. 5. *cartilago mucronata*, quæ est extrema ora medii ossis pectoris, quæ est propter os ventriculi, cui alligatur. Aliqui sunt, qui totam pectoralis ossis figuram, (non eam tantum quæ in imo ejus est) quia gladii similitudinem repræsentat, *ensiformem cartilaginem* dicant esse. Gal. lib. de Ossib. cap. 13. Jung. Barth. d. l. cap. 18.

* CARTILAGO *innominata*, Gal. recentioribus vero *Annularis*, κρικοειδὴς, dicta, quæ est secunda laryngis *cartilago*, in internis partibus, qua œsophagus est, positionem habens, Galen. lib. 7. de Us. Part. cap. 11. & est intrusa cartilagini Thyroidi. Est instar annuli Turcici, quo pollicem muniunt in emittendis sagittis. Basis est reliquarum *cartilaginum* asperæ arteriæ. Barthol. lib. 2. Anatom. cap. 11.

* CARTILAGO *scutiformis*, θυρεοειδὴς, χόνδρος, perperam θυροειδὴς, recte notante Linden. Medic. Physiol. lib. 2. cap. 13. art. 15. §. 94. male a Castello *Peltalia*. Peltæ enim rotundæ erant, cum

cum figura hujus cartilaginis sit quadrilatera, ut Scuta. Ejus gibbositas apparet in gutture, ac *Adami pomum* appellatur, quia vulgo persuasum, in Adami faucibus pomi fatalis partem ex pœna Divina remansisse, & ad posteros translatam. In medio distinguitur linea, unde duplicem alii constituere, cum revera duplex rarissime inveniatur. Divulsam in medio observavit in Studioso a nimio cantu Barthol. d. l. ubi plura ad ejus perfectam descriptionem pertinentia reperies. Præter has, quas Castellus olim adduxit, dantur adhuc aliæ peculiares *Cartilagines* considerandæ, & quidem in ipsa quoque larynge; Videlicet: *Binæ Cartilagines*, ἀρυταινοειδεῖς, *Gutturniformes*, sive *Arytænoideæ*, quia in una parte conjunctæ instar gutturnii rimam pro modulanda voce, *Glottis*, γλωττὶς, dictam efformant. Item *Epiglottis*, ἐπιγλωττὶς, *Cartilago*, quæ rimam illam claudit, & tegit, ne ex cibo, vel potu in tracheam cum periculo suffocationis quædam incidant, sed commode in gulam abire queant. Reliquæ *cartilagines* asperæ arteriæ *semicirculares*, & sigmoideæ, σιγμοειδεῖς, non libet inter peculiares referre. Nec *Narium* quoque *Cartilagines quinque*, quarum duæ supremæ nasi ossibus adhærent, tertia septum constituit, sive interstitium inter duo nasi foramina, reliquæ vero duæ pinnas constituunt, per membranosa ligamenta colligatæ, commode inter peculiares referri non possunt, cum ad nasi constitutionem faciant. De his videatur Barthol. d. l. 3. Anat. c. 10. *Cartilaginum* in genere præcipuus usus est duplex: Unus, ut partes quasdam leves, ac politas ad motus promptitudinem efficiant, in articulis scilicet: Alter, ut violentiæ foris occursantium mediocriter cedant. *Cartilaginis* enim substantia maxime idonea est ad tegendum, & defendendum partes subjectas. Non enim potest comminui, & frangi, ut dura, & friabilia, neque incidi, & contundi, ut mollia, & carnosa. Hæc Castell. Verum nec alii usus excludendi sunt, ut, Connexionem facere ossium, quæ dicitur συγχόνδρωσις: Partes prominentes, vel etiam curvas formare, ut in aspera arteria, larynge: Cavitates explere, Operculi operam præstare, Fulcrum præbere, de quibus Barthol. libell. 4. c. 2. *Cartilago* quoque de spinis piscium dicitur, specialiter vero, & κατ' ἐξοχὴν, *Cartilaginei pisces* dicuntur, qui spinam dorsi cartilagineam, intus medullam habentem, obtinent, Græcis propterea χονδράκανθοι dicti, aliis & σελάχη, vel σελαχώδη. Suntque duum generum: Plani, ut sunt Raja, Pastinaca, & his similes: & Longi, atque Rotundi, v. gr. Galeæ, de quibus legatur Aldrovand. l. 3. de pisc. c. 31.

CARUNCULA, σαρκίον, accipitur vel in statu secundum, vel præter naturam. In illo dicitur de *carunculis* in utroque oculi Cantho, vel Angulo occurrentibus, quarum illa, quæ in majori, sive interno existit, *Lacrymalis*, in externo vero *Innominata* est, Barthol. l. 3. Anat. c. 8. *Carunculæ* quoque appellantur *cuticulares Alæ*, sive Nymphæ in sinu muliebri, teste eodem l. 1. c. 35. quo etiam *carunculæ myrtiformes* spectant, d. l. c. 33. In renibus *carunculæ papillares* minus coloratæ instar glandularum, reliqua *carne* duriores occurrunt, de quibus idem d. l. c. 17. *Carnosam* quoque illam particulam in summo ore pendentem, quam alias *Columellam*, aut *Uvam*, vel *Uvulam* vocant, a Gal. *carunculam* appellari constat ex l. 6. de C. M. S. L. c. 3. in princ. Præternaturaliter usurpatur hoc vocab. (1.) de portiunculis, quæ in dysenteria excernuntur, quas Hipp. *carnes*, σάρκες, vocavit, 4. aph. 26. (2.) de *carunculis* capillaribus cum urina a renibus excretis, 4. aph. 76. qui affectus etiam dicitur *Trichiasis*, τριχίασις. Ita & Celsus lib. 6. cap. 8. *carunculas* quasdam in naribus nasci, scripsit, Polypum etiam per *carunculam* definivit. Ita & aliæ *Excrescentiæ carneæ carunculararum* nomine venire possunt, quamvis Hipp. σαρκοφυΐαι, 3. de fract. tr. 45. aliis ὑπερσαρκώσεις, aut σαρκώματα dicantur.

* CARUS. Vide *Caros*.

CARYCA, quibusdam pro *Carica*. Est & denominativum haud dubie ab urbe quadam Peloponnesi *Carya*. Unde *caryca lingua*, καρύκη, Gr. confusa valde, & absurda dicta Gal. l. 1. de diff. puls. c. 2. *Carica*, καρύκη, fuit olim peculiare bellarium, edulium, condimentum, embamma, Lydorum primum inventum, paratum ex sanguine, & aliis ἡδύσμασι, id est aromatibus, & suavibus condituris. Hinc & omne *conditum*, quod jus sapidum facere, & infuscare posset, Lydiæ *caricæ* adinstar, *carycam* appellare liceat. Hesychius etiam descripsit, quod sit jus supervacuum, sive ambitiosum. Plura vide de hac re apud Lind. S. M. Ex. X. §. 37. seqq. Lang. l. 1. ep. 58.

CARYCEIA, καρυκεία, idem quod *Caryca*. Gal. l. 4. de san. tu. c. 5.

CARYCOIDES, καρυκοειδὲς, dicitur Hipp. excrementum colorem subcruentum instar *Carycæ* condimenti illius ex sanguine parati præ se ferens, 4. Epid. XIV. 10. Plura apud Foes. Oec. p. 310.

CARYDON, καρυδόν. Vide *Alphitidon*.

CARYON, κάρυον. Vide *Nux*.

CARYOPHYLLUM, καρυόφυλλον, nomen & floris, & aromatis, & arboris. Nullius horum expositio est hujus loci.

Caryoti, καρυωτοὶ, scil. βάλανοι, nomen *dactylorum*, sive fructuum *palmæ* optimorum, qui in Syria, & Palæstina crescunt. Gal. lib. 2. de A. F. c. 26.

Casa, Gr. καλύβη, οἴκισκος, οἰκίσκη, οἰκίδιον, tugurium, vel vile domicilium significat, qualia sunt metalli fossorum circa fodinas. Rul. in Lex.

Caseus, τυρὸς, quid sit, omnibus notum est. Lac coagulatum, & glaciatum, per præcipitationis modum. Usus ejus in diæta, & medicina varius. Cum in *caseis* singulatim permagna sit differentia, tum pro animalium natura, tum pro præparandi *modis*, & præterea ipsorum ætate, non licet hic eam exponere varietatem. Consulantur Authores, utpote Gal. l. 3. de A. F. c. 17. & l. 10. de S. F. c. 17. & l. 10. Th. Vvillis de ferment. cap. 11. Bruyerin. Moræus, C. Hofm. Jonston. alii. An commune vitium sit omnium *caseorum*, succum habere vitiosum, & crassum, uti d. l. scriptum reliquit Gal. ulterius ventilandum relinquitur. Pro negativa facit Hipp. de vet. medic. XXXVII. 9. seqq. & de affect. XLIX. 11. Usum medicum etiam videsis apud Scribon. Larg. n. 158. adversus podagram. *Caseum* descripsit Paracelsf. lib. 1. de Tart. tract. 5. cap. 2. quod sit Tartarus alabastrinus, & incurabilis, viscus inexpulsivus. Imo hoc vocabulum tropice ad ipsos morbos renum applicuit, *caseum*, vel *lac segregatum*, aut *caseatum* ægritudinibus renum annumerans, in Fragment. & Scholiis ad d. l. de Tartaro. Verum rem ipsam magis obscurat illis terminis, quam ut declaret. *Caseus præparatus* Rulando, & Johns. dicitur resistentia viscosa, manens in fundo lactis ex caseo diffluentis, in Lex.

Casia, κασία, plerunque *Cassia*, κασσία, duplicem potissimum obtinet significationem, quarum neutra quidem proprie huc pertinet, sed ad Botanicam. Paucis tamen indicasse sufficiat. (1.) Significat aroma quoddam, quæ & *Cassia lignea*, *Xylocassia* dicitur, ad Cinamomi fere naturam accedens; de qua videatur Gal. de S. F. lib. 7. & alibi. (2.) Purgans quoddam cholagogum, quod *cassia fistula*, siliquosa, solutiva, κασσία σύριγξ dicitur. Hæc veteribus Græcis fuit ignota. Licet enim Gal. etiam aliquoties in lib. de Antid. & de C. M. S. L. mentionem fecerit *Cassiæ fistulæ*, semper tamen intelligit illam Aromaticam, quæ etiam fistulosa videtur. De solutiva videatur Rolfink. de purgant. f. 3. art. 2. c. 1. Schrod. l. 4. cl. 1. num. 416.

Cassa, barbaris dicitur *Thorax*, Fallop. expos. de ossib. c. 18. Tom. I. p. 508.

Cassale *vulnus*, i. e. vulnus pectoris. Legitur apud Marcell. Cuman. Observ. 65. apud D. Vesc. in Syllog. cur. & observ. Medic. Cent. I. p. m. 73. 74. Derivatur ab Arabico *cas*, i. e. pectus.

Cassatum, est sanguis in venis invalidus, & emortuus, grumosus, sanguinis bonum transitum, & motum obstruens. Paracelsf. l. 7. Archidox. 6. de Specifico Diaphoretico, & ex hoc Rul. & Johns. in Lex.

Cassia, κασσία. Vide *Casia*.

Cassia Mellis, dicitur species Cassiæ extractæ pro Clysteribus, quam compositionem ingreditur Mel, ut conservetur, in cujus tamen præparatione fraudem Pharmacopœorum detexit Joh. Anton. Loddetus Dialog. de impostur. nonnull. Pharmacopœorum, addito declarationi fraudum, & errorum apud Pharmacopœos commissorum Lisseti Benancii opera Bartholini Latinitati donatæ, pag. 149.

Cassiteros, κασσίτερος. Vide *Stannum*.

Cassovvarius, nomen avis exoticæ, nobis incognitæ, quam ingluvie carere legitur in Nehem. Grevv. Anglicæ Societatis Regalis Collegæ Inchoata Anatome comparativa ventriculorum, & intestinorum, cujus mentio fit in Actis Erudit. Lipf. Anno 1682. pag. 60.

Cassus. Vide *Laparos*.

Castalticum, corrupte, pro *Catastalticum*, κατασταλτικὸν, idem est, quod repressorium, stipticum. Diet. Jatr. n. 408.

Castellum, idem quod *Lacusculus*, λακκίδιον. Ruland. & Johns. *Castellum Urinæ* quid dicatur Paræo, vide apud eund. lib. 22. Chir. c. 9.

Castigatus, *a*, *um*, (Gr. dici posset σωφρονισθεὶς) dicitur de Mammillis, & Papillis apud Q. Serenum. Si *castigatas* studium est servare papillas &c. quid vero sint *castigatæ mammæ*, exposuit Hieron. Mercurial. lib. 5. Var. Lect. c. 3.

Castitas, σωφροσύνη, ἀγονία, proprie continentiam circa res Venereas significat. Hinc *casti sua natura* dicuntur σωφρονικοὶ φύσει, qui etiam a libidinosis cogitationibus abstinent. Galen. lib. 6. de Loc. Aff. cap. ultim. *Castitatis* sedem veram in renibus esse magis, quam in testiculis, voluit Paracelsf. lib. 2. de virib. membr. cap. 10. quam opinionem denuo propugnare voluerunt Joach. Oelhafius, Dan. Sennert. & Casp. Hofmann. verum absque successu, cum pugnare videatur cum principiis Anatomicis, quibus constat, renibus nihil esse commercii cum reliquis partibus genitalibus.

CASTOR, κάστωρ, *Fiber*, animal est amphibium, aqua, & terra ambiens, vivens piscibus, & fructibus arborum. Ejus descriptionem vid. apud Aldrov. lib. 2. de quadruped. digit. vivipar. cap. 12. ubi etiam ejus usum in cibis, & medicina exponit. & in Ephemerid. Natur. Curios. Ann. II. Obs. 251. Anatomicam ejus descriptionem etiam legere licet in Actis Philosophicis Oldenburgii Anni 1669. Mens. Julio. Jungatur Schrod. lib. 5. cl. 1. num. 14. Ob convenientiam cum hoc animali maximæ pernicitatis in pisces grassandi avis quædam species, videl. Mergus cirratus major, Bellonio dicitur etiam *Castor*, vel *Fiber*, ut est ap. eund. Aldrovand. Ornith. lib. 18. cap. 62. Urinæ quoque lacteæ excretionem *Castoris* nomine venire, ex Drauvviz. de Scorbut. cap. 9. videatur in Ephemerid. Natur. Curios. Ann. I. Obs. 89.

CASTORIUM, καστόριον, καστόρεον, sunt testiculi *Castoris* quadrupedis excisi, purgati, & exiccati, virtutis valde attenuantis, discutientis, nervos, nervosasque partes roborantis, spiritusque animales excitantis, multique in Medicina usus. Adulterari solent gummi Ammoniaco, quod cum *Castoris* sanguine subactum vesiculis inditur, exiccaturque. Schroder. d. l. In hunc animadvertit Fr. Hofmann. in cl. ad h. l. negando *Castorium* esse testiculos, qui adeo parvi sunt, ut gallorum gallinaceorum testiculos vix superent, sed potius esse tumores, seu crumenæ inguinis vestitæ pellicula satis crassa, quibus parva semper annexa est, impleta liquore oleagineo, & cineroso, semper liquido manente, cum in illis crassior contineatur, qui potest exiccari ad pulverisandum. Confirmatur hæc sententia plurimis authoritatibus in Ephem. Nat. Cur. d. l. De *Castorii* viribus videatur & Gal. l. XI. de Simpl. Fac. Diosc. l. 2. cap. 26. Pontici *Castoris* vires diversas esse ab Hispanico, ex Strabone ostendit Rhod. ad Scrib. n. 175.

CASTRATUS, εὐνοῦχος, εὐνουχισθεὶς, dicitur, cui testiculi sunt exsecti; & ita vis genitalis ablata. *Castratio*, quæ Gr. εὐνουχισμὸς, ἐκτομὴ, ὀρχοτομία dicitur, in brutis utriusque sexus adhibetur, teste Galen. l. 1. de semin. cap. 15. *Castratum* animal semper fœminæ redditur simile, aut his, quæ sunt ætatis minoris. Idem l. 10. de S. F. §. Bolis, & l. 11. §. pinguedo, & adeps. Caro etiam *castratorum* suavior, & præstantior eidem habetur, lib. de sem. c. 15. & lib 2. de A. F. cap. 2. Quomodo vero mutatio corporum ratione temperamenti vitalis, morum, habitus corporis a *castratione* dependeat, non est adeo in aprico. Videatur de hac quæstione Barthol. lib. 1. Anat. cap. 22. An *castratio* hominum excusari, & defendi possit, necne, meam nolo facere litem. In maniaco adhibuit Sam. Formius apud River. in observ. commun. In summe libidinoso detrectavit Balth. Timæus a Guldenklee l. 3. cas. 52. *Castratio* etiam sumitur pro *Herniotomia*, & *Castratores* sunt *Herniotomi* vulgares, in qua significatione hoc vocabulo usus Scultetus Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXXIX. simul improbans, quod in omni Hernia testiculos eximant, in sola Sarcocele saltem hoc admittens. Per metaphoram quoque medicamentorum fortiorum, & malignorum, præsertim purgantium electivorum correctio dicitur *castratio* apud Helmont. tr. Pharmacop. ac Dispens. modern. n. 49. Jung. Ex. nostr. 1. de Remor. Purg. §. 38. Item farina crassior, κρίμνον, dicitur *Castrata*. Vide *Crimnon*. Dieter. n. 478.

CASTRENSIS, Militaris, στρατιωτικὸς, στρατευματικὸς, est epitheton etiam morborum quorundam contagiosorum, & Epidemicorum, præsertim febrium, quarum meminit Helm. de Febr. cap. 10. num. 7. Endemicas appellans, non adeo incongrue, in quibus non tam effervescentia caloris, quam maligna cruditas ex victu, & rerum non naturalium usu pravo collecta peccare, & urgere solet. Pestilentibus annumeravit, & satis perspicue descripsit Thom. Vvillis de Febr. cap. 14. nec non pecul. tract. Joh. Valent. Vvillius Medicus Danus.

* CASUS, in Latino valde æquivocum est. Vel enim idem est, quod *Symptoma*, σύμπτωμα. Galen. de opt. sect. ad Thrasyb. cap 13. & 1. aph. 12. aliisque in locis. Vide *Symptoma*. Vel idem est, quod *Fortuitum*, & opponitur Arti, vel Providentiæ. Gr. dicitur τύχη, vel τύχης ἔργον. Gal. l. 11. de U. P. cap. 7. de sub. figur. Empir. cap. 12. Interdum & Græc. dicitur αὐτόματον. Hipp. de Arte IX. 5. seqq. & Galen. cap. 1. in prognost. Hippoc. t. 4. id est *spontaneum*, quod sine ulla deliberatione, aut consultatione contingit. Vel idem est, quod *Lapsus*, πτῶσις, vel κατάπτωσις, verb. gr. ex alto, lib. 1. M. M. cap. 2. Vel idem est, quod *morbus præsens*: in qua significatione sumsit Paracels. lib. 1. Paragr. cap. 1. §. 4. & 5. Vel denique idem, quod *Historia morbi* integra, Observatio Empirica. Unde frequentissime dici solet; *Casus* Medicinales v. gr. laudati Timæi a Gludenklee, pro: Observationes Medicæ Practicæ. Collegium *Casuale*, hoc est in quo tractantur, & exponuntur speciales Morborum singularium historiæ. Vide *Historia*.

CATA, κατὰ. Vide *Secundum*.

CATABALLO, καταβάλλω, significat *dejicio*, demit-

demitto, *prosterno*. In qua significatione sumsit Hipp. l. de nat. hum. t. 2.

CATABASIS, καταβασις, *descensus*, a verbo καταβαίνω, *descendo*, cui opponitur ἀναβαίνω, ascendo. Verbum legitur apud Hipp. 6. aphor. 22.

CATABIBAZO, καταβιβάζω, emphaticum verbum *humorum deorsum* factam *exclusionem*, & deturbationem exprimens, apud Hippoc. 3. in 1. prorrh. t. 51.

CATABLACEVO, καταβλακεύω, significat *ignavum esse*, desidem, negligentem in actionibus, & præsertim in curando, apud Hipp. 3. de artic. t. 83. idem quod κατοκνέω, quod legitur in Mochlic. XI. 7. Descendit a voce *Blax*, βλὰξ, quod nomen est piscis nullius plane utilitatis, aut pretii.

CATABLEMA, κατάβλημα, significat, *quod inii-citur*, aut applicatur, in specie fimbriam, vel *ligamentum*, quod parti iniicitur ad deligationem constringendam. Hippoc. 2. de artic. t. 32. Ægin. dicitur ἐπίβλημα, aliis περίβλημα. Foes. in Oec. p. 312.

CATABRONCHIZO, *Catabrochthizo*, καταβρογχίζω, καταβροχθίζω, utrumque significat *deglutio*, a βρόγχος, & βρόχθος, *gula*, *guttur*. Hipp. Coac. t. 636. & t. 62.

CATACAVMA, κατάκαυμα. Vide *Ambusta*. Hippocr. Coac. tract. 158. interdum simpliciter, *Cavma*, καῦμα. Jung. Linden. Exerc. XI. §. 189.

CATACECLIMENOS, κατακεκλιμένος, dicitur qui propter morbi vehementiam, & virium imbecillitatem decumbit. Hipp. 2. prorrh. t. 39. quamvis alii κατακεκλασμένους, *fractos viribus*, legant. Idem est quod κατακλινὴς, κλινηρὴς, κλινοπετὴς, *Clinicus*, & opponitur τῷ ὀρθοστάδην. Foes. Oec. p. 314.

CATACECRAMENOS, κατακεκρημένος, de fractura dicitur, quæ dependet, aut suspensa est. Hipp. 3. de fract. t. 74.

CATACERASTICOS, κατακεραστικὸς, idem quod ἐπικεραστικός. Vide *Epicerasticos*.

CATACERMATIZOMENOS, κατακερματιζόμενος, a verbo κατακερματίζεσθαι, quod proprie significat in minutulos nummos dividi, a κέρμα, *numulus*, minutiæ æris. Sed & in genere dirimi in minutissimas partes denotat. Usurpat Hippocr. de calore febrili, qui in totum corpus distrahitur, 4. de R. V. I. A. t. 39.

CATACHEO, καταχέω. Vide *Catachysis*.

CATACHLIDAO, καταχλιδάω, vel καταχλιδέω, uti videtur conjugari apud Hipp. in præcept. VI. 8. significat *deliciis nimium indulgere*, luxu diffluere. Idem quod κατατρυφᾷν.

CATACHLOOS, κατάχλοος, significat *valde virens*. Dicitur v. gr. de excrementis biliosis corruptis, 7. Epid. XI. 27. quamvis plerique legant κατάχολον, quæ lectio non arridet.

CATACHRESIS, κατάχρησις. Vide *Abusus*.

CATACHYSIS, κατάχυσις, *effusionem*, *perfusionem* significat, a verbo καταχέω, *perfundo*. Ita de frigidæ aquæ *perfusione* usus Hipp. 5. aph. 21. & 7. aph. 42. de aqua calida, Dieter. Jatr. n. 447. 448.

CATACLASIS, κατάκλασις, *perfractionem*, *perversionem* in genere significat. In specie frequenter de oculi perversione, cum palpebræ pervertuntur. Idque alterius musculorum oculos claudentium convulsionem indicat. Hippocr. 6. Epid. sect. 1. t. 31. ubi etiam t. 30. de membrorum *perfractionibus* legitur. Vide *Campylon*.

* CATACLEIS, κατακλεὶς, dicitur os cartilaginosum, imo Cartilago in commissura omoplatæ, vel Scapulæ cum clavi sita. Reperiri in solis hominibus, testatur Gal. l. de ossibus cap. 14. Confer l. 13. de U. P. c. 11. Alibi prima Thoracis costa parva dicitur, & quasi *Subclavium*. Gal. de dissect. musc. c. 12. Vide C. Hofm. comm. ad Gal. l. de U. P. n. 103. & not. ad l. cit. de ossib. qui recte reprehendit, quod κατακλεὶς etiam ἀκρώμιον dicatur.

CATACLINES, κατακλινὴς, *lecto affixus*. Vide *Cataceclimenos*.

CATACLISIS, κατάκλισις, inclinationem, declinationem, *incurvationem*, & item *decubitum* denotat, v. g. κατάκλισις ἡμικύκλιος, *incurvatio semicircularis*, uti est in Græca lit. C. juxta veteres. Vid. Hofm. d. l. n. 385. Gal. l. 2. de mot. musc. c. 4.

† CATACLYSMI, vehementiores aquarum illisiones, vulgo Medicor. Irrigationes. Cælius Aurel. Chronic. l. 1. c. 16.

CATACLYSMA, κατάκλυσμα. Hipp. de sal. diæt. t. 15. Vide *Clyster*.

CATACORES, κατακορὲς, abundans, *superfluum* significat. Addit rei, cui jungitur, in specie bili, intensionem. Usurpatur adjective, & adverbialiter. Quando simpliciter ponitur, nihilominus bilis ad excessum restringendum esse, vult Foes. in Oec. pag. 315. v. g. apud Hipp. Coac. t. 612. & 608. id quod & interpretes observarunt. Hinc & κατακορὲς φάρμακον, significat bilem meracam, largius evacuans medicamentum, apud Hippoc. l. 5. Epid. VIII. 10. 14. Dicitur & adverb. κατακορέως, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 13. Vide Gal. in comm. ad h. l. Jung. & Linden. Ex. IV. §. 77.

CATACREMNAMÆ, κατακρήμναμαι, significat, *dependeo*, & usurpatur ab Hippoc. de gurgulione

ne inflammato, & intumescente, l. 2. de mor. X. 3. Descendit a κρημνὸς, præcipitium.

Catacruo, καταχρούω, proprie *depellere* significat. Apud Hipp. vero diffindere, & profundius *pertundere*, & *discindere* denotat, l. de Ulc. XV. 4. & l. de Medico VII. 1. 3.

Catadartheo, καταδαρθέω, verbum proprie significans *dormire*, a δαρθάνω, *dormire*, quamvis Scholiastes Aristoph. a δέρμα, pellis, cum Etymologo deducens restringat significationem, dicendo, idem esse, atque in pellibus dormire. Usus Hipp. l. 5. Ep. XVII. 1. & l. 3. de diæt. XVI. 15.

Catadechomæ, καταδέχομαι, sumo, *suscipio*. Usurpavit Hipp. de alimento, lib. 7. Epid. XXII. 8.

Cata dicen, κατὰ δίκην, id est *jure merito*, æque, ut par est. Frequenti in usu apud Hipp. v. g. l. de cord. III. 10. l. 1. de mor. mul. LXXXVII. 14. lib. de vuln. cap. V. 3. Foes. in Oec. pag. 313.

Catauduloo, καταδουλόω, proprie significat *in servitutem redigo*. Metaphorice vero spiritus frango, animum subigo. Hipp. 2. de fract. t. 61.

Cataegizo, καταιγίζω, significat cum impetu deorsum irruo, *delabor*, ab ἀΐσσω, irruo. De ventis, & procellæ impetu proprie dicitur. Unde & καταιγὶς *procellam* significat. Metaphorice de doloribus, & morbis cum impetu irruentibus sæpe usus est Hipp. l. 3. de morb. VII. 25. XXIV. 57. l. 2. de morb. mul. LXXXVII. 2. l. 7. Epid. XIIX. 16. Foes. d. l. Præcipue de morbi statu accipitur, teste Linden. Ex. XII. §. 81. 87.

Catæonesis, καταιόνησις, id est *irrigatio*, perfusio, fit humore aliquo in partem aliquam effuso. Quo quidem remedii genere utimur, cum aliqua de caussa balneo excludimur. Differt ab *Embroche*, ἀπὸ τῆς ἐμβροχῆς, quando post illam lanam, aut linteum superponimus, quod post embrocham non fit. Gorr. in def.

Cataglischræno, καταγλισχραίνω, verbum significans *viscosum efficio*. Hippoc. 1. de R. V. I. A. t. 33. & sect. 3. t. 10. Galen. in comm. ad h. l.

Cataglyphe, καταγλυφή, sculpturam excavatam significat in Chirurgicis. Hipp. 4. de art. t. 53. & Mochlic. XXIII. 8. 10.

* Catagma, κάταγμα. Vide *Fractura*.

* Catagmaticus, καταγματικὸς, dicitur de remediis ad fracturarum curationem necessariis, v. g. *Deligatio catagmatica*, καταγματικὴ ἐπίδεσις. Galen. lib. 1. de C. M. P. G. cap. 4. Item *Emplastra catagmatica*, quæ in fracturis cranii specialiter dicuntur *cephalica*, κεφαλικὰ, habentque abstergendi, digerendi, & siccandi potestatem, quibus plerique & paululum ex adstringentibus admiscent, lib. 1. h. tit. c. 16.

Catagoge, καταγωγὴ, ductus, sedes, loci, vel partis alicujus circumscriptio, vel regio dicitur Hipp. l. 7. Epid. III. 14. veluti si quis umbilicum contrectans manus toti ventris regioni admoveat. Foes. d. l.

Catagyioo, καταγυιόω, proprie significat *membra debilito*, a γυῖον, *membrum*. Usurpatur de nimia virium imbecillitate, & enervatione. Hip. 3. de R. V. I. A. t. 17. & lib. 2. de morb. mul. LVI. 15. de Gland. VIII. 11.

Catalemma, κατάλημμα. Vide *Comprehensamentum*.

Catalentia, fictus est a Paracel. terminus, speciem Epilepsiæ significans, quemadmodum & *Analentia*, & *Epilentia*, de morb. ament. t. 2. c. 1. & l. 3. Paragraph. c. 1. §. 1.

* Catalepsis, *catalepsia*, Lang. l. 1. ep. 25. est deperditio sensus visus, apertis palpebris, servata tamen secundum naturam spiratione, in qua posteriora cerebri potissimum, & nervorum exortus intemperie frigida, & sicca afficiuntur. Gal. l. 4. de L. A. 2. licet alibi *catalepsin* dicat esse spiritus cohibitionem, de musc. dissect. c. 26. & alibi dicat, *catalepsin* fieri refrigerata prima parte sensitiva, id est cerebro ipso: quæ refrigeratio cum fortis fuerit, mista humiditati facit lethargicas passiones; cum siccitate vero eas, quæ a Græcis καταλήψεις dicuntur, Lat. *Interceptiones* (aliis *Deprehensiones*) 2. aph. 3. in comm. Gal. Eundem effectum vocant κατοχὴν, *catochen*, & qui eo laborant, *catochos*, κατόχους, l. 4. de caus. puls. cap. 16. Hæc Castellus. Clarius ut explicetur terminus *catalepsis*, κατάληψις, accipitur late, & stricte. Late, & quidem rarius, & pro omni interceptione, v. gr. Sanguinis in vasis, Hipp. l. de Med. VII. 8. quæ alibi ἀπόληψις eidem dicitur, vel *Apolepsis*, ἐγκατάληψις. Sensuum, Aurelian. l. 2. acut. c. 5. Spirituum, Gal. l. 2. de san. tu. 12. & l. 3. c. 2. Cutis constrictio, dum ita digitis apprehenditur, ut candens ferramentum recte, & sine noxa immittatur. Hipp. 1. de artic. t. 50. De interceptione urinæ, & sanguinis legitur 2. Epid. s. 3. num. 75. quam t. 6. s. 2. num. 35. ἐγκατάληψιν vocavit. Ad hanc latam significationem quoque pertinet, quando illa deligandi ratio, ubi vinculum aliquod articulis oblæsis superinjicitur, ad ea, quæ oblæsa sunt, comprehendenda, & continenda, aut extremitas vinculi, quod ultimo superinjectum reliquas obvolutiones firmiter continet, *catalepses*, καταλήψεις dicuntur. Hipp. 2. de iis, quæ in Med. t. 15. & t. 17. 18. Stricte sumitur pro affectu soporoso, quem nonnulli

eundem cum *Comatè Vigili* esse statuunt. Lang. d. l. Alii vero negant, ut Dieterich. Jatr. n. 863. quod si Galeni descriptio supra d. l. locum habuerit, non video, quæ sit inter utrumque differentia, vide *Coma*. Tandem & Tropica superest significatio, quando κατάληψις denotat veram, firmam, & indubitatam rei alicujus perceptionem, & cognitionem. Galen. de sectis cap. 6. & de opt. secta in princ. cui opponitur ἀκαταληψία. In specie tribuitur loco generis Indicationi *comprehensio* in definitione, de qua prolixius vide Mich. Gavasset. l. de Indic. curat. c. 2. seqq. Dicitur & *Apprehensio*, de quo supra.

* CATALOTICA, καταλοτικὰ, medicamenta sunt quæ cicatrices grossas æquant, & limpidant. Gal. l. de Dynamid. An a καταλοάω, vel ἀλοάω, tero.

CATALYSIS, κατάλυσις, significat *dissolutionem*, vel *resolutionem*, v. gr. artuum. Hipp. l. 4. Epid. XXIIX. 31. Quod dicantur οἱ καταλυόμενοι apud Hipp. 2. aph. 43. illi, qui jam jam morituri sunt, & in procinctu mortis, unanimis quidem Interpretum est consensus. Jung. Dieter. n. 438. Enimvero si per ἀπαγχομένους proprie strangulati laqueo, aut manu veniunt intelligendi, nihil obstat, quominus etiam *dissoluti* exponi possint de *detracto* laqueo, aut manu resoluta cum Celso l. 2. c. 8. fin. qui vocat *Detractos ex suspendio*.

CATAMANTHANO, καταμανθάνω, *addisco*, considero. Hipp. 6. aph. 5.

CATAMARÆNOMÆ, καταμαραίνομαι, *emarcesco*. Dicitur de tumoribus, qui detumescunt, subsidunt, & desinunt. Hippoc. 2. prorrhet. XI. 33.

CATAMASSASTHÆ, καταμασσᾶσθαι, *dentibus conterere*, commanducare significat. Usus est Hip. de Epileptica, quæ linguam dentibus contrivit, & devoravit, l. 5. Epid. XXII. 10. repetitur l. 7. XXXVII. 10.

CATAMATTEVOMENOS, καταματτευόμενος, *contrectans*. Vide *Mattevo*, vel *Matos*.

CATAMENIA, καταμήνια. Vide *Menstruum*.

CATAMOLYNTHIS, καταμωλυνθεὶς, *remissum*, *debilitatum*, sensim languidum significat, a μώλυς, vel μῶλυξ, ignavus, hebes, indoctus. Gal. c. 4. prorrh. Hipp. t. 77. de tuberculis ad aurem usus est.

CATAMYO, καταμύω, *nicto*, oculis conniveo, *claudo* significat. Legitur apud Hipp. 7. Epid. XLI. 24. Per syncopen etiam καμμύω aliquando dicitur.

CATANÆSIMUMÆ, καταναισιμοῦμαι, non καταναισιμοῦμαι, significat *consumor*, ab ἀναισιμόω, vel αἰσιμόω, *expensas facio*. Hipp. de glandul. II. 8. quamvis alii etiam exponant per *reflector*, ab ἀναπιμῶσθαι, *resimum fieri*. Foes. Oec. pag. 319.

CATANANCAZO, καταναγκάζω, *per vim cogo*, *compello*, *depello*. Usurpatur in operatione Chirurgica, quando id, quod loco suo excidit, vi adhibita restitui, & reponi debet. Hipp. 1. de artic. t. 15. 20. 21. 62. 65. 69. & sect. 3. t. 49. & in Mochlico IX. 16 XI. 12. XV. 5. &c. Legitur & simpliciter ἀναγκάζω, 2. de fractur. t. 10.

CATANIPHTHIS, καταniφθεὶς, *elotus*, *extersus*, a verbo κατανίζω, pro κατανίπτω, *perluo*, *perfundo*. Participio usus est Hippoc. de diarrhœa per lac decoctum elota, quæ sponte desinit, 2. prorrhet. XXXII. 2. Verbo vero de vulnusculis circa tumores factis aceto eluendis ad grumum tollendum, lib. de ulcerib. XV. 6. XVII 3.

CATANIZO, κατανίζω. Vide *Cataniphthis*.

CATANOEO, κατανοέω, *valeo sensuum integritate*, intelligentia, idem quod καταφρονέω. Hippoc. lib. 5. Epidem. XVII. 6. Jung. Foes. d. l.

CATANTIA, κατάντη, *declivitatem*, deorsum inclinationem significat, ab ἀντάω, vel ἄντω, *occurro*. Hippoc. 2. de iis, quæ in med. t. 29. Hinc & κατάντη, *declivia* denotat, sect. 2. h. t. 11.

CATANTIS, κατάντης, *declivis*. Vide *Catantia*.

CATANTLEMA, κατάντλημα, significat *lotionem per infusionem aquæ factam*; idem fere, quod ἐπάντλημα, vel ἐπάντλησις. Legitur apud Mosch. de morb. mul. c. 50. Vide *Epanilesis*.

CATAPASMA, κατάπασμα, dicitur medicamentum aridum, ex sicco medicamentorum pulvere conflatum, ad extergendum, repurgandum, discutiendum cuti aspersum. Ægin. l. 7. c. 13. Dicitur & καταπαστὸν φάρμακον. Gorr. in def. quamvis & generaliter omne, quo aliquod corpus conspergitur, significet. Dicitur & σύμπασμα, vel διάπασμα, vel ἔμπασμα, ἐπιπαστόν. Gorr.

CATAPASMUS, καταπασμὸς, dicitur Aureliano specialiter post humeros, atque colla devexo ductu mitis, & lenis defricatio, aut levis deductio, l. 1. de pass. trad. c. 5. Foes. d. l.

CATAPASTUM, καταπαστόν. Vide *Catapasma*.

CATAPAVOMÆ, καταπαύομαι, significat evanesco, *cesso*. Gal. 1. prorrh. t. c. 35. unde κατάπαυσις finem, *requiem* denotat; & tumores subsidentes καταπαυόμενα vocantur.

CATAPELTES, καταπέλτης. Vide *catapulta*.

CATAPERUS, κατάπηρος, *mutilus*. Vide *Perosis*.

* Cataphora, καταφορὰ, est affectio veternosa, gravis in soporem delatio. Gal. 3. prorrh. t. 1. qua ægris sopori gravi simile quid accidit, fiuntque tum omnis sensus, tum vocis expertes, l. 1. de dieb. crit. c. 4. Nihil differt a *comate*, licet Gal. voluerit. Vide *Coma*.

Cataphracta, καταφράκτης, nomen fasciæ, sive ligaturæ thoracis, a similitudine Thoracis Romani, quem *cataphractam* dicunt. Gal. de fasciis n. 70. seqq. Ejus figuram exhibet cum usu Scultetus Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXXVI. fig. 7.

Cataphroneo, καταφρονέω. Vide *Catanoeo*. Sumitur & in malam partem, significans *contemno*. Hinc ἀκαταφρόνητον, quod facile contemnitur. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 10.

Catapino, καταπίνω, devoro, *deglutio*. Vide *Cataposis*.

* Cataplasma, κατάπλασμα, est medicamentum externum, sive topicum, variæ pro diversitate ingredientium virtutis, & diversi usus, estque compositio mollis, pulti similis, ex aliquo farinæ genere, floribus, & aliquo humido, sive unctuoso parata. Gal. l. 3. de C. M. P. G. ac. 2. Quæ crassiora, siccioraque sunt, Emplastr, & Cerata; quæ liquidiora, συγχρίσματα, & Unguenta appellantur. Gorr. Castell. *Cataplasma*, i. e. *superpositum medicamentum*. Scrib. Larg. n. 158. Jung. Schrod. lib. 2. cap. 44. Morellus, l. 2. de form. remed. s. 1. c. 13. aliique plures.

Cataplexis, κατάπληξις, id est *stupor*, *stupefactio*, v. gr. oculorum. Hippoc. lib. 7. Epid. XXX. 8. quæ alias *oculus stupefactus*, ὀφθαλμὸς κατάπληξ eidem vocatur, 5. Epid. XXI. 22.

Cataposis, κατάποσις, *deglutitio*, est promta cibi, potus, medicamentorum per gulam descensio. Gal. l. 7. de U. P. c. 16. Verbum etiam καταπίνειν, *deglutire*, significat, Hipp. 4. aph. 35. Unde καταπότιον, *catapotium*, medicamentum, quod deglutiri debeat, *Pilula*. Dieter. n. 441. Modum *deglutitionis* vide apud Anatomicos, præsertim Barth. l. 2. Anat. c. 12. Vide *Deglutitio*.

* Catapotium, καταπότιον, ἢ καταπότιον. Vide *Catapofis*, & *Pilula*.

Catapsyxis, κατάψυξις, idem quod περίψυξις, *refrigeratio magna* corporis, & membrorum dicitur, cum refrigerationis sensus cum dolore sentitur, absque cutis, & superficie inæquali motu. Gal. de rigor. trem. &c. Præsertim vero apud Hipp. de extremarum partium frigore, ceu malo signo in febribus usurpatur, s. 1. prorrh. t. 26. 30. s. 3. prorrh. t. 61. 72. Coac. t 243. c 587. 647. & s. 4. de R V. I. A. t. 27. l. 7. Epid. III. 20. LIII. 4. Hujusmodi refrigerationis caussam constituunt portiones vitiosæ, vel crudæ, vel congelativæ, vel coagulativæ malignæ, quæ spiritus vitales obtundunt, & continuationem flammæ vitalis impediunt. Vocatur & *infrigidatio*, *Perfrictio*.

* Cataptosis, κατάπτωσις, morbus non est, sed Symptoma Epilepticorum, & Apoplecticorum, attonitam in *terram concidentiam*, vel casum significans, Gal. l. de tot. morb. temp. c. 4. 5. Significat quoque in genere *Decidentiam*, & quidem vel proprie, quæ est motus alicujus membri organici præter voluntatem deorsum vergens, proveniens ex paralysi, & relaxatione p. n. musculorum, ac tendinum, neque indiget musculo agente, de qua Gal. l. 1. de motu musc. c. 7. Fere idem quod καταῤῥοπία, de qua p. p. Vel tropice dicta, ubi denotat statum *Neutrum sanorum*, quando ad morbosam aliquam dispositionem inclinant. Vid. Dogm. nostr. Prælim. p. 9.

Catapulta, καταπέλτης, est tormentum bellicum, quo lapides, vel sagittæ jaciebantur; qua ratione & Tychon læsus legitur, apud Hippoc. l. 5. Epid. XXXIV. 1. Vide Valles. ad h. l. t. 93.

* Cataracta, *Catarrhacta*, aliis *Catharracta*, sed vitiose καταῤῥακτης, & καταῤῥάκτης; *catarrhactes*, proprie significat loca petrosa, per quæ aquæ cum impetu decidunt. Unde & nubes pluvias largiores, & cum impetu profundentes dicuntur *catarrhactæ* cœli apertæ, quas Helmontius Aeris fundos statuit, proprioque nomine *Peroledos* vocat, item Valvas Cœli, tr. Gas aquæ n. 24. 25. *Cataractæ* etiam dicuntur hac ratione obices, quibus aquæ cursus temperantur, & sustinentur. Frequentes in Hollandia, ubi vocantur Belgice *Sluissen*. Ita & Fores pendulæ intra portas murorum adversus irruptionem hostium ex ligno, ferrove, quæ dimitti, & attolli pro voluntate custodis possunt, hoc nomine veniunt. Plura vide apud Aldrov. lib. 19. Ornith. cap. 11. ubi etiam *cataracta* species avis aquaticæ rapacis Mergis annumeranda dicitur. In foro Medico per similitudinem ad affectus oculi translatum hoc vocabulum, *cataracta*, qui alias *Suffusio*, *Hypochyma*, ὑπόχυμα, ὑπόχυσις, vulgo *Staar*, dicitur, estque notante Castello juxta Gal. pituita inter uveam, & crystallinum humorem coagulata, prohibens spiritum visibilem ab oculo exire, & intrare, l. de ocul. part. 4. cap. 12 vel Suffusio est, cum cernendi facultas deperditur, apparente, sive non apparente in oculis malo aliquo, & aut propria affectione molestatis, aut oris ventriculi, aut cerebri ex cognitione, & consensu iisdem afflictis, lib. 4. de L. A. c. 2. quam vocant Græci ὑπόχυμα, lib. 10. de U. P.

 c. 1.

c. 1. Helmontius *cataractas* oriri dicit, si latex, vel digestionum vitia reperiat, vel aliena secum eo deferat, tr. Retenta, p. m. 362. ed. Lugdun. De hoc affectu vid. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. s. 2. c. 28. & alios.

CATARRHEUMA, καταῤῥευμα, *defluxio*. Lang. l. 2. ep. 16. Vide *Catarrhus*.

CATARRHEXIS, καταῤῥηξις, a verbo καταῤῥήγνυσθαι, effundi, perrumpere, significat *effusionem*, *eruptionem*, v. g. alvi. Hipp. Coac. t. 240. l. 4. Epid. XIIX. 6. Verbo quoque ipso sæpius usus est idem, v. g. de alvo, 1. prorrh. 31. s. 2. t. 58. s. 3. t. 47. & alibi; item de tumoribus, l. 6. Epid. s. 8. t. 37. Coac. t. 623. de mammis, & aliis membris fluidioribus factis, de nat. puer. XLIII. 16. 18. & l. 1. de morb. mul. l. 5. 5. 6. Vide Foes. p. 320.

CATARRHECTICUS, καταῤῥηκτικὸς, dicitur de eo, *quod penetrat*, perrumpit; v. g. de vino tenuium partium, quod vim habet diureticam. 3. de R. V. I. A. t. 6. de Oxymelite, t. 31. de Peplio, s. 2. t. 11.

CATARRHOECUS, καταῤῥοικὸς, sumitur active, & passive. Active significat, *destillationes efficiens*. Hipp. 5. aph. 24. passive de morbis etiam a destillatione ortis dicitur. Dieter. num. 444.

CATARRHOPIA, καταῤῥοπίη, significat *declivitatem*, *inclinationem deorsum*, quemadmodum ἀναῤῥοπίη, *reclinationem sursum*. Vide *Anarrhopia*. Adjectivum καταῤῥοπος, de variis dici potest rebus, significans *deorsum vergens*, declinans, declivis, deorsum propendens, v. g. l. 6. Ep. s. 2. t. 39. de flatib. s. 1. t. 13. de morbo remittente, l. de hum. III. 81. 99.

CATARRHYSIS, καταῤῥυσις, *defluxionem*, i. e. declinationem deorsum significat. Vide *Hyporrhysis*. Hipp. 1. de iis, quæ in med. t. 10. Gal. in comm.

CATARRHUS, κατάῤῥοος, ἢ κατάῤῥυς, & κάταῤῥος, Lat. *Destillatio*, seu defluxus, a verbo καταῤῥέω, *defluo*, est multorum humorum delatio ex cerebro per palati foramina, & nares, quæ in exitu una cum flatu exeunte strepitum quendam faciunt. Gal. defi. Nascitur ejusmodi *destillatio* a cerebri intemperie frigida, & humida, & ab omnibus, quæ replent caput. Hæc Castellus: sed insufficienter, & confuse. Oportet ergo rem distinctius exponere. *Catarrhus* generaliter denotat *omnem fluxum*, aut delapsum materiæ peccantis a quacunque parte, & ad quamcunque fluat partem, & in hac significatione comprehendit omnem *Rhevmaticam affectionem*, vel *Rhevmatismum*, Gr. ῥεῦμα. In qua significatione etiam dicitur κατάῤῥευμα, Larg. l. 2. ep. 16. Specialiter significat vitiosæ materiæ in capite, vitio aut proprio, aut adscititio, ut causarum internarum, & externarum, collectæ, præter naturam ex illo in partes subjacentes defluxum. Hujus tot species constitui possunt, quot partes, ad quas materia descendit. Hipp. l. de loc. in hom. XIIX. septem fluxiones e capite numerat, in oculos, in nares, in aures, in thoracem, in ventrem inferiorem, in spinalem medullam, in vertebras, & musculos lumborum, & coxam. Verum hodieque tres præcipue, ceu evidentiores, retinentur sub hoc nomine *catarrhi*: prima, quæ ad nares, dicitur *coryza*, κόρυζα, cujus meminit Hipp. 2. aph. 40. Secunda, quæ ad fauces, & vocatur *Brancus*, βράγχος, *Raucedo*, non βρόγχος, Hipp. d. l. Tertia ad pectus, & appellatur in specie *Catarrhus*, juxta versiculos notissimos:

Si fluit ad pectus, dicatur Rhevma Catarrhus,
Ad fauces Branchus, *ad nares esto* Coryza.

Aliquando *Destillatio* hujusmodi fit cum insigni ebullitione sanguinis febrili, quæ febres propterea dicuntur *Catarrhales*, quas ad Intermittentes refert Fr. de le Boe Sylvius l. 1. P. M. c. 30. §. 35. & quarum caussa sunt humores in capite collecti, in paroxysmo soluti, & ad defluxum commoti, §. 109. præprimis vero Lympham vitiatam, ceu caussam, & glandulas in cerebro existentes, ceu subjectum accusat, c. 27. §. 29. Hujusmodi febres quandoque Epidemicas, & malignas esse, testantur Observationes Thom. Vvillis de Febr. c. 17. Varietas insignis est *catarrhorum* cum ratione qualitatis materiæ vitiosæ, dum alius calidus, frigidus, acris, salsus, acidus, pituitosus, mixtus dici potest, 4. de R. V. I. A. t. 30. Gal. in comm. In specie pituitosorum *catarrhorum* ortum ab alimentis viscidis, & aere frigido deducit Sylv. c. 13. §. 14. tum ratione ætatis juvenilis, senilis, qui frequentior, Hipp. 3. aph. 31. Ratione etiam modi defluxionis, sive motus caussæ peccantis differunt *catarrhi*, cum vel lente delabitur materia, vel cum impetu ruit. Huc pertinet *Catarrhus suffocativus*, πνιγώδης ἢ κάταῤῥος, συντόμως ἀπολλὺς, diaph. 12. estque humoris excrementitii præceps a capite ad organa respirationis defluxio, & ipsum quandoque cor, cum difficillima respiratione, & suffocationis metu. Sylv. c. 22. §. 11. Atque hæc de *catarrho* sufficiant. Plura peti possunt ex Practicis, & e prolixissimo opere Schneideri de *catarrho*. Legi etiam a Philiatris poterit P. Barbette Prax. c. 4. cum not. Dekeri. Imprimis etiam jungatur Diet. Jatr. n. 445. *catarrhos*, ceu extra naturam, & medicam considerationem, relegari quidem vult Helmont. de lithias. cap. 1. & in peculiari tractatu inscripto, *Catarrhi deliramenta*. Sed non est hujus loci, illius Novatoris importuni nugas ventila-

lare, licet invenerit hodieque quosdam adstipulantes.

CATARTISMUS, καταρτισμὸς, κατηρτισμὸς, est *translatio ossium a sede p. n. ad naturalem*, apud Æginet. l. 9. in multis capp. Verbum καταρτίζω, *in debitum repono locum*, Metaphorice significat *Reconciliationem*.

CATASARCA, κατασάρκα. Vide *Anasarca*.

CATASBENNYSTHÆ, κατασβέννυσθαι, significat *extingui*, sedari, dicitur de tuberculis, ad aures absque suppuratione, & dolore rursus discussis, & evanescentibus. Hippoc. l. 1. Epid. s. 1. t. 10.

CATASCEVE, κατασκευὴ, Gal. dicitur absoluta, & *perfectissima* corporis *exercitatio*, quam per immodicos in certaminibus labores etiam totum diem aliquando continuatos, præparato jam ad eam corpore, obeunt athletæ, l. 3. de san. tu. c. 2. Foes. p. 322. Significat quoque structuram organicam corporis humani concinnam. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 31.

CATA SCHESIN, κατὰ σχέσιν. Vide *Schesis*.

CATASEISIS, κατάσεισις, *concussionem*, vel potius *extensionem*, sive distentionem significat. Hipp. de art. t. 51.

CATASILLÆNO, κατασιλλαίνω, idem quod σιλλαίνω, *ludibrio habeo*, dicteriis, & scommate excipio, a σίλλος, quod est poema illusorium, sive scomma. Unde *Sillographi* sunt Satyrici, ap. Gell. Verbum illud usurpavit Hipp. in præcept. VII. 11.

CATASPAO, κατασπάω, *deorsum duco*, detraho. Hippocr. aliquoties de menstruis provocandis, l. 1. de morb. mul. XXIV. 5. 6. C. 1. CVI. 5. CXXII. 1. de mammis carnosis, & grandioribus, l. 6. Epid. s. 3. t. 21. ubi opponitur ἀνασπᾶσθαι, retrahi, quod de mammis gracilibus dicitur.

CATASTALTICUS, κατασταλτικὸς, barbare ex ignorantia Græcæ Linguæ *Castalticus*, idem quod repressorius, stipticus, vim adstringendi habens. Dicitur & simpliciter *Stalticus* σταλτικός. Diet. Jatr. n. 408.

* CATASTASIS, κατάστασις, vox Hippocrat. familiarissima, in genere *constitutionem*, habitudinem, statum, conditionem alicujus rei significat. Κατάστασις Gal. est forma, & idea alicujus rei. Holler. not. in 3. aph. 15. Frequenter de constitutione anni temporum, & aeris, qui & cœlum vulgo dicitur, usurpavit Hipp. v. g. 1. Epid. s. 1. t. 9. & 37. t. 60. 63. & alibi sæpius, si nude, & simpliciter positum est. De morborum etiam forma, & conditione, 1. aph. 12. 1. Epid. s. 3. t. 10. 3. Epid. s. 3. c. 34. Prognost. s. 3. t. 7. & sæpius. Gal. l. 1. de cris. c. 4. De coloris, & totius corporis externo habitu, 2. pror. VII. 5. Sed & *collocationem*, & *restitutionem ossis*, vel *membri* in pristinum locum significat. Hipp. s. 3. de fract. t. 38. Vide Diet. n. 446. Foes. p. 322. seqq.

CATASTEMA, κατάστημα, est veluti *fulcimentum*, & innixus, a verbo καθίστημι, *sistere*, reprimere, moderari. Hipp. l. 1. de morb. mul. XLVIII. 4.

CATASTOLE, καταστολὴ, est modestia in vestitu, seu *modestus habitus*. Hipp. de orn. V. 7. VII. 16. IX. 7.

CATASTORESTHYNÆ, καταστορέσθαι, proprie significat *prostratum esse*, humi dejectum. Tropice dicitur de *humoribus evictis*, sedatis, & ad excretionem dispositis. Hippoc. de vet. Med. XXXIV. 22.

CATATASIS, κατάτασις, est ad *inferna loca corporum tractio*, quæ obitur partim organis tentoriis e regione oppositis, partim transmutatione in contrarium, nempe transmissis per rotulas principiis, quæ tentionem moliuntur, ac superius annexis. Opposita huic est *Anatasis*, ἀνάτασις, quæ est tentio ad loca superna per traductionem. Gal. in defin. ἀντετείνεσθαι, *contentis esse viribus*, firmis, & integris, aut contra obniti, & se erigere significat, quod totum Celsus per firma viscera complexus est. Hæc Castellus. Quamvis & nomen κατάτασις, & verbum κατατείνειν, vel κατατεῖναι, non solum de tentione, sed & de omni repositione, aut collocatione membri apud Hipp. accipiatur, teste Erotiano, Onomastic. cum not. Barthol. Eustachii fol. m. 64. 65. ita ut idem significet, quod καθίδρυσις. Jung. Foes. pag. 324.

CATATILAO, καταπιλάω, significat *conspurcare*, inquinare. Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 124. ubi de linteo, cui pinguia illini debent, ad applicandum usurpatur. Dicitur & ἐγκαπιλᾶν, aut ἐγκατιλᾷν, aliis ἐγκατειλεῖν, l. 2. de mor. mul. LXXXIV. 4.

CATATRECHO, κατατρέχω, i. e. *procurro*, insulto. C. Hofm. de U. P. n. 1166.

CATATRIPSIS, κατάτριψις, dicitur *attritio* instrumentorum, cum nimia siccitate functionum organa languida, exoluta, & infirma evadunt, translatione sumpta a vestibus, aut vasis, quæ longo usu atteruntur, & exiccantur. Hipp. 6. Epid. s. 3. t. 1.

CATAVDESIS, καταύδησις, *vociferationem* significat, apud Hipp. in Præcept. XI. II. 3. quæ molestiam affert. Dicitur alias φωνασκίη, Aret. Foes. p. 325.

CATAXA, κάταξα, *sericum crudum*, dicitur Aetio, & Actuario, i. e. lanificium bombycis, antequam colorem, vel cortinas experiatur. Gorr. p. 214.

Cataxis, κάταξις, *fractio*. Gorr. ibid. Inusitatum, nec occurrit in Henr. Steph. Thesauro. Sed verbum καταξαι, *frangere*, legitur apud Platon. Euripid.

Catechesis, κατήχησις, dicitur *instructio* Medici, quæ fit viva voce ad adstantes, vel ægros. Hipp. in præcept. X. 10.

Catechomenos, κατεχόμενος. Vide *Catoche*.

Catechu, nomen *Terræ Japonicæ*, quæ est genus terræ exoticæ, colore purpureum, punctulis albis intertextum, ac si situm contraxisset, sapore austeriusculum, masticando liquescens, & subdulcem post se saporem relinquens. Usus creditur esse in catarrhis exiccandis, capiteque roborando. Schr. l. 3. in fin. Nonnulli ex recentioribus statuunt esse artificiale quid paratum ex Terra quadam Victriolacea, & Glycyrrhiza, quamvis de modo præparandi nondum certo constet.

Cateilumenos, κατειλούμενος, *introrsum convolutum* significat. Hipp. usurpavit de ructu, Coac. t. 432. item de voce implicata, retenta, & quasi involuta, φωναὶ κατειλῦσαι, 3. Epid. s. 3. t. 32.

Catellus. Vide *Canis*.

Catena, σειρὰ, ἅλυσις, quid significet, omnibus notum est. Pertinet in foro Medico ad instrumenta Chirurgica. Oribas. de machin. c. 4. Rul. in Lex. Paracelsus quoque meminit *Catenæ* cujusdam mysticæ in corpore humano, quam vocat *Gratiam Dei*, tract. 1. de pestilit. item Vinculum illud Balsamicum, quo uniuntur quinque spiritus corpus regentes. Fr. 2. h. t. *Catena Homeri aurea*, dicitur *Cabala*. Vigen. de Igne, & Sale, c. 26. in Th. Chym. Vol. VI. p. 31.

Catepedanos, κατηπεδανός. Vide *Epedanos*.

Catephes, κατηφὴς, *subtristem*, *demissum* significat. Hippoc. utitur de vultu. Coac. t. 388. de oculis, 7. Epidem. XV. 31. & XXII. 11.

Catergasticos, κατεργαστικὸς, *conficiens*, opprimens, exercens. Hipp. de taciturna animi abjectione. Coac. t. 482. Verbum est κατεργάζεσθαι. Foes. p. 326.

Catertemenon, κατηρτημένον, *concinnum*, *compositum* significat, a κατηρτίζω. Dicitur de sermone apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 41. Unde & κατηρτισμός. Vide *Catartismus*.

Cathæmon, κάθαιμον, *cruentum* significat, ex Eurip. Linden. Ex. XIII. §. 449.

Cathæresis, καθαίρεσις, differt a καθάρσει, licet ab uno verbo καθαίρω descendant, & significat *detractionem*, aut *subtractionem*, & extenuationem corporis absque purgatione, aut sanguinis missione, v. g. quæ fit nimio motu, & exercitiis. Hipp. 6. Epid. s. 3. t. 2. Vid. Gal. in com. quamvis Lat. *Detractio* non semper ita stricte sumatur, sed etiam late pro Evacuatione per alvum, vomitum, os, &c. Scrib. L. n. 6. 9. 100. 135. 136. *Detractio* etiam est imminutio, vel demtio. Ita detracto pondere, Id. n. 97. Vid. Rhod. in Lex. Scrib. p. 373.

* Cathæreticos, καθαιρετικὸς, etiam a verbo καθαίρω, quatenus significat consumo, absumo, *depascor*. Differt igitur a καθαρτικὸς, purgans; & est epitheton medicamentorum, quæ carnem excrescentem imminuunt, depascunt, & ad statum naturalem deducunt. Gal. l. 5. de S. F. c. 2. Gradu minori differunt a Causticis, sive Septicis, aut Escharoticis; & per accidens cicatricem inducere dicuntur, cum non sint ejusdem cum Epuloticis naturæ, v. g. Asiæ petræ flos, Æs ustum, d. l. c. 15. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 30. Eorum facultas consistit in salinis acrioribus, lixiviosis, & alcalicis valde evectis particulis.

Cathammizo, καθαμμίζω, significat in *arena me occulto*, quod dicitur de quibusdam piscibus, Asello, Passere, &c. ex Arist. l. 9. H. A. c. 37. Lind. Ex. XI. §. 206.

Cathariotes, καθαριότης, munditiem, *puritatem* significat, quæ Medicum decet. Hippocr. lib. de dec. orn. V. 12. idem quod καθαρότης.

Catharma, κάθαρμα, *purgamentum*, excrementum, quod in purgatione reiicitur, & expurgatur. Hipp. l. 5. Epid. XIX. 2.

Catharmos, καθαρμὸς, duo significat, (1.) purgationem, & ita coincidit cum vocab. κάθαρσις. Hipp. l. 2. de morb. mul. XX. 21. (2.) *expiationem*, sive curationem per expiamenta vana, & magica, quæ significatio Hippoc. est frequentior, v. g. l. de morb. sacr. II. 7. II. 10. 14. &c.

Catharos, καθαρὸς, *purus*, *depurgatus*, mundus. Dicitur & καθάριος. Usurpatur non solum de corpore, ejusque membris, v. g. Alvus pura, 7. aph. 67. vel juxta Gal. 64. Contra dicuntur corpora μὴ καθαρὰ, *non pura*, 2. aph. 10. sed etiam de excrementis, verb. gr. de urina, 1. Epidem. sect. 1. t. 33. & de fæcibus alvi, de R. V. I. A. t. 57. Coac. t. ult. *Puritas* quoque vasorum commendatur pro ægris, 4. in 6. Epid. 1. 8.

Catharodes, καθαρῶδες, de oculis, 5. Epid. XXXV. 13. recte a Landeno pro mendo habetur substituente καρῶδες. Ex. IV. §. 92.

Catharsis, κάθαρσις, purgatio. Vide *Purgatio*, *Menstruum*.

* Catharticus, καθαρτικὸς, *purgans*, *purgatorius*. Vide *Purgans*.

Catheautonperas, καθ' ἑωυτ πέρας, nomen Mensis apud Macedones tantum, in cujus principium incidit Solstitium brumale, Gal. c. 1. in 1. Epid. t. 1.

Cathectice, καθεκτική, sc. δύναμις, *retentrix facultas*. Vide *Retentio*.

Cathelin, καθελεῖν, a verbo καθαιρέω, idem quod κολάζω, *castigo*. Vide *Colazo*. Gal. 3. de R. V. I. A. t. 30.

* Cathemerinos, καθημερινὸς, idem quod ἀμφημερινὸς, *quotidianus*. Epitheton febris. Vide *Quotidiana*. Gal. 2. de diff. febr. c. 7.

Cathestecos, καθεστηκὸς, καθεστὰς, *constans*, *consistens*. Usurpatur ab Hipp. de ætate, 1. aph. 13. de anni tempore, aph. 8. Est autem *constans*, quod vel suam naturam servat, & non immutatur, vel quando ad summum pervenit, & nunc incipit declinare. Vide *Cathistemi*, & *Catastasis*. Est & Diætæ accuratæ, & ad unguem observatæ epitheton apud Plutarch. in præcept. ὑγιεινοῖς. Jung. Dieter. num. 421. 422. Foes. p. 297.

Catheter, καθετὴρ, *Catheterus*, Lang. l. 2. ep. 19. est fistula, cannulave urinaria, cujus extremum aliquo linimento, aut oleo illinimus, & ad removendam urinæ suppressionem virgæ immittimus. Gal. ad Thrasybul. c. 23. Sive est instrumentum Chirurgicum cavum, & altera parte recurvum, quo urina retenta elicitur, & vesicæ vitia probantur, ἀπὸ τοῦ καθίεσθαι, i. e. ab *immittendo*, sive infundendo, quod eo instrumento injici solent, quæ injicere expediat. Gal. l. 5. M. M. c. 5. & 7. Cæterum καθετὴρ ab Hipp. non pro eo instrumento usurpari voluit Gal. in expos. voc. Hipp. sed pro linimento torto, quod intra ulcera inditur, l. 2. de mor. mul. XLVI. 8. 9. Verum legitur ibidem καθετηρίῳ, i. e. ad similitudinem catheteris facto penicillo lineo. Foes. d. l. Helmont. pro suo adversus Gal. & ejus sectatores æstro rejicit, ceu atrox, atque cruentum, & alium *cathetera* commodiorem se invenisse gloriatur ex corio, vel aluta, de Lithias. c. 6. n. 34. verum experientia confirmat etiam usum catheteris e metallo facti innoxium, nec cruentum. Figuram cum usu vide apud Scult. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XVII. fig. 7. & Tab. XL. fig. 6.

* Catheterismus, καθετηρισμὸς, est administrationis Chirurgicæ ratio, qua injicimus per *catheterem* in vesicam id, quod ad ejus curationem convenit, vel eximimus id, quod urinam impedit, ne urina reddatur, sive concretus intus sit sanguis, sive calculus, sive aliud quippiam, recto siphone immisso, quem Græci καθετῆρα vocant. Cast. Æginet. lib. 6. cap. 59.

Cathidrysis, καθίδρυσις, in *pristinum locum repositio partis*. Vide *Catastasis*. Verbum καθιδρύσαι, *reponere*, legitur apud Hippoc. prorrh. XXIIX. 23. 28.

Cathimia, *Cathmia*, dicitur 1. *vena mineralis subterranea*, e qua effoditur aurum, & argentum, juxta quosdam metallifossores. 2. *id*, *quod crescit in fornacibus auri, vel argenti*. 3. *aurum*. 4. *argenti spuma*. 5. *fumus adhærens partibus*, dum æs ustum fit. *Cathimia affidia*, i. e. *Cadmia* argenti secundum colorem lithargyrii, i. e. plumbi usti, *Cathimia*, i. e. auri, æris, argentive spuma. Dicitur & *Cathmia ferri*. Rul. in Lex. Chym.

Cathinnymæ, καθίννυμαι, significat *desideo*, insideo, idem quod καθίζομαι. Hipp. l. 2. de morb. mul. XLIX. 13. LIII. 2. LXI. 23. XCI. 4. s. 1. de fract. t. 17. quamvis vitiose ibidem legatur καθίκνυσθαι.

Cathistamæ, *cathistemi*, καθίσταμαι, καθίστημι, multiplicem, & variam habet significationem apud Hipp. Interdum *consistere* significat, ac veluti firmari, l. 6. Epid. XXIII. 30. l. 4. Ep. XXIII. 1. Interdum *in proprium locum repono*. Vide *Catastasis*. Gal. c. 3. de fract. t. 38. Interdum significat *corpus præparo*, compono ad aliquod negotium, v. g. ad purgationem, l. 2. de morb. mul. XXIV. 17. ad totam curationem. 2. prorrh. XX. 6. in integrum restituo, εἰς τὸ αὐτὸ, d. l. XLII. 8. Coac. t. 163. Interdum *subsideo*, detumesco, v. g. de tumoribus, & tuberculis, 1. Epid. s. 2. t. 81. l. 7. XXIII. 3. De urinis subsidentibus sæpissime, l. 1. Epid. s. 1. t. 26. s. 2. t. 31. & alibi. Vide Foes. p. 298. seqq. Linden. Ex XV. 1. §. 247. Interdum *sedari* in passivo, v. g. de phthisi, l. 5. Epid.

Cathizesthæ, καθίζεσθαι, idem quod καθίννυσθαι, & καθίδρυσθαι, desidere, in *pristinam sedem collocare*. Hippocr. 2. de fract. t. 58.

Cathodos, κάθοδος, *descensum* significat. Usurpat de dispositione menstrui sanguinis ad excretionem in virginibus nubilibus, & maturis viro, l. 1. de morb. virgin. 11. 2. & miror, quod Foes. pag. 300. per regressum, & reversionem exposuerit, nulla urgente ratione, aut necessitate.

Catholceus, καθολκεὺς, appellatur *fascia oblonga*, quæ capitis totum vinculum, quod περισκέπαστρον dicitur, continet, & prohibet, ne ipsum vinculum diducatur. Gal. de fasciis. Gorr.

* Catholicus, καθολικὸς, id est *universalis*: item *Panacea*, epitheton est quorundam medicamentorum, quæ evacuantium, quæ alterantium, hyperbolicum, quasi ad omnia utilium. Vide *Panacea*. Ita in dispensatoriis notum est Extractum *Catholicum*, ubi idem significat-

gnificat, quod *Panchymagogum*, h. e. omnes humores evacuans. Tale etiam tradidit Querc. in Pharm. test. Inter alterantia quondam hoc titulo exornavit famosus ille Francisc. Josephus Burrhus *Ceram* suam *Catholicam*. Imprimis vero Chymici Hermophili, & Stibiophili hoc epitheto abutuntur. Huc pertinent Fr. Basilii *Asa*, & *Phalaja*, Paracelsi *Tinctura Physicorum*, quam *Catholicum Physicorum* propterea appellavit Tr. Tinct. Phys. c. 7. Similes *Panaceæ*, si Diis placet, ex sublimato leguntur apud Lib. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 30. ex oleo Antimonii, & Mercurii conjunctim l. 8. c. 22. Quid vero hic sentiat de *Medicina Universali*, quod scil. sit nomen sine re, id. T. II. Oper. p. 171. Consentit Rolf. in Chym.

CATHYGRÆNO, καθυγραίνω, *humectare*, madefacere significat, & quidem de alvo. Usurpatur ab Hippocr. 4. aph. 27. Coac. t. 19. 153. 281.

CATHYGROS, κάθυγρος, *excessive humidum* significat. Legitur de utero, vel matrice, apud Hipp. 5. aph. 62. Vide Diet. n. 423.

CATHYLOMANEO, καθυλομανέω, significat proprie *frondibus, & foliis abundare*, & *luxuriare*, idque de arboribus, quæ supervacuis frondibus luxuriando sylvescunt, dicitur. Translatum vero ab Hipp. ad mulieres, quarum natura sæpe ita luxuriat, mature resecanda, in ep. ad Dionys.

CATIAS, κατιὰς, dicitur *Scalper*, vel *Scalpellus excisorius*, ad exscindendum fœtum mortuum, apud Ægin. l. 6. c. 74. Foes. vult deductum a καθιέναι, immittere, pag. 327. Verum annon commodius derivaretur ab ἰάπτω, mitto, vel ἰὸς, telum, cum præposit. κατὰ, quæ deorsum, vel in significat?

CATILLANO, κατιλλαίνω, *distorqueo*, significat. Gal. 3. in 3. Epid. t. 32. unde κατειλλῶσαι φωναὶ, *voces distortæ*. Vide *Cateilumenos*.

CATINUS, *Catillus*, Græce ξύβλιον, ξυβλίδιον, παροψὶς, in genere significat *paropsidem*, in qua cibi apponuntur. Denotat etiam aliquando *ollam*, vel *trullam*. Apud Rul. & Joh. occurrunt *Catinus arenarius*, vel *Capella*, vel cinereus, h. e. vas terreum in modum pilei rotundi, cum margine trium, vel quatuor digitorum, ex terra tenaci factum; item *catinus* vel *catillus æreus ferreus*.

CATISCON, κατίσχων, *continens*, dicitur scilicet *alvum*, cui opponitur ὁ βραχὺ καθαιρόμενος, qui celeriter purgatur, 6. Epid. sect. 8. t. 33.

CAT' IXIN, κατ' ἴξιν. Vide *Ixis*.

CATMA, *limatura auri* dicitur. Ruland. & Johns.

CATO, κάτω, in genere significat *infra*, *deorsum*. Specialiter vero apud Hipp. denotat *ventrem inferiorem*, sive *alvum*, quæ alias dicitur ἡ κάτω κοιλία, 4. Epid. XX. 16. Unde & purgationes per alvum dicuntur κάτω, quibus opponuntur ἄνω, per vomitum, 2. aphor. 6. seqq. Jungatur Dieter. n. 451. Linden. Ex. IX. §. 12. quamvis alibi τὴν ἄνω κοιλίην significare velit ventriculum ipsum, & τὸ κάτω, in specie intestinum colum, in loco Hipp. 3. de morb. XV. 2. Vid. Linden. d. l. §. 26. & Ex. VII. §. 69. an vel adeo certa sit hæc conjectura, alii videant. Quid enim obstat, quominus per τὸ κάτω omnia intestina, & præsertim crassa, intelligantur?

CATOBLECTA *animalia*, dicuntur odorifero Zibethi unguine turgida, apud Lang. l. 1. Epist. 63. Vide *Zibetum*.

* CATOCHE, qui & *Catochus*, κατοχὴ, κάτοχος, vigilans sopor est. Gal. l. 3. de L. A. c. 5. estque solius cerebri affectus, veluti & per totum corpus convulsiones c. 3. in 1. prorrh. t. 69. Aliter: est in somnum, sed sine somno, & febre, propensio, per quam & oculi manent aperti, & servatur secundum naturam spiratio. Eo qui detinentur, κάτοχοι, & κατεχόμενοι dicti sunt. Habent autem tensos, apertosque oculos, non ut Comatosi, & Cataphorici, clausos. In his siquidem humiditas affectionis causa est nervorum firmitatem, roburque dissolvens; in illis propter siccitatem tensio oritur. Gal. c. 2. in 1. prorrh. t. 56. Hæc Castellus. Vide *Catalepsis*. Est quoque *Catochus*, κάτοχος, fascia longior, & quæ in orbem faciei, & capiti circumdatur, ut operculum comprehendat, l. de fasc. Alias & generaliter κατεχόμενα dicuntur, *quæ retinentur*, v. g. urinæ, apud Hipp. 1. prorrh. s. 2. t. 25.

CATOCHITES, (haud dubie a κατέχω, detineo, vel κάτοχος, perperam igitur apud Rul. & Johns. *Cathochites* scriptum occurrit) κατοχίτης, Corsicæ lapis est, cæteris major, mirabilis, si vera traduntur, impositam manum, veluti gummi, retinens. Plin. l. 37. H. N. c. 10. Veluti magnes ferrum, sagda lignum, gagates, & succinum paleas attrahunt, & retinent: sic *Catochites* carnes, & manus retinet innato gummi, seu glutino lentissimo. Rul. in Lex.

CATOECIDIUS, κατοικίδιος, h. e. *familiaris*, *domesticus*, paratu facilis. Usurpatur ab Hipp. de extensionibus corporis promptis, & expeditis, vide artic. t. 62.

CATOMISMUS, κατωμισμὸς, *subhumeratio*, a verbo κατωμίζω, *subhumero*, humerum suppono, vel in humerum sustollo, est in humeros sublatio, & restituendi articulum alterius humeri in pristinum locum modus, apud Hip. 1. de art. t. 13.

CATO-

Catopin, κάτοπιν, significat *retro*, *pone*, post. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXVI. 30. & lib. 2. XXXIII. 22.

Catopter, κατοπτής. Vide *Speculum*. *Dioptra*.

Catorchites, κατορχίτης. Vide *Sycites*.

* Catoterica, κατωτερικά, dicuntur medicamenta *dejectoria*, quæ & ὑπήλατα vocantur, quibus renes, vesicæ, & gibba hepatis, cum multo vitioso succo sunt referta, expurgantur. Gal. 7. M. M. 13 Uno verbo, Purgantia per alvum, Hipp. 5. Epid. X. 15. Lind. Ex. VI. §. 69. Ex. XII. §. 49. 52.

Catoxys, κάτοξυς, *peracutus*, dicitur de morbo acuto in comparativo, vel superlativo gradu, qui celerius, & majori cum periculo movetur, quam acutus simpliciter, & in quo statim symptomata summa sunt omnia. Hipp. 1. aph. 7. Vide com. Gal. ad h. l. Foes. p. 327. Dieter. n. 450.

Catulaster, βούπαις, est ætatis nomen, significatque juvenculum adolescentem, magnum puerum, qui ea ætate est, qua catulire incipit, hoc est ostendere se velle maritari, ut Varro interpretatur l. 2. de re rustic. c. 9. Lind. Ex. XIII. §. 63. seqq.

Catus, *Felis*, αἴλουρος, γαλεότης, animal est notissimum, libidinosum, visu acutum, qua *Domesticus*, qua *Sylvestris*, sive ferus. Utriusque descriptionem vide apud Aldrovan. lib. 3. de quadrup. digit. vivipar. cap. 10. seqq. Olim & hodie a quibusdam populis carnem illius puta domestici in cibum venisse testantur Bruyerinus lib. 13. de re cibar. cap. 36. & Jonston. Syntag. Med. Hygien. lib. 1. cap. 2. art. 4. punct. 2. verum nos abhorremus. Quem usum Medicum præbeant, legatur apud Schroder. lib. 5. clav. 1. num. 15. & Hofmann. in clav. ad hunc locum, ubi etiam mentio fit *cati* cujusdam peregrini *Zibethini*, *Civetta* dicta. Rhod. ad Scrib. num. 38. qui in Indiis, & Regno Peruano magna copia reperitur, qui liquorem fragrantissimum concretum excrementitium inter testiculos collectum in utriculis offert; qui dicitur Officin. *Zibethum*. Plura d. l. legantur. Jungatur & Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. cap. 22.

Cavatus, κοιλωθεὶς, a verbo *Cavo*, pro *Excavatus*. Usus est de scalpro medicinali Scrib. Larg. n. 53.

* Cava *vena*. Vide *Vena*.

Caucaloides, καυκαλοειδὲς, est epitheton Molæ, sive patellæ, quam per periphrasin appellavit καυκαλοειδὲς ὀστοῦν, i. e. *caucali flori simile Os*, Moschion de morb. mul. c. 91.

* Cauda, κόκκυξ, οὐρὰ, κέρκος, quid communiter significet, omnibus notum est. In Anatomicis dicitur extremitas spinæ, vel potius ossis sacri, quæ & *cuculus*, οὐροπύγιον, vel ὀρροπύγιον dicitur, item *Os coccygis*, ex tribus, vel quatuor ossibus, & duabus cartilaginibus constans, quamvis aliquando excreverit etiam in hominibus, quemadmodum & in brutis quam pluribus ordinarie, ut numerus ossium, & cartilaginum haud dubie major fuerit, notante Barthol. libell. 4. de Ossib. t. 104. Carnes *caudarum* in brutis duriores, & crudiores esse, statuit Gal. de bon. & mal. succ. cib. c. 6. Porro etiam *Clitoris*, vel *Mentula muliebris*, præsertim si præternaturali magnitudine peccaverit, *caudæ* nomine venit, teste Vvalthero Sylv. med. p. 1936. seqq. Spagyrici ænigmatice *Caudam Draconis*, (quo nomine alias Astrologis venit intersectio Viæ Lunæ, & Viæ Solis in Zodiaco alterutra) vocant in præparatione Lapidis Philosophici duo spermata, aut Aquam Mercurialem. Th. Ch. Vol. III. p. 26. 29. de Alchym. incert. auth. c. 27. & 31. Lagneus Harm. Chym. cap. 8. Vol. IV. pag. 766. Plura vide ap. Libav. tr. de Igne natur. cap. 31. & in Apocal. Hermet. prooem. & in Exam. Philosoph. vivent. sect. 31. Paracels. in microcosmo quoque *Caudam Draconis* mysticam latere, quemadmodum & alia phænomena Astralia, docet tr. Paragrah. tr. 2. de Astron. *Cauda vulpis rubicundæ* etiam dicitur *Minio ex plumbo*. Rul. in Lex.

Caudatio, vocatur Blasio Med. Univ. p. m. 334. prolongatio Clitoridis, quam etiam *caudæ* nomine exprimi p. a. diximus.

Caverna, ἄντρον, idem quod *cavitas*, *Fovea*. Accipitur aliquando de partibus naturalibus. Unde & os supra nasi radicem occurrens, *cribriforme*, ἠθμοειδὲς, dictum, *cavernosum*, πολύσηραγγον dicitur, Gal. l. 8. de U. P. c. 7. & *Penis coles* Latinis vocatur *cavernosus nervus*, qui Gr. σηραγγῶδες νεῦρον, 1. in 6. Epid. t. 2. aliquando de præternaturali constitutione. Ita de dentibus exesis *cavernam* usurpavit Scribon. Larg. n. 95.

Cavicula, sive *Cavilla*, idem quod *Malleolus* pedis, sive *Roscetta*, & occurrit ap. Forest. l. 6. Chirurg. Obs. 57. Vide *Rascetta*.

Cavillatio, σόφισμα, ἀπάτη, παρεγχείρησις, est ratio subdola, similitudinem quandam cum veris rationibus habens, quam quis, mendacii sibi conscius licet, vincendi tamen caussa profert. Sane prægnans vitium, & quo vix aliud Medicum dedecet magis. Gal. lib. 9. de Hippoc. & Plat. decr. cap. 7. Linden. Ex. X. §. 266.

Cavitas, κοιλότης, τὸ κοῖλον, quid in genere significet, neminem Latina, vel Græca callentem latere potest. In Physiologicis, & Patholo-

logicis constituit speciem aliquam organicæ conformationis vel integræ, vel vitiatæ. Unde morbi in *cavitatibus* dicuntur τῶν κοιλοτήτων, de diff. morb. c. 15. Vid. & Gal. de offib. c. 12. & c. 3. de artic. c. 7. Quod vocab. Græc. κοιλίη, etiam significat aliquando omnem cavitatem, uti vult Erotianus, & Dieterich. n. 468. nondum mihi possum persuadere cum Foes. p. 345. Sane nulla necessitas urget aph. 20. s. 6. ita generaliter exponere.

* CAULEDON, *Caulatim*, καυληδὸν, hoc est *caulis in morem facta fractura*, est species fracti ossis, quæ fit per transversum, in qua fracti ossis partes ita a se dissident, ut e directo non jaceant. Gal. l. 6. M. M. c. 5. P. Ægineta auctor est, τὸ καυληδὸν κάταγμα dici etiam ῥαφανηδὸν, & σικυηδὸν, a similitudine fractæ radiculæ, & cucumeris.

CAULIAS, καυλίας, est epitheton Laseris, sive liquoris ex caule silphii, plantæ illius Syriacæ, præsertim Cyrenaicæ collectus, quemadmodum ille, qui ex radice incisa colligitur, *Rhizias*, ῥιζίας, dicebatur. Lang. lib. 1. epist. 62. qui suavem odorem, & fragrantem ei tribuit, quod quomodo cum Asa fœtida, quæ succus Silphii, vel Laseris Syriaci dicitur apud Schroder. lib. 4. clav. 2. num. 172. ingratissimum, & insuetis vix tolerandum odorem spirante quadret, non video. An fortassis Langius Ironice exponendus? quamvis & Indiarum incolis Javanis, ac Malaiis gratissimum sit odoramentum, & suavissimum condimentum, teste Jac. Bontio de Medic. Indor. & Fr. Hofmanno in clav. ad dict. Schrod. loc.

* CAULIS, καυλὸς, significat (1.) *caulem*, sive scapum plantarum. Gal. lib. 2. de Al. Fac. cap. 70. & in specie κατ' ἐξοχὴν, *caulem* laseris: vel silphii, apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 34. (2.) *Penem*, sive membrum virile, Gal. lib. 14. de U. P. cap. 12. unde & fortassis Latinum *Coles*. (3.) *Collum uteri*, sinum muliebrem, veluti vaginam penis, C. Hofm. de U. P. n. 963. ex Arist. lib. H. A. c. 2. quamvis Linden. haud inepte conjectandum proponat, annon potius αὐλὸς ibi legendum sit? Medic. Physiol. l. 2. c. 7. art. 14. §. 130.

CAULOTON, καυλωτὸν, quod in *caulem* excrescit. Epitheton Betæ. Linden. Exerc. XVI. §. 171.

CAUMA, καῦμα, *ardor*, æstus. Vide *Æstus*. *Catacauma*.

CAUNIACE, καυνιακὴ, epitheton medicamenti externi, apud Galen. l. 2. de C. M. P. G. c. 1.

CAURUS, ἀργέστης, est nomen venti, & quidem *Austri*, si siccior, & frigidior fuerit. Galen. 3. in 3. Epidem. tract. 3.

* CAUSA, *Caussa*, αἰτία, αἴτιον, in Medicina tantum pro efficiente accipi solet cum sanitatis, tum morborum. Ejus differentias varias vide in Dogm. nostr. P. I. c. 15. P. II. cap. 7. Charlton. Ex. Pathol. IV. Rolfink. O. & M. com. l. 2. s. 3. c. 2. & alios, præsertim Institutionistas. Gal. *caussam morbi* in genere descripsit per id, quo præsente afficimur, & quo sublato statim cessat affectus, l. 1. de L. A. c. 2. aut quod ei, qui fit, morbo aliquam generationis partem tribuit. Receptissima divisio est in *Procatarcticas*, προκαταρκτικὰς, *Antecedentem*, προηγουμένην, & *proximam*, sive *continentem*, quam cum morbo confundit Linden. Ex. VIII. §. 69. 71. Vocabul. *causæ* aliquando pro ipso vitio accipi, testatur Rhod. ad Scribon. Larg. n. 228. Unde & verbale *causatio* noxam denotat, ibid. *Causarum* divisionem perperam cavillatur Paracelf. Paragran. Tr. 2. de Astron. item tract. de Podagra, unicam substituens *caussam*, *Magicam Anastromiam*, tr. de morb. caduc. Nugæ.

CAUSIS, καῦσις. Vide *Ustio*.

CAUSODES, καυσώδης, Vide *Causus*. Qui *febrem ardentem*, καυσώδη πυρετὸν, a *Causo* distinguunt, præter necessitatem λεπτολογοῦσι.

CAUSOMA, καύσωμα, idem quod καῦμα, πύρωσις, *ardor*, inflammatio. Gorr.

* CAUSTICUS, καυστικὸς, *urens*, vel *vim urendi habens*, vel dicitur de medicamentis, quæ vehementer calida sunt, & consistentia crassa, quæque ignis instar corpus colliquant, & sæpe escharas, hoc est crustas, ritu cauterii, scil. actualis, efficiunt, Galen. lib. 5. de Simp. Fac. cap. 15. quocirca & ἐσχαρωτικὰ appellantur. Eorum materia sunt, Lixivium, Calx viva, Auripigmentum, Sandaracha, Chalcitis, & id genus alia, quæ multis salinis accerrimis, lixiviosis, fixis tamen abundant. Quomodo *caustica* operentur in corpus vivum, & mortuum, vid. apud Helment. tract. Ignot. hosp. morb. n. 76. 77. & tr. Potest. medicam. n. 60. Vel dicitur de affectione corporis urente, quæ resultat ex febre ardente, Hipp. 1. prorrh. sect. 2. t. 36. Item de caussis externis, quarum virtus est, morbum & acutum, & periculosum, & velocis judicationis reddere, t. 60. Vid. Gal. ad h. l.

* CAUSUS, καῦσος, aliis est καύσων, quod & Paracelf. retinuit, lib. 10. Paragr. par. 3. & Linden. Ex. XVII. par. 198. i. e. *febris ardens*, qua est species febris continuæ acutæ, cum æstu vehementiori, aliisque symptomatibus, insigniorem sanguinis phlogosin, & incendium arguentibus, proveniens a sanguinis sulphureis portionibus abundantis per caussas externas indu-

ducta effervescentia, accensione, & caloris intensissimi per totum corpus diffusione, nisi summa malignitas adfuerit, in quo casu extrema frigere solent, ex 4. aph. 48. Linden. Exerc. VIII. §. 47. Vocantur hæ febres & πυρετοὶ καυσώδεες, 4. aphor. 54. Paracelf. nomine etiam *Flammulæ* comprehendit in Fragm. Medic. Plura de hac febre, hocque nomine καῦσος apud Hippoc. 4. de R. V. I. A. t. 1. seqq. Foes. in Oec. p. 329. Dieter. n. 453. Hofmann. de febr. c. 52. (ubi rationem quoque reddit veræ pronuntiationis per *cav*, non per *cau*, quam de verbo ad verbum excerpsit, quemadmodum alia quoque bene multa, Francisc. Piens. de febr. tract. spec. cap. 6. pag. m. 79.) Th. Vvillis de febb. cap. 11. qui meo quidem conto si rem metiri liceret, optime hanc doctrinam exposuisse mihi videtur. *Cavsus* quoque est epitheton Viperæ, vel serpentis marini, magnitudine cubitali, qui alias & *Dipsas*, item *Prester* vocatur, uti descripsit ex Aetio Forest. l. 30. Obs. 12. in Schol.

CAUTELA, *Cautio*, εὐλάβεια, προφυλακή, usitatum Medicis est vocabulum, quando ad evitandam aliquam graviorem noxam, aut errorem aliquid præcipitur, aut manifestatur, aut prohibetur. Gal. de subfig. Epir. c. 1. Forest. l. 2. Obs. 10. & 21. in Scholiis, Heurn. passim in not. ad aphor. Hipp. Hujusmodi *Cautelas*, & *Cautiones* plures reperies etiam in Not. Rhodii ad Scrib. Larg. Videatur saltem Index posterior Rhodii h. t. Et Lud. Septalius *Animadversiones*, & *Cautiones* Medicas edidit, quas etiam Joh. Rhodius notis illustravit. In specie *Cautela* Rul. & Johns. dicitur in arte Spagyrica habitu comparata quædam industria, qua facilius obeunt suas operationes, ac perficiunt artis hujus professores.

† CAUTERIUM FRIGIDUM. Ægin. l. 4. c. 7. non est potentiale, nisi ratione eorum, quæ in igne rutilant, ut putat Holler. de mater. Chir. c. 6.

CAUTERIUM, *Cauter*, Καυτὴρ, καυτήριον, est quod urendi vim habet. Usurpatur tam pro medicamento, quod potestate urit, quam pro ferro candente, cujus usus plerunque necessarius est vel ad sistendum sanguinis profluvium, undecunque manaverit, vel ad intercipiendas defluxiones, vel ad ossa cariosa, & maligna ulcera. Id ferrum καυτῆρα Hipp. appellavit. (l. de hæmorrhoid. V. 2. quod perperam in edit. Linden. per *Clysterem* in Latin. versum est.) Erat autem, ut scribit Gal. in Exeg. voc. Hipp. æreus calamus perforatus in fundo, per quem parvum ferrum adurens demissum adurebat. Hæc Castellus ex Gorr. Clarius: *Cauterium* duplex est: Aliud dicitur *Actuale*, aliud *Potentiale*. Illud fit igne, vel materia quadam ignita, quæ varia esse potest, inter quas tamen ferrum candens reliquis palmam præripit usus frequentia. Figura vero, forma, & magnitudo hujusmodi ferramentorum variat pro diversitate partis applicandæ, de quibus consulantur Chirurgiæ Doctores, præsertim Hier. Fabr. ab Aquapend. in Operat. Chirurg. & M. Aurel. Severinus in Chirurg. sua efficaci, Petrus Paulus Magnus, Chirurgus quondam Romanus in eleganti tractatu Italico de *Cauteriis*, Scultet. Arm. Chir. Tab. LV. aliique plures. Hoc fit medicamentis Causticis, sive vim colliquandi partes solidas molliores habentibus, quorum etiam formulæ variæ extant, lapidis, olei, spiritus, butyri, lixivii, inter quas tamen lapis corrosivus ex lixivio paratus facile primas tenet. Jungat. Paræus l. 25. c. 32. ubi quædam *Cauteria potentialia* vocat *Serica*, vel *Holoserica*, vel quod sine dolore operentur, vel quod carius emerit Auctor a quodam Chymista. Rul. & Johns. hanc divisionem ita proposuerunt. *Cauterium*, *Kautin*, est instrumentum Chirurgorum, quo aperiunt cutem, & carnes exustionibus in putridis, & ulceribus obnoxiis locis. Est etiam medicamentum simplex corrosivum, quo cutis absque dolore fricatur. Plura de *Cauteriis* vide apud Fallop. tr. de *Cauteriis*, Tom. I. Oper. p. 534. seqq. Peculiaris noxæ, & detrimenti ex cauterio sub genu ante purgationem facto, ita ut locus cauterisatus cancrosus factus sit, meminit Lanfraneus Tract. 3. doctr. 3. c. 18. Rolfink. O. ac M. comm. l. 4. sect. 5. part. 1. seqq. Scrib. Larg. hujusmodi *Medicamenta Cavstica*, & *Escharotica* vocavit *Quasi Cauterium*, n. 114. 240. Utrum præferendum sit, num *actuale*, an *potentiale*? non est hujus loci dirimere. Peculiaris *Cauterii potentialis* meminit Libavius parati ex affusa aqua forti, vel spiritu sulphuris in liquorem ferri, Syntagm. l. 6. c. 1. Aliud produxit lib. 8. cap. 38. Helmontii invectiva gravis in *cauteria* irrita transeat, de Lithias. cap. 15. num. 12.

CAVUS, *va*, *um*, κοῖλος, λη, λον, *Concavus*, dicitur de omni eo, quod *cavitatem* aliquam habet, sive naturalem, sive præternaturalem. In specie vero κοῖλα, aliis κῦλα, h. e. *Cava*, dicuntur eæ oculorum *cavitates*, quæ in palpebris, qua superioribus, qua inferioribus (quæ tamen quandoque specialiter ὑπόκοιλα, quasi subcava dicuntur) occurrunt, in morbis vero chronicis, & a cruditate obortis, ut cachexiis, diuturnis hæmorrhoidibus, longis mulierum profluviis, & inchoantibus ophtalmiis, intumescere per flatulentiam quandam solent, qui tumor per verbum Gr. κοιλοιδιᾶν indigitatur. Meminit hujus quoque tumoris Hipp. 2. de morb. XLV. 7. Sunt & qui *cava*, & κοῖλα, inter-

interpretantur oculorum *cavitates*, & utraque nasi parte cernuntur, quæ tamen κανθοὶ dicuntur. Κοῖλον quoque vocari, sive *cavum* illam in ima pedis planta *cavitatem*, quæ suspensis tarsi ossibus efficitur, post calcem, quam πεδίον, & *planum pedis* sequitur, quod στῆθος ποδὸς, id est *pectus pedis* dicitur, constat ex Hippocr. lib. 5. Epidem. XXI. 3. & Gal. cap. 3. de artic. tr. 92. Jung. Foes. Oec. p. 343. seqq.

Ceasma, κέασμα, *fissura*, fragmentum, a verbo κεάζω, *findo*, divido, quod legitur ap. Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXXIV. 10. XLIII. 4.

† Cebi Gallinæ, epar torrefactum. Paul. Bagell. de morb. pueror.

Cebus, κῆβος, *Cephus*, κῆφος, animal est e simiarum genere, caudam habens, & ancipiti natura partim hominem, partim quadrupedem bestiam imitatur. Aristot. lib. 2. H. A. cap. 9. Dicitur *Cercopithecus*, de quo plura legantur apud Aldrovand. lib. 2. de quadr. vivip. digit. cap. 6. Musculos temporales exiles, & debiles ei tribuit, similes homini, & lynci, Gal. l. 11. de U. P. c. 2. *Cercopitheci* Indici inusitatæ formæ Anatomen descriptam vide in Act. Hafn. Vol. I. Obs. 36. p. 67. seqq. & alterius Vol. II. Obs. 9. p. 13.

Cechynos, κεχυνὼς, *hians*, dicitur de brutis, & hominibus, os apertum habentibus, sive ore *hiantibus*. Imprimis tribuitur pisci Asello tale os, uti videre est apud Linden. Ex. XI. §. 61.

Cecis, κηκίς. Vide *Cicis*.

Cecryphalos, & *Cecryphalon*, κεκρύφαλος, & τὸ κεκρύφαλον, *Reticulum* dicitur, quo mulierum crines continentur, & religantur. Dicitur & κεφαλοδέσμιον, item κροκύφαντον. Meminit Hipp. de Steril. XI. 6. 8. & de superfœt. X. 6. 8. Ob similitudinem quoque *Reticulum*, κεκρύφαλος, dicitur quadrupedum ruminantium una maxilla dentatorum ventriculus peculiaris, qui omasum præcedit. Arist. l. 2. de H. A. c. 17. Barth. l. 1. An. c. 9.

* Cedma, κέδμα, diuturna dicitur ad articulos defluxio, præcipue in coxendicem. Hip. l. 6. Epid. s. 5. t. 22. Gal. in comm. Prosp. Mart. κέδματα, quartam speciem Arthritidis constituit. Vide *Arthritis*. Quibusdam vero ea quoque, quæ partes genitales occupat, κέδμα vocatur, Foes. in Oec. p. 331. Keuchen. ad Seren. p. 280. Usus est hac voce etiam Hipp. aliis in locis, v. g. l. de A. L. 1. LII. 1. lib. de Loc. in Hom. XIX. 1. 3. l. 1. de morb. III. 11. & l. 7. Ep. LVII. 12.

Cedrelæum, κεδρέλαιον, *oleum Cedri*. Vide *Cedria*.

† Cedria, vulgo Kotranum, vulgo Gallotum, Gal. Resina, lacryma, pix. Pet. Bellonius de medicato Cadavere conservando, l. 3. cap. 1.

Cedria, *Cedrium*, *Cedrinum*, κέδρια, κέδριον, κέδρινον, plerunque indifferenter accipiuntur, cum pro *oleo*, quod e *Cedro* nascitur, tum pro pice, vel *resina Cedri*, e magna *Cedro*, quæ κεδρελάτη vocatur, emanans, quæ nihil aliud est, quam cruda *Cedri lachryma*. Illud habetur liquidius, hæc solidior. *Cedrini* meminit Hipp. l. 2. de nat. mul. XXIX. 81. & 141. l. 1. de morb. mulier. CXI. 13. Jung. Foes. dict. loc. *Cedrinum* pro *Cedria* etiam accipi, patet ex Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 3. collato cum l. 2. c. 1. *Cedriæ* quoque mentionem fecit Scribon. Larg. num. 58. & 267. ad quæ loca vide notas Rhod. *Cedria*, Gummi *Cedri*. Rul. in Lex. *Cedrinus* etiam dicitur de morbis; sed quinam illi sint, non exponit. l. 1. Paramir. de orig. morb. ex trib. primis subst. c. 6.

Cedue, idem quod *Aer*. Rul. in Lex.

Cedurini, legitur apud Paracels. de vit. long. l. 5. c. 5. quamvis non certo constet, quid hoc vocabulo velit intellectum.

Ceimelion, κειμήλιον, est pretiosa supellex recondita, aut opes reconditæ. Usus Hippoc. metaphorice de imperitia dicens, quod sit malus thesaurus, & κακὸν κειμήλιον, malæ opes reconditæ, in Lege III. 6.

Ceimenon, κείμενον, *quod reponitur*. Dicitur de urina, quæ in matula reponitur ad judicium, ut subsideat. Hipp. l. 1. Ep. ægr. 2. & 4. & 5. l. 3. ægr. 2. Aliquando tamen & de faucibus non inflammatis usus est, φάρυγξ ὐ φλεγμαίνουσα, κειμένη δὲ, quomodo id exponi debeat, non adeo certo constat. Mihi videtur potius de *uvula*, sive columella commode posse intelligi, quæ subsidet, etiamsi non fuerit inflammata. Vallesius in com. ad h. l. nimir. l. 2. Ep. s. 2. t. 28. metaphorice exponit pro faucibus afflictis, compressis, male habentibus. Cum interpretes in multos, & varios sensus abeant, quemlibet suo abundare sensu permittimus.

Ceiriæ, κειρίαι, *lembrici lati*. Gal. l. 4. M. M. c. 17. Vide *Helminthes*.

* Cele, κήλη, id est, *Hernia*, ramex. Vernacule per *Rupturam* exprimitur. Vide *Hernia*.

Celefoli, est materia mucilaginosa de stellis, & ingreditur compositionem Spermioli Parac. de ulc. & apost. c. 5. quamvis in ventriculo eodem libro legatur *Cerefolii*.

* Celer, ὠκὺς, dicitur, qui brevi tempore motum suum perficit, v. g. Pulsus *celer*. Gal. lib. 2. de dign. pulf. c. 1. aut cum brevi tempore arteria distenditur, lib. 1. de diff. pulf. cap. 7. Me-

Medicamentum celeres affectus habens, Scrib. Larg. num. 28. *Celeris* perfusio, Hipp. 3. de R.V. I. A. t. 50. quamvis Gal. in comm. existimet, ibi potius πυκνὴν, *frequentem*, intelligi, cum sæpe *celer* cum frequente confundatur. Enimvero frequentia præsupponit *celeritatem*. *Celeres* excretiones, 2. aph. 18. Adde Dieter. num. 816.

Celeritas, τάχος, Galen. lib. 2. de dign. pulf. cap. 1. Est proprietas motus, l. 3. de diff. resp. cap. 3. Cui opponitur βραδύτης, *tarditas*. Infinita *celeritas*, Scribon. num. 221. Dicitur & *Velocitas*.

Celeriter, ταχέως, τάχα, ἐν τάχει, *cito*. Jungitur cum adverb. ἀθρόως. Hipp. 2. aph. 18. Jung. Dieter. n. 816. *Cito*, vel *celeriter* sanescere, legitur l. 1. de morb. mul. XCII. 14. & *celeriter* curam adhibere, ibid. 15. Ulcera *cito* putrescere, cito augeri, ibid. 16. *Celeriter*, & cito sumptum excreare, 2. prognost. t. 43. *Cito*, & *celeriter* mori, lib. 3. de morb. IV. 11. Jung. Foes. p. 612. *Celerius* etiam pro celeriter, Scrib. n. 46. 106. *Celerrime* n. 128.

Celis, κηλὶς, i. e. *Macula*, idem quod σπίλος. Vide *Macula*.

Cellæ, vocabantur partes Balnei, testudinis instructæ, & concameratæ, cum ad sudationem, tum ad lavacrum destinatæ. Fumanell. de Baln. in princ.

Cello, κήλω, i. e. *moveo*. Linden. Ex. XI. §. 38.

Cellulæ, vocantur in Intestino colo spatia illa, & cavitates, in quibus stercora aliquandiu morantur, quarum descriptionem, & delineationem vide apud Barthol. Anat. l. 1. cap. 11. p. 91. 94.

Celoneum, κηλώνειον, instrumentum est mechanicum, quod sursum, deorsumque tollitur, more oscilli, & alternis hinc inde suspicit, & despicit. Turneb. 6. Advers. 18. Hujus similitudinem quandam habent, ideoque idem nomen occuparunt instrumenta illa hodie architectis usitata, quibus lapides, & alia tollunt, motu rotæ, quam unus, & alter bajulus calcando circumagit. Habent enim superius quasi collum quoddam oblongum; verum quod non est mobile, ut in illis veterum κηλωνείοις, qualia fere sunt in puteis villaticis. Talia instrumenta dicuntur alias *Grues*, *Ciconiæ*, *Tollones*, vel *Tollenones*. Meminit hujus vocabuli Gal. l. 7. de U. P. c. 7. Jungatur C. Hofmann. in comm. n. 250.

Celotomia, κηλοτομία, id est *Herniæ sectio*. Legitur in Ephem. Nat. Curios. Dec. II. Ann. III. Obs. 95.

Celsa, musculus vitæ, pulsus per singulas partes corporis oberrans, *Das Serg*. Rulan. in Lex. Sed Paracelsus inter affectus cutaneos refert, annumerans *Testudinibus*, l. de ulcer. & apostem. cap. 31. & provenire a sale accidentali coagulato. Est flatus, vel vapor, vel spiritus quidam spurius, & sylvestris, sub corporis integumentis delitescens, & exitum motu suo quærens.

Cementatio, *Cementum*. Vide *Cæmentatio*.

Cenchramis, κεγχραμὶς, *granum in ficu* dicitur, vel carica, quod milii granum & magnitudine, & colore, & figura referat. Usus Hipp. l. de nat. mul. C. V. 12. Gal. l. 1. de S. F. tit. Mespilum.

* Cenchrias, κεγχρίας, (a κέγχρος, quod *milium* significat) vel est epitheton *Herpetis*, qui propterea *Herpes miliaris* dicitur. Gal. l. 14. M. M. c. 17. Vide *Herpes*. Vel epitheton est *serpentis*, qui & *Cenchrites*, & *Cenchrius* dicitur, & *Acontias*, ἀκοντιὰς; estque magnitudine duorum cubitorum, figura crassa in tenuem abeunte, colore viridi, maxime juxta alvum, ut milium colore referat, unde nominis ratio. De ejus natura, & morsu, & nocumentis vide Aetium l. 13. c. 27. Ægin. l. 5. c. 18. qui κέγχελινον vocat, Forest. lib. 30. Observ. 12. Schol. Aldrov. l. 1. de serp. & drac. c. 12. & 13. Vide *Jaculus*. Mentionem quoque facit *Cenchritarum avium*, ex Oppiano Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 18. & inter anseres feros refert, qui laqueis, & retibus capiuntur.

Cenchris, κέγχρις. Vide *Tinnunculus*.

Ceneangia, κενεαγγεία, proprie, & primum *vasorum inanitionem* significat, atque ob id asitia, id est ciborum abstinentia, κενεαγγεία, id est *vasorum inanitio* sæpius dicitur; tanquam nomine generis etiam in specie homines uti consueverint. Gal. 2. de R. V. I. A. t. 47. Hæc Castell. Cæterum κενεαγγία, vel κενεαγγεία, in genere *vasorum exinanitionem* significat, quæ fit ob evacuationem, sive ea fit sensui manifesta, sive occulta. Et in hac significatione sæpe usus est Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 19. 21. f. 2. t. 47. l. 3. de morb. II. 22. & l. 1. de morb. mul. XIV. 6. Quod vero in specie etiam significet purgationem artificialem, in 1. aph. 2. quod vult Valles. in comm. & subscribit Dieter. num. 455. nullam plane video rationem. Quin potius existimo, sanguinis e vasis evacuationem primario spontaneam, consequenter tamen & artificialem illo vocab. intelligi, quemadmodum hoc in Disp. ad hunc aph. demonstravimus. Adjectivum quoque κενεαγγικὸς legitur apud Hipp. l. de Humid. Us. V. 11. & 1. prorrh. f. 2. t. 5. Verbum κενεαγγέω occurrit l. 1. de morb. mul. XVI. 4. f. 3. de artic. 56. & f. 4. t. 41. Jung. Foes. p. 332.

Cenebrium, κενέβρειον, κενέβρειον, significat *carnem morticinam*, κρέας νεκρὸν, ἢ θνησιμαῖον. Erotian. ex Hipp. quamvis Foesius in hoc invenire haud potuerit. Vid. Oecon. pag. 332. seqq.

* Ceneon, κενεὼν, significat vel totam illam alvi cavitatem, quæ a costis ad ossa *ilii* subtenditur, vel laterum mollitudines, & inanitates, quæ præcordiis subsunt, in quibus mesenterium, & tenuia intestina continentur. Vocatur & λαπάρα, λαγὼν, item *Ile*, *Ilia*, Gal. comm. 2. progn. t. 1. & c. 2. de iis, quæ in medic. 7. 16. Hippoc. Coac. t. 452. & alibi sæpius, quæ loca vide apud Foes. Oecon. p. 333. Κενεῶνα, id est *ile*, locum eum vocat Hipp. qui inter Iliorum ossa, & costas spurias intercedit, propterea quod κενὸς, id est vacuus, & cassus ossibus est, quasi *cassum* dixeris. Gal. c. 3. de artic. t. 74. Locus etiam, ubi umbilicus infantum est, κενεὼν dicitur. Mosch. de morb. mul. c. 41.

Ceneos, κενεὸς, idem quod κενὸς, *vacuus*, inanis. Vide *Cenos*.

Cenigdam, *Cenigotam*, item *Ceniplam*, *Cenipolam*, instrumentum notat Chirurgicum, quo cranium aperitur in Epilepsia. Paracelf. lib. 3. Paragraph. cap. 4. §. 1. Johns. in Lex.

Ceniotemium, est remedium purgans in morbo Gallico, apud Paracelf. l. 2. de vit. long. c. 3. sed quale sit, non expressit. Dolæus vero scripsit esse Mercurium specifice ad Luem Veneream præparatum. Encycloped. l. 3. c. 15. §. 9. p. 663.

Cenos, κενεὸς, Jon. κενὸς, id est, *vacuus*, inanis; item *vanus*. Hipp. 7. aph. 24. & 2. de iis, quæ in Med. t. 9. ubi vid. com. Gal. Opponitur plenus, πλήρης, Gal. l. 3. de diff. puls. c. 6. Quid sint κενεαὶ χῶραι πνεύμονος, *vacua* loca pulmonum, vide apud C. Hofm. de U. P. n. 456. Κενὸν etiam *spatium* significat in capite, 7. aph. 51. Vide *Vacuus*.

Cenosis, κένωσις, a κενόω, *vacuatio*, *evacuatio*, exinanitio, dicitur generaliter, si quid vel naturæ sponte, vel arte Medici ex toto corpore, vel aliqua parte detrahitur, & expellitur. Quod si totalis, vel universalis fuerit, simpliciter κένωσις vocatur. Si vero portio saltem aliqua subtrahatur, ἀποκένωσις, *abevacuatio* appellatur. Opponitur repletio, πλησμονὴ, 2. aph. 22. Meminit quoque aph. 8. item 1. aph. 3. 4. aph. 41. &c. Jung. Dieter. num 458. Varias *evacuationis* species vide propriis suis nominibus, & locis.

Centaurus, κένταυρος, significat monstrum, superiore parte quidem hominem, inferiore parte equum referens. Hoc fabulosum esse, & per rerum naturam fieri non potuisse, demonstrat Gal. l. 3. de U. P. c. 1. ubi vide C. Hofmann. n. 114. 119. 122.

Cento, κέντων, vestem e variis panniculis contextam pauperculorum significat. Meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 14. de vase probe panniculis investiendo, & circummuniendo.

Centotauros, κεντόταυρος, idem quod *Centaurus*, Hofm. n. 118. d. l.

Centratio, legitur apud Paracelf. lib. 4. Chirurgic. de ulcerib. cap. 3. & intelligitur principii salini mutatio in corrosivam, & exulcerantem qualitatem. Unde & *Centrum salis* dicitur principium ulcerum, ibid. & c. seq.

Centrium, κέντριον, epitheton Emplastri cujusdam, a verbo κεντεῖν, pungere. Ut ita huic respondeat Germanicum *Stich-Pflaster*. Meminit hujus Galen. lib. 1. de C. M. P. G. cap. 10.

Centrina, κεντρίνη, piscis aculeatus, a κεντεῖν, pungere, cujus descriptionem, species, usum in cibis, & medicina vide sis apud Aldr. l. 3. de pisc. c. 41.

Centrum, κέντρον, proprie vocatur circuli medium punctum. Gal. l. 10. de U. P. cap. 12. Enimvero frequentissimo quoque in usu hujus vocabuli impropria, tropica, & ænigmatica acceptio apud Paracelsum, ejusque sectatores veteres, & recentiores est, dum per *centrum* denotatur sedes principalis, radix, fundamentum, & principium alicujus rei; & huic notitiæ tantum tribuunt, ut veræ scientiæ abyssum in ea ponant; & quicunque veri puncti, & *centri* rationem cognoscit, nihil in rerum natura unquam ipsum latere possit, cujus non perfectam habeat scientiam, verbis Crollii in Basil. Chym. Ita *Centrum* universi ipsis dicitur DEUS, *Centrum* omnium creaturarum homo. *Centrum* vitæ Cor, & spiritus animalis cerebrum. Paracelf. Tab. V. Theoricæ. *Centrum* mulieris matrix, Paramir. lib. 4. de orig. morb. matric. *Centrum* carnis in dorso. Schol. in LL. de Tartaro. Describit vero etiam *centrum* medietatem duorum membrorum, ibid. Ita *centrum* spinæ dorsi est media duarum vertebrarum junctura. Imo cuilibet morbo suum est *centrum*, sua *centratio*, Paragran. tr. 2. de Astron. Hoc morborum *centrum*, & locum exacte cognoscere, hoc opus, hic labor est, l. de Icterit. c. 2. *Centrum* morborum dissolutorum dicitur Stomachus, l. 1. Paragraph. cap. 1. §. 1. *Centrum* colicæ Intestina, Schol. in LL. de Tart. *Centrum terræ* dicitur Spagyricis locus vacuus, ubi nihil quiescere potest. Leschus de Lapid. Philos. tr. 2. Th. Chym. Vol. IV. pag. 423. Et quis omnes nugas colligeret? *Centrum* ovi dicitur vitellus, apud Rul. in Lex. Plura videantur

tur in Th. Chym. Vol. I. v. g. pag 266. 391 358. 467. 484. Meminit etiam *centri* sæpius Joh. Joach. Becherus in sua Metallurgia tit. 57. At Andr. Libav. hanc parabolicam, & mysticam *centri* significationem graviter perstrinxit in Exam. Philos. vivent. Hartman. s. 6. *Centrum* illius sapientiæ Severinianæ, & Paracelsicæ esse Chaos errorum, stultitiæ Peripheriam, Labyrinthum impietatum, abominationum, mendaciorum, & s. 38. *Centratum vinum correctum* legitur etiam apud Parac. tr. de Colica, sed quale sit, non exponit.

CENTUMCELLIS, Thermæ quondam celebres in Tuscia Italiæ. Vide Joh. Rhod. ad Scrib. L. n. 146.

* CEPHALÆA, κεφαλαία, cerebri, & membranarum ejus symptoma, est Capitis diuturnus dolor, difficulter solubilis, qui a prava occasione vehementes habet accessiones, ita ut neque voces, aut motum tolerare possit infirmus, sed tranquillitatem, obscurum cubiculum quærat, ob doloris vehementiam, cum nonnulli veluti malleo se percuti, alii caput sibi contundi, distendique sentiant, non paucis ad oculorum radices dolor extendatur, (quod signum est cerebri membranas affectas esse. Nam quandoque in Pericranio tantum est, qui in superficie solum hæret dolor.) suis intermissionibus circumacti, non secus ac qui *cephalalgia* laborant. Sed in *Cephalæa* affecta partes redduntur multo debiliores, quam in *cephalalgia*. Gal. l. 3. de L. A. cap. 9. & l. 2. de C. M. S. L. cap. 2. Brevius ex Aretei lib. 1. de chron. aff. 2. ita describitur, quod sit Capitis dolor inveteratus, ægre cedens, contumax, & pertinax. Jung. Dieter. num. 459. & Foes. in Oecon. p. 335. Differt a *cephalalgia*, ut magis, & minus. Thomas Vvillis de Anim. Brutor. Part. 2. cap. 1. appellat *Dolorem capitis habitualem*, quemadmodum *cephalalgiam* Accidentalem, vel *Occasionalem*. Caussam vero *cephalææ* peculiarem geminam esse recte statuit, unam partis affectæ, hoc est fibrarum nervearum ad membranas, tendines, carnes musculosas, aliaque corpora sensilia pertinentium, vel malam conformationem, vel debilitatem, alteram materiæ morbificæ, sanguinis, seri, succi nutritii, liquoris nervosi, vitiose dispositorum promptam, ac facilem congestionem; quæ omnia prolixius deducta dict. loc. reperies.

* CEPHALALGIA, κεφαλαλγία, quibusdam, (sed fortassis vitiose) *cephalargia*, vide Rhod. ad Scrib. Larg. num. 99. quamvis Phavorinus defendat, vid. Rhod. in not. pag. 162. Accipitur quandoque late, & generaliter pro omni capitis dolore; aliquando stricte pro dolore capitis, qui nec diuturnus est, nec cum magna capitis imbecillitate conjunctus, sed qualis a crapula, a sole, a labore, aut febribus excitari solet. Galen. lib. 2. C. M. S. L. cap. 1. & 2. Meminit Hippocr. 3. aphor. 13. inter morbos æstatem siccam; & autumnum pluviosum sequentes. Et hæc species non præsupponit aliquam præviam partium capitis pravam dispositionem; sed saltem a causa occasionali humores, & spiritus vitiosam acquirunt dispositionem, & ita fibras dictas earum continuitatem diversimode solvendo afficiunt, doloremque gignunt. Vid. Thom. Vvillis dict. l. Junguntur alii Practicorum libri. Capite dolentes dicuntur κεφαλαλγικοὶ, Hippocr. 1. prorrh. sect. 2. tract. 56. Apud Scribon. num. 206. etiam κεφαλαλγία de diuturno capitis dolore exponitur.

CEPHALE, κεφαλὴ, id est *Caput*. Vide *Caput*.

* CEPHALICUS, κεφαλικὸς, dicitur de omni eo, quod ad caput, ejusque partes pertinet. Ita *cephalica vena*, κεφαλικὴ φλέψ, dicitur ramus superior venæ Axillaris, sive Humerariæ, quia in capitis affectibus secari solet ab antiquis, & Chirurgis recentioribus sive imperitis, sive superstitiosis, quamvis nulla peculiaris præ aliis venis cum capite sit communio. Barthol. Anat. libell. 1. cap. 7. Ita *cephalica medicamenta*, κεφαλικὰ φάρμακα, dicuntur, quæ specifica quadam virtute, & idiosyncrasia capiti prodesse creduntur. Jonston. Syntag. lib. 4. Therapeut. Tit. 4. cap. 1. art. 1. & 2. Vel ita describi possunt, quæ nervos respiciunt confortandos, qualia omnia particulis subtilioribus prædita acrium spicula mitigant, & sine impedimento in ipsos Spiritus animales penetrant. Suntque ut plurimum volatilia: nam fixiora per accidens talia saltem dicuntur. J. H. Junken. Chym. Exper. Part. II. sect. 1. cap. 7. Specialiter vero, & stricte *cephalica Emplastra* vocantur, quæ capitis fracturis usque ad crassæ meningis duplicaturam pertingentibus destinata sunt, quorum virtus est, ut ossium squamam sursum attrahant, & in pristinum locum revocent, & fragmenta tum ex capite, tum ex aliis corporis ossibus educant. Nonnulli communi genere hæc etiam vocant *Catagmatica*, proprie vero nuncupata *cephalica fortiora* sunt. Siquidem ex alto superficiem extimam non ossa modo, sed his multo quoque magis humorem aliquem crassum, & viscosum, vel omnino depravatum, sua caliditate attrahunt. Castell. ex Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 18. Ant. Sarracen. in not. ad Dioscor. p. m. 61. Scrib. num. 201. Horum materiam vide etiam lib. 3. M. M. cap. 2. *Cephalica* quoque accipitur pro *ce-*

L 2 *phalal-*

phalalgia a Parac. l. 2. de Tartat. tr. 3. cap. 4. in explic.

CEPHALINE, κεφαλίνη, vocatur juxta Gorræum ea linguæ pars, quæ est ad fauces, quam & γεῦσιν plerique nuncupant, quod in ea gustus putetur esse acutior. Enimvero mendum mihi videtur subesse, cum nec Barthol. nec C. Hofm. nec Lindenus hujus nominis in descriptione Linguæ partium meminerint, accurati alias Græcorum terminorum indagatores. Quid? quod nec ratio hujus appellationis ulla sese offerat.

CEPHALOIDES, κεφαλοειδής, significat *capitis formam habens*, non vero capite præditum, uti Gorræus iterum perperam exposuit. Ita Papaver, Pœonia, & aliæ herbæ secundum signaturas plantarum Crollianas κεφαλοειδεῖς dici possunt.

CEPHALOTOS, κεφαλωτός. Vide *Capitatus*.

CEPHALOS, κέφαλος, non est idem, quod *Capito*, quamvis ita Latine reddi possit; sed in specie est Epitheton quorundam piscium *Mugiles* dictorum, non tam quod capite sint grandiore, sed quod caput in metu abscondant, totos ita occultari credentes. Aldrov. lib. 4. de pisc. c. 6. Gal. l. 3. A. F. c. 25.

† CEREA, vel Cera, sordes aurium, ex Math. de Grand. in IX. Rhas.

† CERA VIRGINEA, Scrib. Larg. Vulgo propolis Holler. de Mat. Chir. in Præfat.

CERA, κηρὸς, quid sit, notum est, nimirum nihil aliud, quam Favi, ex quibus mel est expressum. Aldrovand. lib. 1. de insect. cap. 3. ubi prolixam de *cera* historiam, & usum varium reperies. Vel est expressorum favorum recrementum, uti Gorr. descripsit. Unde & iisdem cum melle particulis constare, sed flexilibus ramis tenacius sibi implicatis, & multo crassioribus, nec spicula sua facile exerentibus scribit Junk. Chym. Exp. P. I. sect. 2. cap. 9. Medium quodammodo tenet calefacientium, refrigerantium, humectantium, siccantium, ita tamen ut ad caliditatem inclinet. Partium quadantenus est crassarum, & emplasticarum. Ideoque digerit, maturat, &c. Gal. l. 7. de S. Fac. §. h. t. Dioscor. lib. 105. Schrod. lib. 5. cl. 4. num. 94. *Ceræ* resolutionem Chymico-Physicam vide in Junken. Chym. Med. Phys. P. 1. sect. 2. cap. 9. pag. 139. seqq. Adeo usitata officinis est, ut vix emplastrum reperias, cujus non exhibeat consistentiam. Hinc *cera* materies Emplastrorum dicitur, Gal. lib. 5. de C. M. P. G. cap. 2. *Cera Virginea*, quid sit, Vide *Propolis*. Curationem ridiculam Choreæ S. Viti ex iracundia, quam Vitistam dixit, per *ceream* imaginem, vide apud Parac. de morb. ament. tr. 2. cap. 3. *Ceram Ponticam* optimam olim habitam fuisse, constat ex Galen. dict. l. & passim aliquoties, nec non ex Scrib. Larg. num. 86. ubi vid. not. Rhod. Hoc certum est, quod habeat, pro favorum viribus, ex quibus exprimitur, varias facultates. An *flava* semper sit præferenda *albæ* per insolationem, uti vult Fr. Hofm. in clav. Schrod. ad dict. l. dubitatur, quia aliquando saltem corpus, & materiem alicujus mixti præbere debet, non vero virtutem aliquam, vel efficaciam. *Ceræ chymicæ* quæ sint, vide apud Rolfink. Chymiæ lib. 5. sect. 14. cap. 4. *Cera sacra*, idem quod *Virginea*, Rhod. ad Scribon. Larg. num. 84. *Cera tracta*, Κηρὸς ξακτὸς, quid significet, vide apud Keuchen. ad Seren. pag. 101. scilicet *cera* tractatione dealbata. A Sereno dicitur *cera coacta*.

* CERÆAE, κεραίαι, dicuntur eæ mulieres, quarum uterus propriis ex morbis, tum qui in processibus, & cornibus consistunt, tum qui in collo, aut fundo, vel aliquando plura, quam prius, vel aliquando pauciora, aut nulla, vel mala excernit menstrua, Gal. 3. de sym. caus. c. 4. (quamvis in Græco textu vocab. hoc non extet) sed potius ipsa cornua uteri, uti recte Horr. & Linden. in Phys. Med. docent. Vocantur alias & πλεκτάναι, cirri, Gal. l. de dissect. vulv. c. 3.

CERAGO, κήρινθος, est alimentum, quo apes vescuntur mellificantes. Arist. l. 9. H. A. c. 40. Aldrov. d. l. c. 1.

CERAMICE, *Ceramitis*, κεραμικὴ, κεραμίτις, scil. γῆ, significat *terram figulinam*, argillam, apud Hipp. l. 1. de morb. XII. 13. l. 3. 1. 18. de int. affect. IIX. 10.

CERAMIUM, *Ceraminum*, est nomen mensuræ liquidæ, quæ Latinis *Amphora* dicitur, vel *Cadus*, continens in Italia Choas 8. Notabatur olim κρῆ, Galen. l. de pond. & mens. c. 2. & 3.

CERAMOS, κέραμος, *fictile*, *tegula*. Gal. l. de temp. c. 6.

CERANITES, κερανίτης, (quamvis in Gr. Basil. legatur κερανίτος, fortassis mendose) epitheton Pastilli multiplicis usus, apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 12. circa fin.

CERANTHEMUS, κηράνθεμος, epitheton apum glutinis, apud Aldrovand. dict. loc. l. p. 84.

CERAS, κέρας. Vide *Cornu*.

CERASIATUM, est nomen medicamenti purgantis, ex succo cerasorum, & pomorum dulcium purgato, cum essentia Mercuriata paratum, apud Libav. Syntag. Arc. Chymic. lib. 8. cap. 12.

CERASMA, κέρασμα, a verbo κεράσαι, vinum aqua miscere. Lang. lib. 1. epist. 29. significat

aquæ mixturam, qua aquæ frigiditatem calidiore addita frangimus, uti vult Gal. in comm. ad de R. V. I. A. notante Gorr.

Cerasophoros, κϱασοφόρος, i. e. *Cornutus*. Vide *Corniger*.

Cerastes, κϱάςης, κϱαςὴς, nomen est serpentis, vel viperæ, ita dictæ ab eminentiis alias binis, alias quaternis, & juxta Solinum, Plinium, & Arabes, quadrigeminis, quæ quidem in ipsius capite cornicula præ se ferunt. Sarac. in not. ad Dioscor. p. 136. & 137. a. Meminit & Galen. ex poemate Andromachi de Theriac. ad Pis. cap. 6. Est vero longitudine cubitali, ad summum duorum cubitorum. Corpus ei colore arenosum, juxta caudam desquamatum, morsu nocentissimum, contra quod virus vide remedia apud Diosc. Theria. c. 16. Aet. lib. 13. c. 28. Jung. Forest. l. 20. Obs. 12. Schol. imprimis Aldrov. l. 1. de serp. & drac. cap. 4.

Ceratio, κήρωσις, κατακήρωσις, ἐγκήρωσις, *inceratio*, denotat actum, quo aliquid cera involvimus. Chymici utuntur hac voce de magisterio Lapidis, Rolfink Chym. l. c. 2. Rulandus vero ex Gebero definit, esse mollificationem rei duræ, vel succi non fusibilis ad liquefactionem. Dicitur autem hic modus *ceratio*, quod medicinam Philosophicam instar ceræ igni admotæ facile liquescentem reddat. Quando enim Philosophi (Spagyrici) argentum vivum in aurum, aut argentum convertere volunt, necesse est, ut habeant medicinam fluentem, quæ subito ante fugam ejus in profundo illi adhæreat, ipsique per minima conjungatur, & illud inspisset, atque sua fixione in igne conservet, quousque adveniat illi majoris ignis tolerantia, ejus humiditatem consumentis, & convertat illud per hoc artificium in momento in solificum, & humificum verum, secundum illud, ad quod medicina fuerit præparata. Fit autem *ceratio*, quando corpus siccum, & durum suo humore, reiterata frequenti imbitione, perfunditur. Hæc Ruland. & ex hoc Johns. *Cerare* quoque iisdem dicitur incorporare, vel miscere. *Ceratio* fit, quando continuato calore fluida fit, ac mollis materia. Gerar. Dorn. de transmut. metall. c. 8. fin. Th. Chym. Vol. I. p. 580. *Cerantur* corpora calcinata cum corporibus resolutis, & hoc imbibendo, vel *cerando*. Melior *inceratio* fit cum Azoth vivo, i. e. Mercurio, & gutta saponis. Richard. Anglic. Rosar. min. c. 12. Jung. Alb. Magn. Alch. in Th. Chym. Vol. II. pag. 412. 442. & Vol. III. pag. 76. seqq & 370. Vol. IV. pag. 408. 749. 741. 771. 857. lib. de lapid. phys. condit. cap. 1. Ad summam, *ceratio* est species Fusionis, vel Colliquationis.

Ceratites, κϱατίτης, est *Unicornus fossile*. Vide *Monoceros*.

Ceratium, κϱάτιον, primo denotat *Siliquam* fructum arboris ejusdem nominis, quæ & *Ceratonia* dicitur. Hanc pravi succi edulium appellat, lignosum, ac concoctu difficile, Gal. l. 2. de Alim. Fac. c. 33. Quæ significatio non est hujus loci. Secundo est nomen ponderis antiqui minoris, continens *grana quatuor*. Dicitur & *Karat*. Alii dicunt, habere duos æreos cum duabus tertiis particulis. Gal. de pond. & ment. c. 3.

Ceratoglossi, κϱατόγλωσσοι, vocantur bini Musculi linguam recta deorsum versus interiora moventes, si simul agunt, si vero alteruter, ad latus alterutrum flectens, de quibus vide Barthol. l. 2. Anat. c. 13. p. 550.

* Ceratoides, κϱατοειδὴς, *Cornea*, seu *corniformis* tunica, vel membrana oculi secunda est, a dura meninge orta, (tunicam choroidem complectens) crassa admodum, sed parte ejus media tenuissima, & densissima, splendida, ad splendorem recipiendum, & transmittendum, cornibus admodum extenuatis similis; unde eam a cornu similitudine *Ceratoidem*, *Corneam*, & *corniformem* appellant, Gal. l. 10. de U. P. c. 3. Jungatur Barthol. Anat. l. 3. c. 8. p. m. 515.

* Ceratomalagma, κηρωτομάλαγμα, non differt a *cerato*. Vide *Ceratum*. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11.

Ceratum, vel *Cerotum*, κηρωτὸν, vel κηρωτὴ, item *Ceratomalagma*. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11. est medicamentum Topicum, vel externum, consistentia medium inter Unguentum, & Emplastrum. Foes. pag. 337. Nomen a *cera* habet. Vocant & *ceroneum*. Fiebat olim ex *oleo*, & *cera* tantum. Cæterum confundunt cum unguento sæpius; proprie tamen medicamentum est consistentia medium inter Unguentum, & Emplastrum, illo durius, hoc mollius. Horum compositionem videsis apud Schrod. l. 2. f. 1. c. 10. aliosque. Veteribus non fuisse unam *cerati* consistentiam, aut temperaturam, sed aliud quandoque spissum, aliud tenerum, demonstrat Joh. Rhod. ad Scribon. L. num. 81.

Ceraunius, κϱαύνιος, dicitur vulgo *lapis fulmineus Dunnerstein cuneus fulminis*, quia communi etiam modernorum Physicorum, & Cartesianorum consensu creditur cadere de nubibus cum tonitru, & esse nihil aliud, quam corpus solidissimum, genitum in magno fulmine ex diutina exhalationis valde terrestris, & densæ inclusione, quæ cum invehitur in nubem frigidam, & aquosam, ab humore circumfuso conglobatur, & conglutinatur, hujusmo-

modique massam, & mixturam facit, & ab igne sulfureo in solidissimum corpus lapideum induratur. Varia quoque forma, & coloribus variis exornatus visitur, prout variæ, ac diversæ sunt exhalationes terrestres, & metallicæ ab inferioribus ad superiores partes exhalantes. Plura de hoc lapide vid. apud Andr. Chiocc. in Mus. Calceol. s. 3. p. 305. seqq. Rul. & Johns. in Lex. Dicitur provocare dulces somnos, valere contra fulmina, & ad prælia, & caussas vincendas; qua fide, alii videant.

Ceravnochrysos, κεραυνόχρυσος, est *Aurum fulminans*, vel sclopetans. Rolfink. Ch. l. 5. s. 2. c. 27.

Ceravnos, κεραυνός. Vide *Fulmen*.

Cerberus, κέρβερος, præter propriam Canis infernalis Ethnicorum tricipitis significationem, in foro Chymico denotat triplicem Mercurium ex sale, hydrargyro, & calcantho. Libav. Synt. Arc Chym. lib. 7. cap. 10. *Cerberus* quoque *triceps* vocatur medicamentum purgans famosissimum, ex Diagrydio sulphurato, Antimonio diaphoretico, & Cremore Tartari paratum, a D. D. Wedelio magnopere laudatum, quamvis loco scamonii sulphurati resinam illius sumendam esse, ceu magis efficacem, suaserit. Ph. I. A. F. R. l. 2. s. 4. cap. 2. p. 168.

Cerchnaleon, κερχναλέον. Vide *Cerchnos*.

* Cerchnos, κέρχνος, κέρχνον, κέρχνω, κέρχω, exaspero, *raucum sonum edo*, item κερχμὸς, est asperitas quædam faucium, & raucus sonus gutturis, cum exiguo ad tussiendum conatu, ita ut sicut vomitum nausea, ita tussim hoc symptoma præcedat, ex Gal. l. 2. de causs. sympt. c. 4. & 5. Caussa ex natura catarrhi, & tussis petenda. Imprimis alimenta κερχνώδεα accusantur ab Hipp. 3. de artic. t. 61. qualia sunt pinguia, acida, & acria. Κερχναλέον, vel κερχαλέον dicitur etiam sonus creperus, & raucus in faucibus, l. 7. Epid. VII. 3. & XI. 7. ubi ὑποκερχαλέον legitur. it. XII. 6. tussis rauca βὴξ κερχαλέη.

* Cercis, κερκὶς, *Radius*, duas obtinet potissimum significationes: (1.) denotat *Os cubiti*, *vel Brachii superius*, quod & brevius, & minus statuitur, quod cum altero osse, *Ulna*, ὠλένη, Gr. dicto, Brachium constituit: ita ut *Radius* ulnam inferius, hæc illum superius excipiat. Vid. C. Hofm. de U. P. n. 92. Lind. Med. Phybol. l. 2. c. 14. & 74. seqq. Barthol. Anat. libell. 4. c. 20. (2.) instrumentum, quo medicamentum teritur, & movetur, veluti *rudicula*, aut *pistillum*. Galen. l. 3. de C. M. S. L. cap. 3. Dicitur alias & ῥιβήδιον, atque ὕπερος, item δοίδυξ, quod etiam *cochleare* significat. Jung. Foes. p. 334.

Cercopes, κέρκωπες, dicuntur *versuti*, & notæ fraudulentiæ homines, ut satis indicat proverb. κερκώπων ἀγορὰ, *cercopum forum*, vel cœtus. Meminit Galen. in lib. de prænot. c. 9. ubi pro impostoribus, & veteratoribus sumit, aut vili hominum genere, qui publice rerum emendarum, aut divendendarum quæstum, ac mangonium fecerunt, & in Suburra circum meretricum cellas, aut fornices sederunt. Sic enim συβύρας κερκώπων dixit pro *impostoribus*, qui in *Suburra* erant, ubi tamen βηβύρας vitiose legitur in omnibus Græcis exemplaribus. Foes. d. l.

Cercopithecus. Vide *Cebus*.

Cercosis, κέρκωσις, *Cauda*, item *Mentula muliebris*, *Nympha*, Gr. Κύων, a quibusdam *Tentigo*, *virga*, *Symptoma turpitudinis* vocatur, estque morbus muliebris auctæ magnitudinis in *clitoride*, sive carnosa illa & spongiosa substantia in sinus muliebris parte media superius delitescente occurrens, a nimio portionum spirituosarum per frequentem contractionem, attritionemve inducto affluxu oborta. Senn. l. 4. M. Pr. P. I. s. 1. c. 2. cujus circumcisionem tradit Ægin. l. 6. c. 7.

Cerdac, i. e. *Mercurius*. Rul. in Lex.

* Cerealis, δημήτειος, epitheton seminum quorundam, quæ inter *frumentacea gustamenta*, σιτηρὰ γεύματα referuntur, ut sunt lens, faba, lupinum, cicercula, panicum, milium, pisum, fœnum græcum, avena, tipha, cicera, & quæcunque id genus alia. Dicuntur alias pleraque & *Legumina* χεδροπὰ, & ὄσπρια, quia manibus carpuntur, l. de attenuant. vict. cap. 6. ex his panis non fit, nisi summa necessitate, l. 1. de Alim. Fac. cap. 16. Horum quædam, dum coquuntur, non intumescunt, propterea ἀτέραμνα dicta, de bon. & mal. succ. cib. 5. Vide *Ateramnia*. Jung. de *cerealibus* Rolfink. O. M. Com. Gen. l. 2. s. 3. c. 69.

* Cerebellum, ὀπίσθιον, ἐγκέφαλος, ἐγκράνιον, παρεγκεφαλὶς, posterior est cerebri pars ex multis, & parvis corporibus coagmentata. Gal. l. 9. An. oper. c. 2. Totum namque Cerebrum in duo divisum est, anterius, & posterius, sed supernis tantum partibus. Nam sua basi continuum est, non sibi modo, sed spinali etiam medullæ, & per hanc *cerebello*. Durius autem, sicciusque est reliquo cerebro: quod quo ulterius procedit, eo siccius evadit. Colore quoque diversum est. Nam cum reliquum candidum sit, *cerebellum* velut ustione quadam subflavum est, & plenum animali spiritu, quem nervis duris a spinali medulla prodeuntibus impertit. Hæc Castell. Accuratiorem *cerebelli* descriptionem pete sis ex Barth. Anat. l. 3. cap. 5. Th. Wydlis Anat. cerebr. c. 15. 16. & sequ. ubi peculia-

culiarem hypothesin de spiritibus *cerebelli* proponit.

Cerebella *urina*, a colore *cerebri* dicitur Paracelso Schol. in lib. de urin. l. 2. c. 1. nimirum non penitus lactea, & secum semper portat spumam albam, quæ superficiei circulari adhæret; & ex his judicandos esse cerebri morbos arbitratur.

* Cerebrum, ἐγκέφαλος, (nam nominatur ita, quod ὀν τῇ κεφαλῇ, h. e. in capite situm habet) animæ rationalis est domicilium, nervorum, & sensus omnis, motusque voluntarii principium, substantia nervis simillimum, nisi quod mollius. Nam id illi conveniebat, ut quod sensus quidem omnes recipit, omnesque imaginationes, atque mentis motiones complectitur. Gal. l. 9. M. M. & l. 8. de U. P. cap. 4. Substantia ipsius glandularis est alba, veluti e spuma quadam concreta, & humida, libr. definit. Anterior cerebri pars duplex quoque statuitur, dextra, & sinistra; duosque sinus, seu ventres habet, dextrum, & sinistrum, qui a corpore calloso, quod πυλοειδὲς dicitur, dirimuntur. Hi posteriore sui parte in tertium sinum mediocrem sub psalloide concurrunt, a quo meatus est longus τοῖς γλουτίοις, i. e. *natibus* (ita enim ob similitudinem quandam vocant) subditus, qui in sinum alium quartum omnium postremum, minimumque inter cerebelli basin, spinalemque medullam situm, incidit. Hæc Castellus. Enimvero hodieque multo accuratiorem, & clariorem *cerebri* descriptionem reperire licet apud Barthol. d. l. c. 3. seqq. Th. Vvillis in Anat. *Cerebri* capp. prioribus. Malpigh. Ex. Epist. de *cerebro*. Car. Fracasset. ep. Responsor. ad Malpigh. de *cerebro*, ut alios paulo vetustiores taceamus. C. Hofm. Linden. multoque plures. A Paracelso, & ejus asseclis *cerebrum* dicitur Luna Microcosmica, de Pestilit. tr. 2. & 4. & remedia *cerebri* per Lunam dirigi creduntur, Paragran. t. 3. Idem quoque *cerebrum* dividit in *Cerebrum Macrocosmi*, vel *Archei*, & *Microcosmi*, tr. de trib. essent. Morbos quoque aliis alias partibus competentes *cerebro* quoque adjudicat, ut lepram, tabem, icteritiam, & similes alios, uti passim in scriptis ejus videre licet. Mystice, & Spagyrice *cerebrum* significat Aquam, & *cerebrum arietis*, aquam albuminis ovi. *Cerebrum bovis*, i. e. Tartarum combustum, Rul. in Lex. & Johns *Cerebrum* aliquando pro capite sumi, constat ex Marcel. Seren. & Keuch. ad eund. in not. p. 91. *Cerebrum* etiam vocatur Lapis Phil. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

Cerefactio, dicitur operatio Spagyrica, quæ fit dissolutione, & congelatione, in Allegoriis sapient. distinct. 1. in Th. Chym. Vol. V. pag. 78.

* Cerelæum, κηρέλαιον, compositio est ex *cera*, & *oleo*, apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c 2. Alias hoc nomine quoque venire potest *Oleum ceræ*, cujus descriptionem vide apud Rolfink. Ch. l. 3. s. 2. art. 2. c. 2. quod & *Butyrum ceræ* appellat, & κηρέλαιον.

Ceremonia, *cærimonia*, τελετὴ, θρησκεία, ritus, & ambages varias circa rem, aut actionem aliquam notare, notum est. Has in Medicina merito suspectas esse, & præstigias, aut vanitatem sapere, ipse fatetur Paracelsus, penitus rejiciens, & damnans, vocans *ceremonias Nigromanticas*, Christianis illicitas, & prohibitas, l. 9. de sign. rer. natur. & tr. de philos. occul. §. de Conjurationibus.

Cerevisia, mendose *cervisia*, ζῦθος, *Bira*, est potus nobis, aliisque Septentrionalibus populis notissimus, ex hordeo ut plurimum, ut ex tritico, rarius (qui etiam nocentior) ex avena, aliove frumenti genere paratus, decoctus cum aqua, & lupulo conditus. Cujus præparandi modum ex *Malto*, vel *brasio*, vel *byne*, egregie descripsit Th. Vvillis de ferment. cap. 7. Ejusdem fermentationem monstrat Mart. Kerger. de ferment. c. 2. c. 5. Differentias plures succincte tradidit Jonston. System. Part. Hygi. l. c. tit. 1. c. 3. art. 3. *Cervisiæ* fuisse vetustissimum usum, constat ex Athen. l. 1. & 10. a quo etiam vocatur vinum ex hordeo, οἶνος ἐκ τῶν κριθῶν, οἶνος κρίθινος, item ex Herodot. Theophrasto, Epigramm. Græc. Jung. C. Barthol. l. XI. Advers. c. 32. Linden. S. M. Ex. VI. § 9. C. Hofm. Instit. l. 5. c. 27. Rolfink. O. ac M. com. l. 14. f. c. 1. 25. Kerger. d. l. s. 3. c. 2. Inter caussas morbificas refertur ab eodem Rolfink. d. l. l. 2. s. 3. c. 8. Viscositatem ei tribuit pipere, vel butyro corrigendam Paracels. l. 1. de Vart. tr. 2. c. 1. in not. Ansam dat morbis Tartareis; tr. 1. de Morb. ex Tart. c. 2. In specie acida est caussa colicæ, tr. de Colic. Ab aciditate præservativum singulare commendat oleum Caryophyllorum, aut oleum caryophyllatæ, lib. 3. de conserv. rer. natur. in fin. Integrum alias tractatum de *cerevisia* paucis ab hinc annis edidit D. Meibomius, qui videatur. *Cerevisiam* mense Martio coctam diutius servari, & augeri tam in bonitate, quam jucunditate, uti legitur in Th. Chym. Vol. I. pag. 664. tr. de Medic. Chym. tit. de hydromelite, fortassis magis opinione, quam veritate nititur. Certe hic locorum fallit. Helmont. appellat periphrastice *cerevisiam* sumen, liquamen, aut consummatum jus granorum, tr. Imago ferm. impraegn. n. 2. Vide etiam *Zythos*.

Cerificatio, dicitur gradus tertius in processu Gebri Arabis, qui legitur in Th. Chym. Vol. IV. p. 38.

* Cerion, κηρίον, *Favus*, proprie significat opus illud Apum artificiosissimum, cellulis angulosis succo melleo plenis distinctum, & exornatum, de quo videatur Aldrov. l. 1. de Insect. c. 1. Hujus decoctum in aqua maceratum sæpe propinat Hipp. de febre, lib. 2. de morb. XLI. 21. LII. 34. LVI. 19. lib. 3. XXX. 1. Tropice vero per similitudinem Κηρίον, *Favus*, quoque dicitur ulcus multis foraminibus pervium, ex quibus melli similis humor excernitur. Gal. defin. Med. Quod in capite frequentius occurrat, movit haud dubie Galenum, & alios, ut capitis affectibus annumeraverint. Gal. l. de tum. p. n. c. 15. l. 1. de C. M. S. L. cap. 18. Differt ab *Achore*, foraminum magnitudine, quæ in Achore minor est. Aetius l. 2. tetrab. c. 67. etiam vult, appellari *Melicerida*. Sed *Meliceris* proprie est abscessus species cum folliculo, de quo suo loco. *Cerium* etiam in musculosis partibus, in articulis, & plantis pedum oritur. Sæpe etiam sextam colli vertebram occupat, & aliquando etiam costas invadit. Meminit hujusmodi ulcerum & Hippocr. lib. 2. prorrh. XIIX. 4. Caussa haud dubie in portionibus salino-sulphureis cum pituita mixtis, & excrementitiis alcalicis collectis, & corruptis ponenda erit. P. Barbette *Porriginem*, *Achores*, & *Favum* confundit, in Chirurg. P. 3. l. 2. cap. 1.

Ceritus, *Cerritus*, item *Cereritus*, μαινόμενος, παραμανής, παρέμφρακτος, δημητρόληπτος, idem significat, quod *Delirus*, *Maniacus*, furiosus. Tres enim præsides furoris erant apud antiquos, Ceres, Luna, Bacchus, inde *Ceriti*, *Lunatici*, *Bacchi*. Et ex Nonio *ceriti*, & *larvati* male sani, aut *Cereris* ira, & larvarum incursione animo vexati. Meminit hujus vocabuli P. Seren. in carm. med. t. Phrenesi, & cap. purg. ad quem locum vide not. Rob. Keuchen. p. 115.

Cerno, κέγχω, *asperum sibilum edo*. Unde κεγχνώδες, idem quod κεγχνώδες, *asperitas faucium*. Vide *Cerchnos*.

Cerno, ὁράω, βλέπω, idem quod *video*, deinde significat cribro trajicere, *cribrare*. Ita apud Apul. *cernere cribro*, legitur. Scrib. Larg. n. 110. & Rhod. in Indic. primo Gr. κοσκινίζω, σινιάζω. Vide *Cribrum*.

Cernua, ὀρφὸς, *Orphus*, nomen piscis, sed qualis certo intelligi debeat, obscurum. Alium enim vult Gal. 3. de Al. Fac. c. 31. qui inter duræ carnis pisces refert: Alium Arist. Athenæus, Bellonius. Vid. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 11. & 36. l. 5. c. 34.

Ceroma, κήρωμα, significat unguentum ex cera oleo subacta, quo inungebantur Palæstritæ. Unde *ceromaticus*, qui *ceromate* inunctus, apud Juvenal. Et *ceromatico* fert inceteria collo, Sat. 3. ad quem locum Th. Farnabius notavit, *ceroma* ex oleo, cera, & pulvere fieri. Apud Hipp. pro *unguento*, aut *cerato* in genere sumitur, 4. de R. V. I. A. t. 78. Vide Foes. pag. 337.

Ceropissos, κηρόπισσος, *medicamentum ex cera, & pice constans*, aut nomen emplastri, vel cerati ex cera, & pice confecti, quo splenium illini jubet Hipp. aperta frontis cute, l. 2. de morb. XIIX. 12.

Certamen, ἀγὼν, ἆθλον, quid sit, notum est. Eatenus vero ad forum Medicum spectat, quatenus priscorum seculis ad Gymnasticam, vel Athleticam pertinuit, dum vir operarius naturalia munia exequens, vere bono habitu præditus, in certamen descendens non lucta modo, sed & cursu cum aliis certavit, aut jaculo, aut arcu, aut disco. Gal. ad Thrasybul. c. 33. Vide *Athleticus*.

Certator, ἀθλητής. Vide *Athleticus*.

Certatorie, ἀγωνιστικῶς. Vide *Agonistice*.

Cervicalis, dicitur de *Arteria*, & *Vena*, apud Barthol. libell. 1. Anat. c. 6. p. 638. & l. 2. c. 2. p. 652.

* Cervix, αὐχὴν, τράχηλος, δέρη, est æquivocum. Aliquando accipitur late, & idem est quod *collum*, pars scil. intermedia inter thoracem, & caput. Hippoc. s. 3. prognost. t. 16. Galen. in comm. Barthol. Anat. lib. 8. cap. 13. vocat appendicem ad medium ventrem. Constat septem vertebris intra cavitatem spinalem medullam a cerebro continuatam excipientibus, de quibus, ut & reliquis partibus, qua exterioribus, qua interioribus, videantur Anatomici. In hac significatione dicitur *cervix rigida*, apud Scribon. Larg. num. 225. & *valida cervice* præditi, κρατεραύχενες, Hippocr. 6. Epidem. sect. 1. t. 3. Aliquando stricte pro parte posteriore *colli*. Barthol. d. l. Aliquando metaphorice. Ita *cervix* Uteri Collum dicitur, canalis, sive meatus oblongus, situs inter orificium interius, & exterius, instar vaginæ penem excipiens. Vide *Caulis*. Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 7. art. 12. §. 114. Barth. l. 1. cap. 20. Ita & *ossium processus*, vel ἀποφύσεις, dicuntur *cervices*. Gal. l. de ossib. proœm. Barth. libell. 4. c. 1. in fin.

Cerviculæ, *spiritus* est *ossis de Corde Cervi*. Ruland.

Cerumen, ὠτὸς ῥύπος, κυψελὶς, *aurium sordes*, *Marmorata*, est excrementum aurium naturale. Gal. l. 10. de simpl. fac. in fine, humor calidus, siccus, quandoque humidus, consistens, subflavus, amarus, ex sero, bile, & pituita constans, in exteriore aurium meatu, partim a calore tenuia dissipante, partim ab ex-

externo frigore dissipationem inhibendo uniente collectus, inde instrumenti ope extrahendus, uti descripsit Ger. Blasius in Medic. General. Usus ejusdem Medicus externus in curandis paronychiis, a Gal. d. l. adductus, ut quod medeatur ictibus scorpionum, conglutinet vulnera, fissuras cutis, &c. ex Schrod. l. 5. cl. 1. n. 23. non improbatur. At internus pro præsentissimo in colica remedio in potu si sumatur, ceu sordidus, minime nobis probatur, delicias has aliis relinquentibus.

CERUSIANA, κερυσιανὴ, epitheton medicamenti, quod a Philippo Trallianis fuit datum, apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. cap. 5. in fin. contra phthisicos, & suppuratos.

† CERUSA FACTITIA, Gersa Serpentariæ, Holler. de mat. Chir. l. 2. c. 5.

CERUSSA, *Cerusa* Palladio. Vid. Rhod. in Indic. prior. ad Scribon. ψιμμίθιον, ψιμμύθιον, Scribon. num. 184. fit e plumbo, & est ejus veluti ærugo, per calcinationem vaporosam. Modum videsis apud Dioscor. lib. 5. cap. 103. & Schroder., lib. 3. cap. 12. Olim fuit laudatissima, quæ in Rhodo, Corintho, aut Lacedæmone parata. Est autem fere omnibus nota *cerussa*. Meminit ejus aliquoties Gal. & Scrib. Quando torretur, donec similis fiat Sandarachæ, dicitur *Scandix*. Lavatur etiam *cerussa* Cadmiæ modo. Dioscor. dict. l. Ruland. in Lexic. Paracelf. *cerussam* plumbum mortuum appellat, de mort. rer. natur. lib. 5. Jungat. Libav. synt. arc. Chym. lib. 5. cap. 10. Tribuitur etiam artificialibus hoc vocabulum: verb. gr. *Cerussa* Antimonii, quæ est Antimonium Diaphoreticum, ex Regulo ejus paratum. Schrod. l. 3. c. 17.

CERUSSEA *urina*, dicitur apud Parac. quando est alba, ut *cerussa*, estque signum mortis, aut significat oppilationem hepatis, l. 2. de Urin. Judic.

CERVUS, *Cerva*, ἔλαφος, ἄῤῥεν, καὶ θῆλυ, Animal utriusque sexus est notissimum, bisulcum, ferum, vel sylvestre, vivacissimum, certis temporibus salacissimum, præsertim Mas, qui cornutus est. Unde & *cervus*, quasi κεραὸς, cornua gerens, dictus. Fœmina est ἀκέρως, nec habet cornua. Utriusque descriptionem pleniorem reperies apud Aldrovand. lib. 1. de quadrup. bisulc. cap. 25. Usus imprimis maris non solum in victu, sed & in medicina frequentissimus, dum Cornua, Os de Corde Cervi, (quod tamen cum bubuli cordis osse sæpissime permutatur) Genitale, Testiculi, Sanguis, Lacryma, Medulla, Sevum, Talus, Astragalus, Corium, Lapis, adhibentur, de quibus omnibus vide Aldrovand. d. l. & succincte apud Schrod. lib. 5. clav. 1. num. 17. Hofmann. in clav. ad ill. loc. Joh. Georg. Agric. vernac. descriptionem *cervi*. Pertinet huc *Elaphographia*, hoc est *cervi* descriptio Physico-Medico-Chymica D. Joh. Andreæ Graba Collegæ Nat. Curios. cujus mentio quoque fit in Oldemburgii Actis Philosoph. Ann. 1668. Mens. Septembr. Sparsim etiam invenire licet apud Galen. aliquid de *cervo*, de carne, quod succum vitiosum generat, lib. 3. de Alim. Fac. c. 2. Et proximam asinorum carni esse dixit, de atten. victu. cap. 8. de *cornibus*, lib. 3. de Simpl. Fac. t. *cornua cervi*: de *Medulla*, quod sit blandissimum medicamentum, de Theriac. ad Pison. cap. 9. & lib. 7. de C. M. P. G. cap. 16. inter Damocratis Acopa. Ita & apud Scrib. Larg. mentio fit *Hinnulei cervi*, num. 11. cujus coagulum laudatur contra epilepsiam. Cornuum, num. 122. lacrymarum, num. 163. de quibus in notis pag. 239. Rhod. ex Scaligero scribit, quod centesimo demum anno Cervis lacryma nascatur, summum ad venena sudoriferum, de cujus veritate merito dubitare quis posset. De *osse cordis cervi* legatur etiam apud Paracelf. de morb. Tartar. c. 11. tr. de pestilit. *Cervus volans* dicitur *Scarabæus Cornutus*. Vide *Cantharus*.

CESSO. Vide *Eao*, *Pavo*.

CESTREUS, κεστρεύς. Vide *Mugil*.

CETACEUS, κητώδης, epitheton animalium marinorum grandiorum, in quorum numero sunt Phocæ, Balenæ, Delphini, Libellæ, grandiores Thunni, &c. de quibus in summa dicendum, quod omnia ejusmodi habent carnem duram, pravi succi, & excrementitiam. Gal. l. 3. de A. F. c. 37. Plura de his vide ap. Aldr. l. 1. de *cetis*.

CETE, *Cetum*, κῆτος, vel sumitur late pro omni pisce *cetaceo*, h. e. grandiore, qui etiam Latine dicuntur *Pistrices*. Vide *cetaceus*. Vel stricte aliquando *Balæna*. Vide *Balena*. Aldrov. d. l. c. 2. Apud Parac. in Fragm. Med. *Cetum* dicitur Scabis arborum.

CEVIL, est terminus Paracelficus, denotans induratam quandam substantiam in terra ad similitudinem calculi in homine, e terreo Tartaro indurato per spiritum urinæ, qui est in liquore terræ. Estque appropriatum remedium contra Lithiasin, quia sese invicem frangunt, & conterunt, Tr. 1. de morb. ex Tart. c. 4. Dicitur & *Ludus* eidem, & Helmont. tr. de Lithias. c. 8. n. 23.

CHÆTE, χαίτη, proprie *jubam* significat in quadrupedibus. Usurpatur tamen & de *cæsarie*, vel coma humana, præsertim de capillis, qui a parte posteriore secundum occiput prominent, ut & de pilis circa tempora oriundis. Gorr. p. 501.

CHA-

Chalao, χαλάω, remitto, *relaxo*. Frequens verbum apud Hipp. de remissione morbi, & symptomatum, v. g. l. 7. Epidem. II. 35. VII. 17. XXVII. 6. 28. XXXIX. 8. &c. Vide Foes. Oec. p. 673. Hinc descendit τὸ χαλαρὸν, quod dicitur de intestino recto. Hipp. l. 3. de artic. t. 41. etiam de cute, 5. aph. 71.

Chalasis, *Chalasmos*, χάλασις, χαλασμὸς, *relaxatio*, opponitur tensioni, ad eundem modum, quo duritati mollities. Estque remedium Lassitudinis tensivæ. Hipp. 6. Epid. VII. 29. Gal. l. 3. de tu. san. c. 6.

* Chalasticos, χαλαστικὸς, *relaxans*, dicitur de medicamentis, quæ tensioni medentur. Gal. l. 5. de S. F. c. 11. l. 7. de C. M. P. G. c. 9. Et licet tensio multis contingat modis, & ita non videatur una *laxantium* esse species, sed alia humectando *laxent*, alia calefaciendo, alia molliendo, alia vacuando, alia tumores p. n. purgando, alia aliud quippiam faciendo: Attamen si proprie universalem quandam *Laxantium* medicamentorum substantiam, & naturam constituere licet, ea certe erit ex genere modice calefacientium, adde & humectantium. Summa. Parum, vel nihil differre videntur ab *Emollientibus*, de quibus suo loco. Vid. Dog. nostr. P. 6. c. 1. dogm. 9.

* Chalaza, *Chalazion*, *Chalazosis*, χάλαζα, χαλάζιον, χαλάζωσις, *Grando*, in foro Medico significat tuberculum grandini simile, & pellucidum in palpebris concretum, otiosi humoris in palpebris colluvies. Ægin. l. 6. c. 16. Gal. in defin. Est igitur vitium, quod oculos infestat, cujus causa est humor quidam lentus post congestionem concretus. Affinis affectus *Crithæ*, vel *Hordeolo*, vel *Posthiis*. Gal. 4. de C. M. S. L. c. 7. ut & similis *Lithiasi* in palpebris, unde conjunxit Sennert. in Pr. Med. l. 1. p. 3. sect. 2. cap. 4.

Chalbane, χαλβάνη. Vide *Galbanum*.

Chalcanthum, χάλκανθον. Vide *Vitriolum*.

Chalcedonius, χαλκηδόνιος, est epitheton medicamenti contra purulentas, & inveteratas aurium affectiones. Galen. l. 3. de C. M. S. L. cap. 1.

Chalcidica, χαλκιδικὴ, est epitheton *Lacertæ* cujusdam, quæ etiam *Seps*, σὴψ, σῆψις, vocatur, cujus morsum tumor pellucidus sequitur, veluti nigrore in ambitu plagæ relucente. Verum eadem lacerta vino pota propriis morsibus succurrere creditur: P. Æginet. lib. 7. lit. S. in Seps, & Forest. l. 3. Obs. 12. in Schol.

Chalcitis, χαλκίτης, est medicamentum, & recrementum metallicum, colore æris, intercursantibus oblongis venis, splendentibusque. Nascitur in iisdem metallis, in quibus *Sory* & *Misy*, mediumque inter ea non tantum loco, sed & consistentia, *Sory* scil. tenuius, & *Misy* crassius, nec non viribus. Habet vim adstringentem, & adurentem, uno verbo, Escharoticam. Dicitur & *Atramentum rubrum*, *Pyrites ærosus*. Speciem æris præ se fert, nativa, nunquam tactitia. Alia est cruda, alia usta, & lota, cujus color cinereus est. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. l. 1. de C. M. P. G. c. 18. fin. & alibi. Dioscor. l. 5. 115. Schroder. l. 3. cap. 18. Hofm. in clavi ad h. l. Celebre, & notum est in Officinis *Emplastrum Diachalcitidos*, quod & *Diapalma* vocatur, ex Gal. d. l. c. 4. Rul. *Chalcitidem* describit, quod sit lapis, unde æs coquitur. Unde & *Lapis ærarius*, *Marchasita*, *Pyrites* eidem vocatur. Deinde alteram quoque significationem addit, quod significat *Alumen capillare*, sive *Schistum*. Hinc & locum illum Hipp. l. de ulcer. XII. 11. ubi χαλκῖτις συστηρίη legitur, de Alumine exponendum esse volunt. Usurpavit etiam sæpius Scrib. Larg. in compositionibus, num. 37. 47. 2. 40. Vid. Rhod. in not. pag. 76.

Chalceium, χαλκεῖον, *æreum* significat: Foes. reddidit officinam fabri. Rectius omnia instrumenta ex ære parata complectitur, ut sunt follis, fistula, vasa, ahena, lebetes, ollæ, uti demonstrat C. Hofmann. in Gal. de U. P. n. 280.

Chalcoma, χάλκωμα, idem quod χαλκεῖον, *vas æreum* significat. Hinc vasa Corinthiaca, χαλκώματα dicta, tum primum ex ære fieri ceperunt, cum Corintho a L. Mummio devastata incendio, simulacra ex omnifariis æris, argenti, & auri metallis conflata in unam massam confluxissent. Lang. l. 1. Epist. 29.

Chalcos, χαλκὸς, Vide *Æs*. Per χαλκὸν νώροπα, apud Homer. Iliad. β, intelligi *Noricum æs*, sive Germanicum ex Alpibus Noricis, testatur C. Hofm. d. l. n. 44.

Chalcus, χαλκοῦς, *æreolum*, est nomen ponderis Medici, & Attici. Est autem sexta pars oboli, & ita duodecima scrupuli. Pendet autem circiter grana duo, cum olim scrupulus 24. grana contineret, apud Fernel. Therapeut. l. 4. c. 6. legitur in Muscul. *æreolus*.

Chalcute, idem quod *Æs ustum*. Rul. & Johns.

Chalepos, χαλεπὸς, communiter *difficilis*, gravis significat. Enimvero, si quod aliud magnum est, & plenæ significationis epitheton apud suos, quod Latini idcirco multis reddunt, & æque magnis, sed sumtis semper e natura rei, cui opponitur. Par pari quippe nequeunt, verbis. Linden. Ex. XIII. §. 310. Etenim non nudam difficultatem denotat, sed difficultatem cum

cum periculo, aut damno conjunctam. Ita tota Medicina habetur difficilis, quia quæ in illa continentur, periculum conjunctum habent. Ita Crisis dicitur *difficilis*, 1. aph. 1. Ita sani tenuem victum *difficulter* ferunt, 1. aph. 5. hoc est cum periculo, & detrimento. Junge 5. aph 55. l. 5. Epid. V. 96. &c. Vid. Dieter. num. 916.

CHALICRATON, χαλίκρατον, *vinum mistum*, vel aqua temperatum significat: χάλις enim, vel χάλιξ, *vinum* ab antiquissimis Poetis dicebatur. Keuchen. ad Q. Seren. not. p. 203.

CHALINOS, χαλινός, proprie frenum significat. Apud Aurelian. vero, & Pollucem hoc nomine quoque venit angulus oris, & compago, vel pars buccarum circa labiorum confinia, quod fit instar freni, vel retinaculi oris. Blancard.

CALYBS. Vide *Ferrum*.

CHAMA, χήμη, *Cheme*, est nomen Conchæ marinæ capacioris, vel hiantis. Nam utraque significatio a verbo χῶ applicari potest. *Hiatulas* vertit Gaza, & Hofmann. ad Gal. de U. P. num. 539 *Chamarum* descriptionem, differentias, & usum in cibo vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. cap. 58. seqq. Gal. l. de bon. & mal. suc. cib. cap. 4. *Chema*, vel *Cheme*, χήμη, est quoque nomen mensuræ apud Atticos duplicis. *Chema* major pendet drachmas tres, & vigesima pars est Cotyles: minor duas drachmas, & trigesima pars est Cotyles. Utitur Hippoc. lib. de morb. mul. CI. 17. CIIX. 20. Quamvis nihil certi de pondere *Chema* ex his locis constet. Unde verosimilius videtur, per Chemam non certum pondus, sed potius certam mensuram, quantum conchæ marinæ, *Chama* dictæ, mediocris testa capit, indicari, cujus certum pondus exprimi nequeat ob rerum diversam gravitatem, quemadmodum & hodie cochlearis capacitas incerto modo vulgo usurpatur, in rebus præsertim, ubi p[illegible]um refert, plus, minusve paulo quis sumat. Confer ad loca Gal. 5. de C. M. S. L. c. 7. & lib. 3. Foes. p. 677. seqq.

CHAMBAR, dicitur *Magnesia*. Rul. Vide suo loco.

CHAMÆLEON, χαμαιλέων, & nomen plantæ est, de qua consulantur Botanici, & nomen animalis ovipari, figura plane lacertam repræsentantis, cujus descriptionem pleniorem vide sis apud Aristot. l. 2. H. A. c. 11. & Aldrov. l. 1. de quad. dig. ovip. c. 14. *Chamæleontis* cujusdam Ægyptiaci fortassis Anatomiam succinctam lege sis in Oldenburg. Actis Philosophicis de Ann. 1669. M. Julio, ubi absque litera h scriptum occurrit. Hujus fel una cum aliis commendatur contra trichiasin, sive pilos palpebrarum inutiles, apud Galen. l. 4. de C. M. S. P. cap. 8.

CHAMÆZELUS, χαμαίζηλος, *humilis*: de loco usurpatur, *sedili*, apud Hipp. 3. de fract. t. 61. item de *humero*, vel potius Epomide superiori humeri parte in humero avulso, s. 1. de artic. t. 62.

CHAMBROCH, denotat *Trifolium*, apud Helmont. in Indice.

CAMEUNIA, χαμευνία, *humi decubitum*, vel *humicubationem* significat, qua voce usus Gal. c. 3. aph. 29. & 30. Quod Foesius credit, idem esse, quod σκληροκοιτία, aut σκληροκοιτέειν, *duriter cubare*, durum cubile, cujus meminit Hippoc. de victu salubr. t. 12. vel 13. & Gal. in comm.

CHANDOTHEN, χανδόθεν, adverb. significans, *hiatim*, *hianter*, item affatim, copiose. Usus Hipp. l. de glandul. VIII. 7. quamvis in edit. Linden. legatur ἐνδόθεν. Vid. Foes. pag. 674. qs. *Hians*, *Hiaculus*.

CHANNA, *Channe*, aliis, sed perperam *Canna*, Gr. χάννος, χάννη, est nomen piscis marini, vel potius in locis saxosis degentis, *Percæ* similis, tenera carne præditi, duriori tamen, quam perca, de quo videatur Aldrov. lib. 1. de pisc. cap. 10. Huic similis est alius *Canadella*, vel rectius *Chanadella* dictus, qui a Massiliensibus etiam *channa* vocatur, dict. l. cap. 1.

CHAOMANTIA, est ars, qua præsagium sumitur ex aere. Rul. & Johns. quando sese astra aeris manifestant, & ventorum, quæ sunt signa *Chaomantica* Paracelf. de signat. rer. nat. lib. 9. Species *Chaomantiæ* sunt Borealis, Australis, Zephyra, Eurona, Fulgurina, Tonitruata, Tempestatum, Flata, in Tab. ad Philos. sagacem.

CHAOS, χάος, terminus Paracelsicus denotans *Aerem*, Paragran. Tr. 2. de Astron. Comparatur albo ovi, & vitellus est sphæra inferior terræ. *Chaos* est elementum aeris, tr. de morb. Tartar. Sumitur & pro Iliaste, vel Iliastro, Rul. Huic simile finxit Idem *Chaos Microcosmi*, quamvis adeo obscure, ut nugas illas extricare, esset nihil aliud, quam tempus perdere. Vid. d. l. & tr. de peste I. 3. *Chaos Microcosmi* est aer, qui dispersus per totum corpus causa est Epilepsiæ, ut spasmus feratur ex eodem, sicuti venti exteriores impetu quodam moventur in Schol. ad Paragraphor. l. 3. c. 2. & aliis pluribus in locis. Spagyrici circa negotium lapidis Philosophici aliud adhuc *Chaos* finxerunt, describentes *Chaos Spagyricum*, quod sit formarum particularium, & materiarum suarum cum universali forma, suaque materia confusio. Vel est universale quid, omnia, quæ

nos

nos operamur, in se concludens, a cujus ventre debet ingeniosus artifex elicere materiam suam, formam, cœlum, & elementa, ut ex istis medicinas conficiat, in Th. Chym. Vol. I. p. 286. & 418. tit. Philosoph. Chym. Vol. II. p. 91. Adde Vol. V. pag. 344. in Dialogo Ægidii de Vadis, cap. 4. Vocatur & *Chaos Magicum Hermetis*, quod contradistinguitur *Theologico Chao*. Libav. Exam. Philos. vivent. sect. 12. *Chaos minerale* vocatur lapis mineralis, qui aurum præparatum, corallia, margaritas reddat potabilia, dictus Abyssinis *Bistumi*, Arnaldo *Chiffir* minerale, Syntagm. arc. Chym. l. 7. c. 8. ὑπογνέμια. *Chaos vicissitudinum* legitur apud Helmont. de Ideis morbos. num. 26. Ipse lapis Philos. quoque vocatur Chaos. Lang. Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 719. *Chaos Mercurii* quid dicatur Chymicis, vide in Morley Coll. Chym. Leid. c. 62. proc. 2. *Chaos mentale* vocatur species, & ideæ sensibiles, seu memorativæ confuse subjecto, vel cerebro inexistentes, de qua significatione prolixius egit Joh. Marc. Philos. ver. rest. Part. III. sect. 6. pag. 270. seqq.

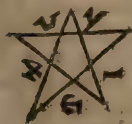
CHAOSDA, epitheton Paracelsicum Pestis, q. d. *Pestis Aerea*, in Fragm. medic.

CHAOVA, vocatur Decoctum Ægyptiis usitatum, ex seminibus *Bon* paratum fabas imitantibus, de cujus viribus legatur Prosp. Alpin. de Med. Ægypt. l. 4. c. 3. p. 122. b seqq.

CHARA, χαρά. Vide *Gaudium*.

CHARABE, idem quod *Succinum*. Vide Carabe. Succus quoque Populi arboris *Charabo* dictus fuit P. Aponens. Conciliat. controvers. diff. 132.

CHARACTER, χαρακτὴρ, *Sigillum*, duplicem potissimum habet significationem, propriam, & impropriam. Proprie *Characteres* sunt figuræ certæ ab artifice seu fingente, seu pingente excogitatæ, ut ex instituto, & consensu cum aliis pluribus, vel paucioribus aliquid significent. Hujusmodi *Characteres* sunt *Officinales*, quibus pondera, & mensura denotantur: v. g. Uncia ℥, drachm. ʒ, scrupulus, ℈, libra, lib &c. item *Chymici*, de quibus vide Schrod. in princ. Pharm. Medico-Chym. Libav. Exam. Phil. viv. f. 28. alios. Jungatur & Schenk. Synt. Comp. & cræs. med. form. p. m. 82. seqq. Huc etiam referri potest *Character* sub figura triplicis pentagoni, qui in Græcas literas ὑγίεα resolvebatur, quod signum per somnium Antiocho Soteri regi ex Divina revelatione communicatum fuisse legitur, ut loco tesseræ in vestibus militum intextæ uteretur, quo facto etiam victoriam a Galatis reportavit. Lang. l. 1. ep. 34. ubi plura de

Characteribus. Quod vero tales *characteres* σημαντικοὶ, significantes, vel etiam alii ἄσημοι, h. e. nihil significantes, fortuito, & temerario ordine dispositæ, & exaratæ figuræ medicam, & activam curandi morbos vim obtineant, eamque naturalem, uti quidem Paracelsus acriter defendere *artem* hanc *characteristicam* passim in scriptis conatur, persuadens, eos *characterismos* quidem non ex propria virtute, sed interveniente imaginatione nostra Astrali effectum illum præstare, illud solidis rationibus refutatum apud Senert. de cons. & diff. Ch. c. 18. Dieter. Jatr. n. 683. & Rob. Keuch. proleg. ad Q. Seren. Sammonic. reperies. Revera sunt, & manebunt tesseræ diaboli, ad confirmationem pacti cum ipso sive impliciti, sive expliciti, & a Medico pio, bonoque artem suam sancte exercente fugiendæ. Vide *Sigillum*. Improprie *character*, vel *characterismus* significat hæreditariam quandam dispositionem, veluti jus gentilitium, quæ locum habet in multis morbis, præsertim Chronicis, & ad eorum caussam antecedentem pertinet. Ita Epileptici nascuntur ex epilepticis, Arthritici ex arthriticis, Tabidi ex tabidis; &c. Rolf. Ord. ac Meth. comm. l. 1. s. 3. 33. Nec inepte de eodem scripsit Helmont. in tr. A sede animæ ad morbos: Quamvis etiam de statu naturali *character* dici possit, per quem v. g. homo alterum cognoscit. Ita facies corporis, & lineamenta ejus dicuntur *character*. *Character* etiam a compositione morborum, a conformatione lineamentorum, a figura, statura, habitu, incessu, voce suus cuique est, verbis Lind. Ex. IX. §. 19.

CHARADRA, χαράδρα, *torrentis alveum*, sulcum, ac *voraginem* significat, quam torrens rapido suo impetu efficit, & excavat, aut salebrosum, & confragosum locum. Unde verb. χαραδρόω, deducitur, quod significat *excavo in torrentis alveum*, aut *cavernosum reddo*: & χαραδρωθέω, in passiva significatione, quo usus Hipp. l. de Flat. XVII. 11. Plura vide apud Foes. d. l.

CHARADRIUS, χαραδριὸς, nomen aviculæ, quæ & *Galgulus* dicitur, & *Hiaticula*, cujus descriptionem exhibet Ul. Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 67. de qua scribit Ælianus, quod eximio naturæ beneficio affecta sit, dum ictericos morbo laborantes solo hujus aviculæ intuitu a morbo liberet, croceos bilis vapores, vel effluvia alliciendo. Ob id sub velamine vendebatur, ne licitator remedii particeps fieret, antequam emeret. Quamvis vero Joh. Langius videatur assensum præbere l. 2. ep. 36. rectius tamen Aldrov. nostro fecit judicio, qui nugas vocavit.

CHA-

CHARAXIS, χάραξις, *orbitam* significat, vel scrobes effossas, in quibus sudes defiguntur. Χάραξ enim *sudem* notat. Proprie huc non pertinet. Meminit saltem Linden. Exerc. XI. §. 75.

CHARIEIS, *Chariesteros*, *Chariestatos*, χαρίεις, χαριέστερος, χαριέστατος, *Gratiosum* in positivo, comparativo, & superlativo gradu significat, estque epitheton Medici, non quidem eo sensu, quo Illustribus personis tribuitur; sed quatenus apud alios celebris, & acceptus habetur, & majorem longe lateque sibi existimationem, atque laudem consecutus est; quod fit, quando artem suam theorematis non fallacibus apprehendit, & usu, atque observatione sedula confirmavit. Ita enim Aglajam cum majestate venerandam, Thaliam cum humanitate amabilem, Euphrosynem cum decore prudentem, illas *Gratias* dextra quasi præferet, & dubium sine dubio faciet omnibus, magisne ob virtutem amandus, quam honorandus sit ob necessitatem, ut verba Lindeni nostra facere liceat. Ex. II. §. 15.

CHARIS, χάρις, *gratiam* significat, *indulgentiam*, & specialiter eam, qua ægro interdum gratificamur, aut eum exhilaramus, ejusque gratiam aucupamur, & nostra persuasione obsequentem nobis Medicis reddimus. Hujusmodi *gratificationes* recenset Hipp. l. 6. Ep. s. 4. t. 7. vel 8.

CHARME, vel *Charmis*, χάρμη, χάρμις, est epitheton cujusdam *Antidoti* veteris, cujus descriptio carminice legitur apud Gal. l. 1. de antid. c. 4. ab Authore *Charmide*, qui non integram libram mille Atticis drachmis vendidit, & gratis fere emptori dare existimavit.

CHARONIUS, χαρώνειος, est epitheton regionum, & fossarum, & antrorum subterraneorum. Paucis, denotat loca inaccessa præ putore, aut alioquin pestifera, a *Charonte* Stygio nauclero ita dicta, qualis erat Phrygiæ regio, *Charonia* dicta, apud Strab. lib. 12. Meminit Gal. cap. 2. de nat. hum. t. 2. l. 7. de U. P. (ad quem locum vid. annot. C. Hofm. n. 464.) lib. 1. in 1. Epid. in proœm. & exponit per βαρυοδμεῖα, gravem odorem spirantia, lib. de util. resp. cap. 4. ita ut vel unica inspiratione homines moriantur, quasi acutissime strangulati. Aret. l. 1. c. 7. Jung. Foes. p. 675.

CHAROPOS, χαροπὸς, *colorem oculi gratum* significat, qualis est cœli, & maris, uti *cæsius*, aut cœruleus. De oculis usurpavit Hippocr. 2. Epidem. sect. V. 3. & sect. 6. num. 6. Linden. vertit oculos *ravos*, 3. Epid. s. 3. t. 70. ubi tamen certo non constat, an de oculis exponi debeat. Cœlius Aurelian. etiam de urina tenui, & aquosa, & ita subalbida, ut coloraturæ liquidæ colorem fingat, usus est l. 5. Tard. pass. c. 3. Foes. d. l.

CHARTA, χάρτης, notissimum omnibus, quid hodieque sit, & unde paretur. Olim ex planta quadam *Papyrus* dicta, arundinibus cognata, parabatur, teste Dioscor. l. 8. cap. 115. Rhod. in not. ad Scribon. Larg. num. 114. quæ *Charta combusta*, vel cinis inter siccantia ἀπόρεστα relata fuit. Gal. l. 2. de C. M. P. G. cap. 5. & l. 9. de C. M. S. L. c. 5. & 7. & alibi. Num vero nostra *Charta* combusta substitui possit, ac debeat, ἐπίκρισιν mihi non vendicabo. Modum parandi *Chartam undulatam*, pictam, & *patronalem* oleo delibutam videsis apud Libav. Synt. Arc. Chym. l. 1. c. 21. Tropice *Charta Virginea* vocatur tunica *Amnios*, Barthol. lib. 1. Anat. c. 36. p. 301.

CHARTILAGO, pro *Cartilago*.

CHASCO, χάσκω, significat *hiare*, & ore esse hiante, & aperto, idem quod χαίνω. Hippoc. lib. 4. Epid. XXIX. 8. Usus etiam de utero post menstruas purgationes aperto, & hiascente, l. 2. Epid. III. 113. & l. 6. s. 8. t. 9. Jung. Dieter. n. 587. *Os hians* habetur pro signo stultitiæ, & dicuntur hujusmodi stolidi κεχηνότες, Linden. Ex. XI. §. 61.

CHASME, *Chasmos*, χάσμη, χασμὸς, *hiatus*, *oscitatio*, dicitur a χάσμω, *hio*, estque vel naturalis, aut in latitudine sanitatis occurrens, actus ipse *oscitandi*, hoc est explosio flatus, & discussio e musculis. Confer ad C. Hofmann. Inst. lib. 3. cap. 87. §. 9. cujus caussa est flatus, vel vapor quidam in musculis contentus, ut scribit Gal. 7. aph. 56. quam causam etiam agnoscit Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 30. §. 82. & c. 34. §. 69. in hoc discrepans, (quod & mihi verosimile videtur) illos halitus flatulentos ad pulmones tendere, & ita excitare *oscitationem*, quamvis revera modus generationis sit satis obscurus in hoc quotidiano accidente. Helmont. ad os ventriculi stomachum reducit caussam *Oscitationis*, de febb. cap. 9. §. 27. seqq. vel p. n. ubi quidem eadem caussa, sed vel excessu, vel qualitate vitiosa peccans. An vero ad motus depravatos animales, & quasi convulsivos recte referatur, cum naturaliter quotidie fere fiat, dubitari posset. Ego litem meam non faciam. Esto levior depravatio. Assiduarum *oscitationum* medela est longa spiratio. Hippocr. lib. 2. Epid. s. III. 69. & l. 6. s. 2. num. 19. Χασμοὶ, etiam dicuntur hiatus cutis, & *fissuræ* scalpello inductæ, & loci scalpello exasperati, in quibus sanguinis grumi resistant. Hippoc. de Ulcer. XV. 6. Imo *Hiatus* quoque Anatomicis vocantur spatia illa, quæ cutis relinquit in quibusdam corporis membris pro alimento, spiritu, luce, sono admittendis, emittendisque variis su-

superfluis. Johvan Horne Microc. §. 64. D. D. Hofm. Diss. An. ad h. l. p. 264.

CHAYLIODONTA, χαυλιοδόντα, dicuntur animalia, quibus *dentes sunt exerti*, ut Aper. Gal. l. 1. de U. P. c. 2.

CHAYNOS, χαυνὸς, *laxus*, fungosus, mollis, & digitis cedens. Epitheton tumorum, apud Hipp. 5. aph. 67. ubi opponuntur τοῖς ἔνωμα, *interius crudi tumores*, & lib. 2. Epid. s. 3. n. 128. ubi opponuntur τοῖς ἄνω νεμόμενα, *sursum pascentes*. Dicitur & de Ossibus, quæ rara, *laxaque* sunt, & facile callum faciunt, 1. de artic. t. 65. Per translationem vero, & improprie urina etiam χαῦνον οὖρον, *laxa*, & mollis vocatur, quæ nullo crasso, aut lento succo permista est, sed tenuis, & aquea conspicitur, l. 4. Epid. VI. 18. Foes. d. l. quamvis mihi videatur de Enæoremate ipso, ceu contento, & nubecula *laxa* illud dici, cui opponitur tenuis. Χαύνωσις τῆ μήτρας h. e. *laxitas uteri*, legitur apud Mosch. de morb. mul. c. 139. quamvis interpres quidam per lassitudinem reddiderit.

CHEDROPOS, χεδροπός. Vide *Cerealis*, *Legumen*.

CHEIÆ, *Chiæ*, χεῖαι, est epitheton *calceamenti*, vel crepidarum. Χίαι κρηπίδες Hippocrati dicuntur *Chiæ crepidæ*, ad pedis distortionem curandam accommodatæ, 4. de artic. t. 12.

CHEILOCACE, χειλοκάκη, sive *Labrisulcium*, vocatur affectus quidam in Anglia, & Hybernia familiaris, interdum Epidemius, infantibus præsertim molestus, sub quo labra admodum tumescunt, tumore duro, & nonnihil rubicundo, sed nequaquam fervido, aut inflammatorio, qui nunquam suppuretur, uti notavit ex Arn. Bootii de affectib. omiss. cap. 10. Theoph. Bonet. in Sepulchreto, vel Anatom. Pract. l. 1. s. 21. Obs. 18. p. 351. & Mercur. Compital. l. 10. p. 426.

CHEILON, χειλών, *Labeo*. Vide *Labeo*.

CHEILOS, χεῖλος, *labrum*. Vide *Labium*.

CHEIMIUSA, χειμιῶσα, participium, cujus tamen verbum non occurrit in Lexicis commodum. Haud dubie a χεῖμα, vel χειμὼν, hyems. Significat *refrigeratam*, rigentem, *frigore condensatam* carnem. Legitur apud Hippoc. de loc. in hom. XLI. I. 6. Foes. quidem substantivum χειμίη, exponit, quod sit *frigus*, horror ex Gal. & inde χειμιῶσα deducit. Idem etiam fecit H. Steph. in Thesauro. Sed neuter authoritatem addidit, qua substantivi usus demonstrari posset.

CHEIMON, χειμὼν, *hyems*. Vide *Hyems*. Χειμὼν etiam *frigus hybernum* quandoque denotat; unde χειμεριναὶ, *hyberna*, lib. 4. Epid. III. 6.

CHEIR, χεὶρ, manus. Vide *Manus*.

CHEIRAPSIA, χειραψία, est *manuum contactus*, & defricatio, quam scabiosi, & pruritu tentati affectant. Cœl. Aurelian. lib. 2. acutor. c. 18.

CHEIRI, *Cheyri*, *Heyri*, duo significat. 1. *Levcoium luteum*, vel Violam luteam petræam, cujus flores in Officinis *Flores cheiri* dicuntur, Schrod. l. 4. cl. 1. n. 93. Deinde apud Chymicos *Argentum vivum* denotat. Cum per adjectionem reperitur, ut *flos cheiri* ex argento, significat *album Elixir*: Vel ejus quintam essentiam, ut *Flos Anthos*, auri *rubrum Elixir*. Alii *Aurum potabile* esse volunt: alii *Antimonium*. Rul. & Johns. in Lex. Aliter vero exposuit Libav. Synt. Arc. Ch. lib. 7. c. 7. Vocant, inquiens, *Chelidonium Philosophorum*, vel *cheiri*, propter colorem aureum florum: sicut Anthos illum modum, qui fit per Vitriolum, interdum *Cheiri*, & *Chelidorium lapidem* rubrum, ad quem sumunt Solem Philosophorum, seu Cinabarinum Mercurium, sed *Anthos* album, pro quo Vitriolatum capiunt: quanquam in utroque sit uterque. Hæc ille. An Parace. per liquorem *cheiri* in l. 2. de Tart. c. 3. de Peste intelligat Mercurialem, uti verosimile est, non certo constat. Alias Parac. *cheiri* Veneri tribuit, *Anthos* Marti, l. 3. de vit. long. cap. 2. & ipsis longævitatis effectum adjudicat, l. 4. c. 1. Finxit etiam *Cheiri Microcosmicum* in homine, Labyrinth. Med. c. 4. Somnia.

CHEIRISMA, *Cheirismus*, χείρισμα, χειρισμὸς, est *manuaria tractatio*, cum Medicus circa partem affectam aliquid manibus operatur. Hipp. 1. de art. t. 65. s. 1. de iis, q. in med. t. 19 a verbo χειρίζειν, & χειρίζεσθαι, *manibus aliquid tractare*, quo etiam sæpe usus Hippoc. v. g. d. l. & 1. fract. 15. Foes. p. 676.

CHEIRIS, χειρὶς, *chirithecam*, *manicam* ex pellibus factam significat, manus involucrum usitatum, qualibus etiam opus aliquando in morbis externis manuum ad muniendum ab externis injuriis, fovendum, & refocillandum. Aliis *pellis manicata*, item *Manicium*, vel *Manicia* dicuntur. Joh. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 16. p. 55.

CHEIRIXIS, χείριξις, vel late sumitur pro *Chirurgia* ipsa, imo pro omni absolute rerum omnium in ipsa curatione administratione, Gal. c. 1. de fract. t. 49. quamvis C. Hofm. corrigere ausus fuerit, substituens χείρισιν, a χειρίζω, quia littera ξ absque ratione Grammatica inserta esse videtur. Dicitur & μεταχείριξις.

CHEIROMACTRON, χειρόμακτρον, *Mantile*, sive linteum ad manus abstergendas. Talia incombustibilia habuisse Carolum Cæsarem, ejusque consiliarium, Comitem de Nassau; quæ in

in ignem conjecta, tandem a sordibus purgata illæsa eximerentur, refert Lang. l. 1. ep. 66. num vero ex Salamandra, an vero ex *lapide Asbesto*, vel *Amianto* parata fuerint, (qui lapis etiam *Salamandra mineralis* dicitur,) ventilandum ibidem proponit.

CHELE, χηλὴ, etiam Latine *Chela*: 1 significat *ungulam bisulcam*, vel *forficem cancrorum*, sive brachium denticulatis forcipibus. 2. instrumentum Chirurgicum, sive *specillum bifurcum*, summa parte acie præditum, & incisum ungulæ instar, quod commendat Hipp. in curatione polypi, lib. 2. de morb. XXXIII. 18. XXXIV. 16. 18. quamvis in edit. Lindeni semper occurrat μήλη. Sunt etiam 3. χηλαὶ Ruffo Ephesio *ciliorum extrema* per somnum sese contingentia. Denique *Chelæ* dicuntur *fissuræ alarum, pedum, pudendi*, Polluci l. 4. c. 25. Vide Foes. p. 677.

CHELIDON, χηλιδὼν, *hirundinem* significat. Vide *Hirundo*. Cavum quoque quod flexu fit in brachio, olim fuisse vocatum χελιδόνα, *hirundinem*, demonstravit Lind. Phyl. l. 2. c. 14. §. 73. & Ex. XIII. Sel. Med. § 414.

CHELIDONIUS, χελιδόνιος λίθος, lapis, vel gemmula est, quæ reperitur in ventriculis pullorum hirundinum primo partu exclusorum, crescente luna dissectorum. Et quidem duo inveniuntur diversi coloris, unus niger, alter ruffus, vel unus colore vario, alter simplici; magnitudine seminis lini, & ejusdem formæ, Diosc. l. 2. c. 60. Rul. & Johns. in Lex. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 17. Hofm. in clavi. Plura de hoc lapide, ejusque usu vario videantur apud Aldr. l. 17. Ornithol. cap. 6. Chioc. in Mus. Calceol. l. 3. p. 359. seqq. Dantur & lapides minerales, sive fossiles, *Chelidonii* dicti, ex Melitensi insula, qui huic descriptioni conveniunt, quos incolæ oculos serpentum vocant petrificatos. An de serpente illo, qui *Chelidonius* vocatur, vel Aspis *chelidonia*? cujus meminit Gal. t. de Ther. ad Pis. c. 7. & Ægin. l. 5. c. 19. ex utroque Forest. l. 30. Obs. 12. Schol. *chelidonia*, vel *chelidonium* de plantis dici, constare potest e Botanicis. *Chelidonia* quoque Spagyrice accipi pro *Auro*, aut pro *Elixir* auri, vel argenti, Vide supra in *Cheiri*.

CHELMON, χελμών. Vide *Chilon*.

CHELOMA, χήλωμα, est rima in sagitta exculpta bifida, cui nervum ipsius arcus applicant inter jaculandum. Galen. in exeg. voc. Hipp.

CHELON, χελών. Vide *Chilon*.

CHELONE, χελώνη, *Testudo*, est instrumentum Chirurgicum, quod in organis ad id collatum est, ut corpora, quæ restituuntur, paulatim, & minime concussa extendantur, quemadmodum *testudines* animalia lento gradu procedunt. Hujusmodi *Testudines* variæ sunt figuræ, & varii usus, de quibus Oribasius in machinamentis. Aliæ cubitos, & spatham attollunt, aliæ nihil attollunt, sed saltem extendunt. *Testudo* quoque Chymicis dicitur argillaceum, in medio furni tegmen catinorum, dimidium cylindri segmentum referens, concavum, & parte inferiori hinc inde varie excisum, ut flammam eo liberiorem admittat, &c. describente D. Olao Borrich. in tr. Docimast. Metall. §. 8. *Testudinatum tecti* quid sit, Vide *Ætoma*. De *Testudine* animali, scutum in dorso gerente, marina, & terrestri, ejusdemque utilitate in victu, & medicina vide Aldrov. lib. de quadr. dig. ovip. c. 1. seqq. Bruyerin. de re cib. l. 22. cap. 171. Schr. l. 5. cl. 3. n. 90. & alios.

CHELONION, χελόνιον, pars gibba dorsi, quæ collo proxime subjacet, sic dicta a testudinis figura. Gorr.

CHELONITES. Vide *Bufonites*. Rul. & Johns. e Plin. l. 37. c. 10. meminerunt *Chelonitis*, vel *Chelonitidis* gemmæ, quæ similis sit testudinibus; interdum & alterius figuræ, nempe oblongæ, referentis aquaticam concham tornaticam. Interdum exacte referunt conchas marinas S. Jacobi dictas. Repertæ sunt in veteri Marchia ad Fluvios Tangrum, & Albim. De usu nihil addunt.

CHELYS, χέλυς, proprie *testudinem* denotat. Per translationem aliquando *pectus* significat. Hipp. l. de resect. l. 5. Hofman. com. de Us. Part. num. 338. Hinc verbum χελύττεσθαι, χελύττεσθαι, tussiendo e pectore educere, veluti testudine: item ἀναχελύσσεσθαι. Hinc & descendit

CHELYSCION, χελύσκιον, vitiose χελίσκιον, quod significat *tussiculam*, & quidem siccam. Gal. Exeg. voc. Hipp. Foes. & Gorr.

CHEME, χήμη. Vide *Chama*.

CHEMIA, pro *Chymia*. Vide suo loco.

* CHEMOSIS, χήμωσις, (vitiose χύμωσις) est vitium oculorum, cum album oculi nigro supereminet, eoque sublimius evadit, adeo ut hiatus cujusdam similitudo appareat inter nigrum, & album. Gal. in defin. Ægin. l. 3. c. 21. quamvis & alibi rubram, carnosamque corneæ oculi tunicæ inflammationem χήμωσιν vocarit, l. de facil. parab. Utriusque causa haud dubie importionum crudiorum nutritiarum una cum sanguine affluentium subsistentia consistit.

CHENALOPEX, χηναλώπηξ. Vide *Vulpanser*.

CHEON, χεών, *nivem* significat. Vide *Nix*.

CHERAMIS, χηραμὶς, epitheton *conchæ cavæ*, quam *Hiatulam vocant*. Vide *Chama*. Dicitur παρὰ τὸ χηραμὸν, quod locum cavum, *antrum*, saxum

laxum cavum, *lustrum* denotat. Usurpavit aliquando Hipp. l. de morb. XIIX. 66. 71. XXV. 77. & alibi sæpius, quæ loca collegit Foesius p. 678.

CHERIO, *Cherionius*. *Cherio* est nihil aliud, quam calor, aut frigiditas eorum, quæ corpus relinquit, & in naturam abit. Exemplum de Camphora: Hæc frigiditatem ex *Cherione* suo habet. Quare præsentissimum remedium est in Inflaturis. In substantia autem primarum suarum calida manet, quemadmodum Sulphur, & Spiritus Salis, una cum Mercuriali. Sic enim Gemmæ, & Herbæ. Præterea quicquid natura producit, suum *Cherionem* habet, h. e. Elementare accidens externum. Unde *Cherionia natura* dicitur, & morbis naturæ *cherioniæ* opponi debent *Cherionia* recepta, Paracelf. l. 2. de grad. & compos. cap. 3. & 4. Contradistinguitur *Relolleo*, quod intrinsecam naturam essentialem denotat. Hinc mortem non esse *Cherioniam*, sed *Relollaceam*, ibid. dixit. Johns. ita descripsit: *Cherio* est externorum elementorum occulta accidentalis virtus, & non qualificata natura caliditatis, vel frigiditatis. Meminit & *Cherioniæ* qualitatis *Relolleo* oppositæ Helmont. Paradox. 5. num. 19. Nobis videtur *Cherio* respondere Temperamento Elementari, *Relolleum* Vitali, quamvis in eo non subscribamus, vires medicamentorum esse potius ab Elementari, quam Vitali.

CHERMES, *Kermes*, est nomen fructus notissimum *Cocci infectorii*, vel *Grani tinctorii*, vulgo *Scarlati*, unde famosissima *Confectio Alkermes Monspeliensium* paratur. Vid. Schroder. l. 4. s. 1. num. 93. & Fr. Hofman. in clav. ad h. l. Impugnavit vero hoc D. Martin. Bernardus a Bern. Reg. Maj. Polon. Archiater in Literis ad Dn. D. Sachs, negans idem esse *Chermes* cum *Cocco*, sed illud ex Ilice, hoc vero ad radices Polygoni Polonici circa Thorunium copiose crescentis nasci, scripsit. Vid. Nat. Curios. Ephem. T. III. Obs. 104. & Jungatur T. I. Obs. 8. D. Segeri.

CHERNIBION, χερνίβιον, vas significat, in quo aqua ad manuum ablutionem in sacrificiis recondebatur, Latin. *Vas aquiminale*, aut *aquimanilo* dicitur, Gr. etiam χέρνιβον, ἢ χέρνιψ. Ab Hipp. vero accipitur pro *matula*, h. e. vase, in quod urina excipitur, l. 7. Epid. XLI. 7. Foes. p. 677.

CHERSA, idem quod *Fecula*, designat radicem in farinaceum pulverem comminutam, vel tritam, quem laborem merito Zvvolferus in Animadversionibus ad Pharmac. August. improbavit; quamvis alii adhuc defendere conentur. De *Chersis* legatur Rolf. Chymiæ l. 5. f. 3. Jung. Schr. l. 2. c. 59. & Fr. Hofm. cl. ad h. l.

CHERSÆA, χερσαία, est epitheton *Aspidis* e tribus generibus, quorum meminit Gal. lib. de Theriac. ad Pis. c. 8. & Ægin. l. 5. c. 19. Dicitur quasi *Terrestris*.

CHERSYDRUS, χέρσυδρος, est nomen serpentis amphibii. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 6. In principio enim in aquosis degit locis, & *Hydra* appellatur ab ipsis aquis, h. e. *Natrix*. Postea vero siccos incolit locos, unde ex compositione locorum *Chersydri* nomen acquisivit. Aet. l. 13. c. 35. ex hoc Forest. lib. 30. Obsev. 12. Schol. Aldrov. l. 1. de serp. & drac. c. 17. *Hydrum*, vel *Natricem*, & *Chersydrum* pro uno, eodemque Serpente habet, ubi pleniorem ejus descriptionem, deque noxa, & usu invenire licet.

CHERUBIM, est virtus, & influentia cœlestis, dominatio, atque potestas super omnes dominationes, & potestates, a DEO procedens in terram, & super omnes homines. De hac divina gloria legitur amplissime apud Paracelf. in expos. Ps. David. Johns. in Lex.

† CHESIS, χέσις, effusio, diffusio seminis.

CHEYSIS, χεῦσις, h. e. *liquatio*, *fusio*, cui τὸ πάχος, *crassities* opponitur. Usus Hippoc. de lacrymarum tenuatione, l. 6. Epid. s. 8. t. 23. quamvis omnes Interpretes γεῦσις legant, & pro sapore accipiant, quam & Linden. retinuit. Placet tamen Foesii sententia in Oec. pa. 677.

CHEZANANCE, χεζανάγκη, sic dici potest omne remedium, quod necessitatem cacandi affert. Alias apud Æginet. l. 7. cap. 9. epitheton est Unguenti ex melle, & alumine parati, & cocti, quoad rubescat, quo sedes perungitur. Facile enim copiosa citra laborem subducit. Ætius quoque Emplastrum hoc nomine exornavit, quod umbilico impositum alvum movit. Gorr. p. 505.

CHIA TERRA, χία γῆ, dicitur gleba terræ, quæ in *Chio* Insulâ provenit, albicans, & pollens vi adstringendi, purgandi, extenuandi. Pulcherrimum est adversus ambusta remedium. Gal. l. 9. de S. F. §. Terra Samia.

CHIACUM, χιακὸν, epitheton Collyrii, cujus materia vino *Chio*, h. e. austero, & aquæ marinæ experte lævigatur, & miscetur, quale proposuit χιακὸν κολλύριον P. Æginet. l. 7. cap. 16. Et Ætius l. 7. varios Collyriorum modos tradit, teste Gorr.

CHIADUS, Paracelso idem quod *Furunculus*, *Dothien*.

CHIASMOS, χιασμὸς, denotat concursum duarum rerum, sub forma, aut figura crucis ✠. Paucis, χιασμὸς est *forma crucis*. Idem & adverbium χιαστὶ, vel χιαστικῶς significat. Ita

nervi optici utriusque oculi occurrunt χιαστικῶς. Imo juxta Barthol. libell. 3. Anat. cap. 2. plane confunduntur, in qua unione frustra quærunt identitatem speciei visibilis in utroque oculo, cum & utraque auris eandem simul, & semel percipiat speciem sonoram, nec tamen de nervis Acusticis talis unio notata sit. Latine etiam dicitur χιασμὸς, *figura decussata*, *Cruciata*, *Andreata*. Vid. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 684. 693. 694. 756.

CHIASTOS, χιαςὸς, *laquei* nomen apud Oribasium sic dicti, quod habenæ capita decussatim instar litteræ X invicem occurrant.

CHIAZO, χιάζω, h. e. *cancellos facio*, emendo aliquid factis χιασμοῖς, cancellis, *lituras facio per cancellos*. C. Hofm. d. l. n. 694.

CHIFFIR, *Chifir*, teste Libav. Synt. Arc. Ch. c. 8. dicitur in præparatione Lapidis Philosoph. *Lapis animalis*; quemadmodum mineralis vocatur *Chaos minerale*. Johns. vero dicit, *Chifir minerale* nonnullos interpretari, quod sit aurum. Verum se judicare ex præcedentibus, quod sit Sulphur generis metallici. Ad summam: Bœotica ænigmata.

CHILIODYNAMON, χιλιοδυνάμον, epitheton *Polemonii* herbæ, q. d. *Mille virtutibus*, vel facultatibus *pollens*, h. e. ad quammulta utile; Gal. l. 8. de S. F. t. Polemonion.

CHILON, *Cheilon*, χείλων, dicitur qui labiis præditus majoribus: uno verbo, *Labeo*. Ita inter pisces, qui *Capitones* dicuntur, quidam etiam appellantur χείλωνες, hoc est *Labeones*. Lind. Ex. XI. §. 38.

CHIMETHLON, aliis, sed fortassis mendose *Chymetlon*, Gr. χείμεθλον, aut χίμεθλον. Vide *Pernio*.

CHIMOLEA *laxa*, terminus est Parac. obscurus, & obscure explicitus. Dicit enim, significare pulverem, qui separatur de floribus salsarum minerarum, l. 2. de morb. Gall. c. 4.

CHIMUS, quid sit, apud Paracels. certo non constat. Hoc saltem dixit, quod *chimus*, *Realgar*, & *Aurum* sint una minera, & tamen quodlibet eorum habere diversam naturam, & virtutem. Ex consequentibus tamen hoc licet colligere, per *Chimum* intelligi debere fæcem mineræ, massam fæculentam, vulgo *Schlacken*, l. 2. Chir. magn. c. 11.

CHINA, *Chinna*, *Cina*, *Cinna*, nomen est radicis exoticæ ex India, vel Orientali Chinarum regno, vel Occidentali Hispania nova, & Peru allatæ. Utriusque descriptio in Botanicis quæratur, cum non sit nostri jam instituti. Hic saltem libuit inserere, quod hodieque ejusdem usus non solum in lue Venerea, sed & in omnibus pene morbis chronicis, ubi sanguinis lympha impuritate peccat, probatus innotuerit. Insigniter vero eam laudibus extulit Amat. Lusitan. cent. 2. cur. 31. Jung. Schrod. l. 4. cl. 1. n. 94. Hofm. in cl. ad h. l. & alii. Plane diversum est medicamentum, quod dicitur *china de china*, aut *china china*, *cina cina*, in Offic. estque species aromatis, Cinamomi formam referens, cujus usus contra febres, præsertim quartanas, nostris temporibus admodum frequens esse cepit, quamvis pene rursus exolescat. Thomæ Vvillis. dicitur *cortex Peruvianus*, de feb. c. 6. Plura qui desiderat, legat citatos authores a Fr. Hofm. d. l. n. 99. de Cinamomo pag. 443. alias Regni *chinæ* Medicinam sub *Specimine Medicinæ Sinicæ* edidisse Andr. Cleyerum Archiatrum Societatis Indiæ, constat ex Actis Lipsiens. Ann. 1682.

CHINISCUS, pertinet ad machinamenta, de quibus legatur Oribas. de machinamentis, c. 4. ubi ita describit: *Chinisci*, cujusmodi sunt in lyra, excogitati sunt ad axes continendos. Ubi enim fibulæ non sint, quid poterit aliud utilius inveniri? Quod enim ad vim pertinet, usum habent fibularum. Decoris causa insculpta habent capita anserina. Statuuntur in organis phliæ, ut ab uno latere ad alterum penetrantes axes contineant, cujusmodi sunt in Scamno Hipp. & nostro. Hæc Oribas.

CHIOLI, idem quod *Furunculi*. Parac. l. 5. de Gall. ulc. apostem. &c. c. 6.

CHION, χιών. Vide *Nix*.

CHIRAGRA, χείραγρα, est species *Arthritidis*, quando manus infestat. Vide *Arthritis*.

CHIROMANTIA, χειρομαντία, stricte significat artem prædicendi, vel vaticinandi ex manibus, signaturis, & lineamentis. Latius tamen accipere videtur Parac. partem hanc Magiæ naturalis statuens, quæ docet in homine, brutis, & herbis signaturarum, & lineamentorum singularem utilitatem in Medicina, ita ut absque hac scientia non possit aliquis verus, & perfectus esse Medicus; quemadmodum hoc passim in scriptis suis urget, præsertim in tract. de Pestilitate, l. 2. de morb. podagr. de Caducis Paragr. 3. &c. Unde & dividit in *chiromantiam* externam, & internam, d. l. Enimvero licet in generali significatione non rejicienda sit hæc scientia, considerans per externa phœnomena in corporibus naturalibus occurrentia internam horum constitutionem, si dextre, & vero consentaneis cum rationibus tractatur: Verum quod Paracelsus in pluribus fumos saltem vendat, hoc etiam inficias ire nec possumus, nec volumus.

CHIRON, χείρων, id est *deterior*, pejor. Frequens terminus Hippocrati, 1. aphor. 3. sect. 2. aphor. 38. 53. 54. Videatur Dieter. n. 921.

Chironax, Χειρῶναξ, *opificem*, *operarium*, qui manibus opus suum tractat, significat. Hip. 2. de R. V. I. A. t. 16. s. 2. t. 48. idem quod χειροτέχνης, *Artifex* bonus, χειρῶναξ ἀγαθὸς, l. de Cord. VI. 6. Ars, vel *artificium manuarium*, χειρώναξις vocatur, 3. de artic. t. 86.

* Chironium, χειρώνιον, est epitheton ulceris maligni inveterati, ægre cicatricem ducentis, & quod oras habet duras, callosas, & tumentes. Gal. Idem quod *Telephium*, quale est Herpes exedens, *Phagedana*, *Carbunculus*, &c. l. 14. M. M. c. 17. 6 aph. 45. dictum est a *Chirone*, qui primus tale sanasse dicitur, lib. 2. M. M. c. 2.

Chironomia, Χειρονομία, est species *exercitationis*, vel motus *manuum certa quadam lege*, & *arte factæ*, vel manuum ad rhythmum motio, & inter corporis exercitationes reponitur. Hipp. l. 1. de Diæt. XLIII. 2. & l. 3. XXVI. 33. Gal. l. 5. de tu. san. c. 3.

Chirotechnes, Χειροτέχνης, proprie idem quod *chironax*, χειρῶναξ, de quo superius. Accipitur tamen ab Hipp. pro *Artifice*. Unde & Medicus ab eo dicitur χειροτέχνης, l. de vet. medic. XIII. 18.

Chirotribia, Χειροτριβίη, est exercitatio in arte, & *Usus medicus*. Idem quod τριβὴ, vel τὸ τεχνωθῆναι Galeni. Usus Hippoc. in præcept. X. 18.

* Chirurgia, *Chirurgus*, *Chirurgicus*, Χειρουργία, Χειρουργὸς, Χειρουργικὸς. Est autem *Chirurgia* in genere nihil aliud, quam *manualis operatio*. Gal. l. 6. M. M. c. 6. Proprie est ea medicinæ pars, quæ manu medetur, l. 3. de C. M. P. G. c. 2. non tamen exclusis aliis remediis. Vid. Rhod. ad Septal. n. 200 p. 28. Vel accuratius: Est pars ministra medicinæ, quæ docet rectam operationum beneficio manus, & instrumentorum pro sanitate vel servanda, vel recuperanda administrationem. Vid. Dogm. Med. gen. nostr. Part. VII. Libav. in Med. Hipp. & Hermeticæ typo. Unde instrumenta vocantur *chirurgica*, & operationes *chirurgicæ*. Artifex *chirurgus*, cujus officium quintuplex est. Conjungere Separata, Separare Conjuncta, Removere Excedentia, Restituere Deficientia, & Corrigere Curvata. In omnibus iis tria sibi maxime proponere debet *Chirurgus*, tum ut cito curet, jucunde, & citra dolorem, tum ut maxime tuto. Ac rursus ut tuto curet, tria potissimum considerabit. Unum, primumque, ut absolutionem operis assequatur; alterum, ut, sicubi hanc non consequatur, saltem curandum, ne lædat; tertium, ut vitium non revertatur facile. Hæc enim qui præstiterit, merito optimus *chirurgus* censebitur. Gor. & Castelli. Apud recentiores duæ adhuc peculiares species *chirurgiæ* leguntur, quarum una dicitur *Infusoria*, qua medicamenta liquida in venas sanguineas artificiose injiciuntur: altera *Transfusoria*, qua sanguis ex animali vero, vel alio homine per canaliculos transfunditur. Vide *Infusio*, & *Transfusio*.

Chiton, Χιτὼν, *tunicam significat*. Vide *Tunica*.

Chium *vinum*, Χῖος οἶνος, quod in insula *Chio* colligitur. Molle est, ut scribit Diosc. l. 2. c. 10 aptum potui. Bene alit, & minus inebriat, fluxiones cohibet, oculorum medicamentis utile. Hinc Scrib. Larg. ad Collyria usus, n. 26. & 36.

Chlæna, Χλαῖνα, pallium, *lanam*, vel vestimentum; quod cæteris vestibus superimponitur, significat. Nova pallia vertit Erot. in Onomast. p. 123.

Chlevastes, Χλευαστὴς, *derisorem*, subsannatorem significat, a χλευάζω, *derideo*, quod a χλεύη, ludibrium. Linden. Ex. X. §. 268. seqq.

Chlienesthæ, Χλιαίνεσθαι, *incalescere*, intepescere significat. Usus Hipp. l. 1. Epid. sect. 2. n. 12. & de febribus, Coac. t. 158. Scrib. n. 217.

Chliaros, Χλιαρὸς, *tepidus*, a præced. verbo χλιαίνεσθαι. Galen. vocat febres mitiores χλιαρὰς, & opponit acutis, quæ sunt fervidiores, 4. aph. 37. Est vero *tepidum*, medium inter calidum, & frigidum. Galen. lib. 1. M. M. cap. 7. Adde J. Alex. not. in Galen. l. 7. M. M. cap. 8.

Chliasma, Χλίασμα, *tepefactorium* dicitur, & in specie *fotus humidus*, cui opponitur πυρίας, *fotus siccus*. Utriusque meminit Hipp. l. 1. de morb. mul LIIX. 15. & illius tantum s. 4. de R. V. I. A. t. 78. Vocat vero alibi θέρμασμα, s. 2. de R. V. I. A. t. 2.

Chloe, Χλόη, Jon. Χλοίη, *herbam virentem* notat, a Χλόος, Χλοῦς, *viror*, aut viriditas pallescens. Dicitur & Χλώρασμα, Hipp. lib. 6. Epid. s. 2. t. 11.

Chloriazo, Χλωριάζω, aut Χλωριάω, cum *virore pallesco*. Hippocr. lib. 4. Epid. XXI. 19.

* Chloros, *chloeros*, Χλοερὸς, contr. Χλωρὸς, ambiguæ significationis, apud Hipp. & incertum, quemnam colorem proprie denotet? Modo namque ex virore pallescens, interdum pallidum, luteum, aut subpallidum denotat. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 22. & cap. 2. progn. t. 44. Vide Foes. p. 679. Oculi quoque dicuntur Χλωροὶ, h. e. *lutei*, signum sunt Icteri, Hippocr. l. 2. de morb. XXXV. 4. 30. Sed & in signis cacochymiæ, & viscerum obstructiones, si herbacei coloris, quos Plautus vocat *herbeos oculos*. Lind. Ex.

Ex. IX. §. 17. Est nomen piscis, qui *Gobio*, vel *Gubius* dicitur. Vide *Gobio*.

CHNUS, χνῦς, velut tomentum, aut lanarum rasuram, & rejectamentum significat; quo culcitræ infarciuntur, quod ex tenera lana, & molli villo fit. Usus Hippoc. de splene aquoso laxo, l. 1. de morb. mulier. LXXXVII. 7. Alibi vult Foes. d. l. sonum, vel strepitum in faucibus denotare, ut l. de int. affect. XI. 16. quamvis & hoc in loco retinere possit primam significationem, dum fauces veluti *lanugine* repletæ sibilum edunt, tanquam per fistulam.

CHOA. Vide *Chus*.

CHOACUM, χοακὸν, nomen Emplastri, quod describitur a Celso, l. 5. c. 19. quamvis etiam legatur *coacum*.

* CHOANA, Χόανος, χόανον, χῶνος, χῶνος, proprie *infundibulum* significat, uti patet ex Hippoc. ubi gula describitur, tanquam *infundibulum*, per quod cibus, & potus in ventriculum infunditur, l. de cord. 1. 12. Alias & *choana*, χόανος, seu χόανον, a χέω, id est *fundo*, liquefacio, vas dicitur ex argilla, quo argentarii utuntur, & Chymici in fundendis, ac liquefaciendis metallis. Castellus. Vide *Infundibulum*. Per metaphoram & Cavitas in cerebro, quæ *Infundibulum* Latine dicitur, *choana*, χοάνη, aut propter usum excipientem, & principium ejus amplius πύελος, Pelvis dicta, hoc nomine venit; estque nihil aliud, quam cavitas orbicularis, nonnumquam triangularis, facta ex pia matre, ubi cerebri basin succingit, unde & cerebri ventriculi investiuntur. Th. Barthol. Anat. l. 3. c. 6. Jung. Gal. l. 9. de U. P. c. 3. C. Hofmann. in comm. ad h. l. n. 662.

CHOCOLATA, *chocolate*, item *Succolata*, est massa quædam solida, & exotica, vel in placentas, vel cilyndros formata, saturate rubra, friabilis, sine odore, similis fere sanguini Draconis, cujus basis potissima est fructus Cacao dictus, Avellana Mexicana. De hac confectione habes integrum libellum Anton. Colimeneri de Ledesma, Latine redditum a M. Aur. Severino, cura D. D. J. G. Volcameri editum. Jung. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 404. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.

* CHOENICIS, Χοινικὶς, χοινίκιον, est nomen *Modioli*, vel terebellæ, ceu instrumenti Chirurgici ad perforandum, & reponendum cranium, cujus meminit Gal. l. 6. M. M. c. 6. Cels. l. 8. c. 3. Ægin. l. 6. c. 90.

CHOENIX, Χοίνιξ, est mensura Atticorum arida, continens cotylas tres, sive sextarium unum, & dimidium, sive duas libras mensurales cum quadrante. Signum fuit ✠. Gal. de pond. & mens. Gorr.

* CHOERAS, Χοιρὰς, *strumam significat*. Vide *Porcus*.

CHOEROS, Χοιρός, Vide *Porcus*.

* CHOLAGOGUS, Χολαγωγὸς, dicitur de medicamentis, quæ *bilem evacuant*, Gal. 4. aph. 2. qua simplicibus, qua compositis. Catalogum eorum tum apud alios, tum apud Jonston. Synt. Med. Part. II. l. 4. tit. 3. c. 2. art. 1. punct. 3. reperire licet; quamvis multa concurrant cum veris principiis minime concordantia.

CHOLAS, Χολὰς, Lat. secundum Gazam *cholago*, omne cavum hypocondriorum, & *Ilium* dicitur, ex Aristot. l. 1. H. A. c. 13. vel quod hepar, ceu bilis colatorium contineat; vel a cavitate, quasi κοιλὰς. Utitur & Homerus hac voce, Iliad. δ, vers. 527. ubi tamen pro *intestinis* potius sumitur.

CHOLE, Χολὴ, *bilem* significat. Vide *Bilis*.

* CHOLEDOCHOS, Χοληδόχος, i. e. *bilem continens*, aut recipiens. Epitheton commune & vesiculæ fellis, & vasis Hepaticis, πόροι χοληδόχοι, unanimiter dictis, & vasi felleo communi ad intestinum duodenum excurrenti, uti patet ex Gal. l. 4. de U. P. c. 13. Vid. C. Hofm. in comm. n. 223.

CHOLEGON, Χοληγὸν, (item χολήϊον, idem quod *cholagogum*) Usus Hipp. lib. 1. de morb. XLIII. 15. In libro vero de L. I. H XXXIIX. 7. & XL. 10. vocavit χοληγαγὸν. Vid. Foes. pag. 683.

* CHOLERA, Χολέρα, Foes. χολέρα, quasi *biliaris*. Gal. 1. progn. t. 25. est acutus affectus cum vomitibus biliosis multis, alvique dejectionibus, suris quoque se contrahentibus, ac frigescentibus extremitatibus, fiuntque in his ægris pulsus minores, & obscuriores, *Cholera* duplex est apud Hippoc. altera *humida*, in qua, ut omnes norunt, vehemens est excretio bilis supra, infraque erumpentis, intestina graviter torquentur, accedunt convulsiones, sæpe etiam crurum suræ contrahuntur. Alteram *siccam choleram* vocat Hippocr. ab eadem provenientem caussa, ac circa eadem consistentem, (falsum hoc) at citra ventris fluorem, & vomitum. Gal. in defin. Hic morbus ex continua ciborum cruditate proveniens quibusdam accidit certis intervallis, omnemque corporis redundantiam educit, una cum vitiosis humoribus magnam quoque bonorum partem evacuans. Galen. l. 7. M. M. c. 11. Tantus est impetus, tantaque vis erumpentis humoris biliosi. Χολεριῶντες, seu χολεριῶντες dicuntur a Medicis Cholera morbo laborantes. Nomen habet non tam χολὴ, quam a χολὰς, id est intestinum, per quod materia ex ventre excernitur. Hæc quondam Castellus de

hoc affectu. Quibus alia clariora, & accuratiora annectemus. *Cholera* morbus rectius derivatur a χολὴ, quam ἀπὸ τῆς χολάδων, uti voluit Trallianus, Diet. n. 925. Est morbus acutissimus, interdum omnibus aliis velocior, ita ut sub uno die sæpe vitæ terminum fecerit. Duplex est, juxta Hipp. *Humida*, & *sicca*, 4. de R.V.I.A.t. 102. 103. quæ ab una causa provenire minime possunt, cum in sicca venter saltem infletur, & strepitus insint, & laterum, lumborumque dolor urgeat, nihil autem per alvum secedat, sed adstringatur. In humida vero omnia pene contrario modo sese habent. *Humidæ* causa ergo nulla alia est, quam humorum excrementitiorum bilis, & succi pancreatici simul peccantium propria acrimonia in intestinis tenuibus nimia effervescentia stimulans, & motum intestinorum peristalticum convellens, invertens, ipsumque etiam ventriculum convellens. Sylv. l. 2. Prax. Med. cap. XI. §. 12. & XV. §. 5. seqq. cui conjuncta est totius massæ sanguineæ effervescentia tumultuaria, & colliquativa. Unde non mirum, si tam cito interimat ægrum. In *sicca* vero flatus ficciores, veluti per torrefactionem, a sanguine acriter excandescente, & combusto ficciori, & insufficienti bilis secretione, & succi pancreatici nimia austeritate oborti peccans, quemadmodum ex eodem d. l. & alibi patet. *Cholera* a Paracelso sumitur pro ipsa *Bile*, passim in Scriptis suis; quemadmodum & Æ. Lampridium accepisse, notavit Rhod. in Indic. prior. ad Scribon.

* CHOLERICUS, Χολερικὸς, *biliosus*, duas diversas habet significationes. 1. enim accipitur pro eo, quod naturam æmulatur bilis excrementitiæ, nondum tamen in eam penitus degeneravit. Ita *cholericum* temperamentum in latitudine sanitatis, & intemperies *cholerica* in statu p. n. Sanguis *cholericus*, seu biliosus ad utrumque statum spectans, ceu causa; in quo portiones salinæ volatiles, & sulphureæ acres prævalent, unde calor major, & sanguinis motus intrinsecus fortior observatur, nutritio vero minor. Ita homines dicuntur *cholerici*, vel *biliosi*, tali sanguine, & temperamento, sive vel p. n. præditi, uti passim ex veteribus, & recentioribus constat. 2. accipitur pro iis, qui *cholera* morbo laborant, uti dictum. Unde Hip. χολερικὰ πάθεα vocavit, l. 5. Epid. XXVII. 6. 8. XXIX. 16. & l. 7. XXXV. 4. XI. 8. Alibi etiam χολερώδεα dicuntur. Coac. 535.

CHOLOBAPHINON, Χολοβάφινον, est epitheton æris auri colorem mentientis. Dicitur *æs coronarium*. Libav. Synt. Arc. Ch. l. 6. c. 6.

CHOLOMA, Χώλωμα, *cholosis*, Χώλωσις, Χωλεία τῶ σκέλυς. Gal. 6. aph. 60. vel communiter *omnem morbi distortionem*, & depravationem quoad motum significat. Gal. c. 4. de artic. t. 11. vel specialiter *claudicationem*, quando crus vel longius fit, interius laxatum, vel brevius, si foras luxatio fit, ex 6. aph. 60.

CHOLOS, Χωλὸς, *claudus*, etiam in lata, & stricta significatione. Hinc & manus *clauda*, χωλὴ χεὶρ, dicitur. Hipp. 2. prorrh. l. 6.

* CHONDROSYNDESMUS, Χονδροσυνδεσμὸς, i. e. *cartilagineum ligamentum*. Galen. l. 1. de temper. cap. 9. Hinc & συγχόνδρωσις, unio ossium cartilaginis interventu facta. Vide *cartilago*.

* CHONDRUS, Χόνδρος, Far. Vide *Alica*, *cartilago*, ad priorem significationem per translationem pertinet & hæc, quando thuris mica, seu granum χόνδρος λιβάνυ dicitur, alias *Manna Thuris*. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 104. p. 172.

CHONE, Χώνη, idem quod *chona*. Vide supra. Gal. l. 9. de Anat. oper. c. 1.

* CHORA, Χώρα, i. e. *Regio*, locus, in quo homines degunt. Hujus accuratam notitiam maxime esse necessariam ad conservandam, & recuperandam sanitatem, patet ex Hipp. 1. aph. 2. & prolixius l. de A.L. & Aq. Jung. Diet. n. 936. χῶραι etiam dicuntur cavitates oculorum ceu *regiones*, quæ superciliis subjacent. Gal. l. 8. de U. P. c. 6. item *Spacium*, vel *Spatium*, h. e. locum aliquem vacuum, Gal. l. de inæq. temp. c. 2. & l. 10. M. M. c. 6. alibique.

* CHORDA, *corda*, χορδὴ, dupliciter accipitur. Proprie pro *fidibus*, & nervis canoris extensis super instrumenta Musica. Gal. l. de trem. palp. c. 3. & l. 3. de L. A. c. 6. sæpiusque alibi. Per translationem, & improprie denotat *Tendinem*, Gr. τένων, dictum. Vide *Tendo*. Avic. l. 4. fen. 4. tr. 4. c. 1. Apud alios, præsertim Poetas, *Intestina* quoque χορδαὶ dicta sunt, unde *chordapsi* derivationem petunt. Parac. etiam per *chordas* intellexit *pudenda*, unde *curam chordarum* vocavit, l. 7. de orig. & cur. morb. Gallic. c. 11. & l. 8. c. 3.

* CHORDAPSUS, Χορδαψὸς, idem quod *Ileus*, *Volvulus*. Vide *Eileos*.

CHOREA, Χορεία, communiter motionem pedum, & corporis ad rhythmum, & legem Musicam denotat, quæ *Saltatio* dicitur, & ita inter Exercitationes corporis indifferenter ad sanitatem, & morbos referri potest. Specialiter vero significat morbi convulsivi speciem, quæ *chorea S Viti*, a sacello S. Viti, quod est in finibus Ulmensium, appellatur, malum affine *Tarantulatis*, quando mulieres quotannis saltu cum perturbatione mentis eousque sese nocte, dieque exercent, donec ecstaticarum instar corruant, qua ratione restitutæ sibi videntur, ut parum vel

vel nihil sentiant per integrum annum usque ad solstitium æstivum, circa diem S. Viti occurrens. Horst. in Epist. med. s. 6. de admir. convuls. Hujus affectus caussam naturalem persuasurus Th. Vvillis in spiritus animales œstro quodam, ceu copula heterogenea explosiva excitari, ac effrænes evadere docet, de convuls. morb. c. 7. Enimvero an non illud œstrum, aut illa copula vel provenire potuerit a diabolicis præstigiis, vel ab his regi propter superstitionem concurrentem, alii quoque perpendant, & dijudicent. Paracels. *Choream S. Viti* divisit in *Choream Lascivam*, & *Iratam*, vel *Æstimativam*, Tr. 2. de morb. Ament. c. 3. ubi etiam curam utriusque tradit, illius quidem haud plane ineptam; hujus vero superstitiosam, aut vanam. Liquorem etiam Sapphiri peculiariter tollere hunc affectum, legitur apud eund. l. 2. de virib. membr. c. 4.

CHOREGIA, χορηγία, proprie significat *officium Chirurgi*, generaliter etiam notat *erogationem sumptuum*, contributionem; sed Gal. accipit pro *redundantia materiæ* ad morbi generationem facientis, l. de cur. rat. per S. M. cap. 19. Jung. Fuchs. comm. ad h. l. pag. m. 285. b. 286. a.

CHOREO, χορέω, dupliciter ab Hipp. sumptum (1.) significat procedo, *progredior*, πρὸς βίην, ad virtutem, aut robur, s. 2. de nat. hum. t. 13. (2.) pro *exeo*, excernor, v. g. de Urina, 2. prorrh. XXXI. 15. Et τὰ χωρέοντα, quævis dicuntur *excreta*, 1. aph. 23. Jung. Dieter. n. 937. Lind. Ex. XIII. §. 248. seqq.

* CHORION, χορίον, quibusdam etiam χωρίον, est nomen membranæ fœtum involventis exterioris, totum uterum replentis, cui Placenta adhæret uterina, ita dicta, quod multæ venæ, arteriæque sint in ipso tanquam in choro quodam congressæ, ac dispositæ; aut quod instar circuli fœtum ambiat. Pleniorem hujus membranæ descriptionem vide in Anatomicis, Hier. Fabric. ab Aquapend. de form. fœtu, Harv. Ex. de gen. anim. in additament. h. tit. Bartholin. l. 1. Anat. c. 36. Qui per ω scribunt χωρίον, hanc dant rationem, quod hæc membrana fœtus veluti sedes, & domicilium sit, vel quod una cum fœtu χωρεῖ, exeat. Castell. Quod tamen improbat C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 1068.

* CHOROIDES, χοροειδὴς, dicitur de diversis membranis ob copiam vasculorum sanguineorum *chorio* membranæ in utero similibus. Ita *Plexus choroidei*, χοροειδῆ πλέγματα, ἢ συστρέμματα, sunt convolutiones membranarum cerebri, ex multis venis, & arteriis prope medium cerebri ventriculum constitutæ. Gal. l. 9. de Anat. Oper. c. 3. & l. 9. U. P. c. 7. Ipsa quoque tenuis cerebri membrana, alias *Pia mater* dicta, vocatur χοροειδὴς, eo quod cerebri vasa non aliter sustineat, quam τὸ χορίον vasa ad fœtum pertinentia complectitur, l. 8. de U. P. cap. 9. Sic & *Oculi tunica Retiformis*, vel ἀμφιβληστροειδὴς, alias dicta etiam χοροειδὴς, humorem vitreum oculi ambiens vocatur. Gal. l. 10. de U. P. c. 2. Castell.

CHORUS, χορὸς, vel idem significat, quod χορεία, *Chorea*, saltationem, *tripudium*, vel *cœtum*, aut multitudinem *hominum saltantium*, & quidem manibus junctis facta *corona*, vel *circulo*. Vide C. Hofm. in comm. ad Gal. lib. de U. P. n. 790. Barthol. d. l.

CHREIA, χρεία, est vocabulum emphaticum, *usum*, *officium*, necessitatem alicujus rei exprimens. Gal. conscripsit Libros de *Usu Partium*, περὶ χρείας τῶν μορίων. C. Hofm. in comm. n. 8. Gorr. in def. p. 514.

CHREMA, χρῆμα, quid in vita civili significet, non est hujus loci exponere. Ab Hippoc. vocabulum hoc sumitur pro omni *re*, & ita idem quod πρᾶγμα, Hipp. l. de A. L. & Aq. XII. 11. XVII. 7. XX. 6. Ita ventriculus dicitur χρῆμα ἰσχυρὸν, *res* valida, l. 4. de morb. XXXI. 13. & Pulmo ibidem rara, vel laxa res, 7. Videantur & loca alia, v. g. 4. de fract. t. 63. & in epist. ad Philopœmen. Adde Foes. pag. 684. seqq.

CHRESIMOS, *Chrestos*, χρήσιμος, χρηστὸς, i. e. *utilis*, proficuus, commodus. Ita de purgantibus, Hipp 4. aph. 2. Molles tumores, χρηστοὶ, 5. aph. 67. & horror a sudore ὐ χρηστὸς, non est proficuus, 7. aph. 4. Et Eunuchi in specie ad generationem dicuntur ὐ χρηστοὶ, *inutiles*, l. de genitur. III. 6.

CHRESMOLOGUS, χρησμολόγος, *fatidicus*, idem quod Μάντης, *Vates*, aut certe species vatis. Gal. cap. 1. de R. V. I. A. t. 16. a χρησμὸς, *Oraculum*.

CHRESTOMATHEIA, Χρηστομάθεια, significat *Utilia*, *Excerpta*, & explicationes selectiores in aliqua scientia. Ita B. C. Hofm. Annotationes, Scripta quædam Physiologica, & Pathologica nomine χρηστομαθειῶν exornavit, quæ Illustris Guido Patinus pluribus annis post obitum Authoris Lugduni Anno 1658. exprimendos curavit. De hoc vocab. vide laudati Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 2.

CHRISIS, χρίσις. Vide *Inunctio*.

CHRISTI *manus*, est epitheton *sacchari depurati*, *cum aq. rosar. cocti*, & in rotulas fusi, additis margaritis præparatis, vel omissis. Vide Dispensatoria. Lang. lib. 3. epist. 1. cap. 6.

CHRISTOS, χριστὸς, a χρίω, *ungo*, significat id, quod *ungendo applicatur*. Olium φάρμακα,

ϰα, præsertim externa, triplicis fuere sortis: Ἐπίπαστα, quæ vulneribus sanandis imponebantur: χριστὰ, quibus telorum cuspides inficiebant: & πιστὰ, vel ποτὰ, Hippocr. dicta, lib. de affect. XLIII. 1. Primi generis semper bona: quæ secundi, semper mala: quæ denique tertii, pro voluntate offerentis, aut bona, aut mala erant. Atque ita obtinuit apud eos, qui Medici non erant. Linden. Ex. XIII. §. 3-3.

CHROMA, χρῶμα, duo significat: 1. *Colorem*, Hipp. 4. aph. 21. Coac. t. 125. & alibi. Dicitur & χροιὰ, t. 608. Vide *Color*. 2. *Corporis habitum* exteriorem, sive *cutem*, lib de Insomn. IV. 16. lib. 4. Epidem. XXII. 20. & lib. 5. XXIV. 18.

CHROMATISMUS, χρωματισμὸς, *colorationem* significat, sive modum naturalem, sive artificium colorem rebus certum conciliandi. Vide Libav. Synt. Arc. Chym. l. 6. cap. 23. seqq. Vide *Coloratio*.

CHROMIS, χρέμις, χρέμυς, nomen piscis littoralis, cujus usus in cibis, de quo legatur Aldrov. l. 2. de pisc. c. 14.

* CHRONICUS, *Chronius*, *Polychronius*, χρονικὸς, χρόνιος, πολυχρόνιος, denotat *diuturnum*, & est epitheton morborum, qui tardius moventur. Ita 3. aph. 14. coryzæ *chronicæ*, Hemorrhoides *chronicæ*, 6. aph. 12. Et opponuntur *Brevibus*. Vide *Brachychronius*, & *Brevis*. Hunc terminum aliquoties retinuit Paracelsus.

CHRONIZO, χρονίζω, *morari*, cunctari, moram facere significat, Hipp. 4. aph. 10.

CHRONOS, χρόνος, significat *Tempus*. Vide *Tempus*.

CHROS, χρὼς, apud Jones *corporis carnosam partem*, & substantiam significat, in quo genere cutis, & musculi sunt, membranæ, & viscera. Gal. de fract. t. 9. & s. 3. t. 6. Jun. Coa. t. 243. ubi superficiem corporis denotat. Foes. in Oec. p. 685.

CHRYSAMMOS, χρύσαμμος, h. e. *aurea arena*, quam Galenus terram χρυσῖτιν vocavit, lib. 9. de S. F. in qua portiunculæ, aut frustula quædam auri parva reperiuntur, quæ negotio huic dediti beneficio ignis, & fornacum colliquando, aut fundendo extrahunt. De qua auri faciendi antiqua arte legatur Jo: Franc. Pici Mirandulæ de auro l. 3. c. 1. in Theatr. Chym. Vol. II. pag. 360. De hujusmodi glebis, & arenis auro puro turgidis plura legantur ex aliorum scientiis compilata in Erasm. Franc. Hort. Orient. & Occid. Ind. T. I. Part. II. p. m. 1116. seqq.

CHRYSE, χρυσῆ, nomen Emplastri, cruentis vulneribus accommodati; ex thure, alumine sciss. colophon, resina, oleo, auripigmento, & oxelæo parati, apud Æginet. l. 7. c. 17.

* CHRYSITIS, χρυσῖτις, idem quod *chrysammos*. *Chrysitis* etiam dicitur *Lithargyrium auri*. Diosc. l. 5. c. 102.

CHRYSOBALANUS, χρυσοβάλανος, *glans aurea*, quid proprie denotet, non constat. Bauhinus tamen in Pinace existimat ex mente aliorum, *Nucem moscatam* esse intelligendam. Occurrit apud Gal. l. 8. de C.M.S.L. c.3.

CHRYSOCERAUNIUS, Χρυσοκεραύνιος. Vide *Ceravniochrysos*.

CHRYSOCHALCOS, Χρυσοχαλκὸς, idem quod *Aurichalcum*. Rul. & Johns. Dicitur & *Orichalcum*.

CHRYSOCOLLA, χρυσοκόλλα, quasi *gluten auri*, est minerale coloris late viridis, Venereæ, salinæ, nitrosæ, & fusoriæ naturæ. Duplex est, *Nativa*, & *factitia*. Inter nativas Armeniaca primas, secundas Macedonica, tertias Cypria tenet. Quamvis & in Germania sint excellentes, in Silesia, nec non & in Hungaria, alibique. Est *Borax* nativus. Et posset dici *Chrysocolla* viride scissile, sicut Ærugo *æris viride rasile* dicitur. Estque quasi species nitri. Plin. lib. 33. H. N. cap. 5. *Factitia* vel ex ipsa nativa depurata paratur, vel etiam ex urina infantum. De facultatibus *Chrysocollæ* leniter escharotica, colliquativa, siccante vide Gal. l. 9. de S. F. in fin. Dioscor. l. 5. cap. 104. Jung. Rul. & Johns. in Lex. Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 3. pag. 375. seqq. *Borax* etiam *Chrysocolla Aurifabrorum* vocatur a C. Hofmann. Paralip. Offic. c. 55.

CHRYSOGONIA, χρυσογονία, est *semen aurificum*, ex auro prius soluto perfectissime concoctum, seu *Tinctura aurifica* rubri coloris, admirabili tenuitate substantiæ prædita, cui a natura vis illa aurifica inest, quemadmodum in *Argyrogonia* vis *argentifica*. Videatur Gaston. Claveii Apolog. Chrysopœja, & Argyrop. Th. Ch. Vol. II.

CHRYSOLITHUS, χρυσόλιθος, est lapis pretiosus, vel gemma aurei coloris, (unde & nomen quasi *Lapis aureus*.) Duplex habetur: Veterum, qui *Topazius* modernorum: & *Topazius* veterum, qui *Chrysolithus* recentiorum gemmariorum. Duo sunt genera, *Orientalis*, & *Europæus*, quorum ille hunc & colore, & duritie superat. A signatura coloris judicatur naturæ esse, & virtutis Solaris, h. e. Cardiacæ, & Cephalicæ. Proinde creditur timores nocturnos, & melancholiam minuere, intellectum confortare, &c. Plura vide apud Ruland. in Lexic. Schroder. lib. 3. cap. 5. Fr. Hofman. in clav. ad hoc loc. Dicitur & *Chrysopassus*, Para-

Paracelſ. tr. Cœlum Philoſ. item *Ethesius*, Rul. & Johnſ.

CHRYSOMANES, χρυσομανής, dicitur, qui nimio auri deſiderio ducitur, *auri inſane* quaſi *cupidus*, quales olim Hiſpanos fuiſſe in Indiis ex Itinerariis, & Hiſtoriis conſtat. De hoc vocabulo vide Linden. Ex. X. §. 208. Annon & *Chryſopœi* hoc nomine venire poſſent?

CHRYSOPLYCIUS *pulvis*, dicitur, qui plumbo duritiem, argento vivo, & ſtanno difficilem liquationem dat, quam utramque qualitatem ferro adimit. Helmont. tr. Natura contr. neſc. n. 40.

CHRYSOPOEIA, χρυσοποιΐα, eſt pars Spagyricæ, vel Chymiæ, quæ monſtrat artificium ex metallis imperfectioribus aurum verum conficiendi, beneficio Mercurii Philoſophorum, ceu *Chryſogonias*, vel *Chryſopœi* pulveris, uti vocat Helmont. tr. formar. ortus, n. 21. Vide *Argyropœja*. De utraque uti certum eſt, ad Medicinam proprie non pertinere, ita adhuc incertum, & valde dubium, an poſſibilis ſit naturalibus viribus. Rolfink. licet fere penitus ad negativam inclinaverit, tamen difficillimam eſſe ſtatuit, Chym. l. 6. c. 13. Qui vero de hac arte plura legere expetit, adeat Theat. Chym. & Andr. Libavii ſcripta Chymica. Nobis non licet omnia convaſare.

CHRYSOS, χρυσὸς, Latine *Aurum* dicitur. Vide *Aurum*.

CHRYSULGA, epitheton *Aquæ Stygiæ*, quæ *Regia* dicitur, ſolvendo auro deſtinatæ. Rolfink. d. l. l. 3. ſ. 1. art. 4. cap. 14. Helmont. tr. Pharmac. ac Diſpenſ. mod. num. 15. tr. Humor. paſſ. cap. 1. num. 78.

CHRYSUN, χρυσοῦν, Lat. *Aurum*, nomen eſt vel Collyrii apud Aet. l. 7. ad incipientes ſuffuſiones efficacis, vel Peſſivalentis, ad inflammationes uteri, apud eund. l. 16. c. 83. Vid. Gorr. p. 515.

CHUS, χοῦς, *Choa*, *Congius*, eſt menſura liquidorum apud Atticos, capiens ſextarios ſex, vel cotylas Atticas duodecim. Aut habet olei libras novem, vini decem, mellis tredecim, cum dimidia. Galen. de pond. & menſur. Lind. vini ſaltem tribuit libras octo, cum unciis quatuor, Ex. X. §. 227. Rhodius ad Scrib. Larg. num. 268. *congium* denas libras pendere ſcripſit, quod inſculpta decuſſis manifeſtat.

CHYBUR, *Chibur*, denotat Sulphur. Hoc præparatum unice extollit Paracelſ. in affectibus pulmonum, ut nihil melius eo valeat. Vocat Balſamum pulmonis, & pectoris, neque majus arcanum in viribus rerum quærendum. Parac. l. 2. de vir. membr. ext. n. 14 Jung. Johnſ. in Lex.

CHYLARION, χυλάριον, diminutive idem quod *Chylus*, χυλὸς, quæ vox in ſpecie ptiſanæ ſuccum denotat; quaſi *Succatiunculam* diceres. Χυλάριον legendum eſſe in Hippocr. lib. de int. affect. XL. 17. exiſtimat Foeſ. Oecon. pag. 685. quamvis in edit. Linden. χαράδριον legatur.

CHYLIFICATIO, χύλωσις, χυλοποίησις, vulgo *coctio prima*, eſt actio ventriculi propria; (quamvis non negari poſſit, initium accipere in ore, & ſupplementum in inteſtinis, præſertim tenuibus) qua aſſumta alimenta per os, beneficio caloris nativi, ſive flammæ vitalis appropriata, allaborante quoque viſcerum adjacentium, præſertim hepatis calore, mediante ſucco quodam ſpirituoſo acido, aut juxta nonnullos moderate acido ſalſo, quod Fermentum dicitur ventriculi, fermentationis moderatæ modo in ejuſmodi ſubſtantiam, quæ cremori, vel ſucco ptiſanæ ſimilis eſt, & proxime converti poteſt in ſanguinem, transmutantur. Vid. Joh. Wallæi Epiſt. de motu Chyli, & ſang. Dieter. Jatr. n. 157. & 117. C. Hofm. com. ad Gal. de U. P. num. 180. Th. Barthol. Anat. lib. 1. cap. 9. aliique ex recentioribus plures, præſertim Charlton. in Oecon. anim. Ex. II.

CHYLISMA, χύλισμα, a χυλίζω, *ſuccum exprimo*, ſignificat *ſuccum expreſſum*. Dioſc. l. 3. cap. 125. Unde hanc vocem ei authori propriam vocavit Rhod. in Indic. ad Scribon. prior. B. tamen Rolfink. etiam *Extractis* hoc nomen applicare non dubitavit. Unde extractum quoddam vocavit *Chyliſma Catholicum*, & *Holagogum*, Chym. l. 4. ſ. 3. c. 12.

* CHYLUS, χυλὸς, generaliter *ſuccum* ſignificat, cum in animantibus, tum in plantis paululum incraſſatum. Gal. l. 1. de S. F. c. 36. Ap. Hippocratem vero ſpecialiter accipitur pro *ſucco ptiſanæ*, & ſorbitionem ſignificat, quam Ptiſanam colatam vocant, expreſſam hordei ſubſtantiam continentem, non cremorem, qui eſt aqua hordei expreſſa apud Latinos, non ſuccus ipſius ſubſtantiæ hordei, cui tota, & integra ptiſana, hoc eſt non colata opponitur, 1. de R. V. I. A. t. 28. 41. 47. t. 5. Epid. X. 12. 16. l. 7. II. 421. V. 9. 20. & alibi ſæpius, quæ loca videri poſſunt apud Foeſ. p. 686 Propter ſimilitudinem cum hoc Ptiſanæ ſucco ſpecialiſſime etiam *chylus*, χυλὸς, dicitur ſuccus ex aſſumptis cibis; nativi caloris, & fermenti in ventriculo contenti vi, per fermentationem (quam antea *Chylificationem* diximus) elaboratus, partim tenuioribus, partim craſſioribus portionibus conſtans. Gal. l de atr. bile, c. 3. & l. 4. de U. P. c. 3. Cur Lindenus ſcribere maluerit *chilus*, non video rationem. Vocat vero pul-

tem illam, quæ in ventriculo, ceu publica olla, coquitur quotidie, & præter *cremorem*, quem χυμὸν, vel succum appellat, habet etiam *scoriam*, seu recrementa ciborum, Exerc. XIII. 281. Quemadmodum vero indubitatæ veritatis, & in confesso est omnium, quod *chylus* sit materia sanguinis; ita per quas vias, quo motu, & an ad viscera quoque, præsertim hepar, & lienem, feratur pro sanguificatione, nondum inter Anatomicos prorsus expeditum est; quorum sententias adducere non admittit instituti ratio. Vid. Th. Barth. in Anat. d. l. & alibi.

Chymia, *Alchymia*, *Chemia*, *Chimia*, χυμία, χημία, σπαγειρία, *Spagyrica*, (hæ scribendi varietates a diversa derivatione obortæ sunt, & adhuc salva Orthographia defendi possunt. Vid. Rolfink. l. 1. Chymiæ, c. 8. Lib. Synt. Arc. Chym. in pr.) generaliter artem, materiam quandam solidam liquandi, aut solvendi significat, Rul. in Lex. Specialiter vero tribus potissimum gaudet significationibus. 1. sumitur pro arte, quæ monstrat modos diversos medicamenta simplicia, vel composita concreta solvendi, aut soluta coagulandi, ut purum ab impuro separetur, & vis medicamentosa eorum exaltetur, aut promptior reddatur. Hæc definitio fere coincidit cum Rolf. dict. l. cap. 11. 22. Et hæc *Chymia* est medica, parsque Pharmaceuticæ. Unde & Pharmacia selectior vocatur maritanda cum Galenica, D. D. Vvedell. in Ph. I. A. F. R. in procem. p. 4. Verum Medicinæ saltem ministra, aut serva, quam tamen hodieque multi non sine præjudicio Artis Medicæ, suæque dignitatis ultra τὸ πρέπον laudibus extollunt. 2. sumitur pro arte μεταλλουργικὴ, sive transmutandi metalla imperfectiora in perfectiora, Aurum, & Argentum, cujus duæ sunt partes, *Argyropæja*, & *Chrysopæja*, de quibus vide supra suo loco. Et in hac significatione sumpsit Joh. Fr. Picus Mirandula, l. 2. de Auro cap. 1. in Theatr. Ch. Volum. II. pag. 323. 3. accipitur pro arte, quæ occupata est in præparatione *Lapidis Philosophici*, sive per hunc intelligatur *Medicina Universalis*, per quam omnes morbos sanari posse alii persuadere conantur, sive illud semen *Chryso*, vel *Argyropæum*, quo mediante transmutatio fit metallorum in aurum, & argentum. Quamvis vero nunquam non omnes hæ *Alchymiæ* species suos habuerint amatores, quas nimio amore deperierunt, præsertim vero tantis encomiis exornarunt, ut Philosophiam veram, Sophiam adeptam etiam vocare non sint veriti. Videatur iterum Theatr. Chym. in singulorum Voluminum Indice. Sunt tamen qui de duarum posteriorum certitudine, veritate, amoris hujus dignitate haud immerito dubitant, de quibus legi poterit Rolfink. dict. loc. cap. 9. & 10. cui etiam calculum nostrum addere eo minus dubitamus, quo magis persuasum nobis habemus, verissimum hactenus fuisse illud proverbium, cujus meminit Guido Pancirollus in nov. repert. part. post. tit. 7. Nunquam vidi Alchimistam divitem, cui respondet Italicum: Non ti fidare all' Alchimista povero, e Medico ammalato. Et omnino dolendum, quod Magnates quidam permittant, ab hujusmodi artificibus, (verius ut plurimum impostoribus) decipi, ut etiam ad dignitates varias evehere non vereantur. Artifices Chymiæ vocantur Chimici, Chymici, Chymiatri, Alchymistæ, Spagyrici, Philosophi, Adepti, quæ duo epithera fortassis vel hyperbolice, vel Ironice sunt accipienda.

Chymolea. Vide *Kymolea*.

Chymosis, vitiose, pro *chemosis*. Vide supra.

Chymosum, dicitur Paracelso genus nutrimenti ex assumptis in Chylum mutati, & ita idem quod *chylus*, e quo aliquando & vermes Ascarides generantur, lib. 2. Paragr. §. 2.

* Chymus, χυμὸς, quamvis communi significato nihil aliud, quam succum, humorem præsertim coctione paulum incrassatum denotet, & ita a vocabulo *chylus*, χυλὸς, nihil differat; Quidam tamen qua veteres, qua recentiores, aliquam differentiam urgere solent. Ita Galen. l. 1. de Simpl. Fac. cap. 36. χυμὸν, vult significare *gustatoriam facultatem*, vel qualitatem, quam *Saporem* vocavit, qui est in plantis, & animalibus; *Chylum* vero succum incrassatum, in quo *Sapor* inest. Lindenus vero Ex. XIII. §. 282. ita differre scripsit, ut *Chymus* sit cremor, & portio *chyli* melior. Ruland. & Johns. vero plane contrarium innuerunt, docentes in Lex. *Chymum* esse massam, item fæcem.

Chysis, χύσις. Vide *Fusio*.

Chytlon, χύτλον, dicitur *inunctio*, quæ cum *multa aqua*, & *oleo* fit. Hinc verb. χυτλάζω, *aqua*, & *oleo simul perfundor*. Foes. p. 686. & verbum χυτλῶσαι, quod significat, aqua, & oleo simul contuso, tritoque inungi, aut perfundi. Gal. l. 2. de S. F cap. 25. Opponitur τῷ ξηραλείφειν.

Chytra, χύτρα, i. e. *olla*, vas fictile, in quo aliquid coquitur. Idem significat χύτρειος, apud Hippocr. lib. 2. de morb. mul. XXIV. 21. seqq. χυτρίδιον, *ollulam* denotat, lib. de ulcer. XII. 2. χύτρα πλατύστομος, ampli orificii *olla*, legitur apud Galen. lib. de C. M. P. G. cap. 12.

Cibarium, idem quod *cibus*. Vide *Cibus*. *Cibarius* panis, hoc est secundarius, in quo satis uber copia furfurum relicta est. Cels. lib. 12. cap. 18. C. Hofmann. Instit. Medic. lib. 5. c. 6. §. 4.

Cibatio, τροφὴ, idem quod ciborum, vel alimentorum assumptio. Chymice vero *cibatio* significat *corporationem*. *Cibatio* vocatur nutritio materiæ siccæ nostræ. Ripleus in Axiom Philosoph. Theatr. Chym. Vol. II. pag. 115. Vel est subtilis ingrossatio, & crassi subtiliatio. Quercet. Respons. ad Aubert. ibid. p. 175.

Cibus, σῖτος, σιτίον, varie sumitur: Late, stricte, strictius, & tropice, vel improprie. *Late*, pro *omni alimento*, quod per os assumitur, verb. gr. apud Hippocr. lib. 6. Epidem. sect. 4. t. ultim. Labores *cibos* præcedant. *Stricte*, pro solidioribus alimentis, & ita contradistinguitur *potui*, quæ acceptio est communissima, nec opus habet testimoniis. *Strictius*, quando significat frumentum, panem, & quæ ex frumentis parantur, frumentacea alimenta. Galen. cap. 1. de R. V. I. A. t. 18. Unde σιτηρὰ γεύματα, *frumentacea gustamenta*, ibid. in textu leguntur. *Tropice*, & *improprie* sumitur *cibus*, σῖτος, vel pro *massa chilosa*, ex assumtis alimentis in ventriculo elaborata, notante Lindeno ad Hippocr. lib. 5. Epid. II. 6. 7. seqq. Exerc. XIII. §. 185. vel *excrementis* alvi *indigestis*, & crudioribus, Hipp. d. l. & l. 4. XXIX. 5. Plura vid. in Foes. p. 568. *Ciborum* varietatem non semper esse noxiam, probari potest ex Scrib. L. num. 184. ubi vide Rhod. ad h. l.

Cicada, τέττιξ, est insectum ἐγκέλαδον, sonoram vocem edens, *Gryllis* simile, rore vivens; unde ore caret, & in pectore aculeatum quid habet, quo rorem lambit. In Italia vulgaris notitiæ, nostratibus incognita. Hujus pleniorem descriptionem videsis apud Aldrov. l. 2. de insect. c. 13. Usus earum olim fuit non modo in cibis, sed & in medicina, præsertim contra colicos affectus, cum granis piperis imparibus, apud Gal. l. 11. de S. F.

Cicatrix, οὐλὴ, proprie notat cutem, quæ in ulcere a natura per medicamenta exiccantia, quæ & *cicatrisantia*, ἐπουλωτικὰ, dicuntur, regeneratur. Hanc non esse veram cutem, sed cuti saltem simile, unanimiter Anatomici statuunt, & subscripsisse videtur Barthol. lib. 1. Anatom. cap. 2. quod sit ex carne exusta, & quasi exsiccata. Particulatim *cicatrix oculi* dicitur *Albugo*. Vide supra suo loco. Gr. dicitur etiam ὠτειλὴ, quamvis hoc vocab. aliquando etiam pro ipsis ulceribus sumi, monstret Foes. ex 1. de artic. t. 44. & lib. de vuln. cap. XIX. 3. At mihi potius labia vulneris, aut ulceris significari videntur. Paracelf. vocem *cicatrix* etiam accepit pro affectibus cutaneis externis, ut sunt Morphea, Sirones, &c. Archidox. lib. 9. & de vit. long. lib. 2. cap. 11. *Cicatricula* etiam appellatur a quibusdam particula illa ovulis generationis adhærens, quæ a mare fœcundata beneficio liquoris genitalis, vel virtualiter, vel materialiter mediantibus particulis subtilissimis, & spirituosissimis, (quæ etiam Spiritus plastici nomen merentur) principium sit formationis fœtus; in qua significatione descripsit D. D. Peierus in Ex. Anatomico-Medicis Pœonis, & Pythagoræ Epistolicis Ex. 19.

Cicatrizans, ἐπουλωτικόν. Vide *Epuloticum*.

Ciccus, κίκκος, est species cicadæ parvæ, & contemptibilis, teste Hesychio. Unde proverbium apud Linden. Ex. 5. §. 52. quamvis & *Ciccus* sit Anseris feri species, apud Aldrov. l. 19. Ornith. c. 10.

Cicindela, *Lampyris*, λαμπυρὶς, *Noctiluca*, *Nitedula*, insectum est alatum, in tenebris ignis modo lucens. Vulgo *Vermiculus S. Johannis*, cujus splendoris causam in humorem diaphanum, quem in alvo continet, referunt. Ejus insecti descriptio legatur apud Aldrovand. lib. 4. de insect. cap. 8. De usu medico, quamvis raro, vide Schrod. l. 5. cl. 4. n. 100.

† Cicla, de qua passim in Clyster. Rondelet Barbar. & officinis Beta, notat Dodon.

Ciconia, πελαργὸς, potissimum duplicem habet significationem. (1.) Significat Avis speciem in vulgus notam, cauda, & alis nigris, in reliquis corporis partibus pennatis albam, rostro, & pedibus oblongis rubicundis, (quamvis & dorso nigram, ventre saltem albam dari in locis quibusdam desertis paludosis, ex Aldrovand. constet) de qua vide plura apud dictum Aldrovand. lib. 20. Ornith. cap. 1. Hujus avis usus quamvis in cibis hodieque nullus sit, haud dubie propter victus rationem suspectam, in Medicina tamen non carere utilitate, legatur præter dict. loc. apud Schr. lib. 5. clav. 2. num. 48. Imprimis contra pestem commendat Paracelf. tract. 1. & 2. de pestilitate. Stercoris *ciconiarum* laudes contra epilepsiam suspectas haud incongrue reddidit Galen. lib. 12. de Simpl. Fac. §. Stercus anser. (2.) significat machinam, vel instrumentum mechanicum, quod & *Gruis* nomine venit, it. *Tolleno*. Dicitur Gr. γέρανειον, κηλώνειον. Vide *Celoneum*.

* Cilia, ταρσοὶ, sunt extremæ palpebrarum partes, semicirculares, & veluti cartilagi-

gi-

gineæ, quæ in somno clausis oculis committuntur. Iis & pili semper fere eandem servantes magnitudinem infiguntur, qui etiam ab aliis *cilia* vocantur. Bartholin. lib. 3. Anatom. cap. 8. Hofmann. in comm. ad Gal. de U. P. n. 7. 7. 741.

Cilio, aliud vitium a *Cilone*, vel *Chilone*, & significat eum, cui perpetuum superius cilium plusquam cilleret, sive tremeret perpetua agitatione. Quod se in fœmina vidisse meminit Linden. d. l. & nos in alia similiter vidimus.

Cilo, προκέφαλος, C. Hofmann. φοξὸς, dicitur, cui frons est eminentior, ac dextra, sinistraque velut recisa videtur. Hinc oblongum, & compressum videtur caput. *Cilo* dictus, cui frons veluti cellit, & exurgit. Linden. Exerc. XI. §. 38. C. Hofm. ad Gal. de U. P. num. 694.

Cimex, κόρις, est vermis, vel insectum parvum latiuscule compressum, & (præsertim domesticus, sive lectularius) morsu valde molestum, cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 5. de insect. c. 2. Cæterum etsi sit animal abominandum, non tamen utilitate carere in Medicina, constat ex Gal. de S. F. l. 11. Schrod. lib. 5. cl. 4. num. 101. *Cimices* ex nostris excrementis nasci, ceu hospites, & vicinos nostræ miseriæ, dicit Helmont. tr. Imag. Ferm. imprægn. num. 9.

Cimentatio, idem quod *Cæmentatio*. Vide supra suo loco.

Cimolia *terra*, κιμώλια γῆ, est terra modice pinguis, rara, mollis, candida, aut in candido purpurea. Habet vim mistam refrigerandi, siccandi, & modice digerendi. Gal. l. 9. de S. F. §. Terra Samia. Dicitur & *Cimolia creta*, a Scrib. Larg. n. 245. ab insula *Cimolo*, vulgo *Terra saponaria*. Hodie vel ignota, quæ tamen veteribus fuit familiaris; vel hac appellatione nostris temporibus non adfertur, notante Rhod. ad Scrib. d. l. p. 230. vel *Cretæ vulgari* nomen hoc competit.

Cinabaris. Vide *Cinnabaris*.

Cinædus, κίναιδος, nomen aviculæ, cujus fel commendatur ad pilos circa oculos superfluos, a Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. *Cinædi* alias dicuntur turpiter viventes, ex Cœlio ap. Lind. Ex. XI. §. 39.

Cinclesis, *Cinclismos*, κίγκλισις, κιγκλισμὸς, parvam motionem corporis significat. Latine dici posset *Crissatio*, *Crissatum*, a *Crissa* ave, quæ & *Motacilla* dicitur, Gr. κίγκλος, quæ caudam assidue motat, & agitat, cujus aviculæ descriptionem vide apud Aldrovand. lib. 17. Ornith. cap. 22. seqq. quamvis & alias aves sub nomine *cincli*, *Motacillæ* similes descripserit l. 20. c. 56. De motione vero corporis parva confer ad Hippoc. l. de art. tr. 67. & l. 4. t. 46. & Gal. in comm. Foes. p. 337. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 107. Dicitur & διακίγκλισις, a διακιγκλίζω, quod occurrit ap. Hipp. de art. t. 64.

Cindynos, κίνδυνος, *periculum*. Ap. Hipp. vero *grave periculum* vitæ notat, uti constat ex 5. aph. 12. & 34. Jung. Dieter. n. 462.

Cinefactio, idem quod *Cineratio*, vel *Incineratio*, aut *Calcinatio*. Est operatio, qua fiunt *cineres*. Estque duplex, occlusa, & aperta. Rul. in Lex.

Cineo, κινέω, *moveo*, cieo, significat. Verum in Medicina diversimode sumitur. Vel enim *Movere* dicitur de humoribus prius quiescentibus. Ita humores arthrici *moventur* ut plurimum vere, & autumno, 5. aphor. 55. Vel de turgescentibus, & urgentibus, & ita includit *evacuationem*, 1. aph. 22. Vel significat omnem mutationem a Medico inductam, 2. aph. 29. & 1. aphor. 20. Vel etiam dicitur de corporis *motu locali*, 4. aph. 14. 15. Vel denique de præternaturali ossium *dimotione* κινεῖσθαι accipitur, 2. de fract. t. 39. Jung. Dieter. n. 463. Foes. p. 338. Imo & morbus dicitur κινέμενος, i. e. qui *movetur*, quique diversis horis semper accidit, ac remittit. Cui contrarii sunt affectus ἑστῶτες, iisdem horis subinde accedentes, & remittentes.

Cinerarium, κονιστήριον, vocatur infima pars Furni Chymici, in quam decidunt cineres, ne ignem suffocent, habetque foramen, per quod cineres eximi possunt. Rolfink. Chym. I A. F. R. l. 2. c. 17.

Cineratio, τέφρωσις, idem quod *Cinefactio*, vel *calcinatio*. *Cineratio* quid sit in opere Lapidis Philos. vide Vol. IV. Th. Chym. p. 858. 930. 958. de quibus suo loco. vide *Incineratio*.

† Cinericium, Vestigium, quod transacta accessione manet in foco Putredinis. Bened. Metamor. de feb. put. l. 4. t. 2. disp. 4.

Cineritium, *Ciniritium*, est Cementum auri, vel argenti. A nonnullis *Regale* vocatur. Item significat & vas aurifabri, in quo aurum, & argentum calcinatur. Rul. in Lex. Est & modus colamenti per *cineritium*. Th. Ch. Vol. II. in fin. Rolf. Ch. l. 2. c. 2. In Pathologia quoque *cineritium* dicitur illud, quod post humorum, aut alterius rei putredinem, (vel potius effervescentiam, & combustionem) remanet sub forma terrea, & crassa, nec potest in vapores, aut fuligines tenues mutari; desumta similitudine a lignorum ustione, quæ secundum partes aliquas inflammabiles ignem, & fumum concipiunt, secundum alias minime,

me, ſed in cineres mutantur. Petr. Michael. de Calderia in Avicenn. de febr. Tom. 1. Oper. p. 121.

Cinereus, *cineraceus*, τεφροειδὴς, ἔντεφρος, τεφρώδης, de colore dicitur cineri ſimili, eſtque poſtremus color in negotio Lapidis Philoſoph. teſte Lagneo Harm. Chym. cap. 8. Vol. IV. Th. Chym. pag. 765. Specialiter eſt epitheton *collyrii*, quod & *Tephrium*, τέφριον, dicitur. Scribon. Larg. num. 26. 37. Rhod. in not. ad prior. loc. p. 65. ubi vocatur etiam *collyrium ſpodiacum*.

Cinesis, κίνησις, *motum* ſignificat. Vide *Motus*.

Cinerula, σποδίον. Vide *Spodium*.

Cinetus, idem quod *Diaphragma*, de quo ſuo loco. Vide Barth. l. 2. Anat. c. 3.

* Cingens. Vide *Hypezocos*.

Cingulum, ζώνη. Vide *Zona*.

Cinificatum, idem quod *Calcinatum*. Rul. & Johnſ.

Ciniflones, οἱ ἐπὶ τοῖς σποδοῖς θερμαίνοντες, eſt epitheton *Pſeudo-Chymicorum*, vel *Chymicaſtrorum*, qui neque *Gas*, neque *Elas* habent artis, interim venditantes negotioſa inopia mirabile arcaniſſimi lapidis Philoſophici myſterium, ambiguiſque reſponſis promittentes eſſentiam Solis ex neſcio quo puteo emergentem, qui *chryſoſophi* dum alios auro Seraphico, & ſanitate volunt ditare, ipſi paupertate, & ſcabie moleſtantur, tandemque pro auro cinerum favillas micantes in furno relinquunt, uti verbis non minus veriſſimis, quam eleganiſſimis deſcripſit Dieter. num. 829. Lang. lib. 1. Epiſt. Med. 52.

Cinis, τέφρα, σποδὸς, σποδίον, (quamvis hoc ad metallicos *cineres* reſtringi ſoleat, vide *Spodium*) ſic appellantur non ſolum lignorum uſtorum, ſed & omnium aliarum rerum reliquiæ. Habet autem in ſe diverſas particulas, & qualitates. Quædam enim ſunt terrenæ, quædam fuliginoſæ, tenuium partium, quæ hodieque ſalinæ, alkalicæ, lixivioſæ vocantur, & cum aqua in maceratione *cineris* una abeunt. Verum non eſt omnis *cinis* eadem facultate, & temperatura præditus, ſed varius, pro combuſtæ materiæ diverſitate. Gal. l. 8. de S. F. Tephr. Ita omnium animalium uſtorum *cinis* eſt acris, & diſcuſſorius, alius magis, alius minus, l. 6. de C. M. S. L. c. 1. *Cinis ſarmentitius*, τέφρα κληματίνη, olim in uſu fuit, de cujus virtutibus vid. Dioſcorid. lib. 5. 135. Gal. lib. 9. de C. M. S. L. cap. 8. Ruland. in Lex. Ch. *Cinis clavellatus* alias dicitur, qui ex fæcibus vini poſt ſpiritus vini deſtillationem relictis, per combuſtionem, & elixiviationem fit, quamvis & ſub hoc nomine alia ſalia alkalia etiam ex Iſatide, ligno Querno, &c. ſubintelligantur. Schroder. lib. 4. cl. 2. num. 412. Hofmann. in clav. ad h. l. Proprie non eſſe *cinerem*, ſed ſalem, a priori, & poſteriori demonſtravit celeb. D. D. Vvdel. Pharm. I. A. F. R. l. 2. ſect. 1. cap. 9. pag. 95. *Cinis clavellatus*, id eſt *Alkali*. Dicitur & *cinis hederæ*. Ruland. & Johnſ. in Lex. *Cinis ex cinere* eſt Aqua extracta. *Cinis cineris* eſt congelatum coagulans. Iidem. Hoc nomine etiam venit ipſe Lap. Philoſoph. Lagn. Harm. Chym. Vol. IV. Theatr. Chym. p. 727. Paracelſ. *cinerem* in genere vocat *Sal*, de mor. Tartar. cap. 10. De *cineribus* vegetabilium vide Rolfink. Chym. lib. 5. ſect. 7. cap. 11. ubi etiam de *cineribus clavellatis*. *Cinerum* quoque uſus eſt in operationibus chymicis, verb. gr. in digeſtione. Id. lib. 2. cap. 2. De ſingularibus quibuſdam *cineribus* lege Libav. Syntagm. Arcan. Chym. lib. 5. cap. 19. De *cinere Hermetico* in præparatione Lapidis Philoſophici in Apoc. Hermet. parte poſter. Helmont. ſtatuit, *cinerem* humanum nihil continere terræ, tr. Terra, num. 10. Idem aſſerit, *cinerem* lignorum eſſe ex aqua, quia lignum totum ex aqua, tract. complex. atque miſtion. figm. num. 36. *Cinis* in genere fœmin. legitur ſæpe apud Scribon. Larg. num. 216. 228. 230. Videatur Rhod. in Indic.

Cinnioglottus, *cinnætus*, ſunt termini a Paracelſo ficti, denotantes interitum, mortem, corruptionem totalem corporum mineralium, Chirurg. l. 5. c. 7.

Cinnabaris, *cinabaris*, *cinabrium*, κιννάβαρι, quale proprie Minerale fuerit, non fuiſſe veteribus adeo perſpectum, colligere licet e Dioſcorid. lib. 5. cap. 109. & Galen. lib. 9. de Sim. Fac. Hinc factum, ut cum *Minio* confudiſſe videantur, animadvertente Sarracen. in not. ad Dioſcorid. dict. loc. Hodieque certo certius eſt, duplicem eſſe *cinnabarim*, *Nativam*, & *Factitiam*. *Illa* eſt terra mineralis lapideſcens, conſtans ex Sulphure, & Mercurio exquiſite ſecum mixtis in materia terreſtri inſtar lapidis compactis, & hoſpitantibus, interdum purior, interdum impurior reperta. Interdum etiam minera Solaris reperitur intermixta. Vid. Scrod. lib. 2. cap. 16. Fr. Hofman. in clav. ad hoc loc. ubi etiam quæſtio illa ſolvitur, An *cinnabaris* cruda adhiberi poſſit? quamvis fortaſſis encomium videatur hyperbolicum. Ex noviſſimis etiam Diſſertationem de *cinnabari nativa* ad normam Acad. Nat. Cur. ſcripſit D. Gabr. Clauderus Medicus Ducal. Sax. cujus mentio quoque fit in Act. Erud. Lipſ. 1684. *Cinnabaris nativa* quoque vocatur *Electrum minerale immaturum*, quod Helmontio *Metallus primus*, ſive *maſculus* vocatur. Vide *Metallus*.

Uſum

Usum illius suspectum reddere ausus est D. Barthol. ob sulphur nigrum Arsenicale, uti patet ex Act Hafn. Vol. I. Obs. 41. p. 77. *Factitia* est, vel species Mercurii sublimati, Schroder. d. l. cap. 15. Hofmann. ad h. l. vel cum additione *cinnabaris Antimonii*, ex floribus Antimonii cum aqua forti parata. Vid. eosdem l. 3. cap. 17. Si placet, poterit etiam legi Rul. & Johns. in Lex. Plura de *Factitia* apud Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 24. *Cinabrium* vocatur etiam ipse Lapis Philos. Lagn. Harm. Ch. d. l. *Cinnabaris Antimonii* est nihil aliud, quam Mercurius sublimatus dulcis, sulphure, sive Tinctura Antimonii impraegnatus, & ita Cinnabari nativae quoad usum postponenda D. D. Wedel. Ph. I. A. F. R. l. 2. sect. 3. cap. 4. pa. 139. Quid Helmontio dicatur *cinnabaris*, Vide in tr. de Herb. Verb. & Lap. &c.

Cinnamomum, *Cinnamum*, Rhod. ad Scrib. Larg. in Ind. priori, κιννάμωμον, inter aromata praestantiora notissimum, summe tenuium partium, nec tamen summe calidum. Gal. lib. 7. de S. F. Verum cum sit cortex arboris cujusdam, Botanicis relinquimus. Hujus resolutionem Chymicam vide apud Junken. Chym. Med. Phys. P. I. sect. 3 cap. 1. pag. 154. seqq.

Cinnus, κυκεὼν, est miscella plurimarum rerum. In specie vero significat potionis genus ex multis liquoribus confectum. Hinc descendit verbum *concinnare*. Meminit hujus vocabuli Galen. l. 1. de A. F. c. 9. Vide Lind. Ex. X. §. 198. Vide *Cyceon*.

Cinzilla, est nomen Paracelsicum, denotans speciem *Herpetis excedentis* maligni, *Zona* alias dictam, quemadmodum ex descriptione colligere licet, Parac. de ulc. & apostem. c. 33. Vide *Zona*.

* Cion, κίων. Vide *Columella*.

* Cionis, κιονὶς, idem quod κίων, *Columella*. Vide suo loco. Ita quoque dicitur affectus gurgulionis, vel *uvulae*, quando ex fluxione majorem crassitiem obtinuit, & ita opponitur ἱμάδις. Vide *Corrigia*.

† Ciparium, vulgo Civerium, edulia ex Carne Cuniculi concisa cum Zing. Cinam. bono, & omphacis. Franciscus Tornasius de peste.

Circa, *circum*, περὶ, quid significet; scil. partes vicinas, vid. apud Gal. 4. ap. 80. Diet. n. 669

Circinus, κίρκινος, haud dubie a κίρκος, *circus*, instrumentum mechanicum, quo circulus describitur. Meminit Gal. l. de opt. docendi gen. Tropice etiam legitur *Circinus erroris*, in Theatr. Chym. Vol. 1. tr. Vita brevis, p. 463. 467. &c.

* Circuitus, περίοδος. Vide *Periodus*.

Circularis *motus*. Vide *Circulatio*.

Circulatio, *circularis motus*, Gr. dici posset περίοδος, περιδρομὴ, fortassis etiam κύκλωσις, ἢ περικύκλωσις, frequentis usus est in Medicina. Accipitur vero (1.) Physice de *motu sanguinis reciproco*, qui geminus notatur: Quidam *Universalis*, quando sanguis omnis e sinistro ventriculo cordis in Arteriam Aortam, sive magnam per impulsum influit, & mediantibus hujus ramis, & surculis in totum corpus diffunditur, postea a Venae Cavae, & in abdomine Venae etiam Portae surculis, & ramis etiam in toto corpore distributis idem sanguis recipitur, & per illos ad truncum venae cavae defertur, & ex hoc ad cor, in specie ad auriculam ejus dextram, & ex hac in ventriculum dextrum redit. Cujus *circuitus* primus inventor, & auctor praecipuus Guilielmus Harveus Anglus, Medicus Regius, & in Collegio Medicorum Londinensi Anatomiae, & Chirurgiae Professor, qui peculiarem scripsit Exercitationem Anatomicam de Motu cordis, & sanguinis in animalibus. Hunc mox secutus est Herm. Conringius, libellum etiam de generatione, & motu sanguinis edens, Joh. Wallaeus, & paulo post quamplures alii. Vide Dieter. in Jatr. n. 15. Estque hodie adeo recepta, & sensuum fide, Anatomicaque experientia confirmata sententia, ut qui vellet eam praefracte negare, vel impugnare, ille adversus solem loqui videretur. Altera *Circulatio sanguinis particularis* est, quando e dextro cordis ventriculo exprimitur in Arteriam Pulmonalem, vulgo Venam Arteriosam dictam, per substantiam pulmonum distributa, e cujus ramis vicissim transit in Venam Pulmonalem, vulgo Arteria venosa dictam, ejusque ramos, qua mediante redit ad Cor, ejusque Auriculam sinistram, & ex hac in Ventriculum sinistrum. Quem motum etiam C. Hofm. agnovit, & admisit, licet alii impugnaverint. De hoc vide Bartholin. Anat. l. 2. cap. 9. quamvis in embryonibus, & recens quoque natis paulo aliter fiat, mediante peculiari canali, & foramine ovali, de qua *circulatione* vid. d. l. cap. 8. sub fin. Ita & *circulatio spirituum animalium* a nonnullis Physicis, & Medicis satis verosimiliter, v. gr. Henr. Regio, Rogersio, aliisque. Sic mentio fit tractatus cujusdam Religiosi Congregationis S. Mauri de hoc argumento in Act. Erud. Lips. 1684. Bartholin. vero in dubio reliquit hanc hypothesin, Anatom. Libell. 3. cap. 1. (2.) accipitur Chymice, vel Spagyrice, estque exaltatio essentiarum per *circularem* in vase Hermetico, Pelicano, vel Geranio reductionem, & ab impuritatibus separationem, Rolfink. Chym. lib. 2. cap. 2. Paracels. dicit esse

esse speciem putrefactionis, l. 7. de transmut. rer. natur. De *circulatione* Chymica legatur etiam D. D. Bohn. Diss. Ch. Phys. XII. §. 18. & D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. s. 3. c. 5. Quæ ita præparantur, appellantur *circulata*. Parac. Archid. l. 6. 8. & 9. & l. de renov. & restaur. Hinc legitur *circulatum majus*, & *minus*, *circulatum solvens*, apud Libav. Synt. A. Ch. l. 8. c. 14. & c. 25. Idem meminit alius abstrusioris *circulationis*, & *circulati* circa negotium Lapidis Philosophici in Apocal. Herm. part. poster. Videatur Rul. in Lex. *Circulatum majus* vocatur quoque Paracelso *Liquor Alcahest*, sive *Menstruum universale*, quod & *Acetum Radicis* eidem appellatur, secundum modernorum Chymicorum sententiam. Peculiarem quoque physicum ignis elementaris *circularem* motum excogitavit Ger. Dorn. in l. de Nat. luce tr. 1. Physica Genesis die tertio. Vid. Vol. I. Th. Ch. *Aquæ circulatæ* meminit Paracelf. l. 2. de vir. membr. cap. 3. *Aquæ vitæ circulatæ*, tr. 2. de membr. contract. cap. 3.

Circulator, περιοδευτής, idem quod *Agyrta*. Vide supra suo loco.

Circulatorium, vocatur vas illud, ubi infusus liquor ascendendo, & descendendo quasi in *circulo* rotatur. Usus ejus in subtiliationibus, exaltationibus, & *circulationibus* positus est. Varia hujus generis vasa a variis ingeniis sunt excogitata, ex quorum numero duo duntaxat magni momenti, & usus nobis placent; *Pelecanus*, & *Diæta*. Rul. in Lex. Meminit *circulatorii* Paracelf. tract. 2. de membr. contr. cap. 3.

Circulatum. Vide *circulatio*.

Circulus, κύκλος, est proprie figura, quæ a medio suo undique distat æqualiter. Vocatur vero medium *centrum*, Gal. l. 10. de U. P. cap. 12. Hujus figuræ encomium aliquoties attigit, uti loca notavit C. Hofm. in comm. ad Gal. l. de U. P. n. 641. ut & Paracelf. Paragran. tr. 2. de Tart. morb. c. 1. & comm. in 1. aph. 1. Hippocr. Et apud priscos erat *circulus* in honore, propterea quod mundus sit sphæricus, ibid. Et *circulare corpus* plane undique sibi simile dicitur. Gal. l. 2. de caus. pulf. c. 13. Applicatur porro ipsis partibus corporis. Ita Malæ ipsæ vocantur Hippoc. οἱ κύκλοι προσώπου, *circuli faciei*, l. 2. de morb. XLIIX. 12. & *circuitus oculorum*, τὰ κύκλα τῶν ὀφθαλμῶν, *circuli oculorum*, vel orbes, l. 7. Ep. VI. 3. *Circulos* septem in oculo exposuit Galen. l. 10. de U. P. c. 2. & 3. Ita & de urina dicitur, quod faciat in vitro aliquando *circulum*, & vocantur Hipp. urinæ *circulares*, d. l. 7. XLII. 39. *Circulus* quoque Chymicis dicitur instrumentum rotundum vitris abscindendis ex ferro factum. Perfringuntur autem hoc modo. *Circulus* candefactus vitro apponitur, illudque tamdiu stringit, donec fervesiat, & incalescat. Cumque adhuc fervet, frigida gutta immissa, aut frigidi halitus affluxu dissilit, atque disrumpitur. Rul. in Lex. *Circulus quadruplex* est species fasciæ, quæ dicitur *Plinthius laqueus*. Gal. de fasc. Referuntur & *circuli* inter instrumenta Chirurgica, quales uterinos exhibet Scult. Arm. Chir. Part. 1. Tab. XXII. fig. 6. 7. & Tab. XLIII. fig. 5.

* Circumcisio, *circumsectio*, περιτομὴ, περιαίρεσις, olim fuit ritus sacer, & Sacramentum V. T. Judæis injunctum, ut præputii, quo glans membri virilis tegitur, portio abscinderetur, ex Gen. c. XVII. Hic mos & Turcis, Persisque hodieque adhuc receptus. Verum etiam inter affectus p. n. refertur a Gal. in defin. Medic. *Circumcisio*, quod sit ablatio cutis glandem contegentis. Et opponitur παραφυμώσις, quando glans tegi nequit præputio. Fœminis quoque aliquando necessariam esse *circumcisionem*, vel *circumsectionem* Clitoridis, aut Nympharum, constat ex Rolf. Ord. ac Meth. Generat. dicat. part. Part. 2. c. 38. & Th. Barthol. Anatom. l. 1. c. 34. Modum amputandi tradit Æginet. l. 6. c. 70. Ita & in viris, si præputium totum denigruerit, *circumcidendum esse*, docet d. l. c. 57.

Circumferentia, περιφέρεια, dicitur ambitus circuli, vel corporis rotundi, sive extremitas. Gal. l. 10. de U. P. c. 12.

Circumforaneus, idem quod *circulator*, vel *Agyrta*. Vide *Agyrta*.

Circuminduro, περισκληρυνόω, *obduro*. Verbum usurpavit Hipp. de frigore excessivo cutem obdurante, 5. aph. 20.

Circumlitio, περίχρισις, περιχριστὸν, rectius περίχριστον, Marcell. medicamentum *Parichristarion* generaliter omne denotat, quod circa partem aliquam affectam undequaque illinitur. Stricte vero de medicamentis Ocularibus, quando palpebræ oculorum oblinuntur, ne quid intra oculum fluat, dicitur Scribon. Larg. n. 29. Rhod. in not. ad h. l. p. 68. Diosc. vocantur ὀφθαλμικὰ περιχρίστα, l. 2. c. 131.

* Circumossalis *membrana*, *circumossia*, περιόστιος, περιόστιον. Vide *Periostium*.

Circumsedeo, ἀμφικαθίζομαι. Vide *Amphicathezomæ*.

Circumstantia, τὸ περιστατικόν. Qua appellatione Medici comprehendere solent, quicquid ad Indicantis principalis neque essentiam, neque essentiæ connexa pertinet. Hujus generis sunt in rebus vulgo naturalibus dictis Proprietas cum Hominis, tum Partis laborantis, Vires, Ætas, Sexus, Vitæ genus, & consuetudo. In præternaturalibus, Morborum tempora, Pa-

Paroxyſmi, Numerus, & Symptomata. In non naturalibus denique Cœlum, & Solum. Hæc ſunt, quæ rectum uſum moderantur, ſeu, quomodo agendum, indicant, verbis doctiſſimis Linden. Ex. VIII. §. 69. Vid. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 2.

Circumtego, περικαλύπτω, uſurpatur ab Hipp. 5. aph. 59. in experimento imprægnationis, dum infernas partes fœminæ veſtimentis probe circumtegi jubet, ut vapor, ſive ſuffitus in ſinum muliebrem immittatur. Diet. in Jatr. n. 673.

Circuvagatio, περίσφαλσις, Vide *Periſphalſis*.

Circus, δίαυλος. Vide *Diavlus*.

Cirlus. Vide *Lutea*.

Cirnao, κιρνάω, i. e. *miſceo*, item διακιρνάω. Utroque uſus Hipp. Illo l. 9. de morb. XXXV. 14. & l. 2. de morb. mul. VI. 22. Hoc vero lib. 2. de diæta XXXI. 16. & l. de int. aff. XLIIX. 9.

Cirrhos, κιῤῥός, eſt nomen coloris, præſertim in vino, & denotat *fulvum*, h. e. quod ex rufo, & igneo pallet. Gal. l. 4. de S. F. c. 23. Vocatur & *Gilvus*. Eſt autem medius color inter album, flavumque. Dioſc. vero dicit vinum κιῤῥὸν eſſe medium inter album, & nigrum, quæ latior eſt acceptio, l. 5. c. 7.

* Cirrus, πλεκτάνη. Vide *cereæ*, & *Polypus*.

* Cirsocele, κιρσοκήλη, i. e. *Hernia varicoſa*. Vide *Hernia*.

Cirsos, κιρσός, *Varix*. Vide *Varix*.

Cisseris, κίσσηρις, Attice κίσηρις, pumex. Vide *Pumex*.

Cissinum, κίσσινον, nomen Emplaſtri ad nervorum vulnera etiam diuturna, ut & puncturas, cujus deſcriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 17.

Cissybium, κισσύβιον, poculum dicebatur Græcorum, ex ligno Hederæ confectum, quod duplici de cauſſa laudat Lang. l. 1. ep. 19. primum, quia hedera vini temulentiam ſuo frigore arcere creditur; deinde, quod cauponum fraudes, qui vinum aqua miſcent, detegat. Nam, teſte Catone de re ruſtic. c. 110. ſi vinum lymphatum in vas hederaceum effunditur, tum vinum per poros reſudat, & effluit, aqua vero ob craſſiorem vino ſubſtantiam remanet. Verum hodieque damnum ad emptorem ſaltem redundaret, ſi hæc pocula in uſu eſſent.

Cist, vel alias *Kiſt*, eſt capacitas duarum menſurarum vini, vel ſeſquimenſuræ, juxta locorum diverſitatem, circiter libras quatuor continens. Rul. & Johnſ. in Lex.

Cista, κίστη, κιστὶς, κίστις, dicitur *capſa*, vel *capſula*, in qua aliquid aſſervatur, præſertim edulia, veſtimenta, medicamenta. Occurrit in ſpuriis, quæ adjecta ſunt, l. de morb. mul. III. 16. Vide Foeſ. p. 339.

Cisterna, ὑδροδοχεῖον, vel ὑδροδόκος, Græce dici poſſet, ſignificat vas, vel receptaculum, in quo aqua colligitur, v. g. pluvialis, in defectu aquæ fluviatilis, & fontanæ. Translata tamen hæc vox per Anatomen ad partes quaſdam corporis. Ita quartus Ventriculus cerebri, vel cerebelli proprius *ciſterna* Arantio dictus, C. Hofmann. comm. ad Gal. de U. P. num. 631. 939. Ita D. Joh. Ferdin. Hertodius a Todenfeld, Medicus Brunnenſis Moraviæ Acad. Cur. haud incongrue concurſum vaſorum lacteorum in mammis lactantium, *ciſternam mammariam* appellavit, Ephem. Nat. cur. An. I. Obſ. 6.

Citharos, κίθαρος, κιθαρὸς, Heſych. idem quod *Thorax*. Uſurpavit hanc dictionem Hipp. de loc. in hom. IIX. 10. XIIX. 3. 7. XXIV. 1. XXVI. 6. 9. XXIIX. 19. &c. Foeſ. in Oecon. pag. 337. Dicitur & κιθάρα, Hofm. comm. de U. P. n. 338. Eſt & nomen piſcis, apud Gal. 3. de Al. fac. c. 30. Deſcriptionem, & ſpecies vide apud Aldr. lib. 2. de piſc. c. 44.

Cito, ταχὺ, ταχέως, τάχα, bifariam accipitur: Vel quatenus reſpicit morbi principium, vel quatenus ipſam operationem, de qua dicitur. Ita ſcreatio *cito* facta bona eſt in morbis pectoris, & thoracis, non ſolum ratione initii morborum, ſed & ſi ſputum *prompte*, & expedite excerni poteſt. Gal. 2. progn. t. 43. quamvis poſterior mihi videatur frequentior eſſe acceptio. Vide 2. aph. 18. 36. plura alia loca, quæ collegit Foeſ. p. 612. Dicitur etiam *cite*, apud Scrib. Larg. n. 198. approbante Rhod. ad h. l. p. 284.

Citrinatio, dicitur nihil aliud eſſe, quam completa digeſtio, in Corrector. Richard. Anglic. c. 12. Th. Chym. Vol. II. p. 396. Rul. & Joh. deſcripſerunt per reſuſcitationem, vel reſurrectionem.

Citrinulus, *citrinolus*, *citrinus*, eſt lapis medius inter Cryſtallum, & Berillum. Dicitur etiam *Saxifragus*, Parac. l. 1. de præparat. & l. 2. de Tart. tr. c. 5. *Citrinulus* eſt Cryſtallus pallidus, Rul. Ex eo fit liquor in modum alkali contra calculum. Alias & *citrinus*, vel *citrens* dicitur de colore flavo pomum *citrum* æmulante, qualis color requiritur in urina ſanorum, Vvill. de urin. c. 2. Ita Parac. Icterum flavum vocavit *Icteritiam citrinam*, l. de Icter. c. 1. Emplaſtrum quoque vulgaris notitiæ in officinis vocatur *citrinum* a colore. Et eſt nomen Malagmatis, apud P. Ægin. l. 7. c. 18.

Citrones, occurit in Paracelſ. Philoſ. ad Athenienſ. l. 1. t. 14. ubi dicit: In ſegregatione aqua-

aquarum inter alia orta esse varia corpora, pisces, animalia carnea, corpora salina, & alia, corpora in mari occurrentia, ut Corallia, Trina, & *citrones*. Sed quid sint non exponit.

* CITTA, *cissa*, κίτ𝛼, vel κίσσα, idem quod *Pica*, vel *Malacia*. Vide *Pica*. Fœminæ *pica* laborantes dicuntur κιττῶσαι, Gal. l. 5. de san. tu. cap. 9.

CIVETTA. Vide *Catus*.

CIVITAS, πόλις, quid significet, & pueris constat. *Civitatum* situm Medicus intueri, & perspectum habere debet, ut experimentis judicet, quæ ratione didicit. Gal. l. quod opt. Medicus &c.

CLADOS, κλάδος, *ramum* ab arbore avulsum, aut *talum* significat, quæ implantatur. Usus Hipp. l. de nat. pu. XXIV. 2. XXV. 7. 9 Derivativum κλαδαρὸς, *vibratilis*, vibrans instar rami teneri. Græcos quoque κλαδαρὸν vocasse lumbos fluctuantes ad lasciviam, qui motus alias exprimitur per *crissare*, testatur R. Xeuch. ad Seren. p. 184.

CLAMOR, βοὴ, a βοάω, *clamo*, est vocis magnitudo, & sonus intensior. Gal. 4. in 6 Ep. t. 5. l. 4. de L. Aff. c. 8. Aliquando parit similem inflammationi affectum citra membranam faucium, & musculos, l. 4. de L. Aff. cap. 6. qui affectus comparatur Lassitudini ulcerosæ, vel inflammatæ, quæ manibus, cruribus, & lumbis accidit post nimium laborem. Scilicet portiones spirituosæ, & humidæ absumuntur, fibræ, membranæque exiccantur, & angustantur, l. 8. de C. M. S. L. c. 1. Interdum *clamor* est symptoma morborum Tartareorum, ut Medicus debeat judicare ex *clamore* semper, quod Tartarus adest, quia urit, & pungit instar cultri. Paracelf. l. 2. de Tartar. tr. 1. cap. 2. in not. Interdum etiam debet esse aliquale remedium pro excitandis syncope, sive animi deliquio graviori correptis *clamor*, vel vociferatio, quemadmodum e Practicorum scriptis de Syncope constat.

CLANGOR, *clange*, κλαγγὴ, vocem sonoram significat, alias anserum & gruum propriam. Unde κλαγγώδης φωνὴ, *clangorosa*, quæ fit etiam in homine ob resiccationem voci destinatorum instrumentorum. Hipp. 1. prorrh. s. 1. tr. 17. & 19. s. 2. tr. 12. Denotat vero acutam vocem cum stridore. Frequentius quoque in aliis locis usus est, quæ collegit Foes. p. 339. seqq.

CLARETA, significat *albumen ovorum*, λεύκωμα, λευκὸν τοῦ ὤου. Rul. in Lex.

CLARETUM dicitur *vinum aromatum infusione impragnatum*, atque cum saccharo dulcoratum. Dicitur alias *vinum*, vel *Potus Hippocraticus*, Schrod. l. 1. c. 3. Modum componendi monstrat Petr. Morell. de form. remed. s. 1. cap. 6. Schenk. Syntag. comp. medic. cl. 2. s. 2. cap. 4. etiam ad *Moretum*, & *Mulsum*, sive *Hydromel* extendit. *Claretum*, vel *Vinum artificiale* duplex esse potest, *Alterans*, & *Purgans*. Utraque exempla vide apud Schrod. lib. 2. c. 63. Vveker. Antidot. spec. l. 2. s. 6.

CLARIFICATIO, dicitur species, vel modus depurationis liquidorum, præsertim decoctorum, fitque diversimode: Vel per se, dum quod fæculentum est, subsidet, ut Succus Rosarum, & Limonum &c. Vel interveniente coctione a Sole, & igne, ut Succus Pomorum dulcium & acidorum, pro confectione Syrupi de Pomis Mesue; Vel addendo coctioni albumen ovi, aquam, v. g. quando *clarificatur* saccharum, aut mel, & despumatur. Aliquando acetum affunditur pro *clarificatione*; Interdum & per iteratam colaturam quidam liquores *clarificantur*. Vide Vveker. Antid. gen. l. 3. c. 37. *Clarificationis* spiritualis corporum meminit Paracelf. Paramir. lib. 2. cap. 8. & lib. 4. de morb. invisib. orig. ubi *glorificationem* vocat, describens, quod fiat per remotionem virium naturalium. Hæc non sunt hujus loci.

CLARITAS, σαφήνεια, plerumque de dictis, & verbis perspicuis, evidentibusque accipitur, cum maxima sit virtus dictionum *claritas*. Gal. l. 1. de Nat. fac. c. 1. licet plerique hominum, relictis *claris*, & notis, (Gr. τοῖς σαφῆ, & γνώριμα) delectentur potius ænigmatice dictis, τοῖς αἰνιγματωδῶς εἰρημένοις, Gal. 2. in I. prorrh. 58. An non hoc etiam quadrat ad hodiernum morem, quando Acidum, & Alkali Ramenta, Moleculæ, Blas, Gas, Leffas, & id genus alia obtruduntur?

CLARUM, τὸ σαφὲς, λαμπρὸν, præter illam significationem, de qua in præced. dictum est, denotat id, quod fit ex crystallo. Ruland. in Lex.

CLASIS, *clasma*, κλάσις, κλάσμα, a κλάω, *Frango*, *Fractionem*, *Fracturam* significat. Vide *Fractura*. Quamvis etiam de musculorum, vel potius tendinum distortione, aut reflexione usurpetur, ubi fere irrita, & inanis est musculorum actio, notante Foes. p. 340.

CLAUDIACON, κλαυδιακὸν, nomen est *collyrii*, quod describitur a P. Æginet. l. 7. c. 16.

CLAUDICATIO, *clauditas*, χώλωσις, χωλεία, χώλωμα. Vide *Choloma*.

CLAUDO, κλείω, κατακλείω, quid vulgo significet, notum. Antiquis etiam usitatum *cludo*, ut est apud Scrib. Larg. & alios. Vid. Rhod. in Ind. prior. ad Scrib. p. 362. Specialiter in Medicina dicitur de oculis, quando per somnum clau-

clauduntur; item de utero, Hipp. 5. aphor. 51. Sed in Gr. legitur μύειν, ξυμμύειν, cui opponitur τὸ χαίνειν, χάσκειν. Sic & vulnus cicatrice *claudi* dicitur.

CLAVATIO, γόμφωσις. Vide *Gomphosis*.

CLAVELLATI *cineres*, qui dicantur, Vide *Cinis*.

* CLAVICULÆ, usitatius quam *Claves*, αἱ κλεῖδες, κληῖδες, item κλεῖς, Gal. 8. Anat. admin. c. 1. Vocantur & *Furculæ*. *Ligulæ* dicuntur duo ossa sita transversim in pectoris summo sub collo, ita dicta, vel quod Thoracem claudant superius, quemadmodum septum transversum inferius, Gal. d. l. d. l. & instar *clavis* scapulam firment cum sterno; vel quod antiquas ædium *claves* referant, similes literæ s. Latinæ. Barth. Anat. libell. 4. c. 19. Jung. C. Hofm. comm. Gal. de U. P. 101. seqq.

† CLAVIS vesicæ, Catheter. Joan. Riolan. Enchirid. Anat. l. 2. c. 30. Consider. Med.

* CLAVIS, κλεὶς, κλειδίον, præter vulgarem significationem, accipitur 1. in Medicina pro *clavicula*, de qua antea: 2. accipitur tropice. Ita *Menstrua*, præsertim mineralium, h. e. corpora solventia vocantur *claves*, quia claustra mistorum aperiunt, & ad interiora viam parant, Libav. Alchym. Pharmac. c. 4. Imo omnis processus, monstrans secretiorem aliquam operationem, *clavis* nomine venit, Nicol. Flammell. in annot. ad Dion. Zacharii opusc. Vol. 1. Th. Ch. p. 781. vide & p. 293. 298. præsertim in negotio lapidis philosophici. Unde & *claves Philosophicæ* dicuntur, quarum duodecim Fratr. Basilii Valentini publice prostant. Et *Clavicula* Raimund. Lulii, cujus mentionem fecit Libav. in Apocal. Herm. part. post. Et passim hujusmodi *clavium* fit mentio in talibus scriptis Spagyricorum.

CLAUSTRUM, κλεῖθρον, κλήιθρον, præter communem significationem, in Medicina denotat locum angustum sub tonsillis ad gutturis aditum, veluti gutturis *claustrum*. Hipp. lib. 2. de morb. XXIIX. 3. 14.

CLAUSURA, cum additione *Nigromantica*, dicitur Paracelso quarta species *Nigromantiæ*, quam ad Philosophiam sagacem refert, si quis poterit intra corpus absque externa læsione penetrare, & vel aliquid eximere, vel indere, Philos. sagac. l. 1. Verum absit a Christiano hæc Magia.

CLAYTHOMOS, κλαυθμὸς, id est *Fletus*. Vide infra. Dicitur & κλαυθμυρισμὸς, quod occurrit apud Moschion. de morb. mul. cap. 99. quemadmodum & verbum κλαυθμυρίζω, (de quo mox) sæpius apud eundem legitur, ibidem.

CLAYTHMYRIZO, κλαυθμυρίζω, κλαίω, *flere*, ejulare significat cum anhelitu, & suspirio, uti solent pueri. Hippoc. s. 3. Progn. t. 34. per flere cum magna spiritus contentione exposuit Gal. Hinc κλαυθμώδεες ἀναπνοαὶ, dicuntur luctuosæ, & ejulabundæ respirationes, quæ fiunt interrupto spiritu, aut cum sonitu gemebundo, 6. aph. 54. Et vox acuta κλαυθμώδης in febribus malignis male legitur, Coac. t. 257. quamvis in prorrh. s. 2. t. 12. legatur κλαγγώδης, (de qua paulo superius in *clangor*) quæ tamen non multum discrepant. Foes. p. 240. Dieter. n. 466.

* CLAVUS, γόμφος, ἧλος, proprie significat instrumentum aliquod vel ligneum, vel metallicum, acutum in uno extremo, in altero plerunque crassius, & rotundum, quo aliquid alteri corpori affigitur. Ad similitudinem hujusmodi *clavi* etiam parare curavit per artificem *clavum* ex auro capitatum, cujus in palatum exulceratum intrusi beneficio loquela penitus amissa artificiose recuperata fuit. Amat. Lusitat. cent. 6. cur. 14. Similem ex argento ad eundem, cum successu paratum confirmat Forest. l. 32. Obs. 13. *Clavi* usum Magicum, quod cordi equino infixus spiritum sagæ detineat, & nectat cum spiritu mumiali equi, excusare conatur, ceu medium licitum ad proditionem sagarum, Helmont. de magn. vuln. cur. num. 171. Sed fallitur. Alium quoque superstitiosum *clavi* usum animadvertit Rhod. ad Scribon. n. 16. Per translationem *clavus* quoque significat verrucarum speciem, non tam tuberculum, quam impressionem callosam ad periostia usque penetrantem, præsertim ad digitos, & in plantis pedum ex calcei pressu, & intertrigine, acuto interdum dolore sponte ferientem; semper vero ingredienti molestam. Vulgo a forma *Oculus gallinaceus* dicitur, cujus causa consistit in succo nutritio crassiori, & salino adhærente periostio, & portionibus excrementitiis mixto. Rolf. causam horum *clavorum* dicit esse sal reverberatum, Ord. & Leth. comm. l. 2. s. 3. c. 11. *Clavus* quoque dicitur affectus quidam in oculo, videlicet callosum, i. e. albo oculi tuberculum, a figuræ similitudine ita dictum. Cels. l. 7. c. 7. cujus causa etiam in succi nutritii stagnatione, & congelatione ponenda erit. *Clavus* etiam accipitur pro *Condylomatibus induratis matricis*, Avic. l. 3. fen. 21. tr. 4. c. 22.

CLEIDION, κλειδίον, vel est epitheton *Pastilli* magnopere adstringentis, & in dysenteria, hæmoptysi, cœliaca, &c. utilis, quales describuntur ap. Gal. l. 9. de C. M. P. L. c. 5. & Ægin. lib. 7. cap. 12. vel nomen *Epithematis* ejusdem cum pastillis facultatis, apud Aetium l. 9. Nominis vero ratio adstrictoriam virtutem exprimit,

primit, quasi *claudentem*. Κλεῖδίον enim idem est, quod *Clavis*, vel *Clavicula*.

CLEIS, κλείς. Vide *Clavis*.

CLEISAGRA, κλεισάγρα, (fortassis melius κλειδάγρα) dici potest species Arthritidis jugulorum, sive clavicularum articulationem obsidentis. Paræus l. 17. Chir. c. 1.

CLEITHRON, κλεῖθρον. Vide *Claustrum*.

CLEIZO, κλήζω, aut κλήζω, i. e. *celebro*, publice commemoro cum laude. Hipp. 3. de artic. t. 20.

CLEPSYDRA, κλεψύδρα, fuit olim vasculum ab antiquis excogitatum pro horologio, de cujus structura, & parandi modo prolixe scripsit Gal. l. de cujusque animi peccator. notitia, atque medela, cap. 5. Hinc translatum ad labores Chymicos, quibus *Clepsydra*, vel *Clepsydria* est subductio liquoris per vasis solidi subtus perforati foramen, quod *Oculus* dicitur. Ea res olim fiebat in horariis machinis. Unde nomen habet; quamquam non aqua tantum subducatur, sed & oleum, & fusiones mineralium. Ruland. & Johns. in Lexic. *Clepsydra* quoque dicitur instrumentum, per quod fieri potest suffitus in orificium matricis. Parac. l. de Icter. c. 3.

CLEPTO, κλέπτω, significat *furari*, clanculum subtrahere. Usus Hipp. de oculi splendore, & vivendi acie imminuta, de sal. diæt. t. 33. & l. 2 de morb. XII. 9. Per translationem etiam significat *animum fallere*, & judicium subtrahere. Quo sensu accepit Idem l. 5. Epid. XIV. 3. quod alibi per συγκλέπτειν expressit, de cap. vuln. XV. 3. XVI. 2. quamvis in priori loco mendose legatur συμβλέπει, pro συγκλέπτει, uti ex verborum connexione, & sensu patet.

CLIBANUS, aliis *Cribanus*, κλίβανος, κρίβανος, significat *Testum*, sive *Furnum* minorem, sub, & in quo panes & alia edulia coqui possunt. Unde *Panis clibanites*, ἄρτος κλιβανίτης, κριβανίτης dicitur, qui distinguitur ab ἰπνίτῃ, in *furno* cocto. Gal. lib. 2. de A. F. cap. 2. Vide *Furnus*.

CLIDION, κλείδιον. Vide *Cleidion*.

CLIMA, κλίμα, in genere *Declivitatem* significat, a κλίνω, *inclino*. Receptior tamen est stricta significatio Geographica, quando significat spatium terræ, vel regionum duobus parallelis inclusum, tanto disjunctis interstitio, ut dies longissimus dimidia hora in uno longior, vel brevior sit, quam in altero. Vitruv. l. 1. c. 1. Et hanc *climatum* terræ diversitatem scitu necessariam rectissime dixit Paracelsus, quia diversam etiam curam morborum parit, & diætam in morbis instituendam variat, & salium species diversas facit, lib. de Tart. morb. c. 2. l. 2. de podagr. & lib. de caduco matric. §. 8.

CLIMACION, κλιμάκιον, vel κλιμάκιδον, ap. Hipp. significat *Scalam*. Hipp. 1. de artic. t. 17. Idem quod *climax*, κλίμαξ.

CLIMACTER, κλιμακτήρ, vel idem denotat quod κλιμάκιον, *scalæ gradum*, Hipp. d. l. t. 18. & 21. & s. 4. t. 55. vel per translationem significat annum scansilem, & ita idem, quod *Climactericus* annus, κλιμακτηρικός. Tales anni sunt per certos gradus, vel certam distantiam, aut numerum septenarium, & nonarium distincti, & inter hos quadragesimus nonus, & sexagesimus tertius præ aliis notatu dignissimi habiti, quod in his insignes mutationes, & pericula vitæ metuenda sint, quemadmodum ex Plinio, Censorino, Gellio, & aliis constat. Invenerunt etiam adhuc hodieque fidem inter Christianos, & eruditos. Enimvero salva authoritate aliorum, cum nec numero ulla sit efficacia attribuenda, nec aliæ rationes prægnantes ex fundamentis Physicis adduci possint, non mihi videtur illis annis, præ aliis, peculiaris prærogativa concedenda esse. Observationes observationibus in contrarium facile refelli possunt. Quæ per analogismum huc applicari solent a diebus Criticis, sunt ἀπροσδιόνυσα. Crisis enim saltem locum habet in ægrotis. Anni Climacterici etiam ad sanos pertinent. Quid, quod nec Crises sint adeo certæ? Quicquid tandem horum sit, placet nobis sententia Rolfink. Ord. ac Meth. Gen. l. 4. s. 1. c. 8. Tutius esse, non aperire ægris annorum *climactericorum* periculum, cum imaginatio tantas turbas dare possit, ut fatum acceleret ante tempus. Et p. p. Ut in numeris fundamentum non habet, ita nec cursum suum absolvit vita ἐν τῷ θείῳ consistens, & in natura.

CLIMAX, κλίμαξ. Vide *Scala*.

CLIMIA, *Chlimia*, idem quod *Cadmia*. Libav. Apoc. Herm. part. prior. *Climia Ereps* est *Cadmia Auripigmenti*. Ruland. & Johns. in Lex.

CLINE, κλίνη, *lectum* significat, a κλίνεσθαι, quod in illo recumbamus, vel reclinemus. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXXVII. 12. ubi tamen legitur κλισίνη, quod idem esse cum κλίνη vult Erotianus l. de nat. mul. IV. 8. l. de Steril. XXVII. 12. Vide *Lectus*.

CLINERES, κλινήρης. Vide *Clinopetes*.

CLINICUS, κλινικός, dicitur vel de Medico, qui ægros lecto affixos invisit, & curat. Unde & illa Medicina *clinice* dicitur, apud Plin. l. 29. c. 1. de Hippocrate authore primo *clinices*, & Lang. l. 1. ep. 51. vel de ægro, qui lecto affixus est. Et ita idem, quod κλινοπετής. Plin. l. 25. cap. 5.

Clinodia, dicuntur omnis generis gemmæ, & pretiosa, quæ ornatus gratia in auribus, collo, pectore, &c. gestantur. C. Hof. comm. de U. P. n. 423.

Clinoides, κλινοειδὴς, *lecti formam habens*. Tres processus, vel apophyses ossis sphenoidis in capite dicuntur κλινοειδεῖς, quod lectum repræsentent; quarum una postica superiorem; duæ vero anticæ inferiorem lecti partem referunt. Gorr. Ast revera quatuor sunt processus minores, qui *sellam Turcicam* dictam, vel Ephippium efformant. Vid. Barthol. Anat. libell. 4. c. 8. & Lind. Medic. Physiolog. cap. 8. §. 89.

Clinopale, κλινοπάλη, *concubitum venereum* in lecto, velut colluctationem, & palæstram significat, ex Sveton. in vit. Domitiani, cap. 22. Hinc hebetiorem, & debiliorem Veneris usum *Clinopalem nudipedalem* dici posse, existimat Lang. l. 2. ep. 9. ubi & aliam significationem sacrorum Judaicorum nudipedalium ex Tertulliano, & Hieronymo adduxit, quæ non est hujus loci.

Clinopetes, κλινοπετὴς, *lecto affixus*. Dicitur & κλινήρης. Opponitur τῷ ὀρθοστάδην, vel ὀρθοστάδιος, qui erecto corpore incedit. An vero hoc epitheton solum de sanis, & illud ægris proprium sit, vide Ἐπίκρισιν nostram in Dogm. Gen. p. 335.

Clisia, κλισία, Hipp. idem est, quod κλίνη. Vide *Cline*: denotatque *lectum*, vel *sellam*, in qua reclivi cervice etiam recumbere possumus. Alias & *tabernaculum*, & *casam*, vel tugurium significare ex Lexicographis constat.

Clismos, κλισμὸς, idem significat, quod κλισία, vel κλίνη, *lectum*, aut *sellam recubitoriam*. Hipp. l. 2. de morb. mul. XLI. 12.

Clissus, dicitur Paracelf. lib. 4. tr. 1. cap. 2. virtus illa, vel vicissitudo occulta rerum, vadens, & rediens, unde primum exivit, oriens, & occidens. Ita omnes herbarum flores ad vesperam flaccescunt, mane iterum expanduntur. Et virtus radicis primum in caulem transit, & reliqua, quæ surgunt ex eis, tandem in eas revertitur, per autumnum ibidem delitescens, & per hyemem usque ad ver, & æstatem. Rul. & Johns. in Lex. Sumitur etiam pro *clysso*, qui est opus Chymicum, de quo infra.

Clitoris, κλειτορὶς. Reperitur & κλητορὶς, item κλειθορὶς, & κλειδόειον, *Mentula*, vel *penis muliebris*, ob similitudinem formæ cum virili, veteribus etiam *Nymphæ*. Est particula corporis solida in sexu fœminino sita in superiore parte media matricis, vel sinus muliebris, ubi concurrunt nymphæ ante meatum urinarium instar penis parvuli interdum protuberans, substantia porosa, nervosaque constans, cujus accuratiorem descriptionem videre, & legere licet in Anatomicis, præsertim Rolfink. Ord. ac Meth. Gen. dictar. part. Part. 2 cap. 42. Barthol. Anat. l. 1. cap. 34. De ejus usu lascivo jung. C. Hofm. in comm. de U. P. n. 1064.

Cloaca, ὀχετὸς, ἀπόπατος, significat *locum ad secessum*, vel alvi excrementa deponenda, cujus vicinitas aerem quoque inficere, & fœtentem reddere potest. Gal. c. 1. in 3. Epid. t. 14.

Clonodes, κλονώδης, i. e. *vibratus*, epitheton pulsus vehementis, vel magni, & simul inæqualis etiam in una pulsatione: Coincidit ferme cum *convulsivo*. Est similis jaculorum, vel virgarum vibrationi. Gal. l. 2. de causs. puls. c. 6. l. de diff. puls. c. 28. & alibi.

Clonos, κλόνος, significat *motum*, qualis est tumultuantium, *inordinatum*. Idem, quod ταραχὴ, θόρυβος. Per translationem *motus convulsivus Epilepticorum* dicitur κλόνος, aut *motus clonicus*, uti passim in Practicis hoc tit. videre est, præsertim apud Rolf. Meth. cogn. & cur. morb. cap. partic. Disp. VII. & in Epitom. meth. cogn. & cur. morb. corp. partic. l. 1. part. 1. c. 15. i. e. *Vibratio*.

Cludo, *Clusus*, idem quod *Claudo*, *Clausus*. Usurpatur a Scrib. L. n. 42. 97. Vide Rhod. Ind. prior. in ill.

* Clunes, γλουτοὶ, πυγαὶ, idem quod *Nates*. Vide infra suo loco.

* Clydon, κλύδων, *fluctuationem*, & flatulentiam significat. Estque symptoma actionis læsæ, scil. Chylificationis partim imminutæ, partim depravatæ, cujus caussa vel in assumtorum alimentorum ineptitudine, si videlicet cibi, & potus flatuosi sint, vel in fermenti chylificantis cruditate flatulenta, vel etiam in utroque vitio simul quærenda. Meminit Gal. de diff. Sympt. c. 4.

† Clyma, fæx auri, vel argenti: Domin. Leonis l. 4. f. 1. c. 24. p. 363.

Clypeus, ἀσπὶς, quid significet, notum est. Quid vero fuerit *clypeus balnei* apud Vitruv. l. 5. c. 10. in balneis veterum usitatus, paucos hactenus assecutos esse, testatur Rhod. ap. Scrib. Larg. p. 104. qui tamen ex Francisci Robortelli explicatione Ruderum balnearum Pisanæ urbis aliquo modo declarat, quod fuerit instrumentum æreum *clypei* instar rotundum, quo obstruebatur lumen illud in hæmisphærio magno balnearum, ad quos vapores, qui ascenderant, per alveolos communi concursu ferebantur, & exibant. Hunc *clypeum* catena ferrea suspensum aut reducere, aut demittere potuerunt, ut pro hominum arbitrio, qui lavaban-

vabantur, caloris temperatura fieret, p. 112.

CLYSSIFORMIS *Destillatio* dicitur, quando per retortam tubulatam destillantur, quæ accendi, & detonari apta sunt. D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. s. 3. c. 3.

CLYSMA, κλύσμα. Vide *Clyster*. *Clysmatica* ars dicitur Chirurgia *infusoria*. Vide *Infusio*.

CLYSSUS, κλύσσος, an a κλύζω, *abluo*, vel a κλύδων, *fluctuatio*, deduci debeat, ac possit, obscurum est. Est terminus technicus Chymicus, denotatque spiritus minerales compositos. Præsertim vero Antimonium basis *clyssi* statuitur. Triplex dicitur, Minoris, medii, & majoris apparatus, quorum omnium descriptionem vide apud Rolf. Chymiæ, l. 3. s. 2. art. 1. c. 24. Schrod. l. 3 cap. 17. ubi vocatur *Aqua Stimmi Sulphurea*. Hofm. in clavi ad illum locum. Aliter vero descripserunt *Clyssum* Rul. & ex hoc Johns. quod totam rei essentiam complecti potest. Quandoquidem abjectis impuritatibus, & fæcibus, quicquid est in ea essentiale, ad unum redigitur compositum. Vel est extractio subtilitatis omnium plantæ partium, in unum esse commune coiens. Et duobus modis uniri potest, sive ut omnes e diversis partibus extractæ essentiæ conjungantur, incorporenturque, sive ut oleum sit in una cucurbita, in altera sal, in tertia liquor, atque ita unico alembico subjecto destillentur per communem canalem, & sic uniantur. Sed non ita facile hoc succedet. Non enim pariter ascendunt aquæ, & sales. Itaque in diversis oleis, & aquis id fieri possit. Hæc Ruland. Hinc & *clyssum* pro Synonymo *Quintæ Essentiæ* sumpsit Jacob. le Mort. Chym. Medico-Phys. cap. 15. pag. 192. *Clyssus* etiam in genere describitur, quod sit species Chymica, cum ejusdem rei species diversæ seorsim elaboratæ rursus conjunguntur: v. gr. cum Sal, Sulphur, & Spiritus seorsim extracta, v. gr. ex Carduo bened. & Tabaco, iterum conjunguntur. Morley. Proleg. Coll. Ch. Leid. c. 4.

† CLYSTER NOCTURNUS, qui nocte integra retinendus, sicubi refrigerandum impense. Rodericus a Castro de morb. mul. l. 1. c. 2.

* CLYSTER, *Clysterium*, κλυστήρ, κλυστήριον, item *Clysma*, *Clysmus*, κλύσμα, κλυσμός, & a modo applicationis ἔνεμα, *Enema*, quasi *Injectio*; quamvis Medici hujus temporis *Clysteris*, & *Enematis* Græcis vocibus in Latinitatem assumtis, quam Latinis malint uti. Bifariam accipitur, videlicet late, & stricte. Late significat quamvis ablutionem, aut injectionem aliquam in partem quamlibet, ut sunt anus, uterus, vesica, penis, aures, sinus, & fistulosa ulcera. Est igitur *Clyster* medicamenti genus, quando liquidum intra partem aliquam corporis injicitur. Stricte vero denotat injectionem liquoris in anum, vel intestinum rectum, beneficio fistulæ alicujus, vel canalis, qui ἔλκυσμα dicitur, teste Linden. Ex. IV. §. 101. Quæ fiunt in uterum, vocantur μητρεγχύται; quæ in aurem, ὠτεγχύται: quæ in vesicam, καθετῆρες, Gal. l. 5. Meth. Med. c. 7. Qui termini omnes etiam de instrumentis ibidem accipiuntur. Dividuntur *Clysteres* in Purgantes, & Alterantes. Alii addunt Corroborantes. An etiam dentur Nutrientes? non est hujus loci determinare. Sano sensu non videtur negandum. Modum componendi, & præparandi *Clysteres*, vel *Enemata* vid. apud Vveker. Antidot. gen. lib. 1. c. 16. Schrod. l. 2. c. 45. Morell. Meth. præscr. form. l. 2. s. 2. c. 14. & 15. Schenk. Syntagm. comp. & præscr. med. Part. spec. cl. 2. sect. 2. cap. 4. Multas vero horum formulas videsis apud Vveker. Antidot. spec. lib. 2. sect. 9. *Clysterum* fuisse usum nobilem apud veteres, demonstrat Linden. d. l. Scribon. Larg. etiam vocavit *Clusterem*, num. 179. propter mutuum veteribus U, & Y usum, notante Rhod. ad h. l.

CNACOS, *Cnecos*, κνακὸς, κνηκὸς, significat colorem ex albo, & fulvo mistum. C. Hofman. Var. Lect. l. 2. c. 10.

CNAPHOS, κνάφος, & *carduum fullonum*, & *officinam fulloniam* denotare videtur. Unde κνάφος κάθαρσις, *fordes in officina fullonia*, Hipp. lib. 2. de morb. mul. VII. 7. Jung. Foes. p. 341.

CNEMA, κνῆμα, rectius κνῆσμα. Vide *Cnesma*.

* CNEME, κνήμη, *tibiam* significat. Vide *Tibia*.

CNEMODACTYLÆOS, κνημοδακτυλαῖος, est nomen Musculi digitos pedis extendentis, qui & *Longus* dicitur, a superiori tibia anterius extorti, & quatuor distinctis tendinibus in quatuor digitos desinentis. Blas. Med. Un. p. m. 219.

CNESERA, κνησέρα. Vide *Cresera*.

CNESIS, κνῆσις, idem quod κνῆσμα, vel κνησμὸς, *puncturam*, *pruritum*, vellicationem, morsum significat. Legitur de pectoris dolore punctorio, apud Hipp. Coac. t. 469. Jung. Foes. p. 342.

CNESMA, κνῆσμα, *ramentum*, aut *rasuram*, quale post pruritum, & scalptum sequi solet, significat. Aliis κνῆμα legitur, fortassis mendose. Illo usus est Hippoc. de plumbi *ramentis*, de nat. pueri IX. 21.

CNESMOS, κνησμὸς, *pruritum*, & *scalptum* significat. Posteriorem confirmat significationem Gal. c. 5. in 6. Epid. t. 4. describens per impetum, & motionem per ungues effectam, quam

N 2 in

in prurientes partes animantia faciunt, idque a natura omnibus inest. Hinc κνησμώδης, *pruriginosus*, quod de pustulis latis negatur, 6. aph. 9. scil. ob humiditatem obtundentem salinam nitrosam acrimoniam. Est enim κνησμὸς, *pruritus*, dolorifica voluptas in cute excitata ab acri salso ichore tenui, sine exulceratione. Dicitur n. 467.

CNESTER, *Cnestis*, *Cnestron*, κνηστὴς, κνῆσις, κνηστέριον, contracte κνῆστρον, *radulam*, aut instrumentum ferreum, quo aliquid raditur, aut cultrum, quo quid secamus, significat. Hinc τυροκνῆστις dicitur *culter*, quo coqui caseum deradunt, aut dissecant. Vox κνηστὴρ legitur apud Nicandr. in Ther. & Alexipharmac. Alias κνῆστρον etiam nomen plantæ est, quæ alias *Cneoron*, aut *Thymelæa* dicitur. Sed hæc significatio non est hujus loci. Vide Foes. d. l.

CNICELÆON, κνικέλαιον, i. e. *oleum Cnicinum*. De hoc legatur Diosc. l. 1. c. 44.

CNIDELÆON, κνιδέλαιον, i. e. *oleum e grano Gnidio* expressum. Diosc. d. l. c. 43.

CNIDIOS, κνίδιος. Vide *Gnidius*.

CNIDOSIS, κνίδωσις, significat *pungentem pruritum*, aut *uredinem*, qualis ab urtica excitatur, quæ Gr. κνίδη dicitur. Usus Hipp. aliquoties, 2. prorrh. XXXVII. 1. 3. XXXIIX. 6. XLVII. 10.

CNIPOTES, κνιπότης, dicitur *prurigo*, *pruritus*, cum *siccitate*. Usurpavit Hippoc. de ξηροφθαλμίας, l. de loc. in hom. XXI. 8. scilicet ab effluviis, aut vaporibus, aut alcalicis exaltatis.

CNIPOS, κνιπὸς, a κνίζω, quod per translationem etiam significat, *molestus sum*, scrupulum injicio, stomachum facio, dicitur de fastidioso, qui attingere in mensa nihil eorum solet, quo populus utitur, quin & in omni deliciarum affluentia, nisi quid novum atque inexpectatum, & ad ambitionem, non ad utilitatem comparatum apponitur, consuetus electitia sectari, nihil invenit, quod ad palatum faciat: uno verbo, *Cupedius*. Linden. Ex. X. §. 82.

CNISMOS, κνισμὸς, idem quod *cnesmos*, *pruritum* significat. Gorr. p. 233.

CNISSA, κνίσσα. Vide *Nidor*.

CNYMA, κνῦμα, vel *levem pruritum*, aut molestam puncturam significat, uti usurpavit Hipp. l. 2. de morb. mul. XXV. 33. quamvis passim καῦμα legatur, de plumbeo pessulo in pudenda immisso æstum faciente, qui eximendus rursus, & aquæ frigidæ prius immergendus. Vel significat juxta Gal. in Exeg. voc. Hipp. vocem ad levem quendam strepitum, & sonum imitandum. Unde particip. κνυζώμενος, *qui leviter suspirat*. Hinc κνυζηθμὸς, *querulus canum gannitus*, & *sonus* proprie dicitur. Foes. d. l.

Co, *Cos*, *Coos*, κῶ, κῶς, κῶος, nomen insulæ, & urbis in mari Ægæo mediterraneo sitæ, Patria Hippocratis, qui propterea *Cous* passim dicitur. Zona eadem gaudet cum Insula *Gnido*, exquisite temperata, juxta Gal. 3. aph. 14. Vinum *coum*, κῶος οἶνος, est quinta vini salsi species, juxta Plin. l. 14. c. 8. cujus ex Italico vino faciendi modum artificialem scribit a Catone demonstratum fuisse, super omnia in Sole quadriennio maturandum præcipiente, de quo & Constantinus Cæsar Agricul. l. 8. c. 23. Aliqui, inquit, musti partes tres, & aquæ marinæ partem unam ad tertias coquunt. Alii Salis drachmas 12. defruti congium, musti congium unum, spicæ Celticæ drachm. 16. in vini albi metretas duas admiscent. Gorr. p. 259.

COACTILE, πῖλος, *vestem*, vel *indumentum* significat *ex coactis lanis compactum*. Hinc *Coactilarius*, πιλοποιὸς, qui *pileos* ex *coactis lanis* conficit. Joh. Rhod. ad Scrib. L. p. 230. quamvis C. Hofm. rectius generaliorem tribuat significationem, pro omni eo sumens, qui facit ἐμπίλια, Lat. *Impilia*, πιλητὸς κτήματος, h. e. omnis generis res ex lana compacta paratas. Unde Germanicum nostrum *Filb* esse videtur, com. ad Gal. de U. P. n. 883.

COACTIO, *Coactus*, *cogi*. Vide *Anance*. *Coactor*, idem quod *coactilarius*, teste Rhod. & Hofmann. dd. ll. Alias *coactio* quoque est nomen passionis in animalibus, ex qua varia ægritudinum genera nascuntur, ideo sic appellata, quod ab injuria, labore, & *coactione* contingat. Veget. in Mulomedicina, c. 37. 38. p. m. 32. 33.

COADIUVANS, *cooperans*, συνεργὸς, *coadjutrix*, sumitur in bonam, & malam partem. Illuc pertinet, quando Medici ad præceptum Hipp. debent esse συνεργοὶ, *cooperarii* naturæ. Huc pertinet, quando dicitur de Caussæ morbificæ quadam specie, quæ sua virtute morbum efficere non potest, sed alteri auxiliatur: ut libido articularem morbum promovet, & sanguinis eruptionem remigatio. Gal. l. Introd. cap. 8.

COADUNATIO, Rul. & Johns. dicitur elaboratio, qua uniuntur disgregata, Gr. ἕνωσις dici potest. Appellatur nonnunquam speciei excellentioris nomine *coagulatio*. Unde extitit illud dogma, quod Chymicum artificium in solutione, & coagulatione consistat, quo tamen respicitur ad Lapidis Philosophici mysterium potius, (si Diis placet). Ita *coadunatio* est solutionis reductio in his, in quibus fieri potest. Ejus species sunt duæ, *Compositio*, & *Coagulatio*. Vide *Compressiva*.

COA-

Coagulatio. Magna occurrit ambiguitas, & æquivocatio circa hoc vocabulum, ita ut fere Delio quis opus haberet natatore. Potissimum autem dupliciter accipitur, Late, & Stricte. Late æquipollet vocabulis *coadunatio*, *concretio*, *congelatio*, Gr. σύγκρισις, πῆξις. Gel. l. 1. de Temper. fin. Rul. & Johns. describunt *coagulationem* per comprehensionem, quando totum simul comprehensum, remissumque ad uniformem substantiam *coagulatur*, aut coit. Et in hac significatione sæpissime etiam sumitur in scriptis Chymicis. Stricte vero dicitur, quando quibusdam segregatis reliquum concrescit. Vocatur *coagulatio* per segregationem. Hinc B. Rolf. dixit, *coagulationes* fiunt discussione humiditatis. Harumque duas species constituit, *Fixationem*, & *Præcipitationem*, de quibus suo loco, Chym. l. 2, c. 4. Jung. Vvill. de ferment. c. 12. *Coagulatio* est humoris in quacunque re externa, vel interna privatio. Jac. le Mort. Chym. Medic. Phys. cap. 5. pag. 30. Junken. *coagulationem* duplicem constituit Chymicam; unam calidam, quæ est rei liquidæ ad solidam massam per humiditatis mediante calore privationem reductio; alteram frigidam, qua res in calido dissolutæ in frigido coagulantur. Chym. Med. Phys. P. 1. s. 1. c. 4. p. 72. Ad similitudinem artificialium operationum terminorum horum acceptio haud infrequens est in describenda sanguinis, & humorum aliorum præternaturali certa *concretione*, apud recentiores Medicos, præsertim Th. Vvillis de febribus malign. Sylvium in Prax. Medic. lib. 1. c. 17. §. 5. c. 20. §. 5. c. 30. §. 104. & sæpius alibi, quemadmodum & hujus in Indice videre licet.

Coagulum, πυτύα, θρέμμα, aliis, Diosc. Gal. Ægin. scribitur πιτύα, sed mendose, recte notante Henr. Stephano in Thesauro, & substituente πυτία, (quæ tamen scriptura mihi etiam mendo non carere videtur, ob nullam derivandi rationem) a πήγνυμι, concrescere facio, vel, πίνω, Aristot. lib. 3. de Hist. Anim. cap. 21. πυετία proprie nihil aliud est, quam lactis, vel lactei liquoris in ventriculo animalium, quæ adhuc sugunt, concretio, & condensatio, Schr. lib. 2. c. 36. Vid. C. Hofmann. l. 2. Var. Lect. c. 28. Horum varia in Medicina usitata esse constat ex Gal. v. g. hinnuli, lib. 2. de Antidot. cap. 19. pulli cervini, c. 15. leporis, l. 9. de C. M. S. L. cap. 1. Jung. Ægin. lib. 7. voc. Pytia, Scrib. Larg. num. 188. 197. & ad h. l. Rhod. in not. ubi simul facultas omnis *coaguli* exprimitur, quod sit acris naturæ, & tenuis discutientisque; id quod & Galen. docuit l. 10. de S. F. Vid. & Diosc. l. 2. c. 86. Alias vulgatior usus *coaguli* consistit in præcipitando lacte ad efformandos caseos, uti patet ex Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 17. & Th. Vvill. de ferment. cap. 11. Spagyrici quoque sibi finxerunt Ænigmatica, & Metaphysica (si Diis placet) *Coagula*: v. gr. Mercurius dicitur *coagulum*, h. e. Mercurius noster, vel Philosophorum in cœlo metaphysico: *Coagulum coagulans*, Sulphur Philosophorum, prima materia. Unde aurum nostrum. Fermentum fermenti, spiritum *coagulans*, Sulphur *coagulans* Mercurium. Rul. & Johns. Quis non rideat contradictiones? Basil. Valent. *coagulationem* denegat Mercurio, & tribuit Sali, tr. repetitionis de Lap. Philos. Transeant hæ nugæ. Præternaturaliter etiam quandoque *coagulum* dicitur de portionibus quibusdam vitiosis, maligne corruptis, humores, præsertim sanguinem, ad *coagulationem* cogentibus, uti apud Vvil. & alios videre licet.

Coalescentia, σύμφυσις, ξύμφυσις, ξυμφυὰς, significat unionem, & compaginem duorum corporum antea disparatorum, ex argum. Hipp. 6. aph. 19. 24. 7. aph. 28. Stricte vero sæpius de ossium *coalitu*, & unione sumitur ab eodem, 2. de artic. t. 34. & s. 4. t. 63.

Coalternæ *febres* vocantur, quando duæ febres concurrunt in ægro, ita ut brevi a fine integro paroxysmi unius invadat alter paroxysmus alterius speciei. Laur. Bell. in Opusc. Med. tit. de febr. p. m. 253.

Coarctatio, vocatur submersio pulsus, & parvitas in principio paroxysmi febrilis. Avic. l. 4. fen. 1. t. 2. c. 2.

* Coarticulatio, συνάρθρωσις. Vide *Abarticulatio*.

Cobaltum, est *cadmia nativa*, recrementum metallicum, vel minerale terreum, colore fere nigrum, argenti, vel æris particeps, Muscarum venenum. Schr. l. 3. c. 18. Jung. Fr. Hof. in clav. ad hunc l. ubi duplex esse dicit, aliud metalli expers, & lapidis speciem; aliud Metalli ferax.

Cobites, κωβίος, κῶθος, ὀξύρυγχος, vel δακόλιθος, dici posset. Nomen pisciculi in aquis fontanis, & rivis degentis, diversæ sortis: Cujus usus in cibis solet esse, vel vulgaris, vel in majori æstimatione, uti est *Cobitas*, *Barbatula*, *Fundulus*. Vid. Aldrov. l. 5. de pisc. c. 30. 31.

Coccalos, κόκκαλος, *nucem pineam* significat. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 60. Pertinet ad Botanicam.

Coccon, κόκκων, *granum mali punici* significat, nec etiam hujus est loci. Usus Hippocr. l. 1. de morb. mul. LXIII. 36. teste Foes. pag. 346. quamvis Lind. κυκεῶνα posuerit.

Coccos, κόκκος, *Granum* quodvis, aut *Baccam* denotat. Stricte vero ab Hipp. sumptum pro *cocco cnidio*, sive baccis laureolæ; quarum descriptio etiam huc non spectat. Vid. Hipp. d. l. 1. de morb. mul. LXIII. 19. CXX. 25. CXXIII. 9. 26. &c. Quid *coccus Polonica* sit, Vid. Eph. Nat. Cur. A. III. Q. 104. De *Grano tinctorio*, κόκκῳ βαφικῷ, consulas etiam Herbariæ rei scriptores.

Coccyx, κόκκυξ. Vide *Cauda*, *Cuculus*.

Cochab, nomen sideris cœlestis, quod operationem suam habere existimat in Cete, & Balænas, quando semina emittunt, Paracelf. tr. 1. de pestil.

Cochlax, κόχλαξ, *Silex*. Vid. infra *Silex*.

Cochia, κόκχια, epitheton *Pilularum* officinalium usitatissimarum. Descriptio est Phasis l. 9. de Almansor. Videntur ita dictæ a forma, quæ granum, vel baccam, κόκκον, repræsentat. An non & a κόχος derivari possent, quod humorem copiose defluentem significat?

Cochinella, vel *cochinilla*, est nomen insecti, vel vermiculi in baccis granorum Chermes geniti, tincturam elegantem Scarlatinam præbentis. Ejus quoque usus hodieque insignis est in Medicina. Jung. observationes de cochinilla, in Act. Philos. Oldenburgii Anno 1618. Mens. Octobr.

Cochlea, κόχλος, κοχλίας, *Limax*, est nomen animalculi cujusdam testacei exanguis, terrestris, aquatici, & marini, cujus descriptionem, & species, ut & usum in cibis, inque medicina prolixe reperies apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 29. & seqq. qui & æquivocationem expediit. Rondelet. de Testac. l. 2. c. 26. Quoad usum, jungatur Schroder. lib. 3. cl. 1. n. 18. Bruyerin. lib. 13. de R. C. cap. 51. Olim Africanam in usu potissimum fuisse, non solum constat e Galen. aliquot in locis, sed & Scrib. Larg. num. 122. Cochleæ carnem, & mucum commendavit ad ani procidentiam Hipp. lib. de fistul. IV. 3. De saginandis *cochleis*, ut fiant salubriores, vide Rob. Keuch. ad Q. Seren. p. 200. seqq. Tropice dicitur de cavitate quadam in *Aure*. Vide *Auris*. Barthol. Anat. Libell. 4. c. 6. *Cochleæ* quoque vocantur in machinis, quibus *Trochleæ* moventur. Oribaf. de machin. cap. 4. & 5.

Cochleare, *Cochlear*, *cochlearium*, Parac. κοχλιάριον, quale sit instrumentum ad capiendos cibos liquidiores usitatissimum, & pueris liquet. Sumitur & pro mensura medica, estque vel majus, vel minus. Gal. de puer. epilept. sub fin. l. 7. M. M. c. 11. Significat & instrumentum ad elevandam uvulam relaxatam, l. 6. de C. M. S. L. c. 3. cujus figuram vide apud Aquap. & Scultetum Arm. Chirurg. Part. I. Tab. IX. fig. 7. *Coclearis*, quo calculi eximuntur, Tab. XVII. fig. 5. & *cochlearis* anserini, Tab. XVI. fig. 7. quæ in textu Spathula rostro anserino prædita dicitur. Tropice hoc etiam nomine exornavit, ab aliquali formæ similitudine, Ossiculum auditus quartum D. Lindenus, quod alias Orbiculare dicitur, notante Barthol. libell. IV. Anat. cap. 7. p. m. 714.

Cochlia, κοχλία. Vide *cochlea*.

Cochone, κοχώνη, *commissuram coxæ ad sedem* denotat, teste Foes. p. 351. seqq. Usus Hip. lib. 1. de morb. mul. XIIX. 13. & l. 2. h. t. XXII. 7.

Cocomicus, *a*, *um*, terminus Paracelf. satis obscurus: videtur autem innuere aliquod flamen, vel sperma heterogeneum communicatum corpori, vel de cœlo, vel e terra, cujus ratio dari non potest. Ita Podagræ generatio dicitur *cocomica*, Tr. de podagr. l. 2.

† Coctio, Veteribus Empedocli, & Hipp. putrefactio. Mercurial. l. 1. Var. Lect. c. 1.

* Coctio, πέψις, πέπανσις, πεπασμὸς, *concoctio*. In hujus vocabuli expositione plane nihil accurati præstitit Castellus. Ejus vocis varia acceptio debet applicari subjecto, de quo dicitur, diverso secundum suam indolem, & conditionem. In genere quidem omnis *coctio* nihil aliud esse videtur, quam Status maturationis, vel maturitatis, aut perfectionis in suo genere: sed quatuor potissimum ejus sunt species, secundum quadruplicia subjecta. Ita alia est *coctio Alimentorum*, alia *Humorum*, alia *Excrementorum*, alia denique *Morborum*, vel potius *caussarum morbificarum*. *Alimentorum coctio* est vel Artificialis, vel Naturalis: Illa fit per calorem externum, ignem dissolventem compagem rerum coquendarum, emollientem, alterantem, & ad assumendum præparantem. Cujus iterum variæ sunt differentiæ ad Coquinariam pertinentes: *Elixatio*, *Assatio*, *Tostio*, *&c.* de quibus omnibus sigillatim suis in locis, & litteris initialibus. Hæc fit in ventriculo, diciturque *chylificatio*, de qua supra suo loco; alias *coctio prima* vocatur. *Humorum coctio* omnis fit beneficio caloris vitalis, vel Biolychnii: & sub se comprehendit *Sanguificationem*, quæ *coctio secunda* appellatur. *Lactis*, *Seminis*, *Succorum Nutritii*, & *Nervosi laborationem*, *Nutritionem*, quæ *coctio tertia* dici solet: de quibus omnibus suo loco: *Excrementorum coctio* consistit in perfecta segregatione portionum inutilium ab utilibus, & in utilium collectione ad loca convenientia, & cuilibet excremento a natura destinata. Huc pertinent *Urinæ coctio*, Galen. 1. de cris. cap. 27. *Alvi fæcum*, *Sudoris*, *&c. coctio*. Tandem

dem *Morborum*, five caufarum fuarum *coctio*, quæ fecundum nonnullos Gr. πεπασμὸς, aut πέψανσις ftricte dicitur. Dieter. n. 668. eft, quando materia vitiofa peccans morbifica difponitur beneficio flammæ vitalis vel ad expulfionem e corpore, vel ad remotionem in alia loca convenientiora, & ignobiliora, vel ita fuperatur, & fubigitur, ut ad priftinam bonitatem humorum utilium reducatur. Profp. Mart. com. in Hipp. p. 347. Modus fere omnibus *coctionibus* communis eft, & dicitur *Fermentatio*, de qua inferius fuo loco. Habet & quælibet *coctio* fua certa organa, vel inftrumenta, quibus perficitur. Tandem ut fingulæ *coctiones* recte cognofcantur, & an perfectæ, vel imperfectæ, validæ, vel debiles fint, dignofcantur, funt diverfa *coctionum figna*: Imprimis vero *figna coctionis* materiæ morbificæ de convalefcentia hominis, vel falute futura, five per crifin, five per lentam folutionem teftantur, Gal. l. 1. de crif. c. 7. Hæc de vocab. *coctionis* hoc loco fufficiant.

Cocus. Vide *Coquus*.

Codesella, nomen Italic. fignificans *carbunculum peftilentem*, vel Anthracem, Foreft. l. 6. Obf. 21. Schol.

Codex, βίβλος, ἀντίγραφον, idem quod Liber. Metaphorice etiam mundus *codex* dicitur *Naturæ*, cujus tot folia, quot regiones. Parac. defenf. 4.

Codia, κωδεία, κωδία, κώδεις, fignificat *caput*, præfertim Papaveris. dicitur & *Scaphium*, σκάφιον, Linden. S. M. Ex. X. §. 185.

Codon, κώδων. Vide *Campana*.

Codoscellæ vocantur *Bubones*, five Tumores inguinum, fcribente Fallop. tr. de Morb. Gall. c. 10. Tom. I. p. 738.

Coecillia, *cæcula*, alii *Cæcilia*, τυφλίνα, ἡ τυφλίνα, τυφλώψ, nomen ferpentis, cujus morfus, & venenum eadem cum *Amphisbæna*, aut Vipera infert Symptomata, tefte Forefto l. 2. obf. 12. Schol. Hujus defcriptionem prolixiorem, & ufum in Medicina vide apud Aldr. l. 1. de ferp. & drac. c. 11.

Coecitas, alii *cæcitas*, τυφλότης, τύφλωσις, eft abolitio vifus in oculis, a quacunque tandem cauffa oriatur. Senn. l. 1. M. Pr. p. 3. f. 2. c. 44. Ita *cæcitates* fequi plerunque læfionem pupillæ, cum profufione aquei humoris, vult Gal. lib. 1. de fympt. cauff. c. 2. quamvis rariffime etiam vifus aliquando redeat, denuo collecto illo humore. *Cæcitas*, quia privatio eft, opponitur rebus, quæ exiftunt, five entibus pofitivis, ab eodem l. de V. S. adv. Erafiftratum, c. 9. *Cæcitatem* magice induci poffe, monftrat Parac. tr. 4. de peftil. c. 2.

* Coecus, τυφλὸς, dicitur, qui vifu caret. Per metaphoram vero quibufdam partibus corporis attribuitur, v. gr. *Inteftinum* inter craffa primum dicitur *cæcum*, τυφλὸν ἔντερον. Ubi enim tenue inteftinum definit, illinc *cæcum* una cum *colo* incipit. Ita vero vocatur, quia in uno extremo impervium inftar utriculi ileo, & colo adhæret. Ejus pleniorem hiftoriam, & ufum legito apud Barthol. l. 1. Anat. c. 10. Ita & foramen illud anguftius, quod ex duobus foraminibus, quibus quinta nervorum conjugatio a cerebro excipitur, prope aures eft collocatum, cui fubditur Labyrinthus quidam, quem natura effecit, mufculis temporalibus confulens, nervum eis durum fimul, & labiis immittens, dicitur *cæcum*, τυφλὸν τρῆμα, Galen. lib. 9. de U. P. cap. 13. non quod revera impervium fit, fed quod anfractuofum, & veteres feta, vel funiculo injecto exitum non reperirent, cum non fit recta perforatum. Gorr. p. 471. Et in Chymicis Alembicus *cæcus* vocatur, qui caret foramine, aut roftro. Rolfink. aliique.

Coelestinus, epitheton Paracelficum coloris, cœruleum exprimens colori cœli fimilem, vulgo *Timmelblau*. Talis circulus in urina fœminarum fignificare dicitur putrefactionem leprofam in matrice. Ita & bulla *cæleftini* coloris in medio urinæ facta Lepræ præfentis, & aliquando etiam Alopeciæ fignum eft, juxta Parac. l. 2. de urin. judic. c. 3.

Coelestis, οὐράνιος, dicitur de omni, quod vel a *Cælo* dependet, vel cum eodem aliquod commercium habet. Ita Stellæ dicuntur fubftantiæ, vel corpora *Cæleftia*, τὰ κατ' οὐρανὸν, Gal. l. 2. de dieb. crit. c. 2. Ita nonnulli ftatuunt *colorem Cæleftem*, qui fiderum motu, & lumine omnia corpora concavo lunæ orbi fubjecta penetrat, vivificat, & fœcunda facit. Hic *Cæleftia* cum terrenis ineffabili fympathia, & cognatione connectit, admirationeque dignos effectus producit, verbis Langii l. 1. ep. 13. Ita & Helmont. dixit, *naturam Cæleftem*, & enormonticam rebus ipfis ineffe, quæ tamen ad rhythmum fuperioris lationis fefe concitet, ac moderetur, quandiu non refractaria haberi velit, l. de magnet. vuln. cur. num. 60. Jungantur, quæ mox ad vocab. *Cælum* proponentur. Quidam etiam Morbos *Cæleftes* fingere non veriti funt. Libav. in defenf. Syntagm. contra Scheun. II. 24.

* Coelia, κοιλία. Vide *Cavitas*, *Venter*.

Coeliaca, κοιλιακὴ, i. e. *ventralis difpofitio*. Communis morbus eft ventriculo, & inteftinis, in quo materiæ non mordaces egeruntur ob inteftinorum imbecillitatem, quæ retinere contenta ne exiguo quidem tempore poffunt, fed ea illico excernunt, perinde ac fi grave onus

aliquod deponerent, haud secus quam in stranguria, in qua ob acrimoniam, & vellicationem vesica jugiter, quicquid ad eam pervenerit, excernit, quod molem ipsius vel exiguam sustinere nequeat. Gal. l. 9. de L. A. cap. 2. Unde κοιλιακοὶ dicuntur, quibus excrementa lævia humentia, & semicocta alvo continenter fluida redduntur aliquanto, postquam assumta fuerint, tempore. Caussa hujus mali est assidua cibi corruptio, & cibus cacochymus; ad hæc frigiditas, aut vehemens ardor, aut plagæ ventri inflictæ. Ex longis quoque morbis facile hic morbus contrahitur. Hucusque Castellus. Dicitur & *Lienteria*, quamvis nonnulli differentiam quandam inter *coeliacam passionem*, & *Lienteriam* quærant, quam tamen subtilitatem minime necessariam esse arbitror. Paucis: Est species alvi fluxus p. n. in quo cruda, & chylosa, aut etiam plane non chylificata reiiciuntur, proveniens cum a fermenti in ventriculo aciditate volatili, tum succi pancreatici excedente aciditate, ad expulsionem tunicas incitante. Duas *coeliaci affectus* constituit species Fr. Sylvius lib. 1. P. M. cap. 13. §. 3. & 4. *Passio ventriculosa* vocatur, ægri & *Ventriculosi*, qui subito universa deiiciunt, apud Rhod. & Scrib. pag. 159. Aliquando & *Coiliaci* in libris antiquis inveniri, testatur Keuch. ad Q. Seren. p. 189. Alias & in Anatomicis *Arteria cœliaca* vocatur, quæ multos ramos emittit ad ventriculum, inque duos ramos dividitur. Barthol. libell. An. c. 5. p. 655.

* Coeloma, κοίλωμα, dicitur ulcus in cornea oculi tunica latius Bothrio, rotundum, & minus profundum. P. Ægin. l. 3. c. 22. Galen. l. Introd. c. 55.

Coelos, *cælon*, κοῖλος, κοῖλον, *cavum* significat. Vide *Cavus*.

Coelum, οὐρανὸς, κοῖλον. Multi etiam scribunt *Cælum*. Est vocabulum valde homonymum, sive æquivocum. *Vel* enim 1. significat sedem, aut locum Beatorum in vita æterna, quæ significatio non est hujus loci, licet & omni vero Christiano Medico hoc incumbat, ut per veram salvificam fidem eo perveniat post mortem. *Vel* 2. significat locum siderum, vel stellarum fixarum, & planetarum. Horum scientiam Medico valde necessariam esse, nonnulli arbitrantur, Hipp. & Gal. auctoritates producentes, uti ex recentioribus Rolfink. in Ord. ac Meth. sua passim inculcat. Imprimis vero Paracelsus variis in locis *cæli* operationem Medico scitu necessariam esse docuit, præsertim in Paragran. alter. Tr. 2. de Astronomia, quem postmodo ejusdem sectatores secuti sunt. Enimvero cum hæc scientia *cæli*, & ejus virtutis in inferiora nondum adeo expeditis, & infallibilibus nitatur principiis, neque sit in Medici potestate, illam operationem vel mutare, vel promovere, vel impedire, non video tantam necessitatem, qua Medicus teneatur ad illam notitiam comparandam. *Vel* 3. significat more vulgi *Aerem*, qui supra nos est, usque ad nubium regionem, uti quidem colligere est ex Hipp. 1. Ep. s. 3. t. 1. ubi manifeste τὰ οὐράνια, cœlestia scil. corpora, in Græco habetur. Alias licet sæpius apud Gal. edit. Lat. occurrat vocab. *Cæli* status, in Græco tamen tantum vocabulum καταστάσεις reperitur, absque additione vel *cæli*, vel aeris. *Vel* 4 significat tropice aliquas concavas partes corporis. Ita specialiter κοῖλον, *Cælum* vocatur superioris palpebræ superficies, sicut *Hypocælum*, ὑπόκοιλον, pars inferior, quæ ei respondet, ex Ruffo, Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 10. §. 85. Sunt & qui τὰ κοῖλα oculorum interpretantur cavitates, quæ sub oculis, & utraque nasi parte cernuntur, quæ tamen κανθοὶ dicuntur; quæ partes in pravo corporis habitu, crapula, cachexia, hydrope plerumque intumescunt. Foes. in Oecon. p. 443. Sic etiam dicitur *Cælum*, οὐρανὸς, vel οὐρανίσκος, palatum, ἡ ὑπερῴα, apud Arist. l. 2. de part. anim. c. 17. in princ. Et Plinio *Cælum* capitis Calvaria dicitur, dum cerebrum viscerum excelsissimum dixit, proximumque cœlo capitis, l. 11. H. N. c. 37. *Vel* 5. varias Chymicas habet significationes. Ita apud Paracelf. d. l. *Cælum Microcosmi*, vel hominis effinxit a prima nativitate cuilibet individuo peculiare. Ita & Helmont. nos *Cælum* intus gerere dixit, quod sese ad universalissimum Blas astrorum componit, tr. Astra necessit. non inclin. n. 17. *Cælum* quoque significat Chymicis quintam essentiam, formas rerum essentiales. Libav. Alckym. Ph. cap. 18. *Cælum Spagyricum* est suprema pars vasis Philosophici, Ruland. & Johns. Denique 6. & quidem valde abusive, & mystice, imo phantastice, h. e. ficte, *Cælum Philosophorum* significat *Lapidem Philosophorum*, medicinam Catholicam. Ruland. Videantur & Basilii Valentini scripta de rebus nat. & supernat. de lapid. Philos. & alii hujusmodi scriptores. De *Cælo Magico factitio*, ceu præstigioso, item de *Cælo infero Hartmanni* præstat silere Christianum, judicio Libav. in Exam. Philos. nov. qui etiam rectissime contra Crollium *cælo* virtutem illam tribuendi hominibus omnem scientiam, & artem, ceu nugacem, vel impiam, reiicit.

Coementum. Vide *Cæmentatio*.

Coena, δεῖπνον, cibationem vespertinam significat. Quod vero tempus veteribus ordinarium fuerit, non facile definiveris. Plerunque tamen Sole occidente cœnasse, licet viri graves occu-

occupationum caussam sæpe distulerint usque ad accensa lumina, testatur Linden. Exerc. XVI. §. 223. *Cœnam* largiorem fuisse olim, quia parcius pransi sunt, constat etiam ex Gal. lib. 7. Meth. Med. cap. 6. Et revera nostræ sanitati plus conduceret, si hodieque consuetudo illa servaretur. Jung. C. Hofmann. Instit. lib. 5. c. 28. & Dogm. nostr. Part. V. c. 2. Dogm. 8. Lang. lib. 1. ep. 55. quamvis hujus ratio, quod Luna ad ciborum concoctiones multum conferat, non sit magni roboris, cum tempore novilunii bene concoquantur, & chylificentur alimenta. Prandium largius *cœna* inter caussas morborum retulit Rolf. Ord. ac Meth. com. l. 2. s. 3. cap. 28. quamvis Lucianus Belus de Rocha contracta, (vel secundum alios Ant. Maria Bettus) in pecul. tractatu de cœna, & prandii portione, prandium largius defenderit contra Oddum. *Cœna secundaria*, Gr. dicitur ἐπιδεῖπνον, quasi *Postcœnium*, apud nos in conviviis nuptialibus frequens.

Coenologia, κοινολογία, *Consultatio*, Collegiandi ratio, est Medicorum concilium, collocutio, ac communis consideratio, quæ fit pluribus Medicis convocatis ad cognitionem de morbo inquirendam, & in curatione mutuam operam præstandam. Hipp. in Præcept. VII. 4.

Coenonia, κοινωνία, *communicatio*. Vide infra.

Coenos, κοινὸς, *communis*. Dicitur & de partibus corporis, quæ pluribus destinatæ sunt usibus, quales sunt Intestina, &c. Hofm. in Gal. de U. P. n. 248. 259. *Communia organa*, Arteriæ, Venæ, Nervi, Gal. l. 16. de U. P. cap. 1. & de morbis *communibus* multis populis, qui & πάγκοινοι, πάνδημοι vocari solent. Quibus opponuntur *privati*, σποράδες, ἢ σποραδικοὶ, Hof. Inst. l. 3. c. 6. §. 5. Ita leguntur *communes mentis conceptus*, κοιναὶ ἔννοιαι, Gal. l. de plenit. cap. 8. *Communis sermo*, i. e. universalis, κοινὸς λόγος, c. 1. de R. V. I. A. t. 13.

Coenotes, κοινότης, dicitur de Hypothesibus Methodicæ sectæ, quæ *Communitates* dicuntur, quia sunt saltem universales quædam notiones, ex quibus indicationem remediorum omnem peti posse censuerunt ejus sectæ asseclæ. Tres autem in universum statuerunt, Adstrictionem, Fluxionem, & Mixtum ex utroque. Vide *Methodicus*. Gal. l. 9. contra Julian. c. 5. & de opt. sect. ad Thrasyb. c. 32.

Coenum, βόρβορος, *lutum*, fimus. Vide *Borborodes*.

* Coeruleus, κυανὸς, vel κύανος, nomen coloris intermedii inter nigrum, & rubrum; qualis est Cæli sereni, Sapphiri, &c. In specie lapis Lazuli vocatur *cæruleum*, Rul. & Johns. *Cærulea tunica* in oculo, χιτὼν κυανὸς vocatur, alias *Uvea* dicta, Rhagoides. Gal. l. 10. de U. P. c. 3. & 4. Icteritiam quoque, & urinam *Cæruleam* dixit Paracels. l. 1. de icter.

Coete, κοίτη. Vid. *Cubile*.

Coetonetes, κοιτωνητὴς, *cubicularius*. Vide *Cubile*.

Cogitatio, φροντὶς, διάνοια. Vide *Phrontis*. Ossa *cogitationis* quæ sint, vide *Arcualis*.

Cognatio, συγγένεια, dicitur de similitudine, & *communione* mutata rerum, inter quas ἀδελφότης, fraternitas potissima habetur, ap. Gal. 3. de fract. t. 34. Vide *Adelphixia*.

† Cognidium, Vinum ex Chio, & Guidio mistum, Mercur. Tom. 4. concil. 9.

Cognitio, γνῶσις, quid significet, notum est. Duplex datur quoque in Medicina; una externa, & perfunctoria, quæ facilior; & altera interna, & accurata, quæ difficilior. Gal. de dign. & cur. anim. morb. cap. 6. Quæ vero in *cogitationem* veniunt, aut sensu, aut ratione deprehenduntur, lib. an. sang. in arter. cap. 5. quamvis in textu Græco non occurrat. Quo plenior vero, & certior est nostra de rebus *cognitio*, tanto majore ipsis cum fiducia, atque securitate utimur. Linden. Exerc. XI. §. 6. *Cognitio mortalium* in specie Paracelso est pars Nigromantiæ, L. 1. Philos. sagacis. De *cognitione Adepta* Philosophorum, hoc est Spagyricorum, vide apud Ger. Dornæum Specul. Philos. cap. 3.

Cognomen, ἐπωνυμία, est nihil aliud, quam epitheton, sive *adjectivum* aliquod substantivo additum, v. g. homo simus, aliquis, cæsius. Gal. l. 4. de diff. puls. c. 8.

Cohibitio, *cohibeo*, ἐποχὴ, ἐπίσχεσις. Vide *Epischesis*.

Cohitus, *cohire*, *coheundi*, &c. passim legitur pro *coitu*, *coire*, &c. apud Albertin. Botton. de morb. mul. præsertim lib. 2. capp. prioribus.

Cohobatio, est liquoris corporis sæpius affusi frequens abstractio, seu destillatio, & reiterata affusio, vel exaltationis virium gratia, vel etiam majoris fixationis caussa. Rolf. Ch. l. 2. c. 2. Ger. Dorn. de transm. metall. c. 1. D. D. Bohnius Diss. Ch. Phys. XI. §. 27. Parac. tamen etiam de morborum duratione usus *Cohob* vocat, quando morbus remediis non facile cedit; unde & medicamenta secundum *cohob* danda, h. e. repetitis vicibus offerenda, l. 2. de Tart. Tr. 2. c. 5. & alibi.

Cohol, pro *Alcohol*, in specie dicitur de Collyriis siccis, sub forma pulveris tenuissimi præparatis. Avic. l. 5. summ. 2. tr. 2.

Cohos est, quicquid cutis in toto corpore concludit, veluti in circulo, allusione ad *Chaos*

fa-

facta, quo jam in ordinem Divinitus redacto, & non ut prius, informi, cuncta creata comprehenduntur, ad minoris ordinati *cahos*, vel *cohos* utilitatem, ex Parac. l. de ulcerib. c. 9. Rul. & Johns. in Lex. Chym.

* COINCIDENTIA, παρέμπτωσις, q. d. *Intercidentia*, est, cum aliunde in aliud vas humor fluit. Gal. l. 7. de Admin. Anat. c. 16. & lib. de plenit. c. 6. Specialiter in oculo *coincidentia* est, ubi in meatum, porumve opticum, qui a basi cerebri veniens oculo videndi facultatem tribuit, humor, adaperto, vel rupto vase, incidit, obturatque eum, unde cum dolore visus offenditur, l. Introduct. c. 15. Pulsus quoque quidam dicitur παρεμπίπτων, *coincidens*, quando non expectato intervallo supervacuus aliquis sentitur. Opponitur deficienti, τῷ διαλείποντι, Gorr. p. 362.

* COINDICANTIA, συνενδεικνύμενα, vocantur, quæ cum propriis cujusque morbi indicationibus in curatione conspirant, v. g. vires vitales, sive naturæ robur, ætas, regio, anni tempus, consuetudo, & id genus alia, quæ a propriis indicantibus indigitata præsidia veluti confirmant, & approbant. Gal. 13. M. M. 16. quamvis etiam ad methodum conservatricem applicari possent, si liberet; nam & in his illa attributa omnia attendi debent, & solent. Vid. Dogm. nostr. P. IV. c. 2. dogm. 4. p. 470. Comprehensio illa *coindicantium*, & *coindicatorum* dicitur *coindicatio*, συνένδειξις.

COITUS, λαγνεία, Hipp. συνουσιασμὸς, συνδυασμὸς, συνουσία, *concubitum* maris, & fœminæ Venereum significat, partiumque genitalium communicationem, quam actionem prolixius describere non est operæ pretium, cum Rolf. & alii nihil intermiserint amplificationis in descriptione hujus, in Ord. ac Meth. Generationi dicat. part. Videantur, si placet, & alii Anatomici. Vide infra *Lagneia*. *Coitio*, & *coire* etiam sumitur pro *coalitione*, aut *coalescere*. Gal. 3. Meth. Med. cap. 4. Item de unione medicamentorum in unam massam, v. g. in coctione Emplastrorum, Scrib. Larg. n. 212. 213. & alibi sæpius.

* COLA, κῶλα, dicuntur *Artus*. Vide supra suo loco.

COLAMENTUM, ἀπήθημα, περιήθημα, in Offic. *colatura* est liquefactæ rei a fæce suæ turbulentiæ separatio. Joh. Augustin. Pantheus in Voarchadumia portione 2. Vide Th. Chymic. Vol. II. in fin. p. 532.

COLATIO, ἤθησις, ἠθισμὸς, ab ἤθω, *colo*, est ipsa actio, qua liquida per colla varia transmittuntur ad separandas fæces. Est ergo similis *cribrationi*, quæ siccorum est; illa vero humidorum. Differentiæ *colationis* sunt variæ: Quædam calidissima, quædam tepida, quædam frigida colantur; quædam uno, alia duobus, alia tribus colis egent. Quædam per subsidentiam colantur. Vveker. Antid. gen. l. 3. c. 38. Joh. Aug. Pancheus d. l. tres modos *colationis* tradidit, per Manicam Hippocr. per cinericium, per Balneum Arenæ. Jung. D. D. Bohn. Diss. Ch. Phys. XV. § 2. seqq.

* COLATORIUS, Græce dici posset ἠθητικὸς, quamvis non reperiatur usitatum, dicitur de quibusdam membris corporis, quorum usus est sanguinem ab excrementis purgare. V. g. Hepar est organum *colatorium* pro bile sequestranda, Renes pro sero, &c. Os quoque nasi dicitur *colatorium*. Os *colatorii* quoque dici *cuneiforme*, scribit Barthol. libell. 4. Anat. c. 8. p. 718. Vide *Ethmoides*.

COLAZO, κολάζω, proprie significat *punio*, *castigo*. Ac per metaphoram ab Hipp. & Gal. sumitur pro *refrænare*, *temperare* violentiam alicujus rei, v. g. acetum melli mixtum in oxymelite dicitur biliosam mellis naturam castigare, vel temperare, refringere. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 30. Gal. in com. Ita diæta κεκολασμένη legitur, h. e. *temperata*, ap. Lucian.

COLCITAN, subjectum Pythonissarum, pro excitandis tempestatibus. Paracelf. de Podagra.

† COLCODEA, id est efficiens, sive dator formarum.

COLCOTHAR, proprie apud Paracelf. dicitur *Vitriolum fixum*, de nat. rer. l. 7. de resuscit. rer. natur. quando videlicet phlegma a Vitriolo destillando abstrahitur, atque hoc toties, donec *colcothar* phlegma, sive aquam omnem imbiberit, neque ulla amplius aqua destillaverit, licet igne urgeatur. Dicitur *serpens*, seu *lacerta viridis*, *quæ propriam caudam devoravit*. Communius tamen intelligitur *caput mortuum Vitrioli*, simplici modo citra cohobationem rubificatum, vel atramentum rubrum, seu citrinum. Ironice vocatur *Henricus rubeus*, in derisionem aliquorum ementitorum Chirurgorum, & circulatorum, qui hoc solo medicamento conabantur omnia ulcera, & vulnera curare, & huic unico remedio, tanquam sacræ anchoræ, innitebantur, (quemadmodum & hodie Balneatores, & Chirurgastri facere solent) perdentes potius ægros, quam servantes. Ruland. in Lex. Quamvis Helmont. nimium laudibus evehat in ulceribus, Tr. Scabies, & Ulcer. Scholar. num. 35. E *colcothare* verum fieri *Sulphur Vitrioli*, negat idem, tr. Duumvirat. num. 9. *Colcothar* vi medica ditissimum vocat, de Lithias. c. 8. n. 21. Frequentem ejus usum vide apud Parac. in libris Paragraph. & alibi.

Coleos, κωλεὸς, exponitur a Gal. in Exeg. voc. Hipp. membrum in vulnere, quod recte extrahi potest. Verum Foes. in Oec. p. 367. existimat, mendosam esse hanc expositionem; sibique videtur κωλεὸς idem esse, quod κωλεὰ κωλῆ, aut κωλῆ, aut κωλῆν, quod significat vel *pernam*, aut *petasonem*, vel saltem *petiolos*, aut *extremos pedes*, ut apud Hippocr. 7. Epidem. XXXIII. 13.

Coleritium, *coloritium*, Johns. est liquor compositus ex corrosivis metallorum inimicissimis materialibus, quo probatur Aurum ad Lydium lapidem affricatu, & cui nullum metallum, præter Aurum solum, resistere potest, unde cognoscitur e vestigio, si quod aliud aurum permixtum sit, hoc omne mox evanescit, mutato colore ea parte, qua *coloritium* illitum fuerit, cætera non madefacta colorem affricati auri servante. Putum vero, ac purum nihilo prorsus immutatur eo liquore. Rul. in Lex.

* Coles, *colis*, καυλὸς, *penem*, sive *membrum virile*, mentulam, virgulam significat. Vide *Cavlos*. Est particula corporis insignis ad extremum collum vesicæ sita, qua mares fœminas exuperant. Gal. l. 6. de U. P. c. 8. Hujus descriptionem accuratam vide in Anatomicorum scriptis, præsertim apud Bartholin. Anat. lib. 1. cap. 24.

* Colica, κωλικὴ διάθεσις, est morbus plenioris (i. e. crassioris) intestini diuturnus, in quo cruciatus intolerabiles, difficultates spirandi, sudores, perfrictionesque suboriuntur. Gal. in defin. Suntque *colicus*, & *Volvulus* intestinorum etiam inflammationes, quorum alter tenuioris intestini affectus est, alter plenioris. Quare dejectiones includuntur, & flatus intestinis involuti, eo quod exitum non habeant, dolores vehementes, & tormenta excitant, l. Introd. c. 13. & l. 2. de L. A. c. 5. Inde *colica medicamenta* sunt, quæ ad sedandum coli dolorem sunt comparata, quæ quidem etsi anodyna sunt, a communi tamen anodynorum forma differunt, quod quæ proprie *colica* appellantur, aromatis odoratis, ac urinam cientibus seminibus permiscentur. Et quanquam *colica* vocantur, non tamen ad *colicos* tantum, sed ad omnem dolorem in quacunque corporis parte factum sedandum admoventur; quo factum est, (inquit Gal. init. l. 6. de L. A.) ut Antidotos omnes dolorem sedantes Veteres *colicos* nuncupaverint, l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Vide *Narcotica*. Quamvis vero κωλικὴ variis de caussis oriri possit, sic tamen potissimum dicitur, quæ a frigido, crassoque, aut viscoso humore, aut flatuoso spiritu excitatur. Eum consequuntur nausea, & vomitus pituitosi, atque corrupti humoris multo graviores, & magis assidui, quam per nephriticos affectus. Ad hæc excrementorum retentio, ut ne flatum quidem, neque etiam ructum possint emittere, adest. Sæpe etiam veluti circuire videtur dolor aut plurima loca occupare, & modo in hac, modo in illa parte vehementior fieri, cum nephritici dolores eodem in loco stabiles jugiter infestent. Difficile tamen est discrimen, adeo ut non modo plebeji, sed Medici quidem non semper discernant, omnesque eos dolores, sive Renes, sive Ureteres, sive Mesenterium, sive tenuia etiam intestina occupent, κωλικὴν indifferenter appellent. *Hæc Castellus*. Quæ cum nec accurate, nec accommode satis in omnibus sese habeant, libet ex recentiorum principiis quædam annectere. *Colica Passio* accipitur quandoque late pro omni Intestinorum dolore, quandoque stricte pro dolore intestini *coli*; quamvis Th. Vvillis utrumque neget, & potius partes quasvis abdominis, & viscera omnia totius ventris subjectum hujus morbi statuat, Part. II. de An. Brut. c. 15. id quod in medio relinquimus. Alias in d. l. affectum hunc quod Ætiologiam, & Therapiam egregie expedivit. Jung. Lind. Ex. IV. VII. & VIII. ex quo constabit, apud Hippocratem non fuisse observatam differentiam inter *Colicam*, & *Iliacam passionem*. Sylv. Prax. Med. l. 1. cap. 14. E quorum hypothesibus talem annectere libet descriptionem: *Cholica Passio*, vel *dolor Colicus* est præternaturaliter aucta licet varia perceptio tactus in intestinis, præsertim *Colo*, cum variis symptomatibus conjuncta, imprimis alvo ut plurimum vehementer adstricta, proveniens a solutione continui membranarum, & partium nervosarum in parte affecta per varias caussas, videlicet intemperiem materialem a diverso humorum, & spirituum vitio dependentem, vel obstructionem graviorem oborta, & vehementer urgente. Hujus affectus primam originem aliquando latere in acido quodam acetoso crudeli, tormina tam in stomacho, quam in intestinis plerunque crudelia gignente, haud inepte statuit Helmont. tr. A sede anim. ad morb. num. 10. Paracels. tot *Colicæ* species constituit, quot ventorum genera, & *Colicæ*, ventorumque, ac tempestatum eundem esse generationis modum dixit, in Paragran. Labyrinth. & alibi. *Colicam* quoque Zibethinam Moschatam, non ventosam, biliosam, vocari debere voluit Paragr. t. 1. *Colicæ*, subintellige Antidotus, dicitur etiam medicamentum contra coli dolorem, apud Scrib. Larg. num. 120. seqq. Ruland. in Lex. *Colicam* descripsit per Tartarum resolutum in intestinis, morbumque fixum in colo intestino. Sed hæc descriptio justo strictior est.

Co-

Coliphius, epitheton panis apud veteres; quo solo usi sunt in prandio absque aliis cibis, parato ex flore tritici siligineo, addito fermenti momento modice pisto, & in oblongam formam redacto, uti legitur apud Lang. lib. 1. ep. 55.

Colla, κόλλα, *Gluten*, vel *glutinum* significat. Idque omne dicitur, quo sicca corpora secum uniuntur. *Colla libraria* ex simila, & garo habet virtutem emplasticam, & concoquendi vi prædita est, quibuscunque eam partibus illinas. Gal. l. 8. de S. F. Ægin. l. 7. c. 3. Alias ex variis rebus paratur. Præstantissimum est ex auribus taurorum, & genitalibus, fit & ex quibusvis pellibus inveteratis, & decoctis. Rhodiacam cæteris prætulit Diosc. l. 3. cap. 101. Vocari solet vel ταυροκόλλα, vel ξυλοκόλλα. Auro *glutinum* est Santerna, ferro Argilla, æris massis Cadmia, laminis Alumen, Stannum æramentis, stanno Argentum, marmori & plumbo Resina, &c. Gorr. p. 234.

Collapsus *corporis*, ξύμπτωσις, 1. aph. 3. idem quod *contabescentia*, *concidentia*, *imminutio*, μάρανσις. Lind. Ex. XIII. §. 219. Dieter. n. 588. Vide *Symptosis*.

Collatenna, est nomen vulnerarii specifici, apud Parac. l. 2. de vit. long. c. 14.

Collatio, idem quod *Comparatio*. Vide suo loco.

Collativus, Fest. *conlativus*, a verbo *collatare*, Gr. dici posset συμπλατυνθεὶς, dicitur apud Plautum de ventre, propter Cachexiam hepaticam tumido, & magno, serosaque Cacochymia stagnante pleno Cappadocis lenonis, Curcul. Act. 2. sc. 1. de quo loco vide Linden. Ex. IX. Select. & de hoc vocab. §. 13. seqq.

* Collectio, συλλογὴ, συστροφὴ, σύστασις, de variis usurpatur, v. g. de Medicamentis simplicibus, ubi quidam modi peculiares quandoque observari solent, uti legitur apud Schr. Pharm. lib. 1. cap. 27. quorum tamen aliquos merito, ceu figmenta, & phantasiæ somnia, rejicit Hofmann. in cl. ad h. l. Dicitur etiam *Collectio* de humorum peccantium in aliquam partem confluxu, & coacervatione, unde Inflammationes, aliaque tumorum genera oriri solent. Rhodi. ad Scrib. n. 206. Excell. Dn. D. Maur. Hoffmann. in Prud. Medic. Disp. 23. *Collectio* quoque significat modum quendam cognoscendi compositum, quando videlicet aliquid sensu, memoria, & ratione simul cognoscitur, quæ & *connumeratio*, & *consummatio*, συναθροισμὸς, καὶ συγκεφαλαίωσις dici solet, Gal. cap. 1. de iis q. in med. t. 3. Pulsuum quoque *collectiva inæqualitas* legitur apud eundem l. 1. de diff. puls. cap. 30. quæ ex inæqualitate plurium pulsuum est conflata, Gr. συστηματικὴ, ἀνωμαλία.

Collegium, σύνεδροι, significat societatem, aut cætum certum proborum, doctorumque virorum, Gal. advers. Jul. c. 1. Ita *Collegium* Medicorum & olim fuerunt, qui Medici Archiatri dicebantur, probante C. Hofm. l. 5. Var. L. c. 27. Hinc & *collegiandi ratio*, idem significat, quod *consultatio Medica* inter plures Medicos, C. Hofm. Orat. Isagog. 2. p. 131. Capiv. *Collegiandi* artem Medicam scripsit Oper. p. m. 931. seqq.

Collesis, κόλλησις. Vide *Conglutinatio*.

* Colleticus, κολλητικὸς, h. e. *facultatem habens glutinandi*, & conjungendi diversas partes. Gal. lib. 5. de S. F. c. 2. Unde *colletica*, sive *Glutinatoria* medicamenta vocantur, quæ diversas partes in pristinam unitatem reducunt: Ita P. Æginet. lib. 7. c. 17. Emplastra κολλητικὰ vocat. Est autem *glutinantium* materia diversa, pro corporum varietate, quæ glutinari debent, v. g. quæ ex Argenti spuma, sive Lithargyro, Oleo, & Aceto præparantur, imbecillam, mollemque carnem glutinant: quæ Bitumine, Ærugine, Squama, Aloe, & Myrrha constant, robustam, & duram. Castell. & Gor. d. l. Vide *Colla*.

Colliciæ, dicuntur lacrymalium punctorum in unum ductum in utroque latere concursus, humorem palpebrarum in narium cava derivantes. Occurrit hoc vocabulum apud Nicol. Stenonem de Muscul. & Gland. p. m. 38.

* Colliculum, idem quod *Nympha*, νύμφη, caruncula membranosa in pudendo muliebri gemina, rimam, vel sinum tegens, quam etiam in Ægyptiis mulieribus circumcisam fuisse voluit Gal. Introd. c. 10.

Colligamen, *Colligamentum*, *Colligatio*, σύνδεσμος, idem quod *Ligamentum*, de quo vide infra.

Colligantia, est nota consensus alicujus morborum quoad locum vitiatum, unde & Morbi *Colligantiæ*, *Societatis*, aut *Connexionis* dicuntur. Blas. Medic. Univers. Fundam. pag. m. 21. Usus & jam olim Constantinus de Stomacho c. 3. in Oper. Isaaci annexo.

Colliquamentum, in specie Harveo dicitur humor iste, & materia colliquata transparens, quæ paucis post conceptum diebus propria tunica tenuissima, atque orbiculari contenta, humoreque eo, in quo fœtus postea natat, longe purior, in cujus medio fibræ sanguineæ, & punctum saliens (primum futuri fœtus fundamentum) citra ullam præterea cujuslibet rei præsentiam clare discernuntur, estque prima pars genitalis. In ovo gallinaceo etiam Oculus ab eo vocatur,

catur, quemadmodum descripsit de generat. anim. Ex. LXIX. p. m. 445.

* Colliquatio, item *Liquatio*, *Fusio*, τῆξις, ἔκτηξις, σύντηξις, ἀνάλυσις, diversimode accipitur pro diversitate subjecti, de quo dicitur. Vel enim dicitur de humoribus utilibus, præsertim sanguine, quando nimium attenuatur, & ejus fibrositas, aut naturalis glutinositas destruitur. Hanc etiam agnovit Gal. lib. 3. de sympt. causs. cap. 2. Unde *Febres Colliquativæ* nomen suum acquisiverunt, πυρετοὶ συντήκοντες, quia sanguis in illis propter igneas copiosas portiones accensas, & effervescentes nimium liquatur. C. Hofm. de febr. c. 55. Franc. Piens tr. Spec. de febr. cap. 6. n. 2. Qualem sanguinis, & reliquorum humorum *colliquationem* etiam producunt Purgantia fortiora, & quædam Venena, uti constat ex nostr. Disp. I. Remor. Purg. §. 29. seqq. Charlton. Exerc. X. Pathol. §. 27. Vvillis de febr. cap. 12. qui duo per *Fusionem* expresserunt, quod perinde est. Vel dicitur de ipso corpore, & ejus partibus non tam solidis, quam humidis, insinuatis, & appropriatis, pinguedine, nimis attenuatis, unde soliditas corporis imminuitur, & moles carnosa contabescit, quæ alias *consumtio* Latinis dicitur. Hinc Hippocr. conjunxit τήκεσθαι, & φθίνειν, *colliquescere*, & *tabescere*, 5. Epidem. II. 10. ad quem locum vide Linden. Exerc. XIII. §. 192. seqq. ubi egregie *colliquationis* naturam declaravit. Et in hac significatione frequentius occurrit apud Hippoc. & Galen. v. g. 2. aphor. 28. s. 3. de iis, quæ in medic. t. 32. &c. Vel dicitur de Excrementis, quæ propterea Lat. *Colliquamenta*, συντήξεις, dicuntur, quatenus veluti effectus sequuntur *Colliquationem* humorum, & corporis, 4. aph. 21. s. 4. de R. V. I. A. t. 112. cap. 2. in 1. Epid. t. 35. cap. 3. in 3. Epidem. t. 66. sect. 2. prognost. t. 35. Unde & veteres difficillime *colliquationem* ab *excretione* distinguere potuerunt, teste Galen. de opt. sect. cap. 28. Imo in hac significatione *colliquatio* idem est, quod *Fluxio Methodicorum*, sive ῥύσις. Denique dicitur de artificiali, & præsertim Chymica rerum solidarum vi ignis liquefactione, quæ & *Fusio* appellatur. Rolfink. vocat *Liquefactionem*, estque duplex, *simplex*, & *probatoria*, Chym. l. 2. cap. 2. Imo Ruland. adhuc strictius descripsit, respiciens ad præpositionem Cum præfixam, quod sit plurium fusilium in igni ad unum compositum per igneam eliquationem conjunctio, in Lexic. Vide *Liquatio*.

Collisio, idem quod *contusio*, θλάσις, θλάσμα. Vide *Contusio*. Alii tamen discrimen faciunt inter *collisionem*, & *contusionem*, illam dicentes esse solutionem continui in osse factam; hanc vero in carne. Petr. Martyr. Tronus de vulner. cap. fol. m. 64. b.

Collix, κόλλιξ, ἢ κόλιξ, *pastillum*, vel *trochiscum* significat. Hipp. l. 2. Epid. s. 6. n. 55. l. de inter. aff. XXV. 38. Ægin. l. 1. cap. 27. Vide Foes. Oec. p. 347. Est & panis rotundi genus, teste Cristoph.

† Colobus, pessi species. Roder. a Castro. Sch. in l. 1. c. 5. de morb. mul.

Collodium, legitur apud Paracels. lib. 2. de vit. lon. cap. 9. quid vero significet, non constat.

* Collum, αὐχὴν. Vide *Cervix*. *Collum uteri* rectius diceretur *Os uteri*, quia intus est, ubi uterus desinit, quam exterior extremitas, quæ mulieris pudendis conjungitur, quæ potius *Colli uterini os* non sine ratione vocaretur. Gal. 5. aph. 46.

Collurio, est nomen avis rapacis, *Lanariorum* genus minus, inter Accipitres, vel Falcones minores referendum, cujus iterum sunt diversæ species, majores, & minores, de quibus vide Aldrov. l. 5. Ornith. c. 12. seqq.

Collutio, γαργαρισμός. Vide *Gargarismus*.

Collymus, *Collimus lapis*. Vide *Aetites*.

* Collyrium, *Collurium*, Salmasio ad Solin. κολλύριον, κολλούριον, duabus gaudet significationibus, antiqua, & nova. Olim *Collyrium* denotavit medicamentum siccum, ad instar Glandis, vel Pessi, vel Turundæ, longum, rotundum, cohærensque ex succis, liquoribus, seminibus, fructibus, & metallicis compositum, quod in usum asservabatur. Eo vero utebantur intro penitius immisso in uterum, in anum, in aures, in nasum. Vid. Hippocr. lib. 1. de morb. LXXX. 6. Galen. lib. 3. de C. M. S. L. cap. 13. Unde & vulgo *Glandes*, *Turundæ*, & *Globuli* dici solent. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 142. Hodieque vero de medicamentis Topicis, quæ oculis admoventur, accipi solet; licet & hæc stricta significatio veteribus usitata fuerit, uti constat e Scribon. num. 19. seqq. Rhod. in not. ad h. l. Suntque *collyria* duum genera. Quædam enim *liquida*, ὑγροκολλύρια, quæ instillantur, aut guttatim instillantur: quædam *solida*, vel *sicca*, ξηροκολλύρια, quæ barbara voce dicuntur *Sief*. Galen. lib. 4. de C. M. S. L. cap. 5. Jungantur alii Scriptores, v. g. Vveker. Antidot. Gener. lib. 1. cap. 45. Special. lib. 2. sect. 41. Petr. Morell. in Method. formul. l. 2. sect. 2. c. 4. Schrod. l. 2. c. 86. Hofm. in clav.

* Coloboma, κολόβωμα, hoc est *mutilum*, sive *curtum*. Gal. l. 2. Meth. Med. cap. 2. Dicitur de iis, quæ deficiunt, v. g. in labiis, narium alis, auribus, oculorum angulis, quarum glan-

glandularum defectus specialiter *Rhœas*, ῥοιὰς vocatur, de quo vocab. suo loco.

Colæos, κολοιὸς. Vide *Gracculus*.

* Colon, κῶλον, dicitur intestinum quintum in ordine a ventriculo, secundum autem in crassis, inter cæcum, & rectum medium. Gal. l. 6. admin. Anat. c. 9. quod excrementa ex distributione segregata suscipit, Introd. c. 11. Unde propter sui latitudinem ipsum solum quidam *ventrem inferiorem* appellarunt, 4. de R. V. I. A. t. 112. Abscedit longissime a centro Mesenterii, quod non expediat, venas mesaraicas valde exugere ea, quæ continet, excrementa. *Cæco* autem, ut ait Gal. ad portionem respondet. Sicut enim cœcum valde exuberat, globosumque est, ita & *colon* tota sui longitudine multos habet medios globos; & veluti cellulas exiguas quidem, nec tamen tantas, quantas cæcum, (hoc enim totum veluti quidam venter est) sed ad portionem ejus, similitudinemque factas. In eo crassiores fæces diutius commorantur, donec excernendi tempus apparet. Itaque fit, ut sæpe ab his male afficiatur, variisque morbis tentetur, pro contenti excrementi qualitate. Hæc Castellus. Quamvis non in omnibus rem acu, quod dicitur, tetigerit, v. g. quod *colon* a mesenterii centro longissime distet, ratio hæc potius est, quod venæ lacteæ paucissimæ adsint, per quas chylus ad centrum illud exprimi, & diffluere posset, cum jam materia maximam partem sit excrementitia. Comparatio quoque cum *cæco* intestino non respondet Αυτοψίᾳ Anatomicæ, qua novimus, in adultis hominibus cœcum intestinum minime amplum esse, aut exuberare, sed musculum esse, & angustæ capacitatis. De *Intestini coli*, & *cæci* structura vid. Anatomicos, præsertim Barthol. l. 10. c. 10. *Colon* esse locum, vel sedem *colicæ*, etiam dixit Paracels. l. 2. de Tart. Tr. I. c. 5. & 6. in explic. *Colo infestari*, pro *colica* laborare, legitur apud Scrib. Larg. n. 122. ubi etiam sæpe occurrit *coli dolor*, pro *colica*.

Colophonia, κολοφώνια, dicta est antiquis *resina pinea*, quod *Colophone* præcipua apportaretur. Nam & ex Gallia, & Tyrrhenia deferebatur. Eadem quoque alio, & simplici nomine φρυκτὴ dicebatur. Erat autem omnium fere resinarum maxime parabilis, & in penuria Mastiche substituebatur. Præter hanc autem, quæ φρυκτὴ dicebatur, aliam fuisse *colophoniam*, chiæ mastichæ persimilem, & molliens aliquid habentem, uti scribit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 3. Hæc Gorr. p. 236. Jung. Schr. l. 4. cl. 2. n. 381. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. *Colofonia* legitur sæpius apud Scrib. L. num. 137. seqq. ubi vide Rhod. in not. ad primum locum. *Colophoniam* ex Terebinthina fieri in fundo relictam, testatur & Paracels. tr. 4. de pestilit.

Color, χρῶμα, quid proprie sit, & an reale quid etiam in tenebris existens, an vero saltem modificatio lucis per reflexiones, & refractiones? Physicis dirimendum relinquimus. In foro Medico consideratur ut signum Physiologicum sanitatis, & Pathologicum, sive morbosæ dispositionis in humoribus, corpore solido, & excrementis in rebus non naturalibus. Imo ad omnes partes ministras sese extendit, ut ita *colorum* differentias probe perpendere debeat Medicus, quemadmodum hoc pluribus testimoniis ex Hipp. Gal. & aliis confirmari posset. *Colores corporum* omnes a Sole dependere, dixit Parac. de pestil. tr. 1. *Colores* non designare fictos humores, sed imitari proprietates vitæ mediæ, atque spissitudines, inque materia esse opera Archei seminalis, vult Helm. tr. Schol. Humor. pass. decept. c. 1. n. 49. Emplastrum *coloris incerti* legitur apud Scrib. Larg. n. 214. De *coloribus Spagyricis*, & Chymicis, præsertim in negotio Lapidis Philosoph. plura loca quære in Th. Ch. Vol. I. indice, ut & Vol. III. IV. V.

Coloratio, *Chromatismus*, χρωματισμὸς, ἐπίχρωσις, coloris inductionem vel superficiariam, vel penetrantem significat. Ita veteres colorem unguentis conciliasse, constat ex Scribon. n. 228. 230. vide Rhod. ad h. l. Ita Oleum Rosaceum olim Anchusa tingebatur, Dioscor. authore lib. 1. c. 53. Rulandus seq. species *colorationis* descripsit: *Coloratio* per haustum liquoris ingredientis est frequens admodum modus per liquidam tincturam, quam res colorandæ potare seu combibere coguntur. Id fit pro natura earum diversa. Quæ & porosa sunt, macerantur in tinctura liquida, vel etiam concoquuntur una, aut irrigantur, perfunduntur que sæpius reficcationibus interpositis, donec color placeat. Ita tingunt vulgo vellera, linamenta serica, pannos, &c. *Coloratio* externa est, cum superficiebus duntaxat color exaltatur. Id fit variis modis, quibus aliter, atque aliter disponitur subjecti facies externa ad lumen diversimode terminandum, unde oritur color diversus, isque in eadem specie illustrior, & veluti interpollis, vel obliterata priore, ad diversam nobilior. *Coloratio* per calorem solum est modus colorandi, cum e potentia in actum, seu ex occulto in manifestum color protrahitur, adhibito calore duntaxat alteratorio. Neque solum principali extractionis fine hoc fit, sed & inservit Tincturis arcanis. *Coloratio* per absolutionem est, cum fuscedines spirituales, aliæque sordes colorem obscurantes, mutantesque aquis acribus eluuntur, ita-

itaque color illustratur, exaltaturve. Prolixius de *Chromatismis*, vel *Colorationibus* egit Libav. Synt. A. Ch. l. 6. c. 2. seqq. De *coloratione Tyria* videatur Turba Philos. serm. 14. in Th. Chym. Vol. V. Pag. 12.

Coloritium, vide *Coleritium*. Est gradatio coloris per pastam acutam, quam *coleritium* etiam nominant. Itaque tingendi modus quidam est, metallis principaliter destinatus; nec valet, nisi in superficie. Non enim alte penetrare potest, propter corpulentiam, nisi diluatur liquore copioso pasta, atque ita commutetur in formam lixivii. Rul. Lex.

Colossinus, *Colossenus*, κολόσσηνος, est species, vel differentia coloris rubri, ita dicta a colore floris *Cyclaminis*, *flos colossinus* dicti, a *Colossis* urbe Troadis, non procul Laodicea, ubi herbæ illius proventus copiosus, & lanæ eo colore imbutæ commendabantur. C. Hofm. Var. Lect. l. 2. c. 9.

Colostrum, πυτία, dicitur lac primum post partum. Deinde etiam a nonnullis tribuitur Emulsioni ex terebinthina cum vitello ovi paratæ, uti vult Blanchardus.

Colotes, κωλώτης, *Stellio*. Vide *Ascalabotes*. Hinc

Colotoides, κωλωτοειδὴς, *stellionum*, seu lacertorum tunicis *similis*, id est variegatus, & variis quasi guttulis respersus. Dicitur de excrementis, apud Hippo. lib. 4. Epidem. XXIX. 10. quamvis apud Linden. aliter legatur, ὡς ἐν Ἀβδήροισι κωλώτη, εἰδέναι, &c. Enimvero Foes. in sua edit. probat omnia exemplaria habere vel κωλοτοειδέα, vel κωλωτοειδέα, quæ lectio & nobis verosimilior videtur.

Colpos, κόλπος, *sinum* significat; quando in medio carnosarum partium humor cum sanguinis affluxu consistit, & putrescit, & sibi jam exitum paravit; in hac apertura, vel exulceratione differt ab abscessu. Gal. 3. de iis, q. in med. t. 27. cum longo tempore cum subjectis partibus cutis agglutinari nequit, hujusmodi affectum *Sinum* nominant. Id. lib. 2. ad Glauc. cap. 8. prim. & lib. de princ. de tum. p. n. cap. 4. Differt a Fistula partim flexuositate, partim callositate, quæ in Sinu non occurrunt. Dicitur & *Ulcus sinuosum*. In Anatomicis vero, & Physiologicis *Sinus* dicitur de certis partibus, v. g. *Collo uteri*, quod dicitur *Sinus muliebris*, vel *Sinus pudoris*, κόλπος γυναικεῖος, ἢ αἰδοῖος. Linden. Med. Physiol. lib. 2. cap. 7. §. 129. seqq. Bartholin. Anatom. lib. 10. c. 30. Et cavitates, quas format reduplicatio meningis crassæ, sive duræ matris, *Sinus* vocantur, quamvis in Gr. κόλποι vocabul. nondum invenerim, sed Gal. vocat διπλώσεις, l. 9. de U. P. c. 6. & κοιλίας, l. 9. admin. Anat. cap. 1. quorum quatuor communiter numerantur; recentiores vero tres adhuc addiderunt, quos tamen in omni subjecto reperiri, negat Barthol. l. 3. c. 2.

Colum, ἠθμὸς, ὑλιστὴρ, est id, per quod liquida colantur, & transmittuntur ad separationem, vel depurationem. Græco nomine non differt a *Cribro*, sed Latino; quia *Cribrum* dicitur, per quod sicca trajiciuntur. Differentiæ *Colorum* sunt variæ, cum quoad materiam, tum quoad formam, tum quoad alia accidentia. Materiam præbent carta bibula, linum, lana, cannabis, juncus, metalla. Oblongum lineum *colum*, pyramidis figura, vel laneum dicitur *Manica Hippocratis*. *Caligæ*. Ita *colum* novum, rarum, densum, detritum, simplex, duplex, &c. vocatur. Vide Vveker. Antid. gen. l. 3. c. 38. de *colo junceo*, id est sporta juncea, vel spartea vid. Scrib. Larg. n. 271. & Rhod. not. ad h. l. *Colum* etiam idem est, quod *colon*, scil. Intestinum.

Columba, *Columbus*, περιστερὰ, est animal volatile notissimum, admodum fœcundum, calidissimum, cerealibus vivens. Estque vel Domestica, vel Sylvestris. Huc pertinent *Palumbus*, & *Turtur*. Quorum omnium prolixam descriptionem, genera, differentias, usum in cibis, & medicina vide sis apud Aldrovand. l. 15. Ornithol. a c. 1. ad 10. Jul. Alexan. lib. 13. Sal. c. 3. Bruyerin. de reb. cibar. lib. 15. cap. 24. 25. 26. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. num. 49. Ejus Anatomica historia quoque ab Ol. Borrich. descripta occurrit in Actis Hafn. Vol. I. Obs. 96. p. 185. seqq. Mystice, & ænigmatice *Columba alba* quoque dicitur pulvis albus præcipitatus ex Antimon. Ungar. cum Aq. fort. commun. destill. & in aquam frigida minstillatus. Rolfink. Chym. lib. 3. sect. 1. a. 4 c. 15. item plumbo inesse *Columbam albam*, quæ & *Sal metallorum* dicitur, docet Grasseus in Arca arcani, in Th. Chym. Vol. VI. pa. 214. & Medicamentum quoddam ex argento vivo sublimato, & Hydrargyro crudo paratum, quod olim *Panaceam Cæsaream*, vel *Theriacam Theriacarum* vocarunt. Quercetan. appellavit *lenem*, & *suavem columbam ex omnivoro dracone*, & *aquilam cœlestem*, teste Libav. Apoc. Germ. part. prior. cap. 6. Quis non rideat hunc syncretismum Draconis, *Columbæ*, Aquilæ? Quid, quæso, est σύγκλωσμα συγκλώθειν, si hoc non est?

* Columella, κίων, κιονὶς, *Columna*, item *Gargareon*, *Gurgulio*, γαργαρεὼν, *Uva*, *Uvula*, *Staphyle*, σταφυλὴ, est caruncula membranosa, vel spongiosa, in fine palati a faucibus dependens, vocis instrumentum, quod hiante ore conspicitur. Gal. in def. Dicitur & *Plectrum*,

ftrum, πλῆκτρον, i. e. vocis refractorium, l. 7. de U. P. c. 5. Ejus descriptionem vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. lib. 3. cap. 12. ubi negat ad vocis formationem facere, cum etiam hac parte penitus absumpta non tamen vox lædatur, quemadmodum & nos observavimus. Nic. Piso tamen existimat, vocab. *Columella* rectius tribui affectui inflammatorio *Gurgulionis*, quando longior, tenuiorque fit, ut columnæ modo extendatur, de M. C. & C. l. 2. c. 1. De morbis *Uvulæ* vide apud Practicos. Geminam vidit in Hugone Mauritio Gallo Dn. D. Mauritius Hofmannus Senior, notante hujus filio in Diff. Anat. pag. 52. in Act. Hanf. Vol. 3. Obs. 13. cum Schol. Ab Hippocrate etiam Pathologice dicitur morbus in pudendo muliebri, quando pars illa, quæ *Turbo*, & *Columella* figuræ cum uvula faucium similitudine dicitur, excrescit, l. de nat. mul. LXI. 2 6. lib. 2. de morb. mul. XCII, 1. Jung. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 7. §. 148.

* Columna, κίων, idem quod *Columella*. Alias & pars carnosa in medio nasi prominens labio vicina *columna* appellatur. Barth. l. 3. c. 10. ex Ruffo l. 1. c. 4. Gal. Introduct. c. 10. Linden. vocat dissepimentum inter utrumque nasi tubum, Med. Phys. l. 2. c. 12. §. 10. Latinis *Interseptum*. Alias quid proprie significet *Columna*, etiam pueris notum. De *columnis* in veterum balneis, *columnis miliaribus* lege Lang. lib. 1. ep. 40 Differentiam *columnæ*, & Pilæ attigit C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. n. 495. Tropice quatuor *columnas* Medicinæ statuit Paracelsus, *Philosophiam*, *Astronomiam*, *Alchymiam*, & *cultum virtutum*, præf. in Paragr. In comm. vero ad aph. 1. Hipp. Virtutem omittit, & *Physicam* substituit.

Colymbades, κολυμβάδες, dicuntur Olivæ muria conditæ, inque ea innatantes. Condiendi rationem Constantinus Cæsar explicat, l. 9. c. 33. de agricult. Gorr. p. 237.

Colymbæna, κολυμβαίνα, Lat. *Natatrix*, nomen Astaci, vel *Squillæ marinæ*, apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. cap. 4. quamvis mihi videatur mendum subesse, cum nemo alius hujus nominis mentionem fecerit: hinc existimo legendum esse *Colybdænæ*, κολυβδαίνα, juxta Heraclidem in Opsartytico, apud Athen. lib. 3. Vid. Aldrov. l. 2. de Crustat. c 9. Alias *Colybdæna* significat *Mentulam marinam*, speciem Urticæ Zoophytæ, apud eund. de Zoophytis, lib. 4. de Exanguibus, c. 1.

Colymbethra, κολυμβήθρα. Vide *Dexamene*.

Colymbus, *Colymbas*, *Colymbis*, κόλυμβος, κολυμβὰς, a natando, κολυμβᾷν, est nomen avium aquaticarum, (quasi dicas *Natatrix*, *Urinatrix* Avis, vulgo *Gucher*, *Zaucher*) suntque duum generum, Majores, & Minores. Quarum descriptionem, differentias, usum in cibis lege apud Aldrov. lib. 19. Ornithol. c. 51. seqq.

Coma, τρίχωσις, κόμη, idem quod *Capillitium*. Vide *Crines*.

* Coma, κῶμα, i. e. *Sopor*, sive propensio, & *delatio in somnum*, est, cum vigilare ægri nequeunt, non apertos habentes oculos, sed conniventes, & alto somno detinentur. Gal. com. 1. in 3. Epid. t. 7. Vide *Caros*. Hippocrates vero *Cataphoram*, καταφορὰν, omnem ad somnum propensionem appellat. Est enim in somnum delatio, non valentibus infirmis vigilantium munia obire, sed cum palpebras claudere cupientibus, tum dormire sperantibus. Cum autem ægri clausis palpebris dormire nequeunt, sed plurimum vigilant, *Comæ* ἀγρυπνώδες, id est *Pervigil*, & non somniculosum vocat, comm. 1. in 1. prorrh. t. 1. Aliquando & apud Latinos *Marcor* pro *Comate* ponitur. Gal. 4. de san. tu. cap. 4. Marcere enim torpere significat, atque languore, & inertia teneri; unde Celsus de Lethargo dicit, *Marcor* est inexpugnabilis dormiendi necessitas, lib. 3. cap. 20. Hæc Castellus. Enimvero cum hæc non sufficiant, libet paulo accuratius affectum hunc declarare. Quoad vocab. κῶμα, *Coma*, an a verbo κωμάζω, i. e. crapulæ, & commessationibus indulgeo, derivandum sit, uti vult Gal. lib. de comate, cap. 1. Grammaticis relinquimus. Hoc nobis sufficiat, *Coma*, & *Cataphoram* esse pro Synonymis habenda, cum Gal. 1. in 1. prorrh. t. 32. & 1. in 3. Epid. t. 7. Dividitur a practicis in *Coma somnolentum*, & *Vigil*. *Illud* est desiderium dormiendi p. n. auctum cum ore hiante, proveniens a spiritibus animalibus per portiones vaporosas vel serosas impuras inquinatis, & ad fixationem pronis, intemperiem cerebri frigidam præsupponentibus. Vid. ex recentioribus Vvill. de An. Brut. Part. 2. cap. 4. Differt a Lethargo, quod *Comatosi* non sint obliviosi, sed facilius expergiscibiles. In Lethargo somnus, actu p. n. urgeat; qua ratione & a Caro discrepat. Hoc scil. *Coma Vigil* est proclivitas ad somnum continua, sed frustranea; plerunque febri, phrenitidi, aut Lethargo superveniens, & proveniens a spirituum animalium portionibus impuris, narcoticis, & vaporosis crassioribus inquinatorum, & ita debita activitate destitutorum, per, & propter febrilem effervescentiam nimia agitatione, Vvil. d. l. c. 5.

Combibo, συμπίνω, metaphorice pro *Imbibo* dicitur, quando medicamenta liquida a parte, cui applicantur, excipiuntur, & veluti im-

imbibuntur, ita ut illa huic sese insinuent. Usurpatur a Scrib. L. n. 20. & 227.

COMBINATIO, idem quod *Concretio*, *compositio*, aut *coagulatio late sumta*, qua nimirum quæ plura sunt, & separata, ita invicem agglomerantur, ut ex iis unum contiguum, fluidum æque, ac solidum confletur corpus, ut prolixius hoc vocabulum exposuit, & per exempla illustravit Cl. D. D. Bohn. Diss. Ch. Phys. II. per totum.

COMBINATIVA, sive *Combinatoria* Fermentatio. Vide *Confermentatio*, & *Resolutivus*. Alias in genere *Combinatoria ars Athan. Kircheri* significat artificiosam scientiæ subjectorum combinationem, in hoc præcipue constantem, ut quibusvis subjectis datis, vel propositis exhibeat, quoties, & quot modis simul combinari, commutari, vel transponi possint. De quo prolixo Opere vide Acta Philosoph. Oldemburg. Anno 1669. Mensis Decemb.

COMBUSTIO, καῦσις, idem quod *Ambustio*, scil. *Ignitio*, corpora comburendo in calcem redigens. Rul. Rolf. Chym. l. 2. c. 3. Hinc & *combustum*, καυθὲν, cum ambusto (de quo supra) coincidit. De *combustis* vide Gal. 9. de S. F. in princ.

COMEDO, *comestio*, *comestum*, ἔδω, φάγω, ἐσθίω, ἐδωδὴ, ἐσθιόμενον, sunt termini notissimi, denotanes assumptionem alimentorum solidorum, vel esculentorum, & ipsa *Esculenta*, sive cibum. In Infinitivo dicitur & *comesse*, apud Scrib. Larg. num. 12. Substantivum quoque *comedo*, Græce φάγος, in usu est, idem significans, quod *Lurco*, scilicet capacis gulæ hominem, & bonorum suorum consumtorem, sive qui gulæ, ac ventri immodice deditus comedit omnem substantiam suam; unde & a Latinis appellantur tales homines *Ventres*. Linden. Exerc. XI. §. 128. *Comedones* etiam appellantur a quibusdam Medicis Vermiculi illi in dorso infantum, & puerorum per poros cutaneos prominentes, cum subsequente contabescentia, qui alias dicuntur *crinones*, de quo vocabulo paulo inferius plura videantur. *Comestibile*, idem quod Cibus, Alimentum.

† COMES ARCHIATRORUM, apud Vindicianum, id est Judex Disputationum inter Medicos, Talenton. Rer. reconditar. lib. 1. cap. 9.

COMES, nomen dignitatis, & prærogativæ. Ita *Comes* Archiatrorum nominabatur olim unus ex Archiatris, quem adhuc prioribus seculis *Archiatrum* κατ' ἐξοχὴν vocarunt, cui delegata fuit potestas arbitrandi in arte, eorumque distinguendi conflictus, quos judicare solus solebat affectus. C. Hofman. l. 5. Var. Lect. cap. 27. Hier. Mercurial. lib. 4. Var. Lect. cap. 1.

COMETA, κομήτης, dicitur quasi *Stella comata*. Non esse Metereon aereum, uti voluit Aristoteles lib. 1. Meteor. cap. 7. clarissime Astronomorum industria demonstravit. Sunt vero *Cometæ*, nihil aliud, quam Astra extraordinaria, instar Planetarum, situm suum in Cœlo varie mutantia, & coma quadam, seu capillitio plerunque exornata, pro cujus vario situ, & figura varia sortiuntur nomina, (vid. Plin. lib. 11. cap. 25.) modo paucissimos dies, modo plures usque ad integrum anni spatium durantia. Quorum descriptionem succinctam vide sis in Clariss. Dn. Joh. Christ. Sturnii, Math. & Phys. Prof. Pub. in Univers. Altdorff. celeberrimi, Tabb. Astronom. Part. Spec. Tab. X. & prolixius apud Hevelium in Cometographia. An vero frustra credatur, (quod idem laudatus Author vult,) *Cometas*, ut & novas Stellas, physice mala quædam vel efficere, vel præsignificare, adhuc

Διχθὰ δέμοι κραδίη μέμονε φρεσὶν ὁρμαίνοντι,

ut cum Homero Iliad. ξ loqui liceat. Paracelf. *Cometas* per imaginationem animæ majoris mundi erroneam fieri existimat, & ita *zizania*, vel *Monstra mundi* vocare non dubitat, Tract. 2. de pestilit. cap. 1. Et ex hac hypothesi *Pestem* vicissim *Cometam Microcosmi* appellavit, Trac. 1. d. tit.

COMEZ, est *gutta semis*. Rul. in Lex.

COMIDE, κομιδή. Vide *Educatio*.

COMISTE, κομιστὴ, idem quod βοφὴ, *Cibus*, alimentum, a verbo κομέω, κομίζω, curam gero, *alo*, nutrio. Hesych. Hinc derivativum κομιστικὸν, *nutriens*, apud Hippocr. lib. de Affect. XLIX. 8. Vide Linden. Exerc. XVI. §. 173.

* COMITIALIS *morbus*, aliquando simpliciter idem quod *Epilepsia*. Vid. infra lit. E. Rationem hujus appellationis duplicem tradunt Interpretes: Primum, quod olim concidente Epileptico *Comitia* interrumpebantur, unde & *sonticus*, & *sacer morbus* dictus fuit, ἱερὰ νόσος, ἢ θεήλατος. Deinde, quod in *comitiis* eo correpti maxime infestarentur, & detegerentur, quam rationem etiam Medicorum filii maxime amplexantur. Rhod. ad Scribon. Larg. num. 12. Rob. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 284. seqq.

COMMAGENUM, κομμαγηνὸν, sæpe *Comagenum*, epitheton Unguenti cujusdam, cujus meminit Galen. l. 2. de C. M. S. L. cap. 1. quod & *Syriacum* alias dicitur. Vocatum vero ita a *Comagene*, Syriæ parte, ubi fiebat, & unde apporta-

portabatur. Vim habuit calefaciendi, & relaxandi. Mentio quoque fit apud Gal. l. 3. de Sanitu. c. 10. Unguenti *Commacini*, κομμακίνυ, cui pares vires tribuit, sed videtur mendosa esse lectio, & substitui debere *Commagenum*, quod facilis lapsus sit, quodque alibi nusquam *Commacinum* legatur, recte notante Gorræo in def. d. l.

Commanducatio, pro *Masticatione* usurpatur aliquoties apud Scrib. L. n. 9. 53. 55. 104. 165. Aliis quoque dicitur *Manducare*, *Mandere*, *Commandere*. Rhod. in Lex. Scrib.

Commemoro, λέγω, idem quod *Dico*. Gal. l. de dign. & cur. an. morb. in pr. De maxime necessariis nihilo pejus est bis terve eadem *commemorare*.

Commentarius, ὑπόμνημα, explicationem alicujus loci, vel rei significat, si quid perspicuum desideraverit. Gal. c. 3. de artic. t. 44. Dicuntur & ὑπομνήματα, quæ unusquisque Studiosorum conficit sibi ex Authorum Lectione; *Commentarii*, seu libri ad memoriæ studium confecti, *Adversaria* a quibusdam vocantur ex Cic. Ab aliis *Commentaria* significatu vocabuli hodie non ita trito, Hofm. comm. in Gal. l. de U.P. n. 869.

Commentatio, ἐξήγησις, explicatio, *explanatio*, scil. alicujus Scriptoris antiquioris, cujus conditiones vide apud Gal. 2. in 1. Epid. t. 46. fin. & 1. in 3. Epid. t. 4.

Commercium, κοινωνία, *Communio*. Vide *Confluxio*.

Commi, κόμμι. Vide *Gummi*. In Genitivo *Commis* sæpe usurpat Scrib. L. n. 23. 27. 28. 30. &c. Vide Rhod. Lex. Scribon. & not. ad num. 72.

Comminutio, θρύψις, λείωσις, Gal. lib. 11. de U.P. c. 8. σύνθρυψις est, cum in minutissimas partes per collisionem rem aliquam redigimus. Dici potest & *Contritio*. Inservit ei nonnunquam rei exsiccatio, tostio, cribratio. Nam cum non omnia simul possint attenuari subtilissime, per angustum cribrum excutienda sunt subtilia, & opus cum crassioribus repetendum. Rul. & Johns. in Lex. Est vel Naturalis, vel Artificialis. Ad illam pertinet *Comminutio*, quæ fit dentibus, præsertim molaribus. Gal. d. l. Hæc fit variis instrumentis, imprimis autem in mortario. Jung. Rhod. in Not. ad Scribon. n. 111. De *comminutionis* significatione diversa accurate scripsit Celeb. Dn. D. Bohn. Diss. Chymico-Phys. VII. ubi & *Attenuatio* dicitur.

Commissura, συμβολή. Vide *Junctura*, *Raphe*.

Commistio, *Commixtio*, σύμμιξις, μίξις, κρᾶσις, a κεράννυσθαι, *permisceri*. Gal. l. 12. de U. P. c. 3. cum res diversæ in unam veluti massam, vel acervum conjunguntur. Quod fieri non potest, ut per totum aliquid cum alio misceatur, nisi prius fuerit comminutum. Gal. d. l. Frequentissimum etiam in Pharmaceuticis vocabulum. Specialiter vero *Commistionis* species Chymicis ea est, cum corpori calcinando vel Sulphur, vel Vitriolum, vel Sal culinarium adduntur, iisque igni admotis, res ipsa in calcem redigitur, de qua specie vide plura ap. Rolf. Chym. l. 2. c. 3.

Commoderatus, ἄρμενος, epitheton sani corporis. Vide *Symmetria*.

Commodus, ἄρμενος. Vide *Armenos*, *Chrestimos*.

Commorior, ξυναποθνήσκω, dicitur de morbis, qui ad mortem usque comitari solent hominem. Hipp. 2. aph. 39. 5. aph. 7. Jung. Diet. Jatr. n. 591.

Commotica, κομμωτική, scil. ars, est pars Medicinæ a *Cosmetica* differens, quod circa fucum, & pulchritudinem, vel ornatum adscititium versetur: *Cosmetica* vero naturalem tueatur pulchritudinem. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 7. Unde & κομμωτικὰ medicamenta dicuntur pigmenta, & fucus, quibus mulieres suæ formæ lenocinantur, ut vitia naturæ artificio celent. Dicitur Lat. *Ars comptoria*, *fucatrix*, a κομμὸς, ornatus fictus, *fucus*, mangonium.

Commotio, ὄχλησις, ἐνόχλησις, ab ὀχλέω, & ἐνοχλέω, *commoveo*, molestam, & tumultuariam agitationem humorum, vel excrementorum, vel materiæ morbosæ significat. De *Commotione Tartari* legatur Paracelf. lib. de morb. Tartar. cap. 12. Thom. Vvillis vocat *effervescentiam immodicam*, quam egregie in Vino declaravit Exerc. de ferment. c. 7. Potest & *fermentatio inordinata*, *tumultuaria* vocari. Vide *Ataktos*. Unde hoc vocabulum pro adæquato genere, & ratione formali febrium continuarum habuit Th. Sydenham Method. curand. febr. in princip.

Communicantes febres dicuntur, quando in concursu duarum febrium in uno ægro, decedente paroxysmo unius, statim, & absque ulla mora sequitur paroxysmus alterius. Laur. Belli in Opusc. Med. tit. de febr. p. m. 553.

Communicatio, κοινωνία, dicitur de specie generationis morborum per consensum, quando materia morbifica vel per μετάπτωσιν, hoc est *transmissionem* in alium locum, relicto priori, vel per ἐπιγένεσιν, h. e. per *novi morbi generationem*, superstite adhuc priori, communicatur. Rolf. O. ac M. comm. l. 2. f. 3. c. 5.

* Communis, *Communitas*. Vide *Canon*, *Canones*.

Commu-

COMMUTATIO, ὑπαλλαγὴ, μεταβολὴ, idem quod *Mutatio*, de quo infra suo loco. Vide *Apallage*.

COMPACTIO, idem quod *Compages*. Quamvis Paracelsus etiam de ipsa corporis, & partium soliditate, quam congelationem etiam vocat, acceperit, quam a sale obtinere existimavit, Paramir. l. 2. c. I.

* COMPAGES, *Compaginatio*, ξύμφυσις, σύστημα, *Compago*, in genere sumitur pro structura, & organica densitate, & soliditate corporis, suorumque membrorum. In specie vero unionem, coalitionem, cohærentiam significat, qua ossa inter se uniuntur. Hipp. 2. de art. t. 34. s. 4. t. 31. Dicitur & Hippocrati ξύμφυας, 3. de fract. t. 63. Ita maxilla inferior ex duobus ossibus exacte *compaginatis* constare dicitur, apud Galen. comm. ad dict. primum de artic. locum.

COMPARATIO, παραβολὴ, dicitur, quando una res cum alia confertur, in quibus conveniat, aut discrepet. Oportet enim ea, quæ inter se *comparantur*, & in quibusdam dissidere, & in quibusdam convenire. Gal. lib. 1. de Al. Fac. cap. 2. Hujusmodi *Comparationum* Catalogum prolixum reperire licet apud eundem, quas consignavit Aloys. Mundella in Theatro, vel Indice Galenico, & Ant. Mus. Brassavol. in Indic. ad Gal. Effectus *comparare*, h. e. conferre, scil. medicamentorum, legitur apud Scrib. Larg. num. 38. *Comparandâ* non debent tamen habere magnam inter se differentiam, monente Linden. Ex. XII. §. 6. ex Arist. 3. Top. 1. Legi etiam possunt in Theatro Chym. variæ *Comparationes*, v. g. Mercurii cum conjugibus, Moralium ad Chymica, Naturæ cum pictore. Enimvero probe notanda quoque animadversio, & cautela Libavii, quod *Comparatio* a simili non ponat essentiam, Exam. Philos. viv. p. 259.

COMPASSIO, ξυμπάθησις, est communicatio affectus, vel affectio per consensum. Hippoc. in præcept. XIII. 1. Vide *Consensus*.

COMPENDIUM, βραχύλογος, διδασκαλία, ἐπιτομὴ, σύνοψις, succincta pertractatio dicitur, in qua res saltem per summas contrarietates proponuntur aphoristice, relictis intermediis, ceu ex extremis cognoscendis. Galen. lib. 2. de san. tu. cap. 4. Hæc discendi ratio licet non careat utilitate ad primam, & perfunctoriam cognitionem, insufficiens tamen est, neque Artificem facit peritum, uti ostendimus in Medic. Dogm. Præliminar. Dogm. I. pag. 3. Ita & Gal. *Compendiariam*, ἐπίτομον, experiundi viam, ceu fallacem, damnat lib. 2. de Temp. cap. 6. *Compendium* etiam pro utilitate, lucro, & quæstu accipi demonstravit Johns. Rhod. ad Scrib. num. 22. & in Lex. Scribon.

COMPERTUS, idem quod *Expertus*. Vide *Experimentum*. Scrib. n. 106.

COMPESCO, συνείργω, accipitur pro reprimo, exicco, absumo, v. gr. carnem luxuriantem in ulcere. Scrib. Larg. num. 42. 90. 239. 240. Rhod. in Lex.

COMPETENS, τὸ δέον. *Competenter*, δεόντως, dicitur de omni eo, quod ad rem facit, quodque conveniens. Diet. n. 179.

COMPLANO, λεαίνω, λειαίνω, significat apud Hip. 6. Epid. s. 2. t. 4. asperitatem per medicamina tollo. Gal. in comm.

COMPLETIO, πλήρωσις, dicitur de arteriis, spiritu a corde suppeditato repletis, ex mente Erasistrati. Hæc differre dicitur ab *impletione*, quod in contractione arteriarum non omnis spiritus evacuetur. Est ergo *Completio* saltem additio alicujus ad resarciendum defectum, Gal. l. 4. de diff. puls. c. 17.

* COMPLEXIO, *complexus*, ἐπιπλοκὴ, συμπλοκὴ, tripliciter accipitur. 1. pro diversarum rerum conjunctione, v. gr. morborum plurium complexione, unde & *Morbi complicati* dicuntur, Dieter. Jatr. num. 574. ubi ἀλληλοδιαδοχίαν morborum vocat. Ita *febrium complexio* est, quando duæ febres diversis temporibus invaserunt. *Confusio* vero, κρᾶσις, quando eodem tempore inceperunt, Gal. l. 2. de diff. febr. cap. 8. Sic pulsuum *complexio* dicitur de differentiis pulsuum compositis, lib. I. de caus. puls. cap. 11. Deinde etiam pro *coitu*, & conjunctione maris, & fœminæ. Scrib. Larg. num. 18. Denique *complexio* aliquando accipitur vulgariter pro *temperamento*, Paracels. passim, Ruland. & Johns. in Lexic. *Musculi complexi* qui dicantur, vide Barthol. l. 4. Anat. c. 2. p. 566.

COMPOSITIO, σύνθεσις, quid significet, pueris quoque notum est, scilicet diversorum conjunctionem, vel coadunationem, Rulan. Frequentissime dicitur de medicamentorum simplicium conjunctione. Unde *medicamenta composita*, σύνθετα φάρμακα vocantur. *Compositum* omne naturam sapere simplicium *componentium*, demonstravit Galen. lib. 1. de Elem. 3. Hinc *compositurus* medicamenta simplicium naturam probe cognitam habere debet, lib. 1. de C. M. P. G. cap. 14. *Compositus morbus* est, qui opponitur simplici, & coincidit cum *complicato*, vel *confuso*, lib. de Typ. cap. 3. De *compositione Philosophica*, quæ fit per viam Lapidis Philosophorum, deque *Essentiis compositis* prolixe legatur Libav. Alchym. Pharm. cap. 32. alibique. Aliquando *compositio*, *compositum*, absque additione medicamenti, accipitur pro pharmaco *composito*, apud Scribon.

Larg. num. 5. 8. 10. 26. 200. 205. 253. & aliis in locis, de quibus vide in Rhodii Lexic. Scribon. & ejus notas, pag. 11. Et vocabulum *Synthesis* etiam sic acceptum legitur apud Q. Seren. cap. de lumbric. & tin. purg. vers. ult. pag. 19. ed. Keuchen. Vide not. Keuchen. ad hunc l. pag. 210.

COMPOTATIO, συμποσία, συμπόσιον, οἰνοφλυγία, est veluti concertatio cum oblectatione in potando, unde hujusmodi homines *Compotatores*, συμπόται, vocantur, Gal. de dignos. & cur. an. morb. c. 6.

COMPREHENSAMENTUM, κατάλημμα, dicitur de tertio interveniente vinculo in faciendo nodo. Gal. c. 2. de iis, quæ in medic. t. 7. contracte *comprensio*. Scrib. n. 227.

COMPREHENSIO, κατάληψις, idem quod firma, & vera cognitio, quæ etiam vocari potest *comprensiva imaginatio*, cui opponitur *Incomprehensibilitas*, ἀκαταληψία. Gal. l. de sect. ad eos, qui introd. c. 5. Hinc & *Comprehensibile*, καταληπτὸν, coincidit cum *Cognoscibili*, τῷ γνωστῷ, l. de opt. doc. gener. in princ. Vide *Catalepsis*.

COMPRESSA, vulgo vocantur a Chirurgis pulvilli, sive splenia, h. e. panni linei complicati, partibus leniter comprimendis accommodati. Blas. Med. Un. p. m. 72.

* COMPRESSIO, θλίψις, ϑλᾶσις, est modus, vel species angustationis cavitatum, canalium, aut pororum, facta ob externæ cujusdam rei violentiorem contactum. Ita *compressio pulsus*, θλίψις σφυγμοῦ, apud Gorr. pag. 182. & *compressio stomachi*, quæ fit ex ciborum copia sola quantitate molestorum, Gal. Isag. in Pulsus, c. 10. fere in fin. Est igitur laterum cujuscunque vasis, vel canalis, vel pori forinsecus facta adstrictio, differens ab obstructione, vel oppilatione, quod hæc sit meatuum angustatio ab interposito aliquo intus corpore, lib. 1. de sympt. causs. cap. 5. & de dist. morb. cap. 7. *Compressio musculorum* legitur apud Scrib. Larg. num. 84. *Compressionis* vocabulum minus accurate sumpsit Paracelsus, per *Compressiones Thoracis* intelligens omnes morbos Ventriculi, qui fiunt a Tartari vitio, l. 2. de Tart. tract. 1. c. 2. & alibi. Alias *compressio* idem est, quod *constrictio*. Dicitur & *Oppressio*.

COMPRESSIVA *Medicina*, dicitur Avicennæ medicamentum siccum, caussans in membro siccitatem, & coadunationem ipsius ad seipsam, unde obturatur transitus, & meatus. Et ex fortitudine compressionis, & coadunationis partium membri ad invicem coguntur humiditates subtiles in ejus concavitatibus permanentes exprimi violenter ex motu ejus opposito. Avic. l. de virib. cord. tr. 2. c. 7.

COMPSEVOMENOS, κομψευόμενος, significat eum, qui ad ostentationem aliquid perficit cum industria, a verbo κομψεύεσθαι, venuste, & ostentationis gratia facere. Hinc & κομψεία, idem quod πανουργία, & κόμψευμα, *facetiæ*, quæ dedecent Medicum. Galen. lib. 3. de san. tu. cap. 13. Linden. Ex. §. 165. κομψὸς πανοῦργος, *vaframentum*, & *vafer*. Usus Hippocr. 4. de artic. t. 43. Vide Galen. in comm. Foes. Oec. p. 347.

COMPTORIA, κομμωτική, scil. ars. Vide *Commotice*.

* COMPUNCTIO, παρακέντησις, est *perforatio*, quæ fit acu. Gal. l. 10. de U. P. c. 6. Vide *Paracentesis*, *Thlasis*.

* CONARIUM, κωνάριον, *conoides corpus*, sive *Turbinatum*, κωνοειδὲς σῶμα, *Glandula Pinealis*, est particula cerebri, veluti firmamentum quoddam, venis a magna vena cava propagatis adjacens. Gal. l. 9. de oper. Anatom. cap. 3. cujus substantia glandula est, figura autem *Cono* perquam similis; unde ei nomen quoque est impositum. Utilitatem autem eandem esse existimant aliqui, quæ ex Pyloro ventriculi; nam ut hunc confirmant esse glandulam, prohibereque ex ventriculo cibum, prius quam is coctus sit, in tenue intestinum transumi: ad eundem modum & hanc glandulam, *conarium*, in principio meatus ejus constitutam, qui spiritum ex medio ventriculo in Parencephalidis ventriculum transmittit, custodem quemdam esse ajunt, & velut Oeconomum non plures spiritus de sese emittentem, quam quantum spiritus mitti oportet. Gal. l. 8. de U. P. cap. 14. Jung. C. Hofm. comm. ad h. l. n. 648. Recentiorum sententiam de hac *Glandula* videas apud Barthol. Anat. l. 3. c. 6. Th. Vvilis Anat. Cerebr. c. 14. Vvarthon. de gland. c. 23. M. Malpigh. Ex. de cerebr.

CONATUS, πεῖρα, πειρασμὸς, ὁρμὴ, ἐπιχείρησις, significat actionis intensionem fere supra vires, & cum quadam violentia, Italis *Forza* vocatur. Rhod. in Lex. Scrib. v. g. *Conatus* in mejendo difficilis doloris plenus in stranguria, Linden. S. M. Ex. XVI. §. 32.

CONCALEO, *Concalesco*, *concalefio*, συνθερμαίνομαι, significat calorem acquiro ab alia re calida, per contactum juncta. Scrib. Larg. n. 1. & 84.

* CONCAUSSA, συναίτιον, dicitur, quæ licet affectum sua vi producere valeat, generat tamen alteri cohærens, ut lapis in vesica, & inflammatio. Nam ambæ urinæ suppressionis caussa sunt, etsi per se utraque illam generare possit. Gal. Introd. c. 8.

CONCAVATIO, idem quod *Arcuatio*, de quo superius.

Concavus. Vide *Cavus*. In specie *concavum metallicum ardens* vocatur speculum quoddam, omne genus metalli, ipsum etiam ferrum brevissimo temporis spatio fundens, de quo videatur Relatio Parisiis missa in Actis Philosophic. Oldenburgii, Anno 1669. in Julio.

Concedo, ἐνδίδωμι, idem quod *Remitto*. Ita *concedere* inflammationem, tumorem, duritiem, &c. dicitur Gal. c. 2. in progn. Hippoc. t. 73.

Concertatio, est terminus Chymicus, qua vis medicamentosa sive spiritus, sive salis, sive sulphuris in concreto quodam intrinsece coercetur, & veluti centrum repellitur, v. g. in Mercurio sublimato, quod est concretum quoddam sal extractum ex Mercurio vivo, & spiritu salis, hic *Concentratus* observatur, unde formam albam crystallinam repræsentat. Dicitur alias de colore intrinsecus coercito, qui etiam *concentratus* vocatur.

Concentus, ἁρμονία. Vide *Harmonia*.

Conceptaculum, ἀγγεῖον, idem quod *Vas*. Vide *Angos*.

* Conceptio, κύησις, est seminis comprehensio in uteris mulierum ad fœtus generationem, ejusque retentio. Dieter. Jatr. num. 486. Galenus dicit, esse motum contractionis uteri, dum semen in se ipsum ejaculatum amplectitur, ac veluti manu quadam avidissime, l. 1. de sem. cap. 2. Inter recentiores nondum certo constat, an *conceptio* in Utero fiat, an vero in Tubis, quod suspicatur Bartholin. l. 1. Anatom. cap. 27. An massa seminalis in masculo concurrat ad *conceptionem*: quod negat Guil. Harvæus de gener. anim. & in specie appendic. Exerc. de *conceptione*, quam tamen hypothesin reprobavit Barthol. d. l. cap. 28. Nostrum jam non est arbitria facere de his quæstionibus. *Conceptio* Spagyrica in negotio lapidis Philosophici dicitur, quando materia candida, ceu mulier mystica, sive Mercurius, & spiritus rubeus, ceu maritus, post fermentationem a calore externo inductam, (quæ *conjugium*, & *Amplexus* vocantur) quiescunt in vitro Hermetico. Libav. Apocal. Herm. part. poster. t. 2. p. 395.

Conceptus, τὸ κύημα, est illa massa, ex qua formatur fœtus in utero. Vocatur & *Ovum*, asserente Harvæo Ex. I. de gen. an. qui omnia animantia etiam vivipara, atque hominem adeo ipsum ex ovo progigni, primosque eorum *conceptus*, e quibus fœtus fiunt, ova quædam esse credidit, & hodieque suos invenit adstipulatores. Nos in medio relinquimus. Dicitur & *conceptum*, apud Scrib. L. in epist. p. 3. e. Rhod. Vide *Fœtus*.

Concessio, *concessum*, ἐνδεχόμενον, id quod licet, 1. aph. 7. Dieter. n. 288.

† Concha Stactæ, lixivium destillatum.

* Concha, *Conchula*, κόγχη, κόγχιον, varias habet significationes. 1. notat animal *Testaceum* omne, sive levibus scil. testis asperis præditum: aliquando tamen contradistinguitur a Purpuris, Cochleis, Ostreis Conchiliis; uti prolixe ostendit Aldrovand. lib. 3. de anim. exanguib. cap. 1. De *concharum* virtute Medica vide præter d. Author. & Sch. lib. 5. cl. 3. num. 78 Harum omnium succum ventrem solvere testatur Galen. lib. 3. de S. F. cap. 15. 2. Significat apud Anatomicos cavitatem auriculæ, & auris externæ præcipuam partem, inter Helicem, & Anthelicem. Barthol. lib. 3. Anat. cap. 9. quamvis & *cochleam* post membranam tympani occurrentem *concham* vocaverit, libell. 4. cap. 6. 3. Veteres quoque, præsertim Comicos pudendum muliebre *concham* vocasse, clare demonstravit Rolf. Ord. & Meth. part. gener. dic. Part. 2. cap. 33. 4. *Concham* etiam vocari patellam in genu, vult Gorr. in def. pag. 233. quamvis alii *concham* dicant. 5. Diversa quoque vasorum, & mensurarum genera denotat. Ita apud Hipp. mensuram significat, Gr. σκυφὸς, dictam, quæ *conchæ* capacitatem æquet, & mystra duo contineat, sive drachmas sex ponderis, l. de nat. mul. XXIX. 2 l. 1. de morb. mul. CVI. 6. CIIX. 33. Vide *Cheme*, & Foes. in Oec. p. 343. *Concha* quoque dicitur labrum, vel vas æneum, seu pelvis tonsoria, Forest. lib. 6. Obs. 54. Item alveolus vitreus, sive vas vitreum, in modum alvei formatum, cum ore & manubrio, Rul. in Lex. *De conchis* saxatilibus, sive lapideis vide A. 3. Ephem. Nat. cur. obs. 70.

Conchis, *quasi concha*, dicitur faba cum valvulis, sive involucris cocta, demonstrante Rhodio ad Scrib. L. n. 233.

Conchus, κόγχος, vel idem est quod *concha*, vel significat aliquando cranium. Cavitates quoque oculorum *conchi* dicuntur Polluci. *Conchum* Græcorum fuisse vilem cibum, & facilem paratu, vult Linden. Exerc. X. §. 74.

Conchylis, κογχυλὶς, *conchylium*, κογχύλιον, idem quod *Purpura*, Scribon. Larg. n. 191. In specie vel eam denotat, quæ *Purpura*, πορφύρα, dicitur, cujus descriptionem, species, & usum vide apud Aldrov. d. l. cap. 5. Meminit prioris vocabuli Rob. Keuchen. in not. ad Q. Seren. pag. 252. 295. Vel *conchylium* alias accurate loquendo differt a Purpura, Buccino, aliisque conchis, estque peculiaris oblonga species, quam descriptam invenies apud d. Aldrov. l. c. c. 15.

Concidentia, ξύμπτωσις, σύμπτωσις, idem quod *collapsus*, de quo supra. Cui opponitur μετεωρισμὸς, aut ἐπίδοσις εἰς ὄγκον, crassities, & in molem majorem elatio. Meminit τῆς ξυμπτώσιος Hipp. 1. aph. 3. Caussa *concidentiæ* corporis, & vasorum est nimia evacuatio, & repentina, Dieter. n. 588.

Concinnitas, ἁρμονία. Vide *Harmonia*. Alias *concinnare* ex diversis aliquod conficere significat. *Cinnus* autem est commistio plurimorum, & in specie potionis genus ex multis liquoribus confectum, ita dici solet teste Non. Marcello. Hinc & *vinum concinnatitium*; idem quod Factitium, σκευαστὸς οἶνος. Vide Linden. S. M. Ex. X. §. 198.

Concoagulatio, legitur in Robert. Boyle exer. de nat. determin. effluv. c. 2. edit. Lat. Genev. p. 22. 23. & denotat diversorum salium simul dissolutorum, & ad crystallisandum sepositorum concretio mixta, in crystallulos mixtam figuram obtinentes.

Concoctio, πέψις, πεπασμὸς, idem quod *coctio*, de quo vocab. vide supr.

Concordia, *concordantia*, συμφωνία, dicitur, quando plures authores in una aliqua re, vel materia consentiunt; quod optimum est historiæ judicatorium. Galen. de subfign. Empir. cap. 10. & nihil magis fide dignum, quam *concordia* suspicione carens, lib. de V.S. adverf. Erasistratum cap. 5. Sumitur & a Paracelso pro Harmonia, & *concentu* tropico rerum, v. gr. Elementorum: quam tamen parabolicam *concordantiam* non incongrue reprobat Libav. t. 4. de Philosophia Harmonica Magic. Fratr. Rof. cr. pag. 283. Dicitur & eidem *conformitas*.

Concretio, πῆξις, σύμπηξις, est materiæ liquidioris in massam solidiorem condensatio. Ferme coincidit cum *congelatione*, ut patet ex Vvillis de ferment. cap. 12. §. *Congelatio*. Ita de Gypso poto scribit Scrib. Larg. n. 182. quod in aliqua parte ventris concrescat id quod potum est, & tactu quasi saxum percipiatur. Hinc *concretile*, πηκτὸν, dicitur, quod condensari, & indurari potest. Gorr. p. 372. Lind. Ex. V. §. 117.

Concubitus, συνουσία, idem quod *coitus*. Vide supra.

Concupiscentia, ἐπιθυμία, & *concupiscibilis facultas*, ἐπιθυμητικὴ δύναμις, est vis animæ sensitivæ, qua desiderat, & expetit objecta talia, quæ sibi conveniunt, v. gr. alimenta, & omnis generis voluptates. Hæc *cupiditas* consistit in spirituum animalium cujusque partis propriorum motu vegetiori, & expansione ampliori, juxta Vvillis de An. Brut. Part. 1. c. 9. Jung. Charleton. Ex. IIX. Patholog. §. 28. Dicitur & Gr. ὀργασμὸς, *turgescentia*, nam qui turgent ab aliqua materia, titillantur, commoventur, & concitantur, unde & *concupiscere* a posteriori explicari potest, Diet. num. 624. *Concupiscentia* si excesserit, quomodo debeat corrigi, docet Rolf. O. & Med. comm. Galen. l. 14. f. 3. c. 8. haud dubie ex Gal. l. de cognosc. & cur. anim. morb. c. 6.

Concursus, συνδρομή. Vide *Syndrome*.

Concussio, τὸ ῥίγος, Gal. idem quod *Rigor*. Vide *Rigor*, item *catasceisis*.

* Condensatio, πύκνωσις, vel obstructio meatuum corporis facta a refrigerantibus, adstringentibus, siccantibus. *Condensatio* artificialis dicitur, & *Inspissatio*, de quo infra lit. I. Gorr. p. 395. Unde *condensantia medicamenta*, πυκνωτικὰ φάρμακα, omnia frigida sunt, quare poros cutis, & meatus in unoquoque corpore *condensant*, & contrahunt: ceterum instrumentum undique totum constringere nequeunt. Gal. l. 5. de S. F. c. 14 coincidunt ferme cum *Incrassantibus*, παχυντικοῖς.

Condimentum, ἥδυσμα, ἄρτυμα, dicitur, quicquid cibum reddit gratiorem, ita ut non per se sit edendo, ad suavitatem tamen alimentorum conferat. Gal. l. 1. de S. F. c. 16. præsertim si fuerint acria, cap. 17. Inter *condimenta* Sal primas merito tenet, judicio Scholæ Salernitanæ, vid. Renat. Moræum in eandem de conf. valet. cap. 7. 8. & 9. pag. 145. seqq. C. Hof. lib. 5. inst. cap. 13. &c. Alias ἡδύσματα dicuntur *Unguenta* ipsa, quibus ad suavitatem odoris *Aromata* adjuncta sunt; alii non unguenta, sed *Aromata* ipsa sic appellant, juxta locum Hipp. lib. 2. de morb. mul. XXXXI. 1. Imo in genere ἡδύσματα dici possunt, quæcunque rem aliquam jucundiorem reddunt, quemadmodum Gal. lib. 3. de A. F. cap. 11. pinguedinem, & adipem carnium *condimenta* esse dixit; & Plut. quietem laborum, ἄρτυμα eleganti metaphora vocavit.

Conditio, κατάστασις, *Constitutio*. Vide supra *catastasis*. Cui addi poterit *conditio ægri* scitu necessaria: de qua eleganter Lindenus. *Conditionis* notitia cum plurimum conferat ad notitiam caussæ, Hipp. ipse hanc jubet interrogando protinus bene inquirere, Ex. VII. §. 24. Parac. per *conditionem* intelligit unam, & simplicem qualitatem, v. gr. caliditatem, frigiditatem, &c. quatenus opponitur *complexioni*, sive Temperiei, quæ in mistione qualitatum consistit, Paramir. l. 1. c. 4.

Conditor, pen. brev. δημιουργὸς, idem quod *Creator*, *Opifex*, de Deo, & de Natura dicitur. Gal. l. 3. de U. P. c. 10. & alibi. *Conditor* etiam professionis dicitur Hipp. a Scrib. L. in ep. ad C. Jul. Callistum.

Con-

Conditor, pen. long. dicitur, qui rem aliquam artificiose præparat, ut vel asservari melius, vel gratior fieri possit, v. g. qui saccharo res palato gratiores reddit, Gr. ὀψαρτύτης, (cur non & simpliciter ἀρτύτης?) Ita & ταριχευτὴς in specie dicitur, qui sale carnes condit, & asservat. V. plura p. p. ad vocab. *conditura*.

Conditum, κονδῖτον, ἀρτυτὸν, in genere significat omne id, quod artis opera gratum additum est, sive alimentum, sive medicamentum fuerit. Vid. Schrod. l. 2. c. 46. In specie variis cupediis compositis, qua alimentosis, solidis, & liquidis, qua medicamentosis tribuitur. Ita vinum aromatibus *conditum*, aliis Mulsum *conditum* vocabatur. Gal. de facile parabil. tit. de obstructione renum. Vide Foes. in Oec. p. 348. An idem cum vino Hippocratico dicto, sive *clareto*, de quo supra? Ita quoque formula Medicamenti suavis consistens Electuariis, & conservis similis, ex variis, & suavibus parata *conditi* nomine venit. Dicitur & quibusdam *Opiata*. Morell. lib. 1. Meth. præscrib. form. rem. f. 2. cap. 4. Ita legitur *conditum* suave e pyris, & persicis paratum, ap. Claud. Deodatum Panth. Hygiast. l. 1. c. 29. Dicitur *conditum compositum* Vvekero Antidot. gen. lib. 1. cap. 31.

Conditura, vel idem significat, quod *condimentum*, ἄρτυμα, materia illa, qua aliquid *conditur*, sal, saccharum, muria, aromata, &c. vel denotat modum condiendi, & artem, Gr. ἄρτυσις dictam, qua alimenta, vel medicamenta alioqui fastidiosa palato, & stomacho grata redduntur, aut etiam in longius temporis spatium integra asservantur. Vveker. Antidot. lib. 3. cap. 23. Translatum hoc quoque vocabulum ad corporum mortuorum præparationem, ne putredine tam facile pereant. De hac *conditura* Cadaverum lege sis Forest. lib. 29. Obs. 29. Rolfink. tr. de purgant. f. 1. art. 2. c. 43. seqq. ubi σμυρνισμὸν vocat. Latine etiam dicitur *Balsamatio*. Sub quo titulo etiam D. Gabr. Clauderus tractatum conscripsit. Verum diversos modos Balsamationis cum veterum, tum Clauderi, & Bilsii ventilavit D. Tobias Andreæ, ut constat ex Actis Erudit. Lips. Anno 1683. Modum quoque *conditure* vasorum, & viscerum exenteratorum peculiarem habuisse D. Bilsium, ex Anatomicorum scriptis hodieque constat.

Conductor, appellatur instrumentum Chirurgicum, Terebræ, qua casei explorari solent, non absimile, concavum, quod in Lithotomia post factam incisionem in sulcum catheteris immittitur, ut catheter eximi possit. Blas. Med. Un. p. m. 72. 341.

† Condysi veterum, Saponaria Trago, cap. 131. Averr. Helleborus albus. Lobelius.

* Condyloma, κονδύλωμα, est carnis excrescentia callosa in digitis manuum, ac pedum, præsertim vero circa anum, & pudenda muliebria occurrens, sic dictum, quod promineat in modum articuli, quem κόνδυλον appellant. Ideo vero præcipue in sede oritur, ruga aliqua corporum in ano reduplicatorum insurgente, ac præter naturam intumescente. Quum enim sinuosus sit anus, rugas coagmentatas habet; ubi vero amplius intumuerit, tunc fit *condyloma*. Et aliquando quidem citra inflammationem fit, & molle est: quandoque vero cum inflammatione, tumque durum est, & dolorificum. Hæc Gorr. p. 238. Castellus. Enimvero omnino etiam caussam supponunt morbificam, portiones succi nutritii corruptas, & excrementitiis mixtas, quandoque de malignitate Venerea, & Gallica participantes. Parac. de nat. & orig. morb. Gall. l. 8. cap. 1. Ad *condylomata*, ceu species, pertinent Thymus, & Ficus. Jonston. Synt. Med. Nosocomic. lib. 5. tit. 4. c. 1. Medicamenta topica adversus *condylomata* lege apud Scrib. L. n. 214. seqq. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 6. l. 2. de C. M. P. G. c. 10. & lib. 4. c. 13. Hemorrhoides quoque cæcæ, vel protuberantia venæ hæmorrhoidalis vocatur κονδυλώδης αἱμοῤῥοῒς, Hipp. de hæmorrh. III. 12. 13. item simpliciter κονδύλωσις, ut *hæmorrhois* indicetur, quæ tuberosam habet eminentiam, & ab ea, quæ mori fructum refert, distinguatur. Foes. d. l.

* Condylus, κόνδυλος, i. e. *Tuberculum*, *Nodus*, dicitur gibbosa explanatio Radii, & Cubiti, quæ carpo dearticulatur; ob id etiam aliquando *capita* dicuntur, & *Apophyses*, Gal. l. 2. de U. P. c. 2. Dicuntur & *Epiphyses*, id est *Artuum capita*: ubi enim os medullam habet, ejus finibus utrinque caput instar operculi cujusdam ut plurimum vides adnasci, l. 10. de U. P. c. 18. Vide *Articulus*. Deinde & vocab. κόνδυλος significat præternaturalem protuberantiam in dentibus, apud Hippocr. l. 4. Epid. IX. 8. XVII. 8.

Confectio, *confectum*, vel accipitur pro *subactione*. Ita *confectum* thus legitur, κατειργασμένον, aceto acerrimo, apud Gal. lib. 1. de C. M. S. L. cap. 1. Vel *confecta* dicuntur materiæ saccharo sicco obductæ, & ceu tectorio quodam obductæ, quod artificium *confectionis* nomine venit, Vveker. l. 1. Antid. gen. c. 4 S. Schr. l. 2. c. 47. Quin & Tabulæ, Morsuli, Rotulæ, *confectiones solidæ* vocantur, Vveker. d. l. c. 42. Imo & Electuaria quædam confortantia, vel cardiaca, *confectionis* titulo insigniuntur, uti constat de decantatissima *confectione Alkermes*,

de qua videantur Dispensatoria, Schrod. Rolf. & alii. Huc pertinet *Confectio Humain* ad oculos, cujus descriptionem vide apud Rolf. O, ac M. l. 7. s. 2. c. 2.

CONFERENS, ξυμφέρον, a verbo ξυμφέρω, συμφέρω, *confero*, apud Hippocr. significat, quod utile est, & prodest, scilicet ad sanitatem. Estque unum criterium ex duobus, quo dignoscitur omnis indicati, vel remedii in methodo conservandi sanitatem, & medendi certitudo, & veritas; præprimis evacuationum Criticarum, & spontanearum, ex 1. aphor. 2. & 4. aphor. 47. Hinc & loca illa, per quæ hujusmodi evacuationes fieri solent, dicuntur χωρία ξυμφέροντα, loca *conferentia*, id est lege naturæ commoda, 1. aphor. 21. Ita & de anni tempore accipitur, v. g. de autumno aquilonio, & sicco, 3. aph. 14. Huic opponitur ἀσύμφορον, *inutile*, damnosum.

CONFERMENTATIO, dicitur *Fermentatio combinativa*, sive *combinatoria*, ad differentiam *Fermentationis Resolutivæ*, estque motus efficientis in materia principiorum ejus pro circumscriptione loci, temporis, & caloris conjunctivus, quemadmodum eam prolixius descripsit D. D. Stahl. in Disquis. eleganti de Sanguificat. c. 3.

CONFERTUS, *confertim*, ἀθρόος, ἀθρόως. Vide *Athroon*.

† CONFITA, i. e. fæx liquida styracis, Pharmacop. Londinensis.

CONFIDENTIA. Vide *Fiducia*. *Eutolmia*.

CONFIRMAMENTUM, dicitur astri corpus in homine, vel corpus sidereum, & astrale. Rul. & Johns. in Lex.

CONFIRMATIO, ἰσχύρησις, *Affirmatio*, & *confirmaturio*, ἰσχυρίζω, ἢ διισχυρίζω. Vide *Ischyresis*. Alias & *confirmare* idem est, quod *confortare*, reficere. Scribon. Larg. num. 104. 107. & de iis remediis, quæ dentes confirmant, num. 57. 59. 60. Græce dici posset ἱδρύομαι, fixam sedem acquiro, ex 4. aphor. 11. ubi de hydrope sicco dicitur, quomodo *confirmetur*.

CONFLUENTIA, terminus Paracelsicus significans *concordantiam*, & conjunctionem, vel confœderationem microcosmi cum astris, morbi cum remediis, lib. 2. de podagr. morb.

CONFLUXILE, σύῤῥουν. Galen. l. 1. M. M. cap. 2. Vide *Confluxio*.

CONFLUXIO, ξύῤῥοια, terminus est Hippocraticus, in loco notatu, & explicatu dignissimo de Aliment. IV. 24. ξύῤῥοια μία, ξύμπνοια μία, ξυμπαθέα πάντα, *Confluxio una*, *conspiratio una*, *consentientia omnia*. Et mirum Foesium horum terminorum expositionem in Oeconomia sua Hippocratica neglexisse. Quam certum vero est, per *confluxionem*, & *conspirationem* hoc in loco intelligi admirandum illum corporis humani, omniumque partium non tantum solidarum, sed & humorum, spirituumque vitalium, & animalium consensum, concordantiam, & mutuam operam; ut recte Galenus lib. 1. Meth. Med. cap. 6. totum corpus *conspirabile*, & *confluxile* idem esse, ac si dixisset Hippocr. omnes particulas mutuo a se affici: Ita qua ratione hoc in omnibus, ac singulis fiat, optandum esset, ut aliquis accurate, & ex veris principiis ostendere sibi proponeret. Dicitur & Latinis *commercium*, *consortium*, κοινωνία. Confer ad Galen. lib. 2. de causs. puls. cap. 12. lib. 3. de facult. natur. c. 13.

CONFOEDERATIO, Paracelso idem quod *confluentia*, *commercium*, *consensus*, tr. de Tabe §. Contraria.

CONFORMATIO, διάπλασις, est secunda species, vel differentia essentialis, aut modus considerandi subjectum Medicinæ Hominem, quoad organicam structuram, vel soliditatem, & sub se comprehendit quatuor species, vel classes. 1. *Conformationem* stricte dictam, διάπλασιν, quoad *figuram*, σχῆμα, quoad *cavitates*, & *meatus*, κοιλίας, ἢ πόρους, & quoad *superficiem*, ἐπιφάνειαν. 2. *Magnitudinem*, τὸ μέγεθος. 3. *Situm*, vel *positum*, θέσιν, ἢ κοινωνίαν. 4. *Numerum*, τὸν ἀριθμόν. Quæ *conformatio*, & ejus species, si præternaturaliter sese habuerint, dicuntur *Morbi malæ conformationis*, vel Morbi Organici. Videantur Institutionistæ, in specie Dogmata nostra P. I. c. 3. & P. II. c. 4.

CONFORMITAS. Vide *Concordantia*.

CONFORTANS, *confortativum*, Græce dici posset κραταιωτικὸν, βεβαιωτικὸν, aut καρδιακὸν, quasi Cordiale, est terminus technicus, Pharmaceuticus, & Chymicus, diciturque de medicamentis, quæ corda hominum, atque naturam corroborant, ut virtus expulsiva ejus valeat accidentia noxia quævis excludere. Potissima totius Medicinæ methodus, in qua totus Spagyricus labor insudat, (utinam sic res ita haberet!) Nam sibimetipsi Natura Medicus esse debet. Homo, cui Medici nomen tribuitur, minister naturæ tantum, & servus veri Medici. Si quid ultra præsumat, temerarium esse Naturæ persecutorem, imo perditorem dicimus, quemadmodum terminum exposuit Ruland. in Lexic. & de verbo ad verbum ex illo Johnsonus. Clarius *confortantia*, vel *confortativa* describi possunt, quæ Humorum, potissimum Sanguinis, & Liquoris nervosi, spirituositatem, vitalitatem, & activi-

ta-

tatem, in quibus potissimus Naturæ vigor consistit, ocyus promovere valent. De vi *confortativa* Macrocosmica, & Microcosmica vide Parac. de trib. prim. Essent. c. 1. An vero in Auro talis sit vis *confortativa* cordialis, quemadmodum idem statuit, ut & in Smaragdo, non absque ratione hodieque in dubium vocatur. Quid? quod de Gemmis, & Coralliis, in quibus tamen evidentior adhuc vegetabilitas, non veriti sint dubitare. Imprimis vero hanc materiam ventilarunt Petrus Monavius, & Thomas Erastus, quorum ille vim *confortantem* Auri, & Gemmarum defendit: Hic vero negavit. Legantur hac de re Epistolæ a Laur. Scholzio collectæ, ep. 208. 209. seqq. & 291. seqq.

Confricatrices, *frictrices*, fœminæ valde libidinosæ dicuntur, Clitoride abutentes. Th. Barthol. lib. 1. Anatom. cap. 34. Cur has non putaverit C. Hofmann. dici posse τριβάδας, comm. in Galen. de U. P. num. 1064. non video rationem. Licet enim Cœl. Aurelianus de morb. chron. lib. 4. cap. ult. τριβάδας vocaverit, quæ ὀλίσβῳ libidinem hanc exercuerunt; eadem tamen est ratio τριβῆς cum clitoride, nisi quis has vocare velit συντριβάδας, *Confrictrices*.

Confricatio, dicitur in Pharmaceuticis species Trituræ, estque levis quædam attritio, per quam res facile pulverabiles digitorum friatu, aut solidioris corporis *confricatu* cito lævigantur, ut Amylum, Cerussa, quæ statim ut *confricantur*, pulverantur; sicque *confricatio*, & *Attritio* secundum magis, & minus tantum discrepare videntur, verbis J. D. Horstii Dispensat. Pharmac. Univers. Part. I. lib. 2. cap. 10. pag. XXVI. Alias *confrictio* etiam radicibus, & fructibus succulentis adhibetur, ad succum commodius exprimendum. Dom. D. Vvedel. Pharmac. Acroam. lib. 1. sect. 2. c. 6. pag 51.

Confusæ febres, dicuntur Laur. Bellino, quando plures febres ejusdem, vel diversi generis eodem tempore affligunt ægrum, simul incipientes, & una desinentes, ita ut vix discerni possint, nihilominus servent singulæ naturam suam, neutraque illarum prævaleat. In Opusc. Medic. tit. de febr. p. m. 252.

Confusaneus, αὐτόπυρος, epitheton panis domestici, & quotidiani. Vide *Autopyros*. Legitur apud Jonston. Synt. Med. p. 45.

* Confusio, κρᾶσις. Vide *Complexio*. Porro *confusio*, σύγχυσις, est commistio liquidorum, quæ per se fluere possunt. Itaque & consistentia tum partibus, tum toti aquea est, & fluida. Quæ enim eliquata sunt, postea que *confunduntur*, ut pix, & cera, & resina, &c. principaliter sunt colliquationis, licet ministret illis *confusio* obiter, cum & sine *confusione* possent congredi. Ruland. & Johns. Alias *confusio* in malam partem accepta compositioni non æquipollet; cum talis *confusio* sit absque artificio, ἀλόγως, καὶ ἀμεθόδως, Schenk. S. C. & Pr. Med. E. pag. m. 32. seqq. *Confusio* quoque inter affectus oculorum refertur, quando propter ruptionem tunicarum, quæ in profundo sunt, aliquando ex percussione, aliquando sponte obortam, humores oculi *confunduntur*, cum pupillæ alteratione, ut primo major appareat, tandem vero contabescat, & minor seipsa appareat. Galen. def. Med. Meminit quoque *confusionis* omnium Hipp. 6. Epid. s. 3. t. 1. vocans ξύγχυσιν ὅλων, qua nihil aliud innuitur, quam cruditatum collectio, & inde dependens vitiosa nutritio, dum excrementitia cum utilibus permista sunt, cujus caussa vel signum est alvi stupor, id est dejectio alvi deficiens, quemadmodum hunc locum recte exposuit Valles. in comm. Quid *confusæ literæ* significent, apud Scrib. Larg. n. 231. Philologis inquirendum relinquimus. Jung. Rhod. in not. ad h. l.

Confutatio, ἔλεγχος, i. e. alicujus hypotheseos, vel sententiæ circa aliquam rem ex fundamentis veris, vel verosimilibus improbatio. Hæc in Medicina duplex est: Una quidem ex Anatome: Altera ex consequentia logica, vel rationali, ex notatu dignissimo loco Gal. l. 6. de U. P. c. 13.

* Congelatio, πῆξις, frequens in usu terminus Medicus, sed diversimode accipitur. Physice considerata *congelatio* coincidit cum *concretione*. Vide *Concretio*. In foro Medico Pathologico *congelationes*, πήξεις, omnes ægritudines dicuntur, quæ a caussa frigida, & vehementibus algoribus ortum duxerunt. Galen. lib. de diff. morb. cap. 5. scilicet quando fit sanguinis, spirituumque p. n. fixatio. In specie *catalepsin*, & *Nervorum rigorem* sic vocant. Castell. Ita in peste *congelationem* sanguinis fieri vult Paracels. tr. 2. de pestilit. quamvis rectius *coagulatio* dicatur. Imo de dentibus *congelatio* dicta fuit, id est stupor, Joh. Anglic. Ros. Angl. pag. m. 929. In foro Pharmaceutico, & Chymico *congelatio* dicitur, quando Materia prius liquidior condensatur, & concrescit instar glaciei super aqua, Rulan. Ita & adeps *congelari* dicitur, apud Scrib. Larg. n. 271.

Congelati, etiam dicuntur *Ecstatici*, quibus nullum movetur membrum, præter spiritualia, sed sunt veluti rapti, & interdum existimant se vidisse, & audivisse Angelos, &c. Valesc. de Tarant. Phil. Pharm. l. 1. c. 22.

Congenitus, συγγενής. Vide *Connatus*.

Conger, *Congrus*, γόγγρος, κόγχρος, est species serpentis marini, plane similis Anguillæ, unde & a nonnullis *Anguilla marina* dicitur, cujus descriptionem, & usum in cibo, ac medicina legesis apud Aldr. l. 3. de pisc. c. 25. Gal. inter pisces duræ carnis refert, l. 3. de alim. fac. c. 31.

Congestio, συμφορά, συμφόρησις, συναθροισμός, (an non & ἀλία, vel συναλία, a verb. ἀλίζω, & συναλίζω?) idem quod *collectio*: quamvis a nonnullis distinguatur ab hac, quod *congestio* fiat lente; Collectio vero cum impetu, & confertim. Jonston. Synt. Med. Nosocom. Special. l. 1. tit. 1. c. 1. *Congerere* medicamenta, legitur apud Scrib. n. 38. A. M. A. Sever. l. de abscess. per congest. describitur, quod sit lenta humoris in parte, quæ nutritur, inquinati, ac superflui coacervatio, cap. 8. ubi & abscessus hoc modo productos *congestiles* appellat.

Congius. Vide *Chus*.

Conglaciatio, idem quod *Coagulatio*, vel *congelatio*. Legitur apud D. D. Bohn. Diss. Ch. Phys. III. §. 20.

* Conglutinatio, κόλλησις, est species unitionis adversus solutam unitatem in partibus carnosis factam, quæ & *coalitus*, σύμφυσις, dicitur, Gal. Art. Med. c. 90. quamvis hoc vocab. etiam de duris partibus sumatur. Vide *coalescentia*. *Conglutinatio* quoque est per glutinum compositio, manente natura *conglutinatorum*. Itaque & reductio hic est, seu restitutio in integrum. *Glutinum* autem pro natura cujusque varium est, & dicitur hic omne, quod viscriditate tenaci conjungit alterum alteri, aut etiam coercet. *Congluten*, vel *conglutinativum* dicitur Parac. quod ex putrefactione in *gluten* coloratum descendit, & substantia propria utriusque corpori, substantialis scil. & vitalis, lib. 1. de Tart. c. 3. Rul. & Johns. in Lex.

Congreco, ἀθροίζω, i. e. *accumulo*. Vide *Athroezo*.

Congruitas, Parac. rectius *congruentia*, ἁρμονία, ἁρμοσία, idem quod *Concordantia*, Paracels. Paragran. t. 4. Hinc Adject. *Congruum*, idem quod *conveniens*, *conferens*, de quibus suis locis.

Congrus, γόγγρος. Vide *Conger*.

* Conia, κονία, tria significat, *Lixivium*, *calcem*, *cinerem*. Ita Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 4. *Lixivium destillatum*, κονίαν στακτὴν exponit. Ex reliquiis enim quorumlibet corporum ustorum ablutis *lixivium* fieri potest, præditum diversis facultatibus, pro ejus quod eluitur natura. Ejus enim, quod empyrevma, seu igneam naturam habet acerrimam, ipsum quoque acerrimum est, ejus, quod tale non est, etiam moderatius: Idem vero etiam simpliciter στακτὴ appellatur. *Conia* enim nihil aliud, quam *ablutio cinerum* est, t. 7. de S. Fac. §. *Conia*. Alias datur & κονία ἀσβέστου, *Lixivium calcis*. Quod si cineri *calx* addatur, id *Lixivii* genus πρωτόστακτον appellatur, P. Ægineta author est l. 7. cap. 3. §. Conia q. d. quod primum destillaverit, & eluentibus potissimum medicinis accommodatur. Sunt & alia *Lixiviorum* genera, varias sortita appellationes ab artificibus, quibus illa inserviunt: ut πηλοποιητική, & σαπωνικὴ, quorum illud figulis, hoc vero saponariis in usu est, nisi quis malit paratum ex sapone *lixivium* intelligere. Ab hac κονίας significatione quoque dictæ sunt *urinæ lixivio similes*, οὖρα κονιώδεα, ap. Hipp. Coac. t. 682. quamvis aliis placuerit vertere per urinas pulverulentas, aut cineritias; nobis tamen prior versio magis arridet, quarum urinarum caussam egregie, & solide exposuit Cl. Vvillis de urin. c. 4. De reliquis binis significationibus testimonia adeo certa non prostant, quemadmodum ex Henr. Steph. Thes. constare potest.

Coniema, κονίημα, dicitur parietis *incrustatio*, aut *tectorium*, ut opus albarium, quo parietes calce, aut gypso dealbati induchuntur, & usus Hipp. l. 7. Epid. X. 9. quamvis potius ib. ipsum parietem dealbatum significare videatur. Foes. Oec. p. 348.

* Conjectura, στοχασμός, dicitur rei cujusdam notitia, non simpliciter demonstrativa, & infallibilis, sed saltem probabilis. Cujus cognitionis cum iterum varii dentur gradus, dum alia magis fallax, & incerta, alia certior magis habeatur *conjectura*, in Medicina saltem ea locum habet, quæ *artificiosa*, μετὰ τέχνης, ἢ στοχασμὸς τεχνικὸς dicitur, & quamproxime ad veritatem accedit. Gal. l. 1. de cris. c. 9. Et hac de causa refertur quoque Medicina inter *artes conjecturales*, vel *conjectrices*, στοχαστικὰς, l. Introduct. c. 5. quamvis l. de opt. sect. ad Thrasyb. cap. 4. non tam propter præcepta, quæ satis firma sunt, *conjectricem* dici velit, quam propter eventum, quod non semper fine suo potiatur. Jung. C. Hofmann. Instit. lib. 1. cap. 1. §. 3. seqq. & Dogmat. Medic. Gen. Nostra proleg. pag. 4. Regnare vero videtur imprimis *conjectura* in parte Semiotica, quæ tamen ita est, & esse debet artificialis, ut ad scientiam, quoad, ait Erastus orat. de laud. Medicinæ, proprie accedat. Regnare etiam in determinandis medicamentorum, præsertim purgantium, dosibus. Scire sane convenit, & sapienti στοχασμῷ colligere, & dijudicare, quando, quanta, quænam, quomodo individuo cuivis apta, necessaria, congrua, utilia.

Ar-

Artificiose autem conjicere viri est, qui vires omnium, quæ ad eam artem pertinent, didicerit, memoriæque mandaverit, & in artis operibus, diligentia adhibita, se exercuerit, verbis notatu dignis Dieter. Jatr. n. 2. Quod vero Dn. D. Ammannus in præf. parænes. ad discentes *conjecturalem* ita exposuerit, siquidem tota nostra cognitio tam circa Theoriam, quam circa Praxin meris, & nudis nititur conjecturis, & opinionibus, profecto μέγα λίαν αἴτημα, quod quomodo non cedat in opprobrium Artis, non intelligo.

Conis, κόνις, *Pulvis*. Vide *Pediculus*.

Conisalos, κονίσαλος, Atticum vocab. significans terram in palæstris athletarum, & deambulantium pedibus conculcatam, sudoreque eorum, vel olei aspergine irrigatam; quæ fere eundem cum strigmentis usum in molliendis, & discutiendis bubonum, & lactantium uberum, & aliis tumoribus præstabat, uti constat ex Gal. l. 10. de S. F. §. Sudor. ubi & πάτος dicitur, i. e. via conculcata. Vide Lang. l. 1. ep. 51.

Conisterium, κονιστήριον, idem quod *Apodyterium*, de quo supra. Lang. d. l. Significat & infimam partem furni Chymici, quæ Latinis *cinerarium* dicitur, de quo vocabulo supra.

Conjugatio, *conjugium*, συζυγία, ζεῦγος, idem quod *copulatio*, *conjunctio* duarum rerum. 1. Dicitur de partibus numero duabus in corpore existentibus, quæ semper æqualiter a medio abesse volunt. Gal. lib. 15. de U. P. cap. 2. 2. De pulsibus, vide *conjugationes pulsuum* aliquot, l. 1. de caus. puls. c. 8. *Conjugium* dicitur copulatio maris, & fœminæ. Hæc significatio mystico, & Spagyrico sensu applicatur diversimode. Imo omnia consistere in *conjugio* duarum rerum, dixit Paracels. lib. de morbor. Tartar. cap. 22. In specie de *conjugio* Medici, & Medicinæ loquitur idem, comm. ad Hippocr. 1. aphor. 1. *Conjugium Divinum* dicitur, quod constat ex Mundo superiore, & inferiore. Theatr. Chym. Vol. 1. tr. Artificium supernaturale, c. 16 & c. 5. vocat *conjugium Metaphysicum*, Theatr. Chym. Vol. 1. pag. 188. & 318. Ita in conficiendo lapide Philosophico utriusque materiæ, & Mercurii, & Spiritus rubri conjunctorum, & vitro Hermetice inclusorum unio, & mutua amplexatio, vel congressus vocatur *conjugium*. Libav. Apocal. Hermet. part. poster. p. 395.

Conjunctio, συζυγία, idem quod *conjugatio*. Ita de Astris dicuntur *conjunctiones*, quas Medico scitu necessarias esse, dixit Paracels. Paragran. Tract. 2. de Astronom. Vide *Astrum*. Interdum sumitur pro *compositione*, v. g. *Conjunctiones medicamentorum*, Helmont. tr. Pharmacopolium, &c. Haud raro etiam per *conjunctionem* intellexit Paracelsus convenientiam quandam inter morbum, & subjectum, v. g. *Conjunctio Pestis*, & *Hominis*, de Peste cum additionibus, lib. 1. It. de caduc. matricis, & alibi. *Conjunctio* quoque describitur, quod sit *copulatio* separatarum qualitatum, vel adæquatio principiorum, cujus Synonymon est *connexio*, eique opponitur *solutio*; suntque duo principia arduæ scientiæ spagyricæ, licet plura alia sint principia. Ripleus in Axiom. Philos. in Th. Chym. Vol. 3. p. 113. 114. *Conjunctionem* etiam Spagyrici *fermentationem* dixere, M. Joh. Isaac. Op. Mineral. l. 1. c. 136. d. l. Vol 3. p. 409. Et *Conjungere* est *imprægnare*, *dealbare*, & *rubificare*. Rosar. abbreviat. Tract. 2. d. l. p. 654. & Lagn. in Harm. Chym. Vol. IV. p. 751. seqq. De hac *conjunctione* videatur & Lulii Practica, c. 12. d. l. p. 144. & de *Conjunctione Solis*, & *Lunæ*, p. 340. Vide & Orthelii commentar. in nov. Lum. Sendivogii, cap. 11. Vol. VI. p. 426. seqq.

* Conjuncta *Caussa*. Vide *Continens*, *Caussa*.

Conjuncti quoque *morbi* dicuntur; & distinguuntur in connexos, & consequentes; quorum discrimen in hoc consistit, quod morbo morbus accedat in connexis, succedat in consequentibus. Nempe ibi prior caussa manet, duratque; hic abit, & cessat. Hoc per μετάπτωσιν fit, illud per ἐπιγένεσιν. Linden. S. M. Ex. VI. §. 19. *Conjuncta morbi essentiæ* dicuntur, quæ quidem ab essentia ipsius sunt inseparabilia, ut Magnitudo, Motus, Mos. Distinguuntur ab *Adjunctis* morbi, quæ sunt caussæ, & Symptomata: Hæc consequentia: Illa antecedentia. *Conjuncta* signa dicuntur, quæ sunt Pathognomonica, & una cum antecedentibus, & succedentibus morbi naturam aperiunt. *Conjuncta* vero, & *Adjuncta* uno nomine appellantur *connexa morbi*, ἐπισυμβώδη. Idem Exerc. IIX. §. 68.

Conjuratio, *conjurator*, accipitur apud Paracelsum pro arte, & artifice curandi morbos per certas dejerationes, & præstigias diabolicas, quod Christiano prohibitum esse aliquoties ursit, v. g. lib. 9. de signatur. rer. natur. lib. principior. seu de mysteriis verm. cap. 6. tract. de surdit. §. cura lib. 1. Philos. sagac.

Connatus, ξυγγενής, συγγενής, ξυγγεγονώς, *congenitus*, dicitur Hippocrati de eo omni, quod homini competit a prima nativitate; ejusque rationem esse docet, quod ab homine hæc omnia habente genitus sit, & deinde nutritus in homine hæc omnia habente, l. 1. de nat. hum.

t. 27. In specie de nativa, vel *connata* dispositione, & propensione ad morbum aliquem; unde & morbi tales *connati* vocantur, & *Hereditarii*, prorrh. 2. & l. 3. Epid. ægrot. 6. Ex eadem *cognatione*, qui tali morbo laborat, insolita phrasi eidem appellatur ξυγγενὴς, Prorrh. 2. Foes. p. 437.

Connexio, συμπλοκὴ, idem quod *conjunctio*, *conjugatio*, *commercium*. Ita partes Medicinæ adeo *connexas* esse, & implicitas, ut nullo modo diduci sine totius professionis detrimento possint, scripsit Scrib. Larg. num. 200. *Connexa*, & *connexi Morbi* quid sint, Vide *Conjuncta*.

Conniveo, σκαρδαμύσσω, ἢ καρδαμύσσω, dicitur, quando quis oculorum palpebras cito claudit, & cito aperit: uno verbo quoque appellatur *Nictare*, vel *Nictari*, Gal. 5. in 6. Epid. t. 2. Foes. Oecon. pag. 569. Cui opponitur ἀσκαρδαμυκτεῖν. Vide *Ascardamyctes*. Vocatur & Græce μύειν, ξυμμύειν, cum oculi clauduntur ex somno per membranam illam, qua oculus quasi veste integitur. Ita & uterus dicitur ξυμμύειν a conceptu, Hippoc. 5. aph. 51. cum ejus os peranguſtum fit, uti explicavit Philotheus, & clauditur. Vide plura apud Dieter. num. 587. Abusiva vero est licentia, quando Hæmorrhoides Apertæ appellantur *conniventes*.

Connumeratio, συνεξαρίθμησις. Vide *collectio*. Est opus mentis, quæ plures res simul comprehendendo considerat. Galen. 1. de iis, quæ in medic. tr. 3. Dicitur & *consummatio*.

* Connutritus, ξύντροφος, dicitur de morbis una nobiscum educatis, & longinquo tempore hominum corpora infestantibus, & quasi connatis. Hipp. 6. Epid. s. 5. t. 6. Gal. in comm. & l. de A. L. & Aq. XI. 3. Idem quoque significat, quod οἰκεῖον, *familiare*, accommodatum, conveniens, 3. de fract. t. 23. & t. 44. Gal. in comm.

* Conoides *corpus*, κωνοειδὲς σῶμα. Vide *Conarium*.

Conops, κώνωψ. Vide *Culex*.

Conquassatio, συσσεισμὸς, est species *comminutionis*, qua humidiora concreta in mortario lapideo, aut vitreo, aut rudicula lignea contunduntur, donec per succulentiam propriam, aut affusum liquorem in pulticulam abeant, quam, etiam si mollior fuerit, *Pollinem* vocant. D. D. Bohn. Diss. Chym. Phys. VII. §. 27.

Conscientia, συνείδησις, est actus animæ rationalis, & ita homini proprius affectus, quando mens humana relinquens animam sensitivam, vel facultates animæ corporeas, sua sponte ad se redit, vel propter occasionem expergefacta, & erroris sui conscia, contra hanc animam brutalem, sive corpoream insurgit, & colluctatur. Thom. Vvillis de anim. brut. P. 1. c. 7. Hujus quoque puritati studere debet Medicus.

Consecratio, καθιέρωσις, & olim, & hodie in Medicinam translata fuit. Sed rectissime a Parac. damnata, & resecta, tr. Philos. occulta, tit. de *consecrationibus*.

Consensus, συμπάθεια, συμφωνία, ὁμολογία, usurpatur in statu secundum, & præter naturam. In illo idem est, quod *concordantia*, *commercium*, opera mutua. In hoc vero significat, quando ad aliquam partem morbo correptam aliæ etiam non temere, aut perfunctorie, sed graviter compati solent. Ita jecore affecto singultus succedit, compatiente stomacho. Galen. 6. aphor. 16. Per *consensum* quoque dupliciter affici dicitur: uno modo cum aliquid transmittitur ad aliquam partem; ut puta fumosus vapor a ventriculo ad oculos: alio modo, quando impeditur communicatio illius, quod alteri deberet communicari. Galen. lib. 3. de Loc. Aff. cap. 4. & alibi. Charleton. addidit tertium modum, quando pars compatitur ob mutuam connexionem, vel operis societatem, Exerc. III. Pathologic. §. de rarioribus *consensibus* partium in statu p. n. Vide Ephemer. Natur. Cur. Ann. I. Obs. 20.

Consequens, ἑπόμενον, συμβεβηκὸς, significat in foro Medico id, quod vel sanitatem, vel morbum sequitur. Et ita æquipollet vocabulo *Accidens*, & *Symptoma*. Gal. l. 1. MM. cap. 9. Vid. Dog. nostr. Part. 1. cap. 8. dogm. 1. Quid sint *Morbi consequentes*, vide p. 2. in *conjuncta*.

Conserva, terminus est Pharmaceuticus, qui denotat flores, herbas, rarius radices, rarissime carnes, aut pulpas fructuum tenuissime incisas, vel tusas, & saccharo exacte mixtas. Vveker. Antidot. gen. l. 1. c. 31. Hæc actio dicitur *conservatio*, Schr. l. 3. c. 48. Vid. & Schenk. Syntagm. comp. & præscr. Med. Part. spec. cl. 3. s. 2. c. 1.

Conservatio, φύλαξις, dicitur de re in sua natura, & per proprium calorem sustentata, cui opponitur *corruptio*, quæ fit per immoderationes externas, videlicet caloris, aut frigoris excessus. Gal. l. 4. de S. F. cap. 14. Hinc non adeo a veritate declinavit Paracelsus, Hominem in se habere *conservatorem*, & destructorem sanitatis, modo rem obscuris terminis non ita defœdasset, Labyrint. Medic. cap. 7. *Conservatio*, & *conservantia* quoque usurpantur in Pharmaceuticis de simplicibus

ribus quibusdam, quæ adduntur aliis, vel ad præcavendam eorum consumtionem, uti Magneti ferrum adiungitur, Camphoræ grana psylli, milii; vel ne corrumpantur; quo pertinent Sal, Saccharum, Mel, & alia Condimenta, qua ratione *conservantur* Cappares, Cucumeres, Olivæ, Cydonia, &c. De *conservatione* hujusmodi medicamentorum legatur J. D. Horst. Part. I. Dispens. Pharm. Univ. l. 4. c. 12. p. LXXI.

CONSERVATIVUS, *a*, *um*, φυλακτικὸς, vel dicitur de parte Medicinæ principali, quæ sanitatem præsentem tuetur. Vocatur alias *Methodus conservandi sanitatem*, ὑγιεινή. Vid. Dogm. nostr. Part. IV. cap. 2. cui opponitur *Methodus medendi*, θεραπευτική. Vel tribuitur etiam caussis, quæ dividuntur in *conservatrices*, & *Effectrices*, scilicet sanitatis, αἴτια φυλακτικὰ, καὶ ποιητικὰ τῆς ὑγείας, Galen. Art. Medic. cap. 48. *Conservantia* Physicorum, hoc est Spagyricorum, præsertim sunt medicamenta vitam, & corpus a corruptionibus præservantia. Talia potissimum ex iis rebus petenda, quæ longiorem vitam, ac temperatiorem a natura nacta sunt, qualia sunt vegetabilia, quæcunque semper virent, & longiori tempore perseverant: Inter mineralia, quæ mumialis essentiæ liquoris multum habent: & inter metalla, quæ sunt ærugini minus obnoxia. Talia non sunt *conserva* rosar. violar. &c. quæ *conservatione* ipsamet indigent, ac mutuantur a saccharo. Ruland. in Lex. Haud dubie huc referri deberet Arbor vitæ Helmont. nisi hæc ipsa hypothesis multis adhuc scateret dubiis, quin & ineptis collectionibus, quas nostri instituti ratio non admittit prolixius ventilare. Sufficiat, quod ab arbore longæva non liceat certi quid inferre ad hominis longævitatem. Quid enim de cervo, aliisque brutis dicendum maxime longævis, quæ tamen ad humanam vitam prorogandam nutrimenti loco vel minus, vel plane non conferunt? Sed manum de tabula.

CONSIDENTIA, ἀποκατάστασις. Vide *Apocatastasis*. Est & species angustationis cavitatum, vel meatuum, quando latera concidunt, Gr. συνίζησις. Jul. Alex. not. ad Galen. de diff. morb. T. II. p. 297.

CONSIDERATIO, σκέμμα, quid significet, notum est. Tres *considerationes*, quæ tamen potestate unum sunt, statuit Galenus: primam, de propriis, & communibus speculari: secundam, an similia, vel dissimilia sint ea, quæ inter se conferuntur, discernere: tertiam, quid idem, & quid diversum sit in rebus, considerare, l. de Hippocr. & Platon. decret. cap. 5.

CONSILIUM, βούλευμα, quid in genere significet, notius est, quam ut opus sit verbis. Notetur saltem egregia gnome. *Consilium sapientis unicum multorum manus superat.* Inscitia v. semper per se mala, juncta armis adhuc pejor est. Galen. orat. exhort. ad artes, fere sub finem. In Medicina *consilium* dicitur sententia illa, quam Medicus vel solus, vel cum aliis prius consultans de hominis statu, vel secundum naturam, vel præter naturam fert; & quid agendum sit, juxta indicationes utriusque methodi, præcipit, aut præscribit. Vide *Consultatio*.

* CONSISTENTIA, duplicem potissimum habet significationem Medicam. (1.) De ætate, vel morbo, quando usurpatur, Græc. dicitur ἀκμὴ, & ita idem significat, quod *Status*. Vide *Acme*, ex Galen. 2. de differ. febr. cap. 11. (2.) Usurpatur de humoribus, aliisque materiebus, qua utilibus, qua inutilibus, & denotat eorum constitutionem, ratione tenuitatis, vel crassitudinis, soliditatis, aut corporeitatis. Ita de urinæ *consistentia* legitur apud Galen. lib. 9. Meth. Med. cap. 4. Græce dicitur σύστασις, quod vocabulum & recentiores retinuerunt, uti patet ex Cl. Thom. Vvill. Exerc. de Urin. cap. 1. 3. 6. &c. quamvis Græcum vocab. σύστασις apud Hippocr. collectionem, aut concretionem, vel *coacervationem* alicujus materiæ denotet. Coac. t. 238. de morb. sacr. XVIII. 13. Verbum *Consisto* etiam aliquando sumitur pro *Existo* cum alia quadam re. Scribon. Larg. num. 19. 27. 90. 102. 160. &c.

CONSOLIDANS, idem quod *Sarcoticum*, aut *Epuloticum*. Ita Rul.

CONSOLIDATIVUM, *consolidatura*, medicamentum vulnera, & ulcera carnibus recentibus *explens*, & *cicatricem obducens*, ἐπουλωτικὸν, *incarnans*, σαρκωτικὸν vocatur, de quibus suo loco. *Consolidare* quoque numeratur inter quatuor regimina lapidis Philosoph. ap. Lagn. in Harm. Chym. c. 6. Th. Ch. Vol. IV. p. 753. fin.

CONSOLOR, παρηγορέω. Vide *Paregoreo*.

CONSORTIUM, κοινωνία. Vide *communicatio*, *confluxio*. Tale *consortium* tribus modis fieri, scripsit Galen. 1. in 3. Epid. 4. vel propter viciniam, vel propter genus, vel propter familiaritatem operis.

CONSPERSIO, κατάπασμα. Vide *Catapasma*.

CONSPICUUS, ἐπίδηλος, manifestus, *evidens*, dicitur de homine, qui sensu increscere deprehenditur, quod fit a septimo ad decimum

mum quartum annum. Hipp. I. de Carn. XIII. 13. deinde etiam de diebus quibusdam, qui futuræ criseos præbent indicium in morbis, unde Latinis *Indices* vocantur. Tales sunt cujusque septimanæ dies, quartus, ex 2. aph. 24. Vide Foes. p. 224. Dieter. n. 314.

Conspirabile, *conspiratio*, ξύμπνεν, ξύμπνοια. Vide *Confluxio*.

Conspuendus, καταπτυστος, dicitur de eo, qui sui emolumenti, & ornamenti nullam curam gerit. Gal. in orat. suasor. ad artes c. 5.

Constans, ἀσταθὴς, βέβαιος, sumitur de bona constitutione corporis, & de morbosa. In illa dicitur a Metrodoro finis bonorum esse corporis *constans*, & firma constitutio, σαρκὸς ἀσταθὲς κατάστημα, apud Clement. Alexandr. In hac legitur apud Hippocr. 3. aphor. 8. de morbis *constantibus* boni moris, & æqualibus, item 2. Epid. s. 1. num. 20. Dieter. n. 361. Foes. p. 252.

Constantia, βεβαιότης, ἀσταθία, dicitur de corpore, & animo. De illo legitur apud Gal. cap. de nat. hum. t. 39. ubi firmitatem corporis ab humore melancholico dependere statuit, quemadmodum & comm. 2. de humor. De anima, vel mente occurrit apud Hipp. 1. de dec. orn. IX. 15.

Constellatio, est terminus Astrologicus, denotans certum consortium, & communionem Astrorum ratione luminis, vel influentiæ. Hunc terminum Spagyrici transtulerunt in suum forum, dum *Constellationem* dixerunt esse supernorum astrorum in inferna virium, & virtutum impressionem, & operationem, quæ conveniunt in concordantiam quandam naturalem. Et de hac sibi persuaserunt habere excellentissimam scientiam Physicam, quæ *Physiognomia signata* rerum naturalium in Sympathia superiorum ad inferiora dicitur, Rul. & Johnson. in Lexic. Urget hanc, ceu scitu valde necessariam Medico, Paracels. Paragran. tr. 2. de Astronomia. Enimvero cum res nondum adeo expedita sit de Influentiis, vel virtutibus Astrorum omnium in hæc inferiora, siquidem Physici, Mathematici, & Medici fuerunt, hodieque sunt, qui eas in dubium adhuc vocent, clarissimi: v. g. Th. Vvillis de febr. cap. 9. qui negat, Crises a Lunæ, siderumque influentiis dependere: & supra laud. Dn. Joh. Christ. Sturnius in Tab. suis Astronomic. (quamvis hactenus nostrum addere calculum nondum libuerit) hinc patet, quam incerta hæc sit *Constellationum*, & *Concordantiæ* superiorum cum inferioribus scientia, nec adeo Medico scitu necessaria. Quid? quod Paracelsica illa doctrina sit mere fictitia, & ridicula. Tantum.

Consternatio, ἔκπληξις. Vide *Ecplexis*.

Constipatio, στύψις, idem quod *Adstrictio*. Vide supra suo loco. *Constipationem* a Tartaro deducere conatus est Paracels. passim in scriptis suis, præsertim vero in lib. de Tart.

* Constitutio, κατάστασις. Vide *Catastasis*.

Constrictio, vel idem est quod *Adstrictio*, στύψις. Hæc per fundentia curatur. Ita verbum *constringere* sumitur a Scribon. Larg. num. 104. Ita & *constrictiva*, συπτικὰ, dicuntur Chirurgis medicamenta labia vulnerum comprimentia. Ruland. Vel dicitur de Motu cordis, quando coarctatur, ut sanguinem in arterias exprimat: Græc. συστολή. Vide *Cor. Systole*.

Constructio, idem quod *Generatio*, aut *Factio* alicujus rei, cui opponitur *Destructio*. Lombard. Margar. pretios. c. 16. in Th. Chym. Vol. V. p. 659.

Consuetudo, ἔθος, ἐθισμὸς, in Medicina significat vel rerum non naturalium usum per longum temporis spatium uno eodemque modo continuatum, quemadmodum hoc Hippocr. passim, & Galen. integro libello h. tit. & sparsim alibi hujus *Consuetudinis* efficaciam, necessitatem, & utilitatem inculcavit; quorum loca omnia si placet inquirere, consulatur Franc. Valleriola Loc. Comm. lib. 1. cap. 6. & Aloys. Mundellæ Theatr. Galenic. lit. C. vel ipsam corporis, & omnium suarum partium continentium, contentarum, & impetum facientium constitutionem eodem semper modo sese habentem, per, & propter consuetum rerum non naturalium usum. Dividitur in Bonam, & Pravam: Illa conservanda: hæc prudenter, & leniter corrigenda, mutandaque est. In genere *consuetudo* dicitur altera, & adventitia natura, ἐπίκτητος φύσις, Galen. lib. 2. de mot. muscul. cap. 7. & cap. 3. in l. de iis, q. in Med. t. 20 Quid per *Consuetos*, & *Consueta*, εἰθισμένος, συνήθεις, καὶ συνήθεα intelligendum sit, ex dictis facile constat. Videatur Hippocr. 2. aph. 49. 50. una cum Commentatoribus ad illa loca. In specie Dieter. num. 237. seqq. num 801.

Consultatio, συμβουλεύσις, significat illud officium Medici, quo quemadmodum nullum inter omnia Medicorum opera est illustrius, utpote quo solo a doctis Medicis indocti discernuntur; ita res ipsa facile testatum facit, in Medicina universa nihil quoque esse consultandi methodo difficilius. Est vero *Consultatio* nihil aliud, quam cum uno, vel pluribus aliis Medicis instituta consideratio status alicujus, sive secundum, sive præter naturam cum suis caus-

sis,

sis; & consequentibus, & rite facta utriusque Methodi conservativæ, aut curativæ per Indicationes, & remedia applicatio. Dicitur & *collegiandi officium*, a C. Hofmann. orat. Isag. 2. a me edita, p. 131. ubi plura de hoc argumento reperies. Legatur & Claudiani elegans libellus de ingress. ad infirmos. Inculcavit hujus muneris necessitatem, & utilitatem ipse Hipp. de præcept. VII. 1. seqq. *Consultationes* olim vocabantur *Deliberationes*, *contentionesque*, apud Scr. Larg. in epist. ad Callisthum princ. ad quem locum vide notas Joh. Rhodii, p. 15. Animæ quoque nostræ pars dicitur *consultans*, βουλευόμενον μέρος, a Gal. de form. fœtus, c. 9. Estque hæc functio animæ rationalis propria, uti patet ex Th. Vvill. Tr. de An. Brut. Part. 1. c. 7. differtque ab appetente, vel concupiscente, quæ facultas, vel vis quoque est Animæ Brutorum, vel corporeæ, d. l. c. 9.

CONSUMMATIO, συγκεφαλαίωσις, idem quod *connumeratio*, de quo supra, i. e. in summam collectio. Gal. l. 1. de iis, q. in Med. t. 3. Alias *consummare* idem est, quod *perficere*. Ita Scrib. Larg. in Epist. ad C. Jul. Callist. p. 4. dicit: Per antiquos auctores *consummari*, i. e. perfici professionem. Vide plura loca in Lexic. Scribon. Rhodii.

CONSUMMATUM, est epitheton juris, sive brodii, vel liquidioris alimenti ad culinam potius pertinentis, quam Pharmaciam, quod paratur ex carne, v. g. vitulorum, pullorum, caponum, perdicum, cancrorum, mollissime etiam cum ossibus contusis cocta, additis aliis simplicibus nutrientibus, confortantibus, alterantibus, etiam aromatibus, Gallic. *consumme*. Schenk. S. C. & Pr. M. F. p. 109. 118. Morell. de præscrib. formul. lib. 1. sect. 1. cap. 16.

CONSUMTIO, σύντηξις. Vide *colliquatio*. *Analosis*. Caussam *consumtionis* corporis dicit Paracelsus esse Sulphur, item Sal: Resistere vero Mercurium, tr. de trib. Essentiis, cap. 1. seqq. *Consumere* etiam de tempore, & cibis usurpatur. Scribon. Larg. num. 16. 17. 140. i. e. absumere, impendere. Vide Lexic. Scrib. Rhodii.

CONTABESCENTIA. Vide *Atrophia*, *Anatosis*, *Colliquatio*, *Consumptio*, *Marasmus*, *Phthisis*. Vid. Lin. Ex. IX. §. 51.

CONTACTUS, ψαῦσις, dicitur, quando duæ partes ita naturaliter conjunctæ sunt, ut sese contingant, cui opponitur *Abscessio*, διάστασις, ἀπόστασις. Gal. cap. 2. de iis, quæ in med. t. 25. Ita corpora, quæ cor attingunt, videlicet pulmo, pericardium, &c. dicuntur ἐπιψαύοντα τῆς καρδίας, l. 3. de præsag. expulsf. c. 4. fin. Verbum etiam ψαύειν, Hipp. non infrequens fuit, v. g. 1. de fract. t. 17. s. 3. h. t. ult. 3. de artic. t. 47. l. 4. Epid. XX. 18.

CONTAGIO, *contagium*, ἀπόῤῥοια, ἀπόκρισις, Ciceroni olim l. 2. de Divinat. dicebatur ea vis, quæ a stella defluit, & in sublunaria influit. Lind. Ex. XI. §. 187. Hodieque vero plerunque, & potissimum per *contagium* intelligitur vis illa, vel activitas, qua affectus quispiam residens in uno corpore sui similem excitat in alio; & quidem vel immediate, & corporaliter per contactum, vel mediate, & ad distans. Th. Vvill. de febr. c. 12. Charlton. Ex. Pathol. X. §. 34. D. D. Maur. Hofm. de morb. contag. Disp. 1. seqq. Vide *Apocrisis*, *Aporrhæa*.

CONTEMPLABILIS, θεωρητὸς, dicitur de diebus *indicibus*, quarto, undecimo, & decimo septimo, ex quorum diligenti observatione intelligitur, quando, & qualis futura sit crisis. Hipp. 2. aph. 24. Vid. dieter. n. 391.

CONTEMPLATIO, θεωρία, significat rei alicujus tractationem, & considerationem in mente, quæ si prolixa fuerit, brevibus verbis exprimi non potest. Gal. l. 5. de san. tu. c. 1. *Contemplari*, ἐπιβλέπειν, i. e. cognoscere, deliberare, scire, non dubitare, est Medico summe necessarium. Parac. comm. in 1. aph. 1. Vide & Diet. n. 311.

CONTEMPTUS, καταφρόνησις. Vide *Cataphroneo*.

CONTENSIO, idem quod *Tensio*, τάσις. Vide *Tasis*.

* CONTENTA, ἰσχόμενα, ἐνισχόμενα, dicuntur ab Hippocr. 6. Epid. sect. 8. t. 19. humores in solidarum partium spatiis, vasis, & cavitatibus conclusi, qui tamen non hac tantum ratione contineri dicuntur, sed quod etiam ab ipsis solidis partibus regantur, & gubernentur. Quod enim ii gignantur, quodque usibus corporis inserviant, id habent a solidis partibus. Hæc quidem Gorr. p. 198. & Castellus. Enimvero hæc sententia repugnat veris hodiernis Artis principiis, quibus docemur, partes solidas potius ab humoribus vitalibus, & spiritibus suam obtinere activitatem, ut sint organicæ. Vide Dogm. nostr. P. I. cap. 2. dogm. 3. & 5. *Contenta* quoque dicuntur, quæ urinis sanorum, aut ægrorum præter aquosam substantiam insunt, Gr. παρεφιστάμενα. Suntque vel universalia, vel particularia, naturalia, aut præternaturalia. Vvill. de Urin. cap. 3. & 5. Dogmat. nost. P. 3. cap. 4. d. 9. & 11. quamvis Paracels. *contentum* dixerit non illud, quod in urina, sed quod supra urinam est. Schol. in lib. de urin. c. 3.

CONTENTIO, τὸ διαφέρεσθαι, ἔρις, idem quod *controversia*, *disputatio*, est discrepantia opinionum, quando unus alteri assensum denegat, & dissen-

dissentit. Hæc aliquando justa est, aliquando condonanda. Gal. l. 3. diff. pulf. cap. 1. Olim etiam *Consultationes* Medicorum dictæ fuerunt *Contentiones*. Scribon. Larg. Epist. ad Callisth. in princ. *Contentionum lis, disputatioque*, Celf. procem. lib. 1. *Contendere* quoque ibid. & compof. 38. accipitur pro *Asseverare*, Rhob. in Lex. Scrib. *Contentio* quoque dicitur συντονία, de nervosis, & fibrosis partibus, per spiritus animales, aut vitales repletis, aut de stamine in textrina extenso per planas. Galen. lib. 1. de sem. cap. 15. In statu p. n. dicitur τάσις, σύντασις, *Contentio*, id est *Extensio*, cap. 1. in 1. Epid. t. 10. & 6. Epid. f. 1. t. 30. Opponitur huic *Relaxatio*, ἄνεσις.

* CONTENTUS, æquivocum apud Latinos est vocabulum. Vel enim sumitur pro eo, quod ab aliquo continetur. Lind. Exerc. XV. §. 71. Græce ἰσχόμενος, ἐνισχόμενος, συνεχόμενον. Vide *Contenta*. Galen. lib. de plenitud. cap. 3. ubi & mentio fit *Contentricis facultatis*, συνεκτικῆς δυνάμεως: vel sumitur pro eo, quod est *expansum*, Gr. συντεταμένον, cui opponitur *relaxatum*, κεχαλασμένον, 6. Epidem. sect. 1. t. 30. Galen. in comm. Vide *Contentio*. Per translationem etiam *Pulsus* hoc modo dicitur *contentus*, εὔτονος, id est vehemens, qui cum renisu quodam pulsat, lib. 3. de diff. pulf. cap. 5. vel etiam significat *satiabilitatem*, quæ Gr. dicitur αὐτάρκεια, & qui *contentus* sua sorte, αὐτάρκης, cui opponitur ἀπληστία, *insatiabilitas*. Gal. de dignof. & cur. animi morb. c. 9. in fin.

* CONTINENS, & hujus vocabuli æquivocatio ex præcedente patescit, quando significat rem, quæ aliam recipit, fovet, & servat, Gr. dicitur ἴσχον, συνέχον. Ita partes solidæ sunt *Continentia* respectu fluidarum. Et quædam causæ morbificæ dicuntur *Continentes*, quæ semper morbum fovent. Imo Febres quædam dicuntur *Continentes*, συνόχοι, a *Continuis* distinctæ, quæ sine exacerbatione perdurant usque ad finem. Sylv. l. 1. Prax. cap. 29. §. 3. Deinde & *Continens* dicitur, qui suos affectus per rationis moderamen vincere potest, Gr. ἐγκρατὴς, cui opponitur *Incontinens*, ἀκρατής, qui est mancipium cupiditatum, & affectuum. Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. cap. 2. Magis adhuc restrinxit significationem vocabuli *Continentia*, ἐγκράτεια, ad victum, Marsil. Cagnatus libellum suum de sanit. tuenda hoc tit. de *Continentia* inscribens. Hermetici tropicam quoque attribuunt variam significationem verbo *Continere*: v. g. sumitur pro *informare*, *vivificare*, *exaltare*, vel pro *cohibere*, & *inhibere*, ne avolet, aut efferatur; vel in *potentia habere* aliquid, ut postea in actum deducatur. Libav. Apoc. Hermet. Part. post. T. 2. Oper. pag. 390. Rhases magnum suum opus multis libris constans inscripsit *Continens*. Fallop. tr. de purg. c. 15. Tom. I. p. 52.

CONTINGENS, τὸ ἐνδεχόμενον, dicitur vel de iis, quæ a voluntate, & arbitrio hominis pendent; vel de his rebus, quæ pendent a suis caussis, & præviis dispositionibus in natura. Priorum non est determinata veritas quoad nos: Posteriora admittunt prædictiones veritatis, quæ micare possunt radiis, ex solerti dispositionum consideratione. Rolf. O. ac M. Genl. 3. f. 2. c. 3. Jung. Gal. de subfig. empir. in fin. Ita res non naturales quædam, ceu causæ, & media sanitatis, & morborum, possunt dici *Contingentes*, ut sunt Medicamenta, Operationes Chirurgicæ, in respectu ad sex reliquas, Aerem, Cibum, & Potum, &c. Charlton. Ex. IV. Pathol. 3. 5.

* CONTINUITAS, *Continuus*, συνέχεια, συνεχής, triplici gaudet significatione. (1.) In statu secundum naturam, de partium solidarum singularum integritate *continua*, sive ἑνώσει naturali, cui opponitur differentia essentialis tertia morborum. *Continuitas soluta*, vel *continuitatis solutio*, λύσις τῆς συνεχείας, cujus species vide apud Galen. lib. de diff. morb. cap. 11. & lib. 4. Meth. Med. cap. 1. Dieter. n. 437. (2.) In statu p. n. de morbis, & in specie de febribus, quædam dicuntur *Continuæ*, συνεχεῖς, quæ in totum non intermittunt, licet aliquando quædam remissio appareat, lib. 1. Epidem. sect. 3. t. 2. vide comm. Galen. in h. l. Recentiores vero *Continuas* iterum subdivisetunt in *Continentes*, συνόχους, de quibus p. a. vocab. *Continens*, & *Continuas* stricte dictas, συνεχεῖς, quæ etiam non quidem totaliter intermittunt, interim vel quotidie, aut tertio, aut quarto die, aliove exacerbationem habent. Sylv. lib. 1. cap. 31. (3.) Sumitur pro indicatione medica contra solutam unitatem: v. g. ulceris indicatio dicitur vel unitio, vel agglutinatio, vel coitio, vel *Continuitas*, aut *Continuatio*, συνέχεια. Galen. lib. 3. Meth. Med. c. 10.

CONTORQUEO, ἐπιστρέφω, accipitur ab Hipp. de vertebris colli intortis, 4. aphor. 35. *Contorsio* aliquando etiam idem est, quod *Ileus*, Volvulus, Chordapsus, seu *Miserere mei*. Rul. & Johns. *Contorsio* quoque vocatur species dislocationis ossis incompletæ, in qua non exit totaliter, Avic. l. 3. fen. 4. t. 2. c. 1. Forest. li b. 9. Obs. Chirurg. Obs. 1. Schol. In specie *Contorsio*, est luxatio vertebrarum dorsi in latus aliquod, & ita species Gibbositatis. Avic. l. 3. fen. 21. t. 2. cap. 12.

* CONTRACTIO, συστολή, vocabulum est ho-

homonymum. In statu naturali sumitur de Actione Musculorum propria. Galen. lib. 1. de mot. musc. cap. 9. Jung. Carleton. Oecon. ani. Exerc. XI. Nic. Sten. de Muscul. & Glandul. Anonym. de rat. mot. muscul. apud Vvillis Anat. Cerebr. aliosque Anatomicos. Qua significatione etiam de Corde dicitur, quando sanguinem e venis in ventriculos receptum in arterias, pulmonalem, & aortam, exprimit sese *contrahendo*, cui opponitur *Diastole*, διαστολὴ, quæ non est vera distensio, sed saltim *relaxatio*, seu ad pristinam figuram regressus. Vide *Cor*. Vera autem *distensio* saltem in arteriis per systolen cordis magis oppletis locum habet, unde pulsus oritur. Vide *Pulsus*. 2. In statu præternaturali accipitur de partium solidarum abbreviatione, aut corrugatione, cum impotentia, viriumque, & actionum suarum destitutione. Galen. de opt. sect. ad Thras. cap. 51. Quæ membra dicuntur *Contracta*, συνεσταλμένα, Hippocr. 2. de iis, q. in medic. t. 32. quibus opponuntur *Diducta*, vel *Expansa*, ἐκπεπταμένα. Et affectus hic tendinum, nervorumque proprius vulgo dicitur *Contractura*. Paracelf. Theoric. fig. morbor. univers. Tab. 4. Ruland. Helmont. Sed. anim. num. 32. &c. cujus caussa haud dubie in acido quodam spiritu, vel halitu nervosis partibus inimico ponenda, Gr. ἀγκύλη. Vide *Ancylosis*.

Contradictio, ἀντιλογία, quando quis alterius sententiæ, & verbis κατ' ἄντικρυ, e directo sese opponit, eaque inficiatur. Fit vero non solum juste, de quo Linden. Exerc. XII. §. 162. sed & haud raro falso, vel ex petulantia, dum inter homines dantur, qui semper *contradicere* audent, eaque vituperare, quæ nunquam didicere, vel cognovere, Gal. c. 3. in Hipp. l. de iis, q. in med. t. 32. Et adversus hos leges statuendas optavit l. adv. Jul. cap. 1.

Contrafissura, ἀπήχημα. Vide *Apechema*.

Contrahens. Vide *Contractio*. *Contrahens* quoque in parte pharmaceutica dicitur medicamentum, συνάγον, Gr. quod coincidit cum *Condensante*, πυκνωτικῷ. Galen. lib. 5. de S. F. cap. 14.

* Contraindicatio, ἀντίδειξις, *Contraindicans*, ἀντενδεικνύμενον. Vide *Antendeixis*.

Contralunaris, Græce verti posset ἀντισέληνος, vel ἀντισεληνιαῖος. Usus hoc vocabulo Dieter. de fœminis menstruæ immunditiæ tempore concipientibus. Jatr. num. 186.

Contrarius, ἐναντίος, quid in genere significet, notissimum est. Ita & in foro Medico *Contrarium* dicitur de corporibus diversis. Ita Magnum parvo, Laxum denso, Plenum vacuo est *contrarium*. De qualitatibus, & potentiis: ita calidum frigido, humidum sicco, aperiens obstruenti, & viceversa, *contrariatur*. Imprimis vero in Methodo medendi omne fert punctum, ceu scopus universalissimus *Contraria contrariorum esse remedia*, τὰ ἐναντία τῶν ἐναντίων ὑπάρχειν ἰάματα, quemadmodum hoc passim ex Hippocr. & Galen. scriptis liquet, de cujus axiomatis limitatione vide sis Dogm. nostr. P. 4. cap. 3. Dogm. 3. pag. 482. seqq. In stricta significatione *Contraria* dicuntur, quæ utrinque a medio æqualiter distant. Galen. cap. 5 in 6. Epid. t. 20. *Contraria* realiter in natura existere, negare ausus est Helmont. tr. Natura *Contrariorum* nescia. Verum an feliciter, & accurate hoc fecerit, non est hujus loci ventilare. Accipitur & *Contrarium* de sententiarum repugnantia, & oppositione, & ita pene coincidit cum *Contradictione*, in qua acceptione rectissime dixit Libav. Alchymiæ transmutat. defens. 2. contra Guibert. Apolog. cap. 9. T. III. pag. 150. *Contrarii absurditas veritatem contrarii confirmat*. *Contrarius* quoque idem aliquando est, quod *Adversarius*, hostis. Ita Medicus *Contrarius* vocatur is, qui fas professionis egreditur, Diis, hominibusque invisus, apud Scribon. Larg. num. 199. edit. Rhod.

Contritio, σύντριμμα, συντριβὴ, σύντριψις, idem quod simplex *Tritura*, *Tritus*, *Tritio*. τριβὴ, τριμμὸς, est species comminutionis rerum crassiorum, & solidiorum, vel simplicium, vel compositarum. Vvekerus Antidot. gen. l. 3. c. 6. vocat *Tusionem*, ubi vide plura Schenk. Syntagm. comp. & præser. med. p. m. 289. Dicitur & crassa Minerva *Pulverisatio*. Vide *Pulvis*. *Species*. Jung. Lexic. Rhodii Scribon. pag. 367. Aliquando, sed abusive, *Contritio* vocatur solutio corporum, quæ fit per corrosionem. Vide *Corrosio*. Ita incertus Author de Magni lapidis compos. c. 36. in Th. Ch. Vol. III. p. 36. *Contritionem Draconis* vocavit, quæ non fit super marmore, nec manibus hominum, sed est tantum aqua, quæ terit, & penetrat corpus, & draconem de natura sua propria, & virtute.

Controversia, τὸ διαφέρεσθαι, ἔρις. Vide *Contentio*.

† Conturbatio oculorum apud S. Largum est minor ophthalmia, quæ τάραξις dicitur Græc. Turn. l. 2. c. 6.

Conturbatio, τάραξις. Vide *Taraxis*. Legitur apud Joh. Steph. Paraphras. in Avic. l. 3. fen. 3. c. 6 p. 158.

Contus, κόντος, dicitur instrumentum ob-

longum, quo naves reguntur, & promoventur; nec non varia ferrea instrumenta longa in metallifodinis necessaria, ver. gr. *Contus* fossorum, *Contus* tertius, *Contus* uncinatus, &c. Ruland.

* CONTUSIO, θλάσις, θλάσμα, Jonice φλάσμα, vel dicitur de morbo, & specie solutionis continui, cum grave aliquid supra corpus incidit, ac id ipsum collidit, & continuitatem solvit, citra deperditionem manifestam substantiæ, aut externam rupturam, ubi plerunque in parte carnea cruor sub cute colligitur; & *suggillatio*, ἐγχύμωμα, sive effusio dicitur, quia venæ exiguæ sub cute rumpuntur. Galen. c. 3. de his, q. in med. t. 30. de tum. p. n. cap. 105. In specie quoque θλάσις, *Contusio* dicitur cranii, vel calvariæ recessus, & incurvatio a violenta illisione absque fractura; quale quid stanneis vasis, & plumbeis contingere videmus, si foris illidantur. Gal. in def. Medic. Jung. P. Æginet. lib. 6. cap. 60. & Job. a Meekren. Obs. Chirurg. lib. 1. pag. 13. ed. Lat. Blasii. Res illa, quæ est caussa *Contusionis*, dicitur *Contundens*, θλῶν, corpus grave, ac durum, Meth. Med. 2. Membrum vero, vel pars affecta, *Contusum*, θλασθὲν, καταθλασθὲν, lib. 1. de C. M. P. G. c. 4. item θλάσμα, Jonice φλάσμα. Jung. Lexic. Scribon. Rhodii, pag. 367. Vel dicitur de modo dividendi rem crassiorem, & solidam in particulas minores: ita plerumque coincidit cum *Contritione*; quamvis hæc in minimas particulas dividat, *Contusio* etiam portiunculas crassiores complecti possit. Fit illa *Contusio* vel pistillo in mortario, vel alio instrumento graviori, quo res solida dissolvi potest. *Contusum* dicitur etiam jus confortativum, ad cujus præparationem, post coctionem carnosarum partium, ossa etiam contunduntur in mortario, ut succus exprimi possit. Est species juris consummati restaurantis, Blas. Medic. Univ. pag. m. 78.

CONVALESCENTIA, ἀνάληψις, ἀνάστασις ἐκ νόσου, est status ille hominis, in quo morbo prius defuncti, & debiles incipiunt resumere vires, & fieri rursus habiles ad obeunda munera intermissa, verbis Linden. Ex. XIII. §. 241. Tales dicuntur *Convalescentes*, ἀναληπτικῶς ἀγόμενοι, vel ἀναλαμβάνοντες ἐκ νόσου. Hos habere optimum, licet paucum sanguinem, unde renutritione, & attemperatione potius tractandos esse, quam evacuationibus, recte docuit P. M. de Calderia Tom. II. Oper. p. 35. A. & ars, quæ spectat ad eos, *Analeptica* dicta fuit, ἀναληπτική, Gal. de constit. art. med. c. 20. quæ potissimum in dextra rerum sex non naturalium applicatione consistit. Statum *Convalescentiæ* quidam ad *Neutrum* referre non dubitant, quod quidem per nos licet, quamvis citra necessitatem urgentem fiat. Vide Dogm. nostr. Prælim. p. 8. 9.

* CONVENIENTIA, *Conveniens*, duabus potissimum gaudet significationibus. 1. significat similitudinem quandam; & idem est, quod *Concordantia*, ὁμοιότης, ἁρμονία, Gal. de subfig. empir. 2. idem denotat, quod utile, *Congruum*, conferens, σύμφορον, ἁρμόζον, προσῆκον, Diet. Jatr. n. 105. 589. 728. 929. Scrib. L. n. 97. 101. Vide *Chresimos*.

CONVERSATIO, ὁμιλία. Vide *Homilia*.

* CONVEXUS, κυρτὸς, κυφὸς, significat protuberantiam, & *gibbum*, qua naturalem, qua præternaturalem, & opponitur ei *Cavum*, τὸ κυρτὴ. Galen. 6. aphor. 46. Ita Hepatis pars exterior versus hypochondria spectans dicitur *Convexa*, *Gibba*, κυρτὴ, quemadmodum interior *sima*, σιμή. Ruff. lib. 1. cap. 28. allegante Linden. Physiol. Med. lib. 2. cap. 5. §. 91. In statu p. n. *Gibbosi* in dorso ex vertebrarum situ mutato, & luxatione dicuntur *Convexi*, κυρτοὶ, alias κυφοὶ, ὑβοί. Galen. d. l. Hinc & Hypochondriorum tumores, & protuberantiæ κυρτώματα, i. e. *Convexitates*, sive *Gibbositates*, leguntur apud Hippocr. Prognostic. sect. 2. t. 25. Jung. Galen. comm. ad h. l. quo nomine & gravidarum venter protuberans venit, 2 prorrh. XXXV. 6. nec non a flatibus distenta alvus, l. 4. Epid. VII. 7. lien tumidus, & veluti *Convexus*, κυρτὸς σπλὴν, l 2. Epid. sect. 2. n. 65. Vide Foes. p. 366.

CONVIVIUM, συμπόσιον, quid significet, notius est, quam ut indigeat verbis. Consideratur vero in Medicina, ut res non naturalis, medio se habens modo ad sanitatem vel conservandam, vel destruendam. Illo respectu *Convivium* est commilitonum homilia, alacritatis animi pabulum, amicitiæ philtrum; & benevolentiæ parens. Imo, uno verbo; (juxta Aristarchi sententiam) *Convivium* sobrie institutum præsens animi, corporisque est pharmacum, describente Langio lib. 1. Epidem. 1. Adde lib. 3. epist. 6. Hoc vero respectu, quando scilicet abusus intervenit, pertinet ad caussas procatarcticas morborum, & in specie ad victum largiorem, & importunum. Fucum in faciebus *Conviviantium* fœminarum detectum lege apud Gal. orat. suas. ad art. cap. 6.

CONVOLVULUS, ἴψ, est nomen insecti, vel vermiculi, qui se involvit pampino vitis. Dicitur & *Involvulus*, apud Plautum, & *Volvox*. Plura vide apud Linden. Sel. Med. Ex. V. §. 109. seqq. Descriptionem reperies apud Aldrov. lib. 4. de insect. cap. 4.

CONUS, κῶνος, 1. significat figuram, quæ a plu-

plurimis rectis lineis circuli extensis in unum punctum coeuntibus circumscribitur. Galen. l. 10. de U. P. c. 12. l. 3. de dign. pulf. c. 2. Helm. tr. Formarum ortus, num. 49. Unde & corpus hujusmodi figuram habens *Conus* dicitur, i. e. inversus turbo, pyramis. 2. Significat nucem quandam, quam Hippocr. κόκκαλον, recentiores στρόβιλον vocant, quam haud dubie etiam Galen. intellexit, inter edulia multi seminis referens, lib. 5. de S. F. cap. 23. *Picem liquidam* a nonnullis κῶνον appellatam fuisse, scripsit Diosc. lib. 1. cap. 94. Vid. Ant. Saraceni Scholia ad h. l. 3. *Conus fusorius* dicitur Vasis Chymici species, in quo aliquid funditur, sive liquatur, Morley in Proleg. Collect. Ch. Leid. c. 2. fin.

* CONVULSIO, σπασμός. Cum omnes arbitrarii motus musculis obeantur, quando ad sua capita retracti, unaque particulam, cui inseruntur, simul attraxerint, si affectus aliquis p. n. in tensionem musculos ducens iisdem acciderit, hunc motus sequitur similis quidem naturali, sed citra voluntatem, & vocatur affectus *Convulsio*. Galen. lib. de Trem. palpit. &c. cap. 7. &c. Hæc, & plura alia Castellus. Quæ tamen vel nihil, vel parum ad rem faciunt. Libet ergo accuratius, & clarius exponere: *Convulsio*, σπασμός, interdum accipitur late, comprehendens omnes motus convulsivos, præsertim *Epilepsiam*, ut 3 aphor. 25. sect. 5. aphor. 2 3. 4. 70. & sect. 7. aphor. 18. & alibi. De *Epilepsia* vero vide infra suo loco. Interdum stricte vocatur *Convulsio*, vel in toto corpore, vel certo membro musculosarum partium contractio permanens, & rigiditas durans, proveniens a spiritu naturali, sive liquore nervoso, portionibus explosivis nitro-sulphureis inquinato, juxta Vvillis in Pathol. cerebri; vel a nimia fibrosarum partium repletione, & distensione, juxta Sylv. Pr. Med. lib. 2. cap. 23. §. 9. seqq. Universalis tres sunt species, *Tetanus*, τέτανος, (quamvis & hoc vocab. generaliter pro omni Spasmo proprie dicto accipiatur) quando totum corpus æqualiter rigidum, & immotum est: ἐμπροσθότονος, si corporis musculi anteriores contrahuntur, & corpus versus anteriora convellitur, quo morbo laborasse mulierem, apud Luc. cap. XIII. existimat Dieter. num. 579. & ὀπισθότονος, quando corpus ad posteriora convellitur, & in dorsum, ac scapulas contorquetur. Particularis *Spasmi* species sunt in oculis, *Strabismus*, στραβισμός, quando oculi vel sursum, vel deorsum, vel ad latera contorquentur. In ore: *Spasmus Cynicus*, σπασμὸς κυνικός, estque affectio musculorum maxillarium, per quam os, nasus etiam, labrum, adeoque dimidia faciei pars in obliquum torquetur. Vocatur & *Oris tortura*, Galen. 4. Loc. Aff. 2. In mandibula, τρισμός, quando dentes invitis nobis cum sonitu concutiuntur, quamvis hic affectus ad motus *Convulsivos* particulares potius pertineat. Datur tamen & vera *Convulsio* mandibulæ inferioris, ita ut os occlusum permaneat: In pene *Satyriasis*, σατυρίασις, de quibus omnibus suo loco. Convulsiones interiorum partium leguntur apud Scribon. Larg. num. 165. Plura de vera *Spasmi* natura, & caussis lege apud Cl. Vvillis de Morbis Convulsivis, cap. 1. 2. seqq. Datur & *Convulsio flatulenta*, vulgo *Cramphus*, ex flatulento spiritu musculos, & tendines replente, præcipue pedum, qui levi quandoque frictione sanantur. Lindel. lib. 3. Art. Med. cap. 8. Helm. de Lithias. cap. 9. n. 135.

* CONVULSIVUS, σπασμώδης, vel dicitur de affectibus *Convulsionem* quadantenus æmulantibus, ita tamen ut non revera spasmi sint, sed motus saltem *Convulsivi*, Galen. lib. 1. de præsag. ex pulf. cap. 4. & cap. 3. in 1. prorrh. t. 99. Thom. Vvillis omnibus morbis generaliter attribuit, d. l. Vel usurpatur de pulsu, qui alias *Vibratus*, κλονώδης, vocatur, in quo ad utrumque terminum tenditur arteria, quem convulsio sequi solet, Gr. σπασμώδης σφυγμός, Galen. lib. 2. de causs. pulf. cap. 12. & 1. de diff. pulf. 28.

* CONVULSUM, σπάσμα, dicitur species solutionis continui partium nervosarum, quales sunt fibræ, tendines, ligamenta, tunicæ, citra rupturam. Hippocr. 5. aphor. 25. Galen. de art. medic. constit. cap. 6. lib. 2. Meth. Med. cap. 2. Spasmata quoque sumuntur pro contentionibus, ac concussionibus totius thoracis, quibus a facultate animali commovetur ad expectorandum, & repurgandum sputum. Aut contractiones corporis, & concussiones significant, quæ cum rigore fiunt, aut horrore initio pleuritidis, cum sanguis, & spiritus ad locum inflammatione tentatum feruntur, ex Hipp. Coac. t. 382. & 425. exponente ita Foes. Oec. p. 578.

COOPERARIUS, *Cooperans*. Vide *Coadjuvans*.

COOPERTIO, περιβολή, tegumentum, *amictus*, vel amiculum, quo corpus ab aeris injuria munitur, quod legitur apud Hippoc. l. de dec. ornat. IX. 8. Deducitur a verbo περιστέλλειν, vel περιστέλλεσθαι, *Cooperire*, *tegere*, quo aliquoties usus Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 44. l. 2. Epid. sect. 2. n. 57. ed. Lind. l. 3. Epid. sect. 3. ægr. 3 & 15. Gal. l. 3. de diff. resp. cap. 11. Item de ventre, & utero fœtum investiente, l. 1. de morb. mul. LI.

13. Legitur & de medicamento, quod denti imponitur, ut involvat, veluti emplastrum, apud Scrib. L. n. 56. Cartilago quoque θυρεοειδὴς, sive peltalis, aut Scutiformis dicitur *Cooperatoria* Castello.

Cooptatio dicitur, quando res in destillatione fixantur, & præsertim si res fixandæ aquam in se contineant, uti Vitriolum, &c. Johns. in Lex.

Coordinatio, σύνταξις. Vide *Syntaxis*.

Coostrum, dicitur *intermedia pars diaphragmatis*. Rul. in Lex.

Copaivæ *Balsamus*, dicitur Exoticum quoddam oleum nativum densius, a loco natali, quemadmodum Peruvianus, Indicus, aliique. Meminit ejus aliquoties Jacobus le Mort. in Ch. Medicó-Physica, præsertim cap. 16. Egregium in Gonorrhœa, ingreditur Elixir Antivenereum. Junge Morley Coll. Chym. Leidens. c. 137.

Copal, est nomen *Resinæ* duriusculæ, admodum candidæ, vel ex albo flavescentis, pellucidæ, suaveolentis, in massam redactæ, quæ asportatur ex India occidentali, sive nova Hispania, ubi ex vulnerata arbore guttatim stillat. Dicitur & *Pancopal*. Habet vires calefaciendi, humectandi, resolvendi. Vid. Schr. l. 4. cl. 2. n. 382.

* Cophosis, κώφωσις, Lat. *Surditas*, est abolitus, vel valde imminutus auditus, proveniens a deficiente spiritus animalis per nervum acusticum affluxu, & distributione, propter varios morbos internos, vel externos inducta. In specie *Surditatis* a Tympani relaxatione meminit Vvillis Anim. Brut. Part. 1. cap. 14. Alias duplex est, alia in fieri, quæ fugax est, & levis, qualis repente fit in febribus. Galen. 4. aph. 28. & 60. & 1. in 1. prorrh. t. 32. Alia habitualis, stabilis, & fixa, quæ a variis morbis internis provenire potest. Foes. Oecon. p. 370. Dieter. Jatr. num. 491. Alias duas species recenset Lind. Ex. IV. §. 79. κωφὸς etiam *mutum* significat. Vide *Mutus*; quia *muti* a nativitate plerumque *surdi*. Ephem. N. C. Ann. I. Obs. 35. Schol.

Copia, πλῆθος, ἁδρότης, idem quod *Multitudo*, *Abundantia*. Vide *Plethos*. *Hadros*.

Copiscus, κόπισκος, est species Thuris in Arabia, & Smilo nascentis, quod Indico minus multo, & fulvius est. Diosc. huic secundum locum attribuit, l. 1. c. 81.

* Copos, κόπος, *Lassitudo*, *Fatigatio*, dicitur talis affectio corporis, qua pleræque functiones animales ob debilitatem quandam succi nervosi præpedite, ac minus vegete exercentur. Hinc potentia loco motiva vacillat; & ita affecti otium, & secessum amant, corporis exercitia, labores devitant, pensa quævis ægre suscipiunt, eaque statim delassati remittunt, ut liceat, (quidni vero liceret?) verba de *lassitudine* scorbutica Cl. Thom. Vvillis de Scorbuto, cap. 4. sano sensu generalius accepta huc referre. Distinguitur *Lassitudo* in eam, quæ sanis etiam competit post corporis exercitia, & labores, propter dissipatos spiritus vitales, & animales prius novo pabulo resarciendos; & in hanc, quæ præternaturalis est, & morbos comitatur. Et hæc triplex esse dicitur, *Tensiva*, *Phlegmorosa*, & *Ulcerosa*. *Tensiva*, τονώδης, est, quando ob copiam sanguinis vasa distendentem, citra insignem impuritatem, musculosæ partes, & fibrosæ impediuntur, ne per spiritus animales expandi satis queant. Quæ species etiam ad latitudinem sanitatis pertinere videtur. *Phlegmonosa*, φλεγμονώδης, quæ & *Æstuosa* vocatur, est, quæ a plethora cum effervescentia conjuncta dependet, & non solum distendendo, sed & æstum inferendo membris musculosis, & nervosis afficit. Linden. Exerc. XIV. §. 86. 87. Dicitur & ὀστεοκόπος. Hæc vel iis ut plurimum contingit, qui validi licet, assueti tamen exercitationibus non sunt; vel acute febricitantes comitatur. Unde & tales febres κοπώδεις, ἢ κοπιώδης dicuntur Hippocrati 4. apho. 31. & 74. 6. Epidem. sect. 2. t. 24. Coac. t. 642. quamvis si jam malignitas quædam concurrerit, tertia species *Lassitudinis* p. n. potius intelligi debeat, quæ est *Ulcerosa*, ἑλκώδης, & hæc provenit ab impuritate sanguinis, & succi nervosi plerunque serosa, & salina, cum defectu spiritualscentiæ, & activitatis debitæ conjuncta. Hæc si fuerit in iis, qui sunt in statu decidentiæ, hoc est nondum revera ægrotant, ad morbos tamen valde dispositi, dicitur *Lassitudo spontanea*, κόπος αὐτόματος, & significat morbos imminere. Hippocr. 2. aphor. 5. Quædam vero sequitur, & comitatur morbos jam præsentes: imprimis vero Scorbuti symptoma solet esse familiarissimum. Vvillis d. l. & alii Authores, qui de scorbuto scripserunt. Κόποι aliquando etiam ipsum *laborem vehementiorem* significare existimat Foe. ex Hipp. 6. Epid. s. 1. t. 12. Oecon. p. 348. Enimvero non video tantam necessitatem, cum sensus etiam integer sit, si per *lassitudines* vertatur vocab. κόποι.

Copriemetos, κοπριήμετος, i. e. *merdivomus*, quando quis stercora vomitu per os reiicit in Ileo desperato. Usus hac voce Hipp. 2. Epid. s. 1. n. 71. edit. Lind.

Copros, κόπρος, *stercus*, fimus, excrementum alvi in prima coctione segregatum significat. Dicitur & Hippocr. κόπριον, κόπρανον, Coac. t. 214. & 602. Consideratur vel ut res sec. natur. quatenus est consequens sanitatis, vel ut res non naturalis, quatenus esse potest caussa procatarctica sanitatis, & morborum; vel ut res p. n. tanquam symptoma, si excrementa videlicet corrupta morbum sequantur; vel ut medicamentum, quamvis sordidum, & merito quoad internum usum abrogandum. De facultatibus diversorum stercorum vide Galen. l. 5. de S. F. cap. 17. & l. 10. tit. *Copros*.

Copton, κοπτὸν, κοπτὴ, dicitur medicamentum ad *placentæ* formam contundendo redactum, sic dictum, quod non coqueretur, sed tunderetur. Meminit Æginet. l. 7. cap. 18. tanquam externum, & parti affectæ, stomacho, vel jecinori, imponendum. Interim & Gal. ad interna Arteriaca dicta, h. e. quæ contra tussim, & alia asperæ arteriæ vitia adhiberi possunt, retulit *Coptarium*, κοπτάριον, hoc est placentulam contra tussientes, l. 1. de C. M. S. L. cap. 2.

Copula, dicitur Capivaccio genus somni naturalis, & nil aliud denotat, quam immobilitatem partis sensitivæ, l. 1. Practic. cap. 18. p. m. 528. seqq.

* Copula, σύνδεσμος, idem quod *Ligamentum*. Vide infra lit. L. *Copulatio*. Vide *Conjugium*.

Coquus, ὀψοποιός, minister Medici, Galen. lib. 2. de san. tu. cap. 11. qui proprie alimenta præparat ad victum quotidianum pro conservanda, aut recuperanda sanitate. Per metaphoram ad Pharmacopœum quoque refertur, dum & ipse *coquendo* quædam facit medicamenta. Imo & ventriculus dicitur *coquus* noster communis tropice; est enim coctionis officina, & instrumentum, non quidem propria facultate, sed beneficio fermenti, & adjacentium viscerum caloris vitalis. Vide *Chylificatio*. Dicitur & *cocus*, præsertim in plurali, *coci*, ad differentiam Infinitivi passivi *coqui*. Vid. not. Rhodii ad Scribon. Larg. n. 111.

* Cor, καρδία, dicitur ratione necessitatis & utilitatis principalissima pars solida organica corporis carnea, musculosa, constans duabus cavitatibus, quæ *Ventriculi* dicuntur, sinistro angustiori, dextro capaciori, per intermedium carneum septum multis scrobiculis, sed imperviis præditum distinctis, & duabus ad basin, sive partem latiorem annexis appendiculis, quæ *Auriculæ*, vel *aures cordis* vocantur, exterius membrana quadam veluti amiculo munita, quæ *Pericardium* appellatur, e vena cava ad auriculam dextram sanguinem a toto corpore refluum excipiens, abhinc in ventriculum dextrum assumens, inde per contractionem, & coarctationem in arteriam pulmonalem per substantiam pulmonis expellens, postea per venam pulmonalem refluentem in auriculam sinistram, & ex hac in ventriculum sinistrum recipiens, medianteque contractione cum contractione ventriculi dextri coincidente in aortam, sive arteriam magnam, per totum corpus distribuens. De *Cordis* Structura videantur Anatomici, & inter hos Lind. Medic. Physiolog. l. 2. c. 6. Barthol. Anat. l. 2. c. 6. Tropice *cor* quoque dicitur *Macrocosmi* Sol, & viceversa *cor* hominis, Sol *Microcosmi*, Paracel. de pestil. Tract. 1. & 2. alibique. Inter metalla *cor* dicitur *Aurum*, inter Elementa *Ignis*. Rul. in Lex.

Coracine, *sphragis*, κορακίνη, σφραγὶς, est nomen Pastilli, quem ex Asclepiade recitat Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 11.

Coracinus, κορακῖνος, nomen piscis, qua fluviatilis, præsertim in flumine Nilo, qua marini, cujus descriptionem, usumque in cibo, & medicina vide apud Ul. Aldrov. l. 1. de pisc. c. 15. Bruyer. de re cib. l. 19. c. 40. Differt a *Corvo*, vel *corace*, de quo mox. Dicitur & *Graculus*, Gal. 3. de A. F. c. 31.

Coracobrachiæus. Vide *Coracoides*.

* Coracoides, κορακοειδὴς, est epitheton processus acuti, exiguique in interiore parte ossis cervicis, & scapulæ, qui, cum anchoræ, vel cervini rostri similitudinem referat, *Ancyroides*, ἀγκυροειδὴς a nonnullis, *Caracoides* ab aliis nuncupatur; quandoquidem extrema ejus pars, uti Corniculæ rostrum, ad exteriora inclinat. Galen. lib. de ossib. cap. 14. cap. 1. de artic. t. 2. De hujus ossis descriptione vide & Bartholin. libell. 4. Anatom. cap. 19. qui & σιγμοειδῆ dici, & per hunc processum, & cavitatem scapulam cum brachio jungi testatur. Ab hoc processu, propter originem, & adhæsionem, nomina quoque obtinuerunt Musculi *Caracoidei*, vel *Coracobracchiæi*, & *Coracohyoidei*, de quibus vide eund. Anat. l. 4. c. 1. & l. 3. c. 12.

Corallatum, est nomen medicamenti apud Parac. cum epitheto *Diaphoreticum*, cujus descriptionem vide apud eund. l. 3. de morb. Gal. c. 25. & explicationem apud Libav. Apoc. Hermet. part. prior. c. 5.

Corallinum, epitheton *Arcani* cujusdam Paracelsici, quod alias dicitur *Mercurius sublimatus rubeus non corrosivus*, cujus descriptionem ex Crollii Basil. Chymic. repetiit Libav. Syntag. Arc. Chym. l. 7. cap. 29. fin. Liquoris *Corallini* memi-

meminit Parac. l. 3. de vit. long. c. 12. *Arcanum corallinum*, quod ex essentia auri est, laudat idem Parac. adversus Podagram, l. 2. de vit. lon. c. 1. De triplici *Arcallino corallino* Paracelsi vide Libav. Apoc. Herm. p. prior. c. 5. Hujus *Arcani corallini Paracelsici* modum præparandi manifestare quoque voluit Helmont. de febrib. c. 10. §. 10. 11. quod fieri debeat per abstractionem Liquoris Alcahest a Mercurio vulgo veniali. Enimvero cum æque obscurus sit liquor Alcahest, facile quis intelliget, & hoc Arcanum Paracelsicum esse revera arcanum, h. e. obscurum, & ita melius negligi, quam operosius inquiri, præsertim cum sit Mercuriale, cui temere non est fidendum.

CORALLIUM, *coralium*, *corallus*, κοράλλιον, κόραλλος, imo & *corallum*, quasi τῇ κουρᾷ ἁλωτὸν, i. e. *tonsura*, & *præsectione captum*, *Basad* Arab. an inter vegetabilia, an vero mineralia referri debeat, valde dubium est. Ex utraque parte militant Viri doctissimi. Gorieus per lapidem ex pingui succo in mari arboris in formam concretum descripsit. Schroderus quoque lib. 3. cap. 6. lapidibus pretiosis subjunxit; cui subscripsit Fr. Hofmann. in clav. vocans lapidem, seu saxeam in fruticis speciem concretionem. Helmont. t. Potestas medic. num. 62. etiam lapidibus annumeravit, quamvis tr. de Lith. cap. 1. num. 16. plantam lapideam dixerit. C. Hofm. vero l. 2. Officin. c. 153. §. 24. vegetabilibus annumerare non dubitavit, imitatus Ferdin. Imperatum, l. 27. hist. nat. cap. 2. dicentem: *Li coralli* sono numerati tra le piante, c' han vita nell' umore. Fruticem quoque marinum, & plantam vocavit Chiocchus in Mus. Calceol. s. 1. in princ. Nostrarum non est partium, litem hanc dirimere; utpote quod in foro medico ignorare parum affert detrimenti, scire parum emolumenti: Quemadmodum & hunc scrupulum, An *corallia* in fundo maris mollia nascantur, & demum in aerem liberum producta indurentur in lapideam concretionem? De quo dubio videantur dicti Authores. Placet tamen Fr. Hofm. ἐπίκρισις, distinguendo inter illorum germinationem, & perfectionem: Quoad illam, mollia esse possunt: quoad hanc, dura quoque reperiuntur in profundo maris. De eorum generatione, differentiis, viribus, quas quidem Chymici pene incredibiles attribuunt, videantur modo laudati Authores, quibus jungantur Parac. passim in scriptis suis, Croll. in Basil. Chym. Ruland. in Lex. Johns. &c. Jungatur & Junken. Chym. Med. Phys. P. I. sect. 4. cap. 8. pag. 309. De *corallis factitiis* vide etiam Parac. l. 7. de transmut. rer. natur. Meminit & Rul. d. l.

CORAX, κόραξ, *Corvus*, Lat. æquivocum est nomen. (1.) significat *avis* rapacissimæ, & notissimæ genus, cujus descriptionem, & usum vide apud Aldrov. l. 11. Ornith. c. 1. adde Schr. l. 5. cl. 2. n. 51. (2.) est nomen *piscis* marini, corporis forma *Milvo* pisci similis, carne duriori præditi, non tamen contemnendi in cibis. De hoc vide Rond. l. 10. de pisc. c. 71. Aldrov. l. 2 de pisc. c. 57. Historiam de *Corvis* albis in Vvetteravia vide in Ephem. Nat. cur. Ann. III. Obs. 57. (3.) *morbus* quoque in oculo, qui *Ægilops* alias vocatur, Haliabbati dictus fuit *Corvus*, teste Manardo in Epist. (4.) *Corax*, nomen est etiam medicamenti, videlicet *Pastilli* perutilis ad putridorum ulcerum, præsertim pudendorum nomas, cujus descriptio bis habetur ap. Aet. l. 1. teste Gorr. p. 241. Taceo plures significationes huc plane non pertinentes, quas diligenter collegit Aldr. Ornith. d. l. §. Æquivoca.

CORDA, *Chorda*, χορδή. Vide *Chorda*.

† CORDIS COMPRESSIO, cartilaginis mucronatæ depressio mulierculis. Septalius de morb. mucronatæ cartil. c. 2.

† CORDOLIUM, καρδιαλγία. Laurenbergius in Antiquario.

CORDINEMA, κορδίνημα, scribitur & σκορδίνημα, significat autem idem, quod καρηβαρία, (vide supra *carebaria*) i. e. *capitis gravitatem*, eo quod τὸ κάρα δίνεσθαι, caput in orbem vertatur, ita exponente Erotiano in Onomastico p. m. 58. quamvis Hipp. semper usus sit vocab. σκορδίνημα, pro *tensione membrorum*, & verbo σκορδινᾶσθαι, tendi, lib. 2. Epid. s. 3. n. 34. & lib. 6. Epidem. s. 5. t. 4. ubi legitur σκορδινισμὸς, *tensiones membrorum* cum oscitatione, & l. de superfœt. IX. 3.

* CORDYLA, κορδύλη, nomen piscis. Vide *Thunnus*.

CORE, κόρη, primum significat *puellam*, *virginem*, quæ nondum nupsit. Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 4. Coac. t. 549. Jung. C. Hofm. in Gal. de U. P. l. 7. n. 482. dicitur & eidem κόρος, l. 6. Epid. s. 8. t. 28. deinde significat *Pupillam*, mediam iridis in oculo partem, per quam visus peragitur, sive minorem oculi circulum intra iridem comprehensum, per quem cernimus. Estque nihil aliud, quam tunicæ, quæ ῥαγοειδὴς, *Uvea*, dicitur, foramen, in eum usum a natura factum, ut per ipsum res visibiles humori crystallino, vel potius spiritui animali, & nervi optici expansioni retiformi facilius paterent. Barth. l. 3. Anat. c. 8. In hac significatione usus Hipp. 2. prorrh. XXIIX. 16. 31. Vide Foes. Oec. p. 349.

COREMA, κόρημα, significat vel *purgamentum*, quod verrendo collectum est, vel ipsas quoque *Scopas*, quibus verritur. Gorr. in def. d. l. quamvis nullam addiderit authoritatem.

Medi-

Medicamenta quoque ad exterendam, & lævigandam cutim commoda, vocat P. Ægin. κοσμήματα, l. 7. voce Osyris.

† Coriziola. Rhaſ. ad Almanſ. Scammon. Monſpelienſium. Vide de hujus Virtute Lud. Merc. in praxi. Polygonum in aquis naſcens, Tabernæmon. in Iconibus.

Coris, κόρις, i. e. *Cimex*. Vide ſupra.

Corium, βύρσα, δέρμα, δέρις, σκῦτος, quid ſit, etiam vulgo notum eſt, nimirum cortex, quo caro tegitur, quodque deglubi a carne poteſt. Lind. Ex. V. §. 42. *Coria* molliri pro oleum, dixit Galen. l. 2. de S. F. cap. 5. *Coria* vetera uſta ad attritiones commoda eſſe, legitur l. 11. de S. F. De aliis *Corii* uſibus variis vide Aldrov. l. 1. de quadruped. biſ. c. 1. p. m. 334. ſeqq. ed. Bonon. *Cortex* quoque exterior granorum, & fructuum *Corium* dicitur, v. g. *Coria malorum*, Scribon. Larg. num. 111. mali granati, num. 234. unde contracte *Malicorium* dicitur in offic. Vide Rhod. in not. ad h. l. & in Lex. Scrib. Ervum ſine *Corio*, Veger. l. 3. cap. 4. *Corium terræ*, legitur apud Rul. in Lex. *Coriaceum*, de animalibus legitur, βυρσῶδες, ap. Gal. l. 3. de A. F. c. 41.

Cornelus, *Carneolus*. Vide *Sardius lapis*.

Cornesta, idem quod *Retorta*. Morley collect. Chym. Leidenſ. proleg. c. 2.

* Corneus, κερατοειδής, *Corniformis*, Vide *Ceratoides*.

Cornicula, vocatur inſtrumentum Chirurgicum parvum excavatum, quod majoribus membri aridi vaſis adhibitum ſine igne, & ſolo oris ſuctu per exile, & ſummum foramen nutrimentum potenter attrahit, teſte Scult. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XII. fig. 7. ex Hildan. Obſ. Chirurg. Cent. I. Obſerv. 80. & Tulp. lib. 3. Obſ. 49.

Cornicularis *proceſſus*. Vide *Ancyroides*.

Corniger, κερασφόρος, epitheton animalium, quibus cornua naturaliter accreſcere ſolent capiti. Dicitur & *Cornutus*. Talibus animalibus plerunque deeſſe dentes ſuperiores, notavit Gal. l. 6. de Anat. admin. c. 3.

Cornix, κορώνη, κύμβα, κυρόνυα, eſt nomen avis rapacis corvini generis, cujus deſcriptionem, differentiam, & uſum vide apud Aldr. Ornithol. l. 12. c. 2. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. n. 50. *Cornix* etiam de oſſium proceſſibus acutis dicitur, Gal. de oſſib. in prooem. l. 2. de U. P. cap. 14. Ita cubiti acutum proceſſum vocavit κορώνην Galen. cap. 2. in Hippocr. de artic. in prooem. & Hippocr. ſect. 2. de artic. t. 5. κόρωνον acutam apophyſin maxillæ inferioris. Barthol. Anat. libell. 4. c. 11. p. 726. Horn. Microc. §. 12. D. D. Hofm. Diſſ. Anat. ad h. l. pag. 33 34. Vocantur autem ita hujuſmodi acuti proceſſus, propter ſimilitudinem roſtri *Cornicis*. Foeſ. Oec. pag 350.

* Cornu, κέρας, dicitur proprie de eminentiis illis inſtar oſſium duris, & ſiccis, in quorundam animalium capitibus naturaliter productis, plerunque binis, rarius una, propriæ defenſionis gratia, quæ tamen inſignem etiam uſum præſtant in Medicina, quorum catalogum vide apud Schrod. l. 2. c. 25. Apud Scrib. Larg. n. 8. 60. 141. legitur *cornum*, *corni*, *cornorum*, & plura hujuſmodi inflexionis, & declinationis exempla collegit ex aliis Rhodius in Lexic. Scrib. n. 67. Junge Robert. Keuchen. ad Seren. p. 144. & 209. Aliquando tamen, & præternaturaliter tales prominentiæ cum in brutis, tum in homine obſervatæ ſunt. Vide Hildan. Cent. 1. Obſ. 25. Ephemer. Nat. Curioſ. Tom. vel Ann. I. Obſ. 30. & Nobiliſs. D. D. Georg. Franci Exerc. de *Cornutis*. Jung. Bonetti Medic. Sept. l. 1. ſ. 3 c. 1. p. 43. ſeqq. Ita Pathologice *Cornua* quoque dicuntur additiones ſpiſſæ, ſingulariter naſcentes ſuper juncturas in extremitatibus, propter vehementiam operationis. Avicen. lib. 4. fen. 7. t. 3. cap. 14. Appellantur quoque *cornua*, κέρατα, κεραίαι, uteri proceſſus, vel prominentiæ ad latera fundi uterini utrinque occurrentia, ubi vaſa deferentia inſeruntur, quæ tamen magis in non gravidis, quam gravidis notari poſſunt. Spigel. de Hum. corp. fabr. lib. 8. c. 19. Aquapend. de form. fœtu. Barthol. lib. 1. Anat. cap. 29. Vide *Ceraæ*. Caſtellus vocat *Aſpices matricis*. In ſpecie *cornu Cervi* in Chymicis eſt *alembici roſtrum*. Eſt autem in medicinalibus apud Paracelſ. herba vulneraria, ob ſimilitudinem foliorum ad ejuſmodi *cornua* alludentem, naturaliter ex arte ſignata. Rul. & Joh. in Lex. *Cornu divortii* Spagyricis dicitur diſtractio duorum, vel potius trium principiorum eſſentialium, balſami vitæ ſulphurei, ſaliſque humidi diaphani, & Mercurii vitæ, ſive humidi radicalis, illius quidem per uſtionem; hujus vero per congelationem. Gerar. Dornæus tr. Phil. Chym. tr. 2. Vita brevis, in Th. Ch. Vol. I. p. 468.

Cornumusa, idem quod *Corneſta*, vel *Retorta*. Morley. d. l.

† Cornustibium, a cornu, & Stibio, hoc eſt gutto Corneo, in quo reponitur ſtibium. Ant. Nebriſſenſis quinquagen. c. 44.

Corolla, στεφάνη. Vide *Corona*.

Corona, ſumitur diverſimode. Primum proprie Gr. στεφάνη, στέφανος, pro ſerto ex floribus, ſive faſce florum per ſeriem comprehenſorum. Hinc plectilis *Corona* dicebatur. Junge Mercurial. l. 3. Var. Lect. cap. 9. & Rhod. ad Scrib. Larg. num. 271. Galen. l. de cauſſ. procat. cap. 1. Ad cujus ſimilitudinem deinde per

metaphoram circulus varii coloris ab uvea tunica oculi dependens, *Corona* quoque dicitur, Gal. c. 1. in progn Hipp. t. 10. Spigel. l. 10. de H. C. F. c. 9. quæ alias *Iris vocatur*. Ita & circulus ille in radice, vel basi glandis in membro virili satis altam marginem habens, *Corona* appellatur, teste Rolf. M. ac Meth. part. genit. part. 1. c. 52. Barthol. l. 1. Anat. c. 24. De *Corona serpentina* ficta lege Libav. tract. Chym. de Igne naturæ, c. 42. Barth. Eustath. quoque *Coronas* vocavit eminentias ossium acutas, curvas, aut rotundas, Opusc. Anat. p. m. 187. 188. quamvis ad Gr. κορώνη vocabulum hæc significatio pertineat. Vide *Cornix*.

* CORONARIUS, στεφανιαῖος. Vide *Stephaniæos*. Os *coronale* dici Os frontis, scribit Barth. libell. 5. Anat. c. 6. p. 706.

CORONE, κορώνη. Vide *Cornix*.

COROS, κόρος, *satietatem cum repletione* significat, juxta Galen. cap. 4. de R. V. I. A. n. 57. quamvis & alibi per *novella germina* e ramis adnata vertatur vox κόροι, teste Foes. Oec. pag. 349.

CORPULENTIA, πάχος, παχυσμὸς, εὐσαρκία, παχύτης. *Corpulentus*, *Corporatus*, εὔσωμος, εὐσώματος, παχὺς, εὔογκος, εὔσαρκος, opponitur maciei, & extenuationi corporis, & absumto, ἀτροφία, ἐκ λεπτῆ, ἐκ ἐκτετηκυία διαθέσει, 2. aphor. 35. 44. lib. 3. aphor. 25. lib. 5. aphor. 46. sect. 2. progn. t. 19. Gal. l. 2. de temper. cap. 4. & de sal. diæt. t. 12. Vide Diet. Jatr. n. 662. 663. 664. Dicitur & *Obesitas*, & *Obesus*.

CORPUS, σῶμα, χρὼς, quid in genere significet, ex Philosophicis perspectum esse debet, & potest; nimirum id, quod opponitur Spiritui, cujus est adaptatum subjectum. Schrod. d. l. 1. cap. 5. In Medicina vel de *corpore* humano, ceu subjecto artis accipitur, vel de objecto, caussis, & mediis sanitatis, & morborum corporeis. Quamvis Ruland. & Jonf. animam quoque appellaverint *Corpus invisibile*, siquidem tenet medium inter *Corpus visibile*, qua de caussa *Corpus* ea parte vocatur, & *invisibile* dicitur, quia participat de spiritu invisibili. Iidem quoque *Corpora supercœlestia* descripserunt, quæ per mentem in imaginatione solum, & non per oculos carneos cognoscuntur. Suntque Spagyrorum subjecta mirabilium operum, si Diis placet. Chymicis Paracelsicis *Corpus* id omne dicitur, in quo virtutes rerum delitescunt, Johns. Hinc non dubitant etiam Morborum *corpora* comminisci. Paracelf. tr. Paragran. tr. 2. Placet nobis annectere egregiam *Corporis* animalis, & ita etiam Humani, (quod est Artis Medicæ subjectum) descriptionem annectere, e Rob. Boyle eleganti libello de *Corporum* animalium porositate Latine reddito. *Corpus* animalis non est rudis, & indigesta materiæ moles, sed ingeniosa plane machina, ad variarum operationum exercitium mirabiliter constructa, puta ad nutritionem, generationem, sensationem, variosque discrepantes locales motus, & propterea dissimilarium, ac organicarum partium, (addere libet, imo & similarium) varietatem perite, & varie constructam requirens.

CORRADIATIO, idem quod *Concordantia*, *Constellatio*, *Collustratio*, figmentum Paracelsicum, & Hermeticum, nihil sani continens. Libav. de Philos. Hermet. mag. Fratr. Ros. Cruc. not. 10. T. 4. Oper. p. 283. 284.

CORRECTIO, διόρθωσις, ἐπανόρθωσις, ἐντροπὴ, vel dicitur de corpore, & ejus membris vel incurvatis, vel in situ p. n. existentibus, in pristinum situm naturalem restituendis. Gal. cap. 2. de iis, q. in medic. t. 25. cap. 3. hoc t. Hippocr. 2. de artic. t. 46. & sect. 4. t. 64. Vid. Dogm. Medic. Gener. Part. VII. cap. 1. Dogm. 4. Sumitur etiam pro curatione caussarum morbificarum, a Galen. lib. de art. medic. constit. cap. 19. & opponitur *Conservationi*, lib. art. medic. 86. 87. *Correctiones* quoque fiunt in medicamentis, v. g. quando purgantibus validioribus adduntur quædam medicamenta illorum vehementiam infringentia, & flammæ vitalis continuationem conservantia, quæ propterea dicuntur *Corrigentia*: aut quando in præparatione fit separatio puri ab impuro, quem modum tantum *correctionis* titulo dignatus est Paracelf. Paragran. tr. 3. & lib. 1. de defens. 3. Vid. & Libav. Alchim. Pharm. cap. 19. Vel accipitur de mente sive propria, sive alterius, quando ea in opinione perversa hærens reducitur veluti in viam, & emendatur; in qua significatione exposuit vocabulum ἐντροπὴ per *Correctionem*, & quidem modestam, Linden. Exerc. II. §. 20. dum Medicus conatur ægro fugienda dissuadere, & persuadere sequenda, debita dexteritate, ita tamen, ut si, urgente necessitate, oratio amarorem requirat, ratio amorem præferat.

CORRIGIA, ἱμὰς, *lorum* proprie significat. Per translationem etiam usurpatur de tendinibus, & ligamentis, quæ Galen. Græce vocavit ἱμαντώδεα, 1. progn. t. 7. Uvulæ, vel gurgulionis affectus, cum longior, siccior, & gracilior evaserit, dicitur ἱμὰς, vel ἱμάντωσις, Aetio lib. 8. cap. 43. Differt ἀπὸ κίονίδος, quod in hac gurgulio non extenuatus, sed crassitiem ex fluxione maiorem adeptus sit. Gorræus p. 192.

CORRIPIO, ἐπιλαμβάνω, idem quod *invado*. Vide *Epilambano*. Unde dicitur *correptus* morbo,

bo, malo, vel vitio. Scrib. L. n. 6. 16. 95. 99. 101. 171. ubi etiam *correptio*, i. e. accessio, vel *invasio morbi* legitur.

CORROBORATIO, *corroborans*, ῥῶσις, ῥωστικὸς, τόνον διδὼν τοῖς μορίοις, idem quod *confortatio*, *confortans*. Vide supra. Dicitur de illa efficacia, qua vires vitales partium, & corporis deficientes, vel imbecilliores restituuntur. Gal. l. 2. ad Glauc. c. 19.

CORROSIO, διάβρωσις, *erosio*, dicitur & ἀνάβρωσις. Vide *Anabrosis*. Præter illam significationem Pathologicam, magis adhuc recepta est Pharmaceutica, & Chymica, qua describitur *Corrosio*, quod sit calcinatio res coagulatas per corrodentes spiritus in calcem reducens. Estque duplex, *Vaporosa*, vel *Immersiva*, quarum omnium species expositas vid. apud Rul. & Johns. Accuratius adhuc *corrosionis* species exposuit Dn. D. Sohn. Diss. Chym. Phys. XII. §. 7. Media illa, & materiæ, quibus *corrosio* perficitur, dicuntur *corrosiva*, διαβρωτικὰ, qualia etiam sunt Chirurgorum medicamenta, quæ superfluam carnem, & excrescentias depascunt, exedunt, & absumunt. Alias καθαιρετικὰ, νεμόμενα, σηπτικὰ. Vide *Catherica*. Ruland. & Johns. *Corrosivum minus* Paracelsi quod dicatur, vide in Morley Collect. Chym. Leid. c. 147.

* CORRUGATIO, ῥίκνωσις, *rugositas*, dicitur de cute, quando propter extenuationem coincidit, & in rugas contrahitur. Gal. 3. in 6. Ep. t. 29. aliis t. 21. Huic opponitur ἔκτασις, *extensio* cutis cum refectione, ac repletione. Foes. Oec. p. 554. Ita & Oculi Tabes nihil aliud est, quam *corrugatio* tunicarum, aut pupillæ. Gal. l. 10. de U. P. c. 5.

CORRUPTIO, φθορὰ, διαφθορὰ, quid in genere significet, e Physicis sciri potest. Specialius quatuor modis viventia cuncta *corrumpi* posse, docet Galen. lib. de marasmo, cap. 1. ubi *corruptio*, & *marcor* pro Synonymis habentur. In Medicina restringitur *Corruptio* ad hominem, eique competentes partes continentes, contentas, & impetum facientes; nihilque aliud est, quam recessus a statu naturali ad naturæ contrarium. Suntque ejusdem varii gradus, quorum ultimus consistit in tanta eversione ad naturæ contrarium, ut non possit iterum ex naturæ coctione ad pristinam naturam redire. Galen. 2. aphor. 17. *Corruptum* quoque dicitur, quod alienum est a natura, indicatque sui remotionem, lib. 9. Meth. Med. cap. 10. fin. *Corruptio* etiam attribuitur rebus non naturalibus, præsertim alimentis. Hinc elegantissime Linden. Ex. V. §. 119. Sane *Corruptio*, inquit, ciborum multorumque, & multigenerum, neque consuetorum, ac alia super aliam cruditas per se satis sunt ad ducendum hominem in certum vitæ discrimen. Quin & ob *Corruptiones* aeris, aquarumque causantur morbi, uti patet non solum ex Hipp. de A. L. & Aq. sed & ex Paracels. Labyrinth. Med. c. 11. quos morbos *cagastricos* vocat, a *cagastro*. Vide supra *Cagastrum*. *Corruptio* Chemistica nihil aliud est, quam totius a natura compositi suas in partes resolutio. Gerard. Dorn. Art. Chem. lib. 1. cap. 5. in Theat. Chym. Vol. I. pag. 198. Quid vero idem per *Rotam corruptionis* intelligat, tr. Artif. supernat. c. 6. 7. videtur p. 296. Quibusdam Spagyricis *Corruptio* significat terram nigram, quæ in operatione circa Lapidem Philosophor. incipit post sublimationem, & destillationem subsidere in aqua usque ad fundum vasis, alias *Fœtidum menstruale* quoque dicta. M. Joh. Isaac. Oper. Miner. c. 26. in Th. Ch. Vol. III. p. 435. Vide etiam *Distructio*.

CORRE, *Corse*, κόῤῥη, κόρση, κείρω, *tondeo*, significat *tempora*, vel *maxillas*, quæ tonderi solent, Horr. p. 24. Idem quod κρόταφος.

CORSUFLE, est terminus Spagyricus, denotans compositionem quandam, quæ mutato nomine Ixir dicitur, de quo plura in Turba Philos. serm. 30. & 31. Th. Chym. Vol. V. pag. 24.

CORTEX, φλοιὸς, φλοὸς, φλοῦς, exteriorem crustam, & tegmen, vel involucrum radicum, arborum, fructuumque significat, quorum in Officinis usitatiorum catalogum vide ap. Schr. l. 2. Pharm. c. 9. *Cortex extensus* signum est perfectæ maturitatis, non rugosus. Gal. l. 2. de Ant. c. 15. *Cortex* corium tegens describitur a Lind. Ex. V. §. 42. Vide *Corium*. *Cortex* ovi pro *Testa* venuste legitur apud Q. Seren. Keuchen. in not. ad illum p. 205. In Anatomicis quoque *Cortex* dicitur exterior substantia cerebri cinerei coloris, ad differentiam interioris candidioris, quæ medullaris, & Callosum corpus dicitur, quemadmodum passim in scriptis Anatomicis legere est. Aliis vocatur *corticalis substantia cerebri*. *Cortex* quoque in genere sequiore, vel fœminino legitur apud Scrib. L. n. 60. quamvis Barthius non satis Latinis addiderit. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 368. *Cortex æris* est *bracilum*, vel *Bracium*, flos æris. *Cortex maris*, est *Acetum Philosophicum*. Rul. John.

CORVINUS *lapis*, dicitur ille, qui calefactus tonitru edere, & in India reperiri fertur, ab Incolis *cocaote* vocatus, haud dubie propter portiones sulphureo-nitrosas volatiles abundantes. Borell. Cent. 2. Obs. 38. Fr. Hofm. Clav. ad Schr. l. 3. §. 153.

CORUSCATIO, ἀστραπή. Vide *Astrape*.

CORVUS, κόραξ. Vide *Corax*.

Co-

Corycus, κόρυκος, legitur & κώρυκος, significat *follem grandem*, vel *pilam majorem*, qua olim in *corycino* balnei ædificio colluderent. Aliis describitur per cistulam pannariam, aut vasculum, utri, vel folli simillimum, ex pellibus consutum. Alii testantur fuisse *Lanceam*, aut *Naviculam*. Vid. Lang. l. 1. ep. 52. Prima significatio spectat ad exercitia corporis, dicitur κορυκομαχία, teste Galen. lib. 2. de sanit. tu. cap. 8. Junge Foes. pag. 349. Annon hodieque lusus pilæ majoris huc spectaret? quæ pila Gallice dicitur, & vernacule un balon. Diminutivum est κορυκίδιον, *Corycidium*, quod fuit etiam concavum, ex pellibus, scutum, & involucrum, quod sagittantes sinistro apponebant, Lang. d. l. Hoc nomine quoque *pila* minor manuaria venire posset. Hoc vocab. κόρυκος non debet confundi cum *Corycus*, κώρυκος, per ω, quod significat *specum*. Unde *Corycæus auscultator*. Vide Hofm. lib. 6. Var. Lect. c. 3.

Corydos, *Corydallus*, κόρυδος, κορύδαλλος, id est *alauda*, *galerite*. Vide *Alauda*. P. Æginet. l. 7.

Corymbos, κόρυμβος, *baccam hæderæ* significat. Sumitur & pro *mammis* a Q. Sereno Medic. cap. de *Mammis* sanandis. Vide Rob. Keuchen. not. p. 160.

Coryphe, κορυφή, primario *verticem* capitis significat, qui est media, & summa inter sinciput, & occiput pars, unde velut a centro circulus, capillorum proventus incipere videtur. Gal. l. Introd. c. 10. Dicitur etiam στεφάνη, (quo & Latini respexisse videntur, dum *verticem* dixerunt a *vertendo*, nimirum propter flexum capillorum, quod illic velut in gyrum vertantur; quam etiam ob caussam quidam ex Gr. ἑλιγμὸν, & πόλον τῦ πολεῖν, h. e. a *vertendo*, eandem partem appellarunt, Castell.) Aliis linea illa, qua capilli alii ad dextram, alii ad sinistram vertuntur, κορυφή vocatur. Unde & δικόρυφοι, i. e. *bivertices* vocantur, non ii quidem quibus os summum geminum est, sed illa potius linea, discrimenque capillorum. Secundario etiam aliis partibus attribuitur, v. g. *Principium Mesenterii*, quo spinæ dorsi alligatum est, vocatur κορυφή, i. e. *apex*, seu principium *Mensenterii*, a Gal. l. 16. de U. P. c. 10. Item appellatur alibi ἄρτημα, *vinculum*, v. g. l. 6. de Admin. Anat. c. 6. & 4. in. 6. Epid. t. 7. Jung. C. Hofm. comm. in Gal. 4. de U. P. n. 216. Ita & *basis cordis*, veluti operculum ventriculorum cordis, dicitur κορυφή, teste eodem C. Hofm. d. l. n. 336.

* Coryza, κόρυζα, est species *catarrhi*, in qua materia peccans per nares secernitur, Latinis *Gravedo*. Hipp. usus hoc vocabulo, & derivativo κορυζώδης, 3. aph. 20. l. 6. Epid. s. 5. t. 32. & l. 3. t. 6. Vide Foes. Oecon. p. 349. & supra *Catarrhus*.

Cos, ἀκόνη, est lapis in quo cultri, & alia instrumenta secantia, aut pungentia terendo acui solent. *Cos Medica* vero est lapis, in quo tritura nonnullorum simplicium medicamentorum, quæ *præparata* in Officinis dici solent, fieri solet. Meminit Galen. lib. 4. de C. M. S. L. cap. 4. Alibi vocavit *cotem oculorum*, ἀκόνην ὀφθαλμικὴν, haud dubie vel quia lapis plerunque cavitatem oculi repræsentat; vel quia Collyria lævigari in illo solent. Galen. lib. 9. S. F. §. de Lapidibus. Dicitur alias *Porphyrites*, lapis super quem alio lapide versatili fit lævigatio, aspersa aliqua aqua destillata conveniente, ut fiat instar pultis. Vide Schroder. lib. 2. cap. 76. *Cotis Naxiæ* mentionem facit Gal. lib. 9. S. Fac. §. Ostracites. *Coticula*. Vide *Lydius*.

Coscinos, κόσκινος, id est *cribrum*. Unde κοσκινίζω, *cerno*, cribro. Vide *Cerno*. *Cribrum*.

Cosmetica, κοσμητική, est pars Medicinæ ministra ad Diæteticam, & Parmaceuticam pertinens, quæ tradit modum per media, (quæ etiam *Cosmetica* vocantur,) naturalem servandi, aut restituendi pulchritudinem. Vide *Decoratio*. Hæc quomodo differat a *Commotica*, Vide supra *Commotica*. Quamvis Rolf. hanc differentiam non attenderit, sed *Cosmetica* remedia vocaverit etiam fucos ad album, & rubrum, Ord. ac Meth. Gen. l. 7. s. 2. c. 12. 13. *Cosmecicum* Crollii, ad delendas maculas, & tollendam serpiginem, vide etiam apud Libav. Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 30.

Cosmetorges, est vocabulum a Dolæo effictum, quo explicare, & exprimere voluit Microcosmetora, hoc est animam sensitivam particulariter in cerebri globosa parte sedem suam habentem, in furorem actam, & ad iram commotam, mediante sanguine nimis efferveſcente, & scoriis sulphureis referto; Encyclopæd. lib. 1. cap. 2. §. 10. pag. 14. Plura loca, ubi hujus vocabuli fit mentio, quærantur in Indice.

Cosmos, κόσμος, variis gaudet significationibus. 1. denotat *Mundum* universum, quæ acceptio non est hujus loci. Vide *Mundus*. 2. apud Hippocr. significat ordinem, & rerum seriem in genere, tum in specie circa crisin, & dies criticos. Vide l. 2. de morb. mul. XLII. 13. XLIX. 42. s. 3. progn. t. 7. Hinc & κόσμιοι, teste Erot. sunt εὔτακτοι, *bene ordinati*, & κοσμηταὶ dicebantur, qui præerant adolescentibus ad moderandos eorum mores. Foes. Oecon. p. 350. Gorr.

Cosmographia, κοσμογραφία, est proprie ars, & pars Matheseos, tradens descriptionem, constitutionem Orbis terrarum, & ejusdem partium. Hanc Medico scitu esse necessariam, urget Paracelsus non in eum finem, ut sciat, quales caligas induant incolæ diversi, sed quibus morbis diversis infestentur, Defens. 4. Idem ex hypothesi illa accepta, quod *Homo* dicatur *parvus Mundus*, duplicem constituit *Cosmographiam*, *Macrocosmi*, & *Microcosmi*, Labyrint. Med. cap. 4. per hanc intelligens partem Physiologicam Medicinæ, & Anatomiam, de morb. Tartar. c. 12. 18. & alibi sæpius.

† Cossi, Vermes in lignis cariosis. Heresbach. l. 2. de re rustica.

Cossum, Paracelso dicitur exulceratio circa nares gravior, proveniens, ex mente illius, ex sulphure albo, & sale scisso Martiali, lib. de apostem. ulceribus, cap. 39. Aliquando etiam participat de malignitate Gallica, seu Venerea, lib. de ulcer. Gall. aliisque affectibus, lib. 3. cap. 5. Jungatur Marcell. Cuman. Obser. 84. apud J. H. Velsch. in Syllog. Curat. & Observ. Medicin. Cent. I. p. 81. *Cost.* etiam Italis, vel *Cox.* vocari Varos, & similes tumores parvos, & duros in faciei cute obortos, scribit Forest. lib. 5. Obs. Chirurg. Obs. 7.

Cossus, θρὶψ, τερηδὼν, est nomen vermiculi e lignis nati, præsertim e robore, & quartum genus *teredinis*, cujus descriptionem, & usum medicum vide apud Ul. Aldrovand. lib. 6. de Insect. cap. 5. Legitur & aliquando in plural. *Cosses*, Ibid. Imprimis vero farina illa *Teredinum* hodieque notissima est, & familiaris mulierculis nostris in exiccandis excoriationibus infantum. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 117.

* Costa, πλευρὰ, & πλευρὸν, indifferenter sumitur. Quid significet, jam notum est. *Costæ* sunt ossa pectoris, quæ a collo toto ad ilia usque ex anteriore parte ad utrumque latus protenduntur. Galen. lib. Introd. cap. 10. & 3. de artic. t. 37. Dividuntur in *legitimas*, & *spurias*. Utrarumque descriptionem prolixiorem pete sis ex Anatomicis veteribus, & recentioribus, & inter hos e Barthol. libell. 4. Anatom. cap. 17. *Costa extrema* est, non parva illa revera spuria, quæ ab illis discedit, & carnosæ parti diaphragmatis obducta est, sed ipsi proxima, cui manifesta jam membrana tenuis intus subtenditur, continuata cum ea, quæ omnes costas subcingit, & alias *Pleura* vocatur. Galen. lib. 5. Anatom. adm. c. 3. fin. *Costa sartoria*, vocatur vulgo da gischbein, estque firmamentum Ceti manillæ fere osseum, quo utuntur sartores ad firmanda vestimenta, præsertim in sexu fœminino. Usus in Medicina est largior, dum præbet largam mucaginem; & meminit illius Dan. Ludov. Dissert. I. Pharm. p. 314.

Cotaronium, terminus est Paracelsicus, significans *liquorem*, in quem, veluti principium materiale, resolvi possunt corpora naturalia, quin & ipsa Elementa. Respondere videtur *Mercurio*, tr. Labyrinth. Med. c. 3.

Cothon, κώθων, fuit poculi fictilis genus ampli, & capacis, quo se compotando invitabant, quæ compotandi ratio per verbum κωθωνίζεσθαι, & κωθωνίσαι, & substantivum κωθωνισμὸς exprimebatur. Foes. Oecon. pag. 366. Forest. lib. 9. Obse. 28. in Schol. Casp. Hofm. in Gal. de U. P. n. 222. Apud Hippocr. vero in Epistola ad Cratevam, n. 23. significat *vas fictile*, in quo flores, folia, aut radices conduntur. Ita & Galen. vasculum fictile ad urendam cadmiam, κώθωνα κεραμεοῦν vocavit, l. 4. de C. M. S. L. c. 6.

† Cotyla sanguinis, apud Gal. constat unciis duodecim circiter. Petrus Salius de Affectibus partic. 22.

Cotis, κοτὶς, Hippocrati *Occiput*, & posteriorem capitis partem significat, lib. 2. de morb. XII. 43. & XX. 3. Vide Foes. pag. 350.

Cottabismus, κοτταβισμὸς, remedii nomen, cujus mentio fit a P. Ægineta in curatione Cachexiæ, lib. 3. cap. 47. Quale vero fuerit, non est facile dictu. Potest intelligi eo nomine *aquæ superfusio*, eo fere modo, quo veteres Athenienses in illo convivali ludo, qui κότταβος dicebatur, facere solebant, ut Athenæus, & Svida scriptis suis prodiderunt. Potest & simpliciter accipi de *ablutione*, *detersioneque* per *spongiam facta*, auctore Phavorino, qui in Lexico suo κοτταβίζειν per ἀποσπογγίζειν interpretatur. Hæc Gorræus. Alii per *vomitum* explicant. Vide Henr. Stephan. Thesaur. Græc. in Indic. voc. Κότταβος.

Coturnix, ὀρτύγιον, ὄρτυξ, ὀρτύκη, est nomen avis nulli non genti notæ, loca campestria amantis, inque segetibus mox maturis latitantis, & pulveri, cœnove sese obvolventis, cujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 13. Ornith. cap. 22. Creditur innoxie helleboro vesci, Gal. lib. 2. de A. F. cap. 6. & hoc fieri propter convenientiam temperamentorum, l. 3. de Temper. cap. 4. & multos ex esu *coturnicum* distentionibus hypochondriorum correptos notavit idem, 5. in 6. Epid. t. 35. Jung. Schrod. lib. 5. cl. 2. n. 52.

* Cotyle, κοτύλη, Cotyla, Cotyledon; idem quod *Acetabulum*. Vide supra suo loco.

Cotylis, κοτυλὶς, h. e. *concavitas coxæ*, vel coxendicis. Hipp. de off. nat. quamvis alii legant κοτύλη, Gorr.

Courap, apud Indos in genere omnem *scabiem* significat. Κατ' ἐξοχὴν vero illam *Herpetis*, vel *Impetiginis* speciem molestissimam dictis populis Endemicam, quæ ut plurimum alias, faciem, pectus, inguina, imo aliquando totum corpus occupat, cum pruritu intolerabili, adeo ut ægri dies noctesque manus abstinere a scalpendo nequeant, sed statim istam voluptatem, quam ex unguium attritu homines sentiunt, acerba pœnitentia sequitur, ingens nempe dolor in crudis, & cuticula detectis partibus, quas ungues aperuerunt, dum mordicans, ac nitrosus iste humor peccans partes nervosas vellicat, & inde interulæ, vel indusia sine crustarum laceratione avelli nequeunt. Hujus caussa consistit in sero acerrimo, & corrosivo. Vide plura ap. Jacob. Bontium, Meth. Med. morb. Indiæ Or. c. 17.

* Coxa, *Coxendix*, *Ischion*, ἰσχίον, Parac. passim *Schia*, magnum femoris ossis caput est, cujus cavitas *Acetabulum*, κοτύλη, vel κοτυληδὼν vocatur. Galen. lib. 2. de fract. t. 70. unde affectus articularis illius ossis *Ischias*, & *Coxendix* appellatur. Inde *Ischiadici*, & *Coxarii*, i. e. *Coxæ* morbo laborantes, l. 7. de C. M. P. G. c. 16. *Ischion*, ἰσχίον, etiam aliquando significat ligamentum ipsum, quo femur *Coxendicis acetabulo* colligatur; interdum vero ipsum articulum. Sed & *Ischia*, ἰσχία, dicuntur a quibusdam partes carnosæ ex utroque sacri ossis latere, quæ & σκαφία Græcis, a Latinis *Clunes* appellantur. *Os* autem *Coxendicis* est apophysis ossis sacri, ad *Coxendicis* acetabulum undique pertinens. Os enim sacrum, qua parte femoris caput ei inseritur, *Ischion* vocatum est. Hæc Castellus. Enimvero videtur *Os sacrum* cum *osse innominato* confudisse; siquidem *Os Ischium* est pars Ossis innominati, non sacri, quod inter duo innominata interjacet cum vertebris dorsi contiguum. Videantur Anatomici, in specie Barthol. libell. 4. de ossib. c. 15. & 16.

Crabatus, κράβατος, vel κράββατος, Latine alias *Grabatus*, idem quod κλίνη, lectus. Vide *Cline*, *Lectus*. Duos κραβάτους pro puerpera requiri, unum duriorem, si in sella mulier parere nequit, alterum molliorem post partum, legitur apud Moschion. de morb. mul. cap. 48.

Crabro, σφὴξ, est insecti vespis similis, sed majoris nomen, cujus ictus potius inter caussas morbificas, quam alius quidam usus inter remedia referri debet. Descriptionem vide ap. Aldr. l. de Insect. c. 7.

Crade, κράδη, *ramum ficulneum* significat. Hipp. de superfœt. XXI. 5.

Cræpale, κραιπάλη, *Crapula*, significat omnem capitis noxam, quæ ex vino, vel alio potu generoso largius sumto fit. Hippoc. 5. aphor. 5. Galen. in comm. h. l. παρὰ τὸ κάρηνον πάλλειν, a caput percellere. Qui differentiam inter *Crapulam*, & *Ebrietatem* fingunt, λογομαχοῦσι, Foes. pag. 353. Dieter. num. 475. Inter caussas vitam abbreviantes rectissime quoque *Crapulam* retulit Helmont. Tract. Mortis Occasiones; si scilicet vel frequentior fuerit, vel potus noxius. *Crapulam* privationis intellectus caussam statuit Paracel. Tract. 1. de morb. ament. cap. 4. & hydropis tr. h. t. Quæ *Ebrietati*, vel *Crapulæ* resistunt remedia, dicuntur ἀκραίπαλα, ἀμέθυστα. Diet. d. l. Inter quæ refert Dioscorides Crocum, l. 1. cap. 35.

Cræno, κραίνω, duplicem habet significationem apud Hipp. Vel enim significat *desino*, ad finem pertingo, s. 3. de art. t. 33. vel denotat *perficio*, effectum reddo, l. de Virg. morb. II. 28. Foes. Oec. p. 353.

Crama, κρᾶμα, *vinum dilutum*, & aquæ temperatum significat. Celsus *dilutam potionem* vocat. Gorr.

Crambion, κραμβίον, decoctum *crambes*, vel brassicæ denotat, Hipp. l. 2. de morb. mulier. XIV. 12.

Crampus, idem quod *spasmus flatulentus*. Helmont. de Lithias. cap. 9. n. 135. Vide *Convulsio*.

* Cranium, κρανίον, quasi *parva Galea*, *calva*, *calvaria*, est os capitis crassum, rarum, rotundum, ossibus septem (alii plura numerant) compactum, suturisque veris tribus, Coronali, Lambdoide, & Sagittali distinctum, Cerebrum contingens, atque utramque meningem contingens, quod quasi κράνος, id est *Galea*, cerebro adjaceat, sic dictum. Gal. l. 8. de U. P. c. 9. Accuratiorem descriptionem videre licet ap. Anatomicos recentiores, præsertim Barthol. libell. 4. Anat. c. 4. 5. & 9. T. Willi. Anat. Cerebri cap. 4. De usu *Cranii* Medico videatur Schr. l. 5. cl. 1. n. 23. inter partes corporis demortui quinta, Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. p. 675. seqq. Adde & Rhodium ad Scrib. L. n. 16.

Cranocolaptes, κρανοκολάπτης, epitheton *Aranei* cujusdam, qui quartum genus constituit, ap. Aet. l. 13. c. 18. sublongi, viridis, stimulumque sub collo habentis, atque siquem irruat, loca circa caput

caput petentis. Junge Foreſt. l. 30. Obſ. 12. Schol. & Ul. Aldr. l. 5. de Inſect. c. 12.

Cranter, κραντὴρ, a κραίνω, perficio, epitheton dentium malorum, qui omnium noviſſimi enaſcuntur. Iidem quoque σωφρονιστῆρες, ὀψίγονοι, ſero nati appellantur, vulgo etiam *dentes ſapientiæ*, quod eo tempore naſcuntur, quo homo incipit ſapere, videlicet ut plurimum ab anno 18. ad 26. Gor. p. 245.

† Crapula, Plin. l. 16. c. 11. Reſina lota, non fæx reſinæ, ut quidam volunt. Marſilius Cagnatis Var. obſ. l. 2. c. 1.

Crapula. Vide *Cræpale*.

* Crasis, κρᾶσις, *mixturam* in genere, uſitatius vero *temperiem*, *temperamentum* apud Medicos ſignificat. Quid vero proprie ſit, non omnes accurate expoſuerunt. Vulgares *Complexionem* vocant. Galenus prolixos de *Temperamentis* libros conſcripſit. Verum multa ἀλλότρια inſeruit. Generalior de *Temperamento* doctrina ſpectat ad Phyſicum. In foro Medico accipitur de *Temperamento vitali*, & actuali, quod quidem *Elementare* non excludit, ſed ſubjective includit; eſtque nihil aliud, quam ſpecies, vel differentia eſſentialis ſanitatis prima, ceu facultas corporis humani, ejuſque partium, functiones ſuas obeundi, proveniens a caloris vitalis in, & cum ſanguine debita facta appropriatione, & continuatione. Plura vide in noſtris Dogmat. Gener. Med. Part. 1. cap. 3. Huic reſpondet quoque *Facultas Medicamentorum*, quæ etiam nihil aliud eſt, quam *Temperamentum actuale* ſpecificum, dependens a vitali principio eſſentiali, portiones Elementares informante, & exaltante. Ubi tamen notetur, effectum aliquando a *Temperamento Elementari* etiam provenire, qua tali, id quod per accidens fieri dicendum: v. g. quando Aloe, aut Rhabarb. ſiccant, & adſtringunt. Hoc non tam a *Temperamento vitali*, & eſſentiali dependet, cujus virtute potus fermentationem augent, fundunt, liquant, quam a *Temperie* portionum terrearum, ſiccarum, quibus ſcatent, deſtructo, aut oppreſſo vitali *Temperamento*. Vide etiam Dogm. Med. Gen. P. 6. c. 2.

Crassena, terminus Paracelſicus, ſignificans portiones ſalinas, putrefactivas, & corroſivas, faciens ulcera, tumores diverſæ formæ, libell. Theorico de ulc. c. 6.

* Crassities, *Craſſitudo*, *Craſſus*, πάχος, παχυσμὸς, παχύτης, παχὺς, eſt nomen notiſſimæ ſignificationis. De his vocabulis vide Diet. num. 662. ſeqq. Linden. Exerc. X. §. 184. Attribuitur vero in Medicina diverſis rebus, v. g. 1. Moli corporis, *Corpulentiæ*. Vide *Corpulentia*. 2. *Membranis*, ita membrana exterior, & prima cerebrum inveſtiens, quæ vulgo *Dura mater* vocatur, dicitur *Craſſa meninx*, Galen. lib. 9. de admin. Anatom. cap. 1. παχεῖα μήνιγξ, ἢ σκληρά. 3. *Venis*, 1. de artic. 53. φλὲψ παχεῖα. 4. *Pulſui*, eſtque *pulſus craſſus*, qui & *turgidus* appellatur, & coincidit cum magno. Galen. lib. 1. de diff. pulſ. cap. 5. παχὺς, ἢ ἁδρὸς, cui opponitur λεπτὸς, ἢ ἰσχνὸς, tenuis, vel gracilis. 5. *Medicamentis*, quæ alias dicuntur *craſſarum partium*, παχυμερῆ, quæ non facile in tenues partes diſſolvi poſſunt, quibus opponuntur τὰ λεπτομερῆ, *tenia*, ſive tenuium partium. Gal. l. 1. de S. M. F. c. 3. & alibi. *Craſſum emplaſtrum*, i. e. ſpiſſum, Scrib. L. num. 205. *Craſſe* obtinere, n. 46. 228.

Crateo, κρατέω, verbum hoc ſignificat ap. Hippoc. *vinco*, ſupero, *contineo*, & paſſivum κρατεῖσθαι, *vinci*, ſuperari, 5. aphor. 45. l. 7. Epid. V. 22. l. 6. ſect. 5. t. 37. Unde & κεκρατημένοι dicuntur deplorati, ægri, & *a morbo victi*, quibus deneganda medicina, lib. de art. IV. 6. quamvis etiam de *alvo adſtricta* accipiatur, teſte Lind. Ex. IV. §. 99. Jung. Foeſ. pag. 353. Diet. n. 477.

Crater, κρατὴρ, communiter *poculum amplius* ſignificat. Rulandus vero *Craterem* deſcripſit per *ahenum*, quod inferius amplius, ſuperius vero anguſtius eſt. Diminutivum eſt *Craterium*, κρατήριον. Foeſ. p. 353.

Craterauchen, κρατεραύχην, ἢ κραταύχην, *hominem valida cervice* præditum, robuſtum ſignificat. Hippoc. 6. Epidem. ſ. 1. t. 3. Galen. in comm.

Craticula, ἐσχάριον, φρύγετον, eſt inſtrumentum ex bacillis ferreis quadratis, & digitalis craſſitudinis juxta ſe in acutum ita poſitis, ut ſemidigitale ſpatium interſit, factum focis conficiendis, carbonibus ſuſtentandis, & cineribus dimittendis inſerviens. Rul. & Johnſ. Meminit ejus Vvillis tr. An. Brut. P. II. c. 9. pro foco ſicco parando in paralyſi.

Cratos, κράτος, proprie *robur*, vim, & potentiam ſignificat. Ita & κρατυσμὸς, *robur*, *firmitudinem ætatis* florentis, vireſque denotat, apud Hipp. 6. Epid. ſ. 8. t. 29. a verbo κρατύνεσθαι, *roborari*, firmari, ſolideſcere, quo uſus Hippoc. de oſſibus coaleſcentibus poſt fracturam, l. de fract. t. 41. & ſ. 2. t. 6. Improprie etiam a nonnullis κράτος pars ea manus, quæ ſub digitis eſt, & quidem interior magis, quam exterior, quia in interioribus totam Naturæ potentiam apprehendendi, & continendi poſuit, dicitur. Gor. in def. p. 245. Lind. Medic. Phyſiol. l. 2. c. 14. §. 85.

Cratysmos, *Cratynomæ*, κρατυσμὸς, κρατύνομαι, *robur*. Vide *Cratos*.

Crau-

Crauros, κραῦρος, i. e. *friabilis*. Dicitur & θραυστὸς, ἄθραστος, & ψαθυρὸς, & accipitur de omni eo, quod nec lentoris, nec pinguedinis quicquam habet. Gor. d. l. & Lind. S. M. Ex V. §. 41.

Creatio, *Creatura*, *Creator*, κτίσις, κτίσμα, κτιστὴς, ὁ κτίζων, δημιουργία, δημιουργός. Horum vocabulorum propria, & stricta significatio non est hujus loci, quatenus scilicet per *Creationem* intelligitur ortus rerum naturalium ex nihilo primævus, a Divina Omnipotentia, & liberrima voluntate dependens. Vide Schr. lib. 1. cap. 4. Quod si vero in latiore significatione accipiatur pro omni affectione naturali, & opere, contradistinctis artificialibus, coincidit fere cum *Generatione*: & in hoc sensu Galen. *Naturam* vocat δημιουργὸν, quod Interpretes expresserunt per *Creatorem*. Et illius summam sapientiam in *Creatione* corporum naturalium, præsertim vero nostra aliquoties deprædicavit, in l. 1. de U. P. c. 18. lib. 9. de Hipp. & Plat. decret. c. 8. & 9. & passim alibi. Verum & hæc significatio potius Physica, quam Medica dicenda. In hac latiori acceptione quoque verbo κτίζειν, aut κτίζεσθαι usus est Hipp. 3. de art. t. 41.

* Creber, πυκνὸς, πυκινὸς, *frequens*, cujus interveniens quietis tempus est breve. Galen. de pulsib. ad tyr. cap. 4. Dicitur de respiratione πυκνὸν πνεῦμα, *crebra spiratio*. Et fœmina apud Hippoc. lib. 6. Epidem. sect. 4. tr. 4. πυκνοπνεύματος fuisse legitur; de pulsu, Galen. d. l. & lib. 2. de dignosc. puls. cap. 1. alibique de morbis, v. g. *Crebra* febris, πυκνὸν πῦρ, lib. 2. de morb. mul. XIV. 4. quamvis fortassis rectius per *densum* vertatur. *Crebra* fluxio, πυκινὴ ῥοὴ, de glandul. IX. 19. Quod vero Galen. d. l. de dignosc. puls. differentiam aliquam inter celeritatem, & *crebritatem* vult omnibus viribus comminisci, non videtur necessarium, sed mera inanis λεπτολογία. Alias Græcum πυκνὸς aliquando & *densum*, & *durum* denotat: v. g. alvi *duriemis*, πυκνότης κοιλίης, 6. Epid. s. 3. t. 1. venæ *condensatæ*, *induratæ*, φλέβες πυκνωθεῖσαι, de salub. diæt. t. 27. & carne *densa* præditi vocantur πυκνόσαρκοι, Ibid.

Credo, πιστεύω, *fidem adhibeo*, fido. Verbum notissimum. Usus est Hipp. 2. aph. 27. Vid. Diet. n. 683. In genere quoque recte dixit Gal. quod id, quod quisque maxime cupit, etiam facillime *credat*, de præc. ad posthum. c. 10. Vix credendi effectus simplicium laudantur a Scrib. L. n. 19.

Cregyon, κρήγυον, *bonum*, acceptum, significat idem quod ἀγαθόν. Usus Hipp. Coac. t. 30.

Cremasis, *Cremasmus*, κρέμασις, κρεμασμὸς, *suspensio*, appensio. Legitur apud Hipp. 4. de artic. t. 52. 60. sect. 3. de artic. t. 56. Descendit a verbo κρεμάσαι, *suspendere*, quo etiam sæpe usus Hippocrat. 1. de artic. t. 14. sect. 4. t. 43. 44. 64. &c. Foes. Oecon. pag. 353. seqq.

* Cremasteres, κρεμαστῆρες, dicuntur musculi duo, utrinque scil. unus, a quibus testes sursum trahuntur. Eorum uterque gracilis, & longus, & cum vasis spermaticis a musculis hypogastrii descendit ad ipsos testes, eos relevans. Contrariis carent musculis, qui contrarium motum efficiant. Nullus enim est, qui testes ad inferiora revellat, quod satis sua gravitate ima petant, ægris præsertim, & senibus. Hæc Castellus. De his musculis vid. & Barthol. l. 1. Anat. c. 22. p. 214. Similia duo corpora musculosa etiam utero adesse, quæ κρεμαστῆρες dici possint, existimat Gal. l. 14. de U. P. cap. 11. fin. & l. 2. de semin. c. 5. C. Hofm. in comm. n. 1038. *Cremasteres* quoque denotant petiolos, vel pedes uvarum, teste Lind. Ex. X. §. 192.

Cremer, nomen morbi Hungarici fere Endemii, quando nauseam ex cibo vario inordinate sumpto, vel a potu nimio contrahunt; & statim allio ulnam manus in parte domestica fortiter fricant, hancque partem sibi dolere dicunt. Post usum alicujus Aquæ cordialis statim evanescit. Ephem. Nat. Cur. Tom. vel Ann. II. Obs. 28.

Cremnos, κρημνὸς, duo significat apud Hippocr. 1. *Labra pudendi* muliebris, & eminentias, sive alas, l. de loc. in homin. ed. Foes. p. 423. vel lib. 2. de morb. mul. lib. 3. 5. juxta Linden. 2. significat *labra ulcerum*, d. l. de Loc. in hom. XLI. 2. edit. Linden. Jung. Foes. Oec. p. 354.

Cremor, χυμὸς, item χυλός. Vide *Chylus*, *Chymus*. Est enim *Cremor*, idem quod *Chymus*. Galen. lib. 3. de nat. fac. cap. 4. *Cremor ptisanæ*, χυλὸς πτισάνης, est, ubi a decoctione quis Ptisanam colaverit, deinde cremorem a decocti parte aquosa separaverit, cap. 1. de R. V. I. A. t. 26. In Pharmaceuticis quoque, & Chymicis vocabulum hoc frequenti in usu est, ubi tamen notat potius formam siccam pulveris. Ita notus est *Cremor* Tartari, in Dispensatoriis, & apud Schrod. lib. 4. clav. 2. num. 408. *Cremor* Crystalli, lib. 3. cap. 8. num. 8. *Cremor Silicis*, d. l. n. 18. Talci, num. 20. Saturni, l. 3. cap. 14. *Cremor*, vel Lac Sulphuris, Libav. Alchym. Pharm. c. 36. Schr. l. 3. c. 28.

Crepatura, Paracelso dicitur *Hernia intestinalis*. Prælect. Chr. in fin.

Crepi-

Crepido, ἄμβη, ἀμβώνη. Vide *Amba*, *Ambon*.

Crepinum, Paracelso idem, quod *Tartarus*. *Crepinum introversum*, id est *Tartarus* correctus, l. 3. de morb. Gallico, cap. 30. Imo in l. 1. de orig. & generat. luis Venereæ hunc affectum *Crepinum* dicendum esse, a modo curandi statuit.

Crepitatio. Vide *Decrepitatio*.

Crepitus, φῦσα, φύση, πέρδησις, περδή, *flatum* per anum emissum cum sono significat. Siquidem alii sunt silentes, & sine strepitu, φῦσαι σιγώδεες. *Crepitus* vero vocantur φῦσαι ψοφώδεες, ἢ ἐν βρόμῳ, Hippo. 1. Epidem. sect. 3. t. 1. & 4. Epidem. XX. 13. lib. 1. prognost. sect. 2. t. 24. Generatio horum ex natura, & doctrina flatuum petenda. Esse a Sulphure immundo, & ardere, vel accendi posse, ridicule statuit Paracels. lib. 1. de Tart. t. 2. cap. 2. in not. *Crepitus lupi* est species fungi, Chirurgorum orbicularis vulgo *Bovista* dicti; adversus hæmorrhagias celebratissimi. Sch. lib. 4. clav. 2. num. 411. In specie *Crepitus ossium* vocatur Symptoma quoddam scorbuticum, rarius tamen superveniens, quando ossium capita ex membri, vel corporis quovis motu etiam leviori strepitum edunt ingentem, quasi nuda essent. Willis de Scrob. c. 9. *Crepitus tendinis* vocatur sonus tendinis in manu siti, cum digito premitur, a Joh. Muys Pr. Chir. Rat. Dec. 2. Obs. 5.

Crepusculum, ἑσπέρα, ὀψινὴ ὥρα, est tempus vesperæ post Solis occasum, sic fortasse appellatum, quod res incertæ *creperæ* dicantur. Id quoque tempus noctis, an diei sit, incertum est. Lind. S. M. Ex. XVI. §. 221. seqq.

Crescitiva virtus, dicitur species *Vegetativæ*, aut *Nutritiæ facultatis*, quæ in totius corporis diametris addit secundum proportionalitatem naturalem, quatenus ipsum ad finem augmenti perducat per illud, quod ipsum ex nutriente ingreditur. Avic. t. 1. fen. 1. doct. 6. c. 1. Vocatur alias *Augmentativa Virtus*.

Cresco, αὐξάνομαι, αὔξομαι, idem quod *Augeor*, incrementum capio. Vide *Auctio*. Quid per *Philosophiam Crescentium*, & *Fontium* intelligat Parac. legatur in Labyrinth. Medic. cap. 11.

Cresera, κρησέρα, *Cribrum pollinarium* significat, quo farina expurgatur, & cribratur. Vocatur & ἀλευρότησις Polluci, l. 6. c. 11. Legitur & κρησέρη, l. 2. de morb. mul. XI. 32. Vide Foes. Oec. p. 354. 355.

† Cression, Nasturtium. Cod. hist. Plant. pempt.

Creta Cimolia, ab insula Cimolia. Joann. Ruellius in Nomenclatura rei Veterinariæ.

Creta, vel denotat insulam, patriam Andromachi, κρήτη dictam; unde κρής, *Cretensis* dicitur. Galen. lib. de Theriac. ad Pison. c. 1. quæ significatio non est hujus loci. Vel significat *Terræ* speciem notissimam, γῆν κρητικὴν, candidam, quamvis Renodæus & virescentem, & nigricantem faciat, quæ tamen non sunt in usu. An Græce κιμωλία γῆ dicenda? Vide *Cimolia*. *De Cretæ* vulgaris usu vid. Schr. lib. 3. c. 2. num. 3. De speciebus *Cretæ*, sive *Creticæ terræ* legatur & Mercurial. l. 3. Var. Lect. cap. 21. Ruland. & Johnson. seqq. differentias fecerunt: 1. *Creta* argentaria, in qua micæ argenteæ internitent: 2. rara, mollis: 3. dura: 4. lutea mollis Waldenburgica, quæ facillime lineas ducit: 5. tophacea: 6. in cinereo violacea dura: 7. cœrulea, quæ effoditur in Thuringia prope oppidum Mogellam: qua fabri in pingendis parietibus utuntur: 8. viridis dura: 9. subviridis: 10. nigra mollis: 11. nigra mollis, argenteis maculis nitens: 12. nigra dura: 13. fabrilis candida, ex qua Cataloni ad matronam parietes, & muros extruunt. Unde etiam Argieræ portus extructus dicitur. Ex tot speciebus colligere est, vocab. *Creta* generaliter accipi pro *Terra medicata*, & *bolari*: quam suspicionem confirmat Scribon. Larg. qui *Terram Samiam* aliquoties *Cretam* vocavit, num. 83. 86. 112. 189. Vide Lexic. Scrib. Rhodii pag. 368. *Creta sutoria*. Vide *Melanteria*. Præter usum medicamentosum *Cretæ*, de quo apud Schroder. d. l. Mynsicht. Armament. Medico-Chymic. sect. 8. in fin. de *Morsulis diacretæ*, hodieque abusus *Cretæ* Zythepsis nostris est familiarissimus, quando cerevisiam tempore æstivo acescentem magna copia *Cretæ* vulgaris injecta emendare conatur, non sine dispendio sanitatis, quia redditur Calcaria, & acris alkalizata. Paracels. lib. 1. de Tart. Tr. 5. cap. 2. in explic. Quid? quod haud raro portionibus impuris scatere soleat *Creta*. Nihilo tamen minus cogimur sanitatis jacturam facere, & pati, pro lubitu illorum cerevisiæ coctorum, quando alio potus genere destituimur.

Cretus, i. e. *Cribratus*, a *Cerno*, idem quod *Cribro*. Scrib. L. n. 70. 115. 122.

Cribratio, Gr. dici posset κοσκινισμὸς, est species secretionis, qua solidiora in minores particulas redacta, aut etiam pulposa per cribrum trajiciuntur, ad separandum tenuiora a crassioribus. Du. D. Bohn. Dissert. Chym. Phys. XV. §. 2.

Criatorium *Cribrum*, κόσκινον, κρησέρα, quid proprie sit, in vulgus notum est. Dicitur & quandoque *Colum*. ἠθμός. Pertinet ad instrumenta etiam Diætetica, Pharmaceutica, & Chi-

Chirurgica. Unde rectissime vocavit Galen. lib. 6. de C. M. S. L. cap. 2. *Cribrum Medicum*, κοσκῖνον ἰατρικόν. Actio ipsa dicitur *Cribrare*, *Percribrare*, *Cernere*. Vid. Lex. Scribon. Rhodii pag. 368. ejusdemque notas ad d. auth. n. 61. 75. Per translationem etiam *Cribrum* in Anatomicis usurpatur, v. g. *Os Ethmoides*, sive *Cribriforme*, *Cribrosum*, ad radicem nasi occurrens, cujus descriptionem vide apud Barth. libell. 4. cap. 8. & *Cribrum Renum*, quod a veteribus fictum esse, idem l. 1. Anatom. cap. 17.

CRICOARYTÆNOIDÆI, dicuntur duo Musculi laryngem aperientes, de quibus legatur Barth. lib. 2. Anat. c. 11. p. 442.

* CRICOIDES, κρικοειδής, epitheton *Cartilaginis* ad *Laryngem* pertinentis, ita dicta, quia *annuli* figuram imitatur, Κρίκος enim *annulum*, & circulum significat, uti constat ex Hippocr. libell. de Anatom. lib. 3. in Mochlic. XXV. 5. Dicitur & a quibusdam *Cymbularis*, *Coopertoria*, Castell. Cartilaginis descriptionem vide apud Barthol. Anatom. lib. 2. cap. 11. Aquapendens vocat *Innominatam*, cum tamen a Galeno, & Oribasio *Cricoides* jam appellata fuerit, Tract. de Larynge vocis organo part. 1. & 3. c. 5.

CRICOTHYROIDEI, vocantur musculi, qui judice Barth. rectius dicerentur *Thyrocricoidei*. d. l. p. 439.

† CRIDONES, Vermiculi intercutanei, Host. epit. med. §. 5.

CRIFERA, linsens facculis, Aret. lib. 1. cap. 7.

* CRIMNON, κρίμνον, dicitur *farina crassior*, castrata negligentius molita, & saltem per cribrum laxiora habens foramina trajecta. Dioscor. lib. 2. cap. 112. Galen. lib. 7. de S. F. §. hoc tit. Meminit & aliquoties hujus vocabuli Hippocrat. de potu agens, in quo farina crassior macerata fuit, lib. 2. de morb. XIV. 15. XXIIX. 21. & sæpius alibi. Aliquando vero usus est fœminino κρίμνη, etiam *polentam* crassiorem indicans, v. g. lib. de natur. mul. XXIX. 53. quamvis Linden. κρίμνον retinuerit. Derivativum etiam κριμνώδης, *polentarius*, *farinaceus*, de sedimentis urinæ crassioribus furfuraceis sæpe usurpavit, 7. aph. 21. Prog. d. l. Coac. t. 263. 588. cruditatum excrementitiarum, & corruptarum copiam in massa sanguinea indicantes. Jung. Foes. Oec. p. 355. seqq. Diet. n. 478.

CRINALE, vocatur instrumentum quoddam Chirurgicum, Ophthalmicum, cujus figuram cum usu exhibet Sculr. Arm. Chir. P. I. Tab. IV. fig. 1. & Tab. XXXI. fig 5.

CRINATUM, κρινάτον, epitethon *suffimenti*, vel *Thymiamatis*, apud P. Ægin. l. 7. c. 12. h. e. *liliaceum*, a κρίνον, *lilium*.

CRINIS, τρίχες, sing. θρίξ, *Pilus*, quid significet satis constat. Sunt vero *Pili* partes corporis secundariæ tenues, longæ, siccæ, ex cute erumpentes, a succi cujusdam pene excrementitio-nutritii sulphureo-salini crudi præsertim copia obortæ. Variant autem ratione coloris propter variam sanguinis, succi nutritii constitutionem, & temperiem. Qui *Crinibus*, vel *Pilis* abundant, *pilosi*, hirti, *hirsuti*, δασεῖς vocantur, qui vero carent iis in locis, in quibus esse deberent, præsertim in capite, *Calvi* appellantur. *Pilos* quoque non carere medicamentosa virtute, vide apud Schrod. lib. 5. clav. 2. num. 23. Locus ubi *Pili* abundant, præsertim in capite, dicitur *Capillitium*, τρίχωσις, τρίχωμα. Gorr. in def. Signaturam *Crinium*, esse valde fallacem, recte judicavit Parac. l. 9. de nat. rer.

CRINITUS, *a*, *um*, κεκρινωμένος, dicitur de plantis, quarum radices multis fibrillis, vel capillamentis ad latera dispersis per terram diffunduntur, instar pedum cancrorum, apud Theoph. sæpe. Vide Keuch. not. ad Seren. p. 148.

CRINOMENOS, κρινόμενος, id quod *judicatur*. Vide *Crisis*.

CRINOMYRON, κρινόμυρον, Unguentum *Liliaceum*, quod & *Ægyptium album*, & *Susinum* vocabatur, significat. Constabat lilio, & quibusdam aromatis. Gorr. p. 246.

CRINONES, vocantur nonnullis Practicis *Vermiculi cutanei*, qui & *Dracunculi* aliis dicuntur, summum pruritum sub cuticula excitantes, & atrophiam, sive maciem corpori inferentes, haud dubie a succo nutritio vitioso, & coagulato provenientes, quorum capitula cineritii coloris e cute erumpunt, si inunctio facta fuit prius linimento ex farina triticea, & melle parato, hinc vel novacula abraduntur, vel crusta panis. Tim. a Guldenklee l. 5. cas. 23. Vide *Dracontion*.

CRIOGENES, κριογενής, epitheton Trochiscorum ad expurgandum ulcera sordida, apud P. Ægin. l. 7. c. 12.

CRIOMYXOS, κριόμυξος, vocatur proprie *muco in naribus abundans*, instar arietis. Tropice usurpatur de hominibus stupidis, & vacui cerebri. Gal. l. 6. Meth. Med. c. 3. C. Hofm. com. ad Gal. de U. P. n. 1025.

* CRISIMOS, *Criticus*, κρίσιμος, κριτικός, vel de *morbis*, qui *judicantur*, vel de *diebus*, in quibus *judicari* solent, accipitur, apud Hipp. Gal. l. de dieb. judic. c. 3. & 3. progn. t. 1. Vide Diet. num. 412. Foes. p. 359. Frequentior tamen est posterior acceptio. *Signa* quoque *Crisima* fusissime

me reperies apud Gal. 1. aph. 12. & l. 1. de crif. c. 3. 7. 8. & 14. l. 3. c. 4.

* Crisis, κρίσις, *Judicium*, *Judicatio*. Quam certum vero, & expeditum est, vocabulum hoc frequentissime usurpatum in Medicina non denotare *Judicium* forense, vel judicationem; tam intricatum, multisque difficultatibus adhuc implicitum est, quid Hippocr. Gal. & alii veteres, recentioresque Medici per *Crisin* intellexerint, aut potius quænam sit hujus vocabuli genuina significatio; interdum enim *Crisis* dicitur subita morbi in melius, pejusve ad vitam, aut mortem mutatio: interdum ea, quæ antecedit judicium, humorum agitatio: Interdum integra totius morbi solutio: Interdum illa tantum morbi solutio, quæ ad bonum fit, nomine *Criseos* venit. Gal. lib. 1. de crif. c. 1. Quæ varietas sententiarum oborta esse videtur a neglecta consideratione comparationis inter *Judicium* Forense, & *Judicium* Medicum; quæ si probe attendatur, res mihi videtur expeditu facilior, quænam significatio adæquata sit dicenda. Nimirum quemadmodum ad *Judicium* Forense ad minimum tria necessario requiruntur, *Judex*, *Reus*, & *Testimonia*: ita quoque in Crisi Medica res sese habere debet. Reo respondere Ægrum, nullum est dubium. Testibus, vel Testimoniis comparari posse attributa varia caussarum, & subjecti probe examinata, & considerata, hoc etiam nemo facile inficias ibit. Quæritur saltem de *Judice* Medico, quis constitui debeat, ac possit? Sane Æger, vel Morbus non potest simul Judicis, & Rei partes sustinere. Ergo vel Natura, i. e. vigor flammæ, & temperamenti vitalis adhuc in ægro superstes, vel Medicus Judicis vices subire debent. Quia vero Medici opera saltem ministerialis est respectu naturæ, quæ dicitur ab Hipp. morborum medicatrix; igitur satis est, Naturæ Judicis Medici officium attribuisse. Quibus ita positis, facile quilibet rem hanc antea intricatam penitius considerans, neque quamvis mutationem ad vitam, vel mortem, in melius, vel deterius, recte dici *Crisin* videbit; quia mutatio, quæ fit in deterius, non fit virtute, aut vigore naturæ, sed potius vi morbi, & ita deficit Judex competens, quo deficiente, quis vellet dicere *Crisin*? neque humorum agitatio antecedens *Crisis* appellanda, quia adhuc sub judice lis hæret, an illa agitatio a viribus vitalibus, an vero a vehementia caussæ morbificæ oborta sit? quemadmodum nec in foro inquisitio, & ventilatio actionum proprie dicitur *Judicium*, aut sententia, sed potius quando actio deciditur per *Judicem*. Relinquitur ergo, *Crisin* saltem dici adæquate, quando beneficio virium vitalium, h. e. naturæ, & adhuc sufficientis vigoris humorum, & spirituum caussæ morbificæ fit remotio, & ægri a morbo liberatio; id quod Gal. ipse fateri coactus est, l. 3. de crif. c. 1. quod ea, quæ repente fit, per excellentiam κρίσις dicatur, & a natura, ea, quæ præter naturam sunt, superante, exquisite perficitur. Quam meam de *Crisis* significatione sententiam prolixius expositam reperies in Dogm. Med. Gen. P. III. c. 6. dogm. 8. seqq. Concidit ergo, stante hac sententia, distinctio inter *Crisin bonam*, & *malam*, cum mala nulla detur. Siquidem, Judice favente, h. e. naturæ robore sufficiente, in malum non potest fieri mutatio. Implicaret enim contradictionem manifestam. Distinctio vero in *Crisin perfectam*, & *imperfectam* suo stat talo, quarum illa cum manifesta materiæ peccantis evacuatione, hæc cum remotione ad alium locum ignobiliorem conjuncta est. Quod si tamen aliis placuerit, retinere illas tricas, & ambiguitates, per nos illis liceat. Jungi vero possunt circa hoc vocabulum, Foes. Oecon. pag. 357. Dieter. num. 479. seqq. Præter hanc significationem *Crisis* etiam requiritur in Medico, h e. *Judicium* exactum, & rectum de visis fieri, & auditis, de futuris prædicendis, de agendis juxta veram methodum. Quam difficile vero hoc sit, judicavit Hipp. statim ab initio 1. aph. 1. Prudentia igitur, & exercitatione opus esse, quis non intelligit? Adde Linden. Ex. V. §. 6.

Crispatura, ἠλεπωίησις, proprie dicitur de pilis contortis, & legitur apud Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 3. fere ad fin. Improprie nonnulli recentiores Medici usurpant de spasmodica contractione partium membranacearum, & fibrosarum. Ita sunt, qui uteri *crispaturam* accusant in calculo renum urgentem, quamvis fortassis non absque rationibus adhuc de ea dubitari possit, quod ulterius ventilare non est hujus loci.

Crispella, est forma alimenti, vel medicamenti, quale exemplum contra hæmorrhoides commendatum tradidit Joh. Anglic. Rof. Angl. p. m. 167. seqq.

Crissa *avis*, *Crissatum*, κίγχλος, κιγκλισμός, Vide *Cinclismus*, *Crissare*, quid sit, Vide *Caldos*.

Crista, λόφος, est prominentia illa mollis capitibus gallorum gallinaceorum superposita. Galen. l. 2. de A. F. cap. 21. Ad hujus similitudinem, & processus acutus Ossis Cribriformis, & medius *Crista galli* dicitur, Barthol. libell. 4. c. 8. Pathologice quoque appellantur *Cristæ* illæ *Excrescentiæ carneæ*, fungosæ *in ano* pullulantes, obortæ ut plurimum ex fœdo concubitu, de quo tacere præstat, ad quarum radices

dices plerunque fissuræ, sive rhagades adsunt, Ital. *Creste*. Meminit *Cristarum* Aquapend. in tract. de Oper. Chirurg. edit. Patav. pag. m. 102.

* Crithe, κριθὴ, *Hordeum* significare, ex Botanicis constat. Diminutivum κριθίδιον, *Hordeolum* significans legitur pro decocto hordei, apud Hipp. de nat. mul. XLIX. 3. 4. Ad similitudinem *Hordei*, nomen quoque hoc tribuitur *Tuberculo* oblongo palpebræ cilio externa parte, qua pili sunt, adnascenti, a materiæ crudæ cum sanguine affluentis collectione oborto. Meminit hujus Hippocr. l. 2. Epidem. s. 2. n. 10. Galen. defin. Med. & Introduct. cap. 16. ubi & ποσθία, *præputiolum* vocatur, lib. 4. de C. M. S. L. c. 7. & 8. fin. Æginet. lib. 3. cap. 22. aliique.

Criterium, κριτήριον, normam, & fundamentum, secundum quod judicium aliquod instituitur, significat. Galen. lib. 1. de U. P. c. 8. Adde C. Hofmann. in Appendice Commentar. in qua Variæ Lectiones continentur, num. 1143.

* Criticus, κριτικὸς, idem quod κρίσιμος, scilicet *ad crisin faciens*, vel pertinens, vel ut caussa, vel ut subjectum, vel ut signum. Vide *Crisimos*. Ceterum apud Æginetam *Criticon* est nomen medicamenti Topici contra stigmata, h. e. cutim punctatis maculis decoloratam laudati; fortassis ab Authore *Critone*, cujus in eodem quoque loco meminerat, lib. 4. cap. 7.

Croce, κρόκη, *tramam*, vel subtegmen significat: sed sumitur apud Hipp. pro *filo*, l. 2. de morb. XIIX. 11. Idem significare vocab. κροκὶς, existimat Foes. p. 360. ex Gal. l. 3. de C. M. S. L. cap. 1.

Crocidizo, κροκιδίζω, idem fere quod καρφολογέω, floccos evello, vel colligo. Vide *Carphos*, a κροκὸς, floccus.

Crocinum, κρόκινον, nomen Collyrii, & unguenti, apud Æigin. l. 7. c. 16. & 20.

Crocodes, κροκώδης, epitheton pastilli, vel *Trochisci*, quasi *Croceus* dicti, ob magnam quantitatem *Croci*, quæ compositionem illam ingreditur. Ægin. l. 7. c. 12.

Crocodilus, κροκόδειλος, dicitur animal Ægyptiacum amphibium quadrupes, oviparum, cujus descriptionem, differentiam inter terrestrem, & aquaticum, vim venenosam per morsum, usum in cibis, & medicamentosum prolixius videre licet apud Ul. Aldrov. lib. 1. de quadr. dig. ovip. c. 15. Jungantur Observationes communicatæ per Doct. Stubbes in Act. Philos. Oldenburg. Ann. 1668. in Junio. Meminit aliquoties Gal. v. g. l. 5. de U. P. c. 2. quod solus *Crocodilus* non moveat inferiorem maxillam, lib. 7. de C. M. P. G. cap. 13. quod adeps *Crocodili* conditus sit odoramentis, lib. de Theriac. ad Pison. cap. 10. quod adeps *Crocodili* ejus animalis morsum certo curet, lib. 10. de S. Fac. quod sanguis *Crocodili terrestris* visum acuere dicatur, sed se noluisse experiri, & quod stercus hujus inter Cosmetica retulerint mulierculæ deliciosæ, &c. *Crocodili terrestres* sunt nihil aliud, quam *Scinci*; quorum usus est iratas uxores conciliare, & in Veneris conflictu victoriam reportare, verbis Lang. lib. 1. epist. 65. Horum stercus jucundo nidore pollens *Crocodilea* vocatur, & non modo contra epilepsiam ex aceto mulso bibitur, sed etiam est fucus egregius mulieribus, monstrante Rhodio ad Scribon. Larg. num. 14. *Crocodilum* solo anhelitu venenoso inficere, testatur Paracels. lib. 2. de peste cum addition. tr. 3. Idem etiam *Crocodilos* inter serpentes manifeste refert, l. princip. seu de myster. verm. c. 6.

Crocomagma, κροκόμαγμα, est retrimentum *Crocini* unguenti, ita dictum, quod expressis unguenti *Crocini* odoramentis, & in formas digestis paretur. Μάγματα enim appellantur, quæ expressa aliqua materia relinquuntur crassa, fœculenta, & lignosa. Variæ vero sunt differentiæ *Crocomagmatis*, variique usus. Vid. Galen. lib. 2. de Antidot. cap. 5. lib. 2. de C. M. S. L. cap. 1. in fin. Dioscor. lib. 1. cap. 26. P. Ægin. l. 7. cap. 12. Scrib. L. n. 4. 30. 70. 299. Rhod. in not. ad n. 4. Adde Gorr. in def.

Crocophantos, κροκοφαντὸς, κροκοφάντιον, dicitur sacculus stupa contextus, cui *Crocus* inditur, cujus meminit Galen. lib. 7. de C. M. S. L. cap. 2.

† Crocus hortulanus, est herba, cujus semen Carthamum. Matth. de grad. Part. 2. cap. 13.

Crocus, Crocum, κρόκος, κρόκον. Utrumque in usu esse demonstravit Rhod. in Lex. Scrib. p. 368. Vel enim significat plantam bulbosam, flore purpureo autumnali, cujus stamina flammea instar antheræ constituunt aroma notissimum *Crocum officinalem*, ad cibos, & medicamenta commendatissimum, de quo vide Schr. l. 4. cl. 1. n. 110. ut & veteres, novosque alios quam plurimos authores. Rul. vocatur *Crocus* flos. Vel denotat calcem purpuream ad *croceum* colorem vergentem, qui paratur ex Antimonio, vel Marte, vel Venere. Idem l. 1. cap. 3 lit. C. Libav. describit per magisterium minerale tingens, & per modum efflorescentiæ nascens, Synt. Arc. Ch. l. 5. cap. 10. ubi etiam putat, haud inepte dici posse *Antheram mineralem*. Species vero ex variis mineralibus, & metallis paratas recenset capp. seqq. *Crocus* metal-

metallorum est ille ipse, qui ex Antimonio paratur. Jung. Rolfink. Chym. l. 5. sect. 10. *Crocus*, vel *Crocum* etiam a Galeno dicitur de *Vitello ovi*, qui λέκυθος alias Gr. vocatur, l. 3. de facil. parab. Foes. Oec. p. 360. *Crocum Arabicum* vocatur etiam compositio quædam Spagyrica, satis obscure descripta, quæ & *Oleum Arabicum* dicitur, Arist. de perfecto Magisterio: Th. Ch. Vol. III. p. 116. Lapis Phil. vocatur *Crocus*, Vol. IV. p. 727.

CRONOS, χρόνος. Vide *Saturnus*.

CROTALISTRIA, idem quod *Ciconia*, apud Petron. c. 37. quod rostri collisu, ceu crotalo sonum efficiat. Linden. Ex. X. §. 273. Vide *Ciconia*.

* CROTAPHI, κρόταφοι, *Tempora*, dicuntur ossa duo cranii, utrinque singula ad aures sita trilatera, parte superiore suturis λεπιδοειδέσι, sive squamosis, posteriore laterum τῆς λαμβδοειδοῦς additamentis, anteriore sutura, quæ cranio, & ossi σφηνοειδῆ communis est, terminata. Sunt autem omnium cranii ossium infirmissima, tum quod tenuissima sint, tum quod pertusa meatu auditorio, & cavata, partim ad genæ supernæ diarthrosin, partim ad venæ jugularis ramos intus, & foris excipiendos. Non sunt vero simplicia, sed multiformia. Castell. & Gorr. p. 250. Dicuntur *Ossa Temporum*, quia vocab. *Tempora* etiam latius accipitur pro tota regione laterali inter oculos, & aures. Jung. Barth. l. 3. Anat. procem. & libell. 4. cap. 6.

CROTAPHITÆ, κροταφῖται, vocantur *Temporales* musculi, quia *Temporum* cavitatem, & regionem occupant, ossaque *Temporum* tegunt; Maxillam vero inferiorem movent, & sursum trahunt; atque ita os claudunt. Gal. l. de musc. dissect. c. 6. Barth. Anat. l. 3. c. 11.

CROTON, κρότων, *Ricinum* significat, & ad Botanicos pertinet. Vid. Hipp. l. 2. de morb. mul. 79. 11. Alias & Galenus κρότωνας apud Hipp. l. 2. de morb. 14. per *Bronchia* pulmonum exponit, Foes. p. 360. Meminit etiam κροτώνων Gal. l. 10. de S. Fac. §. De sanguine viridium ranarum, & insecta intelligit, quæ bovibus, ovibus, & canibus (hinc & κυνοραῖσαι, *Raistæ canum* vocantur) infesta, quorum historiam cum usu in medicina vide apud Aldrov. lib. 5. de insect. c. 5. & e Seren. c. 36. Keuchen. in not. ad h. l.

CROTONE, κροτώνη, *excrescentiam fungosam* in arboribus proprie significat, uti patet ex Theophrast. l. 1. de plant. c. 13. Dicitur alias γόγγρος, πρέμνον, *fungus*. Per translationem etiam excrescentias, & *tumores fungosos*, ad ossium panniculos obortos κροτώνας dici, testatur Lang. l. 1. ep. 42.

CRUCIATUS, πόνος λυπηρός, ἄλγος σφοδρότατον, *dolorem intensissimum* significat, & tantum non intolerabilem, quique animam in consensum pertractam conficiat mœrore, ac sæpe desperatione, qualis est dolor calculi, arthriticus, colicus, & præsertim *Cardiaca passio*, sive *Cardiogmus*. Linden. Exerc. XIII. §. 129. 130. & *dolor* hepatis in Cappadoce Hepatico, Exerc. §. 41. Jung. & Scrib. Larg. n. 90. 171. Respondet doloribus in *Cruciariis*, h. e. cruci affixis.

CRUCIBULUM, est vas fusorium ex terra igni contumacissima factum, acutiore basi, vel fundo, & tereti in ampliorem capacitatem forma triangulari, vel rotunda desinentem, pro fundendis, & liquandis metallis, & mineralibus formatum. Rul. & Johns. Lex.

CRUCIUMVINUM dicebatur, quod in extremis offerri solitum est peccatoribus ad supplicium mortis deductis. Lind. Ex. X. §. 102.

CRUCUS, pro *Crocus*. Rul.

CRUDITAS, ὠμότης. *Crudus*, ὠμὸς, ἔνωμος, proprie de fructibus immaturis dicitur, deinde refertur ad cibos, humores, excrementa, morbos, quæ omnia si nondum acceperunt perfectam constitutionem in quolibet suo genere, *Cruda*, aut *Cruditates* dici possunt. Principium vero *Crudorum* humorum potissimum a ventriculi, ejusque fermenti imbecillitate dependet: unde & morbus ipse ἀπεψίας, vel δυσπεψίας, *Cruditatis* nomine exprimitur. Opponitur *Cruditati*, & *Crudis*, coctio, & cocta, πέψις, πέπανσις, πέπονα. Vid. Foes. Oec. p. 692. Diet. n. 945. *Cruditates* genitrices multorum morborum eleganter, & vere appellavit Lind. Ex. XIII. §. 149. *Crudus* etiam vocatur, qui *Cruditatibus* laborat. Cels. l. 2. c. 10. ubi dicit, *Crudo* non esse sanguinem mittendum: & Scrib. Larg. n. 122. in quo prohibet, ne *Crudus*, i. e. *Cruditates* in ventriculo habens sumat medicamentum.

CRUDIVORUS, ὠμοφάγος, dicitur de brutis, & hominibus barbaris carnes *crudas* devorantibus, de quibus recte dicit Aristot. l. 9. Histor. Anim. c. 1. quod talibus omnia sunt infesta, & ipsa aliis.

CRUENTUS, αἱματώδης, αἱματηρὸς, dicitur de humoribus, vel excrementis potius cruore, vel sanguine extravasato mistis, v. gr. de sputo *cruento*. Ægin. l. 3. c. 31. Hippocr. Coac. t. 390. expresse vocatur αἵματι ξυμμεμιγμένον, *sanguine mistum*, de Urinis, Coac. t. 22. 272. 581. & alibi: de excrementis Hippoc. de nat. human. sect. 2. t. 10. l. 3. Epid. Unde & Dysenteria, αἱματηρὴ, *Cruenta* dicitur. Gal. 3. in 3. Epid. 70. & ad 5. aph. 65. De sudore *cruento* vide Baricellum, & alios.

CRUMA, κροῦμα, significat *sonum*, qui ex pulsatis organis musicis percipitur, a κρούω, pulso. Usus Hipp. l. 1. de Diæt. XV. 16.

CRUNION, κρούνιον, nomen est medicamenti compositi, quod vim habet vehementem movendi urinam; quare sic dictum est a *torrentis*, Gr. κρουνὸς, similitudine. Legitur apud Aet. l. 12. Gorr.

CRUOR, apud Latinos ambigua gaudet significatione: Aliquando sumitur late pro *Sanguine*, & ita æquipollet Græco αἷμα. Vide *Sanguis*. Paracelf. passim in scriptis. Ita enim aliquoties legitur apud Vvillis. Vel sumitur stricte, & quidem pro *Sanguine venoso*. Helmont. tr. Blas human. num. 21. seqq. vel pro *Sanguine extra vasa* existente, a κρύω. Perott. ad Mart. Scrib. Larg. num. 193. 196. Vel pro *ichore sanguineo*, Gal. de Urin. cap. 22. & lib. 3. de C. M. S. L. cap. 1. Gr. ἰχώρ. Vide *Ichor*. Vel etiam pro *Sanguine congelato*, Gr. θρόμβος αἵματος, uti passim in Authoribus legitur. Peculiarem descriptionem *Cruoris* legimus apud Paracelf. l. 1. de Tart. tract. 1. c. 3. in notis. Viscus secundæ generationis est *Cruor*, qui descendit a salibus. Est enim *Cruor* sal egestum, i. e. rejectum, & separatum a primo sale. Verum hæc sunt Bœotica ænigmata.

CRURALIS, epitheton *Venæ*, & *Arteriæ* per crura, & pedes excurrentium, apud Bartholin. libell. 1. Anatom. cap. 9. pag. 644. & libell. 2. c. 6. p. 658.

CRUREUS, vocatur Musculus ossi cruris affixus, tibiam extendens, Barthol. l. 4. Anatom. cap. 12. p. 581.

* CRUS, σκέλος, in plur. *Crura*, σκέλη, dicuntur extremæ corporis partes, quæ thoracem, & imum ventrem prætergrediuntur, ut quicquid prominet ultra os sacrum, & carnosos musculos, ibi inferne usque ad pedes, id *Crura* dicantur. Dividit hæc Galen. in partes tres: εἰς μηρόν τε, καὶ κνήμην, καὶ πόδα, femur, tibiam, & pedem. Gal. Introd. c. 10. & alibi. Suntque ambulationis instrumenta, l. 15. de U. P. cap. 8. (unde & a currendo vocab. deducitur per metathesin literarum) & incessus fundamenta, l. de parv. pilæ exerc. c. 2. fin. *Crus* brevius describitur a Dieterichio, quod sit pars organica corporis, a coxendice ad imum pedem protensa, Iatr. num. 774. Æquipollet *Pedi* Anatomice sumto. Lind. Ex. VII. §. 56. *Crus* contabescens per colliquationem, σκέλος τηκόμενον, legitur apud Hipp. 9. aph. 60. Sumitur tamen & aliquando strictius pro parte pedis, quæ sub genu ac poplite utrinque est, uti hoc demonstrat ex Polluce l. 2. c. 4. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 12. §. 116. *Crura factitia* descripta vide apud Paræum, l. 22. Chir. c. 13.

CRUSTA, vocabulum est πολύσημον. Vel sumitur de animalibus *Crustam* habentibus in ambitu corporis, sive *Cutim crustaceam*: & ita Gr. dicitur ὄστρακον, & Animalia *Crustacea*, *Crustata*, ὀστρακόδερμα, μαλακόστρακα, Galen. de puer. epil. etiam dicuntur ὄστρεα, cap. 5. de quibus vide Aldrov. lib. 1. de Exanguibus *Crustatis*. De *Crustaceis* Offic. Schroder. lib. 2. cap. 27. Vel accipitur pro *Eschara*, Gr. ἐσχάρα, ἐφελκὶς, quæ ulceribus veluti septum, vel sua sponte, vel arte pyroticorum, sive causticorum medicaminum usu adnascitur. Galen. lib. 5. Meth. Med. cap. 5. Scrib. Larg. num. 25. Rhod. in not. ad h. l. Talia media dicuntur *Escharotica*, ἐσχαρωτικὰ, suntque duplicia, ignitum ferramentum, & medicamentum septicum, vel causticum, lib. 5. de S. F. cap. 15. Talia medicamenta abundant salinis acerrimis lixiviosis portionibus, uti patet ex lapide septico parato ex lixivio fortissimo. Legitur & apud Hippocr. ἐσχαρώδεα κεγχρία, farinas, & pultes farinaceas, *Crustam* facientes in craticula coctas, l. 4. Epid. XXIII. 11. Vel sumitur pro *cuticula*, quæ liquoribus, aut etiam partibus solidis ex aliqua congelatione superficiaria adnasci solet. Hanc Galen. vocat συχνὸν ὄγκον, lib. 2. de Alim. Fac. cap. 23. Talis *Crusta* observatur quoque in sanguine extravasato, de qua videantur notæ nostræ ad Jessen. pag. 174. seqq. Vvillis. vocavit *Cremorem*, de febrib. cap. 1. Ita & in urinis conspicitur quandoque *Crusta* albicans in superficie concrescens, a particulis salis fluidi cum fixi portionibus combinatis. Idem lib. de Urin. cap. 5. *Crustam* quoque tribuit Gulæ Ventriculo, & intestinis in superficie interiori, Bartholin. lib. 1. cap. 9. & 10. quam *crustam villosam* vocat Vvillis Pharmac. Ration. Part. 1. sect. 1. cap. 2. & in parte postica, sive convexa glandulis numerosissimis annulatis consitam esse docet.

CRUSTULA, idem quod *Ecchymoma*, in oculo, h. e. sanguis, qui ad conjunctivam tunicam a suis descendit arteriis, cum ipsa crepuerint. Fit autem duobus modis, scil. ex oculi percussione, & fissura conjunctiva; vel ex apostemate in conjunctivæ, & non ex sui fissura. Isaac. l. 2. Viatici c. 3.

CRUSTUMINATUM, κρουστουμίνατον, genus dicitur potionis ex *Crustumii pyris* præparatum, cujus meminit Aet. l. 5. De illis vero pyris optimis vide Scrib. L. n. 104. & Rhod. in not. ad h. t. ut & in Lex. Scrib. p. 369.

CRUX, σταυρὸς, quid significet, notum est, & proprie ad Medicum non pertinet. Videatur Lipsii libellus de *Cruce*. De signatura *Crucis* hieroglyphica vid. Johannis Dee Londinensis Monas Hieroglyphica Theor. XVI. in Th. Chym.

Vol.

Vol. II. pag. 197. seqq. Signaturas *Crucis*, vestimentis cœlitus impressas malum quid portendere, vult Paracelf. Philof. lib. 2. cap. 8. l. Meteor. cap. 9. & lib. 2. de Meteoris, & de Meteoris ex Elemento Ignis, cap. 33. Legatur quoque, si placet, de forma *Crucis*, qualis fuerat, C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. n. 694. Tropice etiam *crux cervi* vocatur a Venatoribus *Officulum de corde Cervi*, a figura, quam quodammodo refert, quod plurimum ad cordis affectus valere vana potius persuasio nobis videtur, quam experientia, multo minus ratione vera confirmata sententia.

CRYBDEN, κρύβδην, significat *clam*, latenter, occulte, Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXII. 12.

CRYPHINA, κρύφινα, κρύφια, *animi sensa occulta* denotat. Hippocr. lib. 7. Epid. plane in fine; quamvis Linden. κρύφυμα retinuerit, Foes. p. 360.

CRYMODES, κρυμώδης, est epitheton Febris continuæ, & ardentis accensæ ab erysipelate circa pulmonem existente, quemadmodum ex Aetio l. 5. c. 89. notavit Gorr. Derivatur a κρυμὸς, idem quod κρύος, *frigus*, *algor*, q. d. febris algida, vel frigida, scil. ratione partium externarum.

CRYOS, κρύος, *frigus*, algor, & glacies, & per metaphoram durities crustæ. Lind. Ex. V. §. 41.

CRYPTOS, κρυπτὸς, *occultum* significat vel latentem. Usurpavit Hipp. de Cancr. 6. aph. 38. Vide Diet. n. 483. Vide *Occultus*.

CRYSORCHIS, κρυσόρχις, est testiculi, aut *testiculorum occultatio*, vel recessio. Gal. in def. Med.

CRYSTALLISATIO, est operatio Chymica salibus & salinis concretis propria, quatenus post corporatam liquoris illa dissolventis quantitatem certam, corpuscula salina congregari rursus, & uniri incipiunt, donec vel sola, vel cum aliis metallicis, aut mineralibus combinata in diaphanam compagem diversæ, cuivis tamen salis propriæ figuræ abeant. D. D. Bohn. Differt. Ch. Phys. XIII. §. 23. seqq.

CRYSTALLUS, κρύσαλλος, communiter describitur, quod sit succus intra terram frigore concretus. Itaque ex marmorum, saxorumque canalibus effoditur, vel venis, fibrisque detectis, aliquando aratro excitatur, & torrentibus defertur. Sunt qui dicunt esse aquam cœlestem gelu vehementiori duratam. Gorr. p. 251. Imo Ruland. non dubitat glaciem esse, quia impatiens est caloris, nec reperitur alibi, quam ubi maxime hybernæ nives rigent. Hanc sententiam & Joh. Agricola de Metallicis, & Matthiolus, aliique defenderunt. Enimvero falsitatem hujus opinionis solidis rationibus, & experimentis detexerunt Andr. Chiocc. in Mus. Calceol. s. 3. p. 193. seqq. Ferd. Imperatus l. 24. c. 3. seqq. & Fr. Hofm. in clav. ad Schrod. lib. 3. cap. 8. §. 133. Jungatur Scholion Nat. Curios. Eph. Ann. I. Obs. 73. Est igitur *Crystallus* revera corpus fossile, sive minerale lapidosum, & gemma peculiaris ex aqueo succo, sed cum tersa siccitate a frigore congelata, vel potius beneficio specificæ, & essentialis formæ lapidificæ (sive spiritum, sive semen petrosum dixeris, perinde erit) producta. De ejus virtutibus medicis vid. Ruland. Chioccum dict. l. Schrod. d. l. & alios. Summatim: Facultatis est refrigerantis, Præcipitatoriæ. Inde confert in omni alvi fluxu bilioso, dysentericis, cholericis, &c. *Crystallus* artificialiter sumptus Chymicis dicitur lapillus fragilis per congelationem factus. Congelatio autem ejusmodi fit humore aqueo secedente, & congelabili succo consistente in formam lapilli, quod sine calore evidenti etiam in cella fieri potest. Si tamen pars aquositatis divaporando dissipatur, opus procedit citius. Itaque & lixivia glaciei solent decoqui ad crassitiem sapalem, aut sedimento facto, quod innatat, depleri; reliquum congelat eo facilius. Hæc Rul. Lex. Huc pertinent *Crystalli* Nitri, Tartari, Solis, Martis, Mercurii, Veneris, Sulphuris, Vegetabilium, de quibus legantur Libav. in Syntagm. Arc. Chym. l. 1. 8, c. 59. Alchym. Pharm. cap. 22. Schrod. in diversis locis, qui in Indice quæri possunt, Dispensatoria, aliorumque practicorum scripta; nos oportet brevitati studere. *Crystallus* etiam pro ipsa glacie accipitur, haud dubie ex communi opinione, quamvis falsa supra tradita, apud Hippoc. 5. aph. 24. Dieter. num. 484. *Crystalli* quoque Pathologice vocantur Pustulæ per universum corpus dispersæ, lupini magnitudine, albæ, ac instar crystalli diaphanæ, quas cum Phlyctenis coincidere existimat Ingrassias comm. in Avicen. de Tum. p. n. p. m. 194. E recentioribus quoque hoc nomine usus D. Binniger. Obs. Med. Cent. 2. Obs. 94. p. 366.

* CRYSTALLINUS, κρυσαλλοειδὴς, vel dicitur de humore oculi in medio sito, duriusculo, non omnino rotundo, sed aliquantulum plano, pellucido, & puro, ceu medio visionis adæquato, & fere primario, cujus descriptionem, & usum vide in Anatomicorum scriptis, præsertim Barthol. Anat. l. 3. c. 8. dicitur hic humor etiam *Glacialis*. Vel usurpatur de membris corporis summe frigidis. Ita χεῖρας vocavit κρυσαλλίνας, *Crystallinas*, Hipp. l. 7. Ep. XV. 36. h. e. quasi congelatas.

CTEDONES, κτηδόνες, vocantur *Fibræ*. Vide infra *Fibræ*.

* CTEIS, κτεὶς, *pecten*, *pubes*, pili decoratus dicitur in hypogastrio juxta pudenda, ubi pili inhorrescunt. Hipp. 7. aph. 39. Alias proprie *pecten*, κτεὶς, dicitur instrumentum dentatum, quo capilli explicantur, Diet. n. 485. de quorum forma antiqua vide Lind. Ex. XI. §. 61. A quibusdam etiam κτένες dicuntur dentes quatuor primores acuti, vel Incisores, qui & διχαστῆρες, τομεῖς, & γελασῖνοι dicti. Sunt etiam, qui κτένας vocant partem manus externam, τῷ θέναρι, sive volæ oppositam, quam propterea alii ὀπισθέναρ, alii πρoκάρπιον, alii δῶρον appellant. Sunt & κτένες θαλάσσιοι, *Pectines marini*, Plinius *Pectunculos* vocat, suntque Conchæ *pectinatim* striatæ brivalves, quarum descriptio videatur apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 69. Castell. Gorr.

CTENOS, κτῆνος, *Jumentum*, *Pecus*. Hinc κτηνιατρική. Vide *Veterinaria*.

CTISIS, *Ctizo*, κτίσις, κτίζω. Vide *Creatio*.

CUBARIS, κυβαρὶς, species insecti, quod dicitur *Millepeda*. Vide *Asellus*.

CUBATIO, κατάκλισις. Vide *Cataclisis*.

* CUBIFORMIS, κυβοειδὴς, est epitheton ossis, quod & *cubicum* dicitur; estque os, quod ab externis ossis partibus, pedis firmum in terra statuitur, externisque *Tarsi* partibus est locatum, & articulatur cavitati calcanei ad finem adjacenti. Galen. lib. 3 de U. P. cap. 6. Et hoc unicum os ex quatuor Tarsi ossibus solum nomine donatum est, cum reliqua tria careant nominibus. Est autem os hoc, ut reliqua *Tarsi* ossa, intus cavum, foris gibbum, cubo simile, quod latera sex habeat cubo communia, admodum inæqualia, & fere aspera. Castell. Jung. Barth. libel. 4. Anat. c. 11. Dicitur & *Os tesseræ*, Arab. *Grandinosum*, item πολύμορφον. Est etiam epitheton dorsi *auriculæ*, seu *conchæ* partis externæ versus caput, quæ aliis dicitur κυρτοειδὴς, *gibbiformis*. Lind. Med. Phys. lib. 2. c. 21. §. 4.

CUBIL, i. e. Terra rubra. Rul. Lex.

CUBILE, *Cubiculum*, κοίτη, quamvis hoc vocabulum *lectum*, & fulcrum, & omnia ad lectum pertinentia comprehendat, uti patet ex Hipp. 6. Ep. s. 4. t. 19. & s. 8. t. 27. s. 2. de R. V. I. A. t. 50. Hinc κοιτονιτὴς, *cubicularium*, qui *cubiculo* præest, vocatur. Gal. l. de præcogn. c. 5. quem Atticisantes σωματοφύλακα vocant. Jung. Foes. Oec. p. 346.

* CUBITUS, κύβιτον, πῆχυς, est generaliter os, quod inter Humerum, & Carpum, quod *Brachiale* dicitur, situm est. Specialiter alterum saltem illius partis os grandius, quod alteri subest, *Radius* dicto, vocatur, Græc. Focile majus, πῆχυς, ἄγκων. Vide *Ancon*, ὠλέκρανον. Specialissime processus quoque, & articulatio illa ulnæ, cui reclinati inniti solemus, *cubitus* appellatur, Græc. ὠλέκρανον, κορώνη, κορωνόν. Vid. Foes. Oec. p. 360. seqq. & 505. seqq. Diet. num. 3. Hofm. in Gal. de U. P. num. 92. Vocabulo κύβιτον usus Hipp. l. de loc. in hom. XI. 11. Jung. Linden. Med Physiol. l. 2. c. 14. §. 72. seqq. Musculi quidem *Cubitum* flectentes, extendentes vocantur *cubitei*; Flexor quidem *internus*; Extensor, *externus*. Barth. l. 4. Anat. c. 9. p. 575. Est & πῆχυς, *cubitus*, mensuræ nomen, qua verum intervallum dimetimur, estque extensio a cubito usque ad summum medium digitum pedis unius, & dimidii. Hipp. 1. de fract. t. 16. Ab hoc derivantur πηχυαῖος, *cubitalis*, 2. de fract. t. 3. Item ἡμιπηχυαῖος, δίπηχυς, τρίπηχυς, ἑξάπηχυς, *semicubitalis*, *duorum*, *trium*, *sex cubitorum* scil. longus, sæpe ap. Authores occurrunt. Castell.

CUBUS, κύβος, significat vel corpus, vel figuram hexaedram, sex quadratis lateribus constantem, qualis est tesseræ. Galen. lib. 8. de Hipp. & Plat. decr. c. 3. Unde corpora alia similem *figuram habentia* dicuntur κυβοειδῆ, *cubiformia*, vel *cubica*. Κύβοι, *cubos* quoque a quibusdam dici spinæ vertebras, & *præsertim* colli, vult Gorr. in defin.

CUCULATUM *majus*, dicitur *Aqua vitæ*, sive spiritus vini. Rul. Lex.

CUCULLARIS, dicitur Musculus, qui Galeno *Trapezius*, τραπέζιος, vocatur, scapulam movens vario modo, ob formam cucullum Monachorum referentem. Barth. l. 4. Anat. c. 3. p. 564.

CUCULLUS, πῖλος, πιλίον, aliquando totam vestem, usitatius tamen tegmen saltem capitis denotat. Aldr. Ornith. l. 15. c. 17. Dicitur & *Cucullio*.

CUCULUS, κόκκυξ, æquivocum est. Significat enim vel avem notissimam, inter rapaces referendam, Accipitri similem, cujus descriptionem, & usum Medicum vide apud Aldr. d. l. & Schr. l. 5. cl. n. 53. Avem hanc sanguinem vomere, si alvi fluxus, vel dysenteria Epidemica homines invaserit, scripsit Parac. de pest. t. 1. Vel piscem, de quo legatur idem Aldrov. l. 2. de pisc. c. 4. Gal. 3. de A. F. c. 31. inter pisces carnis duræ refert. Vel Ossis Sacri extremitatem. Vide *Cauda*.

CUCUPHA, nomen *Pileoli*, qui paratur ex sindone, vel linteo tenuiori, cum pulvere specierum cephalicarum cotone, vel gossypio excepto, & interpuncto, seu interpassato, ut vocant. Videatur Petr. Morell. l. 2. de method. præscr. remed. form. s. 2. c. 3. Schr. l. 2. cap. 78. qui sacculis annumeravit.

* Cucurbita, σίκυον, σικύα, σίκυς, σίκυον, cucumis. Quid proprie sit, Botanicis relinquimus. A figuræ, vel formæ similitudine *cucurbitæ*, vel *cucurbitulæ* Medicis dicuntur vascula illa, quæ cuti cum flamma affigi solent, cum, vel sine scarificatione. Dicuntur & *Ventosæ*, præsertim Italis. Parantur e materia metallica, vel vitrea, vel cornea, Dieter. num. 772. Quæ sine scarificatione apponuntur, dicuntur leves, Galen. lib. 5. de L. A. c. 4. Hippocrates vocavit σικύας, lib. de Medico, VI. 1. lib. 4. de morb VI. 9. Dividuntur in magnas, & parvas, quæ *cucurbitulæ* vocantur. Magnæ meminit Hippocr. 5. aphor. 60. & Gal. lib. 2. ad Glaucon. cap. 6. alibique. Vid. & Rhod. ad Scribon. Larg. num. 46. Chymicis *cucurbita* dicitur vas plerunque turbinatum, in cucurbitæ, vel pyri formam turgescens. Et alia fundo globoso prædita est, alia plano. Alia quoque aperta, cui alembicus imponi solet: alia cœca, quæ est vas, in quo dissolutiones salium, aliarumque rerum fiunt. Rulan. & Lex. & Johns.

Cucurbitula. Vide *Cucurbita*.

Culatum, id est *Calcinatum*. Rulan. Johns. in Lex.

Culbicio, veteribus dictus fuit affectus stranguriæ similis, vel potius ardoris urinæ species, Gallorum *chaude pisse*, ab inflammatione parastatarum mediante acri, & putrescente semine producta dependens. G. H. Velsch. in Sylloges cur. & Obs. Medic. Episagmatis Obs. 67. pag. m. 42.

Culeus, κυλεὸς, *saccum coriaceum* significat. Est & nomen mensuræ liquoris omnium maximæ, qua Romani usi sunt. Continebat enim viginti amphoras, authore Plinio lib. 14. H. N. c. 4. Interdum tamen paulo plus, minusve continentia vasa *culei* quoque vocabantur. Gor. p. 244.

Culex, κώνωψ, dicitur insectum bipenne, aculeum habens in ore, cujus prolixam descriptionem cum speciebus tradidit Aldrov. l. 3. de Insect. c. 5. Remedia pro necandis, & fugandis *culicibus* vide apud Gal. l. 3. de facul. parab. 69. & P. Ægin. l. 5. c. 1. Forest. l. 30. Obs. 12. Schol. Maculæ in febribus malignis Epidemicis dicuntur Hip. κωνώπων ἀναδήγματα, *culicum* morsus, propter similitudinem, l. 2. Epid. s. 3. n. 21. l. 7. XXXIX. 2. Coac. t. 564. Hodieque dicuntur communiter *Petechiæ* febres *Petechiales*. Quis ergo dubitaret morbos hosce Hipp. tempore fuisse cognitos?

Culicula, legitur hoc vocab. apud Parac. de pustul. Gallic. & claudicate, lib. 10. cap. 1. sed quid proprie intelligat, non certo constat.

Culter, *Cultellus*, μάχαιρα, μαχαίριον, μαχαρὶς, quid in genere significet, notum est, nimirum instrumentum, quo uti solemus ad dissecandum corpora solida, mollia, v. gr. carnes, membranas. *Cultri* usus varius in Medicina. In Anatomicis *cultros* excisorios vocavit Galen. ἐκκοπέας, lib. 7. Anat. adm. c. 12. incisorium vero ἐπικόπον, lib. 8. cap. 6. *Cultrum* falcatum, & rasorium Chirurgicum depictum, & descriptum vide apud Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. II. fig. 2. & Tab. XX. fig. 2. De *cultro* Venatorio vide Rhod. ad Scrib. num. 13. *Cultelli* utrinque acuti meminit Rul. in Lex. *Cultellos* quatuor e chalybe, partim instar serræ denotatos una cum aliis rebus, ligno, ferramentis, globis capillorum, &c. in ventriculo agricolæ cujusdam mortui repertos, recenset Lang. l. 1. Ep. 18. fin. *Culter* in Anatomicis tertius Lobus Hepatis vocatus fuit, ut est apud Theoph. Protospatarium, l. 2. de H. F. c. 11. Vide *Focus*.

Cultrivorus, μαχαιροφάγος, qui *cultrum* involuntarie deglutivit, cujus geminum exemplum de rustico Borusso, & Bohemo vide allegatum apud Diet. Iatr. n. 468. & alia duo de Basileensi, & Kondinensi, apud Bonner. Med. Sept. l. 3. s. 1. c, 16. seqq. p. 509. seqq.

Culus, ἀρχὸς, ἕδρα, idem quod *Anus*. Vide *Anus*.

Cumanus Lapis, est species *Cadmiæ fossilis*, seu potius *Pseudo-cadmiæ*, prorsus ineptus. Fallop. tr. de metall. & fossil. cap. ix. Tom. I. Oper. p. 307.

Cumulatim, ἀθρόως. Vide *Athroon*, *Cumulans*, *Cumulatum*. Vide apud Scrib. n. 122. 127. Rhod. in Lex. Scrib.

Cuna, *cunæ*, λίκνον, κοιτὶς, i. e. lectulus parvus pro infantibus, ita fabricatus pedibus, & spondis suis, ut ad utrumque latus facile moveri possit. Moschion. retinuit etiam in Græco κοῦνα, & plur. κοῦναι, de morb. mul. c. 24.

Cunealis, vocatur sutura cranii inter spurias relata, quæ a lateribus ossis cuneiformis, ubi ossi frontis committitur, in anteriori cranii parte transversim ad ossis ethmoidis angulos fertur, Blas. Med. Un. p. m. 104.

Cunctatio, μέλλημα, μέλλησις, dicitur mora illa noxia, & tarditas in applicatione membrorum, quam in acutis semper perniciosam recte dixit P. M. de Calderia Tom. I. Oper. pag. 64. B.

Cuneatio, σφήνωσις, id est applicatio in formam cunei, κατὰ σφῆνα. Legitur apud Scrib. n. 46. Vid. Rhod. ad h. l. & in Lex. Scribon. Proprie vero *cuneatio*, σφήνωσις, est *cuneo* adacto facta divisio, & fissio. Usus Hipp. 3. de fract. t. 40.

* Cuneiformis, σφηνοειδὴς, epitheton ossis in media basi capitis, & cerebro instar basis substrati, ita ut omnia fere capitis, & maxillæ superioris ossa tangat, ὀστοῦν σφηνοειδές. Dicitur & *Os basilare*, *Os palati*. Gal. de ossib. cap. 1. scribit, apud veteres fuisse controversum, ad quam pertineat partem, quod a nonnullis inter cranii, ab aliis inter genæ superioris ossa numeretur, quia inter utrumque est medium: vicit tamen eorum opinio, qui id cranio tribuunt. Est igitur unum ex ossibus cranii, quod in capitis basi collocatum inter capitis, & genæ superioris ossa, velut σφὴν, id est *cuneus* adigitur, atque immittitur. Sic dicitur a *cunei* forma, vel potius usu, quod omnibus suis partibus *cunei* modo se insinuet inter ossa capitis omnia, & prope omnia genæ supernæ. Nam os occipitis tangit λαμβδοειδὲς, atque ab eo distinguitur satura communi, deinde longo tractu attingit ossa temporalia, & supra hæc angulum bregmatis, &c. Hæc Castell. Videat. Barth. libell. 4. Anat. c. 8.

* Cuneus, *Cuneolus*, σφὴν, σφηνὸς, σφηνίσκος, proprie dicitur de instrumento, quo ligna, & lapides in scissuras indito vi mallei finduntur. Pertinet vero etiam *cuneus* ad machinas Medicas, & paratur præsertim ad humeri caput in alam prolapsam, ac deinceps ad alios quoque usus. Orib. de machin. c. 4. Linteamentum in *cunei* formam contortum, & inditum dicitur *cuneolus*, σφηνίσκος, Ægin. l. 6. c. 4. Interpres reddidit, *obturamentum*.

Cuniculus, κόνικλος, κουνικλὸς, δασύπους, est animalculum lepori simile in Iberia frequens. Gal. l. 3. de A. F. c. 2. cujus descriptionem, & usum in cibis, atque in medicina vide apud Aldrov. l. 2. de quadr. digit. vivip. c. 24. 25. Schr. l. 5. cl. 1. n. 19. *Cuniculus* quoque dicitur quilibet meatus subterraneus arte factus, v. g. in metalli fodinis. Unde ortum proverbium, *cuniculis* bellare, i. e. non aperta vi, sed dolis. Rul. in Lex.

* Cunnus, i. e. *pudendum muliebre*, τὸ γυναικεῖον. Vide *Vulva*, Rolf. O. ac M. Gener. dicat. part. Part. 2. c. 32.

Cupedius, κνιπὸς, *fastidiosus*. Vide *Cnipos*.

Cupella, *Copella*, *Capulla*, est carillus cinereus, utpote ex meris cineribus compactus, & lœvore ossium, aut ex aliis rebus parato conspersus, ad aurum, & argentum poliendum, & depurandum, cum tenuibus plumbi bracteis involvitur, vasculo immittitur, & igni imponitur. Hac depuratio metallorum nobiliorum vocatur *cupellatio*, de qua legi potest satis perspicue Jacob. le Mort. Metallure, contract. sect. 2. p. m. 265, 266. Dicitur *Aurum de copella*. Videtur hoc vasculum veteribus quoque notum esse ex cineritio majore, qui est focus argenti, & plumbi separandi, expressum exemplum parvum. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 1. c. 22. & lib. 7. cap. 24.

Cuperosa, i. e. *Æs ustum*. *Cuperosum* est vena mineralis cupri subterranea. Rul. in Lex. *Cuperosa* florida, est dilutum chalcanthosum, cujus descriptionem vide apud Libav. Synt. Arc. Ch. l. 8. c. 41. Fallopius scribit, *cuperosam* esse chalcanthum purissimum, quod non habet admixtum æs, vel ferrum, tr. de Tum. p. n. c. 27. Tom. II. Oper. p. 303.

Cuphos, κοῦφος, dicitur *levis*, & describitur per suapte natura tendens ad superiorem locum. Si de alimentis prædicatur, consistentia debet esse rara, & nullo negotio penetrabilis calori, & proinde concoctu facilis, citoque transiens. Si de morbis, denotat eorum remissionem, & caussæ motum minorem, uti 6. aph. 7. videre est. Vid. Dieter. Jatr. n. 474. Linden. Ex. V. §. 90. Hinc descendit verbum κουφίζω, *levo*, *elevo*, proprie de onere. Metaphorice ad animum, & corpus, & ad morbos transfertur. Hipp. 2. aph. 17. Dieter. num. 473. Vide *Levis*.

Cupiditas, ἐπιθυμία, dicitur animi passio quædam, vel perceptio, affectus, aut pathema Amoris effectus, vel comes, qua anima disponitur ad expetendum in futurum res, quas ut sibi, vel corpori convenientes, voluptatemque parituras repræsentat. Fit hoc spiritus animales, ceu emissarios suos, diffundendo, vel expandendo, ut rei sensoriæ expetendæ speciem in se admittant. Potest hæc *cupiditas* rationalis, & irrationalis dici: Hoc, quia etiam brutis competit, quæ pariter desiderio ducuntur ad rem aliquam, commodi, vel voluptatis gratia, licet non intelligant, quod concupiscunt: Illud vero, quatenus in homine rationis regimine ducitur, aut duci debet, ut ita nulla contradictio metuenda, uti putavit Gal. adversus Chrysippum, l. 4. de Hippocr. & Plat. Decr. c. 2. & 4. Jung. Cl. Th. Vvillis de An. Brut. Part. I. c. 9. & Charlto. 1. Ex. VIII. Pathol. §. 24. 28.

Cuprum, χαλκὸς, idem quod *Æs*. Vide *Æs*.

Cura, apud Latinos est æquivocum vocabulum. Vel enim significat animi motum mixtum, Tristitiæ, & Desiderio respondentem, qua quis de re aliqua sollicitus est. Gr. dicitur ἐπιμέλεια, φροντὶς, μελεδὼν, & μελεδώνη, μερίμνη, Vide *Merimne*, quod ultimum Hippoc. in usu habuit, v. g. l. 1. de morb. mul. LXI. 3. 13. l. de int. aff. VII. 42. Dicitur & μελεδὴ, l. 1. de morb. mul. XCII. 15. Hic animi motus, & exercitatio, si

si moderatior fuerit, facit ad sanitatem, lib. 6. Epid. s. 5. t. 10. vel 11. Quod si vero nimia fuerit, magnus morbus idem dicitur, dum in melancholiam morbum degenerat, lib. 2. de morb. LXX. 1. Vel significat idem, quod *Medela*, *Sanatio*, Gr. θεραπεία, *curatio*, ἴασις. Vid. 1. aph. 6. Estque ea morbi sublatio, quæ jam facta est, non quæ adhuc fit. Galen. cap. 1. de R. V. I. A. t. 3. Duplex habetur: Una a natura: altera ab arte. Linden. Exerc. VII. §. 17. Morbi *curabilitas* a cognitione recta dependet, Exerc. VIII. §. 61. *Cura*, Medicina, *Curator*, Medicus, scripsit Rob. Keuchen. ad Seren. not. pag. 94. *Curatio* etiam aliquando ponitur pro purgatione, v. g. apud Scribon. Larg. num. 222. *Curatus* adeps suillus, id est *purgatus*. Vid. Rhod. not. ad h. l. & Lexic. Scribon. pag. 369.

CURA, Cure, κουρὰ, κουρὴ, Græcum vocab. Latinis significat tonsuram capillorum, quæ vel sanitatis, vel ornatus gratia institui solet. *Detonsi* Gr. κεκαρμένοι vocantur, Hipp. 6. Epid. s. 4. t. 9. Gal. in com. 4. ad h. l.

CURALIUM, κουράλιον, κυράλλιον, idem quod *Coralium*. Vide supra. Rob. Keuchen. not. ad Seren. p. 276.

* CURATORIA, *Curatrix*, θεραπευτικὴ, Medicinæ pars princeps dicitur, quæ tum factum morbum tollit, tum fienti occurrit; minime vero, (uti vult Castellus) imminentem, aut futurum præcavet. Hæc enim est functio Conservatricis partis, ὑγιεινῆς. Utitur vero *Curatoria* tribus partibus ministris, Diætetica, Pharmaceutica, & Chirurgica. Videantur passim Institutionistæ.

CURCULIO, κὶς, βρῶξ, μίδα, est nomen insecti minimi, quod ex frumento nascitur, & quidem variæ formæ, aliud e tritico, aliud ex hordeo, alia ex leguminibus, de quibus omnibus videatur Aldr. l. 2. de Insect. c. 9. Legitur & *Gurgulio*.

CURIOSITAS, sumitur & in bonam, & in malam partem. Illo respectu, idem est quod *diligentia*, *cura*, intentio animi ad rem recte perficiendam, Gr. ἐπιμέλεια, σπουδή. Rhod. in Lex. Scribon. Ita Hippocr. 2. prorrhet. XV. 8. utitur de eo, qui *curiose* victum observat ad præcavendam arthritidem, ἐπιμελὴς τρόπον. Hoc vero respectu, Græce dicitur περιεργία, περιττὴ ἐπιμέλεια, Gal. l. de V. S. adv. Erasistrat. c. 4. Estque inutilis, & supervacanea circa rem aliquam opera, & sollicitudo. Ita Galenus frequentem syllogismorum constructionem pessimam *curiositatem* dixit, l. 2. de Hippoc. & Plat. decr. c. 3.

CURMI, κοῦρμι, genus est potionis, *Zytho*, vel cerevisiæ nostræ æmulæ ex hordeo factæ, cujus potu sæpe pro vino veteres usi sunt. Verum noxium humorem gignere, dolorem capitis, & nervorum vires resolvere dicitur, apud Diosc. l. 2. c. 110. Non videtur esse nomen Græcum, sed ejus gentis, in qua parabatur, Gor. p. 24.

CURSUS, δρόμος, quid significet, in trivio notum est. At in Medicina consideratur, ut actio crurum. Siquidem est ambulatio vehemens. C. Hofmann. ad Galen. de U. P. num. 177. Estque simul motus corporis vehementior, & ita res non naturalis ad sanitatis conservationem, vel destructionem, pro usu, vel abusu, faciens. Utilitatem monstrat Hipp. lib. 1. de Diæt. XXX. 10. XXXIV. 12. Noxam vero docet Gal. l. de parv. pilæ exercit. c. 33. Aliquando sumitur abusive pro fluxu. *Cursus* urinæ, Seren. de remed. §. Vesicæ, & calculo purg. Keuchen. in not. ad III. p. 215. *Cursus* menstruus, p. 227. seqq.

* CURTUM, κολόβωμα. Vide *Coloboma*, & Ægin. l. 6. c. 26.

CURVAMEN, κύρτωμα, ὕβωμα, extuberantiam, & gibbositatem, vel secundum, vel præter naturam denotat. Hipp. 1. progn. t. 25. Ita ventris tumor in prægnante dicitur κύρτωμα τῆς γαστρὸς, 2. prorrh. XXXV. 6. de liene, lib. 1. Epidem. ægrot. I. In specie vero ὕβωμα vocari *curvamen* omne vertebrarum, patet ex Galen. c. 3. de artic. t. 53. Dicitur & *obstipitas*, σκολίωσις, d. l. t. 40.

* CURVUS, κυρτὸς, ὑβὸς, σκολιὸς, γαυσὸς, quid sit, ex præced. descriptione facile patet. Κυρτὸς legitur de ventriculo, apud Hippocr. l. 4. Epid. VII. 6. de liene, l. 2. s. 2. num. 65. ὑβὸς proprie de gibbosis in dorso dicitur, 4. aph. 46. Jung. Diet. num. 848. Huic opponitur λορδὸς, Gal. in comm. ad h. l. σκολιὸς in composito usus ἰθυσκόλιος, 3. de artic. t. 40. & verbo σκολιαίνεσθαι, ad latus *incurvari*, t. 48. γαυσὸς, vel γαῦσος legitur 2. de fract. t. 69. & 4. de artic. t. 61. 64.

CUSCUTA, est proprie nomen plantæ herbis adnascentis intricatissime, quæ significatio non est hujus loci. Improprie Paracelso significat excrescentias in ossibus, vulgo *Uberbein*, l. 7. de orig. causs. & cur. morb. Gallic. c. 11. & lib. 8. cap. 3.

CUSPIS, αἰχμὴ, ἄκρον, quid proprie significet, non est hujus loci, ceu notissimum. Per translationem dicitur Extremitas in pene, sive glans. Rolfink. Ord. ac Meth. part. gener. inserv. part. 1. cap. 47. & species quædam deligationis, sive fasciæ, n. 91. apud Gal. de fasciis.

CUSTODIA, φύλαξις, διαφύλαξις, προφύλαξις, idem significat quod *Conservatio*, *Præservatio*.

tio. *Custodes* pororum, φρουροὶ, dicuntur musculi, Gal. l. 2. de mot. musc. c. 4. & *custodiam* salutis facere, legitur apud Scrib. L. n. 84. Vide Rhod. Lex. Scrib. p 370. Plane singulariter *custos* Helmontio significat muci productorem, sive potestatem muci effectricem, Tr. *Custos errans*, 5. n. 27. Quid *custos membranæ*, Gr. μηνιγγοφύλαξ, dicatur in Chirurgicis, vide infra in voce *Meningophylax*.

CUTACEUS, δερμώδης, idem quod *Coriaceus*, βυρσώδης, Epitheton quorundam animalium concoctu difficiliorum. Gal. l. 3. de A. F. cap. 41.

CUTAMBULI, dicuntur vel vermiculi sub cuticula, aut super eam repentes, & titillantes, cum molestia; vel dolores vagi scorbutici instar talium vermiculorum discurrentium, cum magno cruciatu, & molestia ægrum infestantes, ab ichore tenuissimo volatili peculiari malignitate scorbutica inquinato provenientes. Vocantur & Veredarii vermes, vernac. *lauffende Baren*, D. Joh. Nic. Binniger. Obs. Med. Cent. 4. Obs. 42. pag. 418. Vide & *Sareni*. *Varus*.

CUTEUS *labor*, Paracelso dicitur generatio Tartari quotidiana, i. e. usnea super usneam, vel quasi Tartarum super Tartarum, l. 1. de Tartar. t. 3. c. 3. Verum quis intelligit hæc ænigmata Bœotica?

CUTIO, a cutis duritie, idem quod *Millepeda*, *Asellus*, cubaris. Vide *Asellus*. Rhod. ad Scrib. L. n. 31. & Lind. Ex. XI. §. 21.

* CUTICULA, ἐπιδερμὶς, δερμὶς, cutis suprema, & veluti tegumentum cutis, aut operculum, est pars solida magis, similaris, tenuis, exanguis, porosa, tegendæ cuti destinata. Barthol. l. 1. Anat. c. 1. negat esse partem corporis, sed an rationibus sufficientibus, dubito, quas ventilare non est hujus loci. Meminit ἐπιδερμίδος aliquoties Hipp. v. g. de nat. pueri, XVII. 3. 7. 14. 18. XIIX. 1. & alibi sæpius in eod. lib.

* CUTICULARIS, δερματώδης, epitheton membranæ exterioris cerebrum investientis, vulgo *Dura mater* dictæ, apud Gal. l. 9. admin. Anat. cap. 1.

* CUTIS, δέρμα, est pars solida exterior, seu integumentum corporis commune, & tactus instrumentum; cujus descriptionem videre licet in Anatomicis, in specie apud Barthol. l. 1. Anat. c. 1.

CYAMUS, κύαμος, proprie *fabam* significat. Ob figuræ vero similitudinem etiam insectum illud *Millepeda*, quando sese contrahit, κύαμος vocatur, teste Rhod. ad Scrib. Larg. n. 39. Vide *Faba*.

CYANUS, κύανος. Vide *Caruleus*.

CYAR, κύαρ, *foramen in acu* significat, apud Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 123. & lib. 2. de morb. XXXIII. 15. 17. Apud Pollucem v. lib. 2. κύαρ dicitur interius auris foramen. Lindenus vertit *curvedo*. Med. Physiol. lib. 2. cap. 11. §. 4.

CYATISCOS, κυαθίσκος, dicitur specilli Chirurgici pars altera concava in parvi *cyathi* modum, qua aliquid vel extrahi, vel infundi potest. Gorr. Ægin. l. 6. c. 11.

CYATHUS, κύαθος, ita dicitur liquoris, & rei aridæ communis mensura apud Romanos, ligulas, sive cochlearia quatuor continens, eratque Sextarii pars duodecima. Apud Atticos vero etiam communis liquidorum, & aridorum mensura erat, sed capiens conchas duas, sive mystra quatuor, sive chemas quinque, sive sesquiunciam. Rhod. ex Hesychio etiam tribuit uncias duas, ad Scrib. n. 1. alibi vero n. 127. sescunciam, uti patet ex Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 7. l. de pond. & mens. c. 4. 5. seqq. Ægin. l. 9. fin. Apud Rom. *cyathi* nota erat C. Apud Græcos vero X. Gor. p. 251. *Cyathorum cereorum*, κυάθων κηρίνων, quoque meminit Gal. de R. V. I. A. t. 42.

CYBITOS, κύβιτος. Vide *Cubitus*.

CYBIUM, κυβίον, dicitur *Pelamys*, seu piscis marinus grandior, qualis *Thunnus* est, in frusta cubica, vel quadrata divisus, ex Plin. l. 32. H. N. c. 11. Aldrov. l. 3. de pisc. cap. 18. An vero idem, aut quid significet *Cybium*, apud Gal. l. 5. de C. M. S. L. in fin. certo non constat.

CYBOIDES, κυβοειδής. Vide *Cubiformis*.

CYBOS, κύβος. Vide *Cubus*.

† CYCEON, potio ex polenta, & vino. Vales. in Hipp. de Victu Acut.

CYCEON, κυκεὼν, dicitur miscellanea potio alimenti, & potus rationem simul habens. Duplex videtur olim fuisse: Vilior cum aqua, & farina mixtus: Alter generosior, & delicatior cum vino, & variis farinis, melle etiam interdum, & caseo paratus, uti patet ex Hipp. l. 2. de diæt. IX. 1. 2. quamvis in posteriori significatione frequentius sumatur. Aliquoties ejus meminit Hippoc. v. g. de R. V. I. A. t. 40. lib. 2. de morb. XXXIX. 19. XLIIX. 37. l. de nat. mul. XXXII. 21. lib. 1. de morb. mul. LXXXII. 7. lib. 6. Epid. sect. 6. t. 5. & alibi sæpius. Vide Foes. Oecon. pag. 362. Lang. l. 1. ep. 58. Lind. Exerc. X. §. 107. Dicitur & *Cinnus*. Vide supra. Descendit a verbo κυκάω, misceo, *concinno*, quod legitur apud Hipp. in epist. ad Damagetum, n. 295. quemadmodum & composita, ξυγκυκάω, *commisceo*, lib. de int. aff. XIII. 53. καταχυκάω, & προσκαταχυκάω, l. 3. de morb. XXX. 12.

Cy-

Cycima, idem, quod *Lithargyrum*. Rul.

* Cycliscus, κυκλίσκος, duplicem habet significationem. Primo significat idem, quod *Trochiscus*. Gal. l. 10. de S. F. ∯. Chole. Deinde denotat scalprum excisorium cavum, sic dictum, quod ima sui parte ad circuli figuram accedat, cujus usus fuit præcipue in fracturis capitis, quum illæ usque ad membranas pervenerunt. Veruntamen non absque periculo adhiberi potuit, cum quatiat immodice caput. Gal. l. 6. M. M. c. 6. Ægin. l. 6. c. 90.

† Cyclo curare, l. Methodo. Vide Phil. farob. Mauss. sati de Plutarchi scriptis, judicium, & statu tridui ordine. Mercur. Var. Lect. lib. 6. cap. 11.

Cyclopion, κυκλώπιον, idem quod *album oculi*, sive totum illud, quod in oculo albicat. Arist. l. 4. de H. A. c. 9. Gor. p. 253.

Cyclops, κύκλωψ, nomen quidem fabulosum Poetarum de nonnullis hominibus unum saltem oculum in, vel sub frontis medio habentibus, inter quos Polyphemus apud Homerum, & Virgilium jure refertur. Observationes tamen testantur, talia monstra aliquando in lucem producta fuisse, inter quæ notatu digna est observatio Borrichii de duobus, uno masculini, altero fœminini sexus Parisiis a Chirurgo Tamponette ex utero extractis, quibus unus erat oculus rite confirmatus grandior cum duplici nervo optico, sub media fronte ad radicem nasi situs, quam legere licet apud Bonettum, Medic. Septentr. l. 1. s. 22. ep. 2. p. 22. qui desumsit ex Act. Haf. Vol. 1. Obs. 93. p. 182. seqq.

Cyclos, κύκλος. Vide *Circulus*.

Cycnarion, κυκνάριον, dicitur collyrium colore albo, ἄδηκτον, citra morsum, ubi Amylum, terra Samia, & crassa Rhodica prævalent. Mentio fit hujus medicamenti apud Hal. I. Introduct. c. 14. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Ægin. l. 7. c. 16. ubi & *rubeus cycnus* describitur. Dicitur enim cycnus, vel cygnus, κύκνος.

Cycnus, κύκνος, *Cygnus*, *Olor*, est proprie nomen avis palmipedis aquaticæ, ad genus anserinum (cum quibus tamen in odio vivit) forma, victu, & ideo fortassis etiam facultatibus accedentis, cujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 19. Ornithol. c. 1. Schrod. l. 1. cl. c. n. 61. Improprie quid notet, Vide *Cycnarion*.

Cydar, i. e. *Jupiter*. Rul.

Cydoniatum, *Cydonatum*, κυδώνιατον, idem quod *diacydonites*, compositio ex malis cydoniis parata, additis aliis speciebus. P. Ægin. l. 7. c. 11.

* Cyema, κύημα. Vide *Conceptus*, *Fœtus*.

Cygnus, κύκνος. Vide *Cycnus*.

Cylichnis, *Cylichme*, κυλιχνὶς, κυλίχνη, κυλικὶς, vitiose κυγχνὶς, significat parvum calicem, aut pyxidem medicamentariam. Gal. Exeg. Dict. Hipp. Foes. Oec. p. 461.

Cylindrus, κύλινδρος. Vide *Magdaleon*.

Cyllo, idem quod κυλλός. Vide *Cyllos*, i. e. *mutilus*. Lind. Ex. XI. §. 39.

* Cyllos, κυλλὸς, *cyllosis*, κύλλωσις, in genere *claudum*, curvum, mancum, *mutilum* significat. Hipp. & Gal. tamen in specie κυλλοὶ dicuntur, quibus crura extrorsum sunt distorta, & intus sinuata, vel incurvata, l. 2. de art. t. 87. & l. 4. 1. 3. & alibi. De aure quoque legitur 2. de art. t. 53. Jung. Foes. Oec. p. 363.

* Cyma, κῦμα, quasi κύημα, quo nomine veniunt teneriores cauliculi scaporum, quos videmus appetente vere in prima germinatione prorumpere. Latini non tantum *cymata* neutro genere dicunt, sed etiam fœminino *cymas*. Κῦμα alias *fluctum*, *undam* significare, ex Lexicographis constat. Hinc descendit

Cymatodes, κυματώδης, *undosus*, fluctuans: est epitheton *pulsus* inæqualis, præsupponentis impuritatem flatulentam, & serosam in sanguine, cum debilitata continuatione flammæ vitalis conjunctam. Tribuitur senibus a Vvalæo, Instit. Med. l. 2. c. 5. Lege Galen. l. 1. de diff. puls. c. 26.

† Cymata, teneriores cauliculi (imbrasica) Joann. Ruellius in nomenclatura rei Veterinariæ.

* Cymbalaris. Vide *Cricoides*.

Cymbiforme, idem quod *Naviculare*, σκαφοειδές. Vide *Naviculare*.

* Cynanche, κυνάγχη. Vide *Angina*.

Cynanthropia, κυνανθρωπία, est delirium melancholicum, in quo homines existimant se mutatos esse in canes, eorumque mores æmulantur. Laur. Bellin. de morb. capitis, &c. pag. m. 513.

* Cynicus, κυνικός. Vide *Caninus*, *Convulsio*.

Cyniphes, vel culices, vel *muscas* denotat. Helmont. credit, ea fuisse insecta, quæ Moses jussu Dei in Ægypto in plagam produxit, nec Magi poterant imitari, de Lithias. c. 1. num. 15. Jung. Aldrovand. lib. 3. de Insect. c. 1. &c.

Cynnabar, idem quod *Cinabaris*. Rul.

Cynnia, *Cymia*, *carora*, significat vas simile urinali. Rul.

Cynocephalus, κυνοκέφαλος, est nomen animalis simiæ quodammodo similis, capite vero canem repræsentantis, cujus descriptionem vid. apud Aldr. l. 2. de quad. dig. vivip. c. 7. Meminit aliquoties Gal. l. 1. admin. Anat. c. 3. l. 11. de U. P. c. 2.

Cy-

Cynodes, κυνώδης, *Caninus*. Vide *Caninus*.

Cynodesmion, κυνοδέσμιον, dicitur vinculum, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, id quod etiam κυνὸς, *canem*, appellarunt. Gorr. p. 254. Dicitur alias *frenum*, χαλινόν. Vide Lind. Med. Phys. l. 2. cap. 7. §. 78.

* Cynodontes, κυνοδόντες, *dentes canini*. Vide *Caninus*. Meminit eorum Hippocr. 3. aph. 25. Vulgo ab oculis *Uugensdne*, Dieter. n. 488.

Cynolophoi, κυνόλοφοι, dicuntur eminentiæ, sive processus extantes in vertebris, quæ arcent occurrentia. Alex. Benedictus lib. 1. de hist. part hum. corp. c. 6. p. m. 1185. & l. 5. cap. 24. p. 1265.

Cynoraistæ, κυνοραϊσταί. Vide *Croton*.

Cynorexia, κυνορεξία. Vide *Appetitus Caninus*.

Cyon, κύων. Vide *Canis*, *Caninus*, *Canicularis*.

Cyphi, κῦφι, est confectio quædam aromatica ad suffitum, qua quondam Ægyptii sacerdotes usi Dioscor. l. 1. c. 24. Concinnabatur olim ex sexdecim rebus, quas recenset Lind. S. M. Ex. X. §. 151. Sed postea etiam Antidotis addita. Unde tales compositiones, *Cyphoideæ*, κυφοειδεῖς, dictæ sunt. Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 7. P. Æginet. l. 7. c. 22. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 70. Hier. Mercurial. l. 3. Var. Lect. cap. 2. Duæ potissimum species: una Solaris, & magna dicta, ex tribus rebus constans: altera Lunaris, ex 28. Ægin. d. l.

* Cyphos, *Cyphosis*, *Cyphoma*, κῦφος, κύφωσις, κύφωμα, significant *gibbositatem*, gibberositatem, seu morbum malæ conformationis, consistentem in figura vitiata dorsi, ob vertebrarum situm versus exteriora mutatum, & luxationem plerunque a caussis externis violentis inductam. Et licet Hippocr. *gibbositatem* quoque ab asthmate, aut tussi fieri posse dixerit, aph. 46. rarum tamen hoc est, & caussæ vehementia nihilominus respondet quoque externæ cuidam violentiæ. Leguntur illa vocabula apud Hippocr. 3. de artic. t. 1. & seqq. & Gal. in comm. ad illos, ut & ad cit. aph. Dicitur & ὀπισθοκύφωσις, item κύρτωσις, & qui hoc affectu laborant, κυφοὶ, κυρτοὶ, *gibbosi* vocantur. Huic opponitur λόρδωσις, de qua suo loco. Jung. & M. A. Sever. l. de gibb. valg. & varis part. priori.

Cyprinus, κυπρῖνος, nomen piscis aristulosi. Linden. Ex. XI. §. 230. Vide *Carpio*. Adde Schroder. lib. 5. clav. 3. num. 76. Est & epitheton Pulveris, qui usurpatur ad capillos cum naturales, tum artificialiter compactos (qui Calientra apud Dolæum vocantur) a sordibus mundandos, siccandos, & exornandos, cujus aliqua etiam descriptio extat in Morley Coll. Chym. Leid. c. 153.

Cyprium *æs*, i. e. *Cuprum*. Scribon. Larg. n. 16.

Cypsele, *Cypselis*, κυψέλη, κυψελὶς, idem est quod *Cerumen*, sive Aurium sordes. Vide *Cerumen*. Unde & κυψελόβυσα nuncupantur, quæ sordium altitudine adobruta latent. Rob. Keuch. ad Q. Seren. p. 241.

Cyrcanao, κυρκανάω, significat *misceo*, turbo, confundo. Legitur apud Hipp. l. 1. de mor. mul. LXXXIII. 5.

Cyreo, κυρέω, significat *contingo*, evenio, incido. Hipp. 4. de art. t. 36. ubi mendose in Gr. Gal. edit. Basil. legitur κηρήσῃ. Dicitur & κύρω. Composita sunt ξυγκυρέω, *Contingo*, quod legitur l. 1. de morb. XXIII. 5. προσκυρέω, l. de præcept. VII. 11.

Cyrebia, κυρήβια, idem quod ἄχυρα. Vide *Achyron*. Legitur hæc vox apud Hippocr. lib. de nat. mulier. LIV. 5. lib. 2. de morb. mul. XLII. 3. LXXXI. Vide Foes. Oecon. pag. 365. 366. Scribitur & κυρήβια. Gorræus pag. 255.

Cyriacus, κυριακὸς, epitheton est pastilli ad nomas, & putredines utilis. Appellatur & alio nomine *Asclepius*, ἀσκληπιὸς, Gorr. d. l.

Cyrios, κύριος, quod in substantivo *Dominum* significet, notum, sed non est hujus loci. Hippocrati adjective est epitheton dierum, qui in morbis certe aliquid indicant, & decernunt, & in quibus crises ratæ, firmæque fiunt. Æquipollet ergo diebus *Criticis* stricte dictis, κρισίμοις ἡμέραις. Occurrit autem l. 1. de morb. X. 12. XI. 8. XXII. 27. XXIV. 7. & in superlat. κυριώτατοι, l. 1. de morb. mul. XXXIII. 9.

Cyrenaicus, κυρηναϊκὸς, est epitheton Succi, *Laserpitium* veterum dicti. Scribon. Larg. num. 167. Rhod. in not. ad h. l. Meminit & Ægin. l. 7. cap. 3.

Cyrenia, *Crocomma*, i. e. *fæx olei*, & de *Croco*. Rul. Johns.

Cyrtoides, κυρτοειδὴς, *gibbiformis*. Vide *Cubiformis*.

* Cyrtoma, *Cyrtosis*, κύρτωμα, κύρτωσις, idem, quod κύφωσις, *gibbositas*, Latine *Quassatio*. Vide *Cyphosis*, *Curvus*. Tumores hypochondriorum, κυρτώματα, vocavit Hipp. 2. progn. t. 25.

* Cysos, *Cyssaros*, κυσὸς, κύσσαρος, *Anum*, podicem significat, & idem quod ἀρχός. Vide *Archus*, *Anus*. Occurrit apud Hipp. l. de nat. puer. IX. 16. Jung. Foes. Oec. p. 366.

Cy-

Cysticæ *Arteriæ*, & *Venæ* dicuntur Anatomicis, non tam quæ ad vesicam urinariam, quam quæ ad fellis vesiculam excurrunt. Barth. libell. 2. Anat. c. 5. p. 655.

Cysteolithos, κυστεόλιθος, idem quod *Lapis Spongiæ*, ab usu, & virtute calculum vesicæ frangendi ita dictus. Schr. l. 3. c. 8. num. 19. Verum an non majori jure ipse *Calculus vesicæ* hoc nomine venire posset?

Cysticus, κυστικὸς, *Vesicalis*, epitheton venarum gemellarum a trunco venæ portæ ad vesicam felleam occurrentium, de quibus videantur Anatomici.

* Cystis, κύστις, *vesicam* significat primario, & absque adjectione illam, quæ urinam excipit, & foras per intervalla excernit. Hipp. l. 4. aph. 77. seqq. & alibi. Hujus descriptionem pleniorem videsis in scriptis Anatomicis, in specie Th. Bartholin. l. 1. Anatom. c. 20. Deinde & secundario cum additione folliculus ille bilem flavam sub hepatis cava parte continens, κύστις χοληδόχος, *Vesica fellis* dicitur. Gal. l. 4. de U. P. c. 12. & alibi. Hujus historia videatur apud laud. Barthol. d. l. 1. c. 15. Cæterum dantur etiam *Vesicæ* minores in Anatomicis naturales, quales sunt *Vesiculæ seminales*, sive cellulæ, de quibus vide eund. d. l. 1. cap. 22. Et si Malpighio credendum, ipsa substantia pulmonum tota *Vesicularis* est, pene infinitas *Vesiculas* orbiculares, & sinuosas ex tenuissimis, & levissimis membranis efformatas continens. Id. l. 2. c. 9. *Vesica parva* Græce dicitur κύστιγξ; juxta Gal. in expos. voc. Hipp. Dari quoque *Vesicas præternaturales*, v. g. *Hydatidas*, & alias, ex Practicis observationibus constare poterit. De hydrope *Vesicali* vide Eugalen. de Scorbut. n. 32. p. m. 153. seqq.

Cythion, κύθιον, nomen est *collyrii*, quod a cinereo colore etiam τέφριον vocatur, & describitur a Corn. Cels. l. 6. c. 6. Gorr.

Cyzicenus, κυζικηνὸς, epitheton *Emplastri* facientis ad ulcera chronica, & nervos præcisos, apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13.

Δ. D.

Δ. HAc litera olim Symbolice quartanam febrem fuisse signatam, quæ litera aliis major est, patet ex Galen. 3. in 3. Epidem. t. 71.

Dacno, δάκνω, significat *mordeo*. De aquilone vento usurpatur, quod oculos *mordeat*. Hippoc. 3. aph. 17. Hinc descendit δακνώδης, *mordax*, quod usurpatur de frigido in ulceribus, 5. aph. 20. Jung. Diet. Jatr. num. 172. 173. Gorr. pag. 68. vertit per *mordacitatem*, & descripsit per tangibilem qualitatem, quæ in corpus subiens exasperat, & punctionis sensum inducit. Talis qualitas tribus saporibus inest, acido, amaro, & acri: Acido quidem, ut frigido simul, & subtili: Frigidum namque non nisi in raris corporibus, qualia sunt vulnerata omnia, oculi, os, nares, & venter, *mordicat*. Amaro vero, & acri, ut calidis, *mordacitas* inest. Frigidum præstat condensando; calidum in duriora subiens dissolvendo, fundendo operatur. Dicitur & febris *mordax*, πυρετὸς δακνώδης, quæ manum Medici perpetim, & æqualiter acri calore afficit, & *mordet*; quales sunt biliosæ, cum omni tempore, tum præcipue in statu. Idem in def. De *mordacibus* humoribus agit Gal. l. de plenit. c. 8.

Dacrygelos, δακρυγέλως, qui *lacrymatur ridens*. Jos. Laurent. Amalth. Onom. pag. 237.

Dacryon, δάκρυον, significat *Lacrymam*, quæ proprie est liquor excrementitius, serosus, aut lymphaticus, ex oculorum glandulis prorumpens, occasione magnorum animi pathematum, doloris, tristitiæ, commiserationis, gaudii repentini, &c. spiritus animales, & sanguinem ita agitantium, & compellentium, ut portiones serosas, & lymphaticas largius ibidem deponant, & demittant. De *lacrymarum* natura, origine, & excretione legantur Vvarthon. de Glandul. c. 26. Thom. Barthol. Anatom. l. 3. c. 8. Thom. Vvillis de An. Brut. Part. 1. cap. 15. Glandulæ oculorum etiam Anatomicis dicuntur *Lacrymales*, & viæ illæ, sive vascula, *Canaliculi Lacrymales*, *Puncta Lacrymalia*. Dividuntur *Lacrymæ* in naturales, & præternaturales. Illæ sunt, quas modo descripsimus. Hæ vero, quæ vel invitis nobis effluunt, involuntariæ dictæ, ἀκούσια δάκρυα, quæ in febribus malum præbent signum. Hipp. 1. Epid. sect. 2. t. 80. Jung. 4. aph. 52. 1. prognost. t. 10. l. 4. Epid. XXVII. 12. & l. 6. sect. 1. t. 16. Vel sanguineæ, cum sanguineæ guttulæ lacrymarum instar ex oculis fluunt. Dieter. Jatr. num. 174. Improprie usurpatur de succis plantarum sponte promanantibus, & in resinam, vel gummi concrescentibus. Ita succus papaveris *Opium*, δάκρυον, *Lacryma* dicitur, Rhod. ad Scribon. num. 86. *Lacryma Thuris*, Æginet. lib. 7. cap. 3. Gummi Oleæ Æthiopicæ, Scribon. num. 252. succus lacteus ficuum, Keuchen. ad Seren. pag. 200. Vide Schroder. lib. 1. cap. 2. lit. L. Sordes quoque induratæ in oculorum angulis in cervis repertæ, odoris gravis, & penetrantis, *Lacrymæ* Cervi vocantur, de quarum virtute medicamentosa vid. Schroder. lib. 5. clas. 1. num. 17. Dicitur con-

contra venena, & venenatos morbos Antidotum pretiosis regum thesauris anteponendum. Fr. Hofm. in cl. Schr. ad d. l. pag. 659. Vide & C. Reies Camp. El. q. 67.

DACRYODES, δακρυώδης, *Lacrymosus*. Dicitur improprie de ulcere humido, & sanioso, apud Hipp. 3. de fract. t. 7.

DACRYOPOEOS, δακρυοποιὸς, i. e. *Lacrymas irritans*. Dicitur de quibusdam medicamentis acribus, ut sunt Cepa, Raphanus marinus, &c. Jos. Laur. Am. On. p. 237.

DACTYLETHRA, & *Dactylithra*, δακτυλήθρα, δακτυλίθρα, significat *Digitale*, quod ex diversis rebus paratum digitis applicatur. De *digitalibus* purgantibus ex Oribas. Collect. Med. lib. 8. cap. 6. legatur Rhod. ad Scribon. comp. 180.

* DACTYLIOS, δακτύλιος, *orbiculum*, *pastillum* significat, apud Hipp. de nat. mul. CV. 24. Vide Foes. Oec. p. 145.

DACTYLODOCHME, δακτυλοδόχμη, est mensura quatuor digitorum transversorum, qua intervalla dimetimur. Dicitur & δοχμὴ, παλαιστὴ, ἢ δῶρον, Lat. *palmus*. Gorr. p. 99.

DACTYLOS, δάκτυλος, vel *fructum palmæ* denotat, quæ significatio Botanicis relinquitur: vel significat *digitum*. Horum quinque sunt ordinarie in omni manu, & pede hominum. In manibus peculiaribus nominibus gaudent. Primus, & ceteris oppositus crassior, *Pollex*, ἀντίχειρ, quasi *promanus* vocatur. Vide *Antichir*. Secundus *Index*, λιχανὸς, item *Salutaris*. Tertius *Medius*, μέσος, & longissimus. Quartus, παράμεσος, quasi *medio proximus*, alias *Annularis* dictus. Quintus minimus, *Auricularis*, μικρός. In pedibus carent nominibus propriis. Singuli terna ossa, internodia, & articulationes habent. Consulantur Anatomicorum scripta, v. g. Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 88. seqq. C. Hofm. Instit. l. 2. c. 104. & in comm. ad Gal. LI. de U. P. n. 45. seqq. Barth. & l. 5. & libell. 4. Anatom. *Dactyli marini* dicuntur Balani ostreacei, inter dura saxa in mari prope Anconam geniti, apud Aldrov. de serp. & dracon. l. 2. c. 5. *Dactylus*, sive *digitus* est minima quoque mensura, quibus rerum intervalla dimetimur. Unde proverbialis locutio, *Digitus dies* est, de qua vide Lind. Exerc. XVI. §. 224. seqq.

DACTYLOTHECE, δακτυλοθήκη vocatur Paræo instrumentum Chirurgicum ad erigendum pollicem, vel alium quemvis digitum alias semper pendulum ex læsione. l. 22. Chir. c. 10.

DÆDALUS, vocatur *Mercurius*, Lang. Harm. Ch. c. 1. Th. Ch. Vol. IV. p. 121.

DÆDION, δαΐδιον, diminutivum, *tædulam* significans. Vide *Das*.

† DÆMONIS STERCUS, Asphaltus. Jo. Tagaul. l. 2. c. 4. Inst. Chir.

DÆMON, δαίμων, esse vocabulum μέσον, & ambiguæ significationis, in bonam, ac malam partem, constat ex aliis Lexicographis, præsertim Henr. Stephani Thesauro Græco. Significat vero *Deum*, *Numen*, vel *Genium* bonum, vel malum, item *Fortunam*. In bona significatione accepit haud dubie Gal. l. 10. de U. P. c. 12. Vide C. Hofm. in comm. num. 761. In mala vero comm. 1. in prognost. t. 4. Idem etiam ipsam animam rationalem, *Dæmonem* nostrum vocavit, lib. de Consuetud. cap. 4. Verum frequentior hodieque in foro Medico acceptio mala, quando sumitur pro *Diabolo*, qui & *Cacodæmon* appellatur. In qua significatione legitur apud Forest. l. 10. Obs. 19. Schol. lib. 30. Obs. 8. Schol. Lang. in Epist. aliquoties apud Vvier. Senn. & alios, ubi ejus præstigiæ in producendis morbis, in decipiendis melancholicis, epilepticis, &c. occurrunt. Rolfi. Ord. ac Meth. Med. Spec. l. 2. f. 3. c. 29. Tales morbi quoque, & ægroti vocantur *dæmoniaci*. Huc pertinet *Dæmonium caninum*, vel *lupinum*, quo nomine etiam exprimuntur *Cynonthropia*, & *Lycanthropia*. Dolæus Encyclopæd. l. 2. c. 4. §. 2. pag. 56. Chymici abusive accipiunt in bonam partem. Ita Crollius singulis elementis *Dæmones* inesse dixit, teste Libav. in Exam. Phil. viv. sec. descr. Hartm. p. 141.

DÆS, δαΐς, & per contractionem δὰς, *tædam* significat, apud Hipp. & materiam *tædariam*, l. 1. de morb. mul. X. 8. LXIII. 39. CIIX. 31. l. de Steril. IIX. 26. XIII. 31. XIIX. 18. XXI. 2. Diminutivum quoque δαΐδιον, *tædula*, legitur apud eundem l. 1. de morb. mul. XXIIX. 3. XXIX. 5. & alibi. Vide Foes. Oec. p. 145.

DÆTIS, δαιτὶς, *tædam magnam* denotat, Gal. in Ex. quamvis Foes. potius *parvam* significare velit, quia est diminutivum, d. l.

DALNI, nomen esse insectorum e stercoribus oriundorum incertum, patet ex Parac. l. 1. Philos. ad Athen. t. 20.

DAMA. Vide *Rupicapra*.

DAMNUM, βλάβη, idem, quod *Noxa*, Læsio, detrimentum. Vide *Blabe*.

DAMNOSUS, ἀσύμφορος, βλαβερός. Vide *Asymphoros*.

DAPHNELÆON, δαφνέλαιον, i. e. *Oleum Laurinum*. Diosc. l. 1. c. 49.

DAPHNIA, δαφνία, vocatur Gemma comitiali morbo medens. Plin. l. 37. H. N. c. 10. Ansh. Boet. hist. gemmar. pag. 555. a Lauri figura ita dicta.

DARATOS, δάρατος, idem quod ἄζυμος, *qui fermento caret*. Epitheton panis, apud Nicand. Vide Gorr. p. 55. Hesychio dicitur δαρός.

DA-

Dariadestus, epitheton obscurum ap. Parac. in Frag. Med. l. de Epid. c. 1.

* Darsis, δάρσις, i. e. *excoriatio*, qua cutis a subjectis partibus scalpello deciditur, & separatur. Gal. l. 3. Anat. admin. c. 2. a verbo δέρω. Aliquoties usus etiam est phrasi hac καταδέρειν, separare partes ab aliis, Lyser. Cultr. Anatom. l. 1. c. 2. p. 22. 23. Meminit & Vesal. l. 2. de H. C. F. cap. 6.

Darta, idem quod *fera Impetigo*. D. Bining. Obs. Med. Cent. 4. Obs. 89.

* Dartus, δάρτος, nomen est membranæ, vel involucri testes investientis, & quidem in viris communis, unde etiam ab aliis sub scroti nomine comprehenditur, & constat ex paniculo carnoso etiam tenuiori, quam alibi, venisque, & arteriis referto. Barthol. lib. 1. Anatom. cap. 22. In fœminis vero propria est testium, & quidem unica, quia communibus carent. Gal. de dissect. matric. c. 9. Barthol. d. l. cap. 26.

Das, δὰς, idem quod δαΐς. Vide *Dæs*.

* Dasymma, δάσυμμα, oculi vitium, vel idem quod τράχωμα, vel gradu minori differens. Vide *Trachoma*. Aet. lib. 7. Gorr. p. 100.

* Dasypus, δασύπους, h. e. villosos pedes habens. Stricte *Cuniculum* significat; interdum & *Leporem*, de quibus suis locis. Legitur ap. Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 9.

Dasys, δασὺς, significat *densus*, *asper*, *pilosus*, *hirsutus*, vel *hirtus*, pro conditione rerum, de quibus prædicatur. Ita Hippocr. de lingua usurpat, δασεῖαι γλῶσσαι, *asperæ*, propter siccitatem linguæ, 1. prorrhet. sect. 1. t. 3. Coac. t. 234. De capillis usus, 6. aphor. 34. de palpebris *densis*, Galen. comm. ad prorrhet. text. ubi & δασύφωνος legitur, qui *densam* habet vocem, δασύστερνος, qui *pilosum* habet pectus: de respiratione *densa*, Galen. c. 3. de fract. t. 61. de urina, 1. prorrh. s. 3. t. 3. Coac. t. 176. 583. 593. Epid. L III. 8. lib. 7. Jung. Dieter. 175. Hinc δασύτης, vel δάσος, *asperitas*, *villositas*, *densitas*. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 724.

Daura, Paracelso dicitur *Helleborus niger*. testimonio D. Ludov. Pharm. p. 139. Dicitur & nonnullis *Dura*.

Deacuminata, ἀπόξη. Vide *Apoxe*.

Dealbatio, λεύκασμὸς, vel λεύκωσις, vel pertinet ad Cosmeticam partem, v. g. quando dicitur *dealbatio* dentium, cicatricum, Forest. lib. 31. Obs. 4. 7. Vel pertinet ad Spagyricam. Ita *Dealbatio* dicitur tertium opus in regimine Lapidis Philosophici, a Laurent. Ventura in tr. de Lapid. Philosoph. cap. 27. totiusque operis initium, & firmamentum, c. 30. Jungatur Alchemia incerti Auctoris c. 36. & 41. & in Th. Ch. Vol. 3. p. 34. 38. seqq. Adde Vol. V. p. 201. seqq. & 477. *Dealbandi* quoque modos fucatos, quibus metalla tingi possunt, tradidit Paracels. in Manual.

Deambulatio, περίπατος, proprie denotat motum corporis moderatiorem, & exercitationem leviorem. Tropice vero etiam de animo usurpatur. Ita cura vocatur animæ *deambulatio*, Hipp. 6. Epid. s. 5. t. 11.

Deargentatio, ἀργύρωσις, dicitur Tinctura Metallorum ignobiliorum, v. g. Cupri in colorem argenteum, cujus modum sat perspicue tradidit Jacob. le Mort. Metallurg. contract. s. 2. p. m. 271.

* Dearticulatio, διάρθρωσις. Vide *Abarticulatio*.

Deauratio, χρύσωσις, dicitur Tinctura fucata metallorum, monetarum, &c. in colorem aureum, quales aliquot tradidit Paracels. Manual. primo. Vide Jacob. le Mort. d. l.

Debilis, ἀβέβαιος, βληχρὸς, ἀσθενής. Vide *Abebæos*, *Blechros*, *Asthenes*. *Debilitatis* caussa in flammæ vitalis sanguineæ impotentia consistit. Hinc *debiles* dicuntur μικρόσφυκτοι, parvo pulsu præditi, teste Linden. Exerc. X. §. 155. *Debilitatis* morbosæ universalis, vel particularis caussas vide apud Helmont. tr. Ignotus hospes morbus, num. 74. dextre veris, & perspicuis principiis applicandas, & explicandas.

Debus, terminus Paracelsicus, remedium adversus iram, cujus meminit tract. Apocryph. de vulneribus, §. de Apocryphis vulnerbilis.

Decamyron, δεκάμυρον, nomen Malagmatis apud Oribas. sic dicti, quod ex decem aromatum generibus paretur. Refertur ab Aetio, & Ægin. l. 7. c. 18. ubi per Gr. νάρδα intelligi debet Unguentum Nardinum, recte notante Gorr. p. 11. Meminit Keuchen. ad Seren. not. p. 181.

Decantatio, καράχυσις, idem quod Defuco, quando liquor aliquis a materia, quæ se præcipitavit, lente citra colationem, aut filtrationem defunditur, & passim in Auctoribus occurrit, ut non opus sit testimonia peculiaria apponere.

Decanus, δεκανός, nomen officii, & dignitatis, diversæ significationis, pro varietate status vel Ecclesiastici, vel secularis, usitatum hodieque etiam in Universitatibus, ubi Præses in aliqua facultate *Decanus* vocari solet, estque dignitas ambulatoria. Olim in malam partem quoque fuisse usurpatum pro præstigiatoribus, constat ex Gal. l. 6. de S. F. mox a principio. Mentio fit quoque *Decani* cujusdam, haud dubie

bie Ecclesiastici) qui centum, & octuaginta sex annos vixit, ejusque Epitaphium legitur ap. Penotum Medic. Chym. in Vol. 1. Th. Chym. p. 659.

Decatorthoma, δεκατόρθωμα, dici potest medicamentum compositum, quod ex decem simplicibus parari, & componi solet. Keuch. ad Seren. d. l. Coincidit fere cum δεκάμυρον.

Decens, τὸ δέον. Vide *Deon*.

Decerno, κρίνω, idem quod *Judico*. Vide *Crisis*.

Decidentia, καταπτωσις. Vide *Cataptosis*.

Deciduus, dicitur de *Uvula relaxata*, aut *procidente*, quam Joh. Stephan. vocat *deciduam Uvam*, Paraphras. in Avicen. l. 3. fen. 1. cap. 22. p. 232.

Declaratio, ἑρμήνεια, ἐξήγησις, idem quod *Explicatio*. Interpretatio. Gal. 4. de diff. puls. cap. 2.

* Declinatio, παρακμὴ, dicitur illud morbi tempus, vel universale, vel etiam paroxysmorum particulare, quando caussa morbifica victas porrigit manus calori vitali, sive naturæ victrici, cum symptomatum remissione. Sequitur statum, vel vigorem morbi, & præsente *declinatione* cessat periculum mortis. Et si quis moritur, non *declinationis* merito, sed erroris superadditi, novique morbi inde dependentis culpa moritur. Vid. Dogm. nostr. p. 424. *Declinatio* quoque dicitur ex Avicenna species dislocationis ossium, aut luxationis imperfectæ, quæ & *Contortio*, in qua os non totaliter exit e sua sede, vocatur. Forest. l. 9. Obs. Chir. Obs. 1. in Schol.

Declivis, *Declivitas*, κατάῤῥοπος, καταῤῥοπία. Vide *Catarrhopos*.

† Decoquere ad palmam, i. e. ad quartas. Columella.

† Decoctum gradatum, in quo restant vires residuæ. Georg. Melich. in præcept. General. dispensator.

Decoctio, ἕψησις, ἄφεψις, late idem est quod *Coctio*, de quo supra. Frequentius tamen Latinum usurpatur de coctione artificiali, vel culinaria, vel pharmaceutica. Stricte vero *Decoctio*, ἄφεψις, denotat perfectam, & plenariam alicujus rei coctionem, ad differentiam coctionis inchoatæ, vel imperfectæ, quæ simpliciter *Coctio* dici potest. Medicorum *Decoctiones* fieri solent lento igne, clementer, & curtis ignibus. Keuch. ad Seren. p. 88. Jungat. Rhod. in Lex. Scrib. lit. D.

Decoctum, ἀπόζημα, ἕψημα, ἀφεψηθὲν, in genere denotat omnem decoctionis effectum, sive materiam, quæ cocta est. Specialiter vero in Pharmaceuticis est forma medicamenti liquida, (barbare etiam *Brodium* dicta) constans ex liquore viribus medicamentosis impraegnato, & interveniente debita secundum artem coctione. Differentias, & modum parandi *Decocta* artificiosum vide apud Vveker. Antid. gener. lib. 1. cap. 14. Special. lib. 2. sect. 7. Morell. lib. 1. Form. Rem. sect. 1. cap. 2. Schr. lib. 1. cap. 3. lit. D. l. 2. cap. 9. Hofm. in cl. ad h. l. aliosque plures. Helmon. *Decocta* suspecta reddere ausus est, quod non sint entia, qualia per destillationem proliciuntur, sed translationes entis in medium peregrinum, tr. Aditus præclusus ad condum, n. 9. & præsertim febricitantibus non competere, tr. de febr. c. 8. num. 3. Enimvero videtur adversus solem loqui. Quod vero Solenander in imbecillitate ventriculi *Decoctorum* Stomachicorum dictorum usum improbet, s. 5. p. m. 513. ob aqueam humiditatem nimis relaxantem, majorem præ se fert verisimilitudinem. Verum non est hujus loci pluribus hæc ventilare.

Decollatus, ἀτράχηλος. Vide *Atrachelus*. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 194.

Decolor, *Decoloratio*, ἄχρος, ἀχροία. Vide *Achro*.

Decompositum, vocabulum augens significationem compositi. In Physica Trismegisti hæc legitur descriptio, Th. Chym. Vol. 1. p. 374. *Composita* sunt ea, quæ patiuntur corruptionem, & componuntur. *Decomposita* vero sunt illa, quæ jam in compositione per corruptionem, & generationem convenerunt.

Decoratio, κόσμος, Fallopio dicitur conservatio, vel restitutio pulchritudinis naturalis, vel in universo corpore, vel in parte per se; & ars hoc præstans eidem etiam vocatur *decoratoria*, tr. de *Decoratione*, c. 2. Tom. 2. p. 327. Vide *Cosmetica*.

Decortico, λέπω. Vide *Lepis*.

Decostis, ἄπλευρος. Vide *Aplevros*.

Decrementum, παρακμὴ, dicitur vel de ætate, quæ sequitur consistentem, & alia *ætas decrescens* vocatur; vel de morbo, ubi idem est, quod *declinatio*. Opponitur *Incrementum*, αὔξη. Legitur apud Paracel. Paramir. l. 1. c. 3. fin.

Decrepitatio, vel etiam simpliciter *Crepitatio*, Gr. ψόφος, dicitur *Strepitus* ille, quem edunt salia vim ignis experta, aut igni injecta, ob portiones nitrosas adhærentes; ita etiam aqueæ portiones oleosis admixtæ, & pinguibus super igne crepitare solent. Legitur prius vocabulum apud D. Ludov. diss. I. Pharm. p. 434. Accuratius hanc operationem descripserunt celeberrimi Chymiatri, D. D. Vvedelius Ph. 1. A. F. R. l. 1. s. 4. c. 3. p. 50. & D. D. Bohn. diss. Chym. Phys. XII. §. 6. Jung. Morley Coll. Chym. Leid. c. 370.

De-

Decrepitus, ἐσχατογέρων, παρήλιξ, dicitur, qui ad senium extremum pervenit, & ad octuagesimum annum, vel paulo plus sese extendit. Ætas quoque dicitur *decrepita*, ἔσχατον γῆρας, ὑπέρμεβον, ἀκρότατον, Galen. cap. 2. aphor. 28. Jung. Dieterich. Jatr. num. 375.

* Decrescens, παρακμαστικός, dicitur de ætate. Vide *Decrementum*, & de morbo, & præsertim febre, quæ est species continuæ, vel continentis. Vide *Acmastica*. Sylv. l. 1. Prax. c. 28. §. 4.

* Decretorius, κρίσιμος, κριτικός, idem quod *Indicatorius*. Vide *Crisimos*.

Decrus, ἀσκελής. Vide *Asceles*.

Decubitus, vel de corpore dicitur, & idem est quod *Cubatio*, Græc. dicitur κατάκλισις, Vide *Cataclisis*. *Decubitus* ægrorum optimi, qui naturalibus similes sunt. Hippocr. in prognost. Rolf. O. ac M. Com. Spec. lib. 3. sect. 2. c. 16. Vel de humoribus de parte in aliam fluentibus, & vocatur ἀπόσκηψις, ἀπόσκημμα. Vide *Aposcepsis*.

Decursus, ἀποδρομή, Græc. dici posset, plerumque durationem alicujus rei, vel temporis, vel morbi denotat. Quamvis & verbum *decurro* aliquando significet properare ad aliquid, v. g. ad medicamenta. Cels. l. 6. c. 8. Rhod. in Lex. Scrib. p. 371.

Decurtatus, μείουρος, vel μυουρίζων, mendose μύουρος, est species debilis pulsus, & deficientis, quando perpetuo diminuitur, nec minui desistit, donec prorsus deficiat: quod si iterum redeat, & de integro augeatur, *decurtatus*, *reciprocus*, μείουρος παλινδρομῶν vocatur. Galen. l. 1. de dif. pulf. c. 11. Quod si in eo nulla servetur æqualitas, motuque ipso frequenter deficiat, *deficiens inæqualis* appellatur, μείουρος ἀνώμαλος, 2. de cauff. pulf. 11. Pulsus omnis *decurtatus* provenit ab imbecillitate facultatis pulsificæ, h. e. flammæ vitalis, deficiente continuatione, & activitate.

Decussio, σχάσις. *Decussorium*, σχαστήριον, *Decutio*, σχάζω. Vide *Schazo*. *Decussorium*, instrumentum peculiare in cranio læso, cum suppuratione ad piam matrem, vide apud Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. II. fig. 11. & Tab. XXIIX. fig. 1. ut & apud Paræum l. 9. Chir. c. 21. Jung. Blas. Med. Un. p. m. 73.

Deduco, Græc. dici posset κατάγω, ἐξάγω, significat etiam *Evacuo*: v. gr. *Deducere per nares*, Scrib. Larg. num. 9. Rhod. in Lex. Scribon. d. l.

Defectio, vel de viribus corporis dicitur, vel de animo. Vide *Eclysis*, *Lipothymia*, *Syncope*. Alias & *Defectio* olim dictus fuit *Morbus Lienis*, quando deficit trahere ab hepate fæces sanguinis, ex hypothesi hodieque obsoleta, & Anatomicis principiis plane repugnante. Legitur vero apud Isaacum l. 9. Theor. c. 35.

Defectus, ἔνδεια, ἐνδεές, ἔλλειψις, ἐλλιπές, significat absentiam, vel carentiam alicujus, quæ usu æstimatur. Galen. lib. 1. de cauff. pulf. cap. 11. Opponitur ei *superfluum*, περίεργον, & utrumque a natura alienum, lib. 1. de U. P. cap. 32.

Defensio, ἀπολογία. Vide *Apologia*.

Defensivum, est vulgare Chirurgis epitheton quorundam Topicorum, quæ pertinent ad ἀποκρουστικά, sive *repellentia*, verum saltem eorum proprie, quæ non ipsi parti affectæ, sed vicinæ applicantur, pro interceptione: unde & διαληπτικά, *intercipientia*, & effectus διάληψις, *interceptio* vocatur. Rolf. Ord. ac M. Med. Spec. lib. 4. sect. 1. cap. 15. Paracelsus etiam ad interna transtulit, per *Defensiva* intelligens *confortativa*, & quæ symptomata graviora prohibent, quo pertinent Gemmæ, & Spiritus Auri, l. 2. de peste, c. 4. & 5. & in frag. de Peste.

Deferentia Vasa. Vide *Ejaculantia*.

Defervesco, *Deferveo*, ἀποζέω. Vide *Apozeo*.

Deficio, ἐκλείπω, ἐπαυδάω, ἐλλείπω, & de corpore, & de animo dicitur. Vide *Defectio*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 371. 372. In specie *pulsus deficiens*, ἐκλείπων dicitur, qui admoventi digitos videtur exolutus, & paulo post prorsus desinit, ob defectum spirituositatis in sanguine. Gal. l. 2. de cauff. pulf. c. 3.

Definitio, ὅρος, ὁρισμός, est oratio explicans essentiam rei. Gal. l. 4. de diff. pulf. c. 2. & seqq. alibique sæpius. Debet vero continere genus, differentias, subjectum, caussam efficientem, si perfecta esse velit, d. l. Quæ talis *definitio* dicitur in acquirenda cognitione morbi, eadem dicitur indicatio in exequenda curatione, verbis elegantissimis Lind. Ex. IV. §. 19. De *definitionis* in medicina utilitate vide Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 2. c. 2. seqq. Interdum essentiales, interdum caussales proponi solent, C. Hof. comm. de U. P. n. 409.

Defixus. Vide *Devotatus*.

Deflagratio, ἐπιφλόγισμα. Vide *Epiphlogisma*.

Defloror, ἀποπαρθενεύομαι, idem quod *devirginor*, virginitatem depono. Vide *Apoparthenevomæ*.

Defluvium *Capillorum*. Vide *Alopecia*. In genere *defluvium* respondet Græco ἀπορροή. Vide *Aporrhoe*.

Defluvio, *Defluxus*, κατάρρυσις, κατάρρους, ῥευματισμός, dicitur, quando materia peccans, vel una cum sanguine, vel liquore nervoso, aut

lympha a parte aliqua superiori transit ad aliam inferiorem, sive internam, sive externam. Vide *Catarrhysis*, *Catarrhus*, *Fluor*, *Rheumatismus*.

DEFORMITAS, *Deformis*, αἶσχος, ἀειδής. Vide *Æschos*, *Aides*.

DEFRENS, θερμισμὸς, ἄρυρα, quasi fracta seges, vel *defrensa*. *Frendere* fabam, fruges, ἐρεικεῖν, idem quod frangere. Inde *Nefrendes* pueri, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non possunt. Rob. Keuchen. ad Serenum pag. 96.

DEFRUTUM, ἕψημα, σίραιον, dicebatur olim specialiter *Mustum ad dimidias coctum*, quemadmodum *Sapa*, mustum ad tertias coctum. Mediæ est facultatis, lenis, & citra acrimoniam extergentis. Ad condiendos cibos veteribus fuisse usitatissimum, demonstrat Linden. Ex. X. §. 19. 29. 36. seqq. 60. seqq. Potest tamen hoc vocabulum haud inepte aliis succis ad spissitudinem coctis attribui, qui alias Arabib. & in offic. *Rohob* vocari solent. Gorr. Dieterich. etiam existimat Græce dici posse ἀπέζεμα, n. 734. fin.

DEFUNCTUS, θανὼν, τεθνηκὼς, idem quod *Mortuus*.

DEGENERATIO, νόθευσις, νοθεία, dicitur, quando res quædam a pristina sua indole, & natura recedit, & mutatur in deteriorem. Ita sanguis *degenerare* dicitur vel admistione rei extraneæ, vel impressione peregrina, vel demum errore indignati, vel avocati Archei, Helm. t. de feb. c. 11. n. 6.

* DEGLUTITIO, κατάποσις. Vide *Cataposis*. *Deglutitoris* insignis, qui frusta cultrorum, catenarum, araneas, coria, lacertos, bufones, calculos, &c. sine damno *deglutivit*, & devoravit, historiam recenset D. Binning. Obs. Med. Cent. 5. obs. 7. p. 492. seqq.

DEGMOS, δηγμὸς, in genere *morsum* significat, & in specie oris ventriculi, ab humorum, & fermenti acrimonia, & malignitate dependentem, apud Hipp. Coac t. 636. Quomodo differat a δαγμὸς, vide Lind. Ex. XIII. §. 137.

DEI, δεῖ, impersonale, significans *Decet*, *Oportet*, & monstrat necessitatem Medico in actionibus, præsertim in applicatione remediorum Pharmaceuticorum, & Chirurgicorum. De cujus verbi emphasi vide Diet. n. 177. Inde τὸ δέον, *decorum*, necessarium. Vide & *Oportet*

DEICTICOS, δεικτικὸς, *Indicans*, *Index*. Vide *Index*.

DEIDIZOMAI, *Deidissomæ*, δειδίζομαι, δειδίσσομαι, διδίσσομαι, significat *metuo*, timeo, & usus est Hipp. l. 1. de morb. mul. XLI. 17.

* DEJECTIO, ὑποχώρημα, ita solet Hipp. vocare in specie excrementa per alvum exeuntia; 7. aph. 64. & alibi; & quidem non tantum naturalia, verum etiam frequentius præternaturaliter se habentia. Sunt vero duplicia: Alia sincera, quæ unum tantum obtinent colorem: Alia permixta, & variegata; unde diversa quoque in prænot. Prognostic. Coac. textibus tradidit Hippocr. prognostica, & eventus boni, vel mali præsagia. Legitur & hoc vocab. apud Scrib. L. n. 90. 92. 142. & in diminutivo *Dejectiuncula*, n. 52. Vocatur & διαχώρημα τῆς κοιλίης, apud Hipp. Coac. t. 601. ubi optimam *dejectionem* descripsit. In aliis vero textibus seq. malas addidit. Inquiratur in Indice Jonstoni ad Coac. Hipp. De præsagio ex *dejectionibus* legatur quoque Rolf. O. ac M. M. Spec. l. 3. sect. 2. cap. 19.

DEIECTORIUM, καθωτηρικόν. Vide *Catoterica*. Lind. Ex. XII. §. 47. 53.

DEILOS, δειλὸς, *timidum* significat, velut ad omne opus ob imbecillitatem *tædiosum*. Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 22. Foes. Oec. p. 146.

DEIMA, δεῖμα, notat *terrorem*, *metum*, terriculamentum, qualis est, qui a spectris incutitur. Hipp. l. de Virg. morb. l. 6.

DEINOS, δεινὸς, hoc est *gravis*, terribilis: est epitheton exaggerans. Usurpat Hippocr. de febre l. 7. Epid. s. 1. t. 17. ubi Gal. & alii Interpretes Hecticam febrem intelligunt. Verum non video, quomodo hoc quadret cum addito epitheto πεμφιγώδης, h. e. bullam, aut *flatum referens*, inflatus. Sane Hecticorum corpora potius arida, & exsucca conspiciuntur. Videtur igitur potius malignæ febris lentæ ex summa cacochymia flatulenta obortæ species intelligenda hic esse. Fortassis non male dici posset *Febris Cachectica*.

DEINOSIS, δείνωσις, denotat *exaggerationem*, amplificationem. Legitur de superciliis distentis, & convulsione retractis, apud Hippoc. 2. de R. V. I. A. t. 44.

DEIPNON, δεῖπνον, significat *Cœnam*. Vide *Cœna*. Aliquando tamen, & late pro omni cibo, vel cibatione videtur sumi, v. g. 2. prorrh. XII. 4.

DEIRE, δειρὴ, *cervicem*, aut *collum* significat. Vide *Cervix*. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LIV. 15.

DEITAS, θειότης, quid proprie significet, scilicet *naturam Divinam*, ad Theologos pertinet. Rebus quoque creatis, & naturalibus *deitatem* inesse, & independentiam voluerunt quondam Ethnici. Sed luridas *deitates*, & cæcitates vocavit Helmont. tr. Promissa Authoris n. 15

DELACRIMATIVUS, ἀποδακρυτικός. Vide *Apodacrytica*.

DELA-

Delapsio, ἔκπτωσις, idem quod *Prolapsus*. Vide *Deptosis*.

Delatio, idem quod *Indicatio*, quatenus Medico ostendit, & repræsentat, sive per simile, sive per contrarium, quod apprehendere, & præstare debet pro fine suo obtinendo. Mich. Gavassetius l. de indic. curat. cap. 4. pag. m. 50.

Delectatio, ἡδονὴ, τὸ ἥδεσθαι, idem quod *Oblectatio*, *Voluptas*, est animæ perceptio, & passio, vel commotio excitata ab objectis externis, sub specie bonorum a sensibus externis perceptis, consistens in spirituum ceu animæ emissariorum expansione, & diffusione. Huic opponitur *dolor*, de quo p. infra. De caussis *delectationis*, & doloris legi quidem potest Gal. l. 1. de sympt. causs. c. 6. Lang. l. 1. ep. 41. Verum accuratius hanc materiam pertractarunt Charlt. Ex. VIII. Pathol. §. 31. seqq. & Th. Vvill. de anim. brut. Part. I. c. 8.

Delesis, δήλησις, significat *noxam*, detrimentum, idem quod λώβωσις, φθορὰ, Hipp. in Juramento II. 3.

Deleterios, δηλητήριος, significat *perniciosum*, summe noxium. Estque epitheton venenorum. Galenus describit *deleteria*, quæ nec ægris, nec sanis prosunt, l. 6. in 6. Epidem. t. 5. Idem etiam omnium purgantium naturam vocavit *deleteriam*, & naturæ nostræ adversam, c. 2. de R. V. I. A. t. 12. id quod de fortioribus, & electivis dictis intelligendum est. Vid. disp. 1. nostram de Remoris Purgationis.

Delictum, ἁμάρτημα, ἁμαρτὰς, ἁμαρτία, ἁμαρτωλία, idem quod *Error*, *Peccatum*. Qualis ab ægris, adstantibus, a Medico, committi solent. Unde & apud Hipp. & Gal. passim eorum fit mentio, v. g. 2. de R. V. I. A. t. 40. 48. l. 4. Epid. VI 18. Gal. 2. in 1. prorrh. t. 14. Vid. Foes. Oec. p. 36. Diet. n. 46.

* Deligatio, *Deligatura*, ἐπίδεσις, est operatio Chirurgica, qua pars læsa, & soluta continuitate laborans fasciis debitis munitur, aut ad unitionem promovetur. De hac passim Hip. in l. quæ ad medicatr. pertinent. Item de fract. de vuln. ulc. de partic. Tres species *deligationis* recenset ex Avicenn. Aquapend. l. 2. Pentateuch. c. 5. Forest. l. 6. obs. 11. Schol. *Glutinatoriam*, seu incarnativam, *Retentivam*, & *Expulsivam*. Vide *Epidesis*.

Deliquium, vel sumitur pro virium animi, & corporis iactura; & ita idem est quod *Lipothymia*, *Defectio*, *Syncope*, *Eclysis*, de quibus suo loco: vel accipitur Chymice pro specie quadam διαχεύσεως, sive *dissolutionis*, estque *Liquatio* per descensionem facta, quando corpora coagulata cellæ, aeri, puteo, aut alii frigido, & humido loco, super marmore, tabula vitrea, vel in manicam Hipp. ut vocant, exposita, externæ humiditatis hisce corporibus sese adjungentis adjuvamine, in liquorem resolvuntur, & in subjectum vas defluunt, atque destillant. Resolvuntur autem in frigido potissimum pulveres calcinati, salia, & ejusmodi alia corpora salium naturam redolentia. Sed omnia, quæ in frigido resolvuntur, in calido rursus coagulantur. Et hoc est *deliquium* in aere, vel vaporosum. De hoc deliquio legatur etiam ex novissimis D.D. Vvedel. Pharm. I. A. F. R. l. 1. f. 2. c. 1. Aliud quoque est *deliquium*, *Embapticum*, cum res in humorem demersa eousque continetur, donec deliquerit. Hoc fit dupliciter. Nam res aut vasculo contenta immergitur, ut ipsa humoris substantia non accedat, vel saltem tenuissimus sudor permeet, veluti cum in vase cereo, vel vesica bubula imponitur, & cum delicuit, extrahitur, quæ res, si humor est calidus, (quod fit plerunque) simulacrum balnei est; aut in ipsum humorem sinitur diffundi, seu nude, seu lintea petia interveniente, qua simul segregantur sordes. Et hic quoque vel frigidus liquor est, quo pacto gummi, succi inspissati, ut saccharum, &c. solvi possunt; vel indiget calefactione, ut in manna, & similibus pinguedinem, succumque tenacem habentibus. Humor autem ille, qui est medium solutionis, talis esse debet, ut si eum segregatum cupimus, facile possit denuo separari, nec peregrinam qualitatem invehat soluto, nisi studio quærimus simul alterationem ejusmodi. Hæc Rul. & Johns. in Lex. Jung. & Rolf. Chymiæ l. 2. c. 2. Ad priorem modum pertinet liquor, vel Oleum Myrrhæ, apud Schr. l. 4. cl. n. 392. & oleum Tartari, p. d. d. l. num. 408.

Deliramentum, φλεδῶν, idem quod *Nugæ*. Proverb. locutio.

* Delirium, παραφροσύνη, παρακοπὴ, est generale nomen, denotans alienationem mentis, h. e. depravatam Imaginationem, & Ratiocinationem, uno verbo, Insaniam, dementiam, *desipientiam*, sine, & cum febre, comprehenditque varias species, Phrenitidem, Lethargum, Maniam, Melancholiam, Stupiditatem, quas omnes egregie declaravit, & descripsit Th. Vvill. de An. brut. P. 2. c. 10. seqq. Generalis vero *delirii* ratio formalis in hoc consistit, quod spiritus animales aut nimis irritati, aut in confusionem acti huc illuc intra globosam cerebri substantiam inordinate, & tumultuose ferantur, & propterea incongrue animæ rationali phantasmata offerantur, & proinde intellectus, & voluntatis actus depravati sequantur. An interdum in *delirio* sola phantasia, vel imaginatio depravetur, salva

ratiocinatione, & viciſſim, an ſola ratiocinatio, salva phantaſia, lædi poſſit, uti Caſtell. ex Gal. l. de differ. ſympt. c. 3. non eſt hujus loci ventilare. De *Delirio* vide Diet. Jatr. num. 649. 653. Vide etiam *Inſania*. *Delirare*, eſt de *lira*, ſeu recto rationis recedere, & aberrare. *Liram* veteres vocabant foſſam rectam, quæ contra agros tuendos ducebatur, & in quam uligo terræ decurrit. Lind. Exerc. XII. §. 169. Foeſ. Oecon. pag. 480. & alibi *Deliriorum* initium a ſomno deducere conatur Helm. tr. Demens Idea, n. 30. ſeqq. & tr. Jus Duumviratus, n. 30. & ita animæ ſenſitivæ attribuit, de Lith. num. 38.

DELICIÆ, τρυφὴ, idem quod *Gaudium*, *Oblectatio*. Illas etiam vires corporis frangere, ſi immodicæ fuerint, teſtatur Galen. l. 3. de U. P. cap. 10.

DELOO, δηλόω, ſignificat *indico*, manifeſto, teſtor. Uſus Hipp. 1. aph. 12. & 2. aph. 17. Vid. Diet. n. 182. Hinc δῆλον, manifeſtum, notum ſignificat, & δηλωτικὸς, *Indicativus*, quo nomine indigitavit ſigna *diagnoſtica* communiter dicta Lind. Ex. IV. §. 51.

DELPHAX, δέλφαξ, idem quod *Scrophea*, ſive Sus fœmina, quod δελφύας, i. e. *matrices porcellorum* conceptacula haberent, ita dicta. Unde & *porcelli* δελφάκια vocantur, Lang. lib. 1. ep. 61.

DELPHINUS, δελφὶν, nomen piſcis eſt ex Cetaceorum genere. Gal. l. 3. de Al. Fact. cap. 37. duræ carnis, ob nimiam pinguedinem lardo porcarum non cedentem, *Porcus marinus* dicti, cujus prolixam deſcriptionem cum uſu in medicina vide apud Ul. Aldrov. lib. 1. de Cetis, cap. 7. Anatomen *Delphini* ſeptentrionalium, ſive *Phocænæ* lege in Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obſerv. 20. *Delphines* quoque vocantur machinamenta dentata, quæ prohibent motum, id quod & unci faciunt. Orib. de mach. cap. 4.

DELPHUS, item *Edelphus*, terminus Parac. quo denotatur ſeparatio aliqua de mineralibus, v. g. de Arſenico, tr. 2. de peſtil. Repetit. lib. 2. de Tart. tr. 2. c. 3.

DELPHYS, δελφὺς, *uterum* ſignificat, Hippocrati lib. de Sterilib. XII. 8. idem quod μήτρα, ὑστέρα, hoc eſt totum genitale mulierum membrum, matrix, naturæ alvus, conceptorium, vulva, & ſi quæ ſunt alia ſynonyma, quæ videantur apud Rolfink. Ord. ac Meth. part. gener. dic. Part. 2. c. IX. Linden. Medic. Phyſiol. lib. 2. cap. 7. §. 94. cujus deſcriptionem organicam, & partes deſcriptas habere licet in Anatomicis libris, præſertim apud Barth. l. 1. Anat. c. 28.

DELTICUS, terminus Paracelſicus impreſſionem vitæ alienæ, ad prolongationem vitæ facientem denotans. Verum ſunt φλεδόνες. Legitur apud Parac. l. 1. de vit. long. c. 9.

* DELTOIDES, δελτοειδὴς, hoc eſt figuram literæ Græcæ Δ triangularem repræſentans, eſtque epitheton muſculi humerum, vel ſuperiorem brachii partem occupantis, carnoſi, & triangularis, quem Nic. Steno in duodecim muſculos diſtinxit inter ſe unitos. Plura de hoc muſculo videantur apud Barthol. Anatom. l. 4. c. 2.

DEMADESCO, καθυγραίνω, βρέχομαι, hoc e. probe madefio. Scrib. n. 73.

DEMANUS, ἄχειρ, qui manibus caret. Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

DEMAS, δέμας, ſignificat *Corpus*. Quare ita vocetur, videatur apud Macrob. in Scipion. ſomn. l. 11. citante Lind. Ex. XVI. §. 107.

DEMENTIA, ἄνοια, παράνοια, idem quod *Amentia*, *Delirium*. Vide *Amentia*, *Delirium*. Helmont. quod ſit vis ſoporifera errans, tr. de Retentis.

DEMERSIO, καταποντισμὸς, ponitur pro *ſubmerſione*, ab Helmont. de Lithiaſ. cap. 9. num. 46.

DEMETRIOS, δημήτειος. Vide *Cerealis*.

DEMITTO, καταβάλλω, καθίημι, idem quod *Immitto*, *Iniicio*, unde κατάβλημα. Vide *Catablema*. Verbum ſæpius occurrit apud Scrib. L. num. 123. 130. 255. &c. Vide Rhod. in Lexic. Scrib.

DEMIURGIA, *Demiurgos*, δημιουργία, δημιουργὸς, *Creationem* & *Creatorem* ſignificat, q. d. publicum opus, & publice operans. Imprimis vero generationi hoc competit, in qua ſignificatione frequenter accipitur apud Galen. Latine quoque vocatur *Opifex*, *Opificium*. Vide *Creatio*, &c.

DEMONSTRATIO, ἀπόδειξις, eſt terminus potius Philoſophicus, quam Medicus, ſignificans probationem ex evidentibus, certis, & indubitatis, tum ſenſu, tum intellectu talibus deſumptam. Gal. 1. Meth. Med. c. 4. & 5. An tales etiam locum habeant in Medicina? ventilari ſolet, & ſano quoque ſenſu affirmari poteſt, cum & ars Medica ſua habeat propria, & confeſſa principia, quibus utitur. Pudeat ergo illos Medicos, qui in Artis ignominiam illa principia in dubium vocare, imo omni ſtudio annihilare conantur.

DEMORSUS, idem quod Morſus, δῆξις. Legitur apud Fuchſ. comm. in Gal. lib. 1. de ſympt. cauſſ. c. 1. m. 100. b. Vide *Dacno*.

* DEMOS, æquivocum eſt vocabulum. Vel enim populum, cœtum multorum hominum ſignificat, & ita in Gr. penultima circumflectitur, δῆμος, quæ ſignificatio huc non pertinet. Vel,

Vel, si in Græco ultima acuto accentu exprimitur, δημός, denotat *pinguedinem*, uti patet ex Epistola Democriti de natura hominis ad Hipp. n. 63. Vide Foes. Oec. p. 148.

Demotivus *lapsus*, i. e. *repentina mors*. Rul. & Johns. in Lex.

Demulgeo, παρηγορέω, h. e. mitigo, *lenio*, Vide *Paregoreo*.

Demusculatum, ἄμυον. Vide *Amyon*.

Denarius, *denarium pondo*, in lat. versione apud Gal. l. 5. de C.M P.G. c. 11. & alibi sumitur pro *Drachma*. Hinc & in Græco δράχμα legitur. Idem pondus quoque denotari per *donarium cruciatum* in Scrib. existimo. Vide Lex. & Indic. Rhod. Scrib.

* Denervatio, ἀπονεύρωσις, idem quod Tendo. Vide *Aponevrosis*.

Denigratio, μελασμὸς, μέλασμα, Hippocrati dicitur, quando vel pars a frigore externo nigrorem contrahit, 5. aphor. 17. & 20. Vide Dieterich. num. 529. Vel quando ex sanguine extra venas refuso pro contusionem, aut aliam caussam externam nigrescit. Dicitur alias *Sugillatio*, ἐκχύμωμα, Hippoc. 2. de fract. t. 28. lib. de humid. us. IIX. 4. quæ *denigratio* sæpe principium putredinis gangrænosæ, aut potius sphacelosæ est, ibid. XI. 25. cap. 2. prognost. t. 9. lib. 2. prorrh. t. 7. Coac. t. 493. Videat. Foes. pag. 404. Dicitur & *denigratio* de artificialibus, apud Scribon. num. 208. & in Theatr. Chym. Vol. II. Alchymia incerti author. 32. seq. *Denigratio* quoque vocatur Spagyricis initium operis in Magisterio Lapidis Philos. estque materiæ, vel Elixiris prima dissolutio, fitque *nigra*, unde & *Caput Corvi* dicitur, & est signum solutionis. Vocatur etiam Acetum Philosoph. Lang. Harmon. Chym. c. 1. 6. & 11. Vol. IV. p. 725. 752. 775. item in Allegoriis sapientum distinct. 10. Vol. V. p. 74. Senior de Chymia ibid. p. 207. seqq.

Denodatio, i. e. *Dissolutio*. Rul.

* Dens, ὀδὼν, ὀδὸς, Jon. propria, & notissima significatione denotat partes osseas in utraque maxilla occurrentes, certis alveolis, quæ βόθρια dicuntur, infixas, quæ radices vocantur, & partim supra gingivas extantes. Infixio illa dicitur γόμφωσις, Clavatio. Non enim aliter hærent, quam clavi in parietibus. *Dentes* sunt triplicis ordinis: Primores in utraque maxilla quatuor: *Incisores*, τομεῖς, & γελασῖνοι, vocantur. Proxime iis adstantes acciti, & socii, *Canini*, & *Oculares*, κυνόδοντες. Hi frangunt. Reliqui latiores *Molares*, μύλοι, item κραντῆρες appellantur. *Dentium* descriptionem vide ap. Anatomicos, in specie Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 13. & 24. seqq. Dieter. n. 600. Bartholin. Anatom. libell. 4. c. 11. 13. *Dentes* arma hominum dicuntur apud Keuchen. ad Seren. p. 289. Per metaphoram quoque *Dens* vocatur primario processus secundæ colli vertebræ, & per consequens tota illa vertebra, ob similitudinem, quam habet processus cum dente. Hipp. 1. 2. Ep. s. 2. n. 69. Vocatur & ὀδοντοειδὴς, h. e. *Dentiformis*, Gal. c. 2. in 1. prorrh. t. 55. & l. 4. de L. Aff. c. 3. Vid. Foes. Oec. p. 443. Barthol. libell. 4. An. cap. 25. p. 735. Dicitur & πυρηνοειδὴς, *nucleiformis*.

Densitas, *Densus*, δασὺς. Vide *Dasys*, & πυκνότης, πυκνὸς, quæ leguntur apud Hipp. 5. aph. 63. 67. quamvis & crebritatem significet, si de pulsu, vel respiratione prædicatur, v. gr. l. 6. Ep. s. 4. t. 4. Vide *Creber*.

Dentagra, ὀδοντάγρα, *Forfex dentaria*, vel forceps *dentes* extrahens, forceps dentium. Dicitur & ψαλὶς, Lat. *Dentiducum*, *Dentarpaga*, *Odontagogum*. Rhod. ad Scrib. n. 53. Harum forficum species, & figuras varias vide apud Paræum, l. 16. c. 27.

Dentalis *Lapis*, dicitur materia illa Tartarea, vel tophacea, quæ ex vitiosis portionibus coagulatis adhæret dentibus, & in lapideam fere duritiem consolidatur, apud Helm. tr. Alimenta Tartari insontia, n. 23.

Dentalium, *Dentale*, est species Conchylii, vel Conchula parva oblonga, exterius asperula, intus lævissima, tubuli modo concava, alteraque parte rimam habens canini dentis instar acuminatam. Schrod. l. 5. cl. 3. num. 79. ubi ab Entalio, quod Conchula cornu instar foris striata, intus lævis describitur, distinxit. Verum Aldrovand. haud dubie conjunxit, quinque differentias dentaliorum proponens, ubi secunda, & tertia Entalia repræsentant. Pertinent vero hæc Conchilia ad Purpuras, & Buccina, lib. 3. de Testac. cap. 5. Ingrediuntur Compositionem Ung. Citrini Offic.

Dentarius, ὀδοντικὸς, epitheton Medici, vel Chirurgi, qui ex professo artem dentes evellendi, & curandi exercet. Gal. ad Thrasybul. c. 24. ubi & *Ocularius*, *Auricularius*, ὀφθαλμικὸς, καὶ ὠτικὸς legitur.

Dentarpaga, Vide *Dentarga*.

† Dentes Columellares, Varroni, & Plin. qui alias Varroni Canini Uritn. ad c. 7. l. 2. Varron. de re rustica.

Dentex, συνόδων, vel συνόδους, nomen piscis ita dicti a dentium teretium, & qs. mutilorum æqualitate instar paxillorum, qui citharæ aptantur. Lind. Ex. XI. §. 77. Descriptionem vero, & usum in cibis laudabilem vide apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 12.

Dentiducum, ὀδονταγωγόν. Vide *Dentagra*.

* Dentifricium, ὀδοντότριμμα, dicitur medicamentum, quo utimur ad dentes confricandos, & a sordibus purgandos, quin & gingivarum circumsitarum, quando humore fuerint prægnantes, depurationem, & abstersionem. Horum formulas vide apud Galen. lib. 5. de C. M. S. L. caput ult. fere ad finem. Aveker. lib. 2. Antidot. Spec. sect. 47. Morell. l. 2. sect. 2. cap. 7. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 31. fin. Suntque non solum sicca in forma pulveris, sed & liquida. Schr. lib. 2. cap. 61. Paræus d. l. cap. 28.

* Dentio, ὀδοντοφυέω, aliis & μυλιάω, quod in specie de molarium proventu dici posset, h. e. dentes accipio, dicitur de pueris plerunque septimestribus, Hipp. 3. aph. 25. Foes. Oec. p. 443. Jung. Dieter. Jatr. n. 599. & Keuch. ad Seren. p. 206. Hinc *dentitio*, ὀδοντίασις, ὀδοντοφυΐα, significans ipsam dentium eruptionem, quæ plerunque cum dolore, & pruritu gingivarum fit, qui Græce dicuntur ὀδαξισμὸς, & a solutione continui violenta, & urgente dependens.

Dentiscalpium, ὀδοντόγλυφον, dicitur instrumentum Chirurgicum, non solum quo dentes a sordibus purgantur (Vide *Odontoglyphon*) Sed etiam apud Scultet. id significat, quo gingivæ a dentibus separantur ad commodiorem evulsionem. Armam. Chirurg. Part. I. Tab. X. fig. 10.

Denudatio, γύμνωσις, dicitur de ossibus, quæ in fractura eminent. Gal. c. 4. de artic. t. 16. *Ossa denudata*, γυμνούμενα.

Deo, δέω, significat *ligo*, constringo, cui opponitur λύω, solvo, relaxo. Legitur apud Hipp. 3. de iis, quæ in medic. t. 25.

Deon, δέον, *decorum*, opportunum, quod decet, officium, a δεῖ, decet, oportet. Vide supra *Dei*. Galen. cap. 4. de artic. 50. τὰ δέοντα urget Hipp. 1. aph. 1. non solum in Medico, sed & in ægro, & adstantibus. Jung. Dieter. n. 179.

Deobstruens, ἀναστομωτικὸς, ἐκφρακτικὸς, idem quod *Aperiens*, epitheton facultatis medicamentosæ. Vide *Anostomosis*.

* Deoppilantia, *Deoppilativa* etiam dicuntur medicamenta *Aperientia*, *Deobstruentia*, Helm. t. Aditus præclus. ad cond. visc. n. 3.

Deorsum, κάτω. Vide *Cato*. *Deorsum* nihil excerni, est signum Pathognomonicum Ilei, si cum aliis jungatur. Linden. Ex. IV. §. 64.

* Depascens, νομώδης, est epitheton ulceris putredinosi, & proserpendo erodentis vicinas partes, quod proprio nomine *Phagedæna*, φαγέδαινα, & *Herpes exedens* dici solet. Galen. 6. aph. 45. Hipp. alias vocat hujusmodi ulcera νομὰς, 2. prorr. XXI. 2. l. de ulcer. XII. 11. Ægin. l. 4. c. 44. quamvis alias vocab. Νομὴ, *Nome*, etiam distributionem fasciarum, & involutionem pro deligandi ratione commodam significet, teste Gal. c. 2. de iis, q. in medic. t. 7. Vide Foes. Oec. p. 432.

Depello, καταναγκάζω, h. e. deorsum pello, deorsum cogo. Vide *Catannancazo*.

* Deperditio, ἀποφθορὰ, i. e. *Abortus*. Vide *Abortus*.

Dephlegmatio, idem quod *Rectificatio*, quæ competit Chymicis liquidis, præsertim spiritus, quando vel per cohobationem, vel alia ratione a phlegmate liberantur. Occurrit hic terminus passim in Chymicorum scriptis.

Depilatio, μάδισις, alii & μάδησις, item ψίλωσις, id est *Glabrities*, pilorum defluvium. Hipp. l. 2. Epid. s. 1. num. 49. l. 3. s. 3. t. 25. l. 6. s. 6. t. 22.

Depilatorium, ψίλωθρον, dicitur medicamentum, quod pilos corrumpit: estque triplicis generis: Quædam κατ᾽ ἐξοχὴν ψίλωθρα vocantur; quædam crassiores pilos attenuant: alia vero penitus extirpant, quæ ultima sunt periculosi usus, ob vim corrosivam. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 4.

Depilis, ἄθριξ, μαδαρὸς, περιμάδαρος, h. e. *pilis carens*. Vide *Athrix*. Quamvis & μαδαρὸς, & περιμάδαρος prædicetur de ulceribus glabris, hoc est nimio humore diffluentibus, putridis, malignis, 6. aph. 4. & l. 6. Epid. s. 8. t. 2. & de urinæ sedimento lævi, & raro, lib. 7. Epid. XII. 6.

Deploratus, ἀνέλπιστος, idem quod *desperatus*. Hippocr. describit per victum a morbo, κεκρατημένον ὑπὸ νοσημάτων, & talibus ægris vetat adhibere medicinam, l. de arte XIII. 1. XIV. 4. 5. Vide Forest. l. 2. Obs. 20. in Schol. sub fin. & Dogm. nostr. in proleg. p. 12.

Deplumatio, Latine dici potest affectus palpebrarum oculi, Gr. πτίλωσις vocatur, ubi cum tumore calloso palpebrarum pili quoque earundem decidunt, estque composita affectio ex Madarosi, & Sclerophthalmia, ex mente Aetii l. 7. c. 78. nec semper conjunctum habere pilorum defluvium, docet Ægin. notante Ingrass. com. in Avic. de tum. p. n. p. 360.

Deporrigo, ἀποτρέγω. Vide *Aporego*.

Depono, ἀποτίθημι. Vide *Apothesis*.

* Deprensio, κατάληψις. Vide *Catalepsis*. Alias *Deprehensio* quoque pro *dignatione* accipitur, Scrib. n. 183. 184. Vide Rhod. in Lex.

Depressio, ἔσφλασις, idem significat, quod Impressio, Introcessio, scilicet Cranii. Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XXIX. §. 15. seqq. post fig. 10.

* Depressus, ἐμπεδὸς, *humilis*, epitheton capitis in osse, sive extremitatis in osse rotundæ, & orbiculatæ, quæ extremitas interdum oblonga, & depressa est, προμήκης, καὶ ἐμπεδὴ, interdum in mucronem desinit, & *Corone* vocatur. Gal. de ossib. in procem.

Depso, δέψω, *mollio*, subigo, significat, coriariorum more, quando coria macerant, & subigunt. Hipp. 2. de artic. t. 13. Gal. in comm. Ita de cera quoque dici testatur.

Depuratio, Græc. dici posset καθαρισμὸς, *Mundatio*, sumitur a Chymicis pro exaltatione alicujus rei. Vid. Theatr. Chym. Vol. II. pag. 95. in Ægidii de Vadis Dialogo cap. 8. & Vol. III. pag. 56. Rosar. abbreviati tract. 3. Lagn. Harm. Chym. cap. 5. in princ. Vol. IV. pag. 747. *Depuratoria Febris* vocatur Thom. Sydenham Febrium Intermittentium Epidemicarum quædam species mitissima, in qua Natura ita omnia symptomata moderatur, ut materiam febrilem coctione præparatam certo suo tempore ad exitum disponat, vel per justam διαφόρησιν, vel per διαπνοὴν, sive transpirationem paulo liberaliorem, ita ut recte etiam *primaria Natura Febris* dici mereatur, quemadmodum descripsit eam Obser. Medic. de morb. acut. sect. 5. cap. 6. pag. m. 400.

Deras, δέρας, *Aureum Vellus* proprie significat, de quo Poetæ finxerunt, Jasonem a Pelio patruo ex Thessalia cum Argonautis ablegatum, in Colchos ad afferendum δέρας ab ignivomis Draconibus custoditum navigasse, quod etiam Medeæ astu acquisitum in Thessaliam attulit. Quæ fabula applicari solet ad Chemiam, præsertim *Chrysopœiam*, ut ita δέρας significet librum, in quo ars conficiendi aurum ex metallis inferioribus, & crudis conscripta fuit. Lang. lib. 1. epist. 53. Theatr. Chym. Vol. I. pag. 19. Libav. T. III. pag. 211. 234. An fortassis in fabulositate quoque conveniunt? Vide *Vellus*.

Derbia, vocatur a Chirurgis *Impetigo*. Fallop. tr. de Ulcerib. cap. 23. Tom. I. pag. 612. 613.

Deris, δέῤῥις, idem quod δέρμα, *cutis*, *corium*, *aluta*. Hipp. 2. de art. t. 8.

* Derivatio, παροχέτευσις, ἐποχέτευσις, dicitur in Medicina, quando humor aliquis evacuatione indigens, si per convenientem locum fieri nequit, artis auxilio evacuatur per proxima, v. g. si per urinæ vias propter læsam vesicam, aut renes educi nequeat serosus humor, per alvum educendus. De sanguinis *derivatione* agens scripsit Gal. 3. Meth. Med. cap. 3. *Derivatio* ad vicina loca fit, cum id, quod per palatum vacuatur, per nares derivatur. Vid. Rolf. O. ac Meth. Med. Sp. l. 4. s. 1. c. 15. *Derivationem* in febribus esse impertinentem, non adeo inepte scripsit Helm. de febr. c. 5. num. 40. In pleuritide etiam non semper attendenda, tr. pleura furens, n. 8. *Rivare* est per rivos ducere. *Derivare* est a rivis ad latera divertere. Castell. ex Oribas.

* Derma, δέρμα, h. e. *Cutis*, item *Corium*. Vide suo loco.

Dermatodes, δερματώδης, epitheton crassioris, & exterioris membranæ cerebrum investientis, *Dura Mater* dictæ, quasi *Cutanea*, vel *Coriacea*. Gorr. p. 101.

Derses, est occultus terræ fumus, seu vapor, ex quo nascitur omne lignum, & crescit, h. e. *succus arborum nutritius*. Rul. & Johns. in Lexic. ex Paracels. lib. 3. Philos. ad Atheniens. text 3.

Dertron, δέρτρον, quid significet apud Hippocr. lib. 5. Epidem. XIII. 4. 7. non adeo certum est. Foes. in Oecon. pag. 147. existimat, vel *Omentum*, vel *Peritonæum* denotare. Sed Lind. vertit, ex Cornarii opinione, per *intestinum* tenue.

Descensio, κατάβασις, *Descensus*, proprie dicitur de motu corporis, vel humoris moderatiori, vel remissiori deorsum, cui opponitur ἀνάβασις, *ascensus*. Vide *Catabasis*. Dicitur & de ruptionibus deorsum factis, 6. aph. 22. Vel accipitur Chymice pro *destillatione per descensum*, estque calida, vel frigida. Illa est liquoris e corporibus elicitivi caloris inverso vase destillatio. Et fit hoc modo: Accipito cucurbitam terream, eique dissolvendorum fragmenta imponito, eaque, ne inversa cucurbita decidant, nonnullis majoribus fragmentis, vel bacillis transverse juxta se positis tegito; his peractis, aliam cucurbitam, in qua parum aquæ sit, huic inversæ applicato, ita ut superior exacte cum inferioris orificio conveniat, sed inter utramque laminam aliquam satis fortem ferream instar lancis concavam, & perforatam collocari oportet, quæ decidentia fragmenta, ne in suppositum vas delabantur, detineat. Tandem optimo luto clausuras obfirmatas arefacito, vasque in fornacem suam ponito, & vas recipiens in arena, vel cineribus collocato, ut ab ignis violentia tutum eo facilius humorem *descendentem* recipiat. Dissolvuntur autem hac *descensione* omnis generis ligna, ossa, & alia, quorum liquor per gravitatem ascendere nequit. *Descensio* frigida est, quando liquor dissolutus in frigido *descendit*: Estque *Deliquium*, vel *Filtratio*. Ruland. & Johns. in Lexic. Rolfink. Chymiæ lib. 2. cap. 2. Denique *Descensio* sumitur abusive pro mutatione alicujus rei in deterius, v. gr. quan-

quando ex Auro fit Mercurius. Ruland.

Descensorium, dicitur fornax, vel *furnus Chymicus*, in quo fit destillatio per descensum. Ruland.

* Desiccatio, *Desiccans*, ξήρανσις, ξηραντικὸς, idem quod *Siccatio*, *Siccans*. Vide *Siccitas*, *Siccus*. *Desiccatio oculi*, est idem ac spasmus oculi. Gal. in lib. spurio de oculis, c. 13. *Desiccatio* quoque a Chymicis, licet improprie, ad *Calcinationes* refertur. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 3.

Desideo, ἐξανίσταμαι, h. e. *exurgo ad exonerandam alvum*. Occurrit aliquoties apud Hippocrat. lib. 1. Epidem. ægrot. 4. lib. 7. Epidem. IX. 4. & substantivum ἐξανάστασις, conatus ad *desidendum*, 2. prognost. t. 14. & Galen. cap. 1. in 1. Epidem. t. 25. dicit: Comes mordacitatis est assidue *desidere*. In hac significatione quoque usus Scrib. Larg. n. 227. Jung. Rhod. in Lex. Scr. Dicitur & Latinis *Adsellare*, de quo verbo supra suo loco.

Desiderium, ὁρμὴ, ὄρεξις, ἐπιθυμία, idem quod *Appetitus*, *Cupiditas*, de quibus supra.

Desidia, ἀργία, *ignavia*. Vide *Argus*. Dicitur & *desidies*, Rhod. in Lexic. Scribon. p. 377.

Desipientia, παραφροσύνη, idem quod *Delirium*, cum ægri nihil rationi consentaneum dicunt, aut agunt. Galen. 7. aphor. 14. Vide *Delirium*.

Desme, δέσμη, *fascem*, sive *fasciculum* significat. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 155. Vide *Fasciculus*.

Desmidion, δεσμίδιον, significat *Fasciculum*, ceu diminutivum vocabuli δεσμὸς, vinculum. Sumitur pro *Manipulo*, ut est ap. Scrib. L. in Græco, vel, ut Cels. exponit, quantum manus complexu sumitur, unde & δεσμίδιον χειροπληθὲς dicitur, Gorr. p. 102.

Desmos, δεσμὸς, *vinculum*, ligamentum, *fascem*, vel fasciam significat. Usus Hipp. de fract. t. 60.

* Desperatus, ἀνέλπιστος, hoc est de quo non spes amplius superest. Vide *Deploratus*. Dicitur de morbis, & ægrotis morbo incurabili correptis, v. g. hydrope, 7. aph. 47. *Desperata ulcera*, ἀπεγνωσμένα ἕλκεα quoque dicuntur, quorum curationem plerique aggressi non absolverunt, sed tanquam ab insanabilibus destiterunt. Gal. lib. 4. de C. M. P. G. cap. 5. Alias *Desperatio* significat ἀπορίαν, sive diffidentiam, & ad Theologos potius pertinet, quamvis & morbi ex *Desperatione* provenire soleant, quorum meminit Paracelf. in Fragment. Medic. ad Tom. I. referendis, cap. de *Desperatis morbis*; & de eorum cura agitur in Vol. I. Theatr. Chimici in tract. Penoti de medicam. Chymic. p. 628.

Despumatio, Græce dici potest ἀπαφρισμὸς, vel ἐπαφρισμὸς, dicitur spumæ detractio, cujus materia non solum est succus quidam concretus, lentus, & includens flatum; sed & simul sordes omnis levior a calore ignis expurgata, vel etiam gravior albuminibus coacta, & colligata. De hac actione Coquinaria, & Pharmaceutica vide Vvcker. Antid. Gen. lib. 3. cap. 36. *Despumatio* etiam per translationem vocatur in febribus intermittentibus materiæ febrilis jam subactæ, & quasi devictæ expulsio, seu separatio. Th. Sydenham. Meth. Cur. febr. p. m. 70.

Desquamatio, *Desquamatum*, ἀπόσυρμα. Vide *Aposyrma*.

Desquamatorium, epitheton Trepani, quod & *Exfoliativum* dicitur, quo tantum ossis eximere licet, quantum videbitur. Paræus lib. 9. Chir. c. 5.

* Destillatio, aliis *Distillatio*, apud Latinos est æquivocum vocabulum. Vel enim sumitur Pathologice, & idem est quod *Catarrhus*, *Catarrhysis*, & *Defluxio*, *Rheuma*; de quibus suo loco dictum. Vel accipitur Pharmaceutice, aut Chymice, & est artificiosa prolectatio, vel extractio essentiæ medicamentosæ sub forma vaporis coagulata in formam liquoris, defertur per stillicidium, translata a vase materiæ in excipulum deorsum locatum. Quod itaque *destillandum* est, resolubile in consistentiam humidam esse necesse est, aut cum humore esse, sive is connatus sit, sive foris adjectus. Sunt autem talia maxime vaporosa, & quæ spiritus oleosos habent. Unde si *destillanda* per naturam non sunt talia, per artem eo sunt deducenda. Et est inventa *destillatio* essentiæ extrahendæ gratia principaliter, quanquam & famuletur abstractionibus, depurationibus, & similibus. *Destillationis* tres numerantur species: Per *Ascensum*, cum antequam *destillet* essentia extracta, sublimatur specie aerea, debetque ea esse continua, ab initio ad finem, cum opere interrupto vix ascendat id, quod reliquum est: Per *Descensum*, vide p. 2. *Descensio*: Per *Inclinationem*, quæ fit vase materiam continente inclinato, rostro deorsum vergente; cumque illud vas plerunque sit *Retorta* dictum, etiam hæc *Destillationis* species per *Retortam* opus nominatur. Quamvis & nonnunquam *Destillatio* per descensum dicatur, quod parva fiat elevatio, indeque maxime deorsum reflexio, vel quod spiritus maxime deorsum revocentur; & sine alembico incurvatura coagulati descendant. Hæc Ruland. & Johns. in Lexic. Adde Rolfink. Chymiæ l. 2. cap.

cap. 2. (qui etiam *Destillationis* alicujus naturalis mentionem fecit, qualis fit in generatione pluviæ, sed hæc est extra forum Medicum.) Junge ex antiquioribus Matthiol. de ratione *destillandi* aquas ex plantis. Vveker. Antid. Gen. l. 2. c. 39. seqq. aliquot. De *destillatione Spagyrica* in specie circa negotium Lap. Philos. quære in Th. Chym. Indic. Vol. II. p. 311. 441. 451. seqq. Vol. III. p. 477. 435. 562. 733. Vol. IV. p. 749. Vol. VI. p. 271.

Destringo, ἀποψάω, significat sudorem, & sudorulentas corporis sordes lacinia, aut incurvata fricanti manu, aut strigili detergere. Lang. l. 1. ep. 51.

Destructio, Gr. φθορὰ, ἀποφθορὰ, idem quod Corruptio, Chymicis dicitur *dissolutio*, vel deperditio pristinæ, & nativæ suæ formæ, vel consistentiæ, & mutatio in alienam. Vid. Parac. & Th. Chym. passim, v. g. Vol. I. p. 294. Talis *destructio* Spagyrica difficilior habetur labor, quam *constructio*. Lang. Harm. Ch. c. 6. & Alan. in Th. Ch. Vol. IV. p. 749. Vide etiam *corruptio*.

* Desudatio, ἐφίδρωσις. Vide *Ephidrosis*. Apud Avicennam *desudatio* notat sudationem largiorem, quam sequuntur interdum pustulæ, tanquam sudoris fæces inobedienter ad exsudandum, unde & *hidroa*, ἱδρώα, *sudamina* vocantur, perperam vero ὑδρώα. Avic. l. 4. fen. 7. tr. 3. c. 8. l. graff. com. in Avic. l. de tum. p. n. p. 172. 183. 191. &c.

* Desurrectio, ἐξανάστασις; *Desurgo*, idem quod *desido*, vel *desideo*, h. e. secedo ad ponendam alvum. Vide p. a. *desideo*. Jungat. Scribon. num. 112. 140. 150. 142. Rhod. in not. ad 112. 140.

Detentio, aliquando significat idem quod *Catalepsis*, *Catoche*, de quibus vocabulis jam suo loco dictum est. Zacchias quæst. Medico-Legal. l. 2. Tit. 1. q. 15. n. 9. 10.

Detentus, ἐχόμενος, proprie, qui ab altero habetur, & ita in alterius potestate est, sive vi coactus, sive necessitate. Unde & Gal. exponit per κατεχόμενος, & βιαζόμενος, 6. aphor. 16. Linden. Scl. Medic. Exerc. XII. §. 17. *Detenta* quoque dicuntur ea, quæ *Retenta*, quæ nostro commodo natura ad tempus moratur, Exerc. XV. §. 71. differunt a *contentis*, quod hæc in genere dicantur, quod ratione suæ liquiditatis, vel fluiditatis contineri habeant necesse.

Detergens, ῥύπτων, idem quod *Abstergens*. Vide *Abluentia*. Jung. Gal. l. 8. Meth. M. cap. 4.

* Detersorius, ῥυπτικὸς, idem quod *Abstersorius*. Gal. 1. de R. V. I. A. t. 18. *Detersorium* vocabatur Locus Balnei, in quo sudor detergebatur, & ungebantur unctione indigentes. Fumanell. l. de Baln. mox a principio.

Detonatio, est terminus Chymicus, quo indicatur operatio deflagrationis, & calcinationis per Nitrum in præparationibus Antimonialibus, de quibus vide Rolf. Schr. & alios, præsertim e recentioribus celeberrimos Chemiatros. D. D. Vved. Ph. I. A. F. R. l. 1. s. 4. c. 3. D. Bohn. Diss. Ch. Phys. XII. §. 20. &c. Prolixum vero de *Detonationis* effectu, qui est, per fusum Stibium penetrante, penitus liquare, attenuare, Mercuriale, Arsenicale, & Sulphureum recrementum in fumum vertere, purgare, & figere, vide apud Libav. defens. Synt. Ch. contr. Scheunem. II. not. 46.

Detonsus, κειρόμενος, a κείρω, tondeo. Inde κουρὰ, tonsura. Vide *Cura*, Græc.

Detos, δετὸς, *vinctum tecti*, idem quod *aëtoma*, 3. de art. t. 23. Vide *Aetoma*.

Detractio, καθαίρεσις. Vide *Cathæresis*.

Detritio, ῥάκωσις, est effectus scroti, scil. cutis in scroto multa, & nimia *extensio*. Gal. in defin. med. Ægin. l. 6. c. 67. In genere etiam *detritio* sumitur pro *tritura*. Scribon. Larg. n. 130.

Devalgatus, βαβλαισοπομένος, dicitur, cujus ossa sunt valga. Opponitur *demancato*, κεκυλλωμένῳ. Gal. cap. 2. de artic. t. 10. 11. Vide *Blæsus*.

Devenio, ἀφικνέομαι. Vide *Aphicneomæ*.

Deventris, ἀκοίλιος, qui carere videtur ventre. Vide *Acœlios*.

Devirgino, ἀποπαρθενεύομαι. Vide *Apoparthenevomæ*. *Devirginatio* legitur in Scribon. n. 18. Barthol. 39. c. 19. Advers. putat, esse fæmellis proprium. Sed tamen & *Devirginare* puerum, dicit Varro apud Non. Marcel. de prop. serm. in Cornucopia Nic. Perotti p. m. 1473. lin. 27.

Devoro, καταπίνω, idem quod *Deglutio*. Tropice usurpatur de scientiis intra nos recondendis. Gal. l. 3. de Hipp. & Plat. decr. cap. 8. proprie *devorare* est magna aviditate multum cibi ad se rapere, non mandere, vix gustare, adeoque ventriculum implere, ut oneri sit non tantum, verum etiam revomatur sæpe, verbis Lind. Ex. XIII. §. 301. 302. *Devorare* medicamentum, pastillos, mel, legitur apud Scrib. n. 87. 94. 116. 135. 155. 165. 198. Cels. l. 4. c. 4. In Chymicis *devoratio* quoque dicitur, quando Aurum depuratur Antimonio in igne fusionis. B. D. Et. muller. ad D. Ludov. Pharmac.

Devotatus, idem quod *defixus*, & utroque nomine appellatur, qui maleficio, aut incantamento prohibitus est a Venereo congressu, & ligatus. Apul. de medic. herb. c. 7. n. 1. Humelberg. comm. ad h. l. p. 65.

* Deurens, καύσων, idem quod *Cavsos*, *Febris ardens*.

Deustio, ἔγκαυσις. Vide *Encavsis*. Gal. de inæq. intemp. c. 7.

Deuteria, δευτερία, δευτερεῖα, *deuterias*, δευτερίας, *deverinar*, δευτερίνα, Lind. Ex X. §. 198. Accipiuntur hæc vocabula pro vino secundario, viliori, *Lora* alias dicto, parato ex aqua vinaceis affuso illa macerante. Alias etiam Gr. ζύγα, Asiaticos σεμφυλίτην vocasse, author est Gal. l. 2. de A. F. c. 9. Vide *Lora*. Dioscor. l. 5. c. 13. etiam πέπμον appellari scripsit, Est potionis genus vile, & noxium, de cujus viribus Gal. & Diosc. d. l. Lang. l. 1. ep. 27. fin. ubi & *Thamna* dicuntur.

Deuterion, τὸ δευτέριον, idem & δεύτερα, significat *secundinas*, vel *secundas*, ita dictas, quod secundo post fœtum natum loco ordinarie, & naturaliter excludantur. Hipp. vocat τὰ ὕστερα, 5. aph. 49. τὸ ὕστερον, 2. prorrh. XXX. 18. & l. 2. Epid. sect. V. 42. χόρια, suntque nihil aliud, quam membranæ fœtum prius continentes, præsertim exterior *Chorion* dicta cum placenta Uterina. Nam interdum *Amnios*, seu interior, cum fœtu ipso excluditur galeæ instar inhærens. De his vide Harveii Additamenta ad Ex. de gener. animal. Barth. l. 1. Anat. c. 36. Diet. n. 876. Quæ p. n. retentæ in affectionem gravissimam coniiciunt fœminas. Unde remedia fere eadem, ac ad partum necessaria sunt adhibenda, de quibus ap. Hipp. Gal. & Practicos videre est.

Deuteropathia, δευτεροπάθεια, idem quod συμπάθεια. *Consensus*. Usurpatur de morbis per consensum primo, qui per πρωτοπάθειαν obortus esse dicitur, supervenientibus. Legitur & apud Helm. de Lith. c. 9. n. 54.

Dexamene, δεξαμενὴ, in genere *receptaculum* significat. Restringitur vero ad receptaculum aquarum, sive *labrum*, aut *solium aquæ calidæ*, in quo qui lavantur, etiam innatare possunt. Dicitur alio nomine κολυμβήθρα, Galen. lib. 2. de Temp. cap. 2. & ἔμβασις Gor. p. 101.

Dexios, δεξιός, h. e. *dexter*, duplicem habet significationem. Primo denotat illam corporis regionem, vel illud latus, in quo hepar situm suum obtinet. De hoc *dextro* corporis latere recepta est opinio veterum, quod *dextra* sint robustiora & calidiora sinistris, quod mares etiam magis in dextro uteri latere concipiantur, & generentur. Hippoc. 5. aph. 48. & quod arteriæ sint majores *dextri* lateris sinistris, & quod morbi *dextri* lateris sint periculosiores. Enimvero videtur in plerisque esse mera imaginatio, & differentia fictitia. Imo dubitare quis etiam de rationibus Barthol. l. 4. Anat. c. 2. posset, ob quas *dextram* manum agiliorem esse docuit sinistra. Enimvero non licet, nec libet hoc loco controversari. Vide C. Hofmann. comm. in Galen. de U. P. num. 854. seqq. Deinde significat idem, quod *felix*, *congruus*, conveniens: v. g. *Dexter* usus rerum non naturalium dicitur, qui opponitur *sinistro*, vel abusui; quæ significatio est per translationem. In utraque significatione *dextro* opponitur *sinistrum*, τὸ ἀριστερόν. In circulo neque *dextrum*, neque *sinistrum* dari, neque in natura, non male scripsit Helm. de Lith. c. 9. n. 45.

Dexis, δῆξις, *morsus*. Vide *Dacno*.

Dexiumæ, δεξιοῦμαι, significat *comiter excipio aliquem*, ac veluti dextra prehensum deduco, aut dextram alicui porrigo. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. IX. 8.

Dextans, in Gr. δεκάμοιρον, est nomen *ponderis unciarum decem*, tota libra divisa in duodecim uncias. Meminit Scrib. L. n. 203.

Dexter, δεξιός. Vide *Dexios*.

Dia, διὰ, hæc præpositio in Medicina frequentissimi usus esse solet in appellationibus medicamentorum compositorum a basi, vel potiori simplici ingrediente desumptis, & significationem obtinet præpositionis *De*: v. g. *Diacodion*, *Diacydonion*, *Diaphœnicon*, &c. quorum etiam aliqua suo ordine in seqq. exponentur.

Diabebos, διαβεβώς, *diductum*, divaricatum, & disparatum significat. Usurpavit Hip. de melleolis 4. de art. t. 22.

† Diabesasa, interdum ex ruta agresti. Dom. Leon. Art. Med. l. 2. c. 2.

* Diabetes, διαβήτης, est *Urinæ profluvium*, *Hydrops ad matulam*. *Hydrops matellæ dipsacos*, *diarrhœa in urina*, ὕδρωψ εἰς ἀμίδα, εἰς οὖρα διάρροια, διψακός, synonyma sunt, cum continuo, & exuberanter per urinam redditur id, quod bibitur, nihil plane immutatum. Gal. l. 6. de L. A. c. 3. & l. de diff. sympt. c. 6. Passio hæc talis est, qualis circa alvum Lienteria, & Bulimos, extinctio, ut diceret quispiam, utriusque virtutis, & retentricis, & alteratricis, lib. 1. de cris. cap. 12. Consentit quidem quodammodo vesica, & copia urinæ premitur, at nec ipse morbus, nec morbi caussa est in vesica, sed in solis renibus. Est autem attrahendæ urinæ inexplebilis cupiditas, & ejus retinendæ impotentia. Attractionem tantam excitat vel calida, & sicca renum intemperies, vel humor biliosus acris, salsus, & renes assidue irritans, inque ipso renum corpore impactus, vel, ut ait Aretæus, morbus aliquis acutus in renes firmatus, & per crisin malignitatem suam in eos deponens, vel venenum aliquod deleterium, ex eorum genere, quæ vesi-

veficam, & renes infestant, quale id est, quod a dipsade serpente funditur. Hæc enim omnia sitim ingentem movent, ob quam assidue æger bibit. Potum autem hunc avide renes attrahunt, antequam etiam in ventriculo concoquatur, sed eum propter imbecillitatem non retinent, sed talem effundunt, qualis sumtus est; qua in re *diabetes* appetentiæ caninæ persimilis est, quam ὄρεξιν κυνώδη vocant. Non vero id solum, quod bibitur, protinus crudum mingitur, sed humor etiam copiosus a renibus colliquato corpore trahitur; in eoque *diabeten* proprie consistere; Aretæus arbitratur, definiens, esse σαρκῶν, καὶ μελέων ἐς οὖρον σύντηξιν, hoc est carnium, & membrorum in urinam colliquationem, ob quam & summa totius corporis macies est, & copiosior multo urina redditur, quam potus est. Quod si vel modico tempore a mejendo abstinuerint, tument lumbi, testes, & ilia. Rarum id prorsus mali genus, & a Galeno bis tantum visum. Eo autem nomine appellatur, quod humor corporis nullo in loco consistat, sed subinde de loco in locum διαβαίνει, hoc est pertransit, non aliter quam aqua per siphonem, quem διαβήτην vocant Mechanici, ut scribit Colum. lib. 3. cap. 10. Latini nullum illi peculiare nomen dederunt. Hæc Gorræus, & Castellus. Enimvero cum illud de Attractione vetus figmentum hodieque exoleverit, hujus affectus analysin, & expositionem per causam veriorem, & certiorem nobis reliquit CL. Vvillis Pharm. Rat. Part. 1. sect. 4. cap. 3 statuens, caussam proximam in sanguinis deliquio, sive nimia serositate colliquativa consistere, dum compages sanguinis nimis est laxata, & dissoluta. Paracelsus caussam hujus affectus ponit in sale resoluto, & scisso per ingressum acuti salis, lib. 2. de Tart. tract. 3. cap. 2. ubi plura legantur, & in fragment. ad Tom. III. referendis. Observationes de *Diabete* varias vide in Ephem. Natur. Cur. Ann. 2. Observ. 162. 167. 175. 198. & Ann. 3. Obser. 183.

DIABIBASCO, διαβιβάσκω, pro διαβιβάζω ponitur, & significat *transcendo*, traduco, transmitto, apud Hipp. 1. de fract. t. 29.

DIABOLUS, διάβολος, infensissimus ille animarum nostrarum, & corporum hostis, & adversarius. Dicitur *Dæmon*, *Cacodæmon*. Vide *Dæmon*. *Diabolus* metallorum etiam appellatur *Jupiter*, sive *Stannum* a Chymicis, ideo quod sociatum aliis metallis eadem irreducibilia, vel admodum difficulter reducibilia facit. D. Etmuller. ad Lud. Pharm.

* DIABOTANUM, διαβότανον, dicitur Emplastrum ex herbis confectum, cujus descriptionem vide in Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2.

DIABORBORYZO, διαβορβορύζω, significat *murmuro*. Dicitur de hypochondriis, apud Hipp. 5. ap. 64. Vid. Dejet. n. 184 Lind. Ex. VI. §. 67. Vide *Borborygmos*.

DIABROSIS, διάβρωσις, idem quod ἀνάβρωσις. Vide *Anabrosis*, *erosio*, a re acri, & mordaci facta, sive internis, sive externis, igne, vel medicamentis, quæ propterea διαβρωτικὰ appellantur, media quodammodo inter ἐκφρακτικὰ, καὶ καυστικὰ, i. e. extergentia, & adurentia: Sunt enim extergentibus valentiora, & urentibus debiliora. Vide *Corrosio*.

DIACADMIAS, διακαδμίας, nomen Emplastri a *Cadmia*, ceu basi ita dicti, apud Scrib. Larg. comp. 242. cui simile legitur apud Gal. lib. 2. de C. M. P. G. cap. 14. a Lucio usurpatum, interque Epulotica relatum.

DIACARCINON, διακαρκίνων, nomen Antidoti ex Cancris adversus morsum canis rabidi, quo & Æschrion optimo cum successu usus legitur apud Gal. l. 11. de S. F. §. De cancris ustis Vid. Forest. l. 10. Obs. 27. Schol.

DIACARYON, διακαρύων, i. e. *Robnucum*. Gal. lib. 5. de C. M. S. L. cap. 2. Vide Dispensator August.

DIACELTATESSON, terminus Paracelsicus, ad curam febrium spectans, quo usus lib. 2. de vit. long. cap. 5. Videtur autem vomitum per Mercurium excitatum intelligere. In Rul. & Johns. legitur, *Diatessadelton*, i. e. *Mercurius præcipitatus*. Alii volunt *Diacetatesson* Paracelsi esse medicamentum Chymicum, quod præbet Mercurius vivus a liquore Alcahest solutus. Ast quia illo liquore sese carere hodieque fatentur Chymici, quare & hoc medicamentum manet in occulto, & fortassis citra Artis detrimentum.

DIACENES, διακενῆς, significat *frustra*, in vanum. Aliquoties legitur apud Hipp. l. 7. Ep. V. 22. X. 42. XLI. 24.

DIACENOS, διάκενος, significat *Cavernosum*, fistulosum, non vero simpliciter vacuum. Dicitur de corporibus porosis, qualia sunt Spongia, & Pumex. Galen. l. 4. de diff. puls. cap. 6.

DIACHALLASIS, διαχάλασις, a verbo διαχαλᾷν, significat in specie *suturæ laxationem*, & dissolutionem, apud Hipp. l. de vuln. c. XV. 5. 6. XVI. 1. 2. ubi & ῥῆξις κατὰ τὴν ῥαφὴν, *ruptio circa suturam* vocatur.

DIACHEIRISMOS, διαχειρισμὸς, *tractatio manuaria*, quæ manibus perficitur. Dicitur de medicamentorum præparatione, apud Hipp. l. 2. Ep. s. III. 41. A verbo διαχειρίσασθαι, & διαχειρίζεσθαι, manibus aliquid tractare, quod occurrit l. 2. de morb. mul. IV. 11.

DIA-

Diacheomæ, διαχέομαι, significat *dissipari*, discuti. Usurpavit Hippocr. de tuberculo, lib. 4. Epidem. XXVI. 3. Activum διαχεῖν, *discutere*, legitur apud Dioscor. lib. 3. cap. 170.

Diachorema, *Diachoresis*, διαχώρημα, διαχώρησις, a verbo διαχωρέω, generaliter significat omnis generis *Excrementa*, & *Excretiones* e corpore factas. Foes. Oecon. p. 162. Gorr. in defin. In specie vero *Excrementa alvi*, & *Excretionem per alvum*, 2. aph. 14 18. s. 4. aph. 47. s. 5. aph. 64. Vide Dieterich. num. 200. seqq. Linden. Ex. XII. §. 253. seqq. Dicitur & Lat. Distributio.

Diachorisis, διαχώρισις, διαχωρισμός, significat *separationem*, & disjunctionem, a χωρὶς, *seorsim*. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 129.

Diachrysu, διαχρυσοῦ, nomen Emplastri ad fracturas, *Aureum* dicitur, apud Gal. supr. l. de Dynamidris ʃ. Ad ossa fracta.

* Diachylon, διαχυλῶν, Emplastrum dicitur ex succis compositum, emolliens, concoquens. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 9. Vide & Dispensatoria. Variæ ejus in illis occurrunt descriptiones.

Diachysis, διάχυσις, dicitur *Liquefactio*, *Fusio*. Estque corporis sicci ad humidius alteratio, & permutatio. Contraria est τῇ πήξει, *concretioni*, vel *coagulationi*. Humiditas autem corporibus siccis inducitur, vel novo humore superinducto, vel resolutione partium aquearum, quæ antea in corpore latebant compressæ, & constipatæ; vel dissolutione partium terrestrium prius in unum coactarum. Ad primam speciem pertinet *Elixatio*, *Maceratio*. Ad secundam *Fusio*. Ad tertiam *Chylificatio* referri posset.

Diachytos, διάχυτος, est epitheton vini, quod & ὑπόχυτος οἶνος vocatur, quod paratur uvis in Sole siccatis loco clauso per dies septem in cratibus totidem pedes a terra alte, noctibus a rore defensis, octavo die calcatis. Ita fieri *optimi odoris*, *saporisque vinum*, testatur ex Plin. lib. 14. cap. 9. Linden. Exerc. X. ʃ. 118.

Diacinclizo, διακιγκλίζω. Vide *Cinclismos*.

Diacinema, διακίνημα, dicitur *dimotio*, cum ossa paulatim excesserunt, *prolapsio* parva ossium, apud Cels. l. 8. c. 14. Ολίσθημα vero *integra* ossium *prolapsio* vocatur. Hipp. 3. de fract. t. 51. A verbo διακινέω, *dimoveo*, 2. de art. t. 13.

Diaclysma, διάκλυσμα, significat specialiter *collutionem oris* per liquores, qui in ore detinentur, iterumque expuuntur, & sub se comprehendit *Gargarismum*, & *Apophlegmatismum*, Schr. l. 2. c. 61.

Diacnaeo, διακναίω, significat *corrumpo*, *lancino*, *corrodo*. Dicitur & ἀποκναίω, Hipp. l. 1. de morb. X. 35. lib. 2. de morb. mul. XIII. 13. XV. 11. significat & *defrico*. Rhod. ad Scrib. n. 55.

Diacochlacon, διακοχλάκων, epitheton *Lactis*, in quo silices igniti extincti prius sunt. Hipp. vocat διαπεπυρωμένον, l. 7. Epidem. III. 4. Lind. Ex. XVI. ʃ. 82.

Diacoccymelon, διακοκκυμήλων. Vide *Diaprunum*.

* Diacodyon, διακωδύων, est *confectio ex capitibus papaveris*, cujus varias formulas veterum tradidit Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2.

Diacolocynthis, διακολοκυνθίδων. Vide *Hiera*.

Diacomizo, διακομίζω, idem quod ἀνακομίζω, *restauro*, de quo vide supra *Anacomide*, Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 23.

Diacomma, διάκομμα, *dissectum*, *discissum* significat, etiam a διακόπτω, *disseco*. Hipp. 1. prorrh. XXV.

Diacones, διακόνης, nomen Emplastri Critonis ex *Cote* parati, ap. Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2.

Diacope, διακοπὴ, *discissionem*, præcisionem, & *dissectionem* profundam significat, aph. Hipp. 7. aph. 24. l. de cap. vuln. VIII. 6. a verbo διακόπτω, quo frequentius usus idem 6. aph. 18. 19. 50. Coac. t. 503. Vid. Dieterich. num. 187. Foes. Oecon. p. 150. Sumitur pro omni magno, & profundo vulnere, Gal. comm. ad 6. aph. 18.

Diacopraegia, διακοπραιγία, dicitur medicamentum Topicum e *stercore caprino* factum, teste Blancardo, quamvis nobis non licuerit in Græco auctore Medico invenire hoc vocabulum.

† Diacorallium Alexandri, non a Corallo, sed ab Anagallide appellatum, quia non adstringit, sed penetrat. Heurnius Meth. prax. l. 2. c. 15.

Diacorum, διάκορον, confectio ex *Acoro*, sive *Calamo aromatico* a Mesue excogitata, cujus descriptionem, & commendationem Zyvolferianam vide in Disp. August. Class. 14.

Diacrisis, διάκρισις, idem quod κρίσις, in morbis humorum secretionem, vel excretionem, & *judicationem* denotat. Hippocr. lib. de genitur. V. 8. Verbum διακρίνω, excerno, *secerno*, occurrit in Coac. t. 137. & lib. 2. de morb. LXIX. 30. Opponitur τῷ συγκρίνειν, quod significat miscere. Gal. lib. 4. Meth. Med. cap. 4. Denotat etiam Chymicam solutionem. Vide *Solutio*.

Dia-

Diacritice, διακριτική, dicitur a quibusdam facultas *discretrix*, vel *secretrix*, quæ bonum a malo secernat, & dijudicet in morbis, & hanc quintam nonnulli statuunt quatuor ministris addendam: Gorr. p. 104. Enimvero exulent in Medicina hæ abstractivæ subtilitates Philosophicæ.

† Diacrocium, electuarium de Ovo, Plater. de Curat. febrium pestilentialium Tom. 2. c. 2.

Diacrocu, διὰ κρόκου, διάκροκοι, nomen Collyrii sicci, quod *crocum* recipit, apud P. Ægin. l. 7. c. 16. Gorr. in def. p. 105.

Diacydonium, διὰ κυδωνίων, scil. μήλων, confectio Stomachica ex succo malorum *cydoniorum*, vel *codoneorum*, hodie adhuc usitatissimum, commendatum vero & olim a Gal. l. 6. de san. tu. c. 15. Jung. Dispensatoria, ubi & *diacydmiati laxativi* mentio fit.

Diadaphnidon, διὰ δαφνίδων, nomen Emplastri, ad extrahendum, & pus movendum, a *baccis lauri* ingredientibus sic dicti, cujus descriptionem vide apud Cels. l. 5. c. 19.

Diadema, διάδημα, generaliter quidem omnem *fasciam* denotat. Specialiter vero exprimit *fasciam capitis*, sive *redimiculum*; qualia commendantur in doloribus capitis, ubi suturarum relaxatio metuitur. Forest. l. 9. Obs. 53. Schol.

Diadexis, *Diadoche*, διάδεξις, διαδοχή, dicitur *humorum exceptio*, vel successio, vel de parte ad aliam partem transitus. Hippoc. 6. Epid. sect. 2. t. 28. & Aretæus lib. 2. de cur. morb. ac. Vide Foes. p. 149. Vocatur & ἔκδεξις, Gor. p. 103.

Diadosis, διάδοσις, communiter *distributionem* quidem significat, ut ita idem sit, quod ἀνάδοσις. Vide *Anadosis*. Gal. l. 2. de nat. fac. c. 6. Verum denotare quoque potest *remissionem*, aut *cessionem morbi*, a verbo διαδίδωμι, quod in hac significatione sumpsit Hippoc. 4. de R. V. I. A. t. 22.

Diæresis, διαίρεσις, significat *divisionem*. A Galeno sumitur generaliter pro *solutione continui*, cujus quatuor constituit species, *vulnerationem*, *contusionem*, *erosionem*, *ruptionem*, l. 5. Meth. Med. c. 2. Jung. Diet. Jatr. n. 15. p. 118. Notat & *distinctionem* Gal. l. 9. de Hipp. & Pl. dec. c. 6.

* Diæta, δίαιτα, dicitur *victus ratio*, *vivendi modus*, *ac lex*, *certa victus institutio*, & norma, non in solo cibo, & potu consistens, verum in omnibus aliis rebus nonnaturalibus quotidianis, Aere, Otio, Exercitatione, Venere, Somno, Vigiliis, Repletione, Inanitione, Animi Affectibus. Galen. ad Thrasybul. cap. 35. 3. in 3. Epidem. t. 9. In *diæta* duo hæc potissimum sunt præcepta, in quibus tota fere vertitur: integram sanitatem similibus conservandam: inclinatam autem, & in vitium ruentem prope modico contrariorum usu corrigendam esse. Disciplina, quæ hanc instituit, *Diætetica*, διαιτητική dicta est pars artis Medicæ ministra, tum quæ sanis ad imminentes morbos arcendos, tum quæ ægris ad præsentes profligandos debetur. Galen. lib. 11. Meth. Med. cap. 15. Castell. & Gorr. Jungar. Dieterich. num. 186. Linden. Exerc. XIII. §. 106. seqq. Rhod. ad Scribon. num. 122. Rolfink. Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 14. sect. 1. cap. 1. seqq. Dogmat. Nostr. Medic. Gener. Part. IV. cap. 1. *Diæteticam* olim tempore Homeri minus fuisse excultam, refert Lang. lib. 1. epist. 51. Verum ex Jamblicho in vit. Pythagor. notavit Rhod. ad Scribon. in not. pag. 17. Pythagoreis in pretio fuisse maxime *diæteticam*, Pharmaciam minus probatam. In strictiori significatione pro solo victu sumsit Helmont. tr. victus ratio, & sobrietatem statuit esse totius *diætæ* cardinem, num. 16. ubi simul diætæ remedia in curandis morbis infida dixit, & languida, num. 17. 18. verum ratione frivola. Non enim ideo victus ratio præscribitur in curatione commoda, ut præsens morbi caussa per illam tollatur, sed & ut caussæ futuræ proventus inhibeatur. Hinc rectius scripsit Scribon. Larg. compos. num. 200. Implicitas Medicinæ partes inter se, & ita connexas esse constat, ut nullo modo diduci sine totius professionis detrimento possint. Ex eo intelligitur, quod neque Chirurgia sine *diætetica*, neque hæc sine Chirurgia, id est sine ea parte, quæ medicamentorum utilium usum habet, perfici possint, sed aliæ ab aliis adjuventur, & quasi consummentur. Jung. Rhod. not. ad h. l. pag. 288. Strictissime *diæta* etiam significat *Decoctum diaphoreticum* ex ligno sancto, & similibus paratum, vel etiam additur epitheton, *Diæta sudorifica*, vel si purgantia addantur, *Diæta Sudorifico-Cathartica*. Blas. Medic. Univ. pag. 79.

Diætema, διαίτημα, idem quod *Diæta*, quamvis Gal. præter cibum, & potum reliquas res non naturales ita vocaverit, ad Thras. cap. 28.

Diaginomæ, διαγίνομαι, significat apud Hipp. *supersum*, vitam retineo, evado. Legitur l. 1. de morb. XXIV. 10. & l. 1. Epid. sect. 1. t. 19.

Diaglaucium, *Diaglauciu*, διὰ γλαυκίου, est nomen collyrii ad incipientes lippitudines, & ophthalmias laudati a Scrib. L. compos. 22. ita dicti a *Glaucio* succo herbæ, in Syria, & Parthia pronatæ. Ejus vero usum recentioribus exolevisse, recte animadvertit Victor Trincavell. de

de cur. part. l. c. 4. notante Rhod. ad d. Scrib. l. in notis p. 61.

* Diagnosis, διάγνωσις, *Dignotio*, eſt præſentium per ſigna cognitio, Galen. cap. 1. in prognoſt. t. 5. Rolfink. pro tota Pathologia ſumpſiſſe videtur, in Ord. ac Meth. lib. 2. ſect. 1. c. 3. & ſect. 2. cap. 1. ſeqq. Plerique omnes Inſtitutioniſtæ ad morbos ſaltem reſtrinxerunt, ſed perperam, cum & ſanitatis præſentis per ſigna cognitio ſit ſcitu neceſſaria. Vid. Dogm. noſtr. Part. 3. cap. 1. Dogm. 2. & cap. 2. per totum. Signa, quæ hanc cognitionem promovent, dicuntur *Diagnoſtica*, διαγνωστικὰ, alias & δηλωτικά. Vide *Deloo*. Jung. Dieterich. num. 1. quamvis Linden. proprio auſu, & authoritate vocab. *Diagnoſtica* aliter acceperit pro *Pathognomonicis*, ſive propriis, & demonſtrativis ſignis, Ex. IV. §. 51. contra receptam omnium aliorum ſententiam. Medicus quoque, qui per ſigna rem ſ. vel p. n. dignoſcit, dici poteſt διαγνωστικὸς, vel διαγνώμων, *arbiter*, vel diſcernendi potens. Diet. d. l.

Diago, διάγω, vel ſignificat vitam duco, *perago*, ut Hippocr. 3. aphor. 18. vel ad morbos refertur tempora ſua *tranſigentes*, lib. 1. Epid. ſect. 1. t. 20. Jung. Foeſ. pag. 148. Dieter. n. 183.

* Diagrydium. Vide *Scammonium*.

Diaisso, διαΐσσω, ſignificat cum impetu tranſeo, *percurro*. Frequenti in uſu apud Hipp. Coac. t. 139. l. 1. de morb. XXI. 13. l. 1. de morb. mul. LIIX. 8. l. 2. XXIV. 7. Dolor quoque διαΐσσων πόνος dicitur, qui a parte primario affecta celeriter tranſit cum impetu ad partes vicinas. Gal. l. 2. de L. A. c. c. 7.

Dialambano, διαλαμβάνω, ſignificat intermiſſionem ſumo, vel *intervallum facio*. Hipp. l. 1. de morb. mul. XCIII. 20.

Dialegomæ, διαλέγομαι, Hippocrati ſignificat ſermonem profero articulatum, vel locutionem, quæ etiam ſignum præbet notandum in ægris, uti patet l. 3. Epid. ſ. 3. t. 38. & 73. lib. de Carnib. XIX. 1. 9. 12. l. 7. Epid. ſ. 7. t. 2. Coac. t. 228. lib. 1. prorrh. ſ. 3. t. 36. ſ. 4. de R. V. I. A. t. 66.

* Dialeimma, διάλειμμα, *intermiſſio*, eſt illud *intervallum*, quo febris ad *infebricitationem*, Gr. ἀπυρεξίαν venit, antequam ſequens annotatio adveniat. Gal. l. de morb. temp. c. 3. Dicitur quidem in ſpecie in febribus ἀπυρεξία, in aliis vero morbis intermittentibus, ut Cephalæa, Epilepſia, Podagra, Calculo, ſimpliciter διάλειμμα, ἀπὸ τοῦ διαλείπειν, hoc eſt ab *intermittendo*. Significat ergo apud Hippoc. εἰλικρινῆ ἄνεσιν, ſinceram, & puram *remiſſionem*. Vide Gal. 4. aph. 43. Datur enim & in continuis quibuſdam febribus quædam mutatio remiſſionem æmulans; ſed non eſt pura, & *plenaria intermiſſio*. Accipitur & generaliter de *intervallis temporis*. Gal. l. de ſan. tu. c. 7. Vide *Intervallum*.

Dialeipo, διαλείπω, *intermitto*. Frequens verbum Hippocr. de *febribus intermittentibus*, quæ dicuntur πυρετοὶ διαλείποντες, & quibus opponuntur continuæ, ſive *non intermittentes*, μὴ διαλείποντες. Utrarumque cauſſam veram præ aliis expoſuit Cl. Th. Willis de febrib. cap. 3. & cap. 7. Illarum conſiſtit in ſucco nutritio heterogeneo ſanguini permixto, & tandem ad efflorescentiam incitante. Harum ratio fundatur in intrinſeca ſanguinis ad efferveſcentiam ob copiam ſulphuream, & ſpirituoſarum portionum exceſſivam diſpoſitione. Aliquando vero & διαλείπειν dicitur de *febribus continuis*, ſuas mutationes, & aliquales remiſſiones particulares periodicas habentibus, teſte Gal. cap. 3. in 1. Epidem. t. 2. Διαλείπειν, etiam accipitur de ligaturæ *intermiſſione* in fractura cum ulcere, vel vulnere, ubi ſpatium relinquitur pro ulceris curatione. Hippocr. 3. de fract. t. 5. & 6. ubi διάλειψις, aliis διάληψις legitur, hoc eſt, *intermiſſio deligationis*. Vide & Dieterich. de hoc verbo n. 189. Vide *Intermittens*.

Dialepsis, διάληψις. Vide *Interceptio*, & *Dialeipo*.

* Dialoes, δι' ἀλόης, dicitur de medicamentis *Aloen* baſin habentibus. Ita *Hiera* officin. *Picra* vocatur *dialoes* a Galen. l. 6. de ſan. tuend. cap. 7. Ab Ægineta vero dicitur medicamentum in forma ſicca topicum, alias *Catapaſma* dictum, ad ulcera curanda faciens, *Dialoes* lib. 7. cap. 13. ut & *Collyrium* quoddam, cap. 16.

Dialysis, διάλυσις, *diſſolutionem* ſignificat; & quidem de corpore, & ejus membris denotat *languorem*, & impotentiam ſuæ functionis propriæ, l. 4. Epidem. XXV. 6. cui opponitur σύνστασις, *contentio corporis*, firmitas. Galen. 1. in 6. Epid. t. 18. Verbum quoque διαλύω, *diſſolvo*, h. e. languidum reddo, ita accipitur ab Hipp. & præſertim de ventis dicitur, v. g. Auſtro, 3. aph. 17. unde & νότοι διαλυτικοὶ, Auſtri *diſſolventes* corpora vocantur, d. ſ. aphor. 5. Diet. n. 189.

Diamarenatum, dicitur confectio ex ceraſis acidis in pulpam redactis, & per cribrum trajectis, cum ſaccharo, ut & aromatibus parata, unde dividitur in *diamarenatum ſimplex*, & *compoſitum*, apud Schr. l. 4. cl. 1. n. 85. Meminit & hujus medicamenti, contra febrem bilioſam commendans, ſed parari ſcripſit ex acinis quibuſdam creſcentibus in Veenlandia, l. 5. Obſ. 7. in Schol.

Diamastema. διαμάσημα. Vide *Masticatorium*.

Diameno, διαμένω, *permaneo*, duro, significat. Usurpavit Hipp. de morbis fixam sedem sibi parantibus, 2. aph. 27. 28. Diet. n. 190. Legitur & t. 6. Ep. f. 8. t. 50.

Diamnes, vocatur Barbaris Medicis propria affectio vesicæ, in qua urina egreditur involuntarie, aut ignoratur ejus exitus; sicut in somno. Distinguitur igitur a diabete expresse a Joh. Anglico Rof. Anglin. Tom. 1. pa. 512. 516.

Diamoron, διὰ μόρων, nomen medicamenti in offic. notissimi, sive *Rob ex Moris* parati, cujus varios parandi modos etiam Gal. tradidit lib. 6. de C. M. S. L. cap. 1. Videantur Dispensatoria.

Diamotosis, διαμότωσις, idem quod μότωσις, a μοτὸς, lineamentum, quod vulneri inditur. Significat ergo *insertionem linteamentorum* in civitatem ulceris. Gorr. p. 106.

Diamperes, διαμπερὲς, διαμπερέως, adverbium usitatum Hipp. & significat *per totum*, prorsus, 4. de fract. t. 76. l. 2. de morb. LX. 3. lib. de intern. aff. IX. 8. Usus est quoque adjectivo, διαμπερὴς, *penitus penetrans*, & transiens, de dolore, l. 2. de morb. mul. XVII. 3. Vide Foes. p. 153.

Diamydao, διαμυδάω, significat nimio humore *marcesco*, & corrumpor. Hipp. de cap. vuln. XXIIX. 2.

Diana, Chymicis ænigmatice dicitur *Argentum Philosophorum*, *Luna alba*, *Terra virgo*. Libav. Alchym. Pharm. c. 31. *Dianæ arbor* quæ dicatur, Vide *Arbor*.

Dianacathizo, διανακαθίζω, h. e. *colloco ad sedendum*. Hipp. l. 2. de morb. LXXIIX. 15.

Dianancasmos, διαναγκασμὸς, *coactionem*, & per vim alicujus membri restitutionem significat. Hipp. 3. de art. t. 49. ubi quidam διανγκομένως legunt.

Dianapavo, διαναπαύω, significat *interquiesco*, per intervalla post motum vehementiorem quiete reficio. Hipp. 2. aph. 48. & de sal. diæt. t. 26. Dieter. n. 191. idem quod ἀνάπαυσις. Vide *Anapavsis*.

Dianistesmos, διανίστησμος, *jentaculum*, & quidem frugi, ita dictum a surgendo. Idem quod ἀκράτισμα. Lang. l. 1. ep. 55.

Dianoea, διάνοια, significat *mentem*, animum, ratiocinandi facultatem. In qua significatione legitur apud Hipp. 5. aph. 33. Coac. t. 448. & l. 7. Epid. l. 14. Vide *Animus*. Dieter. n. 192. Aliquando & προαίρεσιν, *consilium* denotat *præmeditatum*. Ita natura dicitur agere οὐκ ἐκ διανοίης, *non ex præmeditato*, l. 6. Epid. f. 5. t. 2. Foes. Oec. p. 153.

Dianoema, διανόημα, *cogitationem* significat, deque ægrorum imaginationibus, & perceptionibus animi Medico probe considerandis sumitur ab Hippoc. lib. 1. Epid. f. 3. t. 1. Vide *Imaginatio*.

Dianoseo, διανοσέω, *morbum traho* cum varietate afflictionis significat, apud Hippoc. 1. prorrh. f. 3. t. 7. 26. 32. Foes. d. l.

Diantæos, διανταῖος, significat *adversus*, ex adverso penetrans per totum, nullibi conjunctus. Dicitur de tendinibus, vel τόνοις nervosis vertebrarum, apud Hipp. 3. de artic. l. 31. item de habena cum duobus separatis loris, t. 49. de laqueo, cum binis appendicibus adversis in instrumento, quod dicitur γλωσσοκόμιον, Gal. l. 7. de U. P. c. 14.

Diantlizomæ, διαντλίζομαι, *valde laboro*, *tanquam in sentina* haurienda. Usus Hipp. in præcept. VI. 25.

† Diapasma, seu pulvis cicatrizans. Rod. a Castro de morb. mulier. lib. 1. ex myrrha censet Servius de odoribus p. 123. Hac voce usus Martialis l. 1. in quem locum Calderinus ex Plin. notat, esse unguentum ex siccis odoribus. Vide Gorr. definitiones medicas in A. & H. Adr. Jung. nomenclator. n. 320. Cornarius in lib. 8. cap. 1. de medicamentis secundum loca. Latinis Aspergo, apud Anonymum in Sylva medicamentorum, comp. c. 16. ad Fortunatum Scaccum myrhot. c. 2. & Petri La Sien Nepent. Hom. p. 69.

Diapasma, διάπασμα, idem quod κατάπασμα. Vide *Catapasma*.

* Diapedesis, διαπήδησις, Lat. q. d. *Persultatio*, *Transudatio*, est species viarum, vel meatuum relaxatorum, ceu causa morborum in cavitatibus apertis, consistens in vasorum tunicis extenuatis, & rarefactis, ut serosæ sanguinis portiones transire possint. Galen. lib. 3. de causs. symptom. cap. 2. Fit ergo ex tunica rarefacta, sanguine vero tenuato, unde transcolatur sanguis, & sudoris, aut roris more transmittitur, lib. 5. Meth. Med. cap. 2. Differt ab *Anastomosi*, in qua tum majorum vasorum ora aperiuntur, tum sanguis cum impetu, & copia prorumpit. Quod si contigerit aliqua διαπήδησις, apertis etiam vasorum osculis, vasa quidem omnino exigua sunt, ex quibus sanguis copiosus, & cum impetu emanare non potest.

Diapegmata, διαπήγματα, διάπηγα, dicuntur in Chirurgicis instrumentis veterum majoribus *intercolumnia*, sive partes transversariæ, ad crurum, laterumque compaginem firmandam. Gorr. 9. p. 107.

Diapeplegmenos, διαπεπληγμένος, significat *divaricatus*, digressus. Dicitur de cruribus,

bus, Hippocr. prognoft. fect. 1. t. 18. Gorr. De hujus vocabuli varia lectione vide C. Hofm. comm. in Galen. de U. P. num. 147. a verbo διαπεπλῆχθαι, quod etiam denotat *divaricari*, vel cruribus diductis jacere. Galen. cap. 2. de fract. t. 70.

Diaperæotheis, διαπεραιωθεὶς, *transmissus*, transiens. Dicitur ab Hipp. de murmure flatuoso. Coac. t. 282.

* Diaphanes, διαφανὴς, proprie *pellucidus*, lucidus, transparens significat. Dicitur de urinis, Hippocr. 4. aphor. 72. Coac. t. 579. Dieterich. num. 199. de venis, lib. 6. Epidem. fect. 3. t. 22. de auribus præ ficcitate pellucentibus, Coac. t. 192. Deinde denotat etiam valde candens, & *ignitum*, & usurpatur de cauteriis ferramentis ignitis, 1. de artic. t. 44. lib. de hæmorrhoid. 23. V. 4. unde & fimpliciter διαφανέα dicuntur, lib. de Visu lib. 17. Ita de furni teftis candefactis usurpatur lib. 2. de morb. XLIV. 17. A priori fignificatione *lapis* quoque *Specularis* dictus fuit διαφανὴς, quod vitro fimilis transluceat. Unde & laminæ illius antiquitus vitri loco feneftris infertæ fuerunt, tefte Galen. lib. 9. de Admin. Anatom. cap. 3. Ejus virtutem vero fine morfu exficcantem, præfertim fi uftus fuerit, laudat lib. 4. de C. M. P. G. cap. 1. Videatur & Chiocc. Muf. Calceolar. fect. 4. pag. 281. feqq. *Diaphanitatem* omnibus rebus ineffe, dixit Parac. tr. de morb. color.

Diaphero, διαφέρω, verbum eft πολύσημον, & variæ fignificationis apud Medicos Græcos. Communiter enim denotat *difcrepo*, differo, uti paffim apud Hippocr. videre eft, præfertim l. 1. de morb. XI. 50. 55. & alibi. Porro fignificat *duro*, l. de intern. aff. XIII. 18. item *perfero*, tolero, ibid. & XLIII. 19. lib. 5. Epidem. VII. 15. Ulterius fumitur pro *transmittere* ad diverfa loca materiam, delegare, l. 4. de morb. VII. 12. Tandem etiam pro *confero* ponitur, & idem fignificat, quod ξυμφέρω, 5. aph. 22. Vid. Foef. Oec. p. 160.

Diaphevgo, διαφεύγω, fignificat *effugio*, evado, fupero. Hipp. 5. aph. 6. & 10. 7. aph. 50. Coac. t. 367. quamvis & in aliis fimpliciter φεύγω, pofuerit, v. g. t. 379. 380. Dieter. Jatr. n. 201.

Diaphlyxis, διάφλυξις, notat effufionem, *perfufionem*, humectationem, a verbo διαφλύω, perfundo, humecto. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foef. p. 761. Gorr. p. 109.

Diaphoenicon, διὰ φοινίκων, dicitur *medicamentum ex palmulis*, vel dactylis. Eftque vel internum, *Confectio de dactylis*, apud Mefuen diftinct. 3. de Electuariis fol. mihi 114. b. Vel externum, Emplaftrum Stomachicum, calidum & frigidum, Mefuæ in Difpenfat. Auguft. Meminit & Emplaftri διὰ τῶν φοινίκων Gal. l. 1. ad Glauc. c. 14.

Diaphoenissomæ, διαφοινίσσομαι, fignificat *rubefio*, aut colore puniceo inficior. Hippoc. Coac. t. 489.

Diaphonia, διαφωνία, fignificat *diffenfionem*, difcordiam, quam in Medicis abeffe debere, monet Lang. ex Gal. l. 1. ep. 26. quia ignorantiæ fufpicionem gignit.

Diaphora, διαφορὰ, *Differentia*, dicitur notio, qua in Medicina fanitas, vel morbus ab alia fanitate, vel morbo difcrepat. Dicuntur interdum & *modi*, *fpecies*. Dividuntur communiter in *Effentiales*, & *Accidentales*, quamvis perperam a plerifque Inftitutioniftis antiquioribus ad Morbum faltem relata fuerit hæc diftinctio, cum & fanitatis dentur *differentiæ Effentiales*, & *Accidentales*. Vid. Dogmat. Noftr. Part. I. cap. 3. 4. Part. II. cap. 36. Rolfink. etiam excogitavit divifionem *Differentiarum*, defumtam a ratione cauffæ formalis, materialis, & efficientis, quam vide in Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 2. fect. 3. cap. 113. Generalior acceptio de *differentiis* ætatum, corporum, regionum cuilibet nota eft, & patet ex verbo διαφέρω. Vide *Diaphero*.

Diaphoresis, διαφόρησις, in genere omnem evacuationem, quæ per habitum corporis, & poros cutaneos fieri poteft, fignificat; non modo *infenfibilem evaporationem*, quæ ἄδηλος διαφόρησις, ἢ διαπνοὴ, *infenfibilis tranfpiratio* vocatur, & portiones vitiofas fub fpecie halitus evacuat, Galen. lib. 11. Meth. Med. cap. 16. fed etiam quæ fit *per fudorem*, & fenfibiliter; unde & medicamenta fudorem moventia διαφορητικὰ, *diaphoretica* hodieque appellari folent. Rolfink. Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 9. fect. 1. cap. 1. Suntque duplicia: Alia, quæ per rarefactionem, & fpirituafcentiam adauctam operantur, cum *Attenuantibus* convenientia: Alia, quæ figendo, nimiam ebullitionem compefcendo agunt, cum *Præcipitantibus* coincidentia. De his medicamentis legatur Wvillis Pharm. Rat. P. I. fect. 5. c. 1. & 2.

Diaphoros, διάφορος, præter communem fignificationem, qua denotat *differens*, *difcrepans*, a διαφέρω, ab Hippocrate quoque accipitur pro eo, quod ad rem facit, quod *multum intereft*, & magni momenti eft, 1. de art. t. 70.

Diaphrades, *Diaphradeos*, διαφραδὲς, διαφραδέως, aperte, *liquido*. Hipp. de loc. in hom. IV. 4.

* Diaphragma, διάφραγμα, *Septum tranfverfum*

versum dicitur, quod Antiqui φρένες appellarunt, quia, ut putant aliqui, eo inflammato, mens ægrotat; quamvis veritatem hujus assertii in dubium vocaverit Vvillis tr. An. Brut. Part. Barth. c. 10. Dictum vero *diaphragma*, quod mediam, & infimam corporis regionem, h. e. thoracem, & abdomen, διαφράττει, h. e. *dividit*, quasi septum quoddam medium. Estque musculus rotundus, obliquus, in medio membranosus, vel nervosus, in circumferentia carnosus, palmarium respirationis organum; cujus prolixiorem descriptionem videre licet in scriptis Anatomicis, v. g. Barthol. l. 2. Anatom. c. 3. Porro vocabulum hoc *diaphragma* aliis tribuitur partibus, ob aliquam similitudinem, v. gr. Interstitio illi in faucibus ad gurgulionem, vel uvulam, Hippoc. l. 2. Epid. sect. 2. nu. 86. *Septo* in naribus, Gal. cap. 1. in 6. Epid. t. 4. *Septo laxo*, & rugoso, quo ventriculi cerebri distinguuntur, Barthol. l. 3. An. cap. 6. *Membrana tympani* in aure, Id. d. l. c. 9. Et *mediastinum* dicitur διαφράττων ὑμὴν, Gorr. in def. p. 109.

Diaphratton, διαφράττων. Vide *Diaphragma*.

Diaphros, διάφρος, idem quod ἀφρίζων, *spumans*. Gal. in Exeg.

* Diaphthora, διαφθορά, generaliter quidem omnem *corruptionem* significare solet. Specialiter vero apud Hippoc. notat *Abortum*, seu fœtus corruptionem, & coincidit cum φθορὰ, vel ἀποφθορά. Vide *Abortus*. Occurrit hæc vox apud Hippoc. Coac. t. 515. 516. & lib. 1. de morb. mulier. X. 17. Ita & verbum διαφθείρω, significat *Abortio*, vel fœtum corrumpo. Hipp. 5. aph. 53. l. 1. de morb. mulier. XXXVII. 2. XCIIX. 9 l. 7. Epid. XXII. 4. XXXVII. Jung. Dieter. num. 202. *Corruptio* quoque *ciborum* in ventriculo dicitur διαφθορά, Gal. lib. 2. de L. A. cap. 1.

Diaphysis, διάφυσις, significat *interstitium*, intervallum, septum, discrimen, spatiorum intercapedinem. Hippoc. l. de arte XVII. 19. 2. de fract. t. 37. in Mochlici principio, vel juxta Lin. edit. de ossib. III. 6. 10. IV. in quibus tamen locis potius prominentiam aliquam, vel partem solidam processus modo prominentem significare arbitramur, cum Fallopio in Obs. Anatom. Tom. I Op. p. 362. Paræus διάφυσιν dici vult Ligamentum tertium, quo os tibiæ firmatur in articulo cum osse femoris. l. 5. Chir. c. 36. Dicitur & de *pediculo*, ex quo fructus arboris inhæret surculo, & dependet, l. de octim. part. IV. 12.

Diaplasis, διάπλασις. Vide *Conformatio*. In specie vero ita dicitur a Chirurgis fracti ossis compositio ejusmodi, uti comminuti ossis extrema se contingant, & omnes ejus partes sibi ex adverso collocentur, & in pristinam unitatem reducantur. Gal. 1. de fract. t. 1. Gorr. pag. 107. Verbum διαπλάσσω, & διαπλάττομαι, & *conformare*, & partem in suum locum restituere significat. Gal. 2. de artic. t. 46. Foes. pag. 54.

Diaplesma, διάπλασμα, Dioscoridi unctio, vel fomentum toti corpori illitum, notante Scapula in Lex. quamvis locum Dioscoridis reperire non potuerimus.

Diaplessomæ, διαπλήσσομαι, i. e. *Divaricor*: Vide *Diapeplegmenos*.

Diaploce, διαπλοκή, dicitur *implicatio*, & sumitur pro succorum, qui ad alimentum idonei futuri sunt, miscella, ac permixtione. Hipp. l. de Alim. III. 5.

† Diapne, Mictio involuntaria. San. Barolit. de ard. urinæ.

Diapnoe, διαπνοή, significat *perspirationem*, sive *transpirationem*, quando per corporis habitum, & poros cutaneos aer subit, & rursus expiratur una cum effluviis vaporosis, aut fuliginosis. Dicitur & ἄδηλος διαπνοή, *insensibilis perspiratio*, quod hi motus obscuri sint, & nativi caloris beneficio per occulta cutis spiracula tententur, cujus meminit Gal. 2. aph. 28. & in l. de sal. diæt. t. 2. fin. *Diapnœam* vocat Helmont. & diversam a sudore esse ostendit tr. Tumul. pestis, §. Præparata sedes.

Diaporema, διαπόρημα, idem quod ἀπορία, *anxietatem*, æstuationem, & corporis jactationem inquietam significat: Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 44.

Diapressomæ, διαπρήσσομαι, Jon. pro διαπράσσομαι, significat *conficio*, perficio, exequor, *perago*. Frequenti in usu apud Hipp. l. 1. de diæta XXXI. 10. l. 2. IIX. 6. 21. l. de Insomniis l. 8. 11. l. de fistul. II. 15. In specie de actu Venereo sumitur, l. 2. prorrh. IIX. 16.

Diaprunum, vel *Diaprunis*, διακοκκυμήλων, nomen confectionis ex *Prunis*, vel Electuarii, & quidem vel simplicis alterantis, vel compositi laxantis, & solutivi. Vide dispensatoria Norimb. & August. *Diapruni solutivi* usum reprobat, ceu deterioris commatis, Linden. Ex. XII. §. 128.

Diapsycho, διαψύχω, significat proprie *refrigerare*. Verum Linden. existimat, etiam aliquando denotare *Exsicco*, Exerc. V. §. 104. Enimvero mihi non videtur necessaria expositio coacta, & violenta in illo loco Athenæi, cum revera quoque cibi fortiores, quales sunt calidiores, per frequentiorem coctionem refrigerentur, dissipatis portionibus calidis.

† Diapternes, medicamentum ex perna, & caseo, Guil. Bud. de morb. artic. curandis.

DIAPTEROSIS, διαπτέρωσις, dicitur Erotiano in Onomast. p. 37. F. *Aurium repurgatio*, quod purgandis auribus interdum pennas adhibeamus, ut tibicines repurgandis tibiis. Alioqui διαπτέρωσις notat alarum expansionem, & est idem quod διάπτυξις. Verbum διαπτερῶσαι etiam significat *alas expandere*, explicat Hip. 3. de R. V. I. A. t. 26. Foes. Oec. p. 155.

* DIAPYEMA, *Diapyesis*, *Diapyon*, διαπύημα, διαπύησις, διάπυον, *suppuratum*, & *suppurationem* significat, 7. aphor. 45. Prognost. sect. 1. t. 31. & 40. Verbum διαπυέω, *suppurare* notat, 4. aph. 82. & 5. aph. 47. Vide Dieterich. num. 163. 194. Unde & medicamenta *suppurantia*, διαπυητικά vocantur, suntque moderate calida, & humida, alias *Maturantia* dicta. Gorr. pag. 107. Verbum διαπυίσκω, idem quod ἐμπυίσκω, *suppuro*. Vide apud Gal. de tum. p. n. cap. 3.

DIARCEO, διαρκέω, idem quod βοηθέω, *succurro*, auxilium fero, suppetias affero, significat apud Erotian. in Onom. p. 38. d.

* DIARIUS, ἐφήμερος. Vide *Ephemerus*.

DIAROMATICUM, vocari potest medicamentum ex aromatibus compositum. Legitur apud D. D. Ludovici differt. I. Pharmac. p. mi 56.

DIARRHAGE, διαῤῥαγή, *disruptionem* significat, usurpaturque de ossibus ad tempora ab Hip. Coac. t. 188.

DIARRHECTUS, διαῤῥηκτος, i. e. *Disruptus*, a διαῤῥήγνυμι, disrumpo. Dicitur & Lat. *directus* de Liene, apud Plaut. Curcul. a. 2. s. 1. de quo verbo vide Lind. Ex. IV. §. 71.

DIARRHEPO, διαῤῥέπω, significat *divergo*, vel in utramque partem inclino. Dicitur de iis, qui ob cruris brevitatem, dum ambulant, in utramque partem inclinare, & propendere coguntur. Hipp. 3. de art. t. 94.

DIARRHODON, διάῤῥοδον, medicamentum ex *Rosis* dictum, vel internum, vel externum. Inter notissima Confectio, vel species sunt species *diarrhodon* Abbatis, in disp. Nor. & Aug. Inter cetera plura occurrunt hoc nomine *Collyria*, apud Gal. lib. 4. de C. M. S. L. cap. 7. Gorr. p. 108.

* DIARRHOEA, διάῤῥοια, *alvi profluvium*, in genere significat præternaturale. Galen. in def. & 1. progn. t. 28. Specialius vero denotat alvi fluxum distinctum a dysenteria, Fluxu hepatico, Lienteria, & aliis. Et potest describi, quod sit frequens, largior, & diuturna excretio fluidorum, serosorum, & biliosorum excrementorum, cum utilibus permixtorum, magis, vel minus acrium, cum vel sine febre, torminibus, proveniens a bile salina longius e vasis suis ad intestinum duodenum effusa, cum succo pancreatico, massam chylosam e ventriculo exeuntem nimis colliquante, & ad excretionem intestina stimulante. Præter veteres authores Hipp. 3. de diæt. XII. 248. & Gal. videantur Dieter. n. 195. Linden. Ex. VII. §. 95. Th. Willis de febr. c. 10. & Pharmac. Rat. P. I. s. 3. c. 3. Fr. de le Boe Sylvius l. 1. Pr. Med. cap. 11. §. 7. c. 13. §. 5. 6. seqq. *Diarrhœa* in Urina. Vide *Diabetes*. Διάῤῥοια τῦ σπέρματος, vocatur profluvium seminis præternaturale, quod alias *Gonorrhæa* dicitur. Moschion. de morb. mul. cap. 138.

* DIARTHROSIS, διάρθρωσις, *Dearticulatio*, dicitur aliquando generatim omnis ossium compositio ad motum voluntarium comparata, Latine *Junctura*. Sed nonnunquam speciatim sumitur pro ea ossium commissura, quæ motum inter se evidentem habet. Gal. 2. de art. t. 9. Vide *Abarticulatio*. Jung. Foes. p. 156. C. Hofmann. in comm. ad Gal. de U. P. num. 658. Barthol. libell. 4. Anatom. c. 1. ubi tres species διαρθρώσεως constituit, ἐνάρθρωσιν, ἀρθρωδίαν, γίγγλυμον, de quibus suo loco. Vocatur & προσάρθρωσις.

DIASCHIS, διασχὶς, *discissionem*, divisionem aliquam significat. Dicitur de vena divisa, apud Hipp. 3. de fract. t. 63.

DIASCHON, διασχὼν, ὦσα, ὀν, significat penetrans, perrumpens. Legitur de ossibus costarum fractis, quæ ad thoracis interiorem cavitatem non penetrant. Hipp. 3. de art. t. 55. item de venis, l. de ven. XXVI. 2.

DIASCINCI, vel *Diascincu*, διὰ σκίγκυ, epitheton *Antidoti Mithridatis*, Eupatoris, a basi *Scinco* ita dicti, qua usus esse Rex adversus venena, legitur apud Galen. lib. 2. de Antidot. cap. 9.

DIASCORDIUM, est usitatissima Antidotus in officinis, cujus Author primus fuit Hier. Fracastorius, & revera ipsis prolixioribus, & satis inconcinne compositis Antidotis aliis longe anteferenda. Descriptio occurrit in dispensatoriis, neque negligenda in illam animadversio Zwolf. Sylvius tamen in minori dosi multo efficaciorem descriptionem Diascordii excogitavit, & posteritati reliquit, quæ extat l. 1. Prax. c. 58. §. 22. seqq. ut & in Morleii Coll. Ch. Leid. c. 154.

DIASESAGMENOS, διασεσαγμένος, per totum *refertus* significat, a διασάττω, i. e. *confertim impleo*, refercio. Dicitur de arteria valde repleta, ceu caussa pulsus pleni, apud Gal. l. 4. de dign. puls. c. 2. Idem quod κενὸς, vel κενότερος.

DIASETHO, διασήθω, significat *cribro*, *incerno*. Unde διασῆσαι, *incernere*, quod legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXV. 4.

DIASMYRNON, vel *Diasmyrnes*, διὰ σμύρνης, διάσμυρνον, epitheton Collyriorum, quæ multum recipiunt σμύρνης, i. e. *myrrhæ*. Gal. l. 9. de S. F. §. Sang. columbæ, & l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Scrib. Larg. n. 26. ad quem locum vide Rhodii notas p. 65.

DIASPAO, Διασπάω, significat *divello*, non evello, apud Gal. l. 1. de U. P. c. 7. notante C. Hofmann. in comm. n. 1143. Διάσπασις *dispersionem* notat, vel distractionem, *divulsionem*. *Divulsio* inter caussas morbificas relata est vera divisio, seu distractio, ac remotio a contactu, ejus sensus veluti undas in nervis facit, & flexiones fortiores, dependetque a stimulo divellente. Laur. Bellin. de sang. miss. in Opusculis p. m. 170.

* DIASPERMATON, διὰ σπερμάτων, nomen medicamenti Topici, vel *Malagmatis* ita dicti, quod *semina* recipiat, præsertim Fœnugræcum. Gal. l. 7. de C. M. P. G. t. 7. Meminit tamen idem alterius interni, uti videtur, remedii *diaspermaton* dicti, quod vim narcoticam obtinuit, quamvis descriptionem non addiderit, l. 5. M. M. c. 13.

DIASPHAGE, *diasphaxis*, διασφαγὴ, διάσφαξις, proprie denotat *hiatum in muro* interrupto, aut diruto. Sumitur & tamen latius pro omni interstitio, aut *Separatione*. Usus Hipp. lib. de Loc. in hom. VIII. 5. & lib. 2. Epidem. sect. I. 69. *Fissura* illa *in Hepate*, ubi vena umbilicalis ingreditur, ab Herophilo dicta fuit διασφαγὴ, teste Galen. lib. 6. Adm. Anatom. c. 8. Vid. C. Hofmann. comm. in Galen. de U. P. num. 1077.

DIASPHYXIS, διάσφυξις, significat *pulsationem* arteriarum, & ita idem quod σφυγμὸς, Hipp. l. de Alim. X. 15.

DIASTASIS, διάστασις, in genere *distantiam*, dimensionem, disparationem significat. Numerantur vero tres *dimensiones*, vel διαστάσεις, in latum, longum, & profundum. Galen. lib. de pulf. ad tyron. cap. 2. Specialiter vero sumitur de *ossium diductione*, quæ vel per suturam, vel coalitionem mutuam juncta esse debent. Hippocr. 3. de fract. t. 63. Galen. cap. 2. de artic. t. 1. & in defin. Medic. Interdum dicitur διάστημα, cap. 3. de iis, quæ in med. t. 31. Hoc vocab. Διάστημα aliter tamen exponit in Exeg. dict. Hippocr. quod notet corporum ipsorum compositionem, vel compagem laxam lanis similem. Eadem vox Hippocr. sumi videtur pro intervallo, in quo Medicus ab ægro discessit, lib. de dec. orn. XII. 7. aut pro intervallo morbi, quo mutari solet. Vox vero Διάστασις interdum *distensionem*, & porrectionem convulsivam significat. Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 26. Venarum *distensiones* vocat etiam διαστάσιας, Aret. l. 2. acut. c. 2. Ventriculi διάστασιν l. eod. c. 7. Aliquando idem notat, quod διαστολὴ, Galen. l. 4. de diff. pulf. c. 8. 9. & 17. Isung. Foes. Oec. 157. Vide *Interstitium*.

DIASTEMA, διάστημα. Vide *Diastasis*, *Interstitium*.

* DIASTOLE, διαστολὴ, *Dilatationem*, & *Distensionem* significat, & diversis rebus tribuitur. Communiter dicitur de motu arteriæ, quando a cordis systole impulso sanguine distenditur, qui motus dicitur *Pulsus*. Vide *Contractio*. Deinde de Corde ipso dicitur. Est nihil aliud, quam reditus ad naturalem statum cum dilatatione, post præcedentem systolem, ventriculorum quidem cordis, ut sanguinem iterum ex auriculis expressum recipiant; auricularum vero, ut ex principiis Venarum Cavæ, & Pulmonalis admittant. Vvalæus de motu chyl. in Anatom. Barthol. edit. ult. pag. 785. seqq. Hanc *dilatationem* propterea motum cordis accidentarium vocavit, ejusque potius passionem, quam actionem Bartholin. l. 2. Anatom. cap. 6. pag. 371. In genere quoque διαστολὴ dicitur omnis *elevatio*, & *extensio in longum*, *latum*, & *altum*, cordis, cerebri, & membranarum, in sensum tactus cadens. Gal. in defin. διαστολαὶ quoque vocantur Empiricis sermones, quibus proprium quid a communi distinguitur, alias διορισμοὶ dicti. Gal. c. 1. de R. V. I. A. num. 18. Vide Foes. d. l.

DIASTOLEYS, διαστολεὺς, idem quod διαστομωτρὶς. Foes. Oec. p. 413. seqq.

DIASTOMOTRIS, διαστομωτρὶς, scil. μύλη, in masculino διαστολεὺς, generaliter omne instrumentum dilatatorium significat, qualia sunt *Speculum Oris*, *Ani*, *Uteri*, quorum effigies vide in Chirurgicis, Aquapendente, Paræo, Sculteto, & aliis. Specialiter vero de *Specillo*, quo *Os* clausum diducitur, accipi posset. Vid. Gal. in Exeg.

DIASTREMMA, διάστρεμμα, διαστροφὴ, significat *perversionem*, *distortionem* membri, estque species luxationis, qua non ea modo, quæ juxta articulum sunt, nervosa, sed & ipse articulus leviter depravatur, suaque sede commovetur, vulgo *Verrendug*. Leguntur apud Hipp. l. 2. prorrh. XVI. 24. Coac. t. 221. Eadem notione & talia membra διεστραμμένα, 2. de iis, quæ in medic. t. 73. a verbo διαστρέφεσθαι, quod significat distorqueri, perverti, apud eund. 4. aph. 49. prognost. sect. 1. t. 10. Coac. t. 218. lib. 2. prorrh. XVI. 18. Vid. Dieterich. num. 197. *Distorsiones* in recens natis infantibus refert Fallop. ad luxationes, & prolixius eas exponit tract. de Luxation. cap. 15. Tom. II. pag. 87.

DIASTREPHOMÆ, διαςρέφομαι. Vide *Diastremma*.

DIASULPHURIS, Epitheton Medicamentorum internorum, & externorum compositorum, a Mart. Rulando præsertim excogitatum, v. g. *Balsamum Diasulphuris*, sive Oleum, item *Emplastrum Diasulphuris* ejusdem. Utriusque sæpissime mentio fit in Curationibus illius Empiricis, v. g. Cent. I. Cur. 83. seqq. & alibi. Descriptiones quoque proponuntur a Morleo Coll. Chym. Leid. cap. 445. 446. an vero genuinæ ad mentem primi Authoris, nolumus determinare. Ita *Tincturam Diasulphuris* Jac. le Mort. tradidit, quæ legitur d. l. c. 439.

DIATASIS, διάτασις, id est *Distentio*, vel *Distensio*. Dicitur de membris in fractura, quando ab inferiore parte intenduntur, & a superiore continentur. Hipp. 3. de iis, quæ in med. t. 19. 22.

DIATECOLITHU, διὰ τηκολίθυ, nomen medicamenti, vel Antidoti, ita dicti a *lapide Judaico*, Gr. τηκόλιθος, qui ingreditur, apud Æg. l. 7. c. 11.

DIATESSADELTON, dicitur *Mercurius præcipitatus*, a Rul. & Johns. Vide *Diaceltatesson*.

* DIATESSARON, διατεσσάρων, epitheton medicamenti compositi ex quatuor simplicibus. Estque vel *Internum*, quod descripsit Ægin. l. 3. cap. 77. & in officinis *Theriaca diatessaron*, quæ ferme palmam præripit Theriacæ Andromachi, ob majorem simplicitatem. Vid. Animadv. Zuvolferi ad Disp. Aug. Vel *Externum* Emplastrum, quod videre est apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 14.

DIATETTIGON, διὰ τεττίγων, i. e. medicamentum ex Cicadis, Epitheton Antidoti nephriticæ, ap. Ægin. l. 7. c. 11.

DIATHESIS, διάθεσις, significat *dispositionem*, aut constitutionem alicujus corporis. Et Græcum, & Latinum vocab. usitatissimum est in Medicina, sed sub diversa notione. Receptissima est significatio, quæ denotat *facultatem*, & *affectionem*, vel sec. vel præter naturam; constituitque genus sanitatis, & morbi; de quo vid. Dogm. nostr. P. I. c. 2. dogm. 2. & P. II. c. 2. d. 2. Confer, si placet, ad C. Hofmann. Apol. pro Gal. l. 3. p. 1. s. 1. cap. 4. seqq. & animadv. in Montan. c. 1. & 2. Interdum late sumitur, complectens morbum, caussam, & symptomata: interdum strictius, pro dispositione, vel constitutione morbosa, quæ est adhuc in fieri, vel in principio, nondum consummata, Gal. 4. in 6. Epid. t. 3. Huic opponitur *dispositio permanens*, l. de diff. sympt. c. 1. Sumitur etiam pro σχέσει, vel habitudine, l. ad Thrasyb. c. 12. Complicatos quoque affectus a Græcis vocari διαθέσεις, testatur Lang. l. 1. ep. 4. *Diatheses*, & Symptomata pro uno eodemque habuit Helmont. tract. ignot. hosp. morb. n. 66.

DIATHERMÆNO, διαθερμαίνω, idem quod θερμαίνω, *Calefacio*. Videtur tamen præpositio διὰ augere significationem, & *excalefactionem*, sive intensiorem calorem indigitare. Hipp. 7. aph. 51.

DIATHESMOS, διάθεσμος, notat *divisionem*. Erot. Onom. p. 35. a.

DIATRECHO, διατρέχω, *percurro*, pervenio cum celeriori motu. Hippocr. l. de intern. aff. XLII. 15.

DIATREPOMÆ, significat *commoveor*, perturbor, deterreor. Hipp. l. 5. Epid. XXX. 22.

DIATRETOS, διάτρετος, i. e. *Perforatus*. Gal. de hamo usurpavit, l. 8. Anat. adm. c. 4.

DIATRIBO, διατρίβω, tero tempus, cunctor, moror, *protraho* significat. Hipp. l. de vuln. cap. XXVII. 2. Substantivum διατριβὴ, *mora*, notat *conversationem*, vel commorationem cum alio, l. de Medico XI. 8.

* DIATRION *piperem*, τὸ διὰ τριῶν πιπέρεων, nomen Specierum, vel Confectionis Stomachicæ, quæ recipit *tria Piperis genera*, longum, album, & nigrum. Gal. l. 4. de san. tu. c. 5. Vide *Dispensatoria*.

* DIATRITARIUS. Vide *Diatrite*.

* DIATRITE, *Diatritos*, διάτριτος, id est *triduana inedia*, unde *Diatritarii* dicebantur, qui eam præceperant, item *Thessalii*, ab authore Thessalo, Methodicæ sectæ chorago. Inventum fuit Empiricorum, consistens totum in victus ratione, quam ita instituebant in omnibus ægris, ut primum in quarto die ipsos cibarent, post in sexto, mox in octavo, deinde in decimo. Prima quidem cibatio post primam *diatriton*, deinde alternis diebus. Gal. 4. M. M. 4. Sed nugas eas, & deliramenta multis in locis ridet.

DIAULODROMOS, διαυλόδρομος. Vide *Diaulos*.

DIAULOS, δίαυλος, significat cursum reciprocum, revertentem, ac recurrentem. Dicitur & Circensis, cum quis ad metam pervenisset, flectens eo rursus recurrebat; unde cursum inceperat. Pertinet ad exercitationes corporis, & motus concitatiores, & meminit Hipp. l. 1. de diæta XXXIV. 12. l. 2. XLI. 12. l. 3. IX. 9. XXIII. 5. Gal. l. 7. de U. P. c. 14. & l. 16. c. 2. Qui tales cursus exercebant, vocabantur διαυλόδρομοι, aut dicebantur διαυλοδρομεῖν, *diaulon currere*, *cursum Circensem peragere*. Foes. Oec. p. 159. C. Hofmann. in comm. ad Gal. de U. P. p. 481.

DIAZOMA, διάζωμα, idem quod διάφραγμα, *septum transversum*. Vide *Diaphragma*. C. Hofm. d. l. n. 201. 238.

DIA-

DIAZOSMA, διάζωσμα. Interpres Gal. vertit *cingulum*, rectius *munimentum*, *tegumentum*. Est alias vocabulum Architectonicum. Occurrit apud Gal. l. 8. de U. P. c. 12. Vid. C. Hofmann. d. l. n. 1175.

DIAZOSTER, διαζωστήρ, sic a quibusdam peculiari nomine vocatur duodecima dorsi vertebra, a cinctu sic dicta, quod per eam partem cingimur. Gorr. p. 103.

DICÆOS, δίκαιος, variam, & multiplicem habet significationem, apud Hippoc. ut inquit Erot. Onom. p. 35. b. c. seqq. Interdum idem quod εὔλογον, h. e. rationi consentaneum, *æquum*, 1. de fract. t. 3. Interdum simile, & *æquale*, Hipp. s. 1. de art. t. 34. 3. de fract. t. 31. Interdum *justum*, & utile, 1. de art. t. 21. Vide Foes. Oec. p. 165.

DICENTETON, δικέντητον, nomen collyrii calidi, & acris ex ærugine, misy, succo papaveris, & gummi parati, lacrymas moventis, quo Ægin. usus in ξηροφθαλμία, l. 3. c. 23.

DICHALCON, δίχαλκον, pondus significat *duorum æreolorum*, h. e. tertiam partem oboli, siquidem *obolus* ἓξ χαλκοῦς, *sex æreola* continet. Proinde male apud Ægin. l. 3. c. 29 in fin. scriptum est Elaterii δίχαλκον ὅ ἐστιν ἡμιοβόλιον, cum ἡμιοβόλιον non duo, sed tria contineat æreola, uti animadvertit Gorr. p. 113.

† DICHALCOS, i. e. Oboli dimidium, Ægin. l. 3. c. 29.

DICHASTERES, διχαστῆρες, epitheton dentium *Incisorum*, Gr. τομεῖς. Vide *Dens*.

* DICHOPHYIA, διχοφυΐα, vitium est pilorum, quando finduntur, & bifurcantur. Gal. in def. Med. Caussam vulgus dicit esse vermiculos in pilis natos.

DICHOTOMOS, διχότομος, significat in genere divisum quid in duas partes æquales. Stricte usurpat Gal. de Luna, quando est quadrang. l. 3. de dieb. critic. c. 2.

* DICHROMOS, δίχρωμος, significat *Bicolor*. In specie dicitur de quibusdam Emplastris, quæ & *Gilva* dicuntur, coloris ambigui. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 1. Ægin. l. 7. c. 17. Neque enim particularis alicujus medicamenti nomen est, sed multorum, quæ duplici colore prædita sunt. Horum colorem, aut rationem explicat Gal. l. 2. ad Glauc. c. 8. Quidam eadem quoque vocant διπρόσωπα, *diprosopa*, i. e. *bifacia*. Castell.

DICLEIS, δικλεῖς, epitheton *januæ bifidæ*, binas valvas continentis, q. d. *biforis*. Hipp. 1. de art. t. 23. Plura vide in Foes. p. 165.

DICO, λέγω. Vide *Dictio*, *Dictum*.

DICOCTA, δίκοκτα, dicebatur aqua calefacta prius, & postea nive refrigerata, teste Gal. l. 7. Meth. Med. c. 4.

DICRÆOS, *Dicrus*, *Dicranos*, δίκραιος, δικροῦς, δίκρανος, quasi δικάρανος, *bifidus*, bisulcus, veluti duos vertices habens. Hipp. l. de loc. in hom. XIII. 3. 5. 6. 7. 8. l. de Ven. XXV. 10. (quamvis Lind. διακραίνειν scripsit) Coac. t. 130. l. de dieb. judic. II. 7. l. 6. Ep. s. 1. t. 11. Vide Foes. p. 166.

* DICROTUS, δίκροτος, id est *bis feriens*, vel pulsans. Dicitur de specie quadam Pulsus, quando diastole arteriæ non perfecte absolvitur, sed intercipitur, pro subductione, aut inhibiti spiritus vitalis quantitate; deinde repetitur, & absolvitur. Galen. de fin. Medic. Non vero propterea duo sunt pulsus, ut Archigenes voluit, sed est unus pulsus, cum arteria nondum perfecte fuit dilatata, sed ictus saltem interceptus, quemadmodum ex malleis incudem percutientibus, & postea resilientibus apparet. Gal. l. 1. de diff. pulf. c. 17. Caussa hujus pulsus haud dubie consistit in impedita æquali spirituascentia sanguinis, & cordis systolem intercipiente, & dependente a portionibus excrementitiis, præsertim fuliginosis, & fumosis admixtis. Jung. lib. 2. de præsag. ex pulf. c. 8.

DICRUS, δικροῦς. Vide *Dicræos*.

DICTUM, εἰρημένον, γνώμη, *dictio*, λέξις, quid significet, notum est. In Medicina non esse temere *dictionem* obscurandam, aut mutandam, monuit Gal. 3. meth Med. 10.

DICTYOIDES, δικτυοειδής, id est *Retiformis*, *Reticularis*, epitheton implicationis, sive plexus, & contextus ramorum, & surculorum arteriæ carotidis ad basin cerebri, *Rete mirabile* alias dicti, cujus descriptionem vide apud Barthol. l. 3. Anatom. cap. 6. Vvil. Anatom. cerebr. cap. 4. *Reticulare* quoque *corpus* ex observatione Malpighii vocatur commune integumentum cuticulæ subjacens, distinctum a cuticula, ad quod pupillæ nerveæ proximum tactus organum desinunt. Hoc esse subjectum nigredinis, non cuticulam, præter Malpighium Exerc. de Tactus organo, a Pechlino confirmatum, asseruit D. D. Hofmann. diss. Anat. ad Horn. Microcosm. p. 265. Vide & supra *Choroides*, & infra *Rete*.

DIDACTOS, διδακτὸς, a διδάσκω, proprie significat *doctum*. Apud Hipp. vero etiam denotat *exquisitum*, accuratum; diciturque de ornatu, l. dec. orn. II. 7.

DIDASCALIA, διδασκαλία. Vide *Institutio*.

DIDYMÆA, διδυμαία, est nomen *Malagmatis*, vel *Cataplasmatis*, ad ischiadicos, & pleraque alia similia mala utilis, cujus descriptio habetur apud Galen. lib. 10. de C. M. S. L. cap. 2.

* Didymi, δίδυμοι, hoc est *Gemini*, *Gemelli*, proprie dicuntur fratres uno partu editi. Hippocr. 5. aphor. 38. Porro eodem nomine quoque veniunt *Testes*, qua viriles, qua muliebres. Galen. lib. 14. de U. P. cap. 12. & 14. Rolfink. Ord. ac Meth. de Part. Gener. inserv. P. 1. cap. 4. & P. 2. cap. 2. Hos non esse glandulas, sed potius congeriem minutissimorum vasculorum seminalem materiam elaborantium, & suscipientium, observarunt Graf. Horne, & alii, quibus moderni Anatomici omnes adstipulantur. Glandulas tamen exiguas intertextas adesse, & rationibus, & authoritatibus comprobare ausus est D. D. Hofman. Jun. diss. Anat. ad Microc. Horn. pag. 171. Vide *Orchis*. Propter aliquam similitudinem tandem duæ protuberantiæ, & eminentiæ, in substantia cerebri occurrentes, supra, & ante conarium *didymia*, διδυμία vocantur, Latine *Testes*, quæ alias *Glutia*, γλουτία, *parvæ nates* dictæ sunt, teste Gal. lib. 8. de U. P. c. 14. quamvis in recentioribus quatuor protuberantiæ numerentur, quarum duas majores *Nates*, γλουτία, minores vero *Testes*, sive διδύμια appellarunt. Vide Barth. l. 3. Anat. c. 6.

Diecbolion, διεκβόλιον, idem quod ἐκβόλιον, medicamentum *fœtum ejiciens*. Leg. in Hipp. l. 1. de morb. mul. CXXIIX. 1.

Diecho, διέχω, quid proprie significet, in Hipp. loco, l. 5. Epid. XI. 12. non adeo planum est. Equidem plerique Interpretes per *penetrare* exponunt. Verum non videtur congrue dictum de vomitu, quod ægrum per sex menses penetraverit; quin mihi videtur, convenientius verti per *distinere*, h. e. Vomitus per sex menses ægrum distinuit.

Dielinnyo, διελιννύω, significat quiesco, a labore cesso, *otior*, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 50.

Diemeæ, est vocab. Parac. notans peculiares spiritus, qui lapidibus insunt, & inhabitant, Philos. ad Athen. l. 1. t. 13.

Diemi, δίημι, idem quod διαίω, *humecto*, madefacio significat. Hipp. d. l. t. 5.

Dierectus, διέῤῥηκτος. Vide *Diarrhectus*.

Diersæ, διέρσαι, a verbo διείρειν, significat *trajicere*, transmittere. Hippoc. 4. de artic. t. 48. 55.

* Dies, ἡμέρα, apud Medicos non solum *lucem*, sed etiam *noctem* complectitur, non id tempus tantum, quo Sol supra terram fertur, appellantes diem, sed etiam tempora noctis illi adjacentia. Gal. l. 2. de crisib. c. 2. Dicitur alias *dies naturalis*, qui complectitur mensuram temporis 24. horarum. Dividuntur *dies* a Medicis in *faustos*, & *infaustos*; item in *dies Criticos*, *Indices*, & *Intercalares*. Diet. p. 376. Quando nocti opponitur, vocatur *dies* civilis. Lind. Ex. XI. §. 169. *Dies naturalis* quatuor sua continet tempora, quæ quodammodo respondent quatuor anni temporibus. *Aurora* leni tempore vernat: *Meridies* Solis æstu incalescit: *Crepusculum* instar autumni qualitates aeris evariat. Deinde *nox* altera hyems frigore torpet, quo pori corporis, ne calor naturalis diffletur, constringuntur. Lang. lib. 1. ep. 55. Jung. Hier. Mercurial. l. 3. V. L. c. 1. Horum quatuor temporum applicationem ænigmaticam ad Lapidem Philosophicum vide apud Lib. in Apocal. Hermet. part. poster. p. 405. Tom. II. Quod *dies* in masculino genere notet spatium duodecim horarum, juxta Grammaticos, uti notavit Rhod. in Lex. Scribon. non videtur universaliter verum.

Diesis, δίεσις, *transmissionem*, divisionem, item *humectationem*, vel madefactionem notat, a δίημι, de quo p. a. Vide *Diemi*. Est alias vox Musicorum propria, & principium Musices elementorum significat, in quo sensu legitur apud Gal. l. 2. de diff. puls. c. 8. Jung. C. Hofm. l. 1. V. L. c. 19.

Diestecos, διεστηκὸς, significat *disjunctum*, disparatum. Dicitur de ossibus, in Hipp. Coac. t. 187. item de urinis divulsis, 7. aph. 33. i. e. variantibus in colore, & substantia. Vide Diet. n. 209. Foes. Oec. p. 164.

† Dieta, Medicis totum illud tempus, quo de victu sudorifero utuntur ægri, quia exactam poscit victus rationem. Morellus doct. Monspeliensis in suis formulis.

Diethicos, διηθικὸς, hoc est, *percolatus*, a διηθέω, colo. Dicitur de vino, quod & vinum *saccatum* dicitur. Theophrast. lib. 6. de causs. plant. cap. 24. ubi saltem ἠθικὸς τῶ οἴνου legitur. Vide Rhod. ad Scribon. num. 122. Vide infra *Saccatus*.

Diexodos, διέξοδος, idem quod ἔξοδος, in genere significat *exitum*, & viam, per quam aliquid excernitur, v. gr. in sternutatione, 7. aph. 51. in pituitæ collectione, 7. aph. 54. Jung. Diet. n. 208. de alvi excrementis, Progn. s. 2. t. 22. 1 de fractur. t. 46. Unde & Nates, vel Anus, dicuntur Aristoteli τὸ διεξοδικὸν, quod excrementa per illam partem transeant, l. 1. hist. an. c. 13. notante C. Hofm. ad Gal. de U. P. num. 177. quamvis mendum ibi sit in numero, dum c. 161. pro 13. legitur.

Differentia, διαφορὰ. Vide *Diaphora*.

* Difficilis, *Difficultas*, χαλεπὸς, χαλεπότης. Vide *Chalepos*. Exprimitur etiam in compositis vocabulis *difficultas* per particulam δυς, v. gr. δύσκριτος, *difficilis* judicatu, δυσεντερία, *difficultas* intestinorum, δυσουρία, urinæ *difficultas*, vel ardor, de quibus vide singulis suo loco. Jung. Lex. Scrib. Rhodii.

Diffidentia, ἀπιστία dicitur, quando æger nullam fiduciam ponit in Medico, aut quando Medicus de sanitate ægri desperat. Utraque est perniciosa. De illa vide Lind. Ex. II. §. 30. De hac egimus vocab. *Desperatio*. *Diffidere* propriis donis a natura concessis, est *diffidere* Deo. Parac. Fragm. Medic. ad Tom. I. referendis cap. de Desperatis morbis.

Diffinitio, ὁρισμὸς, idem quod *Definitio*. Occurrit sæpissime in Petri Aponensis Conciliatore controversiarum, quæ loca videantur in ejus indice.

* Difflatio, διαπνοὴ, idem quod *Transpiratio*. Vide *Diapnoe*.

Digastricus, διγαστρικὸς, quasi *Biventer*, vocatur Musculus quidam maxillæ inferioris, ideo quod in medio tendinosus factus bis carnosus conspiciatur. Dicitur & *Graphoïdes* a processu styliformi, Barth. lib. 3. Anatom. c. 11. p. 536. Quamvis Lovver. de Corde c. 1. omnes musculos *Biventres* esse docuerit, notante, & approbante D. D. Hofmann. in Diss. Anat. ad Horn. Microcos. p. 252.

Digerens, *Digestivus*. Vide *Digestio*.

Digestio, ἀνάδοσις, διαφόρησις. Vide *Anadosis*, *Diaphoresis*. Verum Latinum vocabulum varias habet significationes. In genere significat mutationem, & maturationem simplicem, qua in calore *digestorio* res concoquendæ disponuntur ad vim suam exerendam. Estque vel *Naturalis*, vel *Artificialis*. *Illa* fit in ventriculo, quando alimenta vi fermenti, & caloris vitalis concoquuntur, & præparantur, ut in chylum permutentur. Imo Helmontius sex in corpore *digestiones* numeravit, de quibus vide passim in scriptis suis, præsertim tr. Retenta: item Blas Human. num. 22. & alibi. Hæc iterum duplex: Alia respicit usum cum naturali quodammodo concurrentem, quatenus nimirum internus calor noster per medicamenta artificialia disponitur, & excitatur, ut humores *digerat*, & disponat ad segregationem inutilium ab utilibus. Talis *digestio* alias dicitur quoque *Præparatio* humorum, v. g. ante purgantium usum olim quoque usitatissima; unde & talia medicamenta *Digestiva*, vel *Præparantia* dici solent; quorum Catalogum vide apud Rolfink. Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 4. sect. 2. cap. 1. seqq. Talis *digestio* Chirurgis usitata, quando Topicis *digestivis*, alias *Maturantibus* dictis, materia stagnans, collecta, vel congesta disponitur beneficio caloris nostri æstuantis ad suppurationem, & secretionem. Alia est mere artificialis, & Chymica. Hanc in genere descripsit Ruland. *Digestio*, est operatio, vel gradus Chymicus, similis ventriculo, in quo, & per quem materia coquitur in melius ad separationem puri ab impuro. Vel est subtiliatio μακροχρονική, res crudas in calore *digestivo* dissolvens. Estque vel *Putrefactio*, vel *Extractio*. Ger. Dornæus in tr. Artificium supernatural. cap. 5. quod habetur in Theatr. Chym. Volum. I. pag. 289. *Digestionem* descripsit per concepti seminis a semine fomentum, quo medio quidem oritur medicina perfecta, & plus quam perfecta. Eadem verba leguntur in Ejusd. tr. de Philos. Chymica, d. l. pag. 421. Hæc artificialis *digestio* vel fit immediate in vitro, nonnunquam alembico cœco superimposito, nonnunquam in phiala, cui alia inverso modo apice tenus intruditur: mediate in balneo, arena, cineribus, equino fimo, vinaceis. Rolfink. Chym. in art. form. red. lib. 2. cap. 2. Ad mediatam pertinet *digestio in Athannore*, quando turri Athannoris ad summum usque impleta, ignem in foco accendimus, & ferrea spatula, vel registro pro nostro arbitrio ostiolum calorem ad Athannor transmittens dilatamus, ut intensior, aut remissior esse queat. Ruland. Hinc resultant *digestionis* gradus, mediantibus ignis, vel caloris gradibus productæ. De *digestionis Chymicæ* laudibus etiam hyperbolicis vide Libav. tr. Alchymia Pharmac. cap. 24. in Tom. II. Oper. pag. 185. & Epistolam Joel. Langelotti ad Naturæ Curiosos, quæ legitur Anno III. Ephemerid. Natur. Curios. Observ 59.

Digitale, δακτυλήθρα. Vide *Dactylethra*.

* Digitus, δάκτυλος. Vide *Dactylus*.

Diglottos, δίγλωττος, q. d. *bilinguis*. Olim ita dicebatur homo duarum linguarum peritus, quod miraculum habebatur. Gal. l. 2. de diff. puls. c. 5. Vide *Bilinguis*.

* Dignotio, διάγνωσις. Vide *Diagnosis*. Dicitur & τέκμαρσις.

Digressio, πληχὰς. Vide *Plechas*.

Dihæmaton, διὰ τῶν αἱμάτων, nomen Antidoti adversus lethalia venena, & sagittæ vulnera, ita dicti, quod inter alia recipiat *sanguinem* anatis maris, & fœminæ, & anseris. Descriptionem vide apud Gal. l. 2. de Antid. c. 8. fin. Ægin. l. 7. c. 11.

Dihalon, διὰ ἁλῶν, dicitur Emplastrum ex *salibus* communi, & nitro paratum. Ægin. l. 7. c. 17. Valet ad ulcera sordida.

Dii, Θεοί. Vide *DEUS*. De *Diis* tribus Hermetis, Deo, Mundo, & Homine Vide Lib. Tom. IV. Oper. p. 50. & 129.

Diipetes, διιπετὴς, id est repente fluens, *diffluens*. Epitheton genituræ, vel seminis prompte defluentis, ap. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXIX. Vide Foes. Oec. p. 164.

Diischyrîeo, διισχυρίζω, affirmo; assevero. Vide *Ischyresis*.

Dilanians, accipitur pro *Corrosivo*, sive *Catheretico*; & legitur apud Foreſt. l. 30. Obſer. 1. in Sch.

Dilatatio, διάρυσμὸς, ἀνάρυσμὸς, διάρυσμὸς, a verbo διαρύω, idem quod *Rarefactio*. Vel ſumitur p. n. & dicitur de meatibus, & cavitatibus dilatatis; vel Pharmaceutice de affectu medicamentoſo. Opponitur *Constrictioni*, στεγνώσει, πυκνώσει, Hipp. 6. Epid. ſect. 2. t. 1. Porro *dilatatio* idem eſt, quod *diastole*, de quo ſupra. Verbum *dilatare* etiam aliquando ſumitur pro *extendere*, præſertim manibus emollire, & tractare rem medicamentoſam, ap. Scr. Larg. n. 50. 205. 210. 212.

Dilatatorium, dicitur inſtrumentum Chirurgicum ad ſenſim deducendum os, & dentes notiſſimum, hodieque etiam Balneatoribus notiſſimum. Vide Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XII. fig. 5. & Tab. XXXII. fig. 7. Blaſ. Med. Un. p. 74. 341.

Diligentia, σπουδή. Vide *Spude*.

Dilutum, ἀπόβρεγμα, a *diluo*, quod eſt diſſolvo aliquid liquore. Dicitur de formulis medicamentorum liquidis, v. g. *Diluta* purgantia. Libav. Alchym. Pharmac. cap. 38. Tom. II. pag. 220. *Dilutum* a Rulando ſtricte ſumitur pro lixivio per cineres, vel terram facto. Verbum *diluo* frequenter occurrit in Scribonii compoſitionibus. Vid. in Lexic. Scribon. Rhodii.

Dimensio, διάστασις. Vide *Diastasis*. De Chymicorum *trina dimensione* vid. Ger. Dorn. art. Chemic. l. 1. c. 6. & Joh. Ang. Pantheum Art. & Theor. tranſmut. metall. Vol. II. Th. Chym. p. 476.

Dimidium, ἥμισυ, quid ſignificet, notum eſt. Frequenter illis additur in Medicina, quæ non perfectionem debitam acquiſiverunt, aut in quibus aliquid deficit. Gal. 3. in 1. Epid. t. 5. Exprimitur vulgo per particulam *Semis*.

Diminutum, μινύθημα. Vide *Minythema*.

Dimitto, διαλείπω, ἀφίημι, idem quod *remitto*, *desino*. Vid. Diet. n. 137. 188. Sumitur & pro *Emittere*, v. g. *dimittere* ſanguinem, Rhod. in Lex. Scrib.

* Dimotio, διακίνημα. Vide *Diacinema*.

Dinos, δῖνος, ſignificat *Vertiginem*, & ſi tenebræ oculis obverſantur, dicitur σκοτοδῖνος, σκοτόδινος, item ἴλιγγος. Vide *Ilingos*. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 42. Legitur vocab. δῖνος apud Hipp. l. de cap. vuln. XX. 4. Deſcribi poteſt vero *Vertigo*, quod ſit imaginatio depravata falſæ circumgyrationis objectorum, & ſui ipſius, interdum cum viſus obſcuratione, caſu, palpitatione cordis, aliiſque ſymptomatibus, proveniens a ſpirituum animalium vaporoſorum, aut flatulentorum, tumultuariam ſanguinis agitationem, ſimilemque vitioſitatem præſupponentium inordinata agitatione, & commotione. Vid. Vvillis Part. 2. de anima brut. cap. 7. Sylv. l. 5. P. M. c. 34. §. 74. aliique Practici. Parac. refert inter morbos caducos, Paragraph. l. 3. c. 1. §. 2. Cauſam ejus dicit eſſe virus rotans, Hel. tr. Ignota actio regim. n. 25. *Dinos*, δῖνος, quoque eſt Erotiano Saltationis genus, ſic fortaſſe dictum, quod in gyrum agatur. Onomaſt. p. 36. C. Jung. Foeſ. p. p. 166.

Dinotatio, διάγνωσις, idem quod *dignotio*. Vide *Diagnosis*.

Diobolon, διώβολον, eſt pondus *duorum obolorum*, ſive ſcrupuli unius. Unde διωβολιαῖος, *Diabolaris*. Dicitur de Paſtillis talis ponderis, apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. Vide Gorr. pag. 113. Vocatur & *Gramma*, γράμμα.

Diodos, δίοδος, *transitus*, via, idem quod διέξοδος. Dicitur & δίοδωσις, Hipp. prorrh. ſ. 3. t. 35. l. de flatib. XIV. 2. l. 5. Epid. XXIX. 19. l. 7. XXXV 9. Vide *Diexodos*.

Dioecesis, διοίκησις, *dispensationem* ſignificat. Gal. c. 1. de iis, q. in Med. t. 1.

Diogmos, διωγμὸς, *fugam persecutoriam* ſignificat, Differt a δηγμὸς, quod *morsum* notat. Vide *Cardiogmus*, & Linden. Exerc. XIII. §. 137.

Diolisthæno, διολισθαίνω, ſignificat *elabor*, dilabor, effugio. Dicitur de rebus lubricis elabentibus. Hipp. 2. de art. t. 56.

Diomedea *avis*, ita dicta ab inſulis *Diomedeis*, quæ hodie *Dremiti* vocantur, cujus deſcriptionem, & uſum in cibo, & medicina vide apud Aldr. l. 16. Ornith. c. 3.

Dion, δῖον, nomen menſis apud Macedones tantum; in cujus initium incidit æquinoctium autumnale. Galen. cap. 1. in 1. Epidem. t. 1.

Dioncosis, διόγκωσις, vocabulum eſt Methodicorum, ſignificans διάστασιν, ſive *distentionem*, tumefactionem corporis, vel a fuſione humorum, & inundatione, vel a collectione excrementorum factam. Gal. de opt. ſect. c. 28. Huic opponitur ξύμπτωσις.

Dionysia, διονυσία, nomen Emplaſtri Heræ Cappadocis, quod mirabile habetur ad abſceſſus; item ad mammas, & inguina, vim habens trahendi, per latentes meatus diſcutiendi. Deſcriptionem vide apud Ægin. l. 4. c. 18. Aet. l. 15. Gorr. in def. p. 111. Meminit & Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 16. Eſt & nomen Hederæ, διονυσίας, quod non eſt hujus loci.

* Dionysisci, διονυσίσκοι, dicuntur oſſeæ eminentiæ, quæ prope tempora naſcuntur. Vo-

Vocantur & κέρατα, *Cornua*, detorto a cornigeris animalibus nomine. Sic dicuntur a Baccho, quem Poetæ Cornutum finxerunt. Hæc Gorr. d. l. & Castellus. Sed mirum, quod alii Anatomici Græci non meminerint. Author definitionum medicarum inter affectus p. n. numerat.

Dionysius, διονύσιος, est authoris nomen, cujus leguntur Collyria, & Emplastra, apud Celsum lib. 6. cap. 6. Scribon. Larg. cap. 212. Vel est nomen *Lapidis*, sive gemmæ nigræ, vel fuscæ, duræ, mixtæ, seu sparsæ rubentibus maculis, vel guttulis, quæ trita ex aqua saporem vini, & odorem facit. Inde resistere fertur ebrietati, quia resolvit, & expellit vapores, unde fit ebrietas. Gemma est pretiosa, de qua consule Plin. l. 37. c. 10. Solin. in polyhistor. c. 40. Albert. in suo lapidario, & alios. Hæc Rul.

Dionysos, διόνυσος, nomen *Collyrii* apud Aet. l. 7. & referri potest inter *diasmyrna*, & *Chiaca*. Nam & Myrrham continet, & vino *Chio* lævigatur. Non dissimilem ab eo compositionem habet Ægin. l. 7. c. 16. titulo Malabathrini collyrii, & Isothei, Gorr. d. l.

Diopos, δίοπος, (vitiose, notante Foes. p. 167. δίοπτος,) a διέπειν, regere, administrare, significat *rectorem navis*, vel gubernatorem, apud Hipp. l. 5. Epid. XXIIX. 16. & l. 7. XX. 4.

Dioptra, διόπτρα, *speculum*. Ita dicuntur instrumenta ad sinum muliebrem, vel anum, vel alias cavitates dilatandas. Vocatur & κατόπτηρ, κάτοπτρον. Quod ad sedem dilatandam usurpatur, appellatur διόπτριον, h. e. *specillum*, Æginet. l. 6. c. 78. Alias *dioptra* significat *perspicillum*, ad objecta distantia accuratius contemplanda. De *Belgicis diopteris* vide C. Hofm. in comm. in Gal. de U. P. num. 719. 727. Vide *Dyoptra*.

Dioptron, διόπτρον, idem quod *lapis Specularis*, alias *diaphanes* dictus. Vide *Diaphanes*. Keuch. ad Q. Seren. p. 166.

Dioptrismos, διοπτρισμός, vocatur illa operatio Chirurgica, quæ applicat *specilla*, vel *specula* corporis sinubus dilatandis, ano, utero, ori, &c. Ægin. l. 3. c. 66.

Diorismos, διορισμός. Vide *Diastole*, *Limitatio*.

Diorrhesis, διόῤῥησις, *serescentiam* notat, idem quod διούρησις. Vide *Diuresis*; quamvis hoc vocab. potius excretionem seri per meatus urinarios significet, notante quoque C. Hofm. ad Foes. Oec. in M. S.

Diorthosis, διόρθωσις, *directionem*, & correctionem significat, & quidem Chirurgicam membrorum fractorum, luxatorum, & a se de naturali dimotorum. Hipp. 4. de art. t. 64. s. 3. de iis, q. in medic. t. 2. a verbo διορθοῦν, *corrigere*, in pristinum locum redigere, quo usus idem, 2. de art. t. 46. ubi & διόρθωμα pro διόρθωσις legitur.

Dioryx, διώρυξ, *fossam*, canalem, & *aquæductum* significat. Hippocr. l. de A. L. & Aq. XXXVII. 8.

Dioscuros, διόσκουρος, idem quod *Parotis*, juxta nonnullos. Gal. in def. medic. Gorr. pag. 112.

Diosphyron, διόσφυρον, alias διόσπυρον, apud Teophr. lib. 3. H. Pl. cap. 23. est fructus cerasο similis, relatus inter alimenta pauci nutrimenti, & pravi succi. Galen. l. 2. de Al. Fac. c. 38.

* Diospoliticon, διοσπολιτικὸν, perperam in Castello *diaspoliticum*, est compositum medicamentum carminativum, cujus geminam descriptionem tradit Gal. 4. de san. tu. c. 5. Legatur & P. Ægin. l. 7. c. 11. ubi refert inter Antidotos, & vocatur *diospolites*, διοσπολίτης.

Diota, (an *Dyota*?) est vasculum, vel poculum, paratum ex ligno juniperino, laricino, betula, cinamomo, & caryophyllis, cum resina incrustatum. Rhod. ad Scr. n. 135.

Diphros, δίφρος, *sellam* significat, & usus Hipp. de *sella* perforata ad excipiendum suffitum, vel fomentum in sinum muliebrem, l. de Steril. XVI. 5. δίφρος μαιωτικὸς, i. e. *sella obstetricalis*, ad partum necessaria, & commoda describitur a Mosch. de morb. mul. c. 46. 47.

Diphryges, διφρυγὲς, est perfecti æris veluti fæx subsidens, & cohærens imæ fornacum parti, tanquam ustorum in foco lignorum cinis ablato ære visitur. Gorr. d. l. Schroder. d. l. 3. cap. 19. num. 2. describit, quod sit genus recrementi metallici, quod subsidet, dum æs in fornace fusum aqua frigida perfunditur. Rulandus vero distinxit *Disphrygos* in *Nativum*, & *Factitium*. *Illud* est, quod in Cypro gignitur, & extrahitur solum lutosum, ex luto cujusdam specus, & extractum Sole siccatur, mox circumpositis sarmentis uritur. Et ideo *diaphryges* vocatum est, quod a Sole, & a sarmentis uratur, torreatur, & arescat. Tale etiam Goslariæ in speluncis gignitur, colore flavum, & sarmentis quoque uritur, unde *Biscoctum* dicitur. *Factitium* est duplex: primum nihil aliud est, quam fæx æris perfecti: alterum vero est, quando Pyrites, ut calx, concrematur in camino, donec rubescat, ut Rubricæ. Vid. Diosc. lib. 5. c. 120. Plin. lib. 34. c. 13. Gal. l. 9. de S. F. §. *Diphryges*, ut & alibi, vires ejus valde extollit. Verum hodieque rarissimi est usus, dicente Schrodero. At Ruland. animadvertit hanc negligentiam, dicens, Proh do-

dolor! nulla jam Diphrygis est nota Chirurgis, imo neque habetur in Pharmacopolis, adeo res bonæ contemtæ jacent socordia. Utinam talia revocarent ad usum medicum nostri Physici! sed surdis narro fabulam.

DIPHTHERA, διφθέρα. Vide *Isale*.

DIPLANGIUM, idem quod *diploma*. Rhod. ad Scrib. n. 73. Vide *Diploma*.

DIPLAO, διπλόω, h. e. *diffringo*, in fragmenta resolvo. Legatur ap. Hipp. l. 1. de morb. mul. CI. 4.

DIPLASIASMUS, διπλασιασμὸς, i. e. *duplicatio*, quæ est duorum musculorum, qui ab ipsa scapula excipiuntur, ad exteriora, posterioraque membrum circumagunt, quatenus ambo simul agentes brachii circumductionem efficiunt. Gal. l. de musc. dissect. c. 18.

DIPLOE, διπλοὴ, dicitur ossis calvariæ *duplicata lamina*, & interior ejus pars rara, ac laxa, cavernosa, & mollissima, qua ossa inter se connectuntur. Hipp. l. de cap. vuln. 2. 3. XXIV. 3. Gal. l. 6. Meth. Med. c. 6. Διπλόη quoque dicitur propria uteri tunica, veluti ex duabus tunicis compacta, pumicis instar foraminosa, de qua vide Rolf. O. ac M. de Part. gener. dicat. P. 2. c. 23.

DIPLOMA, δίπλωμα, idem quod διπλοῦν ἀγγεῖον, *duplex vas*, Lat. etiam *diplangium* dicitur. Rhod. ad Scribon. Larg. num. 73. Coquere vero *in diplomate* nihil aliud est, quam aquam fervidam in magno quodam lebete continere, ac postea vasculum, quod pharmacum coquendum in se habet, imponere, circa lebetem vero præustas prunas, aut ligna accensa, fumum non edentia, succendere, & ita coquere. Galen. l. 7. de C. M. S. L. cap. 2. l. 4. de san. tu. cap. 8. Nec caret magna ratione ejusmodi coctio. Impedit enim, ne ignis violentia dissipentur eorum vires, quæ coquere volunt. Minus enim aqua fervens agit, quam vel ignis, vel calor siccus. In arte destillatoria *diplomati* respondet *Balneum Maris*, vel *Mariæ*. Vide *Balneum*.

* DIPLOOS, *Diplus*, διπλοὸς, διπλοῦς, significat geminatus, *duplicatus*, duplex. Hippocr. lib. 1. Epidem. XLVI. & lib. de morb. sacro VI. 6.

† DIAPNE, Mictio involuntaria. Sanct. Barolitan. de ardore urinæ.

DIPNOOS, δίπνοος, *Bispirus*, dicitur de vulneribus penetrantibus, vel de foramine duobus veluti oculis prædito. Galen. in Exeg. dict. Hipp. Foes. p. 168.

* DIPROSOPOS, διπρόσωπος. Vide *Dichromos*.

DIPSA, δίψα, *sitim* significat, quæ est cupiditas animæ sensitivæ excitata in sinistro cum primis orificio ventriculi, tunicaque interna gulæ faucium, & ventriculi, confirmataque per motum aliquem spirituum, & sanguinis præcipue ab effluviis, & halitibus salsis, muriaticis lixiviosis concurrentibus. Estque vel naturalis, quæ omnium prima nuper nati passio est. Sylvius lib. 1. Prax. Medic. cap. 1. §. 1. Vel præternaturalis, Aucta, Imminuta, Depravata, Abolita, de quibus omnibus d. l. Hippocr. lib. 6. Epidem. sect. 4. t. 23. meminit *Sitis* levioris, & superficiariæ, Jung. nostra disp. V. de Remor. Purg. th. 2. & seqq. Legatur & Dieterich. num. 210. quamvis ejus caussam, nimirum calorem, & siccitatem, non approbemus. Helmont. sitim vocat præconem laticis vel deficientis, vel alieno vitio corrupto, tr. Latex humor, & Tussis n. 27. Plura vide in Indice.

* DIPSACOS, διψακός. Vide *Diabetes*. Est alias nomen plantæ, quæ & *Labrum Veneris*, & *Carduus fullonum* vocatur.

DIPSAS, διψὰς, nomen est serpentis valde venenati, a cuius læsione ægri vehementissime æstuant, & sitiunt, & ut plurimum fatiscentes intereunt. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 8. Ejus descriptionem vide apud Ul. Aldrov. l. 1. Hist. serp. & drac. c. 8. Terra quoque arida dicitur διψὰς, ibid.

DIPSODES, διψώδης, *siticulosus*, a δίψα, *sitis*. Vide Diet. n. 212. Hipp. mentionem facit, 4. aph. 54. & 5. aph. 64.

DIPYRENON, διπύρηνον, instrumentum Chirurgicum, quod *Specillum* vocatur, biceps, duo capita habens, veluti nucleos aversa sui parte, summaque sui cuspide, qua aliquando perforata erat, ut linum velut acus traheret. Meminit Gal. l. 2. de sem. c. 1. l. 9. de admin. Anatom. c. 1. Hipp. vocat μήλην κασσιτερίνην ἐπὶ ἄκρυ τετρημένην, *Specillum* stanneum in extremo perforatum, l. de fistul. II. 14. Jung. Foes. Oec. d. l.

DIPYRITES, *Dipyros*, διπυρίτης, δίπυρος, epitheton panis *biscocti*, seu bis ignem experti, qualis panis nauticus esse solet. Meminit Hipp. l. de int. aff. XXIIX. 16. Jung. Linden. Ex. XVI. §. 142.

DIRADIATIO, ἀκτινοβολισμὸς, apud Helmont. significat actum spiritus animalis momentaneum, quod defert animæ, vel voluntatis imperium, & nutum ad musculos, seu organa motus voluntarii, tr. de Lithiaf. c. 9. num. 73. Dicitur & *Irradiatio*. Confirmat hanc sententiam Charlt. Oec. An. Ex. XI. §. 3.

DIRECTORIUS, idem quod *Dirigens*. Vide p. p.

DIRECTUS, ὀρθὸς, idem quod *rectus*, apud Scrib. n. 142.

Dirigens, vel *directorius*, dicitur de medicamentis simplicibus, quæ in compositione adduntur basi juvandi gratia, non quidem ad nutum Medici quod talia sint, sed quatenus vel vehiculum præbent, vel quod parti affectæ habeantur veluti appropriata. Schenk. syntag. comp. & præsc. gen. nostr. p. 750. seqq.

Dis, particula adaugens separationem, v. g. *discocta*, pro, coquendo dissoluta. De hac particula vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 375. Italis familiaris particula negationem, vel remotionem aliquam significans in compositis vocabulis.

Discerptio, τίλμα. Vide *Tilma*.

Discessus, præter communem, & omnibus notam significationem, Chymicis peculiariter dicitur separatio unitorum, cum penitus unita caloris solventis potissimum efficacia separantur, disceduntque. Hoc perficitur expiratione, & solutione commistorum. *Discessus per expirationem* est, cum pars in spiritum attenuata discedit. Et expiratio tunc nominatur principaliter, cum in aerem liberum elevatur, dimittiturque. Quando enim excipitur, destillatio, vel sublimatio nuncupatur, quæ operationes nonnunquam pro *expiratione* famulantur. Est autem *Expiratio* in humidis, vapidisque, Rul. & Johns. Lex.

* Discissio, διακοπή. Vide *Diacope*.

Discobolos, δισκοβόλος, qui *discum* in sublime jaculatur. Comprehenditur sub Athletis in lata significatione. Diet. n. 11.

Discoloratio, idem quod *Decoloratio*, ἀχροια. Vide *Achroi*.

Discoides, δισκοειδὲς, epitheton humoris crystallini, q. *Disciformis*, apud Aet. l. 7. c. 1. quia habet aliquam compressam rotunditatem, Gorr. d. l.

Discordantia, *Discrepantia*, διαφωνία, opponitur *Concordantiæ*, vel *Concentui*, *Conformitati*, de qua supra, vide *Concordia*, ut ex oppositione facile innotescat.

Discrepo, διαφέρω, idem quod *Differo*.

Discretio, διορισμός. Vide *Diastole*. Gal. 5. M. M. c. 3.

* Discretivus, διαγνωστικός. Vide *Diagnosis*.

Discretorium, dicitur etiam *Septum transversum*, Barthol. l. 2. Anat. c. 3.

Discreta purgatio, Fallopio dicitur ea, quæ certum, & determinatum humorem evacuat, tr. de purg. simpl. cap. 1. Tom. I. Op. pag. 4.

Discrimen, est apud Latinos ambiguæ significationis. Vel enim idem est, quod διαφορὰ, differentia, de quo supra vide *Diaphora*. Vel significat periculum, damnum. Scribon. n. 70. Vel etiam est nomen fasciæ, respondentis *Tholo* Glaucii. Gal. de fasciis, n. 11.

Discriminatio, διάφυσις. Vide *Diaphysis*.

Discuneatio, σφήνωσις, est cuneo adacto divisio, vel divulsio. Dicitur & *Cuneatio*. Tale quid fit, quando ligna finduntur. Hipp. 3. de fract. t. 40. Gal. in comm. Jung. Foes. Oec. p. 605.

Discus, δίσκος, orbis ex ferro, ære, lapide, ligno, qui exercendi corporis caussa in auras projiciebatur. Pertinet igitur ad exercitia corporis. Galen. lib. de parv. pilæ exercit. cap. 5. Vide *Discobolos*. Aliter exposuit Andr. Cæsalpin. dicens, *discum* fuisse apud antiquos lusorium instrumentum, quod qui longius projecisset, victor erat, hodie *Rullam* vocari, sive ligneam rotulam, quæ filo circumducta, & projecta longius rotundo plana transigit, l. 8. de Plantis, c. 76. p. m. 466. *Discus Solis* dicitur Chymicis *Argentum vivum ex auro*. Rul. Sed ab aliis refertur inter non entia, a Fallopio inter Chymistarum mendacia, tr. de Metall. s. fossil. c. 37. Tom. 1. p. 345.

Discussio, *Discutiens*, *Discussorius*, διαφόρησις, διαφορητικός. Vide *Diaphoresis*. Verbum *Discutio* legitur etiam apud Scrib. n. 12. 44. 206. 214. & alibi.

Disephthos, δίσεφθος, *biscoctus*, idem quod *dipyros*. Lang. l. 1. ep. 66. Proverb. κράμβη δίσεφθος θάνατος. De Brassica δισέφθῳ vide & Gal. l. 1. de A. F. c. 1.

Disjunctum, Gr. dici posset διάζυγος, διάζευκτος, est epitheton morborum, apud Fernel. l. 1. Patholog. c. 10. Suntque *disjuncti morbi*, qui in distantibus, sejunctisque partibus consistunt, quarum nec functio, nec usus est communis, nec una alteri affectum confert, & impertitur. His opponuntur *conjuncti*, σύζυγοι, & subdividuntur in *connexos*, & *consequentes*, de quibus vide supra suis locis. Jung. Linden. Ex. VI. §. 19.

Dislocatio, idem quod *Luxatio*, scilicet egressus ossis e sede sua naturali, in qua fuit conjunctum. Avicenn. lib. 3. fen. 5. tr. 1. per totum. Forest. lib. 9. Observ. Chirurg. 1. in Schol.

Dispensatio, διοίκησις. Vide *Diœcesis*.

Dispensator, διοικητὴς, ὀψώνητος, proprie dicebatur, auctore Festo, qui æs pensans expendebat, non adnumerabat. Urbis Romæ quippe initio veteres gravi ære utebantur. Rhod. ad Scrib. n. 231. & in Lex. in Medicina vero accipitur pro Pharmacopœo, præsertim quando occupatus est in componendis medicamentis, ubi prius simplicia colligit, & ordinate collocat, dicitur *dispensare* in Officinis. Archeus

cheus quoque vocatur naturalis *dispensator* mineralium, a Gr. Dorn. in Geneal. Miner. c. 8. Vol. I. Ch. Th. p. 575.

DISPENSATORIUM, terminus est technicus, notans vel locum, & officinam, vel sæpius librum, in quo agitur de compositionibus medicamentorum. Gr. ἀντιδοξεῖον fuisse dictum, demonstrat egregie Schenk. S. C. & P. M. F. pag. 359. Ita habemus in promptu *Dispensatorium* Norimbergense, Augustanum, Londinense, Romanum, &c. Helmontius eadem perstringens, & examinans ita dici vult a *dispensatione*, sive substitutione unius pro altero, tr. Pharmac. & dispens. modern. num. 24.

DISPERSIO, διάσπασις. Vide *Diaspao*.

* DISPERSUS *morbus*, σποράς, vel σποραδικός. Vide *Sporadicus*.

DISPICIO, ἐπιβλέπω. Vide *Epiblepo*.

DISPLICENTIA, δυσχρέστησις, a δυσχρεστέω, *displiceo*, dicitur de hominibus jam ad statum p. n. vergentibus, melancholicis. Galen. lib. 8. Meth. Med. *Displicens corpus* apud Scribon. num. 188. exponit Rhodius per marcidum, vulgo melancholicum. Cœlius Aurelian. lib. de morb. chron. cap. 4. dicit de Veneris usu, quod *displicere* facit sibimet corpus cum pallore, & quadam debilitate, vel mœstitudine.

DISPOSITIO, διάθεσις. Vide *Diathesis*. *Dispositio* materiæ consistit in particularum minimarum inter se ordinatarum figura, ex principiis modernæ Philosophiæ. Linden. Exerc. X. §. 20. *Dispositio*, & *dispositum* Paracelso dicitur separatio per naturam ab Ilech; inde fluit tempus resolvendi, scil. moriendi, rei per rem, materiæ per materiam, naturæ per naturam, corporis per corpus, per species, per genera, per similes, unum post aliud, usque in consumtionem materiæ primæ in ultimum Ens. de tart. l. 2. tr. 2. c. 3.

DISRUPTIO, dicitur species Puncturæ vehementioris, & majoris, quando punctio pervenit ad carnem, & ita indiget regimine vulneris, regimine doloris. Avic. l. 4. fen. 4. t. 2. c. 9.

DISSECTIO, διακοπή, ἀνατομή. Vide *Anatome*, *Diacope*.

DISSENSIO, διαφωνία. Vide *Diaphonia*. *Dissensio*, quæ in verbis cernitur, cum eadem sententia servatur, omittenda est; cum sensum immutat, non est plane contemnenda. Gal. c. 3. de humor. t. 29.

DISSEPTUM, i. e. *Diaphragma*, *Septum transversum*. Barth. l. 2. Anat. c. 3.

* DISSIDENTIA, διάστασις, διάστημα. Vide *Diastasis*, idem quod *Disparatio*.

* DISSIMILARIS, ἀνομοιομερής. Vide *Anomœomeres*. Idem est quod *Instrumentalis*, ὀργανικός. Gal. de diff. morb. c. 3. quamvis, si accurate rem consideres, etiam *similares* corporis partes sint organicæ, v. g. Vena, Arteria, Nervus, &c.

DISSIMILIS, ἀνόμοιος. *Dissimilitudo*, ἀνομοιότης, quid significet, notum est. Ejus vero rationem quoque habendam esse in Medicina, præsertim quoad morbos, & symptomata, testantur Hipp. l. 5. Epid. s. 3. t. 20. s. 1. de iis, quæ in med. t. 1. s. 3. aph. 3. & Gal. in comm. Caussam *dissimilitudinis* creaturarum, ita ut nihil in rerum natura possit videri in omnibus, & per omnia simile cuipiam alteri, esse ignem multiplicem, qui pro diversitate subjecti, in quod influit, variatur, vult Ger. Dorneus in Transmut. metall. cap. 3. in Theatr. Chym. Vol. I. pag. 503.

DISSIPO, σκεδάω, σκεδάννυμι, idem quod *Dispergo*. Ita Gal. l. 9. M. M. c. 17. puerorum substantiam facillime *dissipari* propter humiditatem scripsit. Aliquando etiam idem est, quod *discutio*: v. g. *dissipare* suppurationem, vel inflationes. Scrib. n. 89. 263.

DISSOLOGISTOS, δισσολόγιστος, dicitur de eo, quod dupliciter efferri potest, vel duplicem admittit scripturam, apud Gal. c. 1. de iis, q. in med. in princ.

* DISSOLUTIO, διάλυσις. Vide *Dialysis*. Quod si animi defectum denotat, Græce etiam dicitur ἔκλυσις. Præter illam Pathologicam significationem, usitata quoque hæc dictio est Chymicis, estque prima species separationis, sive διακρίσεως. Rolfink. Chym. lib. 2. c. 2. *Dissolutio* mistioni opponitur, Gasto Claveus in Apolog. Chrysopœjæ, & Argyrop. Vol. II. Theat. Chym. pag. 28. 30. &c. & describitur ibidem, quod sit misti corporis partium essentialium, quæ unicam formam constituebant, secretio in alias partes, manentibus in illis quibusdam sensibus accidentibus prioris materiæ, aut subjecti. Unamquamque rem *dissolvi* per rupturam vinculorum, quæ eam stringunt, scripsit Helmont. tr. Tartarus in potu, num. 18. Talem *dissolutionem* mixti, præsertim aquarum Thermalium, egregie divisit Fallop. in *Naturalem*, quando portiones in ipso fluxu quædam segregantur, uti videre licet in Thermis Carolinis, ubi canalibus adhæret tophacea materia: & *Artificialem*, quæ triplex est, per *Coctionem*, per *Evaporationem*, & per *Elambicationem*, tr. de Aq. Thermal. cap. 9. Tom. I. pag. 222. De divisione *dissolutionis* in *majorem*, & *minorem*, vide Th. Chym. Vol. I. pa. 296. ubi & mystica, metaphysica, sed fortassis etiam ridicula definitio *dissolutionis* bis oc-

occurrit. *Dissolutio* dicitur cognitio, seu coitus masculi cum fœmina metaphysicus, & illius ab illo concipientis id ipsum, quod concipere debet. In Pharmaceuticis etiam *Dissolutio* vocatur, quando medicamenta simplicia, & composita diluuntur in humore quoppiam idoneo ad consistentiam mediocrem, liquidiorem, aut crassiusculam, uti descripsit Joh. Dan. Horst. Part. I. disp. Pharmac. Univ. l. 2. c. 17. pag. XXX. An vero recte Trituræ speciem dixerit, dubitamus.

Dissolutus *morbus*, vocatur dysenteria apud Vvalter. Sylv. Medic. p. 488.

Distantia, dicitur aliquando pro *dimensione*. Vide *Dimensio*. Gr. διάστασις.

† Dissector, Anatomicus. Vales in Hippo. de alim.

Distemperantia, δυσκρασία. Vide *Dyscrasia*. *Distemperies*, idem quod *Intemperies*. Legitur apud Petr. Mich. de Calderia aliquoties.

* Distentio, apud Latinos diversas obtinet significationes. Vel enim accipitur pro *dilatatione*, v. g. arteriarum in pulsu, uti Heraclides apud Gal. l. 4. de diff. puls. c. 10. & ita respondet Græco διαστολή, διάστασις, vel fortassis rectius διάτασις. Vide *Diastasis*, *Diastole*, *Diatasis*. Vel dicitur de corporis *distensione* in oscitatione, vel hiatu, Gal. l. 3. de diff. respir. c. 10. ubi in Gr. habetur σκορδινώμενοι. Vel notat speciem convulsionis, quæ τέτανος vocatur. Vide *Convulsio*. Hipp. 4. aph. 57. Gal. in comm. & l. 3. de L. Aff. c. 10.

Distichia, *Distichiasis*, διστιχία, διστιχίασις, item διτριχίασις, est morbus in numero aucto pilorum palpebræ alterutrius, vel utriusque, dum alius sub ordine naturali ordo succesit, partim a copia succi nutritii pilorum proprii, partim a cutis porositate pilorum proventui favente dependens. Gal. in def. med. Æginet. l. 6. cap. 8. & 11. in quo ultimo mendose legitur δυστυχία.

Distillatio, pro *Destillatione* sæpe usurpatur.

Distinctio, διαίρεσις, διορισμὸς, idem quod *divisio*, scil. totius in partes, generis in species, universalis in particularia. Significatio est notissima. Res vero ipsa non caret usu in Medicina.

* Distortio, *Distorsio*, διάστρεμμα, διαστροφή. Vide *Diastremma*. Hipp. 2. de iis, q. in medic. t. 33. Oculi *distortio* specialiter dicitur *Strabismus*, item ἴλλωσις, de quibus vide suo loco.

Distractio, διάσπασις, describitur a Rulan. quando partes *distrahuntur*, qualibet manente in sua homogenea. Itaque quasi divulsio quædam hic fit diversorum antea cohærentium, aut unitorum, citra respectum extractionis unius in altero existentis, vel comprehensi. *Distractio* autem est duplex, *Separatio*, aut *Calcinatio*.

Distributio, apud Latinos diversimode accipitur. Si de humoribus nutritiis, respondet Græco ἀνάδοσις. Vide *Anadosis*. Si de excrementis, dicitur Græce διαχώρησις. Vide *Diachorema*. Aliquando etiam sumitur pro *distinctione*, vel *divisione*, apud Libav. defens. 2. Syntagm. Arc. Chym. contra Henn. Scheunem. not. 53.

Ditrichiasis, διτριχίασις, idem quod διστιχίασις, est oculi morbus, cum pilis naturalibus alii subnascentes ipsum pungunt, fluoremque concitant. Gal. introd. c. 15. Vide *Distichia*. Gorr. p. 122.

Divaporatio, ἐξάτμισις, dicitur in siccis, fumidis, vel halabilibus exhalatio. Nam Chymici spiritum tam humidum habent, quam siccum. *Divaporatio* instituitur in aliquo vase, veluti pro rei conditione, olla, sartagine, cucurbita, &c. Fitque gradibus caloris diversis. Ruland. & Johns. in Lex. Chym.

Divergo, διαῤῥέπω. Vide *Diarrhepo*.

Divertallum, Paracelso dicitur, quicquid ex elementis generatur. Philos. ad Athen. lib. 2. text. 5. est generatio elementorum. Rul.

Dives, πλούσιος, quis dicatur, omnibus notum est, scil. qui bonis fortunæ abundat. Verum Joh. Fr. Picus Mirandul. l. 3. de Auro, c. 4. ita descripsit: Is proprie *dives* est, qui religione imprimis imbutus Christi, deinde sincera pollet sanitate mentis, & corporis, demum auri, & argenti faciendi potestate præditus est. In Th. Ch. Vol. II. p. 116. 368. 369. Verum ubi est ille albus corvus?

Divinatio, *Divinatrix*, πρόγνωσις, προγνωστική. Vide *Prognosis*. Rulandus *divinationem* descripsit, quod sit incertum præsagium, vel prædictio a cognitione ex propria luce desumtis, ut cum dicitur: Hoc mihi mens mea, vel cor præsagiit, vel animus meus angelus indicat. De *Divinationibus* licitis vide Lib. Tom. IV. Op. p. 32.

† Divinum, Hipp. Ambientis aeris constitutio. Jo. Bapt. Montanus Cons. postr.

Divinum, θεῖον, apud Hippocr. variis gaudet significationibus. Ita dicitur principium illud, & primaria caussa rerum humanarum, vel in hominibus, in specie sexus fœminini, lib. de Natur. Muliebr. lib. 2. 11. Vel significat aliquid ita occultum, & incomprehensibile, cujus caussam neque sensu, neque cogitatione assequi possis, l. de morb. sacr. l. 4. 6. 9. II. 5. Progn. l 1. t. 4. Vide Gal. ad h. l. In specie a plerisque Interpretibus accipitur τὸ θεῖον, sive Divinum pro aeris constitutione peculiari, quæ magis pro-

proprietate totius substantiæ, quam primis suis qualitatibus nostra corpora offendat. Dicitur alias νοσῆμα ἀπὸ κράσεως, Hipp. l. 2. de nat. hum. 1.4. Confirmat Charlt. Ex. Pathol. X. §. 22. & nos in dogm. med. gen. p. 191. Jung. Foes. Oec. p. 267. *Divina passio* dicitur Arculano Amor insanus, teste Foresto l. 10. Observ. 29. in Schol. Alias Avicennæ & Iliscus vocatur. Vide *Iliscus*. De *Divino* in Chymia vid. Libav. de igne natur. c. 25. τὸ θεῖον etiam significat *Sulphur*. Vide infra *Sulphur*.

DIVISIO, διαίρεσις, quotupliciter accipi possit, legatur apud Gal. l. 9. de Hipp. & Plat. decr. in fin. De *divisione* Medicinæ specialis in Commentatoriam, & Consultatoriam vide Rolf. in O. ac M. M. sp. t. 1. s. 1. c. 2. *Divisio* quoque dicitur de operatione Pharmaceutica, quando artifex v. g. massam pilularum *dividit* in globulos, vel alias particulas. Vid. Lex. Scrib. Rhodii p. 376.

DIVITIÆ, πλοῦτος, quid significet, in triviis notum est. *Divitiarum* finis juxta naturam haud longius profertur, quam ut ne esuriamus, ne sitiamus, ne algeamus. Gal. l. quod opt. Medicus, &c. Hinc *divitiis* præstare non virtutis, sed fortunæ munus dixit, l. de congn. & cur. an. morb. c. 9. Vide *Dives*.

DIUM, αἰθήρ. Vide *Æther*. Sub *Dio* exponere vocat προσξαιθριάζειν, Gal. l. 9. de C. M. S. L. cap. 2.

* DIURESIS, διούρησις, proprie significat *excretionem urinæ*, vel fieri per meatus urinarios: unde & virtus διουρητικὴ medicamentorum, & medicamenta *diuretica*, διουρητικὰ φάρμακα, nomen habent, aut salinæ naturæ, aut actualiter humidæ tenuis, sive serosæ. Hipp. de aff. XLIV. 37. l. 2. prorrh. XXXI. 7. Gorr. d. l. Confer ad Gal. l. 11. meth. med. c. 19. & l. 5. de Sim. Fac. c. 20. Catalogum horum medicamentorum vide passim in Practicis, præsertim Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 9. s. 4. Egregie etiam de his scripsit Junken. Chym. Med. Phys. P. II. s. 1. c. 4. P. 484. seqq. Foes. tamen in Oec. p. 167. existimat, vocab. διούρησις, & verbum διουρεῖσθαι, aliquando apud Hipp. sumi pro διέῤῥωσις, & διοῤῥοῦσθαι, mutatione in serum, sive serescentia, serosum fieri, v. g. lib. de steril. III. 14. 15. l. 1. de morb. XXIIX. 5. 8. L. 14.

* DIUTURNUS, χρονικὸς, μακροχρόνιος. Vide *Chronicus*. Dicitur & *diurnus*. Jung. Lexic. Scrib. Rhod. p. 376.

DIVULSIO, διάσπασις. Vide *Diaspao*. *Divulsio* urinæ est, cum hypostasis hinc inde est divulsa, & quasi hinc inde nebulosa. Paracels. l. 1. de Urin. judic. c. 2.

DIURNUS, ἡμερινὸς, dicitur de morbis, & præsertim de febribus, quarum paroxysmi accidunt in die, ac opponuntur Nocturnis, νυκτερινοῖς. Petr. Mich. de Calderia, Tom. I. Oper. p. 305.

DIVUS, δῖος, θεῖος, θεσπέσιος, epitheton, quod viris claris, & Imperatoribus solet attribui, ut & Medicis. Ita Gal. *Divum Gaium* vocavit, l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Jung. Rhod. ad Scrib. p. 27.

DIYDROS, δίυδρος, idem quod δίυδρος, Hippocr. lib. de intern. affect. alii legunt δίαιθρος.

DIYGROS, δίυγρος, *humidum*, perhumectatum significat, vel *dilutum*. Hipp. l. de intern. aff. XXII. 7. XLVI. 3. & alias in eodem libro.

DIYLISMOS, διυλισμὸς, *liquationem*, *transcolationem*, vel *saccationem* significat, a verbo διυλίζω, *liquare*. Dicitur de *vino liquato*, οἶνος διυλισμένος. Plura vide apud Lind. S. M. Exerc. X. §. 219. seqq.

DNODUS, dicitur *Stella*, quæ habet *cataractam*, arte sc. Paracels. fragm. de Anatom. Ocul.

DNOPHERON, δνοφερὸν, *caliginem*, tenebrosum, atrum significat. Ita & δνοφώδες, Hip. l. de morb. sac. XV. 6. 16.

DOCHME, δοχμὴ, *palmum* significat, sive mensuram apud Græcos, qua rerum dimetiuntur intervalla. Sic dicta est ἀπὸ τοῦ δέχεσθαι. Constat ex quatuor digitis, subintellige transversis. Vide *Dactylodochme*, item *Palaste*.

DOCHMOS, δοχμὸς, δόχμιος, h. e. *obliquus*, recurvus. Usus Hipp. l. 2. de morb. mul. XXXVI. 1. Erot. Onom. p. 37. d.

DOCIMASTICE, dicitur ars, quæ modum tradit explorandi corpora præcipue fossilia, ut cognoscatur, quantum vel metalli, vel mineralis in iisdem delitescat. D. Ol. Borrich. in tr. h. tit. §. 1.

DOCOS, δοκὸς, *trabem*, vel lignum significat, quemadmodum & δοκὶς, *trabeculam*, vel parvam trabem. Inter instrumenta Chirurgica ad curandas fracturas meminit Hipp. 2. de fract. t. 48.

DOCTILETUS, dicitur Paracelso quoddam remedium contra cancrum, tr. Labyrinth. Med. c. 10. In Indice quoque legitur *dactyletus*.

DOCTOR, Gr. διδάσκαλος, est notissimus honoris titulus, quemadmodum Viris Eruditis, & in aliis scientiis, atque facultatibus probe peritis, & exercitatis, ita & Artem Medicam rite callentibus publica Superiorum auctoritate, præviis Examinibus, & probationibus probe exantlatis, solemniter attributus; quamvis non omnibus æquo jure competat, sed quandoque sint, qui titulo tali fruantur citra omnem erudi-

ditionis veræ meritum, quos *doctorculos semicrudos* haud inepte vocavit Lind. Ex. V. §. 12. Dicuntur autem Medici *doctores*, non quod necesse sit, ut doceant alios, sed quod tantam sibi Artis medicæ comparaverint scientiam, ut data occasione alios quoque docere possint. Lind. Ex. XII. §. 192. *Doctores* dicit, h. e. *Imperatores vitæ, & necis*, satis mehercule ambitiose, cum Hipp. vocaverit Ministros, ὑπηρέτας. Nec male Libav. scripsit contra Scheunem. defens. 2. Tom. 3. p. 42. quod quilibet *Doctor* vi juramenti debet vera docere, & falsa redarguere in sua professione.

Doctrina, διδασκαλία, παιδεία, inter Medico necessaria refertur ab Hipp. Lege II. 8. Jung. Lind. Ex. I. §. 17. Dividitur in latam, vel *diffusam*, Gr. διεξοδικὴν, & *compendiariam*, κατ' ἐπιτομὴν. Illa quidem reddit perfectos artifices: interim tamen neque hæc tanquam inutilis rejicienda, cum summam totius rei brevibus complectatur. Gal. 3. de iis, q. in medic. t. 17. Quod vero sint, qui per compendiariam *doctrinam* non verentur artem nostram brevem, & vitam longam promittere, illi magnopere falluntur, & alios quoque fallunt, cum ad artificem peritum minime sufficiat methodus, aut doctrina compendiaria, sed requiratur longa circa particularia exercitatio, uti rectissime hoc passim inculcavit Gal.

* Dodecadactylon, δωδεκαδάκτυλον, nomen *Intestini*, inter tenuia primi, a longitudine *duodecim* digitorum transversorum sic appellati, Latine *duodenum* dicti. Helmont. tr. Septuplex digestio, n. 2. Cohæret mediante pyloro, sive orificio dextro ipsi ventriculo. Vid. Gal. l. 6. de Admin. Anatom. c. 9. Olim quidam non dignati sunt vocare intestinum, priusquam in anfractus, orbesque convolvatur, sed ipsum ἔκφυσιν, *productionem, appendicem* appellarunt, cap. 12. Hodieque clarum insertione duorum ductuum, Biliarii, & Pancreatici. Jung. Barthol. Anat. l. 1. c. 10. qui longitudinem 12. digitorum in dubium vocavit.

Dodecatheon, δωδεκάθεον, epitheton Antidoti cujusdam ex duodecim simplicibus constantis, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 11.

† Dodra, antiquis potionis genus ex novem speciebus confectum. Raymundus Mindererus Aloedarii c. 12.

Dodrans, σπιθάμη, nomen ponderis, & mensuræ in quantitate continua, & discreta usitatum, significans tres quartas partes totius, v. g. novem uncias, aut duodecim digit. Occurrit ap. Scrib. L. n. 42.

Doedyx, δοίδυξ, significat *Cochleare*. Significat & *Radium*, sive *Pistillum*, cum quo aliquid in mortario tunditur. Gorr. p. 114.

Dogga, proprie nomine Arabico vocatur *Panaritium*, sive *Reduvia*, apud Avenzoar l. 8. Theor. c. 18. & l. 4. Pract. c. 7. allegante Ingrassi. com. in Avic. l. de tum. p. n. p. 289.

Dogma, δόγμα, in genere *sententiam*, vel opinionem de aliqua re, vel materia significat. C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. num. 53. Unde quædam *dogmata* sunt certa, quædam probabilia, quædam absurda, &c. Gal. lib. 8. de Hipp. & Plat. decret. c. 9. & alibi. Enimvero aliquando specialiter, & accurate *dogma* Medicum dicitur, quod nititur vera ratione, & experientia. Hinc & *Medicina dogmatica*, & *Medici dogmatici*, δογματικοὶ, item δολιχοὶ, contradistinguuntur ab aliis sectis, Methodica, & Empirica, earundemque sectatoribus. Galen. de subfig. Empir. cap. 7. 8. & 9. & alibi, lib. de secta, de opt. sect. &c. Jung. Gorr. d. l. & alios.

Dolichos, δολιχὸς, interdum & δόλιχος, triplicem habet significationem. I. notat legumen oblongis siliquis constans, quod aliis *Phaseolus*, aut *Lobus* dicitur. Gal. l. 1. de Al. Fac. cap. 28. Deinde significat *Cursum*, aut certum curriculi spatium duodecim, aut secundum alios viginti quatuor stadiorum, & ita cursum diu continuatum. Galen. l. 2. de san. tu. c. 10. fin. Junge C. Hofmann. comm. ad Galen. de U. P. n. 481. ubi & δολιχεύειν, i. e. *dolichum currere*, & δολιχόδρομοι legitur. Denique adjectivum est, & significat *longum*, prolixum. Vid. Lexicographos.

Dolicholithos, δολιχόλιθος, hoc nomine appellavit D. Georg. Hier. Velschius lapidum genus ex Comitatu Tyrolensi ad se allatum, nigricans, phaseolos magnitudine, & figura accurate repræsentans, attritione nonnihil odoratum. Eph. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 157.

Dolium, πίθος, quid significet, & pueri norunt. Varium quoque usum habent *dolia* in arte Medica, & Pharmaceutica. Præsertim vaporarii hydropicorum per *dolium* meminit Galen. l. de util. resp. cap. 4. *Dolia*, quæ musto, vel vino replentur, collocanda esse cum interstitio, ne inter sese vitia serpant, ex Plinio lib. 14. c. 21. notavit Lind. Ex. X. §. 184. *Doliolum* diminutivum est, Gr. πιθάριον. *Doliola* ex Tamarice parata spleneticis proficua laudat Rhod. ad Scrib. c. 128. Parantur etiam ex larice, junipero, betula, &c.

Dolor, ἄλγος, ἄλγημα, ὀδύνη, πόνος, &c. in genere tristis est sensus, ut *Voluptas* blandus, vel suavis. Gal. l. 2. de L. A. c. 2. Unanimi quoque Medicorum consensu certum est, *Dolorem* non esse morbum, sed symptoma, & quidem Actionem læsam. Qualis vero actionis

læsæ species sit, nondum expeditum est. Plerique veteres, & recentiores statuunt, actionem esse *depravatam*, & quidem actionem *Tactus*. Nobis vero verisimilius videtur, esse p. n. *Auctam*, uti demonstravimus in Dogm. Nostr. Medic. Gen. num. 273. seqq. Alii referunt ad Animi passiones, sive Affectus, v. g. Vvillis de An. Brut. Part. I. cap. 9. & Charlton. Exerc. Pathol. 8. Differentiæ *doloris* sunt multifariæ, v. g. *Dolor* Gravativus, Densivus, Acutus, Punctorius, Rarus, Levis, vel cum stupore quodam Pulsativus, Ulcerosus, Pruriginosus, Criticus, &c. Inter recentiores videatur & Laurent. Bellin. in ejus Opusc. Medic. tr. de morb. cap. pag. 568. seqq. Caussa *doloris* proxima consistit in solutione continui partium nervosarum repente, & cum vehementia, sed diversimode fiente, unde anima mediantibus spiritibus animalibus persentiscit. Cæterum quod vocab. *Dolor* etiam sumatur pro ipso morbo, & parte affecta, patet ex Rhod. in Scrib. in not. p. 16. & Rob. Keuch. ad Q. Seren. in not. p. 116.

Dolus, δόλος, δολοφροσύνη, significat *deceptionem*, fallaciam, aut circumventionem. Hunc Medico quandoque esse licitum, testatur Rolfink. P. ac Meth. Med. Spec. l. 14. s 3. cap. 17. & aliæ Observationes. Omnis vero *dolus malus* absit a Medico, ceu viro probo, cui suprema lex est, Salus Ægri. *Fallacias* etiam Chirurgicas quære apud Scult. Arm. Chir. in Indice primo lit. F.

Domesticus, οἰκεῖος, quid proprie significet, huc non pertinet, & cuilibet notum est. Per translationem in Medicina notat id, quod alicujus naturæ est familiare, conveniens, accommodum. Unde & morbi quidam dicuntur *domestici*, h. e. οἰκεῖοι, Hipp. 2. aphor. 34. Vide Diet. n. 605. Ita & de muliere quadam sibi familiari, vel *domestica* usurpat Hipp. de natur. puer. IV. 9. Hoc quoque Epitheto exornatur *Syrupus de Spina Cervina* in dispensatoriis, quando *domesticus* vocatur, haud dubie ad commendationem pro usu frequentiori, quamvis non ubique sit in usu, ob nauseam, & segnitiem, ob quas etiam exulare jussit Ludov. in Pharm. Diss. I. d. 152. Alii vero ejus usum in infantibus valde commendare non verentur.

Dominatus, δυναστεία, a δυναστεύω, *Dominor*, dominatum teneo, prædominor. Dicitur vel de tempestate, quæ vel in toto anno, vel in certa ejus parte prævalet, & *dominium* obtinet. Hipp. 3. aph. 5. Gal. vocavit κρατῆσαι c. 3. in 3. Epid. t. 8. vel de humoribus prærogativam præ aliis, & super alios habentibus, 6. Epid. s. 5. t. 18. ubi προεστεῖν legitur, quod vocab. Gal. *per dominatum* exposuit, a verbo προεστεῖν, præesse. Vid. Dieterich. num. 214. Ita Aer dicitur δυνάστης, *dominus*, dominans, prædominans in omnibus symptomatibus. Hipp. l. de flatib. IV. 9.

Domitus, supin. verbi *Domare*, accipitur pro *valde cocto*, a Q. Sereno in hoc versu: *Ovum valde teres domitum ferventibus undis*: Græce κάθεφθον. Vide Keuchen. in not. ad illum, p. 153.

Domus, *Domicilium* (veteribus *Domicolium*, teste Keuchen. d. l. pag. 128.) Græce οἶκος, quid significet, nemini non notissimum est. *Domorum* vero quoque rationem esse habendam Medico, exemplo reconvalescentium demonstrat Galen. lib. 7. Meth. Med. cap. 6. Jung. l. 10. cap. 8. & alibi. Ita inter caussas morbificas refertur *Domus* recenter calce illita, a Galen. lib. 7. de Us. Part. cap. 8. (ad quem locum adde C. Hofmann. comment. num. 465.) comm. 1. in 1. prorrh. t. 8. lib. de us. respir. cap. 4 &c. Quomodo *Domus* elotæ, vel clausæ virus pestilens infringant, scripsit Helmont. in Tumul. pestis. §. Præservatio. Cæterum vox *domus* per metaphoram cochlearum quoque testis, & speluncis ferarum tribuitur, docente Keuchen. ad Seren. p. 185.

Dono, ἐπιδίδωμι, sumitur interdum pro *Exhibeo*, *Do*. Scribon. n. 13. quamvis Barthius parum Latine dictum judicaverit, l. 49. adverf. cap. 26.

Donum, δῶρον. Vide *Doron*. *Donum Veneris* quid dicatur Chymicis, vide apud Libav. defens. I. contra Scheunemann. Tom. III. Oper. pa. 20.

Dorcadizon, δορκαδίζων. Vide *Caprizans*.

Dorcas, δορκάς. Vide *Capreolus*.

† Dorea, qui interdiu, non noctu videt. Rhas. & Mer. de affect. ocul. c. 1.

† Doridus humor, apud Q. Seren. l. aqua marina, prout apud Virgil. Ecl. X. Doris amara, G. Barth. Adv. l. 18. c. 16.

Doris, *Doridos humor*, significat *aquam marinam*, præsertim apud Poetas. Usus Q. Seren. in Medicina metrica. Vide Keuch. in not. ad illum p. 150. 271.

Dormio. Vide *Somnus*. *Dormire* an aperto ore conducat? Vide C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 402. 813.

Doron, δῶρον, significat *donum*, rem aliquam gratis ab altero acceptam. Ita ipsa quoque Medicina *Donum Dei* jure dicitur, & Medicus a Siracide cap. 38. Ita Sanitas inter bona temporalia præstantissimum *Dei Donum* laudatur. Porro Græc. δῶρον, idem significat, quod δοχμή, *palmus*; unde δίδωρον, τετράδωρον, πεντάδωρον, &c.

Dor-

Dorpestos, δόρπηστος, aut δορπηστὸς, significat *cœnam*, aut cœnæ tempus, apud Hipp. l. 5. Epid. XI. 17. Jung. Foes. p. 169.

Dorpos, δόρπος, idem quod δορπηστὸς, *cœna*. Gorr. p. 114. quamvis Lang. l. 1. ep. 55. per *prandium* verterit, quod & cœnam ἐπιδορπίδα dici statuerit.

Dorsalis, νωτιαῖος, dictur de *Medulla spinali*, a Galen. 5. aphor. 65. Est etiam epitheton certæ speciei Atrophiæ, quæ dicitur *Tabes dorsalis*, quæ libidinosis, & Veneri nimis deditis familiaris; in qua febris expertes bene quidem comedunt, nihilo tamen minus colliquantur, & marcescunt, conquerentes sibi videri ex superioribus partibus e capite veluti formicas in spinam prorepere; & una cum urinæ, alvique excretione semen quoque liquidum copiose effluit, unde ad generationem postea fiunt inepti. Cujus caussa sine dubio in succi nutritii, sanguinisque tenuioris vitio colliquativo, spiritus quoque animales irritante, consistere videtur.

* Dorsum, νῶτον, in plur. νῶτα, dicitur posterior pars Thoracis, sive medii ventris a cervice usque ad septum transversum. Celsus vocab. νῶτον plerunque reddidit per scapulas, in text. Hipp. 2. prorrh. XXXVI. 14. 15. XLIV. 3. 6. aph. 22. Verum strictius, quam par est, recte animadvertente Foes. Oec. p. 436. Alii latius acceperunt *Dorsum*, dicentes totam posteriorem corporis partem ab occipite usque ad extremum coccygem, triginta quatuor vertebris compactam, uti Arist. l. 1. Hist. An. c. 15. Verum accuratius Anatomici lumbos, & os sacrum cum coccyge ad continentes imi Ventris, sive abdominis referunt; *Dorsum* vero posteriorem Thoracis partem constituunt. Barth. l. 2. Anat. in procem. Gr. dicitur μετάφρενον, Gal. Introd. cap. 10.

Dosis, δόσις, usitatissimum Medicis vocabulum, quo innuitur *quantitas* medicamenti vel simplicis, vel compositi, quæ una vice homini præsertim ægro exhibetur. Ejus inventio determinata adeo est difficilis, ut nihil sit, quod in Praxi Medica artem magis reddat conjecturalem, quam singulorum præsidiorum quantitas. Galen. de cur. rat. p. S. M. c. 12. Nihilominus omnem operam impendat Medicus, præsertim in purgantibus, ne vel ægrum in discrimen vitæ conjiciat, vel Medicus sese ludribio exponat. Paracels. defens. 3. & Paragr. l. 3. c. 4. §. 1. Vide Dogm. Nostr. Med. Gen. P. VI. c. 6. pag. 755. seqq. & not. ad Jessen. de Sang. V. S. miss. p. 131. De *Dosibus* plerorunque medicamentorum vide, præter alios, apud Schroder. l. 1. c. 33. & Excel. D. D. Georg. Franci, Prof. Heidelberg. Fautoris, & Amici nostri Appendicem Synopseos Instit. Medic. continentem Delineationem Dosium Medicamentorum.

* Dothien, δοθιήν, id est *Furunculus*, Galen. l. 2. Meth. Med. cap. 2. de quo nomine notavit Galenus, quod nec locum affectum repræsentet, nec caussam, quæ ipsum efficit. Significat autem tumorem ἀποστηματώδη, ex crassis humoribus in carnosis plerunque partibus consistentem, mitem quidem, cum solam cutem occupat, sed pervicacem, & malignum, ubi subter actis radicibus erumpit, l. de tum. p. n. c. 15. Jung. l. 5. de C. M. S. L. 7. Est ex genere inflammationum in abscessus degenerantium, & respondent *Varis*. Meminit quoque Hipp. l. de Aff. XXX. 12. & l. 6. Epide. sect. 3. t. 28. Vid. & Ægin. l. 4. c. 23. Junge Sennert. l. 5. Med. Pr. p. 2. c. 9. Caussa ejus consistit in sanguinis crassioris, & fœculenti extravasati collectione.

Doxa, δόξα, duplicem habet significationem. (1.) notat *opinionem* incertam de aliqua re. Unde qui tales fovent opiniones, dicuntur δοξαστικοί. (2.) significat famam, *gloriam*, & honorem, cujus etiam rationem probe habere debet Medicus, monente Hipp. l. de dec. orn. V. 8. ad quem locum vide egregiam exercitationem Linden. S. M. Ex. II. §. 23. Vide & *Gloria*.

Dracatium, id est *Saturnus*. Ruland. & Johns.

Drachma, δραχμή, nomen est ponderis, & mensuræ. Duplex fuit olim, *Ægyptia*, & *Attica*. Illa pendet obolum, scribente Cleopatra; hæc vero scrupulos tres, vel obolos sex, qualis etiam hodieque usitata est in officinis. Harum octo faciunt unciam: Signum est ʒ, Olim fuit, ⌐ Gal. de pond. & mens. c. 2. Mensuralis *Drachma* etiam octava pars unciæ est, & nonagesima sexta libræ. Dicebatur & olim ὁλκή, *Holca*, ejus nota fuit ⌒o⌒ Gal. d. l. Vid. Gorr. p. 115.

Drachum, est terminus Paracelsicus obscurus, cujus meminit in Philosophia l. 4. tract. 1. cap. 3. in fin. Videtur denotare ultimam dissolutionem elementi aquæ, vel ejus consumtionem.

Draco, δράκων, est vocabulum multæ significationis. (1.) nomen est *piscis marini*, qui & *Araneus* a quibusdam vocatur, cujus pleniorem descriptionem lege sis apud Aldrovan. lib. 2. de pisc. cap. 50. De hujus ictu venenato, & remediis adversus illum egit quoque Gal. lib. 9. de Simpl. Fac. 2. Sulphur. & lib. 11. §. 2. Draco marinus, &c. Alias caro ejus inter alimenta nihilominus refertur, & quidem duræ carnis, lib. 2. de Al. Fac. cap. 31. (2.) significat

Serpentem variæ formæ, & magnitudinis monstrosæ, de quo legatur d. Aldrov. l. 2. de Serp. & Dracon. cap. 12. ubi statim ab initio homonymiam hujus vocabuli prolixe declarat. Huc referri debent observationes de *Draconibus Carpathicis*, & eorum speluncis, quæ extant in Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Observ. 139. & 194. Præter has proprias significationes, (3) a Spagyricis frequentissime tribuitur hoc nomen *Mercurio*, sive *Argento vivo*, non solum in operationibus Lapidis Philosophici, uti videre est in scriptis Basilii Valentini, & passim in Theatr. Chym. Ruland. in Lexic. Libav. aliquoties; sed & in operationibus medicamentosis e Mercurio paratis. Ita Mercurius dulcis sublimatus, sive meteorizatus dicitur *Draco mitigatus*, Schrod. l. 3. c. 15. p. 406. Duo *Dracones* Quercetani sunt Argentum vivum sublimatum; & Regulus Antimonii. Libav. Apoc. Hermet. Part. prior. cap. 9. *Draco* etiam dicitur *Sulphur*, quod extrahitur e corporibus per magisterium. Luc. Rodargirus de solut. Philos. cap. 6. in Theat. Chym. Vol. 5. pag. 735. Reliquas significationes, ceu huc non pertinentes, omittimus.

Draconites, *Dracontias*, sive *Drachates*, δρακοντίας λίθος, nomen Gemmæ lapideæ, de qua Plinius pluribus lib. 37. cap. 10. quod fiat e cerebro draconum. Sed nisi viventi abscindatur, nunquam gemmascit, invidia animalis mori se sentientis. Igitur dormientibus draconibus caput amputari debet, & ita auferri. Ruland. Ei tribuunt virtutem omnia venena fugandi, & venenosos morsus curandi. Tales etiam *Draconites* ex nostris Hydris, & Chelydris colligi ferunt nonnunquam, de quibus idem Ruland. opinatur, vel ex cerebro hydriorum colligi, vel ex spuma per attritionem mutuam excitata generari. Enimvero Fr. Hofmann. detexit hanc fraudem, dicens, concurrere circumforaneorum imposturam, plebejis obtrusam, dum nihil aliud sunt, quam Chelæ, vel Squillæ marinæ, quæ dentatæ ab uno latere interiore semifalcatæ, ebore quovis nitidiores, quas affabre ea parte, qua dearticulatæ fuerunt, committunt, capsulisque osseis, & ligneis decenter inserunt, vulgo *Schlangen*, *Ardulein*. In Clav. ad Schroder. l. 3. c. 8.

Dracontion, δρακόντιον, Latine *Dracunculus*, duplicem potissimum habet significationem: *Botanicam*, quæ non est hujus loci, dum plantam Aro similem acrioris facultatis denotat. Ruland. vult, etiam hoc nomen competere Crassatellæ, vel Ophioglosso, in Lex. Et *Pathologicam*, quando significat ulcus, quod lationem habet nervi a proxima parte. Dicitur vero *Dracunculus*, quod nervus in motibus membri recedat in ulcus, & sese in illo occultet. Galen. in def. Medic. Vel sunt corpuscula nervosa, frequentius in tibiis genita, calore, crassitudineque lumbricis similia, in Arabiæ locis familiaria. Galen. lib. 6. de Loc. Aff. cap. 3. quem tamen affectum ipse nunquam vidit. Aetius ex Leonida *Dracunculum* lumbrico similem esse dixit, interdum magnum, alias parvum reperiri, & frequentius quidem in cruribus, aliquando vero & in brachiorum musculis oriri, & consistere, nasci autem in Æthiopia, atque India maxime pueris, lumbricis latis non absimilem, moverique sub cute sine molestia, verum temporis progressu circa *Dracunculi* extremitatem suppurationem fieri, cuteque aperta *Dracunculum* caput exerere, quem si quis tentet attrahere, dolorem ingentem moveri, præsertim si eum abrumpi contigerit. Quod enim intus relinquitur, acerbissimos dolores excitare, proinde ut ne intro animal recurrat, valido filo brachium constringi oportere, idque quotidie agendum esse, ut *Dracunculus* progrediens paulatim integer excludatur. Verum Soranus, ut refert ex eo P. Ægineta lib. 4. cap. 59. non existimat animal esse, sed nervosam quandam substantiam, quæ opinionem motus solum præbeat. Sed quid revera sit, nemo Medicorum explicare potest, qui Europam incolunt; posse tamen animal esse, ratio nobis dictat, cum non modo in ventriculo, atque intestinis creari, verum etiam ex cute erumpere tum pediculos, tum majora quandoque animalia, compertissimum habeamus ex historiis. Incertitudinem quoque hanc, quid de veterum *Dracunculis* statuendum sit, non diffitetur Horst. lib. 8. Consult. & Epist. Medicin. Observ. 8. Tom. II. Oper. pag. 409. Meminit & eorundem in Instit. Med. Disp. XI. in additam. Tom. I. Oper. pag. 299. Item Casp. Rejes Camp. Elys. quæst. 36. num. 7. Jungatur D. Etmulleri Observatio de *Crimonibus*, quæ extat in Actis Eruditor. Lips. Ann. 1682.

* Dracunculus, δρακόντιον. Vide *Dracontium*.

Dragantum, vel idem quod *Tragacanthum*, species Gummi cujusdam; vel est idem quod *Vitriolum*, vulgo *Zegi*, præsertim *Hispanicum*. Rul. in Lex.

Drageta, idem quod *Tragea*, apud Forest. l. 2. Obs. Chir. O. 3. in Schol.

Dragmis, δραγμὶς, dicitur *Pugillus*, quantum tribus digitis comprehenditur. Hippocr. l. 2. de morb. LIII. 26. lib. 1. de morb. mul. CI. 58. lib. de nat. mul. XXIX. 11. XC. 4. lib. de int. aff. LII. 6. Interdum scribitur per χ, δραχμὶς, quam

quam ſcriptionem etiam Lind. retinuit. Verum videtur accuratior eſſe per γ, δραγμὶς, quia deſcendit a verbo δράττω, prehendo: unde & δράγμα, *manipulus*.

DRAPTOS, δραπτὸς, *Dilaniatum*, divulſum, dilaceratum ſignificat. Galen. in Exeg. dict. Hipp.

DRASTICOS, δραστικὸς, i. e. *Activus*. Uſurpatur de Medicamentis præſentis efficaciæ, & multarum virium, in ſpecie de purgantibus fortioribus uſurpari quoque ſolet.

DRIFF, *Drif*, Helmontio dicitur *Lapis Butleri*, vel ejuſmodi poteſtativum, fermentativumque remedium, tr. *Butler*. Paratur ex Uſnea, ſale marino, & Ente veneris, cum Ichthyocolla ſoluta, habeturque *Periapton Salutis Magneticum*, quo ſolo attactu extremo linguæ apice ſalutem afferri creditur, Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Obſ. 53. Schol. Plura de *Drif* vide apud Joh. Marcum Marci in Philoſ. veter. reſt. P. IV. ſect. 1. ſubſect. 9. Ejus efficaciam ſuſpectam reddere auſus eſt D. Ludov. in Pharmac. Diſſert. 1. p. 125. Alii ex modernis docent parari *Driff* ex capite mortuo Vitrioli Veneris beneficio ſalis volatilis Urinæ a fœtore liberati. Differt hoc Driff a Mercurio Diaphoretico, ut & Oleo Vitrioli Veneris. D. Etmull.

DRIMYLEON, δριμυλέων, i. e. *acris leo*. Ita impudentiſſime appellaſſe Menodotum Empiricum omnes Medicos, & Philoſophos, qui ratione niterentur, δριμυλέοντας, & δριμυμώρους, i. e. *acres fatuos*, ſive ſtultos, teſtatur Gal. l. de ſubfig. empir. c. 13.

DRIMYMOROS, δριμύμωρος, *acris ſtultus*. Vide *Drymileon*.

DRIMYPHAGIA, δριμυφαγία, ſignificat *eſum acrium*. Uſus aliquoties hac voce Dioſcorides: uſi & alii Medici. Gorr. in def. p. 116.

* DRIMYS, *Drimytes*, δριμὺς, δριμύτης. Vide *Acre*. Confundi interdum cum *Acido*, τῷ ὀξεῖ, docet Gal. l. 1. in 6. Epid. t. 29.

DROGISTA, μυρεψὸς, μυροπώλης, idem quod *Pigmentarius*, Pigmentorum inſtitor. Rhod. ad Scrib. in not. p. 62.

DROMEDARIUS, vel *Dromeda*, eſt genus *Camelorum*, cujus deſcriptionem pleniorem vide ap. Aldrov. lib. de quadrup. biſulc. cap. 34. & circa ſtructuram Anatomicas obſervationes in Oldenburg. Actis Philoſoph. Anno 1669. in Julio.

DROMOS, δρόμος. Vide *Curſus*.

DROPACISMUS, δρωπακισμός. Vide *Dropax*.

DROPACISTOS, δρωπακιστὸς, dicitur vel de *Dropacibus*, vel de ſimilibus topicis medicamentis, quæ *Dropacum* modo illinuntur, quæ alias a Gal. appellantur πιττωτὰ, *Picata* medicamenta, c. 3. de iis, q. in med. t. 32.

* DROPAX, δρώπαξ, eſt medicamenti rubificantis forma quædam, interdum liquidioris, in modum malagmatis, interdum ſiccioris, Emplaſtri modo, prout uſus exigit, parata, vel ad alimoniam, & vitam partibus conciliandam, vel etiam ad vitia inveterata, & contumaciora educenda inventa. Dividitur in Simpliciorem, & Compoſitum: in *Dropacem* veterum, & Recentiorum. Vid. Morell. Formrem. l. 2. ſ. 1. c. 14. Schrod. l. 2. c. 53. Fr. Hofman. in clav. ad h. l. Dicitur & *Picatio*, πίττωσις, item δρωπακισμός. Rolf. O. ac M. M. Spec. l. 4. ſ. 9. p. 2. Vocatur & ψίλωθρον, *depilatorium*, ab effectu, quod pilos evellat. Keuchen. ad Q. Seren. p. 196.

DROSATUM, δροσατὸν, idem quod *Roſatum*. Keuch. d. l. p. 226.

DROSOMELI, δροσόμελι, *mel roſcidum*, quod & ἀερόμελι vocatur, q. d. *mel aerium*. Hodieque dicitur *Manna*. Junge Galen. l. 3. de A. F. c. 39. Vide *Mel*. *Manna*.

DROSOS, δρόσος. Vide *Ros*.

DRUPA, δρυπετής, epitheton Olivæ, q. d. *decidua*, caduca. Ægin. l. 1. c. 81. De hoc voc. vide Hier. Mercur. Var. Lect. l. 1. c. 3. & C. Hofm. l. 5. V. L. c. 1.

DRYINUS, δρυΐνος, q. d. *Querculus*, nomen ſerpentis venenoſiſſimi, & fœtentis, cujus meminit Gal. de Theriac. ad Piſon. c. 8. Ægin. lib. 5. cap. 15. Ita dicitur, quia ad quercuum radices degit. Delineationem, & deſcriptionem ulteriorem vide apud Aldrovand. l. 1. Hiſt. Serpent. & Drac. c. 14. Dicitur & *Chelydros*, χέλυδρος.

DRYPETES, δρυπετής. Vide *Drupa*. Dicitur etiam *Drupus* de aliis fructibus maturis, & deciduis. Gorr. d. l.

DRYOPETIS, etiam ſignificat *Ranunculum viridem*, ſive *Calamiten*, a calamis, in quibus degit, ita dictum. Schroder. lib. 5. clav. 1. num. 31.

DUA, pro *Duo*, antique dici patet ex Scribon. n. 45. 81. 82. 156. &c. pondo *dua*. Vide Rhod. in Ind. Scrib. p. 376.

DUALITAS, δυὰς, i. e. numerus binarius, quam nonnulli materiam infinitam eſſe dixerunt, ſed ſtulte, judicio Galen. lib. 3. de dieb. critic. cap. 11. *Dualitatem* morbum dixit, quemadmodum *Unitatem* ſanitatem, Ger. Dorneus in tract. de Vita brevi, Tom. I. Th. Ch. imo mortem per diſſectionem ab unitate receſſum, & corruptionem. Idem tr. Phyſica Geneſis. p. 357.

DUAMIR, ſpecies Serpentum ingredientium compoſitionem Theriacæ. Ruland. Sunt ergo Viperæ.

Dubel coleph, est compositio e Corallio, & Carabe. Rul. in Lex.

Dubelech, dicitur apostematum cavitas in genere manifesta cum solutione continui. Rul. & Johns.

Dubletus, idem quod *Nodus*, estque Tumor pituitosus ad Abscessus cum folliculo pertinens. Amat. Lusit. cent. 3. cur. 100. in Sch. Forest. Chir. Obs. l. 3. Obs. 7. Schol. Habetur alias pro vocabulo generali apud Arabes, quod æquipollet Gr. ἀπόστημα, & Lat. *Abscessus*, sive *Vomica*, J. H. Velsch. ad Marcell. Cuman. Obs. 8. Cent. I. p. m. 38.

† Ducia, stillicidium aquarum naturalium, Italis Amat. Lusit. Cent. 3. Cur. 65.

Ducia, a Barbaris dicta fuit *Gutta*, vel *Cura per Stillicidium*, Fallop. tr. de aq. therm. & met. c. 10. & 13. Tom. I. p. 229. 249. Apud Andr. Baccium legitur *Ducia*, cujus duplicem modum tradidit de Therm. l. 2. c. 14. p. 112. seqq.

Duco, ἄγω, i. e. *Educo*. Vide *Ago*. Aliquando *ducere* etiam idem esse, quod *Bibere*, monstrat Keuch. ad Q. Seren. p. 193. 194. Alias *Duco* sumitur pro *Traho*, ἕλκω. Unde

Ductilis, *Ductibilis*, ὅλκιμος, ἐλόλκιμος, dicitur de eo, quod distractum propter viscididatem non divellitur, sed continuum manet. Usurpatur de farina triticea. Hipp. 2. de artic. t. 44. vel 45. Per metaphoram etiam Gal. attribuit dolori hepatis continuato, & qs. viscido, lib. 2. de L. Aff. cap. 8. Ita & Metalla *Ductibilia* vocantur omnia, quæ sunt liquabilia, quæ originem ducunt ex Mercurio. Nam materia eorum est substantia aquea, mista cum substantia terræ, commistione forti, & non potest unum ab altero separari. Richard. Anglicus in Correctorio cap. 5. Theatr. Chym. Volum. II. p. 288.

Ductus, ab Anatomicis sæpe sumitur pro *Canali*, σωλήν. Vide *Canalis*. Ita apud Barth. leguntur *Ductus* Chyliferus, libell. 1. c. 3. appendic. 2. *Ductus* Lactei, Roriferi, Biliarii, Pancreaticus, Lymphatici, &c. Quære in Indice dict. Auth.

† Dudaim, Hebræis Mandragora. Resp. med. Epist. 60.

Dudaim, Heb. *Mandragoram* denotare dicit Scroder. l. 4. cl. 1. n. 201. quod ventilare non est hujus loci.

Duelech. Vide *Dulech*.

Duenec, est *Mercurius Philosophorum*, qui & *Leo viridis*. *Dux* solutivus auri, Libav. Apoc. Hermet. part. poster. in proœm.

Duenech, est *Antimonium*. Rul. & Johns.

Duenez, *limatura ferri*. Idem.

Duella, dicitur tertia unciæ pars, octonis scrupulis terminata. Rhod. ad Scrib. n. 145.

Duellum, μονομαχία, in genere significat pugnam, & concertationem inter duos. Sumitur autem vel in bonam, vel in malam partem: In bonam, quando dicitur *Duellum* Animi cum Corpore a Ger. Dorn. tr. Vita Brevis, Theatr. Chym. Vol. I. pag. 234. 472. seqq. In malam, quando caussa morbifica pugnat cum calore, & flamma vitali, & ita coincidit cum *Dualitate*.

Dulcacidum, ὀξύγλυκυ, (an non & γλυκόξυ) quando mistura est facta dulcis, & acidi. Robert. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 126. 127. 143.

Dulciarius, σιτοποιός, vocatur pistor, qui panes mellitos conficit, sive bellaria, & placentas ex melle. Gal. l. 1. de sem. c. 4.

Dulcedo, *Dulcor*, γλυκύτης, *Dulcis*, γλυκύς, dicitur vel de qualitate gustatili, sive sapore, vel materia suavem saporem habente, & moderato suo calore cognata, & familiari. Hinc & Hippocr. κατ' ἐξοχὴν per γλυκὺ intellexit sanguinem in oppositione ad τὸ πικρὸν, amarum, id est bilem flavam, l. de nat. hum. t. 4. Dulcia proprie dicta ex acido constare, probare conatus est diversis phænomenis, & experimentis Junken. Chym. Medic. Phys. P. I. sect. 2. cap. 8. pag. 133. seqq. Interdum *Dulce*, γλυκὺ, pro vino *dulci* posuit lib. 2. de morb. mul. LXXXIIX. 1. Dicitur Latinis *passum*. Accipitur aliquando latius pro omni sapore suavi, quatenus opponitur salso, acri, amaro. Ita quicquid ἄποιον est, *dulce* vocatur, v. g. aqua *dulcis*, licet sit insipida. Præter has proprias significationes accipitur *Dulcedo*, & *Dulcis* pro Voluptate, & Grato. Ita ab Anatomicis, v. g. Columbo *Clitoris* dicta fuit *Dulcedo Amoris*. Barthol. lib. 1. Anat. cap. 34. A Chymicis Cerussa vocatur *Dulcedo Saturni*, Rul. De *Dulcedine* Saturni vide quoque Lib. Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 36. De *Dulcedine* Vitrioli, & Mercurii, l. 8. c. 14. &c.

Dulech, *Duelech*, terminus est Paracelsicus, & Helmontianus. Rulandus ita descripsit: *Dulech* est Tartari species, in humano corpore, lapis spongiosus, periculum, & dolorem maximum creans. Verum Parac. contradistinguit a Tartaro, dicens, esse medium quid inter Tartara, & calculos, l. de morb. Tart. cap. 11. & alibi. Quid Helm. de *Duelech* statuat, vide in tract. de Lithias. c. 2. 3. 4. seqq.

† Dulcigini Venetor. Thrasi Venetorum, Kaavvolf. Itiner. Orient. c. 4.

† Dulcichinum, Bulbocastanum, Doronicum, Calamus, & Juncus odoratus. Moly. Ep. 4.

Duo, δύο, quid significet, notum. *Duo* dissimilia non posse conjungi sine medio, legitur in M. Joh. Isaaci oper. mineral. c. 141. Theatr.

Chym.

Chym. Vol. III. p. 508. Ita & Lap. Philos. vocari *Opus ex Duobus*, vide in Lagn. Harm. Ch. cap. 2. Vol. IV. p. 733. seqq.

* Duodenus. Vide *Dodecadactylos*.

Duplex, διπλοῦς. Vide *Diploos*.

Duplicatio, διπλασιασμός. Vide *Diplasiasmos*.

Dupondium, διπόνδιον, nomen ponderis, pendetque drachmas quatuor. Gal. l. de pond. & mens. ex Cleopatra.

Duraciena, epitheton malorum *Persicorum*, seu peculiaris species, a quorum nucleis cultro, aut dentibus caro ægre avellitur. Lang. l. 1. ep. 67.

Duratio, διάρκεια, significat rei alicujus permanentiam, absque omni vicissitudine, uniformem constantiam. Helmont. tr. de Tempore n. 35. De ficta illa, & impia *duratione* hominis Astralis Crolliani vide Libav. Exam. Phil. vivent. sec. Hartm. sect. 13. Tom. IV. Oper. p. 120. fin.

Duratus, σκληρυνθεὶς, pro *Induratus*, a verbo *duro*, i. e. solidius aliquid reddo. *Durata* ova, caseus, &c. *Duratum* etiam pro *Macerato* accepit Scrib. n. 23. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 377.

Durdales, dicuntur Paracelso Spiritus corporei, inhabitatores arborum. Philosoph. ad Athen. l. 1. text. 13. Rul. & Johns. in Lex.

* Duritia, *Durities*, σκληρότης, σκληρυσμὸς, *Durus*, σκληρὸς, dicitur de qualitate tactili corporum solidorum, quando tactui renituntur, nec sponte cedunt, Græc. ἀντίτυπα. Gorræus dividit *durum* in tres species: in summe, vel absolute *durum*, ut terra: in excessive *durum*, ut os, cornu, unguis, &c. & in comparative *durum*, quod respectu alterius mollioris ita dicitur, licet absolute non sit *durum*. Ita Pulsus *durus* Gal. dicitur σκληρὸς σφυγμὸς, ubi arteria siccior, rigidiorque in modum corii apparet, lib. de puls. ad Tyron. cap. 3. Ita *dura* mater vocatur membrana, sive meninx *crassa* exterior, cerebrum investiens, saltem comparative ad interiorem tenuiorem, quæ *Pia* mater vocatur. Omnem *duritiem* esse ex sale, vult Parac. Paramir. lib. 2. cap. 1. Ita *durities* Tartari ex sale miner. lib. 1. de Tart. tr. 4. cap. 2. in not. *Duritia* alia est naturalis, alia præternaturalis. Inter has pertinet *durities* mammarum, Scribon. num. 220. Hepatis, Lienis, quæ *Scirrhus* dicuntur. *Dura ulcera*, Gr. τυχώδη, i. e. verrucosa vocant, quæ callum contraxerunt, & prætumidas, ac duras oras habent. Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 12. Cur *dura* corpora non sentiant, vide C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. n. 160. Accipitur etiam pro *siccitate*, & *asperitate*. Ita cutis *durities*, apud Hippocr. l. 4. Epidem. XXVII. 11. Aliquando pro *obstructione*. Ita Alvus *dura* legitur 3. aphor. 15. Interdum tropice *durus* sumitur pro gravi, molesto. Ita Anginæ, & Paraplegiæ Hipp. dictæ sunt *duræ*, l. 6. Ep. s. 7. t. 1. Ita Acetum *durum* apud Q. Seren. in lib. metrico, §. Porrigini depellendæ. Vide Keuch. in not. p. 98.

Duum, sæpe occurrit apud Scribon. Pondo *duum*, pro *duo*, vel *duorum*, n. 15. 56. 63. 65. 66. &c. Vide in Lex. Scrib. Rhod. d. l.

Duumviratus, terminus Helmontianus, quo indicare voluit potestatem peculiarem in totum corpus, quam conjunctive habent Lien, Ventriculus, tract. Septuplex Digestio, num. 11. Vide & integrum ejus tractatum de jure *Duumviratus*.

Dux, ἡγεμὼν, Chymicis vocatur *Mercurius Philosophorum*. Vide *Duenec*.

Dynamis, δύναμις, significat *facultatem*, *potentiam*, a qua actio procedit. Terminus in medicina usitatissimus. Vel ita describitur, quod sit proprietas totius substantiæ, vel essentiæ. Galen. 4. in 6. Epid. tex. 5. & alibi. Usurpatur vel de corpore humano, ejusque partibus, & ita plane coincidit cum *dispositione*. Vide *Diathesis*. Non solum de membris solidis, sed & humoribus, Hipp. lib. de vet. medic. XXXIX. 5. 6. ita de semine dicitur, quod insit δύναμις πλαστικὴ, *vis* plastica, sive *facultas* formatrix, quæ eadem est cum Anima vegetativa. Vide C. Hofm. de gener. hom. lib. 2. cap. 1. seqq. vel de remediis, imprimis medicamentis, & alimentis, quæ etiam nihil aliud sunt quam proprietates, & dispositiones secundum totam essentiam, a quibus operatio procedit. De his vide dogm. nostr. Med. Gen. P. VI. c. 2. Dicuntur autem δυνάμεις, sive *facultates*, ad oppositionem eorum, quæ Actu sunt. Nam *facultates* indigent alio principio, quod prius in actum deducat, sive actuet, nimirum calore nostro, vel flamma vitali. Ignis vero operatur actu secundo, citra nostram actuationem, & Aqua refrigerat immediate, &c. Δυνάμεις quoque haud raro vocantur ipsæ medicamentorum *compositiones*, apud Gal. l. 3. de C. M. S. L. cap. 1. ἀπτικαὶ δυνάμεις, lib. 4. cap. 1. ὀξυδερκεῖς δυνάμεις, id est aciem exacuentes compositiones, lib. advers. Lyc. cap. 7. τετραφάρμακος δύναμις, Tetrapharmacum medicamentum. Δύναμις sumitur quoque a Philosophis technice pro arte στοχαστικῇ *conjecturali*, qualis ipsa quoque est *Medicina*. C. Hofmann. instit. l. 1. cap. 1. §. 2. Linden. Exerc. V. §. 2. Linden. Ex. V. §. 12. Dogm. Nostr. in procem. Jung. Foef. p. 17. Gorr. pag. 117. Vide *Vires*.

Dynastævo, δυναστεύω, significat principatum obtineo, prævaleo, *prædominor*. Usus Hippocr.

3. aph. 5. Jung. Diet. n. 214. Unde δυνάστης, *dominator*. Vide *Dominatus*.

Dyoptra, (rectius *Dioptra*) Rul. dicitur asserculus perforatus, seu tabula lignea manubriata circa medium, in latum fissa, ut per eam faciei prætenta absque oculorum injuria ignis, atque operis modum contemplari possimus.

Dyota, est vas Circulatorium, a duabus auribus, vel una utrumque brachium lateribus applicatum habente dictum. Hujus inferior pars est in modum Cucurbitæ, cui impositus est Alembicus, in summo canalem, qui liquori infundendo inserviat, habens, in loco autem conveniente duobus rostris incurvatis, & in Cucurbitam a Capitello humorem condensatum devehentibus præditum. Rul. & Johns. in Lex.

Dys, δύς, particula aliis vocabulis præfigi solita, notat imperfectionem, *difficultatem*, malignitatem, vel tale quid. In genere nihil boni, sed potius malum quid significat, v. gr. *Dysenteria*, *Dysthimia*, *Dysuria*, &c. Vide Dieter. n. 205.

Dysalthes, δυσαλθὴς, *curatu difficilis*, apud Hipp. 3. de art. t. 10.

Dysanios, *Dysenios*, δυσάνιος, δυσήνιος, significat *anxium*, morosum, *tristem*, qui non est animo securo, sed fere semper angitur. Hipp. l. 3. Ep. ægr. 2. post stat. pestil. Gal. in com. 3. l. 3. t. 82. Junge Foes. d. l. Gorr. δυσήνιος plane contrario modo interpretatus, quod sit is, qui non facile tristatur, p. 119.

* Dysæsthesia, δυσαισθησία, in genere *sensus difficultatem*, sive defectum sensuum, h. e. abolitam sensationem, vel imminutam significat. Gal. de diff. sympt. c. 2.

Dyscheres, δυσχερὴς, significat *difficilis* tractatu, a δὺς, & χεὶρ, quasi d. *manibus non facile tractabilis*. Unde adverb. δυσχερῶς, *difficulter*, cum molestia. Legitur apud Hipp. 1. aph. 25. idem quod δυσφόρως. Diet. n. 224.

Dyschrestos, δύσχρηστος, significat *discommodus*, incommodus, inutilis, quo difficulter uti possimus. Contrarium est εὔχρηστος, *commodus*, utilis. Occurrit apud Hip. 2. aph. 54. Diet. n. 225.

Dyscroos, *Dyschrus*, δύσχροος, δύσχρους, *male coloratus*, fere coincidit cum ἀχρόοις, de quibus supra. Vide *Achrois*. Opponitur huic εὔχρους, *bene coloratus*. Utrumque legitur in Hip. 5. aph. 42. Jung. Diet. n. 226.

† Dyscinesia, est motus perversitas, palpitationem interpretantur nonnulli. Gal. 3. aph. com. 17.

Dyscinesia, δυσκινησία, significat *impotentiam movendi*, h. e. vel abolitum, vel imminutum motum localem. Gal. de sympt. diff. c. 2. Huic opponitur εὐκινησία, *facilitas ad motum*, mobilitas. Illud legitur apud Hipp. 3. aph. 17. Jung. Dieter. n. 218.

Dyscoeteo, δυσκοιτέω, significat *moleste cubare*, aut decumbere. Occurrit apud Hippocr. 2. de R. V. I. A. t. 25.

Dyscolos, δύσκολος, significat *difficilis*, molestus. Dicitur de morbis non facilibus solutu, gravioribus, cum periculo conjunctis, interdum & sine periculo. Frequenter legitur apud Hipp. 1. prorrh. s. 3. t. 25. 28. 49. Coac. t. 11. 13. 37. 209. item de signis malis, & molestis. Coac. t. 160. 276. Hinc & verbum δυσκολαίνω, *molestiam facio*, exhibeo, quod legitur 1. prorrh. s. 3. t. 16. Vide Foes. p. 172.

Dyscophos, δύσκωφος, vocatur, qui *graviter surdus* est, aurium gravitate laborans. Hippoc. Coac. t. 197.

* Dyscrasia, δυσκρασία, significat *intemperiem*, & opponitur Temperamento, sive κράσει. Vide *Crasis*. Est autem *Intemperies* duplex, Alia Sanitatis, alia Morborum. Illa est absque manifesta læsione actionum conjuncta. De utraque vide Institutiones, & præsertim Dogm. nostra, P. 1. c. 3. & 2. c. 3. Dicitur etiam sæpe de ipsis humoribus: v. g. *Dyscrasia* sanguinis, i. e. sanguinis *intemperies*, h. e. in qualitate quadam excessus, aut defectus.

Dyscritos, δύσκριτος, *judicatu*, vel solutu *difficilis*. Usurpatur de morbis ad crisin difficulter pervenientibus, sive qui difficulter judicantur. Hipp. 3. aph. 8. ubi opponuntur εὐκρινέες, *judicatu faciles*, 4. aph. 29. 30. Coac. tex. 15. Alias vocantur & ἄκριτοι. Vide *Acritos*, & δύσλυτοι, *difficulter solubiles*. Galen. comm. ad d. aphor. 30. Jung. Foes. p. 173. & Dieterich. n. 219.

Dysecoia, δυσηκοΐα, idem quod βαρυηκοΐα, *auditus difficultas*. Forest. l. 12. Obs. 12. Schol.

Dyselcia, δυσελκία, significat *difficilem ulcerum curationem*, qualis est in corporibus mollibus, & multo humore præditis, v. g. in hydropicis. Legitur apud Hipp. l. 2. Epid. s. 1. n. 75. Hujusmodi humor vocatur δυσελκὴς, in quo ulcera ægre sanescunt, cui opponitur εὐελκὴς. Utrumque legitur 2. de R. V. I. A. tit. 51. Prius etiam l. 2. de morb. l. 5. Vide Foes. p. 161.

Dysenios, δυσήνιος, idem quod δυσάνιος. Vide *Dysanios*.

* Dysenteria, δυσεντερία, *difficultas intestinorum* cum exulceratione. Unde & Gal. l. 6. de L. A. ἕλκωσις ἐντέρων, exulceratio intestinorum vocatur. Celsus Latine expressit per vocab. *Tormina*, l. 2. c. 8. Ita & Scrib. n. 85. *Dysentericos*, id est *torminosos*, scripsit. Describitur in def. med. Galeno adscriptis, quod sit exulceratio intestinorum, cum inflammatione, & cruentarum, aut etiam strigmentosarum sordium ex-

excretione, morsum, alvi dolorem, ac intestinorum afferens. Vide & Dieter. num. 216. Confer ad Hipp. l. de affect. XXV. & t. 2. de diæta XIX. 14. 15. seqq. Junge Linden. Exerc. XVI. §. 34. 35. Accuratior definitio hæc fieri posset: *Dysenteria* est excretio alvi p. n. frequens, cruenta, strigmentosa, aut purulenta, interdum & aquea, vel lymphatica, cum dolore ventris, superveniente tenesmo, virium prostratione, aliisque symptomatibus, proveniens ab interna intestinorum exulceratione, & vasculorum corrosione, per, & propter acrimoniam humoris sanguinis, bilis, succi pancreatici, liquoris lymphatici oborta, febrem magis, vel minus malignam conjunctam habente. Vid. Vvillis pharm. Rat. P. 1. s. 3. c. 2. de feb. cap. 10. num. 4. Sylv. l. 1. cap. 11. §. 12. seqq. P. Barbett. l. 4. c. 5. & al. Observationem de Dysenteria ἀπόνῳ, sive indolente, vide Eph. N. C. An. II. c. 43.

* Dysepulotus, δυσεπούλωτος, dicitur de ulcere, quod *cicatrice difficulter obducitur*. Interdum coincidit cum ulcere κακοήθει, sive *maligno*, interdum differt, quatenus citra dispositionem malignam partis affectæ ab humorum acrium affluxu ulcus oritur. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 18. Dicuntur & Philopono δυσάπουλα, Gorr. Vid. Forest. l. 7. Chir. Obs. 12. Schol.

Dysexanalotos, δυσεξανάλωτος, significat id, *quod difficulter consumitur*. Hipp. de alimento usurpavit, l. de Alimento XI. 4. ubi & oppositum ejus legitur εὐεξανάλωτον, *quod facile consumitur*. Lindenus ita descripsit. Proprie δυσεξανάλωτον illud est, quod semel appositum membris perquam difficulter a calore atteritur, & cum insensibili transpiratione digeritur, Ex. XIII. §. 161.

Dysexodos, δυσέξοδος, ον, dicitur de eo, quod *difficilem habet exitum*, aut minatur. Hip. l. 4. Epid. XIX. 13.

Dysis, δύσις, *Occasus*. Usurpatur de Astris, Sole, Luna, & reliquis, estque vel *verus*, vel *apparens*, qui & *Heliacus* dicitur. Linden. Ex. XI. §. 178. Vide *Occasus*.

Dysoneiros, δυσώνειρος, est epitheton, quod significat *insomnia perturbans*, somnum per insomnia molesta inquietum reddens. Legitur apud Diosc. l. 5. c. 7. de vino novo. Jung. Lind. Ex. X. §. 28.

Dysodes, δυσώδης, significat *graveolens*, fœtidus. Occurrit frequenter ap. Hipp. v. g. 4. aph. 47. 7. 2. 44. 69. l. 1. prorrh. s. 3. t. 66. Coac. t. 1. 292. Hinc & substantivum δυσωδία, *fætor*, quod etiam legitur Coac. t. 406. Contrarium est εὐώδης, & εὐωδία. Diet. Jatr. n. 227.

Dysorexia, δυσορεξία, dici potest juxta Blancardum *appetitus imminutus*, ad differentiam anorexiæ, sive appetitus aboliti. Verum in nullo auctore alio, neque etiam in Lexico Stephani, vel Scapulæ Græco reperire licuit.

Dysorgia, δυσοργίη, significat *iram gravem*, vehementem. Hipp. l. de vet. med. XIX. 28. l. de Humor. IX. 3. ubi δυσοργησίη legitur.

* Dyspathia, δυσπάθεια, h. e. *ad patiendum difficultas*. Gal. l. 1. de U. P. c. 15. l. 2. cap. 7. & 8. Adjectiv. δυσπαθής, cui opponitur εὐπάθεια, id est dispositio facilis ad passionem, vel affectum, ibid. & 4. de V. F. c. 14.

* Dyspepsia, δυσπεψία, juxta Etymologiam significat *difficultatem concoctionis*, sc. in ventriculo, at Gal. vult, rectius tribui hoc vocabulum *depravatæ* alimenti *concoctioni*, sive alimentorum in ventriculo corruptelæ, de sympt. causs. c. 4. Estque symptoma actionis naturalis depravatæ. Depravatur autem, cum alimenta in qualitatem a natura alienā permutantur. Ea gemina statuitur, κνισσώδης, καὶ ὀξώδης, h. e. nidorosa, & acida. Hæc a frigidis, illa ex calidis provenit, sc. fermentum ventriculi depravantibus. Castell.

* Dysphonia, δυσφωνία, h. e. *vocis difficultas*, quemadmodum *Aphonia*, ἀφωνία, ejusdem abolitio. Gal. de dif. sympt. c. 3. Oritur vel a vitio spirituum animalium, & intemperie organorum voci inservientium, vel a læsa eorundem structura organica.

Dysphoria, δυσφορία, *Dysphoros*, δύσφορος, significat *difficultatem*, molestiam, difficile, *molestum*. Utrumque frequenter legitur ap. Hipp. 1. prorrh. s. 2. t. 54. Coac. t. 2. 265. 479. lib. 5. Epid. XXIV. 18. l. 7. Epid. LVII. 20. l. 2. aph. 13. 54. l. 1. prorrh. s. 2. t. 43. Coac. t. 8. 11. &c. Contrarium est εὐφορία, εὔφορος, *tolerantia*, & tolerabilis. Dieter. n. 223.

Dyspnoea, δύσπνοια, i. e. *difficilis spiratio*, difficultas spirandi. Gal. l. 1. de diff. spir. cap. 1. Estque symptoma læsæ respirationis, commune asthmaticis, orthnopnoicis, peripnevmonicis, synanchicis, phthisicis, hydropicis, scorbuticis, & aliis similiter male affectis, a quo ægri δυσπνοϊκοὶ appellantur. Gal. in def. & alibi. Caussæ igitur variant, quamvis proxima, & conjuncta non variet, quæ est impedita aeris per asperam arteriam reciprocatio, sive ea ab obstructione, sive e diaphragmatis per flatus tensione, aut compressione, sive ab aliis causis provenerit. Jung. Diet. n. 221. Peculiarem caussam mediatam *dyspnoœæ* diuturnæ, connexionem pulmonum ad latera cum plevra per fibrosos nexus statuit Barth. Anat. l. 2. c. 9. Plura de variis respirationis læsæ speciebus vide apud Vvill. Pharm. Rat. P. 2. s. 1. c. 2. & seqq.

Dyspnoon, δύσπνοον, δύσπνουν, idem quod δύσπνοια, *difficultas respirandi*. Legitur apud Hipp. Coac. t. 17.

Dysrachitis, δυτραχίτις, est nomen Emplastri apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 3. Valet ad fistulas, callosos sinus, &c.

Dysthanatos, δυσθάνατος, vel active, vel passive sumi potest, tum de eo, quod difficilem, & molestam mortem infert, tum de hominibus hujusmodi mortem laboriosam oppetentibus. Hipp. l. 1. prorrh. s. 9. t. 2. t. 20. Gal. in com. ad h. l. Reperitur Coac. t. 249.

Dystheneo, δυσθενέω, significat *viribus deficio*, infirmis sum viribus. Hipp. l. 2. de morb. LII. 24. LVI. 8. ubi tamen in ed. Linden. legitur δυσθυμεῖ, & LXV. 7. ubi δυσθενεῖ occurrit.

* Dystherapevtos, δυσθεράπευτος, id est *difficulter curabilis*, vel curatu difficilis. Dicitur de ulceribus, apud Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 1.

Dystesia, δυσθεσίη, significat *displicentiam*, morositatem. Erot. Onom. p. 37. b.

* Dysthymia, δυσθυμία, i. e. *animi mæror*, abjectio, & desponsio, & verbum δυσθυμεῖν, animum despondere, tristari. Hipp. 6. aph. 23. l. 1. Epid. s. 2. t. 75. l. 3. Epid. ægr. 2. post. stat. pestil. Foes. Oec. 172. Diet. n. 217. Opponitur ἀθυμία, animi tranquillitas, præsentia.

Dystocia, δυστοκία, *partum difficilem* significat, a δυστοκέω, difficulter pario, quod legitur apud Hipp. 5. aph. 35. Partus vero difficultas a variis caussis dependet, quarum aliæ fœtum, aliæ uterum concernunt. Vid. Diet. n. 12. Consulantur Authores de morb. mul. Mercatus, Rhod. a Castro, & alii. Jungatur & Epistola D. Joh. Lud. Hannemani in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 14.

* Dystoechiasis, δυστοιχίασις, dicitur a Medicis ordinis pravitas pilorum in palpebris. Vide Forest. l. 11. Obs. 46. Schol. Lat. *Hispiditas*.

* Dysuria, δυσουρία, in genere est *urinæ difficilis excretio*. Quatenus vero distinguitur a Stranguria, & Ischuria, significat dolorosam urinæ excretionem, sive Ardorem Urinæ, Hip. 3. aph. 31. & 7. aph. 48. Est igitur Dysuria, sive Ardor Urinæ mictio cum dolore intensiori, & ardore, proveniens a solutione continui in orificio vesicæ, aut meatu urinario per caussas varias inducta. Sylv. l. 1. J. M. c. 57. §. 11 In generali significatione videtur accepisse Linden. l. x. IV. §. 98. & VI. §. 13. Observationem singularem mulieris *Dysuria* extinctæ vide ap. Helm. tr. Retenta in edit. fol. p. m. 382.

E.

E, & H, Græcum merito conjunguntur, quia veteres hæc duo elementa uno eodemque charactere notarunt, teste Gal. 3. in 6. Epid. t. 4.

Eao, ἐάω, significat *sino*, missum facio, cesso. Usus Hipp. 1. aph. 20. Vid. Dieter. Jatr. n. 229.

Ear, ἔαρ, contracte ἦρ, significat *Ver*, inter quatuor anni tempora primum, & saluberrimum, ex Hipp. 3. aph. 9. Accipitur vero Diversimode *Ver*: vel Astronomice, quando Sol ingreditur signum Arietis in *Zodiaco*: vel saltem vulgariter, quando remittente frigore blandior incipit tempestas, quod in diversis regionibus quoque variat. Constitutio ejus est calida, & humida, temperatissimaque, unde & corpora sana. Gal. l. 3. de causs. puls. c. 6. Huic respondet pueritia, & juventus inter ætates, ex 3. aph. 18. Jung. Diet. n. 228.

Ebenum, dicitur & *ebenus*, ἔβενος, *Hebenus*, & *Hebenum*, lignum est exoticum, cujus arborem depictam habet Domin. Chabræus, Schr. l. 4. cl. 1. n. 129. quidem nullius usus esse, scripsit, in medicina, præterquam quod Parac. oleum, ac sal ejus maxime commendet. Enimvero Fr. Hofm. in clav. ad h. l. non dubitat asserere, magnam habere cum ligno Guajaco affinitatem, & esse insignis efficaciæ contra luem Gallicam. Ejus virtutem esse calefacientem, detersoriam, & subtilem, & inter Ocularia medicamenta propterea commendari, testantur Gal. l. 6. de S. F. & P. Ægin. l. 7. De *Ebeno* factitio ex aliis lignis parando vide Libav. Synt. Arc. Chym. l. 6. c. 3.

Ebet, vocatur infirmitas dentium, quando quis habet dentes frigoris, caloris, duritieique impatientes. Joh. Steph. Paraphr. in Avic. lib. 3. fen. c. 25. p. 222.

Ebriecatum, est terminus Parac. significans alienam sapientiam hominis, qua recedit, & deflectit ab humana sapientia, quale quid fieri videmus in ebriis. Plura de hoc vide Philos. sagac. l. 1. c. 7. Est & *Ebriecatum cæleste*, quando ex peculiari afflatu Divino homo loquitur, aut agit, qualis homo dicitur *Ebriecator*, vel *Inebriecarius Cœlestis*, l. 2. c. 5.

Ebrietas, μέθη, quid significet, notum est, quando nimirum plus bibitur, quam vinci possit a natura. Ridiculam Jac. Foroliviensis Etymologiam vide apud Det. n. 524. Pertinet inter caussas morborum externas. Gal. l. de caus. mor. c. 3. & plerunque excitat febrem Diariam. Lind. Ex. X. §. 240. seq. ubi plura de hoc malo reperies. In specie prolificationi obesse, testatur Lang. l. 2. Ep. 9. C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 806. De aliis malis affectibus vide plura in Authorib. Jung. Helm. tr. Spiritus vitæ, n. 18. Dicitur & οἰνοφλυγίη. Vide *Oenophlygia*.

Ebron, id est, *Paradisus*, locus ille purus, & amœnus, in quo fuerunt Adam, & Eva Protoplastæ, ante lapsum. Paracelf. l. de gene. Stult. l. 1. tr. 2.

EBSEMECH; nomen est *Argenti vivi* ex Cambar sublimati. Lagn. Harm. Ch. c. 1. in Th. Ch. Vol. I. p. 728.

EBULLITIO, ἀνάζεσις, dicitur species *Effervescentiæ*, vel *Elixationis* fortioris materiæ liquidæ, cum generatione bullarum a calore fortiori. Sumitur & pro fermentationis gradu majori. Vide *Fermentatio*. Placet etiam nobis divisio *Ebullitionis*, (quæ ad fermentationem quoque commode applicari potest) in *Perfectivam*, & *Corruptivam*. Illa est in exemplo Musti, quum residentia liquidat, ac vinum purissimum resultat. Hæc vero contingit ex humorum a vitiosis cibis genitorum prava qualitate, ac per hoc naturam stimulante, ita quidem ut si valida virtus sit, nihilominus perfectiva evadere possit: si vero natura succumbere cogitur, ad mortem permutatur; estque fervor vini similis, quum corrumpitur, aut in acetum permutatur. Ingrass. comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 204. Quid magis concinne ad hodierna principia dici potuisset?

EBUR, Gr. ἐλέφας. Vide *Elephas*.

ECBÆNON, ἐκβαῖνον, vel ἐκβησόμενον. Vide *Eventus*.

ECBALLO, ἐκβάλλω, duplicem habet ap. Hipp. significationem. Vel enim denotat *abortio*, vel fœtum eiicio abortivum, l. 1. de morb. mulier. LXXXVI. 4. CX. 8. 9. 12. l. 4. Epid. XV. 7. Hinc talia remedia eidem dicuntur ἐκβόλια, dict. loc. de morb. mul. & l. de nat. mul. XC. 1. Vide *Abortus*. Vel significat, *Os aliquod* ex articulatione dimoveo, vel *sede sua eiicio*, 4. de artic. t. 32. quamvis in Græco legatur ἐμβάλλειν iniicere, quod potius contrarium est verbo ἐκβάλλω. Sed hoc potius approbant Cornarius, & Foes. in Oec. p. 185. nec improbat C. Hofmann. in not. MMSS. ad ill. loc.

* ECBOLIOS, ἐκβόλιος. Vide *Ecballo*, *Abortus*.

ECBRASSO, ἐκβράσσω, significat *cum impetu eiicio*, velut ebulliendo expello. Unde ἔκβρασμα, *rejectamentum*, quod de maris sordibus usurpatur. Verbum legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. VI. 2. l. de int. aff. 1. 19. lib. de glandul. II. 16. Jung. Foes. c. 185. ἐκβράσματα quoque vocantur papulæ ardentes, & fervidæ, quæ alias ἐκτέματα dicuntur, Gorr. p. 126.

ECBYRSOMA, ἐκβύρσωμα, dicitur Articulus, vel os cute extans, foras eminens, veluti extra corium eminentia, & ejectio, q. d. *Excutatio*, Gal. 4. de art. t. 34. Aliquando & ἐκβυρσώμενον, t. 38. item ἐκβύρσωσις, Medicus vel Isagog. c. 17.

* ECCATHARTICOS, ἐκκαθαρτικὸς, h. e. *purgans per exteriora*, scil. per poros cutis, competitque nitrosis, & amaris. Gal. l. 5. de S. F. c. 12. Synonymon est ἐκφρακτικὸς τῶν πόρων. Pertinet ad *Diaphoretica*, & opponitur τοῖς ἐμπλαστικοῖς, obturantibus. Descendit a verbo ἐκκαθαίρω, vel ἐκκαθαίρομαι, *Expurgo*, & *Expurgor*, quod usurpavit Hipp. de iis, quæ e thorace rejiciuntur, 2. de R. V. I. A. t. 27. Hinc ἐκκάθαρσις, *Expurgatio*, idem quod *Purgatio*.

ECCHAUNOO, ἐκχαυνόω, significat *tumidum reddo*, & inflatum inani aliqua concepta opinione, & aura populari. Hipp. 3. de artic. t. 20. Junge Lind. S. M. Ex. XIII. §. 10.

ECCHLOEUMÆ, ἐκχλοιῶμαι, vel ἐκχλοῶμαι, significat apud Hippocr. *vireo*, aut ex *virore pallesco*, qualis color in cachecticis, & ictericis, hepaticis, & sanguine defectis apparet, Coac. t. 460. 621. l. 2. Epid. s. 1. n. 31. Jung. Foes. p. 195.

ECCHYLOMA, *Ecchylosis*, ἐκχύλωμα, ἐκχύλωσις. Vide *Extractio*, *Extractum*.

ECCHYMA, ἔκχυμα, idem quod ὄκζεμα. Erot. Onom. p. 41. *fervida eruptio*, Pustula, quamvis Barth. Eustach. ad h. l. notaverit, vocab. hoc non reperiri in Hipp. Potest & usurpari fœm. ἔκχυσις, *effusio*. Verbum ἐκχύω, *effundo*, legitur 6. aph. 20. de sang. extrav.

ECCHYMOMA, *Ecchymosis*, ἐκχύμωμα, ἐκχύμωσις, id est effusio, *Sugillatio*; & est affectio circa cutem, cum tenuibus in ipsa venis contusis sanguis per fissuras effunditur, nondum in grumos coactus, sed postquam per διαπήδησιν effusio ipsa facta est. Contingit sane aliquando, ubi ita coierit, temporis progressu eundem livescere, & denigrari, parvis nimirum grumulis ex disperso in multas cutis partes sanguine coactis. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & l. 4. M. M. c. 1. Eandem vocat ἐκχύμωσιν, solutionem continuitatis, cum contusione, & ruptione conjunctam. Generatim vero Hipp. solitus est vocare *Ecchymoses*, ex vasculis sanguinis effusiones, & manationes, & alio nomine νασσίωσιν, l. 6. Epid. s. II. t. 9. quæ effusio in phlegmone quoque fit a causa interna, ubi sanguis e vasis effunditur, & tumor excitatur, tactu mollis, & cedens. Distinguit tamen Galen. 6. aphor. 20. Phlegmonem ab Ecchymosi, quod in Phlegmone sanguis per musculorum cavitates sola ratione contemplabiles secundum minimas sui partes effunditur: In *Ecchymosi* vero in spatia effluit, quæ venis adjacent. Species *Ecchymomatis* sunt *Hypopion*, & *Hyposphagma*, ὑπώπιον, & ὑπόσφαγμα, & sanguinis ad ungues concursus ex plaga. Atque id quidem proprie significat *Ecchymosis*. Hæc Castell. Jung. Foes. 1. p. 196.

ECCLISIS, ἔκκλισις, significat *declinationem*, ossis a sede sua emotionem, & excessum, *luxationem* ad exteriora. Hipp. 4. de art. t. 4. Verbum ἐκκλίνεσθαι, *luxari*, foras prorumpere, occurrit d. t. 61.

Ecco-

Eccope, ἐκκοπὴ, *Excisio*, divisio est calvariæ, qua os offensum refractum est, Gal. in def. Med. Ægin. l. 6. c. 90. Verum potest etiam accipi de operatione Chirurgica, qua aliquid e corpore exscinditur, ab ἐκκόπτω, *exscindo*. Dicitur & ἐκτομή.

Eccopeus, ἐκκοπεὺς, idem quod ἐκτομεὺς, dicitur culter, vel *Scalper excisorius*, quo utebantur antiqui in ossium sectionibus, ac præcipue capitis. Gal. l. 4. admin. Anatom. cap. 4. & lib. 7. cap. 2. Horum scalprorum tres species ponit Galen. lib. 6. Meth. Med. cap. 6. cavos, angustos, & planos. Primi vocantur κυκλίσκοι, ἢ κυκλισκωτοὶ, καὶ φακωτοὶ, lenticulares: secundi στενοὶ, angusti, ξυστῆρες: tertii μηλωτοὶ, specilli formam habentes. Jung. Ægin. d. l. Foes. p. 186.

Eccoprizo, ἐκκοπρίζω, significat *alvi fæces depono*. Hipp. l. 1. Epid. ægr. 4. post stat. pestil. Hinc & medicamenta promoventia excretionem alvi mitiora dicuntur ἐκκοπρωτικά, quæ movendi tantum stercoris, & ea, quæ in spatiis intestinorum primæque regionis viis continentur, deiiciendi vim habent. Lind. Ex. XII. §. 50.

Eccrisis, ἔκκρισις, significat *excretionem*, expulsionem, sive materiæ excrementitiæ, aut morbificæ e corpore remotionem, sive per alvum, sive per alias vias convenientes. Dicitur de perfecta Crisi. Accipitur etiam pro ipsa materia, quæ excernitur, 2. aph. 15. Vid. Dieter. n. 250.

Ecdexis, ἔκδεξις, idem quod διαδοχή, *successio*. Vide *Diadexis*.

Ecdorios, ἐκδόριος, dicitur de medicamentis urendi vim habentibus, sive causticis, quæ cutem abradunt, & exulcerant, quasi *Excoriantia*, ἀπὸ τῦ ἐκδέρειν. Diosc. l. 3. c. 70.

Echel, id est *Sol*. Laur. Vent. de Lap. Phil. c. 30. in Th. Ch. T. II.

Echecollon, ἐχέκολλον, dicitur medicamentum *glutinosum*, & tenax, quod affectæ parti appositum extrinsecus firmiter adhæret, ut ipsum vinculo contineri non necesse sit. Idem distrahendo plurimum extendi potest. Gorr. in def. p. 162. Meminit Gal. c. 2. de iis, q. in med. t. 23.

Echeion, ἠχεῖον, usurpatur de vasis in theatris collocatis. Occurrit apud Gal. l. 7. de U. P. c. 5. Vid. C. Hofm. in comm. n. 445. & l. 1. V. L. cap. 19.

Echeneis, dicitur Piscis ænigmaticus, & parabolicus in mari philosophico Lapidis, de quo Libav. T. II. Oper. pag. 3. 27. 28. Vide *Remora*.

Echidna, ἔχιδνα, *Vipera*, dicitur & ἔχις. Sumitur vel generaliter pro omni serpente, vel specialiter pro specie serpentis viviparæ, quæ serpentibus communibus habetur venenosior, hyeme in scopulis sopita delitescens, & terra obtecta. Schrod. l. 5. cl. 1. num. 37. Plura vide de ejus venenositate, in quo consistat, apud Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Dicitur quasi *Vivipera*, quod tamen aliis quoque serpentibus commune. De virtute carnis *Viperarum* diaphoretica, & alexipharmaca vide Gal. in l. de Antid. de Theriaca ad Pison. ad Pamphilian. & l. 11. de S. F. Ægin. l. 7. c. 3. lit. E. Jung. Aldrov. Histor. Serp. & Drac. lib. 1. cap. 2. Bald. Angel. Abbatium tr. de admirab. Viper. nat. & facul. *Echis* Vipera masculus, *Echidna* Vipera fœmina. Rul.

Echies, dicuntur catuli, seu filii *Echidis*. Idem, & Johns.

Echinophthalmia, ἐχινοφθαλμία, dicitur *inflammatio palpebrarum*. Forest. l. 7. Observ. 20. Schol.

Echinus, ἐχῖνος, est vocabulum multæ significationis, cujus homonymiam videsis apud Aldrovand. lin. 2. de Quadrup. digit. vivipar. cap. 37. & lib. 3. de Testac. cap. 40. Latinis dicitur etiam *Erinaceus*. Denotat vero duo præsertim animalium genera: Unum *terrestre*, aculeatum, cujus descriptionem vid. apud Aldrovand. lib. priori citato; de cujus viribus præter illum scripsit quoque Galen. lib. 11. Simpl. Jung. Schroder. lib. 5. cl. 1. num. 22. Item Act. Hafn. Vol. I. Observ. 26. pag. 49. *Erinacei* terrestris anatomia legitur d. l. Observ. 90. pag. 173. Alterum marinum, testaceum, de quo vide Aldrov. in loco posteriori allegato. De usu in cibis legatur Galen. lib. 2. de A. F. cap. 38. Jul. Alex. lib. 14. Sal. cap. 14. Bruyer. de re cib. lib. 21. cap. 10. Porro vocab. ἐχῖνος quoque notat *sinum ventris interiorem* in animalibus, qui asper, cancellatus, crustatus, & magnitudine reticuli, Lat. *Omasum*. Gorr. pag. 162. *Omasum* nihil aliud esse, quam intestinum rectum, διαρρήδην, scripsit C. Hofm. l. 3. Inst. Med. cap. 31 §. 8. In specie Gallinarum *tunica stomachi interior Echinus* quoque vocatur. Aldrovand. lib. 9. Ornithol. cap. 2. Significat quoque vas, vel *Ollam*, apud Hipp. l. de nat. mul. CIII. 4. & alibi, notante Erot. pag. 50. b. Reliquæ significationes Botanicæ non sunt hujus loci.

Echis, ἔχις. Vide *Echidna*.

Echo, ἔχω, verbum notissimum, sed diversæ significationis apud Hipp. notante Foes. Oec. p. 256. Notissima est significatio, quando notat *Habere*. Interdum vero ponitur pro *significo*, 3. de R. V. I. A. t. 14. Galen. in comm. Interdum pro *utero gerere* accipitur, lib. 4. Epid. XII. 19. Aliquando pro *Sum*, ut l. 2. Epid. VI. 37.

37. Interdum ſumitur pro *Præbeo*, παρέχω, l. de Medico IV. 23. Aliquando *Detineo* ſignificat; & ita dicitur de morbis, qui ægrum detinent, vel infeſtant. Prognoſt. ſ. 2. t. 65. Et ita paſſiv. ἔχομαι, *detineor*, de homine morbo detento, & correpto ſæpe accipitur, 4. aph. 34. 35. Jung. Dieter. n. 367. Lind. Ex. XII. §. 122. 123. XIII. §. 21. 25.

Echo, ἠχώ, eſt ſonus reciprocus, quæ ab imitatione vocis humanæ imago quoque dicitur; eſtque reſonantia ex repercuſſione ſimplici, vel multiplici ejus ſoni, a quo eſt emiſſus, quem etiam obiter audiunt alii præſentes. Lib. defenſ. Syntagm. contr. Scheunem. 2. not. 57. T. 3. Oper. p. 111.

Echos, ἦχος, ſignificat *ſonum*, ſonitum; & pertinet inter ſymptomata qualitatum audibilium mutatarum. Legitur apud Hippocr. 1. prorrh. ſ. 1. t. 18. Coac. t. 131. 161. 193. 194. Foeſ. p. 265.

Eclactizo, ἐκλακτίζω, ſignificat *calcitro*, calces jacto, excalcitro. Legitur apud Hipp. Coac. t. 109. ſ. 4. de art. t. 64.

Eclampsis, ἔκλαμψις, item ἐπίλαμψις, ſignificat ſplendorem, fulgorem, *effulgeſcentiam*, & emicationem, quales ex oculis aliquando prodeunt. Hippocr. Coac. t. 218. ubi λαμπηδὼν vocatur. Metaphorice ſumitur de emicatione flammæ vitalis in pubertate, & ætatis vigore, lib. 6. Epidem. ſect. 1. t. 5. quam ab aere deducere non veritus eſt Charlton. Ex. Pathol. §. 2. Deſcendit a verbo ἐκλάμπω, *effulgeo*, emico, quod legitur in propria, & metaphorica ſignificatione: v. g. 1. prorrh. ſ. 3. t. 32. Coac. t. 351. l. de vet. medic. XXIX. 26. l. 1. Epid. ſ. 3. t. 10. Foeſ. p. 187.

Ecleaenomae, ἐκλεαίνομαι, ſignificat *exteri*, lævigari, leniri, explanari; & ſumitur de cicatricibus, quæ delentur, 2. prorrh. XXIIX. 33.

Eclectica, dici poterit quoque Medicina illa, quæ hodieque, ex veris fundamentis Phyſiologicis, Anatomicis, & Chemicis, proponitur, ad differentiam ſectarum aliarum, quales fuerunt olim Methodica, Empirica, Galenica, & hodieque Paracelſica, Helmontiana; quemadmodum & hunc terminum Philoſophi applicare ſolent ad ſuas diſciplinas, & ſcientias.

Eclectos, ἐκλεικτὸς, dicitur de forma medicamenti *Arteriaci*, Lat. *Linctus*, & Offic. *Loch.* Vocatur & *Eclegma*, in affectibus arteriæ aſperæ frequens. Galen. lib. 7. de C. M. S. L. cap. 2. ἔκλειγμα ἀρτηριακόν. Ore aſſumtum ſenſim liqueſcit, & deglutitur. Vid. Vveker. Antidot. Gen. lib. 1. cap. 33. Spec. lib. 2. ſect. 24. Schroder. l. 2. c. 50. Morell. de formul. remed. l. 1. ſ. 2. c. 3. & al. Significare poteſt & in genere *Electuarium*.

Ecleipo, ἐκλείπω, ſignificat *deficio*; item animi deliquium patior. Hipp. 6. aph. 29. & 1. prorrh. ſ. 2. t. 38. Diet. n. 51.

Ecleucos, ἔκλευκος, *valde albicans*, aut candidus. Dicitur de habitu corporis. Coac. t. 614. lib. 2. Epidem. t. 76. Dicuntur alias tales ὑπόλευκοι, aut λευκόχρωτες, de excrementis, 1. prorrh. ſect. 2. tr. 18. & Coac. t. 615.

Eclipsis, ἔκλειψις, eſt terminus Aſtronomicus, denotans obſcurationem Luminis ſolaris, vel lunaris reſpectu viſus noſtri. Hinc duplex *Eclipſis*, Solis, & Lunæ. Galen. lib. de dignot. & cur. cujuſque animi peccat. cap. 3. *Eclipſis Solis* fit, interveniente Lunæ diſco inter corpus Solis, & oculum noſtrum, quod contingit in Novilunio. *Eclipſis Lunæ* fit, interveniente umbra terræ ſe porrigente ad diſcum Lunæ e directo Soli oppoſitæ, impediente ne Sol Lunam illuminare queat. Utraque eſt vel totalis, vel partialis. Plura vide in Scientia Coſmica Clariſſ. Dn. Joh. Sturnii Part. Spec. Tab. V. ubi & mentio fit *Eclipſeos Terræ*. De *Eclipſibus* plurium dierum miraculoſis vide C. Hofmann. Comment. in Galen. de Uſ. Part. num. 720. ſeqq. Omnem *Eclipſim* Solis, & Lunæ fieri, quoties eſt Luna concentrica mundo, dixit Helmont. tr. Form. ortus, num. 47. Num *Eclipſes* ratione ſanitatis in homine malum portendant, aut cauſſas morbificas internas diſponant, hodieque a nonnullis Aſtronomis in dubium vocatur. Noſtrum non eſt dijudicare. Spagyricis *Eclipſis* dicitur ænigmatice *Caput Corvi*, Ruland. Johnſon. quando Aqua Mercurialis, cui Sol, & Luna inerant, in ſuperficie omnino nigra apparet in operatione Lapidis Philoſophici, uti colligere eſt ex M. Joh. Iſaaci l. 2. Oper. Miner. cap. 25. fin. Theat. Chym. Vol. 2. pa. 434. Paracelſ. quoque tr. Peſtilentia *Eclipſes* vocat *irregularitates pulſuum* in homine.

Ecloge, ἐκλογὴ, idem quod ὑπόμνημα, *Excerptum*, Explicatio hiſtorica. Ita dicuntur ἐκλογαὶ τῶν ἀνατομῶν, *Hiſtoriæ Anatomicæ*, C. Hofman. comm. in Galen. de U. P. num. 2. & 869.

Eclysis, ἔκλυσις, ſignificat *exſolutionem*, virium proſtrationem, & deliquium facultatum animalium, & vitalium languorem, provenientem ab impedita flammæ vitalis ſanguineæ continuatione, vel propter oppreſſionem, & ſuffocationem, vel propter diſſipationem ſpirituum; & ita idem eſſe vult, quod *Lipothymia*, Diet. n. 252. Vid. Sylv. Pr. Med. lib. 1. c. 34.

c. 34. Vvill. Pharm. Rat. Part. 1. s. 6. c. 1. Meminit hujus vocab. Hippocr. 7. ap. 8. 1. prorrh. s. 1. t. 24. Coac. l. 245. 250. 256. Vid. Lind. Ex. XIII. §. 474. Verbum est ἐκλύομαι, *viribus deficio*, 2. aph. 41. l. 1. prorrh. s. 3. tit. 28. Coac. t. 158. 588. Ἔκλυσις etiam aliquando significat alvi solutionem, Coac. t. 634. Confer ad Lind. Ex. IV. §. 72. Jung. Foes. p. 188.

Ecmaeno, ἐκμαίνω, hoc est *vehementer insanio*, vel deliro. Hippocr. lib. 3. Epid. ægr. 4. & 13. post stat. pestil. l. 1. prorrh. s. 1. t. 10. 17. s. 2. t. 41.

Ecmageion, ἐκμαγεῖον, *Expurgatorium*, abstersorium, vertit C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 202. 1060. Verum in Lexicis redditur per expressum alicujus rei simulacrum. Est epitheton Lienis, apud Gal. l. 3. de U. P. cap. 7. quia est νόθον ἧπαρ, spurium hepar, & ita velut *simulacrum*. Prior vero significatio non quadrat ad principia hodierna, cum Lien non ab Hepate sanguinem accipiat, sed Hepati tradat.

Ecmasso, vel *Ecmatto*, ἐκμάσσω, ἢ ἐκμάττω, significat *efformo*, & signo. Hipp. aliquoties usurpavit, l. de nat. mul. CV. 24. l. de Steril. XVII. 8. l. 2. de morb. XIV. 29. Significat quoque ἐκμάττω, *abstergeo*, l. de int. aff. XLIII. 31. Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 4.

Ecmiaenomae, ἐκμιαίνομαι, significat *polluor*, contaminor, præsertim effluvio seminis; & ita idem est Hippocr. quod ὀνειρώττω, lib. de superfœtat. XIIX. 9. quamvis in edit. Linden. legatur ἐκμαίνηται, desæviat. Hier. vero Mercurialis vult legendum esse ἐκμιαίνηται, lib. 2. V. L. c. 11.

Ecnephias, ἐκνεφίας, *e nube proveniens*. Dicitur de imbre, de vento, de febre, ap. Hipp. teste Gal. in Exeg. Gorr. p. 127. reddidit cum Sole factus, cum tamen & de Sole dicatur ἐκνεφίας, i. e. *æstuosus*, *nubium expers*, aut e nubibus prorumpens. Foes. p. 189.

Ecnestevo, ἐκνηστεύω, *jejunium longius perfero*. Hipp. l. 2. de morb. LIII. 32.

Ecplagos, ἐκπλάγως, adverb. significat *vehementer*, stupendum in modum. Frequens Hipp. l. 1. de morb. mul. X. 3. t. 2. LVI. 3. & in ep. ad Philopœmen. n. 4.

Ecpaleo, ἐκπαλέω, & ἐκπαλαίω, *eluctor*, significat, evibro, vi quadam emoveor. Usus Hipp. de articulorum emotione violenta e sua sede. Unde ἐκπάλησις, *emotio*, ἐκπαλὴς, *emotus*, 3. de fract. t. 63. 3. de art. t. 88. 93. Gal. com. ad d. l. t. 98.

Ecpepiesmenos, ἐκπεπιεσμένος, eversus, expressus, *protuberans*, dicitur de ulcere labra protuberantia habente. Hippocr. 3. de fract. t. 7. licet alii legant ἐκπεπληγμένον, de quo postea.

Ecpeplegmenos, ἐκπεπληγμένος. Vide *Ecplexis*.

Ecpeptamenos, ἐκπεπταμένος, *expansus*, hians, apertus. Dicitur de vulneribus hiantibus, 2. de iis, quæ in medic. tex. 25. 31. de figuris membrorum, lib. de vet. medic. XXXIX. 10.

Ecphero, ἐκφέρω, significat *perfero* ad debitum tempus, & usurpatur de gravidis fœtum ad maturitatem gestantibus. Hippocr. l. de nat. mul. XIX. 1. l. 1. de morb. mul. XXXVII. & 13. lib. de Steril. XXIII. 3. Alias proprie significat *effero*, exporto: unde ἐκφερόμενα dicuntur, quæ cum urina excernuntur, lib. 7. Epid. XXI. 28.

* Ecphraxis, ἔφραξις, id est *pororum apertio*, & reclusio. Galen. lib. 11. M. M. c. 31. ubi opponitur τῇ ἐμφράξει. Inde ἐκφρακτικὰ medicamenta opposita Emplasticis. Vide *Deobstruens*. Dicuntur & ἐκκαθαρτικά. Vide *Eccatharcticus*.

Ecphyas, ἐκφυάς, idem quod ἔκφυσις, *appendix*: Epitheton intestini Cæci. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 258. Vide *Ecphysis*.

* Ecphysesis, ἐκφύσησις, *efflatio*, sive *exsufflatio*, est expiratio aeris copiosissimi confertim facta. Galen. lib. 2. de mot. muscul. cap. 9. lib. 2. de Hippocr. & Plat. decret. cap. 4. Ejus opifices sunt musculi omnes intus inter costas siti, adjuti etiam iis, qui ad thoracem perveniunt ex scapulis, & dorso, atque aliis etiam magnis, qui in Epigastrio habentur. Galen. lib. 8. de U. P. cap. 7. lib. 2. de dist. resp. cap. 3. Oritur a sanguinis spirituosi nimia effervescentia. Estque duplex, ψοφώδης, καὶ ἄψοφος, cum sono, & sine strepitu, l. de usu respir. c. 2. & l. 4. de L. A. c. 2. Vide C. Hofm. d. l. 606. Utraque est species ἐκπνοῆς, *expirationis*, sed violentæ, l. de us. puls. c. 7.

* Ecphysis, ἔκφυσις, in genere *processum*, appendicem in aliqua parte naturalem significat. Galen. lib. 2. de Adm. Anat. cap. 5. In specie ita dicitur *Intestinum duodenum*. Galen. l. 5. de U. P. c. 3. In osse dicitur alio nomine ἀπόφυσις. Vide *Apophysis*.

Ecpiesmos, ἐκπιεσμός, *expressio*. Vide *Infra*.

Ecpicrumenos, ἐκπικρούμενος, *amarescens*, dicitur de ore. Hipp. 4. aph. 17. Jung. Dieter. n. 255. ob portiones biliosas regurgitantes per pylorum in ventriculum, & effluvia versus stomachum, & gulam emittentes. Gal. l. de plen. c. 11.

* Ecpiesma, ἐκπίεσμα, 1. generaliter dicitur ossis in multas partes diffractio, in qua intrusæ ossis partes deorsum, vel introrsum separantur, & membranam subjacentem innixu suæ pre-

premunt. Gal. in def. med. 2. specialiter ἐκπίεσμα vocatur talis fractura cranii, ubi fracturæ ossicula descendunt, & meningem cerebri comprimunt. Ægin. l. 6. c. 90. Significat & ἐκπίεσμα apud Medicos rei cujusque detrimentum, sed etiam sæpenumero succum ipsum: ut cum dicitur μυροβαλάνε ἐκπίεσμα, vel quod idem est, μυροβαλάνε πίεσμα, quod & ἀπόθλιμμα, & μάγμα appellatur. Sumitur in ea significatione apud Diosc. l. 4. c. 160.

ECPIESMOS, ἐκπιεσμὸς, in genere *expressionem* notat. Specialiter inter affectus oculi refertur extra suam cavitatem, ut prominens appareat. Differt tamen a *Procidentia*, πρόπτωσις dicta, quod in hac Uvea tantum tunica, in illa totus oculus fere erumpat. Hoc malum intellexit Celsus, cum ait, nonnunquam ingentem inflammationem tanto impetu erumpere, ut oculos sua sede propellat, l. 6. c. 6.

ECPLAGEOMÆ, ἐκπλαγέομαι, *percellor*, perterresio. Hipp. Progn. s. 3. t. 34.

ECPLEROMA, ἐκπλήρωμα, *Supplementum* vocatur, quod a Chirurgis intruditur ad complendum sinum, vel cavitatem aliquam, pro meliori deligatione; veluti sunt pilæ parvæ duræ, coriaceæ, & similia. Hipp. Mochlic. VIII. 17.

ECPLETHRIZO, ἐκπλεθρίζω, pertinet ad motus corporis celeres, quando quis in sexta parte stadii, quæ πλέθρον dicitur, prorsum retrorsumque vicissim, idque sæpe in utramque partem sine flexu cursitat, unoquoque cursu breve quiddam de spatio demit, quoad denique in uno gressu constiterit. Galen. lib. de san. tu. cap. 9.

* ECPLEXIS, ἔκπληξις, *Stupor*, obstupescentia dicitur, cum ægri apertis oculis quieti manent, attonitis similes, neque aliud agunt, aut dicunt. Galen. comm. ad 7. aphor. 14. Vel est mentis consternatio, & *Ecstasis*, ex aliqua repentina perturbatione proveniens, def. medic. Jung. Dieterich. num. 256. Huic opponitur περιχάρεια, *excessus gaudii*; & scimus amborum occasione plures interiisse subito. Galen. lib. 12. Meth. Med. cap. 5. Charlthon. exposuit per *Animæ contractionem*, & subsequentem *Exanimationem*, Ex. VIII. Pathol. §. 24. Descendit a verbo ἐκπλήττομαι, percutior, consternor. Quod vero idem verbum etiam significet *hiare*, aut diductis esse labris, & oris, unde ἐκπεπλεγμένον, vel ἐκπεπληγμένον ἕλκος, ulcus distans, hians, diductum, ex Gal. & Homero conatur probare quidem Foes. p. 190. mihi non videtur cum Lexicographis respondere, sed mendum subesse, & substituendum verbum ἐκπλίσσομαι, per *i*, & præter ἐκπεπλιγμένον, egredior, dehisco, &c.

ECPNOE, ἐκπνοὴ, significat *expirationem*, seu motum thoracis, quo aer vel spiritus foras fertur, & fit, ut docet Galen. lib. 2. de musc. tantum considentibus in se musculis, qui inspirationem fecerunt; estque actio valde remissa, quæque etiam est in non valentibus loqui. C. Hofmann. comm. in Gal. de U. P. n. 474. Huic opponitur εἰσπνοὴ, *Inspiratio*, de qua paulo inferius. Vide *Eispnoe*. Jung. Sylv. lib. 1. Pr. Med. c. 23. Wilis Pharm. Rat. P. II. s. 1. cap. 4.

ECPSYCHEO, ἐκψυχέω, significat *exanimor*, animo deficio, idem quod λειποψυχέω, Hip. l. 1. de morb. IV. 2. XII. 15. 16. quamvis in primo loco legat Foes. ἐκψύχουσι, præter necessitatem.

ECPTERUMÆ, ἐκπτερῦμαι, *alatus fio*, quasi alis subditis in altum vehor. Legitur ap. Hipp. l. 1. de diæt. XIIX. 8.

* ECPTOMA, *Ecptosis*, ἔκπτωμα, ἔκπτωσις, dicitur Hipp. ossium, vel articulorum e sede sua prolapsio, vel emotio, citra fracturam, *Excidentia*, *Luxatio*: Idem quod ἐξάρθρωσις, ἐξάρθρωμα, 1. de fract. t. 1. §. 3. de iis, quæ in med. t. 31. (vide Gal. in comm.) l. de morb. V. 15. At v. in l. 2. Epid. in stat. pestil. ἐκπτώσιες significant partium corruptarum decidentias, & mutilationes. Cum additione ὑστέρων etiam de secundinis excidentibus legitur 5. aphor. 40. Vid. Dieter. num. 257. Verbum quoque ἐκπίπτω de omenti prolapsu usurpatur, 5. aph. 58. Dieter. n. 154. Ceterum de *Luxatione*, ejusque differentiis vide Chirurgiæ scriptores veteres, & recentiores.

* ECPYEMA, ἐκπύημα, ἐκπύησις, dicitur ab Hipp. copiosa puris collectio, tumore aliquo, præsertim phlegmone, suppurato, *vomica abscessus cum suppuratione*. Coac. t. 630. 7. aph. 20. 22. Verbum est ἐκπυΐσκω, in pus vertor, 7 aph. 20. vel ἐκπυέω, 7. aph. 38. s. 2. progn. t. 52. Vid. Diet. Jatr. n. 158. 259.

ECPYRIAOMÆ, ἐκπυριάομαι, significat *ignesco*, incendor. Hip. 5. aph. 63. Diet. v. ἐκπυρόω, vel ἐκπυροῦμαι, exposuit, n. 260.

ECREGMA, ἔκρηγμα, primo notat abscessus *segmentum*, frustum abruptum. Ita Gal. legit 3. de art. t. 63. quamvis in omnibus Exemplaribus occurrat ἐῤῥήγμασι, Foes. p. 281. Deinde significat *eruptionem*, vel pustulam, 7. Epid. VII. 5. Verbum ῥήγνυμι, *erumpo*, effringo, legitur 4. aph. 82. & 7. aph. 57. Diet. n. 262.

ECRHYTHMOS, ἔκρυθμος, *nullum servans rhythmum*, est species pulsus *Arrhythmi*, Gal. l. 1. de diff. puls. c. 9. Vide *Arrythmus*.

ECROE, ἐκροὴ, *effluxum*, aut effluvium significat & cursum, per quem humor expurgandus elabitur, & effluit. Hipp. lib. 2. Epid I. 52.

De-

Descendit a verbo ἐκρέω, *effluo*, vel ἐκρύω, 6. aph. 27. Diet. n. 261. Hinc provenit & ἔκρυς, vel ἔκροος, *effluxus*, l. de virg. morb. II. 7. Foes. d. l. Item ἔκρυσις, idem quod ἐκροή.

ECRYTIZO, ἐκρυτίζω, significat *erugo*, h. e. rugas tollo. Jul. Alex. Ann. in l. 1. Gal. de C. M. S L. c. 3. Tom. II. Oper. p. 790.

ECSARCOMA, ἐκσάρκωμα, *excrescentia carnea*. Vocatur alias ὑπερσάρκωσις. Gorr. p. 128.

* ECSTASIS, ἔκστασις, Hipp. *vehementem mentis emotionem*, & delirium significat. Confer ad Coac. t. 486. l. 2. prorrh. XVI. 12. 13. 14. Adde Gal. comm. 2. in 1. prorrh. t. 19. Alia est *cum silentio*, μετὰ σιγῆς, d. l. Alia ἔκστασις μελαγχολικὴ, quæ *furiosa* dicitur, μανικὴ, *mentis motio*, qualis est atra bile percitis, & plerumque in furorem erumpit, 7. aph. 5. Diet. num. 163. c. 1. in 1. prorrh. t. 14. Vigilias habet conjunctas, & ita Comati contraria. Ita & verbum ἐξίσταμαι significat *graviter delirare*. Coac n. 437. 1. prorrh. s. 1. t. 19. s. 2. t. 348. s. 3. t. 5. 6. & alibi sæpius. Vide Foes. p. 218. seqq. Vide *Delirium*. Aliis tamen significat abstractionem mentis a corpore ad contemplanda cœlestia, quam alio nomine ἀναγωγὴν appellant. Vide *Catalepsis*. *Entusiasmus*. Senn. Med. Pr. l. 1. p. 2. c. 30. Ἐκστατικὴ δύναμις dicitur facultas alienandi animum, qualis est in Hyosciamo, Coriandro viridi, & Ephemero. Castell.

ECSTROPHIOS, ἐκστρόφιος, *extractorius*, epitheton remediorum hæmorrohoidibus cæcis extrahendis, aperiendisque convenientium, quo postea facilius medicamenta adhiberi possint. Vid. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 7. Unde & affectus ibid. dicitur ἐκστροφὴ, *extractio*.

ECSYRINGUMÆ, ἐκσυριγγοῦμαι, in fistulam abeo, *fistulosus fio*. Dicitur de abscessibus, vel ulceribus, quando in fistulas degenerant. Hip. Coac. t. 395. In progn. vero s. 2. t. 64. simpliciter effertur per συριγγοῦμαι. Foes. p. 193.

ECTANYO, ἐκτανύω, idem quod ἐκτείνω, *extendo* Hipp. 3. de fract. n. 63.

ECTARATTOMÆ ἐκταράττομαι, commoveor, *perturbor*. Hipp. 4. aph. 60.

ECTASIS, ἔκτασις, *extensio*: est cutis affectus cum in longitudinem, & latitudinem extenditur. Opponitur huic ῥίκνωσις, *corrugatio*, l. 6. Epid. s. 3. t. 21. item σύγκαμψις, *inflexio*, 3. de iis, q. in med. t. 20.

ECTEXIS, ἔκτηξις, *colliquationem* significat. Vide *Colliquatio*. Hippocr. 2. prorrh. XV. 5. & ἐκτηκόμενον αἷμα, sanguis *colliquatus*, fusus. Coac. t. 639. Et quia *colliquationem* illam sanguinis sequitur macies, potest ἔκτηξις hanc quoque denotare. Ita ἐκτετηκὼς dicitur de abdomine tabefacto, 2. aphor. 35. Vide Dieterich. n. 265.

ECTELYNSIS, ἐκτήλυνσις, *effæminatio*, *mollities*. Dicitur metaphorice de cutis, & carnis laxitate, & mollitie, 5. aph. 16. de humid. us. III. 2. ἀτονίαν vocat Gal. in comm. Usurpatur etiam de cruribus, l. 6. Epid. s. 2. t. 12. de vinculi laxitate in deligationibus, 3. de iis, qu. in med. t. 6. Unde & ἐκτεθηλυσμένον legitur, 3. de frac. t. 81. & l. 1. de morb. XXIX. 12. a verbo ἐκθηλύνω.

* ECTHLIMMA, ἔκθλιμμα, vocat Hippocrat. *exulcerationem*, quæ fit in summa cute, ex compressione violenta. Gal. comm. 2. de fract. t. 65.

ECTHLIPSIS, ἔκθλιψις, *elisionem*, *expressionem* denotat, v. g. oculorum. Coac. t. 218. Foes. p. 186.

* ECTHYMA, ἔκθυμα, ab ἐκθύειν, quod significat *cum impetu ferri*, erumpere, denotat papulam super cutem erumpentem, *efflorescentiam* cutaneam ab humoribus superfluis salsis, & tenuibus sub cuticula coagulatis. Dicitur & alio nomine ἐξάνθημα, quo pertinent Variolæ, Morbilli, Petechiæ, &c. Vid. Lind. S. M. Ex. XI. §. 189. Hujusmodi *Ecthymata*, strigibilines nigras, vibices, pellis vocat tincturas superficiales, quæ Archeum denotant affectum, Helm. Tumul. Pestis. §. Præparata sedes.

ECTOME, ἐκτομὴ, idem quod ἐκκοπὴ, *excisio*, exsectio. Vide *Eccope*.

ECTOMIAS, ἐκτομίας, ἔκτομος, i. e. *Castratus*, *Eunuchus*, exsectus. Vide *Castratus*.

ECTRAPELOGASTROS, ἐκτραπελόγαστρος, ἢ ἐκτραπελογάστωρ, *monstrosum habens ventrem*.

ECTRAPELOS, ἐκτράπελος, dicitur de omni eo, quod a communi, seu ordinaria natura degenerat. Lind. Ex. XI. §. 142. 143.

ECTREPSIS, ἔκτρεψις. Hoc vocabulum pro ἔκτριψις substituendum esse in Hipp. 1. de iis, quæ in med. t. 19. volunt Galen. Foes. in Oec. p. 194. & C. Hofm. in not. MMSS. ad Gal. comm. in h. l. quia ex connexione textus colligere licet, denotare hic corporis tractandi mutationem, & perversionem ad latera commoda, a verbo ἐκτρέπω, *perverto*. Ἔκτριψις vero *delationem* significat, quamvis non sit dissimulandum, nomen ἔκτρεψις in aliis Lexicis non occurrere.

ECTRIMMA, ἔκτριμμα, *intertriginem*, attritum, h. cuticulæ, vel cutis extremæ exulcerationem significat, quales fieri solent circa os sacrum, femore fracto, & longo tempore eodem habitu collocato. Hipp. 3 de fract. t. 26.

ECTRIPSIS, ἔκτριψις. Vide *Ectrepsis*.

ECTROPE, ἐκτροπὴ, significat *diverticulum*, per quod materia peccans abscedit, & veluti cuniculis actis in sinum se recipit. Hipp. lib. 2. Epid. s. 1. 45. Sunt ergo ἐκτροπαὶ, veluti divortia,

tia, & subterfugia, & a populari via deflexiones, digressiones, commutationes, quæ in humorum transpositu fiunt. Foes. pag. 194.

* ECTROPION, ἐκτρόπιον, est suborta caro in palpebra, quæ sua gravitate palpebram foras evertit. Gal. in def. Ægin. l. 3. c. 22. vocat ἐκτροπὴν τοῦ βλεφάρου, *eversionem palpebræ*, ubi etiam caussam dicit esse cicatricem.

* ECTROSIS, *Ectrosmos*, ἔκτρωσις, ἐκτρωσμός, a verbo ἐκτιτρώσκω, abortio. Vide *Abortus*.

ECTYLOTICA, ἐκτυλωτικά, vitiose ἐκπιλωτικά, vel ἐκπιλωτικά, significare medicamenta, *Callum absumentia*, vult J. D. Horst. Part. 1. dispens. Pharmac. Univ. l. 2. c. 14. p. XIII. sed qua auctoritate nitatur, non constat. Nos in nullo Græco Auctore reperire potuimus. Si vero licitum est fingere, possent etiam dici ἐκπωρωτικά. Sunt autem nihil aliud, quam καθαιρετικά. Vide *Cathæreticos*.

* ECZEMA, ἔκζεμα, *pustula ardens*, & fervida dicitur, dolorem ciens citra saniem. Ingens enim fervor omnem materiam absumit. Gorrr. p. 126. Castell. Vel potius caussa in fuliginosis siccioribus effluviis cum pauca humiditate junctis consistit.

EDAPHOS, ἔδαφος, solium, *pavimentum domus* significat. Moschion. de morb. mul. cap. 163.

EDAX, βορρός. Vide *Borros*. *Edaces* dicuntur multi cibi: *Voraces*, qui præ aviditate tuburcinantur, & raptim manducant. Lind. Ex. VIII. §. 159. *Edacitas* refertur inter cupiditates nimias nocivas; estque desiderium alimenti solidioris, quemadmodum *Bibacitas* liquidioris. Jul. Alex. l. 22. Salubr. c. 6.

EDELPHIMENOS, ἠδελφισμένος. Vide *Adelphixia*.

EDELPHUS, dicitur Paracelso, qui ex elementorum natura prognosticat. Ruland. & Johns. Vide Parac. l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 3. in Schol. ad h. l.

EDENTULUS, ἀνόδους, νωδός, i. e. dentes non habens, *carens dentibus*. Hunc semper mancum pronunciavit Fallopius, ideo quod omnes literas exprimere non possit. Tract. exposit. de Ossib. c. 16. Tom. I. p. 503.

EDES, *Edez*, id est *Aurum Elempius*, *Electrum*. Rul.

EDESMA, ἔδεσμα, *Edulium*, idem quod βρῶμα. Vide *Broma*.

EDIC, *Edich*, *Edir*, i. e. Mars, ferrum, chalybs. Rul.

EDUCATIO, apud Latinos duplicem habet significationem. Vel enim accipitur de victus ratione pueris competente, & ita Gr. dicitur τροφή, ut patet ex Gal. l. quod an. mores seq. temp. corp. c. 10. item κομιδή, Ægin. l. 1. cap. 5. Vel sumitur pro *Institutione puerorum*; & ita vocatur παιδεία, διδασκαλία, παιδομαθία, παίδων διαγωγή. Galen. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. cujus necessitatem in Republ. egregie inculcat Lang. l. 3. ep. 6. De *educatione* pro futuro Medico vide Lind. Ex. I. §. 21. seqq.

EDUCTIO, ἀναγωγή, Diet. n. 54. Vide *Anagoge*. *Educere* aliquando accipitur pro *Bibere*. Rhod. ad Scrib. n. 122.

EDULCORATIO, γλύκανσις, Græce dici posset, duo significat: 1. modum medicamentum, vel alimentum liquidum, vel siccum sacchāro, vel melle dulce reddendi, ad gratiorem saporem: 2. modum medicamenta Chymica a salina acrimonia liberandi, affusione aquæ frequenti, quæ Ablutio, vel etiam Lotio vocatur. Hujusmodi *edulcorationis* aliquoties meminit etiam Schrod. v. g. in præcipitationibus, & sublimationibus Vitrioli, alibique. Descripsit & Jacob. le Mort. Chym. Medico-Phys. cap. 18. Duplici modo *edulcorationem* perfici: uno, qui fit mediante Sale Alcali; & locum habet in pulveribus corrosivis, v. g. Mercurio præcipitato rubro, dulci &c. altero, qui fit aqua vel frigida, vel calida. Legitur in Morl. Coll. Ch. Leid. c. 266.

EDULIUM, ἔδεσμα. Vide *Broma*. *Cibus*.

EFFECTIVUM, ποιητικός, est proprium Artium: unde & Medicina dicitur ἐπιστήμη ποιητική, Gal. art. med. c. 3.

EFFECTUS, ἔργον, dicitur omne id, quod ab alio, tanquam a caussa sua, producitur, & dependet. Dicitur & *effectum*. *Effectuum* varietas ab una causa dependet a materiæ dispositione. Ita Sol terram adurit, & indurat, ceram liquefacit. Lang. l. 2. ep. 17. Alias qualis caussa, talis effectus. Si caussa per se agit, sequitur effectus per se. Si caussa per accidens operatur, *effectus* quoque per accidens statuendus. Unius *effectus* possunt etiam plures esse caussæ, sed subordinatæ: & vice-versa unius caussæ plures *effectus*. Libav. de Philos. Harm. Mag. Tom. IV. Oper. pag. 283. Sæpe etiam *effectus* accipitur pro Medicamentorum utilitate, quam actu præstiterunt in corpore humano. Scribon. num. 19. 97. 75. 106. &c. Videat. Lexic. Rhodii.

EFFERVESCENTIA, ζέσις, ἔκζεσις, terminus hodieque in Medicina receptissimus, denotatque interdum idem, quod *Fermentatio*, de quo vocab. infra; interdum vero, & frequentius excessivam fermentationem, sive motum intrinsecum vehementiorem, aut nimiam agitationem alicujus liquoris mixti, ex activis, & passivis portionibus constantis, obortam vel a calore quodam extraneo, vel interno quodam fomite heterogeneo ad luctam illam irritante. Vi-

Videatur ex recentioribus Cl. Vvillis de *efferve-scentia* vini, de ferment. cap. 7. & de febrib. cap. 1. ubi & sanguinis *effervescentia* describitur, quemadmodum & cap. 2. seqq. In Artificialibus quoque alia calida, alia frigida. Sylv. lib. 1. Pr. Med. cap. 4. §. 8. 16. cap. 19. §. 61. Inter naturales etiam referenda *Intestinalis*, ex confluxu bilis, & succi pancreatici, cap. 11. item *Vitalis*, quæ excitatur ex portionibus salinis, oleosis, volatilibus sanguinis permistis, cum portionibus acidis Lymphæ, cap. 19. §. 2. seqq. Medicamenta quoque composita *effervescere* dicuntur ob contrarietatem simplicium ingredientium. Scribon. num. 46. 207. 250. *Effervescentia* Chymica est, quando cum evidenti motu perficitur mediante furni igne, ubi spiritus subtiliores avolant; ut, nisi vas alicubi rima sit præditum, dissiliat. Junken. Chym. Medic. Physic. pag. 1. sect. 1. c. 4. pag. 62.

EFFICACIA, δύναμις, idem quod *Virtus*, Potentia agendi in aliud. Hinc & *Efficax* dicitur medicamentum aliquoties apud Scrib. L. Vide Rhodii Lex. *Efficacia* per experientiam nota dicitur rerum virtus, Ger. Dorn. Specul. Philos. l. 2 c. 3.

EFFICIENS, δραστικὸς, ποιητικὸς, est nomen potissimum *caussæ*, qua aliud producitur, aut fit. Hæc in Medicina vel sola, vel potissimum intelligitur, quando caussæ fit mentio. Vide *Caussa*. Jung. Lind. Ex. XII. §. 100.

EFFIDES, id est cinis Plumbi, vel Cerussa, Rul. Johns.

EFFILA, maculæ, vel tinctura a Sole facta in facie, vel alia parte in cute. Ruland. & Johns.

* EFFLATIO, ἐκφύσησις. Vide *Ecphysesis*.

* EFFLORATIO, ἐξάνθημα, ἐξάνθισμα. Vide *Exanthema*.

EFFLORESCENTIA, idem. Vide *Exanthema*.

EFFLUVIUM, ἀπόρροια. Vide *Aporrhæa*. Cæterum cum *Effluviorum* consideratio hodieque in Philosophia, & Medicina insignem fœneretur lucem, & utilitatem, eorum miram subtilitatem, determinatam naturam, & insignem efficaciam tribus per hos titulos distinctis Exercitationibus egregie pro ingenii sui sagacitate Robert Boyle descripsit.

EFFLUXUS, ἐκροή. Vide *Ecroe*. *Exerrhosis*.

EFFOEMINATIO, ἐκθήλυνσις. Vide *Ecthelynsis*. Vide & *Androgyni*.

EFFRACTURA, Paræo dicitur tertia fracturæ cranii species, seu Ossis depressio, quando vehementissimo ictu labat os, & intro effringitur. Differt a Contusione, in quas os non labat, l. 9. Chir. c. 6.

EFFRENIS, idem quod immoderatus, excessivus cum aliquo impetu. Ita *effrenes* humores dicti sunt *Turgentes*. Fallop. tr. de purg. simpl. c. 16. Tom. I. p. 67. *Effrenis* purgatio est nihil aliud, quam ὑπερκάθαρσις, quam Barbari *Effrenitationem* vocaverunt. Id. l. c. 7. p. 35.

EFFUGIO, διαφεύγω. Vide *Diapheugo*.

* EFFULGESCENTIA, ἔκλαμψις. Vide *Eclampsis*.

* EFFUSIO, ἐκχύμωμα, ἐκχύμωσις. Vide *Ecchymoma*.

† EGELIDUM, medium inter calidum, & frigid. Ref. med. Epist. 63.

EGESTIO, ἔκκρισις, idem quod *Excretio*. Vide *Eccrisis*. Plerunque de alvi excretione sumitur.

EGOITAS, terminus Helmontianus barbarus, quo indicatur Intellectus nostri lumen, veluti intrinsecus secum contemplans, deliberans, tr. Confessio Auctoris n. 7.

EGREGORSIS, ἐγρήγορσις, *Vigilia*, vigilantia, expergefactio, cujus essentia, & ratio formalis consistit in libertate, & expansione spirituum animalium, in cerebro, & toto nervoso genere. Galen. defin. medic. Vvillis de An. brut. Part. I. cap. 16. sub fin. Jung. Charlton. Exerc. VII. §. 4. ubi *Vigilias* vocat *Exercitium sensuum internorum*, & *externorum*. De pulsibus *Expergiscentium* vid. Gal. lib. 3. de causs. pulf. cap. 10.

EJACULANTIA, vel *Ejaculatoria* vasa dicuntur, quæ & *Deferentia* appellantur, quæ semen in testibus elaboratum excipiunt, deferunt, & in congressu ejiciunt in colem, quorum descriptionem vide in Anatomicis, speciat. in Barth. l. 1. Anat. c. 21. seqq. Pertinent huc veluti partes, Corpus variciforme, Parastatæ, Prostatæ, Vesiculæ seminales, &c.

EICE, εἰκῆ, adverbium usitatum Hippocrati, significans *temere*, absque consilio, negligenter, in elegantissima gnome: μηδὲν εἰκῆ, μηδὲν ὑπεροφᾷν, *nihil temere*, *nihil inconsiderate*, 6. Epid. sect. 2. t. 25. Legitur & lib. 6. Epid. sect. 8. t. 49.

EIDECHTHES, dicitur quod vel aspectu, vel fœtore est abominandum, & exosum. Hipp. l. 2. de morb. mul. VIII. 1. XVII. 9.

EIDESIS, εἴδησις, significat *scientiam*, vel *conscientiam*, uti vult Lind. Ex. III. §. 3. Occurrit apud Hipp. de dec. orn. VI. 2.

EIDOS, εἶδος, in genere *speciem*, quæ generi subjicitur, significat, quæ & aliis nominibus διαφορὰ, τρόπος, *differentia*, *modus* a Medicis dicitur, teste Gal. c. 1. de iis, q. in medic. t. 8.

t. 8. & c. 2. t. 3. Specialiter vero apud Hippocr. denotat corporis *naturam*, & *temperamentum*, & differentiam ab aliis corporum naturis. Galen. cap. 2. de nat. hum. t. 14. t. de sal. diæt. t. 5. lib. 2. prorrh. XVII. 28. 12. &c. Jung. Foes. p. 181.

EJECTIO, ἐκβολή, idem quod *excretio*. Dicitur & *Dejectio*. Vide supra.

EILAMIDES, εἰλαμίδες, dicuntur Polluci *membranæ cerebrum investientes* binæ, ideo quod cerebri medullam involvant, ab εἰλέω. Vocantur alias *Meninges*. Gorr. p. 125.

EILEMA, εἴλημα, εἴλυμα, significat apud Hipp. *convolutionem* intestinorum dolorosam, aut tormina, & refertur inter morbos a flatibus, l. de flatib. XIV. 1. Lind. descripsit, quod εἰλήματα sint dolores fixi, & veluti clavi muro impacti, quorum caussa est flatus intra tunicas intestini inclusus. Sel. M. Ex. IV. §. 14. Significat & *Involucrum*. Vide in lit. I.

EILEON, *Ileum*, Lat. est nomen intestini tenuis ordine tertii, quod incipit, ubi Jejunum desinit, omnium longissimum, a frequentibus circumvolutionibus ita dictum; cujus descriptionem vide ap. Anat. & in specie Barth. l. 1. Anat. c. 10.

EILEOS, εἰλεός, & cum aspir. εἱλεός, *Ileus*, est affectus intestini *Ilei* vehementissimus. Dicitur & *Volvulus*, cujus prolixam descriptionem, & expositionem egregie tradidit Lind. Exerc. IV. per totum, & seqq. Jung. Dieter. num. 240. Sunt & qui scribunt, ἴλεος. Hesych. Vocatur & *Miserere mei*, *Chordapsus*. Meminit Hippocr. 3. aphor. 22. Interdum sub *Colica* comprehenditur a Veteribus. Apud Scribon. num. 116. describitur, quod sit inflatio intestinorum; sed monet recte Rhod. in Not. verius dici inflammationem. Ex recentioribus vid. Sylv. lib. 1. Pr. Medic. cap. 15. P. Barbette lib. 4. cap. 17. Ex his seq. descriptio dari potest: *Ileus*, vel *Passio Iliaca* est dolor acerbissimus intestini Ilei, vel etiam (sec. nonnullos) Cœci, cum constipatione alvi, tumore ventris chordæ instar tensivo, subsequente etiam rejectione fecum per os, aliisque gravissimis symptomatibus, proveniens ab inflammatione quandoque gangrænosa, aut alia graviori solutione continui dictæ partis, per sanguinis motum impeditum oborta, intestinorum motum peristalticum invertente.

EILICRINES, εἰλικρινής, *sincerus*, purus, merus, impermixtus, dicitur de subsidentia in urina. Coac. t. 586. εἰλικρινέως, adverb. *pure*, *sincere*, legitur de crisi, l. 4. Epid. III. 9.

EILETHERES, εἰλεθερές, aliis εἰλαθερὲς, ἑλαθερὲς, significat *in*, *vel a Sole calefactum*. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XXX. 8. LXVI. 17. LXIIX. 20. Et εἰλιθερῶν dicitur *insolatus*, qui in Solis radiis corpus exponit. Gal. l. 8. Meth. M. cap. 2.

EILUMENOS, εἰλύμενος, *contortus*, convolutus, ab εἰλέομαι, vel εἰλέω, *contorqueo*, coarcto. Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 32.

EIOTHOS, εἰωθώς, *consuetus*, perennis, solitus. Ita εἰωθυῖα κίνησις, motus *consuetus*, perennis. Legitur ap. Hipp. l. 1. de morb. XXX. 18. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 230. seqq.

EIRION, εἰρίον, ἔριον, *lanam*, & quidem ῥυπαρὸν, *succidam* significat, quæ vim mitigandi, & digerendi habet, præcipue ubi bene carminatæ sunt. Legitur & εἰρία οἰσυπηρὰ, ob *asypum*, & *succum sordidum*, quo imbutæ sunt. Hippocr. 2. de fract. t. 72. lib. 3. t. 24. lib. 4. de artic. t. 24. lib. de ulcer. XV. 6. lib. 2. de morb. mul. LXV. 6. 7. LXVI. 7. & alibi. Vide Foes. p. 183. 184

EIRYOMÆ, εἰρύομαι, idem quod ἕλκομαι, *trahor*. Frequens Hipp. 1. prorrh. s. 2. t. 10. Coac. t. 51. l. 2. de morb. mul. XXII. 6. Foes. d. l.

EISAGOGE, εἰσαγωγή. Vide *Tyrocinium*.

EISBOLE, εἰσβολή, proprie *injectionem* significat. Medicis vero denotat *insultum*, & *aggressionem primam* morbi, vel paroxysmi, quæ aliàs & ἐπισημασία dicitur. Gal. l. de temper. morb. c. 6. Item *irruptionem*.

EISPNOE, εἰσπνοή, *Inspiratio*. Estque pars respirationis, qua aer intra pulmonem per os, & nares trahitur, ad cordis, & sanguinis ventilationem. Gorr. Jung. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 316. De *Inspiratione* integra, & læsa vide apud Vvillis Part. 2. Pharm. Rat. sect. 1. c. 1. 2. 3.

ELABORATIO, Gr. dici posset ἐξεργασία, φιλοπονία, est operatio manuaria, qua res in substantia, eaque potissimum materiali mutata *elaboratur*. Id enim nunc *elaborare* appellamus, cum remotis ignobilioribus materiæ partibus, quæ seu obiter adhærent, seu quovis modo adminiculum præbent essentiæ, præstantissimam elicimus. Itaque & maxime viget hic impuri a puro segregatio. *Elaboratio* aut est solutio, aut coadunatio. Hæc Ruland. & Johns. *Elaborationis* Chymicæ, vel Philosophicæ modos sex vide apud Libav. Tract. de Igne naturæ c. 37. Tom. II. Oper. p. 79. *Elaborare*, i. e. *multum laborare*, anniti, valde laborare, Scrib. n. 38. Rhod. in Lex.

ELÆOMELI, ἐλαιόμελι, genus quoddam Resinæ Palmyris Syriæ familiare. Id ex vetustis arborum caudicibus manat pingue, unguinosum, crassius melle, resina tenuius, perinde quasi nunc e lapidibus quibusdam, quod πετρέλαιον nominant. Iis, quibus insederit, hæret admodum pertinaciter, atque si edatur,

marcore consumit, & viribus destituit, veternumque inducit. Gorr. in defin. pag. 131. Jung. P. A. Matthiol. in Apolog. Adv. Amat. Lusit. §. h. t. Legitur & apud Dioscorid. ipsum l. 1. cap. 37.

ELÆON, ἔλαιον, id est *Oleum*, ab ἐλαία, *Olea*. Nam *Oleum* simpliciter dictum denotat *Oleum olivarum*, hoc est succum pinguem ex olivis maturis expressum. Trium enim generum *Olea* occurrunt in medicina usitata: *Olea expressa*, de quibus vide Schroder. lib. 2. cap. 71. *Cocta per infusionem*, & *coctionem*, d. l. cap. 72. & *destillata*, d. l. cap. 70. Jung. Fr. Hofmann. in clav. De *Oleis expressis*, & *coctis* non inepte quoque scripsit Jac. le Mort. Pharmac. Med. Physiol. cap. 28. pag. 204. seqq. *Olea* in genere, præsertim commune, mediæ esse naturæ inter humectantia, & siccantia, docet Galen. lib. 2. de Sim. Fac. cap. 25. *Olea* in genere omnia salinæ esse naturæ, & a salibus perfectione saltem differre, ita ut *Olea* ex salibus, & hæc viceversa ex illis confici queant, expresse scripsit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. sect. 2. cap. 1. pag. 78. Aliquando vocab. ἔλαιον etiam accipitur apud Hippocr. pro *pinguedine*, vel adipe, v. gr. Vituli marini, seu Phocæ, l. de nat. mul. XXII. 13. XXIX. 167. 181. lib. de exsectione fœtus, IV. 5. Anseris, lib. de nat. mul. XXIX. 124. 135. 140. LXV. 3. LXIIX. 2. LXXX. 2. Suis, lib. 1. de morb. mul. XC. 11. Vide Foes. pag. 197. *Butyrum* quoque vocari ἔλαιον ἀπὸ γάλακτος, *oleum de lacte*, testatur Linden. Ex. XVI. §. 119. Derivativum est ἐλαιώδης, *Oleosus*. Ita nuces, amygdala, & semina alia habent ἐλαιῶδες, *Oleosam* substantiam. C. Hofm. l. 3. V. L. cap 2. Vide *Oleum*.

ELÆOPINES, ἐλαιοπίνης, *oleo infectus*, imbutus. Usurpatur de vestibus sordidis, quibus opponuntur puræ. Hipp. de sal. diæt. t. 21.

ELÆOSACCHARUM, Gr. dici potest ἐλαιοσάκχαρον, est terminus Pharmaceuticus, denotans mixturam Olei destillati cum Saccharo, v. gr. olei ϵ j. sacchari ʒ j. vel circiter. Schr. l. 1. cap. 3. Ejus encomium, & formulas vide apud Rolf. Chym. l. 4. f 6. c. 1. seqq.

ELAGUIR, *Vitriolum viride*. Rul.

ELAMBICATIO, dicitur modus *Dissolutionis* aquarum Thermalium ad investigandum virtutem mineralem; fitque duplici modo, uno in balneo Mariæ, qui difficilior, altero igne in vitris, quem prolixius describit Fallop. tr. de Aq. Therm. c. 9. Tom. 1. p. 224. Andr. Bacc. de Therm. l. 2. c. 3. p. m. 87.

ELANULA, *Alumen durissimum instar ferri*. Id.

ELAPHOCAMELOS, ἐλαφοκάμηλος, i. e. Cervicamelus, vocatur animal quadrupes partim cervum, partim camelum referens, ex Peru Indiæ Occidentalis regione Antuerpiam delatum, cujus descriptio prolixior extat in Mathiol. l. 5. Epist. p. m. 211.

ELAPHOS, ἔλαφος. Vide *Cervus*. Hinc *Elaphographia*, id est *Cervi descriptio*. Vide *Cervus*.

ELAPS, *Elops*, ἔλαψ, ἔλωψ, nomen serpentis, cujus meminit ex Aetio Forest. l. 30. O. 18. in Schol. De hoc vid. Aldr. Hist. serp. & drac. l. 1. c. 15. ubi & alias hujus vocis significationes huc non pertinentes invenies.

ELAPSUS, ἔκπτωσις. Legitur apud Augen. Tom. III. p. 115. Vide *Ecptosis*.

ELASMA, ἔλασμα, in genere denotat *Laminam*. Vide infra *Lamina*. In specie vero significat fistulam clysteris, quæ ano immittitur, demonstrante Lind. Ex. IV. §. 101. Descendit a verbo ἐλαύνω, vel ἐλάω, quod varias obtinet significationes: v. g. significat *diduco*, extendo, quando de materia dura diducta usurpatur. Item agito, *moveo*, stimulo, unde ἐλατὴρ, ἐλαστικὸς, *Elater*, *Elasticus*, qui termini latinitate quoque donati hodieque frequentissimo sunt in usu apud Willis. & alios, dum spiritui animali, & liquori nervoso attribuitur qua sec. qua p. nat. virtus *Elastica*, & impetum faciens. Vide Tract. Anat. Cerebr. de An. Brut. de Morb. Convulsiv. Ita & Aeri tribuitur *vis elastica* nitrosa, & penetrabilis. Malach. Truston. de respir. p. 33. Vide & Cl. Sturmii Colleg. Curios. & p. p. *Elasis*.

ELASSON, *Elatton*, ἐλάσσων, ἐλάττων, *minor*. In specie Hippoc. usurpavit de *minoribus* statura corporis, 2. aphor. 54. Dieter. num. 270. De Vino tenuiori, vel *minori* legitur in Sacris, Joh. 2. v. 10. Vide Rhodii Lexic. Scrib. *exiguum* vinum.

ELASIS, ἔλασις, Elater, ἐλατὴρ, hodieque etiam a recentioribus sunt introducti termini, quibus expulsionem impetuosam, & agitationem spirituum, præsertim animalium, nec non caussam, & principium, unde illa expulsio dependet, explicant. Coincidit cum *explosione*, de quo vocab. paulo inferius. Imprimis vero Aeri insignis *elater* tribui solet, seu spontanea vis dilatandi sese: num vero in omnibus ita sese habeat, fortassis alia occasio ventilandi sese offeret. Meminit etiam hujus ex Pecqueto Barth. l. 3. An. c. 9. p. 427. Vide *Elasticus*.

† ELATERII nomine quodvis Catharticum apud Gal. Hipp. expos. mer. l. 1. c. 2.

ELATERIUM, ἐλατήριον, sumitur stricte, & late. *Stricte* pro medicamento purgante valido, quod fit ex Cucumere agresti, succus sc. inspissatus ex fructu Cucumeris per expressionem, de quo Schr. l. 4. cl. 3. n. 443. Rolfinch. O. ac M. M.

Spec. l.5. ſ.6. c.5. & tr. de Purg. ſ.3. Art.5. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c.7. Late pro omni valido purgante per alvum, notante Galen. cap. 5. in 6. Epid. t. 35. & plurimis locis ex Hippoc. Hoc confirmat Foeſ. d. l. Jungatur & Joh. Nic. Pechlin. de Purgant. c. 21. Derivatur ab ἐλαύνω, *agito*, commoveo.

Elaton, ἐλατὸν, Ariſt. 3. Meteorol. cap. ult. i. e. *Malleo ductile*, proprietas metallorum. Vide *Malleabile*.

Electio, ἐκλογὴ, αἵρεσις, quid ſignificet, notum eſt. Eſt vero præſertim circa uſum, & præparationem remediorum Diætæ, Pharmaciæ, & Chirurgiæ maxime neceſſaria *electio*, uti patet ex Methodo medendi. Ita aliquando propter conſuetudinem eligendus cibus, & potus paulo deterior. Hipp. 2. aph. 38. De *electione* ſimplicium medicamentorum vide Vvereri Antid. Gen. l. 1. c. 1. ſeqq.

Electrodes, ἠλεκτρώδης, *Succino ſimilis*. Uſurpavit Hippocr. de alvo dejiciente ſuccino ſimilia, hoc eſt excretione alvi ſplendicante, & relucente, l. 4. Epid. XXII. 16. Vid. Foeſ. p. 261.

Electrum, ἤλεκτρον, *Succinum*, nihil aliud eſt, quam ſuccus bituminoſus, ſeu reſina terræ, & arborum vetuſtarum optime digeſta, exinde in mare traducta, atque ibidem præcipue concreta. Schroder. lib. 3. c. 30. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. eſtque duplex: Album, & Citrinum, in Officinis uſitatum. Plures alias ſpecies propoſuit Andr. Chioccus Mul. Calceol. ſect. 2. pag. 180. ſeqq. Eleganter quoque *ſuccini* hiſtoriam tradidit Junken. Chym. Exp. Cur. Part. I. ſect. 4. cap. 7. pag. 302. ſeqq. Sunt tamen alii, qui *ſuccinum* ſpeciem picis foſſilis, ſeu bituminis eſſe ſibi perſuaſum habeant, propterea quod & in locis longe a mari diſtantibus, & e montibus terræ firmæ effodiatur. Vid. Act. Philoſop. Oldenburg. Ann. 1666. Menſ. Novemb. Jungantur & Acta Hafn. Vol. I. Obſ. 57. p. 110. ſeqq. Dicitur & *Carabe*, *Gleſſum*. A *Succino* paleas, & feſtucas attrahi, quemadmodum a Magnete ferrum, vulgatiſſima eſt opinio, cujus etiam meminit Galen. lib. de nat. fac. c. 14. quam tamen nihil æſtimare conatus eſt Pechlin. de purgant. cap. 2. Medicamenta ex *Succino* vide paſſim in Pharmaciæ Scriptoribus, præſertim ſupra alleg. Schroder. & Hofmanno. De *Succino artificiali*, atque parandi modo legatur Jac. le Mort. Chym. Med. Phyſiol. cap. 10. pag. 110. ſeqq. *Electrum* quoque Populi albæ lacrymam dicunt, quæ juxta amnem Eridanum deſtillat, & in ſpiſſitudinem coit, aureo colore, quod ſi lævigatum bibatur, ſtomachi, & alvi fluxiones, & ſanguinem compeſcit. Ægin. l. 3. c. 3. Apud Chymicos etiam diverſas, & ex parte quoque ſatis obſcuras obtinet ſignificationes. Vel enim denotat *Aurum* quoque imperfectius, ſive nativum, ſive factitium; cujus portio quinta eſt Argentum, ita dictum, quod Soli oppoſitum magis ſplendeat, quam Aurum, & Argentum. Rul. Vid. Libav. Synt. Ar. Ch. l. 4. c. 9. & lib. 7. cap. 24. Vel Theophraſto eſt mixtura compoſiti metalli, ex omnibus ſeptem Planetis in unum corpus colliquatis, Parac. de nat. rer. l. 8. de ſeparat. rer. nat. in princ. Rul. Ex ſimili conſtabat Virgilii Campanula, tempore regis Artus, quæ adulterio contaminatos tam viros, quam fœminas de ponte in aquam præcipitavit, ſolo ſonitus clangore. Fertur etiam e ſimili rite conflato metallo Scyphus guſtatorius fabrefactus toxicum nullum admittere; quod ſi forte injiciatur, ebullire, quicquid in eo liquoris continetur, edito ſtrepitu maxime perceptibili, ac ſi nitrum in prunas conjiceretur. Aliud narrat Paracelſ. de ſimilis *Electri* compoſitione, ſe vidiſſe quendam Hiſpanum habentem ejuſmodi Campanulam, pondere vix ſeſquilibræ, per quam inſcriptis aliquot characteribus, & verbis, tot ſpectra, prodigiaque, quot vellet, convocabat, edebat, & abigebat pro ſuo arbitrio. Voluit is perſuadere Paracelſo, vim illius Campanulæ in verbis, ac characteribus magis, quam in ſonitu, vel metallo conſiſtere. Verum Parac. rem non ita ſe habere, ut aſſerebat, etſi pro variatione ſcripturæ varia etiam ederentur prodigia, maximam potentiam in metallo ſitam eſſe deprehendit. Hæc Rul. & Johnſ. Enimvero quid ſi quis plane de veritate hujus effectus dubitaret? Videntur ſane ſatis fabuloſe hæc ſcripta. *Electrum* eſt metallum ex alio factum per artem, ſed illi, ex quo factum eſt, non amplius ſimile: v. g. ſi æs, vel cuprum ante paratur candidum, aut ſi ex cupro fit orichalcum, vocatur *Electrum*, &c. Paracelſ. de reb. nat. c. 9. de Arſenico, Ger. Dornæus de genealog. mineral. c. 18. Th. Chym. Vol. I. pag. 586. Ad præparationem Lapidis Philoſophici baſeos loco recipi juſſit *Electrum minerale immaturum*. Idem in Manuali de Lapid. Philoſoph. cui incredibiles attribuit vires. *Electri* annulos, ait ex Paracelſo Johnſonus, digitis geſtari ſolitos præcavere, ut nunquam aliquis ſpaſmo, vel odontalgia, vel epilepſia corriperetur, adeo ut ſimul atque Epileptici digito, quem annularem vocant, annulus talis applicatus eſt in paroxyſmo, ſubito de illo depulſus, & quaſi digitis abſterſus evanuerit, & æger a lapſu confeſtim reſurrexerit. Imo ſi quis annulorum iſtorum in digito annulari geſtetur, & abditus quidam morbus foras erupturus eſt, annulum iſtum exſudare videas jugiter, & ab inſigni quadam

sympathia decolorari cernas ad oculum. Observatu porro dignum est, *Electrum* hoc nostrum adversus infestos spiritus, vel genios noxios esse amuletum præstantissimum. Cœlica enim *Electro* inest operatio quædam, omniumque planetarum agit in illo influentia, cum harmonia quadam superiorum, & inferiorum omnium. Sed *Electrum*, quod in venis metallicis ex Auro, & Argento natura concretum est, uti Mathesius scribit, non tam numerosa pollet virtute, ac illud, quod artificum industria ex septem metallis in igne fabrefactum est, uti Geber, Lullius, Paracelsus, & alii hujus rei artifices testantur. Et tamen magno in pretio habuerunt veteres istiusmodi Metallum, quod varia sibi ex isto fictilia conflabant in usum domesticum, & vasa ex *Electro* inter supellectilem asservabant rariorem præ aureis, & smaragdinis. Hæc Jonson. Nugarum satis. De *Electri* variis significationibus, & præparationibus lege Rolfink. Chym. lib. 5. sect. 11. c. 2. seqq. *Electrum minerale*, vel metallicum duorum, vel plurium ejusmodi corporum mixtura describitur a Dorneo, de transm. met. c. 11. Th. Ch. Vol. I. p. 529. imo in omnium sex Voluminum Indicibus sat multa de *Electro* reperies. *Electra* quoque vocantur compositiones metallicæ, quarum una ex Antimonio cum Sole, & Luna facta vocatur *Electrum majus*: altera ex Jove, & Marte dicitur *Electrum minus*. Utriusque meminit D. Ludov. Pharm. Dissert. I. p. 329.

† Electuarium filichinum, Hippocr. Succus Cucumeris asinini. Matth. de grad. in 9. Rhasis cap. 55.

Electuarium, *Electarium* etiam dicitur, & est medicamentum Syrupo, & Eclegmate crassius, constans ex medicamentis durioribus pulverisatis, melle, syrupo, saccharo syrupisato, vel alii alicui convenienti liquori melligineo, id est mellis consistentiæ accurate mixtis. Schroder. lib. 1. cap. 3. Vveker. Antid. gen. lib. 1. cap. 28. Dividuntur in *Alterantia*, & *Purgantia*. Utrorumque Catalogum vid. apud Vveker. Ant. Spec. lib. 2. sect. 21. Schrod. lib. 2. cap. 51.

Elementatus, *a*, *um*, Paracelso significat excessum aliquem caloris, vel frigoris. Ita Pulsus *elementatus*, calidus vel igneus, & Pulsus *elementatus* frigidus dicitur, in Scholiis ad libros de Urinis.

* Elementum, στοιχεῖον, vocatur corpus simplex, ex quo quidque primum constituitur, & in quod ultima resolutio fit, cujus partes non sunt diversi generis, sed homogeneæ. Refertur autem *elementum* ad aliquid, sicut & pars. Gorr. pag. 432. *Elementum* appellatur minima pars ejus rei, cujus est *Elementum*] Omnium autem corporum, quæ gignuntur, & corrumpuntur, quatuor sunt *Elementa*, Ignis, Aer, Aqua, Terra. Ut minimum intelligatur id, quod minime divisionem suscipere potest, Gal. l. 8. de Hipp. & Plat. decr. cap. 2. Enimvero fuerunt, & sunt, qui numerum illum quaternarium impugnant, non solum ex Philosophis recentioribus Gassendicis, seu Democriteis, sed etiam ex Medicis, præsertim Chymicis. Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 34. Zacharius in Theatr. Chym. Vol. I. pag. 739. Ita & Cl. Vvillis de ferment. c. 1. in dubium vocavit. Nostri nunc non est instituti, hæc prolixius ventilare: præsertim cum Medici facile acquiescere possint in *Elementorum* sensibilium hypothesi, qualia etiam dici possunt partes similares respectu dissimilarium, & magis compositarum. *Elementa* porro matrices rerum dicuntur, in, & ex quibus generantur omnia. Rul. de *Elementis Chymicis*. Vide Libav. Alchym. Pharmac. cap. 8. *Elementum* Parac. est corruptibilis, ac transitura mundi essentia, & omnium, quæ patiuntur mutationem, anxietatem, atque necessitatem, in diem usque ad extremum consumtionis hujus mundi. Item: Est essentia spirituum in *Elementis* delitescentium, & degentium: item Astrum eorum, Rul. *Elementorum* divisionem in Simplicia, Composita, & Decomposita vide apud Ger. Dorneum art. Alchym. l. 1. c. 4. in Th. Chym. Vol. II. p. 524. Interdum & *Elementum* dicitur de primis principiis artium, & disciplinarum; de literis, seu principiis vocum; de caussis rerum, &c. Vide Libav. d. l. Et quis omnes acceptiones hujus vocabuli huc vellet compilare?

Elenchus, ἔλεγχος, significat communiter abstractive, vel *Argumentum*, probationem; vel *Criminationem*, accusationem; vel *dedecus*, opprobrium. Hipp. vero in concreto sumsit de Medicis indoctis, l. Præcept. VI 3. Vocatur & redargutio eorum, quæ non se recte habent. Opponiturque τῇ δοκιμασίᾳ, approbationi. Gal. 3. in Epid. t. 20. fin.

† Eleosclinum, apium, quod soli in montibus expositum nascitur.

Elephantinus, ἐλεφάντινος, nomen est *emplastri*, quod habet cerussæ partes 30. ceræ partes 45. olei heminam, aquæ sextarium. Est autem compositio percandida; ideoque *elephantina* nominatur. Habetur apud Aetium gemina. Gorr. p. 133.

* Elephas, *Elephantus*, ἐλέφας, vocabulum diversarum significationum. 1. notat animal quadrupes vastissimum, cujus prolixam descriptionem, & usum in Medicina vide ap. Ul. Aldrov. l. 1. de quadrup. c. 9. C. Hofm. vocat

ſapientiſſimum, & proboſcidem habet loco manus, comm. in Gal. de U. P. n. 27. 28. Hujus Animalis Anatomicam hiſtoriam noviſſime tradidit A. Moulins Medicus Collegii Trinitati prope Doublinum, uti patet ex Act. Erud. Lipſ. 1684. (2) *Ebur*, ſeu dentes *Elephantis*, decantatiſſimi etiam in Medicina uſus, de quo etiam vid. Aldr. d. l. c. 14. Schr. l. 5. cl. 1. n. 20. *Eboris* vires vermes necandi, & Icterum curandi extulit Jac. le Mort. Pharm. Chym. unde deſumpſit Morley. Coll. Chym. Leid. c. 155. Hoc uſtum, vel calcinatum vocatur *Spodium*, cum additione ex *Ebore*. (3) ſignificat *Morbum*, & quidem malignum duum generum: aut *Lepram Arabum*, quæ *Græcorum Elephantiaſis* vocatur. ἐλεφαντίασις, ἐλεφαντία, quam & Medici cancrum totius corporis definiunt. Apud Ruland. hæc leguntur quoque epitheta, *Heracleus morbus*, *Leo*, *Satyriaſis*, *Leontiaſis*. Vid. & Keuch. ad Seren. p. 124. Caſtell. ſeqq. de hoc morbo notavit. *Elephas* (qui & *Elephantiaſis* dicitur) morbus eſt, in quo naturalis faciei figura mutatur, reſimatur naſus, labra craſſa fiunt, extenuantur aures ad Satyrorum effigiem. Gal. lib. de cauſſ. morb. c. 7. ex ſanguine melancholico primam generationem habens, quam affectionem, cum incipit, σατυρίασιν nominant, tum a genarum rubore, & facie Satyris perſimili, tum propter inexplicabilem, & impudentem coeundi libidinem. Aliqui vero oſſeas eminentias, quæ in temporibus fiunt, ſic vocant. In aliis autem partibus quoque fiunt tales oſſium eminentiæ, quas *Exoſtoſes* vocant, l. de tum. p. n. c. 14. Ἐλέφας, καὶ ἐλεφαντίασις, univerſi corporis cancer eſt, qui nullam omnino admittit curationem. Id nominis nactum eſt hoc malum, quod in eo cutis corio *Elephantis* ſimilis videatur. Nam maculis quibuſdam ad atrum colorem vergentibus inficitur, atque inæqualiter aſpera, craſſa, ac veluti ſquamis fœda, livens, ferinaque redditur. Nec *Elephas* quicquam (apud aliquos) a Lepra Arabum differt. Sunt vero alii, qui differentiam inter *Lepram*, & *Elephantiaſin* conſtituunt, præſertim hanc, quod *Lepra* cutem occupet, *Elephantiaſis* carnē. Vid. Rhod. ad Scrib. n. 250. Vocarunt & veteres morbum hunc ἡράκλειον, h. e. *Herculeum*, quod nullus eo major ſit, & violentior. Nam morbo ingraveſcente, primum quidem ſtupet cutis, deinde ſenſum prorſus amittit, ut ne acu quidem compuncti dolorem ſentiant, aut fervente aqua affuſa urantur. Hæc Caſtell. Vid. & Jonſt. Synt. Med. Pr. Part. III. l. 1. tit. 1. Nobis ita definire placet: *Elephantiaſis* eſt ſcabies vel totius corporis, vel etiam certi membri, cancroſa, maligna, ſicca, & furfuracea, vel ſquamoſa, cum tumore cancroſo, & aliis plurimis ſymptomatibus gravioribus ſtipata, proveniens a maſſæ ſanguineæ ſalina maligna coagulatione, & lenta putredine, ſuccum nervoſum, & nutritium ad νέκρωσιν diſponente, & graviſſime corrumpente. Vide & D. D. Maur. Hofm. Sciagr. Morb. Contag. diſp. ult. 40. Signa *Elephantiaſis* videantur apud Hildan. in Epiſt. 24. Cur vero hujuſmodi homines adeo ſalacitate nimia afficiantur, non adeo planum eſt determinare. Aut *Elephantiaſis* ſignificat *Arabibus* tumorem pedum ulceroſum malignum, a ſanguinis atrabilarii putredine corroſiva, & corruptione ſuccum nutritium quoque perdente obortum. Vid. Jonſton. d. l. cap. 10. Hanc quoque intellexit Lang. l. 1. ep. 12. & 17. (4.) *Elephas* quoque notat Chymice *Aquam fortem*. Rul. in Lex. *Elephantias* quoque ſignificat *ſerpentem*. Aldr. hiſt. ſerp. ac drac. l. 1. c. 1. §. Epitheta &c. 15.

Elepodatum, id eſt *limatum*. Ruland. & Johnſ.

Elersna, idem quod *Molybdæna*. Ruland. & Johnſ.

Elesmatis, id eſt *Plumbum uſtum*. Ruland. & Johnſ.

Elevatio, eſt vocabulum diverſæ ſignificationis. Dicitur de Pulſu, vel potius arteriæ diſtenſione; & ita reſpondet Græco διαστολή: vel de tumore, ſeu intumeſcentia membri. Ita *elevatio* ſtomachi Foreſt. lib. 18. Obſerv. 30. in Schol. Græce dicitur ἔπαρσις, ἔπαρμα. *Elevationes* jecoris, lienis, hypochondriorum leguntur aliquoties ad P. M. de Calderia Tom. II. Oper. pag. 14. Vel dicitur Chymicis artificioſa *ſubtiliatio*, & *ſublimatio* (Græc. μετεωρισμός) quando partes ſpirituales a corporeis, ſubtiles a craſſis, non fixæ a fixis, inſtar fumi, vi ignis *elevantur*, & a ſummitate capitelli condenſantur. Eſt & vel ſicca, vel humida. Sicca, vulgo *Sublimatio* eſt, qua partes ſiccæ ſubtiliores elevantur, cum adhærentia ſui vaſis. Hæc ſequenti modo peragitur. Accipio materiam aliquam ſublimandam, eamque vel ſolam, vel aliis admixtam materiebus, vaſi alicui vitreo, aut terreo inferius lato, vel rotundo includo, ita ut duabus partibus vacuis tertia impleta ſit. Vaſi huic, ſive cucurbitæ alembicum cæcum in vertice parvo foramine perforatum impono, luto obduco, & ne ſpiritus, aut partes ſublimatæ exhalare poſſint, obſirmo. Deinde in catinum arenarium, tribus digitis a fundo, & parietibus, intercedente arena, vel in ignem liberum pono, caloremque per gradus augeo. Primo autem gradu omnis humiditas abeat neceſſe eſt, quod impoſita vitro laminæ aliqua ferrea lævigata facile exploro. Cum enim humiditas aliqua adhuc reſidua eſt, laminæ illa adhæret, ſed quando omnis humidi-

tas discessit, spiritus sicci ascendunt; & hinc alembici foramen, superstrato aliquo vitro adaequato, luto bono, ne spiritus expirent, claudo. Tandem ignem tantisper foveo, donec omnis materia *sublimanda* elevata est. Nonnulli loco cucurbitae scutella, vel concha aliqua terrea materiam continente cum vitreo cono parietibus vasis inferioris rite accommodato utuntur. Rul. Ita Flores Sulphuris, & alii parantur per sublimationem. Vide de hac Rolf. Ch. l. 2. c. 2. Humida dicitur alias *destillatio*, de qua vide supra suo loco.

Elevatorium (perperam *Elevaterium*) est nomen instrumentorum Chirurgicorum diversorum, quale etiam Paraeus invenit, de quo vide Sculter. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. III. fig. 4. *Elevatorium* linguae, Tab. XI. fig. 7. Blas. Med. Un. p. 73.

Elidrium, *Elidrion*: Vel est gummi *Mastix*: Vel notat *Mercurium*, sive *Rhaponticum*: Vel est massa metallica, parata ex duabus partibus argenti, una auri, & una aeris inter se mistis. Rul.

Eligii *morbus*, dicitur Joh. Anglico *fistula* propter curationem, quia patens fistulam habens ex itinere ad locum illum calefit, & ita materia consumitur, atque curatur. Ros. Angl. pag. 1029.

Elinnyo, ἐλιννύω, significat otior, *ferior*, quiesco, immoror. Verbum frequens Hippocr. 2. de R. V. I. A. t. 53. l. 6. Epid. s. 5. t. 5. s. 4. t. 13. l. 1. de fract. t. 9. 45. lib. 3. de iis, quae in medicat. t. 20.

Eliotropia (rectius *Heliotropia*) est nomen Gemmae, vel lapidis pretiosi, cujus mentio fit in Ger. Dorn. tr. de gemmar. struct. Theat. Chym. Vol. I. p. 487. ubi dicitur, quod gignatur ex coelo Veneris, & ex coelo, & terra Martis cum terra Lunae. Aliter paulo ejus compositio traditur a Lulio in tract. Animae transmutatio. Vol. IV. a. 190.

Eliquatio, idem, quod *Colliquatio*. Vide supra suo loco.

Elixatio, ἕψησις, est species coctionis, notissima in re culinaria, qua massa quaedam solida per liquidum affusum vi caloris externi fervefactum dissolvitur, coquitur, & emollitur, aut liquescit; quemadmodum fit quotidie in culina, ubi videre est, panem aquae, aut lacti incoctum, motu igniculorum (qui per ollae corpus penetrant in liquorem primum, & hinc in panem) dissolvi panem, & attenuari, & liquefactum permisceri cum aqua, aut lacte, atque ita redigi in unum corpus quasi homogeneum, quod pultem nominamus. Linden. Exerc. XIII. §. 166. ubi etiam *Elixationem* in ventriculo fieri statuit, pro chyli elaboratione; quamvis alii sint, qui negent, & fermentationem urgeant; cum tamen fermentatio *elixationi* minime opponatur, quemadmodum colligere licet ex Willis de ferm. cap. 7. sub fin. & c. 9.

Elixir, terminus Pharmaceuticus, & Chymicus, de cujus origine, & Etymologia legi poterit Rolfink. Chym. lib 4. sect. 2. cap. 1. ubi & variae ejus significationes occurrunt. Apud Rulandum seqq. leguntur. *Elixir*, *elei*, id est Medicina. *Elixir* Medicina est incomparabilis, conservandae vitae, & pellendis morbis dicata. Vel *elixir* est fermentum, cujus minima quantitas sui generis ingentem molem in pastam sibi similem penetrando conglutinat. *Pasta* h. l. est spiritus vitae hominum; internusque vitae balsamus. Est interna corporis conservatrix in eo statu, in quo illud reperit. *Elixir* autem externus arte balsamus ab externis conquisitus, ac praeparatus in Spagyricum fermentum. Vel *Elixir* etiam est Medicina fermentata, vel ex auro solo, vel ex septem metallis. Vel *Elixir* est species ex pluribus diversi generis simplicium speciebus composita. Itaque cum Oleum Terebinthi componitur cum floribus Sulphuris, & oleo Myrrhae, quando quintae vini essentiae miscetur tinctura Croci, magisteria vegetabilium magisteriis mineralium, seu essentiis, seu extractis aliis, & similia coadunantur in Medicinam compositam, *Elixir* vocatur. Potissimum tamen excellunt *Elixiria* liquida, quae forma sua repraesentant aquas bezoardicas, aliasque stillatitias compositas, quibus ob cognationem nomen communicatur. Aliis *Elixir* distat ab omnibus aliis essentiis, quod fiat ex pluribus, & detur vel ad sanitatem in eodem statu detinendam, vel ad imminentes morbos arcendos, praeservandumque a putredine. Hodieque communiter accipitur pro liquore spirituoso, facultatibus praecellentibus, mediante infusione, impraegnato. Hinc convenit ut plurimum cum *Tincturis liquidis*. Schrod. lib. 2. c. 52. Rolfink. d. l. & seqq. capp. Jung. Libav. Synt. Arcan. Chym. lib. 8. cap. 43. *Elixir* etiam dicitur Lapis Philosophicus, Robert. Vallensis de verit. & antiquit. Chym. cap. 1. estque vel perfectum, vel imperfectum. Vide plura in Theatr. Chym. Vol. I. II. III. & V. Lacinius dicit: *Elixir* paratur ex tribus, Sole, Luna, & Mercurio, consistentiae mediae inter molle, & durum, mollius, ac subtilius, quam Mercurius. Secus enim aurum exinde paratum fit intractabile. Ex *Elixir* fit Azoth, & est prima pars laboris circa Lapidem Philosophicum. *Elixir* duplex est, album, & rubrum, &c. Rul. In *Elixir Paracelsi* animadvertit Helmont. tr. Arca-

Arcana Paracelſ. Hodieque etiam commendatur a Chymiatris. *Elixir proprietatis Paracelſi* duplici modo paratum, vel cum acido, ſive ſpiritu Sulphuris, vel ſine acido cum alcali paratum.

ELIXIS, ἔλιξις, ſignificat *Linctum*, idem quod ἔκλειγμα. Hipp. l. 7. Epid. VI. 10. IIX. 12. Vide *Ecleigma*.

ELIXIVIATIO, vocatur operatio, quando poſt calcinationem alicujus materiæ affuſa aqua ſal aliquod extrahitur fixum.

ELLEBORUS, *Elleboriſmus*, pro *Helleborus*, *Helleboriſmus*, ponitur. Vide infra *Helleborus*.

ELLOBOS, ἔλλοβος, dicitur de ſeminibus, quæ in ſiliquis continentur, ut fabæ, phaſeoli, &c. Gorr. ex Teophr. p. 134.

ELLYCHNIOTOS, ἐλλυχνιωτὸς, *linimenti genus* apud Chirurgos, Galen. Introduct. cap. 19. ſic dictum, vel quod in *Ellychnii* formam componeretur; vel, quod verius eſt, ex eadem materia conſtaret, ex qua *Ellychnia* fiebant, quibus vis erat ad ſupercreſcentia ulcera non mediocris. Gorr. p. 135.

ELLYCHNIUM, ἐλλύχνιον, ſignificat *funiculum* in candelis, ſive *lucernarium*, ut flamma continuetur. Extinctus vero ab Hippocr. ad ſuffocationem uteri in ſuffitu commendatur, lib. de nat. mulier. XXII. 12. lib. 2. de morb. mulier. LXXXI. 6.

ELOANX, dicitur *Auripigmentum*. *Elome*, idem. Rul.

ELOGIUM, ſignificat apud Paræum *Renunciationem*, ſive Judicium Medici de ægri ſtatu. Vide *Renunciatio*. Alias notum eſt, quod *Elogium* idem ſit, quod Commendatio, Laus.

ELONGATIO, eſt ſpecies luxationis imperfectæ, Græce παράρθρωμα, ad differentiam *Luxationis*, vel *Exarticulationis* perfectæ, quæ ἐξάρθρωμα vocatur. Illa fit, quando ligamentum ſaltem articuli elongatur, ita tamen ut os non penitus exeat e junctura. Foreſt. lib. 9. Chirurg. Obſerv. 1. Schol. *Elongatio* etiam accipitur pro remedio Chirurgico, & quidem primo in curatione Luxationis. Fallop. tr. de luxat. cap. 3. Tom. II. pag. 65. Idem quod *Extenſio*.

ELOPITINIUM, *Dragantum*, *Vitriolum*, Rulandus.

ELOS, *maris*, *plumbum uſtum*. Idem.

ELPIS, ἐλπὶς, *Spes*, eſt inter affectus animi, cujus ſignificatio notiſſima. De hujus natura vide Vvillis P. 1. An. brut. cap. 9. Charlton. Exerc. 8. Pathol. Hæc cupiditas futuri cum opinione fovet ægrum, etiam dum mors fere in labris eſt. Ægroto enim, dum anima eſt, ſpes eſſe dicitur. Uſus Hippocr. hoc vocabulo 4. aphor. 74. Jung. Dieterich. num. 276. Spem aliquando fruſtrari, ut moriatur aliquis, de quo Medicus fuit ſecurus, teſtatur Lind. Ex. III. §. 10.

ELUTRIATIO, μεταγγισμὸς, dicitur materiæ liquidæ ex uno vaſe in aliud transfuſio, ut vel ſordes craſſiores, vel etiam materia exſiccanda per affuſum liquorem vel macerata, vel lævigata prius a liquore illo iterum liberetur. Vide paſſim in libris Pharmaceuticis.

ELUXATIO, ἐξάρθρωσις, idem quod *Luxatio*, *Exarticulatio*.

ELYTRON, ἔλυτρον, ſignificat *tegumentum*, involucrum, vaginam, putamen. Ita tunicas ſpinalem medullam involventes Hippocr. vocavit ἔλυτρα. Galen. 3. de artic. tract. 33. Ita quoque ſeminum folliculi vocantur apud Dioſcor. lib. 2. cap. 111. & lib. 4. cap. 167. Unde & ἐλυτροειδὴς, dicitur tunica teſtium propria, quaſi *Vaginalis*; eſtque proceſſus peritonæi, & in ea fieri hernias, vult Rolfink. Ord. ac Meth. gener. dic. part. 1. cap. 16. qui ab ἐρυθροειδεῖ diſtinguit. Alii tamen eandem eſſe arbitrantur. Vide Barth. l. 1. Anatom. c. 7. Hac fœminas carere, dixit Gal. de diſſect. vulv. c. 9. Vide *Vagina*.

ELZ, *Elzimar*, id eſt *flos æris*. Rulandus.

EMACIATUS, λεπτυνόμενος, idem quod *Extenuatus*. Vide *Leptiſmus*.

EMBALLO, ἐμβάλλω. *Embole*, ἐμβολὴ, & verbum, & nomen hoc accipitur Chirurgice de repoſitione oſſis articulatione ſua elapſi, ap. Hippocr. 1. de fract. t. 9. ſect. 2. t. 40. 51. 52. Per metaphoram etiam ſignificat *hoſtiliter*, vel *violenter invadere*, aggredi, l. 5. Ep. XIII. 7. Jung. Foeſ. p. 202.

EMBAMMA, ἔμβαμμα, hoc eſt *Intinctus*, eſt ſpecies condimenti liquidi, in quod intingimus cibum ad ſaporis commendationem, appetitum excitandum, aut cruditates p. n. digerendas: quale fuit olim acetum conditum, vinum ſaccharo edulcoratum: item Moſtarda e ſinapi. Gorr. p. 135. & Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 14. ſ. 1. c. 24.

EMBAPHION, ἐμβάφιον, acetabulum, ſive vaſculum, quo medicamenta, vel alimenta induntur, aut menſurantur. Legitur apud Hipp. l. de morb. mul. CI. 1. l. 2. LXXIV. 21. LXXXVII. 14 LXXXIX. 8. *Atramentarium* quoque dici ἐμβάφιον, alias μελανδοχεῖον, monſtrat Linden. Ex. V. §. 26.

EMBASIS, ἔμβασις, inſeſſus, *labrum*, ſolium aquæ calidæ, in quo quis lavatur. Dicitur & κολυμβήθρα δεξαμενή. Gorr. d l.

EMBATE, ἐμβάτη, ſignificat *pelliceum indumentum*, vel tegumentum. Hipp. l. de int. aff. LIX.

LIX. 15. Quidam volunt etiam aliquando idem esse, quod ἔμβασις, labrum, aut pelvim ad lavandum. Foes. d. l.

EMBORISMA, Emborismum, corrupto vocabulo Latino, legitur pro Aneurisma: quemadmodum & *Hyporysma*. Ingrass. comm. ad Av. de Tum. p. n. p. 112. fin.

EMBOTHRUMAE, ἐμβοθρῦμαι, *foveam recipio*, incavor in foveam, vel scrobem. Hipp. lib. de Cord. IV. 17.

EMBOLE, ἐμβολή. Vide *Emballo*. *Repositio*.

EMBOTUM, notat corniculum articulare, altero extremo latiore, altero angustiore, teste Forest. l. 12. Obs. 9. Schol. in fin.

EMBREGMA, *Embroche*, ἔμβρεγμα, ἢ ἐμβροχή, medicamenti, vel auxilii genus est, cum locis affectis liquore aliquo humectatis, perfusisque lanam deinceps, aut linteum eodem liquore imbutum imponimus, imbecillius Cataplasmate. Sed tamen ubi commode aptari id non potest, ut in capite, ibi ἡ ἐμβροχή apte adhibetur, & illis similiter, qui propter imbecillitatem ferre non possunt Cataplasmatum gravitatem: item præcordiis inflammatis per initia morborum, quo tempore intempestivus est usus Cataplasmatum; præterea fracturis, & contusionibus, cum Emplasticis uti non licet. Castell. Meminit & C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. num. 366. 574. Schroder. ita descripsit: *Embrocha*, irrigatio, instillatio, stillicidium est fomentationis genus, cum liquor fomentans stillatim, seu guttatim in partem fomentandam funditur, l. 1. c. 3. Dicitur & *Embrochatio*, *Impluvium*. Vide P. Morell. Meth. præsc. form. l. 2. s. 1. c. 7. Vocatur & ἐπιβροχή, Gal. l. 13. M. M. cap. 22.

EMBRITHES, ἐμβριθὴς, *gravis*, ponderosus, per metaphoram de morbis dicitur. Hipp. in Epist. ad Sen. Abderit. fin.

EMBROCATIO, Embroch. Vide *Embregma*.

EMBRONTETOS, ἐμβρόντητος, *attonitus*, proprie a tonitru: consequenter & de Apoplexia correptis dici potest. Forest. l. 10. Observ. 69. Schol.

* EMBRYO, *Embryon*, ἔμβρυον, *fœtum in utero*, & quidem jam membris suis delineatum significat. Differt ergo a vocab. κύημα, conceptus, de quo supra, item a γονή, de quo infra. Gal. l. 1. de sem. c. 9. Diet. n. 277. Hipp. meminit 5. aph. 31. 48. 60. Per metaphoram etiam usurpavit vocab. de aliis involutis, & inclusis, tr. de Caducis, §. 2.

EMBRYONATUM, de Sulphure interno, quod præcessit, Spagyrice dicitur, ab origine specifica, ut Sulphur embryonis, auri, lapidis, &c. *Embryonati* sulphuris duæ notandæ conditiones: Una ex fixa volatilis fit: Altera purus, & vivus est ignis invisibilis, & visibilis. Utraque in similem consummationem transit, ligni videlicet, ac morbi. *Embryonati sulphuris* extractio fit vel per sublimationem, vel per descensum. Videatur Ger. Dornæus de genealog. miner. cap. 17. in Theatr. Chym. Vol. I. pag. 584. Illius *Sulphuris embryonati* acidum est *Universale esurinum*, omnium metallorum, & mineralium principium activum, quod dum adhuc in forma nativa exit, rodendo mineras coit cum his in vitriolum. Hoc Basilium sub *Spiritus vitrioli albi* nomine olim quæsivisse, author est D. Etmuller. in notis ad Ludovici Pharmac. Alias & *Sal acidum embryonatum* dicitur, quod in terræ visceribus delitescit, nulli alii corpori junctum.

EMBRYOTHLASTES, ἐμβρυοθλάστης, instrumentum dicitur Chirurgicum, ad contundenda ossa in extrahendo fœtu accommodatum, quod & πιεστὴρ dicitur, Hipp. l. de morb. XCVI. 4. Gal. etiam exponit per θλάσις, vel θλάστης. Foes. p. 507.

EMBRYOTOMIA, ἐμβρυοτομία, idem quod ἐγκατατομὴ τοῦ ἐμβρύου, i. e. *exsectio fœtus in utero mortui*. Foes. in not. ad lib. Hipp. h. tit. Differt ab Hysterotomia, vel Hysterotomototia, quæ est fœtus vivi per sectionem uteri exemtio, sive Partus Cæsareus. Cæterum *embryotomia* etiam embryonis dissectionem Anatomicam notat, juxta Blancard.

* EMBRYULCOS, ἐμβρυουλκὸς, idem quod ἑλκυστήρ, ὄνυξ, uncus ferreus ad extrahendum fœtum. Ἑλκυστὴρ legitur apud Hipp. d. l. Descriptionem, & delineationem vide apud Chir. Scriptores, præsertim Aquapend. de Oper. Chir. Operatio quoque dicitur ἐμβρυοελκία, ἢ ἐμβρυουλκία. Ægin. l. 3. c. 76. fin. quam Rolf. ἐμβρυοσπερουλκίαν vocavit, O. ac M. M. Spec. l. 4. s. 1. cap. 35. describens, quod sit portentosum artis Medicæ opus, terribile intuentibus, puerperis desperabundis exoptabile. De hac vid. Aquapend. l. cit. Paræus l. 23. Chir. c. 26. Hildan. Cent. 6. Obs. 64. & in epist. Croquerum ad P. Barbett. Chir. P. I. cap. 23.

EMBULA, i. e. Canna, vel *fistula*. Rul.

EMEDULLO, ἐξεντερίζω, i. e. cortice libero, *exentero*, λεπίζω. Rhod. ad Scrib. n. 74. 95.

EMERICUS, nomen lapidis pretiosi adeo duri, ut ab artificibus adhibeatur ad ferrum, chalybem, & alias gemmas crystallo, aut chalybe duriores secandas. Rob. Boyle tr. de corp. solid. porosit. c. 2. & 6.

EMESIA, ἐμεσία, *emesis*, ἔμεσις, *emesma*, ἔμεσμα, idem quod ἔμετος, *vomitus*. Vide *Emetes*. Hipp. l. 2. de morb. XXXVI. 9. XXXIX. 25. LXXII. 8. l. 1. prorrh. s. 2. t. 28.

Emeticum, ἐμετικὸν, i. e. *Vomitorium*. Vide *Emetos*. *Vomitoria*.

Emetocatharticum, ἐμετοκαθαρτικὸν, dicitur hodiernis quibusdam Medicis, præsertim Chymicis, medicamentum sursum deorsumque purgans; in quibus fingendis, & excogitandis sicut curiosi esse solent præter necessitatem, & utilitatem, ita nec intermittunt nova quoque comminisci, & attribuere nomina, ut eo facilius applausum inveniant.

Emetos, ἔμετος, *Vomitum* significat, qui nihil aliud est, quam excretio violenta per os, proveniens a ventriculi motu convulsivo, per spirituum animalium in fibris tunicarum præsentium irritatorum explosionem, quemadmodum egregie hoc demonstravit Vvillis Pharmac. Rat. Part. I. s. 2. c. 1. Causæ externæ *Vomitionis* sunt omnia illa irritamenta improportionata, tunicam interiorem ventriculi nerveam vellicantia, sive ori ingesta, ut Alimenta, Medicamenta, quæ propterea dicuntur ἐμετικὰ, *Vomitoria*, Venena; vel in ventriculo genita, h. e. materies quædam, & saburra corrupta, &c. *Vomitus* alias est spontaneus, 1. aph. 2. 6. aph. 15. alius arte factus, de quo vide Vvillis d. l. s. 2. c. 2. Verbum est ἐμέω, *vomo*. Dieter. n. 278. 279.

Eminentia, ἐξοχὴ, ἐξάνθημα, significat omnem protuberantiam, vel tumorem etiam exiguum, præternaturalem. Estque vel ulcerosa, Forest. l. 8. Obs. 17. Schol. vel non ulcerosa, ut Callus, Verrucæ. Scrib. n. 227. de quibus omnibus suo loco. Vide *Protuberantia*.

Emissarius, dicitur in Medicina de spiritibus animalibus, qui sunt animæ rationalis *emissarii*, Charlton. Exerc. VIII. Pathol. & alii. *Emissarium* puris, id est ulcus, Scribon. n. 206. 229.

Emmenagoga, ἐμμηναγωγὰ, sunt medicamenta sanguinem menstruum fœminarum subsistentem promoventia, caute a Medicis præscribenda, fœmellis præsertim cœlibibus suspectis.

Emmænia, ἐμμήνια, idem quod καταμήνια, sanguis menstruus fœminarum. Vide *Menstruum*.

* Emmotos, ἔμμοτος, *Linamentarius*, dicitur de eo, qui, vel quod curatione indiget per *linamenta*, διὰ μοτῶν θεραπείας. Ita de hominibus usurpatur, 3. de artic. t. 55. 59. de utero, l. de nat. mul. VI. 5. l. 2. de morb. mul. XXXIX. 4. & 5. aph. 47. Vid. Dieterich. n. 280. de ulceribus, 3. de artic. t. 93. l. de intern. aff. XVI. 11. Jung. Foes. 203.

Emogia, vitiose ob ignorantiam, vel negligentiam Græcæ Linguæ pro *Hæmodia* legitur, id est Stupor dentium. Joh. Stephan. Paraphras. ad Avic. l. 3. fen. 7. c. 23. p. 222. Vide *Hæmodia*.

* Emolliens, μαλθακτικὸς, μαλακτικὸς, dicitur de remediis, quæ temperata humiditate, & calore blando vim habent solidiora, & duriora resolvendi. Vide Dogm. Med. Gen. P. VI. c. 2. Dogm. 9. Coincidit cum χαλαστικοῖς, *Laxantibus*, de quibus supra. Vide *Chalasticos*. *Emollitio* dicitur μάλθαξις, 3. de R. V. I. A. t. 13. *Emollitio* ossium qui fiat, Vide *Os*.

Emotio, ἔκστασις, vel de mente dicitur, & ita pertinet ad *Delirium*. Vide suo loco. Vel de parte corporis: & ita coincidit cum *Luxatione*, aut morbo in situ mutato.

Empasma, ἔμπασμα, idem quod κατάπασμα, inspersio. Vide *Catapasma*.

Empeiria, ἐμπειρία, *Experientia*. Dicitur & πεῖρα, 1. aph. 1. Estque nihil aliud, quam ejus, quod frequenter, & eodem modo visum est, comprehensio, & memoria. Galen. ad Thrasyb. cap. 11. Est summe necessaria in arte Medica, ceu subsidium, criterium, & fulcrum artis, sed non solum, quin etiam ratio conjungenda. Qui vero soli *experientiæ* confidunt, dicuntur *Empirici*, cujus sectæ primus author extitit Heraclion, qui naturæ cognitionem, rationalemque disciplinam nihil ad Medicinam pertinere professus, in usu, & experimentis eam posuit. Vide Galen. passim in scriptis, potissimum in Theatr. Mundellæ, voc. *Experientia*. *Experientia* est vel universalis, vel particularis, vel singularis. Ista est consensio omnium exemplorum: Illa consensio multorum exemplorum: Hæc, cum in uno aliquid observatum est, Dieter. Jatr. num. 665. ubi plura de hoc argumento reperies. Dicitur alias proverbialiter stultorum magistra *Experientia*. Linden. Exerc. VII. §. 119. 182. *Experientiam* descripsit Gorr. Dorn. quod sit veritatis manifesta demonstratio, Spec. Philosoph. cap. 3. Th. Chym. Vol. I. pag. 234. Ita etiam laudavit Menens in Aur. Vell. lib. 2. Vol. V. pag. 404. At Hipp. d. l. fallacem eam dixit, σφαλερὴν, si scilicet ratione destituatur. Ἐμπείρων vocatur, qui gnarus est alicujus rei. Lind. Ex. XIII. §. 150.

Empephlasmenos, ἐμπεφλασμένος, infarctus, *intro cedens*, depressus. Dicitur de osse, l. 2. prorrh XXII. 2.

Emperos, ἔμπηρος, idem quod πηρὸς, *mutilus*, membris non absolutus. Hipp. lib. 1. de morb. l. 8. III. 12.

Emphasis, ἔμφασις, *repræsentationem*, sive specularem ostensionem significat in definitione Indicationis, apud Gal. 2. M. M. c. 7. prolixius genus hoc exponente Mich. Gavassetio de Indic. cur. c. 2. p. m. 48. seqq.

Em-

EMPHERES, ἐμφερής, *similis*, affinis. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 7. Linden. Exerc. XI. §. 148. 150.

* EMPHEROMENOS, ἐμφερόμενος, dicitur de contentis in urinis, nebula, sedimento, sublimamento. Hipp. l. 7. Epid. XXI. 18. quamvis Lin. legerit ἐμφερόμενα. Vide Foes. p. 206.

EMPHRACTICOS, ἐμφρακτικὸς, *obstruens*, infarciens, idem quod ἐμπλαστικός. Gal. l. 5. de S. F. c. 11. est viscosæ, vel terrenæ naturæ, mordacitatis expers, & corpori applicatum tenaciter adhæret, ibid. Opponitur τῷ ἐκφρακτικῷ. Vide supra *Ecphraxis*.

EMPHRAGMA, ἔμφραγμα, *obturamentum*, impedimentum. Legitur apud Hipp. l. de part. octimestr. II. 8.

* EMPHRAXIS, ἔμφραξις, *Obstructio*, est meatuum, aut cavitatum naturalium stipatio, ex copia, vel vitiosa qualitate, puta lentore, & crassitie humorum proveniens. Et ita pertinet ad morbos organicos, ceu modus certus, per quem meatus angustantur. Vid. Dogm. nostr. p. 254. 255.

EMPHRON, ἔμφρων, id est, *mentis compos*. Hippocr. Coac. t. 139. modestus, l. 7. Epidem. VII. 10.

* EMPHYSEMA, ἐμφύσημα, *inflationem* significat, ex flatuosi spiritus copia in corporis cavitatibus collecta, tumorem flatulentum. Hipp. l. 3. Epid. ægr. 13. post stat. pest. l. 4. de R. V. I. A. t. 115. (ad quem locum vide nostr. Disp. V. de Remor. purg. §. 17. seqq.) l. 2. Epid. s. 3. num. 122. Restrinxit Blasius hoc vocabulum ad tumorem flatulentum palpebrarum, Med. Univ. p. 194. Significat & Insufflationem. Vide *Flatus*, *Insufflatio*.

EMPHYTOS, ἔμφυτος, *Innatus*, nativus, connatus. Dicitur de calore nostro vitali, ap. Hippocr. 1. aphor. 14. quod tamen non ita intelligendum est, quod idem numero calor maneat, qui ab initio conceptionis fuit, sed saltem idem specie. Continuatur enim, instar flammæ, per multiplicationem. Vide *Calidum*. *Ingenitus*.

EMPIPLAO, *Empimplemi*, ἐμπιπλάω, ἐμπίμπλημι, h. e. *impleo*, repleo, apud Hipp. l. de R. V. I. A. t. 44. & 7. aph. 55.

EMPIPTO, ἐμπίπτω, *incido*, vel *intervenio*, *invado*. Vel dicitur de morbis, & symptomatibus intervenientibus. Hipp. 4. aph. 46. Junge Diet. n. 282. Vel dicitur de diebus quasi Criticis *intercidentibus*, παρεμπίπτουσι, in quibus quasi Crises fiunt, sed secundariæ, & imperfectæ, Gal. c. 3. progn. t. 1. Vid. *Invado*.

EMPIRICA, ἐμπειρική. Vide *Empeiria*. De triplici genere *Empiricæ* vide Keuch. in proleg. ad Q. Seren. p. 50.

EMPLASSOMÆ, ἐμπλάσσομαι, i. e. *intus formor*, imprimor, obstruor. Aliquoties usus hoc verbo Hipp. l. 2. de morb. mul. IX. 11. X. 6. XIII. 11. & l. 2. de morb. XIII. 3.

EMPLASTICOS, ἐμπλαστικὸς, idem quod ἐμφρακτικός, *obstruens*. Vide *Emphracticus*.

EMPLASTRUM, ἔμπλαστρον, nomen medicamenti externi solidioris, quam Ceratum, & Unguentum viscidum, quod linteo, vel alutæ inductum corpori, & cuti applicatur, & adhærescit. P. Morell. Meth. Form. remed. l. 2. s. 1. c. 11. Vveker. Antid. gen. l. 1. cap. 37. *Emplastrorum* vero historiam, & catalogum vide apud eundem Aut. spec. l. 3. s. 29. Schr. l. 2. c. 53. & alios. Quod dentibus imponitur, vocavit Scr. *quasi Emplastrum*, n. 56. *Emplastrum* animatum tradit Libav. Synt. A. Ch. l. 1. cap. 18. *Emplastris* nihil esse admiscendum, quod non possit per totum generaliter dissolvi, vult, & fortassis non absque ratione, Helm. Pharmac. ac Disp. Modern. n. 56. Ars conficiendi *Emplastra* dicitur *Emplastropœia*, ἐμπλαστροποιΐα, Gal. l. 6. de C. M. P. G.

* EMPLATTOMENA MEDICAMENTA, ἐμπλαττόμενα, dicuntur eadem, quæ ἐμπλαστικά, quæ exiguis totius corporis meatibus adhærent, & prohibent, ne quid per urinas, aut cutim effluat, aut diffletur. Gal. l. 8. M. M. c. 2.

EMPNEUMATOSIS, ἐμπνευμάτωσις, *Inflatio*, idem quod ἐμφύσημα. Vide *Emphysema*. Gal. in defin. Medic. Uteri ἐμπνευμάτωσις, Æginet. l. 3. c. 70. Nominatur & πρῆσις, vel πρῆσμα, Foes. p. 204.

EMPOLEO, ἐμπολέω, i. e. *Dego*, vivo, versor. Hipp. l. 4. de morb. XXIII. 26.

EMPOREVOMÆ, ἐμπορεύομαι, significat *invado*, insector. Dicitur de iis, qui temere in artem Medicam insultant, & nundinantur quæstus gratia. Hipp. l. de arte l. 13.

EMPRION, ἐμπρίων, *ferratus*, est epitheton pulsus inæqualis, in quo pars arteriæ alia magis distenta videtur, alia minus, & proprius habetur omnis magnæ inflammationis. Gal. l. de puls. ad tyr. c. 11.

* EMPROSTHOTONOS, ἐμπροσθότονος, est species convulsionis. Vide *Convulsio*.

EMPSYCHOSIS, ἐμψύχωσις, significat *animæ in corpus migrationem*, sive animæ cum corpore conjunctionem. Dicitur & μετεμψύχωσις, Gal. fragm. de subst. fac. natur. Meminit & Helm. hujus vocabuli, tr. Jus duumvir. c. 9. Latine dici posset *Animatio*.

* EMPYEMA, ἐμπύημα, item ἐμπύησις, ἐμπύη, Aretæo triplicem habet significationem. 1. Significat omnem suppurationem in genere, sive mutationem in abscessum purulentum; & ita coincidit cum vocab. διαπύημα, *Diapyema*, Gal.

Gal. comm. ad 5. aph. 8. ad 7. aph. 44. l. de Tum. p. n. c. 3. comm. 1. in progn. t. 40. 2. Significat *collectionem puris in pulmonibus*, qui affectus & *Vomica pulmonis* dicitur, & coincidit cum Phthisi; quo pertinet 5. aph. 10. 3. Equidem usitatissime significat puris collectionem in cavitate thoracis extra pulmonum substantiam. Huc spectant 5. aph. 8. 7. aph. 38 comm. Gal. in 6. aph. 27. & 7. aph. 34. Ægroti, in quibus suppuratio fit, dicuntur ἔμπυοι, vel ἐμπυικοί. Gal. l. 4. de cauff. pulf. c. 2. & alibi. Jung. Foes. Oec. p. 205. Diet. n. 284. 285.

EMPYOS, ἔμπυος, *suppuratione affectus*. Vide *Empyema*. Dicitur etiam de *linamentis* ad sordes purulentas abstergendas, ἔμπυοι μοτοί, Hipp. l. de morb. mul. XLVI. 12.

* EMPYREUMA, ἐμπύρευμα, significat *ignitionem* quandam, sive calorem siccum adventitium, veluti combusta accipiunt. Galen. l. 9. de S. F. in princ. ex Aristot. lib. 2. de part. anim. cap. 2. in fin. Tale *Empyrevma* etiam aquis destillatis inesse, testatur Lang. lib. 1. ep. 33. & C. Hofmann. in præfat. super Officinalia. *Empyrevma* quoque notat reliquias coloris febrilis post paroxysmum. Dispositio quædam est neutra, mediaque inter febrem, & febris intermissionem, intermittentium, & putridarum febrium propria, ut soluta accessione supersit nonnihil caloris, vel in ipsis humoribus relicti, vel adhuc solidis etiam partibus impressi, quem aliqui febris fomitem appellant. Huic contraria est ἀπυρεξία, sive *Infebricitatio*. Hæc Cast. & Gorr. p. 138.

EMPYROS, ἔμπυρος, Hippoc. dicitur *febricitans*, qui febre detinetur, l. 2. de morb. XXXVI. 23.

* EMULGENTES Arteriæ, & Venæ dicuntur rami ab Arteriæ Aortæ, & Venæ Cavæ trunco descendente excurrentes ad Renes insignes: quorum illi sanguinem adferunt, ut superfluum, & inutile serum cum salinis portionibus effœtis deponant: hi vero sanguinem ab illis recrementis liberatum revehunt ad truncum Venæ Cavæ. Barthol. libell. 1. cap. 8. & libell. 2. c. 5.

EMULSIO, est nomen medicamenti liquidi a junioribus inventi, quod lac colore æmulatur, ex medulla fructuum, seminumve lactescentium contusorum, & tritorum paratum, interveniente liquore appropriato. Hujus historiam, & descriptionem vide apud Vveker. Antid. spec. f. 5. P. Morell. Form. Rem. l. 1. f. 7. c. 7. Schr. l. 2. c. 14. Schenk. de med. comp. pag. 150. *Emulsorium* legitur pro *emulsione*, apud Forest. l. 26. O. 6.

EMUNCTORIUM, dicitur locus, per quem fit expurgatio vitiosi, aut inutilis. Rul. & Johns. Ita Glandulæ dicuntur *emunctoria*. Ita cutis est corporis *emunctorium*. Paracelf. Paramir. t. 2 c. 9. seqq. l. 3. Tract. 4. &c. Ita nasus cerebri dicitur *emunctorium*, &c.

† ENÆ CHARTARUM, apud Mercur. Empir. pro Imæ, id est filamenta Chartæ tenuia, quæ ipsam reddunt horridam. Salmas. in Solin.

* ENÆMOS, ἔναιμος, & ἐναίμων, 1. dicitur de medicamento topico, quod glutinat. Gal. l. 4. Meth. Med. cap. 5. imponiturque maxime cruentis vulneribus sistendo sanguini, li. 2. de C. M. P. G. cap. 21. cum cruor, qui αἷμα dicitur, ex cute ipsa vulnerata, vel etiam ex carne in roris speciem distillat, atque ideo & *sanguinarium*, & *cruentis opitulans*, & *glutinatorium* dicitur, l. 3. d. tit. t. 2. Meminit aliquoties Hipp 3. de fract. t. 3. l. 4. de artic. t. 26. l. 5. Epid. XXXIV. 12. l. de ulcer. II. 13. Constant ex medicamentis non pinguibus, ideoque ἀλίπαινα (Vide supra *Alipæna*) nominantur; cum debeant siccare, & citra abstersionem leniter adstringere. Maxime ex bitumine componuntur; cumque varii sint generis, duo tamen habentur præstantissima: unum βάρβαρον, *Barbarum*: alterum *Cyzicenum*, κυζικηνὸν, appellatum; de quibus supra suis locis. Celsus l. 5. c. 19. 2. Dicitur de corpore, & ejus partibus, l. 4. f. 3. n. 110. lib. 7. Epidem. sect. 6. t. 27. de venis, lib. de venis XXVII. 7. ubi opponitur ὀλίγαιμος, *pauci sanguinis* vena; de nervo, lib. de humid. Us. V. 6. ad quem locum Interpretes non conveniunt, quid per Nervum sanguineum intelligendum sit. Foes. existimat, panniculum carnosum, qui sub cute occurrit, denotari. Erot. vero per venam exponit. Jung. Lind. Exerc. XIII. §. 449. seqq.

* ENÆOREMA, ἐναιώρημα, significat Hippoc. & aliis sublime quiddam in urina *innatans*, & per mediam urinam pendulum. Lang. l. 2. epist. 41. *Sublimamentum* Latine dici posset. Dicitur & νεφέλη, *Nubes*, vel *Nubecula*. Gal. comm. 2. in progn. t. 29. Variant vero ἐναιωρήματα in ægris. Interdum est tenuius, & nubeculæ simile, quod vocat Hipp. ἐναιώρημα ἐπινέφελον, l. 3 Epid. ægr. 1. 3. & 5. interdum genituræ, vel massæ seminali simile, & vocatur γονοειδὲς, l. 1. Epid. ægr. 1. & l. 3. Epid. ægr. 3. interdum rotundum, dispersum, non residens, στρογγύλον, διεσπαρμένον, ὅτι οὐχ ἵδρυτο, lib. 1. Epidem. ægr. 1. & l. 3. ægr. 11. post stat. pestil. Idem dicitur & μετέωρον, i. e. *sublime*, superficiem superiorem occupans, lib. 2. Epidem. ægr. 3. 9. 12. post stat. post. Urina cum *sublimamentis* dicitur οὖρον ἐναιωρεύμενον, ἢ ἐναιωρεύμενον, 1. prorrh. sect. 1. t. 4. & 31. Coac. t. 198. Sed aliquando oculi dicuntur ἐναιωρεύμενοι, *sublimes*, suspensi, quales cernuntur

tur in moribundis, 1. progn. t. 10. Vide Foes. p. 208.

ENANTESIS, ἐνάντησις, dicitur Gal. *occursus vasorum* sanguiferorum, quando vasis descendentibus alia ascendentia obviam veluti veniunt, notante Bonetto Anat. Pract. l. 1. Part. I. Obs. 8. p. 11. Qualem *occursum* aliquando observari inter venam mammariam, & epigastricam in recto abdominis musculo, testatur Barth. l. 1. An. c. 5. p. 55.

ENANTIOS, ἐναντίος. Vide *Contrarius*.

ENARGES, ἐναργὴς, *manifestus*. Usurpavit Hipp. de Insomniis 1. prorrh. s. 1. t. 1. & Coac. t. 90. Dicitur & liquidus. Galen. l. 2. de san. tu. cap. 4.

ENARICYMON, ἐναρικύμων, idem quod ἀρικύμων, *fœcundus, da*. Vide *Aricymon*.

ENARTHROSIS, ἐνάρθρωσις, est species διαρθρώσεως, cum cavum excipientis ossis altum admodum est, caputque, quod in id inseritur, oblongum. Galen. l. de ossib. in prooem. Ejus pauca sunt exempla, ut cruris cum ischio, & forte tali cum osse navis speciem referente. Latine dici potest *Inarticulatio*. Barth. libell. 4. Anat. c. 1.

ENAULIA, ἐναυλίη, proprie dicitur via interior, vel trames, aut fistularis via, aut interior habitatio, ac domicilium. Sed Hippoc. metaphorice usurpavit de Vulvæ interiori cavitate, sive vagina, vel collo, lib. 2. de morb. mulier. XIIX. 13. Verbum ἐναυλίζομαι significat *immorari*, permanere, 2. de natur. hum. t. 20.

* ENCANTHIS, ἐγκανθὶς, duplicem habet significationem. Vel enim accipitur pro immoderato augmento angulorum oculi, cui opponitur ῥοιὰς, *Rhœas*, immoderata eorundem diminutio. Gal. l. de diff. morb. c. 9. Vel sumitur pro excessu, & carnis excrescentia in oculi angulo majore, l. defin. medic. nec est tumor toto genere p. n. l. de tum. p. n. c. 17. Pterygio oculorum plerumque succedere solet. Alias malum hoc canibus frequens, minus homines corripit, & eos magis, qui in mari versantur: siquidem aliquando hoc carnis incrementum benignum est, & tenerum, laxum, & sine dolore, quod medicamentis siccis consumendum est: aliquando vero malignum, durum, inæquale, & cum dolore punctorio, quod manu curare, & scalpro evellere oportet. Cast. De medicamentis πρὸς ἐγκανθίδας vide Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. De hoc affectu legatur & Aquap. de Oper. Chir. h. tit. Quod & Caruncula in angulo majori naturaliter se habens dicatur ἐγκανθὶς, vult C. Hofm. comm. ad Gal. l. de U. P. n. 750.

* ENCARDION, ἐγκάρδιον, late significat medium uniuscujusque rei, *meditullium*. Stricte vero dicitur medulla caudicis, ἐγκάρδιον, quæ & ἐντεριώνη, apud Dioscor. lib. 1. c. 12. Strictissime quoque locum significat, ubi cor situm obtinet. Gorr. p. 122.

ENCARPOS, ἔγκαρπος, *fructuosus*, in se fructum habens. Unde ἔγκαρπα dicuntur fructus, vel poma, quæ multum seminis in se habent, & hæc sunt διαχωρητικὰ, alvum subducentia. Hipp. l. 2. de diæt. XXIIX. 2.

ENCARSIOS, ἐγκάρσιος, *transversus*. Refertur ad modos fractionis a Gal. l. 2. de san. tu. c. 3. princ.

ENCATACECLEISMENOS, ἐγκατακεκλεισμένος, *interclusus*, interceptus. Usurpat Hipp. de excrementis, quæ longo tempore non dejecit alvus, 3. de R. V. I. A. t. 32.

ENCATADAMASTHEN, ἐγκαταδαμασθὲν, dicitur corpus *afflictum*, *perdomitum*. Hipp. l. 7. Epid. XXXIX. 3.

ENCATALEPSIS, ἐγκατάληψις, idem quod ἀπόληψις, vel κατάληψις. Vide *Apolepsis*, *Catalepsis*. Legitur apud Hipp. l. 5. Epid. s. 2. t. 12.

ENCATALEIPOMAE, ἐγκαταλείπομαι, ἢ ἐγκαταλιμπάνομαι, significat *relinquor*, & dicitur apud Hippocr. de iis relictis, vel morborum reliquiis, quæ post morbi judicationem, aut solutionem adhuc in corpore humano de materia peccante, vel ejus effectu residua sunt, ex 2. aphor. 12 lib. 2. Epid. sect. 3. num. 72. lib. 6. sect. 2. t. 12. vel 32. juxta Linden. in qua sectione aliquoties hoc verbum legitur. Vid. Dieter. n. 233.

* ENCATHISMA, ἐγκάθισμα, est *sessio in aqua medicata* ab imis pedibus, vel feminibus usque ad umbilicum, ita ut supernæ partes non madescant. Galen. lib. 5. de C. M. P. G. cap. 13. Hodieque vocatur *Semicupium*. In quibus affectibus hoc remedii externi genus conveniat, non est hujus loci determinare. Alias vocatur & *Insessio*. Vide *Insessio*. Meminit Forest. lib. 27. Observ. 24. Schol. Hild. de dysent. cap. 19. & lithotom. cap. 9. Habet & Pathologicam significationem, qua denotat corporis abscessus, tumores, excrescentias corpori velut insidentes, & balneis, fomentisque indigentes. Apul. l. de med. herb. c. 38. n. 5. Humelberg. com. ad h. l. p. 143. Legitur & *Encathesma*. Diminutivum ἐγκαθισμάτιον, legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 35.

ENCAUMA, ἔγκαυμα, in genere significat *Inustionem*, pustulam ex ustione contractam. Deinde ita dicitur ulcus in oculo, quod a febre ut plurimum cum crusta impura in nigro, aut albo oritur. Ac in nigro quidem dum fit, sæpe profundum est, ac fere semper in ipsa expurgatione major tunicarum erosio contingit, adeo

deo ut humores paulatim diffluant, & totus oculus effundatur. Hæc ex Aetio l. 7. c. 26. Gorr. p. 122. Caussa est eadem, quæ aliorum ulcerum, materia nimirum ichorosa salinis, lixiviosis, corrosivisque particulis scatens. Ægineta ἐγκαυμα appellavit, l. 3. c. 22.

ENCAUSIS, ἔγκαυσις, vocatur *Æstus*, ardor, *incensio*, *inustio*. Dicitur vero ita a Gal. lib. 1. de diff. febr. cap. 3. illa caloris actio in corpus, quam inducunt caussæ externæ, sive Solis operatio, sive ignis, sive affectus vehementiores, &c. *Encausis* quoque dicitur pictura, vel cælatura per cauteria potentialia peracta, de qua Lybav. Synt. Arch. Chym. lib. 1. cap. 23. & lib. 6. cap. 6. Vocatur & Pictura *Encaustica*, & Artifex *Encaustes*.

ENCAUSTUM, ἔγκαυστον, materia illa, qua perficitur cælatura, vel pictura *encaustica*, cujus tres numerantur species: *Cerographia*, κηρογραφία, *Cestrographia*, κεστρογραφία, & *tertia*, *quæ pennicillo* peragitur. Libav. d. l. Hinc & cælati, sculpti dicuntur ἐγκαυστοί, teste Rhod. ad Scrib. n. 231. In Officinis quoque quibusdam materia Atramenti scriptorii dici solet *Encaustum*.

ENCEIMÆ, ἔγκειμαι, i. e. *incumbo*. Usurpatur de utero, quando ischio incumbit. Hipp. 5. aph. 47. Diet. n. 234.

* ENCEPHALOS, ἐγκέφαλος, *Cerebrum*. Vide supra suo loco.

ENCERIS, ἐγκηρὶς, *grumus ceræ*, vel massa informis, quando liquata infunduntur mortario in frigore. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2. l. 3. c. 4. l. 4. c. 5.

ENCEROSIS, ἐγκήρωσις, Vide *Inceratio*.

ENCHALINOMÆ, ἐγχαλινῶμαι, significat *frenor*, vel frenis cingor. Hippocr. lib. de venis XXVII. 8.

* ENCHARAXIS, ἐγχάραξις, Medicis dicitur *Scarificatio*, quæ est cutis, & subjectæ carnis per scalpellum sectio, non punctim, sed cæsim facta. Differt a Phlebotomia, quod hæc uno vulnere venam adaperiat; illa multis vulnusculis, & sectionibus cutem dividat. Differentiæ potissimum tres constitui possunt. Aut enim tenuis, & superficiaria est *scarificatio*, aut magna, & profundior; aut intermedia. Gal. l. 2. ad Glauc. c. 7. Plura de *scarificatione* vide ap. eundem integro libell. de cucurb. scarificat., &c. Imprimis vero ad renutritionem facere, testatur Oribas. l. de scarific. c. 20. cit. ante Rhodio ad Scrib. n. 55. Jung. & Petri Pauli Magni Romani Chirurgi libellus Italicus, inscriptus: Discorso sopra le ventose.

ENCHEIRESIS, ἐγχείρησις, proprie significat generationem, vel *tractationem manibus factam*; vel si quis negotium aliquod propria manu aggreditur: Exercitium. Ita Galen. libros scripsit ἐγχειρήσεων ἀνατομικῶν, de cujus tituli Latina versione vide D. Hofmann. var. lect. lib. 2. c. 13.

ENCHEIRIA, ἐγχειρία, idem quod ἐγχείρησις, manus aggressio, *administratio manuaria*. Legitur apud Hipp. 2. de artic. t. 40. Libavius partem Chymiæ, quæ agit de instrumentis, & operationibus, vocavit *Encherian*, tract. de Igne naturæ, c. 36.

ENCHONDROS, ἔγχονδρος, duplicem habet significationem, a primitivo χόνδρος, quod & *granum*, & *cartilaginem* notat. Itaque & derivativum hoc 1. significat *granulosum*, grumosum; in qua significatione usus est Dioscor. l. 1. c. 83. deinde *Cartilagineum*, teste Gorr. p. 123.

ENCHRIMPTO, *Enchripto*, ἐγχρίμπτω, ἐγχρίπτω, idem quod χρίμπτω, significat *applico*, admoveo, *implico*, appropinquo. Usus Hippocrat. de ossibus, quæ in fracturis inter se *implicantur*, & mutuo actu se offendunt, 2. de artic. t. 35. & de composit. προσεγχρίμπτω, lib. 3. t. 112. de utero ad inguina, pectinem, & vesicam procumbente, lib. 2. de morb. mul. XXXIII. 15. Junge Foes. p. 179.

ENCHYLOS, ἔγχυλος, quasi dicas, *Insuccatus*, udus, madidus. Idem quod νοτός. Gal. l. 4. de diff pulf. c. 2.

ENCHYMA, ἔγχυμα, idem quod ἔγχυσις, *infusionem* significat. Ita plenitudo quoad vasa vocatur πλῆθος ἀπὸ τὸ ἔγχυμα. Non solum sanguinis, verum etiam ad omnem vasorum arte factorum repletionem applicari potest. Gorr. p. 124. Vide *Infusio*.

* ENCHYMOMA, *Enchymosis*, ἐγχύμωμα, ἐγχύμωσις, *humorum vitalium* in partes solidas *infusionem* significat, ap. Hipp. l. 2. Epid. s. 4. n. 26. quale quid fieri videmus in ira, verecundia, aut gaudio, quod sanguis in venulas cutaneas rapiatur, ut color vividus, floridusque appareat. Huic opponitur *Ecchymoma*, & *Ecchymosis*, de quo superius.

* ENCHYTOS, ἔγχυτος, dicitur de eo, *quod infunditur*, & instillatur. In specie ἔγχυτα vocantur medicamenta, quæ oculis instillantur, ut Fœnugræci decoctum, Lac muliebre, & alia Collyria liquida. Gal. l. de rem. fac. parab. c. 10.

ENCISSEVOMÆ, ἐγκισσεύομαι, significat *implicor*, instar hederæ. Legitur apud Hipp. de venis XX. 7. Posset etiam usurpari de venis spermaticis pampiniformibus.

ENCLYSMA, ἔγκλυσμα, idem quod *Clysma*, vel *enema* significat. Vide *Enema*. *Clyster*. Legitur apud Diosc.

ENCOELION, ἐγκοίλιον, significat *Abdomen*, *Hira*, videlicet omnia viscera sub costis recondita ἐγκοίλια vocantur. Linden. Ex. IX. §. 57. 58.

ENCOLPISMUS, ἐγκολπισμὸς, propriè *insinuationem* significat. Usurpatur vero de applicatione remediorum uterinorum in sinum muliebrem, a Moschione de morb. mul. c. 132.

* ENCOPE, ἐγκοπὴ, significat proprie *incisionem*, qualis aliquando contingit in capitis ossibus; estque soluta continuitas ab aliquo acuto dissecante facta. Coincidit cum vocibus διακοπὴ, ἕδρα. Castell. Gorr. pag. 123. Improprie etiam significare potest *impedimentum*, interceptionem. Derivatur a verbo ἐγκόπτω, *incido*, impedio; in qua posteriori significatione legitur apud Hippocr. in præcept. XI. 3.

* ENCRANIS, *Encranion*, ἐγκρανὶς, ἐγκράνιον: Vide *Cerebellum*.

ENCRATES, ἐγκρατὴς, id est *validus*, firmus, robustus. Hipp. l. 7. Epidem. VII. 14. IIX. 14.

ENCRASICHOLUS, ἐγκρασίχολος, nomen *pisciculi litoralis*, ad *Sardas*, vel Sardones Italorum pertinentis. Sale conditus usurpatur ad cibum. Cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 3.

ENCRIS, ἐγκρὶς, *placentæ* genus, dum farina bene subacta in oleo primum coquitur, mox mel adiicitur. Ταγηνίαν Pollux vocavit, quod patinis fere frigatur. Gorr. d. l. C. Hofm. l. 3. V. L. c. 13. fin.

ENCRYPHIAS, ἐγκρυφίας, epitheton *panis*, qui & ἀγοραῖος, i. e. *forensis*, aut *venalis* dicitur, quod in foro vendendus exponatur. Gorr. d. l.

ENCYLINDOTOS, ἐγκυλίνδωτος, *in orbem*, vel *cylindri* formam *convolutus*. Dicitur de lana utero applicanda, l. 1. de morb. mul. CII. 57. Foes. p. 178.

ENCYMON, ἐγκύμων, dicitur *prægnans*, *gravida*, ab ἐγκύω, concipio. Gal. c. 3. in progn. t. 30.

ENCYRO, ἐγκύρω, ἢ ἐγκυρέω, significat *incido*, irruo. Hipp. usurpat de flat. l. de vet. med. XII. 1. Iung. 1. de art. t. 45.

ENDEDINEMENOS, ἐνδεδινημένος, *intro convolutus*, introrsum conversus. Est epitheton oculorum vitiose se habentium, aut etiam instabilium, & δινήσει quadam affectorum, apud Hippocrat. lib. 6. Epidem. sect. 1. t. 27. Linden. reddidit per tremulos oculos a tremore, vel motu convulsivo musculorum ocularium mira celeritate, atque incessanter oculi orbitam in omnem partem raptantium. Exerc. IV. §. 92.

ENDEIA, ἔνδεια, *indigentia*, defectus, *penuria*, dicitur, quæ opponitur *Plenitudini*, *Abundantiæ*. Huc pertinet κενεαγγείη, vasorum inanitio, 1. aph. 2.

* ENDEIXIS, *Indicatio*, communitas, scopus. Terminus frequentissimus in arte Medica, & præsertim in Methodo Medicinali. Estque nihil aliud, quam monstratio, vel determinatio juvantis, vel indicati ex indicante, h. e. accurata determinatio agendorum in Medicina ex causis, modoque generationis cum sanitatis, tum morbi. Hinc duplicis generis sunt *Indicationes*. Aliæ sunt *Conservatoriæ*, ad methodum ὑγιεινὴν spectantes: aliæ *Curatoriæ*, ad methodum θεραπευτικὴν pertinentes. Quamvis plerique confundant, & in genere tres constituant etiam medendi methodum concernentes *Indicationes*: *Præservatoriam*, quam ad causam Gr. προφυλακτικὴν: *Curatoriam*, quam ad morbum: & *Vitalem*, quam ad vires corporis referunt. De quibus vide passim in Authoribus, præsertim apud Rolfink. Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 4. sect. 1. cap. 11. seqq. Nostram vero sententiam invenies in Dogmat. Medic. Gen. Part. IV. cap. 1. 2. 3. & 4. Egregie quoque de *Indicationibus*, *Indicantibus*, & *Indicatis* disseruit Linden. Exerc. VIII. §. 63. seqq. & alibi, quorum loca vide in Indice illius Authoris.

* ENDEMOS, *Endemios*, ἔνδημος, ἐνδήμιος, *Vernaculus*, alicui populo familiaris, quasi *Patrium* dixeris, est epitheton morborum communium, multis in una regione viventibus ob caussam communem illi regioni familiarem, Gal. c. 1. in 1. Epid. in procœm. & in defin. Vernaculi morbi sunt, qui in quibusdam locis abundare solent. Differunt ab *Epidemicis*, quod hi certis saltem temporibus infestare soleant, propter causam vitio aeris infesti, aut intemperatioris constantis prægressi contractam. Illi verò nullo non tempore solent esse familiares, v. g. Scorbutus maritimorum, & palustrium locorum incolis. Vid. Dogm. Nostr. P. II. cap. 6. Dogm. 11.

ENDESIS, ἔνδεσις, *colligationem*, *connexionem* per vinculum significat; & ea pedis pars ap. Hipp. hoc vocabulo intelligitur, in quam tibiæ ossa desinunt, & ad talos ligamentis connectitur, l. de venis XXIV. 2.

ENDICA, significat *fæces in fundo*. Moriens vero ita scripsit: *Endicam* quære in vitreis vasis, & repone tantisper, donec acescat. Nam in dulci materia nihil præstare poteris. Hæc corporibus addita, & in terram sic mutatis, conservat illa, ne comburantur. Quando enim corpora amittunt animam, tunc facile comburuntur. *Endica* omnibus corporibus utilis ido-

idonea reddens & vitalia, præſervat a putredine, & ignis conſumptione. Dicitur & *Moſe hazuania*. Hæc Rul.

ENDOEASTOS, ἐνδοιαςὸς, ſignificat *dubius*, anceps. Frequens vocab. Hipp. l. 2. prorrh. XXIV. 2. Coac. t. 121. l. de Criſib. IV. 11. de morb. I. 9. III. 10. l. 2. Epid. ſ. 4. n. 20.

ENDON, ἔνδον, *Interne*. Vide *Exo*.

ENDOSIS, ἔνδοσις, *remiſſio*, intermiſſio dicitur de febribus, præſertim continuis, quando ſuis particularibus acceſſionibus inſignes habent ad remiſſionem, aut declinationem mutationes. Gal. c. 3. in 1. Epid. t. 2. Differt ad ἀπυρεξία, quod hæc de febrium intermittentium totali remiſſione dicatur. Verbum ἐνδίδωμι ſignificat *remitto*; & non modo de febribus, ſed & de aliis morbis, & ſymptomatibus ceſſantibus, & remittentibus accipitur, comm. 3. in progn. t. 73. De corpore quoque ſumitur, quando a morbo non minuitur, nec decrementum capit, 2. aph. 28. Diet. n. 289.

ENDROMIS, veſtis dicitur balnearia, hirſuta, villi longioris, quæ ex Gallia mittebatur, cujus uſus in balneis, & gymnaſiis præcipuus erat. Ant. Fumanell. de Bal. in princ.

ENEDRE, ἐνέδρη, ſignificat proprie *inſeſſionem*. Hinc & ἔνεδροι dicuntur Hipp. qui equis firmiter inſident, de A. L. & Aq. XLVII. 7. Verum vocab. ἐνέδρη ſtrictius uſurpavit de applicatione, & impoſitione ferularum Chirurgica, 2. de fract. t. 65. ſ. 3. t. 13. 40. Alias vocab. ἔνεδρα etiam *cavillationem* denotare, monſtravit Lind. Ex. X. §. 266.

ENELLAGMENOS, ἐνηλλαγμένος, i. e. inter ſe *alternatus*, alias alium recipiens. Uſurpatur de vertebris, quarum proceſſus ita committuntur, ut vertebra vertebram alteram viciſſim excipere videatur, 3. de art. t. 45. vel 46.

* ENEMA, ἔνεμα. Vide *Clyſter*, *Infuſum*.

ENEOS, ἐνεὸς, idem quod κωφὸς, *vanus*, inutilis, & per tropum *ſtolidus*, qui nec audit, nec videt. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 9.

ENEREISIS, ἐνέρεισις, compreſſionem, *illiſionem* ſignificat. Hipp. d. tit. l. 3. t. 6. Unde & ἐνερεισθεὶς, *impactus*, *infixus* denotat, l. 6. Epid. ſ. 6. t. 26.

ENERGIA, ἐνέργεια. Vide *Actio*, *Operatio*.

ENERGEMA, ἐνέργημα, proprie *Opus* ſignificat, quod ſequitur actionem tanquam effectus. Ita Excernenda, & Retinenda ſunt *Opus* functionum naturalium. Chylus eſt ἐνέργημα chylificantis ventriculi, &c. Interdum tamen pro ἐνεργεία ſumitur. Ita Cruciatus ἐνέργημα ὀδύνης, *Opus* doloris vocatur. Linden. Exerc. XIII. §. 309.

ENERGOS, ἐνεργὸς, ſignificat non ſolum actuoſum, alacrem ad functiones, ſed & moribus cultis præditum, humanum, apud Hipp. l. de A. L. & Aq. notante Joh. Bap. Perſona com. in Gal. l. quod an. morb. ſeq. &c. p. m. 289.

ENERGUMENI, ἐνεργούμενοι, in malam partem ſumto vocabulo dicuntur *Obſeſſi* a *Dæmonio*, ſive vere tales, ſive falſo, & ex mentis errore. Qua ſignificatione accipit D. Binninger Obſerv. Med. Cent. 5. Obſ. 32. p. 523. ſeqq.

ENERVATIO, æquivocum eſt. Vel enim idem ſignificat, quod ἀπονεύρωσις, i. e. *tendo*. Gal. l. 1. de L. Aff. c. 6. de quo ſupra. Vel proprie notat *repurgationem* a fibris & membranulis; quæ etiam curatio dici ſolet, teſte Rhod. ad Scrib. n. 212. Vel tropice accipitur pro *debilitatione*, G. ἔκλυσις. Vid. *Eclyſis*. Diet. n. 253.

ENGASTRIMYTHOS, ἐγγαστρίμυθος, dicitur proprie, *qui concluſo ore loquitur*, quod ventre vocem edere videbatur. Translatum vero ad mulierum fatidicam *Pythiam*, quæ divaricatis cruribus ex ventre inferiore, & partibus genitalibus vaticinium protulit. Hipp. lib. 5. Epid. XXV. 8. lib. 7. XVII. 7. Jung. Jac. Rolandi de belebad. Agloſſoſtomographiam, c. 6. in Anno 3. Ephemer. Nat. Cur. p. 588. Latine dici poteſt *Ventriloquus*, de quo vocab. etiam infra ſuo loco.

* ENGISOMA, ἐγγείσωμα, ἐγγίσωμα, inſtrumentum dicitur, quod in calvariæ fracturis olim fuit adhibitum: Vel etiam juxta alios eſt oſſis pertuſio, cum pars affecta in profundum deſcendit, ac ſuper illæſum os corruit. Gal. l. 6. M.M. c. 6. & def. Med.

ENGENES, ἐγγενὴς, *ingenitus*, congenitus, idem etiam quod οἰκεῖος, *domeſticus*, familiaris. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

ENGERASCO, ἐγγηράσκω, *ſeneſco*, inſeneſco. Hipp. 2. aph. 54. idem quod ἀπογηράσκω, d. l. aph. 53. Diet. n. 231.

ENGLOTTOGASTOR, ἐγγλωττογάστωρ, id eſt *linguam in ventrem habens*, dicitur, cui in ſolius ventris commodum cura eſt intenta. Lind. Ex. XVI. §. 131.

* ENGOMPHOSIS, ἐγγόμφωσις, idem quod γόμφωσις. Vide *Gomphoſis*.

ENGONIOS, ἐγγώνιος, *Angularis*, quando duo membra connectuntur ad angulum ſive rectum, ſive obliquum. Hipp. 1. de iis, q. in med. t. 17. ſ. 3. t. 20. Mochlic. IX. 14. XXII. 5. Gal. l. 6. M.M. c. 5. Vide Foeſ. Oec. p. 176.

ENIAVTOS, ἐνιαυτὸς. Vide *Annus*. Hinc ἐνιαύσιος, *Annuus*, dicitur de morbis, & ulceribus, 6. aph. 45. & l. de nat. hum. t. 42.

ENISCOMENOS, ἐνισχόμενος. Vide *Contentus*.

ENISTEMI, ἐνίστημι, *inſiſto*, inhæreo, urgeo. Hipp. l. 5. Epid. XXXI. 7. Unde ἐνάστασις, *inſtantia*, dictio Democriti ſectatoribus familiaris, cum morbos atomorum in vacuos meatus ingreſſu,

gressu, & obstructione oriri docuit, hujusmodi digressionem, & infixionem significans Hier. Merc. l. 4. var. lect. c. 13. Foes. p. 212.

ENIXA, idem quod Puerpera; & aliquoties legitur in scriptis P. M. de Calderia, Tom. 2. Oper. p. 74. 77. &c. Alias apud Chymicos *Enixum* est epitheton salium tertii generis ex acido, & alcali geniti, quod alias *Neutrum*, *Tertium*, juxta Glauber. *Mirabile* juxta alios *Anomalum* dicitur, & utriusque vires, sed refractas possidet. Vide David. von der Beke, Barnerum castigat. Hodiernis etiam *Sal salsum* appellari solet, quod ex acido, & alcali junctis resultat: v. g. Tartarus Vitriolatus, & alia.

ENNEAPHARMACOS, ἐννεαφάρμακος, medicamentum ex novem simplicibus constans. Ita dicitur pessus quidam, qui ad uteri, & sedis inflammationes confert. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 6. Ægin. l. 7. c. 24. fin. Antidotus Heraclidis, apud Gal. l. 2. de antidot. c. 14. Ita & emplastra quædam apud Aet. & Cels. *Enneapharmaca* dicuntur, teste Gorr. p. 142.

ENNEAZO, ἐννεάζω, significat *adolesco*, juvenor. Hipp. 2. aph. 54 Diet. n. 293.

ENOCH, creditur *Hermes Trismegistus* fuisse, juxta plerosque Spagyricos. Zacharius in opusculo Th. Ch. Vol. I. p. 723. Menens aurei Veller. l. 1. c. 4. in Vol. V. p. 256.

ENOCHDIANUS, Paracelso dicitur, qui longævitate æmulatur *Enochum* Prophetam. Hinc *Enochdiana vita*, eidem est vita admirabiliter longæva. Vid. lib. 4. de vita lon. cap. 6. l. 5. c. 2. & 5.

ENOCHLEO, ἐνοχλέω, *infesto*, *perturbo*, molestia afficio significat. Coac t. 195. & 2. aph. 50. 4. aph. 57. Vid. Dieterich. num. 264. Vide *Infesto*.

ENODIOS, ἐνόδιος, in via positus, *in via habitans*. Apud Hipp. vero est nomen proprium, lib. de morb. fac. IV. 40. Junge Foes. pag. 211. 212.

ENOMOS, ἔνωμος, *crudus*. Vide *Cruditas*. Hipp. 5. aph. 67. Vid. Diet. n. 296.

ENORMON, ἐνορμῶν, *impetum faciens*. Dicitur & simpliciter ὁρμῶν, Epitheton spirituum aptissimum, & rei naturam exprimens, videlicet summam levitatem, tenuitatem, & activitatem. Vide *Pneuma*. Hipp. l. 6. Ep. s. 8. t. 19. ubi tamen simplex verbum legitur ὁρμῶντα, quod idem est. Gal. l. de rigor. c. 5.

ENPHLEBOTOMEO, ἐνφλεβοτομέω, significat Hip. *distribuo venas in multas partes*, vel ramos, vel propagines, l. de ven. XXVI. 6.

* ENRHYTHMOS, ἔνρυθμος, epitheton pulsus alicujus, qui ordinis rationem observat aliquam. Differt ab ἀρύθμῳ, saltem gradu; cum hic ita dicatur, quando exactus ordo inter pulsus invicem subsequentes observatur, respectu celeritatis, vehementiæ, & æqualitatis. Nihilominus adhuc ἔνρυθμος dici potest, licet unum attributum non plenarie adsit. Junge Gal. l. 1. de diff. puls. c. 9.

ENS, τὸ ὄν, vel Metaphysice, vel Medice exponi potest. Illa significatio non est hujus loci, sed petenda a Philosophis. Secundum hanc coincidit cum *Existente*, *Substantia*, ὑπάρχον, ὑφεστός, Gr. dictis. Gal. l. 2. M. M. c. 7. fin. A Paracelsicis, & Chymicis aliter describitur *Ens*, quod sit extractum minerarum primum, quæ nondum attigerunt perfectionem, suntque seminales potentiæ fœcundiores. Hinc nominari solet & Materia prima, quæ est cujusque generis, & vim ad id proximam habet, ex qua primum motus naturalis ad substantiam existit. Petitur primum Ens e Mineralibus potissimum. Hinc enim metallorum, & gemmarum actu quidem illis vacuæ, at potentia fœcundæ inveniuntur. Ita Illustr. Boyleus *Ens* suum *Veneris* e Colcothar Vitrioli prius edulcorato aqua pluviali sublimando, cum duplici quantitate Salis Ammoniaci conficit, notante Joh. Franc. Vigani, Medull. Chym. p. 5. Paulo aliter a Marggravio paratum legitur in Morley Coll. Chym. Leid. c. 530. *Ens Horizontis* dicitur Electrum minerale immaturum, uti patet ex Junken. Chym. Exp. Cur. P. II. s. 1. cap. 7. pag. 549. In vegetabilibus quæritur ex plantis, cum adhuc sunt in herba, vel immaturis fructibus. Animalium classis non multa præbet, nisi e sanguine conficere velis, & ovis. Ita & Ranarum, similiumque spermata ad hunc vocantur usum. Hæc Rul. & Johns. Ita & Paracels. *Ens* dixit esse originem, vel scaturiginem, quæ potentiam habet corpus regendi. Paramir. de quinque entib. morb. lib. prolog. 2. n. 7. prolog. 3. Hinc varia passim occurrunt *Entia*: *Ens* Dei, creatum Astrorum, humorum, seminis: *Ens* Naturæ longum, & Breve: *Ens* virtutis, morborum, veneni, &c. De quibus omnibus in indice Operum suorum quærere licet, quæ tamen pleraque ceu figmenta exoterica, & inepta, partim etiam magica, rejicit Libav. in scriptis suis aliquoties. In Lapidis Philosophici magisterio *Ens primum* dicitur illa Tinctura, cujus beneficio metalla transmutantur. Her. Dornæus de transm. metall. cap. 14. Th. Chym. Vol. I. pag. 534. *Ens primum Auri* abusive Chymicis audit *Pulvis* quidam *Antimonialis*, cujus descriptio quædam extat (si fides illi tribuenda) in Morley Coll. Chym. Leiden. cap. 49. proc. 8. Helmontius rursus *Ens* aliter exposuit, tria constituens *Entia*: *Ens* reale, quod est veritas: *Ens* mentale, quod est Ratio: & *Ens* Rationis, quod est Non *Ens*, putatione

matre oriundum, tr. Venatio scientiarum, num. 27.

ENSIFORMIS, *Ensiculatus*, ξιφοειδής, est epitheton Cartilaginis parti infimæ sterni adnatæ, gladii, vel ensis effigies, figura triangula, interdum penitus osseæ. Dicitur & *Mucronata*, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. libell. 4. de Anato. cap. 18. Vocatur alias & *Furcella*, vel *Furcula*, quod in fine nonnunquam bifida observetur.

ENSTACTON, ἔνςακτον, q. d. *Instillatitium*, nomen Collyrii ita dicti, quod oculis instillaretur liquidum. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Ægin. vero vocavit σταχτικὸν, l. 5. c. 16. Rhod. ad Scrib. n. 34.

ENSTALAXIS, ἔνςαλαξις. Vide *Instillatio*.

ENSTASIS, ἔνςασις, *Instantia*. Vide *Enistemi*.

ENTALIUM, *Entali*, *Entale*. Vide *Dentalium*. *Entali* quoque idem quod *Alumen scissum*, quod aliquando generatur ex Sale gemmæ. Paracelf. tr. 2. Chirurg. magnæ, cap. 8. Rul. Unde & in genere Sal *Entalicum* dicitur acidum aluminosum, quæ omnia ex frigido coagulantur. Paracelf. Paramir. l. 2. c. 6. Tale Sal *Entalicum* statuit idem caussam icteritiæ, l. de Icterit. c. 1. Sal *Entalicum* Microcosmi rejicitur per alvum. Paragraph. l. 1. c. 2. §. 2.

ENTASIS, ἔντασις, *intensionem*, aut internam tensionem significat, quæ & simpliciter τάσις, aut σύντασις vocatur. Legitur in Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 17. 21. l. 4. Epid. XIII. 19. Gal. comm. in 3. Epid. t. 5. & comm. 3. d. l. t. 17.

ENTATICOS, ἐνταπκὸς, *intensivus*, tribuitur medicamentis internis, & externis Venerem stimulantibus, alias, *Incentiva*, dictis, item *Satyrica*. Diet. n. 260. in fin. Tale Emplastrum legitur apud Ægin. l. 7. c. 17.

ENTERADENES, ἐντεραδένες, h. e. Glandulæ intestinales, quas D. Joh. Conr. Pejerus egregie descripsit peculiaribus Exercitationibus, & hoc nomen Græcum ipsis attribuit, in ep. ad D. Joh. Jac. Harder. quæ occurrit in Pœonis, & Pythagoræ Exercitationibus Epistolicis Anatomico-Medicis, Ex. 32. Vocavit & illius scriptum hic *Enderadenographiam*.

ENTERENCHYTÆ, ἐντερεγχύται, vocantur instrumenta Chirurgica ad Clysterem intestinis injiciendum destinata. Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XIII. fig. 4. 5.

ENTERIONE, ἐντεριώνη, idem quod ἐγκάρδιον. Vide *Encardion*.

* ENTERON, ἔντερον, *Intestinum*, & pluraliter ἔντερα, *Intestina*, dicuntur corpora oblonga, cava, rotunda, membranosa, a ventriculi orificio dextro ad extremum anum protensa, distribuendi ad vasa lactea chyli, & continendi, expellendarumque fœcum instrumenta, fibris circularibus, aliisque prædita, & varie circumgyrata, quorum prolixiorem descriptionem reperies in Anatomicis, specialiter Bartholin. lib. 1. Anatom. cap. 10. 11. Etsi vero revera unum, & continuum sit *Intestinorum* corpus, loco tamen, magnitudine, numero orbium, & anfractuum variare, & distingui, hincque senarium resultasse numerum, ita ut tria priora dicantur *Tenuia*, *Duodenum*, *Jejunum*, & *Ileum*; tria reliqua *Crassa*, *Cæcum*, *Colon*, & *Rectum*, notum est, de quibus omnibus suo loco. Galen. lib. 5. de U. P. cap. 3. & lib. 6. Anatom. admin. cap. 6. Jung. Diet. n. 295. Ob hanc divisionem dixit Linden. *Intestinum* re unum, appellatione geminum, Exerc. IIX. §. 2. Aliquando & ἔντερον in singulari κατ' ἐξοχὴν denotat *Colon*, apud Hippocr. lib. 6. Epid. sect. 4. t. 3. notante Gal. in comm. Jung. l. de humor. XI. 16. Ἔντερα quoque significant sacculum, vel folliculum, in quem medicamenta ad fotum immittuntur, forte quia ut vesica, sic & *Intestina* ad eum usum accommodari possunt. Hipp. l. 3. de morb. l. 20. Foes. p. 212. Per metaphoram etiam Lumbrici terrestres dicuntur ἔντερα γῆς, *Intestina* terræ, notante Forest. l. 21. Obs. 29. Schol.

* ENTEROCELE, ἐντεροκήλη, est *Hernia intestinalis*, quando intestina prolabuntur vel ad inguina, vel ad scrotum, ob rupturam peritonæi, & tumorem gignunt. Gal. l. de diff. morb. c. 10. Hujus observationes, & curationes vide apud Hildan. Cent. 2. Obs. 81. seqq. Cent. 6. Obs. 73. & alias. Tales ægri vocantur *Enterocelici*, d. l.

ENTEROEPIPLOCELE, ἐντεροεπιπλοκήλη, est nomen Herniæ in scroto potissimum, quando omentum, & intestina simul devolvuntur, & prolabuntur. Hinc Gal. ad tumores compositos refert l. de tum. p. n. c. 15.

ENTEROMPHALOS, ἐντερόμφαλος, dicitur *Hernia umbilicalis*, quando intestina umbilicum protuberare faciunt. Dicitur & ἐξόμφαλος, quamvis hoc vocab. omnem umbilici protuberantiam denotet, ab aliis quoque caussis obortam. Hildan. ep. ad Mich. Doring. in oper. p. 900. Affectus hic mulieribus præsertim tempore partus haud raro contingere solet.

ENTHEASTICOS, ἐνθεαστικὸς, epitheton Melancholici, qui putat, a majori quadam vi se defendi, & exornari, vaticinaturque futura. Vid. Ægin. l. 3. c. 14. Latine *Divinaculus*, *Vaticinator*.

ENTHERMOS, ἔνθερμος, idem quod πολύθερμος, *impense calidus*. Hipp. l. 6. Epist. s. 4. t. 13. 19. Gal. in comm.

ENTHETOS, ἐνθετὸς, in genere dicitur *Impositus*, *Inditus*. Specialiter vero sumitur de medicamentis, quæ naribus imponuntur, ad sistendam hæmorrhagiam. Hipp. vocat ἐντεθέντα, l. 1. Ep. XXII. 2. & l. 6. t. 25. a verbo ἐντίθημι, *impono*, ingero, l. 6. l. 2. t. 2.

ENTHLASIS, ἔνθλασις, internam collisionem, & contusionem, *Illisionem* significat, a verbo ἐνθλάζω, *imprimo*, introrsum cogo; quod usurpavit Hipp. l. de int. aff. XLVII. 11. 13. Jung. Foes. p. 211. Gal. l. de diff. morb. c. 11. Vide *Illisio*. Sennert. Instit. Med. l. 2. Part. 1. c. 10.

ENTHRASSO, ἐνθράσσω, idem quod θράσσω, *perturbo*, molestiam affero. Hipp. 3. de artic. t. 47.

ENTHUSIASMOS, ἐνθουσιασμὸς, id est *fanatica perculsio*, seu numinis afflatio est, veluti cum quidam in sacris faciendis mente capiuntur, si quæ viderint, aut si tympana, vel tibias, vel ligna audierint. Gal. in def. Med. Pertinet ad deliria Melancholica. *Enthusiasmum* Paracelsicum pro singulari artis Medicæ notitia acquirenda vocat *Diabolicum* Libav. Tom. IV. Oper. p. 79. Vocatur & *Raptus*. Vide infra.

ENTHYMEMATICOS, ἐνθυμηματικὸς, epitheton, & proprietas boni Medici, quod debeat esse *argutus*, *præmeditatus*, & acris in respondendo. Hipp. l. de dec. orn. II. 26.

ENTOMON, ἔντομον. Vide *Insectum*.

ENTRICHOMA, ἐντρίχωμα, dicitur a quibusdam extremus palpebrarum ambitus, sive extrema ora, in qua excrescunt cilia. Gorr. pag. 144.

ENTRIMMA, ἔντριμμα. Vide *Intritum*.

ENTROPE, *Entropia*, ἐντροπὴ, ἐντροπίη, significat *pudorem*, verecundiam. Hipp. l. de dec. orn. I. 16 V. 5. Lind. reddidit, *Modesta correctio*. Ex. II. 5. 20.

ENTYPOSIS, ἐντύπωσις, dicitur Humeri acetabulum, alias ὠμοκοτύλη. Estque articulatio humeri cum brachio. Gorr. p. 144.

ENULON, ἔνουλον, *caro* dicitur *gingivarum interna*; quemadmodum externa dicitur οὖλον, & media inter dentes ἀρμός. Gorr. ex Polluce, p. 143.

ENUR, est occultus vapor aquæ, ex quo lapides generantur. Rul. & Johns.

ENUREO, ἐνουρέω, idem quod οὐρέω, *mingo*, mejo, immingo. Hipp. l. 7. Ep. XV. 43. ubi tamen Lind. cum Cornario exponit per *mingere in stratum*, in qua significatione etiam usus Nic. Piso de M. C. & C. l. 3. c. 41.

ENYDREOMÆ, ἐνυδρέομαι, i. e. *madesio*, humector. Erot. Onom. p. 41. c. 1.

ENYPNION, ἐνύπνιον, *Insomnium*, idem quod ὄναρ, ὄνειρος, ὄνειρον, quid significet, notum est. Referuntur *Insomnia* a Medicis inter signa sanitatis, & morborum, quamvis valde dubia, & incerta. Hinc Hipp. integrum scripsit libellum de *Insomniis*, & Gal. tractatum de præsagio ex *Insomniis*. Ex recentioribus vero egregie de *Insomniis*, quid sunt, & eorum generationis modo egit Th. Willis Anim. Brut. Part. I. t. 16. *Insomnia* vel sunt Divina, vel Naturalia, (sub quibus tamen & ægrotorum comprehenduntur) vel Diabolica. Dicitur & *Somnium*. Videatur & de *Insomniis* Casp. Rejes C. El. q. 37. Jung. descriptio *Somnii* apud Lind. Ex. XV. § 37.

ENYPOSAPROS, ἐνυπόσαπρος, *intus subputridus* significat, & usurpavit Hipp. de sputo in hepaticis. Coac. t. 446.

ENYSTRON, ἤνυστρον, est ventris sinus in quadrupedibus, dictus *Abomasum*. Hic venter est magnitudine amplior *Omaso*, quod ἐχῖνον vocant, forma oblongior, cancellis intus, & crustis multis magnis, & levibus inornatus. Ab eo proxime intestinum sequitur. Gorr. p. 172. Jung. Arist. l. 3. de part. an. c. 14. Barth. l. 1. An. c. 9. *Abomasum* prorsus esse fictitium, contra Gazam scripsit C. Hofm. l. 2. Inst. Med. c. 31. §. 8.

EON, ἠών, dicitur totus oculorum ambitus. Gorr. p. 175.

* EPACMASTICOS, ἐπακμαστικὸς, *accrescens*. Vide *Acme*. Dicitur & ἀναβατικός. Vide *Anabasis*.

EPACROS, ἔπακρος, dicitur de eo, quod in summitate acutum est, vel in angustum tendit. Hipp. l. 2. de morb. LIX. 25. Foes. p. 221.

EPAEIROMÆ, ἐπαείρομαι, *attollor*, insurgo significat. Usurpatur de humoribus inordinate commotis. Hipp. l. de humid. usu.

EPAGOGION, ἐπαγώγιον, dicitur genitalis membri *Præputium*, apud Diosc. l. 3. c. 25. quamvis dubitet, apud quem est caput 23. Verum approbat C. Hofm. l. 4. Var. Lect. c. 33. Quod vero Gorræus p. 146. scripserit ἐπαγώγια significare *præputia* tantum male affecta, nullam prorsus video rationem.

EPAJO, ἐπαΐω, sentio, *percipio*. Frequens verbum Hipp. 2. prorrh. XXVI. 2. 4. l. 2. de morb. XXI. 9. l. 1. de morb. mul. XLIII. 5. l. 2. LIIX. 15.

EPAISSO, ἐπαΐσσω, & med. ἐπαΐσσομαι, significat *cum impetu irruo*, irrumpo. Legitur in Hipp. lib. de nat. puer. IX. 7. Linden. vertit per *Exsilio*.

EPALEIPHO, ἐπαλείφω, proprie significat *superlino*, translatitie exacuo, *irrito*, in qua significatione legitur de Cancro exasperato, Hipp. l. 5. Epid. X. 21.

EPANACLESIS, ἐπανάκλησις, *revocatio*. Dicitur de calore, Hipp. l. 5. aph. 21. & l. de hum. us. XI. 16. Diet. n. 307. Junge Dogm. Nostra Med. Gen. P. IV. 2. p. 480. 481.

EPANA-

Epanadidomi, ἐπαναδίδωμι, significat *incresco*, ingravesco. Usurpatur de morbis ab initio minus vehementibus, progressu vero temporis in gravius tendentibus, l. 6. Epid. s. 1. t. 29. & l. 1. de morb. mul. XLI. 5.

Epanadiplosis, ἐπαναδίπλωσις, *reduplicatio*. Vide *Anadiplosis*. Vocatur & ἐπανάληψις, *repetitio*. Gal. l. de morb. tempor. c. 8.

Epanalepsis, ἐπανάληψις, *repetitio*. Vide *Epanadiplosis*.

Epanaphero, ἐπαναφέρω, *reassumo*, repeto, significat, & quidem apud Hipp. de viribus resumptis usurpatur. Coac. t. 1. ubi ἐπανενέγκαντες, sese *recolligentes*, occurrit.

Epanapneo, ἐπαναπνέω, subinde, & crebro *respiro*. Hipp. l. 7. Ep. XLVI. 13.

Epanastasis, ἐπανάστασις, *prorumpens eminentia*, *eruptio*, pustula. Legitur in Hipp. Coac. t. 220.

Epancylotos, ἐπαγκυλωτὸς, dicitur Laquei species apud Oribasium, quo sinus super sinum injicitur, faciens ad corpora figuranda. Gorr. p. 146.

Epanemeo, ἐπανεμέω, significat *vomitum subinde repeto*, revomo. Hipp. Coac. t. 568.

Epanereugomæ, ἐπανερεύγομαι, *crebro eructo*. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 50.

Epanorthumae, ἐπανορθῦμαι, idem quod διορθῦμαι. Vide *Diorthosis*.

Epanthisma, ἐπάνθισμα, significat *Efflorescentiam*, idem quod ἐξάνθημα. Occurrit apud Hipp. 1. prorrh. s. 1. t. 21. s. 2. t. 25. Coac. t 579. a verbo ἐπανθέω, *effloresco*, quod legitur l. 7. Ep. XXIII. 19.

Epantlesis, ἐπάντλησις, *perfusionem aquæ*, aut infusionem significat, qualis fieri solet in balneis. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 50.

Epaphæresis, ἐπαφαίρεσις, in genere dicitur *repetita sublatio*, vel evacuatio. In specie vero vocatur ita sanguinis missio repetita, ap. Gal. l. de cur. rat. per sang. c. 1.

Epaphros, ἔπαφρος, *spumam* significat, idem quod ἀφρώδης. Occurrit in Hipp. s. 1. prorrh. s. 2. t 60. & s. 3. t. 1. ubi mendose legitur ἐπάφων, notante C. Hofmann. in notis ἀνεκδότοις ad Gal. opera, h. l. Foes. p. 223.

Epargemos, ἐπάργεμος, dicitur, qui ulcusculo oculi, quod ἄργεμα dicitur, laborat. Vide *Argemon*.

Eparita, dicitur Paracelso lutum quoddam argillaceum, haud dubie a colore atrorubente. Unde & *Tartarus eparitinus*, l. de morb. Tartareis, c. 4.

Eparma, *Eparsis*, ἔπαρμα, ἔπαρσις, in genere *omnem tumorem*, vel *intumescentiam* in parte aliqua obortam significat. Neque ullam video sufficientem rationem, ob quam Interpretes statuerint, stricte, & specialiter denotare tumorem ad aures obortum, cum Hippocr. semper exprimat addendo παρ' ὖς, *ad aures*, v. g. Coac. t. 626. lib. 1. Epidem. sect. 1. t. 10. Lib. vero Epidem. sect. 4. t. 1. vocab. ἔπαρμα plane omiserit, notante Galen. in comm. Usurpatur vero etiam de præcordiorum tumore, lib. 3. Epid. ægr. 3. post stat. pest. item de ventris tumore, Coac. t. 86. 142.

Epauriscomae, ἐπαυρίσκομαι, significat *haurio*, *fruor*, fructum capio. Frequens Hipp. l. 4. de morb. II. 2. 4. XI. 12. 18. XV. 9. XVI. 38. 39. XIIX. 2.

Epauxes, ἐπαυξὴς, *increscens*, incrementum capiens significat, diciturque de morbis. Fere idem, quod ἀναβατικὸς, vel ἐπακμαστικός. Legitur apud Hipp. l. 6. Epid. s. 5. t. 26. Aet. l. 3. c. 8. notante Foes. p. 222.

Epencranis, ἐπεγκρανίς. Vide *Cerebellum*. Sic vocat Erasistratus apud Gal. l. 8. de U. P. cap. 15.

Epedanos, ἠπεδανὸς, significat *Debilis*, infirmus, quasi ἀπεδανός. Cui opponitur ἔμπεδος. Legitur illud apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXIII. 9 XLIV. 3. CVI. 3.

* Ephebaeon, ἐφήβαιον, *Pubes*, *Pecten*, item *Aqualiculus*, id totum dicitur, quod est ab Hypogastrio, seu imo ventre, (quem & *Sumen* vocant) usque ad pudenda. Gorræus, Castell. ex Galen. Introd. cap. 10. ubi & ἐπίσειον, & ἥβη vocatur. Unde & *Ephebia*, ἐφηβία, *Pubertas*, & *Ephebi*, ἔφηβοι, *Puberes*, denominantur. Galen. lib. 2. de temper. cap. 5. & comm. de sal. diæt. t. 7. ubi puberum describitur ætas, quod sit media inter pueros, & adultos. Alias *Ephebeum* quoque vocabatur apud Romanos, & Græcos locus peculiaris in palæstris, & medius, & erat exhedra amplissima, in qua Rhetores, Philosophi, & alii liberalibus studiis addicti sedentes disputabant. Lang. l. 1. ep. 51.

Ephedra, ἐφέδρα, est nomen herbæ arboribus insidentis, quæ Polygonum bacciferum scandens Bauhino dicitur in Pinace. Alias hoc nomine quoque venire instrumentum quoddam Chirurgicum, reponendis membris luxatis idoneum, scribit Joh. Laurent. Amalth. Onom. p. 309.

Ephedranæ, ἐφέδρανα, idem quod γλουτοὶ, *nates*, vel natium prominentiæ. Gorr. def. pag. 161. ex Polluce, Cœl. Rhodig.

Ephedria, ἐφεδρεία, apud Galen. significat observationem, dijudicationem, & correctionem, lib. de cogn. cur. animi morb. cap. 1.

Ephedron, ἔφεδρον, est *sella* firmior, & sedile stabile, in quo æger, vel etiam Chirurgus, aut

Medicus firmiter desidere possit. Hipp. l. 2. de morb. XLV. 9. & 2. de fract. t. 3.

* EPHELCIS, ἐφελκὶς, dicitur *ramentum*, seu cruoris exigua guttula, quæ interdum tussi in hæmoptoica passione reiicitur. Gal. l. 4. de L. A. c. 5. item ulcerum crustula, l. 3. de sympt. causs. c. 2.

* EPHELIS, ἐφηλὶς, est *aspredo*, & *nigrities in facie* ex ardore solis progenita, aut etiam ab inflammatione ortum ducens. Quæcunque enim caussa similem asperitatem, & colorem excitarit, perinde est. Legitur apud Hipp. l. 2. prorrh. XXXI. 9. l. de Alim. IV. 18. l. de steril. VI. 8. l. 2. de morb. mul. LIIX. 1. Plinius aliquando *discolorem a Sole cutem*, aliquando a Sole usta, vel a Sole adusta interpretatur, eoque vitio deformes *Solatos* appellat. *Alii vitia cutis* simpliciter Latine reddunt. Lind. vertit *Maculas Solares*, Ex. XI. §. 189.

EPHEMERIDES, ἐφημερίδες, vocantur proprie consignationes, & Calendaria, quæ siderum ortus, & occasus, ac tempestates, diesque fastos indicant. Lang. lib. 1. epist. 36. Per translationem vero apud Helmont. *Morbi concentrici*, qui astra respiciunt, & præsertim ad Lunæ syzygiam moventur, vocantur *Ephemerides* ægrorum, v. g. Epilepsia, tr. de Morb. Arch. num. 18. Vulgus etiam vernacule dicere solet: Perpetuum habet Calendarium hic, vel ille æger.

* EPHEMERUS, ἐφήμερος est epitheton quarundam febrium intermittentium, quarum tota constitutio unica accessione horarum viginti quatuor circumscribitur. Galen. lib. 4. aph. 55. Jung. Dieter. num. 365. Latine *Diaria*, unicum durans diem, scil. ut plurimum. Nam *Synochus simplex* non putris dicitur etiam Medicis *Ephemera plurium dierum*. *Ephemeræ* meminit Hipp. 4. aph. 55. l. 2. Epid. s. 3. num. 60. Caussam veram harum febrium vide apud Vvill. l. de feb. cap. 8. quæ est subtilium, & spirituosarum sanguinis portionum accensio, vel effervescentia. Jung. Sylv. l. 1. P. M. cap. 28. Fr. Piens de febr. part. spec. c. 1. Quod vero Helm. scripsit, *Ephemeram* sedere in stomachi cavo, & plerunque ex vitiato cibo oriri, propterea etiam a vomitu, vel peracta digestione sponte cessare, particulariter saltem verum est. Tr. de febr. c. 9. §. 25.

EPHESIS, ἔφεσις, significat *provocationem in jus*, vel ad litem. Applicatur vero non inepte desiderio lascivo fœminarum, dum viri congressum anxie desiderant, & ad Venerem quasi provocant. Moschion. de morb. mul. cap. 128. 138.

EPHESTIAS, ἐφεστιὰς, nomen *emplastri* egregie *resiccantis*, quod & μάγος alio nomine dicitur. Ejus descriptio habetur apud Aet. l. 10. inter remedia Hydropicorum. Gorr. p. 161.

* EPHIALTES, ἐφιάλτης, Latine *Incubus*, vel *Incubo*, Gr. etiam ἐπιβολὴ, καὶ πνιγαλίων, est nocturna corporis oppressio, & quædam quasi suffocatio, cum quis ab initio somni supinus jacens, grandi se mole opprimi, atque ab alio invadi imaginatur, cum difficili respiratione, immobilitate, ac voce præpedita proprie suffocari æger videatur. Forte ex veteribus quidam Dæmonem, alii Cupidinem, alii incubantem vetulam, aut externam quandam vim, quæ quiescentes invaderet, & pondere oppressos gravaret, esse voluerunt, quamvis tota mali caussa intra corpus esset. Vid. Rhod. ad Scribon. num. 100. Ea autem caussa nulla est alia, quam materies quædam vaporosa incongrua spiritibus animalibus, præsertim in Cerebello, stuporem aliquem inducens, ut mox a functionum suarum sensitivarum, & loco motivæ muniis paululum cessent. Hinc una cum corde pulmones, Diaphragma, & Thoracis musculi impediuntur, & quasi constringuntur, quemadmodum egregie modum generationis *Incubi* descripsit Th. Vvillis An. brut. P. 2. c. 6.

* EPHIDROSIS, ἐφίδρωσις, ambiguæ significationis est vocabulum, apud Hipp. monente Gal. aliquoties in comm. ad Prorrh. v. g. comm. 11. t. 7. c. 2. t. 7. & 60. c. 3. t. 33. Plerunque tamen *Sudatiunculam* tenuem significat inutilem, & malæ notæ. Nihilominus aliquando etiam usurpatur de sudore bono, & critico, cap. 3. in 1. Prorrh. t. 17. Coac. t. 36. & 136. A Th. Vvillisio accipitur generaliter pro omni *Sudatione*, vel *Sudore*, Pharm. Rat. Part. I. s. 5. cap. 1. seqq. Vide *Hidros*.

EPHIPPION, ἐφίππιον, hujus vocabuli propria significatio non est hujus loci, ex aliis Lexicis jam nota. Per comparationem tributum hoc nomen ossi *Sphanoideo*, sive *Cuneiformi*, ob quatuor parvos processus formam *Ephippii*, sive sellæ, quæ equo imponitur, repræsentantes; Sinus glandulam pituitariam excipit. Barth. Anat. libell. IV. c. 8. p. m. 718.

EPHISTAMÆ, ἐφίσταμαι, significat *innato*; & dicitur de materia urinæ innatante. Hippoc. 7. aph. 34. Diet. n. 366.

EPHODOS, ἔφοδος, triplicem habet significationem apud Hipp. 1. Significat vias, & meatus, per quos corporis recrementa deponuntur, l. 6. Epid. s. 2. t. 34. & s. 5. t. 2. (quamvis alii textum hunc aliter explicent per aggressiones naturæ. Verum ex subseqq. verbis patet, de *viis* & meatibus *excretoriis* sermonem esse.) 2. *Invasionem* notat *hostilem*, & incursum, vel insultum. 3. Progn. t. 3. 3. ἔφοδοι Hipp. sæpe dicun-

cuntur rerum similium, vel dissimilium *accessiones*, quæ corporis temperaturam juvant, vel lædunt, 1. de diæt. XXIV. 11. XXV. 5. 7. Foes. p. 256.

* EPIALOS, ἐπίαλος, est epitheton febris cujusdam, in qua simul ægri febricitant, & rigore corripiuntur, uti describit Galen. l. 2. de diff. febr. c. 6. Dici posset *febris algida*, aut *cum tremore*, ab antiquis Latinis *Quercera* dicta. Est vero lenta, & mitis febris, cujus meminit Hip. l. de A. L. & Aq. IV. 7. l. de superf. XXIX. 3. l. 4. Ep. X. 9. De genere Quotidianarum esse videtur; unde veteres a pituita vitrea, & acida deduxerunt. Verum caussa ejus vera ex caussa febris *Quotidianæ* potius deducenda, de qua vide Vvillis de feb. c. 5. & Piens part. spec. de feb. c. 10. Vide *Quotidiana*.

EPIALTES, ἐπιάλτης, idem quod *Ephialtes*, i. e. *Incubus*. Vide *Ephialtes*.

EPIBEBLEMENOS, ἐπιβεβλημένος, dicitur Hipp. vestimentis, vel stragulis tectus, aut *amiculo opertus*, l. 6. Ep. s. 4. t. 14.

EPIBROCHE, ἐπιβροχή. Vide *Embregma*.

EPICÆROS, ἐπίκαιρος, vel significat *opportunus*, tempestivus. Hipp. l. 1. Epid. s. 3. t. 12. l. 3. s. 3. t. 29. & l. 1. de R. V. I. A. t. 2. & 24. Vel idem est, quod *insignis*, magnus, notabilis; & usurpatur de morbis, & membris corporis. Hipp. 2 de R. V. I. A. t. 51. l. 2. de fract. t. 17. 22. & s. 3. t. 47. 63. l. 3. de art. t. 59. 103. Vel etiam notat *periculosum* valde, & insignem habens malignitatem, l. de virg. morb. II. 18. & l. 1. Ep. ægr. 8. Vide Foes. p. 227.

EPICANTHIDES, ἐπικανθίδες, dicuntur *ambo oculorum anguli*, alias κανθοὶ dicti. Gor. p. 149.

EPICAR, ἐπίκαρ, i. e. *partem inferiorem*. Opponitur τῷ ἀνάκαρ. Vide supra *Anacar*.

EPICARPIUM, ἐπικάρπιον, dicitur medicamentum regioni pulsus in carpis manuum applicandum; qualia sunt Emplastra, vel Unguenta antifebrilia: item Confortativa, ut Sacculi pro pulsibus, &c. Aliis *Pericarpia* dicuntur. Vide suo loco.

* EPICAVMA, ἐπίκαυμα, est velut ex igne facta crustosa *exulceratio*, quæ oculi nigro accidit, *Inustio* Lat. dici posset. Galen. defin. Medic. Vide *Encavma*. Jung. Forest. l. XI. obs. 17. Schol.

* EPICERASTICOS, ἐπικεραστικός, dicitur & κατακεραστικός, epitheton medicamentorum, quæ vim habent temperandi, & obtundendi malignitatem, vel morsum, i. e. ichorescentiam salinam corrosivam, & ulcerosam humorum in aliqua parte contentorum; veluti uva passa mordentes in ventriculo humores obtundit. Gal. l. 2. de A. F. c. 2. Vide & l. 2. de S. F. c. 21. ubi & ἐπικεράννυται dicuntur.

EPICEROS, ἐπίκηρος. Vide *Hypoceros*.

EPICHÆRECACIA, ἐπιχαιρεκακία, *malevolentia*, quando quis alterius malis oblectatur. Refertur inter caussas morbificas a Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 107.

EPICHEIRON, *Epicheirion*, ἐπίχειρον, ἐπιχείριον, idem quod σῶστρον, sive præmium, quod Medico, vel Chirurgo solvitur pro opera, & studio. Hipp. in præcept. II. 9. a verbo ἐπιχειρέω, & ἐπιχειρέομαι, manum admoveo alicui negotio. Hipp. l. 5. Ep. X. 18.

EPICHLIÆNOMÆ, ἐπιχλιαίνομαι, subinde calesco, *intepesco*, significat, & quidem plerunque præternaturaliter, apud Hipp. Coac. t. 621 l. 4. Ep. XIX. 6. l. 2. s. 2. n. 19. l. 6. s. 7. t. 2.

EPICHNUS, ἐπίχνυς, significat sordes, vel *lanuginosam concretionem*: & metaphorice aliquoties tribuitur oculis squallidis, & obtenebratis. Hippocr. 1. prorrh. sect. 17. Coac. t. 561.

EPICHOLOS, ἐπίχολος, i. e. *biliosus*, dicitur de corpore. Hipp. l. 5. Ep. XI. 14. XIII. 16. Idem quod *Cholericus*.

EPICHORDIS, ἐπιχορδὶς, dicitur *Mesenterium* Areteo l. 2. de causs. & sin. ac morb. c. 6. citante Foes. p. 235. Ita vero vocatur, quia supra Chordas, i. e. intestina situm est.

EPICINDYNOS, ἐπικίνδυνος, *valde periculosus*. Hipp. 4. aph. 43. Vid. Diet. n. 317. Opponuntur τῷ ἀσφαλὴς, securus, item ἀκίνδυνος. Ibid.

EPICOELIS, ἐπικοιλὶς, *Cilium* significat, uti interpretatur Gaza, quo nomine veteres extremum ambitum genæ superioris designarunt. Gorr. p. 140.

EPICOEMASIS, ἐπικοίμασις, *decubitum ad dormiendum*, & ipsam dormitionem significat, a verbo ἐπικοιμάομαι, 5. ap. 27. Jung. Diet. n. 316. Legitur & hoc vocab. 2. de art. t. 50. Sed quomodo versio Latina quadret, *vellicationem*, aut scalpturam reddens, non video. An cum Cornario legendum ἐπίκνησις?

EPICOLICA, dicitur Glissonio ea corporis pars, quæ colo intestino accumbit, notante Blanc. in Lex.

EPICOPHOSIS, ἐπικώφωσις, idem quod κώφωσις, *surditas*. Vide *Cophosis*, quamvis stricte *surditatem* potius alii morbo supervenientem significare videatur. Legitur apud Hippocr. 1. prorrh. s. 3. t. 49.

† Ἐπίκρασις. Altimarus vertit Contemperamentum, k 1. c. 79.

* EPICRASIS, ἐπίκρασις, proprie *contemperationem* significat. In Medicina vero ita dicitur *curationis ratio per vices* instituta, quæ opponitur ei, qua confertim, & in totum caussa morbifica removetur. Gal l. 9. Meth. Med. cap. 10. Neque vero necesse est semper evacuationem in-

intelligi; sed & per ἐπίκρασιν curatio perfici potest successive, & per vices alterando, mitigando, ad excretionem disponendo vitiosos humores, permissa soli naturæ evacuatione, quæ eorum partem vel convertat in alimentum sanguinis, vel per alvum, urinas, sudorem, aut aliter expurget. Castell.

Epicrateia, ἐπικράτεια, significat *exsuperantiam*, quæ duplex est, alia materialis, alia virtualis, vel qualitativa. Gal. l. 3. de S. F. c. 16.

Epicrateticus, ἐπικρατητικὸς, apud Galen. stricte dicitur de facultate coercendi, aut retinendi alvum, quæ tribuitur juri gallinarum, & opponitur τῷ ὑπακτικῷ, subducendi virtuti, l. 1. de S. F.

Epicratis, ἐπικρατὶς, apud Hippoc. significat *sudarium*, sive linteum ad detergendos sudores: item ex tenui stamine paratum capitis tegumentum, & involucrum. Hipp. in præcept. IX 14.

* Epicrisis, ἐπίκρισις, id est, *Adjudicatio*, Galen. ad Thras. cap. 6. Quæ mutua inter se dependentia connectuntur, per appellatam ἐπίκρισιν a Græcis, id est, *Adjudicationem*, judicanda sunt.

* Epicrusis, ἐπίκρουσις, certa quædam dicitur *percussio*, qua mangones puerorum tanquam præsidio succurrunt iis, quibus e natali die gracilia sunt membra. Gal. l. 14. M.M. c. 16.

Epictenion, ἐπικτένιον, locus est imi ventris supra pectinem, & *Pubes* alias dicitur. Hippoc. l. 1. de morb. mul. LXXXVI. 3. Significat & *lanuginem* in lanificio pectini insidentem, quam in subditio medicamento exhibet, ibid. C. 10. CXX. 8. Jung. Foes. p. 228.

* Epicyema, *Epicyesis*, ἐπικύημα, ἐπικύησις, *Superfœtatio*, *Superimprægnatio*; estque secundus fœtus conceptus, gravida jam existente muliere; id quod fit, cum fœtu jam concepto non clauditur exacte uterus, sed semen aliud, vel potius ovulum etiam postea intro admittit, l. de superfœtat. Tempore partus rem non carere periculo, experientia nos quoque docuit. Aliquando & mola carnea cum fœtu conjuncta ἐπικύημα vocatur, l. 5. Epid. V. 14. Jung. Dieter. Jatr. p. 875. seqq.

Epideipnon, ἐπίδειπνον. Vide *Poscœnium*.

Epidelos, ἐπίδηλος, significat *conspicuus*, evidens; & dicitur vel de homine, qui sensu increscere deprehenditur, ut primo, secundo, tertio, & quarto septenario, &c. Hippoc. l. de Carnibus XIII. 13. Vel usurpatur de diebus futuram crisin manifestantibus, qui Latine *Indices*, vel *Indicativi* vocantur, 2. aph. 14. Vid. Diet. n. 314.

* Epidemios, *Epidemos*, ἐπιδήμιος, ἐπίδημος, est epitheton morborum ex genere communium, i. e. *popnlariter grassans*, a communi, sed tamen insolita, & minus familiari caussa ortus. Caussa vero illorum non semper est aeris vitium malignum, & venenatum, sive pestilens, sed interdum etiam saltem constans, & diu perdurans anni temporum intemperies, & dyscrasia, humores, & spiritus ad communem vitiositatem disponens; quemadmodum patet ex historiis febrium *epidemicarum* apud Vvillis c. 17. Qui ab illa causa proveniunt, sunt vere *Contagiosi*, *Pestilentes*; hi non item, quamvis recte dicantur *Maligni*.

Epideris, ἐπιδερὶς, sic dicitur aliquibus in pudendo muliebri adnata caruncula, quæ aliis *Nympha*, aut *Clitoris* vocatur. Gorr. ex Polluce pag. 145. Rolfink. de part. generat. P. 2. cap. 42.

* Epidermis, ἐπιδερμὶς. Vide *Cuticula*.

Epidesmos, ἐπίδεσμος, dicitur fascia, quæ plagulis, aut spleniis superinducitur, & superligatur, Latine *superfasciatio*, *superligamen*. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 6. Huic opponitur ὑπόδεσμος, de quo suo loco.

Epidesis, ἐπίδεσις, genus ligationis est ad sanguinis profluvium fluentibus vasis injectæ; quamquam ipsum vas circulo non complectatur, sicut vinculum. Verum cum ex parte suo complexu committat quodammodo vulnerati membri labra dissidentia, & quæ superimposita sunt, contineat; merito inter claudentia remedia numeratur, ex Gal. lib. 5. M.M. cap. 3. Verum non video, quid obest, quominus omnis *deligatio* in genere ἐπίδεσις vocari possit. Vide *Deligatio*.

* Epididymis, ἐπιδιδυμὶς, ita dicitur appendix, & parvus quidam veluti testiculus testis capiti superimpositus: cujus historiam, & usum vide ap. Anatom. præsertim Barth. l. 1. An. c. 22. 23. Inepte vertitur *Supergeminalis*, C. Hof. in comm. ad Gal. de U. P. n. 1016.

Epidorpion, ἐπιδόρπιον, dicitur *mensa secunda*, ubi bellaria, quæ etiam hoc nomine venire solent, apponuntur. Lang. l. 2. ep. 51.

Epidosis, ἐπίδοσις, *Additamentum*, vel incrementum significat, a verbo ἐπιδίδωμι, *augeor*, increſco. Utrumque & de corporis naturali incremento, & de morborum augmento sumi potest. Idem ergo est, quod *Augmentum*, vel *Augmentatio*. Hipp. l. 2. aph. 31. 32. l. 5. Epid. XIII. 8. l. 6. s. 4. t. 26. Gal. l. 1. de cris. c. 3. & l. de Morb. tempor. c. 6. Jung. Foes. p. 225. Diet. n. 315. Lind. Ex. XV. §. 91.

Epidrome, ἐπιδρομὴ, *accursionem*, affluxumve humorum significat. Gal. exponit per ἐπίῤῥοιν, 3. de iis, q. in med. t. 32.

Epieices, ἐπιεικὴς, significat *æquus*, moderatus, *lenis*. Frequenti in usu apud Hipp. præsertim etiam adverbium ἐπιεικέως. Tribuuntur vero

vero vel hominibus, Gal. c. 3. in prorrh. cap. 67. vel morbis, & symptomatibus morbos comitantibus, & leniter sese habentibus, 1. prorrh. s. 1. t. 12. Coac. t. 143. 109. 255. 374. l. 5. Ep. XV. 2. XXIIX. 3. & alibi sæpius. Linden. Ex. VII. §. 5. Vide Foes. p. 226. Substantivum quoque ἐπιείκεια, *æquitatem*, moderationem, & lenitatem significat, 3. de fract. t. 34. Tropice notat probabilitatem, verosimilitudinem.

* EPIGASTRION, ἐπιγάστριον. Vide *Abdomen*. Barth. l. 2. Anat. in princ. *Epigastricam venam*, *Arteriam* descriptas vide in Anatomicorum monumentis.

EPIGEIOS, ἐπίγειος, *terrestris*, terræ propior, humilis. De plantis dicitur *humilibus*. Gal. l. 4. de S. F. c. 15.

† EPIGENESIS, morbi propagatio. Steph. Castrensis quæ ex quibus, l. 1. c. 2.

* EPIGENNEMA, *Epigenesis*, ἐπιγέννημα, ἐπιγένεσις, *Superveniens*, accidens priori accedens, ab ἐπιγίνομαι, *supervenio*, accedo. Dicitur de omni re præternaturali, quæ manente priori supervenit, sive morbus novus fuerit, sive symptoma. Caussa quoque morbifica propagata dicitur κατ' ἐπιγένεσιν. Differt a μεταστάσει, quod in hac prior focus morbidus cesset, & alius fiat. Legitur substantivum ap. Hippocr. Coac. t. 230. Verbum vero ἐπιγίνομαι frequentius occurrit. Unde & symptomata, ceu signa, quæ non statim a principio morbi adsunt, dicuntur ἐπιγενόμενα, accedentia, *supervenientia*, 6. aph. 35. & alibi. Vide Gal. in comm. Foes. pag. 224. Dieterich. num. 312. Rolfinck. O. ac M. M. Spec. lib. 2. s. 3. c. 5. & l. 3. s. 2. c. 48. Lind. Ex. VI. §. 22. seqq. VII. §. 12. 14. XII. §. 125.

* EPIGLOTTIS, ἐπιγλωττίς, id est *Superlingula*, est membrana cartilaginosa, rotunditatis oblongæ, in interiori gutturis parte collocata. Gal. l. 1. de Loc. Aff. cap. 1. vel est Laryngis quinta cartilago, quæ rimam *Glottis* dictam ex junctura duarum Arytænoidearum obortam tegit, & claudit, ne ex cibo, & potu aliquid in asperam arteriam decidat, sed clausa in gulam abeat; quamvis Bartholinus existimet, aliquid de liquidis in tracheam transire, lib. 2. An. c. 11. Legitur ap. Hipp. l. de Corde II. 1. Vide & Lang. l. 2. ep. 44.

EPIGLOTTUM, Paracelso dicitur instrumentum argenteum simile ferreo instrumento, quo utuntur calcearii, & adhibetur ad palpebras sursum tollendas, poniturque subtus supercilia, & pili diriguntur, Scholio in l. 6. paragr. de Lepra.

EPIGLUTIS, ἐπιγλουτίς, dicitur *femoris*, & *natis pars exterior*, quemadmodum pars sub natibus ad femur depressa ὑπογλουτίς vocatur. Gorr. ex Aristot. lib. 1. Histor. Anim. c. 14. vid. pag. 145.

* EPIGONATIS, *Epigonis*, ἐπιγονατίς, ἐπιγονίς, & ἐπιγουνίς, dicitur μύλη, *Mola*, sive *Patella genu*; estque os cartilaginosum, latum, rotundum, intus læve, & cavum, toti genu suprapositum. Duabus constat substantiis, ossea interiori, altera cartilaginea exteriori. Ad latera asperum est, quo commodius tendines tibiam extendentes aptentur. De hac vide Anatomicos, & in specie Barth. libell. 4. Anat. c. 21. Legitur apud Hipp. l. de ven. XXIV. 3. XXV.

EPIGONON, ἐπίγονον, Hipp. idem est, quod ἐπικύημα, *superfœtatio*, lib. 1. de diæt. XXIV. 1. Gorr. d. l.

EPILABE, ἐπιλαβή, ita dicitur *apprehensio*, ansa, & locus, qui prehendi possit, quique injectum vinculum firmat, & retinet, aut eminentiam aliquam habet, quæ injectis laqueis moræ facit, ut inhæreant, nec elabantur. Hip. 3. de art. t. 50. Jung. Foes. p. 228. a verbo ἐπιλαμβάνω, *apprehendo*.

EPILAMPSIS, ἐπίλαμψις, *Effulgescentia*. Vide *Eclampsis*.

EPILATHERA, est particularis Anatomia. *Epilathera* ad hunc modum debet considerari, quod in omnium minutissima gutta quoque Anatomia Microcosmi constat. Quilibet enim Spagyricus gradus virtutis suæ tinctura est. Et cuilibet Medico intelligendum venit, in unaquaque gutta, quotquot etiam sunt, tot etiam integras esse Anatomias, ut in Microcosmis, & in Elementatis. Ita Johnsonus explicavit hunc terminum. Unde vero excerpserit has subtilitates, reperire non potui. Ruland. plane non habet.

EPILEMPSIS, ἐπίλημψις, idem quod *Epilepsia*. Legitur apud Hipp. Coac. t. 599. ex mente Foes. p. 228. quamvis Lind. ἐπίληψιν legerit, quod etiam verosimilius, & magis congruum. Vide *Epilepsia*.

EPILENTIA, Paracelso dicitur quoque *Epilepsia*. Defens. 2.

* EPILEPSIA, ἐπιληψία, ἐπίληψις, *Morbus Comitialis*. Vide *Comitia*, *Caducus*, *Herculeus*, *Sacer*, *Puerilis*. Vide Dieterich. n. 319. Lang. lib. 1. Epist. 25. Late etiam *Convulsionis*, σπασμοῦ, nomine venit. Vide *Convulsio*. Est primaria species morborum convulsivorum: poteſtque ex principiis recentiorum veris commode ita describi, quod sit varia, & mixta actionum animalium læsio, imprimis vero motus animalis depravatus, interdum & abolitus, convulsivus, clonicus, vel totius corporis, vel quarundam ejus partium, cum aliis pluribus symptomatibus, stridore, spuma oris,

ris, clamore, compressione dentium, præsertim vero contractione pollicis, proveniens a spirituum animalium, sive nervosi liquoris, per auram malignam nitrosam, vel vitriolaceam explosivam, vel congelativam irregulari commotione, expansione, agitatione, præsertim in appendice cerebri medullari, & nervorum principio facta, ex hypothesibus Th. Vvillis de morb. convulf. c. 2. & 3. Parac. refert inter *morbos Caducos*, quorum sex numerat, Theriacæ morbor. Tab. V. cujus caussam statuit Mercurium, vel potius fumum Mercurii, Schol. ad l. 3. paragraph. cap. 2. §. 3. Helmontius ab Archeo furioso deducit, tr. de Ideis morbos. n. 34. & virus vocat inebrians, soporiferum, & quodammodo furiosum, quod primitus circa ventriculum elucescit, tr. de morb. Archeal. n. 17. *Epilepsiæ* per consensum ab aura adscendente exemplum evidens vide in Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obs. 336. ut & in tract. Galeni de puero Epileptico. De *Epilepsiæ* caussa fuisse votum Cratonis: Utinam ante finem vitæ suæ exitum aliquis ostendat? testatur D. Hofm. com. ad Gal. de U. P. pag. 597. Qui hoc morbo laborant, vocantur ἐπιληπτικοὶ, Hipp. 2. aph 45. & symptomata convulsiva & ἐπιληπτικὰ, 5. aph. 7. Coac. t. 522.

EPILESMON, ἐπιλήσμων, *obliviosum* significat, cui memoria debilitata est ex spirituum animalium impedita actuatione. Legitur apud Hipp. Coac. t. 161.

* EPILOGISMUS, ἐπιλογισμὸς, communis est quædam ratio, & omnium assensu comprobata. Vide *Analogismus*.

EPIMELES, ἐπιμελὴς, *sollicitus*, curiosus. In specie usurpatur de eo, cui victus ratio curæ est, 2. prorrh. XV. 8.

EPIMORIOS, ἐπιμόριος, *superpartialis*, epitheton differentiæ pulsuum, respectu numeri ad numerum, cum, quot est distentio, sive diastole temporum, totidem est systole, sive concidentia. Gal. l. 1. de diff. pulf. c. 9.

EPIMYLIS, ἐπιμυλὶς, idem quod μύλη, ἐπιγονατὶς, *Mola*, *Patella genu*. Vide *Epigonatis*. Jung. Foef. p. 229.

EPINEMESIS, ἐπινέμησις, ἢ ἐπινέμωσις, *administrationem*, aut distributionem significat; qualis Medico necessaria propter subjectorum varietatem, ut sciat addere, vel adimere, prout circumstantiæ exigunt. Hipp. in præcep. VI. 29.

EPINEUCOS, ἐπινευκὸς, id est *annuens*, vel innuens. Est epitheton pulsus inæqualis in una pulsatione, & diversis arteriæ partibus, quoties pulsus magnus circa duos Medici digitos medios sentitur, minor autem sub extremis. Gorr. p. 151. ex Gal. in Isag. pulf. Dicitur & περινεύων, *circumnuens*. Gal. l. 1. de diff. pulf. c. 20. Heoticis familiaris, lib. 24. de causs. pulf. cap. 10.

EPINEPHELOS, ἐπινέφελος, nubeculam offerens, *nubilosus*. Dicitur de Urinæ sedimento nubeculam repræsentante. Hipp. 4. aphor. 71. Coac. t. 575. l. 3. Epid. ægr. 1. & 3. Usurpatur etiam de Autumno *nubiloso*, l. 3. Epid. f. 3. t. 3.

EPINOEMA, ἐπινόημα, *commentum*, inventum significat, hoc seculo in Medicina frequens. Legitur vero apud Hipp. de scala quadam, in qua perversa spina reducebatur, 3. de artic. t. 20.

EPINOTION, ἐπινώτιον, idem quod ὠμοπλάτη, *Scapulæ*. Gorr. p. 152.

EPINYCTIS, ἐπινυκτὶς, *pustulam nocturnam* significat. Est species exanthematis, ἐξανθήματος. Vide *Exanthema*. Plinio dicitur *Pustula livens*, *& noctibus inquietans*. Hinc enim nomen sumit, vel quod noctu oriatur, vel quod infestet, magnumque dolorem moveat. Caussa eadem, quæ aliarum solutionum continui superficialium, sive exulcerationum cutanearum, scilicet portiones subtiliores salinæ vel seri sanguinei, vel succi nutritii lymphatici.

EPIOS, ἤπιος, i. e. *mitis*, lenis. Usurpatur de febribus benignioribus, ab Hipp. l. 6. Epid. XXIIX. 7. l. 7. Ep. I. 6. 14.

* EPIPAROXYNESTHÆ, ἐπιπαροξύνεσθαι, id est *superexacerbari*, accessionem morbi repetere, ingravescere, veluti reduplicare. Dicitur de febribus, quarum paroxysmi plures habent insultus, ac veluti reduplicationes; uti in Semitertiana, quæ tertio die duplicatam habet accessionem cum quotidiana continua, & ἀνεδιπλώσεις quasdam. Provenit hoc a materiæ febrilis heterogenea turgescentia. Hipp. lib. 1. Epid. sect. 1. t. 23. Est & ἐπιπαροξύνεσθαι, *irritari*; & de abscessibus sub aure obortis dicitur, 1. prorrhet. sect. 3. t. 70. Finxisse hinc videtur propria authoritate Blancard. nomen *Epiparoxysmus*, in alio enim scriptore Medico vix occurret.

EPIPASTOS, ἐπιπαστὸς, idem quod καταπαστὸς. Vide *Catapasma*. Gorr. ἐπίπαστα quoque olim vocabantur medicamenta, quæ vulneribus sanandis apponuntur. Linden. Exerc. XIII. §. 323.

EPIPECHY, ἐπίπηχυ, dicitur *pars cubiti superior*, sicut ἀγοστὸς, inferior, de quo vide supra. Vide *Agostus*. Gorr. p. 152.

EPIPEPHYCOS, ἐπιπεφυκὼς, *Adnatus*. Vide *Adnata tunica*.

EPIPHÆNOMENOS, ἐπιφαινόμενος, dicitur de iis symptomatibus, quæ post morbum præsentem apparent, nec una cum morbo statim sunt præ-

præsentia. Hipp. 1. aph. 12. An aliqua differentia sit τῶν ἐπιφαινομένων ab ἐπιγινομένοις, uti vult Linden. Ex. XII. §. 125. valde dubito. C. Hofm. vocat νεωτερισμὸν, novationem vanam. Instit. l. 4. c. 28. §. 18. Vide *Epigennema*. Dieter. n. 312. 331.

Epiphania, ἐπιφάνεια, significat habitum corporis exteriorem, summam corporis. Usus est Theon. Medicus l. 4. de particul. exercitiis, teste Gal. l. 3. de tuend. san. c. 8. Vide *Superficies*.

Epiphlebos, ἐπίφλεβος, dicitur, cui venæ sunt amplæ, & prominentes, quales sunt graciliores, & calidioris temperamenti. Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 25. Aretæus l. 1. de cur. morb. acut. cap. 2.

Epiphlogisma, ἐπιφλόγισμα, *Deflagratio*, incendium superveniens, sive ardor, vel fervor alicujus partis, veluti a flamma obortus, propter exuberantem humorum, præsertim sanguinis, caliditatem. Hippoc. 5. aph. 2. Jung. Diet. n. 332.

Epiphoiteos, ἐπιφοιτέος, *accedens*, superveniens. De dolore legitur Coac. t. 332.

Epiphora, ἐπιφορὰ, generaliter omnem *impetum humorum*, imprimis sanguinis, inflammatorium in totum corpus, vel aliquam partem significat, ab ἐπιφέρεσθαι, cum impetu ferri. Scribon. Larg. num. 243. Vide Rhod. in Lexic. Scribon. Specialiter vero influxum humoris in oculos inflammatorium denotat, Gal. lib. 4. de C. M. S. L. cap. 7. & l. Introd. c. 15. Diet. n. 891.

Epiphoros, ἐπίφορος, dicitur fœmina *gravida*, sive utero gerens, aut vicina partui; aut juxta alios sumitur de illa, quæ facile concipit. Legitur ap. Hipp. 1. prorrh. s. 3. t. 11. (vide Gal. in comm.) Coac. t. 514. 517. 519. 523. 537. Jung. Holler 2. in comm. ad hæc loca, p. 1010. & 1017. Jonston. in Not. ad d. t.

* Epiphysis, ἐπίφυσις, i. e. *Appendix*, est ossi quid adnatum, non continuum, sed contiguum, veluti accretio, ἀπόφυσις, quæ processus est ossis continuus, seu ejus continua portio. Hipp. 2. de fract. t. 35. Vide Gorr. p. 153. & Foes. Barth. libell. 4. c. 1. in fin. Ἐπιφύσεις quoque dicuntur prominentiæ palpebris adnatæ, ex crassioribus quibusdam humoribus excrementitiis obortæ, l. 3. Ep. s. 3. t. 48.

Epipigma, quod & *Epipoma*, ἐπίπωμα, dicitur, est instrumentum igneum, figuram habens litteræ Π. & inversi Ц, usurpatum ad prolapsum humeri caput reponendum. Oribas. de machin. c. 4.

Epiplasma, ἐπίπλασμα, in genere idem est quod *Cataplasma*. Specialiter dicitur de farina triticea in hydrelæo decocta, & vulneribus imposita, apud Galen. l. 3. de C. M. S. L. cap. 2. in princ.

* Epiplerosis, ἐπιπλήρωσις, *superimpletio* ex opinione Erasistrati dicebatur, quando arteriæ in dilatatione replebantur spiritu a corde immisso. Gal. l. 4. de diff. pul. c. 6. & 17.

Epiplexis, ἐπίπληξις, *increpatio*, objurgatio, Medico quandoque necessaria, Hipp. l. de dec. orn. IX. 16. & verbum ἐπιπλήσσω, *increpo*, XI. 18.

Epiploce, ἐπιπλοκὴ, idem quod συμπλοκή. Vide *Complexio*.

* Epiplocele, ἐπιπλοκήλη, est species *Herniæ*, quando *Omentum* prolabitur in tunicas, & cavitatem scroti. Gal. de diff. morb. c. 10. Estque morbus in situ.

Epiploon, *Epiplum*, ἐπίπλοον, ἐπίπλουν, *Omentum*, quasi Operimentum, aliis *Rete*, *Reticulum*, *Zirbus*, est pars membranosa duplicata, veluti ex duplici peritoneo, & adiposa substantia constans, arteriis, venisque, & paucis nervulis intertexta, intestinis veluti innatando incumbens. Ejusque historiam vide in Anatomicis, præsertim Barthol. lib. 1. c. 8. Vocab. Græcum occurrit apud Hippocr. 5. aph. 46. 6. aph. 58. l. 1. de morb. III. 36. Coac. t. 502. l. de nat. mul. XIX. 5. & alibi sæpius. Adde Dieter. n. 322.

Epiploocomistes, ἐπιπλοοκομιστὴς, epitheton hominis, qui præ brutis maximum habet omentum. Quamvis hoc impugnaverit Vesalius, scribens, quod omnia fere quadrupedia majori omento supra intestina explicato undique donata sint, quam homines; & ita de hominibus extraordinario, & quodammodo præternaturali omenti augmento præditis exposuerit. *Omenti gestatores* reddens, l. 5. de H. C. F. c. 4. Vel etiam ita dicitur, qui hernia laborat omenti *Epiplocele* dicta. Gal. l. 6. Adm. Anat. c. 5.

Epiploomphalon, ἐπιπλοόμφαλον, est *Herniæ umbilicalis*, orta a prolapsu omenti umbilicum per violentiam continuum solventem excitata. Gal. in defin.

Epipolæos, ἐπιπόλαιος, levis, perfunctorius, *superficiarius*, mitis. Dicitur de siti parva. Hipp. l. 6. Ep. s. 4. t. 23. Vide Exerc. de Rem. purg. Disp. 5. t. 2. de osse, quod minus profundum est, sed in superficie extat, l. de cap. vuln. XXV. 4. XXIX. de febre miti, aph. 28. Vide Diet. n. 323.

Epipolasis, ἐπιπόλασις, *redundantiam* humorum, & fluctuationem significat. Hipp. l. de hum. II. 71. ubi opponitur κατάβασις, descensus humorum. Descendit a verbo ἐπιπολάζω, *redundo*, fluctuo. Hipp. 1. de Nat. hum. t. 22. l. 1. Epidem. s. 2. t. 67. lib. 2. de diæt. XXV. 3.

Apud Chymicos *Epipolasis* est, cum sublimatum ad superficiem duntaxat ascendit, eique insidet. Et quidem primum a centro ad superficiem essentiæ extrahuntur, sed nonnunquam eadem operatio inservit repugnationi. Duplex est, *Humida*, & *Sicca*. Illa dicitur, cum e re in humore excedente collocata sublimatum enatat, emergitque usque ad summum, ubi subsistens apparet. Itaque & *Sublimatio per Enatationem*, seu *Emersionem* appellari potest. Adjuvatur autem hæc levitatis naturalis inclinatione, & dissidio diversarum substantiarum, & procuratur non modo per calorem actualem, sed & potentialem. *Epipolasis sicca* est cum immediate ex re ipsa sublimatum efflorescit, eique cohæret proxime in sicco. Et peragitur modis variis, opera caloris elevantis, & clausuris apertis viam egressu laxantis. Hæc Rul. in Lex.

EPIPOMA, ἐπίπωμα. Vide *Epipigma*.

EPIPONOS, ἐπίπονος, significat *laboriosus*. molestus, difficilis. Usurpatur de excrementis difficulter prodeuntibus. Hipp. 1. Ep. s. 1. t. 16. l. 2. Ep. s. 3. n. 51. l. 1. prorrh. s. 2. t. 24.

EPIPOROMA, ἐπιπόρωμα dicitur *Callus*, vel tophus *in articulis* enatus, & induratus, ap. Hip. l. 2. prorrh. XV. 2. 7.

EPIPTYXIS, ἐπίπτυξις, *complicatio*, occlusio *labiorum*. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 1169.

EPIPYRETTO, ἐπιπυρέττω, significat *insuper febricito*: dicitur de ægro, in quo febris & repetit & ingravescit, 1. prorrh. s. 1. t. 15. Coac. t. 95.

EPIRIGEO, ἐπιῤῥιγέω, significat *insuper*, vel *inde rigeo*, quando rigores frequentiores, & repetiti urgent. Hipp. l. 6. Ep. s. 2. t. 7.

* EPIRROE, ἐπιῤῥοὴ, *influxum* significat, vel afflixum humorum in partem, a verbo ἐπιῤῥέω, *influo*. Hipp. 5. aph. 23. Vide *Influentia*, *Influxus*.

* EPISARCIDIUM, ἐπισαρκίδιον, idem quod *Hyposarcidium*. Vide *Anasarca*.

EPISCHESIS, ἐπίσχεσις, inhibitionem, *suppressionem*, retentionem excernendorum denotat. Gal. c. 2. in 3. Ep. t. 4. ab ἐπίσχω, *cohibeo*, supprimo, sisto, 5. aph. 50.

EPISCHION, ἐπισχίον dicitur *Os pubis*, *Pecten*, quod est os transversum, & latum in imo ventre, quod pubi subjacet, & munit intestina. Gorr. p. 153.

EPISCON, ἐπισχὼν, dicitur de ægro, in quo morbosa accessio cessat, inhibetur, aut differtur, Hipp. Coac. t. 79. l. 5. Ep. XXXI. 7. l. 7. IX. 5. l. 15. XLIV. 5.

EPISCLEROS, ἐπίσκληρος, *induratus*. Legitur de ventre. Hipp. 1. prorrh. s. 3. t. 46.

* EPISEION, ἐπίσεον, ἐπίσιον, idem quod ἐφήβαιον. Vide *Ephebæum*, i. e. *Pubes*, *Aqualiculus*. Occurrit apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIX. 5. l. 2. VI. 5. & alibi sæpius. Piccol. Præl. Anat. p. 72.

* EPISEMASIA, ἐπισημασία, in genere *Significationem*, vel *Consignificationem*, & *Annotationem* significat, a verbo ἐπισημαίνω, indicium, vel signum aliquod præbeo, quod in hac significatione legitur apud Hippocr. lib. de nat. puer. V. 5. & 4. de R. V. I. A. t. 89. Astrologorum judicia de tempestatibus ex siderum phasibus dicuntur ἐπισημασίαι. Linden. Ex. XI. §. 191. In specie vero significat primum insultum febrilem, in quo ægri solent horrere, refrigerari, oscitare, pandiculari, dormitare, aut aliud quid simile pati. Vide *Annotatio*. Denique & specialissime verbum ἐπισημαίνεσθαι significat *suspicere aliquam notam*, aut characterem, *ex epilepsiæ paroxysmo*. Unde & pueri tales dicuntur ἐπίσημα παιδία, & qui carent, ἄσημα Hippocr. lib. de morb. sacro, IX. 5. 9. X. 1.

EPISPADEN, ἐπισπάδην, *affatim*, unico haustu, avide. Inter Compotatores vulgo effertur, *hausticos*. Occurrit apud Hipp. l. de int. aff. XXIX. 4.

EPISPASMOS, ἐπισπασμὸς, vel idem est, quod εἰσπνοὴ, *Inspiratio*, uti vult Galen. cap. 5. in 6. Epidem. t. 32. vel juxta alios celeriorem, præternaturaliter crebram inspirationem notat. Posset etiam exponi de *Attractione* in genere. Unde ἐπισπαστικὰ φάρμακα, idem quod ἑλκτικὰ, *Attrahentia*, *Attractiva* dicta, de quibus vide in genere supra *Attractio*. Quas Hippocrates intellexit *sortitiones* per ἐπισπαστικὰ ῥοφήματα in febribus ardentibus, 4. de R. V. I. A. l. 18. Galen. in comm. constare posse negat. At Hor. Augen. exponendum esse textum per alimenta sorbilia purgantibus mixta, Tom. II. Epist. & Consil. Medic. pag. m. 344. Specialiter *Epistachium* dicitur medicamentum aridum inspersile, ad malignorum ulcerum curationem non inefficax. Galen. lib. 4. de C. M. S. L. cap. 5. ἐπισπαστικὸν emplastrum, quod aperit, & educit pus, vel si quid aliud subest. Scrib. Larg. n. 215.

EPISPHACELIZO, ἐπισφακελίζω, significat proprius *Sphacelo*, h. e. totali mortificatione, & νεκρῶσθαι corrumpor. Hipp. 1. de art. t. 63. unde & ἐπισφακέλισις, *totalis mortificatio*, 3. de art. t. 55. Jung. 59.

EPISPHÆRIA, ἐπισφαίρια, dicuntur anfractus cerebri, & gyri exteriores, ut vasa sanguinea per cerebri substantiam melius distribuantur, uti notavit Blanc. in Lex.

EPISPHALES, ἐπισφαλὴς, valde *periculosus*, Hipp.

Hipp. 2. aph. 35. & l. de vet. med. XVII. 13. Jung. Diet. n. 327.

Episphragizomæ, ἐπισφραγίζομαι, significat *obsigno*, insigno. Ita Chymici *obsignant* vasa sigillo Hermetico. Vide *Sigillum*. Rhod. in Lex. Scribon. Signare vas, ne vires evanescant.

Episplenos, ἐπίσπληνος, *lienosum*, lienis tumore vexatum significat. Hipp. lib. 7. Epid. LII. 8.

Epistasis, ἐπίστασις, vel significat Hippocr. idem quod ἐπίσχεσις, *suppressio*, retentio excernendorum, l. 1. prorrh. s. 3. t. 46. 62. Coac. t. 233. 234. 487. &c. Vel significat *superficiem* urinæ, insidentiam, & opponitur ὑποστάσει, *subsidentiæ* in urina. In hac significatione sumitur 7. aph. 35. & verb. ἐφίστασθαι, aphor. 34. Vide Foes. p. 232. Diet. n. 325.

Epistateo, ἐπιστατέω, significat Hipp. *morbis præsum*, & ægrorum curam habeo, l. Præcept. V. 13. X. 12. Dicitur & προστατέω, *præficior*. d. l. X. 8.

Epistaxis, ἐπίσταξις, significat στάξιν, id est *sanguinis e naribus stillationem repetitam*, a verbo ἐπιστάζω, sæpius *sanguinem e naribus stillo*. 1. Prorrh. s. 3. t. 56. Coac. t. 87. 237.

Episteme, ἐπιστήμη. Vide *Scientia*.

Epistomion, ἐπιστόμιον, in genere significat *Operimentum*, vel Obturamentum, Chymicis vero *Epistomia* dicuntur spiracula in furnis, sive *Ventilia*, quæ & *Registra* vocantur. Morley in Collect. Chym. Leidens. Prolegomen.

Epistoreo, ἐπιστορέω, significat *insterno*, videlicet corpus durum re molli, uti fit in Chirurgicis operationibus, quando instrumenta dura involvuntur, & supersternuntur stragulis, aut linteis mollibus, ne lædant. Hipp. 3. de art. t. 49. & s. 4. t. 59.

Epistrophe, ἐπιστροφή, in genere *inversionem* significat. Specialiter vero sumitur pro *Recidiva* morbi, quando morbus, qui cessavit, revertitur. Hipp. Coac. t. 256. Dicitur alias ὑποστροφή, aut ὑποστροπή. Verbum quoque ἐπιστρέφω, sumitur de vertebrarum perversione, quando collum intorquetur, 4. aph. 35. Vide Dieter. n. 326.

Epistropheus, ἐπιστροφεὺς, nomen primæ colli vertebræ apud Medicos antiquos. Nam ea super secunda vertitur, veluti super axem, quam ob causam etiam secunda hæc ἄξων a veteribus dicta fuit. Gorr. d. l.

Episynthetice, ἐπισυνθετική. Vide *Supercompositiva*.

Epitasis, ἐπίτασις, Hippoc. dicitur morborum, præsertim febrium, *intentio*, & accessionis initium, 4. de R. V. I. A. t. 114. Verbum quoque ἐπιτείνομαι significat *adgesco*, glisco, Coac. t. 116. & l. 5. Epid. XXI. 18. Vide Linden. Exerc. XV. §. 94. Interdum vero ἐπίτασις quoque idem significare videtur, quod ἐπίστασις, *suppressio*, retentio, 2. in 1. Prorrh. t. 46. & 48. quamvis alii legant ἐπίστασις. Foes. p. 233.

Epitecnos, ἐπίτεκνος, *fæcundus*, h. e. dispositus ad generationem liberorum. Dicitur de utroque sexu. Hipp. 5. aph. 62. *Fœcunditatis* caussa potissimum in bona temperie maris, & fœminæ consistit. Dieterich. num. 486. Imprimis vero sobria victus ratio exigitur. Lang. lib. 2. epist. 9. *Fæcunditatem* seminis oriri potissimum ex motu in actu amoris minimis particulis impresso, probabiliter hodierni docent Doctores, inter quos celeber. D. Bohn. Circul. Physiolog. progymn. 1. p. 17. 18. & Joh. Bapt. Lamzvveerde de histor. molar. uter. cap. 22. p. 246.

Epitedevma, ἐπιτήδευμα, vocatur *vitæ institutum*, vel genus, quod homo obit aut utilitate, aut necessitate adductus. Gal. comm. 3. in 1. Epid. t. 1. Legitur & apud Hipp. 2. Prorrh. XI. 23. XV. 9.

Epitex, ἐπίτεξ, Jonice significat *partui vicinam*. Hipp. l. 1. de morb. mul. LI. 9.

* Epithema, ἐπίθημα, ἐπίθεμα, varias habet significationes. 1. Notat *Operculum*. Hipp. l. 2. de morb. XXV. l. 6. Epid. s. 4. t. 8. Gal. l. 2. de U. P. c. 9. 2. Est nomen medicamenti externi, sive topici generale, sive liquidum sit, sive solidum. Specialiter tamen in Praxi denotat recentioribus medicamentum liquidum, quod panno, spongia, linteo, stuppa exceptum parti alicui imponitur; quorum descriptionem, & exempla vide apud Schrod. lib. 2. c. 56. Vveker. Antid. Gen. l. 1. c. 19. & Spec. l. 2. sect. 13. P. Morell. Form. remed. l. 2. sect. 1. c. 1. 3. Apud Veteres *Epithema* notabat medicamentum externum Ceratis valentius, ex Unguentis, & similem vim habentibus compositum. Gal. l. 7. M. M. c. 4.

Epithreptos, ἐπίθρεπτος, bene habitus, *bene nutritus*. Legitur in Hippoc. lib. 2. Prorrh. XXXIII. 4.

Epithymia, ἐπιθυμία. Vide *Cupiditas*.

Epitocos, ἐπίτοκος, *fæcundus*, de fœminis legitur. Hipp. l. 5. Epid. s. 8. t. 55. Alias dicuntur ἐπίτεκνοι, 5. aph. 62. de quo p. a.

Epitome, ἐπιτομή, idem quod *Synopsis*. Vide *Compendium*.

Epitrope, ἐπιτροπή, *cura*, procuratio. Vide *Cura*. Hipp. l. dec. orn. XII. 8.

* Epoche, ἐποχή, primum dicitur *suspensa sententia*, nihilque certi definiens; quod est de nulla re pronunciare, nec asseverare certo. Gal. de opt. doc. gen. in princ. Deinde aliquando idem

idem ac ἐπίσχεσις, *suppressio*, retentio, c. 2. in 3. Epid. t. 4. Vide *Epischesis*.

EPOCHETEVSIS, ἐποχέτευσις, *Derivatio*, idem quod παροχέτευσις, Vide *Derivatio*, a verbo ἐποχετεύομαι, *derivor*, quod legitur ap. Hipp. l. de Venis XXI. 9, quamvis Lind. ἐπωχετεύομαι posuerit, quam scriptionem reprobavit Foes. p. 246.

EPODE, ἐπωδὴ, ἐπωδὸς, in genere *Incantationem* significat. Vide *Incantatio*. In specie vero notat curandi rationem præstigiosam per certa carmina, & cantilenas; de qua vide Lang. l. 1. ep. 33. & l. 2. ep. 46. Rob. Keucken. in proleg. ad Seren. qui tales cantiones accinit, dicitur ἐπωδὸς. Jung. Gal. l. 17. de U. P. in fin. & C. Hofm. com. ad l. n. 1140.

EPODYNOS, ἐπώδυνος, valde *dolens* significat. Hipp. c. 2. in l. 1. Prorrh. t. 18.

EPOEDEON, ἐποιδέων, *intumescens*, tumidus. Idem quod οἰδαλέος, d. l. t. 18.

EPOMBROS, ἔπομβρος, significat *pluviosus*, valde pluvius: de tempestate dicitur ap. Hipp. 3. aph. 11. 12. 13. Unde ἐπομβρία, *tempestas pluviosa*, 3. aph. 15. Diet. n. 335.

* EPOMIS, ἐπωμὶς, dicitur superior humeri pars, quæ superjecta est humeri articulo cum brachio, *Superhumerale*. Occurrit apud Hipp. 1. de artic. t. 4. & lib. 3. t. 44 Galen. lib. 1. Adm. Anatom. cap. 11. Vid. C. Hofm. ad Gal. de U. P. n. 105.

EPOMPHALION, ἐπομφάλιον, ἐπομφαλικὸν, dicitur medicamentum, quod umbilico impositum alvum movet. Talia vide apud Ægin. l. 7. cap. 9.

EPOPS, ἔποψ. Vide *Upupa*.

† EPOREDIANA BALNEA, vulgo Porretana. Jo. P. Arlunus de Balneis.

EPOSILINGA, id est *Squama ferri*. Ruland. Johns.

EPSILOMENOS, ἐψιλώμενος, *denudatus*, carne exutus. Dicitur de Ossibus, 5. aph. 22.

* EPULIS, ἐπουλὶς, dicitur *Tuberculum*, & carnis excrescentia *in Gingivis* proveniens, & ad intimos molares dentes sese extendens, ita ut æger aliquando os aperire nequeat. Galen. lib. 5. de C. M. S. L. cap. 9. Causa est solutio continui, facta per inflammationem, & succum nutritium sanguinis dimittens. Vid. Scrib. num. 61. & Rhod. in not. Ephem. Nat. C. Ann. 2. Obs. 255.

* EPULOTICUS, ἐπουλωτικὸς, epitheton medicamentorum, quæ non liquare, sed indurare carnem, desiccare, & cicatricem inducere apta sunt. Suntque omnia terrestri siccitate prædita, & adstringentia. Vide Gal. l. 5. de S. F. 20. cap. 17. Dicitur & συνουλωτικόν. Gal. l. 13. M. M. c. 5.

EPUREO, ἐπουρέω, *urinam facio*, idem quod simplex οὐρέω. Lind. Ex. V. §. 71.

† EQUI CLIBANUS, fimus equinus, Chym. Alb. Magnus de mineral. l. 3. t. 1. c. 10.

EQUICEVUS. Vide *Alce*. Cujus descriptionem vide etiam apud Aldr. l. 1. de quadr. bisulc. c. 32.

EQUITATIO, ἱππεία, ἱππασία, ἵππευσις, est motus corporis quandoque fortior, quando equo insidens cursum absolvit. *Equitatio* continuata solet etiam sterilitati ansam dare, teste Hipp. de A. L. & Aq. & Lang. l. 2. ep. 9.

* EQUUS, ἵππος, homonymum est vocabulum. Proprie notat animal quadrupes notissimum, solidipes, utriusque sexus, cujus prolixam descriptionem reperies in Aldrovand. l. 1. de quadrup. solidip. c. 1. & usum medicum ap. Schroder. l. 5. cl. 1. num. XXI. *Equi* Anatome descripta legitur in Act. Hafniens. Vol. I. Obser. XI. p. 36. seqq. De *Equis* prasinis lege Lang. l. 1. epist. 78. & Fr. Hofmann. in clavi ad Schrod. l. De *Equis* Magicis, & Diabolicis præstat tacere, quam scribere. Improprie vero ἵππος, *Equus*, dicitur oculorum quidam affectus, quibusdam insitus, quibus oculi nullo tempore manere possunt quieti, sed subinde nictant, instabiles. Gal. l. def. med. & c. 1. Progn. t. 1. 2. & c. 2. in 1. Prorrh. t. 11. Caussa sine dubio in inveterata spirituum animalium agitatione, in musculis palpebras moventibus, consistit. An vero propterea non sit morbus dicendus, quia Medicorum nemo meminit, non est nunc mearum partium ventilare. Sane in ipsa actione visus aliquod impedimentum præbere mihi non videtur dubium.

ERADICATIVUS, dictum olim fuit de purgatione fortiori, & de purgantibus violentioribus, ad oppositionem *Minorativæ* purgationis. Fallop. de purg. simpl. c. 16. Tom. 1. p. 61.

ERECTIMANCUS, ὀρθόκυλλος, ὀρθόκωλος. Vide *Orthocolos*.

ERECTUS, ὀρθὸς, idem quod *Rectus*, dicitur de corpore vivo, & plerunque sano. Unde Gal. egregie hoc demonstravit, *erectum* esse, provenire & ab animo, & spirituum præsertim animalium vigore. Nam illis absentibus, corpus deorsum fertur, & in terram declinat, l. de palpit. trem. rig. c. 4.

EREGMOS, ἐρεγμὸς, in specie *Fabam fresam*, fractamque significat, ut ita sit idem in faba, quod ptisana in hordeo, aut χόνδρος in alica. Late tamen aliquando de omni legumine freso accipitur, notante Gal. comm. 4. aph. 76. Foes. etiam vult, interdum pro *lomento*, aut farina fabarum sumi, quod negat Gorr. p. 154. Dicitur & ἔρεγμα, ἐρεγμὰ, ab ἐρείκω, *frango*, quod aliquoties occurrit in Hipp. v. g. l. 2. de morb. LXV. 14.

14. l. 1. de morb. mul. CIV. 5. l. 2. VI. 28. Substantivum ἔρευγμα legitur Coac. t. 63. lib. 2. de morb. mul. LXXIV. 13.

Ereisma, ἔρεισμα, significat *fulcimentum*, vel stabilimentum. Idem quod ἔρμασμα, στήριγμα. v. g. in Chirurgicis, per fasciam, & vinculum, Gal. c. 3. de iis, quæ in med. t. 36. & 2. de fract. t. 77. Deinde significat illisionem cum impressione, aut impetu. Hipp. 2. de fract. t. 24. Descendit ab ἐρείδω, *innitor*, adurgeo. Unde ἀντερείδω, *renitor*.

Eremæos, ἠρεμαῖος, *quietus*, lenis. Dicitur de igne, apud Hippoc. l. de morb. mul. LXIV. 11.

Eremos, ἔρημος, *desertus*, derelictus, destitutus. Usurpat Hipp. de osse curatione destituto, l. 7. Epid. in fin.

Erethismos, ἐρεθισμὸς, generaliter in Medicina significat omne *irritamentum*, comprehendens cuncta, quæ quovis modo vires vitales reddunt infirmiores, & ita flammam, sive calorem vitalem labefactant, aut criticos conatus impediunt, sive sint acres, & vitiosi humores in corpore, & alia præternaturalia, lumbrici, calculi, &c. sive res externæ, vigiliæ, ira, mœror, quemadmodum ita exposuit Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 54. Unde & hujusmodi res dicuntur σημεῖα ἐρεθιστικὰ, signa *irritantia*. Legitur in hac significatione vocab. ἐρεθισμὸς, 2. aph. 20. In specie aliquando sumitur pro *irritatione* facta per alvum, l. 1. Epid. ægr. 2. & 12. Vide Foes. Oec. p. 237.

Eretria, *Eretrias*, ἐρετρία, ἡ ἐρετριὰς, scil. γῆ, terra. Est species terræ, quæ nomen habet ab urbe Eubœæ *Eretria*, sita prope Chalcidem, Arab. dicitur *Canabil*. Sunt duæ ipsi colorum differentiæ, Alba, & Cinerea. Modice pinguis. Vim habet extergendi validam; si lavetur, aut uratur, & postea lavetur, magis adhuc siccat. Vide Dioscor. lib. 5. cap. 171. Gal. lib. 9. de S. F. Quod vero Forest. terram rubram minutam, ut arenam, scripsit lib. 7. Chirurg. Observ. XI. in Schol. non quadrat cum Dioscoridis descriptione. Meminit & Hipp. l. 3. de morb. XXVII. 7. & 11. *Terræ eretriadis*, quæ rubram tincturam præbet; sed an cum illa coincidat, quæ a Dioscoride describitur, certo non constat.

Erevtos, ἔρευθος, significat *Ruborem*, v. g. faciei, signum plenitudinis sanguinis, sed etiam aliquando lixiviositatis nimiæ, & ichorositatis salinæ, præsertim in scorbuticis. Vocabulum legitur apud Hipp. l. 3. Epid. ægr. 12. post stat. pest. a verbo ἐρεύθω, *rubeo*, l. 2. Epid. s. 1. n. 36.

Erevxis, *Eryge*, *Erevgmos*, ἔρευξις, ἐρυγὴ, ἐρευγμὸς, dicitur Latine *Ructus*; estque proprie nihil aliud, quam excretio flatuum per os. Dicitur & *eructatio*, cujus caussa nulla alia est, quam inordinata fermentatio, & dissolutio alimentorum facta a fermento quodam heterogeneo, & improportionato ad materiam dissolvendam; unde effluvia vaporosa, & halitus excitantur, qui coagmentati prius, postmodo sursum tendentes, cum impetu exitum per stomachum, & gulam sibi parant, & hinc sonora flatus excretio, quæ *Ructus* nomine venit. Vid. Sylv. lib. 1. Pr. Medic. cap. 9. In hypocondriacis haud dubie ab aciditate succi pancreatici, & fermenti chylificantis *acidi ructus* sunt frequentes, unde ὀξυρεγμία dicitur. Vide *Oxyregma*. Vocab. ἔρευξις legitur apud Hippocr. lib. 6. Epid. sect. 2. t. 32. vel 33. & lib. de humor. II. 17. Foes. etiam scripsit, quibusdam ἔρευξιν omnem transpirationem, & emissionem spirituum per corpus denotare. Sed nullo probavit exemplo. Legitur & aliquando ἐρεύξις, l. 6. Ep. s. 8. t. 22.

Ergasterium, ἐργαστήριον, idem quod *Laboratorium*. In specie *Ergasterion* quoque dicitur pars furni, in qua materia medica mediante Capella, Alembico, Retorta, &c. reponitur, & Chymice alteratur. Morleii in Collect. Ch. Leid. proleg. c. 2.

Ergata, nomen *machinamenti*, vel instrumenti *attractorii*, quod ad cochleæ fœminæ, περικόχλιον dictæ, constitutionem concurrit. Oribas. de machinam.

Ergma, ἔργμα, *impedimentum* significat, vel *septum*. Hipp. l. de Steril. III. 2.

Ergon, ἔργον, *Opus*, omnem partium corporis actionem, & functionem indicare, præcipue tamen ad sensiles animi facultates referri, vult Foes. Oec. pag. 263. & quidem ex Hippoc. lib. 6. Epid. sect. 8. t. 35. Inspecie ἔργα τῆς φύσεως, *opera naturæ* dicuntur, quando irritata agit in alienum subjectum cum vi quadam, sed felici successu, v. g. in sternutatione, tussi, ex Galen. 5. Epid. sect. 5. t. 3. C. Hofmann. lib. 3. Instit. cap. 9. §. 2. Linden. Exerc. XV. §. 142. Imprimis vero ἔργον tale notat factum, vel *opus*, quod cum molestia quadam conjunctum est, aut difficultatem quandam præ se fert. Hinc ἐργώδης, idem quod χαλεπὸς, *difficilis*, molestus. Hipp. 2. aph. 37. & 4. aph. 15. Vid. Dieter. n. 337. Nec molestia carent ἔργα κύπριδος, *munia* Veneris, de quibus vide Rob. Keuch. ad Q. Seren. not. p. 217. Vide *Opus*.

Ericeron, ἐρικηρὸν, est *species Collyriorum* τῶν σηπτικῶν, cujus aliquot differentiæ ab Ætio recensentur. Non dubium est, sic vocari a fructu *Erices*, quem recipiunt; quem Gal. l. 4. de C. M. S. L. inter mediocriter adstringentia enumerat. Gorr. p. 155.

Eri-

Ericis, ἐρικὶς, *Hordeum crassius divisum* etiam significat, teste Gal. in Exeg. dict. Hipp.

Erictos, ἐρικτὸς, *fresus*, fractus. Vide *Ereigma*.

Erigma, ἔριγμα. Vide *Eregmos*.

Erimoides, legitur apud Parac. l. 2. de Tart. t. 3. c. 3. in comm. & videtur ex contextu innotescere, quod denotet sabulum, vel subsidentiam in urina arenosam.

Erinaceus, ἐχῖνος. Vide *Echinus*.

Eriphos, ἔριφος, i. e. *Hædus*, pullus caprinus tenellus, seu caper tenellus: eapropter uti natura cum capris convenit, ita & viribus, quas tamen ratione juventutis teneriores, & imbecilliores obtinet. Schr. l. 5. cl. 1. n. 9.

Erion, ἔριον, *Lanam* significat, magni in Medicina usus. Ejus duæ sunt differentiæ, *pura*, & *sordida*: *Pura* dicitur, quæ lota est: *Sordida* vero illota, quam Gr. ἔριον ῥυπαρὸν, & οἰσυπηρὸν, Hipp. vero πίνοον, & πινῶδες appellat. Est autem πίνος, idem quod ῥύπος, sordes. Vide *Eurion*, *Lana*.

Ermesia, ἑρμεσία, compositionis cujusdam nomen est, qua Magos quondam usos esse perhibent ad liberos generandos pulchros, bonosque. Constabat nucleis pineæ nucis tritis cum melle, myrrha, croco, & palmeo vino, atque ita admixto lacte bibere jubebant. Similiter & a conceptu puerperas partum enutrientes sic fieri constantes animo, & forma excellentes, atque bonos alumnos pollicebantur. Hæc Gorræus p. 156.

Erodinium, est indicium alicujus rei, vel futuræ historiæ, quæ tantisper adhuc latet homines, donec adveniat; tum demum vocatur ex incerto notum, & certius præsagium. Hinc dicitur *Erodenium corpus*, quod indicat dispositionem singularem. Item Historia *Erodenia*. Parac. de Podagr. l. 2. §. Necromantia. Rul. in Lex.

Eros, ἔρως. Vide *Amor*.

Erosio, διάβρωσις, idem quod *Corrosio*. Vide supra.

Erotoleptos, ἐρωτόληπτος, dicitur proprie is, qui *ardet amore mulieris honesto*. Lind. Ex. XV. §. 46.

Erotomanes, ἐρωτομανὴς, vocatur, qui furore quodam sectatur vagas, & illicitas libidines. Lind. d. l.

* Erraticus, ἄτακτος, ἄτυπος. Vide *Atactos*, *Atypos*. *Erraticæ* Luis Venereæ meminit Parac. l. 8 de Gallicis papulis, & aliis sympt. c. 9. & Locorum *erraticorum* in morbo Gallico, l. 3. Chirurg. magn. de morb. Gall. c. 5.

Erratum, *Error*, ἁμαρτία, διαμαρτία, σφάλμα, πλάνη, quid significet, notum est. *Erroribus* quoque expositam esse artem Medicam, & eos, qui eam exercent, fatetur Gal. lib. 2. de C. M. S. L. cap. 1. ubi caussas quoque errorum adduxit, ignorantiam, malam judicationem, negligentiam in conscribendo. *Errores* hujusmodi notari, interest & artis, & posteritatis. Linden. Exerc. XII. §. 160. seqq.

Error *externus*, ἀποτυχία τῆς ἐνεργείας, dicitur, quando Natura in agendo excidere cogitur ab intentione operis destinati, ob non bene se habentes causas externas. Idem Ex. XV. §. 147. Vid. Senn. Inst. l. 2. P. 3. s. 1. c. 2. & C. Hofm. l. 3. Inst. c. 9. §. 7. & 9. *Errores* hujusmodi externi fiunt postea caussæ morborum. Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 25. *Error lymphaticus* vocatur Hydropis species *Anasarca* a Q. Seren. notante Keuchen. in not. p. 193.

* Errhinon, ἔῤῥινον, Latine *Nasale*, epitheton medicamentorum, quæ *naribus*, quas Græci ῥῖνας vocant, capitis purgandi gratia induuntur. Galen. li. 5. Simpl. Fac. cap. 20. Materiæ, & formulæ variæ sunt, de quibus vide Vveker. Ant. Gen. lib. 1. cap. 18. & 47. Spec. lib. 2. sect. 11. P. Morell. Form. Rem. lin. 2. sect. 2. cap. 8. Schr. l. 2. c. 55. Rolfink. O. ac M. M. Spec. l. 6. s. 4. c. 1. *Errhinorum* species sunt *Ptarmica*, πταρμικὰ, *Sternutatoria*, quæ Sternutationem movent.

Errhipsis, ἔῤῥιψις, projectio, *prostratio*, & dejectio dicitur apud Hipp. cum corpus velut mortuum, ac inanime, omni robore perfecte exoluto, & remisso, prostratum est, quod extremum virium lapsum denotat, l. de humor. III. 15. Junge Gal. comm. 1. ad hunc lib. t. 14. ἔῤῥιψις ὄμματος, *oculorum projectio*, cum oculi præ imbecillitate amplius aperti esse nequeunt, sed eorum vis omnino languida est, & prostrata; oculoque ferocienti opponitur, qui delirium portendit, l. 6. Epid. s. 1. sub fin. Vide Foes. p. 242.

Errhomenos, ἐῤῥωμένος, *valens*, validus, sanitatem præ se ferens. Usurpatur de diversis rebus naturalibus, & non naturalibus, ap. Hip. v. g. de vultu, Coac. t. 296. lib. 2. Epid. s. VI. 12. de vigiliis lib. de Crisib. IX. 1. de animo, vel mente, 2. aph. 33. Vid. Linden. Ex. XIII. §. 298. 491.

Eruca, vocabulum est homonymon, & plantam, & animal insectum significans. Priorem significationem Botanicis relinquimus. Juxta posteriorem Gr. dicitur κάμπη, Latine etiam *Bruchus*. Estque insectum vulgaris notitiæ originem trahens vel ex stirpium excrementis, vel ex ovis papilionis. Species totidem sunt, quot plantarum, inquit Schr. l. 4. cl. 4. n. 102. *Erucarum* vero descriptionem prolixiorem pete ex Aldr. l. de insect. præsertim l. 2. c. 1. seqq. In specie

cie *erucas*, quæ in piceis naſcuntur, & propterea πιτυοκάμπαι appellantur, facultate eſſe Cantharidum, teſtatur Gal. l. 11. de S. F. tit. *Pityocampe*. Jung. Lang. l. 1. ep. 81.

Eructatio, ἔρευξις. Vide *Erevxis*.

Erugo, ἐκρυτίζω. Vide *Ecrytizo*.

Eruptio, ἔκρηξις, ἔκρηγμα, καταῤῥηξις, vel ſignificat excretionem alicujus materiæ confertim, & largiter factam: v. g. *Eruptio* ſanguinis, puris, in qua ſignificatione aliquoties legitur apud Scrib. L. n. 46. 66. 84. 206. 240. Vide Lex. Scrib. Rhodii. Vel notat affectiones ulceroſas; & ita idem eſt, quod *exanthema*, ἐξάνθημα. Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 6. Ægin. l. 4. c. 9. Vide *Ecregma*.

Eryge, ἐρυγή, ἔρυγμα. Vide *Erevxis*.

Erymatodes, ἐρυγματώδης, epitheton *morbi flatulenti*, & ructuum effectivi, qualis eſt hypocondriaca affectio. Gorr. ex Hippocr. p. 157.

Eryma, ἔρυμα, ſignificat *munimentum*, vallum, *propugnaculum*; & tribuitur Deo apud Hipp. de morb. ſac. IV. 56. Viris bonis, in Epiſt. ad S P. Q. Abder. in princ.

* Erysipelas, ἐρυσίπελας, eſt tumor præter naturam non alte deſcendens, ſed in cute conſiſtens, a bilioſo ſanguine obortus, colore pallido rubente. Gal. lib. 14. Meth. Med. cap. 1. & lib. 1. ad Glauc. cap. 1. Vel ex veris principiis ita deſcribi poteſt. *Eryſipelas* eſt intemperies calida, & ſicca cum materia, plerunque particularis certi membri, rariſſime totius habitus externi corporis, cum tumore leviori, rubedine diluta, dolore acerrimo, proveniens ab efferveſcentis ſanguinis bilioſi portionibus ichoroſis tenuioribus ſubſiſtentibus, & effloreſcentibus. Dividitur in *Purum*, & *Spurium*, quod poſterius participat vel cum inflammatione, vel alterius Tumoris p. n. genere. Gal. d. l. *Eryſipelas* vero vocatur, quaſi *Vicinitraha*, aut *Vicinirubra*, ab ἐρύω, & πέλας, vel ἐρυθρὸς, c. 3. de iis, quæ in Medic. t. 30. Habet & alia nomina, ut *Ignis Sacer*, *S. Antonii*. Vide Dieter. n. 343. Helmont. appellavit. *Apoſtema maxime igneum*, in quo excandeſcit ſpiritus vitalis a cauſſa morbifica laceſſitus, & veluti ad iram provocatus, tr. Natura Contr. neſcia, n. 30. & Blas humanum 28. Species *Eryſipelatis* eſt *Zona*, vel ζωστήρ, de quo infra. Jung. Eph. N. C. Ann. III. Obſerv. 4. Junken. etiam meminit alius *Eryſipelatis*, & *Puerile* vocat, inter morbos infantiles referens; quodque ſæpe purpuræ miliaris ſpecie effloreſcit, alias internis torminibus infantes affligit, quiete privat, & excrementa alvi ex flavo virideſcentia ſecedere facit: hujus cauſſam refert in matrum diſpoſitionem bilioſam, texturamque rariorem, & externam ſubitam ſanguini phlogoſim inducentes. Chym. Med. Phyſ. Part. 2. ſ. 2. c. 2. pag. 791. ſeqq.

Eryſipelatodes, ἐρυσιπελατώδης, dicitur, quod indolem *Eryſipelatis* præ ſe fert, quamvis non ſit ex aſſe.

Erythacos, ἐρυθακός. Vide *Rubecula*.

Erythema, ἐρύθημα, *ruborem*, vel rubedinem ſignificat, idem quod ἔρευθος. Vide *Erevthos*. Uſurpatur ſæpe ab Hip. 7. aph. 49. ſ. 4. de R. V. I. A. t. 26. l. 1. Epid. ægr. 14. & in Coac. textibus aliquoties. Vide Foeſ. p. 242.

Erythrinus, ἐρυθρῖνος, aliis ἐρυθῖνος, Lat. Plinio *Rubellio*, (quamvis hoc nomine aliud piſcis genus veniat) eſt piſcis marinus, ita dictus a colore rubro; cujus deſcriptionem, & uſum in cibis vide apud Aldrov. lib. 2. de piſc. cap. 9.

Erythrion, ἐρύθριον, nomen eſt Malagmatis, cujus deſcriptio habetur apud Æginet. lib. 7. cap. 18.

* Erythroeides, ἐρυθροειδὴς, epitheton Tunicæ Teſtium intimæ. Vide *Elytron*.

Erythros, ἐρυθρὸς, *ruber*, rubens dicitur Hipp. 4. aph. 71. 5. aph. 65. & alibi ſæpius. Vide *Erevthos*.

Esaphe, ἐσαφὴ, *contractionem digitis immiſſis factam* ſignificat, a verbo ἐσαφάω, vel ἐσαφάσσω, *digitis contrecto*, quo aliquoties uſus Hipp. l. de nat. mul. XI. 12. XXXI. 14. XXXIII. 3. & alibi ſæpius. Vide *Eſmaſamenos*.

Esca, *Eſculentum*, βρῶμα, σῖτος, idem quod *Cibus*. Vide *Broma*, *Cibus*.

* Eschara, ἐσχάρα, *Cruſtam* ſignificat. Vide *Cruſta*. Alias proprie ſignificat locum, ubi focus ſtruitur. Rhod. in Scrib. n. 25. *Eſcharas* fieri miniſterio ſalium acutorum, docet Helm. tr. Poteſtas medicam. n. 4. Hinc *Eſcharoticus*, ἐσχαρωτικὸς, *cruſtam inducens*, de quo etiam ſupra in voc. *Cruſta*.

Eschatiae, ἐσχατιαὶ, dicuntur Hippocrati *membrorum extremitates*, aut extremæ partes, 1. de fract. t. 40.

Eschatos, ἔσχατος, *extremus*, ſummus, ultimus. Quando tribuitur morbis, ſignificat *extreme* periculoſos, quibus nulli alii ſunt acutiores. 1. aph. 6. quando doloribus, exprimit *acutiſſimam* etiam, & maximam moleſtiam, 1. aph. 7. quando diætæ, vel victui tenui, *ſummam* tenuitatem denotat, ibid. Jung. Dieterich. n. 345.

Esciasmenos, ἐσκιασμένος, dicitur de membris corporis velatis, & tectis veluti umbraculo. Hipp. l. 2. de morb. XXXV. 3.

Escura, idem quod *Eſchara*, caro nigra emortua, quæ per cauterium, vel medicamentum corroſivum a bona, vivaque carne ſeparatur, ac deciditur. Rul. Lex.

Esdra,

Esdra, ἔσδρα, est nomen *Antidoti* cujusdam prolixæ, ex valde contrariis compositæ, & quidem ex 50. circiter simplicibus, apud Ægin. l. 7. c. 11. qui πολύχρηστον vocat, & vehementer desiccandi vim tribuit.

Esebon, vel *Alsebon*, id est *Sal commune*. Rul. & Johns.

Esmasamenos, ἐσμασσάμενος, *manum immittens* ad contrectandum, vel implorandum. Verbum εἰσμάσσω, vel ἐσμάσσω, *imprimo*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XCVI. 20. & 3. de art. tex. 47. Coincidit cum ἐσαφάω. Vide *Esaphe*.

Esmyrnismenos, ἐσμυρνισμένος, *Myrrhatus*: Epitheton vini Myrrha conditi, quale Christo Servatori Judæos crucifigendo dedisse, existimat Lind. Ex. X. §. 141.

Esoche, ἐσωχή, dicitur *eminentia*, & excrescentia, aut tuberculum intus latens in ano, quemadmodum ἐξωχή tale significat in dicta parte foris eminens. Apud Galen. utrumque legitur cum remediis, de fac. parabil. l. 3 c. 6. 7. & 51.

Esphlasis, ἔσφλασις, Intropulsio, significat *cessionem partis introrsum factam* a re externa violenter imprimente. Legitur de osse Cranii, apud Hipp. l. de cap. vuln. VII, 5. ubi & verbum ἐσφλᾶσθαι, & ἐσφλώμενον, *imprimi*, *impressum*, occurrit. De hac legatur observatio singularis apud Bonet. Med. Sep. l. 1. s. 3. c. 17. p. 54. & Act. Hafn. Vol. 3. Obs. 69.

Essatum *potentiale*, est virtus, potentia, & vis medicamentosa, quæ inest vegetabilibus, & mineralibus. Quam virtutem si beneficio extractionis sibi junxerit spiritus vini, vocatur *Vinum essatum*, quando vino destillato, rectificatoque adduntur herbæ, ut earum extrahat essentias, ut Vinum de Melissa, Pulmonaria, &c. Rul. & Johns. in Lex. ex Parac. l. 8. Paragr. c. 2. §. 2. item in Schol. ad h. l. & in Thessalo. 2. de grad. & compos. c. 2. Quin & alia medicamenta insigni virtute medicamentosa impraegnata, *essata* vocari, patet ex eodem lib. 2. de Tartaro, t. 1. c. 6. Ita quondam D. Mich. Rupertus Besler. Med. Norimberg. juncta duorum Pharmacopœorum, Joh. Schmidii, & Martini Brendelii opera, *Anatomiam essatam* instituit, in qua, mediante Vulcano, ex omnibus, & singulis corporis humani partibus, membris, & excrementis medicamenta sine ulla additione confici posse demonstratum fuit. Verum an non potius ad ostentationem, quam utilitatem hic labor fuerit, alii judicent.

Essentia, οὐσία, dupliciter accipitur. Physice, & Medice, vel Chymice. Juxta illam significationem denotat rerum naturalium quidditatem, sive internum principium substantiale, aut formam, quæ dat esse rei. Vocatur & *Natura*. De quo infra. Chymice accipitur generaliter, & specialiter. Generaliter *essentia* est extractum simplex, e rebus tota sua natura perfectis productum. Et nominatur *essentia* ideo, quod in elementariis loculamentis nata, & comprehensa, totius substantiæ misturæ pars sit perfecta, natura, & essentiali ratione, virtuteque instructa. Talis potest fieri ex omni mistorum genere, Minerali, Vegetabili, & Animali, magno cum proventu; quemadmodum hoc plurimis exemplis monstravit Rolfink. Chymiæ l. 4. s. 1. per totum. Junge Libav. Synt. Arc. Chym. lib. 8. cap. 1. 2. 3. D. D. Vvedell. Pharm. in A. F. R. lib 2. sect. 2. cap. 7. & 8. Plures etiam extant in Morley Coll. Chym. Leid. quæ loca videantur in Indice. Specialiter *essentia* est duplex, *Succus*, & *Mysterium*. Ruland. Ad *Mysterium* pertinet *essentia quinta*, sive *Quinta essentia*, quæ est materia corporalis ex omnibus, quibus vita inest, separata ab omnibus impuritatibus, ac corruptibilitatibus subtilissime purgata, in qua omnis rerum potentia est, & medicina. Vel est aliquid præter elementa, nec ex crasi horum ortum, divinum auctore, & effectis. Ruland. & Johns. in Lexic. Vide *Quinta*. Quod in *essentiarum Chymicarum*, præsertim ex Antimonio, & similibus mineralibus venenosis elaboratione vanæ occurrant sæpe jactationes. testatur Libav. Tract. de Igne Nat. cap. 35. De differentia inter *essentiam* Philosophice, & Chymice acceptam non inepte scripsit Helm. tract. Tria prima Chymic. princ. &c. num. 76. 77. Abusive quoque vocab. *essentiæ* sumi, quando *elæosaccharis* tribuitur, notavit Schrod. l. 1. c. 3. lit. E.

Essentiale, οὐσιῶδες, in genere dicitur, quod participat de essentia alicujus rei, sive ad essentiam pertinet. In specie vero Chymicis *Salia essentialia* vocantur, quæ parantur ex Decoctis vegetabilium; & modus describitur ab Ang. Sala, ut & Rolf. Ch. l. 5. s. 1. art. 1. c. 5. seqq. p. m. 286. seqq. quamvis juxta aliorum sententiam non sint vera salia, sed saltem saliniformia. Hæc talia *essentialia* sunt nihil aliud, quam Tartarus plantarum conflatus ex acido, & alcali. Morley Collect. Ch. Leid. c. 11. In specie *essentiale* suum *principale* vocavit Kreuchnerus Nitrum Vitriolatum, d. l. c. 300.

Essentificatum, dicitur de Mercurio, vel argento vivo sublimato puro, quando instar crystalli pellucet. Hinc *essentificatum Crystallinum*, lib. Apoc. Herm. Part. I. c. 8. Tom. 2. Op. p. 452. Vel dicitur de Spiritibus Alcalicis destillatis, addito sale proprio, v. g. Spiritus C. C. essentificatus.

Esseræ, *Essere*, *Saire*, vocantur pustulæ parvæ

parvæ ſcabiei, bullarum inſtar, vel ſquamarum, niſi quod carnem habeant exuberantem. Rul. Paracelſus vocat *ſquamulas pediculares*, & deducit ex vaporibus Talci, Vel Cachymiæ; hinc morbum familiariſſimum metalli foſſoribus dixit, tr. de ulcerib. & apoſtemat. cap. 47. Foreſtus ad *epinyctidas* retulit, Obſ. Chirurg. l. 1. Obſ. 15. Schol. Jungatur quoque de hoc affectu legendus Ingraſſias, comm. ad Avic. de tum. p. n. p. 186. ſeqq.

Essodinum, eſt *certum* rei futuræ *præſagium* ex indicio. Rul. Opponitur igitur *Erodinio*, de quo p. ſupr.

* Esthiomenos, ἐσθιόμενος, dicitur depaſcens, *exedens*, corroſivus, de morbis, quorum cauſſa conſiſtens in ſalinis corroſivis, & acerrimis portionibus depaſcitur, & corrumpit ſolidam quoque carnoſarum, & aliarum partium mollium, quin & aliquando durarum ſubſtantiam. Ita dicitur *Herpes* ἐσθιόμενος, ſive *exedens*. Ulcus *depaſcens*, Lupus. Zona ſerpens, vel Zoſter. Gal. l. de tum. p. n. cap. 9. Rul. in Lexic. Paracelſ. in fragm. Med. ad Tom. II. pertinentibus omne *eſthiomenon* a ſale Arſenicali deducit: item ex ſale Mercuriali Herpetem, ſive Lupum, lib. de ulcerib. cap. 7. & alibi. Excrementa quoque alvi quædam dicuntur ἐσθιόμενα, *corrodentia*, Hipp. l. 4. Epid. XII. 7.

Esurinum, Paracelſo dicitur *Acetoſum medicamentum*, quod ſua natura famem tantam excitare valet, ut etiam appetat non eſculenta, & eadem concoquat, l. de Tart. morb. cap. 16. Non inepte quoque Charltonus Fermentum ventriculi Chylificans vocavit *Acidum eſurinum*, Oec. An. Ex. II §. 6. Ita & *Spiritus Veneris* nonnullis vocatur *Acetoſa eſurina*. Morley Collect. Ch. Leid. c. 497.

Esuries, & *Eſuritio*, idem quod *Fames*, Gr. λιμός. Vide *Fames*.

Etesiæ, ἐτησίαι, dicuntur quidam *Venti anniverſarii*, qui poſt exortum Caniculæ ſpirant Boreales, vel *Aquilonares*, temperantque æſtum ſolarem per 40. circiter dies. Unde ſi defecerint, non temere ſuſpectum reddunt aeris ſtatum, teſte Hipp. 1. in 1. Epid. t. 7. & c. 3. in 3. Ep. t. 6. & l. 2. ſ. III. 5.

Ethas, ἐθὰς, & ἠθὰς, dicitur, qui alicui rei aſſuetus eſt. Ita uterus vocatur *aſſuetus* genituræ, & conceptui, lib. 1. de morb. mul. lib. 12. XXVII. 5. Homines morbis, *aſſueti*, ἐθάδες τῇ νόσῳ, l. de morb. ſacr. XIV. 1. Morbi *conſueti*, vel familiares etiam ita appellantur, l. 2. de morb. mul. XVII. 2.

Ethees, dicitur *Aurum Rhenanum*, pretioſum. Rul. Lex.

Ethel, & *ignem*, & *nigredinem* denotat. Turba fol. 61. *Ethelia* eſt corpus aduſtum ſiccum, rubrum, & album, *Auri colla*. *Ethelia* Tinctura rubra. Eſt & flos albus auri. Hæc Rul. Idem, quod Terra alba, Sulphur album, Magneſia. Lagn. Harm. Ch. cap. 1. Volum. IV. p. 729.

Ethesius, dicitur *Chryſolithus* lapis. Rul. & Johnſ. Vide *Chryſolithus*.

Ethica, idem quod *Hectica*. Vide *Hectica*.

Ethmoides, *Ethmos*, ἠθμοειδὴς, ἠθμός. Vide *Cribratorium*.

Ethos, ἔθος, ἐθισμός. Vide *Conſuetudo*.

Ethos, ἦθος. Vide *Mos*.

Etnos, ἔτνος, ſignificat edulium ex omnis generis leguminibus confractis, & elixis. Legitur apud Hipp. l. 4. de R. V. I. A. t. 112. l. 2. de morb. LII. 14. l. 2. de morb. mul. XXIIX. 33. l. 7. Epid. XXXIII. 11.

Etos, ἔτος, idem quod ἐνιαυτός. Vide *Annus*.

Etron, ἦτρον, pars infima ventris, *Hypogaſtrium*. Vide *Abdomen*.

Etymologia, ἐτυμολογία, i. e. explicatio nominis, ratione ſuæ originis. Ea licet ſcitu neceſſaria Medico ſit, fallax tamen, & incertum præbet argumentum, teſte Gal. l. 2. de Hip. & Pl. decr. c. 2.

* Evacuatio, κένωσις. Vide *Cenoſis*. Duplex eſt, alia naturalis, artificialis alia. Id quod ſupra omiſſum eſt.

Evæmia, εὐαιμία, i. e. bonitas ſanguinis. Legitur apud Fernel. l. 2. Pathol. c. 14.

Evalthes, εὐαλθὴς, qui *facile ſanatur*. Hip. 2. de art. t. 47 & c. 4. t. 35.

Evanaleptos, εὐανάληπτος, qui *facile ex morbo vires recolligit*; fere idem qui cum priori. Hipp. l. 6. ſ. 4. Ep. t. 8.

Evanasphaltos, εὐανάσφαλτος, idem quod εὐαλθὴς, cui opponitur δυσανάσφαλτος, *qui difficulter curatur*. Hipp. l. de alim. VI. 5. 7.

Evanesco, ἀφανίζομαι. Vide *Aphanizomæ*.

Evanthes, εὐανθὴς, *floridus*. Pro diverſa tamen ſubjectorum, de quibus dicitur, natura, diverſimode quoque exponi debet: v. gr. quando de ſanguine, ſignificat *rutilantem*. Hippocr. Coac. t. 631. Si de urina, *rubicundam*, & pellucidam notat, ibid. t. 586. Deſcendit a verbo εὐανθέω, *bene floreo*, l. de nat. mul. VIII. 1. quamvis ſuſpecta lectio videatur pro ἐκθέω, *excurro*.

Evaphion, εὐάφιον, nomen medicamenti ad hœmorrhoidas, ſic dicti a lenitudine; cujus meminit Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 7.

Evapolytos, εὐαπόλυτος, dicitur de eo, *quod facile abſolvitur*, recedit, aut abſcedit. Hipp. 1. de art. t. 69 & in Mochlic.

EVAPORATIO, *Evaporans*, διαφόρησις, διαφορητικός. Vide *Diaphoresis*. *Evaporatio* quoque Chymicis dicitur sublimatio liquidæ materiæ, & resolutio in halitus. Est & secundus modus Dissolutionis artificialis aquarum Thermalium, ad investigandas particulas minerales. Vide *Dissolutio*. De *Evaporatione* aquæ, quæ fit, cum Aqua paradisi adscendit in cœlum, ac guttatim in terram decidit, Vide M. Joh. Isaaci oper. miner. cap. 24. in Theatr. Chym. Tom. III. p. 430.

EUBASTACTOS, εὐβάστακτος, i. e. *qui probe sustentatur*. Uurpatur de vulnere in deligatione re aliqua molli supposita probe sustento. Hippoc. 3. de fract. t. 31.

EUCARDIOS, εὐκάρδιος, idem quod εὐστόμαχος, *ventriculo gratus*. Gal. in Exerg. dict. Hipp.

EUCATASCEPTOS, εὐκατάσκεπτος, *bene deorsum vergens*. Junctum legitur cum p. a. dicto εὐβάστακτος, de vulnere. Hipp. d. l.

EUCHERES, εὐχερής, *facilis*, periculo vacans. Dicitur de convulsionibus. Hipp. 1. prorrhet. s. 4. t. 28. Coac. 349. Opponitur δυσχερής, *difficilis*, Vide supra *Dyscheres*.

EUCHROEA, εὔχροια, *bonitas coloris*, v. g. Faciei. Hippocr. Coac. t. 67. & 213. Dicitur alias saturus rubor, qui fixus, & stabilis, non refluus, ut in verecundiam datis. Lind. Ex. IV. §. 60. Index est sanguinis boni, & sanitatis documentum. Tales homines dicuntur εὔχροοι, Hipp. 5. aph. 42. cui opponuntur δύσχροοι. Jung. Diet. n. 364. Εὔχροον quoque nomen est Emplastri, ap. Scrib. L. com. 203. & meminit quoque Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Junge Rhod. in not. ad Scrib. loc.

EUCHYLOS, εὔχυλος, *succi bonitate præditus*. Adv. εὐχύλως, legitur ap. Hipp. l. de morb. mul. XXXIII. 2. Dicitur & εὔχυμος.

* EUCHYMIA, εὐχυμία, i. e. *succorum in corpore bonitas*. Galen. l. 2. S. F. c. 13. Imprimis dicitur de alimentis bonum succum nutritium præbentibus. Unde Galen. integrum libellum conscripsit de boni & mali succi cibis, περὶ εὐχυμίας, καὶ κακοχυμίας. Εὔχυμος quoque dicitur τροφὴ, nutrimentum, *boni succi*, lib. 6. de san. tu. c. 7.

EUCINETOS, εὐκίνητος, *motu facilis*, expeditus ad motum, mobilis. Hipp. 3. aph. 17. Vid. Diet. n. 353.

* EUCRASIA, εὐκρασία, *Temperamentum bonum* significat, i. e. conveniens uniuscujusque naturæ, ætati, sexui, & vitæ conditioni. Hinc magna est ejus latitudo. Gal. l. 1. de san. tu. c. 5. Et qui tale adeptus est, dicitur εὔκρατος, *bene temperatus*; qui caret, δύσκρατος, Galen. 2. de temper. c. 1. In quo vero consistat temperamentum, de eo vide supra *Crasis*.

EUCRINES, εὐκρινής, duplicem habet significationem. Vel enim notat *distinctum*, explicatum, *discretum*. Gal c. 2. de iis, q. in med. t. 2. & 22. Vel significat, *judicatu facilis*; & dicitur de morbis. Hipp. 3. aph. 8. ubi opponuntur etiam δύσκριτοι, *judicatu difficiles*. Item l. 2. Epid. sect. 1. 20. 21. Item de signis *boni judicii*, v. g. de excrementis alvi, Coac. t. 615. Dicitur & εὔκριτος, 1. aphor. 12. Jung. Dieterich. n. 354. 355.

EUCYCLOS, εὔκυκλος, *orbicularis*, circularis. Dicitur de deligatione partem affectam circumcirca complectente. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 2. quamvis alii ἔγκυκλος legant.

EUDEPSETOS, *bene molitus*, subactus. Legitur de Corio. Hipp. 2. de art. t. 13.

EUDIA, εὐδία, significat *serenitatem*, & tranquillitatem aeris, maris, cœli, regionis. Occurrit aliquoties; ut & adjectivum, εὔδιος, *serenus*, apud Hipp. v. g. 3. aph. 12. l. de A. L. & Aq. XXV. 4. XXVI. 4. XXXII. 2. l. de Insomn. XI. 1. l. 7. Epid. LI. 13. Vide Foes. Oec. p. 247. Dieter. n. 349.

EUDIAPNEUSTOS, εὐδιάπνευστος, dicitur, *cui libera est corporis transpiratio*, quod hominum genus nec assidue ægrotat, nec longo tempore, ideo quod excrementa fuliginosa, & vaporosa facile per halitum digerantur. Gorr. p. 159.

EVECOOS, εὐήκοος, dicitur, *qui auditu pollet*. Hipp. 3. aph. 17. Jung. Diet. n. 351.

EVECPLYTOS, εὐέκπλυτος, dicitur de eo, *quod vim habet detergendi*, abluendi. Epitheton Ptisanæ, apud Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 18.

EVECTICUS, εὐεκτικός. Vide *Evexia*.

EVEIDES, εὐειδής. Vide *Pulchritudo*.

EVELCES, εὐελκής, *cui ulcera facile sanantur*. Vide *Dyselcia*.

EVELPIDION, εὐελπίδιον, epitheton *Collyrii* liquidi, *Diarrhodon* dicti, quod & *Diasmyrnum* vocatur, ap. Gal. l. 4. de C. M. S. L c. 7.

EVEMBOLOS, εὐέμβολος, dicitur Chirurgus *luxata instaurandi*, & *restituendi probe peritus*, teste Lang. l. 1 ep. 82.

EVEMES, εὐημής, *facilis ad vomendum*, propensus ad vomitum, cui opponitur δυσημής. Hip. 4 aph. 6, 7. Diet. n. 352.

EVENIOS, εὐήνιος, dicitur, *qui facile credit*, & compescitur: v. gr. Torpor, apud Hipp. l. de virg. morb. II. 16.

EVENTILATIO, proprie dicitur, quando aliquid jactatur in aere, v. gr. linteamina. Ruland. Verbum *eventilo*, Gr. dicitur λικμάω, vel ἐκλικμάω.

EVENTUS, ἀποβαῖνον, ἀποβησόμενον, ἐκβησόμενον, Hipp. dictus, 2. Prorrh. XVII. 6. de dec. orn. IX. 3. sect. 4. de R. V. I. A. t. 66. terminus est

est notissimus, denotans *exitum* morborum, sive ad salutem, sive ad mortem. Dicitur & *Terminatio morbi*, Dieterich. num. 823. de *Eventus* divisione. Vid. Dogm. Med. G. P. III. c. 6. Dogm. 3.

Everæstetos, εὐεπαίσθητος, *sensu acri*, & exquisito *præditus*. Hippoc. l. 1. de morb. mul. LXV. 4.

Evepia, εὐεπίη, *facundia*, verborum elegantia etiam Medico conveniens ad persuadendnm ægris. Hipp. l. de dec. orn. II. 33.

Everes, εὐήρης, significat proprie *remigationi aptum*. Latine tamen tribuitur omni instrumento etiam Medico, & Chirurgico idoneo, & *ad usum expedito*.. Hipp. l. de Medico III. 8.

Everriculum, dicitur Paræo *Specillum*, quo post extractum calculum vesica expurgari potest a sabulo, sanguinis grumis, aliisque præter naturam corpusculis, l. 16. Chir. c. 42.

Eversio, ἐκτροπὴ, ἐκτρόπιον stricte dicitur de *affectu palpebrarum*. Vide supra *Ectropion*. Jung. Forest. l. 15. Obs. 41.

Evestrum, dicitur *Firmamenti perpetuum* in quatuor elementorum mundis. Item *Spiritus Propheticus*, qui per præcedens signum præsagit, & aliquid certo prædicit. Item *Corpus siderum hominis*, quod nobis aut mortem futuram, aut aliud malum indicat. Rul. & Johns. in Lex. Confer ad Parac. Tract. 2. de Pestilitat. item l. 6 de nat. rer. fere ad fin. l. 2. Philosoph. ad Athen. t. 18. seqq.

Evethes, εὐήθης, id est *boni moris*. Vide *Benignus*.

* Evexia, εὐεξία, est *bona corporis habitudo*, vel *bonus corporis habitus*. Galen. lib. de san. tu. cap. 8. ut huic opposita *Cachexia*, id est *pravus corporis habitus*, εὐεξία, καὶ καχεξία. De hac superius dictum in *Cachexia*. Illam complent bona omnium partium temperies, actionum robur, euchymia, sanguinis, carnis, totiusque corporis symmetria; quemadmodum hoc patet ex eleganti descriptione apud Hipp. in præcept. IX. 1. seqq. Est autem duplex ἡ εὐεξία: una est ἁπλῶς, quæ in optima corporis constitutione deprehenditur: altera vero μετὰ προσθήκης εὐεξία, quam habent singulæ corporum naturæ propriam, & in comparatione dictam. Itaque ἡ ἁπλῶς εὐεξία nihil aliud est quam perfecta, & absoluta sanitas, quæque non facile a caussis insalubribus offenditur; sed quia ἕξις, id est habitus est, firma, constansque perseverat. Quæ autem ab hac deficit, modo nondum vitiosa sit, non jam εὐεξία, sed ab omnibus ὑγίεια, *Sanitas* nuncupatur, scilicet in latitudine, quæ eadem est cum μετὰ τῆς προσθήκης εὐεξία. Tunc enim non simpliciter, sed hujus, vel illius εὐεξία dicitur. Sic ἡ ἀθλητῶν εὐεξία, *bonus athletarum habitus*, non simpliciter talis dicitur, quoniam optima non est, quam periculo proximam esse Hippocr. pronunciavit, & negavit natura esse comparatam. Nam ut reliqua habuerit optima, attamen sanguis, & præcipue carnosum genus in ea supra modum excrevit, ex 1. aphor. 3. Hæc Castell. Derivatur ab *evexia evecticus*, εὐεκτικός; & non modo dicitur de hominibus, qui tali gaudent εὐεξία, Dieterich. num. 350 ex Plutarcho; sed etiam ars, & pars Medicinæ, quam alii *Gymnasticam* vocant, *evectica* appellatur, quæ optimum corpori habitum inducere studet. Galen. ad Thrasybul. c. 30. & de subfig. emp. c. 4. Jung. Lang. l. 1. ep. 51.

Evistiola, denotat affectum externum in nucha excrescentem, a cerebri impuritate inveterata, quam Lepram vocat abusive Parac. Schol. in l. 6. Paragraphor.

Eule, εὐλὴ, *vermis*. Et quidem εὐλαὶ dicuntur peculiariter illi, qui in corpore ex vulnere, vel ulcere nascuntur. Occurrit hoc vocabulum apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. CI. 43. 47.

Eulogium, dicuntur Rhasi *exhanthemata*, *Variolæ*, & *Morbilli*, teste Forest. l. 7. Obs. 31. in Schol.

Eulytos, εὔλυτος, *solutu facilis*. De excrementis usurpatur apud Hipp. 2. Prognost. t. 65. Coac. t. 135. 455. 644. De orificio uteri, l. 2. de morb. mul. IIX. 19.

Eumenes, εὐμενής, *benevolus*, amicus, Hip. 3. de R. V. I. A. t. 30. l. 1. de morb mul. LXIII. 23. Aliquando & firmum, scil. absque violentia notat, 2. de art. t. 28. 32.

Eune, εὐνὴ, *cubile*, cubatio, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 50. ubi jungitur cum κοίτη. Vide *Cubile*. Interdum vero etiam *coitum* significat, l. 2. de morb. mul. LXI. 6.

† Eunuchion, lactuca, ab effectu, quia venerem comprimit. Rod. a Castro l. 1. c. 15. de morb. mul.

Eunuchus, εὐνοῦχος. Vide *Castratus*. Meminit Hipp. 5. aph. 28. Jung. Diet. n. 357. Dicitur & Latinis *Spado*.

Evochia, εὐωχία, *Convivium*, epulæ lautæ, opiparæ. Hinc verbum εὐωχέομαι, *epulor large*, quo usus Hipp. l. 1. de morb. mul. XIV. 4. 7.

* Evochos, εὔοχος, *validus*, firmus, firmiter tenens. De vinculo usurpatur ab Hip. 3. de art. t. 22. & de figura corporis, sive positu ad membrum læsum citra molestiam tenendum, 3. de fra. t. 63.

Evodes, εὐώδης, *suaveolens*, contra δυσώδης. Vide *Dysodes*. Εὐώδης legitur l. 5. Ephem. XXVII.

XXVII. 7. est nomen Collyrii ἀῶδες, ap. Scrib. L. n. 26. Vid. Rhod. in not. ad h. l.

Evodia, *Evodos*, ἀοδία, ἄοδος, ἀοδὴς, *facilis via*. Vide *Anodia*.

Evomitio, idem quod Vomitus. Vide *Emetos*.

Evoncos, εὔογκος, *justa mole præditus*, mediocriter tumidus. De ventre, Hipp. 2. prog. t. 19.

Evparagogos, ἀπαράγωγος, *agilis*, dispositus. De ossib. ap. Hipp. 1. de fract. t. 41.

Evpathia, ἀπάθεια. Vide *Dyspathia*.

Evpeges, ἀπηγὴς, *solidus*, compactus, densus. Tribuitur Utero, Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXVII. 2.

Evpetes, ἀπετὴς, *promptus*, facilis, proclivis. Usurpatur de excretionibus, & fluxionibus, l. 1. de morb. mul. XCI. 9. l. 2. de morb. XXVII. 13. de gestatione in utero, l. de Septim. partu III. 15. & alibi sæpius. Εὐπέτεια quoque significat *otium*, ignaviam, 2. de nat. hum. t. 14. Jung. Foes. Oec. p. 251.

Evphlectos, εὔφλεκτος, dicitur de eo, *quod facile flammam concipit*. Lind. Ex. IX. §. 61.

Evphorbium, ἀφόρβιον, est succus concretus alicujus plantæ arborescentis, quæ & *Euphorbia* dicitur Plinio, & Sereno. Vid. Keuch. in not. ad Seren. p. 284. acerrimæ, & cavsticæ facultatis. Unde correctione opus est. Vide Schr. t. 4. cl. 4. n. 444.

Evphoria, *Evphoros*, ἀφορία, εὔφορος, *tolerantia*, *toleratu facilis*. Pertinet inter Criteria dextri usus remediorum, una cum altero ξυμφορία. Hipp. 1. aph. 2. & 23. c. 3. in 1. prorrh. t. 22. Coac. t. 257. l. 6. Epid. s. 4. t. 12. & s. 7. t. 6. Jung. Diet. n. 363.

Evphrone, ἀφρόνη, idem quod νὺξ, *Nox*. Non solum vocab. Poetis usitatum, sed & Hip. l. de nat. mul. CVII. 4. l. 1. de morb. mul. LXIII. 17. 20. 22. & alibi. Foes. p. 254.

* Evphyia, εὐφυΐα, *bonitatem naturæ* significat. Hipp. 4. de art. t. 64. Galen. l. 1. de U. P. c. 9. Εὐφυΐα, i. e. *partium naturalis constitutio*, & bona dispositio, C. Hofm. com. ad d. Gal. l. n. 37.

* Evpnoea, εὔπνοια, *respirationis facilitas*, vel *Respiratio* sec. naturam, cui opponitur δύσπνοια, *Difficultas respirandi*, de qua supra in *Dyspnœa*. Indicat vero εὔπνοια neque thoracem, neque cor, neque pulmonem, neque septum transversum, neque ullas partes adjacentes affectu aliquo detineri. Gal. c. 1. progn. t. 25. Balneum quoque, quod levem respirationem facit, dicitur εὔπνοιον, 3. de R. V. I. A. t. 58.

Evporia, εὐπορία, *promptitudo*, expeditio, facilitas operandi. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 1. Hinc εὐπόριστα dicuntur Medicis remedia vel *facile parabilia*, quæ apud singulos copiose in promptu sunt, Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. vel promptæ activitatis. Ita Gal. & Diosc. integros libellos περὶ εὐπορίστων scripserunt, quos & alii recentiores sunt imitati.

Evroeos, εὔροος, a quibusdam ita dictus *lapis Judaicus*, quasi *facile fluens*, quod urinam movere, & calculos frangere dicatur. Gorr. p. 160.

Evros, εὐρὼς, significat *situm*, *mucorem*, humorem corruptum, & putrefactum. Legitur apud Vvillis de ferm. c. 8. ubi rationem illius corruptionis tradidit. Unde εὐρώδης, vel εὐρώεις, de eo dicitur, quod *mucoris* particeps est, ibid.

Evrus, εὖρος, ventus ab Oriente spirans, Gal. 5. M. M. 7. salutaris præ aliis. Dicitur & *Subsolanus*. Vide Dieter. n. 578. Commentum Paracelsicum de *Euro Microcosmico* hominis in Pyloro vide Parac. de Colica. *Euronotus* est ventus participans de plaga cœli Septentrionali, & Orientali.

Evrrhus, εὔῤῥοος, εὔρους, *fluidus*, facile fluens. Dicitur de corporibus dispositis ad excretionem. Hipp. 2. aph. 9. Vide Diet. n. 358.

* Evrythmia, εὐρυθμία, vel dicitur de *pulsus concinnitate*, quod suum *rhythmum*, & ordinem ætati, naturæ, & temperamento proprium servat; & talis pulsus dicitur εὔρυθμος, a sanguinis homogenea fermentatione, & distributione æquabili dependens. Galen. l. 5. de diff. pulf. c. 9. Alias & εὐρυθμία in genere dicitur de Chirurgica curandi ratione jucunda, cum Chirurgus composite, & expedite instrumentis utitur ad artem accommodatis. Hipp. l. de dec. orn. VII. 20. & 2. de iis, q. in med. t. 1. Jung. Lind. Ex. XVI. §. 2.

Evrychoria, εὐρυχωρία, *sinus*, spatium, cavitas interna. Gorr. *Capacitatem* reddidit, C. Hofm. comm. ad Gal. l. de U. P. n. 1167.

* Evsarcos, εὔσαρκος, *bene carnosum*, *quadratum* significat, sed tamen σύμμετρον, cujus carnosa moles non est impedimento in actionibus obeundis. Tale corpus nec gracile, nec minus crassum, sed medium inter hæc constituitur; Gal. l. 1. de tem. c. 9. & l. 3. de causs. pulf. c. 11. Gal. comm. de sal. diæt. t. 5. Egregiam εὐσαρκίας descriptionem reperies apud Lind. Ex. XV. §. 109. Jung. Diet. n. 359. Legitur vocab. apud Hipp. 4. aph. 7. 5. aph. 21.

Evschemosyne, εὐσχημοσύνη, significat *decentem habitum* Medici, sive ornatum, cum artis suæ, quam sibi longo præceptionum usu confirmavit, dignitatem, & authoritatem morum honestate, & probitate, omnisque Philosophiæ, & melioris literaturæ utilis, & necessariæ cognitione veluti conditam exornat, neque inde sibi gra-

gratiam, existimationem, & celebritatem ap. alios conciliat. De hac integrum libellum scripsit Hip. περὶ εὐσχημοσύνης. Jung. Lind. Ex. II. §. 15. seqq.

EUSCHETOS, εὔσχετος, significat *bene retentum*, ap. Hipp. 3. de iis, qui in med. t. 21.

* EUSEMIA, εὐσημείη, *bonam significationem*, sive bonorum signorum præsentiam significat. Legitur apud Hipp. l. 6. Ep. s. 2. t. 34. Hinc εὔσημος κρίσις dicitur, quæ cum bonis signis a sua indicatoria die fuit indicata; ut quum undecimo die coctionem in urina, noctem gravem, quæ accessionem præcedit, insultus cum concussione pulsuum, Criticam commotionem, & sudores bonos citra horrenda pericula habuit. Gal. l. 1. de dieb. critic. c. 7.

EUSITIA, εὐσιτία, bonum appetitum ad cibos, & *bonam cibationem* denotat. Inde εὔσιτοι dicuntur, qui cibi desiderio tenentur, & bono sunt ventriculo. Verbum est εὐσιτέω, *cibum appetentia capio*, cui opponitur ἀσιτέω, *aversor cibos*. Utrumque legitur in Hipp. 2. aph. 41. 32. Vid. Diet. n. 360. εὔσιτος vero in Coac. t. 127.

EUSPLANCHNOS, εὔσπλαγχνος, dicitur is, *qui robustis est visceribus*. Hipp. l. 2. prorrh. XI. 6. XVII. 8.

EUSTALIA, εὐσταλίη, *decens*, ac succincta *dispositio*, ac constitutio *alicujus rei*, vel partis dicitur. Ita de genu legitur apud Hippocr. 4. de art. t 64. & Adjectivum εὐσταλὴς, de membris corporis, 3. de fractur. t. 52. lib. de superfoet. V. 5. Adverb. εὐσταλέως quoque non infrequens Hippocr. notat, decenter, succincte, *composite*, l. de dec. orn. XI. 13. l. de iis q. in med. t. 16. l. 2. t. 14.

EUSTATHES, εὐσταθὴς, *stabilis*, constans, firmus. Tribuitur ab Hipp. anni temporibus, l. 3. Epid. sub finem status pestilentis, & morbis, 3. aph. 8. ubi & ἀκατάστατοι opponuntur, id est *inconstantes*. Item l. 2. Epid. s. I. 20. 21. Usurpari etiam potest de firma corporis constitutione sana, & de nutritione firma, ut ostendit Diet. n. 361.

* EUSTOMACHUS, εὐστόμαχος, i. e. stomacho, vel *ventriculo conveniens*, & utilis. Epitheton cibi ventriculo grati, apud Gal. l. 6. de tu. san. c. 9. fin.

EUTAMIEUTOS, εὐταμίευτος, *facile parabilis*. Dicitur de extensione, quæ facile promitur, & reconditur. Hipp. 2. de art. t. 32.

EUTHANASIA, εὐθανασία, uti Theologis notat beatam, & placidam mortem fidelium; ita in Medicina significat mortem facilem absque gravioribus symptomatibus, v. gr. convulsionibus. In qua significatione Octavium Cæsarem Augustum accepisse, auctor est Sveton. in vit. Octav. c. 99.

EUTHENIA, εὐθηνίη, *vigor*, *exuberantia*, prospera valetudo, a verbo εὐθηνέω, prospere habeo, *bene valeo*, *exubero*, quo usus Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXII. 9. l. 6. Ep. s. 4. t. 26.

EUTHESIA, εὐθεσίη, exponitur a Galeno per *ingenitum corporis habitum*, quemadmodum & annus εὐθεσίης vocatur, hoc est fertilis, & foecundus, in Exeg. dict. Hipp. Proprie tamen, & stricte potius videtur significare partium corporis bonam collocationem, & *situm optimum*. Hinc εὔθετα Hippocrati dicuntur, *quæ bene sunt collocata*, & disposita, 3. de iis, q. in med. t. 21. & verbum εὐθετίζω, de ossibus *bene collocatis*, 2. de fract. t. 65. & l. 1. de artic. t. 73. Transfertur etiam ad firmam, & bonam deligationem, & pleniorum collocationem, 1. de fract. t. 32. Metaphorice vero εὔθετοι Hipp. dicuntur accommodati, opportuni, l. de dec. orn. II. 21. 27.

EUTHYMIA, εὐθυμίη, dicitur *animi tranquillitas*, bonitas, lætitia, securitas, quæ in ægris etiam utilis ad excitandam spirituascentiam. Meminit Hippoc. l. 5. Epid. XXXI. 15. l. 7. XLV. 1. ubi simul ἀθυμίη, *animi abjectio*, opponitur. Qui lætum hujusmodi animum habet, dicitur εὔθυμος.

EUTHYNTOS, εὐθυντὸς, dicitur de eo, *quod e curvo in rectum reduci potest*. Huic opponitur τὸ καμπτόν. Vide *Camptos*. Gorr. p. 160.

* EUTHYORIA, εὐθυωρίη, *Rectitudo*, rectus trames, recta via. Non est aliud quam directio quædam meatuum, per quos humorum deductiones fieri commode possunt. Hipp. alias peculiari nomine ἴξιν vocavit, de R. V. I. C. t. 29. (vide comm. Galen. ad h. l.) lib. de morb. mul. XXXIII. 12. & aliquoties in L. de fract. Vide Foes. Oecon. pag. 248. Etiam ἰθυωρίη legitur 3. de fractur. t. 31. Quamvis vero hæc *rectitudo*, & consensus partium κατ' ἴξιν quotidiana experientia confirmata sit, ejus tamen rationem reddere valde difficile, si non impossibile, fatente Linden. Med. Phys. lib. 2. cap. 15. §. 12. seqq. & §. 63. quamvis vero minime aberrasse nobis videatur Anton. Alvarez, *Rectitudinem* & directionem, dicens, in locorum communione, & fibrarum ratione consistere. Part. I. Cons. & Epistol. Medicin. depuls. 11. contra Salvium Sclanum p. m. 64.

* EUTHYPOROS, εὐθύπορος, *directus*, in rectum procedens. Epitheton tensionis, quando membrum fractum tenditur in directum. Gal. l. 6. M. M. c. 5.

EUTHYS, εὐθὺς, *Rectus*. Dicitur & ἰθὺς; Unde κατ' ἰθὺ, *e directo* legitur apud Hipp. 1. de iis, q. in med. t. 15.

* EUTOCOS, εὔτοκος, idem quod ἐπίτεκνος, *fæcundus*. Vide *Epitecnos*.

Eutolmia, εὐτολμία, est affectus animi sanitatem conservando, aut recuperando adjuvans, qui dicitur *Confidentia*, sive animi concitatio, cum ad adipiscendum magnum aliquod bonum, aut depellendum malum animus movetur. Martin. Akakia in Gal. art. parv. 113. & 114. Opponitur huic ἀτολμία, *diffidentia*, *animi dejectio*.

Eutonos, εὔτονος, *valens*, firmus, robustus. Præsertim dicitur de corpore, ejusque membris solidis, debitum tonum, vel tenorem obtinentibus. Hippoc. 3. aph. 17. Usurpavit etiam de Exercitio valido absque celeritate Gal. l. 2. de san. tuend. c. 9. Lind. Ex. X. §. 110. ita scripsit. Græci εὔτονον vocant, cui unus velut, & perpetuus tenor, atque constantia virtutis, ac mollitudinis est.

Eutrapelia, εὐτραπελία, significat *comitatem*, affabilitatem, & debitam facilitatem, quam requirit in Medico Hipp. de dec. orn. VII. 2. ubi αὐστηρὸν, *austeritas*, n. 3. opponitur.

* Eutrophia, εὐτροφία, i. e. *bona*, *& uberior nutritio*. Gal. l. 3. de san. tu. c. 8. Opponitur huic ὀλιγοτροφία, *parcior nutritio*. Ibid.

Eutropos, εὔτροπος, *variabilis*, facile mutabilis. Hoc vocabulo veteres ambigua significatione usos esse, partim in bona, partim in mala, testatur Galenus, cap. 3. in prorrh. t. 6.

Eutychia, εὐτυχία, *felicitatem*, fortunam bonam significat, qua quandoque gaudent imperitiores Medici. Hipp. de arte V. 8. Opponitur ἡ ἀτυχία, *fortuna adversa*.

Evulsio, ἀποτιλμὸς, ἐκτιλμὸς, τιλμὸς, a verbo ἀποτίλλω, *evello*, cujus meminit Hippocr. 1. progn. t. 23.

Exacerbatio, παροξυσμός. Vide *Paroxysmus*.

Exactus, σχεθρὸς, idem quod ἀκριβὴς, *accuratus*. Hipp. l. 3. de artic. t. 60. Vide Gal. com. ad h. l. &c. 1. de fract. t. 45. *Exactior* usus legitur apud Scrib. L. n. 97. ubi tamen Rhodius in Lex. notat, cultioribus Latinis non esse vocem adeo puram, Martiali vero, & Plinio Juniori non displicuisse.

Exaeirevmenos, ἐξαειρεύμενος, *elevatus*, assurgens. Dicitur de tumoribus p. n. ap. Hippocr. de fract. t. 72. & verbum ἐξαείρομαι, *attollor*, t. 64.

Exæmos, ἔξαιμος, *exanguis*, idem quod λείφαιμος, defectus sanguinis ob multam profusionem. Unde verbum ἐξαιμάσσομαι, sanguinor. Lind. Ex. XIII. §. 462. seqq.

Exærumæ, ἐξαιρῦμαι, significat *perflari*, ab aere perspirari. Legitur in Hipp. de nat. puer. XXXI. 5. quod male Scapula reddidit evanesco, contra sensum.

Exæsios, ἐξαίσιος, significat *immoderatum*, ingens, excedens. Hipp. l. 7. Epid. XLVII. 19.

Exætriazomenos, ἐξαιθριαζόμενος, *aeri libero*, vel sub dio *expositus*. Hipp. l. 2. Epid. sect. III. 9.

Exaliptes, ἐξαλείπτης, ἐξαλίπτης, idem quod *Alipta*, unitor. Vide *Alipta*.

Exalma, *Exalsis*, ἔξαλμα, ἔξαλσις, i. e. saltus, *Exultus*, in specie de vertebrarum e suo loco eruptione, aut expulsione dicitur. Hipp. 3. de art. t. 45. 46. a verbo ἐξάλλομαι, *exilio*, Ib.

Exaltatio, Gr. dici potest μετεωρισμὸς, terminus est Spagyricus, denotatque *Sublimationem*. Vel est operatio, qua res affectionibus mutata ad altiorem substantiæ, & virtutis dignitatem perducitur. Estque duplex: *Maturatio*, quæ nihil aliud est, quam exaltatio e rudi cruditate ad maturum, & perfectum; cujus species quatuor sunt; *Digestio*, *Circulatio*, *Fermentatio*, & *Projectio*, de quibus suis vide locis. De *Gradatione* vide etiam suo loco. Vel *Exultatio* ita describitur, quod sit subtiliatio μικροχρονική, res sensim dissolvendo in puriorem, ac majorem virtutis suæ gradum transponens; & fit *Circulatione*, aut *Ablutione*. Hæc Rul. & Johns. Vide & Georg. Replei Axiomata Philosoph. XII. Portarum in Th. Ch. Vol. II. Jos. Quercetani responsionem ad Jac. Aubertum, ib. nec non Libav. Apoc. Hermet. part. poster. Notabilia, & Porta X. de Exaltatione in Tom. II. p. 433. seqq. *Exaltatio Aquæ* dicitur ipse Lapis Philos. apud Lagn. Arm. Ch. Vol. IV. p. 719.

Exambliosis, *Exambloma*, ἐξαμβλωσις, ἐξάμβλωμα, i. e. *Abortus*. Vide *Abortus*.

Examen, ἐξέτασις, ἐξετασμὸς, significat *accuratam pervestigationem alicujus rei*. Ita dicitur *Examen*, *Examinatio* alimentorum, medicamentorum, ægrorum, membrorum, &c. *Examen* Vitrioli legitur in Her. Dorneo Geneal. miner. c. 15.

* Exanastomosis, ἐξαναστόμωσις, idem quod ἀναστόμωσις, *osculorum in vasis apertio*. Vide *Anastomosis*.

Exanastrophe, ἐξαναστροφὴ, *Reconvalescentia*, & verbum ἐξαναστρέφω, *Reconvalesco*, significat. Diet. n. 298.

Exanemumæ, ἐξανεμῦμαι, flatu, vel *vento distendor*, elevor. Hipp. l. 1. de morb. mul. LII. 1. & de nat. mul. LXIV. 1.

Exangizo, ἐξαγγίζω, *Exhaurio*, evacuo. Hipp. l. de vet. med. XL. 9.

* Exanguis, ἔξαιμος. Vide *Exæmos*. *Exangues* quoque corporis partes dicuntur ossa, cartilagines, quæ humore naturæ suæ analogo aluntur lentore, & albedine prædito. Gal. c. 3. de art. t. 65.

Exanimatio, duplicem admittit significationem. 1. Denotat veram *mortem*; & ita idem est, quod θάνατος. Quo sensu legitur ap. Scrib. n. 196 2. apparentem saltem mortem; & ita coincidit cum *Animi deliquio*. Gr. dicitur ἀψυχία, ἐκψυχία, ἔκλυσις. Vide *Apsychia*, *Eclysis*, *Epsychia*.

Exantes, ἐξάντης, i. e. *sanus*, incolumis, q. ἔξω τῆς ἄτης, *extra noxam*. Legitur in Hippoc. l. 1. de morb. X. 56. l. 3. III. 11. l. 5. Epid. XIX 1. l. 1. de morb. mul. LXIX. 4.

† Exanthemata, metaphorice a gemmis arborum, Joan. Bapt. Susius de sect. in Variol. & morbillis, c. 1. q. 1.

* Exanthema, ἐξάνθημα, item ἐξάνθισμα, in genere denotat omnem *efflorescentiam*, aut eruptionem præternaturalem in cute, sive cum aliqua solutione continui fuerit, ut sunt Pustulæ, Papulæ, Variolæ, quo etiam pertinent alia nomina, *Ebrasmata*; *Eczesmata*, &c. Sive absque soluta continuitate colorem saltem cutis mutatum, sive maculas cutaneas. Quo pertinent *Morbilli*, *Petechiæ*, *Maculæ Scorbuticæ*, *Hepaticæ*, *Lentigines*, &c. Vide Gal. comm. ad l. 6. aph. 9. Hipp. Dieter. n. 299. Foes. Oec. p. 213. seqq. Verbum est ἐξανθέω, *effloresco*, erumpo. Quod etiam Hipp. de ulceribus usurpavit, l. de morb. sacr. VII. 8.

Exaplosis, ἐξάπλωσις. Vide *Synneusis*.

Exapsis, ἔξαψις, *accensionem*, inflammationem significat. Usurpatur de alimentorum corruptione, quando in ventriculo succenduntur, & æstuosi fiunt; quem effectum caseo tribuit Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 91. Provenit vero hoc a fermenti chylificantis nidorosa, & salina sulphurea qualitate vitiosa.

Exaragma, ἐξάραγμα, idem quod σύντριμμα significare vult Gal. *collisionem*, *confractionem*, in Exeg. dict. Hipp.

Exarchiatros, ἐξαρχίατρος, dubium est, quid proprie significet. C. Hofman. inclinat in hanc significationem, quod *Exarchiatri* sint Comites Archiatrorum, qui præsunt Collegio Medico, l. 5. Var. Lect. c. 28. Quemadmodum & ἐξίατρος denotat Medicum, qui præ aliis artis sibi insignem peritiam paravit, d. l. c. 26.

Exarma, ἔξαρμα, idem quod ἔπαρμα, *tumor latus*. Hipp. l. 4. Epid. XX. 14.

Exarsio, significat intemperiem valde calidam absque tumore, a sanguinis exæstuatione, & nimia effervescentia inductam, & quidem cum siccitate, qualis in febribus hecticis reperitur. Fallop. de Tumor. p. n. cap. 3. Tom. I. p. 621.

Exartema, ἐξάρτημα, idem quod *amuletum*, *Periatum*, ligatura, ubi plerunque superstitiosa, aut vana, aut magica coincidunt. Rob. Keuch. in proleg. ad Q. Seren. p. 54.

* Exarthrema, ἐξάρθρημα, ἐξάρθρωμα, ἐξάρθρωσις, *Luxatio* dicitur, & quidem totalis, quando totus articulus a sua sede naturali excidit. Gal. l. 2. M. M. c. 2. Dicitur & ἔκπτωσις, & ἔκπτωμα. Vide *Ecptoma*. *Luxatio* vero parva vocatur παράρθρημα. Vide *Luxatio*.

Exarthros, ἔξαρθρος. Hippoc. dicitur quasi *Exarticulatus*, cui articuli natura prominent, & exerti sunt, 1. de art. t. 35. Gal. in comm. ad h. l. quamvis & æger, cui membrum luxatum est, ἔξαρθρος dici possit.

* Exarticulatio, ἐξάρθρωσις. Vide *Exarthrema*.

Exasperatio, ἀπαγρίωσις, ἐξαγρίωσις, τραχύτης, idem quod *Asperitas*. Vide *Asperitas*. Dicitur vel de morbo in superficie, quando partis alicujus superficies supernaturaliter inæqualis fit, quæ levis esse debeat. Dogm. Med. Gen. l. 2. cap. 4. dogm. 5. Et in hac significatione legitur ap. Scrib. L. n. 72. & 222. Ita fauces *exasperatæ*, &c. Vel de remedio, quo nimium lævigata exasperantur, Hipp. 6. Epid. s. 2. t. 4. & Gal. in comm. Talia medicamenta dicuntur τραχύνοντα, *Exasperantia*, qualia sunt acria, acida, & adstringentia. Gal. c. 1. de R. V. I. A. tit. 18. *Exasperare*, etiam sæpe a Medicis usurpatur pro *Exacerbare*, quando v. g. dolor dicitur *Exasperari*, h. e. augeri, exacerbari.

Exarysis, ἐξάρυσις, *Exhaustionem* significat, idem quod ἀπάντλησις, vel ἐξάντλησις. Gorr. p. 144. Derivatur a verbo ἐξαρύω, quo sæpe usus Hipp. l. de loc. in Hom. XL. 12.

Excalefactio, idem quod *Calefactio*, θερμότης, vel θέρμανσις.

Excandescentia, ἐξυθυμίη, dicitur species *Iræ* celerioris, quando quis levi etiam de caussa ad iracundiam commovetur. *Præceps ira* quoque vocatur, & consistit in spirituum vitalium, & animalium præpropera accensione, & agitatione, sanguinisque præsertim circa præcordia æstu, & ebullitione ad habitum corporis quoque diffusa. Pertinet igitur inter affectus, & pathemata animi, quæ medio modo sese habent, ita ut quandoque caussa morbifica esse possit, Gal. l. 3. de diffic. respir. c. 10. quandoque vero remedium præbeat pro calore excitando. Hipp. l. 2. Epid. s. IV. 26. Qui ad hujusmodi iram proclives sunt, appellantur ἐξύθυμοι, Gal. c. 2. in Epid. t. 78. Vide Foes. Oec. p. 457.

Excantatoria, est species *Magiæ præstigiosæ*, & diabolicæ, quæ & *Incantatoria* vocatur, de qua vide Libav. Tom. IV. Oper. p. 29.

Excastratus, idem quod *Castratus*. Vide supra. Scrib. L. n. 9. Rhod. in Lex. Scrib.

* Excavatio, λόρδωσις. Vide *Lordosis*. Alias in genere *excavatum*, idem quod *Cavatum*. Vide *Cavatus*.

Exceptio, dicitur de medicamentis siccis, quando incorporantur liquore quodam. Ita pulveres, & species Theriacam ingredientes dicuntur *excipi* melle; & simile quid etiam fieri solet in syrupis compositis, ubi sicca saccaro *excipiuntur*.

Excerebratus, ἀνεγκέφαλος, tropice dicitur insipiens, *amens*. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl.-decr. c. 4.

Excerniculum, vocant haud raro recentiores Medici partes excretioni alicujus humoris dicatas. Ita Capsulas renales atrabilares Petruccius vocavit *excerniculum*, & receptaculum atræ bilis. Spicil. Anat. p. 72.

Excerptum, ἐκλογή. Vide *Ecloge*.

* Excidentia, ἔκπτωσις. Vide *Ecptosis*.

Excipulum, dicitur vasculum vitreum, quo excipitur liquor e retorta, vel alembici rostro destillans. Occurrit apud Paræum Chirur. l. 26. c. 5. & 9.

Excisio, ἐκκοπή, ἐκτομή. Vide *Eccope*.

Exclamatio, βοή, idem quod *Clamor*. Vide supra suo loco.

Excoctio, ἑφθότης, est species *elixationis*, vel *Colliquationis*, quæ fit ob nimiam humiditatem, non autem siccitatem, ut fit in carnibus elixis, quæ nimia redundante humiditate *excoctæ*, & exactæ sunt. Et tribuitur metaphorice corpori, quod per nimium somnum, veluti per quandam elixationem, dissolvitur, 4. de R. V. I. A. t. 55. Gal. in comm. *Excoctio*, & *Excoctior* dicitur de liquatione metallorum crudorum, vulgo *Schmelben*. Rul.

Excoecatio, idem quod *Cæcitas*.

Excoriatio, δάρσις. Vide *Darsis*. *Excoriatorius*. Vide *Ecdorius*.

Excors, ἀκάρδιος, idem quod *Secors*, quasi sine corde: Epitheton tropicum meticulosi. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

Excorticatio, λέπισμα, idem quod *Decorticatio*, i. e. *Corticis* exterioris detractio, usitata v. g. in 4. seminibus frigidis majoribus. Schr. l. 1. c. 14. Fr. Hofm. in cl. p. 28.

* Excrementum, *Excretum*, *Excernendum*, item haud raro abstractive *Excretio*, Gr. περίττωμα, διαχώρημα. Vide *Diachorema*. In genere notat omne id, quod in corpore alendo nec confici, nec assimilari potuit. Cumque corpori non adnascatur, nec adcrescat, propterea per ipsius laxiora intus spatia supervacaneum errat. Galen. lib. 1. de san. tu. cap. 3. Vel *Excrementum* generaliter est omne superfluum per naturam ejectum. Ruland. Accuratius vero ita describi possunt *Excrementa*, quod sint ea, quæ vel ex opificis instituto, vel propter copiam, vel propter degenerem conditionem ex corpore secerni, & eiici postulant. Unde fluit quoque divisio in *Excrementa naturalia*, sive sec. naturam, & *Præternaturalia*. Utrorumque Catalogum vide in nostris Dogm. med. Gen. Part. I. cap. 9. & Part. II. cap. 11. Jung. Dieterich. num. 205. 205. Notanda quoque distinctio in *liquida*, & *solida*. Linden. Ex. XI. §. 108. Dividuntur & in *Excrementa* primæ, secundæ, & tertiæ coctionis, Dieterich. & plerique Institutionistæ. Maculas in Astris, & Ignes cadentes, & similia Meteora ignita *Excrementa* vocasse Parac. patet ex tract. 1. de pestilitate, & confirmat Libav. T. IV. Oper. pag. 147.

Excrescentia, ὑπερσάρκωσις, σαρκοφυΐα, *caro excrescens*, luxurians: est species morbi in numero excedente, quando massa quædam carnosa p. naturaliter parti alicui accrescit, ex luxuriante succo nutritio, aut per solutionem continui aberrante; quo pertinent σύκωσις, *ficus*, *polypus*, *unguis in oculo*, &c. Σαρκοφυΐας meminit Hipp. 3. de fract. t. 45. quamvis mihi videatur potius significare regenerationem carnis deperditæ necessariam, non superfluam. ὑπερσάρκωσις vocatur a Gal. l. 3. M. M. c. 6. & ulcus cum excrescentia carnis dicitur ὑπέρσαρκον, l. 2. M. M. c. 2. Vid. & Scribon. num. 37. & 228. Verrucas, similesque *Excrescentias* collecto in conum lumine Lunæ per vitrum superradiatas, donec frigus intro senserint, sponte deinceps evanescere, scripsit Helmont. tr. Formar. Ort. n. 55.

Excretio, διαχώρησις, vel sumitur proprie pro ipsa actione excernenda rejiciendi, estque Naturæ munus. Linden. Exerc. XIII. §. 258. Vel quod frequentius, pro *Excremento* ipso actionem excretoriam præsupponente. Vide *Excrementum*.

Excussio, quibusdam recentioribus significat existentiam caussæ morbificæ extra partem affectam: v. g. in palpitatione cordis caussa morbifica est vel ab intra, & circa Cor, & dicitur ab *Oppressione*, vel aliunde est, & dicitur ab *excussione*. Bonett. Anat. Pract. l. 2. s. 8. Obs. 31. in not. p. 655.

Excussus, Ital. *Scrollato*, dicitur, quando quid madefactum iterum in aere agitatur, ut superflua humiditas adhærens separetur, ne medicamentum, cui intingitur, nimis adhæreat. Scrib. L. n. 10. Vide Rhod. in not.

* Excutatio, ἐκβύρσωμα. Vide *Ecbyrsoma*.

Exechebronchos, ἐξεχέβρογχος, *gutturosus*, dicitur, qui guttur in anteriorem partem prominens habet. Hipp. 3. de art. t. 8.

Execheglutos, ἐξεχέγλουτος, vocatur, qui prominentes habet nates, q. d. *Cluneminulus*, quales sunt, quibus utrumque femur in exteriorem partem luxatum est. Hippocr. d. l. t. 95.

Exedens, ἐσθιόμενος. Vide *Esteiomenos*.

Exegesis, ἐξήγησις, est obscura orationis *explicatio*. Gal. l. 2. de diff. resp. c. 1. & comm. 2. in 1. Epid. t. 56. Medico quoque necessaria, & utilis. Dicitur & *Explanatio*.

Exelasis, ἐξέλασις. Vide *Explosio*.

Exelcosis, ἐξέλκωσις, i. e. *Exulceratio*. Leg. ap. Mosch. de morb. mul. c. 135.

* Exelcysmus, ἐξελκυσμὸς, est ossis, vel ossium deductio a superficie in profundum. Gal. in def. med. fin.

Exemplum, παράδειγμα, quid significet, notum. Horum observationes Medico maxime necessarias esse, docet Gal. l. 9. M. M. cap. 4. in princ. & l. 2. de causs. puls. c. 13.

Exenterizo, ἐξεντερίζω. Vide *Emedullo*.

Exenthropismenos, ἐξηνθρωπισμένος, ab ἐξανθρωπίζω, i. e. *ad hominis usum*, & *naturam accommodatus*. Legitur apud Hipp. l. de octim. partu III. 26.

Exerama, ἐξέραμα, *vomitum*, vel materiam vomitu rejectam significat, a verbo ἐξεράω, *vomitu reiicio*, quo usus Hipp. l. 4. de morb. XXIII. 16. Significat etiam *Exhaurio*, lib. 2. de morb. LIX. 28.

* Exercitatio, ἄσκησις, *Exercitium*, ἄσκημα, γυμνάσιον. Dicitur de Corpore, & Animo. Utraque necessaria scitu in Medicina, & utilis. Interdum etiam per abusum noxia. *Exercitatio* corporis consistit in motu locali corporis, & membrorum validiori. Cujus varias esse differentias, docuit Fr. Valleriola l. 2. LL. CC. c. 10. Vide Dogm. Nostra Medic. Gen. P. V. c. 5. Dogm. 2. & dividi possunt in Serias, & Ludicras. Illæ *Laborum*, hæ *Ludorum* nomine venire solent. Quid sit *Exercitatio* sanitatis, ἄσκησις ὑγιῆς, docet Hipp. l. 6. Epid. sect. 4. t. 22. Quando *Exercitatio* salubris, vel insalubris sit, monstrat Galen. Art. Medic. cap. 85. *Exercitatio* acuta, cujus celeres sunt motus, γυμνάσιον ὀξὺ, corpus extenuat, contraria crassum reddit, multa corpus siccat, mediocris obesum præstat, l. 5. de san. tu. cap. 3. *Mentis exercitatio* dicitur, quando animus exercetur in artis alicujus studio cum assiduitate, & cura. Hipp. etiam vocat τεχνὴν, item χειροτεχνὴν, usum artis Præceptorum, l. Præcept. X. 16. 18. Hanc quoque inculcavit, ceu necessariam, Galen. l. 2. de L. A. cap. 1. ubi tres modos proposuit; quorum primus versatur circa corporis partes, & membra; secundus circa caussas, & dispositiones; tertius circa accidentia, & symptomata. Videantur plura loca, si placet, in Th. Mundellæ, aliisque Author.

Exerchomæ, ἐξέρχομαι, *abeo*, recedo; & usurpatur aliquoties de morbo, apud Hipp. l. 2. de morb. XIII. 23. LXVII. 23. l. de int. aff. XLIX. 17. LI. 50. LIII. 17.

Exerrhosis, ἐξέῤῥωσις, ἐξέῤῥυσις, ἢ ἐξέῤῥευσις, idem quod ἐκροὴ, *effluxus*, *effluvium*. Legitur in Hipp. l. 6. Epid. s. 6. t. 27.

Exerythros, ἐξέρυθρος, significat *prærubrum*, sive valde rubrum. Alii de rubore extrinseco exponunt. Utrumque verum esse potest, pro diversitate subjecti, de quo dicitur, licet prior significatio sit usitatior. Usurpatur vero apud Hipp. de oculis, c. 3. l. 1. prorrh. t. 45. de excrementis, & urinis, d. l. t. 35. & s. 13. Coac. t. 569. Vide Foes. p. 217.

Exesus, διαβεβρωσμένος, idem quod *Corrosus*, corruptus, σηπτὸς, dicitur de dentibus, ap. Scrib. L. n. 53. 95.

Exestiæ, ἐξεσίαι dicuntur eminentiæ, *extantia fila in linteis*, quæ interdum dedita opera, interdum etiam temere fiunt. Et meminit hujus vocabuli Hipp. 2. de iis, q. in medic. t. 26. Mendose legitur a Gal. & Erotiano ἐξάσις, vel ἐξασίας.

Exetriasmenos, ἐξητριασμένος, i. e. *colatus*, percolatus. Galen. in Exeg. dict. Hipp.

Exeucrineo, ἐξευκρινέω significat Hipp. *coapto*, distincte, & convenienter compono; diciturque de ossibus rite in naturalem sedem restitutis, 2. de fract. t. 62.

Exeunuchizo, ἐξευνουχίζω, significat *castro*. Vide *Castratus*.

† Exfoliantia medicamenta, idem quod desquamantia. Varand. de Indic. l. 2. c. 9.

Exfoliatium. Vide *Desquamatorium*.

Exhalatio, ἀναθυμίασις, dicitur, & *Evaporatio*. Græce etiam πνεῦμα vocatur, uti patet ex Dieterich. n. 697. quia nihil aliud est, quam aer, vel spiritus per calorem in aerem e corporibus mixtis elevatus, & discedens. Tres *exhalationum* species constituit Galen. l. de causs. morb. cap. 3. *fuliginosam*, *vaporosam*, & *fumosam*, quamvis alibi etiam *flatuosæ* meminerit, com. 5. in 6. Epid. t. 15. Verum nimis stricte usurpavit vocabulum *exhalationis* de excrementitiis, & præternaturalibus; cum tamen revera etiam ipse calor noster vitalis, & Flammula, sive Biolychnium nihil aliud sit, quam *exhalatio spirituosa* ignea; quemadmodum hoc jam olim in publica quadam Disp. de Ferment. sanguinis defendere non dubitavi, & suo calculo Charlton. in Oec. Anim. Ex. I. aliique comprobarunt. *Exhalatio* quoque *Artificialis*, vel Chymica datur, cum spiritus sicci per calorem in aerem elevati discedunt. Et fit potissimum

fimum in ficcis tritis, posítisque super tabulis ferreis, vel catinis plani fundi, vel etiam clibanorum pavimentis : Igni succenso, vel circum supravo adhibito torrentur, donec halitus sint absumpti, ut in venis metallicis evenit. Ruland. & Johns. *Exhalata* naturalia in universum fæcem post se relinquere tam in vivis, quam inanimatis, excepto sanguine, vult Helm. tr. Blas hum. n. 34. Verum adhuc dubitatur de assertionis hujus veritate.

EXHAUSTIO, ἐξάρυσις. Vide *Exarysis*.

EXHIBITIO, πάρεξις, dicitur Hippocrati quando æger se Medico exhibet, & sistit, ad dignoscendum, & curandum, 3. de iis, quæ in med. t. 19. vide Galen. in comm. ad h. l. Ita & verbum παρέχω, *exhibeo*, hac significatione sumitur, l. de int. aff. XXXVII. 13. Sed & de Medici officio dicitur, quod & reciproce sese ægro *exhibere* debeat expeditum, 1. aph. 1. Vide Diet. n. 654.

EXIATROS, ἐξίατρος. Vide *Exarchiatros*.

EXINANITIO, κένωσις. Vide *Cenosis*.

* EXIPOTICOS, ἐξιπωτικὸς, epitheton aliquod medicamentorum *digerentium*, aut præparantium, quod Galen. coincidere existimat cum ἐπισπαστικοῖς, vel attrahentibus, l. 6. de C. M. P. G. cap. 9. Enimvero major emphasis latet in hoc vocabulo ἐξιπωτικὸν, ad hodierna principia faciens, quatenus modum tacite exprimit, per quem operantur: Nimirum segregando excrementitias portiones ab utilibus, & in organis, visceribusque colatoriis veluti exprimendo, & ad excretionem ita disponendo; de quo modo plura legantur in disp. nostr. de Purg. modo, ac viis ad alvum annexa Remoris Purgationis, §. 43. seqq.

EXISCHIOS, ἐξίσχιος, dicitur specialiter *Os femoris luxatum* ex acetabulo *Ischii*, vel coxæ, item *Coxa luxata*. Unde & illi homines, quibus nates rotundæ extant, & coxa eminet, ἐξίσχιοι vocantur, quos paulo superius ἐξεχεγλουτες diximus. Vid. Hipp. Mochlic. XI. 10. XXIV. 10. & 3. de art. t. 103.

EXISCHON, ἐξίσχων, id est *prominens*, tumidus, extans, cui opponitur ἔγκοιλος, *incavatus*. Dicitur utrumque de oculis, 1. progn. t. 10.

EXISTIMATIVA *Virtus*, vocatur species animæ sensitivæ exaltata, ultra *Imaginativam*, qua animal judicat, quod lupus est inimicus, & proles dilecta. Accedit proxime ad rationalem. Avic. l. 1. fen. 2. doctr. 1. c. 5.

EXITELOS, ἐξίτηλος, significat evanidum exolescens, *exile*; diciturque de alimentis nullum incrementum conferentibus. Hippoc. de alim. l. 7. Prædicatur etiam de defectu aliquo naturæ minori, Præcept. IX. 10.

EXITIALIS, *Exitium*, ὄλεθρος, ὀλέθριος, idem quod *Perniciosus*, *Pernicies*. Dicitur de eventu morbi funesto, & signis eundem indicantibus.

EXITURA, generaliter est omne *Apostema*, quod saniem eiicit. Ruland. Walther. in Sylv. Medic. pag. 10. Latine etiam *Abscessus suppuratus* dici potest. Sæpe legitur hoc vocab. in Avicenna, idem significans, quod *Abscessus*, quando materia colligitur in tumorem calidum, lib. 4. fen. 4. tract. 1. cap. 20. seqq. Jung. Forest. lib. 1. Observ. Chirurg. 1. Schol. Paracelsus vero latius extendit *exituram* dicens; quod omne excrementum alias naturale quidem, sed corruptum sit *exitura*; v. g. mucus purulentus, urina putrescens, sudor, & stercus putrescens. Pus in auribus ipsi dicuntur *exituræ*; lib. de Ulceribus, & Apostem. suppur. c. 59.

EXITUS, ἔξοδος, διέξοδος. Vide *Diexodos*; Scrib. L. n. 192. Sumitur etiam aliquando pro *eventu* morbi.

EXMIRALDUS, vocatur *Lapis* quidam *Factitius*, aut *Nativus*; cujus compositio, vel generatio satis obscure describitur a Lullio Tract. Animæ transmut. Theat. Chym. Vol. IV. p. 190.

EXO, *Exothen*, ἔξω, ἔξωθεν, particula usitata Hippocr. in genere significans *externe*. Juncta vero cum articulo τὰ, vel significat *partes corporis externas*, & remotiores a corde, ceu fonte caloris, ut sunt manus, pedes, nasus, aures, labia, & aliquando tota cutis, uti patet ex 4. aphor. 48. collato cum 8. progn. t. 4. Videatur Linden. Medic. Physiol. lib. 2. c. 15. §. 11. Vel denotat *caussas externas* remotiores concurrentes in sanitatis, vel morborum generatione. Quo pertinet 1. aphor. 1. Jung. Dieterich. num. 306. Aliquando simpliciter positum ἔξω, *foras*, notat *locum exteriorem*, quo vergit materia morbifica salutariter, 6. aph. 37. & 1. prognost. t. 40. Huic opponitur εἴσω, *intus*.

EXOCHAS, *Exoche*, ἐξοχὰς, ἐξοχὴ, dicitur in *ano* genitum *tuberculum*, quod callum nondum contraxit. Si namque jam contraxit, κονδύλωμα vocatur, p. 146.

EXOCULATIO, ἐξομμάτωσις, dicitur vel *totalis oculi ablatio*, vel *virtualis ejusdem privatio*. C. Hofm. V. L. tr. 4. c. 39.

EXODOS, ἔξοδος, *Exitus*. Vide *Diexodos*.

EXOLCYSMOS, ἐξολκυσμὸς, idem quod *Exelcysmos*. Vide p. superius.

* EXOMPHALOS, ἐξόμφαλος substantive, & adjective accipitur. Substantive significat *umbilici prominentiam*, quæ variis de causis fit. Gal. def. med. Hinc *Herniæ umbilicalis* species

com-

complectitur. Adjective notat *homines tali umbilici prominentia laborantes*, sive rupto omento, aut peritonæo, aut procidente intestino, vel laxatis musculis transversis, sive carne subnata, sive sanguine, aut alio humore ibidem collecto. Gal. l. de tum. p. n. c. 15.

EXONCOMA, ἐξόγκωμα, vocatur magnus, & valde prominens tumor, Latin. *Protuberantia*; & usurpatur a Gal. de protuberante vertebra post luxationem, l. 4. de L. A. c. 3.

EXONEIROSIS, ἐξονείρωσις, *pollutio nocturna*, sive seminis in somnio excretio. Est species *Gonorrhææ*. De hac voce, & verbo ἐξονειρώσσω lege Lind. Ex. XV. §. 35. seqq. fere per totum. Vide infra *Gonorrhæa*.

EXOPTHALMIA, ἐξοφθαλμία, dicitur *Oculi totius prominentia* extra suam orbitam, qualem ex hypocondriaca obstructione cum insigni tumore conjunctam obortam notavit Bonetus Med. Sept. l. 1. s. 22. c. 64. p. 262.

EXOPTOS, ἔξοπτος, percoctus, *excoctus*. Hipp. l. 7. Epid. LV. 15. Vide *Biscoctus*.

EXORCISMUS, ἐξορκισμὸς, *Adjurationem* significat, & quidem magicam, qua dæmonia, quæ homines obsidebant, & morbis affligebant, profligantur. Cujus inventio Salomoni accepta refertur, teste Langio l. 1. ep. 34. *Exorcista* est superstitiosus artifex, qui manes, ac spiritus adjurationibus evocat, ac apparere facit. Rul. Cur vero *Exorcistarum* verba non semper operentur, vide apud Helm. tr. de magnet. vuln. cur. n. 172.

† EXORESCENTIA febr. exacerbatio. Petrus Merenda de rat. evac. l. 2.

EXORNATORIUS, κοσμητικὸς, κομμωτικός. Vide *Commoticus*. *Cosmetica*.

* EXOSIS, ἔξωσις, *Expulsionem* significat. Hipp. 3. de art. t. 45. a verbo ἐξῶσαι, *expellere*, quod legitur l. 6. Ep. s. 2. t. 2. quod idem est, quod ἐκκενοῦν, *evacuare*. Galen. in comm.

EXOSSIS, *Exos*, epitheton piscis *Husonis Ichthycollæ*, ita dicti, quod ossibus, & spinis careat. Vide Schroder. lib. 5. cl. 3. num. 81. Aldrovand. lib. 4. de pisc. cap. 11. & lib. 5. cap. 4. Hirudo quoque *exos* dicitur, teste R. Keuchen. ad Seren. p. 233.

* EXOSTOSIS, ἐξόστωσις, Lat. *Exossatio*, *ossis eminentia*, & extuberatio, quacunque corporis parte præter naturam contigerit. Peculiari tamen nomine ossium tubera, quæ in genis contingunt, σκληρώματα dicuntur. Non dubium est, hujus tumoris, qui præter naturam est, materiam crassam esse, & melancholicam. Sunt autem hujusmodi tumores Gallico morbo laborantibus familiares. Hæc Gorr. p. 145. & Castell. ex Gal. l. de tum. p. n. c. 14. Meminit c. l. 14. M. M. c. 7.

EXOTHEN, ἔξωθεν. Vide *Exo*.

EXOTICUS, ἐξωτικὸς, *extraneus*, peregrinus. Remedia *exotica* dicuntur, quæ aliunde e peregrinis terris transferuntur; & horum usum non semper præferendum esse domesticis, judicat Schrod. l. 1. c. 13. & Fr. Hofm. in clav. ad h. l. p. 26.

* EXPANSUS, ἐκπεπταμένος. Vide *Ecpeptamenos*.

EXPEDITIO, εὐπορία, idem quod *promptitudo*, facilitas in operationibus Medicis, & Chirurgicis. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 1. Vide *Evporia*. *Expeditus* pro *Liberatus*, aut curatus, legitur apud Scrib. L. n. 171.

EXPERGEFACTIO, ἐγρήγορσις. Vide *Egregorsis*.

* EXPERIENTIA, πεῖρα, ἐμπειρία. Vide *Empeiria*.

EXPERIMENTUM, vocatur remedium, quod per experientiam innotuit; quamvis ratio virtutis nondum satis perspecta. Parac. vocat *experimentum ad sortem*, & sine scientia, Labyr. Medic. c. 6. Alias etiam sæpe sumitur pro ipsa *experientia*. Vide Diet. n. 665. Quod sæpe etiam *experimenta* fallant, testis est magistra stultorum *experientia*.

EXPERIMENTATOR, dicitur Paracelso, qui utitur remediis sine scientia ad sortem, Paragran. tr. 1. de Philosoph. tr. de Epilepsia, l. 1. de mor. Podagric.

EXPLANATIO, ἐξήγησις, idem quod *explicatio*. Vide *Exegesis*.

EXPLANATIO, ἀπόφυσις. Vide *Apophysis*. Legitur apud Ingrass. comm. in Galen. lib. de ossib. p. 22.

EXPLETIO, πλήρωσις, πλησμονὴ, idem quod *Repletio*, *Impletio*.

EXPLOSIO, ἐξέλασις, ἐξέλωσις, ἐκκροτισμὸς hodieque terminus est receptissimus, quo exprimitur impetus ille, quem præstat pulvis Pyrius, Aurum fulminans, & similes mixturæ Nitro-sulphureæ, dum igni admoventur. Postea tropice applicatur ad spiritus animales, dum motum animalem, sive localem efficiunt in statu sec. & præter nat. ex hypothesi Vvillisii de ferment. c. 10. & Patholog. cerebr. c. 1. 2. alibique.

EXPLORATIO, quid significet, ex aliis Lexicis jam notum esse debet. Refertur autem in foro Medico inter Chirurgicas operationes, denotans modum per instrumenta inquirendi in affectus attributa, v. gr. profunditatem, cuniculos, &c. Blas. Medic. Univ. pag. 38. *Exploratoria* instrumenta lege apud eund. d. l. pag. 71.

EXPOSITIO, ἔκθεσις, idem quod ἐξήγησις, *Explicatio*.

Ex-

EXPRESSIO, ἐκπιεσμὸς, ἔκθλιψις, est humidæ, & tenuis substantiæ separatio a sicca, & crassa per violentam, & validam compressionem facta. Fit autem vel torculari, vel prælo, vel manu, vel aliis instrumentis, prout necessitas, aut vis major exigit. *Expressionis* usus latissime patet in infusis, decoctis, syrupis, oleis, & id genus aliis. Vveker. Antid. Gen. l. 3. cap. 31. Rulandus paulo aliter descripsit: *Expressio* est extractio per prælum, quo coacta res substantiam forma liquida effundit. Ejus usus excellit in succis, & aliis quibusdam extrahendis.

* EXPULSIO, ὦσις, ἀπόκρισις, ἔκκρισις. Vide *Apocrisis*, *Ecrisis*. Adde & Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 28. *Expulsoria ligatura* dicitur, quæ in antiquis ulceribus, & sinibus locum habet, ut collectam e fundo materiam, & colluviem extrudat, & ne quid amplius in locum affectum confluat, valide prohibeat. Forest. lib. 6. Obs. Chir. 11. Schol.

* EXPULTRIX *facultas*, ἀποκριτικὴ δύναμις. Vide *Apocrisis*. Gal. l. 5. de L. A. c. 7.

EXPURGATIO, ἐκκάθαρσις, idem quod *Purgatio*. Vide infra in Pur.

* EXQUISITUS, ἀκριβὴς, γνήσιος. Vide *Acribes*.

EXSICCATIO, *Exiccatio*, ξήρανσις, ἀποξήρανσις, *Exsiccans*, ξηραντικός. Vide *Siccatio*, *Siccans*, *Siccus*.

EXSOLUTIO, *Exolutio*, ἔκλυσις. Vide *Eclysis*.

* EXSPIRATIO, *Expiratio*, ἐκπνοή. Vide *Ecpnoe*. De *expirationis* specie convulsiva vide Gal. l. 2. de sympt. causs. c. 2. & 4. aph. 68.

EXPUITIO, πτύσμα, πτύσις. Vide *Ptysis*. Hujus organon Linguam esse vult Jacob. Rolandus de Belebad. in tr. Glossostomograph. cap. 3. vid. Ephemer. Natur. Curios. Ann. III. in fin.

* EXSUCCATIO, ἐκχύμωμα, idem quod *Sugillatio*. Vide *Ecchymoma*. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 30.

EXSUCTIO, ἐκμύζησις, idem quod *suctio*, h. e. violenta attractio liquoris, quemadmodum infantes lac e papillæ eliciunt ore.

* EXSUDATIO, ἐφίδρωσις. Vide *Ephidrosis*.

* EXSUFFLATIO, ἐκφύσησις. Vide *Ecphysesis*.

EXSUPERANTIA, ἐπικράτεια. Vide *Epicrateia*.

EXSURRECTIO, ἀνάστασις. Vide *Anastasis*.

EXTA, σπλάγχνα ἱερὰ, idem quod *viscera*, præsertim abdominis. In specie etiam solum de Hepate usurpatur a Poetis, teste Aldrov. l. 19. Orth. d. 17. Coincidit cum vocabulis ἐγκοίλιον, & *Hira*. Vide *Encælion*. Unde & olim Sacrifici Gentilium vaticinantes ex inspectione viscerum *extispices* vocabantur, teste D. Hofm. C. ad Gal. de U. P. n. 189.

EXTENSIO, τάσις, ἔκτασις, κατάτασις, ἀνάτασις. Vide *Anasis*, *Ectasis*, *Cantatasis*, *Tasis*. *Extensio qualitatum* in subjecto aliquo est acquisitio formæ accidentariæ. Th. Chym. Vol. IV. p. 377.

EXTENUATIO, λεπτυσμὸς, λέπτυνσις, dicitur totius molis corporis detractio, imminutio, collapsio, aut subsidentia, aut utcunque appellare libet: cui opponitur παχυσμὸς, *Incrassatio*. Gal. c. 3. in 6. Epid. t. 29. Duplex vero esse potest *extenuatio*: alia, quæ fit ab evacuatione sensibili, aut insensibili portionum utilium, & nutritiarum excedente: altera, quæ oritur a Cacochymia, sive collectione, & præsentia portionum vitiosarum, & inutilium. Diet. n. 499.

* EXTERGENS, *extersorius*, ῥυπτικὸς, idem quod *Abstergens*, *Extergens*. Vide *Abluentia*.

EXTERIOR, *Externus*, *Extimus*, ἔξω, ἔξωθεν. Vide *Exo*.

EXTINCTIO, σβέσις, communiter dicitur de flamma ignis vi quadam oppressa, & e medio sublata. In foro medico vero a nonnullis accipitur de specie quadam mortis, quando flamma vitalis suffocatur, & supprimitur. Id quod etiam in iis, qui naturali morte intereunt, fieri circa dextrum ventriculum solet. Verbum *extinguo* etiam Gr. dicitur ἀποσβέννυμι. Hippoc. 1. aph. 14. Jung. Diet. n. 88. Verbum σβεσθῆναι etiam usurpatur de tuberculis præter rationem evanescentibus. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 63. Gal. comm. ad h. l. Vid. Foes. p. 560.

EXTRANEUS, ἐξωτικός. Vide *Exoticos*.

EXTRA, ἔξω. Vide *Exo*.

EXTRACTIO, ἐξαγωγὴ, ἐξολκὴ, ἐξελκυσμός, ἐκχύλωσις, accipitur dupliciter. 1. & proprie Chirurgice, & corporaliter, quando opera manuaria, & instrumentorum congruorum aliquid extrahitur. Quo pertinet *extractio* fœtus, calculi, globulorum e vulnere: de quibus vide in Chirurgicis. 2. Pharmaceutice, & improprie: & ita *extractio* est digestio e corporea concretione partes subtiliores, ac puriores ab affuso aliquo menstruo apprehensas, relictis fœcibus, dissolvens. V. G. fumo Rheubarbari q. v. illique pulverisato tantum spiritus infundo, ut quatuor digitis illi supernatet, clausoque vase per quatriduum ad digestionem in balneum colloco. Postea aperto vase per inclinationem spiritum coloratum a radice separo, affusoque alio spiritu vas clausum rursus ad digestionem pono, idque tantisper, donec spiritus non amplius coloratur. Tunc enim omnis Tinctura, & Essentia e Rheubarbaro *extracta* est. Porro confusis omni-

omnibus *extractionibus* spirituum in B. M. abstraho, residuamque essentiam in vitreo vase ad usum reservo; diciturque *extractum Rhabarbari*. Vel *extractio* est segregatio essentiæ, quæ e corpore suo extrahitur. Fit hic una etiam distractio, & potissimum ei famulatur resolutio commistorum, nonnunquam etiam calcinatio, coactio, & similes: & intelligitur *extrahi* essentia in unum collecta, & veluti prolici, quanquam id non fiat sine solutione continui, & divulsione. Et sic nobiliores esse distractionibus *extractiones* manifestum est, quanquam interdum vel famulentur aliis, vel eorum locum cedant. Hæc Rul. Adde Vveker. Ant. Gen. l. 3. c. 35. Rolf. Chym. l. 4. s. 3. c. 1. seqq. Jac. ist. Mort. Ch. Medico-Phys. c. 15. Interdum etiam *extractio* sumitur pro *evacuatione*, & coincidit cum *eductione*. Vid. Diet. n. 6. & 54.

EXTRACTUM, Gr. dici posset ὀπὸς, vel ἐκύλωμα, est, quod e corporea concretione, relicta crassitie elementari, extrahitur. Estque hoc quasi medulla, & pars nobilissima substantiæ totius in elementis producta, & quasi seminata, in quorum quoque sinu conservata est, & ad nobilitatis suæ perfectionem innutrita. Habet quidem radicem quadantenus ab elementis, unde etiam existit familiaritas congenerationis, & substentationis, sed principaliter a vi creantis Dei, & per cœli occultos influxus, porro etiam in natura conservantis dependet. Hinc *Extracta* presertim nobiliora æthereæ, & cœlestis naturæ dicuntur æmula, beneque præparata, & dextre ad salutem humanam adhibita, Deo simul benedicente, multum in re medica possunt. Cum vero etiam ab elementis, seu matricibus suis pleraque quam exactissime liberentur, (nam inæqualis est in his quoque elaboratio) constat inde, quomodo a magisteriis differant, nisi interdum negligatur quiddam, aut inter depurandum secedat; verumtamen exaltantur ad æmulationem *extractorum*. Deinde etiam quantas habeant in celeriter juvando, ob subtilitatem essentiæ penetrantem corpora tota, prærogativas, patet. Istis autem appellantur nominibus, non quod plane ad elementa non pertineant *extracta*, sed quod in collatione cum parte crassa, nobilis altera videatur Anima, Balsamus vitæ, Essentia purissima, & Cœlestis naturæ esse, (quanquam nonnihil etiam a Cœlo habeat) vel secundum materiam, si his aliqua fides est, qui in segregatione cœlestis lucis a terra obscura non omne abscessisse æthereum ex Platone putant, aut saltem postea in ortu mistorum aliquid inde repetitum; idque comprobat ratio agentium e cœlo corporum in hæc inferiora. Hæc Rul. & Johns. Confer etiam ad Lib. Synt. Arc. Ch. l. 1. c. 5. & l. 8. c. 9. seqq. Liquor ille pro diversitate materiæ varius, quo fit *extractio*, dicitur a Medicis, & Chymicis *Menstruum*. Plura circa *extractorum* Historiam vide apud Vveker. Antid. Gen. l. 1. c. 34. & Spec. l. 2. s. 26. Schr. l. 2. c. 57. cum clavi Fr. Hofm. Rolfink. d. l. Dispensatoria Norimberg. & Augustan. cum Zuvolferi Animadvers. & alios Authores, imprimis & D. D. Vvedel. Pharm. I. A. F. l. 2. c. 7. & 8. Impugnavit earum virtutem, & Magisteria prætulit Helmont. Pharmac. ac Disp. modern. n. 21. 22.

EXTRAVASATUS, Extravenatus, dicitur de sanguine, qui e vasis effluxit, sive adhuc hæreat intra partes corporis molliores, sugillationem, vel Ecchimoma constituens; sive penitus e corpore separatus fuerit. Illud vocabulum frequentius in usu est. Hoc legitur apud Joh. Bapt. Carcan. serm. 2. lect. 5. f. m. 84. b.

EXTRAVERSIO, *Extravertens*, *Extraversum*, hodieque a Chymicis usurpari solet pro opposito *Concentrationis*, quando vis quædam salina, alcalica, vel acida prius intus delitescens evocatur, ut eo citius vires suas exerat: v. g. in Mercurio vivo Sulphur peregrinum in mineris associatum operibus artis solet *extraverti*, unde vomitus, secessus, salivationes, &c.

EXTREMUS, ἔσχατος. Vide *Eschatos*. Omnium metallorum *extrema* vocantur Sulphur, & Argentum vivum a Nicol. Flamell. in Annot. additis Th. Ch. Vol. I. p. 733.

* EXTUBERATIO, idem quod *protuberantia*. Dicitur etiam de ἐξαρθρώσει vertebræ, vel luxatione. Gal. l. 9. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

EXTUSSIO, ἀναβήττω, ἐκβήττω, significat materiam per *tussim* excerno. Occurrit apud Galen. 7. aph. 37. l. 7. de Simpl. Fac. §. Conus. *Extussitum* dicitur ἀναβηχθὲν, l. de const. art. medic. cap. 16.

EXUBERATIO, dicitur de Labore Spagyrico, quando tanquam ex uberibus emulgetur, & extrahitur labore: v. g. cum Argento vivo minerali fit aqua prima. Lib. Apoc. Herm. Part. post. Vid. Tom. II. Oper. p. 421. Aliter Lull. in Pract. c. 27. quod *exuberatio* humidi nutritivi, & nutrientis sit appropriare nutrimentale ad temperamentum proportionatum qualitatibus nutriti, ut non sit nimis frigidum, aut calidum, &c. Vol. IV. Th. Ch. p. 164.

EXUBERES, alias Græce ἀπογάλακτοι, dicuntur pueri, qui uberum suctum jam desuerunt, quemadmodum *Sububeres*, ὑπογάλακτοι, qui adhuc sugunt, & sunt sub ubere. Keuch. ad Seren. p. 206.

EXUMBILICATIO, ἐξόμφαλος, ὀμφαλοκήλη, dicitur alias *Hernia umbilicalis*, *Umbilici procidentia*

dentia, προπτωσις τȣ̃ ὀμφαλȣ̃. Ægin. l. 3. c. 51. Ægri quoque vocantur *exumbilicati* ab Ingrassia comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 249.

EXULCERATIO, ἕλκωσις, ἕλκωμα, ἕλκος. Vide *Helcoma*. *Helcos*.

† EXUNGULARE rosarum folia, liberare a foliis, i. e. partibus albis, quæ capiti proximæ. Nic Menand. de Ros.

EXUROS, ἔξυρος, significat *in angustum tendens*, coarctatum. Usus Hipp. de pudendis, l. 2. de morb. num. LXI. 6. & de pessariis, d. l. XXV. 13.

* EXUSTIO, idem quod *Deustio*, ἔγκαυσις. Vide *Encausis*.

EXUVIÆ, ἔναρα, λάφυρα, λεβηρὶς, vocantur cuticulæ, quas serpentes præsertim tempore verno exuunt, & deponunt. Appellatur etiam ab aliis *Senecta*, *Syphar Spolium*, *Vernatio*, *Exuvium*. Foes. p. 376. Vide Aldrov. l. 1. Hist. Serp. & Drac. c. 1. Harum *exuviarum* vero virtutem medicam lege apud Scroder. l. 5. cl. 1. cap. 33. Alias & in latiori significatione *exuviæ* quoque significant omnia tegmina, vestes, lectos, indumenta, & ipsam quoque corporis cutem, teste Keuchen. ad Q. Seren. p. 214. Vide *Leberis*. *Geras*.

EXYDATOO, ἐξυδατόω, i. e. *in aquam resolvo*, diluo, in aqueam naturam converto. Legitur apud Hipp. l. de fistul. III. 2. & l. 4. Epid. XXVII. 21. Hinc ἐξυδάτωσις, idem quod ἀποτυχία τῆς αἱματώσεως, *frustata sanguificatio*, quando loco sanguinis humor aquosus generatur, & colligitur, unde prompte aqua inter cutem emergit. Gorr. p. 136.

EXYGIÆNO, ἐξυγιαίνω, significat *Convalesco*. Hipp. 2. de fract. t. 12.

EXYGROS, *Exygrænomenos*, ἔξυγρος, ἐξυγραινόμενος, i. e. *perhumidus*, valde humidus, perliquidus. Dicitur de excrementis, Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 4. Coac. t. 613. c. 1. de morb. mul. XXII. 4.

EZEZICH, id est *Sal*. Ruland. & Johns. in Lex.

F

FABA, κύαμος, est vocabulum æquivocum. Proprie notat *legumen*, fructum *siliquosum*, de quo vide Botanicos, & Schrod. l. 4. cl. 1. n. 140. & passim apud Gal. Dioscor. Mercur. V. L. l. 2. c. 6. & alios. Ob cujus aliqualem similitudinem, præsertim respectu hili, Glans penis *Faba* a quibusdam nationibus dicta fuit, teste Rolfink. O. ac M. part. gener. dicat. P. I. n. 52. Deinde & improprie *faba* est nomen ponderis, nimirum tertia pars scrupuli. Rul. & Johns. quamvis & circa hujus determinationem res valde sit incerta, propter varietatem *fabarum*. Siquidem *faba Ægyptia* multo major, quam vulgaris, vel nostra, teste Galen. l. 1. de Al. Fac. cap. 19. Apud Scribon. aliquoties occurrit dosis medicamenti determinata per magnitudinem *fabæ*, ubi tamen interdum intelligenda est *faba* major, drachmæ ponderi respondens, interdum Lupini granum, quatuor granis pondere respondens. Vide Rhod. in not. ad Compos. 13. 74. 75. 95. Pythagoram quoque Ovum Philosophorum, hoc est Lapidem vegetabilem, animalem, & metallicum *fabam* appellasse, vult Marcellus, docente Joh. Chrysippo Faniano, tr. de artis metallicæ metamorphosi, in tr. Chym. Vol. I. pag. 41. Vide *Cyamos*.

† FABA, id est Drachmæ pars tertia. Nic. Flor. ser. 4. tr. 2. c. 24.

FABACIUM, olim dicebatur *edulium ex fabis paratum*. C. Hofm. l. 4. V. L. c. 38. Legitur etiam in fœmin. *fabicia*, genus cibi e fabis confecti, Apitius in Culinaribus, Ital. Torta di fave, Favanella. Joh. Laurent. Amalth. Onom. p. 348.

FABER, *Fabricator*, τέκτων, δημιȣργὸς, quid proprie significet, pueris quoque notum est, videlicet *Opificem*, qui e materia solida, & dura opus aliquod perficit. In foro Medico sumitur Tropice. Ita Natura, Anima, flamma vitalis, imo & Deus ipse dicuntur *Fabri* naturales. Vide *Demiurgos*. Quam comparationem etiam Ger. Dorneus ita prosecutus est ad physicam Trismegisti Vol. I. Th. Chym. pag. 372. Uti lignum, & ipsa dolabra nihil efficiunt, nisi *faber* illa moverit ad actum; ita Cœlum, & Elementa nihil generare poterunt, nisi *faber*, aut *fabri* cœlestes in instrumento cœlo motum, ut animam, excitent, medium instrumentum inter *fabrum*, & materiam Elementorum. Fatetur hoc & Paracelf. Paramir. lib. 1. cap. 6. Quo sensu etiam Helmont. Archeum suum *fabri* titulo exornavit, tr. *Archeus faber*. Vide *Archeus*. *Faber* quoque nomen piscis, cujus descriptionem, & usum vide apud Aldr. l. 1. de pisc. cap. 25. Athenæo χαλκεὺς dicitur. Instrumentum etiam aliquod operosum, & magnum *faber* vocatur, apud Oribas. de Machin. cap. 25. in class. 7. Oper. Galen. edit. Basil. Latina.

FACETIÆ, κόμψευμα. Vide *Compseromenos*.

FACH, est Medicina Turcica, conferens omnibus venenis. Santes Ardoyn. l. 1. de venen. p. m. 63.

* FACIES, πρόσωπον, *vultus*, dicitur pars capitis anterior in homine non capillata, comprehendens quicquid tota fronte, auribus, oculis, naso, & ore ad mentum usque circumscri-

scribitur. Galen. l. Introduct. c. 10. Dividitur in superiorem, quæ *frons* dicitur, vel inferiorem, in qua organa sensuum externorum sunt, ut oculi, nares, aures, & os, in quo lingua, aliæque partes latitant. Barthol. l. 3. Anat. in proœm. Vide & C. Hofmann. comm. in Gal. de U. P. num. 763. In brutis vocari *faciem* προτομὴν, & in avibus ῥάμφος, notarunt ex Polluce Gorr. & Castell. *Faciei* consideratio ad prognosin utilis est, vel in statu sec. vel p. n. De illa egit Hipp. Coac. t. 182. 296. de bono colore, ibid. t. 213. 214. 1. prorrh. s. 2. t. 14. l. 6. Epid. s. 2. t. 34. Ad hanc vero pertinet *facies cadaverosa*, sive *Hippocratica* dicta, προσώπου διαφθορὴ, quæ descripta legitur Coac. t. 212. Vide Dogm. Nostra, P. 2. cap. 6. d. 4. Sylv. Prax. Medic. l. 1. c. 37. §. 17. Utramque considerationem conjunxit Rolfink. O. ac M. M. Spec. l. 3. s. 2. c. 25. De *faciei* consensu cum aliis corporis partibus vide Eph. Nat. Cur. Ann. 1. Observ. 20. Per metaphoram aliarum quoque rerum eminentiæ πρόσωπα, sive *facies* dicuntur, uti patet ex Hipp. l. 2. de morb. XII 9.

Facilitas, *Facilis*, ῥᾴδιος, ῥᾷος, εὐφορία. Vide *Euphorias*. *Rhadios*, vel *Rhastone*.

Facinum, dicitur *metallum*, vel minera metalli. Rul.

Facio, ποιέω, est proprietas quoque artis Medicæ, & pertinet ad Medici, ægri, adstantium officia, ex Hippoc. 1. aph. 1. Vid. Diet. n. 702. Alias verbum *facio* varias habet significationes, omnes tamen ex Lexicis Latinis communibus notas. Confer, si placet, etiam ad J. Rhodii Lex. Scrib. p. 383.

Facultas, δύναμις. Vide *Dynamis*. Confer etiam ad Dogm. nostr. p. 20. 85. 706. seqq.

Faecula, Fæx. Vide *Fecula*. *Fex*.

Falcanos, alio nomine est *Arsenicum*, vulgariter *Auripigmentum*. Rul.

Falciformis, δρεπανοειδὴς, vocatur Sinus ille, quem efformat Membrana cerebri exterior, sive *Dura Mater* reduplicatione in capitis vertice, & Cerebrum dividit in dextram, & sinistram partem, quia parte posteriore latior, angustiore arctatur, ut falcis messoriæ figuram repræsentet: *falx* etiam ab Anatomicis vocatur. Barth. l. 3 Anat. c. 2.

Falco, φαλκὼν, est nomen avis rapacis ad *Accipitres* pertinentis, cujus prolixam descriptionem, differentias, usum, & morbos ei familiares vide apud Aldrovand. lib. 6. Ornitholog. per totum. Meminit & Helmontius *falconis* peste correpti, qui per plateam delatus infecerit alios omnes *falcones*, qui triduo abinde isthac delati sunt. Tumul. pestis, §. Proprietas pestis.

Falernum, φάλερνος, epitheton *vini generosi*, a loco, monte Campaniæ *Falerno* ita dicti, crassioris, & fulvi coloris, cujus meminit Gal. l. 2. de C. M. P. G c. 10. Dicitur & *Aminæum*, ab oppido hujus nominis in Campania. Hinc & vitis, & uva *Aminæa*. Rul. ad Scrib. n. 64. Adde n. 30. Confer & ad Jul. Alex. annot. ad Gal. l. 1. de Antidot. c. 1.

Fallacia, ἀπάτη. Vide *Apateon*. *Dolus*.

Falsitas, *Falsum*, τὸ ψεῦδος, quid significet notum, nimirum quicquid vero contrarium est, & esse non debet. Ger. Dorneus in Philos. spec. c. 2. Th. Chym. Vol. p. 240. Non admittit excusationem, vel consolationem. Gal. c. 3. in 1. prorrh. t. 13. quamvis non omne *falsum* statim sit deridendum, l. 8. de Hippocr. & Plat. decr. c. 9.

Falx, δρεπάνη, δρέπανον. Vide *Falciformis*.

Fama, φήμη, δόξα. Vide *Doxa*. *Fama* describitur, quod sit *Nomen bonum*. Lind. Ex. X. §. 90. Qui *famam* prosequuntur, sæpe famem assequuntur. Ex. XI. §. 42.

Famelicus, λιμώδης, λιμωεχόμενος, λιμοκρατούμενος, fame correptus, vel detentus. Vide *Fames*. *Febres* quoque *famelicas* vocavit Sylvius, quibus conjuncta est *fames* inexplebilis, & rabida, l. 1. Prax. c. 30. §. 27. 147.

† Fames vacui. Bulimos. Merc. de Ind. l. 4. c. 14.

* Fames, λιμὸς, πεῖνη, in genere significat omnem ciborum defectum, & inediam. Gal. 1. aphor. 16. Accuratius tamen exponitur per αἴσθησιν ἐνδείας, per *sensum indigentiæ*, qui fit in orificio ventriculi sinistro, & nervis ad illud excurrentibus, lib. 4. de U. P. cap. 7. Et hæc dicitur *fames Animalis*; quemadmodum defectus alimenti in toto corpore *fames Naturalis*. C. Hofmann. comm. ad Gal. L. L. de U. P. n. 198. *Fames* considerari potest dupliciter, in statu secundum, & in statu præter naturam. Illo modo considerata est cupiditas, vel desiderium esculentorum, proveniens ab effluviis, & halitibus acidis, spiritus animales in orificio ventriculi superiori, & ejusdem nervis molestiæ quodam sensu afficientibus, & contrahentibus, quorum impressio cerebro communicatur, in quo itidem spiritus animales cerebri afficiuntur, & per hos prosecutio rei desideratæ exsuscitatur; quemadmodum hoc nervose descripsit Th. Wvill. de An. Br. P. I. c. 9. Causam vero illorum halituum blande acidorum recte censet Sylvius, Alimentorum prius assumptorum reliquias restantes, atque a deglutitæ continuo salivæ parte ipsis adhærente magis, magisque fermentatas, lib. 1. Prax. Med. cap. 2. §. 3. Commentaria

vero

vero sunt, quæ veteres de suctione venarum; primum extremarum, deinde majorum ramorum, deinceps trunci, & per hunc denique venarum stomachi, & mesenterii, proposuerunt; quemadmodum nec Helmontii opinio cum rei veritate quadrare videtur, qui *famem* a splene inspirari in stomachum docuit, tr. Pylorus Rector, n. 20. *Fames præternaturalis* quadruplex est, *Aucta*, *Abolita*, *Imminuta*, *Depravata*: de quibus vid. Sylv. d. l. Ad nimiam etiam pertinet βούλιμος, Vide supra *Bulimos*, λιμαγχία, λιμοκτονία, de quibus infra lit. L. Ad abolitam ἀνορεξία, ἀσιτία, ἀποσιτία. Vide *Anorexia*. Ad depravatam pertinet vocab. *Pica*, *Citta*, *Malacia*, de quibus etiam suis in locis. A vocabulo *fames* descendunt *famelicus*, λιμώδης, *famesco*, vel *fameo*; λιμώττω. Diet. n. 504. Lind. Ex. XIII. §. 146.

FAMILIARIS, οἰκεῖος. Vide *Domesticus*.

FAMULA, οἰκέτης. Vide Hipp. l. de A. L. & Aq. XLIX. 1.

† FAR, farina crassior. Mercur. de morb. cur. l. 1. c. 8.

FAR, χόνδρος. Vide *Alica*. *Far* est nomen commune. Hinc *Far* adoreum, triticeum, hordeaceum, Zeæum. Jul. Alex. Not. in lib. 8. Meth. Med. Galen. c. 2. & l. 4. de san. tu. c. 4. Ad hordeum incisum restrinxit Mercur. l. 4. V. L. c. 18.

FARCIMINALIS, ἀλλαντοειδής. Vide *Allantoides*.

FARCTURA, *Fartura*, dicitur in Pharmaceuticis, quando exenterata animalia; aut excavati fructus medicamentosis, vel alimentosis rebus sive ad jucunditatem, sive ad peculiarem utilitatem replentur. Joh. Dan. Horst. Part. I. Dispens. Pharmac. Univ. lib. 2. cap. 30. p. XXXVI.

FARCTUS, *Infarctus*, ἔμφραξις, idem quod *Obstructio*. Vide *Emphrasis*.

FARINA, ἄλφιτον, κρίμνον. Vide *Alphiton*, *Crimnon*. *Farinarum* officinalium catalogum vide apud Schr. l. 2. 58. Jung. & D. D. Vvedel. Pharm. I. A. F. R. l. 2. s. 3. c. 1.

FARREA *nubes*, dicitur Sereno Sammonico *Furfuratio*, sive *Pityriasis*, c. 3. Junge Heurn. de morb. c. 5.

FASCIA, σπάργανον, ἐπίδεσμος. Vide *Epidesmos*. *Fasciola*, σπαργάνιον. Unde & *fasciatio*, ἐπίδεσμος, ἡ σπαργάνωσις dicitur. Varium *fasciarum* apparatum, delineationem, & usum quære in Scultet. Armam. Chirurg. & Indice. De verbo *fasciare* vide Keuchen. ad Seren. p. 90. Per metaphoram *fascia* quoque tribuitur quibusdam corporis partibus. Ita membrana exterior renum a Peritonæo laxe adhærens *fascia renum* vocatur. Barthol. l. 1. Anatom. c. 17. Et musculus tibiæ, Abductor dictus, *fascia lata* appellatur. Id. lib. 4. cap. 12. Vocatur & *Infilita*, *Tænia*. *Fascialis* Musculus vocatur inter flexorios Tibiæ, qui & *Sartorius* dicitur, omniumque fere musculorum longissimus. Barth. d. l. p. 581. *Fascialis* est quoque epitheton lumbricorum latorum intestinalium, qui æqualiter sunt externi, ad differentiam Cucurbitinorum, qui instar seminum cucurbitæ cohærentium exhibent suas connexiones. Blas. Medic. Un. p. 336.

FASCICULUS, δεσμίδιον, χειροπληθές, in foro Medico idem est quod *Manipulus*, sive quantum manu comprehendi potest. Rhod. in Lex. Scrib. Ant. vero Musa Brassavolus in Indice Galenico vult esse, quantum duobus digitis comprehendi potest: φάκελλος etiam Græce dicitur, Hipp. l. 1. de morb. mul. XCIII. 11. Vide Foes. p. 649.

FASCINUM, βάσκανον, *Fascinatio*, βασκανία, habetur pro genere quodam incantationis, quando seu intuitu, seu laudatione, non solum infantes, & homines, sed & agni, pulli gallinæ, equi &c. inficiuntur, ut marcescant, & moriantur. Refertur inter caussas morborum occultas. De hoc argumento vide J. Lang. l. 2. ep. 35. Sennert. Med. Pr. l. 6. part. 9. c. 1. Inter novissimos prolixissime hoc argumentum pertractavit D. D. Frommannus, integro libro h. tit. *Fascinum* quoque olim vocatum fuisse *Membrum virile*, testis est Rolf. de partibus generationis, Part. 1. c. 43.

FASTIDIUM, est cibi, & potus, vel alterutrius aversatio, Gr. ἀνορεξία, ἀποσιτία, de quibus omnibus supra lit. A dictum. Junge, si placet, Sylv. l. 1. P. M. c. 3.

FASTIGIATI *Furni* vocantur, qui pluribus aludel, sive sublimatoriis impositis sunt exornati. D. Ludov. Pharm. p. 203. Videatur etiam de his Glauber. in Furn. Philos.

FATALIS LINEA, quæ dicatur, Vide *Linea*.

FATIGATIO, κόπος, πόνος. Vide *Copos*.

* FATUITAS, μώρωσις, νωθρότης, coincidit cum *Amentia*, de qua supra. Est enim mentis læsio, qua una cum memoria ratio etiam perit, Foes. Oec. p. 423. Vvillisius expressit per *Stupiditatem*, qui hoc argumentum egregie explicavit, de An. Brut. part. 2. c. 13.

FATUM, εἱμαρμένη, significat aliquam necessitatem inevitabilem a caussa quadam superiori dependentem. Quo etiam pertinet *Adrastea*, de qua supra. Duplex *fatum* constituit Lang. l. 1. ep. 78. Aliud *Divinum*, & *naturale*, quod ex indissolubili causarum cohærentia dependet: aliud *conditionale*, sive necessaria ex hypothesi sc. veritatis, aut quæsiti consecutio. Parac. per *fatum* signa quædam ex homine, vel re mortua

tua desumpta intelligit: item Manes, l. 1. de vit. long. c. 7. l. 2. Philos. c. 1. & de modo pharmacandi, tr. 4. Rul. ita descripsit: *Fatum* est perpetuum quiddam, & insensibile astrorum Cœli, Solis, & Lunæ. Prædictionem ex *fato*, vel hujusmodi signis Parac. vocavit d. l. *Fatomantiam*. Eidem quoque *Prædestinatio* passim in scriptis appellatur.

* Fauces, φάρυγξ, dicuntur spatium illud internum, sive interior oris locus, ubi simul conveniunt & gulæ, & gutturis partes extremæ. Gal. l. 4. de L. Aff. c. 3. in fin. & cap 4. Prognost. t. 16. Jungatur Dieter. Jatr. num. 889. Appellantur & Græce ἰσθμός, *Isthmus*, vel ἴσθμιον. Galen. 3. aphor. 26. Vocab. vero φάρυγξ aliquando & ipsam Gulam denotat, teste Lang. lib. 2. ep. 43. & confirmatur ex epist. Democr. ad Hipp. in hujus operibus occurrente, de nat. homin. num. 40. Videatur Foes. Oecon. p. 651. In plurali φάρυγγες, effectus, sive morbos *faucium* significare, constat ex Hipp. 3. aph. 5. lib. 6. Epidem. sect. VII. 11. 12. Galen. comm. 3. in 3. Epid. t. 66.

Favilla, αἰθάλη, idem quod *fuligo*; estque nihil aliud, quam ἔκκαυμα τῦ λιγνυώδεος, h. e. *fuligo* usta. Applicatur commode portionibus sanguinis adustis. Vide Lind. Ex. XV. §. 126. 127.

Faulex, id est *Cerion*. Rul.

Favonius, ζέφυρος, nomen venti ab Occidente spirantis, sive Occidentalis. Ruland. Estque humidus, & lenis. Gal. comm. 3. de hum. t. 13.

† Faunorum ludibria. Plin. Natur. Hist. l. 25. c. 4. Incubus. Idem l. eodem c. 7. morbus sonticus, idem Comitialis.

Faunus, φαῦνος, nomen Deastri, vel Dæmonis gentilium fictitii, sive Satyri lascivi, cujus ideo mentio fit in foro Medico, quod olim Ethnici superstitiosi persuadere voluerunt, Incubum ab hujusmodi dæmonibus insultantibus oriri, quod ceu fabulosum merito repudiandum. Forest. l. 10. Obs. 50. 51. in Schol. Rhod. ad Scrib. Helmont. tr. Venatio scient. n. 35. vocat Ens rationis.

* Favus, κηρίον. Vide *Cerion*. *Favi* singularem destillationem pro solutione auri vide apud Libav. Synt. Arc. Ch. l. 3. c. 5. Dicitur & ab Ingr. *favosa tinea*, item *favositas*, comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 172. 175.

† Febris, a fervore appellatur, ex Varrone, Non. Marcell.

† Febris sepulta, Maligna latens, qualis enum. ab Joan. Bapt. Montan. de febr. Cons. XIV.

Febris Typhodes, Typhos calor sepultus inde Avic. Latic. Montan. Cons. 183.

* Febris, πυρετός, & frequentissime quoque apud Hipp. in Epidemiis πῦρ, teste Foes. Oec. p. 545. Secundum communem omnium hominum consensum est caliditas præter naturam, maxime quidem in totum animal effusa; sin minus, at omnino vel in plurimis partibus, vel in nobilissimis accensa. Gal. comm. 1. in 6. Epid. t. 29. cum is calor adeo auctus est, ut hominem offendat, & actionem cordis lædat, l. 8. M. M. c. 1. Accuratius tamen, & ex hodiernis artis principiis *febris* generaliter describi potest seq. in modum, quod sit Intemperies cordis, & totius corporis p. n. calida, sed diversi generis, cum variis symptomatibus, mitioribus, vel vehementioribus, proveniens a sanguinis diversimode sese habentis varia præternaturali fermentatione, benigna, vel maligna, cum, vel sine corruptione, aut congelatione, aut coagulatione putrefactiva. Vel causaliter ex Vvillis de febr. c. 3. quod sit motus inordinatus sanguinis, ejusque nimia effervescentia, cum calore, siti, aliisque præterea symptomatibus, quibus Oeconomia naturalis varie perturbatur. Qui plura circa *febrium* etymologiam, descriptionem, differentias desiderat, ille quærat, & inveniet passim in vet. & rec. scriptis, præsertim Gal. de diff. & causs. febr. & ex recentioribus C. Hofmann. de febr. Sennert h. t. Diet. num. 78. Sylv. l. 1. P. Med. c. 27. seqq. Franc. Piens de febr. Th. Syndenham tit. eod. & quamplures alios. Potiores quoque differentias descriptas vide in hoc Lexic. suis locis, v. gr. *Ephemera*, *Quotidiana*, *Tertiana*, &c. Descriptio *febris* apud Linden. Ex. XV. §. 34. strictior esse videtur, competens saltem benignioribus, salutaribus, & intermittentibus, quando scripsit: *Febris* est fervor toties repetitus, & a natura excitatus in spiritu, ut se impedientem materiam subigat, & disponat ad excretionem, & excernat, quam primum possit, eaque excreta, viribusque receptis, quarum in laborioso hoc opere fecit jacturam, deinceps pergat libere, & inculpate fungi officio suo. Helmontii hypothesin de *febrium* natura vide sis in pec. tr. de inaud. febrium doctrina. Quæ adversus Vvillisium scribere absque applausu ausus est Edmund. Demeara, lege in Examine Diatribes Vvillisianæ. Cornel. quoque Bontekoe non veritus est ad unum omnes de *febribus* authores veteres, ac recentiores incusare errorum cum circa theoriam, tum circa praxim in quadam Diatriba; sed qualem ille sententiam defenderit, hactenus nobis nondum innotuit. Novissime etiam de *febribus* D. Laur. Bellini labor in publicum prodiit, in Operis sui argumenta varia continentis Membro IV. h. tit. a pag. 247. ad 437. quamvis pace illius Viri laudatissimi, ejusdem descriptio justo latior videatur, quæ ita se habet: *Febris* est vitium sanguinis aut in

motu, aut in quantitate, aut in qualitate, aut in horum aliquibus, aut in omnibus; cum hæc definitio salva veritate pluribus aliis morbis humoralibus, præsertim a sanguine dependentibus, facile possit applicari. Qui *febre* laborat, dicitur *febricitans*, *febriens*, passim in autoribus.

FEBRIFUGA, ληξιπύρεϑα, dicuntur medicamenta febrem sedantia, vel tollentia, vel *Antifebrilia*. Gal. 2. de Antidot. c. 6. Tale Acopon describit l. 7. de C. M. P. G. c. 12 Diet. n. 745. etiam vocari dicit & τ πυρετ σβεστήρια, *febrem extinguentia*. Alii scribunt ἀλεξιπύρεϑα, sed melius ληξιπύρετα, Rhod. ad Scrib. n. 95. *Febrifugi* admirabilis præparationem e Stanno, & Mercurio tradit Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 53. Centaurium minus κατ' ἐξοχὴν *febrifuga* vocatur, testimonio Botanicorum, & Schr. l. 4. cl. 1. n. 83. *Antifebrile Crollii* vide in Dispensatoriis, & d. Schr. l. 5. cl. 3. n. 78.

FECLA, φέκλη, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. & σφέκλη, Ægin. l. 7. c. 3. in τρύξ. Rhod. in Lex. Scrib. id est *fex vini*, vel *aceti*. Rul. & Johns. idem quod *fecula*.

FECOSITAS, idem quod *feculentia*, refertur inter species Luti, & exponitur per quandam *spurcitiem*. Fallop. tr. de Therm. aq. & metall. c. 16. Tom. I. Oper. p. m. 252.

FECULA, *Fæcula*, ξὺξ, generaliter idem significat, quod *fex*, de quo paulo inferius. Scrib. in 226. 228 230. Specialiter est terminus Pharmaceuticus, vel Chymicus, (quamvis modus præparandi non adeo sit artificiosus, ut inter Chymicos labores relatus fuerit) & notat *Extractum farinaceum*, sive Amylum ex radicibus quibusdam viribus paratum per subsidentiam ad instar fecum. Libav. Alchym. Pharmaceut. c. 1. & 21. qui etiam existimat, in despectum artis hoc nomen esse impositum, cum hujusmodi farina sit potius medulla, cremor, & flos quidam sessilis talium radicum. At Zyvolferus contrarium statuit, dicens *feculas* esse pulveres farinaceos, succo suo nativo orbatos, consequenter etiam omnis virtutis, & efficaciæ expertes. Animadv. in Pharmac. August. in Mantiss Hermet. h. tit. Vocantur & *Gersæ*, *Cerussæ*, ib. *Feculárum* Catalogum lege apud Schr. l. 2. c. 59. Confirmat judicium Zvvolferi F. Hofm. in cl. ad Schr. d. l. At Cl. D. D. Vvedelius duriorem sententiam Zvvolferi statuens, laudem debitam *feculis* concessit, Ph. I. A. F. R. l 2 s. 3. c. 3. *Fecula* vocatur etiam condimentum ex fece vini factum acidum, Turneb. Adverf. Item Uva pinguis, decocta usque ad crassitudinem mellis, Jon. Laurent. an. On. p. 349. *Fecula*, φέκλη, & σφέκλη; notat etiam lixivium, vel condimentum lixivii ad instar fermentorum acrimoniam habens, quo mulieres capillum ungere solebant, ut rutilus esset crinis. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 103. Paracelso *Fecula Urina* vocatur, cum urina vernacule frangi dicitur, seu corrumpitur, signum nutrimenti, l. de Urin. Judic. tract. 2. cap. 1. Est species Rubini in urina in Scholiis ad d. l.

FECULENTUS, ξυγώδης. Vide *Fex*.

FEDUM, i. e. *Crocus*. Rul. & Johns.

† FEL DRACONIS, Hydrargyrum e stanno, Hadr. Jun. Nomenclat. argentum vivum.

* FEL, χολὴ, idem quod *Bilis*. Vide *Bilis*. Helmontii de *felle* opinionem lege in Scholar. Humorist. passiv. decept. cap. 2. §. 24. *Fellis* genera in officinis usitata tradidit Schroder. l. 2. cap. 30. quamvis omiserit piscium *fel*, quod tamen non minus laudatur in medicamentis Ophthalmicis, teste Galeno, & aliis. *Fel vitri* vocatur spuma vitri, Ruland. Libav. Apoc. Hermet. part. prior. cap. 17. Dicitur alias *Aphronitrum*. *Fel Draconis* est Argentum vivum ex Stanno. Ruland. & Johns. Centaurium minus quoque appellatur *fel terræ*. Scribon. n. 227. Rhod. in not. ad h. l. *Fel* etiam refertur inter nomina Lapidis Philos. in Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

FELEBRIS, *Fellebris*, θηλάσιμος, θηλοτὸς, dicitur, *qui lac sugit*, vel qui adhuc lacte vivit. Keuch. ad Seren. p. 290.

FELICITAS, ἀτυχία. Vide *Eutychia*.

FELILECH, *Faules*, & *Ferrum*. Ruland. & Johns.

FELIS, αἴλουρος. Vide *Catus*. De *fele* per os pariente, ex Bartholino, vid. Ann. I. Ephem. Nat. Cur. Obs. 109. Schol. & Rolfinck. de part. gen. inserv. Part. 2. c. 45. *Felis* ex ore mulieris, & viri rejectæ geminam historiam vid. d. l. Ephemerid.

FELLA, i. e. Aqua Sulphurea, vel Sulphurata. Rul.

FELLIFLUA *passio*, dicitur *Cholera*, apud Cœl. Aurelianum, notante Dolæo Encyclopæd. l. 3. c. 4. §. 1. p. 415.

* FEMEN, περίναιον. Vide *Interfæmineum*.

FEMINA. Vide *Fæmina*.

* FEMUR, *Fæmur*, μηρὸς, an Latinum a *ferendo* descendat, quo totius corporis reliquum ferat, & sustineat, veluti onus, in medio relinquimus. Idem fere, quod *Crus*. Os magnitudine cunctis animantis ossibus præstat, supra coxendici, infra tibiæ ossi alligatur, cujus cervicis duo sunt exigui processus, quos *Trochanteres*, τροχαντῆρας vocant, quorum exteriorem, qui longe major est, *Gluton*, γλουτὸν, appellant. Gal. de ossib. c. 21. Barthol. libell. 4. Anat. c. 21.

FENESTRA, θυρὶς, ὀπὴ, quid proprie significet,

cet, notum est, nec hujus loci exponere. Per metaphoram *fenestra* quoque ab Anatomicis vocatur Meatus Auditorius interior, nec non duo foramina in cavitate Conchæ statim post Tympanum occurrentia, unum ovale, alterum rotundum. Barthol. libell. 4. Anatom. cap. 6. & Linden. Medic. Physiolog. l. 2. cap. 11. §. 15. 16.

Fera, θὴρ, θηρίον, significat animal infensum, quod difficillime, aut plane non cicurari potest. Qualia dantur in solo, saloque. Lind. Exercit. XI. § 91. Leonem, & alia similia grandiora ferociora animalia κατ' ἐξοχὴν *feras* appellari, testatur Galen. l. quod anim. mor. seq. temp. cap. 1.

Fera regia, βασιλικὸν θηρίον, idem est quod *Basiliscus*, de quo adhuc dubitatur, an fuerit in rerum natura. Gal. l. 10. de S. Fac. in procem. Per translationem θηρίον etiam non solum de hominibus dici, patet ex Lind. d. l. §. 115. 119. sed etiam ex Hippoc. constat, quosdam morbos θηρία, *feras*, appellari, v. gr. ulcera maligna, Coac. t. 467. 468. uti quidem vult Foes. Oec. p. 207. quamvis Lind. & alii animalcula in interaneis genita, v. g. lumbricos, sive vermes intellexerint. Utramque opinionem admisit Jonst. in not. ad hos tex. Jung. l. 6. Epid. s. 7. t. 7. cum comm. Gal.

Ferculum, idem quod *Cibus*, *Cibarium*, βρῶμα.

* Ferinus, θηριώδης, significat naturam, vel indolem feræ nocivam, & malignam obtinens. Transfertur ad morbos malignos, insignem humorum pravitatem præsupponentes. Gal. c. 1. in 6. Epid. t. 14. Ita Lumbrici non solum hoc nomine veniunt, sed & Tussis, 5. Epid. s. 2. t. 17. Deficientia, sive mentis emotio, cap. 1. in 1. Prorrh. t. 25. &c. 3. t. 31. Coac. t. 85. & 155. Ægri quoque vocantur θηριώδεις, *ferini*, hujusmodi morbis malignis correpti, l. 4. Epid. VIII. 7. Jung. Foes. Oec. d. l. Victus quoque *ferinus*, θηριώδης, vocabatur brutis communis, quo priscis seculis homines utebantur. Hippocr. de veter. medic. VII. 4. XIII. 22. Ad animum etiam referri posse *feritatem*, τὸ ἄγριον, ἀγριότητα, quod idem est, ac τὸ θηριῶδες. Vide *Agrion*.

Ferion, terminus fictitius Spagyricus, qui legitur in Th. Ch. Vol. V. p. 159. Quid vero significet, ex descriptione ibidem data nemo percipiet.

* Fermentatio, ζύμωσις, quid proprie significaverit olim, minus fuit perspectum. Hinc saltem apud Hipp. mentio *fermentationis*, ζυμώσεως, & verbi ζυμοῦσθαι, *fermentari*, facta in statu p. n. quibus nihil aliud indicavit, quam elevationem aliquam in tumorem, distentionem, & inflationem: v. g. Hepatis *fermentatio*, i. e. intumescentia, l. 5. Epid. 3. 14. Venter *fermentatus*, l. de vet. med. XX. 8. Et quamvis hoc in loco non sit sermo de statu p. n. tamen minus perspicua est *fermentationis* significatio. Urinæ *fermentatio*, c. 2. in 1. prorrh. t. 40. Alvi fecum *fermentatio*, Coac. t. 604. Ita nec apud Gal. alio sensu occurrit. Recentiores vero Medici ex Philosophia Platonica in usum revocarunt, generaliter per *fermentationem* intelligentes terreni cujusdam, & solidi motionem, & ab aere intus concepto distentionem, inflationem, & in tumorem levem elevationem. Quam Platonicam descriptionem integro libello, Anatomia *fermentationis* Platonicæ dicto declaravit Ant. Gunth. Billichius, & hunc vicissim Exercitationibus illustravit Conringius. Hos postmodo alii secuti viri doctissimi, applicantes ad humores, præsertim sanguinem, & chylum v. g. Th. Vvillis Exerc. de *ferment.* & de febrib. Jung. Mart. Kerger. tract. de fermento: Mart. Schook. h. t. Ex quibus hæc descriptio sufficere potest. *Fermentatio* est motus quidam intrinsecus, & varia agitatio particularum alicujus corporis mixti activarum, & passivarum, cum tendentia ad perfectionem, vel propter mutationem ad aliud. Et ita duplicis generis est, Naturalis una, alia Præternaturalis. De *fermentatione* in ventriculo vide voc. *Chylificatio*. Adde Barthol. l. 1. Anat. cap. 9. & alios. A Chymicis quoque *fermentatio* in usum translata. Hinc Rul. & Johns. descripserunt, quod sit rei in substantia per admistionem fermenti, quod virtute per spiritum distributa totam penetrat massam, & in suam materiam immutat, exaltatio. Ideo enim inventa est, ut ex symbolico ignobiliore, efficacia medicinæ *fermentantis*, nobilissima fiat substantia, ad quam pervenire natura finit. Potissimum autem in metallis, quorum natura ad mutua est proclivis, locum habet, & ab imitatione massæ *fermentatæ* nomen invenit. Vel *fermentatio* est *fermenti* cum *re fermentanda* incorporatio. Rolf. *fermentationem* cum putrefactione conjunxit, ceu gradu saltem differentes, Chymiæ l. 2. c. 2. Jung. Jac. le Mort. Ch. Medico-Phys. c. 4. Junk. Chym. Exp. Cur. P. I. sect. 1. cap. 4 pag. 60. seqq. Imprimis vero, & singulariter *fermentatio* ad negotium lapidis Philosophici applicata legitur in scriptis Spagyricorum, præsertim Gerard. Dornæi Teatr. Chymic. Volum. I. Tit. Artificium supernaturale, pag. 192. 313. Jung. Libav. Apoc. Hermetic. Part. poster. de porta *fermentationis* Riplæi, Tom. II. Oper. p. 406. & 434. seqq.

Fermentum, ζύμη, quid sit, obscurum. Communiter, sed strictius justo tribuitur in pani-

panificio massæ farinaceæ, quæ acorem contraxit. Galen. l. 6. de S. F. §. Zyme. Sed revera etiam aliis rebus similem effectum præstantibus attribui potest, & in genere describi, quod sit materia firma, tanquam fixa, quæ suæ naturæ materiam ad suam firmatam conditionem præparat, quæ etiam ante præparationem non magis, quam illa habebat, ut *fermentum* panis est farina firmata in pastam, quæ farinam similem, raram, & discontinuam in aliam pastam fermentatam adducit, Rul. De varietate *fermentorum*, pro diverso usu, & materiæ fermentandæ conditione, vid. Vvillis d. l. c. 6. & seqq. Kerger. s. 2. c. 1. de *fermento*. De *fermento* chylificante vide *Chylificatio*. An particularia dentur *fermenta* naturalia in diversis corporis partibus, non concedit loci angustia hic ventilare. A Spagyricis *fermenti* vox sæpe abusive sumitur pro Anima, Sole, Luna. Vide Th. Chym. Vol. III. Libav. dicto loco. Ita Dorn. in Philos. Chym. scripsit: Minus perfectum in majus posse progredi in infinitum, mediante forma, & cœlo, tanquam *fermentis*, quod paucissimis etiam artificibus hactenus cognitum fuit. Vide Vol. I. Th. Chym. & quære in Indice, Imo ipsum Lapidem Philosophicum, metalla ipsa nomina *fermentorum* complectuntur. Unde Rulandus ita descripsit: Quale *fermentum*, tale & fermentatum. Et sicuti parum *fermenti* pastæ multam farinam in suam naturam, & pastam convertere potest: ita etiam *fermentum Chymicum* fermentandum, cui adjunctum est, sibi assimilat. Intelligunt autem Philosophi, i. e. Spagyrici, per *fermentum* verum corpus, & veram materiam, quæ proprio suo Mercurio conjuncta, illam in suam naturam convertit. Deinde etiam Lapidem ipsum volunt esse *fermentum* corporis perfecti. Cum enim lapis adeo subtilis, (ut Philosophi asserunt) sit, ut super corpus imperfectum projectum in modum olei supernatet, neque cum illo permisceatur; opus est corpore aliquo primam illius affinitatem redolente, quod illum recipiat, atque in alia corpora introducat. Nam quam primum corpus illud lapide infectum, & fermentatum est, statim in tincturam abit. Hæc Rul. & Johns. De *fermentatione*, & *fermentis* Lapidis Physici, vel Philosophici vide plura in Th Ch. Vol. IV. pag. 607. Vol. VI. p. 110. seqq. *Fermentum album*, id est argentum, Felda idem. *Fermentum*, i. e. Elixir, idem.

Ferox, θρασύς. Vide *Thrasos*.

Ferramentum, σιδήριον, *instrumentum ferreum* Chirurgis necessarium significat. Hipp. l. 3. de fract. t. 29. & l. 1. de artic. t. 43. Vocatur & σίδηρος, 6. Epid. s. 6. t. 5. Ita & apud Ruland. instrumenta metalli fossoribus usitata vocantur *ferramenta*.

Ferratus, σιδηρόδετος, vel dicitur de re aliqua ferro munita, vel etiam a Medicis sumitur de liquore spiritu ferri impraegnato, v. g. Aquæ *ferratæ*, Acidulæ *ferratæ*, Rolfink. O. ac M. M. Sp. l. 9. s. 3. c. 1. Libav. Synt. Arc. Chym. lib. 1. c. 10.

Ferretum, vocatur *Æs nigrum*, vel *Cyprium*, vel ex *ferro factum*, quod officinæ plus nimio urendo efficiunt. Libav. Synt. Chym. lib. 6. c. 4. *Ferretum* Hispanicum est optimum æs ustum. Fallop. de Metall. seu Fossil. cap. 14. Tom. I. p. 311.

Ferrugo, ἰὸς σιδήρου, i. e. *rubigo ferri*. De hujus virtute Medica vide Diosc. l. 5. c. 93. *Ferrugo* vel sumitur pro ferri vitio, & situ; & ita idem est, quod *Rubigo*; vel etiam pro *scoria ferri*, vel caca, Gr. σκωρία dicta, quæ & *Stercus* dicitur. Scrib. n. 188. Rhod. in annot. Rul. & Fr. Hofm. in clav. ad Schr. l. 1. c. 2. *Ferruginis*, & ulcerum eandem esse generationem, vult Parac. Paragr. tr. 1.

Ferrum, σίδηρος, dicitur metallum ignobilius, constans ex Mercurio, & Sulphure minus liquabili, crudiori, seu, si mavis, ex Sale, quæ partibus terreis crudioribus immixta sunt. Schroder. l. 3. c. 11. Fr. Hofm. vero in Clavi negat, de Sale nobis aliquid constare. Purgatum *ferrum* per ignem in furno Anemio fortissimum fit *Chalybs*. Unde etiam *Medulla ferri* dicitur Libavio Apocal. Hermet. Part. prior. cap. 20. Et in usu interno loco *ferri* semper *Chalybem* recipere præstat, monente Schrodero. De *Chalybis*, & ferri depurati virtutibus variis, præparationibus, & medicamentorum formulis consulantur veteres, & recentiores Practici, & inter hos Libav. dicto loco. & Synt. Arcan. Chymic. lib. 2. cap. 21. Schr. & Hofmann. d. l. Vvillis Patholog. Cerebri cap. 11. & alii, Ruland. ita descripsit: *Ferrum* est metallum lividum multum, parum rubrum, albedine non pura participans, durum. Nam si Sulphur fixum, terreum Argento vivo fixo terreo commixtum fuerit, & hæc ambo non puræ, sed lividæ albedinis fuerint, si superat Sulphur, fit ferrum. In summa, si Argentum vivum fuerit porosum, terreum, & immundum, fœtidum, & terreum, & fixæ substantiæ, (tanquam si pene morbidus cum muliere menstruosa coit) *ferrum* generatur. Tribuitur autem istud Metallum a Chymistis *Marti*; & *Mars* dicitur, utpote cujus usus plurimum fit in bello. Porro *ferrum* est duplex, *Nativum*, & *Factitium*. Nativum est purum, & reperitur in fodinis, grana veluti, seu massa. Alterum autem conflatum, seu

exco-

excoctum est id, quod excoquitur in officinis ferreis, & quidem vel ex lapidibus ferreis, vel ex terra rubra ferrugine quasi læsa, ut in Silesia, Marchia. Species singulas enumerare huc non pertinet. Sufficiant hæc ex Rul. & Johns. Aliquando & *Ferrum*, σίδηρος, accipitur pro *Ferramentis*, sive instrumentis ferreis, ad sectionem, vel ustionem necessariis. Hippocr. 8. aph. 6. Add. Diet. Jatr. n. 771. Rhod. ad Scrib. in procem. p. 19. *Ferrum* quoque vocatur Lapis Phil. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

Fersæ, vulgo dicuntur *Morbilli*, a fervore fortassis, juxta Forest. l. 6. Obs. 32. in Schol.

Feru, *Zegi*, id est *Stannum*, *Metallum*. Rul. & Johns.

Ferula, νάρδηξ, æquivocum est. 1. notat plantam, de qua vide Botanicos. 2. in Chirurgicis significat ad deligationem fracturarum usitatissimum instrumentum, videl. *Assulas* leves ad firmandum ossa reposita necessarias. Hippoc. 1. de fract. 1, 41. l. 3. t. 11. & 3. de iis, q. in med. t. 11. Harum apparatum cum usu monstravit etiam Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. LII. fig. X. & explicavit ad Tab. LVI. p. 145.

* Fervor, idem quod *Æstus*, *Effervescentia*, Gr. καῦμα, ζέσις, φλόγωσις. Vide *Æstus*, *Cauma*, *Effervescentia*.

Fex, *Fæx*, Græce τρύξ, proprie dicitur de recremento inutili vini, quod Græce σφέκλη dicitur. Rhod. in Lex. Scrib. p. 384. quemadmodum Olei recrementum *Amurca* vocatur. Gal. l. 1. de Simpl. Fac. c. 17. Dioscor. l. 5. c. 132. Vocatur alias exiccata *fex Vini Tartarum*, vel *Tartarus*. De *fece usta*, quod acre est medicamentum, Galen. l. 1. de C. M. S. L. cap. & alibi. Diosc. d. l. Latius vero denotat omne excrementum. Hinc & frequentissime *Feces* pro excremento alvi ponuntur. Sedimentum quoque in urina hoc nomine venit; unde *Urina feculenta*. Chymicis in genere *Fex* inter abjectanea est, quæ a puris essentiis separata seponuntur, & subsidunt. *Fex vitri*, id est *Sal vitri*, Rul. de *Fecibus* Lapidis Philosophici videantur Op. Mineral. M. Isaaci lib. 1. cap. 113. & lib. 2. cap. 33. 34. Quid per *Fecem Cœli* intellexerit Libav. legatur Tom. II. Oper. p. 43. scil. in Tract. de Igne nat. c. 23.

Festinatio, *Festinantia*, quid significet, notum est. Ejus detrimentum in opere Lap. Phil. inculcatur in Th. Ch. Vol. IV. p. 771. seqq.

Fiber, κάστωρ. Vide *Castor*.

* Fibra, ἴς, *Vilus*. Plur. ἶνες, *fibræ*, dicuntur fila quædam oblonga, gracilia, alba, solida, valida, omnis generis corporis partibus inserta, uti recte describit Gorr. p. 193. Vel ex Gal. *Fibræ* sunt tenues quædam, & subtiliores nervorum, & ligamentorum propagines, aponevroses, & derivationes; quibus opitulantibus (perinde ut manus digitis) nervi, & musculi actiones suas obeunt, l. 5. de U. P. c. 11. & l. 1. de Hipp. & Pl. decr. c. 10. Accuratiorem vero Fibrarum considerationem tradunt Vvillis Anat. Cerebr. c. 19. Barth. Anat. l. 1. c. 5. Dividuntur in *Nervosas*, & *Sanguineas*. Illarum potissimum tres sunt, Rectæ, Obliquæ, & Orbiculares, vel Circulares. Harum vero meminit Hipp. l. de Carn. vel Principiis IX. 16. & l. 2. de morb. XLV. 34. *Fibræ* vocantur & κτηδόνες l. 2. de Cord. XII. 10. Vid. Foes. p. 282. *Fibra jecoris* pro jecinore, Keuchen. ad Q. Seren. p. 171. Alias Lobi hepatis *Fibrarum* nomine venerunt, ut est apud Theoph. Protospatarium l. 2. de H. C. F. c. 11. Dicitur & in diminutivo *Fibrilla* pro *fibra*, a Cartesio Barthol. d. l. c. 2. A Botanicis per translationem *Fibræ* sumuntur vel pro filamentis, & staminibus plantarum, arborum intextis; vel capillamentis extrinsecus adnascentibus, v. gr. radicibus, & similibus. Schr. l. 1. c. 2. lit. F. Priores etiam κτηδόνες vocantur a Theophr. l. 1. Hist. pl. cap. 2.

* Fibula, περόνη, stricte significat os tibiæ exterius, & tenuius, quod & *Sura*, *Canna minor*, *Focile minus* appellatur, cujus descriptionem vide apud Barth. Anat. libell. 4. c. 21. Tibiæ extrinsecus attensum, ut radius cubito. Late vero varias obtinet significationes: v. gr. sumitur pro Radio, qui cubito in brachio jungitur. Hipp. l. de loc. in hom. XI. 78. seqq. Etiam pro appendice ossis, d. l. XI. 5. 6. seqq. Plura loca vide apud Foes. p. 503. *Fibula* quoque ad instrumenta Chirurgica, & machinas refertur ab Oribas. de machin. c. 4. Rul. Unde actio illa *fibulatio*, vel *infibulatio* dicitur, & pars *fibulis* arctata legitur ap. Scrib. n. 206.

* Ficatio, σύκωσις. Vide *Ficus*.

* Ficatus, συκωτὸς, dicitur cum de visceribus animalium ficuum siccarum esu saginatis, tum de eduliis ex hujusmodi visceribus paratis, præsertim vero de jecinore. Galen. l. 3. de Al. Fac. c. 12. comm. 3. de R. V. I. A. t. 1. Jul. Alex. not. ad loc. prior. Foes. Oec. p. 594.

Ficedula, συκαλὶς, a ficuum esu sic dicta, nomen avis æquivocum est. Primo enim notat aviculam parvam, quæ & *Passer gramineus*, *Atracapilla* vocatur, cujus descriptionem, usumque in cibo, & Medicina pete ex Aldr. l. 11. Ornith. c. 36. deinde avem majorem, alias *Gallinago* dictam, de qua inferius *Gallinago*. Ita ex Alberto vocavit Schrod. l. 5. cl. n. 54.

Fictile, scil. vas, κεράμιον, ὀστράκιον ἀγγεῖον, i. e. vas figulinum, testaceum, Hipp. l. de nat. mul. CI. 12. l. 2. de morb. mul. LXXII. 14. Scrib. L. n. 65. 269.

Ficus, σῦκον, primo significat fructum arboris, quæ *Ficus* dicitur, Gr. συκῆ, quæ significatio non est hujus loci. Hinc συκίτης οἶνος, *vinum ex ficubus*, sive *Caricis* maceratis paratum, quod & κατορχίτης οἶνος dicitur. Diosc. l. 5. c. 41. Et συκιόν, *decoctum ficuum*, sive *caricarum* appellatur. Hippoc. l. 2. de morb. mul. XXIIX. 8. XXXI. 7. Deinde notat affectum p. n. nimirum excrescentiam aliquam carneam, & quidem vel in oculo, ejusque palpebris, Hipp. Gal. 3. in 3. Epid. t. 48. vel in mento, & est tumor natus ex crassiori humore, & serosiori tenuitate, quam Varus. Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 4. & 7. in fin. vel in ano, a thymo sola magnitudine differens. Vel in digitorum externis. Jul. Cæs. Arantius l. de tum. p. n. c. 72. p. m. 299. Synonyma horum affectuum sunt σύκωσις, σύκωμα, *Ficatio*, *Ficosus tumor*, vel *Ficosa eminentia*, *Marisca*. Caussa vero in succo nutritio corrupto, & propter solutionem continui aberrante, & collecto consistit. *Ficus cutis*, *Lichen* Plin. & Diosc. dicitur verruca innascens cuti ad crura equorum, quæ medicamentum aptum ad matricem præbent. Ruland. *Ficus* etiam sumitur pro *Tinea*, & Ulcerum capitis manantium specie, teste Heurn. de morb. capitis, c. 7 Capiv. Med. Pr. l. 1. c. 5.

Fida, i. e. *Aurum*, *Argentum*. Rul.

Fidda, *Fidde*, id est *Luna*. Idem. Legitur in Th. Ch. Vol. IV. p. 957.

Fides, πίστις. Non intelligitur hic Theologica, vel Christiana, quamvis & hanc necessariam esse Medico pio, proboque nemo dubitabit. E contrario valde dubito, an venia, vel excusatione digni sint illi inter Christianos, qui Medici *Fide* Christiana prorsus carentis, v. gr. Judæi, opera utuntur. Sed *Fides* hoc loco notat assensum, quem Medicus præbet ad ea, quæ audivit, aut legit. Hanc non debere esse temerariam, sed perspectam, & cautam, aliquoties inculcavit Gal. v. g. lib. 1. de sem. c. 2. & l. 1. de peccator. animi propprior. cognit. & medela, c. 6. &c. *Fidem Hippocratis* scriptis habendam esse, demonstravit Lind. Ex. VI. §. 7. *Fides naturalis Magica*, sive miraculosa Paracelsicorum merito reprobatur a Libav. Tom. IV. Oper. p. 70 seqq.

Fiducia, πεποίθησις, *Confidentia*, est *Fides* ægrorum in Medicos firma. Hæc quantum valeat ad curationem felicem reddendam, docet Hipp. in Prognost. proœm. & ex hoc Linden. Ex. XV. §. 4. Et Avic. dixit: *Confidentia*, quam habet infirmus de Medico, plus facit ad sanitatem, quam Medicus cum omnibus suis instrumentis.

Fiens, γινόμενος. Quænam sit differentiæ ratio inter *Fientem*, & *Factum* morbum, explicare quoque non infeliciter ausus mihi videtur Ingrassias comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 49. comparatione instituta ab Homine *Fiente*, & *Facto*. Homo *Fiens* dicitur, & dici potest non solum ille, qui esse suum adhuc in generatione habet, & formatione, in utero perficienda; postquam vero perfectus in lucem egreditur, homo procul dubio factus est: sed etiam ille quoque qui *Factus* licet, toto tamen adolescentiæ tempore, dum adhuc increscit, & augetur, propter illam futuram quantitatem *Fiens* dicendus; postquam vero jam adultus, *Factus* dici meretur. Ita & morbus *Fiens* dicendus cum ille, qui gigni incipit, estque in principio; tum hic, qui nondum ad vigorem suum pervenit, vel statum, partibus aliis denuo adductis continuo increscit. Imo illi quoque *Fientes* dici solent, & possunt, qui etiam in statu suo opus habent portionibus caussæ morbificæ continuo succedentibus, ut esse suum retineant, quales sunt Causus, Tertiana, & alii similes. Vide plura d. l.

Figens. Vide *Fixatio*.

Figulinus. Vide *Fictile*.

Figura, σχῆμα, *Figuratio*, varias habet significationes. 1. dicitur illa dispositio, & constitutio extremitatis corporis, sive species corporis externa, quæ in oculum incurrit. Julian. Alexand. Annot. in Galen. lib. 7. de Hippoc. & Platon. decr. cap. 7 ubi quidem in genere *Figura Sphærica*, sive circularis prærogativam obtinet ante reliquas omnes, teste Galen. l. 1. de U. P. cap. 11. l. 4. cap. 7. l. 7 c. 7 l 8. c. 11. l. 10. c. 15. Jung. C. Hofman. com. ad d. l. præsertim n. 641. 642. Schr. in genere figuram latius descripsit, quod sit, quæ resultat ex conformatione, & configuratione, quæ res scil. vel bene habita, pinguis, carnosa, succulenta, vel e contra male habita, macilenta, strigosa, gracilis: vel ampla, magna, extensa, vel e contra, l. 1. c. 34. In specie vero membrorum corporis *Figura media* optima dicitur, ubi nulla excessiva tensio, aut flexio nimia occurrit, quæ sunt extremæ. Gal. l. 2. de mor. musc. c. 1. Hinc & *recta* membri *Figura* servanda, & observanda in Chirurgicis; & ea vocatur, quæ est maxime accommodata ad functionem illius membri propriam. Hipp. 1. de art. t. 49 Gal. in com. in Forest. l. 8. Obs. Chir. 2. Schol. Qualis *Figura* corporis naturalis, si fuerit vitiata, constituit *morbos Figuræ* vel adventitios, vel nativos. Galen. de diff. morb. c. 7. In hac significatione quoque tribuitur medicamentis: v. gr. *Figura Emplastri*, Scrib. Larg. n. 157. Vide Rhod. in Lex. 2. *Figura* etiam de morbis ipsis dicitur, Hipp. 6. Epid. f. 8. n. 44 3. *Figura* idem significat, quod *Character*. Vide supra *Character*. Rhod. ad

ad Scrib. n. 189. Diet. n. 683. *Figurata medicamenta* dicuntur Fallopio, quæ certam obtinent formam, vel *Figuram* externam; ut sunt Rotulæ, Trochisci, Pilulæ, &c.

Filamentum, tropice dicitur de materia illa viscida concreta, pilorum instar, in urinis quorundam ægrorum occurrente, quam a sale volatili, & oleoso gigni existimat Sylv. l. 1. Pr. M. c. 55. §. 48. Vide *Trichiasis*.

Filelium. Vide *Canis*.

Filetum, dicitur vinculum illud nervosum sub lingua, quod obstetrices solent ungue, aut numuli acie resecare statim post partum: sæpe etiam a Chirurgastris forfice, aut phlebotomo dissecatur non sine vitæ, & sermonis periculo, teste etiam nuperrima experientia; cum tamen rarissime illam necessariam observaverimus operationem. Occurrit vocabulum illud apud Omnibon. Ferrar. l. 3. de morb. infant. c. 44. p. m. 130.

Filius, υἱός, quid proprie significet, & pueris in trivio notum est; ita & quid *Filia*, θυγάτηρ, sit. Tropice tamen, & ænigmatice a Spagyricis applicatur variis operibus, v. gr. in negotio Lapidis Philosophici. Post albedinem emergens Rubedo, quæ dicitur *Rex diadematus*, vel coronatus, vocatur etiam *Filius nigri, & albi*, non quod albedo, & nigredo efficiendi vim habeant, sed quod talis facta sit successio colorum. Libav. Apocal. Hermet. Part. poster. Tom. II. Oper. pag. 395. Jung. & Tom. IV. pag. 736. 758. Imo non verentur ipsum *Filium* in SacroSancta Divina Trinitate illis figmentis applicare, uti patet ex Fr. Basilii Valentini conclusionibus. *Filius* quoque *unius ostum* est *Vitriolum*, vel *Auripigmentum*. *Filius unius diei* dicitur *Ovum*, item *Lapis Philosophicus*; *Filius Veneris*, *Aurichalcum*. Rul. & Johns.

Filetin, i. e. *Lamina ferri*. Rul.

Filones, dicuntur *Fibræ Lapidum*. Fallop. tr. de Metall. seu Fossil. c. 8. Tom. I. p. p. 287.

Filtratio, est subductio per *Filtrum*. Id autem colum Chymicum est. Itaque & *colatura* seu *percolatio* appellari potest. Fit potissimum in humidis, e quibus aquositas tenuis transit, resistentibus spissis, & oleosis. Praxis ejus principaliter sic habet. Charta emporetica convolvitur, aut complicatur, vel loco ejus pannus villosus consuitur in sacci formam, aut vasi applicatur, veluti infundibulo, &c. Liquor infusus finitur paulatim in excipulum destillari; unde hæc operatio *distillatio per filtrum* dicitur. Vel *Filtratio* est descensio frigida, humores aquosos per *Filtrum*, seu chartam bibulam convolutam, vel complicatam, in modum infundibuli, relictis in *Filtro* fæcibus, dimittens. Sed pro *Filtro* etiam alia adhibentur, utpote Manica, Hippocr. Pannus laneus, lineus, setaceus, &c. Hæc Ruland. & Johns. Vide supra *Colatio*. Jung. Rolf. Ch. l. 2. c. 2. *Filtratura* quoque apud quosdam recentiores legitur pro *Colatura*, h. e. massa illa, quæ per filtrum, aut colum jam transiit.

Filum, νῆμα, quid significet notissimum est. Usus ejus quoque est in operationibus Chirurgicis varius, ad suturas, & deligationes. *Filum sericum*, νῆμα σηρικὸν, nectendis arteriis, & venis commodissimum esse, scripsit Gal. l. 13. M. M. c. 22. in fin. Tropice *Filum Arsenicale* dicitur arsenicum sublimatum, & *Filum* ex alumine plumoso. Rul.

Fimbria, πάραγμα, vocatur *resegmentum indumentorum*, aut quod ab indumentis detrahitur; qualia ob mollitiem continendis, aut constringendis deligationibus superponuntur; unde & καταβλήματα vocantur. Hippoc. 3. de ii, q. in. med. t. 8. Gal. comm. ad h. l. &c. de art. t. 31.

Fimus, κόπρος. Vide *Copros*. *Fimi* cur quidam incalescant, quidam non, Vide Helm. de febrib. c. 2. num. 11. seqq. *Fimus* quoque vocatur ænigmatice *Mercurius*, Th. Chym. Vol. IV. p. 722.

Finis, τέλος, dicitur id in genere, in quo artifex, cum fecerit, acquiescit. Galen. l. ad Thrasybul. cap. 16. Est igitur perfectio quædam, & bonum, cap. 13. Artis Medicæ *Finis* omnium consensu est *Sanitas*, isque est ultimus. Verum intermedius est *Medici officium*, hoc est facere, & prospicere omnia, quæ ad illum obtinendum sunt necessaria. Estque geminum, Conservare omnia, quæ sunt secundum naturam, & Removere omnia, quæ sunt præter naturam. Vid. Dogm. Nostra in proleg. Dogm. 4. An vero in Natura omnia fiant propter finem, recte negavit C. Hofman. comm. ad Galen. lib. de Us. Part. num. 666. seq. Interdum coincidit cum *Termino*, Gr. πέρας, dicto.

Firex, i. e. *Oleum*. Rul. Johns.

Fifir, i. e. *Color Rubeus*. Iidem.

Firmamentum, est vox æquivoca. Vel enim sumitur pro Cœlo naturali toto, a Lunæ situ elementis proximo, usque ad extremam universi creati naturalis concavitatem. Ger. Dorn. in tr. Physica Genes. in Th. Chym. Vol. I. p. 345. Hocque dicitur *Microcosmicum*. Vel huic analogice æquiparatur *Firmamentum* hominis, seu *Microcosmi*; de quo Parac. passim in scriptis suis, præsertim vero Paramiri, tr. 3. c. 1. 2. 3. &c. Crollius *Firmamentum* vocat Lumen naturæ, quod homini omnia naturaliter influit. Hoc egregie, ceu commentitium, perstrinxit Libav.

Libav. tr. de princ. ſcient. Paracelſicæ Magiæ ſec. Croll. ſ. 11. Tom. IV. Oper. pag. 21. Vel ſignificat idem, quod *fulcimentum*, Gr. ἔρεισμα, στήριγμα, Gal. l. 3. de iis, quæ in med. t. 36. Vide *Ereſma*. Hinc & *Firmamentum* dicitur ἐστηριγμένον, 4. aph. 30. Vel *Firmamentum* notat *Lazurium*. Rul. Johnſ.

FIRMITAS, *Firmus*, ἀσφάλεια, ἀσφαλὴς, βεβαιότης, βέβαιος. Vide *Aſphalia*, *Bebæos*, *Conſtans*. *Firmitas* particularum eſt illarum quies. Jac. le Mort. Chym. Medico-Phyſ. c. 10. Opponitur *Fluiditati*.

FIRNISIUM *mineralium*, vocat *Antimonium* Parac. de morb. metallifoſſ. l. 1. c. 7.

FISARUM, i. e. *Confectio Salis Amoniaci*, Rul. & Johnſ.

FISSURA, ῥαγὴ, eſt ſpecies ſolutionis continui potiſſimum in oſſibus, quando ſecundum longitudinem franguntur; quamvis & de naturalibus rimis, & poris uſurpetur ab Hipp. l. de nat. puer. l. 18. De *Fiſſura* in hepate vide ſupra *Diaſphage*. Vide *Rhagas*.

* FISTULA, σύριγξ, proprie notat inſtrumentum aliquod concavum, oblongum, inſtar arundinis excavatum, qualia ſunt tibiæ Muſicæ. Gal. c. 2. in progn. Hipp. t. 64. Ita Siphunculus, quo aliquid loco cuidam infunditur, & in ſpecie per quem clyſteres iniiciuntur, *Fiſtula* dicitur. Rhod. ad Scrib. n. 39. Linden. Ex. IV. §. 101. Ita *Fiſtula Cochleariformis*, pro uvula relaxata deſcripta apud Scultet. conſpicitur Arm. Chirurg. Part. I. Tab. IX. fig. 7. Dicitur Latine etiam *Syringa*, qualem *tentativam* exhibet idem Tab. XVII. fig. 7. Translatum vero vocabulum etiam 1. ad partes quaſdam naturales: v. g. Penis, aut potius meatus in pene intermedius vocatur *Fiſtula urinaria*, uno verbo *Urethra*; & penis ipſe nervus *Fiſtuloſus*, l. 6. de Loc. Aff. c. 6. Aſpera arteria dicitur *Fiſtula* pulmonis, Hippocr. 2. de morb. XLIIX. 2. & Vena portæ in hepate, lib. de nat. mul. XLVI. 2. Foramen per quod medulla ſpinalis per vertebras omnes tranſit, nonnullis vocatur *Fiſtula ſacra*, teſte Barth. libell. 4. Anatom. cap. 14. pag. 733. 2. Ad morboſam conſtitutionem; & ſignificat ſinum anguſtum, oblongum, & calloſum. Galen. lib. de Tum. p. n. cap. 5. Pertinet ad abſceſſus, quorum materia, ſive ſanies ſibi ſinum parat in partibus mollioribus: unde Hippoc. dicitur συριγγοῦσθαι, ἐκσυριγγοῦσθαι, ἐπισυριγγοῦσθαι, Hipp. 2. progn. l. 64. Coac. t. 395. Junge totum libell. de *Fiſtulis*. Plura de his in Chirurgiæ Scriptoribus, Paræo, Aquapendente, Hildano, Barbette, & aliis. Species ſunt *Fiſtula lacrymalis*, *Fiſtula ani*. *Fiſtularum* conformationis cauſſam in ſalem referre conatur Parac. Paramir. l. 2. c. 5. Deſcriptio generalis hæc dari poteſt: *Fiſtula* eſt ulcus cum uno, vel pluribus cuniculis callo magis, vel minus obductis, ſine inſigni dolore, proveniens a materiæ putridæ portionibus retentis, ſalinis, coagulativis, & carnoſas partes indurantibus.

FIXATIO, *Fixio*, Græce dici poſſet πῆξις, παγίωσις, terminus eſt technicus Chymicorum, denotans ſpeciem *Coagulationis*. Eſtque rei volatilis, & fugacis ad permanendum in igne firmatio, & aſſuefactio, ut non amplius fugiat. Comparatur imprimis rei fixæ additione, Rolfink. Chym. lib. 2. cap. 4. Rulandus ita deſcripſit: *Fixatio* eſt rei ignem fugientis, ut eum non amplius fugiat, ſed in eo *Fixa* permaneat, per ignem aſſuefactio, ſive ea fiat per calcinationem, ſive per decoctionem lentam, & diuturnam, ſive per crebram ſublimationem, ſive per crebro iteratam ſolutionem, & coagulationem, ſive tandem per rei fixæ additionem perficiatur. Adde Libav. Syntag. Arcan. Chym. lib. 6. cap. 11. & Alchym. Pharm. cap. 5. Jac. le Mort. Chym. Medico-Phyſ. cap. 15. Morb. Coll. Chym. Leid. cap. 369. Quæ ita figuntur, dicuntur *Fixa*. Per quæ vero fit *Fixatio*, vocantur *Fixatoria*. Item *Figentia*. *Fixa* cum cibis aſſumpta fieri volatilia, vult Helmont. de Lithiaſ. c. 3. n. 24. De *Fixatione* vide plura in Th. Ch. Vol. IV. quæ loca quæras in Indice.

FLABELLUM, ῥιπίδιον, inſtrumentum ad refrigerandum faciem uſitatum. Unde ῥιπίζω, *ventilo*, ſignificat. Utrumque legitur apud Moſchion. de morb. mul. cap. 136. Gallicum Eſventail.

FLAGÆ, ſunt ſpiritus, qui norunt ſecreta hominum, vel ſpiritus a rebus in ſpeculo apparentibus, Rul. & Johnſ. ex Parac. tr. 2. de Peſtilitate, & l. 1. Philoſoph. ſagac. tit. de Necromantia.

FLAGELLATIO, *Flagellum*, μαστίγιον, quid proprie ſignificet notum eſt. Tropice dicitur quoque de morbis, Parac. Paramir. Tract. V. cap. 2. &c. Ita Lues Gallica vocatur *Flagellum* ſcortatorum. Foreſt. l. 32. Obſerv. 2. in Schol. Quod *Flagellatione* languens Venus excitari poſſit, vide Dieter. n. 100. Veteres quoque uſos *flagellis* ad curandam maciem corporis, & id operis feciſſe ferulis parvis levibus modice illitis, quæ gracilibus partibus incuterentur, donec modice intumeſcerent, e Gal. l. 14. M. M. c. 16. notavit Laur. Bellin. tr. de ſan. miſſ. inter Opuſcula p. 183.

FLAMMA, *Flammula*, φλὸξ, φλογίον, φλογμὸς, proprie de igne dicitur. Eſt enim ignis genus. Gal. 4. de C. M. S. L. c. 2. fin. & fit aere, vel aereo in ignem mutato, l. 3. de Temp. c. 1. *Flammæ* acidum quoddam ineſſe demonſtravit

Fr.

Fr. Hofm. clav. ad Schr. p. 226. 232. 244. Helm. descripsit per accensam fuliginem, tr. Complexion. atque mistion. Elemental. figment. n. 7. & per exhalationem pinguem, tr. Formar. Ortus, n. 28. Hujusmodi *flammæ* generationem e puteo, e ventriculo, & intestinis qua vivorum, qua mortuorum, per observationes confirmatam vid. in Ephem. Nat. Curios. Ann. I. Obs. 33. & 77. Per translationem vero vocabulum *flamma* a Medicis accipitur, vel de Calore nativo vitali, qui propterea βιολύχνιον dicitur. Vide *Biolychnion*, *Calidum*. Junge Vvillis Part. I. de Anim. Brut. c. 2. seqq. Barthol. l. 2. Anat. c. 6. Vel de calore præternaturali corporis, & partium ejus. Hipp. lib. de vet. med. XXXII. 9. l. de capit. vuln. XXII. 1. l. 1. de morbul. LXII. 2.

† Flatuarii, (qui nobis Chymici) Constantino Imperatori. Marcellus Donat. Dilucidar. in Flav. Vopiscum.

* Flatus, φῦσα, φύση, item πνεῦμα, *flatuosus spiritus*, in genere significat congeriem halituum, vel vaporum, veluti quadam membrana inclusorum. Specialiter vero Medicis accipitur de hujusmodi congerie halituum in corpore humano genita, præsertim in ventriculo, intestinis hypochondriis, utero, vesica, &c. Horum generationem quamvis plurimi veterum, & recentiorum deducere ausi sint, v. 6. Hipp. integro l. de flat. Galen. l. 3. de sympt. causs. t. 2. Jung. ex recentioribus Helmont. de *flatibus*, Dieter. Jatr. n. 912. & alii plures. Videantur & Notæ nostræ ad Jessen. Judic. de sang. V. S. misso, p. 193. seqq; Tamen vix clarius hæc doctrina apud ullum alium reperietur, quam apud Vvillis Pharm. Ration. P. I. s. 2. c. 1. Lindenus non male cruditatis sobolem dixit, Ex. XII. §. 45. De *flatibus* e pene erumpentibus vid. Ann. II. Ephem. Nat. Cur. Obs. 46. Vide etiam supra *Crepitus*. *Flatulentus*, Græc. dicitur φυσώδης. *Flatulenta* affectio, dicitur *morbus Hypochondriacus*.

* Flavus, ξανθὸς, *Luteus*, nomen coloris a rubore igneo ad albedinem declinantis. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 22. intensioris tamen, quam ὠχρὸς, pallidus color. *Flavedinem* excrementorum non ex bilis tinctura, sed ex propriæ putrefactionis vitio oboriri, vult Helm. tr. Scholar. Humi pass. decept. c. 5. n. 15. sed videtur committere fallaciam oppositorum; siquidem bilis excrementitiæ admixtio, ut & succi pancreatici promovet illam putrefactionem portionum ab assumtis chylificatis fæculentarum, & terrestrium. Vide *Xanthos*.

Flemen, quasi *Flegmen*, Gr. κέδμα dici posset τῶ ποδὸς, significat tumorem pedis circa talos. *Flemina* dicuntur, quum labore viæ sanguis defluit circa talos, & tumorem facit. Aliter Flavius Caper: *Flemina* sunt, ubi abundant crura sanguine. *Flemina*, cum in manibus, pedibus callosi sulci sunt. Dieter. n. 465. Keuch. ad Q. Seren. p. 280.

Fletus, κλαυθμὸς, lamentatio: pertinet inter caussas sanitatis, & morborum procatarcticas. Vide *Dacryon*, *Clavthmerizo*.

Flexio, κάμπη. Vide *Campe*. Unde & καμπύλιον, & καμπυλότης, apud Hipp. legitur. *Incurvatum*, seu flexum, & *Incurvatio*. Vide *Campilon*.

Floccus, κροκίς. Vide *Crocidizo*. *Floccus* notat lanuginem, aut teneros fructus. Rhod. ad Scrib. n. 154. Non est semper signum lethale, in febribus acutis *Floccos* evellere Ephem. N. C. Ann. III. Obs. 269.

Floridus, ἀνθηρός. Vide *Anthera*. Hipp. 6. Epid. l. 3. t. 7.

† Flos Magdalenæ, Spica Celtica. Euchar. Rhod. de partu c. 12.

† Flos noctis, Concordia, Solanum Vesicarium.

Flos, ἄνθος. Vide *Anthos*. Quibus addi possunt quoad Chymicam significationem descriptiones. *Flos* est bolus per sublimationem extractus. Ex centro, & imis partibus elevandus, & producendus est, ut in summitate forma sicca coagulet. *Flos* spirituosa rei substantia est, *Turbith* vero magis terrea. Omnis *Flos* per se volatilis est, & spirituosus, quanquam ingenio magistrali possit figi, & ad naturam Turbith aliquando adduci. Ruland. & Johns. *Flores* in Chymia sunt subtiliores partes corporis per sublimationem e crassioribus particulis sub forma sicca separatæ. Schrod. l. 2. c. 60. ubi simul Catalogum *Florum* Chymicorum invenies. De vocab. *Flos* homonymia, & Chymica acceptione legito etiam Rolfink. Chym. l. 5. s. 4. c. 1. seqq. *Flos* etiam vocatur farina illa tenuissima, quæ lapidibus innascitur: v. g. *Flos Assii Lapidis*, Rhod. Scrib. num. 72. *Flos* capillorum, vocatur color naturalis in ætate vegeta, & opponitur canitiei. Keuch. ad Seren. p. 101. *Flos æris*, id est *Viride æris*. *Flos Cheiri*, id est *Auri essentia*. *Flos* Salis, Gr. ἁλὸς ἄνθος. *Flos* sectorem Croe alii volunt esse Croci *Flores*, ob additionem croe, putantes errorem illorum, qui scripta Paracelsi manu non exacte legunt explodi. Rulandus vero per transpositionem deprehendit, esse florem nucis moschatæ, ut nomen anthos denotat: alii *Florem* Chelidoniæ extractum. *Flos* quoque vocatur ipse *Lapis Philos.* Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 727. *Flos vini*, Vide *Anthosmia*. Jung. Linden. Exerc. X. §. 131. seqq. *Flos virginitatis* vocatur ille sanguis, qui in primo coitu a mulieribus post deflorationem fun-

funditur: vel ipsa membranula *Hymen* dicta. Barth. l. 1. An. c. 31.

Fluctuatio, κλύδων. Vide *Clydon*. Meminit & Forest. l. 20. Obs. 4. in Schol. *Fluctuatio* corporis navigantium promovet digestionem, Helm. tr. Blas hum. n. 36.

Fluiditas, *Fluidus*, quid significet, ex aliis Lexicis notum. Scil. dicitur de omni eo, quod mobilitate facili præditum est. Refertur autem hodieque inter differentias essentiales primigenias corporum compositorum. Dividitur *fluidum* similare in Æthereum, sive spirituosum, quod in continuo motu consistit; estque subtilissimum; & in aqueum, crassiorem consistentiam habens. *Fluidum* Dissimilare, & compositum etiam duplex statuitur. Aliud Ramosum, cujus textura libera a se moveri potest, vehiculo spirituoso interno adjuta. Tenui enim materiæ innatans globulos super, & juxta se invicem posito microscopio conspicuos ramulorum figura exhibet. Aliud *fluidum* viscosum, in quo præpollet materia aquea, aerea crassior, ut & salina, quemadmodum prolixius de his disseruit Jac. le Mort. in Pharm. Medico-Phys. Nimirum eo hodieque perventum est, ut quilibet sibi licentiam sumat fingendi nova Artis principia Physica e suo cerebro, ut non male quis Cerebrina principia dicere posset.

* Fluor, *Fluxio*, *Fluxus*, ῥεῦμα, ῥόος, ῥοῦς, ῥύσις, varias habet apud Medicos significationes. Accipitur enim aliquando late pro omni Defluxione; & ita convenit cum vocibus *Catarrhysis*, *Catarrhus*, de quibus supra. Hipp. species varias recenset, l. de Glandulis fere toto. Aliquando stricte, & cum additione, v. g. *Fluxus* ventris, cum semper, & assidue humida dejiciuntur excrementa sine tenesmo, & lienteria. Gal. c. 2. in Epid. t. 36. Jung. Keuch. ad Q. Seren. p. 202. *Fluxus hepaticus*, ἡπατικὸς, in quo ob imbecillitatem hepatis ab intemperie frigida inductam alvi sedimenta, aquæ, in qua nuper mactata caro abluta est, redduntur simillima. Galen. l. 5. de L. A. c. 7. Sylvius negat, se unquam hunc affectum vidisse, existimat vero causam ejus in copioso sero sanguini admisto, & vasa simul relaxante consistere, l. 1. Pr. Med. c. 13. §. 24. P. Barbette putat, esse speciem *fluxus* hæmorrhoidalis. Pr. l. 4. c. 6. Aliquando strictissime cum, & sine additione de *fluxu muliebri*. Hipp. l. de nat. mul. XV. 11. XLV. 1. LXXXIV. seq. Cujus variæ sunt ratione coloris excretorum species: *Fluor albus*, cujus descriptionem, & causam vide infra in *Gonorrhœa*: *Ruber*, sive *Cruentus*; & hic vel coincidit cum menstruo, καταμήνιος l. 2. de morb. mul. LIX. 5. (est alias in fin. l. de loc. in homine) LIX. 6. LXIII. seqq. vel diversus; & ita caussa eadem cum aliis sanguinis profusionibus, solutio continui venarum uteri, ob copiam, vel acrimoniam sanguinis. *Crocei fluoris* historiam vide Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Observ. 115. Aliquando accipitur pro *Defluvio capillorum*. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 117. ἡ ῥύσις τῶν τριχῶν. Trallian. lib. 1. cap. 2. Denique *fluores* dicuntur lapides ex fodinis, similes gemmis ipsis, sed minus duris. Metallici vocant *fluores*. Siquidem ignis calore, ut glacies Sole, liquescunt, & fluunt. *Fluores* sunt quasi contrarii metallis istis mediis, seu remotis, qua in spiritus, & aerem resolvuntur. Theophrastus ipsos si novisset, ἐκ συῤῥοῆς vocasset, quod fluxu in terra fierent. Sed videtur, ignotos omnino fuisse veteribus. Sunt variæ species, a colorum, & formæ, vel figuræ differentia desumtæ, quas prolixe collegit Rul. in Lex. p. 217. seqq. Sed omnia compilare non est hujus loci.

Focale, σφαραγεῖον, ἀσφαραγεῖον, σκεπαστήριον, λάρυγγος, dicebatur veteribus fascia, vel ligaculum, quo adversus aeris injurias, fauces muniebant, ex Quintiliano Instit. Or. l. 5. c. 3. Rhod. ad Scrib. n. 80. Hodie Germanis receptissimum est.

Focha, quid proprie sit, non licet certo determinare. Interpretes Avic. Costæus, & Magius exposuerunt, quod sit potus factus ex hordeo, item ex passulis. Avic. de remov. docum. in usu rerum non natur. tr. 5. c. 18. alibi tamen *focham* etiam tribui potui aromatico, qui facit ad coitum, l. 1. sum. 1. sum. 1. tr. 6.

* Focile *majus*, & *minus*, dicuntur duo ossa cubiti, quorum alterum majus, alias *Radius*, alterum minus *Cercis* vocatur. Vide *Brachium*, *Cubitus*. Bartholin. etiam Tibiæ geminis ossibus attribuit. Vide Libell. 4. Anatom. c. 20. 21.

Focus, ἑστία, proprie dicitur arte factus locus planus, aut concavus, ex fictilibus, aut ferro, in quo ignis struitur, & vel coctio, vel liquatio perficitur. Ita in metallurgia *Focus excoctorum*, in quo plumbum purgatur, aut in quo massæ plumbeæ liquantur. Rul. & Johns. Per translationem vero etiam *Focus morbi*, v. g. *Febris*, dicitur ea corporis pars, quæ prima solida sua in substantia immodice fuerit calefacta, quæ Cor, vel Jecur, vel Ventriculus statuitur. Gal. l. de marasmo c. 7. Aut aliter: *Focus febris* dicitur particula, quam vel obstructio, vel putredo, vel inflammatio obsederit, l. 11. M. M. c. 20. Jung. P. Mich. de Calderia, Tom. I. Oper. p. 118. seqq. In Anatomicis quoque metaphorica occurrit significatio, quando Lobus hepatis primus dicebatur olim *Focus*, ex vana persuasione, illam partem facere ad coctionem, quemadmodum secundus *Mensa* dictus fuit,

fuit, quod alimenta membrorum in ipsum apponi credebantur: tertius, *Culter*: quartus *Auriga*, ceu ad distributionem alimentorum facientes, de quibus nominibus legi poterit Theoph. Protospart. l.2. de H. C. F. c.11. Vocab. Græc. ἐσίχ etiam est nomen Emplastri alicujus nobilis apud veteres, quod sic dictum est, quia ex Græci nominis literarum calculo, quæ in ἐσίχ continentur, indicatur, ipsum Drachmis DXVI. constare. Refertur ad Necepsonem Regem. Conducit omni vulnerum generi. Descriptio ejus habetur apud Aet. lib. 15. Hæc Gorr. in defin.

FODINA, μέταλλον, in genere idem significat, quod *fovea*, vel cuniculus subterraneus. Specialiter vero notat ea loca subterranea, e quibus metalla eruuntur. Hinc *Aurifodina*, &c. Tropice in aure cavitas illa anfractuosa Labyrinthus dicta vocatur etiam *fodina*. Bartholin. libell. 4. c. 6.

FOECUNDUS, *Fœcunditas*, Φύτεκνος. Vide *Epitecnos*.

FOEMINA, *Fæmella*, γυνή, γύναιξ, θῆλυ, nomen sexus muliebris proprium. Linden. per simplex e *Femina* scribit, Ex. X. §.200.164. XIII. §. 542. &c. Sumitur late, & stricte. Late complectitur puellas, virgines, viduas, & conjuges, & saltem differentiam sexus indicat. Stricte significat mulierem, quæ vel in conjugio vixit, vel adhuc vivit. Ejus officia vide ap. Gal. l. 3. de caus. puls. c.2. Est imperfectior mare, C. Hofm. ad Gal. de U. P. n. 980. seqq. Quid *Fœmina* Spagyricis dicatur in Lapidis Philosoph. magisterio, vide apud Libav. Alchym. Pharm. c. 7. Basil. Valentin. tr. de Lapide Philos. & similes Auctores, &c. Th. Ch. Vol. IV. p. 724. 736. & alibi.

FOEMINITAS, *Fœminans*. Vide *Masculinitas*.

FOTABULUM, idem significat, quod *Abscessus cum folliculo*. Quod nomen excogitavit M. Aur. Severin. l. de Abscessibus anomalis, commodius illud statuens, quam germen, siquidem in animante tales abscessus gignuntur. Germinis autem vox ad Vegetabilia potius spectat, d. l. c. 3. fin. & seqq.

FOETATIO, *Fœticatio*, idem quod *Imprægnatio*, γονοποιΐα, κύησις. Gal. l. de septim. part. in princ. & l. an omnes particulæ animalis, quod fœtatur, fiant simul: quamvis neutrum in Græco habeatur Codice.

FOETIDUS, *Fœtor*, δυσώδης, δυσωδία. Vide *Dysodes*. Exempla gravissimi *fœtoris* in hominibus vivis vide Ann. II. Ephem. Nat. Cur. Obs. 191. *Fœtens* quoque habetur Lapis Philos. in Th. Ch. Vol. IV. p. 745.

* FOETUS, κύημα, proprie vocatur *Conceptus* in utero, ex semine factus, quando viscerum, Cordis, Jecoris, Cerebri indistincta adhuc, & informia adsunt rudimenta, & ita carnea apparet substantia, non vero amplius seminalis, quam alias Hipp. genituram, γόνον, appellat Gal. l. 1. de sem. c. 9. *Fœtus* duplex: Masculus, & Fœmininus. De nutritione *Fœtus* in utero elegantem tractatum scripsit Claudius de Couree. Vide *Conceptus*. Jung. Barth. l. 1. An. c.28. *Fœtus* a Ger. Dorneo describitur, quod sit mixtum ex utriusque parentis substantia productum ad sui perfectionem, Art. Alchimist. l. 3. c. 15. fin. *Fœtus* Spagyricus vocatur illa medicina catholica Spagyricorum. Id. in Philos. Chemica Th. Ch. Vol. 1.

FOLIATA *terra*, vocatur *Sulphur* perfecte mundatum, purificatum, & dealbatum. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 729. Hodieque etiam *Sal Tartari Essentiale*, & Chymicorum *Arcanum terræ foliatæ Tartari* titulo insignitur, magnopere laudibus extollitur; estque nihil aliud, quam Tartarus regeneratus, cujus descriptionem vide apud Rolfink. Chym. lib. 5. sect. 1. art. 1. c. 14. D. Ludov. Pharmac. Diss. 1. pag. 391. aliisque in Chymicorum monumentis, præsertim MSS.

FOLIATUM, φυλίατον, nomen Unguenti pretiosi, quo divites solum utebantur Romæ ad stomachum, & caput. Dictum etiam *Spicatum*, σπίκατον, Galen. lib. 2. de C. M. S. L. cap. 1. lib. 8. cap. 1. & lib. 7. de C. M. P. G. cap. 12. necnon alibi.

† FOLIUM, malabathrum. Mercur. de morb. Cutan. l. 1. c. 2.

FOLIUM, φύλλον, hujus significatio propria, & nota pertinet ad Botanicos, qua lata, qua stricta pro *Malabathro*. Rhod. ad Scrib. n. 170. Improprie *Foliadaturæ* dicuntur, quasi *folia* aurea, *Folia* notant pura, & a sordibus separata. Hinc quando Spagyrici dicunt, Vertite aurum in *folia*, volunt indicare, Solvite in liquorem, ut anima parce extrahatur, quæ sulphur tingens est. Rul. Johns. In Mineralogia *Folia* Auri, & Argenti sunt tenuissimæ laminæ dictorum metallorum. Schroder. l. 1. c. 2. *Folium* quoque vocatur ipse Lapis Philosoph. in Theatr. Vol. IV. pag. 727. In Anatomicis quoque Lacunam illam triangularem, ubi concursus est suturæ sagittalis, & coronalis in infantibus, membranaceum *Folium* vocari, scribit Blas. Med. Un. p. m. 106.

* FOLLIS, *Folliculus*, φυσητήρ, est instrumentum, quo non modo aurifabri, sed & alii artifices utuntur ad inflandum aerem. Galen. l. 9. An. admin. c. 2. fin. qua ratione corium ad *folles* conficiendos debeat præparari, vide ap. Libav. Synt. Arc. Ch. l. 6. c. 14. Ab Anatomicis sumitur pro Vesicula, κύστιγξ dicta, ut *Folliculus* fellis. Vide *Cistis*. Barth. l. 1. Anat. c. 15. Botanicis, &

& Pharmaceuticis *Folliculus* dicitur theca tenuis, quæ granum, vel semen continet involutum. Schr. d. l. Ita Chirurgico-Pathologicis *folliculus* vocatur exterior superficies membranam mentiens, quæ continet materiam abscessuum anomalorum, sive cum *folliculo* dictorum; quales sunt Steatoma, Atheroma, Meliceris. De quibus suo loco.

Fom, i. e. *Sonus*, vel *Vox*. Rul.

* Fomentum, πυρία, θέρμασμα, dicitur omne id, quod quovis modo foris applicatum corpus calefacit actu; ut Spongia aqua calida imbuta, & similia. Gal. l. 2. de R. V. I. A. t. 1. 2. seqq. *Fomenta* pertinent ad *Epithemata*. Vide Antid. Vveker. Gen. l. 1. c. 20. P. Morell. l. 2. s. 1. c. 3. Dicitur & *Fotus*, *Fomentatio*. Harum noxam attingit Sylv. l. v. Pr. Med. c. 15. §. 23. Vide *Pyria*. Alias egregie *fomentorum* differentias, & species enumeravit Celsus l. 2. c. 17. & in certas classes redegit. Vvilh. Pantinus in annot. ad h. l. p. 271.

Fomes, ἔναυσμα, ζώπυρον, quid proprie significet, notum: Nimirum ignis suscitabulum. *Fomites* præsentaneos parandi modum docet Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 1. Per metaphoram ita dicitur caussa interna, vel antecedens, qua morbus fovetur, & continuatur. Jul. Alex. l. 4. Annot. in Galen. lib. 1. Art. Cur. ad Glauc. cap. 4. p. 601.

Fons, πηγὴ, quid proprie significet, non est hujus loci, nisi quatenus aqua fontana inter res non naturales quoque refertur. De *Fontium* varietate disseruit Helmont. tr. Supplem. de Spadanis fontibus, n. 1. seqq. Impropria, & tropica significatio frequentior est in foro Medico. Ita Hipp. vocavit sanguinem, bilem, pituitam, & aquam quatuor *Fontes* corporis, lib. 4. de morb. X. 17. XI. 1. Ita *Fontes Signorum* appellantur eæ res, vel circumstantiæ, e quibus signa sanitatis, & morborum desumuntur, Dogm. Nostr. Part. III. cap. 1. Dogm. 7. Materia quoque præsidiorum Medicorum triplex *Fontium* nomine venit apud Institutionistas: *Fons Diateticus*, *Pharmaceuticus*, *Chirurgicus*, Rolf. O. ac Meth. Med. Spec. l. 4. s. 1. c. 3. Anatomicis pars illa, quæ in infantibus recens natis membranosa reperitur ad commissuram coronalem, & sagittalem, quæque progressu temporis in os, sed tenuius induratur, *Fons pulsans*, vel pulsatilis, aliis *Fontana*, & *Fontanella* dicitur. C. Hofm. ad Gal. de U. P. n. 574. Barthol. libell. 4. de ossib. c. 6. Joh. van Horne Microc. §. 42. D. D. Hofmann. in diss. ad h. pag. 177. Chymicis Mercurius *Fons Chymiæ* indigitatur. Nic. Flamellus ann. in Dionys. Zachariæ opusc. Theatr. Chym. Vol. I. & IV. p. 721. 725. Libav. Apoc. Hermet. Part. prior. cap. 5. *Fons Philosophorum*, est Balneum Maris, vel Mariæ. Rul. & Johns.

Fontale *Acetosum*, idem quod *Acidula*. Parac. de Tart. morb. c. 16.

† Fonticulus, Cauterium, quia per eum assidue humor fluit. Campolong. de Arthrit. cap. 45.

Fonticulus, *Fontanella*, est nomen remedii Chirurgici, nihilque aliud significat, quam ulcusculum in aliqua corporis parte, plerunque vero in brachio ad musculum deltoidem, in pede vero vel supra, vel infra genu, sive ferro ignito, sive cauterio potentiali paratum, ad blande, & leniter educendos vitiosos humores superfluos. Est vero *Fonticulorum* usus in variis morbis; imo in omnibus ferme corporis nostri affectionibus a defluxione dependentibus, in quacunque intemperie *Fontanellæ* conveniunt, teste Dieter. n. 744. Jung. Ephem. Nat. Cur. An. 3. Obs. 155. & 214. Plura apud Bartholin. Syntagm. de Cauteriis, Glandorpium in Gazophylacio Fonticul. & Seton. Schoreum, tract. German. de *Fonticul.* & ex novissimis Raimund. Restaurant. tractatum, dictum Hip. de *Inustionibus*, sive *Fonticulis*, cujus etiam mentio fit in Act. Erud. Lips. 1683. Jungatur Epistola D. Joh. Lud. Hannemanni ad D. Barth. in Act. Hafn. Vol. 3. Obs. 12. pag. 21. seqq. Quinam impugnaverint Auctores, lege ap. Rolf. Ord. ac Method. Medic. Spec. lib. 4. Part. 2. c. 5. seq. Vide supra *Cauterium*, *Fonticulorum* naturalium historiam vide in Eph. N. C. Ann. 2. Obs. 157. Alteram *Fontanellæ* significationem vide p. 2. in *Fons*.

* Foramen, τρῆμα, dicitur locus quidam apertus, *forando* veluti factus. Galen. lib. de causs. morb. cap. 11. Linden. Ex. V. §. 37. *Foratio*, τρῆσμα, dicitur Galen. ibid. *Foramen cæcum* quid sit in Anatomicis, Vide supra *Cæcus*. *Foratio* idem est, ac *Perforatio*, sive *Trepanatio*, qua utimur in fracturis capitis, cum usque ad cerebri membranas calvariam dividimus. Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 2. ubi Gr. ἀνάτρησιν vocavit. *Foraminulentum* os dicitur quoque *Cribriforme*, sive *Ethmoides*.

Forceps, πυράγρα (ita dicta, quod ignita teneri possint) καρκῖνος, est nomen instrumenti Chirurgici ferrei, variæ formæ, quo aliquid apprehenditur, eximitur, aut effringitur. Ita *forceps* dentium, ὀδοντάγρα. Vide *Dentiducum*. Dicitur & *Dentarpaga*. *Forcipes* pro calculo eximendo, Paræus l. 19. Chirurg. c. 42. *Forceps* pro extrahenda mola, Cent. 2. Obs. 52. pro abscissione mammarum, Obs. 79. pro apprehendendo vase sanguineo ad constringendum laqueo, lib. de gangr. & sphacel. cap. 29. *Forceps* parva in Cista milit. cl. 19. Confunditur cum *forfice*, &

& forcipe. Vid. Rhod. ad Scrib. n. 53. Vide *Forfex*. *Forcipum* delineationem quære in Aquap. Paræi, Hildani Operibus, & in Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tabulis, quæ loca monstrabit Index primus.

Forfex, ψαλὶς, τομὶς, est instrumentum Chirurgicum ferreum, vel ex Chalybe paratum, bifidum, vel bisulcum, quo aliquid resecatur. Rhod. d. l. quamvis ibidem confundatur cum *forcipe*, quod & Rul. fecit, describens: *Forfex* est instrumentum oblongum, & biceps, quod manibus facile comprimi, & dilatari potest, igni imponendis, dirigendisque prunis, atque vasis aptum. Est & alia *forficum* species, qua vasa tantum ex igne sustollimus, quæ instar *forcipis* complicatur. Mentio fit *forficum* ap. Orib. de machin. c. 5. *Forfices* etiam dicuntur, quibus pili resecantur, diversæ tamen a novaculis, quia bifidæ. Hildan. Cist. mil. cl. 9. Junge Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XII. fig. 4. T. XVII. f. 4. & T. XX. f. 1.

Foris, *Foras*, ἔξω. Vide *Exo*.

* Forma, εἶδος, ἰδέα, μορφὴ, est æquivocæ significationis. Vel enim significat internam, & substantialem naturam, & principium activum corporis naturalis, qualis est anima in homine, animalibus, & vegetabilibus. Gal. quod anim. mor. temper. corp. seq. cap. 3. l. 2. de sem. c. 1. Vel denotat externam speciem, & pulchritudinem. Orat. suas. ad artes c. 5. seqq. Unde ἀειδὴς, *deformis*, & εὐειδὴς, *formosus*, Diet. n. 9. Juxta priorem significationem opponitur *materiæ*, & speciem constituit; unde & substantiæ modus vocatur. Linden. Ex. X. §. 19. quamvis Cartesianam sapiant Philosophiam, quæ ibi traduntur, qui negat *formam* substantialem specificam. Verius mihi videtur scripsisse Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. l. 1. c. 11. p. 16. A *formarum* specificarum in seminibus, aut his analogis delitescentium diversitate ex aqua producuntur diversa vegetabilium, terrarum, mineralium, salium, liquorum, lapidum, animalium genera, & per species exsurgunt. Ab his *formis* specificis dependent virtutes medicamentosæ, quæ sunt veluti *formæ* subordinatæ, uti vocat Idem ad l. 1. c. 36. p. 38. Helmont. rursus aliter de *formarum* essentiali ratione docuit, uti videre est in tr. *Formarum* ortus. Egregie quoque de *forma* rerum naturalium intrinseca scripsit Junken. Ch. Exp. Cur. P. I. s. 1. c. 1. p. 3. seq. Chymici per *formam* intelligunt, vel Spiritum Mundi, a quo corpora naturalia producuntur: vel describunt, quod *forma* rerum sit virtus generativa, quæ sibi simile quodque producere potest; ut hominis *forma* latet in homine, & non in alio; arboris in arbore, nec non in metallo metalli. Ger. Dorn. t. Artific. supernatur. c. 5. in Th. Ch. Vol. I. vel *formæ* rerum sunt influxus cœlestium, quos a superioribus habent inferiora, occulta potentia, vis, & virtus cujusque rei, Rul. & Johns. Vel *forma* ipsi idem est, quod *quinta essentia*. Libav. passim in scriptis. Vel etiam de externa alicujus rei figura. Hinc *formas* plantarum resuscitare, *formas* fundere, apud eundem legitur in Synt. Arc. Chym. & alibi.

* Formatio, σχηματισμὸς, plerunque ponitur pro externa *figuratione*: v. g. *formare* pilulas, globulos, pastillos, apud Scrib. Vide in Lex. Rhod. Sumitur tamen & pro *generatione*, v. g. *Formatio* fœtus passim legitur.

* Formatrix *virtus*, δύναμις πλαστική. Vide *Dynamis*. A Galeno describitur, quod sit ea, quæ jacto in uterum semine, sive in terram, statis temporibus universas, & singulas conflat partes ejus, quod gignitur; quæ est optima, & summa ars, quæ omnia alicujus gratia molitur, sic ut nihil otiosum sit, aut supervacaneum, l. de nat. fac. c. 6. Vocatur ibidem δύναμις γεννητικὴ, *facultas generatrix*. Est ipsa anima vegetativa, Lang. l. 1. ep. 14.

* Formica, μύρμηξ, est nomen insecti mira providentia dotati, ita ut inter rationalia Cicero, & Celsus referre non fuerint veriti; cujus descriptionem prolixam, & usum in Medicina vide apud Aldrov. lib. 5. de insect. cap. 1. Schroder. l. 5. cl. 4. num. 103. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Jungantur observationes communicatæ a D. Edmundo King. Societatis Regiæ Anglicanæ Socio apud Henric. Oldenburg. in Act. Philos. Ann. 1666. *Formicas* ex melle, & pane secalitio generari, docet Helmont. tr. Potestas med. n. 37. *Formica* quoque dicitur *Verrucæ* species, quæ Gr. μυρμηκία, verruca formicaria vocatur, tumens, & callosa, colore nigricans, basi lata, & cute sessili, in excisione dolores afferens morsiunculis *formicæ* simillimos, a quo etiam nomen accepit. Forest. lib. 23. Observ. 9. Meminit illarum Hipp. l. de humid. usu VIII. 11. Dolor ille etiam μυρμηκιασμὸς, μυρμηκίασις, *formicatio* vocatur. Galen. lib. 3. de fac. partib. Foes. Oecon. pag. 420. Dieter. n. 38. *Formicæ*, verrucalia apostemata, vel porralia, sessiles verrucæ *formicantes*, *formicationes myrmeciæ*. Ruland. & Johns. Lexic. *Formica* etiam non solum de *Verrucis*, quæ *Myrmeciæ* dicuntur, accipitur; verum & notat *Herpetem miliarem*, docente Ingrass. comm. ad Avic. de tum. p. n. p. 181. seqq.

* Formicans, μυρμηκίζων, est epitheton *pulsus* inæqualis, & omnium minimi, apud Gal. *formicarum* motui similis; estque nullus alius, quam vermiculans imminutus, a summa paupertate flammæ vitalis, & cordis systole im-

be-

becilla dependens, l. de pulf. ad Tyron. c. 8. & l. 1. de diff. pulf. c. 26. 27.

FORMIX, idem quod *Noli me tangere*, five *Herpes efthiomenos*, alias *Lupus* dictus. Vvalth. Sylv. Med. p. 654.

FORMULA, eft terminus technicus; diciturque de medicamentorum, qua fimplicium, qua compofitorum, conftitutione, cum quoad confiftentiam, tum quoad defcriptionem. *Formularum* differentias vide apud Scroder. l. 1. c. 32. *Formulæ urina* Parac. dicitur urina rubra, clara, de qua in l. de Urinis, & Scholiis pasfim legere eft.

FORNAX, καμίν@, quid fignificet, omnibus notum eft. Dicitur & *furnus*. *Fornacum*, & *furnorum* Medicorum hiftoriam, & differentias vide apud Schr. l. 1. c. 20. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. p. 29. Theodor. ad Hoghelande, l. de Alchem. diffic. feptem *furnorum* genera numerat, Calcinatorium, Sublimatorium, Deftillatorium, Defcenforium, Fuforium, Solutorium, & Fixatorium, ex Gebro. His addit *furnum fecretum* Ger. Dorn. Art. Chemiftic. l. 2. c. 2. feqq. tres peculiares formas *fornacum* exhibet, fecundum tres motus perpendiculares extractas, furfum, deorfum, & lateraliter latum. Plura de hac re vide apud Dan. Mylium l. 1. Bafil. Phil. de furnis, & vafis Philof. cap. 2. Rolfin. L. Chym. l. 2. c. 17. Rul. potiffimum *fornacum* meminit, quarum ufus eft circa metalli fodinas: v. g. *Fornax* prima vitrariorum, & etiam ea, in qua excoquuntur venæ. *Fornax*, in qua plumbum ab argento feparatur. *Fornax*, in qua plumbum, & argentum ab ære feparantur. *Fornax*, in qua ferrum excoquitur. *Fornax*, in qua panes ærei coquuntur torrefacti. *Fornax*, quæ foraminibus vento infpiratur. *Fornax*, furno fimilis. *Fornacem anemiam* porro fic defcripfit, quod fiat e ferro inftar tripodis, cum conifterio, & foco, quæ duæ regiones per craticulam difcernuntur. Conifterium clauditur janua ferrea, per quam aer fubintrat. Focus autem eft apertus, & intus luto craffo obductus. Ergaftulum eft liberum fpatium. Plerunque enim accommodantur res per fartaginem, ollam, catinum triangularem, & fimilia, ita ut infiftant prunis, vel parumper demittantur. Quanquam autem ignis nonnunquam flabello, vel follibus intendatur; tamen fubintrantis aeris, feu venti vis maxima eft. Itaque & in eo loco collocari debet, ut janua conifterii vento, vel aeris motui exponatur, fitque nullus alius exitus undequaque feneftris, & aliis claufis, præter furfum tendens fumarium, ut ita aer cogatur per prunas elabi. Id autem tunc maxime fit, cum liquare aliquid magno igni, aut calcinare volumus. Vide infra *Furnus*. De *Fornace* balneariorum vide Rhod. a Scrib. Larg. num. 60. *Fornacula* eft diminutivum.

* FORNIX, καμάρα, item ψαλίς. Vide *Camara*. Quid fit *fornix cerebri*, vide apud Barthol. l. 3. Anat. c. 6.

FORPEX. Vide *Forfex*.

FORTIFICANS, idem quod *Confortans*, *Corroborans*. Helm. de febr. c. 8. n. 14.

FORTUITUS, τυχαῖ@, dicitur de iis, quæ fine humano confilio, vel cafu, vel natura eveniunt. Gal. l. de fubfig. Empir. cap. 2. *Fortuitam* curationem merito improbat Libav. tract. Artis Med. Hipp. & Herm. typus, Tom. III. Op. p. 119. Vide *Fortuna*.

FORTUNA, τύχη, opponitur Arti, & Naturæ. Galen. lib. 11. de U. P. cap. 7. Veriffime exiftimavit Helmontius, omnes omnium *Fortunas*, tam profperas, quam adverfas, concernere difpofitionem divinam, non autem inclinationem, multoque minus ab aftris dependere, licet in firmamento fint præfignatæ, tr. Aftra neceffitant, non inclin. num. 41. An *Fortuna* aliquid poffit in arte Medica, & Medico, difceptatur. Negare videtur Hipp. lib. de loc. in hom. LVIII. & ex eo Mercurial. lib. 2. Var. Lect. cap. 12. Enimvero diftinguendum eft inter *Fortunam* temerariam, five paganam, & Chriftianam, cumque fcientia, prudentia, & vera pietate conjunctam. Hæc omnino requiritur in Medico. Vide de hac re plura apud Rolf. Chym. l. 1. c. 4.

FORTUNATUS, εὐτυχὴς, idem quod *Felix*. Vide *Eutychia*.

FOSSA, σκάμμα, præter vulgarem fignificationem, Anatomicis dicitur interior cavitas, & *rima magna* pudendi muliebris, quæ apparet diductis labiis, quæ & *foffa navicularis* dicitur. Barth. l. 1. Anat. c. 32.

FOSSICIUS, idem quod *Foffilis*, ὀρυκτὸς. Dicitur de eo, quod e terra effodi folet; eftque epitheton *Salis*, apud Scribon. Larg. num. 59. 70. Diofcor. lib. 5. cap. 126. Vocatur alias *Montanus*. Rhod. Not. ad h. l. Offic. *Sal gemmæ*, Schr. l. 3. c. 22.

FOSSIO, σκαφὴ, σκαπάνη, refertur a Gal. inter exercitia corporis validiora, l. 2. de fan. tu. c. 8. & 9. a verbo σκάπτω, *fodio*. Hinc *Foffores* dicuntur, qui mineram metallorum e terris eruunt, Gr. σκαπτῆρες.

FOSSULA, βόθριον, ita vocatur affectus oculi, apud Capivaccium, Pract. l. 2. c. 33. Vide *Bothrion*.

FOTUS. Vide *Fomentum*.

* FOVEA, βόθρ@, præter receptam fignificationem, etiam ab Anatomicis accipitur pro *pudendo*, & *finu muliebri*. Rolf. de part. genit.

Part.

Part. 2. c. 32. Vide *Fossa*. *Foveola*, βόθρον. Vide *Bothrion*. In specie *foveola*, βόθριον, est parvum ulcus, & cavum in nigro oculi. Gal. def med.

FRACES, τέμφυλα τῶν ἐλαιῶν, dicuntur carnes olivarum expressæ, unde *Amurca*, sive fæces in oleo. Plin. l. 15. c. 6. Lind. Ex. V. §. 199. Hinc *fracedo* descendunt, & *fracidus* odor, de quibus vide Helmont. tr. Blas meteoron. n. 2. & tr. Tumulus Pestis. §. Fermentum pestis, ubi fermentationem, & exhalationem putridam, & fœtidam significat.

* FRACTURA, κλάσις, κλάσμα, item ἄγμα, κάταγμα, passim apud Hipp. l. περὶ ἀγμῶν, & Gal. in comm. est species solutæ unitatis in partibus duris, ossibus, & cartilaginibus durioribus, proveniens ab externo violenter continuitatem dissolvente. Ejus differentias vide in Chirurgiæ Scriptoribus, præsertim Hieron. Fabr. ab Aquapend. Pentatevchi l. 4. c. 1. Senn. M. Pr. lib. 5. part. 5. per totum, P. Barbette Chirurgiæ Part. 1. c. 3. & al. Dicitur & *fractio*, Dieterich. num. 437. De *fracturis* gravidarum curatu difficilibus vide Ephem. Nat. Cur. Ann. 1. Obs. 25.

FRÆNUM. Vide *Frenum*.

FRAGIFORMIS, est epitheton trium nævorum in capite Helvvigii occurrentium; de qua observatione legatur Bonett. Med. Sept. l. 1. sect. 1. c. 8. p. 11.

FRAGILIS, κραυρὸς, dicitur de sicco; quod facile in minores particulas dissolvi potest. Gal. l. de S. F. c. 11. & l. de bon. & mal. succ. c. 10. Hinc *fragilitas*, κραυρότης, Ib. De *fragilitate*, vel *friabilitate* metallorum lege Jacobum le Mort. Metallurg. contract. p. m. 271. estque nihil aliud, quam ineptitudo ad sustinendum malleum. Opponitur *Malleabilitati*: de quo infra.

FRAGMEN, *Fragmentum*, ἄγμα, κάταγμα, vel idem est, quod fractura: Vel particulas quasdam a toto solido corpore separatas significat. Ita *fragmina* calculi dicuntur sabulum, & granula. Scrib. Larg. num. 152. Vide Lexic. Rhodii.

FRATERNITAS, ἀδελφιξία, item *Fratratio*. Vide *Adelphyxia*. Peculiaris quoque est Spagyricorum quorundam *fraternitas de Rosea Cruce*; de qua vide judicium Libavii integro tract. de Philosophia Harmonica Magica *Fratrum Roseæ Crucis*, Operum Tom. IV. & Dieter. Iatr. pag. 1208. *Fratres Lombardorum*, vel *Salernitanorum* dicuntur partus monstrosi, verminosi, Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 1. *Frater* quoque vocatur, & *Fratris uterini* lapis Philos. Th. Chym. Vol. IV. p. 727. & *Frater Mercurii* dicitur *Sol*, vel Aurum, p. 725.

FRAUS, ἀπάτη, idem quod dolus, impostura, deceptio. De *fraudibus* Pharmacopæorum nonnullorum legatur elegans libellus inscriptus: Declaratio *fraudum*, & errorum ap. Pharmacopœos commissorum, Lisseti Benancii, cum Dialogo Joh. Anton. Lodetti, Dialogo ejusdem argumenti, a celeberrimo quondam Bartholino Latinitate donatus. Optandum vero esset, ut in gratiam boni publici potius vernacula lingua divulgaretur, ut & Magistratui, & subditis fraudes illæ melius innotescerent, & communi opera adversus illas competentia investigarentur, & excogitarentur.

FRENDO, σαρκάζω, significat proprie supremis labris, vel etiam dentibus aliquid evellо, uti faciunt bruta ἀμφοδόντα, utrinque dentata. Hippocr. lib. de artic. t. 28. Gal. in com. Adde Foes. Oecon. pag. 558. Improprie significat *subsannare* morsis labris, & irridere. Unde *sarcasmus*, sive *subsannatio* vocatur in Rhetoricis.

† FRENA, dentium alveoli, apud Atium Cletum, de morbis strangul. c. 3.

FRENANS *medicamentum*, χαλιναγωγὸν, dicitur Fernesio, quod ferocientes humores turgentes, & quoquoversum impulsos coercet, atque compescit. Therap. l. 5. c. 25. Idem quod *Domans*.

FRENUM, *Frænum*, κυνοδέσμιον, dicitur vinculum illud, quo præputium glandi penis adhæret. Alii *Canem* vocant. Rolf. de part. gen. P. 1. c. 3. Barth. l. 1. c. 24.

FREQUENS, πυκνὸς, idem quod *Creber*. Vide *Creber*. *Frequentia* specialiter dicitur Ger. Dorn. in Philosoph. Speculativa, cap. 5. concepti circa veritatis amorem perseverantia.

* FRESUM, ἔρεγμα, a *Frendo*. Vide *Eregmos*.

FRIABILIS, ψαθυρὸς, *friabilitas*, ψαθυρότης, dicitur de eo corpore, quod est inter humidum, & siccum medium, & facile in minimas particulas potest dissolvi. Galen. de bon. & mal. succ. cap. 10. ita caro *friabilis* multo legitur lib. 3. de Al. Fac. cap. 27. Dicitur & ψαφερός. Vide *Psapheros*. Item θραυστός. Vide *Thraustos*.

* FRICATIO, *Frictio*, τρίψις, ἀνάτριψις. Vide *Anatripsis*. Duplex est, *sicca*, & *humida*. Illa est, quando corpus universum, vel membrum ejus solis manibus, vel linteo, nullo admisto humido, aut pingui corpore, *fricatur*. Eadem & Chirothecis aliquando perficitur, διὰ χειρίδων, Rhod. ad Scribon. n. 180. Hæc vero dicitur, quæ fit per aquæ, & olei admistionem. Alias *frictio* in genere duobus modis usurpatur, uno quidem pro omni motu, qui ex-

extrinsecus tam sanis, quam ægris adhibetur ad cutem quovis tempore: altero vero, vel est pars exercitationis, vel potius, ut ait Gal. exercitationi subservit. Differentiæ sex *frictionum* numerantur, *Mollis*, *Dura*, & inter eas *Media*, *Multa*, *Pauca*, & in eo genere *mediocris*. *Dura* ligandi, *Mollis* solvendi, *multa* minuendi, *mediocris* carnem generandi vim habet. Gal. l. 2. de san. tuend. c. 3. & in specie de *frictione* cum oleo, l. 2 de Sim. Fac. cap. 18. & alibi. Vide Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 4. s. 10. P. 1. cap. 1.

* Frigefactio, *Frigefaciens*, *Frigiditas*, *Frigus*, *Frigidus*, ψυχρὸς, ψυχρότης, ψύξις, ψύγμα. Terminorum significatio nota est. Opus est distinctione.

Frigidarium, vocabatur ahenum in balneis veterum, frigidam continens aquam, quemadmodum reliqua duo, *Caldarium*, calidam, & *Tepidarium* tepidam continentia. Fumanell. de Baln. mox a princ.

* Frigidum, etiam accipi potest, prout supra de *Calido* diximus, & Substantialiter, & Accidentaliter. Substantialiter dicitur de aqua, nive, glacie, aut aliis, quæ destituuntur principio calido substantiali. Hinc Helmontius recte dixit: *Frigus* non est principium vitale, sed extinctionis, tr. Progymn. Meteor. num. 25. Imo etiam homines, quibus calor, vel flamma vitalis est imbecillior, secundum, vel præter naturam, dicuntur *Frigidi*. Ita fœminæ respectu virorum dicuntur *frigidæ*. Impotentes quoque ad venerem vocantur *frigidi*. C. Hofmann. V. L. lib. 4. cap. 43. Accidentaliter, vel Qualitative iterum dupliciter sumitur, Efficienter, & Effective; sive ut efficiens, & effectus. Ad illum respectum pertinent

Frigefaciens, *Refrigerans*, *Frigefactio*; & consistit in actuali, vel potentiali suflammmatione, oppressione, vel extinctione caloris, & flammæ vitalis. Remedia *refrigerantia* Hippocr. dicuntur ψύγματα, lib. 2. de morb. XVI. 15. 18. XIX. 9. lib. de nat. mul. XII. 19. l. 2. de morb. mul. XXXIIX. 8. Hæc virtus consistere hodieque creditur in particulis acidis nitrotartareis, rigidis, quæ coagulum inducere possunt aliis corporibus, aliaque a motu nimio cohibere, ita ut in statum aliqualem quietis reducantur, verbis Jac. le Mort. Pharmac. Med. Phys. c. 8. Effectus respectu *frigidum* dicitur, & quidem in statu secundum naturam, quando caloris vitalis excessus est correctus. Usitatius vero in statu præternaturali, & frequentius occurrit. Ita extrema membra *frigida* ψύξις ἀκρωτηρίων, 7. aph. 1. 26. *frigiditas* pedum, 4. de R. V. I. A. t. 39.

Frigus, paroxysmos febriles quosdam præcedens, præsertim in intermittentibus, dependens a portionum succi nutritii acescentia, succum quoque nervosum corrumpente. Vid. Vvill. de febr. c. 3. seqq. Sylvius ex acido succo pancreatico lympha, & pituita deducit, Pr. M. l. 1. c. 27. §. 33. Dicitur hoc etiam Gr. χεῖμα. Vide *Cheimon*. *Frigus* etiam aliquando sumi pro catarrho, & affectu capitis a vitiosis humoribus dependente, monstrat Keuch. ad Ser. p. 122.

Fringilla, nomen aviculæ notissimæ, quæ etiam vulgo *Vincorubeus* dicitur. Usus ejus est in cibis. Alias descript. vide in Aldrov. l. 18. Ornith. c. 6.

Frimus, *Frictus*, φρυκτὸς, φρυγόμενος, τηγόμενος, τετηγανισμένος, τηγανιστὸς, dicitur de iis, quæ in sartagine torrentur, vel *friguntur*. Unde & panis τηγανίτης, in sartagine *frixus*. Omnia *frixa* siccius dare alimentum, & flatulentia carere, docet Galen. lib. 1. de Al. Fac. cap. 22. & lib. 3. cap. 2. Confirmat Linden. Exerc. V. §. 105. *Fricta resina*, vel *frixa*, quæ κατ' ἐξοχὴν Gr. φρυκτὴ dicitur, notat *Colephoniam*, ad differentiam liquidæ, sive humidæ. Ita vero vocatur, quia torretur, aut uritur, uti docet Dioscor. lib. 1. cap. 93. Substitui potest Terebinthina, teste Galen. lib. 6. Meth. Med. & alibi. Vid. Foes. Oec. pag. 668. Scrib. aliquoties meminit n. 203. seqq. Vid. Rhod. in not. ad primum n. 203.

Frondis, φυλλὰς, θαλλὸς, item *Frundis*, pro *Frons*, notat ramusculum arboris, vel fruticis foliosum, ut *Delphica*, vel *Persica frondis*. Keuch. ad Seren. p. 134. 210.

* Frons, *Frondis*, idem quod *frondis*. *Frons*, *frontis* vero, Gr. μέτωπον, dicitur pars capitis anterior depilis, supra oculos sita, & ad tempora usque protensa. *Frons* corrugata, contracta, dicitur Hipp. μετώπου συναγωγὴ, Coac. t. 213. Sudor *Frontis*, μετωπιαῖος ἱδρὼς, l. 2. de morb. mul. LIV. 6. Vena in *fronte*, 5. aphor. 68. Vide Diet. n. 546. *Frontis* descriptionem vide ap. Barth. l. 3. Anat. c. 7.

Frontale, προμετωπίδιον, nomen medicamenti externi, vel topici, quod *Fronti* applicatur. In specie vero significat topicum refrigerans, & hypnoticum ex cephalicis frigidis contusis sacculo lineo quatuor, vel quinque digitos lato exceptis; vel etiam idem quod ἀνακόλλημα. Vide *Anacollema*. Descriptionem lege apud Morell. de form. remed. lib. 2. sect. 2. cap. 1. Meminit & Forest. lib. 7. Obs. 23. & in Schol.

Fronto, μετωπίας, Polluci dicitur, cui frons ampla, & lata. Differt a *Citone*, cui frons prominens. Lind. Ex. XI. §. 38.

FRUCTUS, καρπὸς, in genere significat omne id, quod plantæ ultimo proferunt; adeoque & semina, vel grana complectitur. Gal. c. 1. de nat. hum. t. 15. In specie tamen id nominis sibi reservant *fructus* majores, pyra, poma, pruna, nuces, & his similia. Schroder. l. 2. c. 12. ubi catalogum officinalium *fructuum* invenies. Dividuntur in fugaces, & solidiores, qui reponi possunt. De utrorumque facultatibus vide passim apud Galen. præsertim l. de atten. vict. rat. c. 10. Dividuntur & in maturos, vel immaturos. Tropice fructus terræ etiam vocantur metalla, quatenus ex sua matre aqua, in aliam matrem subintrant, nempe terram, in qua perficitur arborum suarum operatio, radicibus in aqua defixis. Ger. Dorneus de geneal. mineral. c. 3. & 4. *Fructus* etiam metaphorice omne commodum significat.

FRUGALITAS, εὐτέλεια, σωφροσύνη, notat mediocritatem in assumendis cibis, & *temperantiam*. Hæc est noverca Medicorum, & apud priscos tanta fuit, ut ad victum nihil obsonii deesse existimaverint, modo ne deesset olus, verbis Scaligeri apud Linden. Ex. XVI. §. 160.

FRUGES, in genere idem quod *Fructus*. In specie tamen denotat duo genera, *Frumenta*, & *Legumina*. Claud. Deodat. l. 1. Pant. Hyg. c. 27. J. Alex. l. 8. Sal. c. 8. C. Hofm. Instit. l. 5. c. 4.

FRUITIO, ἀπόλαυσις. Vide *Apolausis*.

FRUMENTUM, Gr. σῖτος, significat omnia granorum genera, ex quibus panis conficitur. Idem quod *Fruges*. Hinc *Frumentacea* gustamenta σιτηρὰ γλίσματα, Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 18. Jung. Gal. in comm. De *frumentorum* conservatione, morbis, &c. Vide Ephem. N. Cur. An. II. Observ. 112.

FUCA, φυκὶς, *Phycis* etiam Lat. est nomen piscis saxatilis bonæ carnis, & grati saporis, cujus meminit Galen. l. 3. de Alim. Fac. c. 30. & l. de atten. vict. rat. c. 8. Ejus vero descriptionem, usumque in cibis, & medicina pete ex Aldrov. l. 1. de pisc. c. 8.

FUCATUS, idem tropice quod Palliativus. Ita *fucata* Elephantiasis, curatio eorum ægrorum, qui nullo remedio in integrum restitui possunt, traditur, & legitur apud Julian. Palmarium de morbis contagios. l. de Elephantias. c. 7.

FUCUS, φῦκος, est homonymum. Vel enim significat *Insectum* quoddam vespis, vel apibus simile, cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 1. de Insect. c. 5. Vel significat colorem, vel *pigmentum*, & ornatum peregrinum, quo *fucamus* aut faciem, quod pertinet ad *Cosmeticam*, quorum *fucorum* exempla vide apud Forest. l. 31. per totum; aut capillos, Keuchen. ad Q. Seren. p. 100. Græc. χρῶμα. Hinc & herba marina, species *Algæ*, unde tinctura quædam desumitur, φῦκος, *fucus* dicitur. C. Hofm. l. 2. V. L. c. 28. 29.

FUGA, φυγὴ, refertur inter affectus animi, & opponitur Cupiditati; estque passio animi consistens in depressione spirituum, & malum absens e longinquo adspiciens: de quo affectu vid. Vvillis An. Brut. Part. II. c. 9.

* FUGAX, ὡραῖος, idem quod *Horarius*: est epitheton fructuum quorundam, qui nascuntur eo tempore, quod Horam vocant. Est autem *Hora* Græcis id anni tempus, in cujus medio Caniculam exoriri contingit. Dicuntur vero *fugaces*, quod recentes ad reponendum sint inepti, v. g. Cucurbitæ, Mora, Pepones, Melopepones, &c. de his vid. plura apud Galen. l. 2. de Al. Fac. c. 2. Abscessus *fugaces* dicuntur M. A. Severino, qui de loco uno leviter in alium transferuntur, l. de Abscess. Critic. c. 14. p. m. 25.

FUGILE, vel excrementum auris denotat, & ita cum *Cerumine* coincidit. Ad cujus similitudinem etiam sordes flavæ in urina apparentes *Fugilis* nomine veniunt apud Paracelsum, cerebrique & aurium dolores significant, in Schod. ad Lib. 2. de Urin. cap. 1. Vel Apostema circa aures notat, quod *Parotis* vocatur. Ruland. & Johns. Vvalth. Sylv. Med. 1210. Paracels. & *Fugilativum* vocat l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 5. Apud Forestum dicitur *Fugilla*; & in genere idem est, quod Bubo, i. e. Apostema glandulosum. In specie vero *Parotis*, sive tumor glandularum sub ipsis auribus ita vocatur, Obs. Chirurg. l. 3. Obs. 7. Schol.

FUGITIVUS, addito *Servus*, vocatur Chymicis Mercurius, ideo quod etsi putent se probe eum ligasse, nihilominus effugiat. Vide *Servus*.

FULCIMEN, *Fulcimentum*, ἔρεισμα, σήριγμα. Vide *Ereisma*.

FULICA, λῦφα, ἐρωδιὸς, juxta Ciceron. est nomen avis aquaticæ; cujus descriptionem, & usum in cibis, ac medicina vide apud Aldrov. l. 19. Ornith. c. 13. Meminit & Jul. Alex. Salubr. l. 13. c. 4.

FULIGO, λιγνὺς, est terreæ materiæ ad plenum perustæ exhalatio; & differt a *fumo*, qui est exhalatio a semiusta, & humida materia proveniens. Galen. advers. *Lyc.* c. 2. fin. *Fuligo* vapor terrestris, *Fumus* mistio quædam ex terrestri, & aquea substantia, lib. 8 meth. med. c. 5. fin. De ejus natura, & facultatibus medicamentosis vide Gal. l. 7. de Sim. Fac. h. t. Schroder. lib. 4. cl. 2. n. 384. Fr. Hofm. in Clav. p. 584. seq. *Fuliginem* e fumo provenire vult Junk. Chym. Exp.

Cur. P. I. sect. 3. c. 11. p. m. 242. *Fuligo* quoque est, qua pictores utuntur; & fit variis modis, & multis ex rebus. Apud nos fit ex tæda. Dioscor. *fuliginem* prædicat e vitrariis officinis, cujus vis medica est adstringere, & erodere, l. 5. c. 182. (de *fuligine thuris*, & alia ex myrrha, resina, & styrace vid. eund. l. 1. c. 84. 85.) Rul. & Johns. in Lexic. Per similitudinem *fuligo* quoque vocatur excrementum terreum oleosi sanguinis, quod illi in flammulam vitalem, quem Spiritum vocamus, accenso, & deflagrato superest. Lind. Ex. XV. §. 125. D. D. Hofmann. in Differt. Anat. ad Horne Microc. p. 152. *fuliginem* excrementum aqueum vapidum, salis, & sulphuris spirituosi parte maxima orbatum pronunciavit. Estque vel naturalis, vel præternaturalis, quando excedit. Hæc evacuari debet per poros cutis, Lind. Ex. XIII. 400. seqq. A purgantibus vero augetur, §. 374. Retentæ vero *fuligines* valde nocent, Ex. XV. §. 132. Inde oritur lingua λιγνυώδης, *fuliginosa*, nigra, Hippocr. lib. 3. Epid. ægr. 12. post. stat. pestil. & l. 6. Epid. s. 5. t. 14. Saliva *fuliginosa*, & sputum, l. 2. de Morb. L. 2. Coac. t. 390. Jung. Foes. pag. 384. 385. Hanc de *Fuliginibus* sententiam, præsertim per exspirationem a natura propellendis, adeo absurdam dixit Charltonus, ut Heraclito risum excutere posset, Oecon. Ann. EX. IIX. §. 14. an vero satis probaverit, merito adhuc dubitatur. *Fuligo metallorum* proprie dicitur *Arsenicum*, sæpe etiam *Mercurius*, Rul. Johns. Helmont. paulo aliter de *fuliginis* natura docuit, statuens, omnem *fuliginem* partim esse sal volatile concreti præservatum ab inflammatione, propter aquæ evolantis commistionem, partim esse oleum, quod evolandi celeritate combustionem præterfugit, tr. Complex. atque mist. Element. figm. n. 33. *Fuligines sanguinis* non esse caussam Asthmatis, aut Tussis, vult Idem tr. Asthma, & Tussis, n. 54. seqq. De spiritu *fuliginis* vid. Schrod. d. l. & Hofmann. Vvillis harm. Rat. Part. I. sect. ., c. 2. Spagyricis *fuligo* duplex est, Humida, & sicca. Humida est cœlestis vapor per distillationem provectus: Sicca per ollam, & coperculum æreum, ut a Cinnabari vapor albus. Nicol. Flamellus Annot. Theatr. Chym. Tom. I. p. 778.

Fulmen, κεραυνός, quid proprie significet, Physicorum est docere: Nimirum ignis in nubibus accensus, & cum fragore, quem *Tonitru* vocant, disjectus, in nitrosis, sulphureis, & aliis particulis, quales ad pulveris pyrii constitutionem concurrere solent, consistens. Vide plura apud Joh. Marc. Marci Philos. vet. rest. Part. II. sect. 5. subs. . & Ephem. N. Cur. Ann. II. Obs. 27. *Fulmen* Chymicis dicuntur flores cupellati argenti, in ipsius cum plumbo repurgatione. Unde *Fulminare* metalla idem est, ac repurgare, potissimum quæ perfecta dicuntur. Vide *Tonitru*.

Fulminatio, (an non Gr. κεραύνωσις dici posset?) est gradatio metallica cum excoctione ad purum in cineritio, cujus perfectio veluti effulgente indicatur splendore. Inde etiam nomen operis est, quod *Coruscatio* veluti in fulmine apparente fulgure fiat. Nam postquam absumtæ, segregatæque sunt alienitates, (veluti fluores adjecti, ut ad plumbum mineralia conjuncta) nubecula quædam sulphurea obequitat per superficiem, unde postea purpureus elucet splendor, quem *fulgur*, vel *fulmen*, aut etiam florem nuncupare solent, qui cum disparet, relictus Regulus refrigeratur. Rul. & Johns. De *lapide fulminari*, Auro *fulminante* vide *Ceraunios*, *Ceraunochrysos*. De musco clavellato, & similibus herbis *fulminantibus*, Ephem. N. Cur. A. I. Obs. 97. in Schol.

* Fulvus, κιῤῥός. Vide *Cirrhos*.

† Fumaria, Corporis majora, Arteria, & stomachus. Cælius Aurel. Chronic. l. 1. c. 1.

Fumigatio, Gr. καπνισμὸς, ὑποκαπνισμὸς, ὑποκαπνισμὸς, Chymicis est per fumum acrem, corrodentemque calcinatio. Et fit diverso modo. Metalla nobiliora afflatu plumbi fusi, vel hydrargyri fragilia redduntur, & postea comminuuntur terendo cum sale. Rul. & Johns. Vel *Fumigatio* dicitur species solutionis Chymicæ; & ad Calcinationes pertinet, quando metallum, vel materia solvenda, per vaporem, vel fumum adscendentem e particulis salinis cujuscunque notæ superficietenus corroditur, & temporis tractu in pulverem redigitur. Jac. le Mort. Chymic. Medico-Phys. c. 3. p. 20. Ita & Calcinatio philosophica, vulgo dicta Cornu Cervi, est nihil aliud, quam *Fumigatio*. Morley Coll. Chym. Leid. c. 141. Alias *fumigata* dicuntur καπνιστὰ, ut sunt carnes, pisces, &c. Parac. l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 1. Apud Medicos vero *fumigatio*, ἀποκαπνισμὸς, dicitur, quando rei alicujus nidor suffitæ per infundibulum imbibitur, vel per arundinem fumus haustus excipitur, uti fit cum Nicotiana vel Tabaco. Diosc. l. 3. c. 126. Plin. l. 26. H. N. c. 6. Vocatur & *Fumigium* Forest.

* Fumus, καπνὸς, quid sit, & qualis exhalatio, vide *Fuligo*. *Fumus* proprie est id, quod ex rebus, cum cremantur, exhalat, Lind. Exerc. XV. §. 124. 128. In nobis est idem, quod fuligo. Paracels. omnem *fumum* existimat esse de narcotico anodyno cum stupefactione innata, l. 10. Paragr. §. 2. Spagyricis, & Metallurgis *Fumus albus* est Mercurius. *Fumus citrinus* est Sulphur, *Rubeus* est Auripigmentum. *Fumus virosus*, vel virus est aura illa, vel vapor venenosus, qui ali-

aliquando oritur cum periculo vitæ in metalli fodinis, vulgo *Schmaden*. Sunt & *Fumi* Alchemici venenosi, v. g. in operationibus Mercurialibus, & Antimonialibus, contra quorum virus opus est remediis, de quibus vide Magistri Odomari Practicam ad discipulum in Tom. III. Theatr. Chym. *Fumus duplex* est materia lapidis Philosophorum, i. e. Sulphur, & Argentum vivum. Efferarius Monachus de lapide Philos. ibidem. *Fumans nix* dicitur *Calx viva*. Keuch. ad Q. Seren. p. 243. seq.

FUNAMBULO, σχοινοβάτης, vocatur histrio quidam, qui agilitate membrorum mira præditus graditur, saltat super funem, suspendens se variis modis. Exempla rariora vide apud J. Alex. l. 6. Salubr. c. 4. & Lang. l. 1. ep. 10. σχοινοβατία, *funambulatio*, Foes. n. 609.

FUNCTIO, ἐνέργεια, idem quod *Actio*, de quo supra suo loco. Adde Barthol. in proœm. Anat. & Vvillis An. Brut. P. I. c. 4.

FUNDA, σφενδόνη, Medicis est nomen *fasciæ*, vel *Mitellæ*, vel deligationis certæ, naso, jugulo, labio inferiori applicandæ, Gal. de fasciis. Hipp. 1. de art. t. 74. Foes. p. 604.

FUNDALIA, vocavit Lullius *Feculas*, sive *Gersas*, teste Libav. Alchym. Pharm. c. 21. Vide *Fecula*.

FUNDAMENTUM, βάσις. Vide *Basis*.

FUNDO. Vide *Fusio*.

FUNDULUS, κωβιός. Vid. *Cobites*. *Fundula* etiam dicitur alia pisciculi species, quæ alias *Capito* dicitur, aut *Gobio capitatus*. Aldr. l. 5. c. 27.

FUNDUS, πυθμὴν, dicitur de inferiore parte ventriculi, Gal. l. 5. de L. A. c. 6. Item de inferiore parte testium, uti ex Polluce notavit Fall. in obs. Anat. T. 1. p. 418. De *Fundorum* terræ varietate vide Helmont. paradox. 1. n. 3. 16. πυθμεδόθεν, *funditus*, pro omnino, prorsus, legitur apud Hippocr. 2. de R. V. I. A. t. 42. Adde Foes. p. 543. *Fundus urinæ*, idem quod *sedimentum*, Paracelf. de Urin. judic. l. 1. Tr. 1. c. 3. & alibi.

FUNESTUS, θανάσιμος, θανατώδης, idem quod *Lethalis*, dicitur de eventu morbi ad mortem terminante; & quidem dupliciter, vel simpliciter, & necessario, vel magna ex parte, Gal. 5. aph. 2. & 3. Vide Diet. Jat. n. 385. Lind. Ex. XII. §. 27.

* FUNGUS, μύκης, diversimode accipitur. Aut enim notat excrescentiam terræ, vel excrementum terræ quoddam variæ formæ, & figuræ; suntque hujusmodi *Fungi* rudimenta plantarum. Eph. N. C. A. II. O. 54. quorum tres species recensentur, Esculenti, Officinales, & Venenosi *fungi*, de quibus vide Botanicos, præsertim Clusium de *fungis*. Officinalium Catalogum lege apud Schrod. l. 2. c. 13. Tales *fungos* terrestres dicit Helmont. esse *Leffas terræ* pelle obductas, sive fumum transcorticem, tr. Imago ferm. imprægn. n. 31. *Fungus* minimus dicitur *Fungillus Mithridaticus*, Eph. N. C. An. III. Obs. 34. Inter omnia esculenta *fungi* pessimi sunt cibi, Gal. l. de bon. & mal. succ. cap. 4. & de puer. epil. Aut significat *Fungus* excrescentiam quandam in partibus ulceratis ex humore nutritio corrupto natam, veluti tuberosam eminentiam: cujus meminit Hipp. l. 2. de morb. XLIIX. 10. Clarius vero apud Gal. l. 1. de L. Aff. c. 1. & c. 3. in 3. Epid. t. 49. Horum plures observationes quære in Hildan. Cent. 1. obs. 15. Cent. 2. O. 36. 36. Cent. 3. Obs. 1. l. de Ich. & Melicer. c. 3.

† FUNIS BRACHII, Mater, nigra vena, Mediana, Communis. Zechius Lect. in 1. §. aph. Hip.

FUNIS, σχοῖνος, σχοινίον, quid sit, non indiget declaratione. Pertinet inter instrumenta Chirurgis necessaria, uti patet ex Hipp. 4. de art. t. 63. ex quo loco simul patet, *navium funes* vocari ὅπλα, *armamenta*, teste Gal. in com. ad h. l. Per similitudinem Vasa umbilicalia dicuntur *Funiculus*, Bartholin. l. 1. Anat. c. 37. & Arabes venam Medianam vocasse *Funem brachii*, testatur Joh. Zechius lect. 11. in sect. 1. aph. Hipp. p. m. 109.

* FURCULA, idem quod *Clavicula*. Avic. l. 4. fen. 5. tr. 1. c. 8. Vide supra. *Clavicula Furcilla* etiam idem est, quod *Bulimus*, quæ significatio uti minus est obvia, ita passim ignorata. Lind. Ex. XIII. §. 58.

† FURFURES, plurali numero Morbus, Greg. Horst. de Anat. l. 1. c. 42.

* FURFUR, πίτυρον, proprie significat pelliculam, sive corticem, quæ a frumento inter molendum abscedit. In qua significatione apud Hipp. & Gal. aliquoties occurrit: v. g. Hipp. l. 7. Epid. XXXIII. 8. & l. 2. de diæta XI. 19. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. & alibi, ubi *furfurum* facultatem detergentem ad gargarismata laudat. Quã simi, & frequenter Clysterum decoctis addere solent Galli, uti patet ex Philiberti Guybert Medicin. Charitable, idiomate Gallico expressa in princ. Ab hujusmodi *furfuribus* panis dicitur πιτυρίας, *furfuraceus*, ubi *furfur* a farina non est separatus, qui & αὐτόπυρος συγκομιστὸς vocatur Gal. 1. c. 2. & omne *furfureum*, πιτυρῶδες, habere vim detersoriam, dicitur c. 12. Ab eorum similitudine etiam πίτυρα *furfures* dicuntur particulæ excrementorum cum urina prodeuntes, Hipp. 2. de Nat. hum. t. 21. unde & πιτυρώδης ὑπόστασις, *furfureum* sedimentum, & Urina *furfurea* vocatur Coac. t. 581. comm. 2. Progn. tex. 28. lib. 7. aph. 44. Vide Dieter. num. 684.

Furfurosi quoque vocantur, quibus assidue squamulæ, veluti *furfures*, in scabie gignuntur, quæ & pectendo, aut scalpendo decidunt. Unde & affectus πίτυρα, *furfures*, aut πιτυρίασις, *Furfuratio* vocatur, quæ *Porrigo* dicitur, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 6. Seren. de re medica, c. 3. ubi & *Farrea nubes* appellatur, Keuchen. in not. p. 94. Caussa ejus consistit in portionibus siccioribus salinis, & ad scabiem siccam referri potest. *Furfurisca* etiam vocatur ille morbus. Vitalis de Furno Medicin. c. 69. p. m. 74.

Furnus, idem quod *Fornax*, vide supra. Rolfink. expresse scripsit, pari passu ambulare, Chym. l. 2. c. 17. *Furnus* est locus, capsa, & velut officina Vulcania ignis coercendi, regendi, recteque administrandi gratia excogitata. Vocatur ibidem Domicilium, & Claustrum Vulcanium. Ruland. ita descripsit: *Furnus* est locus, in quo ignis ad materiam Chymice tractandam dextre, & convenienter accommodatur. Estque *Apertus*, vel *Tectus*. *Apertus* est, cujus pars superior est aperta. Estque tum *Probatorius*, tum *Ventosus*. Probatorius, vel docimasticus dicitur, in quo metalla perfectiora purgantur, examinantur, vel, ut usitatiori rem vocabulo delineem, fulminantur. *Furnus* ventosus, seu *Anemia* dicitur, in quo beneficio venti ignis vim augentis mineralia liquantur, & funduntur. *Furnus tectus* est, cujus superficies tecta est. Estque vel *simplex*, vel *compositus*. Ille, qui simpliciter, & absolute alterius adminiculo constat: estque vel *Calcinatorius*, vel *Dissolutorius*. Ad calcinatorium pertinet *Cœmentatorius*, & *Reverberatorius*. *Dissolutorius* est vel *Ascensorius*, vel *Descensorius*. Ille est vel siccus, & quidem aut in *vesica*, aut in *catino* arenario; vel *Humidus*, sive *Balnei*. *Furni compositi* dicuntur ii, ubi uno igne plures *furni* foventur, ut sunt *Atanor*, & *Acediæ furnus*, de quibus supra Rul. Plura legantur apud D. D. Vvedel Pharm. in A. F. R. l. 1. f. 5. c. 2. Joh. Franc. Vigani Medull. Chymiæ circa fin. de *furnis*, & Vasis; Morley Coll. Chym. Leid. c. 196. seqq. Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 2. p. 36. seqq.

Furo, ἴκτις, idem quod *Viverra*, sive *Mustela Sylvestris*. Vide *Ictis*.

* Furor, μανία, est species vehementioris delirii absque febre, cujus accuratam descriptionem invenire licet in Vvillis An. Brut. part. II. c. 12. Vide supra *Delirium*. Junge Dieter. n. 512. 518. Ejus species est *furor ἐρωτικὸς, amatorius*. Helmont. negat, *furorem* esse mentis affectum, aut animam rationalem lædi, tr. Formar. ortus, n. 79. & tr. Imago mentis, n. 6. Qui tali affectu laborant, vocantur *furiosi*, μανικοί, μαινόμενοι. Vide *Mania*.

* Furunculus, δοθιὴν. Vide *Dothien*.

* Fusaneus, χυτὸς, φυὰς, dicitur de piscibus, qui gregatim simul natant, & fusim retibus capiuntur. Aldrov. ex Aristotele, l. 2. de pisc. c. 18. & l. 3. c. 18. Quando vero de morbis dicitur, est Gr. σποραδικὸς, vide *Sporadicus*, & opponitur Endemiis, vel Epidemiis. Gal. in def. Med.

Fuscus, φαιὸς, πελὸς, est nomen coloris inter nigrum, & candidum medii, magis tamen ad nigrum vergentis. Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 3. Dicitur *umbrosus*, σκιαρὸς, σκιώδης. Hinc quædam medicamenta Gal. dicuntur φαιὰ, *fusca*, Gal. l. 6. de C. M. S. G. c. 8. 10. *Fuscedo faciei*, legitur apud Forest. l. 31. Obs. 3. in Schol. *Fuscedo linguæ*, vulgo dicitur *Angina*, teste Lang. l. 1. ep. 4.

Fusio, χύσις, terminus est Chymicus, exprimens in genere liquationis speciem per ignem. Unde & *fusio*, & solutio per ignem pari passu ambulant. Tract. de Alchemia incerti Authoris, c. 32. in Volum. Chym. III. Specialiter *Fusio per Antimonium* dicitur, qua verum Aurum non modo a metallis imperfectis, sed etiam ab ipso Argento separamus, & fit hoc modo: Accipio Aurum aliis metallis mixtum, ipsique tres partes Antimonii pulverisati commisceo, & in crucibulo igni contumaci in furnum ventosum pono. Postea juvante, si placet, folle probe liquefactum in pyramidem calefactam, sevoque illitam transfundo, ubi labris malleo concussis regulus Aurum continens in apice residebit, quem malleo detrunco. Antimonium porro residuum rursus in tigillo igni ad tertiam etiam vicem impono, & prædicto modo procedo, ut omne aurum ex antimonio protrudatur. Tandem regulos hosce singulos in catillo terreo prope follem pono, carbonibusque superpositis in modum fornicis ignem accendo; tamdiuque flammam superinduco, quousque omni antimonio evaporato aurum purum putumque resideat, quod statim coagulatur. Hæc Rul. & Johns. Vide & Rolfink. Chym. l. 2. cap. 2. *Fusorum*, quæ Gr. χυτὰ, vel χυλιστὰ dicuntur, Catalogum lege apud Libav. Synt. A. Ch. l. 2. cap. 4. seqq.

Fustis *Pistillaris*, ξύλον ὑπεροειδὲς, inter instrumenta refertur ad articulos reponendos ab Hipp. 4. de art. t. 57.

Fyada, id est *Mercurius*, *Fumus albus*. Ruland. & Johns.

G

GRÆCUM Γ apud Medicos Græcos *unciam* notat, Rhod. ad Scribon. n. 71. Vide textum Græcum Galen. in libris de compos. Medic. & facile parabilibus; item de pond. & mens.

GABAL, vide *Cabales*, *Gaballa*, *Gaballia*. Vide *Cabala*.

GABANALA, nomen dicit fuisse primævum artis Cabalisticæ ab Authore, Paracelsus Philos. sagac. l. 1. §. Probatio in Necromantiam.

GABIREA, γαβιρέα, species est Myrrhæ pinguissima, læto, & pingui solo nascens, quæ copiosam sudat Stacten, teste Diosc. l. 1. c. 77. Gorr. 5.

GABRICU, terminus est Spagyricus, denotans *Maritum Philosophicum*, i. e. *Sulphur Philosophorum*; cujus fœmina dicitur *Beya*, i. e. Aqua Mercurialis, Th. Chym. Vol. III. p. 675. & Vol. IV. p. 736.

GADOS, γάδος, idem quod *Galeus*; de quo infra suo loco. Vide Linden. Ex. XI. §. 24. seqq.

GÆA, γαῖα, *Terra*. Vide *Ge*.

GÆODES, γαιώδης, vel appellative, vel proprie accipitur. In illa significatione idem est quod *Terrestris*, *Terrenus*, a γαῖα, *Terra*. Vide *Ge*. Hac vero significatione notat lapidem de genere *Ætitarum*, etiamsi Dioscorid. separatim de utroque differat l. 5. c. 161. Terram in se complectitur, utplurimum quidem candidam, sed aliquando pallidam, aliquando luteam; solaque figura a *Belenite* differt. Hic enim instar sagittæ oblongus est, *Gæodes* vero rotundus. Muscus, qui ei adhærescit, olet violam. Hic lapis adstringit, siccat, caligines oculorum discutit, & illitus ex aqua testium, mammarumque inflammationes sedat. Hæc ex Dioscor. d. l. Gorræus.

GAGATES, γαγάτης, est species lapidis minus pretiosi, ita dicta a fluvio *Gagas* in Lycia, vel secundum alios in Cilicia, ex liquido bitumine, vel ex succo pingui, & bituminoso concreti, qui igni admotus ardet, & bituminis odorem reddit. Perperam a nonnullis confunditur cum Succino. De hujus differentiis, & usu Medico vide Gal. l. 9. de S. Fac. l. 9. de C. M. S. L. c. 2. Scribon. n. 225. Rhod. in Not. ad h. l. Dioscor. l. 5. c. 146. Lang. l. 1. ep. 65. Chioccum Mus. Calcol. sect. 3. p. 355. seq. Schroder. l. 3. c. 33. Hofm. in clav. ad h. l. Rulandus cum succino confudisse videtur.

GAJETANUS, γαϊξανός, est epitheton vinculorum ex materia ægre putrescibili factorum, cujus meminit Gal. l. 13. Meth. med. c. 22. ad fin. Jul. vero Alexandrinus opinatur, significari hoc nomine fides, chordasque ex animalium nervis eductas, concinnatasque, quæ vulgo *Gavetæ* dicuntur; & materia est corrumpi, aut putrescere non admodum facilis, in notis ad h. l.

GALA, γάλα, *Lac* significat. Est vocabulum valde æquivocum. Proprie, & usitatissime ita dicitur liquor ille candicans, calidus, dulcis, tenuis, ad mammas, & ubera collectus, & suctione, vel pressione externa papillarum infantibus, & brutis noviter exclusis pro nutrimento elicitus, & excretus. De hujus materia ingens est Medicorum veterum, & recentiorum dissensus; dum alii Sanguinem, & quidem menstruum *Lactis* materiam statuerunt, inter quos est ipse Hipp. quamvis non penitus expresse scriptum reliquerit, tamen facile colligi posse videtur ex 5. aphor. 39. Galenus vero διαῤῥήδην asseruit l. de V. S. adv. Erasistratum c. 5. unam esse οὐσίαν, vel essentiam *lactis*, & menstruorum, & amborum communes fontes, nempe venas. Quos principes secutus fuit postmodo totus pene Doctorum Medicorum chorus. Alii tamen pauciores recesserunt ab illa recepta sententia, & Chylum pro *lactis* materia substituerunt; inter quos primus nobis videtur Prosper Martianus in præfat. ad Hippocr. librum de Nat. Pueri, p. 42. 43. quamvis sanguinem ex parte adhuc admiserit. Hunc secuti & alii ex recentioribus, solum Chylum urgentes, de quibus videatur Bartholin. Anat. libr. 2. c. 1. Prostant & novissime habitæ Exercitationes Academicæ de hoc argumento in hoc Lyceo Altdorffino, & alibi habitæ. Egregie etiam ventilavit opiniones de materia sanguinis, secundum recentiorum phænomena, Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 2. c. 2. p. 93. seqq. Solus Hier. Barbatus Serum *lactis* materiam pronunciavit, illud a sanguine separari, & in *Lac* assimilari judicans. Verum rectissime Barthol. d. l. de hac hypothesi scripsit: Recte, sed non solum. Pinguius enim *Lac* Chylum requirit; q. d. si solum serum *lactis* esset materia, unde provenirent butyrosæ, & pingues ejus portiones quandoque sat copiosæ? Inter Alimenta vero optimi succi, & laudabilis cum coctionis, tum distributionis principatum obtinere, verissime docuit Gal. l. 3. de Al. fac. c. 15. & cum eo plures alii. Jungatur Dieter. n. 165. Quo alimenti respectu triplex potissimum, præter humanum, nobis in usu esse, *Bubulum*, *Caprillum*, & *Ovillum*, novimus ex C. Hofm. Instit. Med. l. 5. c. 19. §. 1. & aliis. Verum quoad usum medicamentosum addi debent *Equinum*, & *Asininum*. *Lac* virtutibus medica-

dicamentosis egregiis humectandi, refrigerandi, mitigandi pollere, etiam ex Gal. & aliis constat. Vid. Lind. Ex. XVI. §. 78. Hinc usus ejus & internus, & externus esse solet. Ad artificiosas lactis præparationes pertinet *lac* πεπυρωμένον, quod & σιδηροχάλκιον vocatum fuit, quando igniti silices in illo fuerunt extincti. Idem d. l. §. 82. γάλα σεσεισμένον, *lac* quassum nihil aliud est, quam *lac* ebutyratum, & portione sua butyrosa per agitationem, & conquassationem privatum, Id. §. 108. & seqq. Improprie, & tropice *lac* quoque terminus est Pharmaceuticus, & tribuitur diversis medicamentorum simplicium, & compositorum formulis: v. g. Emulsionibus, Schroder. l. 2. c. 14. succis herbarum expressis, Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 6. v. g. Papaveris, Scrib. n. 22. Peucedani, n. 166. 170. (Vid. Rhod. in not. ad hæc loca) *lac* Papaveris, i. e. *Opium*, Rul. Ita & aliæ præparationes hoc nomine veniunt. *Lac* Sulphuris, perlarum: *Lac* Virginis. De quibus videantur Dispensatoria, Schroder. Libav. & alii. Denique in lapidis Philosophici labore Mercurius, sive materia ad album redacta, *Lac Philosophorum*, item *lac Virginis* vocatur, quæ & succus Lunariæ dicitur, Rul. Ger. Dorneus in Philos. Chemica. Item de transmut. metall. Dionys. Zacharius in opusc. Th. Chym. Vol. III. & alibi, de quibus in Indice, Libav. Apoc. Hermet. Part. posterior. Heptad. Hermet. monad. 6. in Tom. II. Oper. p. 403. seqq. Imo & ipse *Lapis* Philos. vocatur etiam *Lac*, Theatr. Chym. Vol. IV. p. 727. *Lacte*, pro *lac* veteres quoque posuisse, testatur Rhod. ad Scribon. n. 22. *Lactes* quid sint, vide infra *lactes*.

Galactina, γαλάκτινα. Vide *Lacticinia*.

Galactites, γαλακτίτης, dicitur lapis ex saxo calcario nascens, sicut & *melitites*, μελιτίτης, cui & in reliquis notis valde similis est, cinereo colore, qui cum coti atteritur, succum reddit lacteum, & dulcem, ex quo nomen suum accepit. Singulis fere annis capit incrementum, quo fit, ut aliquando magnitudine pueri caput exæquet. Caloris aliquid habet, atque abstergit; ad oculorum fluxiones, & ulcera inungitur. Oportet autem in aqua tritum pyxide plumbea recondere, propter vim glutini, quod obhæret. Idem mulieres lacte copioso implet, si tritus post balneum cum aqua, aut vino dulci bibatur. Hæc Gorræus. De hoc lapide legatur Gal. l. 9. de Sim. Fac. §. Hæmatites, Dioscor. l. 5. c. 150. Ægin. l. 7. c. 3. l. t. L. Chiocchus Mul. Calceol. sect. 3. p. 277. 399.

Galactodes, γαλακτώδης, duplicem habet significationem. (1) notat *tepidum* in modum lactis recentis, quod neque calidum, neque frigidum est. Dicitur & *egelidum*. Ita dicitur de vino, Hipp. l. 7. Epid. L. 7. de aqua, Aet. l. 3. Tetrabibl. 1. c. 170. ubi frigidæ opponitur. Et apud Gal. l. 7. met. med. ἐδέσματα γαλακτώδη vocantur edulia *tepida*. (2.) significat colorem *lacteum*; & ita dicitur de excrementis *lacteum* colorem obtinentibus, Hipp. l. 3. Epid. ægr. 13. post stat. pest. de urina, Gorræus.

Galactophoros, γαλακτοφόρος, i. e. *Lactiferus*. Epitheton canalium, vel vasorum aut chylum ad mammas recta pro materia Lactis deferentium, quos omnino adesse nonnulli sibi persuasum habent: vel potius ductus illi, & tubuli, qui e glandulis mamillarum substantiam ad papillam, veluti ad centrum, colligunt, de quibus tubulis legi poterit Bartholin. l. 9. Anat. c. 1. p. 332. Dicitur & communiter *lacteus*, de quo vocabulo paulo inferius.

Galactopoetica, γαλακτοποιητική, scil. facultas, dicitur aptitudo illa in mammis lac vel e chylo, vel ex sanguinea massa conficiendi.

Galactopotes, γαλακτοπότης, i. e. *Lactipotor*. Pollux.

Galaricides, vel *Galaractit*, lapis idem, qui Galactites. Albert. & Anshelm. Boetius de Boot histor. gemm. & lapid. 559. & seqq.

Galarias, γαλαρίας, idem quod *Callarias*, nomen piscis, qui & *Asellus* dicitur. Lind. Ex. XI. §. 28.

Galaturæ, dicuntur mucilagines semin. cydonior. aut psyllii factæ per aquas, v. g. cancrorum, aut spermat. ranar. in affectibus oculorum efficaces. Meminit hujus vocabuli D. Ludovic. Pharmac. diss. 1. p. 415.

Galax, γάλαξ, idem quod γλαύξ. Vide *Glaux*.

Galaxa, *Galacia*, terminus Paracelsicus. Dicitur esse spina ignis, l. 2. de Gallicis pustulis, ulceribus, &c. cap. 5. Alias communiter notat lineam illam albam in cœlo, quam Cic. *Circulum lacteum* quoque vocavit, Gr. γαλαξίας κύκλος: estque nihil aliud, quam congeries minutissimarum stellarum fixarum, sive nebulosarum stellarum. Vid. Dn. Sturm. in Scientiæ Cosmicæ Part. Gen. Tab. 3. Hujus principium esse sulphur subtilissimum, esse caussam hyemis, nebulas producere, docet Paracels. Fragment. de Anat. oculor. item l. 1. de morbis metallifossor. tr. 2. c. 1. & in fragmentis huc pertinentibus. Idem etiam analogice *galaxam* in homine statuit. Paragran. tr. 2. de Astronomia, specialiter in Cranio porositates hoc nomine insignivit, l. 1. de Podragicis: Charlton. quoque vias, & distributionem Chyli *galaxiæ* nomine exornavit, Exerc. 3. Oec. Animal.

Galaxias, γαλαξίας, est etiam nomen lapidis, qui alias μόροχθος, vel μόροξος, item λευκογραφὶς vocatur, quem Gal. cum Galactite confundit, lib. 9. de Si. Fac. §. Schistus. Dioscorides vero separavit, l. 5. c. 150. & 152.

Galbanetum, Paracelso dicitur balsamus, qui penetrat venas, & ligamenta; cujus descriptiones vide l. 2. de Tartaro tr. 1. c. 6. & in explicatione. Johnsonus vero *Galbanetum* describit, quod sit liquor ex *Galbano* de Terebinthina dilutus, Lexic. Chym. lib. 2. Ejus descriptio habetur apud Schroder. l. 4. class. 2. p. 196. quam etiam B. Etmullerus suo calculo comprobavit. Junge Jac. le Mort Pharm. Chym. Phys. & ex hoc Morley Coll. Chym. Leid. c. 200. Significat & *felem*, de quo animali vide supra *felis*.

Galbanum, γάλβανον, χαλβάνη, vocatur gummi quoddam plantæ ferulaceæ Syriacæ, quæ *Metopium* dicitur, intense flavum, inflammabile, vim habens calefaciendi, resolvendi. Gal. l. 8. de Sim. Fac. Dioscorid. l. 3. c. 97. Schroder. lib. 4. cl. 2. n. 385. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rhod. ad Scribon. n. 81. In specie quomodo signum præbeat fœcunditatis, lege apud Lang. l. 1. ep. 49.

Galbeum, & in plur. *Galbei*, vel *Calbei*, κόσμιx, κόσμοι, dicuntur *Armillæ*, quæ & ornatus, & juvandæ valetudinis caussa usurpantur, uti demonstravit ex Suet. in vita Galbæ, c. 3. Keuch. in not. ad Seren. p. 272.

† Galbula, num. plur. nuces Cupressi. Fal. c. 21.

Galbulus, *Galgulus*, *Galbula*, *Galgula*, est nomen avis, quæ alias *Picus nidum suspendens*, item *Chlorion*, Gr. χλωρίων, κελεός, κολεός dicitur; cujus descriptionem, & usum in Medicina vide apud Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 39. Alia quoque avicula lutea *Calgulæ* nomine venit, quæ alias *Cirlus mas* appellatur, apud eundem lib. 18. Ornithol. c. 21. cujus hodieque usus in cibo notissimus. Keuchen. vocat *Galgalum*, & *Hianticiclum*, proleg. ad Q. Seren. p. 53. Dicitur & *Charadrius*, de cujus vi adversus Icterum occulta vide Lang. l. 2. ep. 36.

Gale, γάλη, γαλῆ, *Mustela*, est nomen animalculi quadrupedis, vivipari, digitati, cujus species, differentias, descriptionem, usumque in cibis, & medicina vid. apud Aldrov. l. 2. de quadr. digit. vivip. c. 15. 16. Sed & piscis notissimus *Mustela* vocatur, qui Gr. σαῦρος, Lat. *Gobius fluviatilis* dicitur, Schroder. l. 5. cl. 3. nu. 84. Descriptionem, & usum lege in Aldrov. l. 5. de pisc. cap. 7. De usu cineris *mustelæ* combustæ quadrupedis vide apud Gal. l. 11. de S. Fac. & Ægin. l. 7.

Galea, κράνος, γαλέα, quid proprie significet, non spectat ad Medicum. Improprie, & per metaphoram ita dicitur *Amnios* membrana. Vide *Amnios*. Barthol. l. 1. Anat. c. 36. Est & nomen fasciæ, sive deligationis in capite factæ, apud Gal. de fasciis, n. 29. Piscis etiam, qui & *Asellus* vocatur, *Galea*, & *Galeus* vocatur, Lind. Ex. XI. §. 54. *Galea* dicitur quoque *Capitis Dolor*. Valesc. de Tarant. Phil. Pharm. l. 1. c. 7.

Galeanthropia, γαλεανθρωπία, dicitur species delirii Melancholici, similis Lycanthropiæ, aut Cynanthropiæ, cum homines arbitrantur, se factos esse feles, eorumque mores æmulantur, a γαλῆ, vel γαλεή, felis. Laur. Bellin. de Urin. & Pulsib. in Opuscul. suis Medicis, p. 513.

Galena, *Galene*, γαλήνη, æquivocum est. Vel enim idem significat quod *Molybdæna*, μολυβδαίνα, quæ est vel nativa, vel factitia. Illa est minera plumbi, vel potius plumbi, & argenti simul. Plin. l. 34. c. 8. Rhod. ad Scribon. num. 220. Latine *Plumbago* dicitur, Ruland. & Johnson. in Lex. Chym. l. 2. Hæc est species *Lithargyrii*, videlicet recrementum illud, quod in purificatione argenti, vel auri per plumbum fornacis solio concretum adhæret, & perustum. Schroder. l. 3. cap. 9. Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 397. Ejus virtus similis est Lithargyrii, videlicet siccare, & refrigerare. Gal. l. 9. de Sim. Fac. Deinde γαλήνη fuit olim primum nomen Theriacæ, sic ab Andromacho, & aliis, qui anteibant, appellabatur, cum videlicet viperæ carnes nondum admistas haberet. Est autem ita dicta γαλήνη, quia corporibus tanquam aliqua morborum tempestate vexatis tranquillitatem, & veluti serenitatem inducit. Galen. l. de Theriaca ad Pamphilian. Gorr. Libav. Alchym. Pharmac. c. 14.

Galenion, γαλήνιον, nomen est Malagmatis anodyni, cujus compositionem habet P. Æginet. l. 7. c. 18.

Galenus. Nomen alterius Artis Medicæ post Hippocratem Principis, prænomine *Claudius*, & a patria cognomine *Pergamenus* dicti. Cujus singularem industriam in amplificanda arte Hippocratica scriptis quidem quamplurimis, & prolixioribus per omnes Medicinæ partes, licet Helmontius, & multi ex Neotericis hodieque adhuc vel subsannare, vel asperioribus verbis perstringere non erubescant, rectius tamen illi nobis facere videntur, qui gloriam illius sartam tectamque cupiunt. Quamvis enim prolixitate nimia molestus esse videatur, neque ad vera hodierna principia ipsi tum temporis ignota non quadrent hujus scripta, multa tamen in illis continentur lectu pariter, & notatu utilia. Quid? quod sine dubio haud pauci temere de illo judicent, veluti cœcus de coloribus;

bus; cum vel ob ignorantiam Græcæ linguæ, vel ob pretii, quo opera Authoris illius veneunt, magnitudinem nunquam viderint, aut legerint, saltem aliorum judicio sese mancipantes. Qui vero nimium *Galeni* scriptis tribuunt, & omnia pro oraculo habent, illi jure merito *Galenici*, vel *Galenistæ*, & eorum Medicina *Galenica* appellatur.

Galeonymos, γαλεώνυμος, idem quod *Galleus*. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31.

Galeus, γαλεὸς, Lat. *Mustelus*, dicitur genus quoddam piscium carne dura præditorum. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. Suntque ejus variæ rursus species, de quibus erudite disserit Linden. Ex. XI. §. 56. seqq. Dorioni idem esse *Galeum* cum *Asino*, & *Gado* pisce, testatur idem §. 26. Proliziorem descriptionem *Galeorum*, vel *Mustelorum*, & usum vide apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 31. 32. 33.

Galerita. Vide *Alauda*.

Galexias, γαλεξίας, etiam γαλαξίας, dicitur piscis e Mustelorum genere, sed delicatior, & molliori carne præditus, propterea apud Romanos magni æstimatus. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31.

Galgalus, *Galgula*, *Galgulas*, vide *Galbulus*.

Galias, γαλίας, nomen piscis minoris, quam sit *Galeus*. Dicitur & *Asellus*, *Catellus*, Lind. Ex. VI. §. 28. Vid. Aldrov. d. l. c. 34.

* Galiancones, γαλιάγκωνες, dicuntur Hippocrati, qui ob capitis humeri in alam prolapsum brachium justo brevius, & gracilius habent, partes vero circa cubitum tumentiores, mustelæque cubito præditi sunt, quos ideo *Mustelancos* quidam vocant, alii simpliciter *Ancos*. Hujus mali vero duplex a Gal. assignatur caussa: vel quando adhuc in utero humeri luxantur; vel quando post ortum adhuc tenera ætate juxta humeri caput in intimis partibus, alteque suppurationes oriuntur, sive secentur, sive urantur, sive per se pus aperiatur, ut ab eo scriptum. Meminit aliquoties eorum Hipp. l. de artic. t. 59. 60. & l. 3. t. 88. l. 6. Epid. s. 1. t. 18. Vide Gal. comm. ad illa loca. Adde Foes. Oec. p. 132. Forest. l. 9. Chirurg. obs. 4. in Schol.

Galla, κηκὶς, duplicem habet significationem: unam ad Botanicos pertinentem, quando notat excrementum quercuum globosum, interdum solidum, interdum perforatum: alteram, quando sumitur pro atro, & aspero vino, docente Keuchen. ad Seren. p. 98

Gallatura, vocatur portio illa albuminis in ovo paulo densior, & crassior, quam vernacule *den Bogel* appellant, & creditur esse signum fœcunditatis ad pulli generationem. Legitur apud Eustach. Rudium Pract. l. 1. c. 20. citante Sennerto Med. Pract. l. 5. P. 3. s. 2. c. 23.

Galleridas, γαλλερίδας, idem quod *Asinus piscis*. Lind. Ex. §. 24. 28. 34. 41. Jul. Alex. l. 14. salubr. c. 9.

† Gallia, & Algalia, odoramentum, unde Gallia Alephagina, Moschata. Pet. Castellus, de Hyæna odorifera.

Gallicula, σχνδάλιον, est species calceamenti, de quo egregie disserit Rhod. ad Scribon. n. 161.

Gallicus, Epitheton vel venti intermedii inter Eurum, & Boream, magis tamen ad Septentrionem accedentis, vulgo *Mord Mord Ost*, Rul. in Lex. vel morbi gravissimi, ita ut mirum sit, Italos, & Gallos hodieque pene pudorem omnem exuisse, ut morbum hunc vilipendant, ceu minime sordidum, & obscœnum, cum sit totius corporis virulenta, & contagiosa cachexia, uti recte vocavit Jonston. Syntagm. Nosocomic. spec. l. 6. tit. 1. Dicitur alias *Lues Venerea*, *Morbus Gallicus*, *Hispanicus*, *Italicus*, *Neapolitanus*, *Syphili*, *Pudendagra*, *Variola magna*, Sen. Med. Pr. l. 7. P. 4. c. 11. Fernelio dignum scortatorum flagellum. Quamvis vero de hoc affectu, ejus natura, caussis, & curatione integra in publicum prodierint Volumina, inter quæ sub titulo *Aphrodisiaci* ingens prostat Volumen compilatum, & ab Aloysio Lausino Utinensi collectum, & editum, præter practicorum aliorum scripta, a quibus hoc argumentum pertractatum est; vix tamen, ac ne vix quidem adhuc de vera, & accurata hujus morbi indole, caussis, & generatione certos nos esse licet, ob indeterminabilem symptomatum in diversis individuis varietatem. Nihilominus hanc addere libet descriptionem, ex hodiernis Artis principiis erutam: *Morbus Gallicus* est Intemperies cum materia universalis, sive totius corporis maligna, lenta, per varios affectus particulares, & symptomata, tumores, ulcera, exanthemata, nodos, gummata, atrophiam, dolorem nocturnum in scapulis, & artubus, virium prostrationem, gonorrhœam, & alia sese exerens, ortaque ab intricate heterogenea sanguinis, succi nutritii, & nervosi corruptione, congelatione, coagulatione, lenta putredine, per fermentationem inordinatam sese multiplicante, & continuante. Junge, si placet, Junken. Chym. Ex. Cur. P. II. s. 1. c. 22. p. 739. seqq.

Gallina. Vide *Gallus*.

Gallinago, σκολόπαξ, *rustica perdix*, *Scolupax*, *Rusticula*; dicitur avis longiori rostro prædita, vulgo *Sneppa* dicta, inter delicias, & dapes nobiliores pertinens; cujus descriptio-

ptionem, & diverſas ſpecies, cum uſu in cibis; & Medicina, vide apud Aldrov. l. 20. c. 51. ſeqq. Claud. Deodat. Panthei Hygiaſt. l. 1. c. 37. p. m. 368.

GALLINULA, nomen eſt generale avis aquaticæ, varias ſpecies ſub ſe comprehendens; quarum deſcriptionem, & uſum alimentarium vide apud Aldrov. d. l. c. 32. ſeqq.

GALLOPAVO (an *Meleagris?*) *Gallus Indicus*, *Pavo Indicus*, item *Calecutenſis*, cum Gallina, ſunt volatilia hodieque notiſſima; quorum deſcriptionem, & uſum in cibis vide apud Aldrov. lib. 13. Ornithol. cap. 4. Cl. Deodat. l. d. p. 359.

GALLOS, γάλλος, idem quod *Eunuchus*, πόκοπος, *Caſtratus*, cui execta ſunt virilia, *Spado*. Foeſ. Oecon. p. 132. Eſt & nomen *Dropacis*, apud P. Ægin. l. 7. c. 19. & Aetium l. 3. c. 180. citante Gorr.

GALLUS, ἀλέκτωρ, ἀλεκτρυὼν, *Gallina*, ἀλεκτυρὶς, ἀλεκτρύαινα, ſignificat animal pennatum domeſticum, biceps, notiſſimum, criſtatum, utriuſque ſexus. Prima eſt inter aves pulveratrices dictas. Mas vocatur cum additione *Gallus gallinaceus*. *Caſtratus* vero *Capo*, vel *Capus* appellatur. Horum omnium prolixam deſcriptionem, & uſum in cibis, ac medicina ampliſſimum invenies, præter Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. 33. in Aldrov. l. 14. Ornith. c. 1. ſeq. Jung. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 55. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Deodat. d. l. De *Gallis gallinaceis* cornutis vid. Ephem. N. Cur. Ann. I. Obſ. 30. *Gallus*, & *Gallina* refertur inter nomina Lapidis Phil. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

GALREDA, eſt ſpecies *Gelatinæ*, nimirum ſuccus inſpiſſatus, viſcoſus, lucidus; fitque plerunque ex Decoctis partibus animalium cartilaginoſis, v. g. ex pedibus vituli, porcellorum, &c. Schrod. l. 1. c. 3. lit. G. *Galredam* quoque pro mucagine accipi excrementitia, patet ex Paracelſ. l. 2. de mor. metallifoſſor. tract. 2. c. 3.

GALTHIENUM, *Galithenum*, terminus Paracelſicus ſatis obſcurus, quo tamen indicare videtur virtutem illam occultam curæ Caduci, quæ debet induci in eſſentiam Mumiæ, tr. Berthonea l. 1. c. 15.

GAMAHEU, *Gamahæi*, *Gamathei*, ſunt lapides, quibus cœleſtes vires, & ſupernæ conſtellationes imprimuntur, mirandis characteribus, imaginibus, & figuris inſigniti, quales aliquando natura fabrefactos videre contingit e montibus erutos, quandoque ſecundum ripas aquarum. Rul. & Johnſ. in Lex. *Gamahe* vim obtinet Aſtralem in commovendis ſpiritibus, & principiis Microcoſmi. Paracelſus quoque plurimum attribuit hujuſmodi *Gamahæi* imaginibus, & Characteriſmis, quod a Cœli influentia proveniant, ut paſſim in ſcriptis ſuis videre eſt. Unde quartam ſpeciem Magicæ artis *Gamaheos* quoque vocavit, Philoſ. ſagac. l. 1. c. 4. Dicitur alias *Taliſmanica*. Verum Helmont. inter ſcurrilia dæmonia refert, tr. Poteſtas medicaminum, n. 62. Damnavit quoque Libavius in Paracelſica ſentent. Biblicar. depravatione ex Crollio Tom. IV. oper. p. 53. ſeqq. *Gamaheum conjugium*, dictum fuit a Magis virium, & proprietatum cœleſtium cum Elementaribus conjunctio. Dorneus tr. congeries tranſm. metall. c. 19.

GAMANDRA. Vide *Gamboidea*.

GAMBOIDEA, ſcil. *Gutta*: Epitheton Gummi, quod alias communiter dicitur *Gummi Gotte*, item *Gummi ad Podagram*; de cujus hiſtoria, & viribus vide Rolfink. tr. de Purgant. ſ. 13. art. 8. p. 417. ſeqq. Vocatur & *Succus Indicus Purgans*. Item *Gummi Gammandræ*, de quo etiam integrum ſcripſit libellum Mich. Reudenius Med. quondam Nariſcorum Curienſis. Jung. Schrod. ſub tit. *Ghitta Jemau*, l. 4. cl. 4. p. 255. F. Hofm. in cl. ad h. l. D. Ludov. Pharm. Diſſ. I. c. 144. Vide infra *Ghitta Jemau*.

GAMMAROS. Vide *Cancer*.

GAMMAUT, talis dicitur *ſcalpellus ſulcatus*, quo Apoſtemata commode aperiuntur, in parte gibba retuſus, in cava acutus. Sculter. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XIV. fig. 5.

GAMPHELE, γαμφηλὴ, idem quod γένυς, *Maxilla*. Vide *Genys*. Gorr.

GAMPSONIX, vel *Gampſonychos*, γαμψώνυξ, γαμψώνυχος, i. e. *aduncos ungues habens*: Epitheton animalium rapacium, & ſunt Leones, Lupi, &c. C. Hofmann. ad Gal. lib. de U. P. num. 138.

GAMPSOS, γαμψὸς, *incurvum*, inflexum, aduncum ſignificat. Gal. in exegeſ. voc. Hipp. Foeſ. Oec. p. 133. Lind. Ex. X. §. 68.

GANGAMON, γαγγαμὼν, ſic a pleriſque appellatum eſt *Omentum*, quia propter varium venarum, & arteriarum contextum reti piſcatorio, quod Gr. γάγγαμον dicitur, ſimile videatur. Aliis autem, quia circa umbilicum cernitur, quaſi nervorum quidam contextus, γαγγαμὼν vocatur. Horr.

GANGITIS, γαγγίτις, idem quod *Gagates*, de quo ſuperius. Gorr.

* GANGLION, γάγγλιον, dicitur nervi nodoſa, & renitens contractio, nullo præter naturam colore, doloris expers, proveniens a ſucci nervoſi propter ordinem fibrarum per cauſſam externam, plagam videlicet, vel nimiam compreſſionem nervorum turbatum concretione, & nervi conſequente induratione. Galen. in

in def. med. & com. 2. de artic. t. 56. ubi quidem Hipp. ipse in contextu vocat γαγγλιώδεα. His fere notis deprehenditur. Tumor est parvus, non in profundo, sed sub cutem saltem delitescens, inæqualis in compressione ad latera recedens. In multis corporis partibus occurrere potest, sed in manibus, & pedibus frequenter, rarius in cubito, & capite oritur. Gorr. Forest. l. 26. obs. 8. penis *ganglion* notavit. De *gangliis* in artubus vid. Ephem. N. Cur. Ann. III. Obs. 326. *Ganglii* in Carpo paulo ante partum plane evanescentis, & post partum in pristinum locum redeuntis observationem vide in Act. Hafn. Vol. I. obs. 56. p. 110.

* GANGRÆNA, γάγγραινα, Medicis vocatur partis alicujus ob inflammationis, qua conflictatur, magnitudinem, incipiens mortificatio, & corruptio. Gal. l. 2. ad Glauc. c. 9. Cum enim pars omnino emortua est, σφάκελος, *Sphacelus*, h. e. *Sideratio* nominatur, quæ est *gangrænæ* terminus. *Gangræna* vero est ad Sphacelum via. Foes. Oec. p. 130. Diet. n. 807. Dicitur & *ignis S. Marcelli*, *Antonii*, *&c.* Gal. in def. med. paulo aliter descripsit: *Gangræna* est mutatio coloris a statu naturali in alienum, & mortificatio membri cum, vel sine ulcere. Caussa est sanguinis, & succi nutritii νέκρωσις, sive corruptio totalis, cum flammæ vitalis extinctione, & continuatione abolita conjuncta. Plura de *gangræna* vide apud Practicos, præsertim Hildan. integro tractatu de *gangræna & Sphacelo*. *Gangræna* quoque quibusdam vocatur avis quædam, quæ *Merops* alias dicitur, teste Aldrov. l. 12. Ornith. c. 45.

GANIMEDES, Chymicis dicitur *Sulphur album*, & verus *ganimedes*, p. 203. Fabri Panchymici, quia in cœlum rapitur, & extollitur, seu sublimatur. Johns. in Lex. l. 2.

GARGALE, *gargalos*, *gargalismos*, γαργάλη, γάργαλος, γαργαλισμός, *titillationem*, *irritationem*, *pruritum* quoque significat. Erotianus in Onomastic. Hipp. p. 33. b.

GARGARA, proprie *summitatem Idæ montis* notare, docent Historici. Late etiam pro omni *summitate montium* accipi posse, vult Keuchen. in proleg. ad Seren. p. 73.

* GARGAREON, γαργαρέων, *gurgulio*. Vide *Columella*.

GARGARISMA, *gargarismus*, γαργάρισμα, γαργαρισμός, accipitur quandoque late pro omni *collutione oris*, quæ alias Διάκλυσμα dicitur, de quo supra. Proprie vero est hujus saltem species; diciturque ita medicamentum liquidum, affectibus oris, gingivarum, faucium, laryngis, aliquando & capitis dicatum, *gargarisando*, ut vocant, fauces colluens, sine deglutitione. P. Morell. de remed. formul. l. 2. f. 2. c. 5. Vveker. Antidot. gen. l. 1. c. 17. Special. l. 2. f. 10. Schrod. l. 2. c. 61.

GARGATHUM, vocabatur lectus, in quo mente devii, & spiritibus afflati immundis detinebantur. Joh. Laurent. Amalth. Onom. p. 377.

GARIP, i. e. aliquid aliud. Th. Chym. Vol. IV. p. 730.

GARON, γάρον, etiam mascul. γάρος, *garum*, dicitur liquamen ex piscibus sale conditis, aut maceratis paratum, ita dictum a *garo* pisce, quem tamen se ignorare fatetur Aldrov. l. 2. de pisc. c. 39. Qualis veterum ratio componendi, & parandi *garum* fuerit, etiam incertum est. Vid. Jul. Alexandr. l. 15. Salubr. c. 9. & l. 18. c. 15. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 53. Lind. Ex. IX. §. 69. *Garo* tribuitur vis alvum laxandi, Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 22. si ante alios cibos sumatur. Alias facultas ejus est calida, & sicca; unde ad ulcera putrescentia quidam usi sunt. Nonnulli & dysentericis injecerunt, l. 11. de Sim. Fac. in fin. Species *gari* sunt σπάνιον γάρος, *Hispanum*, ὀξύπορον, *oxyporum*, *nigrum*, & *Sociorum* dictum, Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. αἱμάτιον, *cruentum*, Lind. d. l. Foes. Oec. p. 133.

† GARSELLA, animal moschum producens. Mercur. de comp. med. l. 1. c. 15.

† GARUM, ex intestinis, & oxelo, Sennert. pract. l. 3. prax. 1. §. 1. c. 1.

GARRULUS, nomen est avis ad picas pertinentis, unde & *Pica marina* dicitur, circa Argentoratum urbem abundantis; cujus descriptionem, & usum in cibo vide apud Aldrov. Ornithol. l. 12. c. 15. Quid *garruli* sint Bohemici, vide supra in *Ampelis*. Alias *garrulus*, & *garrulitas*, ἀδόλεσχος, ἀδολεσχία, quale notet vitium, in Medico quoque improbandum, non est hujus loci. De hoc Gal. l. 3. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

GAS, nomen est Helmontianum, in genere denotans *spiritum non coagulabilem*, qualis e fermentante vino; itemque ruber ille, qui Chrysulca operante eructatur. Specialiter vero de variis subjectis prædicatum diversas quoque obtinet significationes; v. g. *Gas vitale* est spiritus vitæ nostræ, lumen, & balsamus, præservans a corruptione, &c. tr. Complex. atque Mistion. figm. n. 42. *Gas pingue sulphureum*, quod enecat homines, præsertim in cryptis, & fodinis: *Gas sylvestre*: *Gas ventosum*, quod est Aereum: *Gas siccum*, quod est sublimatum: *Gas cerevisiæ*, i. e. exhalans spiritus e doliis, vel lacubus, quando fermentatur, tr. de flatib. n. 3. 4. seqq. *Gas salium*, est aqua: item *nix*, &c. d. l. Complex. &c. n. 37. 38.

GASAR, i. e. *lomus*. Rul.

Gassela, vel *Gazella*, idem quod *Capra Sylvestris Africana*, vel *Dorcas*. Vide *Rupicapra*.

Gaster, γαστήρ, *Venter*, accipitur late, & stricte. Late significat totum abdomen, sive eam corporis regionem, quæ septo transverso, hypochondriis, & pube circumscribitur. Gal. l. 4. de U.P. c. 9. princ. Junge C. Hofm. comm. in h. l. n. 210. Specialiter vero, & communiori usu γαστήρ notat *ventriculum*, cibi scil. & potus receptaculum, officinam illam Chylificantem, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, Barthol. l. 1. c. 2. Ita sumitur apud Hipp. l. 6. Ep. s. 4. t. 7. Hinc γαστρὸς ἔκφυσις, i. e. *ventriculi* appendix, vocatur *Intestinum duodenum*, Gal. l. 2. de temper. c. 6. Aliquando totam alvum inferiorem, i. e. *ventriculum cum intestinis* notat, l. 4. Epid. l. 19. Sæpe vero accipitur pro *utero*, Hip. 5. aph. 30. 31. 34. 37. 38. 51. 52. 55. 60. 61. & 7. aph. 27. Jung. Diet. n. 157. Adde Lind. Ex. XI. §. 109. 110. 122. seq. Ex. XIII. §. 94. γαστήρ quoque dicta fuit Rapa apud Lacedæmonios, ut scribit Athenæus, Gorræus.

Gasteranax, est vocabulum novissime effictum a Dolæo, quo exprimere voluit Facultatem Veterum Nutritivam, sive Animæ Vegetativam specialem, in ventriculo, & intestinis sedem habentem, præsidium Chylificationis, Distributionis, & Excrementorum secretionis, & si quæ sunt aliæ subordinatæ functiones. Vocatur eidem etiam *Bithnimalia* (de quo vocab. supra suo loco.) De utroque videatur D. Author Encyclopæd. l. 2. & loca specialia quærantur in Indice. Qua necessitate, & utilitate talia fingantur nomina, judicare nolumus.

Gastrica vasa, Vena, & Arteria, nec non *gastroepiploica*, quæ in Anatomicis dicantur, quære in Bartholin. Anatom. libell. 1. & 2. & loca in Indice.

Gastrimargos, γαστρίμαργος, *intemperantem*, qui ventre insanit, *comedonem* significat, apud Hesychium, Lind. Ex. XI. §. 126.

* Gastrocnemia, & *gastrocnemion*, γαστροκνημία, γαστροκνήμιον, significat *Suram*; estque posterior carnosæ tibiæ pars, seu tibiæ venter, siquidem extuberat, propter musculorum eam tibiæ sedem occupantium crassitiem, ut anterior pars tibiæ carnis expers dicitur *Anticnemium*, ἀντικνήμιον, Hipp. 4. de artic. t. 10. l. 2. de iis, quæ in med. t. 16. Gal. l. 1. de musculor. anatom. c. 32. l. 2. Anat. administr. c. 4. l. 3. de U. P. c. 10. & l. 16. c. 8. Hinc & *Musculi Gastrocnemii* vocantur, quia suram constituunt, Barthol. l. 4. Anat. c. 13.

* Gastroraphia, γαστρoραφία, significat *abdominis suturam*; cujus operationis Chirurgicæ meminit Gal. l. 5. Anat. admin. c. 6. & Scribon. n. 206. Jung. Rhod. in not. ad h. l. Hanc descripsit ex Petro Pigræo Chirurgo Regio Jobus a Meekren in Obs. Medico-Chirurg. cap. 48. p. 212. seqq.

Gatrinum, i. e. *cinis clavellatus*. Rul. & Jonhs.

Gaudium, χαρὰ, εὐθυμία, εὐφροσύνη, est inter affectus animi etiam quandoque vehementiores; estque jucunda commotio animæ de fruitione boni, quod impressiones cerebri ei repræsentarunt ut suum, sibi impense gratulantis, dum spiritus e cerebro in cor, & sanguinem copiose motu interdum placido, interdum vehementiori effusi efficiunt, ut hic celeriori motu circuletur, Charlton. Ex. VIII. Pathol. §. 29. *Gaudium nimium* aliquando morborum, & mortis caussa extitit, Gal. l. 2. de causs. Symptom. c. 5. Forest. l. 17. obs. 8. Schol. Rolfink. O. ac M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 106. Differentiam inter gaudium, & iram docuit Jul. Alex. l. 25. Salubr. c. 4. Discrimen inter *Lætitiam*, & *Gaudium* a Rolfink. propositum non observatur. De pulsu *lætitiæ*, & *lætorum* vide Gal. l. 4. de causs. puls. c. 3.

Gaveta. Vide *Gajetanus*.

Gausos, γαῦσος, & γαυσὸς, *gibbosum*, obstipum, incurvum significat. Dicitur de femore, apud Hipp. 2. de fractur. t. 69. & 4. de art. t. 61.

Ge, γῆ, γαῖα, i. e. *Terra*. Significatio ejus triplex. Physica, Medica, Spagyrica. Physice accipitur, vel similariter pro Elemento siccissimo, & frigido; vel dissimilariter, & mixte pro globo *terræ*, sive *Tellure* alia corpora naturalia comprehendente; quæ consideratio e Physicis petenda, cum non sit hujus loci. Medice significat glebam, & portionem *Terræ* virtute medicamentosa varia pro diversitate regionum, mineralium, aliarumque circumstantiarum, a spiritu Macrocosmico, vel universali imbutam; cujus varias species, earumque historiam, & catalogum, usum, & præparationis modos vide apud Schrod. l. 3. c. 2. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Legi quoque poterit, cui ad manus fuerit, Rul. in Lex. Quid? quod species *terrarum* vel omnes, vel præcipuas sigillatim, & unamquamque in litera sua initiali explicatam in hoc Lexico repertùrus sis. Ap. Hipp. mentio fit γῆς κιμωλίης, i. e. *argillæ*, σμηκτίδος, vel σμηκτικῆς, *detergendi vim habentis*, χαλκιτίδος, *Chalcitidis*, ἐρετριάδος, *Eretriæ*: quarum expositio etiam haberi potest in propriis suis literis initialibus. Ad Spagyricam, vel Chymicam significationem pertinet, 1. quatenus constituit corporum substantiam, & reliquarum fluidarum, & mobilium retardat motum. Sunt enim particulæ terrestres fluidarum, & mobilium solida, & quieta rece-

receptacula, in quibus medium quendam adſciſcunt ſtatum fixo volatilem. 2. quatenus a nonnullis *terra* inter cauſſas efficientes principales operationum Chymicarum refertur: v. g. quando in deſtillatione Salis Nitri additur argilla, bolus, Rolf. Chym. l. 2. c. 13. Item, quando proponunt *Terram Elementatam*; quæ nihil aliud eſt, quam *Sal Paracelſi*, in quo quatuor elementa, velut in proprio ſuo domicilio, ſedem habent, atque manſionem. Ger. Dorneus tr. Phyſica Geneſ. die tertio. Vel *Terra* a corporibus metallicis in Sulphur elevata *Naturæ Sal* dicitur *Philoſophorum*, vel *Mercurius vegetabilis*, vel medium extrema conjungens omnia ad unum finem, i. e. cœlum cum forma, vel Clavem Philoſophicam cum perfectis corporibus, & *hæc terra* etiam dicitur *Elementata Mercuriata*. Idem in Philoſoph. Chemica. Lapis Spagyricus etiam dicitur *Terra foliata*, quæ in oleum fixata germen eſt. Id. ibid. *Terra damnata mortua*, vocatur in Argyro, & Chryſopæja portio illa impura, in ſuperficie Lapidis coquendi ſupernatans, & abjicienda. Gaſto Claveus in Apologia, & Chryſop. Th. Chym. Vol. II. & tr. de Alchemia incerti Authoris, c. 33. in Th. Chym. Vol. III. Alias *Terra mortua* damnata in genere eſt omnis materia terreſtris ab elixivatione reſidua, & ita omnibus facultatibus efficacibus deſtituta. Medicamenta quoque Chym. quædam *Terræ* nomine veniunt, ut *Terra Tartar. foliata ſecretiſſima*, Rolf. Chym. l. 5. ſ. 1. a. 1. c. 14. *Terra ſancta Rulandina*, Id. l. 6. ſ. 7. c. 1.

GEBULUM, i. e. *reparandum*. Coagulare, id. Rul. in Lex.

GECHYTON, γήχυτον, ſignificat externam terræ partem mollem, ac minime lapidoſam, apud Gal. in Exeg. vocab. Hipp. Gorr.

GEGONEO, *Gegoniſco*, γεγωνέω, γεγωνίσκω, ſignificat *vociferor* alta voce, & muſculorum omnium expirationi inſervientium contentione exclamo. Jul. Alexandr. annot. in Gal. l. de motu muſc. c. 9.

GEGYOMENOS, γεγυιωμένος, ſignificat *enervatum*, & viribus exſolutum, a γυιόω, *membra frango*, enervo. Deſcendit a nomine γυῖον, *membrum*. Hipp. 3. ad R. V. I. A. t. 59. Gal. in comm. ad h. l.

GEISON, γεῖσον, & γεῖσσον, item γείσωμα per metaphoram dicitur pars, quæ in ſuperciliis prominet, veluti imbricamentum quoddam aliorſum humores derivans. Proprie *grundam*, vel *ſuggrundium* notat, h. e. tecti partem prominentem, qua ſtillicidia arcentur a parietibus. Gorr.

GELASINOS, γελασῖνος, epitheton dentium quatuor mediorum, & anteriorum; qui per riſum patent. Vocantur alias *Inciſores*, τομεῖς. An & cavum illud, quod in media bucca per riſum apparet, *Gelaſinus* Martiali dicitur? Gorr.

GELATINA, Gr. γαλακτινή, teſte Jul. Alex. V. 29. ſalubr. c. 16. eſt terminus Pharmaceuticus, (Rolf. inter Chymicas operationes refert, Chym. l. 4. ſ. 4. c. 1. ſed non video, quid labor hic ſubtilitatis Chymicæ contineat) denotatque ſuccum inſpiſſatum puriorem, cum ſaccharo in ſcatulas effuſum, & congelatum. Harum hiſtoriam vide apud Schrod. l. 2. c. 62. & Rolf. d. l. Parari ſolet quoque a Coquis e decoctis pedum vitulinorum, ſuillorum, vervecinorum, cujus modum tradit J. Alex. d. l.

GELATIO, πῆξις, *Gelatum*, idem quod *congelatio*, *Congelatum*. Legitur apud Scrib. n. 179. 180. Vide *Congelatio*.

GELBUM, *Gelſum*, nomen *Marchaſitæ* in Hungaria, vel potius *Pyritis* ſæpe Argento prægnantis. Lib. S. A. Ch. l. 2. c. 24. *Gelbum*, vel *Geldum* quoque dicitur Lapis Phil. Th. Ch. Vol. IV. p. 77.

GELIDUS, ψυχρὸς, idem quod *Frigidus*. Et *Gelu*, idem quod *Frigus*.

GELION, idem quod *Folium*, φύλλον. Rul. in Lex.

GELOS, γέλως, *Riſus*, eſt motus ex contractione labiorum, & expiratione interciſa ſonora hilaritatem declarans. Gorr. Pertinet ad Affectus animi, qui cum voluptate conjuncti ſunt, & quidem vehementiori. Charleton. Ex. IX. Pathol. §. 24. In ſtatu p. n. *Riſus* eſt ſpecies convulſionis, vel ſpaſmi convulſivi, qualis oritur ex uſu herbæ Sardoniæ, ſive *Apii riſus* dicti, item ex abuſu Croci, aut a præcordiorum inflammatione. Vide Senn. M. Pr. l. 9. p. 7. cap. 11. De vocab. γέλως vide quoque Diet. n. 158. Talia pharmaca riſum p. n. moventia vocari poſſunt γελωτοποιὰ, Libav. Synt. A. Ch. l. 8. c. 7. *Riſus* etiam vehementior referri poteſt inter media potentiora, uti patet ex ridicula illa hiſtoria curati apoſtematis ex ſpina retenta in gutture Marchionis de Ferraria, qui a muliere quadam per verba quædam in aurem Marchionis dicta: Si anum meum invenies, anum meum verberabis: Si anum meum invenies, anum meum punges; terque repetita, addendo ſignum Crucis, ita ad *riſum* commotus fuit, ut apoſtema ruptum fuerit, cum profuſione puris albi, & ſpinæ, & ita Marchio liberatus, uti notavit Galeatius de ſancta Sophia in l. 9. Rhaſ. c. 49. fin. fol. m. 38. b. ſeqq.

* GEMELLI, δίδυμοι, idem quod *Gemini*. Vide *Didymi*. *Gemellos* quoque oculos vocavit Paracelſus in Fragm. Anatomiæ Oculor.

Gemini, δίδυμοι, idem quod *Gemelli*. Ap. Mathematicos est nomen Asterismi certi in Zodiaco; quæ significatio non est hujus loci.

Gemma, λίθος, diversimode accipitur. 1. Generaliter pro omni lapide pretioso; quorum singulorum mentio fit in suis locis, & literis initialibus. In hac significatione occurrit apud Schr. l. 3. c. 5. Chiocc. in Mus. Calceolar. s. 3. & alios. De *Gemmarum*, sive lapidum pretiosorum generationis modo vide Th. Chym. p. 427. 2. Specialiter pro *Unione*, sive *Margarita*, quales reperiuntur in certis concharum, quæ propterea Margaritiferæ vocantur, generibus: de quibus vide Aldr. l. 3. de Testac. c. 41. seqq. De utrisque valde adhuc controvertitur, an recte in usum Medicum veniant, an secus? De qua controversia vide Fr. Hofm. in cl. ad d. Schrod. l. Paracelsus passim in scriptis suis videtur fortassis nimium extollere earum utilitatem. An quoque distinguendum inter *Gemmas* in speciali significatione, quibus propter vim vegetativam major efficacia concedi potest, quam mineralibus inanimatis, *Gemmarum* nomine venientibus? Nostrarum jam non est partium, litem hanc exacte dirimere. Helmontius *Gemmarum* in genere originem tribuit aquæ, quæ continet Ideam seminalem, & mineralem, tr. de Lithiasi, c. 1. n. 7. 8. Idem negare quoque videtur, *Gemmas*, quæ lapideam habent duritiem, quicquam agere, aut pati in nos, aut a nobis, de febr. c. 15. n. 15. 3. Abusive, quando Paracelsus *Tartarum* quoque in genere *Gemmam* vocat, l. 1. de Tart. tr. 1. c. 1. & tr. 2. c. 2. & 3. in Fragm. ad h. l. *Gemmæ* quoque artificiales, sive factitiæ ita dicuntur καταχρηστικῶς, de quibus vide Libav. Synt. A. Ch. l. 3. c. 8. l. 7. c. 21. Tr. Chym. de Igne natur. c. 43. &c. De variis tincturis *Gemmarum* artificialium vide Morley. Coll. Chym. Leid. c. 202. An & *Sal Gemmæ*, nec non pulvis Mynsichti ex illo paratus, & *Gemma vitæ* ab eodem appellatus, Armam. Medico-Chym. s. 1. p. m. 28. abusiva saltem hujus vocabuli fruuntur significatione?

Gemonis, γεμωνὶς, idem quod *Aetites*, lapidis nomen, sic dictum, quoniam quasi prægnans sit, id quod etiam *Aetitæ* proprium est, Gorr. a γέμω, plenus sum.

† Gemursa, morbus quidam veterum, inter pedum digitos. Sennertus de Scorbuto, ex Epist. Langii. Joan. Riolan. Enchirid. Anat. l. 4. c. 5. tuberculum sub minimo pedis digito gemere faciens.

Gemursa, nomen morbi apud priscos inter digitos pedum nascentis, hodieque penitus obliteratum, teste Plinio l. 26. c. 1. & ex hoc Lang. l. 2. ep. 13.

* Gena, γένυς, dicitur ea faciei pars, quæ inter nasum, & aures sita est, quæ bene coloratis, & ingenuis pudore suffusis rubet. Vocatur & *Mala*, Gal. Introduct. c. 10. Imo γένυς, *Gena*, significat *Maxillam* tam superiorem, quam inferiorem. Additur autem ad distinctionem ἡ ἄνω, καὶ ἡ κάτω. Dicitur & alio nomine γνάθος, sed ambigua pariter significatione. Vocatur ἡ ἄνω γένυς, *Maxilla superior*, pars faciei fronti proxime subjecta, auribus utrinque ab imo, & gingivis terminata. Non unico osse, sed pluribus solidis, duris, & levibus constat. ἡ κάτω γένυς, *Maxilla inferior*, dicitur faciei pars infima, & mobilis, dentes inferiores continens. Constat osse non simplici, ut plerique putant, sed gemino, sicuti Hipp. & Gal. visum est, quorum distinctio medio in mento est, ubi Sutura apparet, in pueris quidem evidenter, in adultioribus autem paulo obscurius, quæ etiam in provectis tamen coctura fatiscit. Aliter namque ea duo ossa separari vix possunt, adeo inter se τῇ συμφύσει coaluerunt. Hæc Castell. Gorr. Accuratam *Genæ* utriusque descriptionem vide in scriptis Anatomicis, præsertim Barthol. libell. 4. Anatom. c. 9.

Genejas, γενειὰς, *lanugo prima*, qua genæ investiuntur. Sic dicitur & fasciæ genus, sive circuitus, qui sub mento circumagitur, ut habetur apud Gal. de fasciis. Gorr.

* Genejon, γένειον, i. e. *Mentum*, dicitur pars genæ, vel maxillæ inferioris in acumen tendens. Ruffo quoque dicitur ἀνθερεὼν, de quo supra, vide *Anthereon*. Ab aliis ὀξύγενυς vocatur, teste Polluce. Hac in parte duo ossa genæ inferioris συμφύσει conjunguntur, de qua junctura p. a. dictum. Vocab. γένειον legitur apud Hipp. in Epist. vel potius in Epist. Democriti ad Hipp. de nat. hum. n. 31.

Gener, vocatur Lapis Phil. in Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

Generalis, γενικὸς, κοινὸς, idem quod *Universalis*, ὁ καθόλου. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 6. dicitur de præceptionibus Medicis præmittendis, antequam ad exercitium artis circa particularia, vel singularia deveniamus, passim apud Gal.

Generatio, γένεσις, in genere dicitur via ex imperfecto ad actum perfectum, Gal. lib. an omnes particulæ fiant simul? in princ. Proprie *generatio* est ortus rerum naturalium ex semine, i. e. quo principia rerum, quæ proxime in semine existunt, ex præexistente materia parantur, ac subinde fœtu matricis in actum secundum speciem suam emergunt. Partes itaque *generationis* sunt tum seminis præparatio, tum ejusdem emersio. Et hic modus oriendi proprius est rebus nativis primariis, videlicet

vegetabilibus, & animalibus, horumque membris genuinis. Schrod. l. 1. c. 4. Quo & collimat Helmont. ita describens, quod *Generatio* nihil dicat aliud, quam fluxum seminis ad perfectionem, maturitatem, proprietatem, explicationem occultorum, & consummationem ordinum ad suos fines, tr. Ignotus Hospes morbus, n. 38. Dividi solet in *Univocam*, & *Æquivocam*. Verum hanc divisionem non solum improbavit C. Hofm, l. 1. de gen. hom. c. 1. lit. D. sed & Fr. Hofm. in cl. ad d. Schrod. loc. In specie de *Generatione* animalium, & hominis plurima vide in libris Physiologicis, & Anatomicis, præsertim recentioribus: Siquidem nobis nec licet, nec libet omnia huc referre. Improprie etiam dicitur *Generatio* productio Excrementorum, aut vitiosarum portionum, v. g. Puris, Hipp. 2. aph. 47. Accommodatum quoque *Generationis* nomen Chymicis operationibus; & in genere describitur, quod sit ex occultatione manifesti mox occulti manifestatio; quod qua ratione intelligendum sit, Vide apud Rolfink. Chymiæ l. 2. c. 5.

GENEROSUS, idem quod *vehemens*, potens, *efficax*. Dici solet vel de vino, quod Gr. πολυφίγον, item καρωτικὸν vocatur, Linden. Ex. X. §. 111. seqq. vel de remediis, præsertim universalibus, Venæ sectione, & Purgatione. De V. S. Vide Not. nostras ad Jessen. tr. de Jud. Sang. V. S. misso p. 31. seqq.

GENESIS, γένεσις. Vide *Generatio*.

GENETHLIACUS, γενεθλιακὸς, jam olim diceba-tur de quibusdam μάντεσι, sive vatibus, uti patet ex Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 16. Hodieque tribuitur Astrologis ex figura cœli tempore nativitatis Thema quoddam, vel Computum aliquod instituentibus, & de natura hominis non solum, verum etiam de mere contingentibus, & fortuitis vaticinantibus, quorum vanitatem tamen egregie hactenus, & cordate detexit Clarissimus, & Excell. D. Sturnius, Collega, & Compater noster amicissimus, passim in scriptis.

GENIOGLOSSI, vocantur Musculi linguæ proprii, quos Riolanus *Mylòglossos* appellat, apud Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 546. & 549. Alii vero, qui ad hos hyoides pertinere existimant, vocant *Geniohyoideos*.

* GENITALIS, γεννητικὸς, dicitur cum de membris, & partibus organicis utriusque sexus generationi inservientibus, quæ alias αἰδοῖα, *Pudenda* vocantur, Rolf. hoc tit. part. 1. cap. 2. tum de meatu, quem parastatam varicosum vocant, qui maxima via est, quæ genituram a testibus haustam ad Colis radicem defert, Gal. l. 1. de sem. c. 15. tum etiam de semine ipso, qui *Genitalis* humor appellari solet a Medicis. Vide *Genitura*. Mediante humore dicitur etiam de *spiritu*, qui caussa generationis existit, & ex animali, vitalique spiritu compositus esse videtur, seminalis crassioris materiæ veluti amiculo inclusus, de quo etiam erudite disseruit DD. Hofm. Jung. in diss. Anat. ad Joh. van Horne Microc. p. 176. 179.

* GENITURA, γονὴ, γόνος, duplicem habet significationem. Vel enim plerumque notat *semen*, & quidem genitale, sive fæcundum, aut utero jam injectum, Gal. l. 1. de sem. c. 9. quamvis hæc differentia inter γονὴν, καὶ σπέρμα non semper conservetur, imo rarissime, cum & ipse Hipp. pro semine posuerit, uti patet ex 6 aph. 2. Vel significat ipsas *partes genitales* utriusque sexus, ex Hipp. l. de Humid. usu VI. 2. 3. Jung. Prosp. Martian. in Annot. ad h. l. p. 129. Diet. n. 167. Foes. Oec. p. 140. seq.

GENIUS, δαίμων. Vide *Dæmon*. Deum singulis hominibus *Genium* dedisse, qui in suprema corporis parte habitat, & nos a terra ad cœlestem cognitionem extollit, docet Gal. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 2. Plura circa vocis *genius* variam significationem vide apud Casp. a Rejes, p. 89.

GENOS, γένος, *genus*, proprie non est terminus Medicus, sed Logicus. Hinc etiam in foro Medico varias obtinet significationes. Interdum indifferenter *genus* pro specie, differentia, formaque dicitur. Gorr. Rhod. in Lex. Interdum contradistinguitur ab illis. Interdum etiam notat stirpem, vel familiam aliquam certam. Gal. 5. aph. 59. Tria *genera generalissima* vocat Trismegistus, Mineralia, Vegetabilia, & Animalia, in Physica, Vol. I. Th. Chym.

GENTILITIUS, Epitheton Morborum a parentibus in liberos propagatorum, & ita idem significans, quod *Hæreditarius*. Dicitur & *Parentalis*, Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. s. 2. c. 28. 35. & ex hoc DD. Joh. Zeller. Medicus Charitopolitanus, amicus noster singularis, Dis. Inaug. Affectib. Hæreditar. theor. 1. §. 2.

* GENU, γόνυ, est femoris, & tibiæ dearticulatio, & artificiosissima connexio, in qua sinus est quidam prominens, alterius caput excipiens, quod anteriori parte, quo firmius fieret, *Rotula*, sive *Patella* munivit, quam μύλην, & ἐπιγονατίδα vocant, quæ prohibet, ne femur curvatis, aut per declivia currentibus loco excidat, & dilabatur. Gal. l. de ossib. c. 21. seqq. & l. Introd. c. 10. Est autem ea dearticulatio omnium expeditissima, justissima, magnoque naturæ artificio comparata, ut quæ in ea epiphyses, & cavitates ita construxit, & fabricata est, ut neque laxior sit Epiphyseon in cavitates ingressus, neque etiam adstrictior. Continentur autem,

autem, & firmantur extrinsecus superciliis quibusdam ipsorum ossium, & ligamentis, aliis quidem in profundo positis, aliis autem in circuitu totam dearticulationem comprehendentibus. Hæc Gorr. & Castell. Jung. & Diet. n. 168.

GENUINUS, ὀψίγονος. Vide *Opsigonos*.

GENUGRA, terminus Paracelsicus pro *Genagra*, denotans speciem Arthritidis in Genu.

GENYS, γένυς. Vide *Gena*.

GEODES, γεώδης, nomen lapidis a terra, quam inter se comprehendit, ita dicti, ejusdem cum *Ostracite* virtutis, siccatoriæ, & adstrictoriæ. Gal. l. 9. de S. F. §. de Ostracite, & P. Ægin. l. 7. c. 3. §. Lithi. Affinis habetur Aetii, estque fortassis hic immaturus adhuc.

GEOGRAPHIA, γεωγραφία, proprie dicitur scientia Mathematica quædam, quæ docet descriptionem mundi, sive globi terrestris, & distinctionem in suas regiones, regna, & urbes. Paracelsus vero more solito etiam finxit *Geographiam Microcosmicam*, tr. Labyrinth. Medicor. c. 4. fin. Imo nec veritus est comminisci Geographiam cœlestem, seu partem Mathematicæ adeptæ, tr. Philosoph. sagacis, l. 2. c. 4.

GEOMANTIA, γεωμαντία, proprie est ars, & scientia terrarum notissima. Sed h. l. juxta Paracelsum dicitur, cum astra terræ se patefaciunt hominibus, ut inde prophetiam, aut præsagium sumant, quod sortitur effectum. Dicitur etiam *Astronomia terræ*, quæ dupliciter operatur, aut per Astronomicas calculationes, aut per puncta. Rul. & Johns. in Lex. Meminit aliquoties Paracels. in scriptis suis, v. g. de Caducis tract. 2. & in fragm. Medic.

GEOMETRIA, γεωμετρία, proprie etiam dicitur pars scientiæ Mathematicæ, docentis, agros, & partes terræ metiri: unde & Rulandus descripsit: *Geometria*, finitura, decempedatura, agri mensura. Paracelsus tamen etiam commentus est *Geometriam Medicam*, quæ docet metiri altitudinem cœli, & terræ, & eorum, quæ in se continent, tr. Alia declaratio totius Astronomiæ.

GEONOMUS, γεωνόμος, legitur apud Parac. l. 3. de Tart. tr. 2. c. 3. & videtur idem esse, quod *Geomantes*, i. e. vates ex astris terræ.

GEOPILYSIA, γεοπλυσία, est separatio per dilutionem. Vide *Separatio*.

GERETÆROS, γεραίτερος, natu major, *senior*. Usurpatur ab Hipp. de iis, non qui simpliciter senes sunt, sed in collatione, & comparatione ad eos, qui trigesimum annum excesserunt. Qui enim ab ea ætate ad senectam usque annis excedunt, hi per comparationem *seniores* ab eo appellantur. Gorr. & Foes. Occurrit apud Hippocr. 2. Progn. t. 69. ubi opponitur τοῖς νεωτέροις, Junioribus. Vide Comm. Gal. ad h. l.

GERANDRYON, γεράνδρυον, dicitur vetus quæcunque arbor. Gorr.

GERANION, γεράνιον, 1. nomen est herbæ, cujus variæ sunt species, quæ spectant ad Botanicos. 2. Est nomen emplastri sic dicti, quod præter cætera gruis pennas ustas recipiat. Tribuitur Polleti. Descriptio ejus habetur ap. Ætium. Hæc Gorr. Γεράνη, ἢ γερανία quoque notat instrumentum quoddam, de quo supra, vide *Ciconia*. Latine etiam *Grus* vocatur.

GERANIS, γερανίς, nomen fasciæ, vel vinculi ad humerum excidentem, vel jugulum fractum, ab Hipp. vel, ut aliis placet, a Perigene inventi, Gal. l. de fasciis n. 74. Meminit & Æginet. l. 6. c. 99.

GERARAT, dicuntur animalcula venenata, sicut scorpiones, habentia corpus gibbosum, & caudas acutas, de quorum veneno calido, ejus læsione, & cura vide Avic. l. 4. fen. 6. tr. 5. c. 4.

GERAS, γῆρας, *senectus*, *senium*, vocatur illa ætas, quæ habetur ut plurimum frigida, & sicca, quando homo jam est in descensu, h. e. quando humores vitales, præsertim sanguis, & spiritus animalis, defectionem naturalem patiuntur spirituascentiæ, & activitatis, unde corpus, ejusque membra organica languent, nec adeo expedite muniis suis fungi queunt. Cumque certe ætatum cum anni temporibus sit correspondio, *senectus* respondet hyemi; quia sicut Sol tempore hyemis velut alto axe descendit, & saltem oblique radiis suis terram petit; ita quoque calor vitalis refractis plane viribus partes solidas afficit. Dividi quoque solet *Senectus* in tres classes, *crudam*, *mediam*, & *decrepitam*. Plura vide apud Diet. n. 161. Qui in *senectute* sunt constituti, dicuntur Gr. γέροντες, item πρεσβῦται, *senes*, de quibus lege eundem n. 160. De proverbio, Γέροντες δὶς παῖδες, *Senes* bis pueri, vide Lan. l. 1. ep. 55. & Chiliad. Erasmi, Γῆρας ἐκ νόσου, *senectus* ex morbo, dicitur marcoris species, vel febris μαρασμώδης, *tabida*. Gal. l. 1. de præsag. expulf. c. 4. & l. de marcore, c. 5. Vide Foes. Oec. p. 135. & C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 697. Sumitur etiam pro *Exuvio serpentum*, Gr. alias λεβηρὶς dicto. Galen. in Exeg. & l. 4. de C. M. S. L. c. 1. Erot. in Onom. De *Senecta serpentum* vide Libav. Tom. II. Op. p. 152. seqq.

† GERMANDREA, Gordomii Lilii, Part. 1. c. 5. chamdorys, Dioscor. Scholiastes ad marginem.

GERMANUS, æquivocum est vocabulum. Vel enim appellativam habet significationem, & respondet Græco ἀδελφὸς, aut ἠδελφισμένος, siquidem omnia, quæ similia, congruentiaque exi-

existunt, atque ut quispiam dixerit, genere juncta, cognataque sunt, consuevit Hip. vocare ἀδελφισμοὺς, h. e. *germana*: teste Gal. 2. de R.V. I. A. t. 33. Vide *Adelphixia*. Vel est nomen proprium certorum Europæ populorum, de quibus Geographi consulantur. De **Germanulis*, sive cadaveribus exiccatis fere tripedalibus in Insulis *Canariis*, & Fortunatis repertis lege Helmont. tr. Demonstratur Thesis, n. 82.

GERMEN, βλαστὸς, βλάστημα, proprie arborum κυήματα, vel κύματα, primas eruptiones denotat, de quibus Gal. l. 2. de A. F. c. 60. Transfertur etiam ad alia, de quibus supra in *Blastema*. Quæ dicatur Spagyrica *germinis* pullulatio, & augmentatio, legatur in Jodoci Greveri Presbyteri Secreto, si poteris intelligere, & hariolari ex obscuris illis ænigmatibus, Vol. III. Th. Chym.

GERMINATIO, præter propriam significationem Physicis, & Botanicis relictam, qua notat additionem novellarum partium in plantis, teste Andr. Cæsalpino l. 1. de Plant. c. 3. & 4. Spagyricis quoque dicitur quædam peculiaris transmutatio Metallorum, præsertim Argenti, quando mediante aqua forti, Mercurio, parvaque quantitate argenti, super prunarum igne mediocriter valido, in vitro progerminant rami argenti; de qua germinatione videantur ex relatione Olai Borrichii Acta Philosoph. Oldenburg. An. 1669. m. Septembr. & Novembr.

* GEROCOMICE, γηροκομική, dicitur ea Medicinæ pars, quæ senum regimen tradit, iisdemque convenientem vitæ, ac victus rationem præscribit. Gal. l. 5. de san. tu. c. 4. & de subfig. empir. c. 4. Lang. l. 1. ep. 79. Incertum vero videtur, an ad ὑγιεινὴν, an θεραπευτικὴν pertineat, cum senum corpus neutrum esse videatur, & senectus non exacta plane sanitas; sed vel morbi, & sanitatis affectio quædam media, vel omnino ejus generis non est, quæ firma, constansque sit, quam ἕξιν appellant, sed potius fallax, & incerta, quæ κατὰ σχέσιν dicitur. Plures tamen eam salubris Medicinæ partem esse statuunt. Hæc Gorr. & Castell. & quidem recte. Nam & senum sanitas est Sanitas, licet infirmior, & inconstantior, quam aliarum ætatum. Hinc & nos inter methodos sanitatis tuendæ particulares referre non dubitavimus, Dogm. Med. Gen. P. IV. c. 2. d. 5. p. 475.

GERON, γέρων. Vide *Presbyter*.

GERSA, i. e. *Cerussa*, Rul. in Lex. Sumitur & pro *Fecula*. Vide supra *Fecula*.

GERULA, Paracelso dicitur monstrosa planta, vel degeneratio ex transplantata Pastinaca, l. 3. de pustulis Gallicis, ulceribus, &c. c. 4.

GERYON, γηρύων, nomen monstri, vel Centauri tricorporis, quem Hercules dicitur confecisse. Tribuitur per metaphoram *Mercurio* a Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 15.

GESOR, i. e. *Galbanum*. Rul. in Lex.

GESTATIO, φορὰ, quid in genere significet notum est, nimirum oneris alicujus portationem. Unde Gal. dixit l. 12. de U. P. c. 13. quod *gestatum*, βαστα ζόμενον minus esse oportet *gestante*, βαστάζοντος. Stricte vero *Gestatio* Medicis dicitur nihil aliud, quam geniti in utero infantis ad partum usque permansio, atque mora, totum id complectens tempus, quod a genito intus infante ad ejus exclusionem interest, Diet. n. 486. p. 661.

GEUMA, γεῦμα, Hippocrati dicitur id, quod gustatur, hoc est cibus, *edulium*. l. 1. Epid. s. 1. t. 59. l. 2. s. 3. n. 31. l. 3. ægr. 6. Foes. Oecon. p. 135.

GEUSIS, γεῦσις, *gustus*. Vide infra *Gustus*.

GHITA *jemou*, nomen exoticum purgantis simplicis vehementioris, & haud dubie venenosi, quod alias *Gummi Gotte*, *Gummi ad podagram*, *Gutta Cambodia*, aliisque nominibus appellari solet. Plura de hoc purgante vid. ap. Schr. l. 4. cl. 4. n. 445. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rolf. tr. de purgant. s. 13. art. 8. Nos experientia docuit, ejus usum non adeo securum esse, uti quidam Authores eundem commendant.

GIALAPPA, *Gialapium*, item *Jalappa*, & hoc nomen est purgantis electivi vulgo dicti, mitioris tamen, & propter majorem securitatem hodieque frequentissimi usus; cujus descriptionem prolixam pete sis e Schrod. l. 4. cl. 13. n. 427. Fr. Hofmann. in cl. ad h. l. Rolfink. d. l. s. 2. art. 3.

GIBAR, i. e. *medicina metallica*. Ruland. & Johns.

* GIBBEROSITAS, *Gibbositas*, *Gibber*, *Gibbus*, κύφωσις, κυφός. Vide *Cyphosis*.

GIBUM, i. e. *Caseus*, Rul. & Johns.

GICH, *Gepsin*, i. e. *Gypsum*. Rul. & Johns.

GIGARTON, γίγαρτον, significat nucleum, vel granum acinorum uvæ, virtutis siccantis in secundo, & refrigerantis in primo. Æginet. l. 7. c. 3. Meminit & Lind. Ex. X. §. 192. ubi docet, Latinis *vinacium* quoque vocari. Vocantur illi nuclei etiam Latine *Arillæ*, quamvis nomen hoc non in omnibus Lexicis occurrat. Ex *arillis* passularum industria Chymicorum elicere audet Spiritum acidulum, item oleum Empyreumaticum; imo sunt, qui Sal volatile ex iis parasse jactitant. Verum cui bono hæc superflua curiositas?

GIGAS, γίγας, dicitur de hominibus præter leges naturæ proceris, & elatis, Rul. & Johns. cujus caussam peculiarem investigare quidem cona-

conatus est Parac. sed magis obscuravit, quam declaravit. Nobis videtur acquiescendum esse in liberrima, imperscrutabili voluntate Summi, & Maximi Creatoris. De vocab. *Gigas* vide etiam Casp. a Rejes q. 25. n. 8.

Gigeriæ, significat τὰ ἔντερα, σπλάγχνα, ἢ ἀκρῶα, (vel ἀκρεῖα) intestina, viscera, & extremas partes gallinarum, uti exponit Hesychius, teste Keuchen. not. ad Q. Seren. p. 261. Non. Marcell. & Nig. Perotus exposuerunt per intestina gallinarum, & quæ iis coquuntur.

Gilla, vel *Grillus*, est Vitriolum sua sponte resolutum in aquam. Nonnulli putant, a natura talem exhiberi liquorem. Sunt, qui hoc nomine Salis Armoniaci aquam appellant. Purgat ventriculum, Rul. & Johns. Meminit Parac. de viribus membro. l. 2. c. 4. *Gilla* est *Sal Vitrioli* solutum emeticum, inquit Frid. Hofm. in clav. ad Schroder. l. 1. c. 3. p. 4.

* Gilvus, *Helvus*, κιῤῥός, medium inter album, & rufum significat colorem. Dicitur & *Melinus*, *Citrinus*. Rul. & Johns. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 2. de C. M. P. G. c 4. Vide *Cirrhos*. *Dichromos*.

Gingiber, pro *Zingiber*, nomen aromatis notissimi, de quo in Botanicis. Vid. Rhod. in not. ad Scribon. n. 165.

Gingibrachium, & *Gingipedium*, idem quod *Scorbutus*; qui ita dictus a quodam Regnero Snoy, multæ eruditionis, & exercitatæ praxis Medico, gingivis, brachiis, & pedibus corrupto sanguine infectis. Forest. l. 20. Obs. 11. in Schol. Denominatio quidem crassa, & pingui Minerva facta, judicio Sal. Alberti apud Senn. de Scorbut. c. 1. Vide infra *Scorbutus*.

* Gingivae, τὰ οὖλα, carnes sunt, quæ sunt circa dentes, Gal. l. 9. de U. P. c. 15. ubi primum e locellis suis, vel alveolis emergunt, l. 5. de C. M. S. L. c. 8. quarum connexio χαλινὸς dicitur. In iis dentes nuper natorum latent, & veluti in præsepiolis conditi sunt; & ut siccioribus, astrictioribusque continentur, ita redundante humiditate laxioribus decidunt. Nervos habent a tertio pari, ut & dentes, per quos sentiunt, & dolent, sæpeque in iis dolor est, qui in dente putatur esse. Hæc Castell. Vid. *Ulon.* Jung. Dieter. n. 632. Barthol. l. 3. Anat. c. 12.

* Ginglymos, γίγγλυμος, Proprie *cardinem* significat, qui cum porta vertitur, aut potius ferramenta illa duo pectinatim invicem se subeuntia, clavo transfixa, quorum alterum ostio, alterum parieti inseritur, in quibus ostium ipsum ceu cardinibus vertitur. *Cardo masculus* dicitur *Clavus ferreus*, qui ingreditur in cavitatem, quæ *Cavitas* vocatur *Cardo fœmina*. Fallop. Expos. de Ossib. c. 12. Tom. I. p. 482. Hinc vocab. translatum ad speciem *Diarthroseos*, sive *Dearticulationis*, qua ossa sese invicem ingredientia conjunguntur, ut vertebræ inter se, ac cubitus, humerusque colligantur, Galen. l. de ossib. in proœm. ita ut unius caput in alterius cavitatem condatur, & vicissim hujus caput in illius sinum excipiatur. Ab hac articulationis specie *Humeri orbita* γιγλυμοειδὴς dicitur, Vesal. l. 1. de H. C. F. c. 23. Est enim hæc διάρθρωσις plerisque ostiorum cardinibus similis, in quibus ferramenti utriusque, (quod proprie a Græcis γίγγλυμος appellatur) tum ejus, quod parieti infixum est, tum alterius, quod ostio adhæret, pectines mutuo implexu sese subeunt. Quæ quidem compositionis ratio non videtur ἀπὸ τῆς ῥαφῆς, a *sutura* valde differre. In quibus vero ostiis clavus crassior parieti affixus ostii verticillum subit, non γίγγλυμος sed verius γόμφωσις dicitur. Hæc Gor. & Castellus. Adde Bartholin. libello IV. Anat. c. 1. p. 693. edit. ult.

Gir, *Gith*, i. e. *Calx viva*. Rul.

Girgies, i. e. *albi lapides fluminis*. Idem.

Girmer, i. e. *Tartarum*. Id. & Johns.

Gisisim, i. e. *Gummi*. Iidem.

Git, *Gith*, diversimode sumitur. Vel enim idem est quod *Gir*, Rul. Vel significat herbam *Nigella*, sive *Melanthium*, dictam: vel *Piper*, teste Rhod. ad Scrib. n. 69.

Gitenon, i. e. *satum commune*. Rul.

* Glabrities, *Glaber*, μαδαρότης, μαδαρός. Vid. *Clavities*, *Madaros*.

* Glacies, *Glacialis*, κρύσταλλος, κρυστάλλινος. Vide *Crystallus*, *Crystallinus*. De *Glacie Mercuriali* vide Libav. Apocal. Herm. P. I. c. 9. *Glaciale lepræ* venenum descripsit Helmont. de Lithias. c. 9. n. 22. De *Glacie*, & *Coagulatione* scripsisse tractatum Dan. Bartoli, patet ex Act. Lips. A. 1682.

Gladialis, est ars, qua juxta firmamenti cursum astrorum gladii cuduntur, & enses, quibus & incudes resistere nequeunt. Inde vocatur & *Incusida*. Parac. dicit esse speciem Philosophiæ adeptæ, l. 1. Philos. sagacis.

Gladiator, μονομάχος, qui cum altero certamen subit gladio. Horum vulneratorum curam olim Galeno fuisse demandatam, ob peritiam Anatomicam, scripsit l. 3. de C. M. P. G. c. 2. Cibus illorum frequens fuerunt fabæ, l. 1. de Al. Fac. c. 19. De hoc vocabulo vide & Rhod. Scrib. n. 101

Gladius, μάχαιρα, ξίφος, σπάθη, quid significet, notum est. Optimus qualis esse debeat, docet Gal. l. 1. de U. P. c. 11. *Gladiolus*, μαχαίριον, refertur inter instrumenta Chirurgica, quo in excidendo utuntur Medici. Dicitur & *Cultellus*. Legitur apud Hippoc. lib. 1. de morb.

mul. XCVI. t. 22. l. de Medico V. 2. Alibi usurpat vocabul. μαχαιρὶς, l. 2. de Morb. XLV. 21. *Gladiolus* cum epitheto στηθοειδὴς, usurpatur de scalpello utrimque acuto ad perforandum pectus, vel locum intercostalem, in abscessu pulmonum, vel Empyemate, uti descripsit Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. II. fig. 1. dicens ab Hipp. etiam *Spatham* vocari, de quo tamen dubitamus, cum nec Foesius notaverit in Oecon. neque nos locum invenire potuerimus. De *Gladio Delphico* vide C. Hofm. com. ad Galen. U. P. 248. *Gladius*, ξιφίας, est nomen piscis marini, de quo videatur Aldrov. l. 3. de pisc. c. 21. Chiocc. Mus. Calc. s. 1. 81.

Glagos, γλάγος, idem quod γάλα, *Lac*. Hinc γλαγόεις, *lacteus*. Lind. Ex. X. §. 43.

Glama, *Gleme*, γλάμα, γλήμη, *sordes oculorum*, lippitudo, pro λήμη. Unde γλαμυροὶ ὀφθαλμοὶ, *glamiosi*, aut *gramiosi* oculi dicuntur, sordidi, ac humidi, pituita laborantes, Hipp. l. 1. de Morb. mul. IX. 6. XII. 5. Vid. Foes. Oec. p. 136. Keuchen. Not. ad Seren. p. 241.

* Glandium, vide *Thymus*.

Glandosum *corpus*, Vesalio dicuntur *Prostatæ*, l. 5. de H. C. F. c. 13. p. 645. seqq. Fallopius vero vocavit *Glandosum adsistens*, in Instit. Anat. Vide *Prostatæ*.

Glandula, ἀδὴν, corpus quoddam carniforme est, laxum, & fungosum, quod utique velut cunei quidam vasorum divisionibus incubantes, fulcimentum ipsis suggerunt, ut a nullo violento casu afficiantur. Gal. l. 4. de U. P. c. 20. Sunt autem proprie sic dictæ *Glandulæ*, quas Græci ἀδένες vocant, imbecilliores corporis partes, ad quas valentiores corporis partes supervacua sibi tum quantitate, tum qualitate, & præsertim ad eas, quæ rariores natura sunt, transmittunt; quippe valentius est arteriarum, venarum, nervorum, musculorum robur, imbecillius autem, aut prorsus nullum corporum, quæ *Glandularum* sunt naturæ, l. 13. Meth. M. c. 5. in princ. Hæc Castellus de *Glandulis* in genere. Videatur & Hippocr. lib. de Glandulis, & Gal. l. 3. de Al. fac. c. 6. Verum earum descriptio, differentia, & usus hodieque accuratior habetur ap. Th. Vvarthon integro Adenographiæ libello, Nic. Stenon. de Musculis, & Glandulis. Quibus jungatur Illustris, & Excellentiss. D. Frid. Ferdin. Illmeri a Vvartenberg Phil. & Med. D. S. Cæs. Majest. Archiatri, & in inclyto Viennensi Athenæo Profess. Publ. celeberrimi, Fautoris, & Amic. nostri colendissimi, Adenographiæ Exercitatio, succincte essentiam, & naturam *Glandularum* in genere, & specie comprehendens. Ex his libet hanc adjicere descriptionem: *Glandula* est parenchyma spermaticum, molle, friabile, & spongiosum, una communi membrana universim, & frequenter pluribus privatis frustulatim coagmentatis inclusum, ex materia spermatica fabricatum, vasis omnis generis stipatum; partim depurationi, partim secretioni, partim etiam elaborationi inserviens. Dividuntur trifariam *Glandulæ*: 1. in *Conglobatas*, & *Conglomeratas*: 2. in perpetuas, & adventitias: 3. in exteriores, & interiores. De usu *glandularum* alimentario vide Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 6. *Glandularum* potiorum descriptiones reperies quoque sub propriis nominibus, sub literis eorum initialibus. *Glandulosa corpora*, τὰ ἀδένωδη σώματα, olim distinxerunt a *Glandulis*, teste Galen. l. 14. Meth. Med. cap. 11. laxitate, & raritate majori. Verum hodieque illa distinctio non amplius observatur, teste laudatiss. D. Illmero d. l. th. 3. *Glandula* quoque Arabib. dicitur Apostema scirrhosum, sicut Nux avellana, aut etiam paulo minus, multoties super volam manus, interdum super frontem, in principio dum comprimitur, dissolvitur, & aliquando vero redit in pristinam formam. Avicen. l. 4. fen. 3. tr. 2. c. 6. & 7. Videtur autem *Ganglion* intelligere. Ita & *Glandula guidonis* est Tumor glandi similis, mollis, solus mobilis, sine radicibus a circumjectis partibus separatus, maxime in emunctoriis, & juncturis proveniens. Blancard. in Lex.

Glanis, γλάνις, nomen est piscis marini, & fluviatilis; cujus descriptionem, & usum in cibis vide apud Aldrovand. l. 5. de pisc. c. 5. Habetur a nonnullis similis *Siluro*. Idem.

* Glans, βάλανος, æquivocum est vocabulum. 1. notat fructum arboris, *Quercus dictæ*. 2. cum additione *Myrepsica*, sive *Unguentaria* est fructus arboris exoticæ Myricæ, de quo Galen. l. 6. de Sympl. Fac. quæ duæ significationes ad Botanicos pertinent, Lang. l. 1. ep. 66. 3. *glans* dicitur extrema totius colis, sive membri virilis pars, cujus cutis, quæ eam vestit, *Præputium*, πόσθη, dicitur, Galen. l. 5. Meth. M. c. 15. Rolfink. de part. genit. Part. 1. cap. 51. Barth. l. 1. Anat. c. 24. Porro 4. *glans* idem est quod *Suppositorium*, ceu medicamentum topicum ano dicatum, oblongum duos, tres, quatuorve digitos transversos, figura tereti, & rotunda, candelæ instar, olim glandis forma ad alvum solicitandam maxime, & ad alios ani affectus comparatum, P. Morell. l. 2. s. 2. c. 13. de form. remed. Vveker Antidot. Gener. lib. 1. c. 49. Spec. s. 44. Schroder. l. 2. c. 83. In hac significatione *glans* βάλανος, occurrit apud Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 83. & l. 3. de Morb. XV. 20. Gal. 6. de C. M. S. L. c. 3. Aliquando & pro Pesso sumitur, Hippocr. l. 1. de Morb. mul. CXIIX. 2. 5. 14. CXIX. 13. CXX. 9. *Pessaria* minora, βαλανίδες, sive

five *glandes* parvæ eidem dicuntur, l. 2. de morb. mul. XLV. 6. Tandem 5. accipi pro strumis, & scrophulis, quas Græci *Naphthas* vocant, patet ex Lang. l. 3. ep. 4. in fin.

GLAREALIS, idem quod *sabulosus*, Gr. ψαμμώδης, a *glarea*, sive arena. *Aquæ glarealis* in vulnere meminit Helmont. de Lithiaf. c. 6. n. 20.

GLASSA, est genus *vernicis* sicci oris. Rul. & Johns.

GLAUCOSIS, *glaucoma*, γλαύκωσις, γλαύκωμα, accipitur late, & stricte. Late, pro omni coloris naturalis in oculo mutatione in præternaturalem, & glaucum. Stricte, pro humoris crystallini colore in *glaucum* mutato, proveniens ab illius humoris nimia siccitate, & concretione. Differt a *suffusione*, ἀπὸ τῆ ὑποχύματος, quod in hoc affectu peccet extranei humoris, & aliunde affluentis concretio; in illo ipsius humoris crystallini condensatio, & reficcatio. Vid. Dieter. n. 163. Foes. Oecon. d. l. C. Hofm. Comm. in Galen. de U. P. n. 731. Aliquando tamen color ille est absque manifesta læsione visus; & tales homines dicuntur γλαυκώπεις, unde & Minerva γλαυκῶπις dicta, cæsios oculos habens.

GLAUCOS, γλαυκός, *glaucus*, est nomen coloris misti ex viridi, & albo. Dicitur *Cæsius*. Differt omnino a fusco, uti recte demonstrat Libav. Defens. Syntagm. contra Scheunemann. not. 48. Tom. 3. p. 95. 96. γλαυκὸς quoque Hippocrati vocatur, qui cæsiis est oculis, l. 2. Epid. s. 6. n. 7. Usurpatur & de urina, οὖρον γλαυκὸν, quæ est cornu pellucido similis, media inter lacteam, & charopam, apud Actuar. l. 1. c. 8. teste Gorræo in definit. *Glaucus* quoque veteribus fuit nomen piscis majoris pelagi, sive marini; cujus descriptionem, usumque in cibis, & Medicina tradidit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 16.

GLAURA, *glaure*, est nomen Paracelsicum mineralis, cum epitheto *Augurelli*, quod & *Electrum minerale immaturum*, item *Nympha* vocatur, Th. Chym. Vol. VI. p. 649. Meminit & Helmont. tr. Pharm. ac Disp. modern. n. 50. & Frid. Hofm. in Clav. Schroder. l. 3. c. 15. in fine. Legitur & hoc vocabulum apud Ludov. Pharm. Differt. I. p. 121.

GLAUX, γλαῦξ. Vide *Noctua*.

GLEBA, βῶλος. Vide *Bolus*.

GLECONITES, γληχωνίτης, scil. οἶνος, nomen vini medicati ex *Pulegio*, quod Gr. γλήχων dicitur, parati. Dioscor. l. 5. c. 62.

* GLENE, γλήνη, proprie, & primario *oculi cavitatem*, & *pupillam* significat. Per translationem quoque ita dicitur ossium cavitas, & sinus leviter depressus, ac obscurus, ac leviter sinuosa cavitas, & obscure desidens, in quam os inseritur; quemadmodum contra profundior cavitas, & altius descendens κοτύλη, h. e. *Acetabulum* vocatur, Gal. l. de ossib. proœm. & c. 2. de frac. t. 52. Hipp. vero γλήνην vocat χώραν γληνοειδῆ, i. e. *sinum pupillæ oculi instar leviter depressum*, 4. de artic. t. 64. Jung. Foes. p. 136. Hinc primæ cervicis vertebræ sinus in inferiori regione leviter tantum cavi γληνοειδεῖς appellati sunt. Valeſ. l. 1. de H. C. F. c. 15.

GLINOIDES, γληνοειδής. Vide *glene*.

GLEUCINON, γλεύκινον, epitheton Unguenti cujusdam, Lat. *Musteum*, a γλεῦκος, *mustum*. Meminit illius Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 14. ubi varias compositiones tradit. Simpliciorem compositionem proponit Diosc. l. 1. c. 67. Inter acopa refertur, & relaxantia a Gal. Emollit, calefacit, horroribus, & nervorum, vulvæque vitiis auxiliatur. Diosc. Gorr.

GLEUCOS, γλεῦκος, *Mustum* significat. Estque succus uvarum recens expressus, crudus, flatuosus, unum hoc in se boni continens, quod alvum laxet, quod nisi contingat, tanto magis noxium corpori evadit. Hipp. l. 2. de diæt. XXIII. 1. *Mustum* duplex habetur: *Lixivium*, Gr. πρόχυμα, item οἶνος πρότροπος, πρόδρομος, h. e. sponte defluens, antequam calcentur uvæ; alterum *vulgare*, quod vi expressum est, quam vim vel pes, vel prelum præstat, Græce πραπητὸς οἶνος, Linden. Ex. X. §. 174. seqq. ubi plura de *musto* reperies. Idem Author etiam erudite demonstrat τὸ γλεῦκος aliquando significare vinum dulce, generosum, valde inebrians, & caput aggravans, quod de *musto* alias dici nequit. Unde & γλευκίτας olim dictus fuit, qui tali vino dulci nimium utebatur, §. 252.

GLEUXIS, γλεῦξις, vel γλῦξις, dicitur vinum, quod multum *hepsematis*, i. e. sapæ, aut defruti admixtum sibi habet. Linden. d. l. §. 62.

GLIS, ἐλειός, γέλειος, μυοξός, vel μυοξίας, dicitur muris species; estque animal quadrupes somnolentum, ita ut dormiendo pinguescat. Cujus descriptionem, usumque in cibis, & Medicina prolixe tradidit Ul. Aldr. l. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 29. De symptomatibus ex esu pulveris *glirium* edulcorato obortis videantur Ephem. N. Cur. An. III. Obs. 40. *Glis montanus*, idem est, quod *Mus Alpinus*, sive *Marmota*, aut *Murmentum*.

GLISCHRASMA, γλίσχρασμα, idem quod γλισχρότης, *lentor*, viscositas. Hippocr. 1. de R. V. I. A. t. 18.

GLISCROCHOLOS, γλισχρόχολος, dicitur de excrementis glutinosis, & simul biliosis. Hipp. l. 4. Epid. XXIIX. 4. quamvis γλισχρόχροα alii legerint, verum inepte, siquidem glutinositas non de colore dici poterit. Vide Erot. p. 33.

Glischrodes, γλισχρώδης, idem quod γλισχρός.

Glischros, γλισχρὸς, *lentum*, viscosum, glutinosum significat. Per metaphoram usurpavit Hippocr. de febribus, l. 4. Epid. XXII. 15. Hinc verbum γλισχραίνειν *viscosum reddere* significat, & προσγλισχραίνειν, *magis viscosum* reddere, quod legitur apud eundem 3. de R. V. I. A. t. 26. Ita & καταλισχραίνειν, d. l. t. 10. Dieter. n. 671.

Glisco, αὔξω, ἐπιτείνομαι, idem est quod *augesco*, paulatim vires sumendo, & intendendo. Proprie de incremento ignis dici videtur. Per translationem vero eleganter etiam de flamma vitali, de calore febrili, aliisque Vomitibus morbosis accipi potest, & assolet. Febris dicitur *gliscere*, quæ de paroxysmo in paroxysmum ingravescit. Linden. Ex. XV. §. 94. 95.

Glisomargo, est *Creta candida*. Rul. & Johns. in Lex.

† Globuli, apud Marcell. Compos. 59. nobis pilulæ Casp. Barthi. Advers. l. 40. c. 4.

Globus, *Globulus*, σφαῖρα, σφαίριον, quid significet, notum est, & partim hujus non est loci. Reliqua vide infra voc. *Pila*, *Pilula*, & supra voc. *Catapotis*. Referuntur & *Globi* ad instrumenta Chirurgica. Ita *Globi*, & *Globuli* uterini adversus procidentiam describuntur apud Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XXII. fig. 8. In Anatomicis *Globulus Nasi*, vel *Orbiculus* dicitur pars nasi inferior cartilaginea, & mobilis. Barthol. l. 3. Anat. c. 11. p. 527. Alias *Globosæ particulæ* hodieque etiam referuntur inter principia materialia corporum naturalium, præsertim liquidorum, de quibus videantur Observationes Microscopicæ Ant. Levvenhœk, quarum mentio fit in Act. Erud. Lips. 1682. Ita Casp. Bartholinus Th. filius gloriatur se vidisse beneficio microscopii globulos in sanguine existentes; de quo legatur in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 3.

Gloeos, γλοιός, *strigmentum*, ita dicuntur sordes, quæ in balneis, aut palæstra ab hominum cute deradebantur, multi quondam in Medicina usus. Calefaciunt enim modice, emolliunt, & discutiunt, Diosc. l. 1. c. 34. seqq. ubi ῥύποι dicuntur, Ægin. l. 7. c. 3. t. Glœos. Inde descendit γλοιώδης, *strigmentosus*, h. e. strigmenti modo crassus, & viscidus. Dicitur de excrementis, apud Hippocr. l. 7. Epid. II. 27. quamvis in Edit. noviss. Linden. legatur γλυώδεες, *viscosæ*. Alia exemplaria habent γλυώδεες. Foes. Oecon. p. 137. Et verbum γλοιάζειν, quod significat conniventes oculos versare, exponente Galen. in Exeg. dict. Hippocr.

Glomer, id est *rotundum*. Rul. & Johns. in Lex. Inde *Glomeratus*, & Verbum *Glomerari*, quod de nubibus usurpat Q. Seren. c. 3. Vid. not. Keuchen. pag. 99. Substantivum quoque habetur *Glomus*, Gr. στρόμβος. Scrib. n. 142. Adde Rhod. in not.

Gloria, δόξα. Vide *Doxa*. *Gloria* Medicorum Deus sit, & huic cedant, Lind. Ex. III. §. 16. Horridum est, *Gloriam* Deo debitam ratione aliqua frivola sibi ex parte attribuisse, vere scripsit Helmont. tr. Confessio Authoris, n. 14. Qui vero magis *gloriæ* studiosus est, quam veritatis, succumbit, ut amator puellarum. Gal. 2. de iis, q. in med. t. 1. Sophistis solius *gloriæ*, nullam veritatis esse curam, dixit Idem l. 10. de U. P. c. 9. Ignis *gloria* vocatur id, in quo velut gloriatur, & exultat ignis; quod est omnis materia facilis ad exardescendum, & in qua, ut citissime concipitur, ita ardet singulari cum vigore, tumoreque, h. e. vivida, & fugax flamma e virgultis ad repentinos usus excitata, aliisque id genus cremiis, εὔφλεκτα vocant Gr. Gloriam vero χαύχημα, Lind. Ex. IX. §. 6.

Glossa, *Glotta*, γλῶσσα, γλῶττα, *Lingua*, dicitur pars illa carnosa, laxa, & fungosa, præcipuum sermonis, & gustus instrumentum; cujus Anatomicam descriptionem vide apud Barthol. l. 3. Anat. c. 13. & alios Anatomicos, præsertim Malpighium, & Fracassatum hoc. tit. Haud raro etiam accipitur tropice de voce, & sermone; v. g. γλῶσσα ἀσαφὴς, *lingua* obscura, Hippoc. lib. 7. Epid. XII. 13. XIII. 19. ἀκρατὴς, incontinens, 7. aphorism. 40. &c. Vid. Foes. Oec. pag. 138. Diet. n. 164. Γλῶττα ἄκρη, *lingua* summa vocatur summum *linguæ* cacumen, Coac. t. 250. Vide Lingua.

Glossocatochos, Γλωσσοκάτοχος, dicitur instrumentum illud Chirurgicum, quo lingua deprimitur. P. Ægin. l. 6. c. 30.

* Glossocomon, *Glossocomion*, γλωσσόκομον, γλωσσοκόμιον, vel κομεῖον, nomen est Atticum, ut scribit Galenus, & proprie significat arculam, in qua homines recondunt res pretiosas, & quam multi iter facientes portant. Est autem oblonga, angusta. Ab ejus similitudine Medici Hippocrate posteriores (nam Hippocratem id genus instrumenti non novisse, Galenus author est) machinam quandam Chirurgicam, fracto femori, vel cruri, ubi callus circumdatur, accommodatam, γλωσσοκόμον appellarunt. Est autem machina cava, oblonga, & ad femoris proportionem arcta, superna parte trochleas utrinque singulas habens ad latera sitas, & inferna parte transversum axem, ad quem alligati laquei contrarium nixum toti membro gemina tensione efficiunt, uti depictam exhibet Gorr. in defin. quamvis hodieque non amplius sit in usu, sed minori apparatu

ratu arcula, aut theca cruribus reponendis idonea adhibeatur, quæ etiam hoc nomine jure venire potest. Meminit hujus Instrumenti Gal. l. 7. de U. P. c. 14. & 2. de fract. t. 64. Jung. C. Hofm. comm. ad LL. de U. P. n. 479. Foes. pag. 137. De hoc instrumento vide & Fabr. Hildan. cent. 5. Observ. 16. quamvis nomen hoc non usurparit, necnon Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIV. fig. 4. & T. XLIX. fig. 4.

Glossomanes, γλωσσομανής, dicitur is, qui maternæ linguæ amore vesano captus mavult non intelligi in conversatione civili, quam peregrinis in sermone vocibus uti, quantumvis receptis, Lind. Ex. X. §. 208.

Glossopetræ, dicuntur linguæ Serpentum in insula Melitea, sive Maltha repertæ, quarum, quemadmodum & oculorum luteorum singularem vim alexipharmacam intus, & foris applicatam nonnulli indubitatæ veritatis existimant. Vide Frid. Hofm. in Clav. ad Schrod. l. 3. cap. 2. p. 130. seq. Plura de *Glossopetris* vide apud Chiocc. Mus. Calceol. s. 3. p. 417. 418. Annumerat quoque Idem lapidibus fulmineis, d. l. p. 310. seq. Sunt vero corpora triangularia, quorum alia fossilia, alia marina statuuntur. D. Etmullerus de his credidisse videtur, quod sint dentes ex pisce Charcharia mortuo excidentes, in mari mediterraneo ad insulam Malthæ appellentes, speluncis insinuando, induratione lapidis speciem acquirentes, in annotat. ad D. D. Ludovic. Diss. I. Pharmaceutic.

Glottis, γλωττίς, Anatomicis proprie dicitur illa rimula modulandæ voci accommoda, quam efformant cartilagines duæ Arytænoides cum musculis ad angustationem, & dilatationem illius rimulæ destinatis. Videantur Anatomici, præsertim Bauhin. lib. 3. cap. 94. seq. C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 473. Aquapend. de Larynge vocis Organ. c. 2.

Gluta, dicitur vis tenacis picis, & efficaciæ. Rul. & Johns.

Glutæus, γλουταῖος, epitheton musculorum Nates constituentium, & femur extendentium; quorum descriptionem vide in Anatomicis, præsertim Barthol. Anat. l. 4. c. 11. p. 579.

Gluten, κόλλα, *Glutinum*, in genere omne id significat, quo duo corpora sicca firmiter uniuntur. Variat vero pro corporum uniendorum diversitate. Vulgare gluten dicitur ξυλοκόλλα, ταυροκόλλα, item κόλλα τεκτονική, *gluten fabrile*, Galen. l. 5. de C. M. S. L. c. 7. Præstantissimum fit ex auribus taurorum, & genitalibus. Fit ex quibusvis pellibus inveteratis, & decoctis, Rhodiacum cæteris præstantius. De hujus virtute Medina legatur Dioscor. l. 3. c. 101. Scrib. n. 254. Rhod. in not. Metallis alia sunt *glutina*: v. g. auro est santerna, aut borax, ferro argilla, massis æris cadmia, laminis alumen, æramentis stannum, stanno argentum, marmori, & plumbo resina, vitro mastiche, &c. Gorr. *Gluten librarium* ex simila, & polline (aliis garo) paratum, vim habet emplasticam, & concoquendi, Gal. l. 7. de S. Fac. t. Colla. De *glutine Chondrillæ* Lemniæ vide Libav. Syntagm. A. Ch. l. 8. c. 6. *Gluten* quoque est *fel tauri*. Item *Gluten*, vel *Synovia* est pars corporis nobilissima, subtilis, pura, alba, perspicua, sal resolutum dulce, & humor naturalis, seu liquor in omnibus juncturis membrorum, instar albuminis ovorum, in qua perspicua materia si generetur Tartarus, ob sal resolutum, quod habet in se quandoque coagulatum, oritur inde podagra, cujus etiam locum, & verum domicilium esse asserit Rul. Johns. in Lex. De hoc legi etiam potest Paracels. passim in scriptis, præsertim l. 1. de Tartaro, tract. 4. c. 2. *Gluten de aquatico*, vocatur prima ranarum materia, sive crystallina ranarum mucilago, vulgo Sperma ranarum dicta, Helmont. tr. Formarum ortus, n. 57. Fr. Hofmann. in Clav. l. 1. c. 2. p. 3. *Gluten Spagyricum Aquilæ*, est vera Aqua Mercurialis. Libav. Apoc. Hermet. part. post. Tom. II. Oper. p. 351.

Glutinatio, κόλλησις. Vide *Conglutinatio*.

* Glutinatorius, κολλητικός. Vide *Colleticus*.

* Glutia, γλουτία, i. e. parvæ *nates Cerebri*, dicuntur duæ eminentiæ Cerebri oblongorotundæ, quarum concursum hominum conjunctis inter se femoribus, & natibus rectissime comparaveris, quibus & aliæ duæ minores conjunguntur, *Didymia*, sive *Testes* cerebri dictæ. Quarum omnium veram descriptionem, & usum reperire licet in Anatomicis, præsertim Bartholin. l. 3. Anat. c. 6. & Th. Vvillis Anat. Cerebr. c. 14.

* Glutos, γλουτός, *Nates*, i. e. musculosa illa caro in summa femoris parte prominens, quæ sedentibus pulvini vicem præbet. Hipp. 2. de fract. t. 44. γλουτὸς quoque dicitur processus alter cervicis ossis femoris gibbosus, & exterior, quem & τροχαντῆρα μέγαν appellant, dictus vel a similitudine, quam habet cum natibus, vel quod musculi, quibus *nates* constant, ei præcipue inserantur. Gal. l. de Ossib. c. 21. Gorr. & Castellus. Musculi *nates* constituentes vocantur *Glutæi*. Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 579. Vide *Nates*.

Gluttupatens, epitheton ventriculi, vel stomachi, apud Q. Serenum, quod Keuchen. ita declaravit; id est, Pars in quam cerebri *gluttis*

saliva, sive decocta degluttiuntur, & absorbentur. *Gluttire*, proprie est salivam sorbere, quod fit per intervalla in gargarizantibus, in not. pag. 149.

Glycasma, γλύκασμα, γλυκασμὸς, significare conjectatur Linden. vinum dulce ex musto paratum, Exerc. X. §. 15.

† Glycea, potio dulcis. Janus Cornarius cap. 22.

Glycypicros, γλυκύπικρος, *dulcamarus*, præter significationem Botanicam, qua speciem Solani notat, significat saporis genus, ex melle, & absinthio mixtis oriundum; de quo Gal. l. 3. de S. Fac. c. 16. ubi etiam occurrit, quod Poetæ amorem γλυκύπικρον vocarint, ob effectum, quem producit, diversum.

* Glycys, *Glycytes*, γλυκὺς, γλυκύτης. Vide *Dulcis*, *Dulcedo*, *Passum*.

Glycychymos, γλυκύχυμος, dicitur de iis, quæ dulcem habent succum. Galen. l. 2. de Sum. Fac.

Glypho, γλύφω, *scalpere*, sculpere significat. Dicitur de phreneticis pilos evellentibus, vel *scalpentibus*. Hippoc. l. 3. Epid. ægr. 15. post. stat. pestil.

Glyxis, γλύξις. Vide *Gleuxis*.

Gnathos, γνάθος, ambigue accipitur. Interdum idem est ac *Gena*, γένυς; & patet ex l. 5. Epid. XXVI. 10. notante Gal. l. 2. de art. t. 19. Interdum strictius significat Maxillam, & *Buccam*, seu eam partem, quæ sub mala est, vel gena, totumque illud spatium, quod ab aure ad aurem porrigitur. Hippocr. 4. aph. 31. & 6. aph. 19. Dieter. n. 165. Interdum sumitur pro ea tantum maxillæ parte, qua lactescit, & articulatur. Hipp. 2. de art. t. 19. Interdum pro integris ossibus maxillæ, quibus dentes infiguntur, l. 5. Epid. VII. 7. XII. 1. 3. XXXV. 14. Adde Foes. p. 138. seq. Vide *Maxilla*.

Gnesios, γνήσιος, idem quod *Legitimus*, genuinus. Dicitur frequenter de morbis, qui præstitutam sibi formam, & ideam non excedunt. Hipp. etiam de Sudoribus usus est, 4. de R. V. I. A. t. 10.

Gnidius, κνίδιος, ab insula *Gnido*, κνίδος, sub Zona temperata, sita in mari Ægæo, Gal. 4. aph. 14. Epitheton sententiarum Medicarum ibidem conscriptarum de victu acutorum, quarum meminit Hipp. statim in princ. de R. V. I. A. Jung Galen. in comm. ad priores textus illos. Est & Epitheton grani alicujus purgantis, quod *Coccum Gnidium* vocatur, Gal. l. 7. de S. F. estque fructus *Laureolæ*; de quo vide Botanicos, & Schrod. l. 4. cl. 3. n. 429. cum Rolfink. tr. de purg. sect. 9. art. 2. qui saltem sub *Mezerei* nomine exposuit.

Gniest, est saxi species. Rul. & Johnson. in Lex.

Gnome, γνώμη, est æquivocum. Interdum apud Hippocratem notat *Mentem*; & est idem quod διάνοια, νοῦς, *Animus*: v. g. 2. aphorism. 6. 5. aphorism. 16. & 1. de iis, q. in med. t. 3. lib. 6. Epid. sect. 8. n. 5. 41. 74. & passim alibi. Vid. Diet. n. 166. Lind. Ex. XV. §. 40. Deinde etiam significat *sententiam* aliquam determinatam, & ab opinione distinctam. Vid. Galen. in com. ad d. l. de iis, q. in medic.

Gnomi, dicuntur homunciones, vel spiritus corporei sub terra viventes, alias *Pygmæi*, cubitali vix altitudine. Rul. & Johns. Meminit & Paracelsus, v. g. Tract. 2. de pestilit. cap. 1. in fragment. ad T. IV. & alibi.

Gnomologia, γνωμολογία, dicitur sententiarum elocutio, cum quis sententias loquitur, & oracula: aut *sententiosus sermo*, qualis a Medico elegante requiritur. Hippocr. l. de dec. ornat. V. 13. Jung. Lind. Ex. II. §. 28.

Gnorimos, γνώριμος, communiter significat Cognitum, *notum*. Hipp. vero specialiter usurpavit de infantibus, qui communi, & usitato tempore partus excluduntur, h. e. nonimestribus, l. de Septimest. part. V. 15.

Gnyx, γνὺξ, i. e. *genu flexo*, aut in genua, ἐπὶ τὸ γόνυ. Cui etiam respondet ὀκλὰξ, *geniculatim*. Gal. l. 3. de U. P. c. 15. Adde C. Hofm. in Comm. ad h. l. n. 166.

Gobeira, *Mespila*, *Agabor*, i. e. *Pulvis*. Rul. & Johns. Lex.

Gobio, *Gobius*, κώβιος, item, χλωρός. Rondel. l. 6. de piscib. c. 16. est nomen piscis, cujus multæ sunt differentiæ: quocirca nihil mirum, si diversi authores diversa de his scripserint, & rerum ipsarum distinctio difficilior inde facta fuerit. Videatur Rondelet. d. l. & cap. seqq. & Aldrovand. l. 1. pisc. c. 20. apud Galenum aliquoties *Gobionum* mentio fit. Semper vero inter cibos meliores, & boni succi referuntur, lib. 3. de bon. & mal. suc. cibis, cap. 9. Schrod. *Mustelam* quoque *fluviatilem* appellat *Gobium fluviatilem*, Gr. σαῦρον, l. 5. cl. 3. num. 48. An *Gobii saxatilis* species mutetur brevi tempore in vitro Hermetice clauso asservata in apum regem, fides sit penes Authorem Paracels. de Pestilit. Tract. 1.

Goetia, γοητεία, est species Magiæ diabolicæ, id est invocatio dæmonum maleficorum juxta sepulchra facta, quæ ob id aspergine lustralis aquæ, & tædarum igne expiabantur, ne vel dæmones ea obsiderent, vel obessent, quem ritum ad Pontificios emanasse quispiam suspicari posset. Lang. l. 1. ep. 33. Est fors *Necromantiæ*, ib. & l. 2. ep. 46. Differre volunt a

Magia

Magia in hoc, quod hæc sit imploratio dæmonum bonorum ad boni alicujus assecutionem. Suidas, & Libav. Tom. IV. Oper. p. 23.

Gomphiasis, γομφίασις, γομφιασμὸς, vocabulum Dioscoridi, uti videtur, proprium, l. 2. c. 63. denotans morbum dentium, & quidem molarium, in specie vero eorundem mobilitatem. Hinc non absque ratione C. Hofm. manu sua addidit loco illi Dioscoridis, potius ἀγομφίασιν dici debere, aut ἀγόμφωσιν, quia γόμφωσις dentibus fere molaribus propria conjunctio, vel insertio est. Vid. & Annot. Joh. Anton. Sarraceni ad d. Dioscor. loc. *Vacillatio* vero dentium illorum, sive mobilitas oritur a superfluo serosi humoris corrupti per ductus salivales affluxu, & collectione, gingivarumque relaxatione, & corruptione; quale quid scorbuticis familiare esse, patet ex Vvillis de scorbut. c. 3. §. 9.

* Gomphios, γόμφιος, & in plurali γόμφιοι, dicuntur *dentes molares*, sive *clavales*, quod clavorum modo genis infigantur. Unde & γόμφωσις dentium fere propria. Sunt vero dentes asperi, ampli, lati, molendis, atterendisque cibis destinati, a caninis ad extremam usque mandibulam pluribus radicibus infixi. Dicuntur alias & μύλαι, vel μύλοι, h. e. *Molares*, quia molis usu, & asperitate quodammodo similes sunt. Ultimi, sive extremi eorum vocantur σωφρονιστῆρες, qui omnium novissimi oriuntur, quasi *dentes sapientiæ*, item *Genuini*. Gorr.

* Gomphos, γόμφος. Vide *Clavus*.

* Gomphosis, γόμφωσις, species συναρθρώσεως, sive *Coarticulationis*, cum adinstar clavi os ossi infigitur; vel cum os unum alteri penitus est infixum; ita ut ne tantillum quidem (veluti dentes suis alveolis) moveantur. Gal. l. de ossibus, procem. Per γόμφωσιν quoque juncta quædam ossa dici possunt in Carpo, Metacarpo, Tarso, Pedio, & aliis quibusdam partibus. Synarthroses Enarthrosi, & Arthrodiæ similes, sola motuum magnitudine ab ea differentes. Gorr. & Castell. Barthol. libell. 4. Anat. c. 1. Latine *Clavatio* dicitur D. D. Hoffmanno Jun. ad Microcosm. Horne Differt. An. p. 27.

Gonagra, γονάγρα, est species Arthritidis, quando caussa solutionis continui dolorifica genua occupat. Vide *Arthritis*. Paracelso passim dicitur *Genugra*.

Gonchotos, γογχωτὸς, idem quod γλωχινωτὸς, *sulcatus*. Usurpatur de telis ab Æginet. l. 6. c. 88.

Gone, γονὴ, vide *Genitura*. Aliquando etiam pro matre poni, ex Hesychio demonstravit Linden. Ex. IIX. §. 26.

Gongrona, γογγρώνη, in genere notat omnem tumorem nervosorum corporum cum duritie rotundiorem, a rotundis in arborum truncis tuberculis fungosis, & eminentiis (quas γόγγρως Græci vocant) nominatum, uti ita sumitur in Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 14. Gal. in comm. Caussa in succo nutritio, aut nervoso congelativo consistit. Specialiter vero tumorem in collo, qui βρογχοκήλη, *Bronchocele* dicitur, significat. Vide *Bronchocele*. *Gongrona*, γογγρώνη, dicitur tumor quidam; estque Bronchoceles species, sive Strumæ, rotundior gutturis eminentia, cum duritie, quales in quibusdam arboribus appendices sunt, quas *Gongros* vocat Ingrass. ad Avicen. de Tum. p. n. p. 371.

Gongylion, vel *Gongylidion*, γογγύλιον, γογγυλίδιον, significat *pilulam parvam*, idem quod καταπότιον. Erotian. Onomast. p. 33. f. Galen. in Exeg. a γογγυλὶς, quod *rapam* significat. Hipp. l. de intern. affect. XLIII. 33.

Gongyzo, γογγύζω, significat *murmuro*. Quod ipsum verbum fictum est ad imitationem soni, quem murmurantes ita proferunt, ut loqui audias; verum quid dicant, non intelligas. Lind. X. §. 37.

Gonimos, γόνιμος, est πολύσημον in Medicina. Proprie, & primo significat *fœcundum*, ad generationem idoneum. ita usurpatur de ætate ab Hipp. lib. 1. de diæt. XIIX. 14. Deinde idem est quod *vitalis*, βιώσιμος alias dictum; & dicitur de fœtu, vel infante in utero, Hipp. d. l. XIX. 9. l. de superfœtat. II. 20. III. 1. IIX. 3. Vel etiam accipitur pro *genuino*, & germano fœtu, non adoptivo, ὁ οὐκ εἰσποιητὸς, Foes. Oec. p. 140. Denique cum de tempore, die, mense, vel anno prædicatur, significat *impar*, criticum; quia tempus impar fere criticum existit, & aliquid commodi gignit. Hipp. l. 2. Epid. s. V. 27. 30. sect. VI. 8. 11. 18. 20. Huic opponitur ἄγονος, dies, vel mensis *par*, ibid. 19. 24. Erotian. p. 32. A. B.

Gonoides, γονοειδὴς, *genituræ similis*, dicitur de recrementis alvi, & urinæ albis, viscidis, crassis. Hipp. l. 1. Prorrhet. s. t. 60. Coac. t. 186. 2. 3. 362. 580. l. 1. Epid. ægr. 1. l. 2. Epid. s. III. 95. l. 3. Epid. ægr. 3. & 4. l. 6. Epid. sect. 2. t. 28. l. 7. Epid. XV. 44. Vide & Erot. d. l. C. Foes. Oecon. pag. 141.

Goniosis, γωνίωσις, dicitur ab Archigene species pulsus decurtati, sive flexus in pulsu decurtato, quem in alto repræsentat, non autem circuli figuram. Fit hujusmodi pulsus ob imbecillitatem flammæ vitalis, quæ attollere onus nequeat. Gal. l. 2. de præsag. ex puls. c. 11. Gorr.

* Gonorrhoea, γονόῤῥοια, generali quidem significatione dicitur omnis involuntaria seminis excretio, sive intento pudendo, sive citra

hujus tensionem . Sed quæ proprie *Gonorrhœa* dicitur, est, authore Gal. 6. de L. Aff. c. 6. perpetua seminis excretio sine pudendi tensione. Quæ vero intento pudendo fit, propter convulsionem accidit; inque ea duo morbi conjunguntur, videlicet Priapismus, & *Gonorrhœa*. Gorr. & Castell. De triplici *Gonorrhœæ* differentia vide & Lang. l. 2. ep. 5. Est utrique sexui communis, & cum noctu plerumque contingat, ὀνειρωγμὸς, vel ἐξονειρωγμὸς, *Pollutio nocturna* vocatur; de quo affectu vide Linden. Ex. XV. per totum. Nobis libet hanc annectere descriptionem: *Gonorrhœa* est præternaturalis, involuntaria, & intempestiva materiæ seminalis, vel veræ, vel vitiosæ, vel materiæ cujusdam excrementitiæ, & corruptæ excretio e genitalibus, cum corporis macie, oculis concavis, interdum & magna virium prostratione, proveniens a partium seminis asservationi dicatarum intemperie, laxitate, aut soluta continuitate, per varias caussas externas oborta, & excitata.

GONOS, γόνος, idem quod γονή. Vide *Genitura*.

GONY, γόνυ. Vide *Genu*.

GONYALGIA, γονυαλγία, i. e. *Dolor genu occupans*; & idem fere quod *Gonagra*; legiturque apud Jo. Stephan. Consil. Med. Dec. 4. cons. 9. p. 336. operum ed. Venet.

GORGONIAS, γοργονίας, dicitur a quibusdam *Corallium*, propterea quod quamprimum, ubi ex alto in aerem profertur, solet lapidescere, a Gorgonibus filiabus Phoni, præsertim Medusa, cujus crines in serpentes mutatos qui aspexit, in saxum conversus est; imo & virgulæ in litore lectæ, quas Perseus in litore subjecerat, induruerunt, nomenque *Corallium* adeptæ sunt; uti fabulantur Poetæ, præsertim Ovid. l. 4. Metamorph. fab. 16. 17. seq.

GORGONEI FONTES, dicuntur illi, in quibus inest vis lapidifica, ita ut corpora indurentur in soliditatem lapideam; quorum meminit Libav. Synt. Arc. Ch. l. 6. c. 14. Hinc & *Spiritus lapidificus* a quibusdam effictus vocatur *Gorgonicus*; verum præter necessitatem videtur introductus, cum particularum diversarum excrementitiarum concursus in loco quieto, præsertim terrestrium, & salinarum, sufficere possit ad calculi generationem.

GOSEL, id est *animal cornutum*. Rul. & Johns. in Lex.

GOSSIPIUM, γοσσίπιον, idem quod *Bombax*, Cotonum. Vide *Bombax*.

GOSSUM, idem quod *Botium Gulæ*. Vide *Bronchocele*. For. l. 3. Chir. Obs. 13. in Schol.

GOTTE. Vide *Gamboidea*. *Ghitta jemou*.

* GRACILIS, ἰσχνὸς, *Gracilitas*, ἰσχνότης, ἰσχνασμὸς, idem fere est quod λεπτὸς, *tenuis*, & λεπτότης, *tenuitas*; nisi quod hæc differentia intercedere videatur, quod *Gracilitas* plus sapiat aliquid præternaturale, & Maciem includat, quam Tenuitas; quamvis nec hoc dissimulandum, quod utrumque indifferenter & de statu naturali, & præternaturali aliquando accipiatur ab Authoribus. Prædicatur vero de variis rebus: v. g. de toto corpore, ejusque partibus, Hipp. 4. aph. 6. 2. de fract. t. 57. de faucibus, 2. t. s. prorrh. tex. 54. & sect. 3. tex. 12. Coac. t. 62. 265. de mammis, 5. aph. 37. 38. 53. de musculis: In specie *Gracilis Musculus* dicitur quartus tibiam flectens, apud Bartholin. l. 4. Anat. c. 11. p. 581. de respiratione, l. 4. Epid. XIIX. 10. de pulsu, Gal. l. 1. de diff. puls. c. 5. de linteis, & fasciis, 2. de fract. t. 71. de tumoribus subsidentibus, & detumescentibus, d. l. t. 73. de doloribus, Coac. t. 491. Verbum quoque ἰσχναίνειν, *gracilescere*, legitur 5. aph. 25. 55. & de humid. usu X. 14. & 2. de fract. t. 72. Plura vide apud Foes. Oec. p. 289. Dieter. n. 411. 412. Linden. Ex. XV. §. 7. 22. 23. seqq.

GRACULUS, *Graculus*, κολοιὸς, κορακίας, primario nomen avis est, cujus variæ dantur species; de quibus, earumque usu in cibis, & Medicina vide Aldrovand. l. 12. Ornithol. c. 6. seqq. Deinde *Graculus* piscis marinus est, qui Gr. κορακῖνος vocatur. Vide *Coracinus*.

GRADATIO, Gr. dici posset κλίμαξ, dicitur metallorum in gradu affectionum exaltatio, qua pondus, color, & constantia potissimum ad gradum excellentem perducitur. Neque enim in substantiam per se transfigurandam vim habet, sed duntaxat qualitates, vel quantitates in gradu ex occulto in manifestum producit, nihil mutata specie priori: veluti si natura dedit Aurum album, *Gradatio* id rubificat: si volatile, figit: si impurum, purificat, &c. Rul. & Johns. in Lexico. Ger. Dornæus tr. de transmut. quatuordecim *gradationes* recenset, c. 21. quæ tamen omnes vel per aquas fortes, vel per olea, vel per liquores fiunt: Paracels. de transmut. metall. in princip.

GRADUS, Galeno Gr. dicitur τάξις, in Medicina denotat determinationem ordinatam excessus alicujus in qualitatibus medicamentorum, in comparatione, & respectu ad temperatissimum, sive ad τὸ σύμμετρον. Gal. l. 3. de sim. fac. c. 13. & l. 1. de C. M. P. G. c. 2. De *graduum* vero inventione quæ nostra sit sententia, vide in Dogm. Med. Cen. P. VI. c. 2. dogm. 7. p. 703. seqq. Chymici alios *gradus* rerum tradunt, & quidem quatuor, juxta ordines matricum: Nam quæ ex terra proveniunt, primi dicuntur *gradus*; quæ ex aere, secundi *gradus*;

quæ

quæ ex aqua, tertii: & quæ ex igne, quarti vocantur *gradus*. Porro, qua virtute singulo *gradu* seorsim aliud ab alio vincitur, punctorum est, non *graduum*. Johns. in Lex. ex Paracels. l. 2. Paramir. c. 6. Helmontius partim impugnat *gradus* qualitatum, partim alios commentus est, & quidem Chymicos respectu ignis quindecim, tr. Calor efficienter non digerit, num. 33. seqq. *Gradus* quoque applicantur in Physiologicis, & Pathologicis caloris in sanguine diversæ virtuti excessivæ, vel deficienti. Hinc recte scripsit P. M. de Calderia, *Gradum* non posse simul esse naturalem, & violentum, Tom. I. Oper. p. 24. Hecticæ *Gradus* communiter numerari solent tres. In *scala transmutationis* metallorum septem *gradus* recensentur principales, Calcinatio, Sublimatio, Solutio, Putrefactio, Destillatio, Coagulatio, & Tinctura. Ger. Dorn. de Transmut. metall.

Græa, γραῖα, γραῦς, Moschion. de morb. mul. c. 19. significat 1. anum, sive *vetulam*. 2. *pelliculam* illam, quæ lacti, aut *pulticulæ* refrigeratæ inducitur concrescens. 3. *cutem rugosam* circa umbilicum, senectutis indicium, qualem vetulæ habent. Dicitur & γραῦς. Gor.

Græcus, ἕλλην, est denominativum a *Græcia* regione Europæ. *Græca Magia*, est ars superstitiosa a *Græcis* inventa, vel saltem culta, visiones vanas tractans, qua efficiebant, ut apparerent ea, quæ vere non erant; indeque magnam apud ignarum vulgum sapientiæ captarent existimationem; cum nihil aliud esset, quam oculorum aciei per obscurationem transmutatio, ex imaginationibus hominum sumens exordium, quorum assensus cum infideli conatu per omnis mendacii imaginationem conjungebatur in similitudinem. Rul. & Johns. in Lex. qui merito addidit seqq. Quid non molitur in vanis hominibus nequam artifex?

Grailæ, sunt instrumenta lignea ambulatoria, quibus utuntur claudicantes, aut plane pedum usu destituti ad ambulandum, vulgo *Steliben*. Ita sæpius loco trophæorum relinqui solent in Thermis, aliisque aquis salutiferis dictis, quando interdum fraus, & dolus malus ex conventione delitescere soleat, teste experientia. Meminit harum in paralysi Vvillis Anat. Brut. Part. II. c. 9.

Gramia, idem quod *Glama*, λήμη, *sordes oculorum*. Passim legitur in Practicis, præsertim apud Plemp. Ophtalmogr. l. 5. c. 3. Vide *Glama*.

Gramma, γράμμα, primo significat *Literam*, *Scriptum*. Vide *Litera*. Deinde notat *Scrupulum*, scripulum, vel *scriptulum*, quod est vigesima quarta pars unciæ. Gal. lib. de pond. & mens. c. 2. Ita vero dicebatur ponderis id genus, quod uncia in tot partes divideretur, quot essent apud Græcos literæ, quæ γράμματα vocant. Ejus nota apud Latinos fuit inversum F. Hodieque signatur ∋.

Gramme, γραμμὴ, *Lineam* significat. In Anatomicis circulus pupillam ambiens, *Iris* vocatus, dicitur quoque γραμμὴ κυκλοτερὴς, *linea circularis*. Gorr. Vide *Linea*.

Grana. Vide *Migrana*.

Granagranum, Paracelso dicitur Arcanum aliquod in morbo caduco matricis, ob similitudinem formæ; quamvis incertum sit, quid per *Granagranum* velit intellectum, tr. de Caduco Matricis, c. 9.

Granatristum, Paracelso idem est quod *Anthrax*, sive *Carbunculus*, Chirurgiæ l. 5. tr. 1. cap. 5.

Granatus, inter lapides pretiosos refertur; estque gemma pellucida ex flavedine rubens, ignis instar, miniique nativi, vel factitii colorem fere referens. Est species *Carbunculi*. Nomen obtinet a *pomo Granato*, cujus granorum colorem æmulatur. Dividuntur *Granati* in Orientales, & Occidentales. Inter hos Bohemici reliquos antecellunt. De virtutibus harum gemmarum vid. Schr. l. 3. c. 5. n. 2. Rul. & Johns. in Lex. F. Hofm. in cl. ad Schrod. d. l. De monte *Granatorum* in Bohemia lege Ann. II. Eph. N.C. obs. 78. Paracelsus abusive quoque accepit vocab. *Granatus*, omnibus Elementis attribuens, & scribens: *Granatus* aqueus coagulatur: Igneus carbonizatur: Terreus herbatur: Æreus nubescatur. Sic Hominis sanguisatur, in Fragm. Medic. ad Tom. I. referendis. Tartari quoque speciem quandam esse formam *Granatam* statuit, fragm. ad Tom. III. referendis. *Granatum pomum* a Barbaris appellari Cartilaginem mucronatam, scribit Fallop. in Expos. de Ossib. Tom. I. Oper. p. m. 518. seqq.

Granda, est nomen Lapidis Philos. in Th. Philos. in Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

Grandebalae, vocantur Hadr. Junio *pili subalares*; quorum usus est, ne partes illæ, quæ citissime, & maxime sudant, a frequentioribus, & valentioribus brachii motibus atterantur, Gasp. Bauhin. Anat. l. 2. c. 2.

* Grando, χάλαζα. Vide *Calaza*. Paracels. quoque abusive portiones calculosas, & Tartareas congelatas in ventriculo, renibus, aut vesica hoc nomine indigitat, dicens: *Grando* est granum generatum a liquido per salem. Ita *grandines Tartari*, l. 1. tr. 1. c. 1. in explicat. & in fragm. *Grandinosum os* idem est, quod *os Cubiforme*, sive *Tesseræ*, Barthol. libell. 4. Anat. c. 12. p. 753.

Gra-

Granula, dicitur Chymicis *pustula*, sive pulvis pusillus *granulando* concinnatus. Lib. Synt. Art. Chym. l. 4. c. 3. seqq. ubi *granula* metallorum in specie quoque exponit.

Granulatio, est in *granula* comminutio. Ei servit fusio. Est enim propria metallorum, & perficitur variis modis. Fusa metalla in aquam effunduntur, cujus vi diverberata dissiliunt. Fundi vero in catino, vel trulla cochleari ferreo debent. Nonnunquam aquæ imponuntur scopæ e viminibus exilibus, ut eo melius dissiliant. Loco scoparum tabella, vel colatorium angustissime pertusum, vel crates ad usum venit. Rul. & Johns. in Lex.

Granum, κόκκος, χόνδρος, vide *Coccos*, *Chondros*. *Granum nil* est semen Indici. Est & nomen ponderis, quorum 20. vel 24. scrupulum, vel scripulum constituunt, Gr. σίλικον, Gal. de pond. & mens. c. 3. Intelligi autem debent *grana* hordei, vel piperis integra, & perfecta. *Granum nostrum* Spagyricis quid significet, Bœoticum ænigma est, de quo Libav. in Apoc. Hermet. part. post. Tom. II. Oper. p. 443. & 448. *Granum* frumenti dicitur Lapis Philos. in Th. Chym. Vol. IV. p. 719. *Granum incombustibile metallorum*, est radicale eorum humidum, & quasi semen quoddam Solis, & Lunæ, quod natura iis insevit, ut data occasione in Solem, & Lunam excoquerentur per Naturam longo tempore, & per artem brevi, p. 729.

† Grappa, morbus, apud Solen. f. 5. Con. 15.

Graphicon, γραφικὸν, κατ' ἐξοχὴν dicitur *atramentum scriptorium*. Gal. 4. de C. M. S. L. c. 8. Adde Lind. Ex. V. §. 26.

* Graphioides, γραφιοειδὴς, idem quod βελονοειδὴς, ἢ στυλοειδὴς, i. e. acui, vel stylo similis. Estque epitheton processus tenuis oblongi in osse petroso. Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. Vide *Acus*. Eodem quoque nomine venit *cubiti processus*, quem e directo parvi digiti porrectum a *Graphi*, seu styli modo Græci Anatomici sic vocant. Gal. l. 1. de Admin. Anat. c. 10.

Graphiscos, γραφίσκος, nomen ferramenti Chirurgici, cum epitheto διοκλέος, *Dioclis*, ab authore, qui inter priscos Medicos maximus habitus est. Fuit vero instrumentum telis e corpore extrahendis accommodatum, constans ex lamina ferrea, vel ænea ab altero capite duos utrinque deorsum conversos uncos habente, ab altero duplicata lateribus, leniterque extrema in eam partem inclinata, quæ sinuata est, insuper ibi etiam parte, quæ perforata est. Hæc juxta telum transversa demittitur; deinde ubi ad imum mucronem ventum est, paulum torquetur, ut telum foramine suo excipiat. Cum in cavo mucro est, illico duo digiti subjecti partis alterius uncis simul & ferramentum illud extrahunt, & telum. Celsus l. 7. c. 5.

Grassa, i. e. *Attincar*, vel *Borax*. Rul. & Johns.

Grastis, γράστις, dicitur quibusdam *hordeacea farrago*; quanquam & multi non indocte *semiaridum fœnum* interpretentur. Reperitur & κράστις. Gorr.

Gratia, χάρις. Vide *Charis*. Pestem quoque vocari *Gratiam Dei*, eo quod hoc malum *Flagellum Dei* sit, quo nos castigat, & in gratiam revocat, testatur Forest. l. 6. obs. 21. Schol.

* Gravativus, βαρὺς, idem quod *Gravis*. Vide *Baros*, *Dolor*. Epitheton doloris, quando caussa pondere, vel mole saltem molesta in partibus nervosis solutionem continui tentat.

* Gravedo, idem quod *Gravitas*, βάρος. Vide *Baros*, *Carebaria*. Deinde significat speciem Catarrhi, quæ dicitur *Coryza*. Vide *Coryza*, *Catarrhus*. Rhod. in Lex. Scrib.

* Graveolens, *Graveolentia*, δυσώδης, δυσωδία. Vide *Dysodes*. Gal. l. 4. de S. F. c. 22. *Graveolentia* in Ileo mortis signum. Lind. Ex. IV. §. 86.

Gravida, ἡ κύουσα, Hesych. κυμὰς, ἡ ἐν γαστρὶ ἔχουσα. Hipp. l. 3. aph. 29. seqq. plur. dicitur fœmina, quæ concipit, & in utero gerit. Vide *Cyesis*, *Conceptio*, &c.

* Gravis, *Gravitas*, βαρὺς, βαρύτης. Vide *Baros*. Quibus addi potest, quod etiam morbus *magnus* vocatur *gravis*, vel propter excellentiam partis, vel propter vehementiam symptomatum, vel propter malignitatem. Alias *gravitas* in genere notat molestiam insignem ex præsentia rei obortam. Ita *gravitas* ventris, corporis apud Scrib. n. 50. 183. 188. &c. Vide Lex. Scrib. Rhodii. Huc pertinet & verbum *gravari*, id est premi. Keuch. in not. ad Q. Seren.

Graus, γραῦς. Vide *græa*. Gal. l. 4. de sanitu. c. 4. Legitur & apud Hipp. lib. de Sterilib. XXII. 2. & apud Gal. com. 2. in prognost. Hipp. t. 35.

Gravus, *Marmor*, *Porphyrites*, marmor porphyreticus, rubeus, ad modum Purpuræ; cujus usus est in spontaneis rerum solutionibus. Rul. & Johns. in Lex.

† Gressura, πλιχὰς, πλιχὰς, vocatur locus inter duo crura medius, quo videlicet in diductione feminum, gressuum vicissitudines deambulando efficiuntur. Locus est medius inter anum, & pudenda, cujus media pars περίναιον, *Interfemineum* vocatur, eo quod duobus feminibus interjaceat. Legitur apud Hipp. 2. de fract. t. 70. 3. de artic. t. 90. Adde Gal. com. ad hæc loca, & in 4. de artic. t. 45. Jung. Foes. in Oec. p. 515.

Gressus, βάδισις, idem quod *Ambulatio*, Gal. l. 3. de U. P. c. 2.

Griphomenos, γριφόμενος, implicatus, revolutus, *irretitus*, a *rete* piscatorio γρίφος, aliis γρῖπος dicto. Usurpatur de doloribus circa præcordia implicatis. Hipp. 1. prorrh. c. 3. t. 8. Vide Gal. com. ad h. l. C. Hofm. in Notis ἀνεκδότοις notavit, alios γρεπτώμενα, quosdam γεπώμενα, alios γριφώμενα, legere. Vide Foes. p. 142. Ap. Gorr. in def. γρῖφος etiam quæstionem ænigmaticam tropice significat, Lang. l. 1. ep. 27. & l. 3. ep. 6.

Grossus, a, um, terminus barbarus, sed tamen in Pharmaceuticis, & Chymicis usitatus, significans *Crassum*. Legitur & in Th. Chym. Vol. IV. p. 770. Apud Avic. discrimen habetur inter *grossum*, & *Viscosum*, quod illud indigeat dissolutione, hoc incisione, & attenuatione, & ita differant, ut Lutum a Glutino, l. 1. fen. 4. doctr. 5. c. 24.

Gruma, est *Tartarus vini*. Rul. in Lex.

* Grumus, θρόμβος, est liquidæ rei in unam massam concretæ, & coagulatæ frustum. Ad lac, & sanguinem translata vox est Medicis, imprimis Hipp. frequenter de sanguine usus est concreto, 4. aph. 80. Coac. t. 123. l. 5. 5. Epid. V. 5. Idem tamen etiam de excrementis usurpavit, v. g. bilis *grumo*, l. 2. de morb. LXXIII. 2. de urinis *grumosis*, 4. aph. 69. & Coac. t. 597. de vomitu *grumoso*, t. 636. Hujusmodi concretio dicitur Latin. *Grumescentia*, Gr. θρόμβωσις, Gal. cap. 2. de fract. t. 16. Jung. Diet. Jatr. n. 395. Hæc *grumescentia* in sanguine est indicium, & effectus acidi peccantis. Chymicis *grumus* dicitur species Pusulæ, sive pulveris crassioris, ex succorum consistentium congerie coacervatus, qualis fit in dilutis, & lixiviis, in quibus crystallinorum granorum minuta congeries coagulando existit. Ita cum muria coquitur, fit *grumus* salis. Libav. Synt. A. Ch. l. 4. c. 3.

Grus, γέρανος, æquivocum est. Proprie notat animal volucre magnum; cujus descriptionem prolixam, usumque in cibis, & Medicina vide apud Aldrov. l. 20. Ornitholog. c. 5. Adde Schr. l. 5. cl. 2. n. 56. Deinde significat piscis marini speciem, *gladio* pisci congenerem, uti patet ex Æliano l. 25. H. An. cap. 9. Tertio Lapidem quoque quendam Chymicis notare, testatur Aldrov. d. l. 5. Æquivoca, quamvis in nullo scripto Chymico reperire licuerit. Tandem & Machinam, sive Instrumentum quoddam notat, quod *Ciconia*, *Geranium* vocatur. Vide *Ciconia*. *Geranium*.

Gryllus, γρύλλος, proprie dicitur insectum alatum vaginipenne, scarabæis potius, quam cicadis simile, focorum, terrarumque aridarum incola, stridulo suo cantu sedulum; cujus descriptionem ulteriorem, cum usu in Medicina, vide ap. Aldrov. l. 4. de Insect. c. 2. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 104. Mustelam marinam Italis quoque *grillum* dici, author est idem Aldrov. d. l. *Grillus*, vel *grilla* vocatur quoque *Vitriolum*, teste Ger. Dornæo de Genealog. mineral. c. 16. Rul. in Lex. vocab. *Gilla*.

Grypalopex, γρυπαλώπηξ, cognomen quidem Satyri cujusdam, apud Hipp. l. 6. Epid. s. 8. t. 52. qui nimio seminis profluvio, vel gonorrhæa diurna, & nocturna in tabem lethalem incidit. Potuit tamen fortassis ita fuisse appellatus, quod lumbis fuerit incurvis, & dorso inflexo, ex tabe dorsali. Ἀλώπεκες enim dicuntur musculi dorsi inferiores ad lumbos siti. Foes. Oec. p. 143.

Gryphius. Vide *Pes*.

Gryphus, vocatur *Lapis Philosophicus*, in Th. Chym. Vol. IV. p. 727.

Gryposis, γρύπωσις, generaliter dicitur *Incurvatio*, aut inflexio; & restringitur ad *unguium aduncationem*. Cœl. Aurel. l. 2. acut. c. 32. quemadmodum & verbum γρυποῦσθαι de unguibus usurpatur, ap. Hipp. 2. progn. t. 60. Coac. t. 402. Foes. p. 112.

Gryps, γρυπὶς, γρὺψ, nomen avis peregrinæ; unde adhuc dubitatur, an in rerum natura detur? Legi poterit Aldrov. l. 10. Ornithol. cap. 1.

Guajacum, *Guajacan*, *Lignum sanctum*, Gr. ἁγιόξυλον, est Lignum arboris cujusdam exoticæ ex India allatum, cujus virtutes in lue Venerea curanda omnia reliqua simplicia alias commendata antecellunt. Fertur, Reges Castiliæ, & Portugalliæ Fernandum, Johannem Henricum, & Emmanuelem primum ex Australis Oceani insulis ad nos attulisse, Lang. l. 1. ep. 63. Lignum, & cortex solent in usum vocari. Plura vide ap. Schrod. l. 4. cl. 1. n. 161. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Claudin. append. l. de ingress. ad infirm. tit. de remediis generosioribus, s. 3. De extractione *gummi Guajacini*, Libav. Alch. Pharmaceut. c. 20.

Guavil, i. e. *Stellio*, species Lacertæ marinæ. Rul. & Johns. in Lex.

Guarini, sunt homines ex influentia cœli viventes. Rul. & Johns. Meminit eorum Parac. l. 6. de vit. long c. 2.

Guassen, vocantur *Stigmata*, sive Maculæ nigricantes: de quarum cura vide Avic. lib. 4. fen. 7. tr. 2. c. 7.

* Gula, οἰσόφαγος, λαιμὸς, vide *Læmos*, olim & στόμαχος dicta. Veteres ita nominabant eam partem, quæ inter fauces, & os ventriculi superius intermedia est. Aristoteles vero, & qui post

post ejus seculum scripserunt ; *Stomachum* ; quod nos *Gulam* appellamus, vocarunt. Via est eorum, quæ devorantur, tum vomitione rejiciuntur, Gal. l. 5. de L. Aff. cap. 5. Hippocr. meminit, & descripsit libell. de Anatomia, vel Refectione II. 13. Pleniorem juxta partes descriptionem vide apud Anatomicos, & inter hos Barthol. l. 2. Anat. c. 12. Vvillis Pharm. Rat. P. 1. s. 1. c. 2. Lang. existimat, *Gulam* quoque vocari φάρυγγα, quæ tamen vox in genere *fauces*, & principium *Oesophagi*, & laryngis potius significat, l. 2. ep. 43.

† Guleb, vel Juleb, persicum, idem quod ὑδροτάτον. Joan. Hen. Hottingerus de usu linguæ Arab. id est aqua rosacea; pro quo Myreps. vitiose δρυτάτον.

Gulo, *Gulosus*, γαστρίμαργος, dicitur, qui *gulæ* nimium indulget. Vide *Gastrimargos*. *Gulo* est quoque nomen animalis voracissimi, in Suecia notissimi. Helmont. tr. de magnetic. vuln. cur. n. 165. Aldrov. l. 1. de quadr. digit. vivip. c. 11.

Guma, *Gumma*, est vocab. æquivocum. Vel enim est idem, quod *Mercurius*, *Argentum vivum*. *Guma gumi* oleum, sulphur, coagulum. *Guma* paradisi, auripigmentum. *Guma* cupri, est stillicidium Veneris. Rul. & Johns. in Lex. *Gumma Philosophicum* vocatur fermentum illud compositum ex Mercurio, & materia prima metallorum, & oleo facta inceratione conjunctis, Dorn. tr. de Artificio supernatural. c. 14. in Th. Chym. Vol. I. & plura Tom. IV. pag. 77. 719. seqq. 987. Quære in Indice plura. Vol. V. p. 15. *Gumma* quoque notat tumorem, vel tuberculum durius, plerumque indolens, in lue Venerea periostio adhærens, a materia viscida congelata, & corrupta succi nervosi, aut potius lymphæ obortum; de quo affectu vide Aq. tr. de operat. Chirurg. tit. de *Gummatibus*. Meminit & Helmont. tr. Tumulus pestis, §. Præparata sedes.

† Gummi Caragna, quid sit, docuit Nic. Maron. de eadem p. 17.

Gummi, κόμμι, dicitur & *Gummis*, *Commis* in fœmin. Rhod. in Lex. Scrib & in not. ad Scrib. n. 72. in genere ita dicitur lacryma congelata, concretaque, sive liquor concretus in truncis arborum ipsam producentium; velut resina quoque in multis visitur, quæ resinam proferre possunt. Cæterum quod Emplasticæ sit potentiæ, constat, Gal. l. 7. de S. Fac. §. *Commi*. *Gummi* simpliciter dictum significat *Arabicum*. Rhod. ad Scrib. n. 21. *Gummata* vel sunt *Naturalia*, vel *Artificialia*. De utrisque vide Schr. l. 2. c. 21. Naturalium resolutionem succincte tradidit Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. s. 3. cap. 3. p. 206. Artificialium extractio proponitur & a Libav. Alchym. Pharmaceut. c. 20. Nec Chymici destituuntur *Gummatibus*. Ita *Gummi* legitur Joviale, apud Schrod. l. 3. c. 14. *Gummi* crystallinum Mercurii, tr. Ignis naturæ, c. 35. *Gummi* Benedictum, in magisterio Lapidis Philosophorum, Idem, Tom. II. Oper. p. 351. *Gummi ad Podagram*, *Gummi Gamandræ*, &c. Vide supra *Gamboidea*. *Ghitta Jemou*.

Gummi resinæ, vocantur concretæ arborum lacrymæ in oleo promptius, attamen & in aqua, licet difficulter, solubiles. Schroder. l. 2. c. 20.

Gummositas, idem quod *Guma*, vel *Gumma*. Forest. l. 2. Obs. 19. in Schol.

Gunalges, γυναλγής, dicitur Hippoc. qui genuum dolore conflictatur, l. 6. Epidem. sect. 4. t. 13.

Gur, terminus Spagyricus, cujus significatio ignota. Legitur Th. Ch. D. VI. p. 322.

* Gurgulio, γαργαρεών. Vide *Columella*. *Gurguliones* quoque vocantur insecta, sive vermiculi in farina, uvis Corinthiacis, atque passis geniti. Legitur hæc vox in Act. Philos. Oldenburg. Ann. 1668. m. Jun. quamvis alias *Curculiones* dicantur. Vide *Curculio*.

Gustabilis, γευστὸς, dicitur de qualitatibus ad gustum pertinentibus. Gal. l. 2. de L. Aff. cap. 8.

Gustus, γεῦσις, item *Gustatus*. Hujus vocabuli homonymiam jam olim indicavit Gal. l. de odor. Instrum. c. 1. in princ. Non solum earum rerum sensum, quæ in *gustatum* cadunt, sed etiam vim gustandi *gustum appellant*. Nimirum *gustus*, γεῦσις, active sumpto vocabulo, denotat speciem sensuum externorum quandam tactui plane similem, cujus organum sensorium omnium Doctorum consensu *Lingua* habetur, cui aliquatenus, subobscure tamen, palatum, & superior gulæ pars subserviunt. Quænam vero proprie pars Linguæ primarium sit instrumentum, in eo nondum conveniunt. Varias sententias collegit Barthol. l. 3. Anat. c. 13. e quibus verosimillima videtur Malpighii, & Fracassati sententia, papillas nerveas linguæ statuentium in Exercitat. h. t. quam & confirmavit D. Car. Reygerus in not. ad Jac Rul. de Bellebad. Glossostomographiam, Ann. III. Ephem. N. C. p. 569. Alias de hujus sensus natura egregie quoque, & accurate scripsit Th. Vvillis An. Brut. P. 1. c. 12. Helmontius alium *gustum* linguæ, & alium stomachi esse scripsit, tr. Potestas medicam. §. 27. Passiva significatione *gustus* idem est, quod *Sapor*, de quo suo loco. Ita sumpserunt vocab. Scrib. Larg. n. 150. seq. Adde Rhod. in Lex. Scr. Paracels. in Fragm. Med. & alibi.

† Gutta, inusitatum quidem vocabulum; sed magis tamen proprium, & accommodatum, Hieronym. Saschet. de arthritide, c. 12.

Gutta, σταγὼν, στάγμα, æquivocum est. Proprie notat particulam minimam, sive stillam materiæ liquidæ; & ita refertur inter minimas mensuras Pharmaceuticas; qua ratione ingredi solent liquores Chymici nonnulli efficacissimi; v. g. olea quædam, & spiritus, aut Sales liquidi. *Gutta* quoque vocatur *Ros*, Th. Chym. Vol. VI. p. 753. *Gutta* etiam sumitur pro Embrochia, sive *Stillicidio*, Fallop. de Therm. aq. & met. c. 13. Tom. I. p. m. 249. Tropice vocab. *Gutta* de quibusdam morbis dici solet: v. g. *Apoplexia* ita dicta fuit, quia creditum a nonnullis sanguinis *guttam* e capite ad cor delabi, idque suffocare, Diet. n. 85. Parac. Paragr. l. 1. §. 7. *Gutta serena*, vocatur affectus quidam oculorum, ubi visus est abolitus propter nervorum opticorum angustiam; nihilque vitii in oculis animadvertitur, nisi quod pupilla nigrior, & amplior apparet. *Gutta rosacea*, dicitur quoque rubedo in facie, similis illi, quæ tinctura est lepræ incipientis, Rul. & Johns. cujus causa sunt portiones lixiviosæ sanguinis coagulatæ, & stagnantes sub cute. Forest. l. 2. Chirurg. Obs. 9. in Schol. & alii Practici.

Guttalis, rectius *gutturniformis*, ἀρυταινοειδής, dicitur Cartilago, apud Barthol. l. 2. Anat. I. 11. p. 443.

Guttatim contabescere, significat lente consumi. Linden. Ex. IX. §. 52. Sudor στάγδην fluens, i. e. *guttatim*, est modulus exercitationum, Hipp. 6. Epid. s. 3. t. 8.

Gutteo, i. e. *gumma*, quæ est marinum. Rul. & Johns. in Lex.

Guttur, λάρυγξ. Vide *Arteria aspera*, *Larynx*.

Gutturnium, ἀρυταίνα. *Gutturniformis*. Vide *Arytænoides*.

* Gutturosus, ἐξεχέβρογχος. Vide *Exechebroncos*.

Guttus, dicebatur vas guttatim oleum fundens, quo post lavationem in balneo utebantur. Fumanell. de Baln. mox a princ.

Gyion, γυῖον, Hipp. significat vel *totum corpus*, uti patet ex l. de intern. affect. XI. 13. XXXV. 6. XXXXI. 1. 7. vel *membra majora*, & quidem juxta Erotianum carnosa, vel musculosa; quod colligere est ex 1. de artic. t. 26. Junge Foes. Oec. p. 143. scribitur & absque ι, solo υ.

Gyioo, γυιόω, significat membra frango, *enervo*: dicitur de corporis, & membrorum imbecillitate. Frequenti in usu apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 33. &c. Vide *gegyomenus*.

Gymnasion, γυμνάσιον, non solum locum significat *Palæstra* quoque dictum, ubi se exercebant athletæ, & alii, uti vult Diet. n. 169. sed & ipsum *Exercitium*, vel *Exercitationem*, uti patet ex Hipp. l. 6. Epid. s. 1. t. 6. & s. 3. t. 8. sec. Gal. Foes. d. l. Jul. Alex. l. 6. Salubr. c. 1. Vide *Exercitatio*.

Gymnastes, γυμναστής, dicebatur olim is, qui exercitationibus publicis, & loco, ubi fiebant, præerat. Callebat enim omnia exercitationum genera, & earum usum, & modum noverat. Gorr. in def. Lang. 1. ep. 51.

Gymnastica, γυμναστική, dicitur pars Methodi ὑγιεινῆς, sanitatem exercitatione conservans; de qua passim videatur Gal. in lib. de san. tuend. Sed est & alia ars athletis propria, sed magis vitiosa, quia plerunque extra naturæ limites progreditur, & qui eam callent, vocantur γυμναστικοὶ, *athletæ*, quorum corporis habitus videtur quidem summe bonus, sed revera periculosissimus, ex Hipp. 1. aph. 3.

Gymnocrithon, γυμνόκριθον, quasi *hordeum nudum*, Latine *Scandella*, Cereale semen in Cappadocia proveniens, ut scribit Oribas. l. 1. Coll. Medic. c. 1. forte id hordeum, quod decorticatum nascitur, & quod vulgo hordeo mundatum appellatur. Gorr. Meminit Gal. l. 1. de A. Fac. c. 13. & Jul. Alex. l. 8. Salubr. c. 6. ut & in not. ad Gal. d. l. item in not. ad l. 6. de S. F. c. de Ægilope, ubi γυμνοκριθὴ legitur.

Gymnos, γυμνός. Vide *Nudus*.

* Gynaeceja, γυναικεῖα, *muliebres purgationes* sanguinis significat, cum menstruas, Hip. l. 6. Epid. s. 1. t. 7. sec. Gal. & s. 8. t. 55. 56. dicuntur etiam καταμήνια, ἐμμήνια, vide *Menstruum*; tum partus purgationes, 5. aph. 28. (ubi utræque intelligi possunt) Coac. t. 513. 518. 522. 548. Junge Foes. d. l. Diet. n. 170. Vide *Lochia*.

Gynaeceum, γυναικεῖον, interdum idem est quod γυναικωνῖτις, *mulierum conclave*, cujus meminit Gal. l. 1. M. M. c. 2. Unde & olim Gynæceorum præfectas obstetrices plerumque fuisse, demonstrare conatur Rhodius ad Scribon. nu. 122. Interdum vero γυναικεῖον a quibusdam dicitur *Stibium*, sive *Antimonium*, quod eo mulieres decoris caussa cilia illinerent. Gorræus.

Gynaecomanes, γυναικομανής, dicitur nimio, & insano fœminarum amore captus. Lind. Ex. §. 208.

* Gynaecomaston, γυναικομαστὸν, muliebris mammæ, & subjectæ, additæque mammis pinguedinis auctio est præter naturam, Gal. in def. muliebrium *mammarum nimium incrementum*, Castell. & Gorr. Caussa haud dubie in copia succi nutritii chylosi excessiva consistit.

Gynæcomastos, γυναικόμαστος, dicitur tumor mammillarum in viris p.n. adeo ut mammis mulierum similes fiant. Est morbus auctæ magnitudinis. Gal. in defin. Ingrass. com. ad Avic. de Tum. p. 375.

Gynaecomystax, γυναικομύσταξ, i. e. *Barba muliebris*; & ita dicitur pubes supra pudenda muliebria erumpens, quando pubescunt. Rolf. de part. genit. Part. II. c. 34.

Gyne, γυνὴ, *mulierem* significat; estque nomen, quod ambitu suo tam conjugem fœminam, quam sejugem complectitur; quamvis rarius de virgine usurpatur. Dict. n. 171. Lind. Ex. IIX. §. 25. seqq.

Gyps, γύψ. Vide *Vultur*.

Gypsos, γύψος, *gypsum*, ita dicitur, quod ex lapidibus tostis, & ambustis exprimitur. Cognata Calci res est, sed non est ita calidum. Differunt, quod calx restincta humore aliquo acquirit calorem; *Gypsum* non accenditur. Duo sunt potissimum ejus genera: Unum *Nativum*, seu fossile e terra, summitate potissimum illius; estque simile fere Nitro, latis venis: Alterum *factitium* ex lapide albo, simile Alabastro; cujus tamen varia sunt genera pro diversitate locorum. Rul. & Johns. De virtute Medica *gypsi* lege Gal. l. 9. de S. F. h. t. Diosc. l. 4. cap. 134. Ægin. l. 7. c. 3. In specie vinum conservare, testatur J. Alex. l. 17. c. 6. Salubr. Hinc *gypsata vina* accepta venenis omnibus contraria esse, scripsit Ardoyn. l. de venen. pag. 34. Nocet vero intus sumptum, Senn. M. Pr. lib. 6. part. 6. c. 2.

Gyrinus, dicitur apud Plin. rana recens nata, adhuc quoad formam imperfecta, nigra, oculo saltem, & cauda insignis, l. 9. H. N. c. 51. teste Aldrov. l. 3. de pisc. c. 61.

Gyris, γῦρις, i. e. *pollen* ex farina, qui amylo virtute sua respondet. Ægin. l. 7. c. 3. h. t. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. Moschion. de morb. mul. c. 136. Gorr.

Gyrofalco, *girfalco*, nomen avis rapacis ad *falcones* pertinentis; cujus descriptionem, & usum vide ap. Aldrov. l. 6. Ornithol. c. 3.

H

Habena, τελαμών, ad instrumenta Chirurgica refertur; & significat speciem vinculi, quo vulnerum labia contrahuntur, & vices suturæ sustinet. Legitur apud Galen. 2. de iis, q. in med. t. 8. fin.

Habeo, ἔχω. Vide *Echo*.

Habilis, i. e. dispositus, commodus. Ita Corpus *habilissimum* quadratum vocatur, neque gracile, neque obesum. Cels. l. 2. c. 1. Jung. Pantin. not. ad h. l.

Habitatio, οἴκησις, locum, in quo commorari, & vivere solemus, significat, i. e. *domicilium*. Pertinet inter τὰ ἔξωθεν, quæ etiam considerand sunt in Medicina, ex Gal. cap. 1. aph. 1.

Habitudo, κατάστασις. Vide *Catastasis*. *Constitutionem* corporis vel bonam, vel malam significat. Gal. l. de opt. corp. constit. & l. de opt. habitu.

* Habitus, ἕξις, variis gaudet significationibus, etiam in foro Medico. In genere notat *constitutionem*, vel habitudinem corporis, aut alterius alicujus rei constantem, & perennantem, sive firmam, cui opponitur διάθεσις, *dispositio*. Gal. ad Thrasybul. c. 1. & l. de opt. habitu in princ. quæ διάθεσις etiam vocatur σχέσις; de quo suo loco. Deinde significat corporis, & partium constitutionem, sive habitudinem, structuram, & compositionem; qua ratione dicitur corpus esse *habitus* densi, rari, solidi, compacti, laxi, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 31. & 40. Gal. in comm. Est vero corporis *habitus* duplex. *Bonus*, Gr. εὐεξία: & *malus*, καχεξία. Vide *Evexia*, *Cachexia*. *Habitus*, ἕξις, etiam sumitur pro membrorum vinctorum *habitu*, & figura, sive constitutione post deligationis tempus; & huic θέσις, positio, situs opponitur. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 21. Gal. in comm. ad h. l. Adde Foes. Oec. p. 218.

Hades, ἅδης, *Infernus*. Vide *Orcus*.

Hadid, id est *ferrum*. Ruland. & Johns. in Lex.

Hadros, ἁδρὸς, significat *uberem*, *largum*, abundantem; & dicitur de homine bene nutrito, crasso, pingui, adulto, Hipp. l. de genit. IV. 9. de pulsu largo, Gal. def. med. cui opponitur ἰσχνὸς, gracilis: de diæta, vel victu largiore, & pleniore, 1. aph. 5. & 7. de purgatione fortiori, 4. aph. 9. Jung. Dict. num. 7. & C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 855. & seqq.

Hæcceitas, Scoto dicitur *quinta essentia* Chymicorum, sive essentia specifica, principium vitale activum, cujus virtute medicamenta operantur. Libav. tr. de Igne naturæ, cap. 25. fin.

Hæma, αἷμα, Græcis vocatur *Sanguis*, liquor ille vitalis, & naturæ nostræ familiarissimus; de cujus origine, generatione, motu circulari, fermentatione, usu, & examine, quoad statum secundum, & præter naturam, passim in scriptis veterum, & recentiorum Medicorum quamplurima leguntur. Apud illos imprimis Hipp. Gal. & Avic. nunc *sanguis* sumitur pro omni in venis concluso succo, h. e. massa liquida, e quatuor humoribus, pituita, utraque bile, flava, & atra, & *sanguine* stricte

dicto constante; nunc stricte pro quarta ejus parte reliquis tribus e directo opposita. Enimvero cum illa opinio jam dudum propter varias absurditates, quibus scatet, obsoleverit, præstat recentiorum scripta consulere, præsertim Th. Vvillis Exerc. de Febr. c. 1. & 2. seqq. Gualt. Charlton. Exerc. Oec. Anim. IV. V. D.D. Maur. Hoffmanni Synops. & Prudent. Medic. Notas nostras in Jesseni judicium de sang. V. S. misso, & alios plures; quamvis nec in his omnibus cuncta applausum mereri, Adrastea cogat fateri, præsertim quando statuitur, universam Medicinam dependere ex *sanguinis* sec. & p. n. cognitione: qua hypothesi & morborum externorum plerorumque cognitio, & curatio e foro Medicinæ excludi, & internorum quoque plurium a succo nervoso, spiritibus, flatibus, quin & excrementis immediate dependentium tractatio magis obscurari, quam illustrari videtur. Nobis hac vice sufficit, ex veris principiis, & Neotericorum monumentis hanc annectere descriptionem *sanguinis* Physiologicam: *Sanguis* est humor vitalis, sive substantia in brutis, & homine fluida, e particulis diversis activis, & passivis constans, rubicunda primum in conceptu ex colliquamento seminali producta, & successive virtute flammæ, sive spiritus vitalis multiplicata, & ex chylo quotidie accedente continuata, & ita cum ad individui conservationem, tum ad speciei propagationem destinata. In resolutione Chymica *sanguinem* promere Aquam, Spiritum, Sal volatile, Oleum, & sal fixum, præter illos, demonstravit etiam Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 2. c. 1. p 74. seqq. An vero talia sint propterea pro principiis constitutivis habenda, non est hujus loci ventilare. Potus *sanguinis* calentis, contra Epilepsiam, merito suspectus habendus. Tropice, & abusive quoque vocabulum *Sanguis* dicitur de Vegetabilibus, & Mineralibus, Dorn. de transmut. metallor. c. 17. Ita *Sanguis Draconis*, Arabibus Medicis est succus Anchusæ, Fallop. de Metall. S. fossil. c. 36. Tom. I. p. 343. *Sanguis Satyrii* (vitiose Satyrionis) est liquor sanguineo colore ex radicibus Satyrii cum pane pistis, & longa digestione quasi in oleum sanguineum liquescentibus, Johns. in Lex. *Sanguis Antimonii*, legitur apud Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 22. *Sanguis viri rufi*, est Sulphur marchasitæ, Libav. de Igne natur. c. 20. & Apocal. Hermet. part. prior. c. 15. Johns. *Sanguis duorum fratrum*, est *sanguis* draconis vena terræ. In magisterio lapidis Philosophici Mercurius quoque *Sanguis* dicitur Philosophorum. Libav. Synt. A. Chym. l. 7. c. 8. Ger. Dornæus tr. Artific. supernatur. c. 5. ubi quidem variis epithetis ænigmaticis insignitur, v. g. *Sanguinis Leonis*, *rufi*, *viridis*, *Medusæ*, &c. Vide Libav. Tom. II. operum, & quære in Indice.

* Haemalops, αἱμάλωψ, proprie dicitur cruenta *suffusio oculis* ex plaga, ictu, effuso nimirum sub locum læsum sanguine oborta, Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. & l. de fac. parabil. Unde & Archigenes dicebat, *Hæmalopa* idem esse malum cum *Hyposphagmate*, atque etiam in omni alia parte contingere posse, præterquam in oculo. Dicitur autem αἱμάλωψ, quasi αἷμα ὂν ὠπί. In latiori vero significatione sumpsit Hipp. pro omni sanguine concreto, & veluti sugillato, l. de nat. puer. IV. 29. XV. 6. Coac. t. 553. Dioscor. t. 2. c. 95. ubi αἱμαλωπὶς legitur. Jung. Foes. Oec. p. 10.

Haemasso, αἱμάσσω, significat *sanguinare*, cruentare, sanguinem profundere. Dicitur & ἐξαιμάσσω. Lind. Ex. XIII. §. 463.

Haemateros, αἱματηρὸς, i. e. *sanguineus*. Dicitur alias καθαιμος, vel ἔναιμος. Lind. d. l. §. 449. Ita δυσεντερία αἱματηρὰ vocatur, quando sanguis evacuatur per intestina absque exulceratione, Gal. c. 5. aph. 65. *Sanguinea* Chymicis quoque dicitur *Nitrum*, Rul. Johns.

Haematia, *Hæmation*, αἱματιὰ, αἱμάτιον, est epitheton *Gari*, sive liquaminis cujusdam subrubicundi, ex intestinis piscium, ceterisque quæ abjicienda essent, sale maceratis parati: Lat. dicitur *Sanguiculum*, Lind. Ex. IX. §. 69.

Haematicos, αἱματικὸς, *sanguineus*, dicitur de partibus, quæ ex sanguine primum credebantur constitutæ. Lind. Ex. XIII. §. 446. Vide *Sanguineus*.

Haematinos, αἱμάτινος, *sanguineus*, dicitur de iis, quæ a sanguine sunt colorata, tanquam a caussa. Lind. d. l. §. 447.

Haematites, αἱματίτης, nomen est lapidis, vel glebæ duriusculæ, & mediæ naturæ inter terram, lapidem, & metallum; ita dictæ, vel quod colore sanguinem æmuletur, vel quod sanguinem sistendi vim obtineat. De cujus speciebus, & usu vid. Gal. l. 9. de S. F. Schrod. l. 3. c. 8. n. 9. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Andr. Chioc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 269. seqq. 403. Arab. *Sedeneg*, Rul. & Johns. in Lex. Parac. negat quoque esse lapidem, sed potius lutum coagulatum, l. de morb. Tart. c. 4. *Hæmatites* quoque vocatur Lapis Philosoph. Th. Chym. Vol. IV. p. 727.

Haematitinos, αἱματίτινος, Epitheton Collyrii cujusdam, ap. Gal. d. l. quod ex lapide Hæmatite paratur. Alias & *Tartarus Hæmatitinus* legitur ap. Parac. d. l. qui facilius resolvitur, quia instar lapidis non induruit.

Haema-

Haematitis, αἱματῖτις, *sanguinaria*, est epitheton venarum sanguinem vehentium. Hipp. l. de morb. fac. XVI. 28. qualis si intumuerit, vocatur κονδυλώδης αἱματῖτις, l. de Hæmorrhoid. III. 12. ubi & simpliciter κονδύλωσις appellatur.

Haematocele, αἱματοκήλη, & in specie αἱματόμφαλος, dicitur species *Herniæ*, juxta Ingrassiam, quæ a sanguineis portionibus occlusis oritur. Comm. in Avic. de Tum. p. n. p. m. 254.

Haematodes, αἱματώδης, *sanguineus*, cruentus, idem quod αἱματηρός.

Haematophloeboestasis, αἱματοφλοιβοίςασις, dicitur *sanguinis* suo impetu exundantis, ac *intumescentis suppressio*. Gal. in exeg. dict. Hip. quasi dic. αἵματος φλεβῶν ςάσις. De hujus vocis varia scriptione vid. Foes. p. 11. De affectu vero ipso junge Bonett. Anat. Pract. l. 1. sect. 1. obs. 1. Schol. p. 2.

* Haematosis, αἱμάτωσις, *sanguificationem* significat; cujus rationem pete ex descriptione sanguinis. Vide *Hæma*. Junge Authores ibid. citatos.

Haemocerchnos, αἱμόκερχνος, exponitur bifariam ab Interpretibus. Vel enim dicitur de sanguine excreto per os, cum stridore quodam in faucibus, Gal. in Exeg. voc. Hipp. vel de excretis, cruentis, sive sanguine perfusis, sed siccis: κέρχνος enim & stridorem, & Atticis siccum significat. Erotian. p. 12.

Haemodia, αἱμωδία, est affectus, qui dentes, gingivasque infestare solet, cum quispiam & austeros, & acidos cibos ingesserit, adeoque dentium quidam quasi stupor cum dolore conjunctus inde sequitur, cui portulacam manducatam mederi experientia probat. Gal. l. 2. de L. A. c. 6. Legitur & ap. Hipp. l. 2. prorrh. XXXV. 11. l. 2. de morb. XVI. 7. Verbum quoque αἱμωδιᾷν, ipsi in usu fuit, i. e. dentes obstupescere, d. de Humor. IV. 6. l. 2. de morb. LIII. 2. LXXI. 11. l. de int. aff. VII. 14. Sunt & qui τῆς αἱμωδίας nomine omnem simpliciter dentium dolorem intelligunt.

* Haemophobus, αἱμοφόβος, i. e. *sanguinem mittendi timidus*. Gal. l. 9. M. M. c. 5. circa fin.

Haemoptycus, αἱμοπτυικός, is est, qui sanguinem sputo per os ejicit. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. sive vomendo, sive tussiendo, sive screando, sive simpliciter expuendo, l. 4. de L. A. c. 4.

Haemoptysis, αἱμόπτυσις, dicitur symptoma retinendi excreti, h. e. sanguinis per os ejectio, ἀναγωγὴ τοῦ αἵματος. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Aliquando est symptoma pestis aereæ. Paracels. tr. 2. pestil. c. 1. de curat. Observationem *Hæmoptyseos* sine tussi vide in Eph. N. C. Ann. II. ob. 45. Quod *Hæmoptysis* non semper periculum Phthiseos conjunctum habeat, testatur Observatio D. Joh. Henr. Brechtfeld. in Act. Hafn. Vol. I. obs. 105. p. 196. cui plane similem (exceptis periodis, quæ in nostro subjecto non fuerunt statæ, sed incertæ) in quodam Studioso ὁμωνύμῳ & nos notavimus, feliciterque curavimus. Perperam scribitur, aut pronunciatur *Hæmoptosis*, & *Hæmoptoicus*.

* Haemorrhagia, αἱμοῤῥαγία, generaliter significat *sanguinis profluvium copiosum*, largum, quacumque ex parte effundatur: ἀπὸ τοῦ ῥαγῆναι. Vide Diet. Jatr. n. 20. 21. Huc pertinet locus 6. Epid. s. 4. t. 9. & 4. aph. 27. ubi verbum αἱμοῤῥαγεῖν legitur. Specialiter dicitur de ea, *quæ per nares fit*, sanguinis profusione. Ita accipitur passim apud Hipp. 1. prorrh. com. 3. t. 37. seqq. pluribus, & passim in Epidemiis. Vide Foes. p. 12. Est vero αἱμοῤῥαγία, alia critica, & cum sanitatis commodo; alia symptomatica, & noxia. Caussa omnis consistit in aliqua solutionis continui specie, sive ἀναςομώσεως, sive διαπηδήσεως, sive διαβρώσεως fuerit; de quibus singulis in suis locis. Dicitur & αἱμόῤῥοια, Hipp. Coac. t. 632. Unde & αἱμοῤῥοικὸς, sanguinis eruptionem efficiens, 5. aph. 24. quamvis & Gal. αἱμοῤῥαγικὸς legitur, Diet. n. 22.

* Haemorrhois, αἱμοῤῥοΐς, strictiori, & frequentiori usu Medicis significat *profluvium sanguinis ex venis, quæ sunt in ano*. Hipp. l. 3. aph. 30. l. 6. aph. 12. 21. & alibi. Interdum vero saltem tumorem illarum venarum absque sanguinis eruptione denotat, quem paulo superius αἱματῖτιδα κονδυλώδη, ἢ κονδύλωσιν vocari notavimus. Latinis appellantur *hæmorroides cæcæ*, ad differentiam fluentium, quæ *apertæ* vocantur. Aliquando & ipsæ venæ in ano *hæmorrhoidum* nomine veniunt; quæ alias *Venæ hæmorrhoidales* vocantur Anatomicis: & de his vide Barthol. libell. 1. Anat. c. 4. Profluvium *hæmorrhoidum* est vel criticum, & salutare, quod & hyperbolice Germanis vocatur *aurea vena*, *die guldne Uder*; vel symptomaticum, & periculosum. Plura de hoc argumento lege ap. Diet. n. 23. De *hæmorrhoidibus* morbosis integrum libellum scripsit Hip. h. tit.

Haemorroscopia, αἱμοῤῥοσκοπία, hoc est *sanguinis effluxi inspectio*, & contemplatio; qui terminus inepte fictus legitur apud Helmont. tract. Scholar. Humorist. Pass. Decept. cap. 1. num. 51. ubi *deceptoriam* vocat illam artem, nec absque verisimilitudine; siquidem & experientia confirmat, ariolatores, & cruoris inspectores sæpe falli, & fallere, præsertim qui vulgari, vana, & superstitiosa tabula *hæmorrhoscopiæ*

ſcopiæ etiam Calendariis quibuſdam adjungi ſolita utuntur.

Hæmorrhus, αἱμόῤῥους, contractus pro αἱμόῤῥοος, primo eſt epitheton vaſorum ampliorum, & inſignium, quæ aperta magnam ſanguinis copiam profundunt. Hippocr. 2. de fractur. t. 24. l. de Venis X. 1. 2. l. XIIX. l. 5. de Hæmorrhoid. IV. 8. l. de Affection. XXX. 9. 10. l. 1. de morb. III. 4. VII. 21. &c. Vide Foeſ. d. l. Deinde eſt nomen ſerpentis venenoſi, qui & Lucano *Hemorrhois* in fœmin. dicitur, cujus morſu multus ſanguis prorumpit. P. Æginet. l. 5. c. 16. Foreſt. l. 30. Obſerv. 12. in Schol. Hujus ſerpentis deſcriptionem vero prolixius tradit Aldrov. de dracon. & ſerpent. l. 1. c. 5.

* Hæreditarius, Vide *Hereditarius*.

Hæresis, αἵρεσις, *ſectam* ſignificat, h. e. peculiarem aliquam in arte, vel ſcientia præceptorum, & fundamentorum rationem. Ita in Medicina tres potiſſimum Sectas occurrere, docuit Galen. l. de opt. ſect. cap. 7. & alibi, *Dogmaticam*, *Empiricam*, & *Methodicam*. Neque hodie ars Medica deſtituitur *ſectis*, & *ſectariis*; quamvis facile ad illas tres referri poſſint: v. gr. *Chymica*, & *Helmontiana* ad Empiricam, & *Compendiaria* Medicina ad Methodicam. Enimvero conſultius eſt, non ſe addicere uni *ſectæ*. Nam ambitio unius *ſectæ* indelebile malum eſt, Gal. l. 1. de fac. natur. cap. 17. & uni *ſectæ* addicti facile mentiri ſolent, l. 3. de L. Aff. c. 12. Circa Anatomiam quoque hodieque ſectæ occurrunt, v. g. de Bilis ſucci Pancreatici uſu ſingulari, &c.

Hager, *Hagiar*, Arab. i. e. *Armenius lapis*, de quo ſupra ſuo loco.

Hagioxylon, ἁγιόξυλον. Vide *Guajacum*.

Hal, dicitur *Sal*. Rul. & Johnſ.

Halation, ἁλάτιον, dicitur medicamentum ex *ſale* confectum, purgandi vim habens. Conſtat ut plurimum magna ſalis portione cum purgantibus, ſcammonio, lathyridibus, epithymo, ut & aliis tenuium partium ſimplicibus; ejus formulam tradit Æginet. l. 7. c. 5. Uſus eſt cum cibis, ſicut ſalis, aut mane etiam aliquo liquore dilutus jejunis certa menſura exhiberi poteſt. Gorræus.

Halchemia, vocatur Artificium, vel ratio ſalem fuſilem præparandi, παρὰ τὸν ἅλα χέειν. Libav. Alchym. Pharmac. c. 6.

Halcyonion, ἁλκυόνιον, eſt ſpuma maris concreta admiſtis ſordibus tenuiſſimis. Ita dicitur ab *Halcyonibus* avibus, quæ ex ſpuma innatante nidos effingunt. De quibus avibus, ut & *Halcyonio* vide prolixe Aldrov. lib. 20. Ornithol. c. 60. Schroder. lib. 5. cl. 2. n. 44. Quinque genera *Halcyonii* refert Dioſcor. lib. 5. c. 136. & ex hoc Ruland. & Johnſ. in Lex. Theophraſtus *Halcyonium* pumicem eſſe ſcribit. Hodieque *Halcyonia* minus ſunt uſitata: unde nolumus eſſe prolixiores.

Halec, *Halex*, *Alec*, μαινίς. Vide *Harengus*.

Halelæon, ἁλέλαιον, dicitur *oleum ſali mixtum*, & ſal ex oleo diligenter tritus; quo in laxis articulorum doloribus utitur Galen. l. de facil. parabil. c. 23. ceu remedio confirmandis articulis idoneo, annotante Foeſio Oecon. p. 27. Hoc nomine etiam exornavit Ol. Borrichius ſuccum ſulphureum rubei coloris inflammabilem, una cum cubicis ſalinis cryſtallis, per proceſſum deſtillatorium aquæ nivalis, vel pluvialis productum, de quo proceſſu legatur laud. Author in Hermetica, & Ægyptiorum ſapientia vindicata contra Conring. l. 2. c. 7.

Hales, ἅλης, ἁλής, ſignificat *confertum*, coacervatum, *cumulatum*. Frequenter occurrit apud Hipp. præſertim neutrum ἅλες, v. gr. l. 1. de Morb. X. 50. XII. 2. XXX. 24. l. 2. II. 10. IX. 2. l. 4. XXV. 14. Coac. t. 300. & in plurimis aliis locis, quæ collegit Foeſ. p. 28. Hinc deſcendit verbum ἁλίζομαι, quod *colligi*, coacervari ſignificat; & non minus Hipp. uſitatum, v. gr. Coac. 3. 339. & alibi ſæpiſſime: & adverb. ἅλις, ſatis, cumulate.

Haliæetus, ἁλιαιετός, nomen volucris rapacis, Lat. *Aquila marina*; Accipiter marinus, qui circa mare, & in littoribus, & oris piſcibus, & aquatilibus inſidiatur; cujus deſcriptionem, uſumque in cibo, & Medicina vide apud Aldrov. l. 2. Ornithol. c. 3.

Halica, pro *Alica*, χόνδρος. Vide *Alica*. Occurrit cum aſpiratione apud Scribon. Mercurialem, & alios.

Halices, dicuntur Pandiculationes poſt ſomnum, Avic. l. 1. Fen. 3. doctr. c. 13.

Halieuticon, nomen Emplaſtri, quod duplex habetur apud Aetium l. 15. c. de Emplaſtr. diſcuſſoriis, & attractoriis, Gorr.

Halimar, id eſt *Cuprum*, Rul. & Johnſ.

Halinitron, ἁλίνιτρον, id eſt *ſalnitrum*, Fr. Hofmann. in clav. ad Schroder. p. 3. Gorræus deſcripſit, quod ſit ſucci concreti ſpecies, acris, ſalſi, ſubamari, rari, tenuis, levis, & aerei, qui facile in pulverem ſolvi poteſt, & ignem concipere, & in ignem mutari. Ex eo pulvis Tormentarius paratur, ad excutiendos globos ferreos, & plumbeos. Ubique fere *ſalpetrum* vocatur. Abſtergit, & vires non valde a *nitro* diſſidentes poſſidet, etiamſi ab amaro, & vero illo Nitro multum differat. *Hæc* Gorr. Libavius vero ex Paracelſo duplex *Halinitrum* ſtatuit: unum *animale* ex lotiis hominum, & beſtiarum in

terra natum, inque ea coagulatum in corpus: alterum *minerale*, quod *Petræum*, sive *Salem petræ* nominat. Plura de *Halinitro* vide apud illum Apoc. Herm. part. pr. c. 17. Modum purificandi tradit Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 32. & 4. Vide *Nitrum*.

Haliscomæ, ἁλίσκομαι, *capior*, teneor. Dicitur de iis, qui lentis morbis, & chronicis infestantur. Hipp. 5. aph 70 Gal. in comm. Dieter. n. 41.

* Halitus, ἀτμὸς, *Halituosus*, ἀτμώδης, *Halitus* idem est, quod *Vapor*, estque humor attenuatus, describente Gal. l. 1. de Sympt. causs. c. 6. *Halituosus spiritus*, ἀτμῶδες πνεῦμα, idem quod *Flatus*, 3. de sympt. causs. c. 3. & l. 14. meth. med. c. 7. Vide *Flatus*. Sumitur & aliquando latius, comprehendens & exhalationem humidam, quæ vapor, & siccam, quæ *Fumus* vocatur. Gal. c. 3. de humor. t. 13. Vide quoque *Exhalatio*, *Vapor*. Alimenta *halituosa* dicuntur, quæcumque per cutem foras exhalare apta sunt. Gal. l. 8. meth. med. c. 2. Vocantur alias *Diaphoretica*.

Halle, ἅλλη, i. e. *saltus*. Dicitur de sanguine a circumferentia, & partibus externis ad interiora recurrente in horrore, & tremore, Hip. l. de flatib. XI. Foes. Oec. p. 30.

Hallereon, *Halereon*, juxta Hermetem, vera *Aquila* est. Parac. Scholiis in l. de grad. & compos. l. 4. c. 6. Johns. Lex. Chym.

Hallucinatio, παρόρασις. Vide *Parorasis*.

Halma, ἅλμα, idem quod ἅλλη, *saltum* significat. Vocatur & Gr. πήδημα. Et Hesychius scribit, ἅλμα vocari primam fœtus in utero agitationem, & commotionem. Foes. p. 32.

Halme, ἅλμη, significat *Muriam*; quæ est nihil aliud, quam aqua salsa, in qua res condiuntur, ut melius conserventur. Tres ejus summæ differentiæ recensentur a Gorræo. Prima est *muria* valde diluta, in qua etiam caseus mollior demergitur, & in qua sal conjectus adhuc liquescit. Secunda est *muria* temperata, in qua nec sal amplius liquescit, nec caseus mergitur. Tertia est nimium salsa, ita ut plurimum salis, minimum aquæ insit. Ab ἅλμη, *muria*, vocantur Olivæ ἁλμάδες, i. e. *muria conditæ*, sicut κολυμβάδες ea dicuntur, quæ suo oleo innatant; quamvis Græci hos terminos haud raro confundant, uti videtur fecisse P. Ægin. l. 1. cap. 81. Vide *Muria*.

Halmyrax, ἁλμυράξ, est *Nitri species*, quæ sua sponte ex terra efflorescit, & extra terram reperitur, vel in convallibus, & campis, vel in lacu. Et per æstatem canescunt convalles apud Medos, ut Pl. scribit l. 31. N. H. c. 10. Sic autem dicitur partim ex sapore, quem habet subsalsum; partim ex eo, quod e terra erumpit, Gorr.

Halmyris, ἁλμυρὶς, in genere notat *salsuginem*. Hipp. l. de humid. usu VII. 8. In specie nomen *Brassicæ* est, teste Gorræo.

Halmyrodes, ἁλμυρώδης, *salsuginosus*. Est Epitheton quarundam febrium, apud Hippocr. 6. Epid. s. 1. t. 29. quæ tangentibus pruritum quendam excitant, perinde atque a sale, & aliis corporibus salsis. Unde & cutis δέρμα ἁλμυρῶδες vocatur, ibid. s. 6. t. 12. Excretio quoque *salsuginosa* cum alvi perturbatione occurrit, Coac. t. 641. Aliquando legitur ἁλμῶδες, quod idem est, ac ἁλμυρῶδες, l. de humid. us. XI. 8. & l. 7. Epid. XIV. 9.

Halo, proprie dicitur circulus ille candicans circa Solem, aere vaporibus nebulosis referto apparens, uti constat ex Meteorologicis. Unde translatum nomen ab Anatomicis. Area rubra utrinque papillam mammarum ambiens, Halo quoque vocatur. Apud Bartholinum dicitur *Areola*, l. 2. Anat. c. 1. p. 326.

Halosachne, ἁλοσάχνη, pro ἁλὸς ἄχνη, *salis spuma*, quæ est spumosi maris lanugo, sive ramentum in exilibus petris inventum, ut scribit Dioscorides l. 5. c. 127. estque nativi salis species ad mare geniti ex spuma maris exiccata. Virtus quoque salina, de qua Gal. lib. 11. de S. Fac. fere in fine.

Halosanthos, ἁλοσάνθος, pro ἁλὸς ἄνθος, Gal. d. l. *salis flos*, quid proprie sit, non satis certum esse scribit Gorr. Dioscorid. docet d. l. cap. 129. ex flumine Nilo defluere, & lacubus quibusdam innatare, crocei coloris, & odoris ingratioris. Georg. vero Agricola hunc non *florem salis*, sed *florem maris* esse docet, quamvis *florem Salis* non describat.

Hals, ἅλς, *Sal*, quamvis quid vulgo significet, etiam pueris notum esse videatur; in foro tamen Medico valde æquivocum, obscurum, & intricatum est nomen; ita ut, si omnes de *Salis* significatione opiniones vellemus proponere, integro tractatu opus esset, & volumine. Vulgaris acceptio *Salis* est de corpore quodam minerali, in aqua solubili, ac denuo in salinam, crystallinamque formam coagulabili. Et ita *Sal* duplex est, *Naturalis*, & *Artificialis*. Illius species primariæ sunt, *Sal* commune, Gemmæ, Nitrum, (hæc vocat *salia muriatica naturalia* Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 13. p. 130.) Alumen, Ammoniacum, Vitriolum; quorum historiam, usum, præparandi modos, & alia vide apud Schroder. l. 3. c. 20. Frid. Hofmann. clav. ad h. l. & in hoc Lexico suis sub litteris initialibus. *Artificialium* materia triplex est, *Vegetabilis*, *Animalis*, & *Mineralis*; quorum salium tantus est numerus, ut non liceat omnes recensere. Videatur Schroder. l. 2. cap. 79.

Hofm. in cl. Rolf. Chym. l. 5. f. 1. per tot. Libav. & alii Practici. Dividuntur *Salia* artificialia in *essentialia*, & *cineritia*: item in *volatilia*, vel *fixa*. *Sal essentiale* quid sit, vide *essentiale*. Chymicis vero, & recentioribus Philosophis *Sal* accipitur pro simpliciori corpore, & principio corporum naturalium universali, & essentiali, sine cujus præsentia corpus consistere, & perfecte mixtum corpus dici nequit. De qua significatione legatur Vvillis Ex. de ferment. c. 2. & Joh. Joach. Becher. in Oedip. Chymic. Tit. II. §. 1 2 seqq. Consistit vero in corpusculis minimis variam figuram angulosam obtinentibus, & proinde penetrandi, incidendique vi pollentibus: Corpuscula illa esse duplicia, *Acida*, & *Alcalina*, communis fuit hactenus Chymicorum sententia; quam etiam arripuit Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 1. c. 1. p. 15. seqq. quamvis alii sint negantes Alcali naturaliter inesse corporibus naturalibus actu, sed artis opera saltem produci. Nos litem hanc non facimus nostram. Missos quoque facimus ingenii lusus, quos Helvvigius de *Sale naturæ* prodidit in suo Introitu ad Physicam. A *salini* illius principii bona constitutione sanitas, corruptione morbi deduci solent. Medicamentorum quoque vires pleræque *salino* principio acceptæ referuntur. Impugnare etiam universalitatem hujus opinionis non dubitavit Fr. Hofman. in cl. negans, ad omnium corporum naturalium constitutionem *salem* tanquam principium concurrere; quia multa dantur *salis* expertia, l. 1. c. 11. & l. 2. c. 79. Atque hæc pro instituti ratione hoc loco sufficere possunt.

Halter, ἀλτὴρ, massam significat plumbeam, lapideam, aut ex alia materia metallica, aut similiter graviori factam, qua utebantur olim palæstritæ in exercendis corporibus, teste Gal. l. 2. de san. tu. c. 11. l. 5. c. 3. l. 6. c. 14. Hujusmodi jactus *halterum* Gr. dicitur ἁλτηροβολία, ap. Orib. Foes. p. 33. Meminit & hujus exercitii, vel ludi Jul. Alex. l. 6. Salubr. c. 10. ἁλτῆρες quoque alias vocantur *palangæ*, vel *perticæ illæ*, sive hastilia, quibus funambuli utuntur ad firmius æquilibrium, aut transilientes fossam ad majorem vim saltus.

Hamalgema, ἀμάλγημα, pro *Amalgama*, i. e. calcinatio per Mercurium, Libav. tr. de Igne nat. c. 30.

Hamartema, *hamartia*, *hamartolia*, *hamartas*, ἁμάρτημα, ἁμαρτία, ἁμαρτωλία, ἁμαρτὰς, *errorem*, erratum, delictum in foro Medico significat, ap. Hipp. Vide *Erratum*, *Error*. adde Foes. p. 36.

Hamia, pro *Amia*, nomen piscis duræ carnis. Gal. l 3. de A. F. c. 31. Vide *Amia*.

Hamulus, ἀγκιστρον, *hamus*, instrumentum Chirurgicum, quo aliud apprehenditur, aut elevatur. Ita pro nervis elevandis *hamuli* meminit Gal. l. 8. admin. Anat. c. 4. Hildan. *Hamulum* pro mola extrahenda exhibet Cent. 2. obs. 52. plura vide in Chirurgiæ scriptoribus, in specie apud Scult in Armam. Chirurg. Part. I. Tab. VIII. fig 9. T. XV. f. 5. T. XXXI. f. 8. T. XXXIV. fig 3. *Hamus* quoque nomen fasciæ est apud Galen. de fasciis n. 91.

Hapalos, ἁπαλὸς, *mollis*, mitis, lenis, significat. Ita ἁπαλὸν φάρμακον, *molle* medicamentum dicitur, quale ex ovi luteo, & rosaceo cerato confici potest; & oculorum inflammationibus adhibetur. Item ἁπαλὸν κολλύριον, *lene*, & mite collyrium. Gorr. Hinc verb. ἁπαλύνω, *emollio*, lenio, quod aliquoties occurrit ap. Hipp. l. de Humid. Us. I. 17 IIX. 11. Mochlic. XXI. 11. 3. de artic. t. 63. Lingua ἁπαλυνομένη, i. e. *mollis* reddita per affluxum humidum. Coac. 232. Substantivum ἁπαλυσμὸς, *emollitio*, occurrit 3. de artic. t. 64.

† Haphe, 1. est contactus unctorum, Ceromate. 2. Maculæ leprosorum.

Haphe, ἁφὴ, idem quod ἅψις. Vide *Hapsis*.

Hamma, ἅμμα, dicitur *Nodus*, vinculum, & *nexus*, qui in fasciarum connexione, & colligatione effici solet. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 7. 8. 9. seqq. ubi vid. comm. Gal. Vide *Nodus*.

Haplotomia, ἁπλοτομία, dicitur *simplex sectio*; pertinetque ad Chirurgiam. Gal. Introduct. c. 18.

Haplus, ἁπλοῦς, *simplex* significat. Usurpatur de linteis Hipp. d. l. t. 4. Significat & *Similare*, Gal. l. 1. de nat. fac. c. 6. Tropice de animi *simplicitate*, l. de vet. med. XXII. 18.

Hapsicoros, ἀψίκορος, vocatur, qui, simulatque dapes vel libavit, veluti satiatus prorsus statim abstinet, Latine *Tædulus*. Lind. Ex. XIV. §. 63.

Hapsis, ἅψις, item ἁφὴ, diversa significat, juxta verbi ἅπτω, & ἅπτομαι variam significationem. 1. notat *Tactum*, qui est sensus externus amplissimus, consistens in perceptione objecti tangibilis beneficio fibrarum nervearum spirituum animalium copia refertarum facta, & per nervorum ductus ad commune sensorium propagata. De quo plura ap. Vvillis de An. Brut. Part. I. c. 11. Deinde significat *connexionem*, & fere idem quod ἅμμα. Tertio *læsionem* significat. Hinc Hipp. de *mentis alienatione* usurpat, ἅψις φρενῶν, 3. de R. V. I. A. t. 41. l. 1. de morb. mul. LXXXXIIX. 24. Vide Foes. p. 87.

† Hapsus, Saccus ex lana, lino, aut omento, quo plagæ teguntur.

Hapsus, glomum stuparum, filamentorum, aut lanæ significat, quibus Chirurgi utuntur. Hildan. de cista militari.

Hapto, *Haptomæ*, ἅπτω, ἅπτομαι, *tango*, *necto*, lædo, significat. Vide hapsis ψάμμος. Significat & *accendo*. Lind. Ex. XI. §. 171.

Harena, idem quod *Arena*. Vide *Arena*.

Harenchus, *Harengus*, *Harenga*, μαινὶς, nomen piscis notissimi in cibo; & Medicina usitati; cujus descriptionem, & usum vid. apud Aldrov. l. 3. de Pisc. c. 10. Schrod. l. 5. cl. 3. nu. 80. qui *Halecam* vocat, quod tamen improbat Aldrov.

Harma, *Harmation*, ἅρμα, ἁρμάτιον, nomen Collyrii ξηρωματικοῦ, quod efficax est ad asperitatem palpebrarum; cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 16. & Scrib. n. 28. Ita vero dicitur, quasi *Quadriga*, i. e. currus cum quatuor equis, quo Ptolemæus rex usus esse dicitur. Rhod. ad h. Scribon. loc.

Harmos, ἁρμὸς, dicitur Polluci spatium illud, quod est inter dentes, seu *caro* inter dentes media. Gorræus.

Harmodia, ἁρμόδια, adverbium pro ἁρμοδίως, significat *congrue*, apte, apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXVII. ubi tamen apud Linden. ἄπως legitur, Foes. p. 94.

* Harmonia, ἁρμονία, in genere *concordantiam*, concentum significat, sive *concinnitatem*. In specie vero ἁρμονία est species συναρθρώσεως, qua inter se ossa apte committuntur, & concinne junguntur, ut in capite. Sunt autem maxillæ superioris ossa, ad hæc narium, & quædam capitis ossa ad hunc modum inter se juncta. Gal. l. de ossib. in proœm. Differt a sutura, quod in hac sint extremitates ossium veluti serratæ: in *Harmonia* vero per lineam simplicem combinentur. Barth. libell. 4. Anat. c. 1. Ita omnes fere epiphyses connectuntur. *Harmonia* etiam medicamenti nomen est in catapotia coacti, & perutilis ad sistendas fluxiones, sive destillationes, apud Galen. lib. 7. de C. M. S. L. c. 2. in fin. Est etiam medicamentum ἀνώδυνον βηχικὸν, h. e. ad tussim comparatum, doloris expers; cujus descriptio est apud Aetium l. 8. Est quoque Emplastri nomen apud eundem. Ad generalem *Harmoniæ* significationem pertinet locus elegans apud Langium l. 1. ep. 41. ubi per *harmoniam* in qualitatum proportione, & membrorum corporis compaginis unitate consistentem contemperatam fieri voluptatem; per solutam vero dolorem excitari, ex Socrate docuit. De *Harmonia* Macrocosmi, & Microcosmi vid. Paracelf. in paragran. & alibi.

Harmozomæ, ἁρμόζομαι significat apte compingor, coaptor, firmor, fulcior, apud Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 6. & c. 3. t. 26. Galen. 2. de fract. t. 36.

Harpa, *Harpya*, ἅρπυια, nomen monstrosi, & verminosi partus uteri, ex crebro fructuum, oleorum, aliorumque ciborum mali succi usu geniti. Ephem. N. Cur. An. I. obs. 1. Vocantur *Lombardorum fratres*. Est & nomen monstrosæ volucris, apud Aldrov. l. 10. Ornithol. c. 2. quæ tamen pleraque figmenta videntur Poetica.

† Harpax, mistura ex calce, & sulphure vivis, Holler. institut. Chirurg. l. 3. cap. 5.

Harpax, ἅρπαξ, vulgo significat *rapax*: Epitheton ferarum quarundam volatilium, & terrestrium. A quibusdam vero ita vocatur *Succinum*, quod affrictu calefactum paleas, & res alias leves ad se trahat, & retineat. Gorr.

Harundo, κάλαμος, pro *Arundo*. Ejus significatio propria pertinet ad Botanicos. Tropice *Harundines* vocavit Helmont. venas, arterias, intestina, & canales omnes, tr. Tumulus Pestis, §. Imaginat. Pestis requisita, &c.

Hasacium, id est *Sal Ammoniacum*. Rul. & Johns. in Lex.

Hastellæ, vocantur *Plagulæ*, vel *Asserculi*, qui adhiberi solent in deligatione fracturarum, ad firmitatem membri. Avicen. lib. 4. fen. 5. tr. 1. c. 7. 8. Vide *Ferula*.

Haustus, Gr. ῥόφημα dici posset, dicitur quantitas certa potus, quantum videlicet uno spiritu aliquis ebibere potest. Refertur inter doses medicamentorum liquidorum, purgantium, & alterantium. Hinc usus obtinuit, ut *Haustus* nominemus, qui uno veluti *haustu* sorberi queunt. Lind. Ex. XIII. §. 356.

Hebdomada, *Hebdomas*, ἑβδομὰς, significat tempus septem dierum naturalium. Dicitur & *Septimana*. Quod temporis spatium quomodo in crisibus numerari debeat, docet Gal. com. 2. de humor. t. 20.

Hebe, ἥβη, tria notat hæc vox. 1. *Lanuginem* pudendorum, sive pilos supra pudendorum regionem erumpentes. 2. *locum*, ubi ista lanugo succrescit. & 3. *ætatem*, qua incipit crescere, quæ Lat. *Pubertas* dicitur, nec certo definiri tempore potest. Dieter. n. 371. Jung. Gal. c. 3. aph. 27. 28. & l. 5. aph. 7.

* Hebes, *Hebetudo*, ἀμβλὺς, ἀμβλυωπία. Vide *Amaurosis*, *Amblyopia*.

Hecatombe, ἑκατόμβη, nomen Collyrii, vel medicamenti Ophthalmici ad cicatrices crassas, apud P. Aeginet. l. 7. c. 16.

Hecatondrachmon, ἑκατόνδραχμα, scilicet ἔμπλαστρος, nomen Emplastri viridis, apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2.

Hecteus, ἑκτεὺς, dicitur mensura Attica sex, aut octo choenices capiens, & est *sexta* pars

pars mendimni, unde *Sextarius mendimni* dicitur. Meminit Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXIV. 21. Adde Foes. p. 193.

* HECTICA *febris*, ἑκτικὸς πυρετὸς, sæpe simpliciter *Hectica*, duplicem habet significationem. Primum sic dicitur omnis *febris solutu difficilis*, qualiscumque fuerit; & ita opponitur τῇ σχετικῇ, h. e. *febri solutu facili*. C. Hofm. de febrib. c. 12. & 29. Deinde speciatim magis dicitur *Hectica febris*, quæ Diariæ, & Putridæ opponitur; diciturque juxta nonnullos *Hectica*, quod in *habitu* corporis, ἕξιν appellant, h. e. in partibus solidis, tanquam in subjecto consistat. Est enim *Hectica* febris calor p. n. in solidis partibus ipsius cordis accensus. Castell. & Gorr. Verum Sennert. hanc denominationis rationem improbat, tr. de febrib. l. 3. c. 1. & Piens tr. de febribus in specie c. 4. p. 45. 46. Nobis naturam hujus febris optime descripsisse videtur ex recentioribus Thomas Vvillis, quando inter symptomaticas retulit, & *Lentam* vocavit, & caussam ejus in mala sanguinis diathesi, videlicet nimis salsa, & acri, ideoque circulationi, & nutritioni minus apta posuit. Hinc vel obstructiones pulmonis, & viscerum, vel ulcera sequi docuit, c. 11. de febribus. Ex quibus hanc libet subjicere descriptionem. *Febris Hectica* est intemperies calida, & sicca totius corporis, cum variis symptomatibus, præsertim vero caloris externi in extremis partibus, post pastum exacerbatione, corporis macie, sudore nocturno, & aliis conjuncta, proveniens a sanguinis acrioris, & salsi effervescentia p. n. lente continuata. Apud Paracels. sæpe barbare dicitur Febris *Ethica*, pro *Hectica*, Paramir. & alibi.

* HECTICUS *pulsus*, ἑκτικὸς σφυγμὸς, Galeno dicitur, qui non magnopere variat, sed manet in perpetuum sibi similis, nec solvitur unquam, quod notus corporis habitus morbum induat in ejusmodi hecticis febribus, l. de puls. ad Tyron. c. 8. Estque species inæqualis pulsus, confinis formicanti, qui Græcis μυρμηκίζων dicitur, sed eo adhuc minor. Phthisi, Empyemati, & febri Hecticæ proprius est. Gal. l. 3. de præsag. ex puls. c. 4. ubi etiam *stabilem* dici posse scribit, Gr. μόνιμον ἀνωμαλίαν σφυγμοῦ.

* HECTICUS *spiritus*, ἑκτικὸν πνεῦμα, dicitur tertia species insiti spiritus, Gr. ἐμφύτου, qui lapides continet, contradistinctus a reliquis duobus, *Naturali*, qui animantia, & stirpes nutrit, & *Animali*, qui sentiendi, omnisque motus facultatem animantibus exhibet. *Hecticus* in toto corpore sedem suam habere creditur, Gal. l. Introduction. c. 13. Verum tota doctrina de Spiritibus insitis non caret absurditate, teste C. Hofm. Instit. l. 2. c. 150. §. 10. seqq.

HECUSIOS, ἑκούσιος, idem quod καθ' ὁρμὴν. Vide *Voluntarius*.

* HEDERACEUS, ἑλικοειδὴς, *Hederarius*: epitheton vasorum præparantium arteriæ, & venæ, ad testes utrimque excurrentium inter se intricato plexu conjunctarum; unde & *Plexus pampiniformis*, *Capreolaris*, κιρσοειδὴς vocatur, Gal. l. 1. de sem. c. 12.

HEDONE, ἡδονὴ, *Voluptas*, quid significet, notum est; estque perceptio animæ sensitivæ extrema, in qua omnes reliqui affectus acquiescunt. Consistit vero in grata, & concinna spirituum per objecta sensoria facta alteratione, expansione, agitatione, & motu; uti prolixius eam describere ausus est Th. Vvillis An. Brut. P. I. c. 9. Add. Charlton. Ex. IIX. Patholog. §. 21. & 22. Vide *Voluptas*.

HEDOS, ἕδος. Vide *Sedile*.

* HEDRA, ἕδρα, æquivocum nomen est: Vel enim significat *podicem*, sive Anum, ἀρχὸν, δακτύλιον, vide *Anus*; vel etiam excretionem ipsam alvi, Lind. Ex. IV. §. 99. Hipp. l. 5. Epid. XXIV. 12. & l. 7. XIIX. 15. Unde & vernacule *Sedis* nomine venire solet. Vide Linden. Ex. IV. §. 99. Vel denotat *sedem*, basin, ut in abscessibus, & sinubus subjectam abscedenti corpori partem. Hipp. 2. de iis, q. in medic. t. 27. Et in Mochlico. XXII. 6. locum proprium, & sedem partis congruam notat. Ἕδρη quoque Hippocr. dicitur ossis fracturæ species, ita ut teli vestigium maneat osse discisso, & qua insederit, appareat. Dicitur alias διακοπὴ, l. de cap. vulner. XIV. 6. 7. & XVI. 12. Gal. cap. 2. de art. t. 9. Jung. Foes. p. 180.

HEDRÆOS, ἑδραῖος, significat *sedentarius*, *sessilis*: Epitheton somni sessim facti, apud Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 15.

HEDRICOS, ἑδρικὸς, epitheton remediorum ad podicis, vel sedis affectus, apud Ægin. l. 3. c. 59. ex quo allegavit Forest. l. 23. obs. 9. in Schol.

HEDYCROON, ἡδύχροον, est Magma per pastillos digestum, multis aromatis constans. Primum ab Andromacho inventum, & descriptum proditur. Descriptio habetur apud Gal. l. 1. de Antidot. c. 10. & de theriac. ad Pison. c. 13. P. Æginet. l. 7. c. 11.

HEDYNTOS, ἡδυντὸς, *suaveolens*, sive odoribus vel aromatibus suaviter imbutum significat. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 7. & l. de Steril. XI. 26.

HEDYS, ἡδὺς, significat *suavis*, jucundus, gratus. Hipp. vero sumit strictius de condimento aromatico, l. 2. de morb. mul. XLVII. 21. & LXXXIV. 3. ut ita idem sit cum τῷ ἡδυντός. Oec. p. 261. Vide *Jucundus*.

* Hedisma, ἥδυσμα in genere significat *condimentum* omne, alteri gratiam, & suavitatem concilians. In qua significatione Gal. l. 3. de alim. fac. c. 11. pinguedinem quoque & adipem carnium ἡδύσματα esse dixit. Cibis enim suavitatem potius conciliant, quam in alimentum convertuntur. Strictiori vero significatione ἡδύσματα vocantur illa, quibus suavis odor unguentis conciliatur. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXI. 1. Rhod. ad Scrib. nu. 122. Erant autem potius liquida, & plerumque olea, uti patet ex Gal. l. 1. de C.M.S.L. c. 2. in fine fere ad differentiam τῶν συμμικτῶν, quæ corpus, & consistentiam dabant unguentis; utrisque tamen eadem odoris gratia, uti patet ex Plin. l. 13. H. N. c. 1. Jung. Linden. Ex. X. §. 77.

* Hegemonicos, ἡγεμονικὸς, *principalis*, primarius: Epitheton facultatum animalium quarundam, quales sunt ratiocinatrix, imaginatrix, & recordatrix. Gal. l. de diff. sympt. cap. 3. ἡγεμονικοῦ sedes est in cerebro. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 550.

† Heil, idest Cardamomum. Rhod.

Heileos, εἰλεὸς. Vide *Eileos*.

Helesis, εἵλησις, idem quod εἵλη, vel ἕλη; estque *solis ardor*, splendor, & æstus. Galen. l. quod anim. mor. seq. temp. corp. c. 9.

Heilipus, εἰλίπους, quasi *flexipes*. Epitheton boum, apud Hipp. 1. de art. t. 28.

Hel, id est *mel*. Rul. & Johns. in Lex. Ch.

Helcoma, ἕλκωμα, *exulceratio*, idem quod ἕλκωσις, ἕλκος. Occurrit apud Hip. l. 3. Epid. f. 3. t. 47. Vide *Helcos*.

Helcos, ἕλκος, Latine *Ulcus*, vel *Hulcus*. Accipitur late, & stricte. In illa significatione notat omnem solutionem continui in partibus carnosis, & mollibus factam. Hinc Hippocr. ἕλκεα, carnis vitia, & calamitates dicuntur, l. de Medico. IX. 11. & ita sæpe confunditur cum vulnere, 2. Prorrhet. XIX. 10. XXII. 12. XXIII. 1. l. 5. Epid. XIV. 7. l. 4. de morb. XXV. 1. Imo generalissime omnes morbos ἕλκεα vocare non est veritus Hippocr. 3. de fract. t. 34. Stricte vero *Ulcus*, ἕλκος, ea dicitur solutionis continui species in partibus mollibus, quæ cum deperditione substantiæ ab erosione facta est. Vid. Dogm. nostr. Part. II. c. 5. dogm. 4. p. 137. seqq. & jungantur Chirurgiæ scriptores.

Helcosis, ἕλκωσις, idem quod ἕλκος, *exulceratio*.

Helcticos, ἑλκτικὸς, *attrahens*, attractivus. Dicitur de facultate ministra, & de medicamentis. Vide *Attractio*. *Epispasmos*.

Helcydrion, ἑλκύδριον, i. e. *ulcusculum*, aut pustula ulcerosa. Galen. l. 1. de C. M. S. L. c. 9. & P. Ægin. l. 3. Foes. c. 3. p. 2090.

Helcysma, ἕλκυσμα, vocatur *argenti scoria*, quia uncino e catinis eximitur, iisdem fere viribus pollens, quibus μολύβδαινα. Gal. l. 9. de S. Fac. Dioscor. l. 5. c. 101. Ægin. l. 7. c. 3.

Helcyster, ἑλκυστὴρ, dicitur Hippocr. instrumentum ferreum, fœtui extrahendo accommodatum. *Tractor*, vel attractorius dici posset. Estque *uncus* quidam *ferreus*, qui fœtui mortuo infixus, ex utero extrahit, ἐμβρυουλκὸς, de quo vocab. supra. Illud occurrit l. 1. de morb. mul. XCVI. Alibi vocavit ὄνυχα, *Unguem*, l. de superfœt. V. 1.

Heliacum, ἡλιακὸν, est epitheton τοῦ κύφεως, quod alias κῦφι μέγα vocatur, rebus 36 constans. Ejus compositio habetur apud Ægin. l. 7. c. 22. Vide *Cyphi*.

Helicia, ἡλικία. Vide *Ætas*.

Heliocaes, ἡλιοκαὲς, est nomen compositi medicamenti aridi, quod vel maximas carnis excrescentias usque ad penitiora adurit. Descriptio legitur apud Ægin. f. 6. c. 13.

Helios, ἥλιος. Vide *Sol*.

* Heliosis, ἡλίωσις, *Insolatio*, h. e. corporis in sole apricatio. Remedium veteribus Medicis ad multos corporis affectus, Hydropem, Ischiadem, Nephritin, Paralysin, &c. usitatum. Gorr. & Foes. p. 261.

* Heliotropium, ἡλιοτρόπιον, est proprie nomen diversis plantis attributum, v. g. Cichorio, Flori Solis, &c. quod pertinet ad Botanicos. Verum hoc nomine quoque appellatur Gemma quædam, quæ nascitur in Æthiopia, Africa, Cypro, porracei coloris, Smaragdo similis, sanguineis tamen distincta est guttis. *Heliotropium* vero dicunt, quia dejecta in vas aquæ, fulgorem solis accedentem percussu sanguineo mutet, maxime Æthiopica. Eadem juxta aquam speculi modo solem accipit, deprehenditque defectus subeuntem Lunam ostendens. Magorum impudentia *Heliotropium* valere dicit, unctum succo herbæ ejusdem nominis, ne gerens illam conspiciatur. Hanc & reddere divites, & homines bonæ famæ, valere contra venena, & fluxus sanguinis. Videatur Plin. l. 37. c. 10. Hæc Rul. & Johns. Videatur & Andr. Chioccus in Mus. Calceol. sect. 3. p. 219.

Helissomenos, ἑλισσόμενος, est epitheton doloris iliaci vehementioris, qui facit, ut intestinum verti videatur, uti eleganter Celsus l. 4. c. 14. Videtur autem verti, quod torminibus & tumultuantibus undis urgeri videtur. Linden. Ex. VII. §. 5.

Helitis, ἡλῖτις, dicitur *squama æris*, sic dicta quasi *clavaris*, quæ principem in desiccando

locum

locum obtinet. Gal. lib. 9. de S. Fac. Dioscor. lib. 5. c. 89. Gorr.

Helix, ἕλιξ, vocatur ambitus auris exterior, qui & *Capreolus* dicitur ob tortuositatem. Barthol. l. 3. Anat. c. Lind. Med. Physiol. lib. 2. c. 11. §. 4. Alias ἕλιξ, etiam idem est, quod εἰλίπους, *flexilis* pedibus; estque epitheton boum, teste Foes. Oec. p. 199. Occurrit apud Hippoc. 1. de art. t. 28.

Helle, id est *Viscus*. Rul. & Johns. in Lex. Ch.

Helleboros, ἑλλέβορος, sæpe etiam sine adspiratione ἐλλέβορος, significat *Veratrum*; estque nomen plantæ duplicis, quarum una *album* Veratrum, altera *Nigrum*, sive *Helleborus albus*, & *Niger* vocatur. Pertinet inter purgantia fortiora, & deleteria utrumque. Plura quoque de utroque vide non solum in scriptis Botanicis, verum etiam apud Dieter. Jatr. num. 274. Foes. Oec. p. 201. Rolfink. de purgant. sect. 7 art. 1. Purgatio facta per *Helleborum* vocatur Hippocr. ἐλλεβορισμὸς, de quo integrum vide ejus tractatum.

Hellespontia, ἑλλησποντία, nomen Emplastri; cujus duplex legitur descriptio, una quidem Andromacho authore, altera Hera, apud Gal. 6. de C. M. P. G. c. 10. 11.

* Helminthes, ἕλμινθες, interdum etiam sine aspiratione ἔλμινθες, *Lumbrici* dicuntur, in genere *vermes* in corpore humano geniti: quorum tria genera notiora numerantur: *Teretes* rotundi, ἕλμινθες στρογγύλαι, qui in intestinis tenuibus plerunque consistunt, & aliquando ventriculum subeunt, ita ut interdum per os rejiciantur, quibusdam e naribus egrediantur. Frequentes sunt pueris, & puberibus. 2. *Lati*, ἕλμινθες πλατεῖαι, aliquando κειρίαι, item ταινίαι, *fasciæ*. Vocantur & *Cucurbitini*, ob figuræ cum semine Cucurbitæ similitudinem. Longitudine hi adeo interdum excedunt, ut ego quoque excretum aliquem notaverim longitudine quinque circiter ulnarum Norimbergensium. Plin. l. 11. H. N. cap. 33. tradit, tricenum pedum tænias ventris aliquando visas, interdum plurium. Hi per tota intestina extenduntur, quibus arctissime cohærent. De *lumbriculato* novissime discursum edidit Eduard. Tyson, Medicus Lond. Anglus, uti constat ex Act. Erud. Angl. 1684. 3. ἀσκαρίδες, *Ascarides*, teretes, & tenues lumbrici, & vermiculi, qui in extremo intestino plerunque inveniuntur, infantibus, & pueris maxime familiares. Plura circa *vermium* in homine natorum descriptionem vide apud Ulyss. Aldrov. l. 6. de Insect. c. 2. ut & in Practicis. Pertinent vero *Lumbrici*, ἕλμινθες, ad excreta, vel excernenda toto genere præter naturam; licet eorum generatio a succo non plane excrementitio, sed crudo & vitalibus portionibus scatente dependeat. Passim quoque leguntur Observationes *vermium* in aliis corporis partibus genitorum: v. g. in Pericardio, Sylv. l. 1. Prax. c. 35. §. 12. in Renibus, l. 1. c. 55. §. 54. ita quoque aliæ adhuc dantur *vermium* differentiæ, a forma, figura, magnitudine; de quibus consulantur Observationum, & Historiarum Medicarum scriptores. Vide *Lumbricus*.

Helminthagogum, ἑλμινθαγωγὸν, dicitur medicamentum *vermes expellens*.

Helnesed, id est *Corallus*. Rul. & Johns.

* Helodes, ἑλώδης, quæ & τυφώδης: Epitheton *febris humidæ*, cum a prima statim die ægrotantes sudant, sudoreque ipso aut nihil, aut certe parum levantur. E contra sicca, ac scabra visitur lingua, duraque tanquam corium cutis, plurimusque adest in corpore squallor. Gal. advers. Lycum, c. 2. Jung. C. Hofm. de febrib. c. 54. Haud dubie est species febris ardentis colliquativæ, a sanguinis ichorosi effervescentia, & accensione dependentis. An huc pertinet *Anglicus sudor*, sive febris sudatoria? Vide supra *Anglicus sudor*.

Helos, ἕλος. Vide *Limne*.

Helos, ἧλος. Vide *Clavus*.

* Helosis, ἥλωσις, vocatur palpebrarum inversio, & in utroque oculi musculo convulsio, qui affectus & κάμπυλον vocatur. Vide *Campylon*. Galen. l. 10. de U. P. c. 9. Verum C. Hofmann. in comm. ad h. l. n. 747. vitium subesse, & potius appellandum esse ἴλλωσιν, ab ἰλλαίνειν, ex Foesio docet. Vide *Illosis*.

Helotis, dicitur nonnullis *Plica Polonica*, sive Cirrus capillorum, teste Sennert. Med. Pract. l. 5. part. 3. s. 2. c. 9. Vide etiam Dispp. Medic. Basiliens. Decad. IV. disp. 7. & infra *Plica*.

Helunhai, id est Annulus Salomonis in Arte Nigromantiæ. Rul. Johns.

Helvus, color dicitur similis coagulo, quo alutarii coria præparant. Th. Chym. Vol. IV. p. 765.

Hemera, ἡμέρα. Vide *Dies*.

Hemeralops, ἡμεράλωψ, dicitur de affectu oculorum, opposito τῷ νυκτάλωψ, & haud dubie notat illum morbum, quando aliquis interdiu saltem videt, noctu vero, vel vesperi nihil videre potest. Meminit Gal. in Introduct. c. 15. in princ. sed in seqq. non exposuit. Substant. ἡμεραλωπία.

Hemeresios, ἡμερήσιος, *diurnus*, sive unius diei. Vel etiam de eo, quod *interdiu* fit, dicitur; & opponitur τῷ νύκτωρ, *nocturno*. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXIII. 4.

Hemerocetos, & *hemerocœtis*, ἡμερόκοιτος, ἡμεροκοίτης, nomen piscis, qui & ὑρανοσκόπος, & καλλιώνυμος vocatur, de quo supra in *Callionymus*. Vide C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 129.

Hemianthropos, ἡμιάνθρωπος, q. d. *Semihomo*, idem quod *Maniacus*, apud Joh. Stephanum Decad. 1. Consil. 1. in Oper. p. 297.

Hemiceraunios, ἡμικεραύνιος, fasciæ nomen ad dorsi, & pectoris deligationem, refertur a Gal. de fasciis n. 95. sub nomine Apollonii Junioris, Gorr.

Hemichoon, ἡμίχοον, i. e. *dimidiatus congius*. Est nomen mensuræ, quod legitur apud Hipp. l. de int. affect. XLV. 9.

Hemicongion, ἡμικόγγιον. Vide *Semicongius*.

Hemicotylion, ἡμικοτύλιον. Vide *Quartus*.

Hemicrania, ἡμικρανία, alias & ἑτεροκρανία, est species doloris capitis circa dimidiam capitis partem, aliquando dextram, aliquando sinistram, modo in latere, modo in syncipite, modo in vertice, modo in occipite; quæ varietas haud dubie dependet a mala quadam prædispositione partis affectæ; de qua legatur Vvillis P. II. An. Brut. c. 1. Ex quo etiam caussa illius doloris peti potest. Jungantur huc ea, quæ supra tradidimus ad vocab. *Cephalæa*, *Cephalalgia*. Ἡμικρανικὰ φάρμακα vocantur medicamenta *Topica*, curandis *hemicraniis* convenientia. Gorr. & Castell. Singularem *hemicraniæ* curationem vide in Eph. N. C. Ann. III. obs. 84.

Hemidolichos, ἡμιδόλιχος, i. e. *dimidiatus dolichi cursus*, qui juxta Scaliger. in Addendis est ter repetitus δίαυλος. De quo vide C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. num. 481. Pertinet ad motum corporis. Vide supra *Diavlos*, & *Dolichos*.

Hemidrachmon, ἡμίδραχμον, *pondus drachmæ dimidiæ*, Gorr.

Hemiecton, *hemiecteon*, ἡμίεκτον, ἡμιέκτεον, quasi *semisextam* mensuram significat dimidiati sextarii quatuor chœnices capientem, estque pars duodecima Medimni Attici. Gal. de ponder. & mens. c. 5. Ægin. l. 7. cap. 26. fin. Apud Hipp. vero l. de Sterilib. XIIX. 14. 15. videtur potius significare sellam pro suffitu immittendo mulieri. Aut etiam ollam significare potest, quatuor chœnices capientem, cui veluti sellæ insidere debet mulier ad capiendum suffitum diductis cruribus, notante Foes. Oec. p. 262.

Hemimoerion, ἡμιμοίριον, Exponit Erotian. in Onomastic. p. m. 51. E. per dimidium drachmæ; & ita idem esset, quod ἡμίδραχμον. Alias ἡμιμοιρίον dimidiam partem significat Polluci, l. 6. c. 36. Foes. d. l.

Hemina, ἡμῖνα, κοτύλη, est nomen mensuræ, & ponderis, cujus tamen magna est differentia, pro locorum, & rerum mensurandarum diversitate. Ita alia est *hemina* Attica, alia Italica, alia Ephesia, Alexandrina alia, & hujusmodi. Porro si *hemina* oleum accipiat, minus pendet, quam si eadem vino impleatur; ac vino etiam ponderosius mel invenitur, verbis Jul. Alexandr. comm. in Gal. l. 4. de tuend. san. & l. 1. de C. M. P. G. c. 15. Tom. II. oper. p. 409. 747. 748. Vide *Acetabulum*. Refertur & *hemina* inter Mensuras aridorum; & continet cyathos octo, Gal. de pond. & mens. c. 5. Æginet. l. 7. in fin.

Hemiobolion, *hemiobolon*, ἡμιοβόλιον, ἡμιωβέλιον, ἡμιόβολον, pondus est *dimidii oboli*, sive duodecima pars drachmæ. Drachma enim sex obolos habet, Gorr. Erunt ergo circiter quinque grana. Gal. l. de pond. & mens.

Hemiolium, ἡμιόλιον, est *pondus drachmarum duodecim*. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 5. Significat alias *sesquialterum*, sive totum cum dimidio, Lat. *Sesquiuncia*, *Sescuncia*.

Hemionis, ἡμιονίς, i. e. *muli stercus*. Hipp. l. de nat. mut. LXXXV. 4. & l. 2. de morb. mul. LXXI. 5. Lind. legit ἡμιόνε ὀνίδα.

Hemiopon, ἡμίοπον, exponit Gal. per *dimidium*, ἥμισυ, in Exeg. voc. Hipp. Foes. p. 262.

Hemipeptos, ἡμίπεπτος. Vide *Semicoctus*.

* Hemiplegia, *hemiplexia*, ἡμιπληγία, ἡ ἡμιπληξία, idem quod παραπληγία, παραπληξία, est plerunque in alterutro latere corporis immobilitas, sensusque privatio, quam etiam *Apoplexiam* vocat Hipp. c. 2. prorrh. t. 50. Differt igitur ab *Apoplexia*, ut a toto pars differt, quamvis differentia hæc potius cum *Paralysi* locum habeat. In Apoplexia enim & mente, & corpore resolutos, & attonitos esse constat; in Paralysi, quemadmodum & in *Paraplegia*, aut *Hemiplegia*, mente sanos esse notamus ægrotos. Gal. defin. med. Vide *Apoplexia*. *Paralysis*.

Hemirhombion, ἡμιρρόμβιον. Vide *Hemitomon*.

Hemirypos, ἡμίρυπος, *semisuccidus*. Dicitur de lana, Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXV. 10.

Hemisy, ἥμισυ, i. e. *Dimidium*. In Officinis exprimitur vocabulo *Semis*. Vide *Dimidium*.

Hemitomon, ἡμίτομον, *dimidiatum*, & semisectum dicitur. Estque nomen alicujus deligationis, quæ alias ἡμιρρόμβιον, sive *semirhombus* dicitur; & ad eosdem pene usus, ad quos *rhombus*, adhibetur. Meminit Hipp. 2. de iis q. in med. t. 2. Gal. in com. ad h. l. Foes. d. l.

* Hemi-

* HEMITRITÆOS, ἡμιτριταῖος, quasi *Semitertiana*; quamvis hoc Latinum nomen, ceu ineptum, improbet Keuchen. ad Seren. p. 264. Legitur apud Hipp. 1. Epid. s. 1. t. 23. s. 2. t. 16. s. 3. t. 2. & 5. Quemadmodum vero nomen hoc febris quandam gravissimam speciem denotare, unanimis Medicorum est consensus; Ita e contrario tantus inter eos est dissensus, qualis sit febris, & quæ ejus natura, ut nec hodieque certo constare possit de hac re. Spigel. integrum tractatum de *Semitertiana* scripsit. Videatur & Sennert. de febr. l. 2. c. 21. C. Hof. de febr. c. 51. Ex recentioribus Vvillis, & Sylvius plane omiserunt. Franc. Piens eam dari, aut peculiarem speciem constituere διαῤῥήδην negavit, tract. spec. de febr. c. 13. Ut nostram, salvo aliorum judicio, addamus sententiam, statuimus, non quidem necessarium esse, ut hæc febris species asseratur, cum implicite sub malignis, & implicitis comprehendatur. Quod si tamen placuerit peculiariter illam determinare, posset describi, quod sit febris composita, maligna, putrida, participans in quibusdam de tertiana, proveniens a sanguinis biliosi cum serosis, & crudis portionibus permixti fermentatione præternaturali, ad dissolutionem malignam, vel putredinem vergente. Qui possunt, meliora in medium proferant.

HEMITYBION, ἡμιτύβιον, dicitur esse indumentum lineum, utrinque fimbricatum; & pro sudario, aut peplo sumitur. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. LII. 33. & de artic. t. 46. Vide Foes. p. 263.

HEMIUNCION, ἡμιούγγιον. Vide *Semuncia*.

HEMIXESTON, ἡμίξεστον, idem quod ἡ κοτύλη, *Acetabulum*, quia ξέστης capit. duas κοτύλας. Gorr.

* HENOSIS, ἕνωσις. Vide *Unio*, *Unitio*.

HENRICUS *rubeus*, est Vitriolum ad rubedinem calcinatum. Rul. & Johns.

HEOLOS, ἕωλος, *hesternus*, pridianus; item *vetus*. Usurpatur apud Hipp. de pane biscocto, l. de int. aff. XXI. 8. & intelligendum de tempore præterito, sive propius illud ab hodierno, sive longius absit. Lind. Ex. XVI. §. 148.

* HEPAR, ἧπαρ, *Jecur*, dicitur viscus illud maximum abdominis, situm in dextro hypochondrio; cujus historiam vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. l. 1. Anat. c. 14. Circa hujus usum maxima inter veteres, & recentiores est dissensio, quorum illi principatum tribuerunt, & sanguificationis organum constituerunt, & venarum omnium principium. Hi vero de principatu illo dejecerunt, exequias illi pararunt, & saltem usum colatorium bilis eidem attribuerunt; quamvis hodieque denuo veterum opinionem ab orco revocare ausus sit DD. Joh. Jac. Vvaldischmid, Prof. P. Marpurgensis, in quadam Disputatione, in qua sanguificationem in *hepate* fieri διαῤῥήδην defendere ausus est. An vero sat firmis rationibus? alii videant. Mihi sane non videtur. Ejus substantiam esse glandulosam, Malpighius in Exerc. de *hepate* demonstrare conatus est. Aliquando *hepatis* magnitudinem nimium quantum excedere, patet ex Observationibus apud Schenkium, Hemsterhusium, & alios: addi poterit & hæc nostra Observatio *hepatis* in gallo gallinaceo unius anni reperto tantæ magnitudinis, ut discum stanneum vulgarem tegeret, & quindecim unciarum pondus haberet. Similis legitur in Act. Hafn. Vol. I. obs. 92. p. 180. seq. In utero quoque massa illa carnosa, quæ alias *Placentæ* nomine venit, *hepar uterinum* vocari, constat ex Anatomicis scriptis. Vide *Placenta*. In meditullio lapidum ad ædificia erutorum haud raro reperitur massa quædam friabilis, veluti succus concretus, insigni virtute siccante prædita, quam vulgo *hepar lapidum* vocant. Vide Eph. N. C. Ann. II. Obs. 63. Sæpe etiam legitur vocabulum *epar* absque aspiratione. *Hepar* quoque est nomen lapidis Phil. Th. Chym. Vol. IV. p. 727. A Chymicis etiam *hepar*, cum additione Antimonii, vocatur ob colorem obscure rubescentem Massa illa Antimonii, quæ alias *Crocus Metallorum* dicitur. Vide *Crocus*.

HEPATARIUS, idem quod *hepaticus*. Linden. Ex. IX. §. 60.

HEPATEROS, ἡπατηρὸς, *hepaticus*, sive jecorarius. Est epitheton dysenteriæ cujusdam, quando aquosus sanguis excernitur, ei aquæ persimilis, in qua caro recens mactata lota sit, Gorr. Vocatur alias *Fluxus*, scil. alvi *hepaticus*. Hunc P. Barbette negavit, Prax. l. 4. c. 6. Sylvius quoque nunquam se observasse scripsit, l. 1. P. M. c. 13. §. 24. Vide *Fluor*.

* HEPATICUS, ἡπατικὸς, generaliter dici potest de omni illo, quod ad hepar, sive jecur pertinet. Ita vena *hepatica*, alias Jecoraria, arteria *hepatica*, ductus biliarii *hepatici*, Medicamenta *hepatica* vocantur. In statu quoque præternaturali late vocari possunt *hepatici* omnes, qui morbo quodam hepatis laborant. Veteres tamen ita apellarunt eos, qui inflammatione hepatis laborarunt; quemadmodum pleuriticos, phreniticos, a parte affecta inflammata vocare solent. Ita & Hipp. videtur accepisse Coac. t. 446. seq. monente Foes. in Oec. p. 263. Hinc & inflammatio ipsa ἡπατῖτις dicta fuit. Verum recentiores vocabula *hepatitis*, & *hepaticus* usurparunt de affectu hepatis citra inflammationem, quando imbecillitas hepatis peccat,

ut secretionis officio non rite fungatur, cum, vel sine tumore, & duritie. Hinc cachexia, aut fluxus *hepaticus* alvi oritur, Gal. l. de diff. sympt. c. 5. & l. 3. de sympt. causs. c. 2. l. 5. de L. A. c. 7. l. 8. de C. M. S. L. c. 6. Lind. S. Med. Ex. IX. §. 6. seqq. pluribus.

Hepatitis, ἡπατίτης. Vide *hepaticus*. Dicitur etiam de vena, ap. Hipp. l. de Ven. XIV. t. 9. XV. 5. alibique. Lind. Ex. XIII. §. 419. Verum vanam esse hanc appellationem venæ in brachio, vel manu, patet ex Circulationis invento, & ex Anatomica inspectione, qua constat, venam illam nihil de *hepatis* substantia participare.

Hepatus, ἥπατος, λεβίας, nomen piscis; cujus descriptionem, usumque in cibo, & medicina vide apud Aldrov. l. 1. de pisc. c. 12. Meminit & J. Alex. inter mediæ constitutionis pisces, & *Citharis* jungit, l. 14. Salubr. c. 8.

Hephæstias, ἡφαιστίας, nomen Emplastri ad inducendam cicatricem optimi. Parabatur ex testa, ea maxime, quæ in fornacibus usta esset, eo quod desiccandi, abstergendique vim majorem haberet.

Hephæstos, ἥφαιστος. Vide *Vulcanus*.

Hephthotes, ἑφθότης, generaliter *coctionem*, elixationem significat. Specialiter dicitur de excoctione corporis, & colliquatione, ap. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 55. quod Gal. in comm. per νωθρότητα τοῦ σώματος, tarditatem corporis, exponit. Sic ἑφθοὶ dicuntur, qui febricitantes ob nimiam humiditatem corpus exolutum acquirunt, l. 4. Epid. IIX Foes. p. 254. seq.

Hepsana, ἕψανα, dicuntur *cocta* alimenta elixa cum jure, Hipp. l. 2. de morb. mul. X. 9.

Hepsema, ἕψημα. Vide *Defrutum*.

Heptamenos, ἑπτάμηνος. Vide *Septimestris*.

Heptapharmacum, ἑπταφάρμακον, medicamentum laxans, suppurans, carnemque gignens; sic dictum a numero ingredientium septenario, ut sunt Cerussa, Spuma argenti, Cera, Pix, Colophonia, Adeps taurinus, Thus, ut habetur apud Æt. l. 15. c. 22. Gorr.

Heptapleuros, ἑπτάπλευρος, i. e. *septem costas habens*. Fuit olim epitheton Ligurum, apud Pollucem, teste Vesalio l. 1. de H. C. F. cap. 16. quamvis ordinarie omnibus hominibus competat, si costas spurias a legitimis separaveris.

Heracleios, ἡράκλειος, i. e. *herculeus*: Epitheton *Epilepsiæ*, quæ *herculeus morbus*, ἡρακλεία νόσος, dicta fuit, Hipp. l. 1. de morb. mul. XVII. 6. vel quia solus Hercules ex heroibus hoc morbo laboravit; vel propter magnitudinem, & vehementiam morbi, & expugnandi difficultatem, uti voluit Gal. c. 6. in 6. Epid. t. 7. *Magnes* quoque vocatur *lapis heraclius*, Gal. l. 6. de U. P. c. 15. & l. 6. de L. Aff. c. 5. Vide *Magnes*: item Lapis Lydius; Chiocc. Mus. Calc. s. 3. p. 353.

† Herba Sancti Pauli, aliis herba paralytica. Vulgo Primula Veris.

† Herba Inguinalis, ad tumores commendata, Aster atticus. Dodon. in histor. plantarum.

† Herba Viperaria, Scorzonera. Bauhin.

† Herba inguinalis, Ital. al. Bubonium Taber. neon. vulgo aster atticus. Massar. de peste lib. 2.

† Herba vitri, id est parietaria. Matth. de Grad. c. 36. in 9. Rhasis.

† Herba Ungarica, Aleæa, Anonym. Sylv. de med. compositione l. 2. c. 34.

† Herba salutaris, id est spina alba, qua Christus coronatus est. Marcell. Burdigalens. cap. 23.

Herba Sancti Fiaci, Verrucaria. Holler. l. 1. c. 43.

† Herba S. Innocentii, Polygonum majus. Daret. Enarrat. in Holler. l. 1. c. 58.

Herba, βοτάνη, dupliciter accipitur. Interdum late pro integra planta; interdum stricte, videlicet in Officinis Pharmaceuticis, ubi *herbæ* idem fere sunt, quod Folia, & distinguuntur a Floribus. Schrod. l. 2. c. 11. De *herba Ossifraga* vide Eph. N. C. Ann. I. Obs. 38. *Herba* quoque dicitur Lapis Philos. Th. Chym. Vol. IV. p. 727. Item herbalis, quia habet animam vitalem, seu multiplicabilem, p. 721.

Herbarius, βοτανικὸς, dicitur apud Gal. l. 1. de Antidot. c. 2. qui herbas, & plantas colligit, & vendit ad usum Medicum. Hodieque *etiam* herbarum Scriptores *Botanici*, sive *Herbarii* vocari solent.

Herbeus, ὠχρὸς, nomen coloris, quem vulgo *olivastrum* vocant. Estque *pallor luteus*, *luror buxeus*, color Ictericis proprius. Lind. Ex. IX. §. 18.

Herbivorus, ποηφάγος, epitheton animalium, ad differentiam σαρκοφάγων, *carnivororum* brutorum, quorum hæc robustiora, & magis ferocia sunt illis. Hæc etiam pedes habent multifidos. Illa vero ungulas solidas, ὁπλὰς, aut bifidas, χηλὰς, Gal. l. 3. de U. P. c. 2. princ.

* Hercules, ἡρακλῆς, nomen proprium Herois fortissimi apud Gentiles, dicitque fuisse Jovis, & Alcmenæ filius. A quo *Herculeus morbus*, h. e. Epilepsia, nomen suum juxta nonnullos accepit, uti p. a. dictum. Cujus ratio gemina dari solet; vel quod *Hercules* hoc morbo laboraverit, & coturnicis ope ab hoc li-

liberatus fuerit; vel quod per comparationem sicut *Hercules* invictus fuit habitus, ita & hic morbus inveteratus nulla Medicorum ope superetur. Vinc. Alsar. a Cruce de Epileps. l. 1. lect. 1. fol. mihi 3. 6. De hoc *Hercule* refert Athenæus ex Epicharmo, quod aures non minus, quam quadrupedia movere potuerit, notante C. Hofman. comm. in Gal. de U. P. n. 1110. Per translationem nomen hoc quoque tribuitur quibusdam validioribus medicamentis. Ita ἡρακλῆς, *Hercules*, fuit nomen Collyrii fistularis, quod ægilopas radicitus tollere credebatur, ap. Aet. l. 14. c. 55. & alius medicamenti siccantis, carnemque, quæ supercrescit, exedentis, quod recipit squamæ æris, misyos calcitidis ustæ, atramenti sutorii, aluminis usti æquas portiones. Nomen fuit ἡρακλέως ξηρὸν, i. e. *Herculis siccum*, sive siccans, uti ex eodem notavit Gorræus. Inter Chymica celebre est catharticum, & emeticum, quod dicitur *Hercules Bovii*, de quo vide Schrod. l. 3. c. 15. Vvillis Pharm. Rat. Part. 1. s. 2. c. 2.

Hereditarius, σύμφυτος, ξυγγενὴς, alii cum diphthongo scribunt. *Hereditarius* legitur apud Grams Arbor. integr. & ruinos. l. 2. c. 4. §. 10. Latinum idem quod *Connatus*. Epitheton morborum, quorum caussa cum parentum semine in liberos, aut posteros translata est, quasi transplantatione facta; quales sunt Phthisis, Arthritis, Lithiasis, &c. Charlton. Ex. III. Pathol. §. 7. Gasp. a Rejes Camp. Elys. q. 54. nu. 17. Parac. Paramir. l. 2. c. 7. De *hereditariorum* morborum natura, caussis, & differentiis ex professo scripsit Dermutius de Meara tractatum Pathologia *hereditaria* inscriptum, & a filio Edmundo de Meara editum, & annexum Examini suo de Febrib. Egregiam quoque industriam impendit in conscribenda disquisitione Inaugurali de Morbis *hereditariis* D. D. Johannes Zellerus, non ita pridem Profess. Publ. in Illustri Tubingensi Studiorum Universitate constitutus, Amicus noster, & Fautor singularis. Rolf. etiam vocavit *Parentales*. Vide *Parentalis*.

Hereos, species amoris imaginarii, ap. Parac. in pollutione nocturna, l. 3. de orig. morb. invisibil.

Herma, *hermasma*, ἕρμα, ἕρμασμα, *fulcimentum*, idem quod στήριγμα, ab ἑρμάζω, item ἑρματίζω, *fulcio*. Dicitur & ἔρεισμα. Vide *Ereisma*. Legitur & apud Hipp. ἑρμασμὸς, 3. de fract. t. 21.

* Hermaphroditus, ἑρμαφρόδιτος, dicitur cui vitiosa est genitalium conformatio, ita ut utriusque sexus pudenda adsint, vel adesse videantur. Hinc & hujusmodi homines vocantur ἀνδρόγυνοι. Plura de *hermaphroditis* videantur ap. Casp. Rejes Camp. Elys. p. 43. per totum, ubi simul tractat, an dentur *hermaphroditi*, qui utriusque sexus perfecta habeant genitalia? quod negasse videtur Gal. l. 2. de sem. c. 3. in fine. Addantur & Observationes aliæ, v. gr. Ephemer. N. Cur. Ann. II. Obs. 203. 253. & Ann. III. Obs. 168. Historia singularissimi *hermaphroditi* utriusque sexus membra genitalia simul referentis habetur in Oldenburg Actis Philos. Ann. 1667. M. Febr. Quid Paracelsus per *hermaphroditica experimenta*, & medicamenta velit, Lector ipse arioletur ex l. 4. Paramir. de orig. morb. matric. De *hermaphrodito* Spagyrico vide in Th. Chym. Vol. V. p. 804.

Hermes, ἑρμῆς, nomen proprium: & notat 1. *Mercurium*, Ethnicorum Deum, ceu Deorum nuncium, & interpretem. 2. Philosophum post Mosen in Ægypto clarissimum, qui *Trismegistus* appellatus fuit, teste Suida. Huic tribuitur peculiaris Philosophia Spagyrica paucis ænigmaticis dicteriis, sub titulo *Tabula Smaragdina Hermetis* comprehensa; de qua videatur Th. Chym. Vol. 1. sub titulo *Physica Trismegisti*, cum notis Ger. Dorn. Hinc & *Pater Alchemistarum* vocatur in tr. Alchemia incerti Auctoris, c. 30. Vol. 3. Th. Chym. p. 28. 29. Ferunt etiam de eo, quod 2500. Volumina conscripserit, Vol. V. p. 256. Quam *hermeticam* doctrinam false perstringit Diet. num. 829. Jungatur & Conrig. tract. de *hermetica* Medicina. Libav. vero duplices constituit *hermeticos* Doctores, quorum alii sunt *Dogmatici*; horum antesignanum constituit *Quarcetanum*: alii vero sunt *Empirici*, quos vocat flagitiosos *Paracelsistas*, eosque repudiat in defens. Syntagm. Chym. contra Scheunem. Vide *Mercurius*. *Hermetis avis* vocatur in processu Lapidis Philos. quando vi sublimationis, ceu quarto igne separatur a corpore spiritus, Th. Chym. Vol. IV. p. 550. *Hermeticum sigillum* quid sit, vide *Sigillum*.

Hermesia quoque vocatur *Chymia hermetica*, apud Libav. tr. de Igne Natur.

Hermeticus. Vide *hermes*.

Hermolaos, ἑρμόλαος, nomen Collyrii τοῦ σταπτικοῦ, hoc est reprimentis sistentisque fluxiones. Estque duplex, unus magnus, alter parvus, apud Ætium, & ex hoc Gorr.

* Hernia, κήλη, *Ramex*, *Ruptura*, dicitur item *Crepatura*: est in genere tumor p. n. umbilici, inguinum, scroti, obortus ex relaxatione, aut ruptura peritonæi, substantiam aliquam corporis, vel omentum, vel intestina, aut aliam materiam carnosam, flatulentam, scirrhosam, serosam admittente, & continente. Ejus quoad subjectum, & causas variæ sunt differentiæ, v. g. *Enterocele*, *Omphalocele*, *Hydrocele*,

cele, *Sarcocele*, &c. de quibus omnibus, & singulis propriis in locis, & literis initialibus.

Herodius, idem quod *Chrysaetos*, aut *Hierofalco*, h. e. Aquilæ species maxima, & veluti heros inter aquilas. Aldrov. lib. 2. Ornithol. cap. 2.

Heroion, *heroon*, ἡρώϊον, ἡρῷον, h. e. monumentum, sive fanum heroi extructum. Legitur apud Hipp. 2. in 6. Epid. t. 35.

Heros, ἥρως, quid proprie significet, notum est, nec hujus est loci ulterius exponere. Obiter saltem notari potest, Paracelsum spiritum salis vocasse *Heroem coagulationis*, lib. de morb. Tartar. c. 9.

* Herpes, ἕρπης, est tumor erysipelaceus, pustulosus, sive cum exulceratione, proveniens a portionibus ichorosis, & lixiviosis sanguinis, in habitu corporis subsistentibus, corrodentibus, sive exulcerantibus, aut etiam ulterius depascentibus. Ejus duplex habetur species: *Miliaris*, κεγχρίας, & *Esthiomenos*, sive exedens. Vide supra *Cenchrias*, & *Esthiomenos*, quorum ille benignioris est indolis, hic malignioris. De utroque vide Gal. l. 2. de art cur ad Glauc. c. 1. In specie ἐσθιομένου meminit & Hip. 5. aph. 22. Plura ex Practicis, & Chirurgiæ Scriptoribus petantur, v. gr. Hier Fabr. Aq. l. 1. Pentateuch. Chir. c. 20. Hildan. cent. 1. obs. 99. Senn. Med. Pr. l. 5. part. 1. c. 17. D. Barbette Chirurg. P. II. l. 1. c. 8. Latine *Serpigo* quibusdam dicitur. Castell.

Herpeton, ἑρπητὸν, ἑρπηστικὸν, idem quod *herpes*, vocatur ulcus serpiginosum, *pustulæ serpiginosæ*, apud Hipp. l. 2. Epid. s. 3. num. 58 & Coac. p. 628. ἑρπετὰ quoque, *reptilia*, vocari pediculos capitis, & reliqui corporis, scribit Gorr. in defin. Alias & feles, mures &c. *reptilibus* annumeravit Gal. l. 6. de Anat. adm. c. 4.

Herpsis, ἕρψις, ἑρπυσμός. Vide *Reptatio*.

Hesmich, i. e. quarta pars libræ. Ruland. & Johns. in Lex.

Hespera, ἑσπέρα, *vespera*, si vocis hujus usum spectemus, tripliciter accipitur. Primum de tempore, quando Sol inclinat ad vesperam. Deinde, quando Sol jam occidit. Denique sera *vespera* dicitur sub crepusculo. Lind. Ex. XVI. §. 219. seq.

Hestia, ἑστία, i. e. *Focus*. Vide *Focus*. Cui adde, quod Cor dicatur ἑστία τῆς φύσεως, *focus naturæ*. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 719. 311. Ἑστία quoque nomen est Emplastri apud veteres nobilis; cujus descriptio habetur apud Aet. l. 15. ita dictum, quod ex Græci nominis literarum calculo indicetur, constare 516. drachmis. Refertur ad Nicepsonem Regem. Gorræus.

Hesychia, ἡσυχία, h. e. *Quies*; estque res non naturalis motui opposita, & ita indifferens causa procatarctica ad sanitatem, & morbum, quatenus vel moderata, opportuna, vel immoderata, & importuna fuerit. De noxiis *quietis* vitiosæ vide Charlton Ex. VII. §. 3. Ἡσυχῆς, *quietus*, sumitur etiam pro moderato, sive non molesto. Usurpatur de tussi leviori. Hipp. l. 4. Epid. XIIX. 19. Vide etiam de hoc vocab. Diet. n. 381.

* Heterocrania, ἑτεροκρανία, idem quod *Hemicrania*. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 3.

* Heterogeneus, ἀνομοιομερής, vel idem est quod *Dissimilaris*, vide *Anomœomeres*: vel etiam hodieque usurpatur ad exprimendam naturam, & indolem alicujus rei naturæ nostri corporis, humorum, & spirituum adversam, & pugnantem: v. g. quando sanguis portionibus vitiosis excrementitiis scatet, dicitur sanguis *heterogeneus*, apud recentiores. Helmont. tr. Schol. Humorist. pass. decept. c. 1. n. 15.

Heterorropos, ἑτερόῤῥοπος, dicitur de eo, quod in alteram partem vergit, h. e. *ambiguum*, v. g. de tumor. Hipp. 1. Epid. s. 1. t. 10. 13. l. 2. Epid. s. II. 60. 79. Et ægri dicuntur ἑτεροῤῥοπέες, quando in illis insignis mutatio notatur vel ad salutem, vel ad mortem, 4. de R. V. I. A. t. 56. Vide Foes. p. 245.

* Heterorrhythmos, ἑτερόῤῥυθμος, est epitheton, & species pulsus ἀῤῥύθμου, quando aliquis alterius ætatis habet pulsum. Gal. in def. medic.

Heteomocopia, ἑτοιμοκοπία, dicitur Hipp. inanis labor, aut *prompta elatio*, nugacitas, vel loquacitas, in Præcept. IX. 31.

Hevresis, εὕρησις. Vide *Inventio*.

Hexagium, ἑξάγιον, ponderis nomen est, quo utitur Actuarius, in Aurea Antidoto Alexandri. Pendet autem quatuor scrupula. Latini *Sextulam* appellant. Gorræus. At Jul. Alexandr. pendere scribit drachmam unam cum dimidia, Annot. in Gal. l. de fac. parab. Tom. 2. Oper. p. 857.

Hexapharmacum, ἑξαφάρμακον, nomen emplastri ad perniones exulceratos; cujus descriptio habetur e sex ingredientibus, ap. Ægin. l. 3. c. 79.

* Hexis, ἕξις. Vide *Habitus*.

Hians, vide *Chasco*, *Ecplexis*, *Channa*, *Seseros*.

Hianticilla. Vide *Galbulus*.

* Hiatula, χήμη. Vide *Chama*.

Hiatus, χασμός. Vide *Chasme*.

Hicesia, ἱκεσία, ἱκέσιος, nomen Emplastri veterum utilissimi ad strumas, abscessus, lienem, & articulos; cujus meminit Gal. l. 4. de C. M.

C. M. P. G. c. 14. & descripsit Aeginet. l. 7. c. 17. Perperam Latine scribitur *Icesi* Emplastrum.

HICNEOMENOS, *Hicnevomenos*, ἱκνεόμενος, ἱκνεύμενος, *competens*, conveniens, opportunus. Dicitur de tempore, apud Hipp. 3. de fract. t. 63. Foes. p. 279.

* HIDROA, ἵδρωα, ἱδρῶα, *Sudamina*, sunt pustularum genus ex biliosis, & acribus salinis humoribus cutem lancinantibus obortarum, præsertim æstatis tempore ex sudoribus provenientium, & vexantium. Unde *papulas sudorales*, aut *sudorosas* non inepte quis diceret cum Dieter. Jatr. n. 401. Meminit harum Hipp. 2. aph. 21.

HIDRONOSOS, ἱδρώνοσος, significat febrem, in qua plurimus sudor p. n. prodit, quæ alias Sudor Anglicus dicitur. Blancard. in Lex.

* HIDROS, ἱδρώς, Lat. *Sudor*, est excrementum humidum tertiæ concoctionis, per cutis poros in aquæ speciem erumpens, cujus materia est humor tenuis de sero, & lympha participans, ejusdem cum urina, & lacrymis generis, in hoc saltem ab illa differens, quod *sudor* cum violentia quadam naturæ secernatur, & excernatur, quemadmodum & *Lacrymæ*; *Urina* vero magis spontaneo motu secedat. De *sudoris* caussis, & differentiis vid. Baricellum integr. tract. de Hydronosa Natura, Dieter. n. 402. In genere sufficiat, *sudorem* alium esse bonum, & salutarem; alium noxium, & malum. Ad Bonum pertinet Spontaneus, Criticus, & Artificialis; ad malum vero spectant *sudor* Nimius, Deficiens, Paucus, Depravatus; quorum utriusque classis descriptiones egregie tradidit D. Rotenbeccius in binis Exercitationibus. De *sudore* prorsus nigro instar atramenti salutari, & excreto legatur singularis observatio D. Olai Borrichii in Act. Hafn. Vol. I. ob. 70. p. 155. *Sudor* Rulando dicitur aqua permanens. *Sudor hermaphroditici salis*, i. e. liquor, vel spiritus halinitri. Libav. Apoc. Hermet. Part. pr. c. 11. Quid sit *Sudor Mercurii* Spagyricus, vide apud eund. in Procem. Part. post. Apoc. Herm. Tr. II. Oper. p. 330. 331.

HIDROTICOS, ἱδρωτικός. Vide *Sudoriferus*.

HIDRYNOMÆ, & *Hidryomæ*, ἱδρύνομαι, ἱδρύομαι, significat proprie *firma sede collocor*, *firmor*. Frequens Hipp. v. g. 4. aph. 11. 1. Prorrh. s. 1. t. 36. Coac. t. 315. l. 6. Epid. s. 7. t. 1. De utero in suam sedem collocato, l. 2. de morb. mul. XXXVII. 2. In specie de urinæ sedimento usurpatur, Coac. t. 575. & aliquoties in Epid. Vid. Foes. p. 277. de venis perpetuo motis, lib. 6. Epid. s. 2. t. 16. de tussi, l. 4. Epid. XII. 23. Per translationem etiam de mente tranquilla, & firma prædicatur, 1. prorr. sect. 1. t. 20. l. 3. Epid. ægr. 15. post. pest.

HIDUS, i. e. *flos æris*. Ruland. & Johns. in Lex.

HIERACION, ἱεράκιον, nomen est plantæ, de qua vide Botanicos. Porro ita quoque vocatur Collyrium, ad obscurum visum, & scabras affectiones, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. haud dubie ab Hierace Authore ita dictum. Gorr.

HIERACITES, ἱερακίτης, nomen lapidis, vel ut Plinius vult, Gemmæ, vernacule *Lapis accipitrum*, ita dictus a colore *hieracis*, i. e. *accipitris* simili; de quo videatur G. Agric. l. 5. fossil. p. m. 263. Aldrov. l. 3. Ornithol. §. De nominata. Gal. l. 9. de S. F. §. Aphroselinus, & Aegin. l. 7. c. 3. §. Lithi. Laudant ad sistendas hæmorrhoides.

HIERATICUM, ἱερατικὸν, epitheton 1. suffitus, sive κῦφι sacrificulorum, quod Diis gentilium adolebant. Gorr. 2. Malagmatis Asclepiadæ *Pontificium* inscripti, stomachicis, hepaticis, & ad viscerum dolores. Gal. lib. 8. de C. M. L. c. 5.

HIERAX, ἱέραξ. Vide *Accipiter*.

HIEROGLYPHICA, ἱερογλυφικὰ, vel dicuntur de Characteribus in Medicina, ab Hermete Trismegisto, aliisque excogitatis, quorum adhuc valde ferax est Medicina, teste Schenk. Synt. compon. & præscr. med. p. 84. seqq. Vide *Character*. Vel de plicis, & rugis in manibus, pedibus, fronte, e quibus vana curiositas Chiromantarum multa prædicere solet.

HIEROS, ἱερός, h. e. *sacer*. Primum est epitheton cum *ossis*, vide *Os*, ut & vasorum ad illud os excurrentium, v. g. *Arteria*, & *Vena Sacra*: tum morbi, v. g. *Comitialis*, qui alias *Epilepsia* vocatur, ob magnitudinem, & vehementiam symptomatum. Hipp. l. de morbo *sacro*, vel *Erysipelatis*, quod *Sacer Ignis* dicitur, maligni. Siquidem veteres Græci omnia vocarunt ἱερὰ, quæ fuerunt horrenda, & magna. Keuchen. ad Samonic. p. 246. 285. Deinde est nomen medicamenti etiam Latinis *hiera dicti*; cujus variæ prostant apud Authores, & in Dispensatoriis formulæ. Famosiores sunt *hiera* Picra, quæ & Galeni, nec non Andromachi; *hiera* diacolocynthidos, quæ & Antiochi; *hiera* Logadii; *hiera* Ruffi; *hiera* Archigenis, Themisonis, Antipatri, Justi, &c. Gorr. Harum descriptiones vide ap. Aegin. l. 7. c. 8.

HILARIS, *hilaritas*, ἱλαρὸς, ἱλαρότης, dicitur de animi lætitia; estque idem, quod *Gaudium*. Vide *Gaudium*. Theriacam quoque ἱλαρὴν, *hilarem*, appellatam fuisse, patet ex Gal. l. de Ther. ad Pison. c. 6.

HILUM, proprie dicitur macula illa nigricans fabarum propria; de qua egregie differit J. Alexand. Annot. ad l. 2. de Al. fac. c. 19.

* HI-

* HIMAS, ἱμὰς, proprie *corrigiam*, lorum significat. Vide *Lorum*. Per similitudinem vero ita vocatur Gurgulionis, vel *Uvulæ*, sive columellæ *laxitas*, quando longior, graciliorque evadit. Differre dicitur a *Cionide*, quod in hac Gurgulio non extenuatus est, sed crassitiem ex fluxione solito majorem adeptus esse videtur. In illo vero affectu & gracilescit, & secundum crassitiem imminuitur. Aet. l. 8. c. 43. Dicitur & ἱμάντωσις, Gorr. Vocatur & Latinis hic affectus *Lorum*, quia loro similis gurgulio propendet. Nic. Piso de M. C. & C. l. 2. c. 1.

HIMEROS, ἵμερος, notat cupidinem, & *desiderium*, præsertim *amatorium*, vel Venereum, uti demonstrat Foes. ex Homero Iliad. γ, & ξ, Oecon. p. 281. Descendit a verbo ἱμείρομαι, & ἱμερῶδης, quod frequens apud Hipp. significans appeto, desidero *virilem amorem concupisco*, l. 1. de morb. mul. X. 13. (quamvis apud Lind. ἀείρεται pro ἱμείρεται scriptum sit, an mendose?) XIV. 7. XXVI. 32. XXXIIX. 14. cap. 4.

HINNULUS, νεβρὸς, *pullum cervinum* notat, cujus coagulum ingreditur Antidotum, apud Gal. l. 2. de Antidot. c. 10. Sumitur vero aliquando latius pro fœtu aliorum animalium; præcipue tamen cervi, capreæ, damæ fœtus ita vocantur. Rhod. ad Scrib. n. 13. ubi plura de coagulo *hinnulei* reperies.

HIPPACE, ἱππάκη, dicitur *caseus equinus*, Hipp. l. de A. L. & Aq. XLIV. 14. Diosc. l. 2. c. 50. quamvis ibidem etiam moneat, nonnullos coagulum equinum ita vocasse, quos imitatus Schrod. l. 5. cl. 1. n. 21. Plura de *hippace* vide ap. Mercurial. l. 2. V. L. c. 26. Seracen. not. ad loc. Dioscor. cit. Foes. Oec. p. 282. Linden. triplicem significationem vocabulo huic attribuit, quod notet 1. Caseum, 2. Oxygala, & 3. Equile, sive cubile equorum, Ex. XVI. §. 122. usque ad 130.

HIPPANTHROPOS, ἱππάνθρωπος, idem quod *Centaurus*, monstrum illud fictitium Poetarum. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 122. Vocatur & *Hippocentaurus*.

HIPPOBINOS, ἱππόβινος, i. e. instar equorum valde *libidinosus*, qui inexplebiliter Venerea sectatur, Lat. *Lastaurus*, validæ, & præfervidæ libidinis homo. Casp. a Rejes C. El. Q. 44. n. 24.

HIPPOCAMPUS, ἱππόκαμπος, est insectum animal marinum; cujus descriptionem, venenum, & usum in medicina vide apud Aldrov. l. 7. de Insect. c. 16. Meminit *Hippocampi* usti contra Alopecias Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 1. Ægin. l. 7. c. 3. Per translationem *Hippocampos* vocavit processus ventriculorum cerebri superiorum, sive anteriorum Arantius, notante C. Hofm. com. in Gal. de U. P. nu. 559. 643. & Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 8. §. 134.

HIPPOCRATES, ἱπποκράτης, nomen proprium Medicorum aliquot antiquiorum, præsertim vero illius *Artis Medicæ principis Coi*, & qui *Magnus* dictus fuit; de quo plura apud Galen. & alios. Hunc fuisse tritavum Aristotelis Philosophi, pro indubitato habet Joh. Jac. Bassus l. 1. de Hipp. & Gal. decret. c. 1. p. m. 3. Hujus præsertim sententiæ, & aphorismi tantam invenerunt fidem, ut canonis instar habeantur. A Principe hoc vera Ars Medica, quæ *Dogmatica*, & *Rationalis* vocari solet, dicitur quoque *Hippocratica*. Quamvis vero *Hippocrates* merito dux artis, & omnis boni author laudetur, & si quæ sunt alia encomia; laus tamen illa non sine grano salis intelligenda. Hinc recte Gal. l. 9. M. M. c. 8. cum Trajano Imper. comparans scripsit, omnem ad medicationem viam aperuisse, sed ita, ut cura, & diligentia opus sit ad absolutionem. Præsertim vero hoc ipsi condonandum, quod in Anatomicis non adeo fuerit exercitatus, & ita in Physiologicis rem non ubique acu, quod dicitur, tetigerit. Vid. C. Hofm. c. ad Galen. de U. P. n. 35. 36. & alios. *Hippocratis Manica* quid sit, vide *Manica*.

* HIPPOCRATICUS, ἱπποκρατικὸς, non modo dicitur Doctrina Medica; verum etiam in specie de *Vino*, alias *saccato* dicto, οἴνῳ σεσακκισμένῳ, σακκίας, quando nimirum saccis indita sunt aromata, & post colaturam Saccharum additum. Vide Lind. Ex. X. §. 522. 223. ubi & *Lacrymam Sponsæ* appellari scripsit. Vocatur alias *Claretum*, de quo superius suo loco. *Hippocratica facies* quæ dicatur, vide supra in *Facies*. *Hippocraticum scamnum* quid sit, vide supra *Bathron*.

HIPPOGLOSSUS, ἱππόγλωσσος, est nomen piscis, & quidem *Soleæ majoris*. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 43. Vide *Solea*.

HIPPOLITHUS, ἱππόλιθος, dicitur *lapis*, vel calculus in ventriculo, aut intestinis equorum nonnullorum repertus, qui uti lapidi Bezoar occidentali figura, & laminea structura non absimilis est, ita & viribus eundem æmulari statuitur. Schrod. l. 5. cap. 1. n. 21. Jung. Fr. Hofmann. in cl. ad h. l. p. 661. Hujusmodi lapidem magnitudine pomi pendentem largiter dimidiam libram pond. civ. ex liberalitate Viri Nobiliss. & Sapientiss. Dn. Vvilh. Grasselii, Civis, & Mercatoris primarii Norimbergensis, ego quoque possideo, qualem alium & ipse laudatus Vir ejusdem magnitudinis asservat. De tali lapide equino in intestinis genito disseruit etiam D. D. Vvede-

Vredelius, & ex hoc Bonettus notavit Med. Sept. l. 3. s. 26. c. 37. p. 788.

HIPPOMANES, ἱππομανὲς, ambiguum valde est vocabulum. Vel enim significat fruticem, alias *Cynocrambe*, aut *Apocynum* dictam, ideo quod equos in furorem concitet, si eo vescantur, Theocrit. Idyll. 2. Vel succum e Tithymalo expressum, Theophr. l. 9. G. Pl. c. 15. quamvis alii *Hippophaes* legant. Vel notat succum extillantem ex equarum genitalibus, dum equiunt, Aristot. l. 6. H. A. cap. 18. Vel id, quod pullis equarum adhæret in fronte, d. l. c. 21. Quidam pro secundina equarum accipiunt. Meminit *Hippomanis equarum* D. Ludovic. Dissert. Pharm. I. p. 516. Creditur a nonnullis habere virtutem conciliandi amorem, vel partum promovendi.

HIPPONE, ἱππώνη, nomen est malagmatis, cujus Philagrius auctor perhibetur. Descriptio habetur apud Aet. l. 12. notante Gorræo.

HIPPOPOTAMUS, ἱπποπόταμος, i. e. *Equus fluviatilis*, est animal ferum, quadrupes, exoticum; cujus descriptionem, & usum varium prolixe exhibet Aldrov. l. 1. de quadr. digit. vivipar. c. 12. In specie corij hujus feræ usti usum monstrat Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 9. Testiculi aridi potu oblati contra morsus serpentum, Aeginet. l. 7. c. 3. Quod *Hippopotamus* obesus, & plethoricus venam sibi vulneret arundine, & plagam limo obducat, ex Plinio refert Rolfink. O. a. M. M. Spec. l. 4. s. 1. c. 4.

* HIPPOS, ἵππος. Vide *Equus*.

HIPPOSIS, ἵππωσις, mendose, pro ἴπωσις, *pressio*, de quo suo loco. Mendam hanc inculcavit Foes. p. 286. & C. Hofm. in ἀνεκδότοις notis ad Gal. com. 3. de art. t. 49.

HIPPURIS, ἵππουρις, primum nomen plantæ, quæ *Equisetum* dicitur. Deinde apud Hipp. l. 7. Epid. LVIII. 12. videtur omnino indicare morbum quendam ex continua equitatione, sive quædam fluxio fuerit ad inguina, & partes, sive alius id genus affectus, notante Foes. Oec. p. 286.

HIPPUROS, ἵππουρος, nomen piscis, qui & ἀρνευτὴς, item *Urinator* vocatur; cujus descriptio habetur ap. Aldrov. l. 3. de piscibus, c. 17.

HIRA, circa hujus vocabuli orthographiam, & significationem ambigunt, & discrepant Auctores. Veteres libri legunt *Chira*. Alii *Hilla*. Quidam restringunt ad *Intestinum Jejunum*, νῆστις dictum: quidam ad omnia intestina. Lind. vero adhuc latius ad omnia *Interanea* abdominis & ἔντερα extendit; quæ sententia & nobis placet. Gr. dici potest τὸ ἐγκοίλιον, Lind. Ex. IX §. 53. 57. &c. Diet. Jatr. n. 783.

HIRBELLUM, legitur apud Paracelsum, quod deliros reddat homines, sed quid significet, non constat, tr. de Surditate.

HIRCUS, τράγος, æquivoca sunt vocabula. Proprie notant animal quadrupes notissimum, quod & *Caper* dicitur; de quo supra in *Capra*. Ejus carnem pessimam dixit Gal. l. 3. de A. F. c. 2. & l. de atten. vict. c. 8. Paracelsus vero dicit, apud Spagyros *Hircum* quoque dici masculum Caniculum castratum, & nutritum herbis diaphoreticis, l. 1. de præp. tract. 3. tit. de Corallis. Sanguis *hirci* habetur pro singulari remedio adversus pleuritidem, & alios morbos malignos, insignique vi pollet sanguinem concretum dissolvendi: de cujus præparatione, præter Dispensatoria Norimb. & Augustan nec non Schroder. l. 5. cl. 1. n. 9. videatur & Helmont. tr. Pylorus Rector. n. 73. seqq. Propter fœtorem huic bruto familiarem, & salacitatem vocab. τράγος, *hircus*, ad diversos quoque affectus hominum translatum observatur. Ita intumescentia testium tempore pubertatis in adolescentibus, cum mutatione vocis in graviorem, hoc nomine τράγος venit: quod patet ex l. 6. Epid. s. 4. t. 27. & Gal. l. 14. de U. P. c. 7. Unde & verbum τραγᾷν, & τραγίζειν, *hircire*, in ea significatione accipitur, Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 25. & Gal. l. 2. de sem. c. 5. Olidus quoque ille fœtor proprie sub alis incubans, ex quo τραγομάσχαλοι dicuntur, *hircus*, τράγος appellatur; & illi juvenes ad virilitatem accedentes *hircosi*, aut *Hirquitalli* dicuntur. Foes. p. 621. Lang. l. 2. ep. 6. τράγος etiam edulii genus est, quod ex zea parabatur, aut ex olyra, Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 18. in vite, cum fructu carens frondium luxuria laborat, & fructuum inopiam foliorum ubertate compensat, vitium vocatur τράγος, ex Aristot. l. 5. de Gen. an. c. 18. Theophr. l. 5. de causs. plant. c. 10. 13. Tandem Anatomici τράγον, *hircum* appellant eminentiam illam auribus tempora versus adnatam tegminis instar, quæ irruentia in aurem vel excipit, vel prohibet, quia hac in parte pili crescunt. Barthol. l. 3. Anat. c. 9. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 11. §. 4.

* HIRQUUS. Vide *Angulus*.

HIRSUTUS, *hirtus*, *hirtitas*, idem quod *Pilosus*, & *Pilositas*. Vide *Dasys*.

HIRUDO, perpetuo per y apud P. M. de Calderia, & alios, βδέλλα, *sanguisuga*, insectum est palustre, instar lumbrici oblongum, sanguinem ex hominibus, & equis exugere valens; cujus descriptionem, usum in arte Medica, & noxam venenosam cum remediis vide apud Aldrov. l. 7. de Insectis, c. 11. & 12. Adde Schrod. l. 5. cl. 4. n. 105. Obiter hic notetur, ingeniosissimum alias Lindenum lapsum esse, quod crediderit, *hirudines* elicere non nisi tenuem sanguinem,

nem, Ex. XIII. §. 409. Siquidem hoc manifeste repugnat experientiæ; cum & nos observaverimus, quod elicuerint etiam crassum, & fibrosum, & fœculentum sanguinem. Jung. Observatio, & discursus de *hirudinibus*, lectu dignus, D. J. Val. Vvillii Medici quondam Regii Dani Castrensis, Amici nostri desideratissimi τῶ ναῶ ἐν ἁγίοις, in Act. Hafn. Vol. 3. obs. 73.

Hirundo, χελιδών, æquivocum est, diversa significans. (1.) animal volatile, sive avem diversæ speciei; cujus descriptionem, usumque in Medicina vide apud Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 6. seqq. Schr. d. l. cl. 2. nu. 55. (2.) notat piscem marinum volantem, Veneris *Lucerna* dictum, quem etiam descripsit Aldrov. l. 2. de piscib. c. 3. (3.) χελιδών, *hirundo*, vocatur cavum illud, quod fit in flexura brachii humani, & flexura ungulæ equinæ, Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 73. & Ex. XIII. Sel. Med. §. 414. (4.) Ex Suida quoque constat, hoc nomine venire *pudendum muliebre*; & mirum, Rolfinkium hac in re valde curiosum non adjecisse appellationibus genitalium muliebrium in O. ac M. de Part. generat. dicatis. Tandem Aurelianus l. 1. cap. 4. testatur, *equorum impetiginem*, h. e. squamulas anteriorum crurum sub armorum partibus in ipsis animantibus natas, vocari *hirundines*, χελιδόνας. Vide Aldrov. l. prius citat.

Hiscuria, vitiose ponitur *Ischuria*, & occurrit apud P. N. de Calderia Tom. 3. Oper. p. 221. seqq.

Hismat, i. e. *spuma argenti*. Ruland. & Johns.

Hispanicum *viride*, i. e. *Hispalensis*, h. e. *viride æris*. Idem. Alias *Hispanicum* quoque epitheton *vini* generosi, a loco natali ita dictum.

Hispiditas, in genere idem, quod *hirsuties*, vel *hirtitas*, δασύτης. Specialiter vero juxta Ætium l. 7. c. 66. duos significat affectus, vel *relaxationem genarum*, quæ Græcis φαλάγγωσις dicitur, ob nimium humorum superfluorum affluxum; vel pilorum in genis suborientem depravatam propaginem, ita ut intro vergentes pungant tunicas, & oculorum defluxus provocent: Græce vocatur δυστοιχίασις. Vide supra *Distæchiasis*. Forest. l. 11. obs. 46. in Schol.

Histamemos, ἱστάμενος, *consistens*, ab ἵστημι, *consisto*, sto. Usurpatur non solum de ætate, quæ ad summum vigorem pervenit, annorum circiter 40. usque ad 50. sed etiam de tumoribus, qui ad summum pervenerunt, quibus opponuntur οἰδήματα καταπαυόμενα, *remittentes*, prognost. t. 3.

Historia, ἱστορία, est oratio, vel enarratio eorum, quæ visu perspecta sunt. Gal. l. de subf. Empir. c. 10. Vel est enarratio eorum, quæ sæpius iisdem de rebus experta sunt, l. de optima secta passim. Clarius fortassis ita describi poterit: Quod sit oratio, vel enarratio de aliqua re, vel persona singulari, secundum omnes circumstantias, & attributa circa illam rem, vel personam observata. Convenit cum *Casu Medico*, vel Observatione Medica. Vide *Casus*. Hujusmodi *historias* quamplures reperire libet in Theatro Galenico Mundellæ, & alibi, præsertim etiam apud Casp. a Rejes in Indice Campi Elysii Quæstionum. Placet quoque descriptio *historiæ* a B. C. Hofm. relicta l. 6. V. L. c. 26. *Historia* est vera, ac seria rerum gestarum narratio. Tales *historiæ* Ægrotorum sunt veluti cynosura ad quemvis morbum in quocunque homine cognoscendum facilius, prænoscendum certius, curandum denique tutius, si sanabilis, sin minus, palliandum jucundius, si abstinere curatione non licet, verissime scripsit Linden. Ex. IV. §. 1.

Histos, ἱστός, dicitur malus in navi, sive lignum erectum, ex quo velum suspenditur. Sumitur vero ab Hipp. pro instrumento Chirurgico ligneo, in cujus summo aliud lignum transversum imponitur, ex quo trochlea dependet ad scalæ demissionem, 3. de artic. t. 25. Gal. ad h. l.

Histricus, ἱστρικός, denominativum a provincia *Histria*, sive Istria Illyrico contermina; & dicitur de oleo *Histrico*, quod optimum, ubi majori opus est adstrictione. Gal. l. 11. meth. med. c. 16. Adde Jul. Alex. notas ad h. l.

Hizo, ἵζω, significat *subsideo*, desideo. Dicitur de naso, quando os palati decessit. Hipp. l. 4 Epid. IX. 2. & l. 6. s. 1. t. 4.

Hoclax, *hoclasti*, ὀκλάξ, ὀκλασὶ, *flexis genibus*, ab ὀκλάζω, labasco. Gal. l. 1. de U. P. c. 14. Vide *Gnyx*.

Hodoeporia, ὁδοιπορία. Vide *Iter*.

Hodos, ὁδός. Vide *Via*.

Hoedus, ἔριφος. Vide *Eriphos*. *Capra*. Ad. Gal. l. 6. de L. A. Mercur. l. 1. V. L. c. 25.

Holcas, ὁλκὰς, apud Hipp. significat *navim onerariam*.

Holce, ὁλκὴ, duo significat. 1. *attractionem*, ab ἕλκω, *traho*, Hipp. lib. 1. de morb. mul. LXXXII. 18. Deinde est nomen ponderis; estque idem, quod *Drachma*. Gal. l. de pond. & mens. ut & in l. 2. de Antidot. Gorr. in defin.

Holcimos, ὁλκιμος, dicitur de eo, quod trahitur, & ducitur, & in varias partes sequax est, nec divellitur, sed continuum manet, veluti quæ lenta sunt, tenacia, & glutinosa. Gal. c. 2. de artic. t. 45. ubi in Hippocr. verbis legitur δ᾽ὁλκιμον. Dicitur & de hepate tumore affecto, l. 2. de L. A. c. 8. Lat. *Tractorius*.

Holera, antiq. pro *Cholera*. Keuch. not. ad

ad Seren. p. 152. Aliquando & pro plurali *Olera*. Idem p. 173.

Hollippe, dicuntur placentulæ tenuissimæ instar laminæ, paratæ ex massa farinacea tenui, & saccharo, & ferventi ferro duplicato, & figurato affusæ, & igni admotæ, pro Bellario, quamvis & *Purgantes* olim paratæ in Dispensatoriis extent.

Holmiscos, ὀλμίσκος. Vide *Mortariolum*.

Holmos, ὅλμος. Vide *Mortarium*. ὅλμος etiam dicitur *Truncus corporis*, exceptis artubus, Fallop. Expos. de Ossib. Tom. I. Oper. p. 521.

Holos, ὅλος. Vide *Totus*.

Holophlyctides, ὀλοφλυκτίδες, idem quod φλυκτίδες, sive φλυκταίναι, *pustulæ*. Gal. in exeg. voc. Hippocr. & Erot. in Onomast. p. 85. quamvis sine aspiratione ibid. legatur, sicut & in Gorræo.

Holoscheres, ὁλοσχερὴς, significat *integer*. Usurpatur ab Hippocr. de sanguine omnes suas portiones integrales complexo, l. de alim. V. 7.

Holotonicos, ὁλοτονικὸς, dicitur de Convulsione universali, quæ Tetanus est, quando totum corpus riget. Schenk. in Obs.

Holsebon, item *Helsebon*, id est *Sal commune* præparatum. Rul. & Johns.

Homalos, ὁμαλὸς, significat *æquabilis*, justus: unde conjungitur cum τῷ δίκαιος, apud Hipp. 3. de fract. t. 31. Legitur & l. 4. Epid. XX. 3. Verbum etiam ὁμαλύνω, h. e. *explano*, ad æqualitatem redigo, occurrit l. de Hæmorrhoid. IV. 2. Vid. Foes. Oec. p. 452.

Homarteo, ὁμαρτέω, id est *sequor*. Hipp. l. 2. de morb. LIX. 8.

Homerda, dicitur *Stercus humanum*, sive excrementum alvinum in intestinis, præsertim crassioribus congregatum. Blas. Med. Univ. Part. Hygiein. lib. 1. s. 2. p. m. 5. & l. 5. s. 2. subsect. 4. pag. 10.

Homilia, ὁμιλία, triplicem habere dicitur significationem, apud Hipp. Primo significat *conversationem*, & colloquium cum aliis, l. de Medico t. 31. Deinde *connexionem*, & cohæsionem partium, & præcipue ossium inter se, 1. de art. t. 5. ubi verbum ὁμιλέω legitur. Et denique *exercitationem*, d. l. t. 36. An fortassis *Collegiandi rationem* hac voce innuere voluit Cous?

Homo, ἄνθρωπος, quid significet, omnibus est notissimum. Dicitur ita appellari ab *humo*, quia e terra creatus. Parac. Philos. sag. l. 1. c. 8. Vocatur etiam *Microcosmus*; cujus tamen nominis rationem Paracelsici nimium extendunt. Vocatur quoq; *Centrum mundi*, & *centrum omnium rerum*, d. l. c. 6. & 7. *Quinta essentia mundi*, d. l. c. 2. & in tr. Explicatio totius Astronomiæ. Hic non solum est subjectum sanitatis & morborum, atque ita totius Medicinæ, vide Dogm. Nostr. p. 5. sed etiam objectum, quatenus refertur inter βοηθήματα, sive remedia. Quænam vero sint remedia, quæ ab *homine* desumuntur, vide in Daniel. Bekeri Medico Microcosmo, Schroder. l. 5. cl. 1. n. 23. & D. D. Joh. Paul. Wurfbain, Affinis, & Amici nostri singularis, Exerc. de Medicamentis ex Homine desumptis.

Homochroea, ὁμόχροια, *æquabilitas superficiei*, & lævor habitus exterioris in corpore, vel parte ejus dicitur. Hipp. l. de cap. vuln. II. 1. ubi Linden. per similitudinem coloris interpretatus est, quod tamen non videtur cum scopo textus quadrare. Neque etiam necesse est propter Etymologiam illam expositionem apprehendere, cum χρὼς & habitum corporis, & corpus ipsum significet. Idem l. 1. de fract. t. 9. Vide Foes. p. 254. Fallop. in Hipp. de vulner. c. 6. Tom. I. p. 549.

* Homoeomeres, ὁμοιομερὴς, *similaris*. Dicitur de partibus, quæ in similes dividi possunt particulas, hoc est omnes earum particulæ & sibi mutuo, & totis similes habentur. Vide Dogmat. nostr. p. 29. 37. Opponitur *Dissimilari*, non vero Organico; quia & *Similares* Medicis sunt organicæ, d. l. Vide *Dissimilaris*.

Homoeotropos, ὁμοιότροπος, *conformis*, dicitur de medicamentis, quæ inter se conveniunt, & optime misceri possunt. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 11.

Homoethnia, ὁμοεθνίη, dicitur gentilitas, *cognatio*, & partium inter se *consensio*, qua altera alteri etiam affectum communicat, & quadam inter se consensione conspirat. Hipp. l. de Loc. in hom. III. 7. & l. 2. de morb. mul. LIIX. 17. Foes. p. 453.

Homogenes, ὁμογενὴς, opponitur τῷ ἑτερογενής. Estq; vel idem quod *similaris*, ὁμοιομερὴς: vel dicitur de omni eo, quod semper unam, eandemque indolem & naturam retinet. Ita quoque febris dicitur ὁμογενὴς, qualis est Continua æqualis. Gor. dicitur & Latine *Homogeneus*.

† Homolinon, Hipp. linum crudum, quid sit, & quomodo fiat, res incognita fere omnibus, Mercur. lib. 3. cap. 23. de Comp. medicam. Foes. in Definit. medicis omisit. Linimentum potius ex flavo, & impolito filo textum. Salmas. in Solin. p. 766.

Homologeo, ὁμολογέω, accipitur ab Hipp. pro *consentio*, congruo: v. gr. 2. de iis, q. in med. t. 16. & 2. Prorrhet. XLIV. 8.

Homomopagia, dicitur Arculano Dolor capitis notante Heurnio de morb. cap. in sing. partib. c. 9.

* Homonymia, *Homonymos*, ὁμωνυμία, ὁμώνυμος,

μος, id est *Æquivocatio*, *Æquivocus*. Termini sunt potius Logici, quam Medici. Nihilominus aliquoties ejus mentionem facit Galen. l. 1. de temper. c. 7. fin. l. 2. c. 5. l. 2. de diff. pulf. cap. 3. l. 1. Meth. Med. c. 5. in fin. Idem quoque *Homonyma* distinguit inter perfecte talia, & quodammodo talia, 4. de R. V. I. A. t. 13.

Homophylos, ὁμόφυλος, *Congener* significat, ejusdem generis, gentis, & ordinis, cognatum; Hippocr. f. 1. de nat. hum. t. 10. Huic opponitur τὸ ἀλλόφυλον, *peregrinum*, alienum, exoticum, l. de A. L. & Aq. XXXIII. 3. Coincidit ergo ὁμόφυλον cum ὁμοεθνία.

Homoplatæ. Vide *Omoplata*.

Homorusia, est nomen Medicamenti, quod confert ad debilitatem hepatis, lienis, & eorum duritiem deobstruit, urinam provocat, & calculum frangit. Describitur ab Avic. lib. 5. f. 1. tr. 1.

Homorysmia, *Homorysmos*, ὁμορυσμία, ὁμορυσμὸς, similitudo speciei, figuræ, similis, vel ejusdem speciei, aut figuræ. Ρ'υσμὸς enim notat σχῆμα καὶ τύπον. Legitur apud Hipp. l. de Diffectione, 3. II. 1. 6. III. 6. 10. Jung. Foef. p. 454.

Homotechnos, ὁμότεχνος, dicitur ejusdem artis socius, & *Collega*, qui probe artem, quam profitetur, callet. Hipp. l. de præcep. VI. 9. in quo Medicus Naturæ ipsius dicitur *Collega*, & socius. Lind. Ex. XIII. §. 525.

* Homotonos, ὁμότονος, *æqualis*, æqualem tenorem servans. Potest generaliter de omni morbo dici, qui eundem tenorem perpetuo servat. Specialiter tamen usurpat Galen. de febribus continuis, quæ alias dicuntur ἀκμαστικαὶ, quæ ab initio usque ad finem æquales perdurant, ad differentiam ἐπακμαστικῶν, & παρακμαστικῶν, de quibus vide *Anabasis*, & *Epacmasticos*. Gorræus in defin.

Homunculus, ἀνθρώπισκος, ἀνθρώπιον, hominis notat diminutivum. Quæ Paracelsus de *homunculis* habet, intelligens per illos vel imagunculas ad hominum similitudinem factas ex cera, ligno, metallo, quæ hominem sidereum in se habent, vel massam illam Necromanticam, quæ *Alreona* vocatur, cum præstigias sapiant Magicas, & Diabolicas, præstat silentii peplo involvere, aut Lethæis mergere aquis, quam prolixe explicando se suspectum facere, aut ansam dare aliis, ut in errores perniciosos seducantur.

Honor, τιμὴ, quid significet, notum est. Capilli quoque dicuntur *Honor capitis* a Q. Sereno, id est ornatus, κόσμος. Vide Keuchen. in not. pag. 11.

Hople, ὁπλὴ, *Ungulam* significat, quales habent animalia herbivora. Galen. l. 3. de U. P. cap. 2.

Hoplitodromos, ὁπλιτοδρόμος, dicebatur ille olim, qui cursum vehementiorem (qui ad exercitia corporis vehementiora pertinet) armatus iniit; alii enim inermes hoc fecerunt. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 480.

Hoplomachicus, ὁπλομαχικὸς epitheton motuum armata manu factorum. Gal. l. 2. de san. tu c. 11.

Hoplomochlion, ὁπλομόχλιον, nomen instrumenti Chirurgici universalis, toti corpori humano adaptandi, & applicandi; quod delineatum exhibet Aquapendens in figuris æneis Operibus Chirurgicis annexis.

Hoplon, *Arma*, plur. ὅπλα, & quidem usitatius, instrumenta bellica, & militaria significat. Apud Hipp. ὅπλα vocantur *funes*, sive ex stuppa, lino, aut alia re confecti, quales sunt navium etiam rudentes, 3. de art. t. 25. Adde Gal in Exeg. dict. Hipp. Erotian. in Onomast. p. 84. 2. Foef. p. 458.

* Hora, ὥρα, variis modis accipitur. (1) generaliter pro omni anni tempore, Hippocr. 1. aph. 2. 3. aph. 1. 3. 4. & alibi sæpius. (2) Græci ὥραν vocarunt illud anni tempus, quod est sub medio caniculæ, in quo fructus maturescere contingit. Unde & fructus maturi ὡραῖοι vocantur Galen. lib. 2. de Al. fac. c. 2. princ. & c. 4. in 6. Epid. t 19. (3) significat particulam diei; quarum vigintiquatuor integrum diem naturalem complent. Qua significatione videtur accepisse Hipp. 4. aph. 30. & 5. aph. 5. Gal. l. 5. de tu. san. cap. 4. Quæ acceptio vocis *Hora* etiam apud Latinos usitatissima est. Vide Foef. pag. 693. Dieter. num. 694.

Horæos, ὡραῖος, generaliter *tempestivum* significat, quod debito tempore fit, & opportune. Aurelian. l. 3. de tard. pass. cap. 8. præcipue vero Hipp. 3. aph. 8. & l. 2. Epid. f. 1. n. 20. Strictius vero dicitur de fructibus tempore æstivo maturis. Vide p. 2. *Hora*. Aqua etiam quædam dicitur ὡραῖος c. 4. in 6. Epid. t. 19. Strictissime quoque & ὡραῖα significant *menses fœminarum tempestivos*, sive fluxum menstruum opportunum. Hipp. l. de superfœt. XXIV. 1. Vide Foef. d. l. Dieter. n. 947.

* Horarius, ὡραῖος. Vide *Horæos*.

Horcos, ὅρκος. Vide *Juramentum*.

Hordeatum, vocatur medicamentum liquidum internum, ex hordeo ad crepaturam cocto paratum, vulgo Decoctum hordei simplex dictum; quamvis & alia, v. gr. semina frigida majora, & minora, amygdalæ etiam addi possint. Schenk. Synt. comp. & præscr. med. pag. 116. 135. seq.

* Hordeum, *Hordeolum*, κριθή. Vide *Crithe*.

Horeon, ὡρέον, *inveteratum* significat, ab

ab ὥρα, *tempus*. Erotian. p. 124. b. quamvis Gal. in exeg. voc. Hipp. sine aspiratione legat, & per curam gerens exponat.

Horion, ὅρον, *terminus*, finis alicujus rei dicitur. Erotian. per confinium προορισμὸν exponit, Onom. p. 82. d. Occurrit apud Hippocr. lib. 6. Epid. s. 6. t. 17. de art. t. 35. 36. 2. de iis, q. in med. t. 31.

Horismos, ὁρισμὸς, est *definitio*, & artis præceptum sententia quadam comprehensum. Hip. l. de præcept. X. 6.

Horizon, ὁρίζων, proprie est terminus Mathematicus; cujus descriptionem vide in Clariss. Sturmii Tab. Astronomicis Part. Gen. Tab. I. Spagyricis vero *Horizon* vocatur *Mercurius Auri*. Rul. & Johns. in Lex. *Horizontale aurum* Adeptis vocatur *Mercurius liquore alchesis fixatus*. Vel juxta Jacob le Mort. in Chym. Medico-Phys. Pulvis Præcipitati ruberrimi, quod Paracelso *Arcani Corallini* nomine venit, post affusionem spiritus vini rectificatissimi, & hujus abstractionem relictus. Vide Morley Coll. Ch. Leid. c. 266. process. 5. & 10 *Ens Horizontis* vocatur etiam Electrum minerale immaturum, apud Junken. Ch. Exp. Cur. P. II. s. 1. c. 7. p. 549.

Horme, ὁρμὴ, dicitur *impetus*, & appetitus naturalis, quo ad id, quod sensu percepimus, movemur. Opponitur τῇ προαιρέσει, ἢ βουλήσει. Gal. l. 2. prognost. t. 6.

Hormon, ὁρμῶν, *impetum faciens*. Vide *Enormon*.

Hornus, *Hornotinus*, σητάνιος, ἢ σητάνιος, id est *hoc anno productus*. Dicitur de frumento, & in specie de tritici quodam genere, & ejus farina, apud Hipp. 2. de artic. t. 43. Galen. in comm. ad h. l. item Hipp. l. 2. de morb. mul. II. 5. V. 18. LXIX. 3. & 4. de R. V. I. A. t. ult. Dioscor. lib. 2. c. 103. ubi per jota scriptum est σιτάνιον, quemadmodum & in Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 112. & l. 2. de morb. XX. 15. Vocatur alias τρίμηνος πυρὸς, τριμηναῖος, Dioscor. d. l. Theophrast. l. 8. cap. 4. Hist. plant. Plura vide apud Foes. p. 563. 564.

Horos, ὧρος, idem quod ὥρα, *Tempus*, *Annus*. Legitur apud Hipp. in lib. spur. de sept. partu, n. 16. Inde ὡρόγραφοι, *temporum Scriptores*. Erot. dict. loc.

Horoscopus, ὡροσκόπος, olim dicebatur præstigiator, qui ex herbarum indicio, quis dæmonum quavis hora præsideret, & quid ejus auspicio feliciter fieri, vel auspicari posset, indicabat. Tales vero herbas dari, merito Gal. inter plusquam pueriles fabulas refert, lib. 6. de S. Fac. in procem. Confirmat Lang. l. 1. ep. 72. Alias *Horoscopus* est terminus Astrologicus, nec hujus loci eundem explicare.

* Horridus, φρικώδης, *Horrificus*, dicitur de eo, quod vel ab horrore dependet, vel horrorem comitem habet. Ita cutis aspera, inæqualis instar cutis anserinæ (uti vulgo appellatur) dicitur φρικώδες, Hipp. 6. Epid. s. 3. t. 29. φρικώδης παροξυσμὸς, paroxysmus *horridus* dicitur in febre, qui cum horrore incipit; qualis esse dicitur semitertianæ legitimæ paroxysmus. Unde & ipsa febris φρικώδης πυρετὸς vocatur, i. e. *horrida*. Gal. l. 2 de diff. febr. c. 9. & 1. in 1. Epid. t. 23. quamvis Hippocrati etiam febres ita dicantur, quæ subinde inhorrescunt, Coac. t. 12. 13. Vide Foes. p. 667.

* Horror, φρίκη, est motus quidam convulsivus cutis, & cuticulæ, & coactus, minor, quam in rigore, & major, quam in frigore, proveniens ab aeris frigidissimi injuria vellicante habitum corporis, & cuticulam; vel a portionibus acrioribus, acidis, nitrosis, in succo nervoso, & nutritio, aut in lympha, & sero sanguinis hærentibus, partes nervosas, & fibras cutaneas pungentibus, & ad motum leviorem convulsivum irritantibus. Vide Vvillis de febr. c. 3. & Fr. Sylvium Pr. Med. l. 1. c. 30. §. 83. Meminit Hipp. φρίκης, sive *horroris* aliquoties: v. g. 5. aph. 61. 7. aph. 4 Coac. t. 8. 16. 584. Est & φρίκη ἀκατάστατος, i. e. *horror inconstans*, quando non servat eandem indolem in febribus inconstantibus. Vide Foes. d. l. Dieter. n. 910.

Hortus, κῆπος, quid proprie significet, notissimum est. De *hortis* rarioribus quibusdam legantur Ephem. N. C. Ann. III. Obs. 31. Metaphorice *Hortus* dicitur *genitale membrum in sexu muliebri*, Rolfink. O. ac M. de part. gen. inser. P. II. cap. 33. *Hortus* quoque comparatur a Paracelso, ejusque sectatoribus Homini, vel corpori humano. Parac. de caducis, paragr. 3. Gerard. Dornæus in Philos. Chemica.

Hucha, nomen piscis inter *Lucium*, & *Truttam*, seu Trottam medii, proximioris tamen *Truttis*, & forma, & carnis qualitatibus. Aldrov. l. 5. de pisc. c. 137. ubi *Truttam fluvialem alteram* vocat, & Jul. Alex. 15. Salubr. c. 5.

Hulcus, ἕλκος, pro *Ulcus*. Vide *Helcos*.

Humanus, æquivocum est vocabulum. Vel enim dicitur de eo, quod ad hominem spectat: v. g. *humana* caro, *humanum* corpus, &c. Græce ἀνθρώπινος. Vel ad mores, & conversationem pertinet; estque idem quod *Comis*, φιλάνθρωπος, & *Humanitas*, φιλανθρωπία. Talis omnino decet Medicum, utpote quæ lucri, & gloriæ est parens. Lind. Ex. II. §. 32.

Humectatio, ὕγρανσις, ὑγρασμὸς, Hippocr. 1. de hum. III. 14. idem quod *Madefactio*, ab ὑγραίνω, *Humecto*, quod occurrit 7. aph. 70. *Humectatio* duplex est: Interna, quæ fit cibis, & medica-

dicamentis; & Externa, vel superficialis, quæ fit balneis, in infusionibus. Huc pertinet καταιόνησις. Vide *Cataeonesis*. Remedia *Humectantia*, ὑγραίνοντα, ἢ ὑγραντικὰ sunt duplicia, actu, vel potestate talia. De *humectante* virtute remediorum vide Dogm. N. P. VI. c. 2. dogm. 9. p. 710. *Humidum* effective hodieque omne id dicitur, in quo præpollet aqua cum paucissimo spiritu, & terra, & ita quamcumque materiam reddere potius est aquosam, ubi aliis occurrit corporibus, si in motum redigatur, verbis Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 8. p. 29.

* HUMERARIUS, ὠμιαῖος, dicitur de eo, quod ad Humerum pertinet. Ita *Vena humeraria* est, quæ obliquius a Clavicula sensim recedens se porrigit ad *Humerum*. Gal. l. de venar. & arter. diss. cap. 6. l. 3 de Anat. admin. cap. 5. c. 1. de art. t. 53. Barthol. libell. 1. Anat. cap. 7. Vocata quoque fuit ab Antiquis *Cephalica*, quia in capitis affectibus secari solita, sed superstitiose. Huic venæ respondet Arteria *Humeraria*, sive *Humeralis*. Barthol. libell. 2. c. 2.

* HUMERUS, ὦμος, totum illud ita dicitur, quod apparet in ea dearticulatione, quæ superior *humeri* pars, quæ *Epomis*, & *Superhumeralis* dicitur, ad collum vergit, & a posteriori parte ossi *Scapulæ*, ab inferiori autem ei ossi, quod, dum totum brachium attollitur, manifestum fit, & *Ala* nuncupatur, Gal. c. 1. de art. t. 4. Alias *Humerus* quoque dicitur de parte prima brachii, quæ unico osse constat, quæ alias *Brachium* κατ' ἐξοχὴν dicitur, Barth. libell. 4. Anat. cap. 20. Linden. Ex. XIII. §. 412. Plura de diversis *Humeri* significationibus vide apud eund. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 64. seqq.

HUMIDUS, ὑγρὸς, sumitur 1. vel substantive, vel adjective. Substantive idem est, quod *Humor*, vel *Humiditas*, de quo postea. Adjective vel ut efficiens, vel ut effectus consideratur. Efficientis respectu coincidit cum τῷ *Humectans*, de quo vide *Humectatio*. Effectus vero *Humidum* dicitur, quod *humectum* est, aut humorem in se continet.

* HUMILIS, *Humilitas*, ταπεινὸς, ταπείνωσις, καταστολὴ, dicitur vel de animæ virtute, & proprietate; quæ qualis esse debeat in Medico, vide apud Lind. Ex. II. §. 23. seq. vel de re corporea. Musculus oculum deorsum versus malas trahens vocatur *Humilis*, item *Deprimens*, Barthol. l. 3. Anat. c. 9. p. 513. Ita Pulsus *Humilis*, ταπεινὸς Galeno dicitur, qui alto est oppositus, quando arteria non in altum extenditur. Galen. l. de puls. ad tyron. c. 2 Tumores quoque cum compescuntur, ut subsideant, eleganter Græcos per ταπεινῶσαι, *humiliare*, exprimere, testis est Dieter. 604. in fin.

* HUMOR, *humiditas*, ὑγρότης, ὑγρασία, ὑγρηδὼν, τὸ ὑγρὸν, latissime denotat omnem fluidam, & humectare aptam natam substantiam, vel materiam, comprehendens etiam succos. Restringitur tamen interdum a Medicis, ita ut *humor*, & *succus* idem non sint. *Humor* enim *Humiditas* quædam est, quæ in corpore animantis est: *succus humiditas*, quæ in fructibus, quibus vescimur, continetur, & ex medicamentis vegetabilibus exprimitur. Galen. c. 1. de humor. Hæc Castell. Verum nondum sufficiunt. In foro Medico *humores* appellantur τὰ ἰσχόμενα, vel ἐνισχόμενα, *contenta*, quæ in aliis receptaculis continentur: Suntque vel Naturales, vel Præternaturales. Illi rursus duplices: Utiles, & Vitales, inter quos *Sanguis* principatum jure merito tenet. Inutiles, sive excrementitii, qui ex necessitate mistionis, & ob longiorem moram in corpore gignuntur; de quibus omnibus passim in Institutionibus, ut & Dogmatibus nostris, Præternaturales plerumque ex Excrementitiis vitiatis fiunt. Excrementitios Hipp. plerumque vocavit ὑγρασίαν, ὑγρηδόνα, ὑγρότητα, uti patet ex 3. aph. 24. 31. aph. 56. lib. 1. de morb. mul. XXXII. 4. 13. XXXIII. 5. De quatuor *humoribus* commentitiis in sanguine jam ante dictum est. Vide *Hæma*. *Humores* quoque oculorum, præsertim Crystallinus, & Vitreus, minus accurate hoc nomine indigitantur; cum potius sint partes solidæ, nec humectare aptæ. Linden. Ex. XV. §. 67. *Humor aqueus*, sive *elementaris* vocatur, quo tanquam visco terreæ corporum partes junctæ cohærent; estque rerum omnium concretarum communis; & universum inanimorum, sive lapidum, ~~sive~~ metallorum genus hoc ipso glutinatum sustinetur. Evvaldus Vogelius de lapid. physici condition. c. 4. Tom. III. Theatr. Chym. p. 589. seq. *Humor vitæ* dicitur, omnia viventia, ne arescant, sustentans, fomentum, & pabulum calidi naturalis, alias *radicalis humor*. Rul. & Johns. *Humor radicalis Metallorum* statuitur a Spagyricis *Argentum vivum*. Georg. Ripleus in Axiom. Philosoph. Tom. II. Theatr. Chym. p. 124.

HUMORISTA, terminus Helmontianus, quo scoptice appellat Galenicæ sectæ Doctores Medicos, præsertim qui quatuor humores in sanguine statuunt, & electivam virtutem educendi diversos humores credunt, & defendunt: quod vocabulum in scriptis ejus occurrit.

HUNC, *Hucci*, id est *Jupiter*, *Stannum*. Rul. & Johns.

HUSSO, *Huso*, Plinio *Mario*, nomen piscis grandioris, cetacei, ita ut aliquando quadringentas libras penderet, ossibus, excepto capite, squamis carentis, Danubio fluvio fere proprii; cujus

cujus descriptionem, & usum in cibo, & Medicina prolixe videre licet in Aldrov. lib. 4 de piscib. c. 11. succinctius apud Jul. Alex. l. 15. Salubr. c. 1. & Schroder. l. 5. cl. 3 n. 81.

Hyacinthus, ὑάκινθος, nomen est plantæ, aut floris, quod pertinet ad Botanicos. Deinde ita dicitur gemma, vel lapis pretiosus, pellucidus, ex flavedine rubeus, ignisque flammam imitans, quoad vires cordiales, & alexipharmacas in frequenti usu; cujus duæ dantur species, *Orientalis*, qui pretiosior, & *Europæus* in confinibus Silesiæ, & Bohemiæ. Variat etiam colore. Plura vide apud Schroder. l. 3. c. 5. n. 3. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rul. & Johns. in Lex. Ger. Dornæus in Gemmarum structura, Tom. I. Th. Chym. p. 487. docet, generari *Hyacinthum* ex cœlo, & terra Martis, cum terra Solis mixtis.

Hyæna, ὕαινα, nomen animalis, sed quale veteres intellexerint, non constat. Alii enim inter quadrupedia referunt, & vel speciem *lupi*, vel speciem *felis*, vel *Zibethi* constituunt; alii inter pisces grandiores referunt marinos, & vel *Glaridem*, vel *Gentrinen*, vel *Caprum* constituunt. Vide Casp. a Rejes Camp. El. q. 57. nu. 17. Rhod. ad Scrib. n. 38. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 9. fel inter ophthalmica præstantissima refert. De corio, vel pelle *Hyænæ* vide Scrib. n. 172. cum notis Rhodii ad h. l. In oculis *hyænæ* lapides *Hyenias* propterea dictos, & quidem in vasis inveniri, & si credimus, linguæ hominis subditos futura prædicere, notavit Plin. l. 37 H. N. c. 10.

* Hyalodes, *Hyaloides*, ὑαλώδης, ὑαλοειδής, *vitreus*, *vitri speciem referens*, vel colore, vel etiam consistentia. Primo dicitur de *humore oculi*, qui ambit crystallinum posteriori parte, ita ut diametrum ejus non excedat. Est instar vitri fusi, vel ad ignem liquefacti. De cujus structura, & usu vide in Anatom. præsertim Gal. l. 10. de U. P. c. 1. Linden. Med. Phys. I. 2. cap. 10. §. 48. seqq. Barth. l. 3. Anat. c. 8. Deinde prædicatur de excrementis, v. gr. de *Urina vitrea*, Hippocr. Coac. t. 150. 358. De *pituita vitrea*, quæ alias vocatur Praxagoræ; ὑαλώδης χυμὸς, *humor vitreus*, & facit urinam γονοειδῆ, genituræ similem. Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 37. l. 1. de prasag. ex puls. c. 4. Foes. Oec. p. 630.

Hyalos, ὕαλος, dicitur *vitrum*, h. e. materia quædam dura, pellucida, & sale cinereo, & arenis, sive materia sabulosa, vi ignis fortissimi liquatis parata, quod artificium dicitur *Vitricatio*, de qua lege Vvillis de ferment. c. 12. *Vitrum* dicitur omnium ultimum, & extremum, quia non amplius converti potest in aliam rem. M. Joh. Isaac. Oper. mineral. c. 86. Libav. Syntagm. A. Chym. l. 7. c. 19. Quamvis autem *Vitrum* adeo densum sit, & compactum corpus, ut plane impervium videatur, ejus tamen penetrabilitatem a ponderabilibus flammæ partibus detexit, experimentisque pluribus confirmavit Rob. Boyle in Appendice Experimentis de sistendis, & ponderandis corpusculis igneis subnexa, ut tract. de proposit. corpor. solidor. c. 8. ubi & artificium describit vitra coloribus tingendi, qua superficialiter, qua intimius, non sine Lectoris oblectamento. Propter convenientiam quandam *Vitrum* quoque dicitur de quibusdam operibus Chymicis ex Antimonio, Mercurio, Minio, Stanno paratis, de quibus vide Vvillis d. l. Rolf. Chym. l. 5. s. 12. Schrod. l. 3. c. 17. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. & alios.

Hyarith, i. e. *Luna*. Rul. & Johns.

Hybernus, χειμερινὸς, χειμέριος. Vide *Cheimon*, *Hyems*.

* Hyboma, ὕβωμα, idem quod κύφωσις. *Gibbositas*. Vide *Cyphosis*, & ὑβὸς, idem, quod κυφὸς, Galen. 6. aph. 46. quamvis alibi ὕβωμα dixerit omnem vertebrarum eversionem p. n. significare. 3. de artic. t. 53.

Hydaleos, *Hyadatænon*, *Hydatenomenos*, ὑδαλέος, ὑδατάινων, ὑδαταινόμενος, significat *Aquosus*, vel *Aquescens*. Occurrit apud Hipp. lib. 2. Prorr. I. 18. l. 6. Epid. s. 1. t 7. s. 2. Epid. s. III. 74. Vide Foes. p. 651.

Hydarthros, ὕδαρθρος. Vide *Meliceria*.

Hydatænomeni, ὑδαταινόμενοι, dicuntur apud Hipp. qui prompti sunt ad hydropem, aut qui tenuem & aqueum natura sanguinem habent, quasi *Aquescentes* dixeris l. 2. Epid. s. II. 74. Jung. Foes. in not. ad. h. l.

Hydatinon, ὑδάτινον, nomen Collyrii, sive medicamenti ocularii, quod ex aqua pluvia conficiebatur, velut *Aqueum* dixeris, Gal. com. 4. in 6. Epid. t. 10.

† Hydatis, gutta, pustula aquam continens. Vescicula, unde Hidatidas interpretans Vesciculæ plenæ aqua, 7. aph. com. Gal. 57.

* Hydatis, ὑδατὶς, *Aquula*, est pustula palpebrarum, vel pinguedinis superiori palpebræ substratæ incrementum, propter quam oculi fluxione p. n. tentantur. Gal. def. Ægin. l. 6. c. 4. *Aquula* est pinguis quædam materia palpebræ, cuti p. n. substrata. Gal. l. 14. meth. med. c. 19. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 740.

Hydatismos, ὑδατισμὸς, vocatur sonus conclusi, & collisi humoris, in externis vomicis, & abscessibus. Aurelian. l. 5. Tard. pass. c. 8. allegante Foes. p. 631.

Hydatocholos, ὑδατόχολος, dicitur de excrementis *aquosis simul*, & *biliosis*, sive dejectionibus *perliquidis biliosis*, quamvis alii legant ὑδατόχλοα, *pallide virescentia*. Hipp. Coac. t. 67. 134. 608.

608. 1. Prorrh. f. 2. t. 49. 3. in 1. Epid. t. 27. & 3. in 1. Epid. 4. 73. Adde Foeſ. p. 632.

Hydatodes, *Hydatoides*, ὑδατώδης, ὑδατοειδὴς, *aquoſus*, *aqueus*, aquæ formam referens; ratione coloris, vel conſiſtentiæ. Ita *vinum aquoſum*, ὀλιφόρος οἶνος, vocatur ὑδατώδης, quod multa aqua dilutum eſt, Gal. l. 5. de ſan. tu. c. 12. Cui opponitur οἰνώδης, vinoſum, l. 7. meth. med. c. 6. *Humor* quoque *oculi* dicitur ὑδατοειδὴς, vel ὑδατώδης, *Aqueus*, cryſtallinum anteriori parte circumdans, & vitreum complectens, de quo vide Lind. Med. Phyſ. l. 2. c. 10. §. 41. ſeqq. Barth. l. 3. Anat. c. 8. ubi negat, eſſe partem animatam, ſed ſaltem excrementum. Vide ſupra *Aqueus humor*. *Urina* quoque *quæ ſimilis*, ὑδατῶδες οὖρον appellatur, Coac. t. 575. Hydropici denique dicuntur ὑδατώδεες, præſertim qui *Anaſarca* laborant, veluti aqua intercute ſuffuſi, l. 6. Epid. ſ. 7. n. 62.

Hyderæno, ὑδεραίνω, ſignificat *hydrope laboro*, Hipp. l. de nat. mul. II. 8. Vocatur alias ὑδερῶμαι, l. 1. de morb. mul. LXXXXI. 7. h. e. aquoſus fio: item ἐξυδερῶμαι, 6. Epid. ſ. 4. t. 11.

* Hyderos, ὕδερος, generaliter idem eſt, quod *hydrops*. Gorr. Apud Galen. tamen potius ſpeciem *hydropis*, quæ *Anaſarca*, aut *Leucophlegmatica* alias vocatur, ſignificare, patet ex aliquot locis, ubi ægros illos vocat ὑδερικοὺς, l. 3. de ſymptom. cauſſ. c. 5. l. 11. de S. Fac. §. Caro, &c. *Diabetes* quoque dicitur ὕδερος πρὸς ἀμίδα, *hydrops ad matulam*. Vide *Diabetes*.

Hydnon, ὕδνον, *tuber terræ*, radicibus & bulbis annumerandum; de quibus Galen. l. 2. de Al. Fac. c. 68. & l. 8. de S. Med. fac §. *hydnon*.

Hydor, ὕδωρ, *Aqua*. Vide ſupra *Aqua*.

Hydra, ὕδρα, nomen ſerpentis maxime venenati, in cujus tamen hiſtoria multa fabuloſa coincidunt, quæ vide apud Aldrov. l. 2. de ſerp. & drac. 4.

Hydragogia, ὑδραγωγία, Latine *Aquæ ductus*, ſignificat per metaphoram a ſimilitudine *aquæductus* ſanguinis motum localem per venas. Gal. in Timæo Platon. Magis proprie poſſet hoc vocabulum tribui *Lymphæ ductibus*, ſive vaſis Lymphaticis.

* Hydragogos, ὑδραγωγὸς, Hippocr. dicitur de hydropico ex nimia aquæ ingurgitatione facto, l. 7. Epidem. LIIX. 11. Alias medicamenta ὑδραγωγὰ vocantur, quæ aquam Hydropicorum evacuant, l. de atr. bile, c. 6. Lang. l. 1. ep. 18. In ſpecie duo *hydragoga*, *minus*, & *majus*, deſcribuntur apud Fernel. Therap. l. 7. tit. de purg. compoſ.

Hydralme, ὑδράλμη, *aquam ſalſam* ſignificat, vel ſtricte *marinam*. Legitur apud Moſchion. de morb. mul. c. 66.

Hydrargyros, ὑδράργυρος, ἄργυρον χυτὸν, *Argentum vivum*, *Mercurius* Chymicorum, ubi ſtatim circa nomina dubium obortum ex collatione locorum, Dioſcor. l. 5. c. 110 & Plinii l 33. c. 8. An nomina hæc *Argentum vivum*, & *hydrargyros* unum idemque ſignificent; quód negavit Mercurialis, ſtatuens, poſterius nomen ſaltem competere factitio; prius vero nativo, l. 2. Var. lect. c. 4. Saracenus vero in not. ad Dioſc. l. cit. vanam, ac falſam hanc eſſe ſubtilitatem cenſet, cum nec Græci, nec Latini diſcrimen hoc obſervaverint, cui & nos ſubſcribimus. Eſt autem *hydrargyros*, vel metallum ſui generis, uti vocat C. Hof. Paralip. Off. c. 86. & Gorræus quoque per metallum deſcribit; vel minerale metallis finitimum, aut liquor mineralis, ſeu metallicus volatilis, metallis, & præſertim auro avidiſſime adhærens. Schroder. l. 3. c. 14 Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. vel eſt aqua viſcoſa in viſceribus terræ, ſubtilis ſubſtantiæ, albæ terræ per calorem temperatiſſimum unica totali unione, perque minima quouſque humidum fuerit temperatum a ſicco, & ſiccum ab humido æqualiter, Ruland. & Johnſ. in Lexic. Duplex eſſe *Argentum vivum*, Nativum, & Artificiale, & quæ circa utriuſque naturam, variam præparationem Chymicam, uſum, noxam, notanda occurrunt, petantur paſſim ex rei Medicæ ſcriptoribus non modo jam citatis, verum etiam aliis, qua antiquioribus, qua recentioribus. Meminit & Gal. l. 9. de S. Fac. §. *hydrargyros*, quamvis ibidem aperte faſſus ſit, ſe deſtitui propria experientia quoad uſum & noxam. Ceterum Spagyrici ulterius progreſſi ſunt, & extenderunt terminos hos ad principium materiale omnium metallorum, imo juxta nonnullos, omnium corporum naturalium. Ita Rul. in Lex. Eſt *Argentum vivum* altera pars lapidis Philoſophorum, ſecundum Chymiſtas, & principium alterum, materque omnium metallorum; & ſecundum quod coit cum patre, & maſculo ſuo Sulphure, cauſat perfectionem, & imperfectionem in metallis, & metalla quoque (ut fœtus) plus a matre, ſic loquendo, quam patre, habent. Hinc plurimum trahunt originem, in hoc plurimum reſolvuntur. Hoc *Argentum vivum* vocarunt *Animatum*, ad differentiam inter commune, & hoc Spagyricum. Dion. Zacharius in Opuſc. Tom. I. Theatr. Chym. comprehenſo. Jung. D.D. Beckeri Oedipum Chymic. Tit. I. inter quem, & D. D. Rolfink. lis oborta de *Mercurio* corporum naturalium, quorum hic prorſus ceu *Non Ens* inficiatus eſt, ille vero non eſt veritus (quamvis meo judicio figmentis potius, quam veris experimentis) impugnare. Utriuſque pro lubitu legantur Opuſcula, v. g. Rolfink. *Mercurius* Non

Ens Metallorum: & Beckeri Supplement. in Physic. subterraneam. Inter barbara Nomina quoque usitatiora sunt; *Servus fugitivus*, *Azoc*, *Azoth*, & siqua sunt alia. Nobis non placet esse nunc prolixioribus.

* HYDRELÆON, ὑδρέλαιον, dicitur compositio ex *aqua*, & *oleo*; cujus tamen misturæ incerta, & multiplex ratio est. Refrigerare creditur, ideoque adhibetur a Gal. ad dolores capitis ex febre, & ciendis vomitibus convenit, si tepida detur, l. 2. de S. F. c. 25. Meminit & l. 5. c. 9. l. 3. de C. M. P. G. c. 5. & alibi.

HYDRELOS, ὑδρηλός, vocatur *aquosus*, humidus; idem quod ὑδατώδης. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. II. 3.

* HYDRENTEROCELE, ὑδρεντεροκήλη herniæ species est composita, quando videlicet una cum intestino aquosus humor in scrotum descendit. Gal. in defin. Gorr. Castell.

HYDRIA, *hydrion*, ὑδρία, ὕδριον, nomina sunt vasorum aquariorum, quorum illud majus, hoc minus habetur, Lat. *Urnula*. *Situlus* autem diminutivum legitur apud Hipp. de humor. V. 8. Foes. d. l. Gorr.

HYDROCARDIA, ὑδροκαρδία, nomen fictum ab Hildano Cent. I. obs. 43. significans tumorem serosum, saniosum, & purulentum pericardii circa solutionem continui in ipso corde.

* HYDROCELE, ὑδροκήλη, species *herniæ*, quæ *Aquosa* dicitur, pertinens ad Tumores serosos, vel aquosos particulares, item ad hydropes particulares, proveniens a collectione seri, vel lymphæ in scroto, vel alii herniæ familiari subjecto. De hujus curatione vide H. Fab. Aquap. l. 1. Pentateuch. c. 27. & tr. de operat. Chirurg. Hildan. Cent. 4. obs. 65. 66. Barbette Chirurg. P. III. l. 1. c. 6.

* HYDROCEPHALON, ὑδροκέφαλον, Gorr. est tumor capitis aquosus, sive *hydrops capitis*. Colligitur enim aliquando tanta copia humoris, ut eo caput supra modum intumescat. Is ut plurimum aquosus est, aliquando tamen fœculentus, aut sanguine dilutus, qui aut inter cutem, & pericranium, aut inter cranium, & pericranium, aut inter cranium, & cerebri membranas coacervatur; quibus quartam differentiam loci addidere veteres, teste Aëtio, inter cerebri substantiam, & ejus membranas, sed quæ nullam recipiat curationem. Plerunque caussam agnoscit violentam solutionem continui, ex plaga, contusione. Hinc & puerulis maxime familiaris, quando ab obstetrice in puerperio caput illorum rudius contrectatur, & comprimitur, Gorr. De hujus affectus cognitione, & curatione vide Aquap. in Chirurg. operat. h. tit. Hilda. Cent. 3. obs. 17. seqq. Cent 4. obs. 10. Cent. 5. obs. 3. Foreft. l. 3. Chirurg. obs. 5. M. A. Severin. l. de noviss. absceff. cap. 5. §. 1. Barbette Chirurg. d. l. & P. III. l. 2. c. 1. Eph. N. C. Ann. I. O. 47.

HYDROLEUM, est barbarum vocab. apud Fr. Hofm. in clav. p. 4.

HYDROGARON, ὑδρόγαρον, id est *Garum aquosum*, sive aqua dilutum, quod minus calefacit, quam Garum simplex. Aetius etiam habet l. 4. c. 84. descriptionem ὑδρογάρου καθαρτικοῦ, sive purgantis Gorr.

† HYDRENTEROCELE, Hernia ex delapsu intestini in scrotum cum aqua. Passerat. in Calep.

HYDROMANTIA, ὑδρομαντία, est ars magica sumpta ex astris aquæ, cum in ea se patefaciunt hominibus ab inundationibus inusitatis, fluctuationibus, aliisque apparentiis. Rul. & Johns. in Lex. Hujus aliquoties meminit Paracelsus, & Medicis scitu utilem & necessariam asserit; sed perperam, cum sit suspecta præstigiarum Diabolicarum.

HYDROMELI, ὑδρόμελι, dicitur *Aqua mulsa*, aqua melle mista, *Melicratum*, *Mulsum*. Cujus variæ occurrunt præparandi differentiæ, apud Columellam l. 12. c. 12. Palladium, & alios: ex recentioribus Claud. Deodat. Pant. Hyg. lib. 2. c. 1. Mel. Diet. num. 530. Penotum tr. de med. Chym. T. I. Th. Chym. Med. Germanorum Rhod. ad Scrib. n. 66.

HYDROMELON, ὑδρόμηλον, *hydromalum*, est nomen potionis, sic dictæ a malis cotoneis, vel *cydoniis*, cujus componendi ratio variat, quemadmodum legi potest apud Diosc. l. 5. c. 30. P. Ægin. l. 7. c. 15. Aetium, Oribas. & alios, notante Gorr. Est species ὑδρομέλιτος, Lind. Ex. X. §. 160.

* HYDROMPHALON, ὑδρόμφαλον, est species *herniæ aquosæ*, in umbilico obortæ, quando humor aqueus lentus sub tunica ibidem congeritur, & continetur. Gal. defin. Curatio non differt ab aliis *hydroceles* speciebus.

HYDRONOMUS, idem quod *hydromanta*, Paracelf. l. 2. de Tart. tr. 2. c. 3.

* HYDROPHOBIA, ὑδροφοβία, i. e. *Aquæ metus*, & ὑδροφόβος, *aquam timens*. Est Symptoma *Rabiei*, seu Delirii a morsu canis rabidi, aut aliorum similium brutorum rabidorum oborti; quemadmodum & nos affectum hunc ex morsu lupi rabiosi crudelissimo notavimus. Sumitur etiam vocabulum pro ipsa *Rabie*, ut est apud Sen. & alios Practicos. Ægri tales aquam, & omnia fluida reformidant, alii quidem statim, alii serius, & demum quadragesimo die. De hoc affectu vide Hildan. Cent. 1. obs. 86.

HYDROPHYSOCELE, ὑδροφυσοκήλη, vel ὑδροπνευματοκήλη

πνευματοκήλη, i. e. *Hernia* caussam mixtam ex aquoso humore, & flatu supponens. Paræus Chirur. l. 7. c. 14.

Hydropneumosarca, dicitur Tumor, vel abscessus a mixta materia, aquosa, flatulenta, & carnosa productus. Meminit M. A. Sever. l. de nob. obs. abscess. c. 4.

Hydropiodes, ὑδρωπιώδης, sumitur interdum pro ipso *hydropo*, Coac. t. 304. 424. 458. Interdum pro ægro *hydropico*, t. 453. seqq. 461. Vide Foes. p. 633.

Hydropoeides, ὑδρωποειδής, dicitur de aquoso, *aqueo* excremento, qualia in hydrope laborantibus visuntur. Coincidit cum ὑδατώδης. Occurrit aliquoties apud Hipp. l. 4. de morb. XXIII. 23. l. 1. de morb. mul. XLVI. 3. LXXXVII. ubi pro hydropica accipitur l. 2. IX. 4. l. de intern. aff. XIII. 5.

Hydropota, ὑδροπότης, i. e. *potator aquæ*, qui alio potu præter aquam frui nequit; de quali hydropico facto, & per usum vini curato legatur Observatio Helvvigii apud Bonett. Med. Sep. l. 3. f. 23. c. 22. p. 717. Alias & *hydropota* vocatur, qui multos cyathos aquæ ingurgitans, publico spectaculo iterum vitra, vel cyathos implevit diversissimis liquoribus, vino rubro, albo, aqua rosarum; qualem descripsit Italum Petrum de Manfredo dictum D. J. N. Binninger Cent. I. Obs. Med. 4. p. 4. seq.

* Hydrops, ὕδρωψ, est nomen affectus gravioris generale, tumorem vel abdominis, & crurum, vel totius corporis denotans. Dividi potest in *humidum*, & *siccum*. Humidi *hydropis* duæ sunt species, *Ascites*, & *Anasarca*, sive *Leucophlegmatia*: Siccus, qui ex flatibus tantum ortus est, *Tympanites*. De singulis suis locis, & literis initialibus. Dicitur & ὕδερος, *Aqua intercus*, Diet. n. 857. *Hydrops ad matulam* vocatur *Diabetes*. Porro vocab. ὕδρωψ accipitur pro ipso sero, & ichore, Hipp. l. 4. de morb. I. 17. IX. 1. XXV. 34. item l. 2. de morb. XVI. 10. Junge Foes. d. l.

Hydropyretos, ὑδροπύρετος, idem quod *Febris sudatoria* maligna, colliquativæ species. Forest. Obs. 1. Schol.

Hydrorosaton, ὑδροῤῥόσατον, dicebatur olim *potio ex rosis facta*; cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 17. Aliter vero Oribasius, quia aquæ fontanæ libras 60. coqui, donec ferveat, postea indere rosarum foliorum exemptis unguibus libras 10. & occluso vase coquere, donec perfecte cocta sint, tandem defæcatis rosis mel seorsim coctum, & defœcatum decocto rosarum addere jussit, ad libras 30. Omnium delicatissime componi præcepit Actuarius, coquendo aquæ lib. x. cum sacchari lib. v. donec spissa evadant, & tandem addendo succi rosar. libram unam. Sic febribus apprime utile esse scribit, notante Gorræo. Hæc formula videtur respondere Syrupo rosarum simplici dilutiori, sive Julapio.

Hydrorrhodinon, ὑδροῤῥόδινον, dicitur *aqua cum oleo rosaceo mista*. Sumpta refrigerat, cietque vomitum. Dabatur a Galeno iis, qui venena hauserunt, si post vomitum ventriculus videbatur uri, notante Gorr.

Hydrosaccharum, ὑδροσάκχαρον, *aqua saccharata*. Respondet *hydromeliti*, sive mulso dilutiori. Potest etiam dici de decocto aliquo saccharo condito. Legitur apud Forest. l. 32. obs. 9.

Hydrosarca, dicitur tumor, vel abscessus quidam a materia mixta, ex aqua, & carne productus. Legitur apud M. A. Severin. l. de nov. obs. abscess. c. 4.

Hydroticus, ὑδρωτικός, idem quod ὑδραγωγός, i. e. *aquosas superfluitates evacuans*. Ita Libav. l. 9. Synt. Ar. Chym. c. 19. vocat spiritum Tartari insigne *hydroticum*. Calx *hydrotica* ex stibio, sive Antimonio, legitur apud eund. in defens. 1. Syntagm. contra Scheunem. c. 8.

Hydrus, ὕδρος, vocatur serpens aquaticus, valde venenosus, qui alias Latine *Natrix* appellatur; cujus descriptio habetur apud Aldrov. hist. Serp. & Drac. l. 1. c. 17. Jung. Ægin. l. 5. c. 17.

Hyems, χειμών, dicitur tempus anni frigidum, quod interdum humidum, interdum vero siccum esse solet; cujus constitutionem, morbos, victus rationem vide apud Dieter. num. 920. *Hyemem* apud veteres constituebant Vergiliæ occidentes, sicut orientes æstatem. Lin. Ex. XI. §. 196.

Hygeidion, ὑγείδιον, nomen est Collyrii, quod ad Ammonium authorem quidam referunt. Descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 16. Commendatur etiam ad τοὺς ὑποπυοῦς.

* Hygiea, *hygeia*, ὑγίεια, ὑγεία, dicitur *Sanitas*, *valetudo prospera* corporis, inter bona corporis præstantissimum, ultimus, & summus artis Medicæ finis, ac scopus, quem semper intendere debet, licet non semper in ipsius viribus sit eundem assequi. Est vero generaliter *Sanitas* nihil aliud, quam dispositio, facultas, & aptitudo agendi naturalis corporis, ejusque membrorum, consistens in bona temperie, legitima conformatione, & convenienti unitate, vel connexione, (quæ sunt tres species, & essentiales sanitatis differentiæ) a debita principii vitalis animati in humoribus, & spiritibus sedem suam obtinentis præsentia, & facta appropriatione potissimum dependens. Plura petantur ex Institutionibus, & Physiologicis, & cui nostræ placuerint Hypotheses, videat Dogmata Nostra

Med.

Med. Gen. P. I. cap. 2. & seqq. Cum vero individua Hominum non uno eodemque modo sese habeant, *Sanitas* quoque in omnibus una eademque non est, sed in aliis *Perfectior*, in aliis vero *Imperfectior*; quæ *Latitudo Sanitatis*, πλάτος τῆς ὑγιείας vocatur, de qua suo loco. *Sanus* dicitur ὑγιὴς, ὑγιεινός, Dieter. n. 850. 851. *Sanitas* quoque ad Animum transfertur; quæ tamen significatio Medico saltem est secundaria, quia mediante corporis sanitate mentem quoque sanam adjuvat. Per tropum, & fortassis hyperbolice vocab. ὑγεία tribuitur medicamento, & quidem Emplastro Cephalico, quod & *Panaceam*, & *Trium fratrum* vocant. Facit ad nomas, & omnia ulcera maligna. Valet etiam ad plurima: & ejus descriptio habetur in Ætio l. 13. c. de Emplastr. Cephal. notante Gorræo, & Castello. Vide etiam *Sanitas*.

HYGIÆNO, ὑγιαίνω, significat *sanus sum*, valeo, quod tamen de prospera, & adversa valetudine accipitur ab Hippocr. 6. aph. 2. Adde Dieter. n. 849.

HYGIEINOS, ὑγιεινός, idem quod ὑγιὴς, *sanus*, salubris, sanabilis.

HYGIENE, ὑγιεινή, vocatur *Methodi Medicinalis pars* prior, quæ tractat modum *sanitatem conservandi* in sanis per certas indicationes, & congrua media; quemadmodum posterior appellatur θεραπευτική, *Curativa*, quæ monstrat modum sanitatem recuperandi in ægris per certas indicationes, & congrua remedia. Vide Dogm. M. Gen. Part. IV. & alios Institutionistas. *Salubre* corpus apud Medicos dicitur tripliciter, ut subjectum, ut caussa, ut signum. Gal. in art. Med.

HYGIEROS, ὑγιηρὸς, idem quod ὑγιεινὸς, *sanus*, salubris. Legitur in Hipp. de semine. de A. L. & Aq. XXXV. 1. & l. de morbo sacro V. 9. Opponitur τῷ νοσηρῷ, morboso.

† HYGRA, Emplastra liquida; ut Xeria arida. Joan. Ruellius in nomenclatura rei veterinariæ.

HYGRASIA, ὑγρασία. Vide *Humor*.

HYGREDON, ὑγρηδών. Vide *Humor*.

HYGROBLEPHARICUS, ὑγροβλεφαρικὸς, Epitheton ductuum, seu ostiolorum novorum in utriusque palpebræ extrema ora, sive interna parte repertorum, quos Borrichius *Hygrophtalmicos* vocat; de quibus vide Barthol. l. 3. Anat. c. 8. p. 512.

* HYGROCIRSOCELE, ὑγροκιρσοκήλη, significat herniæ speciem compositam ex *Aquosa*, & *Varicosa*, quando & circa venas ad testes excurrentes varicosæ tricæ oriuntur, & humor copiosus in scroto simul colligitur. Gal. in def. Castell.

HYGROCOLLYRIUM, ὑγροκολλύριον, vocatur *Collyrium liquidum* ex humidis medicamentis magna ex parte constans. Vide *Collyrium*. Æginet. l. 3. c. 22.

HYGROMYRON, ὑγρόμυρον, nomen Unguenti *humidi* odorati; cujus descriptio, notante Gorræo, habetur apud Æt. l. 16. c. 144.

HYGROPHOBIA, ὑγροφοβία, idem quod *Hydrophobia*: ita vero dicta, quia non solum aquæ, sed cujusvis liquoris metus a cane rabido morsos infestat. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 171.

HYGROPHTHALMICUS, ὑγροφθαλμικὸς, vide *Hygroblepharicus*.

HYGROS, ὑγρὸς, vide *Humidus*. In Fœminino ὑγρὰ olim κατ' ἐξοχὴν vocabatur *resina liquida*, cui opponebatur φρυκτὴ, *frixa*, Gal. 6. Meth. med. c. 2. l. 2. de C. M. P. G. c. 2. Diosc. l. 1. c. 93. seq. *Hygra* quoque tribuitur medicamentis Ophthalmicis; estque idem, quod ὑγροκολλύριον, de quibus videatur Scribon. n. 37. 28. & Rhod. in not.

HYLE, ὕλη, significat *Materiam*, & quicquid sub artis Medicæ præcepta cadit; eaque omnia, quibus cum in ægris, tum in sanis utimur, recte *Materia Medica* dicitur, ὕλαι τῆς τέχνης, Gal. com. 4. in 6. Epid. t. 19. Aliquoties etiam Latino idiomate occurrit in Petr. Aponens. Conciliat. Controvers. imprimis differ. 16. ὕλη quoque dicitur *Sylva*, & materia in sylvis cædua, unde ὑλοτόμος, *lignator*, qui in sylvis ligna cædit. *Hyle* Paracelso etiam *Materiam* significare videtur, de morb. fossorum lib. 2. c. 2. Theatr. Chym. T. II. p. 145. In specie quoque Lapis Philosophicus *Hyle* vocatur, Rob. Vallensis de verit. Alchemiæ T. I. Theatr. Chym. p. 26. Unde & Mixtura illa in operatione Spagyrica circa Lapidem Philosophicum, sive Massa ex Terra alba foliata fermentanda fermento, & spiritu constans, alias *Chaos* dicta, *Hyle* quoque vocatur. Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 8. & Apoc. Herm. P. Post. Tom. II. Oper. Libav. p. 340. Plura de *Materiis Chymicis* videantur in Bekheri Oedipo Chymico per totum. Jungi poterit quoque Theatrum Chymicum, & loca in Indicibus inquiri.

HYLOMANEO, ὑλομανέω, idem quod καθυλομανέω, frondibus luxurio. Vide supra *Cathylomaneo*.

HYLONOMOS, ὑλόνομος, epitheton ferarum in sylvis victum quæritantium. Hippocr. l. 2. de diæt. XX. 2. ubi junguntur & ἀγρόνομα, in *agris viventia*.

* HYMEN, ὑμὴν, in genere significat *membranam*, & coincidit cum vocabulis χιτὼν, μήνιγξ, quamvis & differentiam aliquam dederit Barthol. l. 1. Anat. c. 4. Est autem membrana in genere pars similaris, lata, plana, alba, & dilatabilis, ex portionibus [illegible] squamentis fe-

seminalis viscidis, & humidis producta. Barth. d. l. ubi plura de hac materia. In specie *hymen*, ὑμὴν, vocatur *Claustrum virginitatis*, *Eugium*: & si quæ sunt alia nomina, quæ videantur apud Casp. Rejes Camp. El q. 39. n. 11. A quibusdam quæstio movetur, An revera talis membrana in medio perforata in sinu virginum muliebri detur? & an non potius caruncularum 4. myrtiformium cohæsio per membranulas pro hymene sit habenda? De hoc dubio videatur Barth. l. 1. An. c. 31. Casp. a Rejes d. l. negativam defendit, item Joh. Van. Horne Microc. §. 69. D. D. Hofm. Diff. An. ad h. l. p. 296. 288. Lullius *Hymenis* nomine insignivit ignem peculiarem clausum in unica fornacula humidum, vaporosum, continuum, ac digerentem, quem sufficere docet ad Magisterium Spagyricum Lapid. Philosophici, teste Dionys. Zachario in opusculo Th. Chym. Tom. I. contento, p. 731. Tunica quoque interior fœtum involvens, Amnios dicta, ὑμὴν vocatur ap. Mosch. de morb. mul. c. 42.

Hymenodes, ὑμενώδης, *membranosus*, pelliculosus. Dicitur de sanguine valde fibroso, & pituitoso, Hippocr. l. 1. de morb. mul. XXI. 2. XXIV. 8. XXV. 1. XLV. 14. LXXXIII. 4. explicatur per ὑμένων ἀνάπλεον, plenus pelliculis. Usurpatur de urina *membranacea*, Coac. 683. & 582.

Hyoides, ὑοειδὲς, rectius ὑψιλοειδὲς, a figura literæ Græcæ υ, cum ὑοειδὲς potius figuram, aut formam Suis referens significet, recte monente C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 494. Dicitur os bicorne, pluribus ossiculis contextum, ad radicem linguæ situm, ut sit firmamentum linguæ, & laryngis musculorum. Junge Barthol. l. 3. Anat. 1. c. 12. Vocatur & *Lambdoides*, ab inversa litera Græca Λ. item *Os gutturis*, *gulæ*. Gal. l. de muscul. dissect. c. 13. Appellatur & *Pharyngethron*, l. de vocal. instr. dissect. c. 6.

Hyophthalmos, ὑόφθαλμος, i. e. *Suis oculo similis*, præter Botanicam significationem, qua Asteri Attico tribuitur, dicitur quoque de gemma quadam ex speciebus τῶν ἀχατῶν, sic dicta, quod intus suillum oculum repræsentet. Gorræus.

† Hyoscyamus, quibusdam ἀδαμάς. Salmas. in Solin.

Hyothiroides, dicuntur musculi rimam laryngis dilatantes, quorum descriptio videatur ap. Barth. l 2. Anat. c. 11. p. 459. & alios.

Hypacuo, ὑπακούω, significat *obtempero*, cedo. Usurpatur ab Hipp. de morbo, aut materia morbifica remediis cedente, v. g. l. 2. Prorrh. XLIII. l. 4. Epid. XXX. 6. l. 7. XXII. 7. Jung. Foes. p. 65

Hypæthros, ὕπαιθρος, significat *locum sub dio*, designatum ob deambulationem, quæ loca Græci & παραδρομίδας appellarunt, in quæ per hyemem sereno cœlo ex Xysto athletæ prodeuntes exercebantur. Lang. l. 1. ep. 51. εὐνὴ ὕπαιθρος, cubile *sub dio*, legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 50.

Hypago, ὑπάγω, *subduco* proprie significat, sed in foro Medico tropice dicitur de alvo fluida, κοιλίη ὑπάγουσα. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 13. Vide *Subductio*.

Hypaleiptron, ὑπαλειπτρον, instrumentum vocatur illitorium, sive *Specillum*, quo ad illinendum utimur, vulgo *Sphata*, Hipp. 1. de artic. t. 45. l. 2. de morb. mul. l. 9. ubi generaliter pro *Specillo* sumi videtur. Alibi vero vocavit ὑπαλειπτρίδα μήλην, lib. de superfœt. XIII. 1. Jung. Erotian. in Onomast. p. 56. 2. qui ὑπάλειπτον legit, quod reprobat Foes. Oec. p. 635.

Hypaleipton, ὑπάλειπτον, vocatur medicamentum, quod illini potest, vulgo *Linimentum*. Hipp. l. de Ulcer. XIV. 3.

Hypanconion, ὑπαγκώνιον, dicitur *pulvillus*, *qui cubito subiicitur*, quasi *subcubitalis*; quemadmodum ὑπαυχένιον, qui cervici supponitur. Gal. c. 2. de fract. t. 64.

Hypanteros, ὑπανθηρὸς, id est *subfloridus*, sive aliquatenus floridus. De sputo subcruento, & subrubro usurpavit Hippocr. l. 2. Epidem. f. II. 21.

Hypaphonos, ὑπάφωνος, vocab. rarissimi usus, significans vel *subabsurdus*, non consentaneus, h. e. intempestivus, importunus; vel *horrendus*, quemadmodum Linden. versio reddidit. Hipp. Coac. t. 321. Alii legunt ὑπόεδφον. Vide Hollerii comm. ad h. l.

Hypar, ὕπαρ, dicitur de eo, quod visu cognoscitur. Pertinet ad proverbialem locutionem ὕπαρ, καὶ ὄναρ, h. e. *vigilans*, & *somnians*, quo usus Hipp. in Leg. III. 7. 8.

Hypauchenion, ὑπαυχένιον, vocatur *pulvillus*, *qui cervici supponitur*, Gal. 2. de fract. t. 64.

Hypeccauma, ὑπέκκαυμα, *fomitem*, fomentum proprie significat. Tropice vero & alimenta sic dicuntur, quia veluti ligna igni, calido nativo pabulum subministrant. Hipp. 1. aph. 14. Jung. Diet. n. 359.

Hypeclyomæ, ὑπεκλύομαι, significat *paulatim exolvor*, aut subinde debilis fio, deinde vero rursus ingravesco. Dicitur de palpitationibus, Hipp. l. 1. de morb. mul. XLI. 5.

Hypelæon, ὑπέλαιον, *olei fæx*, seu *sordes*.

* Hypelatos, ὑπήλατος, *dejectorius*, dicitur de medicamentis alvum subducentibus; estque idem, quod καταστεγνός. Legitur ap. Hipp. l. 4. de morb. XXX. 16. & 2. de R. V. I. A. t. 11.

Hy-

Hypenantiosis, *subcontrarietatem* significat, seu mutuam repugnantiam. Hippocr. 2. aph. 22. Jung Diet. nu. 860. Ita indicata dicuntur indicantibus ὑπεναντία, *subcontraria*, Linden. Ex. IV. §. 19. Nota propos. ὑπὸ, quæ limitare videtur contrarietatem.

Hypene, ὑπήνη, *barbam* significat *sub mento*, sive pilos a mento pendulos. Lind. Med. Physic. l. 2. c. 13. §. 50. quamvis Gorræus notaverit, etiam labrum superius vocari ὑπήνην, quod & Vesalius affirmat l. 2. de H. C. F. c. 13.

Hypenemios, ὑπηνέμιος, *subventaneus*, quasi a vento productus: Epitheton Ovorum sterilium, seu irritorum, quæ gallina absque congressu cum gallo concipit, & excludit. Dicuntur & *Ova Zephyria*, a vento Zephyro, quod illum ad horum ovorum generationem aliquid facere creditum fuerit. Aldrov. l. 14. Ornithol. cap. 1.

Hyperboreomæ, ὑπερογωρέομαι, significat *elevor*, attollor. Hipp. 2. de fract. t. 52.

* Hyperbolicus, ὑπερβολικὸς, i. e. *Excessivus*, dicitur de figura corporis, quoties quatuor membra, Gr. κῶλα, i. e. *Crura*, ac *Manus*, aut summe extenduntur, aut immodice inflectuntur: ipsa item spina, cujus partes vertebræ quoque in cervice existunt, cum plus nimium incurvatur, aut extenditur. Gal. c. 1. in prognost. t. 13.

* Hypercatharsis, ὑπερκάθαρσις, quasi *superpurgatio*, h. e. immodica, aut nimia purgatio, ex operatione violentioris medicamenti colliquantis, urentis, stimulantis. Hipp. 5. aph. 4. Coac. t. 564. Jung. Diet. n. 861. Talem ex usu Mercurialium obortam observavit D. Mollenbroccius Eph. N. Cur. Ann. I. O. 54. Plures Auctores de *Superpurgatione* vide ap. Vvalther. Sylv. Med. p. 764. seq.

Hypercoryphosis, ὑπερκορύφωσις, significat *eminentiam*, vel protuberantiam. Latine *Apex*, *Summitas*, *Vertex*. Ita *Lobi* pulmonum vocantur ab Hipp. ὑπερκορυφώσιες, l. de Dissection. t. 7. & Hepatis, ibid. II. 3.

Hypercrisis, ὑπέρκρισις, significat *Judicationem*, sive *Crisin* morbi *excessivam*, & acerbiorem, quando natura materiæ morbificæ multitudine onerata evacuationem molitur nimiam, cum periculo graviori conjunctam. Gal. cap. 3. prognost. t. 1. Dicitur & ὑπερέκκρισις, *superexcretio*, l. 3. de C. M. S. L. c. 3. in pr.

Hyperemeo, ὑπερεμέω, *supervomo* significat. Usurpavit vero Hipp. de venis sanguinem redundantem effundentibus, l. 2. de morb. XVII. 2. XIIX. Vide *Supervomitus*.

Hypereon, ὑπερέων, exponit Erot. Onom. p. 117. per *commutans*.

Hyperesia, ὑπηρεσία, *ministerium*, officium significat. Usus vero aliquoties Moschion. de morb. mul. c. 89. 91. &c. de usu partium corporis, sive functione organica.

Hyperetes, ὑπηρέτης. Vide *Minister*.

Hyperetria, ὑπηρέτρια, i. e. *Ministra*. Vocantur hoc nomine fœminæ obstetrici in partu suppetias venientes, quarum ad minimum tres requirit Moschion. d. l. c. 51.

Hyperinesis, ὑπερίνησις, idem quod ὑπερκάθαρσις, *nimiam evacuationem* significat, ἴνησις enim vacuationem notat. Unde & ὑπέρινος, & ὑπερινώμενος dicitur *immodice vacuatus*, Hip. l. de loc. in hom LXI. 12. in principio lib. 2. de morb. mul. l. 6. Epid. s. 5. t. 32. Gal. lib. de sang. miss. advers. Erasistratum, c. 7. Junge Foes. p. 632.

* Hyperoa, ὑπερῴα, dicitur *pars oris superior*; estque modice concava, foraminulis pertusa, per quæ a cerebro pituita, sive mucus descendit. Dicitur & *Palatum*, item *Basis cerebri*, osse sphœnoide firmata, Gr. τὸ κατὰ τὴν ὑπερῴαν ὀστοῦν, Gal. c. 1. in 6. Epid. t. 3. & 4. Castell. Barthol. l. 3. Anat. c. 12.

Hyperoche, ὑπεροχὴ, dicitur *præstantia*, excellentia, quæ decet Medicum, & *Divina* vocatur ab Hipp. l. de dec. ornat. V. 17. Hanc egregie exposuit Lindenus, appellans *Sublimitatem heroicam*, Ex. II. §. 36. seqq.

Hyperorao, ὑπεροράω, proprie significat *prætervideo*, quod prohibuit Hipp. in Medico, 6. Epid. s. 2. t. 25. & mirum, Foes. in Oec. non exposuisse hoc verbum emphaticum, quo indicatur, Medicum non debere temere, & ἀπερισκέπτως *inconsiderate* quicquam aggredi, aut suscipere. Lind. Ex. XII. § 34. XIII. § 6.

Hyperos, ὕπερος, *pistillum* significat, Hipp. 2. de fract. t. 41. Idem, quod κερκίς. Vide *Cercis*.

Hyperphero, ὑπερφέρω, significat *emineo*, exto. Hipp. l. 7. Epid. XLI. 14. quamvis in edit. Linden. legatur ὑπεσφέρετο, fortassis mendose, pro ὑπερεφέρετο. Foes. d. l.

Hyperphyes, ὑπερφυὴς, supra naturam, & indolem alicujus rei excedens. Usurpatur de ægritudine, Græce κακοπαθείη dicta, eaque gravissima, l. de vet. med. XIX. 5. Latine *Immensus* reddi potest.

* Hypersarcosis, ὑπερσάρκωσις. Vide *Excrescentia*. Hinc & ulcus, quod habet *carnem excrescentem*, vocatur ὑπέρσαρκον, Gal. l. 2. M. M. c. 2 & l. 3. c. 6.

Hypertoneo, ὑπερτονέω, significat supero, *supereminco*. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

Hyperydros, ὑπέρυδρος, significat nimis aquosus, aqua collecta distentus. Hippoc. l. de affect.

affect. 13. quamvis mendose legitur in Linden. Ὑπέρυθροι.

Hyperythros, ὑπέρυθρος, significat *subrubrum*. Legitur apud Hipp. 3. Epid. s. 3. t. 70. & l. 6. Epid. s. 3. t. 29. Lind. vocavit *Rubrum dilutum*, Ex. V. §. 57.

Hypexodos, ὑπέξοδος, dicitur *alvi secessus*, alvi fluxus. Hipp. l. 2. prorrh. XXXII. 3.

* Hypezocos, ὑπεζωκὼς, *succingens*. Dicitur de membranis, quæ aliis partibus sunt *succinctæ*, v. g. Pleura costas *succingit*. Ab his differunt διαφράττοντες, *distinguentes*, ut sunt Diaphragma, Mediastinum, Gal. l. 5. Anat. adm. c. 8. & l. 7. c. 2.

Hyphæmos. Vide *Subcruentus*.

Hyphe, *hyphos*, ὕφη, ὕφος. Vide *Tela*.

Hyphegesis, ὑφήγησις, est *præitio*, & *deductio* quædam. Sic dicitur Hipp. via, quæ reliquæ puerperii purgationi sternitur, per illa, quæ primum cum fœtu eruperunt, lib. de nat. puer. XII. 7.

Hyphydros, ὕφυδρος, idem quod *hydropicus*. Hipp. l. 2. prorrh. II. 12.

Hypnelos, ὑπνηλὸς, *somnolentus*. Vide *Somnolentia*.

Hypnobates, ὑπνοβάτης, *Somnambulo*. Vide *Noctambulo*.

Hypnodes, ὑπνώδης. Vide *Somnolentus*, *Somnolentia*.

Hypnos, ὕπνος, *somnus*, quid significet, notum est. Pertinet inter res nonnaturales, seu caussas indifferentes sanitatis, & morborum, cujus essentia consistit in quiete, & vacatione actionum sensitivarum potissimum, & loco motivarum, dependens a spirituum animalium illis functionibus destinatorum materiali præsentia, vel etiam activitate debita deficiente. Dividitur in *somnum* naturalem, & præternaturalem. Plura de *somni* natura, & differentiis legi possunt apud Th. Vvillis Tr. de An. Brut. P. I. c. 16. Dogm. nostra Med. Gen. P. V. c. 4. d 2. p. 621. seq. & in specie de præternaturali, Charlton. Ex. Pathol. VII. §. 4. Jungatur etiam, si placet, Diet. n. 863. Lind. Ex. VII. §. 39. seqq. XVI. §. 230. Helmontii sententia de *somno* videri potest tr. Jus Duumviratus, n. 14. seqq.

Hypnoterion, ὑπνωτήριον, nomen est Epithematis Hepatici, apud Aetium de cura splenis indurati, teste Gorr. in defin.

* Hypnoticus, ὑπνωτικὸς, dicitur de eo, quod somnum conciliat, idem quod ὑπνοποιὸς, Latin. *Somnifer*, aut *Somnificus*. Ita vinum somniferum vocatur, Dios. l. 5. cap. 11. Medicamenta ὑπνωτικὰ sunt, quæ somnum faciunt. Coincidunt cum *Narcoticis*, nisi quod hæc violentiora saltem somnifera denotent. Gal. l. 5. de S. F. cap. 19. Vocantur & *Colica*, l. 7. de C. M. S. L. cap. 5.

Hypo, ὑπὸ, præpositio significans *sub*, quod tamen in vocabulis compositis accipiendum est non solum ratione loci inferioris, sed etiam sæpe exponendum de modo remissiori, & leviori, quod ex subseqq; nonnullis vocabulis innotescet, & rectissime animadverterunt Casp. Hofm. in com. ad Gal. de U. P. n. 1062. & Lind. XII. §. 69. imo Gal. ipse c. 3. in 1. prorrh. t. 3.

Hypobæno, ὑποβαίνω, significat *subeo*, h. e. subjicior, veluti fundamentum supponor. Occurrit ap. Hipp. in Mochlic. XI. 11. ubi etiam opponitur τὸ ἀποβαίνειν. Foes. p. 637.

Hypoblepo, ὑποβλέπω, significat *leviter suspicio*; & usurpatur de illis, qui per somnum apertis quodammodo sunt oculis; quod languentium, & extreme affectarum virium, aut nimiæ resiccationis est indicium. Hipp. Coac. t. 64. Vide *hypophasis*.

Hypoborboryzo, ὑποβορβορύζω, significat aliquod murmur sentio, *submurmuro*. Hipp. Coac. t. 62.

Hypobrychios, ὑποβρύχιος, significat *submersus*, latens in profundo, delitescens. Usurpatur vel de partibus corporis, v. g. venis, Hippocr. l. de venis XXIII. 5. vel de febre delitescente, l. 1 Epid. s. 3. t. 19. Adde Foes. d. l.

Hypocapnisma, ὑποκάπνισμα, ὑποκαπνισμὸς, i. e *Suffumigatio*. Vide *Suffimentum*. Legitur ap. Mosch. de morb. mul. c. 4.

Hypocatharsis, ὑποκάθαρσις, significat *levem per alvum purgationem*; & ita opponitur ὑπερκαθάρσει: quamvis non possit negari, quandoque etiam simpliciter sumi pro omni inferioris alvi purgatione. Hipp. l. de ulcer. IV. 6. Confer ad Gal. l. 5. meth. med. c. 6.

Hypocaustum, ὑπόκαυστον, proprie significat *balnearium*, vel *vaporarium*, quod sub suo pavimento habet fornacem, qua mediante calefacit. Confer ad Lang. 1. ep. 50. Rhod. ad Scrib. n. 60. Hodieque tamen sumitur pro omni conclavi, quod mediante fornace calefieri potest, vulgo *Stube*. Jul. Alex. l. 28. Salubr. c. 8. cujus usum an Itali, Galli, & qui eos sectantur, prægnantibus satis rationibus improbent, dubito.

Hypocephalæon, ὑποκεφάλαιον, *pulvinum*, aut *pulvinar capiti supponendum* significat. Hipp. l. 1. de morb. mul. XCIV. 10.

Hypocerchaleon, ὑποκερχαλέον, significat *asperitatem* quandam *stridulam* in faucibus, & aspera arteria. Hipp. l. 7. Epid. XI. 7.

Hypoceros, ὑπόκηρος, *impurus*, interitui & morti obnoxius, idem quod ἐπίκηρος, quod ἀκεράτῳ, *puro*, sincero, opponitur, significat. Hipp. de morb. sacr. IV. 54.

Hypo-

Hypochasco, ὑποχάσκω, proprie significat *ore subhianti sum*, & aliquantulum aperto; uti solent illi, qui mente aliquid acriter contendunt, & tota cogitatione, ac oculis eam in rem defiguntur. Hinc & significat *suspicor*, suspecto, animadverto, Hipp. l. 4. Epid. XXVII. 14.

Hypocheirios, ὑποχείριος, significat ægrum, qui Medico tractandum se submittit. Hipp. l. de Medico, l. 34.

* Hypocheomenos, ὑποχεόμενος, i. e. *suffusus*, sive suffusione in oculo laborans, Gal. l. 6. de tu. san. c. 9. in fin.

Hypochloromelas, ὑποχλωρόμελας, dicitur qui ex pallido aliquantulum nigricat, *subpallide nigricans*, ex mista humorum, melancholici, & biliosi in sanguine abundantium dispositione originem ducens. Occurrit apud Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 21. Vide Gal. in com. ad h. t.

Hypochloros, ὑπόχλωρος, significat ex *virore* aliquantulum *pallescens*, Hipp. d. l. Lat. *Subviridis*.

Hypocholos, ὑπόχολος, *subbiliosus*. Dicitur de colore; estque signum corporis extenuati. Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 29. Gal. in com. ad h. l.

* Hypochondriacus, ὑποχονδριακὸς, dicitur & de Morbis, & de Aegrotis. Inter morbos antecellit nomine quidem notissima *Affectio hypochondriaca*, ὑποχονδριακὸν πάθημα, alias *Flatulenta Affectio Mirachialis* Arab. dicta, & si melancholia conjuncta fuerit, *Melancholia hypochondriaca* appellata. Qualis autem vere morbus sit, nondum adeo perspectum. Est enim tanta congeries symptomatum diversorum, ut quædam plane contrariari invicem videantur. Hinc & apud veteres plerumque accusatur ἀντιπραξία viscerum, h. e. adversæ functiones. Hujus morbi descriptionem ex vulgari veterum, & quorundam recentiorum opinione vide passim in Practicorum scriptis, præsertim Sennert. l. 3. Med. Pr. Part. V. s. I. per totum, & de *Melancholia hypochondriaca* l. 1. P. II. c. 12. Malac. Geigerum, Joh. Freitag. & P. Zacchiam integris tractatibus de hoc Morbo. Junge Diet. d. l. Casp. a Rejes C. El. quæst. 73. n. 17. & seqq. aliosque plures. Nonnulli recentiorum hunc affectum aliter describunt. Ita Th. Vvillis inter spasmodicos affectus refert; & ita morbis cerebri annumerat in Patholog. Cerebri c. 11. Nath. Highmorus vero morbum Ventriculi esse statuit, in Epistola de hysterica, & *hypochondriaca* passione. Mihi salvo aliorum judicio hanc addere libet descriptionem: *Affectio hypochondriaca* est morbus valde complicatus, & compositus ex diversis speciebus, præsertim vero ex intemperie varia partium primariarum corporis, & obstructionibus viscerum glandularum, vasorumque in hypochondriis, congeriem plurimorum, gravissimorumque quandoque symptomatum, præsertim actionum naturalium, vitalium, & animalium læsarum, cum copiosa flatulentia, murmure, ructibus acidis, sputatione continua, alvi siccitate, urina tenui, quandoque vero valde lixiviosa, & tincta, interdum & cum delirio melancholico conjunctam habens, & proveniens a mixta, & inter se pugnante fermenti in ventriculo sanguinis, & succi nervosi impuritate heterogenea, ad malignitatem lentam, & putredinem magis minusve vergente. In concreto pro Aegrotis morbo jam descripto correptis passim sumi legimus. Ita in Eph. N. C. Ann. I. obs. 63. 80. & A. II. obs. 66. &c.

* Hypochondrion, ὑποχόνδριον, quasi *Subcartilagium*, alias Celso *Præcordia*, quamvis minus congrue. Ita vero dicitur ea pars corporis, quæ sub costis spuriis ad ilia usque utrinque protenditur, non solum musculos, sed & interna viscera comprehendens. Foes. p. 645. Dividitur in dextrum, & sinistrum, quamvis *hypochondrium* simpliciter, & κατ' ἐξοχὴν positum Hipp. pro dextro sumpserit, propter prærogativam, teste Gal. c. 2. in Epid. hist. 2. uti Lind. notavit Ex. IV. §. 84. Adde Diet. n. 874.

Hypochorema, ὑποχώρημα, ὑποχώρησις. Vide *Defectio*. Diet. n. 874. Lind. Ex. XIII. §. 244. seqq. 255.

Hypocoros, *subpallidus*, subflavus. Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 21. C. Hofm. C. de U. P. n. 1062.

* Hypochyma, *hypochysis*, ὑπόχυμα, ὑπόχυσις, Latin. *Suffusio*. Vide *Cataracta*. Quomodo differat a *Glaucomate*, vide in *Glaucoma*. Rhod. ad Scrib. n. 38.

Hypochytos, ὑπόχυτος, epitheton vini; estque idem, quod γλεύχυτος οἶνος, de quo supra in *Giachytos*.

Hypocoelon, ὑπόκοιλον, dicitur pars cavitati oculorum, quæ κοῖλον dicitur, subjecta, Latine *Subcavum*, Gorr. Lind. Med. Phys. l. 2. cap. 10. §. 85.

Hypocophosis, ὑποκώφωσις, Latine *Subsurditas*, *surdastritas*, si licet fingere, idem quod βαρηκοΐα, *Obauditio*, Difficultas auditus. Vide *Cophosis*, Forest. l. 12. obs. 12. Schol.

Hypocrinomæ, ὑποκρίνομαι, Hipp. idem est, quod ἀποκρίνομαι, *respondeo*, indico. Hipp. l. 7. Epid. XV. 29. l. 3. de fract. t. 11. 64. 68. Foes. pag. 639.

Hypodesis, ὑπόδεσις, dicitur *Subligatio*; estque fascia, quæ ante injectas plagulas applicatur. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 24. & Gal. in com. ad h. l.

Hypodesmis, ὑποδεσμὶς, idem quod ὑπόδεσις, *subligatio*, sive fascia ante plagulas adhibita. Hip. d. l.

d. l. ſ. 3 t. 3. Gal. in com. Opponitur τῷ ὑπὸδέσμῳ, de quo ſupra, *Epideſmos*. Hipp. d. l. t. 39.

HYPODEXIS, ὑπόδεξις, vocatur *ſuſceptio*, vel exceptio familiaris, idem quod ὑποδοχή. Legitur apud Hipp. l. de dec. orn. XI. 19.

HYPODYSCOLOS, ὑποδύσκολος, i. e. *paululum gravior*. Uſurpatur de ſigno, Hipp. Coac. t. 189. & notat *aliquanto malignum*.

HYPODYSPHOROS, ὑποδύσφορος, ſignificat *ſubmoleſtus*, aliquantulum implacidus, & corporis incontinentia jactatus. Hipp. 1. prorrhet. ſ. 2. t. 4.

* HYPOGASTRION, ὑπογάστριον, vide *Abdomen*, *Etron*. Extima pars imi ventris, quæ ab umbilico ad pubem, & pudenda porrigitur. Hipp. 4. aph. 80. Latine *Sumen*.

* HYPOGLOSSIS, *hypogloſſium*, ὑπογλωσσὶς, ὑπογλώσσιον, item ὑπογλωττὶς, Phyſiologicam, & Pathologicam habet ſignificationem. Secundum illam ὑπογλωσσὶς dicitur inferior pars linguæ, maxillæ adhærens, ubi affectus, Rana dictus, oriri ſolet. Lind. l. 2. Med. Phyſ. cap. 13. §. 73. in qua ſignificatione quoque accipi videtur apud Hipp. l. 2. de morb. XI. 3. Unde & affectus dictus ὑπογλώσσιος βάτραχος, *rana ſub lingua* vocatur Aetio Tetrabibl. 2. l. 4. c. 39. Ab hac quoque ſignificatione contingit, ut medicamenta quædam Arteriaca dicta ſint ὑπογλωττίδες, i. e. *ſublingualia*, l. 7. de C. M. S. L. cap. 1. Scrib. n. 110. Vocantur & a Critone *hypogloſſida*, Foreſt. l. 15. obſ. 32. Schol. fine. De his vide & J. Dan. Horſtii Diſpenſ. Pharm. Part. I. c. 20. p. LXXXIIX. Pathologice vero ſignificat ὑπογλωσσὶς tuberculum ſub lingua, ſive partem inferiorem linguæ intumeſcentem. Hipp. l. 2. de morb. XXVI. 2.

HYPOGLUTIS, ὑπογλουτὶς, dicitur Anatomicis *carneſa ea pars*, quæ *ſub natibus* deorſum femur verſus pertendit. Gorr.

HYPOGYON, ὑπόγυον, ἢ ὑπογύιον, ſignificat id, quod eſt præ manibus, vel *quod inſtat*. Hippocr. t. 7. Epid. XXIX. 13. 26. XXIX. ubi Lind. vertit per Morti propinquus; quod tamen textus ipſe non videtur exigere.

HYPOLAMBANO, ὑπολαμβάνω, ſignificat 1. *deprehendo*. Hipp. l. de Medico VIII. 2. deinde *ſuſcipio*, *ſubeo*. Hipp. l. 1. de morb. XI. 14. Ita ὑπολαβὼν ῥῖγος, rigor ſenſim *ſubiens*, vel invadens; legitur l. 5. Epid. X. 22.

HYPOLAMPSIS, ὑπόλαμψις, ſignificat aliquem *obſcurum fulgorem*, qualis obſervatur in tumore hydropico. Hipp. l. 4. Epid. XX. 1.

HYPOLAPAROS, ὑπολάπαρος, aliquantulum *mollis*, *ſubvacuus* ſignificat; & uſurpatur ab Hipp. de hypochondriorum molli extenſione, l. 1. Epid. ægr. 2. l. 3. ægr. 3. & l. 4. XXVI. 1. Foeſ. p. 639.

HYPOLEIBOMÆ, ὑπολείβομαι, idem quod ὑποστάζω, *aliquantulum deſtillo*, defluo. Hipp. l. 1. de morb. mul. LI. 2. Gal. in Exeg. voc. Hipp.

HYPOMBROS, ὕπομβρος, ſignificat vel *ſubius madidus*, & dicitur de oſſe ὑπόπεω, ſubpulento, Gal. d. l. & Erotian. Onom. p. 117. c. vel poteſt etiam ſignificare *leviter madidum*.

HYPOMIA, ὑπωμία, dicitur de eo, quod ſuperiori humeri parti ſubjacet, aut ipſi humero. Gal. d. l.

HYPOMNEMA, ὑπόμνημα, vocatur *Commentarius*, recenſio, & domeſtica Adverſaria eorum, quæ memoriæ cauſſa ſibi quiſque ex lectione Authorum collegit, & ſeorſum connotavit. Libav. Apoc. Herm. P. I. in procem. in Hofm. in com. ad Gal. U. P. n. 869.

HYPOMYSAROS, ὑπομύσαρος, h. e. *ſubolidus*, ſubfœtidus, aliquantum graveolens, Hipp. de excrementis uſurpavit.

HYPOMYXON, ὑπόμυξον, vocatur articulus muco obductus, *mucoſus*. Hipp. 1. de art. 30.

HYPONOEMA, ὑπονόημα, ſignificat *animo conceptam opinionem*, vel *ſuſpicionem*. Hipp. lib. 2. prorrh. IV. 2.

HYPONOMOS, ὑπονόμος, dicitur de *ulcere ſubtus depaſcente*, & cuniculoſo. Græci enim ὑπονόμους vocant locos, & canales ſubterraneos, opertas foſſas, & cloacas. Gorr.

HYPONOS, ὕπνος, ἢ ὑπόνισκος, dicitur *aſellus ſuppoſitus*, ſive *ſucculа ſuppoſita*, qua fit extenſio ad ſuperiora. Pertinet ad Chirurgiam veterum. Hipp. in Mochlic. XXII. 1. ubi Lind. legit ὑπέσον..

HYPOPELIOS, ὑποπέλιος. Vide *Sublividus*.

HYPOPERIPSYCHON, ὑποπεριψύχων, vocatur, qui in exteriori habitu, vel *ambitu corporis levi frigore tentatur*, Hipp. 1. prorrh. ſ. 2. t. 49. & Coac. t. 134.

HYPOPHACODES, ὑποφακώδης, lentis colorem referens, vel *lenticolor*. Hippocr. l. 2. Epid. t. 75. qualem colorem habent plerumque lienoſi. Foeſ. p. 643.

HYPOPHASIS, ὑπόφασις, dicitur *ſuſpectio*, vel *ſubapparitio*, quando inter dormiendum album in oculo ſubapparet. Hipp. 1. Progn. t. 11. a verbo ὑποφαίνομαι, *ſubappareo*, quod in eadem ſignificatione legitur 4. aph. 52. Jungatur Dieter. n. 873. Tales homines vocantur alias ὑποβλέποντες, Coac. t. 64. Vide *Hypoblepo*.

HYPOPHAVLOS, ὑπόφαυλος, *aliquantum vitioſus*, & pravus. Uſurpatur de victu vulgari, & mediocri, Hipp. 1. de fract. t. 45.

HYPOPHERO, ὑποφέρω, geminam apud Hipp. obtinuit ſignificationem: unam, quando de-

no-

notat *suffero*, *tolero*, l. 2. Epid. f. 2. t. 35. & l. 2. de morb. mul. C. 37. alteram, qua significat *labasco*, labor, titubo, l. de intern. aff. XXXIX. 11. Vide Foes. p. 644.

* Hypophora, ὑποφορὰ, vocatur Galeno *ulcus dehiscens*, h. e. profundum, fistulosum, quod ex defectu repletionem exigit, l. Introd. c. 3. & l. 5. de C. M. P. G. c. 2. princ. Nonnulli tamen ὑποφορὰν de *alvi dejectione* dici arbitrantur, teste Foes. d. l. & apparet ex Hipp. Coac. t. 310.

Hypophthalmion, ὑποφθάλμιον, vocatur pars oculis subjacens, quæ in cachecticis, & hydropicis intumescere solet. Occurrit apud Hipp. Coac. t. 139. l. 1. de morb. mul. XXV. 7. l. 2. III. 3. IX. 3. idem fere significat, quod ὑπόκοιλον, de quo supra. Foes. d. l. Est & ὑποφθάλμιον, idem, quod ὑπώπιον, de quo p. p. Forest. l. 11. Obs. 8. Schol.

Hypophtheromenos, ὑποφθειρόμενος, dicitur longo tempore contabescens, sive *leviter subtabescens*, ap. Hipp. l. 1. Epid. f. 1. t. 17. quamvis potius legendum videatur ὑποφερομένων, h. e. *perferentium*, notante Foes. ad h. l. & in Oec. d. l.

Hypophysis, ὑπόφυσις. Vide *Subortus*.

Hypopicros, ὑπόπικρος, *subamarus*, Gal. l. 7. de S. F. §. Crambe agrestis.

Hypopion, ὑπώπιον, vocatur *Sugillatio* sub oculis, quando sanguis sub cutem effunditur, ex solutione venarum continuitatis, & ita sub cute efflorescit. Estque ἐκ τῶν ἐκχυμωμάτων, Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 1. princ. Non vero confundendus hic affectus cum ὑπωπύῳ, de quo postea. Vide Forest. l. 11. obs. 8. Schol.

Hypopleurios, ὑποπλεύριος, idem quod πλευρὰ, *Plevra*, membrana costas, & latera thoracis succingens. Gorr.

Hypopsapharos, ὑποψάφαρος, *subasper*, sive aliquantum asper. Gal. in exeg. voc. Hippocr. Gorr.

Hypopsathyros, ὑποψάθυρος, significat *aliquantum friabilis*. Quod vero Hipp. de excrementis alvi usus sit, mirum, quod in expositione ita sese torqueant Interpretes, cum textus mihi satis videatur perspicuus, qui est 1. Prorrh. f. 3. t. 24. ubi alterum epitheton ὑγρὰ declarat prius, scil. intelligenda esse excrementa, quamvis crassis portionibus scatentia, propter admixtas humidas tamen portiones copiosiores minus cohærentia, sed dissolubilia. Jung. Gal in com. Foes. p. 646.

Hypopsopheo, ὑποψοφέω, *strepitum edo*, aut facio, v. g inter potandum. Hipp. Coac. t. 62.

Hypopsychomae, ὑποψύχομαι, significat *leviter* refrigero. Gorr.

Hypoptychthesis, ὑποπτυχθεὶς, *corrugatus*, complicatus in sinus, & rugas significat. Hipp. l. de nat. mul. VII. 1. & l. 2. de morb. mul. XI. 10.

* Hypopyon, ὑπόπυον, dicitur *Suppuratio* in genere. In specie vero de pure in oculis congregato quoque usurpatur, & quidem sub cornea oculi tunica, quod inflammationis consequens interdum esse solet. Gal. l. 14. M. M. cap. 19. Gorr. in def.

Hypopyrrhos, ὑπόπυῤῥος. Vide *Subrufus*.

Hyporinion, ὑπορίνιον, partes sub naso dicuntur, & *Mystax*. Hip. 4. de R. V. I. A. t. 62.

Hyporicma. Vide *Emborisma*.

Hyporrhysis, ὑπόῤῥυσις, defluxio, vel *subfluxio* dicitur Hipp. quando vel humor, vel etiam pars solida sensim deorsum labitur. 1. de iis, q. in med. t. 19. idem, quod καθύῤῥυσις. Foes. p. 640.

Hyposapros, ὑπόσαπρος, *subputris*, fere idem quod *putris*, quia opponitur τῷ καθαρῷ, *puro*. Hipp. l. de int. aff. l. 17. Legitur & 2. prognost. t. 42.

* Hyposarcidios, *Hyposarca*, ὑποσαρκίδιος, ὑποσάρκα, idem quod *Anasarca*, species hydropis totum corpus infestantis. Vide *Anasarca*. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 111. & l. 1. de morb. III. 8. Parac. vocatur *hyposarcha*, item *Undimia*, cujus naturam deduxit ex elemento aquæ mucilaginoso, & congelato, l. 4. Paragraph. c. 1. 2. seqq. & in Scholiis ad h. l. scripsit, *Undimiam* nihil aliud esse, quam alumen resolutum, secunda species aluminis, qua intumescunt rastetæ manuum, ac pedum, & tota facies.

Hyposeismos, ὑποσεισμός. Vide *Succussatio*.

Hypospadiaeos, *hypospadias*, ὑποσπαδιαῖος, ὑποσπαδίας, dicitur, cui glans non recta, sed sub vinculo, vel freno illo, quod κύων, canis, sive κυνοδέσμιον vocatur, (vide *Canis*) perforata est. Hinc qui sic affecti sunt, urinam anterius reddere nequeunt, nisi pudendum ad pubem reflectant. Ægin. l. 6. c. 74. Gorræus. At Gal. l. 16. de U. P. c. 3. ὑποσπαδιαίους esse dicit, quibus ob vinculum, quod ad finem virgæ habent, meatus seminalis est contortus; & ita ob læsa genitalia steriles sunt, non quod semen fæcundum non habeant, sed quod in virgæ flexibus hærens ferri prorsus nequeat recta in uterum, quam rem curatio ipsa comprobat: Vinculo enim abscisso generant. Vide C. Hofm. com. ad h. l. n. 106. 1. & seqq. J. Alex. not. ad Gal. d. l.

Hypospathismos, ὑποσπαθισμὸς, dicitur incisio tribus divisionibus facta, supra frontem ad pericranium usque, nec tamen tribus illis lineis, vel sectionibus frontem incidisse satis est, sed subjicienda etiam est spatha, unde sectioni huic in-

inditum nomen fuit, & per subditas partes transmittenda, totumque id spatium usque ad pericranium, quemadmodum prolixius modum illum docet Æginet. l. 6. c. 5.

* Hyposphagma, ὑπόσφαγμα, idem quod ἀπόσφαγμα, proprie dicitur sanguis, qui colligitur ex jugulato animali, vasculo exceptus, & in cibum varia conditura paratur. Hinc & foramen, quod jugulo infligitur, dicitur ὑποσφὰξ, vel ὑποσφάγιον, Casp. Hofm. ad Gal. U. P. num. 1114. Unde & in specie tholi, vel atramenti sepiæ sedimentum ὑπόσφαγμα vocatur, Gal. in Exeg. voc. Hipp. Linden. Ex. V. §. 27. Pathologice tamen usus obtinuit, ut *hyposphagma* significet *suffusionem cruoris*, & *sugillationem* in oculi tunica adnata, ex plaga illata, & solutione continui vasculorum per illam excurrentium. Gal. l. 4. de C. M. L. S. c. 8. Ægin. l. 3. c. 22. ubi & *venarum commercii divortium* appellatur. Eorum, qui sic affecti sunt, proprium symptoma est, quod quæcumque videant, rubra esse putent. Vide *hæmalops*. Obiter non possumus dissimulare, quod non videamus, quid obstet, quominus omnis *sugillatio* hoc nomine ὑποσφάγματος venire possit; cum sit una eademque ratio generationis.

Hyposplenos, ὑποσπλήνιος, dicitur, qui aliquantulum lienosus, & tumore lienis laborat, *Subsplenicus*. Hipp. l. 2. Epid. II. 16. l. 3. ægr. 6. post stat. pestil. l. 1. XIII. 6.

* Hypostasis, ὑπόστασις, Latinis *Sedimentum*, vocatur crassior urinæ portio, & contentum in urina residens; quamvis & *Nubecula* mediam regionem occupans, aut *Enæorema*, sive *Suspensum* sub *Hypostasis* nomine comprehendatur. Variat vero *hypostasis* in sanis, & ægris; de qua varietate legatur Vvillis Ex. de Urin. c. 3. & 5. Multas quoque ὑποστάσεως differentias præternaturales collegit Foes. p. 641. seqq. quarum tamen explicationes pleræque singulis suis litteris initialibus in hoc Lexico invenientur. Fallitur vero Paracelsus, quod *hypostasin* urinæ scribat esse excrementum renum, Paramir. l. 3. tract. 4. cum in sanis nihil aliud sit, quam congeries filamentorum succi nutritii superflua, uti Vvillis hoc rectissime docuit. Interdum & ὑπόστασις significat *retentionem*, subsistentiam, & suppressionem excernendi alicujus: v. g. Hipp. 2. de artic. t. 592. prorrh. X. 8. Coac. t. 109. aut *suppositionem* partis solidæ, vel corporis alius durioris, 3. de artic. t. 92. Mochlic. XV. & ita idem est, quod ὑπόθεσις, de quo p. p.

Hypostellomae, ὑποστέλλομαι, significat *subtraho*, demo, evito, caveo, refugio. Hippoc. 1. aphor. 11. 4. aph. 6. 7. 8. Diet. n. 870.

Hypostema, ὑπόστημα, idem quod ὑπόστασις, *sedimentum* in urina, ap. Hipp. l. de crisib. I. 8. VI. 1. 2. VII. 4.

Hypostrophe, ὑποστροφὴ, geminam obtinet significationem. vel enim notat *conversionem* corporis, quando æger sese convertit. Hipp. l. 7. Epid. XLI. 17. XLIII. 32. l. 4. de art. t. 14. Vel idem significat, quod ὑποτροπὴ, de quo postea, vide *hypotrope*, id est *Recidiva*. Hinc ὑποστροφώδεα dicuntur, quæ recidivas facere solent. Hipp. l. 2. Epid. s. III. 62. l. 4. XIIX. 20. l. 6. s. 2. t 22. Foes. p. 643.

Hyposyrizo, ὑποσυρίζω, significat aliquem exiguum sibilum edo, quasi *subsibilo*. Hip. l. 7. Ep. XV. 5. XXI. 6.

Hypotasis, ὑπότασις, dicitur Latin. *Suppositio*, *Subtentio* alicujus, ut alteri sit veluti fundamentum. Hipp. 2. de fract. t. 66. a verbo ὑποτείνω, *subtendo*, *suppono*, quod legitur 3. de artic. t. 50. l. de ulcer. IIX. 3. Hinc & ὑποτεταμένον ξύλον, lignum *suppositum* dicitur, t. 49. & de osse suræ, 1. de fract. t. 18. Adde Foes. d. l.

* Hypothenar, ὑποθέναρ, i. e. *subvola*, pars ea manus est, quæ opponitur volæ manus, & Gr. θέναρ dicitur. Galen. l. Introduct. c. 10. quamvis Lind. dubitet, quid proprie denotet; cum alii montem Lunæ, sive quod inter carpum, & minimum digitum interjacet; alii omnes monticulos sub singulis digitis ab indice ad minimum denotare existiment. Med. Physiol. l. 2. c. 14. § 84. Musculus quoque adducens pollicem alter dicitur *hypothenar* Riolano, apud Barthol. l. 4. Anat. c. 12. p. 577.

Hypothesis, ὑπόθεσις, significat *suppositum*, aut principium aliquod in arte, vel scientia loco fundamenti constitutum. In qua significatione etiam accepit Hipp. de vet. medic. II. 13. 15. XXII. 1. XXVI. 13. Lat. *Opinio*.

Hypotinagmos, ὑποτιναγμὸς, idem quod ὑποσεισμός. Vide *Succussatio*.

Hypotrimma, ὑπότριμμα, est edulii genus, ex variis rebus leviter tritis, & contusis constans, quod etiam τρίμμα, seu *Intritum* dici potest. Lind. Ex. X. §. 78 Legitur ap. Hipp. l. 2. de diæta XXXIV. 8. l. 3. XXV. 10.

Hypotrope, ὑποτροπὴ, item ὑποστροφὴ, dicitur *morbi reversio*, reciprocatio, & usitatius *Recidiva*, quando sc. prioris morbi caussa non perfecte remota, aut ablata, ob ejus novam collectionem morbus, qui ad sensum videbatur extinctus, evidenter repetit, & recurrit. Dicitur & ὑποτροπιασμὸς, Hippoc. 4. aph. 36. a verbo ὑποτροπιάζω, *revertor*, d. l. aph. 61. l. de intern. aff. l. 87. III. 5. 7. Jung. Diet. n. 871, 872.

Hypotrygos, ὑπότρυγος, h. e. *aliquantulum fæculentus*. Hipp. l. 4. Epid. XIV. 10.

Hypoxeros, ὑπόξηρος, *subaridus*, aliquantum

tum siccus, significat. Nec video, quomodo expositio Galeni ad hoc epitheton quadret, quando explicavit per ἐπαφιέτρον, ὑπόκοιλον, cum textus Hippocrat. talem expositionem non exigant. Legitur vero l. 1. de fractur. t. 34. l. 4. de art. t. 61. Mochlic. XV. 2. l. de Helleborismo 12. l. 6. Epid. s. VIII. t. 49. l. 7. Epid. XIII. 18. Coac. t. 369. 378.

HYPOZOMA, ὑπόζωμα, i. e. *membrana succingens*, v. g. Diaphragma.

HYPOZYGUMÆ, ὑποζυγῦμαι, significat *subjugor*. Diciturque de *osse jugali*, quod ζύγωμα Gr. dicitur, ubi os a maxilla superiori procedens cum eo osse, quod sub aurem annexum est, *subjugatur*. Hipp. 2. de art. t. 5. Inde ὑποζύγιον, *jumentum*, dicitur de animalibus quadrupedibus, quæ ad labores rurales jugo connectuntur, v. g. Boves. Gal. 1. aph. 15.

* HYPSILOIDES, ὑψιλοειδὲς, pro *Ypsiloides*. Vide *Hyoides*.

HYPSOPHONOS, ὑψόφωνος, dicitur, qui clara voce, aut sonora præditus est. l. 1. Epid. s. II. t. 78.

HYPTIASMOS, ὑπτιασμὸς, duplicem habet significationem. Vel enim notat *supinum decubitum*, sive *resupinationem*. Hipp. 2. de fractur. t. 22. Adde Gal. Comm. ad h. l. qualis decubitus super ventrem ut plurimum in morbis malum habetur signum. Avic. l. 4. fen. 4. tr. 1. c. 42. Vel significat *ventriculi eversionem*, cum nauseabundus cibum fastidit, & rejicit. Gal. l. 7 de C. M. S. L c. 3. ubi vomitum ex genere τῶν ὑπτιασμῶν, *supinitatum*, esse scripsit. Vid. Foes. p. 647. Jul. Alex. l. 7. Sal. c. 7.

HYPULOS, ὕπουλος, dicitur de ulcere, sub cujus cicatrice delitescit sanies, *Ulcus sub cicatrice latens*. Hipp. l. de Medico IX. 4.

HYPURGEO, ὑπουργέω, significat *subservio*, officium administro, vel suppetias alteri eo. Hipp. l. de Arte l. 10. V. 10. X. 7. lib. 3. de Morb. XIIX. 63. l. 6. Epid. s. 5. t. 2.

HYPURGIA, ὑπουργία, recte dicitur *officium Medici*, sive ministerium, aut *administratio*, respectu scilicet Naturæ, cui primæ debentur etiam in sanitatis negotio. Usus Hipp. l. de dec. ornat. IX. 17. X. 9. XI. 14 XII. 3.

HYS, ὗς. Vide *Porcus*.

HYSMA, ὗσμα, *pluviam* significat. Hipp. l. 1. Epid. l. 1. t. 6. junge Foes. d. l.

* HYSTERA, ὑστέρα, ἡ ὑστέρη, vocatur *Uterus*, ea pars corporis in hypogastrio sita, in qua fit conceptio, & ad humani generis propagationem necessario attributa. Appellatur & *Matrix*, item *Vulva*, quamvis hoc vocab. potius de exteriori pudendo muliebri sumi soleat. *Uteri* descriptionem pleniorem vide in Anatomicis scriptis, præsertim Barthol. l. 1. Anat. c. 28. 29. 30. Rolfink. O. ac Meth. part. genital. P. II. cap. 11. seqq. Vanum antiquorum est commentum *uterum* esse viscus adeo animatum, ut sit velut animal quoddam in animali, uti scripsit Aretæus l. 2. Acut. c. 11. quam opinionem etiam hodieque Obstetrices, & aliæ Mulieres sciolæ non patiuntur sibi eripi. Hunc omnium muliebrium morborum caussam dixit Hipp. in princ. l. 2. de morb. mul. quod alias libr. de locis in homine annexum est. Intellige vel efficientem, vel materialem, sive subjectum. *Uterum* e sede sua prolapsum, & e corpore prominentem, aliis frustra tentatis remediis, feliciter, & absque vitæ periculo amputatum fuisse a Michaele Angelo Rota Medico Veneto, & Anton. Molinetto Anatomico Patavino, testatur Henr. a Moinichen. Observ. Med. 4. annexa Cultro Lyseri Anatom. p. m. 200.

HYSTERALGES, ὑστεραλγὴς, dicitur de eo, *quod Uteri dolorem excitat*; & usurpatur in specie de Aceto. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 39.

* HYSTERICUS, ὑστερικὸς, *Uterinus*. Generaliter dicitur de omnibus morbis *uterinis*, & de ægris, quæ illis morbis correptæ sunt. Dieterich. n. 879. Specialiter vero, & usitatius accipitur de *suffocatione uteri*, & *strangulatione*, Græce πνὶξ ὑστερικὴ dicta; cujus morbi natura quamvis sit intricatissima, mihi tamen videtur præ aliis illum explicasse Vvillis in Patholog. Cerebri, cap. 10. Inque hoc saltem hallucinatum esse, quod in affectionibus *hystericis* uterum falso accusari scripserit, cum tamen in seqq. expresse fateatur, quandoque hunc affectum ab uteri culpa dependere. Poterit vero affectus ille hoc modo describi: *Suffocatio uterina* est congeries quamplurimorum symptomatum, præprimis actionum animalium, & vitalium diversimode, & gravissime læsarum, proveniens a concursu morborum diversorum, cerebri, cordis, & uteri, propter succi nervosi, & sanguinis impuritatem, & motum inordinatum, per effluvia explosiva, aut etiam congelativa, ex retentis vitiosis portionibus seminalibus, aut sanguineis menstruis collecta inductum genitorum. Jungatur & Barbett. Pr. Med. lib. 4. c. 9. De symptomatum farragine lege etiam Dieter. d. l. Casp. a Rejes C. El. Q. 46. & 79. Fœminæ quoque *suffocatione uteri* laborantes vocantur ὑστερικαί Hippocr. 1. Prorrhet. s. 3. t. 27. Coac. t. 349. 554. Medicamenta quoque contra Morbos uterinos vocari *Hysterica*, patet ex Dispensatoriis, Libav. Schroder. Fr. Hofm. & aliis. E novissimis etiam Junken in ea esse sententia legitur, *suffocationem uterinam*, & alios *uteri* morbos vulgo creditos, exceptis vitiis sanguinis Menstrui, esse potius Lieni, & vi-

tiatis sanguini spiritibusque animalibus adscribendos, Chym. Exp. Cur. Part. II. sect. 1. c. 21. p. m. 730. seqq. Enimvero nobis videtur, hos, & alios suffragantes committere fallaciam oppositorum.

HYSTERON, ὕστερον, vocatur *Secundaria*; estque idem quod τὸ δεύτερον. Vide *Deuterion*. Usurpatur & in plur. num. τὰ ὕστερα. Gal. 5. aph. 35.

HYSTEROTOMOTOCIA, ὑστεροτομοτοκία, dicitur *Partus Cæsareus*, sive Cæsar (Vide *Cæsar*) & ὑστεροτομία sectionem ipsius uteri in genere significat.

HYSTRIX, ὕστριξ, nomen est animalis; cujus duæ constituuntur species, terrestris alia, alia marina. Vocatur & *Porcus spinosus*. Hujus descriptionem, & usum in cibo, & Medicina tradit Aldrovand. lib. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 38. Vivum quoque Ann. 1685. Norimbergæ, & hic Altdorfi spectare licuit ex India allatum, si fides habenda ejus possessori, corpore nigricante, & aculeis elegantibus variatis ex albo, & nigro colore constans. Vocavit autem *Sayda*, & confirmavit, quod potu plane abstineret.

I

JACENS, κατακείμενος, dicitur proprie de corporis, aut membri situ, vel positu, cum cessatione actionum musculis, & tendinibus propriarum, Galen. l. 2. de muscul. c. 7. Qua ratione & καθίζειν huc pertineat, vide apud C. Hofm. Com. Gal. de U. P. n. 123. Aures *jacentes* vocantur, quæ nondum subriguntur, Scribon. Larg. n. 13. Tropice Natura *jacens* Helmontio dicitur, quando morbus in gradum surrexit, & naturæ nupsit intime, h. e. quando causa morbifica supprimere conatur vires vitales, sive flammam vitalem, tr. Natura Contr. nescia, n. 145.

JACINTHUS, pro *Hyacinthus*. Vid. supra. Lang. l. 3. ep. 1. c. 6.

JACTATIO, ἀλύκη, ῥιπτασμός. Vide *Alyce*. Dicitur & *Jactare*, Gr. σαλεύειν, quod fere idem est, ac divergere. Hipp. 3. de artic. t. 95. Alias *jactatio* quoque significat *gloriationem*, vel laudem propriam. Hinc & Galen. a nonnullis *Jactator* dictus fuit, teste Ant. Mus. Brassavolo in Indic. ad Gal. libros.

JACULUS, ἀκοντίας, nomen serpentis venenosissimi, cujus descriptionem, venenum, & usum in Medicina tradidit Aldrov. Hist. serp. & drac. l. 1. c. 13.

JÆNOMÆ, ἰαίνομαι, significat *refocillor*, translatione facta a plantis, & herbis, quæ pluvia, aut rore perfusæ reficiuntur, & veluti exhilarantur. Usus Hipp. 1. de morb. mul. XCV. 4. Jung. Foes. Oec. p. 276. Lindenus vero prorsus contrariam tribuere conatur huic verbo ἰαίνεσθαι significationem, videlicet quod denotet *deficere*, solvi, fatiscere, & fere idem esse, quod καρδιώττειν, Ex. XIII. §. 140. 141. Proprie alias significat *fervefio*, calefio, uti patet ex Henric. Stephani Thesauro Græco-Latino. T. V. p. 1065.

JALAPPA, *Jalapium*. Vide *Gialappa*.

JALEMOS, ἰάλεμος, *frigidus*, nullius pretii. Dicitur de Medico inepto, qui nullam medendi rationem sequitur, ab *Jalemo*, Calliopes filio, qui in carmine fuit ineptissimus: unde proverbium, *Jalemo frigidior*. Usus Gal. l. de præcognit. ad Posthum. c. 3. Jung. Eras. Adag. Chil. II. cent. 10. proverb. 86.

JAMBLICHI *sales*, ἰαμβλίχου ἅλες, dicitur genus salis ex multis rerum generibus compositi, cui vis maxima humores crudos concoquendi. Compositionis vero hujus inventor fuit *Jamblichus*. Parabatur vero ex salis ammoniaci lib. i. salis Cappadocici ℥. vj. piperis ℥. iij. Zinziberis ℥. iij. sem. cnici scrupulis xviij. seminis erucæ scrupulis sexdecim, ammij, hyssopi, cacuminum thymi, phylli, semin. apij, petroselini ana scrupulis xviij. origani uncia una, silphij scrupulo j. Contundantur, atque cribrentur. Gorr. Dosis cochleare unum, cum ovis sorbilibus, aut alio liquore.

* JANITOR, πύλωρος. Vide *Pylorus*.

* JANITRIX. Vide *Portæ Vena*.

JANUA, θύρα, quid sit, notum est. Usus Hipp. ad repositionem articulorum, ut patet ex 1. de art. t. 23.

JAOMÆ, ἰάομαι, significat sano, *medeor*, curo. Hippoc. 2. aphor. 22. & 6. aphor. 12. Ab hoc verbo & *Ars Medica*, & *Medicus* nomina sua acceperunt. Dieter. n. 399. de quibus p. p.

JAPONICA *Vernix*, dicitur parata ex Gummi Laccæ spiritu vini rectificatissimo dissoluto, Morley Coll. Chym. Leid. c. 508.

JASPIS, ἴασπις, gemma dicitur, seu lapis pretiosus, opacus, sed multorum generum. Diosc. l. 5. c 160. septem numerat. Pl. vero l. 37. cap. 9 plures recenset: quæ omnia collegit, & excerpsit Rul. in Lex. Plura de *Iaspidis* differentiis vide apud Chioc. in Mus. Calceolar. s. 3. p. 253. seqq. ubi etiam de virtutibus hujus lapidis disserit. De viridis *Iaspidis* facultate peculiari adversus stomachi eversionem legatur Gal. l. 9. de S. F. §. *Iaspidis viridis*. Langius vero existimat, per *Iaspidem viridem* intellexisse Gal. *Smaragdum*, l. 2. ep. 49. De singulari virtute sanguinem sistendi vide Hild. Cent. 3. Obs. 2. Quod *Iaspis* cariosus fiat, testatur Obs. in Eph. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 154.

JA-

JATRALEIPTES, ἰατραλείπτης, vocatur *Medicus Unguentarius*, vel *Reunctor*, qui unguentis, & perfrictionibus corporis morbos curat. Talis fuit Diotas, teste Gal. l.7. de C. M. S. L. c. 5. Et hujusmodi curandi ratio dicta est ἰατραλειπτική, primum instituta a Prodico, Selymbriæ nato, Æsculapii discipulo, uti narrat Pl. l. 29. H. N. cap. 1.

JATREON, ἰατρεῖον, Jon. ἰητρεῖον, Hippocrati dicitur *Officina Medici*, vel Medica, in qua quæ ad Chirurgiam pertinent, potissimum tractantur, & locus, in quo Chirurgia exercetur. Hip. l. 1. de iis q. in Medic. t. 5. lib. 1. Epid. s. 1. t. 16. Latine *Medicatrina*. Confer & ad Linden. Ex. X. §. 128.

JATRICE, ἰατρική, scilicet τέχνη, id est *Ars Medica*, Dieter. n. 399. Vide *Ars*. Ita vocavit Hipp. l. de flatib. III. 1. Latine etiam *Medicina* communiter vocatur; quamvis hoc vocabulum etiam pro remedio haud raro sumatur. De definitione, & divisione, aliisque præliminaribus ad *Medicinam* spectantibus videantur passim Institutionistæ, & inter hos Sennert. Casp. Hofm. nec non nostra Dogmata Medicinæ Generalia in Præliminaribus. Jungatur & Medic. Physiolog. l. 1. ceu introductionem ad *Medicinam* comprehendens.

JATROCHYMICUS, ἰατροχυμικός, quasi *Medicus Chymicus*, ponitur pro *Chymiatro*. Libav. tr. de igne Natur. c. 33.

JATROS, ἰατρός, vocatur *Medicus*; quo nomine non solum venit, qui morbos curat, quæ quidem significatio vocis stricta, & propria est; sed usu quoque receptum est, ut & qui sanitatem conservat, ἰατρός appelletur, qui alias ὑγιεινός vocari solet. Plura de Medici persona, officio, proprietatibus, ornatu vide apud Hipp. l. de Medico, de decenti ornatu. Dieter. d. l. Lind. Ex. l. II. & III. C. Hofm. Orat. 2. Isag. de Officio *Medici*.

IBEX, ἴξαλος, αἴξ, dicitur *Capra sylvestris*; cujus descriptionem, & usum in Medicina tradit Aldrov. l. 1. de quadrup. bisulc. c. 13. Nonnullis appellatur *Capricornus*.

IBIS, ἶβις, nomen avis Ægyptiæ, ciconiæ valde similis, ad aquas, præsertim Nilum fluvium, degentis; cujus ulterior descriptio, cum usu in cibo, & Medicina, habetur in Aldr. l. 20. Ornithol. c. 3. Qua ratione Avis hæc aquam marinam, aut Nili pleno gutture absorbeat, & in anum rostro intruso eructet, atque ita clysteris usum docuerit, legi potest apud Lang. l. 2. ep 2.

ICELOS, ἴκελος, idem quod ὅμοιος, *æqualis, similis*, Hipp. l. 2. de morb. mul. LXIIX. 3. & l. 2. XXV. 27. l. 3. Epid. s. 3. l. 24. l. 1. de R. V. I. A. t. 35. Nonnulli cum aspiratione legunt ἵκελος.

ICESION. Vide *Hicesion*.

ICNEUMON, ἰχνεύμων, nomen animalis quadrupedis amphibii, quod alias *Lutra Ægypti* vocatur; cujus descriptionem, usumque in cibo, & Medicina tradit Aldrov. l. 2. de quadr. digit. vivip. c. 14. Meminit & Gal. referens inter pugnacia animalia, & cum aliis concertantia, l. 5. de decr. Hipp. & Plat. c. 5. *Ichneumonem* utriusque sexus genitalia habere, testatur ex Æliano Casp. a Rejes C. Elys. q. 48. n. 5.

ICHNOS, ἴχνος, dicitur ima pedis pars, quæ *Vestigium* etiam Latinis dicitur; item *Solea*, cutis illa pedis dura, crassa, & callosa. Gal. c. 2. de fractur. t. 10. unde & *Vestigium* pro ipso *Pedio* ponitur, Vesal. l. 1. de H. C. c. 33. quamvis & Hipp. usurpet de *solea* artificiali, ex pelle non admodum dura parata, 4. de art. t. 9. Jung. Foes. p. 292.

* ICHOR, ἰχώρ, vocabulum valde πολύσημον est, ita ut tam late pateat, quam late vocab. ὑγρός, ἡ ὑγρότης, *humidum*, aut *humiditas*. Variam hanc, & nimis amplam significationem veluti in fasciculum collegit C. Hofmann. pec. tractatu de *Ichoribus*. Relictis vero aliis significationibus, illam saltem, quæ ad hominem, & forum Medicum spectat, paucis exponere libet. Accipitur interdum ἰχώρ in statu naturali, & Physiologice pro *sero sanguinis*, ὀῤῥῷ, ceu vehiculo, h. e. portionibus aquosis. Gal. l. 2. de Elem. c. 2. in 6. Epid. t. 38. Plato in Timæo. Interdum Pathologice, & in statu p. n. & quidem duplici modo: uno, quando in sanguine saltem copia excedit; & dicitur *ichor mitis*, πρᾶος, unde fit αἷμα ὑδατῶδες, sanguis aquosus: altero, quando, præter copiam, etiam qualitate acri, salsa, & mordaci magis minusve peccat, & vocatur, *Ichor acris*, Platoni ἄγριος. Hinc redditur αἷμα ἰχωροειδές, aut ἰχωρῶδες, sanguis *serosus*; quæ significatio videtur usitatior esse. Gal. d. l. Vide Mercurial. l. 4. V. E. c. 12. Casp. Hofmann. d. l. Foes. p. 292. seqq. *Sanies* quoque sive tenuius excrementum ex ulceribus effluens ἰχώρ vocatur Cels. l. 5. c. 26. Specialissime etiam liquor ille ex vulneribus articulorum, & nervosarum partium cum dolore, gravissimisque aliis symptomatibus extillans *ichor* appellatur, qui alias *Meliceria* dicitur Hildano tr. de *ichore*, & Meliceria. Vide supra *Hydarthros*. Tandem & *ichoris* vocabulum tribuitur liquoribus ex aliis corporibus destillantibus. Ita succus ex jecinore assato hircino extillans ἰχώρ vocatur, Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. fin. Latine *Cruor* dici posset: & Aetius cochlearum magnarum terrestrium destillantem succum ἰχῶρα vocavit, teste Foes. d. l.

ICHOROIDES, ἰχωροειδής. Vide *ichor*.

Ichthya, ἰχθύη, vel ἰχθύα, significat juxta Erotianum in Onomast. p. 54. d. *limaturam*, *scobem*, aut ramentum: idem quod ῥίνημα, ἢ πρίσμα. Alias *squatinæ marinæ pellem* significare, dixit Galen. in exeg. voc. Hipp. Locus est apud Hipp. de exsectione fœtus, l. 4. *Unguis* quoque *ferreus*, vel *uncus*, qui ad fœtus extractionem usurpatur, vel ex squamarum piscis, vel ab hami piscatorii similitudine, ἰχθύα vocatur, teste Galen. d. l. Foes. d. l. Gorr. Vocatur alias ὄνυξ. Vide *Onyx*.

Ichthyelæum, ἰχθυέλαιον, i. e. *Oleum ex piscibus*. Joh. Laurent. Amalth. Onom. p. 436.

Ichthyema, ἰχθύημα, proprie vocatur *squama* piscium. Tropice vero tribuitur vocab. hoc scobi, *ramentis*, & limaturis, & corticum præsegminibus, apud Hipp. l. de ulcer. X. 1. 2. XIII. 7. 8.

Ichthyites, ἰχθυίτης, vocatur Lapis quidam, in quo cavitas quædam interius conspicitur exacte in figuram, & typum piscis formata, ita ut quasi matricem, aut formam exhibeat, cui alia corpora pro recipienda piscis figura imprimenda sunt. Occurrit in Musæo Societatis Londinensis, & mentio fit in Actis eruditorum Lips. A. 1682. p. 33.

Ichthyocolla, ἰχθυοκόλλα, nomen piscis est cetacei, ossibus, & spinis carentis; cujus descriptio, & usus in cibo, & Medicina habetur apud Aldrov. lib. 5. de pisc. c. 4. Deinde ita dicitur *glutinum* vel ex illo pisce, vel alio glutinoso, qui *Morua*, sive *Molva* dicitur, (Aldrov. l. 3. c. 6.) paratum; de cujus usu in Medicina videatur Dioscor. lib. 3. c. 102. Aegin. l. 7. c. 3. Schroder. l. 5. cl. 3. n. 81. Ad vinorum defœcationem etiam adhiberi, & pro illo usu per aliquot septimanas opus habere maceratione, scripsit Jac. le Mort. Pharmac. Med. Phys. c. 10. p. m. 80.

Ichthyolithos, ἰχθυόλιθος, lapis dicitur piscis figuram superficiariam exhibens; qualem mihi ostendit hisce diebus in Musæi sui Scrinio Metallorum, & Mineralium variorum plenissimo Noribergæ supra laudat. D. D. I. P. Vvurfbain Affinis, & Fautor plur. honorandus.

Ichthyophagus, ἰχθυοφάγος, qui piscium esu delectatur. Legitur apud Forest. l. 16. Observ. 10. Schol.

Ichthys, ἰχθύς, id est *Piscis*. Referuntur *pisces* inter alimenta humidiora, præsertim recentes. Dividuntur in marinos, fluviatiles, lacustres. De quibus omnibus vide Aldrov. Tom. de Piscib. C. Hofmann. Inst. Med. lib. 5. cap. 22. & alios.

Icmaleos, ἰκμαλέος, dicitur satis humidus, *humectus*, Hippocr. l. de nat. puer. XXVI. l. 5. 11. l. de genitura VI. 2. VII. 4. l. de morb. mul. III. 6. 10. XVI. 9.

Icon, εἰκών. Vide *Imago*.

* Ictericus, ἰκτερώδης. Vide *Icterus*.

Icterias, vocatur gemma aliti Jurido similis, ideo existimatur valere contra regium morbum. Est & alia eodem genere liquidior, tertia folio viridi similis, latior prioribus, pene sine pondere, venis luridis. Quartum genus in eodem colore nigris venis descendentibus. Plin. l. 37. H. N. c. 10.

Icteritia, idem quod *icterus*. *Icteritia rubra*, vocatur etiam Erysipelas, apud Vvalther. Sylv. Med. p. 572. 779. Alba, idem quod Chlorosis, sive morbus Virginum, d. l.

* Icterus, ἴκτερος, alias *Morbus Regius*, *Arquatus*, *Aurigo*, est affectus p. n. & inter symptomata tertiæ classis, videlicet qualitatum mutatarum referendus. Est enim in toto ambitu corporis externo coloris nativi in flavum permutatio, proveniens a bilis flavæ retentæ diffusione facta, obstructiones vasorum, & organorum bilis segregationi dicatorum, & intemperiem viscerum biliosam præsupponente. Dicitur & *icteritia*. Plura qui de hujus morbi natura, differentiis, symptomatibus, & curatione scire desiderat, ille consulat Practicos, quorum scrinia compilare non est nostri instituti. Quod attinet ad generalia, legatur Dieter. n. 403. Paracelsus *icteritiæ* naturam deducit e triplici sale in unum commixto, videlicet e vitriolo puro, sale myseo, & liquore sulphuris resoluti, l. de icteritiis, c. 1. Helmontius causam *icteri* collocat in fermento p. n. ventriculi virulento, quod pylorum sic male affectat, ut digestiva, simulque distributiva alienentur, tr. Scholar. Hum. pass. decept. c. 5. Potissima divisio *icteri* est in *Flavum*, & *Nigrum*. Ille etiam intelligitur per *icterum* simpliciter dictum. *Niger* dicitur a colore cutis lurido, propter bilem corruptam, putrescentem, & portionibus acidis atrabiliariis infectam. Imprimis vero obstructio pancreatis, & lienis hic peccant, symptomatisque hujus authores fiunt. Confer ad Ephem. N. Cur. Ann. I. obs. 87. Qui *ictero* flavo corripiuntur, vocantur Hippocrati ἰκτερώδεες, aut ἰκτερώδεες, *icterici*, 5. aph. 72. ita oculi quoque *auriginosi* hoc nomine veniunt. Coac. t. 388. l. 2. de morb. mul. LXIV. 12. Color *auriginosus* corporis, l. de nat. mul. XV. 7. l. 2. de morb. mul. XIV. 7. XV. 8. Vide Foes. p. 280. *Icterus* quoque vocatur avis, *Galbula* alias dicta, de qua supra vide *Galbalus*.

Ictis, ἰκτίς, æquivocum est. Vel enim idem est quod ἰκτῖνος, & significat avem rapacem, *Milvum*; cujus descriptio, cum usu in cibo, & Medicina, videatur apud Aldrov. l. 5. Ornith. c. 15. Gal-

Gal. l. de Ther. ad Piso. c. 9. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 58. Vel denotat animal quadrupes, quod Latine *Viverra*, *Furo*, & *Mustela sylvestris* vocatur; cujus historiam tradit idem l. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 16. Jung. Forest. l. 19. Obs. 15. in Schol.

* Ictus, πληγή, vel dicitur de motu arteriæ in pulsu, qui *Diastole* arteriarum vocatur, Gal. de puls. ad tyr. c. 4. & l. 4. de dignosc. puls. c. 1. vel usurpatur de læsione quadam violenta, intrinsecus corpori illata, Hip. 7. aph. 14 Ita *Ictus* calami, Gal. l. 3. de fac. parab. c. 109. *Ictus* arenarum, scorpionum vocantur πληγαὶ, Æginet. l. 5. c. 7. seqq. & alibi. Usurpatur & sæpe Adjective *Ictus*, pro *percussus*, πληκτός. Dieter. num. 85. Forest. Chirurg. Obs. l. 6. O. 22.

Idam, id est *pulmentum*. Ruland. & Johns. in Lex.

* Idea, ἰδέα, aliquando & εἰδέα, idem significat, quod εἶδος; & accipitur cum pro integra alicujus rei natura, ita *Idea morbi*, idem quod *natura morbi*, Gal. 3. de cris. c. 4. tum de externa saltem forma, figuratione, conformatione, lib. 2. de Usu Part. c. 17. in princ. Vide J. Alex. annot. in l. 2. Gal. de causs. sympt. c. 2. Helmont. vero, & alii ex Spagyricæ Philosophiæ sectatoribus per *Ideas* intelligunt imagines, conceptus, simulachra, uno verbo *Entia rationis*, Platonicas *Ideas* revocaturis, quas tamen non immerito perstrinxit Libav. T. IV. Oper. passim, quæ loca inquirantur in Indice. Videatur alias Helm. tr. de *Ideis* morbosis, & alibi in scriptis ejus plura de *Ideis*, aut morbis idealibus reperies. Pluribus etiam varias *Idearum* species tradidit passim in Oeconomia corporis animalis Beniamin a Brockhuysen, quæ loca quærantur in Indice.

Ideach, terminus Paracelsicus, cujus significatio an cum *Idea* conveniat, non licet certo affirmare. Dixit vero author, *Ideach* occurrere in omni planta, Chirurg. l. 3. Tract. 2. c. 2. fine.

Idechtrum, est etiam terminus Paracelsicus, quo indigitatur primus homo, prima arbor, aut prima creatura uniuscujusque rei ex *Idea* producta; de quo legantur ejusdem fragmenta Anatomiæ, T. 8. Operum.

Idestrum, Paracelso dicitur conjunctio humoralis, naturalis, & mineralis, in composito, quia *Idestrum* sine composito non est. Ita in generatione Tartari durities a salibus mineræ; liquor humeralis vero est *Idestrum*, & conjunctivum, l. 1. de Tartar. tract. 4. c. 2. in expos. & in Schol. ad h. l. referendis.

Ideus, *Ides*, Paracelso dicitur massa illa, & materia prima in Creatione, *Chaos* dicta, ex qua omnes creaturæ factæ sunt, Fragm. Anatom. l. 1. Tr. 1. c. 1. In historia prologi. Meminit & l. 4. de vit. long. c. 8. ubi tamen videtur potius ipsum Creatorem, vel opificem denotare: & l. 1. de Tartar. tract. 5. c. 1. fin.

Idiocrasia, ἰδιοκρασία, idem quod ἰδιοσυγκρασία. Legatur in Jul. Alex. Indice Tom. I. Vide *Idiosyncrasia*.

Idiognomon, ἰδιογνώμων, dicitur Hipp. *pertinax*, & in opinione concepta permanens, Hipp. l. de A. L. & Aq. LXI. 6. quibus conjunguntur αὐθάδεις, sibi nimis placentes, LIIX. 4.

* Idiopatheja, ἰδιοπάθεια, *proprius affectus*, qui & πρωτοπάθεια, i. e. *primarius affectus*, qui ab alio morbo non dependet, vocatur. Huic opponitur συμπάθεια, vel δευτεροπάθεια, *morbus per consensum*, a priori dependens. Gal. l. 1. de L. Aff. c. 3. J. Alex. in Not. ad. h. l. quamvis Rolf. arbitratus sit, πρωτοπάθειαν, & ἰδιοπάθειαν, item δευτεροπάθειαν, & συμπάθειαν non esse prorsus synonyma, sed & ἰδιοπάθειαν esse δευτεροπάθειαν. Ord. ac Meth. Med. Special. comm. l. 2. s. 3. c. 4.

* Idiosyncrasia, ἰδιοσυγκρασία, i. e. *corporum proprietas*, & convenientia, & cujuslibet peculiaris temperatura. Gal. l. 3. Meth. med. c. 2 & J. Alex. Not. ad ill. loc. Hanc ineffabilem, nec exactissima scientia comprehensibilem recte dixit idem Gal. d. l. c. 7. & l. 1. ad Clav. c. 1. Inexplicabilis singularis temperamenti ratio Philosophis, & Medicis ἰδιότης ἄῤῥητος, Rhod. in Not. ad Scrib. sub fin. Poterit vero hoc vocabulum exponi de specifica proprietate, quæ adhuc facilius comprehensibilis, & de individuali, sive singulari, quæ omnino certo determinari, & describi nequit. Hujus exempla vide passim, v. g. Rolf. d. l. 4. s. 2. c. Ephem. N. 5. Cur. Ann. II. O. 10. 11. 71. 205. seq. Casp. Rejes q. 84. n. 7. 8.

Idiota, ἰδιώτης, duplicem habet significationem. (1) significat *hominem privatum*, qui nullum munus publicum obit, neque oppido, aut genti præest. Græce ἰδιοτεχνέων quoque dicitur. Occurrit apud Hippocr. l. de sal. diæt. 1. Adde Gal. comm. ad h. l. & Foes. 277. Deinde (2) significat rudem, *plebejum*, rei alicujus ignarum. Gal. l. 1. de S. Fac. c. 10. & c. 3. in 1. Prorrh. t. 32. C. Hofm. C. in Gal. de U. P. n. 506. Specialiter vero *Idiotæ* vocantur Medici imperiti, qui contemptores sunt verarum artium, etsi falsarum peritissimi sint professores. Ruland. & Johns. in Lex. His in errorem incidere, maxime pronum est, Casp. a Rejes C. El. Q. 21. n. 15. Hinc qui hos promovet, reus est omnium errorum, noxarum, & criminum ab illis per inscitiam patratorum. Quæst. 6. n. 5.

Idiotropha, ἰδιότροφα, dicuntur animalia, quæ sui generis cibis utuntur. Diction. Græco-Lat. Budæi, aliorumque.

Idnoo, ἰδνόω, significat *incurvo*, inflecto, intorqueo. Usurpatur ab Hipp. libr. 1. de morb. mul. III. 2. XXII. 2 Hinc compositum περιιδνῦμαι, obtorqueor, *circumsideo*, quod legitur d. l. LX. 3. Jung. Foes. d. l.

Idos, ἴδος, idem quod ἱδρώς, *sudor*. Legitur apud Hipp. Coac. t. 106. quamvis Linden. ἰλέων scripserit, volvulus, sed Holler. magis probat ἰδέων, com. in libr. 3. Coac. t. 31. p. 164. Unde & verbum ἰδίειν, *sudare*, quod occurrit l. 1. de morb. mul. LXVI. 12.

Idroagira, id est *aqua alkali*. Ruland. & Johns. in Lex.

* Jecoraria, vide *Hepaticus*.

Jecorosus, idem quod *Hepaticus*. Linden. Ex. IX. §. 7.

Jectigatio, παλμός, fere idem quod *Palpitatio*, vocatur motus quidam tremulus, inordinatus, convulsivus, sive spasmodicus vel totius corporis, vel cordis, sive partis alterius, proveniens a succo nervoso, vel spiritu animali in fibris, nervosisq; aliis partibus per halitus acidos, nitrosos agitato, & irritato. Helm. quoq; speciem *Caduci* vocavit, tr. de Caduco. Et causam ex Tartaro deducere conatus est, l. 1. de Tart. tr. 4. c. 1. Vide & Forest. l. 10. Obs. 100. cum Schol.

* Jecur, ἧπαρ. Vide *Hepar*.

Jejunium, νηστεία, dicitur *abstinentia* a cibo, & potu. Hanc senes facilius ferunt. Hipp. 1. aph. 13. Vid. Diet. n. 571. Vide *Abstinentia*.

* Jejunus, νῆστις dicitur, qui cibum non assumpsit; item qui priora alimenta jam concoxit. Scrib. n. 78. 109. 111. ut ita corpus sit vacuum. Hinc & intestinum inter tenuia ordine secundum *Jejunum* appellatur, quod semper vacuum, & inane reperiatur; Gal. l. 6. de adm. An. c. 9. l. 5. de U. P. c. 3. Barthol. vero limitavit per utplurimum, l. 1. An. c. 10.

Jentaculum, ἀκρατισμός, vocatur assumptio alimenti circa horas matutinas. Hoc concessum, & utile esse assuetis, docet Rolfink. O. ac M. Med. Sp. l. 2. s. 3 c. 57. Imprimis vero pueris hoc necessarium esse, patet ex Mercuriali l. 4. V. L. c. 17. Vide *Acratismos*, & Lind. Ex. IX. §. 66. 67.

Jetreon, ἰητρεῖον. Vide *Jaterum*.

Iffides, id est *Cerussa*, vel *cinis plumbi*. Rul. & Johns. in Lex.

Igde, ἴγδη *pilam* significat, in qua condimenta permiscentur, & contunduntur. Legitur apud Hipp. in notis ad l. 1. de morb. mul. III. 3.

Ignavia, ἀργία, νωθρότης, idem quod *Pigritia*, quid significet, notum est. Opponitur corporis *Agilitati*, & ad labores promptitudini. Quod si præternaturalis fuerit, & a caussa interna; oritur ab humoribus lentis, frigidis, minusque spirituosis. Gal. com. 1. in 1. Prorrhet. t. 13. Quod sanitati corporis noceat, vide supra *Argos*. Quod menti officiat, vide apud Linden. Ex. I. §. 39.

* Ignis, πῦρ, est vocabulum πολυώνυμον, & latissimæ significationis. In genere significat id, quod est inter omnia, quæ sub sensus cadunt, calidissimum. Gal. l. 1. de temper. c. 9. & alibi, quod Helmont. negavit esse substantiam. Quemadmodum Helvvigius, aliique negarunt esse Elementum, sed esse productum ex Elementis, vel Sale naturæ per motum p. n. & violentum; quamvis alii rursus illam impugnaverint opinionem; quod Physicis dirimendum relinquimus. Non incongrue dividitur *ignis* in *Actualem*, & *Potentialem*. Ille est vel Cœlestis, aut Solaris, vel Terrestris, & vulgaris. Hic est motus particularum de loco in locum, mediantibus particulis moventibus præparatus. Ignem in genere esse veram Solaris Lucis sobolem statuit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. s. 1. c. 3. p. 50. Ex specialibus significationibus receptissima, quando significat *ignem* urentem, sive focarium, vel coquinarium, qua flammantem, qua candentem, per quem *Prunæ* intelliguntur. Vocatur & *Artificialis*; cujus usus adeo multiplex est in Medicinæ partibus, Diætetica, Pharmaceutica, & Chirurgica, ut instituti nostri ratio non permittat, illos usus speciatim adducere. Videantur hactenus citati authores. Sckrod. item Dispensatoria, Libav. Theatr. Chym. Rolfink. Chym. l. 2. c. 12. Fr. Hofm. negavit, *ignem* esse universalem omnium corporum mixtorum analystam, Clav. Schroder. l. 1. c. 11. Dividitur plerumque a Chymicis in *quatuor gradus*. *Primus* est lentissimus, instar teporis ignaviusculi; vocaturque *ignis* balnei mitis, aut fimi, aut digestionis, *Circulatorius*, qui ad tactum ita describitur, ut eum digitus hominis teneri semper ferre possit. Et licet habeat suas intensiones, & remissiones; nunquam tamen evidentem, aut acrem sensum gignere debet. Hujus generis est *Ignis* vaporosus Philosophorum, qui describitur incubatu gallinæ excludentis pullos, aut hominis recte dispositi natura. *Secundus* gradus est intensior, adeo ut jam evidenter feriat tactum, neque tamen vim afferat organo. Appellant calorem cinerum, quod mediocris *ignis* sub catino cinerario incensus talem præbeat. Cineres enim ob raritatem non admodum aerem concipiunt. *Tertius* gradus est cum læsione tangentis; & confertur arenæ ferventi, vel scobi ferreæ, ut dicatur *ignis* arenæ, vel limaturæ ferri, &c. *Quartus* est summus gradus, & plerunque destructivus. Nominant *ignem* reverberii, & viva flamma lignorum, vel congestarum prunarum follibus alacriter inflatarum procuratur. Posset & *Ignis fusorius* appellari. Ruland. in

Lex.

Lex. Jonſ. vero *octo* numerat gradus, lib. 2. Lexic. *Primus* eſt *ignis* ventris equi, qui eſt calidus in primo gradu, & humidus in ſecundo. 2. *ignis* Solis, calidus in primo gradu, ſed ſiccus in ſecundo, qui aliis dicitur *ignis Parabolicus*, Morley in Collect. Chym. Leidenſ. proleg. c. 2. 3. *ignis* Furni, qualis eſſe ſolet poſt panis extractionem; eſtque calidus, & ſiccus in ſecundo gradu. 4. *ignis* furni fixionis. Hic fundit, & figit; non vero comburit, quia flamma non eſt. Non differt a præcedenti, niſi quia in hoc eſt calor continuus, in illo non. 5. Dicitur Flammalis; & eſt calidus, & ſiccus in tertio gradu. Et hic eſt *ignis* in furno calcinationis. 6. Eſt *ignis* furni fuſionis; qui eſt calidus, & ſiccus in quarto gradu. 7. *ignis* follium, in eodem gradu, qui corpora diſſipat, diſpergit, & fundit. 8. *ignis* flammalis adhuc fortior, qualis eſt ignis vitrearius, in quo ſola flamma operatur, & non diſſipat, ſed fundit, & calcinat. Quoad uſum Chirurgicum, *ignis* nomine apud Hipp. 8. aph. 6. non ſolum venit *ignis* ipſe, aut quod *ignem*, vel *igneam* qualitatem actu habet, ut *ignitum* ferramentum, lignum, fungus, radix, ſulphur, *ignita* aqua, oleum, butyrum, ferventia; ſed etiam quæ poteſtatem causticam, ſive urentem obtinent; ut causticum medicamentum, quale eſt Cauterium potentiale vulgo nominatum, Oleum causticum, quale eſt Vitrioli, Aqua caustica, aqua ſeparationis nominata, capitellum, & cetera pyrotica. Liebaut. in Schol. ad dictum aphoriſmum, Dieter. n. 744. Deinde per *ignem* intelligitur vel principium aliquod calidum corporum naturalium ſimpliciſſimum, alias *ignis* Elementaris, item *ignis* Naturæ, vel Naturalis dictum, Schroder. lib. 1. cap. 5. Caſp. Hofmann. comm. de Uſ. Part. n. 305. Vocatur alias & *Sulphur*, ſive illud calidum actu, ſive poteſtate inſit. Huc pertinet *ignis Vitrioli*, ſive *Sulphur Veneris*, apud Helmont. tract. Lithiaſ. cap. 8. Huc quoque referre libet *ignem ſubterraneum*, cujus beneficio ferveſiunt Aquæ Thermales, de quibus Lang. l. 2. ep. 52. Vel ſpecialiter accipitur de principio Vitali Animatorum, quod alias *Calidum Nativum*, *Flamma vitalis*, *Biolychnium*, *Spiritus Vitalis* appellari ſolet: de quibus terminis ſupra dictum eſt. Lind. Ex. XII. §. 140. XIV. §. 48. Paracelſus in homine vocat *Ignem Microcoſmi* paſſim in ſuis ſcriptis. De *igne* ex corporibus hominum etiam cum ſcintillis emanante vide Caſp. a Rejes C. El. q. 35. Pathologice vocab. *ignis*, & Græcum πῦρ diverſis morbis tribuitur: v. g. *Febri*, præſertim *ardenti*, Hippocr. frequentiſſime in Epid. de Glandul. & libr. de Morbis, quæ loca adduxit Foeſ. in Oecon. p. 545. Confirmat Keuch. ad Seren. not. p. 268. vel *Eryſipelati*. Vide *Eryſipelas*. Vel *Herpeti* fero, qui *Zona*, alias *ignis Perſicus* vocatur, Rhod. ad Scribon. pag. 122. Keuch. ad Seren. p. 246. ſeqq. Vel *impetigini*, quæ *ignis Volaticus*, *Volagrius*, *Sylvaticus* dicitur Fallop. de Ulcer. c. 15. Tom. I. p. 615. Spagyrice quoque *ignis* diverſimode ſumitur. *Ignis*, juxta nonnullorum ſententiam, ſumitur pro *oleo* ſupernatante in deſtillatione. *Ignis* quoque omnium Philoſophorum conſenſu vocatur *Mercurius*, Th. Chymic. Vol. IV. p. 756. 767. & alibi. *Ignis algir* eſt *ignis* fortiſſimus. *Ignis* elementaris eſt Sulphur, ſed non vulgi. *Ignis ſapientum* eſt fimus equinus calidus. *Ignis* extinctus eſt ſulphur extinctum. *Ignis pruinus adeptus*, eſt quinta eſſentia vini, (aliis Vitrioli) cum Tartaro rectificata. *Ignis lenis* elementum *ignis*, æther, jupiter, argos. *Ignis gehennæ* vocatur ſpecificum corroſivum Paracelſo in Archidox. Rul. & Johnſ. De *ignis* gradibus, & neceſſitate in Magiſterio Lapidis Philoſophici videantur ſcripta Baſilii Valentini, & aliorum. Plura de diverſis *ignis* ſignificationibus legantur & apud Beker. in Oedipo Chym. Tit. 4. §. 3. Obiter hoc notandum, Helmontium docuiſſe, *ignem* nec eſſe ſubſtantiam, nec accidens, ſed creaturam neutram, & Ens anomalum, Tr. Formarum Ortus, tr. 24. & Blas human. n. 1.

IGNITIO, πύρωσις, dicitur *calcinatio*, corpora *ignis* violentia in calcem reducens. Eſtque duplex, *Combuſtio*, & *Reverberatio*. Rul. & Johnſ. De quibus nominibus ſuis locis.

IGNIVORUS, πυροφάγος. Vide *Pyrophagos*.

IGNORANTIA, ἄγνοια, & in ægrotis, & in Medicis peſſimum eſt malum. Illud fatetur Hipp. 1. Prorrhet. ſ. 2. t. 30. Junge Gal. Comm. ad hunc locum. Hoc Galen. lib. 13. meth. med. c. 15. fin. ubi Græce vocatur ἀμαθία, Lang. l. 1. ep. 2. Helmontius quadruplicem non inepte numerat *ignorantiam Medicam*, nimirum *Inſcitiam* cauſſarum Modi fiendi, Remedii, & Coaptationis, de Lithiaſ. c. 5. n. 4. Præſtat autem fateri *ignorantiam*, quam falſa operoſe docere. C. Hofman. in Gal. de U. P. n. 530.

IGNYS, & *ignye*, ἰγνὺς, & ἰγνύη, dicitur *Poples*, poſterior pars genu. Hipp. l. 6. Epid. ſ. 1. t. 6. Linden. Phyſiol. Med. l. 2 c. 12. §. 116.

* ILE, idem quod κενεὼν, item *ilia*. Vide *Ceneon*, *ilia*.

ILECH, *Ylech*, eſt terminus Paracelſicus; & videtur idem notare, quod principium, & primum aliquod. Ita *ilech primum* exponit Ruland. & Johnſ. id eſt principium, *ilejas*, *ileadus*. *Ilech ſupernaturale*, vel primum ex aſtris eſt conjunctio ſupercœleſtis, & ſiderum firmamenti cum aſtris rerum inferiorum unio. *Ilech magnum*,

est ascendens, sive astrum Medicinæ, quem accipimus una cum Medicina, in qua ille occultatus est, ut superiora sidera in firmamento, inferiora in homine. *Ilech crudum*, est compositio ex prima materia trium primorum, Mercurii, Salis, & Sulphuris, e quibus omnia sunt composita; & ita idem quod *iliaster*, vel *iliadum*. Meminit aliquoties Paracelsus, v. g. de Pestilitate tr. 2. lib. 2. de Tartaro tr. 2. c. 3. l. 3. Paragraph. c. 2. §. 4. In specie *ilech primi* ex astris, l. 1. Tartar. tr. 4. cap. 1. Schol. *ilech crudi*, quod ex aere deducit, l. 4. de grad. & comp. c. 15. Uno verbo φανξίσμα Paracelsica.

Ileidos, est aer elementaris, heoa pheresbios, (ἕωα φερέσβιος, h. e. *aurora*, vel *diluculum*, *vitam afferens*) *Cælum*. In homine vero est spiritus, qui transit per omnia membra. Ruland. & Johns.

* Ileum, εἰλεόν. Vide *Eileum*.

* Ileus, εἰλεός. Vide *Eileos*.

Ilia, vocantur cavitates laterales Hypogastrii, quæ & λαγόνες, & κενεῶνες vocantur; item ile. Barthol. libell. 1. Anat. c. 1. Hinc & *Ossium innominatorum*, quod constat ex tribus *Ossibus*, *Ilium*, *Pubis*, & *Ischio*, per cartilagines junctis, primum *Os ilium* ideo dicitur, quia cavitatem illam continet, & intestinum *ileum* recipit. Barthol. libell. 4. Anat. c. 16.

Iliaca *passio*. Vide *Eileos*. *Iliaca vasa*, Venæ, & Arteriæ, videantur in Anatomicis. *Iliacus* Musculus, dicitur flectens femur secundus, apud Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 579.

Iliadus, *Iliadum*, *iliaster*, *ileidos*, (scribuntur etiam per Y) sunt figmenta Paracelsica, magis rem obscurantia, quam declarantia, cum non uno eodemque modo semper accipiantur. Libet saltem descriptiones ex Rulando, & Johnsono adducere. *Iliaster*, *Eliaster*, *iliadum*, est prima rerum omnium materia, e Mercurio, Sale, Sulphure constans, *Chaos*. Nihil enim est in tota rerum natura, quod non ex istis tribus consistat. Atque hæc tria sunt Theophrasti principia, quæ analysi Spagyrica deprehenduntur. Nihil præter ea tria inveniemus, quæ singula in singulis etiam elementis sunt. *Iliaster* in genere dicitur occulta naturæ virtus, ex qua res omnes habent incrementum, aluntur, multiplicantur, & vegetantur; de quo legatur Paracels. de meteoricis generation. Varie autem sumitur, vel de elementis, vel de homine. In elementis potentia, sive virtus est naturæ vegetativa; eaque quadruplex, juxta numerum Elementorum. Vocatur *Chaos*. Quatuor quoque sunt *iliastri* hominum concernentes longævam vitam. *Iliaster primus*, vel insitus, est terminus vitæ, imo ipsa vita, vel ejus balsamus in homine. *Iliaster secundus*, vel præparatus, est terminus vitæ, quem ex elementis, vel rebus elementatis habemus, vitaque ipsa. *Iliaster tertius*, est terminus balsami præparatus, quem ex rerum quinta essentia habemus. *Iliaster quartus*, est mentis, sive animi lapsus in alterum mundum, ut Enoch, Eliæ, & aliorum. Hæc hactenus ex Rul. & Johnsono, quæ pleraque desumpta videntur ex Paracelsi libris de vita longa, qui *triplicem iliastrum* præter quintam essentiam recenset, appellans *Sanctitum* unum, alterum *Paratetum*, tertium *Magnum*. Juxta *Magnum*, (qui est quartus Rulandi) homines illos appellat *Henochdianos Heliezatos*, l. 4. de vit. long. c. 3. Vide & seqq. *Iliadus* quoque dicitur spiritus mineralis, quem omne elementum in se habet, & qui facit omnes morbos. *Iliadus* etiam facit crisin. Ex *iliado* omnes ægritudines veniunt; & in *iliado* omnes res, omnia simplicia consistunt; & alia sanitatem dant, alia ægritudines. *Tres* quoque *ætates* tribuuntur *iliado*. *Prima* est, quandiu est incorruptus, etiamsi homo sit 70. annorum, si non fuit morbo correptus, est in prima ætate *iliadi*: sed quam primum *iliadus* est infectus, tunc *secunda* ætas. *Tertia* ætas est, quando ad mortem est. In prima ætate non est medicandum, quia non eget; nec in tertia, quia non juvat; sed tantum in secunda. Hæc ex Paracels. l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 3. & 4. in Scholiis. Vide etiam p. a. *ilech*.

* Ilingos, ἴλιγγος, dicitur *tenebricosa vertigo*, qua omnia circumagi videntur. Præcedit plerumque Epilepsiam, vel Apoplexiam, Hipp. 3. aphor. 17. 23. 31. idem, quod σκοτόδινος, Dieter. nu. 405. Vide *Dinos*. Hinc febres cum *vertigine* vocantur ἰλιγγώδεες πυρετοὶ, Hippocrat. Coac. t. 106. id est *vertiginosæ*. Foes. Oecon. p. 280.

Iliscus, dicitur Avicennæ *Amor insanus*, sive delirium ex nimio amore, notante Foresto l. 10. Obs. 29. in Schol.

* Ilium. Vide *ilia*.

* Illæno, ἰλλαίνω, significat *oculos contorqueo*, distorqueo: & usurpatur aliquoties ab Hippocr. v. g. l. 3. Epid. ægr. 3. & 11. l. 4. Epid. IV. 18. Coac. t. 218. fin. l. 3. de morb. XIII. 4. Unde & affectus ille oculorum eidem vocatur ἴλλωσις, *oculorum perversio*, sive distortio, 1. Prorrhet. sect. t. 35. (quamvis a quibusdam εἴλλωσις ibidem legatur, quam tamen lectionem improbavit merito Gasp. Hofmann. in ἀνεκδότοις ad h. l.) Coac. t. 314. Dicuntur etiam alias ἰλλώδη ὄμματα, *oculi contorti*, perversi, l. 1. de morb. mul. LXX. 12. Junge Foes. d. l. Idem est, quod *Strabismus*. Estque motus convulsivus musculorum oculos moventium. Gal. l. 2. de sympt. causs. cap. 2. Derivatur ab ἴλλος, i. e. oculus.

ILLAMBONOS, *Collyrium*, ἰλλάμβωνος, χολλύριον, est nomen medicamenti ad oculorum ulcera; cujus descriptionem vide ap. Ægin. l. 3. c. 22., & l. 7. c. 16.

ILLECEBRA, ἰλλεκέβρα, nomen herbæ, quæ *Sempervivum minus*, sive *Vermicularis* vocatur. Meminit Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Junge Rhod. ad Scrib. n. 153.

* ILLEGITIMUS, νόθος, idem quod *Spurius*, *Nothus*, Epitheton Costarum cartilaginearum quatuor ultimarum, quæ ad sternum, sive pectoris os non pertingunt: Gal. 5. Anat. adm. c. 1. & l. 8. c. 1. Vide *Costa*. Dicitur & de morbis, qui propter causam morbificam mixtam non semper eandem servant indolem, sed variant, ut febres spuriæ. His opponuntur morbi γνήσιοι, *legitimi*. Vide supra *Gnesios*.

ILLIGATIO, ἐπίδεσμος, ἐπίδεσις. Vide *Epidesmos*, *Epidesis*.

* ILLISIO, ἔνθλασις, dicitur species *Contusionis*, quando cavitas aliqua forinsecus apparet, quam rei collisæ percussor impresserit. Gal. l. de diff. morb. c. 11.

ILLITIO, καταχρισις, διάχρισις, ἐπίχρισις, idem quod *inunctio*, quando vel digitis, vel penna linimenta, vel olea, vel unguenta corporis superficiei applicantur. Passim hujus vocabuli fit mentio apud Græcos, & Latinos Medicos. Aegin. l. 7. c. 9. in princ.

ILLOS, ἴλλος, significat *oculum*. ἰλλὸς vero dicitur, qui oculos perversos habet, *strabo*. Legitur ap. Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 32.

* ILLOSIS, ἴλλωσις. Vide *Illæno*.

ILLOTIO, ἀλουσία, *abstinentia a balneis*, & lavacris, Gal. 2. aph. 50.

ILLOTA *lana*, ἔριον οἰσυπηρὸν, vide *Erion*. Dicitur alias *succida*, Keuch. ad Seren. p. 144. seqq. *Illoti* pisces dicuntur, qui odorem, & saporem squamarum cœnosum referunt ex sordibus aquarum stagnantium. Celsus vocat pisces virosos, l. 2. c. 21. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 186. & in Lex.

ILLUMINATIO, φωτισμὸς, φώτισμα, proprie dicitur de splendore, qui a corpore lucido provenit. Tropice de intellectus humani exaltatione, & perfectione quoque usurpatur: estque duplex, supernaturalis, & naturalis. Illa miraculosa non requiritur necessario in Medico, uti quidem voluit Paracelsus: sed sufficit Naturalis, quæ jugi studio, lectione assidua, & exercitatione sedula acquiritur.

ILLUTATIO, vel *Illutamentum*, est remedium externum, sive Topicum, quando membrum aliquod corporis vel in balneo, vel post illud luto illinitur, & si exsiccatum fuerit, immutatur, novumque inducitur ad calefaciendum, siccandum, & discutiendum. Gal. vocavit χρίειν σὺν τῷ πηλῷ, l. 9. de S. F. Estque duplex: Naturalis, quæ fit luto in fundo aquarum medicatarum reperto: Artificialis, quæ ex variis paratur. Huc pertinet Ceroma veterum athletarum. Lege de his Andr. Bacc. de Therm. l. 2. c. 16. p. m. 115. seqq.

ILYS, ἰλὺς, dicitur *fæx vini*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XCI. 22. Inde derivativum, ἰλυώδης, fœculentus, *limosus*; quod dicitur de urinæ sedimento, Hipp. 1. Prorrh. s. 3. t. 64. Coac. t. 578. 582. de alvi excrementis, Coac. t. 523. Vide *Limus*.

IMAGINATIO, φαντασία, διανόημα, est actus, vel functio animæ, qua brutorum, qua hominum, (in quibus tamen major est excellentia ob regimen intellectus, qui imaginationi præsidet) quæ beneficio spirituum animalium species sensibiles primo tantum sensuum organis impressas, & exinde spirituum irradiatione citissime introrsum traditas recipit; adeoque res quascunque singulares, & corporeas juxta exteriores apparentias apprehendit, componit, aut dividit, & veluti enunciationes concipit, & secum format. Quia tamen contingit, ut sensus sæpe fallantur, hinc accidit, ut *imaginatio* erronea sub speciebus apparentibus fiat, non semper sub veris; quemadmodum hanc imaginandi vim egregie, & accurate tradidit, & exposuit, εἴ τις ἄλλος, Th. Vvillis de An. Brut. P. 1. c. 7. Licet vero *imaginatio* actio sit animæ; quatenus tamen anima percipit se agere, passionem quoque conjunctam esse rectissime collegit Charlton. Ex. IIX. Pathol. c. 8. Potest dividi ratione diversorum subjectorum in Sanam, vel naturalem, & Ægram, sive præternaturalem. Utriusque quanta sit potentia, testantur variorum effectuum inde dependentium observationes, non solum circa formationem fœtus, de quo argumento integrum tractatum scripsit Th. Fienus, & impressionem variorum nævorum & stigmatum, de quo videatur Casp. a Rejes Camp. El. quæst. 50. imo integrorum morborum, Hildan. Cent. 6. O. 65. 66. Junge Act. Afn. Vol. II. Obs. 1. p. 1. sed & in proprium subjectum, & corpus; uti patet ex Ephem. N. C. Ann. II. obs. 137. 138. An. III. obs. 45. &c. Rul. & Johnson. *Imaginationem* descripserunt, quod sit astrum in homine cœleste, sive supracæleste corpus, haud dubie ex hypothesi Paracelsi, & Crolli, qui plane divinos effectus non sine blasphemia *imaginationi* illi Astrali attribuerunt, quos propterea severissime perstrinxit Libav. Tom. IV. Operum p. 75. 76. & alibi, Quæ Helmontii sit opinio de natura *Imaginationis*, videatur in tr. Venatio Scientiar. n. 61. Idem quoque *imaginativam* vim attribuit

buit plantis, & mineralibus, tr. Tumulus Pestis, §. *Imaginantur* Mineralia, & Herbæ, &c. *Prava imaginatio* recte refertur inter caussas morborum procatarcticas a Rolf. O. & M. Med. Sp. l. 2. s. 3. c. 110. De earum vero curatione legatur Idem d. l. l. 14. s. 3. c. 17. 18. Hinc melancholici sunt, & recte dicuntur *Phantastæ*, Dieter. Jatr. p. 776.

IMAGO, εἰκών, *icon*, quid significet notum est. Accipitur vel de re quadam corporea, alterius corporis formam, & figuram repræsentante, quales etiam olim a Paracelso ad curationem morborum, præsertim Choreæ S. Viti, & similium commendatæ fuerunt; quæ tamen jure merito, ceu superstitiosæ, & magicæ reprobantur. Et in hac significatione descripserunt Rul. & Johns. *Imagines* sunt metallicæ, sive cereæ *effigies*, in quibus virtutes cœlestes operantur. Vid. Parac. Paramir. tr. 4. c. 9. & alibi. Vel sumitur de incorporea *effigie* alicujus rei ab anima concepta; & ita est effectus *imaginationis*; unde & tales *imagines* φαντάσματα dicuntur, Gal. l. L. 1. Aff. c. 2. Specialissime *Anima humana* vocatur *Imago Dei* a Paracels. tr. 1. de Pestilit. in princ. Et Helmont. tr. Venatio scient. n. 36. scribit, quod Anima humana sine *Imagine* Divina considerari nequeat.

* IMBECILLIS, idem quod *infirmus*, *Debilis*, Gr. ἀσθενής, ἄῤῥωστος. Vide *Arrhostos*, *Asthenes*, *Debilis*.

IMBER, ὄμβρος, interdum late pro *pluvia*, interdum stricte pro pluvia larga accipitur. *Imber* temporarius, quis sit, vide apud Gal 4. in 6. Epid. t. 19. Omnes *imbres* alkalizatos esse docet Paracelsus, quia veniunt ex igne, l. 1. de tr. 5. c. 2. in Schol.

IMBIBITIO, Græce dici potest ἔμποσις, quamvis non sit in usu: Chymicis vocatur Ablutio quando liquor corporis adjunctus elevatur, & exitum non inveniens in corpus recidit, idque crebris humectationibus tantisper abluit, donec cum illo puro coagulatus amplius ascendere nequit, sed totus fixus manet. Hæc operatio tota philosophica est, nec ad vulgares sese demittit. Rul. & Johns. *imbibitio*, *Destillatio*, & *Cohobatio* Philosophica, est spiritus descensus in corpus, id abluens, atque animans. Hic labor quoque *Rectificatio* vocatur. Beker. Oedip. Chym. Tit. 7. §. 4. Jung. & de *imbibitione* Spagyrica Th. Chym. Vol. VI. p. 186. 274. Paracelsus refert ad destillationem, de Natura rerum l. 7. Libav. duplicem *imbibitionis* modum tradit Alchym. Pharmaceut. c. 32 Tom. II. Oper. p. 204. 205. Denotat vero *imbibitio* aliquando quamcumque imprægnationem alicujus corporis factam humore aliquo. Et in hac significatione Paracels. pluviam *imbibitionem* esse docet d. l. l. 2. in pr. *Imbibitio* quoque est, cum ad Arcani Tartari præparationem sal Tartari aceto destillato tamdiu imprægnatur nova affusione, donec ebrium sal acidum spiritum rursum emittat per alembicum. Rolf. Ch. l. 2. c. 2. Vocatur & *Nutritio*. Vide *Inceratio*.

IMBICK, vocatur vas quoddam Spagyricum, idem quod *Ethel*, & aliquoties legitur in Th. Ch. Vol. V. p. 66.

IMBRICATUS, accipitur pro *Squamosus*, tribuiturque lapidi *Ophiti* a D. Ludovic. Pharm. Dissert. I. p. 321.

IMITATIO, μίμησις, Galeno dicitur, quando Medicus in unoquoque morbo conatur evacuare tales humores, quales novit prodesse in spontaneis dejectionibus, 4. aph. 2. Verum non solum in evacuationibus *imitari* debet Naturam, sed & in aliis officiis particularibus; quia in genere verum est, quod Medicus sit Naturæ ὑπηρέτης, minister, *imitator*. Gal. com. 2. in 1. Epid. t. 51.

IMMATURITAS, *immaturus*, ἀωρία, ἄωρος, dicitur proprie de alimenti intrinseci cruda dispositione; quemadmodum e contrario *Maturitas* est alimenti intrinseci perfecta coctio. Et primo dicitur de Fructibus. Non vero plane idem est *immaturitas* cum Cruditate. Etenim infans, & reliqua sensibilia in prima ætate recte dici possunt Cruda, non tamen recte dicuntur *immatura*, cum in se sint *Matura*, & nutriantur coquendo alimentum, quod assumunt de novo forinsecus accidens, non intrinsece inclusum. P. M. de Calderia Tom. I. Op. p. 494. Vide *Maturus*.

IMMENSILOQUENTIA, ἀπεραντολογία, idem quod *Garrulitas*, Gal. l. 3. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

IMMERSIO, Chymicis dicitur species Calcinationis humidæ, quando res calcinanda sali fluido *immergitur*; sive illud arte Chymica in fluorem redactum sit, sive mediante aqua dissolutum sit. Jac. le Mort. Ch. Medico-Phys. c. 3.

IMMERSIVUS, ἐμβαπτός, tribuitur a Chymicis speciei *Corrosionis*, quando corpora aliis rebus *immersa* in calcem rediguntur. Estque *Humida*, & *Sicca*. Rul. & Johns.

IMMERSUS, epitheton Musculi inter scapulam, & costas latentis, & qui & *Subscapularis* propterea dicitur, brachium introrsum circumagens. Barthol. l. 4. Anat. c. 2. p. 563.

IMMINENS, ἐνιστάμενος, quamvis Græca vox potius *instans* significet. Videtur autem *imminens* ab *instante* in eo differre, quod *imminens* magis ad futurum spectet: *Instans* cum præsenti magis conveniat. *Imminens* morbus dicitur, qui nondum actu secundo infestat; sed qui metuitur

mox

mox futurus. *Imminentes* Epiphoræ, leguntur apud Scrib. n. 206.

IMMINUTIO, μινύθησις, μείωσις, opponitur τῇ αὐξήσει, *augmento*; & quid significet, notum est. Gal. l. 2. de diff. resp. c. 4. Hinc & Hip. usurpat de carnium *imminutionibus*. 3. de art. t. 103. & in Mochlic. X. 9. XIII. 9. XIV. 8. de columellæ extenuatione, l. 2. Epid. 2. 84. de spiritu, l. de Humor. 3. 54. Significat & *senectutem*, in qua vires diminutæ sunt, l. 6. Epid. s. 11x. 29. vel 36. juxta Lind. Verbo quoque μινύθειν, & μινυθῆσαι frequentissime usus est Hip. pro *imminui*: quæ loca quamplurima videantur apud Foes. Oec. p. 415.

IMMOBILITAS, ἀκινησία. Vide *Acinesia*.

IMMODERANTIA, *immoderatio*, ἀμετρία, vide *Ametria*. *Immodicum* omne damnatur, Gal. de parv. pil. exercit. c. 3.

IMMORANS, ἐλιννύων, dicitur Hipp. de eo, quod nihil omnino operatur, sed prorsus quiescit, 3. de iis, q. in med. t. 20. Gal. in comm. Vide *Elynnio*.

IMMORTALIS, ἄφθαρτος, *immortalitas*, ἀθανασία, non competit corporibus genitis. Gal. l. 1. de san. tu. c. 12. Unde & apud homines *immortalitatis* spes cassa, & irrita in hoc mundo, scil. naturaliter. 1. Alex. l. 2. Salubr. c. 7. Recte tamen Mens, vel Animus humanus statuitur *immortalis*, & incorruptibilis, etiam fortassis ex caussis naturalibus, cum Helmont. de febrib. c. 16. n. 7. 8. *Immortale* quoque dicitur Paracelso perpetuum, longissime absque mutatione aliqua durans. Ita lapidibus tribuit *temporalem immortalitatem*, l. de morb. Tartar. cap. 4. Quid alias *Athanasia* significet, vide supra suo loco.

* IMMUTATIO, idem quod *Mutatio*, μεταλλαγή, vide *Metabole*. *Immutatio* etiam dicitur quædam operatio Chymica, qua accidentia quædam circa aliquod corpus immutantur: v. g. cum Salia per deliquium solvuntur in olea: Vel cum liquida fiunt solida, & vice versa: Vel cum volatilia fiunt fixa, & contra: Vel denique cum salia, aut terræ vitrificantur. Morley Proleg. Collect. Chym. Leid. c. 3. fin.

IMPACTUS, ἐσφηνωμένος, a σφηνοῦμαι, *infarcior*, *intrudor*. Dicitur de materia partibus solidis fortiter inhærente. Gal. 2. de C. M. S. L. cap. 1.

* IMPAR, ἄνισος, περισσὸς, ἢ περιττὸς, dicitur de *diebus Criticis*, non quod revera *impares* esse debeant ratione arithmetica, qui videlicet nequeunt dividi in duos pares numeros; nam hoc modo 14. 20. 34. 40. &c. a diebus Criticis excluderentur: sed quia vere Critici in rationem septenarii incidunt, & ex septenariis coalescunt. Diet. n. 680. Gal. dies *impares* marem, pares vero fœminam referre scripsit l. 4. de dieb. Crit. Vide *Criticus dies*. Quod vero olim *impari numero* in exhibendis medicamentis vel virtus, vel felicitas operandi tributa fuerit, & hodieque adhuc apud nonnullos fidem inveniat, a superstitiosa veterum Medicina hoc esse recte judicavit Keuchen. ad Seren. in Not. p. 93.

IMPASTATIO. Vide *incorporatio*.

IMPERFECTUS, ἀτελὴς, *imperfectio*, ἀτέλεια, quid significet, notum est. Accipitur vero vel simpliciter, vel relative. In illa significatione Gal. l. Thras. c. 11. quando scripsit: Nos nullo *imperfecto* indigemus: In hac, quando fœminæ dicuntur *imperfectæ*, respectu masculorum, cum tamen *imperfectio* illarum sit earundem perfectio. C. Hofm. C. in Gal. U. P. n. 982. Ita *Mercurius* dicitur Metallum *imperfectum*, Parac. de morb. metallifossor. l. 3. cap. 2. 3. cum tamen sibi propriam habeat perfectionem. Ita cum aliis quibusdam mineralibus comparatum est.

IMPERFORATUS, ἄτρητος, Vide *Atretos*.

IMPERITIA, ἀπειρία, idem quod *Ignorantia*. Hanc in medico malum esse thesaurum, recte dixit Hipp. in Lege fin. Junge Casp. a Rejes C. Elys. q. 20. n. 7. seqq. *Imperitiæ* medelam Philosophiam dixit Linden. Ex. 2. §. 29. Vide *Apeiron*.

IMPERIUM, ἀρχὴ, ἀνακυρίωσις, competit etiam Medicis. Licet enim sint Naturæ ministri, ægris tamen debent *imperare*. Quale vero *imperium* illorum esse debeat, egregie docuit Lind. d. l. §. 23.

* IMPETIGO, λειχὴν, dicitur summa cutis asperitas, cum multa prurigine, squamis, & furfuribus, Gal. def. med. Hippoc. refert inter lepras, l. 2. Prorrh. XIX. 1. & l. de Aff. XXXV. 4. dicitur & Latine *Lichen*, *Volatica*, *Mentagra*, item *Impetix*. Paucis est species scabiei siccæ pruriginosæ, cum subsequentibus squamis, & furfuribus, proveniens a portionibus salinis vitiosis siccioribus, corrosivis, ad ambitum corporis protrusus, unde corporis interiora per hujusmodi cutis vitia expurgantur. Gal. 3. aph. 20. Dividitur a Celso, qui Papulam vocat, judice Plantino in not. ad h. l. & Foesio in Oec. in *Majorem*, *Minorem*, l. 5. c. 28. ab aliis in *Mitiorem*, quæ absque insigni malignitate infestat; & *Feram*, quæ magis ad Lepram accedit, & maligna est. Hujus species quoque est *Mentagra*, quando non squamis tantum, sed fœdo cutis furfure totos primum vultus, deinde vero & collum, pectusque & manus occupat, oculis tantum immunibus. Fuit vero novus morbus, & ante Tiberii principatum penitus incognitus. Nec vero iis tantum notis feritas ejus constabat, sed quod admodum contagiosus esset,

ſet, ſoloque oſculo, vel contactu non humilem, aut mediam plebem, ſed proceres ſolos invaderet. Plura de *impetiginis* appellationibus, & curatione vide apud Foeſ. Oec. p. 379. Ephem. N. C. Ann. 3. obſ.286. Diet. n. 495. Scrib. n 249. Rhod. in Lex. Keuchen. ad Seren. pag. 128. 129. *Impetigines* quoque, vel *Lichenes* vocantur ſquamulæ anteriorum crurum in equis ſub armorum partibus, in ipſis animalibus natæ, quas etiam Χελιδόνας, id eſt *hirundines*, vocant. (Vide *Hirundo*) Dioſcorides *Callos* vocat, & in Epilepſia commendat, l. 2. c. 45. Foeſ. d.l. Paracelſ. vocavit *Verrucas equorum*, & commendavit ad ſuffocationem matricis, tr.2. de morb. ament. cap. 4.

Impetus, ὁρμή. Vide *Horme*. Cur *impetuoſa* fuga cordis dicatur καρδιωγμὸς, Vide Linden. Ex. XIII. §. 137. *Impetus* vocantur, qui non ſunt in noſtra poteſtate, animæ ſenſitivæ primi conceptus adhuc inordinati, nondumque mentis imperio luſtrati, Helmont. tr. Sedes animæ, n. 16. Idem quoque *Archeum* ſolum eſſe *impetum* faciens exiſtimat, tam in ſanis, quam in ægris, l. de morb. Archeal. n. 4. & tr. Reſpondet Auctor. n. 1. *Impetus* quandoque ſumitur pro Paroxyſmo morborum. Scrib. n. 99. 160. *Impetus* quoque ſumitur pro *impetigo*. Keuchen. d. l.

Impinguatio, πάχυνσις, (an & πίανσις?) idem quod *Pinguefactio*. Dicitur, quando corpus, vel ejus membrum aliquod artificioſo modo redditur grandius, vel craſſius, vel magis obæſum frictionibus, rubificatione, dropace, vel etiam operationibus Chirurgicis; de qua, ejuſque noxis legatur Avic. l. 4. fen. 7. tr. 4. cap. 4. quamvis deſcriptio juſto ſtrictior ſit; cum & alimenta, & medicamenta alimentoſa inter media *impinguationis* includenda veniant. De qua vide Foreſt. l. 31. c. 10. Schol. *Impinguificatio* Sulphuris, legitur apud Paracel. in fragmentis de morbo Gal. & videtur intelligere imbibitionem.

Implaciditas, ἄση, idem quod *Moleſtia*. Vide *Aſe*. Legitur aliquoties apud P. M. de Calderia Tom. 2. Oper. p. 63. D.

Impletio, πλήρωσις, idem quod *Repletio*, de quo vocab. infra ſuo loco. Opponitur *Vacuationi*, quæ Gr. κένωσις dicitur.

* Implicatus, *implicitus*, ἐμπεπλεγμένος, idem quod *Complicatus*. Vide *Complexio*. Ita morbi *implicati* dicuntur, quando multæ partes ſimul affectæ ſunt. Nam poteſt idem homo ſimul laborare ex thorace, ex capite, ventre, jecinore &c. Caſtell. In ſpecie *implicitæ* febres vocantur, quando plures febres eodem tempore detinent, & evidenter diſtinguuntur; ſuntque duorum generum: Vel enim ſunt ejuſdem ſpeciei; ut duæ tertianæ &c. vel diverſæ ſpeciei; v. g. ex tertiana intermittente, & quotidiana continua, quæ proprio nomine Hæmitritæus, h. e. Semitertiana, item Horrida appellatur. Laur. Bellin. in Opuſc. Medic. de febr. p. m. 252. ſeq. *Implicitæ* quoque vocantur Medicinæ partes; quia omnes adeo connexæ ſunt, ut ex toto ſeparari non poſſint, ſed ex eo nomen trahant, a quo plurimum petunt. Celſus l. 5. proœm. Scrib. n. 200. Rhod. in not. ad h. l.

Importunitas, ἀκαιρεία, *importunus*, ἄκαιρος, idem quod *intempeſtivus*. Hoc valde noxium eſſe in Medicina, inde patet, quod Hipp. dixerit καιρὸν ὀξὺν, *occaſionem*, ſive opportunitatem valde celerem, 1. aphor. 1. Ἄκαιρος legitur apud Hipp. l. 1. Epid. ſ. 1. t. 26. l. 3. ſ. 3. t. 66. & 4. de R. V. I. A. t. 115.

Impositio, ἐπίθεσις, vel notat actum illum, quo medicamentum Topicum parti corporis applicatur forinſecus: Et ita ſumitur a Scrib. n. 11. 53. 80. &c. vide Rhod. in Lex. Vel *denominationem* alicujus rei: Unde & *impoſitores* vocari conſtat ex Latina verſione Galeni in indice Braſſavoli, Gr. vocantur ὀνομάζοντες, ἢ θέμενοι τινὶ προσηγορίαν. Gal. 6. aph. 1.

Impossibilis, ἀδύνατος, interdum idem quod *invalidus*, Diet. Jatr. n. 8. Interdum vero ſumitur pro eo, quod fieri vel plane non, vel rariſſime poteſt. Hipp. 5. aph. 60. & 1. progn. t. 3. *impoſſibile* enim raros caſus non excludit, ap. Hipp. demonſtrante hoc C. Rejes C. El. q. 79. n. 6. In ſtricta vero ſignificatione *impoſſibilis* nullus eſt conceptus poſitivus, adeoque & nulla ſcientia. Helmont. de Lithiaſ. c. 7. n. 12.

Impotentia, ἀδυναμία, vide *Adynamia*. Sumitur, & ſæpe ſtrictiſſime pro *Sterilitate virili*, Hildan. Cent. 5. obſ. 40. Cent. 6. obſ. 59. 60. Paracel. tr. 4. de Peſtil. c. 2. & de morb. ex Tartaro, tr. 1. c. 2. Eph. N. C. Ann. 3. obſ. 41. & 77.

Impraegnatio, proprie idem eſt quod *Gravidatio*, Gr. dici poſſet κύησις, ἐγκύησις, vel ἐγκυμόσιον, notatque nihil aliud, quam fœcundum congreſſum maris cum fæmina, ita ut hæc concipiat ex illo coitu fætum. *Imprægnatio* nihil aliud eſt, quam conceptio, & embryonis generatio, dicit Foreſt. ob. 28. ſ. 59. & ita ſumit ex parte mulieris paſſive. Tropice, & Ænigmatice Spagyricis quoque dicitur *imprægnatio* myſtica in myſterio lapidis Philoſophici, quando Mercurius virgineus, qui nullo alio metallo adulteratus eſt, conjungitur cum ſuo Sulphure, quod ſecum habet inviſibiliter. Libav. Apocal. Hermet. P. poſter. Hept. ad Hermet. Monand. 2. T. 2. Oper. p. 351. 352. De hac quoque legi poteſt tr. de Alchymia Incerti Auctoris, c. 32. in Theatr. Chym.

Chym. Vol. III. Vocatur alias Dealbatio, Vol. IV. p. 760.

IMPRANSUS, ἀνάριστος, vocatur, qui prandio abstinet. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 27. Vide *Anaristesis*.

IMPRESSIO, Gr. προσβολή, quid proprie significet, notum est. Videlicet & active, & passive accipi potest. Active notat actum quendam violentum extrinsecum, quando vel casu, vel arte corpori aliquid cum violentia applicatur, ut cogatur loco cedere, vel locum relinquere: v. g. quando Chirurgus in luxatione, aut fracturis ossa prominentia vi quadam *imprimit* in locum pristinum, dicitur *impressio*. Passive vero quoque accipitur pro illius violentæ actionis passione. Ita Gildan. *impressionem* Cranii pro Cranio *impresso* posuit, Cent. 5. obs. 9. obs. 95. ex 3. *Improprie* vero Paracelso, & suis sectatoribus *Impressiones* vocantur fructus invisibiles, ut stellarum in inferioribus, Rul. & Johns. h. e. effectus quidam occulti, & dispositiones, vel virtutes latentes inevitabiles, Paracel. Philos. sag. l. 1. quæ proveniunt vel ab influxu astrorum, & dicuntur *impressiones cœli*, astrorum, Parac. præf. in lib. de morb. invisibil. Paramir. l. 4. vel ab Elementis intrinsecis: ita in herba Flammula dicta vis caustica est ab *impressione ignis*, Paramir. l. 2. vel a meteoris *impressiones Meteoricæ*. Labyrinth. Medic. c. 3. a parentibus, Paragran. 2. &c. ab imaginatione *impressio imaginationis*, l. 1. de peste, cum additionibus &c. Differre creditur ab *inclinatione*, quod hæc fit absque violentia, & possit negligi, vel mutari; *impressio* vero non possit mutari: Parac. d. l. l. 2. *Impressiones* vocantur ab eodem & *Prædestinationes*, d. l. l. 1. Enimvero an non merito hujusmodi fictitias *impressiones fatuas* vocaverit Libav. Tom. IV. Op. p. 170. non est jam nostri instituti determinare.

IMPRESSURA, idem videtur esse quod *impressio*; & M. A. Severinus usus pro insigni, & contumaci inquinatione morbosa, vel infectione, qualis occurrit in lue Venerea, l. de noviss. abcess. c. 23.

IMPUBER, *impubes*, *impubis*, ἄνηβος, proprie dicitur, cui nondum pili in pube, sive loco hypogastrii proruperunt, & ita nondum ad adultam ætatem pervenit. Gal. l. 8. de S. F. Hyacinthus. Usurpatur non solum de masculis, sed etiam de fœmellis. Helmont. tr. Retenta dicit, *impuberes* etiam non raro concepisse.

IMPULSIO, ὦσις, ὤθησις, ἔπωσις, significat motum factum violentum a movente tangente, ita ut quod movetur, non relinquat. Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 28. Ita Cor sanguinem in arteriæ magnæ principium *impellit*, qui successive reliquum jam præsentem promovet eodem pulsu. Aliquando ὦσις *inclinationem* jam ex violentia impulsionis factam significat. Hipp. 3. aph. 26. Vide Diet. n. 948. Hodieque hypothesis de *impulsione* adeo applausum invenit, ut primum sibi vendicaverit locum inter motus naturales. Hinc & Joh. Marc. Marci *Othosophiam*, sive Philosophiam *impulsus universalis* conscribere non dubitavit; cujus etiam mentio fit in Act. Erud. Lips. 1683.

IMPURGATUS, ἀκάθαρτος. Vide *Acatharsia*.

IMPURUS, ἀκάθαρτος, idem quod *impurgatus*. Opponitur τῷ καθαρῷ, *puro*. Vide *Catharos*. In omni corpore mixto *purum*, & *impurum* conjuncta esse, docet Paracels. de morb. Tartar. c. 3. ubi & duplex *impurum* statuit; *Coagulatum*, quod *Tartarum* appellat; & *Resolutum*. Patet vero ex aliis quoque locis, *Impurum* Paracelso idem esse, quod *Excrementum*. *Impurum alkali*, est ejus spuma, quæ aufertur in repurgatione post exstructionem. *Impurum Tartari*, est ipsius Alkali. Rul. & Johns. in Lex.

IMPUTRESCIBILIS, ἄσηπτος dicitur, quando calidum, & humidum moderate sese habent. Gal. l. 5. M. M. c. 5. Vide & *Asapes*.

* IMUS, κατώτατος, idem quod *infimus*. Dicitur vel de tertia corporis regione, sive cavitate, quæ *Abdomen*, & *Imus Venter* vocatur: (Vide *Abdomen*) Vel de infima parte abdominis, quæ umbilicum, ac pudenda interjacet; ita ut in hæc tria totum abdomen dividatur, in Hypochondria, Locum umbilicalem, & imum ventrem. Gal. 2. aph. 35. Aut sicuti Anatomici faciunt, in quatuor, Epigastrium, Hypochondria, Regionem umbilicalem, & Hypogastrium. Vide Barthol. l. 1. Anat. c. 1. Vide & Etron. Caton. *Hypogastrium*.

IN, quemadmodum alibi, ita & in Medicina duplicem potissimum, aut etiam triplicem habet significationem. Vel enim privative, aut negative accipitur; & ita exprimitur apud Græcos per vocalem ἀ στερητικὴν h. e. privativam, v. g. *Incurabilis*, ἀνίατος, *inappetentia*, ἀνορεξία, ubi saltem euphoniæ gratia interpositum est. Vel notat *In* ad locum, & ita auget significationem vocabuli. Exprimitur vero per Græcam præpositionem εἰς, vel ἐπὶ, v. g. *Insultus*, εἰσβολή, *inductio*, εἰσαγωγή, *inustio*, ἐπίκαυμα, &c. Vel denotat actualem præsentiam & exprimitur per præpositionem ἐν, vel σὺν: v. g. *innatus*, ἔγγονος, *innatans*, materia in urinis, ἐναιώρημα, &c.

INACESCO idem quod *Acesco*, ὀξύνομαι, vel ἐποξύνομαι. Legitur apud Scribon. n. 104. de iis, quibus assumpta in ventriculo p. n. acescunt, & corrumpuntur.

* Inæqualis, *inæqualitas*, ἄνισο-, ἀνόμοιο-; ἀνώμαλος, ἀνωμαλία, opponitur *Æquali*. Vide *Æqualis*. *Anomalos*.

Inalienatus, idem quod *Sincerus*, Purus, γνήσιο-. Legitur apud Scrib. n. 204. Vide Rhod. in Lex.

Inambulatio, idem quod *Ambulatio*, & quidem modica, περιπάτησις. Gal. l. 7. M. M. c. 1.

Inanimatus, ἄψυχος, opponitur *animato*; diciturque de omnibus, ubi non est vitalitas. Paracelsus vero *inanimata* vocat homines sydereos: & sex eorum species refert, in quibus non est anima, *Nymphas*, *Gigantes*, *Lemures*, *Gnomos*, *Vulcanos*, & *Umbragines*, Philos. sagac. l. 1. & 2. Enimvero spectra potius, & præstigiæ Diabolicæ tales hominum species habendæ sunt, quam vera corpora humana.

* Inanis, κενὸς, κενεός. Vide *Cenos*; *Ceneon*.

Inanitio, κένωσις. Vide *Cenosis*.

Inappetentia, ἀνορεξία. Vide *Anorexia*.

Inaresco, idem quod *Exiccor*, & quidem cum adhæsione in vase. Ita *inarescere* mortario collyria, scripsit Scrib. n. 22.

Incalesco, idem quod *Calesco*. Vide *Calescens*.

Incarnans, *incarnativus*, σαρκωτικὸς, nomen est remediorum carnis generationem in ulceribus promoventium. Dicuntur & Latine *Sarcotica*. Nam quamvis carnis generatio naturæ opus videatur, juvatur tamen illa medicamentis, quæ modice calefaciunt, moderate detergent, & purgant, minimum siccant, nulloque modo adstringunt. Videantur & Dogm. nostra Med. Gen. P. U. l. c. 2. dogm. 9. p. 613. Catalogum *incarnativorum* vide apud Senn. Jonston. Morellum, Tilemannum, Rolf. & alios. *Incarnativam* vim solum esse ex Mercurio, vult Paracels. l. de tribus primis essentiis c. 7. Urina *incarnativa* eidem vocatur, quæ post usum Terebinthinæ, Mastichis, Thuris, Mumiæ, &c. redditur, & vim habet sarcoticam, l. 1. de Tar. tr. 3. c. 1. *Incarnativum* universale *Balsamus Mumiæ* eidem habetur, & post hunc *Spiritus Auri*, l. 2. de peste cap. 4. Rul. & Johns. *Incarnativa* sic descripserunt, quod sint medicamenta Chirurgorum vulneribus cutem obducentia, vel carnes concludentia. Internam *carnem generantia* ad alimenta potius spectant.

Incendium, πυρκαϊὰ καῦσις, quid proprie significet, notissimum. In hac propria significatione sumitur a Gal. com. 3. in 1. Epid. t. 1. & l. de præsag. ex insomniis in princ. Translatitie etiam accipitur hodieque de paroxysmo febrili, vel ardore vehementiori febrili, qui *incendium febrile*, φλόγωσις, *incensio* vocatur; uti passim apud Vvillis, Piens, & alios observare licet.

* Incensio, καῦσις, φλόγωσις, idem fere quod *incendium*. *Incensiones* quoque vocare Hipp. *Inflammationes*, & calidos tumores, notavit Gal. 3. de iis, quæ in med. t. 30. *Incensivus*, idem quod καυστικός. Vide *Causticos*.

Inceratio, ἐγκήρωσις, est mistio humoris cum re sicca, per combibitionem lentam ad consistentiam ceræ remollitæ. Alias etiam *inhibitio*, de qua supra; quæ fit per irrigationem, re sicca potante humidam. Nec alia *Nutritio* est Medicorum, qua Sarcocolla, Lithargyrus, & alia paulatim succo quodam potantur, & ad usum evadunt commoda. Rul. & Johns. *Incerationis* Spagyricæ in lapidis Philosophici opere aliquoties etiam mentio fit in Th. Ch. Vol. III. præsertim M. Joh. Isaaci Oper. Mineral. c. 16. 17. 26. 109. & Vol. VI. p. 250. Generalius, sed obscurius quoque describitur, quod sit fermentatio, vel potius informatio, seu prolis imperfectorum ad conditionem lapidis accipiendam formatio. Ger. Dorn. tr. Artificium supernaturale, c. 5. & tr. Philosophia Chemica, in T. 1. Th. Chym. 295. & 427. *Incerationis* quoque mentionem fecit Libav. Apoc. Hermet. post P. T. II. Oper. p. 410. *Inceratio* Philosophica est, quando Mercurius Philosophorum cum Sulphure eorum, tanquam cera, ac vero glutine Philosophorum conjungitur. Bekher. in Oedip. Tit. 7. §. 4.

Incerniculum. Vide *Infundibulum*.

Incessus, βάδισις, idem quod *Ambulatio*, *Badisis*.

Incidens, τμητικὸς, est species facultatis medicamentosæ, quæ consistit in partibus salinis tenuioribus, facilisque extractionis, & actuationis. Coincidunt cum Attenuantibus, λεπτυντικοῖς. Vide *Attenuantia*. Jung. Gal. l. de atten. victu c. 3. l. 2. C. M. S. L. c. 1. fine, & l. 6. de S. F. §. Amygdala. Propter eandem vim salinam *incidentia* quoque aliquando stimulant ad expulsionem. Quod enim vim habet *incidendi*, habet & *incitandi*. Lind. Ex. §. 117.

* Incidens, pen. brevi, ἐμπίπτων, vide *Empipto*. *Incidere* etiam absolute ponitur pro *incidere* in malum, vel morbum, Scrib. n. 172. notante Rhod. in Lex. *Dies incidentes*, παρεμπίπτοντες ἡμέραι, Galeno dicuntur, in quibus imperfectæ solent fieri Crises, ut sunt tertia, quinta, sexta, nona. 3. progn. t. 1.

Incineratio, τέφρωσις, est ignitio, corpora vehementiori igne in cineres convertens. *Incinerantur* autem vegetabilia, & animalia. Mineralia vero, (Chymico more loquendo) proprie non in cineres, sed calcem redigi dicuntur

Rul.

Rul. & Johnf. Vel *incineratio* eft operatio, qua fuo humido ingenito res ignis violentia fpoliata in cineres redigitur, ita ut nulla arte priftinum ejus corpus fit reparabile. Fr. Hofm. cl. Schrod. l. 3. c. 9. 22. Differt a *Calcinatione*, ut genus, & fpecies. Omnis quidem *incineratio* eft calcinatio, fed non vice verfa. Id. l. 2. cap. 43. §. 75. *Incinerationem* præcipue locum habere in vegetabilibus, & animalibus, cum falia parantur fixa, docet Rolf. Ch. l. 2. c. 3. Dicitur & *Cineratio*, *Cinefactio*.

INCIPIO, ἄρχομαι, dicitur de morborum principio. Hipp. 1. aph. 12. 4. a. 22. 2. aph. 29. Vide Diet. n. 110. Vide & infra *Principium*.

* INCISIO, ἐγκοπή, vide *Encope*. Quibus faltem hoc addi debet, quod vocab. *Incifio* non femper accipiatur in malam partem pro folutione continuitatis morbofa, fed etiam in bonam pro operatione Chirurgica, vel Anatomica. Frequentiffime in ufu eft phrafis, *Incifio* Venæ, Nervi. De *incifionis* modo in calculo veficæ vide Fab. Hildan. l. de lithotomia, c. 12.

* INCISOR, τομεύς. Epitheton dentium quatuor anteriorum in utraque maxilla. Vide *Dens*.

INCISORIUM, τομεῖον, dicitur tabula, in qua fit fectio, vel incifio. Braffavol. in indic. Galenico.

INCITATIO, ὁρμή. Vide *Horme*.

INCLINATIO, ἔγκλισις, κλίσις, ῥοπή, vel accipitur proprie, quando corpus, vel vas aliquod oblique vertitur; & idem eft, quod *Reclinatio*, ἀνάκλισις, quæ fignificatio per fe nota: vel metaphorice, & translatitie, (quod Medicis frequentiori in ufu) & quidem aut de humorum in hanc, vel illam partem conatu, vel *propenfione*; & dicuntur humores ῥέπειν, Hipp. 1. aph. 21. Jung. Diet. n. 751. aut de totius humanæ naturæ vi, & propenfione ad aliquid, Rul. in Lex. ita tamen ut nondum adfit coactio, aut violentia; & in hoc differt ab *Impreffione*, vel *Prædeftinatione*. Vide *Impreffio*. De hac *inclinatione* plura apud Paracelf. occurrunt, ut & Helmont. tr. Aftra neceffitant, non inclinant. Septem Planetæ vocantur Duces, & Comites *Inclinationum* a Ger. Dorn. tr. Duellum animi cum corpore, Th. Ch. Vol. 1. p. 473.

* INCOCTUS, *Incoctio*, propter duplicem particulæ *In* acceptionem, *Privativam*, & *Intenfivam*, duplicem etiam, & plane contrariam obtinet fignificationem. Juxta priorem dicitur Gr. ἄπεπτος, ἀπέψανος, ἀπεψία, vide fupra *Apeptos*, & *Apepfia*; & refpondet *Crudo*, *Cruditati*, vide etiam *Cruditas*. Gal. l. de conftit. art. med. c. 15. Denotat vero rem vel plane non coctam, vel infufficienter coctam; five fiat per coctionem naturalem, five artificialem. Juxta pofteriorem vero *Incoctum* fignificat, quod probe coctum eft, vernacule *eingetocht*. Vide Rhod. in Lex. Scrib. Unde & *Incoctilia* dicuntur vafa, Plin. l. 34. c. 17. quando album *incoquitur* æreis operibus Gallorum invento. Meminit & Libav. Synt. Arc. Ch. l. 7. cap. 24.

INCOENATUS, ἄδειπνος, *Incœnis*, Plauto dicitur, qui cœna abftinet. Scrib. n. 140. Rhod. in Lex.

INCOMMODUS, δύσχρηστος. Vide *Dyfchreftos*.

† ICOMPRESSA ANNOTATIO, Dunc. Lind. de febr. libera caloris invafio fine paroxyfmi figno, Senn. de feb. l. 3. c. 2.

INCOMPREHENSIBILITAS, ἀκαταληψία, idem quod *incertitudo*. Vide *Acatalepfia*. Gal. de opt. dic. gen.

INCONSTANS, *Inconftantia*, ἀκατάστατος, ἀκαταστασία. Vide *Acataftatos*.

INCONSUETUS, ἀσυνήθης, idem quod *Infuetus*, *Infolitus*. Vide *Afynethes*.

INCONTINENS, *Incontinentia*, ἀκρατής, ἀκρασία, ἀκράτεια. Vide *Acrafia*. *Acratia*. Frequenter dicitur de *Incontinentia Urinæ*.

INCORPORATIO, Gr. dici poffet ἐνσωμάτωσις, eft fpecies miftionis, vel commiftionis, qua ftatim humida cum ficcis in unum corpus per formam maffæ contemperantur. Differt a *Nutritione*, vel *Imbibitione*, quod non lente, & fucceffive fiat, fed tantum humoris ftatim addatur, quantum ad corporis mifti confiftentiam requiritur, ut fiat veluti pafta: unde & *Impaftatio* nominari poteft, in nonnullis *Subactio*. *Incorporatæ* autem res in calore digeftorio relinquuntur, ut mutua actione, & paffione crafin communem nancifcantur. Rul. & Johnf. in Lex. *Incorporatio* quoque vocatur, quando fpiritus in corpus convertitur, & reducitur. Th. Chym. Vol. V. p. 16.

INCORRUPTIBILIS, ἄφθαρτος. Vide *Aphthartos*.

INCORRUPTUS, ἄψαυστος, ἄφθαρτος, quid generaliter fignificet, notum eft, nimirum purum, fincerum, quod non eft vitiatum. Ita Scrib. de fe teftatur, curam habuiffe, ut *incorruptas* compofitiones medicamentorum acquireret, n. 38. Specialiter vero accipitur de Virgine vera, illibata, quæ virum nondum paffa. Cafp. Rejes C. El. q. 41.

INCRASSANS, *Incraffativus*, παχυντικός, epitheton medicamentorum quorundam, quæ Galenus frigida poteftate, & craffarum partium effe ftatuit, l. 5. de S. F. c. 20. Confer ad Dogm. noftra P. Ul. c. 2. p. 712. Talia medicamenta vocantur & Græcis abftractive παχυσμοί. Foef. Oec. p. 490.

* IN-

* Incrementum, αὔξησις, ἐπακμή, idem quod *Augmentum*, vel *Augmentatio*: de quibus supra.

* Increscens, ἐπακμαστικὸς, vide *Epacmasticos*.

Incrustatio, ἐσχάρωσις, κονίασις, πλάκωσις, diversam obtinet significationem, pro varietate subjecti, de quo dicitur. In Chirurgicis notat crustæ generationem, vide *Crusta*. Vel significat *illitionem* quandam, & imbutionem sive liquoris, sive picis, aromatum, &c. vasis interioribus factum; de qua videatur Rhod. ad Scribon. n. 135. & in Lex. *Incrustatio* unius metalli super aliud fit cum Mercurio, vel salibus, & huc pertinent *Deauratio*, & *Deargentatio*; de quibus suo loco. Jacobus le Mort Metallurg. contr. p. 272.

Incuba, i. e. *Sponsa solis*. Rul. in Lex.

* Incubus, *incubo*, ἐφιάλτης. Vide *Ephialtes*. *Incubus*, est nocturnus spiritus, illudens, fallensque mulieres in somno, ac si rem cum eo commiscerent. Rul. & Johns.

Incurabilis, ἀνίατος, ἀνήκεστος, ἀθεράπευτος, idem quod *Insanabilis*: dicitur vel de morbis: & dicuntur illi, qui vel simpliciter nullam, vel rarissime, & difficulter admittunt curationem, Libav. Tom. 3. Op. p. 123. Quomodo vero differant a *Lethalibus*, vide in Dogm. nost. Med. Gen P. 2. c 5. d. 12. p. 166. seq. Jungatur Nic. Taurell. Method. prædictionis pag. m. 444. Vel de partibus corporis ipsis, quarum generalem scopum Gal. esse dicit, a corpore rescindere, l. 6. de C. M. P. G c. 2. sed fallitur. Nam dantur partes *incurabili* affectu laborantes, quas tamen non expedit rescindere; ut sunt Tumores quidam fungosi, quædam Strumæ, & similes Excrescentiæ, &c. Vide *Insanabilis*.

Incuriosus, *Incurius*, ἀμελὴς, dicitur, qui cogitationibus non indulget nimis, aut curis, homo levioris animi. De *Incuriis* notavit Helm. eos raro canescere, de Lith. c. 9. n. 55. E contra imaginando canescunt pili, tr. Imago mentis, n. 40.

Incursus, dicitur D. Laur. Bellin. Prof. Pisano arteriarum motus extrorsum, sive dilatatio, qua digitos prementis ferit, & κατ᾽ ἐξοχὴν *Pulsus* vocatur. Opponitur *Subductui*, de quo infra. In oper. nuperrime edit. Membro II. de *Pulsibus*, p. 72.

* Incurvatio, κύρτωσις. Vide *Cyrtosis*. Peculiarem spinæ dorsalis *incurvationem* lege apud Hild. c. 6 O. 74. Penis *incurvatio*, legitur apud Blas. Med. Univ. p. 334. Potest etiam vocabulum hoc in bonam partem sumi pro operatione Chirurgica, quamvis usitatius *Inflexio* fortassis vocetur.

Incus, ἄκμων, hujus vocabuli propria significatio spectat ad fabros metallorum, &c. in qua etiam usus Gal explicando pulsus dicroti naturam, l. 1. de diff. puls. c. 17. Tropica vero significatione usurpatur ab Anatomicis, dum Officulum aliquod in aure interna *Incus* dicitur, quemadmodum & reliqua *Malleus*, & *Stapes*, quibus additum legitur quartum a Sylvio inventum *Orbiculare*, Lindano *Cochleare* dictum: de quibus videatur Barthol. Anat. libell. IV. cap. 7.

Indarion, ἰνδάριον, nomen Collyrii; cujus descriptio habetur ap. Aet. l. 7. citante Gorr.

* Index, apud Latinos in Medicina duplici gaudet significatione. 1. dicitur de *digito* proximo a pollice, qui & λιχανὸς, & δεικτικὸς Græcis dicitur. Gal. l. introduct. c. 10. Vide *Dactylos*. 2. usurpatur de diebus, qui futuram crisim prænunciant, & veluti indicant, & Gr. dicitur ἐπίδηλος. Vide *Epidelos*.

Indicans, δεικτικὸν, ἐνδεικτικὸν, in Medicina non solum significat id, quod nocet, uti quidem plerique terminum hunc cum Gal. de methodo medendi intellexerunt; sed debet applicari utrique Methodo conservandi, & medendi. Estque nihil aliud, quam res secundum, vel præter naturam, monstrans aliquid agendum esse Medico. Dividitur in *primarium*, vel *Essentiale*, quod nihil aliud est, quam Causa vel Sanitatis, vel Morbi; & *secundarium*, quod constituunt Accidentia utriusque, & alia Attributa caussarum, vel Subjecti. Plura petantur e Dogm. nost. M. gen. P. IV. c. 1. seq. *Indicans* quoque vel *Indicativum* idem est, quod *significans*, vel *significativum*; & usurpatur de signis: Gr. δηλωτικὸν, Gal. l. Ars Med. c. 2. & 3. Vide *Deloo*.

* Indicatio, ἔνδειξις. Vide *Endeixis*.

Indicator musculus, vocatur Riolano digitorum extendens. Barthol. l. 4. anat. c. 9.

Indicatum, Gr. ἔνδειγμα, (quamvis communiter *indicium* significet) opponitur *Indicanti*, & ad utramque Methodum referri debet; nihilque aliud est, quam res juvans, sive auxilium a Medico applicandum cum pro conservanda, tum pro recuperanda valetudine. Vid. Dogm. Nostr. d. l.

* Indicium, idem quod *Signum*, σημεῖον. Vide *Semeion*. *Signum*.

Indicon, ἰνδικὸν, est æquivocum in Medicina. Vel enim (1.) significat speciem piperis, uti plerique exponunt loca Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 112. l. 1. de morb. mul. CXIX. 12. l. 2. XLVII. 14. LXV. 14. LXXXIV. 8. junge Foes. Oec. p. 281. seqq. Vel (2.) lignum, quod vel ipsum *Guajacum*, aut *Sanctum*, aut ei prorsus simile habetur; de quo videatur ex Manardo Fo-

Foreſt. l. 32. obſ. 7. in Schol. vide *Guajacum*. Vel (3) ſignificat materiam coloris cujuſdam, præſertim cœrulei: cujus duæ differentiæ a Dioſcoride l. 5. c. 107. aſſignantur: *Nativum Indicum*, quod tanquam ſpuma arundinibus *Indiæ* adnaſcitur. Hoc ſibi inexploratæ inventionis fuiſſe ſcripſit Pl. l. 35. c. 6. Vocatur ab *Ægineta Melan indicum*, de quo etiam vide Fallop. Metall. ſ. Foſſil. c. 34. Tom. I. p. 339. *Factitium alterum*, quod offerunt infectoriæ officinæ, ſive tinctorum, & adhæret, vel innatat æreis cortinis, quam detractam artifices exiccant. Optimum eſt, quod cœruleum præbet colorem. Refertur inter medicamenta leviter adſtringentia, & quæ ulcera purgant. Dioſc. d. l. Gorr. Alii vero ſuccum herbæ dicunt, qua nunc tinguntur panni; & vocatur *Glaſtrum*, vulgo *Maid*. Rul. & Johnſ. Vel (4) dicitur de *lapide indico*, qui ejuſdem cum *Hieracite* virtutis eſt, ſanguinem ſiſtentis, teſte Gal. l. 9. de ſimpl. fac. Ægin. l. 7. c. 3. Vel (5) *eſt* nomen *Balſami*, quod & *Peruvianum* dicitur; de quo videatur Schrod. l. 4. cl. 2. n. 475. Schrod. in Clav. ad h. l.

INDIFFERENS, ἀδιάφορος, epitheton eſt rerum non naturalium medio modo ſeſe habentium; quarum uſus ad ſanitatem, & abuſus ad morbos facere ſolet. Vide Dogm. noſtra P. I. c. 6. d. 2. p. 72. *Indifferenter* vivere, idem eſt, ac abſque regimine, & cautione vivere, genio ſuo indulgere. Scribon. n. 123.

INDIGENTIA, ἔνδεια, idem quod *Defectus*. Vide *Endeia*. *Defectus*.

INDIGESTIO, *indigeſtus*, ἄπεπτος, ὠμός, idem quod *incoctio*, *incoctus*, *cruditas*, de quibus ſuis locis. Poteſt dici de alimentis, humoribus, & excrementis, quemadmodum de *Coctione* dictum eſt.

INDIGNATIO, ἀγανάκτησις, eſt ſpecies iræ occultæ, & intrinſecæ, cujus character eſſe ſolet σαρκάζειν, i. e. *frendere*, ſive labia fortiter comprimere. Gal. 1. de art. t. 28.

INDIGNATORIUS MUSCULUS, dicitur is, qui oculum ad parvum angulum in latus abducit. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. p. 513.

INDOLENTIA, ἀνωδυνία. Vide *Anodynia*.

INDORMIO, ἐπικοίμάομαι, idem quod *Obdormio*; vel quando alicui affectioni ſomnus ſupervenit. Hipp. 5. aph. 27. Diet. n. 316.

INDUCTIO, ἐπαγωγή, a Latinis proprie ſumitur pro *inunctione*, & *illitione*. Ita Emplaſtra in alutam, linteum *induci* dicuntur. Accipitur etiam pro *impoſitione* in partem corporis affectam. *Inducere* fronti, pedibus, &c. Vide Rhod. in Lex. Scrib. & Keuch. in not. ad Seren. p. 90.

INDULGENTIA, χάρις, idem quod *gratia*. Rolf. O. ac M. Med. Sp. l. 14. ſ. 1. cap. 28. Vide *Charis*. De *indulgentia* parentum noxia lege Linden. Ex. I. §. 28. 29.

INDURANS, σκληρύνων, σκληρωτικός, dicitur de quibuſdam medicamentis, quæ ſunt frigidæ naturæ, vel temperamenti, cum defectu caloris, & fermentabilitatis. Gal. l. 5. de S. Fac. c. 10.

INDURATUS, idem quod *Duratus*, σκληρωθείς, vide *Duratus*. *Indurata*, σκληρυσμοί, σκληρύσματα, vocantur & σκιῤῥώματα, Gal. l. 5. de S. Fac. c. 7. Vide ſupra *Duritia*.

INDUS, ἰνδός, idem quod *Indicus*: Patronymicum a regione *India*; eſtque Epitheton quorundam medicamentorum. Ita Pilulæ Indæ Haly vocantur valide purgantes; quarum deſcriptio habetur in Diſpenſatoriis, & meminit etiam Foreſt. d. l. item *Emplaſtrum indum*, Tharſei Chirurgi, apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13.

INDUSIUM, χιτωνίσκος, ſtricte ſignificat linteum, vel lineum indumentum, quod nudo corpori induimus. Talia in ægris mutare nonnulli diſſuadent, alii commendant; de qua controverſia legatur Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. ſ. 2. cap. 3. & Caſp. Rejes C. El. qu. 82. num. 10. 11. *Induſia* in mures mutata notavit Helmont. tr. Imago Ferm. impr. num. 9. *Induſium* etiam in fœtu fœminino vocatur *Tunica Amnios*, corpuſculo obvoluta, & una in partu excluſa. Valleſ. l. 5. de H. C. F. c. 17.

INEBRIO, μεθύσκω, h. e. ebrium facio. Eſt autem nihil aliud *inebriare*, quam caput ferire, deliria progignere, κεφαλὴν πληροῦν, καὶ παραφροσύνην ἐργάζεσθαι, uti vivis coloribus deſcripſit Gal. c. 3. de R. V. I. A. t. 1. ſeqq. Quare rectiſſime ſcripſit Linden. Turpe eſt *inebriari* nocte, turpius die, turpiſſimum mane. Ex. X. §. 295. Quid? quod Paracelſ. odorem *inebriativum* cauſſam Caduci, ſeu Epilepſiæ citra veritatis jacturam ſtatuerit, tract. h. tit.

INEDIA, ἀσιτία, eſt *abſtinentia* a cibo, & potu. Poteſt etiam vocari ὀλιγοσιτία. Nam vel totalis, vel partialis *abſtinentia* comprehenditur hoc vocabulo. Pertinet inter res Medicas non naturales; quamvis Gal. l. de V. S. adv. Eraſiſtratum c. 9. e numero rerum exiſtentium excludat, ſcil. Phyſicarum. Favere poteſt ſanitati promovendæ, & morbis gignendis. Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. ſ. 3. c. 72. & lib. 18. ſ. 1. c. 5. & 6. Extremam *inediam* ſeptem dierum ὡς τὸ πολὺ judicat Lind. Ex. XIII. §. 238. ſeq. Dari tamen & miraculoſas, ſive prodigioſas *inedias* multo longiores, crediderunt nonnulli Clariſſimi in arte Medica Viri: v. gr. Lang. l. 2. ep. 27. Hildan. Cent. 2. Obſ. 40. & 42. & c. 3. Obſ. 85. Cent. 5. Obſ. 33. Caſp. Rejes C. El. q. 58. quas tamen ad unum omnes, & ſimiles ceu omnino fictas, & ementitas rejicere non

veritus est D. Veschius Ephem. N. Cur. A. III. Obs. 35.

Ineptus, *Ineptitudo*, ἀνεπιτήδειος, ἀνεπιτηδειότης, in genere significat naturalem *impotentiam*, vel ἀδυναμίαν. Sub se vero multa comprehendit. Hinc rectissime Linden. scripsit *ineptum*, quod est alienum a re, a persona, caussa, loco, tempore, modo, Ex XI. §. 123. Gr. dicitur ἀργόν. Et *ineptus risus*, Melancholicorum proprius, vocatur a Sere. c. de splene curando. Vide Keuchen. in Not. p. 178. Gr. ἄκαιρος, *intempestivus*.

Inertia, in genere idem, quod *ignavia*. Proprie tamen *imperitiam* in aliqua arte significat, Græce ἀτεχνίη. Vide *imperitia*. Hanc recte temeritatis nutricem, & matrem vocavit Hipp. in Lege III. 14.

Inesis, *Inethmos*, ἴνησις, ἰνηθμός, idem quod κένωσις, & *vacuationem* significat, a verbo ἰνέω, *vacuo*, quod legitur apud Hip. l. d. L. H. XXXIIX. 11. l. de morb. mul. LXXXII. 17. quemadmodum & ἰνηθμός legitur apud eundem lib. de Loc. in hom. XXX. 13. XLIV. 6. XLV. 3. 8. L. 14. Junge Foes. p. 282. Erotian. Onom. p. 54 55.

Inexercitatus, ἀγύμναστος, idem qui *Otiosus*, *Piger*, qui corporis quieti nimis vacat. Gal. l. 2. de sympt. causs. c. 2.

Inexpertus, idem qui *imperitus*, ἄπειρος.

Infans, apud Latinos lata gaudet significatione. Complectitur n. & fœtum humanum in utero bimestrem, trimestrem, &c. & Græce vocatur Hipp. νήπιον, 4. aph. 1. & 3. Epid. s. 2. t. 7. & 8. ubi vide Gal. comm. ad h. l. Adde Dieter. n. 570. C. Rejes C. El. q. 55. Communiter tamen sumitur de recens natis usque ad illud tempus, donec incipiant sermone uti. Hæc enim videtur vocis derivatio a non fando. Et Gr. dicitur παιδίον, quamvis hoc vocabulum Diet. ad primum septennium usque extendat, n. 643 De sanitate tuenda infantum consule Gal. l. 7. de san. tu. c. 7. seqq. Spagyricorum *infans* qui dicatur in magisterio Lapidis Philosophici, & quomodo per imbibitionem nutriatur, legatur Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 8. & Alchymiæ Pharmaceut. c. 7.

Infarctus, substantive, & adjective, ἔμφραξις, ἔμφρακτος. Vide *Emphraxis*, *Emphraticos*, *Emphragme*.

Infectio, homonymum est vocabulum. Vel enim idem est, quod *Tinctus*, vel *Tinctura*, Gr. βαφή. Unde *Ars Infectoria*, sive *Tinctoria* vocatur. Et *infectores* sunt iidem cum *Tinctoribus*. Scribon. num. 57. Rhod. in Lexic. Vel quod Medicis usitatius, convenit cum *Contagio*, & denotat μίασμα, malignum, & venenatum, de quo supra. Vide *Contagium*. *Infectum corpus*, legitur apud Scribo. n. 185. De differentia inter *infectionem* pestis, & *infectionem* Medicam, cui placet legere, videat Parac. l. 1. de peste, c. 1. Materia *infectionis* dicuntur & Inquinamentum, inquinabulum, Impressura, apud Severin. l. de nov. obs. abscess. c. 23. & alibi.

† Infelix lignum, sambucum vocant. Laur. lib. 27.

Inferior. Vide *Cato*.

Infernus, ᾅδης. Vide *Orcus*.

Infervefacio, h. e. in aliquo vase fervefacio. Aliquoties legitur apud Scrib. 39. 53. 153. 371. Item *infervesco*, n. 37. 108. &c. Vide Lex. Rhodii Scribonian.

Infesto, ἐνοχλέω. Vide *Enochleo*. *Infestare* dicitur, quod aliquem vel adoritur vehemente impetu, velut festinans in perniciem ejus, vel opprimit mole turbationum. Linden. Ex. XVI. §. 45.

Infibulatio, ἀγκτηριασμός, vide *Ancteriasmos*. Adde Mercurial. V. L. l. 1. c. 19.

Infidus, ἄπιστος, dicitur de signis *incertis* Gal. 2. aph. 27.

Infimus, vide *imus*.

Infinitus, ἄπειρος, idem quod *immensus*, Epitheton doloris, apud Scribonium, num. 190. 194. Rhod. in Lex.

Infirmarius, νοσοκόμος, vocatur *infirmorum curator*; quemadmodum & locus, ubi infirmi curabantur, *infirmarium*, & *Infirmatorium* dicitur, teste Diet. n. 655. ferme circa fin.

Infirmitas, *infirmus*, ἀῤῥωστία, ἀσθένεια, ἀσθενής, ἄῤῥωστος. Vide *Arrhostia*, *Astenia*. Nullum hominem fuisse, qui omnes partes corporis simul *infirmas* habuerit, asserit Gal. l. 2. de L. aff. cap. 7. Omnibus morbis obnoxia *infirmitas* dicitur Lind. Ex. XIII. §. 366.

Infixus, καταπεπαρμένος, a καταπείρω, transfigo. Dicitur de festucis, & aliis, quæ membris *infigi* possunt, & opus habent extractione, vel manu, vel medicamento. Gal. l. 1. de fac. Nat. c. 14. Dolor *infixus*, ὀδύνη ἐρειδουσα, describitur a Gal. l. 2. de sympt. causs. c. 5. circa fin.

* Inflammatio, φλεγμονή, φλόγωσις, accipitur late, & stricte: late significat omnem immoderatam caliditatem, etiam momentaneam, absque tumore, quæ alias φλόγωσις dicitur, qualis etiam in scorbuticis frequens esse solet. Vide *Phlogosis*. Stricte vero significat tumorem vehementer calidum p. n. in partibus carnosis, & sanguineis, cum rubore, & dolore, provenientem a sanguinis fervidioris, & impetuosius affluentis, meatuumque minorum ordinem turbantis collectione, & stagnatione. Græce dicitur φλεγμονή. Nulla *inflammatio* magna est absque febri. Dividitur in Internarum, & Externarum partium *inflammationem*. Illæ sunt plerumque Erysipela-

sipelaceæ, & facile malignitatem contrahunt. Distinctio quoque frequens in *Legitimam*, quæ a sanguine sincero copia solum peccante oritur, & *Spuriam*, quæ a sanguine heterogeneo, vel bilioso, vel seroso, vel crudo provenit. Plura videantur apud Dieter. n. 905. Linden. Ex. IV. §. 23. seqq. multis Ex. XVI. 46. seqq. ut & in Chirurgicis Aquapendentis, Hildani, Barbette, aliorumque scriptis.

* INFLATIO, ἐμφύσημα, ἐμπνευμάτωσις. Vide *Emphysema*, *Empneumatosis*.

INFLATIVA *Medicina*, vel materia Medica dicitur, in cujus substantia dominatur grossa humiditas extranea, in quam cum egerit caliditas, generatur inde ventositas, quæ non dissolvitur. Tales sunt Phaseoli, &c. Avic. Libr. de virib. cord. tract. 2. c. 1.

INFLEXIO, καμπή, idem quod *flexio*. Vide *Campe*. *Flexio*.

INFLUENS, epitheton caloris nativi vitalis, ad differentiam insiti, vel innati; & intelligitur ille Calor, qui mediante sanguine a Corde distributo corpori, ejusque membris communicatur, & influit; uti præter alios exposuit etiam Pompejus Caimus de Calid. innat. c. 5.

INFLUENTIA, ἐπίῤῥοή, idem quod *influxus*, atque dicitur non solum de humorum motu in aliquam partem: ita sanguinis *influxus* omnis fit a corde per arterias, Linden. Ex. IX. §. 47. sed etiam de virtute quadam occulta, a corporibus cœlestibus, vel sideribus descendente, & sese insinuante, a qua varios effectus dependere nonnulli statuunt. Gr. etiam ἀπόῤῥοια vocatur. Ruland. & Johns. ita descripserunt: *Influentia* naturalis est ea, quam *infundunt* astra superiora firmamenti ex naturali præscripto in hæc inferiora, quæ gubernant, ac regunt per inclinationem in hominibus, brutis, aliisque, & per vires, & efficacias etiam in insensatis. Helmont. per actionem quandam Regiminis hactenus Scholis ignoratam expressit, quæ spirituum abstractorum instar, propemodum in sibi substrata objecta operatur; estque nihil aliud, quam Connexitas Stellarum, concitandi Gas inferum, juxta leges directionum ab omnipotente datas, & fixas, tr. Astra necessit. &c. nu. 15. Plura de *influentiis* Stellarum vide apud Schrod. l. 1. c. 9. Verum alii hunc Astrorum in inferiora *influxum* commentitium, falsum, & propterea rejiciendum censent: inter quos est Lind. Ex. XI. §. 187. Fr. Hofm. in Clavi ad d. Schrod. loc. & inter Physicos Ampl. & Excell. Dn. Sturnius in Part. Spec. Cosmicæ Scientiæ, qui, excepto Sole, & Luna, reliquis Astris sive fixis, sive Planetis nullam concedit *influentiam*. Nobis placet ἐπέχειν. Legatur & de hac controversia Casp. Rejes Camp. El. q. 34. n. 24. seqq.

INFLUXUS, vide *Influentia*.

INFOECUNDUS, ἄγονος, idem quod *Sterilis*. Vide *Sterilitas*.

INFRA, κάτω. Vide *Cato*.

INFRASPINATUS, epitheton Musculi scapulæ partem externam, & gibbam totam tegentis, qui creditur brachium ad exteriora agere retrorsum. Barthol. l. 4. An. c. 2. p. 563. Dicitur & *Suprascapularis inferior*, ad differentiam Suprascapularis superioris, qui & Supraspinatus appellatur, de quo suo loco.

† INFRIGIDANS GALENI, aliam ceratum rosatum, Mass. de feb. cap. 28.

INFRIGIDATIO, *infrigidans*, idem quod *Refrigeratio*, *Frigefactio*, κατάψυξις, ψύξις, ψῦγμα. Vide *Captapsyxis*, *Frigefactio*, *Frigefaciens*.

INFUNDIBULUM, χοάνη. Vide *Choana*. *Infundibulum* est vas metallicum, oblongum, cum manubrio, interius excavatum, liquata metalla recipiens, & in virgas, vel baculos conformans. Rul. & Johns. in Lexic. *Infundibulum* argenteum pro cibo, & potu descripsit cum applicatione Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. X. fig. 11. & Tom. XXXII. fig. 8. In Anatomicis *infundibulum* quoque vocatur sinus renum medius, ad quem materia urinæ colligitur, alias *Pelvis*, item *Incerniculum* appellatum. Vesling. Syntag. Anatom. c. 5.

INFUSIO, *Infusum*, ἔγχυτον, ἔγχυμα. Vide *Enchyton*, *Enchyma*. Accipitur duplici modo, Late, & Stricte, & rursus Concrete, & Abstractive. In lata significatione concreta complectitur omnia medicamenta intus, vel foris applicanda, quæ citra coctionem certo tempore in liquore macerantur, sive postea sequatur coctio, sive non; de quibus vide Vveher. Antidot. gen. lib. 1. c. 15. Blas Medic. Gener. P. 2. l. 7. f. 2. subsect. 4. c. 1. & alii. Describi possunt *infusa*, quod sint Extracta liquida corporum solidorum, ut plurimum præsenti usui dicata. In lata abstracta significatione denotat modum *infusionis* parandæ legitimum; qui videri potest apud Vveker. d. l. lib. 3. c. 12. Fr. Hofm. in Clav. Schroder. l. 2. c. 63. Blas. d. l. &c. Stricte accipitur in concreto vel pro *infusione* laxativa, vel purgante. Schroder. l. 2. c. 63. Anonym. Sylv. Medic. cap. 9. Vel pro *Clysteribus*, Lind. Ex. XIII. §. 362. seqq. In abstracto *infusio* modum non solum significat dictorum *infusorum*, qui in citatis Auctoribus, & locis videri potest; sed etiam adhuc alium peculiarem, & novum, quo liquor medicamentosus in venam corporis apertam infunditur; unde & *Ars infusoria*, & *Clysmatica nova* audit, hujusque meminit aliquoties

ties Rolf. O. & M. M. Sp. l. 8. f. 2. c. 30. l. 11. f. 3. c. 11. l. 14. f. 1. c. 30. Eph. N. C. Ann. I. obf. 149. Joh. Dan. Major. Invent. Medic. I. Etmuller. diff. de Chir. Infuforia, quæ tamen curandi ratio hodieque fere rurfus exolefcit.

INGENITUS, idem quod *Innatus*, ἔμφυτος. Vide *Emphytos*. Inter curas ægritudinum æruginofarum, five Luis Venereæ, quas Paracelfus proponit l. 7. de morb. Gal. c. 11. fexta eidem vocatur *Cura ingenita*, quæ pertinet ad verrucas, & fungofas excrefcentias.

INGENIUM, Græcis idem quod *Natura*, φύσις. Nam pro varietate naturarum, variant & *ingenia*. Gal. de cogn. & cur. an. morb. cap. 7. Lind. Ex. I. §. 14. Quid Hermes Trifmegiftus in Tabula fua Smaragdina intelligat per *Magnum ingenium*, expofuit Ger. Dorn. in Phyfica Trifmegifti, dicens denotare fummam diligentiam, & induftriam effe adhibendam in applicatione ignis ad opus illud fecretiffimum. Vol. I. Theatr. Ch. p. 382.

INGERENDA, προσφερόμενα, idem quod *Affumenda* per os, h. e. Alimenta. Et *ingeftio* idem notat, quod *Affumptio per os*. Vide Gal. 3. de R. V. I. A. t. 22.

INGLUVIES, ἀκολασία τῆς διαίτης, ἀπληστία, idem quod *victus intemperantia*, infatiabilitas. Galen. 6. aphor. 28. Cauffa eft plurimorum morborum a cruditatibus dependentium, ita ut morbi, & ægritudinum pericula e culinis exeant. Cafp. Rejes C. El. c. 25. n. 16. & q. 88. num. 280. Helm. matrem vocat trium peccatorum fanguinis, abundantiæ, ftagnationis, & heterogeneitatis, tract. Retenta. *Ingluvies* quoque vocatur ventriculus ille membranaceus in volatilibus, vernacule *Struma* dictus, in quo recipiuntur alimenta per os ingefta. Bartholin. lib. 1. Anat. cap. 9.

INGRAVIDATIO, idem quod *Imprægnatio*. *Ingravidationis* factæ abfque immiffione membri virilis obfervationem vide in Eph. N. C. Ann. III. obf. 273. Vide *Imprægnatio*.

INGRESSIO, *Ingreffus*, βάδισις, late idem eft quod *Ambulatio*, quæ fit, quando alterutrum crus per vices & firmatur, & movetur. Hipp. 3. de art. t. 73. Vide *Ambulatio*. Stricte accipitur de acceffu Medici ad ægros. Ita Claud. egregium libellum fcripfit de *Ingreffu* ad infirmos. Tropice fumitur de cauffa Ilei, quando dicitur effe *Ingreffus* inteftinorum mutuus, Lind. Ex. IV. 44. i. e. Infinuatio, Duplicatura. *Ingreffio* Spagyrica eft nutritio, conjunctio, fubmerfio. Th. Ch. Vol. IV. p. 751. 764.

INGREDIENTIA, vocantur medicamenta fimplicia, interdum & compofita, quæ in formula remedii compofiti, quam Receptam vulgo vocamus, præfcribuntur.

INGUEN, βουβών. Vide *Bubo*.

INHIBITIO, ἐπίσχεσις, idem quod *Cohibitio*, fuppreffio. Vide *Epifchefis*.

INHUMATIO, vocatur digeftionis, vel putrefactionis fpecies, quæ fit fub fimo equino, aut abfcondendo in terram. Rul. in Lex. Vide & Th. Ch. Vol. VI. p. 563.

INJACULATIO, eft terminus Helmontianus, notatque acerbum ftomachi dolorem fpafmodicum, in quo motus quoque corporis aufertur, & affectus Tetano fimilis videtur, quem Belgæ ruftici *Gefchot* vocant, tanquam a fagis immiffa, tr. Jus Duumviratus, n. 20. *Injaculata* quoque vocantur, quæ *Injecta*. Vide *Injectio*.

INJECTIO, accipitur diverfimode. Communiter pro infufione facta in aliquam cavitatem. Et ita idem eft, quod *Enema*, ἔνεμα, *Clyfter*. Ita *Injectiones* penis, uteri, Schrod. l. 2. cap. 41. Foreft. l. 26. obf. 2. Vide *Clyfter*. *Injectio* in nares, Scrib. n. 10. 46. Vel pro fafciæ applicatione, five *Fafciatione*, Gal. de fafciis. Quid Græcis εἰσβολὴ fignificet, vide fupra *Eifbole*. *Injecta materialia* Helmont. vocat, quæ materiam fupponunt vifibilem, invifibili tamen modo corpus intrant, & infenfibiliter injaculantur, ut funt fpicula, fpinæ, aciculæ, &c. Vocantur & *Injaculata*. Quem modum non a præftigiis Diabolicis femper dependere, conatur demonftrare idem tract. de *Injectis materialibus*, & *Injaculatorum* modus intrandi. Verum an fatis firmiter demonftraverit, merito dubitatur.

INIMICUS, πολέμιος, idem quod *Adverfus*. Nimium omne dicitur naturæ *inimicum*, Hipp. 2. aph. 51. Vide Diet. num. 703. *Inimicitia mutua*, nihil aliud eft, quam *Antipathia*, de qua fupra lit. A.

* INION, ἰνίον, i. e. *Occiput*, quod eft poftica capitis pars, ita dicta ἀπὸ τῶν ἰνῶν, quod ob copiam tendinum fibrofa, & nervofa eft. Terminatur futura lambdoide. Alii pofteriorem cervicis partem effe volunt. Meminit Hipp. 3. aph. 26. Adde Diet. num. 406. Foef. Oec. p. 283. Barthol. l. 3. Anat. in procem. defcripfit, quod fit pars capitis pofterior ab initio futuræ lambdoidis ad primam cervicis vertebram. Jung. Linden. Med. Phyfiol. l. 2. c. 8. §. 17. Hoc occipitium ad præfervandum ab Epilepfia Florentiæ omnibus pene infantibus, poftquam menfem jam egerunt, fuiffe inuftum teftatur inter alios Jacob. Truncon. de cuftod. pueror. fan. tr. 4. c. 13. p. m. 201. feqq.

INITIUM, ἀρχή, idem quod *Principium*, de quo infra in Pr. *Initia* quoque vocantur extrema in filo, aut fafcia. Gal. l. 2. de iis, q. in med. l. 8.

Initia corporum omnium naturalium duo statuit Helmont. Elementum aquæ, quod est *initium* ex quo, & fermentum, sive *initium* seminale per quod, id est dispositivum, tr. Caussæ, & *initia* Naturalium, n. 23. In opere lapidis Philosophici Spagyrico *initium* est corruptio, finis vero generatio. Ger. Dorneus tr. Artific. supernat. c. 7. *initiatrix* προκαταρκτική, id est *Causa procatarctica*, Gal. l. 6. de L. A. c. 4.

Initiatus, *initiatio*, τελετὴς, τελετὴ, dicitur de solennitate quadam festivali, præsertim in Gentilium festis Eleysiniis; de qua legatur C. Hofmann. Com. ad Gal. LL. V. P. nu. 482. seqq. Transfertur vero sæpe ad alias solennitates. Ita Medici *initiatio* fit mediante jurejurando. Linden. Exerc. III §. 23.

Iniucundus, ἀηδής. Vide *Ædes*.

Iniuria, ἀδικία, quid significet proprie, notum est. Talem sæpius Medicus perpeti cogitur ab ægris, & adstantibus, & omnino præstat generoso contemptu vindicare. Accipitur vero haud raro *injuria* pro mala affectione: v. g. *injuria* aeris, *injuria* oculorum, dentium. Rhod. in Lex. Scrib.

Innato, ἐφίσαμαι. Vide *Ephistamæ*.

Innaturalia, vel *supernaturalia* corpora sunt ea, quæ concipiuntur animo dumtaxat. Inde factum, aut quandoque loquatur quis: Mihi videre videor hominem præ oculis, qui tamen plus ducentis milliaribus abest, vel aliquando vita functus est ante viginti annos. Johns. in Lex. Summa. Sunt *Entia rationis*.

Innatus, ἔμφυτος, vide *Emphytos*, idem quod *Nativus*.

* Innominatus, ἀνώνυμος, dicitur de omni eo, quod laborat ἀπορία τῦ οἰκείυ ὀνόματος, defectu proprii nominis. Ita Ossa *innominata* vocantur, quæ ossi sacro adjacent ad latus, quorum tria numerantur, & quodlibet nomen habet proprium, conjunctim vero sumpta carent nomine proprio. Ita & *Cartilago Cricoides* vulgo *innominata* vocabatur, quia antiquis absque nomine, basis est reliquarum cartilaginum. Gal. l. de vocal. instr. diss. c. 4. Barthol. l. 2. Anat. c. 11. *Innominatus* quoque *morbus* in specie hic dicebatur, qui medio loco inter Lethargum, & Phrenitim collocatur, in quo ægri connivent oculis, somnolenti stertunt, &c. Gal. l. de pulf. ad tyron. c. 11. Vide *Coma vigil*.

Innovatio, νεωτεροποιΐα, idem quod *Novatio*, a verbo νεωτεροποιέω, *innovo*, novum quid molior, quo usus Hippocr. 1. aph. 20. Absit vero a Medico omnis vitiosa *Novatio*, quamvis lucrosa, qua augere, & extrahere solent morbos, eorumque curationem lucripetæ, ut inde bursæ ære graviores fiant. Dieter. n. 569. Profecto res hæc non caret periculo, & lædit conscientiam, Chirurgastris tamen nostris non adeo infrequens.

Innuens, ἐπινευσικώς. Vide *Epineneucos*.

Inopinus, *inopinabilis*, παράλογος, & adv. παραλόγως, *inopinato*, dicitur de accidentibus, & eventibus, sive sec. sive præter naturam, quæ morbis superveniunt, & mutationem aliquam inferunt, quibus minus fidendum esse docet Hip. 2. aph. 27. Junge Diet. n. 650.

* Inordinatus, ἄτακτος, ἄτυπος. Vide *Ataxia*.

† Inpingued. porci, costa herba in phthisi singularis. Jach. Camerar. Gort. medic. 13.

Inquietatio, *Inquietudo*, ἀλύκη, ἀλυσμός. Vide *Alyce*. Gal. c. 2. in 1. Prorrh. t. 27.

Inquisitio, ζήτησις, item *indagatio*, *investigatio*. Hæc si in ulla alia, certe in Medicina summe necessaria est; præsertim cum non omnia sensui, & intellectui sint manifeste obvia, ut non indigeant *inquisitione*, ex Gal. l. de opt. dic. gen. fere circa fin. Neque etiam tanti putare oportet auctores, vel authoritatem, quamvis de publico meritissimorum, cujus reverentia absterreamur ab *inquisitione Veri*, atque *Utilis*: *Veri* quidem propter utilitatem: *Utilis* vero propter sanitatem. Quo plenior enim, & certior est nostra de rebus cognitio, tanto majore ipsis cum fiducia, atque securitate utimur, verbis elegantissimis Linden. Ex. XI. §. 6.

Insalubris, νοσερὸς, νοσώδης, idem quod *Morbosus*, *Æger*, *Ægrotus*. Applicatur vero diversimode omnibus rebus p. naturaliter sese habentibus, subjecto, caussis, accidentibus, signis, uti patet ex Gal. Art. Med. c. 3. 4. 5. seqq. Junge Oddi de Oddis Commentar. ad Gal. h. loc.

Insanabilis, ἀνίατος, idem quod *Incurabilis*. Vide paulo superius. Quibus addi potest, quod *insanabilitatis* essentia in hoc consistat, quando videlicet morbus superavit vim corporis, verbis Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 22. allegante Linden. Ex. XII §. 64.

* Insania, παραφροσύνη, idem quod *Delirium*, *Insipientia*, *Dementia*, *Mania*. Vide *Delirium*. Nomen *insaniæ* mentis significat ægrotationem, & morbum, i. e. *insanitatem*, & ægrotum animum, quam appellarunt *insaniam*, verbis Cic. 3. Tuscul. 4. citante Diet. num. 653. Paracelsus strictiorem commentus est *insaniæ* acceptionem, distinguens inter *Lunaticos*, qui delirant ex motu, & influxu Lunæ, *insanos*, qui hæreditarium malum, & a prima nativitate contraxerunt; *Vesanos*, qui per venenata alimenta infecti in delirium incidunt; *Melancholicos*, qui ex intrinseca vitiosa humorum, & spirituum dispositione vitiosa corripiuntur mentis alienatione; &

Obsessos, qui a Diabolicis insultibus infestati delirant, de morb. Amentium Tract. 1. c. 5. *Insaniæ* labem communicari posse in posteros, confirmat quoque Helmont. tract. de Conceptis.

INSATIABILITAS, ἀπλησία. Vide *Aplestia*.

INSCITIA, ἄγνοια, ἀμαθία, ἀνεπιστημοσύνη, idem quod *ignorantia*, (quamvis Gal. inter ἀνεπιστημοσύνην, & ἄγνοιαν aliquod discrimen statuat, l. 7. de Hipp. & Plat. decr. c. 2. quod huc non pertinet) quid significet, notum est. Extremus gradus *inscitiæ* est, quando quis ea, quæ in vulgus nota sunt, ignorat, judice Gal. c. 3. in 6 Epid. t. 28.

INSECTILIS, ἄτομος. Vide *Atomus*.

INSECTUM, ἔντομον, (particula *in* positive, non privative sumpta) est nomen animalis plerumque exanguis, imperfectioris aliis, variis incisuris, aut annulis præditi, & commissuris insigniti, cujus species multifariæ habentur, quas descriptas videre licet in Ul. Aldrov. integr. Tom. 3. de *insectis*. Jungatur e novissimis Joh. Schvvammerdamii Historia *insectorum* generalis, cujus etiam fit mentio in Actis Erudit. Lipf. 1685. *Insecta* etiam divisa vivere, & cur? demonstravit Casp. Rejes C. El. q. 31. n. 3. seqq. Aere nutriri, testatur observatio in Eph. Nat. Cur. An. I. O. 120.

INSENSIBILIS, duplicem obtinet significationem. Vel enim Græce vocatur ἄδηλος, i. e. *occultus*, minus evidens, (vide *Adelos*) Vel notat stupidum, & sensationis expers, & Gr. dicitur ἀναίσθητος. Vide *Stupor*.

INSEPARABILIS, ἀχώριστος. Vide *Achoristos*.

INSERTIO, σύμφυσις, ἕνωσις, in Anatomicis denotat conjunctionem arctam, & insinuationem vasorum, fibrarum, membranarum in aliam partem. Unde & septem oculorum tunicæ *insertiones* vocantur Gal. l. 10 de U. P. c. 2.

INSESSIO, ἐνέδρα, Vide *Enedre*. Sumitur & apud Latinos pro *Vaporario*, & Balnei specie, & Gr. dicitur ἐγκάθισμα, de quo Morel. l. 2. formul. rem. s. 1. c. 4. Vide *Enchatisma*.

INSIDENTIA, ἐπίστασις, dicitur, quod *insidet*, aut supernatat urinæ; cui opponitur ὑπόστασις, *subsidentia*. Vide *Epistasis*. Diet. 324.

INSIDIANS, λοχῶν, epitheton morborum clandestinorum, seu clam cum vehementia infestantium; quod tamen ceu ineptum improbavit Gal. c. 1. in 3. Epid. t. 8. Verum an satis firma ratione, alii videant.

INSIPIDUS, ἄποιος. Vide *Apoeos*. *Insipida* magis nutrire, quam acria, & amara, docet Gal. l. 2. de Al. fac. c. 64.

INSIPIENTIA, idem quod *Desipientia*, *Dementia*, *insania*, Gr. ἀφροσύνη. Legitur apud Hildan. Centur. Ep. 41. de *insipientia* a purgantis fortioris usu inducta. Alias *insipientia* quandoque pro affectata ignorantia accipitur, & Gr. ἀνεπιστημοσύνη dicitur. Vide *inscitia*.

INSOLATUS, εἱληθερής, i. e. *a sole calefactus*. Gal. l. 11. meth. med. c. 2. Vide *Eiletheres*.

INSOLENS, ἀσυνήθης, idem quod *insuetus*, *insolitus*. Vide *Asynethes*.

INSOMNIS, ἄγρυπνος, i. e. qui *vigilat* intempestive, & p. n. Hæ tumultus, canes latrantes, & nuncii tristes reddunt homines *insomnes*. Galen. de art. med. constit. c. 18. Vide *Vigiliæ*.

INSOMNITAS, idem esse videtur, quod *Pervigilium*, h. e. somni privatio, ceu in omnibus dispositionibus malum. Avic. l. 1. fen. 2. doctr. 2. c. 13.

INSOMNIUM, ἐνύπνιον. Vide *Enypnion*.

† INSOMNIA, Pacuu. Vigilia, Charis. de differentiis vocum.

INSPECTIO, εἰσόρασις, ἐπίσκεψις, proprie significat attentam alicujus rei considerationem beneficio visus factam, quæ Medico ad accuratam cognitionem necessaria est, & utilis. Hinc & ægros, & alia circa ægrum continentia probe inspiciat. *Inspectio Urinæ* est phrasis notissima.

INSPECTURIO, ὀψείω, i. e. paratus sum ad inspiciendum, quemadmodum & *Confirmaturio*, ἰσχυρείω, i. e. paratus sum ad confirmandum. Gal. 1. de art. t. 3.

* INSPIRATIO, εἰσπνοή. Vide *Eispnoe*.

INSPISSATIO, πύκνωσις, *Spissatio*, idem quod *Condensatio*. Est enim humidi per partium subtilissimarum exhalationem, & consumptionem condensatio; cui opponitur *Subtiliatio*, vel *Attenuatio*. Vide *Condensatio*.

INSTABILIS, ἀβέβαιος, ἀκατάστατος, idem quod *inconstans*. Vide *Abebæos*, *Acatastatos*.

INSTAURATIO, ἀνάθρεψις. Vide *Anathrepsis*, idem quod *Restauratio* corporis iterata nutritio, & refectio.

INSTILLATIO, ἐνστάλαξις, ἐμβροχή, ἐπιβροχή. Vide *Embregma*, *Embrocha*.

INSTITUTIO, παιδεία, παίδευσις, διδασκαλία, id est doctrina, informatio. Hæc alia esse debet apud tyrones, vel qui introducuntur, & alia apud eos, qui perfecte omnia edocentur. Gal. l. de propr. lib. c. 5. Quid alias in genere valeat *institutio*, docet Linden. Ex. I. §. 21. 24.

INSTITA, idem quod *Fascia*, σπάργανον. Scrib. n. 47. 133. Rhod. in Not. ad h. l. Inde & *Lumbricus latus instita* dictus est, teste eodem ad n. 140.

INSTITOR, πωλητής, κάπηλος, πώλης, id est *Venditor*. Hinc *unguentorum institor*, pigmentarius, μυροπώλης dictus fuit. Scribon. n. 22. Rhod. ad h. l.

* IN-

* INSTRUMENTUM, ὄργανον, *Organum*, vocabulum plurimi etiam usus in arte Medica. Generaliter significat rem omnem actioni certæ, & usui, vel operationi dicatam. In Physiologicis *instrumentum* vocatur pars corporis, quæ perfectam edere actionem, aut usum perfectum præstare potest. Dicitur alias pars *instrumentalis*, sive *Organica*. Debent vero omnes partes corporis etiam simpliciores a Medico considerari, ut *instrumenta*, vel *instrumentales*, quemadmodum ostendimus in Dogmat. nostris P. 1. c. 2. d. 6. pag. 26. Recte vero dividuntur in *instrumenta* prima, & secunda; quorum illa censentur, quæ ex similaribus partibus simplicis alicujus functionis gratia sunt constituta; quæcunque vero rursus ex his componuntur, etsi uni totius *instrumenti* actui quam maxime inserviant, tamen inter secunda numerantur. Ita Musculus, Vena, Arteria inter prima *instrumenta* numerantur; Digitus vero inter secunda; atque hoc magis Pes; & pede magis Crus. Gal. l. de dif. morb. cap. 3. & 4. Morbi hujusmodi partium, quando vel naturalis illarum conformatio permutatur, vel numerus non servatur, vel magnitudo conveniens tollitur, vel naturalis positus deficit, vocantur *morbi instrumentales*, d. l. c. 6. Vide Dogm. nost. P. II. c. 4. p. 123. seqq. *Instrumenta communia*, vel publica, ὄργανα κοινὰ, appellantur Venæ, Arteriæ, Nervi, quæ & ἀγγεῖα dicuntur, C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 1096. *Cerebrum* vocatur ὄργανον ἐπιδηλώσεως, id est *instrumentum*, ubi sensus se produnt. Idem n. 523. *Manus* Galeno dicitur, & Aristotel. ὄργανον πρὸ ὀργάνων, *instrumentum instrumentorum*, lib. 1. de U. P. c. 4. & l. 4. de part. an. c. 10. Jung. Hofm. d. l. n. 25. & 1. 3. Circa Materiam medicam triplicem occurrunt quamplurima *instrumenta*. Circa Diæteticam sunt omnia illa, quæ ad rem *Coquinariam* pertinent, in vulgus nota. *Instrumentorum Pharmaceuticorum* Catalogum exhibet Schroder. Med. Pharmac. Chym. l. 1. c. 39. *Chymica* tradit Rolfink. Chym. l. 2. c. 23. seqq. Beker. in Oepid. Chym. Tit. 7. §. 2. Libav. Tom. II. Oper. pag. 131. *Chirurgica* recenset Hildan. in Cista militari, & sparsim in observationibus, nec non plurima apud Hippocr. Gal. Aquapendentem, Paræum, Scultetum &c. occurrunt, quorum nomina propria hoc quoque in Lexico sub literis suis initialibus exponuntur. *Ignis* quoque vocatur κατ' ἐξοχὴν *instrumentum Chemistarum proprium*. Dorneus Art. Chemist. l. 2. c. 6. In negotio lapidis Philosophici Jodoc. Greverius Presbyter proponit *sexdecim instrumenta*, tr. Secretum Greverii dicto, quod est in Vol. III. Theatr. Chymici.

INSUAVIS, ἀηδὴς, idem quod *injucundus*; de quo p. a. Vide Gal. l. 4. de Med. fac. c. 16.

INSUETUS, ἀσυνήθης, idem quod *inconsuetus*. Vide *Asynethes*.

INSUFFLATIO, ἐμφύσησις, ἐμφύσημα, dicitur, quando medicamentum per canalem ad partem aliquam impellitur flatu, vel oris spiritu, v. g. in nares ad curationem polypi; Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. & in os ad uvulæ morbos, l. 6. c. 3.

INSULTUS, εἰσβολὴ, dicitur primum paroxysmi tempus. Vocatur & ἐπισημασία, Galen. l. de morbi tempor. c. 6. Vide *Eisbole*, *Episemasia*.

INSUPERABILIS, ἀνυπέρβλητος. Vide *Anyperbletos*.

INSUPPURABILIS, ἀνεκπύητος, dicitur de tumore, vel abscessu, qui propter frigiditatem non vergit ad suppurationem. Legitur app. Hipp. 5. aph. 20. Junge Diet. n. 64.

INTEGRASTRUM, terminus Paracelsicus, quo innuere videtur conjunctionem illam cruciatim, vel decussatim factam nervorum utriusque oculi opticorum, ita quidem ut ipsorum substantia totaliter confundatur ordinarie. Cui *unioni* etiam hodieque nonnulli hunc usum tribuunt, quod ideo sit a natura instituta, ne species visibiles geminentur. Enimvero non rem acu tangunt; siquidem & species audibiles non geminantur, nec tamen nervi auditorii combinati occurrunt. Quid? quod Vesalius, Aquapendens, & alii observarint, nervos quoque opticos toto ductu divisos mansisse. Paracelſ. fragm. de Anatom. Ocul. Bartholin. Anat. libell. 3. c. 2.

INTEGRITAS, *integer*, ἀκεραιότης, ἀφθορία, ἀκέραιος, ἀκμαῖος, accipitur in Medicina pro *sanitate* corporis *perfecta*, & actionum vigore illæso. Opponitur igitur Læsioni. Occurrit passim in scriptis Medicis.

INTELLECTUS, vocabulum hoc diversimode accipi solet: Substantialiter, & ita idem est quod *Mens*, *Anima rationalis*, Gr. νοῦς. Vide *Animus*. Hic *intellectus*, etiamsi sit in se purus spiritus, & incorporea quædam substantia, utitur tamen subjecto aliquo, veluti sede sua, & regia, videlicet spiritibus animalibus intra cerebri meditullium consistis, a quorum maxime subtilium manipulo ipsa *Phantasia*, vel *imaginatio* existentiam suam obtinet; quemadmodum hoc prolixius, & elegantissime exposuit Th. Vvillis P. I. de Anim. Brut. c. 7. quæ hypothesis tandiu nobis arridet, donec alii meliora, & certiora in medium protulerint. Vel accipitur de *Actu intelligendi*, & vocatur quoque *intelligentia*, Gr. νόησις, σύνεσις, quæ quidem principaliter ab anima rationali dependet; secundario tamen, & instrumentaliter vicissitudinibus exposita est illa functio, per, & propter spirituum animalium in quantitate, qualitate, motu, & loco contingentem varietatem;

quemadmodum laudatus Author d. l. in aliis illius tractatus locis hoc egregie exposuit, & demonstravit. De *intelligentiæ*, & animæ discrimine legi etiam poterit Theatr. Chym. Vol. V. p. 158. 159.

INTEMPERANTIA. Et hujus vocabuli significatio variat. Plerunque denotat excessum in victu, Gr. dicitur ἀκρασία, (vide *Acrasia*) ἀκολασία, πλησμονὴ, ἀπληστία. Hæc morborum promus condus, sicuti contra *Temperantia* sanitatis penu dicitur. Propterea & illa Mater, vel Nutrix; quemadmodum hæc contra Noverca Medicorum habetur. Junge Diet. Jatr. num. 696. Casp. Rejes C. El. q. 88. n. 123. Vel accipitur pro *intemperie*, Gr. δυσκρασία dicta, quæ & a Latinis *intemperatura*, *intemperamentum* vocatur, quemadmodum ex Theatro Mundellæ, & aliis Indicibus Galeni constare potest. Vide *Dyscrasia*. Et homines dicuntur *intemperati* secundum geminam illam significationem. Vel ἀκόλαστοι, ἀκρατεῖς, vel δύσκρατοι.

* INTEMPERIES, δυσκρασία. Vide *Dyscrasia*.

INTENTIO, homonymon etiam est vocabulum. Vel enim materialiter, & corporaliter accipitur pro *Tensione*, *Extensione*, Gr. τάσις, ἔκτασις, Latine & *intensio* vocatur. Cujus sunt species ἔκτασις, ἀνάτασις, & κατάτασις, vide *Catatasis*, *Ectasis*. Vel de animi comprehensione, & conceptu; & ita idem significat, quod *Indicatio*, ἔνδειξις, Scopus. Vide *Endeixis*.

INTEPESCO, χλιαίνομαι, idem quod *Tepesco*, h. e. paululum calefio. Vide *Chliænestæ*.

INTERANEUS, ἔντερον, idem quod *internus*. Ita apud Scrib. legitur *interanea* vomica, num. 96. Rhod. in not. ad h. l. Stricte vero *interanea* idem sunt, quod Viscera Abdominis, *Hiræ*, & ἔντερα, & ἐντόσθια. Vide *Entera Hira*. Linden. Ex. IX. §. 57. Rhod. in Lex. Scribon.

† INTERBASTARE, pharmacop. intersuere, a Græco ἐπιπάσσειν. Janus Cornar. rei medicæ annumerat.

INTERCALARIS, ἐμβόλιμος, dicitur de mense, vel die, qui interseritur ab Astronomis. Gal. c. 1. in l. 1. Epid. t. 1. Posset tamen etiam de tempore aliquo, quod in morbis periodicis intercedere quandoque solet, accipi, si luberet. Et Substantivum *intercalatio* significat additionem dierum, aut mensium pro totius anni Solaris, aut magni complemento. Augen. l. 1. de hom. partu, c. 4.

INTERCAPEDO, τὸ μεταξὺ, idem quod *intersitium*, *intervallum*. Diet. n. 524.

* INTERCEPTIO, ἀπόληψις. Vide *Apolepsis*. Accipitur & pro Remedii genere, vel modo, quando nimirum humorum, & præcipue sanguinis motus intercipitur, Gr. διάληψις. Unde & medicamenta *intercipientia*, διαληπτικὰ vocantur, quæ sunt e numero repellentium, saltem loco applicationis ab illis differentia. Siquidem non fit in ipsa parte affecta, sed in vicinis, ubi humor defluit. Vocantur alias *Defensiva*. Rolfink. O. & M. Med. Sp. l. 4. s. 1. c. 15. *Intercipientes* membranæ, διαφράττοντες, vocantur Septum transversum, Mediastinum. Vide *Hypezocos*.

* INTERCIDENS, παρεμπίπτων. Vide *Empipto*, idem quod *interveniens*. *Intercidens* pulsus dicitur, cum inter duos ictus, qui ordine proprio inferuntur, ictus medius intercurrit. Gal. in def. Quomodo hic a Dicroto differat, ego non video.

INTERCISIO, διακοπὴ, idem quod *Dissectio*. Vide *Diacope*.

INTERCLUSUS, est epitheton Curæ cujusdam peculiaris, quæ requiritur in quibusdam symptomatibus morbi Gallici gravioribus; v. g. ubi sal corrosivum malignum peccat, & maculas nigras excitat, aut ungues digitorum in manibus, pedibusque corrumpit, ut decidant, &c. Parac. l. 7. de orig. & cura morbi Gallic. c. 11.

* INTERCOSTALIS, μεσοπλεύριος, epitheton musculorum, qui costis veris interjacent; suntque duplices, Interni, & Externi. De quorum structura, fibris, & usu vid. Gal. l. 8. Anat. adm. c. 3. & 6. l. 7. de Us. part. c. 30. Barthol. l. 2. Anat. c. 2. p. 334. & vasorum, Arteriæ, & Venæ, de quibus etiam in Anatomicis.

* INTERCURRENS, παρεμπίπτων, idem quod *intercidens*: Epitheton pulsus, Galen. l. 1. de diff. puls. c. 13. Est etiam apud recentiores Epitheton febrium quarundam continuarum, quæ contradistinguuntur *Stationariis*, quandoque non a particulari anni constitutione dependent, sed indifferenter cum stationariis, aut secum invicem commiscentur, jam parcius, jam inclementius sævientes, & depopulantes, uti descripsit eas Th. Sydennam. Observ. Med. de Morb. acut. s. 6. cap. 1. pag. m. 409. De Stationariis vide infra suo loco.

INTERCUS, scil. *Aqua*. Vide *Hydrops*.

INTERDENTIUM, vocatur intervallum inter dentes ejusdem ordinis. Linden. Ex. XI. §. 72.

INTERDIGITUM, dicuntur Plinio calli, vel verrucæ inter digitos, præsertim pedum, obortæ. C. Plin. Secund. Medicinæ l. 2. c. 56.

* INTERFOEMINEUM, τὸ περίναιον, περίνεον, vocatur Hippocrati media illa pars, quæ interiacet inter pudendum, & anum, quod duobus feminibus sit interposita. Hipp. 4. aph. 807. aph. 39. 2. de fract. t. 43. & 4. de art. t. 45. (Vide Galen. in comm. ad hæc loca) l. 1. de morb. mul. Cl. 34. Adde Foes. p. 497. Dieter. n. 679.

INTERITUS, φθορὰ, quid significet, notum. In animalibus, & hominibus æquipollet *Morti*. Alias omne genitum corpus secum habet & generationis, & *interitus* sui caussas. Galen. lib. 1. de san. tu. cap. 5. Præcipuam *interitus* caussam vocat *Fluorem*, i. e. deperditionem portionum quarumdam, quæ opus habent restauratione. Jul. Alex. l. 2. Salubr. cap. 10.

* INTERMISSIO, Gr. διάλειψις. Vide *Dialeipo*.

* INTERMITTENS, διαλείπων, vide *Dialeipo*. Pulsus *intermittens* qui dicatur, vide Gal. l. 1. de diff. puls. c. 12. scil. quando manifesta quædam mora in rhythmo observatur p. n. ob flammæ vitalis defectum. Non est tamen semper lethale signum, teste experientia in senibus, & aliis.

* INTERNODIUM, σκυταλὶς, φάλαγξ, dicitur de ossibus digitorum mutuo sibi colligatis; & articulatis, & ordine sibi succedentibus, Gal. l. 1. Anat. adm. c. 5. l. de oss. c. 19. ab acie, Gr. φάλαγξ, aut turma equitum, quæ σκυτάλη appellatur. Alias Græci iis ossibus peculiaria nomina tribuerunt. Prima metacarpo proxima dicuntur προκόνδυλοι, κόνδυλοι, media & postrema μεταχόνδυλοι. Castell. Alias & φάλαγξ vocatur articulus, quo magnus digitus ossi Carpi propinquo dearticulatur, Gal. l. 2. de U. P. cap. 9. Sunt etiam, qui *Phalangis* nomine Metacarpi ossa comprehendunt, ordine etiam eodem, velut in acie constituta, quo ossa digitorum. Idem.

INTERROSSEI, dicuntur Musculi digitos in manibus, & pedibus abducentes. Barthol. l. 4. An. c. 9. p. 575. & c. 13. p. 583.

INTERPASSARE, Medici est sacculum medicum trajectis ordine filis ita firmare, ut contenta æqualiter ubique distribuantur, neque conglomerentur, Joh. Micræl. Lex. Phisol. col. 640.

INTERPELLATUS *morbus*, Paracelso dicitur vagus, & varius, qui nunc hoc, nunc alio modo paroxysmat, (i. e. exacerbatur) & non habet certum paroxysmum, l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 2. & in Expos.

INTERPOLATUS, usurpatur a Paracelso pro *intercalari*, sive intervenienti; & dicitur de diebus extra paroxysmum febrilem, sive ἀπυρεξίας. Schol. ad l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 1.

INTERSCAPULIUM, Bartholin. vocari statuit ipsam spinam scapulæ, sive processum illum in gibba parte illius occurrentem, quæ ῥάχις, & Ruffo ὑπεροχὴ ὠμοπλατῶν, *eminentia scapularum*, Hippocrati in Mochlico τὸ ἀνώμαλον τῆς ὠμοπλάτης, id est *irregulare scapulæ* vocatur, libell. 4. Anat. c. 9. Verum Lind. saltem *fossulæ longæ* utrinque illius spinæ nomen hoc tribuit, Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 51.

INTERSECTIO, διακοπὴ, idem quod *Intercisio*. Vide *Diacope*.

* INTERSEPTUM, κίων. Vide *Columna*.

* INTERSTITIUM, διάστημα, generaliter idem quod *Intervallum*. Vide *Diastasis*. In specie vero notat spatium duodecim horarum, in quo febris terminatur. Gal. l. 2. de cris. c. 9. *Interstitium ciliare* vocatur quoque circumferentia uvæ tunicæ oculi, ubi duplicata membrana ejus se reflexit ad humorem crystallinum; diciturque communiter *Ligamentum ciliare*. Plempius vocat *Nexum stamineum*; & sunt tenuia quædam filamenta ex uvea producta, referentia lineas nigras palpebrarum pilis similes, crystallinum humorem cingentes, qui horum ope nectitur vicinis partibus, & cum uvea mobili quoque movetur. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. C. Hofm. com. ad Gal. de U. P. n. 711.

INTERTRIGO, παράτριμμα, significat cutaneum vitium, ex solutione continui cuticulæ primo per attritionem violentam facta, consequenter & a caussa interna, salsis scil. particulis serosis tenuioribus, sive ichorescentibus oborta. Convenire videtur vel cum *Sudaminibus*, vel cum *impetigine*, Scrib. n. 222.

* INTERVALLUM, διάλειμμα, vide *Dialeimma*. Quamvis non solum de febrilis paroxysmi remissione, & cessatione, verum etiam de aliorum morborum periodicorum exacerbationibus cessantibus usurpari potest, & solet. Vide Scrib. n. 99. 100. *Intervallum* quoque vocatur morula illa, quæ in pulsu contingit, si qua est, post subsidentiam arteriarum, antequam ab impulsu cordis denuo distendantur. Gal. de puls. ad Tyron. c. 4.

† INTESTINA TERRÆ TRITA, terreni vermes, Diosc. l. 2. c. 22.

* INTESTINUM, ἔντερον. Vide *Enteron*.

INTORTUS, ἐπεστραμμένος, vel idem significat, quod *Contortus*, συνεστραμμένος: vel præpositio *in* auget significationem, ut notet violentam insertionem, vel intrusionem: v. g. *intortum linteum*, Scrib. n. 43. *Intorta* papyrus, Cels. l. 5. c. 28.

INTOXICATIO, est idem quod *Infectio*; quamvis Paracels. restrinxerit *intoxicationem* ad externam venenationem apostematum, vulnerum, uti videre licet l. 1. de Peste c. 1. & 2.

INTRITUM, ἔντειτον, ἔντριμμα, ὑπότριμμα, significat cibum, qui interitur, & infricatur, sive cibus in mortario subactus, recentioribus Medicis *Contusum* dictus. Rhod. in Lex. Scrib. *Intritum* specialiter quoque vocatur panis in cerevisia, quod & febricitantibus concedi potest, ex men-

mente Rolfincii. Verum cum vino, & saccharo ad refectiva merito refertur. Or. ac M. Med. Sp. l. 14. s. 1. c. 25. ubi βλῆμμα Græce appellat, quod tamen, teste Athenæo, panem *intritum*, sed calidum significat. Henr. Steph. in Thesauro. Alias ἔντριμμα ex Polluce significat quoque *fucum*, qui vultui infricatur.

Introcessio, idem quod *impressio*; de quo vocabulo p. 2. Illo nomine usus est Scultet. Arm. Chir. P. II. Obs. 9. & 20.

* Intumescentia, οἶδος, οἴδημα, idem quod *Tumor*. Vide *Tumor*, *Oncos*.

Invado, ἐμπίπτω, vide *Empipto*. Usurpatur de actu ipso secundo læsionis a morbis provenientis, qui & *invasio* vocatur *morbi*. Alias *invasio* etiam dicitur *incubus*, Gr. ἐμβολή. Dolæus Encyclopæd. l. 1. c. 13. §. 1. p. 197. 2.

Invalesco, ἐπισχύω, ἰσχύω, intensivam obtinet significationem; & notat *robur*, *vires acquiro*, recupero. Hipp. 2. aph 8. Junge Dieter. n. 415. Sed substantivum *invalescentia* accipitur privative; idemque est quod *invaletudo*, Gr. ἀῤῥώστημα, ἀῤῥωσία, *infirmitas*. Vide *Arrhostia*. Ita & Adjectivum *invalidus*, idem quod *Debilis*, *infirmus*, *impotens*, Gr. ἀσθενὴς, ἄῤῥωστος, ἀδύνατος. Et ita privativam obtinet significationem.

Inventio, εὕρεσις, dicitur consecutio rerum Medicarum, sive in mente solum, sive etiam realis. Non enim solum remedia *inveniuntur*, sed & causæ sanitatis, & morborum debent per ratiocinationem legitimam *inveniri* prius rite investigatæ. Est autem *inventio* duplex: *Dogmatica* una, quæ etiam sano sensu Methodica appellari potest, quia methodo, & via quadam ordinata procedit: Dicitur & *Logica*, vel *Rationalis*: Altera *Fortuita*, Casualis, quæ & *Empirica* nominatur, qua res temere, & incidenter reperiuntur, Gal. l. 1. Meth. med. c. 4. & l. 3. c. 1. *Inventio* hæc fortuita in Anatomicis haud solet esse infrequens, dum multa ab aliud agentibus inventa sunt, fatente etiam C. Hofmann. in Gal. de U. P. n. 413. *Inventoribus* olim Divini honores fuerunt decreti, teste Lang. l. 1. ep. 3.

Inverecundus, ἀναίσχυντος, quid proprie significet, e Lexicis aliis constare debet. *Inverecundum* os vocatur ab Anatomicis Os frontis, Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. p. 706. Dicitur alias Os pubis.

Inversio, ἐπιστροφὴ, vide *Epistrophe*. *Palpebrarum inversiones* propriis nominibus vocantur ἐκτρόπιον, & λαγοφθάλμιον. Vide *Ectropion*, *Lagophthalmion*. Jung. Scrib. n. 36. 37. Rhod. in Lex. Scrib.

Invertens, dicitur hodie virtus, vel facultas medicamentorum.

Investigatio, ζήτησις, idem quod *inquisitio*; vide superius. Est medium ordinarium inventionis, quam præcedere solet.

Inveteratus, παλαιὸς, χρόνιος, dicitur de morbis, qui altas jam radices egerunt; & distinguuntur a morbis recentibus. Non plane vero *inveterati* morbi iidem sunt cum *Chronicis*, aut Longis. Omnis quidem *inveteratus* est etiam Longus, sive μακροχρόνιος, sed non vice versa, cum longi ab initio etiam fuerint recentes. *Inveteratum*, παλαιὸν, etiam usurpatur de remediis, Gal. l. 4. de S. F. c. 9. ad fin. Verbum *inveterascere*, legitur ap. Scrib. n. 250. Junge Rhod. in Lex.

Invictum, ἀνίκητον, nomen Emplastri. Vide *Aniceton*.

Invidia, φθόνος, est affectus animi, & species *tristitiæ*, cum quis ex alienis bonis tristitia afficitur. Est vero pessima species tristitiæ. Gal. lib. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. Est causa morborum, præsertim languoris, & atrophiæ. Jung. Charlton. Ex. 8. §. 30. Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. 3. c. 107. Vocatur etiam *Livor*. J. Alex. l. 22. c. 3. Sal. Fascinationem quoque ab *invidorum* effluviis deduxit Lang. l. 2. ep. 36.

† In Virtute, i. e. in diluto. Capril. de febr. putrid. l. 2.

* Inviscatio Oculi, idem quod λήμης γλίμης *glamiæ*, est quædam viscositas, palpebram vel cum pupilla jungens sive in ejus albedine, sive nigredine, vel utroque palpebras simul jungens; qualis fit propter vulnera in oculis. Gal. l. de ocul. c. 9. Est autem liber spurius.

Invisibilis, ἀόρατος, quid significet, notum est. Hominis *invisibilia* sunt commentum Paracelsicum, & Crollianum, de quibus vide L. T. 4. Op. p. 19.

Inunctio, χρῖσις, ἄλειψις, ἄλειμμα, μυρισμὸς, idem quod *illitus*, vel *illitio*. Vide *illitio*. Sumitur vel pro ipsa actione, vel etiam pro materia, quæ illinitur. Ægin. l. 7. c. 20. Dicitur *Unguentum*, Adeps, &c. De cura morbi Gallici per *inunctionem* cum Hydrargyro, vel Mercurio vide Hildan. Cent. 5. obs. 92. seq. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 6. s. 3. c. 2. seqq.

Invocalis, ἄφωνος. Vide *Aphonia*.

* Involucrum, ἔλυμα, dicitur de membranis partem aliquam investientibus. Ita Periostion est *involucrum* ossium, Galen. in def. Pericardion vocatur *involucrum* cordis.

Involuntarius, ἀεκὼν, vel ἀκὼν, idem quod *invitus*. Dicitur de eo, quod nobis insciis, & præter voluntatem nostram accidit: v. g. Mictio, vel Urina *involuntaria*, idem quod *incontinentiæ Urinæ*.

* In-

* INVOLUTUS, εἰλύμβμος, vide *Eilumenos*. Est & idem, quod *Ileon*, epitheton intestini tertii tenuis: vide *Eileon*. Instrumenta quoque aliquando *involvi* solent: v. g. Auriscalpium lana *involutum*, legitur ap. Scrib. n. 230. & Manus linteo *involutæ*, n. 180.

INVOLVULUS, ἴψ, vermiculi nomen pampino sese involventis. Vide *Ips*.

* INUSTIO, ἔγκαυσις, σύγκαυσις. Vide *Encausis*. Accipitur vel Pathologice de intemperie nimis calida partis alicujus, vel inflammatione: Vel Chirurgice de operatione, quæ Cauterium actuale vocatur. Vide *Cauterium*.

INUSTORIA, Græcis Cauteria. Didac. Merin. de morb. internis, l. 3. c. 5.

INUTILIS, δύσχρηστος, ἀσύμφορος. Vide *Dyschrestus*. Lind. *Inutile* descripsit, quod alienum est ab utilitate communi, & quod noxam nocere, & damnum dare, atque perniciem potest. Lind. Ex. XIII. §. 284.

JODES, ἰώδης, i. e. *æruginosus*, ab ἰός, *ærugo*: Epitheton excrementitiæ bilis p. n. Vide *Bilis*. Unde vomitus *æruginosi* oriuntur, ἔμετοι ἰώδεες, quorum aliquoties meminit Hipp. 1. prorh. s. 1. t. 10. Coac. t. 169. l. 1. Epid. s. 2. t. 54. & alibi in Epid. Jung. Foes. p. 294. Caussam vero talis Vomitus pete e Sylvij l. 1. Pr. Med. c. 39. §. 112.

JONTA, & ἰόντα, dicuntur Hipp. prodeuntes dejectiones, & excretiones, quæ videlicet per universum morbum, aut saltem longo illius intervallo exeunt. Hipp. 4. aph. 2. & 21. Gal. in com. a verbo ἰέναι, ire, exire. Diet. 417.

* JONTHOS, ἴονθος, Latine *Varus* dicitur, tumor exiguus, & inflammatorius plerunque in faciei cute, ex portionibus sanguinis accensi crassioribus collectis, & stagnantibus obortus, Gal. 5. de C. M. S. L. c. 3. Non est pruriginosus, neque ad scalpendum invitat. Ægin. l. 2. c. 25. duplices constituit *varos*; alios nondum induratos; alios vero in callum degenerantes. Ætius scribit, *varum* etiam ἄκνην vocari; quamvis hoc vocab. non occurrat in Lex. Gorr. tamen putat, varos ἄκνας dici, quod non pruriant. Foes. p. 17. Conveniunt *Vari* cum *Furunculis*. Vide *Dochien*.

Jos, ἰός. Vide *Ærugo*. Rul. dicit *Jos*, i. e. *Venenum*.

JOSACCHAR, ἰοσάκχαρ, i. e. *saccharum violaceum*, apud Actuarium. Gorr.

IPNOS, ἶπνος, idem quod καμῖνος, *Furnus*, φοῦρνος. Hipp. l. 2. de morb. XLIV. 17. ubi ἰπνοῦ legitur. Hinc panes ἰπνῖται, *furnacei*, sive in furno cocti dicuntur, l. 2. de diæta XI. 3. Vide Foes. p. 285.

IPOTERION, ἰπωτήριον, nomen medicamenti, quasi Latine *Expressorium* dicti, ab Heraclide inventi, apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 7. ubi perperam ἰσπωτύριον legitur, notante C. Hofm. in ἀνεκδότοις notis ad h. l.

IPS, ἴψ, idem quod *involutus*, de quo p. 2. *Vermiculus* videlicet sese vel foliis, & pampinis vitis involvens, vel vestib. Unde *Ips vitiarius*, & *Ips vestiarius* appellatur, Aldrov. proleg. de insectis p. 5. & 6. & l. 4. c. 5. edit. Bonon. Linden. Ex. V. §. 110. seqq.

IRA, *Iracundia*, ὀργή, ὀργιλότης, θυμός, ὀξυθυμίη, inter affectus animi facile notissimus, frequentissimus, vehementissimus habetur, cujus impetum nihil ab insania, & furore differre, scripsit Gal. l. de cogn. & curand. anim. morb. cap. 4. & 5. unde & vulgo *Furor brevis* dicitur. Hujus vero affectus formalis ratio adeo intricata est, ut difficile, imo pene impossibile sit generaliter, & simul accurate describere. Maxima vero spirituum, & sanguinis perturbatio concurrit, quod patet ex characteribus, & signis *iratorum*, dum mox pallent, mox rubore suffunduntur, frons corrugatur, labrum diducitur, dentes strident, &c. Operam tamen in exponendo hoc affectu egregiam impenderunt Charlton. Ex. IIX. Path. §. 27. Willis de An. Brut. P. I. c. 9. Jung. Rolf. O. ac. M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 103. Fab. Hild. cent. Epist. 1. Sunt vero potissimum duæ species *Iræ*: quarum una celeris est, & ὀξυθυμίη Hipp. dicitur, Latin. *Excandescentia*, & homines ὀξύθυμοι, Hipp. l. de int. affect. t. 68. l. 6. Epid. s. 4. t. 4. s. 5. t. 8. l. 1. de Diæt. XXXVII. 5. altera gravior, longoque tempore pressa, Gr. θυμός, ὀργιλότης, Lat. *Iracundia*, & qui illam habent, θυμώδεες. Hipp. vocantur & ὀργίλοι. Vide Foes. Oec. p. 457. Est vero *Ira* non solum caussa morborum procatarctica, ita ut mors quoque insecuta sit illius vehementiam, contra auctoritatem Gal. qui negavit, quendam ex ira mortuum esse, l. 2. de sympt. causis, cap. 5. uti patet ex Casp. Rejes C. El. q. 50. & 79. Verum etiam aliquando caussa sanitatis, & remedium esse potest, si levior, moderatiorque fuerit. Hinc Hipp. suasit l. 2. Epid. s. 2. n. 26. Jung. C. Hofm. inst. l. 5. c. 39. §. 6.

IRIS, ἶρις, vocabulum est πολύσημον. In Physicis notat illum multicolorem *arcum cælestem*, sive Meteoron illud aereum, de cujus generatione nondum plane conveniunt recentiores etiam Philosophi; quamvis in hoc omnes consentiant, quod ejus colores pingantur per radios solis in guttulas aqueas illapsos, & tum reflectendo, tum refrigerando varie ad visum transmissos. Hanc ante diluvium fuisse negavit Helmont. tr. Meteoron Anomalum n. 2. Verum

an satis valido argumento hoc fecerit, dubito. In Medicina *Iris* significationem habet, 1. Botanicam, quæ etiam non est hujus loci. 2. Anatomicam, & notat circulum, & *coronam in oculo* mediam, ubi inter se committuntur tunicæ universæ. Gal. l. 14. M. M. c. 19. l. 10. de U. P. c. 2. & 3. C. Hofm. in com. ad Gal. n. 727. Barthol. l. 3. An. c. 8. Inditum ei fuit nomen ab arcus cælestis similitudine. Hujus partes, quæ pupillæ proximæ sunt, nigræ, πασαὶ, dicuntur; circulus vero, qui candido proximus, ἅλως. Gorr. & Castell. Lind. M. Phys. s. 2. c. 10. §. 10. 3. Pharmaceuticam; & est *Iris* nomen pastilli, Croco, Myrrha, & Alumine constantis, ut refert Æt. ex Herodot. l. 5. c. 129. notante Gorr. Est etiam Gemmæ nomen, Crystallique species, & secundum nonnullos *Radix Crystalli*, plerunque sexangula, quæ exposita Solis radiis per rimam, aut aliter subeuntibus, angulorum repercussu, arcus cœlestis speciem in proximis parietibus imprimit; sed & in ipsa se arcus illius imaginem habere videtur in uno, aut altero sui angulo, si luci obversa conspiciatur. Plin. l. 37. c. 9. Rul. in Lex. & Johns. Chiocc. in Mus. Calceol. s. 3. p. 200. Si vis, huc referre poteris *Lapidem dæmonis* Alberti, qui bicolor etiam ut *Iris*, & confert febricitantibus, & pellit venenata. Rul. Tandem 4. Spagyricam habet significationem; & vocatur *Iris mystica*, in magisterio Lapidis Philosophici, quæ describitur ap. Libav. Apoc. Hermet. P. post. T. 2. Op. 407.

Irrigatio, ἐμβροχή. Vide *Embregma*. *Irrigare Exuvias*, significat apud Seren. inficere, & madefacere urina vestes, lectos, & indumenta, ipsamque corporis cutem. Keuchen. in not. p. 214. De *irrigationis* necessitate in præparatione lapidis Phil. vide Th. Chym. Vol. 4. p. 759.

Irritatio, *Irritamentum*, ἐρεθισμός. Vide *Erethismos*. *Irritatio* humorum quoque vocatur ὀργασμὸς, estque dispositio ad excretionem, Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 9.

Irroratio, Gr. dici posset δροσισμὸς, vel ἐπιδροσισμὸς, est species *Irrigationis*, & superficiaria alicujus rei. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5.

Irreptio, εἰσβολή. Vide *Eisbole*.

Is, ἴς, ἰνὸς, *fibram* significat. Vide *Fibra*.

Isada, Hispanis, & Lusitanis vocatur *Lapis Nephriticus*. Eph. N. C. Anno 3. obs. 30. de quo vide infra *Nephriticus*.

Isagoge, εἰσαγωγή, Latine *Introductio*, significat brevissimam tractationem alicujus rei, sive scriptum, quo prima artis alicujus rudimenta, & elementa traduntur. Dicuntur & Latine *Præcognita*. Vel est Natura rei, quæ definitione, & divisione absolvitur, ut illius cognitione Lector ad aditum subeundum in sequ. tractatione præparetur. Ita inter scripta Galeni refertur libellus *Isagoge*, vel *Medicus* vocatus. Et qui talia præcognita addiscere cupiunt, vocantur εἰσαγόμενοι, i. e. *Tyrones*, lib. de puls. ad tyrones. Vide Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. l. 1. cap. 1.

Isale, ἰσάλη. Vide *Ixale*.

Isatodes, ἰσατώδης, i. e. *Glasteus*, ab *Isatis Glastum*, herba tinctoribus usitatissima: Epitheton bilis excrementitiæ colore cæsio glastum æmulantis, & occurrit apud Hip. l. 4. Ep. XXV. 17. Gal. l. de atr. bile c. 2. Est vero bilis species pessima, ob aciditatem acerrimam mordacissima, extremamque inter omnia bilis genera malignitatem obtinens. Foes. p. 287. Nobis potius videtur, atræ bilis, & succi pancreatici, quam liquoris biliosi corruptio habenda esse.

Isca, ἴσκα, vocatur corpus fungosum, quercubus, & corylis adhærens, quo usi sunt veteres, tanquam caustico actuali, loco ferri imponentes ventri, & regioni stomachi. Verum barbaris solum receptum fuit hoc remedium, P. Ægin. l. 6. c. 49. An coincidit cum nonnullorum recentiorum invento cauterio actuali per fungum *Moxa* dictum instito, de quo infra lit. M. quædam notanda?

* Ischæmon, ἴσχαιμον, dicitur medicamentum *sanguinem sistens*, paulo diversum ἀπὸ τῶ ἐνέμω. Hoc enim non modo sanguinem supprimit, sed & inflammationem arcet. Illud vero rationem habet tantum sistendi sanguinem, & quidem per caustica, & crustam inducentia simplicia ingredientia, uti patet ex eorundem formulis, apud Gal. lib. 5. de C. M. P. G. cap. 14. Gorrh. Castell.

Ischaleos, ἰσχαλέος, idem quod ἰσχνὸς, λεπτὸς, *tenuis*. Gal. in expos. voc. Hipp. Foes. p. 288.

* Ischias, *Ischiadicus*, ἰσχιὰς, ἰσχιαδικὸς, dupliciter accipitur, Physiologice, & Pathologice. Illo modo epitheton est *venæ Cruralis* geminæ, quarum una *Ischias major*, altera *minor* vocatur. Barthol. libell. Anat. c. 9. Hoc vero respectu notat morbum *Coxæ*, sive dolorem *Coxendicis*, estque species *Arthritidis*, articulum coxæ occupantis, adeo ut dolor ad poplitem, & suram consequatur. Meminit Hipp. 3. aph. 22. l. 2. prorrh. XLV. 1. seqq. l. de affect. XXX. 1. seq. l. de int. affect. LIV. seqq. &c. Aegri tales vocantur *Ischiadici*, Gal. l. 10. de C. M. S. L. cap. 2. Vide *Arthritis*, *Coxa*. Junge Foes. d. l. Dieter. n. 409. Morbus hic vocatur & *Passio ischiadica*. Helm. tr. Jus Dominatus, n. 20. & corrupte ab aliis *Sciatica*. *Tabes coxaria*, vocatur ἰσχιαδικὴ φθίσις, cum ex abscessu, aut rheumate in coxen-

xendicem, crus, & coxa emaciatur, & contabescit. Hipp. Coac. t. 144. l. de Gland. X. 8. 9.

* ISCHION, ἰσχίον. Vide *Coxa*.

ISCHNÆNO, ἰσχναίνω, significat *attenuo*, minuo: & usurpatur ab Hipp. 5. aphor. 25. & 55. Diet. n. 411.

ISCHNOPHONIA, *Ischnophonos*, ἰσχνοφωνία, ἰσχνόφωνος, primario significat *tenuitatem*, vel exilitatem *vocis*; in qua significatione videtur sumi ab Hipp. 1. Epid. s. 2. t. 78. notante Gal. in comm. ad h. l. Usitatior tamen significatio videtur esse, quando sumitur pro *linguæ hæsitantia*, & de illis, qui inter loquendum titubant. Hippocr. lib. 2. Epid. s. V. 4. 5. 6. l. 2. prorrh. XVI. 21. explicante ita Foes. p. 298. quamvis in edit. Lind. per *gracilem vocem* expositum legatur.

ISCNOS, ἰσχνὸς, *tenuis*, idem quod λεπτὸς, *attenuatus*. Accipitur plerumque de excessiva, & p. naturali tenuitate passim ab Hipp. notante Foes. p. 289. Diet. n. 412. Unde & ἰσχνότης *maciem*, sive macilentiam corporis significat. Lind. Ex. XIII. §. 197. XIV. §. 22. 24. Vide *Gracilis*.

ISCHOMENOS, ἰσχόμενος. Vide *Contentus*.

ISCHON, ἴσχον. Vide *Continens*.

* ISCHURIA, ἰσχυρία, *urinæ* vocatur *suppressio*, & *retentio* p. n. symptoma abolitæ, vel imminutæ actionis, idemque grave admodum, & periculosum, præsertim in nephritide, notante Foresto l. 24. ob. 26. Plerunque sequi solet calculum vesicæ, sed quod tantum sit symptoma calculi, videtur statuere Lind. Ex. XIII. §. 102. 111. 113. Hoc nimis stricte dictum arbitror, cum & grumus sanguinis idem facere possit, uti & nos olim in cive quodam hujus loci per longum temporis spatium mictione cruenta laborante, & tandem *ischuria* lethali ex grumositate sanguinis correpto notavimus. Nec videmus, quid obstet, quominus *Ischuria* dicenda sit illud quoque symptoma, cum urina in vesicam omnino non venit, ob renum etiam morbos eorum actionem secretoriam lædentes; quamvis improbare voluerit Gal. l. 3. de sympt. causs. c. 2. Est enim generale vocabulum ἰσχυρία, quod notat *retentionem urinæ*, a diversis morbis, vel renum, vel vesicæ dependentem. Consentit nobiscum D. Segerus in Eph. N. C. Ann. II. obs. 23. & Illustr. D. D. Illumer a Vvertemberg, Archiater Cæsareus, & Professor Viennensis, Fautor noster honorandus, in iisdem Eph. Ann. 3. obs. 39. An & desidia vesicæ arguenda erit? quam caussam *Ischuriæ* raræ ex observatione M. Georgii Hannæi Profess. Orthiniani legere licet in Act. Hafn. Vol. III. obs. 8.

ISCHYO, ἰσχύω, h. e. *robustus fio*, vires recupero. Hipp. 2. aph. 8. Diet. n. 415.

ISCHYRESIS, ἰσχύρησις, significat *assertionem*, affirmationem. Hipp. in Præcept. II. 16. III. 7. a verbo ἰσχυρίζω, *affirmo*, confirmo, 1. de art. t. 5. Foes. p. 291.

ISCHYROS, ἰσχυρὸς, i. e. *robustus*, *validus*. Dicitur de hominibus, & morbis; & opponitur τῷ ἀσθενεῖ, debili, *infirmo*. Occurrit passim ap. Hipp. præsertim in aphorismis, quos allegavit Diet. n. 413. Foes. d. l. Descendit ab ἰσχὺς, quod *vigorem*, *robur*, vires significat.

ISCHYTERIOS, ἰσχυτήριος, idem quod ἰσχυρὸς, *fortis*, validus. Hipp. l. de loc. in hom. XXXII. 4.

ISENNYUSA, ἰσεννύουσα, dicitur de ætate æqualibus, apud Hipp. l. 2. de morb. mul. IV. 10. ubi ἰσεννύουσαι legitur, Foes. p. 287.

ISICOS, ἰσικὸς, *Isicium*, est edulii genus, ex carne diligenter intrita, & minutissime incisa, quod nunc per se, nunc reticulo, aut omento circumdatum, aliis etiam junctis rebus, & aromatibus, aliquando in sartagine cum adipe, aut oleo, butyrove frigebatur, uti ex Apicio l. 2. c. 1. docet Gorr. *Isicium* vocatur, quasi *Insicium*, ab Insectione. Meminit τοῦ ἰσικοῦ Al. Trallianus l. 7. c. 1. & l. 11. c. 1. Videatur & Mercurial. l. 1. V. l. c. 2.

ISIR, idem quod *Ixir*, vel *Elixir*. Th. Chym. Vol. IV. p. 502.

* ISIS, ἶσις, nomen Emplastri ad cruenta vulnera efficacis, præsertim capitis, ad glutinandum, carnem inducendam, purgandam, & multos alios usus: cujus duæ formulæ occurrunt; *Hermonis*, quod & *Epigoni* vocatur; & *Glyconis* viride: de quibus videatur Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 18. l. 5. c. 2. & 3. Scrib. Larg. nu. 206. & Ægin. l. 7. c. 17. Et mirum, quod Castell. & Gorr. triplex constituerint, distinguentes inter Hermonis, & Epigoni Emplastra; cum tamen Gal. expresse scripserit d. l. c. 2. Non opineris, aliud esse Hermonis sacri Scribæ, & Epigoni. Alias *Isis* nomen etiam fuit Deæ Gentilium, quam coluerunt, quod morborum medicamenta reperisset, eaque per somnium ægrotis suggessisset, Lang. l. 2. ep. 3.

ISOCHRONOS, ἰσόχρονος, paritatem, vel *æqualitatem temporis observans*, idem quod ἰσόδρομος, æqualiter currens. Dicitur de pulsuum motibus æqualibus, apud Gal. l. 2. de dign. puls. cap. 1.

ISOCHRYSON, ἰσόχρυσον, h. e. *Auro compar*, epitheton Collyrii ad multas oculorum affectiones, inveteratas lippitudines, aspritudines, ficosas eminentias, cicatrices, & callos: cujus descriptio habetur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. fere ad finem. Vocatur quoque *Isochrysum* compositio quædam Chymica ex æqualibus Reguli per Martem ex Antimonio parati, & Argenti vivi

vivi sublimati partibus; cujus meminit Libav. Tract. Chym. de igne Natur. cap. 35. & Apoc. Herm. Part. prior. c. 9.

Isocrates, ἰσοκρατὴς, epitheton *vini*, quod *pari aquæ quantitate mixtum* est. Hipp. lib. 2. de morb. XXXIIX. 6.

Isodromos, ἰσόδρομος, idem quod ἰσόχρονος. Vide *Isochronus*.

Isomoeria, ἰσομοιρία, dicitur *partium omnium æqualitas*, & æquabilis potestas. Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXI. 9.

Isorrhopos, ἰσόῤῥοπος, Latine dicitur *Æquilibris*, æquis momentis, ac ponderibus libratus, *æquivalens*, in neutrram partem vergens. Usurpatur ab Hipp. de partibus corporis, v. g. 2. de fract. t. 67. & 2. de artic. 22. ubi Gal. in comm. scribit, accurate loquendo ἰσόῤῥοπον μόριον vocari eam partem, quæ simillima est cylindro. Enimvero non video rationem, nec authoritatem hujus significationis. Occurrit & adverbium ἰσοῤῥόπως, 3. de art. t. 24. ubi & ἑτεῤῥοπος opponitur, *inæqualis*. Jungatur Foes. p. 287.

Isos, ἶσος, *æqualis*. Vide *Æquale*. Adde Diet. n. 407.

Isotheos, ἰσόθεος, i. e. *Deo æqualis*. Epitheton est, qua Medici, apud Hip. quando Medicum, qui simul bonus est Philosophus, *Deo æqualem* dicit, l. de dec. ornat. V. 1. Vide Gal. in libell. h. tit. & Lind. Ex. II. qua medicamentorum quorundam maxime utilium, & probatorum, quamvis meo judicio hyperbolicum: v. g. Collyria quædam ita vocantur apud Ætium l. 1. Aegin. l. 7. c. 16. Confectio ad tussim quædam appellatur ἰσόθεος, Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 3. alia contra Colicam, d. l. 9. c. 4. Unguentum Ischiadicum, Aet. l. 12. c. 5. notante Gorræo.

Isostathmos, ἰσόσταθμος, epitheton medicamenti cujusdam Becchici, apud Aet. l. 8. Gorræus.

Ispida, ἀλκυών, nomen avis parvæ, pulchræ, pennarum venustate clarissimæ, *Alcyonis* species; cujus descriptio, & usus videatur ap. Aldrov. Ornithol. l. 20. c. 61.

* Isthmion, *Isthmos*, ἴσθμιον, ἰσθμὸς, vocatur ea pars corporis, quæ os & gulam interjacet, sive communis gulæ, & gutturi, per quam ea, quæ comeduntur, & bibuntur, transeunt, per translationem propter loci angustiam ita dicta. Unde & *Tonsillæ* inflammatæ παρίσθμια appellantur, Hipp. 3. aph. 26. Diet. n. 657. Hac ratione ἰσθμὸς, & φάρυγξ idem erunt, h. e. quæ inter stomachum, & laryngem interjacet, latitudo, & capacitas, Latine *Fauces*, dicta, quamvis Gal. φάρυγγα dicat, corpus esse *isthmum* ambiens, l. de musc. dissect. c. 15.

Italicum, ἰταλικὸν, nomen Emplastri ἐμμότου, quod vim habet purgandi ulcera sordida, & carnem inducendi; cujus descriptio habetur ap. Aegin. l. 7. c. 17. Ejus usus meminit & l. 4. c. 40. Balsamus quoque quidam compositus nervorum affectibus summopere conducens *Italicus* cognominatur; cujus descriptio extat in Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 29. p. 213.

Iter, ὁδοιπορία, quid significet, notum est. Consideratur vero & in Medicina, tanquam caussa sanitatis, & morborum. Hinc Hipp. l. de sal. diæt. t. 9. docet, quo tempore anni, & quomodo *iter* faciendum sit? & Gal. inter morbos *iter* agentium in frigore summo refert convulsionem, l. de diff. morb. c. 5. item putredinem ex *itinere* laborioso, propter variam aeris mutationem, l. 1. M. M. c. 4. & alibi.

Ithagenes, ἰθαγενὴς, *genuinus*, legitimus, proprie usurpatur de conceptu vero, ad differentiam molæ, aut alterius falsi conceptus. Hip. l. de steril. XX. 2. l. 1. de morb. mul. XCVII. 3. Junge Foes. Oec. p. 278. & seq.

Ithycibos, ἰθύκυβος, *ex recto gibbosus*: & usurpatur de spina, cum ex recto in gibbum elevatur. Hipp. 3. de art. t. 44.

Ithylordos, ἰθύλορδος, oppositum est prioris: & dicitur de incurvato, & *in directum repando*: in specie de spina introrsum inclinante. Hipp. d. l. t. 42.

Ithys, ἰθὺς, idem quod εὐθὺς, *rectus*, directus. Vide *Euthys*.

Ithyscolios, ἰθυσκόλιος, notat compositam recurvationem ἐκ τῶ ἰθυκύβου, & ἰθυλόρδου, quando & in posteriorem, & anteriorem partem fit incurvatio, & usurpatur etiam de spina. Hipp. d. l. t. 42. & Gal. in comm. ad d. l. t. 48. C. Hofm. reddidit Lat. *Rectilicurvus*, in com. ad Gal. de U. P. n. 922.

Ithyoria, ἰθυωρία, idem quod εὐθυωρία. Vide *Euthyaria*, *Rectitudo*, rectus processus. Usurpatur ab Hipp. l. 1. de fract. t. 9. 10. & 3. t. 31.

Ithytriches, ἰθύτριχες, dicuntur, qui *rectos habent capillos*. Hipp. lib. 6. Epi. VII. 28. quibus *crispi* opponuntur *capilli*, Gr. οὖλοι, vel οὐλότριχες. Arist. & Alex. in probl. dict.

Itinerarium, ὁδοιπορικὸν, vocatur in Chirurgicis instrumentum, ex tenui argento, vel orichalco paratum, quo via ad exactam loci, in quo, & per quem incisio ad extrahendum calculum vesicæ facienda est, notitiam monstratur; cujus delineationem, & usum exhibet Hildan. l. de lithotomia vesicæ c. 14. 15. Hujus delineationem exhibet etiam Scultetus Arm. Ch. Bart. l. Tab. XVII. fig. 6. Alias *Itinerarium* in propria significatione, quatenus significat descriptio-

ptionem memorabilium in itinere, Medicis quoque commendatum esse debet, ad veram experientiam acquirendam, & confirmandam.

Itis, ῖτις, terminatio est propria inflammationum, sive potius nominum inflammationes nunquam non significantium, v. gr. *Phrenitis*, *Pleuritis*, *Nephritis*, &c. teste Lind. Ex. XVI. §. 11.

† Itria, Duc. Lid. Pract. Med. l. 5. c. 20. placentæ genus, ex melle, sesamo, & farina.

Itrion, ἴτριον, late, & stricte acceptum fuisse vocabulum, constare poterit ex Auctoribus diversis. In genere notat *placentarum* non fermentatarum genus, Latinis *Libum* dictum. Lang. l. 1. ep. 56. sub se comprehendens duas species: præstantiorem unam, quæ ῥύημα, & viliorem, quæ λάγανον dicitur. Gal. l. 1. de Al. Fac. cap. 4. Foesius explicat ἴτρια per *dulciaria liba*, aut bellaria, vel panes dulciarios ex saccharo, nucibus, pineis, amygdalis, aut etiam seminibus papaveris, & sesamis confectos, quales hodie *Marzipanes* vocantur, corrupta forte ex μάζα voce. Oec. p. 292. De *Itriis* etiam legatur Mercur. l. 1. V. L. c. 11. Lang. l. 3. ep. 4. J. Alex. lib. 8. Sal. c. 10.

Iva, vocatur Rul. & Johns. medicina, propter membra contracta: v. g. *Iva arthetica*, *Iva potabilis*. In Lex.

Jucunditas, *Jucundus*, ἥδυσμα, ἡδὺς, etiam ἡδὺς, ἡδὺς, quid significet, notum est. Vide etiam *Hedys*. Refertur alias inter generales conditiones ad Methodum medendi spectantes, ex Gal. l. 14. M. M. c. 13. Quomodo tamen hæc conditio aliquando limitationem admittat, vide in Dog. nostr. P. 4. c. 3. dogm. 10. p. 512. seqq. Adde & C. Hofman. Orat. Isag. 2. p. 114. seqq.

Judaicus, *Judæus*, ἰουδαϊκὸς, ἰουδαῖος. Est epitheton lapidis, qui in Palæstina Syriæ reperitur, unde & *Syriacus* vocatur; estque glandis effigie candidus, scita admodum configuratione, a cujus obtusiori parte ad acutiorem procedunt eminentes lineæ, æqualiter inter se distantes, quasi de industria detornatæ. Vis eidem tribuitur insignis comminuendi calculum, & cum urina expellendi. Gal. l. 9. de S. F. §. Judaicus, Ægin. l. 7. c. 3. Hinc etiam ab effectu τηκίλιθος, atque εὔροιος dictus fuit; a similitudine vero φοινικίτης appellatus. Gorr. Commendat ejus quoque virtutem Paracel. l. de morb. Tartareis, c. 18. & 20. in specie oleum ex lap. Judaico, l. de morbis ex Tartaro, tr. 2. c. 21. Videatur & Schr. l. 3. c. 8. n. 19. Deinde est epitheton *Emplastri*, cujus geminæ habentur descriptiones: una apud Cels. l. 4. c. 19. quod dicit fracto capiti accommodatum esse: altera apud Æt. l. 15. quod repugnans, carnemque gignens habetur, notante Gorr.

* Judicatio, *Judicium*, *Judex*, *Judicatorius*, κρίσις, κριτὴς, κρίσιμος. Vide *Crisis*, *Crisimos*.

* Jugale, *Jugamentum*, ζύγωμα, os dicitur, quod temporis musculo præpositum transversam in medio suturam habet, cujus posterior pars cum capitis osse, quod juxta aures est, anterior cum parte supercilii extrema ad parvum oculi angulum continuatur. Gal. l. de ofs. c. 2. duplex ad utramque aurem, super foramina, per quæ facultas audiendi est, emergit, l. Introduct. c. 11. & com. 1. de artic. t. 14. Vide & Barth. libell. 4. Anat. c. 6.

Jugalis, dicitur sutura Cranii, quæ aliis *Sagittalis* vocatur, quasi suturam ossa syncipitis conjungentem diceres. Nominatur & *Virgata*. Vide *Virgata*. *Jugalis* etiam dicitur sutura in osse jugali occurrens, & processum primum cum primo maxillæ superioris conjungens. Blas. M. Un. p. 105.

* Jugularis, σφαγίτις, φλὲψ, vocatur *Vena* utrinque ad colli latera in *jugulo* ascendens. Dividiturque in *Internas*, & *Externas*; de quibus vide Barthol. libell. 1. c. 6. Meminit Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 10. & l. de ven. & art. dissect. c. 7. Hipp. vocavit σφαγὰς τῶ τραχήλου, l. de gland. II. 19. Earum venarum sectionem valde periculosam esse, testatur Hildan. Cent. 4. obs. 2. Nihilominus tamen aliquando institui posse, docet Idem d. l. obs. 14.

Jugulatus, ἀποσφαζόμενος, dicitur de animalibus, quæ interimuntur, præciso jugulo, & venis jugularibus. Hipp. 1. de nat. hum. t. 31. Sumitur tamen aliquando verbum *Jugulare* latius pro occidere, *interficere*, uti patet ex Scribon. n. 84.

* Jugulum, σφαγὴ, proprie significat cavum illud, sive scrobiculum, quo disparantur κλεῖδες, sive *Claviculæ*, in qua significatione legitur ap. Gal. l. 13. de U. P. c. 12. notante C. Hofman. in comm. n. 104. Auctores tamen Latini frequentissime usurparunt vocab. *Jugulum* pro ipsis *Claviculis*. Vide *Clavicula*. Unde passim in Gal. Latina versione, Foresto, & aliis de *Jugali* fracto, incurvato, fistuloso, &c. legitur. Ita & Barth. testatur, Celsum vocasse *Jugula*, libell. 4. cap. 19. in prin. Alias *Jugulum* vocatur quoque primum os sterni, amplius, & crassius, pugionis referens nodum, teste eodem d. l. 18.

* Juleb, *Julapium*, *Julepus*, ζουλάπιον, aliis ἰουλάβιον, dicitur medicamentum liquidum, & potulentum ab Arabibus inventum, ex aquis, vel succis liquidis, cum saccharo, vel syrupo aliquo paratum, cum, vel sine concurrente co-

ctio-

ctione: de quo medicamenti genere legi possunt Morell. in Med. præscr. form. l. 1. s. 1. cap. 2, Schrod. l. 2. cap. 64. Schenk. in Syntagm. comp. & præscr. med. Part. spec. cl. 2. s. 5. c. 2. Rolf. 8. O. & M. M. Sp. l. 8. s. 2. cap 20. *Julepus*, vel *Syrupus Chymicus* paratur, si Extractioni diminutæ additur saccharum purum, & coquitur ad perfectionem, filtratur, vel clarificatur. Libav. Alchym. Pharm. c. 24.

JULIA, rectius *Julis*, ἰυλὶς, nomen piscis, quem inter saxatiles refert Gal. l. 3. de A. F. c. 28. J. Alex. l. 14. Sal. c. 3. Hujus pisciculi descriptionem, usumque in cibo, & Medicina vide apud Ald. l. 1. de pisc. c. 7.

JULOS, *Julus*, ἴυλος, æquivocum est vocabulum. 1. Ita dicitur, quod in corylo, ut & alno, juglande, quercu, veluti prælongus vermis singulari pediculo dependet; quæ significatio ad Botanicos spectat. 2. ἴυλοι dicuntur exortus pilorum circa tempora, ut & lanugines primæ in mento erumpentes, ex Ruffo. 4. Gor. 3. Est nomen Insecti multipedis rotundi, ad differentiam *Scolopendræ*, ad lumbricos terrestres pertinentis; cujus descriptionem, & usum tradit Aldr. l. 5. de Insect. c. 14. & 15. Denique piscis quidam hoc nomine quoque venit, os sceleratissimi veneni refertum habens, uti testatur ex Aeliano dict. Aldr. l. 1. de pisc. c. 7.

JUMENTUM, ὑποζύγιον. Vide *Hypozygion*.

JUMNISUM, *Jumnizum*, i. e. *Fermentum*. Rul. & Johns. in Lex.

JUNCATA, vocatur edulium quoddam lactarii operis, quod junceæ fiscellæ incluso lacte fiat, æstivis fervoribus expetitum valde. J. Alex. not. in Gal. l. 7. M. M. c. 4.

JUNCTURA, διάρθρωσις. Vide *Diarthrosis*. Hinc & Arthritidis subjectum proprie habentur *Juncturæ*, συμβολαὶ, i. e. conjunctiones articulorum; & propterea etiam *Juncturarum* dolor a quibusdam vocatur. Forest. l. de Arthritide passim in Schol.

JUNO, tropice denotat *Aerem*. Th. Ch. Vol. V. p. 261. 334.

JUPITER, Ζεὺς, vel sumitur pro stella erratica, sive *Planeta* lucido, quoad vires, & influxum in inferiora temperate calido, & humido, & propterea vitæ amico, qui malas Saturni qualitates temperare creditur. Hinc etiam variæ mineralia, vegetabilia, & animalia ipsius regimini subjiciunt; de quibus videatur Schrod. l. 1. c. 9. quamvis fortassis hæc distributio corporum naturalium per Planetarum directionem imaginariæ potius, quam realis dicenda sit. Licet vero adeo benignæ virtutis Planeta habeatur *Jupiter*, nihilominus Paracels. implicite eidem etiam certos adsignare morbos non veretur, quos tamen non denominat, Paragr. 2. tr. 21 de Astronom. Vel accipitur pro Deastro gentilium, *filio Opis*, & *Saturni*, supremo inter fictitia Ethnicorum Numina; quæ significatio est extra pomœria Medica. Occurrit tamen apud Gal. l. 3. de U. P. c. 10. ubi meminit *Jovis Olympici* ornatus mirabilis, & l. 9. de C. M. S. L. c. 4. ubi ipse fatetur, fabularum scriptores finxisse *Jovem* in monte Dictæo Cretæ educatum, occultatumque a matre Rhea, ne a patre Saturno quoque devoraretur. Vel sumitur Spagyrice, & denotat *Stannum*, Rul. Johns. ideo quod *Jovi* macrocosmico sympathice conveniat, & microcosmico, i. e. Hepati. Scrod. l. 3. c. 14. Vel etiam ab Hermeticis sumitur pro *Aere*, vel *Vento*, uti videre est in Physica Trismegisti, ut & Philosophia Chemica Ger. Dornei. Vid. Th. Ch. Vol. 1. in Indice. Tropice *Jupiter* etiam *Vitam* denotat. Th. Chym. Vol. V. p. 261.

JURAMENTUM, ὅρκος, item *Jusjurandum*, quid significet, ex aliis Lexicis constat. Medicis peculiare conscripsit Hippocrates non adeo ineptum. Non absimile proposuit Lind. Ex. 3. §. 24. Hujusmodi vero præstatio *Juramenti* non solum lingua, sed corde, vel animo puro fieri debet, quem etiam certissime devincit, docente eodem Ex. X. §. 280. Quæ contra *Juramenta* Medicorum Magistratibus præstitorum proponit in præfat. ad Parag. tumetipse videas, an sint prorsus de nihilo.

JUS, apud Latinos æquivocum est. Vel enim significat Statutum Politicum, & Legale, Gr. δίκη, θέμις, quæ significatio huc non pertinet. Vel notat liquorem esculentum eorum, quæ cocta sunt, cum, vel sine condimentis. Dicitur Gr. ζωμὸς, Lat. *Brodium*, *Jusculum*. De *jure albo* veterum videatur Gal. l. 3. de A. F. c. 30. & l. 4. de san. tu. c. 10. Lind. Ex. X. §. 66. seqq. Lang. l. 1. ep. 58. Plura de *Jusculis* variis J. Alex. l. 19. Sal. c. 15. Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 14. s. 1. c. 10. seq. Imprimis vero tabidis corporibus *Jus consumptum*, sive analepticum commendari solet; de cujus præparatione vide dictos Auctores, J. Alex. & Rolf. & Claud. Deodat. Phanthei Hygiastic. l. 2. c. 5. p. 59. ubi *Jus congelatum*, & *Gelatinam consumatam* vocat.

JUSJURANDUM. Vide *Juramentum*.

JUSSA, i. e. *Lapis gypsius*. Rul. & Johns.

JUSTUS, *Justitia*, δίκαιος, δικαιοσύνη. Vide *Diceon*.

JUVANS, ὠφελέον, ὠφελῆσαν, idem quod *Auxilium*, *Remedium*, *Indicatum Medicum*; de quibus supra suis locis. *Juvans* dicitur, quo auxiliamur naturæ, h. e. vires ejus augemus excitando, aut confirmando, donec expulerit

hostem morbum, & amicam sanitatem recuperarit. Lind. Ex. IIX. §. 64. 65.

Juvencus, δάμαλις, dicitur de bobus, vel vitulis ad secundum annum pervenientibus, quorum caro satis commoda ad nutritionem. Vocantur & *Junices*. De iis vide Jul. Alex. l. 11. Sal. cap. 9.

Juvenis, *Juventus*, νέος, νεάνισκος, μειράκιον, idem quod *Adolescens*, *Adolescentia*. Quam vero ætatis determinationem proprie comprehendat, inter se discrepant Authores: de quo dissensu Diet. nu. 563. 565. Nobis videtur late, & stricte posse accipi, quatenus vel includit adultos, vel non. Nec multum refert, modo accesserit dextera expositio. *Juvenis* quandoque stricte distinguitur ab *adolescentia*, & eam superat, ita ut incipiat inter seniores numerari. Lind. Ex. 15. §. 105. Quod in senibus per Cœlum Philosophorum, id est quintam essentiam Auri *juventus* possit recuperari, uti vult Raymund. Lullius, Theatr. Ch. Vol. I. de medic. Ch. pag. 628. hyperbolicum est. *Juvenis pulcher*, ænigmatice vocatur aqua rubra in labore Lapidis Philosophici, Th. Chym. Vol. IV. p. 945.

* Juxtangina, κυνάγχη, ita vocarunt Latini Interpretes speciem *Anginæ*, quæ κυνάγχη Gr. dicitur, vel potius παρακυνάγχη, uti patet ex Gal. l. 1. aph. 12. Vide *Angina*.

Ixale, ἰξάλη, aliis ἴξαλος, significat *pellem capræ* non sectæ. Nam ἴξαλος, significat caprum salacem; quamvis Gal. etiam alterius animalis *pellem* significare statuat. Hippoc. 3. de fract. t. 25. Gal. in comm. Erotian. p. 55. F. Foes. Oec. pag. 283. Latine *Petulca*.

Ixia, ἰξία, idem quod κιρσὸς, *varix* (Vide *Varix*) quamvis sint, qui discrimen esse putent inter κιρσὸν, & ἰξίαν, illam vocem de omni varice in quacunque corporis parte accipientes; hanc vero ad eas modo, quæ in cruribus habentur, restringentes. Sed discrimen nullum censendum est. Gorræus. Castellus. Legitur vocabul. ἰξία apud Hippocr. l. 7. Epid. LIIX. 12. *Ixia* etiam vocatur succus plantæ, quæ *Chamelæon albus*, sive *Carlina* vocatur, vel viscum radici illius herbæ adhærens, quemadmodum & ipsa planta *Ixia*, & *Ixine* dicitur. Diosc. l. 3. c. 10. Scribo. n. 192. & Rhod. ad h. l. Forest. l. 30. Obs. 10. in Schol. Helmont. tr. Pharmac. & Dispens. mod. num. 12. & Tumul. pestis, in fine.

Ixir. Vide *Xir*.

Ixis, ἴξις, usitatissimum Hippocrati vocabulum, *rectitudinem*, vel rectam viam significans; & ita idem, quod ἀϑυωρία. Vide *Euthyoria*. Loca Hippocr. legantur apud Foes. p. 284. Propria κατ' ἴξιν significatio dimensi per longitudinem corporis *rectitudo*, ex dextra, vel sinistra parte est. J. Alex. not. in Gal. l. 2. ad Glauc. c. 2.

Ixodes, ἰξῶδες, *viscosum* significat, ab ἰξὸς, *viscum*, & pro glutinoso medicamenti lentore sumitur apud Hipp. l. de ulcer. IX. 5.

Ixos, ἰξὸς, vocatur *viscum*, quod nomen & plantæ arboribus, quercui, pyro, corylo, abieti, &c. adnascenti, & succo concreto glutinoso tribuitur, & paratur ex acinis contusis, & in aqua decoctis. Sunt qui commanducando eum efficiunt. Optimum est recens, intus porraceum, extra fulvum, quod asperi nihil, aut furfurosi conceperit. Emollit, discutit, extrahit. Gorr. vide *Viscum*. Dicitur & de pasta frumentacea viscosa, Gal. l. 2. de L. A. c. 8.

Ixys, *Ixye*, ἰξὺς, ἰξύη, *Ilia*, vel *lumbi* dicuntur; magis tamen posterius, quam prius, uti patet ex text. Hipp. 2. de fract. t. 70. l. de nat. mul. II. 12. V. 3. VI. 3. VII. 4 IX. 3. XI. 5. XIII. 5. XIV. 1. & sæpius alibi: quæ loca videantur apud Foes. p. 285. Vide *lumbus*.

Iynx, ἴυγξ, avis quædam vocatur, quæ Lat. *Torquilla*, quod reliquis corporis partibus nihil agentibus solam cervicem contorqueat. Hujus descriptionem, & usum in cibo, & Medicina vide apud Aldrov. l. 12. Ornith. c. 42. & de *Iynge* congenere c. 43. De usu magico illius Lang. l. 2. ep. 59. quamvis in eo non conveniat cum Aldr. quod cum illa avicula mugiente inter cannas in piscinis confundat.

K

Græca vocabula ab hac littera quæ incipiunt, vide in littera C. exposita.

Kaavvy, potus Indicus ex Tritico Indico, *Mays* dicto, paratus.

Kabnos, id est *fumus*. Rul. & Johns. Fortassis mendum est, & legendum *Kapnos*.

Kachymia, *Kakimia*, id est *Cachymia*. Vide *Cachimia*. Rul. & Johns. Parac. Chirurg. l. 3. de pustul. & exulcerat. Galen. c. 6. ubi dicit, Marchesitam esse Extractum *Kakimiæ*.

Kaib, id est *lac acidum*, coagulatum. Rul. & Johns.

Kal, id est Sal de torrente. Rul. & Johns.

Kald, id est *acetum*. Iid.

Kaled, in negotio Lapidis Philosophici, ejusque primo opere vocatur *Volans*; uti videre est in Theatr. Chym. Vol. V. p. 206.

Kali, id est *cinis clavellatus*. Hinc *Alkali*. Vide supra *Kali*. Arabice Usnen. Rhasis vero scribit, *Kali* esse alumen asfur. Rul.

Kamar, vel *Camar*, id est *Argentum*. Iid.

Kamir, id est *fermentum*. Iid.

Kanfor, id est *Stannum*. Iid.

Kaprili, id est *Sulphur*. Iid.

Kar, est *gemma lucens*, sicut ignis. Iid.

Karabe, id est *gumma*, sicut sasforata, notat *Succinum*. Vide *carabe*. Paracels. etiam *Asphaltum nigrum* vocat *Karabe*, in prælect. Chirurg. de vulner. c. 12.

Karena, est vigesima quarta pars minutissimæ guttæ. Parac. l. 6. de grad. & compos. c. 7.

Karabitus, vocatur Arab. *Phrenitis*, quia alienatio mentis concurrit, quæ etiam hoc nomine indigitatur. Forest. l. 10. Obs. 1. Schol.

Kasam, id est *ferrum*. Rul. & Johns.

† Κάτοχος, Gal. medicis vetustioribus coma vigil, ex Ægineta Altim. pract. c. 4.

† Καθετηριασμὸς, vulgo syringatio. Non. c. 17.

† Καθαίρεον, intelligitur tam de Venæ sectione, quam purgatione. Joan. Baptist. Susius c. 12. Quæst. 1.

Katimia, idem quod *Cadmia*, *lapis Calaminaris*, Tutia. Rul. & Johns. Vide *Cadmia*. *Calaminaris*.

Kayl, est *lac acetosum*. Rul. & Johns.

Kaysir, id est *spuma maris*, proprie *pumex*. Iid.

Kazdir, *Kasdir*, *Kacir*, *Kassizeros*, id est *Stannum*. Rul.

Kenkel, vocatur animal ad Tyriam tincturam utile, in Th. Ch. Vol. V. p. 12.

Kenne, est lapis, qui in oculo cervi generatur, contra venena valens, uti Bezoar. Vid. Ludov. Dulcis de gemm. & lapid. An fortassis idem cum Lacryma Cervi? de qua vide in *Dacryon*.

Kermes, vide *Chermes*.

Kersydrys, nomen serpentis, qui alias *Chersydros*, *Hydrus* appellatur. Aldrov. Hist. serpent. & drac. l. 1 c. 17.

Kibric, diversa significat. Ruland. describit, quod sit Mercurii, & aliarum rerum fusilium, vel liquabilium parens, & prima materia, ex qua fit Mercurius. Ipse Lapis quoque ita vocatur in Lex. Cui fere consentit Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 34. scribens, *Kibric* caput, & pater aluminum, salium, & omnium liquabilium metallorum. Alibi tamen, nimirum d. l. c. 7. *Kibric Philosophorum* paulo aliter descripsit; quæ verba non necesse est transcribere. Idem vocat & *Sulphur Kibric* Apoc. Herm. P. prior. c. 2. *Kibric* vocatur *Gummi Philosophorum*, Th. Chym. Vol. V. p. 84. Junge p. 89.

Kibrith, id est *Sulphur*. Rul.

Kibrius, *Kebric*, id est *Arsenicum*. Johns.

Kidibengi, vocantur illi, qui *Bengi* ex semine, & foliis cannabis paratum ad Veneris stimulum devorant, ex Olearii Itiner. Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 69.

Kises, Sal e rivo, vel fluvio. Rul.

Kist, id est *grana quindecim*. Paracels. Paragraph. l. 7. c. 3. §. 4 in append.

Kobaltum. Vide *Cobaltum*.

Kolebus, dicitur *ulcus siccum*. Paracels. Gener. Vermium, & Apostemat. Tab. 8.

† Κοιλόστομοι, qui e palato loquuntur, aut e naribus, Jul. Cæs. Scaliger de causis ling. lat. l. 1. c. 14.

Kolto, *Koltus*, Polonis vocatur *Plica Polonica*, Eph. N. Cur. A. II. Obs. 52. in Schol.

Koma, *Komartos*, id est *Calx viva*. Rul. & Johns.

† Κῦφι, Thymiama Diis apponendum. 2. medicamentum Coquens, pectori inhærentia, & Jecoris frigiditatem corrigens. Anonym. Sylv. medicam. Composit. c. 12. lib. 1.

Κνήφμ, apud Suidam morbus, quo homines reddebantur debiles, de quo Zuerius Boxhorn. Quæst. Rom. 27. zaitura asini, Anchusa, Ponzettus de venenis lib. 2. c. 10.

Kukul, est minera plumbea, *plumbum Philosophorum*. Rul. Th. Chym. Vol. V. p. 14. Meminit & alibi sæpius hujus vocabuli.

Kumen, est *coadunatio*.

Kuria, vel *Kymia*, vel *Kymus*, dicitur *Massa*. Unde *Alkimia*. Rul. & Johns.

Kutubuth, vocatur apud Arabes *Melancholiæ* species, quæ *Errabunda* dicitur; & plerunque mense Februario ægros infestare solet, quando nullo in loco quiescere possunt, sed hinc inde continuo vagantur, nescientes tamen, quo vadant. Ita dicta ab Animali, quod in aquarum stagnantium superficie hinc inde perpetuo cursitat. Hujus caussa nostro judicio ponenda in spirituum animalium partim materiali fuliginositate, & atrabiliaria acetositate, partim inordinata agitatione, & mobilitate propter sanguinis vernalem effervescentiam inchoantem oborta. Meminit hujus Melancholiæ, & nominis Arabici Sennert. Med. Pract. lib. 1. part. 2. cap. 14. Alias insectum illud palustre Tipulæ, vel Tipullæ nomine venit, uti colligere licet ex Aldrov. l. 7. de Insect. c. 1. Vocatur & ibidem *Pulex aquaticus*; tantæque est velocitatis, & levitatis, ut rarissime quiescat, & nunquam subsidat.

Kymenna, id est *ampulla*. Iid.

Kymia, vide *Kuria*. Vocatur etiam *Kymia Cucurbita*, e qua fit destillatio. Rul.

Kymit *elevatum*, Cinabrium album sublimatum. Rul.

Khymolea, dicitur lutum illud, quod sub cote colligitur, alias *Chymolea*. Rul. & Johns.

Kymus,

Kymus, vide *Kumen. Kymum*, vel *Hyminum*, id est *coadunatio*. Rul.

Kyram, est *Nix*. Rul. & Johns.

Kyra, id est, *Opopanax*. Idem.

L

Labdanum, vide *Ladanum*: Schrod. l. 4. cl. 2. n. 388.

Labe, λαβὴ, idem quod λῆψις, communiter *apprehensionem*, acceptionem significat, a λαμβάνω, accipio. Apud Hippocr. specialiter sumitur pro ἐπισημασία, h. e. prima febrium *accessione*, præcipue periodicarum. Gal. in Exeg. voc. Hippoc. quamvis frequentius λῆψις vocabulo usus Hipp. l. de morb. XIII. 17. l. 1. Epid. s. 2. t. 20 l. 5. Epid. XXXII. 14. l. 9. XLVII. 5. XLVIII. 1. Vide Foes. Oec. p. 371. Gorr. in def. & verbum *Lambano*.

Labeo, cui labia protuberant mento, cui mentum prominet, ex Arnob. Riolan. Enchirid. Anat. lib. 4. c. 5.

Labeo, χείλων, χελὼν, dicitur, qui prominentibus est labris. Usurpatur de hominibus, & piscibus. Vocantur & *Brochi*, aliis *Bronci*. Vide Linden. Ex. XI. §. 37. seq.

Labes, σπίλος. Vide *Macula*.

Labi, verbum, ὀλισθαίνειν, πίπτειν, vide *lapsus*, *Olisthæno*.

Labis, λαβὶς, vocatur *forceps*, aut *volsella*, qua aliquid apprehenditur, & extrahitur. Hip. l. de sterilib. XXVI. 13. Galen. l. 3. de C. M. S. 1. c. 3. Vide *Acanthabolos*.

* Labium, *labrum*, χεῖλος, proprie vocatur oris extremitas musculosa ipsum claudens, & aperiens. Dicitur *Oris margo*. Divisio est in *superius*, & *inferius*, quorum illud *labrum*, hoc *labium* dici rarissime fuit observatum. Gal. l. 11. de Us. part. c. 16. Diet. num. 919. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 13. §. 44. Barthol. l. 3. Anat. cap. 11. Quod in *labiis* prominet, πρόχειλον, & προχειλίδιον appellatur. Lind. l. §. 45. Per similitudinem etiam *labia* vocantur extremitates duæ pudendi muliebris, inter quas rima externa est constituta; & sunt corpora oblonga mollia, atque peculiarem substantiam habentia, qualis nulla alia est in toto corpore, Barthol. l. 1. Anat. c. 35. fin. Gr. κρημνοὶ dicuntur, item Erotiano χεῖλη. Linden. d. l. c. 7. §. 139. Ita quoque extremitates vulnerum, ulcerumque vocantur *labia*, κρημνοί. Vide *Cremnos*. Processus ossium, qui ἀποφύσεις appellantur, *labra ossis* dici, quia instar *labrorum* prominent, constat ex Barthol. libell. 4. c. 1. in fin. *Labium leporinum* quid sit, vide *leporinus*, & *lagochcilos*. *Labrum* quoque vocatur vas ad balneum, vel in alium quoque usum destinatum; unde *labra* vinaria, olearia, leguntur in lexicis.

* Labor, πόνος, μόχθος, bifariam accipitur. 1. de *Exercitatione* corporis seria, & vehementiori, unde & molestia quædam, aut lassitudo comitatur. 2. de molestia dolorosa ægrotorum; imo de ægritudine ipsa. Hinc usitatissima phrasis: morbo aliquo *laborare*: item *laborantes*, h. e. ægroti. Vide Gal. 5. in 6. Epid. t. 10. Foes. Oec. p. 523. Dieter. num. 711. Linden. Ex. XIII. §. 102. seqq. Rhod. in Lexic. Scrib. In specie operationes, vel ἐγχειρήσεις Chymicæ vocantur *labores Chymici*. Libav. tr. de Igne naturæ, c. 50. *Labor Sophiæ*, Paracelsicum est figmentum, quod dicit esse alterum mundum, imo paradisum, in quo nullus morbus gignitur, nec permanet, nullum animal venenosum habitat, nulla sanitas vacillat, sed in quo operationes elementorum perfecte, & integris facultatibus fiunt; quemadmodum ita descripsit tract. vernaculo de vita longa. Meminit & tract. 2. de pestilitate Rul. & Johns. in Lex.

Laboratorium, ἐργαστήριον, hodieque Chymicis notissimus terminus, qui significat locum destinatum operationibus Chymicis, sive *domum Chymicam*, cujus ingeniosa, & accurata constitutio maximum potest ad Exrcitium artis hujus afferre momentum. Rolfink. Chymiæ l. 2. c. 16. Per *laboratorium Naturæ* videtur Paracels. intelligere *Mundum*, præcipue loca subterranea, in quibus nunquam otiatur, l. de morb. Tartareis, c. 14.

Labrax, λάβραξ, vide *lupus*, nomen piscis pelagii. Galen. l. 3. de Al. fac. c. 26. Lind. Ex. XI. §. 96. 98.

Labrisulcium, χειλοκάκη, vide *Cheilocace*.

* Labrum, idem quod *Labium*. Vide p. a. *Labium*.

* Labyrintus, λαβύρινθος, significat proprie locum variis ambagibus, & anfractibus viarum inflexum. In Anatomicis vero ob similitudinem in aure interna meatus anfractuosi quoque vocantur *labyrinthus*, distincti tamen a cochlea, cujus anfractus in gyrum positi sunt. Vide Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. Scripsit etiam Paracels. tractatum, quem inscripsit *labyrinthus* Medicorum errantium, in quo more suo gravius invehitur in Doctores Galenicos, & simul peculiaria fundamenta Empirica addiscendi Medicinam tradit, & proponit, tanta tamen cum obscuritate in plerisque occurrente, ut Bœotica ænigmata legisse videaris.

* Lac, γάλα. Vide *Gala*.

Lacaphthon, λάκαφθον, quid sit, incertum est, nec etiam sæpe a Medicis usurpatur.

Meminit ejus Aegineta l. 7. c. 22. in Chypheos magni compositione, ubi simul exponit per corticem piceæ, aut alterius cujusdam arboris. Ruellius vero existimat, esse *nascaphthum*, sive *nacapthum* aromatis genus, quod ex India deportabatur, suffimentis optimum, notante Gorræo.

Lacca, λάκχα, vocabulum esse Arabicum, credit Garzias 1. arom. 8. significans humorem ad mellis crassitudinem coctum, & ita idem cum *loch*, *luc*, denotans. Quid vero hoc vocabulo specialiter indicetur, variæ sunt Medicorum opiniones: In hoc tamen omnes conveniunt, quod *lacca* duplex sit, *Naturalis*, & *Artificialis*. De utraque vide C. Hofmann. Officinal. lib. 2. c. 119. Schroder. l. 4. cl. 2. n. 387. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Jac. le Mort in Chym. Medico-Phys. Vide Morley Collect. Chym. 1. ind. cap. 492. ubi *lacca Magisterium vegetabilium* vocatur: De *Naturali* Chioccum Mus. Calceol. s. 5. p. 630. De artificiali Libav. Synt. A. Ch. l. 6. c. 3. *Lacca Florentina*, vel e pannis Scarlati tinctura infectis, vel e cocco ipso conficitur, d. l.

Laccos, λάκκος. Vide *lacus*.

Lacerta, *lacertus*, σαῦρα, σαῦρος, primo nomen est animalis quadrupedis digitati ovipari, (uti vulgo creditur, quamvis sint ex recentioribus, qui viviparas *lacertas* observasse se testentur) cujus descriptionem, differentias, & usum in Medicina videre licet apud Aldrov. l. 3. de quadr. digit. ovipar. c. 5. seqq. Adde Schroder. l. 5. class. 4. n. 106. qui tamen hallucinatus est, quando per insectum describere non est veritus. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. De *lacertis* in hominum corporibus genitis, nec non vomitu rejectis vide Casp. Rejes C. El. q. 30. Eph. Cur. A. III. Obs. 311. Deinde *lacertus* etiam tribuitur quibusdam piscibus, v. g. *Coliæ*, *Sauro*, *Scombro*, uti patet ex Aldrov. l. 2. de pisc. c. 53. seqq. *Lacertus porro* vocatur caro musculosa sine ossibus Ruland. & ita idem quod *Musculus*. Barthol. l. 1. Anat. c. 5. Gr. μῦς. Spagyricis *lacerta rubra* vocatur *Vitriolum Hungaricum Colcothar*. Rul. & Johns. Libav. in Apoc. Hermet. P. prior. c. 2. Et *lacerta rubra* secretior quædam præcipitati Mercurialis præparatio, d. l. c. 4. *Lacerta viridis* dicitur, quando solutioni additur paululum Cupri. Morley Collect. Chym. Leid. c. 266. Vide *Saura*.

Lachanon, λάχανον. Vide *Olus*.

Lachlachatum, est nomen medicamenti stomachici; cujus descriptio habetur apud Avic. l. 5. sum. 2. tract. 6.

Lacryma, δάκρυον. Vide *Dacryon*.

Lachrymale *Punctum*. Vide *Punctum*.

Laconicum, λακωνικόν. Vide *Balneum*. Fuit olim pars prima balnei apud antiquos, & sola fere ex toto balneo nobis superest, testudo scil. illa thermarum, quæ igne concalefacta, vaporem siccum continet, a quo sudor in corporibus movetur. Gr. ὑπόκαυστον, & πυριατήριον ξηρὸν, & θόλος ξηρὸς vocatur. Gorr. Adde Vveker. Antid. gen. l. 1. cap. 23. De antiqua *laconici* structura vide Rhod. ad Scrib. n. 60. p. 103. seq. A Cicerone, & Celso *Assa* dictum.

Lactans, θηλονὴ, θηλάστρια, θηλῶπις, *nutrix*, vel mater, quæ lac e mammis sugendum præbet, a θηλάζω, quod verbum active pro *lacto*, & passive pro *sugo*, vel *lactor* accipitur, uti patet ex Lexicographis; & de pueris *lactentibus*, vel sugentibus a Galeno usurpatur 5. in 6. Epid. t. 37.

Lactarium *edulium*, τὸ διὰ γάλακτος ἔδεσμα, Gal. de bon. & mal. succ. c. 13. Dicitur & γαλακτικὸν ἔδεσμα. Item & γαλάκτινα, *lacticinia*, hoc est edulia varia ex lacte parata. Talia propter lentorem bolarem Tartarum gignere vult Parac. Paramir. l. 3. tract. 1.

* Lactes. Hujus vocabuli non eadem est apud veteres, & recentiores significatio. Illi enim vel usurparunt pro intestinis tenuibus; vel pro succo, quem persimilem lacti in piscium masculorum ventriculis cernimus, quemque genitalem succum, vel rorem appellare possumus, imo debemus: vel pro Mesenterio, Omento, Pancreate, pro Glandulis mensenterii. Recentiores vero optime nomen hoc tribuisse videntur *Venis lacteis*, vel *Chyliferis* per Mesenterium diffusis; quemadmodum hanc appellationem, & varietatem significationum egregie exposuit Casp. Asellius tr. de *lactibus*, sive *Venis lacteis*, & præsertim c. 1. & 10. Confirmavit Barthol. libell. 1. c. 3.

Lacteus, γαλάκτινος, γαλακτικὸς, variis humoribus etiam excrementiis tribuitur. *Chylus* dicitur *lacteus succus*. Talis succus *lacteus* chylosus sæpe etiam e secta vena observatus fuit effluens, præsertim si aliquot horis post assumptum cibum V. S. fuit instituta. Vide Act. Philosoph. Oldenburg. An. mens. Novembr. Decembr. & Jan. An. 1666. Et apud Paracels. sæpe occurrit *lactea urina* in tract. de urinarum indiciis, l. 1. c. 1. seqq. estque ab alcola, sive tartaro resoluto. Tribuitur & Venis Chyliferis, & Lactiferis, de quibus supra dictum. Vide *Galactophorus*. Dicitur quoque de *linea alba* in cœlo, quæ *Galaxia* appellatur. Vide *Galaxia*. *Febres* puerperarum quædam vocantur *lacteæ*, quod plerumque ab, & cum lactis in mammis proventu excitetur ebullitio sanguinis, & intemperies febrilis: de quibus febribus vide Vvillis c. 16. de febrib. *Lactea cura* vocatur, quæ instituitur per copiosum, & continuum lactis usum in cibo, & potu; & valde commendatur a plurimis in Arthritide,

tide, notante Bonetto Mercur. Compital. l. 1. p. 35.

Lactica, est epitheton febris Typhoidis alias dictæ, quæ ab Arabibus *Lactica* dicta fuit, teste Lang. l. 2. ep. 41.

Lacticinia, γαλάκτινα, dicuntur edulia e lacte parata, quæ in morbosa dispositione facile corruptibilia sunt, & tribus, vel quatuor partibus diversis imbuta, caseo, sevo, butyro, parte nitrosa, quæ corrupta ægros vario modo excruciare possunt. P. M. de Calderia Tom. II. Op. p. 203. B. Hoc nomine alias quoque veniunt *Glandulæ faucium*, quæ & *Animellæ* dicuntur. Vesal. l. 6. de H. C. F. c. 5.

Lactisma, λάκτισμα, id est ictus calce inflictus. Et λακτιστὴς, calcitrator. Lex. Gr.

Lactipotor, γαλακτοπότης, qui Lactis potu capitur. Pollux.

Lactumen, idem est quod *Achores*, sive *Crusta Lactea*, Walth. Sylv. med. p. 14. *Lactumina*, dicuntur *Crusta Lactea*, apud Heurn. de morb. c. 7. Welsch. Cent. I. Observ. & Cur. 24.

* Lacuna, idem quod *Choana*, *Infundibulum*. Vide *Choana*.

Lacune, id est *Terra sigillata*. Ruland. & Johns.

Lacus, λίμνη, λάκκος, quid significet, notum est, nimirum Aquam stagnantem, & propterea facile corruptibilem: Idem quod *Stagnum*, *Palus*. Gal. l. 4. de S. Fac. c. 20. & l. 9. §. Chalcanthos. *Lacus* etiam dicitur de vasis ad lavandum idoneis, & ita coincidit cum *Labro*. Rul. in Lexic. Quomodo differat ab ἕλος, vide Jul. Alex. not. ad Gal. l. 5. meth. med. c. 12.

Ladanon, λάδανον, dicitur & *Labdanum*, (perperam vero confunditur cum vocabulo *Laudanum*, de quo inferius dicendum,) estque succus pinguis & roscidus fruticis, *Cistus Ledon* dicti, foliis adhærescens. Cogitur facile in massam non absimilem pilularum, colore opaco cinereo, inflammabile suaveolens in suffitu, de quo videatur Dioscor. l. 1. c. 128. C. Hofmann. Offic l. 2. c. 120. Schrod. l. 4. cl. 2. num. 383. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. Laudat & Galen. aliquoties in scriptis suis virtutem *ladani*, præsertim l. 2. de C. M. P. G. c. 2. ubi dicit, & emolliendi, & repellendi virtutem simul habere. Abusive vero *Ladanum* sumitur de sordibus barbæ hircorum adhærentibus, l. 1. de C. M. S. c. 1. in fin.

Lælaps, λαῖλαψ, dicitur *ventus procellosus*, procella, turbo, præsertim si multam, & largam pluviam conjunctam habeat. Hinc cœlum dicitur procellosum, & nimbosum, ὠρανὸς λαιλαπώδης, Hipp. 1. Epid. s. 2. t. 4. & 5. ὕδωρ λαιλαπῶδες, aqua procellosa, nimbosa, quæ damnatur, l. 6. Epid. s. 4. t. 19. Junge Foes. p. 373. Gorr. in def.

Læmos, λαιμὸς, significat *gulam*, & eam præcipue œsophagi partem, quæ in cibis devorandis voluptatis sensum percipit, ut indicat Gal. 3. de R. V. I. A. t. 11. Occurrit alias vocabulum hoc in Hipp. l. de Corde II. 5. & l. 2. Epid. s. VI. 14. & latine redditur *Guttur*.

Laesio, βλάβη, vide *Blabe*. Est vero proprius limes rerum præter naturam in Medicina dictarum, quarum quædam *lædunt*, quædam *læduntur*, quædam *læsionem* comitantur. Ubi per *læsionem* intelligendum nihil aliud, quam quando partis alicujus opus, vel functio incommodatur, & vitiatur. Dicitur alias *Affectio*, πάθεσις, præter naturam. *Læsiones* externas communi nomine τρῶμα, *Vulnera* vocatas fuisse, testatur Gal. 2. de art. t. 17. quamvis in Græco habeatur κοινοτρῶμα, quod vocabulum mutandum esse in κοινῶς τρώματα, volunt Interpretes.

Lætificans, Græce dici posset εὐφραντικὸς, Epitheton est quorundam medicamentorum, & confectionum sanguini, & spiritibus activitatem, & spirituositatem conciliantium, quæ prosunt in melancholia, & virium vitalium, animaliumque languore. Talia occurrunt in Dispensatoriis Norimbergensi, & Augustano: quorum unum est Rhasis, alterum Nicolai Præpositi. Formulas quoque similes exhibet Langius lib. 3. ep. 1. c. 6. & 7.

Lætitia, χαρά. Vide *Gaudium*.

Lævigatio, λείωσις, est actio, qua id, quod inæquale, & asperum fuit, redditur æquabile, planum, & *læve*. Usurpatur a Galeno de cibis, qui dentibus *lævigantur*. Galen. l. 11. de U. P. c. 8. Chymicis *Lævigatio*, seu *Alcoolismus*, est calcinatio, quæ rem pulverando in *Alcool* adducit. Et est hic reductio quorundam per glutinationem, quorundam per fusionem, aut fulminationem. Rul. & Johns.

* Lævis, *Lævitas*, *Lævor*, λεῖος, λειότης, λείωμα, dicitur de rebus diversis, quæ ad contactum nullam habent inæqualitatem, sed æquabilia sunt, & plana. Opponitur *Aspero*, & *Asperitati*. Usurpatur partim de corpore, & ejus membris: ita Arteria pulmonalis, olim Vena arteriosa dicta, ad differentiam Asperæ arteriæ, dicitur *Arteria lævis*, Gal. l. 7. de U. P. c. 9. & apud Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 29. *cutis* totius *lævitas* legitur, & opponitur τῷ φρικώδει, horridæ cutis asperitati. Usurpatur quoque de alimentis: ita viscositas ptisanæ hordeaceæ *lævis* probatur 1. de R. V. I. A. t. 18. Item de sedimento urinæ, 2. progn. t. 72. Est etiam præternaturalis *lævitas*, v. gr. intestinorum. Vide *Leienteria*. Chymicis quoq; *Lævor* vocatur, Gr. λείωμα, pulvis impalpabilis exquisitissimæ *lævitatis*, qui & *Alcool* a

quibusdam dicitur, & fit quidam manu, vel tritura super marmore cum porphyrite, vel in mortario cum pistillo, ita ut quod contritum est, excutiatur per setaceum, vel linteum. Et tales *Lævores* dicuntur χειροποίητοι, χειροποίητοι. Alius fit absque manu, ἀχειροποίητος, & pertinet ad mysteria Chymicorum. Huc pertinent Calces, Flores, Præcipitata, &c. Libav. Synt. Arc. Chym. lib. 4. c. 3. Alias *Lævor* ponitur aliquando pro *Livor*, & *Lævidus* pro *Lividus*, uti docet Keuchen. Not. ad Seren. p. 127.

LAGANIZO, λαγανίζω, significat remitto, *lenis fio*. Usurpatur ab Hipp. de vento, qui opponitur vehementius spiranti, l. de morb. sacro XV. 10. quamvis mihi cum Foes. videatur mendosa lectio, & potius legendum esse λαγγάζει, aut λαγγαρίζει, *laxus* fit, & segnior; quia verbum λαγανίζω neque in Thesauro Henr. Stephani, neque Scapulæ, fortassis nec in aliis occurrit. Vide Foes. p. 371.

LAGANON, λάγανον, *placentæ* genus est, & species *Itriorum*, vilior, crassique succi, & tarde commeantis, utpote ex similagine parata. Gal. l. 1. de Al. facult. c. 4. Jul. Alex. in Not. ad h. l. Vide *Itrion*.

LAGAROS, λαγαρὸς, vocatur *laxus*, *mollis*, non distentus. Dicitur comparative de dextro cordis ventriculo. Hipp. de corde IV. 10. Junge Lind. Ex. V. §. 41.

LAGNEIA, *Lagneuma*, λαγνείη, λάγνευμα, significat rem, vel *coitum Venereum*, concubitum cum emissione seminis. Frequenti in usu apud Hipp. v. g. l. de nat. puer. XIIX. 10. XXII. 8. XLIV. 1. l. de Genitura II. 16. 21. l. 2. de diæta XXXVI. 6. l. de int. affect. XXXV. 23. l. 30. (ubi λάγνευμα semen ipsum in coitu emissum significat) l. 6. Epid. s. 5. t. 23. Verbum quoque λαγνεύω, *coeo*, rem Veneream exerceo, non infrequens eidem dictis in locis, præsertim l. de Genit. Vide Foes. p. 371. Mercurial. l. 1. V. 1. c. 17. & l. 2. c. 15.

* LAGOCHEILOS, λαγόχειλος, dicitur qui *leporina* habet *labia*, Galen. l. Introduct. cap. 3. & in defin. Id vitii aliquando naturaliter provenit, aliquando a caussa præter naturam, ut ustione, cicatrice, sutura latiore, & male facta, interdum etiam senectute. Idem si inferiori palpebræ contingat, ἐκτρόπιον appellatur. Hæc Castellus. De curatione *Labiorum Leporinorum* videatur Aquapend. in operat. Chirurg. §. quomodo *curta labia* resarciantur. Senn. l. 2. M. Pr. P. 1. c. 4.

* LAGON, λαγὼν, idem quod κενεὼν, *Ilia*. Vide *Ceneon*, *Ilia*. Legitur apud Hipp. l. de int. aff XXIIX. 6.

* LAGOPHTHALMOS, λαγόφθαλμος, id est *Leporinus oculus*, cum superior palpebra adeo retrahitur, ut oculum, dum clauditur, totum non tegat; estque affectus in partibus instrumentalibus non magnitudine, sed defectu peccans, cujusmodi omnia mutila, & curta, sicut in labris, sic & in oculis cernitur. Gal. dd. ll. Gorr. & Castellus. Tale vitium hic Altdorsi contigit in fœmina ex intumescentia serosa palpebræ superioris degenerante in putredinem, & totalem corruptionem, qua sublata, ex negligentia Chirurgi palpebra brevior relicta fuit, ut oculo aperto dormire necesse habuerit. De hoc affectu videatur & Paræus Chir. l. 9. c. 23. & l. 16. c. 6.

LAGOPUS, λαγόπους, λαγωΐς, λαγωΐνη, præter significationem Botanicam, est nomen *perdicis albæ*, quæ & *Perdix Alpina*, vel Alpestris dicitur: cujus descriptionem, cum usu in cibo, & Medicina, tradit Aldrov. l. 13. Ornithol. c. 21.

LALIA, λαλιὰ, *loquelam*, *locutionem* significat. Ægyptiis anima rationalis, vel animus dicebatur ἑτεροκλαλιά, *alter sermo*, notante C. Hofmann. com. ad Galen. l. de U. P. n. 26. 816. Vide *Locutio*.

LAMAC, id est *Gummi Arabicum*. Ruland. & Jonhs.

LAMARE, & *Lamare lampe*, id est *Sulphur*. Iid.

LAMBANO, λαμβάνω, communiter significat *Accipio*, *sumo*: v. g. cibum *capere*, Hip. 2. aph. 8. in utero *concipere*, 5. aph. 59. Peculiariter vero etiam dicitur de morbis invadentibus homines, & significat *Corripio*, Infesto, v. g. *Causus*. Hip. l. 1. de morb. XXXII. 1. 2. 3. & passivum λαμβάνεσθαι, *corripi* morbo denotat, 5. aph. 30. 55. 6. aph. 17. 31. & alibi. Vide Diet. n. 492.

* LAMBDOEIDES, λαμβδοειδὴς, dicitur de eo, quod figuram litteræ Græcæ Λ repræsentat. Communiter epitheton est *suturæ* posterioris in capite, qua occiput incipit, transversæ. Gal. l. de ossib. c. 1. & l. de nervor. dissect. cap. 7. Barthol. libell. 4. c. 5. De hac sutura scribit Gal. dicto de ossibus loco, illam aliquando deesse, ubi prominentia occipitis nulla est. Deinde etiam *Os Hyoides* ad basin linguæ vocatur *Lambdoides* a Gal. de muscul. dissect. c. 13. & d. l. de nerv. dissect. c. 10. Vid. *Hyoides*. Tandem ab Actuario quoq; *venæ cavæ descendentis divisio*, qua in duo crura abit paulo supra initium ossis sacri, λαμβδοειδὴς appellatur a figuræ similitudine, quam Gal. litteræ V. comparat, l. de Anatom. venar. c. 8. Verum Casp. Hofm. in notis MM. SS. vitiosum hoc esse, expresse statuit: propterea cum Revisoribus, & Cornario corrigendum esse monet in Λ.

LAMBITIUM, idem quod *Linctus*, vel *Looh*, *Eclegma*. Vide *Eclectos*.

LAMENTATIO, κλαυθμὸς, idem quod *Fletus*. Vide *Fletus*.

LA-

LAMIA, λαμία, στρύγξ, λαιστρυγὼν, significat vel spectrum nocturnum diabolicum sub forma fœminæ, vel fœminam maleficam. Creduntur *Lamiæ* infantum tortrices esse, teste Keuchen. in not. ad Seren. p. 2. 7. seqq. latine etiam *Strix* appellatur. Proprie ad forum Medicum non spectat hæc consideratio.

* LAMINA, ἔλασμα, ἐλασμὸς, πέταλον, communiter ab Anatomicis tribuitur variis instrumentis ad secanda corpora accommodatis; cujusmodi sunt Scalpella, Spathomelæ, Amphismelæ, Specilla, &c. Gal. l. 6 admin. Anat. c. 10. Verum adhuc latius se extendit hujus significatio ad alias metallicas extensiones, sive bracteas, etiamsi non ad sectionis usum faciant. Ita *Lamina* plumbea, legitur apud Ægin. l. 7. c. 2. §. Molybdos. Vide supra *Bractea*. Ita Hildan. meminit *Laminæ* ferreæ pro depressione gibbi, Cent. 5. Obs. 67.

LAMNEIA, λάμνια, *laminam* significat. Moschion. de morb. mul. c. 138.

LAMPAS, λαμπὰς, idem quod *Lucerna*, de qua vide infra. *Lampas vitæ*, est magicum artificium; de quo, si lubet, plura vide apud Libav. Defens. 1. Syntag. Arc. contra Scheunemann. c. 3. Tom. III. Oper. p. 5. 6.

LAMPE, λάμπη, λαμπὴ, significat vel *spumam*, & ita idem est quod ἀφρὸς; vel significat id quod in aceto supernatat vino adulterato; item pingue quiddam glutinosum, quod olivis muria conditis supernatat. Erotianus in Onomast. p. 70. d. Sunt & λάμπαι, *bullæ* quædam in urinæ superficie innatantes diaphanæ. Actuar. l. 1. c. 18. de urinis. Hinc οὖρον λαμπῶδες, urina spumea, & limpida, legitur apud Hipp. 1. Prorrhet. c. 2. t. 60. & Coac. t. 186. Jung. Foes. p. 373.

LAMPEROS, λαμπηρὸς, idem quod λαμπρός. Vide *Splendor*.

LAMPETRA, ἀλαβὴς, nomen piscis e serpentino genere; cujus descriptionem, cum usu in cibis, exhibet Aldrov. lib. 4. de pisc. c. 13. Lind. existimat, esse βδέλλαν Strabonis, Ex. XI. §. 58. cui videtur assentiri Chiocc. Mus. Calceol. s. 3. p. 426. seqq.

LAMPODES, λαμπώδης. Vide *Lampe*.

LAMPROPHONOS, λαμπρόφωνος, dicitur, qui vocem edit magnam, sonoram, ac quasi splendidam, monente Joh. Bapt. Persona Comm. in Galen. l. quod anim. mor. seq. temp. p. m. 287.

LAMPROS, λαμπρὸς, h. e. lucidus, *splendidus*. Specialiter vero Hipp. λαμπροὶ dicuntur *vegeti*, incolumes, & colore bene habito præditi, l. de A. l. & Aq LV. 13. Vide *Splendor*.

LAMPTER, λαμπτὴρ, dicitur *lucerna*, laterna, aut *Pharus*, qui in turribus suspenditur, ut navigantibus præluceat. Legitur apud Hipp. l. de not. aff. XXIX. 21.

LAMPYRIS, λαμπυρὶς, idem quod *Cicindela*. Vide supra in *Ci*.

* LANA, ἔριον, vide *Errion*, *Erion*. De *lanarum* generatione, & differentiis legi poterit Aldrovand. l. 1. de quadrup. bisulcis, c. 8. *Lanæ* usus, præsertim vero *succidæ*, illotæ, sordidæ, quæ ἔριον οἰσυπηρὸν, item *Oesypus*, οἴσυπος dicitur, olim fuit frequentissimus, uti patet ex Hipp. & Galen. Scribon. (vide Lex. Scrib. Rhodii) Keuchen. ad Seren. p. 114. 225. C. Hofm. l. 2. V. L. c. 14. Vide *Oesype*.

LANARIUS, est nomen *Accipitris*, vel *Falconis*, ita dicti vel a laniandis aviculis, vel quod multas molles plumas lanarum instar habeat: cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 5. Ornithol. c. 11.

LANCETTA, est cultellus Chirurgicus rectus, utrinque acie summa præditus ad venæ sectionem, & abscessus aperiendos hodieque usitatissimus, & ita notissimus.

LANGUOR, ἄφεσις, nihil aliud est, quam corporis, aut membrorum ejus veluti *dissolutio*, & remissio, cum non aliter ac resolutis, sive paralyticis dissolutæ appareant, Gal. 3. in 3. Epid. t. 37. videlicet ob deficientem flammæ vitalis, & succi nervosi spirituascentiam, & activitatem. Dicitur & *debilitas*, *infirmitas* corporis. Vide *Astheneia*, *Blechros*.

LANIUS, idem quod *Lanarius*, nomen *Accipitris*. Aldrov. d. l. &c. 12.

LANS, id est *Argentum mortuum*. Ruland. & Johns.

LANUGO, χνόος, χνοῦς. Vide *Chnus*. In Phytologia sunt filamenta tenella, cuticulæ extimæ instar *lanæ* adnascentia. Schroder. lib. 1. cap. 2.

LANX, τάλαντον, ζυγὸς, significat *trutinam*, qua res ponderantur, vel potius duo vascula ampla in trutina, quibus res ponderandæ imponuntur. *Lanx* quoque dicuntur *Amygdalæ amaræ*. Rul. & Johns. in Lex.

LAONICA, vocatur Curatio Arthritidis, quæ non fit purgantibus, & evacuantibus universalibus, ceu frustraneis partim, partimque magis noxiis, sed quæ fit Tropicis evacuantibus e parte affecta, dum materia est adhuc mobilis, cum ante statum, tum in ipso statu; quemadmodum hunc terminum exposuit Hieron. Sachetas Æliantis Medicus Brixiensis in Relatione de Podagricis, & Arthritic. morb. c. 10. p. m. 53.

LAOS, id est *Stannum*. Rul. & Johns.

LAPARA, λαπάρα, λαπάρη, idem quod κενεὼν, laterum cavitas, ea corporis pars, quæ est inter costas spurias, & ossa, quæ ad ilia pertinent.

Gal. l. 2. de fractur. t. 71. Idem, quod λαγών. Vide *Ilia*. *Ceneon*. Linden. Ex. VII. §. 6.

* Laparos, λαπαρὸς, id est *mollis*, *vacuus*. Unde & ὑπολάπαρον, *subvacuum*, & *submolle*, significat. Gal. l. 3. de diff. resp. c. 12. Linden. d. l. §. 4. A verbo λαπάσσω, vel λαπάττω, *emollio*, *evacuo*, Hipp. 2. prognost. t. 2. Gal. in comm. Coac. t. 204. l. 4. Epid. XX. 2. Vide Foes. p. 374. ubi plurima loca invenies.

Lapatto, λαπάττω. Vide *Laparos*.

Lape, λάπη, *pituitam tenuem* significat, Hippocr. quæ ore rejicitur, & salivationis comes est, l. 2. de morb. XV. 9. LIII. 6. LXIV. 5. LXXI. 7. l. de int. aff. VII. 12. XIII. 12. & alibi sæpius. Foes. p. 375.

Lapidescens, λιθώδης, λίθινος, idem fere quod *Lapideus*, nisi quod illud vocabulum magis exprimat passionem illam mutationis in naturam saxeam, quam antea nondum habuit. Quale vero sit proprie illud principium *lapidificum*, an succus, an spiritus, vel aliud quid, pertinet proprie ad Physicos. Videatur etiam Chioccus Mus. Calceol. sect. 3. p. 405. seqq. Tale vero principium quandoque in sanguine, ejusque sero contineri præternaturaliter, colligere est ex generatione Calculi. Vide *Calculus*.

* Lapideus, λιθοειδής. Vide *Lithoides*.

Lapillatio, terminus Paracelsicus, indicans lapidescentiam, sive generationem calculi ex Iliastro, sive de visco in loco alieno, ubi possibile fuerit *lapillari*, vel tartarizari. Fragm. Medicis ad Tom. III. referendis, l. 1. de Tartar. c. 8.

Lapidillus, vocatur Cochlear Chirurgicum, quo calculus post incisionem extrahitur. Blasius Med. Univ. p. 73. & 341.

† Lapis stellatus, marchesita. Merc. l. 2. c. 8.

* Lapis, *Lapillus*, λίθος, λιθίδιον, λιθάριον, λιθὶς, quadrupliciter potissimum accipitur. 1. Physice de corporibus mixtis inanimatis duris, cujus innumeræ species, & differentiæ occurrunt; de quibus videantur rerum Physicarum scriptores varii. In hac significatione sumpsit Gal. l. 9. de S. Fac. quando ex sponte nascentibus corporibus esse scripsit a terra vulgo dicta diversis. (2 Pathologice pro *Calculo* renum vesicæ, & in aliis quandoque partibus genito; diciturque Gr. λιθίασις. Vide *Calculus*. (3) Pharmaceutice, quando vel ex Physicis *lapidibus* multæ species transsumptæ leguntur in usum Medicum; dividunturque in pretiosos, qui *Gemmæ* quoque vocantur, (Vide *Gemma*) & minus pretiosos; quorum plures apud Gal. d. l. & alibi allegatos reperies. Loca videantur in Theatro Mundellæ, & Indice Brassavoli, cum non opus sit hic omnia transcribere. Multos enim recenset Rul. & Johns. in Lex. Adde Schrod. l. 3. c. 4. & seqq. Vel quando lege artis Pharmaceuticæ præparantur *lapides*, ut sunt, *Medicamentosus*, vel *Salutis*, *Corrosivus*, & alii, de quibus vide Schroder. l. 2. c. 65. Jung. Fr. Hofm. in clavi. (4) Spagyrice, ubi potissimum in omnium illorum ore resonat, *Lapis Philosophorum*, qui dicitur, & habetur Medicina universalis, per quam metalla transformantur, & morbi omnes sanari possunt. Pollere creditur virtute intentissima, & velut in centrum arte coarctata, quæ extensa tincturam exhibet absque numero. De cujus præparandi modis, hyperbolicisque encomiis prostant innumeri pene tractatus; nec adhuc cessant amatores hujusmodi commentorum in publicum proferre scripta, non obstante quod tantum non omnes tempus, & operam, & oleum perdiderunt. Si placet, videantur scripta Basilii Valentini, Theatrum Chymicum per sex Volumina, Libavius in suis operibus, & alii plures. Quid B. Rolfink. judicaverit de *Lapide Philosophorum*, & Panacea, videatur in ejus Chymia, l. 1. c. 9. Denique (5) sumitur etiam sæpe abusive, & æquivoce de diversis rebus vocabulum *Lapis*: v. g. *Lapides* Carpionum, Percarum, Cancrorum oculi vocantur quædam corpuscula in capitibus illorum piscium, & aquatilium reperta, duritiem pene lapideam obtinentia, revera tamen non sunt *lapides*. Ita in Chymia *lapis* vocatur omnis res fixa, quæ non evaporat. *Lapis Adiz*, est sal Armoniacum. *Lapis animalis*, id est sanguis humanus. *Lapis*, ex quo conflatur plumbum nigrum, minera plumbi. *Lapis non lapis*, h. e. efficacia, non substantia dicitur *Elixir*. *Lapis rebis*, vel testudinem, vel capillos hominis cholerici, aut sanguinei denotat. *Lapis calcis*, id est scoria ferri, vel battitura æris. *Lapis major*, compositum ex 4. elementis, filius unius diei. *Lapis occultus benedictus*, id est ovum. *Lapis aureus*, h. e. urina. Rul. & Johns. in Lex.

Lapsus, æquivocum est. Proprie significat idem, quod *Casus*, Græce πτῶσις, καταπτωσις. Vide *Casus*. Hujusmodi *lapsum* ex alto innoxium vide Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obs. 31. Tropice *lapsus* etiam pro *Errore* sumitur, ἁμάρτημα. Vide *Erratum*. *Lapsus* demotivus, est repentina morte facta correptio, periculosior apoplectico. Rul. & Johns.

Lapto, λάπτω, significat lambendo bibo, *sorbeo*. Legitur apud Hipp. l. de corde LV. 1.

Laqueus, βρόχος, παχετὸς, quid sit, notum est. Referri quoque debet ad instrumenta Chirurgica, utpote ad quasdam operationes necessarius, uti patet ex Galen. l. 6. Meth. med. c. 5. in fin. & Oribasii totus libellus de *laqueis*. In specie ad *Glossocomon* quoque requiritur, uti patet ex Gal. l. 7. de U. P. c. 14. & Oribas. de machinament. c. 7. Alias *laquei* consideratio quoque inter caus-

caussas morbificas, præsertim vocis privationis, spectat, ex Gal. l. 1. de L. Aff. c. 6. Pathologice quid dicatur *laqueus Gutturis*, vide infra *Tonsillæ*.

LAR, ἑστία, idem quod *Focus*, *Calor*, Ignis. Vide *Focus*. Usurpatur de flamma vitali, & Calido nativo. Charlton. Oecon. anim. Ex. 1. §. 4. & VI. §. 2. Vel Pathologice de foco febrili. Gal. l. de marcore, c. 7.

LARBASON, dicitur Plinio l. 13. H. N. c. 6. *Stimmi*, vel *Stibium*, sive *Antimonium*, quod Hen. Scheunemannus ruditer corrupit in *Tarbason*, ita ut Libav. eum propterea acriter perstrinxerit, T. III. Op. p. 25. seqq. 73. seqq.

LARGUS, ἁδρὸς, πολὺς. Vide *Hadros*, idem quod *Copiosus*: v. g. *Larga* Venæ sectio: *Larga* excretio: *Largus* humor. Rhod. in Lex. Scrib.

LARVA, μορμὼ, μορμὼν, idem quod *Lamia*, vel *Lemures*. Harum mater, vel avia dicebatur esse *Mania*. Forest. l. 10. obs. 20. in Schol.

LARUS, λάρος, dicitur avis palmipes, piscivora, clamosa; cujus descriptionem, species, & usum in Medicina tradidit Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 4. seqq. Lind. vocatur *Larum*, avium perniciosissimum in volando, & irruendo pisces summo natantes mari. Ex. V. §. 42.

LARYNGOTOMIA, λαρυγγοτομία, operatio Chirurgica est, qua in summo suffocationis, & anginæ periculo asperæ arteriæ fit incisio. Periculosum profecto, & valde anceps remedium. De qua operatione vide Aquapend. tr. de oper. Chirurg. tit. de perforatione asperæ arteriæ in angina. M. Aurel. Sever. Chir. efficac. P. II. c. 40. p. 102. seqq.

* LARYNX, λάρυγξ, dicitur superior asperæ arteriæ pars, & caput faucibus continuum, Lat. *Guttur*. Gal. 4. aph. 34. Est igitur præcipuum vocis instrumentum, ex cartilaginibus, musculis, nervis, & substrata membrana constans, l. de voc. instr. diff. c. 2. Ejus pleniorem historiam descriptam vide in Anatomicis libris, præsertim Bartholin. l. 2. Anat. c. 11.

LASANON, λάσανον, vel *Chytropum*, significat ollarum sustentaculum, vel ollam culinariam, aut matellam, vas exonerandæ alvo idoneum. Apud Hippocr. sumitur pro sella, in qua puerpera desidere debet, l. de superfœtat. V. 7. Junge Foes. p. 376.

LASCIVUS, λαγνὸς, ἀσελγὴς, epitheton est *Choreæ S. Viti*, apud Paracels. Vide *Chorea*.

† LARIDUM, materia quædam tumorum, a laridi similitudine sic dicta. Fallop. de tum. p. n. cap. 3.

LASION, λάσιον, significat σινδόνην, *sindonem*, aut ὀθόνιον, *linteum*, & propterea hirsutum, *villosum*. Erot. p. 72. b. Occurrit vero ap. Hipp. l. 2. prorrh. XII. 7. Foes. d. l.

LASSITUDO, κόπος. Vide *Copos*.

LASTAUROCACABUS, i. e. operosa olla, prodigorum lebes, Hispanorum Olla putrida. Jos. Laurent. Amalth. Onom. p. 476.

LASTAURUS, vocatur, qui inexplebili amore venereo debacchatur. Casp. Rejes C. El. q. 44. n. 24.

LASUR, Paracelso dicitur Extractum transplantatum ex Argento, l. 3. de Gallicis pustulis, aliisque symptomatibus, c. 6.

LATER, πλίνθος, κέραμος, idem quod *Tegula*, h. e. lapis fictilis, ex arena, calce, & luto paratus; cujus usus in Medicina nobilis, quatenus ex illo fit *Oleum Philosophorum*, sive de *Lateribus* dictum, aut *Lateritium*; cujus descriptio legitur in Dispensatoriis.

* LATERALIS MORBUS, πλευρῖτις. Vide *Pleuritis*.

LATERIUM, *lixivium*, item *capitellum*. Rul. & Johns.

LATER, *lictro*, i. e. *Argentum vivum*. Iidem.

LATHRA, *Lathræos*, λάθρα, λαθραίως, adverbium Hippocrati familiare, denotans *clam*, latenter, ex improviso, 1. prorrh. s. 3. t. 36. ubi quidem Gal. in comm. per ἐξαίφνης, subito, exposuit. Verum rectissime animadvertit Foes. p. 372. non satis hoc probasse, Coac. t. 139. 379. & t. 580.

LATICA, dicitur quædam *Febris quotidiana continua*, sive phlegmatica, quando nulla signa apparent apyrexiæ. Joh. Stephan. in Avic. l. 4. fen. 1. c. 50. p. 274. Sunt autem, qui distinguunt, & spuriam saltem quotidianam continuam dici *Laticam* credunt, uti Mercatus. An vero dicatur a *latendo*, quod careat inversionibus manifestis, nolumus certo affirmare; quamvis ita velit de Calderia, qui prolixius de *febre Lactica* disseruit T. I. Op. p. 284. seqq.

LATIO, φορὰ, idem quod *Motus Localis*, mutatio, quæ fit in loco. Gal. l. 1. de nat. fac. c. 2. l. 1. meth. med. c. 6. & l. 2. c. 3. Vocatur & *Motus Animalis*, *Voluntarius*, quem Charltonus ita plenius descripsit, quod sit inordinata, & ex appetitus dictamine instituta corporis animalis, vel alicujus membri particularis de loco in locum translatio, Ex. XI. Oec. Animal. §. 4. in qua etiam *motum* musculorum nervose exposuit. Videantur & Vvillis Anat. Cerebri c. 19. & Anonymi tractatus ibid. annexus de ratione motus musculor. item Milliet Dechales P. Jesuit. de motu locali, & elaterio, cujus mentio fit in Act. Erud. Lips. Ann. 1683.

LATITUDO, πλάτος, proprie notat affectionem corporis, quæ consistit in dimensione, ad differentiam longitudinis, & profunditatis. Vide *Latus*.

Latus. Per translationem tamen sæpe applicatur etiam rebus incorporeis: præsertim vero in foro Medico frequenter usurpatur de *sanitate imperfectiori*, aut non omnibus numeris exacta. Vide *Hygieia*. Gal. l. 1. de san. tu. c. 4. Junge Dogm. nostra Med. Gen. P. 1. cap. 4. d. 3. p. 51. seqq. Ad *latitudinem sanitatis* quoque pertinet corpus alias *Neutrum* dictum, sive *Status* corporis *Neuter*, οὐδέτερον Græci vocarunt: qui duplex est, *Decidentiæ*, & *Reconvalescentiæ*. Imprimis vero ille ad *latitudinem sanitatis* pertinet. Vide rursus Dogm. in prælim. d. 7. p. 8. & 9. Et quia sub sanitatis genere comprehenduntur *Temperamenta* corporis, & partium, de illis quoque sæpe dici solet, quod magna sit eorum *latitudo*. C. Hofm. Inst. med. l. 3. c. 4. §. 5. & alibi. Sumitur & aliquando pro *Dilatione*, Gr. εὐρύτης dicta, Lat. *Ampliatio*. Jul. Alex. not. in Gal. de diff. morb. c. 4. p. 279. Tom. II. Oper.

* Latus, adjectivum, & substantivum est nomen. Adjectivum Gr. dicitur πλατὺς, εὐρὺς, cui opponitur *angustum*, στενόν. Dicitur de musculo, μυῶδες πλάτυσμα, dicto, qui sub cute in collo habetur; cujus descriptionem vide apud Gal. l. de musc. dissect. c. 1. De *musculo latissimo*, qui totum fere dorsum cum suo socio tegit, & *Aniscalptor* quoque vocatur, vide Barthol. l. 4. c. 2. *Latus pulsus* Gal. qui in latitudine materiæ, vel dilatatione major est naturali, l. de puls. ad tyron. c. 2. *Pustulæ latæ* dicuntur, quæ non in altum prominent, Hipp. 6. aph. 9. Jung. Diet. n. 687. Substantivum Græc. vocatur πλευρὰ, πλευρὸν, de cujus vocabuli æquivoca significatione infra vide *Pleura*. Numerantur vero duo *Latera*, dextrum, & sinistrum: & in genere de dimidia totius corporis parte, altera dextra, sinistra altera sumitur. Strictius vero usurpatur de medii ventris regione *laterali*, utraque distincta a parte antica, quæ *Sternon*, & postica, quæ *Dorsum* vocatur. Barthol. l. 2. Anat. in pr. *Laterum* dolor dicitur Hipp. ad differentiam Pleuritidis, quando dolor est absque febre, & inflammatione, πλευρῆς πόνος, Hipp. 3. aph. 23. 5. aph. 65. 6. aph. 5. Vide Diet. n. 689.

Laton, est Aurichalcum, sive Cuprum aureo colore tinctum lapide calaminari, quod ab idiotis physicis Electrum dicitur; & componitur ex unico metallo, cum *Electrum* sit e pluribus. *Laton* quoque est artificiale, cum Electrum a natura sola compositum. Rul. Hinc lapis Calaminaris dicitur *Lapis Latoninus*, Lib. Synt. A. Ch. l. 7. c. 34. Spagyricis Philosophis *Laton* vocatur vel *Latona Terra virgo*, quando in operatione ad Lapidis Philosophici magisterium pertinente nigrescit; unde opus habet ablutione per ignem, & aquam permanentem, sive Mercurium; de qua re videatur Lib. Alchym. Pharmaceut. c. 31. item tr. Ignis Natura, c. 20. *Laton* quoque, & *Azoch* propterea semper simul esse dicuntur. Laur. Ventura tr. de lapid. Phil. c. 19. Th. Chym. Vol. II. p. 263. Johns. ita descripsit: *Latona* est terra nostra, quam sumimus ad Alchymiam peragendam. Et hæc terra Chymica præ rebus omnibus aliis creatis virtute, & energia excellit: Aurum enim, & Argentum, & reliqua metalla, & lapides pretiosos omnes in se coercet; imo perfectionem omnium animalium, & vegetantium in se ipsa recludit. Sed cum impura sit, & fœculenta, uti arti nostræ prosit, ejus impuritates, & fœculenta excrementa separanda veniunt; & hoc est apud Chymicos, faciem *Latonæ* dealbare. Quocirca humiditatem ipsius terræ radicalem, seu sanguinem ipsius *Latonæ* ex venis suis exhaurire oportet, ut ex essentia, & puritate illius faciem ipsius *Latonæ* dealbare valeamus; alioquin nihil utilitatis habemus ex lotione *Latonæ* nostræ, nisi ex puritate ipsius sanguinis aquam faciamus, qua sola, & non alia uti debemus ad dealbandam faciem ipsius *Latonæ*. Hucusque Johns.

Latro, λῃστὴς, idem quod *Prædo*, *Prædator*. Quamvis vero proprie ad forum Medicum non spectet; cum tamen aliquoties eorum mentio fiat in Scriptis Medicis, libuit inserere. Ita Gal. 3. Anat. admin. c. 5. *Latrones* inhumatos olim fuisse subjecta Anatomica, testatur. L. 3. de U. P. c. 5. refert historiam *latronis*, qui deprehensis hominibus digitos pedum extremos præcidebat, ne sine baculo incedere possent. (Vide C. Hofm. in comm. ad h. l. n. 135.) & l. 1. Anat. adm. c. 2. cadaver *latronis* exiccatum sceletis annumerat. Langius recenset *latronis* truculentiam ex esu sanguinis, vel cruoris humani fuisse adauctam, l. 1. ep. 71. Forestus ex Benivenio adduxit observationem *Latronis* suspensi, cujus cor pilis fuit refertum, l. 17. ob. 1. in Schol.

Lavacrum, λουτρὸν, idem quod *Balneum*. Sal nitrosus fusilis vocatur *Lavacrum* quoddam minerale venarum metallicarum, & semi-metallorum, imo & metallorum ipsorum; quod sciunt etiam aurifabri, & probatores metallici. Lib. def. Syntagm. contra Scheunemann. l. c. 9. T. III. oper. p. 22.

Lavatio, idem quod *Lotio*, λουτρόν. Utrumque idem significat, quod *Balneum*. Gal. l. 8. m. m. c. 2.

Laucania, λαυκανίη, item λευκανίη, poetice guttur, vel *gulam*, & œsophagum significat. Sunt qui pro *mento* etiam accipiunt. Gorr. in λευκανίη. Descendit a λαύω, fruor, capio.

Laudanum, nomen medicamentorum encomiasticum, quasi *laudatum medicamentum*. Diet. n. 560.

n. 560. Vel *laude dignum*, aut *laudabile*; quod vocabulum, ceu barbarum, & Paracelsico-Thrasonicum reprobavit Libav. Synt. A. Ch. l. 8. c. 44. Non minus vero illi hallucinantur, qui cum *Ladano* confundunt. Vide *Ladanum*. Placet Rolf. ὄπιελσις, loquendum interdum cum vulgo, modo intelligamur. Chymiæ l. 4. s. 3. c. 6. Græce dici posset ἐπαινετὸν, vel ἀξιέπαινον. Quod vero præcipue *Opii extracto correcto* nomen hoc tributum fuerit, hoc omnino sapit Paracelsicum hyperbolice loquendi pruritum. Alias de *Laudano opiato* videantur, præter Dispensatoria, & Paracelsi scripta, Rolf. d. l. Schr. l. 4. cl. 2. n. 314. Libav. d. l. Tutissimum esse, & saluberrimum medicamentum ad omnis generis dolores, verbis Bern. Penotti de medic. Chymicis in Vol. I. Th. Chym. p. 65. cum grano, quod dicitur, salis est intelligendum. *Laudanum Merculiale Paracelsi*, dicitur medicamentum ex Mercurio paratum. Descriptio quædam extat in Morl. Coll. Chym. Leid. c. 276.

LAVIPEDIUM. Vide *Pediluvium*.

LAURAX. Vide *Labrax*.

LAUTUS, quid proprie significet, videatur in Lexicis variis. Gr. λαμπρὸς, aut λελαμπρυσμένος, quasi *Lotus*. *Lautissima vina* apud priscos fuisse vina myrrha condita, testis est Lind. Ex. X. §. 138.

LAXA *Chimolea*, Paracelso vocatur medicamentum purgans, præcipue in morbo Gallico commendatum; estque pulvis de floribus minerarum salinarum, l. 2. de morb. Gallico, c. 4. Johns. ita describit: *Laxa chimolea* est sal adnascens lapidibus, quale est Anatron, aut Usnea lapidea.

LAXATIO, χάλασις, *Laxans*, *Laxativus*, χαλαστικός. Vide *Chalasticos*, *Chalao*. Hodieque autem frequentissime sumitur terminus hic de virtute leniter evacuante, & quidem per inferiora. Conveniunt igitur *laxantia* cum ἐκκοπτικοῖς, κατωτερικοῖς, ὑπηλάτοις; de quibus vide suis litteris *Eccoprizo*, *Catotericos*, *Hypelatos*. Johns. etiam ad vomitoria extendit, describens: *Laxativa* sunt medicamina sursum, atque deorsum expurgantia. Verum minus accurate, minusque usitate. Abusive quoque tribuitur Mercurio vitæ, qui *Laxativum minerale* dicitur, apud Schr. l. 3. cap. 15. cum in minima dosi vim purgandi possideat. Ita quoque in veterum scriptis contingit, ut fortiora purgantia pro *Laxativis* posuerint. In Pathologicis accipitur de partium mollium extensione præternaturali in longum. Uvulæ *laxatio*, legitur apud Blas. Med. Univ. p. 302.

* LAXUS, λαγαρὸς, χαλαρός. Vide *Lagaros*, *Chalaros*. Idem fere, quod *Mollis*: & opponitur *Stricto*, vel *Duro*.

† LAZARI MORBUS, Elephantiasis. Tagul. Institut. Chir. l. 1. c. 2.

S. LAZARI *malum*, i. e. *Lepra*. Forest. lib. 29. O. 26.

LAZOMÆ, λάζομαι, verbum poeticum, pro λαμβάνω, significat *prehendo*, *corripio*. Diciturque frequentissime de morbis infestantibus. Hipp. l. de loc. in hom. l. 4. XXV. 5. 7. XLIIX. 8. l. 2. de morb. XX. 3. & l. de nat. mul. & de morb. mul. sæpius; quæ loca collegit Foes. Oec. pag. 372.

LAZULI, *lapis*, λίθος κύανος, h. e. *Cæruleus*, est lapis opacus, Sapphiri colore, aut florum *Cyani*, aureis punctulis exornatur, Armeno durior. Vide *Armenus*. Schr. l. 3. c. 8. n. 11. Chiocc. Mus. Calceol. s. 3. p. 228. s. 4. p. 464. seqq.

LAZURIUS, idem quod *Cæruleus*. *Lazurius color*, in lepra pessimum habetur signum, apud Parac. Paragraph. l. 6. c. 1. §. 2. & c. 2. §. 3. & in Scholiis ad illa loca. Apparet autem ille color in frigore, ubi in nigrorem vertitur. *Lazurium argenti*, vel *pulvis Lazurinus*, nihil aliud est, quam *Crocus Lunæ*; de quo vide Lib. Synt. A. Ch. I. 5. c. 21.

LEÆNA, λέαινα, nomen animalis quadrupedis digitati fœmininum, cujus mas vocatur *Leo*. Vide *Leo*. Λέαινα quoque Emplastri nomen, quod in *Leænæ* modum malum penitus extirpare creditur, applicatum ischiadicis, & hemicranicis, teste Æt. l. 12. & ex hoc Gorr.

LEBERIS, λεβηρὶς, significat *exuvias*, sive senium serpentum. Hippoc. l. 1. de morb. mul. CII. 26. & l. 2. LXIIX. 6. Vide *Exuviæ Geras*.

* LEBES, λέβης, i. e. *olla*, *trulla*, vas, in quod aliquid infunditur ad coquendum, vel asservandum. Pertinet ad instrumenta Diætetica, Pharmaceutica. Ventriculum egregie comparatum cum magno *lebete*, cui plures ignis foci adjacent, lege ap. Gal. l. 3. de fac. nat. c. 7.

LECANE, λεκάνη, *pelvim*, *catinum* significat. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 89.

LECHENEON, ληχνεῶν. Vide *Lenos*.

LECHO, λεχώ, stricte *puerperam* significat: & ita legitur apud Moschion. d. l. c. 61.

LECISCION, λεκίσκιον, vocatur *acetabulum parvum*; legiturque bis apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 123.

LECITHOS, λέκιθος, est genus leguminis, vel pisum, vel piso congener denotans. Significat etiam sæpius *lomentum*, vel *farinam lentium*, cum, & sine additione φακῶν. Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXI. 11. & l. 2. LXIX. 2. & in notis l. 1. additis VII. 8. ubi per υ scribitur, quemadmodum

dum & ap. Gal. l. de bon. & mal. succ. cap. 5. Significat & *ovi luteum*, sive vitellum; uti patet ex Hip. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 2. Hinc λεκιθώδης ὑπόστασις, vocatur sedimentum urinæ, ovi luteum, aut lentium farinam referens, l. 4. Epid. VI. 11. & pus λεκιθοειδὲς ovi lutei speciem referens, l. 2. de morb. XLV. 35. Adde Foes. p. 379. Jul. Alexandr. l. 8. Salubr. c. 9. de omni polline, & farina leguminum molitorum exposuit λέκυθον, haud dubie ex Gal. d. l.

LECTIO, ἀνάγνωσις. Vide *Anagnosis*. Assiduam, & iteratam aliquoties *lectionem* laudat Gal. 8. de artic. 49. Refertur quoque *Lectio* inter exercitationes vocis ἀναφωνήσεως, sanitati corporis proficuas, utpote quæ humores redundantes excernit. Ægin. l. 1. c. 19. & Celsus quoque aliquoties inter remedia curativa morborum refert.

LECTUALIS, vocatur morbus, qui ægrotantem lecto affigit, & diu detinet. Ita Spartianus in Hadriano: Peragratis, inquit, sane omnibus partibus, capite nudo, & in summis plerunque imbribus, atque frigoribus, in morbum incidit *Lectualem*. Ipsi etiam, qui longis, ac lentis laborabant languoribus, *Lectuales* Latine dictos, Gr. κλινικοὺς, ἢ κλινοπετέας, notavit Salmas. ad loc. cit.

LECTUS, κλίνη (vide *Cline*) quid sit, notum est; nimirum locus ille, & instrumentum ad recumbendum, & dormiendum paratum. Pertinet igitur ad res non naturales Diætæ. Delectus *lectorum* aliquando necessarius apud ægrotos, uti patet ex Gal. scriptis, quando febricitantibus, & quibus nervi per transversum vulnerati sunt, molliores lectos præcipit. De *lectorum* alias in quibusdam locis noxia præparatione legi etiam poterit Hip. Guarinonius de caussis sanitatem destruentibus. *Lectos pendulos* usurpare Indos in promontorio Jamica, legitur in Actis Philosophicis Oldemburgii Anno 1668. m. Jun.

LEFFA, i. e. herbarum prædestinatio. Rul. & Johns.

LEFFAS, est occultus, & bulliens terræ vapor, per quem plantæ crescunt. Rul. & Johns. ex Paracels. Philos. ad Atheniens. lib. 3. text. 3. *Leffas*, est succus terræ recens in radicem, tanquam culinam, vegetabilis, tractus. Helmont. expositione aliquot verbor. Vide Helmont. tr. Elementa, n. 13. & tr. Imago fermenti impraegn. tr. 31. seq. *Leffas*, est occultus terræ succus, per quem plantæ crescunt. Fr. Hofm. clav. ad Schr. l. 1. c. 2.

LEGNA, λέγνα, neutr. plur. vocantur proprie extremitates vestimentorum, sive oræ. Per translationem vero dicitur de extremitatibus pudendi muliebris, sive matricis. Legitur apud Hip. l. 2. de morb. mul. XXXIII. 15. Vide Foes. p. 377. seqq. C. Hofm. com. ad Gal. de U. P. n. 964.

LEGUMEN, ὄσπριον, idem quod δημήτριον, sive *Cereale semen*. Vide *Cerealis*.

LEIBOS, λεῖβος, & in fœmin. λείβη, i. e. *liquida*. Gal. c. 3. de iis, quæ in med. t. 13. Verum mendum subest in Græco textu, & quia inusitatum esse adjectivum λείβη ex aliis Lexicis constat, corrigendum esse, & substituendum vel λιβρή, vel λιβηρὴ existimant Foes. in not. ad h. l. & C. Hofm. in M. S. & nondum editis notis ad hunc Gal. loc.

LEICHEN, λειχὴν, relicta Botanica significatione, vide supra *Impetigo*. Dicitur & *Lichen*.

* LEIENTERIA, *Lienteria*, λειεντερία, q. d. *Lævitas intestinorum*, λειότης τῶν ἐντέρων, est affectus, vel idem, vel maxime cognatus *Cœliacæ passioni*. C. Hofm. Apolog. pro Gal. l. 3. c. 182. Diet. n. 493. Vide *Cœliaca*.

LEIPHÆMOS, λείφαιμος, dicitur, qui *sanguinis defectu laborat*, quod malum sequitur ἀχροια. Vide *Achroi*. Sumitur vero etiam pro vitio depravati sanguinis, uti constare videtur ex Hip. l. 2. de morb. mul. VII. 20. XVII. ubi jungitur cum σπληνώδης, lienosa, quæ dispositio lienis vitiosa præsupponit sanguinis flatulentiam, & impuritatem. Notatur quoque, non esse confundendum τὸ λείφαιμον cum ἐξαίμῳ, vel ἀναίμῳ exsangui, ubi vera privatio totalis sanguinis peccat. *Λείφαιμοι sunt, qui sanguine deficiunt*, hoc est deferuntur sanguine non in totum, sed ad sensum. Lind. Ex. VIII. §. 455. seqq. Junge Ex. IV. nostram de Remoris purgationis, §. 29.

LEIOBATOS, λειόβατος. Vide *Leviraia*.

LEIOPODES, λειόποδες, vocantur *Planci*, *Plauti*, vel *Ploti*, quibus pedum medium ab inferiori parte non est cavum, sed planum, quasi tabella, quæ planca dicitur. Gal. 3. de art. t. 92. ad quem locum vide egregiam correctionem C. Hofm. l. 3. Apolog. pro Gal. c. 100. Pertinet ad Morbos Malæ Conformationis. Idem com. in Gal. de U. P. n. 137. Adde Alex. annot. in Gal. l. de diff. morb. c. 7.

LEIOS, λεῖος. Vide *Lævis*, λειότης, *Lævitas*.

LEIPODERMOS, λειπόδερμος, in genere significat defectum cutis, vel cuticulæ. Sumitur vero strictius de eo, cui præputium deest ex morbo, vel sectione, Latine *Apella*. Vide supra *Apella*. Junge C. Hofm. d. l. n. 824.

* LEIPOPSYCHIA, λειποψυχία, idem quod λειποθυμία, i. e. *Animæ*, vel *Animi deliquium*. Superfluum enim mihi videtur, discrimen ponere inter hæc duo vocabula, ex Gal. l. 12. m. m. c. 5. Posterius vocabulum est usitatius. Deficien-

entibus viribus vitalibus, deficient & animales, cum spiritus vitales sint quoque materia animalium. Consentit Diet. n. 494. Vide *Eclysis*. Hujus gradus fortior dicitur *Syncope*, de qua infra suo loco. Utriusque vocabuli, & λειποψυχίας & λειποθυμίας mentio fit ap. Hipp. illius quidem de R. V. I. A. t. 44. hujus 1. aph. 23.

Leipothymia, *Lipothymia*, λειποθυμία. Vide p. a. *Leipopsychia*.

* Leipyrias, λειπυρίας, est epitheton febris valde malignæ continuæ, cum inflammatione viscerum interiorum erysipelacea conjunctæ, ubi interna veluti uruntur, extrema, & ἄκρα frigent. Gal. com. 4. aph. 48. c. 2. prognost. t. 4. c. 1. prorr. t. 7. & c. 3. t. 61. l. de inæq intemper. c. 8. Vocatur & λειπυρίη, & λειπυριώδης πυρετὸς, & τὰ λειπυριακά. Scribitur & λειπυρίη. Meminit hujus febris Hipp. aliquoties; v. g. l. 2. de morb. XVI. 12. XLIX. 14. de helleborismo 54. l. de Crisib. IV. 4. 6. 8. Ut plurimum est lethalis, quia sanguinis dispositio maligna putrida ad νέκρωσιν vergit. Mirum vero, quod Sylvius hanc febrem non observaverit, uti scribit l. 1. Pr. M. c. 29. §. 71. Verum notandum, non esse peculiarem speciem febris, sed esse saltem *ardentem*, sive *Causum* valde malignum, & exitialem. Junge Lind. Ex. VIII. §. 47.

Lelygismenos, λελυγισμένος, i. e. *contortus*, inflexus, a λυγίζω, *contorqueo*, quod a λύγος, *vitex*, vimen, derivatur. Usurpatur de nervis *contortis*, Hipp. in Mochlico VII. 3.

Leme, λήμη, idem quod γλάμα, vel γλήμη, sordes oculorum. Vide *Glama*. Vocatur & *Pituita glutinosior oculorum*, Scrib. item *Lippa*. Fr. Valles. de febr. c. 2. notante Rhod. in Lex. Scrib. p. 424. Ad *Lemas* referri poterit *Lacryma Cervi* Bezoartica. Vide *Dacryon*.

* Lemma, Græce dupliciter scribitur, per ε, & η. Λέμμα significat idem, quod λέπος, *corticem*, sive id, quod decorticando removetur. Hipp. l. 2. de morb. mul. X. 8. Gr. dicitur etiam ἡ ἐπιδερματὶς, Foes. p. 380. Λῆμμα vero significat *propositionem scientificam* per se credibilem, quam vocare consuevit Aristoteles Axioma, Postulatum, Sumptionem, Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 20. Propositionem, quæ concludendi gratia assumitur, in Logicis *Præmissa*, l. 2. de Hipp. & Pl. decr. c. 2. l. S. F. c. 12. & 18. lib. 1. m. m. c. 5.

Lemmaticos, λημματικὸς, dicitur Hipp. qui occasionem prudenter, & accommodate arripit; & pertinet ad τὸ πρέπον, sive εὐσχημοσύνην Medici, l. de dec. orn. II. 27.

Lemnia, λημνία, epitheton *Terræ* medicatæ, quæ colligitur in insula *Lemno*. Est terra spissa, levis, pinguis, rubricæ colore, adstringentis Virtutis. De hac videatur Gal. l. 9. de Simpl. Fac. §. de Terra Samia. An hodieque ad nos deferatur vera *Terra Lemnia*, dubitatur. Gorræus eo videtur inclinare, cum illa, quæ a veteribus de hac scripta sunt, cum nostra convenire existimet. Negat vero Schrod. l. 3. c. 2. & *Turcicas* esse scribit; quarum tamen illa quæ cineritii coloris Constantinopoli advehitur, pro *Lemnia* usurpari poterit, utpote præstantissima reliquarum. Videatur Fr. Hofm. in cl. ad h. l. De signatura veterum, & *Dianæ sigillo*, quod creditur fuisse capræ effigies, vide Diosc. l. 5. c. 113.

Lemniscus, λήμνισκος, Lat. *Turunda*, linamentum vocatum in longitudinem implicitum, & oblongum, quod vulneri inditur, authore Celso l. 5. c. 26. Ægin. l. 6. c. 34. & 73. Mercurial. l. 3. V. L. c. 9. in fine. Vide *Licinium*.

Lempnias, est *Terra sigillata*. *Lempnias Calcis*, est battitura æris. *Lempnias lempnia*, est Auripigmentum. Rul. Johns. scribit *Lempinas*, & *Lempina*.

Lemures, idem quod *Larvæ*, *Lamiæ*. Vide supra. *Lemures* sunt spiritus elementi aeris. Ethnici intellexerunt Manes defunctorum. Ruland. *Lemures* quoque in hominibus esse, finxit Parac. tr. 2. de Pestilit. c. 1.

Leniens, *lenis*, *lenitivus*. Generaliter idem significat, quod *Mitis*, Gr. ἤπιος, πρᾶος. Vide *Epios*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 402. Dieter. n. 717. Sed usitatior est significatio stricta, quando accipitur pro *laxante*, vel *laxativo*, Gr. ἐκκοπρωτικὸς, ὑπήλατος. Arab. vocantur *Medicinæ Benedictæ*. Rolf. O. ac M. M. Gen. l. 5. s. 1. c. 6. Idem quoque referri a nonnullis, testatur inter caussas morborum, d. l. 2. s. 3. c. 92.

* Lenos, ληνὸς, diversas habet in Medicina significationes. Apud Hipp. notat *alveos*, aut loculos quosdam, h. e. cavitates excavatas, aut conceptacula quædam in Mochlic. XXIII. 8. Junge Foes. pag. 383. Vel significat *Torcular*, Lind. Ex. X. §. 192. Unde *Calcare Torcular*, Gr. vocatur ληνοπατεῖν, idem quod βαπτεῖν, d. l. §. 181. Hinc translata ab Herophilo ad concursum trium duplicaturarum duræ meningis sub calvaria, quæ *Torcular*, Gr. ληνὸν vocatur, teste Gal. l. 9. Anat. adm. c. 1. Et in hujus obstructione caussam Apoplexiæ posuit Nynmanus, teste etiam Barthol. l. 3. Anat. c. 2. Dicitur & ληχήνιον, Gal. Introduct. c. 11.

Lens, *lendis*, φθεὶρ, κόνις, insectum dicitur, & soboles pediculorum, sive *Pediculus* adhuc *tenellus*, *ova pediculorum* vulgus appellat. Meminit Gal. l. 7. de S. F. §. Cedrus, & Hedera. Pertinet etiam ad causas *Phthiriaseos*, sive morbi *pedicularis*. De his vide Aldrov. de Insectis l. 5. c. 4.

Lens,

Lens, *lentis*, φακὸς, leguminum species quædam notissima est; de cujus usu in cibo, & Medicina frequentissima fit mentio apud Hipp. in lib. de morb. mul. & Gal. passim in scriptis suis, quæ loca compilare non est nostri instituti. Videatur Index Pini in Hip. Theatrum, Mundellæ in Gal. Φακὸς etiam aliquando significat *vas Medicum*, forte ad fotus faciendos accommodatum. Foes. p. 650. Et est terminus Mechanicus Mathematicus, dum *lentes* denotant in Telescopiis vitra illa crassicula lentiformia, quorum beneficio obiectorum visibilium species majores apparent. De qua significatione inter alia etiam legi poterunt Henr. Oldenburgii Acta Ph. Ann. 1665. M. Julio.

Lenticula, vel idem est quod *lens*, φακῆ, φακὸς: vel significat *lentiginem*, de quo vocab. p. p. vel denotat peculiarem speciem febris malignæ contagiosæ, qualis est *Petechialis*, cum maculis efflorescentibus, *lentis* magnitudinem referentibus; unde & *lenticularis* dicitur: de qua vide Lang. l. 2. ep. 15. & Forest. l. 6. obs. 35. cum Schol. *Lenticulares Glandulæ*, sunt glandulæ intestinales in crassis intestinis, cœco, colo, & recto reperiundæ, quarum singulæ seorsim existunt, nec in plexus colliguntur, lentis magnitudinem æquant, & ex foramine, quo singulæ manifesto pollent, humorem viscosum excernunt pro scybalis liquandis, & alvo lubricanda. De his videatur D. D. Peierus in Exerc. de Glandulis intestinalibus.

Lentigo, φακὸς, *lenticula*, est affectus cutaneus, præsertim faciei, suntque maculæ lentes colore, & magnitudine referentes, quibus in fœminis præcipue facies, manus, brachia, & pectus, ceu aeri, & Solis radiis expositæ partes, consperguntur, sine dolore, & molestia, obortæ a portionibus acido-fuliginosis, propter coagulationem subsistentibus in cuticula. De his vid. Forest. l. 5. Chirurg. obs. 4. cum Schol. & Senn. M. Pr. l. 5. p. 3. s. 1. c. 3. Meminit & Keuch. ad Seren. p. 126.

Lentor, *lentus*, γλισχρότης, γλισχρὸς, περίγλισχρος, vide *Glischrasma*, *Glischros*. *Lentum olivum*, ap. Seren. cap. 1. est oleum rosaceum, sive rhodelæon, notante Keuchen. ad h. l. p. 92. Est ergo *lentor* qualitas tactilis, quæ opponitur *friabili*, diciturque de iis corporibus, quorum partes adeo velut conglutinatæ cohærescunt sibi invicem, ut nec flexa frangantur, nec pressa desiliant. Vveker. Antid. Gal. lib. 4. cap. 5.

Leo, λέων, vocabulum est multæ significationis. Verum libet saltem in foro Medico usitatas proponere. (1.) significat animal quadrupes digitatum, ferum, & inter feras facile principem, & atrocissimum, & fortissimum; cujus jubæ armos, & collum vestiunt in sexu masculino. Hujus fœmina vocatur *leæna*, λέαινα. Utriusque descriptionem cum usu tradidit Aldr. l. 1. de quadr. digit. vivip. c. 1. Anatomen *Leonis*, & viscerum internorum structuram, ab Olao Borrichio observatam, & descriptam legere licet in Act. Hafniens. Vol. I. obs. 17. pag. 43. seqq. (2.) *Leo* vocatur Insectum quoddam, quod formicis insidiatur. Hinc μυρμηκολέων, seu *leo formicarius* appellatur; estque vel ex formicarum majorum, vel ex Erucarum genere. Idem l. 5. de Insectis, c. 1. p. m. 523. (3.) *Leo* quoque est ex Crustaceorum, & in specie *Astacorum* genere, qui & *Elephantus* vocatur; cujus descriptionem tradidit Idem l. 2. de Crustatis, c. 4. (4.) *Serpentis* quoque genus oblongum, & maculosum, alias *Cenchriten* dictum, *Leonis* nomine venire, patet ex Nicandro in Theriaca, & Aldrov. l. 1. hist. serp. & drac. c. 12. (5.) *Leo*, λέων, etiam dicitur morbus quidam, qui & λεοντίασις vocatur; estque species Lepræ, quæ *Elephantiasis* alias nominatur. Vide *Elephantiasis*. Tandem (6.) *Leo* Spagyricis mysticum est vocabulum. Verum in ejus significatione sibimetipsis non constant. In primis duo *leones* leguntur in illorum scriptis, *Ruber*, ac *Viridis*. Paracels. in Thesauro Alchymistar. *Ruber Leo*, *sanguis leonis* dictus, est Sulphur Philosophorum, sive Solis, ex quo Aurum conficitur, Rul. De hoc *Leone rubro* vide Libav. Synt. Arc. Ch. l. 5. c. 12. *Leo viridis*, est *Æs Hermetis*, *Mercurius auri*, item *Vitriolum*, aliis *Antimonium*, opinione quorundam ipsum *Aurum*. Ita quoque vocatur *Auripigmentum*, Th. Ch. Vol. V. p. 79. *Leo citrinus foliatus*, alias *Auripigmentum* vocatur. Rul. & Johns. *Leo* quoque simpliciter *Aurum* dicitur.

Leontiasis, λεοντίασις, dicitur & λεόντιον, apud Æt. & Aretæum, teste Gorræo, idem quod *Elephantiasis*. Vide *Elephas*. Vocatur & Latine *leonina lepra*. Forest. l. 4. Chir. obs. 7. Schol.

Lepas, λεπὰς, vocatur *Concha petris adhærescens*, Gal. in Exeg. voc. Hipp. Gorr. Foes. p. 380.

Lephanteus, *lephante*, est prima Tartari species, vel bolus, media inter lapidem, & lutum, scindique potest. Rul. & Johns. ex Parac. l. 1. de Tartar. Tr. c. 1. & tr. 3. cap. 3. ut & in Fragm. ad hæc loca.

* Lepidoeides, λεπιδοειδὲς, *squamosus*, vel potius squamarum speciem referens; dicitur de *suturis*, & *conglutinationibus* juxta aures; suntque duæ lineæ in cranio, utrinque singulæ a recta sutura sagittali æque distantes, per capitis longitudinem a posteriore in priorem partem su-

super aures feruntur, quæ in ossibus ad squamæ similitudinem structis habentur, quæ fiunt duobus ossibus inter se cohærentibus, non per suturam quidem, sicut *Coronalis*, & *lambdoidea*, sed paulatim syncipitis os instar squamæ attenuatum descendit, atque in id os, quod infra ab auribus adscendit, subintrat. Gal. de ossib. c. 1. ubi & *squamosæ agglutinationes*, προσκολλήματα λεπιδοειδῆ, item *suturæ juxta aures*, ῥαφαὶ κατὰ τὰ ὦτα, ut l. 9. de U.P. c. 18. vocantur. Alias vero *Mendosæ*, & *Temporales* dicuntur. Castell. Barth. libell. 4. Anat. c. 5.

Lepidosarcoma, λεπιδοσάρκωμα, i. e. *Tumor squamiformis carnosus*, dicitur a M. A. Severino abscessus rarior in ore repertus carneus, globosus initio, mox ligulæ crassioris modo ad guttur reflexus, post cujus dissectionem osseæ propemodum squamæ prodierunt in conspectum nullo ordine dispositæ. Plura legantur de h. l. de nov. observ. abscess. c. 18.

Lepis, λεπὶς, i. e. *squama*. Hippoc. 4. aph. 81. Junge Diet. n. 496. Stricte vero accipitur de *squama æris*, l. 1. de morb. mul. LXXXIIX. 30. 4. de R. V. I. A. t. 123. Diosc. l. 5. c. 89. Scrib. n. 133. Significat & *corticem*, putamen, aut tunicam, Unde λέπω, *decortico*, & substantivum λέπος, quod idem cum λεπὶς, quod nonnulli exprimunt per λοπὸς, l. 1. Epid. I. 49. Dicitur & λέπισμα, Erot. in Onomast. p. 70. Foes. d. l. *Lepis ferri*, sunt *squamæ ferri*. *Lepis calcis*, est *pulvis æris*. Rul. & Johns.

* Leporinus, vide *lagophthalmos*. *Leporina labia* dicuntur ea, quæ ob vitiosam conformationem non cohærent. Vocantur etiam *Rostra leporina*: de quibus vide Senn. Med. Pr. l. 2. part. 1. c. 4. Græce homines hoc morbo laborantes dici possunt λαγόχειλοι. Vide *lagocheilos*.

* Lepra, λέπρα, est cutis mutatio in habitum præternaturalem, cum asperitate, pruritu, & doloribus, nonnunquam & squamis decidentibus; interdum secus, pluresque corporis partes depascuntur. Gal. in def. *Lepra*, & *Psora*, sive *Scabies*, sunt valde congeneres affectus, & affines, ita ut non aliud *Psora* sit, quam mitior *lepra*. Est enim *Psora* quædam ad *lepram* quasi via, ut *lepra* ad *elephantiasin*, si magis humor malignior evadat, & morbus diutius protrahatur. Uterque affectus pruritum habet inseparabilem; sed in *lepra* tantus est, ut etiam æger vehementissime scalpendo nullo modo juvetur, sed potius omnis generis ulcera, & phlegmonas accersat, quod cutem exasperet, & subjectam ei carnem multo, quam in *Psora*, profundius depascatur. Unde & *squamulas* procreat, quales in *Psora* non generantur, quæ furfuracea tantum corpora ex se remittit, ut quæ a minori gignatur intemperie, & humore minus crasso, terrestri, assato, & maligno. Dicitur *lepra* ab his squamulis, quasi λεπρὰ, i. e. *squamosa*. Ab Avicenna dicitur *Albaras nigra*, & *Impetigo excorticativa*, quod cutis in cortices quasi squamasque resolvatur. *Lepram* hanc Celsus vocat *Impetiginem*, non eam quidem, quæ λειχὴν Græce appellatur, de qua superius, sed quam ipse declarat l. 5. c. 28. & in quatuor species distinguit, quæ a superiori Impetigine plurimum distant. Ejus causa humor est melancholicus multus, viscosus, crassus, sed tamen acris, & immotus sub cute, & subjecta carne latens, sensumque eum doloris excitans, qui Pruritus dicitur. Hæc Castell. & Gorr. Jung. Diet. nu. 497. Notetur, ea, quæ hactenus descripserunt, intelligenda esse de *lepra Græcorum*, non vero de *lepra Arabum*, quæ est ipsa *Elephantiasis*, de qua suo loco. Doctrinæ gratia hæc addi poterit definitio. *Lepra* est scabies vel totius corporis, vel certæ partis sicca, furfuracea, squamosa, vehementissime pruriginosa, cum multis aliis symptomatibus stipata, proveniens a sanguinei liquoris impuritate salina, fixa, coagulativa, & lenta putredine totali, vel partiali. Non inepta essent, modo magis perspicua, quæ de *lepræ* generatione, signis, examine tradit Parac. Paragr. l. 6. c. 1. seqq. Nec a vero etiam abludere videtur, quando ad luem Veneream referre non dubitat, in Chirurgia magna, l. 3. c. 3. quamvis Helmont. taxaverit Paracelf. quoad caussam, & signa, statuens, *lepra* caussam esse quoddam venenum cruentum, anodynum, glaciale, ac propemodum mortificans, horrendo, ac fœtido contagio communicabile, ac emanans. Vide tr. de Lithiasi. c. 9. nu. 18. seqq. plur. Rolf. a sale reverberato luxuriante deduxit, Q. ac M.M. Sp. l. 2. s. 3. c. 11. An *lepra* Judæorum alia fuerit a *lepra* Græcorum, & Arabum? legatur Casp. Rejes C. El. q. 60.

Lepricos, λεπρικὸς, dicitur de facultate corrosiva, scabiem fœdam excitante, & cutim exulcerante, e Gal. l. 11. de S. F. §. Salamandra.

Leprynomæ, λεπρύνομαι, duo significat præternaturalia, *Exasperari*, & *Albescere*. Utrumque sumptum ἀπὸ τῆς λέπρας, quod qui lepra laborant, utrumque perpetiantur. Hinc & ἡ λέπρα generali significatione dicitur *Albedo*, quæ in corporibus est præternaturalis, uti in Theriacis Græcus Nicandri interpres annotavit. Gorr. in def.

Lepsis, λῆψις, idem quod λαβή. Vide *Labe*.

Leptophonos, λεπτόφωνος, idem quod ἰσχνόφωνος, dicitur is, qui est tenui, vel *exili*

voce

voce præditus. Gal. 2. in Epid. t. 78. Vide *Ischnophonos*.

LEPTOSPHÆROS, λεπτόσφαιρος, i. e. *tenuis orbis*, Gal. l. 3. de fac. parab.

LEPTOS, λεπτὸς, *tenuis*, gracilis, idem quod ἰσχὸς, λεπτότης, *Tenuitas*. Vide *Ischon*, *Gracilis*. Usurpatur ab Hipp. sæpe de victu *tenui*, 1. aph. 4. 5. 7. 8. 10. & alibi. Vide Diet. n. 498. item de medicamentis in *tenues* partes comminutis, aut tritis, l. 1. de morb. mul. CI. 40. 47. de succo *tenui*, & liquido, l. 2. de morb. XXII. 18. l. 3. X. 16. De linteo raro, ac *tenui*, lib. de superfœtat. XX. 8. XXIII. 4. de urina *tenui*, & aquea absque sedimentis crassioribus, 7. aph. 32. & comparative, 4. aph. 69. Λεπτοὶ quoque dicuntur *ingeniosi*, acres, l. de A. L & Aq. LIIX. 8. Junge Foes. p. 381. Lind. λεπτὸν, *tenue* dupliciter accipi scripsit, *proprie*, & *improprie*. Proprie de Consistentia, & modo substantiæ cujusque materiali: improprie, de viribus rei, & impotentia. Ita vinum *tenue*, οἶνος λεπτὸς dicitur, quod est infirmum, ὀλιγοφόρος, Ex. XVI. §. 213. 214. seq.

LEPTYNON, λεπτυνῶν, *attenuans*. Vide supra *Attenuans*.

LEPTYSMOS, λεπτυσμὸς, *Extenuatio*. Vide *Attenuatio*.

LEPUS, λαγωὸς, λαγὼς, est nomen æquivocum. Primario significat animal quadrupes velocissimum, digitatum, viviparum; cujus descriptionem, usumque in cibo, & Medicina vide in Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivipar. cap. 23. Gal. passim in Lib. de Med. Fac. & Comp. Med. s. Loc. uti patet ex Indicibus. Schrod. l. 5. cl. 1. num. 24. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Diet. Jat. p. 824. Singularis quoque *leporis* Anatome descripta legitur in Act. Hafn. Vol. 1. obs. 136. p. 278. seq. Deinde etiam significat animal molle, marinum, omnium venenosissimum, *Lepus Marinus* dictum: cujus historiam, & facultatem venenosam describit, Aldrov. l. 1. de Mollibus, cap. 7. Meminit & Lind. Ex. XI. §. 106. Veneni proprietas in hoc consistit, quod pulmonem maxime afficiat; contra quod remedium tradidit Gal. l. 2. de antidot. c. 7. Utriusque etiam meminit Vvolf. Vvaldung. in sua Lagographia.

LEPYRION, λεπύριον, duo significat. 1. *ovi putamen*, & externam testam. Hipp. l. de nat. pu. IV. 24. XLI. 23. Deinde *corticem* etiam in plantis, Ibid. XXIII. 17.

LEROS, λῆρος, significat *delirium mitius*, aut levem desipientiam; & ita idem quod παραφροσύνη, & verbum ληρῆσαι, παραληρῆσαι, idem quod παρακόψαι, παραφρονῆσαι, Gorr. & Foes. Oec. p. 384. Vide *Delirium*.

LESCHE, *leschema*, λέσχη, λέσχημα, significat *nugas*, nugacem *confabulationem*. Hippocr. in Epist. ad Damagetum, n. 345. Hinc verbum λεσχηνεύω, & λεσχηνεύομαι, otiose, & *nugaciter confabulor*; quo usus Hipp. l. dec. orn. VII. l. 1. de morb. XIV. 11. l. 2. prorrh. X. 11. Foes. p. 381. se.

LESEOLUS, Paracelso dicitur Sal summe diaphanum, quod curat Icterum. Hinc & Icteritia *leseoli morbus* vocatur. Est enim in *leseolo* diaphaneitas salis maxima, quæ magis, quam fusus Lopazius tingit & fixat. Et quia Icteritia est Sal in flavo colore diaphanum, ideo suo simili pelli debet, l. de trib. principiis, c. 7. & ex hoc Johns. in Lex.

LETA, est *calor rubens*. Rul. & Johns.

LETHALIS, θανάσιμος, θανατώδης. Vide *Funestus*.

* LETHARGUS, λήθαργος, ληθαργία, morbus est *Phrenitidi* plane contrarius; siquidem in eo inexpugnabilis dormiendi necessitas adest, perinde ut perennes vigiliæ phreneticos infestant. Latine dicitur *Veternus*. Dici quoque posset vi nominis Græci *Desidia obliviosa*, Diet. n. 501. Signa ergo pathognomonica sunt *Torpor*, & *Oblivio*. Describi commode poterit ex recentiorum hypothesibus: *Lethargus* est nimia sensus communis, reliquorumque internorum imminutio, & depravatio, præsertim ad somnum intensa proclivitas, & desiderium cum oblivione, febrem plerunque malignam acutam conjunctam habens, cum urinæ valde turbidæ excretione, proveniens a serosa colluvie, vel copia, vel qualitate maligna, cerebri substantiam, & anfractus irruente, spirituum activitatem profligante, temperamentum cerebri vitale opprimente. Hunc morbum egregie, si quis alius, exposuit Vvillis de Anima Brut. P. 2. c. 3. De hoc morb. vide ap. Hipp. l. 2. de morb. LXIII. l. 3. V. Coac. t. 139. Morbus plerunque lethalis, aut summe periculosus habetur.

LETHE, λήθη, significat *oblivionem*. Estque privatio memoriæ, sive *Memoria abolita*. Quæ præternaturalis est, caussam agnoscit spirituum animalium in cerebro activitatem deficientem, vel a rebus non naturalibus vitiosis, vel a morbis obortam. Gal. l. 2. de sympt. c. 7. Ita obstinatam *oblivionem* ex retentione mensium obortam observavit D. Ol. Borrich. Act. Hafn. Vol. 2. obs. 70. p. 194. *Oblivisci* nihil aliud est, quam impressiones rerum, etiam obscuras, & superficiarias non conservare, id quod fit ob metum, ebrietatem, aut aliquid aliud ejusdem generis, lib. 2. de motu musc. c. 7. *Oblivionem* in febribus ardentibus malam pronunciavit Hip. 3. Epid. s. 3. t. 37.

Levamen, ῥαςώνη, κȣ́φισμα, κȣφισμὸς, proprie dicitur de mole, & pondere. Transfertur ad morbos, quorum aliqualis remissio, & reconvalescentia quædam ægrorum dicitur *levamen*, *Allevatio*: Estque vel fida, & vera, vel fallax, & apparens, quæ recidivam præcedere solet. Gal. 3. prognost. c. 22. Quæ non cum ratione levant, iis non est fidendum, 2. aph. 27. Jungatur Dieter. n. 473. Vide *Cuphos*. Alias *levare* etiam usurpatur pro *Elevare*, extollere. Vide Rhod. in Lex. Scribon. p. 402.

Levator, vocatur Musculus scapulam elevans, qui & *Patientiæ Musculus* dicitur, quia elevat scapulam, quibus res ex voto non succedunt. Hujus plenior descriptio videatur, inter alios, apud Bartholin. l. 4. Anat. c. 3. p. 564.

Leucania, λευκανία. Vide *laucania*.

* Leuce, λεύκη, Latine *Alba Vitiligo*, est species *lepræ*, & fœdæ scabiei, cutis, carnisq; subjectæ albedo p. n. Gal. in defin. & l. 2. Meth. med. 2. & l. 1. de C. M. S. L. c. 1. Dicitur & *lepra alba*, Avicen. *Albara alba*. Differt vero a *lepra*, quod sine ulla aspredine, & cutem habeat lenem. Caussa hujus ex caussa *lepræ* desumenda.

Leuciscos, λευκίσκος, est nomen piscis ad *Mugiles* pertinentis, qui Latine *Albicula*, vel *Alburnus* dici posset, cujus meminit Gal. lib. 3. de Al. Fac. cap. 25. Ejus historiam, & usum tradit Aldrov. l. 5. de Pisc. c. 22. 23. Jungatur & Linden. Ex. XI. §. 41.

Leucochrus, λευκόχρȣς, scil. οἶνος, est species *vini salsi*, ex passis prius uvis, mox calcatis, & aqua marina maceratis, deinde in album mustum conjectis compositi. Gorræus.

Leucographis, λευκογραφὶς, lapis dicitur in Ægypto nascens, qui cum subviridis appareat, tamen ea, si ad cotem affricetur, aut asperius pallium, locum dealbat. Eo etiam lintea illustriora redduntur. Gorræus ex Aetio.

Leucoma, λεύκωμα, *oculorum albugo*. Vide *Albugo*.

Leuconotus, λευκόνοτος. Vide *Caurus*.

Leucophæon, λευκόφαιον, vocatur *glutinum auri*, quod ligno inducitur. Compositum est ex Sinopidis Ponticæ selibra, silis lucidi pondo decem, & melini Græciensis duobus mistis, tritisque una per duodecim dies. Gorr. Alias λευκοφαῖος dicitur *color mixtus ex albo, & nigro*, qualis esse solet in cucullis Monachorum Franciscanorum. C. Hofmann. l. 2. V. L. c. 10.

Leucophagium, λευκοφάγιον, vocatur medicamentum internum, quod fit ex amygdalis aq. rosar. maceratis, carne caponis, vel perdicis elixa contusa, & per setaceum trajecta. Usus est in phthisi Mœb. Synops. Epit. Inst. ultima, & in Epit. l. 5. s. 3. p. 2. c. 31.

Leucophagon, λευκόφαγον, dicitur *ferculum Hispanicum*, apud Forest. l. 17. Obs. 15.

Leucophlegmatia, λευκοφλεγματία, idem quod *Anasarca*, *Hydropis* species. Vide *Anasarca*, *Hydrops*.

Leucophyllon, λευκόφυλλον, est species *Unguenti sicci*, cujus usus præcipuus ad collum, & axillas est, quo illis odor gratus concilietur. Descriptio habetur apud Aetium. Gorræus.

Leucoporon, λευκόπορον, idem quod λευκόφαιον, de quo p. a. Gorr.

Leucopyron, λευκόπυρον, est nomen *Malagmatis*, apud Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 7. Alias λευκόπυρος dicitur *color mixtus ex albo, & fulvo*, qualis est tritici maturi, & cerasorum duracinorum. C. Hofm. l. 2. V. L. c. 10.

Leucorrhoea, λευκόῤῥοια, id est *Fluor albus*, sive Gonorrhœa muliebris. Hoc vocabulo usus D. Georg. Ericcus Thill. in Dissert. Inaug. de Fluore albo, c. 3. in fin. an etiam in aliis authoribus occurrat, non licuit inquirere. Interim sat aptum esse hoc compositum vocabulum, omnino statuimus.

Leucos, λευκός. Vide *Albus*.

Leviathanpenis, dicitur *Priapus Ceti*, qui in fluore albo, & dysenteria a quibusdam commendatur. Legitur hoc nomen apud D. Ludov. Pharmac. Diss. I. p. 314.

Leviraia, λειόβατος, i. e. *Raja lævis*. Vide *Batos*. Aldrovand. lib. 3. de pisc. c. 40. Meminit Gal. l. 3. de Al. fac. c. 36.

Levis, κȣ̃φος, *levitas*, κȣφότης. Vide *Cuphos*. *Leve* recte in Medicina describitur, quod pondus habet exiguum, etiamsi mole sit magnum, vel amplum. Vveker. Ant. Gen. l. 4. c. 5. In Chymicis *levia* faciunt solutiones variæ, quando ex fixo fit volatile, ex spisso subtile, & quando corporeum in spiritum resolvitur. Libav. Synt. A. Ch. l. 6. c. 10. *Leve* etiam aliquando de viribus medicamentorum dicitur; & significat debile, mite, Scrib. n. 19. 27. 237. Junge Rhod. in Lex. Scrib. p. 402. Ponitur tandem *levis* pro *lævi*, aut *lævigato*. Rhodius ibid.

Lex, νόμος, licet proprie non sit terminus Medicus, Hippocr. tamen transumpsit e foro Politico in Medicum, conscribens opusculum, *lex*, νόμος, indigitatum. Usurpavit etiam aliquoties Gal. v. g. *legem* non esse latam transcribentibus, 7. aph. 64. nec contradicentibus, l. contra Julian. cap. 1. princ. Κατὰ νόμον, *secundum legem*, opponitur apud Hippoc. τῷ κατὰ φύσιν, *secundum naturam*, s. 1. de nat. hum. 8. Vide C. Hofmann. comm. in Gal. U. P. n. 826. De necessitate *legum* adversus pseudo-Medicos vide C. Reies C. El. q. 21. n. 16.

Lexipharmacon, λεξιφάρμακον, idem significat,

ficat, quod *Antidotus*. Vide *Antidotus*. Gal. l. 2. de Antidot. c. 6.

LEXIPYRETOS, λῃξιπύρετος, pro ἀλεξιπύρετος ἀπὸ τῦ λήγειν τῦς πυρετῦς, quod febres finiat, *Febrifuga*.

LEXIS, λέξις. Vide *Dictum*.

LIBADES, λιβάδες, significat loca fossarum eminentiora, & præterea herbosa, aquosaque. Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 40. Alias λιβὰς significat quoque scaturiginem, *guttam*, in Lexicis.

LIBANION, λιβάνιον, est nomen *Collyrii*, a *Thure*, quod recipit, ita dicti, quod refertur inter lenia, & morsu carentia, de quo videatur Ægineta l. 3. cap. 22. & l. 7. c. 16. Improbat hanc appellationem Gor. Vide *libyanon*.

LIBANOTOS, λιβανωτὸς, Lat. *Thus*, *Olibanum*, ab Arbore Arabiæ cognomine proveniens. Dicitur & *libanos*, λίβανος, quod alias arboris ipsius nomen. Est duplex: *Masculum*, σταγονίας, quod granis rotundis colligitur instar testium. Alterum ἐροβίας, granis minoribus existens. *Micæ thuris* concussu elisæ vocantur *Manna Thuris*. Meminit Hipp. aliquoties *Thuris*, præsertim l. de superfœtat. XX. 5. 7. l. 1. de morb. mul. CI. 25. lib. 2. LXXVI. 4. Vide Foes. p. 384. Schrod. l 4. cl. 2. n. 409. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Lignum *Thuris* arboris descripsit Chiocc. Mus. Calc. s. 5. p. 474.

LIBELLA, ζύγαινα, Lat. *Zygæna*, nomen piscis cetacei, duræ carnis, insuavis, & mucosæ; cujus meminit Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. Descripsit vero Aldrov. l. 3. de pisc. c. 43. Alias *libella*, idem quod *libra*, vel *Trutina parva*. *Libellæ probatoriæ* mentionem facit Libav. Synt. A. Ch. l. 1. c. 21.

LIBER, subst. βίβλος, βιβλίον, *libellus*, quid notet, pueris in trivio notum est. Observetur saltem ad hoc vocabulum, quod, licet *libri* sint subsidia memoriæ, rivi scientiarum, quorum lectione doctrina alitur, augetur, perficitur, Medici tamen cavere sibi debeant, ne sint veluti nautæ ex *libris*, juxta proverbium Galeni: Turpe est Medicis, nisi in *libris* non sapere. Consilium sæpe procul a *libris* capiendum est in arena, dum occasio adest. *Libros Chymicos* non esse scriptos doctrinæ gratia, sed occulte, ænigmatice, & figurate, passim innuitur in Theat. Ch. Vol. III. p. 6. Vol. IV. p. 941. Mundum, sive Macrocosmum Paracelsus aliquoties vocavit *librum Naturæ*, attestante etiam Libavio in T. IV. Operum sæpius. *Liber* olim *Corticem* notavit, quemadmodum Codex Truncum, uti patet ex Scrib. n. 174. 252. Jung. Rhod. in Not. & in Lex. Scribon.

LIBER, adjectivum, ἐλεύθερος, dicitur, cui permissum est suo arbitrio vivere. Linden. Ex. XIII. §. 549. *Libertas*, ἐλευθερία, vera quæ sit docet Gal. l. de cogn. & cur. anim. morb. cap. 10. *Libertas* vera Medici hæc est, sancte & caste vitam, artemque instituere. Lind. Ex. III. §. 29.

LIBERALIS, ἐλευθέριος, idem significat, quod *liber*, Ingenitus, 2. aph. 54. Junge Dieter. n. 271. Alias *liberalitas* Græce dicitur ἀφιλαργυρίη, & refertur inter virtutes Medici ab Hipp. l. de dec. orn. V. 4. quam egregie exposuit Lind. Ex. II. §. 19. 20.

LIBERATIO, *Liberatus*, ἀπαλλαγὴ τῦ κακῦ, Hipp. dicitur, idem est quod *Curatio*, *Curatus*; vereque ita dicitur, quando quis sub hasta veluti morbi venditus, officiosa Medici fidelis opera, Deo benedicente, Natura allaborante, veluti manumissus asseritur Sanitati. Lind. Ex. XIII. §. 552. Junge Rhod. in Lex. Scrib. *Liberari* etiam in specie de parturientibus dicitur, teste Keuchen. ad Seren. p. 221.

LIBERTAS. Vide *liber*.

LIBIDO, ἀσέλγεια, ἀκολασία, stricte significat desiderium in Venerem; idemque est, quod *lascivia*, *salacitas*. Accipitur tamen aliquando pro ἐπιθυμία, sive *Cupiditate*, notante Rhodio in Lex. Scribon. v. g. *libido* intestini, *libido* urinæ. Imo etiam pro *prurigine* morbo Q. Seren. cap. 6. Keuchen. in not. p. 113.

LIBOS, λίβος, idem quod λιβὰς, dicitur oculorum quoddam instillamentum, quod oculis instillatur. Gal. in Exeg. Hipp.

LIBRA, λίτρα, est nomen ponderis usitatissimum, verum multifariam quondam acceptum, ita ut nonnulli *minam*, *libram*, *& pondo* pro synonymis habuerint, notante Jul. Alex. not. in Gal. 1. de C.M.P.G. c. 15. Communiter tamen *libra* significavit pondus, & mensuram unciarum duodecim, sive drachmarum nonaginta sex, uti constat ex Gal. l. de pond. & mens. c. 1. & 2. quæ significatio hodieque adhuc recepta in Officinis Pharmaceuticis. *Libra* vero *civilis* in diversis locis variat; in eo tamen omnes conveniunt, quod libra civilis unciis aliquot superet medicinalem, ipsæ quoque unciæ paulo majores esse soleant, & ita *Civilis libra* ad *Minam* veterum magis accedat. Jung. Dogm. nostr. P. VI. cap. 5. d. 3. pag. 760 seq. Sumitur & *libra* pro ipsa *Trutina*, vel *Statera*. Ita *libra exploratoria* vocatur, quæ adhibetur in arte Docimastica metallica, de qua vide Ol. Borrich. Docimast. Metall. §. 19. Ita in cœli Zodiaco signum aliquod dicitur *libra*. Schroder. l. 1. c. 9.

LIBROS, λιβρὸς, id est *tenebrosus*, obscurus, & *niger*, uti exponit Erotian. in Onomast. p. 7. E.

LIBUM, ἴτριον, ψαιστὸν, μάζα, vide *Itrion*, & qui talia

talia vendiderunt, *libarii* dicti sunt. Mercurial. l. 1. V. E. c. 1.

LIBYANON, λιβυανὸν, epitheton quorumdam *Collyriorum* ἀδήκτων, sive mordacitatis expertium, quæque longiori tempore affectæ partis vitiatum humorem consumunt; quorum varias formulas vide apud Gal. l. 4. C. M. S. L. c. 7. & Æt. l. 7. Appellantur & *Cygni*, κύκνοι, a colore albo, quod in iis prævaleat Amylum, & Terra Samia. Perperam vero apud Æginetam inscribuntur λιβάνια, animadvertente Gorræo in def. Vide *Libanion*.

LICHANOS, λιχανὸς, vocatur digitus ordine secundus, *Index* latinis, a λείχω, lingo, quoniam ad lingendum plerumque sumitur: vel ἀπὸ τῦ λίαν χαίνειν, valde hiando, quia inter pollicem, & indicem magnus est hiatus. Occurrit apud Hipp. lib. 5. Epid. XXVIII. 16. l. 7. XX. 4. l. 1. de morb. mul. XCVI 24. & 1. de iis, q. in medic. t. 20. Vide Foes. p. 387. Junge supra *Index*. *Dactylos*.

LICHAS, λιχὰς, vocatur *Polluci* mensura interstitii inter pollicem, & indicem; & ita fuit apud Græcos mensuræ species, qua rerum intervalla metiebantur, continens duos palmos cum dimidio, sive decem digitos, intellige transversos. Gorr.

* LICHEN, λειχὴν. Vide *leichen*, *Impetigo*.

† LICHINIA, lineamenta, Jo: Tagaul. l. 2. c. 4. Venetiis vulgo lichini.

LICINIA, Latine vocantur *linamenta* vel ex panni lintei frustulis, vel ex stuppis bene pexis parata, quæ vulneribus, & ulceribus induntur, Gr. μοτοὶ, vel etiam λημνίσκοι, Latine etiam *Tentæ* vocantur. Vide *lemniscos*. Forest. l. 6. Chirurg. Obs. 14. in Schol. Parac. Paragraph. l. 3. c. 4. §. 1.

† LICINIUM, tenta. Trincavel. l. 4. c. 8.

LICULMEN, λικῦλμεν, vocari credidit Langius salsum piscium liquorem colatum, sive *Garum*, l. 1. ep. 59. Verum lapsum fuisse una cum aliis cetera doctissimis viris, patet ex Linden. Ex. V. §. 77. qui λικυάμεν legendum esse demonstrat. Nam *liquamen*, idem quod *Garum* est.

* LIEN, σπλὴν, Latine etiam *Splen*, viscus est in corpore humano, ad sinistram ventriculo accumbens, quod Hippoc. humano pedis vestigio assimilari scripsit, de dissectione III. 5. 6. Cujus historiam tradiderunt Anatomici, & inter hos Barthol. l. 1. Anat. c. 16. ubi etiam de ejus functione varias veterum, & recentiorum reperire licet sententias. Nobis placet ἐπέχειν, cum nondum *lienis* usum genuinum per totius Medicinæ ætatem satis investigatum esse, recte statuerit Kerger. de ferment. sect. 3. c. 2. Interea contenti esse possumus in hoc, quod sit organon sanguinis colatorium. Num vero denuo illam materiam, quæ ibidem separatur a sanguine ita præparet, ut rursus sanguini loco fermenti adjiciatur, nondum satis demonstratum esse, sed commentitium saltem inventum recentiorum existimamus, interim unicuilibet permittentes liberum statuendi hac in re arbitrium. Videatur, si placet, & Malphighii Exer. de *liene*. Variis etiam morbis obnoxius est *lien*; & ægroti, qui illis morbis laborant, σπληνικοὶ, *lienosi*, σπληνώδεις vocantur Græcis, præsertim qui obstructione, & tumore lienis laborant. *Magni lienes*, σπλῆνες dicuntur, Hippoc. 3. aph. 22. Vide Gal. comm. Diet. n. 783. Varias de *liene* observationes, ratione magnitudinis, exectionis, &c. vide passim in scriptis Medicis, præsertim Shenkium, Ephemerides Nat. Curiosorum, & alios, quorum Indices inspiciantur.

* LIENTERIA, λειεντερία. Vide *lejenteria*, *Celiaca*.

* LIGAMENTUM, σύνδεσμος, dicitur pars corporis simpliciter exsanguis, alba, solida, cavitatis expers, cartilagine mollior, durior vero nervis, & membranis, corporis partes, præsertim ossa funiculi instar mutuo colligans, muniens, Gal. l. 1. de motu muscul. c. 1. Horum historiam lege in Barthol. libell. 4. An. c. 3. Junge D. D. Hofmanni Dissert. An. ad l. 1. Horne Microc. p. 26. 27. Apud Hipp. aliquando νεῦρον, h. e. *nervum* abusive dici, monstravit Dieter. Jatr. n. 568. In specie nomen hoc quoque tribuitur *Freno* sub lingua, quod *ligamentum sublinguale* etiam vocatur: de cujus sectione periculosa vide supra *Ancyloglossum*.

* LIGATIO, *ligatura*, æquivocum est. Accipitur enim vel Chirurgice; & ita idem est, quod *Deligatio*, Gr. ἐπίδεσις. Vide *Epidesis*, *Deligatio*. Ita *ligatio* nervorum, legitur in Scrib. num. 255. *Ligatio vasorum*, ad sanguinis profusionem præcavendam, apud Hildan. de gangr. & sphacel. c. 19. De *ligaturis* vide & Rolfink. & O M. Med. Sp. l. 4. sect. 10. c. 4. Vel Pathologice, & Gr. ἀγκύλη, vel ἀγκύλωσις. Vide *Ancyle*. Vel accipitur Magice: & iterum dupliciter, vel sub respectu morbi, quatenus *ligatio*, vel *ligatura* significat impotentiam generandi per præstigias diabolicas, & fascinum inductam; unde & vulgus tales *ligatos* vocat, teste Diet. Jatr. p. 214. Vel sub respectu remedii Magici, quando superstitiosi characteres *ligantur*, & suspenduntur: de qua arte ex quadam pestifera societate hominum, & angelorum malorum exorta (verbis Isidori) vide Keuchen. prolegom. ad Samonicum p. 54. 63.

† Ligatura aurea, quando pars continens ita coarctatur, ne partes contentæ amplius prolabi possint. Varand. de Indicat. 1. c. 11.

† Lignum feniculinum sassafras: Joan. Hornungus.

Lignum, ξύλον, quid significet, omnibus notum est. Est vero *Lignorum* usus in medicina multifarius; potissimum triplex: Diæteticus, sive Coquinarius, & Culinaris, quando comburuntur, ubi quidem ligna arida præ aliis eligenda, Gr. ἄκαπνα dicta, Gal. l. 4. de san. tu. c. 6. Contra *ligna* viridia caussa sunt virium exsolutionis, 2. aph. 41. Deinde Pharmaceuticus, dum quædam *ligna* ad usum internum adhibentur; quorum historiam vide apud Scrod. l. 2. c. 14. Et inter illa *Lignum Guajacum*, vel *Sanctum* principatum obtinet, vide *Guajacum*. *Nephriticum*, vide infra lit. N. Denique Chirurgicus, quatenus ad instrumenta Chirurgica pertinet: v. g. de *ligni* cujusdam pro repositione articuli apparatu vide Hipp. 2. de artic. t. 19. Gal. in comm. Ad *ligna* rariora pertinet *lignum Zibethum olens*, in Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 97. Item *lignum fossile*, de quo integer tractatus prostat Francisci Stelluti in Ann. III. de Ephem. ad finem, *Lignum Magicum* vocat Paracels. *Arcana Herbarum*, tr. Labyr. Medic. c. 9.

Lignyodes, λιγνυώδης, *Lignys*, λιγνὺς, *fuliginosus*, *fuligo*. Vide *Fuligo*.

Ligula, item *Lingula*, homonymon est vocabulum. In Anatomicis sumitur pro *Clavicula*, (Vide *Clavicula*) aut pro *Glottide*. Vide *Glottis*. In Pharmaceutica notat mensuram aliquam cochleari majorem, continentem semunciam, exceptis duobus scrupulis. Scrib. num. 111. 114. 220. Rhod. in not. ad h. l. p. 217. Alias quoque denotat vinculi speciem: v. g. calceorum vincula dicuntur *ligulæ*. Scribon. n. 208.

Ligurinus, nomen aviculæ, quæ & *Spinus*, Gr. σπῖνος, ἀκανθὶς, dicitur: cujus historiam, & usum vide in Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 4.

Ligysma, λίγυσμα, vocatur *contorsio juncturæ*, ita tamen ne sit perfecta luxatio. Gal. l. 2. de C. M. P. G. cap. 19. Jul. Alexand. in not. ad h. l. p. 754.

Lili, terminus est Paracelsicus, denotans vel subjectum Tincturæ, quod & *Leo ruber*, vel *rubeus* vocatur: vel ipsam *Tincturam*. Est vero illud subjectum, vel *Electrum minerale*, vel ipsum *Antimonium*, uti colligere licet ex tr. Helmontii inscripto, Arcana Paracels. nec non tr. Catarrhi deliram. §. 43. & Pharm. ac Disp. mod. num. 49. item ex Libav. tr. de Igne naturæ, Tom. II. Oper. pag. 63. 64. 68. seq. Junge Fr. Hofmann. in Clavi ad Schroder. pag. 324. D. Emuller. statuit Tincturam Antimonii, cum liquore Alcahest paratam; quia tamen Liquor Alcahest adhuc est obscurus, substituit D. Ludovici Sal Tartari volatisatum, Pharm. Differt. I. p. 335. Aliam præparationem ex Regulo martis vide in Morl. Coll. Chym. Leid. c. 257.

Lilium, præter Botanicam significationem, a Paracelsicis accipitur pro *Lili*, sive Tinctura. *Lilium* est *Mercurius*, & flores illius *lili*, de pellicano in Tinctura Philosophorum. Est quinta essentia Sulphuris, Sulphur fixum. Ruland. & Johnson.

Lima, ῥίνη, instrumentum notat, quo scobs, aut ramenta fiunt deterendo. Usus est *limarum* in Pharmaceuticis propter res, quæ non facile tundi, atterique possunt. Est vero alia crassior, alia tenuior. Wek. Antid. gen. lib. 3. c. 25. & 48. Ita Cornu Cervinum *limatum lima lignaria* legitur apud Scribon. n. 141. id est quasi lignum sanctum radi, vel teri solet, explicante Rhodio ad h. l. p. 214. *Limatura*, Gr. ῥίνημα, ῥίνησμα, idem quod *Scobs*, *ramentum*, dicitur, vel *Rasura*. Ita *ramenta æris*, apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. CIX. 2. & Gal. l. 3. de C. M. S. L. cap. 3. *Limatura Chymica* dicitur, quæ fit per mercurium, scil. calcinando. Libav. Apoc. Herm. P. Poster. T. 2. p. 428.

Limacesteros, rectius *Leimacesteros*, λειμακέστερος, exponitur ab Erotiano in Onomast. pag. 81. d. per *herbidior*, prati virorem referens. Dicitur de Locis palustribus, & arboribus consitis, apud Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXIV. 11.

Limacodes, λιμακώδης, est positivum, significans *locum* udum, humidum, & *herbaceum*. Scribitur & λειμακώδης, Hippocr. l. de A. L. & Aq. XLIII. 3. LV. 6. Jung. Foes. p. 386.

Limanchia, λιμαγχία, dicitur summa inedia, & *omnimoda abstinentia*, cum quis fame cruciatur, aut strangulatur. Idem, quod λιμοκτονία. Unde λιμαγχικοὶ, λιμαγχεόμενοι dicuntur, qui *nimia inedia cruciantur*. Hippoc. 2. Prorrhet. VII. 9. l. 2 Epid. s. 1. 66. Item λελιμαγχημένοι, de artic. t. 30. & verbum λιμαγχονέειν, *inediam ferre extremam*, 4. de artic. t. 64. Foes. p. 385.

Limatio, *Limatura*, ῥίνημα. Vide *Lima*.

Limax. Vide *Cochlea*.

Limbus, Paracelso dicitur universus mundus, semen, & prima hominis materia, Superior, & inferior Sphæra, cum elementis quatuor, & quæcunque his comprehenduntur, Paramir. l. 1. 2. 5. Rul. & Johns. Alias *Limbus* etiam dicitur fascia illa, alterius sæpe coloris, & majoris pretii, quæ vestium, præcipue muliebrium, extremitates circumquaque ambit. Quibus suturas in cranio comparavit Ingrass. Comm. in Galen. l. de ossib. p. m. 45. seq.

Limen, ὕδωρ. Vide *Udos*.

Limitatio, διορισμὸς, idem quod *determinatio*, vel restrictio alicujus rei, vel sermonis. Hæc omnino in Medicina sæpissime necessaria est, propter varietatem circumstantiarum in singularibus, vel individuis, uti testatur Gal. l. 1. de Al. fac. 1. & l. 3. meth. med. c. 3. Vide *Diastole*.

Limne, λίμνη. Vide *lacus*.

Limnothalassa, λιμνοθάλασσα, vocatur *stagnum maritimum*, Gal. l. 3. de Al. fac. cap. 25. ubi scil. fluvius magnus stagnum efficit, quod mari conjungitur. Ibid.

Limocratumenos, λιμοκρατούμενος, dicitur *servus*, vel mancipium *famis*, sive esuriei. Idem quod λιμαγχεόμενος. Lind. Ex. XIII. §. 29.

Limoctonia, λιμοκτονία, idem quod λιμαγχία, vide *limanchia*. Legitur apud Hipp. l. 3. de diæta XV. 16. & 4. de R. V. I. A. t. 61. Verbum quoque λιμοκτονέω, frequenti eidem fuit in usu, d. l. t. 116. l. de fistulis II. 20. lib. 1. de morb. mul. XXVII. 15. l. 7. Epid. LIII. 1. Jung. Foes. p. 386.

Limos, λιμὸς, *Fames*. Vide supra *Fames*.

Limotto, λιμώττω, *esurio*. Vide *Fames*.

Limus, ἰλὺς, vide *Ilys*. Ita sanguinis *limus*, idem quod *Fæx*. Gal. 4. aph. 21. Vocatur & *Cœnum*, βόρβορος, Dieter. n. 157. *Limus terræ*, Paracelso vocatur totius mundi machina: estque eidem duplex, visibilis, & invisibilis, corpus, & spiritus sidereus. Idem quod *limbus*. Quod commentum tamen graviter perstrinxit Libav. Tom. IV. Oper. p. 39. 41.

Linamentarius, ἔμμοτος. Vide *Emmotus*.

Linamentum, μοτὸς, μοτὸν, dicitur *linteum carptum*, vel *vulnerarium*, quod vulneribus, & ulceribus inditur. Sunt vero variæ species *linamentorum*; quorum alii quinque, alii sex numerant, aut plures; v. gr. στρεπτὸς, *tortile*, ἐλλυχνιωτὸς, *ex ellychniis factus*, ξυστὸς, *rasile*, vel rasura linamentorum, πλατὸς, *conserptum*, hæc duo vulgo *Carpia*, Gal. *Charpie*, vernacule etiam Chirurgis nostris *Carpei* dicuntur, πριαπισκωτὸς, ad *priapi*, sive mentulæ *formam factum*, λημνίσκος, *oblongum*, σφηνίσκος, ad *cunei parvi* formam paratum: de quibus suis etiam in litteris. Junge Foes. p. 417. Curatio per *lineamenta* ἔμμοτος vocatur. Vide *Emmotos*: item μότωσις, *usus lineamentorum*, 2. de artic. t. 58. Alias & Græcum vocab. μοτὸς aliquando significat *cannulam*, vel penicillum, ver. gr. stanneum, qui μοτὸς κασσιτέρινος, Hippocr. l. 2. de morb. XLV. 32. LVII. 21. LVIII. 21.

Linaria, nomen Aviculæ ad *Cardueles* pertinentis; de qua scribitur, quod morbo comitiali laboret; nihilominus hodieque usu venit ad cibos. Ejus historiam vide apud Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 8. 9. *Linaria* est quoque nomen herbæ alicujus, de qua vide in Botanicis scriptoribus.

Linctus, ἔκλεγμα, idem quod *looch*. Vide *Eclectos*, *Eclegma*.

Linea, γραμμὴ, vide *Gramme*. Ejus significatio propria pertinet ad Mathematicos. In Anatomicis occurrit potissimum *linea alba*, quæ & *Galaxia* dicitur; estque concursus tendinum musculorum abdominis: de qua apud Bartholin. l. 1. Anat. cap. 6. Ad Pathologicam significationem pertinent Observationes *linearum rubicundarum* exterius occurrentium in cute ex interna inflammatione lienis, in Ephem. N. Cur. An. III. Obs. 215. Ad Semioticam referri possunt *lineæ* in manibus, & fronte, quas *Chiromantæ*, & *Metoscopi* explicare solent, a Bartholino *lineæ fatales* dictæ, l. 3. Anat. cap. 7. quarum significationi multum tribuit Paracelsus l. de morb. Podagric. §. Chiromantia, conferendo cum *lineis* plantarum. Verum nobis vana imaginatio, & phantasma potius videtur, quam realis quædam certitudo significativa.

† Lingua caris. Mercat. de Ind. med. l. 2. c. 15.

† Lingua avis, semen fraxini.

† Lingua arietis, Plantago. Matth. de grad. part. 2. cap. 7.

Lingua, γλῶσσα, γλῶττα. Vide *Glossa*.

* Lingula, idem quod *Ligula*. Vide *Ligula*.

Linimentum, ἄλειφα, ἄλειμμα, late dicitur id, quod illinitur, sive inungitur; & ita comprehendit *Olea*, & *Unguenta*, *Adipes*. Vide *Aleipha*. Interdum tamen in strictiori significatione accipitur pro medicamento externo liquido consistentia crassiori, quam *oleum*, liquidiori, quam *Unguentum*, cujus basis oleum est: de quo videatur Vvek. Ant. Gen. l. 1. c. 35. Spec. l. 2. s. 27. Morell. l. 2. de form. remed. sect. 1. c. 8. Schroder. l. 2. c. 87. Vocatur & *litus*. Horum usus plerumque commodior esse videtur, quam Unguentorum.

Linteum, *linteamen*, ὀθόνη, ὀθόνιον, panniculus lineus, cujus usus varius in Chirurgia; unde varia in promptu esse debent, præcepto Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 26. Comprehendit sub se μοτὰ, *linteamina* vulneraria, *fascias*, & *splenia*, de quibus etiam in suis litteris. Vide & Rhod. Lex. Scribon. Confer & ad Hildan. Cistam militarem class. 20.

Linum, λίνον, quid proprie significet, quære in Botanicis. Translatum vero etiam ad lapidem Amiantum, vel Asbeston, aut Carystium vivum, & qui *linum incombustibile* dicitur, teste Lang. l. 1. ep. 66. Junge Mercurial. l. 1. V. L. 17.

LIPA, λίπα, idem quod ἔλαιον, *oleum* significat. Hippocr. l. 1. de morb. mul. LVIII. 13. l. 3. XXV. 12. XL 9. XLI. 2. XLII. 12. Hinc verbum λιπαίνω, *inungo*, idem l. 1. de morb. mul. LVIII. 11. Et adjectivum λιπαρὸς, *pinguis*, quo usus de excrementis alvi, l. 3. Epid. sect. 3. t. 70. de urina, 7. aphor. 35. λιπαρότης, *pinguedo* urinis supernatans, 2. progn. t. 36. Medicamenta quoque, vel *Emplastra* Topica *Lenia* quædam vocantur λιπαρὰ, Scribon. n. 220. 222. Rhod. in not. p. 209. & in Lex. q. d. *Pingues compositiones*.

LIPARIS, λιπαρὶς, nomen *piscis* cujusdam adeo pinguis, ut nihil aliud esse videatur, quam pinguedo; cujus historiam tradit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 11. *Lapis* quoque quidam *liparis* dicitur Plinio l. 32. c. 12. qui suffitus omnes bestias evocare creditur.

* LIPODERMUS. Vide *leipodermos*.

* LIPOPSYCHIA. Vide *leipopsychia*.

LIPORRHINOS, λιπόῤῥινος, epitheton *Salamandræ*, apud Nicandr. in Alexipharm. ita dictæ, vel quod tenuem ejus corporis pelliculam lentus, ac viscosus humor exudet, cujus frigore ignem extinguere olim creditum fuit. Lang. l. 1. ep. 66.

LIPOTHYMIA. Vide *Leipopsychia*, *Leipothymia*.

LIPPA, pro *leme*, vel *Gleme*, i. e. sordes oculorum. Vide *leme*, *Gleme*. Rhod. in Lex. Scribon. pag. 424.

* LIPPITUDO, ὀφθαλμία. Vide *Ophthalmia*.

LIPURGIA, λιπυργία, id est *operis defectus*, quando quod sperabatur, & in expectatione erat, non succedit. In specie usurpavit Gal. de *male curatis morbis externis*, l. 1. de C. M. P. G. c. 19. Verbum quidem non adeo usquequaque usitatum, sed quod tamen multorum usitatissimorum analogiam retineat. Jul. Alex. in not. ad h. l. Sane hodieque non infrequens apud nostros Chirurgastros ob imperitiam.

* LIQUABILIS, τηκτὸς, idem quod *liquescens*, dicitur de medicamentis, tum quæ virtute ignis colliquantur, tum quæ ex humidis quibusdam, velut aqua, aceto, vino, constant. Igne liquescit Propolis, Cera, Resina, Ladanum, Sevum, Galbanum: Aceto solo *liquescunt* citra ignem Ammoniacum, Sagapenum, Opopanax, &c. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c 5. in princ. Aquæ maxime *liquabiles* vocantur ὕδατα τηκτότατα, quæ sunt optimæ, & opponuntur duris, σκληροῖς, καὶ ἀτεράμνοις, l. de A L. & Aq. XVI. 12.

LIQUAMEN, idem quod *Garon*, *Garum*. Vide *liculmen*. Alias & *liquamen* significat pinguedinem igne liquatam, & coquinario usui pro condiendis eduliis reservatam. Gabr. Hamelberg. ad Apuleji de medic. herbar. c. 8). nu. 12. p. m. 251.

LIQUAMUMIA, id est *Adeps humanus*. Rul. & Johns.

LIQUATIO, τῆξις, accipi potest late, & stricte. Late pro omni dissolutione materiæ alicujus in fluidiorem consistentiam, sive fiat igne, sive liquore aliquo dissolvente, quod posterius dicitur etiam *Maceratio*. Stricte vero idem est, quod *Fusio*, quæ sola ignis, aut caloris Solaris virtute perficitur, VVeker. Antid. Gen. l. 3. c. 14. Rulandus latius descripsit: *Liquatio* est, cum quod in unum coaluerit, solvitur liquando, ut jam possit fluere. *Liquatum* est, quod consistentiam diffluentem instar undosorum accepit. *Liquatio* est vel Fusio, aut Deliquium. Vocatur & *liquefactio*; quæ est corporis mineralis vi ignis majoris resolutio. Estque *Simplex*, vel *Probatoria*. Simplex dicitur, quando corpus nullum alium in finem, quam ut fundatur, liquescit. Probatoria, quando corpus liquatum probatur, imperfectumque a perfecto separatur, idque per Cineritium, aut Antimonium. Rul. & Johns. Vide *Colliquatio*.

LIQUEFACTIO, *Liquefactivum*, vide p. a. *Colliquatio*, *liquatio*. *Liquefactivum* primum, vocatur *Aqua elementaris*: qualis vero sit, vide apud Libav. Apoc. Herm. P. pr. cap. 11. *Liquefactio*. Vide *liquatio*.

* LIQUIDUS, æquivocum est. Vel enim significat *fluidum*, & ita idem est, quod ὑγρὸς, vide *Hygros*. *Humidus*. Vel notat *Manifestum*; & ita Gr. dicitur φανερὸς, ἐναργής. Vide *Enarges*. Gal. l. 2. de san. tu. c. 4.

LIQUIDAMBRA, q. d. *liquida ambra*, ob odoris suavitatem, est resina oleaginosa effluens ex arbore quadam procera, Indis *Ococol*, & *Ocosolt* dicta. Vide Schrod. l. 4. cl. 2. n. 389. Chiocc. in Mus. Calceol. s. V. p. 626. seq.

LIQUOR, ὑγρὸν, ὑγρότης, in genere idem quod *Humor*, vide *Humor*, Scribon. n. 84. Rhod. in Lex. Scr. *Liquor* Physice dicitur, cum particulæ mixti corporis inter se invicem fluunt, situm indesinenter mutantes. D. de Cordemoy Diss. Phys. I. pag. m. 3. In Pharmaceuticis diversimode accipitur. Vvekerus *liquorem* a *succo* distinguit, hunc appellans, qui contusione, & quassatione exprimitur: Illum vero, qui incisa, vel scarificata, aut terebrata plantæ alicujus parte extillat, sive emanat. Ant. Gen. l. 1. c. 9. Sp. l. 1. s. 16. Schrod. vero *liquores* vocat humores per deliquium, aut similiter paratos; eorumq; catalogũ recenset l. 2. c. 66. Junge Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. Ita & Chymici *liquorem* describunt, quod sit magisterium potabile per quandam in arte Chymica transmutationem, ad imitationem natu-

ralis

ralis ejus, qua ex terra fit aqua, ex terra materia resoluta concinnatum. Vel *liquor* est humor deliquio solubilium corporum factus. Libav. Synt. Arc. Ch. l.3. c. 1. & seqq. ubi plura de hoc argumento videbis. Rul. quoque & Johns. varias *liquoris* descriptiones, & significationes notarunt: v. gr. *Liquor aquilegius*, id est *vinum destillatum*. *Liquor herbarum* fit ex herbis cum tota substantia contusis, & in vitro conclusis, & in balneo mariç aliquot diebus coctis, succo colato per pannum calore cinerum, mellis spissitudinem acquirit. *Liquor essentialis*, qui a membris interioribus extrahitur, & in carnem, sanguinemque transmutatur. *Liquor Mercurii* est balsamus rerum omnium, in quo consistit vis sanationis. Talis Mercurius valde potens est in Terentabim, & Nostoch. *Liquor salis* est balsamus naturæ, quo sustentatur corpus, ne putrescat. *Liquor* & multarum rerum *oleum* est, cum adjectione ejus rei, cujus est. Ita *liquor Terebinthinæ*, est ejus oleum. *Liquor mumiæ de gummi*, est oleum gummi. Hæc Ruland. *Liquor carnes conservans*, est spiritus vini, spiritus salis leniter acuatus, & infectus, admisto Elæosaccharo Terebinthinæ, ac lavendulæ. Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Observ. 255. *Liquor universalis*, est *Mercurius*, Paracel. Paramir. l.2. qui & *liquor æternus* vocatur in Gastone Claveo def. Argyropææ, & Chysop. in Theatr. Chym. Vol. II. p. 53. *Liquor terræ*, est idem quod *leffas*. *Liquor vitæ* in homine est homo occultus. Parac. Tract. 2. de gener. hom. c. 2. *Liquor vinosus sine vino*, ex floribus Hormini in fęcibus vini maceratis destillatus, omnes liquores vini odore inficere dicitur, & ita aquam in vini saporem vertere, si fides habenda Morley Coll. Chym. Leid. cap. 418.

Lira, αὖλαξ, proprie significat fossam rectam, quæ contra agros tuendos ducitur, & in quam uligo terræ decurrit, ex Nonio, C. Hofm. comm. ad Galen. de U.P. n. 677. Linden. Ex. XII. §. 169. Hinc *Delirare* tropice dicitur, h. e. de recto tramite rationis recedere.

Lite, λιτὴ, nomen Emplastri viridis, quod ex ærugine, cera, & resina conficitur. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2.

Littera, γράμμα, quid significet, non est equidem hujus loci, quamvis sit notissimum. Eatenus tamen *litteræ* ad forum Medicum pertinent, quatenus sunt partes vocis: & quidem duplices, *Vocales*, & *Consonantes*; quæ quomodo formentur, docet Barthol. l. 1. Anat. c. 11 in fine. Quatenus etiam *litteræ* idem significant, quod *Scriptura*, *Scriptum*; neque hæc significatio a Medicina est aliena, quamvis non opus sit expositione.

Litteristum, est nomen febris certæ, & remedii contra illam, apud Paracels. in Theor. figuris Universal. morbor. Tab. 9. & quandoquidem ipse fatetur, Curam non esse naturalem, videtur intelligenda esse per *litteristum*. Cura Characteristica, sive Magica.

Lithantrhax, λιθάνθραξ, vocatur *carbo fossilis*, sive e terra erutus. Lang. l. 1. ep. 53. Rul. & Johns. ita descripserunt. *Lithanthrax*, *lapideus Carbo*, species est *Gagatis*. Est enim nihil aliud, quam induratum, & excoctum sub terra bitumen calore. Sunt autem duplices tales *carbones*: alii leves, & rari, ut aquæ nonnunquam innatent, propter terræ excoctionem Theophrasto γεώδης dicti: alii graves, qui dicuntur λιθώδεις. Vide *Bitumen*.

Lithargyros, λιθάργυρος, *lithargyrium*, id est *Argenti spuma*: ita dicitur Medicamentum metallicum non sponte quidem nascens, sed in secundis fornacibus emergens, dum plumbum, vel ejus arena ab argento, aut auro secernitur. Gorr. Dioscorides triplicem differentiam constituit: unam ex arena, quæ μολυβδῖτις dicitur: alteram ex mistura Plumbi, & Argenti, vel quod colorem candidum obtineat, quæ ἀργυρῖτις vocatur, (Vide *Argyritis*) & tertiam, vel quod ex Auro prodierit, vel quod fulvo colore constet, χρυσῖτις dictam, l. 5. cap. 102. Verum Schroderus duas saltem posteriores communiter statui scripsit, ubi simul usum, & vires exposuit, l. 3. c. 19. n. 3. Vide Fr. Hofm. in Clavi. De differentia inter *lithargyrium Auri*, & *Argenti* legi quoque poterit Jac. le Mort. Coll. Chym. Leid. c. 175. Rulandus plures species numeravit, ut & Johns. v. g. *Lithargyrum* 1. quod fit, quando argentum e plumbo separatur. 2. e mixtura plumbi, & auri. 3. e mixtura plumbi, & argenti. 4. e mixtura auri, & argenti. 5. ortum ex plumbo, & ære. 6. recrementum *lithargyri* cœruleum, quo utuntur figuli. *Lythargyrum* Paracelsi est spuma Mercurii. Item *lithargyrum* est spuma ferri, argenti. Rul.

* Lithiasis, λιθίασις, id est *calculi morbus*. Vide *Calculus*, unde & verbum λιθιᾶν, *calculo laborare*, in usum venit Hipp. Coac. t. 472. Jung. Foes. p. 385. Dieterich. n. 503. Linden. Ex XVI. § 12. seq. Porro dicitur & λιθίασις oculi morbus in exteriori palpebrarum parte, in qua alba quædam, & crassa callis, aut lapillis similia apparent oculum pungentia. Gal. Isagog. c. 16. Caussa est succus nutritius vitiosus, coagulatus, & induratus.

Lithocolla, λιθοκόλλα, dicitur *glutinum*, quo lapides inter se coagmentantur, paratum ex marmore, lapide Pario, & taurino glutine. Usurpatur ad pilos palpebrarum incommodos repli-

replicandos. Diosc. l. 5. c. 164. Gal. l. 4. de C. M. S. 1. c. 7.

Lithoeides, λιθοειδὲς, *petrosum*, sive petræ simile. Epitheton ossis temporum, quod & *lapidosum*, *saxeum*, Galen. l. 9. de U. P. cap. 10. quod utrinque ad aures positum petræ speciem referens lambdoidis suturæ finibus terminatur, in quo inest processus columnæ similis, στυλοειδὴς, βελονοειδὴς, γραφιοειδὴς, sub quo auditorius meatus continetur, l. de ossib. c. 1. Barth. libell. 4. c. 6. ubi ossa temporum appellat.

Litholabon, λιθόλαβον, vocatur instrumentum ferreum, quo calculus extrahitur; quorum varias formas, hamulos, cochlearia, specula, uncos, &c. vide in Aquapend. de operat. Chirurg. & Hildan. l. de Lithotom. c. 14. Meminit hujus vocabuli Gal. Introduct. n. 18.

Lithonthrypticos, λίθον θρυπτικὸς, i. e *calculos frangens*, Saxifragus. Epitheton est medicamentorum simplicium, & compositorum virtutem habentium calculum renum, vel vesicæ atterendi, & comminuendi. Gal. l. 5. de Sim. Fac. c. 2. a λίθος, & θρύπτω, frango; quamvis neque hoc vitiose scriptum sit, quando communiter *lithontripticon*, aut *lithonthripticon* legitur, a τρίβω, tero. Unde & in officinis *Species lithontribon* Nicolai occurrunt; quarum compositio licet videatur præter necessitatem prolixior, quod nec ipse diffiteor, earum tamen virtus per experientiam mihi innotuit haud vulgaris, profecto non minor, quam aliorum pulveres secreti *lithontriptici* præter necessitatem pretiosi habiti. Meminit & *lithontribon Ducis* Parac. l. 2. de Tartaro, tract. 2. c. 3.

Lithopaedion, λιθοπαιδίον, i. e. *infans lapideus*, vel in lapideam duritiem concretus; cujus variæ prostant observationes apud Augenium, Schenkium, Licetum, & alios, quorum etiam meminit Casp. Rejes C. El. q. 34. num. 23. Junge Sennert. Pr. l. 4. P. 2. s. 4. c. 8.

Lithos, λίθος, id est *lapis*. Vide *lapis*.

Lithostroton, λιθόστρωτον, dicitur pavimentum vitreatis tesserulis versicoloribus lapidum crustis cœmento compactis exornatum; qualia etiam in magnificis balneorum veterum fabricis conspiciebantur, teste Lang. l. 1. ep. 50.

Lithotomia, *lithotomos*, λιθοτομία, λιθοτόμος: illud notat operationem Chirurgicam, & artificium sectione calculum removendi e corpore: Hoc vero artificem ipsum, sive Chirurgum. Res profecto dubii valde eventus, & periculosissima, ita ut non imprudenter Hipp. in Jurejurando cavere Medicis voluerit, ne hanc operationem in se suscipiant, sed aliis relinquant. Vid. Diet. n. 771. Alias de hoc artificio vide Paræum, Aquapendentem, Hildanum, h. tit. ut & alios Chirurgiæ scriptores. Neque hic reticenda rara felicitas Chirurgica Dn. Georgii Protmanni, Chirurgi Norimbergensis, qui in uno subjecto masculino diversis subsequentibus annis, & temporibus ter sectionem calculi vesicæ feliciter perfecit, eximens insignes calculos, & ita ægrum e mortis faucibus eripuit, præsente consilioque & remediis internis suppetias eunte celeberrimo D. D. Johanne Georgio Volcamero Reipubl. Norimberg. Archiatro, Fautore, & Collega nostro honoratissimo, quartam etiam sectionem rite absolvit, quamvis æger paulo post ob alia symptomata supervenientia fatis concesserit.

Litim, id est *filum* aliquoties complicatum, & omnino traductum. Rul. & Johns.

Litos, λιτὸς, *lite*, λιτή, significat simplex, tenue, minime operosum, aut elaboratum. Ita Compositiones *Diamoron*, & *Diacodion* vocantur λιταὶ apud Gal. l. 6. de C. M. S. 1. c. 3. & l. 1. c. 2. Junge Foes. Oec. p. 387.

Litra, λίτρα. Vide *libra*.

Litron, λίτρον, idem quod νίτρον. Vide *Nitrum*. Keuch. ad Seren. p. 97.

Littus, *littoralis*, αἰγιαλὸς, αἰγιαλιος, αἰγιαλίτης, quid significet, ex aliis Lexicis notum est. De piscibus *littoralibus* testatur Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 3. esse mediæ facultatis inter tenuis, & crassi succi cibos.

* Lividus, πελιδνὸς, dicitur color inter plane nigrum, & rubrum, aut aliquem alium ex floridis medius. Fit autem talis color vel ex ipsis floridis in nigrum abeuntibus, vel ex nigro in album cedente, ut apparet in suppurationibus, in quibus quod nigrum erat, *livescere* incipit, & ex *livido* ad colorem ignis tendere, & paulatim candidius fieri, proxime accedit ad fuscum. Contrahitur in corporibus vivis a sanguinis, & caloris nativi defectu. Frigus enim *lividum*, & nigrum colorem inducit. Designat & aliquando humorem prava qualitate præditum, veluti viridis, uti ruber sanguinis copiam. Græcum vocab. legitur apud Hipp. 1. progn. t. 22. 2. progn. t. 8. 9. Aliquando etiam legitur πέλιος, vel πελιὸς, 1. progn. t. 7. 10. 12. *Lividus* quoque est epitheton Musculi, ac femoris internum latus tendine suo insertus. Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 580.

Livor, vocatur πελίωμα, apud Hippocrat. Coac. t. 400. l. 6. Epid. sect. VIII. 63. Jung. Foes. p. 491. Dieter. n. 666. *Livor* etiam haud raro sumitur pro *Invidia*, quæ bonis alienis angitur, & per colorem lividum se prodit. Vide *Invidia*. Jul. Alex. l. 22. Salubr. c. 3.

Lixivium, κονία. Vide *Conia*. Junge Rhod. in Lex. Scrib. *Lixiviosum Sal*, est species *Salis Alkali*.

† Lixivium Oleum, sponte fluens, non tortivum, ita & mustum, Jo. Ruell. in nomen cl. rei veter.

Li-

Lixus, i. e. *coctus*, idem fere quod *Elixus*, ἑψητός. *Lixa* caro apud exercitum, vel *Elixa*, ap. vulgus. Jon. Fr. Mirandola l. 2. de auro, c. 6. T. II. Th. Chym. p. 338.

Lobeomæ, λωβέομαι, pro λωβάομαι, significat, *dedecore afficior*, ludificor, aut damno afficior. Hipp. 2. de art. t. 39.

Lobos, *Lobus*, λοβὸς, gemina gaudet significatione: Una est Botanica, quando significat *siliquas*, vel legumina siliquosa, quæ & *Dolichi*, *Phaseoli* vocantur. Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 28. l. 2. c. 1. l. de atten. vict. c. 7. Hinc ἔλλοβα, *siliquosa* semina vocantur, ibid. Altera est Anatomica, quando dicitur vel de *extremitatibus aurium carnosis*, sive auriculæ externa extremitate, Arist. 1. de hist. an. c. 11. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 11. §. 3. Vel de *extremitatibus hepatis*, *& pulmonis*, quibus illud ventriculum, hoc vero cor comprehendit, & complectitur, instar *siliquæ*. Gal. l. 4. de U. P. c. 8. C. Hofm. per ἀποχάσεις, alas, & adnascentias exposuit, in comm. ad Gal. de U. P. n. 209. Ad Botanicam significationem quoque pertinet, quando *lobi* dicuntur candidæ illæ particulæ in rosarum foliis, quibus calici adhærent infixa, alias *Ungues* dictæ, quæ etiam resecantur. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Jul. Alex. annot. ad h. l. p. 812.

Localis, τοπικὸς, epitheton 1. motus animalis, de quo vide *Latio*, *Motus*. 2. Medicamentorum, ubi late, & stricte accipitur. Late pro medicamentis certæ parti corporis, vel membro affecto destinatis. Gal. l. 13. M. M. c. 22. Ita Gal. libros decem conscripsit de medicamentis *localibus*, sive κατὰ τόπυς, secundum loca, i. e. partes affectas distributis. Stricte vero pro medicamentis partibus externis destinatis sumitur, quæ & *Topica* dicuntur. Forest. l. 6. Chirurg. obs. 36. Schol. *Localis* Anatomia, Paracelf. dicitur ea, quæ adhibetur circa partes, ad differentiam *Anatomiæ Materialis*, quæ concernit humores, & spiritus, & horum principia, Sulphur, Sal, Mercurium. Paramir. l. 1. de orig. morb. ex trib. subst. c. 6. *Localis* membrana, appellatur Meninx cerebri tenuis, sive Pia mater, utpote cerebri locus proximus. Theoph. Protospat. l. 4. de H. C. F. c. 5. p. m. 188.

Loch, idem quod *Linctus*. Dicitur & *Loch*, vide *Eclectos*, *Linctus*.

* Lochia, λόχεια, λόχια, dicuntur omnia, quæ a puerpera post exclusum fœtum, & secundinas exeunt, alias *Purgamenta* dicta. Hinc & Hipp. frequenter λοχειακάθαρσις, *puerperii purgatio* nominatur, l. 1. de morb. mul. sæpissime, quæ loca collegit Foes. Oec. p. 389. Sunt autem revera τὰ καταμήνια, sive sanguinis menstrui retenti tempore conceptionis reliquiæ, a quibus sola ratione differunt, quod hæc ante partum, illa post partum sic appellantur. Gal. l. de atra bile, c. 8. Lang. l. 2. ep. 8. Horum retentio caussa variorum morborum, & symptomatum. Hildan. Cent. 5. obs. 42. seq.

Loculamentum, dicitur *seminum involucrum*, quod veluti parva capsula illa includit. Schroder. l. 1. cap. 2. Græce dici posset λοβίον, vel λοβός.

* Locus, τόπος, non Physice, sed Medice accepto vocabulo significat *membrum*, vel *partem corporis*, secundum, vel præter naturam affectam. Ita Hip. libellum de *Locis in homine*, Gal. libros sex de *Locis affectis* conscripserunt; quos & alii imitati sunt. Inter recentiores C. Hofm. de *Locis affectis* libellum edidit. Usus est & hoc vocabulo Hipp. in aliis scriptis; v. g. 1. aph. 21. ubi χωρία in Græco habetur, 2. aph. 46. Dier. n. 835. 938. l. de flatib. IV. 1. 2. & 4. de R. V. I. A. t. 27. Jung. Foes. p. 620. Specialiter *Locus*, & *Loci* usurpantur de *partibus generationi inservientibus in sexu muliebri*, uti patet ex Scribon. num. 156. Junge Rhod. in not. p. 230. Seren. Sammonic. c. 37. Vide Keuchen. in not. pag. 237. Barthol. l. 1. Anat. cap. 28. Alias in Macrocosmo *Locus* quoque idem, quod *Regio*, vel *pars regionis*. Vide *Chora*. *Locus Pharmaceuticus*, est vel natalis medicamentorum, vel progressionis, vel præparationis, vel asservationis. Schrod. l. 1. c. 13. 22. 28. *Loci Chymici*, dicuntur *Fornaces*, & *Vasa*. Th. Ch. Vol. I. p. 206. In specie in artificio lapidis Philosophici *Locus seminis* vocatur *Ovum vitreum*, i. e. Vasculum ad ovi figuram conflatum, Vol. IV. p. 303.

† Locusta, Rapunculus, sive radicula, divitum mensis repetita, a radicis similitudine ita dicta; quæ forte Joan. Bapt. in deserto Cibus fuit. Bagfius de re hortensi.

Locusta, æquivocum est. Vel enim significat insectum alatum, & non alatum diversæ speciei, & formæ; quarum *Locustarum* historiam, & noxam, & usum prolixe exposuit Aldr. l. 4. de Insect. c. 1. seqq. Huc pertinent Observationes de *Locustarum* copia pestem præcedente. Forest. l. 6. obs. 9. Schol. Lang. 1. ep. 81. Gr. dicitur ἀκρὶς, κέρνωψ, πάρνωψ. Rul. descripsit: *Locusta* est insectum infirmis pennis alatum, ab uredine locorum dicta ἀκρός, μάξαξ, &c. Vel significat animalis marini crustati genus, quod alias κάραβος vocatur; cujus descriptionem, & usum in cibis, & Medicina tradidit Aldrov. l. 2. de Crustatis c. 2. Aliam tamen *Locustæ marinæ* effigiem exhibet C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 434. *Locustæ* quoque dicuntur ramorum extremitates in arboribus adhuc teneræ, quibus Divum Johannem Baptistam usum esse pro cibo, scripsit

psit Parac. l. 2. de cura ulcerum per interiora, c. 2. Ita *Locustæ Sambuci*, sunt germina illa laxantia, vel potius purgantia. Paragrani Tract. 3. de Alchymia. *Locustæ* quoque ab eodem vocantur extremitates membrorum, l. de ulc. & apost. c. 3. & c. 35. *Locustæ menstrui*, dicuntur esse in mammillis, d. l. Remedium quoque aliquod specificum contra paralysim, & morbos spasmodicos biliosos Idem appellavit *Locustas Martis*. De Apocryphis ad vulnera.

Locutio, *loquela*, λαλιά, διάλεξις, idem quod *Sermo*. Vide *Lalia*. *Locutio*, actio linguæ dicitur, Gal. l. 1. M. M. c. 6. in princ. De *loquela* amissa a variolis, & restituta vide Hildan. Cent. 6. obs. 14. Vide *Sermo*.

Loemos, λοιμὸς, *Pestem*, *Pestilentiam* significat, morbum Epidemicum, malignissimum, & omnium perniciosissimum; cujus demum descriptionem generalem vix dare licet, propter summam varietatem symptomatum, & latentem causarum indolem, & dispositionem. Quatenus a febre pestilente distinguitur, ita memoriæ, & doctrinæ gratia describi poterit. *Pestis* est intemperies universalis, toto genere maligna, contagiosissima, Epidemica, cum omnis generis gravissimorum symptomatum congerie, præsentissimoque vitæ discrimine, proveniens a massæ sanguineæ, & liquoris animalis per contagiosum quoddam, & deleterium miasma subita corruptione, congelatione, coagulatione, fixatione, putrefactione, & interdum totali mortificatione. Plura videantur de hoc morbo apud Practicos, quorum innumera prostant scripta. Nobis libet allegare ex recentioribus Th. Vvillis de febrib. c. 13. c. 3. Gr. dicitur etiam λοιμὸν, vocab. Hipp. transtulit ad juvenilem imperitiam in arte Medica, vocans *juvenilem pestilentiam*, in Præc. X. 4. Foes. pag. 388.

Loemodes, λοιμώδης, i. e. *pestilens*. Epitheton vel morbi; & ita idem quod Pestis, λοιμὸς, Diet. Jatr. p. 850. vel febrium, quæ *febres pestilentes* ab ipsa peste in hoc differunt, (quamvis sæpissime confundantur) quod in *febribus pestilentibus* manifeste adhuc fermentatio sanguinis vitiosa concurrat; quemadmodum hoc egregie demonstravit Vvillis d. l. c. 14. Non igitur accurate scripsit Gorræus, quod *febris pestilens* nihil aliud sit, quam ipsa pestilentia.

Logas, λογὰς, vocatur *album oculi*, quod & *alio nomine* σφενδόνη, & κυπλώπιον appellatur. Gorr.

Logiatros, λογίατρος, dicitur *Medicus ineptus* in obeundis operibus. Gal. 1. in 3. Epid. t. 29. *Verbotenus Medicus*, qui ea nescit, quæ nemo e vulgo ignorat, l. 8. M. M. c. 6. in fin. in artis operibus non versatus, c. 2. de nat. hum. t 16. Sermone Medicus. Lind. Ex. XIV. §. 16.

Logicus, λογικὸς, i. e. *rationalis*. Præter significationem illam, quando de disciplina Dialectica, sive recte concludendi, & argumentandi accipitur, & ejusdem authoribus, (quæ significatio non est hujus loci, licet ejus cognitio omnino tanquam præcognitum Medico sit necessaria,) *Logicus*, vel *Logica* dicitur de secta certa Medicinæ, & ejus cultoribus, ubi quidem Gal. sibimetipsi non consentit. Interdum enim *Logicum*, *Methodicum*, & *Dogmaticum* pro uno eodemque habet, l. 3. M. M. c. 1. Interdum vero distinguit, & *Logicos* saltem convenire statuit cum *Dogmaticis*, de subfig. Empir. c. 1. & 2. quæ acceptio etiam accuratior habenda, & ab aliis quoque approbata. Gorr. Vide *Dogma*. Ita vero dicuntur *Logici Medici*, qui ratione, & experientia nixi artem exercent feliciter. *Logicæ* alias *quæstiones* Gal. dicuntur λογικαὶ ζητήσεις, quæ usum artis transcendunt, l. 3. de L. A. c. 1. minus necessariæ, utpote ad curationem inutiles, non tamen omnino spernendæ. J. Alex. not. ad Gal. l. 14. M. M. c. 19. p. 562.

Logismos, λογισμὸς, idem quod λόγος, i. e. *ratiocinatio*, sive actus secundus animæ rationalis in homine; de quo legi poterit Vvillis tr. An Brut. p. 1. c. 7. Λογισμὸς, *ratiocinatio*, ab Hip. describitur, quod sit memoria componens ea, quæ per sensum sunt percepta, Præcept. I. 8. Apud eundem caussæ abditæ dicuntur κατὰ λογισμὸν, quæ sola *ratiocinatione* investigantur, & deprehenduntur, 4. de R. V. I. A. t. 55. Gal. in c. ad h. l. Item & κατὰ λόγον facere significat, quando Medicus ex certa rerum notitia depromptæ indicationi innixus præstat, & applicat agenda, ex Hipp. 2. aph. 52. Lind. Ex. VII. §. 31. λογισμοὶ etiam in ægris dicuntur *ratiocinationes*, vel mentis agitationes, quæ animo obversantur, sed turbatæ a sensibus animæ corporeæ internis, imaginatione, sive phantasia, s. 1. Epid. ægr. 8. Junge Foes. p. 388.

Logodiarrhoea, λογοδιάῤῥοια, *profluvium sermonis*, per elegantissimam Metaphoram, & opponitur τῇ βραχυλογίᾳ, *brevitati sermonis*. Illa laboravit Gal. Hanc calluit Hipp. judice Lind. Ex. XVI. §. 249.

Logosophia, λογοσοφία, i. e. commentitia, & *imaginaria sapientia*; de qua conqueritur idem hisce temporibus, opponens τῇ σοφολογίᾳ veterum, Ex. VIII. §. 1.

Logos, λόγος, *Ratio*, *sermo*. Vide *Logismos*, *Lalia*. Junge Diet. n. 507.

Loligo, *Lolius*, τευθὸς, τευθὶς, nomen animalis marini, sive pelagii mollis, utriusque sexus: *Majoris*, & *minoris* descriptionem, cum usu,

usu, vide prolixe apud Aldrov. l. 1. de mollib. c. 6. Meminit & Lind. Ex. V. §. 39.

Lolius, τάλθός. Vide *Loligo*.

Lombardorum *frater*. Vide *Harpa*, *Harpya*.

† Lomentum. 1. Panis ex farina fabæ confectus. 2. ipsa farina fabacea. 3. Creta fullonum ad dealbandas vestes.

Lomentum, ἐρειγμὸς, idem quod *farina fabarum*, præsertim Ægyptiarum. Scrib. n. 159. Rhod. in not. ad h. l. p. 232. & in Lex. Scribon. Forest. l. 26. obs. 2. in Schol. l. 27. obs. 8. in Schol. *Lomentum* quoque significat pulverem tritum, & lævigatum, vel pigmentum, quo pictores ad pingendum utuntur. Ita *lomentum* ex cœruleo trito, & *lomentum auri*, leguntur ex Plinio l. 33. c. 4. 5. & 13. & ap. Lib. S. Arch. Ch. l. 3. c. 18. & l. 4. c. 20.

* Longaon, *Longanon*, dicitur *Intestinum rectum*. Castell. Parac. l. 2. de Tart. tr. 1. c. 14. in Expl. Barthol. l. 4. An. c. 11.

Longaevus, πολυχρόνιος, μακροχρόνιος, quid significet, notum est. Dicitur enim de temporis multitudine, vel longitudine ratione ætatis. *Longævitatis* caussa consistit in temperamento humido, & moderate calido. Gal. l. 6. de san. 10. c. 3. circa fin. Exempla *longævitatis* recentiora vide in Eph. N. C. Ann. 3. obs. 163. De *longævitate* in antiquissimis temporibus disserit Lang. l. 1. ep. 79. De *longævitate* ad annos CXX. protrahenda librum scripsit Thom. Philologus, quo etiam collimavit Claud. Deodatus in Pantheo suo Hygiastico, qui tamen prioris Auctoris librum invita, & tumultuaria Minerva conscriptum esse judicavit.

Longus, μακρὸς. *Longitudo*, μακρότης, μῆκος, fere sæpius in Medicina de tempore, quam de corporis continua quantitate, & mensura usurpari solet. Ita *Medicina* dicitur ars *longa*, 1. aph. 1. *Morbi longitudo*, legitur 2. aph. 28. 3. aph. 36. 51. Coac. t. 67. Junge Diet. 511. 550. *Longus pulsus*, videtur differentia esse imaginaria, apud Gal. de puls. ad tyron. c. 2. Sutura sagittalis, vocatur Gal. κατὰ μῆκος ῥαφὴ, secundum *longitudinem* recta, aliquoties l. de ossib. cap. 1. quam inepte Castellus *longitudinalem* vocavit. Musculi etiam diversi in corpore humano epitheto hoc cognominantur ab Anatomicis: v. gr. *Longus* Capitis, Dorsi, cubiti, *longissimus* Dorsi: de quibus vide inter alios Barthol. l. 4. An. c. 5. 6. 7. 8.

Lophadia, *Lophia*, λοφαδία, λοφία, vocatur prima dorsi vertebra, quæ & ἀσφάλεια, Gorr. in def. Lind. Med. Physiol. l. 2. cap. 14. §. 33.

Lopa, denotat squammam, vel scoriam metalli alicujus; & legitur in descriptione alicujus fortius adstringentis medicamenti. *Lopa* ferri, ap. Albert. Botton. de morb. mul. l. 1. c. 54. An fortassis coincidit cum vocab. *Loppa*, de quo paulo post? Desumptum etiam videtur a Græco λέπος, vel λοπὸς, de quibus suo loco. *Lepos*, *lopos*, aut a λοπὰς, quod concham marinam quandam, vel vestimenti genus aliquod significare docent Lexicographi.

Lophao, λωφάω, significat *remissionem*, laxamentum *capio*, quiesco, cesso. Usurpatur de morbis remittentibus, apud Hipp. l. de int. aff. LII. 14. l. de affect. XXX. 6. l. 2. de morb. mul. XII. 37. l. 4. de R. V. I. A. t. 30. Desumpta est metaphora a jumentis, quando jugum de cervice removetur. *Cervix* enim λόφος vocatur. Junge Foes. p. 392. Cur vero ὀμικρὸν in ὠμέγα mutatum sit, Criticis inquirendum relinquimus.

Lophos, λόφος. Vide *Crista*.

Lopimos, λόπιμος, dicitur de fructibus castanearum, glandium, & similibus, ideo *quod possint decorticari*; λοπίζω enim *decortico* significat, idem quod λεπίζω, & λόπισμα, *putamen*. Gal. l. 2. de Al. fac. c. 38.

Lopos, λοπὸς, idem quod λέπος, *corticem* significat. Apud Hippocr. vero ita vocatur *corii pars durior*, & densior, Tergus, teste Gal. 2. de art. t. 28. 47. Mochlic. l. 2. Denotat quoque apud eundem *squamam*, l. 2. Epid. sect. 1. 49. Vide Foes. p. 388.

Loppa, terminus Spagyricus ad Cæmentationis artificium pertinens; estque nihil aliud, quam massa illa metallica, quæ resultat e calcinatione Cæmentatoria, sive cum Regulo, sive absque illo. Vide Th. Chym. Vol. 1. pag. 548. seqq.

Loquacitas, μακρολογία, idem quod *Garrulitas*. Meminit Gal. l. 2. de diff. resp. cap. 11. ubi idem est, quod λογοδιάῤῥοια.

Loquela, λαλιά. Vide *locutio*.

Lora, δευτέρια, θάμνα, *Thamna*, vinum secundarium, & vilissimum pro familia, indignum vini nomine, paratum ex acinorum folliculis expressis in dolia conjectis, quibus aqua affunditur. Lind. Ex. X. §. 183. 169. 200. Vide *Deuteria*. Vocatur & diminutive *loriola*.

Lorcha, est tota locustarum dulcedo usque ad centrum substantiæ, id est germinum arboreorum, sive extremitatum. Paracels. de melle, c. 2. Rul. & Johns.

* Lordos, λορδὸς, *lordosis*, λόρδωσις, λόρδωμα, dicitur de spinæ dorsalis vitio, quando in partem anteriorem inclinat, aut recurvatur. Latine *Rapandum* dicitur, *Recurvatio*. Frequenter occurrit in Hipp. 2. de fract. t. 62. 3. de art. t. 8. 45. 51. 52. Mochlic. XXII. 10. Galen. com. 4. aph. 35. & 3. de art. t. 2. Plura loca vide in Foes.

Oecon.

Oecon. p. 388. Pertinet vel ad morbos in situ vitiato, vel etiam figura vitiata.

Lorica, vocatur Chymicis massa tenax, nec nimis dura ex vitro, fragmentis crucibulorum pulverisatis, & cum luto figulino mixtis, & aqua calida, quæ inducitur retortis, aliisque vasis, ut muniantur. Morley Collect. Chym. Leidens. c. 229. Modus hic muniendi ibidem dicitur *Loricatio*.

Lorinde, est aquarum commotio cum concentus resonantia, mutationis indicium, ut alterationis in firmamento meta. Rul. & Johns. *lorind*, est sonitus aquarum in lacubus stagnantibus, cum tremore, & agitatione. Estque veluti tonitru aquarum, ortum ex tribus principiis, Mercurio, Sulphure, & Sale, opera Astri aquei. Paracels. de caducis, paragr. 2 Per Metaphoram eidem *Lorind Matricis* vocatur Epilepsia uterina, vel *convulsivus uteri morbus*, ibid.

Lorum, ἱμάς. Vide *Himas*. Pertinet etiam ad materiam Chirurgicam. Ita Petr. Castellus *lorum urinarium* adhibuit, palmi longitudine, e corio rubro Turcico tenuissime secto, atque humectato, deinde circumvoluto tabella imposita rotundum factum, teste Rhod. ad Scribon. n. 180. p. 267. Imo & inter Pharmaceutica. Nam d. l. mentio fit *lori vomitorii*, quod fuit corrigia a coriariis nautea herba tractata, quæ in os demissa tetro sapore vomitum ciebat. An vero per *Nauteam herbam* Bryonia alba, vel nigra intelligi debet, vide pluribus ibidem in d. Notis Rhodii.

Lorus, i. e. *Mercurius*. Rul. & Jons.

Lot, i. e. *Urina*. Id.

Lotio, λουτρὸν, idem quod *lavatio*. Vide *lavatio*, *balneum*. Particulares *lotiones* sunt Capitis, Manuum, ac Pedum, quæ etiam diversimode ad valetudinem tuendam faciunt, & commendantur. *Lotio* quoque tribuitur pani: unde *lotus panis*, i. e. liquore imbutus, & madefactus; de quo vide Mercurial. l. 6. V. L. c. 17. Sylvat. controv. 6. citante Moræo ad Schol. Salernit. p. 298. *Lotio* medicamentis etiam competit, quæ *lavantur*, si foris re aliqua sunt contaminata. Wveker. Ant. Gen. l. 3. c. 30. Unde *lota medicamenta* vocantur, præsertim metallica, quæ dicuntur πλυθέντα, vel πεπλυμμένα, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1.

* Lotium, οὖρον. Vide *Urina*.

Lotura, πλῦμα. Vide *Plyma*.

Loxia, λοξίας, nomen avis, quæ & *Curvirostra* vocatur; cujus descriptionem, & usum exhibet Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 47. Sunt etiam, qui aquam, e qua potavit *loxia*, item stercus, contra Epilepsiam hodieque commendant.

Loxos, λοξὸς, significat *obliquum*, & in specie medium est inter rectum, & transversum: Gal. usus est de frictionibus, l. 2. de san. tu. c. 3. λοξότης, obliquitas, dicitur de septo transverso. Gal. l. 2. de mot. musc. c. 8.

Lozonga, idem quod *Morsulus*: nomen formæ medicamentorum. Vide *Morsulus*. Schrod. l. 1. c. 3.

Luban, *luben*, idem quod *Olibanum*. Vide *Thus*. Rul.

Lubricitas, ὄλισθος. *Lubricans*, ὀλισθαίνων, *lubricus*, ὀλισθηρὸς, dicitur de alimentis, & medicamentis, ob humiditatem materialem facile transeuntibus, & virtutem laxandi, vel solvendi habentibus. Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 1. Ita ptisana dicitur ὀλισθηροτάτη, i. e. *lubricissima*, Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 29. 30. & de oxymelite, quod *lubricitatem* facit in faucibus, ib. s. 3. t. 26. Alias ὄλισθος, ὀλίσθημα, *luxationem* articulorum quoque significat, quando sede sua prolabuntur; & ὀλισθαίνειν, *luxari*, excidere loco suo, ap. Hipp. 1. de art. t. 1. 2 de fract. t. 39. & s. 3. t. 51. Gal. in comm. ad hos textus, & in defin. Hipp. in Mochlic. X. 1. 10. Differt ἀπὸ τοῦ διακινήματος, quod hoc significet aliqualem *emotionem* ossis articuli; illud vero luxationem, & integram elapsionem. Vide *Diacinema*. Junge Foes. p. 451. *Cura lubrica*, Paracelso dicitur ea, quæ competit ulceribus, pustulis, variolis, in quibus prædominatur excrementum lubricum, l. 5. de curat. morb. Gall. c. 1.

Lucanus, idem quod *Scarabæus cornutus*, *Scarabelaphus*, Gr. κάραβος. Schroder. l. 5. cl. 4. n. 114. Vide *Carabos*.

Lucerna, λαμπὰς, λύχνος, quid proprie significet, ex aliis quoque lexicis notum est. De *lucernis perpetuis* & *inextinguibilibus* vide præter Mercurialem in V. Lect. Libav. Tom. 3. Op. p. 219. seqq. C. Rejes in C. El. q. 58. *lucernis fictilibus* Chiocc. in Mus. Calc. s. 6. p. 716. Est & nomen piscis *lucerna*, qui alias *Hirundo* vocatur. Vide *Hirundo*.

Lucidus, διαφανὴς, idem quod *pellucidus*, *transparens*. Vide *Diaphanes*. *Lucida urina*, Paracelso dicitur ad manum diaphana, verum non procul, vel in distans, l. 2. de urin. judic. c. 2. & alibi.

Lucius, λύκος, λύκιος, nomen piscis, quasi *lupius* dicti, fluviatilis, voracissimi, ita ut pernicies piscium in piscinis, & prædator vocetur a J. Alex. l. 14. Sal. c. 5. cujus historiam, usumque in cibis, & Medicina, atque vires vide ap. Aldr. l. 5. de pisc. c. 39. Schr. l. 5. cl. 3. n. 82. Jul. Alex. d. l. Linden. Ex. XI. §. 88. seqq. multis. Rolfink. O. & M. Med. Sp. l. 2. s. 3. cap. 63. & l. 14. s. 1. c. 11. *Lucillus*, diminutivum est *Lucii*.

Lucta, πάλαισμα, πάλη, certamen, præsertim inter duos significat, & pertinet ad Exercitia corporis fortiora, consistens in premendo potissimum, & renitendo, vel continendo, Jul. Alex. not. in Gal. l. 2. de san. tu. T. II. p. 392. *Ars luctatoria*, παλαιστρική, cujus species est καταβλητική, ad Gymnasticam refertur, ad Thrasybul. c. 45. Per translationem quoque *Lucta* vocatur motus intestinus portionum activarum, & passivarum in fermentatione; quemadmodum describitur a Vvillis de ferm. c. 2. Kergero, & aliis. *Luctæ* quoque nomine haud raro venit conatus flammæ vitalis sive caloris nativi adversus caussam, vel materiam morbificam; qui conatus potissimum in statu, vel vigore morborum, præsertim acutorum, animadvertitur.

* Luctuosus, κλαυθμώδης. Vide *Clauthmerizo*. 6. aph. 54. Diet. n. 466.

Lucubratio, ἡ πρὸς φῶς διαπόνησις, significat proprie laborem vel antelucanum, vel nocturnum. Unde *Lucubrationes* in *diurnas*, & *nocturnas* distinguuntur; quarum hæ vitandæ, ceu noxiæ, illæ quoque, si nimiæ fuerint, intermittendæ, Rolf. O. M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 111. & l. 14. s. 3. c. 20. Diet. Jatr. pag. 87. seqq. Alias *Lucubrationes* quoque ponuntur pro scriptis, Gr. πραγματείαις dictis, Gal. 2. in l. 3. Epid. t. 4.

Lucumorianda dormitio, dicitur Somnus præternaturalis per aliquot dies durans, denominatione desumpta a fabulosa *Lucumorianæ* gentis hyematione inter mucum, & nives per semestre circiter durante, de quo somno p. n. videantur Obs. ap. Bonett. Med. Sept. l. 1. s. 11. c. 1. pag. 96. seqq.

Ludus, παῖγμα, παιγνίον, quid significet jam ante constat. Pertinet in foro Medico ad exercitia corporis, cum animi recreatione conjuncta. Vide Dogm. Nostr. Med. Gen. P. V. c. 5. d. 5. p. 637. seqq. Aliquando *Ludere* strictius sumitur pro operam venereis dare, ἀφροδισιάζειν, teste Lind. Ex. VI. §. 48. *Ludus*, *Paracelso*, Helmontioque dicitur lapis peculiaris, & arcanum contra calculum remedium, ita dictus a forma tali, tesseræ, vel cubi, qua semper reperitur erutus. Legatur Paracels. de morbis ex Tart. tr. 2. cap. 1. Helmont. de Lithiasi, c. 7. n. 21. seqq. quamvis hic d. l. §. 23. hoc nomen etiam tribuitur speciei Calcarii lapidis, ad litora Schedulæ fluit reperibilis. Th. Ch. Vol. VI. p. 454. Rul. & Johns. restrinxerunt ad lapidem humanum e vesica excisum, in Lex. Bekerus ad omne sedimentum Tartareum, & sabulosum, quod in urina subsidit, & matulæ adhærescit, applicat; ejusque usum, & facultates Medicas explicat, Microcosm. Med. l. 1. c. 9. p. m. 109. seqq.

† Lues, est qualiscunque contagio, quæ homines, fruges, arbores inficit. Pestis significat omne malum quod tam inanimatis, quam animatis mortem infert. Aus. Po. de differ. verb. l. 3. Pestilentia est morbus contagiosus infestans homines. Idem.

Lues, aliquando accipitur latissime pro omnis generis *morbo*, Gr. πάθος, νόσημα. Interdum restringitur ad *morbos contagiosos*, pestilentes; & ita respondet Græco λοιμός. Aliquando vero strictissime dicitur de *Morbo Gallico*, qui *Lues Gallica Venerea* plerunque appellatur. Vide *Gallicus*. Græcis ignotus affectus. Posset autem haud inepte dici νόσημα ἀφροδισιαστικὸν, vel ἀφροδίσιον. Diet. Jat. p. 274. seq.

Lumbalis, vel *Lumbaris Arteria*, & *Vena* dicitur Anatomicis, quæ ad regionem Lumborum excurrit. Barthol. libell. 1. Anat. c. 8. p. 643. & libell. 2. c. 6. p. 656.

† Lumbrici, appellantur intestina terræ, præ intima, quam incolunt statione. Copioso enim affluunt adipe. Joan. Nardius, de igne subterraneo c. 16.

* Lumbus, ὀσφὺς, ἰξὺς, proprie dicitur pars totius spinæ infra dorsum quinque vertebris omnium crassissimis, maximisque compacta, inter dorsum, & os sacrum mediis; estque ea regio corporis, qua homines cinguntur. Meminit aliquoties Hipp. 3. aph. 23. 4. aph. 11. 5. aph. 99. *Lumbago*, ὀσφύος ἄλγημα vocatur, Diet. n. 630. Foes. Oec. p. 465. Lind. Ex. VI. §. 70. seqq. *Lumbi* libidinis sedes quoque vocantur, teste Keuchen. not. ad Sammonic. p. 183. Apri *lumbus*, inter delicias esculentas relatus. Mercur. l. 2. V. l. c. 22.

Lumbricales musculi, vocantur *Adducentes digitos* in manibus, & pedibus, & opponuntur *Interosseis*. Barthol. l. 4. Anat. c. 9. p. 577. & c. 14. p. 538.

* Lumbricus, σκώληξ, idem quod *Vermis*. Vide *Helminthes*. *Lumbrici nitri*, intestina fimi, σκώληκες, a lubricitate dicti, vermes sunt in fimo, vel terra reperti, Rul. & Johns. Vocantur *lumbrici terrestres*, item ἔντερα τῆς γῆς, *intestina terræ*; quorum usus singularis in morbis nervosarum partium commendatur, Schrod. l. 5. cl. 4. n. 108. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. aliosque. Meminit & Hipp. *vermium stercorariorum*, qui σκώληκες κοπρίωνες vocantur, iisque siccatis utitur ad uterum purulentum, lib. de superfœt. XIII. 5. *Lumbrici* quoque in aquis putridis reperiuntur. Rul. & Johns. in Lex.

Lumen, φῶς, αὐγὴ, quid sit, ex Physicis constat. Vocatur & quandoque *lux*. Refertur in specie ad media in Chirurgia necessaria: & dividitur in duas species, *Naturale*, & *Artificiale*. Hipp. 1. de iis, q. in med. t. 8. Gal. in comm. ad h. l.

h. l. Multa alia apud Paracelf. & in genere ap. Spagyricos leguntur de gemino cognitionis Principio, *Lumine Naturæ*, & *Gratiæ*, quæ fuccincte expofuit Schr. l. 1. c. 5. Jung. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Quid fit *lumen fatale*, legi poterit apud Libav. T. II. Oper. p. 324. *Lumen perlarum*, ex Mercurio Philofophico qui fiat, vide Theat. Chym. Tom I. p. 309. *Lumen luminum*, vocatur vis tenuiffima Sulphuris pura, non urens; eftque forma, & fplendor omnium metallorum, qui illuminat omnia corpora; eftque tinctura illuftrans, & perficiens omne corpus. Th. Chym. Tom. IV. p 879.

Luna, σελήνη, proprie fignificat Aftrum refpectu vifus noftri magnum inter Planetas infimum, & globo terreftri proximum, de cujus fingulari efficacia, & regimine in inferiora prolixe differuit Gal. l. 3. de dieb. critic. c. 2. feqq. quod etiam non negavit Cl. Dn. Strum. in Scient. Cofmica p. Spec. Tab. 3. In primis vero cerebrum afficere fatis confirmat *Epilepfia*, quæ propterea *morbus Lunaris*, & ægri illa correpti *Lunatici*, σεληνιακοὶ, aut σεληνιαζόμενοι vocantur, quod Epileptici ad mutationes *Lunares* acrioribus corripiantur paroxyfmis, tefte Diet. n. 319. p. 454. De *Lunæ* viribus quoque vide Cafp. Rejes C. El. q. 75. Ab hac propria fignificatione contingit ut & ipfi dies appellati fuerint *Lunæ*, calculo facto a novilunio, ceu prima luna, feq. dies *fecunda Luna*, & fic deinceps. Ita apud Scrib. n. 12. legitur, a *prima Luna ad tricefimam*, i. e. per triginta dies: ad quem locum vide Rhod. notas p. 43. Chymicis vero, & Spagyricis *Luna* fignificat *Argentum*. Vide *Argentum*. *Luna compacta*, eft *argentum* fixum, vel aurum album. Rul. & Johnf. De *Luna hydragoga* Angeli Salæ, ejus præparatione facillima vide in Morley Coll. Chym. c. 236. Interdum quoque *Luna* myftice vocatur *Margafyta argentea*, & effentia Bifmuti, Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 14. *Mercurius* quoque *Philofophorum Luna* dicitur, vel *liquor lunariæ*, c. 27. & l. 5. c. 12. alibique.

Lunæ tria, Hermeticis dicitur *Febris Hecticæ* fpecies, quæ inter Lunæ periodum eft curabilis. Dolæus Encyclopæd. Med. l. 4. c. 4. §. 5.

Lunificus, dicitur Spagyricis *Mercurius*, cum ad lapidem *argentificum* adhibetur. Lib. Ap. Herm. P. pofter. T. II. Oper. p. 247. 346.

Luo, λύω, i. e. *lavo*. Vide *Lotio*.

Lupia, vocatur tumor durus, glandulofus, qui alias *Glandula* Avicennæ, item *Nodus* vocatur, *Ganglio* valde fimilis, haud dubie eandem cauffam cum Scirrho obtinens; de quo affectu vid. Foreft. Chirurg. l. 3. obf. 8. Schol. Jung. M. A. Sever. l. de abfceff. anom. c. 14. Specialiter de *lupia palpebrarum*, l. 11. Pract. obf. 41. Schol. in fin. Jung. Walther. Sylv. med. p. 938. *Lupia* dicitur Tumor in palpebrarum parte interna, & habetur pro fpecie Nodi; & videtur nihil aliud effe, quam Grando, five Chalazion. Ap. Guidonem vero Lupia dicitur tumor mollis, & rotundus in juncturis, & locis ficcis, notante Ingraffia com. ad Avic. de Tum. p. n. p. 367.

Lupinus, θέρμος, præter Botanicam fignificationem, etiam Medicis fignificat fpeciem ponderis, quamvis inter Authores non conveniat. Sennert. per drachmam dimidiam expofuit. Vid. Inftit. l. V. part. 3. f. 1. c. 3. qui fumma induftria, & fcito ordine ponderum nomina explicavit.

† Luph: i. e. Serpentaria Vera, cujus loco ufurpatur radix Ari.

Lupus, λύκος, eft vocabulum valde æquivocum. (1.) fignificat animal digitatum quadrupes, ferum, rapax, ovium hoftem, aliarumque pecudum; cujus hiftoriam, & ufum Medicum, ut & diverfas fpecies *luporum* vide apud Aldrov. l. 1. de quadr. dig. vivip. c. 6. feqq. Junge Schr. l. 5. cl. 1. n. 25. (2.) *Lupus* nomen eft pifcis marini, qui & Gr. λάβραξ, a voracitate dicitur; cujus defcriptionem, cum ufu in cibis, & Medicina, tradit Idem l. 4. de pifc. c. 2. (3.) *Lupus* eft phalangii, vel aranei fpecies, quæ mufcas perdit, eifque pafcitur, corpus habens latum, & volubile, partes circa collum incifas, & tres oris eminentias, ex Ætio Aldrov. de infectis l. 5. c. 12. Foreft. l. 30. obf. 12. in Schol. (4.) Denique *lupus* fignificat ulcus malignum cancrofum, partes inferiores, præfertim crura, infeftans, celerrime proximas carnes depafcens, & exedens inftar *lupi* famelici, eftque e genere *phagædenarum*. Foreft. Chirurg. Obf. 7. l. 3. in Schol. Diet. Jatr. p. 383. (5.) Tropice *lupus* etiam vocatur *Antimonium*, quia in purificatione Auri cum Antimonio facta hoc per fulphur fuum rodens abforbet, & imbibit omnia heterogenea, tam metallica, quam non metallica, uti hoc norunt ipfi etiam Aurifabri.

Lurco, λίχνος, idem quod *Gulofus*, capacis gulæ homo, qui cum aviditate devorat, edit fine fame, bibit fine fiti, fuper crudo cibi crudum inædificat, & ita fanitatem deftruit. Diet. p. 1006. Lind. Ex. XI. §. 128. Hinc & Clemens Alexandr. fcribit *lurcones* nihil aliud effe, quam buccam, & maxillam, tefte P. M. de Calderia Tom. II. Op. p. 149. B.

Luridus, ὠχρὸς, & *luror*, τὸ ὠχρὸν, colorem mixtum ex pallido, & luteo fignificat, vel ex candido, & flavo, cujus defcriptionem vide apud Gal. 2. de R. V. I. A. t. 22. Junge Foef. Oec. pag. 694. *Luror buxeus*, dicitur Apulejo apud Lind. Ex. IX. §. 18.

Luscinia, ἀηδὼν, item *Philomela*, nomen avi-

aviculæ canoræ nobilissimæ : cujus historiam, usumque in cibis, Medicina, & deliciis, prolixe descripsit Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 2.

* LUSCIOSUS, μύωψ, *lusciositas*, μυωπία, dicitur de vitio oculorum, quando quis non nisi oculis propius admota videt, eademque prope oculos contingit, & limis, semiclusisque adspicit, etiamsi parva sint; remota vero, quamvis magna, videre non potest. Estque vitium ab imbecillitate congenita spirituum visivorum; eamque ob causam incurabile. Differt a *Nyctalope*, (νυκτάλωψ Græce) quippe qui non natura, sed ex morbo talis evasit. Castell. Gorr.

LUSTUM, dicitur pinguedo, *Cremor*, vel *Flos lactis*, Rul. & Johns. in Lex.

LUTATIO, est *oblinitio luto* facta in operationibus Pharmaceuticis, & Chymicis necessaria. Vide *lutum*. Fr. Hofm. in clav. ad Schr. l. 1. c. 14. *Lutatio* etiam vocatur Nidificatio Hirundinum.

LUTEA, nomen aviculæ, quæ & *Cirlus* vocatur; cujus descriptionem, cum usu, vid. in Aldr. l. 18. Ornith. c. 21.

LUTEUS, ξανθὸς, idem quod *Flavus*, colorem significat rufum dilutiorem, qualis est in vitello ovi, propterea ovi *luteum* dicto. Vid. Rhod. ad Scrib. n. 215. Vide *Flavus*.

LUTIGRADUS, item *luticalcus*, πηλοπάτης, aut πηλοβάτης, epitheton calceorum, vel soccorum, quibus commode per lutum transire licet, Hip. 4. de art. t. 13. Gal. in comm.

LUTRA, ἐνυδρὶς, vel ἔνυδρις, animal dicitur quadrupes, *Castori* simile, quod nunc in terra, nunc in aquis degit, Arist. l. 8. H. A. c. 5. cujus descriptionem, usumque in cibo, & Medicina tradit Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivi. c. 13.

LUTRON, λουτρόν. Vide *Balneum*. Latine *lavacrum*. Junge Diet. nu. 508. Est etiam nomen medicamenti Ophthalmici, quod ad Hermiam auctorem refertur, apud Gal. l. 4. de C.M.S.L. cap. 7.

† LUTUM ARMENIUM, Bolus Armena. Joan. Pet. Arlunas.

LUTUM, πηλὸς, alias idem quod *cœnum* significat. Apud Fallopium legitur in Masculino *lutus*, l. de Therm. aq. & metall. c. 16. In Medicina vero sumitur pro certa materia, & massa, ad oblinendum, & obturandum vasa figulina vitrea, & alia; & conficitur vel ex farina, & aqua, vel ex calce viva, & albumine ovorum, vel ex scobe matris, farina laterum, cum oleo lini, &c. Fr. Hofm. antea cit. loco. Jungatur Rolf. Chym. l. 2. c. 21. Ex his *lutis* quædam vocantur *Lutum Philosophorum sapientiæ*. Th. Chym. Vol. IV. p. 1003. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 30. Per translationem etiam dicitur de quibusdam terris; v. g. *lutum sigillatum*, est *Terra sigillata*, *lutum Armenicum*, est *bolus*, &c. Rul. & Johns. Ita quoque de excrementitiis crassioribus humorum; v. g. *lutum Tartari* vocatur mucilago Tartarea, in urina notanda, Parac. in fragm. Medic. ad Tom. 3. referendis. Hinc *lutosa urina*, *lutosus Tartarus*, Ibid. De *Luto Thermali*, & ejus usu vide Fallop. d. l.

LUX, φῶς, vel idem quod *lumen*, vel hujus Efficiens. Nam indifferenter sumitur. *Lux*, si non omnis, certe potissima in Sole est, seu *luminari* magno, quod præest diei. Lind. Ex. XL. §. 171. *Lux* inter creaturas prima bona dicta, corporalis quidem, sed spiritualibus proxima, Ex. XVI. c. 134. Differentia inter *lucem*, & *luminare* legatur in Th. Ch. Vol. 1. p. 350. quod *lux* prius creata, deinde *luminaria*.

* LUXATIO, ἔκπτωμα, ἐξάρθωσις, ὄλισθος, ὀλίσθημα, dicitur ossium articulatorum e propria sede emotio, excidentia absque fractura. Gal. l. de fract. 1. Vide *Ecptoma*, *Exarthroma*. Est morbus in situ, a caussa plerunque externa violenter agente proveniens. Videantur & scripta Chirurgica.

LUXURIA, *luxus*, substant. *Luxuries*, ἀσέλγεια, ἀκράτεια, denotat omnem *intemperantiam* in cibo, potu, re geniali, ut & in aliis rebus non naturalibus, nec opus habet ulteriori declaratione. Alias etiam de Excrescentia carnis dicitur, quod sit caro *luxurians*; & Blasius Gingivarum *luxuriem* vocavit earum intumescentiam, Med. Univ. p. 301.

LUXUS, adject. pro *luxatus*, ponitur apud Scrib. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

LUZ, nomen ossis, de quo tamen non certo constat, an de vertebra aliqua dorsi dicatur? an vero de officulo aliquo pedis? Eph. N.C.A. 2. obs. 53. in Schol.

* LYCANTHROPIA, λυκανθρωπία, item λυκάων κυνανθρωπία, Arabice *Catrab*, *Cutubut*, Latine *lupina*, vel *Canina insania* dicitur, juxta plerosque Medicos species quædam *Melancholiæ*, qua ægri noctu domo egressi urbem circumeunt, quadrupedum more incedentes lupos imitantur ululantes, donec dies illucescat, defunctorum monumenta quæritant, adaperiunt, cadaverum frusta arripientes, secumque collo gestantes, fugiuntque die vivos homines, nocte insequentes mortuos. Sunt autem eorum notæ, facies pallida, oculi sicci, & cavi, visus hebes, lingua siccissima, saliva in ore nulla, sitis immodica, tibiæ perpetuo exulceratæ, propter frequentes casus. Nonnulli etiam ut canes mordent, ex quo arbitror, morbum ipsum κυνανθρωπίαν vocatum fuisse veteribus. Hæc Castell. & Gorr. ex Aetio, & Ægineta l. 3. c. 16. Jung. Dieter. p. 756. Caussa igitur hujus affectus ex descriptione

Melancholiæ petenda erit; de qua infra suo loco. Quamvis vero dari hujusmodi *Melancholicæ insaniæ lupinæ* speciem, quam Gal. l. 3. de fac. parab. n. 233. λυκοκεφαλίαν, dolorem capitis lupinum appellasse videtur, nolimus inficiari; est tamen sine dubio rarissima. Frequentius vero sumitur vocabulum hoc de imaginaria diabolica hominum in *lupos* conversione, qua non solum ipsi hoc malo affecti se lupinam formam habere existimant, sed & aliis tales videntur; quod dæmonum ope accidit, objectu mentitarum formarum sensus ludificantium. Senn. l. 2. Inst. M. part. 3. s. 1. c. 7. & Med. Pr. l. 1. part. 2. c. 16. Verum cum ejus caussa sit extra pomæria Medicinæ, pluribus hic non opus est verbis. Realis in lupum conversio merito negatur.

LYCAON, λυκάων, idem quod λυκανθρωπία, Gorr. Ægin. d. l.

LYCHNION, λυχνίον, nomen est medicamenti ad inunctionem oculorum, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

LYCHNOMACHÆRA, λυχνομάχαιρα, instrumentum dicitur, quod manubrio suo lychnum gerere potest, acie vero usum cultri præbere, C. Hofm. com. in Gal. LL. de U. P. n. 248. seqq.

LYCIUM, λύκιον, dicitur succus concretus, extractus ex arbore quadam ejusdem nominis, Ericæ, vel Tamarisci simili; cujus modum extrahendi descripsit Diosc. l. 1. 132. Vveker. Ant. Sp. l. 1. s. 16. Meminit hujus aliquoties Gal. l. 7. de S. F. §. h. tit. l. 2. de Ant. c. 14. ubi duplex constituit, *Pataricum*, & *Indicum*, quod melius, l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi *Lycii spuma* legitur.

* LYCOIDES, λυκοειδὴς, *lupo similis*, dicitur affectus quidam, qui iis evenit, qui semen diutius præter naturam retinuerunt, quod veneni naturam induens in venis, & arteriis, dum nequivit ejici, anginosam generat affectionem in faucibus, & quandam quasi suffocationem. Unde & *Lupus*, item *Strangulator* vocatur. Castell. ex libro quodam spurio inter Galenicos relato de spermate.

LYCOS, λύκος. Vide *Lupus*.

LYDIUS *lapis*, λύδιος λίθος, *Coticula*, *Lapis Heracleus*, χρυσίτης βάσανος, dicitur lapis, qui reperitur in flumine Tmolo, & alibi, cui aurum, & argentum attritum colore examinatur. Hinc *judex auri* dicitur, Chiocc. Mus. Calceol. s. 3. p. 353. seq.

LYGISMOS, λυγισμός, dicitur *artuum contortio*, luxatio, confractio, a verbo λυγίζω, quod idem est, ac στρέφω, κάμπτω, *torqueo*, flecto. Legitur apud Diosc. l. 4. c. 207.

LYGMOS, *Lynx*, λυγμὸς, λύγξ, Latine *Singultus*. Communiter statuitur esse motum convulsivum ventriculi, quo conatur aliquid tunicis impactum quantitate, vel qualitate molestum expellere. Gal. c. 5. aph. 4 c. 6. aph. 39. c. 7. aph. 3. & c. 4. de R. V. I. A. t. 69. Quamvis vero nullum sit dubium, *Singultum* esse motum convulsivum; merito tamen circa subjectum adhuc dubitari potest. Ita Fr. de le Boe Sylvius διαφράγματι negavit, ventriculi affectum esse, quin potius Diaphragmatis, l. 1. Pr. Med. c. 34. §. 9. seq. quæ sententia & nobis verior videtur. Dolæus pro subjecto conjunxit ventriculum, sive stomachum secundum fibrillas suas, & nervos, & tunicam cum diaphragmate communem, Encyclopæd. l. 3. c. 2. §. 2. p. 392. Quare talis descriptio institui poterit; *Singultus* est motus convulsivus interpolatus diaphragmatis, in consensum trahens ventriculum, & vicinas partes, proveniens ab humoribus, vel vaporibus vel copia, vel qualitate acri peccantibus, & ad membranaceum diaphragmatis centrum, vel medium penetrantibus, ipsumque pungendo, vel rodendo, vel aggravando ad convulsivum illum motum irritantibus. Meminit aliquoties Hip. hujus affectus in aphorismis, 6. aph. 13. 39. 7. aph. 3. 10. 17. Junge Diet. n. 509. Placet nobis alias ingenua confessio Th. Sydenham in obs. de morb. acut. s. 1. c. 4. p. 70. scribentis: Ingenue fateor, me mihimetipsi de *Singultus* caussa disquirenti satisfacere non posse. *Singultuosi* dicuntur, qui diu, & frequenter singultiunt, Gr. λυγγώδεες, Hipp. Coac. t. 45. & *febres singultuosæ*, πυρετοὶ λυγγώδεες, ἢ λυγμώδεες, quas frequens comitatur *singultus*, 4. de R. V. I. A. t. 69. 2. de fract. t. 23. Mochlic. XVII. Jung. Foes. p. 390. Observatio *singultus* periodici admiranda extat in Act. Hafn. Vol. 1. obs. 73.

LYMA, λῦμα, significat *purgamentum*, sordes, quæ vel abluendo deponuntur, vel etiam e ventre rejiciuntur. Occurrit apud Hip. l. de Gland. VIII. 4. Erot. Onom. p. 72.

LYME, λύμη, significat *noxam*, exitium. Quo vocabulo crebro usus Hip. 1. de fract. t. 13. s. 2. t. 22. Hinc verbum λυμαίνομαι, *noxam infero*, offendo; quod legitur 1. de artic. t. 63. s. 3. t. 103. l. de Epilepf. XIII. 13. Foes. Oec. p. 392.

LYMPHA, proprie notat *aquam fluentem*, sive fluentum, Gr. νᾶμα. Hodieque vero vocabulum hoc in Medicum translatum usum frequentissimum; quamvis qualem humorem proprie significet, non adeo planum sit, & explicitum. Hoc tamen elici poterit ex recentiorum scriptis, quod *lympha* sit liquor aqueus quidam, vel una cum sanguine fluens; & ita idem quod ὀρρὸς, serum sanguinis, vel una cum spiritibus animalibus in nervis moveatur; & ita liquoris nervosi nomine venire posset; vel peculiaris quidam liquor in Glandulis conglobatis sive elaboratus, sive

five segregatur, & per peculiaria quoque vasa *Lymphatica*, vel *Lymphæ ductus*, dicta, fluens, quamvis & hæc ex Sylvii sententia partim ex sanguinis parte tenuiore, partim ex spiritibus animalibus fiat. Paucis: quia humores illi utiles, & ad vitam, nutritionem, sensum, & motum sunt ἠδελφισμένοι, etiam vocab. *Lymphæ* diversimode sumi poterit. Videatur Barthol. l. 1. Anat. c. 14. libell. 1. c. 3. in appendic. 3. Charlton. Oecon. Anim. Ex. IX. Sylv. med. Pr. l. tr. 1. c. 49. seqq. Hemsterhus. mess. aurea, & plures alii. Et ex novissimis D. D. Hofm. Diss. An. ad Joh. van Horn. microcosm. p. 114. seq. Ex constitutione præternaturali, sive ratione quantitatis, qualitatis, motus, & loci, varii oriuntur morbi, haud inepte *Lymphatici* dicendi. Unde jamdudum Serenus Sammonicus *Hydropem* vocavit *Lymphaticum Errorem*, specialiter *Anasarcam*, cap. 28. Vide Keuchen. in not. ad h. l. p. 193.

LYMPHÆDUCTUS, *Lymphaticus*. Vide *Lympha*.

LYNCEUS, λυγκεῦς, Collyrii nomen, callos, & cicatricem oculorum exterentis, visumque exacuentis. Descriptio ejus habetur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. de Ægin. l. 7. c. 16. ex quo Galeni descriptio emendari debet. *Lyncei* quoque dicuntur homines admiranda visus acie præditi, quales in Islandia esse, qui genios hominum, & umbras etiam aliquot horis ante adventum distincte conspiciunt, uti ex Borrichio refert Bonett. med. Septentr. lib. 1. s. 22. c. 44. p. 150. seq. Fides sit penes Authores.

LYNCURION, λυγκούριον, item *Lyncurius*. Nonnulli plane idem significare volunt, quod Succinum, ἤλεκτρον. Multi tamen ex Arabibus videntur a Succino distinxisse. Quam sententiam & Rulandus defendit, negans esse Electrum, sed potius esse *Lapidem Lyncis*, qui fit ex urina lupi cervarii, sive *Lyncis*, in sylvis, & montibus coagulata; & quidem e masculorum urina fulvum, & igneum, e fœminarum candidum, & languidiorem. Egeritur autem terra, quia bestia hæc operit suam urinam, quod eam invideat usui hominum, aut pudoris innati caussa, sicuti videmus alia animalia facere, lupos, canes, catosque, ex qua generatur calore *Lyncurius*, teste Plin. l. 37. c. 2. & 3. l. 8. c. 38. Et hoc voluit Rul. confirmare aliquo phænomeno, quod observaverit, in exitu vesicæ sylvestris porci, apri scil. nonnunquam etiam porci domestici castrati, reperiri lapidem coagulatum ex urina calore animalis, flavum, & subpallidum, nonnunquam magnitudine fabæ, qui præsentissimum est remedium contra calculum vesicæ, quod per experientiam edoctus. Cur ergo urinæ *lyncis*, imo aliorum animalium, non coagulentur calore nativo, & terræ? Verum Schroder. & Hofmann. hoc, ceu fabulosum, rejiciunt. Vide *Belenites*.

LYNGODES, λυγγώδης, *Singultuosus*. Vide *Lygmos*.

LYNX, λὺγξ, genit. λυγγὸς, significat *Singultum*. Quod si vero in genit. λυγκὸς habuerit, denotat *Lupum cervarium*, animal quadrupes, ferum, maculis in pelle eleganter pictum, visu acutissimo præditum; cujus descriptionem, & usum exhibet Aldrov. l. 1. de quadr. digit. vivipar. c. 3. Jung. Schroder. l. 5. cl. 1. n. 26.

LYO, λύω, *solvo*. Vide *Lysis*.

LYPE, λύπη, proprie significat *Tristitiam*, vel *mœrorem*, *mœstitiam*, & ita ægritudinem animi, sive animi pathema, & affectum, quando fit quasi contractio animæ adversans rationi. Linden. Ex. XIII. §. 110. seqq. Pertinet inter Res non naturales, & caussas morborum procatarcticas; quatenus refrigerat, h. e. calorem vitalem debilitat. Opponitur vero λύπη, *tristitia*, *voluptati*, sive τῇ ἡδονῇ, & est languor quidam animæ ingratus, ex opinione mali præsentis exortus, & quo ipsa commovetur ad se quasi contrahendum, ut illud effugiat. Hinc spiritus intro revocantur, & sanguis non satis agitatus lento motu cor pertransit. Plures *Tristitiæ* effectus, & characteres vide apud Charlton. Ex. VIII. pathol. §. 30. Vvillis An. Brut. P. 1. cap. 8. Jung. Rolfink. O. ac. mm. Sp. l. 2. s. 3. c. 105. & de remediis, l. 14. s. 3. c. 11. Aliquando tamen etiam late sumitur vocab. λύπη pro *Dolore* etiam corporis, & molestia, quæ alias stricte πόνος dici solet. Linden. d. l. §. 112.

LYPIRIA, vel Lypyria, vitiose passim occurrit in scriptoribus medicis pro Lipyrias. Vide *Leipyrias*.

LYPROS, λυπρὸς, dicitur de terra arida, gracili, sicca, & solo sterili. Gal. in Exeg. dict. Hipp. Sic & apud Theophrast. arbores & δένδρα dicuntur λυπρὰ, i. e. *tristes*, steriles, quasi λυπηρά. Foes. p. 392.

LYRA, λύρα, significat instrumentum musicum olim honestum, & in conviviis receptissimum; uti patet ex Gal. l. 1. meth. med. c. 1. ita hodieque vilissimum, & abjectissimum. Deinde est nomen *piscis marini*, rubri, capite magno osseo, cujus duæ habentur species; quarum historiam cum usu lege in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 7. Dicitur & *Gallus marinus*.

LYSIGYIA, λυσιγυία, *membrorum dissolutio* dicitur, Hipp. l. de Loc. in hom. XXVIII. 11.

LYSIPONION, λυσιπόνιον, est nomen medicamenti Acopi cujusdam; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 19.

LYSIS, λύσις, dicitur *solutio*, a verbo λύω, *solvo*, resolvo. Diversis gaudet significationibus,

bus, pro varietate subjectorum, de quibus dicitur: v. g. de omni morborum remotione, Hip. 6. aph. 21. 7. aph. 29. sive a natura contingat, sive ab arte. Linden. Ex. VII. §. 60. Dieter. n. 510. Vel opponitur Crisi; & ita est *Lenta morbi cessatio*, Gal. 1. de Cris. c. 1. Rolfink. O. & m. m. Sp. l. 3. s. 2. c. 46. Dogm. nostr. m. Gen. P. 3. c. 6. d. 12. pag. 442. seq. Vel significat *evacuationem alvi*, præsertim apud Latinos, ubi alvi solutio frequentissime occurrit. Vel dicitur de *frictione*, quatenus rarefacit, laxat, & solvit membranaceas partes. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 25. Gal. l. 2. de san. tu. c. 3. Vel de vinculorum solutione. Hipp. s. de fract. t. 44. Vel de *fluxu mensium*, l. de octimestr. partu V. 3. 15. Præternaturaliter sumitur de *nervosarum partium dissolutione*, ceu caussa luxationis. Hippocr. in Mochlic. XXIV. 20. quamvis in Linden. νύσις legitur. Exponit quoque Gal. in Exeg. voc. Hipp. λύσιας, per intervalla, quibus articuli invicem disjunguntur, & dissolvuntur. Vide Foes. p. 391. Vide *Solutio*.

LYSISOMATEO, λυσισωματέω, significat *exoluto esse corpore, & languido*. Hipp. lib. 5. Epid. XXXI. 1. l. 7. XLIV. 1.

LYSITELES, λυσιτελής, dicitur de remedio, quod perfecte tollit morbum. Lind. Ex. XIII. §. 54.

LYSSA, λύσσα, λύττα, proprie dicitur *Rabies canum*, sive furor ille, in quem diebus Canicularibus maxime feruntur canes omnium animalium ferme soli. Gal. l. 6. de L. A. c. 4. Verum lupos etiam eodem furore corripi, experientia ante aliquot annos hic loci diversis exemplis nos docuit. Transfertur tamen ad hominum delirium furiosum; quando ex rabidi canis, vel lupi morsu mente alienantur, & graviter delirant, cum subsequente Hydrophobia. Quale vero hoc miasma sit venenatum, non certo determinare licet. Videtur tamen consistere in aciditate lenta salina vitiosa, & valde heterogenea. Vide *Hydrophobia*. De morsu canis rabidi, ejusque curatione scripsit quondam Opusculum Floridum dictum Ascanius Mancinellus Anglonensis; verum acu rem, quod dicitur, haud tetigisse nobis videtur. Nonnulli existimant, *vermiculum* quoque sub canum lingua genitum vocari λύσσαν, λύτταν, ceu caussam *Rabiei*. Verum Casp. Rejes hunc vermem dari negat. Vide Aldrov. de Insect. l. 6. cap. 3. de Casp. Rejes C. El. q. 62. n. 1.

LYSSODECTOS, λυσσόδηκτος, a *cane rabido morsus* dicitur, idem qui ὑδροφόβος. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 16. Jul. Alex. not. ad h. l.

* LYTERIOS, λυτήριος, epitheton signorum, quæ magni, & vehementis morbi solutionem solent præcedere, significat. Galen. l. 1. de dieb. crit. c. 1.

LYTHRON, λύθρον, dicitur *pulvis sudore, & sanguine permixtus*, sive *sanguis pulverulentus*. In specie Hipp. usus de uterini sanguinis inquinamentis, vel purgamentis, in Epist. ad Damagetum n. 285.

LYZO, λύζω, id est *singultio*, vel corpus agito, & jactito, *anxius sum*. Hipp. l. 3. de morb. X. 8. XV. 11. Foes. p. 390.

M

M μ m, litera est characteristica in præscribendis formulis remediorum, notans *manipulum*. Vide *manipulus*.

MACEDONICUS, μακεδονικός, est epitheton medicamenti, in specie Emplastri; cujus descriptio habetur apud Ætium, ut & Ægin. l. 7. c. 17. Jul. Alex. Not. ad Gal. lib. 5. meth. c. 15. Plane simile est *Tetrapharmaco* dicto, quod solo thure saltem superat. Gal. l. 12. meth. med. c. 5. meminit & l. 2. ad Glauc. c. 2.

MACER, μάκιρ, substantiv. denotat omnium consensu aromaticum corticem, quemadmodum Dioscor. l. c. 110. Gal. l. 7. de S. F §. *Macer* describerunt. Num vero idem sit, quod *macis*, circa hoc non conveniunt Authores. Plerique tamen duo diversa esse existimant, ita ut *macer* significet corticem crassiorem alicujus arboris Indicæ, ejusdem nominis, juxta Plin. lib. 12. H. N. cap. 8. *Macis* vero sit amiculum nucis moscatæ hodieque usitatissimum, & notissimum. Ita sentiunt Matthiolus in Diosc. Clusius, a Costa, Schroder. & alii. Verum Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 22. & not. ad Gal. l. de S. F. negat, diversa esse *macerem*, & *macim*; cujus rationes, & argumenta nec nobis videntur plane de nihilo esse. Verum cum hæc ad Botanica pertineant, litem non faciemus nostram.

MACER, adjectiv. idem quod *macilentus*, *Gracilis*, ἰσχνός. Vide *Ischnos*, *Gracilis*.

MACERATIO, τῆξις, idem quod *Liquefactio* solidorum mediante aqua facta. Vide *Liquatio*. Rhod. in Lexic. Scribon. *maceratio vegetabilium* quam diversa tempora exigat, succincte proposuit Jac. le mort. in sua Chymia medico-Physica, & ex eo Morlæus in Coll. Chym. Leid. c. 494.

MACHA, id est *vermiculus volans*. Rul. & Johns. in Lex. Paracelsus vocat *Scarabæum*, Schol. in lib. 2. Paragraph. cap. de vermibus.

MACHÆRION, *machæris*, μαχαίριον, μαχαιρίς, *Gladiolus*, instrumentum Chirurgicum; vide *Gladius*. *Machæria* quoque vocantur ossicula, vel nuclei persicorum, Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 9.

MACHAL, id eſt, *fixum*. Rul. & Johnſ.

MACHAON, μαχάων, nomen proprium medici Gentilium, qui habitus eſt filius Æſculapii, & frater Podalirii. Ab eodem ſine dubio appellationem accepit Collyrium illud, quod vocatur *Aſclepias Machaonis*; cujus deſcriptio habetur apud Scribon. Larg. n. 26. Jung. Rhod. in not. ad h. l. Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 7. Aliquando tamen & appellative ſumitur *machaon* pro medico perfecto: unde *Ars Machaonia* pro *Medica* ſæpiſſime ponitur.

MACHINA, μηχανὴ, μηχάνημα, ſignificat in medicina generaliter omnia inſtrumenta Chirurgica grandiora, præſertim ad repoſitionem luxatorum oſſium, & articulorum neceſſaria. Unde Oribaſius integrum tractatum ſcripſit de *machinamentis*. Ita *machina* Vitruvii *tractoria* deſcribitur a Sculteto Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIII. fig. I. Specialiter vero de *ſcamno Hippocratico* intelligitur. Galen. lib. 4. de art. t. 49. ſeqq. Vide *Bathron*. Rulandus variarum meminit *machinarum* in metalli fodinis uſitatarum, quæ non ſunt hujus loci; quemadmodum nec *machinæ Tragicæ*, quæ Græcis θαύματα, *miracula* dicuntur; de quibus C. Hofm. in l. 6. V. L. c. 25. 26. & cap. in Gal. LL. de U. P. num. 978. Vide *mechanicus*.

MACHIS, dicuntur Paracelſo omnes Scarabæi, & Inſecta, quæ non ex ſtercoribus generantur. Paragraphor. l. 2. §. 6.

MACIES, ἰσχνότης, *macilentus*, ἰσχνὸς, idem quod *Gracilitas*, ſive corporis p. n. extenuatio. Vide *Gracilis*, *Iſchnos*.

MACRAUCHEN, μακραυχὴν, vocatur *longo collo præditus*. Non vero confundi debet cum τῷ κρατεραυχένι, robuſtum validumve collum habente, Gal. 1. in 6. Epid. t. 3.

MACROCEPHALOS, μακροκέφαλος, Latine *Capito*, qui magnum habet caput. Eſtque affectio Endemia quibuſdam populis Aſiæ, *macrocephalis*, dictis, apud Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXV. 3.

MACROCOSMOS, μακρόκοσμος, id eſt *Mundus major*, *mundus Univerſus*, quem Phyſici exponunt. Vide *mundus*. In hujus comparatione cum Homine, qui *microcoſmus* vocatur, effingenda, exornanda, & amplificanda valde ſollicitì ſunt medici nonnulli Paracelſici, & Helmontiani. Enimvero omnia in illa doctrina occurrunt ſuperflua, inutilia, frivola, inepta, & cachinno digna. *Macrocoſmica* in genere dicuntur, quæ extra hominem ſunt in mundo magno; ſuntque vel ſimplicia, vel miſta; hæcque vel imperfecte, vel perfecte talia. Libav. in Art. medicæ Hipp. & Hermeticæ Typo T. III. Oper. p. 149. ſeq. Schroderus reſtringit ad *mineralia*; unde & doctrinam mineralium vocavit *macrocoſmologiam*, l. 3. ſ. 1. c. 1. Jung. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. *Macrocoſmi Spiritus*, ſive Sal volatile quid dicatur, videatur apud Jacob. le mort & in Morley Collect. Ch. Leid. c. 242.

MACROPNUS, μακρόπνοος, dicitur *longe*, vel prolixe *ſpirans*, & per longa intervalla. Hippocr. l. 2. Epid. ſ. III. 60. & l. 6. Epid. ſ. 2. t. 10. Affectus ille vocatur μακρόπνοια, *longa reſpiratio*, Gal. l. 3. de diffic. reſpir. c. 10. Junge Foeſ. Oec. p. 394.

MACROS, μακρὸς, *Longus*, μακρότης, *Longitudo*. Vide ſupra lit. L.

MACROSCELES, μακροσκελὴς, i. e. *crura longa habens*, cui opponitur βραχυσκελὴς, *cruribus brevibus præditus*. Meminit ex Ariſt. lib. 4. de part. an. c. 12. C. Hofm. com. in LL. de U. P. n. 519.

MACULA, ἐξάνθημα, σπῖλος, κηλὶς, in medicina ſignificat efflorefcentiam cutaneam, ſive colorem cuticulæ mutatum per varia interſtitia. Vide *Exanthema*. Hujuſmodi *maculæ* vel ſunt *Peſtilentes*, vid. *Petechiæ*. Vel *Hepaticæ*, quæ ſanguinis ichoreſcentiam cum aliqua coagulatione præſupponunt: vel *Volaticæ*, infantibus familiares, ſimilem cauſſam agnoſcentes ex fermenteſcentia ichoris ſanguinei. *Maculas* quotannis recurrentes in æſtate curatas vide Ephem. Nat. Cur. An. II. Obſ. 249. De volaticis An. III. Obſ. 4. *Maculæ* quoque vocantur *Nævi materni*: item character morboſus quilibet fœtui communicatus: v. g. *macula Amentiæ*, legitur apud Helm. tr. Demens Idea, nu. 46. Gr. μίασμα. *Macula oculi*, idem quod Cataracta, Suffuſio. Ruland. & Johnſ. Poſſet etiam de Albugine, aut Nubecula intelligi. Vocantur etiam in Statu Sanitatis *maculæ* illæ nubeculæ albæ in unguibus ſæpe conſpicuæ, quæ vernacule *Flores unguium* appellantur. *Mendaceæ* quoque dici ſcribit Fallop. in Expoſ. Hipp. de vuln. cap. Tom. Oper. p. 359.

* MADAROS, μαδαρὸς, *Glaber*, μαδαρότης, μάδησις, *glabrities*, capillorum defluvium, a verbo μαδᾷν, quod eſt nimio humore diffluere, madere, madidum eſſe. Videatur *Calvities*. Specialiter quoque μαδάρωσις, idem quod μίλφωσις, h. e. pilorum in palpebris defluvium. Jul. Alex. Not. in Gal. l. 11. de S. F. in princ. & in l. 4. de C. M. S. L. c. 5. Tribuitur vero ulceribus quoque valde humidis, & ſordidis. Hipp. de Humor. VIII. 3. & 6. aph. 4. ubi compoſ. περιμάδαρος occurrit. Jung. Dieter. n. 674. Improprie, & plane inſolenter dicitur quoque de ſedimentis urinæ quibuſdam, quæ *glabra* vocantur, h. e. non cohærentia, ſed diſſipata, ſive disjuncta, Hip. l. 7. Epid. XLI. 6.

Madelcon, μαδέλκον, vocatur hoc nomine a quibusdam *Bdellium*, teste Dioscorid. l. 1. c. 80. Legitur & μάδαλκον.

Madic, id est, *lac post butyrum*. Ruland. & Johns.

Madisterion, μαδιστήριον, instrumentum, quo glabra redditur cutis, vel id, quo cutis redditur depilis, & lævis. Græci alio nomine τριχολαβίδα, ἢ τριχολάβιον, a pilorum prehensione; Latini *Vulsellam*, aut *Volsellam*, ab evulsione vocant. Gorr.

* Mador, πλάδος, idem quod superflua, vel ascititia humiditas. Vide *Plados*. *Madida* quoque antiquis dicta fuerunt *cocta*. *Madere* enim priscis fuit *coqui*, notante Rhodio ad Scrib. n. 41. Per coctionem enim res *madescunt*, & teneræ fiunt. In qua significatione etiam sumpsit Helmont. negans, *madida*, i. e. *decocta* exiccare humores, tr. Asthma, & Tussis, n. 75. In statu præternaturali *sudor*, qui in syncope, & virium exolutione sive calidus, sive frigidus emergit, non sudor, sed proprie *mador* appellatur, notante Forest. l. 7. Obs. 27. in Scholiis ex Fernelio, Pathol. l. 4. c. 14. fin.

Mæa, μαῖα. Vide *Obstetrix*.

Mæna, *mænis*, μαινὶς, nominatur piscis quidam litoralis fœcundissimus, olim usitatissimus ad garum parandum; cujus descriptionem, & usum in cibis, atque medicina vide in Aldrov. l. 2. d. pisc. c. 39. De capitis *mænidum* usu medico Gal. l. 11. de S. Fac. Meminit & Jul. Alex. hujus pisciculi, & commendat ægrotis elixarum *mænarum* esum, l. 14. Salubr. c. 10.

Magale, *magalium* genus est, quicquid fit ex mineralibus, quod ex oleitate consistere potest; proinde pars quælibet corporis non purgando, sed mundando curatur. Johnson. in Lex. Ch. l. 2. p. 50.

Magdalia, *magdaleon*, μαγδαλιὰ. Offa erat *magdalia* in massam quandam compacta, quales canibus offerebantur pro cibo. Ea figura hodie quoque *Cerata*, & *Catapotia*, quum compacta, congestaque in unum, *magdaleones* suos (ita enim vocant) redigunt Officinæ. Jul. Alex. not. in Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 10. Rhod. ad Scribon. n. 201. Vocantur & *Cylindri*, κύλινδροι.

Mageiros, μάγειρος, *mageiricos*, μαγειρικὸς, *Coquus*, & *Coquinarius*, pertinent ad partem Diæteticam. Vide *Coquus*.

Magis, μαγὶς, in genere significat *massam* quandam, & *offam*, aut molem quandam manum complentem. Idem fere quod μάγμα. Gal. in Exeg. dict. Hippocr. Lang. l. 1. ep. 59. Specialiter Hippoc. usurpat de massa, & offa ex aliorum nucleis, caseo acri, & polenta simul tritis, & commixtis parata, veluti pulte. Legitur l. 2. de mor. mul. XXIIX. 49. & l. de Sterilib. 22. 13. Significat quoque *mactram* ad panificium conficiendum, teste Polluce l. 6. & 7. c. 10. & l. 10. c. 24. citante Foes. Oec. p. 393.

Magister, διδάσκαλος, idem quod *Artifex*, *Doctor* in arte medica. Unde & Hippoc. summus artis medicæ *magister* apud viros doctos cluit. Ita in metallifodinis *magister* sal conficiens, ferrum concoquens, dicitur a Ruland. in Lexic.

Magisterium, terminus est technicus, Pharmaceutico-Chymicus, sed valde equivocus. Derivatio a *magis*, aut μαγδὶς, a Rolf. est ficta. Immediate a *magister* descendit, de quo p. a. & ita notat peculiare *Artificium* circa præparationem medicamentorum. Dicitur vel de Pulveribus solutione, ac præcipitatione paratis: Vel de Resinis, & Extractis resinosis; unde *magisterium vegetabilium* etiam *Lacca* vocatur. Vide *Lacca*. Vel in Spagyrica, de *magisterio* Lapidis Philosophorum. Legantur de omnibus his Schroder. l. 1. c. 3. l. 2. c. 67. & l. 3. passim sub mineralium, & metallorum explicatione. Fr. Hofm. in Clav. ad hh. ll. Rolfink. Chym. l. 5. s. 2. per tot. Libav. Tom. I. & II. Operum passim, quæ loca quærantur in Indice. Vocabulum hoc magis adhuc ad *Artificiosam* præparationem, & exaltationem extendit Rulandus, & ex hoc Johns. quas descriptiones libet annectere. *Magisterium* est species Chymica ex toto citra extractionem, impuritatibus duntaxat externis ablatis, elaborata, exaltataque. Servantur itaque hic omnis concretionis naturalis, & homogeneæ partes, sed ita exaltantur, ut dignitatem essentialem prope attingant. Unde & eadem pene relinquitur quantitas, seu moles, quam natura per se dedit: quanquam non semper caveri possit, quin cum alienitatibus, & foris adhærentibus nonnihil succedat: & nonnunquam etiam studio propter finem, usumque certum quiddam negligitur; ex quibus intelligitur, maxime hic valere, quam Physici alterationem nuncupant. *Magisterium* aliud est *qualitatis*, aliud *substantiæ*. *Magisterium consistentiæ* est, cum servata essentia, consistentia ad præstabiliorem est immutata. Hoc autem fit pluribus modis, non tam ut ipsi rei aliquid nobilitatis accedat, quam ut ad usum varium evadat commendatior, habiliorque. *Magisterium fixorum* est, cum corpora volatilia figuntur ad constantiam, (vide *Fixatio*.) Illi vicinum est, quod e molli induratur. Itaque & hoc eodem comprehenditur titulo. *Magisterium odoris* est, cum res odore exaltatur. Idque artifices potissimum moliuntur in operibus, quibus inter elaborandum aliquid ingrati odoris accidit; ut in empyreumatis oleorum, aquarum, & similium: dein-

deinde etiam in his, quæ alias per naturam odorem pravum molestum, vel etiam nullum habent; cum tamen ad gratiam rei usu ejusmodi nota sint exaltanda. *Magisterium* Paracels. est arcanum ex naturalibus rebus extractum, sine separatione elementali, qua cætera præparari consueverunt, sola tantum additione aliarum rerum, a quibus quod extractum est, separat. *Magisterium ponderis* est, cum pondere res exaltatur. Id autem potissimum in auro, & argento requiritur; estque una ex notis perfectionis, cum inter metalla aurum sit gravissimum, ideo etiam externo valori in monetis adjectum pondus est. Quod si deficit, compensatur arte: v. g. massa aurea, vel argentea justo levior coquitur in urina, cum præcipitato corallino, vel affricatur hydrargyrum auro argentove consentaneum, & concolor factum: vel conquuntur in lixivo concinnato ex sulphure, & calce viva: vel cœmentantur cum sulphure, aut præcipitato fixo: vel hoc: ℞. pulverisati salis semunciam, tantundem de latere trito, colcotharis quadrantem, misce. Aurilamellas illine albumine, asperge calcem Lunæ, siccatam priori pulvere. Fac stratum super stratum, & cementa, vel in pyxide, vel inter tegulas. Aurum inde solet albescere. Indue ergo coloritium, & prehensum forcipe in igne tene, donec excandescat, post extingue in urina. *Magisterium coloris* est, cum rei cujusque color ad optimum, summumque gradum in genere quæsito perducitur. Neque vero tantum color præsens e gradu inferiore ad superiorem exaltatur, sed & qui in potentia est, seu in abdito, in actu vel manifestum evocatur. Nonnunquam etiam peregrinus inducitur, ad exemplum ejus, quod præstabilius in suo genere. Si color simul fixus, & constans est, *magisterium* est nobilius. *Magisterium Pulverum*, h. e. continuæ consistentiæ in pulverem perductæ; fitque potissimum calcinationum modis, unde efficitur, ut & *Calcis* vocabulo non raro appellentur, vulgo *Alcoolia*. Respicitur hoc principaliter, ut fracta tenacitate friari res possit. *Magisterium principiorum* est, cum principiatum compositum in principia resolvitur denuo. *Magisterium qualitatis* est cum res informis, qualitatibus elaborata, exaltatur: fitque dupliciter, aut secundum qualitates *occultas*, aut *manifestas*.

Magisterium qualitatis occultæ est, cum in his, quæ crasin totius substantiæ attinent, tantumque effectis per experientiam patent, exaltatio perfecta inducitur. Ea qualitas, si perniciosa est ad usum, in totum aboletur, vel cum aliqua jactura substantiæ; & tunc respicitur perfectio illa, quæ non in re, sed in usu rei est. In salutaribus utrumque observatur. Si aboleri in totum nequit, reprimitur, ut ita citra noxam possit usurpari. *Magisterium qualitatis manifestæ* est, cum res in sensibilibus formis elaboratur. Hæc totuplex est, quotuplicia sensilia, circa quæ exaltanda Chymicus in rebus occupatur. Quædam tamen propius spectant naturæ corpus: quædam sunt formaliora. *Magisterium saporis* est, cum in sapore fit exaltatio. Itaque & Pharmacopœja, & Coquina hinc instrui potest. Potissimum autem Chymicus hoc utitur in acrimonia corrigenda, & empyreumatis gustum attinentibus tollendis. *Magisterium sensilium* proprium est, cum res qualitatibus sensibilibus propriis exaltatur. Idque fit vel in sensu primo, qui est necessitatis animalium; vel in his, quæ sunt melioris gratia sensus, primus tactus est. Itaque tactilium qualitatum primatum, quæ sunt calor, frigus, humiditas, siccitas, *magisterium* inde existit. *Magisterium soni* est, quo sonus corrigitur a Chymico. Id fit potissimum in mineralibus, in quibus aliqua præstantiæ nota ex sono capitur, ut in metallis, aut quæ in ignibus periculum minantur, propter spiritus vehementes cum sonitu erumpentes, obviaque displodentes. *Magisterium volatilium* est, cum e fixo fit volatile. Ei affine est *mollitum*; quod tractabile, ductileque, aut etiam fluidum, (nam paulo latius accipitur *molle*, quam apud Physicos) efficitur e rigido, duro, & intractabili. Artificia, quibus hoc perficitur, sunt extinctiones, macerationes, incerationes, sublimationes, solutiones, & similia. Fere enim hic quæritur restauratio humoris absumpti, vel deficientis, aut sublatio asperitatis conjunctæ, &c. in Volatilitate vero ut spirituum naturam induant, attenuatione essentiæ, &c. Hæc Rul. & Johns.

Magistralis, nomen est differentiæ medicamentorum, præsertim compositorum, quæ in rem præsentem a medicis ordinantur, nec antea in officinis venalia extant: unde & Blasius non male *Extemporanea* vocavit, Medic. Univers. pag. m. 78. Jung. Dogmata nostra med. Gen. P. VI. c. 4. d. 6. p. 753. seq.

* Magma, μάγμα, late, & stricte sumitur. Late significat omne *unguentum* spissum, & pauco liquore subactum, ut non diffluat. Sic μάγμα ἡδύχροον ab Andromacho dictum est. Vide *Hedychroon* Stricte notat *Unguenti* recrementum, vel *fæcem*, quæ expressa reliqua liquidiori materia relinquitur. Gorr. Castell. Rhod. in Lex. Scribon. Galenus tamen adhuc strictius usurpavit, *magma* vocans *myrabalanorũ fæcem*, l. 7. de C.M.P G. c. 7.

Magnale, μεγαλεῖον, dicitur *opus Dei*, Rul. Lex. Lind. Ex. X. §. 261. Paracelso, & ejus asseclis significat *mysterium magnum*, sive occultam, Divinamque aliquam virtutem, in Fragm. ad Tom. I.

referendis. Helmont. *Magnale magnum* descripsit per spiritum quendam, qui sympathiæ, & dyspathiæ leno, confabulator, & actionum promotor existit, & ratione cujus magnetismus, tanquam per vehiculum, ad distans objectum extenditur tr. de magnet. vuln. cur. n. 151. Et alibi. *Magnale* in rebus mixtis æther est, aere rarius, & ab eodem dissociabile, inter corpus, & non corpus ambigens, externorum soli sui natalitii asttorum impressiones suscipiens, &c. Paradox. II. n. 12. & alibi. *Magnale* est quod cum in creatis sui simile non habeat, ideo per sibi simile manifestari recusat. *Magnale* quidem non est lux, sed forma quædam assistens aeri, ejusdem velut socia, ipsi certo connubio velut conjugalis, tr. Vacuum Naturæ, n. 21. *Magnale*, est theca in aere, creatura inter corpus, & non corpus media, Explic. vocabul. Helmont. in fine Operum. Enimvero Commentum hoc valde suspectum de obscuritate, & magica vanitate.

MAGNANIMUS, μεγαλόψυχος, dicitur, cujus animi robur validum est, & propterea affectus non adeo vehementes habet, ut ita neque ob mœstitiam, neque aliam perturbationem mestitia graviorem succumbat. Gal. l. 5. de L. A. c. 1. fin.

MAGNES, *magnetis*, μαγνήτης, idem quod *Herculeus*, vel *Heraclejus lapis*. Vide *Heracleus*, *Lapis nauticus*, quia ejus usus permagnus in navigationibus. Est lapis, qui ferrum, vel alium magnetem ad se trahit, ac plagas mundi ostendit. Reperitur circa ferri fodinas. Olim Ætiopicus fuit optimus, hodieque etiam in Germania, aliisque locis haberi potest. Hujus historiam, & vires vide apud Dioscor. l. 5. c. 148. Gal. l. 9. de S. F. Schrod. l. 3. c. 8. n. 13. Fr. Hofm. ad h. l. Chiocc. mus. Calc. sect. 3. p. 259. seq. l. 37. c. 10. In primis *magneti* cum *Hæmatite* magnam esse cognationem, docent Plinius, Rul. & alii. Hujus virtutem attractricem ferri plerique Physici occultam statuerunt. Ejus tamen rationem evidentem dare ausus est Pechlinus, tr. de purgant. c. 2. Verum an in omnibus satisfecerit, alii judicent. Hipp. quoque meminit τῆς μαγνησίης λίθου, *magnesii lapidis*, ad purgandam pituitam, l. de int. affect. XXIII. 12. Alias nomen *magnetis*, & virtutem attrahentem, tribuere solent aliis quoque corporibus. Ita Paracels. montem *magnetem*, & Astrum *magnetem* vocat, l. de meteoris, c. 9. Cœlestis *magnetis*, & *magnetis* in homine latentis meminit, tr. Philosoph. occulta prolixius de *magnetibus cœlestibus*, & *aereis* disseruit Rhob. Boyle in scripto h. tit *Magnes* etiam dicitur *mercurius*. Rul. in Lexic. *magnes arsenicalis*, dicitur lapis artificialis, qui loco periapti in peste de collo suspenditur. Schrod. l. 2. c. 50. Vis illa attrahens propterea etiam dici solet *Virtus magnetica*, vel *magnetismus*. Per hunc fucum Helmont. & alii curationem vulnerum cum pulvere, aut unguento armario institutam, aliasque magicas fraudes exponere, & excusare non dubitant. Videatur integer Helmontii tract. de *magnetica* vuln. curat. Descriptio *magnetis Arsenicalis* videatur in Morley Coll. Chym. Leidens. op. p. 77. ex Marggravio.

MAGNESIA, communiter est *marcasita*. Sed ex arte dicitur *stannum liquatum*, in quod injectus mercurius aura permiscetur in fragilem substantiam, & massam albam. Est etiam *Argenti cum mercurio mixtura*, & fusile metallum valde, ut cera, liquabile, miræ admodum albedinis, quod *magnesia* dicitur *Philosophorum*. Dicitur & *materia Lapidis Philosophorum*. *Magnesia* quoque est *Testudo*, vel *Sulphur*. *Magnesia* est *fœmina*. Rul. & Johns. Hujus *Arcani philosophorum* in magisterio lapidis synonyma sunt *Lac maris*, *Coagulum*, *Aphroselinum* Orientis, *magnesia Lydiæ*, *Italicum Stibium*, *Pyrites Achajæ*, Theatr. Chym. Vol. I. p. 778. Vide etiam plura de hac *magnesia* Tom. V. & quære loca in Indice. *Antimonium* etiam vocatur *magnesia Saturni*. Schrod. l. 3. c. 17.

MAGNETICUS, epitheton medicamentorum, & præsertim quorumdam Emplastorum, non solum in propria significatione, quia magnes in substantia eorum compositionem ingreditur; qualia sine dubio fuerunt, quæ adhibita in utroque cultrivoro, Porusso, & Bohemo, Dieter. Jatr. num. 468. sed & in tropica significatione, quando vi attractoria occulta instar magnetis operari creduntur. Talia sunt Emplastr. *Magneticum*, apud Schrod. l. 2. c. 53. & aliud magis ἀπόθετον, D. Cnœfelii e succino, & bufone sicco paratum; cujus descriptio habetur apud Junken. med. Chym. P. II. s. 1. c. 5. p. 520. seq.

MAGNETINUS, epitheton Tartari; est lapis in homine durissimus, & spongiosus. Rul. & Johns. ex Paracel. l. 1. de Tartar. & in frag.

MAGNITUDO, τὸ μέγεθος, *magnus*, μέγας, quid significent, notum est. Lege Dieter. n. 521. 522. De variis quoque dicitur, & prædicatur rebus medicis naturalibus, & præternaturalibus, v. g. Arteria *magna*, *magnus* Pulsus, Febris *magna*, morbus *magnus*. Specialiter & Epilepsia *magnus* morbus dictus fuit, Hipp. 6. Epid. s. VI. t. 7. Quis morbus dicatur *magnus*, vide in Dogm. Nost. P. II. c. 6. d. 7. p. 152. seqq. Rolfink. O. & m. m. Sp. I. 3. s. 2. c. 10. De *magno oportet* Helmontii, vide *Oportet*. *Major* comparative, Gr. μείζων, tribuitur ultimæ lapidis perfectioni; diciturque *majus perfectum*, constans quatuor coloribus, & habens potestatem suam speciem mul-

multiplicandi, de quo legatur Th. Ch. Volum. I. p. 292. *Maximus*, μέγιςος, a Paracelso tribuitur peculiari remedio contra dementiam, & suffocationem intellectus, de morbis amentium, Tr. 2. c. 4.

MAGORINA, Paracelso dicitur *Idolum Academicum*, turbans omnes speculationes, quod in odium Academiarum finxit, Fragm. de morbo Gallico, & in specie de Apostem. c. 2.

MAGORREUM, Paracelso vocatur curatio vulnerum Characteristica, l. 2. de vit. long. c. 14.

MAGOS, μάγος, vide *magia*. Est & nomen *Emplastri*, quod nonnulli etiam ἡφαιςίαδα nuncuparunt; cujus usus egregius ad sinus, & fistulas conglutinandas, & resiccandas, nec non ad hydropicos, & aquosam herniam laudatur. Descriptio habetur apud Æt. l. 10. cap. 25. citante Gorr. Vide *Hephæstias*.

MAGRA, id est *Terra rubra*, item *Carneolus*, Rul. & Johns.

MAJA, μαα, μαῖα, vocatur *Cancrorum marinorum maximus*; cujus historiam, & usum lege in Aldrov. l. 2. de crustat. cap. 18. Descripsit & Chioccus muſ. Calceol. ſ. 1. p. 89. b.

* MALA, γνάθος, γένυς, vide *Gena*, *Gnathos*. Junge Gal. 2. de art. t. 3. & 17.

MALABATHRUM, μαλάβαθρον, primario nomen est *folii Indici*, de quo dissentiunt, an paludosis innatet aquis, an vero sit folium arboris cujusdam Indicæ. Videatur Rhod. ad Scrib. n. 170. p. 254. C. Hofm. Offic. l. 2. c. 138. Chiocc. muſ. Calc. p. 546. seq. Nonnulli scribunt *malobathrum*. Secundario vero significat *Unguentum malabathrinum*, *odoratum*; cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 13. fin. Jungantur allegati *Authores*.

MALACEVNEO, μαλακευνέω, *molliter cubo*, placide dormio, Hipp. l. 3. de diæt. XXV. 30. l. de Insomniis VI. 12. XV. 10. quamvis alia exemplaria aliter legant. Vide Foes. p. 394.

MALACHITES, μαλαχίτης, alii *molochites*, cum tamen a malvæ colore, quæ Gr. μαλάχη dicitur, denominationem obtinuerit, dicitur lapis minus pretiosus, vel Gemma non translucens, spissius virens, quam Smaragdus, nebulosa tota, & opaca, quasi pinguedine aspersa, valere credita contra omnia infantium pericula, singulari virtute; cujus ulteriorem descriptionem, & usum vide apud Pl. l. 37. c. 8. Chiocc. muſ. Calc. ſ. 3. p. 218. seq. Rul. & Johns. in Lex.

MALACIA, μαλακία, κίττα. Vide *Pica*.

MALACION, μαλάκιον, dicitur *piscis squamas non habens*, uti Polypus, Lolligo, Sepia, Urtica. Aldrovandus vocat *mollia*; sed hanc appellationem ex Scaligero improbat Lind. Ex. V. §. 4. & substituit *mollusca*, quod nomen vero minus usitatum.

MALACODERMOS, μαλακόδερμος, epitheton animalium mollem cutem habentium, ad differentiam ὀςρακοδέρμων, Testaceorum, Hofm. comm. ad Gal. LL. de U. P. n. 534.

MALACOS, μαλακὸς, *mollis*, item μαλθακὸς, *mollities*, μαλακία, μολθακία. Horum nominum significatio nota; Opponitur Duro, vel Duritiei. Describitur alias *molle*, quod ad contactum cedit, non tamen migrat. Vel *molle* est, quod cedit, nec tamen loco migrat. Gorr. Alii aliter: quod medium inter durum, & liquidum facile cedit, si premitur, non tamen ambit organon tangentis, ut cera, lutum. CL. Dn. Sturm. in Phys. novantiq. Compend. P. I. c. 3. Prædicatur de variis, de cute, de pulsu, Gal. de diff. puls. de piscibus. Vid. *malacion*. *Vina mollia* vocantur, quæ sunt suavia, lenia, delicata; & opponuntur austeris, generosis, duris. Lind. Ex. XVI. §. 216. & §. 11. *Molle* etiam aliquando pro *Humido* usurpatur. Hippoc. l. de sal. diæt. t. 7. de morbis remissioribus, 1. aph. 7. Dieter. n. 515. de ulceribus recentibus, Scrib. n. 201. Qualis vero morbus specialis sit *mollities*, apud Cœl. Aurelian. legatur Mercurial. l. 3. V. L. 14.

MALACOSARCOS, μαλακόσαρκος, dicitur, qui *habitu corporis molliori præditus* est. Gal. l. 9. de S. P. §. Terra Samia.

MALACOSTRACA, μαλακόςρακα, vocantur *Crustata*, *Crustacea*. Vide *Crusta*. Gal. lib. 2. de Temp. c. 6. & alibi.

* MALACTICOS, μαλακτικός. Vide *Emolliens*.

MALACTOS, μαλακτὸς, dicitur de *mollificabili*, sive quod molle fieri potest: v. g. quæ sunt terrea concreta, beneficio liquoris fiunt μαλακτά. Gorr. in def.

* MALAGMA, μάλαγμα, idem quod *Cataplasma*; quamvis adhuc strictiorem habeat significationem, dum saltem Cataplasmata vim emolliendi habentia denotat, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 1. Diet. n. 514. Gorr. Rhod. ad Scrib. n. 82. Chymicis *malagma* vocatur massa ex auro, & argento, cum emendato argento vivo; & exprimitur in corio pars argenti vivi, quæ perfluit, & qui relictus est globus, his salibus chrysocolla abdita obvolvitur testaceo in vase, & postea ignis gradibus diversis liquatur. Th. Ch. Vol. IV. p. 390. seq. item p. 400. seq.

MALASSO, μαλάσσω, *emollio*, mollio, dicitur & μαλθάσσω. Latine etiam *malaxare* usurpatur. Utitur & Hip. de remissione morborum, Coac. c. 386. Foes. d. l.

MALAXATUS, *malaxatio*, μαλακτὸς, μάλαξις. Vide *malactos*, *Emollitio*.

MALACISSATUS, dicitur, cui genitalia masculina intus reclusa cotinentur. Alias *Emasculatus*,

latus, vel *mulieratus*, C. Rejes C.El.q.57.n.12.

Maleficium, *maleficus*, κακουργία, κακοῦργος, κακοτέχνης, idem quod *Veneficium*, *Veneficus*; pertinet inter caussas morborum occultas, quando morbi inducuntur mala arte dæmoniaca, & a præstigiatoribus; de quo argumento vide integram quæstionem C. Rejes C. El. q. 28. & q. 97. n. 12. seqq. Meminit & Gal. 5. in 6. Ep. t. 5. Paracelsus vero *maleficum* esse scribit non præstigiatorem, sed quemlibet artis veræ ignarum deceptorem, qui mentiri non veretur verum artificem, & simulat veram peritiam, l. de sanctor. benef. & vindictis.

Malex, Arab. id est *Sal*. Rul. & Johns.

Maleros, μαλερὸς, idem quod μαλὸς, *exitiosus*, pravus, in specie acris, tabificus, causticus, & corruptivus mollium corporum. Lind. Ex. XIII. §. 269.

Malevolentia, ἐπιχαιρεκακία. Vide *Epichærecacia*.

Malicorium, σίδιον, h. e. *mali granati corium*, sive asperum putamen mali Punici exterius, uti vocatur a Scrib. n. 234. Rhod. in not. ad h. l. adstringendi, spissandique vi pollet insigni. Diosc. l. 1. c. 153. Schrod. l. 4. cl. 1. num. 160.

* Malignitas, *malignus*, κακοήθεια, κακοήθης, opponitur *benigno*, de quo supra lit. B. ubi simul *malignitas* describitur. Vide & *Cacoethes*, Diet. descripsit de morbis, qui non facile curationem admittunt, Jatr. n. 427. Ita & Linden. Ex. XIII. §. 268. *Malignum* dixit, qui malitiæ opus peragit. Verum hæc sunt nimis generalia. Imo dantur morbi etiam curabiles, qui tamen proprie loquendo non recte dicuntur *maligni*. *Malignitas* igitur proprie dicta est soboles latentis Cacochymiæ pessimæ. Lind. Ex. VIII. §. 57. & consistit in peculiari humorum, & liquorum spirituosorum corruptione, & dissolutione, sive putredine conjuncta cum nimia vitalium, & animalium virium prostratione; sive corruptio illa a contagio, sive ab intrinseca caussa proveniat. Jung. Ex. nostr. III. de Remor. purg. ϑ. 11. 12. Loca Hipp. ubi vocabulo κακοήθης usus, vide apud Foes. p. 301.

† Malitia, id est Cacochymia. Capivac. prax. l. 1. c. 30.

Malitia, κακία, idem quod *Vitiositas*, proprie dicitur de morbis pravis hominum. Hanc *malitiam* rectissime Paracels. inter caussas pestis refert, in Fragm. med. ad T. 3. referendis. *Malitiæ* semen in nobis esse docet Gal. l. quod animi mor. seq. temp. corp.

Malleabilitas, ἐλατὸν, dicitur Spagyricis naturalis, vel artificialis dispositio metallorum, ut malleo tractari possint; & opponitur Fragilitati, vel Friabilitati illorum, Jacob. le Mort. metallurg. Contract. p. 271.

* Malleolus, πέρνα, nonnullis idem quod *Talus*, σφυρὸν; quamvis hanc confusionem improbet C. Hofm. com. ad Gal. LL. U. P. n. 165. Dicitur de extremitatibus Tibiæ, & Fibulæ inferioribus versus talum, quæ *malleoli* dicuntur. Gal. l. de ossib. c. 22. Barbari Cavillas, quasi clavillas, a clavæ nodis. Lind. med. Physf. l. 2. c. 14. §. 121. Dividuntur in *Interiorem*, & *Exteriorem*, Barth. Anat. libell. 4. c. 21. Ab his *malleolis* appellata fuit σφυρίτις φλὲψ, *vena malleoli*, quæ in suppressione mensium, aliisque uteri affectibus olim commendata fuit, vulgo *Saphena* dicta, Gorr. & alii. Vide *Saphena*.

Malleus, σφῦρα, instrumentum notum, quo aliquid tunditur, etiam in Chirurgia usitatum; uti patet ex Hildan. aliisque Chirurgiæ scriptoribus. In Anatomia vero ob similitudinem quandam *malleus* dicitur Ossiculum illud, quod in aure interna adhæret processu suo tympani membranæ pertinaciter, & caput ejus incudi articulatur, Barthol. d. l. c. 7.

Malos. Vide *maleros*.

Malta, *maltum*, βύνη. Vide *Byne*.

Malthacodes, μαλθακώδης, epitheton medicamentorum Topicorum mollientium, cum oleo paratorum; quorum meminit Hipp. l. de Ulcer. XII. 16. XIII. 1. eorum usum vero prohibet in ulcer. Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1. fin. ubi *mollicina* vocantur Latine, h. e. *medicamenta generis oleosi*.

* Malthacos, μαλθακὸς, idem quod μαλακός. *Mollis*. Vide *malacos*.

Maltha, *malthe*, μάλθη, ceram significat, præsertim molliorem, Gal. in dict. Hippocr. & Gorr.

Malthacticos, μαλθακτικὸς, idem quod μαλακτικὸς, *Emolliens*.

Malthaxis, μάλθαξις, idem quod μάλαξις, *Emollitio*.

Maltheorum, id est *sal gemmæ*. Rul. & Johns.

Malthodes, μαλθώδης, idem quod μαλθακώδης, vel μαλακτικὸς, *Emolliens*. Gal. in Ex. dict. Hipp.

Malvasia, dicitur vinum generosum, sive *passum Creticum*; quod paratur in Candia, & more antiquo ex uvis in vite passis, vel contortis pediculis, ac exemptis pampinis, vel conspersis in suspensa crate pertenui gypso, septem dierum spatio comprimunt, excipiuntque electissimum vinum, quod *malvasiam* dicunt, ex Andr. Baccio Hist. Vinar. l. 1. c. 9. Lind. Ex. XI. §. 104. Jul. Alex. vocat *malvisium*, item *marvisium*, & existimat, idem esse cum *Arvisio* e

sio e Chio insula, not. in l. 12. Gal. m. m. c. 4. & l. de bon. & mal. succ. c. 12.

* MALUM, substantivum, Gr. μῆλον, fructuum arboreorum nomen est; quorum diversa genera vide in Botanicis. Dicitur etiam Latinis *Pomum*. Differt a *Nuce*, quod hæc dura cooperiatur cortice, & intus lateat, quod edendo est: *Malum* contrario se habeat modo. Lang. l. 1. ep. 67. Deinde etiam sumitur pro *Morbo*, vel re præter naturam, Gr. κακόν, μαλόν. In specie *Anxietas* cordis habetur pro *malo* maximo; estque rogus sine flamma, & ligno. Lind. Ex. XIII. §. 128. *Mala* etiam venuste dicuntur ipsæ *partes affectæ*, Keuchen. ad Sammonic. pag. 121. Ita Chirurgi in specie vocant *malum mortuum*, speciem *Lepræ*, vel *Scabiei* gravissimæ, ita dictam, quia corpus nigrum, & quasi mortificatum apparet, cum livore, ac nigredine, pustulis crustosis, nigris, fœdis, sine sanie, sensu, ac dolore, in coxis præsertim, & tibiis, cujus caussa haud dubie in sanguinis & succi nutritii summa corruptione, & νεκρώσει consistit. Vid. Senn. M. Pr. lib. 5. p. 1. cap. 27. ad fin. Stricte *malum*, μῆλον, vocatur *Procidentia oculi*, si palpebras excesserit. Nic. Pis. de M. C. & C. l. 1. c. 33. Vide *melon*. *Malum* in adjectivo, Gr. κακὸν, πονηρὸν, frequentissime ponitur pro signo *malo*, apud Hipp. in aph. Coac. prædict. aliisque textibus. Jung. Diet. n. 428. & 710. *Malus*, alias etiam de homine vitioso dicitur; & opponitur viro bono: quæ significatio ad moralem Philosophiam spectat. Vide etiam *Melon*.

* MAMMA, μαζὸς, μαστὸς, μαθὸς, τιτθὸς, est gemina carnosa, & glandulosa in pectore ad utrumque latus eminentia, sive protuberantia semicircularis, in cujus medio *Papilla*, Gr. θηλή, extuberat, quem ambit *circulus* quidam subniger, qui φῶς dicitur, gignendi latius vim a natura habens. Gal. l. 1. de san. tu. c. 7. & alibi. Verum glandulosa illa substantia admodum varia est. Viris namque, utpote calidioribus, & siccioribus, pene nulla, quemadmodum & valde puellis; Juvenculis compactior, & duriuscula; Vetulis flaccida. Quibusdam fœmellis grandiores sunt *mammæ*, propterea *mammosæ*, μεγαλόμαστοι dictæ. *Mammarum* accuratam structuram, historiam, & usum vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. l. 2. Anat. cap. 1. Jung. Diet. n. 520. & alios. Rariores observationes de *mammis* vide in Eph. N. C. A. II. O. 72. & in Annot. C. Rejes C. El. q. 39. & 47. Vide infra *Trimammia*.

MAMMARIA *Vasa*, h. e. Arteriæ, & Venæ dicuntur, quæ ad mammas excurrunt, & ab Anatomicis describuntur.

MAMMILLA, idem quod *mamma*. *Mammillaris*. Vide *mastoides*.

MAMMILLARE, dicitur velum, quo mulieres mammas tegunt. Jos. Laurent. in Amalth. Onom.

MANATI, nomen *Piscis Cetacei*, Jndorum qs. manibus instructi, qui & Bos, vel Vacca marina dicitur; cujus historiam & usum vide apud Aldr. l. 1. de Cetaceis, c. 11. Schr. l. 5. cl. 3. nu. 77. Huic pisci ingentem esse affectum amicum erga homines, attestatur C. Rejes C. El. q. 45. n. 3.

MANBRUX, i. e. *Argentum*. Rul. & Johns.

* MANCITAS, *Mancus*, κύλλωσις, κυλλός. Vide *Cyllos*. Sumitur tamen latius quoque de quocunque defectu alicujus membri organici; & ita idem significat, quod *mutilus*, Gr. πηρός. Pertinet ad morbos in numero deficiente. Vide *Peros*.

* MANDIBULA, idem quod *maxilla*, γένυς, γνάθος; vide *Gena*. *Mandibularum liquor*, i. e. oleum ex *mandibulis*. Rul. & Johns. *mandibularii* musculi, Gr. μασσητῆρες, qui sint, vide infra *masseter*.

MANDUCATIO, Latinis aliquando late accipitur pro *Esu*, vel *Comestura*. Strictius vero idem est, quod *masticatio*, μάσησις, quæ efficitur, cum dentibus molaribus subjectum cibum solidiorem confringimus, & conterimus. Unde & *musculi manducatorii*, μασσητῆρες, quorum illa actio est propria, appellantur. Hipp. 1. de artic. c. 6. De *manducatione* dicitur, quod ea, quæ dentibus carent, mandere non possint. Rhod. in Lex. Scrib.

MANE, πρωΐ, ἕωθεν, stricte significat illud diei tempus, dum post noctem præteritam dies sequitur clarus, sive quando lux matura, & plena est. Verum Medicis *mane* suam latitudinem habet, nempe quadrantem diei. Lind. Ex. XVI. §. 132.

MANES, Paracelso dicuntur *Fatum*, *Incantationes*, & *Superstitiones*, l. 1. de vit. long. cap. 7. Alias etiam accipitur pro *genio*. C. Rejes C. El. q. 89. n. 3.

MANGANESE, dicitur Cæsalpino l. 3. de metall. c. 23. *Pseudomagines*, vel *Magnesia lapis*, nimirum niger, qui mistus vitrariæ massæ clariorem reddit, alienis coloribus sublatis. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21.

MANGO, ἀνδραποδοκάπηλος, *mancipiorum venditor* olim dicebatur. His aliquoties Galenus etiam hanc functionem attribuit, quod illinitionem, picationem, & levem verberationem contra atrophiam corporis, & ad sordes detergendas in cute præstiterint, l. 1. de A. F. c. 19. l. 14. m. m. c. 14. 1. de R. V. I. A. t. 8. Artificium

quo-

quoque illud cum remediis vocavit *manganejam*, μαγγανείαν, l. 6. de S. F. in princ. inter viliores, & abjectas referens artes. Jung. Mercurial. l. 2. V. L. c. 1.

Mangonaria, alias Rul. & Jonf. dicitur ars illa, qua grave quodque sine negotio sublevatur.

Manheb, i. e. *Scoria*. Rul. & Johns.

* Mania, μανία, *insania*, furor Latin. dicitur. Vide *Furor*, *Delirium*, *Insania*. Aliquando etiam μανία vocatur omne desiderium, atque studium cujuscunque rei. Lind. Ex. X. §. 208.

Manica, χειρὶς, proprie significat vestimenti genus, quod manibus induitur. Quibus etiam progymnastas usos esse ad frictionem, patet ex Gal. l. 3. de san. tu. c. 4. Dicitur & Lat. *Chirotheca*, *Manus involucrum*, *Manicium*, Rhod. in Scrib. n. 16. p. 55. Pertinet & ad Chirurgica instrumenta: v. g. in amputatione membrorum: de qua *manica* legatur Hildanus l. de gangr. & sphac. c. 19. Per translationem vero etiam vocab. tributum Coli cujusdam speciei, quæ *Manica Hippocratis* in Officinis dicitur. Fuit vero ex junceis, vel sparteis fiscellis paratum. Rhod. ad Scrib. n. 271. Hodieque vero ex lana paratur oblonge ad pyramidis figuram, notante Vveker. Ant. Gen. l. 3. c. 38. Fornax etiam in metallurgia, in qua æs separatur a lapidibus, & aliis, dicitur *manica*. Fall. de metall. f. foss. c. 16. Tom. I. p. 313.

* Manifestus, φανερὸς, δῆλος. Vide *Deloo*. Ægritudines, earumque caussæ dicuntur *manifestæ*, quæ vel in sensus incurrunt, vel facile per signa, & ratiocinationem indagantur, & cognoscuntur; quibus opponuntur *morbi occulti*, cum horum caussis latentibus.

* Maniodes, μανιώδης, idem quod μανικὸς, epitheton delirii vehementioris, propter atræ bilis malignitatem furorem comitem habentis. Gal. com. 1. in l. 1. prorrh. t. 18. Castell.

Manipulus, ἄμμαλλα, χειροβόλον, significat mensuram usitatissimam ad herbas, & folia; estque quantitas, quam manus tota complecti potest, atque unciæ dimidiæ fere respondere creditur. Morell. Proleg. de form. remed. quamvis hoc falsum esse examen per bilancem testabitur. Indicatur litera characteristica M. in receptis Gal. meminit δέσμας χειροπλήθεις, *fasciculi manipularis*, l. 7. de C. M. P. G. c. 13.

* Manna, μάννα, æquivocum est. 1. notat melleum succum concretum; estque idem quod *Aeromeli*, *Drosomeli*, mel aereum, roscidum. Estque mellis species non ignota veteribus, Dioscor. Gal. Plinio, sed mellis nomine comprehensa, ne quis ab Arabibus (quibus *Tereniabin*, vel *Terniabin* dicitur) primum cognitam, proditamque putet. Vide Gal. Jocum, l. 3. de A. F. c. 39. Est vero ros aereus, condensatus, qui ex aere horis antelucanis tempore Vergiliarum in summo æstu decidit in folia arborum, plantas, & campos, sub forma granorum majorum, vel minorum, virtutem habens alvum blande movendi, asperitatemque faucium leniendi. Ejus historiam vide prolixius apud Schrod. l. 4. cl. 4. n. 446. Fr. Hofmann. in cl. ad h. l. Rolfink. de purgant. f. 9. a. 1. Lang. etiam existimat, dici *Sacchar*, vel *Sal Indorum*, l. 2. ep. 32. *Salivam* quoque *siderum*, Ruland. & Johns. vocant. II. Tribuitur *Thuris micis* concussu elisis, quæ vocantur *manna Thuris*. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 4. l. 5. de C. M. P. G. c. 2. l. 13. m. m. cap. 5. Alibi vero *Succussio*, & *Pollen*, ὑπόσ(ει)σμα nuncupatur, 2. de artic. t. 44. Vide *Libanotos*: quamvis Diosc. l. 1. c. 83. & 84. *Mannam Thuris* a *polline* manifeste distinguat. Vid. Rhod. ad Scrib. n. 205. III. Chymici vocab. *Manna* aliis quoque remediis per translationem attribuerunt. Ita legitur *manna magnetis*, apud Lib. l. 8. S. A. Ch. cap. 11. *Manna Guajacina*, id est *Extractum*, Alchym. Pharm. c. 20. & ita aliis quoque *Extractis* applicari potest *Manna Cœlestis*, Quercet. Pharm. rest. c. 26. Schrod. l. 2. c. 40. *Manna Solaris*, sive *Unicornu Solare*, Idem l. 3. c. 9. *Manna Martis* d. l. c. 11. *Saturni*, c. 14. *Mercurii*, sive *Mercuri dulcis solaris*, c. 15. Extenditur quoque ad omnem dulcedinem ex re qualibet extractam, teste Rul. & Johns. *Manna vomitorium*, sive *Sal Vitrioli*, Rolf. Ch. l. 5. f. 1. a. 4. c. 3. μαννῶδες ap. Hipp. dicitur medicamentum ex Thuris polline, aut ejus granis, & micis concussu elisis, adstringens, siccans, & digerens. Legitur l. 7. Epid. Vide Foes. Oec. p. 396.

Mannus, μάννος, βυῤῥοῖχος, idem quod *Hinnulus*, pullus equinus. Keuchen. ad Samon. p. 253.

Mansio, μονὴ, a verbo μένω, *maneo*, quid significet, notum est. Sumitur etiam pro *quiete* partium musculosarum a sua functione. Gal. l. de rig. trem. & palpit. alibique Diet. n. 534.

Mansorius, idem quod *Manducatorius*, μασσητήρ. Vide *masseter*.

Mantice, μαντικὴ, stricte vocabatur olim *ars vaticinandi ex avibus*, sive *augurium*, οἰωνιστική. Et hujusmodi vates μάντεις dicebantur, vel οἰωνισαὶ, ex Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 16. Sed postmodo latius significatio extensa ad alias quoque artes aliquid prædicentes, præsertim ad partem medicinæ prognosticam, teste Gal. in com. ad d. l. Foes. Oec. p. 397. Vaticinia Paracelsica, & Caballistica, quia de magia sunt suspecta, & fallacia, merito vitanda. Festi-

vam descriptionem *Vatis* ex Euripide vide apud Lang. l. 2. ep. 40.

MANTICHORA, μαντιχώρα, vocatur animal in India reperibile, quod triplicem habet dentium seriem, teste Arist. l. 2. H A. c. 1. & ex hoc Fallop. Expos. de ossib. c. 16. Tom. I. p. 503.

MANTIS, μάντις, i. e. *Vates*, *Augur*. Vide *Mantice*.

MANUARIUS, ἐγχειρητικός, de arte Chirurgica, & Chirurgis dicitur, Gal. ad Thrasybul.

MANUBRIUM, λαβὴ, κώπη, pertinet ad instrumenta Chirurgica; estque ea pars, quæ manu apprehenditur, & tenetur. Dicitur & *Ansa*. Oribas. de machinam.

MANUCODIATA, nomen avis Indicæ, cujus proprium est, ut pedibus careat. Unde & ἄπους dici potest. Jul. Alex. not. in Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 1. Dicitur & *Avis Paradisi*, vel quod vulgo credatur in paradiso terrestri degere, vel ob eximiam corporis venustatem. Hujus historiam, cum variis speciebus, & usu, vide ap. Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 21. seq.

* MANUS, χεὶρ, quid notet, pueris etiam notum est. Est organum utilissimum; unde & Aristoteli ὄργανον πρὸ ὀργάνων, instrumentum instrumentorum dicta fuit, l. 4. de P. An. c. 10. & Gal. Libros de V. P. propterea a *manus* expositione ordiri non dubitavit. Accipitur vero *manus* bifariam. 1. pro toto illo, quod a scapulis dependet; & dividitur in *Brachium*, sive *Humerum*, *Cubitum*, sive *Ulnam*, & *manum summam*. 2. *pro manu extrema*, quæ etiam distinguitur in tres partes; *Carpum*, sive *Brachiale*; *Metacarpum*, sive *Postbrachiale*, & *Digitos*. De singulis his vocabulis vide in Literis propriis initialibus. Alias *manus* Historiam Anatomicam, præter Gal. & alios, lege apud Bartholin. 4. Anat. c. 1. Per catachresin etiam tribuitur *Rotulis Officinalibus* saccharatis, cum, & sine margaritis, quæ vulgo vocantur *Manus Christi simplices*, & *Perlatæ*; de quibus vid. dispensatoria. *Manum* factitiam Chirurgicam, ex ferro parandam, exhibet delineatam Paræus Chirurg. l. 22. c. 12. *Manus* mortui hominis contactu, vel frictione tollere strumas, verrucas, & alios tumores, hodieque plures calculo suo comprobant Medici celeberrimi. Junge Act. Philos. Oldemb. Ann. 1666. m. Majo.

* MARASMOS, μαρασμὸς, Lat. *marcor*, item *marasmus*, dicitur corporis nimia *Tabes*, ex siccitate nimia oborta. Est igitur Atrophiæ gradus summus. Caussa *marcoris* vera est defectus succi nutricii nimius, qui oriri potest vel citra febrem, ob sanguinis impuritatem salinam, serosam, purulentam, vel cum febre, ob sanguinis effervescentis colliquationem. Febris Hecticæ summus gradus vocatur *marasmodes*, μαρασμώδης, de qua vide Sylv. l. 1. P. m. c. 32. Dantur etiam gradus, & species *marasmi*, dum alius est quasi secundum naturam, uti Senilis, alius præter naturam, & quidem alius περιφρυγής, *comburens*, alius συγκοπώδης, cum animi deliquio conjunctus. Foes. pag. 397. Extreme *consummatus marasmus* est, quando omnes corporis partes solidæ simul macrescunt, ita ut totus homo nihil aliud esse videatur, quam ossa, & cutis; in ventre nulla intestina inesse credas, contracta præcordia, collapsa tempora, atque cava, &c. Castell. Plura videantur in Gal. l. de *marcore*, & alibi, quærantur in Th. Mundellæ. In Latina versione etiam occurrit *marasmatus*, h. e. qui *marasmo* laborat.

MARASSO, μαράσσω, *strepo*. Erotian. Onom. p. 75. F.

† MARATHRUM. Fœniculum Dodon.

MARCASITA, est materia metallica immatura tot specierum, quot solidorum metallorum, ut aurea, argentea, stannea, ferrea, plumbea, & cuprea, quæ postrema pyrites, & lapis luminis vocatur, pyrsotocus, lapis ærarius, rubeo scatens sulphure, & scintillas ex chalybe multas excutiens. *Marcasita plumbea*, est *Antimonium*. *Marcasita alba*, i. e. *Bismuthum*. Rul. & Johns. Schrod. vero ita descripsit: *Marcasita* est περίπτωμα metallicum in generatione metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans, durum, ac fragile mutatum, l. 3. c. 18. ubi etiam præparationes, usum, & vires explicat. Jung. Fr. Hofm. in clav. Vide & Lib. S. A. Ch. l. 2. c. 24. Scribitur & aliquando *marchasita*, *margasita*, *markasita*. Vide etiam supra *Bismuthum*. Nonnulli restringunt, inter quos etiam D. D. Etmullerus fuit, dicentes marcasitam esse in radice sua minerale venereo-argenteum nondum perfecte maturatum, & Arsenicali substantia impraegnatum, atque hac ratione validum venenum. Merito igitur medicamenta Chymica ad internos usus, quæ hodierni artifices e *marcasita* promittunt, pro suspectis habenda, cum D. Ludovic. Ciss. I. Pharm. pag. 753. De *marcasitarum* multifaria natura videatur & Rob. Boyle tr. de prof. corp. solid. c. 6. p. 89.

MARCELLIUM, μαρκέλλιον, nomen medicamenti ad perniones, apud Æginetam l. 3. cap. 79. Legitur & in Indice *Marcellius thronus*, sed in allegato loco non occurrit.

MARCHED, id est *Lithargyrium*. Ruland. Johns.

MARCIATON, μαρκίατον, nomen est malagmatis, vel Linimenti, ad articulorum dolores, & resolutiones comparati, apud Ægin. l. 7. c. 18. Occur-

Occurrit & hodieque descriptio *Unguenti maricati* in Dispensatoriis.

* MARCOR, *marcidus*, μαρασμός. Vide *marasmos*.

MARDECK, est terminus Spagyricus obscurus, ita ut ex contextu non certo constet, qualis minera denotetur. Turb. Philos. serm. 12. in Th. Chym. Vol. V. p. 10. An. *Marthec*. Vide infra.

MARE, θάλασσα, πέλαγος, quid vulgo significet, ex aliis quoque Lexicis, & Dictionariis constat. Vocatur a Paracelf. *mater aquarum*, Paramir. l. 4. Appellatur & *Lacryma Saturni*, & quintum elementum; estque nihil aliud, quam Sal dissolutus. Th. Ch. Vol. VI. p. 122. seq. Ejus consideratio varia in medicina est: v. g. *Aquæ marinæ*, cujus multiplex usus est ad morbos, teste Hipp. de humid. usu VII. 1. seqq. Diosc. l. 5. c 19. Scrib. n. 43. 160. cum not. Rhodii p. 86. Mercurial. l. 2. V. L. c. 26. fin. In specie *mare* ad curationem dementiæ facere, vult Helmont. tr. Dem. Id. n. 46. Deinde *Loca maritima* faciunt ad Dispositiones latentes morbosas, præsertim Scorbuticum. Senn. & alii h. tit. *Mare Chymicorum*, dicitur ænigmatice Caput humidum, cujus natura est calida, & sicca, quo nihil calidius. Th. Ch. Vol. V. p 90. Clarius vero explicatur a Libavio dicente, quod *Mare* sit *Mercurius Philosophorum*, ex argento vivo magno labore, & subtili industria extractus, & elaboratus, ex una radice duplex, jamque auro naturæ fixo informatus, tr. Ign. Nat. c. 13. Et alibi. *Mare* est aqua secunda, quæ fit ex Elixire imperfecto, & aqua prima, per quam solvitur aurum, & argentum; qui liquor vocatur Philosophorum Mercurius, & dicitur regi radiis Solis, & Lunæ. In hoc *mari* monstrant pisciculum *Echenein*, i. e. granum, & principium fixum prolificum, quod possit gignere sui simile, in Apoc. Herm. Part. post. Tom. II. Oper. p. 441. 442.

MARGA, est portio quædam pinguis, & quasi medulla in saxis nonnullis, dum franguntur, reperta: unde & *medulla saxorum* dici solet. Vim habet siccandi, Schrod. l. 3. c. 3. n. 5. Ejus varias species recenset Rul. in Lex. Pertinet ad Bolos, sive Terras sigillatas.

MARGARITA, μάργαρον, μαργαρίτης λίθος, alias *Perla*, *Unio*, dicitur de gemmis, & lapidibus pretiosis rotundis, vel ad rotunditatem vergentibus, in Conchis nonnullis (quæ propterea *Margaritiferæ*, & *mater Perlarum* dicuntur) repertis. Distinguuntur in *Orientales*, & *Occidentales*, quarum illæ his nobiliores censentur. Tribuitur illis unanimiter insignis virtus cordialis, & corroborans balsamum vitalem; quarum historiam cum usu vide ap. Schrod. l. 3. c. 7. & Hofm. in clav. ad h. l. Eph. N. C. Ann. II. obs. 228. Aldrov. l. 3. de Testac. c. 41. 42. Earum tamen virtutem cordialem specificam, & aliis excellentiorem non sine ratione impugnavit etiam Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. s. 4. c. 8. p. 315. seq. quamvis omnis vis medica denegari illis haud possit, ob particulas subtiles alcalinas terreas acido-volatili imprægnatas. Vide *Perla*.

MARGOS, μάργος, significat *insanum*. Unde γαστριμάργοι dicuntur, qui ventre insaniunt. Lind. Ex. XI. §. 126.

MARILE, μαρίλη, dicitur pulvis carbonum, sive eorum ramentum, præsertim prunarum accensarum, h. e. *favilla*, sive igniculus, & fomes sub cineribus latens. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXIV. 28.

MARIS, μάρις, vocatur mensura decem Choarum Atticorum, vel librarum 83. cum unciis quatuor. Lind. Ex. X. §. 227.

* MARISCA. Vide *Ficus*.

MARITUS, ἀκοίτης, γαμέτης, quemadmodum vocabuli *Conjugium* significatio parabolica, seu tropica saltem ad Chymiam translata; ita & vocis *maritus*. Denotat enim in negotio lapidis Philosophici *Sulphur*, cujus mulier, vel *uxor* est *Mercurius*, qui a suo conjuge facili negotio imprægnatur. Th. Ch. Vol. IV. pag. 179. Vide *Conjugatio*.

* MARMARYGE, μαρμαρυγή, vocatur splendor oculis obversans, incertus, & discurrens *lucis splendor*, aut *fulgor*, ante oculos coruscans. Legitur ap. Hipp. s. 3. Progn. t. 33. lib. 7. Epid. XXV. 8. 15. in Epist. ad Philopœmenem, n. 21. Hinc & oculi vocantur ὄμματα μαρμαρυγώδεα, *splendore coruscantes*, s. 2. de R. V. I. A. t. 44. item ὀφθαλμὸς μαρμαρυγώδης, l. 1. de L. I. Hom. XXIII. 8. Objectum etiam splendidum oculis obversans dicitur μαρμαρυγῶδες, 2. prorrh. XLI. 3.

MARMELADA, terminus est Pharmaceuticus, denotans speciem *Gelatinæ Cydoniorum*, qua simplicis, qua compositæ, & aromatibus conditæ, variis coloribus exornatæ. Schrod. l. 2. c. 62. in fin. Compositarum formulas plures vide in Hadr. a Mynsicht Armam. Medico-Chym. s. 12.

MARMOR, μάρμαρος, lapis dicitur insigniter durus, & ad splendorem suscipiendum, si poliatur, ita aptus, ut statuæ, & columnæ nitentes inde sculpi possint. Suntque ejus genera varia, quæ prolixe recenset Rul. in Lex. Verum cum non omnia ad usum spectent medicum, sufficit eorum meminisse, quæ in medicina locum invenerunt; ut sunt *Marmor candidum*, sive *Alabastrites*, *Rubrum*, *Nigrum*, sive *Lapis Lydius*, *Variegatum*, ut *Porphyrites*, *Ophites*; de quibus singulis sigillatim sub literis suis initialibus. Jung. Schrod. l. 3. c. 8. num. 14.

De Arcano *marmora* colorandi non solum superficialiter, sed & profundius disseruit ingeniosissimus Rob. Boyle; indeque probavit illorum porositatem, tr. de poros. corp. solid. c. 6. p. m. 90. seqq.

MARMORATA, vocantur excrementa aurium, *Cerumina* dicta, Gr. κυψελίδες, Charlton. Ex. Pathol. IX. §. 18. Notavit hoc etiam olim Foes. ad Hipp. l. 6. Epid. s. 6. t. 18. Posset denominationis similitudo peti, quod Varro l. 3. de R. R. *Marmoratum* dixerit pro eo, quod e marmore, luto, & calce factum.

MARMOREUS *Tartareus*, vocatur lapis in homine durissimus, aut marmor, Rul. & Johnson. *Marmoracei veneni*, quod adeo ingentis, & repentinæ fuit efficaciæ, ut solo tritici grani pondere momento hominem necaret, meminit C. Rejes C. El. q. 64. n. 2.

MARMOTA, vocatur *Mus Alpinus*; cujus descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, tradidit Aldrov. de quadr. dig. vivip. l. 2. c. 34.

MAROCOSTINUM, epitheton *Extracti*, vel massæ *pilularum* D. Mindereri, a *Maro*, & *Costo* ita dictarum, quas peculiari tractatu Aloedarium dicto laudavit. Vid. Dispensat. & Animadvers. D. Zvvolferi. Approbat Hildan. Cent. 6. O. 29.

MAROGUS, vocatur Paracelso somniferum, & narcoticum quoddam fortissimum, ita ut aliquis sustinere posset gravissimam torturam. Philos. Tract. V. in fine.

MARS, ἄρης, æquivocum est. Vel enim significat *Planetam*, qui habetur summe calidus, atque siccus. Hinc & homines Cholerici, sive biliosi *Martiales* dicuntur; & morbi quoque *Martiales*, ubi biliosus sanguis potissimum peccat. Hinc & a Paracelso Bilis vocatur *mars*, Param. Tr. 3. c. 7. & Paragran. de Astronomia. Vel idem est, quod *Ferrum*, *Chalybs*. Vide *Ferrum*. Rul. Th. Chym. Libav. aliique.

MARSIPION, *marsypion*, μαρσίπιον, μαρσύπιον, dicitur *marsupium*, vel *sacculus*, quo aliqua pars fovetur, aut tegitur. Legitur apud Hip. l. de fistul. VII. 2. Gal. c. 6. in 6. Epid. t. 5. Dicitur & μάρσυπος, Foes. p. 398.

MARSUM, *Marsicum*, μάρσος, epitheton vini, quod colligitur in Marsia, regiuncula Italiæ, ultra Picenum, Samnites versus. Censetur autem valde austerum & acerbum. Gorr. Scri. propterea ad adstringendum in gingivis laxis, & dentium vacillatione commendavit, nu. 57. Jung. Rhod. not. ad h. l. p. 100. Videatur & Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1. & l. 1. de Antidot. cap. 3.

MARTACH, vel *martath*, est *Lithargyrium*. Rul. & Johns.

MARTAGON, est nomen plantæ, *Lilium montanum* dictæ, de qua videantur Botanici; quæ etiam vernacule *radicis aureæ* nomine venit. Hinc Chymici transtulerunt ad materiam *Lapidis* Philosophici, quam *martagon* appellarunt, uti patet ex Th. Ch. Vol. I. p. 512.

MARTECH, *mardech*, est nomen Argenti vivi ex Cambar sublimati, *cum album est factum*. Vocatur & *Plumbum ex Ebmiob*, *Magnesia*, *Æs album*, Th. Chym. Vol. IV. p. 728. Fallop. scribit esse *Lithargyrium*, l. de metall. & fossil. c. 27. Tom. I. p. 328.

MARTES, nomen est animalis quadrupedis, digitati, vivipari. Descriptio cum usu habetur apud Aldrov. l. 2. de quadr. dig. viv. c. 18.

† MARTIANUM POMUM, apud Sveton. in Domitiano est Aurantium. Jan. Cornar. in Gal. de comp. med. l. 2. c. 1.

MARTIUS, dicitur 1. mensis, in quo æquinoctium vernum esse solet. 2. de confectione gratissima polytropha, quæ *Martius Panis*, *Marcipanis*, *Massapanis* etiam vocatur. Jul. Alex. l. 20. Sal. c. 16. Morell. de form. rem. l. 1. sect. 3. cap. 3.

MARUCHOLEUM *metallum*, idem. Ruland. & Johns.

MAS, *masculus*, ἄῤῥην, vel ἄρσην, nomen sexus differentiam denotans; cui opponitur θῆλυ, *fœmina*. Ratio differentiæ potissimum in hoc consistit, quod *mas* in alio gignat, fœmina in seipsa. Est enim *masculus* plerunque calidior, sanguinis plenior, & solidior fœmina. Hip. 6. Epid. s. 2. t. 46. Gal. in comm. Quod vero *mares* ordinarie in dextra uteri regione concipiantur, nondum est certo demonstratum. Usurpatur alias nomen quoque hoc de plantis, apud Theophrastum. A Spagyricis in negotio lapidis Philosophici interdum Mercurio tribuitur hoc epitheton. Ita Rul. & Johns. *Masculus*, id est *argentum vivum*. Jung. Th. Chym. Vol. IV. pag. 891. interdum Sulphuri, vide *maritus*, Libav. Apoc. Herm. P. post. Tr. II. Oper. pag. 353. 357. seq. Ita sibimetipsis non constant in nugacibus his ænigmatibus.

MASCA, Longobardis idem quod *Strix*, Keuchen. not. ad Sammon. p. 289.

MASCULINITAS, apud Avic. dicitur conceptio masculæ prolis; & talis fœmina *masculinans*, vel *masculinitans*: quemadmodum *Fœminitas*, vocatur conceptio sobolis fœmininæ, & mulier *Fœminans*, l. 3. fen. 21. tr. 1. c. 12. seq.

MASCHALE, μασχάλη. Vide *Ala*, *Axilla*. μασχαλιαῖος, *Axillaris*, Epitheton vitæ. Gorr.

MASCHALISTER, μασχαλιστήρ, sic vocatur a quibusdam *secunda vertebra dorsi*, quæ τῇ λοφίᾳ sub-

subest, Gorr. Confirmat Lind. med. Phys. l. 2. c. 14. §. 33.

MASLACH, medicamentum Turcis familiare, ex Opio paratum, quod & Anfion, vel Amphion vocatur, cujus drachmam unam, imo quandoque duas, & tres innoxie devorant, cum ad Venerem, tum ad animositatem excitandam in prælium ituri, uti notavit ex aliis C. Rejes C. El. q. 43. n. 6. & 63. n. 3.

† MASSA CUMIA, nitrum factum de plumbo, vel aqua nitri, quà vasa terrea inducuntur. Matth. in Dioscor. l. 5. c. 46.

MASSA, proprie idem quod *maza*, μάζα, (quamvis & *massa*, a μάσσω, misceo, pinso, deduci commode possit) olim strictius sumebatur de mixta farina hordei cum humore aliquo, præsertim aqua, & oleo, ceu cibo plebejo, & vulgari, qui crudus cum defruto, aut melle mandebatur, uti scribit Ætius. Meminit hujus cibi aliquoties Hipp. l. de vet. med. VIII. 8. XIII. 3. XIV. 19. l. 2. de diæt. VIII. 8. seqq. sect. 2. de nat. hum. t. 3. de sal. diæt. t. 3. l. de int. aff. XLIV. 20. XLV. 14. l. de Cap. vuln. XIX. 6. XX. 6. l. 2. Ep. f. V. 39. l. 5. XII. 4. l. 6. f. 3. t. 2. l. 2. XXXIII. 12. Jung. Foes. p. 303. Lind. Ex. XVI. §. 150. Hodieque vero latius quoque accipitur, pro omni misto, quicquid in unum veluti cumulum densatum, spissumque cogitur, teste Jul. Alex. l. 8. Salubr. c. 9. Latine *Offa* dicitur. Imo nonnulli haud dubitarunt de ipso liquore sanguinis in vasis contento usurpare, vocantes *massam sanguineam*; quamvis alii sint, qui hanc catachresim improbent. *Massa* enim in genere Physice accepta est contradistinctum quid liquori, quando scil. particulæ alicujus corporis uncinis veluti inter se connexæ, vel immotæ omnino sunt, vel saltem parvo motu cientur, ut separari non possint, uti haud male descripsit D. de Cordemoy Diss. I. Phys. p. m. Μάζιον, diminutivum est, & *mazam*, vel *massam parvam* significat. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. CVI. 10. *Massa* quoque carnea, idem quod *Excrescentia*, legitur apud Hildan. Cent. VI. obs. 17.

MASSALIOTICON, (vitiose *Massilioticon*) μασσαλιωτικόν, nomen Emplastri, ab authore *Demosthene Massaliota*; quod commendatur ad carbunculos a Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 15. Describitur & ab Æginet. l. 7. c. 13.

MASSALIS, *mosel*, *massarium*, *mater*, i. e. *Mercurius*. Rul. Johns.

MASSETER, μασσητὴρ, i. e. *mansorius*, *manducatorius*: Epitheton musculorum maxillam circumagentium bicipitum, & triangularium; quorum meminit Hipp. 2. de art. t. 6. Gal. lib. 4. Anat. adm. c. 2. Descripsit eos Barthol. l. 3. Anat. c. 11. p. 535. Dicitur & *mandibularis*.

MASSO, μάσσω, subigo, *pinso*. Dicitur & μάττω. Compos. ἐκμάσσω, etiam *exprimo* significat. Hipp. l. 2. de morb. XIV. 28. Significat μάσσω etiam *tango*, contrecto. Unde ἐσμασσόμενος, i. e. intus contrectans, & manum explorans, legitur 3. de art. 47. Vid. Gal. in comm. Jung. Foes. p. 399.

MASTHLES, *mastble*, μάσθλης, μάσθλη, significat *corium*, *pellem*. Hipp. l. 2. de morb. LVIII. 8.

MASTICATIO, μάσησις, idem quod *manducatio*, videlicet cibi commansio, sive comminutio in ore facta, in primis linguæ auxilio cibum in ore pro arbitrio nostro, quo volumus, impellentis. Gal. l. 11. de U. P. c. 10. ubi τὸ μασσᾶσθαι vocat. Adde Jul. Alex. in not. ad h. l. *Masticationis* necessitatem demonstratam vide apud C. Hofm. comm. ad Gal. LL. de U. P. hum. 793. & Helmont. tr. victus ratio, n. 21.

MASTICATORIUM, μάσημα, διαμάσημα, est species *Apophlegmatismi sicci*, quæ dentibus *masticatur*, de qua vide Schr. l. 2. c. 68. Morell. l. 2. de form. rem. s. 2. c. 6. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 6. s. 4. c. 3. & seq. *Masticatoriorum* usum in aurium affectibus laudat Barthol. l. 3. An. c. 9.

MASTICHE, μαστίχη, *resina lentiscina*, ῥητίνη, σχινίνη, est gummi resinosum citrino album, pellucidum, granulatum, bene olens, ex lentisco arbore, præsertim in Chio Insula extillans. De hujus facultatibus vide Gal. l. 7. de S. F. h. tit. Schr. l. 4. cl. 2. n. 391. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. p. 586. seqq. Rhod. ad Scrib. nu. 60. vocatur & *Lentisci lacryma*, Keuch. ad Sammonich. p. 127. Latine etiam usurpatur *mastix*. In Officina laudatur pro singulari stomachico *Aqua mastichina*.

MASTICHELÆON, μαστιχέλαιον, i. e. *Oleum mastichinum*: de quo Diosc. l. 1. c. 51.

MASTICOT, est impropria quædam calx, præter minium, & cerussam, ex Billichio, Johns. Lex. Chym. II. Helmont. dicit *masticot* vocari flavum colorem, quem stannum præbet pictoribus, de lithias. c. 1. n. 9.

MASTOIDES, μαστοειδὴς, *mammillaris*, vel *potius papilli*, *aut mamilli-formis*. Est 1. Epitheton processus, sive *apophyseos Ossis temporalis*, papillis mammarum, præsertim vaccinarum similis; de quo vide Barthol. libell. 4. An. c. 6. p. 711. unde par etiam musculorum caput flectentium, quod in illum *mammillarem processum* inseritur, dicitur *mastoideum*. Id. l. 4. c. 5. p. 567. Deinde tribuitur processibus *nervorum olfactoriorum*; quos descripsit idem, libell. 3. c. 2. p. 671. Dicuntur & a quibusdam *Cornua uteri* processus *mammillares*, ob similitudinem, quam habent cum mammis. Gorr.

MASTOS,

Mastos, μαςός. Vide *mamma*.

Mastrupatio, item *manstrupatio*, vocatur illicita, & Christiano homine indigna titillatio genitalium, & prolectio seminis. Vocatur & *mollities*; de qua videatur Forest. l. 26. obs. 16. in Schol. & Tim. a Guldenkleel. l. 3. cas. 49.

Masucha, μασυχᾶ, *masuaphion*, μασυάφιον, nomina medicamenti synonyma; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 23.

Mathalitium, idem quod *Stragula*, ad dormiendum usitata. For. d. l. obs. 14. in Schol.

* Mater, μήτηρ, vocabuli hujus significatio propria notissima est, quando significat fœminam, quæ enixa est prolem, eamque nutriit. Translatum tamen ad varias Medicinæ partes hoc vocabulum: v. g. ad Botanicam, quando *Artemisia* dicitur *mater herbarum*, Lobel. & Schr. Ad Anatomiam, quando membranæ cerebrum investientes, exterior quidem crassior, vocatur *mater dura*; interior tenuis, & in anfractus substantiæ cerebri sese insinuans, appellatur *Pia mater*. Barthol. l. 3. Anat. c. 2. Relationem hujus appellationis geminam vero similem vide in D. D. Hofm. Diss. Anat. ad l. van Horne Microcosm. pag. 186. Ad Pharmaciam, dum *Concha margaritifera* vocatur *mater Perlarum*. Vide *Concha margarita*. Schrod. l. 5. cl. n. 83. Ad Chymiam, & Spagyriam, dum *mater* dicitur *metallorum Argentum vivum*. Rul. & Johns. Hinc & *Aqua mercurialis*, quæ omnia metalla in materiam primam reducit, vocatur *mater Aquæ vitæ*. Libav. S. Ch. l. 7. c. 8. & Apoc. Hermet. P. post. T. II. Oper. p. 332. *Luna* quoque vocatur Chymicis *mater*, quemadmodum *Sol Pater*. Th. Chym. Vol. I. pag. 201. Vol. IV. pag. 719. 721. 733. 737.

Materia, ὕλη. Vide *Hyle*. Dicitur & *Materies*, Rhod. in Lex. Scrib.

Materialista, vocatur *mercator*, qui *materiam medicam*, præsertim simplicia, vendit. Fere idem, quod *Seplasiarius*. Diet. p. 934.

Materiatura, terminus est barbarus fictus a Gardianio in divisione morborum receptus, dum morbos alios *materiaturæ*, alios structuræ, alios utriusque dixit, teste Plempio Fundam. medicinæ l. 4. c. 3. Haud dubie vero per morbos *materiaturæ* intellexit morbos Intemperiei. Vid. Dogmata nostra med. Gen. Part. II. cap. 3. dogm. I. in not.

Mathedorum, id est Sal gemmæ. Rul. & Johns.

Mathema, μάθημα, *mathesis*, μάθησις, late significat omnem Disciplinam. Stricte dicitur de diversis disciplinis; dum comprehendit *Arithmeticam*, *Geometriam*, *Geomantiam*, *Astronomiam*, *Physionomiam*, *Chiromantiam*, *Opticam*, *Architectonicam*, &c. Gal. l. de cujusque anim. peccat. notit. & medela, c. 2. & 3. Rul. & Johns. in Lex. Parac. aliam finxit distinctionem in *Mathematicam Elementalem*, vel *Elementatam*, quæ habet subjectum corpus visibile, & palpabile; & in *Sydeream*, vel *Adeptam*, cujus subjectum est corpus visibile quidem, sed non tangibile, quale est Sol, aut Luna in aqua apparens. Philos. Sagac. l. 1. c. 8.

Matorium, est *Ammoniacum*, vel *Galbanum*. Johns. Lex. l. 2.

Matos, μάτος, idem quod ζήτησις, *quæstio*. Erot. Onom. p. 74. B. Gal. in expos. voc. Hipp.

Matracium, significat Vas ad liquorem aliquem, vel aquam excipiendam utile. Willis usus est pro matula, in Exerc. de Urinis. Blancard. descripsit per sacculum, cui inest Tartarus calcinatus, vel aliud quid; qui etiam interpungitur in modum crucis, ut liquores inde in cella humida resolvantur. In Lex. A. Beguino *matracium* etiam usurpatur pro *Cucurbita*.

Matrimonium, συζυγία, idem quod *Conjugium*, *Connubium*. Vide supra *Conjugium*.

* Matrix, μήτρη, proprie idem est quod ὑστέρα, *Uterus*. Vide *Hystera*. Chymicis *Matrices omnium rerum* dicuntur *Elementa*. Rul. Joh. Paracels. tres *matrices* constituit: Unam *Aquam*, super qua Spiritus Dei quievit: Alteram *matricem mundi*, & *Adæ*: Tertiam *Matricem omnium hominum* Evam. Param. l. 4. de orig. morb. matric. item tr. de Caduco *matricis*, ubi *Uterum muliebrem* vocat *mundum parvum*. Denotat igitur Chymicis *matrix* id, in quo corpora naturalia primum oriuntur, foventur, & incrementum capiunt, perficiunturque. Libav. T. IV. oper. p. 175. ex quo loco etiam patet, *matrices* dividi posse in *Nativas*, & *Peregrinas*. Accipitur ab iisdem etiam pro *vase*, vel *Ovo Philosophico*, in quo operationes lapidis Philosophici parandi perficiuntur; de quo vide Th. Chym. Vol. I. p. 506. Partem quoque mediam stirpium post corticem, & lignum tertiam *matricem* vocari, aliis vero Cor, aliis medullam scribit Johns. Costæus de nat. stirp. l. 1. c. 8. p. m. 40.

Matto, μάττω, μάττομαι, idem quod ζητέω, *quæro*. Unde ἐσμάττεσθαι, *inquirere*, *investigare* significat; quo verbo aliquoties usus Hipp. 2. de art. t. 27. & 47. l. 1. de morb. mul. XCVI. 24. Ita & καταμάττεσθαι, idem notat, l. de int. aff. VII. 26. XXX. 37. Jung. Foes. p. 399. Alias & μάττειν pro μάσσειν ponitur, & significat *pinsere*, miscere. Lind. Ex. XVI. §. 149.

Matula, ἀμὶς, *matella*, significat vas urinarium, in quod urina mittitur. Pro inspectione

ne urinæ debet esse vitreum, & purum. Meminit Gal. l. 1. de diff. resp. c. 12.

MATURATIO, πεπασμὸς, πέπανσις, proprie sumitur de arborum fructibus, cum ex immaturitate maturitatem adepti sunt. Per abusionem vero de nostris corporibus, cum humores excrementitii cocti fuerint. Erotian. in Onom. p. m. 87. D. Vide notas Eustachii ad h. l. Differt a *Coctione*, πέψις, quod hæc sit alimentorum; illa vero succis excrementitiis, aut vitiosis tribuatur. Est enim πέπανσις, cum materia noxia morbum efficiens devicta est, ac superata vi naturæ, ut ad exeundum sit habilis, Diet. n. 668. In hac significatione sæpe usus Hipp. 1. Epid. s. 1. t. 27. s. 2. t. 44. 45. l. 6. s. 5. t. 6. Plura loca vide apud Foes. p. 492. Medicamenta hujusmodi *maturationem* promoventia vocantur *maturantia*, πεπαντικὰ, quæ & in specie *Suppurantia*, ἐκπυϊσκοντα, pertinent. Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 31. Hinc & Rul. *maturativa* hoc sensu descripsit. Apud Chymicos *maturatio* est exaltatio e rudi cruditate ad *maturum*, & perfectum. Estque quadruplex, *Digestio*, & *Circulatio*, *Fermentatio*, & *Projectio*: de quibus singulis suis in locis. Rul. & Johns. De *maturatione metallorum*, & *Auro volatili* vide Th. Chym. Vol. IV. p. 361.

MATURUS, πέπων, dicitur de omnibus, quæ ex coctione suam perfectionem acquisiverunt; v. gr. de fructibus, de humoribus, de excrementis. Hipp. 1. aph. 22. Jung. Dieter. d. l. Opponitur τῷ ὠμῷ, *crudo*, de quo supra.

MATUTINUS, ὄρθριος, dicitur de ea diei parte, quæ *mane* vocatur. Vide *mane*. Respondet veri; & est calidum, & humidum tempus. Mercur. l. 3. V. L. c. 1. ex Oribasio. Comprehendit interdum & *antelucanas* horas, vel diluculum. Eo tempore corporis, & ingenii vires vigere, testatur, una cum experientia quotidiana, Lang. l. 1. ep. 55.

* MAXILLA, γνάθος, *mala*. Vide *Gena*, *Gnathos*.

MAXEINOS, μάξεινος, *maxinus*, nomen piscis, qui & *Asellus*, & *Gallerida* dicitur. Alii legunt μύξινος. Lind. Ex. XI. §. 34.

† MAZA, Vet. pulticula ex polenta, & aqua. Valles. in Hipp. de Victu.

MAZA, μάζα, μάζιον. Vide *Massa*.

MEATUS, πόρος, terminus in medicina usitatissimus, notans viam, per quam humores, spiritus, excrementa, vapores, flatus vel influunt, vel effluunt. Unde *meatus* a Gal. quoque divisi sunt in *sensibiles*, & *insensibiles*, *apertos*, & *latentes*. Sub sensibilibus, & apertis comprehenduntur & vasa, canales, cavitates, & pori cutanei, qui κατ' ἐξοχὴν in lib. de diff. febrium, alibique πόροι, *meatus* vocantur, de quibus vide Barth. l. 1. Anat. c. 2. Ita Herophilus *meatum*, sive πόρον simpliciter appellavit *Nervum opticum*, qui a cerebro ad oculum pertinet, sensibilis spiritus viam, teste Gal. l. 1. de sympt. causis, c. 2. *Meatus auditorius*, πόρος ἀκουστικὸς vocatur, qui in osse petroso est anfractuosus. Gal. l. 11. de U. P. c. 12. Apud Barthol. *meatus cochlearis*, *tortuosus*, *cæcus*, *capreolaris* dictus, libell. 4. c. 6. *Meatus genitalis* est, qui semen, & genituram a testibus haustam ad penis radicem defert, & juxta radicem vesicæ varicosus existit; unde & *Varicosus parastata* appellatur Gal. l. de sem. c. 15. Barthol. l. 1. c. 23. *Meatus Cysticus*, vocatur ductus a cervice vesicæ felleæ procedens, & in communem ductum cholodochum desinens, Id. d. l. c. 15. *Latentes*, & *insensibiles* sunt meatus parvi, & visum fugientes, non solum partium superficiem occupantes, sed & per totam carnis, ossium, cartilaginum, nervorum, ligamentorum, &c. substantiam disseminati; a quorum ordine vel per caussas externas, vel internas turbato variæ ægritudines oriri possunt, ac solent. Gorr.

MECHANE, μηχανή. Vide *Machina*.

MECHANICA, μηχανική, vocatur *Ars manuaria*, quæ alias *Opificium* dicitur. Qua ratione illas artes cum medicina comparaverit Galenus, lege in lib. ad Thrasybul. c. 24. seqq. Ita Linden. non veretur præferre *mechanicum* in sua arte excellentem duodecadi Doctorum, qui præter inane nomen nil sunt, Ex. II. §. 36. Quandoque vero strictius sumitur vocabulum pro illa duntaxat arte, quæ succurrit nobis in illis difficultatibus, quas præter naturam molimur, & in quibus naturam ipsam vincimus. Hinc & *Mechanici* dicebantur, μηχανικοὶ, illi, qui præstabant in excogitandis artificiosis instrumentis, quibus onera sublevantur, ex Vitruv. C. Hofm. in Gal. LL. de U. P. n. 477. Helmont. ad Chymiam applicare non dubitavit, uti patet ex tr. de febr. c. 9. n. 26. 26. Paracelsus vero more solito plane abusive sumpsit tribuens *Mechanicam* cœlo, sideribus, homini, morbis, passim in Paramir. l. 3. Tr. 1. in Fragmentis passim, in specie in fragm. ad Tom. III. referendis, ubi describit *Mechanicam morborum*, quæ tractat, quomodo morbi fabricentur.

MECHANOPOETICA, μηχανοποιητική, est inventio artis aquaticæ, ut fontium in aerem pulsorum, syringarum, aquarum, exaltationum per fistulas, & ventilia, folles, ac similia. Dorn. Rul. Johns. in Lex.

MECHILI, Paracelso dicuntur hominum quoddam genus monstrosum, quamvis non constare possit, quales sint, annumerat *Gigantibus*, *Cyclo-*

elopibus, *& Loripedibus*, tr. Philof. ad Athen. l. 1. text. 24.

Machoacanna, nomen purgantis radicis, quæ & *Bryonia Indica Oriental.* aut *Rhabarbarum album* vocatur; cujus hiftoriam, & vires prolixe defcripfit Rolfink. de purgant. fect. 2. art. 2. Schroder. l. 4. cl. 3. n. 428. Hofm. in clav. ad h. l. Gialappa vocatur *mechoacanna nigra*.

* Meconium, μηκώνιον, Latine *Papaverculum*, a μήκων, quod *Papaver* fignificat: Homonymon eft. *Proprie*, & quidem late notat fuccum Papaveris concretum; & ita confunditur cum Opio. Gal. l. 3. de S. Fac. c. 20. l. 1. de C.M.P.G. c. 4. l. 2. de Antid. c. 7. Alii tamen accuratiores differentiam inter *Opium*, *& meconium* conftituunt, illud dicentes *Lacrymam*, quæ ftillat ex capitibus papaveris maturefcentibus, & leviter incifis; hoc vero fuccum ex capitibus, & foliis, vel ex tota ftirpe coctis, vel expreffis paratum, & concretum, Opio viliorem, & ignaviorem. Diofcor. l. 4. c. 65. Plin. l. 20. c. 18. Rhod. ad Scrib. n. 22. & 86. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 314. Improprie, & propter aliquam coloris, & confiftentiæ fimilitudinem, dicitur de excremento, quod ex toto fœtus nutrimento in utero, in urinaculo congeri folitum, toto uteri geftationis tempore. Gal. l. An animal fit id, quod in utero eft, c. 5. Verum potius eft excrementum, quod in inteftino cæco infantis, utpote grandiori, quam in adultis continetur.

Mecos, μῆκος. Vide *Longitudo*.

Medea, μηδεία, nomen proprium (1.) Incantatricis, vel veneficæ, quæ uxor Jafonis, quam Euripides introduxit in Tragœd. ejufque meminit Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. 3. (2.) nomen medicamenti, quod parabatur ex fulphure, & humido bitumine. Hoc illitum alii corpori, ftatim accendit, ubi calor in id inciderit, uti fcribit Gal. l. 3. de Temper. c. 2. (3.) nomen alicujus gemmæ, ita dictæ, quia reperta primum creditur ab illa venefica *Medea*. Sed fortaffis verius vocaretur *Lapis Medus*, quia adfertur e regione *Medorum*. Eftque niger, habens venam aurei coloris, reddens fuccum croceum, & faporem vini. Laudatur præfertim a magis contra ebrietatem, & ad amorem conciliandum. Rul. exiftimat, effe fpeciem *Hæmatitis nigri*, qui reddit fuccum croceum. Confpicitur & in Cheruffia Germaniæ regione, ubi etiam ipfe *Hæmatites niger*, licet venæ non fint adeo coloris aurei, fed palleant. Meminit hujus Gemmæ Plin. l. 37. c. 10. Rul. & Johnf.

Medela, θεραπεία, ἴασις, idem quod *Curatio*, *Sanatio*. Vide *Cura*.

Medeni, Paracelfo notat exulcerationem cutaneam, fimilem Furunculis, Formicis, &c. l. 5. de exulcerationibus, aliifque fymptom. Gal. c. 6. Unde & *Vena medena* dicuntur ulcera in manibus, & pedibus, quæ alias *Dracunculi* vocantur. Appellatur & *Vena Saniofa*, Vvalth. Sylv. medic. p. 1474. Apud Avic. defcribitur, quod fit affectus corporis externus, quando puftula quædam in ambitu oritur, & poftea fit veficula, e qua egreditur aliquid rubrum ad nigredinem declive, & poftea non ceffat prolongari, quafi in veritate effet vermis. Unde & nonnulli exiftimarunt, quod fit animal, ita vocatum a loco *medina*, ubi frequens fuit. Avic. l. 5. fen. tr. 3. c. 21. Integrum etiam de hoc morbo tractatum confcripfit G. H. Velfchius medicus Auguftanus.

Mediana vena vulgo dicitur vena illa fub cubiti flexura, Avic. *Nigra*, *ramus Bafilicæ*; & plerunque fecari poteft abfque periculo, quia nullus fubjacet nervus, nec arteria. Bartholin. libell. 1. An. c. 7. p. 462.

* Medianum, *mediaftinum*, Latinis Anatomicis vocatur duplicata membrana, thoracis cavitatem, & pulmones in duas partes veluti difpefcens. Eftque revera *duplicata pleura*, quæ pleura fub coftis dicitur ὑμὴν ὑπεζωκώς, membrana *fuccingens*. Mediaftinum vero ὑμὴν διαφράττων, *interfepiens*, Gal. l. 6. de U. P. c. 3. Barthol. l. 2. Anat. c. 4. *Medianum* etiam de *Mefenterio* dictum fuiffe licet colligere ex Vafal. l. 5. de H. C. F. c. 6. in princip. Ita & *Septum* illud *Cerebri* pellucidum, quod intercedit ventriculum ejus dextrum, & finiftrum, anteriores vulgo dictos, vocatur *mediaftinum cerebri*. Barthol. l. 3. An. cap. 6. pag. 492. *Medianum* quoque vocatur trabs transverfa grandior, quæ ab una domus parte ad alteram protenditur, & alias trabes minores fuftinet, Gr. μεσόδμη. Hipp. 4. de art. t. 43. Gal. in comm. ad h. l. Foef. p. 408. Vide *mefodme*.

T Medica herba, fœnum Burgundicum. Joan. Ruellius in nomenclatura rei veterin.

* Medicamentum, φάρμακον, eft valde πολύσημον. Interdum nimis late fumitur pro omni eo, quod noftram naturam alterare poteft, Gal. l. 1. de S. Fac. c. 1. & ita venena quoque φάρμακα, *medicamenta* dicuntur. Nimis ftricte accipitur, quando fignificat purgans cum per fuperiora, tum per inferiora: v. g. apud Hipp. lib. 7. Epidem. VIII. 2. Intermedia fignificatio receptiffima eft quando idem notat, quod *Remedium*, *Auxilium*, *indicatum medicum*; & ita *medicamentum* eft, quo homines confervantur, aut curantur. Ubi quidem generalius omnis apparatus, & materia, quæ humanam naturam, quaqua ratione difpofitionem

ejus mutando, conservare apta nata est; & ita *Alimenta* quoque complectitur: uti patet ex loco Hipp. 3. de purgant. in princ. sed acceptio hæc rarior est. Propria magis notio *medicamenti* ad illa solum spectat, quæ vim non alendi habent, sed agendi in corpus, & naturam, aut invitandi, aut irritandi in officium, quoties id ignavius obit, uti eleganter scripsit Linden. Ex. XII. §. 39. seq. Recte commendantur ex Herophilo, quod sint *Divinum munus*. Prorsus enim quod tactus Divinus efficere potest, id præstant *medicamenta* usu, experientiaque probata. Scribon. in Epist. ad Callistum in princ. Unde & Gal. *manus Deorum* vocavit. De definitione, divisionibusque diversis vide passim apud Institutionistas, & si placet, in Dogmat. nostr. P. VI. c. 1. seq. Jung. & Dieter. n. 886.

Medicatrina, ἰατρεῖον. Vide *Jatrejon*.

† Medicina, vox origine Græca. Μεδέω enim est Curo: unde Curatores sanitatis κατ' ἐξοχὴν medici sunt vocati. Mars. Cagnat. Variarum observ. lib. 2. c. 15.

Medicina, homonymon est. Vel enim idem significat, quod *medicamentum*, φάρμακον, de quo p. a. Vel sumitur pro *Arte medica*, Græce ἰατρικὴ dicta. Vide *Jatrice*. Est scientia sanandi, non nocendi. Scribon. d. l.

Medicinales dies, vocantur in morbis acutis illi, qui nec Critici sunt, nec indices; & ita ad applicanda, & propinanda remedia, præsertim evacuantia, commodi. Alias & *Vacui* nonnullis appellantur.

Medicon, μηδικὸν, epitheton pharmaci deleterii, sive venenati; estque idem quod *Pharicum*, notante Rhod. ad Scrib. n. 195.

Medicus, ἰατρός. Vide *Jatros*. *Medici* sæpe etiam vocantur in plurali *medentes*.

Medimnos, μέδιμνος, *medimnus*, nomen mensuræ aridorum Atticæ, sed agricolis frequentior, quam medicis, ob magnitudinem. Continet Chenicas 48. h. e. 108. libras mensurales, seu modios 6. non medicos quidem, sed georgicos. Ejus nota fuit apud Græcos εμ. Gorr. meminit, & Æginet. l. 7. de pond. & mensur. in fin. h. t. c. 2. & alibi.

Mediocritas, *mediocris*, μετριότης, μετριότης, τὸ μέτριον, σύμμετρον, est nihil aliud, quam modus, & ratio temperandæ utrique extremitati, qua defectus, qua nimietatis viventis, quæ uti in omni re optima, ita quoque in sanitatis negotio medico maxime observanda, uti patet ex Galen. l. 5. de san. tu. c. 2. Jung. Dieter. Jatr. num. 545. *Mediocritas* est illud, quod unicuique naturæ, ætati, & regioni convenit. Huic assuefieri debet quilibet, ut sanus conservetur.

Meditatio, μελέτη, μελεδώνη, μελεδὼν, idem quod *Cura*, *Exercitatio*. Dicitur & ἐπιμέλεια. Vide *Cura*. Græca vocabula passim occurrunt apud Hipp. quæ loca collegit Foes. in Oecon. p. 404. 405. Spagyricis *meditatio* dicitur, quoties cum aliquo alio colloquium habetur internum, qui tamen non videtur: Ut cum Deo ipsum invocando, vel cum seipso, vel proprio Angelo bono. Rul. Laudant etiam propterea *Philosophiam meditativam*, ceu a qua per Spagyricam ad veram, & adeptam sapientiam tutissimum fieri transitum sibi persuadent; cujus *Philosophiæ* primus gradus dicitur *meditativum studium*, quod est inquisitio sedula veri, & oblivio mundani, quantumvis necessarii. Verum hoc studium sapit Enthusiasmum. Vid. Th. Chym. Vol. I. p. 399. seqq.

Meditullium, ἐγκάρδιον. Vide *Encardion*.

Medius, μέσος, μέτριος, variis accipitur modis, prout de variis rebus prædicatur. In genere, & communiter *medium* illud dicitur, quod inter duo extrema est, sive æqualiter, & Arithmetice, sive proportionaliter, & Geometrice: in qua posteriori significatione idem est quod σύμμετρον, *moderatum*, aut mediocre. Ad priorem vero significationem pertinet, quando *Umbilicus* vocatur *medium* ventris, imo totius hominis. Æqualiter enim distant partes extremæ omnes ab umbilico. Keuchen. ad Sammon. p. 188. Item *media figura membrorum*, quæ est inter pronam, & supinam, aut quæ nec habet musculum agentem, neque violenter patientem. Galen. l. 2. de mot. musc. cap. 3. *Medius digitus* quis sit, vide *Dactylos*. Analogice etiam aliis tribuitur: v. g. *Vita media*, dicitur ἐνέργεια animæ operationibus quidem suis, sed non vitalibus instructæ, ad quas tamen ei regressus dari potest; de qua vita media prolixius disseruit Kerger. de ferment. s. 1. c. 6. p. 48. seqq. An fortassis Paracelsus in suis scriptis eam intellexit, quando aliquoties meminit illius? Porro *medium* quoque idem significat, quod ἀδιάφορον, *indifferens*: ita *Res non naturales* possunt dici *mediæ*, vel *medio* modo se habere ad sanitatem, & morbum. Dogm. nostr. P. I. c. 6. p. 72. Quo pertinet ea quoque Notio, quando *media* ponuntur pro instrumentis medicis. Ita res Diætæ, medicamenta, & Chirurgicæ operationes sunt *media*, quibus medicus utitur ad finem suum obtinendum, hoc est instrumenta, seu materiæ medicæ. Ænigmatice, sive Spagyrice tandem *medium Cœli* vocatur *Luna*, & *margesia alba*, Rul. & Johns. Alia *media* in opere Spagyrico vide in Theatr. Chym. Vol. I. p. 425. 432. 456. *Media mineralia* iis quoque appellantur, quæ mediam obtinent naturam in-

ter metalla, & lapides, quando scil. liquescunt, ut metalla, non vero producuntur malleo, sed dissiliunt, ut lapides; quo pertinent omnes margasitæ, & plura alia, de quibus vide d. l. p. 204. 205.

MEDO, idem quod *mulsum*, vel *Aqua mulsa*. Vide *Hydromeli*.

* MEDULLA, μυελὸς, de diversis corporibus, & partibus dicitur. 1. de substantia pingui, albicante, sensus experte, in cavis ossium contenta, de qua controverti solet, an humoribus, aut partibus solidis annumerari debeat? Gal. defendit, esse ossium alimentum, l. 3. de fac. nat. c. 15. & l. 11. de U. P. c. 18. Junge C. Hofm. in Comm. ad LL. de U. P. nu. 847. seq. & Instit. l. 2. c. 131. Deinde de ipsa cerebri substantia, quæ vocatur a quibusdam μυελὸς ἐγκεφαλίτης, *medulla cerebralis*, vel τ͂ ἐγκεφάλȣ, cerebri. Gal. l. 8. de U. P. c. 4. Vid. & Keuch. ad Sammonic. p. 186. quamvis hodieque recentiores interiorem saltem ejus portionem duriorem, candidioremque, in qua siti sunt ventriculi, vel sinus, hoc nomine insignire soleant. Barthol. l. 3. Anat. c. 3. ad differentiam exterioris partis, cinericii coloris, quæ *Cortex* appellatur. Porro & portio cerebri prolongata per vertebras colli, dorsi, & lumborum, usque ad os sacrum, etiam dicitur μυελὸς ῥαχίτης, *Medulla spinalis*, Galen. lib. 1. de motu muscul. c. 1. Jung. Barthol. libell. 3. Anat. cap. 3. Hipp. dicitur μυελὸς νωτιαῖος, *medulla dorsalis*, 5. aph. 18. Vide Diet. 556. Hujus accuratam Anatomen, & artificiosam exemptionem e sua theca, vel sede ossea tradidisse Blasium, patet ex Henr. Holdenburgii Actis Philosoph. Anno 1666. m. Februario. Alias vocabulum *medullæ* etiam latius accipitur, dum per metaphoram solemus ita appellare, quod in omni re optimum est; uti demonstravit Libav. tr. de Igne Nat. cap. 49. Schroderus æquivocationem vocabuli ita expediit: *Medulla* in Mineralogia partem molliusculam denotat, quæ in saxis nonnunquam reperitur, (cujus varias species refert Rul. in Lex. quæ non sunt hujus loci.) In Phytologia mediam cujuslibet partem molliorem, ac præstantiorem refert, quam & *cor*, *matricemve* appellant (Huc pertinet etiam ἐγκάρδιον, *meditullium*.) In Zoologia adipem significat, in ossium medietate contentam, vel molliorem illam substantiam, quæ in spina, & cranio est, l. 1. c. 2. Catalogum *medullarum officinalium* vide apud eundem, l. 2. c. 31. *Medullata cura*, Paracelso dicitur, quando morbi radices in *medulla* ossium quoque infixæ sunt; de qua videatur l. 7. de morb. Gall. Orig. causs. cur. c. 10. & l. 8. c. 2.

MEGALEJON, μεγαλεῖον, Latine *magnale*; de quo supra. Alias μεγαλεῖον est quoque nomen unguenti, a *Megaleo* authore, qui composuit, quod & *mendesium*, μενδήσιον alio nomine a patria ipsius appellari, vult Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Verum Dioscorid. distincta esse unguenta *megaleum*, & *mendesium*, docet l. 1. c. 69. & 72. Jung. Hier. Mercur. l. 2. V. L. c. 19. Clem. Alexandr. maluit, *megallium* appellari, a *megallo*, vel *megallio*, Siculo inventore. Confer ad Saraceni Scholia in c. loc. Dioscor.

MEGALOCOELOS, μεγαλόκοιλος, *ventricosus*, idem quod προγάστωρ, *ventre prominulo præditus*, cui venter inferior cum intestinis justo amplior est. Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 1.

MEGALOPHONOS, μεγαλόφωνος, qui magnam edit vocem, aut *vociferatur*; ideo quia lato est thorace, & calore nativo multo præditus. Hipp. 6. Epid. s. 4. t. 24.

* MEGALOSPLANCHNOS, μεγαλόσπλαγχνος, dicitur Hippocrati is, cui magna, & elata in tumorem sunt viscera; & quidem præternaturaliter ob tumorem aliquem p. n sive scirrhum, sive œdema, sive inflammationem. Hippoc. 3. de R. V. I. A. t. 9. & 12. Gal. in comm. ad h. l. Dicitur & vinum οἶνος μεγαλόσπλαγχνος, effective, hoc est viscera in molem attollens, sive magna viscera faciens, d. l. t. 2. Alioqui etiam in bonam partem sumitur, significans *generosum*, cujus eximiæ sunt corporis, animique virtutes. Vide Foes. p. 400.

MEGALOTECHNOS, μεγαλότεχνος, idem quod *mechanicus*. C. Hofm. C. in Galen. LL. de U. P. m. 249.

MEGAS, *megethos*, μέγας, μέγεθος, *magnus*, *magnitudo*. Vide *magnitudo*.

MEJO, ὀυρέω, idem quod *mingo*, h. e. urinam reddo. Vide *mictio*.

MEJOSIS, μείωσις, Lat. *Imminutio*. Vel idem est, quod μινύθησις. Vide *Imminutio*. In qua significatione usurpat Hip. l. 1. de Diæt. XI. 48. XIIX. 12. l. 2. Epid. s. 1. 67. Vel significat tempus illud in morborum circuitu, in quo ex febris magnitudine aliquid demitur. Foes. p. 402.

MEIRACION, μειράκιον, *adolescens*, scil. qui ætatem agit ab anno 18. ad 25. notante Gal. ad 5. aph. 9. Usus alias vocabulo hoc Hipp. 1. aph. 13. Vide Dieter. n. 525.

MEIUROS, μείουρος. Vide *myuros*.

† MEL CASSIÆ, pulpa Cassiæ. Franc. Sanchez pharm. l. 3. c. 8.

MEL, μέλι, quid sit, notum est; videlicet succus quidam dulcis, ex floribus variis ab apibus elicitus, in illis proprio mellifico fermento, & calore elaboratus, & iterum per os excretus, in alveariis artificiosissime cera, ac propoli mistus, atque depositus, consistentia neque nimis dilu-

tus, neque nimis crassus, odore, ac sapore jucundus, cum aliqua acrimonia. Cujus historiam, electionem, facultates, & præparandi modos vide passim in Authoribus, videlicet Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 39. & alibi sæpius, quæ loca inquiri possunt in Theatro Mundellæ. Diosc. l. 2. c. 101. seq. Schrod. l. 5. cl. 4. nu. 94. Aldrov. l. 1. de Insect. c. 2. Fr. Hofm. In Clav. ad Schroder. c. l. Bruyerin. de re cibar. l. 10. c. 7. C. Hofm. Inst. l. 5. c. 14. aliisque pluribus. Jung. Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. s. 2. c. 8. p. 132. seq. Catalogum *Mellium Officinalium* vide apud D. Schroder, l. 2. c. 84. ut & in Dispensatoriis. *Mel Cedrinum*, Hip. dicitur, quod ex Cedris roris modo defluit, & coriis super terram extensis, excussisque arboribus in ollas, & fictilia excipitur, *melque roscidum*, vel *aereum* vocatur; estque vel ipsa *manna*, vel huic affine. Legitur de Ulcer. IX. 3. *Mel Vitrioli*, vocatur ejus *Oleum Saccharinum*, vel verum ejusdem *Sulphur*; cujus præparationem tradit Libav. Alchym. Pharmac. c. 28. *Mel arundinaceum Cannæ*, idem est quod *Saccharum*, de quo suo loco.

MELÆNA, μέλαινα, Lat. *Nigra*, a Masc. μέλας, *niger*, κατ' ἐξοχὴν morbum significare ex atra bile ortum, vult Gal. in expos. voc. Hipp.

MELANAGOGA, μελανάγωγα, vocantur medicamenta atram bilem evacuantia vulgo credita. Blas. Med. Univ. p. 61. 85. multique alii Authores.

† MELANCHLOROS, μελάγχλωρος, epitheton a nigro, viridique colore desumptum, duorum diversorum medicamentorum: unius quidem *Trochiscorum*, apud Ægin. l. 7. c. 12. circa fin. & alterius *Emplastri*, d. l. c. 17. ad nervorum vulnera, & cruentis apti.

* MELANCHOLIA, μελαγχολία. In hujus vocabuli explicatione quemadmodum plerique omnes consentiunt, duo præcipue denotare: 1. *Humorem* aliquem excrementitium, naturalem, & præternaturalem: 2. *Morbum*: ita in utriusque determinatione gravissimæ adhuc occurrunt tricæ, & difficultates, ob sententiarum, & opinionum varietatem, quas omnes ventilare excederet instituti nostri limites. Libet saltem succincte utramque significationem proponere. Quando *melancholia* humorem significat, intellexerunt Veteres, Gal. & ejus sectatores humorem fœculentum, crassum, frigidum, & siccum, *fæcem sanguinis*, naturalem tamen, & benignum, in liene collectum, & secretum. Enimvero quia talis limus sanguinis neque in hoc viscere reperitur, neque etiam alia loca excretoria adsunt, per quæ eliminetur illud excrementum e corpore; nobis verosimilius hactenus visum fuit, per *melancholiam*, vel *melancholicum humorem* naturalem intelligere *succum Pancreaticum*, sive liquorem illum limpidum in Pancreate glanduloso vulgari collectum, & per peculiarem ductum Pancreaticum, vel Virsungianum dictum, ad intestinum duodenum una cum bile delatum, unaque cum materia fœcum alvi excretum. De cujus origine integram Exercitationem conscripsit Regn. de Græf. h. tit. quamvis quoad usum illius liquoris nondum eidem, aut aliis consentiamus. Per *melancholiam* vero *præternaturalem* intelligendus nobis videtur idem *Humor Pancreaticus* diversimode corruptus, & preternaturaliter constitutus, ob sanguinis vitiosam variam diathesin, quam sequi solet, præsertim vero si acidior, & vitriolaceæ, aut penitus corrosivæ acidæ naturæ fuerit, ubi *Atræ Bilis* titulo insigniri commode poterit, ex veterum hypothesi. Vide supra *Bilis Atra*. Cui hæc non arriserint, illi liberum esto certiora, & meliora proferre; nosque paratos inveniet ad suffragium. In altera significatione, qua *melancholia* morbum denotat, communis consensus est, quod intelligatur *Delirii* species, cum tristitia, & metu, sine causa evidente oborta. Nec dissensus occurrit circa divisionem in *melancholiam Essentialem*, vel *Idiopathicam*, & *Consensualem*, sive *Sympathicam*: quo pertinent *melancholia Hypochondriaca*, *Uterina*, &c. Verum circa causarum internarum expositionem minime inter se conveniunt, ob antea dictam humoris *melancholici* ignorantiam. In hac discrepantia, & obscuritate nobis præ omnibus perplacet descriptio *melancholiæ* a Cl. Willis proposita, tr. Anim. Brut. P. II. cap. 11. ubi demonstrat, mixtum esse morbum cerebri, & cordis, a spirituum animalium, & vitalium vitio, ac inordinatione procedentem: ex qua hypothesi hæc plenior definitio dari poterit: *Melancholia* est delirium vel continuum, vel interruptum, absque febre, & furore, cum tristitia, & metu, profundis sermonibus, absurdis, & interdum desperatis, actionibus etiam quandoque ineptis, sibi, aliisve noxiis, insomniis terrificis, vigiliis, aliquando etiam cum inflatione hypochondriorum, ructibus, murmure, difficili respiratione, anxietate circa præcordia, tinnitu aurium, proveniens a spirituum animalium, & sanguinis impuritate p. n. diversimode acida, vel austera, aut acerba vitriolacea, intemperiem Cordi, & cerebro *melancholiam* cum obstructionibus viscerum inferente. Jungatur, si placet, Dieter. nu. 526. Observationes varias apud Schenk. & alios Authores reperies, quos allegatos videbis in Eph. Nat. Cur. Ann III. Observ. 148. Adde C. Rejes C. El. q. 27. num. 21. seq. & de Hypochondriaca, q. 73. A Chymicis, vel Spagyricis *melancholiam* quoque vocari ipsum

Lapi-

Lapidem Philosophorum, patet ex Th. Chym. Vol. IV. p. 718. 727.

Melanchrus, μελάγχρυς, dicitur, qui nigro, vel *atro colore præditus* est, aut qui ictero nigro laborat. Hipp. l. 6. Epid. s. 2. t. 36. quamvis nonnulli legant μελάγχλωρος. Foes. p. 402. Linden. Ex. IV. §. 82.

Melanderinos, μελανδέρινος, nomen piscis, *melanuro* similis, quem *Sargum alterum* vocat Aldr. l. 2. de pisc. cap. 17. ubi ejus historiam vide. Meminit & J. Alex. l. 14. Sal. c. 10.

Melanorrhizon, μελανόρριζον, i. e. *nigras radices habens*. In specie de Helleboro nigro dicitur. Gorr.

Melanpsithium, μελαμψίθιον, nomen vini passi, quod crassum est, multi nutrimenti, uti notavit ex Diosc. l. 5. c. 9. Linden. Ex. X. §. 103.

Melanteria, μελαντηρία, succus est in metallis concrescens, coloris nigri, quamvis exiccatus plerunque evadat cinereus. Valde adstringit, simul tamen vim causticam obtinet, quemadmodum *misy*. Quidam *Atramentum metallicum* nominant. Dioscor. l. 5. c. 118. Gal. l. 9. de S. Fac. h. tit. Vocatur & *Creta sutoria*, *Atramentum sutorium*. Rhod. in Lex. Scribon. pag. 408. Datur & *friabilis melanteria*, teste Chiocco, mus. Calceol. s. 4. p. 475. Rulandus vero, & Johnson. descripserunt, quod sit species Chalcanthi, sive Vitrioli, fusci in cœruleo coloris; duplicemque constituerunt; quarum quædam in faucibus cuniculorum, e quibus æs eruitur, salis modo concrescit; quædam in summa facie cuniculorum coit, estque terrena. Arabes *bitriam* dicunt. Alias *melanterion* quoque est clavorum veterum ferreorum rasura. Idem.

Melanthelæon, μελανθέλαιον, i. e. *oleum e semine nigellæ expressum*. Diosc. l. 1. c. 46.

Melanuros, μελάνουρος, piscis vocatur saxatilis, aut in arenosis litoribus degens; cujus historiam, & usum in cibo, & medicina tradit Aldrov. l. 1. de pisc. c. 13.

Melaones, *melones*, vermiculi nigri, qui contriti odorem bonum reddunt; mense Majo in prato reperiuntur. Item scarabæi viridis genus, luteo auri colore lucens. Rul. & Johns.

Melas, μέλας, *niger*, *ater*. Ita vocatur species coloris obscurissima, & infima, quæ ob id alium nullum recipit; contra quam Albus, cum sit summus, ceteros admittit omnes, & se interim remittit. Lind. Ex. XVI. §. 209. Diet. n. 528. Reliqui ergo colores sunt medii, Gal. l. 1. meth. med. cap. 7. Verum etiam μέλας stricte accipitur, 1. pro Veratro, vel *helleboro nigro*, ap. Hipp. 2. de R V. I. A. t. 11. in fœminino μέλαινα, pro atra bile, l. 2. de morb. LXXI. 2. In neutro μέλαν ponitur aliquando pro *Cinere Cyprio*, quo ad oculos utimur. Hipp. l. 2. de morb. mul. ubi tamen vitiose legitur μελάνθιον. Aliquando pro *excrementis*, 4. aph. 25. 1. Prorrh. s. 3. tit. 36. 37. 38. Interdum additur certum substantivum, v. g. μέλαν φάρμακον, *nigrum medicamentum*, Hipp. l. de cap. vuln. XX. 5. & in Spuriis ad l. 1. de morb. mul. II. 8. Aut epitheton, v. gr. γραφικὸν, scriptorium; & ita notat *atramentum*, Gal. & Æginet. passim. *Emplastrum* quoque vocatur μέλας, apud Æt. l. 15. quod alias proprio nomine ὀσία vocatur, vim habens anodynam, & siccantem. *Trochiscorum* quoque nomen μέλας apud eundem legitur, citante Gorræo. Vide etiam *Niger*. *Nigredo*.

Melasma, μέλασμα, vocatur species *sugillati*, vel ἐκχυμώματος, quando nigrescit. For. l. 5. Chirurg. Obs. 9. Schol. Differt a *peliomate*, ubi pars saltem livet.

Melasmos, μελασμὸς, *nigrities*, *nigredo*, effectus frigidi. Hipp. 5. aph. 17. Vide *Niger*.

Melca, μέλκα, edulii quoddam genus fuit apud Romanos, & sine dubio ὀξυγάλακτος species refrigerantis, & humectantis. Constantinus Cæsar lib. 18. de agricult. citante Gorræo docet, *melcam* nihil aliud fuisse, quam lac repositum, & reconditum in fictile novum, ferventi aceto prius perfusum, atque imbutum. Inde vero secretionem seri a crassiore lactis substantia fieri constat, quam per grumos concrescere vero simile est, eamque obsonii speciem fieri, quæ Gallis *du laict caillé* dicitur. Gorr. Meminit Gal. l. 7. meth. med. c. 4. Jung. Jul. Alex. in not. ad h. l. Lind. Ex. XVI. §. 124. Keuchen. existimat, μέλκαν idem esse, quod *Lac* simpliciter, Not. ad Sammonic. p. 159.

† Μέλκα, apud Gal. 7. meth. med. cap. 4. quale sit edulii genus, hodie ignoratum scribit Massar. Pract. lib. 3. cap. 2. Gorræus in Definit. Medic. ex Paulo lib. 3. cap. 37. colligit fuisse ex lacte paratum.

Mele, μήλη, vocatur *specillum*, sive instrumentum Chirurgicum, cujus varius esse solet usus. Hinc & variæ specillorum formæ. Iis namque vulnera explorantur, aut aliquid latens deprehenditur; interdum aliquid extenditur, extrahitur, finditur, injicitur, immittitur, inspergitur: hinc & pro vario munere, & figura varia quoque sortitur nomina. Ita *Speculum uteri*, & *ani* dilatans vocatur μήλη, Hipp. l. 2. de morb. mul. XLVI. 22. quod alias διαστομωτρὶς dici posset. Plura loca collegit Foes. p. 412. seq. Confer ad Aquapendentem, Paræum, Hildanum, Scultetum, & alios. Vide *Speculum*.

† Melegrides, gallina indica vulgo.

Meleagris, μελεάγρις, vel idem quod *Gal-*

Gallus Indicus, aut *Gallopavo*, vel huic plane similis, de quo supra. Vide Aldrov. l. 13. Ornithol. c. 4.

Meleagrius, μελεάγριος, epitheton ignis sulphurei, qualis est in spiritu omnia intrinsece comburentis, sine dubio desumptum a fabula de *Meleagro* Ætoliæ Rege, Oenei ex Althea conjuge filio, cujus vitam, uti mater post partum extracto stipite, quem igni injecerant Parcæ cum vaticinio: O nunc, nate, erit æqua tibi cum stipite vita, protraxit; ita injecto tandem ex iræ furore eodem stipite in ignem, ideo quod audivisset de cæde fratrum, mortem acceleravit, ut internis flammis uri visus fuerit, uti prolixius descripta legitur in Cornucopiis Nic. Perotti ad martial. p. 718. 719. Usus autem hoc Epitheto D. D. Georg. Ern. Stahl. in elegantiss. sua Disp. de Sanguificat. c. 3.

Melech, i. e. *Sal*. Rul. & Johns. in Lex.

Meledæno, μελεδαίνω, id est *curo*, curam habeo, ago, sano: Hippocr. frequenter usus, l. 4. Prorrh. l. 4. IV. 11. l. 1. de morb. mul. XXXIII. 1. μελεδαίνεσθαι passive, lib. de nat. pu. XIII. l. 1. de morb. mul. aliquoties. Vide Foes. p. 404.

Meledon, *meledone*, μελεδὼν, μελεδώνη. Vide *Cura*. Loca, in quibus Hippoc. usus, vide apud Foes. d. l.

Meletos, μήλειος, i. e. *melinus*: Epitheton *Aluminis*, ex *Melo* Insula una Cycladum advecti, quod est Ægyptio proximum bonitate. Hipp. l. de ulcer. VIII. 4. IX. l. de sterilit. XIII. 25. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi vitiose legitur μηλεστίας, pro μηλείας, animadvertente Foes. d. l. & approbante C. Hofm. in ἀνεκδότοις ad h. Gal. locum.

Melete, μελέτη, idem quod μελεδὼν, *cura*. Vide *Cura*. Loca ex Hipp. vide apud Foes. p. 405.

Melga, est *Salamandra*. Johns. Lex. Chymic. lib. 2.

Meli, μέλι. Vide *mel*.

Melias, μηλιάς, idem quod *melium*, ab Insula *Melo*: Epitheton Aluminis. Gorr.

Melibocum, *melibœum*, id est *Cuprum*. Rul. Johns.

Meliceria, μελικηρία, idem quod *Hydarthrus*: ita vocatur *Ichor* ille nervorum. Unde & ἰχὼρ Græce dicebatur, vide *Ichor*; quia plerique crediderunt, esse excrementum saniosum inutile, cum verosimilius sit liquor ipse animalis spirituosus; quod satis testantur gravissima symptomata hujus liquoris profusionem comitantia; de quibus videatur Hildan. tr. de *Ichore*, & *meliceria*, c. 16. seq. quamvis & hic Author pro materia vitiosa hunc liquorem habeat, & propterea affectum illum *Hydropem articulorum* vocarit, c. 3. & 4. Paracelso dicitur *Synovia*, de quo voc. infra in SY. Sunt & hodieque Anatomici clarissimi, negantes, liquorem illum naturaliter in nervis existere, & per illos diffundi.

Meliceriola, id est *meliceris parva*. Legitur apud M. A. Severin. l. de abscess. anom. c. 17. p. m. 25.

* Meliceris, μελικηρὶς, abscessus nomen est cum folliculo, humoremque melli similem continet, unde etiam nomen obtinuit; quemadmodum ἀθέρωμα a pulte, & στεάτωμα a sevo, vel adipe dicta sunt. Meminit Hippoc. l. 2. Prorrhet. XLVII. 7. quamvis mihi adhuc dubium videatur, an abscessum intellexerit, an vero *Hydarthrum*; licet prius Interpretes existimaverint. Hoc certum est, etiam *melicerida* abscessum a corrupta, & collecta lympha nervea originem suam trahere posse, non obstante quod indolens sit, cum materia jam separata, & spirituositate vitali destituta sit. *Meliceris* quoque aliquando sumitur pro κηρίον. Vide *Cerion*.

Melichroos, μελίχροος, μελίχρους, h. e. *melleum colorem referens*. Legitur apud Hippoc. l. de Int. aff. XVII. 13. l. 1. de morb. mul. XCI. 44. Vocatur alias κιῤῥὸς, *fulvus*.

Melichros, μελιχρὸς, *mellitus*, *dulcis instar mellis*. Sæpe confunditur cum priori, notante Foes. pag. 406. Epitheton vini, l. de affect. XL. 7. pomorum dulcium, apud Scholiasten Theocriti Idyll. 5. fabarum, Hipp. l. 7. Epidem. VI. 10. VIII. 11.

* Melicraton, μελίκρατον, idem quod *Hydromel*, *Aqua mulsa*, *mulsum*. Vide *Hydromeli*.

Meliedes, μελιηδὴς, idem quod μελιχρὸς, *melleum saporem*, & *dulcorem habens*: Epitheton vini, t. 2. de morb. XXII. 19. l. de Affect. L. 1. quamvis aliis μελιτοειδὴς legatur, quod idem est ac μελίχρους. Junge Lind. Ex. X. §. 50.

Melimelum, duplicem habet significationem. Vel enim notat liquorem mulsei saporis, qui producitur ex peculiari conditura Cydoniorum cum melle; quam tradit Lind. Ex. X. §. 161. ex Columell. l. 12. §. 45. Vel significat poma dulcia musteo sapore, vel melleo prædita, quæ alias mustea vocabantur. Lind. ibid.

Melinus, μήλινος, epitheton emplastrorum, quæ *mellina* dicuntur, a μῆλον, malum, stricte Cydonium, cujus colorem æmulantur. De quibus pluribus apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 6. seqq. legere est.

Melitea, vide *Pauladadum*.

Melitera, μελιτηρὰ, nomen est aridi medicamenti; cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 13. & usus monstratur, l. 4. c. 40.

Melitismos, μελιτισμὸς, dicitur *Linitus ex melle*

melle in tussi, & gravedine puerorum. Ægin. l. 7. c. 7.

Melitites, μελιτίτης, duo significat. 1. *mulsum*, sive οἰνομέλι ex musto factum. Diosc. l. 5. c. 5. Lind. d. l. §. 50. Deinde, & quidem usitatius, *melitites* dicitur Lapis hodieque plane incognitus, præcipue in Officinis. Dioscor. similem esse scripsit *Galactiti*, & ejusdem effectus, præterquam quod habeat dulciorem succum, lib. 5. cap. 151. Jung. Galen. l. 9. de S. Fac. §. Hæmatites, &c. Ægin. l. 7. c. 3. Chioc. muf. Calceol. sect. 3. p. 275. seqq.

Mellago, dicitur medicamentum consistentiam, & saporem mellis habens. Parantur vero mellagines non solum ex vegetabilibus, sed etiam e metallis, & mineralibus. Schenk. Synt. comp. & præscr. med. p. 320. Adulterinæ vero sunt, & improprie ita dictæ, quæ cum melle parantur. Hæc enim potius Eclegmata, & Linctus appellantur. Idem d. l.

Melittoma, μελίττωμα, vocatur in genere *Confectio ex melle*. Ægin. l. 3. c. 61.

Mellisodium, id est *plumbum ustum*. Rul. & Johns. Lex.

Mellosi, sunt *Lumbrici terræ*. Johns. Lex. Chym. l. 2.

Melochites, nomen lapidis in Comitatu Tirolensi, qui alias *Lapis armenus* vocatur, quod olim ex Armenia tantum ad nos translatus sit. Schroder. l. 3. c. 8. n. 4.

* Melon, μῆλον, vocabulum est æquivocum. (1.) significat *malum*, quod & *Pomum* dicitur. Vide supra *malum*. (2.) significat *Ovem*; & idem est quod πρόβατον. Galen. in Exeg. dict. Hipp. Unde & μῆλα sunt *carnes ovillæ*, Hippocr. l. de affect. XLVI. 10. lib. 2. de morb. XLVI. 43. XLVIII. 33. LXVII. 20. &c. Vide Foes. pag. 412. (3.) μῆλον idem est quod *gena*, *mala*; pars faciei inter nasum, & aurem sub oculo leviter eminens, pilis nuda. Vide *Gena*, *mala*. Sic dicta a *mali* similitudine, sive rubeum colorem, sive rotunditatem spectemus. (4.) Pollux author est, & μῆλα quoque vocari *tonsillas interiores*, in intimo ore positas, ad radicem linguæ. Gorr. Cast. (5.) μῆλον significat affectum tunicæ uveæ in oculo, quando ita egreditur, ut palpebræ minus prævaleant, & pili palpebrarum pungentes, clausis oculis, dolorem inferant. Ita dicta, quod ita protuberet oculus, ut *malum* exertum referat. Castell. Latine *malum*. Forest. l. 11. Obs. 24. in Schol.

Meloplacus, μηλοπλακοῦς, & Dimin. μηλοπλακούντιον, edulium, & *placenta e malis cotoneis*, in vino coctis, adjecto postea melle, pipere, aliisque pro arbitrio Pharmacopœi. Galen. meminit l. 2. de Al. Fac. c. 23. Ægin. l. 7. cap. 11. Gorr. Perperam vero, & contra Græcorum vocabula componendi morem a nonnullis *melaplacuntion* vocatur.

Melos, μέλος, Latine dicitur *membrum*, quod est pars organica, vel dissimilaris magis, composita ex aliis partibus: v. g. Brachium, Pes, Oculus, &c. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 9. Vide *membrum*. Altera significatio, quando *carmen*, cantilenam significat, nota est ex aliis Lexicis, nec hujus est loci.

Melosis, μήλωσις, dicitur exploratio Chirurgica, specillo facta, a verbo μηλῶσαι. Nomen, & verbum occurrit apud Hippoc. l. de capit. vulner. XI. 2. 3. l. s. de morb. V. 16. s. 3. de fract. t. 23. Foes. p. 414.

Melotis, μηλωτίς, item μηλωτρίς, late significat *specillum minus*, quod adhuc tenuius est, quam ἀμφίμηλον. Gal. l. 6. An. adm. c. 13. Stricte vero dicitur *specillum auriculare*, quo utimur in aurium doloribus. Sub quo etiam *Auriscalpium* comprehenditur. Idem l. 3. de C. M. S. L. c. 5. & l. 1. de C. M. P. G. c. 10. ubi compositum dicitur ex μήλη, *specillo*, & οὖς, auris.

Melosina, nomen creditur proprium regiæ filiæ, cujus soror Meliora, quæ ambæ quondam propter peccata desperabundæ a Sathana fuerunt raptæ, & in spectra transmutatæ, spiritus horribiles, & spectra immania. Vivere putantur aliqua anima rationali, & in brutali solum corpore phantastico nutriri elementis, & una cum illis in extremo judicii die transituræ, nisi cum aliquo homine forte fortuna matrimonium contrahant, ut ipsæ naturali morte interire possint, & matrimonio naturaliter vivere hujus unionis. Hæc Rul. Ejusdem status, atque generis plura spectra haberi creditur in desertis, in sylvis, ruinis, monumentis, & in extremis litoribus maris. Vulgo *maledicti* vocantur *homines*, sed proprio nomine *Spectra* dicuntur, atque *Diabolorum sancti*, cum quibus versantur cacodæmones, suas illusiones, & portenta perficiunt. Hæc addit Johns. Lex. l. 1. Paracels. inter *Aereos* effectus videtur retulisse: unde plura de his nugatus est, deque *melosinico Ares*, l. 4. de vit. long. c. 6. l. 5. c. 2. & 5. ut & l. 1. Philos. ad Athen. t. 13. 19. l. 2. c. 15. Nugamenta plane indigna Christiano homine!

Melusi, id est *Mercurius*, *albach messalis*. Rul.

* Membrana, μῆνιγξ, ὑμήν. Vide *Hymen*. *Membranacearum partium* Officinalium Catalogum vide apud Schroder. l. 2. c. 24. *Membranis stomachi*, sive ventriculi peculiarem vim, & admirandam potestatem tribuit Helmont. tr. Sedes Animæ, n. 25.

† Membrum conformatum, organicum. Riol.

* Membrum, μέλος. Vide *melos*. Sumitur aliquando pro *Parte Corporis*, qua simpliciori, cujus particulæ videntur nomine, & definitione communicare cum toto, ut Caro, Os: diciturque alias *Pars Similaris*: qua composita, & *Dissimilari*, sive *Organica*, de qua in *melos*. Aliquando etiam strictius accipitur pro *membro* saltem virili, sive *mentula*.

† Memitha, species Chelidoniæ. Rud. lib. 1. cap. 29.

Memestomenos, μεμεστωμένος, id est *fartus*, impletus, confertus, idem quod μεστός. Lind. Ex. X. §. 51.

Memoratrix, vide *memoria*.

Memoria, μνήμη, accipitur vel de facultate animæ memoratrice, quam Galen. μνημονευτικὸν τῆς ψυχῆς appellat, l. de sympt. diff. c. 3. fin. Hæc etiam brutis perfectioribus competit; & consistit in spirituum animalium puriorum, & lucidiorum motu circa corpora cerebri striata, & specierum sensu admissarum perceptione, uti egregie de hac differit Vvillis tr. Anim. Brut. P. 1. c. 6. Et de hac loquitur Gal. l. 3. de L. A. c. 5. Vel sumitur de actu secundo *memoriæ*, sive *memoratione*. Unde idem dixit: *Memoria* rerum sensibilium longa opus habet consuetudine, l. 1. Anat. adm. c. 2. estque nihil aliud, quam observatio, & conservatio eorum, quæ sensibus percipiuntur, de subfig. Empir. c. 3. Plura de *memoria* vide in Ephem. N. C. Ann. III. sub fin. P. Lautemberg præloque in *mnemonicam* Ciceronis, p. 599. seqq. Bonett. medic. Septentr. l. 1. sect. 9. c. 6. p. 90. seq. Os *memoriæ*, dicitur os occipitis, quod alias Basilare vocatur. Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. p. 710. Blas. med. Un. p. 107.

Memphites, μεμφίτης, nomen Lapidis, qui reperitur in Ægypto, juxta *Memphin*, calculorum magnitudine, pinguis, versicolor, uti eum descripserunt Dioscor. l. 5. t. 158. & Plin. l. 36. c. 7. Verum qualis sit, hodieque ignoratur. Rul. & John.

Men, μὴν, *mensis*, nomen determinati temporis, sive certus quidam numerus dierum, quos vel unaquæque regio, aut civitas ex proprio instituto observavit; & dicitur *mensis Civilis*, vel quos certus cursus Solis, aut Lunæ sive motus proprius constituit; & vocatur *mensis naturalis*: qui propterea geminus habetur: Unus *Solaris*, dum Sol unumquodque in Zodiaco signum percurrit; cumque duodecim sint, hinc totidem etiam *menses* in anno statuuntur, qui tamen non æque inter se pares sunt: *Lunaris* alter, & magis medicus, quem constituit Lunæ motus ab una conjunctione cum Sole, sive Novilunio ad alterum, id quod fit circiter undetriginta diebus, cum dimidio. Gorr. Jungatur Rhod. ad Scribon. n. 12. & 13. Galen. l. 2. de cris. cap. 2. Forest. l. 28. Obs. 59. Schol. *Mensis Philosophicus*, vocatur certum tempus digestionis, vel putrefactionis; & interdum paucioribus diebus definiri solet secundum naturam, & absolutionem operis; ita ut secundum quosdam sint tres dies, & tres noctes; & quidam per decem dies dicunt; alii quinque illis addunt: in aliquibus est 30. in aliquibus 40. dierum spatium; Th. Chym. Vol. II. p. 282. Rul. & Johns. in Lex. Sæpe etiam vocab. Latin. *Mensis* sumitur pro fluxu sanguinis in fœminis *menstruo*, sive singulis periodis *mensium* Lunarium repetente. Vide *menstruum*.

Mendacium, ψεῦδος, quid sit, notum est, falsitas nimirum in sermone. Dividi solet *mendacium in Officiosum, Jocosum, & Perniciosum*. Ultimum uti adversatur humanæ societati, ita neminem, nec *medicum* etiam decet. De hoc etiam videatur Linden. Ex. XI. §. 120. seq. Primum vero concessum esse quandoque medico, demonstravit Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 4. s. 2. c. 7. C. Rejes C. El. q. 11. n. 5. fin. Quod sit discrimen inter *mentiri*, & *mendacium dicere*, docuit Jul. Alexandr. Not. in Galen. l. 2. de decr. Hippoc. & Pl. 5. Breviter: *Mentitur* fallens; *mendacia dicit* oberrans. Tropice *mendacia* etiam dicuntur maculæ illæ albæ in unguibus spectandæ, quemadmodum scribit Fallop. Vide *macula*.

Mendesion, μενδήσιον, *Unguenti* genus est, Ægypto peculiare, ita dictum a *Capro*, qui ex Ægypti parte, ubi primum unguentum illud repertum est, colebatur, & μένδης vernaculo sermone dicebatur. Dictum est & *Ægyptium unguentum*, item μετώπιον. Meminit Galen. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. Descripserunt Dioscor. l. 1. c. 72. Æginet. l. 7. c. 18. Vide *megalejon*. Mentionem fecit & vini *mendesii* Hipp. l. de int. aff. XIV. 19. estque vinum album, & molle. Foel. p. 407.

Mendicus, πτωχὸς, quid significet, extra forum medicum etiam patet. De *mendicantium* vero vaframentis varia collegit, lectuque digna Paræus Chir. l. 24. c. 18.

* Mendosus, νόθος, idem quod *Spurius*. *Illegitimus*; ut *mendosæ Costæ*, sive spuriæ; *Mendosæ* suturæ, &c. Castell.

Menfrice, i. e. *mastix*. Rul. & Johns.

* Meningophylax, μηνιγγοφύλαξ, q. d. *membranæ custos*. Describitur a Celso l. 8. c. 3. quod sit lamina ænea, firma, paulum resima, ab exteriori parte levis, qua Chirurgi in vulneribus capitis utuntur, quoties excidendum os est, & attollendum, metusque imminet, ne in ipso opere cerebri membrana negligentius, & ultra, quam res expostulat, premendo lædatur, & con-

contundatur; ex quo sopores, & graves inflammationes cum periculo mortis oriuntur. Meminit Gal. l. 4. de L. A. c. 2. fere circa fin. Ejus delineationem, & modum applicandi tradit Scultetus Arm. Chirurg. Part. I. T. II. fig. 10. & T. XXIX. fig. 7. Huic simile quoddam ferramentum habent Chirurgi nostri, inquit Gorr. quod *Vectem* dicunt, (Gr. μοχλὸς, vel μοχλίον) cum eo attollant os, quod ferme totum excisum est, & jam labat, non secus quam grandiores lapides vectibus impelluntur, quanquam eodem ferramento cerebri membranam custodiant. Est enim lamina ferrea angustior ab ea parte, qua os tangit, aspera, ab altera lævis, non recta, sed media, duobus locis recurvata. Castell. A Gr. μηνιγγοφύλαξ quoque vocari membranam, quæ priorem cerebri ventriculum contegit, scribit Forest. l. 10. obs. 9. in Schol. Verum authoritatem reperire hactenus non licuit.

* MENINX, μῆνιγξ. Vide *membrana*, *Hymen*.

MENIS, μῆνις, idem quod ὀργὴ, *ira gravior*, h. e. diuturna injuriarum memoria, & cum vindictæ desiderio reminiscentia. Hinc μηνιᾷν dicitur de illis, qui implacabiles sunt. Jul. Alex. not. in Galen. l. de dign. & cur. aff. anim. prop. cap. 5.

MENO, μένω, i. e. *maneo*, unde μονὴ, *mansio*, μόνιμος, *permanens*, stabilis. Hipp. 1. aph. 3. Diet. Jatr. n. 534.

MENOS, μένος, significat *robur*, vim, vehementiam, idem quod ἰσχὺς, vel δύναμις. Ita vini μένος legitur ap. Hipp. 3. de R. V. I. A. cap. 41.

MENS, νοῦς, γνώμη, διάνοια, idem quod *Animus*. Dicitur κατ' ἐξοχὴν quoque de summo Creatore. Gal. l. 17. de U. P. c. 1. Lang. lib. 1. ep. 14. Reliqua vide supra in *Animus*, & *Gnome*.

MENSA, τράπεζα, quid significet, pueri quoque norunt. Pertinet ad Instrumenta Diætetica, pro cibatione peragenda: Pharmaceutica, ad medicamenta super illa præparanda: ad Chirurgica, & Anatomica pro utrisque operationibus perficiendis. Accipitur etiam tropice haud raro pro ipsis alimentis, & cibandi ratione. Ita dicitur *Mensa prima, secunda*, &c. *Mensæ* Italicæ, & Syracusanæ olim damnatæ a Platone, ceu nimium largæ, & lautæ, teste C. Hofm. C. Gal. LL. de U. P. n. 505. *Mensa* quoque τράπεζα, tropice dicitur pars superior plana dentium maxillarium, sive molarium, quia veluti supra *mensam* collocantur cibi. Fallop. Expos. de ossib. c. 16. Tom. 1. p. 504.

* MENSIS, μὴν. Vide *Men*.

MENSTUUATIO, Blasio vocatur fluxus mensium naturalis in fœminis. Med. Univ. p. 10. & 452.

MENSTRUUM, apud Latinos Homonymum est in Medicina. Usitatissima significatio est, quando notat Excernendum, vel Excrementum naturale sanguinis, in sexu fœminino, ætate adulta, utplurimum per stata mensis Lunaris, sive quatuor septimanarum intervalla repetens, Gr. καταμήνια, ἐμμήνια dictum; cujus caussam optime referre licebit in Creatoris sapientissimum institutum, & sanguinis copiam turgescentem, ut natura non possit diutius retinere. An Lunæ quoque influxus, & virtus quædam huc aliquid conferat, arduum est determinatu. Siquidem non in omnibus idem tempus observatur excretionis, cum apud alias circa plenilunium; alias novilunium; alias vero circa quadraturas; imo apud quasdam etiam diebus intercalaribus contingat. Sanguinem non successive ad uterum colligi intra illud temporis spatium, sed demum circa instans effluxus tempus eo moveri, satis testari videntur lumborum, laterisque dolores ex illo motu eo tempore oborti. Vvalæus Ep. 2. de motu sanguin. *Menstruus sanguis*, si corrumpitur, & dispositionem præternaturalem acquirit, fit variorum gravissimorum morborum author, & causa, uti passim ex veterum, & recentiorum Medicorum monumentis prolixe demonstrari posset, nisi instituti ratio prohiberet. Altera significatio est Chymica, & Pharmaceutica, quando *menstruum* vocatur *Liquor*, cujus beneficio *Extracta* fiunt. Schr. l. 2. cap. 57. Dividuntur in *Naturalia*, & *Artificialia*, Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Plura vide in Rolfink. Chym. l. 2. cap. 14. An detur *Universale* omnia corpora solvens, quod vocatur *aqua sapientiæ*, *Mercuriale Philosophorum*, *Aqua Cœlica*, omnium horarum homo, vinum animatum, &c. dubitatur. Solliciti quidem sunt de eo Spagyrici, verum placet nobis ὅπως ἔχεις Rolfink. d. l. Inconcussæ veritatis Thesis est: non datur *Menstruum* omnia corpora promiscue solvens: Agens non agit pro ratione patientis. De divisione *Menstrui* in *Vegetabile*, & *Minerale* videatur Th. Chym. Vol. VI. pag. 223. seqq. De *minerali* legatur etiam Beker. in Oedip. Chym. Tit. 5. §. 2. *Menstruum Philosophicum*, habetur Spiritus Aceti fortissimus; de quo legatur ex Jac. le Mort. Collect. Chym. Leid. c. 7. *Menstruum Circulatum*, eidem est Spiritus Nitri dulcificatus, d. l. c. 303. Egregie quoque, & succincte de Menstrui Chymica significatione, & ejus speciebus scripsit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. s. 1. cap. 4. pag. 53. seqq.

MENSURA, μέτρον, accipitur 1. late pro omni determinata, & congrua alicujus rei quantitate,

quæ

quæ optima habetur. Galen. l. 1. cogn. & cur. propr. anim. morb. c. 3. & ita quoque pro cibi mensura, rebusque solidis, quin & aliis rebus non naturalibus, l. de Consuet. c. 4. Deinde stricte significat vasculum quantitatis certæ, siccæ, aut humidæ, l. de pond. & mens. c. 1. h. e. cujus cavitate recipiente certa quantitas determinatur, & judicatur. Ægin. l. 7. c. 26.

* MENTAGRA, μενταγρα, idem quod *Impetigo*. *Lichen*. Vide supra *Impetigo*.

MENTULA, idem quod *Penis*, sive *membrum virile*; de quo vocab. Rolf. de part. genit. P. I. c. 43. Idem tamen etiam tribuit *Clitoridi*, d. l. P. II. c. 42. De *mentula* e capite, & occipitio propendente vide Eph. N. C. Ann. III. obs. 42.

* MENTUM, γένειον. vide *Genejon*. Dicitur omne id, quod labro inferiori longa, & orbiculari figura subjacet. Introd. c. 10.

MEPHITIS, μεφῖτις, dicitur fœtor ex sulphure accenso: de quo J. Alex. not. in Gal. lib. 7. de U. P. c. 8.

MERCAVAH, i. e. *Thronus Dei*, vel ejusdem fulcrum. Th. Chym. Vol. VI. p. 101.

MERCES, μισθὸς, quandoque etiam usurpari solet pro *Sostro*, & *Honorario*, quod Medicis debetur pro opera præstita; & illi quoque quandoque honesta ratione exigere possunt ab ingratis, & incivilibus. Rhod. ad Scrib. n. 171.

MERCURIALIS, epitheton est non solum rerum, & medicamentorum, quæ ex Mercurio parantur; sed etiam humoris melancholici, qui *Humor Mercurialis* appellatur; & morborum inde provenientium, *morbi Mercuriales* dictorum. Blas. Med. Univ. p. 349. 360. 443. Imo & spiritus, ceu caussæ sanitatis, & morborum, caussæ *mercurialis* nomine exprimuntur. Significatio Botanica, quando herba quædam emolliens, & in Clysteribus usitata *Mercurialis mas*, & *fœmina* dicitur, non est hujus loci.

MERCURIUS, ἑρμῆς, vide *Hermes*. Præter illam Ethnicam, & Astronomicam significationem, terminus usitatissimus est Chymicis, & Spagyricis, quamvis sub varia quoque significatione. Libet saltem descriptiones Rul. & Johns. adjicere. *Mercurius* dicitur unum e tribus principiis corpus, in quo proprietas rerum continetur, item *Argentum vivum*. *Mercurius* est principium materiale, vaporosum, naturæ aqueæ, subjectum nimirum generationis, cui per vim formatur, imprimiturque forma, & absolutio adest. *Mercurius metallorum*, quinta essentia, & aqua permanens, spiritus, semen fœmininum: item *Mercurius metallorum*, est *mercurius* corporis præcipitatus, corporalis, quando metalla ad primam materiam rediguntur, & ita in semetipsa præcipitantur. *Mercurius mineralium*, est oleositas, vel unctuositas de mineris auri, & argenti tracta. *Mercurius*, Argentum vivum, CC. S. Z. item Auripigmentum. *Mercurius chambar* est magnesia, fluidum corpus, & aqua. *Mercurius regeneratus*, est primum Ens *Mercurii*. *Merc. crudus*, est is, qui nondum separatus est a sua materia, in qua generatus. *Mercurius laxus*, est Turbith minerale. *Mercurius* a natura coagulatus est solidum metallum. Arte vero coagulatur, aut cum metallis, aut cum mineralibus, vel sine ipsis, per se, aut per alia extra mineralem naturam existentia. *Mercurius crystallinus*, qui sæpe sublimatus est in formam crystalli, & perspicuitatem. *Mercurius corallinus*, qui per oleum ovorum, & aquas alias in rubedinem corallinam est adductus. *Mercurium metallorum*, ut & Antimonii, inter Non Entia referre non est verius B. Rolf. pec. tract. h. t. quam tamen opinionem impugnavit Beker. in Exper. Chym. Nov. Nonnulli ex recentioribus, inter quos & D. Etmullerus, *Mercurium* metallorum vocarunt *Mercurium* Corporum, nulli dubitantes, eum beneficio salium alcalinorum, qua fixorum, qua volatilium, elici posse, eumque sublimioribus inservire. An vero liquidum illud corpus, & in quod metalla perfectiora redigi possunt per dicta salia, revera cum *Mercurio* conveniat, non est nostri instituti dijudicare. Interea triplex ex illorum hypothesibus resultat *Mercurius*, Vulgaris, Corporum, & Philosophicus. *Mercurialis Sæva*, est aqua aluminum, in qua Mercurius generatur. Est enim sal purgativum aurei coloris, quod in salinis cavernis reperitur, fossoribus optime cognitum: utuntur hoc per os ad pneumoniam. Rul. *Mercurialia* medicamenta dicuntur, quæ *argentum vivum* recipiunt. Venena *mercurialia*, quæ indolem *mercurii*, sive *hydrargyri* imitantur, & similia symptomata excitant. Vide *Hydrargyros*. Junge Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. s. I. c. I. p. 27. 28.

MERDA, κόπρος, idem quod *Stercus*. Vide *Copros*.

MERDASENGI, id est de adusto plumbo pulvis. Rul. & Johns. Fallop. putat esse Lithargyrium, tr. de metall. f. fossil. c. 27. Tom. I. pag. 328.

MERDIVOMUS, κοπρέμετος. Vide *Copriemetos*.

MERENDA, προδόρπιον, τὸ μετ' ἄριστον φαγεῖν, est *cibus post meridiem sumptus*, pueris, & fortius laborantibus, & fortassis quibusdam morbo confectis reficiendarum virium gratia concessus, alias noxius, & incontinentiæ signum. Mercur. lib. 4. L. c. 17. fin.

MER-

Mergen, *Bassec*; id est *Corallus*. Rul. & Johns.

Mergus, αἴθυια, nomen avis aquaticæ, cujus variæ dantur species. Descriptionem, & usum in cibis, & Medicina tradidit Aldrov. l. 19. Ornith. c. 49. Specialiter quod *mergus* voracissima sit avis, & plurima concoquat, ob id ejus pellem cum plumis paratam a pellifice, stomachoque applicatam vim concoctionis promovere, legitur & in Th. Ch. Vol. V. pag. 400. seq.

Mericos, μερικὸς, *partialis*, idem quod τοπικός, *Localis*. Epitheton medicamentorum *Localium*. Gorr.

Meridies, μεσημβρία, dicitur 1. *medium diei*; & opponitur mediæ nocti. Sumitur tamen aliquando cum insigni latitudine. 2. significat *medium cœli*, sive illam plagam cœli, sub qua Sol apparet in diei medio. Unde *meridionales* populi, & regiones dicuntur sub *meridie*, h. e. sub *meridiano*, & *medio cœli* habitantes. Gal. l. 2. de Temper. c. 6. Quid Spagyrici in opere Lapidis Philosophici intelligant per *meridiem*, & *mediam noctem* ænigmatice, meo judicio nec ipsimet noverunt. Meminit Lib. Alchym. Pharmac. c. 7.

Merimne, μέριμνα, vide *Cura*. Legitur hæc vox apud Hipp. l. 2. de diæt. XXXIX. 9. ubi simul effectus in corpus redundantes a cura proponuntur. Confer etiam ad Cels. l. 1. c. 3. §. de his, quæ extenuant corpus.

Merlucius, ὄνισκος, qs. *Maris Lucius*: piscis vocatur, qui alias *Asellus saxatilis marinus* dicitur; interque pisces etiam febricitantibus quandoque concessos refertur a J. Alex. l. 14. Sal. c. 7. Laudatur & a Lang. l. 1. ep. 58. Vocatur & *Callarias*. Historiam, & usum vide prolixius ap. Aldr. l. 3. de pisc. c. 1. Adde Lind. Ex. XI. §. 14. & 133. 147. 205. 206.

Merops, μέροψ, nomen avis, quæ & *Melissophagus* dicitur, ideo quod apibus insidietur: cujus historiam, & usum vide apud Aldr. l. 12. Ornithol. cap. 45. Ejusdem pietatem erga parentes etiam deprædicat Lang. l. 1. ep. 63.

Meros, μέρος, Latine *Pars*, interdum & μόριον, generaliter dicitur id, quod totum essentialiter complet, atque integrat, vel in quod totum dividitur. Est enim vocabulum ex iis, quæ ad aliquid, sive Relata dicuntur. Gorr. Quo supposito, facile liquet, quam graviter hallucinentur, qui in homine vivo, ceu subjecto Medicinæ, humores, & spiritus e numero *Partium* excludere non verentur. Vide Lind. Ex. XV. §. 68. seqq. Dogm. nostr. P. I. c. 2. p. 24. seq. Alias & vocabulum *Pars* ad ipsam medicinam refertur, dum quædam *ministræ*, & quædam *Principes* illius Artis *partes* constituuntur; uti passim in Compendiis, & Institutionibus Medicis videre licet. Vide *Pars*.

Meros, μηρός. Vide *Femur*.

Mersor. Vide *Urinator*.

Merula, κόσσυφος, κοττιφὸς, & nomen avis, & piscis habetur. Avis historiam, & usum in cibis, Medicumque tradit Aldrov. l. 16. Ornithol. c. 6. Laudat & Rolfink. O. & m. m. Sp. l. 14. s. 1. c. 14. Piscis vero descriptionem, cum usu, Aldrov. l. 1. de piscib. c. 6. Meminit & Gal. l 3. de A. F. c. 28. l. de bon. & mal. succ. c. 3. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 3.

Merus, *Meracus*, ἄκρατος, in genere dicitur de omni illo, quod homogeneum, sincerum, nullaque alia re permixtum est. Strictius tamen sæpe sumitur de *vino* aqua non diluto, sincero; quod Hipp. 3. de morb. XV. 33. αὐτίτην οἶνον vocat. Lind. Ex. VII. §. 24. Diet. n. 33. Rhod. in Lex. Scrib.

Merycismos, μηρυκισμός. Vide *Ruminans*. *Ruminatio*.

* Mesaræon, *Mesenterium*, μεσάραιον, μεσεντέριον, synonyma sunt. Ita vero vocatur corpus membranosum, medium inter intestina situm habens, per quod varia vasa, Arteriæ, & venæ *mesaraicæ* dictæ, Venæ Lacteæ, Lymphatica Vasa, Nervi quoque una cum multis Glandulis feruntur, intestinis annexum; cujus pleniorem historiam vide apud Anatomicos, præsertim Barth. l. 1. Anat. c. 12.

Mesera, id est *Tutia Alexandrina*. Rul. & Johns.

Mesel, *Mosel*, i. e. *Stannum*. Iid.

Mesemar, vide *Mismar*.

Mesenterion, vide *Mesaræon*.

Meses, μέσης, nomen venti, qui est medius inter *Cæciam*, & *Aparctiam*. Gal. comm. 3. de humor. t. 13.

Mesianum, μεσιανὴ, nomen Emplastri, quod alias ἀνίκητον dicebatur. Author ejus fuit Crito; & describitur a Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2. Vide *Anicetum*.

Mesire, vocatur affectus quidam Hepatis cum gravitate conjunctus; cujus signa sunt tumor, inflammatio, mordicatio, denigratio linguæ. Avic. l. 4. fen. 14. tr. 3. c. 5.

Mesocolon, μεσόκωλον, generaliter significare videtur apud Hippocr. *membranam medianam* quandam, vel interstitium, 6. Epid. sect. 4. t. 7. Strictius vero dicitur de parte *mesenterii*, quæ intestina crassa, præsertim colon, annectit in dextro, & sinistro latere, & parte infima recto intestino adhæret. Gal. comm. ad d. l. Gorr. Foes. Oec. pag. 408. Barthol. l. Anat. c. 12.

Mesocranon, μεσόκρανον, idem quod κορυφὴ, *vertex*. Gorr.

Mesodme, μεσόδμη, dicitur *trabs grandior transversa*, Lat. *medianum*, quæ ab una domus parte ad alteram transit, & alias minores trabes sustinet. Hipp. 4. de art. t. 43. Foes. d. l.

Mesoglossi, sunt iidem musculi, qui alias dicuntur *Genioglossi*. Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 549.

Mesomphalion, μεσομφάλιον, idem quod ὀμφαλὸς, *umbilicus*. Gorr.

Mesophryon, μεσόφρυον, dicitur Ruffo ea pars faciei, quæ inter ambo supercilia media est, supra nasum, ad frontis finem sita; & quia depilis esse solet, Capella lepide vocavit *Glabellam*. Gorr. Dicitur alias etiam μετώπον. Junge Keuchen. ad Sammonic. p. 230.

* Mesopleurios, μεσοπλεύριος, epitheton *musculorum Intercostalium*, πλευρὸν enim costam significat: quemadmodum & loca illa *Intercostalia* μεσοπλεύρια vocantur. Gal. l. 7. de U. P. c. 21. & l. de musc. dissect. c. 23.

Mesopotamenon, μεσοποτάμενον, est species unguenti *Oenantharii*, h. e. ex vino, & flore liliorum alborum parati; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 11.

Mesos, μέσος. Vide *Medius*.

Messis, ἄμητος, πυραμητὸς, dicitur illud anni tempus, quo rustici segetem maturam metunt. Gal. l. 1. de Antidot. c. 18. *Messis* quoque ab eodem refertur inter Exercitationes corporis fortiores, l. 2. de San. tu. c. 8. Alias vocab. *messis* allegorice quandoque accipitur pro maturitatis tempore: v. g. *Messis mineralium*, Th. Ch. Vol. I. p. 572. & Sibold. Hemsterhuis edidit libellum, quem inscripsit, *Messis Aurea Anatomica*.

Mest, i. e. *lac acetosum*, *Misal*, *mosal*. Rul. & Johns.

Mestor, μήστωρ, dicitur *Artifex peritus*. In specie de Chirurgo usurpatur ab Hipp. l. Mochlic. XXII. 8. Jung. Foes. p. 414.

Mestos, μεστὸς, *plenus*, refertus. Hipp. 5. aph. 45. Diet. n. 536. Idem quod μεμεστωμένος. Lind. Ex. X. §. 251.

Meta, καμπτήρ. Vide *Campter*.

Metabasis, μετάβασις, dicitur *Transitus*, vel *transgressio* Medici ab una indicatione ad aliam, ab uno remedio ad aliud; quæ debet fieri cum prudentia, non temere, aut cum violentia; uti colligitur ex Hipp. 2. aph. 51. & 52. ubi verbum μεταβαίνω, *transeo*, legitur. Junge Dieter. n. 538. Fere idem est quod μεταβολὴ, *mutatio*, nisi quod hæc latiorem habet significationem.

Metabole, μεταβολὴ, idem quod μεταλλαγὴ, significat *mutationem*. Dicitur vero in medicina de omnis generis rebus, de anni temporibus, de victu, remediis, caussis morbificis, &c. Vide Foes. p. 408. Diet. n. 540. Ubi quidem in genere notandum, quod omnes magnæ, & celeres *mutationes* sint vitandæ. Gal. comm. 2. de humor. t. 29. 2. de R. V. I. A. t. 52. *Mutatio* a contrario in contrarium debet fieri per elementum intermedium. Th. Ch. Vol. V. pag. 55. Quod vero *mutatur* de specie in speciem, debet reduci in primam materiam. Ibid. p. 544. Crisis quoque dicitur *mutatio* repentina. De *mutatione* sexus pro, & contra quædam proposuit Rolfink. de par. genital. Part. 1. c. 2. & 3. Vide *Transmutatio*.

Metacarpion, μετακάρπιον, *Metacarpus*, *Postbrachiale*, dicitur pars manus extremæ media inter digitos, & carpum, sive brachiale, cujus interior pars dicitur *Vola*, θέναρ, ὑπόθεναρ, Exterior, *Dorsum*, ὀπίσθεναρ. Alii tribuunt *metacarpo* quinque ossa, tertium os pollicis quoque annumerantes; alii vero quatuor. Nobis perinde erit. Vide Barthol. Anat. l. 4. c. 1. & libell. 4. c. 20.

Metacerasma, μετακέρασμα, significat *temperatam aquæ mixturam*; estque idem quod κέρασμα, quando aqua frigida mutatur in temperatum, & veluti lacteum teporem. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 49. Gal. comm. ad h. l. Foes. 409.

Metacinema, μετακίνημα, dicitur *dimotio*, vel *transmotio*; usurpaturque de pupillis. Hipp. 2. Prorrh. XXIIX. 28. Verbum etiam μετακινέειν sumitur pro *transmutare*, proprie *transmovere*, sive e loco movere. Hipp. l. de loc. in hom. LV. 1. seqq. Lind. Ex. XLII. §. 329. seqq.

Metacheirixis, μεταχείριξις, idem quod χείριξις, tractatio manuaria. Vide *Cheirixis*.

Metacondyli, μετακόνδυλοι, dicuntur, teste Ruffo, postremi digitorum articuli unguibus proximi; quemadmodum medii κόνδυλοι, & primi metacarpio proximi προκόνδυλοι. Gorr.

Metagrammatismos, μεταγραμματισμὸς, *Transliteratio*, significat permutationem veteris literaturæ in recentiorem. Gal. com. 2. de iis, q. in med. t. 23.

* Metalepticos, μεταληπτικὸς, i. e. *transsumtivus*, vel *translativus*; & dicitur de motu quodam, quem natura musculis quibusdam conciliavit, & similis est motui, sive tensionis speciei illi, quæ a superiori laqueo Glossocomii perficitur. Gal. l. 1. de U. P. c. 14. l. 6. m.m. c. 5. ad fin.

Metallage, μεταλλαγὴ, idem quod μεταβολή. Vide *Metabole*. Jung. Diet. 541.

Metallum, μέταλλον, proprie dicitur corpus perfecte mixtum, subterraneum, durum, pondero-

derosum, ductile, fusile, ac Sulphure, & Mercurio, sive aqua Mercuriali constans. Plura de *metallorum* descriptione, generatione, principiis vide apud Cæsalp. de *metall.* Georg. Agric. h.t. Th. Chym. Vol. I. & seq. passim Schrod. l. 3. c. 11. Fr. Hofm. in cl. ad h.l. Beker. in *metallurgia*. Aldrov. in Musæo *metallico*, &c. Numerantur sex, Aurum, Argentum, Ferrum cum Chalybe, Stannum, Cuprum, Plumbum. Dantur & alia corpora, sed imperfectiora; ut Cachimia, Electra, de quibus suis locis, quæ vocantur commode & μεταλλικὰ, *Metallica*, Th. Chym. Vol. I. p. 588. seq. item mineralia. Libav. distinxit *metalla* in *Naturalia*, & *Sapientum*. Illa numerat septem, addens antea dictis sex adhuc Calaemum. Hæc vocat Aurum Philosophorum, Argentum Philosophorum: Deinde & Mercurium Philosophorum, &c. S. A. Ch. l. 4. c. 18. Quæ Helmontii sit de *metallis* sententia, inquiratur in Indice Operum suorum. *Metallum currens*, dicitur Mercurius vivus. Rul. & Johns. Metallum stricte dictum vocatur mixtura metallica ex Cupro, & Stanno, vel plumbo, ut & pauca quantitate argenti, quod ponderosius est *metallis* simplicibus, ob densitatem majorem, sed & propterea fragilius, quia flecti, nec resilire nequit. Jac. le Mort. Metallurg. contract. Chymiæ annexæ, p. 272.

Metallurgia, vocatur pars Chymiæ inserviens subterraneorum, metallorum, & mineralium præparationi, & depurationi ad usum medicum necessariæ. Jac. le Mort. Ch. Medico-Phys. c. 1. p. 2.

Metallus, ab Helmontio propria contra usum Grammaticum authoritate vocatur cum additione *primus*, vel *masculus*, minerale quoddam ex Mercurio, & Sulphure metallicis constans; & communiter credunt esse *Cinnabarin Nativam*, tr. Recepta Injecta in appendice. A Paracelso *Electri minoris immaturi* nomine venire, scribit Junken. Ch. Exper. P. 1. f. 5. c. 1.

Metamorphosis, μεταμόρφωσις. Vide *Transmutatio*.

Metapedium, μεταπεδίον, idem quod *metatarsus*, cujus ossa sunt quinque; de quibus vide Barth. libell. 4. An. c. 21.

* Metaphrenon, μετάφρενον, idem quod νῶτος, *Dorsum*. Vide supra lit. D.

* Metaporopoeja, aut *metaporoœcsis*, μεταποροποιΐα, μεταποροποίησις, est exiguorum meatuum corporis mutatio a statu p. n. ad naturalem; & ita idem, quod μετασύγκρισις. Gal. l. 4. m. m. c. 4. Unde & curatio *metasyncritica* a methodicis appellata, quæ in inveteratis affectionibus adhibebatur, cum nihil profecissent reliqua auxilia, l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Habent autem μετασυγκρίσεως facultatem, præter medicamenta, alia etiam plurima; ut varia gestationum genera, deambulationes, vocis exercitia, unctiones, cucurbitæ, dropaces, insolatus, frictiones, psilothra, smegmata, sinapismi, vomitus, vires reficiens victus, balnea, vinum, varius cibus, ut scribit Æginet. l. 5. c. 3. & l. 3. c. 63. & 68. ubi Latine redditur *Recorporaticium*. Apud Dios. etiam complectitur μετασυγκριτικὴ δύναμις virtutem ex alto evocandi, l. 4. c. 157. Jung. Foes. p. 409.

* Metaptosis, μετάπτωσις, dicitur *permutatio alicujus morbi* in alium, priori cessante: fitque duplici modo, vel per διαδοχὴν, aut per *metastasin*. *Diadoche* fit bonis ægri rebus, cum morbifica materia ad ignobiliorem partem superne deorsum, intus foras, & procul a morbi foco excluditur. *Metastasis* contrario se habet modo, & periculosa. Herun. l. 2. Inst. Diet. n. 543. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 3. f. 2. c. 47. Verbum est μεταπίπτω, transeo, *permuto*; quo etiam Hipp. in eadem significatione usus. Hipp. 1. prorrh. f. 1. t. 12. 27. f. 2. t. 8. 43.

Metarsios, μετάρσιος, *sublimis, elevatus*. Usurpatur de diversis rebus. Facies *elevata*, legitur in Hipp. l. 2. de morb. mul. III. 2. Lectus *elatus*, sive *sublimis*, l. 1. d. tit. XCIII. 15. Respiratio *sublimis*, l. 2. XXII. 2. vid. Foes. p. 409.

Metas, i. e. *pondus*, *mecal*, mekal. Ruland. & Johns.

* Metastasis, μετάστασις. Vide *metaptosis*. Sumitur & pro solutione morbi, 5. aph. 7. Dieter. n. 543.

* Metasyncrisis, μετασύγκρισις. Vide *Metaporopœja*.

Metatarsium, *Metatarsus*, μετατάρσιον. Vide *metapedium*.

Metathesis, μετάθεσις, *Transpositio* Latine dicitur. Refertur a Rolfink. inter indicationes præservatorias, quando caussa morbifica solida, quæ evacuari nequit, in alium locum, ubi minus nocere potest, *transponitur*: e. gr. quando calculus vesicæ retro pellitur, aut cataracta in oculo acu deprimitur. O. & meth. med. Sp. l. 4. f. 2. cap. 14.

Metempsychosis, μετεμψύχωσις, terminus Philosophicus potius, quam medicus, notans *transmigrationem animarum*, commentum Pythagoricum, & Platonicæ Philosophiæ: de quo legatur J. Alex. l. 22. Sal. c. 7. C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 18. 19.

Meteoros, μετέωρος, proprie dicitur *pendulus*, *suspensus*, in sublime elatus, sublimis. Usurpatur sæpe ab Hipp. v. g. de hypochondriis elatis, seu tumidis, 4. aph. 73. & 5. aph. 64. Tales etiam tumo-

tumores vocantur μετεωρισμοὶ, quamvis & μετεωρισμοὶ apud eundem dicantur *ægrorum surrectiones*, dum exurgendo sese attollunt, & resident, sect. 2. Progn. t. 6. & Coac. t. 493. Porro μετέωρα quoque dicuntur πνεύματα, καὶ ῥεύματα, humores, & spiritus *sublati*, & *penduli*, qui non fixi, sed ad fluxum, & motum habiles, atque dispositi, 4. de R. V. I. A. t. 28. aut humores excernendi, l. de ver. med. XXXIV. 13. Partes quoque solidæ in aere veluti *suspensæ*, nec *sustentatæ*, v.g. cubitus, 1. de fractur. c. 52. Respiratio sublimis, πνεῦμα μετέωρον, Hipp. aliquando dicta, ubi cum scapularum musculis agitatis fit respiratio. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 4. de L. A. c. 8. Diet. n. 544. Dolores suspensi, ἀλγήματα μετέωρα, qui in superficie corporis fiunt. Foes. p. 410. Tropice quoque antiquis μετέωρος dicebatur *animi pendulus*, qui dubius, & anceps nihil certi statuit. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 118. & *Res ipsæ incertæ*, μετέωρα πράγματα, quorum eventus expectatur. Foes. d. l. p. 411. μετεωρία quoque usurpatur pro ἀβλεψία, *incogitantia*, quod Hipp. alibi ὑπεροπᾶν, q. d. supervidere. C. Hofm. in Gal. LL. de U. P. n. 416. Alias in Physicis *Meteora* vocantur phænomena in æthere, vel aere diversa, quorum alia ignita, alia aquea, &c. de quibus legantur scripta Physicorum, in specie etiam Joh. Merc. Marci Phil. Vet. rest. P. 2. s. 4. Schrod. l. 1. c. 4. de *Meteoris Microcosmicis* Observationes in Eph. N. C. A. I. obs. 77. Quid Paracelsus per *Meteoricam sagacem*, & *minorem* velit, Lector ipse colligat ex Philos. sagac. l. 1. item per *Meteoricam cælestem*, l. 2. Uno verbo sunt Ænigmata Bœotica.

Meter, μήτηρ. Vide *Mater*.

Metexeteros, μετεξέτερος, Hippoc. dicitur *alius*, aliquis, quidam, 2. de fract. t. 18. 3. de art. t. 59. s. 3. t. 82. 93. s. 4. t. 26. Foes. d. l.

Methemerinos, μεθημερινὸς, idem quod καθημερινὸς, epitheton febris *quotidianæ*, quæ ad integritatem non desinit. Gorr.

* Methodus, μέθοδος, æquivocum est in medicina. 1. & primario sic dicitur via, & ratio, qua quid in arte investigamus, & quæ probe sunt inventa approbamus, retinemus, exequimur, quæ minus recte, redarguimus. Gal. l. 1. meth. med. c. 4. Foes. pag. 401. Jungatur Cels. Martinengus de *methodis*. Huc pertinet *methodus medicinalis*, quæ est pars Medicinæ princeps, monstrans modum agendorum pro obtinenda sanitate; & in specie *methodus medendi*, quæ est brevis, certa, & tuta via reducendi ægros ad sanitatem pristinam. Utriusque *Conservativæ*, & *Curativæ methodi* carceres sunt Indicationes, Dogm. med. Gen. P. 4. c. 1. seq. Linden. Ex. IIX. §. 62. Deinde abusive, aut saltem φαινομένως significat μέθοδος illam viam artis, qua saltem per paucas quasdam communitates apparentes ad artis finem obtinendum nonnulli tendunt. Unde & hujusmodi Medici *methodici* dicebantur; ut & ab Authore *Thessalo*, *Thessalici*: contra quos acriter pugnavit in scriptis suis Gal. Summa reprehensionis hæc esse poterit, quod scripserit, *Methodicam hæresin* omnia artis bona destruere, l. 2. ad Glau. c. 2. Denique apud Hipp. quoque μέθοδος significat *secessum*, digressionem, aut transmigrationem, l. de septimestri partu, IV. 14.

Methe, μέθη, vide *Ebrietas*. Verbum μεθύω, *inebrio*. Hipp. 5. aph. 5. Diet. n. 524.

Methypostrosis, μεθυπόστρωσις, Hippocrati *lecti substrationem*, vel permutationem significat, 2. de fract. t. 64.

Metopion, μετώπιον, nomen *unguenti*; estque idem, quod *Mendesium*, vel *Ægyptium*. Vide *Mendesium*. Descriptionem vide apud Diosc. l. 1. c. 71. Ægin. l. 7. c. 20. qui ita dictum putat a *Galbano*, cujus germen μέτωπον vocatur. Occurrit & apud Hippocr. lib. de Loc. in hom. XX. 6. quamvis Foes. existimet, frequentius adhuc allegari in l. de superfœt. & l. de morb. mul. sub vocabulo μέτωπον, quod dd. ll. aliquoties occurrit, Oec. p. 411.

* Metopon, μέτωπον, vide *Frons*. Hinc μετωπιαῖος, dicitur *ad frontem pertinens*: v. gr. sudor *frontis*, Hipp. l. 2. de morb. mul. LVI. 6. & fascia *frontis*, Gal. l. de fasciis c. 5.

Metra, μήτρα, *Uterus*, *Matrix*, locus in quo fit conceptio, dicitur. Vide *Hystera*, *Matrix*. Ita vero vocatur, quod ex ea veluti matre omnia animantia oriantur, vel quod matres efficiat, vel quod sit mensura, μέτρον, temporis certi ad purgationes, & partus. Μῆτραι etiam in plurali pro *secundinis* ponitur. Hipp. l. de nat. mul. XC. 1. quamvis Lind. scripserit ὑστέρων.

* Metrenchytes, μητρεγχύτης, vocatur instrumentum, & sypho, quo fit injectio liquoris medicati in uterum. Gal. l. 5. m. m. c. 5. Ejus delineationem vide apud Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XIII. fig. 2. & modum applicandi, T. XLIII. f. 6. Hinc & illa medicamenta liquida vocantur μητρέγχυτα, Schroder. l. 2. c. 45. Lang. l. 1. ep. 80. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 9. f. 9. c. 7.

Metretes, μετρητὴς, *metretes*, i. e. *Cadus*. Vide supra. Mensura maxima apud Atticos, capiens choas 12. aut libras 108. Gorr.

Metrios, μέτριος, *mediocris*, τὸ μέτριον, vel μετριότης, *mediocritas*. Vide supra. Hipp. 2. aph. 3. & 4. Dieter. n. 545.

Metropolis, μητρόπολις, proprie significat arcem, castellum, urbem alicujus regionis primariam, munitissimamque. Tropice usurpatur

de

de cerebro, & de calore, Hipp. l. de Carnib. ſ. de principiis IV. 11. 12.

Metron, μέτρον. Vide *menſura*.

Metus, φόβος, Dieter. n. 906. idem quod *Timor*, Pavor: vocatur affectus quidam animi; cujus character in hoc conſiſtit, quod fiat animæ veluti contractio, & ſpiritus animales a ſuperficie corporis ſubito recedant, & a ſolitis functionum ſuarum muniis inhibeantur. *Metus*, cum extremus eſt, degenerat in deſperationem. Vvillis t. Anim. Br. P. 1. c. 9. & Charlton. Ex. IIX. Pathol. §. 24. Refertur inter morbos infantium ab Hipp. 3. a. 24. & inter cauſſas morborum a Rol. O. & m. m. Sp. l. 2. ſ. 3. c. 104. Remedia vero exhibet contra illum, l. 14. ſ. 3. c. 10.

Mevium, a Germanis vocari morbum Gallicum, author eſt Fallop. de morb. gall. c. 2. *mevium* notare obſcœnum: verum quæ Germaniæ regio hoc termino utatur, nobis non conſtat.

Miasma, μίασμα, *Inquinamentum*, idem quod *Contagium*: de quo ſupra lit. C.

Mica, ψίξ, ψιχίον, dicitur communiter minutiſſimum fruſtulum panis friati. Ita *Mica panis albi* toſti ingreditur pulveres pepticos, ap. Craton. in Conſiliis aliquoties. *Mica* vero etiam prædicatur de ſabulo lucido, argenti, vel auri colorem referente, vulgo *Argentum felium* dicto, in Eph. N. C. Ann. II. O. 78.

Micatio, σίλβη, σίλβωσις, idem eſt quod *Fulgor*, *Coruſcatio*, Splendor. Hodieque tamen dicitur quoque de *ſanguinis Undulatione*, & palpitatione aliqua, quæ oritur ex lucta portionum activarum, & ſpirituoſarum cum craſſioribus, & paſſivis. Vide Charlton. Oec. Anim. Ex. V. §. 16.

Micha, *michach*, i. e. *Venus*, *Cuprum*. Rul. & Johnſ.

Microcosmetor, Terminus novus a D. Dolæo fictus, denotans auram quandam Diviniorem toti mundo coextenſam, in prima creatione ſenſu donatam, & eſſe a ſpiritibus animalibus diſtinctum quid; illis vero uti, tanquam præcipuo ejus inſtrumento, & in brutis ſolum dominari; in hominibus vero, ubi Anima rationalis conjuncta eſt, ſub hujus imperio ope ſpirituum animalium ejus juſſa exequi: quemadmodum ita explicavit in Encyclopædiæ præfatione ad Lectorem. Sedem ſuam habet in Cerebro, & ſpiritibus animalibus, a ſanguine nimis efferveſcente, & ſcoriis ſulphureis referto oſtenſis, & commotis, *microſmetor* fit *Coſmetorges*, h. e. Rex iræ; uti hoc fuſius propoſuit l. 2. Encyclop. c. 2. Vide *Coſmetorges*.

Microcosmus, μικρόκοσμος, vocatur *Homo*, ad differentiam *Macrocoſmi*, ſeu mundi majoris; quod epitheton valde arridet Paracelſicis, Spagyricis. Rul. & Johnſ. ita deſcripſerunt: *Microcoſmus* eſt parvus, & medius mundus inter firmamentalem, & elementalem ſitus naturaliter, quia de utroque participat, i. e. *homo*: quia quicquid in illis realiter, & actu continetur, in homine pariter habetur ſpiritualiter, & potentia. Quo fit, ut una ſit iſtius, & eadem, quæ de illis fieri poteſt, ac debet, Anatomia Philoſophica vera, non mortua cadaveris, ſed viva eſſentialis pariter, ac exacta. Prolixius hæc deducta legantur in Th. Chym. Vol. V. pag. 369. & Bal. Valent. Opuſc. Germ. de Microcoſmo. Quamvis vero non penitus improbanda ſit illa comparatio *Hominis* cum mundo univerſo, & ita nomen *microcoſmi* illi abſque veritatis jactura tribui poſſit, approbante quoque inter Patres Eccleſiæ Joh. Damaſceno, & allegante C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 157. nihilo tamen minus merito animadverterunt viri docti, & Chymici periti in Paracelſ. & ejus ſectatores, quod Elenchum ſecundum quid committant, dum quod quadantenus, & per ſimilitudinem partis cum toto dictum eſt, univerſaliter interpretantur, & eſſentialiter exponunt; indeque poſtea, utpote ex falſo principio, magnificas texunt conſequentias, verbis veriſſimis Libav. in Exam. Philoſ. viv. ſec. deſcr. Hartm. ſ. 38. T. IV. Oper. p. 259. Idem fecit Rolf. in Chymia ad A. F. R. l. 1. c. 20. ſeqq. Helmont. tr. Invent. Tartari in morb. temerar. n. 15. ſeqq. quamvis hic ſibi non adeo certo conſtiterit. Siquidem aliis in locis, præſertim in tr. de magn. vuln. cur. *Microcoſmico cœlo* ſingulares tribuit ſigillandi virtutes. Alias hominis contemplatio ex ſuis principiis vocatur *Microcoſmica ſcientia*, Libav. in Typo Art. med. Hipp. & Hermet. T. III. Oper. p. 123. Præter illam ſignificationem, *Microcoſmus* quoque tribuitur *Lapidi Philoſophico*, uti conſtat ex Th. Chym. Vol. I. p. 515. Libav. Apoc. Herm. part. poſt. Tom. II. Op. p. 418.

Micrologia, μικρολογία, Galeno vocatur inanis illa ſubtilitas vocabulorum; & eſt idem quod λεπτολογία, *argutiæ* inanes, l. 2. m. m. circa fin.

Microphthalmos, μικρόφθαλμος dicitur, *qui parvis oculis præditus* eſt.

Microsphyctos, μικρόσφυκτος, cui pulſus eſt parvus, vel debilis. Legitur apud Dioſc. lib. 5. c. 17. & allegavit Lind. Ex. §. 155.

Michrosplanchnos, μικρόσπλαγχνος. Vide *Parviviſcerus*.

Microscopium, μικροσκοπεῖον, vocatur *Conſpicillum*, ſive vitrum arte paratum, quo atomi viſibiles quaſi, & minutula etiam inſecta in molem coloſſeam transmutantur; cujus inventor creditur Franc. Fontana Neapolitanus. Hujus

Hujus vitri ope quamplurima antea ignota inventa, & detecta sunt: unde integra Messis observationum *Microscopicarum* occurrit in Ephem. N. C. A. I. Obs. 13. & A. II. Obs. 27.

MICROTRAPEZOS, μικροτράπεζος, dicitur, qui tenui mensa, & victu utitur; & opponitur gulæ, vel cupediis dedito. Linden. Ex. XVI. §. 166.

MICTIO, οὔρησις, *mictus*, significat excretionem urinæ, ab οὐρέω, *mingo*, *mejo*. Hipp 4. aph. 83. Diet. n. 654. Foes. p. 469. estque vel secundum, vel præter naturam. Ad hanc quoque pertinet *mictus sanguinis*, vel *mictio cruenta*; de qua in Practicis plura occurrunt, præsertim ap. For. l. 24. Obs. 6. seq.

MICTURIENS, οὐρητιάων, vocatur qui libenter urinam excernere conatur; unde & somnians se reddere urinam, stragula sua permingit. Helmont. tr. Jus Duumvirat. n. 31.

MIFRES, i. e. *Asphaltum*. Rul. & Johns. in Lex.

MIGRANA, idem quod *Hemicrania*, morbus capitis, qui modo dextram, modo sinistram ejus partem occupat, & ad futuram usque protenditur, quæ doloris interstitium est. Ita dicitur a *Grana*, quam vocem pro *capite* acceperunt antiqui. Keuchen. Not. ad Sammon. p. 92.

MILES, στρατιώτης, quid significet, nec pueros latere potest ex Vocabulario. Ad forum medicum quoque *milites* pertinent, dum eorum conditio miserabilis sæpissime est, ob vivendi rationem, dum excubiis, aliisque negotiis *militaribus* interdiu noctuque defatigari coguntur. Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 12. hinc variis morbis gravioribus sunt obnoxii: v. g. Catalepsi ex nimio gelu, For. l. 10. obs. 41. Febribus castrensibus, & morbo Hungarico, ubi quandoque plures imperitia Chirurgorum Empiricorum, quam vi morbi intereunt. Lang. l. 1. in præf.

MILESIUS, μιλήσιος, derivativum ἀπὸ μιλήτου, *Mileto* urbe Asiæ, vel Cariæ celeberrima. Tribuitur vero Epitheton *Lanæ Milesiæ*, ceu mollissimæ, apud Hipp. l. de visu. l. 2. & l. de Sterilib. XI. 28.

MILIARIUM, dicitur vas altum, & angustum in balneis ad aquas calefaciendas olim usitatum. Rhod. ad Scrib. n. 60. C. Hofm. c. ad Gal. LL. de U. P. n. 280. Lang. l. 1. ep. 50.

MILIOLUM, κεγχρίδιον, vocat Severinus tuberculum exterioris palpebræ magnitudine, & duritie granulum parvum milii referens: quod prolixius descripsit l. de noviss. absceff. c. 9. §. 5.

MILIUM, κέγχρος, refertur inter semina *Cerealia*, a Gal. 1. de R. V. I. A. t. 18. Sed paucissimum præbet alimentum, estque magis medicamentum, quam alimentum, l. 7. de S. F. h. tit. *Miliacei panes* sunt friabiles, aridi, incommodi ad nutritionem l. 1. de A. F. c. 15.

MILLEPEDES, ὄνοι. Vide *Asellus*.

* MILPHÆ, *Milphosis*, μίλφαι, ἢ μίλφωσις, idem quod μαδάρωσις, defluvium pilorum e palpebris. Apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 5. in princ. legitur in masculino, οἱ μίλφοι, quod alibi reperire non licuit. Perperam vero, & vitiose Castellus quondam per y expressit *mylphæ*; quem tamen imitatus etiam Stephanus Blankardus in Lexico Medico, sive ex negligentia, sive ex ignorantia Græcæ Linguæ: quis vero etiam acceperit pro medicamentis adversus defluvia capillorum, nobis non constat. Vide *madarosis*.

MILTOS, μίλτος, dicitur Latine *Rubrica*, *minium*; inter terras refertur, vimque habet exiccandi, detergendi, adstringendi, &c. Meminit Hipp. l. de ulcer. XIV. 5. Duæ vero leguntur *Rubricæ* celebriores, quarum una vocatur μίλτος σινωπική, ἢ σινωπὶς, *Rubrica sinopica*, aut *Minium sinopicum*, Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 7. Dioscor. l. 5. c. 111. Altera μίλτος λημνία, *Rubrica Lemnia*, Gal. l. 9. de S. F. Est & *fabrilis*, sive μίλτος τεκτονική, quæ inferior est *Sinopica*. Diosc. d. l. cap. 112. Schroder. l. 3. cap. 2. in fin. Rul. in Lex.

MILVUS, ἰκτῖνος, vide *Ictis*. Est & nomen piscis volantis; cujus historia, cum usu, habetur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 4. Chiocc. Mus. Calc. s. 1. p. 76.

MIMO, μιμὼ, idem quod πίθων, πίθηκος, *Simia*, animal quadrupes, digitatum, viviparum; ita dictum, quod hominis mores imitetur instar mimi. C. Hofm. c. ad Gal. LL. U. P. n. 168. & l. 1. V. L. c. 25. *Simiæ* vero historiam, & usum vide apud Aldro. l. 2. de quadr. vivip. dig. c. 5.

* MINA, μνᾶ, nomen est ponderis certi: estque duplex: Una *Mina Attica*, & *Ægyptia*, quæ habet uncias sexdecim, h. e. drachmas 128. altera *Romana*, quæ uncias viginti continet. Gal. l. de pond. & mens. c. 3. Ægin. tit. eodem. Plinius tamen l. 21. H. N. cap. ult. dicit, *Minam* pendere drachmas centum. Quin etiam Fannius *Mnam* vocavit; nostrique *minam* dixere priores, centum hæ sunt drachmæ citante Castell. μνᾶ quoque significare μυρία, i. e. *mille*, ait Hesychius, allegante C. Hofm. l. 6. V. L. c. 7.

MINERA, proprie dicitur terra, sive materia, ex qua mineralia, & metallica maxime fiunt; ut *minera* Solis, Cupri, Antimonii. Schrod. l. 1. c. 2. Rul. Per translationem quoque *minera* vocatur *materia morbifica*: v. g. *Minera febris*, a recentioribus passim. *Minera Philosophorum*, vocatur *Lapis Philosophicus albus operis minoris*. Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 12. *Minera* tropice dicitur

Caussa, vel *materia morbifica* antecedens materialis, contradistincta vapori, & dividitur in Animatam, & Inanimatam; indicatque in genere evacuationem, docente Capivaccio in Compendio Methodi med. c. 16. seq. p. 294. seq. Meminit & in prolixiori Methodo medend. c. 16. seqq. p. m. 266. In specie de Incubi *minera* legatur idem Pract. M. l. 1. c. 15. p. m. 515.

MINERALE, duplicem habet significationem, latam, & strictam. Late sumitur pro omnibus illis corporibus naturalibus mixtis, quæ non comprehenduntur sub vegetabilibus, & animalibus; & dicuntur alias *res macrocosmicæ*: quarum expositionem sub titulo *mineralogiæ* tradit Schroder. l. 3. per tot. Junge Fr. Hofm. in Clav. Stricte vero significat ea, quæ quidem participant quadantenus de metallis; sed non sunt perfecte talia: unde & *Semimetalla* a quibusdam dicuntur. Schrod. d. l. c. 15. Junge Libav. T. III. Oper. Deficit autem semper aliqua ex proprietatibus metallorum. Dividuntur a nonnullis in *majora*, *media*, *&* *minora*. Th. Chym. Vol. I. p. 304. *Mineralium* originem a Sale petendam esse, quod Paracelsus, ejusque asseclæ Universale vocarunt, docet Joken. Chym. Exp. Cur. P. I. s. 6. in prin. p. 245. seq.

MINERVA, ἀθλώη, nomen Deæ Gentilium, quæ & *Pallas* dicitur. Hanc e Jovis cerebro natam esse fabulosum dixit Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. dec. c. 8. Est & nomen medicamenti alicujus externi Emplastri, quo usum se scripsit Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 2.

MINISTER, ὑπηρέτης, vocatur qui ægris officia præstat. Dicuntur alias 1. aph. 1. οἱ παρέοντες, quos exponit Gal. per τὰς ὑπηρέτας, in comm. ad h. l. & in c. 2. in 6. Epid. l. 43.

MINIUM, μίλτος, vide *miltos*. Significat *Rubricam*. Deinde dicitur Saturnus, vel Plumbum per calcinationem reverberatoriam præcipitatum. Schrod. l. 3. c. 13. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Dicitur & Crocus Saturni præcipitatus, Rul. & Johns. Libav. S. A. Ch. l. 3. c. 25. Verum dicitur & *minium nativum*, quod ex lapide quodam argenteæ venæ permisto fieri, & a *Cinnabari* differre docet Diosc. l. 5. c. 109. quod Græce ἄμμιον vocatur. Jung. Chiocc. Mus. Calc. sect. 4. p. 464. Libav.

MINORATIO, dicitur levior quædam evacuatio, & moderata, sive per alvum, sive per vomitum, quam veteres præmittere solebant in principiis morborum, etiam febrium: Gr. vocatur συμαϊσμὸς, 2. de art. t. 51. quamvis mendose legatur συρμεσμὸς, notante Foes. Oecom. p. 601. Vide *Syrmæa*. De *minorativa evacuatione* plura lege apud Lang. l. 1. ep. 39. Forest. l. 29. Observ. 12. Schol. & l. 32. O. 6. Schol. Integrum quoque de *minoratione* tractatum olim scripsit Ludov. Panizza Venetiis excusum. Medicamenta *minorativa* sunt eadem, quæ *Lenitiva*. Id. l. 10. Observ. 15. Schol. & l. 32. O. 13. Schol.

MINUTA, epitheton Febris Syncopalis acutissimæ, quæ scilicet pulsum, & vires prosternit, uno, aut altero paroxysmo, adeo ut ad quartum diem perdurare non valeant. Joh. Stephan. Paraphr. in Avic. l. 4. fen. 1. c. 55. p. 275.

MINUTIO, μινύθησις, idem quod *Imminutio*. Vide *mejosis*. *Imminutio* sumitur pro *Extenuatione*, 3. de iis, q. in med. t. 25.

MINUTIÆ, μινυτίαι, circa vocabula in Medicina quidem non semper sunt attendendæ, vide *micrologia*. Verum circa res ipsas, v. g. circa caussas morborum, & usum medicamentorum minime negligendæ, monente Jul. Alexandr. not. in Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2.

MINYA, μινύα. Vide *Rubrum*.

MINYTHESIS, μινύθησις, idem quod μείωσις, *Imminutionem*, *Extenuationem* significat, de quibus supra. Loca Hipp. ubi vocabulum hoc usurpavit, vide apud Foes. p. 415.

MIRACULUM, θαῦμα, quid significet, etiam ex aliis Lexicis notum est, videlicet id, cujus ratio, modus, & caussa videtur humanam rationem transcendere. Talia quoque inesse naturalibus, aliquoties Gal. docuit; præsertim circa generationem hominis, & partum, ut & membra utrique functioni inservientia. Ita ossium dearticulationem quoque vocat *miraculum*, l. 1. de V. P. c. 25. in princ. *Miracula* quoque sua jactitant Spagyrici, sed plerumque inepte, & βαναύσως.

MIRACH, Arab. idem quod *Abdomen*. Forest. l. 6. Chir. Obs. 48. Schol. Bartholin. l. 1. Anat. in proœm. *Mirachia*, vocatur Morbus, vel Dolor intestinalis, qui fit ab humoribus acutis, & pungitivis, vel ab Apostemate *mirach*, vel Mesenterii. Valesc. de Taranta Philon. Pharm. l. 4. c. 25.

MIRMIDONES, Paracelso videntur esse *deliramenta*, phantasmata, *ineptæ speculationes*, tr. de Surditate, §. Processus.

MISADIR, *mixadir*, id est *Sal Ammoniacum*. Rul. & Johns. *Misadir* volatile est, quod volat suis alis, & non percipitur. Ideoque dictum est Aquila propter nimiam velocitatem. Th. Chym. Vol. V. p. 68.

MISERERE *mei*, ἐλέησον, barbarum nomen, denotans morbum gravissimum Ileon. Vide *Eileos*. Helm. tr. de flatib. nu. 28. Lind. Ex. IIX. §. 59.

MISER, *miseria*, τλήμων, τλημοσύνη, vel dicitur de ægro, & morbo; vel etiam de aliis

concurrentibus adverſitatibus. Ita Linden. dixit, *miſeriam* eſſe incidere in manus imperiti Medici, Ex. XII. §. 1.

MISERICORDIA, ἔλεος, inter affectus animi pertinet, quando alterius malo commovemur, & dolemus. Hæc non ſemper medico præſertim Chirurgo convenit, ſed potius expedit, ſæpe auſteritatem adhibere in tollendis morbis, monente Dieter. n. 822. Alias rectiſſime urget Paracelſus in genere *miſericordiam* in Medico, quo ægris prompte ſuppetias eundo imitari debeat Deum, de Caducis §. 1. in princ.

MISMAR, vel *meſemar*, dicitur *Nodus* rotundus albus, ſimilis capiti clavi; & accidit in digitis pedum ut plurimum a percuſſione, & poſt exituras, h. e. eryſipelationes, inflammationes exulceratas. Avic. l. 4. fen. 3. tr. 2. c. 14.

MISOPTOCHOS, μισόπτωχος, i. e. *odio habens pauperes*: Epitheton *Arthritidis*, quæ eſt Bacchi & Veneris filia, non niſi rariſſime pauperes invadens, & tenuiter viventes, docente C. Rejes C. El. q. 88. n. 8. ſeq.

MISOS, μῖσος. Vide *Odium*.

MISSA, ænigmatice quoque tranſlata ad *myſterium Lapidis Philoſophici*: cujus deſcriptionem ſub forma *miſſæ* propoſuiſſe Nicolaum Melchiorem Cibinenſem, teſtatur Libav. Tom. II. Oper. p. 3?0.

MISSADAM, eſt *Argentum vivum*. Rul. & Johnſ.

MISSERASSI, id eſt *Gypſum*. Iid.

MISSIO, a verbo *mitto*, pro *Emitto*, ſumitur frequentiſſime pro *Evacuatione*, ſi jungatur cum Sanguine. *Sanguinis miſſio*. *Sanguinis miſſus*. Jeſſen. in pec. tract. h. t. & alii.

MISTIO, *mixtio*, *mixtura*, *miſtura*, μίξις, interdum etiam κρᾶσις, late, & ſtricte accipitur. Late pro omni accumulatione rerum diverſarum, & ſimplicium. Ita diverſi pulveres, ſpecies, & medicamenta ſimplicia ſolida dicuntur *miſceri*, ubi tamen nulla fit communicatio, aut tranſitio virtutis propriæ in alterum. *Stricte* vero ſignificat compoſitionem ſimplicium diverſorum cum unione, quemadmodum hoc ex Phyſicis conſtat. Jung. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 383. ſeq. & Volum. V. p. 609. Ex hac Unione oritur nova veluti qualitas, & virtus compoſita, quæ Temperamentum, κρᾶσις, vocatur. Vide *Craſis*. Chymici ita deſcribunt: *Miſtio* eſt compoſitio per minima undequaque. Ejus ſpecies ſunt quatuor, Inceratio, Incorporatio, Colliquatio, & Confuſio. Rul. & Johnſon. De his ſpeciebus vide in ſuis literis. *Miſtura* quoque vocantur certæ quædam formulæ remediorum compoſitorum; inter quas palmam fert *miſtura ſimplex*, ſive *Diaphoretica*, de qua in Diſpenſatoriis. Legatur Rolfink. Chym. l. 4. ſ. 4. per tot. Johnſ. in Lex. lib. 2. *Miſcere* etiam aliquando poni pro *bibere*, vult Keuchen. not. ad Sammon. p. 129.

MISY, μίσυ, metallicum recrementum dicitur cum Chalcitide cognatum, & cum chalcitide naſcitur, præterquam quod tenuiorum ſit partium. Mentio fit in ſpuriis ad l. 1. de morb. mul. Hipp. III. 5. *Miſy peregrinum* laudat Crito, apud Gal. l. 5. de C.M.S.L. c. 7. Rul. & Johnſ. ita deſcripſerunt, quod ſit res metallica ex ſpeciebus chalcanthi, ex humore coagulato, ut chalcitis. Duplex habetur, *Nativum*, & *factitium*. Jung. Schrod. l. 3. c. 18. Fr. Hofm. in clav. Chiocc. Muſ. Calceol. ſ. 4. p. 476. Rhod. ad Scrib. p. 76.

MITELLA, ταινίη, idem quod *Faſcia*: qualis adhibetur ad cubitum fractum, Hipp. 1. de artic. t. 51.

MITHRIDATIUM, μιθριδάτιον, ita dicitur *Antidotus* a Mithridate Rege inventa, & compoſita, qua ſe a venenis tutum ſervaſſe dicitur. Verum variæ ejus proſtant compoſitiones, de quibus apud Gal. in libr. de Antidotis, nec non in Diſpenſatoriis. Nobis videntur, ſalva aliorum authoritate, quo grandiores, eo inconcinniores, & ineptiores formulæ. Quænam ſimpliciſſima fuerit, tradit Plin. l. 23. c. 8. & ex hoc Keuchen. not. ad Sammon. p. 293. Paracel. quemadmodum plurimis aliis terminis abuſus, ita etiam hoc quoque, ænigmaticam, & myſticam tribuens ſignificationem, quando finxit *mithridatium Olympi*, & *Theriacam cœleſtem*, i. e. miſturam ſideream arcanam, l. 1. Philoſ. ſagac.

MITIGATIO, παρηγορία, πράϋνσις, idem quod *Lenitio*. *Mitigatoria* remedia, vel *mitigantia*, eadem cum *Anodynis*, Gr. παρηγορικά, quæ dolorem leniunt. Vide *Anodynos*. Quædam ſunt per ſe, quædam per accidens talia, Galen. l. 2. de S. Fac. cap. 14. Dicuntur & λυσίπονα, παυσίπονα, Rul. & Johnſ. *mitigativum magnum* vocat Paracelſ. quod ex *Sedativis Quintis eſſentiis* parari debet, l. 2. de morb. ament. c. 5. a verbo παρηγορέω, de quo vide Foeſ. p. 487. Dieter. n. 656.

MITULUS, mendoſe pro *mytulus*, vide infra.

MIVA, eſt nomen medicamenti, quod vel idem cum Syrupo, vel eidem valde ſimile. In Officinis occurrunt *Miva Cydonior. ſimplex*, & *compoſ.* de quibus vide Diſpenſatoria.

MIXÆTHRIA, *mixethrion*, μιξαιθρία, μιξαίθριον, dicitur conſtitutio temporis ſerena intermixta cum pluviis. Hipp. l. 1. Epid. ſ. 2. t. 4. Jung. Foeſ. Oec. c. 416.

MIXOPYOS, μιξόπυος, *pure permixtus*. Dicitur de urina, apud Hipp. d. l. t. 42.

MIX-

Mextio, *m'stura, mixtura*. Vide *mistio*.

* Mna, μνᾶ, idem quod *mina*. Vide p. a.

Mnasæi *pharmacon*, μνασαίου φάρμακον, emplastrum est ab authore *Mnasæa*, secundo ordine emolliens; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 4. Paulo aliter Ægin. l. 7. c. 17. *Mnasæas* autem fuit Methodicæ sectæ auctor. Gal. Introduct. c. 4.

Mneme, *mnemoneuticos*, μνήμη, μνημονευτικός. Vide *memoria*.

Mnemecephalicus, Epitheton est Balsami cujusdam destillati, ob miram, & hyperbolicam virtutem, quam ipsi tribuerunt perpetuam rerum memoriam pariendi, ita ut Carolum Ducem Burgundiæ decem millibus florenorum ab Anglo quodam Doctore emisse, scripserint. Describitur a Sennerto l. 1. Med. Pr. p. 2. c. 5. & Schrodero l. 2. c. 41. qui nomen hoc illi imposuit.

Mobilis, εὐκίνητος. Vide *Eucinetos*.

* Mochlia, μοχλία, μοχλεία, vocatur reductio ossium a loco præternaturali ad naturalem, Gal. in def. Derivatur a μοχλὸς, *vectis*; unde μόχλευσις, dicitur *mollitio per vectem*, Hipp. 2. de fract. t. 50. & s. 3. t. 40. 47. 1. de artic. t. 21. & s. 4. t. 57. 58. Foes. p. 418. μόχλιον, idem quod μοχλίσκος, *parvam vectem* significat. Ægin. l. 7. c. 107. De *Hoplomochlio* vide supra lit. H. Hippoc. libellum Chirurgicum quoque scripsit, & inscripsit μοχλικὸς, *Vectiarius*. Jung. Gal. cap. 1. in 1. Prorrhet.

Mochthos, μόχθος, idem quod πόνος, *Labor*, vide *Labor*. Adjectivum μοχθηρὸς, *laboriosus*, item *malus*. Hip. 2. aph. 27. Diet. n. 555.

Moderatus, σύμμετρος, idem quod μέτριος, dicitur de omni eo, quod propriam suam naturam obtinet; quemadmodum *Immoderatus* de omni, quod suam naturam relinquit. Gal. l. 2. de dign. pulf. c. 3. circa fin.

Modiolus, dicitur illa pars Trepani, quæ circa os perforandum est circumvolvenda, quam veteres Græci χοινικίσκιον vocarunt; estque duplex; unus cum clavo in medio, & *mas* dicitur; alter sine clavo, *Fœmina*: cujus delineationem, & modum applicandi vide in Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. I. Tab. II. fig. 3. 4. 5. & T. XXVII. fig. 6. Vide & *Cycliscos*. *Terebella*. *Abaptiston*.

Modius, μέδιμνος, mensura dicitur, continens sexdecim sextarios. Gorr. Gal. de pond. & mens. c. 5. Vide *Symmetria*.

* Modus, τρόπος, vocabulum multiplicem, & variam habens notionem, uti notavit Gal. 3. in 1. Epid. t. 1. & alibi. Usitatissima significatio illa est, quando notat *conditionem*, differentiam, *formam*, vel certam circumscriptionem, indolem, ac *rationem* alicujus rei. Huc pertinet recentiorum nonnullorum *modus substantiæ*, qui nihil aliud est, quam certa ratio materiæ ex particularum componentium quantitate, figura, atque positura resultans. Linden. Ex. XIII. §. 333. Jung. Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 32. Ita τρόπος διαίτης, *victus ratio*, & τρόποι φαρμάκων, medicamentorum *differentiæ* ac species dicuntur. Hipp. 3. de R. V. I A. t. 62. l. 2. de dec. orn. IIX. 11. lib. 2. Epid. s. III. 40. quemadmodum & ratio applicandi dicitur *modus utendi*, de quo vide Schroder. l. 1. c. 31. Imo ipsarum partium naturas diversas vocat idem τρόπους, XIX. 6. De morborum *differentiis* quoque frequentissime usurpatur ab eodem; quæ loca collegit Foes. in Oec. p. 246. seq. Porro sumitur etiam pro animi *moribus*, l. 6. Epid. s. 6. t. 26. pro *habitu corporis*, d. l. sect. 2. t. 18. Aliquando idem est, quod mensura, notante Rhod. ad Scrib. n. 73.

Moeror, *mæstitia*, λύπη, δυσθυμίη. Vide *Lype*, *Dysthymia*.

† Mogilali, qui laborant Angiloglosso. Gorr. Defin. med. p. 2.

Mogilalos, μογίλαλος, vocatur, qui difficulter loquitur, ex aliquo vitio, vel mala affectione. Gorr. Coincidunt cum ἀγκυλογλώσσοις, l. 14. Obs. 30. Obiter monendum, ex ignorantia, & negligentia Græcæ linguæ perperam scripta legi apud P. Zacchiam vocabula *mobalia*, *molilagia*, *molilalgia*, pro *mogilalia*, Quæst. Medico-Legal. l. 2. T. t. 3. q. 9. n. 18. 19.

* Mola, μύλη, dictio est valde æquivoca. Proprie quid significet, ex aliis Dictionariis etiam pueris constat. Tropica in Medicina locum habet, & 1. dicitur de *Patella*, quæ os latum, & rotundum toti Genu suprapositum, Gr. μύλη, μυλακρὶς, ἐπιγονατίς. Vide *Epigonatis*. 2. de ipsis *dentibus molaribus*, qui etiam μύλαι, *molæ* vocantur, Gal. l. de ossib. c. 5. & l. 9. de U. P. c. 15. 3. de ipsis *maxillis*, quæ alias & Malæ appellantur. Linden. Ex. XI. §. 148. 150 4. *Mola*, μύλη, vocatur caro, vel massa quædam informis, & inutilis in utero muliebri concepta. Hip. l. 1. de morb. mul. XCVI. 1. & l. 2. h. t. LXII. 1. de Sterilib. XX. 2. Respondere dicitur talis *mola* ovis subventaneis gallinarum, uti volunt Castell. & Gorr. Verum Gallinæ absque coitu concipiunt talia ova; sed mulieres citra congressum *molam* vix, aut nunquam concipient. Rul. ita describit, *Mola matricis* est abortivum quid in matrice generatum. Jung. Parac. de ulcer. c. 58. Caussa hujus conceptus vitiosi & abortivi haud dubie in semine alterutrius, in primis masculini, deficiente activitate ponenda erit. Observationes varias vide in Practicis, nec non Hildano, Ephem. Nat. Cur. & aliis.

In specie de *molis Volatilibus* in Dania haud infrequentibus legi poterunt Acta Hafniens. Vol. I. Obs. 26. p. 56. & seq. De *mola* Philosophica Langelotti vide Eph. N. C. A. III. Obs. 59.

* MOLARIS, μυλικὸς, est epitheton dentium, qui latiores, & crassiores sunt reliquis. Vide *Dens*. *Mola*. 2. est nomen *medicamenti compositi*, dentium dolores mitigantis; cujus variæ formulæ leguntur apud Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 9.

MOLECULÆ, dicuntur hodiernis Philosophis, & Chymicis portiones corporis naturalis, & artificialis paulo crassiores, quæ enascuntur ex combinatione atomorum vel homogenearum, vel diversarum, uti passim in eorum scriptis videre est.

MOLENDESIS, dicitur Calor defectivus; cui opponitur vehementior, qui *Optesis* vocatur, Th. Chym. Vol. V. p. 433. Haud dubie debet idem esse cum μόλυνσις, de quo p. p. vide *molysis*.

MOLESTIA, *molestus*, δυσφορία, δύσφορος. Vide *Dysphoria*.

MOLGA, μόλγη, idem quod *Salamandra*. Vide infra suo loco.

MOLIBATO, *calcbum, æs plumbi*. Rul. & Johns.

† MOLLIFICATIO, Latino-barbaris ea paralyseos species, quæ medicis πάρεσις, quando humor undecunque regurgitans non ruit ad nervorum principium, sed musculis, & tendinibus nervorum se tantum insinuat. Thomas Renesius V. I. l. 2. cap. 18.

MOLITIO, μόχλευσις, in specie dicitur, quæ *vectibus* fit. Vide *mochleia*.

MOLITURA, ἀλήθησις, ab ἀλέω, *molo*, significat proprie ipsam *molendi* actionem, quæ fit in *molis*; estque species trituræ, quando grana rediguntur in farinam. Hinc & apud Scribon. leguntur *molita* faba, ervum *molitum*, piper, &c. n. 168. seq. Vide Lex. Rhod. Scrib. De *molitura* vide etiam Jul. Alex. l. 8. Salubr. c. 11. Chymice *molere* est *calcinare* metalla per hydrargyrum; estque idem quod *Amalgama*, Libav. tr. de igne naturæ c. 30. *Lomenta* quoque *Auri*, & *argenti* fiunt mediante *molitura*. S. Arc. Ch. l. 4. c. 10. & 11. Tropice *molere* quoque idem significat, quod *Coire*. Rolfink. de Part. genit. P. 1. c. 1.

* MOLLICINUS, μαλθακώδης, epitheton medicamentorum, quæ connatam humiditatem habent; qualis est in pinguibus, singulisque oleosis medicamentis, &c. Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 5.

* MOLLIS, μαλακὸς, μαλθακός. Vide *malacos*.

MOLLITORIUS, μαλακτικὸς, idem quod *Emolliens*. Legitur apud For. lib. 3. Chir. Obs. 9. Schol.

MOLLUCA, dicitur *Cancer*, cui amissa veteri crusta nova subit tenera. Linden. Ex. VI. §. 4.

MOLLUSCUM, idem quod μαλάκιον. Vide *malacion*. Linden. d. l.

MOLOCH, Chymistis vocatur Saturninus, sive *plumbeus Catinus*, per quem in igni fervente argentum vivum trajicitur. Libav. tr. de Igne natur. c. 35. Tom. II. Oper. p. 72.

MOLOCHINE, μολοχίνη, epitheton Emplastri cujusdam viridis, apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2. fere ad fin. a μολόχη, quod idem est ac μαλάχη, & significat *malvam*. Gorr.

MOLOCHITES, vide *malachites*.

MOLOPS, μώλωψ, proprie dicitur *vibex*, cutis sugillata ex verberibus. Transfertur tamen etiam ad maculas rubras febrium quarundam malignarum. Forest. l. 6. Obs. 39. Schol. & lib. 5. Chirurg. Obs. 9. in Schol. marg.

† MOLUCRUM, mola, apud Afrænium Salmas. in Solin.

MOLUMAE, μολοῦμαι, idem quod μολέω, *procedo*, venio. Legitur apud Hipp. Coac. t. 511. quamvis Foes. & Jonston. in Annot. ad h. l. de hac lectione dubitent.

MOLYBDÆNA, μολυβδαίνα, *Plumbago*, idem quod Galena. Vide *Galena*, *Lithargyrium*.

MOLYBDITIS, μολυβδῖτις, epitheton alicujus *Lithargyrii*. Vide *Lithargyros*, Gorr.

MOLYBDOCHROS, & *Molybdochrus*, μολυβδόχρως, μολυβδόχρους, dicitur *plumbeus colore*; usurpaturque de iis, qui lienosi sunt. Lang. l. 1. ep. 11. Legitur & apud Diosc. l. 5. c. 100. de plumbaginis specie pejori.

MOLYBDOEIDES, μολυβδοειδὴς, *Plumbarius*. Epitheton *Lapidis*, sic dicti a *plumbi* similitudine, viribus iisdem præditi, quibus & Plumbi scoria, sive recrementum. Quid vero sit, nemo veterum explicavit. Gorr. An fortassis ipsa minera Plumbi ita dicitur?

MOLYBDOS, μόλυβδος, *Plumbum*. Vocatur Metallum vilissimum, constans ex multo mercurio, sulphure indigesto, sale aluminoso, ponderosissimum; cujus historiam, præparandique varietatem ad usum Medicum vide apud Schrod. l. 3. c. 13. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rul. & Johnson. in Lex. Jung. & alios Authores. Libav. Junken. Ch. Exp. Cur. Part. 1. sect. 5. c. 3. p. 414. seq. Apud Chymicos dicitur *Saturnus*, signoque ♄ notatur. Rolf. in pec. disp. h. t. Hipp. quoque aliquoties meminit μολύβδου, *plumbi*, ad usum externum in curatione Polyporum, l. 2. de morb. XXXIII. 22. XXXIV. 9. 28. 34. de sterilit. XV. 8. alibique. Foes. p. 415.

MOLYNOMÆ, *molyomæ*, μολύνομαι, μωλύομαι, Hipp. significat sensim *dispareo*, *evanesco*: & usurpatur de tumoribus, aut calore remittentibus, & evanescentibus frequenter: v. gr. l. 1. Epid. f. 2. t. 38. (quamvis in nonnullis legatur

μελαι-

μελαινόμενα, aut μὴ λυόμενα, abſque ratione, animadvertente Foeſ.) l. 2. ſ. II. 17. l. 6. ſ. 2. t. 46. l. 7. aliquoties. Vide Foeſ. d. l. p. 423.

Molynsis, μόλυνσις, dicitur *imperfecta*, & inſufficiens *Elixatio*, ex Ariſtot. l. 4. Mercor. c. 3. quando ob defectum caloris, aut propter copiam humoris, in eo, quod coquitur, coctio perfecta fieri nequit. Gorr.

Molyza, μώλυζα, vocatur *caput Allii*, vel *Allium* ſimplex caput habens, & non in plura diviſum. Gal. in Expoſ. voc. Hipp. Occurrit ſæpius in Hipp. in l. de morb.mul. & de ſterilit.quæ loca vide apud Foeſ. d. l.

Momiscus, μόμισκος, dicitur Polluci pars dentis molaris, quæ gingivæ adjacet. *Momiſci* etiam vocantur omnes dentes molares, apud Ingraſſ. comm. in Gal. l. de Oſſib. p. 140.

Monæ, Paracelſo idem quod *Nates*, Scholiis in Libros de Urinis, in append. Tom. V.

Monarchia, μοναρχία, hujus vocabuli propria ſignificatio ſpectat ad Politicos. Translatum vero a Paracelſo, & Helmontio ad ipſam Medicinam non minus obſcure, quam abuſive, dum ille non modo tres *monarchias* corporum naturalium aſſeruit, primam *monarchiam* mundi, alteram maris, tertiam fœminæ, Paramir. l. 4. & alibi ſæpius; ad quas ſpectant tres *monarchiæ* Medicinæ, & remediorum, paſſim in ſcriptis: ſed & non veritus eſt ſemetipſum *monarcham* dicere illius *monarchiæ medicæ*, Fragment. libri quatuor columnar. Medicinæ, &c. Hic vero ſimiliter tres *monarchias* corporum ſtatuit, Animalem, Vegetabilem, & Mineralem, tr. Tartarus non in potu, n. 3.

Monas, μονὰς, *Unitas*: Terminus Spagyricus, & Hieroglyphicus, dum ex uno ad unum omnia deducere conantur. Vide Theatr. Chym. Vol. II. p. 183. ſeq. Vocatur aliis *Cliſſus*, vel *Elixir*, quando extractæ partes ex ſimplici iterum copulantur; quam operationem Philoſophi, & Arcanorum Profeſſores *Unitatem ex Triade*; alii *Circulum ex quadrato* dicunt. Libav. Alch. Pharm. c. 27.

Monedula, nomen avis, Ariſtoteli λύκος, *Lupus*, dictæ, quæ eſt ſpecies *Graculi*, qui Gr. κολοιὸς in genere vocatur; cujus hiſtoriam vide in Aldrov. l. 12. Ornith. c. 9.

† Monemera collyria, quæ uno die applicabant cum ſucceſſu. Maſſar. prax. l. 1. c. 75.

† Monocodiata, avis Paradiſi.

Moneres, μονήρης, proprie dicitur de navi, quæ uno remo conſtat. Tropice ſignificat *ſolitarium*; & conjungitur cum φιλήμονι, deſerti *amatore*, & tribuitur atrabiliariis. Hipp. Epiſt. ad Philopœmen. 11. 12.

Moneta, νόμισμα, quid ſignificet, alias notum eſt. Dicitur Galeno teſſera, vel ſymbolum in qualibet urbe emptionis, & venditionis, l. 2. de diff. pulſ. c. 5. Tales metallicas *monetas* excuſas cum imaginibus, progreſſu temporis in lapides fuiſſe tranſmutatas, legitur in Th. Chym. Vol. I. pag. 496. & 556.

Monoceros, μονοκερὼς, Lat. *Unicornis*, nomen animalis, & prominentiæ illius oſſeæ, quæ ex animali illo excreſcere creditur; & pro ſingulariſſimo Alexipharmaco habetur, Latine *Unicornu*. Verum quantis adhuc dubiis, & ſcrupulis implicata ſit hæc de *Unicornu* hiſtoria, legi poterit apud Aldrov. l. 1. de quadruped. c. 6. Caſp. Rejes C. Elyſ. q. 67. Schrod. l. 5. cl. 1. n. 39. Fr. Hofm. in Clav. ad hunc loc. qui exiſtimat, *Unicornu*, quod hodieque in diverſis locis aſſervatur, eſſe nihil aliud, quam dentem Balænæ. Verumtamen *Unicornu* dari, exiſtimat Chiocc. Muſ. Calc. ſ. 6. p. 687. Alias datur & *Unicornu foſſile*, *Lapis Ceratites*, *Ebur foſſile*; eſtque lapis colore, & lævore cornu referens, interdum & forma ipſa. Schrod. l. 3. c. 8. n. 21. Fr. Hofm. ad h. l. Medicamentum quoque Chymicum ex Auro paratum, quod alias Manna Solaris dicitur, appellatur *Unicornu Solare*, Schrod. l. 3. c. 9. Johnſ. l. 2. Lex. Ch. qui & ex Mynſichto *Unicornu mineralis* facit mentionem.

Monocolon, Parac. videtur appellare *inteſtinum cæcum*, Paramir. lib. 3. item *Monoculum*.

Monoculum, vide *monocolon*. Alias *monoculi* dicuntur, quibus alter oculus vel materialiter, vel ſaltem virtualiter deficit, Gr. πόνωπες, μονόφθαλμοι, μονόμματοι, Latine etiam, & quidem rectius, *Unioculi*, vel *Unoculi*. Hos diſtinctius videre minuta, legitur apud C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 729.

* Monoemeros, μονοήμερος, epitheton *Collyriorum*, quæ *unius diei* ſpatio ophthalmias curare poſſunt. Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 2. Circa illorum uſum tamen cautela opus eſt, ne adhibeantur, ubi plenitudo totius corporis peccat. Nam quia facultate frigida ſunt, obſtruunt, denſantque meatus, & ſi copia humoris in oculis fuerit, in cauſa ſunt plerunque, ut tunica κερατοειδὴς rumpatur. Gorr. Caſt.

Monomachia, μονομαχία, vide *Duellum*. *Monomachon* quoque vocatur *Inteſtinum cæcum* in ſpuriis Galeni l. de compag. membr. ſive de nat. hum.

Monomelon, μονόμηλον, eſt nomen *Collyrii* μονοημέρου, ita dicti, quod unica *ſpecilli*, Gr. μήλη vocati, inductione oculorum inflammationi medeatur; cujus deſcriptio habetur in Ætio. Gorræus.

Mononycha, μονώνυχα. Vide *Monycha*.

Monopagia, idem quod *Hemicrania*. Valesc. de Tarant. Philon. l. 1. c. 7.

Monophagia, μονοφαγία, vocatur, quando quis solus comedit, mos Dynastis familiaris. Differt a μονοσιτία, C. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. n. 506.

Monorchis, μόνορχις, qui unum habet testiculum. Rolf. de part. genital. Part. 1. c. 11. Interdum autem ad tempus pubertatis saltem sunt μονόρχεις, postea vero prorumpit alter quoque testiculus; qualis historia a D. Brechtfeld observata legitur in Act. Hafn. Vol. 1. Obs. 106. p. 197.

Monositia, μονοσιτία, dicitur, quando quis semel tantum de die cibum capit, a verbo μονοσιτέω; idque de *cœna* intelligendum esse, patet ex opposito ἀριστᾶν, *prandere*, l. de veter. medic. XI. X. 4. 6. 12. 13. Meminit & Hipp. illius verbi, 2. de R. V. I. A. t. 20. & s. t. 22. 27. l. 3. de diæt. III. 2.

Monoxylon, μονόξυλον, vocatur *Navicula ex uno ligno*, vel arbore cavata *parata*. Occurrit apud Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXVII. 7.

Mons, ὄρος, hujus vocis significatio ex aliis quoque Dictionariis nota est. Ad medicinam tamen spectat ejus quoque consideratio; cum propter subjectum, tum propter materiam medicam. Ita *montes*, nisi peculiaris peccet aeris contagio, gaudent aere puriori, & privilegium vitæ longioris præseferunt. Helm. tr. *Mons* Domini in fin. Quod si tamen a Septentrione regioni adjacent, in his aquilones veluti perturbant, ac morbos faciunt. Hipp. l. 2. de diæt. II. 12. Jung. l. de A. L. Aq. LV. 3. seq. Sic & herbæ, animalia, & aves, quæ *montana* loca occupant, habentur pro salubrioribus utplurimum. Gal. in LL. & Al. fac. & de atten. victu. *Mons Siliceus*, Helmontio dicitur solea, stratum, sive terræ intercapedo, in qua saxa, lapides, ac mineralia universa ortum suum ex aqua desumunt, tr. de Lithias. c. 1. nu. 7. Junge tr. Terra, n. 3. 4. Per metaphoram pars superior externa pudendi muliebris vocatur *mons Veneris*. Rolf. de part. gen. P. II. c. 35. Ita protuberantiæ musculosæ in vola manus a Chiromantis vocantur *montes*. Quid per *montes Philosophorum* Spagyricorum sit intelligendum, lector harioletur ipse e Th. Ch. Vol. VI. p. 550. Libav. scribit, *montibus* comparari *alembicos*, & superiorem partem sublimatorii. Tom. II. Oper. p. 247.

Monstratio, δεῖξις, idem quod *Demonstratio*. Hæc si ocularis fuerit, interdum plus præstat, quam præcepta, præsertim in Chirurgicis, argumento Gal. c. 4. de art. t. 47.

Monstrum, τέρας, quid significet, e Physicis petendum. Est enim nihil aliud, quam erratum naturæ; sive effectus naturalis, a solita, & recta dispositione specifica degenerans. Rul. videtur strictius accepisse, quando descripsit *monstra* per orta quædam præter naturam animantia, quæ cœlum excludit ovo suæ putrefactionis, illicitæ, ac nefandæ commixtionis. Variorum *monstrorum* observationes petantur ex earundem scriptoribus, v. g. Schenkio, Ephemerid. Nat. Curios. C. Rejes C. El. q. 45. &c.

Montanus, ὄρειος. Vide *mons*.

Monticola, ὀρειος, idem quod *montanus*: dicitur de iis, quæ vel gignuntur, vel degunt in montibus; v. g. Aves *monticolæ*. Gal. l. 4. de san. tu. c. 4.

Montifringilla, ὀρεοσπίζης, nomen aviculæ montanæ; cujus historiam tradit Aldrov. l. 18. Ornith. c. 7. Hoc loci sub finem autumni copiosissimæ capiuntur, & in mensa apponuntur.

Monycha, μώνυχα, contracte pro μονώνυχα, h. e. μόνον ὄνυχα habentia, dicuntur animalia solidam ungulam unicam habentia, uti sunt equi: Latine *Solipeda*, aut *solunguia*, sive *solidunguia*. Hipp. 1. de art. t. 28. Galen. in comm. ad h. l. Foes. p. 423.

* Mora, διατριβή, vide *Diatribo*. *Mora* illicita ignavorum est. Linden. Ex. VI. §. 15. *Mora* quoque dicitur id, quod Hipp. Gr. vocat τρίβος, i. e. attritionem, h. e. callo obduratam partem, & longiori attritione; sumiturque pro ipso callo, 1. de art. t. 21. Galen. in comm. ad h. l. Foes. p. 822. Ita quoque accepisse videtur Paracels. quando *moram* inter symptomata morbi Gallici retulit, conjungens Attritis, l. 5. de sympt. var. morb. Gallic. c. 9.

Morbilli, nomen a recentioribus inventum, q. d. *Parvus morbus*, vel parva pestis, significat minutissimas pustulas, cum maculis rubentibus, aut quandoque purpureis, aut livescentibus, obortas a sanguinis portionibus tenuioribus, ichorescentibus, a prima nativitate delitescentibus, scatenti p. n. fermentatione cum aliquali coagulatione conjuncta. Quorum historiam ex recentioribus optime descripsit Willis de febr. c. 15. Jung. Fr. Piens h. t. Part. Sp. c. 8. An veteribus fuerint cogniti *morbilli*, non mihi videtur quæstio tanti momenti, quanti olim habita. Quidni enim sub nomine ἐκθυμάτων, vel ἐξανθημάτων? Pertinent inter morbos Epidemicos, malignos, infantibus familiares; quamvis nec adultos immunes esse experientia hoc ipso tempore, quo hæc scripsi, testetur in vicinia. Rul. Dorn. Johns. confuse descripserunt. *Morbilli* sunt pustulæ Venereæ: item puerorum albæ, vari, ecthymata, pituitæ eruptiones, ecbrasmata;

† Morbus Comitialis, sacer, quia Cerebrum sacrum, & honoratum. Nevius cap. 36.

† Mor-

† Morbus sonticus, qui vehementiorem vim graviter nocendi habet. Gellius l. 20. c. 1.

† Morbus ovillus, Typhomania, sive Catochus Pauli Tom. a Vega in Comment. in Gal. de loc. Aff. l. 4. c. 6.

† Morbus medullaris, Plut. Apoplexia Mercur. Tom. I. Conf. 93. V. L. l. 1. c. 9.

† Morbus solstitialis, apud Plautum, nonnullis est syriasis. Mercur. V. L. l. 5. c. 3.

* Morbus, νόσος, νοῦσος, νόσημα, terminus in Medicina adeo frequens, & notus, ut vix quidem ullus alius frequentior. Generaliter significat omne id, quicquid homini molestiam affert. Hippocr. l. de flatib. II. 8. quam etiam calculo suo comprobat Lind. Ex. XV. §. 79. &c. Specialiter vero, & accuratius describitur, quod sit dispositio p. n. sive status p. n. corporis humani, & ejusdem partium, a quo actio primum læditur. Gal. l. de diff. sympt. c. 1. & l. de diff. morb. c. 7. quam definitionem expositam clarius reperies in nostris Dogm. Med. Gen. P. II. c. 2. dogm. 1. 2. seq. p. 110. seq. Plura qui desiderat de notione *morbi*, videat Casp. Hofm. Montani, aliorumque scripta; jungatque Dieter. n. 576. Rolf. O. & M. M. Sp. l 2. s. 2. c. 8. & 9. Ita & *morborum* differentias essentiales, accidentales, speciales denominationes vide passim in scriptis Medicis, præsertim Sennert. & Jonston. in Syntagm. Medic. Practic.

* Morbidus, *morbosus*, νοσερὸς, νοσώδης, idem quod *Valetudinarius*: dicitur partim de eo, qui actu ægrotat, partim etiam qui ad morbosam dispositionem inclinat. Vide Dieter. nu. 575. 577.

Mordax, *mordicans*, *mordicatio*, δακνὸς, δάκνων, δῆξις. Vide *Dacno*. *Mordax* vinum, idem quod *Picans*. Vide infra *Picans*.

Mordilapides, Græce dici possent δακόλιθοι, vocantur pisciculi quidam, suntque species *Fundulorum*, sed vilior. Meminit Jul. Alex. l. 15. Sal. cap. 7.

Mores, & ἤθη. Vide *mos*.

Moretarium, idem quod *mortarium*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 411.

Moretus, *moretum*, dicitur species Julepi; estque potionis genus ex aromaticis, aliisque confortantibus commixtum, addito ad gratum saporem saccharo, vel syrupo. In specie vero ita vocatur a *moris*, vel *Diamoro* ingrediente. Schroder. l. 2. c. 64.

Morgama, licet proprie non sit terminus Medicus; quia tamen inter admirandas res naturales pertinet, libuit inserere. Denotat autem mirabile quoddam phasma specularium, observatum ab Athanas. Kirchero in litore maris Siculi, quod ulterius examinavit Joh. Marcus Marci in Phil. Vet. Rest. P. III. sect. 6. subsect. 3. p. 283. seq.

Moria, μωρία, idem quod μώρωσις. Vide *Fatuitas*.

Morion, μόριον, *Particula*. Sumitur tamen sæpe pro *Parte* in genere. Vide *meros*.

Mormyros, μορμύρος, vocatur piscis quidam marinus; cujus historiam, cum usu in cibis, exhibet Aldrov. l. 3. de Pisc. cap. 19. Dicitur & μορμύλος.

Moro, *morus*, vocatur apostema carnis, ad similitudinem mori. Rul. Dorn. & Johns.

Morochthos, μόροχθος, μόροξος, Galen. l. 9. de S. F. Dicitur Lapis quidam mollior, candidus, ita ut eo lineæ ducantur; cujus descriptionem tradit Dioscor. l. 5. cap. 152. ubi & *Galaxiam*, ut & *Leucographida* appellari docet, quamvis ipse de Galactite seorsim egerit. Jung. Chiocc. Mus. Calceol. s. 3. pag. 275. seq. Schroderus *Osteocollæ* hoc nomen ex Matthiolo attribuit, l. 3. c. 8. nu. 15. Nasci in Saxonia, præcipue Hildesheimii, testatur Rul. in Lex.

* Morosis, μώρωσις, *moria*, μωρία. Vide *Fatuitas*.

Morosus, δυσάνιος. Vide *Dysanios*.

Moroxos, μόροξος, idem quod *Morochthus*: de quo p. a.

Morphæa, *morphea*, species *Lepræ*, *Albaræ* non absimilis, Dorn. Rul. & Johns. Idem quod *Alphus*. Vide supra lit. A. *Morphæa* differt a lepra, quod hæc sit in carne; illa vero in cute. Forest. l. 5. Obs. Chir. 2. Schol.

Morphe, μορφὴ, significat *formam*, præsertim externam & accidentalem. Vide *Forma*.

Morphnos, μόρφνος, nomen avis, ad *Aquilas* pertinentis, quæ & *Anaticida*, *Clangos*, *Plangos* dicitur; cujus historiam tradit Aldrov. l. 2. Ornith. c. 8. 9.

Morpiones, vocantur *Pediculi* illi *lati*, quos Itali *Piattole* appellant, ad pubem genitalium, aliquando & sub axillis enati. Legitur apud Aldrov. de insect. l. 5. c. 4. p. m. 544. & Rolfink. de Part. genital. Part. II. c. 34. p. m. 185.

Mors, θάνατος, quid significet, e Physicis constat, videlicet dissolutionem animæ, & corporis in animalibus; quam cur neget Kergerus, vide in ejus tract. de ferm. sect. 1. c. 6. Nec male *mors* describitur, quod sit defectus vitæ, aut extinctio caloris nativi; Dieter. Jatr. n. 384. Item omnimoda naturæ prostratio, Galen. l. 3. de cris. c. 5. Parac. vocat *mortem* ultimam materiam morbi. Estque duplex, Lenta, & Violenta. *Mors Chymistica*, dicitur corruptio artificialis corporum insensatorum, consistens in separatione spirituum, & animarum eorundem in sui ternarii ad unitatis reductionem, h. e. ad po-

tiorem vitam, licet non perpetuam, excellentiorem tamen ea, quam a natura prius habebant; uti deſcribitur in Th. Ch. Vol. I. p. 360. *Mortis naturalis* terminum prorogare, quod ſit in Medici poteſtate, rectiſſime negat Caſp. Rejes C. El. q. 26. n. 4. & 6. idem etiam docet, qua ratione Medicus *mortem* prædicere debeat? q. 11.

Morsellus, *morſulus*, terminus Pharmaceuticus, ſignificans genus medicamenti ſiccum ſaccharatum, quod & *Lozonga*, *Lozengia*, *Paſta Regia* vocatur; item *Tabula*, vel *Tabulatum*. Deſcriptionem pete ex Vveker. Antidot. Gen. l. 1. c. 42. P. Morell. de form. remed. l. 1. ſect. 3. c. 3. ſeq. Schroder. l. 2. c. 69.

Morsus, *morſura*, Ardovn. l. 5. de Venen. c. 3. ſeq. δῆξις, δηγμὸς, δῆγμα, vide *Degmos*. Proprie ſignificat ſolutionem continui in partibus mollibus factam, per dentium impreſſionem. Huc pertinent *morſus canis* rabidi, lupi, viperarum, quin & hominum. Metaphorice vero uſurpatur de omni dolore acerbiori. Rhod. in Lex. Scribon. p. 411. *Morſiuncula*, diminutivum eſt, & ſumitur de dolore dentium infantili, Græce ὀδαξισμὸς, Dieter. n. 597.

Mortalis, dupliciter ſumitur. 1. ſubjective de omni corpore naturali vivo, quod etiam morti ſubjectum eſt. In ſpecie Homines κατ' ἐξοχὴν dicuntur *mortales*, Gr. θνητοί. 2. ſignificative, & effective, Gr. θανατώδης: & ita idem eſt quod *Lethalis*. Vide *Funeſtus*.

Mortariolum, ὁλμίσκος, dicitur de cavitatibus, quibus dentes ſunt infixi, Gr. βόθρια alias dictis, Lat. *Alveoli*, *Præſepiola*, *mortariola*: Barthol. libell. 4. Anat. c. 9. *Mortariolum* quoque eſt modiolus catillorum cinereorum formandorum, in lati circuli modum, vel pertuſi catini ex orichalco plerunque factus. Hoc *mortariolum* comitatur *pila*, (vulgo *monachus*) quæ eſt piſtillum cum tubere rotundo, ex baſi lata media prominente, cujus incuſſu catilli fovea formatur. Sed ad catillos majores, h. e. majorem naturæ copiam capientes formandos, utimur circulo ferreo, & conveniente pila foveam producimus. Ruland. & Johnſ.

Mortarium, ὅλμος, inſtrumentum, & vas Coquis, Pharmacopœis, Chirurgis uſitatum, in quo res cum pila, vel piſtillo tunduntur, aut teruntur. Rhod. ad Scribon. n. 111. Parantur ex ligno, ferro, orichalco, plumbo, vitro, &c. Meminit Galen. l. 1. de antid. c. 15. & alibi. *Plumbei mortarii* uſus eſſe ſolet ad unguenta, & emplaſtra conficienda, ulceribus malignis, & cancroſis accommodata, quia plumbum argenti vivi eſt particeps. Lang. l. 2. ep. 47. Legitur & *moretarium*, Rhod. in Lex. Scrib. p. 411. Alias Græcum ὅλμος, etiam truncum corporis, h. e. totum illud, quod eſt a cervice ad coxendicem, notat: in qua ſignificatione videtur uſurpaſſe Moſchion. l. de morb. mul. c. 79.

* Mortiferus, idem quod *Lethalis*, *Funeſtus*, νεκρώδης, θανατώδης. Ita *facies Hippocratica* vocatur *mortifera*. Gal. 1. prognoſt. t. 7. & 8.

Mortificatio, νέκρωσις, dicitur caloris nativi in corpore, vel parte aliqua extinctio; qualis contingit in ſphacelo poſt gangrænam. Dicitur & *Sideratio*. Vide Foreſt. l. 1. Chirurg. obſ. 13. Schol.

Morum, Pathologica ſignificatione idem eſt, quod *Thymus*, vel ei ſimilis affectus; videlicet ruber, cruentuſque tumor, *morum* fructum referens, in partibus genitalibus viri, & fœminæ, poſt concubitum, aut deambulationes, juxta nonnullos etiam in aliis corporis partibus mollioribus, v. g. in facie, & ſede obortus. Ingraſſ. comm. ad Avicenn. de tum. p. n. p. 264. Hoc vocabulum etiam tribuitur affectui cuidam palpebrarum, qui Arab. *Alchute* vocatur, Gr. πλαδαρότης, habeturque pro morbo in numero, cum ſit caro mollis interioris palpebræ adveniens, unde & ſanguis rubens niger, & viridis emanat; quemadmodum deſcripſit Joh. Stephan. Paraphr. ad Avic. l. 3. fen. 3. p. 19. p. 176. Vide *Pladarotes*.

Mos, ἦθος, τρόπος, accipitur vel de animæ proprietatibus. Ita Gal. libellum ſcripſit, quod animi *mores* ſequantur temperamentum corporis. Et hujuſmodi *mores* probe Medico ſunt obſervandi. Gal. c. 3. in Epid. t. 1. & alibi. Vel de *conſuetudine*, vide *Ethos*, Diet. n. 238. Vel de *certo modo* alicujus rei. Ita Mos morbi dicitur ille modus, qui determinat, utrum morbus benignus, vel malignus ſit? Gal. l. 1. de criſ. c. 3. Vel etiam comparativam habet ſignificationem, & ponitur pro *veluti*; v. g. *more* farinæ, emplaſtri, pultis. Scrib. n. 44. 189. 224. Rhod. in Lexic. *Mos* idem eſt, quod *mycra*. Rul. & Johnſ. Lex.

Mosa, dicitur edulium, & pulmentum uſitatiſſimum in Germania ex farina triticea, vel Zea paratum cum lacte, qua non ſolum ruſtici utuntur, ſed & pene omnes matres, & nutrices infantes replent, & infarciunt, cum hypochondriorum tenſione, & epilepſiæ periculo, rectiſſime animadvertente, & reprobante J. Alex. l. 8. Sal. c. 10. & not. in Gal. l. 1. de Al. fac. c. 5. *Moſa*, alias Anglis dicitur fundi quoddam genus inſtar paludis, admodum adſtringentis, & pinguis, qui pro ceſpitibus comburendis laterum figura abſciſſis, & ſole ſiccatis inſervit. Plura vide in Act. Philoſoph. Oldenburg. Ann. 1669. m. Novembr.

Mosch, vocabulum exoticum, quod denotare debet peculiaria *vaſa rorifera* ipſum renum cor-

corpus subeuntia; quæ Bilsius primum se observasse gloriatus fuit; quamvis nemini adhuc demonstraverit, nec alii ante, & post illum observare eadem potuerint, teste D. D. Bohnio Ex. Physiol. XIII. §. 5. & 6.

Moschus, μόσχος, quam certum est, quod hoc nomine veniat certum quoddam genus odoramenti, sive materia fragrantissima a quodam animali Indiæ proveniens; tam incertum est adhuc, quale illud sit animal, & quomodo generetur in illo *Moschus*, aut quomodo colligatur, & præparetur. Quamplures sunt, qui *Capram sylvestrem moschion*, μόσχιον, propterea dictam, sive *Dorchadem moschi* dicant, eandem etiam depictam exhibent. Vid. Aldrov. l. 1. de quadrup. bisulc. c. 19. 20. Chioc. Mus. Calceol. l. 6. p. 661. Schrod. l. 5. cl. n. 27. Alii vero illud impugnant; inter quos non modo Amatus Lusitanus, verum etiam ex novissimis Fr. Hofm. in cl. ad d. Schrod. loc. ubi prolixe reperies *moschi* ortum, & historiam, quæ omnia exscribere non concedit angustia chartæ. In Actis Philosophicis Oldenburgii Anno 1666. m. Jun. ex Dn. Thevenotti Relationibus variorum itinerum curiosorum legitur, *moschum* nihil aliud esse, quam Testiculos animalis Cervi similes reperiri in provincia Honan, eumque bonum, & haud mixtum vendi in Nankin, & Pekin. Alia de *moschi* origine, & constitutione rursus leguntur in Act. Hafn. Vol. I. Obs. 58. p. 166. Nobis libet hac in re dubia ἐπέχειν, cum destituamur propria experientia. Satis sit nobis scire, quod ejus vis medica sit insignis in reficiendis spiritibus vitalibus, & animalibus: quamvis etiam non careat omni noxa. Videatur præter dictos Authores etiam Casp. Rejes C. El. q. 84. Quæ *moschum* redolent, dicuntur *moschata*. Ita in Officinis occurrunt *Trochisci Galliæ moschatæ*, *Aliptæ moschatæ*. Inter vegetabilia simplicia *Geranium moschatum*, *Scabiosa moschata*, &c. Cur vero Nux myristica, sive Nucleus interior Nucis Indicæ moschata dicatur, non est hujus loci; de cujus usu medico videatur inter alios Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 3. c. 1. p. 162. Paracelsus quoque non fuit veritus, epitheton hoc tribuere morbis; unde *Colicam moschatam*, *Zibethinam* commentus est, Paragr. Tr. 1. & 2. quamvis non satis explicet, quid velit per illam intellectum. μόσχος etiam *Vitulum* significat, de quo infra.

Mosyllon, μοσυλλον, epitheton *Cinnamomi optimi*; cujus descriptionem vide ap. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 2.

Motacilla, κίγκλος. Vide *Cinclesis*. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. n. 59.

* Motos, μοτός. Vide *Linamentum*.

* Motus, κίνησις, vocabulum latissimæ significationis. 1. Physiologice complectitur omnes functionum, & mutationum species, *Generationem*, *Corruptionem*, *Augmentationem*, *Diminutionem*, *Alterationem*, & *Motum localem*. Hinc divisio in *motus naturales*, *animales*, & *spontaneos* occurrit passim apud Gal. & alios. Prædicatur & de partibus solidis, & humoribus, & spiritibus. 2. Pathologice de morbis quoque dicitur *motus*; & pertinet ad differentias accidentales: de quo vide Dogm. med. Gen. P. II. c. 6. dogm. 6. p. 157. seq. Ita dantur & *motus animales* diversimode præternaturales, v. g. Convulsivi, sive Clonici, Tremor, Palpitatio, &c. *Motus* quoque corporis localis excessivus, violentus, aut deficiens pertinet inter caussas morbificas, noxam variam inferens; uti patet ex Charlton. Ex. Pathol. VII. Hildan. Ep. 92. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 2. f. 3. c. 53. Ita quoque de humoribus ipsis sæpe occurrit, quod *moveantur*, sive *motus* humorum vitiosi dentur. Curative Hipp. sæpe usurpavit τὸ κινέειν, *movere*, pro evacuatione aliqua insigni, in aphorismis, & alibi. Vide Foes. p. 338. Dieter. nu. 463. 464. In Pharmaceuticis, Chymicis dantur varii *motus artificiales*, quos omnes exponere, non est nostri instituti.

Moxa, denotat medicamentum quoddam causticum actuale, potissimum in arthritide laudatum; quamvis Dolæus quoque in apoplexia, epilepsia, mania, asthmate convulsivo commendaverit ejus usum. Estque Lanugo quædam lævissima, siccissimaque ex contritione plantæ alicujus exiccatæ, quæ vel Artemisia nostra est, vel ei consimilis, parata. Unde eos valde decipi credit Dolæus, qui ex India allatam expetunt, ab illa, quæ ex Artemisia paratur, plane nihil differentem, l. 2. Encyclopæd. c. 2.

Mucago. Vide *Mucilago*.

Mucharum, *Mucarum*, vocabulum est barbarum, significans vel *infusionem rosarum*, cum aqua fervente factam, & aliquoties iteratam; vel infusionem ejusmodi cum saccharo in consistentiam *syrupi* redactam, & coctam. Estque duplex, *Perfectum*, & *Imperfectum*. Ex *imperfecto*, quod ex duabus saltem infusionibus constat, fit *Syrupus Rosarum simplex*. Ex perfecto, h. e. ex multis infusionibus, fit *syrupus rosatus solutivus simplex*, videlicet sine additione aliorum simplicium Purgantium, v. g. Rhabarb. Agar. &c. Hildan. Cent. 6. obs. 29. In Dispensatoriis occurrit descriptio *Muchari perfecti*. Lang. tradit *Mucharum compositum*, l. 3. ep. 1. c. 4. Libavii conjectura saltem est ingeniosa, quod *Muchara* videntur dicta ἀπὸ τοῦ μυχοῦ, quod significat intimum locum, *penetrale*, & αἴρομαι τὸ ὕψος, quasi

quasi sit arcanum exaltatum frequentibus infusionibus, Alchym. Pharmac. c. 24. fin.

Mucilago, item *Mucago*, vocatur liquor viscosus, & glutinosus. Estque triplex, Naturalis, Præternaturalis, & Artificialis. Ad primam pertinet *liquor nutritius*; quemadmodum & Langius liquorem articulorum vocat *Mucilaginem*, l. 1. ep. 3. item *Mucus intestinorum*, Barthol. l. 1. Anat. c. 10. Ad secundam *Mucilago Tartarea*, ex qua Tartarus in urinis generatur; de qua sæpius Paracelf. meminit in tr. de Urinis, & alibi. Ad tertiam Extractæ *mucilagines* ex seminibus, v. g. Psyllii, Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Cydoniorum, &c.

Mucocarneus, dicitur *Abscessus* quidam, Gr. μυξοσάρκωμα, qui partim interne carneus, partim mucidus, h. e. e mucosa materia concretus. Describitur a M. Aur. Sever. l. de noviss. observ. abscess. c. 4. Jung. Mart. Bogdan. observ. med. 6. cultro Lyseri Anatom. addita, p. 216.

* Mucor, idem quod *mucus*, *mucosus humor*, coincidit fere cum vocab. *Mucilago*, nisi quod *mucus*, & *mucor* accipi usitatius soleat de excrementitio humore viscido, qualis est, qui a capite destillat in coryza, gravedine, aliisque catharris. Gal. l. 2. de nat. fac. 9. Gr. βλέννα, μύξα. Vide *Blenna*. Jung. Diet. Jat. n. 558.

* Mucro, αἰχμὴ, τὸ ὀξὺ, proprie significat cuspidem gladii, cultri, vel lanceæ. Tropice vero dicitur de acuta parte cordis, quæ tantum protenditur, quantum cordis magnitudo occupat spatii. Gal. l. 2. de H. & Pl. dec. c. 4. Gr. dicitur κορυφή.

* Mucronatus, epitheton *Cartilaginis* in pectore, quæ & *Ensiformis*, Gr. ξιφοειδὴς dicitur. Vide *Cartilago ensiformis*.

Mucus. Vide p. a. *Mucor*.

Mugil, κέφαλος. Vide *Cephalos*.

Mugitus, μύκημα, dicitur vox, & sonus armentorum proprius. Verum Laur. Bellinus transferre non est veritus ad sonum graviorem, & protractum, quem ægri sub initium apoplexiæ edunt, veluti suspirium intensius, & per majorem copiam inspirati aeris factum, tract. de morb. cap. in Opusc. Medicis, p. 441.

Mulæ, dicuntur *pustulæ* ex frigore, vel calore ortæ. Dorn. in Diction. Ruland. & Johns. in Lex.

* Muliebris, *Mulier*, γυναικεῖος, γυνή. Vide *Gynæceja*, *Gyne*. Chymici *Mulierem* vocant Mercurium, sive Argentum vivum, quemadmodum Sulphur maritum. Th. Chym. Vol. IV. p. 179. Libav. Tom. II. oper. p. 395.

Mullus, τρίγλη, vocatur piscis marinus, vel potius litoralis, squamosus: de quo Gal. l. 3. de A. F. c. 17. item l. 11. de S. F. Draco marinus, J. Al. l. 14. Sal. c. 6. Prolixiorem vero ejus historiam tradit Aldrov. l. de Pisc. c. 1.

* Mulsa, *mulsum*, ὑδρόμελι, μελίκρατον. Vide *Hydromeli*.

Multiparus, πολυτόκος, epitheton animalium multos fœtus gignentium. Eadem sunt, quæ πολύσπερμα, sive multo semine prædita, C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 1044.

Multipedæ, πολύποδες, idem quod *Millepedæ*, insecta, quæ alias *Aselli* dicuntur, ὄνισκοι. Vide *Asellus*.

Multiplicatio, πολλαπλασιασμός, præter vulgarem, & generalem significationem, qua res dicuntur vel corporaliter, vel virtualiter augeri, & propagari, frequenter usurpatur a Spagyricis, præsertim in negotio Lapidis Philosophici; quamvis diversæ occurrant descriptiones: v. g. *Multiplicatio* nihil aliud est, quam evacuationum reiteratio, continuatioque, Th. Ch. Vol. I. p. 294. *Multiplicatio* est evacuatæ rei super terram suam reductio, ut munditiæ spiritus oriatur, d. l. p. 313. 447. *Multiplicatio* est res, quæ facit augmentum medicinæ in colore, odore, virtute, & quantitate. Nam est ignis, qui excitatus nunquam moritur, sed semper tecum habitat, cujus una scintilla potest excitare plus ignis in virtute *multiplicati*, Vol. II. p. 116. Modos *multiplicandi* in lapide vide Vol. III. pag. 38. 397. Vol. IV. p. 408. Vol. VI. p. 150. 429. 554. Junge Libav. Tom. II. Oper. p. 360. 409. 418. 441.

* Multitudo, πλῆθος, idem quod *Plenitudo*, *Plethora*. Vide infra suo loco.

Mulus, *Mula*, ἡμίονος, ἀστράβη, vocatur animal quadrupes, quod communiter peperit equa ex asini coitu; quamvis ex asina, & equo, item ex onagro, & equa generari possint. Historiam *muli* utriusque sexus prolixe tradit cum usu Aldrov. l. 1. de quadrup. c. 4. Usum docet Schrod. l. 5. cl. 1. nu. 28. *Mulam* recens ex aqua natam alia mula gravidam recenset ex Nierenberg. C. Rejes C. El. q. 36. n. 28. & ex hoc Eph. N. C. Ann. I. Obs. 36. Paracelso *mulus* quoque significat *morbum Gallicum*, l. 3. Chirurg. magnæ, c. 1.

† Mumia Arabum, a medicato funere diversa. Pet. Bellon. de medicato funere, l. 2. c. 1.

Mumia, vocabulum est Arabicum, vel Persicum, sed hodieque variæ significationis. Vel enim significat *Pissaphaltum*, aut liquamen quoddam in sepulchris inventum, in quibus hominum cadavera aromatibus condita per multos annos servata fuerunt; vel ipsum cadaver humanum ita conditum, & sub arena Solis torrefactum. Imo non solum caro humana siccata, & condita, sed & quævis alia occisa vim sanan-

di

di habens, sic condita, quæ & *Mumia patibuli* vocatur, Schr. l. 5. cl. 1. n. 23. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. (qui rectissime judicavit, nos optima ratione posse carere hoc medicamento suspecto, & nauseabundo) Chiocc. Musf. Calc. f. 6. p. 696. Rul. & Johns. l. 2. Beker. Microc. Med. l. 2. f. 6. & novissime Dn. Vvurfbain. Disp. de medic. ex homine desumptis. Egregie quoque de *Mumiæ* variis significationibus, & parandi modis disseruit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 2. c. 4. q. 116 seqq. Parac. tamen, & Helmontius (quos alii postea secuti sunt) ad alia quoque transtulerunt hoc vocabulum. Ita *Mumia medullæ*, vel de medullis, sunt ossium ipsæ medullæ. *Mumia elementorum*, est balsamus elementorum externorum. *Mumia transmarina*, dicitur *Manna*. *Mumia versa*, liquor *Mumiæ*. Rul. & Johns. d. l. *Mumia Satyrii*, est medicamentum ex Satyro paratum, cujus descriptionem tradidit Casp. Rejes C. El. q. 44. n. 20. Singularissima vero significatio hæc est, quando *Mumia* describitur, quod sit substantia corporis tenuissima, spiritualis, ætherea, cuique pro natura, & specie sua ingenita, in morte, & post mortem aliquatenus permanens, cum affectionum, tum virtutum ejusdem intimarum, & propriissimarum plurimum abundans, indeque cum suimet, tum proprietatum ejus rite extructæ Transplantationis medio mire fœcunda, ad eum finem, ut vel in suo, vel in alieno subjecto, natura, seu dispositio vitiosa, morbidave corrigatur, integra, & sana conservetur, & roboretur. Beker. d. l. In qua *Mumiali virtute* commentitia magneticam vulnerum curationem stabilire annixus est Helmont. tr. h. tit. n. 3. seq. Enimvero merito admonere libet φιλιάτροις, Fugite hinc: Latet anguis in herba.

Mumisatio, dicitur præservatio cadaverum a putredine. Usitatius vocatur *Balsamatio*, *Conditura*.

Mundatio, idem quod *Purificatio*, *Depuratio*, Gr. καθαρισμός. Dicitur & Lat. *Mundificatio*. Est prima clavis in negotio Lapidis Philos. Th. Chym. Vol. II. p. 523. Vol. III. p. 430. Talis *mundatio* terræ Philosophicæ perficitur 40. diebus, & aliquando plus, minusve, secundum quantitatem terræ, vel aquæ, Vol. IV. p. 547.

Mundificativus, καθαρυντήριος, idem quod *Purificans*, *Depurans*. Usurpatur de medicamentis, quæ & *detergentia* dicuntur; suntque vel interna, vel externa. Illa describit Gal. l. de oculis, spurio c. 3. Hæc passim in Chirurgicis reperiuntur. Vide *Detergens*. Lang. quoque Emplastrum *mundificativum* incarnans, & consolidans clare descripsit l. 3. ep. 1. c. 12. Jung. Hild. cent. 4. obs. 4. *Mundificativa* sunt invalidam, & putridam carnem a bona, & viva separantia, & repurgantia, exteriora, rhyptica. Dorn. in Diction. Rul. & Johns. De *mundificativis specificis* scripsit Paracels. Archidox. l. 7.

Mundus, adjective, & substantive sumitur. In illa significatione idem est, ac *Purus*, Gr. καθαρός, κόσμιος. Vide *Catharos*. In hac dicitur primario de Universo orbe, Cœlo, & Terra, Gr. κόσμος, qui & propterea *Macrocosmos* dicitur. Vide *Cosmos*. Hunc maximum, & pulcherrimum verissime dixit, & demonstravit Gal. l. 3. de U. P. c. 10. Plura de hoc vide ap. Physicos. Comparative de *Homine*, qui *Parvus mundus*, *Microcosmos* appellatur, vide superius suo loco. Et Paracelsus tres statuit *mundos*: Majorem, & primum, qui est Cœlum, cum Terra: Minorem, & medium, qui est Vir: Minimum, vel postremum, qui est Mulier, Paramir. l. 4. Alii a Spagyricis alios tres nominarunt, Invisibilem, Cœlestem, & Elementarem. Vide Vol. IV. Th. Chym. & quære in Indice *Mundi* tria regna recenset Schr. l. 3. in princ.

Muræna, σμύραινα, μύραινα, piscis dicitur oblongus, teres, & lubricus, carens squamis, similis quodammodo Anguillæ; cujus historiam, cum usu, tradit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 27. Meminit & *J.* Alex. l. 14. Sal. c. 7.

Murarium, est epitheton *Nitri*. Vide *Nitrum*.

Murex, τρίβολος, κήρυξ, e Concharum asperarum genere est, differens a Purpura; cujus descriptionem, & usum proponit Aldrov. l. 3. de Testac. c. 8. & seq. Jung. ad Scrib. num. 104.

Muria, ἅλμη. Vide *Halme*, *Salsilago*, vel *Conditura* salsamentariæ jus, liquorve. De triplici specie *Muriæ* vide Lang. l. 1. ep. 59. *Muria* naturalis, est aqua marina, vel illa, unde coquitur sal nostrum, ut fit Hallis Saxoniæ. De *muriæ* virtute alexiteria in peste, ejusque præparatione legatur Hildan. C. 2. & 34. conferre quoque Ischiadicis testatur Rolf. O. & m. m. Sp. lib. 10. c. 14. Alia de viribus *muriæ* lege in Th. Chym. Vol. I. p. 578. De *Muria acida*, Gr. ὀξάλμη, ib. p. 608. De *Muria dura*, Mercur. l. 2. V. L. c. 26. Legitur aliquando & *Muries*, Rhod. in Lexic. Scrib. *Muria* quoque dicitur menstruum fœtus, aqua fortis. Rul. & Johns. Hodieque nonnulli ad declarandum qualitates salinas humorum p. n. etiam referunt *Acrimoniam Muriaticam*, quæ est sali communi æmula in excessu; & corrigitur per alcalia, in specie per calcem vivam.

Murmentum, idem quod *Glis*, vel *Mus Montanus*, vel *Alpinus*. Rul. & Johns. Vide *Marmota*.

Murmur, βορβορυγμός. Vide *Borborygmos*.

Mur-

MURRHA, dicitur *lapis Chalcedonius*, vel gemma, quæ præcipue in Carmania ex humore sub terra Solis æstu concreto, velut Lyncurium coalescit, quæque non splendet, sed purpureis, & coruscis in candore maculis versicolor, veluti muræna piscis nitet. Inde *myrrhina*, vel *murrhea vasa* parata, quæ vini saporem fovebant. Lang. l. 1. ep. 29. quamvis aliam de *murrheis vasis* sententiam habuerit C. Hofm. l. 3. V. L. c. 29.

† MURRHINA, Sapa Plauto.

MURTEUM, pro *Myrteum*, uti & *Murtus* pro *Myrtus*. Scrib. nu. 220. 223. Vide Lex. Scribon. Rhodii.

† MUS PHARAONIS. Ichnevmon. Trinc. de Curat. pract. l. 9. c. 12.

MUS, μῦς, animal quadrupes, digitatum, minus, notissimum, cujus variæ sunt species; quarum descriptionem, cum usu Medico, vide ap. Aldrov. l. 2. de quadrup. dig. vivip. c. 30. seqq. Jung. Schr. l. 5. cl. 1. nu. 29. Alias Græcum μῦς denotat quoque *Musculum*, sive *Lacertum*. Vide *Lacerta*. *Musculus*. Diet. n. 559.

MUSADI, *Sal Ammoniacum*. Rul.

MUSALOGIA, est titulus libri a Paracelso scripti; cujus meminit tr. 2. de Pestilit. c. 2.

MUSCA, μυῖα, insectum vocatur æstatis tempore notissimum; cujus varia quidem sunt genera, ad usum vero medicum saltem genus vulgare recipitur. Descriptionem *Muscarum* omnis generis, cum usu, vide ap. Aldr. l. 3. de Insectis, c. 1. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 110. Jung. Ep. N. C. Ann. I. Obs. 13. *Musca Hispanica*, est *Cantharis*, de qua supra. De *Muscis* venenatis lege C. Rejes C. El. q. 36.

MUSCERDA, μυόχοδον, dicitur fimus murium, cujus usus Medicus est notissimus, v. g. ad glandes pro alvo stimulanda. Vide *Mus*.

* MUSCULUS, μῦς, communiter in medicina significat partem corporis organicam ex carne, & fibris nerveis intertextis constantem, cujus extremitas dicitur *Tendo*, medium vero carnosum *Venter*. Ejus principium esse dicitur, in quod nervus pro affluxu spiritus animalis inseritur. Eorum sunt quamplurimi in corpore humano, quorum pleniorem descriptionem petere oportet e scriptis Anatomicis, speciatim Bartholino, in genere quidem l. 1. Anat. c. 5. in specie passim per totam Anatomiam, quæ loca inquiri possunt in Indice. Jungatur & Anonym. Tract. de motu *Musculor.* Anatomiæ Cerebri Vvillisii annex. Item Charlton. Ex. XI. Oec. Animal. & Steno tr. de *Musculis*, & Glandulis. *Musculus* quoque sumitur pro diminutivo Muris. Testaceorum quoque species quædam vocatur *Musculus*, Gr. μυστίκητον, cujus historiam tradit Aldrov. l. 3. de Testat. c. 70. *Musculus* etiam in adjectivo sensu sumitur ab Anatomicis; v. g. *Arteriæ musculæ*, superior, & inferior. Barth. libell. 2. Anat. c. 5. p. 665. seq. Venæ musculæ, libell. 1. c. 6. p. 638.

* MUSCULOSA *expansio*. Vide μυῶδες.

MUSCUS, βρύον, σπλάγχνον, φάκος, σφάκος, dicitur excrementum herbaceum, instar lanuginis corticibus arborum, vel ossibus aeri expositis adnascens. Dicitur & *Usnea*. Interdum tamen certis etiam plantis attribuitur. Schr. l. 1. c. 2. Eph. N. C. Ann. II. Obs. 51. in Schol. De *muscis* plantarum, vel Botanicis, Gal. l. 6. de S. F. & laud. Schr. l. 4. quæ loca quære in Indice. De nominibus *muscorum* genericis legatur C. Hofm. l. 2. V. L. c. 30. De *musci clavati* terrestris, sive Lycopodii viribus antepilepticis vide Eph. N. C. Ann. III. Obs. 15. De ejus virtute contra plicam, & menstrua sistendi, Ann. II. Obs. 62. De *Usnea Cranii*, d. l. Obs. 53.

MUSICA, μουσική, quid significet, aliunde quoque constat ex Dictionariis. Ars sane nobilis, & indigens multa exercitatione, ad egregios concentus vel vocales, vel instrumentales formandos. Apprime quoque utilis ad curationem morborum, quin ad sanitatem conservandam: de qua virtute legatur Lang. l. 3. ep. 6. Forest. l. 4. obs. 4. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 14. s. 3. c. 19. C. Rejes C. El. q. 28. n. 12. 13. *Musica mutua*, olim dicebatur, quæ vultu, gestibus, manuum, pedumque nutibus, & signis fiebat. Idem q. 7. n. 14.

MUSULA, *mussela*, *mussula*, Paracelso dicitur Sciurus niger, de quo statuit, morbum epilepticum provocare, Paragr. l. 3. c. 3. §. & in Fragment. vel Scholiis ad h. l. quamvis cum descriptione *Sciuri* ab Aldrov. tradita non quadret.

MUSTELA, γαλῆ. Vide *Gale*.

MUSTELUS, aut sec. J. Alex. l. 14. Salubr. c. 9. *Mustellus*, γαλεός. Vide *Galeos*.

MUSTEUS, γλεύκινος. Vide *Glevcinos*.

MUSTUM, γλεῦκος. Vide *Glevcos*. Legitur & Gr. μοῦστον, in Rhod. Lex. Scrib.

MUSTUS, est *Calx alba urinæ*, veluti pinguedo. Dorn. in Diction. Rul. & Johns. in Lex.

MUTATIO, μεταβολή, μεταλλαγή. Vide *metabole*.

MUTILATIO, *Mutilum*, κολόβωμα. Vide *Coloboma*. Pertinet ad morbos in numero deficiente. Gal. Art. med. c. 96. l. de diff. morb. c. 8.

MUTIS, μύτις, dicitur illud *Atramentum*, sive Nigrum, quod in ore Sepiæ continetur: Sed & piscem quendam apud Hipp. significat, uti vult Gal. in Exeg. Diction. Hipp. Est & Arist. l. 4. H. A. c. 1. & 2. in mollibus piscibus viscerum

rum loco sub ore, & per eam gula tendit; Foes. p. 422. Jung. Aldrov. l. 1. de mollib. c. 4. & Linden. Ex. V. §. 27. seq.

Mutulus, μύαξ. Vide *myax*.

Mutus, ἄφωνος, κωφὸς, dicitur voce carens, aut qui sermonem proferre nequit. Vide *Aphonia*. Pertinet ad actiones abolitas.

Myax, μύαξ, *mytulus*, *mutulus*, dicitur de *Conchis*, qua marinis, qua fluviatilibus communibus; quarum pleniorem descriptionem, nec non usum in cibo, & medicina tradidit Aldrov. l. 3. de Testac. c. 71. Chiocc. Mus. Calc. s. 1. p. 49. Meminit & quoad usum Gal. l. 11. S. F. §. Caro viperæ, circa fin. Æginet. l. 7. c. 3. lit. M. Inter novissimos Anatomiam *mytuli*, & ejus motum mirandum exposuit Anton. de Heide; cujus mentio fit in Act. Erud. Lips. 1684.

Myce, μύκη, idem quod μύσις, *præclusio*, *conniventia*, occlusio. Gal. in Exeg. dict. Hipp. a verbo μύω, *claudo*, occludo.

Myces, μύκης. Vide *Fungus*.

Mychthismos, μυχθισμὸς, *Mychthodes*, μυχθώδης, significat *suspirium cum gemitu*, a verbo μύζω, quod notat, clausis labris sonum quendam edo, qualis est *gementium*. Legitur utrumque vocabulum apud Hipp. Coac. t. 519. 540.

Mycteres, μυκτῆρες, vocantur *Nares*, proprie dicuntur partes concavæ nasi utrinque positæ, quæ meatum præbent spiritui, & odoribus, & exitum concedunt excrementis mucosis. Hipp. 5. aph. 49. Diet. nu. 557. Quamvis & in singulari μυκτὴρ *Nasum* significet, Hipp. 1. Prorrh. s. 2. t. 6. Coac. 603. *Nasi* alias, & *Narium* descriptionem videre licet ap. Anatomicos, in specie Barthol. l. 3. Anat. c. 10. Aristoteli quoque *Proboscis* Elephantorum vocatur μυκτὴρ, *Nasus*, teste C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 1126. Verbum μυκτηρίζω etiam occurrit in Hippocr. l. 7. Epid. LIIX. 17. quod Foes. exposuit per sanguinem naribus effundere, Oecon. p. 419. Verum Linden. reddidit in editione Hipp. per *excandescere* ira; quæ expositio mihi quoque verosimilior videtur, cum nullam rationem videam, ob quam de hæmorrhagia narium explicari debeat. *Nasus* quoque Hipp. dicitur μυξωτὴρ, l. 2. de morb. XIX. 17.

Mydao, μυδάω, dicitur *superfluo humore redundo*, marcesco. Usurpatur de iis, quæ ex nimia uligine putrifica corrumpuntur, & liquescunt; v. g. de carne, Hipp. l. de ulcer. VII. 6. & l. de c. vuln. XXII. 2. de membrana cerebrum ambiente, ibid. XXIII. 2. de Ulcerib. ipsis, l. 1. de morb. mul. VI. 12. Vide Foes. p. 418.

* Mydesis, μύδησις, in genere significat *corruptionem* partis, ex nimio humore, & uligine, a μυδάω. In specie vero dicitur de affectu palpebrarum, ubi humore superfluo redundantes, & adipe tumentes humorem assidue emittunt. Gal. Introd. c. 15. Castell.

Mydon, μυδῶν, Polluci videtur significare *carnem fungosam* in ulcere fistuloso, in quo sinus sunt mucosi, oræ vero callosæ. Foes. d. l.

* Mydriasis, μυδρίασις, idem quod πλατυκορία, *pupillæ dilatatio*, cum pupilla quidem nihil colore variat, dilatatur autem magis, quam natura poscit, ut Iridis circulo fiat proxima, & visioni noceat, Gal. l. 3. m. m. c. 3. & introd. d. l. Ægin. l. 3. c. 22. Videtur aliqua esse resolutio pupillæ, ejusque caussa nimius humorum influxus, sive paulatim factus, sive repente coacervatus, a quibus tunica ἡ ῥαγοειδὴς distenditur, pupilla dilatatur, & acies ejus hebescit. Accidit pueris, & qui nigros habent oculos, facile in hunc affectum incidunt. Gorr. & Castell.

Mydros, μύδρος, dicitur Hipp. *globulus*, lapillus, aut *frustulum ferri*, quod ignescere debet; unde additur διάπυρος, *ignitus*. Pertinet ad cauteria actualia, l. 2. de morb. mul. XXIX. 9. Dicitur etiam de Aere, l. de flat. XII. 8. Foes. d. l.

* Myelos, μυελός. Vide *Medulla*.

Mygale, μυγάλη, *Mus araneus*, ita dictus, quod sit muris species, colore autem mustelam referat, quæ Gr. γαλῆ dicitur, cujus morsus venenatus habetur, uti patet ex Forest. l. 30. O. 12. Lang. l. 1. ep. 68. Pleniorem historiam *muris aranei*, cum usu, & noxa, vide apud Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 33.

Myia, μυῖα. Vide *Musca*.

Mylacris, μυλακρίς, idem quod μύλη, *mola*, h. e. *Petalla*. Vide *Mola*, *Epigonatis*.

* Myle, μύλη. Vide *Mola*.

Mylicos, μυλικός. Vide *Molaris*.

Mylites, μυλίτης, *molaris*: Epitheton *lapides*, quo frumenta teruntur. Ejus usus est in scirrhosis ligamentorum, & tendinum tumoribus, candefacti, & extincti; uti patet ex For. l. 10. Obser. 114. Schol. & l. 4. Chirurg. obs. 4. Schol.

Myloħyoidei, sunt iidem linguæ musculi, qui alias vocantur *myloglossi*, Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 546.

Mylos, μύλος, nomen piscis marini; cujus meminit Gal. l. 3. A. F. c. 31. Pertinet ad *Coracinos*, quos μύλλους dici testatur Aldr. Vide *Coracinus*. Significat & *scirrhum* in utero concretum. Erot. p. 44. f. Unde μυλοῦν, indurare. Jung. Mosch. de morb. mul. c. 135. ubi cum mola *durities* jungitur. Gorr.

* Myocephalon, μυοκέφαλον, h. e. *muscæ caput*, rectius *Murium caput*. Dicitur affectus ocu-

oculi; estque exigua uveæ tunicæ porrectio in nigro oculi, muscæ capiti similis, per exulcerationem facta, Gal. in def. Est species Procidentiæ oculi. Cum ulcera, quæ erosa, vel rupta cornea tunica accidunt, profunda evaserint, portio uveæ excidit, quodque prolapsum est, nigrum, aut cœruleum apparet, in circuitu vero circa fundum ejus partis, quæ procidit, labra erosæ, ruptæve corneæ candida apparent, eoque magis, si quod prolapsum est, induruerit, & corneæ tunicæ labra callum contraxerint. Ceterum, prolabente uvea, pupilla omnino divellitur, adeo ut vel nullo modo appareat, vel alio prorsus situ, & figura. Et his quidem notis τὸ μυοκέφαλον ἀπὸ τῆς φλυκταίνης distinguitur. Castell. & Gorr. Jung. Ægin. l. 3. c. 22. J. Alexandr. not. in Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

* MYODES, μυώδης, *musculosus*, epitheton *musculi lati*, μυῶδες πλάτυσμα dicti, apud Gal. l. de musc. dissect. c. 7. estque ille, qui sub cute in collo habetur. Est substantia tenuis, & fere membranosa, faciem totam proprie, & totum collum tegens, atque movens. Huic originem dat membrana quædam nervosa, toti nostræ cuti subnata, hic ut in fronte, & capitis parte aliqua carnosior facta. Dicitur alias *Panniculus carnosus*, aut *membrana carnosa*; cujus accuratiorem descriptionem quære in Barthol. l. 1. Anat. c. 4.

MYOLOGIA, μυολογία, est doctrina de musculis. Blanch. in Lex.

* MYOPIASIS, *myops*, μυωπίασις, μύωψ. Vide *Lusciosus*.

* MYRACOPON, μυράκοπον, epitheton medicamenti Topici, quod lassitudines tollit, cum quadam odoris suavitate. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 12. Estque Acopo communi liquidius, & unguento crassius. Recipit enim aut ceram, aut resinam, aut aliquid ejusmodi, quorum nullum in unguenta admittitur. Gorr. & Castell.

MYRINGA, *myrinx*, Barbaris dicitur *membrana Tympani*, in aure interna, cujus densitas p. n. est caussa surditatis, vel imminuti auditus. Capivacc. Pract. l. 1. c. 50. p. m. 588. seqq. Barth. l. 3. Anat. c. 10. p. 525.

MYRINUM, μυρίνης, scil. οἶνος, vinum: item *myrrhinum*, *murrinum* dicebatur vinum, cui unguentum superfusum erat: de quo Lind. Ex. X. §. 162. seqq.

MYRMECIA, μυρμήκια, μυρμηκιασμός. Vide *Formica*.

MYRMECITES, μυρμηκίτης, lapis dicitur *Formicarius*, vel repentis formicæ effigiem habens, uti κανθαρίας, scarabæorum; vel nigras habens eminentias, verrucis similes, quas verrucas μυρμηκίας, sive μυρμήκια nominare solent. Plin. l. 37. c. 11. Aldrov. l. 5. de Insect. c. 1.

* MYRMECIZON, μυρμηκίζων. Vide *Formicans*.

MYRMEX, μύρμηξ. Vide *Formica*.

MYROBALANOS, μυροβάλανος, q. d. *Glans unguentaria*. Est fructus prunorum exoticus, diversi generis, inter purgantia pertinens. Quinque ejus species numerari solent; quarum descriptionem vide in Schrod. l. 4. cl. 3. nu. 430. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. C. Hofm. Offic. l. 1. c. 24. Rolf. de purgant. s. 9. art. 3. Differt a *Glande*, vel *Nuce Unguentaria*. Jung. Rhod. ad Scrib. nu. 261. Plura dari genera, quam quinque, vult Velschius Eph. N. C. Ann. Obs. 32.

MYRON, μύρον, late sumitur, & stricte. In illa significatione comprehendit & *Olea*, & *Unguenta*, apud Hipp. uti patet ex collatione quorundam locorum: v. g. l. de nat. mul. IIX. 14. & l. 2. de morb. mul. XXXI. 15. item l. de nat. mul. XXIX. 124. & l. 2. de morb. mul. XLVII. 22. LXXXIV. 4. Vide Foes. p. 426. Stricte vero significat *Unguentum*, quod est forma medicamenti mediæ consistentiæ, quo externæ corporis partes inunguntur. Gorr. Jungatur Vveker. Antidot. Gen. l. 1. c. 36. Spec. l. 2. s. 28. Schrod. l. 2. c. 87. Morell. de formul. remed. l. 2. s. 1. c. 9. De differentia inter μύρον, χρῖσμα, & ἄλειμμα videatur J. Alex. not. in Gal. l. 7. de S. F. cap. de Lilio.

MYROPISSOCERON, μυροπισσόκηρον, est nomen medicamenti compositi ad alopecias; cujus meminit Soranus in compositione pharmaci, quam citat Gal. l. de C. M. S. L. c. 1. quamvis non videatur scivisse ipse Gal. quale fuerit medicamentum, scribens, se existimare, picem fuisse, & ceram unguento quopiam, ut gleucino, laurino, nardino, lentiscino, cedrino, eliquatam. Gorr.

† MYROPOLAE, veter. hodie perfumatores.

MYROPOLES, μυροπώλης. Vide *Pigmentarius*.

MYRRHA, μύῤῥα, σμύρνα, antiquis etiam *Murrha*, dicitur Gummi, vel lacryma arboris Arabicæ; de qua Dioscor. l. 1. c. 88. Jung. Schr. l. 4. cl. 2. num. 392. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. 5. p. 633. Quæ destillata colligitur, dicitur στακτή, stacte. *Myrrham* aliquando etiam poni pro *unguento*, docet C. Hofm. l. 3. V. L. c. 4. confirmat Lind. Ex. X. §. 162. De *myrrhato vino* videatur idem d. l. §. 104. seqq.

MYRSINATON, μυρσίνατον, nomen emplastri; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 17.

MYRSINELAEON, i. e. *Oleum myrtinum*; de quo legatur Diosc. l. 1. c. 48.

MYRSINITES, μυρσινίτης, idem quod *myrrhinites*, i. e. vinum *myrrhatum*. Lind. d. l. §. 159.

Myrtidanon, μυρτίδανον, triplicem habet significationem. Apud Diosc. significat aliquid Myrto adnascens, inæquale, & verrucosum, ejusdem coloris, quod perinde quasi manus caudicem myrti amplectitur; Dioscor. l. 1. c. 156. Hoc Galen. vocat μυρζίδα, l. 7. de S. F. Apud Hippocr. significat fructum, vel plantam, quam Persæ Piper Indicum vocant, l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 8. Apud Plin. *Myrtidianum vinum*, dicitur ex myrti sylvestris baccis confectum, l. 14. c. 16. notante Foes. p. 421.

Myrtochelides, μυρτοχειλίδες, dicuntur extremæ pudendi muliebris margines carnosæ, quæ etiam πτερυγώματα, Alæ appellantur. Gorr. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 7. §. 141.

Myrton, μύρτον, idem quod κλειτορὶς, *Clitoris*. Gorr. & Lind. d. l.

Myrus, σμύρος, vocatur piscis *murena mas*. J. Alex. l. 14. Sal. c. 7. Verum hoc impugnavit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 27.

Mys, μῦς. Vide *Mus*, *Musculus*.

Mysattomae, μυσάττομαι, i. e. *abominor*, *detestor*. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XLVI. 12. Fortassis descendit a μῦσος, *scelus*; quod occurrit l. de morb. sacro IV. 59. Vide Foes. pag. 422.

* Mysis, μύσις. Vide *Myce*.

* Mystax, μύσταξ, pars dicitur, quæ est supra labra, & infra nares. Hinc & barba ibi exoriens eodem nomine venit. Gorr. Castell. Barthol. l. 3. An. c. 11.

Mysterion, μυστήριον, in genere significat *Arcanum*, scil. medicum. Unde & Gal. vocat *Mysteriorum* libros, l. 7. de S. F. in princ. In specie μυστήριον vocabatur *Antidoti species*, quæ & τεσσαροφάρμακον dicitur, *Theriaca diatessaron*, quod ex quatuor rebus constet; cujus descriptio habetur apud Æt. l. 12. c. 47. citante Gorr. & occurrit in Disp. Aug. quam etiam Zvvolferus præferre non dubitat ipsi Theriacæ Andromachi, in Animad. Gal. quoque meminit *Confectionis Anodynæ* antiphthisicæ, quæ *Mysterium* dicta fuit, l. 7. de C. M. S. L. c. 5. Alias medicina Paracelsica, & Spagyrica crepat mirum in modum *Arcana* pene innumera. Vide *Arcanum*. Dorn. Rul. & Johns. ita descripserunt ex Parac. Paramir. & aliis scriptis. *Mysterium magnum*, est prima omnium rerum materia, principium, & mater cunctarum corruptibilium creaturarum Dei, chaos illud rude. Item: *Mysterium* est essentia interioris naturæ totius substantiæ, in subtili, reconditaque materiæ parte vehens. Unde a succo tantum discedit, quantum succus a corpore. Et quia in intimis recessibus materiæ corporeæ latet, subtilemque admodum habet naturam, *Mysterium*, vel *Arcanum* appellari solet. Excipitur autem vel ex ipsis rebus statim, præmissa tamen præparatione debita, vel etiam ex magisterio interdum, & succo. Estque duplex, *Quinta essentia*, & *Arcanum specificum*. Alia *Mysteria Cabalistica* quære in Vol. V. Th. Chym.

Mystron, μύστρον, mensura est liquorum ap. Atticos, tres drachmas ponderales capiens, sive cochlearia duo cum dimidio, sive χήμην unam, & quartam ejus partem. Nota ejus fuit μυ. Gorr. ex Gal. & Ægin. de pond. & mens.

Mytis, μύτις. Vide *Mutis*. Dicitur & μυττὶς. Lind. Ex. V. §. 32.

Myttoton, μυττωτὸν, dicitur intritum, vel *pulmentum ex allio*, & *nigra oliva* compositum, quod in cibo movet urinam, venatum orificia aperit, & hydropicis conducit. Dioscor. lib. 2. cap. 182. quamvis & alia admista fuerint, cæpa, porrum, acetum, caseus, &c. Meminit Hipp. l. de visu III. 9. l. 2. Epid. VI. 54. Jung. Foes. p. 422.

Mytulus, μύαξ. Vide *Myax*.

* Myuros, μύουρος, i. e. *muris caudam* referens, vel soricis. Epitheton pulsus deficientis, quando secundus pulsus primo est paulo minor, & sic deinceps. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 11. Vocatur & μείουρος, Lind. Ex. XI. §. 65. Ejus duplex differentia habetur. Vel enim continuatur illa imminutio, donec prorsus aboleatur pulsus, & vocatur μύουρος ἐκλείπων: vel rursus augescit, & redit ad aliquem vigorem, vel magnitudinem; vocaturque μείουρος παλινδρομῶν, recurrens. Gorr. Castell.

* Myxa, μύξα. Vide *Mucor*, *Mucus*. *Myxa*, vel *Myxaria* quoque vocatur *Sebesten*. Schrod. l. 4. cl. 1. num. 315. Lang. l. 1. ep. 66. ad fin.

Myxinos, μύξινος, q. d. *Muco*. Est species *Mugilis* piscis, Lind. Ex. XI. §. 34. ita dictus, quod muco alatur, §. 43. Vide *Mugil*.

Myxosarcoma, μυξωσάρκωμα. Vide *Mucocarneus*.

Myxoter, μυξωτὴρ, idem quod μυκτήρ. Vide *Mycteres*.

Myzo, μύζω, Hipp. significat *sugo*, libr. de Princ. vel Carnib. IIX. 2. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 85. 87. 89. Alias *occludo*, comprimo, significat. Vide *Myce*, *Suctio*.

N

N*um*. Latinum eſt ſignum medicum in remediorum formulis, denotans *numerum*, v. g. bacc. laur. Num. VI. &c.

† Nabit pulvis, ex ſaccharo Cando, qui oculum confortat. Matth. de Grad.

Nacta, Paracelſo dicitur *apoſtema pectoris*, in ſpecie mammarum in fœminis, quod oritur ex ſanguine menſtruo retento, lactiſque materiæ permiſto. Bertheoncæ l. 3. c. 3. & l. de apoſtem. & ulcerib. c. 27. Rul. & Johnſ.

Naducem, Perſis dici *Molam*, ſcribit Avic. l. 3. fen. 21. tr. 2. c. 18.

Naevus, etiam per ſimplex, e, *Nevus*, Scrib. n. 228. Rhod. in not. ad h. l. σπῖλος, σπίλωμα, idem quod *Macula*, *Labes*. Vide *Macula*. Gal. l. 8. de S. F. §. Polygonatum, Eph. N. Cur. Anno III. obſ. 38. Stricte dicitur de *Notis infantum* a matre gravida tempore geſtationis per imaginationem fortiorem impreſſis, & communicatis, difficillime in infantibus, & rarius in pueris, in adultis nunquam curabilibus: de quibus legi poterit ex noviſſimis ſcriptoribus Bonett. Med. Septentr. l. 1. ſ. 1. c. 7. & ſ. 26. c. 1. & 2. p. 307. ſeq. Tales *nævi* in infantibus duplices obſervantur, protuberantes, & plani, figura varia, & colore diverſo.

Naeda *ſinapta*, eſt Petroleum, vel *Aſphaltum*. Rul. & Johnſ. vero legit *Naſda*.

Nagemulus, nomen piſcis, qui & *Scailus* vocatur; cujus deſcriptionem vide in Aldrov. l. 5. de piſc. c. 59.

† Nakir Albucas, l. 2. c. 93. non eſt arthritis. Sennert. de art. q. 6.

Naphtha, νάφθα, eſt bituminis Babylonii colamen, & flos coloris candidi, bitumine tenuior; & ignem ad ſe celerius e longinquo trahit. Ejus deſcriptionem, cum virtutibus medicis, lege apud Dioſc. l. 1. c. 101. Verum Rul. prolixior eſt, diſtinguens *Nephtham* in *Naturalem*, & *Factitiam*: Illam eſſe docuit idem cum *Petroleo*: Hanc vero eſſe colamen bituminis, quæ ſi alba fuerit, poſſe reſpondere *Petroleo*, at non eam bonam: Si nigra, poſſe eſſe veteribus *ſtercus dæmonum* dictum. Imo ex illo bituminis colamine indurato fieri poſſe *Gagaten* credit. Schrod. negat, noſtratibus eſſe uſitatam, ſed *Petroleum* ejus loco uſurpari, l. 3. c. 32.

Napta, idem eſt quod *Naphtha*. Hinc Rul. dicit: *Naphtha* eſt Gumma.

Napta *alba*, i. e. Petroleum album. Vel idem ſignificat, quod *nata*. Vide *Nata*.

Nar, eſt *pyr*, πῦρ, *Ignis*. Rul. & Johnſ. in Lex.

Narbasaphar, i. e. *flatus mineræ*, *Aurichalcum*. Idem.

Narce, *Narcoſis*, νάρκη, νάρκωσις, Lat. *Torpor*, *Stupor*. Eſt proprie ſenſus, motuſque diminutus nervoſarum partium, *Hebetatio*. Frequens vocab. Hipp. v. g. l. 5. aph. 25. l. de humid. uſu. X. 15. l. 6. Epid. ſ. 1. t. 6. l. 2. de morb. mul. XXXIV. 2. & alibi. Vide Foeſ. Oec. p. 424. Differt a paralyſi gradu, cum *Stupor* ſit ſaltem difficultas ſentiendi, & movendi, & propria quædam in paralyſin diſpoſitio. Ant. Alvarez. part. 1. Conſil. & Epiſt. med. Conſil. 1. p. 108. Per translationem etiam de *animi torpore* dicitur, Hipp. 5. ap. 16. & ita coincidit cum ἀναισθησία, Diet. num. 560. ſcil. quia etiam ſpiritus animales torpent. Lind. Ex. X. 241. Νάρκη quoque vocatur *Torpedo*, piſcis cartilagineus, planus, cui inſignis ſtupefaciens facultas tribuitur, non ſine αὐξήσεως hyperbolica. Ejus deſcriptionem, cum uſu in cibo, & Medicina, vide ap. Aldrov. l. 3. de piſc. cap. 45. Meminit & virtutis medicæ Gal. l. 11. S. F. §. *Narce*.

Narcoticus, ναρκωτικός, i. e. *ſoporiferus*, torporiferus, obſtupefaciens. Coincidit cum Hypnotico. Dicitur de medicamentis, quæ refrigerando corpus, & obſtupefaciendo ſenſum, & dolorem acerbum obtundunt, & mitigant, & ſi paulo liberalius ſumantur, etiam mortem afferunt. Rul. & Johnſ. ita deſcripſerunt, quod ſint medicamenta ſoporifera, dolores auferentia, vel ut minus torqueant, efficientia. Cautus igitur eorum debet eſſe uſus, ne quem obdormire voles, poſtea excitare non poſſis, ex Celſi l. 3. c. 14. Linden. Ex. XIII. §. 322. *Narcoticos* morbos Paracelſ. vocat urentes, qui nimio ardore ſenſum partium deſtruunt, & delirium inferunt, ut Angina, *l. 2.* de Tart. tr. 2. c. 1. in Annot. & Fragm. ad h. *l.*

Narcaphthon, *Naſcaphthon*, νάρκαφθον, νάσκαφθον, inter aromata recenſetur, quæ ex India olim deportabantur, corticoſum natura, & putaminibus arboris Mori ſimile; nunc ſolo nomine nobis cognitum eſt. Jucundi odoris gratia ſuffitur. Gorr. Ægin. l. 7. c. 3. ubi mendoſe in Lat. verſ. legitur *Naocanthon*, vel *Nacaphthon*. In Græco enim νάσκαφθον occurrit. Thuris cortex quoque *Naſcaphthum* dicitur, ap. Schr. l. 4. cl. 1. n. 344.

Nardos, νάρδος, duplici modo accipitur. 1. Significat ipſam plantam, vel fruticem odoratum; cujus deſcriptio ſpectat ad Botanicos, a noſtro inſtituto aliena. 2. Oleum, vel Unguentum Nardinum; uti patet ex Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. l. 3. c. 1. in princ. & medio.

Jung. Ægin. l. 7. c. 18. qui ad Embolas refert. Confirmat & hanc significationem Rhod. ad Scrib. comp. 1. Nardinum quoque dicitur absolute de vino *nardo* condito. Lind. Ex. V. §. 77. de Collyrio. Ægin. l. 7. c. 16.

* NARES, μυκτῆρες. Vide *Mycteres*.

† NARIFUSORIA. Didac. Merinus de morbis Internis, l. 2. c. 4. medicamenta, quæ naribus infunduntur.

NARTHEX, νάρθηξ, æquivocum est. Vel enim significat plantam, quæ Lat. *Ferula* dicitur, de qua in Botanicis; vel instrumentum medicum e *ferula*. Etymolog. Vel est titulus quidam alicujus libri Græci Medici, teste Gal. l. 1. de C. M. P. G. cap. 13. Vocatur & *narthecium*, ναρθήκιον, i. e. *promptuarium*.

NASA, idem quod *nata*. Paracelſ. Vide *nata*.

NASALE, ἔῤῥινον. Vide *Errhinon*.

NASCALE, idem quod *Pessus*. Schroder. l. 1. c. 3. Accuratius vero describitur a Morello, a *Pessario* distinctum, quod sit penicillus in nodi effigiem mollissimus, ex cottonis, vel lanæ flocculo, haud hapso, qui insuccatur vel succo idoneo, vel unguento convenienti, lib. 2. de Form. remed. præsc. sect. 2. c. 12.

† NASCITAS, pronuntiatio per nasum. Pichotus de catarrho.

NASCOR, φύομαι, i. e. ex alio fio, & producor; ita tamen ut cum origine sua sit ejusdem speciei. Gal. l. 2. Anat. adm. cap. 11. Quomodo *nasci* differat ab *Esse*, vide Th. Chym. Volum. I. p. 368.

NASSA, proprie *corbem piscatoriam* significat, Diminutivum *nassula*. De *nassa naturali* vide Eph. N. Cur. A. III. obs. 245. Venas, & Arterias *nassis* comparatas lege in Gal. ad Timæum Plat. fragm. n. 9. 10. &c.

NASTOS, ναστός, i. e. *confertus, & dense plenus*, ac veluti pressus, non secus ac amphoræ, quæ ad summum usque plenæ sunt, cui opponitur χαῦνος, καὶ μανός, *rarus*, laxus. Usurpatur de mare in comparatione ad fœminam. Hipp. l. de glandul. XI. 11. de pulsu, & pane, Galen. l. 4. de dignot. pulſ. c. 2. Vide Foeſ. Oec. p. 424.

† NASTURTIUM, quod nasum torquere faciat. Joan. Ruel. in nomenclatura rei veterariæ.

* NASUS, μυκτὴρ, μυξωτὴρ, ῥὶν, vide *Mycteres*. Odoratus est instrumentum. *Nasi deperditi* restitutionem Chirurgicam primus publice tradidisse legitur Taliacotius, quam felicissime exercuisse Joh. Gruffonium, Chirurgum Bruxellensem, testatur Hildan. cent. 3. obs. 31. & Epist. 62. An vero *nasus factitius* ex alieno brachio post mortem illius, e cujus brachio fuit excisus, necessario corrumpatur, putrescat, & decidat, uti vult Helmont. de magn. vuln. cur. n. 22. 23. non est hujus loci ventilare. Est & nomen piscis cujusdam, apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 26.

NATA, *natta, nasa, nasda, napta*, unum idemque significant, videl. excrescentiam magnam carnosam, veluti caro natium, vel ancharum, diversæ quidem magnitudinis, dolore carentem, ex Guidone Forest. lib. 3. Chir. obser. 7. Schol. Rul. & Johnſ. ut & Dornæus descripserunt *nasdam*, vel *nattam*, quod sit gibbus. Parac. scripsit, quod sit incrementum præternaturale, partibus diversis corporis adnascens. Vocat etiam errorem naturæ. Hinc tot species *nattæ* constituit, quot partium solidarum sunt differentiæ: v. g. *Carnosam, Glandulosam, Cartilagineam, Ligamentosam*: & l. de ulcerib. & Apostem. c. 12. & alio lib. ejusd. tituli c. 51. Deducit vero a succo nutritio illius partis aberrante, & collecto. M. A. Severinus *natam*, vel *nasdam* descripsit per tuberculum ex anomalis abscessibus unum, quod interdum ex graciliori basi, veluti ex pedunculo ficus, propendet; putavit etiam ad melicerides potius, quam ad steatomata referri, l. de anom. absceſſ. c. 27. & ult.

NATARON, vel *natron*, id est *nitrum*. Rul. Johnſ.

NATATIO, κολύμβησις, fortassis dici posset: sumitur apud Gal. pro balneo in labris amplioribus, quæ δεξάμεναι, & κολυμβῆθραι vocantur. Vide *Dexamene*. Gal. l. 7. meth. med. c. 6. & alibi: Cor quoque *natare* dicitur vulgo, quando ad ventriculum seri influxus copiosior, & veluti fluctuatio sentitur. Linden. Ex. IV. §. 71.

* NATES, γλουτοὶ, πυγαὶ, vide *Glutos*. A similitudine quadam prominentiæ duæ orbiculares cerebri, vel potius medullæ oblongatæ quoque vocantur *nates*. Bartholin. l. 3. Anat. c. 6. Willis Anat. cerebri, c. 14. a Vesalio in diminutivo *natulæ* vocantur, ad imitationem Græci nominis γλουτία.

NATIO, ἔθνος, idem quod *Populus, Gens, Regio*: Vide *Chora*. Pertinet ad circumstantias caussarum sanitatis, & morborum; uti recte docet Parac. l. de morb. Tartar. c. 2.

NATIVITAS, γενέθλη, vel accipitur de ipsa hominum origine, & generatione; vel de Astrologico judicio ex siderum certo positu, & aspectibus qui fuerunt puncto temporis, quando homo natus fuit; quod hodieque vanum, fallacissimumque judicatur; quemadmodum & ipse Helmont. reprobavit in Tumul. Pestis. Jung. Theatr. Chym. Vol. VI. p. 549.

NATIVUS, ἔμφυτος. Vide *Emphytos, Calidum*. *Nativa* etiam medicamenta vocantur, quæ sola natura suppeditat, ad differentiam artificialium. Blaſ. Med. Univ. p. m. 53.

Natrix, ὄφις, species dicitur serpentis, cujus descriptio videatur in Aldr. l. 2. Hist. serp. & drac. c. 18.

Natta. Vide *Nata*.

† Natura, pro temperamento, secundum Gal. Claudin.

† Natura secundaria, i. e. Avicen. quæ naturam primariam consequuntur.

* Natura, φύσις. Hujus vocabuli significationem varie & apud Philosophos, & Medicos acceptum fuisse, jam olim Gal. observavit, & scripsit, 2. aph. 34. 2. de R. V. I. A. t 34. alibiq; Ne dicam de hodiernis Scriptoribus, in quibus adhuc plures significationes occurrunt. Nobis nec libet, nec licet omnes adducere omnium opiniones, sed saltem ea persequemur, quæ ad Medicinam pertinent, & cum hodiernis veris principiis concordant. Qui plura generaliora desiderant, inquirere possunt in Theatr. Galenico Mundellæ, Foes. Oec. p. 670. Augustin. Donii Tract. de Nat. hom. Diet. n. 913. Casp. Rejes C. El. q. 25. ipsos etiam Physicos qua veteres, qua recentiores. Hac vice sufficere possunt sequentia, *Natura*, φύσις, dicitur generaliter de omni corpore naturali; vel specialiter de homine. Utroque modo consideratur vel substantialiter, vel accidentaliter, quamvis ambo modi considerandi haud raro confundantur. *Natura* substantialiter, & quidem incomplexe considerata est principium, & caussa efficiens omnium rerum naturalium, parens rerum, Ars Dei, quæ sollicita satagit, ut & individuo conservando, & speciei propagandæ studeat. Jul. Alex. l 8. Sal. c. 3. cujus vis Divina sese immiscet materiæ corporum naturalium, inque illa opera sua exercet, efformando, conservando. Idem l. 2. c. 2. Hanc *naturam substantialem* non omnibus corporibus naturalibus esse propriam, & specificam, excepto homine, sed saltem dari universalem, diversas tamen corporum species ab ea dependere, propter varium mixtionis modum, hodiernorum Philosophorum plerorumq; est hypothesis, de qua videatur Joh. Marcus Marci in Part. I. Philos. veter. restit. An vero illa opinio adeo sit expedita, alii judicent. Nobis nondum videtur. Illa universalis *Natura* dicitur *Anima Mundi*, *Spiritus Mundi Æthereus*, &c. Ad hominem applicata vel esse debet *Anima Rationalis*, quæ juncta corpori informat, & exaltat illam *Naturam*, quam habet cum aliis corporibus naturalibus communem, sive Mundanam, præsertim Calorem, sive Flammam vitalem; vel si non placet Animam rationalem, ceu peculiarem substantiam mere incorpoream, immiscere negotio rerum corporearum, *Natura* hominis substantialis dicenda erit modo dicta *Flamma vitalis*, *Calidum nativum*, *Biolychnium*; quod propterea *Anima Medica*, item Vvillisio *Anima corporea*, vel *Brutalis Ignea* dicitur, non exclusa quoque *Anima lucida*, sive *Spiritu Animali* in partibus nervosis, & ad sensum exsanguibus, Principii efficientis naturalis vices sustinente. Videatur Vvillis tr. de Anim. Brut. Hæc *Natura humana* est caussa sanitatis, & Medicus morborum; quo tamen respectu Helmont. divisit haud fortassis inepte in *Naturam Stantem, Sedentem, & Jacentem*. Per *Stantem* intelligens, quæ sola morbis medetur spontanea bonitate absque adminiculo Artis Medicæ; Per *Sedentem*, quæ surgere cogitur, antequam stet, ideoque surgit difficilius; hoc est quæ opus habet remediorum congruorum minime violentorum subsidio ad surgendum, ut postea stans morborum curationi præesse possit: Per *Jacentem*, quæ nunquam ex se surgere potest, ut in morbis desperatis, quales sunt Lepra, Asthma, Hydrops, Epilepsia, Tract. Ignot. Hosp. morb. n. 80. Jung. Dieter. d. l. Vel accipitur *Natura* substantialiter complexe pro ipso corpore naturali: in qua significatione de homine usus Hipp. quando scripsit tr. de *Natura* hominis, & Gal. quando *Naturæ* humanæ partes dixit esse spirituosas, solidas, carnosas, sanguineas, &c. notante Jul. Alex. not. lib. 11. meth. med. c. 1. Vel accidentaliter sumitur; & iterum generaliter, & quasi abstracte, uti sumpsisse videtur Helmont. describens, quod *Natura* sit jussus Dei, quo res id est quod est, & agit, quod agere jussa est, tract. Physic. Arist. n. 3. & tr. Blas Hum. n. 39. Vel complexe pro *Temperamento* uniuscujusque corporis Naturalis, quod in homine est facultas illa, vis, & potentia agendi, resultans ex præsentia, activitate, & appropriatione caloris vitalis, spiritus animalis cum humoribus, & membris solidis. Vide supra *Crasis*. Estque effectus *Naturæ* substantialiter, & complexe consideratæ. In qua significatione dici poterit de Viribus Medicamentorum: imo abusive de viribus morborum, uti notavit Dieter. d. l. ex Luciano, & Chrysostomo; & notat proprietatem accidentalem alicujus rei. Secundum hanc significationem *Natura hominis* dividitur in *Communem*, quæ omnibus hominibus competit, ad differentiam *Naturæ* Brutorum, & aliorum Corporum naturalium; & in *Propriam*, quæ unicuique humano individuo est propria, Gr. ἰδιοσυγκρασία dicta. Vide *Idiosyncrasia*. Jung. Jul. Alex. l. 1. ad Glauc. c. 1. Aliquando vocab. *Naturæ* significat *Pudendum muliebre*, Barthol. l. 2. Anat. c. 32. Keuchen. ad Seren. p. 219. Quid Chymici per *Naturam* intelligant, quæratur in VI. Voluminibus Theatri Chymici, cum instituti nostri non permittat ratio, omnia loca hic annectere. In genere dicitur

tur illis Cœli cum Elementis in generatione omnium, quæ sunt, exercitatio. Vol. I. p. 169.

† NATURALIS, interdum pro Consueto, quibus consuetudo altera natura. Dom. Leon. art. med. l. 4. cap. 10.

* NATURALIS, φυσικὸς, dicitur de omni eo, quod a *Natura*, tanquam a causa efficiente, dependet, vel quod naturam in se habet. Et ita opponitur *Artificiali*, τῷ τεχνικῷ proprie dicto; quamvis & improprie *Natura* dicatur *optimus Artifex*, vel, ut antea ex Lindeno diximus, *Ars Dei*, Ex. III. §. 8. Prædicatur de diversis rebus; v. g. de corpore, & ejus partibus: de facultatibus, & actionibus. Interdum vero a Medicis significatio illa restringitur ad eas *facultates*, & *actiones*, quæ abdomini, & ventri inferiori attribuuntur; ut sunt *Nutritiva*, & *Generativa*, *Nutritio*, & *Generatio*, cum subordinatis. Vide Institutionistas, & in specie Dogm. nostr. p. 89. *Spiritum* quoq; *Naturalem* in hepate elaboratum Gal. cum suis asseclis statuit, quem tamen recentiores merito rejecerunt. Interim nos hoc nomine substituere non dubitamus pro *Nutritione Fermentum Ventriculi*, & pro *Generatione Spiritum Genitalem*. Vide Dogm. nostr. p. 64. seq. & Disp. D. D. Oheim ad mentem nostram conscripta de Liquore Nutritio, & animali, Consectario I. *Naturale* quoque interdum idem significat, quod *secundum naturam*, κατὰ φύσιν, id est *sanū*, Dogm. p. 16. Tandem *Naturale* opponitur *præstigioso*, & diabolico. Ita *Magiam naturalem* defendere ausus est Paracels. in Tr. de Podagra, alibique; Et *naturalia* remedia opponuntur magicis. C. Rejes C. El. q. 28.

NATUS, ἔγγονος, ἐγγενὴς, idem quod *filius*, Gal. l. 2. de sem. c. 5. Hinc & νεογνὸς, recens *natus*, pro νεογόνος, Hippoc. 3. aphor. 24. Jung. Diet. n. 564.

* NAVIFORMIS, σκαφοειδὴς, epitheton est *ossis*, in Tarso, quod & *Naviculare* dicitur, a scaphæ, vel cymbæ similitudine; connectitur cum talo, & tribus ossibus tarsi superioribus. Barthol. libell. 4. An. c. 21.

NAVIGATIO, ναυτιλία, quid proprie significet, non pertinet ad Medicum, sed ex aliis Dictionariis constat. Consideratur vero *navigatio* tanquam causa vomitus, ob motum corporis corpus, & humores hinc inde agitantem in nondum assuetis; uti patet ex Hipp. 4. aph. 14. Jung. Dieter. n. 561. Ceterum de *navigantibus* observavit Helmont. quod duplo, imo triplo, & amplius edant plus, nisi ægrotent, minus vero excernant, quam dum in terra degunt, tr. Blas human. n. 36. tr. Alim. Tartar. in fontic. n. 15.

NAUSEA, ναυτία, proprie *fastidium* illud, & conatum ad vomitum significat navigantibus familiarem. Sumitur vero communiter pro omni ciborum fastidio. Est symptoma ventriculi, ad actiones læsas mixtas ex imminuta, & depravata pertinens: & potest describi, quod sit propensio, vel conatus quidam ad vomitum irritus, cum anxietate circa præcordia, & salivatione oris, proveniens ab halitibus fermenti in ventriculo vitiosi acido-biliosis, fibras vellicantibus, & spiritus animales insufficienter ad explosionem irritantibus. Vid. Sylv. l. 1. c. 9. §. 3. & c. 30. §. 86. Dekers ad Barbette l. 5. c. 2. lit. a.

NAUSIOSIS, ναυσίωσις, in genere idem significat, quod ναυτία, vel ναυσία, i. e. *Nausea*. Hippocrat. vero denotat peculiarem affectum vasorum sanguineorum, sive venarum, quando velut nauseabundæ sanguinem effundunt, & evomunt; qui affectus & ἐκχύμωσις vocatur, l. 2. de fract. t. 24. Jung. Galen. in com. ad h. l. & Foes. p. 425. Vide supra *Ecchymosis*.

NAUTEA, quid significet, nondum adeo expeditum est. Quidam existimant, aquam de coriis, vel quod est verius, aquam de sentina dictam a nautis significare, ut Non. Marcellus. Alii vero statuunt, esse herbæ nomen, cum granis nigris, qua coriarii utuntur, quæ, quia nauseam facit, hoc nomine insignita fuit. Alii dicunt, *Nauteam* rubidum quid esse, quo Pontificum vestimenta quædam colorant. Rhod. ad Scribon. n. 180.

NAUTIA, ναυτία. Vide *Nausea*.

NAUTILUS, ναυτίλος, vel ναυτικὸς, est genus Testacei animalis, cujus diversæ sunt species; quarum descriptionem vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 3. & 4. *Nautili* lapidei meminit Chioc. Mus. Calceol. s. 3. p. 415. seq.

NAUTILIA, ναυτιλία. Vide *Navigatio*.

NAXIA, ναξία, Vide *Cos*, a *Naxo*, *Insula*.

NEANICOS, νεανικὸς, proprie dicitur *juvenilis*. Apud Hippoc. vero idem esse videtur, quod *vehemens*, fortis, magnus; uti patet ex Prorrh. s. 1. t. 9. & s. 3. t. 42. Coac. t. 97. 226. 363. teste Foes. d. l.

NEANIS, νεᾶνις, puellam *juvenculam* significat. Hipp. l. 2. de morb. mul. IIX. 38.

NEANISCOS, νεανίσκος. Vide *Juvenis*.

NEAPOLITA, νεαπολίτης, author quidam Medicus, a quo nomen accepit smegma quoddam *Neapolitæ* dictum, adversus μιλφώσεις, ap. Ægin. l. 3. c. 22. Gorr.

NEAPOLITANUS, epitheton *Morbi Gallici*, ita dicti, ideo quod primo homines passi dicantur hanc ægritudinem in Italia, dum Rex Gallorum *Neapolin* occupabat. For. l. 23. obs. 1. Schol. Vide alios de hoc morbo authores. Parac. vocat *Neapolitanum crimen*, l. 3. Chirurg. magn. cap. 1. 7. & 8.

Nearos, νεκρὸς, i. e. *recens*, cui opponitur *vetus*, παλαιός. Usurpatur de sanguine, Hipp. l. 5. aph. 23. Junge Dieter. n. 562.

Neastron, terminus Paracelsicus, significans motionem Elementorum in Elementatis, sive in omnibus, quæ ab Elementis oriuntur, & diffundit sese veluti in suos ramos, & quo pervenit, sese exerit. Hinc quædam partes expositæ sunt *Neastro* Ignis; quædam aeris; aliæ Aquæ, vel Terræ. Dicitur etiam *Morbus Elementorum*. Vide Tab. 9. de generat. febr.

* Nebula, νέφος, νεφέλη, νεφέλιον, quid proprie significet, ex Physicis notum esse potest, videlicet congeriem exhalationum, vel vaporum crassiorum, circa Horizontem, ab aere nunc magis, nunc minus frigido condensatorum, instar nubis tenuioris; unde & *Nubis sterilis* vocatur, Aristot. l. 1. Meteor. c. 9. Pertinet interdum inter causas morborum procatarcticas, præsertim si inquinata fuerit. Parac. de morb. metallifossor. l. 1. Tract. 2. c. 1. Per translationem in foro Medico de diversis rebus dicitur. 1. de vitio oculi, h. e. superficiaria *albedine tunicarum oculi* tenuiori. Nam si crassior fuerit *Albugo*, λεύκωμα vocatur. Hæc *Nebula* vocatur *Albugo tenuis*, Senn. lib. 1. Med. Pr. p. 3. s. 2. c. 16. Vel eandem habet significationem, quam *Nubecula*, *Nubes*: de quo vocab. paulo inferius.

Nebulgen, est sal ex humiditate nebulæ super lapides in pratis decidentis, a calore Solis induratum. Paracels. Scholiis in lib. de Grad. & Compos. Dorn. in Dict. Rul. & Johns. in Lex.

Necans, θανάσιμος, θανατώδης, idem quod *Lethalis*. Ita Cappadox apud Plaut. dixit: *Lien necat*, i. e. mori facit, magnitudine sua, & doloris, exponente Linden. Ex. IX. §. 30.

Necessitas, ἀνάγκη, vide *Anance*. *Anancæos*, ἀναγκαῖος. *Necessitas* duplex est, absoluta, & ex hypothesi; quemadmodum & res *necessariæ* duplices sunt. Vide Dieter. n. 53. Helmont. non inepte *necessitatem* ingeniorum, & inventionum matrem vocavit, tr. Nat. Contr. nesc. n. 6. *Necessariæ* res alias dicuntur, quibus carere non possumus. Th. Ch. Vol. I. p. 238. sed illis, sive velimus, sive nolimus, corpus nostrum utitur. Gal. ad Thrasybul. c. 18. Hæ sunt Res sex non naturales. Vide Dogm. N. p. 73. seq.

Necessitudo, ἀνάγκη πρὸς φιλίαν, est peculiaris quædam *necessitas*, sive tale jus, quo eorum, quos Deus, & sua voluntas insolubili religiosæ conjunctionis vinculo colligavit, atque innexuit sibi invicem, cuilibet concessa est potestas ab altero petendi, exigendique cum amoris debita, tum propinquitatis officia, & beneficia charitatis; uti elegantissime descripsit Lind. Ex. XV. §. 89.

Nechiasech, terminus Paracelsicus, qui quid significet, non adeo planum est. Videtur tamen significare portiones salinas, corrosivas, & depascentes; & occurrit in l. 1. de ulcer. apostem. Syronib. & Nodis, c. 7.

Necro astrabe, legitur etiam apud Parac. l. 2. de podagr. §. Necromantia. Verum quid significet, fateor meam hebetudinem. Spectat ad *necrocomicam*, & hæc ad *necromantiam*; de quibus mox.

Necrocomica, sunt prodigiosa præsagia, rei futuræ cujuspiam prænuncia, per signa ex aere in terram decidentia, ut cruces olim temporibus Maximiliani I. Imp. ac alia multa. Dorn. in Dict. Rul. & Johns. in Lex. ex Parac. qui passim in scriptis meminit, v. g. d. loc. de podagric. & Fragm. de Anat. ocul. &c. l. 9. de Signat. rer. natur. &c.

Necrolium, est remedium, quod mortem pellere, ac vitam conservare potest, Dorn. in Dict. Rul. & Johns. Unde & *necroliæ artes* dicuntur, & qui eas callent, *necrolii*, apud Parac. l. 5. de vit. long. c. 5.

Necrosis, νέκρωσις. Vide *Mortificatio*.

Nectar, νέκταρ, vocabatur gentilibus *potus Deorum*, quemadmodum *Ambrosia*, eorundem cibus. Proprie vero *nectar* dicitur vinum mulsum, ex musto confectum, hoc modo: Mustum, quousque ad dimidias fere resideat, excoquitur, & in decem ejus sextarios unus Mellis Attici miscetur, post in cadum transfunditur, gypsatoque vasis spiraculo in umbra reconditur, ex Gorræo, qui ex Constantino Cæsare l. 8. de agricult. desumpsit. Verum inflationibus obnoxium esse perhibetur, & stomacho adversum, daturque alvi ciendæ causa. Aliam vero, & magis conditam aromatibus descriptionem tradidit Linden. Ex. X. §. 153. qui ex Festo, *nectar* idem quod *Myrrhinum*, vel *Murratum* vinum docuit. Laudavit quoque, quod sit suavissima confectio, nec dubitandum, fuisse inter veterum lautitias, §. 154. *Nectar* quoque peculiare proposuit Paracels. l. 2. de Tartar. t. 1. c. 2. ex liquoris Fecticellæ unciis tribus, & Rubedinis de Colcothar unc. duabus, cujus dosis drachm. dimidia in vino bono, & commendat ad urinam promovendam. Videantur Schol. & Fragm. ad h. l. Johns. scripsit: *Nectar* fit ex correcto, & claro vino: Correctum vinum rubrum est coagulatum: Clarum est vinum album. l. 1. Lex. Med. & l. 2. *Nectar* est confectio Albuminis ovorum.

Nectareus, *Nectarites*, νεκτάρειος, νεκταρίτης, Epitheton (1) *vini*, apud Diosc. l. 5. c. 66. (2) *Antidoti*, apud Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 7. quæ duo tamen ab *Helenio* potius ita dicta videntur esse, quod *Nectarion* Gr. dicitur a quibusdam.

(3) *Eclegmatis* Anodyni contra colicam, pleuritidem, & dyspnœam, l. 9. d. t. c. 4. ubi tamen *Helenium* non ingreditur; & ita ratione suavitatis, ob misturam vini generosi, & mellis, ita dictum fuit. Cur vero (4) *Callyrium* Marci *Nectarium*, νεκτάρειον, ad lippitudinem, & χημώσεις curandas faciens, vocatum fuerit, l. 4. tit. eod. c. 7. rationem nullam videmus.

NEDEON, quid Paracelso significet, nec Dornæus, nec alii ejus sectatores explicarunt. Videtur vero denotare aliquam specificam rei uniuscujusque naturalis proprietatem essentialem, vel virtutem. Occurrit l. 4. Philosoph. tr. 2. c. 1.

NEDYIA, νηδύια, vocantur & ἔντερα, *intestina*, viscera abdominis. Gorr. & Foes.

NEDYS, νηδὺς, significat *ventrem inferiorem*, & in specie ventriculum. Usus aliquoties Hip. 4. de R. V. I. A. t. 4. l. de A. L. & Aq. XLVI. 13. l. de Carnib. vel Principiis XII. 19. XIII. 1. l. de Arte XVII. 3. XXI. 21. l. de Corde I. 11. l. de nat. mul. LX. 2. Jung. Foes. 430. Legitur & apud Moschion. de morb. mul. c. 52.

NEDYUSA, νηδυῦσα, est epitheton τῆς δίψας, sive *sitis*; & significat vehementem, *inexhaustam*, veluti in viscerum penetralibus alte infixam. Legitur Coac. t. 173. quamvis Interpretes adhuc ambigant circa lectionem hujus textus. Videatur Holler. in Comm. ad Coac. Hipp. p. m. 413. Jonston. p. 136. Foes. d. l.

NEFRENDES, νωδοὶ, dicuntur in genere, qui *carent dentibus*: ita pueri quoque *nefrendes* sunt, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non possunt; & senex *nefrendis*, vel *nefrens*, qui dentibus caret. Vide Keuchen. not. ad Seren. p. 96. Stricte tamen de procellis plerunque dictum fuit, qui nondum fabas, & alia legumina dentibus frangere potuerunt. Jul. Alex. Not. in Gal. l. 1. de Al. fac. cap. 12. Quæ derivatio verosimilior est, quam illa Fulgentii Carthaginensis, apud Aldr. l. 1. de quadr. bisulc. c. 36. qui porcum castratum *nefrendem* dictum fuisse credidit, quasi sine νεφροῖς, i. e. sine renibus. Etenim renibus non privantur castrati, sed testiculis.

NEIÆRA, νείαιρα, νήαίρη, vel oxytonos, νηαιρὴ, dicitur *imus venter*. Legitur aliquoties apud Hipp. Coac. t. 591. l. de nat. mul. IV. 6. quamvis Lind. posuerit ἐς τὴν αἰθρίην, i. e. sub dio. Verum Foes. legit τὴν νήαιρὴν, l. 1. de morb. mul. LXXXI. 4. Junge Foes. p. 425.

NEILION, νείλιον, nomen est malagmatis; cujus descriptio habetur apud Ægin. lib. 7. c. 18.

NENEMIE, νηνεμίη, venti cessatio, *serenitas*, aeris tranquillitas dicitur. Foes. Oec. p. 431.

NENUFAR, dicitur *Nimphæa*. Dieter. Jatr. p. 90. ad fin.

NENUFARENI, dicuntur spiritus aerem inhabitantes. Dorn. Rul. & Johns. ex Paracels. Philos. ad Atheniens. l. 1. text. 13. ubi tamen *Neufareni* legitur.

NEOCHMOS, νεοχμὸς, substantive, & adjective sumitur; & denotat vel *innovationem*, vel *rem recenti motu innovatam*. Hipp. l. de morb. mul. XXIIX. 24. & adverb. νεοχμῶς, *noviter*, l. 1. h. tit. XXXII. 6. Jung. Foes. p. 426.

NEOGNOS, νεογνὸς, recens natus. Vide *Natus*.

NEOPOTOS, νεόποτος, dicitur *qui recens potum sumpsit*. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 55.

NEORROPHETOS, νεοῤῥόφητος, vocatur, qui *noviter sorbitionem sumpsit*. Hipp. d. l.

NEOS, νέος, duo significat, *Novum*, & *Juvenem*. Dieterich. 565. Vide *Juvenis*. A νέος descendit adverbium νεωστὶ, *recens*, *noviter*, nuperrime: de quo videatur Linden. Ex. XIII. §. 287. seq.

NEOTERICOS, νεωτερικὸς, *recentior*. Usurpatur frequentissime de Scriptoribus, & Authoribus, ad differentiam veterum, & antiquiorum: quod passim occurrit.

NEOTEROPOEEO, νεωτεροποιέω, id est *innovo*, novi quid molior. Quo verbo usus Hippocr. 1. aph. 20. l. de Humor. III. 83. quod alibi expressit per καινουργέω, l. de vet. med. XXXIIX. 2. Passive νεωτεροποιεῖσθαι legitur l. 2. Epid. s. 1. 29. Vide Foes. p. 430 Diet. n. 569.

NEPA, idem quod *Cancer*. Keuchen. ad Seren. p. 136. quamvis Aldrov. potius *Scorpionem* denotare velit, l. 2. de crustat. c. 16. p. 160. h. & 170. h. ad Thonon.

NEPENTHES, νηπενθὴς, portio olim vocabatur, quæ fecit oblivisci malorum; uti demonstravit Lind. Ex. X. §. 144. Casp. Rejes C. El. q. 2. n. 12. & q. 88. n. 13. per quam colloquium suave inter convivas fuisse intellectum quoque existimavit Lang. l. 1. ep. 56. quamvis alibi herbam aliquam *Oenotheram* dictam, vino inditam, statuerit hunc effectum producere, l. 3. ep. 6. Chymici tamen transtulerunt vocabulum hoc ad *Compositionem* quandam *Opiatam*; cujus meminit Libav. S. A. Ch. l. 8. cap. 44. Beguin. in Tyrocin. Johns. in Lexic. l. 2. Schroder. lib. 4. cl 2. pag. 314. descriptio vero occurrit in Dispensat. Norimberg. p. 186.

NEPHELE, νεφέλη, non modo vocatur *Nebula*, sed & *Nubes*. Vide *Nubes*.

NEPHELOIDES, νεφελοειδὴς, *nubilosus*, epitheton urinæ, quæ multum albæ nubeculæ continet. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 43.

NEPHRIDION, νεφρίδιον, dicitur *pinguedo renalis*, quæ renibus adjacet. Hippocr. l. 2. de morb. mul. L. 14. Foes. p. 425.

* NEPHRITIS, νεφρῖτις, vocabulum valde æquivocum est. Physiologice ita dicta fuit *vertebra prima lumborum*, quæ & ἀσφαλῖτις, Gorr. & Lind. Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 34. Pathologice vocabulum accipitur vel late pro *omni morbo renum* sive similari, sive organico, uti colligere est ex 6. aph. 6. l. 6. Epid. §. 8. t. 4. Gal. l. de affect. in renibus cogn. & cur. cap. 2. Consentiunt Foes. p. 430. Dieter. n. 566. Castell. & alii. Vel stricte, & rursus dupliciter. 1. pro *Renum Calculo*. Vide *Calculus*, Gr. λιθίασις. Ita accepit Helmont. quoque tract. de Lithiasi passim. 2. pro *Inflammatione Renum*; quæ magis accurata, & propria est significatio, ad similitudinem aliorum morborum Græce in ῖτις desinentium. Vide *Itis*. Describitur a Gal. in Def. Med. *Nephritis* est renum inflammatio cum vehementi dolore, cui interdum conjuncta est urinæ difficultas, cum fibrosis excretionibus aut arenosis, aut modico sanguine. Causa cum aliis inflammationibus est communis, videlicet sanguis acrior, & biliosus, vel erysipelaceus impeditus in transitu, ex arteriis emulgentibus, ad venas emulg. & ita ex stagnatione inflammans. Forest. l. 24. obs. 1. seq. & alii. Vocatur & *Nephrisis*, apud Helmont. d. l. Accipitur etiam adjectivum apud Hipp. ubi legitur νεφρῖτις φθίσις, *tabes renalis*, l. de int. aff. XVI. 18.

* NEPHRITICOS, νεφριτικὸς, duplicem potissimum habet significationem, unam Pathologicam, alteram Pharmaceuticam. Juxta illam dicitur vel de ipso morbo, & ita coincidit cum *Nephritide*; vel de Aegris sive Calculo, sive Inflammatione, sive alio affectu renum laborantibus, ap. Gal. passim: v. g. l. 6. de L. A. cap. 2. & alibi. Vel de Excretionibus, 1. Epid. s. 2. tit. 8. Juxta hanc in genere medicamenta renibus conferentia vocantur νεφριτικὰ, *Nephritica*, Galen. lib. 6. de tu. san. c. 11. l. 10. de C. M. L. S. c. 1. Junken. Chym. Exp. Cur. P. II. f. 1. c. 18. p. 679. seqq. In specie vero apud recentiores laudantur *Lapis Nephriticus*, & *Lignum Nephriticum* De illo legatur Schroder. lib. 3. c. 5. nu. 4. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 3. n. 331. seqq. De hoc Schroder. lib. 4. cl. 2. n. 228. Fr. Hofm. ad h. l. Chiocc. d. l. s. 5. p. 575.

NEPHROS, νεφρὸς, dicitur Latine *Ren*. Usitatius pluraliter νεφροὶ, *renes*, Dieter. n. 567. Horum historiam vide in Anatomicis, specialiter Barthol. l. 1. Anat. c. 17. Commentum Olhafii de *renum* vi σπερματοποιητικῇ, quod tamen aliquot Medici Clarissimi amplexi sunt, refutatum legere licet apud Lind. Medic. Physiol. l. 2. c. 5. §. 144. seq. multis Barthol. vero d. l. adhuc fluctuare videtur. *Ren* quoque accipitur abusive interdum pro *Testiculo*: quo sensu sumpsit Jonston. Syntagm. Med. p. m. 1017.

NEPHROTOMIA, νεφροτομία, dicitur *Sectio Renum*; de qua legi poterit apud Hippoc. de int. aff. XV. 19. Enimvero non ibi sermo est de *sectione* ipsorum *renum*, sed de sectione abscessus juxta renes. Impossibilis igitur potius habenda est *Renum sectio*, cum Bonetto Mercur. Compit. l. 3. p. 43.

NEPION, νήπιον. Vide *Infans*. Foes. Oecon. p. 431.

NEPONES. Vide *Barones*.

NERITA, νηρίτης, dicitur species testaceorum, & quidem *turbinatorum*; cujus descriptionem, cum variis differentiis, vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 26. seq.

NERONIANA, epitheton *Venæ sectionis*, quando plures, quam una, tunduntur venæ uno die. Hildan. cent. 6. observ. 92. ubi exemplis demonstrat, hujusmodi venæ sectionem merito esse reprobandam.

NERVALIA, *ossa*. Vide *Arcualis*.

† NERVI REVERSIVI, vulgo recurrentes. Trinc lib. 5. c. 1.

NERVINUS, νευρῶδης, νευρώδης, *Nerveus*, *Nervosus*. Sumitur vel Physiologice pro partibus illis de nervorum natura participantibus, vel ad nervi naturam, & similitudinem accedentibus; ut sunt *Fibræ*, *Ligamenta*, *Tunicæ*, &c. quæ propterea communi nomine appellantur *partes Nervosæ* passim in Authoribus. Ad primam significationem referre libet nomen Plantaginis, quod dicitur πολυνευρον, *multinervia*, vel *Nervalis*. Scrib. n. 12. Rhod. ad h. l. Vel Pharmaceutice tribuitur remediis ad *Nervos*, & *Nervosas partes* utilibus. Ita in Dispensatoriis *Emplastrum Nervinum* legitur, ut & *Unguentum*; nec non Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 8.

* NERVUS, νεῦρον, accipitur late, & stricte. Late includit, præter *nervos* proprie dictos, etiam *Tendines*, & *Ligamenta*: v. g. Hipp. l. de Arte XIIX. 2. l. de Principiis, vel Carn. XI. 3. & alibi sæpius. Vide Foes. p. 427. Stricte dicitur de canalibus spiritum animalem ad partes sensui, & motui locali destinatas deferentibus; unde & instrumenta sensus, & motus dicuntur; quorum historiam pete ex Anatomicis, in specie Bartholin. libell. 3. Anatom. per totum. VVillis Anat. Cerebri, c. 17. 19. seq. *Nervum* non esse organum executivum motus voluntarii, scil. quatenus est pars solida organica, sed organum delativum imperii voluntatis, recte scripsit Helmont. tr. Catarrhi delir. n. 59. & tr. de Lith. c. 9. n. 11. Quæ *nervorum* sit structura, & quæ conformatio, ope microscopii deprehendatur. Vide apud Bonett. Med. Sept. l. 1. s. 4. 11.

Nesder, legitur apud Paracelſ. l. 1. Philoſ. de Athen. c. 14. ſed quid ſignificet, non licet determinare.

Nesis, νῆσις, proprie ſignificat *accumulationem*, σώρευσις, Gr. dictam, a νέω, *glomero*. Hinc Νῆμα, *filum glomeratum* notat. Per translationem vero dicitur de morbo, ex humorum accumulatione facto. Hippocr. l. de L. in hom. XXXII. 1.

Nesteie, νηστείη. Vide *Jejunium*. Νῆστις, vide *Jejunus*.

Netopon, νέτωπον, nomen eſt medicamenti cujuſdam odorati, & ex variis aromatibus mixti, propterea ſumptuoſi. Qualia erant muliercularum Romanarum Unguenta, Spicatum, Foliatum, Comagenum, & Suſinum, cujus Hip. paſſim meminit in libris de nat. mul. & morb. mul. de ſuperfœtatione, in affectibus uteri peſſariorum loco adhibendi, teſte Lang. I. 1. ep. 67. Loca vero Hippocr. allegata vide ap. Foeſ. Oec. p. 426. Sunt qui confundant cum *Metopio*. Vide *Metopion*. Alii Galbanum, alii oleum amygdalarum dulc. eſſe crediderunt. At Proſp. Martianus omnes has opiniones ſuſpectas reddidit ex ipſis Hipp. textibus, ſatius eſſe dicens, ingenue fateri ignorantiam, quam temere animos legentium velle decipere, Annot. ad Hippocr. l. 1. de morb. mul. p. 271.

Neurochondrodes, νευροχονδρῶδες, dicitur *ligamenti genus* durum, *cartilagineum*, partim latum, partim rotundum: Medium quoddam corpus inter cartilaginem, & ligamentum; hoc quidem durius; illa vero mollius. Ejuſmodi habentur in articulo pternæ cum aſtragalo, & vicinis partibus. Tale etiam in intimo ſinu coxendicis viſitur, valde quidem durum, quod principio tam latum eſt, ut pubis foramen etiam attingat; deinde paulatim contrahitur, rotundiuſque factum inſeritur in medium cruris caput. Hæc Gorræus. Legitur apud Gal. l. 2. de Temper. c. 3. In magnis etiam animalibus tale corpus νευροχονδρῶδες reperiri, ſcribit Idem l. 6. de U. P. c. 19.

Neurologia, νευρολογία, i. e. *deſcriptio* accurata *nervorum*: qualem Th. Vvillis in ſua Anatom. cerebri, aliique ex hodiernis Anatomicis exhibuerunt.

Neuron, νεῦρον. Vide *Nervus*.

Neurometores, νευρομήτορες, vel νευρεμῆβαι, vocantur *Muſculi Pſoas*; uti ſcribit Fallop. in Obſ. Anat. quæ extant Tom. I. Oper. p. m. 390. Veſal. l. de H. C. F. c. 38.

Neurotomia, νευροτομία, vel Anatomicam nervorum ſectionem ſignificat, vel præternaturalem eorundem diſſectionem.

Neurotrotos, νευρότρωτος, qui *nervum vulneratum* habet. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 21. Ita νευρότρωτα vocantur *nervorum vulnera*, l. 7. S. §. Nuces, Caryæ.

Neuter, οὐδέτερος, dicitur de qualitate, vel facultate qua corporis humani, qua medicamentorum indifferente, tripliciter: vel quando non participat de duobus extremis: vel quando de ambobus: vel quando modo de uno, modo de altero participat. Gal. l. 1. de S. Fac. c. 21. & l. Art. Med. c. 6. An omnibus tribus ſubdiviſio applicari poſſit *Neutrius* in *Neutrum* ſemper, *Neutrum*, ut multum; & *Neutrum*, ut nunc, ventilavit, ſed abſque artis emolumento, Hier. Cardanus in Contradicent. l. 1. tract. 6. contrad. 6. & 7. In ſpecie de *ſtatu* corporis humani *Neutro* noſtram ſententiam vide in Dogm. Med. Gen. in Prælimin. p. 8, 9. *Neutralitas* quoque a Chymicis deſcribitur, quod ſit *neutraliter* media diſpoſitio, vel mediocritas, in qua per modum medii ſeſe habituant actiones ſui ſubjecti, ad conſervationem ſpeciei, ex Lullii Theorica c. 2. in Vol. IV. Theatr. Chym. p. 4.

Neutha, eſt pellicula vel oculis, vel auriculis infantum adnaſcens, ſive totam pueri faciem tegens in partu. Dorn. Rul. & Johnſ. ex Paracelſ. l. 1. de Præparat. tr. 4. de Vitriol. alb. An fortaſſis Amnios?

Nevus, idem quod *Nævus*. Legitur in Lex. Scrib. Rhodii, & alibi.

Nexus, πλοκή, idem quod *Connexio*. Dicitur etiam de membranis fœtum involventibus, notante Keuchen. ad Seren. p. 223.

Nicarion, νικάριον, vocatur genus quoddam *Collyrii nardini*, ex lacte præparati, ad multa oculorum vitia perutilis; cujus deſcriptio habetur ap. Æt. l. 7. c. ult. citante Gorræo.

Niccolus, nomen Gemmæ, ap. Chiocc. in Muſ. Calceol. ſect. 3. p. 212. cui tribuitur vis movendi affectus, & ſpiritus turbandi, cogendique; adeo ut triſtitiam, & audaciam excitet.

Nicon, item *Ninon*, barbaris vocatum fuiſſe *Helleborum*, teſtatur C. Rejes Camp. El. q. 63. nu. 45.

Nicotiana, vide *Tabacum*.

Nidor, κνίσσα, dicitur odor fœtens, & redolens aduſtionem. Lind. Ex. XIII. §. 283. Vel eſt odor fumoſus pinguedinis; qualem dant toſtæ cornua capræ, Keuch. ad Sammonic. p. 284. Qualem, ſi accidit, in ventriculo gigni, quod percipi poteſt ex ſaliva, ructu, vomitu, indicio eſt, pingue ciborum amburi, & tranſire in quid ſimile bili. Lind. d. l.

* Niger, *Nigredo*, μέλας, μελασμός. Vide *Melas*, *Melaſma*, *Melaſmos*. De *nigredine* Mercurii fixa lege Libav. S. A. Ch. l. 3. c. 15. In opere lapi-

lapidis Philoſophici *Nigredo corvina* quid ſit, vide apud eund. T. II. Oper. p. 98. 368. 405. 407. Jung. Th. Chym. Volum. III. p. 726. Vol. IV. p. 546. & 891.

NIGRIFICATIO, dicitur illa ipſa operatio, quando aqua illa Mercurialis Philoſophica ſupra nigra apparet, & veluti vellus nigrum, aut pellem nanciſcitur. Et quia Sol, & Luna, i. e. aurum, & argentum inerant, dicebant etiam *Eclipſin Solis, & Lunæ*, ac *Nigrificationem Maris*. Th. Chym. Vol. III. p. 434.

NIGROMANTIA, olim erat ars naturalium rerum in terra abſconditarum, ut minerarum, & metallorum, &c. Poſtea Diaboli inſtinctu, & malorum hominum nequitia in abuſum abiit, arſque diabolica facta eſt. Rul. Dorn. vero in Diction. Parac. & Johnſ. in Lex. paulo clarius ita deſcripſerunt: *Nigromantia* eſt ars nefanda, & execrabilis, qua diaboli, malignique ſpiritus aſtute ſe cogi fingentes ab hominibus, ultro interim obediunt in eorum perniciem tantum, non aliter, ut repente quid e longinquis adferant, aut ad remotiſſima loca deferant. Noctu potiſſimum eſt deſtinata, quia lucem fugiunt maligni dæmones, umbrarumque ſunt miniſtri, ac tenebrarum. Deplorandum igitur eſt, quod nihilominus ſint inter Chriſtianos, qui artem hanc diabolicam vel excuſare, vel etiam ejus opera uti non verentur.

NIHIL, *Nihilum*, οὐδὲν, μηδὲν, opponitur *Alicui*, ſive *materiæ*: Idem proprie, quod *Non Ens*. Etenim quod vere non eſt, *nihil* eſt: & contra; Quod *nihil* eſt, vere non eſt. Th. Chym. Vol. I. p. 240. De *nihilo triplici* Crolliano, *Deali, Negativo*, & *Privativo*, διάκρισιν Libavii vide To. IV. Oper. p. 83. An Paracelſi doctrina, quod omnia ad *nihilum* tendant, firmo ſtet talo, non eſt hujus loci ventilare. *Nihil*, vel *Nil album* quid ſit, vide *Pompholyx*.

NILIACUM, νιλιακὸν, epitheton *mellis*, idem notans, quod *Atticum*, vel *Hymettium*; & principem tenet locum in Medicina, ex Dioſc. Keuchen. ad Sammon. p. 158.

NIMBUS, ὄμβρος, idem quod *Imber*. Vide *Imber*. *Nimbos* ex tonitru fracedine decuſſos, fertiles teſtatur experientia, & cum hac Helmont. tr. Imago ferment. n. 33.

NIMIUM, πολὺ, idem quod *Multum*. Hoc naturæ inimicum dixit Hipp. 2. aph. 51. rationem addidit Gal. in Comm. ad h. l. quia deſtruit συμμετρίαν, & moderationem, atque diſſolvit compagem, σύστασιν animalis.

NIPHETOS, νιφετὸς, dicitur *Nix* confertim, & cum impetu irruens, ſive *nives confertæ*, apud Hipp. l. 4. Epid. III. 8. Jung. Foeſ. 432.

NISUS, σπιζίας, nomen *Accipitris minoris*, ſive *Fringillaris*; cujus hiſtoriam tradidit Aldrov. l. 5. Ornith. c. 2. *Niſus* quoque idem eſt, quod *Nixus*, i. e. *Conatus*.

NITEDULA, λαμπυρίς. Vide *Cicindela*.

NITIALA, nomen ſtellæ apud Parac. quam cum ſale Vitrioli ejuſd. eſſe naturæ, ſibi perſuaſit, tr. de Podagra, §. Curia. An *Sirium* intellexit?

NITOR, στίλβη, idem quod *Splendor, Fulgor*, λαμπρότης. Eſt effectus luminis, teſte Lind. Ex. XI. §. 171.

NITRIALES, ſunt res omnes adurentes, & in calcem redigentes; ut ſal petræ, vel nitrum, ſulphur, &c. Dorn. Rul. & Johnſ.

NITRON, νίτρον, eſt ſpecies ſalis, ſive *ſal ſulphureum*, φλογιστὸν, ſalſo-amarum, ex terra pingui excoctum. Schroder. l. 3. c. 23. ubi integram *Nitri* hiſtoriam, vires, præparandi modos proponit. Jung. Fr. Hofm. in Cl. ad h. l. Dicitur & λίτρον, ἀλίνιτρον, *Baurach*, *Cerberus Chymicus*, *Sal infernalis*, &c. Plura de *Nitro* vide apud Lang. l. 2. ep. 32. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 40. Chiocc. in Muſ. Calceol. ſect. 2. p. 159. ſeq. Th. Ch. Vol. I. p. 636. ſeq. Willis Ex. I. de ferment. c. 10. Rolf. Chym. l. 5. ſ. 1. art. 3. Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. ſ. 1. cap. 2. p. 256. ſeq. An *Nitrum* hodiernum conveniat cum *Nitro* veterum, dubitatur: ita ut genuinum veterum *Nitrum* vix hodie reperiri nonnulli ſibi perſuaſum habeant, niſi circa confinia Nili, quo loco ejuſdem ſtirias efflore ſcentes reperiri ſcribunt, coloris nunc rubeſcentis, nunc blande cœruleſcentis: unde & *Niliacum* vocat D. Ludov. Pharm. Diſſert. I. p. 423. Quod ſi vero locum Plinii l. 31. c. 10. conſideremus, nulla, aut certe exigua apparebit differentia. Rhod. ad Scrib. n. 153 *Nitri rubri* meminit Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 104. l. 1. de morb. mul. CXX. 19. ut & Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. Deſcribitur quoque *Nitrum*, quod ſit ſalſugo quædam ex urinarum congregationibus in ſal præparata; verum videtur juſto ſtrictior. *Nitrum Murarium*, quod vocat laud. Ludovici d. l. eſt nihil aliud, quam *Aphronitrum*, ſive lanugo illa, quæ ex muris efflore ſcere conſpicitur; & dependet ejus origo a calce viva, qua muri ſunt conſtructi. *Nitrum* dicitur lapis ſalſus, i. e. ſulphur album. *Nitrum Alexandrinum*, id eſt cinis clavellatus. *Nitron*, id eſt fæx vitri. Rul. & Johnſ.

† NIX FUMANS, Q. Sereno c. 40. Calx viva, G. Barth. Adv. l. 56. c. 12.

NIX, χιὼν, quid ſit, & quale meteoron, Phyſicorum eſt docere. Pertinet vero ad forum Medicum, quatenus vel pertinet inter cauſſas ſanitatis, & morborum, vel ad uſum Diæteticum, & Pharmaceuticum transfertur. Illud patet ex Hipp. 5. aph. 54. Junge Dieter. n. 923. J. Alex. l. 17. Sal. cap. 12. & alibi: Hoc ex Aldrov. l. 1. de In-

Insect. c. 2. ubi p. m. 150. mentionem facit *nivis mulsæ*, h. e. cum melle mixtæ, quam veteres in æstuosis febribus obtulerunt, χιομέλιον, dictam; non ex C. Rejes C. El. q. 74. n. 27. ubi eos appetitus, & eximium embamma olim magnatibus habitum legitur, sine quo omnis ciborum apparatus ingratus fuit. *Nix fumans*, dicitur *Calx viva*, Keuchen. ad Sammon. p. 244.

Noas, *Noac*, i. e. *æs*, *vel cuprum*. Rul. & Johns. in Lex.

Nobach, *Noboch*, instrumentum est *Necromanticum*. Dorn. Rul. & Johns.

Nocasit, i. e. *cribrum*, vel *vas perforatum*. Rul. & Johns.

Nocens, βλάπτον, idem quod *Nocuus*, *noxius*, βλαβερὸς, opponitur *Juvanti*. *Nocentia* esse vitanda, *Juvantia* vero amplectenda pertinet ad methodum medendi. Gal. c. 2. de hum. t. 1.

Nochat, *Nuchat*, i. e. *venus*, *æs*, *Nuchor*. Rul. & Johns.

Nocheles, νωχελὴς, i. e. *tardus*, segnis, a νω privativo, & κέλλω, curro, celeriter moveo. Dicitur in specie de secundinis tardantibus, apud Hipp. lib. 1. de morb. mul. CVIII. 50.

Noctambulo, *noctambulus*, νυκτοβάτης, (rectius *Somnambulo*, ὑπνοβάτης, cum & sani noctu ambulare possint, & soleant) dicitur de eo, qui dormiens e lecto surgit, & ambulat, imo varia vigilantium opera exercet. Ad quam classem morborum, vel symptomatum potius referri debeat hic affectus, non adeo planum est. Sennert. videtur ad *Coma vigil* referre, Instit. Med. l. 2. s. 1. p. 3. cap. 7. & s. 2. c. 4. Med. Pr. l. 1. p. 2. c. 19. Verum mihi minus videtur verosimile, cum *Comatosi* minime sint expediti ad opera vigilantium. Quin potius referri debet ad *Melancoliæ* species; vel constituet peculiarem speciem Somni præternaturalis, videl. *depravatum somnum*: quo videtur inclinare Vvillis tr. An. Brut. P. I. c. 16. Hujus affectus causa consistit omnino in spirituum animalium quorundam irrequietorum excursione. Meminit hujus affectus Lang. l. 2. ep. 45. C. Rejes C. El. q. 37. num. 48. seqq.

Noctidiale, νυχθήμερον, h. e. *spatium noctis*, & *diei*, sive viginti quatuor horarum. Gal. de septim. partu t. 1.

Nocticula, idem quod *Cicindela*. De animalculo *noctulucente* Indico, *Cocujo* dicto, consule Th. Chym. Vol. VI. p. 95. Vide *Cicindela*. De *Noctiluca Aerea*, & *Glaciali* vid. Acta Erud. Lipsiens. Ann. 1682. & ipsius inventoris Illustris Rob. Boyle tract. h. t.

Noctua, γλαὺξ, dicitur avis noctu maxime videns, diurnam vero lucem non perferens; cujus prolixiorem descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, tradidit Aldr. l. 8. Ornith. c. 7. Jung. Schrod. l. 5. cl. 2. nu. 61. Sanguinem *noctuæ* inter absurda refert remedia contra orthipnœam, Gal. l. 10. de S. F. §. Stercus anserinum. Ova *noctuæ* moderate elixa, & infantibus exhibita abstemios reddere, testatur Lang. l. 2. ep. 51.

Noctuini oculi vocantur, qui sunt glauci, cæsii, Ital. Occhi di gatto. Joh. Laur. Am. On. p. 568.

Nocturnus, νύκτιος, νυκτερινός, dicitur de morbis, præsertim de Febribus, quarum paroxysmi contingunt noctu; opponunturque *Diurnis*. P. M. de Calderia Tom. I. Op. p. 305.

Nodosus, dicitur de certa *Arthritidis* specie, quando materia quædam tophacea, & fæx terrestris articulis impacta, & coagmentata efficit, ut distorqueantur, cutis tandem dissiliat, & pereunte motu, membrum incurvetur. Forest. l. 29. obs. 2. in Schol. Jac. Balde vocat *tertium gradum Podagræ*, qui est Perfectorum, *coagulatam Podagram* assuetudine dolendi nutrientium, Part. I. Solat. Podagr. q. 12.

Nodulus, vel significat *parvum nodum*, & ita Gr. dici posset ἁμμάτιον; vel usitatius notat *sacculum*, σακκίον, vel *marsupiolum*, cui induntur species, medicamenta simplicia, & composita, pro vinis, & cerevisia medicatis. Et Synecdochice quoque sæpe pro illis ipsis speciebus vocabulum ponitur, uti ex Practicis libris passim constat. *Nodulus* quoque accipitur pro *globulo* rotundo, fabæ figuram referente, glandis, vel suppositorii usum obtinente, Vveker. Antid. gen. l. 1. c. 49.

* Nodus, ἅμμα, est vocabulum æquivocum apud Latinos Medicos: Primam significationem vide in *Hamma*. Altera acceptio est Physiologica; & dicitur vel de *protuberantiis ossium*, sive capitibus circa articulos, Gr. κόνδυλος, Vide *Condylus*: Vel de membranis carnosis, & crassioribus circa vasa umbilicalia occurrentibus, a quorum *nodorum* numero, & distantia de frequentia conceptus conjicere volunt obstetrices, sed absque verisimilitudine. De his vide Barth. l. 1. Anat. c. 37. & C. Rejes C. El. q. 52. Tertia est Pathologica; & significat varii generis *Tumores*, ex materiæ vitiosæ coagulatione, vel congelatione obortos in partibus externis, Helm. tr. Blas hum. n. 35. Ita tumorem in mala indolentem, & in dies augmentum capientem *Nodum* vocavit D. Binninger Obser. Med. Cent. 1. obs. 32. p. 34. Ita abscessus cum Folliculo, *Atheroma*, *Steatoma*, *Meliceris*, dicuntur *Nodi*, Forest. lib. 3. Chir. obs. 7. Schol. Indurationes Gallicas vocat *Nodos* Paracels. in libris suis de morb.

morb. Gall. *Nodi* articulorum sunt tumores indurati, Dorn. Rul. & Johns. *Nodos* etiam vocavit D. Pejerus illas intestini tenuis in se retractiones, & situm mutatum, quales in uno subjecto quatuor vidit, ita ut portio triuncialis coarctata, & retracta in vicinam partem delituerit, instar limacis in domuncula, aut gladii in vagina, & nonnisi vi quadam extrahi potuerit, uti legere est in Pœonis, & Pythagoræ Exercit. Epistol. Anatomico-Medicis, Exerc. XVII. ep. 2. Hanc veram caussam esse Iliaci doloris nullum est dubium; sed an semper, & in omni subjecto, determinare non libet. *Nodus Barbaricus*, σύνδεσμος βαρβαρικὸς, pertinet ad primam significationem; estque vinculi genus quoddam, & *ligatura* ad dolores sedandos, cujus meminit Gal. l. 2. de L. Aff. c. Jung. J. Alex. in Not. ad h. t.

NOERA, i. e. *coopertorium* vasis destillatorii. Rul. & Johns.

NOLI *me tangere*, vocatur species Herpetis exedentis cancrosi, sive Phagedænæ, (alii etiam ad *Lepram* referunt) ita dicta, quod vel tangentem inficiat, vel quia quanto plus tangitur, tanto magis crescit, ac in pejus vergit. Estque tumor, & exulceratio corrosiva in facie, circa os, & nasum, & supra mentum, proveniens ab ichore acri, maligno, & septico subsistente. De hoc affectu vide Forest. l. 2. Chirurg. obs. 9. cum Schol. Senn. Med. Pr. l. 5. p. 1. c. 20. Meminit & aliquoties in scriptis suis Paracels.

NOMAS, νομὰς, epitheton *columbarum*, quæ in montibus degunt. Gal. l. 10. de S. F. §. Stercus Gallinac.

* NOME, νομὴ, dicitur *Ulcus depascens*, Lat. *Pastio*; quod serpendo vicinas partes quoque corrumpit. Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 4. & l. 5. de C. M. P. G. c. 14. Coincidit cum *Phagedæna*. Dicitur & Ulcus obambulans, ambulativum, Forest. l. 7. Chir. obs. 3. Schol. Alias νομὴ etiam *Pabulum* significat.

NOMEN, ὄνομα, quid significet, & pueris notissimum est. Sæpe tamen late quoque sumitur, comprehendens quandoque ipsa *verba*: v. gr. quando Gal. scribit: Allaborandum, ut in Medicina semper *nominibus* maxime perspicuis utamur; l. 2. de diff. pulf. c. 2. non exclusa esse ipsa quoque *verba*, nemo non intelligit. Quæ sententia uti verissima, & notatu propterea digna, ita tacite refutat Helmontianam, Paracelsicam, & fere in genere Spagyricam Medicinam, plurimis novis, inusitatis, obscuris, & Bœoticorum ænigmatum similibus nominibus refertissimam. Quod vero *nominibus*, præsertim sacris, aliqua insit virtus Medica, rectissime refutavit Diet. Jatr. p. 729. quia non sunt res corporeæ, nec spirituales, nec accidentia subjecto inhærentia, sed notiones extrinsecus ab aliis attributæ, ex placito impositæ, omnis vitæ, & actionis expertes. Casp. Rejes C. El. q. 22. nu. 8. Interim Medicis *nominum* inquisitio omnino necessaria, Id. q. 68. n. 1. 2. cum certis de causis imposita esse minime dubium sit, vel ut naturam, vel virtutem rei exprimant. Schrod. l. 1. cap. 37. Symptomata plerunque esse simul *nomina* morborum, docet Lind. Ex. III. §. 43.

NOMOS, νόμος, Latine *Lex*. Vide supra lit. LE.

NOMOTHETEMA, νομοθέτημα, proprie *legislatum* significat. Hipp. vero nomina vocavit naturæ νομοθετήματα, ob antea dictam rationem, quia certis de causis sunt imposita, veluti lege quadam, l. de Arte III. 5.

NONANUS, ἐνναταῖος, epitheton febris erraticæ, cujus meminit Hipp. 1. Epid. s. 3. t. 17. quamvis eam dari, merito dubitet Gal. in com. vel ob hanc quoque rationem, quia est erratica. Ergo nihil certi de illius periodo dici poterit.

NON ENS, οὐδὲν, idem quod *Nihil*, cujus nullus conceptus, nulla scientia, cum non habeat sui speciem, sub qua se repræsentet. Quænam sint *non Entia Chymica*, lege apud Rolf. Chymiæ l. 6. c. 3. seqq. quamvis Bekerus, & Langellottus eum refutare ausi sint; ille in supplemento in Physicam subterraneam; hic vero in Epistola quadam ad Nat. Curiosos, in Eph. N. C. Ann. III. obs. 59.

NORA, dicitur *Calx*, item *quodlibet sal*, item *Nitrum*. Rul. & Johns.

NOSEROS, νοσερὸς, *Morbidus*, *valetudinarius*, qui in perpetua imbecillitate vivit. Legitur ap. Hipp. 6. aph. 2. Junge Diet. n. 575.

NOSIDIDAC, i. e. *Artum*, vel *Artus*. Rul. & Johns.

NOSOCOMION, νοσοκομεῖον, dicitur locus, in quo ægri curantur. Latine etiam *Valetudinarium* dici posset.

NOSOCOMOS, νοσοκόμος, dicitur, *qui ægrotorum curam gerit*; Diet. Jatr. p. 933. & propterea haud inepte Jonston. in suo Syntagmate Med. Pract. partem tertiam vocavit νοσοκομικὴν, describens, quod sit pars Medicinæ practicæ specialis, in qua de morbis, & symptomatibus in specie, eorumque cura agitur.

NOSODOCHIUM, νοσοδοχεῖον, idem quod *nosocomion*, vulgo *Hospitale*: de quo lege Diet. Jat. p. 444.

NOSOLOGIA, νοσολογία, idem quod *Pathologia*.

NOSOS, νόσος, νόσημα. Vide *Morbus*.

NOSTER, ἡμέτερος, dicitur Spagyricis de metallis Philosophicis, v. v. *Aurum nostrum* est

Eli-

Elixir rubrum, & *album* est *Argentum nostrum*. Adjectum *Nostri* facit discrimen inter vulgaria, & Philosophica; quorum illa sunt confusa cum elementis; hæc ab iis liberata, & ad astralem naturam perducta. Libav. Apoc. Herm. P. post. T. 2. Oper. p. 412.

NOSTOCH, dicitur jaculum alicujus stellæ, vel potius ejus repurgatione dejectum quid in terram. Invenitur potissimum Junio, Julio, & Augusto, super latos campos, vel in pratis, instar fungi magni, vel spongiæ foraminosum quid, & leve, tendens in fulvum, & ravum colorem, & ut coagulatum jus tactum contremiscit. Sunt qui per *Nostoch* ceram intelligunt metaphorice. Dorn. Rul. & Johns. Parac. jungit cum Terniabin, & vocat mansiones rerum supracælestium, l. 4. de vit. long. c. 8. fructus aeris, Philos. Tr. 1. it. l. de pustul. Gallic. & aliis sympt. cap. 7. fin. *Balsami Nostoch* meminit idem, Berthoneæ l. 2. c. 7. Cœlitus quoque demitti credidit Helm. tr. de magnet. vuln. cur. n. 43.

NOSTOS, νόςος, dicitur *dulcedo*, & suavitas ciborum. Unde νόςιμα, *dulcia*, & πολύνοςα, quæ multum suavitatis in se habent; quod vocab. legitur ap. Hipp. lib. 2. de diæta XXXII. to. Junge Foes. Oec. p. 35.

NOTA, sæpe sumitur pro *Macula*, *Nævo*.

* NOTHOS, νόθος. Vide *Illegitimus*.

NOTHROS, νωθρὸς, dicitur *torpidus*, torpescens, segnis, & νωθρότης, *torpor*. Utrumque frequens ap. Hipp. Ita *Auster* dicitur νωθρὸς effective, 3. aph. 8. Junge Diet. n. 581. Pulsus *tardus*, Coac. t. 139. ægri νωθροὶ, *languidi*, 1. prorrh. s. 3. t. 10. 25. Substantivum νωθρότης, 1. prorrh. s. 1. t. 13. Coac. t. 91. Dicitur & νωθρίη, 1. prorrh. s. 3. t. 49. Coac. t. 203. Vide plura loca Foes. d. l. p. 436.

* NOTIAEOS, νωτιαῖος, *dorsalis*, a νῶτον, *dorsum*: Epitheton medullæ spinalis, quæ & μυελὸς ἐγκεφαλίτης vocatur, quia nihil est, quam *cerebrum* veluti prolongatum. Vide *Medulla*.

NOTIODES, νοτιώδης, *humidus*, a νοτὶς, *humor*, humiditas, *mador*. Est epitheton febris cujusdam, ap. Hipp. l. 6. Epid. s. 1. t. 29. quæ recentioribus *Humoralis* dicitur, species malignæ, & colliquativæ febris, quando corpus continuo madore evaporat, cum maximo languore, & virium prostratione. Jung. C. Hofm. de febr. c. 54. & 58.

NOTIOS, νότιος. Vide *Auster*.

NOTIS, νοτὶς, *humor*, *vapor* dicitur. Lind. Ex. 3. §. 217. Vide *Notiodes*.

* NOTON, νῶτον, *Dorsum*. Vide supra in DO.

NOTOS, νότος. Vide *Auster*.

NOVACULA, ξυρὸς, ξυρίον, a ξύω, *rado*, instrumentum vocatur Chirurgicum, quo pili deraduntur; cujus usum nonnulli vere, vel simulate metuunt, notante Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 4. circa fin. Usurpatur tamen interdum ad alias operationes Chirurgicas. Ita *Novaculam* vocat cultrum ad abscindenda membra Hildan. in Cista militari p. 1042. operum suorum. Sic etiam Scultetus singularem *Novaculam* descripsit, quam Græci *Scodeghino* vocant, & Rousletus ad fœtum Cæsareum usurpavit, Part. 1. Tab. 2. fig. 2. & Tab. LXII. Alia etiam Magna descripta occurrit. Tab. XX. fig. 5.

NOVALE, Paracelso dicitur *Portentum*; & in specie *Novalia cœlestia* vocat occultas imaginationes in homine, ex lectione, vel sermone obortas, l. 2. Philos. sagacis.

NOVATOR, νεωτὴς, in bonam, & malam partem sumi potest. Secundum illam dicitur sive Philosophus, sive Medicus, qui doctrina, judicio, prudentia, mentis acie præstans res novas invenit ad totius artis, sive scientiæ perfectionem utiles, & necessarias. Qualis fuit Harvejus inventor Circulationis sanguinis, C. Asellius venarum Lactearum, &c. Secundum hanc vero *Novator* est, qui solo vanæ gloriæ studio præter necessitatem nova excogitat vel principia, vel terminos, & similia, &c. quo epitheto Helm. non immerito a plerisque appellari solet: quamvis & hodieque sint, qui gloriolam vanam similiter sectentur. Plura de utraque significatione vide apud Hor. Augen. Tom. 3. l. 2. c. 4. seqq. p. 39. seqq.

NOVILUNIUM, νεοτελίωη, νεομηνία, olim dicebatur prima dies mensis, sive *Calendæ*. Hodieque vero de Conjunctione Solis, & Lunæ accipi solet. Quod tempus Paracels. venenosæ naturæ esse, lædere cerebrum, nimis audacter scripsit contra experientiam, tr. 2. de pestil. circa fin. & tr. 3. c. 2.

NOX, νὺξ, tempus illud notat, quo Sol infra Horizontem nostrum sese abscondit. Hanc ægris plerunque esse graviorem, quam diem, non solum in crisibus, sed & communiter, egregie declaravit Diet. n. 580. ex Hipp. 2. aph. 13. In specie dolores Gallicos *noctu* exacerbari, scribunt omnes Practici, hunc morbum pertractantes, & ex his Forest. l. 32. obs. 5. & 21. in Schol. *Nox* media, Spagyrice dicitur in Lapidis Philosophici labore, quando omnia nigrescunt magis magisque. Lib. Tom. II. Oper. p. 142. *Noctu*, Gr. νύκτως, Hipp. 4. aph. 83. *Nocturnus*, νυκτερινὸς, dicitur de febre quadam quotidiana, quæ noctu accedit. Hipp. 3. Epid. s. 3. 64. Gal. in com. quamvis Hofm. in Not. MS. monuerit, in aliis codicibus legi ἡμερινῶν, & rursus in aliis ἀμφημερινῶν.

Noxa, βλάβη, idem quod *Damnum*, Nocumentum. Vide *Blabe*. Verbum *Nocere* etiam pro *Lædere* ponitur. Keuch. ad Sammon. p. 258.

Nuba, duplicem habet significationem. 1. Est species *Mannæ*, vel Terniabin, roseo colore; qualis in Hibernia utplurimum cadit. Paracelf. Schol. in l. 4. de grad. & compos. c. 4. Dorn. in Diction. & Rul. & Johns. 2. *Nuba* idem est, ac *Cuprum*. Rul. & Johns.

* Nubes, *Nubecula*, νεφέλη, νεφέλιον. Proprie significat meteoron aereum, ex vaporibus aqueis in sublime elatis, & collectis productum: quæ significatio ad Physicos spectat. De *nubibus* superioribus, & inferioribus vide Th. Chymic. Vol. V. p. 334. Postea Medici transtulerunt ab aere ad urinas, in quibus materia illa immixta; & suspensa *Nubis*, vel *Nubeculæ* nomine appellatur, quæ alias & ἐναιώρημα dicitur. Vide *Enæorema*. Loca apud Hipp. sunt 1. prorrh. s. 2. t. 29. 36. Coac. t. 577. 582. 583. Supereminentiæ quoque in alvi dejectionibus subpingues interdum pallidæ, interdum flavæ, aut alio colore infectæ, νεφέλαι vocantur Erotiano Onomast. p. m. 76. e. *Nubes* etiam, & *Nubecula* significat vitium oculi, *Albugo*, *Pannus* quoque dictum, veluti *alba cicatrix* tenuior, in nigro oculi, exulcerationem superficiariam comitatur. Hippoc. 2. prorrh. XXIIX. 33. Ægin. l. 3. c. 22. Gal. in def. Hildan. cent. 3. obs. 23.

* Nucha, vocatur locus, ubi initium est spinalis medullæ. Sumitur & pro ipso principio spinalis medullæ, quam partem cerebri vocat Parac. Paragraph. l. 3. c. 1. §. 1. & sedem Epilepsiæ ibi constituit.

Nucleus, πυρὴν, proprie significat fructum arborum, ut *nuces*, vel mediam medullosam, & interiorem partem nucum, vel etiam alia grana, v. g. grana mali punici dicuntur *nuces*, Hipp. l. de Affect. XLIIX. 11. 12. Diosc. l. 5. c. 151. Vel etiam officula mespilorum, palmillarum, &c. Grana quoque thuris *nuclei* appellantur, Hipp. l. de superfœt. XX. 5. & baccæ sambuci, l. 2. de morb. mul. XXIIX. 38. Vide Foes. p. 547. Metaphorice vero ob aliquam formæ similitudinem tribuitur quoque specillorum quorundam Chirurgicorum parti alteri minori, in *nuclei* modum rotundæ, quam Chirurgi ad usus diversos adhibent. Propterea dicuntur *Specilla nucleata* πυρήνες, quæ Hipp. φαλακρὰ, *calvata* vocavit, 1. de art. t. 43. Gal. in comm. ad h. l.

Nudus, γυμνὸς, *Nuditas*, γυμνότης, quid significent, non opus habent explicatione. *Nuditas* interdum est utilis, Hipp. de sal. diæt. t. 13. interdum noxia. Ita nudis pedibus saltem incedere, Veneri noxium. Casp. Rejes C. El. q. 56. n. 2. Hinc etiam ob stimulum Venereum evitandum S. Franciscus suæ professionis Monachis usum calceamentorum denegasse fertur; & olim Sacerdotes Gentilium *nudis pedibus* sacrificasse, i. e. animo casto, & a libidinum criminibus expiato, e symbolis Pythagoricis constat. Idem q. 44. n. 19. Vide *Psiloma*.

Nuhar, i. e. *Venus*, vel *Æs*, *Cuprum*, item *Naaz*. Rul. & Johns.

Numen, δαίμων, sumitur pro *Deo*, & ejus præsentia efficaci in rebus humanis; specialiter etiam in rebus, operibusque Medicis, quam egregie inculcat Lind. Ex. 2. §. 6. 7. 17.

Numenius, νεμήνιος, dicitur Avis rostrata, alias & *Arquata dicta*; cujus historiam, & usum in cibis vide ap. Aldrov. l. 20. Ornith. c. 21.

Numerus, ἀριθμός. Hujus significatio nota vulgo quoque est, & ad Arithmeticam spectat. Helmont. dicit, *Numerum* nihil aliud esse, quam unitatum connexionem, tr. de Tempore, n. 22. Ejus usus insignis est quoque in medicina, non quod peculiaris virtus ei insit, quæ opinio merito refertur inter φλεδόνας, sive nugas, Gal. l. 3. de dieb. Critic. c. 11. sed ratio ejus habetur in diversis partibus Medicinæ: v. g. in Pathologia pertinet ad differentias morborum essentiales: *Morbi in numero* excedente, vel deficiente, Gal. de diff. morb. c. 4. & 8. Ad accidentales: an morbus sit Unus, & Solitarius: an plures, vel complicati? Dogm. Med. Gen. pag. 149. In Semiologia, quando attenditur *numerus* symptomatum, vel signorum Criticorum, Indicum, & non Criticorum. In Methodo medendi *numerus* Indicationum. In Pharmaceuticis res pleræque *numero* mensurantur. *Numerus* morborum quamvis certo determinari nequeat; a vero tamen nondum aberrasse arbitror Lindenum, quando tribus millibus, trecentisque plures statuere morbos non est veritus, Ex. 3. §. 11. Notanter quoque Forest. scripsit, quod *Numerus* malorum ostendat *numerum* remediorum, l. 20. obs. 11. *Numeri pares* vocantur *Fæminei*: *Impares Masculini*, Th. Ch. Vol. 1. p. 465. *Numerus* Ternarius, & Septenarius habentur pro mysticis. De illo vide Th. Chym. Vol. I. in Phys. Trismeg. Keuch. ad Sammon. p. 222. 235. De *numeris* Philosophicis lege Libav. T. 2. Oper. p. 337.

Nuncium, Helmontio dicitur perceptio illa, sive sensatio, & primus conceptus appetitus, aut affectuum, vel perturbationum, qualem primum accidere putat in stomacho, tr. Sedes Animæ, n. 13. & tr. Jus Duumvir. n. 13.

Nundinatio, ἐμπόλησις, vel, ut aliis placet, ἀπεμπόλησις, (quamvis potius hoc vocabulum contrarium significet, videl. intermissionem *nundinationis*) Medicis dicitur pactio

cum

cum ægris de soſtro. Lind. Ex. II. §. 30. ſeqq. Vide *Apempolesis*.

NUS, νῦς. Vide *Mens*, *Animus*.

NUSCITIOSUS, idem quod *Luſcioſus*, vel *Luſcitioſus*, μύωψ, Foreſt. l. 1. O. 37. Schol. Vide *Luſcioſus*.

NUSIADAT, i. e. *Armoniacum*. Rul. & Johnſ. in Lex. qui *Nuſiadat* ſcripſit.

NUSTUM, Paracelſo dicitur partim in genere *pinguedo*, *flos lactis*, portio butyroſa ſupernatans, partim in ſpecie hujuſmodi *pinguedo in urina* ſupernatans, quæ interdum inſtar materiæ albicantis ſabuloſæ ſubſidet. Vide plura de *nuſto* l. 2. de Tartaro, Tr. 3. cap. 3. in comment. & fragm. ad h. l.

NEUSIS, νεῦσις, *nutatio* dicitur, quæ fit, quando caput flectimus. Poteſt tamen pro artuum flexione accipi, notante J. Alex. not. in Gal. l. 1. de mot. muſc. c. 3.

NUTRICATIO, idem quod *nutritio*, de qua p. p.

NUTRICOLUM, vocatur Paracelſ. membrum, in quo ſeparatio, digeſtio, & expulſio ab elementatis factis concoquitur. Schol. in 1. de urinis tr. 2. c. 1.

* NUTRIMENTUM, τροφή, idem quod *Alimentum*; de quo vocab. vide ſupra in AL, & in genere vocatur, quicquid ſubſtantiam corporis noſtri conſervare, & augere, & in eandem converti poteſt. Gal. l. 1. de S. F. c. 1. l. 3. de temper. c. 2. Nec inepta deſcriptio Schrod. l. 1. c. 17. *Nutrimentum* eſt materia humida, ſpirituoſa, quæ vi, & facultate rei nutricandæ præparatur, ſubindeque alterata, mutata, determinata membris incorporatur. Univerſalior enim eſt initio, & a natura rei nutricandæ diverſa; unde paulatim alteratur, inque naturam rei nutriendæ tranſplantatur. Verum Rul. & Johnſ. deſcriptio, quod *nutrimentum* ſit res tranſmutata in ventriculo per putrefactionem, accurata non eſt, & ſtrictior ſuo definito. *Nutrimentum* Lapidis Philoſophici quale ſit, vide Lib. Oper. T. II. p. 403. 405. 531. ſeq. ſcil. *Mercurius Philoſophicus*.

* NUTRITIO, θρέψις, item *nutricatio*, in genere, vel eſt continue effluentis materiæ redintegratio. Unumquodque vero ea ipſa ſubſtantia, qua primum genitum eſt, ali etiam perpetuo conſuevit. Gal. l. 1. de ſem. c. 16. Vel eſt perfecta *Aſſimilatio*, l. 3. de Temper. c. 1. in fin. Ad generalem ſignificationem quoque pertinet deſcriptio ap. Schrod. l. 1. c. 4. quæ ibi videatur. *Nutritionem* cum *Generatione* in hoc tertio convenire, quod loco deperditi ſubſtituatur nova materia congeneris priori, egregie demonſtravit Charlton. Exerc. I. Oecon. anim. §. 2. in qua Exerc. plura de *nutritione*. In ſpecie *nutritio* corporis humani ita deſcribi poteſt: *Nutritio* eſt Actio Naturalis, qua intercedentibus variis alterationibus, ſubordinatis, & ſegregationibus, beneficio caloris vitalis, ſuccus naturalis partibus corporis univerſis, ac ſingulis oblatus, in ſubſtantiam nutriendi convertitur, & ita quod antea deperditum eſt, reparatur. An vero ſuccus ille *nutritius* per arterias, an vero per nervos ad partes feratur, non eſt hujus loci dirimere. Eſt ergo *nutritio* nihil aliud, quam ſingulis momentis renovata generatio. Charlton. d. l. Jungatur ex eleganti libello Rob. Boyle de corpor. animalium poroſitate c. 2. ubi ſuccincte *nutritionem* pariter, & accurate delineavit. Quid Chymicis vocetur *nutritio*, videatur ſupra in vocab. *Imbibitio*, *Inceratio*. Adde Lib. Tom. II. Op. p. 408. Vveker. Antid. Gen. l. 3. c. 11.

NUTRITORIUS, θρεπτήριος, θρεπτικὸς, dicitur de partibus ad *nutritionem* facientibus; quales non ſolum ſunt organa coctionis, ſed & organa excrementorum ſecretionis, ex mente Gal. l. 5. de U. P. c. 13. in fin. ubi vocantur ὄργανα τῆς τροφῆς. Vide C. Hofm. in comm. ad h. l. n. 296.

NUTRIX, τρέφουσα, proprie dicitur, quæ lactat infantem, θηλάζουσα παιδία. Gal. lib. 1. de ſan. tu. c. 9. quæ qualis eſſe debeat, videatur ibid. ut & J. Alex. l. 27. Sal. c. 5. Diet. Jatr. pag. 935. ubi inter *Adſtantes* refertur. Ejus vitia recenſet Helmont. tr. Nutritio ad vit. long. Quid *nutrix Chymica* ſit, videlicet peculiaris *Terræ Virgo dicta*, cum nobis nec libeat, nec liceat nugis illis apocryphis tempus terere, quærat curioſus harum Lector in Th. Chym. Vol. I. pag. 201. 378. Vol. III. pag. 35. Libav. Alchym. Pharmaceu. c. 31.

† NUX REGIA, i. e. Juglans. Aſcan. Marin. de morſ. Can. rab. c. 26.

NUX, κάρυον, in genere ſignificat fructum, qui exterius duriori cooperitur cortice, & intus latet nucleus, qui edendo eſt. Lang. l. 1. ep. 67. Stricte dicitur ſimpliciter de *Juglande*, Gal. l. 2. de A. F. c. 27. Pertinet ad Botanicam. *Nux* metaphorice vocatur *Capitis Doloris* ſpecies, quæ alias & *Galea* vocatur; eſtque totius σωύτονος πόνος, h. e. æqualis undique dolor, & moleſtia. Heurn. de morb. capit. c. 5.

NYCHTHEMERON, νυχθήμερον, ſignificat ſpatium viginti quatuor horarum, diem, & noctem comprehendens. Vide *Noctidiale*.

* NYCTALOPS, νυκτάλωψ, νυκταλωπία, præcipuo ſignificatu dicitur de iis, qui noctu melius vident, quam interdiu. Hippoc. 2. prorrh. XLI. Conſentit Gal. in def. Medic. & in Iſagog. c. 16. Helm. tr. Form. ort. num. 51. 52. ut mirum ſit,

sit, nonnullos interpretes contra Etymologiam vocabuli, & usitatam acceptionem explicare de nocturna cæcitate, sive *Lusciositate*; uti quidem Foes. fecit p. 436. & Cummenus in Eph. N. C. Ann. III. obs. 133. Vide *Lusciosus*.

NYCTERINOS, νυκτερινὸς, *Nocturnus*. Vide *Nox*.

NYCTERIS, νυκτερίς. Vide *Vespertilio*.

NYCTICORAX, νυκτίκοραξ, Lat. *Corvus nocturnus*. An vero *Accipiter nocturnus*, aut *Bubo*, aut *Ulula* hoc nomine veniat? an in genere omnes nocturnæ aves rapaces ita vocentur, non est nostrarum partium extricare. Vide Aldrov. l. 8. Ornithol. c. 1. Meminit ovi *Nycticoracis* Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8.

NYCTOIDES, νυκτοειδὲς, dicitur, quod noctis speciem habet; & ponitur pro *nigro*. Erot. Onom. p. 77. d. Gorr.

NYGMA, νύγμα, idem quod νύσις, νύξις, *punctura*, quæ est solutio continui in parte molli carnosa facta per instrumentum acutum, & tenue. Gal. l. de const. art. med. c. 6. Est remedii genus, quod *Punctio* dicitur, & adhibetur hydropicis, Gr. παρακέντησις dicta. Vide *Paracentesis*.

NYGMATICOS, νυγματικὸς, proprie *Punctorius* dicitur. Sed a Galeno sumitur pro *Emplastro contra puncturas*, l. 6. de C. M. P. G. cap. 10. in princ. quemadmodum & hodieque Emplastr. *Sticticum Crollii*, vernacule *Stich Pflaster* dici solet.

* NYMPHA, νύμφη, æquivocum est vocabulum. Quoad Anatomicam significationem, non conveniunt inter se Authores. Galenum, & alios ex antiquioribus partim pro *Clitoride*, partim pro *Hymene* accepisse, patet ex Gal. lib. 15. de U. P. cap. 3. C. Rejes C. El. p. 48. nu. 16. & q. 57. n. 9. Recentiores vero prominentias illas geminas cutaneas intra pudendum muliebre sitas, rimam pudendi constituentes, ita vocarunt; de quibus legantur Gorr. Barthol. lib. 1. c. 35. Rolf. de Part. Genit. Part. 2. c. 38. *Nymphæ* quoque vocantur *Vermiculi apum*, vesparum, crabronum, noviter ex oculis prodeuntes, quemadmodum vermiculi fucorum. Aldrov. l. 1. de Insect. c. 1. p. m. 57. 58. *Nymphæ* quoque Paracelso sunt spiritales homines, ac mulieres, vel corporei spiritus, aquas inhabitantes; qualis fuit Melusina. Paracels. in Paramir. & alibi scribit etiam, se integrum tractatum conscripsisse de talibus spiritalibus hominibus. Dornæus, Ruland. & Johons.

NYMPHÆA, νυμφαία, primo nomen est herbæ palustris, vel aquaticæ; de qua quære in Botanicis. Porro *Nymphæam* quoque appellari vitium Clitoridis in magnitudine aucta, quod *Caudatio*, vel Excrescentia nymphæ vocatur, author est Rolf. d. l. c. 42.

NYMPHES, Paracelso dicitur alius homunculus a *Nympha*, non aquaticus, sed in terris occurrens, qui alias antiquo nomine *Sylphes*, item *Pygmeus* vocatur. Fragment. libri Philosophiæ de sang. ultra mortem.

NYMPHIDICA, idem est Paracelso, quod *nympha*, i. e. spiritalis homunculus: & *nymphidica vita* de illis dicitur, l. de vit. long. Metaphorice *nymphidicæ* spiritus aquarum solventium in arte dici possunt. Dorn. Rul. & Johns.

NYMPHOMANIA, νυμφομανία, idem quod *Furor uterinus*. Senn. l. 4. Med. Pr. part. 2. s. 3. cap. 5. Hippocr. vero hanc libidinem furiosam vocavit οἰστρομανίαν, in epist. ad Damag. Posset etiam vocari *Hysteromania*.

NYMPHOTOMIA, νυμφοτομία, i. e. *nympharum sectio*, dicitur operatio Chirurgica, apud Ægin. l. 6. c. 70. qua Nymphæ excrescentes, aut Clitoris, (quæ etiam nonnullis Nympha dicta fuit) prominens rescinditur. Perperam igitur a Mercato vocabulum hoc pro Nymphomania sumitur, animadvertente Senn. d. l.

NYSADIR, idem quod *Nusiadat*, id est *Sal Armoniacus*. Rul. & Johns.

NYSTAGMOS, νυσταγμὸς, dicitur *dormiendi cupiditas cum nictatione capitis*. Hipp. l. de vet. med. XIX. 10. l. 4. de R. V. I. A. t. 88. l. 6. Epid. s. 4. t. 17. a verbo νυστάζειν, *nictando dormiturire*, quod legitur l. 7. Epid. XII. 10. Jung. Foes. p. 436.

NYX, νὺξ. Vide *Nox*.

NYXIS, νύξις, idem quod νύγμα, *punctura*. Vide *Nygma*.

O

O Gr. ο μικρὸν, & ω μέγα, præter litteralem significationem apud Chym. Character est, denotans *Alumen*, de quo supra suo loco. Sic & tria minora °°° significant *Oleum*.

OBAMBULATIO, περίπατος, proprie dicitur de motu corporis locali mitiori, a verbo περιπατέω, qua significatione legitur apud Gal. l. 1. de A. F. c. 1. Tropice vero usurpatur nomen de cura, & meditatione, quæ animæ est περίπατος, veluti *obambulatio*. Hipp. 6. Epid. s. 5. t. 11.

* OBAUDITIO, *Obauditus*, βαρηκοΐα. Vide *Baryecoia*. *Cophosis*, *Surditas*.

OBCOECATIO, *Occæcatio*, ἐκτύφλωσις, τύφλωσις, idem quod *Cæcitas*. Hipp. 6. aph. 57. Diet. n. 847. Vide *Cæcitas*. Paracelso *Occæcatio Nigromantica* vocatur quinta species *Nigromantiæ*, quæ corpus visibile invisibiliter potest occultare, l. 1. Philosoph. sagacis.

Obdormisco, ἀφυπνόω, κοιμάομαι, hoc est dormiendi gratia cubo. Diet. n. 316.

Obduco, ἐπάγω, περιάγω, proprie aliquid alteri circumduco. Accipitur vero etiam pro *Bibere*, teste Rhodio ad Scrib. n. 122. & Keuch. ad Samm. p. 194.

Obduro, περισκληρύνω, dicitur de frigore cutem externam, vel habitum corporis superficiarium constipante, & *obdurante*, Hippoc. 5. aph. 20. l. de humid. usu XI. 15. Unde *obdurata tubercula*, περίσκληρα φύματα vocantur l. 6. Epid. s. 1. t. 13. Vide Foes. Oec. p. 500. Diet. num. 679.

Obedientia, ὑπακοή, πειθαρχία, idem quod *Obsequium*, cujus significatio etiam pueris notissima. Requiritur vero etiam ab ægrotis, si saluti suæ consulere cupiunt. De hac virtute vide Lind. Ex. 2. §. 23.

* Obelæa, ὀβελαία, epitheton *Suturæ*, sive commissuræ *Rectæ* in Cranio, quæ a media syncipitis sutura ad mediam occipitis secundum longitudinem extenditur. Dicitur & ῥαβδοειδὴς ῥαφὴ, Latini *Rectam*, aut *Sagittalem* vocant, Gal. l. 9. de U. P. c. 17. l. de ossib. c. 1. Barth. libell. 4. An. c. 5.

Obelchera, id est *Cucurbita*. Ruland. & Johns. in Lex.

Obesitas, πολυσαρκία, πάχος, παχυσμός. Vide *Corpulentia*, *Crassities*. Et dispositio corporis vel in latitudine sanitatis, vel etiam p. n. pertinens ad auctam magnitudinem. Opponiturque *Gracilitati*, ἰσχνότητι. *Obesitas* naturalis quomodo procuranda, docet Gal. l. 6. de san. tu. cap. 8. Forest. l. 31. obs. 11. cum Schol. Præternaturalis vero est caussa morborum acutorum, in specie etiam Ilei. Lin. Ex. IV. §. 28. quomodo tollenda, Hipp. de sal. diæt. t. 14. Gal. l. 14. M. M. c. 15. Lang. l. 1. ep. 65. ubi Laccæ veræ potus cum aceto extollitur. Helmont. tr. Jus Duumvir. n. 59 & Latex Humor. neglig. num. 44. De *Obesitate*, quam inter tumores p. n. primum ponit, & πολυσωματίαν, παχυσωματίαν, πολυσαρκίαν dici vult, videatur Ingrass. com. ad Avic. de tum. p. n. p. 78.

Obex, ἐμπόδιον, πρόβλημα, idem quod *Remora*, quæ adiicitur ad retinendum aliquid. Refertur inter partes instrumentorum Chirurgicorum. Oribas. de Machinamentis. Vide *Problema*.

Obfuscatio, vel *Offuscatio*, ἀμαύρωσις, obscuritas visus. Forest. l. 11. obs. 35. in Schol. Hildan. Cent. 1. obs. 27. Diet. Jatr. nu. 47. Vide *Amaurosis*.

Objectum, terminus potius Logicus, quam Medicus, significans *materiam*, *circa quam* scientia, vel Ars versatur. Ita *Objectum* Medicinæ sunt Res naturales, secundum naturales, & non naturales, & præternaturales. Aliquando tamen confunditur cum *Subjecto*, quod est materia, quæ agentis elaborationi subjicitur, sive *Materia in qua* dicta. Schr. l. 1. cap. 36. *Objectum visivum* vocatur corpus, quod per visum cognoscitur. Vvillis tr. An. brut. P. 1. c. 10. *Objecta* dicuntur movere sensus, Paracels. tr. de partu hominis, v. 3. 4.

Obitus, idem quod *Mors*, θάνατος. Vide *Mors*.

Oblæsio, πήρωσις, idem quod *Mutilatio*: Privatio quoque vel impedimentum functionis alicujus naturalis. Gal. def. Medic.

Oblatæ, *purgantes*, dicuntur medicamentum quoddam figuratum, ferme coincidens cum *Holippis*; paraturque ex farina tenuissima, & saccharo, cum speciebus purgantibus.

Oblatio, προσφορὰ, generaliter dicitur de omni remediorum applicatione. Restringitur vero ad cibi, & potus assumptionem: Quemadmodum & τὰ προσφερόμενα, *oblata*, late de omnibus remediis, stricte de cibo, & potu exposuit Gal. 3. in 3. Epid. t. 56. προσφοραὶ leguntur, sive *oblationes*, apud Hipp. 2. aph. 33. Junge Foes. 537. Diet. num. 733. Aliquando & *oblata* dicuntur προσφορήματα, apud Euripid. & προσοίματα, Hipp. l. de L. l. Hom. LII. 7. LIII. 1. LIV. 13.

Oblinitio, ἐπάλειψις, ἐπίχρισις, idem quod *Illinitio*. Legitur aliquoties apud Scribon. Confer ad Lex. Scrib. Rhod. Vide *Illitio*.

Obliquatio, σκολίωσις. Vide *Obstipatio*.

Obliquitas, λοξότης, σκολιότης, *Obliquus*, generaliter opponitur Rectitudini. Vide *Loxos*. Specialiter idem est, quod *Obliquatio*. Vide & *Scoliosis*, *Scoliotes*. *Obliqui capitis Musculi superiores*, & *inferiores* qui vocentur, vide in Anatomicis; & inter hos apud Barthol. l. 4. Anat. c. 5. p. 567. Item *Oblique ascendentes*, & *descendentes abdominis*, l. 1. c. 6. p. 47. 54.

Oblivio, λήθη. Vide *Lethe*.

* Oblongus, idem quod *Longus*. Vide supra μακρός. Vide *Longus*.

Obmutescentia, ἀφωνία. Vide *Aphonia*.

Obolus, ὀβολός, nomen ponderis, continens octo æreos; & tres *oboli* faciunt drachmam dimidiam. Gal. de pond. & mens. cap. 3. l. 6. de C. M. S. L. c. 1.

Obritum, est *Cuprum*, Ital. *Bronzo* vocatum, metallum ex ære, & stanno. Fallop. de metall. l. fossil. c. 17. Tom. 1. Op. p. 314.

Obrizum, est *purum aurum*, in spadiceum colorem arte calcinatum, aut pulveratum. Dornæus, Ruland. & Johnson. in Lexic. Sumitur etiam de auro puro naturaliter tali,

Theatr. Chymic. Vol. 2. pag. 342. Vol. 3. pag. 209.

OBSCOENUS, αἰσχρὸς, idem quod *Turpis*, *Impudens*, ἀναιδὴς, ἀναίσχυντος. Dicitur de partibus genitalibus, quamvis elegantius *Pudenda*, αἰδοῖα, vocentur, quorum denudatio *obscœnitatem* implicat. Diet. Jatr. n. 14.

OBSCURITAS, σκότος, proprie, & improprie accipitur. Illo modo pro defectu luminis debiti; & ita v. g. *obscuritas* visus, ἀμαύρωσις, idem quod *Obfuscatio*. Hoc modo dicitur de vitio quodam sermonis, & dictionibus non perspicuis, Gr. ἀσάφεια. Gal. 4. de R. V. I. A. t. 18. & alibi. Vide *Asapheja*. Talem *obscuritatem* affectare soliti sunt veteres plerique. Helmontius quoque cum suis asseclis ejusmodi *obscuritatis* vitio laborat.

OBSEQUIUM, idem quod *Obedientia*, πειθαρχία, de quo paulo superius.

* OBSERVATIO, τήρησις, συμπαρατήρησις, vocabulum Empiricæ sectæ proprium, significans cognitionem rei alicujus sensuum fide comparatam. Unde & cum *Experientia* sæpe confundebant, ut & cum *Memoria*. Vide Gal. de opt. secta, c. 2. & in seq. passim. Secta quoque Empirica propterea vocabatur *observatrix*, τηρητικὴ, & Empirici τηρητικοὶ, *observatores*, apud Gal. de opt. sect. ad tyr. c. 1. fin. Hodieque ut plurimum æquipollet *Historiæ Medicæ*; uti patet ex Forest. & Eph. N. C. aliorumque Auctorum *observationum* Libris. Utinam vero semper ex fide nobis darentur *observationum* Libri! Libet obsignare voto Linden. Ex. XIII. §. 8. Vide *Casus*. *Historia*.

OBSESSUS, δαιμονιακός, ἐνεργούμενος, dicitur, qui a diabolo, sive cacodæmone corporaliter affligitur. Vide *Energumeni*. Quo etiam refert Paracelsus nonnullos, qui Chorea S. Viti laborarunt, tr. Paramir. de morb. invisib. An *obsessi* naturalibus remediis curari possint? ventilavit Casp. a Rejes C. El. q. 28.

OBSIDIANUM, nomen vitri, vel *lapidis fusorii*, qui & *Schmalthum* dicitur; de quo vide plura apud Pl. l. 36. H.N. c. 26. Libav. S.A.Ch. l. 7. cap. 21. Chiocc. Muf. Calceol. f. 3. p. 380. Translatum etiam ad *Vitrum Antimonii*, a Libav. d. loc. cap. 23.

OBSTETRIX, μαῖα, μαιεύτρια, dicitur fœmina perita, quæ fœminis gravidis, & parturientibus operam suam præstat, qua ordinando remedia, qua manum admovendo. Egregiam quoque descriptionem tradidit jam olim Moschion. de morb. mul. c. 1. Debet ergo perita esse Anatomiæ, & corporis humani structuræ. Verum quam sæpe hoc fallat, testatur experientia. Unde & apud Forest. legitur l. 19. obs. 14. quod *obstetrix*, quæ diu artem obstetricandi exercuerat, satis insuper garrula, vesicam pro utero habuerit, nec discernere potuerit. Jungatur & C. Rejes C. El. q. 52. 53. Olim officium quoque *obstetricum* opus maximum fuisse, explorare temperamenta, & constitutionem corporum, & locorum secretorum maris, & fœminæ, ad fœcunditatem conjugii promovendam, & sterilitatem evitandam, testantur ex Platon. Theæteto Gal. 5. aph. 62. Lang. l. 1. ep. 49. Diet. Jatr. p. 75. Talis fuit prima, post legem ab Atheniensibus latam contra mulieres, ne medicinam facerent, Agnodice, virgo & puella; de qua ex Hygino historiam recenset Hor. Augen. l. 1. Epist. & cons. Medic. cap. 6. Tom. 1. Oper. p. m. 331. De *obstetricum* officio legantur etiam & veterum, & recentiorum libri de morb. mul. & alii, & qui de *arte obstetricandi* scripserunt. Pertinent huc lectu quoque digna, quæ occurrunt in Act. Hafn. Vol. 2. obs. 22. p. 53. seq. *Sella obstetricalis* dicitur, quæ peculiariter usurpatur in partu ad fœtus exclusionem commoda.

* OBSTIPITAS, σκολίωσις, *obstipus*, σκολιὸς, γαυσὸς, dicitur generaliter de omni obliquitate, tortuositate, & incurvatione. Ita & Hypochondriorum σκολιότης legitur apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 57. i. e. ἀνωμαλία, & inæqualitas. Usitatius tamen de partium ossearum tortuositate sumitur. Ita spinæ inæqualitas σκολίωσις, quæ alias *Gibbus* dicitur. De cruribus quoque *tortuosis* legitur Græc. γαυσὸς, vel γαῦσος, Hipp. 2. de fract. t. 69. 4. de art. t. 61. & 64. Jung. Foes. Oec. p. 34. & 574. Pertinet ad morbos figuræ vitiatæ.

OBSTRUCTIO, ἔμφραξις. Vide *Emphraxis*. Dicitur & *Obturatio*.

OBSTRUENS, στεγνωτικὸς, epitheton medicamentorum, quæ meatus, & ora vasorum occludunt, & sensibiles excretiones prohibent; quorum natura est crassarum partium, terrea, & expers acrimoniæ. Gorr. Opponuntur τοῖς ἀναστομωτικοῖς, *deobstruentibus*, & *aperientibus*. Vocantur illa quoque *obturantia*.

OBSTUPEFACIENS, ναρκωτικός. Vide *Narcoticus*. *Obstupefactio*, νάρκη, vel νάρκωσις. Vide *Narce*.

* OBSTUPESCENTIA, ἔκπληξις. Vide *Ecplexis*.

OBSURDESCO, i. e. *Surdus fio*, κωφάομαι, dicitur de νεκρώσει virtutis acusticæ, sive auditivæ; estque signum lethale in Ileo. Lind. Ex. IV. §. 79. seq. Vide *Cophos*.

OBTENSIO, παρέτασις, a παρατείνω, *obtendo*, sive circumtendo, quod legitur apud Hipp. 5. ap. 71. Jung. Diet. n. 981.

Op-

Obtortus, γαῦσος, idem quod *Obstippus*: de quo p. a.

Obturatio, ἔμφραξις, σέγνωσις, idem quod *obstructio*. *Obturatoria* vocantur illæ materiæ, quibus vasa Chymica, vel Pharmaceutica *obturantur*, vel incrustantur. Libav. T. II. Oper. p. 139. *Obturatores* Musculi femoris foramen inter os pubis, & Ischii implentes, leguntur ap. Bart. l. 4. Anat. c. 11. p. 580.

Obtusus, ἀμβλὺς, idem quod *Hebes*. Diet. n. 48. Proprie de ferro; metaphorice de oculis; nec non de animo dicitur.

Obviam Itio, ἀπάντησις. Vide *Apantesis*.

Obvolutio, περιείλησις, idem quod *Circumvolutio*. Usurpatur de fasciis, quæ membro alicui *obvolvuntur*. Gal. de fasciis.

Occasio, æquivocum est vocabulum. Vel enim respondet Gr. καιρὸς, & notat *opportunitatem temporis*, cujus inventio est principium curationis morborum, For. l. 1. Chir. O. 3. Sch. imo anima curationis, C. Rejes C. El. q. 24. n. 4. Vide *Caros*. Vel resp. Gr. πρόφασις, ἀφορμὴ, & significat *causam procatarcticam*, extremam, evidentem; imo generalius omnem rei materiam, ex qua initium motus ad reliquas actiones prodit. Gal. com. 1. in 1. Epid. t. 10. c. 1. in 3. Epid. t. 15. & c. 3. in 6. Epid. t. 18. & c. 2. progn. t. 66. Jung. Foes. Oec. p. 539. Dieter. n. 736. Vide *Caussa*.

Occasus, δύσις, communiter, & proprie dicitur de Sole, & Astris sub Horizontem sese abscondentibus. Vide *Dysis*. Per translationem vero quoque de *interitu*, vel hominum dicitur, & ita respondet vocabulo *Mors*: vel Morborum, & ita coincidit cum *Solutione*, vel *Curatione*. Spagyrici quoque in Magisterio Lapidis Philosophici transtulerunt ad nigredinem, quæ est signum putrefactionis, & solutionis secretæ, quam vocant *Occasum* Solis, & initium Artis. Libav. Tom. II. Op. p. 414.

Occidens, δυσμὴ, δύσις, proprie dicitur de loco, ubi Sol occidit, & sese sub terram abscondit, visui nostro subducens. Dicitur & *Occasus*. *Occidentalis*, Gr. δυσμικός. Tropice Chymicis *Occidens* vocatur *Acetum*: item *Occidens stella*, i. e. *Sal Ammoniacus*, *Occidens*, *Mercurius*, Saturnus Hermaphroditus, Aqua viva, viscosa, &c. Ruland. & Johns.

Occido, ἀποκτείνω, idem quod *interimo*, neco. Gal. l. de Ther. ad Piso. c. 8. Helmont. queritur de Arte Medica, quod hodieq; liberum sit *occidere*, ob imperitorum libertatem, tr. Tumul. Pestis.

Occisio, spiritus mundi, sive aquæ vivæ, & in sal naturæ conversio est secretum *Calcinationis* sapientum. Th. Chym. Vol. VI. p. 186.

* Occiput, ἰνίον. Vide *Inion*. Dicitur ὀπισθοκράνιον, Æginet. l. 6. c. 2.

Occludens, κλεῖον, idem quod *Obstruens*, *Condensans*: opponitur *Aperienti*. Gal. l. 5. de S. F. c. 14.

Occlusio, in specie vocatur angustatio viarum similis obstructioni, modo fit circa orificium ductus, vel canalis. Blas. Med. Univ. p. 27.

Occæcatio, τύφλωσις, idem quod *Cæcitas* active sumpta. Vide supra suo loco. *Occæcati*, τυφλωθέντες, quidam celeriter Solem intuentes notantur a Gal. l. 10. de U. P. c. 3. circa fin.

Occultus, κρυπτὸς, dicitur vel subjective. Ita *Cancer occultus* ad differentiam exulcerati. Vide *Cryptos*. Vel caussaliter, & effective, quando alicujus rei, vel effectus caussa latet. Unde quondam Medici *Qualitates occultas* excogitarunt, quarum operandi ratio intricatior est, præsertim a priori; quas licet sint [illegible] in totum negare audeant, nostro tamen j[illegible] omnino non videntur negandæ. Vide Dogm. nostra M. Gen. p. 659 seq. quas Helmont. fortassis non inepte ad Archeum referre conatur, tr. Potestas Medicam. nu. 33. Quomodo Spagyrici manifesta reddant *occulta*, & vice versa, Vide Th. Chym. Vol. III. p. 40. Item Libav. Tom. II. Oper. p. 144. & alibi sæpius.

Oceanus, ὠκεανὸς, quid significet, ex aliis etiam Lexicis patere potest, nimirum vastum mare maximam partem orbis terrarum ambiens. De hoc statuit Helmont. nihil aquarum recipere a mari mediterraneo, tr. Aqua, nu. 13. Unde *Oceani* fluxus, & refluxus proprie dependeat, Physicis inquirendum relinquimus. Legatur, si placet, integer tractatus Federici Delphini Mathematici quondam Veneti, hoc tit. & Th. Ch. Vol. V. p. 402. Item Acta Philosophica Oldenburgii An. 1666. Alias *Oceanus* quoque vocatur solium vastum in balneis, & omnino lacus, alveusque major ab amplitudine vocatus, & a lavantium quoque strepitu, & marino quasi æstu, teste Lampridio. Comparationem *Oceani* Macro, & Microcosmici, h. e. analogum motum aquarum ex, & ad *Oceanum*, sic & sanguinis ex Corde, & ad Cor, dissertatione epistolica proposuit Philipp. Jac. Sachs a Levvencheim ad D. Thom. Bartholin.

Ochema, ὄχημα, Latine *Vehiculum*, vocatur Gal. portio humida, aquosa, & tenuis cum chyli, tum sanguinis; quia nec chylus, nec sanguis venas transire posset absque hujus adminiculo, l. 4. de U. P. c. 5. Jung. C. Hofm. in comm. ad h. l. Schenk. de sero sang. c. 3. Hodie *Lymphæ* quoque nomine venire videtur. Vide *Lympha*. *Vehiculum*.

Ocheteumata, ὀχετεύματα, a quibusdam vocantur *foramina narium*, quæ etiam θαλάμας aliqui appellant. Gorr. Linden. Arist. tribuit, & Theodorum per *meatus* Latine *expressisse* statuit,

tuit, l. 2. Med. Physiol. c. 12. §. 9.

Ochesis, ὄχησις. Vide *Vectio*.

Ochetos, ὀχετὸς, generaliter significat Rivum, *meatum*, *viam*, ductum, canalem, per quem aliquid effluit, aut transit: ab Hippocrate vero tribuitur diversis rebus, v. gr. viis circa urinam, & alvum, 3. de art. t. 52. venis, & arteriis, d.l. t. 59. exponente Gal. in comm. ad hæc loca: poris, sive spiraminibus cutaneis, lib. 6. Epid. s. 3. t 8. Jung. Foes. Oec. p. 474. Erotian. Onom. pag. 84. c. Descendit a verbo ὀχετεύω, veho, *derivo*, transitum concedo; quod etiam legitur apud Hipp. l. de Ven. XXV. 12.

Ocheus, ὀχεὺς, vocatur a quibusdam *ferotum*, quod magis usitato nomine ὀσχέον appellant. Gorr. Rolfink. de part. gener. inserv. P. I. c. 14.

Ochlos, ὄχλος, perturbationem, *molestiam*, negotium molestum significat, apud Hip. 3. de art. t 27. & l. 4 Epid. II. 14. l. 6. Ep. s. VI. t. 12. Hinc ὀχληρὸς, ὀχλώδης, *molestus* dicitur, 2. de artic. t. 59. Galen. in com. Erot. On. p. 83. C. Foes. d. l. Et verbum ὀχλέειν, significat *turbare*, perturbare. Foes. Significat & *Vulgus*, *Populum*. Vide infra.

Ochra, ὤχρα, terræ species est colore luteæ, a quo nomen habet. Duplex habetur: *Nativa*, sive fossilis, olim ex Attica, hodieque ex Dacia, & Hungaria: altera *Factitia*, quæ ex plumbo adusto fit, aceto extincto, pictoribus magis usitata. *Ochræ* historiam, & usum vide pluribus apud Diosc. l. 5. cap. 108 Rul. in Lex. Schroder. l. 3. c. 2. n 6. Fr. Hofm. in Cl. ad h l. Libav. S A. Ch. l. 6 c. 4. & Alchym. pharmac. c. 10. Chiocc. Mus. Calceol. s. 2. p. 135. seq.

Ochros, ὠχρὸς, colorem significat luteum, *pallidum*, nempe ex candido, & flavo permixtum, tanto candidiorem flavo, quanto flavum rubro. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 22. Quod si adhuc plus albicet, ὠχρόλευκος, *ex pallido albicans* dicitur. Hipp. l. 7. Epid. notante Foes. p. 694. Linden. herbeum vocavit, ὠχρὸν, vulgo *olivastrum* dictum, Ex. IX §. 18. ὦχρος quoque pen. circumflexa notat leguminis genus, Lat. *Ervilla*, aut *Cicera* dictum. Gorr. Jul. Alex. com. in l. 1. de Al. fac. c. 25. Vide *Pallidus*.

Ocroxanthos, ὠχρόξανθος, *ex pallido flavus*. Legitur apud Gal. l. 4. de san. tu. c. 4.

* Octhodes, ὀχθώδης, verrucosus, *prætumidus*, *callosus*, torosus. Dicitur de Labiis ulcerum duris, & prætumidis. Gal. lib. 3. Meth. Med. c. 3. l. 4. de C. M P. G. cap. 1. seqq. quin & ipsa ulcera ægre cicatricem ducentia ὀχθώδη vocantur, Ibid. ὄχθοι quoque *tumores callosi*, verrucosi dicuntur, notante Henr. Steph. in Thesaur. & Scapula. Gorr.

Ocium, σχολὴ, ἀργία, refertur inter res non naturales; estque species *quietis*, Caussa procatarctica sanitatis, & morborum. Gal. comm. 2. de nat. hum. l. 1. Hildan. de valet. tu. Dogm. nostr. M. Gen. P. V. c. 5. dogm. 5. p. 645. Carlton. Ex. Pathol. VII. §. 3.

Oclasis, ὄκλασις, idem quod ὄκλασμα, *genuum flexio*, cum quis genibus flexis in crura subsidit. Hipp. 3. de art. 64. ab ὀκλάσαι, i e. *genua flectere*. Erotian. Onom. pag. 82. d. Jung. Foes. p. 449.

Oclax, ὀκλὰξ, *geniculatim*, genibus flexis, curve. Gal. l. 3. de U. P. c. 15. C. Hofman. comm. ad h. l. nu. 166. Gorræus vero exponit per ipsam μύλην, molam, aut ἐπιγουνίδα, in defin.

Ocneo, ὀκνέω, significat *cunctari*, pigrum, aut segnem esse. Unde compos. κατοκνέω, idem significans, *non possum*. Erot. d. l. Ὀκνηροὶ idem quod ἀσθενεῖς, *pigri*, *infirmi*, segnes. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 22. Vide Foes. p. 450.

Ocob, id est *Sal Armoniacum*, *Ocop*, *Obac*, *Ocab*. Rul. & Johns.

* Ocrea, ἀντικνήμιον. Vide *Anticnemion*. *Ocreas Chirurgicas* pro varis, & valgis curandis descripta exhibet Paræus Chirurg. l. 22. c. 11.

Ocris, ὀκρὶς, vel ὄκρις, vocatur *eminentia*, aut prominentia *oblonga*. Hinc adjectiv. ὀκριώδης, aut ὀκριόεις, *prominentiam oblongam habens*. Hipp. 2. de art. t. 42. Vide Foes. d. l.

Octamenos, ὀκτάμηνος, *Octimestris*. Dicitur de partu intempestivo, in cujus caussæ inquisitione, propter quam fœtus non soleat esse vitalis, valde laborarunt Medici. Hipp. integrum libellum h. tit. conscripsit. Enimvero nobis res videtur valde suspecta, quod pleræque mulieres tempus conceptionis ignorare soleant.

† Octhonia herba, nonnullis Chelidon majus.

Ocularis, ὀφθαλμικὸς, dicitur de omni eo, quod ad oculos pertinet: v. g. *Ocularis* virtus, vel facultas, Gal. l. 17. de S. F. §. Myrrha, sive Smyrna, &c. *Ocularia* medicamenta, lib. 4. de C. M. S. L cap. 4. De *Ophthalmicis* medicamentis eleganter quoque scripsit e recentioribus Junken. Chym. Ex. Cur. Part. II. s. 1. c. 8. p. 556. seq. *Ocularis* Medicus, l. 14. M. Medic. c. 19. Rhod. ad Scrib. n. 57. *Ocularia* quoque ægritudo dicitur a Dieter. ὀφθαλμία, in Jatr. p. 918. 920.

Oculus, ὀφθαλμὸς, ὄμμα, sic dicitur inter sensuum externorum instrumenta plerorumque judicio nobilissimum, nimirum visus totius pars organica, cujus summe artificiosam structuram, celerrimam sentiendi vim, amplissimam utilitatem merito Anatomici, aliique admirati sunt summopere, & deprædicarunt. Sunt enim re vera *Oculi* custodes, defensoresque cor-

corporis humani. In quorum Anatomica descriptione etiam nulli pepercerunt operæ celeberrimi Anatomici, v. g. Spigelius de H. C. F. l. 10. c. 9. Aquapendens tr. de *Oculo*, visus instrumento, Plempius in Ophthalmograph. Barthol. 3. Anat. c. 8. Vvillis Anim. Br. P. 1. c. 15. & plures alii. De *oculis* insectorum videantur Observationes peculiares Abbatis de Catelan in Ephemeridibus Eruditorum Parisiensibus de An 1680. n. 24. & 1681. n. 12. & 18. ut & Acta Erudit. Lipsiens. An. 1682. Tribuitur & vocabulum hoc lapidi cuidam peregrino, vel gemmæ, quæ *Oculus mundi* vocatur; de cujus porositate observata vide Boyle tr. de corp. solid. porosit. c. 6. An fortassis idem cum Belioculo? de quo supra in *Belloculus*.

† Ocymum, ab ὀκὺς, quod alvum ciet animalibus. Joann. Rutellius in nomenclatura rei veter.

* Odazismos, ὀδαξισμὸς, generaliter significat *pruritum mordacem*, a δάκνω, præposito O. *Morsiunculam* diceres voce Plautina, vel *Titillationem*. Hinc etiam de renibus ὀδαξυμῶσι usurp. Diosc. notante Diet. Jatr. n. 597. Generaliter quoque videtur accepisse Helm. tr. Jus Duumvirat. n. 61. & tr. Retenta. Usitatius tamen accipitur stricte pro *pruritu gingivarum*, quem sentiunt infantes tempore dentitionis, cum dentes eruptionem moliuntur, & configunt gingivarum carnes. Hipp. 3. aph. 25. Foes. p. 443.

Odium, μῖσος, dicitur affectus animi oppositus *Amori*, consistens in alienatione mentis, & appetitus erga id, quod æstimatur ut noxium, adeoque malum. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2 s 3. c. 106. Vvillis An. Br. P. 1. c. 9. Charlt. 2. Pathol. §. 27. Est igitur inter caussas procatarcticas sanitatis, & morborum referendum *odium*. De *odio* etiam post mortem in cadaveribus duorum hominum durante lege C. Rejes C. El. q. 33. §. 10.

Odmalea, ὀδμαλέα, Hipp. dicuntur *graviter olentia*, sive fœtida, l. 1. de morb. mul. VII. 3. XX. 3. XXI. 18. Foes. d. l.

Odme, ὀδμὴ, idem quod ὀσμὴ, Lat. *Odor*, dicitur qualitas illa sensibilis, quæ ab alio corpore emanans naribus percipitur. Consistit vero in effluviis sulphureis, & fumosis emissis, quorum quædam suaveolentia, quædam fœtida, & naturæ nostræ ingrata habentur. Gal. c. 1. de nat. hum. t. 6. Schrod l. 1. c. 34. Gal. dicit, esse substantiam quandam, quæ nec ita tenuis est, ut aer, neque ita crassa, ut humor. l. de odoratus Instrum. c. 2. fin. Jung. Chiocc. Mus. Calceol. s. 6. p. 649. seq. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. nu. 562. *Odores* bonos citissime reficere vires vitales docet ex Gal. Lang. l. 2. ep. 27. & Helmont. tr. Imago Fermenti imprægnat. &c. n. 16. seqq. *Odorem* ingratum cavere debet Medicus ad ægros accessurus. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 9. *Odorem hircosum* sub axillis esse signum hominis devirginati, vult C. Rejes in C. El. q. 38. n. 9. seq. *Odorum* suavitate offendi uterum, & cur? monstrat idem, q. 84. n. 1. seqq. Verum non est universale. Fœtoris correctio dicitur *Magisterium odoris*: de quo legatur Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 7. & Alch. Pharm. c. 16. *Odor* quandoque ipsam rem *odoratam*, vel *Aroma* notat. Rhod. in Lex. Scrib.

Odontagogos, ὀδονταγωγὸς, vocatur *forceps dentarius*, quo dentes extrahuntur. Talem plumbeum olim in templo Apollinis fuisse suspensum, testatur For. l. 14. obs. 7. in Schol. quo significatur, non esse tollendum dentem, nisi vacillet, ut plumbeo forcipe excludi possit, i. e. nulla vi. Utinam hoc & ægri, qui dolore dentium affliguntur, & Circumforanei observarent, neque tam prompte ad evellendos dentes consentirent. Vide *Dentagra*.

* Odontalgia, ὀδονταλγία, i. e. *Dolor dentium*. Gal. l. 2. meth. med. c. 2. Est symptoma actionis læsæ, & p. n. auctæ in dentium cavernulis, & partibus fibrosis, proveniens a solutione continui ibidem per acidum resolutum, & fluorem passum facta. Qui dolor quandoque adeo vehemens esse solet, ut ægri violentas sibi inferre cogitent manus. Remedia contra dolorem dentium vocantur ὀδονταλγικὰ a Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 7. s. 2. c. 9. Jungatur & Junch. Chym. Exp. Cur. Part. II. s. 1. c. 10. p. 567. seq.

Odontagra, ὀδοντάγρα. Vide *Dentagra*.

* Odontiasis, ὀδοντίασις, *Dentitio*, idem quod ὀδοντοφυΐα. Vide *Dentitio*.

* Odontoides, ὀδοντοειδὴς. Vide *Dens*.

Odontoglyphon, ὀδοντόγλυφον, *dentiscalpium*, quo ea, quæ dentibus inhærent, vel adhærent, eximuntur. Gorr.

* Odontophyia, ὀδοντοφυΐα, idem quod ὀδοντίασις. Vide *Dentitio*.

Odontotrimma, ὀδοντότριμμα. Vide *Dentifricium*.

Odor, ὀδμὴ, ὀσμή. Vide *Odme*.

Odorabilis, ὀσφρητὸς, dicitur de omni re, quæ exhalationes emittere potest, vel suaveolentes, vel maleolentes. Gal. l. 1. de sympt. causs. c. 6. Dicuntur & *Odoratæ res*.

* Odoratus, ὄσφρησις, idem quod *Olfactus*, vocatur sensus quidam externus, cujus instrumentum est nasus cum suis partibus interioribus, præsertim processibus mammillaribus, Barth. libell. 3. Anat. c. 2. Hunc sensum accurate descripsit Vvillis An. Br. P. I. c. 13.

Odoramentum, idem quod res *Odorata*, ὀσφραντὸν, ἄρωμα. In Pharmaceuticis describitur, quod sit medicamentum tam simplex, quam composi-

 tum,

tum, quod citra ignis accessionem suo odore spiritus alterare, aut reficere potest. Vveker. Ant. Gen. l. 1. c. 52. Præscribuntur partim ad voluptatem, partim ad sanitatem. Morell. de form. rem. l. 2. sect. 2. c. 10.

ODORIFERUM, ὀσφραντὸν, idem quod *Odoramentum*. Diet. n. 112. Hinc & Rul. descripsit *Odorifera* medicamenta, quæ odore suo sanitatem inducunt, & morbos expellunt. *Specificum Odoriferum* Paracelso dicitur ea materia, quæ specifice morbum expellit, Archidox. l. 7. Varietatem *Odoriferorum*, quorum alia per se multa, vel pauca effluvia fragrantia emittunt, alia, quæ magis incarcerata resinosis solidis partibus non nisi adhibita frictione, liquatione, aut alia interveniente violenta tractatione, odorem spirant, monstravit Jac. le Mort Pharm. Medico-Phys. c. 24.

ODUS, ὀδὼς. Vide *Dens*.

ODYNE, ὀδύνη, ὀδύνημα. Vide *Dolor*. Dieter. n. 601. seq. Lind. Ex. XIII. §. 121. seq.

OECEJOS, οἰκεῖος. Vide *Domesticus*.

OECONOMIA, οἰκονομία, proprie *administrationem domesticam* significat. Hipp. tamen restrinxit ad ægrorum procurationem, & dispensationem, l. 6. Epid. s. 2. t. 43. in qua administranda Medici diligentiam requirit Foes. Oec. p. 446. Charlton. quoque Physiologicas suas Exercitationes nomine *Oeconomiæ animalis* exornavit.

* OEDEMA, *Oedos*, οἴδημα, οἶδος, late, & stricte sumitur. Lata significatio antiquis fuit frequens, qua vocabulo hoc omnes *tumores* p. n. venerunt; utipse notavit Gal. ad 4. aph. 34. & 5. aph. 65. Jung. Foes. p. 444. Diet. n. 604. Et ita idem est, quod ὄγκος παρὰ φύσιν. Stricta vero significatio adhuc hodieque usitatior, quando tumor frigidus, laxus, mollis, albicans, doloris expers, non renitens, a pituitoso humore exortus, vocatur *Oedema*. Cujus talis descriptio dari potest: *Oedema* est tumor p. n. in toto corpore, vel certa aliqua parte mollis, laxus, foveam post compressionem relinquens, sine magno dolore, proveniens a portionum sanguinis aquosarum, vel lymphæ subsistentia, & aliquali congelatione. *Oedema* totius corporis est *Anasarca*, species Hydropis; de qua suo loco. Helmont. ad Laticem stagnantem refert, tr. Ignot. Hydrops, n. 20.

OEDEMOSARCA, vocatur a M. A. Severino abscessus utriformis quidam rarior, & crassior, mollitie œdemati, & duritie ad contactum observata sarcomati, vel tumori carnoso respondens; cujus observationem descripsit l. de nov. obs. abscess. cap. 4. Similis etiam habetur apud Hildan. Cent. IV. obs. 59.

OEESIS, οἴησις, id est *opinio*, opinatio; & Hipp. dicitur speciosa artis peritia, absque tamen vera experientia, l. de dec. ornat. IV. 1.

OENANTHARION, οἰνανθάριον, epitheton *Unguenti* alicujus, ob condituram, quæ odoris, & deliciarum gratia additur, ex vino, & flore liliorum, οἴνῳ, καὶ ἄνθει κρίνων parata. Gorr. Duæ *Oenanthariorum* formulæ habentur apud Ægin. l. 7. c. 22. Dicitur & οἰνάνθινον.

OENAREA, οἰναρέη, epitheton *cineris*, qui paratur ex *sarmentis*, vel pampinis *vitis*, quæ vocantur οἴναρα, vel οἰνάρειδες. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXIV. 21. & LXXXIIX. 8. Erotian. p. 85. c. Foes. p. 446.

OENAS, οἰνὰς, Lat. *Vinago*, dicitur species Columbæ montanæ, cujus historiam, & usum in cibis tradidit Aldrov. l. 15. Ornithol. c. 7.

OENELÆON, οἰνέλαιον, dicitur mistura vino, & oleo constans; cujus meminit Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. & l. de fac. parabil. Jung. Alexandrin. l. 18. Sal. c. 12. Gorr. Tali mistura Chirurgi quondam usi sunt ad omnium capitis vulnerum curationem: verum hoc plane improbavit Joh. Baptist. Carcanus de vuln. cap. serm. 2. lect. 3. p. m. 71. seq.

* OENODES, οἰνώδης, *vinosus*, epitheton vini generosi, quod multam admittit aquæ mistionem. Dicitur & πολυφόρος, opponiturque ὀλιγοφόρῳ, tenui, & aquoso ὑδατώδει οἴνῳ, quod minima eget aquæ mistione, in se satis aqueum. Gal. 3. de R. V. I. A. t. 20. Castell. Linden. Ex. X. §. 111.

OENEVOMÆ, οἰνεῦομαι, i. e. *bibo*, præsertim vinum. Erot. Onom. p. 83. f. Foes. d. l.

OENEROS, οἰνηρὸς, *vinosus*. Usurpat Hipp. de curatione Chirurgica fracturarum, quando fasciæ, & splenia imbuuntur, & fracturæ vino perfunduntur, quæ vocatur οἰνηρὴ ἴησις, 3. de fract. t. 46. Foes. d. l.

OENOGALA, οἰνόγαλα, dicitur potionis genus, quod ex *vino*, & *lacte* mixtis parabatur. Cujus meminit Hipp. l. 7. Epid. XL. 17. quamvis alii intelligant per *vinum lactei teporis*, sive tepidum veluti lac; quæ versio etiam a Lindeno retenta fuit. Verum meo judicio minus congrua hæc est acceptio, si ἀκρίβειαν compositorum vocabulorum spectaveris. Foes. d. l. Gorr.

OENOGARON, οἰνόγαρον, *garum vino mistum*, garum vinosum, apud Æt. lib. 3. cap. 85. citante Gorræo, vel c. 90. allegante Keuchen. ad Seren. p. 155.

OENOMELI, οἰνόμελι, *vinum mulsum*, dicitur & simpliciter *Mulsum*; nihilque aliud est, quam vinum melle conditum, deliciis magis, quam sanitati destinatum. Inflationibus enim obnoxium. Ejus varietatem parandi docet Dioscor. l. 5. c. 16. Meminit & Lind. Ex. X. §. 160.

OENOPHLYGIE, οἰνοφλυγίη, proprie *vinolentia*, ebrietas, vini nimius potus. Qua dictione usus Hipp. l. de intern. aff. XXXI. 5. XXXV. 23.

Qui vitio huic dediti sunt, vocantur οἰνόφλυγες, *vinolenti*, ebriosi. Prorrh. II. 14. cujus emphasim quoque declaravit Lind. d. l. §. 112. Junge Foes. p. 448. Vide *Ebrietas*.

Oenopola, οἰνοπώλης, *qui vina vendit*. Meminit Linden. d. l. §. 61.

Oenopos, οἰνωπὸς, epitheton coloris, q. d. *vinosus*, qualis est uvarum maturescentium, cum ex rubro nigricant, & splendent, aut in purpuram, & nigrum transitus fit. Meminit Hippoc. lib. 7. Epid. III. 22. & l. de nat. mul. I. 6. l. 2. de morb. mul. IV. 6. Jung. Foes. d. l.

Oenos, οἶνος, proprie dicitur *Vinum*, h. e. succus uvarum maturarum per expressionem collectus, per fermentationem depuratus a fæcibus, atque in doliis vi proprii, & nativi caloris perfecte coctus. De cujus natura, differentiis, virtutibus, & noxa passim veteres, & recentiores bene multa scripserunt. Videatur Hipp. l. 2. de diæta: Mundella in Indice Oper. Gal. Foes. p. 446 seq. Dieter. Jatr. n. 606. Lind. Ex. X. Deodat. Panth. Hygiast. l. 2. c. 16. Moræus in Schol. Salern. p. m 90. seq. C. Hofm. l. 5. Instit. c. 25. 26. Vvillis de ferment. c. 7. & de febr. c. 1. Schroder. l. 4. cl. 2. num. 412. Junken. Chym. Exp. Cur. Part. I. sect. 3. c. 8. p. 207. seq. Et quis omnes recenseat? De *vinis* medicatis diversis idem Schroder. l. 2. cap. 63. Morell. l. 1. de form. remed. sect. 1. c. 6. Per quandam similitudinem alii quoque Succi officinales expressi, & depurati *Vina* dicuntur, v. g. Cydoniorum Granatorum, Citri, &c. Idem d. l. c. 82. Nonnulli quoq; spiritus e *vino* parati appellantur *Vina*; ut *vinum alcalisatum*, *Circulatum*, &c. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 25. est *Vinum correctum*, est Alcool vini. *Vinum essatum* est, quod herbarum vires attraxit, vel aliorum, quibus affusum fuit. Dorn. in Dict. Rul. & Johns. in Lex.

Oeonista, οἰωνιστὴς, *Augur*, & οἰωνιστική. Vide *Mantice*.

* Oesophagos, οἰσόφαγος. Vide *Gula*. *Oesophagæus Musculus*, dicitur ille, qui gulam ambit instar sphincteris: de quo vide Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 448.

Oestromania, οἰστρομανία, dicitur Hippoc. in epist. ad Damag. furiosa libido ad Venerem, & ita idem quod *Nymphomania*. Vide paulo superius.

Oestrus, οἶστρος, proprie dicitur Insectum notissimum, *Tabanus* Veteribus quoque dictum, aculeo duriori in ore armatum, quam cæteræ Muscæ; cujus descriptionem tradidit Aldrovand. l. 3. de Insect. c. 4. Per metaphoram quoque *Clitoris* vocatur *Oestrum Veneris*. Barthol. l. 1. Anatom. c. 34. Imo omnis stimulus amatorius proverbialiter per *Oestrum* exprimitur. Hinc Gal. οἰστρώδη ἐπιθυμίαν vocavit; cujus emphasim notavit Casp. Hofm. comm. ad Gal. l. de U. P. num. 1008.

* Oesype, *Oesypos*, οἰσύπη, οἴσυπος, proprie est sordes, & fimus lanæ circa nates ovium adhærens; uti patet ex Hipp. l. 2. de morb. mulier. LXXIV. 13. Erotian. Onom. p. 86. c. Postmodo vero etiam de ipsa *lana sordida*, vel *succida* usurparunt vocabulum, teste Diosc. l. 2. cap. 84. confirmante Gorræo, & Foes. Oec. p. 449. Quid per *Oesypum Atticum* intelligi debeat apud Galen. l. 14. meth. med. c. 7. ventilavit C. Hofm. l. 2. V. L. c. 14. De *Lana succida* legatur Schrod. l. 5. cl. 1. n. 30. Vide supra *Lana*.

Offa, μᾶζα. Vide *Massa*.

Offensa, *Offensio*, duplicem habet significationem. Vel enim idem est, quod *Noxa*, *Damnum*, Gr. βλάβη, & *offendens*, βλάπτων, Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 13. Rhod. in Lex. Scrib. Vide *Blabe*. Vel respondet *Allisioni*, & Gr. dicitur προσκοπὴ, vel πρόσκομμα, estque ea læsio, quando corpus percutitur, aut violenter afficitur ab alia re exterius obviante. Forest. lib. 6. Chirurg. Obs. 29. Schol. Ita & spiritus, sive aer in respiratione interruptus Hippocr. dicitur πνεῦμα προσκόπτον, *spiritus offendens*, 4. aphorism. 68. Jung. Dieterich. n. 730.

Officina, generaliter omnem locum significat, ubi aliquid præparatur, & elaboratur, Gr. ἐργαστήριον. In Medicina vero duæ potissimum *Officinæ* habentur: quarum una est *Pharmaceutica*; diciturque locus seu *Apotheca*, in qua simplicia, & composita medicamenta in quantitate, & qualitate selectissima debent parari, vel parata inveniri, cum instrumentis Pharmacopoeticis. Fr. Hofm. cl. ad Schrod. l. 2. in princ. Schr. vero d. l. minus accurate descripsit, quod sit pars Pharmacologiæ, quæ seriem rerum medicamentosarum secundum classes officinales describit. Altera est *Chirurgica*, Græc. ἰατρεῖον Hipp. dicta. Vide *Jatreon*.

Officinalia, vocantur medicamenta, qua simplicia, qua composita, quæ in Officinis Pharmaceuticis quotidie prostant; & ita opponuntur *Magistralibus*. Vide Dogm. Med. Gen. P. VI. c. 4. d. 6. p. 753. seq.

Officium, δέον, καθῆκον, πρέπον, vide *Deon*. Vocatur id, quod alicui agendum incumbit. Ita *officium* hominis est, omni modo, arte, opera, facultatibus devincire hominum inter homines societatem. *Officium Medici* exoptatissimum procurare homini bonum, quo sine nullum aliud gratum esse, aut jucundum potest, h. e. sanitatem. Lind. Exerc. III. §. 9. Speciale Medentis, vel Curantis morbos est, ut cito, tuto, & jucunde sanet. Ex. XVI. §. 1. Tribuitur & *Officium* partibus corporis humani; & respondet

Latino *Actio*, vel *Usus*, Gr. χρεία. C. Hofm. c. in Gal. LL. de U.P. n. 8. Paracelf. Paramir. l. 2.

OFFION, idem quod *Opium*. Eph. N. C. A. II. O. 69.

OFFUSCATIO, vide *Obfuscatio*, *Amaurosis*.

OGER, *Ogertinum Ogertum*, Paracelfo idem quod *Ochra*, paffim in fcriptis. Verum more folito transfert & ad hominem, & *Oger microcosmi*; item ad cauffas morborum falinas: hinc *Ogertina* peftis, pleurefis, icteritia, paffim legitur in fcriptis, præfertim in Fragm. ad LL. de Tartaro.

OIS, οἶς, Latine *Ovis*, idem quod πρόβατον, eft animal quadrupes, lanofum, manfuetum, lupo inimicum, cujus mas *Aries*, caftratus *Vervex*, fœmina ftricte *Ovis*, pullus *Agnus* vocatur. Horum omnium hiftoriam, & ufum in cibo, ac Medicina vide apud Aldrov. l. 1. de quadrup. bifulc. c. 8. prolixiffime, ut & Schrod. fuccincte, l. 5. cl. 1. n. 30.

OLCA, mendofe pro *Holca*, vel *Holce*, ὁλκὴ, i. e. *Drachma*. Vide *Holce*.

OLEAGINOSUS, ἐλαιώδης, dicitur de eo, quod pinguedinem inftar olei in fe continet; ut funt Amygdalæ, Nuces, & alia quædam femina. Hujufmodi *oleaginosa* cerebrum gravare, docet Holf O. & M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 23.

OLEAMEN, *Oleamentum*, λιπασμὸς, dicitur in genere omne linimentum mollius ex oleis paratum. Scrib. n. 222.

* OLECRANON, ὠλέκρανον. Gorr. etiam per o, fed mendofe, fcripfit. Idem quod ἀγκὼν, *Ulna*, cubiti pars gibbera; unde & *Gibber* dicitur, ab aliis *cubitus*. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXXII. 6. Vide *Ancon*. *Cubitus*.

OLEITAS, idem quod *Pinguedo*. *Oleitas* rerum in omnibus earum Sulphur eft. Dorn. in Diction. Rul. & Johnf. in Lex. Dicitur alias & *Olivitas*; cujus tres fpecies recenfentur, pro conditione triplici olivarum, apud C. Hofm. l. 5. V. L. c. 3.

OLENE, ὠλένη, fic dicitur a quibufdam *cubitus*, five os inter duos articulos ἀγκῶνα, & καρπὸν medium, alio nomine πῆχυς appellatur. Gorr. Huic refpondet Latinum *Ulna*, Barbaris *Focile majus*. Lind. Med. Phyfiol. f. 2. c. 14. §. 74. Barth. libell 4. An. c. 20. Hinc ὠλέκρανον, qf. ὠλένης κράνος, *ulnæ* galea.

OLEO, ὄζω, quid fignificet, notum eft, videl. odorem emitto, eft mediæ fignificationis. Nam καλὸν ὄζειν, & βαρὺ ὄζειν, dicitur *bene*, & *male olere*. Diet. n. 603. Gal. l. 4. de S. F. c. 22.

OLEOSUS, ἐλαιώδης, ἐλαιηρὸς, idem quod *Oleaginosus*, Pinguis. Gal. l. 6. M. M. c. 6.

OLETHRIOS, ὀλέθριος, *perniciosus*, valde noxius. Hinc Galeni proverbium ἀεὶ ὀλέθρια τὰ δυσώδη, femper *perniciosa* funt fœtida, c. 2. in 3. Epidem. t. 9. Lang. l. 1. ep. 53.

† OLEUM MELINUM, ex Cydoniis paratum. Trincavel. l 7 c. 4. Joan. Cornar. in Galenum de compofitione medicamentorum l. 2. c. 1.

† OLEUM CHEIRINUM, ex viola Citrina confectum. Trincavel. l. 6. c. 5.

† OLEUM DE ANDACOCA ad nervos.

† OLEUM SICYONIUM, ex rad. cucum. Syl. Saxon. prælection. Patavinarum part. 1. c. 14.

† OLEUM ROSEUM, quod fit ex folis rofis per infolatum; Rofaceum quod additis aromatibus componitur, verius Rofaceum appellandum fcacchus Eleo Chryfmat. Myroth. cap. 25.

† OLEUM GERMINALE, Theod. Prifcianus c. 1. i. e. fylveftris oliva. Jacob. Nicol. Loenfis Mifcell. l. 9. c. 5.

OLEUM, ἔλαιον, vide *Elæon*: quibus addi poffunt, quæ de *Oleis Chymicis* prolixe tradit Libav. S. A. Ch. l. 8 c. 17. feqq. & Alchm. Pharmaceut. cap. 9. Quære etiam in Theat. Chym. Indicibus. *Oleum ex lacte*, dicitur *Butyrum* Græcis, tefte Lind. Ex. XVI. §. 119. Spiritus quoque rectificati præfertim a Chymicis *Olea* vocantur: v. gr. *Oleum* Vitrioli, Sulphuris, &c. feu falia fluida concentrata, a phlegmatis confortio, quantum poffibile, depurata, ita dicta ob craffitiem, & ponderofitatem particularum. Quin & falia fixa per deliquium refoluta, ut *oleum* Tartari per deliquium. Utraque fignificatio *Olei* eft impropria. Vide Jacob. le Mort. Chym. Medico-Phyf. c. 2. p. m. 12. 13.

OLFACTORIUS, ὀσφραντικὸς, idem quod *Olfactilis*: dicitur de rebus odoratis, quæ odorem emittunt. Vide *Odorabilis*.

OLFACTORIOLUM, dicitur vafculum muliebre in quo odoramenta geftantur. Vel myrotheca, & pyxis perforata, & ocellata, quæ odores fuos, & fuaves halitus per foramina exfpirat. Rhod ad Scrib. n. 104.

OLFACTUS, ὄσφρησις, idem quod *Odoratus*. Vide p. fuperius.

* OLIGOPHOROS, ὀλιγοφόρος, epitheton vini aquofi. Vide *Oenodes*.

OLIGOPSYCHIA, ὀλιγοψυχία, Lat. *Pusillanimitas*. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXVI. 23. ὀλιγοψυχοτέρη, i. e. *animi imminuti*, natura mulierum dicitur, l. de Virgin. morb. l. 10.

OLIGOS, ὀλίγος, *paucus*, *exiguus*. Opponitur vel ἁδρῷ, pleno, vel πολλῷ, multo, vel etiam μακρῷ, longo. Vide Dieter. n. 614 feq.

* OLIGOTROPHIA, ὀλιγοτροφία, i. e. *parcior nutritio*. Gal. l. 3. de fan. t. c 8.

OLISTHEMA, ὀλίσθημα, item ὄλισθος, *prolapsio*, dicitur integra *articuli elapsio*, vel luxatio perfecta, ad differentiam παρακινήματος, quod parvam offis emotionem fignificat. Hipp. 3. de fract. t. 51.

Gal.

Gal. in comm. ad h. l. & in def. Med. a verbo ὀλισθαίνω, *prolabor*, quod legitur 2. de fract. t. 39. & 3. h. t. 61. & 4. de artic. t. 1. quamvis in Exegef. dict. Hipp. Gal. posuerit ὀλισθράζω. Alias ὄλισθος etiam significat *lubricitatem*; uti patet ex Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 26. & ptisana vocatur ὀλισθηρή, *lubrica*, sect. 1. h. t. 29. Articulos quoque *lubricus*, ὀλισθηρός, legitur 1. de art. t. 29. Vide Foes. p. 451.

Oliva, ἐλαία, vocatur fructus, ex quo fit oleum. Gal. l. 2. de S. F. c. 27. *Olivarum* differentiam vide etiam apud Bruyerin. de re cibar. l. 11. c. 36. Potissima est, quod aliæ sint *colymbades*, aliæ *druppæ*. De quibus vocabulis actum in suis literis initialibus.

Olivitas, idem quod *Oleitas*. Vide p. 2.

Olla, χύτρα. Vide *Chytra*. De modo *ollas* parandi vide Vuillis Ex. de ferm. c. 12. Consentit Helmont. de Lithias. c. 3. n. 6.

Olodes, ὀλώδης, pro θολώδης, *turbidus*, niger, apud Hipp. legi vult Gal. in Exeg. dict. Hipp. ab ὀλός, atramentum sepiæ. Gorr.

Olophlyctides, ὀλοφλυκτίδες, idem quod φλυκταίναι, *pustulæ*, bestiolis parvis similes. Erot. in Onom. p. 85. A. B. quamvis in Hippocr. loco l. 2. de morb. mul. LXXXIIX. 5. saltem φλυκτίδες legatur, i. e. *pustulæ*.

Olor, κύκνος, vide *Cycnus*. Alias *Olor* veteribus positum legitur pro *Odor*, teste Keuch. ad Sammonic. p. 115. & 143.

Olos, ὀλός, pro θολός, (quod significat *atramentum sepiæ*) vult scribi Gal. in Exeg. dict. Hipp. Verum Linden. improbat hanc lectionem, & suadet præscribendum esse theta, θολός, Ex. V. §. 9.

Olus, λάχανον, refertur inter alimenta e plantis desumpta, pauci nutrimenti, ita ut non vires tribuant, sed mortem saltem prohibeant, a morte defendant, sed robustam valetudinem non promoveant. Gal. l. 2. de Al. fac. 43. seq. Linden. Exerc. XVI. §. 160. 169. Jung. C. Hofm. l. 5. Inst. c. 10. Bruyerin. de re cibar. l. 8. c. 3. seqq. quamvis sint, qui sibi, aliisque persuadere audent, plantas temperatas alimenta esse optima, succum alibilem vitalem sincerum promittentia, coctuque facilem. *Olus molle*, dicitur pulmentarium *Oleraceum*, cum substantia, tum effectu molle, ac tenerum, quod ventrem subducit. Rhod. ad Sribon. n. 99.

Oly, dicitur pinguedo metallorum supernatans menstruo illa solventi. Rul. in Lex.

Olympiacos, ὀλυμπιακός, dicitur (1) *Collyrium* magna simplicium turba constans; uti describit Ægineta l. 7. c. 6. & commendat in procidentia oculi, & omnibus ulceribus, l. 3. c. 22. notante Gorræo. (2) *Olympicus spiritus*, est astrum in homine, quod efficit, ut umbram de se præbeat; uti nugatur Paracels. l. 3. de morb. invisib. e quo desumpserunt Dorneus, Rul. & Johns. in Lex.

Olympos, ὄλυμπος, vocatur quoque modo dictum Collyrium, apud Æginet. teste Gorræo. Alias idem est, quod *Cælum*; de quo supra lit. C.

Olynthos, ὄλυνθος, *ficum immaturam* significat, sive *Grossum*. Aliquoties legitur apud Hipp. l. de nat. mul. X. 19. XVII. 8. XXIX. 127. & alibi. Vide Foes. p. 452. Gal. l. 8. de S. Fac. §. Olynthi.

Olyra, ὄλυρα, est species frumenti; de qua non conveniunt, an sit ipsa *Zea*, an vero ejus species. Hesych. descripsit per speciem seminis mediæ inter frumentum & hordeum naturæ, e Gal. d. l. Gorr. Latin. *Siligo* vocatur. Lang. ad *Zeam* refert l. 1. ep. 56.

Omagra, ὠμάγρα, dici potest Arthritis humeri cum scapula articulationem infestans. Paræus l. 17. Chir. c. 1.

Omasum, Barthol. *Omasus*, ἐχῖνος, dicitur venter peculiaris cancellatus in cornigeris, & ruminantibus. Vide *Echinos*. Aristot. l. 2. H. A. c. 17. l. 3. de P. A. c. 14. & Barthol. l. 1. An. c. 9.

Omelysis, ὠμήλυσις, vocabulum est ambiguæ significationis. Forest. Oec. p. 692. seq. existimat, significari proprie farinam hordeaceam crudam, ad differentiam polentæ, quæ torretur: In lata vero significatione notare omnem farinam crudam. Et hanc sententiam confirmare videntur loca Hippocratis, in quibus vocabul. ὠμήλυσις legitur; v. g. lib. de morb. XXX. 8. l. de nat. mul. XXIII. 5. lib. 1. de morb. mul. XXX. 9. XXXII. 5. lib. 2. LXIX. 5. LXXVII. 2. Langius vero describit per puram hordei crudi farinam a furfuribus castratam, & ex ea in hydrelæo cum butyro dissoluta Cataplasma phlegmonum, & synanchiæ suppurativum parari docet, l. 1. ep. 57. Et hanc opinionem confirmat auctoritate Galen. libris de C. M. S. L. aliquoties. Item l. Introduct. cap. 13. Alii, v. g. Absyrtus, dicunt esse mixtionem quandam seminis fœnugræci, lini, & hordei farinarum æquali pondere. Cæl. Aurel. l. 2. c. 24. & 37. interdum simplicis pollinis, aut panis infusi Cataplasma; interdum pollines aqua solutos significare docet. Jungatur & Augen. Tom. 1. Epist. & Cons. Med. ep. 6. p. 166. Scribitur & divisum, ὠμὸ λύσις.

† Omenta cerebri, membranæ ipsum ambientes. Merc. l. 1. c. 2.

* Omentum, ἐπίπλοον. Vide *Epiploon*.

* Omiæos, ὠμιαῖος. Vide *Humerarius*.

Omma, ὄμμα. Vide *Oculus*. Significat & *Visum*. Dieter. n. 617. Foes. p. 453.

Omnis, πᾶς, ἅπας. Hujus vocabuli significatio extra forum quoque Medicum notissima. In memoriam vero revocat duo axiomata notatu digna: Quorum primum est, *Omnia esse in omnibus*, vel *Omnia* ab *omnibus* participare, id quod Hippocratem quoque docuisse testatur Gal. l. 6. de U. P. c. 16. quo sine dubio respexit ad locum Coi senis l. de Alim. IV. 24. ξύῤῥοια μία, &c. *Confluxio una*, *Conspiratio una*, *Consentientia omnia*. Vide *Confluxio*. Vel etiam ad illum locum l. de Loc. in Hom. III. 6. Minima corporis pars habet *omnia* ea, quæ habet maxima. Jung. C. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. n. 401. An vero Axioma illud recte ad Magicam virtutem extendatur ab Helmont. tr. de magnet. vuln. cur. n. 130. aliis dijudicandum relinquo. Mihi non videtur. Alterum est: *Omnia ab uno*, & *omnia ad unum*. Estque Canon Hieroglyphicus Chymicus, quo naturam, & virtutem *Lapidis Philosophici* exornare conantur Spagyrici. Verum res magis ingeniosis commentis, quam ipsa veritate nititur. Videantur scripta Spagyricorum, ut & Libavii. Obiter quoque & hoc axioma notandum. *Omnia a tribus fieri*, videlicet artifice, instrumentis, & materia; quod eleganter, artificialia naturalibus applicando, exposuit Gal. l. de vocal. instr. diss. c. 2.

Omolinon, ὠμόλινον, h. e. *linum crudum*, quoad ustionem faciendam utitur Hippocr. l. de affect. XXX. 13. XXXII. 9. vel in fistulis ani curandis, l. de fistul. II. 13. quem curandi modum Aegineta vocat λινοπλίνωσιν, l. 6. c. 79. Vel in lateris tuberculo post sectionem, & ustionem, l. de int. aff. X. 20. in hydrope, ibid. XXV. 31. Plura loca vide, si placet, apud Foes. Oecon. p. 692. Alias ὠλόλινον quoque vocatur linteum illud, quod tondendorum humeris iniiciunt tonsores, ne inquinetur vestis capillorum segmentis. Lind. Ex. V. §. 109.

Omophagos, ὠμοφάγος. Vide *Crudivorus*.

* Omoplatæ, ὠμοπλάται, item πλάται, (quæ & cum aspiratione *Homoplatæ* quandoque leguntur) vocantur *Scapulæ*, vel *Scoptulæ*, Celso l. 3. c. 22. lib. 8. cap. 1. quæ humeri articulum constituunt; suntque ossa in utraque humeri regione duo in dorso sita, admodum inæqualia, & omnibus suis partibus dissimilia, foris gibba, intus sima: quorum ulteriorem descriptionem petere licet ex Anatomicis. Gal. l. 13. de U. P. c. 10. Hofm. comm. ad h. l. Barthol. libell. 4. c. 19 Anat. Vide *Platæ*.

* Omos, ὦμος. Vide *Humerus*. Ea quoque pars uteri, quando post cervicis angustiam incipit in cavitatem majorem ampliari, Græcis ὦμος dicitur. Moschion. de mul. c. 6.

Omos, ὠμός. Vide *Crudus*, *Cruditas*.

Omotarichos, ὠμοτάριχος, late significat *salsamentum crudum*, quo carnes condiri solent, Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 1. Stricte vero dicitur de *Thymnorum salsamento*, sive *carne Thynnorum sale condita*: de cujus virtute videatur Dios. l. 2. c. 33.

Omotokeo, ὠμοτοκέω, i. e. *crudum*, sive immaturum *partum edo*. Hinc fœmina ὠμοτοκοῦσα, i. e. *abortivum fœtum pariens* dicitur, apud Moschion. de morb. mul. c. 155.

* Omotribes, ὠμοτριβὲς, idem quod ὀμφάκινον, epitheton olei ex olivis immaturis expressi, q. d. *Oleum crudum*, h. e. acerbum. Refrigerat, & adstringit. Gal. l. 8. M. M. c. 3.

Omphacion, ὀμφάκιον, dicitur *succus uvæ acerbæ*. In Officinis vocatur *Agresta*. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 392. F. Hofm. in Clav. ad h. l. Meminit & Hippoc. *Omphacii epulotici*, cujus usus est ad vulnera, & ulcera, l. de Ulcer. IIX. 5. seq. Derivatur ab ὄμφαξ, quod significat *uvam acerbam*.

Omphacinon, ὀμφάκινον. Vide *Omotribes*.

Omphacis, ὀμφακὶς, vocatur cavum illud, ex quo glandes quernæ enascuntur, & coriarii utuntur. Aegin. l. 3. c. 42. Plinius *calicem glandium*, recentiores Medici *capulam* vocant.

Omphacites, ὀμφακίτης, epitheton *vini acerbi* ex uvis nondum plane maturis parati; quale peculiariter in Lesbo factum legitur apud Diosc. l. 5. c. 12.

† Omphacitis. Galla.

Omphacitis, ὀμφακίτις, epitheton Gallæ parvæ tuberosæ, solidæ, nullo foramine perviæ. Dioscor. l. 1. cap. 146.

Omphacomeli, ὀμφακόμελι, potionis conditæ genus ex succo uvæ acerbæ, & melle. Respondet *Syrupo de Agresta*. Officin. Gorr. Vide Dispensatoria Augustanum, & Norimberg.

Omphalocele, ὀμφαλοκήλη, *Hernia umbilicalis*, est species herniæ, in qua vel omentum, vel intestina prolapsa protuberant, cum solutione continui, & tumore regionis umbilicalis, vel umbilici prominentia, aut situ mutato. Dicitur ἐξόμφαλος etiam. Vide *Exomphalos*. Observationes vide apud Forest. l. 27. O. 18. seq. cum Scholiis. Jung. Responsoriam Epistolam Hildani ad Doringium, in operibus Hildan. p. 900. item Cent. 3. Obs. 63. seq. Fabr. ab Aquapend. de Chirurg. oper. cap. de Umbilici prominentia.

Omphalomantia, ὀμφαλομαντία, vocatur a Casp. Rejes vaticinatio illa obstetricum fabulosa ex nodis vasorum umbilicalium de numero prolis futuræ, q. 52. n. 6.

Omphalos, ὀμφαλὸς, *Umbilicus*. Sumitur dupliciter pro *Regione umbilicali*, & media regione abdominis, cavitate quadam prædita. Dieter. num. 619. Deinde pro illo centro medio totius

corporis; quod nihil aliud est, quam complexus, & coalitio vasorum *umbilicalium* cum Uracho contortorum. Gal. de dissect. vul. cap. 10. Bartholin. lib. 1. Anat. cap. 37. Vide *Umbilicus*.

Omphalotomos, ὀμφαλοτόμος, epitheton obstetricis, quæ umbilicos infantibus recens natis præcidit. Legitur apud Hipp. lib. 1. de morb. mul. LXXVI. 13. Vide Foes. p. 454.

Onager, ὄναγρος, dicitur *Asinus sylvestris*; cujus historiam, cum usu in cibis, & Medicina, tradidit Aldrov. l. 1. de quadruped. c. 3. Dæmones quoque, & spiritus *Onagri* vocantur Parac. in declaratione totius Astronomiæ.

* Oncos, ὄγκος, Latine dicitur *Tumor*; subintellige præter naturam. Hinc Galen. scripsit lib. περὶ ὄγκων παρὰ φύσιν. Describitur, quod sit distensio in latum, longum, & profundum. Pertinet ad morborum compositorum species, ad eandem classem referendas, a qua actionum læsio potissimum dependet. Aquapend. Pentateuch. Chirurg. l. 2. c. 1. Vide *Oedos*.

Oncyllomæ, ὀγκύλλομαι, significat *intumesco*, apud Hipp. 1. Prorrhet. s. 3. t. 7. ubi quidem Gal. ὀγκωμένη posuit: propterea Barthol. Eustachius in not. ab Erotian. p. 79. negavit, se reperisse ὀγκυλλωμένη. Enimvero, & hoc verbum ὀγκύλλομαι, usitatum esse, patet ex Lexicographis aliis. Apud Atticos significat tropice magna, & alta sapere. Gorr.

Onda, vocatur inventor omnium medicamentorum, præsertim vero simplicium. Paracels. præfat. in libros Bertheoniæ.

Oneirogmos, ὀνειρωγμός, *somnia Venerea, & pollutionem nocturnam* significat: quamvis hoc posterius proprie ἐξονείρωσις dicatur. Vide *Exoneirosis*. Descendit a verbo ὀνειρώττω, *somniis Veneris tentor*, & inter somniandum semen profundo. Hipp. l. 1. de diæt. XXXVI. 3. l. 2. de morb. XLIX. 10. l. de inter. aff. c. 29. Verbum vero ἐξονειρώσσειν, legitur l. 2. de diæt. XXVI. 6. l. de int. aff. XLVI. 20. s. 4. Epidem. XXX. 3. Vide Foes. p. 454. seq. Jung. Lang. l. ep. 25. Lind. Ex. XV. §. 35. 40. seq.

Oneiropoleo, ὀνειροπολέω, *somniare libidinem*, & videre insomnium significat, teste Lind. ex Suida, d. l. §. 43. Fere idem, quod ὀνειρώσσω.

Oneirocriticos, ὀνειροκριτικός, dicitur, qui de somniis judicat, *Divinator ex insomniis*. Theat. Chym. Vol. VI. p. 81.

Onevomæ, ὀνδέομαι, significat apud Hipp. *per axem*, qui ὄνος, vel ὀνίσκος Gr. dicitur, *extendo*. Sunt, qui κατειδέσθαι scribunt. Gorr.

Onis, ὄνις, dicitur *stercus asininum*, vel fimus asininus. Utitur sæpe Hipp. in tota muliebrium morborum tractatione, & de natura muliebri: quæ loca videri possunt apud Foes. Oec. p. 455.

Oniscos, ὀνίσκος, ὄνος. Vide *Asellus*.

Onoma, ὄνομα. Vide *Nomen*.

Onocrotalus, Gr. πελεκὰν, ὀνοκρόταλος, πελεκῖνος, vocatur avis palmipes: cujus historiam, cum usu in cibo, & Medicina, vide in Aldrov. lib. 19. Ornith. cap. 2. Latine *Pelecanus*, de quo infra.

Onos, ὄνος. Vide *Asellus*.

Onus, βάρος, vide *Baros*. Sumitur etiam pro morbo, quia aggravat corpus, Lind. Ex. XIII. §. 379.

† Onyx, aliis Alabastrum.

* Onyx, ὄνυξ, Latine *Unguis*, vocabulum est æquivocum. Proprie, & Physiologice ita dicitur pars digitorum extima, & lata, qua firmiores ad apprehensionem redduntur; de quibus videantur Anatomici, & inter hos Bartholin. l. 4. Anat. c. 1. Injuriam illis faciunt, qui e numero partium excludunt. Pathologice notat duos diversos affectus oculorum: primum excrescentiam aliquam carneam, vel membranaceam albidam adnatam, quæ in *unguis* similitudinem nascentis, vel crescentis Lunæ cornibus respondens paulatim sumit augmentum. Cœl. Aurelian. lib. 2. acut. c. 32. Gr. dicitur πτερύγιον, vide *Pterygion*. De hoc affectu legatur Aquap. tr. de oper. Chir. c. h. tit. Deinde ὄνυξ quoque vocatur collectio puris in nigro oculi, cum inflammatione, juxta Iridem, ungui similis. Gal. in def. med. Aegin. lib. 3. cap. 22. Vocatur & alias πύωσις. Chirurgice notat instrumentum ad extrahendum fœtum mortuum, quod alias *Hamus*, vel *Uncus* dicitur, Gr. ἰχθύα, vide *Ichthya*. Legatur apud Hipp. ὄνυξ, l. de superfœt. V. 1. Tandem Pharmaceutice significat, vel Conchylii speciem, quæ *Blatta Byzantia* dicitur. Vide *Blatta*: Vel Gemmam, quæ & ὀνυχίτης dicitur, quod illi sit candor unguis humani; quamquam Ruland. varii coloris *Onyches* recenset in Lex. Igneas, nigras, corneas, &c. Prolixiorem hujus descriptionem vide apud Chioc. Mus. Calc. s. 3. p. 209. seq. *Alabastrum* quoque ὄνυχα vocari, testantur Chiocc. d. l. & Schrod. l. 3. c. 8. n. 2. Vide *Alabastrites*. Quid Gal. intellectum voluerit per ὄνυχα aromaticum, lib. 1. de C. M. S. L. c. 1. fere ad fin. non licet certo determinare. *Unguis*, ὄνυξ, etiam Botanicis vocatur extremitas candicans illa foliis florum rosarum qua affixi sunt calices dicti. Tabern. l. 3. Histor. Scrip. c. 100.

Ooei-

Ooeides, ὠοειδὴς, dicitur etiam *humor aqueus*, vel *albugineus in oculo*; qui & magis usitato nomine ὑδατοειδὴς vocatur. Gorr. Lind. l. 2. Med. Physiol. c. 10. §. 42.

† Oogala, Lac ovis permixtum. Aet. & Ægin. l. 9. c. 5.

Oon, ὠὸν, Lat. *Ovum*, quid communiter significet notum est. Nimirum est peculiaris conceptus in animalibus, præsertim volatilibus, e testa (quæ & cortex, & vestis ovis vocatur, Keuch. ad Sam. p. 205.) membranis, albumine, & vitello constans. Inter *ova* gallinacea esse usitatissima ad victum, & Medicinam, patet ex Gal. l. 3. de A. F. c. 22. l. 11. de S. F. §. *Ovorum* facultas, & alibi. C. Hofm. l. 5. Inst. Med. c. 21. Deodat. Pand. Hyg. l. 1. c. 39. Schrod. lib. 5. cl. 2. nu. 55. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Aldrov. l. 14. Ornithol. c. 1. Junken. Chym. Exp. Cur. Part. I. s. 2. c. 6. p. 123. seq. Verum Anatomici etiam hodierni extenderunt ad omnem conceptum a mare & fœmina proficiscentem; utriusque pariter virtute præditum, ex quo uno unum fit animal; uti descripsit, & prolixe exposuit Harvejus de gener. anim. Ex. 26. *Ovum* respondere mundo vult Paracels. Paragr. tr. 2. de Astromon. *Ovum aureum*, vernacule vocatur Antidotus, vel *Electuarium de ovo*: cujus descriptio habetur in Dispensatoriis Spagyricis. *Ovum Philosophorum*, vocatur *Lapis Philosophicus*, & Benedictus, *Ovum Hermetis*, quod oviforme Philosophicis operationibus inservit. Rul. & Johns. Jung. Th. Ch. Vol. p. 18. 41. 289 & alibi. *Uterum* quoque *Ovum* dici ab Epicuro, vult Rolf. de part. gen. P. II. c. 11. De *Ovo* Crocodili, ut & Galli centenario vide eund. d. l. c. 44. 45. Quære etiam in Eph. N. C. Vide *Ovum*.

Oonæ, vocabantur quædam gentes ex argumento, quod avium ovis victitarent; ut est ap. J. Alex. l. 13. Sal. c. 12.

Opalus, *Opali*, dicitur Gemma pretiosa, cujus mater est India; color varius, utpote in qua Carbunculi tenuior apparet ignis, & Amethysti fulgens purpura, & Smaragdi virens mare. Magnitudo ejus nucis avellanæ, propter eximiam gratiam vocarunt παιδέρωτα, & privatum genus *Sanginon* Indi dicunt. Ruland. & Johns. Chiocc. Mus. Calceol. s. 3. pag. 207. 208. Lib. S. A. Ch. l. 7. cap. 21. & T. III. Op. p. 89. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 8. s. 2. cap. 11. De *Opalo* factitio, & ratione effingendi illum vide Acta Philos. Uldenburgii Ann. 1668. M. August.

Ope, ὀπὴ, significat *foramen*: diciturque de *foraminibus* cranii. Gal. l. 9. de U. P. cap. 1. vid. Casp. Hof. in Gal. d. l. n. 659. qui vertit per *fenestram*.

Operatio, ἐργασία, idem est in genere quod *Actio*, videlicet motio effectiva, Gal. l. 6. de Hipp. & Pl. dec. cap. 1. Vide *Actio*. Verum hodieque usitatius dicitur de Actionibus Medicis Artificialibus; quales sunt Operationes Chymicæ, Pharmaceuticæ, Chirurgicæ. Dicitur & Gr. ἐγχείρησις. Vide *Encheiresis*. De ipsis medicamentorum effectibus sæpe quoque usurpatur; v. g. a Vvillisio, qui *operationes medicinales*, earumque caussas, ceu scitu necessarias commendat, Ph. Rat. P. I. s. 1. cap. 1. & *Operationes Emeticas* describit, d. l. s. 2. c. 1.

Operculum, πῶμα, dicitur id, quo aliquid tegitur aut occultatur. Ita *opercula* in machinamentis parantur, ut machinationes sub ipsis occultentur, ne idiotis pateant. Oribas. de machinam. c. 5.

Operimentum, σκέπασμα, ἐπίβλημα, idem quod *Tegumentum*, dicitur, quod forinsecus imponitur defensionis alicujus gratia; uti sunt vestimenta, & similia. Gal. l. 7. de U. P. cap. 22.

Operimethiolim, est minerarum spiritus. Dorn. in Diction. Paracels. Ruland. & Johns. in Lex.

Opheleo, ὠφελέω, significat *utilitatem affero*, juvo, *prosum*. Ejus contrarium βλάπτω, noceo, de quo supra vide *Blabe*, τὸ ὠφελεῖν serio inculcat Hipp. & Medicus sibi commendatum habeat ex aureo illo loco, ὠφελέειν, ἢ μὴ βλάπτειν, *Prodesse*, aut non nocere, ex l. 1. Ep. s. 1. t. 50. Vide Gal. in com. ad h. l. & C. Hof. orat. Isag. II p. 124. seq. *Prodesse* est Medicorum. Lind. Ex. XIII. §. 543. seqq.

* Ophiasis, ὀφίασις, dicitur species *Calvitiei*, Lat. *Area*. Vide *Alopecia*, *Calvities*. Dicitur affectus capitis, quo capilli decidunt certis spatiis in serpentis similitudinem, solaque figura differt ab *Alopecia*. Gorr. Castel. Gal. l. 2. M. M. c. 2. & l. 14. c. 17.

Ophis, ὄφις, idem quod Lat. *Serpens*, nomen generale animalis reptibilis venenati, cujus variæ dantur species, & differentiæ; quas vide prolixe apud Aldrov. in Histor. serpent. & drac. Spagyricis *Serpens*, & *Basiliscus sapientum* dicitur *Mercurius sublimatus* summo studio. Th. Ch. Vol. III. p. 400. Lib. Tom. III. p. 247. *Serpens spiritus castitatis*, id est *Mercurius*, Ruland. & Johns.

Ophites, ὀφίτης, Latine dixeris *Serpentinus*, scil. *lapis*, est *Marmor* maculosum, in modum serpentis; cujus tres species constituit Diosc. l. 5. c. 162. omnibusque peculiarem contra capitis dolorem, & ictus serpentum tribuit alligatis. Jung. Schrod. l. 3. c. 8. n. 14. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Rul. & Johns. in Lex. Chiocc. Mus. Calc. sect. III. p. 379. Meminit & Lib. S. A. Ch.

l. 1. c. 15. An vero Gal. ὀφίτης, cujus virtutem descripsit lib. de S. A. Fac. inter lapides, de Marmoris specie sit intelligendus, dubitandum adhuc videtur; quia & ille in dubium vocat, an recte inter lapides numerari debeat, quod tamen de marmore minime dubitandum. Imo Schr. *Ophiten* marmor instar porphyritis durissimum descripsit.

Ophrys, ὀφρὺς, Latine *Supercilium*, pars inferior frontis, quæ pilos habet, & veluti terminus hujus. Vel sunt ipsi pili in frontis fine supra oculos excipientes ea, quæ a capite defluunt, ne in oculos delabantur; uti descripsit Barthol. l. 3. An. c. 8. Geminum igitur secundum oculorum numerum occurrit. Meminit Græci vocabuli Hipp. 4. aph. 49. & 7 aph. 73. Junge Dieter. n. 641. nec non Lind. Med. Physiol. l. 2. cap. 10. §. 76. *Supercilia* quoque vocantur partes in ossibus ad sinuum orbem instar labiorum prominentes, & simul profunditatem augentes. Barthol. libel. 4. Anat. c. 2. in fin.

* Ophthalmia, ὀφθαλμία, sumitur late, & stricte: Late pro omni oculorum morbo, præsertim dolore: Stricte notat inflammationem oculi, vel potius tunicæ adnatæ in oculo cum rubore, & dolore, aliquando sine, aliquando cum lacrymarum profusione, proveniens a sanguinis ichorosi effervescentis in venulis stagnatione, & impedito reflexu. Celso Latine vocatur *Lippitudo*. Meminit Hipp. 3. a. 11. 16. & 6. a. 17. & alibi. Hujus species est ξηροφθαλμία, *Lippitudo sicca*, quando nullæ lacrymæ effluunt. Vide Dieter. n. 638. & seq. Foes. Oec. p. 475. Hildan. Cent. 4. obs. 14. & Cent. 5. obs. 17. seqq. aliosque plures Auctores.

Ophthalmos, ὀφθαλμὸς, ὀφθαλμικὸς, *Ophtalmicus*. Vide *Oculus*.

† Opiata: idem est Theriaca per excellentiam ab opio. Holer. l. 1. c. 48. de Mat. Chir.

Opiatum, sumitur late, & stricte. Late pro omni Confectione, vel Electuario, quod consistentia respondet Confectionibus veterum, & Antidotis, quæ Opium recipiunt. Diciturque alias *Conditum*, vide supra *Conditum*. Schrod. l. 1. c. 3. Legitur & in fœminino *Opiata*, Forest. l. 28. obs. 58. Stricte pro Confectione narcotica, quam ingreditur *Opium*. Ita sumpsit Helmont. passim in scriptis suis, Vveker. Antid. Gen. l. 1. c. 30. Vvillis Pharm. Rat. P. I. s. 7. c. 1. seqq. An. Brut. P. 2. c. 3. & 8. Paracelsus quoque ab *Opiatis* stricte dictis febris quoddam genus vocavit *Opiaticum*, cum insigni effervescentia sanguinis conjunctum, ita ut *Opiatis* curetur, Tab. IX. de generatione febrium. Utramque significationem explicavit Morell. Form. rem. l. 1. s. 2. c. 2.

Opifex, *Opificium*, δημιυργὸς, δημιυργία, generaliter dicitur de omni artifice, vel opere. Vide *Demiurgos*. Specialiter pro Artificibus Mechanicis, & operibus eorum illiberalibus: quæ significatio non est hujus loci.

Opinio, δόξα, ὑπόθεσις. Vide *Doxa*, *Hypothesis*. Sumitur & pro imaginaria peritia, & dicitur Gr. οἴησις, vide *Oeesis*. Hujus speciosæ scientiæ, & fallacis fructus est, ut fluctues inter varia consilia, nihil libere velis, nihil absolute, nihil semper, hoc hodie spernas, cras appetas, imo ne hora tecum esse possis, verbis Lind. Ex. 1. §. 16. Jung. Ex. VI. §. 8. Est quoque *opinio* via, & ratio, qua pervenire nonnulli contendunt ad veram Philosophiam. Hac nititur Philosophia moderna Cartesiana, & Spagyrica; de qua vide Th. Chym. Vol. 1. p. 195. & 243.

* Opion, ὄπιον, *Opium*, dicitur succus papaveris, quem alii Lac, vel Lacrymam vocarunt. Gal. l. 2. de Antidot. c. 7. Gorr. de cujus historia vide Dioscor. l. 4. c. 65. Interdum confunditur cum *Meconio*. Vide *Meconium*. Interdum strictius sumitur pro succo, vel lacryma stillante ex capitibus papaveris albi leviter incisis. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 314. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Helmont. tr. Pharmacop. ac Dispens. n. 12. Vvillis supra d. l. Accuratius adhuc hodieque examinarunt D. D. Vvedelius in Opiologia, & peculiariter ejus vim diaphoreticam demonstravit B. D. Mich. Etmullerus in Exercit. h. tit. Junken. Chym. Ex. Cur. Part. 1. s. 3. c. 1. p. 232. seq.

Opisthobares, ὀπισθοβαρὲς, vocatur Collyrium quoddam, ad asperitates palpebrarum efficax; cujus descriptio habetur ap. Aet. l. 7. ex Oribasio. Quod aliis etiam nominibus ἁρμάτιον, καὶ ἄτονον tradit appellari, Gorr.

Opisthocheimon, ὀπισθοχειμὼν, vocatur *extrema hyems*, aut frigus in extrema hyeme. Hipp. l. de Humor. VII. 12. l. 1. Epid. s. 2. t. 4. Vide Foes. p. 458.

Opisthocranion, ὀπισθοκράνιον, *Occiput*, vel *Occipitium*. Ægin. l. 6. c. 2. Vide *Inion*.

Opisthocyphosis, ὀπισθοκύφωσις, spinæ dorsi in posteriorem partem contorsio. Dicitur & simpliciter κύφωσις, de qua suo loco. Gorr.

* Opisthotonos, ὀπισθότονος, est species convulsionis, quando corpus in partem posteriorem convellitur. Vide *Convulsio*. Ægri hoc morbo laborantes vocantur *Opisthotonici*. Scrib. n. 170. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 6. & 14.

Opium, ὄπιον, vide *Opion*.

Opobalsamum, ὀποβάλσαμον, vide *Balsamus*.

Opocalpason, *Opocarpason*, ὀποκάλπασον, ὀποκάρπασον, succus arboris *Calpasi*, Myrrhæ simi-

ſimilis, ſed venenatus, exitialis, & ſtrangulationem inducens, teſte Gal. l. 1. de Antidot. c. 11. & Lang. l. 1. ep. 62. Chiocc. Muſ. Calc. ſect. V. p. 636.

Opodeltoch, nomen *Emplaſtri* non ſolum Vulnerarii, ſed & ad alios morbos externos, ap. Parac. cujus paſſim in ſcriptis ſuis facit mentionem, præcipue in Chirurgicis, & quidem diverſis deſcriptionibus. Vide l. de ulcer. & apoſtem. c. 2. & 33. in Apocryphis de vulner. teſticul. & prælect. Chirurg. c. 3. Diſpenſatoriis vero hodieque receptis inſerta eſt deſcriptio *Emplaſtri Opodeltoch* D. Mindereri: quæ videatur cum animadverſ. Zvvolferi.

* Opopanax, ὀποπάναξ, *ſuccus Panacis Heraclei*. Ejus hiſtoriam, & modum colligendi, cum virtute Medica, lege apud Dioſc. l. 3. c. 55. Gal. l. 8. de S. F. & l. 3. de C. M. P. G. c. 5. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 395. Fr. Hofm. cl. ad h. l. Rhod. ad Scrib. n. 82.

Opopia, ὀπώπια, Hipp. dicuntur *oculorum oſſa*, l. de oſſium nat. V. 6. Foeſ. p. 459.

Opopyron *laudani*, eſt Paracelſi remedium, quo febris, & ejus dilatatio pellitur. Dorn. in Diction. Paracelſ. Meminit vero Theophraſt. l. 2. de vit. long. c. 3.

Opore, ὀπώρη, duplicem obtinet ſignificationem. 1. Dicitur de certo anni tempore, videlicet *extrema æſtate*, ſive altera, vel etiam tertia æſtatis parte, ſecundum varias veterum diviſiones. Gal. l. 1. de Antid. cap. 18. com. 3. de hum. t. 19. l. de cib. bon. & mal. ſucc. c. 8. quod nonnulli deſcribunt a Canis ad Arcturi ortum ex Poetis, Rolfink. O. ac M. M. Sp. in addendis, p. m. 1050. Alii ad ipſum *Autumnum* referunt. 2. ſignificat ipſos *fructus*, dicto tempore maturos, inter quos præcipue fuerunt *ficus*, & *uvæ*. Interpretes quoque plerunque exponere ſolent per *Poma*. In hac ſignificatione legitur ap. Hipp. l. 5. Epid. XV. 4. XXIII. 4. & l. 7. XL. 16. l. de int. aff. XXIIX. 3. 9. XLV. 2. 18. Gal. l. 7. M. Med. c. 6. Jung. J. Alex. in Annot. ad h. l. Adde Mercur. l. 2. V. L. c. 3. & 6.

Oporice, ὀπωρική, nomen medicamenti eſt ex fructibus compoſiti. Fit ad dyſentericos, ſtomachique vitia in congio muſti albi lento vapore decoctis malis cotoneis quinque cum ſuis ſeminibus, Punicis totidem, ſorborum ſextario, & pari menſura ejus, quod Rhun Syriacon vocant, croci ſemuncia, coquitur uſque ad craſſitudinem mellis. Hæc ex Plinii l. 24. H. N. cap. 14. fin. refert Gorr. Gal. vocavit δι' ὀπωρῶν, eandem fere deſcriptionem ponens, l. 8. de C. M. S. L. c. 3.

Oportet, χρὴ, δεῖ. Ejus ſignificatio ex Grammaticis nota. Vocabulum vero notatu digniſſimum, & frequentiſſimum in Medicina qua Medicis, qua ægris. Vide Diet. n. 177. ubi Medicorum *Oportet* explicat. Ægrorum *oportet* conſiſtit in obſequio erga Medicos, & tolerantia. Vide *Obedientia*. Helmontius reſtrinxit ad *Neceſſarium*, quo vitæ mediæ qualitates remanent in tranſmutatis; & propterea vocavit *Magnum oportet*, tract. h. tit. 10. *Magnum oportet*, eſt tribulus, & ſpina terræ, in vita media hominis: de quo inſig. tr. Explic. vocab. Helmont. in fine operum.

Opos, ὀπὸς, Latine *Succus*, præſertim Plantarum crudus, ſive expreſſus; ſive ſponte manans vocatur. Gal. l. 1. de S. F. c. 36. fin. Idem fere, quod χυλὸς, vel χυμὸς, l. 5. de tit. c. 1. & l. 9. in proœm. ad quæ loca vide J. Alex. in Annot. Stricte vero dicitur & κατ' ἐξοχὴν de Silphii, vel Laſeris ſucco, ex Hip. l. 2. de morb. XXXIX. 12. 24 Aliquando tamen addit ipſe σίλφιον. Vide loca apud Foeſ. p. 458. Quid ſit ὀπὸς Κυρηναϊκὸς, *ſuccus Cyrenaicus*, vide apud Rhod. ad Scrib. num. 67. Lang. lib. 1. ep. 62. Vide *Succus*.

Oppango, ἐγχείμπτω, Vide *Enchrimto*.

* Oppilatio, ἔμφραξις, στέγνωσις, idem quod *Obſtructio*, & quidem arcta, notante Rhodio in Lexic. Scribon. & Barthii l. 40. Adverſ. c. 4. Helm. de Lithiaſ. c. 6. n. 22. Hinc & *Oppilativus*, idem quod *Obſtruens*, *Obſtipans*, στεγνωτικὸς, diciturque de medicamentis. Ruland. & Johnſ. in Lex.

Oppletio, idem quod *Repletio*, *Impletio*, πλήρωσις. Vide *Impletio*.

Opportunitas, καιρὸς, ἀκαιρία. Vide *Caeros*.

Oppressio, θλίψις, καταθλιψις, idem fere quod *Compreſſio*. Vide *Compreſſio*. Dicitur de Cordis, & præcordiorum anxietate in febribus ardentibus, a ſanguinis turgeſcentis, vel coagulativi impedito per pulmones, & cor tranſitu. Foreſt. l. 7. obſ. 21. Schol. & 30. Schol.

Oprimechiolum, Paracelſo dicitur omnis fumus ex ære, l. 2. de Tart. tr. 2. cap. 2. in Not. & fragm. ad h. l.

Opsarion, ὀψάριον, ſignificat *piſciculum*: de quo vocabulo vid. Lind. Ex. XVI. §. 162. ſeq. ὀψαρίδιον, *parvus piſciculus*, Lang. lib. 1. ep. 59.

Opsigonos, ὀψίγονος, *ſero natus*: Epitheton *dentium molarium* noviſſimorum, qui jam adultis naſcuntur, κραντῆρες, καὶ σωφρονιστῆρες, etiam dictorum. Gorr. Vide *Cranter*.

Opsis, ὄψις, apud Hipp. ſumitur pro ipſo *oculo*; uti patet ex libello περὶ ὄψιος, & lib. 2. Prorrh. XXIIX. 23. 27. 28. &c. Vide Foeſ. pag. 474. Alias dicitur de ipſo ſenſu videndi, ſive *Viſu*, qui merito inter ſenſus quinque externos pal-

palmam sibi vendicat, ob celerrimam perceptionem etiam ad loca maxime distantia pertingentem, & sub specie subtilissima comprehendentem; cujus descriptionem, & modum vide in Physiologicis, præsertim etiam apud Vvillis An. Brut. P. 1. item novam *Visionis* Theoriam tradidit alias Regiæ Societ. Anglic. Socius, Vvilhel. Briggs; uti patet ex Act. Erudit. Lips. 1683. Significat quoque apud Hipp. ὄψις externam *faciem*, sive formam totius corporis, v. g. ægrorum, quæ varia habetur, 4. de R. V. I. A. t. 53. unde & ostentationem notat, 3. de artic. t. 27. Lat. quoque *Visio* pro *Apparentia* accipitur. Hinc describitur, quod *Visio* sit supernaturalis spirituum apparitio, hominum oculis quodammodo conspicua. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

OPSMETALLUM, id est *Argentum vivum*. Rul. & Johns.

OPSOMANES, ὀψομανής, dicitur, qui aliquo cibi genere ad insaniam usque delectatur. Lind. Ex. XVI. §. 161.

OPSON, ὄψον, *Opsonium*, perperam *Obsonium*, generaliter denotat omne id, quod præter panem, & vinum mensis imponi solitum est; Athenæus l. 7. restrinxit ad omnia igne cocta: sed J. Alex. dari quoque multa cruda *obsonia* asseruit. Hodieque strictior significatio usitatior videtur, qua dicuntur *Opsonia* illorum pleraque, quorum ratio conjunctas patitur cum alimento medicamenti vires. Plura vide apud d. Alex. l. 18. Sal. c. 1. seq. *Ars parandi rite Obsonia* vocatur *Obsonatrix*, Gr. ὀψαρτική, eidem d. l. pertinet ad *Coquinariam*. Meminit τ͂ ὄψον quoque Hipp. l. de morb. mul. LXIII. 37. XCI. 13. 14. Jung. Foes. Oec. p. 475.

OPTESIS, ὄπτησις. Vide *Assatio*. Hinc ὀπτὸς, *assus*. Rul. Calor excedens temperiem adustivam dicitur *Optesis*, Th. Ch. Vol. V. pag. 433. Vide & Vol. IV. p. 395.

* OPTICOS, ὀπτικός, *Visorius*, sive ad *Visum* pertinens, & conferens. Ita Nervi *Optici*, spiritus *Optici*, sive *Visorii*, passim apud Medicos veteres, & recentiores leguntur. *Optica* quoque dicitur pars Mathematicæ scientiæ: unde ὀπτικοὶ λόγοι, ὀπτικὴ ὑπόθεσις, leguntur apud C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 551. 757. seq. *Optica* medicamenta vocantur, quæ oculis, & visui conferunt. *Opticarum* pilularum meminit Lang. l. 3. ep. 1. c. 8.

OPUS, ἔργον, vide *Ergon*. *Opera Chymica* dicuntur vel Labores, vel Effectus, qui prodeunt ex laboribus. *Opus trium dierum*, quid vocetur, vide in Th. Ch. Vol. II. p. 43. *Opus* mulierum, & puerorum, Vol. III. p. 39. & Vol. IV. p. 818. & 894. *Opus* Veris, Æstatis, Autumni, Hyemis, p. 13. 17. &c. Vol. III.

ORA, ὤρα, idem quod φροντίς, vel μελέτη, *curam* significat. Gal. in expl. voc. Hippocr. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. nu. 294. Unde ὠρέω, *curam gero*. Gal. d. l. Gorr. & Erotian. Onom. p. 124. e.

ORA, Lat. Græce dicitur ἐσχατιά, & notat extremitatem uniuscujusque rei. Ita *ora* ulceris, h. e. ejus extremitas, legitur apud Scrib. Larg. n. 240. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

ORACULUM, χρησμός, referri potest inter insomnia; & describitur, quod sit ea visio, quam superi ad aliquid agendum, vel evitandum denunciant. Casp. Rejes C. El. q. 37. n. 3.

ORALE, id est *vas*. Ruland. & Johns. in Lex.

ORATIO, λόγος, idem quod *Sermo*, λαλιά, *Locutio*. Vide supra *Lalia*. *Locutio*. Est autem breviter compositio nominum, (subintellige, verborum) Gal. l. de sophism. in verbo contíng. c. 3. *Oratio* animi sensum aperit, & tantum non est animi interpres, com. 2. de Humor. t. 3. Hinc debet esse moderata, quæ diluciditatem efficit, c. 3. de art. t. 55. cum *orationis* virtus sit perspicuitas; vitium vero obscuritas: 4. de R. V. I. A. t. 18.

ORBICULARE, epitheton est ossiculi quarti auditus. Vide *Cochlear*.

ORBICULUS, σφαιρίον, κυκλίδιον, æquivocum est, diversisque rebus tribuitur. Ita *orbiculi* in machinis dicuntur, qui statuuntur ad trochlearum motionem, quæ per se sunt immobiles, & collocantur in medio earum. Oribas. de machin. c. 4 *Orbiculi* quoque idem sunt, quod *Rotulæ* in Offic. Vvecher. Ant. Gal. l. 1. c. 42. *Orbiculi* etiam vocantur particulæ catenarum, Eph. N. C. Ann. III. obs. 141.

ORBIS, σφαῖρα, κύκλος, etiam homonymon est vocabulum, variisque rebus tribuitur. Vel enim notat figuram circularem; & ita idem est quod *Circulus*, κύκλος. Vide *Circulus*. Qua de caussa etiam tribuitur non solum partibus corporis rotundis; ita *Oculi* dicuntur *Orbes*, teste Keuch. in not. ad Samonic. p. 231. sed & totus *Mundus* dicitur *Orbis*, qui Græce κόσμος, vide *Cosmos*, & in specie *Orbis terrarum*. Vel est etiam nomen piscis marini, ob rotunditatem globosam *Orbis* dicti, durissimi; cujus historia, cum speciebus, & usu, traditur ab Aldrov. l. 4. de pisc. c. 15. Et egregiam *Orbis scrutati* figuram exhibet Chiocc. in Mus. Calceol. s. 1. p. 90. 91.

ORCA, ὄρκη, nomen piscis cetacei marini Delphino similis, apud Rondel. & Aldrov. l. 1. de cetis 6.

ORCHEA, ὄρχεα, idem quod ὄσχεος, h. e. *scrotum*. Gal. in exp. voc. Hipp. ubi tamen quidam codices legunt ὄρχεος, Gorr. Nobis mendosa

dosa hæc lectio videtur. Vide *Oscheos*.

ORCHILUS, ὀρχίλος, idem quod τροχίλος, nomen avis, alias *Regulus* dictæ: de qua lit. RE. Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 1.

ORCHIS, ὄρχις, dicitur Lat. *Testis*, vel *Testiculus*, corpus glandulosum, molle, album, teres, generationis pars organica, in plurali ὄρχεις, *testiculi*. Loca, ubi Hipp. usus hoc vocabulo, vide apud Foes. p. 464. Eorum vero accuratam descriptionem, & usum vide in scriptis Anatomicis, & inter hos Barthol. l. 1. cap. 22. & in sexu fœminino c. 26. Vide supra *Didymi*, & paulo inferius *Ovarium*.

ORCHOS, ὀρχὸς, idem quod ταρσὸς, & ὀρχοὶ a quibusdam dicuntur extremi palpebrarum ambitus, unde excrescunt cilia. At ὄρχοι plantæ ordine positæ, sive *Plantarum ordo*.

ORCHOTOMOS, ὀρχοτόμος, dicitur, qui testiculos exscindit, uno verbo *Castrator*, quamvis & ad *Herniotomos* referatur. Vide *Castratio*.

ORCUS, ᾅδης, idem quod *Infernus*, proprie locus damnatorum, cujus significatio ad forum Theologicum spectat. Ignis quoque subterraneus, quem in medio terræ copiosissimum, æstuantissimumque nonnulli credunt existere, vocatur *Orcus*, vel *Barathrum*. Th. Ch. Vol. V. p. 333. *Divinum in morbis*, ab Hipp. excogitatum, *Orcum Platonis*, vel *Plutonis* appellare non veretur Helm. tr. de Ideis morbos. nu. 26. De *Orco Orphei*, *Hermetis*, fictitiis, lege judicium Libav. T. IV. Op. p. 141.

ORDEUM, κρίθη, ponitur sine aspiratione pro *Hordeum*, passim apud antiquos Authores. Vide Rhod. in Lex. Scribon. & Indicem Galeni Frobenian.

* ORDINATUS, τεταγμένος, epitheton *pulsus*, qui pari semper numero, paribus partibus, & statis ictus suos servat periodis. Gal. de puls. ad tyron. c. 6.

ORDO, τάξις. Hujus vocabuli significatio aliunde nota. Quemadmodum vero *Ordo* merito admirandus est in natura, & rebus naturalibus; ita quoque Medicis in suis actionibus, & sermonibus curæ cordique esse debet; quamvis notaverit Gal. veteres orationis *ordinem* neglexisse, c. 1. de fract. t. 1. & c. 1. de iis, q. in med. t. 7. Hodieque vero Doctores magis sunt solliciti de *ordine* servando in tractanda, & docenda Medicina. Hinc & Rolf. non dubitavit scripta sua titulo *Ordinis*, ac *Methodi* insignire. Quantum in Chymicis situm sit in observatione *ordinis*, passim inculcatur in eorum scriptis. Quære in Indice Th. Chym. per Vol. I. IV. V. & VI.

OREITYPIE, ὀρειτυπίη, *montanus labor*: unde ὀρειτύποι dicuntur, qui ex montibus ligna, lapides, & id genus alia in urbes deferunt. Occurrit apud Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 17. Vide Gal. in comm. ad h. l.

* OREXIS, ὄρεξις. Vide *Appetitus*. A Paracelso, & Helmontio *Orexis* sumitur pro *Ardore Stomachi* passim in scriptis eorum; quæ loca quærantur in Indicibus. Nobis enim non licet omnia compilare, nec libet.

ORGANON, ὄργανον. Vide *Instrumentum*.

ORGANOPOEOTICA, est ars bellicorum instrumentorum inventrix. Dorn. Rul. & Johns.

ORGAO, *Orgasmos*, ὀργάω, ὀργασμὸς, latine *Turgeo*, *Turgescentia*, *Turgentia*. Emphatica sane vocabula apud Hipp. quorum propria significatio est, ardenter appetere coitum, & desiderio libidinis incendi, ubi semen turgens excretionem suam desiderat, & urget. Quam significationem postea transtulit Hipp. & cum hoc ejusdem discipuli ad humores excrementitios, superfluos, & præternaturales, qui in corpore, vel hinc inde agitati, vel effervescentes, & p. n. fermentati, sui excretionem postulant. Hinc pravus humorum motus, & impetus cum stimulo excretionis dicitur *Orgasmus*. Verbo usus est Hipp. 1. aph. 22. & 4. aph. 1. 10. Vide Gal. comm. ad h. l. Adde Foes. Oec. p. 459. Diet. n. 624. Lind. Ex. VII. §. 48. J. Alex. Not. in Gal. l. 11. M. M. c. 15. & in l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Ex. nostras de Remoris purgat. disp. II. §. 31. & Disp. V. §. 27.

ORGIA, ὄργια, Hippocrati idem sunt, quod μυστήρια, *arcana*, *mysteria*; uti patet ex Lege illius in fine, & in orat. Thessali filii ad Athen. n. 144. Vide Erot. Onom. p. 85. f. & Foes. pag. 460.

ORGE, ὀργὴ, vide *Ira*.

ORGILOS, ὀργίλος, idem quod ὀξύθυμος, dicitur is, qui est *præcipitis iræ*, & acerbæ, qui levissima de caussa in iracundiam acerbam fertur, ob rationis imbecillitatem. Legitur apud Hipp. l. 1. Epid. s. 2. t. 78. Foes. p. 461. J. Alex. l. 3. Salubr. c. 3.

ORICHALCUM, ὀρείχαλκον, ὀρίχαλκον, ὀρείχαλκος. Vide *Aurichalcum*. Dicitur æs Cadmia fossili tinctum, factitium. An tale unquam fuerit nativum, & fossile, certo non constat. Gorr. Libav. *Oricalcum* ex ære, cadmia fornacum, lapide calaminari, & calaemo fieri, scripsit S. A. Ch. l. 7. c. 24. ubi etiam statuit *nativum*, quod est æs citrinum in Funduribus inter Mexicum, & Dariem Americæ fodinas repertum. *Orichalcum nobile* parari ex argento, cupro, lapide calaminari, addito sæpius vitro, vel etiam magnesia, docet idem Tom. III. p. 204. seq. *Orichalcea fila*, leguntur apud Rul. in Lex. Junge Jac. le Mort. Metallurg. contract. p. 271.

ORICIA, epitheton Terebinthi, ab *Orico* ci-

civitate Epiri, juxta quam nascitur Terebinthus. Keuchen. ad Sammon. p. 214.

Oricilla, pro *Auricilla*; quemadmodum & *Ores* antique pro *Aures*.

* Oricularis, *Oricularius*, pro *Auricularis*, dicitur de *Clystere*, de *Specillo*, apud Celsum, l. 7. c. 26. & 30. l. 5. c. 28. & l. 6. c. 18. Rhod. ad Scrib. n. 39. Keuch. d. l. p. 87.

Oriens, ἀνατέλλων, ἀνατολὴ, proprie dicitur de loco, vel plaga cœli, in qua Sol oritur, & supra Horizontem ascendit. Cui opponitur *Oriens*, quamvis Helmont. negaverit, contrarie opponi tr. Natura contrar. necesf. nu. 38. *Oriens Microcosmi* est in Pyloro, Paracelf. de Colica. *Oriens* quoque Spagyricis dicitur Urina, Sal urinæ; item Vitriolum, Oleum rubrum, Rubinus, Masculus, Aries: quæ omnia sunt Ænigmata Spagyrica. Rul. & Johns.

Orificium, στόμα, fere idem quod *Os*, *oris*; notatque meatus extremitatem apertam. Ita duo *Orificia* in ventriculo dicuntur: unum *Stomachus*; alterum *Pylorus*. Barth. l. 2. Anat. c. 9. Ita vasorum naturalium, ut sunt venæ, arteriæ, extremitates apertæ dicuntur *Orificia*, quemadmodum & artificialium, passim in scriptis Medicis.

Origo, ἀρχὴ, idem quod *Initium*, *principium*. Vide *Initium*.

Oriolus, χλωρεὸς, idem quod *Picus*, *nidum suspendens*: cujus descriptio legitur in Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 39.

Orion, ὠρίων, nomen proprium Deastri gentilis habiti pro filio Jovis, Neptuni, & Mercurii; de quo Poetæ fabulantur, ictu scorpii periisse, cum Dianæ vim inferre conaretur. Keuchen. ad Sammonic. p. 265. Translatus deinde inter sidera; & mentio illius fit in sacris Literis. Hujus operationem in cadaver lupi esse, generare serpentes, finxit Paracelf. de Pestilit. tr. 1.

Orionius, id est *urinosus*. Dicitur de spiritu urinæ, vel Sale urinæ. Unde *Orionium Zuuingeri* vocatur, quod est Tertius *Orionis* spiritus fixus, qui ex crassiore, salsioreque parte lotii evocatur. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 29.

Orix, sitibundæ Ægyptiæ feræ nomen, quæ mœsta, & quasi supplex Caniculæ ortum intuetur, & lacrymabunda illius æstum deprecari videtur. Lang. l. 2. ep. 2.

Orizeum, idem quod *Aurum*. Hinc *Orizeum foliatum*, aurum in tenuissimas bracteas malleo cusum. *Orizeum præcipitatum*, est aurum in crocum suum redactum, adminiculo Croci Mercurii. Dorn. Rul. & Johns. *Orizeus liquor*, Paracelso dicitur liquor ex auro præcipitato paratus: cujus descriptio habetur Paragraph l. 11. §. 3. & meminit ejus aliquoties alibi in illis libris; *Orizeus color*, est flavedo in oculis, aut urina: cujus etiam passim mentionem fecit Idem.

Orizon *æternitatis* (pro *Horizon*) est virtus supercœlestis. Dorn. in Dictionario Parac. Vide *Horizon*, ex Theophr. lib. 2. de vit. lon. cap. 2.

Orms, i. e. *gallina*. Rul. & Johns.

Ornamentum, κόσμος, dicitur de partium *pulchritudine*, quæ quandoque obscuratur ab earum utilitate. Gal. 11. de U. P. c. 13.

Ornithias, ὀρνιθίας, nomen *venti Aquilonaris* frigidi, verno tempore spirantis, quando aves, & hirundines rursus adveniunt. Legitur ap. Hipp. l. 6. Ep. LI. 12. Foes. p. 462.

Orobion, ὀρόβιον, significare videtur *Ervi farinam*, apud Hipp. l. 1. de morb. mul. CXXIII. 22. Apud Erotianum est adjectivum, & redditum per *ruffum*, aut æquale orobo, ἧλον ὀρόβιον, verruca *ruffa*, aut orobo similis. Onomast. pag. 84. d.

* Oroboeides, ὀροβοειδὴς, *orobo similis*, dicitur de sedimentis urinæ fulvi coloris, quæ hepatis colliquationem indicant. Gal. cap. 5. in 6. Ep. t. 15. & 4. aph. 76. Foes. p. 463.

Orobo, est *vitrum metallinum*. Dorn. Rul. & Johns.

Orogamo, est *Aurum*. Rul.

* Oros, ὄρος. Vide *Mons*. Dicitur & a quibusdam τὸ πεδίον, h. e. pars tota pedis superior, quam alii πολυοστέον appellant, id est multorum ossium. Castell. Gorr.

Orphnodes, ὀρφνώδης, *tenebricosus*, ab ὄρφνη, *tenebræ*. Legitur apud Hipp. 3. prognost. t. 30. & 33. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 4. Jung. Foes. p. 464. Erot. p. 79. c.

Orphus, ὄρφος, vel ὀρφὸς, vocatur piscis quidam, sive litoralis, sive marinus, cujus descriptionem, & usum in cibis vide in Aldr. l. 2. de pisc. c. 11.

Orrhodeo, ὀῤῥωδέω, significat *metuo*, *formido*: & occurrit apud Hipp. l. 2. Prorrh. XX. 4. l. 2. de fract. t. 65. & s. 3. t. 17. l. 1. de morb. XLII. 1. XCVI. 24 Jung. Erot. On. p. 83. a. & Foes. Oec. p. 463. seq.

Orrhopissa, ὀῤῥόπισσα, quasi ὀῤῥὸς πίσσης, est *picis liquidæ serosum excrementum*, picis veluti serum. Hoc legitur apud Hipp. l. de Ulcer. IX. 12. Vide Erot. p. 28. f. Gorr. in def. Dicitur & πισσηνθος.

Orrhopygion, ὀῤῥοπύγιον, rectius ὀῤῥοπύγιον, ultima pars spinæ, qua vertebræ desinunt, manifestior in avibus, quam in homine. Gorr. Illud in præpinguibus, & altilibus grandius redditum gulæ placuisse, & præsertim militum, testatur Bruyerin. de re cibar. l. 15. c. 18.

Or-

Orrhos, ὀῤῥὸς, Lat. *Serum*, id est aquosa portio lactis, & sanguinis. De illo Hipp. l. 4. de morb. XXV. 28. XXVI. 9. de hoc Gal. l. 5. de U. P. c. 5. & alibi. *Serum* hoc sanguinis uti per se est ὄχημα, sive vehiculum; ita per accidens, & ex longiori mora degenerans fit excrementitium, & urinæ, aliorumve liquidorum excrementorum materia. Plura de *Sero sanguinis* vide in Schenkii tract. h. tit. item apud Vvillis de febrib. c. 1. ubi de *sero lactis* egregie disseruit. *Serum* excrementitium etiam *Ichoris* nomine venit. Vide *Ichor*.

Orrhos, ὄῤῥος, in penult. acuto notata, significat vel ossis sacri extremum, ad caudam usque protensum; vel *Perinæum*, sive lineam subter penem medium scrotum intersecantem, per τωῦρον ad anum usque tendentem, quæ & ῥάφις dicitur, ex Ruffo, Polluce, & Hesychio, Cast. Foes. p. 463.

* Orthocolon, ὀρθόκωλον, quasi *rectus articulus*, est articulationis vitium, quando ob durum aliquem tumorem musculi partem inflectentes non sequuntur, sed articulus perpetuo tenditur, nec inflecti potest. Gal. scripsit ὀρθόκυλλον, 3. de art. t. 100. Verum Foes. priorem lectionem approbat: quamvis C. Hofm. in suis Notis ἀνεκδότοις ad h. l. & posteriorem lectionem non penitus rejiciat; cum videatur esse argutior compositio, si τῇ ὀρθότητι apponatur ad latus ἡ κυλλότης.

Orthodoron, ὀρθόδωρον, mensura est apud Græcos, qua rerum intervalla metiuntur. Est autem totum id spatium, quod inter primam palmæ partem, καρπὸν Græci dicunt, & extremum medium digitum interjacet. Sic enim Pollux, & Hesychius interpretantur. Continet autem digitos circiter undecim. Latine *rectus palmus* dici potest. Gorr.

* Orthopnoea, ὀρθόπνοια, quasi *rectam spirationem* dixeris, est magna spirandi difficultas, ut non aliter ea fieri possit, quam recta cervice, & thorace elato; quod etiam iis accidit, qui velociter cucurrerunt. Qui sic affecti sunt, dicuntur ὀρθοπνοϊκοὶ, quia decumbentibus suffocationis periculum ob angustationem asperæ arteriæ imminet, vixque erecta cervice sufficiunt, dorso nulli rei innixo. Caussam hujus vide in *Asthma*. Meminit Hipp. lib. 7. Epid. VI. 6. Junge Gal. cap. 4. de R. V. I. A. t. 21. & c. 2. in 1 Prorrh. t. 54. Foes. p. 461. Qui inflammationem vel pulmonum, vel faucium quoque caussam agnoscunt, confundunt Peripnevmoniam, aut Anginam cum *Orthopnœa*.

Orthos, *Rectus*, opponitur *Curvo*. Ita Vena recta, legitur apud Hipp. 5. aph. 68. Vide Diet. n. 625. Vide *Rectus*.

Orthostaden, ὀρθοστάδην, adverbium apud Hipp. quod significat in *erectum stando*, sive more eorum, qui erecti stant: & dicitur vel de exacte sanis, qui stant, ambulant, suisque negotiis præsentiam suam accommodant. Lind. Ex. XIII. §. 22. Vel de leviter ægrotantibus, qui nondum decumbere coguntur: in qua significatione sumpsisse videtur Hipp. l. 1. Epid. s. 1. t. 10. s. 2. t. 12. 22. 41. s. 3. t. 65. 66. Vide Gal. comm. ad locum primum Hipp. Verbum ὀρθοστατεῖν, *erecte stare*, occurrit l. 2. Epid. s. II. 93. Adverbium illud opponitur τοῖς κατακεκλιμένοις, *decumbentibus*, vel *Clinicis*; de quibus suo loco.

Ortus, apud latinos ambiguam obtinet significationem. Vel enim dicitur de Loco, ubi Sol, & sidera ascendunt supra nostrum Horizontem. Et ita idem est, quod *Oriens*: de quo p. superius. Vel de motu ipso solis, & siderum, quando supra Horizontem ascendunt, Gr. ἀνατολὴ, vel ἐπιτολὴ, Lind. Ex. XI. §. 178. Vel idem est, quod Origo, initium, principium, *Generatio*, Gr. ἀρχὴ, γένεσις, de quibus etiam suis literis. Ita Helmont. tractatum inscripsit *Formarum ortus*; quem nonnulli modernorum imitantur, & *Morborum ortum* dicunt pro generatione. In opere Lapidis Philosophici *Ortus Solis Mysticus* dicitur, quando ex caligine, & nigredine paulatim fit mutatio in albedinem. Libav. Tom. 2. Op. p. 142. 373.

Ortygometra, ὀρτυγόμητρα, q. d. *Coturnix grandior*; unde & vernacule *Rex Coturnicum* vocatur; nomen avis, cujus descriptio habetur apud Aldrov. l. 13. Ornith. c. 23.

Orvietanus, cognomen Agyrtæ, vel Circumforanei, alias *Hieronymus Ferrantes* dicti, qui inventione alicujus *Antidoti* singularis, vel Electuarii Alexipharmaci claruit contra omnia venena. Is enim primus ausus fuit publico foro deglutire ignotum sibi quodlibet toxicum, teste Helmont. tr. Tumul. pestis, §. Hippocrates redivivus. Vide & Rhod. ad Scrib. nu. 144 Rolf. O. & M. M. Sp. l. 11. s. 2. c 8. Descriptio Electuarii legitur apud Schrod. l. 2. c. 51.

Oruo, ὀρύω, i. e. *irruo*, impetum facio, irrumpo. Legitur ap. Hipp. de mensibus sursum impetum facientibus, l. 1. de morb. mul. LXIX. Vide Foes. p. 463.

Oryza, ὄρυζα, de genere frugum est, mediocriter alit, & vim quandam adstringendi habet, qua ventrem modice sistit. Vide Gal. l. 1. de A. F. c. 17. & l. 8. de S. Fac. §. *Oriza*, lib. 8. de C. M. S. L. c. 4.

* Os, Genit. *Oris*, Gr. στόμα, proprie duobus modis accipitur: Primum de eo spatio, quantum diducta labra patent: Deinde de toto illo spatio, quod dictis labris ad imas usque fauces

ces interjacet; in quo dentes, palatum, lingua, gurgulio, & tonsillæ duæ continentur, quarum omnium partium una tunica est, etiam naribus communis. Hæc Gorr. & Castell. Est prima nutrimenti ad ventriculum via, & vocis instrumentum. Aperitur, & clauditur. Ejus descriptionem vide apud Barth. l. 3. Anat. c. 11. Et quid multis? Qui, quid sit στόμα, vel os, nescit, os non habet. Diet. 791. *Oris sine lingua* perfecte loquentis descriptionem, a Jacobo Roland. de Bellegad. Gallice, & a Carolo Reigero Latine translatam, vide in Eph. N. C. An. III. p. 559. seq. *Oris tartarus*, qui dentibus adhæret, vocatur Paracelso, Paramir. l. 3. tr. 2. Porro vocabulum *Oris* solet etiam transferri ad alia; & notat meatus vel cavitatis, vel vasis initium, & aditum; estque idem quod *Orificium*, *Ostium*. Ita *os* ventriculi, vel stomachi, apud Helmont. legitur tr. Tum. Pestis, §. Proprietas pestis. *Os* uteri, frequenter legitur apud Hipp. 5. aph. 46. l. 1. de morb. mul. LX. 2. l. 2. IX. 17. Foes. p. 588. Rolf. de Part. Genit. P. II. c. 43. Ita & in artificialibus dicitur *Os* fornacis, *Os* vitri, *Os* spiritale, pro *Orificio*. Rul.

* Os, Gen. *Ossis*, ὀστέον, ὀστοῦν, pars corporis organica durissima, atque terrestris naturæ; cujus historiam, differentias, catalogum prolixius vide in scriptis Anatomicis. Hipp. de *Ossium* natura. Gal. de *ossibus*. Specialiter etiam apud Barth. libell. 4. Anat. ubi integram ὀστεολογίαν proposuit. Junge & Foes. Oec. 464. seqq. Diet. 629. Inter *Ossa* unum peculiari nomine eminet, quod ἱερὸν, *sacrum* vocatur, quod sit omnium in spina maximum. Antiqui enim magnum *sacrum* vocarunt. A Galeno late, & stricte sumptum: Late, quatenus *Os coccygis*: Stricte pro ea saltem parte, quæ revera sacra est, h. e. magna, & lata, qua etiam cum *Osse Ilio* per synarthrosin conjungitur. Hujus descriptionem ulterius vide apud Barthol. d. l. cap. 15. *Ossa* in genere sunt totius corporis fundamenta, sustentacula, & munimenta; quodque parietes, & trabes in domibus, in tentoriis pali, in navibus carinæ præstant, hoc in corporis humani fabrica *Ossium* præbet substantia, verbis Vesalii in Anat. *Ossa officinalia*, lege apud Schrod. d. l. 2. c. 26. *Ossa* quoq; pro amuletis collo appendisse, testatur Keuch. ad Samon. p. 274. *Ossiculum*, diminutivum, est *os* parvulum; qualia sunt *ossicula* in meatu auditorio; *ossiculum* in corde &c. *Ossa* emolliendi modum docuit Dionys. Papinus Reg. Societ. Angl. Socius; & mentio fit in Act. Erud. Lips. 1682. De *Ossium* mollitie præternaturali, & flexilitate legatur stupenda observatio a D. Daniele Prottennio Medico Helsingorensi notata in Act. Hafn. Vol. III. obs. 24.

Osceālis, rectius *Oschealis*, ab *Oschion*, dicitur *Hernia scroti*. Galeat. de S. Sophia ad Rhas. l. 9. c. 89. fol. m. 83. b.

Oscedo, ἄφθαι, idem quod *Aphthæ*. Vide supra lit. A. Keuchen. d. l. p. 142.

Oscheon, ὄσχεον, ὄσχεος, ὄσχη, *scrotum* significat. Est *bursa*, vel marsupium, testes continens, multis rugis præditum, in infima parte lineam habens secundum longitudinem excurrentem, quæ sutura vocatur. Vide Barth. l. 1. Anat. c. 21. Rolf. de part. genit. P. 1. c. 14. Dicitur & *scrotum*. Loca Hipp. vide apud Foes. p. 465. Inde dicta est *Oscheocele*, ὀσχεοκήλη, *Hernia scroti*, in quæ ob rupturam, aut læsionem aliquam intestinum, aut omentum in scrotum delabitur. Lind. Ex. IV. §. 15. ὄσχεα quoque dictos fuisse palmites vitium botris onustas, quas in festo Scirados Palladis Atheniensium ephebi detulerunt, testatur Lang. l. 1. ep. 58.

Oscillatorius *motus*, dicitur apud Borellum de motu animal. part. 2. qui in horologiis rotarum motum dirigit, regulat, ac contemperat æquitemporaneis itibus, ac reditibus suis. Et talem quoq; locum habere existimat in sanguine per aerem inspiratum, æqualibus portionibus illi commistum, elasticitate sua spirituum motum regulantem, & moderantem; quod tamen negare non dubitat celeberr. D. D. Bohn. in Circulo Anatomico Phys. Progymn. IV. p. m. 68.

* Oscitatio, χάσμη. Vide *Chasme*.

* Osculum, æquivocum est. Vel enim diminutivum est ab *ore*, Gr. στόμιον. Ita *Oscula vasorum*, i. e. extrema orificia arteriarum, & venarum, sæpe leguntur in scriptis Medicis. Vel significat impressionem labiorum in alterius vel os, vel frontem, vel aliam corporis partem. Dicitur & *Basium*, *Suavium*, φίλημα, estque symbolum amoris. Tale *Osculum* fieri aliquando caussam contagii Venerei, sive morbi Gallici, demonstravit Forest. l. 32 obs. 2. in Schol.

Oseus, Paracelso dicitur *Scrotum*, in quo testiculi continentur, l. de Ulceribus, c. 54. & passim alibi, in libris de Tartaro. Fragment. ad h. l. Haud dubie corruptum vocabulum a Græco ὄσχεος.

Osis, ὦσις, dicitur *pulsio*, impulsio, *trusio*, idem quod ὤθησις. Usurpatur ab Hippocr. de vertebræ propulsione introrsum facta, quæ fit caussa anginæ, 3. aph. 26. & l. 2. Epid. Vide Diet. n. 948. Sumitur etiam aliquando pro *expulsione*. Hinc nonnulli ὦσιν tribuerunt purgantibus, quod expellendo operentur: v. g. Jonbertus in Paradoxis, uti videre est in Disp. nostra de Purgationis modo, ac viis ad alvum addita Remoris Purgationis, th. 5. & 10. seqq.

Osme, ὀσμή, idem quod ὀδμή. Vide *Odor*.

OSOROR, id est *Opium*. Ruland. & Johnf. in Lex.

OSPHRESIS, ὄσφρησις. Vide *Odoratus*.

OSPRION, ὄσπριον, idem quod δημήτριον, *legumen*, *Cereale*. Hipp. 4. de R.V.I.A. t. 92. Gal. l.7. M.M cap.6. Vide J. Alex. in not. ad h. l. Stricte tamen ὄσπριον significare *fabam*, ceu primarium inter legumina, ex Athenæo, & Clemente Alexandrino, notarunt Mercur. l.3. V L. c.7. Foes. Oec. p. 461.

OSPHYS, ὀσφύς. Vide *Lumbus*.

OSSA *paralleli*, est universale medicamentum in podagra. Dorn. Rul. & Johnf.

OSSICULUM. Vide *Os*, Gen. *ossis*.

OSSIFRAGA; *Ossifragus*, primum est nomen avis fere ad Aquilas pertinentis; ita dictæ, quod ossa ex alto in rupes demissa frangat. Gr. φήνης, & φηνὴ vocatur; cujus descriptio habetur, cum usu in Medicina, apud Aldrov. l. 2. Ornithol. c. 11. Deinde est nomen Lapidis; qui alias *Osteocolla* appellatur. Vide hoc vocabulum paulo inferius.

OSTAGRA, ὀστάγρα, instrumentum Chirurgicum, quo ossa vel attolluntur, vel deprimuntur, vel omnino loco moventur. Gorr. Gal. l. 6. M. M. c. 6.

OSTEOCOLLA, ὀστεοκόλλα, dicitur lapis fixissimus, albo, cinereove colore ossis figuram referens. Dicitur *lapis Ossifragus*, quia celebratur ad ossa cito glutinanda. Usus internus, & externus. Legatur Schrod. l.3. c.8. num.15. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Valde ejus virtutem commendat quoque Helmont. tr. Confirmatur morb. sed in an. sensit. nu. 17. circa fin. item tr. Adit. præclus. ad condum. num.12. Videatur etiam de ejus viribus, usu, & abusu Hildan. Cent. 1 Obser. 90. 91. Cent. 3. Obs. 90. Cent.5. obs.86. De cujus origine, loco, & natura historiam tradidit Joh. Christoph. Becmannus in Epistola ad Henr. Oldenburgium, quæ habetur in hujus Actis Philos. Ann. 1628. mens. Septembr.

* OSTEOCOPOS, *Ostocopos*, ὀστεοκόπος, ὀστεόκοπος, *lassitudinis species* est, in qua partes, quæ in alto corpore sunt positæ, ut musculi circa ossa positi, & tendines ossibus adhærentes, ex nimio motu contusionis, vel inflammationis sensum habent; unde ex penitiore sensu intimarum partium videtur, quod circa ossa molestia, & affectio hæreat. Hipp. 4. de R.V.I.A. t.2. Gal. l.3. de San. tu. c.5. l.2. de sympt. causs. c. 5. Add. Foes. p. 464. Lang. l. 1. ep. 2. & l. 2. ep. 14. ubi ostendit, esse symptoma singulare Luis Venereæ, id quod & Castellus notavit, Keuchen. ad Sammonic. p. 268. ubi & *Hostocopos* in libro avito legi monuit. Scorbuti quoque symptoma esse, docet experientia.

OSTEOLOGIA, ὀστεολογία, h. e. doctrina, vel *tractatio de ossibus*.

OSTEON, *Ostun*, ὀστέον, ὀστοῦν. Vide *Os*.

OSTRACITIS, ὀστρακῖτις, species Cadmiæ factitiæ, quæ in fornacum locis humilioribus ex crassa materia fit, & superficie testam repræsentat. Gorr. Vide *Cadmia*.

* OSTRACODERMON, ὀστρακόδερμον, dicitur omne animal, cui pro cute testa est. Gal. l. 1. de A. F. cap. 1. & l. 3. c. 33. Lat. *Testaceum*; aut, cum Scaligero, *Testicorium*. Lind. Ex.V. §.41. *Testaceorum* omnium species descriptas, cum usu, vide apud Aldr. l. 3. de Exanguibus h. tit.

OSTRACON, ὄστρακον, significat *testam figulinam*, cujus usus etiam est in Medicina, præsertim ad fotum. Hipp. l.2. de morb. XLIV. 17. l. de nat. mul. XXIX. 194. 204. Hinc vasa ὀστράκια, ἢ ὀστράκινα, *testacea*, vel *figulina* vocantur, Hippoc. d. l. CI. 12. lib. 2. de morb. mul. LXXII. 14. Vide & Gal. lib. 9. de S. F. §. *Ostracon*.

OSTREA, *Ostreum*, ὄστρεον, (non ὄστρειον, quod idem est cum ὀστρακοδέρμῳ, sive Testaceo, Lind. d. l.) est species Animalis Testacei; estque *Concha marina*, ex genere rotundarum. Harum usus hodieque adhuc viget in mensis lautioribus. Olim in principio cœnæ fuisse adhibitas, testatur Mercurial. l. 4 V. L. c.11. Earum prolixiorem descriptionem, cum usu in cibis, vide apud Aldrov. l. 3. de Exanguibus, c. 66. seq. Schrod. l.3. cl. 3. n.85. Rolf. O. & M.M. Sp.l. 14. f.1. cap. 14. *Ostrei* Anatomen accuratam tradidit Vvillis. tract. An. Brut. P. I. c. 3. *Ostreas* sine capite vivere, ex Plinio notavit C. Rejes C. El. q. 31. n. 7.

OSTRITES, idem quod *Osteocolla*, teste Schrod. alleg. ibidem loco.

OSTRITIUM, *Ostrutium*, nomen est Herbæ, de qua videantur Botanici. *Ostritii* vero *Mineralis* quoque meminit Parac. l. 8. de cur. morb. Gall. c. 1. in cura Lubrica; quamvis non explicet, quid intelligat per illud.

OSTUN, ὀστοῦν, idem quod ὀστέον. Vide *Os*.

OTA, ὦτα, *Aures*. Sing. οὖς, *Auris*. Vide *Aures*.

* OTALGIA, ὠταλγία, generaliter dicitur omnis *Dolor aurium*; stricte vero is, qui in profundo meatus auditorii percipitur. Gal. l. 2. M. M. c. 2. & c. 3. in prognost. t. 13.

OTEILE, ὠτειλή, apud Hippocr. significat & *vulnus*, & *cicatricem*, notante Gal. Usurpavit Hipp. 1. de artic. t. 44. 45. & 56. (vide Gal. in comm. ad hæc loca) l. de cap. vuln. XIX, 3. Adde Foes. p. 694.

* OTENCHYTES, ὠτεγχύτης, *Sypho auricularis*, dicitur instrumentum Chirurgicum, vel *specillum*, quo aliquid in aures infunditur. Celsus *strigilem*

gilem vocat, l.6.c.7. ubi Foes. mavult legi, ſtriglen. Alias & *Clyſteres auriculares* vocantur ὠτεγχύται, Galen. l.3. de C. M. S. L. cap. 1. Vide Foeſ. p. 693. Rhod. ad Scribon. n. 39. Scultet. Arm. Chirurg. Part. 1. Tab. XIII. fig. 3.

Othani, eſt *Mercurius Philoſophorum*. Rul. in Lex.

Othone, ὀθόνη, *linteum*, & ὀθόνιον, panniculum, vel *faſciam e linteo factam* ſignificat. Hoc legitur apud Theophraſt. l.7. Hiſt. plant. c.3. circa finem. Jungatur, ſi extra oleas vagari libet, B. D. Henr. Mulleri Meditat. Paſſional. 92.

Oticos, ὠτικὸς, dicitur de eo, quod ad aures pertinet: v. g. ὠτικὸς κλυστὴρ, Clyſter *auricularis*: ὠτικὸν φάρμακον, medicamentum *auriculare*. Gorræus. De Medicamentis *Oticis* egregie quoque diſſeruit Junken. Chym. Exp. Cur. Part. II. ſect. 1. c. 9. p. 560. ſeq.

Otites, ὠτίτης, epitheton digiti proximi minimo, qui *Auricularis* dicitur. Gorr.

Otis, ὠτὶς, etiam apud Xenoph. per ο, ὀτὶς ſcribi, teſtatur Gal. Eſt nomen avis in Thracia, & Macedonia frequentis, quæ alias *Gradipes*, & *Avis tarda* vocatur; ejuſque deſcriptio, cum uſu, habetur in Aldrov. l.13. Ornithol. c.12. Meminit & Hipp. vetando ejus uſum in Epilepſia, l. de morb. ſacr. II 14. Jung. Erot. Onom. p.82. c. Foeſ. Oecon. p. 694. De *Otidis* interaneis accurate deſcriptis legi etiam poterit in Pæonis, & Pythagoræ Exercit. Anatomico-Medicis, Ex. 44. epiſtola poſterior, & prior Ex. 43.

Otorrhytos, ὠτόῤῥυτος, dicitur Hipp. cui aures fluxione, & deſtillatione tentantur, lib. 6. Epid. ſ. 1. t. 3. Linden. vero legit ὠτόῤῥυπος, a ῥύπος, ſordes. Utraque lectio convenit.

Otus, ὦτος, avis dicitur Noctuæ ſimilis, pinnulas circa aures habens. Dicitur & *Aſio*. Deſcriptionem, & uſum vide apud Aldrov. lib. 8. Ornithol. c. 3. ex Ariſtot. l. 6. H. A. c. 12.

† Ova medica, Cucurbitæ ſtrictiores, a forma ovali. Merc. l. 2. c. 2.

Ovarium, terminus eſt recens Anatomicus, ſignificans congeriem globulorum, vel veſicularum, liquorem ſeminalem continentium, in teſticulis muliebribus, hodieque a Kerkringio, Stenone, & aliis inventorum, ita ut elixa etiam illa *ova* condenſentur ad vitelli ſimilitudinem. An vero ova illa conſtituant τὸ κύημα, ſive conceptum, & a ſemine maſculo fœcundentur, & actuentur? & an hoc in ipſa uteri cavitate, an vero in Tubis, aut harum alterutra fiat? adhuc valde controverſum eſt; nec eſt hujus loci, nec inſtituti ventilare. Vide Barth. l. 1. Anat. c. 26.

Oviductus, idem quod *Tuba Fallopii*, canalis ab ovario ad uteri fundum excurrens, per quem τὸ κύημα, ſive ovulum tranſit in cavitatem uteri. Vide *Tuba*.

Oviparum, ᾠοτόκον, eſt epitheton animalis, quod ad propagandam ſpeciem ſuam ova gignit, & excludit, ad differentiam *Viviparorum*, de quo vocab. vide infra ſuo loco: quamvis natura aliquando etiam extraordinarie aliquid præſtet. Imo ſecundum recentiorum opinionem, ſano ſenſu omnia *Ovipara* etiam dici poſſe, ſupra in voc. *Oon* indicavimus.

Ovis, οἶς, πρόβατον. Vide *Ois*.

Ovum, ᾠόν. Vide *Oon*. Quibus addi debet, quod *Ovum philoſophicum* quoque dicatur inſtrumentum ſublimatorium, pro ſublimatione Mercurii: cujus figura exhibetur in Frid. Hofman. Clav. ad Schroder. p. m. 317. ubi ſcripſit, lapides etiam quoſdam in Haſſia repertos, minera Martiali ſcatentes, & aeri humido expoſitos in ſal Vitriolinum abeuntes, vocari *Ova philoſophica*. *Ovum* dicitur etiam *Cephalalgia*, vel *Capitis dolor*. Valeſc. de Tartar. Philon. Pharmac. l.1. c. 7. Ex Avicenna.

Oxalme, ὀξάλμη, *miſtura ex aceto, & ſale* parata; cujus meminit Dioſcor. l. 5. c. 23 Gal. l. 14. M. M. c. 3. Vocatur & *Muria acida*; ejuſque deſcriptio, & virtus legi poterit in Th. Chym. Vol. I. p. 608. ubi ridiculum, quod inter medicamenta Chymica referatur, cum quilibet Corydon parare poſſit hanc miſturam. Eſt conditura Braſſicæ, Foreſt. l. 4. Chirurg. Obſ. 3. Schol.

Oxelæon, ὀξέλαιον, dicitur *compoſitio ex aceto, & oleo*, apud Gal. l. 1. de C.M. P.G. c. 7. & l. 3. c.2. Vid. Foreſt. d. lib. 6. O.39. Schol. Sed & intrinſece ſumitur pro conditura quadam, l. 2. de Al. Fac. c. 33. Jul. Alex. in comm. ad h. l.

Oxines, ὀξίνης, Vinum dicitur, quod coacuit aliquatenus, non tamen perfecte in acetum converſum eſt. Latine *Vappa*. Linden. Ex. X. §. 150.

Oxos, ὄξος, vide *Acetum*. Significat & *vinum acidum*, notante C. Hofmann. l.3. V.L. c.9. & 10. Lind. d. l. §. 101.

Oxybaphon, ὀξύβαφον, idem quod *Acetabulum*, κοτύλη, nomen menſuræ. Vide *Acetabulum*, *Cotyle*. C. Hofm. d. l. 1. c. 11.

Oxycholia, ὀξυχολία, ὀξύχολος, idem quod ὀξυθυμία, de quo p. p. Vide *Oxythymia*.

* Oxycraton, ὀξύκρατον, Latin. *Poſca*, eſt compoſitio ex aqua, & aceto. Gal. l. 1. de S. F. c. 29. cujus miſcendi, & componendi ratio pro varia intentione diverſa eſſe ſolet. Rhod. ad Scrib. n. 46.

Oxycroceum, dicitur Emplaſtrum quoddam: cujus gemina deſcriptio habetur in Diſpenſatorio Auguſtano: una cum Croco, & aceto: altera ſine illo. De ejus uſu, & abuſu vide Hildan. Cen.

2. Obſ. 99. 100. ubi etiam Emplaſtrum Diabolicum vocaſſe Vigonem notavit.

* Oxyderces, *Oxydorcicus*, ὀξυδέρκης, ὀξυδορκικὸς, i. e. *viſus aciem promovens*. Dicitur de medicamentis, quæ oculos, nullo quidem ſenſibili affectu præditos, male tamen munere ſuo fungentes, corrigunt, & in integrum reſtituunt. Gal. l. 5. de S. Fac. c. 23. Pertinent ad Ophtalmica.

* Oxygala, ὀξύγαλα, *lac acidum*: de quo legatur Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 16. Linden. Exerc. XVI. §. 122. ſeq.

Oxygaron, ὀξύγαρον, *garum acidum*, h. e. garum cum aceto mixtum, ſpecies embammatis, vel intinctus, opſonii loco, ad piſces olim adhibiti; quemadmodum *Oxelæogarum*, ὀξελαιόγαρον dictum fuit, quando una cum aceto & oleum admiſcebatur. Gorr. Jul. Alexandr. l. 18. Sal. cap. 16. *Oxygarum purgans* tradidit Æt. l. 3. c. 86.

Oxyglycy, ὀξυγλυκὺ, aut ὀξυγλυκὲς, eſt ſpecies ἀπομέλιτος; & dici poteſt *Mulſa acida*, vel *Acetum mulſum dulce*. Parabatur ex favis dulciſſimis aqua maceratis, & decoctis. Gal. cap. 2. de fract. t. 29. & c. 3. t. 49.

Oxylipes, ὀξυλιπὴς, epitheton panis, cui exiguum aceti affuſum eſt, *Panis acidus*. Ventrem ſiſtit. Meminit Galen. l. 8. M. M. c. 5. Vide J. Alex. not. ad h. l.

* Oxymel, ὀξύμελι, *acetum mulſum*, vel accommodatius *Mulſum acidum*, potio vetuſtiſſima certa ex aceto, melle, & aqua parata, ut quæ etiam ante Hippocratis tempora in ſanitatis uſum venerit. Dividitur in *ſimplex*, & *compoſitum*. Deſcriptiones vide apud Hip. l. de intern. aff. LI. 45. Gal. l. 4. de ſan. tu. c. 6. 3. de R. V. I. A. t. 24. Dioſcor. l. 5. cap. 22. Jul. Alex. l. 26. Sal. c. 9. Vide & Diſpenſatoria Auguſt. & Norimbergenſe. Inter compoſita celebriora ſunt *Scilliticum*, & *Helleboratum Juliani*. De quibus in dictis Diſpenſatoriis.

Oxyngion, ὀξύγγιον, ſignificat *axungiam*, h. e. adipem ſuillum; nec eum quidem omnem, ſed proprie qui ungendis rotarum axibus inſervierit. Illi enim tum ex rotarum circumactu, tum ex earum ferrugine nova quædam qualitas acceſſit, ob quam & inflationibus imponitur, & ſedis vitiis opitulatur plus, quam recens, & ſincerus adeps. Gorr. Legitur apud Dioſc. l. 3. c. 10.

Oxynitron, ὀξύνιτρον, nomen eſt *Emplaſtri ruptorii*; cujus deſcriptio habetur apud Æt. lib. 15. c. 17. allegante Gorræo.

Oxyopia, ὀξυωπία, *acies viſus*, & ὀξύωπος, *viſu acuto præditus*. Opponitur τῇ ἀμβλυωπίᾳ. De quo ſupra in *Amblyopia*. Occurrit vero illud apud Ariſtot. l. 4. probl. 3.

† Oxyphænicum, eſt tamarindus. Dom. Leon. Art. med. lib. 2. §. 1. c. 8.

Oxyphonia, ὀξυφωνία, *vox acuta*; qualis edi ſolet cum ejulatu, & planctu. Legitur apud Hipp. Coac. t. 257.

Oxyphlegmasia, ὀξυφλεγμασία, dicitur *acuta*, & *vehemens inflammatio*, a nimium ſuccenſo, acriorique ſanguine. Occurrit apud Hipp. de morb. virgin. II. 22.

Oxyporon, ὀξύπορον, ὀξυπόρον, vocatur *medicamentum facile penetrans*, & permeans, vireſque exerens; qualia ſunt λεπτομερῆ, tenuium partium, ut ſalina, volatilia, ſpirituoſa. Huc pertinent & pleraque Chymica, ὀξυπόρον καθαρτικὸν, purgans *facilis activitatis*, legitur apud Aetium l. 3. allegante Gorr.

* Oxyregmia, ὀξυρεγμία, *acidus ructus*; cujus cauſſam vide ſupra in *Ereuxis*. Legitur aliquoties apud Hipp. v. g. 6. aph. 1. & 33. l. 2. Epid. ſ. II. 49. 50. l. 2. de Diæt. XXIV. 15. XXV. 11. & alibi ſæpius. Vide Foeſ. p. 457. Dieter. num. 620.

Oxyrinchus. Vide *Sturio*.

* Oxyrrhodinon, ὀξυῤῥόδινον, vel etiam ὀξυρόδινον, in genere vocatur medicamentum ex aceto, & oleo roſaceo paratum. Practici tamen magis uſurpant in ſtrictiori ſignificatione, pro ſpecie *Epithematis Cephalici*, ſive *Exontalis*, ex diverſis proportionibus aceti, & olei roſacei miſtorum parata: quamvis & alia olea pro indicationum neceſſitate ſubſtitui poſſint; v. g. Nymphææ, Violaceum &c. Vide Morell. de Form. rem. l. 2. ſ. 2. c. 2. Schroder. ſcribendum eſſe putat hoc modo: ὀξυῤῥόδωνον, ab ὀξὺς, ῥόδον, & ὀδύνη, quaſi medicamentum ex aceto, roſiſque factum ad dolorem leniendum, l. 1. c. 3. Verum prior lectio eſt uſitatior. De uſu *oxyrrhodinorum* lege etiam Rhod. ad Scrib. compoſ. 1.

* Oxys, ὀξὺς. Vide *Acutus*, *Acidum*.

Oxysaccharum, ὀξυσάκχαρον, dicitur medicamentum liquidum ex *aceto*, & *ſaccharo* paratum, quemadmodum p. a. dictum fuit *Oxymel* medicamentum ex *aceto*, & *melle* compoſitum. Interdum enim ob certas, & urgentes cauſſas ſaccharum pro melle accipitur; v. g. in febribus, & in ſexu fœminino, in quo mellis uſus non omni tempore conveniens. Dantur etiam *Oxyſacchara ſimplicia*, & *Compoſita* in Officinis. Vide Diſpenſatoria. Meminit & For. l. 3. Obſ. 7. in Schol. & l. 5. Obſ. 10. in Schol. *Oxyſaccharum vomitivum*, ex Angelo Sala, deſcribitur a Schroder. l. 2. cap. 84. & commendatur a Caſp. Rejes C. El. q. 70. n. 9.

Oxysal, terminus eſt chymicus; cujus deſcriptio habetur apud Angel. Salam. de præparatione Eſſentiarum. Paratur vero ex Sale Cardui bened-

&

& Aceto destillato. Meminit & *Oxysalis* D. Ludovic Pharm. Diss. I. p. 51.

Oxytes, ὀξύτης, *Aciditas*, vel *Acidum*.

Oxythymia, *Oxythymos*, ὀξυθυμία, ὀξύθυμος, idem quod ὀργίλος, dicitur de *præcipiti ira*, & subito excandescentibus. Vide *Orgilos*. Loca Hippocratica vide in Foes. Oec. p. 457.

* Ozæna, ὄζαινα, dicitur *ulcus narium putridum*, & tetri odoris halitum emittens. Gal. l. def. & lib. 3. de C. M. S. L. cap. 3. Descriptio ita potest perfici: *Ozæna* est exulceratio plerunque maligna, interna, vel externa nasi, cum fœtore, & profluvio saniei, magis, vel minus purulentæ, serpens cum, vel sine corruptione cartilaginearum, & ossearum nasi partium, proveniens ab affluxu, & collectione ichoris sanguinei, vel lymphatici acrioris, & corrosivi, partes solidas molliores depascentis. Sæpius symptoma esse Luis Venereæ, testatur experientia; notaruntque Gorr. & Cast. De hoc affectu legantur Forest. lib. 13. Obs. 4. & 5. River. lib. 4. prax. cap. 1. Hildan. Cent. 2. obs. 22. seq. Barbett. Chir. p. 2. lib. 3. cap 7. *Ozæna* quoque nomen est piscis, vel potius *polypi*, qui & ὀσμόλη vocatur: cujus descriptio habetur apud Aldr. l. 1. de Exang. qui est de mollib. c. 3.

Oze, ὄζη, vocatur Celso *fœtor oris*; qualis ante febres cum frigore sentitur. l. 3. c. 11. Vide Rhod. ad Scrib. n. 40.

Ozeman, id est *album ovorum*. Ruland. & Johns.

Ozo, id est *Arsenicum*. Iid.

Ozo, ὄζω, significat *oleo*, & tribuitur bono, & malo odori. Legitur apud Hipp. 5. aph. 11. Vide Dieter. n. 603.

Ozos, ὄζος, vocatur *ramus arboris*, vel ejus veluti brachium. Theophrast. lib. 5. Hist. plant. c. 3. unde ὀζοῦμαι, & διοζοῦμαι, in ramos distribuor, *ramificor*: quod verbum usurpavit Hipp. teste Gorræo, quamvis locum non addiderit. Sunt vero l. de nat. puer. IX. 2. XV. 7. 8. XXVI. 1.

P.

P Littera apud Latinos est character, vel nota mensuræ certæ aridorum; significans *pugillum*: quemadmodum hoc patet ex Schrodero, Morello, & aliis Dispensatoriis. Apud Scribonium editione Rhodii denotat Pondo; de quo vocabulo infra suo loco. Græcum Π est character apud Hippocr. in lib. 3. Epid. denotans vocabulum πιθανὸν, probabile, sub finem ægrotorum historiæ annexum, quamvis varia occurrat scriptura vel π, vel ΠΙ. Vide Foesium in Notis.

Pabulum, βοφὴ, νομὴ, φορβὴ, proprie dicitur de pascuo brutorum; & idem est quod *Alimentum*. A recentioribus tamen inepte translatum pro declaranda continuatione caloris vitalis e sanguine ad portiones hujus oleosas, & spirituosas, quæ dicuntur illis *pabulum*; uti patet ex scriptis Charltonis, Vvillis, aliorumque.

Paccianum, πακκιανὸν, species *Collyrii*, apud Ætium lib. 7. citante Gorræo. Meminit & Gal. lib. 4. de C. M. S. L. c. 3. ad quem locum vide notas Jul. Alexandrini.

Pachetos, παχετὸς, Hipp. dicitur *Laqueus*, l. 2. de morb. mul. II. 16. vide supra *Laqueus*. Jung. Foes. Oec. p. 490.

Pachne, πάχνη. Vide *pruina*.

Pachos, *pachytes*, πάχος, παχύτης. Vide *Crassities*.

Pachynticos, παχυντικὸς, vide *Incrassans*.

Pædagogus, παιδαγωγὸς, proprie significat eum, qui pueros informat, & educat. Zeno tamen *pædagogos* quoq; eos vocavit, qui prompti, & idonei fuerunt ad corrigendum, & increpandum proximum, licet vocati non fuerint, teste Gal. l. de cogn. & cur. an. morb. c. 3. circa fin.

Pædanchone, παιδαγχόνη, vocatur Anginæ species pueris familiaris, quæ & *Angina sicca* vocatur; cujus lethalem historiam notavit M. Aurel. Severin. tract. de Abscess. & ex hoc Bonett. Anat. Pract. l. 1. sect. 23. Obs. 4. p. 382.

Pædarthrocace, παιδαρθροκάκη, (perperam apud recentiores per simplex e, *pedarthrocace*, v. gr. in Job. a Makeren a Blasio editis Chirurgic. Obs. c. 68 fin.) idem quod *Spina ventosa*. Vide *Ventosa*. Ratio nominis hæc est, quod affectus pueris fit frequentior.

Pædeusis, παίδευσις, idem quod παιδεία. Vide *Institutio*. Legitur apud Hipp. de Humor. II. 12. Vide Foes. p. 476. Linden. Ex. V. §. 12. Est & παιδεία, idem quod τρόπος ἐπιστήμης, *modus certus scientiæ*. C. Hofm. Com. ad Gal. LL. de U. P. n. 373.

Pædia, παιδιὰ, idem quod παῖγμα, παίγνιον. vide *Ludus*.

Pædicos, παιδικὸς, *puerilis*, dicitur de omni eo, quod pueris competit. Ita Ætas *puerilis*, morbus *puerilis*. Est nomen Cataplasmatis, quod & φαιὸν dicitur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Sumitur aliquando late, includens etiam infantum primam ætatem; aliquando stricte, includens hanc. De morbis *infantilibus & puerilibus* succincte etiam egit Junken. Chym. Exp. Cur. P. II. s. 2. c. 1. & 2. p. 763. seq.

Paedion, παιδίον. Vide *Infans*.

Pædoctisae, παιδοκτίσαι, idem quod παιδοποιήσαι, hoc eſt *liberos procreare*. Erotian. Onom. p. 85. b. Foeſ. p. 477.

Paedophlebotomia, παιδοφλεβοτομία, id eſt *Venæ ſectio puerorum*. De qua magna olim fuit diſceptatio inter Alex. Maſſariam cum Galeno negantem, & Hor. Augenium illam approbantem; quemadmodum hanc litem deſcripſit Joh. Munſter. h. tit. Affirmativam defendit etiam Valer. Badilius Medicus Verones. tr. h. t. Nobis vero magis arridet negativa.

Paedotriba, παιδοτρίβης, dicitur *miniſter Gymnaſtæ*, quemadmodum Coquus Medici, qui debet etiam peritiam habere omnium exercitationum in palæſtra, ut pueros exercere poſſit. Gal. l. 2. de ſan. tu. c. 9. 11. 12.

* Paedotrophica, παιδοτροφική, a quibuſdam olim dicta fuit pars Medicinæ, tractans modum infantes, & pueros educandi, & nutriendi, l. de part. art. med. inter ſpurios Galeni libros relato, c. 5.

Paeonia, παιονία, æquivocum eſt. Proprie nomen eſt plantæ commendatiſſimæ contra Epilepſiam; de qua conſule Botanicos. Deinde eſt nomen *Confectionis*, vel *Antidoti* apud veteres celeberrimæ contra tuſſim, deſtillationes, & thoracis, pulmonumque affectus apud Æt. l. 13. c. 102. citante Gorræo. Παιόνιον quoque vocatur *Catapocium Andreæ*, ad morbos lienis, apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 2.

Paepale, παιπάλη, pars dicitur farinæ tenuiſſima, flos ipſe polentæ, *pollen*. Gorr.

Paes, παῖς, vide *Puer*.

Paezo, παίζω, ſignificat *Ludo*. Aliquando vero ſtricte ſumitur pro *venerem exerceo*. Linden. Ex. VI. §. 48.

Pagamentum, vocatur Docimaſtis Metallicis maſſa impuriorum metallorum cum argento permiſta. D. Ol. Borrich. in Docimaſt. Metall. §. 17.

Paganina, eſt vox Italica, qua intelligitur primum infantum excrementum, in tenuiſſimum pulverem redactum, quod ad dies pluſculos exhibitum receptiſſimum eſt contra Epilepſiam experimentum. vid. p. Poter. in pharmacop. Spagyric. p. 191. 192.

Pagoyum, terminus Paracelſicus eſt, denotans *Ens ſpirituale*, a quo deducuntur morbi occulti, vel ab incantatione dependentes: de quo ſcripſit Paracelſ. Paramir. Tract. 4. qui *Pagoyus* inſcribitur, & tr. 4. de peſtilitate, c. 1. & 2.

Pagrus, vel *Phagrus*, πάγρος, vel φάγρος, vocatur piſcis, q. d. *Vorax*, littoralis; cujus deſcriptio, cum uſu in cibis, occurrit apud Aldrov. l. 2. de piſc. c. 8. Meminit & Gal. l. 3. de Al. fac. cap. 31.

Pagurus, πάγουρος, vocatur aquatile, ὀστρακόδερμον, ſive cruſtatum; eſtque *Cancri* ſpecies, Ægin. l. 1. c. 91. cujus deſcriptio cum uſu habetur apud Aldrov. l. 2. de Exang. c. 19. Habentur inter *Cancros* laudatiſſimi, J. Alex. lib. 14. Salubr. cap. 14. *Paguri lapidoſi* delineationem vide apud Chiocc. Muſ. Calc. ſ. 3. p. 430.

Palaeos, παλαιός, *vetus*, *inveteratus*, priſcus. Opponitur novo, recenti. Legitur de morbis *inveteratis*, 5. aph. 23. Jung. Dieter. Jatr. n. 644.

Palaeste, παλαιστή, dicitur *menſura quatuor digitorum*. Vocatur & alio nomine δοχμή. Vide ſupra *Dochme*. Legitur apud Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 149. 153. Jung. Foeſ. p. 477. Gorr. in def. Latine *Palmus*: Dodrans.

Palaestra, παλαίστρα, dicitur locus exercitiorum corporis vehementiorum, præſertim athleticorum: unde & *Athletæ* dicti ſunt παλαισταί, id eſt Luctatores, Lat. *Palæſtritæ*. Galen. l. de Al. fac. cap. 32. Junge & l. de parv. pilæ exercitio, c. 3. & 5.

Palatinae glandulae, dicuntur Stenoni glandulæ conglomeratæ tonſillis continuatæ; de quibus vide Bartholin. l. 3. An. c. 12. p. 537.

Palatum, ὑπερῴα. Vide *Hyperoa*.

Pale, πάλη, vel ſignificat *luctam*, ſive *certamen*, unde *Palæſtra*. Vel idem eſt quod παιπάλη, *tenuiſſima farina*; in qua ſignificatione ſæpius uſus Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXIX. 17. C. 44. l. 2. II. 6. LXX. 5. l. 2. Epid. ſ. II. 2. Confer ad Foeſ. p. 477.

Palear, κάλλαιον, dicitur *barba galli gallinacei*; cujus meminit Gal. inter alimenta nullius vel uſus, vel noxæ, l. 3. de Al. fac. c. 21.

* Palimbolos, παλίμβολος, alibi παλίμβυλος, vocatur *homo doloſus*, qui aliud loquitur, aliud ſentit, quique facile mutat ſententiam, Homo fluxa fide. Deinde quoque ita vocatur *morbus vagus*, inconſtans, qui facile mutatur, fluctuat, & in diverſum trahitur, aut fluctuat; aut qui ſpem levationis facit, ſed intus malignus eſt. Hipp. l. 6. ſect. 6. Epid. t. 15. Galen. in com. ad h. l. Adde Foeſ. p. 478.

Palimpissa, παλίμπισσα, vocatur a quibuſdam *pix arida*, vel ſicca, quaſi pix rurſus cocta; quia pix ſicca nihil aliud eſt, quam reſina bis cocta. Dioſc. l. 1. c. 97. Schroder. lib. 4. cl. 2. n. 397.

Palincotos, παλίγκοτος, epitheton morbi, qui *recrudeſcit*. Eſtque nota malignitatis; quia cauſa morbifica ante quieſcere quidem viſa denuo movetur, & inſurgit. Κότος enim doloris acerbitatem, & exardeſcentiam ex ira ſignificat. Verbum παλιγκοτεῖν, frequens apud Hippocr. 2. de fract. t. 28. 30. 31. lib. 2. de morb. mul. LVI.

LVI. 2. Occurrit & nomen παλιγκότησις, & παλιγκοτία, *recrudescentia*, *offensio*; apud eundem 3. de fract. t. 33. l. de Loc. in Hom. LIII. 7. Plura loca vide apud Foes. p. 477.

PALINDROMIA, παλινδρομία, vocatur *Recursus*, vel *reversio*, regurgitatio p. n. humorum peccantium ad interiora, vel partes nobiliores. Legitur hoc nomen apud Hipp. 2. Prorrh. XIII. 1. a verbo παλινδρομέω, *recurro*, *regurgito*, quo sæpius usus Hippocr. s. 2. progn. t. 68. s. 3. t. 29. Coac. t. 143. lib. 1. Epid. Sect. 2. t. 35. Jungatur Foes. Oecon. p. 478. & Dn. D. Merclini, Medici Norimbergensis, Fautoris, & Amici nostri haud e multis, Prodromus *Palindromiæ* lectu non indignus. Pulsus παλινδρομῶν μύουρος, reciprocus deficiens, Galen. l. 1. de diff. pulf. c. 11.

PALINGENESIA, παλιγγενεσία, id est *Regeneratio*, dicitur de plantarum aridarum reviriscentia beneficio alicujus aquæ Mercurialis; de qua vide Theatr. Ch. Vol. VI. p. 452. quam tamen ceu phantasticam jure merito rejecit Fr. Hofman. in Cl. ad Schrod. l. 5. p. 639. seq. & Rolfink. Ch. l. ult. De Quercetanno narrant, illum habuisse substantiam quandam quasi subtilissimi cineris facie, parva quantitate, inclusam phialis hermetice sigillatis, quibus calorem lychni, vel lampadis supposuit, terra illa excrevit in vitro sub forma Rosæ, vel etiam alius plantæ, e qua primitus confecta fuit; submoto igne, rursus collapsa fuit. Verum nostro tempore non constat de hoc experimento. Vide *Regeneratio*.

PALINIDRYSIS, παλινίδρυσις, q. d. *Rursus subsidentia*, dicitur de humoribus prius elevatis, quando rursus subsidunt, & in sese velut redeunt. Legitur apud Hipp. l. de Humor. II. 8. opponiturque μετεωρισμῷ, *elevationi* præcedenti. Adde Foes. d. l.

PALINOPTOS, παλίνοπτος, exponitur a Galeno in Exeg. dict. Hipp. per *aversum a Sole*. Foes. d. l. q. d. *visui rursus expositum*.

PALIRRHOEA, παλίρροια, h. e. *retrogradus* humorum *fluxus* Aretæo dicitur, l. 2. de morb. ac. cap. 4. allegante Foes. d. l. v. g. in cholera morbo. Idem fere quod παλινδρομία.

PALLAX, πάλλαξ, vocatur lapis quidam factitius ex cœlo, & terra Lunæ, cum æquali pondere Solis, in Theatr. Ch. Vol. I. p. 487. quamvis nullibi alias hujus nominis significationem hanc reperire potuerim. Significat vero communiter πάλλαξ *adolescentem*, uti patet ex Lexicis. *Pallaca* significat massam auri fossilem grandiorem, apud Plin. l. 33. H. N. c. 4. & Joh. Agric. l. 8. de nat. fossil.

PALLIATIO, *Palliativa cura*, vocatur Medicis, quando in morbis desperatis, & incurabilibus, præmisso prognostico eventus funesti, quædam remedia mitigantia vel dolorem, vel alia symptomata urgentia adhibentur, ut in cancris ulceratis, fistulis cancrosis, aliisque. Vide Forest. l. 7. Observ. Chir. 16. Schol. & Obs. 17. ubi & *Unguentum palliativum* legitur. Græce dici posset ἴασις ἐπιπόλαιος.

* PALLIDUS, *Pallor*, ὠχρὸς, ὠχρότης, ὠχρίασις, vide *Ochros*. Adde Jul. Alexand. not. ad Gal. l. 1. de Antidot. Tom. II. Oper. pag. 779. *Pallor* p. n. faciei, & corporis habetur signum affecti Hepatis, & Stomachi, interdum & Renum, Scribon. Comp. 125. Lang. l. 2. ep. 51. Helmont. tr. Sedes anim. nu. 32. Species quoque *Icteritiæ Pallidæ* vocatur a Paracelso, quam deducit ex scisso, mercurialibus liquoribus, & vitriolo albo, l. de Icteritiis, c. 1.

PALLIUM, ἱμάτιον, quid significet, etiam pueris in trivio notum est. Tropice tribuitur cum epitheto, *Purpureum*, a Basil. Valentino pulveri cuidam Solari, parato ex Amalgamate Solis, & Mercurii retortæ indito, & hinc separato Mercurio remanenti, qui cum Sulphure calcinatus evadit purpureus: unde in Germanica lingua vocatur a dicto Authore *Purpur Mantel*.

† PALMA ELATES, apud Gal. 1. tenerum germen palmæ. 2. fructus palmæ, sive Dactylus. 3. Cortex ipsius fructus. Merc. de Comp. med. l. 3. c. 10.

* PALMA, æquivocum est vocabulum. (1.) enim significat arborem, & ejus etiam fructus, Gr. φοῖνιξ, & fructus φοίνικες, qui alias *Dactyli* vocantur: de quibus vide Galen. l. 2. de Al. fac. c. 26. & consulantur ulterius Botanici. (2.) Denotat internam manus partem, quæ & *Vola* dicitur, & *Postbrachiale*, μετακάρπιον. Vide *metacarpion*. *Palmaris Musculus* dicitur, qui expanditur in volam manus, cuti firmissime adhærens, & respondet in pedibus *Plantari*. Bartholin. lib. 4. Anat. c. 9. p. 475.

* PALMOS, παλμὸς, Latine *Palpitatio*, item *Subsultio*, vocatur Motus localis præter naturam, quando partes solidæ nobis invitis attolluntur, & demittuntur. Galen. lib. de trem. palpitat. &c. c. 4. & 5. Inter speciales *palpitationes* notabilior est Cordis *palpitatio*: & quemadmodum omnis membrorum *palpitatio* oritur a materia quadam vaporosa, & flatulenta agitata, & transitum non habente, uti testatur Gal. d. l. ita & *cordis palpitatio* est motus ejus depravatus, præcipue in contractionis urgentia consistens, interdum adeo vehemens, ut ab adstantibus percipi queat sonus percussionis costarum, cum prostratione virium, animi deliquio, & respiratione læsa, sonituque aurium, proveniens a flatibus, & vaporibus fibras cordis spasmodice irritantibus, & convellentibus. Videatur Sylv. Prax. Med. lib. 1. c.

l. c. 35. Verum Vvillis potius causam *palpitationis* cordis proximam accusat obstructionem, & infarctionem vasorum, præsertim arteriosorum pulmonalis, & magnæ, seu aortæ, vel ob sanguinis non satis activi segnitiem, vel etiam ob ejusdem nimium fervorem; uti videre est prolixius in Pharm. Rat. P. I. S. B. cap. 3. Sunt quidem alii, qui dilatationem cordis magis peccare credunt, sed testatur αὐτοψία, Cor non tempore dilatationis costas ferire, sed potius tempore constrictionis, in qua mucro ejus versus costas attollitur. Helmontius causam refert ad Gas heterogeneum, vitale nostrum Gas de natura salis balsamici existens potentissime, celerrimeque afficiens, tract. Complex. atque Mist. Elem. figm. n. 42. 43. Παλμώδεες δι᾽ ὅλυ vocantur Hipp. quibus *palpitationes* in toto corpore sentiuntur, Prorrh. s. 1. t. 29. Dolores cum palpitatione occurrunt d. l. t. 35. Plura vide apud Foes. d. l.

* Palpebra, βλέφαρον, vocatur externa oculi pars superciliis subjacens, superne, inferneque interiores oculi tunicas contegens; atque una superior, altera inferior vocatur. Gal. l. Introduct. c. 10. Constant *palpebræ* cute, membrana carnosa, musculis, tunica, tarsis, & ciliis; de quibus videantur Anat. & hos inter Barth. l. 3. Anatom. c. 8. De *palpebræ* superioris cum oculo coalitione vide Hildan. Cent. 6. Obs. 7. Vocantur & καλύμματα, hoc est *tegumenta oculorum*, vel *Coopercula*, notante Dieter. n. 155.

* Palpitatio, παλμὸς, vide *Palmos*.

Palumbus, *Palumbis*, φάσσα, φάττα, vel φὰψ, vocatur species quædam *Columbarum*, & quidem *Sylvestris*; cujus plenior descriptio, cum usu in cibis, & Medicina, habetur apud Aldrov. l. 15. Ornithol. c. 5. Adde Gal. l. de atten. vict. cap. 8. in fin. Schroder. l. 5. cl. 2. num. 62. Dicitur etiam *Torquatus*. *Palumbarius accipiter*, φασσοφόνος dicitur, qui *palumbis* insidiatur. Gal. lib. 11. de U. P. c. 18.

Palus, apud Latinos æquivocum est. Vel enim masculino genere denotat lignum acuta cuspide, quod infigitur; item Vallus, & Græce dicitur σκόλοψ, Gal. 8. de S. Fac. §. Pycnocomon, & l. 5. de C. M. P. G. cap. 2. Rul. in Lex. vel in fœminino notat aquam stagnantem facile corruptibilem, Græce λίμνη, Lat. *Lacus*, *stagnum*. Vide *Lacus*.

Palyno, παλύνω, significat *aspergo*, conspergo, item ἐπιπαλύνω, *inspergo*. Hipp. l. 1. de morbis mul. CIV. 8. Foes. p. 479.

Pammachos, πάμμαχος, *omnigenus*. Usurpatur de infortunio ab Hip. in Præcept. X. 4. Rectius exponitur, Omnia tentans, vel, *omnia impugnans*. Πάμμαχοι alias dicuntur in omni certaminum genere exercitati, notante Rhodio ad Scribon. n. 101.

Pampathes, παμπαθὲς, nomen Emplastri compositi ex Cinnabari, ad tophos, aliosque tumores scirrhosos; cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 17. Ab Ætio quoque appellatur τυῤῥηνικὸν, *Tyrrhenicum*, notante Gorrœo.

Pamphilion, παμφίλιον, quasi *omnibus gratum*, nomen est *Emplastri albi*; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 17. & lib. 2. c. 14.

Pamphoros, πάμφορος, h. e. omnia ferens, sive *omnium ferax*. Epitheton *Naturæ*, apud Hip. Coac. t. 512.

Pampinus, ἕλιξ ἀμπέλυ, Galen. lib. 2. de C. M. S. L. cap. 1. & alibi, quid sit, ad Botanicos spectat, videlicet crispaturæ, & flagella, quibus vitis adhæret palis, *pampini* vocantur. Hinc propter similitudinem plexus vasorum spermaticorum præparantium ante ingressum ad testes dicitur ab Anatomicis *Pampiniformis*, sive *vasa pampiniformia*, quæ & *pyramidalia* vocantur. Bartholin. l. 1. An. c. 21.

Panacea, πανάκεια, id est *universale remedium*, olim fuit nomen quarundam Compositionum medicamentosarum, apud Galen. v. g. Antidoti cujusdam, l. 2. de Antidot. cap. 1. ab Aphroda authore acceptæ; item alia, l. 7. de C. M. S. L. c. 2. quæ & Stichus vocatur, estque Catapotium anodynon. Emplastra quoque quædam dicta fuerunt *Panaceæ*, v. g. Epulaticon Andromachi, l. 2. de C. M. P. G. c. 15. aliud Heræ, quod & *Sanitas* vocabatur, l. 5. c. 2. Verum quemadmodum tum temporis nomen illud hyperbolice fuit acceptum; ita & hodieque adhuc a Spagyricis abusive sumitur, dum varias excogitarunt *Panaceas*, quæ tamen nihil minus sunt quam panaceæ. Vide supra *Catholicus*. De *Panacea* Mercurii lege Schroder. l. 3. c. 15. Antimonii, c. 17. Nitri, c. 23. Ita *Panacea* olim *Anvaldina* decantata fuit; & quæ sunt aliæ. Enimvero licet nolimus litem hanc facere nostram, an ex simplicibus natura sua deleteriis, aut certe venenosis, beneficio artis, possint præparari veræ *Panaceæ*, quod quidem nobis non videtur rationi, aut veritati consentaneum; rectius tamen illi Medici statuere videntur, qui negant, dari *Panaceas*; inter quos etiam B. Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 13. c. 2. & alibi. Sane si *Panaceæ* non includunt aliorum remediorum usum, uti legitur in Th. Chym. Vol. VI. pag. 637. non recte dicuntur *Panaceæ*. Judicium de *Panaceis* limitatum vide apud Dan. Ludov. in Diss. I. Pharm. p. 112. quod nota egregia illustravit B. Etmull. De *Panaceæ Solaris* Vvildenganfii noxio usu vide quoque Ephem. N. C. A. III. Obs. 232.

Est

Est & *Panacea* nomen Levistici, vel Centaurii majoris hyperbolicum. Gorræus. De herba vero illa, quæ in oppido Cæsareæ Philippi e statua Salvatoris ante fores mulieris, quam Christus ab hæmorrhagia 12. annorum liberaverat, erecta excrevisse legitur apud Eusebium l. 7. Hist. Eccles. *Panacea* dicta, videatur Lang. l. 2. ep. 11. ad fin. & fides sit penes auctores.

PANALETHES, πανάληθες, id est *universaliter verum*: Nomen Emplastri nigri inter Cephalica relati, apud Aet. lib. 15. citante Gorr.

† PANARITIUM, Paronychia.

PANARITIUM, Gr. παρονυχία, dicitur tumor calidus ulcerosus, summe dolorosus, accidens in summitate digitorum in latere unguis, & quandoque tam vehementer afficiens, ut vigilias, & inquietudinem excitet. Foreſt. l. 5. Chir. obs. 16. Lang. l. 2. ep. 42. Hildan. Cent. 1. obs. 97. Causam ejus proximam vulgo statuunt vermiculum corrodentem; unde & vernacule *Vermis digitorum* vocatur. Sed Lang. d. l. dubitat. Hoc certum est, materiam esse ichorosam, acerrimam, corrosivam, & vel cum sero sanguinis, vel cum succo nervoso ad partem affectam delatam. A Parac. Dorn. & aliis vocatur & *Pandalitium*, item *Passa*, Parac. l. de ulcer. & apost. c. 17. De hoc affectu legatur & P. Barb. Chir. Part. II. l. 1. c. 15. Vide *Paronychia*.

PANATA, *Panatella*, nomen edulii in Italia usitatissimi, ex pane triticeo, vel similagineo, interdum etiam additis seminibus melonum, cum ovo interdum admisto in aqua ad pultis consistentiam cocti. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. s. 1. c. 11. Meminit & Forest. l. 10. obs. 4. & alibi. Scultetus parari scribit *Panatellam* ex mica panis similaginei, jure carnis salito, & butyro recenti, Arm. Chirurg. part. II. obs. 24.

PANCARPIA, παγκαρπία, nomen placentæ cujusdam in modum rotæ papyro involutæ, quo diutius duret. Apud Alexandrinos celebre fuit hoc placentæ genus, teste Gorr.

PANCHRESTOS, πάγχρηστος, q. d. *ad omnia utilis*: Epitheton quorundam Collyriorum: v. g. apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. in princ. & apud Aegin. l. 2. c. 22.

PANCHRYSOS, πάγχρυσος, i. e. *omnino aureum*. Nomen liquidi Collyrii, apud Aegin. d. l. idem cum præcedenti.

PANCHYMAGOGUM, παγχυμαγωγὸν, est epitheton quorundam purgantium, quæ creduntur omnis generis vitiosos evacuare humores. Ita in Dispensatoriis legitur *Extractum Panchymagogum* Crollii; quale etiam refert Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 10.

* PANCOENOS, πάγκοινος, idem quod ἐπιδήμιος. Vide *Epidemius*. Epitheton morborum contagiosorum publice per totam regionem, vel plebem grassantium. Vocantur & πανδήμιοι, Gorr.

PANCRATIASTA, παγκρατιαστὴς, idem quod παλαιστὴς, *luctator*, *athleta*, pugil in omni certaminum genere exercitatus. Vide *Pammachos*, *Palæstra*, Diet. n. 11.

* PANCRATION, παγκράτιον, non solum est nomen plantæ bulbosæ, de qua consulantur Botanici: Verum etiam est nomen certaminis duplicati, *luctam*, & *pugillatum* comprehendentis; cujus aliquoties meminit Gal. l. 2. de san. tu. & exposuit J. Alexandr. in not. ad h. l. T. II. Op. p. 392. Lucta in pulvere multo vocatur *Pancratium volutatorium*, teste C. Hofm. Com. in Gal. LL. de U. P. n. 812.

* PANCREAS, πάγκρεας, proprie, & ἁπλῶς ita dictum est corpus glandulosum, laxum, situm suum obtinens sub posteriori parte ventriculi, hujusque fundo; cujus accuratior descriptio, & historia quæratur in Anatomicis. Barthol. l. 1. Anat. cap. 13. Vvarthon. Adenograph. cap. 13. Regner. de Graf. de nat. & usu succi pancreatici, D. J. C. Bruner. de Experim. nov. circa *Pancreas*, & ejus vero usu. Celebris est hoc seculo hæc *Glandula*, ob peculiarem succum, vel liquorem, qui in illo colligitur, & per singularem canalem ad intestinum duodenum defertur; unde *Liquor Pancreatius* vocatur, quemadmodum & Vas illud *Ductus Pancreaticus*. Hinc geminum quoque inveniri duodeno intestino insertum, patet ex Observatione in Act. Hafn. Vol. II. Obs. 14. p. 31. De illius usu extollendo valde operosi fuerunt hactenus plurimi Medici, non contenti, quod succus ille sit excrementitius quidam arteriosi sanguinis liquor; sed quod sit humor laudabilis ex sanguine, & spiritibus animalibus in ipso præparatus, & quidem subacidus, qui denuo alimentis, vel chylo admiscetur. Enimvero non est hujus loci hanc dirimere litem: quamvis nolim dissimulare, Grafium cum suis ὁμοψήφοις speculationes suas commentitias nondum sat evidenter probasse, ut ita verosimilius mihi videatur, liquorem illum *Pancreaticum* potius excrementum esse inutile, quam utilem aliquem humorem, denuo sanguini adjungendum; licet nolim penitus negare, quod in segregando Chylo utili a portionibus fœculentis usum insignem præstet, quando in intestino duodeno massæ chylosæ transeunti permiscetur. Dicitur & *Callicreas*. Cæterum eodem *pancreatis* nomine mediam *Mesenterii Glandulam* Asellius, & nonnulli ejus sectatores indigitarunt, quam alias *Lactium* titulo insigniverunt, & ita ansam dederunt, ut pro una eademque parte ha-

haberentur, recte animadvertente Grasio, d. l. §. 17. Junge Barth. d. l. c. 12. Vvarton. d. l. c. 8.

PANDALEON, *Pandaleum*, vocatur medicamentum solidum internum, tabulatum, Arabum inventum, pectori, & pulmoni dicatum, suave, a morsulis, & rotulis non nisi forma differens; fitque, quando materia medicamentosa saccharo soluto suscepta in pyxidem aliquam effunditur, ut inibi indurescat, unde usus tempore frustum aliquod cultro, aut cochleari demitur. Schr. l. 1. c. 3. Morell. de form. remed. l. 1. s. 3. c. 2.

PANDALITIUM, idem quod *Panaricium*, de quo p. a.

* PANDEMIOS, πανδήμιος, vide *Pancœnos*, *Epidemios*.

* PANDICULATIO, σκορδύνημα, σκορδινισμὸς, dicitur motus quidam violentus tensivus membrorum solidorum, a flatulenta materia ad fibras, & nervosas partes delata dependens. Affinis valde χάσμη, sive *oscitationi*; de qua supra vide *Chasme*. Hinc etiam *pandiculatio* cum *oscitatione* coincidit. Fit quidem a natura, sed coacta. Meminit aliquoties & Hipp. l. 2. Epid. s. III. 34. l. 4. s. 5. t. 4. l. de Superfœt. IX. 3. Vide Foes. p. 574.

PANICULA, diminutivum *Pani*, vocatur & *Panula*. Rhod. ad Scrib. n. 82. & 263. item in Lex. Scrib. Vide *Panus*.

PANIS, ἄρτος, quid vulgo significet, omnibus, etiam puerulis, notum est. Ejus autem apud veteres, & recentiores quoad materiam, fermentum, coquendi, & condiendi rationem, tot occurrunt differentiæ, & species, ut illas omnes hic recensere, nimis prolixum foret. Legi possunt Foes. Oec. p. 95. seq. Gorr. def. Mundell. in Indice vel Th. Gal. Bruyerin. de re cibar. l. 6. per tot. J. Alex. l. 8. Sal. c. 11. seq. Moræus in Sch. Salernit. c. 17. p. m 225. seq. & 258. seq. Deodat. Panth. Hyg. l. 2. c. 4. C Hofm. l. 5. Inst. c. 6. §. 3. seq. Merito inter edulia primas tenet, & ab omnibus expetitur. Siquidem rarissima sunt exempla eorum, qui *panem* penitus abhorruerint; quorum unum legitur in Eph. N. C. Ann. II. O. 144. alterum obs. 207. ex Hildan. De panis usu medico vide Schr. l. 4. cl. 1. nu. 316 & Fr. Hofm. in cl. ad h. l. *Panis* repletionem esse pessimam, paradoxon esse, & authoritate carere, non male demonstravit C. Rejes C. El. q. 85. n. 4. seqq. *Panis petrefacti* observationes vide apud Helm. tr. Nat. Contr. nesc. n. 40. Th. Chym. Vol. IV. p. 884. Chiocc. Mus. Calceol. p. 411. 412. Vocabulum ἄρτος ab Hipp. etiam acceptum legitur pro pastillo, vel massa quadam compacta ex qualibet materia, & linteo inclusa, calideque pro fomento utero applicata, l. de nat. mul. XXIX. 198. 203. C. I. 9. 10. *Panum* æreorum tres esse species, scripsit Johns. Lex. Chym. l. 1. ubi & *Panes* ex Pyrite, & Cadmia conflatos recenset, & *panem* argenteum, item *panes æris* fatiscentes. *Panis* quoque idem est, quod *Panus*, Gr. φῦμα, notante Keuch. ad Samon. p. 245.

PANNICULUS, ῥάκος, ῥακὶς, idem fere quod *linamentum* denotat, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 1. l. 3. c 9. & alibi. Pertinet ad usum Chirurgicum, & Pharmaceuticum. Ab Anatomicis vero *Panniculus* accipitur pro *Membrana*, ut *Panniculus carnosus*. *Panniculi* cerebri, &c.

PANNUS, æquivocum est. Proprie significat textile quoddam ex lanis ovium paratum; de quo notavit Helmontius, quod panni ex lanis mortuarum ovium parati facilius foraminibus pertundantur, Gr. ῥάκος, ὕφασμα, Tr. Tumul. pestis, §. Imaginantur Mineralia, &c. Metaphorice denotat 1. affectum oculorum; estque materia viscida crassior, adhærens tunicis oculorum, & visum impediens; quem affectum nonnulli confundunt cum *Ungue oculorum*. Forest. lib. 11. Obs. 6. Arab. dicitur *Sebel*. 2. notat *maculam*, vel *nævum* in cute, sive ex lue Gallica, sive ex alio morbo maligno dependentem; de quo legatur Parac. l. de apostem. & ulcer. cap. 43. & alibi.

PANNYCHIS, παννυχίς. Vide *Pernoctatio*.

PANOCHIÆ, vocantur a nonnullis Bubones, sive Tumores inguinum. Fallop. de morb. Gall. c. 90. Tom. I. Op. p. 758.

PANONICOLETE, terminus Paracelsicus, qui legitur l. 3. de morb. Gall. circa fin. Cujus tamen significatio mihi non constat, neque ex contextu patet.

PANSELENOS, πανσέληνος, vide *Plenilunium*.

PANSPERMIA, πανσπερμία, est commentum Anaxagoræ, qui statuit omnium semina esse in omnibus: quod merito reiicit Lib. T. IV. Oper. pag. 16.

† PANTHEÆ, Lecti pensiles Italis. Anton. Guainer. com. de pleur. c. 17.

PANTHERA. Vide *Pardalis*, vel *Pardus*.

PANTICES, idem quod *Intestina*: unde *Panticinari* est bibonum, & collurconum more potum ingurgitare, & ita ventrem saburrare. Linden. Ex. IX. §. 56.

PANTODAPOS, παντοδαπὸς, varius, *omnigenus*. Usurpatur ab Hippocr. de morbis, 2. de nat. hum. t. 4. & l. 5. Epid. XXXI. 14. de excrementis. Foes. p. 479.

PANTOLMIOS, παντόλμιος, est nomen hyperbolicum *Trochisci*, qui excrescentiam carneam citra rosionem supprimit; uti legitur apud Æginet. lib. 7. cap. 17. An idem cum *Pastillis*

Pan-

Faustianis, l. 4. cap. 43. uti velle videtur Gorræus?

* Panus, antiquis etiam *Panis*, unde diminutiva *Panicula*, *Panula*, Gr. φύγεθλον, Galeno etiam φῦμα ἄπεπτον, *tuberculum immaturum*, c.3. de artic. t. 2. dicitur tuberculum inflammatorium, vel potius erysipelaceum absque suppuratione ad glandulas plerumque subcutaneas obortum cum dolore insigni urente, & mordicante, proveniens ab ichore sanguineo acriori ibidem stagnante. Gal. l. de tum. p. n. c. 15. l. 2. de art. cur. ad Glauc. c. 1. Cels. l. 5. c. 18. Scrib. nu. 236. Forest. lib. 1. Chirurg Obs. 7. cum Schol. Barbette ad *Bubonem* refert, Chirurg. P. 2. lib. 1. cap. 11.

Papa, Paracelso dicitur vermis, h. e. *Basiliscus*, qui quamdiu vivit, tamdiu erit pestis expectanda, l. 2. de Peste cum addit. tract. 1. c. in fine.

Paphlazo, παφλάζω, proprie significat *æstuo*, & ferveo; & de maris æstu dicitur. Translatum vero ab Hipp. ad sermonem interruptum, & veluti bullantem, quando inter loquendum *hæsitant*. Eo verbo usus Hipp. l. 2. Ep. s. V. 7. l. de Cris. 12. Jung. Foes. p. 490. Dicitur & φλάζω. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

Papilio, ψύχη, ἔστιν σηζοκοπὶς, insectum est notissimum alatum, sed multifarii generis; cujus historiam prolixam cum usu tradidit Aldr. l. 2. de Insect. c. 1. seq. Adde Lang. l. 1. ep. 14. & 50. *Bombyces* degenerare in *papiliones*, confirmat Helmont. Tract. Demonstratur Thesis nu. 94.

* Papilla, θηλὴ, vide *Mamma*. Est extremum mammæ mulieris, quod ori infantis inditur. Gal. l. 15. de U. P. cap. 7. Barthol. l. 2. An. c. 1. Tribuitur etiam hoc vocabulum Glandulis intestinalibus a Pejero in suis Exercit. de dictis glandulis. *Papilla* quoque est diminutivum a Papula, apud Sammon. c. 10.

Papillares processus; vide *Mastoides*, de nervis olfactoriis, Barthol. ibid. d. l.

* Papula, ἔκθυμα, ἔκτεσμα, *tuberculum ulcerosum* cutaneum notat. Vide *Ecthyma*. Gal. c. 3. in I. Epid. t. 51. Nobis videtur idem esse cum Pustula. *Papula* acuta, est *Furunculus*, δοθιὴν. Rhod. ad Scrib. n. 210.

Par, duplicem habet significationem. 1. dicitur de diebus, qui Græce vocantur ἄρτιοι, ad differentiam τῶν περισσῶν, *imparium*: in illis olim crediderunt rariores, & difficiliores fieri crises. vide *Artio*, *Impar*. 2. notat binas unitates alicujus rei: v. g. in formulis remediorum quando scribitur :. Recip. baccarum lauri, fructum jujub. aut sebest. *paria* tria, aut plura.

Para, παρὰ, id est *præter*, præpositio usitatissima in Medicina, cum simpliciter, tum in compositione. Plerumque vero accipitur in malam partem, ita ut significet aliquem recessum a statu integritatis, sive bonæ dispositionis; hac tamen limitatione, ut nihilominus residuum maneat *aliquid bonitatis*; ut hac ratione differentia eluceat inter *Præter*, & *Contra*. Morbi omnes sunt παρὰ φύσιν, *præter* naturam, eorumque causæ, & effecta: Mors sola, & quæ eam vel efficiunt, vel consequuntur, sunt *contra* naturam, ἐναντίον τῆς φύσεως, quamvis in latiore acceptione morbi quoque dicantur contrà naturam, animadvertente J. Alex. not. in Gal. de diff. morb. c. 4. Alias & παρὰ significat *ad*, vel *juxta*, in 4. aph. 31. teste Diet. n. 648.

Parabilis, εὐπόριστος, vide *Euporia*.

Parablastano, παραβλαστάνω, significat *progerminare*, vel accrescere, & quidem præter vel necessitatem, vel naturæ institutum. Dicitur de palpebris, apud Hippoc. 4. de R. V. I. A. t. 63.

Parabolicus, epitheton *Ignis Solaris*. Vide *Ignis*.

Paracelsus, nomen proprium Spagyricæ Medicinæ principis, qui alias nominatus *Philippus Aurelius*, vel *Aureolus Paracelsus dictus Bombast ab Hohenheim*; cujus vita legi poterit in Melchioris Adami vitis Medicorum. Scripta ejus plura, qua vernacula, qua Latina, adhuc passim prostant. De ejus peritia singulari, & felicitate Medica diversa feruntur judicia. Nobis non libet esse arbitris. Valde tamen suspectum esse de Magia diabolica, facile ex scriptis ipsius demonstrari posset, si instituti concederet ratio. Gravius in eum invehitur C. Rejes C. El. q. 30. n. 8. Furti scriptorum, & arcanorum quoque arguit Libav. Tom. 2. Op. p. 103. & alibi passim ipsum incusat. Ejus sectatores vocantur *Paracelsistæ*, non minus suspecti magicæ vel vanitatis, vel præstigiarum dæmoniacarum, si in omnibus ducis sui principia retinuerint.

* Paracentesis, παρακέντησις, Latine *Punctio*, *Compunctio*, vel rectius *Perforatio*, dicitur operatio Chirurgica, qua vel in Asciticis abdomen cultello, vel acu perforatur, ad evacuandam aquam collectam; cujus aliquoties meminit Hipp. l. de loc. in hom. XXXVI. 17. seq. l. de affect. XXIII. 25. seqq. lib. de intern. affect. XXV. XXVI. seqq. l. 6. aph. 27. l. 6. epid. s. 7. n. 62. licet vocabulum παρακεντήσεως in illis locis non occurrat. Modum operationis hujus ex recentioribus tradiderunt Aquapendens, tr. de Oper. Chirurg. cap. de *perforatione* abdominis in hydropicis, Hildan. Cent. 1. Obs. 47. & ep. 8. Barbette Chir. Part. 1. c. 14. Cautelam docuit & Dieter.

ter. Jatr. p. 1268. seq. Vel quando in infusione, sive cataracta laborantibus oculi tunica perforatur acu, & materia illa viscida visum intercipiens removetur: de qua Plin. l. 25. c. 23. Cœl. Aurel. l. 1. Tard. pass. cap. 5. allegante Foes. p. 480. Modum vide apud Aquapend. d. l. c. de suffus. Hildanum ep. 67. Barbette d. l. cap. 16. Cæterum non video, quid obstet, quominus & aliæ *Perforationes* Chirurgicæ, trepano, vel terebra factæ, dicendæ sint παρακεντήσεις, licet non fiant punctione simplici.

PARACINDYNEVO, παρακινδυνεύω, significat *audacius periclitor*, propter emphaticam præpositionem παρὰ exprimentem aliquam transgressionem, notante Linden. Exeg. XIV. §. 140.

* PARACMASTICOS, παρακμαστικὸς, *declinans*, vide *Acmastica*. Dicitur de ætate, quæ jam vergit ad senium, & incipit secundum Gal. a 35. anno, duratque ad annum 49. quo scilicet senectus incipit. Gorr. & Castell.

PARACME, παρακμὴ, vide *Declinatio*.

PARACOE, παρακοὴ, *obauditio*, idem quod βαρυκοΐα, vide *Barycoia*, *Cophosis*.

PARACOLLETICOS, παρακολλητικὸς, idem quod κολλητικὸς, *Agglutinans*. Lang. in Indic. epistol.

PARACOPE, παρακοπὴ, late, & stricte accipitur: in illa significatione notat generaliter delirium, de quo supra lit. D In qua etiam legitur Coac. t. 47. in hac *desipientiam leviorem*, & mentis emotionem in febris fervore; uti patet ex Hipp. 6. aph. 26. Lind. omnes παρακόπτειν dicit, qui per morbos *delirant*, Ex. XII. §. 162. 169. seq. Vide & Diet. n. 649.

PARACRUSIS, *Paracrusticos*, παράκρουσις, παρακρουστικὸς, etiam dicitur de *levi mentis emotione*, & *delirio mitiori* in morbis. Frequens Hippocr. l. 1. Prorrh. t. 99. 104. Plura loca vide apud Foes. d. l.

* PARACYNANCHE, παρακυνάγχη. Vide *Angina*.

PARACYPTO, παρακύπτω, significat *prono corpore sese inclinare*, aut incurvare, ad aliquid inspiciendum. Translatum ab Hipp. ad insertionem caulis allii loco specilli in anum, l. de fistul. II. 8. Vide Foes. d. l.

PARADIGMA, παράδειγμα, vide *Exemplum*.

PARADOXOLOGOS, *Parodoxopœos*, παραδοξόλογος, παραδοξοποιὸς, qui aliena a recepta opinione, & sententia vel dicit, vel facit. Quod utrumque Epitheton ab aliis Medicis Galeno fuisse attributum, ipse testatur l. 10. M. M. cap. 4. in fin.

PARADOXON, παράδοξον, significat *sententiam* vel revera, vel saltem apparenter absurdam, vel *incredibilem*, a communi opinione recedentem.

PARAETESIS, παραίτησις, significat *recusationem*, subterfugium, indulgentiam, quæ ægro conceditur, apud Hipp. l. Præcept. in fin.

PARAGOGE, παραγωγὴ, *adductionem*, adaptationem significat, in specie ossium, apud Hipp. l. 2. de art. t. 1. Mochlic. IX. 16. Ossa quoque, quæ facilius adduci possunt, dicuntur παραγωγότερα, 2. de artic. l. 64.

PARAGRANUM, nomen libri alicujus Paracelsici, in quo fundamenta se proposuisse Medicinæ aliis persuadere conatur. Sed revera plerisque obscurum.

PARAGRAPHI, etiam est titulus scripti cujusdam Paracelsici, Libros 14. *Paragraphorum* continentis, in quibus morborum quorundam curationem tradidit.

PARALAMPSIS, παράλαμψις, dicitur cicatrix in nigro oculi resplendens, quod aliquando crassior sit Aegide. Hipp. 2. Prorrh. XXIIX. 35. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foes. Oec. p. 481.

PARALEGO, παραλέγω, significat Hipp. sermone delirare, *aliena loqui*, aut absurda, quale quid & ebriosis contingit. Hipp. 1. Epid. s. 2. c. 75. ad quem locum vide Gal. comm. & l. 2. de diff. resp. c. 10. l. 3. c. 11. Plura loca in Epid. vide apud Foes. d. l.

PARALEREO, παραληρέω, *Paraleros*, παράληρος, *deliro*, delirus, idem quod παραφροσύνη, vide *Delirium*. Gal. quidem exposuit per μικρὰν παραφροσύνην, c. 3. in 3. Epid. t. 34. Verum Hippoc. in eodem libro Epid. ægroto sexto expresse etiam scripsit, πολλὰ παρελήρησε, multum *deliravit*, ita ut sit verbum *delirium* in genere exprimens. Foes. d. l.

PARALLAXIS, *Parallagma*, παράλλαξις, παράλλαγμα, dicitur partium solidarum, præsertim ossium *alternatio*, emotio, & inter se facta perversio, aut *immutatio*, ubi alia super aliam effertur. Hipp. 2. de fract. t. 60. l. 3. t. 40. 46. 47. l. 1. de art. t. 72. Mochlic. l. 2. XXIV. 3. de dentibus l. 6. Epid. s. 1. l. 8. de musculis, & nervis παραλλαγὴ, 2. de artic. t. 14. Metaphorice etiam de animo, vel mente aberrante, & delirante, 4. de R. V. I. A. t. 4. Vide Foes. d. l. *Parallaxeos* significatio Astronomica petatur ex Mathesi.

PARALLELUS, παράλληλος, terminus Mathematicus significans lineas imaginarias, sub quibus & *Zonæ* comprehenduntur; quarum notitiam Medico quoque commendat Gal. l. 3. aph. 14. *Parallela* quoque vocatur affectus malignus cutaneus internam manuum, ac pedum partem tantum obsidens, nec latius, quam ad latera, & phalangem digitorum in manibus serpens,

Pary-

Pityriasi, sive Furfuribus capitis similis, sed squamæ sunt majores, & cuti ita adhærent, ut nisi unguibus divellantur, decidere nequeant. Estque symptoma Morbi Gallici. Plura de hoc effectu legantur apud Forest. l. 8. Obs. 13. Schol.

PARALOGOS, παράλογος, vide *Inopinus*.

PARALOXÆNOMÆ, παραλοξαίνομαι, id est *obliquor*, in obliquum feror. Dicitur de utero, Hippocr. l. de nat. mul. XXXIV. 1. & l. 2. de morb. mul. XXXVI. 1.

* PARALYSIS, παράλυσις, item *Paresis*, πάρεσις, est nervorum resolutio, cum nervi, & corporis partes sensus, & motus expertes vel perfecte, vel imperfecte fiunt. Gal. 1. de Sympt. caus. c. 5. Ab Hippocrate sæpe confundi cum Apoplexia, notavit Foes. ad vocem ἀποπληξία, quamvis Diet. aliquam differentiam conatus sit reddere, volens, ἀποπληξίαν dici totius corporis *resolutionem*; παράλυσιν vero partis alicujus duntaxat. Jatr. n. 86. Plura de *paralysi* idem p. 211. seq. Enimvero si rem accurate velimus perpendere, non tam nervorum *resolutio* dicenda paralysis, quam *fibrarum* in musculis, & membranis, quæ sunt partes nervosæ, non ipsi nervi. Accuratior igitur ex recentioribus hæc notari poterit descriptio. *Paralysis* est motus animalis, & tactus in parte quadam corporis abolitio, vel imminutio vehemens, cum ejusdem quandoque atrophia, pulsu debili, aliisque symptomatis, proveniens a partium nervosarum relaxatione, propter deficientem spirituum animalium præsentiam, aut activitatem, ab intemperie materiali cerebri, vel obstructione nervorum oborta. Legatur Vuillis, An. Brut. Part. II. Sylv. Prax. Med. l. 2. c. 22. Videantur & alii Practici, qui de hoc affectu prolixe scripserunt. Exempli de quodam, qui pro lubitu *paralyticus* fieri, & rursus sese curare pro lubitu potuit, quod ex Augustino allegavit C. Rejes C. El. q. 50. n. 22. fides sit penes Authorem. Affectus hic non male quidem vocatur ab Helmont. *pedissequa Apoplexiæ*, tr. de Lithias. cap. 9. Verum interdum etiam hujus esse prodromum, testis est experientia. Dicitur & παραπληγία, aut παραπληξία, uti recte notavit Gal. c. 2. in 1. Epid. t. 59. Vide Foes. p. 483. Paracelsus speciem Guttæ statuit, Paragraph. l. 7. c. 1. §. causam refert ad Mercurium, & Sulph. l. de trib. primis essent. c. 1.

PARAMERIA, παραμήρια, dicuntur *internæ femoris partes*. Gorr. Lat. παραμήριον, *femen* vocat Lind. Med. Physiol. c. 14. §. 19.

* PARAMESOS, παράμεσος, digitus vocatur minimo proximus, *Medicus* a Latinis dictus, quod Medicinæ dicatus credatur. Gorr. Vulgo *Annularis* appellatur.

PARAMETHIEMI, παραμεθίημι, *dimitto*, prætermitto, negligo. Hipp. l. 1. de morb. mul. XI. 5. 8.

PARAMIRUM, titulus scripti Paracelsici gemini; quorum unum agit de quinque entibus omnium morborum, Astrali, Venenato, Naturali, Spirituali, & Divino, sive Dei; alterum explicat causas morborum ex Sulphure, & Mercurio, ex Tartaro, ex Matrice: item tractat de morbis invisibilibus. Hæc *paramirica scripta* primum occupant locum in edit. Argent. Huseri.

PARAMINYTHEO, παραμυθέω, significat *imminuo*, Hipp. d. l. XXXVII. 5.

PARAMPECHO, παραμπέχω, & παραμπέχομαι, *obvelo*, obduco. Ἀμπεχόνη enim *velamentum*, tegumentum significat. Hipp. l. de morb. sacr. II. 5. adde Foes. p. 482.

PARANDRUMENOS, παρανδρούμενος, *nubilis*. Poterit usurpari de persona, & de tempore, sive ætate: in qua significatione usus Hippocr. l. de Virg. morb. II. 2.

PARANGELIA, παραγγελία, παράγγελμα, *præceptionem*, *præceptum* significat, sive comprehensionem aphoristicam, & brevem, quæ facit vel ad instruendum Medicum, vel etiam ægrum, aut adstantes. Ita Hipp. libellum præceptionum ad Medicum pertinentium conscripsit. Meminit & talium παραγγελμάτων lib. de Medic. II. 1. & eorum, quæ ad ægrum pertinent, l. de dec. orn. XII. 2. Vide Foes. p. 480.

PARANOEA, παράνοια, etiam significat *Dementiam*, *Delirium*. Hipp. 2. progn. t. 20.

PARAPECHYON, παραπήχυον, a quibusdam dicitur brachii pars, quam proprio nomine κερκίδα appellant. Dicitur & προπήχυον, Gorr. Latine *Radius*, & *Focile majus* appellatur. Adde Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 74.

PARAPEMPO, παραπέμπω, vide *Transmissio*.

PARAPHASSO, παραφάσσω, significat *leviter contingo*, vel contrecto, manu sensim admota, & veluti errante. Frequens Hipp. in l. de nat. mul. VI. 10. l. 1. de morb. mul. quæ loca vide ap. Foes. p. 385.

* PARAPHIMOSIS, παραφίμωσις, vitium est φιμώσει contrarium, cum videlicet ea, quæ naturales meatus concludunt, opercula, & tegumenta ita deducta sunt, ut reduci nequeant. Proprie tamen dicitur *de præputio retrorsum adducto*, ut glandem tegere nequeat: quod malum ex nervi contractione maxime contingit. Fit ex immodica præputii siccitate. Et contrarium vitium φίμωσις appellatur, Gal. in def. Gorr. & Castell. a φιμὸς, quod nexum summi orificii sacculorum, cum toto illius ambitu in angustum collecto funiculo clauduntur, & ligan-

gantur, significat, Rolf. de part. genit. Part. I. cap. 50.

PARAPHORA, παραφορὰ, etiam significat *parvum delirium*, apud Hipp. & παράφοροι, *leviter deliri* vocantur, l. 1. f. 3. prorrh. t. 37. l. 2 Epid. f. 3. num. 11. Gal. in comm. ad primum locum, & in c. 1. ad l. 3. Epid. t. 2. quamvis ex aliis quoque textibus pateat, significare potius generaliter delirium, & delirantes; uti patet ex l. 1. f. 1. prorrh. t. 35. Coac. t. 300. & Aretæus etiam l. 1. c. 1. de cur. acut. morb. usus est de phreniticorum delirio, quod sane vehemens est. *Deligationes* quoque παράφοροι dicuntur, Hipp. h. e. *errabundæ*, vitiosæ, 1. de art. t. 66. Jung. Foes. p. 485.

PARAPHRENITIS, παραφρενῖτις, vide *phrenitis*.

* PARAPHROSYNE, παραφροσύνη, vide *Delirium*.

PARAPHYAS, παραφυὰς, dicitur id, quod adnascitur arbori, surculus, soboles, *germen*, *ramulus*. Idem est, quod ἀποφυὰς. Utrumque occurrit in Hipp. l. de Venis XVII. 8. XXVI. 6.

PARAPHYSIN, παράφυσιν, vide *para*.

* PARAPLEGIA, *paraplexia*, παραπληγία, παραπληξία, est *levior Apoplexia* ad paralysin magis accedens, vel quando alterutro saltem in corporis latere, aut certo membro immobilitas, & sensus privatio animadvertitur. Gal. c. 2. in 1. prorrh. t. 50. quamvis alii iterum discrimen fecerint inter παραπληγίαν, & παραπληξίαν, illud ad particularem, hoc ad totalem *Apoplexiam* referentes, notante Gal. c. 3. in 1. prorrh. c. 26. & 3. de R. V. I. A. t. 27. & alibi. Vide *Apoplexia*, *Paralysis*. Jung. Foes. p. 483.

PARARMA, πάραρμα, *fimbriam* significat; quales ad mollitiem continendis, aut constringendis deligationibus superponuntur: Suntque velut texturarum exordia. Legitur ap. Gal. c. 2. de artic. t. 32.

PARARTHREMA, παράρθρημα, idem quod διακίνημα, *parva luxatio*, per quam articulus leviter suo loco naturali recessit. Gorr. Vide *Diacinema*. Lat. *Subluxatio*, *prolapsus* dici potest. For. l. 9. Chirurg. Obs. in Schol.

* PARARRHYTHMOS, παράρρυθμος, est epitheton pulsus incongrui ætati, vel naturæ alicujus subjecti; & ita species ἀρρύθμου. Gal. in def. Gorr.

PARASARCUM, titulus quidam scripti Paracelsici, quod secundum habetur inter opera *Theophrastia* dicta; in quo egit de summo Bono in Æternitate, uti scripsit Valentinus de Retiis. Vide Tom. VI. Oper. Paracelf. edit. Guseri.

PARASCEPASTRA, παρασκεπάστρα, dicitur vinculi simplicis genus, quo universum caput obvolvitur. Gal. de fasciis, n. 5.

PARASCEVE, παρασκευὴ, *apparatus*, *præparatio*, quæ & προπαρασκευὴ dicitur, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 16. a verbo παρασκευάζεσθαι, instructum esse, paratum esse, quod legitur 3. de fract. t. 33. quid significet, notum est. Dicitur vero active, & passive non solum de personis, Medico, ægro, & adstantibus, qui debent sese *præparare*, aut instructi esse ad præstandum ea, quæ singulis competunt, argumento I. aph. I. sed etiam de rebus Medicis, morbo, vel potius causa, aut materia morbifica, & remediis. *Præparatio* materiæ peccantis, sive humorum vitiosorum consistit in dispositione per artem facta ad secretionem ab utilibus, & vitalibus humoribus, & excretionem per loca convenientia, quando crassi humores redduntur fluxiles incisione, tenui incrassatione, lenta detersione, mordaci attemperatione, verbis Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 5. f. 2. c. 5. cujus variæ *præparationis* meminit Gal. l. quos purg. oport. Jung. Sennert. Instit. Med. l. 5. p. 2. f. 1. c. 7. *Media*, vel medicamenta, quibus *præparatio* hæc producitur, vocantur *præparantia*, Gr. προπαρασκευάζοντα, de quibus Sennert. d. l. p. 1. f. 1. c. 5. & Rolfink. d. l. 5. f. 2. per tot. Huc pertinent & *Exercitationes* corporis, *præparatoriæ* dictæ Galeno, Gr. κατασκευαστικαὶ, l. 3. de san. tu. c. 2. seq. quibus corpus, & humores ad secretionem, & excretionem inutilium, & retentionem utilium disponitur, & *præparatur*. *Præparatio remediorum*, est artificiosa elaboratio materiæ Medicæ, ut commodius, & citius effectum suum exerere possit. Harum *præparationum* species quamplurimas juxta seriem alphabeticam vide apud Schr. l. 1. c. 14. Stricte dicta *præparata*, in officinis vocantur simplicia quædam medicamenta, solida, & duriora, in tenuissimum pulverem, accedente aqua aliqua convenienti, trita, & exiccata: quorum Catalogum lege apud eund. l. 2. cap. 76. Jung. Fr. Hofm. in cl. ad l.

PARASCHIDES, παρασχίδες, dicuntur *ossium fragmenta*, aut fissorum ossium segmenta, quæ ab his separantur, & abscedunt, ossis fissa. Hippocr. 3. de fract. t. 2. adde Foes. pag. 484.

PARASEISMA, παράσεισμα, dicitur *concussio corporis*; & inter exercitationes refertur. Hipp. l. 2. de Diæt. XLII. 1.

PARASITOS, παράσιτος, Æquivocum est. Vel enim dicitur de cibo omni, qui cum pane comeditur; ut est apud Athen. vel de homine *adulatore*, qui gulæ gratia alteri assentatur. Hujus egregiam descriptionem vide apud Lind. Ex. XI. §. 29. seq. ubi ventris operarium, ad nutum manduconem, in ventre linguam habentem appellat.

Pa-

Parasphagis, παρασφαγὶς, vocatur *pars colli* jugulo proxima, ad claviculas sita, inter collum, & pectus. Gorr. Dicitur & παρασφαγίον, teste C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 1114.

* Parastatæ, παραστάται, quasi dic. Lat. *Adstites*. Quam certum est de hoc vocabulo, quod denotat aliquam partem corporis generationi inservientem, tam incertum adhuc, quænam harum hoc nomine venire proprie debeat, ac possit. Apud Hippocr. παραστάτας idem esse, atque *Epididymes*, volunt Interpretes, lib. de Venis XXI. 6. Vide Foes. d. l. Alii distinguunt inter παραστάτας κιρσοειδεῖς, & ἀδενοειδεῖς; *variciformes*, & *glanduliformes*, sive *glandulosos*, illos dicentes meatus seminales, ex vena, & arteria implicatis constantes, & in unam veluti naturam consertis, semen foventes, & perficientes, Gal. in def. vel *corpus varicosum pyramidale*, incipiens paulo supra testem, & in superiorem hujus partem insertum: Hos vero appellantes corpus glandulosum meatui urinario suprapositum, vasorum deferentium insertionem excipiens: Gorr. Castell. Lang. l. 2. ep. 7. quod *corpus glandulosum* tantum *parastatarum* nomine exposuit Rolf. de part. genit. p. 1. c. 5. quamvis alii προστάτας appellent. Barthol. vero *parastatas* vocavit principium vasorum deferentium, l. 1. Anat. c. 23. Junge hic Lind. Med. Physiol. l. 2 c. 7. §. 21. seq.

Parastello, παραστέλλω, *cursum cohibeo*, sisto. Hipp. l. 5. Epid. XXVII. 2.

Parastremma, παράστρεμμα, dicitur *oris distortio* convulsiva, & perversio, qualis in *Spasmo Cynico* contingit; vel cum faciei partes quoque aliæ, nasus, oculi, aut labia contrahuntur, aut distorquentur. Legitur apud Hippoc. l. 2. prorrh. XVII. 7. Confer simul ad Foes. d. l.

* Parasynanche, παρασυνάγχη, vide *Angina*.

Parasynesis, *paraxynesis*, παρασυνέσις, παραξυνέσις, dicitur sententia, vel *intelligentia erronea*, & *hallucinatio*, non quidem aperte falsa, & ex ignorantia, sed quæ probabilitatem aliquam habet, & verosimilitudinem. Legitur apud Hipp. 1. de art. t. 36. 38. & s. 3. t. 71. Vide & Gal. in comm. ad h. loca, & l. 9. de Hipp. & Pl. decr. c. 5. Latine & *Deceptio* dici potest. Foes. d. l.

Parasyro, παρασύρω, in *transversum traho*, transversum ferio, & in obliquum distraho. Dicitur de telis, apud Hippocr. l. de Cap. vuln. XVI. 1.

Pardalis, *pardus*, πάρδαλις, πάρδος, vocatur animal ferocissimum, quadrupes; cujus historiam cum usu fuse tradidit Aldrov. l. 1. de an. quad. dig. vivip. c. 2. *Pardalis* est quoque nomen Emplastri, apud Ætium l. 10. c. 22.

Pareas, παρείας, nomen serpentis, qui in Syriæ locis reperitur, colore æs referens; alii vero nigricant; cujus venenum tantum ex morsu non est, ut enecet, sed saltem inflammationem infert, notante Forest. l. 30. Obs. 2. Schol. ex Æt. l. 13. c. 31.

Parecbole, παρεκβολή, idem quod ἐκλογή, *Excerptum*, Historia, Observatio. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 2.

Paredria, παρεδρίη, *assessio*, h. e. associatio affectionis, qua vehementia ejus innuitur, apud Hipp. l. præcept. VII. 6.

* Paregoricos, παρηγορικὸς, *mitigans*, leniens. Vide *Mitigatio*.

Pareja, παρειά, dicitur pars faciei, quæ ab oculis ad mentum usque protenditur, Lat. *Gena*, aut *Mala*. De quibus suo loco. Hinc παρειὰς, vinculum, quod malas continet male affectas, teste Gorr. ex Gal. de fasciis, n. 6.

* Paremptosis, παρέμπτωσις, *Incidentia*, vide *Coincidentia*. Adde Mercur. l. 4. V. L. c. 13.

* Parencephalis, παρεγκεφαλὶς, vide *Cerebellum*.

† Παρέγχυμα, Interfusio Altimaro dicitur, Art. Med. c. 82.

* Parenchyma, παρέγχυμα, ab Erasistrato dicta fuit propria cujusque visceris substantia, quæ inter vasorum intercapedines recipitur, quia non vult, appellari carnem. Ea enim solum Caro dicitur, quæ est in musculis. Gal. l. 2. de Temper. c. 3. com. in Hippoc. de nat. hum. in procem. l. 7. Adm. Anat. cap. 6. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 8. J. Alex. l. 12. Salubr. c. 1. Ita vero dictum ab eo, quia credidit, substantiam illam esse sanguinem vasis suis effusum, & demum ita concretum. Gal. l. 11. de S. F. in princ. C. Hofm. com. in Gal. l. de U. P. n. 218. J. Alex. not. ad Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 6. & ad loc. de Hipp. & Plat. decr. citatum; quam tamen opinionem Recentiores dubiam reddere, imo rejicere ausi sunt, statuentes, hepatis, pulmonis, renum substantiam vel in totum, vel maximam partem esse glandulosam, aut vesicalem; ut Malpighius in Exercit. Epistolicis, & Vvillis. Phar. Rat. part. 2.

Parentalis, idem quod *Hereditarius*, epitheton morborum a parentibus ad liberos propagatorum. Rol. O. ac. M. M. Sp. l. 3. s. 2. 28. & 53. ubi & *Gentilitios* vocat, atque *Connatos*.

Parenthesis, παρένθεσις, terminus alias Grammaticus, vel Rhetoricus, a Paracelso tamen translatus ad *Tractatus quinque Paramiri* præmissos libris quinque Paramiri, in quibus generaliter exposuit Entia quintuplicia. Vide *Paramirum*.

Hos tractatus appellavit *Parenthesin Medicam*, Prologo 4.

Pareon, παρεὼν, *præsens*, adstans. Vel dicitur de personis, quæ ægro, vel Medico suppetias ferunt, aut operam aliquam, vel ministerium præstant; Hipp. 1. aph. 1. Jung. Dieter. nu. 655. Vel de rebus sec. & præter naturam hoc, vel illud agendum indicantibus. Linden. Ex. XIII. §. 136. seq.

Parerma, πάρερμα, significat *affulcimentum*, & stabilimentum. Legitur apud Hipp. 3. de iis, quæ in medic. t. 10. & 30. Vide Foes. p. 487.

Parergon, πάρεργον, significat *opus secundarium*, & præter intentionem, & institutum. Unde proverb. πάρεργον ἔργον ποιήσασθαι, præpostere aliquid agere: de quo vid. Gal. cap. 1. de R. V. I. A. t. 3.

* Paresis, πάρεσις, idem quod *Paralysis*: de quo vocab. p. a.

Paretheo, παρηθέω, *percolo*, per colum transmitto. Legitur apud Hipp. l. de dentit. 2. 9. ubi Foes. mendum subesse censuit, & pro παρηθῇ, παρηθεῖται legit. Verum absque ratione. Rectissime enim retinetur παρηθῇ, activum præsentis temporis conjunctivi modi, uti contextus hoc manifeste docet. Ergo quandoque & bonus dormitat Homerus.

Parexis, πάρεξις, vide *Exhibitio*.

Parexodos, παρέξοδος, significat *apparatum ad peregrinationem* necessarium; qui simplicior, & frugalis esse debet Medico. Hipp. l. de dec. orn. IIX. 1.

Parietalia *ossa*, vide *Arcualis*.

* Paristhmia, παρίσθμια, duplicem habet significationem. Physiologice ita dicuntur *Glandulæ faucium*, quæ Lat. *Tonsillæ*, *Amygdalæ* quoque vocantur; quarum historiam vide in Anatomicis, præsertim Bartholin. l. 2. c. 11. Vvarthon Adenograh. c. 22. in qua significatione legitur apud Hipp. l. de Glandul. V. 2. Pathologice vero παρίσθμια quoque vocantur *illarum glandularum morbi*, dum vel inflammantur, vel ob affluxum materiæ aqueæ, & pituitosæ intumescunt, vel etiam quando ob defectum humiditatis nimium resiccantur, & ita deglutitionem quovis modo impediunt. Ita accipitur ab Hippocr. 3. aph. 26 Adde Foes. p. 488. Dieter. nu. 657. Vide *Tonsillæ*.

Parla, pro *Perla*, hoc est *Margarita*, legitur in Theatr. Chym. Vol. IV. p. 182.

* Parocheteusis, παροχέτευσις, vide *Derivatio*. Hoc vocabulum legitur apud Hipp. l. de Humor. t. 24. Et verbum παροχετεύειν, *derivare*, l. 6. Epid. 2. t. 7. Vide Foes. p. 489.

Parodontides, παροδοντίδες, vocantur quibusdam *tubercula* quædam dolentia *juxta dentes* in gingivis; ut est apud Cels. l. 6. c. 13. quo tamen loco quidam παρουλίδες legendum censent: quod nomen hoc παροδοντίδες a nullo Græcorum usurpatum observetur. Gorr. Enimvero non video, quid obstet, quominus & hoc retineri, & in usum vocari queat. Meminit & Forest. l. 14. Obs. 26. Schol.

Paroechomena, παροιχόμενα, vocantur *præcedentia*, præterita, apud Hipp. 2. de fract. t. 58. Foes. p. 488.

Paron, παρὸν. Vide *Præsens*.

Paronychia, παρωνυχία, Latine *Reduvia*, item *Panaritium*, (de quo superius) vocatur abscessus ad radices unguium natus. Meminit Hipp. l. 2. Epid. s. VI. 52. Æginet. l 3. c. 81. Est & nomen plantæ ab effectu, quod *paronychias* curet, dictæ. Gal. l. 8. S. Fac. §. *Paronychia*.

Paropiæ, παρωπίαι, dicuntur *anguli minores oculorum*, qui ad tempora spectant. Gorræus. Scholiastæ Nicandr. παρωπίαι vocantur, quia ad aures proclinantur. Linden. Med. Phys. l. 2. c. 10. §. 88.

* Parorasis, παρόρασις, vocatur imbecillitas, aut parvitas quædam visus. Gal. l. 1. de sympt. caus. c. 5. Fernelius vocavit *Hallucinationem*, describens, quod fiat cornea tunica alieno colore infecta, ut ita objecta omnia tincta appareant. Barthol. l. 5. Actionem quoque visus depravatam *hallucinationem* vocavit Mich. Gavasset. de reb. p. n. c. 21. p. m. 43.

* Parotis, παρωτὶς, generaliter significat omnem abscessum, & *tumorem glandulas ad aures occupantem*, & infestantem. Ægin. l. 3. cap. 23. Lind. Ex. IV. §. 87. quamvis Gal. restrinxerit ad tumorem duntaxat inflammatorium in glandulis circa aures, l. 3. de C. M. S. L. c. 2. & alibi. Causa eadem, quæ aliorum tumorum, vel inflammationum, videlicet materia sanguinea, vel cruda, vel serosa acida, aut coagulativa stagnans in glandulis. Hipp. sæpissime appellat illos tumores τὰ παρὰ τὰ ὦτα, aut παρ' οὖς, παρ' ὦτα, interdum addit ἐπάρματα: cujus loca vide apud Foes. 484. seq. Quod vero ἔπαρμα simpliciter idem sit, quod *Parotis*, uti voluit Castellus, erroneum est. Vide *Eparma*.

* Paroxysmus, παροξυσμὸς, *exacerbatio*, *accessio*, *Invasio* dicitur; estque tempus morbi vehementius, in quo caussa morbifica validissime vires suas exerit per symptomata graviora, aut copiosiora: & quidem vel periodice, ut in febribus qua intermittentibus, qua continuis ad intermittentium indolem sese moventibus: vel absque etiam periodo; ubi παροξυσμὸς coincidere videtur cum *statu*, vel vigore *morbi*; quemadmodum & verbum παροξύνεσθαι in hac significatione aliquoties accepit Hippoc. l. 4. Epid. XI. &

XXIX. 13. l. de fistul. V. 6. Vide Foes. 488. Dieter. n. 658. Aliquando etiam παροξυσμὸς pro Crisi sumitur; quia hæc plerunque in paroxysmos, vel in statum morbi incidere solet; uti notavit Foes. Ex. 2. aph. 13.

† Pars Sylvestris, i. e. exterior. Dom. Leon. art. med. l. 2. §. 1. c. 14.

† Pars, notat similarem: Locus dissimilarem partem. Duret. ad Holler. de morb. inter. l. 1. cap. 1.

* Pars, μέρος, vide *Meros*. *Pars cum parte*, Chymicis dicitur massa ex auri, & argenti æqualibus partibus cementata graduata. Rul. Johnson. in Lex.

Parthenos, παρθένος, proprie significat *Virginem*. Est vero *Virgo* κατ' ἀλήθειαν illa sexus fœminini persona, quæ congressum Venereum non est experta, sive quam vir non cognovit. Linden. Ex. VIII. §. 28. Et in hac significatione legitur apud Hipp. l. de nat. mul. III. 15. & in lib. de Virgin. morbis, qui morbi simpliciter παρθένιοι ibid. inscribuntur: quo titulo specialiter quoque gaudet *Chlorosis*, χλώρωσις. Lang. lib. 1. ep. 21. Plura vide infra ad vocabulum *Virgo*.

Particula, μορίον, proprie quidem diminutivum est partis, sed sæpissime indifferenter ponitur pro parte. Galen. l. 1. M. M. cap. 8. & alibi.

Particularis, μερικὸς, καθ' μέρος, opponitur *Universali*; diciturque vel de Morbis, qui partem unam, alteramve occupant, Dogm. nostr. Med. Gen. P. II. c. 6. d. 3. p. 148. vel de Remediis, quatenus *catholicis*, & panaceis opponuntur; qualia legi possunt in Theatr. Chym. Vol. VI. ubi quæras in Indice. *Tincturæ* quoque *Spagyricæ*, vel ad argentum, vel ad aurum vocantur *particularia*. Libav. Tom. I. Oper. p. 150. Tom. II. p. 25. 240.

Partitio, μερισμὸς, communiter idem quod *Divisio*. Alias nomen quoque fuisse *Exercitii* cujusdam, quod & *præparatio* dictum fuit, testatur Gal. ad Thrasybul. c. 47. circa fin.

* Partus, τόκος, dicitur actio, qua fœtus excluditur ex utero, ita ut conatus reciprocus, & connixus quidam concurrat matris parturientis, & fœtus excludendi in partu naturali: de quo lege Gal. l. 5. aph. 55. Harvejum de gen. anim. additamento 1. D. D. Maur. Hofmann. Inst. Anat. Disp. 12. C Rejes q. 45. & 90. & alios plures. De *partu* difficili vide supra in *Dystocia*. Aliquando *partus* idem significat, quod *Fœtus*, apud Lang. Hildan. Helmont. & alios. Keuchen. existimat, *partum* dici de fœtu nondum edito, sive embryone, Not. ad Sammonic. p. 224. sed fallitur, cum exempla multa sint in contrarium.

Parvus, μικρὸς, quid significet, notum est ex aliis Lexicis. Dicitur de magnitudine minori, quemadmodum *paucus* de numero exiguo. Lind. Ex. VII. §. 26. *Parvi morbi* opponuntur magnis. *Parvus Mundus*, quid dicatur, vide *Microcosmos*.

Parviviscerus, μικρόσπλαγχνος, dicitur cui & parva, & prava sunt viscera. Gal. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

* Parulis, παρουλὶς, vocatur inflammatio gingivarum cum, vel sine subsequente suppuratione. Quod si excreverit caro luxurians, dicitur ἐπουλὶς, Ægin. l. 3. c. 26. & l. 6. c. 27. Rhod. ad Scribon. n. 61.

Parus, αἰγίθαλος, nomen aviculæ, cujus variæ dantur species; quarum descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, prolixe tradidit Aldrov. l. 17. Ornith. c. 12. seq. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. n. 63.

* Parygron, πάρυγρον, dicitur medicamentum quoddam liquidum, vel humidum, quod medetur particulæ parva adhuc phlegmone conflictanti, protinus huic impositum, ubi duritiem a dolore alienam pars affecta acquisierit; quemadmodum etiam si phlegmonoso affectu omnino sit libera. Galen. l. 1. C. M. S. L. c. 8. l. 7. de C. M. P. G. c. 2. Castell. Gorr.

Pascuum, νομὴ, idem quod *pabulum* jumentorum, & pecudum; cujus bonitas, aut pravitas multum facit ad lactis varietatem, notante Gal. l. 8. de san. tu. c. 7. *Pascere*, & *pasci*, proprie brutorum est: quamvis & de homine aliquando usurpari possit. Lind. Ex. XII. §. 155. 156.

Pasiphilos, πασίφιλος, nomen *Emplastri sicci* crustam inducentis, quod constat ex æqualibus portionibus vitrioli, sandarachæ, misyos, & chalcitidis, ex Aetio, Gorr. Latine significat *Omnibus charum*.

Pasma, πάσμα, vocatur medicamentum *inspersile* in modum pulveris, aut farinæ. Dicitur & διάπασμα, κατάπασμα. Vide *Catapasma*. Gorr.

Paspaletes, πασπαλέτης, i. e. *miliaceus*: Epitheton panis e milio confecti. Πάσπαλος enim *milium*, significat idem, quod κέγχρος. Gal. in Ex. voc. Hipp. Foes. p. 489.

Passa, σταφὶς, ἀσταφὶς, Epitheton *uvarum*, ita dictarum sive a pando, sive a patior. Vid. J. Alex. l. 10. Sal. c. 14. Diminutivum usitatius est *passulæ*; quarum tres habentur differentiæ, *Zibebæ*, *Majores*, & *Minores*. Sunt vero Uvæ vi caloris vel solaris, vel clibani siccatæ. Schroder. l. 4. c. 1. n. 360. Bruyerin. de re cibar. l. 11. c. 41. *Passa* quoque Paracelso idem est, quod *panaritium*, vel *pandelitium*, de quo supra. Πασταὶ quoque dicuntur Iridis partes nigræ, quæ oculi pupillæ proximæ sunt. Gorr.

Passaliscos, πασσάλισκος, vocatur paxillus, h. e. parvus palus. Πάσσαλος enim palum significat. Legitur utrumque apud Hipp. l. 2. de morb. mul LXXXII. 2. 6 Foes. d. l.

Passer, æquivocum est apud Latinos. 1. enim est nomen avis; cujus variæ dantur species, inter quas vulgaris salacissima habetur avis; unde & cerebella ejus ad Venerem excitandam commendantur. Harum avicularum descriptionem, & usum in cibis, & Medicina vide apud Aldrov. l. 15. Ornithol. cap. 10. seq. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 64. J. Alex. l. 13. Sal. c 1. & 8, & not. in Gal. l. 7. Meth. med. cap 6 ubi passeres pro omnibus aviculis montanis accipiuntur. Gr. στρουθός. Passeris guttur acescere valde, notavit Helmont. adhuc puer. Et hinc eorum voracitatem deduxit, tr. Imago fermenti impr. n. 26. & Calor effic. non dign. n. 23. Passeres vivos deplumatos, & glandulis circa aures, aut sub axillis, aut ad inguina impositos allicere venenum pestiferum, & postea mori, post mortem vero cremari, aut humari debere, docet Paracels. tract. 1. de pestilitate. Passer est nomen piscis, qui & Rhombus appellatur; cujus descriptio, differentiæ, & usus in cibis legitur apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 46. 47. Meminit & Jul. Alex. l. 14. Salubr. c. 8. Bruyerin. l. 19. de re cib. c. 20. Græc. dicitur ψῆττα.

† Passio bovina, Vermis inter cutem, & carnem totius corporis. Alsahar. pract. 31. §. 2. cap. 13.

* Passio, πάθος, πάθημα, generale nomen est, omnem motum denotans, qui ab altero in alterum fit, sive secundum, sive præter naturam fiat. Hinc & sensus externi passiones dicuntur Physice. Medicis tamen usitatius accipitur de rebus præter naturam; & æquipollet vocabulis Affectus, affectio, de quo supra lit. A. Junge Foes. Oec. p. 475. seq. Dieter. n. 642. Lind. Ex. XII. § 99. Helmontius quoque peculiarem tractatum inscripsit, Passiva Deceptio Scholarum Humoristarum, in quo pugnat contra 4 humores olim receptos. Passi quidem Arabibus dictas esse venas Carotidas, sive somnificas, docet C. Rejes. C. El. q. 56. n. 17.

Passula, vide passa.

Passulatum, vocatur forma medicamenti ex pulpa passularum coctarum, & per setaceum trajectarum parati; pertinetque ad Electuaria. Purgantis meminit Libav. S. A. Ch. l. 8. c. c. 12.

Passum, γλυκύ, dicitur Mustum decoctum, & quidem ex uva passa. De hoc potu, & ejus differentiis vide plura apud Linden. Ex. X. §. 91. seq. Rhod. in Lex. Scribon. Tribuitur etiam aliis ibidem: v. g. Meconium passum, Lac passum.

Pasta, πάστα, πάστη, vocatur edulium, vel jusculum farina mixtum, & ita quodammodo viscidum. Hesychius exponit per edulium ex caseo insulso, similagine, & sesamo confectum. Est & pulmentum ex fresis leguminibus farina mixtum. Foes. pag 489. Pastam albam Spagyricam extrahi debere ex Jove, & Saturno, rubram vero ex Venere, Saturno, & Marte, docet Geber. & Theatr. Chym. Vol. 2. p. 165. Pastæ regiæ vocantur Morsuli, de quibus supra lit. M.

Pastaetum, ἀρτόκρεας, Lat. etiam Artocreas, est nomen edulii notum, quod paratur ex omnis generis alimentis coctioni destinatis, peculiari pasta farinacea inclusis, & undequaque contectis, ita ut illa pasta repræsentet ollam, vel cacabum: de quo plura legantur apud Jul. Alex. l 19 Sal. c. 7.

* Pastillus, proprie idem quod Trochiscus, τροχίσκος, item Rotula, (quamvis & hic differentiam aliquam observaverint recentiores, unde de Rotulis infra suo loco dicetur) & dicitur de forma quadam medicamenti sicca solida, ex pulveribus variis liquoribus exceptis, & in formam circularem redactis paratum. Gal. lib. 5. de C. M. P. G. c. 11. l 1. de Antidot. cap. 9. Vide Vveker. l. 1. Antid. Gen. c. 43. Spec. l. 2. sect. 40. Schroder. l. 2. c. 86. Morell. de Form. Rem. l. 1. sect. 3. cap. 6. Aliquando tamen, & latius acceptum legitur vocabulum pastillus de forma quoque oblonga, ita ut Turundæ, & Glandes comprehendantur, notante Rhodio ad Scribon. nu. 5. Blancard. etiam ad pomum odoriferum pomambra dictum retulit in Lexic. sed qua authoritate, non libuit inquirere.

Pastinaca, æquivocum est, & vel plantam significat, de qua significatione consulantur Botanici; vel Animal aquatile venenosum, sive piscem, & Græce dicitur τρυγὼν θαλάσσια, cujus historiam, veneni vim, & usum in Medicina tradidit prolixe Aldrov. l. 3. de pisc. c. 46. Meminit & Galen. lib. 5. de C. M. P. G. cap. 2. in fin. & Theatr. Chym. Vol. V. p. 394.

Pastio, Pastus, νομή, vide Nome. Pastus, alias idem est, quod ciborum assumptio.

* Patella, μύλη, ἐπιγονατὶς, vide Mola. Alias idem quoque notat, quod patina, de quo p. p. Rhod. in Lex. Scribon. Est & nomen Testacei univalbis, Gr. λεπὰς dicti; cujus historiam cum usu vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 79.

Pater, πατὴρ, quid significet proprie, notum est, videlicet marem, qui genuit prolem: quamvis Helmont. argutias agat, negando patrem esse caussam efficientem filii, sed saltem seminis, tr. Causæ, & initia natur. n. 10. Chymici ænigmatice attribuerunt hoc vocabulum variis rebus, v. gr. Sulphuri, Soli, Calcinationi. Rul. in Lex. Th. Chym. Vol. 1. pag. 201.

Pater

Pater æris, vocatur *Lkrbaſon*, quia matrix, & minera auri, argenti, aliorumque metallorum eſt. Libav. Tom. III. Oper. p. 14.

PATETOS, πατητὸς, proprie *Paſſus* Latine dicitur. Unde ςαφυλαὶ πατηθεῖσαι, uvæ *paſſæ* vocantur. Verum *Pateros* etiam vocantur ſpecies quædam *Palmæ*, teſte Rhod. ad Scrib. plane ad finem. Gal. l. de cib. bon. & mal. ſucc. c. 4.

* PATHEMA, πάθημα. Vide *Paſſio*.

PATHETICUS, παθητικὸς, eſt ſpeciale Epitheton Nervorum quarti paris intra Cranium occurrentis, ideo quod totum in muſculum oculorum impenditur; & ita veroſimile eſt oculi motum juxta animi paſſiones, & impetus movere. Vvillis Anat. cerebr. c. 21 fere ad fin.

* PATHOGNOMONICUS, παθογνωμονικὸς, epitheton ſignorum *Diagnoſticorum* ſingulis morbis propriorum, & inſeparabilium: quamvis Lin. a recepta hac ſignificatione receſſerit præter neceſſitatem. Vide *Diagnoſis*. Raro datur ſignum unicum *Pathognomonicum*, ſed potius obſervanda *Pathognomica ſyndrome*, id eſt concurſus ſymptomatum, affectuum p. n. index. Gal. l. 1. de L. A. c. 1.

* PATHOLOGIA, παθολογία, vocatur ea Medicinæ pars miniſtra cognitioni inſerviens, quæ docet, & exponit res præter naturam, (videlicet Morbum, Cauſam Morbificam, & Symptomata) in homine occurrentes. Videantur Inſtitutioniſtæ paſſim, ut & Dogmata Noſtra Part. II. in princ. Minus accurate, & juſto ſtrictius noſtro judicio appellatur *Ætiologia*, αἰτιολογία.

PATHOS, πάθος. Vide *Paſſio*.

PATIAS, idem quod *ſquama æris*, vel metallica, Gr. λεπὶς. Rul. & Johnſ.

PATIENTIA, ὑπομονὴ, idem quod *Tolerantia*, ægro adeo neceſſaria, ut ejus habeatur panoplia, & unicum ſæpe remedium, quam egregie commendatam lege apud Dieter. Jatr. p. 841. Non tamen intelligenda Stoica illa, de qua Lind. Ex. IIX. § 14 15. quæ ſupra humanam naturam, ſed qualis in hominem, præſertim Chriſtianum cadit, qua dolores, & cruciatus animoſe tolerat, & ſuſtinet, hac ſpe firmus, ut, quando Deus voluerit, ſibi collaturus ſit ſanitatem. Propter hanc virtutem ægri quoque communiter, & vernacule vocantur *Patientes*; quamvis haud raro ipſi etiam Medici debeant eſſe *Patientes* variis modis. In operationibus Chymicis prolixioribus quoque neceſſariam eſſe *Patientiam*, conſtat ex Theatr. Ch. Vol. IV. p. 898. *Patientia* Muſculus qui dicatur, vide ſupra in vocab. *Levator*.

PATINA, λοπὰς, dicitur vas patulum, quo aliquid recipi poteſt; item etiam *olla*. Λοπάδιον, parva *patella* vocatur, Gal. c. 1. de art. t. 19.

PATOR, id eſt *hiatus*, χάσμα, ſinus apertus: Dicitur de narium cavitate aperta, Scrib. num. 46 47. Adde Rhod. in Lex.

PATOS, πάτος, vocatur *ſordes*, hoc eſt ſudor cum pulvere mixtus certantium, & colluctantium in palæſtris, qui & ῥύπος vocatur. Æginet. l. 7. c. 3. §. *Rhypos*.

PATRIMONIUM, accipitur tropice etiam vulgo pro *Genitalibus*, & *Teſticulis*: & ita legitur apud D. Ludovici Pharm. Diſſert. 1 p. 517.

PATURSA, dicitur *Morbus Gallicus*. Fallop. tr. h. t. c. 2. & eſt idem, quod Scabies Indica, eo quod ex India occidentali Hiſpanos tranſportaſſe credatur; quamvis hoc neget Helmont. tr. Tumul. Peſt. §. Peregrina lues nova.

* PAUCIFERUS, ὀλιγοφόρος, vide *Oligophoros*. Opponitur τῷ οἰνώδῃ. Vide *Oenodes*.

PAUCUS, ὀλίγος. Vide *Oligos*.

PAULA, παῦλα, nomen Emplaſtri ad bubones, & ſtrumas efficacis, apud Ægin. l. 7. c. 17.

PAULADADUM, vel *Pauladada*, eſt ſpecies terræ ſigillatæ naſcentis in Italia, quam circumforanei, qui ſeſe jactant ex familia S. Pauli, paſſim in illis provinciis venalem habent. Dorneus in Diction. Vocatur alias *Terra ſigillata Melitea*, vel *S. Pauli*. Schrod. l. 3. c 2. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.

PAULATIM, κατ' ὀλίγον, opponitur τῷ *Repente*, & *confertim*. Hipp. 2. aph. 81. Junge Galen. comm.

PAVO, παύω, ſignificat *Ceſſo*. Vide *Pauſis*.

PAVO, *Pavus*, ταώς, *avis Medica*, cujus deſcriptio, cum uſu in cibis, & Medicina, habetur apud Aldrov. l. 13. Ornith. c. 1. Meminit & Gal. l. 3. de Al. fac. c. 19. J. Alex. l. 13. Sal. cap. 3. Add. Schrod. l. 5. cl. 2. nu. 65. Bruyerin. l. 15. de re cib. c. 28. Ejus Anatomen a Caſ. Barth. Th. fil. obſervatam vide in Act. Hafnienſ. Vol. II. Obſ. 114. 288. *Pavones* clamore præſagire mortem dominorum ſuorum, ſcribit Paracelſ. in Fragm. Med. In operatione Lapidis Philoſophici quid ænigmatice dicatur *Pavonis cauda*, vide in Th. Ch. Vol. IV. p 355.

PAVOR, φόβος, vel idem ſignificat, quod *Timor*, vide *Metus*, (vel ſaltem gradu majori a Timore differt) & ita cum *Terrore* coincidit. Vide Jul. Alex. l. 22. Sal. c. 3. Rolfink. O & M. M. Sp. l. 2. ſect. 5. c. 105. Sæpe cauſa efficiens Epilepſiæ, notante Helmont. tr. A ſede an. ad morb. n. 15. Aliquando *Pavor* idem, quod *Scabies*, *Prurigo*. Et *Pavidum* idem, quod *ſquamoſum*. Keuchen. ad Sammon. p. 111.

PAUPER, πένης. *Paupertas*, πενία, quid ſignificent, ex aliis notum eſt Lexicis. Dicitur de iis, qui deſtituuntur præprimis fortunæ bonis. Pertinet quoque conſideratio *Pauperum* ad Me-

Medicinam, quatenus vel sunt subjectum sanitatis, cum teste Luciano sæpe eorum conditio vivendi sit optima, & tranquillissima, quia graves morbi illos non facile invadunt. Dieter. Jatr. p. 179. Vel etiamsi aliquando ægrotent, quod Medici non debeant sese subtrahere ab eorum curatione, ad exemplum Hipp. notante Gal. l. quod opt. Medicus &c. nec sumptuosa, sed euporista ordinare remedia, l. 3. de C. M. P. G. c. 2. Chymicos non debere esse *pauperes*, cum Ars hæc inimica sit *pauperibus*, expresse docet Joh. Isaac. Oper. Miner. cap. 13. in Theatr. Chym. Vol. III. p. 313. Hinc haud dubie ortum proverbium Italicum: Non ti fidare all' Alchimista *povero*, e Medico ammalato. Utinam hoc observarent Magnates.

PAUSIS, παῦσις, dicitur *cessatio*, *remissio*, a παύω, *cesso*, remitto, vel cessare *facio*, sedeo; uti patet ex 2. aphor. 2. & 4. aph. 15. Adde Diet. n. 661. Nomen vero παῦσις legitur apud Hipp. l. 7. Epid. VII. 7. Plura vide apud Foes. p. 489. seq.

PECCATUM, ἁμαρτία, ἁμάρτημα. Vide *Delictum*, *Erratum*, *Hamartia*.

PECHEDEON, πηχέδεον, idem quod *Perineum*, περίνεον, sive ταῦρος, hoc est interstitium inter anum, & scrotum. Erotian. Onom. p. 94. b. Foes. p. 505.

PECHYAGRA, πηχυάγρα, dici potest ex mente Paræi Arthritidis species cubitum occupantis, l. 17. Chir. c. 1.

* PECHYS, πῆχυς. Vide *Cubitus*.

PECHYTYRBE, πηχυτύρβη, epitheton *Scorbuti*, apud For. l. 20. Obs. 11. in Schol.

* PECTEN, κτεὶς, vide *Cteis*. Quibus addi potest, quod *Pecten* etiam sit nomen piscis apud Romanos; cujus historiam cum usu tradidit Aldr. 2. de pisc. c. 27.

† PECTINES, intervalla Lineæ secundum longitudinem, in arborum materia, per quas findi possunt. Dodon. Pemp. 1. l. 2. c. 1. hist. Strip.

PECTNIÆUS, Riolano dicitur Musculus ad ossium pubis commissuram prope cartilaginem ortus, alias *Lividus* dictus; & videtur esse *pars Tricipitis*. Barthol. l. 4. An. c. 11. p. 580.

PECTINATIO, κτενισμὸς, dicitur purgatio capitis, & capillorum pectine facta; cujus utilitatem Medicam laudat Rolfink. O. & M. M. lib. 4. Sect. 10. part. 3. c. 2.

PECTORALIS, στηθικὸς, παραστήθιος, dicitur Musculus, qui totum fere pectus occupat. Bartholin. lib. 4. Anat. cap. 2. p. 459. *Pectorale* pertinet ad vestitum, quo pectus ab aeris injuria munitur.

PECTOS, πηκτὸς, *concretus*, *congelatus*, vel condensatus. Ita πηκτὸν γάλα, lac *concretum*. Gorr. Vide *Concretio*.

* PECTUS, στῆθος, variis gaudet significationibus. Communiter, & late notat totam *anteriorem thoracis*, sive medii ventris *partem*; in qua significatione legitur apud Hipp. 3. aph. 5. 23. & 5. aphor. 24. Stricte pro *Sterno* sumitur, hoc est media pectoris parte jugulo subjecta, cui costæ annectuntur. Gal. Introduct. c. 10. ad quam significationem referunt Interpp. locum Hipp. 1. de artic. t. 68. Porro & notare videtur στῆθος, sive *pectus* ipsum, *orificium ventriculi*, quod cartilagine mucronata delitescit: idque probari potest ex Hipp. Coac. t. 43. l. 2. Epid. ægr. 14. & l. 2. s. VI. 29. Tropica quoque significatio habetur, quando πεδίον, sive planta pedis ab Hipp. vocatur στῆθος ποδὸς, *pectus pedis*, 3. de art. t. 92. & vola manus, στῆθος χειρὸς, *pectus manus*, l. de Venis XII. 12. Vide Foes. p. 586. 587. Diet. n. 789. *Musculus pectoralis* qui dicatur, vide in Anatomicis, & Barthol. lib. 4. cap. 2. Anatom. *Pectoralia medicamenta* vocantur, quæ & *Thoracica* dicuntur; de quibus passim apud Practicos legi poterit.

PEDAGRA, est *Tartarus*. Rul. & Johns. in Lex.

PEDESTRIS, πεζὸς, epitheton animalium, quæ pedibus incedunt, ad differentiam volatilium, & natantium: Ita apud Gal. aliquoties homo describitur animal *pedestre* bipes, lib. 1. de diff. puls. c. 5. in fin. & alibi.

PEDETHMOS, πηδηθμὸς, dicitur *saltus*, *pulsus* venarum, vel potius arteriarum, apud Hipp. l. 7. Epid. XXI. 21. Foes. n. 504.

PEDIASIMOS, πεδιάσιμος, dicitur quasi *campestris*, *species Myrrhæ* præpinguis, qua expressa stacte emittitur. Gor. ex Diosc. l. 1. c. 77.

* PEDICULATIO, idem quod *Phthiriasis*, seu *morbus pedicularis*. Walther. S. M. p. 1255. Heurn. de morb. cap. c. 6.

* PEDION, πεδίον, dicitur *planta pedis*, inter tarsum, & digitos sita. Vocatur & πέλμα, *planum* pedis. Gal. l. 3. de U. P. c. 5. & c. 1. Casp. Hof. in Comm. ad Gal. LL. de U. P. n. 109. vocat *Metatarsium*. Barthol. vero *Pedium* dicit esse *Tarsum*, libell. 4. An. c. 21. Vocatur & πέζα.

PEDICULUS, φθεὶρ, nomen notissimum insecti morsu suo molesti satis hominibus, & brutis, quod ex succorum pravorum copia generari, docet Gal. l. 11. de S. F. &c. Caro viperæ. *Pediculorum* vero historiam, cum usu, & noxa, descriptam vide apud Aldrov. de Insect. l. 5. c. 4. Schr. l. 5. cl. 4. nu. 111. Devorare *pediculos*, adversus Icterum, uti sordidum, ita & vanum esse remedium, docuit experientia. *Morbus pedicularis*, Græce φθειρίασις vocatur; estque plerunque comes scabiei humidæ, ex cujus materia acervatim pediculi generantur. Peculiaris vero species mor-

morbi pedicularis habetur, quando in palpebris, & sub axillis, ut & in pube gignuntur cuti arctissime infixi pediculi plani, & latiores, Italis *piattole* dicti. De *pediculorum* morbo mirabili Ægyptiorum vide C. Rejes C. El. q. 36. *Pediculi* quoque dicuntur summitates scoporum, quibus appendent acini. Græce πείσμα & πέλμα. Linden. Ex. X. §. 92.

Pediluvium, aliis *Lavipedium*, est species balnei particularis, nimirum demersio pedum intra aquam calidam, vel frigidam; de cujus usu, præsertim calido, videatur Laur. Bellin. in Opusc. Medic. tract. de sanguinis missione, p. 153.

Peditus, πορδὴ, idem quod *Crepitus*. Vide supra lit. C. R. Vide Helmont. tract. de flatib. n. 36. & 50.

Pedora, vocatur *sordes oculorum*, *aurium*, & *pedum*. Keuchen. ad Sammon. p. 241.

Pedunculus, idem quod *Pediculus*. φθείρ.

Peganeron, πηγανηρὸν, vocatur *Emplastrum rutaceum*; cujus tres descriptiones habentur, una apud Ægin. l. 7. & duæ apud Æt. notante Gorr.

Pege, πηγὴ, significat *fontem*. Alias πηγαὶ quoque vocantur *oculorum anguli minores*, qui sunt ad nasum, quos etiam alio nomine ῥαντῆρες appellant. Gorr. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 10. §. 88.

Pegernus, id est *peregrinus*, hoc est *Mercurius*. Rul. & Johns.

Peina, πεῖνα, idem quod λιμὸς, *famem* significat. Vide *Fames* (a verbo πεινάω esurio) Gal. c. 3. in 6. Epid. t. 28.

Peira, πεῖρα, idem quod ἐμπειρία, *Experientia*. Vide *Empiria*.

Peithomenos, πειθόμενος, *obsequens*. Dicitur de odoribus in corporibus usum facile cedentibus, & reficientibus. Hipp. l. 6 Ep. f. VIII. t. 14.

Pelada, species *Capillorum defluvii*, præsertim e morbo Gallico provenientis. Fore. lib. 8. Obs. 2. Schol.

Pelagios, πελάγιος, idem quod θαλάσσιος, *marinus*. Epitheton piscium, qui ad mare profundum secedunt. Gal. lib. de Al. Fac. cap. 26. 27.

Pelamys, πηλαμὺς, nomen piscis pelagii non squamosi, carnis duræ, interdum genericum, varias species comprehendens, interdum speciale, pro illo pisce, qui e Ponto affertur, sumptum. Gal. d. l. c. 31. Aldrov. l. 3. de pisci. cap. 18. Jul. Alex. l. 15. Sal. cap 9. circa fin. Huc pertinent & *Thunni*.

Pelarion, πηλάριον, vocatur *Collyrium quoddam μονούμενον*, a πηλὸς, *lutum*, ita dictum ex ipsa compositionis forma, quasi *lutosum*. Unde & τρυγῶδες, *fæculentum*, vocatur. Descriptio habetur apud Aetium, notante Gorræo, & Ægin. lib. 7. c. 16. Et apud eundem nomen Emplastri ex scoria argenti, alias διὰ ἑλκύσματος dicti, d. l. c. 17.

Pelas, πέλας, *prope*, *proximus*. Hinc Superlativ. adverb. πελαστάτως, *proxime*, legitur apud Hippocr. lib. de morb. mul. XCI. 56. Et verbum πελάζω, *appropinquo*, d. l. LI. 9.

Pelecanus, πελεκὰν, æquivocum est. Proprie significat avem, quæ alias *Onocrotalos* dicitur; de quo vocabulo supra in ON. Tropice primo notat instrumentum Chirurgicum dentibus extrahendis destinatum, ob extremitatem incurvatam rostri *Pelicani*; cujus descriptionem vide apud Paræum lib. 16. Chirurg. cap. 27. Chymistis deinde dicitur *Pelecanus* vas quoddam circulatorium, a figura Pelecani rostro pectus suum fodientis nuncupatum, amplo ventre sensim in angustius collum vergente, quod retortum & curvatum os rursum in ventrem immittit. Hoc vas in fundo canalem, per quem liquor infunditur, habet, qui liquore infuso, Hermetico sigillo occluditur, & calori admovetur. Ruland. & Johns.

† Pelicini semen, Æt. Tetrabili 5. Ser. 2. cap. 9. id est Hedysari Tetr. 1. Ser. 1. hujus meminit. Oribas. de effectis Curat. lib. 4. cap. 114.

Peliades, πηλιάδης, epitheton serpentis, cujus virus recenset ex Aetio Forest. l. 30. Observ. ult.

Pelicide, id est *mel coctum*, *pelude*. Rul. & Johns. in Lex.

Pelicos, πηλίκος, idem quod ποσὸς, *quantus*. Dicitur de quantitate morborum. Gal. l. de diff. morb. c. 8.

* Pelidnos, πελιδνός. Vide *Lividus*.

Pelioma, πελίωμα, dicitur pars sugillata livida, ad differentiam μελάσματος. For. l. 5. Chir. Obs. 6. Schol.

Pellacia, idem quod *Pica*, apud Lucret. notante C. Hofmann. lib. 3. Apolog. pro Galeno Part. II. cap. 59. ubi simul recte reprobat Massariam, qui pelaptiam apud Lucretium legit, libr. 3. Med. Pract. capit. 8.

Pellicula, idem quod *Membrana*, *Tunica*, χιτὼν, ὑμὴν, Galen. l. 3. de C. M. S. L. c. 2. in princ. Vide *Hymen*, *Membrana*.

Pellis, idem quod *Corium*, δέρμα, præprimis cutem animalium pilis, vel lana adhuc con-

constantem significat. Hinc *pellis lanata*, apud Scribon. num. 80. *pelliscanina*, num. 161. *Pelles manicatæ*, χειρίδες, alias *Manicia* dictæ, manus involucra ex *pellibus* facta leguntur. *Pellibus* animalium si quis uti velit, plurimum referre, an illa animalia ferro jugulata, an sponte mortua sint, recte scribit Mercurial. l. 1. V. L. c. 25.

Pellos, πέλλος, & πελλὸς, idem quod πέλιος, aut πελιδνὸς, *Lividus*, subfulvus. Gorr. in def.

Pellucidus, διαφανής. Vide *Diaphanes*.

* Pelma, πέλμα, 1. significat *plantam pedis*; & ita idem quod πέδιον. Vide *pedion*. 2. Πέλμα vocatur *solea* ex corio, aut alia materia parata, plantis pedum applicanda. Hipp. in Mochl. XIIX. 7. Alibi dicitur ἴχνος, 4. de art. t. 9. Vide *Ichnos*. Denique πέλματα vocantur *pediculi pomorum*. Lind. Ex. X. §. 192.

Pelobatis, πηλοβάτις, ἢ πηλοπάτις. Vide *Lutigradus*.

Pelor, *pelorogastor*, πέλωρ, πελωρογάστωρ, dicitur, cui *magnus* est *venter*. Linden. Ex. XI. §. 138. Πέλωρ, aut πέλωρος magnum significat.

Peloris, πελωρὶς, vocatur species Conchæ, vel *Chama major*, ostreis, quæ in stagnis, ac paludibus reperiuntur, fere similis, cujus caro dura, & multi alimenti, notante Rhodio ad Scrib. num 104. Descripsit etiam Aldrovandus sub nomine *Chamæ peloridis*, l. 3. Exang. c 63.

Peltalis, vide *Cartilago scutiformis*.

Pelvis, vide *Choana*.

Pemma, πέμμα: vide *Cellaria*. Lang. l. 1. ep. 56.

Pempelos, πέμπελος, dicitur *senex*, qui ad tertiam senectutis ætatem pervenit, videlicet decrepitam, & propter infirmitatem omnibus rebus inutilem; ita dictus a πέμπω, mitto, quasi mox ad manes ablegandus. Gal. l. 5. de san. tu c. 12. fin.

* Pemphingodes, πεμφιγγώδης, epitheton certæ febris, quæ *flatulenta*, spirituosa, inflata dicitur, in qua per cutem aereum effluvium exhalare sentimus. Hipp. l. 6. Epid. s. 1. t. 29. Gal. in Com. quamvis alii aliter explicent, dicentes, eam notare febrem, in qua propter ichoris maligni & fervidioris copiam pustulæ ferventes cum in ore, tum in habitu corporis erumpunt. Foes. p. 492. Gorr. Est species febris synochi non putris vehementioris. Casp. Rejes C. El. q. 68. num. 7. Πέμφιγξ vocab. multæ significationis esse, docuit Galen. dict. loc.

Pemplos, πέμπλος, idem quod πεμπελος, *senex capularis*, decrepitus, Acheruntícus. P. Zacchias Quæst. Medico-Legal. l. 1. tit. 1. qu. 9. nu. 24.

Pemptaeos, πεμπταῖος, *quintanus*: Epitheton febris intermittentis, quinto quoque die accessionem repetentis. An detur? nonnulli dubitant. Gal. negat, se vidisse, l. de typis, vel circuitibus, Gorræus vero testatur, se vidisse. Nobis videtur res valde incerta, & dubia, ob facilem lapsum in observatione temporum. Casp. Hofm. ad tertianam refert, in qua una dies est sine accessione. Apolog. pro Gal. l. 3. c. 293.

Penates, dicuntur spiritus ignis elementi, & cœli, penetrales, penes nos nati, penuarii, *lares* Hercii, Ephestii, Ethesii, Meilichii. Dorn. Rul. & Johns. e Paracels. tr. 2. de pestil. c. 1. & l. 1. Meteoror. c. 4.

Penes, πένης, vide *pauper*.

Penetrans, περαιωτικὸς, διαπερχνπκὸς, ἐφικτὸς, dicitur de virtute medicamentorum ad interiora transeunte. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 3.

Penetratio, alias Chymicis idem est, ac *submersio*. Rul. & Johns.

Penicillus, *Penicilla*, κερκίσκος, ῥάκος, quid significet, ex aliis quoque Lexicis constat. Refertur saltem inter instrumenta quoque Medica, & præsertim Chirurgica, quatenus læsis partibus induuntur, aut applicantur. *Penicillæ*, idem quod *Turundæ*, Lang. lib. 3. ep. 5. Forest. lib. 6. Chirurg. Observ. 14. Schol. Keuchen. ad Sammon. p. 252.

Penidium, est epitheton *Sacchari* clarificati, purificati, & in bacillos redacti; cujus parandi modum vide apud Schroder. libr. 4. cl. 4. nu. 400.

* Penis, καυλὸς, σῆμα, idem quod *Coles*, *membrum virile*. Vide *Coles*. Adde Rolf. lib. de part. genit. Part. I. c. 43. seq. pluribus. *Penis muliebris*, vocatur *Clitoris*. Vide *Clitoris*. *Glandula* quoque *pinealis* in cerebro a quibusdam *penis cerebri* vocatur. Barthol. l. 3. Anat. c. 6.

Penna, κάλαμος. Vide *Calamos*. *Pteron*. *Pennarum* monstrosam concretionem intus repertam in ansere vide in Ephem. N. Cur. A. II. O. 80. *Pennam marinam* ex Plinio descriptam, & delineatam vide apud Paræum Chirur. lib. 4. cap 21.

Pensilis, epitheton Verrucæ, quæ Græce ἀκροχορδὼν dicta. Vide *Acrochordon*.

Pentacula, πεντάκτα, sunt signa, sigilla, & delineamenta admirandis, & incognitis aliquando litteris, & characteribus implicata, quæ collo appensa creduntur a malignis spiritibus, & fascino quovis præservare. Dorn. Dict. Parac. Rul. & Johns. in Lex.

Pentamyron, πεντάμυρον, nomen *Unguenti* cujusdam, ita dicti a quinque rebus, quibus con-

constat, puta styrace, mastiche, cera, opobalsamo, (Æginet. opopanace) & unguento nardino. Describitur apud Ætium l. 12. c. 44. citante Gorr. & Æginet. l.7. c. 18.

Pentapharmacon, πενταφάρμακον, proprie significat medicamentum constans quinque rebus. Verum nomen hoc inditum quoque alimentis, quasi usum esse Imperatorem Adrianum, & reperisse Ælium, fuisseq; sumen, pavonem, pernam, crustulatam, & aprugnam, notavit Rhod. ad Scrib. n. 211 quemadmodum τετραφάρμακον fuit de sumine, fasiano, perna, & crustulo. Ibid.

Pentatheton, πεντάθετον, Emplastri nomen ad collisa, vibices flagellorum, & cutem excoriatam. Ætius l. 15. c. 35. Gorr.

Pentathlos, πένταθλος, vocabatur olim is, qui quinque generibus certaminum valebat. Diet. Jatr. p. 103.

Penuria, idem quod *Indigentia*, *Paupertas*, ἀπορία.

Pepaedeumenos, πεπαιδευμένος, proprie olim dicebatur puer institutus in linguis, & artibus. Casp. Hofmann. Comm. in Galen. LL. de U. P. num. 9. Communiter significat omnem *Eruditum*.

Pepansis, πέπανσις, idem quod πεπασμὸς, *Maturatio*.

* Pepasmos, πεπασμός. Vide *Coctio*. *Maturatio*.

Pepegos, πεπηγὼς, *fixus*, immotus, *compactus*. Usurpavit Hipp. de corporibus, lib. de sal. diæt. & de oculis, l. 1. sect. 2. Prorrh. t. 11. Foes. p. 493.

Pepeiros, πέπειρος, *concoctus*, ad maturitatem perductus. Usurpatur de morbis ab Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 40. & 42. de sputo l. 2. Epid. Sect. III. 57.

Pepiesmenos, πεπιεσμένος, *pressus*, hoc est vexatus. Dicitur de ægris siti oppressis ob potum interdictum. Hipp. l. 4. Epid. XXXI. 4.

Pepon, πέπων, *coctum* maturum significat, a πέπτω. Vide Dieter. num. 668. Est etiam nomen fructus, de quo consulantur Botanici.

Peponatos, πεπόνατος, *smegma* dicitur, ad faciei nigritiem conferens; cujus meminit Ægin. l. 2. c. 25. & l. 7. c. 13. Vide Gorr.

* Pepsis, πέψις. Vide *Coctio*.

Pepticos, πεπτικὸς, *Concoquens*. Dicitur cum de Facultate naturali alimenta in substantiam nutritioni commodam permutante, quæ *Concoctrix* vocatur; tum de Medicamentis, qua *Stomachicis* Ventriculi officium promoventibus, qua *Maturantibus*, & *Suppurationem* promoventibus. Gorr.

Pepyromenos, πεπυρωμένος. Vide *Torrefactus*.

Peracutus, κάτοξυς. Vide *Acutus*. *Catoxys*.

Perambulanus, Paracelso vocatur amans peregrinationem, & qui per itinera experientiam, & firmam notitiam sibi acquirit; & hoc recte a Medico perfecto requirit aliquoties in scriptis suis, v. g. in Defens. 4. in prologo de herb. virtut. in Chirurgicis scriptis.

Peras, πέρας, vide *Terminus*.

Perca, Græce πέρκη, περκὶς, nomen piscis, & quidem duum generum. Alia enim est *Perca marina*, seu major, cujus historiam cum usu tradidit Aldrov. l. 1. de pisc. cap. 9. Meminit & J. Alex. l. 14 Sal. c. 3. fin. Alia est *Perca fluviatilis* minor; cujus descriptionem cum usu in cibis, & Medicina vide apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 134. Jul. Alex. l. 5. cap. 6. Schroder. l. 5. cl. 3. n. 87. Quid *Perca Ausonii* sit, dubitat Linden. Ex. XI. 227. seqq.

Percipiolum, est medicamentum ad morbum comprobatum. Dorn. in Dict. Parac.

Percnopteros, περκνόπτερος, vocatur *Aquilarum* species ob deformitatem omnium vilissima; cujus historiam cum usu tradidit Aldrov. l. 2. Ornithol. c. 10.

* Per consensum. Vide *Consensus*.

Percnos, περκνὸς, *nigrum* significat, apud Hipp. l. de cap. vuln. XXVI. 2. exponente Erotiano, & Foes. p. 502. Est etiam nomen aquilæ, Aldr. d. l.

Percolatio, ἤθησις, idem quod *Colatio*. De quo supra in Co.

Percribratus, vide *Cribratorium*.

Perculsio, πλῆξις, a πλήττω, *Percutio*, idem quod *Percussio*. Accipitur proprie, & tropice. V. Dieter. Jatr. p. 198.

Percurro, præter communem significationem, etiam denotat membrorum fotum, & frictionem levem, teste Keuch. ad Sammon. p. 112.

Percussio, πλῆξις, quid proprie significet, notum est ex aliis quoque Lexicis. Spectat vero ad Medicos, vel sub respectu causæ alicujus externæ violentæ: unde *Percussi*, βλητοὶ item πεπληγότες vocantur, in quibus fibrarum in partibus membranosis, & musculosis continuitas quadantenus solvitur, & turbatur: imo & osseis, dum percussio gibbositatem inferens legitur apud For. l.29. Obs. 23. in Schol. Vel sub respectu remedii Chirurgici, quando v. gr. membra extenuata ad restaurationem ferulis *percutiuntur*. Gal. l.14. M. M. c. 16.

Perdesis, πέρδησις, idem quod πορδὴ, *Crepitus* ventris. Hipp. 2. progn. l. 24. & Coac. t. 495. Vide *Crepitus*.

Perdetum, Paracelso vocantur *Sisaris radices*, vel aliud raparum lutearum genus, de ulc. & apostem. c. 57.

* Perditio, φθορά, vide *Abortus*. *Phthora*.

Perdix, πέρδιξ, περδίκη, nomen avis inter delicias ciborum relatæ, salacissimæ, & vivacissimæ; cujus descriptio habetur, cum usu in cibis, & Medicina, apud Aldrov. l. 13. Ornith. c. 17. seq. Jung. Jul. Alex. l. 13. Sal. cap. 6. Bruyerin. de re cibar. lib. 15. c. 32. Schroder. l. 5. cl. 2. num. 66. *Perdicum ova* in cibo sumpta, pocula amatoria vocavit Kiramides apud C. Rejes C. El. quæst. 29. n. 26.

Perdonium, vocatur Paracelso *vinum medicatum* ex herbis, d. l. Dorn. in Diction.

Perduco, præter vulgarem significationem omnibus notam, idem notat quod *Ebibo*, notante Rhod. ad Scrib. num. 135. & Keuchen. ad Samonic. p. 194.

Perenda, vide *Zenda*.

Perennis ponitur aliquando pro *Continuo*. Ita Febris tertiana *perennis*, legitur apud Joh. Steph. in Paraphr. super Avic. l. 4. fen. c. 39. p. 268.

Pereo, ἀπόλλυμαι, dicitur de iis, qui proximi sunt morti, & eunt in declivi umbræ mortis. Diet. n. 83. Lind. Ex. VI §. 53.

Pereterion, περητήριον, vocatur trepanum, vel *terebellum rectum, & acutum*. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Junge Foes. p. 494.

Perfectio, *perfectus*, τελειότης, τέλος, dicitur de unaquaque re, sive secundum, sive præter naturam, cui nihil deest virtutis. Gal. l. 5. de Hipp. & Plat. decr. c. 5. & l. de marasm. c. 4. *Perfectum minus*, Spagyricis dicitur Lapis albus terminatus tribus coloribus dumtaxat etiam ad oculum apparentibus, ex quibus componitur. *Perfectum majus* est ultima *perfectio* in opere majore, & quatuor componitur, constatque coloribus. De utroque vide plura in Th. Ch. Vol. I. p. 423. seq. 447. A *perfectis* ad *imperfecta* non licet argumentari, nec contra. C. Hofm. com. ad Gal. LL. de U. P. n. 531.

Perflatus, διαπνοή, idem quod *perspiratio*. Vide *Diapnoe*.

Perforantes *Musculi*, dicuntur Anatomicis *Digitos flectentes*, tertio internodio inserti per fissuram tendinum Perforatorum: dicuntur & *profundi*, quia substernuntur perforatis. Barth. l. 4. Anat. c. 9. p. 577.

Perforati, sunt Musculi digitos flectentes, qui secundo internodio inseruntur, habentes in tendine rimam, sive fissuram. Barthol. d. l. p. 576.

* Perforatio, παρακέντησις, accipitur late, & stricte. Late pro omni operatione Chirurgica, qua divisio fit in aliquam cavitatem insignem. Vide *paracentesis*. Ita & *perforatum* cribrum, *perforatæ* nuces, ollæ, leguntur apud Scribon. Vide Lexic. Rhod. Ita quoque setaceum in nucha paratum vocatur *perforatio*, Forest. lib. 10. Obs. 130. Schol. Imo & præternaturales ossium erosiones *perforatorum ossium* nomine veniunt, apud Hildan. de ich. & mel. cap. 29. Stricte *perforatio* dicitur apud Galen. σύντρησις, operatio Chirurgica, vel Anatomica, quæ in spatiosam thoracis, & pulmonis sedem penetrat, lib. 7. Anat. admin. c. 14.

* Perfrictio, περίψυξις, idem quod κατάψυξις. Vide *Catapsyxis*. Dicitur & *perfrigeratio*, Scrib. num. 57. 268. Legitur apud Anton. Musam. l. de Veronica nu. 35. ubi Gabr. Humelbergius comm. ad h. l. p. 36. explicat per algores, & frigora.

Perfrigeratio, περίψυξις, κατάψυξις. Vide *perfrictio*.

Perfrigidum, περίψυχρον, dicitur *intense frigidum*, quod veluti gelu obriguit, & immobile fit. Lind. Ex. IIX. §. 48.

Perfumator, idem quod *Unguentarius*, μυρεψός, μυροποιός. Rhod. ad Scrib. n. 66.

Perfusio, κατάχυσις. Vide *Catachysis*.

Periæresis, περιαίρεσις. Vide *Præcisio*.

* Periamma, *periapton*, περίαμμα, περίαπτον. Vide *Ambra*.

Periblepsis, περίβλεψις, *circumspectionem* significat; quales sunt phreneticorum, & delirantium instabiles oculorum intuitus. Occurrit apud Hipp. lib. 7. Epid. X, 20. Dicitur & ἔμβλεψις, d. l. V. 27. Vide Foes. p. 494.

Peribole, περιβολή, duplici gaudet significatione. Primum significat *vestitum*, & cultum exteriorem corporis, Latine *Amictus* dictum. Hipp. l. de dec. orn. II. 9. In qua significatione & *pericardion* Hipp. dicitur περίβολος. C. Hofm. comm. ad Gal. LL. de U. P. num. 322. 336. Deinde περιβολὴ vocatur *morbificæ materiæ excretio* per *habitum*, sive *ambitum* corporis, sive per exanthemata, papulas, vel alia corporis cutanea vitia. Hipp. l. 1. Epid. sect. 2. t. 38. Quamvis nonnulli legant ἐκκρίσεος, l. 2. Epid. s. 1. 51. Foes. d. l.

Pericaes, περικαής, dicitur, *qui circumcirca ardorem* in toto corpore *sentit*: v. gr. in febribus ardentibus. Hippocr. 1. prorh. sect. 3. tit. 30. Coac. tit. 158. libr. 6. Epidem. sect. 1. tit. 29. Adde Foes. pag. 496. Dicitur & de utero plus æquo calido, & sicco, 5. aphor. 62. Adde Dieter. num. 672.

Pericalypto, περικαλύπτω, *circumligo*, undique obvolvo. Hippocr. 5. aph. 59. Diet. n. 673.

* Pericardion, περικάρδιον, vocatur *Cordis involucrum*, sive ἀμφίεσμα, estque *membranæ* ra-

ratione substantiæ, *tunica* ratione usus. Gal. l. 7. de An. admin. c. 2. Adde l. 6. de U. P. c. 16. Dicitur & *Capsula Cordis*, *Theca*, *Domicilium*, in cujus medio cor est suspensum. Unde & eodem modo, quo Cor ipsum, in quandam Coni speciem, & acutiem desinit, ossi pectoris annexum. Cujus historiam vide apud Barth. l. 2. Anat. c. 5. p. 349. seq. *Liquor* in illo contentus unde ortum suum habeat, variæ variorum sunt opiniones; quas etiam recenset Barthol. d. l. cujus sententiæ & nos subscribimus. Jung. & D. D. Hofm. Jun. Diss. Anat. in Horn. p. 122.

Pericarpium, περικάρπιον vocatur id, quod fructum, vel semen ambit; estque in quibusdam, v. g. pomis, pyris, & aliis edule; in aliis vero, v. g. nucibus, castaneis, non est edule. J. Alex. not. ad Gal. l. 1. de Antid. circa finem. *Pericarpia* quoque vocari medicamenta Topica carpis manuum applicata, quæ alias *Epicarpia* dicuntur, (de quo vocabulo supra) patet ex interpretatione Latina Tentaminis Porologici Rob. Boyle, c. 4. p. m. 29.

* Perichareia, περιχάρεια, dicitur *subitum*, & *vehemens gaudium*, contrarium Ecplexiæ, quæ est subitus timor. Ex amborum affectuum occasione scimus quosdam interiisse. Gal. l. 12. M. M. c. 5. Vide *Chara*, *Gaudium*.

* Pericholos, περίχολος, dicitur vel *valde biliosus*, vel *circumcirca biliosus*. Usurpari potest cum de homine, tum de excrementis. Hippoc. 1. Prorrh. s. 2. t. 18. Gal. in comment. ad h. l. Foes. p. 502.

Perichrisis, *perichriston*, περίχρισις, περίχριστον, dicitur medicamentum liquidum, quo pars affecta *circumliniri* debet. Diosc. l. 1. c. 97. & 131. Scribon. n. 29. Rhod. in not. ad h. l.

Perichroos, *perichrus*, περίχροος, contracte περίχρους, *valde coloratum*, vel *circumcirca coloratum* significat; & sumitur pro περίχολος. Gal. d. l. ad Hipp.

Perichyda, περίχυδα, adverbium Hippocrati significans, *humore circumfuso*, aut undequaque affuso, lib. de Affect. XLV. 15. Foes. d. l.

Periclasis, περίκλασις, dicitur *fractura*, cum os in totum perfringitur; v. g. quando sura cum tibia media perfringitur cum insigni vulnere, nudatis ossibus. Gal. c. 2. de fract. t. 9. Foes. p. 496.

Periclyden, περικλύδην, adverb. Hipp. fere idem significans, quod περίχυδα, hoc est *circumaffusa aqua*, vel cum aliquid affusa aqua undequaque abluitur, l. 1. de Diæt. XXXVI. 23.

Pericnemia, περικνήμια, dicuntur Hipp. vel *partes tibiam circumdantes*, vel ipsa *tibia*, Hipp. l. 3. Epid. s. 3. t. 25. Quamvis alii & περὶ κνήμην legant, notante Foes. d. l.

Pericochlion, περικόχλιον, dicitur *machina Medica*, quæ Latin. *Cochlea fœmina* appellatur. Oribas. de Machinam. c. 4. in princ.

Pericope, περικοπὴ, proprie significat *circumcisionem*, quando aliquid circumcirca dissecatur. Metaphorice vero notat sententiam aliquam succinctam, & limitatam; item *Delineationem* alicujus operis. C. Hofm. Comm. in Gal. LL. de U. P. n. 316.

Pericranion, περικράνιον, dicitur *membrana cranio imposita*, orta a dura matre per cranii suturas exeunte. Gal. l. 8. de U. P. c. 9. Barthol. l. 3. Anatom. c. 2. ubi distinguit a *periostio cranii*, cum separari possint a perito Anatomico.

Periculum, κίνδυνος, vide *Cindynos*.

Peridromis, περιδρομὶς, vocabatur *locus deambulationis sub dio*. Idem, quod ὕπαιθρα, Lang. l. 1. ep. 51.

Peridromos, περίδρομος, dicitur a quibusdam ἡ στεφάνη, *corona*, hoc est extremus capillorum ambitus. Gorræus.

Perieges, περιηγὴς, dicitur *circumactus*, rotundus; usurpaturque de annulis cartilagineis asperæ arteriæ, apud Hipp. l. de dissection. l. 4. Foes. p. 496.

Periepomæ, περιέπομαι, apud Hipp. significat *male tractor*, male afficior, exagitor, lib. 2. Prorrh. XXXI. 13. Foes. p. 395.

Periergia, περιεργία, vocatur *superflua curiositas*, & labor supervacaneus; item apparatus *superfluus*, Hipp. l. de dec. orn. I. 3 II. 8. 12. Et Adjectiv. περίεργος, *superfluum*, ambitiosum, frustraneum significat. Ita odor περίεργος, hoc est affectatus. Legitur in Præcept. IX. 15. Vina περίεργα, & jusculum περίεργον, Caryca, Linden. Ex. X. §. 81. 82. Jung. Casp. Hofm. C. in Gal. de U. P. nu. 247. Opponitur ἀπερίεργος, *minime curiosus*: quod legitur etiam apud Hipp. de dec. orn. II. 19. Vide Foes. d. l.

Periestecos, περιεστηκὼς, dicitur Lat. *superstes*; & Hipp. idem est quod *salutaris*. Usurpaturque & de morbis, & de signis, Hipp. 2. Progn. t. 9. 60. 65. & cap. 3. t. 23. lib. 2. Epid. s. 3. t. 12. & lib. 3. s. 3. tit. 87. Gal. in definit. Med. Adde Foes. d. l.

Periginomæ, περιγίνομαι, hoc est *superstes sum*, evado, morbo liberor. Hippocr. 7. aph. 44. 2. Progn. t. 9. lib. 1. Epid. s. 2. tit. 66. lib. 5. Epid. XXII. 28. Aliquando etiam sumitur pro *abundare*, superfluum esse, l. de octimestri partu III. 14. Foes. d. l. Dieter. n. 670.

Perigliscbros, περίγλισχρος, significat omni ex parte *glutinosum*, lentum. Hipp. 4. aph. 53. Adde Dieter. n. 671.

Perigraphe, περιγραφὴ, vocatur rudis *descriptio*, *delineatio*. Hippocr. l. de dec. orn. II. 2.

La-

Latine *Lineamentum*, item *Circumstantia*, Foes. d. l. Ita περιγραφὰς vocari lineas albas, & impressiones in abdominis Musculo recto occurrentes, scribit Vesal. l. 2. de C. H. F. c. 3.

PERILYPOS, περίλυπος, i. e. *valde tristis*, idem quod δύσθυμος, & λυπηρός. Legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 44. Foes. p. 497.

PERIMADAROS, περιμάδαρος. Vide *Madaros*.

PERIN, πηρὶν, alii πῆριν. A quibusdam exponitur per testiculum. Aliis significat perinæum; Aliis ἕδραν, sedem. Erot. On. pag. 95. e. ubi πήνιρα legitur. Gorr.

* PERINÆON, *perineon*, περίναιον, περίνεον. Vide *Interfœmineum*.

PERINEMA, περίνημα, *Circumluitio*, a περινέω, *circumluo*. Idem quod περίκλυσμα. Foes. d. l.

PERINENEUCOS, περινενευκώς. Vide *Epineneucos*.

PERINYCTIDES, περινυκτίδες, idem quod ἐπινυκτίδες, *papulæ*, pustulæ, tubercula papulis similia. Erot. On. p. 85. a.

PERIODEUTES, περιοδευτὴς, *circuitor*, olim dicebatur, qui sanitatis restituendæ causa per urbes circumivit, & artem Medicam exercuit. Hodie *Circumforaneus*, *Agyrta*, *Circulator*. Rhod. ad Scrib. n. 171.

* PERIODOS, περίοδος, Lat. *Circuitus*, accipitur Physiologice, & Pathologice. In illa significatione notat Sanguinis Circulationem. Vide *Circulatio*. In hac dicitur morborum quorundam certa, vel incerta intervalla habentium ambitus quidam, veluti circulus, cum ex iisdem ad eadem per eundem ordinem feruntur. Gal. c. 1. aph. 12. de temp. morb. & alibi passim. In definitionibus descripsit, quod sit tempus ex intensione, & remissione constans. Unde *periodus* dividi solet in παροξυσμὸν, & ἄνεσιν, in *exacerbationem*, & *remissionem*. Castell. In febribus intermittentibus plerunque *periodi* sunt statæ, & ordinatæ. In aliis, v. g. Epilepsia, Arthritide, non item. Junge Foes. d. l. Diet. num. 676. Quomodo Paracelsus *periodos* temporum, & *periodicam digestionem* explicet, vide lib. 2. de Tartar. tr. 1. cap. 3. *Periodus* etiam est celsa, vel musculus vitæ, pulsus in corpore discurrens. Ruland. & Johns. in Lex.

PERIODYNIA, περιωδυνία, significat *vehementem* partis *dolorem*, & veluti circumtensum. Frequens Hipp. vocabulum: v. g. de capitis dolore, l. de affect. II. 7. de auris dolore, lib. 2. Epid. sect. VI. 46. quemadmodum & verbum περιοδυνέω, vel περιωδυνέω, 7. aph. 52. & lib. 3. de morb. I. 19. l. 5. Epid. VI. 5. & alibi. Vide Loca apud Foes. p. 502. Diet. n. 677.

PERIOMPHACODES, περιομφακώδης, *valde crudus*, circumcirca immaturus. Usurpatur de tumore adhuc duro, & nondum ad suppurationem, vel maturationem disposito. Hipp. l. 4. Epid. XIX. 23. Foes. p. 498.

* PERIOSTEOS, περιόστεος, Latine *periostium*. In genere vocatur membrana tenuis, quæ singulis ossibus proxime adjacet, exquisito sensu prædita. Habet vero specialia nomina in quibusdam partibus; v. g. *pericranion*, in cranio; ὑπεζωκὼς, sub costis: de quibus suis locis. Oculi quoque tunica extrema septima in ordine a Galeno numerata περιοςίου ἐπίφυσις dicitur, alias *Adnata tunica*, Gal. l. 19. de U. P. c. 2. & 3. *Periostium cranii a Pericranio* distinxit Barth. l. 3. Anat. c. 2.

PERIPATOS, περίπατος. Vide *Obambulatio*.

PERIPHEREIA, περιφέρεια. Vide *Superficies*.

PERIPHIMOSIS, περιφίμωσις, vitium dicitur φιμώσει contrarium, cum videlicet ea, quæ meatus naturales occludunt, ita diducta sunt, ut reduci nequeant. Proprie tamen dicitur de *præputio* ita *retrorsum adducto*, ut glandem rursus tegere nequeat. Vide *phimosis*, Gorr.

PERIPHORADEN, περιφοράδην, adverbium exprimens *circumductionem crurum* in ambulando: veluti boves faciunt, quod p. n. hominibus accidit, quibus femoris coxa excidit caput. Legitur apud Hipp. l. Mochlic. XI. 10. quamvis in edit. Lind. legatur περιςροφάδην, & 3. de art. t. 73. Vide Foes. p. 501.

PERIPLEO, περιπλέω, *circumfluo*, nimio humore diffluo. Usurpatur de ligamentis humore superfluo relaxatis. Hipp. 1. de fract. t. 21.

PERIPLEUMONIA, περιπλευμονία. Vide *peripneumonia*.

PERIPLYSIS, περίπλυσις, Latine dicitur *proluvies*, aut *proluvium*. Usurpatur vero in specie de alvi *proluvio*, quando multis tenuibus, & liquidis diffluit, & veluti diluitur, 1. prorrh. c. 1. t. 2. Adde Gal. in comm. ad h. l.

* PERIPNEUMONIA, περιπνευμονία, Jon. περιπλευμονίη, Lat. *pulmonia*, vel *pulmonaria*. Quibusdam, juxta vocis ἀκρίβειαν, significare videtur Inflammationem membranæ *pulmonem* investientis. Verum vocatur & a quibusdam simpliciter πνευμονίη. Est igitur *peripneumonia* Inflammatio pulmonis quoque substantiæ cum febre acuta, spirandi difficultate, suffocationis periculo, ita ut erecti sedere cogantur ægri, a sanguinis ichorosi, & erysipelacei refluxu per venam pulmonalem impedito, & inde oborta stagnatione, & subsequente corruptione. Vide ex recentioribus de hoc affectu egregie tractantem Vvillis Pharm. Rat. p. II. s. I. c. 9. Singularem nos quoque in vicinia ante aliquot annos observavimus casum in Illustrissima quadam Persona mascula, *peripneumonia* totius pene pulmonis spha-

sphacelosa; & ita lethali correpta, haud dubie ob justo parciorem sanguinis vena secta evacuationem, cum fuerit in ætate virili, vegeta, corpulentissimæ constitutionis, & potui generosioris vini diutius indulserit. De hoc vocabulo vide Foes. p. 498. Dieter. n. 678. Confundi sæpe cum *pleuritide*, notavit etiam Paracels. l. 2. de Tart. Tract. 2. c. 3.

PERIPODIEN, περιποδίην, quod circulo sub pedibus est, & infra. Gal. in Exeg. voc. Hipp. & Gorr.

PERIPSYXIS, περίψυξις. Vide *perfrictio*. *Catapsyxis*.

* PERIPTOSIS, περίπτωσις, significat *casum*, vel *fortuitam occasionem*; estque vox Empiricis propria, species una sectæ Empiricæ, quando ex *occasione fortuita* remedia deprompserunt, notante Gal. in Isag. ad sectas, c. 3. Usus est vero & Hipp. l. de præcept. I. 20. III. 1. Verbum περιπίπτω, *incido*, occurrit l. de arte XIX. 19. de vet. med. VII. 8. Vide Foes. p. 499. Alias quoque idem esse, quod παρέμπτωσιν, vult Castellus. Vide *Paremptosis*.

PERIPYEMA, περιπύημα, significat *puris collectionem* circa partem aliquam factam, v. g. circa dentes, l. 4. Epid. XXIIX. 17. Lat. *Circumsuppuratio*.

† Περίρροια, est fluxus vesicæ, διάρροια, ventris. Holler. l. 1. c. 47.

PERIRRHAEA, transmissio materiæ a nervis ad alvum, venas, & meatus urinæ. Steph. Castrens.

PERIRRHEDES, περιρρηδές, dicitur in utramque partem reflexum, aut perfractum, aut *utrinque recurvum*, apud Hipp. l. 1. de art. t. 73. Alibi vero generalius pro in *utramque partem labile* significare videtur, l. 2. de morb. mul. XLVII. 7. Adde Foes. p. 499.

PERIRRHEPSIS, περίρρεψις, dicitur *vinculi circumcirca declinatio*, cum in alteram partem vergit, & declinat; id quod fit ex immoderata fasciarum copia. Legitur apud Hipp. 3. de iis, quæ in med. t. 6. Adde Galen. in comm. ad h. l.

PERIRRHEXIS, περίρρηξις, significat *abruptionem*, quæ circumcirca fit, cum ossa corrupta, & siderata, aut carnes emortuæ circumcirca abrumpuntur. Legitur apud Hippocr. 4. de artic. t. 35. & in Mochlic. XX. 13. Vide Foes. d. l.

PERIRRHOEA, περίρροια, dicitur Hipp. *circumfluus humorum effluxus*, cum ex universo corporis ambitu humores in alveos, & cavitates ad repurgationem veluti per emissaria quædam deponuntur; atque ita totum corpus superfluis humoribus repurgatur, aliquando per alvum, aliquando per renes, & vesicam, & interdum per vomitum, aut alia effluvia corporis. Occurrit apud Hipp. l. 1. Epid. s. 2. t. 7. Vocatur & περίρροος, d. l. 1. Epid. ægr. 4. l. 7. Epid. XLI. 10. Coac. t. 639. Adde Foes. d. l. p. 499. & 500.

PERISCELES, περισκελὴς, significat *durum*, *molestum*, irritans, mordicans. Usurpatur ab Hipp. vel de medicamentis mordacibus, & molestis, l. de Ulcer. II. 7. & lib. 2. de morb. mul. LIIX. 33. vel de doloribus, l. de Crisib. XI. 18. Coac. t. 94. quamvis communiter legatur divise, περὶ σκέλεα, *circa crura*, notante Foes. d. l. de ardoribus cum magno squalore conjunctis. Lind. Ex. XI. §. 189. Metaphorice de animo perduro, & præfracta mente, quæ nec precibus, nec verbis flecti potest. Foes. d. l.

PERISCLEROS, περίσκληρος, *circumcirca durum* significat. Usurpatur de Tuberculis in ambitu duris, ab Hipp. l. 6. Epid. s. 1. t. 14. Adde Galen. in comm. Verbum περισκληρύνω, obduro, occurrit 5. aph. 20. & reperitur l. de hum. us. XI. 15. Adde Diet. n. 679.

PERISCYPHISMOS, περισκυφισμὸς, sectionis Chirurgicæ genus est in syncipite ad calvariam usque una, tribusve lineis, quemadmodum describitur apud Aegin. l. 6. c. 7. & Aet. l. 7. cap. 3. Quæ tamen operatio hodieque exolevit, notante Gorræo.

PERISPHALSIS, περίσφαλσις, significat generaliter *circumductionem*, circumactionem. In specie vero ita vocatur modus levissimus reponendi articulum luxatum, circumducendo illum, donec in sedem naturalem recidat; quod fit, ubi acetabula exiguum labrum habent, nec profundi sinus sunt, v. g. in humeri, & coxæ capite. Gal. c. 1. de art. t. 7. Occurrit vero apud Hipp. 2. de artic. t. 1. & in Mochlic. IX. 20. Alias vocatur ἀμφίσφαλσις, 4. de art. t. 47. Aegineta vocat περιστροφὴν, & περιφόρησιν, l. 6. c. 118. Adde Foes. p. 501.

PERISSOS, περισσὸς, significat *abundans*, superfluum. Apud Hipp. vero sumitur pro *impari*. Vide *Impar*.

PERISSOSIS, περίσσωσις, significat *superfluam abundantiam*, redundantiam, copiam, & plenitudinem. Hipp. l. 6. Epid. s. 5. t. 17.

PERISTALTICOS, περισταλτικὸς, *circumpressorius*, coarctandi circumcirca vim habens. Vel usurpatur de facultate ministra partium organicarum, v. g. ventriculi, uteri, &c. alimenta, & fœtum complectentium. Gorr. in def. Vel in specie *motus intestinorum*, quo alimenta, & excrementa promoventur, vocatur *peristalticus*; & incipit a pyloro, desinitque ad intestinum rectum; estque instar lumbrici reptantis, qui in cholera quandoque p. n. invertitur, ut & sursum

per

per os expellat. Lind. Med. Phys. f. 2. c. 4. §. 85. 86. & Barthol. l. 1. Anat. c. 10.

PERISTATICOS, περιστατικός. Vide *Circumstantia*. Usurpatur etiam de vitæ genere afflicto, & calamitoso; quale est eorum, qui negotiis publicis detinentur. Gal. in Hipp. de sal. diæt. t. 1.

PERISTELLO, περιστέλλω, Hipp. significat *Obvolvo*, obtego, circumcirca contego, 4. de R. V. I. A. t. 44. Ita uterus fœtum *obvolvit*, l. 1. de morb. mul. LI. 13. Vide Foes. d. l.

PERISTOLE, περιστολή, idem quod περισταλτικὴ δύναμις, facultas, & actio *circumpressoria*, quæ fere eadem cum *Retentrice*. C. Hofm. c. ad Gal. LL. de U. P. nu. 213. seq. Ipse *motus* quoque intestinorum *peristalticus* vocatur περιστολή. Lind. d. l. & Ex. IV. §. 23.

PERISTOMA, vocatur a Pecqueto *rugosum* illud, & spongiosum mollissimæ substantiæ veluti *velamentum*. Bilsius *muscum villosum*, Bartholinus *crustam* quasi *membranaceam*, *vermicularem crustam* Grafius, qua obteguntur orificia vasorum in intestinorum cavitatibus, & per quam vaporis specie transit Chylus subtilior, vocant. Lege de hoc *peristomate* Barthol. d. l. cap. 10. p. 81. An fortassis rectius περίστρωμα diceretur? Vide *Peristroma*. Hanc materiam viscidam interiora intestinorum investientem quomodo examinaverit per microscopium Levenhoek, & invenerit ingentem numerum vasorum sanguiferorum, aliorumque, videri poterit in Actis Eruditor. Lipsiens. Ann. 1686. M. Januario p. 5. seq.

PERISTREPHO, περιστρέφω, *circumvolvo*, circumverto. Legitur apud Gal. 1. prorrh. c. 2. t. 64. Vide Foes. d. l. Unde περιστροφή, *circumvolutio*, & specialiter pro περισφαλσις. Vide *Perisphalsis*.

PERISTROMA, περίστρωμα, proprie significat *Obvolucrum*; & communiter accipitur de stragulis, & aulæis. Ex Athenæo l. 5. In Anatomicis etiam usurpari poterit de tunicis viscera investientibus; item de tunica intestinorum crustosa, quam Pecquetus *peristoma* appellavit. Vide p. superius.

PERISYSTOLE, περισυστολή, dicitur quies illa, & morula inter systolen, & diastolen, quam nonnulli negant, alii affirmant. Barthol. in sanis vix observabilem, in moribundis vero satis manifestam statuit. l. 2. Anat. c. 6. p. 371.

PERITASIS, περίτασις, *Circumtensio* Lat. dicitur. Hipp. 1. prorrh. s. 3. t. 7. Coac. 1. 617. l. 4. Epid. XXI. 20. XXIX. 6. Licet in quibusdam locis περίστασις mendose legatur, animadvertente Foes. d. l. p. 501. a verbo περιτείνω, *obtendo*, circumtendo, quod legitur 5. aph. 71. Adde Diet. num. 481. Unde & περιτονής, *circumtentus*, rigidus ex tensione descendit; quod occurrit 3. de artic. t. 47.

PERITERION, περιτήριον. Vide *Terebella*.

PERITEXIS, περίτηξις, *eliquationem* cum erosione, & morsione significat, apud Hipp. Coac. t. 481.

PERITIA, idem quod *Eruditio*, ἐπιστήμη, ἐμπειρία. Hæc requiritur in Medico, quia *peritiam* ars sequitur, *imperitiam* vero aliquando fortuna. C. Rejes C. El. q. 21. n. 8.

* PERITONAEUM, περιτόναιον, ἢ περιτόνειον, aut *peritonæos membrana*, dicitur tegumentum abdominis, proprium omnibus visceribus infimæ corporis regionis inter septum transversum, & crura sitæ superstratum. Gal. l. 5. Anat. adm. c. 4. & l. 4. M. M. c. 6. Arab. dicitur *Siphac*. Hujus descriptionem vide etiam apud Anatomicos recentiores, & hos inter Barthol. l. 1. Anat. c. 7. *Peritonæi vertex*, vel *sphæra*, σφαῖρα, vocatur illa portio, quæ musculorum abdominis lato tendini telæ araneorum similis fortiter adhæret. Gal. d. l. Anat. adm.

PERITTOMA, περίττωμα, Vide *Excrementum*.

PERIZOMA, περίζωμα, idem quod *Cingulum*, inter instrumenta Chirurgica pertinens. Ita Cingulum pro herniosis vocatur *perizoma* ab Hildan. Cent. 6. Obs. 7. Alias περίζωμα idem quoque significat, quod διάφραγμα, Lat. *Cinctus*. Gorr.

PERLA, idem quod *Margarita*, *Unio*. Vide *Margarita*. Inde *Perlatum Medicamentum*, & Saccharum, aliaque dicuntur, quæ *margaritas* recipiunt. *Perlata materia*, pro Hypochondriacis, legatur apud Dan. Ludovici Diss. 1. Pharmac. p. 121. Pertinet inter Panaceas; hujusque inventor habetur D. Crugnerus, crediturque a nonnullis elaborari ex lapide quodam odorem violaceum spirante, dum calefit. Fides sit penes Auctorem. Verum Dan. Pruttenius Medicus Helsingorensis, qui Stenographicam hujus arcani descriptionem Germanicam ingeniose detexit, arbitratur esse nihil aliud, quam Magisterium Antimonii Diaphoretici, in albissimum, tenuissimumque alcohol redactum; uti patet ex Act. Hafn. Vol. 3. Obs. 26. Pathologice *Perla* oculorum, idem quod Panus; & est macula directa coram pupilla in centro. Joh. Anglic. Ros. Anglic. p. m. 167. seqq.

PERMANENTES, διαμένοντες, morbi dicuntur, qui subsistere possunt, ablata quavis caussa, & opponuntur *Successivis*. Th. Rhoder. a Veiga in Gal. l. 1. de L. A. p. m. 200.

PERMUTATIO, διαλλαγή, idem quod *Mutatio*, μεταβολή.

PERNA, πέρνα, quid sit, & significet, etiam

tiam pueris in trivio notum est e Comenio. *Perna Plinii* vero est e *Concharum* specie, cujus numerosum circa Pontias insulas proventum esse scribit dictus Author l. 32. c. 11. fin. ita dicta a similitudine formæ, qua prioris, qua posterioris coxæ porcinæ salinæ. Chiocc. Mus. Calc. s. I. p. 46.

PERNICIOSUS, ὀλέθριος. Vide *Olethrios*. *Perniciose* habere dicuntur non solum ii, quibus desperata res est, sed & quibus gravis metus, sine certa tamen desperatione, ex Celso l. 5. cap. 26. Lind. Ex. IV. §. 73. *Perniciosæ* febres eædem sunt, quæ *Malignæ*, P. M. de Calderia T. I. Op. p. 477. seqq.

* PERNIO, χείμεθλον, χίμεθλον, dicitur soluta continuitas, aut fissura, vel intertrimentum manuum, & pedum hyberno tempore a summis algoribus proveniens. Oritur vero frequentissime in talo. Gal. l. de med. fac. parab. cap. 203. Castell. Gorr. C. Hofm. χύμεθλον quoque scripsit e Suida, & e Gal. ostendit, esse mortificationem a nive. C. in Gal. LL. de U. P. nu. 136. Est *pernio* quoque cum exulceratione, & ulceribus voratur, tanquam ab igne combustus esset, notante Helmont. de Lithias. c. 9. n. 26.

PERNOCTATIO, παννυχὶς, ita dicitur festum, quod per noctem celebratur, Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 20.

PEROLEDUS, terminus Paracelsicus, & Helmontianus, denotans *aeris fundum*, vel circulum, vel terminum. Helmont. tr. Gas Aquæ, n. 24. 25. Meminit Parac. l. meteor. c. 5.

* PERONE, περόνη. Vide *Fibula*. *Peroneus* Musculus pedem antrorsum flectens qui dicatur, Vide in Anatomicis, in specie apud Barth. l. 4. An. c. 13. p. 582.

* PEROSIS, *Peros*, πήρωσις, πηρὸς, significat *læsionem* membri in numero deficiente. Idem fere quod *Mutilatio*, & *Mutilus*. Quibus distinctionibus, & præsertim verbo πηρῦσθαι sæpe usus Hipp. l. de Genit. IIX. 35. 36. 39. IX. 2. 4. 7. 8. 14. &c. Sumitur tamen & pro alia læsione organica crurum, & artuum; uti videre est ex locis a Foes. adductis p. 503.

PERPALLIDUS, ἔξωχρος, & verbum *perpallesco* dicitur, quando color pallidus per totum corpus diffusus est. Linden. Ex. IV. §. 82.

PERPERACUTUS, id est *Acutissimus*. Vide *Acutus*.

PERPESSIO, Spagyricis dicitur metallorum tractatio per ignem, in Th. Chym. Vol. II. p. 72.

PERPETUATIO, dicitur apud Chymistas Fixationis species, quando volatile, aut valde mobile ad statum quietis reducitur. Morley proleg. II. Coll. Chym. Leid. c. 2.

PERPETUO, idem quod *Semper*, διὰ παντὸς, ἀεί. Opponitur τῷ *Interdum*. Gal. cap. 4. de R. V. I. A. t. 4.

PERSEVERANTIA, ἐπιμονὴ, idem quod *Duratio*. Dicitur de paroxysmi continuatione, quæ est signum febris longioris, & gravioris. For. l. 5. obs. 26. Schol.

PERSICUS, περσικὸς, epitheton est patronymicum, vel fructuum quorundam autumnalium, *Mala Persica* dictorum, de quibus videantur Botanici. Vel additur *Igni*, & denotat morbum causticum, & igneæ naturæ; estque vel plane idem cum *Anthrace*, sive *Carbunculo*, vel valde similis. Vide Senn. M. Pr. lib. 1. cap. 13. Paracelsus aliquoties in angina, sive prunella quoque *ignem*, vel calorem *persicum* esse scripsit.

* PERSISTENS, idem quod *Constans*, καθεστηκὼς, dicitur morbus *constans*, qui iisdem horis accedit, & remittit. Gal. l. de Typis, c. 3.

* PERSPIRATIO, διαπνοή. Vide *Diapnoe*.

PERSULTATIO, διαπήδησις. Vide *Diapedesis*.

PERTINACIA, ἐπιμονὴ, sumitur a Medicis pro *perseverantia*, *Duratione* continua. Estque interdum mala, interdum bona. *Pertinacia* causæ morbificæ uti mala est, morbi vehementiam gignens; ita *pertinacia* juvantis, sive remedii bona est, & malum corporis sæpe vincit, teste Celso l. 3. c. 12. allegante Linden. Ex. XIII. §. 386.

PERTURBATIO, apud Latinos æquivocum est in Medicina. Si de corpore dicitur, & in specie de alvo, Græce dicitur ταραχὴ, apud Hipp. 1. aphor. 2. item τάραξις, ἐκτάραξις, de quibus vocabulis vide infra *Tarache*, *Taraxis*. Si vero de animo, tunc æquipollet Græco πάθος, & Latino vocabulo *Affectus animi*, Gal. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 4. Vide *Affectus*. Aliquando & *perturbatio animi*, pro *Mentis emotione*, & *Delirio* ponitur.

PERTUSSIS, vocatur Tussis convulsiva infantum a Th. Sydenham Obs. de morb. acut. s. 3. c. 5. p. m. 302.

PERVERSIO, διαστροφὴ, διάστρεμμα. Vide *Diastremma*.

PERVIGILIUM, ἀγρυπνία, idem quod *Vigiliæ nimiæ*, vel præternaturales; estque symptoma insigne actionum sensitivarum læsarum, Gal. l. de diff. sympt. c. 3. oppositum *Somnolentiæ nimiæ*. Describi potest, quod sit sensuum externorum, & communis p. n. exercitium nimium, cum corporis extenuatione, languore, oculis squalidis, & aliquando delirii periculo, proveniens a continua agitatione spirituum animalium in cerebro elaboratorum, & expansione cerebri intemperiem siccam cum, vel sine calore excedente supponente. De hoc affectu vide Vvillis

An.

An. Brut. P. Pathol. cap. 5. *Pervigil* legitur apud Linden. Ex. IIX. §. 50.

Perula, legitur apud Paracelsum, additum *Icteritiæ*; diciturque esse summum arcanum in Ictero Gallico, l. 7. de pustul. Gallic. ulcerib. &c. c. 6. Alias *perula* etiam pro *Sphærula* usurpatum fuit, teste Keuchen. ad Samon. p. 168.

Perunctio, idem quod *unctio*, ἄλειψις, χρίσις, περίχρισμα.

Perundes, Paracelso dicuntur, qui cum semine crescunt; quemadmodum *Zenda*, qui sine semine. Tom. IIX. Oper. Fragm. Anatom.

Peruvianus, epitheton *Balsami* nativi, quod & *Indicum* vocatur. Vide *Indicus*.

Perysias, περυσίας, epitheton *vini anni superioris*, ad distinctionem illius, qui dicitur αὐτίτης, quasi αὐτοετίτης, *hujus anni*, a πέρυσι, quod significat anno præterito. Unde περυσινὸς καρπὸς, fructus anni superioris, apud Theophr. H. Pl. l. 3. cap. 12. Vide Foes. p. 503. Apud Gal. in Exeg. dict. Hipp. legitur contracte πρσύας.

† Pes, ab articulatione coxæ ad digitos extenditur. Pereda in Pasch. l. 1. c. 56.

† Pes Cervinus, ex Alex. Trall. purgans in arthriticis. Cardanus de noxa Simpl.

† Pes Cati, Gnashalium. Renod. de mater. Medica §. 5. c. 25.

† Pes Milvi, Dioscorid. Ranunculus. Rud. l. 1. c. 35.

* Pes, πῶς, quid significet notissimum est. A Medicis sumitur late, & stricte. Late pro toto illo, quod a natibus ad extremos pedis digitos continuatur; & comprehendit *Femur*, *Tibiam*, & *parvum*, sive extremum *pedem*. Stricte vero *pes* dicitur *pes minor*, sive *extremus*; qui dividitur in pedium, metapedium, & digitos. Organon est ambulatorium, βαδιστικὸν, quemadmodum hoc prolixe deduxit Galen. in LL. de U. P. Consulantur & alii Anatomici, & inter hos Bartholin. l. 4. An. c. 10 seqq. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 102. seqq. *Pedis* hominis in lapidem conversi descriptionem tradit Chiocc. Musc. Calc. s. III. p. 417. *Pes* æquivoce quoque dicitur id, e quo uva dependet a sarmento, estque velut radix racemi. Lind. Ex. X. §. 192. Est & nomen mensuræ, qua rerum intervalla metimur; constatque unciis 12 sive sexdecim digitis, aut palmis quatuor. Castell. Gorr. Rhod. ad Scrib. n. 163. Rul. in Lex. *Pes Gryphius*, dicitur instrumentum Chirurgicum ad extrahendam malam, apud Paræum, Chir. l. 22. c. 35.

Pessos, πεσσὸς, Latine *pessus*, *pessarium*, πεσσάριον, vocatur medicamentum Topicum sinui pudoris, sive pudendo muliebri indendum, figuram habens oblongam teretem, longitudine digiti, & crassitie, paratum vel ex sacculo lineo oblongo, lana concepta gossypio res medicamentosas uterinas excipientibus, vel incorporatum melle, ladano, galbano, cera, succo, in dictamque formam redactum. Vveker. Antid. Gen. l. 1. c. 51. Sep. l. 2. s. 45. Morell. de form. rem. l. 2 s. 2. cap. 12. Schr. lib. 2. cap 82. Πεσσὸς φθόριος, Hipp. dicitur *talus*, sive *pessus* vulvæ subdititius ad abortum promovendum, quem prohibet in jurejurando.

Pesticiæ, idem quod *petechiæ*, h. e. maculæ malignæ puliculares. Interdum & pro cunctis exanthematis ponitur. Ingrass. comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 195.

* Pestis, *pestilentia*, *pestilens*, *pestiferus*, λοιμὸς, λοιμώδης. Vide *Lœmos*, *Lœmodes*.

* Petalodes, πεταλώδης, epitheton urinæ, quæ habet hypostasin similem squamis piscium, vel foliis, aut lamellis. Hipp. 2. prognost. t. 27. Gal. de Urin. c. 37. Meminit & ad Hipp. 4. aph. 76. in com. ad h. loc. progn. Foes. p. 504.

Petechiæ, *peticulæ*, vocatur quædam febris pestilentis, & Epidemicæ species cum exanthematibus, sive maculis, pulicum similibus morsui, cum aliis gravissimis symptomatibus, plerunque lethalis, proveniens a sanguinis per fermentum tenue coagulativum, & putredinale inducta ichorescentia, coagulatione, & dissolutione, sive putredine. Vocatur alias *Febris petechialis*, *Lenticularis*, *Pulicaris*. Vide *Lenticula*. Meminit Jul. Alex. com. in Gal. l. 4. de tu. san. p. 405. in l. de bon. & mal. succ. cap. 1. & in l. 3. de C. M. S. L. c. 2. De hac febre legatur Vvillis de febr. c. 14. Rul. de febre Hungarica, aliique. Massarias etiam *peliculas* appellavit, l. 5. pract. c. 25. & *peticulæ lues*, legitur apud Fallop. de mor. Gal. c. 1. Tom. I. Op. p. 613.

* Petia *oculi*, dicitur sanguis fluens de aliqua arteria, vel vena læsa, aut sauciata. Galen. l. spur. de oculis part. 4. cap. 7. Constantin. de oculis c. 12. & 17.

Peticulæ, vide *petechiæ*. Laur. Bell. de febr. in Oper. Med. p. m. 264.

Petigo, *petix*, idem quod *Impetigo*, *Lichen*. Rhod. in Lex Scrib. n. 393.

Petiolus, ποδύμλιον, ποδίον, idem quod *pediculus* fructuum, quo adhærent ramis, vel surculis. Sumitur tamen etiam de extremis pedibus animalium teneriorum, v. g. hædi, agni. Cels. l. 2. c. 18.

Petra, πέτρα, *saxum*, idem fere quod *lapis*, nisi quod *petra* duriorem saltem lapidem significare videtur ex usu recepto. Ita *petra Asia*, pro Asio lapide, apud Gorr. *Petra sanguinaria*, pro lapide *Hæmatite* ponitur apud Rul. & Johns. in Lex. Πετρῶος dicitur de osse *petroso* temporum, quod & saxeum, lapidosum vocatur: de quo vide Barthol. libell. 4. Anat. cap. 6. item

item de piscibus, qui alias Lat. *saxatiles* dicuntur, Gal. l. 3. de A. F c. 28.

Petrefactio, vel *petrificatio*, dicitur de corporibus in lapideam substantiam mutatis, Eph. N. C. Ann. 1. Obs. 14. de natura *petrificationis*, & origine corporum dissertationem quoque scripsit Thom. Schirlæus Medicus Anglus. Videantur & Acta Philosophica Oldenburgii Ann. 1665. M. Octobr. & Novembr. 1666. item Acta Hafniens. Vol. 1. Obs. 47. p. 8. 3.

Petrelæon, πετρέλαιον, *petroleum*. Dicitur a quibusdam *Bitumen liquidum*, Oleum *petræ*, Axungia Macrocosmi; estque liquamen pingue liquidum, e saxis, & petris effluens, album, & rubrum in Italiæ quibusdam provinciis, Mutinensi, & tractu Parmensi. Schrod. l. 3. c. 32. Fr. Hofmann. in cl. ad h. l.

Petrificatio, vide *Ancubitus*. Alias idem est quod *petrefactio*.

Petrosum, λιθοειδές. Vide *Lithoides*.

Pexis, πῆξις. Vide *Congelatio*, *Concretio*.

Pecuine, πευκίνη, epitheton *resinæ*, quæ *picea* dicitur, a πεύκη, arbor *picea*, *latrix*. Jul. Alex. not. in Gal. l. 8. de S. F. §. de Resinis.

Peza, πέζα, apud Hipp. vel *malleolum pedis*, vel imam *plantam* significat, l. 2. de morb. mul. LIV. 17. Lind. reddidit per pedum extremitatem. Vide Foes. p. 490.

Phacelos, φάκελος. Vide *Fasciculus*.

Phacodes, φακώδης, *lenticolor*, *lentis colorem referens*, quales sunt Lienosi. Hipp. l. 3. Epid. in fin. stat. pest. Unde & compos. ὑποφακώδεες, l. 2. Epid. 1. 76. hoc est fere lentis colorem habentes.

Phacoides, φακοειδής, i. e. *lentis formam habens*. Epitheton Humoris Crystallini in oculo. Vesal. l. 7. de H. C. F. c. 14.

* Phacos, φακὸς, vide *Lens*, *Lenticula*, *Lentigo*.

Phacoptisana, φακοπτισάνη, edulium dicitur ex lente, & ptisana compositum, ita tamen ut plus lentis, quam ptisanæ contineat, quod hæc magis intumescat, illa autem minimum. Legitur apud Gal. l. 1. de A. F. cap. 18. & Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 8.

Phacosis, φάκωσις, refertur inter affectus oculorum a Gal. Introd. cap. 15. Vocatur alias *Nigra oculi macula*.

Phacotos, φακωτὸς, *Lenticulatus*, sive *Lentis speciem referens*, idem quod φακοειδὴς, dicitur de diversis rebus; v. gr. de vase vaporario: item de instrumento Chirurgico, sive scalpto in fracturis ossium cranii. Gal. l. 6. M. M. cap. 6.

Phænomena, φαινόμενα, dicuntur omnia illa, quæ in corpore nostro secundum, vel præter naturam observantur in sensus incurrentia, quibus postea aliqua sententia stabiliri, & confirmari potest.

Phæos, φαιός, vide *Fuscus*. Est & epitheton Collyrii a colore, Italis *Bruno* dicti, quod & παιδικὸν, hoc est *puerile* vocatur ob levitatem. Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 6. Vide Rhod. ad Scrib. n. 23.

† Phagedæna, alias βούλιμος, quod πολὺς λίμος ab insatiabili edendi cupiditate. Holl. Perioche 88. & de morbis cap. 34. l. 1. de morbis internis.

* Phagedæna, φαγέδαινα, vocabulum est æquivocum valde. Vel enim aliquando sumitur late pro omni ulcere sanas partes vicinas arrodente; & ita idem significat, quod νομὴ; item Ulcus Telephium, Chironium: Vel stricte interdum pro ulcere tumido profundo, subjectam carnem, & vicinas partes erodente. Loca Hippoc. & Gal. vide apud Foes. p. 648. seq. quod a sale caustico dependere docuit Helmont. l. Schol. Hum. pass. Dec. cap. 1. num. 31. Vel etiam nomen hoc tribuitur affectui ventriculi, quando immodico ciborum desiderio tenetur, nec satiari potest. Et ita coincidit cum Bulimo, vel Appetentia Canina. Gal. in def. Med. & c. 3. in l. 5. Epid. t. 37.

Phagos, φάγος, dicitur *vorax*, Comedo, edax. Lind. Ex. XIII. §. 159.

Phagras, vide *Pagrus*.

* Phalacrosis, φαλάκρωσις. Vide *Calvities*.

Phalacrocorax, φαλακροκόραξ, dicitur *Corvus aquaticus*; cujus descriptionem vide in Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 56.

Phalaja, barbarum est vocabulum, duplicem habens significationem. Primum enim a Basilio Valentino Spagyrico ita dicitur Medicamentum Catholicum, sive *Universale*, sive *Panacea*, intra corpus sumenda; quemadmodum *Asa* universale est remedium externum, tr. de Magno mysterio mundi, & illius medicina. Deinde a Rolf. ita vocatur *Tinctura Gialappæ*, veluti per transpositionem literarum *Ihalapa*, tr. de purgant. s. 2. art. 3. c. 15.

Phalangites, φαλαγγίτης, dicitur planta, quæ morsis ab araneis medetur. Gal. l. 8. de S. F. §. h. t.

* Phalangosis, φαλάγγωσις, dicitur effectus, quo pilorum subnascentium duplex, triplexve acies in superiores, vel inferiores palpebras provenit. Gal. Introd. c. 6. Ætius vero ex Severo scribit, φαλάγγωσιν esse relaxationem palpebrarum, vel χάλασιν, cum extremitas intro vergit, ut pili non facile appareant, nisi quis distendat palpebras. Æginet. l. 6. cap. 8. & 11. a

dist-

διστιχίασις, & τριχίασις in hoc distinguit; quod in his novi pili provenientes peccent afficientes bulbum oculi, in phalangosis pili naturales oculum pungant intro vergentes. Castell. & Gorr.

* PHALANX, φάλαγξ, proprie *aciem*, sive agmen militum significat. Per translationem vero vocantur hoc nomine *articuli*, quibus digiti ossi carpi propinqui dearticulantur. Galen. l.2. de U. P. c 9. Græce σκυταλίδες φάλαγγες, a σκυτάλη, *turma equitum* ordine locata. Castell.

PHALÆNA, φάλαινα, Lat. *Balæna*, vide *Balæna*. Casp. Hofm. Com. in Gal. LL. de U.P. n. 161.

PHALERÆ, φάλαραι, proprie vocantur *equestria ornamenta*. Per metaphoram vero ita quoque vocatur species deligationis, vel *fasciæ ad nasum* pertinentis. Gal. de fasciis n. 52.

PHANEROS, φανερὸς, *Manifestus*. Idem quod δῆλος. Vide Diet. n. 885.

PHANION, φανίον, hoc est *Lampas*, vel *facula*. Nomen medicamenti duplicis compositi: unius *Neapolitæ* ad maximas epiphoras, & doloris molestias: alterius *Serapicum* dicti: quorum descriptionem vide apud Gal. l.4. de C.M.S.L. c.7.

PHANLEC, id est, *ferrum*. Rul & Johns. in Lex.

PHANTASIA, φαντασία, vide *Imaginatio*.

PHANTASMA, φάντασμα, idem quod φαντασία. *Phantasmata* quoque Paracelso dicuntur *Spiritus* in locis desertis, & circa litora maris apparentes, qui terrefaciunt aliquando; & suam originem ducunt secundum illius opinionem ex imaginationibus hominum, quales vivi de, vel cum mortuis habent. Dorn. Rul. & Johns. Vide Paracel. tr. de virtut. herbar. radic. tit. de Corallis, & de Hyperico. Refert idem inter homines sidereos, tr. Explicatio totius Astronomiæ. *Phantasma* quoque dicitur apparitio in somno. C. Rejes C. El. q 37. n. 5.

PHARCIDODES, φαρκιδώδης, *Rugosus* Latine dicitur, a φαρκὶς, *ruga*, quod idem est ac ῥυτὶς, unde & ῥυτιδώδης, Foes. Oec. p. 650. Erot. Onom. pag. 121. f.

PHARICON, φαρικὸν, nomen esse veneni simplicis, & quidem vehementissimi, uti ab omnibus Medicis veteribus, & novis statuitur, ita incertum adhuc est, quid, & quale venenum hoc nomine veniat. Confer ad Rhod. in Scribon. not. num 195. Adde Lang. l. 1. ep. 68. Forest. l. 30. Observ. 10. in Schol. Meminerunt ex antiquis Dioscor. Galen. Plinius, Nicander, & alii, quorum loca vide in allegatis recentioribus.

† PHARICUM, quid sit, ac toxicum inter venenatas stirpes, ignorat Codronch. Meth. testific. de quibusdam casibus.

* PHARMACEIA, φαρμακεία sumitur late, & stricte. Late pro omni assumptione medicamenti. Stricte vero Hipp. usitatius pro purgatione. Diet. n. 886. Foes. p. 650 Interdum etiam idem significat, quod φαρμακευτική. In qua significatione sumitur a Jac. le Mort. Pharmac. Med. Phys. c. 1.

* PHARMACEUTICA, φαρμακευτική, vocatur pars ministra artis Medicæ, tradens descriptionem medicamentorum, rite adhibendi modum. Gorr. Vide passim Institutionistas, & inter hos Dogm. Medic. Gener. part. VI. cap. 1. p. 664. seq.

PHARMACITES, φαρμακίτις, idem quod ἀμπελῖτις γῆ, nomen terræ duriusculæ nigræ, piceæ, longos carbones referentis, assulatim scissilis, æquabili splendore, quæ detrita accepto oleo statim liquescit. Estque nihil aliud, quam Bitumen fossile, vel Carbo fossilis. Vide Diosc. l. 5. c. 181. Gorr.

PHARMACOCHYMIA, φαρμακοχυμία, dici potest illa pars Chymicæ artis, quæ tradit præparationes medicamentorum Chymicorum, ad discrimen partis Spagyricæ metallorum transmutationem docentis. Legitur hoc vocabulum apud Lib. tr. de Igne natur. c. 37. quam alias *Alchymiam Pharmaceuticam* vocavit integri cujusdam tractatus Tom. 2. Oper.

PHARMACON, φάρμακον. Vide *Medicamentum*. Præter hanc significationem usitatam, etiam idem quod βάμμα, vel βαφεῖον notat, hoc est *tincturam*, vel *tinctum*; unde φαρμάσσω, *tingo*. Keuchen. ad Samon. p. 252. Vocantur & φαρμακῶνες, *tincturæ*.

PHARMACOPOSIA, φαρμακοποσία, dicitur vel in genere potio omnis medicamenti liquidi, vel in specie purgantis. Hipp. l. 4. aph. 19. Gal. c. 7. aph. 25. Foes. p. 661. Diet. n. 888.

PHARMACOPEUS, φαρμακοποιός, dicitur *Artifex*, callens modum rite præparandi medicamenta, qua simplicia, qua composita. Cujus personam, & attributa succincte, & egregie descripsit Fr. Hofm. in Clav. ad Schroder. p. 29. Est enim altera Medici manus, Diet. Jatr. p. 934. Dicitur & *Pharmacopola*, *Apothecarius*, φαρμακοπώλης, quia vendit quoque medicamenta. Ars rite præparandi medicamenta vocatur quoque a Schrod. in princ. *Pharmacopœja*.

PHARMACOPOLIUM, φαρμακοπωλεῖον, idem quod *Apotheca*, de quo supra: *Officina*, in qua præparantur, & venduntur medicamenta, qua simplicia, qua composita.

PHARMACOSA *medicamenta*, vocat Fallop. quæ aliquid veneni sapiunt, a lata, & abusiva vocab. φάρμακον significatione, tr. de purg. simpl. cap. 2. Tom. 1. Op. p. 131.

PHAR-

Pharmianum, Φαρμιανὸν, nomen Malagmatis, apud Galen. l. 7. de C. M. P. G. cap. 6. fere ad finem.

* Pharyngethron, φαρύγγεθρον, apud Hipp. fauces significat, l. de dissect. statim in princ. ita Galen. pro pharynge sumpsit, l. Introd. Sed in l. de voc. inst. diff. c. 6. pro osse hyoide accipi volunt Gor. & Castell. quamvis saltem ex Latina versione hoc habuerint: dubitandum vero, an in Græco textu (qui desideratur in Codicibus) explicatio illa occurrerit.

Pharyngotomia, φαρυγγοτομία, idem quod *Laryngotomia*: de quo supra.

* Pharynx, φάρυγξ, vide *Fauces*.

Phascioo, φασκιόω, i. e. *ligo fasciis*. Legitur aliquoties apud Moschion. de morb. mul. c. 57. 62. 68. ubi & substantivum φασκία, i. e. *fascia* occurrit.

Phasianus, φασιανὸς, vocatur avis quædam major, & inter alimenta delicatiora relata; cujus descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldrov. l. 13. Ornith. c. 5. Jul. Alex. l. 13. Sal c. 5. Bruyerinum de reb. cibar. l. 15. c. 39. Rol O. & M. M. Sp. l. 14. s. 1. c. 15.

Phasma, Φάσμα, *apparitio*, idem quod φάντασμα. Lang. l. 2. ep. 35.

Phassa, φάσσα, vide *Palumbus*.

* Phatnion, φάτνιον, idem quod βόθριον, *alveolum*, vel *præsepiolum* dentis significat. Vide *Bothrion*. Castell.

Phaulos, Φαῦλος, duplicem habet significationem. 1. idem notat quod ἁπλῆς, *simplex*, *vilis*, levis, vulgaris: v. g. Hipp. de fract. t. 19. & t. 45. 4. de art. t. 35. Adde Gal. Com. Deinde *vitiosum*, *pravum*, 2. aphor. 32. Adde Foes. n. 652. Dieter. n. 890. Jul. Alex. not. ad Galen. lib. 5. de Hipp. & Pl. decr. c. 2.

Phausinges, φαύσιγγες, dicuntur proprie in tibiis rubri ab igne surgentes circuli, & per abusionem etiam reliqui. Alii maculas ab igne excitatas esse scribunt. Foes. Oec. d. l. Vocantur & φῶδες, vel Φωΐδες.

Phaustianos, φαυστιανὸς, nomen *pastilli* admodum acris, & exedentis, adversus excrescentias maximas carnosas. Descriptum habetur apud Aet. lib. 9. c. 49. citante Gorr. Æginet. l. 7. c. 12.

† Phazala, morbus equis mare rubrum ingredientibus. Joan. Ruell. Veter. Medic. lib. 11. c. 122. p. 114.

Phecle, Φέκλη. Vide *Fecla*.

Pherea, Φήρεα, vocabulum inter Hippocratis voces obscurum, & oblongas glandulosorum corporum, quæ circa aures sunt, eminentias significans, usurpatur ab Hipp. l. 6. Epid. s. 3. lib. 14. Plura de hoc vocab. vide in Foes. d. l.

Phemos, Φῆμος, dicitur medicamentum Martiano authore, contra dysenteriam, apud Aet. l. 9. citante Gorr.

Phengites, φεγγίτης, nomen lapidis luminosi, qui lumen acquirere, & iterum expandere potest; cujus meminit Fr. Hofman. in Clav. ad Schrod. p. m. 187.

Pheronymos, φερώνυμος, dicitur is, qui ob scientiam aliquam dignus est illo nomine, & opere ipso hoc ipsum nomen meretur. Ita Medicus φερώνυμος est, qui reapse medetur ægris. Linden. Ex. XIII. §. 564.

Phiala, dicitur vas vitreum ex ventre in modum sphæræ rotundo gracilem canalem in proceritatem emittens; cujus usus frequens in coagulationibus, & solutionibus. Rul. & Johnson. Rolfink. ita dictum esse scribit a similitudine tegminis fœminei cephalici, quod Germ. *Daube* vocatur. Chym. J. A. F. R. lib. 2. c. 18. Vulgo *Phiola* exprimitur.

Phibaleos, *Phibalios*, φιβάλεος, φιβάλιος, vel est *species* certa *ficuum*, Galen. in Ex. voc. Hipp. vel idem quod *Caricæ*, sive ficus exiccatæ. Foes. d. l.

Phibet, id est *rapax*. Rul. & Johns. in Lex.

Philadynamos, φιλαδύναμος, in superlativo φιλαδυναμώτατος, quod occurrit apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 40. & aquæ est epitheton, significans eam, quæ vires facile frangit, & debilitat. Foes. d. l.

Philagrianon, φιλαγριανὸν, nomen Malagmatis; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 18. Gorr.

Philalystes, φιλαλυστὴς, significat Hipp. illum, qui animo anxio esse solet, & inquieto; unde, & huc, & illuc se jactat perturbatus. Latine per *Fugitivus* exprimitur, l. Præcept. X. 10. Foes. d. l.

Philiatros, φιλίατρος, dicitur *Studiosus medicinæ*; qui adhuc in primis versatur disciplinis, & præceptis, quo intellectum suum exerceat. Gal. l. 4. de san. tu. c. 5. Est & nomen libri Damocratis, teste Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2.

Philippi *Trochiscus*, φιλίππου τρόχισκος, adversus dysenteriam describitur ab Ægin. lib. 7. cap. 12.

Philistæa, terminus Spagyricus obscurus, qui legitur apud Basil. Valent. in Repetit. de Lap. Philosoph. c. de Antimonio ubi dicit, si Antimonium transiverit in *Philistæam*, tunc per se fieri vitrum.

Philonis *Collyrium*, φίλωνος κολλύριον, describitur a Celso l. 6. c. 6. citante Gorræo. Meminit *Philonis* Medici Gal. l. 1. meth. med. c. 7.

Philonium romanum, a frequenti ejus usu apud Romanos. Amat. Lusit. cent. 4. curat. 94.

PHILONIUM, φιλώνιον, nomen Antidoti narcoticæ; cujus variæ descriptiones extant in Dispensatoriis Norico, Augustano, aliisque. Non negligenda tamen Zvvolferi animadversio. Duo alia descripsit, Calidum unum, alterum frigidum appellans, Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 23. p. 174.

PHILOCOTYLE, φιλοκοτύλη, nomen Emplastri; cujus descriptio legitur apud Æginet. l. 7. c. 17. ubi tamen φιλοκοτύχη in textu legitur. Gorr. vero φιλοκοτύλη scripsit, in defin.

PHILOCRATIS *Emplastrũ*, φιλοκράτους ἔμπλαστρος, describitur a Celso l. 5. c. 19. allegante Gorr.

PHILOENOS, nia, φίλοινος. Vide *Vinosus*.

PHILOLAGNOS, φιλόλαγνος, vocatur *amans veneris*, *salax*, apud Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 3. Latine etiam exprimitur *Veneri deditus*.

PHILOLUTROS, φιλόλουτρος, *amans balnei*, qui balneo delectatur. Hippoc. 3. de R. V. I. A. t. 57. Dicitur & φιλολουτρέων, d. l. t. 60. Foes. d. l.

PHILOMELA, Vide *Luscinia*. Adde Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. s. 1. c. 15.

PHILONION, φιλώνιον, nomen medicamenti anodyni, *Opiati*, ab Authore *Philone* ita dicti; cujus variæ occurrunt descriptiones etiam in Dispensatoriis Norimbergensi, Augustano, & Londinensi.

PHILOPHYSICUS, φιλοφυσικὸς, dicitur amans, vel *studiosus rerum naturalium*. Et ita dictum fuisse *Asclepiadem*, testatur Gal. l. 7. de C. M. L. S. cap. 5. fere circa finem.

PHILORISTIA, φιλορισία vocatur Galeno nimium *studium conficiendi definitiones*; atque hoc etiam in Medicina, & Medicis reprobat, vocans morbum, l. 4. de diff. puls. c. 1. & c. 17. in fin.

PHILOSOPHIA, *philosophus*, φιλοσοφία, φιλόσοφος, *studium*, & *studiosus sapientiæ* secundum litteram significat. Proprie vero notat partim omnes illas disciplinas, quæ rerum supernaturalium, ætherearum, naturalium explicant essentiam, caussas & affectiones; & comprehenduntur titulo *Philosophiæ Theoreticæ*, quæ continet *Metaphysicam*, *Mathematicam*, sive *Astronomiam*, & *Physicam*; partim has quoque disciplinas, quæ hominis perfectionem, & felicitatem in actionibus Moralibus, Civilibus, vel Politicis, & Domesticis, sive Oeconomicis acquirendam docent; & nomine veniunt *Philosophiæ Practicæ*, quæ complectitur *Ethicam*, *Politicam*, & *Oeconomicam*. Utramque *Philosophiæ* partem scitu necessariam esse, extra dubium est. Et haud dubie inculcare hoc voluerunt Hippocr. egregio illo axiomate ἰατρὸς φιλόσοφος ἰσόθεος, Medicus *Philosophus* Deo æqualis; & Gal. lib. quod optimus Medicus optimus quoque sit *Philosophus*. Jung. & Lind. Ex. II. §. 8. seq. quamvis fortassis Ethica, & Physica præ reliquis maxime sint necessariæ. Cæterum nomina *Philosophiæ*, & *Philosophi* partim jactuose, partim abusive sibi attribuerunt Spagyrici; & præsertim Paracelsus cum suis sectatoribus, dum illius scriptis leguntur opuscula inscripta *Philosophiæ Sagacis*, item *Philosophiæ ad Athenienses*. Plura quoque in Theatro Chymico inquiri possunt; qua Helmontius cum suis asseclis, qui se *Philosophum per ignem* gloriose appellare non est veritus. Hinc & uterque artificium illud Panaceæ, & Catholici non dubitavit appellare *Lapidem Philosophicum*. Vide *Lapis*. Nostri non est instituti in hujus *Philosophiæ* ventilatione prolixiorem impendere operam. *Philosophus* etiam fuit nomen proprium vel Medici, vel Chirurgi, apud Aetium Tetr. 4. serm. 3. c. 24. ubi legitur φιλοσόφου ἔμπλαστρος, *Philosophi Emplastrum*, ad calcitratus, & vulnera tumida, citante Gorr. in def. Plane quoque abusiva acceptio verbi φιλοσοφεῖν est pro *coire*, aut venerem exercere, apud Lucian. allegante Rolfink. de P. Genit. Part. I. c. 1. *Oleum Philosophorum* vocari Oleum de Lateribus, vel Laterinum, e Dispensatoriis, aliisque materiæ Medicæ scriptoribus constat.

PHILOTECHNOS, φιλότεχνος, *artium studiosus*, qui omnes artes, unam nempe post aliam, addiscere cupit, donec eruditorum choro inseri dignus habeatur. Linden. Ex. V. §. 12. φιλοτεχνεῖν quoque est *artificiose agere*, ut prudens artifex agit, apud Gal. notante C. Hofmann. C. in LL. de U. P. nu. 908.

PHILOTIMIA, φιλοτιμία, *ambitionem* cum invidia significat. Et verbum φιλοτιμεῖσθαι usurpatur de illis, qui gloriam aucupantur studio reprehendendi alterum & criminandi. Hipp. l. de Arte l. 10. Foes. p. 656.

PHILTRON, φίλτρον, proprie significat *pharmacum*, vel *poculum amatorium*, hoc est ad amorem conciliandum datum, non quidem naturalibus viribus hunc effectum præstans, sed virtute beneficii Diabolici. Unde & ipse Galen. gentilis licet, horum pharmacorum notitiam Medicis non competere scripsit, l. 10. de S. Fac. mox a princip. *Philtrorum* quoque nomine omnia alia veneficia, ceremoniæ, ligaturæ veniunt. Videatur Senn. l. 1. Pr. M. p. 2. c. 10. & l. 6. p. 9. c. 5. Diet. Jatr. p. 735. Meminit & Lang. l. 1. Ep. 33. Rolf. quoque incantamentis annumeravit, O. & M. M. Sp. l. 2. l. s. 3. c. 29. Prolixe C. Rejes, q. 29. Helmontius vero videtur ad naturalem aliquam συμπάθειαν, & mumialem confermentationem referre, tr. de magn. vuln. cur. nu. 27. Verum ejus authoritas merito suspecta habetur, quemadmodum & hypothesis illa de magne-

magnetica curatione. *Philtrum* quoque ab Anatomicis vocatur cavitas illa labii superioris media, valvulæ similis, Latinis quibusdam *Lacuna* dicta. Gorr. Barthol. lib. 3. Anat. c. 11. pag. 532.

PHILYPOSTROPHOS, φιλυπόστροφος, significat omne id, quod morborum reversionem, & recidivam facere solet. Hipp. 1. Prorrh. c. 3. t. 13. Coac. t. 348.

* PHIMOSIS, Φίμωσις. Vide *Paraphimosis*.

PHIONITIDES, naturales dicuntur inimici, qui sese mutuo persequuntur ad mortem, ut ciconia ranas, felis mures, aranea muscas, &c. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

PHLASMA, Φλάσμα, pro θλάσμα, Jon. *Contusio*, *Contusum*, *Collisio*, quemadmodum & φλάω, pro θλάω, *contundo*. Vide *Contusio*. Adde Foes. p. 656.

PHLAUROS, φλαῦρος, *vitiosum* significat, ita ut ubique in malam significationem acceptum apud Hipp. legatur, 6. aph. 62. s. 2. de R. V I. A. t. 50. s. 3. t. 33. l. 1. Epid. s. 2. t. 80. 3. de fract. t. 17. Vid. Foes. d. l. Diet. n. 899. Lind. vero exponit per non bonum, sive *malum incipiens*, Exerc. IV. §. 92.

PHLEBION, Φλεβίον, *Venula* dicitur. Diminutivum a Φλέψ, de quo infra. Hipp. 4. aph. 79. Jung. Dieter. n. 903.

PHLEBODONODES, φλεβοδονώδης, vox habetur apud Hipp. peregrina, nova, & adhuc valde dubia, cum alii legant Φλεδονώδης. Occurrit vero 1. Prorrhet. s. 3. t. 9. & Coac. t. 20. ubi vide Gal. Com. ad loc. prim. qui exposuit per agitata, & distenta vasa sanguinea, propter magnum sanguinis fervorem, & effervescentiam febrilem. Verum C. Hofmann. in notis ἀνεκδότοις ad Gal. loc. cit. existimat legendum esse Φλεδονώδεα, quod significat ægros delirantes, scil. in somnis. φλεδόνες sunt *nugæ*, *ineptiæ*, & Φλυαρίαι, quam vocem & Linden. retinuit, nobisque etiam verosimilior videtur. Quod vero in quibusdam exemplaribus MS. etiam φλεγματώδεα legatur, nobis plane ad textum non quadrare videtur; quamvis Jonston. ad d. Coac. text. retinuerit. Plura vide apud Foes. Oec p. 657. Erot. On. p. 118. & f. 119 a.

PHLEBOPALIE, Φλεβοπαλίη, Democrito dictus fuit arteriarum motus. Nam φλέψ generaliter venas, & arterias complectitur. Verum Foes. p. 659. ad hunc locum Erotiani animadvertit, potius legendum esse φλεβοσαλίαν, aut φλεβοσαλείαν, quasi *venarum agitationem*, & fluctuationem. At vero non video tantum vitium, cum Φλεβοπαλία facile per licentiam Græcam fingendi nova vocabula, & per derivationem a πάλλω, salio, vibro, excusari, & declarari possit; præsertim cum in statu p. n. hujusmodi arteriarum saltus evidentissime conspiciatur in aneurismate, ubi non tam fluctuatio, quam vibratio, & concussio arteriæ notari potest.

* PHLEBORRHAGIA, Φλεβοῤῥαγία, vocatur Hipp. ἡ ῥῆξις τῶν φλεβῶν, *ruptio venarum*, 4. de R. V. I. A. t. 86. Gal. in Com. ad h. l.

* PHLEBOTOMIA, Φλεβοτομία, communiter, & usitatissime Latine dicitur *Venæ sectio*, vel *Sanguinis emissio* per venam scalpello divisam, vel incisam facta. Gal. l. 11. M.M. cap. 1. Remedium Chirurgicum notissimum, & frequentissimi usus, sæpius etiam præter necessitatem, in primis præservationis gratia. Refertur inter generosa, & universalia præsidia; valetque primario ad deplendam copiam, scil. turgentem, & urgentem, secundario ad alia quoque in qualitate, aut motu sanguinis vitia. Jung. Diet. n. 900. Jessenii Judicium de Sang. V. S. miss. cum annot. nostris. Verum hoc remedium acerrime impugnare non fuit veritus Helm. de febribus cap. 4. quamvis rationibus non adeo validis, uti quidem sibi visæ fuerunt, quas hoc loco examinare non concedit instituti ratio. Præter hanc receptam significationem, vox φλεβοτομία, & verbum φλεβοτομεῖν, sumuntur vel pro quavis *divisione venarum* p. n. & violenta, v. g. l. 4. Epid. circa fin. quamvis non videam, quid obstet, quominus de artificiali *Venæ sectione* explicari debeat locus ille: vel pro multiplicatione venæ alicujus majoris in ramos plures, & surculos, l. de Venis. XXVI. 6. Vide Foes. d. l.

PHLEBOTOMUS, φλεβότομος, vocatur *instrumentum Chirurgicum*, quo fit *Venæ sectio*. Communiter duplex hactenus fuit receptum: unum, quod vernacule *Flitte* dicitur, & pulsu celeri per digitum facto venæ intruditur; quemadmodum in sacrificationibus vulnuscula infligi solent: alterum, quod hodieque receptius, & fortassis commodius, securiusque Italis *Lancetta* dictum, quo vena pungitur cum levi incisione. Debent vero hæc scalpella probe asservari, ne inquinentur, aut veneno inficiantur, unde gravissima oborta esse mala ex Historiis constat.

PHLEDONODES, Φλεδονῶδες. Vide *Phlebodonodes*.

* PHLEGMA, Φλέγμα, *Pituita* Latinis dicitur. Olim a veteribus inter humores quatuor naturales relata, humor frigidus, & humidus in corpore existens, hyeme potissimum excedens. Galen. c. de nat. hum. t. 40. & alibi. Verum cum commentum hoc veterum hodieque exoleverit, per φλέγμα, vel *pituitam* intelligitur humor crudus, aqueus, excrementitius, vel naturaliter, vel p. n. in corpore genitus, & collectus. Quo pertinent *Mucus* narium, *Saliva*, *Phlegma*

Ventriculi, *& inteſtinorum*. Charlton. Ex. Phyſiol. VII. §. 6. Sylv. l. 2. Pr. M. c. 23. §. 213. ſeq. quamvis ſignificatio hujus vocabuli Græci non reſpondeat cum ejus derivatione, & etymologia; ſiquidem præſefert etymon hoc φλέγμα *accenſionem*, utpote a φλέγειν deſcendens, vide Dieter. num. 904. In arte deſtillatrice, & Chymia *Phlegma* dicitur liquor deſtillatus, ſpirituoſo, & inflammabili liquori contradiſtinctus. *Phlegma* eſt mera aqua inſipida, conſtans particulis levibus glabris, & flexilibus, merum vehiculum, & inſtrumentum omnis nutritionis, & conjunctionis, & matrix, ceu recipiens ſpiritus, & materiæ omnis ſubtilis; quamvis Chymicorum induſtria illam ab his ubique ſeparare, & rejicere intendat. Jac. le Mort. Ch. Medic. Phyſ. c. 2. p. 16. Schroder. l. 1. c. 3. Specialiſſime vero in opere lapidis Philoſophici *phlegma* vocatur aqua Mercurii prima, ſubſtantia media, in qua principium lapidis eſt, ſcil. ejus diſſolutio, nec intrat cum ea, quamvis ſe invicem complectantur naturæ nexu: de quo plura vide in Theat. Ch. Vol. III. p. 730. ſeq.

Phlegmagogus, φλεγμαγωγὸς, epitheton purgantium quorundam medicamentorum, quæ pituitam educere per alvum creduntur; inter quæ Agaricus, Cnicus, Turbith, &c. referuntur. Vid. Lang. l. 2. ep. 18. Morell. de materia medic. cl. 2. purgant.

* Phlegmasia, φλεγμασία, vel idem quod φλεγμονὴ, *Inflammationem* ſignificat, vel febrem inflammationi alicui conjunctam. Gal. 1. aph. 7. Caſtell. Linden. Ex. IV. §. 17. 25. Legitur alias apud Hipp. 3. de morb. XV. 4.

Phlegmatias, φλεγματίας, Hippocr. idem eſt, quod φλεγματικὸς, ſive *Phlegmaticus*, aut *Pituitoſus*, ſcil. ex hypoteſi de quatuor humoribus, h. e. qui temperamento ex ſanguine crudo, frigido, & humido præditus eſt; & Cholerico opponitur. Hipp. de A. L. & Aq. LV. 31.

Phlegmatorrhagia, φλεγματοῤῥαγία, dicitur affectus hæmorrhagiæ narium ſimilis, quando nares per aliquot dies ſola pituita tenui ſtillant; qualis obſervatio extat apud Henr. Salmuth. Cent. I. Obſ. 37. & ex hoc Bonett. in Anat. Pract. l. 1. ſ. 17. Obſ. 10. p. 323. 324.

* Phlegmone, φλεγμονή. Vide *Inflammatio*.

Phlegyros, φλεγυρὸς, *ignitus*, veluti ardens, aut incenſus. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foeſ. p. 661.

Phlemelia, φλεμέλια, vel idem ſunt quod κέδματα, de quo vide ſupra *Cedma*: vel latine *flemina* dicuntur; & vocantur tumores circa talos, qui labore vix oboriuntur. Vide Keuchen. ad Sammon. p. 280.

Phleps, φλὲψ, Latine vocatur *Vena*. Utroque vocabulo Veteres comprehenderunt *Arterias*, *& Venas* proprie dictas, teſte Gal. cap. 6. in 6. Epid. t. 2. & c. 2. de iis q. in med. t. 28. Verum recentiores contradiſtinguere ſolent, per *venam* proprie intelligentes vas ſanguinem ad cor refluum continens. Et numerantur hodieque primariæ tres: *Vena pulmonalis*, per pulmonis parenchyma diffuſa, olim Arteria venoſa perperam dicta: *Vena Cava*, quæ per totum corpus ramos ſuos diſpergit: & *Vena Portæ*, quæ ſaltem per organa tertii, vel infimi ventris, ſive abdominis diviſa eſt. De quibus videantur Anatomici, & in ſpecie Barthol. libello 1. Anat. c. 1. ſeq. Proprium eſt *venarum* ſanguinearum, ut habeant *valvulas* in pluribus locis, hoc eſt membranulas in interna cavitate venarum occurrentes, impedientes ſanguinis recurſum ad partes, admittentes vero profluxionem ad Cor. Vide *Valvula*. Alias & *Venæ* vocabulum aliis vaſis ſanguinem non vehentibus tribuitur, ut *Venæ Lacteæ*, *Venæ Lymphaticæ*, verum minus proprie. Rectius *vaſa* vocantur. In Metallifodinis *Venas* vocari illa loca ſubterranea, ubi ipſa minera metallica habetur continuata, patet ex Ruſ. & Johnſ. Lex. Chym. Dividuntur a Borrich. in *Mites*, quæ in catino fuſorio percalefacto facile ſubeunt plumbum; & *Refractarias*, quæ non ſine labore, & artificio quoque vehunt pyriten, marcaſitam, cretam, talcum, & alia ſimilia corpora, tr. Docimaſt. Metallic. §. 20.

Phlia, φλιὰ, Latine *Poſtis*; & φλιαὶ, *poſtes*, ſive ligna, axes utrinque firmantia, aut firmamenta; quæ ſuculas utrinque diſpeſcunt, & continent; uti expoſuit Gal. c. 4. de art. c. 51. Pertinet ad inſtrumenta Chirurgica. De hoc vocabulo plura vide apud Foeſ. p. 661. Legitur & apud Hipp. 3. de art. 49. & 4. t. 55.

Phlibo, φλίβω, idem quod θλίβω, *premo*; unde compoſ. ἐκφλίβω, *exprimo*, apud Hipp. l. de Loc. in Hom. XV. 5. 6. quamvis Linden. retinuerit ἐκθλίβω, Foeſ. d. l.

Phlogiao, φλογιάω, verbum Hippocrat. uſitatum, ſignificans *exardeſco*, inflammor, lib. 2. de Morb. LXIV. 8. l. de morb. ſac. XVI. 38.

Phloginon, φλογινὸν, Latine *Flammeum*, Epitheton Collyrii liquidi, vel illitionis, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

Phlogistos, φλογιστὸς, dicitur de omni eo, *quod flammam concipere poteſt*. In ſpecie de Sulphure Hipp. dixiſſe, ſtatuit Helmont. Tum. Peſt. §. Hipp. rediv.

Phlogmos, φλογμὸς. Vide *Flamma*.

Phlogoides, φλογοειδὴς, *flammæ ſpeciem*, vel colorem repræſentans, vel potius a flamma exci-

excitatus rubor. Legitur apud Hippocr. lib. 3. de morb. VII. 14.

PHLOGODES, φλογώδης, significat *flammeum*, incensum. Usurpatur de colore faciei intense rubente, apud Hipp. 1. Prorrh. s. 2. t. 33. & Coac. t. 7. & 624. Vide Foes. p. 662.

* PHLOGOSIS, φλόγωσις, olim idem fuit, quod φλεγμονή. Sed hodieq; significat potius quamlibet *intensionem*, & fervorem, sive φλογώδη διάθεσιν, *dispositionem flammeam* etiam absque tumore. For. l. 1. Chirurg. Obs. 4. Schol Dieter. num. 905. Talis fervor quandoque subitaneus, & momentaneus Scorbuticis solet esse familiaris: de quo apud Matth. Martin. de Scorbuto, §. 261.

PHLOTRON, dicitur species fluxus ex coostro generatus. Rul. & Johns.

PHLUS, φλῦς, vel φλοῦς, item φλεώς, *lanuginem* significat. Hipp. l. de int. aff. XXXIIX. 6. ubi *Cortex* Latine redditur. Vide Foes. p. 661. Adde Casp. Hofm. Com. ad Galen. LL. de U. P. nu. 431. Legitur & de cortice panis, apud Moschion. de morb. mul. c. 65.

* PHLYCTAENAE, φλυκταίναι, item φλυκταινίδες, sunt *pustulæ* in summa corporis planicie enascentes, a tenui sanie cuti subtenta, eamque sua salina tenui acrimonia erodente, & pungente. 2. Progn. t. 60. l. 2 Epid. sect. I. 5. Dicuntur & φλυκταινίδια, Coac. t. 402. Inde φλυκταίνωσις, *pustularum eruptio*, 3. de fract. t. 74. & φλυκταινοειδὲς χρῶμα, color corporis pustulosus, vel corpus pustulosum, lib. 2. de morb. mul. IX. 7. Vide Foes. p. 663.

PHLYCTIDES, φλυκτίδες, idem quod *Phlyctænæ*. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIIX. 5. Moschion. l. de morb. mul. c. 221.

PHLYDAO, φλυδάω, id est *humector*. Hipp. de morb. sacr. XV. 20. unde φλυδαρὸς, *Humidus*. Gal. in Exeg. voc. Hipp.

PHLYSIS, φλύσις, *eruptionem in cute* significat ex humoris alicujus excrementitii abundantia. Gal. d. l. a verbo φλύζω, *scaturio*, erumpo, l. 2. Epid. Foes. d. l.

PHLYZACION, φλυζάκιον, *pustulam* bullæ in modum erumpentem significat, ab igne excitatam in cute, idem quod φλυκταίνα. Occurrit apud Hipp. Coac. t. 114. & 4. de R. V. I. A. t. 63. Foes. d. l.

PHOBEROS, φοβερὸς, sumitur ab Hipp. active, & passive. In illa significatione notat *horrendum*, ac metuendum, Coac. t. 416. In hac significat *timidum*, perterritum; & de ægro dicitur l. 6. Epid. s. VIII. t. 45. Vide Foes. p. 663.

PHOBETRON, φόβητρον, *terriculamentum* significat, quod metum injicit. Hippoc. l. de morb. sacr. quamvis in edit. Linden. non occurrat.

PHOBOS, φόβος. Vide *Metus*. Dieter. n. 306.

PHOCA, φώκη, nomen piscis *Cetacei*, vulgo *Vitulus marinus* dicti: cujus descriptio, cum usu in cibis, & Medicina, habetur apud Aldr. l. 1. de Cetis, c. 10. Meminit & Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. & 37. t. 10. de S. Fac. §. Coagulum, & l. 1. de C. M. S. L. c. 2. in fin.

PHOCÆNA, φώκαινα, est etiam nomen piscis *Cetacei*, qui alias *Tursio*, item *porcus marinus* dicitur, ad *Delphinos* pertinens; cujus historiam, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldr. d. l. c. 8. Ejus Anatomen vide in Eph. N. Cur. A. III. O. 20.

PHODES, *Phoides*, φῶδες, φωΐδες, idem quod φαύσιγγες. Vide supra *Phausinges*. Legitur apud Hipp. Coac. t. 318.

PHOENICINOS, φοινίκινος, Lat. *puniceus*, color dicitur rutilus, qui & *phæniceus* vocatur, & habet exuperantiam ruboris: qualis est color fructuum palmæ arboris non admodum sole incoctorum. Elephantiasis quoque vocatur νόσος φοινικίνη, *morbus phænicius*, vel quia in *Phænicia*, aliisque orientalibus regionibus grassatur, vel a colore rutilante. Hippocr. lib. 2. Prorrhet. in fin. Vide Foes. p. 663. Est & nomen Emplastri φοινίκινον, quod alias *Diachalcitis*, aut *Diapalma* in Dispensatoriis vocatur. Gorr. in def.

PHOENICITES, φοινικίτης, lapis dicitur a figura, quam habet similem fructui palmæ. Diosc. vocavit ἰουδαϊκὸν, l. 5. c. 155.

PHOENICOPTERUS, φοινικόπτερος, nomen avis est, quæ passim in antiquis scriptoribus occurrit; sed qualem proprie significet, nondum expeditum est. In primis linguam ejus, & cerebellum in deliciis fuisse, ex Martiale, & Lampridio constat. Legatur de hac Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 4. Bruyerin. de re cibar. l 15. c. 45. Meminit & Celsus inter medii valoris alimenta referens, l. 4. c. 18.

PHONICUROS, φοινίκουρος, vide *Ruticilla*.

* PHOENIGMUS, φοινιγμὸς, Latine *Rubificatio*, *Rubefactio*; estque ruboris per medicamenta in cute excitatio, Cutis rubor. Pertinet huc *Dropax*, & *Sinapismus*. Meminit Gal. l. 7. meth. med. c. 4. Ipsa medicamenta quoque vocantur φοινιγμοὶ, Rolfink O & M. M. Sp. l. 4. s. 9 part. 2. c. unic. Alias *Rubificatio* quoque dicitur de *Rubedine* producta in processu lapidis Philosophici, Th. Ch. Vol. II. p. 302. seq. III. p. 41. 289. IV. p. 952. &c.

PHOENIX, φοίνιξ, æquivocum est. Vel enim significat *Palmam* arborem; de qua superius in PA: Vel etiam aliam plantam arvensem loliaceam. Gorr. Vel avem significat, num veram, an fabulosam, non est hujus loci dirimere. Legatur de hoc Aldr. l. 12. Ornith. c. 28. Vel est nomen

Collyrii ξαχωματικῦ, apud Ætium; Gal. l. 4 de D. M. S. L. cap. 7 *phænix Apollonii* vocatur. Vel Spagyricis dicitur *Phænix* quinta ignis essentia, vel *Lapis Philosophicus* celebratissimus. Ruland. & Johns. Adde Theatr. Ch. Vol. IV. p. 447. & Vol. V. p. 401.

PHOETAO, φοιτάω, apud Hippocr. significat *prodire*, egredi. Dicitur de Urina, lib. 7. Epid. LV. 19.

PHOLCOS, φολκὸς, dicitur Lat. *Strabo*, qui laborat *Strabismo*, sive cui obliqua oculorum est acies. Vide *Strabismus*. Gorr.

PHOLETER, φωλητὴρ, qui se abscondit, *Latebricola*, qui libenter latitat, amans solitudinis, a φωλεὸς, *latibulum*, lustrum. Hinc verbum φωλάω, *occulto*. Linden. Ex. XI. §. 155. Pertinet ad Melancholiæ species.

† Φολὶς, Gal. squammæ Crurum præcipue ex nimio calore.

PHOLIS, φολὶς, *squamam* significat. Hinc φολὶς χαλκῦ, *squama* æris. Hipp. l. de Visu III. 8. Erot. On. p. 120. idem quod λεπὶς.

PHOLLICODES, φολλικώδης, significat *fungosum*, *laxum*. Legitur & φολλιδῶδες; quamvis fortassis mendose. Usurpatur de tumoribus, & habitu corporis laxiori, l. 4. Epid. XI. 5. XIX. 11. Vide Foes. p. 644.

PHONASCI, φωνάσκοι, dicebantur olim ii, qui vocis exercitio magno utuntur; uti sunt tragœdi, comœdi, præcones. Gorr. Forest. lib. 15. Obs. 32.

PHONE, φωνὴ, Latine *Vox* dicitur; estque effectus vocalium instrumentorum, quæ sunt Larynx, hoc est principium asperæ arteriæ cum suis cartilaginibus, & musculis ad eas pertinentibus. Describi potest, quod sit sonus animalis a glottide ex percussione respirati aeris ad animi conceptus explicandos productus. In homine *vox* illa est articulata, & dicitur *sermo*, loquela, oratio, Græce λόγος. De *voce*, & instrumentis ad *vocem* pertinentibus scripserunt Gal. de voc. instr. dissect. Aquapend. De *Voce*. Adde Barth. l. 2. Anat. c. 11. aliosque. De *Vocum* differentiis vide etiam Foes. p. 672. seq.

PHONOS, φόνος, communiter *cædem*, vel *homicidium* significat, ut & sanguinem cęde profusum, aut cadaver: in qua posteriori significatione acceptum legitur apud Hippocr. l. 2 de morb. LXXI 9. Jung. Linden. Ex. XIV. §. 131. φονικώδεις πυρετοὶ, febres maxime lethales, leguntur l. de Crisib. II. 5. Foes. p. 664.

PHORA, φορά. Vide *Latio*.

PHORBE, φορβὴ, *pabulum* significat. Vide supra *pabulum*. Legitur apud Hipp. lib. de superfœt. XIII. 3. a verbo φέρβω, pasco. Foes. p. 665.

PHORGANODES, φοργανώδης, *laxum*, & *apertum* significat; diciturque de orificio uteri aperto, & ad conceptum idoneo. Hipp. l. 2. de morb. mul. LVII. 9. ubi ab aliis legitur φορκνιῶδες. Vide Foes. d. l.

PHORIMOS, φόριμος, epitheton est Aluminis, quod alias *Alumen Rochæ* in Offic. dicitur. Gorr.

PHORINE, φορίνη, *cutem*, vel *corium* significat; diciturque de pelle suilla, apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 102.

PHOROS, φορὸς, Lat. *ferax*, *fertilis* dicitur; usurpaturque de fœmina ad conceptionem prona. Hipp. l. de morb. mul. XXI. 20.

PHORTICOS, φορτικὸς, vocatur homo gravis, *molestus*, *odiosus*. Hippocr. l. de Medico, l. 29. Dicitur quoque de aliis rebus *onerosis*, d. l. III. 2. IV. 9.

PHORYNO, *Phorysso*, & *Phoryo*, φορύνω, φορύσσω, φορύω, idem quod φύρω, φυράω, *subigo*, misceo, macero. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. C. 5. & l. de Sterilib. XI. 36. Vide Foes. d. l.

PHOS, φῶς. Vide *Lumen*, *Lux*: φῶς quoque dicitur circulus subniger, qui papillam ambit. Et Oribasius scribit, medium transversariorum, quæ in Nilei machinamento sunt, vocari φῶς, quod alias *plinthium* appellatur. Gorr.

PHOSPHOROS, φωσφόρος, Latine *Lucifer*, terminus alias Astronomicus, notans Veneris Astrum ante exortum Solis conspicuum; quemadmodum idem dicitur *Hesperus*, quando occasum Solis sequitur. Est vero etiam nomen *Collyrii*, quod alias *Diacrocu* dicitur; & describitur a Gal. l. 4. de C. M. S. L c. 7. & Ægin l. 7. c. 16. vide *Diacrocu*. Proprie, & in genere *phosphorus* illud vocatur corpus, quod interna, & substantiali luce gaudet. Ita Sol potiori jure dici potest *phosphorus*, luminis, & diei effector. Possidet in se lucem, & lumen generat per radios. Hermetici vero hoc nomine exornant corpus artificio paratum, lucidum in sese, luminosum etiam, *Luminarem Magnetem* dictum, luminis in aere tractorem, & ad tempus aliquod conservatorem. Dicitur & cum additione *phosphorus Smaragdinus*. Hujus naturam imitari dicitur *Lapis Bononiensis*: de quibus omnibus præter alios, ex professo scripsit Vvitteberge Dn. Georg. Casp. Kirchmeier Prof. p. tr. de *phosphoro*, natura Lucis, & Igne. Passim etiam in aliis Authoribus ejus fit mentio. Ex novissimis Dn. Comierius Theol. & Mathemat. Paris. de *phosphoris*, eorumque secreta præparatione tractatum scripsisse legitur in Act. Erud. Lips. 1684. Vid. etiam *Noctiluca*.

PHOXINUS, φοξῖνος, nomen *pisciculi fluviatilis*, ad *Fundulos*, & *Gobitas* pertinentis; cujus mentio fit apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 10. & 32.

Duæ

Duæ enim species recensentur, *Lævis*, *& squamosus*. Jul. Alex. *Mordilapides* vocat, l. 15. Sal. cap. 7.

* PHOXOS, φοξὸς, dicitur is, qui p. n. *acuminato*, & fastigiato est *capite*, ita ut utrinque depressæ appareant frontis eminentiæ, aut etiam occipitis. Gal. l. de ossib. c. 1. l. 9. de Us. P. c. 17. & c. 1. in 6. Epid. t. 3. Vide Foes. pag. 664. Jul. Alex. l. 3. Sal. cap. 4. C. Hof. in Gal. de U. P. nu. 693. seq.

PHRAGMOS, φραγμὸς, dicitur ab Anatomicis totus dentium ordo, atque acies. Gorr. Lat. *Sepes*. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 13. §. 24.

PHRASIUM VIRIDE, id est *Flos æris*. Rul. & Johns.

PHRAZO, φράζω, Lat. *significo*, denuncio, indico. Dicitur de signis futurum aliquod indicantibus, Hipp. 2. aph. 5. idem quod σημαίνω. Vide Dieter. n. 907.

* PHRENES, φρένες, Lat. *Præcordia*. Hipp. & aliis antiquis medicis vocabatur *Diaphragma*, de quo in lit. Di. Vide Diet. n. 908. Unde & venæ ad illud excurrentes dictæ sunt *Venæ Phrenicæ*, Barthol. libell. 1. c. 5. Arteria *phrenica*, libell. 2. c. 5. h. e. *Diaphragmatica*.

* PHRENITIS, φρενῖτις, φρενιτίασις, licet generali etymi significatione omnem mentis emotionem videatur denotare; usus tamen apud veteres, & recentiores obtinuit, ut saltem vocabulum hoc acciperetur de delirio continuo, cum febre acuta, & inflammatione interna cerebri, & meningum ejus conjuncto. Gal. c. 1. ad l. 1. Prorrh. t. 1. Hinc & Celsus l. 2. cap. 1. *insaniam febricitantium* vocavit. Poterit vero ita accuratius definiri: *Phrenitis* est delirium perpetuum vehementius, cum febre acuta, pervigilio, furore, risu, clamoribus, aliisque vehementioribus symptomatibus, pro majori videlicet, minorive causæ morbificæ benignitate, aut malignitate, proveniens ab inflammatione meningum cerebri, per sanguinis acrioris, & inchorescentis effervescentiam immoderatam, & impetuosiorem ejus effluxum, cum impedito refluxu, & stagnatione oborta, spiritum quoque animalem in substantiam cerebri incendente, & tumultuarie agitante. Quod si vero cerebrum, ejusque meninges per consensum saltem afficiatur, παραφρενῖτις, Latine etiam *paraphrenitis* a plerisque dici solet; quamvis non semper observatum fuerit, ut patet ex Gal. l. 5. de L. A. c. 4. ubi agitur de *phrenitide* ex inflammatione Diaphragmatis. Plura, & accuratiora de hoc affectu videantur apud Villis tr. An. Brut. P. II. c. 10. A. Latinis quoque introductum est vocabulum *phrenesis*, quasi sit Gr. φρένησις. Videatur Dieter. n. 999.

PHRICE, φρίκη. Vide *Horror*, φρικώδεες πυρετοὶ, *febres horrificæ*, sive cum horrore invadentes, l. 1. Epid. s. 1. t. 23. Foes. pag. 667. C. Rejes C. El. q. 68 n. 11. Vide *Querquivera*.

PHRONESIS, φρόνησις, proprie *prudentiam* significat. Sumitur tamen ab Hipp. pro sentiendi virtute, vel *sensu*, potissimum tactus. Hipp. l. de morb. sacr. IIX. 12.

PHRONTIS, φροντὶς. Vide *Cura*.

PHRYCTE, φρυκτὴ, Latine *Fricta* simpliciter; & intelligitur *Resina Colophonia*, ad differentiam liquidæ, sive *humidæ*, quæ ὑγρὰ dicitur. *Fricta* vero vocatur, quod torreatur, aut uratur; ut docet Dioscor. l. 1. c. 93. Meminit vero φρυκτῆς Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Adde Foes. p. 668.

PHRYGANON, φρύγανον, significat *sarmentum*, *virgultum aridum*, vel surculum exuccum. Unde & *Cremia* dicuntur, quasi ad cremandum apta. Occurrit apud Hipp. lib. de morb. mul. XCIII. 11. 15. 16. Vide Foes. p. 667.

PHRYGIUS, φρύγιος, vocatur Lapis quidam in Phrygia, & Cappadocia occurrens, vel gleba pumicosa, pallida, modice gravis, non solida, intercedentibus albis segmentis. Aliqui pro *Lyncurio* vendunt, alii pro *Belemnite*. Vim habet exsiccandi, astringendi, & cicatricem inducendi. Gorr. Meminit Gal. l. 6. de San. tu. cap. 12. & l. 9. de S. Fac. §. *phrygius*. Dioscor. l. 5. cap. 141. Chiocc. Mus. Calceol. s. 3. p. 385. Crudum esse acerrimum; ignitum vero dare præsentaneum oculis remedium, scribitur in Theat. Chym. Vol. I. p. 87.

PHRYNOS, φρῦνος. Vide *Rubeta*.

PHTHARTICOS, φθαρτικὸς, idem quod δηλητήριος, *deleterius*, lethalis, φθοροποιὸς, diciturque de venenis *deleteriis*, eorumque facultatibus, Gal. l. 5. de S. Fac. c. 18. in fin. Cui opponitur ἀλεξιτήριος. Gorr.

PHTHEINAS, φθεινὰς, dicitur de *morbo tabifico*, qui tabem excitat. Hipp. l. de Gland. X. 1. idem quod φθινώδης, de quo p. p.

* PHTHEIRIASIS, φθειρίασις, *morbus pedicularis*. Vide *pediculus*.

PHTHENXIS, φθέγξις, Lat. *Loquela*, a φθέγγομαι, *loquor*. Nomen occurrit apud Hipp. l. 2. Epid. s. VI. 11. Verbum 5. aph. 5. φθεγγώδης διάθεσις dicitur Hipp. *periculosus affectus* multorum sermonibus illustris, vel clamoribus, aut ejulatu plenus, l. præception. VI. 14. Adde Foes. pag. 653. Diet. n. 892.

PHTHINODES, φθινώδης, *Tabidus*, Lat. dicitur a verbo φθίνω, *tabesco*. Usurpatur de ægris, & de morbis tabem conjunctam habentibus. Vide Foes. p. 654. Dieter. n. 895. seq.

PHTHINOPORON, φθινόπωρον. Vide *Autumnus*. Dieter. n. 893.

Phthisicus, φθισικὸς, idem quod φθινώδης. Vide *phthinodes*, *Phthisis*.

* Phthisis, φθίσις, Latine *Tabes* dicitur: accipiturque communiter vel late pro omni corporis, aut partis extenuatione, macritudine, & consumptione; & ita coincidit cum vocab. *Atrophia*. Rul. & Johns. in Lex. Vel proprie, & stricte φθίσις vocatur corporis *tabes*, *& consumptio* colliquativa, cum tussi, sputo purulento, aliisque symptomatibus, proveniens ab ulcere pulmonum, vel etiam alterius visceris nobilioris sanguinei, sanguinis dispositionem ulcerosam, & lixiviosam supponente. Legantur, præter veteres, ex recentioribus Vvillis Pharmac. Rat. P. II. s. 1. cap. 6. Sylv. Pr. Med. l. 4. tr. 4. Crist. Benettus Theatr. Tabul. Barbette l. 3. P. M. c. 2. Dicitur & φθόη. In hujus causa, ex acido præternaturali deducenda, hodieque nonnullos Doctores sibimetipsis, & aliis imponere, & ex falsa hypothesi ægris acria, & alcalica commendare, cum præsentissimo vitæ periculo, remedia, docuit experientia. Ægri hoc morbo correpti dicuntur *phthisici*.

* Phthoe, φθόη, idem quod φθίσις. Dieter. n. 898. Legitur apud Hipp. 7. aph. 87.

Phthois, φθοῒς, *pastillus*, *placenta* dicitur Græcis, contracte φθοῖς. Legitur apud Hipp. in Spur. ad l. 1. de morb. mul. III. 11, 26. 30. l. 2. LXXXIIX. 9. 10. Inde Diminutivum φθοΐσκος *pastillus*, *trochiscus*, quod legitur d. l. 1. LXXX. 8. C. 45. & l. 2. LXXXVII. 3. adde Foes. p. 655. seq.

Phthora, φθορὰ, generaliter *corruptionem* significat: Hippocrati vero idem quod ἀποφθορὰ, & *abortum*, hoc est fœtus imperfecti ejectionem denotat. Vide *Abortus*.

Phthorios, φθόριος, dicitur de medicamentis abortum, sive φθορὰν promoventibus. Alio nomine *Ecbolia*, ἐκβόλια dicitur. Gorr. Castell.

* Phthoropoeos, φθοροποιὸς, idem quod φθαρτικὸς, *deleterius*. Vide *phtharticos*. Adde Jul. Alex. Not. in Gal. l. 2. de Antidot. p. m. 738.

Phusca, φοῦσκα, videtur respondere Latino *posca*, si Æginetæ descriptionem attendimus; siquidem ex aceto, & aqua paratur. Ab Ætio tamen potus ita dicitur, in quo ebur aliquandiu maceratum ceræ instar emollescit, ut flexile in quodcunque opus tractetur, l. 3. c. 80. 81. citante Gorræo.

Phycis, *phycen*, φυκὶς, φυκὴν, nomen *piscis saxatilis*; de quo vide Aldrov. l. 1. de pisc. c. 8. adde Linden. Ex. V. §. 36.

Phycotyche, φυκοτύχη, nomen est Emplastri, ad omnia ulcera, præsertim in ano, vel sede, commodi, apud Ætium, notante Gorræo.

* Phygethlon, φύγεθλον. Vide *panus*.

Phylacterios, φυλακτήριος, olim dicebatur amuletorum, & remediorum magicorum præbitor, teste Keuchen. in proleg. ad Sammon. p. 68.

Phyllon, φύλλον. Vide *Folium*. Apud Hipp. etiam strictius accipi videtur pro herbis, & foliis hortensibus condimentariis, l. 2. de morb. XXXIX. 8. XXX. 7. adde Foes. p. 668.

Phyllotroges, φυλλοτρῶγες, vocantur *oleribus victitantes*, & ita μικροτράπεζοι, tenui victu utentes. Lind. Ex. XVI. §. 166.

* Phyma, φῦμα, Lat. *Tuberculum*, generaliter dicitur omnis tumor p. n. erumpens, præsertim in exteriori ambitu corporis, vel alicujus partis, a causa interna proveniens. Deducitur a φύομαι, e terra nascor. Comprehendit igitur abscessus, pustulas, ulcera, &c. Vide Foes. d. l. & Dieter. n. 911. Stricte vero glandularum inflammationes mox erumpentes, & ad suppurationem attendentes significat. Galen. l. 2. de art. cur. ad Glauc. c. 1. & Ægin. l. 3. c. 22.

Phynon, φυνὸν, nomen est *Collyrii*, apud Cels. l. 6. c. 6. citante Gorræo.

Phyrama, φύραμα, generaliter notat omnem *massam mistam*, & subactam, liquoreque maceratam, a φύρω, *misceo*, quod idem est ac φορύσσω, de quo supra. Præsertim vero *farina aqua macerata*, & subacta in panificio φύραμα dicitur: Specialiter tamen hoc quoque nomine venit genus quoddam *Ammoniaci thymiamatis*, ita dictum, quod cum terra, arenis, & calculis mistum sit. Gorræus.

Physa, *Physodes*, φῦσα, ἡ φύση, φυσώδης. Vide *Flatus*.

* Physema, φύσημα, φύσησις, præter communem significationem, qua idem fere notat, quod φῦσα, *flatum*, inflationem, tumorem flatulentum, peculiariter quoque hoc vocabulum tribuitur *resinæ piceæ*, quæ πτυΐνη vocatur a Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 12. l. 2. c. 3. & 10. l. 3. c. 4. l. 7. c. 3. Adde J. Alex. in not. ad Gal. d. l. 2. c. 3.

† Physica remedia, Octavio Horatiano, quæ fine manifesta ratione prosunt. Scholiast. ad marg. l. 1. c. 27.

Physica, φυσικὴ, quid significet, ex Philosophicis patet, videlicet eam scientiam, quæ corporis naturalis, qua naturalis, essentiam, causas, & affectiones explicat. Hinc & *Physicus* dicitur Philosophus naturalis, Gal. in pr. com. ad Hipp. de nat. hum. qui nullum naturæ opus velit intactum relinquere, l. 11. de U. P. c. 18. princ. Nihilominus usus quoque obtinuit, ut & Medici vocentur *Physici*, quatenus omnia in naturæ utilitatem dirigere debent. Vide *Poliater*.

Physigra, φύσιγρα, vocatur *caulium*, *exoticus*, &

& maxime pars ejus concava. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Erot. On. p. 108. b. Gorr.

Physinx, φύσιγξ, *fistulam*, vel canalem concavum significat, caulem cavum, vel *scapum*. Hipp. aliquoties usus l. de fistul. I. l. 1. 2. 7. 8. Vide Foes. p. 670.

* Physiognomia, φυσιογνωμία, dicitur ars, quæ de hominis natura judicat ex externo habitu corporis. Unde & illa signa, ex vultu, & facie desumpta, vocantur *physiognomonica*. Hanc artem integro volumine exposuit Joh. Bapt. Porta l. de humana *Physiognomia*. Huic arti nimium attribuisse Paracelsum, passim ex illius scriptis constat; quemadmodum & Crollium de Signaturis. Enimvero licet non penitus reiicienda videatur, quam & Gal. aliquoties commendavit, v. g. l. 2. de Temp. c. 6. l. 5. de Hipp. & Pl. decr. c. 5. l. quod an. mor. seq. temp. corp. c. 7. in multis tamen quoque esse fallacem, experientia satis superque hactenus docuit.

* Physiologia, φυσιολογία, ἢ φυσιολογική, vel idem est quod Physica; vel specialiter in Medicina ea dicitur pars ministra, quæ explicat tres res secundum naturam, puta Sanitatem, Causas ejus, & Accidentia, in rebus naturalibus corporis humani fundatas. Videantur passim Institutionistæ recentiores, & in specie Dogmata Nostra part. I. p. 13. seq.

* Physis, φύσις. Vide *Natura*.

Physocele, φυσοκήλη, idem quod *Pneumatocele*; de quo paulo inferius.

Physte, φύστη, dicitur *massa non subacta*, saltem nonnihil irrigata, nondum vero exacte intrita, aut non multum subacta. Linden. Ex. XVI. §. 153.

Phytalia, φυταλία, vocatur *postrema hyemis pars*, sic dicta a veteribus, quod eo tempore insitiones optime fierent. At φυταλιά, locus est vitibus, aliisque arboribus consitus, apud Hom. Gorræus.

Phytane, φυτάνη, vocatur Hipp. *plantandi*, vel serendi *tempus*. Gal. in Expos. voc.

Phyteuterion, φυτευτήριον, *plantarium*, vel surculorum in terram plantatorum congeriem significat. Legitur apud Hippocr. de nat. puer. XXIV. 1. XXV. 2. 11. Foes. p. 671.

Phytice, φυτική, vocatur *anima vegetativa*, & quæ cum brutis nobis communis est, C. Hofm. Com. in Gal. U. P. n. 1144.

Phytologia, φυτολογία, Schrodero dicitur pars Pharmacologiæ, quæ agit de vegetabilibus, & plantis, l. 4. in princip. φυτὸν enim *plantam* significat.

Phyximos, φύξιμος, quasi φεύξιμος, *qui effugi*, vel *vitari potest*. Usurpatur ab Hipp. de morbo benigno, & ad salutem vergente, l. de intern. aff. II. 9. Sumitur & active de eo, quod mala fugare potest. φύξιμος βωμὸς, *ara salutis*, vel *asylum*, ad quam confugitur securitatis gratia. Foes. pag. 669.

* Pia *Mater*, dicitur membrana tenuior, μήνιγξ, cerebrum immediate involvens, ad differentiam exterioris, & crassioris, quæ Dura dicitur. Vide *Durus*. *Mater*.

Pialos, πίαλος, aut πιαλέος, *pinguis*. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXV. 11.

Pianteria, πιαντήρια, dicuntur *edulia*, *quæ pinguefaciunt*, & obesum reddunt corpus. Hipp. l. 2. de L. I. hom. XI. 2. a verbo πιαίνειν, *pinguefacere*: quod legitur l. de morb. mul. LXXXII. 2. adde Foes. p. 506.

Piar, πῖαρ, *pingue*, vel *pinguedinem* significat, idem quod πίειρον, aut πιρόν. Legitur apud Hippocr. l. de nat. puer. XXI. 7. XXXIII. 7. l. 2. de morb. mul. LXXXV. 14. l. de Ulcer. XI. 3. Foes. dict. loc.

Piattones, ex Italico idiomate in Latinum translati, vocantur pediculi inguinum, vel pubis latiusculi, & plani in cute hærentes, quemadmodum & aliquando sub axillis, & oculorum ciliis. Legitur in Marcell. Cumani Observationibus apud J. H. Velschium in Sylloge Consil. & Observ. Med. Cent. I. Obs. 80. p. m. 80. Vide *pediculus*.

Pieiros, πίειρος, ἢ πιερὸς, *pinguis*. Legitur de facultate, Hippocrat. l. de nat. puer. XXIII. 22. XXXIII. 2. 3.

* Pica, κίσσα, κίττα, æquivocum est. Primo significat avem, e corvino, vel corvicum genere; cujus historiam, & varias species, cum usu, vide apud Aldrov. l. 12. Ornith. c. 11. seq. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 68. Deinde est nomen morbi, qui & *Malacia*, μαλακία, item *Picatio*, κίττωσις, dicitur; estque appetitus depravatus, & vitiosus rerum ad nutritionem ineptarum, aut certe incongruarum, vel quoad quantitatem, vel qualitatem, cum languore, anxietate, & quandoque deliquio animi, proveniens a miasmate quodam inexplicabili, fermentum ventriculi, & nervosas partes afficiente, Affectus fœminis, præsertim gravidis, familiaris. Rarissime masculos quoque infestat. Appetuntur vero varia, acida, acerba, acria, terra, testæ, creta, carbones, imo & aranei, panni veteres, putria coria, & alia a natura alias aliena, & exosa. Vide Dieter. n. 113. Eph. N. Cur. A. II. Obs. 209. Rarissima legitur *Picæ* species, qua mulier quædam in Anglia laborabat, excipiens ventum ore aperto e follibus inversis propria manu motis impulsum, in Henr. Oldenburg. Act. Philos. An. 1667. m. Novembr. Viros pro gravidis uxoribus hoc affectu laborasse, legitur d. l. Obs. 215.

C. Rejes C. El. q. 50. n. 5. Helmontius quidem ad uterum referre conatur, l. de Magn. vuln. cur. n. 162. quomodo causa hæc in viros cadet, qui hoc quoque morbo laborant?

Picacismus, vide *picatio*, *Dropax*.

† Picans sapor, sive Recens Italis; de quo Merc. de Comp. med. l. 1. c. 18.

Picans, dicitur vinum, quod gustui singularem suavitatem infert, & adumbrata velut imagine formam excellentem exprimit. Plerumque cum recenti, & dulci conjungitur. Legitur aliquoties apud Bernardin. Cajum de Aliment. cap. 28. p. 109. seq. Dicitur & *Mordax*, Andr. Chiocc. q. Pilos. & Med. l. 1. q. 4. p. m. 41.

* Picatio, homonymum est apud Latinos. Vel enim idem significat, quod *Pica*, πίτωσις, Gal. l. 1. de sympt. caus. c. 3. & 7. *Picaceus affectus* dicitur, Rejes d. l. Vel est nomen remedii, Gr. πίτωσις dicti; estque species dropacis. Vide *Dropax*. Dicitur & *picacismus*. Schenk. synt. comp & præscr. med. p. 271. 274. seq. Unde & illi, qui adhibent, πιττωταὶ, *picatores* vocantur. Gal. l. 7. meth. med. c. 7. Adhibetur ad atrophiam tollendam, d. l. & l. 14. cap. 16. Ceratum διαπίσσης πονηρὸν, sive *picatum* vocat, cap. 1. de fract. t. 21. Adde Rolf. O. & M. M. Sp. l. 4. s. 9. p. 2. c. unic.

Picerion, πικέριον, Hippoc. idem est quod βούτυρον, *butyrum*. Hippocrat. l. 1. de morb. mul. LXXXIIX. 28. lib. 2. XII. 31. XIV. 14. 16. Foes. pag. 507.

Picota, dicitur ægritudo consistens in pustulis minoribus rubri coloris; vocatur & *Sarrampio*. Vital. de Furno Medic. c. 264. fin.

* Picrocholos, πικρόχολος, Hippocr. dicitur *homo amara bile abundans*, 2. de R. V. I. A. t. 29. & alibi. Vide Foes. d. l. Transfertur vero etiam ad iracundos, qui iram gravem fovent, qui & πικροὶ, *amarulenti*, & ὀξύθυμοι vocantur. Hipp. d. l. t. 44. Πικρόχολοι τὰ ἄνω, sunt illi apud Hippoc. qui in superioribus partibus, puta in ventriculo, bilem coacervant, & quibus inediam molestissimam esse scripsit, d. l. t. 29. Gal. in com. ad h. l.

Picros, πικρός. Vide *Amarus*, *Picrocholos*. *Hiera*. Aliquando etiam pro *acri* sumitur. Ita πικρὸν piper dicitur; & πικρότης vini non ejus amaritudinem, sed acrimoniam denotat. Linden. Ex. X. §. 116.

Picus, πελεκὰν, ξυλοκόπος, δρυκόπος, nomen avis, quæ arbores rostro tundit, & perforat; cujus historiam, species, & usum in cibo tradit Aldrov. l. 12. Ornith. c. 30.

Piesma, πίεσμα, dicitur *retrimentum* quodlibet post expressionem relictum. Dicitur & ἐκπίεσμα, Galen. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. l. 1. c. 8. l. 3. cap. 1. l. 13. M. M. c. 15. Jul. Alex. in not. ad h. l. Vocatur alias & ἀπόθλιμμα. Adde Foes. p. 506.

Piester, πιεστὴρ, πιεστήριον. Vide *prælum*.

Piestron, πίεστρον, vocatur *Instrumentum Chirurgicum*, quo usus Hipp. ad contundenda ossa capitis in extrahendo fœtu mortuo. Latine *pressorium*, aut *Contusorium* redditur ab Interpretibus. Legitur l. 1. de morb. mul. XCVI. 4. Dicitur alias ἐμβρυοθλάστης, Gal. in Ex. voc. Hipp. Adde Foes. p. 507. Vide *Embryothlastes*.

Pietas, εὐσέβεια, caput virtutum, & anima Medicinæ merito habetur. Linden. Ex. II. §. 17. Rectissime vero negavit Gal. veram *pietatem* consistere in hecatombis sacrificandis, aut aliis pretiosis suffumigiis; sed in notitia propria, & eruditione aliorum, quid sit vera sapientia, bonitas, &c. l. 3. de U. P. c. 10. Clarius expressit laud. Lind. Ex. III. §. 8. *Pietatis* exercitium consistit cum in vero cultu Dei, tum in fideli executione muneris suscepti. Et per hanc Medici se Deo gratos, hominibus charos, actisque operibus prosperos, inclytos, opulentos, beatos reddunt, §. 3.

Pigmentarius, μυρομώλης, μυρεψὸς, *unguentorum institor*, qui unguenta vendit, Rhod. ad Scrib. n. 22. *Pigmenta* enim inter medicamenta habentur.

† Pigmentum, potio ex melle, vino, & pulvere calidarum rerum, cum adjurationibus propinata. Tagault. l. 1. c. 4.

Pigritia, *Piger*, ἀργία, ἀργὸς, vide *Ignavia*, *Argos*.

Pila, σφαῖρα, *globulum lusorium* notat, ad corporis exercitia ludicra pertinet; de quo exercitio Gal. integrum conscripsit libellum, de parvæ *pilæ* exercitio inscriptum. In specie & oculis conferre, docet ex Gal. Linden. Ex. VI. §. 48. *Pilæ* quoque vocantur globuli plumbei, qui vi ignis e tormentis exploduntur. *Pilæ* porro dicuntur vasa, vel lignea, in quibus veteres frumenta contundebant, Rhod. ad Scribon. nu. 74. Vel Pharmaceutica, lapidea, fictilia, ænea, in quibus semina, & nuclei teruntur, aliaque diversi generis subiguntur, & miscentur, quæ hodieque sub mortariis comprehenduntur. Vveker. Ant. Gen. l. 3. c. 49. *Pilam* aliquando pro *pilulæ* usurpari, testatur Keuchen. ad Samon. p. 121.

Pilabella, idem quod *pelada*. Forest. loc. ibidem citat. Vide *pelada*.

Pilaris *morbus*, vide *Trichiasis*.

Piletos, πιλητὸς, dicitur *ex lana*, *vel pilo coagmentatus*. Dicitur de amiculis, quæ vocantur πιλητὰ κτήματα, apud Gal. l. 1. de U. P. c. 13.

Pileus, πῖλος, πίλημα, *pileolus*, πιλίον, quid sit, notum est. Pertinet quoque ad Pharmaceutica *pilei delicati*, ἁπαλὰ πιλήματα, Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. vide *Cucupha*. Inter Chirurgica quo-

quoque instrumenta refertur *pileolus* argenteus (hodieque etiam ex ligno, cera alba efformatus) undique in vertice perforatus, qui exulceratis papillis nutricum applicari solet pro lactatione commodiori. Vid. Scultet. Arm. Chir. Part. 1. Tab. XIII. fig. 7.

Pili *Zenij*, sunt pili circa caudam leporum nascentes. Dorn. Rul. & Johns.

Pilicrepi, vocabantur olim Balneatores, vel eorum ministri, qui pilis, globulisve pice illitis per præfurnium in fornaculam actis, ignem excitarunt. Ant. Fumanell. de Baln. mox a princip.

* Pilopoeeticos, πιλοποιητικός, dicitur de κονίᾳ, sive *Lixivio*, quo *Coactores lanarii* utuntur, ad cogendas, & parandas lanas. Πιλοποιός enim *Coactiliarium*, vel *coactorem lanarium* significat; sive sint pilei, sive aliæ etiam vestes, ex lana, villisque confectæ, quæ *Coactilia* dicuntur. Foes. pag. 508. Gorr. Rhod. ad Scribon. n. 230. C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 883.

Pilos, πῖλος, vide *pileus*. *Pilopæoticos*.

Pilula, καταπότιον, σφαιρίον, Lat. etiam *Catapotium*, medicamentum siccum globuli formam habens, quod deglutiri debet integrum ad fallendum amarum, & ingratum saporem, juxta proverbium: *Pilulæ*, & injuriæ non masticandæ, sed deglutiendæ sunt. Sunt vero *purgantes*, *& alterantes pilulæ*: quarum Catalogum, & historiam vide in Pharmaceuticis, præsertim Vveker. Ant. Gen. l. 1. c. 44. & Spec. l. 2. s. 38. Morell. Form. rem. l. 1. sect. 3. c. 5. Schroder. l. 2. c. 73. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Dispens. Norimb. & Augustan. Sunt tamen quidam, qui *Catapotia* a *pilulis* distinguunt, & illa de Bolis majoribus exponunt, teste Rhod. ad Scribon. n. 87.

Pilus, θρὶξ, in casibus obliquis, & plurali numero, per τ, τριχὸς, τρίχες, quid sit, etiam pueris notum est. Controversiam arduam, An in numerum partium recipiendi sint *pili*, nec ne? non est hujus loci ventilare; quamvis non dissimulemus, nobis magis placere affirmativam. Bartholinus vero negativam tueri conatur, lib. 3. Anat. sed rationibus minus solidis, cum petitionem ejus, quod est in principio, in plerisque committere videatur. *Pili* alii sunt congeniti, alii postgeniti. Dantur & *pili* præternaturales: vide *Trichiasis*. Plura de *pilis* vide apud Barthol. d. l. adde Dieter. n. 394. vide *Thrix*. *Pilorum* formam, & figuram ope Microscopii deprehensam vide descriptam in Bonetti Med. Septentr. l. 1. sect. 1. c. 1. in princ.

Pilum, idem quod *Pistillum*. Vide *pila*.

Pimele, πιμελὴ, *pinguedo*. Vide *Adeps*.

Pindo, h. e. *pilo tundo*. Keuchen. ad Sammon. p. 185.

Pinealis *Glandula*, vide *Conarium*.

Pineatum, vocatur medicamentum, quod *nucleos pini* potissimum, vel instar basis, recipit. Ita *Confectiones pineatæ*, sunt Morsuli, vel Tabellæ ex *pineis nucleis* paratæ: & *Unguentum pineatum* describitur a For. l. 2. Chir. O. 9. Schol.

* Pinguedo, πιμελὴ, πῖαρ, πίειρον, λίπος, vide *Adeps*. Adde Bartholin. l. 1. Anat. cap. 3. quamvis dubii adhuc simus, an suffragium nostrum tribuere debeamus, quod inter humores retulerit, & e partium solidarum classe removere ausus sit. *Pinguedines Officinales*, quæ & *Axungiæ* dicuntur, vide apud Schroder. l. 2. c. 32. *Pinguedo mineralis*, quid sit, vide in Theatr. Ch. Vol. IV. p. 426. *Pinguedines* per alias *pinguedines* tolli, patet ex smegmate, Th. Chym. Vol. VI. p. 57. *Pinguedinosa* dicuntur quævis *pinguia*. Rul. & Johns. in Lex.

* Pinna, idem quod *penna*, vel *Ala*, πτερύγιον: v. g. *pinnæ* apum, aquilæ, vid. Rhod. in Lex. Scribon. Ita *pinnæ* nasi vocantur *Alæ* narium, Gal. in def. Barthol. lib. 3. An. c. 10. vide *Ala*. Auris quoque externæ pars superior, & latior nonnullis *pinna*, aliis *Ala* vocatur. Id. d. l. c. 9. p. 522. *pinna*, Gr. πίννα, est etiam species Ostraceorum, vel Testaceorum; cujus descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrov. l. 3. de Exang. cap. 76. Junge Chiocc. Mus. Calc. s. 1. p. 46.

Pinnoter, est species parvi Cancri; quem descripsit Paræus Chir. l. 24. c. 21.

Pinodes, πινώδης, *sordidus*, idem quod οἰσυπηρός. Dicitur enim de lana succida, sive *sordida*. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXV. 6. 7. Alias & πινόεν vocatur, d. loc. LXVI. 11. & lib. 2. de morb. XIII. 27. XII. X. 12. Derivatur a πῖνος, quod idem ac ῥύπος, *sordes*; significat vero & *vinum hordeaceum*, aut quod e sordibus vellerum elutis conficitur. Vide Foes. p. 508. seq.

Pion, πῖον, significat apud Hipp. *pingue*, & *dulce* cum in lacte, tum in sanguine, Hipp. l. de nat. puer. XXI. 11. l. 3. de Morb. XXV. 24. l. de nat. mul. XXIX. 104. l. 1. de morb. mul. C. 26. l. 6. Epid. aliquoties. Vide Foes. d. l. πῖον etiam *pinguem* denotat. Dieter. n. 685.

Piperinæ *Thermæ* in Helvetia; quarum descriptionem legere licet apud Hildan. Oper. p. 657. seq.

Pipisco, πιπίσκω, significat *propino*, potui exhibeo. Hippoc. l. de Loc. in hom. XXXIII. 11. XXXIV. 2. XXXIIX. 9. 11. &c.

† Pisces bestiales, Bernard. Gordonius, Belluæ marinæ, part. 7. c. 14.

† Piscis asellus, vulgo Canis. Aquapen. de form. fœtus c. 3. part. 1.

Piscis, ἰχθὺς, vide *Ichthys*. *Echeneis*.

Piso, idem quod *Mortarium*. Keuchen. ad Sammon. p. 185.

Pissanthos, πισσανθος. Vide *Orrhopisse*. Lat. *Picis flos*.

Pissasphaltos, πισσάσφαλτος, *pissaphaltum*, bituminis genus est, aut nativum, quod Epiri ad Apolloniam gignitur; ita dictum vel quod naturaliter mixta sit bitumini pix, ut scribit Plin. l. 24. H. N. c. 7. vel quod bitumen oleat, ut Diosc. tradit, l. 1. cap. 100. Aut factitium, mixtum pici bitumen, quod pro Mumia venditant; ut est apud Schrod. l. 4. cl. 2. n. 396. l. 5. cl. 1. n. 23.

Pisselaeon, πισσέλαιον, dicitur *oleum picinum*, compositum est medicamentum ex pice, & oleo mixtis. Gal. lib. 1. de C. M. S. L. c. 3. & l. 2. cap. 1. Dioscor. l. 1. cap. 9. Verum aliis idem est, quod πισσανθος, sive *pix liquida*. Gorr. Schroder. d. l.

Pisse, πίσση, latine *pix*. Est fluxus ex accensis tædis, vel pars resinosa ex arboribus per senectutem nimia pinguedine quasi strangulatis; de qua videatur Schroder. l. 4. cl. 2. nu. 397. Πίσσα ὑδωωτὴ, hoc est *pix condita aromatibus*, & suaveolens, aliquoties legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXIII. 17. CXXIII. 17. 18. & l. 2. LXXXIV. 7. Vide Foes. p. 510. Alias *pix* quoque πισσήρον vocatur, Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 3.

Pisseros, πισσηρός, epitheton Ceroti, quod ex cera, oleo rosato, & pice arida componitur, Latine *Ceratum picatum*; item *Tetrapharmacum*; cujus aliquoties meminit Hippocr. l. 2. de morb. mulieb. XXXIIX. 14. LVI. 17. 3. de fract. t. 3. 23. & 2. de art. t. 47. adde Foes. d. l.

Pissoceros, πισσόκηρος, vocatur *crusta alveorum*, & tectorium, ceræ veluti initium, estque secundum operis apum veluti fundamentum. Gorr.

Pissosis, πίσσωσις, vel πίττωσις. Vide *picatio*.

Pistare, id est *contundere*. Rul.

Pistatio dicitur, quando materia quædam vasi inclusa massa panis incrustatur, & coquitur. Ita paratur oleum quoddam lubricorum, quando hi aliquandiu putrefacti una cum vase vitreo illos continente massa panis incrustantur, & coquuntur, ita in liquorem flavum crassum, & oleosum facessunt, contra dolores arthriticos lancinantes externo usu laudatum, si prius filtretur. D. Etmull. ad D. Lud. Ph. p. 422.

Pistillum, ὕπερος, & ὕπερον, 1. de artic. t. 15. Vide *Hyperos*, *Cercis*.

Pistos, πιςὸς, æquivocum est apud Græcos pro diversa derivatione. Si a πείθω, & πίςις, *fides*, deducitur, significat *fidus*, fide dignus. Si vero a πίνω, *bibo*, idem est ac πότιμος, *potabilis*; & dicitur de medicamentis fluidis, & potabilibus. Linden. Ex. XIII. §. 323.

Pisum, πίσον, inter legumina pertinet, & cum fabis habet cognationem. Galen. l. 1. de Al. fac. c. 22. Bruyerin. de re cibar. l. 7. c. 2.

Pithecoides, πιθηκοειδὴς, *simiæ formam habens*: dicitur de animalibus *simiæ* confinibus, quæ Gal. ad Anatomicas exercitationes elegit, ut & *simias* ipsas, l. 6. An. adm. c. 3.

Pitheros, πιθηρὸς, idem quod πίαρος, id est *pinguis*. Usurpatur ab Hipp. de terra *pingui*, l. de A. L. & Aq. LVII. 4.

Pithex, πίθηξ, Lat. *Simia*, dicitur animal quadrupes, homini maxime simile; cujus descriptionem tradidit, cum usu, Aldr. l. 3. de quadr. dig. vivip. c. 5.

Pittacium, πιττάκιον, proprie significat tabulam e pice paratam, vel pice obductam. Attribuitur vero etiam panno medico, qui medicamento illitus affecto loco imponitur. Differt latitudine majori a splenio. Occurrit apud Cels. l. 3. c. 10.

Pittosis, πίττωσις, vide *picatio*. Et πιττωτὰ medicamenta e *pice parata* vocantur, apud Gal. & Æt.

* Pituita, φλέγμα, vide *phlegma*.

Pituitaria *Glandula* dicitur, quæ excrementa cerebri e ventriculis per infundibulum excipit: describitur passim ab Anatomicis, præsertim Bartholin. Anat. l. 3. c. 6. p. 487. Vvillis Anat. cerebr. c. 12. &c.

* Pityina, πιτυίνη, vide *physema*.

Pitylisma, πιτύλισμα, dicitur *gesticulatio manuum*: unde & verbum πιτυλίζω, *manibus gesticulor*; quod refertur inter corporis exercitia a Gal. l. 2. de san. tu. c. 10. Deducitur a πίτυλος, quod proprie significat strepitum, vel sonum aquæ remo percussæ. Foes. p. 510.

Pityocampe, πιτυοκάμπη, vide *Eruca*.

* Pityriasis, *pityron*, *pityrodes*, πιτυρίασις, πίτυρον, πιτυρώδης, vide *Furfur*.

Pix, πίσση, vide *pisse*.

† Placenta suminalis, Alexander Tralian. l. 7. c. 1. libum suminale, Ibid. c. 2. ἴτριον, placenta quædam prætenuis. De qua Athen.

Placenta, μάζα, vide *Massa*, *Maza*, æquivocum est apud Latinos. Vel enim denotat proprie varias eduliorum species, subactas ex caseo, lacte, melle, farina, &c. de quibus Gal. de bon. & mal. succ. c. 4. vel in Anatomicis *placenta* appellatur rotunda illa massa, tempore graviditatis in utero occurrens, quæ infinitis acetabulis constat, & *Hepar uterinum* vocatur; cujus historiam vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. lib. 1. c. 36. Harv. de gen. Anim. Addit. 5. *Placentæ* quoque *rosaceæ* vocantur folia florum Rosarum, per exsiccationem, & comprehensionem cohærentia, in Officinis venalia, pro Epithemate capitis.

tis. Legitur & in Morley Coll. Ch. Leid. c. 363.

PLACITIS, πλακίτις, est species *Cadmiæ* factitiæ, in fornacibus crustarum modo concretæ. Gorr. Vide *Cadmia*.

PLACUS, πλακοῦς, ἡ πλακόεις, vocatur *panis crustaceus*, placenta crustacea; siquidem Græc. πλάκες *crusta* dicuntur J. Alex. l. 8. Sal. c. 9.

* PLADAROTES, πλαδαρότης, *affectus palpebrarum* internæ partis, in qua molliuscula corpora lævia maxime decolora oboriuntur. Gal. l. Introd. c. 15. Vocatur & *Morum*: de quo vocab. supra.

* PLADOS, πλάδος, dicitur omnis *humiditas superflua*, quæ partem aliquam languidam, & flaccidam reddit. Hipp. l. 1. Epid. s. 2. t. 11. adde Gal. in comm. 2. de R. V. I. A. t. 34. 3. de fract. t. 19. & alibi. Inde & verbum πλαδᾷν, *nimio humore diffluere*, l. de A. L. & Aq. XXV. 11. & Adjectivum πλαδαρὸς, *humidus*, mollis, *laxus*, præ nimio humore: & de variis rebus dicitur; de carnibus, l. de int. aff. XLIII. 3. de sputo, l. 1. de morb. muliebr. XXV. 4. de dejectionibus, 3. de R. V. I. A. t. 7. de ulceribus, Castell. & Gorr. Aliquando & *insipidum* significat, præ nimia scil. humiditate, l. de vet. med. XXIV. 26. XXVII. 6. 11. 14. adde Foes. p. 511.

PLAGA, πληγὴ, Latinum accipitur late pro *omni morbo*; & stricte pro morbo externo, & vi quadam inflicto.

PLAGIOS, πλάγιος, *obliquum*, & ad *latus aliquod reclinatum* significat. Aliquoties legitur de situ fœtus p. n. ad partum, apud Moschion. de morb. mul. c. 146.

* PLAGULÆ, σπλῆνες, σπληνία, vocatur *Splenia*, h. e. panni linei, & pulvini, vel madefacti, vel compacti, vel cerato aliquo imbuti. Suntque firmamenta fasciarum, quæ ὑποδεσμίδες dicuntur, in fracturis, aut luxationibus, quæ os repositum, & confirmatum continent, prohibentque inflammationem. Hipp. 1. de fract. t. 32. & 3. de iis, q. in medic. t. 11. *Splenia* quoque dicuntur *linteolæ oblonga*, ut & Emplastra magis, quam lata fronti imposita, & deligatione firmata ad mitigandum dolorem, aut alium quempiam usum. Keuchen. ad Sam. p. 89. 90. Legitur & in Græco σπληνίσκος, lib. 2. de Morb. XIIX. 12. Junge Foes. Oec. p. 579. seq.

PLANCUS, λείπους. Vide *Leiopedes*.

PLANETES, πλανήτης, *errabundus*, vagus, *erro*. Usurpatur ab Hip. de morbis, & in specie de febribus nullum certum periodorum ordinem habentibus, 3. aph. 22. & alibi. Vide Foes. p. 511. & Dieter. n. 686. *Planetæ* alias Astronomis dicuntur stellæ, ut ex illorum scriptis addiscendum. Eorum nomina a Chymicis quoque translata esse ad metalla, patet ex horum monumentis; v. g. *Sol auro* tributus, *Luna Argento*, *Venus Cupro*, &c. de quibus singulis in suis locis, & literis propriis.

PLANIPEDES, λείποδες, idem quod *Planci*, vide *Lejopodes*.

* PLANITIES, πεδίον, dicitur de solea, sive *planta pedis*. Vide *Pedion*.

* PLANTA, apud Latinos homonymon est; vel enim respondet Græco φυτὸν, vide *Phyton*; vel Græco πεδίον, vide etiam superius *Pedion*. *Planta noctis*, Arab. *Benath* vocatur asperitas, pruritus, & pustulæ parvæ, quæ plerunque in frigore noctis post desudationem, & obstructionem pororum cutis ex ambienti frigore oriuntur. Avic. l. 4. fen. 7. tr. 3. c. 10. Jung. M. Aurel. Sever. l. de epinyct. & roseol. p. 130.

PLANTARIS MUSCULUS, dicitur pedem extendens; respondetque *Palmari* in manu. Barthol. l. 4. Anat. c. 13. p. 582.

PLASTICUS, πλαστικὸς, i. e. *formans*. Ita dicitur δύναμις πλαστικὴ, facultas, vel virtus formatrix inesse semini masculo in generationis negotio; estque nihil aliud, quam anima vegetativa, sive principium illud vitale activum, e motu intrinseco, & locali resultans, ovuli fœminei corpusculum fœcundans, & ex illius materia corpusculum cum suis membris, & partibus efformans. Injuriam igitur fecit veteribus Blancardus, quando in Lexico scribere non est veritus, illam vim plasticam fuisse apud veteres asylum ignorantiæ, ita ut quod non recte explicare poterant, vocaverint vim plasticam. Enimvero non accidentale quid per δύναμιν πλαστικὴν voluerunt intellectum, sed ipsum spiritum in aerei seminis substantia comprehensum: uti hoc egregie demonstravit ὁ θεῖος Casp. Hofm. l. 1. de generat. hom. cap. 1. seq.

PLATÆ, πλάται, idem sunt quod ὠμοπλάται, *scapulæ*, *scoptulæ*: & legitur ap. Hipp. l. de loc. in hom. XI. 3. seq. adde Foes. pag. 512. Vide *Omoplatæ*.

PLATAMON, πλαταμὼν, vocatur petra e mari prominens lubrica, lævis. Gal. in Ex. voc. Hipp. Foes. d. l.

PLATEA, Ant. πελεκὰν, nomen avis fluviatilis, rostro cochlearis formam habente, vide *Pelecanus*. Lang. ejus industriam laudat, l. 2. ep. 2.

PLATIASMOS, πλατιασμὸς, Gorræo dicitur vitium oris, cum, eo nimium diducto, sermo male promitur.

PLATYOPHTHALMON, πλατυόφθαλμον, cognomen *Antimonii*, sive στίμμεως, sed fœminæ, quod proprie στίβι dicitur. Nomen inditum, quod a mulieribus ad comparandam oculi gratiam usurpatur. Gorr.

* PLA-

* PLATYSMA, πλάτυσμα, non solum de *Lato musculo* usurpatur, vide *Latus*: Verum etiam quicquid in latum extenditur, hoc nomine venire potest. Ita in Chirurgicis *linteum latum*, cui emplastrum illitum est, πλάτυσμα appellatur. Gal. l.4. de C. M. P. G. c.14. Ita Ætius l.9. c. 48. *laminam ferream* vocat πλάτυσμα σιδήρυ, notante Gor.

PLATYS, πλατὺς, vide *Latus*. Πλατεῖαι quoque vocantur *Lumbrici lati*. Forest. lib. 21. Obs. 26. in Schol.

PLAUTUS, idem quod *Plancus*, h. e. pedes planos habens, λαίπυς. Casp. Hofm. ad Gal. l. de U. P. n. 137.

PLECHAS, πληχὰς, aliis & πλιχὰς. Vide *Gressura*.

PLECTANE, πλεκτάνη, *plicam*, *plexum*, & complicaturam significat. Legitur apud Hipp. l. de Venis XXI. 2. de venis capillaribus, aut surculis minoribus. Et verbum πλεκτανᾶσθαι, h. e. *instar cirrhorum dispergi*, de venarum plexura intricata in hepate, d. l. XXV. 12. πλεκτάναι quoque dicuntur Cornua uteri. Vide *Cereæ*, *& Polypi brachia*, & cirrhi, Lat. *flagella*, quibus adhæret. Vide *Polypus*. Foes. p. 512. Lind. per *amplexabula* reddidit, Exerc. V. §. 57. Commode etiam *Plicæ Polonicæ* πλεκτάνη applicari posset.

* PLECTRUM, πλῆκτρον, dicitur *appendix ossis petrosi* oblonga, & acuta, quæ propterea *Belenoides*, & *Graphioides* vocatur. Gorr. Bartholin. libell. 4. c. 6. Linguam quoque, ut & Uvulam, *plectri* nomine insigniri, docet C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 447.

PLEGE, πληγὴ, vide *Plaga*, *ictus*.

PLEGMA, πλέγμα, *plexus*, idem quod πλεκτάνη. Ita parastatæ variciformes, sive *corpora varicosa* vocantur πλέγμα δικτυοειδὲς, *plexus retiformis*, Lang. l. 2. ep. 7.

PLEIAS, πληϊὰς, πλειὰς, & pl. *Plejades*, sidus septem stellarum dicitur in Tauro, quod alias & *Virgiliæ* Latinis dicitur: quarum stellarum occasus pro fine autumni, apud Hipp. 1. Epid. s. 1. t. 1. & s. 2. t. 2. Gal. in comm. Foes. pag. 514. Lind. Ex. XI. §. 186.

PLEMMIRA, *Plemmyris*, πλημμύρα, πλημμυρὶς, proprie significat maris *intumescentiam* ex æstu, cum affluit inundans, & accedit. Per translationem vero de *omni humorum abundantia*, & excessu usurpatum ab Hip. 3. de R. V. I. A. t. 40. & Gal. in comm. ad d. l. t. 42. Verbum quoque πλημμυρέω, *inundo*, legitur l. de Sacr. Morb. XI. 9. adde Foes. p. 514.

PLEMNE, πλήμνη, dicitur *rotæ modiolus*. Hip. 2. de fract. t. 41. 46. 48. (adde Gal. in comm. ad h. l.) ut & in Mochlic. XXIII. 6. Foes. d. l.

PLENNA, πλέννα, idem, quod βλέννα, *mucus*. vide *Blena*.

PLENILUNIUM, πανσέληνος, dicitur, quando Luna Soli e diametro opposita in totum fulgida apparet: de cujus viribus disserit Gal. l. 3. de dieb. decret. c. 3. seqq.

* PLENITUDO, πλῆθος, πληθώρα, vide *Plethora*.

* PLENUS, πλήρης, quid proprie significet, notum est. Opponitur enim *vacuo*, τῷ κενῷ. Per translationem vero etiam dicitur de pulsu, Gal. l. 3. de diff. puls. c. 6. *Plenum* etiam pro *forti*, & *plenius*, pro *fortius*, accipitur, Gr. ἁδροτέρως, 4. aph. 9. *Plena solutio* morbi, vocatur *perfecta* ejus remissio. Lind. Ex. VII. §. 60.

PLEONASMOS, πλεονασμὸς, vocatur *excessus in divisione*, vel enumeratione specierum, & differentiarum. Foes. p. 512. quamvis & *omnem redundantiam* significet. J. Alex. annot. in Gal. l. 2. de Hipp. & Pl. decr. c. 5.

PLEONEXIA, πλεονεξία, vocatur *insatiabilis avaritia*, Medico sane indigna: de cujus vocabuli emphasi vide Alex. Annot. in Galen. de dign. & cur. anim. pathem. propr. c. 9. Vide *Aplestia*.

PLEROSIS, πλήρωσις, *repletionem*, & *refectionem* significat, a verbo πληρῦσθαι, quod utramque admittit significationem. Hippocr. 2. aphor. 11. & 6. a. 39. Jung. Foes. p. 514. Dieter. num. 694. 695.

PLEROTICUS, πληρωτικὸς, i. e. *replendi vim habens*. Legitur apud Dioscoridem. Convenit interdum cum Sarcotico.

† Πλησμονὴ, Hipp. quod Gal. πλῆθος, πληθώρα, καὶ πλεονεξία. Fuchs. 5. paradoxorum.

PLESMONE, πλησμονὴ, *plenitudo*, *satietas*. Diciturque potissimum de ciborum abundantia: & opponitur *fami*. Hipp. 2. aph. 4. Significat & *repletionem*; & ita coincidit cum πληρώσει, 2. aph. 22. Jung. Foes. d. l. Dieter. n. 696.

PLESTINX, πλίστιγξ, idem quod νάρθηξ, *ferula*. Gal. in expl. voc. Hipp.

* PLETHORA, *Plethos*, πληθώρα, πλῆθος, Lat. *Plenitudo*, *Multitudo*, *Copia*. Accipitur communiter in foro Medico pro humorum omnium abundantia: quamvis minus accurate; cum hac ratione a Cacochymia non recte possit distingui. *Plethora* igitur proprie *sanguinis redundantiam* significat. Lind. Ex. IV. §. 19. Estque vel secundum naturam, vel præter naturam. Alia *legitima*, ubi sanguis laudabilis redundat; alia *spuria*, in qua sanguis cum impuritatibus mistus excedit; hac tamen lege, ut copia sanguinis prævaleat. Præternaturalis alia dicitur *quoad vasa* talis; alia etiam *quoad vires* talis dicitur, quæ corporis functionibus incommodat. *Plethora urgens*, & *turgens* vocatur, quæ solum indicat sanguinis detractionem, vel emissionem. Plura vide in Institutionibus, & Dogm. Med. Gen. p. 181. seq. Adjectivum

vum *Plethoricus* quoque frequentiſſimo eſt in uſu.

PLETHRON, πλέθρον, *ſextam partem ſtadii* ſignificat. Unde verbum ἐκπλεθρίζειν, curſitare in tam brevi ſpatio prorſum retrorſumque in utramque partem ſine flexura: pertinetque inter motiones corporis. Gal. l. 1. de tu. ſan. c. 10.

PLEUMAO, πλευμάω, Jonice ſignificat *pulmonis vitio laboro*. Hipp. lib. 2. de morb. XLVI. 1. vel potius ex pulmonis morbo *tabeſco*. Nam πλεῦμος, Gal. idem eſt ac φθόη, *tabes*, in Expl. Vocum Hipp. & πλευμώδης ſignificat *tabidum*. Foeſ. p. 612. ſeq.

PLEURIPNEUMONIA, πλευριπνευμονία, dicitur recentioribus quibuſdam ſpecies complicata, & compoſita ex *Pleuritide*, & *Pleuripneumonia*; & accidit iis, quibus pulmones male affecti coſtis adhærent. Plura de hoc affectu vide apud Bonett. Mercur. Compil. l. 14. p. 558. 578. Et integram de hac diſſertationem conſcripſit Chriſt. Schroderus, quam inſeruit ſuæ Medicinæ Septentrionali Bonettus lib. 2. ſect. 10. cap. 6. pag. 348. ſeq. Vocatur & inverſo nomine *Pneumopleuritis*, de quo p. p. Placuit etiam illud vocabulum apprime Dolæo in Encyclopæd. lib. 2. c. 3. §. 1. p. 270. ſeq.

* PLEURITIS, πλευρῖτις, *morbus Lateralis* dicitur, & Paracelſ. *Pleureſis*, late ſignificat omnem morbum, & dolorem lateris alterius, vel utriuſque; & qui tali laborant, *Pleuritici* appellantur. Strictior vero ſignificatio uſitatior eſt, quando *Pleuritis* dicitur dolor lateris punctorius vehementiſſimus, cum tuſſi, febre acuta, ſputo citius, vel tardius ſubſequente proveniens, ab inflammatione membranæ coſtas ſuccingentis, ob ſanguinis bilioſi effterveſcentis impeditum per venas ibidem reflexum, oborta. Subjectum hujus morbi πλευρὰ, etiam πλευρὸν, *Pleura*, h. e. membrana ὑπεζωκὼς, coſtas ſuccingens vocatur. Alia eſt *legitima*, alia *ſpuria*. De hoc affectu plura vide in practicorum ſcriptis. De vocabulo lege Foeſ. Oec. p. 513. Dieter. n. 690.

PLEURON, *Pleura*, πλευρὸν, πλευρὰ, vocatur generaliter *Latus*: unde πλευρέων πόνοι, *morbi laterum*, 3. aphor. 5. & 23. 5. aph. 65. 6 aph 5. adde Diet. n. 689. Vide *Latus*. Stricte vero ſignificant hæc vocabula vel ipſas *Coſtas*, (vide *Coſta*) vel membranam intrinſecus thoracis cavitatem ſuccingentem; cujus deſcriptionem vide apud Barthol. l. 2. Anat. c. 4.

* PLEXUS, πλέγμα, πλεκτάνη, πλόκη, tribuitur ab Anatomicis diverſis vaſorum ſanguineorum intricatis connexionibus: v. g. *Plexus Choroides* cerebro. Vide *Choroides*. Barthol. l. 3. An. c. 6. Hunc negavit Helm. tr. Jus Duumviratus, n. 32. *Plexus Retiformis*, ſive *Rete mirabile*, Barthol. d. l. in princ. Vide *Dictyoides*. *Plexus capreolaris*, vel *Variciformis*, vaſorum ſpermaticorum, quæ & *Pyramidalia* dicuntur, Rolf. de Part. genit. l. 1. c. 35. Bartholin. l. 1. c. 21. *Plexus grandiformes* tres nervorum, Id. libello 3. c. 2.

PLICA, πλεκτάνη, *Plicatio*, *Plicatura*, uſurpatur vel de vitio capillorum Polonis familiari; quando capilli in cirrhos contorquentur, ut extricari nullo modo poſſint. De quo affectu legatur Sennert. Pr. Med. l. 5. p. 3. ſect. 2. c. 9. Eph. Nat. Cur. Ann. 2. Obſerv. 52. & in pube muliebri Ann. 3. Obſ. 220. Mentio quoque fit literarum Abr. a Gehema ad Corn. Bontekoe de *Plica Polonica* in Act. Erudit. Lipſ. 1683. Vel dicitur de oſſium contorſione, & comprehenſione, citra fracturam: v. gr. *Coſtarum plicatura*, Foreſt. lib. 8. Chir. obſ. *Plicatio* focilium brachii, obſ. 8. in Schol. aliorum etiam oſſium tenellorum in pueris, obſ. 9. in Schol.

* PLICHAS, πλιχὰς, vide *Plechas*.

PLINTHION, πλινθίον, eſt genus machinamenti, auctore Nileo, ad ſimilitudinem tractoriorum quadratorum oblongorum. Figuram exhibet Gorr. ut & Scultet. Armam. Chir. part. 1. Tab. XXIV. figur. 5. modumque applicandi ſcalæ docet Tab. XLIX. fig. 1. Propter formæ quandam convenientiam faſciæ quoque genus quoddam vocatur *Plinthius laqueus*, qui & *quadruplex circulus* dicitur, Gal. de faſc. n. 13.

PLINTHITIS, πλινθίτις, ſpecies dicitur *Aluminis*, teſte Aetio, quæ alio nomine πλακῖτις appellatur. Gorr.

PLOODES, πλοώδης, *fluctuans*, & veluti innatans. Dicitur apud Hipp. de Jugulo firmamento debito carente. 1. de fract. t. 69. Vide Foeſ. in comm. ad h. l. Oec. p. 515. Erot. p. 94. d.

PLUMA, idem quod *Penna*, & quidem levior, tenuior, πτίλον.

PLUMACEUS, epitheton eſt quorundam Magiſteriorum, levitatem eorum exprimens, apud Zvvolfer. in appendic. ad Pharmac. Reg.

PLUMACEOLUS, vide *Pulvillus*.

PLUMOSUM, dicitur ſpecies *Aluminis*, quæ & *Lapis Amiantus*, vel *Aſbeſtos*, vide *Amiantos*. Paracelſus vero etiam ad Salinas portiones in homine productas tranſtulit paſſim in ſcriptis ſuis de Tartaro, & alibi.

PLUMBAGO, μολυβδαίνη, γαλήνη. Vide *Molybdæna*. *Galæna*. *Lithargyrium*.

† PLUMBUM, Plin. lib. 25. cap. 11. vitium oculorum a ſimilitudine, γλαύκωσις, Humel. in c. 13. Q. Ser.

PLUMEUM, μόλυβδος. Vide *Molybdos*.

PLURALITAS, dicta olim fuit a Philoſophis de metallis, ita ut non ſingulariter vocabulo Metallum uſi ſint, ſed pluraliter: Metalla, &c.

ad indicandam arctam inter se cognationem; quod omnia ex uno fonte, videl. Mercurio, promanent. Th. Chym. Vol. VI. p. 305. 315.

Plutea, vocatur Avic. reduplicatio, quam facit membrana crassior, sive meninx dura, aut dura mater, qualis est Sinus falciformis, l. 1. fen. 1. doctr. 5. c. 3.

Pluvia, ὕδωρ, ὄμβρος, quid significet, ex Physicis, imo ex Lexicis trivialibus constat. Vide *Imber*. *Aquam pluvialem* esse limpidissimam, ac tenuissimam, & magni etiam usus, testatur Ægin. l. 1. c. 50. & præsertim Hipp. de A. L. & Aq. XVII. Schroder. l. 3. c. 3. Hofmann. in Clav. ad h. l.

Plyma, πλῦμα, *loturam* significat, h. e. aquam, in qua aliquid elutum sit. Legitur apud Hipp. 4. de R. V. I. A. n. 123. l. 7. Epid. XXXIX. 22. Hinc πλυτὸν, *elotum*, aqua maceratum dicitur, 2. de art. t. 44. Foes. pag. 515. πλῦμα σαιτὸς ἐπὶ πυρὶ, esse *Cerevisiam* nostram, vult Linden. Ex. VI. §. 9. quamvis locum Hippoc. invenire non potuerim; neque etiam Foes. in expos. vocabulorum, πλῦμα, & σαῖς, allegaverit.

Pneuma, πνεῦμα, Latine *Spiritus*. Utrumque vocabulum valde æquivocum est, plura significans. Græcum πνεῦμα apud Hippocratem (1) denotat substantiam quandam aeream, tenuem, halituosam, vel vaporosam, & ad constitutionem corporis nostri essentialiter pertinentem; quæ Latine etiam *Spiritus* a plerisque dicitur, l. de Arte XVII. 9. Junge Lind. Ex. XIII. §. 216. (2) idem significat, quod φῦσα, *Flatus*, l. de Flatibus IV. 7. l. 2. Epid. s. 3. 62. (3) accipitur sæpissime pro *Aere*, d. l. V. 3. & *vento*, l. de Sacr. morb. XI. 7. l. 6. Epid. s. 2. t. 24. s. VIII. 20. 23. (4) sumitur pro tota *Respiratione* in aliquot locis; præsertim c. 1. de R. V. I. A. t. 32 s. 4. t. 34. s. 1. Progn. t. 24. Junge Gal. com. ad hæc loca (5) pro *difficili respiratione*, uti demonstravit Gal. de diffic. resp. l. 3 c. 12. Adde Foes. p. 515. seq Dietr. n. 697. Ita & Lat. vocabulum *Spiritus* easdem admittit significationes. In primis vero quando substantiam corporis essentialem denotat, triplex olim *Spiritus* a Galeno introductus fuit, *Naturalis*, *Vitalis*, *Animalis*. Quomodo vero hodieque ad vera principia debeant intelligi, & exponi, videatur in Dogmat. nostris Med. Gen. P. I. c. 5. dogmat. 6. p. 63. seq. De *Spirituum Nitro-aereorum operationibus* in homine scripsit Ludov. Maria Barberius. Vid. Acta Lips. A. 1682. In Pharmaceuticis *Spiritus* notat substantiam tenuem, limpidam, vi ignis, ex misto, per artem destillatoriam elevatam; quæ licet, atomis collectis, adstantis aeris frigore in liquorem condensetur, nomen non mutat. Eliciuntur ex vegetabilibus, animalibus, & mineralibus: suntque vel Simplices, vel Compositi. Utrorumque historiam vide apud Schrod. l. 2. c. 81. Rol. Chym. l. 3. sect. 1. ar. 2. per tot. ut & in Dispensatoriis. Apud Spagyricos, & Paracelsicos frequenti quoque in usu est vocabulum *Spiritus*, diversis sub significationibus, plerisque tamen ænigmaticis, & parabolicis. Generaliter dicitur principium primum corporum naturalium, instructum facultatibus peragendi curriculum sibi natura commissum: vel est substantia subtilissima, vi creationis primum producta, ac postmodum vi benedictionis propagata, cujuscunque rei principium formale, actionum omnium scaturigo, &c. Schrod. l. 1. c. 5. Estque vel *Universalis*, sive *Spiritus Mundi*; vel *Particularis vegetativus*, singulorum corporum sublunarium; qui in vegetabilibus *humor aereus*, in animalibus *humor radicalis*, vel *calor innatus*, generaliter *Ignis naturæ* dicitur. Th. Chym. Vol. 2. p. 104. Apud Dorn. Rul. & Johns. hæ occurrunt acceptiones, & descriptiones *Spiritus*. *Spiritus* est aqua solvens, e re simplici, & acri producta, cum ignei halitus natura. Potissima ejus pars est halitus igneus, mistus tamen parte vaporosa. Itaque & consistentiam obtinet aqueam. In tali substantia specificam vim rei gerit. *Spiritus* ambigit inter aquam, & oleum, & ad liquorem accedit. Itaque etiam oleum vocatur, præsertim in mineralibus. Et *Spiritus* quidam sunt oleosiores, quidam aquosiores. Alias *Spiritus* nominantur etiam exhalationes earum; sicuti fumi metallici, item stibii, stanni, flos salis, vini, &c. Quibus placet, poterunt melioris doctrinæ gratia *Spiritus Chymicos* in sex classes dispescere: ad primam pertinent *Spiritus* Acido-sulphurei volatiles: ad 2. Salmo-volatiles rigidi: ad 3. Inflammabiles: ad 4. Acidi post phlegma subsequentes: ad 5. Acidi, fixi, & graves, Olei nomine indigitati: & ad 6. Oleosi subtiles. Vid. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 2. p. 10. *Spiritus animalis*, vocatur vis animæ, per quam corpus appropinquat, acquisita similitudine, ad cœli proportionem adæquatam, & incorruptam. *Spiritus fœtens*, i. e. *sulphur*. *Spiritus* quoque dicitur argentum vivum, a sex corporibus tractum, & in evacuationum aquis consistens. Th. Chym. Vol. 1. p. 294. & 426. Alias quatuor nonnulli numerarunt *Spiritus*: *Sulphur*, quod habet naturam igneam: *Sal Ammoniacum*: *Argentum vivum*, quod habet *spiritum* aqueum, & vocatur alio nomine *Servus fugitivus*: *Auripigmentum*, seu *Arsenicum*, quod habet *spiritum* terreum. Th. Ch Vol. 3. p. 276. Rul. vero septem, imo plures recenset. Verum Lector curiosus ipsemet in scriptis Paracels. & apud Lib. inquirat plures acceptiones commentitias. Nobis enim nec libet, nec licet omnium scrinia compilare,

* PNEUMATIAS, πνδματίας, idem quod πνδματώδης, de quo p. p.

PNEUMATICOS, πνδματικὸς, *spiritualis* proprie dicitur. Verum quatenus πνδμα etiam *flatum* significat, apud Hippocr. πνδματικοὶ dicti fuere Medici quidam hoc cognomine, qui a flatu, seu spiritu in corpora subeunte, omnia vel secundum naturam se habere, vel in morbos incidere censebant. Fortasse Hippoc. aut si quis alius author libelli de Flatibus, huic sectæ occasionem præbuit; cui sese inter Medicos Athenæus, & Archigenes in primis addixerunt. Gorr. Meminit horum Gal. l. 3 de diff. pulf. c. 1 & alibi. *Pneumatica* scientia dicitur, quæ exponit naturam aeris, præsertim ambientis corpora naturalia, & Atmosphæram constituentis. Sam. Reyher. in diss. de Aere, c. 1. seq.

* PNEUMATOCELE, πνδματοκήλη, vocatur *Hernia flatulenta, ramex ventosus*, quando a flatu fit distentio scroti, vel umbilici. Gorr. Castell. ex Ægin. lib. 6. c. 64 Huiusmodi observationem vide in Job. a Meekren Chirurg. Observ. posthumis, c. 4. p. 757. edit. Lat. Dicitur & *Phrysocele*, apud Paræum Chir. l 7. c. 14.

* PNEUMATODES, πνδματώδης, idem quod πνδματίας, vocatur Hippocrati 4. aph. 72. *flatibus distentus*, vel *anhelosus*, & suspiriosus ex flatuum distentione, teste Gal. l. 3. de diff. resp. c. 12. adde Foes. p. 520. Diet. n. 698. Tales dicuntur etiam πνδματέμϑνοι, c. 3. in Prorrh. t. 72 & Gal. ἐμπεπνδματωμϑύοι, d. l.

* PNEUMATOMPHALOS, πνδματόμφαλ☉, vocatur *Hernia umbilicalis flatulenta*, sive a flatu distendente oborta. Gal in def.

PNEUMATOSIS, πνδμάτωσις, vocatur *inflatio ventriculi*, sive flatuum collectio in ventriculo: cujus generatio petatur ex descriptione Flatuum. Vide *Flatus*.

PNEUMENOS, πνδμϑύ☉, dicitur Hippocr. l. 6. Epid. s. 4. t. 5. *anhelosus*, difficultate spirandi laborans. Foes. in not. ad h. l. & Oec. p. 521. Approbavit hanc expositionem C. Hofm. in notis MS. ad Gal.

PNEUMON, πνδμων, Lat. *Pulmo*, vocatur viscus thoracis, cor ambiens, mollissimum, & laxissimum, respirationis, ut & vocis instrumentum; cujus visceris structuram merito admirandam dixit Dieter. nu 699. de qua videantur Anatomici, & ex recentioribus Barthol. lib. 2. Anat. c 9. Jungatur Vvillis Pharm. Rat. P. II. sect. 1. c. 1. In Pharmaceuticis *Pulmo vulpis* præ aliis in phthisi maxime commendatur; uti patet ex Dispensatoriis. Vide etiam *Vulpes*. Inter Zoophyta marina refertur *Pulmo marinus*, Gr. πνδμονες, cujus historiam, cum usu in Medicina, tradidit Aldrov. de Zoophytis l. 4. c. 3. Jung. Chiocc. Mus. Calceol. s. 1. pag. 86.

PNEUMONICUS, πνδμονικὸς, dicitur de medicamentis pulmoni destinatis; quorum historiam vide apud Rol. O. & M. Med. Sp. l. 8 s. 1. c. 1. seq. *Pneumonica* etiam *Vena*, a Sammichelio observata vocatur, quæ a vena cava in pulmonem inseritur, quamvis ab aliis adhuc in dubium vocetur. Barthol. libell. 1. An. 5. p. 637.

PNEUMOPLEURITIS, πνδμοπλδρῖτις, idem quod *Pleuripneumonia*, (de quo vocab. paulo superius) quamvis hoc posterius convenientius indicaverit allegatus ibid. Schrod. in sua dissertat. Vide Bonett. ibid. alleg. loco.

PNEUSTIAO, πνδςιάω, significat apud Hippoc. *crebro spiro*, anhelo, frequentem spiritum duco, l. de int. aff. XLVII. 16. l 7. Epid X. 40.

* PNIGALION, πνιγαλίων, idem quod ἐφιάλτης, id est *Incubus*, a suffocando ita dictus. Vide *Ephialtes*.

PNIGITIS, πνιγῖτις, epitheton cujusdam *Terræ*, quæ colore *Eretriæ* similis, magis nigricans: cujus descriptionem tradunt Dioscor. l. 5. cap. 277. & Plin. l. 35. c. 16. Verum quæ sit proprie illa terra, nihilominus nescitur. Rul. in Lex.

PNIGMOS, πνιγμὸς, idem quod πνὶξ, *Strangulatio*, *suffocatio*, 4. aph. 34. & 4. de R. V. I. A. t. 63. Coac. t. 61. Aliquando & πνίγμα legitur, lib. 7. Epid. XIII. 2. L. 4. LII. 11. Foes. p. 521. Vide & *Apopnixis*. *Hystericus*.

PNIGOS, πνῖγ☉, *æstum pleniorem*, & veluti suffocantem significat. Legitur in Hipp. lib. 3. Epid. s. 3. t 6. l. 5. XXXIII. 11. Hinc πνιγώδης, strangulationem, vel *suffocationem inducens*, l. 1. s. 2. Prorrh. t. 54. 55. Coac. t. 324. Adde Foes. d. l.

PNIX, πνὶξ, *suffocationem* in genere notat; Hipp. 4. aph. 34. Diet. nu. 700 & dicitur de *uteri suffocatione*; de qua vide supra *Hystericos*.

POCULUM, ἔκπωμα, Gal. 1. meth. med. 1. quid significet, notum est, videlicet Vas ex varia materia præparatum, e quo poculenta, vel alimenta, vel medicamenta ebibuntur. Olim varia parata fuisse *pocula* medicata, ex ære, ex electro, h. e. auro, & quinta argenti parte, ex cornibus, ex lignis medicamentosis, constare poterit ex Lang. l 1. ep 29. C. Rejes C. E. q. 64. n. 15. Lib. S. A. Ch. l. 1. c. 16. & 18. *Pocula* triplicia constituit ab usu Rol. videlicet *Necessitatis*, *Hilaritatis*, *Ebrietatis*, O. & M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 74. *Poculum amatorium*, est *Philtrum*: de quo supra.

† PODAGRA LINI, Cuscuta. Matth. de grad. p. 2. cap 7.

* PODAGRA, ποδάγρα, est *Arthritis pedum*, proprie: vide *Arthritis*. Quamvis vulgo receptum sit, vocabulo hoc abuti generaliter, pro omni Arthritide. Inde verbum ποδαγράω, *podagra labo-*

laboro, quod legitur apud Hip. 6. aph. 28. seq. & adjectivum ποδριχγικός, d.l. aph. 49. 55. Jung. Diet. n. 701. ubi plura de hoc affectu lectu jucunda, & utilia proposuit. In scriptis etiam Helmontii, de *podagræ* origine e semine, e stomacho; cujus character ipsi vitæ Archeo concreditus est, deque ejus remediis legi, & inquiri poterunt in Indice. *Podagræ* nonaginta species numerasse olim Æsculapium, patet ex Seren. c. 42. adde Keuch. in notis p. 249. De *Podagra* novissime scripsit Th. Sydenham, uti patet ex Act. Erud. Lips. A. 1684. Tropice etiam *Podagra plantarum*, dicuntur plantæ illæ aliis adnascentes; quales sunt Cuscuta, Epithymum, Viscus, &c. Fallop. de med. purg. simpl. c. 42. T. I. Op. p.m. 116.

PODANIPTRON, ποδάνιπτρον, dicitur *vas prolotione pedum*, apud Lang. l. 2. ep. 45.

PODEON, ποδεών, vocatur *extremum utris*, vel quod ex utre propendet, petiolus in utre pendulus, per quem liquor infunditur, & effunditur. Legitur apud Hipp. l. de Aff. XXII. 10. adde Foes. p. 521.

PODEX, ἀρχός, ἕδρα, idem quod *Anus*. Vide supra in AN.

POECILLON, ποικίλλον, *varians*, sive variis expositum affectionibus. Usurpatur ab Hippocr. de hypochondriis, 1. Prorrh. c. 2. t. 60. Coac. t. 186. Foes. d. l. ποικίλος, *varium* significat; unde & *Acopum* quoddam a varietate *Pœcilon*, ποικίλον, dictum fuit apud Ægin. l. 7. c. 19.

POEOTES, ποιότης. Vide *Qualitas*.

POGON, πωγών, vide *Barba*.

POLA, *Polla*, pro *Pala*, antiquos legisse, testatur Keuch. ad Sam. p. 168.

POLEMIOS, πολέμιος, *inimicus*, adversarius, dicitur de Nimio; quod naturæ adversatur. Hipp. 2. aph. 51. vide Diet. n. 703.

† POLENTA, quæ fiebat ex hordeo viridi. Auct. Gal. l. 1. de simpl.

POLENTA, ἄλφιτον. Vide *Alphiton*. adde Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 9.

POLIATER, πολίατρος, vocatur *Medicus ordinarius* in arce, aut oppido quodam jussu, & authoritate Magistratus artem suam exercens. Dicitur & *Physicus ordinarius*. Vide *Physicus*.

POLIOSIS, *Poliotes*, πολίωσις, πολιότης. Vide *Canities*.

POLITURA, ξέσις, λείανσις, dicitur artificium rem aliquam nitidam reddendi, expoliendi, & lævigandi: item ipsa materia, qua effectus ille præstatur. Lib. S. A. Ch. l. 1. c. 24.

POLLEN, γῦρις, *farina tritici tenuissima* dicitur, sicut flos siliginis. Vide *Gyris*. Adde J. Alex. l. 8. Sal. c. 9. Tribuitur tamen & aliquando aliis farinis tenuioribus; v. gr. *Pollen Thuris*, legitur apud Scrib. n. 46. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

* POLLEX, ἀντίχειρ, vide *Anticheir*.

POLLINCTURA, κηδεία, est *Balsamatio mortuorum*: de qua Andr. Rivinus integrum scripsit libellum. Vide *Conditura*.

POLOS, πῶλος. Vide *Pullus*.

POLPHOS, πόλφος, Latine dicitur *Bulbus*, v. g. ceparum, raphani, &c. Alii cibum quendam ex pulte factum esse dicunt. Erotian. Onomast. p. 96. b.

POLUS, πόλος, vocatur tota capitis rotunditas, quæ etiam *Testa* dicitur. Keuch. ad Samon. p. 92. Quid vero apud Astronomos *Polus* significet, videatur in eorum scriptis.

POLLUTIO, ἐξονείρωσις, vide *Exoneirosis*. *Gonorrhœa*.

POLYAEMIA, πολυαιμία, significat *veram plethoram*, h.e. abundantiam, & ubertatem. Fernel. tr. Patriolog. c. 14.

POLYARCHION, πολυάρχιον, nomen *Malagmatis*, a *Polyarcho* authore; cujus descriptiones habentur apud Galen. l. 8. de C. M. S. L. c. 5. & l. 7. de C. M. S. G. c. 7. Ægin. l. 8. cap. 18. Est etiam *Cataplasmatis* nomen, apud Aet. lib. 9. c. 34. citante Gorræo.

* POLYCHRESTOS, πολύχρηστος, *ad multa utilis*: Epitheton commendatitium medicamentorum illorum, quæ multis affectibus curandis conveniunt. Suntque eorum non modo genere, sed & specie diversa, & contrariis quandoque viribus prædita. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 1. quamvis interdum nomen hoc hyperbolice nonnullis attributum esse, videri alicui posset.

* POLYCHRONIOS, πολυχρόνιος, idem quod χρονικός: vide *Chronicus*. Adde Diet. n. 706.

POLYCLONOS, πολύκλωνος, *ramosus*, Gorr. Epitheton Arthemisiæ.

POLYGALACTOS, πολυγάλακτος, *lacte abundans* dicitur: cui opponitur ἀγάλακτος, *lacte deficiens*. Erot. Onom. p. 19. d.

POLYGRAOS, πολυγράος, idem quod πολυφάγος, *multivorus*, vorax. Galen. in Exeg. voc. Hippoc. Foes. d. l.

POLYEIDE, *sphragis*, πολυείδου σφραγὶς, nomen *Trochisci* olim celebris ad ulcera diuturna, & contumacia; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 11.

* POLYMORPHOS, πολύμορφος, *multiformis*. Ita in specie a quibusdam dictum *os cuneiforme*, sive σφηνοειδές. Ita & *Os cubiforme* vocatur πολύμορφον, Barthol. libell. 4. Anatom. c. 6. & 21. p. 7 8 753.

POLYNOSTOS, πολύνοστος, vide *Nostos*.

POLYOSTEON, πολυοστέον, a quibusdam dicta pars pedis ea, quæ multis ossibus constat, & alio nomine πεδίον appellatur. Gorr.

POLY-

Polypharmacos, πολυφάρμακος, idem quod πολύχρηστος, dicitur de medicamentorum facultatibus ad multa conducentibus. Galen. lib. 1. de C. M. P. G. c. 1. vel potius de *medicamentis compositis*.

Polyphoros, πολυφόρος, epitheton vini generosi, idem significans, quod οἰνώδης. *Oenodes*. Lind. Ex. X. §. 111.

Polypodes, πολύποδες, vide *Asinus*. Dicuntur & *Millepedæ*.

Polypodites, πολυποδίτης, epitheton vini ex *Polypodio* facti, cujus descriptio habetur apud Æt. l. 3. c. 60. & 61. citante Gorr.

Polyposia, πολυποσία, significat multam, vel *largam potionem*, non aquæ, sed *vini*, apud Hip. 7. aph. 7. adde Diet. n. 704.

* Polypus, πολύπους, Hipp. πώλυπος, æquivocum est. Generaliter notat omne animal, quod multos habet pedes. Unde & *Aselli*, sive *Millepedæ* dicti πολύποδες, de quibus p. a. Proprie vero ita dicitur animal exangue, molle, marinum, ad *Sepias* pertinens; cujus historiam, cum usu in cibo, & Medicina, prolixe vide apud Aldr. l. 1. de mollib. c. 2. Chiocc. in Mus. Calc. f. 1. p. 71. 72. Nimiæ ejus quantitatis meminit & Lind. Ex. V. §. 80. 81. Tropice vero, & per translationem, ob aliquam figuræ similitudinem, *Polypus* vocatur tumor quidam p. n. in naso consistens, carneam veluti substantiam solidam habens, cum multis appendicibus; cujus meminit Hippocr. l. de affect. VI. 1. Galen. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. Æginet. l. 6. c. 25. Scribon. nu. 51. Vide Rhod. in Not. ad h. l. Hildan. ep. 61. Nos quoq; in utraque nare Illustris cujusdam Personæ vidimus *polypum* nasi, & feliciter opera Chirurgi manuaria, adhibitisq; debitis remediis, A. 1673. m. Octobri extraximus. *Polypus* vero ita accuratius describi poterit: *Polypus* est excrescentia carnea mollis, laxa, colore varia, in naribus genita, interdum versus palatum, interdum extrorsum vergens, pluribus appendicibus adhærens, proveniens a portionibus nutritii succi vitiosi luxuriantibus, & propter solutionem aliquam continui in naribus præcedentem subsistentibus, & in massam carneam concrescentibus. Sunt qui & in Corde tales *polypos* observari aliquoties statuerunt. Verum non immerito Kekring. suspectos reddidit, existimans esse non solum sanguinis post mortem congelati, & coagulati portiones. Eph. N. C. An. I. Obs. 31. *Polypum* in *rene* observavit Jac. Sophnius Lugduni Gallor. uti constat ex Act. Erud. Lips. 1684.

Polysarcia, πολυσαρκία, dicitur *Carnositas*, sive excedens corpulentia. Jul. Alex. Not. in Gal. l. 14. meth. med. c. 15.

Polyschedia, πολυσχεδία, *multiplex divisio*, & multifida sectio vocatur: usurpaturque de varietate dogmatum, vel præceptionum, apud Hipp. de Præcept. X. 16.

Polysemos, πολύσημος, multa significans, *insignis*. Erot. On. p. 19. d. Opponitur τὸ ἄσημος, *nullius momenti*.

Polyspaston, πολύσπαστον, dicitur *machinamentum* articulis reponendis accommodum, ita dictum, quod multis orbiculorum circuitionibus facilitatem præstet. Refertur ad Archimedem authorem. Gorr. Meminit & hujus vocabuli Casp. Hofm. Com. in Gal. de U. P. n. 79.

Polyspermos, πολύσπερμος, *semine abundans*, fere idem quod πολυτόκος, *fœcundus*. Dicitur de animalibus. C. Hof. d. l. n. 1044.

Poma, πόμα, Latine *Potus*, *Potio* dicitur, ejusque significatio est nota. Pertinet ad alimenta fluida, quæ sola infusione, & deglutione absumuntur. Dieter. n. 707. Linden. vocat *Cibum sorbilem*, Ex. IIX. §. 34. Gr. dicitur ποτόν, item πόσις. Dantur & *potiones medicæ*, sive Pharmaceuticæ; suntque Medicamenta liquida, quæ bibuntur, atque solæ fere mixtione liquidorum constant: de quibus Schroder. l. 2. c. 74. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Morell. de form. rem. l. 1. f. 1. c. 3. Suntque vel *Purgantes*, vel *Alternantes*. Confortantes commode quoque Alternantibus annumerari possunt.

Pomambra, quasi *Pomum Ambræ*, dicitur *Odoramentum siccum*, paratum ex suaveolentibus rebus, & in formam *pomi* minoris, vel globuli redactum, cum, vel sine Moscho, Ambra, & Zibetho: cujus descriptionem, & formulas vide apud Schrod. l. 2. c. 75. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Morell. l. 2. de form. remed. sect. 2. c. 10. Vveker. Antidot. gen. l. 1. c. 52. & spec. l. 2. s. 48.

Pompholygeron, πομφολυγηρόν, est nomen Emplastri, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 17. notante Gorr.

* Pompholyx, πομφόλυξ, duplicem habet significationem, propriam, & translatitiam. Secundum illam denotat *Bullam*: de quo vocabulo vide supra in BU. Secundum hanc denotat medicamentum metallicum, quod in coctura æris sursum fertur; & in cameris, parietibusque fornacum, bullarum modo tumens colligitur: cujus historiam, & descriptionem lege apud Dioscor. l. 5. cap. 85. Gorr. Sch. l. 3. c. 19. nu. 5. Fr. Hofm. Cl. ad h. l. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 4. p. 461. Dicitur alias *Nil album*, item *Tutia* Arab. Differt a *Spodio*. Ruland. vocat *cinerem metallicum*: Chiocc. æris, & cadmiæ *favillam*. Hinc Ung. *Diapompholygos* in Officinis prostat: de quo vide Dispensatoria.

Pomphos, πομφός, dicitur *eminentia cutis tumida*, simulque humore redundans, & rubicunda.

cunda. Hipp. l. 2. de Morb. LXVIII. 10. quamvis Linden. ibidem πολφοὶ posuerit, & l. 2. de morb. mul. XI. 5. Adde Foes. Oec. p. 522. seq. Latine *Papula rubens*. For. l. 6. Obs. 41. Schol.

POMUM, μῆλον, idem quod *Malum*, vide *Malum*. *Poma Hesperidum*, in arte Spagyrica, quæ dicantur, vide apud Lib. T. III. p. 213. *Pomum Adami*, dicitur vulgo protuberantia illa in collo anterius conspicua, quam facit cartilago Thyroides; propter fabulosam opinionem in Adami faucibus pomi partem de vetita arbore substitisse, & ad posteros translatum fuisse.

PONDO, *Pondus*, σταθμὸς, σταθμίον, significat quantitatem rei alicujus gravitate determinatam; quemadmodum mensura vasculi recipientis concavitate certa notatam. Dantur vero quamplurima, & pene infinita *pondera*, pro regionum, & consuetudinum diversitate. De quibus videatur inter antiquiores Gal. l. de ponder. & mensur. & Æginet. tit. eodem. Inter recentiores, Sennert. Inst. Med. l. 5. p. 3. s. 1. c. 3. Dogm. nostr. p. 758. seq. De *ponderibus Spagyricis* Theat. Ch. Vol. I. p. 485. Vol. III. p. 489. *Pondo* indeclinabile olim additum fuit, ad denotandam differentiam mensuræ. Rhod. in Lex. Scrib. pag. 425. *Pondus* sæpe idem significat quod *onus*, Græc. βάρος. Vide *Baros*.

PONEROS, πονηρὸς, *Pravum*, vitiosum, malum significat. De cujus vocabuli expositione vide plura apud Foes. pag. 523. Dieter. nu. 710. Lind. Ex. XIII. §. 267. seq.

* PONOS, πόνος, vide *Labor*.

PONS, γέφυρα, quid proprie significet, ex aliis petendum est Lexicis. Varolius transtulit in Anatomiam; & hoc nomine insignivit processus quosdam cerebelli globosos, prope vermiformes: quorum descriptionem vide apud Barthol. l. 3. Anat. c. 5. p. 484.

PONTAGIUM, terminus est Paracelsicus, denotans rem mixtam, scil. pontici cum amaro, vel stypticum, & ponticum; sicuti in aceto, acacia, & similibus. Paracels. de Tart. l. 2. tract. 1. c. 5. in not. & in Fragm. ad h. l.

PONTICUS, epitheton est saporis certi salini, respondentis aquæ marinæ: & denotat sal cum fœculentia conjunctum: de qua *pontica* qualitate plura vide apud Parac. dict. l. Meminit & Willis l. de febr. c. 6. & applicat sanguinis dispositioni acescenti, & fœculentæ. *Pontica vina* sunt acida, fœculenta, Tartarea.

PONTIFICIUM, ἱερατικὸν, vide *Hieraticum*.

POPANAX, pro *Opopanax*, de quo supra in Op. Rul. & Johns.

* POPLES, ἀγκύλη, ἰγνύς, dicitur articuli illius, quo os magnum femoris articulatur offi tibiæ pars interior, qua crus flectitur. Galen. I. Introd. c. 10. Vide *Ignys*.

POPLITEUS, dicitur partim de Vasis sanguineis, Vena, & Arteria Crurali, quæ dicuntur Popliteæ: partim de Musculo Tibiam adducente, qui vocatur *Popliteus*. Barth. libell. 1. An. c. 9. p. 644. libell. 2. c. 6. p. 658. & l. 4. c. 22. p. 581.

POPULEON, τὸ ἐξ αἰγείρου, nomen *Unguenti*, in officinis notissimi, & ipsis rusticis frequentissimi usus una cum Ung. Dialtheæ. Ita dictum est a gemmis Populi albæ arboris, quæ basin constituunt. Vide dispensatoria. Laudat etiam Lang. l. 1. Ep. 54. *Unguentum populeon*, cum æqua portione Electuarii purgantis mixtum, & plantis pedum inunctum purgare corpus, vult Parac. in Consil. Medic.

POPULARIS, ἐνδήμιος, ἐπιδήμιος, vide *Endemius*. *Epidemicus*, a δῆμος, *populus*.

PORCELLIO, κυβηρὸς, idem quod *Asellus*, *Millepeda*. Vide *Asinus*. Lind. Ex. XI. §. 21.

PORCELLUS, *porcus*, ὗς, χοῖρος, idem quod *Sus*, Scropha, animal quadrupes notissimum; cujus historiam, cum usu in cibo, & Medicina, prolixe descriptam lege apud Aldrov. l. 1. de quadrup. bisulc. c. 37. Bruyer. de re cibar. l. 13. c. 1. & 2. Tribuitur quoque nomen *Porci*, & *Porcelli* piscibus, v. g. *Delphino*, & aliis, qui more porcorum rostro terram fodere dicitur. Aldrov. l. 2. de pis. c. 69. *Porcus* etiam, Gr. χοιρὸς, ponitur pro *pudendo muliebri*. Rolf. de part. Gen. P. II. c. 32.

PORCETRA, dicitur, juxta Pomponium, Sus quæ semel peperit, attestante Ingrassia; Com. ad Avic. de Tum. p. n. p. 230.

PORDE, πορδὴ, vide *Crepitus*.

PORFILIGON, id est *batitura ferri*. Rul. & Johns.

PORFIRETICUM, vel mortarium æneum, aut orichalceum, vel radulam significat. Rul.

* POROCELE, πωροκήλη, vocatur *hernia tophacea*, vel callosa, in testiculo, aut membrana erythroide concrescens, insignis, renitens, dura, & inæqualis. Gal. in def. Med. & Intr. c. 18. Ægin. l. 6. c. 63. Gorr. in def.

* POROMPHALON, πωρόμφαλον, est concretio calli, vel tophi, in umbilico. Gal. in def.

* POROPOEIA, πωροποιΐα, vocabulum est Methodicorum proprium; & significat exiguorum meatuum, sive pororum apertionem. Galen. l. 4. meth. med. 4.

POROS, πόρος, vide *Meatus*. *Foramen* notat, Lind. Ex. V. §. 37.

POROS, πῶρος, vide *Callus*. *Tophus*.

POROSITAS, dicitur de corporibus meatus exiguos habentibus. Passim in scriptis Medicorum.

POROTICOS, πωρωτικὸς, i. e. *Callum faciens*.

Di-

Dicitur de medicamentis callum generantibus; Vocantur & συλωτικά.

Porphyra, πορφύρα, Latine *Purpura* dicitur. Proprie significat, inter turbinatas conchas, nobilissimam, ob succum illum, sive florem, qui etiam *Purpuræ* nomine venit, nobilissimum, & ad tingendum præstantissimum; unde color purpureus vocatur. De hujus Conchæ historia, & usu, qua Medico, qua alio, vide Aldrov. l. 3. de Testac. cap 5. Chiocc. Mus. Cal. sect. 1. p. 41. seq. *Purpuram filorum*, sive *Purpuratum filatum*, inter remedia probatissima, contra amentiam, refert Paracelf. tract. 2. de morb. ament. c. 5. De *purpura Græcorum scriptoria*, *Encaustum* dicta, lege Lib. S. A. Ch. l. 6. c. 6. Tinctura illa *purpurea*, sive color, vocatur eidem *Purpurissum*, d. l. c. 3. in fin. *Purpurina Arsenici*, est compositio mercurialis rubea; cujus meminit idem l. 7. c. 26. Late sæpe sumi *Purpureum colorem* pro omni eleganti rubro, & ita cum *Phœniceo* confundi, testatur C. Hofm. l. 4. V. L. c. 44. *Purpura* quoque præternaturalem habet significationem; diciturque de maculis febrium pestilentialium, *Petechiæ* dictis. Forest. l. 6. Obs. 59. adde Schol. *Porphyra*, πορφύρα, quoque est nomen Emplastri, cruenta vulnera glutinantis, apud Æt. l. 15. c. 12. citante Gorræo.

Porphyrio, πορφυρίων, vocatur avis quædam, circa fluvios degens, cœrulea longis cruribus, & rostro purpureo prædita; cujus descriptionem, cum usu in cibo, & aliis, vide apud Ald. l. 20. Ornithol. c. 20.

* Porraceus, πρασοειδὴς, *Prasinus*, dicitur de omni eo, quod colorem porri viridem refert. v. g. bilis *porraceæ*. Gal. l. 2. de temper. c. 6. & alibi, c. 5. in 6. Epid. t. 14. Excrementa alvi *porracea*, c. 2. In Progn. t. 23. Vomitus *porracei*, d. l. t. 39. Vide Foes. p. 526.

Porrifici, Ital. nomen, idem significans, quod *Ficus*, sive tumores, in quos Cristæ neglectæ degenerant. Alex. Massarias l. 3. P. M. c. 24.

* Porrigo, idem quod *Furfuratio*. Vide *Furfur*.

Porrus, *Porrum*, Fallopio de Tum. p. n. c. 24. dicitur species *Verrucæ*, quæ habet quasdam radices ad extra, ad similitudinem porrorum, & ita minutim fixa. Forest. l. 4. Chir. Obs. 10. in Schol. Meminit & aliquoties Paracelf. in script. Chirurg. præsertim vero de ulcerib. &c. cap. 61. vulgo *Oculus gallinæ* Germ. dicitur. Adde Vvalth. Sylv. Med. p. 1513.

Porta, πύλη, vel etiam pluraliter *Portæ*, πύλαι, dicitur de hepatis parte sima, ubi duæ parvæ sunt protuberantiæ, quas *Portas* dixerunt, credentes, per eas omnem chylum, pro sanguificatione, in hepar deferri; verum hodieque fere exolevit hæc de Chyli ad hepar transitu hyothesis. Vena quoque ibidem exorta, & per viscera abdominis dispersa, *Vena portæ* propterea vocatur. Vide Linden. l. 2. Med. Physiol. c. 5. §. 88. seq. Barthol. l. 1. cap. 14. *Porta* quoque sumitur pro vulva, Rolf. de part. gen. P. II. cap. 33. De Chymicis *portis*, h. e. operationibus propriis, in negotio Lapidis Philosophici, lege Libav. T. II. Op. 131.

Portatile, *in sacco acetum* quid sit, vide in *Acetum*.

* Portonarium, vocatur nonnullis primum intestinorum, quod alias *duodenum* dicitur, l. de Anat. vivor. inter spurios Gal. Verum nomen hoc potius competit Orificio ventriculi dextro; siquidem respondet Græco πυλωρὸς, i. e. *Janitor*. In qua significatione etiam sumitur in Avicennæ scriptis Latine redditis, l. 3. fen. 16. t. 1. c. 1.

* Porus, πόρος, i. e. *Meatus*. Vide *Meatus*.

Posca, item *Pusca*, ὀξύκρατον. Vide *Oxycraton*.

Positio, θέσις. Vide *Situs*, *Thesis*. Dicitur & *Positura*.

Posis, πόσις, *Potio*. Vide *Poma*.

* Postapparens, ἐπιφαινόμενος. Vide *Epiphanomenos*.

* Postbrachiale, μετακάρπιον. Vide *Metacarpion*.

Postcoenium, ἐπίδειπνον, h. e. *secundaria cœna*. Diet. n. 310.

Posthe, πόσθη, Latin. *Præputium* vocatur, glandis in pene tegumentum: cujus extremitas Judæis, & Turcis circumciditur. Barthol. lib. 1. Anat. c. 24.

* Posthia, ποσθία, idem quod κριθὴ, *Hordeolum*. Vide *Crithe*.

Postis, φλιά. Vide *Phlia*.

Postpositio, τὸ ὑστερίζειν, dicitur reditus paroxysmi, in febribus intermittentibus, tardior: & opponitur *Anticipationi*: estque species ἐπιδόσεως, & signum, cæteris paribus, declinationis, vel remissionis morbi. Gal. l. 1. de Cris. c. 4. Forest. l. 3. obs. 26. Schol. Ita & Menstrua *postposita*, Gr. ὑστερητικὰ, vocat P. M. de Calderia, eo quod repetant per tardiora intervalla, quam statui naturali hujus individui conveniat; & opponit *Anticipatis*, sive Antevertentibus. Tom. IV. Op. p. 208. seq. vide *Anticipans*.

Potabilis, πότιμος, ποτὸς, πόσιμος, dicitur de omni eo, quod per os hauriri debet. Ruland. & Johns. in Lex. vel quod poculis porrigitur, liquidum, Libav. S. A. Ch. lib. 2. c. 1. seq. ubi Magisteria *potabilium* describuntur. *Potabilia* ad generationem Tartari facere, aliquoties scripsit Paracelf. in scriptis suis, præsertim in Para-

Paramiro, & Paragrano. Loca quærantur in Indice. De *Auri potabilis* variis descriptionibus vide Schroder. lib. 3. c. 8. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. Sunt, qui etiam plane negant. Nos litem non facimus nostram. Mars *potabilis*, triplici processu, juxta Carol. de Maers, proponitur a Morley in Collect. Chym. Leid. c. 256.

POTENTIA, *Potestas*, δύναμις. Vide *Dynamis*.

POTERIUM, ποτήριον, nomen *Malagmatis* gemini absorbentis humores hydropicorum, apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. mox in princ.

POTIMOS, πότιμος. vide *Potabilis*.

POTIO, πόσις, πόμα, *Potus*. Vide *Poma*.

POTOS, ποτὸς, adjective, idem quod πότιμος, *Potabilis*, de quo p. a. Substantive vero apud Hipp. *compotationem* notat, & convivium, l. 1. Epid. s. 4. t. 19. & l. 5. XXX. 20.

PRACTICA, πρακτικὴ, dicitur vel *Artis Medicæ exercitium*, vel Authorum scripta, quæ continent descriptionem & modi, & materiæ faciendi Medicinam, qua pro conservanda, qua pro recuperanda sanitate. Opponitur *Theoreticæ* Medicinæ, quæ tradit præcepta Artis, & fundamenta prius addiscenda, antequam ad artis exercitium quis sese accingere cupit. *Practicus* quoque dicitur Medicus, qua curans, qua conservans sanitatem. *Theoreticus* vero proprie est Professor, qui docet præcepta. Præsupponitur igitur *Practicæ* studium Theoreticum: nec bonus dici poterit *Practicus*, nisi prius fuerit bonus Theoricus. Dogm. Med. Gen. in prælimin. dogm. 8. p. 9. 10. Dicitur sæpe & *Praxis Medica*. Utrumque vocabulum applicarunt & Spagyrici labori lapidis Philosophici; uti videre est in Th. Chym. Vol. IV. p. 2. & alibi.

PRÆCAUTRIX, προφυλακτικὴ, vide *Præservatio*.

* PRÆCEDENS, προηγούμενη, idem quod *Antecedens*. Vide *Causa Proegumene*.

PRAECEPTUM, παραγγελία. Vide *Parangelia*.

PRAECIPITANTIA, dicuntur Medicamenta sanguinis fervorem, & motum inordinatum sedantia, acidum corrigendo, & absorbendo. Pertinent inter Diaphoretica, de quibus supra suo loco dictum fuit. Os sæpiæ *Præcipitans magnum* a nonnullis vocatum fuit. Lang. vero Pulverem compositum hoc Epitheto exornavit.

PRAECIPITATIO, dicitur operatio Chymica, ad σύγκρισιν, vel coagulationem pertinens, per quam soluta corpora in præceps aguntur, & demittuntur. Sumitur vel generaliter, pro quavis solutorum ex menstruis suis repercussione: eaque est cum *spontanea*, quando imprægnatum menstruum, nullo addito alio motore, demittit calcem; v. gr. spiritus Vitrioli Philosophicus, vel Phlegma Vitrioli vulgare solvens corallia, margaritas, oculos cancrorum; tum *violenta*, cum affundendo alium liquorem, solutum petit fundum. Vel specialiter pro *præcipitatione Mercurii*, qua per aquas fixatorias, & gradatorias liquabilitas Mercurii sistitur, & ex menstruo suo præcipitatur: unde & κατ' ἐξοχὴν *Præcipitatus*, vel *Præcipitatum* dicitur; quamvis pulvis ille ruber Mercurialis, qui vulgo *Præcipitati* nomine venit, nihil minus sit, quam *Præcipitatum*; cum fiat evaporatione potius menstrui solventis ad siccitatem. Plura vide apud Libav. l. 4. S. A. Chym. fere per totum. Alchym. Pharm. cap. 36. Rol. Chym. l. 2. c. 4. Fr. Hofm. in Cl. ad Schrod. p. 93. 94. Rul. & Johns. in Lex. Aliquando etiam Pathologice *Præcipitatio* accipitur pro *Procidentia*. Ita *Præcipitatio Matricis*, legitur apud Valesc. de Tarant. l. 6. c. 11. Philon. Pharmac. pag. m. 668.

PRAECISIO, περιαίρεσις, rectius *circumcisio*, est operatio Chirurgica, quæ adhibetur in alis, inguinibus, natibus, & ano. Galen. Introduct. cap. 18.

* PRAECOGNITIO, πρόγνωσις, idem quod *Prænotio*, dicitur pars Semiologiæ, qua constat Medico de futuro eventu, in utroque statu sanitatis, & morbi; quamvis communiter saltem de prænotione futuri eventus ægrorum acceperint Doctores. Fit vero per certa signa *prognostica*, προγνωστικὰ dicta, quæ in homine futuras res denunciant, qua secundum, qua præter naturam; nec sunt alia realiter a *diagnosticis*, sed saltem modo considerandi distinguuntur. Plura vide apud Institutionistas, in primis vero in nostris Dogmat. Med. Gen. Part. III. c. 1. c. 5. & 6. Paracels. etiam barbare vocat *Prognosticationem*. Differt a *Prædictione*, πρόρρησις dicta, quando verbis, vel scriptura indicatur id, quod scimus de futuro eventu; quæ non semper est adeo necessaria, uti *prænotio*. Lind. Ex. XV. §. 149.

* PRAECORDIA, φρένες. Vide *Phrenes*. Gal. l. 6. de Hipp. & Pl. decr. c. 9. A Celso tamen latius accipi videtur pro *Hypochondriis*, aut pro eo, quod utrique hypochondrio interjacet. Barthol. l. 1. Anat. in proœm. & Lind. Ex. IX. §. 35.

PRAECOCIA, πραικόκκια, in specie dicuntur fructus quidam, sive species *malorum Armeniacorum*; ita dicta a maturitate, qua Persica, & Armeniaca alia antecellunt, ut & bonitate: de quibus Galen. l. 2. de Al. fac. c. 20. Jul. Alex. l. 10 Salut. c. 6.

PRAECURSORES, Paracelso dicuntur accidentia, & signa futuri, vel imminentis morbi, lib. 2. de Tartar. tract. c. 2. c. 1. in Annot.

PRAECUSTODIA, προφύλαξις, idem quod *Præservatio*.

PRÆDEBILITATI, προκαταδυνήσαντες, προεξαδυνακότες. Vide *Proapaudesantes*.

PRÆDESTINATIO, terminus Paracelso frequentissimus: & significat idem, quod *Fatum*, de quo supra, in FA, videlicet imperscrutabilem necessitatem, & terminum fatalem alicujus rei, Deo soli cognitum. Paramir. Tract. 3. c. 6. seq. & alibi passim.

PRÆDICTIO, πρόῤῥησις, προαγόρευσις, dicitur *prænotio* Medici verbis, vel scriptura patefacta. Vide *Prænotio*. Est quandoque necessaria ad conciliandam fiduciam ægri. Lind. Ex. XV. §. 4. seq. Dieter. n. 719.

PRÆDIVINATIO, προθεσμία, idem quod *Divinatio*, *Prædictio*. Galen. lib. de const. medic. 18.

PRÆFATIO, προοίμιον, est operis, vel scripti alicujus præparatorium, quandoque necessarium. Gal. c. 1. prog. t. 1. Lind. Ex. XV. §. 10.

PRÆFOCATIO, πνὶξ, idem quod *Suffocatio*: & dicitur de uterina suffocatione. Vide *Hystericos*.

PRAEGNANS, κυμὰς, ἐγκύμων, idem quod *Gravida*, fœtum in utero gerens. Vide *Cymas*, *Encymon*, *Cyesis*, *Gravida*.

PRAEGNATIO, idem quod *Imprægnatio*: de quo supra, in IM. Legitur in Theatr. Ch. Vol. III. p. 163.

PRAEHUMECTO, προϋγραίνω. Hippoc. 4. aph. 13. Jung. Diet. n. 734.

* PRAEINCIPIENS, προκαταρκτική. Vide *Causa*. *Procatarcticos*.

PRAELUDIUM, terminus Paracelsicus, denotans vaticinationem influxus, vel virtutis Astralis in homines: & meminit Paramir. l. 2. de orig. morb. c. 7. & l. de caduco matricis, §. 4.

PRAELUM, item *Prelum*, πιεστὴρ, πιεστήριον, instrumentum, quo succi exprimuntur, in officinis quoque Pharmaceuticis usitatum. De *prelo* pro musto, vide Lind. Ex. X. §. 187.

PRAEMACERATIO, i. e. *maceratio præmissa*. Legitur apud Rhod. in Lex. Scrib. & n. 193.

PRAEMEDITATIO, προεξαλκελάμησις, denotat diligens judicium, & singularem prudentiam Medico necessariam, non solum in recta applicatione remediorum, præsertim generosorum, & evacuantium, quæ uti magnifice prodesse, ita & apprime nocere possunt, sed etiam in cognitione, & prædictione circa morbos instituenda. De qua virtute legatur Diet. n. 721. Ex. XII. §. 59. Verbum προεξαλκελνέω, legitur apud Hippocr. 1. aph. 24.

PRAENES, πρηνής. Vide *Pronus*.

PRAENOTIO, πρόγνωσις. Vide *Præcognitio*.

PRAEPARANS, dicitur partim de Vasis, Venis, & Arteriis ad testes, & epididymides excurrentibus, Spermaticis dictis; de quibus videantur Anatomici, v. g. Barthol. l. 1. Anat. c. 21. p. 202. seq. partim de medicamentis. Vide *Parasceve*.

PRÆPARATIO, *Præparatum*, *Præparans*, παρασκευή, προπαρασκευή. Vide *Parasceve*.

PRAEPOSTERE, πάρεργον. Vide *Parergon*.

PRAEPUTIUM, πόσθη. Vide *Posthe*.

PRAESAGIUM, τὸ προλέγειν, πρόῤῥησις, idem quod *prædictio*. Sumitur & pro ipso signo prognostico. Hinc Rul. Dorn. & Johns. descripserunt *præsagium*, quod sit præcedens aliquod notabile signum rei futuræ historiam, ex quo prophetia sumitur quandoque.

PRAESCIENTIA, πρόγνωσις, idem quod *præcognitio*, *Prænotio*.

PRAESENTIO, πρόνοια, πρόγνωσις, idem quod *prænotio*, Latinis Hipp. interpretibus. Gal. in com. 1. ad prognost. t. 1. & alibi.

PRAESENS, παρὼν, παρεὼν, quid communiter significet, etiam pueri norunt. In Medicina οἱ παρέοντες, *præsentes*, qui ægris adsunt, iisque administrant, ex Hipp. 1. aphor. 1. Junge Dieter. n. 655. Deinde τὰ παρόντα dicuntur status hominis *præsens*, sive secundum, sive præter naturam; cujus cognitio Medico necessaria antequam de futuro eventu velit prænoscere. Gal. l. 4. de præs. ex puls. c. 11. & alibi: *Præsens auxilium*, vel remedium dicitur, quod efficax est, & mox juvat. Et, *præsenti Numine Curare*, proverbialiter dicitur, derepente, & fere præter spem medelam afferre. Keuchen. ad Samon. p. 85.

PRAESENSIO, πρόγνωσις, idem quod *prænotio*. Usurpatur ab Augen. Tom. III. Epistol. & Cons. Medic. l. 3. ep. 9. p. m. 97.

* PRAESEPIOLUM, φατνίον, vide *phatnion*, *Bothrion*.

PRAESERVATIO, προφυλακή, dicitur de ea Medici functione, qua prohibetur aliquid, ne fiat; & opponitur *Curationi*, τῇ θεραπείᾳ. Galen. aph. 22. Hinc προφυλακτική, pars Medicinæ *præservatoria* vocatur, quæ a morbo *præservat*, lib. 11. meth. med. c. 2 Est igitur pars τῆς ὑγιεινῆς. Tuetur enim sanitatem, & providet, humores lentos incidendo, crassos attenuando, multos evacuando, calidos refrigerando, frigidos calefaciendo, mordaces contemperando, (scil. in latitudine sanitatis,) ne morbum gignant. Gorr. Stantes hoc principio omnino hallucinati sunt, & adhuc hallucinantur communiter Doctores, qua veteres, qua recentiores, quando *indicationem præservatoriam* etiam in Methodum medendi intruserunt, eamque caussæ remotiori opposuerunt. Gal. Art. medic. c. 99. Videantur nostra Dogmata P. IV. cap. 3. dogm. 4. p. 484 seq. Ita erravit quoque Lind. Ex. XIII. §. 342. quando *præservationem* indicationem morbi fientis; seu,

seu, quod in idem recidit, causæ jam agere incipientis esse dixit. Rectius vero Helmont. scribit: *Præservatio* est futuri præcautio, tr. de Lith. c. 7. n. 21. *Præservativa remedia* dicuntur, quæ vitam a suis inimicis, & corruptionibus defendunt, Dorn. Rul. & Johns. scil. prohibendo, ne infestent. *Præservativum summum Philosophicum*, dicitur Lapis Philosophicus: & has habere qualitates debet, non ut ratione odoris, aut similis cujusdam qualitatis, sed ratione caloris naturalis confortet, & præservet; quod si non fit, res inanis est. Theatr. Ch. Vol. VI. p. 690.

Præsidium, βοήθημα, idem quod *Auxilium*, *Remedium*, *Indicatum*. Occurrit passim apud Authores Latinos veteres, & recentiores.

Præstigiæ, *Præstigiatura*, γοητεία, μαγγανεία, est Diabolica medendi ratio, quæ omnino abesse debet; qualis est vetularum, sagarum, quam & Gal. l. 6. de S. Fac. in princ. rejecit. Jung. Diet. n. 683. Non utatur talibus rationalis Medicus, aut Dogmaticus, Galeni exemplum secutus, infamiam, atque artis dehonestamentum veritus, ideo quod ratione nixum Medicum omnino dedeceant talia; qui quæ methodo, & recta ratione curare potuerit, non aliunde (præsertim a Diabolo) ad ea auxilium quærat. Jul. Alex. Not. ad Gal. l. 9. de S. Fac. c. de Butyro. Pseudo-Chymici quoque sunt *præstigiatores*, & impostores: qualem Guibertum fuisse, scribit Libav. T. III. Oper. p. 233.

* Præter, παρά, vide *Para*.

Præteritus, προγεγονώς, quid significet, ex Grammatica constat. Præteritorum cognitio dicitur Gal. notitia causarum, quæ morbos inducunt, l. 4. de præs. ex pulf. c. 11. Enimvero nimis stricte accipit; cum & *præterita*, in statu secundum naturam, Medico sint observanda, in Methodo ὑγιεινῇ. *Signa præterita* docet pars semiologiæ ἀναμνηστική, sive *rememorativa*, ad Diagnosin pertinens.

* Prætextus, πρόφασις, dicitur *causa evidens*, *procatarctica*, & quidem Hipp. vera, quæ occasionem præbet, & dispositionem in corpore inducit, sive inclinationem. Hipp. 2. aph. 41. & 3. aph. 12. aliquando tamen & causam fictam, vel simulatam notat. Gal. c. 2. de fract. t. 62. & 3. t. 46. Junge Foes. p. 539. Diet. n. 736.

Prævideo, idem significat quod Prænosco, *Prædico*. In qua significatione sumpsit Cels. Martinengus tr. de *providendis* morborum eventibus.

Pragma, πρᾶγμα, vocabulum, pro varia rerum, de quibus usurpatur, natura, variis gaudet significationibus. Ita omnem *ægri statum*, & quæ in rem ejus peraguntur, denotat Prognost. s. 1. t. 2. Omnes res, & negotia lib. 1. de morb. mul. XXXII. 13. Significat etiam rem, vel negotium, de quo impræsentiarum quæritur, & circa quod versamur, institutum, 2. de R. V. I. A. t. 40. l. de Steril. XI. 4. Plura vide apud Foes. Oec. p. 525. seq.

Pramnios, πράμνιος, epitheton *vini nigri*, & *austeri*, apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXIX. 1. & LXXVI. 8. adde Foes. pag. 526. Linden. Ex. X. §. 100. 106.

Prandium, ἄριστον, vide *Ariston*. Plura vide apud Jul. Alex. & alios, qui de re cibaria scripserunt.

Prasia, πρασιά, significat *areolam in hortis*, torum quadrangularem, vel alterius figuræ, oleribus serendis dicatam. C. Hofmann. C. de U. P. n. 677.

Prasinus, πράσινος, idem quod *Porraceus*. Vide in PO.

Prassius, πράσσιος, nomen lapidis, vel gemmæ viridantis, vilioris turbæ, *Smaragdi Domus*, vel palatium dictæ; quia hic in illa, veluti inclusus, reperitur. Vide Chiocc. Mus. s. 3. p. 217.

Prasoides, πρασοειδής. Vide *Porraceus*.

Prasis, Rul. dicitur *Creta viridis*: Idem fortassis, quod *Prassius*.

Prasinum viride, *flos æris*.

Pravus, φαῦλος, idem quod *Vitiosus*. Vide *Phavlos*, *Poneros*.

Praxis, πρᾶξις, proprie actionem, & quidem Medicam, hoc loco significat. Sumitur vero communiter pro *Practica*: de quo vocab. paulo superius.

Prays, πραΰς, Jon. πρηΰς, *mitis*, remissior. Dicitur de morbis minoribus; v. g. febres πρηέες, leguntur apud Hipp. l. 1. Epid. s. 1. t. 44. & lib. 6. s. 1. t. 29. Suntque eæ, quæ non stipatæ sunt vehementioribus symptomatibus. Adde Foes. p. 527. Fere idem significat, quod ἠπίης, *Benignus*, vel *boni moris*. Comparativus πραΰτερος, sive πραΰτερος, legitur 4. aph. 47. Diet. n. 717.

Preces, *Precatio*, προσευχή, αἴτησις, & hoc vocabulum merito ad Medicinam referimus; siquidem & *precibus*, & venerationi assiduæ locus esse debet apud Medicum, pro obtinenda Divina præsentia, & providentia in rebus Medicis, ad gloriam ejus nominis, ad honorem artis ab ipso creatæ, & ad salutem denique ejus opera utentis ægri, verbis elegantissimis Linden. Ex. III. §. 6.

Prehensio, κατάληψις, Sylvio dicitur pro *Catalepsis*. Dolæus Encyclopæd. l. 1. cap. 7. §. 1. p. 95. Vide *Catalepsis*.

Premnon, πρέμνον proprie *stirpem*, *stipitem*, & truncum significat. Polluci tamen ex-

tremitatem albi in oculo vocari πτέμνον, vult Gorr. in def.

PRENES, πρηνὲς, dicitur Hipp. quod *ad terram reclinat*. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Gorr. Locus est apud Hipp. 1. de fract. t. 3. Vide Foes. p. 527.

PRESBYTES, πρεσβύτης, *senex*, vel idem quod γέρων, *senex*, vel saltem gradu differens, ita ut πρεσβύται dicantur in primo senio constituti, γέροντες vero in extremo. Legitur apud Hippoc. 2. aph. 39. & 3. aph. 31. Jungatur Foes. Oec. p. 527. & Diet. n. 316.

PRESBYTEROS, πρεσβύτερος, comparativus est vocab. præcedentis, significans *seniorem*. Verum non semper de senibus sumitur, sed sæpe etiam respective applicatur aliis *ætate grandioribus*, quam prius fuerant. Ita fœtus *grandior* dicitur πρεσβύτερος, 5. aph. 1. pueri *grandiores*, 3. aph. 26. adulti, d. l. aph. 27. Vide Dieter. n. 315.

PRESIS, *Presma*, πρῆσις, πρῆσμα, Gal. exponit in Exeg. dict. Hipp. per ἐμφύσησιν, *inflationem*; & approbat Foes. p. 3. & 527. Enimvero non video, quomodo cum verbi origine quadret. Descendit enim a πρήθω, quod significat *incendo*, *inflammo*: ut ita potius *inflammationem* significare deberet; quæ etiam notatio tribuitur in Lexicis, nisi fortassis respexerit Gal. ad effectum, quod inflammatio, vel incensio in cute etiam bullas, & vesicas excitet.

PRESMUCHUM, *Presmukis*, id est *Cerussa*. Rul. & Johns.

PRESSORIUM, idem quod *Prælum*, *Torcular*, piestron. Dorn. Rul. & Johns.

PRESSURA, θλίψις, idem quod *Compressio*. Ita θλίψις στομάχου, *pressura* Stomachi, sive *compressio*, legitur apud Gal. de puls. ad tyrones, a copia molesta assumptorum alimentorum. *Pressura gentium*, dicitur Paracelso morbum quoque comprehendere Gallicum, l. 3. Chirurg. magnæ, c. 4. fin. *Pressus* etiam sæpe ponitur pro impressus. Vid. Rhod. in Lex. Scribon. pag. 427.

PRESTER, πρηστὴρ, æquivocum est. Vel enim significat partem coli exteriorem, quæ per iram incensa, tumensque inflatur; ut author est Pollux, notante Gorræo. Vel est nomen serpentis venenosi; cujus descriptio habetur apud Aldr. l. de Serp. & Dracon. c. 8. Vocatur alias *Dipsas*, quod venenum ejus igneum intolerabilem sitim excitet.

PRETIOSUS, τίμιος, ἔντιμος, a *Pretium*, τιμὴ, dicitur de materia Medica, quæ vel ob raritatem, vel ob efficaciam singularem carior habetur. Ita *Lapides pretiosi* vocantur Gemmæ, ad differentiam *minus pretiosorum*. Utrorumque Catalogum vide apud Schrod. l. 3. c. 4. seq.

PRIAPISCOS, πριάπισκος, vocatur *lignum parvum in medio scamno Hippocratico* insertum, octo fere digitorum, magna ex parte rotundum. Vocatur & στυλίσκος, & σκαλμὸς, Gorr. in definit. Πριάπισκος quoque dicitur *linamentum*, in penis formam redactum, Pessario respondens, vel *Turunda major*, apud Ægin. l. 3. c. 24. circa fin.

* PRIAPISMUS, πριαπισμὸς, Lat. *Tentigo*, est auctio pudendi virilis, stabilis, in longitudinem, ac orbem tumefacti, citra rei Venereæ appetentiam. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 9. a flatuoso spiritu l. 14. Meth. Med. c. 7. nullo præsente stimulo ad libidinem, aut desiderio coitus; ut quibusdam accidere consuevit, ducta denominatione a *Priapo*. Nam hunc, ut cui suapte natura hujusmodi coles esset, ita finxerunt, atque pictura descripserunt homines, l. 6. de Loc. Aff. cap. 6. Addit Ætius, dolores inde moveri, quales esse in tetano solent; quod inflatum, distentumque pudendum, convulsionis modo, afficiatur. Scribit etiam, qui sic laborant, cito perire inflatos, & frigidum sudantes, nisi illico auxilium eis adferatur. Fit hic morbus a flatu vaporoso, cavernosum penis nervum distendente, &c. Hæc Gorr. & Castellus. Quibus libet addere paulo accuratiorem descriptionem: *Priapismus* est convulsio particularis, vel rigiditas convulsiva penis, absque stimulo ad libidinem, vel coitum, proveniens a spiritibus spuriis, & flatuosis, spongiosis nervosi corporis meatus occupantibus, & distendentibus. Vocatur & σατυριάσις, *Satyriasis*, vel σατυρισμὸς, a *Satyris*, quibus etiam rigida genitalia tribuuntur: quamvis alii hoc nomen inexplebili coeundi cupiditati, penem excitanti, competere doceant. Habet & hoc vocabulum alias significationes. Vide infra *Satyriasis*. De *priasmo* Monachorum, in coitu cum moniali defunctorum, vide Dieter. Jatr. p. 1116.

PRIAPOLITHUS, πριαπόλιθος, nomen lapidis a Petro Borello impositi; quales reperiuntur juxta urbem Castrensem, subalbi, rotundi, oblongi, figuram penis, & quandoque vulvæ habentes, aliquando etiam, sed rarius, testiculis instructi sunt, & glande, in medio vero eorum percurrit vena crystalli purissimi, adeo ut totus lapis veluti cepa cuticulis variis constructus videatur. Alii sunt recti, alii incurvi, alii etiam cancrosi, & erosi tanquam veneno Venereo observantur. Existimat dictus Author, vim habere forsan ob signaturam adversus morbos genitalium, & Venereos. Hist. & Obs. Medico-Phys. cent. III. obs. 85.

PRIAPUS, πρίαπος, non modo nomen est Deastri gentilium, magno mutone præditi; sed & ipse *Penis* hoc nomine indigitatur. Rolf. de part. gen. P. 1. c. 43. Eph. N. C. Ann. III. O. 20.

Priapi cervini, in pulverem redacti, meminit Lib. S. A. Ch. l. 4. c. 28.

PRIMATES, dicuntur corpora fallacia, nobis ab astris ob oculos posita; de quibus Paracelsus in expos. prima super Matthæum c. 14. fusius disserit. Dicuntur alias *Prunalia*. Dorn. in dict. Paracels. Rul.

PRIMITIÆ, vocantur Aqua Puerperii, quæ ordinarie ante fœtus exclusionem profunditur. Blas. Med. Un. p. 365. 460.

PRIMOGENIUS, *Primogenitus*, πρωτόγονος, ἀρχήγονος, dicitur vel de eo, quod origine primum est; ita calidum nativum dicitur ἀρχήγονον, Gal. adv. Lycum. cap. 7. Ita filius natu primus dicitur *Primogenitus*. Vel idem est, quod *Similaris*, ὁμοιομερὴς, l. quod an. mor. seq. temp. corp. c. 3. Vide *Homoœmeres*.

PRIMITIVUM, est idem quod *Procatarcticum*: diciturque de illa causa remota προκαταρκτικῆ.

PRIMUS, πρῶτος, quid significet, & pueris notum esse debet: quamvis diversas quoque admittat significationes; uti patet ex Galen. l. 2. de H. & Pl. decr. c. 8. Aliquando *primum* idem, quod simplex, l. 3. meth. med. c. 10. Vel *Similare*, de diff. morb. c. 3. *Prima materia* Helmontio est Aqua, tr. Latex humor negl. nu. 45. De *prima materia* Lapidis Philosophici vide Carmen vernaculum, additum scripto Fr. Basilii Valentini de Lapide Philosophorum; ubi vocat *Duplicem Mercurium*. *Primum* movens, in naturalibus est spiritus mundi vegetativus, Th. Ch. Vol. II. p. 104. *Primæ viæ* quid sint, vide *Via*.

PRIMORES *Dentes*, i. e. anteriores, vocantur *Incisorii*. Barthol. libell. 4. c. 13. p. 731.

* PRINCEPS, ἀρχὸς, dicitur *Intestinum rectum*, vide *Archos*. Galen. de vulv. dissect. c. 1. *Principes* quoque dies vocantur perfecte Critici. Blancard. in Lex.

* PRINCIPIUM, ἀρχή, idem quod *Initium*. Vide supra IN. In Medicina magna disceptatio occurrit circa *principium* morbi, de quo non inter se conveniunt. Verum recte distinctionem tradidit Dieterich. docens, *Principium morbi* esse duplex: Aliud *indivisibile*, & momentaneum, sineque ulla latitudine; estque punctum temporis, in quo cepit ægrotare homo: Alterum *cum latitudine*, quodque aliquot horarum, quandoque & dierum spatio, pro morbi conditione, brevioris, vel longioris, determinatur. Jatr. nu. 109. 110. *Primum* rarissime notari potest a Medicis: & optandum esset, ut de secundo saltem possent esse certiores. Nobis placuit hanc dare descriptionem: *Principium morbi* est, quando morbus animadvertitur per aliqua symptomata. Dogm. Med. Gen. P. II. cap. 6. d. 10. p. 160. De *principiis corporum naturalium* hodieque inter Physicos, & Chymicos magnus quoque adhuc est dissensus. In genere describuntur, e quibus primis res in quolibet mistorum genere est facta, quæ quia insunt, & jam certam naturam sibi substratam habent, in qua vigeant, & cum qua educi possunt. Alia sunt simpliciter prima: alia in quovis genere prima, & illis analoga. Rul. & Johns. in Lex. Verum Schrod. paulo distinctius *principia* tractavit, distinguens inter *Principia constituentia*, quæ ipsam rem constituunt; quorum duo esse dicit, *Spiritum*, & *Corpus*, illud formale, hoc materiale: quibus addidit tertium, *Ignem*: & inter *Principia cognitionis*, quæ etiam duo habentur apud Hermeticos, *Lumen Naturæ*, & *Gratiæ*. l. 1. c. 5. Adde Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. Chymicorum alii tria numerant, *Salem*, *Sulphur*, & *Mercurium*: alii plura, *Spiritum*, & *Terram* addentes. Videantur Theatr. Chymici Volumina, & quæratur hoc vocab. in Indice. ut & Libavii Opera. Nobis enim nec licet, nec libet esse prolixioribus. *Principia* quoque corporum, olim instrumentalia vocata, fuisse *Cerebrum*, *Cor*, *Hepar*, scripsit J. Alex. not. ad Gal. l. 6. meth. med. c. 2. vide *Initium*.

PRION, πρίων, vide *Serra*.

PRISIS, πρίσις, proprie *serrationem*, sive sectionem serra factam significat, a πρίω, *serra seco*. Improprie vero stridor dentium dicitur Hipp. πρίσις & πρίζειν, 1. Prognost. t. 21. Gal. in comm. ad h. l. Alias πρίσις quoque vocatur *terebratio*, vel perforatio, terebra, aut trepano facta, de vuln. cap. IX. 5. 6. ut & terebra vocatur πρίων, d. l. XXIIX. 9. quæ alias πρόπτιον eidem quoque appellatur, d. l. XXV. 4. Vide Foes. p. 527.

PRIONODES, πριονώδης, *serratus*. Lind. Ex. XI. §. 67. item παλαιὸς, *serræ formam habens*; qualis dicitur ossium commissura quædam apud Fallop. in Obs. Anatom. Tom. I. Oper. p. 361.

PRISCUS, παλαιὸς, idem quod *Vetus*, antiquus. Vide *Palæos*.

PRISMA, πρίσμα, vide *Scobs*.

PRIVATUS, ἴδιος, dicitur Physiologice de *partibus*, quarum functio immediate, & primo cedit in commodum partium publicarum. Dogm. M. Gen. P. I. c. 2. d. 9. p. 29. Patholog. de Morbis, qui dicuntur σποράδες, σποραδικοί. Vide *Sporades*.

PROACMAZO, προακμάζω, significat existo in ætate ante vigorem; & denotat *adolescentiam*, vel *juventutem*; legiturque apud Hipp. Coac. t. 635. Vide Foes. Oed. p. 527.

PROÆRESIS, προαίρεσις, est terminus proprie Philosophicus; cujus significatio ex Ethicis petenda. Ab Hippocr. tribuitur Lacrymis *voluntariis*, sive quæ scientibus nobis, & volenti-

tibus profluunt, 4. aph. 52. quibus opponuntur lacrymæ *involuntariæ*, ἀπροαιρέτως, vel μὴ κτ προαίρεσιν fluentes, non ex dolore, aut ob mœstitiam, sed ratione morbi acuti. Vide Dieter. n. 718.

PROAGOGEJA, *Proagogos*, προαγωγεία, προαγωγὸς, illud significat omnem illegitimam, amoribusque licitis non conciliatam productionem maris ad fœminam, vel fœminæ ad marem, uno verbo, *Lenocinium*: hoc ipsum perductorem, vel *Lenonem*. Lind. Ex. LX. §. 22.

PROAGOREUSIS, προαγόρευσις, vel προαγόρευσις, *Prædictionem* significat, 2. aph. 19. & προαγορεύων, *prædicens*, 1. Prognost. t. 4. Junge Diet. nu. 719. idem quod πρόῤῥησις.

PROAPAUDESANTES, προαπαυδήσαντες, iidem sunt qui προεξαδυνατήσαντες, h. e. *prædebilitati*, quorum vires a priori morbo sunt nimis fractæ. Illud legitur 1. Prorrh. s. 1. t. 8. & προεξαδυνατήσαντες, Coac. t. 100. Jung. Erot. Onom. p. 86. f. & 87. a. b.

PROAUXES, προαυξὴς, *provectior*, *adultior*, & qui paulo amplius increvit. De pueris legitur apud Hipp. 4. de artic. t. 4. adde Gal. in com. ad h. l. Foes. d. l. Et προαύξησις dicitur *corporis aucta moles*, l. 2. Epid. s. 1. 67. Lat. dicitur præproperum incrementum corporis.

PROBATIO, βάσανος, βασανισμὸς, vide *Basanismos*.

PROBATON, πρόβατον, idem quod ὄϊς, id est *Ovis*. Vide *Ois*.

PROBLEMA, πρόβλημα, æquivocum est. Proprie significat objectaculum, vel *obicem*, quo aliquid retinetur, aut quod obtenditur. In qua significatione legitur apud Hippocr. l. de nat. mul. LXII. 4. & l. 1. de morb mul. XXXVI. 3. Jung. Foes. p. 528. Improprie notat *quæstionem dubiam*, sive quæ in utramque partem ventilari potest. Horum tria genera Aristotelem statuisse, quorum alia solutionem, alia supplicium, alia sensum postularunt, testatur Gal. l 8. de U. P. c. 3. in princ. *Problematicum Ens* vocatur *Ratio*, ab Helmont. tr. Venatio Scientiar. n. 27

PROBOLE, προβολὴ, dicitur *prominentia* quædam, vel eminentia alicujus partis. Hippoc. 1. de art. t. 27. & l. de vuln. cap. 1. adde Foes. d. l.

* PROBOSCIS, προβοσκὶς, προνομαῖα, dicitur pars oblonga, flexilis, in Elephante eo loco, ubi est nasus, & utitur ea loco manus. Gal. l. 17. de U. P. c. 1. Junge C. Hofm. in not. ad h. l. n. 1126. Vide *Elephas*.

PROBULEVOMENOS, προβουλευόμενος, non solum dicitur *prænoscens*, sed etiam qui præmeditate deliberat, aut perpendit. Hippocr. 1. Progn. t. 4.

* PROCATARCTICOS, προκαταρκτικὸς, terminus receptissimus in Medicina, etiam Latina; & dicitur de Caussis. Verum interdum confundi cum προηγουμένη, patet ex Foesio, & aliis. Latine dici posset *Præincipiens*. Proprie dicitur de *Caussis externis*, & remotis qua sanitatis, qua morborum; & comprehendit non solum res nonnaturales, verum etiam omnia, vel contingentia, vel etiam violenta, & fortuita, quæ ansam dare possunt ad sanitatis, vel morbi generationem. Dicuntur & προκατάρχοντα αἴτια, aliis προφάσεις, *occasiones* vocantur. Vide Dogm. nostra P. I. c. 6. p. 71. seq. & 2. c. 8. p. 213. seq.

PROCELLA, *Procellosus*, λαῖλαψ. Vide *Lælaps*.

PROCEPHALOS, προκέφαλος, idem quod μακροκέφαλος, Lat. *Capito*, Linden. Ex. XI. §. 38. vide *Capito*, *Macrocephalos*.

PROCERITAS, μακρότης, *Procerus*, μακρὸς, proprie dicitur de statura hominis, quoad longitudinem, & quidem majorem.

* PROCESSUS, est æquivocum apud Latinos. In Anatomicis notat *prominentiam ossis continuam*, & ita partem illius ossis, in quo protuberat, Gr. dicitur ἀπόφυσις. Vide *Apophysis*. In Chymicis vero significat *laborem* aliquem, vel *operationem Chymicam* integram, & e multis operationibus constantem. Ita *processus* ad Lapidem Philosophicum Paracelsi. Th. Ch. Vol. 1.

PROCHEILON, πρόχειλον, vide *Prolabia*.

PROCHEIMASIS, προχείμασις, Plinio dicitur *præcedens tempestatum significatio*, l. 18. H. N. c. 25. in princ.

PROCHEIRON, πρόχειρον, q. d. ad *manum promptum*. Epitheton spiritus, vel spirationis, idem significans, quod μετέωρον, h. e. spirationem *expeditam*, *elatam*, sublimem: & legitur apud Hipp. 1. Prorrh. c. 1. t. 24. & Coac. t. 252. Vocatur & spiritus πρὸς χεῖρα, id est *ad manum*, l. 7. Epid. XII. Junge Foes. p. 519. Gorr.

PROCHORESIS, προχώρησις, *progressum* ad aliquid significat: v. g. πρὸς ἄφοδον, ad alvi secessum. Hipp. 2. de fract. t. 64. a verbo προχωρέω, *progredior*; item commodus sum, *accommodatus*: quod legitur d. l. t. 62. Foes. p. 540.

PROCHYMA, πρόχυμα, vocatur *mustum*, quod sponte, antequam uvæ calcentur, exstillat. Dicitur & πρότροπος οἶνος, ἢ πρόδρομος, *Protropum*, aut *Prodromum*, scil. vinum. Linden. Ex. X. §. 176. 177.

* PROCIDENTIA, πρόπτωσις, nomen est generale Pathologicum, denotans morbum in situ vitiato, quando pars quædam prolabitur extra suum locum genuinum. Ita *Procidentia oculi*, πρόπτωσις vocatur, quando a causa quadam violenta, ictu, strangulatione, &c. bulbus ocu-

oculi sede sua dimovetur. Gal. in def. *Procidentia ani*, quando intestinum rectum extra sedem prominet, cum insigni dolore, proveniens a sphincteris resolutione, vel relaxatione, per caussas vel internas, vel externas inducta. Vide Forest. l. 23. Obs. 1. & 2. Aquapend. in Oper. Chirurg. *Procidentia uteri*, est ejusdem extra locum suum descensus, & prominentia, etiam a ligamentorum soluta unitate, aut paralysi oborta. Jonston. Syntagm. lib. 5. Nosocom. tit. 11. c. 2. art. 7. p. m. 1040 Barthol. l. 1. An. c. 28.

PROCLESIS, πρόκλησις, dicitur Lat. *provocatio*, aut invitatio, sensuum ad externa revocatio. Legitur apud Hipp. l. de Humid. Us. IV. 7. quamvis Lind. προσκλήσιες legerit. Verum non est quoad significationem magna inter utrumque vocabulum diversitas. Πρόσκλησις proprie *advocationem* significat; & legitur etiam l. de dec. orn. VII. 10. adde Foes. p. 530.

PROCOELOS, πρόκοιλος, idem quod προγάστωρ, *ventrosus*, cui venter tumidus prominet, & extat altius. Linden. Ex. XI. §. 139. Vocantur a Galen προγάστορες etiam μεγαλόκοιλοι, lib. 1. de Al. fac. c. 1.

* PROCONDYLOS, προκόνδυλος, dicitur *primus singulorum digitorum articulus*: quemadmodum medius κόνδυλος, & ultimus μετακόνδυλος appellatur. Castell. Gorr. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 91.

PROCONIA, προκώνια, vocabulum ancipitis significationis. Apud Hippoc. jungitur cum τὰ ἄλφιτα, & notat *farinas recentes*, tenues, sive polentas: quas tamen Gal. specialiter de hordeacea exponit, in Exeg. præter necessitatem; cum & de tritico usurpaverit recenti Hippoc. l. de nat. mul. LIV. 3. Varinus per προκώνια intelligit *triticum melle inunctum*. Aliis est *hordeum confractum*, & contusum cum aromatibus. Vide Foes. d. l. & 531.

PROCREATIO, idem quod *Generatio prolis*, γένεσις, παιδοποιΐα, uti passim ex Auctoribus constat. Ita & *procreatio metallorum* ex sulphure, & mercurio legitur, Th. Chym. Vol. IV. p. 825.

PROCTOS, πρωκτὸς, idem quod ἀρχὸς, Lat. *Anus*, *podex*, pars ea, per quam ventris excrementa exonerantur. Gorr. vide *Anus*.

PRODESSE, ὠφελέειν, vide *Opheleo*.

PRODIGIUM, τέρας, idem quod *Portentum*, rem miraculosam, vel admiratione dignam significat. Parac. *morbum Gallicum* inter alia nomina quoque appellavit *Prodigium sceleris*, ob gravissima, & sæpe prodigiosa symptomata, lib. 3. Chir. magn. c. 1. Utinam hoc probe attenderent lasciviæ dediti porci, hircique humanam tantum naturam non exuentes.

PRODROMUS, πρόδρομος, in genere Lat. dicitur *Præcurrens*. Specialiter tribuitur vino, vel musto. Vide *Parochyma*. *Prodromi*, πρόδρομοι, quoque vocantur venti, qui ab initio Canicularium, sive Syrii exortum spirantes ex septentrionali plaga æstum solis attemperant; quemadmodum *Etesiæ* ad finem illorum dierum. Gal. c. 3. de hum. t. 13. & c. 3. in 3 Epid. t. 6. *Prodromus* etiam Pathologice dicitur affectus quidam p. n. alium morbum superventurum indicans. Ita v. g. Vertigo aliquando *prodromus* dicitur Apoplexiæ.

* PRODUCTIO, apud Latinos ambiguæ est significationis. Vel enim fere idem est quod *Procreatio*, *Generatio* alicujus rei; sive ille actus, quo res aliqua fit, Gr. φύσις, ἔκφυσις. Dividitur hæc *productio* in nativam, & artificialem. Ad nativam pertinent *Creatio*, *Generatio*, *Nutritio*, cum aliis hic concurrentibus actibus. *Productio artificialis* pertinet ad Pharmaceuticam. Vide Schroder. l. 1. c. 4. seq. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. Ad hanc primam significationem etiam referri debet *Morbi productio*, id est *generatio*. *Productum morbosum materiale* requirit remedium. Helmont. tr. Aditus præclus. n. 2. *Productio* porro idem est, quod *Prolongatio*, Gr. μάκρωσις. Ita *Productæ hæmorrhoides*, i. e. prominentes, Scrib. n. 230. Rhod. in Lex. Scrib. *Productio*, & *Productor*, idem quod *Lenocinium*, & *Leno*. Vide *Proagogeia*. *Productio Caballistica* est fictitia, improba, magica, ac diabolica. Lib. Com. IV. p. 164.

PROECNITROO, προεκνιτρόω, significat *prius nitro locum perfrico*. Legitur apud Dioscor. l. 5. c. 1. & in remediis Græcis Moschionis libro de morb. mul. additis, c. ult.

PROECREGNYMAE, προεκρήγνυμαι, *prærumpo*, ante tempus erumpo. Usurpatur vel de anni tempore, v. g. hyeme, tempus consuetum antevertente, apud Hipp. l. 1. Epid. s. 2. t. 1. vel de morbis Criticis, aut Crisin mentientibus morbi mutationibus repentinis, l. de Humor. VII. 16 Vide Foes. p. 529.

PROEGUMENE, προηγουμένη, epitheton caussæ, qua sanitatis, qua morborum, internæ, sed latentis. Latine dicitur *Antecedens*. Differt a proxima, in particularibus, loco, & modo considerandi; in universali corporis constitutione, saltem σχέσει, sive modo considerandi; & ut actus primus a secundo, juxta Philosophos. Legantur nostra Dogm. P. I. c. 5. p. 57. seq. Charlthon. Ex. IV Patholog. §. 8.

PROEXADYNATESANTES, προεξαδυνατήσαντες, idem quod προαπαυδήσαντες, *prædebilitati*. Vide *Proapaudesantes*.

PROEXEUCRINEO, προεξευκρινέω, *præmeditor*; prius

prius probe aliquid perpendo. Vide *præmeditatio*.

Professor, ἐξηγητὴς, διδάσκαλος, in Medicina vocatur, qui Theoremata Artis docet, & alios instruit, ut aliquando Medicinam rite facere queant. Vide *Practica*. Paracelsus olim, nimis petulanter, in illos invectiva usus immerito, Tr. de Peste aliquoties. Tropice etiam *Professor publicus* a Pachenio vocatur *Ignis*, ob communem in Chymia usum explicandi virtutem remediorum latitantem.

Proficio, proprie est passivæ significationis, & notat *Juvari*. Recte Linden. *Proficere* est ægrorum, *Prodesse* Medici. *Proficit* ille, quando in via salutis, sive sanitatis progreditur, ut sentiat se in dies plus plusque ejus boni consequi, ad quod votis omnibus contendit. Ex. XIII. §. 322. seq. & 543. seq. Græce dicitur ὠφελέομαι. Sumitur tamen frequenter etiam Active, pro *Confero*, *Prosum*, Juvo, ὠφελέω. Scribon. n. 125. & alibi. Vide Lex. Scribon. Rhodii. Ab activa significatione Latinum *Proficuus*, χρήσιμος, ξύμφορος, πρόσφορος, id est *utilis*, usum præstans. Dieter. n. 590.

Profluvium, accipitur late, & stricte, cum, & sine additione materiæ effluentis. Generaliter respondet Gr. ῥύσις, ῥοῦς, vel ῥόος, ἐκροή. Vide *Fluor*, *Ecroe*. Stricte dicitur de *fluxu alvi*, Græc. διάρροια, Vide *Diarrhœa*. Sanguinis, Vide *Hæmorrhagia*. Seminis, Vide *Gonorrhœa*. Muliebris, Vide *Fluor*. *Gonorrhœa*.

Profundus, dicitur *Carpi Musculus*, qui alias *Perforans* vocatur, quia adhuc subperforato delitescit: de quibus vocabulis vide supra suo loco.

Progastor, προγάστωρ, vide *Procœlos*.

Progerminus *Abscessus*, vocatur a M. A. Severino ille, qui a lenta, corrupta, aut, si mavis, semiputri pituita collecta gignitur: quasi dicas, ex terra humoris luxurie germinans tuber. Plura de his proposuit in l. de noviss. obs. abscess. cap. 1.

Proglossis, προγλωσσίς, dicitur Anatomicis *pars linguæ anterior acuta*. Gorr. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 13. §. 73.

* Prognosis, *Prognosticus*, πρόγνωσις, vide *præcognitio*.

Progressio, προχώρησις, vide *Prochoresis*.

Prohibens, idem quod *Contraindicans*, sive quod dissentit ab altero indicante, & ei repugnat. Mich. Gavassetius de Indic. curat. c. 11. pag. 71.

Projectio, terminus est Chymicus, vel Spagyricus; diciturque hoc nomine facta, per Medicinam, super re mutanda projectam, cum repentino ingressu, ex mutatione exaltatio. Convenit cum fermentatione, quod rem intus in substantia mutet. Differt autem, quod non fiat cum digestione lenta, qua paulatim mistilia alterantur, & crasin accipiunt; sed violenta, & repentina penetratione facta, quasi in momento ingressionis transfiguret. Vocatur vero illa medicina mutans, non fermentum, sed *Tinctura*, item *Elixir*. Ruland. & Johns. Add. Libav. Alchym. Pharm. c. 33. In primis vero extollitur *Projectionis* usus in labore lapidis Philosophici: de quo vide in Theatr. Chymici Voluminibus aliquot, & loca quære in Indice.

Proistamæ, προΐσταμαι, *præsum*, vide *Prostasis*.

Prolabia, πρόχειλα, προχειλίδια, dicuntur partes labiorum extremæ eminentes. Lind. Med. Phys. l. 2. cap. 13. §. 45. Barthol. l. 3. Anat. c. 11.

Prolaccion, προλάκκιον, dicitur proprie de Vasis illis in vindemiis, in quibus fit vinum πρόδρομον, sive mustum spontaneum, citra calcationem profluens. Applicavit vero Aristoteles tribus ventris majoris in brutis ruminantibus appendicibus, videlicet Reticulo, Omaso, & Abomaso, lib. 3. de Part. An. c. 14. notante C. Hofm. l. 2. Inst. Med. d. 3. §. 2.

* Prolapsio, ἔκπτωσις, ὀλίσθημα. Vide *Ecptosis*. *Olisthema*.

Prolectatio, dicitur extractio per extenuationem partium subtilium, ita ut rarefacta, inclinatione suæ naturæ, a crassioribus in diversum ferantur, ibique consistant. Itaque etiam ejusmodi res, e quibus aliquid *prolectamus*, attenuatoriæ vocantur, seu rarefactiles; & antequam consistat *prolectatum*, vel igneum, vel aereum, vel aqueum sufficitur, ut ita, mediante horum elementorum forma, fiat *prolectatio*, & absistat a terreis fixis, vi levitatis suæ, vel fluxus. Rul. & Johns. in Lex.

* Prolepticos, προληπτικὸς, vide *Anticipans*.

Proluvies, περίπλυσις, vide *Periplysis*. Alias *Proluvium* ponitur pro *profluvio*. Keuch. ad Sammonic. p. 225.

Promalacterion, προμαλακτήριον, prima vocatur domus, vel pars balnei, in qua corpora præmolliri solebant, teste Gal. l. 9. de S. Fac. §. Chalcanthos. Jung. Jul. Alex. not. ad Gal. lib. 10. meth. med. c. 10. Lang. l. 1. ep. 50.

* Promanus, ἀντίχειρ, idem quod *Pollex*. Vide *Anticheir*.

Promeces, προμήκης, Latine *Oblongus*, non Prælongus, notante C. Hofm. in not. ad Gal. LL. de U. P. n. 89 934. 1177. 1181. In specie dicitur de Instrumentis Chirurgicis, sive scalpellis extremitatem acutam, & ita *oblongam* habentibus, ad oppositionem τῶν φαλακρῶν. Hipp. de art. c. 43. Gorr.

Pro-

PROMETHEOMÆ, προμηθέομαι, idem quod προαγλάζω significat, apud Hipp. *Provideo*, prius *prospicio*, & perpendo. Usurpatur aliquoties ab Hippoc. 2. de fract. t. 71. 1. d. art. t. 62. 63 s. 3. t. 49. s. 4. t. 36. lib. 1. de morb. mul. XCIV. 8. & adjectivum προμηθὲς, *provisum*, 1. de R. V. I. A. t. 24. Jung. Foes. p. 531.

PROMETOPIS, *Prometopidion*, προμετωπὶς, προμετωπίδιον, dicitur cutis, quæ fronti prætenditur, in qua *rugæ* σπιλίδες notantur. Gorr.

PROMPTITUDO, ἀπορία, vide *Euporia*.

PROMYLLÆNO, προμυλλαίνω, significat *productis labris os contraho*, apud Hip. l. de vet. med. XXXIX. 25. quamvis προσμυλλαίνες ibid. legatur: rectius tamen Foes. e M. S. correxit, Oec. p. 531.

PROMYSSO, προμύσσω, significat *pecuniam extorqueo*, præemungo. Hipp. l. Præcept. IV. 16. Linden. reddidit per *Præconturbo*. Verum μύσσω significat *emungere*, mucum e naribus elicere.

PRONATORES, vocantur Musculi manus oppositi *Supinatoribus*. Barth. l. 4. An. c. 8. p. 574. Suntque radii Rotundus, & Quadratus.

* PRONERVATIO, ἀπονεύρωσις, idem quod *Tendo*. Vide *Aponeurosis*.

PRONOEA, πρόνοια, idem quod πρόγνωσις, *prænotio*, *præcognitio*. Hipp. & Gal. in princ. Prog. Significat & providentiam, vide infra.

PRONOMÆA, προνομαῖα, idem quod *Proboscis*, de quo p. superius.

PRONUBA, προμνήστρια, dicitur fœmina, cujus ars consistit in instituenda felici conjunctione maris, & fœminæ. Gal. l. 5. aph. 59.

PRONUS, πρηνὴς, dicitur de figura corporis, vel situ; quando in ventrem collocatur homo. Cui opponitur *supinus* situs, ὕπτιος, quando in dorsum reponitur. Gal. c. 4. de art. t. 59. vide etiam *Hyptiasmos*.

PROORISMOS, προορισμὸς, *prædestinatio*, *præfinitio*. Hipp. in præcept. III. 6.

PROOSIS, πρόωσις, *propulsio*, & *prosilice*, προωστικὴ δύναμις, *propulsatrix* facultas dicitur, in genere eadem, quæ *Expultrix*, ἀποκριτική: in specie vero dicitur de virtute uteri, qua fœtum expellit. Gal. l. 3. de fac. nat. c. 3. Gorr.

PROPAGATIO, διαδοχὴ, proprie dicitur de conservatione humani generis per multiplicationem individuorum. Gal. 5. aph. 39. Dicitur vero etiam de metallorum multiplicatione, apud Libav. Tom. III. Oper. p. 208.

PROPETES, προπετὴς, *prociduus*, proclivis, *propensus*. Accipitur vel de corpore, & partibus illius labascentibus, ad casum pronis: v. g. Hip. s. 2. Prognost. t. 15. Coac. t. 497. l. 1. de morb. mul. XCIII. 14. 1. de art. t. 4. s. 3. 1. 8. 24. &c. vel per translationem de vitæ, linguæ, & morum *præcipitantia*, *protervia*, & temeritate, l. de Medico l. 20. l. 4. Epid. XXV. 2. Junge Foes. p. 532.

PROPHANES, προφανὴς, dicitur *conspicuus*, manifestus, apertus. Usurpatur de uteri osculis *hiantibus*, apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXII. 12.

* PROPHASIS, πρόφασις, *Occasio*, Latine dicitur. Accipitur pro *caussa* evidente remota, sive *procatarctica*. Vide *Occasio*. Lind. vero pro caussa antecedente, & corporis ad morbum inclinatione accepisse videtur, Ex. IV. §. 27.

* PROPHYLACE, προφυλακὴ, προφύλαξις, προφυλακτικὴ, *Præservatoria*, vel *Præservatio*.

PROPNIGEION, προπνίγειον, dicitur *præfurnium* hypocausto annexum, in quo, igne succenso, hypocaustum incalescebat. Lang. l. 1. ep. 51.

† PROPOLIS, gluten, quo aluci oras obturant apes, ex Plin. And. Jun. in Nomenclatur. fæx ceræ nova, ex Chalmeteo p. 54. l. 2. c. 10.

PROPOLIS, πρόπολις, dicitur crassior apum materia, flava, odorata, styracem referens, ceræ finitima, gluten in alveorum foribus repertum. Quidam *ceram sacram* vocarunt, teste Scrib. n. 82. De hujus virtutibus videatur Gal. l. 8. de S. F. §. Propolis. Diosc. l. 2. cap. 176. Schroder. lib. 5. cl. 4. n. 94.

† PROPOMA, Vinum factitium, lib. 7. cap. 11. H. Steph.

PROPOMA, πρόπομα, dicitur *potio ex vino*, & *melle* concinnata, ita dicta, quod ante cibum biberetur. Æginet. lib. 7. c. 15. Mercurial. l. 1. V. L. c. 7. Poterit tamen commode ad alios potus, & vina medicata, quæ ante cibum sumuntur, extendi, notante Rhod. in not. ad Scribon. n. 135. Gr. quoque dicitur προποτισμὸς, uti patet ex Merc. d. l.

PROPEPONECOS, προπεπονηκὼς, dicitur *ante morbum dolens* pars corporis, a προπονέω, ante doleo. Hipp. 4. aph. 33. adde Diet. n. 723.

PROPORTIO, ἀναλογία, ἀναλογισμὸς, dicitur respectiva quædam convenientia vel in quantitate, vel in qualitate. Ita *proportio* personæ testatur de natura, & indole hominis. Parac. Phil. sagac. l. 1. De *proportione* materiæ, & formæ lapidis Philosophici vide Th. Ch. Vol. I. pag. 520. *Proportio* ponderis, & numeri, aliorumque metallorum, est pars Cabalæ. Vol. II. p. 97. De *proportione* circa lapidem Philosophicum vide etiam apud Libav. Tom. II. Oper. p. 203. seq.

PROPOTISMOS, προποτισμὸς, q. d. *Prapotio*, proprie significat medicamentum præparans, ante purgationem haustum. J. Alex. in not. ad Gal. l. 6. de S. F. c. 1. Dieter. nu. 358. Late etiam coincidit cum vocab. πρόπομα, vide p. 2.

* PROPRIETAS, ἰδιότης, *proprius*, ἴδιος, vel dicitur de Facultatibus, viribus, & *Temperamento*: Græce dicitur ἰδιοσυγκρασία. vide *Idiosyncrasia*. Vel de Morbis: vide *Idiopatheia*.

* Proptosis, πρόπτωσις, vide *Procidentia*, adde Rhod. ad Scrib. n. 27.

Propyuntes, προπυοῦντες, dicuntur *pus præmature colligentes*, apud Hipp. l. 7. Epid. LVIII. 14. ita exponente Foes. in Oec. p. 532. verum apud Lind. versio legitur, *Præpotens*.

Prora, quid dicatur in navi, ex aliis Lexicis notum est. Per metaphoram denotat in capite Occipitis locum; unde & Os illius Os *proræ*, & sutura Lamboidea, Sutura *proræ* nuncupatur. Vesal. l. 1. de H. C. F. in fin. Barthol. Anatom. libell. 4. cap. 5. pag. 702. & 710. Blas. Med. Univ. pag. 104.

Prorrhesis, πρόῤῥησις, Lat. *Prædictio*. Πρόῤῥημα, idem. Vide *Præcognitio*. Hujusmodi sententias conscripsit in duobus libris *Prædictionum*, προῤῥητικῶν.

Prosagoge, προσαγωγὴ, non est ejusdem significationis. Proprie significat *adductionem*, vel admotionem. Unde ἐκ προσαγωγῆς, Hipp. notat *paulatim*, sensim accedendo, facto progressu, additione quadam, aliquid fieri; v. g. de R. V. I. A. t. 20. sect. 2. t. 28. 1. de fract. t. 48. & alibi sæpius: quæ loca vide apud Foes. p. 533. Strictius vero sumpsit Hipp. voc. προσαγωγὴ etiam l. 1. de diæt. XXXII. 18. de *exhibitione ciborum*, & l. de Insomn. V. 12. Verbum προσάγω, etiam eandem habet significationem diversam, *Exhibeo*, admoveo: & neutraliter *accedo*. 3. aphor. 25. Junge Dieterich. n. 724.

Prosaptomæ, προσάπτομαι, vide *Somatomacheo*.

Prosarma, πρόσαρμα, dicitur *alimentum*, cibarium, *quod offertur*, idem quod προσφορὰ, πρόθεσις. Hipp. 1. aph. 15. l. de Humor. 3. 82. Jung. Foes. p. 534. Diet. n. 725.

Prosarsis, πρόσαρσις, *oblationem* ipsam cibariorum significat, idem quod προσφορὰ. Legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 16. 18.

* Prosartesis, προσάρτησις, h. e. *Appensio*, vocatur longiorum membranarum ad vicina loca applicatio. Gal. in defin. Unde & προσηρτημένα sunt *appendices*, & retinacula, apud Hipp. 3. de fract. t. 29.

Prosarthrosis, προσάρθρωσις, *adarticulatio*, idem quod διάρθρωσις. Vide *Diarthrosis*. *Adarticulatio*.

Proscephalæon, προσκεφάλαιον, dicitur *cervical*, pulvinus, qui capiti, aut membro fracto supponitur. Hippoc. 2. de fract. t. 63. l. 7. Epid. X. 9. l. 1. de morb. mul. XCIV. 7. sed p. p. ib. 10. ὑποκεφάλαιον quoque dicitur, l. de Steril. XXVI. 10. adde Foes. p. 536.

Proscheira, πρὸς χεῖρα, *ad manum*. Vel idem est, quod πρόχειρον, vide supra *Procherion*: vel ad *contactum* significat, usitata phrasi Hipp. d. 3. Epid. ægr. 15. p. st. pest. l. 6. s. 8. t. 41. Foes. p. 537.

Prosclesis, πρόσκλησις, *Advocatio*. vide *Proclesis*.

Prosclysma, πρόσκλυσμα, vide *Aspersio*. Gorræus.

Proscollema, προσκόλλημα, *Agglutinamentum*. Vide *Agglutinatio*.

Proscomma, *Proscope*, πρόσκομμα, προσκοπή. Vide *Offensa*.

Proscopton, προσκόπτον, id est *offendens*. Vide *Offensa*.

Proscriptio, idem quod *Retardatio*. Rul. in Lex.

Proscyresis, προσκύρησις, proprie *appropinquationem* significat. Hipp. vero sumpsit de *auctoritate Medica*, l. præcept. IV. 14. Foes. p. 536.

Prosdechomæ, προσδέχομαι, Latin. *admitto*: item *Expecto*. Hipp. 4. de ar. 3. t. 37. Mochlic. XX. 9. & 3. aph. 4. 5. 6. Vide Foes. pag. 534. Dieter. nu. 727.

Proseches, προσεχὴς, idem quod συνεχὴς, *continens*, epitheton causæ proximæ, quæ semper cum morbo præsens est. Vide *Continens*. Gorr. a verbo προσέχω, quod significat *adhæreo*, *permaneo*. Hipp. l. 2. Prorrh. XVI. 22. & pluribus aliis locis, apud Foes. d. l. citatis.

Prosecon, προσῆκον, idem quod καθῆκον, *officium*: item *conveniens*, *idoneum* significat. Hipp. 6. aph. 47. adde Dieter. n. 728.

Prosectio, *Prosector*, ἀνατομὴ, ἀνατομικός. Vide *Anatome*. Bart. princ. Anat. p. 1.

Prosenes, προσηνὴς, significat *mite*, benignum, placidum. Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 18. & in compar. προσηνέστερον, 1. de fract. t. 32.

Prosestalmenos, προσεσταλμένος. Vide *Prostellomæ*.

Prosgejos, πρόσγειος, idem quod *Littoralis*, accola littoris: Epitheton piscium. Lind. Ex. V. §. 58.

Prosischo, προσίσχω, *admoveo*, applico. Hipp. 3. de artic. t. 70. Vel est idem quod προσέχω, *permaneo*, duro, l. de int. aff. LX. 15. Vide Foes. p. 536.

Proso, πρόσω, idem quod ἔμπροσθεν, *ante*, *anterius*. Usitatissimum Hipp. l. 4. Epid. IV. 6. Sæpe etiam pro *ultra* ponitur, d. XXII. 16. & alibi. vide Foes. p. 537.

Prosodos, πρόσοδος, Hipp. stricte significat *congressum*, vel concubitum viri cum muliere, l. 6 Epid. s. 3. t. 26. Gal. in comm. ad h. l.

Prosoema, πρόσοιμα, idem quod πρόσαρμα, id quod offertur ad assumendum. Gorr.

Prosopon, πρόσωπον. vide *Facies*.

Prosopsema, προσόψημα, vocatur, quicquid ad panem adhibetur comedendum. Alias &

& προσφάγιον. Linden. Exerc. XVI. §. 159. idem quod ὄψον.

Prospectio, πρόνοια, προβέλλεσις. Vide *Prometheoma*.

Prospegma, πρόσπηγμα, *concretio* dicitur; v. g. mucosæ materiæ in ano, procidentiam promovens. Hipp. 2. Prorrhet. XXXII. 8.

Prospeptocos, προσπεπτωκώς, epitheton fasciarum adhærescentium, & ita membro veluti occursantium, coactarum, & adstrictarum. Hipp. l. de fract. t. 40.

Prosphagion, προσφάγιον, idem quod πρόσοψημα. Vide *Prosopsema*. In specie pulticulam notare, aut potius jusculum, colligere licet ex Moschion. de morb. mul. c. 55.

* Prospheromena, προσφερόμενα, dicuntur eæ res non naturales, *quæ assumuntur* intra corpus, Alimenta videlicet, & Aer. Gal. l. 10. meth. med. cap. 7. sæpe strictius de alimentis tantum usurpatur & verbum προσφέρειν, & τὰ προσφερόμενα. Haud raro tamen, & generaliter omnia præsidia, & auxilia, etiam externa, quæ circa ægrum parantur, nomine veniunt τῶν προσφερομένων, cujusmodi sunt ligamenta, medicamenta, & lintea circa vulnus, cataplasmata. Hipp. de medico 3. 9. seqq. Junge Foes. d. l. Lind. Ex. XIII. §. 291.

Prosphora, προσφορὰ, *oblationem*, & id, quod offertur, significat. Hoc etiam προσφόρημα, πρόσοισμα dicitur, & coincidit cum τῷ προσφερομένῳ, Dieter. num. 733. Alias πρόσφορος, idem quod πρόσφορος, i. e. *utilis*, congruus. Linden. d. l. §. 295.

* Prosphysis, πρόσφυσις, vocatur *Annexio*, Connexio. Hipp. 3. de artic. t. 3.

Prospoeeo, προσποιέω, *simulo*. vide *simulatio*.

Prostasis, πρόστασις, significat *præstantiam*, *dominium*, vel abundantiam, v. g. humorum excrementitiorum. Hipp. l. 6. Epid. l. 5. t. 16. & ita descendit a προΐστημι, vel προΐσταμαι, quod significat *præesse*, dominari, antecellere, l. 5. Epid. XVIII. 5. quamvis ibi in malam partem accipiatur de spirandi difficultate. Προστατεῖν vero etiam *dominari* significat; & dicitur de Medico, dum morbo præest, l. præcept. X. 8. Πρόστασις vero, quatenus descendit a προτείνω, extendo ad aliquid, dicitur de carnis *protensione*, facta ad os, l. de Loc. in hom. XXIII. Jung. Foes. p. 530. 536.

Prostatae, προστάται, vocantur binæ glandulæ, sitæ ad radicem penis, supra sphincterem ejus, ad utrunque latus: quamvis Columb. *Parastatas* dixerit, Falop. *Glandosum assistens*: quarum glandularum historiam vide apud Barthol. l. 1. Anat. c. 23. Vvarthon. Adenog. c. 30. Junge Exerc. XII. Anat. Pæonis, & Pythagoræ.

Prostellomae, προστέλλομαι, h. e. gracilesco, unde προσεσταλμένοι, *graciles*, & ficciores dicuntur, Hipp. de sal. diæt. l. 6. & 16.

Prosthemenos, προσθέμενος. Vide *Prostithemi*.

* Prosthesis, πρόσθεσις, *Appositio*. Vide *Additio*.

Prostheta, πρόσθετα, in genere dicuntur omnia *medicamenta Topica*, sive externa, quæ apponuntur corpori, & partibus ejus. In specie vero apud Hip. vocantur illa medicamenta, quæ utero vel insinuantur, vel applicantur, *Subdititia*, vel *subdita*; quales sunt pessi, glandes. Gal. c. 3. in lib. 1. Epid. t. 22. quorum ingentem Catalogum reperies apud eundem, l. de nat. muliebr. & de morb. mul. Dicuntur & προσθέματα, ibid. Vide Foes. p. 535.

Prosthetis, προσηθὶς, dicitur pars carnosa, quæ in manuum, & pedum cavitatibus, & inter digitos nascitur. In manu στῆθος χειρὸς, in pede στῆθος ποδὸς vocatur. Gorr. Castell.

Prosthion, πρόσθιον, *pudendum virile*, sive penem, vel mentulam significat; quamvis Foes. existimet, legendum esse πόσθιον, l. 5. Ep. VIII. 19.

Prostithemi, προστίθημι, significat *appono*, offero, exhibeo, sci. alimenta, 1. aph. 11. cui opponitur τὸ ὑπεξελεῖν, *subtrahere*. Dieter. nu. 732. Hinc πρόσθεσις, *appositio*, additio. In specie deinde significat προστιθέναι, *subdere*, *supponere* in, vel ad uterum; quod frequens apud Hipp. in lib. de nat. mul. & morb. mul. alibique, προσθεμένη, *supposita*. Vide Foes. d. l. Unde πρόσθετα, *subdititia*, p. 2.

Prostratoria, καταβλητική, dicitur species artis *Gymnasticæ*, quæ alias *Luctatoria* dicitur. Gal. ad Thrasybul. c. 45.

Protarichevo, προταριχεύω, *præmacero*, vel prius exicco. Lat. dicitur, ταριχεύειν enim *exiccare* significat. Dicitur de iis, qui corpus inedia exiccant præpropere; quod Diatritarios fecisse, Gal. testatur. Legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 18. adde Foes. p. 538.

Protasis, πρότασις, *protensionem* significat. Dicitur de spiratione protensa, 4. de R. V. I. A. t. 21. Gal. in comm. ad h. l.

Proteus, πρωτεὺς, nomen est Collyrii in principio suffusionum efficacis ad omnem visus hebetudinem, callos, & cicatrices. Æginet. lib. 7. c. 16. Gorr.

Protheus, dicitur *Mercurius*, qui se in omnes formas vertit, & denuo propriam recuperat. Johns. Lex. Chym. l. 2. *Protheus* quoque dicitur *prima materia*, Theatr. Chym. Vol. V. p. 344. & *ignis*, vel spiritus ignis; quod non habeat formam, sed in se omnia transmutet, quæ attin-

attingit; ficut *Protheus*, Ægyptiorum genius, fecisse fingitur. Vol. VI. p. 16.

PROTHYMIA, προθυμία, *alacritas*, promptitudo; quemadmodum & adject. πρόθυμος, *alacris*, vegetus, Latine redditur, quod in comparat. occurrit apud Hipp. 1. aph. 13 Jung. Diet. n. 722. Verbum προθυμέομαι non modo significat alacri esse animo, sed & idem est quod προμηθέομαι, præmeditato consilio, & animo sibi proponere. Coac. t. 47.

* PROTMESIS, πρότμησις, a quibusdam dicitur *Umbilicus*, quod primum in infante resecetur. Gorr.

PROTOGALA, πρωτόγαλα, vocatur *Lac*, quod statim *a partu mulctum* est, quodque cinere calido tepefactum, citra coagulum statim concrescit. Hoc veteres Comici πυελάσιν, in Asia πυελεφθον appellabant; teste Gal. & notante Gorræo. l. 3. de Al. Fac. c. 16. J. Alex l. 12 c. 9.

PROTOGONOS, πρωτόγονος, vide *Primigenius*.

* PROTOPATHEIA, πρωτοπάθεια, *primarius affectus*, vel morbus dicitur; quemadmodum *morbus per consensum* superveniens, δευτεροπάθεια. Ille dicitur & ἰδιοπάθεια, Gal. l. 1. de Loc. Aff. c. 3. Vide *Idiopathia*.

PROTOPEPTICUS, πρωτοπεπτικός, vide haud ineptum epitheton fermenti in ventriculo chylificantis, & alimenta digerentis, inque chylum permutantis, quod legisse meminimus in Andr. Buxbaum Disp. Inaug. de ventric. inflatione in proœmio.

PROTOPLASTUS, *primus homo* Paracelso, Com. IIX. Oper. ubi & *Protothoma* dicitur.

PROTORRHYTOS, πρωτόρρυτος, dicitur *Resina*, *quæ primum sponte fluit*: unde & αὐτόρρυτος vocatur. Alias καπνέλαιον. Gorr.

PROTOSMA, Paracelso vocatur *prima mulier*. d. l.

PROTOSTACTOS, πρωτόστακτος, epitheton *lixivii*, *quod primum extillat*, in quod parandum calx ad cinerem quemcunque additur. Ægin. l. 7. c. 17. Gorr.

PROTOTOMI, πρωτότομοι, dicuntur caules brassicæ teneriores, sive *asparagi*, ex Gal. l. 2. de al. fac. notante Gorr.

PROTROPON, πρότροπον, idem quod πρόδρομον, vel πρόχυμα. Vide *Prochyma*.

PROTUBERANTIA, sumitur pro omni *eminentia*, sive naturali, sive præternaturali. Ita *protuberantiæ ossium* sunt ἀποφύσεις. Vide *Apophysis*. *Protuberantiæ in cerebro*, & cerebello leguntur variæ in Anatomicis. Vide Barthol. l. 3. Anat. c. 2. & 3. *Protuberantiæ* p. n. dicuntur ἐξοχαί. Vide *Eminentia*.

PROVECTUS, *Provectior*, προαυξής, vide *proauxes*.

PROVIDENTIA, πρόνοια, dicitur de *Divina virtute* gubernatrice, & directrice omnium rerum, Gal. l. de fœt. format. c. 6. Vel idem, quod *præcognitio*: de quo vide supra.

PROULIMATESIS, legitur apud For. l. 18. obs 34. in Schol. & denotat vitium ventriculi in situ, quando extrinsecus prominet, cum tumore; estque incurabile malum. Verum alibi hoc vocabulum reperire non licuit. An fortassis mendum subest? An vero deducendum vocabulum a Græco, & Poetico οὔλιμος, vel οὖλος, ab ὄλλυμι, occurrit, Lat. *perniciosus*, *noxius*, & ita legendum sit προουλιμάθεσις, h. e. *præexistens perniciosa positio*. Refert enim Author inter ventriculi vitia naturalia incurabilia.

PROVOCATORII DIES, sunt iidem, qui *Intercalares*, vel *intercidentes* dicuntur, qui inter criticos, & indices numerantur, & in quibus etiam aliquando crises imperfectæ fiunt. Blanc. in Lex.

PROXENOS, πρόξενος, dicitur qui peregrinos hospitio excipit, & hospitalitatis officium præstat. Erot. in Onom. p. 96. de Foes. Oec. p. 531.

PRUDENTIA, φρόνησις. Generalior vocabuli significatio spectat ad Philosophos. *Prudentia Medica* est, quæ nititur recta ratione, comparatur discendo, & faciendo; estque neque tumida, neque timida. Recte dicitur Oculus scientiæ, vel Artis. Lind. Ex. XIII. §. 534. Ex. XV. §. 1. 2. &c.

PRUGRÆNO, πρυγραίνω, pro προϋγραίνω, *Præhumecto*, Latine dicitur. Hippoc. 4. aph. 13. Idem quod ῥόα ποιεῖν, *Corpora fluida facere*, 2. aph. 9. Vide Diet. n. 734.

PRUINA, πάχνη, quid sit, e Nomenclaturis, & Physicis constat. Aquam *pruinæ* minus esse salutarem, docet J. Alex. l. 17. Sal. c. 12. *Pruina in urina* Paracelso dicitur contentum urinæ fabulosum, quod & *Usnea* vocatur, l. 1. de urin. judic. tr. 2 cap. 2. ut in Schol. *Pruinam* vocat Dorn. Rul. & Johns. primam Tartari speciem, *Pruinæ Chymicæ* sunt *Sublimata*. Libav. Alchym. Pharm. cap. 1.

PRUNELLA, Paracelso idem est quod *Angina*, l. 2 de Tart. t. 2. c. 5. ut & in fragm. Vocatur & *Prunella alba*. Vvalth. Sylv. med. p. 810.

PRUNA, ἄνθραξ, æquivocum est; 1. notat particulam torris, qua differt a flamma, quod ejus materia sit magis terrea, quam flamma. Gal. l. 3. de Temp. c. 1. Deinde Pathologice idem est, quod *Carbunculus*, *Ignis persicus*. Paracels. l. de ulc. & apostem c. 32. Vide *Anthrax*. *Ignis Persicus*.

PRUNUS, idem quod *Pruna*, est ignis mortuus, rapiens membrum, & vitam, natus

ex incensione trium primarum. Paracelf. Schol. in l. de grad. & compof. c. 6.

Pruritus, κνησμὸς, vide *Cnesmos*. In specie *Prurigo*, vel *Pruritus* dolorificus *dentium* dicitur ὀδαξυσμὸς, vide *Odaxysmos*.

Psaero, ψαίρω, apud Hipp. significat *leviter moveor*, agitor: & usurpatur de utero post partum difficiliorem leviter moto, l. 2. de morb. mul. XXXIIX. 6. de pulsibus leviter ferientibus, d. l. LXIII. 8. adde Foes. Oec. p. 688.

Psæsta, ψαιστὰ, vocantur *liba*, placentæ, ex maza, oleo, & melle subactæ. Vide *Itrion*. *Libum*. ψαιστὴ, μάζα, legitur apud Hipp. l. de int. aff. XLIV. 20. Vide Foes. d. l.

Psagdas, ψάγδας, dicitur species Unguenti cujusdam. Gal. in Ex. voc. Hipp.

* Psalidoeides, ψαλιδοειδὴς, sive ψαλοειδὴς, Lat. *Fornicatus*, dicitur de cerebri parte convexa. Vide *Camara*.

* Psammismos, ψαμμισμὸς, dicitur genus curationis, quod per *arenam* perficitur, cujus meminit Ægineta, in cura hydropis, lib. 7. c. 3. in ἄμμῳ, unde & ἀμμισμὸς appellari posset. Gorr.

Psammodes, ψαμμώδης, i. e. *Arenosus*, Sabulosus. Hipp. 4. a. 79. Vide *Arena*. Diet. n. 939.

Psammos, ψάμμος, vide *Arena*.

Psapheros, ψαφαρὸς, ψαφαρὸς, idem quod ψαθυρὸς, *friabilis*. Dicitur de excrementis siccis, Coac. t. 608. De urina turbida cum asperitate, t. 583. de substantia glandularum, ac cerebri, l. de Glandul. l. 3. VII. 2. adde Foes. p. 89.

Psaron, ψαρὸν, nomen medicamenti sicci, acris, & erodentis, ad carnis excrescentias in ulceribus depascendas; cujus meminit Æginet. l. 4. c. 43. & descriptio habetur apud Æt. lib. 14. c. 36. citante Gorr.

Psathyros, ψαθυρὸς, idem quod ψαφερὸς, *friabilis*. Vide *Hypopsathyros*.

Psavo, ψαύω, duplicem habet significationem. 1. *attingo*; & ita idem quod ἅπτομαι. Ita ψαυόμενον dicitur, quod *attingitur*, vel tangitur. Hipp. 1. de fract. t. 17. s. 3. t. 63. 3. de art. t. 47. deinde *vellico*, & ψαύομαι, *vellicor*, l. 2. de morb. mul. LVI. 1. add. Foes. p. 588.

Psegma, ψῆγμα, sic a nonnullis olim vocatum fuisse *æris florem*, Dioscorides author est, l. 5. cap. 88. quasi *ramentum* veterum clavorum. Gorr.

Pselaphia, ψηλαφία, dicitur *palpatio*, *contrectatio*, quæ fit manibus, vel more cœcorum, vel investigantium; nec video necessitatem, cur Interpretes reddiderint per frictionem, in loco Hipp. de dec. orn. VII. 17. cum commode propria significatio *contrectationis* retineri possit; dum præcipit Hipp. manuariam omnem operam, & inter eas quoq; *contrectationem*, si quæ necessaria, procurandam esse μετὰ καταστολῆς, cum omni submissione. Verbum ψηλαφᾷν significat manibus palpare, & *contrectare*, legiturq; l. 3. Epid. s. 3. t. 86. Inde ψηλαφώδεες ægri dicuntur, qui *manibus palpant*, contrectant, vestigantium more, 1. Prorrh. s. 3. t. 16. & Coac. t. 267.

Psellotes, ψελλότης. Vide *Balbutiens*.

Psephos, ψέφος, idem, quod σκότος, i. e. *Tenebræ*, unde ψεφαρὸς significat *caliginosum*, nigricans. Gal. in Ex. dict. Hipp. Foes. p. 689

Psettaceus, ψῆττα, epitheton *piscium planorum*, duplicis generis, lævium, & spinosorum; quo pertinent *Passeres*, *Rhombi*, *Soleæ*, &c. de quibus vide Aldrov. l. 2. de Pisc. c. 42. seqq. ubi vocantur *Psittacei*.

Pseudoasthma, ψευδόασθμα, vocatur Asthma ab abscessu, carunculis, vel aliis caussis solidis originem suam trahens, Alex. Bened. Veronens. l. 8. c. 33.

Pseudocadmia, vide *Anticadmia*.

Pseudohydrops, legitur apud Zac. Lusit. Prax. admir. l. 2. obs. 89.

Pseudomedicus, Gr. dici posset ψευδίατρος, dicitur, qui Medicinam imposturis suis defœdat, quorum hodieque infinitus est numerus. De iis legatur elegans Epistola Langii l. 1. ep. 1. & l. 3. ep. ult. Casp. Rejes C. El. q. 6. n. 4.

Pseudophthisis, ψευδόφθισις, hoc vocab. legitur in Ephem. N. Cur. Ann. II. in Indic. Significat vero Tabem, quæ mentitur phthisin.

Pseudopolypus, ψευδοπόλυπος, dicitur excrescentia membranacea, & fungosa in cerebro, & utero genita absque rubore, apud Bonettum Med. Septentr. l. 1 sect. 3. c. 5. §. 3. p. 60.

† Psida, cortex mali granati. Euchar. Rhod. de partu c. 12.

Psiloma, ψίλωμα, ψίλωσις, *Nudationem*, *denudationem* significat; v. g. ossis, 7. aph. 19. Epid. XXXV. 1. l 7. XIX. 1. Dicuntur & ossa ἐψιλωμένα, *denudata*. 5. aph. 22. ψιλὸς *nudum* significat. Tropice tribuitur aquæ puræ, vino non permixtæ, l. de int. aff. XXXIIX. 38 Jung. Foes. d. l. Dieter. n. 940.

* Psilothron, ψίλωθρον. Vide *Depilatorium*.

Psinkus, id est *Cerussa*. Ruland. Johns. item *Psincus* dicitur, ibidem.

Psimmythion, *Psimmithon*, ψιμμύθιον. Vide *Cerussa*.

Psittacion, ψιττάκιον, nomen *Emplastri* emollientis, & discutientis, quod describitur apud Æginet. l. 7. c. 17. & Æt. l 15. citante Gorr. Est quoque nomen *Collyrii*, apud Scribon. Larg. n. 27. Jung. Rhod. in not. ad h. l. ita dicti a coloris varietate. Meminit & Gal. 4. de C. M. S. L. c. 7.

Psit-

Psittacus, ψιτάκη, vel ψιτακός, item παπαγὸς, nomen avis peregrinæ, & apud Indos frequentis ; cujus descriptionem, cum speciebus variis, & usibus, tradidit Ald. l. 11. Ornithol. c. 1. seqq. & ejus Anatomen C. Oliger. Jacobæus communicavit Actis Hafniens. Volum. 2. Obs. 124. p. 314.

* Psoæ, ψόαι, dicuntur & *Musculi lumborum*, & *Lumbi ipsi*, apud Hipp. uti notavit Foes. d. l. ex 2. de nat. hum. t. 9. de Off. nat. vel juxta Lind. de Venis XII. 2. 3. 3. de art. 43. Legitur & ψύα, d. l. XXV. 9. & l. de sacr. morb. VI. 8. De *musculis psoas* vide Barthol. l. 4. Anat. c. 11.

Psomisma, ψώμισμα, vocatur Gal. *cibus qui pueris offertur*, & ori inditur, l. 6. de C.M.S.L. c.4. a verbo ψωμίζειν, *cibum in os indere*: quod aliquoties usurpavit Hip. l.4. de morb. XXVII. 11. l. 1. de morb. mul. LVI. 12. l.7. Epid. 3. 21. a ψωμὸς, quod *buccam* notat. Rhod. ad Scrib. n. 201. adde Foes. p. 690.

Psophos, ψόφος, *strepitum* significat, & pavorem ex strepitu. Coac. t. 96. & 386. Hinc ψοφώδεις dicuntur, *qui strepitum facile sentiunt*, & expavescunt. Gal. c. 1. in 1. Prorrhet. t. 16. adde Foes. d. l.

* Psora, ψῶρα, dicitur *Scabies*, cum asperitate summæ cutis, & pruritu, proveniens ab ichoroso corrupto sanguine, multis salinis, lixiviosis, & corrosivis particulis fixis scatente, cutimque, & integumenta dissolvente. Dicitur & ψωρίασις, Gal. in def. med.

* Psorica, ψωρικὰ, dicuntur medicamenta, quæ contra *psoras*, & scabiem prosunt, & cutis asperitatem emendant, & in specie in palpebris. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 3. seqq. Gorr. & Castell.

* Psorophthalmia, ψωροφθαλμία, dicitur oculi palpebrarum *scabies pruriginosa*. Gal. l. de fac. parab. c. 10. Castell. Gorr.

Psyche, ψυχὴ, vide *Anima*. *Psychicos*, ψυχικὸς, vide *Animalis*.

Psychagogica, ψυχαγωγικὰ, vocantur a Conr. V. Schneidero Medicamenta illa, quibus Apoplexia, & Syncope curantur, quatenus spiritus animales evocant, & sensus internos movent, tract. de nova trium morb. curat. 6. in fin. p. m. 105. quamvis fortassis sine auctoritate, & contra receptam significationem verbi ἄγειν in aliis compositis vocabulis, in quibus semper evacuationem, & eductionem significat, v. g. Choalagoga, Phlegmagoga ; & ita vox *Phychagoga*, vel *Psychagogica* notaret medicamenta animam educentia, h. e. *venena lethalia*.

Psychologia, ψυχολογία, *doctrina de anima*. Barthol. in procem. Anat. Hæc quomodo ad Medicinam pertineat, addiscere licet ex Th. Vvillis erudito tract. de Anima Brutorum.

Psychrolutron, ψυχρόλουτρον, *balneum aquæ frigidæ*, quod olim antiqui adstruxerunt balneis æstivis, ad corpus a sudatione reficiendum, & natando exercendum. Lang. l. 1. ep. 50.

Psycrophobos, ψυχροφόβος, dicitur, *qui timet aquæ frigidæ usum*. Gal. l. 9. meth. med. c. 5. circa fin.

Psychros, ψυχρὸς, ψυχρότης. Vide *Frigidus*.

Psycterios, Psycticos, ψυκτήριος, ψυκτικός. vide *Frigefaciens*.

Psydracia, ψυδράκια, dicuntur *papulæ*, vel *vesiculæ*, in capite obortæ, a tenui lympha, minus acri, & calida obortæ : unde a *Phlyctænis* in hoc differre docent Auctores. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 9.

Psygma, ψύγμα, dicitur *medicamentum refrigerans*, Hipp. l. 2. de morb. XVI. 15. 18. XIX. 9. l. de morb. mul. XXXIIX. 8.

Psyllos, ψύλλος, vide *Pulex*.

Psythios, ψύθιος, epitheton *vini dulcis*, apud Lind. Ex. X. §. 100. 101.

Psyxis, ψύξις, *Refrigeratio*, *frigus*, frigiditas dicitur. Vide *Frigefactio*, alias ψυκτικόν.

Ptarmos, πταρμὸς, Lat. *Sternutatio* dicitur : estque species motus convulsivi, quamvis non semper mere præternaturalis ; violenti tamen ; in quo, post aliquam inspirationis inchoatæ suspensionem, vi magna, sed interrupta, per nares & os, cum vehementi universi corporis concussione, & sono quandoque magno, aer, cum occurrentibus, una vice expellitur : uti recte descripsit Sylvius P. M. l. c. 23. §. 3. Irritatio illa fit in naribus, ab aura, vel effluviis acribus volatilibus, & alkalicis, aliquando etiam a nimio splendore, nervosas partes narium vellicantibus, quamvis modum afficiendi exacte nemo adhuc expresserit. Hinc C. Hofm. vocavit onus mirabile *Sternutationem* : ut hactenus nemo vel Philosophorum, vel Medicorum explicarit modum, quo fit: l. 5. Inst. c. 36. §. 5. Jung. Dict. n. 737. *Ptarmica*, πταρμικὰ, *Sternutatoria* medicamenta dicuntur, Errhina, quæ sternutationem promovent, usitatissima, & notissima. Vveker. A. Gen. l. 1. c. 47.

Pterna, πτέρνη, Lat. *Calcis os*. Vide *Calcaneus*.

Pteron, πτερόν. Vide *Avis*, *volatilis*.

* Pterygion, πτερύγιον, proprie *parvam alam* significat. Unde alænarium vocantur πτερύγια. Vide *Ala*. Per translationem vero etiam ita vocatur *Unguis in oculo* ; qui est morbus in numero aucto ; & consistit in membranacea quadam materia duriuscula, vel molli, adhærente tunicæ plerumque adnatæ, aliquando cum

 visus

visus abolitione, dum ad pupillam usque protenditur, & oritur a succi nutritio-excrementitii affluxu superfluo ob læsionem aliquam in oculo prægressam. vide *Onyx*. Legatur Aquapend. de Oper. Chirurg. h. e. Forest. l. 11. Obs. 7. Riv. l. 2. c. 18. πτερύγιον quoque vocari incrementum carnis p. n. in unguibus pedum, aut manuum, partem unguis operiens, author est Celsus, l. 5. c. 18. notante Foes. p. 554.

Pterygoides, πτερυγοειδὴς, i. e. *Aliformis*. Vide *Alaris*.

Pterygostaphylini, vocantur Musculi exigui Vulvam suspendentes. Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 540.

* Pteryx, πτέρυξ, Latine *Ala* dicitur, idem quod μασχάλη. vide *Ala*. Hinc πτερυγώδες, *alati* vocantur qui oblongo sunt collo, & ut plurimum lata, & eminentia habent pectora, l. 3. Epid. s. 3. t. 70. Gal. in comm. ad h. l. adde prolixius differentem Foes. d. l.

* Ptilosis, πτίλωσις, est *palpebrarum defluvium*, quando pili e palpebris excidunt; quod oritur ab acrimonia ichorosa corrosiva. Gal. de fin. med. & in Isagog. c. 16. Ægineta vero l. 3. c. 22. per callositatem palpebrarum rubicundam descripsit. Verum πτίλοι Gal. dicuntur, quibus periere ex ciliis pili, l. 14. meth. med. 18 sub fin. & l. 4. de C. M. S. L. c. 8.

* Ptisana, πτισάνη, πτισσάνη, proprie significat *hordeum decorticatum*, & mundatum, sive pistum; aliquando tamen & pro succo, & jusculo ex illiusmodi hordeo parato sumitur. Gal. 9. de plac. Hipp. & Plat. c. 6. *Ptisanæ* laudes non modo prolixe scripsit Hippocr. in l. de R. V. I. A. quod sit inter omnes sorbitiones optima, omnibus frumentaceis eduliis anteferenda, &c. verum etiam confirmavit hoc continua experientia usque ad nostra tempora. Jung. Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 8. Lang. l. 1. ep. 57. Bruyerin. de re cibar. l. 5. c. 10. Dividitur etiam *Ptisana* in colatam, & non colatam, a P. M. de Caldeira Tom. I. Oper. p. 404. Alias *ptisana* quoque dicitur cum additione πυρίνη, *triticea*, apud Hippocr. l. de affect. XLII. 7. & l. de morb. mul. XCIII. 24.

Ptoodes, πτοώδης, dicitur *timidus*, meticulosus, *expavescens*. Hipp. l. 6. Epid. sect. 2. t. 38. a πτοία, quod vel *periculum*, vel *metum* nonnullis significat. Foes. Oe. p. 542.

* Ptosis, πτῶσις, generaliter significat *casum*, *Lapsum*. vide *Lapsus*. In specie vero idem significat, quod φαλάγγωσις. vide *Phalangosis*. Gorr. Castell.

Ptyalagogos, πτυαλάγωγος, dicitur de medicamentis *salivationem efficientibus*, quæ laudantur in morbis Chronicis etiam febribus quartanis, ex Tulpio, a Bonetto Mercur. Compit. l. 6. p. 207. n. 21.

Ptyalismos, πτυαλισμὸς, πτυελισμὸς, dicitur *crebra exspuatio*, vel oris salivatio, cum os continenter saliva redundat. Ortum habet a copioso sero, & lympha glandularum, præsertim salivalium, & excedente, ductusque salivales patentiores reddente. Vocabulo hoc frequentissime usus Hipp. passim in scriptis suis, quemadmodum & verbo πτυελίζειν: quæ loca, si expetuntur, reperire licet apud Foes. d. l.

Ptyas, πτυὰς, nomen serpentis, vel *Aspidis*, quæ, perinde ac si ratione prædita fuisset, distantia emensa, collum protendisse, & iter facientibus venenum inspuisse, fertur Gal. l. de Ther. ad Pison. c. 8. Meminit & Aldr. l. 1. hist. serp. & drac. c. 4.

Ptyelon, πτύελον, Latine *Sputum* dicitur: estque excrementum corporis naturale, quod per os rejicitur. Plenius ex recentioribus ita describi poterit: *Sputum* est excrementum pituitosum, a sanguine, in cerebri membranas, per carotides, & cervicales arterias, delato segregatum, & in glandulas circa basim cerebri existentes collectum, indeque destillans, per palatum denuo excretum. Charlton. Oec. Anim. Ex. VII. §. 6. Jung. ejusdem Exerc. Pathol. IX. §. 13. Sæpe coincidit, & confunditur cum *Saliva* σίελος dicta, de qua videatur p. inf. in *Saliva*. De *sputi* differentiis præternaturalibus variis quæratur in Theatro Galenico Mundellæ, alibique, in Foesio p. 543. qui Author strictius videtur descripsisse *sputum* per excrementum, quod tussiendo ore reiicitur. Neque enim in naturali constitutione tussis ad *sputi* excretionem concurrit. Screatio quidem potest concedi, si inter *sputum*, & salivam hoc discrimen est, quod illud crassius sit, quam hæc, sed tussis non semper. Circa nominis etymologiam, & varias acceptiones consulatur Diet. n. 738.

Ptygma, πτύγμα, vocatur *panniculus complicatus*, sive in sinus convolutus, apud Cœl. Aurel. l. 1. c. 1. Tard. passion. & l. 2. c. 13. allegante Foesio. Latine *Plagula*.

Ptysma, πτύσμα, idem quod πτύελον, *sputum*: quamvis Gal. l. 1. de cris. c. 5. πτύσμα distinxerit a πτύελω. Vide *Sputamen*, & πτύσις, idem quod πτυσμὸς, *expuitio*, vel *sputio*. Loca apud Hipp. vid. Foes. d. l. Latine *Screatio*.

* Pubes, *Pubertas*, ἥβη. Vide *Hebe*.

* Publicus, δημόσιος, πάγκοινος, πάνδημος. Usurpatur Physiologice de *partibus* corporis, quæ dicuntur *publicæ*; quarum functio totius corporis saluti, bonoque *publico* ministrat primario, ut organa sanguificationis, chylificationis, &c. Vide Dogm. nostra M. Gen. P. I. c. 2. d. 9. p. 28. vel

vel de Morbis. Vide *Cœnos*, *Endemos*, *Epidemos*, &c.

Pudenda, αἰδοῖα, dicitur de utriusque sexus membris genitalibus, vide *Ædœa*. Diet. nu. 14. *Pudenda* etiam vocantur Vasa sanguinea, quæ ad Genitalia excurrunt, Vena, & Arteria. Barthol. libell. 1. c. 8. p. 644. & libell. 2. c. 3. p. 658.

Pudendagra, vocatur *Lues venerea*, vel morbus Gallicus, Augerio, notante For. l. 32. Obs. 1. Schol.

Pudor, *Pudicitia*, αἰδὼς, αἰσχύνη, pertinet inter animi Pathemata; estque tristitia quædam, ac animæ consternatio, propter mali nostri opinionem, ab aliis conceptam. Licet vero spiritus, & anima sensitiva sese contrahant, flamma tamen vitalis sanguinem sæpe exterius propellit, & genas rubore tingit; unde & *Pudoris sedes* dicuntur *Genæ*; quemadmodum *Pudoris* naturam egregie exposuit Vvillis, An. Brut. P. I. c. 9. Quodammodo jam eo quoque inclinavit Jul. Alex. in not. ad Gal. l. 2. de causs. sympt. c. 5. dicens: In *pudore* caloris, spirituumque intro actorum, cum sanguine, reciprocationis foras factæ, caussam esse rationis impulsum. Est alias affectus, & Medicis competens, præsertim erga sexum fœmininum; & ægris, ne videantur pudorem penitus devorasse. Linden. Ex. II. §. 21. *Dicitur & Verecundia*.

Puella, dicitur Gr. θῆλυ, παιδίον, Gal. l. de ren. aff. cogn. & cur. 2. παρθένος. Respondet ætatis ratione puero. Quamvis vero ordinarie *puella* nondum sit apta ad imprægnationem, Spagyrici tamen finxerunt *puellam prægnantem*, per quam intelligunt primam aquam albam; quemadmodum aquam rubram juvenem pulchrum, in labore Philosophici lapidis: de quibus nugis ænigmaticis vide Vol. IV. Th. Ch. p. 945.

Puer, παῖς, *Puellus*; παιδίον, illud proprie dicitur de secunda annorum hebdomade; quemadmodum hoc de prima, Diet. n. 643. *Puerilis*, παιδικός. Vide *Pedicos*.

Puerpera, τοκὰς, παιδοτόκος, dicitur proprie, quæ enixa nuperrime est infantem; quamvis & aliquando accipiatur pro adhuc *prægnante*; uti colligere est ex versione loci, apud Hippocr. de Sterilib. XIV. 2. ubi τοκήεσσα dicitur *puerpera*.

Pugil, ἀθλητής, idem quod *Athleta*, *Luctator*. Vide *Athleticus*.

Pugillatus, πυγμὴ, est species certaminis, & inter exercitia fortiora refertur, quod propulsando peragitur, & robore indiget. J. Alex. not. ad Gal. l. 2. de san. tu. Tom. II. Oper. p. 392.

Pugillus, δρὰξ, δρακὴ, nomen mensuræ siccæ, quantum scil. extremis digitis invicem junctis, & adductis comprehendi potest, sive omnibus, sive tribus saltem. Sennert. in l. 5. p. 5. s. 1. c. 3. Schenk. de medic. compos. &c. p. 66. aliique.

Pulbion, πύλβιον, idem quod ὑποκεφάλαιον, *pulvinar*.

Pulchritudo, κάλλος, est *fructus sanitatis*, quatenus bonam corporis conformationem cum laudabili temperie, & continuatione integra sequitur. Gal. ad Thrasybul. c. 14. fin. *Pulcher* etiam Gr. dicitur εὐειδής, h. e. *formosus*, cui opponitur ἀειδής, deformis. Vid. Diet. nu. 9. *Pulchritudo* quoque ornat Medicum, nempe ut vel solo aspectu Medici in spem valetudinis ægri erigantur. Lind. S. M. Ex. I. §. 10. *Pulchritudo* est scopus Naturæ secundarius. C. in Gal. Hofm. LL. de U. P. nu. 768. verum amoris philtrum, C. Rejes, C. El. q. 29. §. 33. 34.

Pulex, ψύλλα, ψύλλος, nomen insecti notissimi, & molestissimi, fœminis præsertim, & canibus; cujus historiam vide apud Aldrov. lib. 5. de insect. cap 6. Ejus structuram admiratus Gal. l. 17. de U. P. cap. 1. fin. adde ea, quæ per microscopium observata leguntur in Eph. N. Cur. An. I. Oberv. 13. Alias & *Psylli* Latine vocabantur, qui venenum e vulnere labiis exugebant, cum quis a serpente morsus erat, notante Keuchen. ad Samon. p. 257. seq.

Pullus, πῶλος, νεοττὸς, quid significet, notum est. In genere denotat omnem sobolem tenellam animalium quorumcumque; quamvis videatur frequentius dici de volatilibus, quam terrestribus, aut aquatilibus. Imo simpliciter sæpissime apud Authores ponitur pro *pullo gallinaceo*.

Pulmentum, idem quod *Puls*. De quo p. infr.

* Pulmo, πνεύμων, Jon. πλεύμων, vide *Pneumon*. *Pulmonaria* vena, & Arteria, dicuntur a nonnullis Arteria venosa, & Vena Arteriosa veteribus alias nuncupata, teste Barth. l. 2. Anat. c. 7. p. 404.

* Pulmonia, idem quod *Peripneumonia*. Vide p. supr. Hoc vocabulo usus est P. M. de Caldeira, Tom. III. Oper. pag. 136. & Hor. Augen. Tom. III. Ep. & Cons. Medic. l. 7. c. 7. p. m. 268.

Pulpa, σὰρξ, Theophr. l. 1. hist. pl. cap. 4. dicitur caro, seu substantia succulenta, præsertim fructuum, inter corticem, ac nucleum comprehensa; v. gr. pomorum, cerasorum, passularum, prunorum, tamarindorum, &c. Schrod. l. 1. c. 2.

Pulpezia, *Pulpelzia*, idem quod *Apoplexia*, *Sideratio*. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

Puls, *Pulmentum*, *Pultica*, ἔτνος. Vide *Etnos*.

Pulsatio, σφύξις, σφυγμὸς, in genere omnem motum arteriarum notat, ob sanguinis a cor-

corde impulsum, qua naturalem, qua præternaturalem; uti ex pluribus locis demonstravit Foes. p. 605. seqq. Jung. Diet. n 811. Hodieque tamen receptior videtur acceptio præternaturalis, ad differentiam *Pulsus* σφυγμῦ, qui primario naturalem arteriarum distensionem, a sanguinis motu factam, denotat: Secundario, & cum additione, etiam de præternaturali dicitur. De *pulsuum* differentiis præcipua saltem reperies in nostris Dogm. M. Gen. P. III. s. 4. p. 361. seqq. Novissime quoque hoc argumentum erudite pertractavit D. Laur. Bellin. in Operis Membr. II. de Pulsibus. *Pulsatio* quoque in Pharmaceuticis dicitur, quæ fit malleo, aut pistillo, ut partes a se mutuo avellantur. Ita semina e plantis, cortices a nucleis, medulla radicum ab exteriori substantia, *pulsando* separantur. VVeker. Ant. Gen. l. 3. c. 28.

* Pulsatorius, σφυγματώδης, dicitur *dolor*, qui ob sanguinis effervescentiam, & motum vehementiorem in arteriis percipitur, & in aliis partibus membranaceis, & nervosis; estque magnarum inflammationum accidens. Gal. l. 2. de Loc. Aff. c. 7.

Pulsilogium, vocatur instrumentum Medicum, quo arteriarum motus, & quies exploratur; cujus inventorem se esse gloriatur Sanctorius, ita ut centum, & triginta tres æqualium motuum differentias illo instrumento exactissime dimetiri liceat, incipiendo ab observatione rarissimi, & procedendo ad creberrimum. De hoc plura legantur in d. Authoris Method. vitand. error. l. 5. c. 7. fol. 109.

Pulsio, ὦσις, ὤθησις, vide *Osis*. Refertur inter caussas morbificas, vel potius modos caussandi, aut afficiendi p. n. a Rolfink. O. & M. M. Spec. l. 3. s. 3. c. 28.

* Pulsus, σφυγμὸς, vide *Pulsatio*. Communiter etiam motui cordis attribuitur, sed accuratius Arteriis. Nam Cor non *pulsat* ab impetu sanguinis influentis, sed a constrictione, & evacuatione repentina. De *Pulsifica virtute*, vel cordi, vel Arteriis insita, adhuc controvertitur inter Anatomicos; quam litem hujus loci non est expedire; quamvis non videamus urgentem rationem, quæ permoveat, ut illam *pulsificam* virtutem credamus, aut statuamus.

Pultatio, idem quod *Atheroma*. Ingrass. Comm. in Avic. de Tum. p. n. p 83.

Pulveratio, *Pulverisatio*, κονιόρτωσις, dicitur operatio Pharmaceutica (quamvis & in Diætetica usum habeat) qua in pulverem contundendo, aut terendo, solida sicca corpora rediguntur. Vide *Pulvis*.

Pulvillus, idem quod *Plumaceolus*, ὑποκεφάλαιον, ὑπαυχένιον, vocatur *parvum pulvinar*, paratum, vel ex pluma tenuiori, inter duo lintea munda, ac mollia consuta, vel stuppa cannabina diligenter pexa, & mundata, vel ex lana, aut gossypio: de quorum *pulvillorum* descriptione, & usu vide plura apud For. l. 6. Chir. Obs. 13. in Schol. & Obs. 36. in Schol. Possunt etiam referri ad *Plagulas*. Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. I. VI. p. 144.

Pulvinar, *Pulvinum*, ὑποκεφάλαιον, προσκεφάλαιον, quid sit, pueri quoque norunt ex Nomenclaturis. Vide *Hypocephalæon*, *Prosephalæon*.

Pulvis, κόνις, vocatur species medicamenti sicci, in minutissimas particulas contundendo, vel terendo redacti. Sunt vero *pulveres* alii simplices, alii compositi, alterantes, vel purgantes, vel Diaphoretici: de quibus plura vide apud Practicos, præsertim VVeker. Ant. Gen. l. 1. c. 26. Spec. l. 2. s 20. Morell. de form. rem. l. 1 s. 2. c. 7. Schrod. l. 2. c 77. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Libav. S. A. Ch. l. 4 c. 5. seqq & plures alios. *Pulvis pinguis* dicitur Galeno, in quo nec asperum quicquam, nec acre subest, l. 5. de san. tu. c. 3. circa fin. De *pulveribus Philosophicis*, qua medicamentosis, ex auro, argento, mercurio, qua aurificis, quære in Th. Chym. Vol. I. pag. 23. 609. Vol. II. 46. Vol. III. p. 170. 91. 410.

Pumex, κίσσηρις, est lapis porosus, & innumeris foraminulis, & cavernulis plenus, instar spongiæ. Ejus duæ sunt species: *Niger*, vulgo lapis Balnearum, ad læviganda, & purganda corpora aptus: & *Albus*, levis, trituque facilis. De cujus viribus, præparatione, & usu vide Gal. l. 8. de S. F 6. Cisseris, Diosc. l. 5. c. 125. Scrod. l. 2. c. 8. n. 16. Fr. Hofm. in Clav. Rul. & Johns. De *pumice* cremato, ignito, ejusque viribus auri tincturam sorbendi vide Libav. Tom. II. Op. p. 147. & 302.

Puncticularis, dicitur Febris aliquando omnis maligna, aliquando stricte illa, quæ cum Maculis, & Exanthematibus in habitu corporis est conjuncta. Petr. Mich. de Caldeira Tom. I. Oper. p. 569. seqq.

Punctio, *Punctura*, νύγμα, νύξις. Vide *Nygma*. Sæpe etiam ponitur pro *dolore punctorio*, qui a caussa interna, particulis acribus salinis, vel ulcerosis, vel corrosivis acidis dependet, apud Paracel passim in scriptis, & alibi.

Punctum, κέντρον, vocatur, cum additione *Lacrymale*, Foramen ossi nasi insculptum, cui apposita est Caruncula lacrymalis, in oculi cantho majori. Barthol. l. 3. Anat. cap. 8. *Punctum* saliens, dicitur primum cordis rudimentum, & delineatio in formatione fœtus, quando motus quidam pulsans observatur, ceu principium vitale.

Punctura, idem quod *Punctio*, νύγμα.

* Pu-

* Pupilla, κόρη, vide *Core*.

Puppis os, vocatur *Os frontis*, vel syncipitis, & sutura in illo osse, Sutura *puppis*. Vesal. in Expos. termin. Anatomic. ad fin. l. 1. de H. C. F. Jung. Barth. Anat. libell. IV. cap. 5. p. 702. Blas. Med. Un. pap. 104. ad differentiam scil. suturæ Lambdoideæ, quæ Sutura proræ vocatur.

Pupulae, vocantur communiter extremitates digitorum, quæ Arab. *Alanemel* vocantur. Andr. Bellunens. explicat. vocum Arabic. annexa operibus Avicennæ. T. 2. p. 402.

* Purgamenta, dicuntur stricte excreata post partum ex utero; Græc. λόχια. Vide *Lochia*. Aliquando tamen pro *alvi sordibus* accipi, docet Keuch. ad Samonic. p. 129.

* Purgans, καθαρτικὸν φάρμακον, late interdum, quamvis rarius, accipitur pro omni vacuante, qua interno, per alvum, vomitum, &c. qua externo: ut ita idem sit, quod *purificans*: dum etiam ulcera curari dicuntur, imposito *purgante*, καθαρτικῷ, Hipp. 3. de fract. t. 3. adde Foes. Oecon. p. 297. interdum stricte, & frequentissime pro *purgante* solum *per alvum*. Et in hac significatione describi possunt, ac debent *Purgantia*, quod sint medicamenta, quæ virtute fermentativa, magis, vel minus vehementiori, vel colliquativa, humores excrementitios, & vitiosos, ad segregationem a vitalibus, & ad loca convenientia, præprimis ductum biliarium, & pancreaticum, disponunt, simulque irritando, & vellicando fibras intestinorum excretionem illorum recrementorum eo depositorum promovent. Dividuntur in *Mitiora*, & *Fortiora*; quibus nonnulli *intermedia* præter necessitatem adjiciunt. Catalogum utrorumque, & quidem cum *Simplicium*, tum *Compositorum* passim reperies in Practicis. Elective humores *purgare*, aut vi magnetica allicere, commentum est. Plura de *purgantibus* qui desiderat, legat, præter Hipp. Gal. & alios antiquiores, etiam ex recentioribus præprimis Schrod. l. 4. cl. 3 cum Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Rolfink Tr. de Purgantibus, O. ac M. M. Sp. l. 5. sect. 1. per tot. Linden. Ex. XIII. §. 349. seqq. Vvillis, Pharm. Rat. Part. 1. s. 3. c. 1. Pechlin. tr. de Purg. Junken. Chym. Exp. Cur. Part. 2. sect. 1. cap. 2. p. 456. seqq. ut & nostras Disputationes de Remoris Purgationis, Disp. 2. & appendicem de *purgationis* modo, ac viis ad alvum. An vero *Purgantia* in se, ac sua natura dentur adeo secura, ut nec putrefaciant, nec vitalia resolvant, nihilque expellant foras, nisi quantum peccent, ideoque non aggravent, sed ab onere saltem sublevent, uti voluit Helmont. tr. Potestas medicam. §. 34. & Fr. Hofm. d. l. de eo valde adhuc dubitatur, ob naturam omnium *purgantium* naturæ nostræ vel ad minimum quodammodo adversam. Vide allegatam nostram Disputationem.

* Purgatio, κάθαρσις, φαρμακεία, aliquando latissime sumitur pro omni evacuatione; ut ita idem quod κένωσις sit, sive a natura proveniat, sive arte procuretur; quemadmodum hoc pluribus ex Hippoc. & Gal. locis demonstravit Foes. p. 296. 297. aliquando vero stricte pro *purgatione* artificiali, quæ per inferiora instituitur: & ita describi potest: *Purgatio* est evacuatio humorum excrementitiorum, & vitiosorum e viis convenientibus, Ductu Biliario & Pancreatico, ad intestina depositorum, mediante horum irritatione, & ad expulsionem stimulatione, virtute purgantium magis, vel minus colliquativa facta. Videantur Auctores p. a. allegati. *Purgatio* Chymicis quoque idem est, quod *Purificatio*: & fit septem modis, *Destillatione*, *sublimatione*, *solutione*, *lotione*, *ustione*, *segregatione*, *colatione*. Rul. in Lex.

† Purgatorium infra, est Scamonium, supra Elleborus albus, apud veteres. Mercurialis de Com. med. l. 2. cap. 8.

* Purgatorium, Paracelso dicitur quilibet *morbus*, Paramir. l. 5. c. 2. & 3.

Purificatio, idem quod *Depuratio*, *Mundatio*. Gr. dici posset καθαρισμός. Vide *Depuratio*. *Purgatio*.

Purpura, πορφύρα. Vide *Porphyra*.

* Purulentia, idem quod *Suppuratio*, ἐκπύησις. Vide *Ecpyema*.

* Purulens, ἔμπυος, πυώδης, idem quod *Suppuratus*. Vide *Empyema*.

Purus, καθαρὸς, vide *Catharos*. *Puritas*, καθαρότης.

Pus, πύον, dicitur materia quædam liquida præternaturalis, & semiputris, in exulceratis partibus, e sanguine extravasato, & stagnante, mediante caloris intensioris colliquatione putredinali remolliente particulas concretas, & transponente partes subtiles, producta. Quo & Hipp. respexisse videtur, scribens, *pus* fieri ex alterato, calefacto, & putrefacto sanguine, in ulceribus, l. de Ulcer. II. 10. & Ga. propterea ἡμιμόχθηραν μεταβολὴν, *semipravam* mutationem vocavit, 2. aph. 47. Hinc Helmont. *pus* dixit, non esse excrementum ulceris, sed cruoris in materiam noxiam, & corruptam depravationem, & degenerationem, tr. Scab. & Ulcera Scholar. num. 17. 18. 19. quamvis alibi negaverit, *pus* esse partem cruoris, tr. Schol. Humor. Pass. Decep. cap. 1. nu. 42. scil. quando *pus* est factum, non amplius dici potest pars sanguinis, sc. vitalis. Plura *de puris* generatione, cujus notæ bonitatis sunt albedo, lævitas, æqualis consistentia, & fœtoris absentia. vide apud Foes. p. 544.

Diet. n. 743. Lind. Ex. XIII. §. 333. *Puris generatio* alias dicitur *Suppuratio*, & a Neotericis tribuitur Acido exuperanti. Hinc Dolæus ita descripsit, quod fiat, quando acidum materia defervescente incipit exuperare, avolantibus plus minus particulis volatilibus, seu spirituosis, & accedentibus hinc inde heterogeneis, unde inflammationis tragœdia catastrophen suam sortitur ex tumore inflammato in ulcus purulentum abscedens, Encyclopæd. l. 2. c. 3. §. 2. p. 279.

Pus, πῦς. Vide *Pes*.

Pusillatum, *Pusulatum*, dicitur *Pulvis* non perfecte tenuissimus, sed adhuc asperitatem sabulosam, & granula quædam continens. Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 3.

Pusta, est saniei digestio, a pure dicta. Paracelf. l. 1 de Tart. tract. 5. c. 1. ut & in Fragm. ad h. l. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

* Pustula, ἐξάνθημα, ἔκθυσμα, ἔκζεσμα, idem quod *Papula*, morbus dicitur in habitu corporis, soluta cutis, vel cuticulæ unitas, sive parvulus tumor in exteriori cuticula, vel cute, Tuberculum, &c. Vide *Exanthema*, *Ecthysma*, *Phyma*, &c.

† Pustula, sacer ignis, qui pustulas excitat. Inde Oves pustulosæ, quæ eo morbo laborant. Colum. l. 7. c. 5. Marc. Don. dilu. in Sueton. c. 44.

Pusula, idem quod *Granula*, *pulvis pusillus*, granulando concinnatus. Libav. antea c. l.

Putamen, idem quod *Cortex*, φλοιός, λέμμα, λέπος. Vide *Cortex*, *Lepos*.

Puteus, φρέαρ, quid sit, ex aliis Lexicis patet. Aquæ e *puteo* calidiores tempore hyberno reliquis. Gal. l. 3. de S. F. c. 8. Flamma e *puteo*, ut & exhalationes malignæ observatæ leguntur in Eph. N. C. A. I. Obs. 33. *Puteus* in metalli fodinis vocatur *crypta*, e qua metallica terra, vel minera extrahitur. Rul. in Lex.

Putor, idem quod *Fœtor*, δυσωδία, *Graveolentia*, dicitur de ore. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 9. ad fin.

Putorius, est nomen *Mustelæ sylvestris*, ex ore fœtidum halitum emittentis; cujus historia habetur in Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 17.

Putredo, *Putrilago*, σηπεδών, σῆψις. *Putris*, *Putridus*, σαπρός. Usitatissimi equidem hi termini sunt in Medicina, præsertim etiam doctrina de febribus: sed in quo consistat vere essentialis ratio *putredinis*, nescio an aliquis exacte, & ex asse descripserit. Licet enim generalis descriptio, a Gal. & Arist. proposita, non sit rejicienda, quando *Putredo* dicitur totius corporeæ substantiæ mutatio ad corruptelam a calido externo; non tamen sufficere videtur ad omnem difficultatem eximendam. Nos, salvo aliorum judicio, hanc dabimus descriptionem generalem: *Putredo* est corruptio corporis mixti naturalis, vel inchoata, vel consummata, consistens in dissolutione principii formalis, & specifici a principio materiali, & consequente deunione etiam diversarum materialium particularum, antea exactissime per principium formale unitarum, & mistarum. Hæc vero descriptio dextere nunc applicanda erit diversis corporibus mixtis; & alia observabitur *putredo* corporum liquidorum a *putredine* corporum siccorum, horumque vel mollium, vel duriorum; alia animatorum; alia inanimatorum; alia incipiens; alia perfectior; alia consummata. Jungatur Willis, de ferm. c. 8. de febr. c. 9. Notæ nostræ ad Jesenii Judicium de Sang. V. S. misso pag. 43. seqq. Kerger. tr. de Ferment. s. 2. c. 9. Si quis meliora, & certiora docuerit, ei cum gratiarum actione herbam porrigemus.

Putrefactio, σῆψις, idem quod *putredo* active sumpta. Hinc Dorn. Rul. & Johns. descripserunt, quod sit misti resolutio per putredinem naturalem, cum partes, inter sese commistæ, reseratis claustris internis, operante calore per humorem, & resolvente, discedunt. Est vero *putrefactio* etiam via ad varias Pharmaceuticas operationes: unde artificiosa quoque datur *putrefactio*, in qua attendere oportet, ne fiat resolutio καθόλου totalis, & destructio, sed duntaxat eousque, quo vel aliquid activi eliciatur, vel nova quædam veluti rerum natura introducatur, & fructus etiam alterius generationis producatur. Estque talis *putrefactio* digestio quædam fermentativa, substantiam rei, calidi externi accessione, ad rem præstantiorem producendam dissolvens. Habeturque duplex, *Putrefactio*, & *Resolutio per medicinam*. Est etiam *Putrefactio* quædam ambigens inter calcinationem corrosivam, & *putrefactionem*: vocaturque *putrefactio sicca*, & *Philosophica*. Imo a quibuslibet nomen habet, cum quibus aliqua ratione consentit; ut sublimatio, separatio elementorum, coctio, solutio, &c. Fit autem in aqua Philosophorum sicca, seu aceto acerrimo: nec est alius rei, nisi Solis, & Lunæ. Dorn. Rul. Johns. Wveker. Ant. Gen. l. 3. cap. 33. Quæratur etiam in Indicibus sex Voluminum Theatri Chym.

Puxis, pro *pyxis*. Scrib. n. 230.

Pycnos, πυκνός. Vide *Creber*.

* Pycnosis, *Pycnoticos*. Πύκνωσις, πυκνωτικός. Vide *Condensatio*.

Pycte, πυκτή, dicitur *lac coagulo concretum*, cui, dempto sero, mel additum est. Ventrem subducit, maxime si serum adjectum fuerit. Gorr.

* PYELOS, πύελος, i. e. *pelvis*, Alveolus. Vide *Choana*. Balneæ quoque minores, vel *alvei adstrictiores*, πύελοι dicti fuerunt, Gal. l. 7. M. M. c. 6. J. Alex. not. ad h. l.

PYGARGUS, πύγαργος, nomen valde æquivocum, notans vel *capram feram*, Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 15. vel *Ardeam*, vel usitatius *Aquilæ* speciem, cujus descriptionem tradidit Aldrov. l. 2. Ornith. c. 5. Dicitur & metaphorice de homine delicato, & ignavo. C. Hofm. in not. ad Gal LL. de U. P. n. 229.

PYGMACHOS, πυγμάχος, dicebatur is, qui in certamine, & lucta, & pugillatu exercebatur. Rhod. ad Scrib. n. 191.

PYGMÆI, πυγμαῖοι, proprie dicuntur populi vel in India, vel in Gronlandia minimæ longitudinis, πυγμὴν, h. e. mensuram cubiti ad digitos non superantes, nihilominus pugnacis naturæ, ita ut cum gruibus certare fingantur. An unquam tales fuerint in orbe populi, adhuc controvertitur: & varias opiniones scriptorum collectas legere licet apud Erasm. Francisc. Part. I. Horti Indici Orient. & Occid. pag. 540. seqq. Deinde de quibusvis *nanis*, & *pumilionibus*, quales etiam artificiosa, & longiori inunctione produci posse, opinatur Dobrzenzky de Nigro Ponte, Medicus Regius Pragensis, in Eph. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 79. Paracelso vero *pygmæi* dicuntur *homunciones*, vel subterranei spiritus, quos & *faculas*, & *scintillas* vocant. Non natos esse perhibent, neque habere parentes, sed non aliter ex corruptione terræ, quam ex equino fimo putrefacto scarabæi, generari. Dorn. in Dict. Parac. Rul. & Johns. in Lex. Meminit eorum aliquoties Parac. in l. de partu hominis, de pestil. & alibi: & fatetur, se integrum de *pygmæis* scripsisse tractatum, de quo nobis non constat.

PYLA, πύλα. Vide *Porta*.

* PYLORUS, πυλωρὸς, Lat. *Janitor*, vocatur *dextrum orificium ventriculi*, vulgo inferius dictum, angustius sinistro, sive Stomacho; cujus usus est, transmittere cibum in liquorem, sive cremorem liquidum mutatum ad intestina tenuia: siquidem cum Duodeno immediate continuatur. Plura vide in Anatomicis, & in specie in Barthol. l. 1. An. cap. 9. *Pyloro* peculiare regimen attribuit Helmont. in digestionis opere, ut patet ex tract. Pylorus Rector.

PYODES, πυώδης, *purulentus*: ita leguntur *purulentæ mictiones*, apud Gal. c. 3. in 1. prorrh. t. 20.

PYON, πύον. Vide *pus*.

* PYOSIS, πύωσις, in genere significat *suppurationem*. Specialiter vero idem est quod ὄνυξ, vel ἱππόπυον. Vide *Onyx*.

PYR, πῦρ. Vide *Ignis*.

PYRACTOSIS, πυράκτωσις, *Combustionem* significat. Fuchs. com. in Gal. l. 1. de morb. diff. c. 5. p. m. 24. a.

PYRAMIDALES *Musculi* vocantur, qui quartum par musculorum abdominis constituunt, & tendinibus rectorum incumbunt. Barthol. l. 1. An. c. 6. p. 55.

PYRAMIS, πυραμὶς, præter figuram Geometricam, & turres quasdam Ægypti, quas significat, in Chymicis vocatur vas metallicum, aliis *Catinus coniformis* dictum, in modum *pyramidis* excavatum, ut pars ejus superior lata, inferior autem in acutum vergens, pro liquatis mineralibus in regulam formandis accommodari possit. Rul. & Johns. in Lex.

PYRAMIDALIA VASA, dicuntur vasa spermatica præparantia; quæ alias & *pampiniformia* vocantur. Vide *Pampinus*.

PYRAUSTA, *pyraustum*, πύραυστος, dicitur insectum quoddam, ad papiliones pertinens, quod ignis flamma gaudens, ad lucernas advolat, & sæpe sese comburit; cujus historiam vide apud Aldrov. l. 1. de Insect. c. 2. *Auri* quoque *Spiritus* vocatur *pyraustum*, quod ignis sit ipsius pabulum, & alimentum. Th. Chym. Vol. I. p. 35.

PYREN, πυρὴν. Vide *Nucleus*.

* PYRENOIDES, πυρηνοειδὴς, vocatur processus secundæ vertebræ cervicis, qui alias *Dens* Hipp. vocatur: aliis *Dentiformis*, ὀδοντοειδὴς. Vide *Dens*.

PYRETERION, πυρητήριον, dicitur pars illa Furni Chymici, quæ ignem continet. Dicitur & *pyristerion*, apud Morley in Collect. Chym. Leid. proleg. cap. 2. quamvis minus accurate ad leges Grammaticas Græcæ Linguæ.

PYRETOLOGIA, πυρετολογία, i. e. *doctrina*, vel tractatio de *Febribus*, hodieque magis magisque exculta.

PYRETOS, πυρετὸς. Vide *Febris*. *Pyretion*, πυρέτιον, *febricula*.

PYRGITÆ, πυργῖται, *Turriti*, vocantur passerculi, qui in turribus altioribus nidificant. Gal. l. 6. de san. tu. c. 11. Laudantur in calculosis, l. de ren. morb. cur. c. 6.

* PYRIA, πυρία, idem quod θέρμασμα, Lat. *Fomentum*. Legitur apud Hipp. 5. aph. 28. & 6. aph. 31. adde Foes. p. 547. Diet. nu. 747. Dicitur & πυρίαμα, Gorr. Vide *Fomentum*.

PYRIASTES, πυριάστης. Vide *Protogalæ*.

PYRIATERION, πυριατήριον, locus dicitur, ubi fit sudatio, Laconicum, *Sudatorium*. Vide *Laconicum*, Pantin. in not. ad Cels. l. 2. cap. 17. p. 271.

Pyriatos, πυρ(ί)ακτὸς, fcil. κέραμος, i. e. *Later fervefactus*.

* Pyricaustos, πυρίκαυςος. Vide *Ambusta*.

Pyriephthos, πυρίεφθος. Vide *protogala*.

Pyriformis, epitheton primi e *Musculis Quadrigeminis* dictis femur abducentibus, & circumagentibus. Barth. l. 4. Anat. c. 11. p. 580.

Pyrimachus, vel pyromachus, πυρόμαχος, vocatur veteribus *Stibium*, vel *Antimonium* coctum, & in lapidis duritiem concretum; ideo quod igni repugnet, & in ardentes tantum fornaces conjectum fluat. J. Agricol. l. 10. de nat. fossil. Aristotel. vocavit lapidem *pyromachum*, l. 4. Meteorol. c. 6. Ex recentioribus tamen sunt, qui nomen hoc ad cuprum cum sulphure fusum, & in lapidis duritiem concretum restringunt.

Pyrine, πυρίνη, nomen *Emplastri* ad scirrhos, & durities, apud Ægin. l. 7. c. 17. Gorr.

Pyriphleges, πυριφλεγὴς, homo dicitur febricitans, qui valde ex febre illa fervet ad contactum, i. e. *igneo ardore flagrans*. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 63. Dicitur & πυριφλεγέθης, l. 1. de morb. mul. LXXXI. 2.

Pyristrion. Vide *pyreterion*.

Pyrites, πυρίτης, vocatur lapis quasi *igniarius*, *silex* e chalybe scintillas evocans, allisus. Ab aliis quoque dicitur *Lapis luminis*. Variat vero valde quoad colorem, prout in metallifodinis diversis reperitur. Ejus varia genera recenset Rul. De ejus usu vide Gal. l. 9. de S. F. §. *Pyrites*. Diosc. l. 5. c. 143. Forest. l. 19. O. 114. Schol. Schrod. l. 3. c. 8. nu. 18. Chiocc. Mus. Calc. sect. 3. p. 382. seq. *Marcasita* dicitur etiam *pyrites argenteus*, Th. Chym. Vol. I. p. 777. Item *Lapis philosophorum* a quibusdam dictus fuit *pyrites*, utpote qui totus sulphur sit, & argentum vivum, e quibus lapis ille constat, d. l. p. 42.

Pyrius, πύριος, dicitur *pulvis* ille *tormentarius*, qui pro sclopis, & tormentis bellicis explodendis usurpatur, notissimus. Paratur ex nitro, sulphure, & carbonibus: cujus modum parandi etiam ad Chymiam pertinere, vult Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 31. Ejus vis sclopetans, vel fulminans potest etiam reprimi; & dicitur *Repressus*. Idem l. 6. c. 9.

Pyronomia, πυρονομία, est caloris ad suas operas adhibendi, ignisque regendi scientia. Et ita idem est quod *pyrotechnia*, de qua p. p. Rul. Verum Paracelso *pyronomus* dicitur, qui prognosticat ex ignis Elemento: & ita cum *pyromantia* coincidit, l. 2. de Tart. tract. 2. cap. 3. in comm. Ejusdem sententiæ est Johns. in Lexic. Ch. l. 2.

Pyrophagus, πυροφάγος, dicitur *Ignivorus*, qui vel peculiari artificio, vel præstigiis ignem devorare audet; quales hodieque inter circumforaneos conspiciuntur lucellum hinc captantes. Meminit & talis *pyrophagi* Bonett. Medic. Sept. l. 3. f. 1. c. 19. p. 510.

† Πυροφοβία, hoc est Ignis, lucisque metu corripitur.

Pyropus, πυρωπὸς, æquivocum est. 1. notat gemmam rubram, vulgo *Rubinus* dictam, alias *Carbunculus*: vide *Carbunculus*. 2. significat *æris Cyprii Coronarii misturam*, cum auri quarta parte, in tenuem bracteam redactam, qua pyramidum summitates obducebantur. 3. *Electrum igneum* ex genere succini, vel Philosophorum tinctura, &c. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 24.

Pyros, πυρὸς, significat *Triticum*, frumentum notissimum, & usitatissimum in Diætetica, sive Victu, & Medicina. Optimum habetur, quod densum est, & substantiam habet adeo compactam, ut dentibus vix dividi queat. Vide Gal. l. 1. de A. F. cap. 2. 3. l. de atten. Vict. c. 6. l. 8. de S. F. §. *Pyros*, Bruyerin. de re cibar. l. 5. cap. 1. 2. *Triticum hornum*, vel hornotinum, i. e. hoc anno collectum, vocatur σητάνιον, & commendatur ab Hipp. 2. de art. t. 43. Adde Galen. com. ad h. l. quid sint πυροὶ σκληροὶ, *dura tritica*, lege apud Lind. Ex. XVI. §. 143.

Pyrosis, πύρωσις, est ille *ardens rubor*, quo facies tota accenditur, præsertim illis, qui fervidis diebus faciunt iter. Linden. Ex. XI. §. 189.

Pyrotechnia, πυροτεχνία, vocatur illa ars, quæ operatur in præparatione naturalium rerum adminiculo ignis, tanquam potissimo medio, & instrumento. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Ejus usus maximus in Pharmaceuticis, & Chymicis. Quam etiam laudavit Helmont. de Lith. c. 5. n. 4. Ut *pyrotechnia* corpora reserat coram oculis, ita januam ad Philosophiam naturalem. *Pyrotechnia Hermetica* vocatur, quæ pertinet ad præparationem Lapidis Philosophici. Th. Ch. Vol. VI. p. 398.

Pyroticos, πυρωτικὸς, idem quod καυστικὸς, *urendi vim habens*. Vide *Causticus*.

Pyrrhocorax, πυῤῥόκοραξ, quasi *Corvus ruber*, nomen avis ad *Graculos* pertinentis: cujus descriptio cum usu habetur apud Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 8.

Pyrrhos, πυῤῥὸς, Latine *Rufus*, notat colorem ignis colori similem, & ad flavum maxime accedit. Foes. existimat, esse Latine exprimendum per *Fulvum*, i. e. ex flavo pallescentem, qualis est Orichalci, Oec. p. 548. ubi plura vide. Jul. Alex. vero dicit, πυῤῥὸν esse colorem similem ærei coloris, aut capillorum, & barbæ illorum, qui propterea Ænobarbi dicuntur. Qui si pallescat, *fulvum*, κιῤῥὸν faciet: Rufumque colorem notari in vinis Creticis, & Malvati-

ticis, not. in Gal. l. 12. M.M. c. 4. Gorr. dicit ad flavum accedere, sed eo esse pallidiorem. Nobis placet Alexandrini expositio ad significationem vocabuli propriam maxime accedens.

PYRRHULA, πυῤῥύλη. Vide *Rubicilla*.

PYTHMEN, πυθμὴν. Vide *Fundus*.

PYTHON, vel *pythius Draco*, πύθων, dicitur serpens acuti visus, oculis magnis, & triplici dentium ordine præditus: descriptio habetur ap. Aldrov. l. 2. hist Drac. & serp. c. 3. *Pythones* alias, & *pythonissæ* Paracelso dicuntur præstigiatores, incantatores, & sagæ, quibus attribuitur, quod divinare possint, & tempestates excitare, tonitrua, &c. passim in scriptis, Paramiro, de podagra, & alibi.

PYTIA, πυτία, ita Gorr. (quamvis nobis mendose scriptum videatur, pro πητύα) vide *Coagulum*.

* PYULCON, πυυλκὸν, dicitur instrumentum Chirurgicum, quo pus, vel sanies e profundis, & sinibus extrahitur. Meminit aliquoties Gal. v. g. l. 2. de C.M. P.G. c. 5. l. 5. M.M. c. 8. l. 2. ad Glauc. c. 8. quale vero fuerit, non certo constat. Videtur tamen fuisse non dissimile, aut forte idem cum eo, quod vocatur *Syringa*, vel *Fistula*, quo hodieque Chirurgi utuntur. Gorr. Castell.

† PYULCUS, est Canula argentea, oblonga, vulneri proportione respondens, cujus extremitas, quæ intra vulnus admittitur, varie perforata, altera quæ extra ulcus manet, orbiculariter investitur, ac dilatatur, ne vulnus intret. Eustach. Rud. de vulneribus l. 1. c. 17.

PYXINON, πύξινον, q. *buxeum*, nomen *Collyrii*, apud Cels. l. 6. c. 6. notante Gor.

PYXIS, πύξις, proprie, & stricte vasculum, quo aliquid asservatur, ex buxo paratum significat: sed hodieque communiter accipitur pro quovis ex quacunque materia parato vasculo. Qualia variæ formæ, & e varia materia parata requiruntur in Pharmaceuticis, & Chirurgicis. *Pyxides* ligneæ, stanneæ, plumbeæ, æreæ, lapideæ, fictiles, vitreæ. Vveker. A. G. l. 4 c. 13. *Pyxidem* unguentariam vocat Hildan. illam, qua instructi esse debent Chirurgi ad ægros accedentes, & quidem in sex, vel plures classes distinctam, in Cista Militar. p. 1041. *Pyxis* nautica vocatur, in quam magnetis declinatio observatur, ad directionem navium hodieque necessaria. Th. Ch. Vol. V. pag. 352. *Pyxis* quoque est nomen unguenti acopi, cui præcipua vis est emolliendi. Valet ad omnes inflammationes. Ita vero dictum, quod commodissime in vase buxeo servetur. Ejus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 19 & Aet. l. 15. sed diversis paulo ponderibus, citante, & notante Gorr. Ab Anatomicis etiam amplam, & profundam cavitatem in osse ischii, sive coxendicis pro excipiendo ossis femoris capite globoso, alias *Acetabulum* dictam, vocari *Pyxidem*, scribit Barthol. libell. An. c. 16. p. 739. Os *pyxidis* dicitur Os occipitis, quod est Os proræ, memoriæ appellatur. Id. d. l. c. 6. p. 710.

Q

QUADRAGESIMUS, τεσσαρακοστὸς, scil. dies, qui habetur pro principio morborum Chronicorum, argumento 4. aphor. 36. Gal. in comm. ad h. l. quamvis alii sint, qui adhuc Criticum esse concedunt, ex 5. aph. 15. & 6. aph. 49. ex mente Dieter. n. 8. 23. Verum utrumque verum esse potest. 1. quod posterius allegati duo aphorismi loquantur non de die *quadragesimo* in specie, sed intra *dies quadraginta*; ut ita *quadragesimus* nihilominus excludatur a morborum acutorum termino. 2. non absurdum nobis videtur, Crises quoque tribuere morbis chronicis, ex 6. aph. 48. 6. aph. 29. &c.

QUADRANGULUM, τετράγωνον, Lat. *Tetragonum*, *secretum sapientum*, sive Spagyricum. Vide in Th. Chym. Vol. IV. p. 609. & infra *Tetragonum*.

QUADRANS, τεταρτημόριον, dicitur *quarta pars libræ*, τέταρτον μέρος τῆς λίτρας, hoc est unciæ tres. Gal. 3. de C. M. P. G. c. 5.

QUADRANTAL, idem quod *Amphora*, Sextarios 48. continens, vel urnas duas, Fernel. Therap. l. 4. c. 6.

* QUADRATUS, i.e. *Temperate carnosus*, ἄσαρκος. Vide *Eusarcos*. Alias in propria magis significatione, propter figuram quadrilateram, hoc Epitheton tribuitur diversis Musculis in corpore humano occurrentibus: v.g. musculus labiis, & buccis communis, quem Gal. cum aliis veteribus a cute non distinxit, sub colli cute adeo arcte situs vocatur *Quadratus*. Barthol. l. 3. An. c. 11. p. 533. Ita in Dorso per latum, & carnosum vertebras flectens *Quadratum* dicitur, l. 4. c. 7. p. 568. Musculus quoque Radii, qui manus est pronator, d. l. c. 8. p. 574. & quartus inter Quadrigeminos dictos femoris musculos, *Quadrati* appellantur, d. l. c. 11. p. 580.

QUADRIGEMINI, vocantur musculi femur abducentes, & circumagentes; quorum primus *pyriformis*, ultimus specialiter *Quadratus*, nominantur, reliqui nomine proprio carent. Barthol. d. l.

QUADRILATERA OSSA dicuntur, quæ quadratam habent figuram, licet lineis non exacte æqualibus constantem. Talia infirmissima esse scribit

bit Fallop. de Ossib cap. 13. Tom. 1. Oper. p. 495.

QUADRUPES, vel *Quadrupedum*, τετράπους, dicitur animal quatuor pedibus incedens. *Quadrupedum* tria genera summa constituuntur, *Solidipeda*, *Bisulca*, & *Digitata*: quamvis aliæ postea adhuc differentiæ dentur; dum alia vivipara; alia ovipara; quædam ruminantia; quædam non ruminantia; nonnulla cornuta; alia non cornuta observantur. Sunt & quædam feræ, quædam vero cicures bestiæ, de quibus omnibus Aldrov. prolixe satis tractavit in diversis voluminibus.

QUÆ EX QUIBUS, ὅσα ἐξ οἵων, phrasis Hipp. l. 1. Epid. s. 3. t. 1. qua indicatur morborum vicissitudo, successio, & transmutatio, quæ Medico scitu necessaria est: Cujus mutationis, & successionis quatuor præcipue species numerantur, *Epignesis*, *Metaptosis*, *Metastasis*, & *Apostasis*, sive Abscessus. Hæc phrasis movit Stephan. Rodericum a Castro, ut elegantem libellum conscripserit hoc titulo, *Quæ ex quibus*, de morborum vicissitudinibus.

QUÆSTIO, ζήτημα, ζήτησις, idem quod *problema*, quid sit, notum est. *Quæstiones Logicæ* dicuntur, quæ ad usum artis nihil faciunt, Gal. l. 4. L. A. c. 1. Has tuto ignorare licet. Lind. Ex. XIII. 31. Qui delectantur hujusmodi *quæstionibus*, non inepte vocantur *Quæstionarii*, qui adolescentibus aperiunt impudentiæ ludum. C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 374.

QUALITAS, ποιότης, terminus est receptissimus in Medicina; & denotat aliquam proprietatem corporis naturalis, a substantia inseparabilem. Consistere enim videtur, juxta recentiorum principia Philosophica, in particularum materialium minimarum peculiari dispositione, & contextu taliter, vel aliter modificato, unde corpus nostrum quacunque ratione *quale* denominari potest. Divisiones variæ occurrunt apud Auctores: quarum potissimæ sunt, quod aliæ *Qualitates* sint *Elementares*, aliæ *Occultæ*, & a tota substantia dependentes. *Elementares* iterum subdividuntur in *primas*, *secundas*, & *tertias*. *Primæ* sunt quatuor, Calor, Frigus, Humiditas, Siccitas. Ad *secundas* referuntur qualitates Subtilitas, Crassities, Obstructio, Apertio, Densatio, Rarefactio, &c. *Tertiæ* dicuntur, quæ certæ alicui parti appropriantur, &c. Verum hæc omnia magis sunt Physica, imo Logica, quam Medica. In Medicina sufficit, *Qualitates* ita accepisse, quatenus sunt proprietates corporum, fundatæ in tota ejus substantia, & ita in concreto, non abstractive sumptæ. Paucis: *Qualitates* idem sunt, quod *Facultates*, ἰδιοσυγκρασίαι, Complexiones. Vide *Dynamis*. An *qualitates* dentur *occultæ*, disputant adhuc inter se Doctores; vide *Occultus*. Chymici *qualitates* nitrosas, sulphureas, mercuriales, aluminosas, &c. excogitarunt, fortassis ad usum magis facientes, quam Philosophorum commentitiæ, primæ, secundæ, &c.

QUANDROS, dicitur lapis, seu gemma, quæ reperitur in cerebro vulturis, coloris candidi; & dicitur replere mammas lacte, & contra nocivos casus valere. Rul. Johns. Aldrov. l. 3. Ornithol. c. 1. §. usus in medicina.

QUANLI, i. e. *plumbum*, Rul. & Johns.

QUANTITAS, ποσότης, ποτὸν, πελίκον, quid significet, e Logicis petendum. Duplicem esse, *Continuam*, & *discretam*, Gal. quoque docuit, de diff. morb. c. 8. in fin. Utriusque consideratio summe necessaria in subjecto Medicinæ, & objecto, sive in homine, omnibusque rebus secundum, præter, & non naturalibus; quamvis non ex asse, aut accuratissime dici, aut determinari omnino queat, præsertim in remediis applicandis. Gal. l. 3. M. M. c. 3. & l. de cur. rat. per S. M. c. 12. & l. de V. S. adv. Erasistr. cap. 7. Opus est igitur artificiosa conjectura, peritia virium, vel facultatum, & frequenti exercitio, c. 2. de R. V. I. A. t. 37. In præparatione quoque lapidis Philosophici *Quantitas* ignis probe observanda, Th. Ch. Vol. V. p. 189.

QUAQUILA, vel *Quisquila*, idem quod *Coturnix*, Gr. ὄρτυξ, vel ὀρτύκη, Aldrov. l. 13. Ornithol. c. 12.

QUARS, petra fellis. Rul. & Johns. in Lex.

* QUARTANA, τεταρταῖος, est species febris primario intermittentis, quæ inclusive in diem quartum extenditur: sive de quarto in quartum paroxysmos suos repetit, cum interveniente intermissione. Secundario etiam de continuata dicitur, ubi intermissio vera non est; interim singulis quatriduis exacerbatio major animadvertitur, τεταρταιοφυής Gr. dicta. Illam intermittentem Hippoc. dixit securissimam, facillimam, & longissimam, l. 1. Epid. s. 13. t. 4. quod quidem verum esse, experientia confirmat, & consensus Doctorum non tamen simpliciter, & absque ulla limitatione; quandoquidem ejus causa consistit in sanguinis dyscrasia melancholico-serosa, simulque vappescente, minusque spirituosa; quæ si altiores jam egerit radices, aut non rite consideretur in curatione, facile transit in scorbuticam dispositionem, & alios morbos chronicos graviores producit. Hinc rectissime scripsit Diet. Jatr. p. 1192. Aspera, & duri ingenii est morbus *Quartana*, non huc, & illuc fluctuans, sed humoribus lentis agitatis, firmo progressu, in corpus venit, totum illud concutiens, & exagitans. Hinc & *Saturni filia* vocatur.

tur. Plura de hac febre vide apud eund. d. l. n. 836. Vvillis de febr. c. 6. Sylv. Pr. Med. l. 1. c. 27. Piens de febr. Tract. spec. c. 12. C. Rejes C. El. q. 71.

QUARTARIUS, τέταρτον κοτύλης, quarta, vel potius dimidia pars Heminæ, est mensuræ nomen liquidorum, vini continens uncias quinque, olei uncias quatuor, cum dimidia, mellis sex cum drachmis sex. Galen. de pond. & mensur. vel potius Diosc. in addit.

QUARTATIO, est separatio auri, & argenti invicem commistorum: quæ ideo dicta *Quartatio*, quod misturæ ex auro, & argento tantum sit addendum argenti, ut hujus tres partes sint ad illius unam, fiantque omnes quatuor. Dorn. Rul. & Johns. Meminit & Libav. Tom. II. Op. p. 96. 98. De hac leg. & Jac. le Mort. Chym. s. 2. sive Metallurg. Contr. p. 268. ubi hanc puriorum metallorum separationem præfert Cupellationi, quippe meliorem.

QUARTURA, idem quod *Quartatio*, summum auri examen, hac via videlicet, ut argenti partes novem ad omnia auri commisceantur, liquatione per ignem. Deinde aqua stygia, vel forti resolvantur ambo simul. Argentum totum in aquam confluit, auro solo subsidente, pulveris instar spadicei, nigricantisque coloris. Rul. & Johns.

QUARTUS, τέταρτος, dicitur de die morbi, præsertim febrilis; estque index septimi, bonam crisin, vel malam, h. e. acrisian ostendens, ex Hipp. 2. aph. 24. & 4. aph. 71. Dieter. n. 827. *Quartam* digestionem in sinistro stomacho cordis finxit Helmont. tr. Blas. hum. nu. 21. Τέταρτον quoque significare pondus unciarum quatuor cum dimidia, & ἡμικοτύλιον etiam vocari, e Dioscoride docuit Schenk. Synt. comp. & præsc. med. 67.

* QUASSATIO, σεῖσις, idem quod *Concussio*, κατάσεισις. In specie vocatur *Quassatio*, τετρὰς, quarta species luxationis vertebrarum, quando vertebræ in suo loco manent, sed juncturæ, vel compages sunt dimotæ. Gal. c. 3. de artic. t. 2. Vide *Quatio*. *Quassatio* dicitur etiam solutio facta in tendinibus, aut ligamentis, Arab. *Rabathe*, Andr. vero Bellunensi *Adhereth*. Avicenn. Cantic. part. 1. tract. 2.

QUATERNARIUS, *Quaternio*, τετρὰς, vocatur periodus *quatuor* dierum, observanda Medicis in morbis acutis; quia vel solutio, vel significatio aliqua futuræ solutionis in illo termino fieri solet. Gal. l. 3. de dieb. decr. c. 1. *Quaternarius* numerus elementorum ab Helmontio rejectus, cum in natura universa, tum in mistorum constitutione, tr. Tumul. Pest. §. Alabe nostra immune, & innocuum cœlum. Est & numerus mysticus Spagyricorum. Th. Ch. Vol. I. p. 547. & Vol. II. p. 210. 211.

QUATIO, σείω, idem quod *concutio*, hoc est violenter agito, impello. Dicitur vel proprie de materiali corporis manu facta concussione; v. g. quando suppurati *quatiuntur*, ut explorentur, quanam parte pus delitescat. Hipp. lib. 2. de Morb. XLV. 11. & l. 3. XXVI. 30. Coac. t. 432. 499. Vel improprie, & virtualiter de rebus non naturalibus, quæ sanguinem agitando corporis partes *concutiunt*; v. g. Caput, Coac. t. 167. l. 1. prorrh. s. 3. t. 51. Jung. Foes. p. 561. Ita tussis dicitur *quatere* pulmonem; quamvis hoc ad propriam significationem potius referat Diet. Jatr. p. 281.

QUATRIO, idem quod *Talus*, Gr. ἀστράγαλος, ita dictus a quatuor lateribus. Bartholin. libell. 4. de ossib. c. 21.

QUATUOR, τέσσαρες, τέσσαρα, numeri certi nomen est notissimum. *Quatuor* mundi primæ non esse eadem cum Elementis Aristotelis, videlicet terram, aquam, spiritum, lucem, vult Libav. T. II. p. 113. Verum non satis demonstrasse videtur hoc assertum. *Quatuor* naturæ essentialium mistorum eidem quoque sunt; Terra virgo, Liquor aqueus, Oleum aereum, vel spiritus, Ignis cœlestis, vel astralis, d. l. p. 193.

QUEBRICUM, aliis dicitur esse *Arsenicum*, aliis *Sulphur*. Rul. *Quebrith*, *Quibrith*, *Sulphur*. Rul. & Johns.

QUELLEM, dicitur *terra originalis*, sabulum, ad quod ligo nunquam penetrat. Helmont. tr. Terra, n. 4. 5. terra elementalis, futura basis hominis. Idem, ib.

QUELLES, i. e. *Elixir*. Th. Chym. Vol. V. p. 455.

QUERCINUS, *Quernus*, δρύινος, δρυώδης, quod vel in quercu occurrit, vel e *quercu* nascitur. Ita *Viscus quernus* vocatur, qui in officinis potissimum in usu est, & a Paracelso laudatur. Vide *Visus*.

QUERQUEDULA, βοσκὰς, nomen *Anatis sylvestris*; cujus varias species descripsit, cum usu in cibis, Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 30. seqq.

QUERQUERA, κάρκαρος, nomen est *febris*, quæ Gr. φρικώδης, *horrifica* vocatur, ab horrore, & tremore, cum sonitu. Mendose *zerzera* dicitur, animadvertente Keuchen. ad Samon. p. 269. adde C. Rejes C. El. q. 68. nu. 10. 11. Vide *Phricodes*.

QUIANOS, i. e. *Vena terræ*, *Cuperosum*. Rul. & Johns.

QUID PRO QUO, i. e. absque judicio, vel consensu, vel præscitu peritioris vel præscribere, vel præparare, vel offerre, vel applicare remedium. Merdam pro Musco. Hoc jure merito

rito improbat, & deteſtatur Paracelſus aliquoties in ſcriptis ſuis; & vocat *Librum Pæanorum*, i. e. rudium aſinorum: quandoquidem, ſi Medicus hoc fecerit, imperitus eſt, & rudis; Si Pharmacopœus, aut Chirurgus, malitioſus: Omnes vero hi læſam conſcientiam habent. Paracelſ. def. 6. & in fragm. Med. Utinam vero Pharmacopœi ab hac culpa eſſent hodieque immunes, profecto ars Medica non ita detrimentum pati cogeretur, & jacturam dignitatis ſuæ citra culpam propriam faceret!

QUIES, ἡσυχία. Vide *Heſychia*.

QUINTANA, πεμπταῖος. Vide *pemptæos*.

QUINTA, πέμπτος, vel πέμπτη, uſitatiſſimus terminus Chymicis, dum *Quintæ eſſentiæ* mentionem frequentiſſime faciunt. Vide *Eſſentia*. Quibus ibidem traditis addi poſſunt & hæc: *Quinta Eſſentia* eſt natura, vires, virtus, color, vita, ſpiritus, ipſa medicina, & proprietas rerum, a corpore ſuo per artem extracta; aliis forma ſpecifica, quæ ſi a ſpecie removeatur, ad ſuum genus accedit, altiuſque progreditur, donec in centro quieſcat. Vel: Eſt myſterium ad æthereæ naturæ puritatem, vireſque præſtantiſſimas exaltatum. Inde ſolet appellari Cœlum, & cœleſtis ſubſtantia, in qua puriſſima, ſinceriſſimaque craſis hæret, & radix ſubſtantialis, tanquam eſſet defluvium ætheris, vel radius firmamenti, voce Creatoris, per ima diſperſus, animæque mundanæ ἀποσπασμα. *Quinta eſſentia* vegetabilium eſt, quæ ex vegetabilibus, eorumque partibus extrahitur. Fitque potiſſimum ex ſucco extracto. Primatum obtinet hic *Quinta Eſſentia Vini*, quam & *Mercurium vegetabilem* nominat Lullius; alii *Aquam primi Entis*, *cœlum*, *& Clavem philoſophorum*. *Quinta eſſentia animalium* eſt, quæ extrahitur ex partibus animalium, ratione miſtionis naturalis, & vegetabilis: itaque & praxis parum differt a vegetabilium apparatu. *Quinta eſſentia mineralium* eſt, quæ ex mineralibus conficitur. Excellunt hic *quintæ eſſentiæ* metallorum, & gemmarum. Hæc Dorn. Ruland. & Johnſ. Exempla variarum *Quintarum Eſſentiarum*, præſertim Mineralium, quære apud Libav. & in Th. Chym. Enimvero ſunt alii, qui prorſus illas impugnant, & infitiantur: inter quos eſt Rolf. Chym. l. 6. c. 2. At neſcio, an in omnibus ſatisfecerit. Hoc quidem concedi poteſt, quod non videatur veroſimile, eſſentiam formalem, & ſpecificam alicujus rei a rebus ipſis poſſe artificioſe ſub forma alicujus medicamenti ſeparari, & extrahi: verum quod illa ipſa ſubſtantia in mixtis, ex qua Medicæ facultates promanant, & ab aliis *Quintæ eſſentiæ* nomine venit, ſit elementaris naturæ, nondum adeo planum eſt, & expeditæ veritatis: quamvis hujus quæſtionis deciſio non ſit hujus loci. Sed & Helmontius improbat Epitheton *Quinta*; quia negat *Quaternarium* Elementorum, tria ſaltem concedens: ut igitur inventum illud Chymicorum rectius *Quarta eſſentia* dici deberet, tr. Tria prima Ch. princ. &c. n. 44. *Quintum eſſe* idem eſt, quod *Quinta eſſentia*, ſive cujuslibet elementi eſſe per ſe ſolum, ſive animal ex eo ſolo productum; uti loquitur Rul. & Johnſ. &c.

QUISQUILA, idem quod *Quaquila*, de quo p. 2.

† QUISQUILIUM, Cocci granum, ſeu Kermes, unde veſtis quiſquiliata. Blaſ. Bernard.

QUOMODO, ἤπως, ὅπως, πῶς, qualitatem quandam rerum, quæ doctrina traduntur, ſignificat. Gal. c. 1. de iis, quæ in Med. f. t. 6.

QUOTIDIANA, ἀμφημερινὸς, καθημερινὸς, eſt ſpecies febris, quæ ſingulis diebus paroxyſmos ſuos repetit, vel cum intermiſſione intercedente, ut *Quotidiana intermittens*, vel ſine intermiſſione, ut *Quotidiana continua*. Gal. 2. de diff. febr. c. 7. Cauſſa vera hujus febris non eſt pituita excrementitia, ſed conſiſtit in ſanguine portionibus crudioribus fermentativis ad turgeſcentiam uſque ſcatente, & celeriter quidem efferveſcente, ſed lentius deflagrante, ob fomitem febrilem crudiorem, & ligno viridi ſimilem. Jung. Vvillis, de feb. c. 5. Pienſ. tit. eod. tr. ſpec. cap. 10.

R. Gr. P. ρ.

R Litera difficilis pronuntiationis. Dietr. Jatr. p. 1216.

RABEBOIA, ſunt *radices Flammulæ majores*. Rul. & Johnſ. in Lex. apud Dorneum legitur *Rebeboja*, fortaſſis mendoſe.

RABIEL, *Robel*, i. e. *Sanguis Draconis*. Rul. & Johnſ.

RABIES, λύσσα. Vide *Lyſſa*.

RABIRA, vide *Radira*, i. e. *Stannum*. Rul. & Johnſ.

RACHAMMELCA, terminus novus a D. Dolæo effictus, & deſumptus ex Hebr. *Rechem*, quod Uterum ſignificat, & *Melech*, quod *Regem*. Exprimere autem voluit principium generationis activum, ſive *ſpiritum plaſticum* uterinum, Encyclopæd. l. 5. c. 1. §. 1. & 3. p. 860.

RACHI, vel *Racho*, i. e. *Mercurius*. Iid.

RACHITIS, vide *Rhachitis*.

RACRI, i. e. *Sal Armoniacus*, *Raan*, vel *Rana*. Iid.

* RADENS, ξύων, ξυστικὸς, epitheton *Atræ bilis*, p. n. ſeſe habentis, & in corroſivam aciditatem degenerantis. Gal. l. 2. de nat. fac. c. 9.

RA-

Radicalis, idem quod *Innatus*, vel Insitus, ἔμφυτος, dictum olim de *Humore* quodam *insito* cum ipso semine. Gal. ad Thrasyb. c. 19. Paracelf. l. 2. de morbis metallifodin. c. 5. Hoc ex recentioribus acerrime tanquam pro aris, & focis defendit contra Helmont. D. Jac. Joseph. Jœpserius Manuduct. ad vit. long. cap. 4. p. 18. seqq. *Radicales dies* quoque dicuntur perfecti Critici, qui & Principes vocantur. Blanchard. in Lex.

Radicatio, ῥίζωσις, vocatur principium plantarum, quando incipiunt progerminare. Gal. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 3.

Radiciseca, priscis temporibus dictus fuit Minister Medicorum colligendis medicamentis simplicibus destinatus.

Radiaei, dicuntur *Musculi* quidam *interni*, quidam *externi*, carpum flectentes, & extendentes. Barth. l. 4. Anat. c. 11. p. 575.

* Radius, est vocabulum multæ significationis: Proprie notat luminis Solaris, & Lunaris expansionem ad distans, Gr. ἀκτὶν, ἀκτὶς, de qua significatione legantur Physici. Translatitie vero in Anatomicis dicitur *Radius* os cubiti majus, quod Græce κερκὶς appellatur. Vide *Cercis*. In Mechanicis, & metallifodinis *Radix* vocantur in rota ligna illa, e modiolo, ad obsides, orbile constituentes, excurrentia, veluti e centro ad circumferentiam, quorum plerunque duodecim numerantur. Vel etiam *Radius* est rutrum ligneum. Rul. In Spagyricis *Radii* quoque per similitudinem attribuuntur Planetis mineralibus, præsertim *Soli*, & *Lunæ*, h. e. *Auro*, & *Argento*: Suntque nihil aliud, quam halitus illi, qui in vitro Hermetico ex corporibus exurgunt, & secum ferunt tincturam, seu animam corporis: unde & *Radii tingentes* vocantur. Libav. Tom. 2. Oper. p. 441. item p. 341. 342. in qua significatione etiam jam olim sumpsit Paracelsus, quando Mercurio attribuit *radios*, h. e. effluvia, quæ in corpora hominum immittit, & imprimit, l. 3. de morbis fodinar. c. 4.

* Radix, ῥίζα, etiam valde æquivocum est. Propria significatio e Physicis, & Botanicis nota, quorum usus frequens est & in victu, & in Pharmaceuticis. Vide J. Alex. l. 9. Sal. c. 2. seq. Bruyer. de re cibar. l. 9. cap. 1. seq. C. Hofm. Inst. Med. l. 5. cap. 11. Schrod. l. 2. cap. 15. *Radicum* Chymicam analysin e fundamentis Cartesianæ philosophiæ tradidit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. cap. 2. p. 187. seqq. In specie *Radicula* sumitur pro *Raphano*, apud Gal. l. 5. S. F. §. Raphanis, Gr. ῥαφανίς. Per metaphoram vero *Radices* in Anatomicis dicuntur partium veluti principia, vel vera, vel etiam ex impositione hominum, pro principiis habita. Ita *radix vasorum* habetur cor, respectu arteriæ aortæ, & venæ cavæ: quemadmodum, respectu venæ portæ, Gal. l. 5. M. M. c. 3. in fin. Ita *Radices dentium*, vocantur illæ portiones, quæ infixæ sunt alveolis, suntque vel simplices, ut primorum, sed altius infiguntur, & firmius, vel bifidæ, aut ternæ, ut molarium. Vide Barthol. libell. 4. c. 13. Quid vero Plautus per *Radices Cordis* intellexerit, in descriptione Leonis Cappadocis, vide Expositionem Lind. Ex. IX. §. 50. Apud Chymicos *Radix Metallorum* vocatur *Antimonium*. Johns. l. 2. Lex. De *radicibus mineralium in genere* vide Th. Ch. Vol. 1. p. 571. In specie de *radice Elixiris citrini*, in negotio Panaceæ, vel lapidis Philosophici, Vol. IV. p. 871. Clarius vero *radices Arboris Solaris*, i. e. lapidis Philos. recensentur, Sal, Sulphur, & Mercurius, Vol. VI. p. 181. *Radix aurea Zechneri*, dicitur *Præcipitatus ruber compositus*. Rolf. Chym. l. 5. f. 6. c. 4.

Radula, idem quod *Scalprum*. Paræus Chir. l. 9. c. 4.

Raja, βατὶς, βάτος. Vide *Batos*.

Rainale, dicitur lapis, e quo insecta nociva fiunt, Rul.

Ramag, i. e. *Cinis*. Rul. & Johns.

Ramed, i. e. *Rhabarbarum*. Johns. l. 2. L. Ch.

* Ramentum, ξύσμα, ῥίσμα, idem quod *Strigmentum*, in genere dicitur de omni eo, quod *radendo* deteritur, & destringitur, sive lima, sive simili alio instrumento. In specie vero *Ramenta* Hipp. vocantur particulæ membranaceæ interioris intestinorum, vel etiam vesicæ superficiei, derasæ ab acriori, & corrosiva materia excrementitia: v. g. in dysenteria, 7. aph. 64. 3. de R. V. I. A. t. 32. Gal. l. 1. de L. Aff. c. 4. com. 4. aph. 26. & alibi. Vide Foes. Oec. p. 441. *Ramenta stomachi*, leguntur apud Scrib. num. 191. adde Lex. Rhodii. In metallicis portio venæ, violentia aquarum, aut alia, abrupta, aut protrusa, *ramentum* nuncupatur. Estque vel *scobs*, vel *strictura*. Vide Libav. S. A. Ch. l. 4. cap. 3. *Ramentum Elephantis*, pro rasura eboris: & *Ramentum navis*, i. e. unguen rasum de navibus, Gr. ζώπισσα, leguntur ap. Keuchen. p. 162. & 206.

* Ramex, κήλη, idem quod *Hernia*. Vide *Hernia*.

Ramosus, hodieque a nonnullis refertur inter principia compositionum; describiturque, quod constet particulis globosis crassis, terrestribus, spiritui subtilissimo innatantibus, sibique invicem cohærentibus, flexibilibus, & fluidis. Jac. le Mort. Pharm. Medico-Phys. c. 3. seqq. Vide *pluidus*.

Ramus, κλάδος, Vide *Clados*.

Ramigri, i. e. *Colophonia*. Rul.

* Ra-

* RANA, βάτραχος, est æquivocum vocabulum. Propria, & recepta significatione notat animal aquaticum, quadrupes, oviparum, notissimum; cujus descriptionem, differentias, ut & usum in cibis, & Medicina, quære apud Aldrov. l. 1. de quadr. dig. vivipar. c. 1. seq. Schr. l. 5. cl. 3. nu. 87. Libav. Tom 2. Op. p. 155. De harum generatione, & successiva corporatione legi quoque poterit Observatio Oligeri Jacobæi in Act. Hafn. To. 2. Obs. 39. p. 109. seq. *Ranas* per vomitum ab Ancilla Altenburgensi rejectas communicavit Th. Reines. d. l. Obs. 40. p. 110. Est etiam nomen piscis cartilaginei, & dicitur *Rana* marina, sive *piscatrix*; cujus descriptionem, & usum tradidit Aldr. l. 3. de pisc. c. 64. *Ranæ* καλαμίται vocantur *ranæ virides*, inter calamos aquaticos, & gramina morantes, & γέενοι e nubibus, vel cœlo lapsæ. Keuch. ad Sammon. p. 232. *Rana* quoque, vel *Ranula* dicitur in Pathologicis apostema quoddam sub lingua; estque tumor, vel potius abscessus, cum folliculo, materiam meliceridi, aut muco similem continens, oblongus, aut rotundus, ad frenum linguæ, & venas, propterea *raninas* dictas, occurrens; aliquando & in lapidem, vel tophaceam duritiem concretus, cum impedimento sermonis, proveniens a materiæ crudæ, & excrementitiæ, cum sanguine, vel etiam saliva, affluentis collectione, sibi fixam sedem cum concretione parante. De qua videantur Practici, præsertim Forest. l. 14. Obs. 29. Senn. M. Pr. l. 1. p. 3 s. 5. cap. 4. Paræus l. 7. c. 5. Aquapend. tr. oper. Chirurg. h. tit.

RANCIDITAS, σαπρότης, dicitur species corruptionis putridæ, quæ competit rebus sulphureis, & oleosis, pinguibus; quando aut fervore, aut vetustate corrumpuntur: v. g. nuces *rancidæ*. Forest. l. 30. Obs. 10. Schol. Willis de ferment. c. 8.

RANCULA, vocatur Joh. Anglico dolor erraticus in vulnere propter humorum affluxum ad locum vulneratum; estque cum pulsatione, & tumore. Derivatio vero illius est plane ridicula, dum scripsit dici *ranculam*, quasi replens locum. Ros. Angl. p. m. 1038.

RANGIFER, dicitur animal quadrupes, cervi speciem repræsentans, cursus celerrimi, in extremis Septentrionalibus regionibus, Suecia, Lappia frequens, & ad labores usitatum, cujus historiam vide apud Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 31. Meminit & Helmont. dicens, quod Rangifer extra suum clima non vivat, tr. nat. contr. nescia, n. 1. Horum animalium recens mactatorum sanguinem calidum manu exceptum haurire incolas contra Scorbutum, ex communicatione D. Joh. Diet. notavit, simulque rationem aliquam adjunxit Sennert. de Scorbut. c. 7. Anatome vero *ragniferi* a Nic. Stenone exhibita legitur descripta in Act. Hafn. Vol. 1. Obs. 155. p. 274. seq.

* RANULA, βατράχιον. Vide *Rana*.

RAPAX, ἅρπαξ. Vide *Harpax*.

† RAPHANUS, idem cum Caule, ex Scholiaste Aristoph. & Jul. Poll. l. 6. c. 8. Jacob. Constantius cap. 14. Collectaneorum.

RAPTUS, ἐνθουσιασμὸς, i. e. occulta quædam, & supernaturalis cognitio alicujus repentina, a spiritu quodam, vel dæmone infusa. Vide *Entusiasmos*. De *raptu* Prophetarum legitur in Th. Ch. Vol. VI. p 67. De *raptu* latius accepto Paracelf. l. 2. philos. ad Atheniens. text. 15.

* RAREFACIENS, ἀραιωτικὸς, epitheton medicamentorum, tenuium partium, & calidorum, virtute coincidentium cum *Aperientibus*, & *Diaphoreticis*; utpote quod cutis spiracula referat. Gal. l. 5. S. F. c. 14 His opponuntur *Condensantia*, πυκνωτικὰ, de quibus suo loco.

* RARITAS, *rarus*, ἀραιότης, ἀραιὸς, ἀραιότης, ἀραιὸς, proprietas, vel attributum corporum, quorum partes multis spatiis inanibus interceptæ sunt; sive quæ, spongiarum instar, foraminibus pervia. Gal. l. 1. S. F. cap. 13. & l. 2. de san. tu. c. 5. His opponuntur *Densa* corpora, πυκνά. Alias & *raritas* est circumstantia ad tempus pertinens, quando tardius aliquid iteratur, aut redit. Ita *rarus pulsus* dicitur, Gal. lib. de puls. introduct. c. 4. Huic opponitur *Creber*.

RASA, idem quod *resina*. J. Alex. Annot. in Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 12.

RASA, vel *rasfis*, h. e. *Stannum*. Iid.

RASAHETI, *rusatagi*, *rusangi*, i. e. *Æs ustum*. Rul. & Johns.

† RASCATIO, barbaris, Screatus latinis. Vincen. Alsarius in resp. Medic. pro Asthmate.

RASCATIO, idem quod *Screatus*, vel Excreatio; quando v. g. sanguis cum *rascatione* ejicitur, h. e. gutture, & adjacentibus membris uvulæ. Isaac. l. 3. Viatici, c. 8. & 9.

* RASCETA, idem quod *Brachiale*, vel *Carpus*. Vide *Carpus*. Dicitur & de pede, sive nodo claviculæ pedis. Forest. l. 6. Chir Obs. 49. Schol. Dicitur & *rasetta*, Barthol. libell. 4 c 20.

RASORIUM, *raspatorium*, ξυστὴρ, idem quod *Scalprum*. Vide infra *Scalpellum*. *Scalprum*.

RASETA, idem quod *Rascetta*. Paracelf. de Urin.

RASTOL, i. e. *Æs*. *Rasoes*, idem. Rul. & Johns.

RASTUL, id est *Sal*. Iidem.

RASURA, ξύσμα, ξυσμὸς, sumitur vel active, vel passive. Active idem quod *Rasio*, ξυσμὸς, ξύσις. Usurpatur vero & in Pathologicis, de humo-

humoribus acrioribus, *radentibus* vel intestina; vel alias membranaceas partes, ventriculum, vesicam, &c. qui humores ideo vocantur ξυςικοὶ, *rasorii*. Et in Pharmaceuticis, dum parantur quædam simplicia per *rasionem*, vel limaturam; ut *rasura* Cornu-Cervi, Eboris, &c. Vel in Chirurgicis, quando lima, aut aliis instrumentis fit ossium *rasio*, vel *abrasio*, aut quando capillorum fit *rasio* cultro. Passive idem est quod *ramentum*, *Strigmentum*, ξύσμα. Vide *ramentum*.

Ratio, λόγος, λογισμός. Vide *Logos*. Accipitur vel substantialiter pro *Anima rationali*, Mente, Animo humano. Vel effective pro *ratiocinatione*. Vide *Logismos*. Vel pro *indicatione*, ex methodo Medicinali desumpto argumento, 2 aphor. 27. 42. & 3. aphor. 1. Vide Diet. nu. 507. Lind Ex. VII. §. 31.

* Rationalis, λογικός. Vide *Logicos*.

* Raucedo, *Raucitas*, βράγχος. Vide *Branchos*. Adde illis Bonetti Sepulchret. lib. 1. sect. 22. obs. 18.

Rated, i. e. *Rhabarbarum*. Schrod. Vide p. inferius.

Rexach, i. e. *Gummi Ammoniacum*. Joh. Lex. Ch. l. 2. Schrod. l. 4 cl 2. n. 369.

Realgar, proprie etiam non uno modo describitur. Rul. Dorn. & Johns. scripserunt, quod sit fumus mineralium, quicquid Arsenicale est, aut Operimenti naturam habet. Apud For. l. 30. obs. 8. in Schol. hæc leguntur. *Realgar* fit ex sulphure, calce viva, & auripigmento, (idiomate nostro, inquit Pandectarius, dicitur *Soricaria*) interficitque sorices, & omnia animalia. Pulvis est mordicans fistulas, ac vermes equorum, & corrodendo absumens omnem malam, superfluamque carnem. Libavius hæc notavit: *Realgar* modo speciem auripigmenti rubei vocant, in quo aureus color miscetur sandarachæ fissili, glebarum specie, & gracili venarum discursu; vel etiam pulverem rubeum, in scaptensulis argentariis collectum, designari putant; modo recrementum rubeum fœtidum, & venenatum, quod circa fornacum metallicarum oras, & spiracula concrescit: non raro etiam citrinum, cinereum, vel alterius coloris. Santes Ardoynus arsenicum, sulphure mistum, judicavit, denotans fortasse halitus illos Officinarum concretos, quos vernacule fumum officinarum, *Dettenrauch*, indigitant. Aliis *realgar* fixum, est arsenicum halinitro adjecto crematum. Omnino autem est cum arsenicalibus ejusdem naturæ, aut vicinæ. Libav. S. A. Ch. lib. 3. cap. 16. Metaphorica acceptio est merum commentum Paracelsicum, qui distinxit *Realgar* in *Macrocosmicum*, & *Microcosmicum*. Illud quadruplex iterum finxit, juxta numerum Elementorum: Ut *Realgar aquæ*, spuma natans super aquas; *Realgar terræ*, Arsenicum: *Realgar aeris*, Tereniabim: & *Realgar ignis*, Conjunctio Saturnina. Dorn. Rul. Johns. e Paracels. Paragr. & l. 3. c. 2. §. 1. & alibi. Imo attribuit quoque *Realgar Astris*, & singulis Planetis, quo aquas inficiunt, in Fragm. Medic.

Rebis, id est, *excrementum alvi*. Parac. de hydrope, & l. 3. de morb. fodin. c. 4. *Rebis* etiam, id est *lapis Rebis*, *capilli*. Dorn. Rul. & Johns. In Chrysopœja *Rebis* dicitur materia, ex qua semen aurificum generatur; estque aurum, & suum argentum vivum. Dicitur vero barbaro nomine *Rebis*, quod ex bina re primum componitur, quæ tandem, diuturna coctione, fit una specie, & numero. Th. Ch. Vol. II. p. 43. adde pag. 252. & 395. Vol. III. p. 751. Vol. IV. p. 400. Meminit & Libav. Tom. II. Oper. p. 40. & 426. Quibusdam recentioribus *Rebis* dicitur Mercurius Philosophicus duplicatus, sulphure Solari, & Mercurio universali constans. Dicitur & *Azoth*.

Rebisola, dicitur arcanum urinæ ad icteritiam, quæ si coquatur, ac despumetur optime, post triduum quiescens, lapillos *rebisoleos* edit. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Paracels. etiam commendat ad morbos metallifodinarum, l. 3. h. tit. c. 11.

Rebolea, mumia. Rul.

Rebona, *stercus adustum*, *mumia*. Rul. Dorn. & Johns.

Rebus, est ultima rerum materia. Iidem.

Recens, νεαρός. Vide *Nearos*.

† Recentatum, apud Lat. Trallian. Propomatis genus. Guil. Stuck antiquit. convict. lib. 3. cap. 11.

Receptaculum, δοχεῖον, ἐκδοχεῖον, ἀποδοχεῖον, dicitur omne id, quo aliquid excipitur, & colligitur. In specie apud Anatomicos occurrit. *Receptaculum Chyli*, a Pecqueto inventum; cujus historiam vide apud Barhol. l. 1. Anat. c. 12. In Chymicis *receptaculum* vocatur vas amplum, & globosum, destillantes humores recipiens. Variare vero debet, pro rei destillandæ ratione. Nam si res vaporosæ flatulentæ, ac spirituales dissolvuntur, amplum esse debet; alioquin a spirituum vi magna, magno bombo, ac crepitu, nec sine adstantis periculo, rumpitur, atque in frusta dissilit. Si vero res calidæ, tenuesque fuerint, collo longo formatum esse debet. Sin autem res mediæ fuerint, medium *receptaculum* requiritur. Rul. & Johns. Terra dicitur *receptaculum* Influentiæ Cœlestis. Vol. VI. Th Chym. p. 403.

Recepta, *Receptum*, vocatur barbare *formula remedii*, vel medicamenti, quæ præscribitur

bitur a Medico; vel quales descriptiones occurrunt jam in Dispensatoriis. Longas *Receptas* scribere magna ex parte, non videtur tam pertinere ad salutem ægri, quam fortassis ad vanam gloriam, & aucupationem excitandam: e Scherbii Thes. Med. Disp. X. θ. 2.

RECEPTARII MEDICI, Langio dicuntur, qui a Pharmacopœis, & Chymistis, absque ulla ratione, integros *receptorum* fasciculos colligunt, & recipiunt; quibus plaustra onerare possunt, &c. Lang. l. 2. ep. 23.

RECESSUS, ἀπόστασις. Vide *Apostasis*.

RECHA, id est *marmor*. Rul. & Johns.

* RECIDIVA, ὑπότροπή, ὑποστροφή. Vide *Hypotrope*.

RECIPE, usitatissima hodieque vox, notata per abbreviaturam ℞ præmittitur formulis remediorum, quam prolixius ventilavit Schenk. Synt. comp. & præscr. med. p. 83. 84. Respondet autem antiquo vocabulo *Sume*, quod integris litteris expressum præmisisse veteres suis formulis, testatur idem d. l.

RECIPIENS, idem, quod *Subjectum* morborum. Vide *Subjectum*. Vocatur & instrumentum, vel vas, in Destillatoria arte, quod excipit e destillatione materiam prolectam, *Recipiens*, estque usitatissimum.

RECIPROCATIO, ἀνταπόδοσις, vide *Antapodosis*.

* RECIPROCUS, παλινδρομῶν, idem quod *Recurrens*, epitheton Pulsus myuri, vel deficientis. Vide *Myuros*.

RECLINATIO, κατάκλισις, est motus musculorum voluntarius. Gal. l. 1. de mot. musc. c. 7. Vide *Cataclisis*.

RECLUSIO, ἀναστόμωσις, morbus dicitur partium instrumentalium, sive organicus. Gal. l. de diff. sympt. c. 6. Estque morbus in meatibus apertis, vel ampliatis. Vide *Anastomosis*.

RECOCTA, dicitur Caseus, qui fit ex sero, vel lacte acetoso, Arab. Raib. dicto. Vocatur talis caseus vernacule *Duarf*, Arab. *Atachat*. Avic. l. 2. tract. 2. c. 127.

RECOLATIO, idem quod *Percolatio*, vel *iterata Colatio*. Scrib. n. 268. Vide *Colatio*.

RECOLLIGO, ἀναφέρω, idem quod *vires recupero* Hipp. 2. aph. 43. Diet. n. 63.

RECOQUO, ἀφεψέω, pro *Decoquo*, *Coquo*. Keuchen. ad Sammon. p. 88.

RECORDATIO, ἀνάμνησις, ὑπόμνησις, est præteritarum rerum memoria; & ad actus animæ sensitivæ pertinet, consistentes in impressione, & specierum sensibilium in spirituum animalium ideam. Vide Vvillis d. A. Br. P. I. c. 6.

RECREATIO, ἀνάληψις, idem quod *Refectio*: & *Recreans* idem quod *Reficiens*. Augen. Tom. III. Ep. Medic. p. m. 366.

* RECREMENTUM, περίττωμα, idem quod *Excrementum*. Vide supra in Ex. *Recrementa* mineralia, vel metallica vide apud Rul. & Johns. Dicuntur & *Scoriæ*, de quo vocab. infra suo loco.

* RECRUDESCENTIA, *Recrudescens*, παλιγκότησις, παλίγκοτος. Vide *Palincotos*.

RECTRIX, ἡγεμονικὸ, epitheton *animæ rationalis*. Vide *Hegemonicos*.

* RECTUS, ὀρθός, vide *Orthos*. *Rectum* quoque *intestinum*, vocatur tertium crassorum, & ultimum, quod ad anum usque porrectum est. Gal. l. 6. Anat. adm. c. 9. ad cujus extremitatem musculus sphincter est. Vocatur & *Princeps intestinum*, Græc. ἀρχός. De quo vide in Anatomicis, Barthol. lib. 1. An. c. 11. Vide & *Longaon*. Recti musculi abdominis dicuntur, qui rectis fibris a sterno, & costis spuriis protenduntur usque ad regionem pubis, & lineis albis transversis signati observantur, l. 1. An. c. 5. p. 54.

RECTIFICATIO, nihil aliud est, quam destillationum iteratio, vitreis (plerunque) organis facta. Th. Chym. Vol. I. p. 211. Vel *Rectificatio* destillationibus fere omnibus communis est, tum aquarum, tum spirituum vegetabilium, mineralium, animalium, tum oleorum. Est terminus artis, notatque purificationem, aut *exaltationem* alicujus substantiæ, &c. Rolfink. Chym. l. 2. c. 2. Fere idem est cum *Cohobatione*.

* RECURSIO, *Recurrens*, παλινδρομία, παλινδρομῶν. Vide *Palindromia*. *Nervi recurrentes*, vel *recursivi* qui sint, vide apud Barth. libell. 3. An. c. 2. Alias *Recursus* etiam accipitur pro repetitione proximorum: in qua significatione usus Laur. Bellinus de febrib. propos. 26. Oper. suor. p. m. 398.

RECURVUS, *Recurvatio*, λόρδωσις, idem quod *Curvus*, *Curvamen*: de quo supra in CU.

RECUTITI, idem quod *Apellæ*, quibus præputii portio resecta, & circumcisa est. Barthol. l. 1. An. c. 24. quamvis rectius generalior significatio tribuatur a Paræo, *recutitos* dicente, quibus præputium brevius est, ut colis glandem operire non possit, sive hoc naturæ vitio a prima conformatione, sive casu, & resectione contigerit. Chir. l. 16. c. 31.

REDARGUTIO, ἔλεγχος. Vide *Elenchos*.

REDUC, *Redux*, est pulvis, quo calcinata metalla, & mineralia liquantur, iterum in metallinum regulum redeuntia. Dorn. Rul. & Johns. in Lexic.

REDUCTIO, ἀνάστασις, ἀναγωγὴ, ἔγερσις, quasi *resuscitatio*. Vox est æquivoca, etiam Chymicis. 1. Ita dicitur corporis alicujus, in formam cal-

calcis, pulveris, aut liquoris redacti, pristinæ formæ restitutio. Locum habet præcipue in metallis, quæ menstruorum additione formam quasi amiserunt. *Reductio* talis est, cum salia mineralia, v. g. Sal Vitrioli, alumen, in humido calido soluta, *reducuntur*, in frigido humido, in pristinam solidam consistentiam. 2. *Reductionis* vox etiam attribuitur *resolutioni* corporum in prima Entia, & principia, ut vocant: Cineres vegetabilium volunt reduci in arborem, fruticem, &c. Sed est nulla, & merum commentum. Plura de hoc vocabulo vide apud Rol. Ch. l. 2. c. 4. Junge Th. Ch. Vol. I. p. *696. 697. 699.* Vol. IV. p. 848. Vol. V. p. 542. & 716. Vol. VI. p. 215. 229. *Reductionem calcium* in metalla opus habere circumspecto magistro, docet Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 9. fin. *Reductionem Tartari* urget Paracelf. Paramir. lib. 3. tract. 2. & 3. *Reductio cibi* in sua principia, Sal, Sulphur, & Mercurium, fit per Archeum Stomachi, tract. 2. de pestilentia in princ. In genere quoque *reductio* Paracelso dicitur omnis mutatio in alium statum: v. gr. mutatio morbi in sanitatem eidem vocatur *reductio*, l. de renovatione, & restauratione, in princ.

Redundantia, πληθώρα, περισσότης, περίσσωσις. Vide *Perissosis*.

Reduplicatio, ἀναδίπλωσις, ἐπαναδίπλωσις. Vide *Anadiplosis*.

* Reduvia, idem quod *Paronychia*, παρωνυχία. Vide supra in PA. Dicitur & quibusdam *Redibia*, *Redubia*. Keuch. ad Samon. 241.

Refectio, ἀνάληψις, ἀνάθρεψις. Vide *Analepsis*, *Anathrepsis*.

Refinatio, idem significat in genere quod *Depuratio*. In specie hoc nomine venit Ars, qua saccharum e cannis extractum, ut candorem, & duritiem acquirat, ab omnibus impuritatibus per lixivium e calce viva paratum liberatur: de qua legatur Angel. Sala in Saccharologia cap. 3. Casp. Barlæus de rebus gestis Classis Nassovicæ in Brasilia, aliique, & ex his Erasm. Francisc. Hort. Indic. Orient. & Occident. Part. I. p. m. 267. seq. Ita & Spagyricis metalla depurata dicuntur Refinata, v. g. Aurum, & Argentum, &c.

Reflexio, ἀνάκαμψις, vel idem est quod *recurvatio*, vel dicitur de visione, ubi species visibiles in circulos *reflectuntur*. Paracelf. de An. ocul. hæc dicitur usitatius *refractio*.

Refractaria *Vena*. Vide *Phleps*.

Refractio, ἀνάκαμψις, est vox *Optica*, idem quod *reflexio* significans. C. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. num. 83. Barthol. lib. 3. An. cap. 8. ad fin.

* Refrictio, ἀνάξυψις. Vide *Anatripsis*.

Refrigeratio, κατάψυξις, περίψυξις. Vide *Catapsyxis*.

Refrigeratorium, dicitur Chymicis omne illud vas, quod aquam frigidam comprehendit, qua mediante vapores in destillatione exaltati per refrigerationem condensantur in aqueam substantiam, sive rostrum saltem alembici transeat, sive ipsum ambiat alembicum, sive alio modo adhibeatur: de quibus legantur scripta Chymicorum: quamvis & vas ligneum sale communi plenum pro *refrigeratorio* exhibeat Joh. Francisc. Vigani in Medulla Chymiæ tab. 2. fig. 5. f.

Regale, cementum est, quo repurgatur aurum. Dorn. in Dict. Paracel. Johns. Ejus descriptionem vide in Th. Chym. Vol. I. p. 548. seq. *Regale fœtidum menstruum* Spagyricum, dicitur aqua regia, quæ aurum solvit, cum Mercurio, & stella Antimonii. Libav. Tom. II. Oper. p. 231.

Regeneratio, παλιγγενεσία, vide *Palingenesia*. *Regeneratio Philosophica*, sive Spagyrica est nihil aliud quam corruptionis separatio, incorruptionis restitutio, mortis ablatio, vitæ redintegratio, virtutum elementarium remotio, & cœlestium instauratio, tandem malignitatis extirpatio, & bonitatis excitatio, elementorum sterilium regnantium mors, & mortificatio, & virtutis immortalis, atque cœlestis vita. Th. Ch. Vol. VI. p. 374. Plus, quam satis, encomiorum, & titulorum, dummodo non essent bullæ inanes.

Regibbus, λορδός, idem quod *repandus*, *recurvus*. Vide *Lordos*. Occurrit hoc vocabulum in Brasavoli Indice Galenico.

Regimen, usitatum est vocabulum in Medicina, significans alicujus rei *ordinationem*, διάταξιν, ἐπιτασίαν. Ita victus *regimen*, passim occurrit in Practicis. Sufficiat locus apud Forest. l. 32. Obs. 9. Schol. Paracelf. lib. 4. Paramir. *regimen lapidis Philosophici*, legitur in Th. Chym. Vol. II. p. 296. Vol. III. pag. 654. Vol. IV. pag. 820. 830. 860. &c. Vol. V. pag. 20. &c. *regimen ignis*, in operationibus Chymicis, Vol. IV. pag. 526. 816. 860.

Regina, βασιλὶς, est nomen liquidæ ocularis compositionis, quæ *reparatrix*, ἀναληπτικὴ vocatur, apud Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. *Regina* quoque ænigmatico nomine vocatur *Luna Philosophorum*, sive *Lapis Philosophicus*, metalla inferiora, cuprum, stannum, ferrum, in argentum constantissimum transformans. Th. Ch. Vol. I. p. 531.

Regio, χώρα, vide *Chora*. *Regiones* quoque Anatomicis dicuntur certæ corporis, & determinatæ portiones; uti videre est apud Barthol. in proœm. fin. v. g. *regio* umbilicalis, lib. 1. in princ.

Regionalis, ἐνδήμιος, dicitur de morbis certæ regioni familiaribus. Gal. in princ. com. in libr. Epid. Vide *Endemios*.

* Regius, βασιλικός. Tribuitur & morbis, & medicamentis. *Morbus regius*, idem est quod *Icterus*. *Aqua Chrysulca*, sive aurum solvens, vocatur *Aqua Regia*, alias *Stygia*. Schr. l. 3. c. 23. in fin.

Regnum, βασιλεία, translata hæc vox in Medicina, notans certam clasiem rerum naturalium. In primis vero *tria Regna* communiter traduntur; *Vegetabilium rerum*, in quo *Vinum* primum locum tenere creditur; *Mineralium*, in quo *Aurum*; & *Animalium*, in quo *Homo* primas sibi vendicat. Th. Ch. Vol. VI. p. 682.

Regula, κανών; vide *Canon*.

Regulus, homonymon est in Medicina. 1. significat aviculam, quæ & *Trochilus* Plinio dicitur, Gr. βασιλεύς, βασιλισκός, cujus descriptionem, cum usu, vide ap. Aldrov. l. 17. Ornith. c. 1. Deinde est terminus Chymicorum Technicus, qui in probatione, aut fusione alicujus mineræ, illud, quod manet in crucibuli fundo, vel cupula, *Regem*, vel *Regulum* appellant. Rolf. Chym. l. 5. s. 11. cap. 1. Usitatissimus est *Regulus Antimonii*, ibid. Schr. l. 3. c. 17. Libav. S. A. Chym. 3. cap. 11. & l. 6. c. 21. item To. II. Op. p. 181. seq. Hic describi potest, quod sit Mercurialis *Antimonii* substantia metallica a superfluo sulphure, mediantibus Nitro, & Tartaro, vi ignis cum detentione operantis alcalisatis sequestrata.

Reiectio, ἀναγωγή, sæpe usurpatur specialiter pro excretione præternaturali per os, sive per vomitum. Scrib. n. 180. 181. 183. Vide Rhod. in not. ad nu. 173. & in Lex. Scrib. Vide etiam supra *Anagoge*.

Reiteratio, idem quod *Iteratio* simpliciter, h. e. *Repetitio* alicujus laboris, vel rei. In Chymicis *reiteratio* est species exaltationis. Parac. Paragr. tr. 3. de Alchym. *Reiteratio* fit, quum terra sublimata ponitur in cœlum, & in eo putrefactione, divisioneque solvitur. Th. Ch. Vol. I. p. 436. *Reiteratio sublimationis Mercurii*, legitur Vol. IV. p. 1002. *Reiteratio examinis metalli* per plumbum, vel tribulationis, Vol. VI. p. 78.

Reb, rebus, i. e. *lac acetosum*. Rul. Johns.

Relatio, terminus alias Logicus, translatus etiam in forum Medicum, denotat respectum rei indicatæ ad rem indicatam; qui respectus alias communiter vocatur *Indicatio*. Anton. Alvarez Epist. & Consil. Med. P. I. p. m. 241.

* Relaxantia, χαλαστικά; vide *Chalasticos*, & *Relaxatum*, κεχαλασμένον, opponitur contento. συντεταμένῳ. Gal. in 6. Epid. t. 30.

Reliquiæ, τὰ ἐγκαταλιμπανόμενα, Hipp. 2. aph. 12. Vide *Encatalimpano*.

Relollæum, est virtus ex complexione, ut in Hyperico, prima virtus est in calido & curativo: Accidentalis vero Cherionia, & occulta, in eo quod vermibus adversetur, atque corruptioni. Dorn. in Dict. Parac. Rul. Paracels. vero ita descripsit. *Relolleum* (attractiva vis rerum) est natura ultra primam: & est duplex; scil. permanens, ut in magnete, & carabe, & mastiche; non permanens, ut est in igne. Et sic in morbis est duplex: *Relollæum permanens*, & non permanens: *Permanens*, ut de febri, & speciebus ejus: non permanens, ut in Rosca, Cacitocha. *Relollea* extra naturam, de simplicibus, ut Zinziber, Nitrum, Asphaltum, in Scholiis ad L. de grad. compos. cap. 1. Unde & in aliis ad h. l. Scholiis. Meminit *Rolellacearum* ægritudinum, & separationis *Relollinæ*. Helmontius paulo distinctius de *Relollæo*: *Relollæum* est qualitas efficiens, non procedens ex fermentis, & seminibus rerum: estque duplex, unum videlicet in corpore proprio, alterum vero in alieno. Inter *Relollæa propria* quædam sunt separabilia; ut frigus in aere, & aqua: Alia vero inseparabilia; ut calor in lumine Solis, candelæ, & ignis, quæ nunquam frigere possunt. *Relollæum alienum* est violentum, quod si non foveatur, perit per suos gradus, & momenta: Ideoque dicitur *transiens*; ut est calor in aqua, tr. Nat. contr. nesc. nu. 25. 26. Calorem in Elementis esse merum *relollæum*, scripsit in tr. Scholar. Hum. pass. decept. nu. 4. Johns. triplex constituit *relollæum*, *Incorporatum*, *Innatum*, & *Momentaneum*. *Incorporata* sunt omnio Mercurialia; videlicet Mercurius Sulphuris, Mercurius salium. *Innata* sunt ex tribus, Consolidativa, Mundificativa, Confortativa, *Momentanea*, ut Mors est improvisum *relollæum*, cum tinctura velocissima, Lex. Chym. l. 1. Libavius *relollaceas* qualitates refert inter cœnosos terminos spurci Parac. Tom. IV. Oper. p. 246.

Remedium, βοήθημα, idem quod *Auxilium*, *Indicatum*, *Juvans* qua ad sanitatis conservationem, qua ad ejusdem recuperationem. Comprehendit sub se Res non naturales, non solum Medicamenta, & Chirurgicas operationes, verum etiam victum, & quæ ad Diætam pertinent. Lind. Ex. VII. §. 32. Estque de materia Medica simul intelligendum hoc vocabulum, & de ejus formali ratione, & virtute. Vide Dogm. nostr. G. P. IV. cap. 1. d. 4. pag. 462. seqq. imo & de dextro usu. Nam rectus usus est & anima materiæ, & vita *remedii*, & forma utriusque. Quod enim hæc materia *remedium*, hoc *remedium* auxilium, & vere existant, & recte dicantur, hoc totum habent ab usu recto. Lind. Ex. II. §. 65. Consentit J. Alex. not. in Galen. lib. 1. de A. F. cap. 1. *Remedia* inveniuntur per duo instrumenta, quæ sunt Ratio, & Ex-

& Experientia; estque hæc periculosa, & fallax; illa vero difficilis, h. e. non facilis cognitu. Gal. in 1. aph. 1. *Remedia* quoque *spiritualia*, h. e. quæ animi vigorem promovent, prodesse ad corporis sanitatem, vide in Th. Chym. Vol. V. p. 358. Verbum *remediare* aliquoties occurrit apud Scrib. Larg. num. 11. 14. 18. 27. &c. Vide Rhod. Lex. Scrib.

Remigatio, ἐρεσία, vel εἰρεσία, pertinet inter Exercitationes corporis fortiores. Gal. lib. 2. de san. tu. & comprehendit motum mistum, l. 1. de Us. part. c. 19.

Reminiscentia, ἀνάμνησις, idem quod *recordatio*. Vide *Anamnesis*. *Recordatio*.

* Remissio, ἄνεσις, idem quod διάλειμμα, παρακμή. Vide *Declinatio*. *Dialeimma*. *Remissus* etiam sæpe pro *debili* ponitur: v. g. *remissus* pulsus, *remissus* pastillus. *Remissa* aqua frigida, Rhod. in Lex. Scrib.

Remora, ἐχενὶς, nomen piscis marini, saxis adhærentis, qui navibus adhærens, motum earum retardare posse creditur. Cujus descriptio, cum usu, videatur in Aldr. l. 3. de pisc. c. 12. De *Echneide* Spagyricorum vide supra in *Echneis*. Peculiare quoque instrumentum Chirurgicum *Remoræ* nomine exornavit Hildanus a se inventum, Cent. V. obs. 86. e quo etiam descripsit Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XXIII. fig. 3. & T. XLVII. f. 3.

Remotio, ἀφαίρεσις, idem quod *Ablatio*. Vide ἀφαίρεσις. *Remotionem* sui indicant omnia, quæ sunt præter naturam, uti docemur in Methodo medendi.

Renchus, nomen piscis in Bavaria frequentioris, quem, a sapore, carnisque bonitate, valde laudavit J. Alex. l. 15. sal. c. 5. fere ad fin. In Aldr. non occurrit hoc nomen.

* Ren, νεφρός, vide *Nephros*. *Renalis*, νεφριτικὸς, vide *Nephritis*, *Nephriticos*.

Renisus, *Renitentia*, ἀντιτυπία, dicitur proprie de duritie, quæ resistit ad contactum. Vide Lind. Ex. IV. §. 55. Hinc *renitens* duro jungitur. Galen. ad 5. aph. 67. *Renitentes* corporis dispositiones sunt, quæ non facile concedunt transitum miasmati morboso, sive contagio, & difficulter læduntur. Gal. lib. 1. de diff. febr. cap. 4.

Renovatio, (Græce dicitur ἀνανεγώνωσις, ab ἀνανεγνίζω) terminus est Paracelsicus, idem significans, quod *restauratio*; & accipitur de reductione mineralium a statu corruptionis ad integritatis statum. Postea transfertur etiam ad reductionem corporis ægri in sanitatem pristinam, l. de *renovatione*, & *restauratione*.

Renunciatio, dicitur sententia, vel judicium Medici, aut Chirurgi ad Magistratum datum, vel judicem de ægri, vel vulnerati statu; v. gr. de lethalitate vulneris, de contagio, de veneno propinato, de fœtus propulsione, &c. Legitur integer tractatus Ambr. Paræi de *renuntiationibus* Chirurgiæ annexus, in quo & *Elogium* posuit interdum pro *renunciatione*. Videatur & Bonet. Merc. Compit. l. 15. p. 596.

Renutritio, ἀνάθρεψις, idem quod *refectio*. Vide *Anathrepsis*, *Analepsis*.

Renutus, dicitur Plinio motus capitis in partem posteriorem. Fallop. de ossib. c. 19. Tom. I. oper. p. 509. quemadmodum in partem anteriorem *Annuitio*, vel *Annutus*.

* Repanditas, λόρδωσις. Vide *Lordosis*.

Repellens, ἀποκρουστικόν. Vide *Apocrusticon*.

* Repercutiens, ἀποκρουστικὸν, idem quod *repellens*. Gal. l. 5. S. F. a. 17. Ita & Dor. Rul. & Johns. in Lexic. Ita & *repercussiva* describitur per humoris in aliquam partem fluentis repulsionem, a Leonh. Botalo de cur. vuln. sclopet. c. 7. p. m. 17. describuntur *repercussiva*, quod sint medicamenta, fluxiones retrorsum agentia. *Repercussio* etiam in Chymicis coincidit cum *Præcipitatione*. Hinc *Repercussa*, vel *Repercussiva* dicuntur, quæ fiunt per subsidentiam, & præcipitationem ad fundum. Libav. Tom. II. Oper. p. 125. 216.

Repetentia, idem quod *Repetitio*. Usurpatur de Accessionibus febrilibus: suntque vel Evidentes, vel Obscuræ. P. M. de Caldeira Tom. I. Oper. p. 424.

Repetitio, ἐπανάληψις, ἀνάληψις, vel dicitur de morbis, & eorum periodis, ac paroxysmis, Gal. l. de morb. tempor. cap. 8. vel de præceptis Medicis, quorum *repetitio* maxime necessaria, ac utilis est, eamque passim Gal. in scriptis suis inculcat, cujus loca afferre prolixius foret. Videatur Th. Mundellæ.

Repletio, πλήρωσις, πλησμονή. Sumitur & in malam, & in bonam partem. Vide *Plerosis*, *Plesmone*.

Repositio, ἐμβολή, vocatur operatio Chirurgica, qua membrum aliquod, quod loco suo naturali excidit, cum violentia, & artificiose in pristinum locum reponitur. Gal. c. 3. de fract. t. 62. Vide *Emballo*. Quære etiam in Indice operum Hildani, aliorumque Chirurgiæ scriptorum.

Repræsentatio, ἔμφασις, vide *Emphasis*.

Repressio, ἐπίσχεσις, idem quod *suppressio*. Vide *Epischesis*.

Reprimens, ἀποκρουστικὸς, vide *Apocrusticos*, idem quod *repellens*.

Reptatio, *reptatus*, *reptus*, ἕρψις, ἑρπυσμὸς, est species motus localis totius animalis, qui per terram continue eandem contingendo peragitur, ipsique innitendo, qualis in serpente,

anguilla, verminibus conſpicitur. Hier. Fabr. ab Aquapend. l. de motu loc. animal. ſec. totum. h. tit. p. m. 21.

Reptile, ἑρπὸν, ἑρπηστὸν, epitheton animalium, quæ humi gradiuntur. Vide *Herpeton*.

Repulsio, ἀπόκρουσις, ἄντωσις. *Repulſorius*, idem quod *repellens*, ἀποκρουστικὸς, *repultrix* facultas refertur inter miniſtras. Vide *Apocruſticos*. Dicitur vero *repulſio*, quando humores in affluxu retunduntur; & parte conſtricta, aditu quaſi prohibentur. Diet. n. 46.

Repurgatio, ἀνακάθαρσις, ἐκκάθαρσις. *Repurgantia*, καθαρτικὰ, ἀνακαθαρτικὰ, dicitur vel de purgatione pororum cutaneorum, pro fuliginum, & vaporum excluſione. Galen. l. 6. de S. Fac. c. 12. Vel de purgatione per ſputum, 5. aph. 8. & 4. de R.V.I.A. t. 20. Vide *Anacatharſis*.

Requies, ἀνάπαυσις, communiter idem ſignificat, quod *quies*. Vide *Heſychia*. Proprie vero dicitur vacatio ab exercitatione. Gal. ad 4. aph. 13. adde Diet. n. 59.

Res, vel Græce dicitur πρᾶγμα, vel ſaltem exprimitur per articulum neutrum τὸ, cum additione proprietatis alicujus ſpecificæ. Ita triplices occurrunt *res* in Medicina, *Secundum naturã*, & κατὰ φύσιν, & *res præter naturam*, & παρὰ φύσιν, & a recentioribus dictæ *res non naturales*. Helmontius *eam* generaliter deſcripſit, quod ſit id in ſe, quod eſt abſque reflexione ſui, ad aliquem humanæ rationis diſcurſum, inventionem, Tract. Venatio ſcientiarum, num. 25. *Res Macrocoſmicæ* ſunt, quæcunque extra familiam vegetabilium, & animalium collocantur; ſive primariæ ſint, & macrocoſmi membra, ſive ſecundariæ, i. e. ex perittomate macrocoſmico productæ. Schrod. l. 3. c. 1. *res naturales*, & φυσικὰ, pertinent ad Transſumpta Medica, quatenus ad *res* triplices antea dictas diverſimode applicantur. Vide Dogm. Med. G. p. 13. ſeq.

Resectio, ἀνατομὴ, vide *Anatome*. Alias & *reſecare* dicitur pro *reprimere*: v. g. *reſecare* dolores podagricos. Keuch. in not. ad Samon. p. 250.

Residentia, ὑπόστασις, idem quod *Subſidentia* in Urinis. Vide *Hypoſtaſis*.

Resimus, σιμός. Vide *Simos*.

Resina, ῥητίνη, eſt lacryma, vel liquor pinguis, & oleaginoſus, cum ſponte ex arboribus profluens, tum interdum accedente vulneratione. Eſtque duplicis conſiſtentiæ, liquiduſcula, & duriuſcula, quæ communiter etiam Gummatibus annumerantur. Catalogum vide apud Schrod. l. 2. c. 19. de virtutibus, Gal. l. 8. de S. F. h. tit. Olim *Lentiſcina* fuit præſtantiſſima. Gorr. *Reſina* ſimpliciter ponitur pro vulgari pice flava, & molliori, ſutoria dicta. Dorn. *Reſinas variores* exoticas quaſdam deſcripſit Chioc. Muſ. Calc. ſect. 5. p. 624. ſeq. Porro vocab. *reſina* translatum etiam ad alia: v. g. ad *Magiſteria* Scammonii, & *Gialappæ*, quæ vocantur *Reſinæ*. Rolfink. Chym. l. 5. ſect. 2. cap. 16. de purgant. ſ. 2. art. 3. c. 12. A Chymicis *reſina terræ* dicitur *Sulphur*, Th. Chym. Vol. I. p. 583. fin. *Reſina terræ potabilis*, eſt *ſulphur ſublimatum* in liquorem, balſamum, vel oleum redactum. *Reſina auri*, eſt crocus ex auro tractus. Dorn. Rul. Jonſ. Prorſus abuſive ſumpſit Paracelſus de materia Tartar. glutinoſa, l. 1. de Tartar. tr. 4. c. 2. in Annot.

Resinatus, ῥητινωτὸς, epitheton eſt vinorum: aliquoties meminit Celſ. l. 2. c. 24. fin. & c. 28. Dicuntur vere *Vina reſinata*, quia olim Muſta Italica pice, vel reſina inſperſa condiebantur, ut odoris, & ſaporis acumina iis accederent. De modo condiendi legatur Plin. l. 14. H. N. c. 19. 20.

Resinocerum, ῥητινόκηρον, dicitur mixtura ex *reſina* cum *cera*; cujus differentia triplex legitur apud Gal. 6. de C.M.P.G. c. 2. fere ad fin.

Resistentia, ἀντιπάθεια, eſt qualitas, vel potentia naturalis, ſecundum quam aliquid non patitur ab agente etiam implicito. Eſtque duplex, perfecta, & imperfecta. Plura de hoc vocabulo vide apud H. Augen. T. I. Ep. & Conſ. Med. l. 2. ep. 3. p. m. 52. & T. II. l. 5. 18. p. 498.

Resolvens, διαφορητικὸς, epitheton medicamentorum Topicorum, quæ vim habent materiam textam, & tenacem liquandi, & attenuandi; de quibus Gal. l. 2 ad Glauc. c. 7. Suntque ſalinæ naturæ. Hinc & Helmont. vocat reſolutiva ſalia, lixivia, & alkalia, quæ virtutibus ſeminalibus ſunt orbata, exceptis paucis, tr. Poteſtas Medicam. n. 31.

* Resolutio, æquivocum eſt apud Latinos. Vel enim accipitur Pathologice; & reſpondet Græco παράλυσις. Vide *Paralyſis*, *Lyſis*, *Dialyſis*. Vel ſumitur technice, Pharmaceutice, aut Chymice; & ita Gr. dici poſſet ἀνάλυσις, eſtq; Coagulationis oppoſitum: deſcribitur, cum commiſta violenter ſeparantur, adjecto reſolvente, & quamlibet miſturæ partem ſegregante. Eſtque idem quod *ſolutio*, λύσις, item *Diſſolutio*, de quo ſupra ſuo loco. *Reſolutio* duplex proponitur in Theatr. Chym. Vol. II. p. 30. alia *totalis*, cum interitu totius; alia *partialis*, ubi quædam ſenſilia remanent, communia cum primæ, tum poſteriori jam diſſolutæ materiæ. Ita & Baſil. Valentin. in ſuo ult. Teſtamento l. 1. c. 2. duplicem ſtatuit *reſolutionem* metallorum: unam, quæ fit a Fuſoribus metallicis: alteram, quæ fit a Chymiſta. John. in *reſolutione* Chymica quinq; ſeſe offerre ſcripſit. 1. Æthereum corpus, ſive ſpirituoſam ſubſtantiam, aut Mercurium. 2. Sulphureum quoddam corpus, ſeu oleagineam ſub-

substantiam, sulphur dictam. Quæ duo tantæ subtilitatis sunt, ut, si non bene reserventur, sæpius evanescant in auram. 3. Sal, quantumvis crassius, virtutem tamen non obscuram habens. 4. Phlegma, & aqueum elementum. 5. Terreum, & caput mortuum dictum: quæ duo nullarum sunt virium, & mortua. De hujus vocabuli variis significationibus vide & Fallop. de Tum. p. 4. c. 18. Tom. 1. Op. p. 638.

Resolutivus, tribuitur a modernis *Fermentationi*, quæ est motus efficientis in materia principiorum ejus singulorum segregativus; & opponitur *Fermentationi Combinatoriæ*, vel *combinativæ*, quæ & *Confermatio* vocatur; estque motus efficientis in materia principiorum ejus, pro circumscriptione loci, temporis, & caloris conjunctivus. De utraque videatur Clar. Dn. Georgii Ern. Stahlii Dissert. de Sanguificatione c. 3.

Resonitus, idem quod *Contrafissura*. Paræus Chir. l. 9. c. 8.

Resorberi, ἀναπίνεσθαι, sumitur ab Hipp. pro *absumi*, 2. de art. t. 51.

* Respiratio, ἀναπνοὴ, dicitur actio vitalis, vel potius vita animalis, constans ex *Inspiratione*, & *Exspiratione*: de quibus partibus vide *Expnoe*, & *Eispnoe*. Ceterum de *Respirationis* organis, & usu vide ex recentioribus Charlton. Oec. An. Ex. IIX. Th. Vvillis Pharm. Rat. P. II. in princ. Malach. Truston. h. tit. & alios. An *respiratio* fœtui competat, ventilavit etiam Barthol. l. 2. Anat. c. 8. Usus *respirationis* per se quod sit sanguinis accensio, nobis adhuc est suspectus.

Respuo, ἀναπτύω, ἀποπτύω, proprie dicitur sputum sursum revoco, & ejicio, idem quod Exspuo. Metaphorice vero notat *rejicio*, aversor aliquid. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 5.

Ressella, est terminus Paracelsicus, de quo non constat, quid significet. Dicitur vero quod sit colorem auferens quid, quemadmodum *Assa* colorem promovens. Legitur Paramir. l. 4.

Restauratio, idem quod *Refectio*, ἀνάληψις, ἀνάθρεψις, q. *Renutritio*. Gal. c. 1. de fract. t. 48. Paracelso idem est, quod *Renovatio*. Vide p. supr. *Renovatio*. Helmontio *Restauratio* dicitur, inclinationis susceptæ obtruncatio; & opponitur *Præservationi*, quæ est futuri præcautio, per impedimentum materiæ disponibilis, tr. de Lithias. c. 7. n. 21.

Restinctio, ἀπόσβεσις, Chymicis dicitur gradatio, qua res candefactæ in liquore exaltante restringuntur; atque ita ad nobilitatem perveniunt in eo genere optimorum. Hic enim est principalis primusque finis inventæ *restinctionis*. Rul. & Johns. in Lex. descendit a verbo ἀποσβέννυμι, *restinguo*, de quo apud Diet. n. 88.

* Restitutio, κατάστασις, καθίδρυσις, dicitur membri sede sua emoti in pristinum locum repositio, vel constitutio, vel collocatio. Gal. 3. de fract. t. 38. quamvis & latius sæpe accipiatur, pro additione deficientis: v. g. Lactis *restitutio*, Hildan. cent. 4. obs. 27. Nasi abscissi *restitutio*, Id. cent. 3. obs. 31. Imo pro curatione absoluta ægri, quando æger *restitutus*, i. e. ad pristinam sanitatem reductus dicitur.

Resudatio, dicitur laboriosa ægritudo, faciens ægrum diu pati; estque accidens superveniens hydropi, quando inflatio communicatur femori. Avic. l. 3. fen. 14. tr. 4. fin.

Resumptio, ἀνάληψις, idem quod *Refectio*, sive virium recuperatio. Diet. n. 57.

Resupinatio, ὑπτιασμός. Vide *Hyptiasmos*.

Resurrectio, ἀνάστασις, est vocabulum ad Theologiam magis, quam ad Medicinam spectans. Tropice tamen *Resurrectio metallorum*, dicitur immortificabilis *regeneratio*, mediumque, per quod ejusmodi tincturæ promoventur ad sui generationem. Vol. 1. p. 524. Th. Chym.

Resuscitatio, est terminus Spagyricus, idem significans quod *Restauratio*, *Regeneratio*, *Renovatio*. Paracels. l. 6. de nat. rer. *Resuscitationem* vegetabilium inter non entia Chymicorum retulit Rol. Chym. l. 6. c. 3. Eandem tamen exemplis defendere videtur Barth. in Act. Hafn. Vol. 1. Obs. 41. p. 78. 79. De *resuscitatione* Terræ virgineæ in processu lapidis Philosophici, vel Chrysopœias Vide Vol. VI. Th. Ch. p. 188.

* Rete, δίκτυον, *Reticulum*, κεκρύφαλος, diversis attribuitur corporis partibus. Antiquis *Rete* dictum fuit *Omentum*. Castell. In brutis quibusdam, quæ quatuor habent ventres, secundus *Reticulum* vocatur. Vide *Ceoryphalos*. *Rete mirabile*, vocatur plexus arteriolarum carotidum glandulam pituitariam in ambitu complectens. Vide *Dictyoides*.

* Retentio, ἐπίσχεσις, vide *Epischesis*. *Retentrix facultas*, καθεκτικὴ δύναμις, refertur inter quatuor ministras, & opponitur *Attractrici*. Gal. l. 3. de fac. nat. c. 6.

* Retentum, dicitur vel *Retinendum*, id, quod naturæ familiare est, & opponitur *Excernendis*, vel *Excretis*. Helm. peculiarem librum inscripsit *Retenta*; & intelligit, quæ vel forinsecus assumuntur, vel intus domestica nascuntur, per internam inordinationem. Accipit vero præternaturaliter, & Pathologice; cum tamen & *Retenta* dentur *naturalia*, de quibus vide nostra Dogm. P. I. c. 9. dog. 3. p. 99.

* Reticularis, *Retiformis*, *Retinus*, δικτυοειδής, vide *Dictyoides*. *Rete*. *Reticulum*, κεκρύφαλος. Vide *Cecryphalos*.

Reticulum, vide p. a. *Rete*.

Retinaculum, vocatur Instrumentum Chirurgicum, quo Herniotomi in Castratione, & Herniæ scroti sectione commode utuntur, ne intestina in scrotum prolabantur. Vid. Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XVII. fig. 2. & modum applicandi Tom. XXXIX. fig. 2. 3. 4.

Retorta, est vas globosum, cujus collum paulatim a ventre procedit, ac sensim in oblongum canalem reflexum transit; Chymicis frequens; & ad destillationem mineralium, spirituumque potissimum pertinet. Rul. Johns. in Lex.

Retractio, *Retrahens*, ἀντίσπασις, ἀντισπαστικὸν, idem quod *Revulsio*, *Revellens*. Vide *Antispasis*.

Retransmutatio, Paracelso dicitur materiæ alicujus, v. g. Tartareæ, quæ prius liquor fuit, postea coagulatæ, vel induratæ, iterata permutatio in liquorem. Parami. l. 3. tr. 5.

Retrimentum, ἀπόκριμα, accipitur de variis minutiis, quæ secedunt ex corporis alicujus siccioris, & friabilis frequentiori tractatione, & agitatione. Ita *Retrimenta fœni* vocantur, quæ vulgo flores fœni, & semina appellantur, & pro usu externo commendat D. Ludovic. Dissert. I. Pharm. p. 615 627. quamvis *Retrimentum* etiam de aliis excrementis accipiatur.

Retrocessio, idem quod *Revocatio*, Gr. ἐπανάκλησις. Vide *Epanaclesis*.

Revelatio, quid significet, ex aliis Lexicis constat. De ea valde gloriari solent Spagyrici, Helmontius quoque, & alii: sed res est valde suspecta.

Reverberatio, terminus est technicus, in Chymia, significans ignitionem, qua corpora igne vivo repercutiente, & *reverberante* in calcem subtiliorem reducuntur: estque vel clausa, vel aperta. *Clausa*, quando corpora in furno *reverberii* clauso calcinantur. Hac *reverberatione* ignis gradus adamussim administrari possunt, ut calor intendi, remittique possit; quod in vulgaribus non accidit. *Aperta*, quando materia in *reverberatorio* furno, omnibus foraminibus apertis, calcinatur. Hæc valde vehemens est; & utimur ea in corporibus duris, ac tenacibus resolvendis. *Reverberatorium*, furnus est, in quo per flammam materialia calcinantur. Dorn. Rul. & Johns. Rolfink. Chym. l. 2. c. 3. Et Ignis *Reverberatorius* dicitur, quando undique flamma vasculum ambit. Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 3. p. 51. Est igitur *Reverberatio* fere idem, quod *Calcinatio*. Th. Chym. Vol. III. p. 385. *Reverberationem* etiam in corpore humano finxit Paracels. Paramir. l. 2. c. 5. l. 4. de vit. long. c. 6.

Revellens, ἀντισπαστικὸς, vide *Antispasis*. Gal. l. 6. Epid. c. 2. l. 32.

* Reversivus, ὑποστροφώδης, epitheton febris, apud Hipp. quæ non est acuta, sed diuturna, & imperfectas habet solutiones, erroneasque accessiones. Hipp. l. 6. Epid. s. 2. t. 21. Gal. ad h. l. *Reversio* dicitur ὑποστροφὴ, idem quod *Recidiva*, vide *Hypostrophe*.

Revivificatio, idem quod *Resuscitatio*. Libav. Tom. II. Op. p. 231. Ita *Revivificatio Mercurii* proponitur e Jac. le Mort. in Morley Collect. Chym. Leid. c. 281.

Revocatio, ἐπανάκλησις, vide *Epanaclesis*.

Revomo, ἐπανεμέω, i. e. vomitum repeto: Vide *Epanemeo*.

* Revulsio, ἀντίσπασις. Vide *Antispasis*, idem quod *Retractio*. Gal. c. 2. n. 6. Epid. t. 8.

Rex, βασιλεὺς, propria significatio non est hujus loci. Tropice vero *Rex* dicitur Rul. Aqua spiritualis, vel spiritus in aqua. Lapis Philosophicus vocatur *Rex Regum*, metalla inferiora in optimum aurum transformans. Th. Chym. Vol. I. p. 531. Vol. III. p. 41. Vol. IV. p. 898. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 8. & Vol. II. Oper. p. 345. 346. 394. Ceterum, quoad propriam significationem, quod Reges quidam a Deo habere credantur singulare beneficium certos curandi morbos, v. g. Angliæ spasmum, & Galliæ strumas, de quibus vide C. Rejes C. El. q. 25. in medio relinquimus, sitque fides penes Authores.

Rha, ῥᾶ, idem quod *Rheum*, ῥῆον, κατ' ἐξοχὴν, ita vocatur *Rhaponticum* verum, apud Gal. Diosc. Schrod. l. 5. cl. 1. n. 281. ab amne *Rha* dicto. Gorr.

Rhabarbarum, ῥέον βαρβαρικὸν, notissimum inter purgantia mitiora, alias ad Botanicos pertinens; cujus securitatem communiter quidem Medici laudibus extulerunt, (videatur Rolfink. de purgant. sect. 12. art. 1.) verum Lind. non immerito suspectam reddere conatus est, Sel. Med. Ex. XII. §. 57. & 128.

Rhabdos, ῥάβδος. Vide *Virga*.

* Rhabdoides, ῥαβδοειδὴς, epitheton *suturæ rectæ* in cranio, quæ & *sagittalis* dicitur. Vide *Obelæa*.

Rhachia, ῥαχία, Jonice ῥηχίη, a ῥήσσω, *frango*, rumpo, dicitur *inundatio*, vel *restagnatio maris*, aut potius crepido littoris petrosa, cui alliduntur fluctus. Transfertur ab Hipp. ad *inundationes* humorum, & supernatantias in corpore. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

Rhachis, ῥάχις, Latine *Spina*. Dieterich. n. 749. Diciturque vertebrarum omnium a cervice ad imos usque lumbos structura, erigendo, recurvandoque corpori conveniens; cujus descriptionem vide in Anatomicis, in specie apud Barthol. libell. 4. An. c. 14. Per totius spinæ vertebrarum foramina media transit me-

medullaris substantia, a cerebro continuata, quæ *Spinalis medulla* vocatur. Vide *Medulla*. Vide *Spina*.

RHACHISAGRA, ῥαχισάγρα, vocari potest species Arthritidis particularis spinam dorsi infestantis. Paræus l. 14. Chir. c. 1.

* RHACHITÆ, ῥαχῖται, vel ῥαχιαῖοι, vocantur *Musculi Dorsales*, qui universis costarum commissuris in toto thorace superinjecti sunt, a posteriore parte, nihil relinquentes, quod non contegant; sed omnes costarum radices, & vertebrarum processus, qui a lateribus sunt, ad hæc quod inter ipsas radices est, complectuntur. Hipp. 7. aph. 36. Gal. in comm. & l. 4. Anat. adm. c. 6. Barth. vocat *Spinatos*, l. 4. Anatom. c. 6. 7.

RHACHITIS, ῥαχῖτις, morbus dicitur rarior, & Anglis quondam Endemius in figura vitiata, quando caput, spina dorsi, costæ, tibiæ, aliaque ossa a debita sua figura sensim alienantur: cujus essentiam, & generationem erudite descripsit Glisson. integro libello de *rhachitide*, adde Charlton. Ex. Pathol. X. §. 42. Prosecutus est quoque hujus affectus descriptionem Joh. Mayovv, Medicus Oxoniens. Anglus Collegiatus, tractat. h. t. & novissime Dolæus Encyclopæd. d. l. 6. cap. 13. p. 1027. seqq. cujus descriptio plenior est hæc: *Rhachitis* est affectus ex inæquali succi nutritii distributione obortus, ob cujus defectum, vel superabundantiam partes illæ nutrimento privatæ marcescunt, ac emaciantur; aliæ vero plus satis nutritæ ad molem justo majorem augentur.

* RHACOS, ῥάκος, *lacerum linamentum* dicitur, quo utuntur Chirurgi in ulceribus, & vulneribus. Hipp. l. 2. de morb. XXXIV. 26. Unde & cutis dicitur ῥακώδης, i. e. *lacerata*, & erosa, instar vestis laceræ; quod contingit in abscessibus suppuratis, & ob timiditatem, vel imperitiam tardius apertis. Gal. 2. ad Glauc. cap. 8.

* RHACOSIS, ῥάκωσις, i. e. *detritio*, vocatur *morbus scroti*, quando laxata ejus cutis, & excoriata est. Galen. in defin. Cast. Ægin. l. 6. cap. 67.

RHÆBOIDES, ῥαιβοειδής, vel ῥοιβώδης, idem fere quod ῥαιβὸς, *motus incurvatus*. Hipp. 3. de artic. t. 38. quamvis ῥοβοειδὴς, ibidem extet, sed recte C. Hofm. in ἀνεκδότοις censet, legendum esse ῥαιβοειδὴς, aut ῥαιβοειδής.

RHÆBOS, ῥαιβὸς, idem quod ῥοικὸς, καμπύλος, i. e. *incurvus*, obtortus. In specie vero usurpatur de morbo crurum, in figura vitiata, quando versus interiorem partem incurvantur; quibus opponuntur *Blæsi*. Gal. l. de causs. morb. c. 7. Jung. C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. nu. 146. & l. 3. Inst. Med. c. 59. §. 5. in quo loco Galeno contrariari videtur. Latine *Vari* vocantur. M. Aur. Sever. l. de gibb. valg. & var. c. 2.

RHAGADIÆ, vocantur Dorn. Rul. & Johns. & describuntur, quod sint notæ, vel apostemata pudendorum. Paracelf. etiam ad genua refert, l. 5. Paragr. in fin.

* RHAGAS, ῥαγὰς, Lat. *Fissura*, & in plur. ῥαγάδες, dicuntur solutiones continui partium molliorum, v. g. labiorum, manuum, item in ano; quæ proveniunt ab intemperie sicca nimis, & salsa, succum nutritium salsum, & sicciorem supponente. Forest. l. 23. obs. 10. & l. 14. obs. 1. Scrib. n. 223. Vide *Fissura*.

RHAGE, ῥαγὴ, i. e. *Rima*, fissura. Vide *Fissura*.

* RHAGES, ῥάγες, dicuntur summitates digitorum, & pulpulæ interiores; quæ & κορυφαὶ, *vertices*, & *acini* vocantur. Castell. & Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 91.

RHAGIUM, ῥαγίον, est species *Phalangii* venenati, ita dicti a similitudine acini uvæ nigræ, quasi *Acineum*; & os quidem juxta medium ventrem habet, pedes vero ex utraque parte quam brevissimos. Forest. l. 30. obs. 12. ex Ætio l. 13. cap. 18.

* RHAGOIDES, ῥαγοειδὴς, Latine *uvea*, epitheton tunicæ oculi ab uvarum colore ita dictæ, ordine *Secundæ*, quæ & *perforata* dicitur a structura, alias & *Choroides*; cujus historiam, cum usu vario, vide apud Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 10. §. 23. seq. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. & alios plures.

RHAIZO, ῥαΐζω, vel ῥηΐζω, Jonice, significat *Levo*, *Allevo*. Hipp. 5. aph. 25. l. 2. Epid. s. II. 81. 132. l. 4. XXIX. 13. &c. adde Foes. p. 552. Dieter. n. 756.

RHAMMA, ῥάμμα. Vide *Acia*.

RHANTERES, ῥαντῆρες, a quibusdam dicti *oculorum anguli interiores*, naso proximi, & majores; & πηγαὶ vocantur, seu *fontes* lacrymarum. Gorr. Lind. d. l. §. 88.

RHAPHANEDON, ῥαφανηδὸν, epitheton *fracturæ rhaphani modo factæ*, quæ καυληδὸν κάταγμα vocatur, quando secundum crassitiem os frangitur transversim. Ægin. l. 6. c. 89. Gorr.

RHAPHANELÆON, ῥαφανέλαιον, i. e. *oleum Raphaninum*: de quo legatur Diosc. l. 1. c. 45.

* RHAPHE, ῥαφὴ, Latine *Sutura*, duplicem habet significationem, propriam, & impropriam. Proprie notat, præter communem, etiam opificibus notam juncturam duorum corporum mollium, filo, & acu mediante factam: in foro Medico etiam aliquando necessariam conjunctionem labiorum, vel vulneris acia factam; a qua tamen, quantum fieri potest,

Chi-

Chirurgi cavere debent, ob dolorem, metum convulsionis, & facilem ex putredine fili dissolutionem: in cujus locum applicantur, ubi licet, Emplastra glutinantia, vulgo *Deffit Oflaster*. Improprie vero *Sutura* dicitur species quædam συναρθρώσεως, vel juncturæ, aut commissuræ ossium, consutis rebus similis, & serratæ; quales in capitis ossibus observantur; dividunturque in *veras*, & *spurias*; quarum Historiam vide apud Barthol. libell. 4. Anat. c. 5. *Sutura* quoque dicitur inferior pars penis, in longitudinem vergens. Castell. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 7. §. 63.

RHAPHIS, *rhaphion*, ῥαφὶς, ῥαφίον, significat *acum*, vel *faciculam*, suendi instrumentum. Hippocr. l. 2. de morb. LXIV. 11. Foes. p. 551.

RHASTONE, ῥαστώνη, dicitur *Levamen*, *Allevatio*. Terminus Hipp. familiaris. Vide *Levamen*. Significat & *facilitatem* in curando, oppositam violentiæ, Medicoque commendat, l. de Art. XX. 3. adde Foes. d. l.

RHEBOS, ῥεβὸς, idem quod ῥαιβός. Vide *Rhæbos*.

RHECHIA, ῥηχίη, Jon. pro ῥαχία. Vide *Rachia*.

RHEGE, ῥηγὴ, pro ῥῆγμα, *ruptura*, *scissura*. Gal. in Ex. dict. Hipp.

* RHEGMA, ῥῆγμα, Lat. *ruptura* dicitur; estque species solutæ continuitatis partis mollioris, ex violento ictu, vel casu, absque sectione, aut punctione facta, a nimia distensione proveniens. Foes. d. l. Dieter. n. 753. Dogm. Nostr. P. II. cap. 5. Dog. 6. pag. 40. Peculiaris quoque significatio ῥήγματος occurrit apud Hippoc. lib. 1. de morb. XVI. 2. estque species σπάσματος in carnibus, aut venis non suppuratæ, cum doloribus diuturnis. Lindenus quoque ῥήγματα, *sugillata* aliquando significare existimat, præsertim in loco l. 3. de morb. t. XIX. 7. 8. vide Ex. XII. §. 15. verum non videmus rationem sufficientem; cum *ruptio* abscessuum interna intelligi possit, uti & Foes. exposuit.

RHEGMATIAS, ῥηγματίας, vocatur is, cui abscessus intus rumpitur, aut in quo ruptura facta est. Hipp. l. 1. de morb. XXIX. 8. l. 2. XLI. 8. ῥηγματία quoque in fœm. idem quod ῥῆγμα, ruptio, d. l. LI. 20. quamvis fortassis mendum sit per omissum σ; ut ad ipsum ægrum referendum potius sit, animadvertente Foes. p. 552. qui tamen etiam rursus hallucinatus, quando loca l. de A. L. & Aq. V. 6. & VI. 5. abstractive ῥηγματίας exposuit, cum tamen contextus doceat, de ægris esse explicandum. Alibi æger talis vocatur & ῥηγματώδης, l. 7. Epid. XVI. 3. quamvis perperam in Gr. legatur ῥδματώδης, Latine *ruptura hians* dici posset.

RHEGMOCHASMOS, ῥηγμοχασμὸς, legitur ap. Cels. l. 4. c. 4. ubi causas sputi sanguinis recenset. Quia vero nemo alius videtur eam dictionem usurpasse, dubitat Gorr. num legendum sit ῥῆγμα, aut χάσμα. Approbavit vero For. l. 16. obs. 13. Schol. nec video, quid absurditatis inferat, cum vasis sanguineis propria habeatur, quæ cum *ruptura* simul *hiant* quoad orificia.

RHEMBE, ῥέμβη, idem quod πλάνη, *error*, aberratio, a verbo ῥέμβω, vagor, *erro*. Hipp. l. 7. Epid. XII. 9. ῥεμβώδεες πυρετοὶ vocantur *Aretæo* l. 2. *febres erraticæ*, vagabundæ, notante Foes. d. l. p. 551.

RHENANUM, epitheton *Vini*, a fluvio *Rheno* dicti; quod hodieque refertur inter præstantiora Germanica, ita ut ad extera quoque regna transferatur. Estque revera tenuium valde partium. Verum, ob illam ipsam tenuitatem, noxium statuit arthriticis, & cavendum monet Forest. l. 29. obs. 1.

RHENCHOS, ῥέγχος, ῥέγξις, dicitur Latine *stertor*, i. e. sonus ex naribus editus, profunde dormientibus communis; & aliquando etiam apoplexiæ nota. Hipp. l. 5. Epid. XXXVI. 14. l. 7. XIII. 4. 15. XVI. de R. V. I. A. t. 34. a verbo ῥέγχω, *sterto*, quo etiam frequenter usus Hipp. præsertim 6. aph. 51. & alibi. Vide Foes. d. l. Diet. n. 750. Ejus modus fiendi valde est abstrusus, præsertim & in felibus.

RHEON, ῥέον, idem quod ῥᾶ. Vide *Rha*.

RHEPO, ῥέπω, verbum emphaticum, *vergo*, inclino. Usurpatur de humoribus ad excretionem dispositis. Hipp. 1. aph. 21. adde Dieter. nu. 751. Lind. Ex. XIII. §. 402.

RHETINE, ῥητίνη. Vide *Rhesina*.

* RHEUMA, ῥεῦμα, Lat. *Fluxio*. Vide *Fluor*.

* RHEUMATISMOS, ῥευματισμὸς, aliquando accipitur late pro omni *Fluore*, & *Fluxu*; & ita idem est quod ῥεῦμα. Hodieque vero restringitur ad certum aliquem affectum; quamvis nec inter illos de ejus certa essentia constet. Videatur River. Pr. l. 16. c. 13. & Chicotius Epistol. & Differt. Med. 4. Nobis, salvo aliorum judicio, videtur *Rheumatismus*, in stricta significatione notare affectum mixtum ex *Catarrho*, & *Arthritide*. Et fortassis ita describi posset; quod sit dolor partium musculosarum, membranarum, glandularum, ut & periostiorum, cum febre quandoque erratica lenta, impotentia movendi, languore totius corporis, proveniens ab intemperie humida p. n. serosa, cum salinis vitiosis particulis conjuncta, totius corporis, sanguinis, & succi nervosi cacochymiam serosam, quandoque & flatulentam præsupponente. Qui quartam Catharri speciem vellet constituere, forte non adeo a vero aberraret. Vocatur & *rheumaticus affectus*, ῥευμα-

ῥαλματικὴ διάθεσις: nec inepte etiam, ad hodierna principia, descripsit Gal. l. de cur. rat. per V. S. c. 8. & l. 2. ad Glaucon. c. 2. dum ad glandulas, excipiendis recrementis idoneas, protrudi noxios humores docuit.

* Rhexis, ῥῆξις, idem quod ῥῆγμα, *ruptionem*, vel *rupturam* significat, præsertim venarum. Hipp. 3. aph. 28. & 4. aph. 78. quamvis & de puris eruptione dicatur, 5. aph. 15. & de tuberculi ruptione, 7. aph. 8. Vide Foes. p. 562. & Dieter. n. 757.

Rhicnosis, ῥίκνωσις, vocatur *cutis corrugatio*, cum extenuatione, & macie corporis: cui opponitur ἔκτασις, cutis distensio, a repletione. Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 29. Inde ῥικνώδεες sunt *rugosi*, ibid. tr. 26.

Rhicnos, ῥικνὸς, ῥιγνὸς, *rugosus*. Gal. c. 1. progn. t. 12. & in Exeg. voc. Hipp.

Rhigos, ῥῖγος, Latine *Rigor*, dicitur perfrigeratio totius corporis, præsertim panniculi carnosi, cum concussione spasmodica, vel convulsiva; cujus caussam veteres ad pituitam vitream, vel aliam vitiosam phlegmatis dispositionem retulerunt. Verum ejus caussa vera consistit in succi nutrititii, & nervosi, per particulas acidas tenuiores, vel etiam halitus saltem acidos, vitriolaceos, aut nitrosos, corruptione, dictas, partium cutis, & cuticulæ, & panniculi carnosi fibras vellicante, & irritante. Videatur Vvillis de febr. c. 3. Quamvis enim ibidem de *rigore* in febre tertiana paroxysmum inchoante loquatur: poterit tamen etiam caussa illa applicari ad aliam quoque occasionalem acescentiam succi nutritii nimiam, aut præternaturalem e causis externis obortam. Videatur & de hoc vocabulo Diet. nu. 758. Foes. d. l. Significat alias *rigor* inflexibilem duritiem, & tentionem nervorum, vel musculorum. Keuch. ad Sammon. p. 149.

Rhin, ῥὶν, ῥῖνες. Vide *Mycteres*, *Nasus*.

Rhinarion, ῥινάριον, nomen *Collyrii* σμηκτικοῦ, cujus meminit Ægin. l. 3. c. 22. Descriptio vero habetur l. 7. c. 16. Gorr.

Rhine, ῥίνη. Vide *Squatina*.

Rhinema, ῥίνημα, significat *ramentum*, *Scobem*, quæ lima deteritur. Hipp. de ulcer. & l. 1. de morb. mul. CIX. 2. & Galen. lib. 3. de C. M. S. L. c. 3. Vide Foes. pag. 534. & supra *Ramentum*.

Rhinenchysia, ῥινεγχυσία, i. e. *infusio in nasum*, vel nares. Et ῥινεγχύτης, instrumentum, siphunculus, quo aliquid in nares infunditur. Legitur apud Cœl. Aurelian. de morb. Chron. l. 2. c. 4. allegante Scapula, qui etiam ex Diosc. verbum ῥινεγχυτεῖσθαι, i. e. *infundi in nares*, adduxit.

Rhinion, ῥινίον, Collyrii nomen, ap. Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 7. sic dictum, quasi *Limula*. Aliud ejusdem nominis describitur a Celso l. 6. cap. 6. ad xerophthalmiam, & oculos scabros.

Rhinoceros, ῥινόκερως, dicitur animal quadrupes, magnitudine Taurum, forma Aprum æmulans, cornu unicum in proboscide gerens pyramidale, quod commendatur tanquam insigne alexiterium adversus venena, ut & morbum Epilepticum. Hujus animalis descriptio prolixior, cum usu, videatur apud Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 33. Add. Schroder. l. 5. cl. 1. n. 32. Chiocc. Mus. Calceol. l. 6. p. 687. seqq. Meminit & Casp. Rejes C. El. q. 67. De spiritu e *Cornu Rhinocerotis* parato, & hujus singulari effectu legatur Observatio D. Herm. Nic. Grimm. in Act. Hafn. Vol. 3. Obs. 89. Est nomen Avis peregrinæ rarioris, & fortassis monstrosæ, ap. eundem l. 22. Ornith. c. 20. Piscis quoque quidam hoc nomine appellatur; cujus saltem meminit in loco allegato priori. In historia vero Piscium non descripsit Auctor.

Rhinoptes, ῥινόπτης, dicitur, qui per narium meatus patentes ex prægresso morbo circa angulum majorem oculi perspicere, & videre potuit: cujusmodi observationis meminit Rungius in Exerc. de Visus symptom. §. 68.

Rhipidion, ῥιπίδιον, vide *Flabellum*.

Rhiptasmos, ῥιπτασμὸς, significat *Jactationem corporis*, idem quod ἀλυσμὸς, ἀλύκη. Vide *Alyce*. Legitur apud Hipp. l. 3. de morb. XVI. 7. s. 3. de R. V. I. A. t. 14. Coac. t. 82. l. 4. Epid. X. 16. l. 5. XIX. 3. Descendit a verbo ῥιπτάζω, *jacto*, membra: quo etiam aliquoties usus Cous 4. de R. V. I. A. t. 48. l. 2. de morb. XVII. 6. LXVII. 3. l. 3. I. 14. &c. Vide Foes. d. l. Est & verbum simplicius, ῥίπτω, idem significans, quod legitur l. 6. Epid. s. 3. t. 17.

Riza, ῥίζα, vide *Radix*.

Rhizagra, ῥιζάγρα, dicitur Græcis forceps pro radice post exemptum dentem relicta exprimenda. Cels. lib. 7. cap. 12. Hujus delineationem rostro corvino similem exhibet Schultet. Arm. Chirur. Part. 1. Tab. X. fig. 5.

Rhizias, ῥιζίας, vocatur liquor ex radice incisa collectus, & in specie radice *Silphi*, suavi fragrans odore. Lang. l. 1. ep. 52.

Rhizotomos, ῥιζοτόμος, dicitur proprie, qui radices scindit, *Radiciseca*. Et ῥιζοτομία, *radicum sectio*. Et ῥιζοτομικὴ vocatur ars ministra Pharmaceuticæ, simplicium, & compositorum medicamentorum repositionem monstrans. J. Alex. de Medicin. & Med. l. 2. pag. 138. Alias metaphorice hoc epitheton ῥιζοτόμος de ipsis re-

remediis morbum radicitus tollentibus accipi etiam potest.

RHODAPSINTHATON, ῥοδαψίνθατον, compositio est ex rosis constans. Descriptio multiplex habetur apud Æt. tetrab. 4. serm. 4. citante Gorræo.

RHODELÆON, ῥοδέλαιον, Lat. *oleum rosatum*. Rolf. Chym. l. 3. f. 2. art. 1. c. 5. ubi destillati saltem meminit: quamvis & decoctum hoc nomine venire possit ac soleat.

RHODIACON, ῥοδιακὸν, nomen *Emplastri* compositi secundum Asclepiadem; cujus descriptio habetur apud Gal. lib. 1. de C. M. P. G. c. 17. fin.

RHODIDES, ῥοδίδες, dicuntur *pastilli rosacei*, descripti a Diosc. l. 1. c. 131.

RHODINON, ῥόδινον, *rosaceum*, ponitur sæpe simpliciter, subintelligendo *oleum*. Gal. l. 3. de C. M. S. L. cap. 1. & alibi. Dicitur & ῥόσατον, vel δρόσατον, *rosatum*. Keuch. ad Sammon. p. 226. *Rosacea Gutta*, quis sit morbus, vide *Gutta*.

RHODION, ῥόδιον, nomen est medicamenti sicci sub forma pulveris acris, & corrosivi; cujus variæ descriptiones habentur apud Ægin. l. 7. c. 13. Æt. lib. 14. cap. 36. citante Gorræo. Usum monstrat Aegin. l. 4. c. 43. & 53.

RHODITES, ῥοδίτης, epitheton *vini rosati*, seu rosis conditi; cujus parandi modum tradidit Diosc. l. 5. c. 35.

* RHODOMELI, ῥοδόμελι, *mel rosaceum*, quod simplex, & purgatorium habetur in Officinis. Descriptiones videantur in Dispensatoriis.

RHODOMELON, ῥοδόμηλον, confectio dicitur ex rosis, & malis cydoniis parata: quia vero rosæ non eodem tempore cum cotoneis repetiuntur, oportet rosas cum melle suo tempore componere, & postea, alio tempore, cum cotoneis compositionem absolvere, addendo aquæ sextarios quinque ad coquendum; ita ut succi cotoneorum sit sextarius, rosarum libræ tres, mellis sextarii tres, notante Gorræo.

RHODON, ῥόδον, Latine *rosa*, flos est notissimus, suaveolens ut plurimum; cujus significatio ad Botanicos pertinet. Ponitur & aliquando pro *oleo rosaceo*, monstrante Rhodio e Scribon. n. 194. & in Lex. Scrib. *Rosa* quoque dicitur *Tartarum*, item *Erysipelas*. Rul. & Johns. in Lex. *Rosa capitis* quid sit, vide *Rosa*. *Rosa mineralis*, quale sit medicamentum Chymicum ex Antimonio paratum, vide in Morley Coll. Ch. Leid. c. 55.

RHODOSACCHARUM, ῥοδοσάκχαρον, i. e. *Saccharum rosatum*; quod nomen vel *Conservæ rosarum*, vel etiam *Tabulato* e succo rosarum, & saccharo parato tribui solet. De utroque vide Dispensatoria.

RHODOSTACTON, ῥοδοστακτὸν, idem quod ῥοδόμελι, *mel rosaceum*; uti patet ex descriptione apud Ægin. l. 7. c. 15.

RHODOSTAGMA, ῥοδόσταγμα, vocatur *liquor stillatitius rosarum*. Lang. l. 1. ep. 53.

* RHOEAS, ῥοιάς, vel ῥυάς, est affectus oculorum, *Encanthidi* contrarius, consistens in carunculæ lacrymalis nimia imminutione, in oculi majori angulo. Gal. l. de diff. morb. c. 9. & in def. Med. Caussa ejus materia depascens, & exiccans, vel corrosiva est; & ita sequitur fistulam lacrymalem, vel comitatur. Vide River. l. 2. Pr. Med. c. 16. Vocantur & oculi ita affecti ῥοιάδες, vel ῥυάδες ὀφθαλμοὶ, Ætio tetrab. 2. l. 3. c. 90. allegante Foes. Oec. p. 556.

RHOECOS, ῥοικὸς, idem quod ῥαιβὸς, vide *Rhæbos*.

RHOEZOS, ῥοῖζος. Vide *Stridor*.

RHOGMATIAS, ῥωγματίας, idem quod ῥηγματίας. Vide *Rhegmatias*.

* RHOGME, ῥωγμὴ, idem quod ῥῆγμα, *ruptura*. Specialiter tamen ita vocatur *ossis ruptio*, vel fractio, per superficiem recta, vel angusta, vel lata. Gal. in Def. Vel est divisio cranii superficiaria, vel profunda quidem, sed eatenus, ut fractum os non loco moveatur: de qua Ægin. l. 6. c. 90. Cast.

RHOGMOS, ῥογμὸς, *sonus* est, & *stertor*, quem dormientes supini edunt, *ronchus* Latine dicitur, aut gutturis stridor, vel pectoris resonans stridor, apud Aurel. l. 2. c. 10. & 27. Acut. allegante Foes. p. 555. Vide p. p. *Rhoncus*.

RHOICOS, ῥοϊκὸς, *fluidus*, *fluxus*. Dicitur de corporibus ob multam humiditatem mollibus, & fluidis. Hipp. l. de A. L. & Aq. XLVII. 6. 10.

RHOIDARION, ῥοϊδάριον, dicitur medicamentum aridum; cujus præparandi modum vide ap. Æt. l. 2. c. 68 allegante Gorræo.

RHOITES, ῥοίτης, epitheton *vini e malis punicis facti*, apud Diosc. l. 5. c. 34. ῥόαι enim sunt *mala punica*. Unde & ῥοῖτον, *confectio* dicitur ex succi *malorum punicorum* partibus tribus, & una mellis ad tertias decoctis parata, ap. Ægin. l. 7. c. 15.

RHOMBOS, ῥόμβος, *rhombus*, dicitur species deligationis Chirurgicæ, figura *rhombum* referens, hoc est quadrangulum æquilaterum, sed non rectangulum: aut etiam *rhomboides*, quadrangulum, in quo duo semper latera opposita æqualia sunt, neque rectangulum. Hujus deligationis varias differentias tradidit Gal. l. de fasciis. Meminit Hipp. c. 2. de iis, quæ in med. t. 2. & ῥομβοειδέων, 2. de ar. t. 40. Adde Foes. d. l. Rhomboides quoque, ob aliquam figuræ similitudinem, dicitur Musculus scapulam oblique sur-

sursum ad posteriora trahens. Barthol. l. 4. Anat. c. 3. p. 564. Porro *rhombus* est quoque nomen piscis marini ad Passeres pertinentis; cujus descriptio, species, cum usu in cibis, & Medicina, videantur apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 48. Meminit & J. Alex. l. 14. Salubr. c. 7. Bruyerin. l. 19. de re cibar. cap. 25. Chiocc. Mus. Calceol. s. 3. p. 424.

Rhomma, ῥόμμα, idem quod ῥόφημα, *sorbitio*. Vide *Rhophema*.

Rhonchos, ῥόγχος, Latine etiam *ronchus*, idem quod ῥογμὸς, *Stertor*, est sonus cum strepitu, vel stridore intra fauces, & præsertim circa meatus narium, quando in fauces dehiscunt: cujus tamen soni causam, & generationem nemo Physicorum, quantum memini, exacte descripsit, in primis qui & in fœtibus observatur, a verbo ῥέγχω, *sterto*, quod legitur 6. aph. 51. Vide Diet. num. 750. & supra, *Rhenchos*.

Rhonnymi, ῥώννυμι, i. e. *valeo*, *vigeo*, firmo, roboro: dicitur non solum de corporis, sed & de mentis, vel animi vigore. Hipp. 2. aph. 33. Adde diet. n. 765.

Rhoodes, ῥοώδης, idem quod ῥοϊκὸς, *fluidus*, fluxus. Dicitur de oculis præ fluxione continua humidis. Hipp. l. 1. Ep. s. II. t. 6. & l. 6. Ep. s. 2. t. 32. de alvi fluxu, d. l. t. 36. de mulieribus, l. de vuln. cap. Adde Erot. p. 97. e. f.

Rhoos, ῥόος, contr. ῥοῦς, Latine *Fluxio*, Fluxus. Vide *Fluor*.

* Rhopalosis, ῥοπάλωσις, pilorum est affectus, cum illi veluti in baculos coagmentati sunt, ut sejungi, & amplius crescere nequeant. Gorr. concretio summorum pilorum indivisibilis, veluti in baculos, Gal. in def. Videtur coincidere cum *Plica Polonica*.

Rhophema, ῥόφημα, Lat. *Sorbitio* dicitur; estque cibus humidior, vel multo liquore dilutus, ut modica valentioris cibi vis humore frangatur. Medium quasi alimentum inter cibum, & potum. Hipp. l. de vet. medic. XI. 6. 7. 8. Specialiter vero, & eminenter hoc nomine venit apud eundem *Cremor ptisanæ dilutus*, 3. de R. V. I. A. t. 35. Gal. in comm. ad h. l. & c. 4. t. 77. alibique. Vide Foes. p. 556. Diet. n. 561. Legitur & ῥύφημα, in quibusdam locis, teste Foes. d. l. quamvis hæc mutatio ο in υ facile contingere potuerit etiam ex errore. *Sorbitiones attractoriæ*, quæ sint apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 18. Vide *Epispasticos*.

Rhopopola, ῥωποπώλης, vocatur *coemptor omnigenarum rerum*. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 2.

Rhoptos, ῥωπτὸς, idem quod ῥοφητὸς, *sorbilis*, & ῥωπτὰ, *sorbilia*. Gal. in exeg. voc. Hipp. Gorr. Foes. p. 555.

Rhosaton, ῥόσατον, dicitur *confectio e rosis*, purgans vitiosum humorem, descripta apud Æt. l. 3. citante Gorr.

Rhoscomenos, ῥωσκόμενος, dicitur, qui *bene valet*, & adv. ῥωσκομένως, *valenter*, apud Hipp. l. de Corde l. 6. Foes. p. 557.

Rhox, ῥὼξ, idem quod ῥαγοειδὴς, sic dicta *tunica uvea*, Gorr. Vide *Rhagoides*. *Papillam* quoque hoc nomine expressit Moschion. de morb. mul. c. 96.

* Rhus, ῥοῦς, idem quod ῥόος. Vide *Fluor*.

* Rhyas, ῥυὰς, idem quod ῥοιάς. Vide *Rhoeas*.

Rhybdon, ῥύβδον, *anchoram* significat. Unde ῥυβδοειδέα ῥόπον, i. e. *instar anchoræ* dicitur, apud Erot. p. 98. b.

Rhyema, ῥύημα, species dicitur liborum, & *Itriorum* ex melle, & similagine parata, melior laganis. Gal. cap. 1. de nat. hum. t. 36. & l. 1. de A. F. c. 4. Vide *Itrion*.

Rhyma, ῥῦμα, idem quod βοήθημα, *remedium*, auxilium, præsidium. Gorr. Diet. n. 762. a ῥύω, *solvo*, libero.

Rhyme, ῥύμη, idem quod ὁρμὴ, *impetum* in fluxu significat. Hipp. l. de Medico V. 3. idem quod ῥύσις.

Rhymma, ῥύμμα, dicitur *medicamentum abstersorium*, corpori nitorem concilians, a verbo ῥύπτειν, *abstergere*. Gorr. in def. Gal. *pulverem abstersorium* vocat; & in specie cucumeri esculento attribuit, l. 8. de S. F. §. Sicyos.

Rhyndace, ῥυνδάκη, vel ῥυνδάκη, nomen avis exoticæ ignotæ, *Manocodiatæ* similis. Aldr. l. 12. Ornith. c. 27.

Rhyodes, ῥυώδης, idem quod ῥοώδης, *fluidus*. Hipp. 3. de art. t. 51.

* Rhypodes, ῥυπώδης, epitheton medicamentorum, quæ a sordium similitudine, & quasi *strigmentosa* appellantur. Gal. l. 2. de C. M. P. G. cap. 1.

Rhypos, ῥύπος, Lat. *Sordes*, vocatur excrementum tertiæ coctionis, quod in ambitu corporis colligitur, quando portiunculæ crassiores, in transpiratione insensibili retentæ, ad cutem, vel etiam in indusiis, & vestimentis adhærent, & commaculant. Dicitur & γλοιός. Quin etiam in ulceribus, quemadmodum tenue excrementum *Ichor*, sive *Sanies* appellatur; ita quod crassum est, *Sordes*, ex quo ulcus redditur *sordidum*. Gal. l. 3. M. M. c. 3. De *sordium* facultatibus Medicis vide eund. l. 8. de S. F. §. *rhypos*, ubi de *sordibus* athletarum oleo inunctorum potissimum agit.

* Rhypticos, ῥυπτικὸς, i. e. *Abstergens*, *Abstersorius*, *Detergens*, *Extergens*, epitheton medicamentorum, quæ vel in cute, vel in superfi-

perficie, vel in ulceribus sordes purgant, & auferunt. Vide *Abluentia*. Gal. l. 3. de S. F. c. 12. & l. 4. de C. M. S. L. c. 4. ad fin.

Rhysis, ῥύσις, *fluxus*, idem quod ῥόος: sumitur interdum late pro omni *fluxu*; in qua significatione etiam Methodici sumpserunt unam ex tribus communitatibus, dicentes ῥύσιν, sive *fluxionem*, h. e. refractionem nimiam corporis, & retinendorum excretionem. Gorr. Interdum specialiter pro *fluxu sanguinis*; & ita idem quod *Hæmorrhagia*. Vel de *fluxu seminis*, qui dicitur ῥύσις νυκτὸς, i. e. *Gonorrhœa*. Lind. Ex. XV. §. 56. Vel de *alvi fluxu*, ῥύσις κοιλίης, Hipp. 2. aph. 14. & 3. aph. 16. Vel *defluvio capillorum*: 5. aph. 11. 12. Interdum specialissime de *Hæmorrhagia narium*, 3. aph. 27. 7. aph 9. &c. Vide Foes. p. 557. Diet. n. 763.

Rhyssemata, ῥυσσήματα, *rugæ*, & *sordes*, quæ in senili facie cernuntur. Gorr.

* Rhythmus, ῥυθμὸς, dicitur proportio pulsuum, prioris cum subsequentibus. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 7. sive est comparatio pulsus prioris cum posteriori, secundum varias circumstantias celeritatis, magnitudinis simul consideratas. Est igitur *relatio pulsuum*. Dogm. P. III. c. 4. d. 5. p. 370. Est vero suus cuique ætati, naturæ, anni tempori, sexui, &c. pulsuum *rhythmus*; quem qui servat, εὔρυθμος dicitur; qui non servat, ἄῤῥυθμος, Gorr. Castell.

Rhytidosis, ῥυτίδωσις, dicitur *oculi tabes*, & *corrugatio* imminutæ pupillæ, ob defectum affluentium spirituum, & humorum. Gal. l. 3. M. M. cap. 2. l. 10. de U. P. comm. c. 5. in c. 3. aph. 16. Unde & ῥυτιδούμενοι ὀφθαλμοὶ, oculi *rugosi*, vel *corrugati* dicuntur, lib. 6. Epid. f. 1. t. 26. Alias & ventres ῥυτιδώδεες, i. e. *rugosi*, leguntur apud Hipp. 2. prorrh. XXXI. 10. Vide Foes. d. l.

Rhytos, ῥυτὸς, duplicem habet significationem secundum duplicem derivationem. 1. a ῥέω, *fluo*, significat ῥυτὸς, *fluidus*: Ita ῥυτὰ ὠὰ, vocantur ova sorbilia, Moschion. l. de morb. mul. cap. 126. Et poculi quoddam genus ῥυτὸν dictum fuit, cornibus simile, teste Athenæo, 2. a ῥύω, traho, *tractus* significat. Vide Lexica alia.

Ricinum, *ricinus*, κρότων. Vide *Croton*.

Rigatio, idem quod *Irrigatio*, ἐμβροχὴ, h. e. *Humectatio*, *Irroratio*: de quibus omnibus in ipsorum literis.

* Rigor, ῥῖγος. Vide *Rhigos*.

Rillus, vocatur instrumentum Chymicum, in quod metalla liquefacta infunduntur in formas oblongas. Dorn. Rul. Johns.

Rima, æquivocum est. In Anatomicis sumitur de pudendi muliebris externo hiatu, & fissura, quæ σχίσμα Gr. dicitur: item *rima magna*, & grata. Barth. l. 2. Anat. c. 32. Rolf. de part. gen. P. II. cap. 36. Pathologice vero idem est, quod *Fissura* in manibus, pedibus, ano, &c. Vide *Rhagas*, *Fissura*.

Rimosus *affectus*, dicitur de fissuris, & rhagadibus, quales a lue Venerea in diversis membris post aures, in lingua, labiis, mammis, genitalibus, manibus, ac pedibus observantur: uti scribit M. A. Severin. l. de noviss. absc. c. 13. §. 2.

Rimula, in diminutivo tribuitur ab Anatomicis aperturæ illi inter duas cartilagines Arytænoides occurrenti, quæ alias *Glottis* dicitur. Vide *Glottis*.

Rinar, i. e. *Limatura*. *Rion*, idem. Rul. & Johns.

Ringens, σεσηρώς. Vide *Seseros*.

Riparius, ὀχθηρὸς, παραποτάμιος, epitheton animalium, præsertim volatilium, quæ in ripis, aut littoribus degunt, & ex aquis victum sibi quærunt. Aldr. l. 6. Ornithol. §. Genera, & Differentiæ. In specie vero *Meropem* dictam fuisse *ripariam*, docet idem l. 12. c. 45.

Risigallum, idem quod *Auripigmentum*. Schrod. l. 3. c. 27.

Ristorum, nomen alimenti nutritii comparaticum vitellis ovi, & propterea in febribus acutis improbati. Aliquoties legitur in Bernardini Caii l. de aliment. cap. 31. quamvis quid proprie sit, non extet. An ab Italico *ristoro*, quod significat fructum, utilitatem, restaurationem?

Risus, γέλως. Vide *Gelos*.

Rivus, ὀχετός. Vide *Ochetos*.

Roades, Paracelso dicitur *Medicus ineptus*, indoctus, l. de Tartareis morb. c. 19.

Rob, dicitur succus inspissatus. Johns. Vel est nil aliud, quam Syrupus crassior, e succis fructuum cum saccharo ad consistentiam crassiorem coctione redactis paratus. Habentur vero in Officinis *rob* simplicia, & composita; quorum Catalogum vide apud Schrod. l. 2. cap. 82. & 84. Vveker. A. Gen. l. 1. cap. 13. fin. ut & in Dispensatoriis.

Robes, i. e. *Acetum*. Rul. & Johns. *Roscod*, idem.

Roborans, vide *Confortans*.

Roboratio, ῥῶσις, idem quod *Confortatio*, *Confirmatio*: de quibus suo loco.

Robur, κράτος, ἰσχὺς, ῥώμη, quid significet, notum est. Corporis *robur* omne consistit in mole, ac soliditate debita. Lind. Ex. XVI. §. 214.

Robus, epitheton panis, ex optimo tritico parati, & in clibano pisti. Lang. l. 1. ep. 56.

Rochum, Epitheton *Aluminis*, & quidem quod *Rupeum* vocatur. An a Gallico *roch*, quod

Ru-

Rupem significat. Paracelsus simpliciter *rochum* vocavit, l. 4. paragraph. c. 1. §. 3. & alibi. In Officinis vocatur *Alumen rochæ*. De hoc vide supra *Alumen*.

Ron, id est *libra*, *Rotula*, idem. Rul. Johns.

Rondessa, dicitur *felis Americana* grysea, quæ dicitur pullos toties, quoties placet, reponere rursus in ventrem, & eximere. Fides sit penes Auctores. Eph. N. C. Ann. 1. Observ. 109. Schol.

† Rosalis odor, Avic. acetosus est insipidus. Mercur. de comp. Med. l. 1. c. 15.

Roriferus, dicitur vel de Venis Lacteis, quemadmodum Bilsio videtur rorem salutem, sive lympham transire in venas lacteas, non chylum: Vel de venis lymphaticis, quæ liquorem limpidum tenuem instar Roris vehunt. Barthol. Anat. libell. 1. p. 613.

Ros, δρόσος, propriam, & impropriam habet significationem. Illa pertinet ad Physicos; estque *vapor aqueus*, circa Horizontem, ab aere frigidiori in guttulas condensatus, & graminibus, terræve incumbens: De cujus virtutibus Medicis, qua salutaribus, qua noxiis, passim tradiderunt quædam Auctores. *Ros* est nihil aliud, quam sudor veluti spirituosus salinus hujus mundi, materia subtili imbutus; quemadmodum non inepte descripsit, prolixius de hoc argumento differens, Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 9. p. 89. 90 Helmontius insignem efficaciam attribuit, præsertim *rori Majali*, quod salem saccharinum contineat, tr. Arbor vitæ in Tumul. pestis, & alibi. Schroder. *Aquam roris* omnes alias subtilitate, & penetratione antecellere scripsit, & constare liquore volatiliori, saleque acriori, l. 3. c. 3. Hinc & noxa provenit, quod scabiem, & pruritum inducat. J. Alex. lib. 17. Sal. cap. 13. Lang. l. 2. ep. 30. Helmont. *Rorem* non inepte vocat *vernam nubem*, non putidam, tr. Progymnasm. Meteor. n. 23. Impropria significatio varia est. Vel enim nomen hoc tribuitur plantis, ut *ros solis*, quæ & *Rotella*, cui nescio quam hodieque attribuunt vim antiphthisicam, & tamen simul calidam, & siccam esse docent, item *frugis generi* in Stiria familiari, panico prorsus simili, sed multo adhuc minori, imo grano omnium minimo ex jusculis usitatissimo, teste Alexandr. l. 8. Sal. c. 6. vel *portionibus succi nutritii*, mox partibus corporis nostri appropriandis, & assimilandis, jam per earum substantiam sparsis. Gal. l. 7. M. M. c. 6. in princ. Tandem spagyrice, & ænigmatice ros vocatur *Mercurius Philosophorum*; & quidem specialiter *ros Madian*, ex historia Gedeonis in libr. Judic. c. 6. Lib. S. A. Ch. l. 7. c. 3. An vero rore *Majali* proprie dicto artis opera acquiri possit, uti docetur in Th. Chym. Vol. VI. p. 450. Spagyricis examinandum relinquimus.

Rosa, *rosacium*, *rosata*, ῥόδον, ῥόεδιον. Vide *rhodon*. *Rosa Capitis*, Severino dicitur ulcus quoddam nullo antehac nomine donatum, e spina natum, rubore nobile, ambitu flexili circumductum, minime tamen suavi odore halans, ad declive caput, aut super aurem ex parva pustula, quæ abscessit, aut thymo maligno, aut parvo herpete profectum: cujus ulteriorem descriptionem, & ferme incurabilitatem tradidit l. de noviss. absc. c. 12.

Rosboth, Arab. significat mollitiem aliquam excrescentem in parte dura; de cujus induratione, & regimine æquationis scripsit Avic. l. 4. fen. 5. tr. 2. c. 13. & 14.

† Rosæ Alexandrinæ, communiter Persicæ. Nic. Montard. de Ros. Alexand.

Rosea, i. e. *Erysipelas*. Dorn. Ruland. & Johns.

Roseolae, dicuntur pustulæ rubræ ignitæ, & erysipelatis indolem referentes. Coincidunt cum *Morbillis*, Gall. *rougeole*, vide *Morbilli*. Dolæus Encyclopæd. l. 4. cap. 6. §. 1. p. 778. De *roseolis saltantibus* prolixius quoque scripsit M. A. Sever. P. 2. de Epinyctidib.

Rosio, βρῶσις, ἀνάβρωσις, idem quod *Corrosio*, Erosio. Vide *Corrosio*.

Rosmadian, vide *Ros*.

Rosmarus, nomen bestiæ marinæ, veteribus forsan ignotæ, quæ *Vacca marina* alias dicitur, falso pro Hippotamo habitæ, dentes firmissimos habentis, pretio, nitore, viribusque cum Ebore certantis, deorsum e cranio prominentis; quale cranium dentibus adhuc integre armatum in Musæo D. D. Majoris videre licet. Vide Diss. de aurea Jovis catena sub præsidio Laud. D. Majoris habita c. 8. §. 11.

Rossania, vel *rossallia*, idem quod *roseolæ*. Ingrass. comm. in Avic. Tum. p. n. p. 194.

Rostriformis, κορακοειδής, vide *Coracoides*.

Rostrum, ῥύγχος ῥάμφος, quid proprie significet, ad Physicos pertinet. Ejus substantiam pene cartilagineam esse, cute obductam, docet J. Alex. l. 12. Sal. c. 1. Alias *Caput*, vel *rostrum Corvi* vocatur principium Lapidis Philosophici, quod nigredine innotescit. Libav. Tom. 2. Oper. p. 205. *Rostrum Leporinum*. Vide *Leporinus*. *Rostra* quoque vocantur partes anteriores quarundam forcipum Chirurgicarum bifidæ; v. gr. *Rostrum* Gruis rectum, & curvum, psittacinum, stulturis, &c. de quibus vide Scultet. Arm. Chir. P. I. Tab. XI fig. 1. 2. 3.

Rotatio, idem quod *Gyratio*.

Rotator, τροχαντήρ. Vide *Trochanteres*.

Ro-

Rotila, Paracelso dicitur *rubrica*: Inde & *Tartara rotilina* vocatur, l. de morb. Tartar. cap. 4.

* Rotula, ῥόχισκος, homonymon est. 1. vel significat idem quod *Patella*, Mola, Gr. μύλη, ἐπιγονατὶς. Gal. l.3. de U. P. c.15. Vide *Epigonatis*. Vel notat certam formam medicamenti sicci, quæ & *Pastillus*, & *Orbiculus* vocatur, item *Tabella*, e pulveribus, vel succis, vel oleis destillatis, cum saccharo mixtis, parati, & in figuram rotundam cum planitie ad basin redacti: de qua videatur Schrod. l. 2. c. 69. Morell. de Medic. form. l. 1. s.3. c.3.

Rotumha, dicitur vas simile cucurbitæ. Rul. in Lex.

Rotunditas, *rotundus*, dicitur de figura globosa, vel circulari, & corpore talem figuram obtinente, Gr. κυκλοτερὴς dicitur, & laudatur a Gal. l. 8. de U. P. c. 11. ubi & περιφερὴς vocatur. *Rotunditatem* oculorum prædicat quoque Paracelf. de Anatom. Oculor. Musculi quoque diversi cognominantur *rotundi*: v. g. in Humero duo, quorum unus *rotundus major*, alter *rotundus minor*, vel *Transversus brevior* appellatur. Barthol. l. 4. Anat. c. 2. p. 561. & Musculus primus eodem epitheto exornatur, d. l. c. 8. p. 574.

Rub, idem quod *rob*, i. e. succus inspissatus. Rul. in Lex. An per errorem fortassis Typographicum?

Rubea *Icteritia*, vocatur Paracelso *Erysipelas*, l. de Icteritiis, c. 1. seqq.

Rubecula, ἐρύθακος, ἐριθάκος, nomen aviculæ minoris, ita dictæ a rubro pectore; cujus descriptionem, cum usu, vide apud Aldrov. l. 17. Ornith. c. 30.

Rubefaciens, idem quod *rubificans*, φοινίσσων, dicitur medicamentum ruborem in cute excitans, quo pertinent *Sinapismi*. Vide *Phœnigmos*.

Rubella, dicitur essentia spiritualis, extrahens vi sua solutoria tincturam e corporibus. Dorn. in Diction. Paracelf. Meminit Parac. l. 2. de vit. long. c. 8.

Rubelliana, dicitur de *uvis ruberrimis*. Rhod. ad Scrib. n. 249.

* Ruber, *rubens*, ἐρυθρός. Vide *Erythros*. *Ereuthos*.

Rubeta, φρῦνος, φρύνη, dicitur rana venenosa: cujus historiam, cum virtutibus Medicis, vide in Aldrov. l. 1. de quadrup. dig. ovip. c. 2. Huc pertinent *bufones*. Vide *Bufo*. Acopum ex *rubetis* proponit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 12.

Rubetra, βατὶς, nomen aviculæ; cujus descriptionem lege apud Aldrov. l. 17. Ornitholog. c. 29.

Rubicilla, πυῤῥούλη, idem quod *pyhrrula*, nomen aviculæ, Ital. *Tranguello montano*, & Bononiensibus *Stuflotto* dictæ: cujus descriptionem vide apud Aldrov. d. l. c. 31.

* Rubor, *rubedo*. Vide *Ereuthos*, *Erythros*, *Pyrrhos*.

Rubificans, *rubicatio*, vide *Phœnigmos*.

Rubigo, ἰὸς, dicitur recrementum ex corruptione metallorum; in specie Cupri dicitur *Ærugo*. Vide *Ærugo*. Dicitur & de recremento fructuum, ex rore noxio proveniente. Bonett. Sepulchreti l. 3. sect. X. obs. 16. Sch.

Rubinus, πυρωπὸς, vide *Pyropus*. *Carbunculus*.

Rubrica, μίλτος. Vide *Miltos*. Paracelf. vocavit *rotilam*. *Rubrica* etiam tribuitur Impetiginis speciei secundæ, quando pustulæ rubræ asperæ apparent; uti vult Blancard. in Lex.

* Ructus, ἔρευξις, ἐρυγὴ, ἐρυγμός. Vide *Ereuxis*.

Rudicula, σπαθίδιον, dicitur lignum, quo medicamenta, liquida præsertim, permiscentur, & agitantur.

Ruffus, πυῤῥός. Vide *pyrrhos*.

Ruga, ῥυτὶς, significat cutaneam plicam, unde ῥυτιδώδης, *rugosus*. Vide *Rhytidosis*. Item *Corrugatio*. Vocantur & στολίδες, καὶ ἀμαρυγαὶ, Keuchen. ad Sam p. 128

Rugitus, βρυχηθμὸς, proprie vox leonum est. Sumitur autem aliquando pro *murmure* in intestinis, & hypochondriis, Gr. βορβορυγμὸς dicto. Vide *Borborygmos*. Gal. lib. 2. de Antid. cap. 3.

Rumani, dicitur Cabalistis seminis cœlestis portio, succum quendam referens: quæ in terram decidit, dulcis est. Th. Chym. Vol. VI. p. 356.

Ruminans, μηρυκάζων, dicitur de animalibus cibum jam deglutitum revolventibus; unde & plures habent ventres reliquis. Galen. l. 6. Anat. adm. c. 3. (quamvis lepus, & cuniculus etiam *ruminent*, unico saltem ventriculo donati: vide D. D. Hofm. Diff. Anat. J.V. Horn. Micr. p. 19.) Hinc & in Sacris pro purioribus habita, ob perfectiorem ciborum coctionem. Helmont. tr. Vict. rat. n. 21. & Barth. l. 1. An. c. 9. qui etiam *ruminationem* descripsit, quod sit cibi in ore repetita masticatio, ad perfectiorem coctionem; unde alimentum optimum Hominem cornutum generasse *ruminantem* filium, extat in Eph. N. C. Ann. 1. Obs. 30. Schol. *Ruminatio* Græce dicitur μηρυκισμὸς, & verbum *ruminare*, μηρυκίζειν, μηρυκάζειν, μηρύκειν. Rarissime in hominibus observata fuit. Legatur vero de *ruminatione* humana peculiaris Disputatio Johannis Burgovveri in Dispp. Medicis Basileensib. Decad.

cad. VII. disp. 3. & peculiare exemplum juvenculæ cujusdam, apud Bonett. Med. Septentr. l. 3. s. 2. c. 13. p. 518.

Rupicapra, αἴγαγρον, δορκὰς, est species *Capræ sylvestris*, rupes montium, præsertim Alpium, colentis; cujus totam historiam, cum usu in cibis, & Medicina, tradit Aldr. l. 1. de quadr. bisulc. c. 11. Aliis *Caprea* dicitur, aliis *Dama*; quamvis Aldr. c. 12. de *Dama* seorsim egerit; quemadmodum & J. Alex. distinctas species esse docuit, l. 1. Sal. c. 10. Legatur & Schrod. l. 5. cl. 1. n. 10. Dicitur & *Gassela*: de qua observationes Anatomicæ leguntur in Oldenburg. Actis Philosoph. A. 1669. m. Jul.

* Ruptio, *Ruptura*, ῥῆγμα, ῥωγμή. Vide *Rhegma*. *Rhogme*. Aliquando & specialiter sumitur pro *Hernia*. Parac.

Ruptorium, vocatur Chirurgis medicamentum causticum, quo interdum aperiri solent abscessus. For. l. Chir. observ. 2. Schol. Parari solent ex cinere sarmentorum, & calce viva; laudatque in sphacelosis membris applicanda, Hildan. de Gang. & Sphac. c. 16. *Ruptorium secretius*, ex corticis recentis fraxini cineribus, laudatur ex Jac. le Mort. in Collect. Chym. Leidens. c. 365.

Rusma *Tartarorum*, paratur ex melle, quod ad spissitudinem instar sapæ incoctum, & loco dropacis impositum cum violentia abrumpitur, Fr. Hofm. ad Schrod. l. 5. cl. 4. p. 702. Hoc utuntur etiam Turcicæ mulieres pro Psilothro, ad tollendos pilos pudendorum, teste Rul. de part. genit. P. II. c. 34. In Actis vero Philos. Oldenb. *Rusma* species Terræ in Turcia repertæ, Ann. 1666. m. Decembr.

Rusticula, vide *Gallinago*.

Rusticus, γεωργὸς, ἀγροῖκος, dicitur in genere de omnibus, qui vitam ruri degunt. Eorum cutem densam esse, testatur Galen. de opt. sect. c. 26. nec facile podagrici fiunt, ob articulorum vigorem laboribus bene firmatum, & aquæ potum. Diet. Jatr. p. 1026. Eorum vivacitatem longævam demonstrat in primis exemplum Thomæ Barre pauperis in Comitatu Angliæ Salopiensi *rustici*, qui ætatis annos 152. complevit cum novem circiter mensibus; in cujus post mortem corpore aperto repertas Observationes Anatomicas legere licet in antea laudati Henr. Oldenbur. Act. Philos. 1668. 1669. m. Febr.

Rutabulum, est uncus, vel baculus ferreus, longus, in altera parte cochlear, in altera radulam habens, docimasticis operationibus inserviens. Rul. & Johns. in Lex. Galenus Græce vocat μοχλὸν, l. 1. de Antid. c. 15.

Ruteta, idem quod *Tarantula*, species Araneæ. For. l. 30. Obs. 12. Schol.

Ruticilla, φοινίκουρος, nomen aviculæ, a cauda rubra ita dictæ: cujus historiam cum usu vide apud Ald. l. 17. Ornith. c. 32.

Rutilus, est epitheton coloris, ad aureum flavescentis, Gr. πυῤῥὸς. Vide *Pyrrhos*. Keuch. ad Sammon. p. 103. Ita sanguis dicitur *rutilus*, p. 165.

Rutrum, *Rutum*, idem quod *Bipalium*, μινύα, instrumentum rusticum, pro comminuendis glebis paratum; cujus meminit Galen. c. 2. de fract. t. 3. Rul. in Lex.

S

S Græce Σ, vel etiam C. utrumque characterem enim Græcis in usu fuisse, docet e Casaubono, & aliis C. Hofman. Com. in Gal. LL. de U. P. nu. 385. seq. Alias Latinum S est nota characteristica ponderis, vel mensuræ, denotans dimidium præcedentis, vel *semis*. Rhod. in Lex. Scrib. Senn. Morell. & Dispensatoria.

Sabacos, σαβακὸς, *putridum* significat, & purulentum, apud Hipp. l. 1. de morb. Jung. Foes. p. 557. Idem quod σαθρὸς, de quo inferius vide *sathros*.

Sabanon, σάβανον, dicitur in balneis *pannus*, aut velamentum, quo corpora ad siccandos balnei madores circumdabantur, Hesychio, & Phavorino σάγανον dictum. Keuchen. in not. ad Sammonic. pag. 112. seq.

† Sabanum, pannus crassus. Janus Cornarius ad c. 5. Marcelli.

Sabinum, σαβῖνον, est epitheton, qua *vini* generosi tenuium partium, & urinam moventis, qua *olei* tenuium partium, & relaxantis, apud Gal. l. 4. de san. tu. cap. 6. & l. 6. meth. med. cap. 2. ad fin. & alibi sæpius, a loco natali.

Sabon, vel *sabena*, dicitur *sapo*, vel *Lixivium*, unde sapo fieri solet. Rul. & Johns. in Lex. Chym.

Sabulum, ψάμμος, ἄμμος, ψάμμαθος, idem quod *Arena*, de quo supra. *Sabulum marinum* facere multum ad fœcunditatem terræ, legitur in Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 122. *Sabulosa urina* est, in qua portiones Tartareæ, instar arenæ, vel fundum petunt, vel lateribus matulæ adhærent. *Sabulosa arena*, legitur apud Scrib. n. 144. & defendit illam lectionem a pleonasmo Rhod. in not. ad h. l. *Sabulum Quellem* quid sit, vide in lit. Q. In Metallurgia *sabulum* dicun-

dicuntur arenæ metallicæ, quando pilis, vel mortariis venæ contunduntur. Libav. S.A. Ch. l. 4. c. 3.

SABURRATIO, idem quod *Arenatio*, de quo supra *in Ar*.

SACCELIZO, *Saccizo*, σακκελίζω, σακκίζω, significat *saccare*, i. e. per *saccum* colare. Frequens apud Gal. teste Gorr. Hinc *vinum saccatum*, legitur apud Keuch. in not. ad Sammonic. p. 110 & Scrib. nu. 122. Jung. Rhod. in not. ad h. l. Gr. οἶνος σακκίας, vel δινλιστμῶ. Hinc & *saccus vinarius* dictus est ὑλιστὴρ, item σάκκος, ibid. *Urina* quoque dicitur *humor* corporis *saccatus*, Keuch. dict. loc.

SACCHAR, *Saccharum*, σάκχαρ, σάκχαρον, est succus dulcissimus, in arundinibus concretus, candidus, & salis modo dentibus fragilis. Ex hodiernis nonnullorum principiis, particulis diversis, præsertim viscoso-ramosis, & terrestribus constans, aquosæ enim mediante arte separantur. Jung. Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 24. p. 188. seq. Vocatur & quibusdam *Mel arundinaceum*, vel *Calaminum*. De ejus parandi, & coquendi ratione legi poterunt scriptores exoticarum rerum, & inter hos, e recentissimis, qui collegit ex aliis, Erasm. Francisci, in Hort. Ind. Orient. & Occid. P. I. p. 261. seq. plurimis. De ejus vero virtutibus legantur Diosc. l. 2. c. 104. Schrod. l. 4. cl. 4. n. 400. F. Hofm. in Cl. ad h l. J. Alex. l. 118. Sal. c. 14. Bruyer. de re cibar. l. 10. c. 8. Lang. l. 1. ep. 64 & l. 2. ep. 21. Rol. O. & M. M. Sp. l. 8. f. 1. c. 1. *Saccharum Candum*, rectius *Cantum*, κάντον, a κάντος, i. e. *Angulus*, monente Lind. Ex. X. §. 16. dicitur depuratum, & crystallisatum, h. e. concretum in angulares crystallos. *Saccharum Tabarzet*, Parac. quid dicatur, vide *Tabazert*. Alias & *saccharum* a Chymicis tribuitur aliis arte paratis salibus; v. gr. *saccharum saturni*, sive sal Plumi: *Saccharum Aluminis*. Videantur scripta Chymicor. Schrod. l. 3. c. 13. & 24 &c.

SACCHARINUS, dicitur de eo, quod dulcedinem sacchari obtinet: ita legitur *saliva saccharina* in peculiari observatione, quam notavit Bonett. Med. Septentr. l. 2. f. 3. c. 1. p. 319.

† SACCITOMINUM VINUM, Saccis lineis percolatum, ut frangantur ipsius vires, & a recrementis liberetur.

SACCITOMINUM, dicitur Codronchio *vinum saccatum*, sive sacco percolatum, teste Rhod. d. l.

* SACCUS, *Sacculus*, σάκκος, μάρσιππον, quid proprie significet, etiam pueris in trivio notum est. *Saccorum* usus varius in Medicina, ad receptionem, colationem, fotum, & alia. Videatur Gal. c. 6. in l 6. Epid. t. 5. Vveker. A.G l. 1. c. 50. l. 4. c. 13. Morell. de form rem. l. 1. f. 1. c. 13. Schrod. l. 2. c. 78. *Sacculi* pro vinis medicatis vocantur & *Noduli*, de quo vocab. in N. Transfertur & ad partes corporis, qua f. n. qua p. n. per similitudinem *sacci* formam referentes. Ita apud Barthol. de *sacculis* pinguibus a Malpighio observatis legi poterit l. 1. Anat. c. 3. p. 30. & de Diaphragmatis procidentia, instar *sacci*, apud Bonett. in Sepulchreto, vel Anatom. Pract. l. 4 f. 1. obs. 36. Schol. p. 1448. *Saccum* quoque vocatum a quibusdam fuisse Cæcum intestinum, notavit Castellus. Receptaculum etiam Chyli commune, ad quod venæ lacteæ per Mensenterium dispersæ tanquam ad centrum concurrunt. *Saccus lacteus* vocatur Hornio in Microcosmo, teste Barth. l. 1. Annot. c. 12. p. 104. & Pericardium *Sacculus cordis*.

* SACER, ἱερὸς, vide *Hieros*.

SACRANUS *color*, i. e. *Color purpureus*. Joh. Lex. Chym. l. 9.

SACRES, dicebantur idem, qui *Nefrendes*, h. e. Porcelli decem circiter dierum, ad sacrificia olim idonei. Lang. l. 1. ep. 61.

SACROLUMBUS, nomen Musculi inter proprios Thoracis posticam partem occupantes siti; de cujus usu non conveniunt Anatomici. Barth. l. 4. An. c. 4 p. 566.

SACTIM, est *Vitriolum*. Rul. in Lex.

SADIR, id est *Scoria*. Ruland. in Lexic. & Johns.

SÆPÆ, dicuntur *pustulæ magnæ*, ab erodendo dictæ: inde rectius σῆπαι, *sepæ* fortassis scriberentur. Mentio fit earum apud Foes. l. 6. c. 40. Schol.

SAFFATUM, est *species Salis*. Joh. in Lex.

SAFFUSPANIS, Paracelso dicitur *panis S. Johannis*, medeturque orexi p. n. in Schol. ad lib. de Tart. pertinentibus.

SAGA, idem quod *Præstigiatrix*, dicitur, quæ hominibus nocet virtute diabolica; quamvis etiam sub prætextu juvandi velint tales fœminæ commodare. Helmontius de his concedit, Sathanæ esse organa, nihilominus operari virtute naturali, tr. Recepta Injecta, & tr. de Injectis Materialibus.

SAGACITAS, ἀγχίνοια, in genere dicitur bona quædam conjectura, & investigatio, quæ cum recta ratione fit. Diet. Jatr. pag. 55. Nec male Helmont. vocavit filiam judicii, atq; discursus, tr. Mentis complementum, n 4. In Medico vero debet potissimum esse duplex: Altera est *vera sagacia*, (verbis Linden. Ex XIV. §. 141.) quæ auxilium adinvenit ex certa notitia Indicantis, sive ejus, quod curandum est, additione, ac detractione. Altera vero consistit in *accurata præ-*

præsagitione, qua præ omnibus aliis excellit, & admirabilis fuit Hipp. teste Lind. Ex. XVI. §. 163. Parac. vero *sagacem adeptam Philosophiam*, h. e. supra naturalem, Astronomicam, Magicam, ceu partim fictitiam, partim superstitiosam, missam facimus.

Sagadenon, σαγαδηνόν, nomen *Opobalsami*, a loco, in quo plurimum, & optimum provenit, cunctis aliis melius, quod in Palæstinæ prædiis colligitur; ut annotavit Gal. l. 1. de Antidot. c. 4 & ex hoc Gorr.

Sagani, dicuntur Spiritus quatuor Elementorum. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Parac. vero *sagaras* vocat, l. Meteoror. c. 4.

Sagapenum, σαγάπηνον, succus est ferulacei fruticis, nascentis in Media. Laudatur translucidum foris, colore rufo, & cum frangitur, intus candido, odore medio inter Laserpitii succum, & Galbanum. Gorr. Hujus historiam, & usum vide apud Galen. lib. 8. de S. Fac. §. h. tit. Diosc. l. 3. c. 95. C. Hof. l. 1. Offic. c. 31. qui inter purgantia retulit. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 401. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rhod. ad Scrib. nu. 69. Vocatur & *serapinum*.

Sagda, vel *Sagdo*, gemma est coloris prassii, secundum Albert. Solin. & Plin. l. 37. c. 10. attrahit lignum, ut *Gagates* paleas; imo ita fortiter adhæret ligno, ut avelli non possit, nisi abscindatur. Reperitur ad naves tabulis fortiter affixa. Rul. & Johns. in Lex.

Sagimen vitri, i. e. *Sal vitri*, vel *sal alkali*, Rul. & Johns.

Saginatio, σίτιξις, σίτισις, πάχυνσις, idem quod Pastio brutorum, sed cum crassitie corporis, *Sagina*, cochlearum olim fuit urtica, cum furfure, teste Sam. c. 28. Vide Keuch. p. 201.

Sagitta, βέλος, idem quod *Jaculum*, *Telum*: pertinet ad Medicinam, quatenus est caussa morborum externorum, v. gr. vulnerum, & si veneno infectum fuerit, etiam malignorum internorum. Confer ad Lin. Sel. Med. Exerc. IV. §. 50. C. Rejes Camp. El. q. 63. nu. 44. Ad Chirurgiam in specie pertinet Extractio congrua *sagittarum*; ad quod artificium opus esse cognitione Anatomica partium corporis humani, testatur Galen. l. 17. de U. P. c. 2. fin. Jung. Forest. l. 6. Chirurg. Obs. 9. ut Paræus, aliique Chirurgi.

* Sagittalis, ὀβελιαῖος. Vide *Obelæa*.

Sagzenea, nomen medicamenti, quod ex Avicenna commendatur ad Matricis ventositatem, a Valesco de Taranta in Philon. Pharmac. l. 5. c. 13. Est duplex, *Magna*, & *minor*; & utraque valere dicitur contra affectiones frigidas stomachi, intestinorum, uteri. Describuntur ab Avic. l. 5. summ. 1. tract. 1.

* Sahafatum, apud Avicenn. & Plin. *manantia capitis ulcera* nominantur, quæ Gr. ἀχῶρες, & κηρία, Haliaabbas *tineam*, sub quo & ficus, & ψυδράκια, & ἐξανθήματα collocavit, nominant. Castellus Vvalther. in Sylva medica vocat *sahaphati*, p. 1328.

Sahana, idem quod *vigiliæ nimiæ* p. n. vel *Pervigilium*. Valesc. de Tarant. Philon. Pharm. l. 1. c. 1. For. l. 10. obs. 35. Schol.

Saic, est *argentum vivum*. Joh. l. 1.

Saire, idem quod *Essere*, h. e. *pustula livens*, For. l. 1. Chir. obs. 15. Schol.

Sal, ἅλς. Vide *Hals*.

Salacitas, ἀφροδισιασμὸς, ἀσέλγεια, proprie significat cupiditatem ad rem Veneream; idemque quod *Libido*, notat. Vide *Libido*. *Salax* dicitur ἀφροδισιαστικὸς, Gal. l. 2. de Temp. c. 6. *Salacitatem* plerunque in sexu masculo comitatur *Priapismus*, vel *satyriasis*, de quibus suo loco. Unde & conjunxit Vvalter. in Sylv. Medica.

Sal alkali, idem quod *Alkali*: de quo supra.

Salamandra, σαλαμάνδρα, proprie nomen est animalis quadrupedis, e genere lacertarum; cujus historiam, cum usu, & noxa, prolixe tradidit Aldr. l. 1. de quadr. dig. Ovipar. c. 8. (quamvis sint, qui velint potius ad vivipara referre) Jung. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 113. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Multa quoque ex variis Authoribus de *salamandræ* historia collegit Cl. Dn. Mollerus, Collega, & Affinis noster honorandus: in pecul. disquisitione de *salamandra*; quam uti publice in hoc Lyceo cum applausu defendit, ita eandem adauctam non ita pridem edidit Nob. & Ex. C. J. P. Vvurfba Medicus Norimb. & S. R. I. Nat. Curios. Collega Hermes II. dictus, Affinis & Fautor noster colendus. Meminit hujus Animalis Gal. l. 5. de S. Fac. c. 6. & alibi. Legatur & Lang. l. 2 ep. 4 Chiocc. Mus. Calc. sect. 6. p. 676. Quod *salamandra* nullis sit obnoxia flammis, uti Serenus Sammonicus in Medic. materia tradidit c. 8. & confirmatur Th. Chym. Vol. V. p. 400. id cum grano salis accipiendum. Resistere quidem potest ad spatium igni, sua nimia frigiditate; interim comburi quoque posse, testantur per experientiam varii Medici Veteres, & Recentiores. Ex hac opinione, quod ignis vim eludat, *salamandræ capilli* dicta sunt filamenta, vel capillamenta lapidis Amianti, quæ & *linum Asbestinum*, sive *incombustibile* vocantur. Lang. lib. 1. ep. 66. *Salamandræ* coctæ innoxie devoratæ mentio fit in Ephem. N. Cur. A. II. Obs. 206. Improprie, & ænigmatice Spagyricis vocab. *Salamandræ* tribuitur *Terræ rubræ*, vel *sulphuri Solis*; vel substantiæ per Mercurii sublimationem purificatam, quæ ad condensationem, vel fixatio-

nem pervenerit; ita ut in igne, more *salamandræ*, perdurare possit. Aldr. d. l. Quæ posterior significatio etiam legitur in Th. Chym. Vol. VI. p. 148. quod per conjunctionem Mercurii, ceu Animæ mundi, & Solis, vel Auri vulgaris resultet, & nascatur vera *salamandra*, & *filius Solis*; qui cum totus ignis sit, in uno momento omnem impuritatem imperfectorum metallorum, super quæ projicitur, consumit, & in ipso tempore substantiam mercurialem, quæ in imperfectis metallis est, in argentum, & aurum coquit.

SALAMANDRI, vocantur Paracelf. Spiritus ignem inhabitantes, vel ignei homines. Dorn. & Joh. Lex. ex Paracelf. Philosophiæ tract. 5. Hic etiam meminit *salamandrinæ Essentiæ*, h. e. igneæ; quam & *Melusinicum Ares* appellat, l. 4. de vit. long. c. 6.

SALAMITAS, vocatur Parac. *Procus Sagarum*, Meteoron igneum dæmoniacum, quod vulgo *Draco volans* appellari solet, l. 1. de Meteoris.

SALAPPA, pro *Gialappa*, legitur apud Chiocc. Muf. Calc. sect. 5. p. 584.

SALCA ELÆON, σαλκᾶ ἔλαιον, i. e. *Salcæ oleum*, quod fuit olei aromatici conditura pretiosa, apud Ætium, l. 1. & ult. citante Gorr.

SALDATURA, dicitur *stannum*, quo artifices utuntur ad ferrum inandum, & obtinendum vasa, lucernas, & similia. Fallop. de metallis fossil. c. 22. Tom. I. Oper. p. 322.

SALDINI, idem quod *salamandri*, homines, quos influentia ignis sustentat, & ex elemento ignis nutriuntur: uti fuit illa gentilis mulier, nomine *Zifer*, quæ statim atque infirmabatur, sese in ignem conjiciens reficiebatur, & convalescebat, in eo sedens, gaudensque tanquam in aliquo balneo. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Videtur tamen Parac. aliquam distinctionem fecisse in *saldinos*, & *salamandros*, l. 5. de vit. long. c. 2. in fin.

SALEBROT, vel *sal lambrot*, h. e. *Sal acutum*. Rul. & Joh.

SALEFUR, i. e. *Crocus hortensis*. Iidem.

SALEVO, σαλεύω, id est *fluctuo*, in hanc, & illam partem vergo, & vacillo. Dicitur ab Hip. de his, quibus utrumque femur excidit, quique corpus in hanc, & illam partem jactant, & agitant, 3. de artic. 1. t. 95. Improprie de animi incertitudine accipi solet. Vide Foef. Oec. p. 557. seq.

SALIA VIRGULA, vocatur geminus bacillus, quo indagare solent Metallurgi exhalationes metallicas, quas vernacule *Mitterung* appellant. Fr. Basil. Valent. l. 2. Ult. Test. c. 24.

SALICIUM, est affectus quidam externus ad curam Cosmeticam pertinens; quamvis quid proprie sit, non constet. Legitur vero apud Joh. Stephan. Cosmet. Oper. p. 462.

SALINACIDUM, ὀξάλμυρον, vel ἁλμυρὸν, dicitur de mixto sapore ex salino, & acido; cui opponitur ὀξύγλυκον, *Dulcacidum*. Keuchen. ad Sam. p. 126. seq.

† SALINATORES, & Salitores, qui funus condiebant. Pet. Bellonius cap. 5. de funere medicato.

SALITURA, ἅλεσις, vocatur species conditura, quæ fit sale; de qua legatur Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 9. & Vveker. Ant. Gen. l. 2. c. 20.

SALIVA, σίαλος, σίελος, & in neutro σίαλον, σίελον, Dieter. num. 738. communiter accipitur indiscriminatim pro *sputo*, de quo supra in *Ptyelon*. Proprie vero hoc nomine venit humor quidam tenuior aquosus, vel lymphaticus, albicans, in glandulis maxillaribus segregatus, & per ductus salivales ad glandulas oris anteriores delatus, & inde per intervalla profluens, pro diverso modo considerandi, vel inter excreta, vel inter retenta referendus, ut gustationi, masticationi, deglutitioni, sermoni, & in ventriculo fermentationi inserviret: cujus ulteriorem historiam, & usum vide apud Vvarthon. Adenogr. c. 21. Stenon. de Musc. & Glandul. Barthol. l. 2. Anat. 11. Bonetum Anat. Pract. l. 1. f. 21. obs. 16. p. 358. seq. & l. 4. f. 2. obs. 6. p. 1529. Helmont. negavit *salivam* a sanguine sequestrari, tr. Latex Humor. n. 24. 25. *Salivæ* virtutes medicas tradidit Gal. l. 10. de Simpl. fac. §. *Sialos*. In specie venenis, & venenatis animalibus resistere, legitur apud Rhod. ad Scrib. q. 164. Rejes C. El. q. 24. n. 10. Aliquando & caussam fieri contagii, recentissimæ Medicorum Observationes confirmarunt. Porro Græcum vocab. σίαλος etiam denotare *pinguedinem*, patet ex Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 83. unde & σιαλώδεα, *pinguia* eidem significant, l. 1. de Sterilib. IIX. 28. Jung. Foef. Oec. p. 564.

SALIVALIBUS, epitheton speciale nonnullorum vasorum Lymphaticorum noviter ab Anatomicis inventorum, *Ductus salivales* dictorum; unde etiam alius horum Ductus Vvarthonianus, alius Stenonianus &c. dicitur. Novissime publicavit D. Caspar Bartholin. Observationem de *Ductu salivali* hactenus nondum descripto, Hafniæ, 1684.

SALIVATIO, σιαλισμὸς, duplicem habet significationem. Unam Pathologicam, qua notat symptoma excernendi p. n. aucti, quando saliva plus æquo per os excernitur, ob viarum laxitatem, & copiam serositatum aquearum ad glandulas collectarum; de quo symptomate legatur Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 4. Ægin. l. 3. c. 37. Vide *Sialochos*. Alteram Therapeuticam, qua

qua significat remedii genus, quando virtute alicujus medicamenti *salivæ* affluxus ad os promovetur. Inter quæ medicamenta propterea Pyrethrum *Herba salivaris* dicitur, teste Rhodio ad Scribon. p. 39. In primis cura per salivationem inunctione Mercurii, in lue Gallica, a nonnullis laudari solet; quamvis periculo rem non carere, monuerit Hildan. præsertim in Arthriticis, Cent. IV. Obs. 82. & C. V. O. 92. Alias *salivatio* quoque laudatur certissimum Plicæ remedium, in Ephem. N. Cur. A. H. Obs. 52. Schol. De ejus caussa, & aliis mediis vide & Libav. S. A. Ch. lib. 4. cap. 25. & T. II. Oper. p. 162. ubi vitiose per y syalismus scribitur.

† SALIVATIONES, Cœl. Aurel. alias extenuationes. Mercurialis Tom. 3. Consil. 6.

† SALIX AMERICANA, Vitex. Guil. Gratarol. de conservanda literator. valetudine.

SALLENA, species est *salis petræ*. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Chym.

SALMERINUS, nomen piscis, qui *salmunculus fluviatilis* dici posset, ad differentiam *salmonum*. Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 4. Aldr. l. 8. de pisc. c. 11. *Salmo* caret Græco nomine proprio. Dicitur piscis marinus, juxta tamen fluviorum majorum ostia sæpenumero occurrens, utpote dulcibus gaudens etiam aquis, & in fluvios transiens: historiam cum usu vide apud Aldr. d. l. 4. de pisc. c. 1. J. Alex. d. l. c. 1. Rolfink. O. & M. M. Spec. l. 14. sect. 1. cap. 13. ejus laudes in cibis suspectas reddidit ex Gesnero, ob crassius, & viscosius nutrimentum.

SALNITRUM, idem quod *Nitrum*: de quo supra C. Hof. C. in Gal. LL. de U. P. n. 366.

SALOME, σαλώμη, nomen *Emplastri melini*, apud Gal. 2. de C. M. P. G. c. 7.

SALPA, σάλπη, piscis vocatur vilissimus, lacustris, & marinus, stercore, & alga vescens; unde & σκατοφάγος dicitur; cujus descriptio, cum usu in cibis, habetur apud Aldr. l. 2. de pisc. c. 21. (al. & *sarpa* dicitur) Jul. Alex. lib. 14. Sal. cap. 10. fin.

SALPETRA, idem quod *Nitrum*, præsertim artis industria paratum. Lang. l. 2. ep. 32.

SALSAMENTUM, τάριχος, vocatur omne id, quod sale conditum est, proprie quidem piscium, & præsertim *Thunnorum carnes sale conditæ*, & asservatæ; uti patet ex Hipp. l. de int. aff. XXIIX. 17. XXXIII. 24. 32. Plura loca e Gal. quoque vide apud Foes. Oec. p. 612. De *salsamentis* etiam plura lege apud Jul. Alex. lib. 15. Sal. c. 9. & 10.

SALSATURA, vocatur in opere Lapidis Philosophici *Dealbatio*, in Th. Chym. Vol. V. pag. 206.

SALSEDO, ἅλμη, proprie salsum saporem alicujus rei significat. Gr. vero vocabulum plerunque de *Muria* accipitur. Vide *Halme*. *Salsedinem* caussam dispositionis sanguineæ posuit Parac. Paramir. tr. 2. c. 10.

SALSEDO MURORUM, est *sal petræ*. Johns. Lex. l. 1.

SALSUGO, ἅλμη, idem quod *Muria*, sive liquor salsus, quo carnes, vel aliæ res condiuntur, & asservantur. Vide *Halme*. Rhod. in Lex. Scr. p. 412. Ita homines *salsuginosi* dicuntur, quorum in sanguine ichor *salsuginosus* peccat, quibus recte commendantur liquida moderate calida. P. M. de Caldeira Tom. II. Oper. p. 49.

* SALSUS, ἁλμυρὸς, est species saporis, cujus natura ex sale gustato optime innotescit. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 8. *Salsa* est *Argilla*. Johns. Lex. l. 1. *Salsum* simpliciter, vel cum epitheto, *Græcum* olim dicebatur *vinum*, cui aqua marina admixta fuit. Lind. Ex. X. §. 63. *Sal salsum*, quale & commune culinare est, materialiter constare ex acido quodam universali concentrato cum aqua alcalina, hodieque unanimiter docent, & demonstrare conantur Chymici. Dicitur & *Enixum*; cujus exemplum etiam datur Tartarus Vitriolatus.

SALTABRI, idem quod *Sal alembrot*. Rul. in Lex.

SALTATIO, χορεία, ὄρχησις. Vide *Chorea*.

* SALTUS, παλμὸς, idem quod *Jectigatio*, *Palpitatio*. Vide *Palmos*. Alias & *saltus* dicitur πήδησις, πήδημα, estque motus violentus pedum, quando totum corpus, mediante celeri pedum, vel amborum, vel alterutrius, elevatione violenta extollitur, & promovetur. Hinc & *saltici* dicebantur gymnastæ, qui *saltus* pernicitate certarunt. Diet. Jat. p. 103.

* SALVATELLA VENA, est ramus venæ axillaris media, percurrens inter medium digitum manus, & auricularem. Gal. l. 3. An. adm. c. 5. & l. de Anat. viv. Arab. dicitur *siele*; estque surculus rami externi Venæ Cephalicæ brachii, per externam carpi superficiem excurrens, & inter digitum annularem, & minimum pergens. Barthol. libell. I. Anat. cap. 7. Controversiam illam, Num sectio hujus venæ peculiariter faciat contra Melancholiam, & affectus lienis, nec ne? in medio relinquemus, propter experientiam fallacem, & propterea judicium difficile. *Salvatellam* quoque dici Cephalicam, inter pollicem, & indicem sitam, ex Mundino docet Barthol. d. l. circa fin.

* SALUBRIS, ὑγιεινὸς, idem quod *sanus*, vel *sanabilis*. Vide *Hygieinos*. Aliquando & effectivam habet significationem. Gal. lib. de sectis ad eos, qui introducuntur, c. 1. *Salubria* de

antiquis dicta, quæ & præsentem sanitatem conservant, & collapsam redintegrant. Lind. Ex. X. §. 117. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 2. de Al. fac. c. 70. fin.

SALVS, ὑγεία, idem quod *Sanitas*. Vide *Hygieia*. Dicitur & Gr. σωτηρία, Gal. l. 11. M. M. c. 9. Ubi desperata omnino *salus*, frustraneum foret exponere calumniis vulgi remedia, quæ multis fuere usui. *Salus* dubia certa desperatione potior. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 4. s. 1. c. 32.

SALUTARIS, σωτήριος, idem quod *salubris*. Diet. n 814. Morbus *salutaris* dicitur, qui potest curari. Hipp. 7. aph. 37.

SALUTATIO, *Salutator*, ἀσπασμὸς, ἀσπαζόμενος, quid significet extra quoque forum Medicum innotescere potest. Licet vero *salutandi* ritus merito laudetur, Lind. Ex. IX. §. 23. non sine ratione tamen Gal. exprobravit eorum Medicorum antiquorum morem, qui matutinas horas triverunt *salutationibus* circumeundo, l. 1. M. M. c. 1. & ult. *Salutatores* quoq; olim dicti sunt, præsertim apud Hispanos, *Præstigiatores*, qui Italis *S. Catharinæ alumni* vocantur, & gloriantur, se plurimos posse solo contactu, & afflatu morbos curare; de quorum fraudibus legatur C. Rejes C. El. q. 24. n. 10. seqq.

SALZ, *Sulz*, vel *selenippum*, est *salsugo*, vel muria salis, ex sale resoluto, frigore, vel humiditate penuarii, vel cellæ vinariæ. Johns. in Lex.

SAMECH, *Samach*, idem est Paracelso, quod *Tartarus*, vel *sal Tartari*, remedium omnium vulnerum. Dorn. Rul. & Johns. Meminit vero Paracels. hujus vocabuli Fragm. Med. ad To. III. referend. capit. de febb. hepatis, & Archidox. lib. 9. §. Remed. in vulnus. Et Helmontius vocat *Arcanum Samech*. tr. Progymnasma Meteori, n. 27. Descriptionem *Balsami Samech Paracelsi* vide in Morley. Collect. Ch. Leid. c. 469.

SAMEN, i. e. *Hordeum*, vel *ordeum*. Rul. & Johns.

SAMIES, terminus Paracels. obscurus, denotans effectum aeris arcanum; quemadmodum effectus Terræ arcanus *Thronus* vocatur, Philos. ad Athen. l. 2. text. 13.

SAMIOS, σάμιος, epitheton *Terræ argillaceæ*, a loco natali; cujus terræ duæ sunt species: una, quæ simpliciter *Terra Samia* dicitur: altera vero, quæ ἀστὴρ vocatur, crustacea, & cotis modo prætensa, glutinosior, & magis emplastica. De *terræ Samiæ* virtutibus legatur Gal. l. 9. de S. Fac. Dios. l. 5. c. 172. In hac terra invenitur & *lapis Samius*, λίθος σάμιος, candidus, subdurus, adstringendi, & refrigerandi virtute pollens. Hoc utuntur aurifices in poliendo auro, ut resplendeat. Diosc. d. l. c. 173. Chiocc. Mus. Calceol. s. 3. p. 386. seq.

SAMPSYCHINON, σαμψύχινον, epitheton *Olei*, & *Unguenti*, a planta *Sampsucho*, quæ *Amaracus*, & *Majorana* alias vocatur. Gorr.

SANATIO, ἴασις, θεραπεία, idem quod *Medela*, *Curatio*. Vide *Cura*.

SANCTUS, ἅγιος, ἱερὸς, idem quod *Sacer*. Attribuitur communiter *ligno Guajaco*, quod propterea nonnulli ἁγιόξυλον, i. e. *Lignum Sanctum* vocarunt. Ita & Paracels. inter remedia contra amentiam refert *Appropriatum sanctum*, *Oleum Sanctum*, Tract. II. de morb. ament. c. 4. fin. Ceterum idem Parac. *Sanctis* etiam demortuis singularem virtutem corpora sanandi tribuisse, legitur passim in scriptis suis Paramiri; quamvis eorum invocationem rejecerit, ceu non Christianam: quæ cum sint extra Medicinæ limites, merito missa facimus.

SANDALION, σανδάλιον, nomen *laquei*, descripti ab Oribasio, quem ipse τῷ χιαστῷ, laqueo implicat; ut videre datur l. de laqueis, allegante Gorr.

SANDARACA, σανδαράκη, *Sandaracha*, æquivocum est. Primum significat, juxta Gorr. materiam duritie ceræ proximam, quam apes recondunt; estque dum operantur, earum cibus, amari saporis, qui sæpe invenitur in favorum inanitatibus sepositus. Gigni dicitur rore verno. Dicitur alias *Cerinthus*, κήρινθος. Jung. Aldr. l. 1. de Insect. c. 1. p. 83. ed. Bonon. Deinde Arabibus dicitur *Sandaracha* Gummi Juniperinum, sive *Vernix*. Rul. Johns. Schrod. l. 3. c. 27. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. qui merito nomen hoc improbat, & ab eo abstinendum monet, imitatus J. Alex. l. 10. Sal. c. 16. Denique *Sandaracha* usitatissime dicitur succus quidam concretus terreus, quodammodo ustus, & friabilis, arsenicalem naturam, & vires obtinens, in metallis fere iisdem, ubi Arsenicum, vel Auripigmentum occurrit, proveniens. Unde & *Arsenicum rubrum* vocatur. De cujus viribus Gal. l. 9. de S. F. Diosc. l. 5. c. 122. Schrod. & Hofm. dd. ll. Chiocc. Mus. Calc. sect. IV. p. 473.

SANDYX, σάνδυξ, est *Cerussa usta*, donec rufa, & similis Sandaracæ evaserit. Gorr. ex Dioscor. l. 5. c. 103. Facultatibus respondet *Cerussæ*. Gal. d. l.

SANDIX, *Terra rubra*: *Paulus Philosophicus*: item *Auripigmentum rubrum*. Rul. & Johns. Vocatur & *Syricon*. Vide infra SY.

* SANGVIFICATIO, αἱμάτωσις. Vide *Hæmatosis*, *Hæma*.

* SANGVIFLVVS, αἱμόῤῥοος. Vide *Hæmorrhus*.

SANGVISVCA, i. e. *filtrum*, colum. Ruland. Johns.

SANGVICVLVM, αἱματιὰ, αἱμάτιον. Vide *Hæmatia*.

SAN-

SANGVINALIS, αἱματίτης, epitheton *Lapidis*; Vide *Hæmatites*.

* SANGVINARIVS, ἔναιμος. Vide *Enæmos*.

* SANGVINEVS, αἱματικὸς, vel dicitur de partibus, quæ primum credebantur constitutæ e sanguine, Lind. Ex. XIII. §. 446. Vel in specie, *dexter cordis ventriculus* ita dictus fuit; quia e vena cava, mediante auricula dextra, omnem refluum sanguinem accipit, & iterum per arteriam pulmonalem in pulmonem distribuit; ad differentiam sinistri, quem *spirituosum* nominarunt, ex præconcepta opinione erronea, solum, aut maxima ex parte spiritum vitalem in illo produci, & per arteriam magnam in totum corpus distribui. Gal. l. 6. de U. P. c. 7. Vel dicitur de *abundantia Sanguinis* in corpore, qua sec. qua p. nat. Vide *Plethora*. *Sanguinea* quoque Rul. dicitur *Salnitrum*, in Lex.

SANGVINIOLVM, vocatur Paracelf. in urina signum futuræ exulcerationis, & apostematis, l. 1. de morb. ex Tart. tract. 5. c. 1.

SANGVIPVRGIVM, vocatur a quibusdam ipsa *Febris benigna*, quia per talem effervescentiam sanguis a portionibus fuliginosis depuratur. Franc. Pien. de Febr. part. gen. c. 1. p. 4.

† SANGVIS conturbatæ humiditatis, ichoroides, & excrementosus. Campolong. de Variol. c. 19.

* SANGVIS, αἷμα. Vide *Hæma*.

SANGVISVGA, βδέλλα, idem quod *Hirudo*: de quo vide supra in HI.

SANGVISVGVM, quoque barbaris medendi magistris dictum fuisse affectum cordis, quando sanguis in eo nimium cumulatus fuit, testatur Bonett. Anat. Pract. l. 2. s. 1. obs. 91. Schol.

* SANIES, ἰχώρ. Vide *Ichor*. Helm. dicit, esse productum seminum, vel radicum ulceris, tr. Scabies, & Ulcera Scholar. n. 17.

SANIODES, σανιώδης, vel σανιγώδης, Gal. dicitur, cui thorax, tabulæ ritu, angustatus est, l. 2. de Temp. c. 6. Derivatur ἀπὸ τῆς σανίδος, quod *asserem*, sive tabulam significat. Obiter hic notandus error Scapulæ in Lex. qui σανιδώδης dici vult eos, quibus scapulæ instar alarum protuberant: quæ explicatio plane contraria est Galeno, & confundit ἀκρίβειαν vocabuli πτερυγώδην. Hoc enim usurpatur de iis, quibus scapulæ instar alarum protuberant. Verum τοῖς σανιδώδεσι thorax cum scapulis compressus, & coarctatus est.

* SANITAS, *Sanus*, ὑγίεια, ὑγιεινὸς, ὑγιής. Vide *Hygieia*. *Sanitas* triplex corporis, & Mentis: *Jovis Virtus*: *Lunæ potentia*: *Solis Miraculum*: legatur in Th. Ch. Vol. I. pag. 454.

SANNION, σαννίον, denotat *caudam*, *membrum virile*, παρὰ τῦ σαίνω, i. e. quatio. Rolf. de Part. genit. P. c. 43.

SANTERNA, dicitur ærugo scolecia, cum urina pueri refecta ad auri glutina; unde in chrysocollas recipitur. Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 23. Unde & *santerna* factitia *Chrysocolla*, sive *Borax* vocatur Fallop. de metallis fossil. c. 31. Tom. I. Oper. p. 374.

* SAPA, σίραιον, ἕψημα, est *mustum coctum* ad tertias, vel dimidias. Vide *Defrutum*. Adde Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. Vocatur & *Apothermus*. Potest etiam ad omnes succos per coctionem inspissatos extendi, qui alias *Rob* dicuntur. Vveker. A. G. l. 1. c. 13. Vide *Rob*. Legitur Gr. vocab. σίραιον, etiam apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XCI. 53. & apud Ægin. l. 3. c. 28. ubi decoctum caricarum significat. Plura vide apud Lind. Ex. X. §. 39. seq. Foes. p. 567.

SAPERDA, σαπέρδη, nomen piscis est; & pro opsonio sumitur, apud Hip. l. de int. aff. XXIIX. 17. Foes. p. 558.

SAPHATA, Parac. dicuntur *squamæ* pilis adhærentes, & parum rubent; & idem sunt in forma, ac *tinea*, nisi quod tineæ sint albæ, l. de ulcer. & apostem. c. 87.

* SAPHENA, est nomen venæ, quæ desuper ad partem cruris interiorem descendit, & descendendo occultatur, donec partem super malleolum interiorem attingere incipiat. Castell. Dicitur alias σφυρίτις φλὲψ, *vena malleoli*, & describitur a Barthol. libell. 1. Anat. cap. 9. Vide *Malleolus*. An peculiarem habeat prærogativam in obstructione mensium præ aliis venarum in pede sectionibus, merito hodieque ex Anatomicis principiis dubitatur. Febris ex oppilatione *saphenæ* meminit Paracelf. l. 2. de Tart. tr. 3. c. 4.

† SAPIENTIÆ MORBVS, Plin. lib. 7. c. 15. id est Phrenitis. Salmas. in Solin. 37.

SAPIENTIA, σοφία, quid in genere significet, ex aliis quoque Lexicis trivialibus notum est: de qua Lind. Ex. II. §. 8. *Sapientia medica* in quo consistat, docuit eleganter. Idem Exerc. III. §. 19. seq. videlicet in devota invocatione Dei, recta notitia morbi, inventione remediorum, & horum commoda administratione. Jung. & Ex. II. § 4. seq. An ad Medicos quoque pertinet illud Scaligeri: Vera *sapientia* est, nolle nimium sapere? Exerc. 307. Paracelf. summum, ac primum librum totius Medicinæ vocavit *sapientiam*, ut aliquis sciat certo, non vero opinetur, Labyrinth. Medic. c. 1. princ. Græc. σοφία ipsam quoque *Artem* significare, scripsit Erotian. Onomast. pag. 102. a *Sapiens*, σοφὸς, recte dicitur, cui memoria non solum est viva bibliotheca, ingenium perspicacissimum, judicium solidum, atque incorruptum, sed etiam qui labore, & exercitatione has Naturæ dotes

extulit, & ad maturitatem plenam perduxit. Lind. Ex. V. §. 12. Vide *Philosophia*. Quæ Paracelsistæ de *sophia adepta* jactitant, tanquam figmenta missa facimus. A Chirurgis plantæ quoque vulnerariæ vocantur *sophiæ*, non solum *Consolida aurea*, sive a floribus, sive a virtute ita dicta, Illyricis, & Liburnis familiarissima, cujus folium si ore masticetur, labia contrahit, & si super caulem adhuc existens laceratur, per seipsam consolidatur, nobilissima dulcedine pollet, ac balsamo. Dorn. & Rul. & Johns. sed etiam alia *Thalictri species*; uti patet ex Adversariis Lobelii, & Pinace Bauhini.

Sapo, σάπων, σμῆγμα, quid sit, etiam tonsoribus, & pueris notum est. Gallorum inventum esse, scripsit Gorræus ex Plinio: verum meminit & Gal. *saponis*; & refert inter abstergentia potentissima, l. 8. M. M. c. 4. circa fin. & alibi. Simplicissima compositio est ex sebo, cinere, & sale. Qui apud Venetos paratur, primas hodieque tenet. Sed prostant & aliæ compositiones odoratorum *saponum*; de quibus Schr. l. 2. c. 80. ex antiquioribus Æt. l. 6. c. 54. Ægin. l. 7. c. 13. citante Gorr. Ex recentioribus etiam de *Sapone*, & ejus usu Pharmaceutico-Chym. scripsit Junken. Chymiæ Exp. Cur. P. I. s. 2. c. 10. p. 143. seq. *Sapo sapientiæ*, dicitur sal *commune præparatum*. Dorn. Rul. & Johns. *Smegma* idem etiam est, quod *sapo*.

* Sapor, χυμὸς, dicitur qualitas illa, quæ gustu percipitur; cujus plurimas esse differentias, docuit Gal. l. 1. de S. Fac. c. 36. Enumeravit quoque illas Schrod. l. 3. c. 34. Vveker. Ant. Gen. l. 4. c. 4. Quod vero in his, & aliis *saporum* differentiis & ortus morborum, & curationes unice consistant, uti scripsit Joh. Lex. Chym. l. 2. authoritate nixus Hipp. l. de vet. med. XXIV. illud cum grano salis intelligendum arbitror; cum hæ *saporum* differentiæ saltem signa sint diversarum virtutum, & facultatum medicamentosarum, & morbosarum; non vero ipsæ caussæ efficientes: nisi velis per *saporem* ipsum Chymum, h. e. materiam *sapidam*, intelligere, cum Gal. d. l. Vide *Chymus*.

Sapphirus, σάπφειρος, *Saphirus*, gemma est pretiosa, cœrulei coloris, pellucida, & diaphana; cujus historia, vires, & usus legantur apud Gal. l. 9. de S. Fac. h. tit. Diosc. l. 5. c. 157. Lang. l. 2. ep. 49. Schrod. l. 3. c. 3. n. 6. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. s. III. pag. 223. seq. Rul. Johns. *Sapphirum* ex cœlo Lunæ, & hujus terræ terræ Jovis permixta factum esse, legitur in Th. Chym. Vol. I. pag. 487. paulo aliter, & clarius, Vol. IV. p. 189. seq.

Saprias, σαπρίας, nomen *vini generosi* fragrantissimi, ipso nectare nobilioris, quod & *Anthosmias* alias vocatur. Linden. Ex. X. §. 129.

Sapros, σαπρὸς, *putridum*, & potissimum vetustate corruptum significat. Frequenter occurrit apud Hippocr. uti legere est apud Foes. p. 558.

Sapyrus Brionia, ex Pandectario Gabriel. Humelberg. in c. 6. Quin. Sereni.

Sapyrus, pro *Saphirus*, legitur apud Keuchl. ad Samon. p. 112.

Saraffi, id est *Gypsa*. Rul. & Johns.

Sarapus, σαράπους, dicitur, *qui magnos*, & propterea *disparatos habet pedes*. Foes. pag. 558. C. Hofm. C. ad Gal. de U. P. n. 147. C. Hofm. vult legendum, vel scribendum esse σκροπὰς, exponens de inferioribus, sive extremis pedibus, ita ut horum digiti introrsum flectantur, malleoli vero extantes sint, & prominuti; & conjectatur Latine tales homines dici *scauros*, Apolog. pro Gal. 3. c. 101.

Saratellula, legitur apud Parac. in Fragm. Chirurg. de apostemat. p. m. 657. de quo termino tamen constat, quid notare debeat.

Sarcazo, σαρκάζω, significat *supremis labris aliquid avello*: Diciturque de animalibus utrinque dentatis, apud Hipp. l. de art. t. 28. Adde Foes. d. l. Per translationem vero significat etiam morsis labris *subsannare*: unde σαρκασμὸς amarulentæ irrisionis genus dicitur, ibid.

Sarca, *sayrsa*, *sarra*, id est *Ferrum*. Rul. & Joh.

Sarcion, σαρκίον, Lat. *Caruncula* dicitur, Hippocr. 4. aph. 76. Diet. n. 766. *Sarcion* quoque dicitur *lapis coloris rufi*. Johns. Lex. l. 2.

Sarcites, σαρκίτης, idem quod *Anasarca*, vel *Leucophlegmatia*, Hydropis species. Gorr. Cardan. l. 7. tract. 3. contradict. 21.

* Sarcocele, σαρκοκήλη, i. e. *hernia carnosa*, testiculis induratis contingens; & ad scirrhos pertinet. Gal. l. 14. meth. med. c. 7. Ejus felicem exemptionem Chirurgicam per dissectionem inventam structuram vide in Act. Hafn. Vol. I. Obs. 28. p. 59. & Obs. 97. p. 188. in quo loco recte negat, *sarcocelen* medicamentis posse discuti, aut curari.

Sarcocolla, σαρκοκόλλα, est lacryma arboris in Perside nascentis, thuris pollini similis, colore subrufo, amara gustanti. De cujus natura, & viribus legantur Gal. l. 8. de S. Fac. h. tit. Dioscor. l. 3. cap. 99. Schrod. l. 4. cl. 2. num. 403. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 5. s. 4. c. 11.

Sarcoepiplocele, i. e. *hernia carnosa omentalis*, quando omentum in carneam substantiam accrescit, & induratur, sive circa umbilicum, sive in scroto fiat. Legitur apud Gal. Introduct. c. 18.

* SARCOMA, σάρκωμα, est carnis in naribus, aut aliis etiam partibus p. n. accretio. Gal. in def. Differt a Polypo magnitudine, & forma. Est quidem Polypus *sarcoma*, sed non contra. Polypus enim Polypi piscis similitudinem quodammodo habeat oportet: quod in *sarcomate* non requiritur. Castell. Johns. l. 2. Lex.

* SARCOMPHALON, σαρκόμφαλον, est incrementum carnis in umbilico mitis, vel malignæ. Gal. in def Gorr. & Castell. Caussa solutio continui, & succi nutritii largior propterea affluxus, quemadmodum in aliis excrescentiis contingit.

SARCOPHAGOS, σαρκοφάγος, in genere *carnivorum* significat. Lind. Ex. XI. §. 67. Est aliquando epitheton *Mortis* Poetis familiaris. Aliquando usurpatur pro *Cathæretico*. Specialiter vero epitheton hoc tribuitur *lapidi*, qui ἄσιος, *Asius* alias appellatur: de quo suo loco in *Assius*.

SARCOPHYIA, σαρκοφυΐα, *excrescentia carnea* dicitur, Hipp. 3. de fract. t. 45.

SARCOPYODES, σαρκοπυώδης, epitheton sputi, quod est ad instar carnium purulentarum, & insigne pulmonis ulcus indicat: uti in tabida muliere, ap. Hipp. l. 4. Epid. III. 26. Vide Foes. p. 559.

* SARCOSIS, σάρκωσις, in genere carnis generationem significat. Sæpius tamen præternaturaliter, & idem est, quod *sarcoma*, Excrescentia carnea. In specie *sarcosis* in utero est carnis ibidem prognatæ, & collectæ expullulatio; quam, si magna sit, recidere convenit vellicatam scalpris; sin parva, protinus tollere. Gal. in def. Videtur proinde nihil aliud esse, quam mola. Castell.

* SARCOTICON, σαρκωτικόν, dicitur *medicamentum carnis generationem promovens*, vel quod carne ulcus implet. Gal. l. 3. M. M. c. 2. l. 2. de C. M. P. G. c. 4. Nam quamvis carnis generatio naturæ opus videatur; juvatur tamen illa medicamentis, quæ modice detergent, calefaciunt, & purgant, atque minimum siccant, nulloque modo adstringunt. Castell. & Gorr. Catalogum vide passim apud Authores materiam Medicam proponentes.

SARDA, *sardina*, σάρδα, σαρδίνη, homonymon est. Vel enim est piscis marini, & lacustris nomen; cujus historiam, cum usu, vide apud Aldr. l. 2. de pisc. c. 37. J. Alexandr. l. 15. Salubr. c. 5. Vel est nomen lapidis, aut gemmæ, quæ & *lapis sardus* vocatur, a *sardibus*, ubi primum reperta, alias *Carneolus* quoque dicta, loturæ carnium similis colore, & semiperspicua: cujus descriptionem, & vires vide apud Schrod. l. 3. c. 3. n. 7. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Chiocc. in Mus. Calc. s. 3. p. 238. seq. Ruland. etiam multas hujus species recenset in Lex.

SARDONIUS, *sardous*, σαρδώνιος, σαρδῷος, est epitheton *risus* p. n. & convulsivi, ab *Herba sardonia* ita dicti, quæ sua malignitate hanc convulsionis speciem producere creditur; & alias *Apium risus* vocatur: de quo risu differit Barth. l. 2. An. c. 3. p. 340. Junge Keuchen. ad Samon. p. 178. Vide *Gelos*. Attribuitur etiam interdum lapidi antea explicato; & vocatur *sardonius*, vel *sardous lapis*.

SARDONYX, σαρδόνυξ, gemma est, vel lapis pretiosus, ruber, pellucidus, habens speciem unguis humani, impositus manibus in superioribus partibus apparet Onyx, in altera parte sarda. Rul. & Johns. Chiocc. d. l. p. 241.

SARE, idem quod *Essere*. Blancard. in Lex.

SARFAR, i. e. *ferrum*. Ruland. & Johns. in Lex.

SARGOS, σάργος, vocatur piscis marinus littoralis, ad cibum maxime commodus; cujus descriptio, cum usu, legatur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 16. J. Alex. l. 14. sal. c. 10.

SARMATICA *Lues*, idem quod *Plica Polonica* à Luc. Lælius consultat, de *Lue sarmatica*. Vide *Plica*.

SARMENTUM, φρύγανον. Vide *Phryganon*. Plin. l. 23. H. N. c. 1. partes illas, in quibus acini fuere, *sarmenta* vocavit, notante Rolf. O. & M. M. Sp. l. 10. c. 7.

SARNICUM, *sacen* est *Draconis*. Johns. Lex. l. 1.

SAROPUS, σαρόπους. Vide *sarapus*.

SARRAMPIO, idem quod *Picota*. Vital. de Furno c. 264. fin. vide *Picota*.

SARTAGO, τήγανον, dicitur vas coquinarium, etiam Chirurgis necessarium, ad coquenda Unguenta, & Emplastra. Hildan. in Cist. milit.

SARTORIA COSTA, juxta nonnullos *Costæ Ceti*; quamvis alii dicant esse potius firmamentum *Mandibulæ ceti*, cui infiguntur dentes. Confer Gotofr. Martheri Itiner. Grunlandic. Nomen vero primum legitur apud D. Ludovic. Diss. I. Pharm. pag. 314. *sartorius Musculus*. Vide *Pascialis*.

SARX, σάρξ. Vide *Caro*.

SATHE, σάθη, significat *penem*, sive membrum virile, teste Rolf. O. & M. M. Sp. p. I. c. 43.

SATHROS, σαθρὸς, *marcidus*, *lacerus*, putris. Legitur apud Hipp. l. 1. de diæt. XIII. 18. 22.

SATIETAS, *Saturitas*, πλῆθος, πλησμονὴ, sumitur plerunque in excessu p. n. Vide *Plesmone*.

SATTO, vel *sasso*, σάττω, σάσσω, significat *infarcio*, *fartim impleo*, Hipp. l. 2. de morb. XIV. 22. l. 4. VII. 9. 16. IIX. 15. IX. 10. X. 12. &c. Adde Foes. p. 560.

Saturatus, *saturitas*, idem quod *satietas*, πλησμονή. Usurpatur vero etiam haud ineleganter de sufficiente humectatione, cum aliquo excessu, Scrib. n. 227. Adde Rhod. in Lex. Scrib. p. 438. Est etiam terminus Chymicus in eadem significatione humectationis acceptus, quando v. g. salia alcalia fixa cum spiritu salis *saturati* dicuntur. Vide Dan. Ludov. Pharmaciam.

Saturnus, κρόνος, proprie significat Deastrum gentilium, porro translatum inter sidera. Hinc Planetarum a terra remotissimus. *Saturnus* habetur pro maligno, summe frigido. Quas res naturales influxu suo dirigere finxerint, lege apud Schrod. l. 1. c. 9. Talia figmenta etiam reperire licet in Paramiro, aliisque scriptis Paracelsi. Chymici nomen hoc tribuerunt *plumbo*. Vide supra *Molybdos*. Adde Rul. & Johns. & alios Chymiæ scriptores.

Satyriace, σατυριακή, est nomen confectionis, & Antidoti Venerem stimulantis, apud Ægin. l. 7. c. 11.

* Satyriasis, *satyriasmos*, σατυρίασις, σατυριασμός, ambiguæ adhuc significationis vocabulum, propter Hipp. 3. aph. 26. ubi inter puerorum nondum pubertatis terminum attingentium morbos refertur: in quo communis illa acceptio pro *Tentigine* membri virilis, sive *priapismo* (vide *Priapismus*) locum non videtur posse invenire. Licet enim sæpius rigiditas penis illis etiam dormientibus esse soleat familiaris; minime tamen morbus dicenda, quia nihil offensæ inde percipiunt. Hinc Interpretes de glandularum juxta aures tumoribus exponunt, Gal. in Exeg. pag. 560. Dieter. num. 767. quæ expositio nititur loco parallelo Hipp. l. 7. Epid. LI. 16.

Savich, Arab. est *farina subtilis*. Valesc. de Tarant. Philon. Chirurg. c. 6. p. 810.

Saunia, olim fuit confectio lenis, & suavis instar massæ panis valde nutriens, & restaurans, parata ex amygdalis dulcibus, saccharo ana lib. 1. amyli lib. ß. ol. amyg. dulc. ℥. i. ß. aq. Violar. q. s. F. Massa in formam quadrat. oblong. pondere ℥. i. Clement. Clement. Lucubrat. p. m. 144.

Saura, σαῦρα. Vide *Lacerta*. Præter illas vero acceptiones ibidem adductas, occurrit adhuc alia apud Hipp. 4. de artic. t. 64. ubi σαῦραι dicuntur *Vimineæ* quædam *texturæ*, ex palmis intextæ, aut digitorum integumenta, sive digitalia, a *lacertarum* similitudine *Lacertæ* dictæ. Foes. p. 560.

Savonea, nomen confectionis Arteriacæ delicatæ, contra tussim, apud Foresl. l. 16. Obs. 4. Schol.

Saxatilis, πετραῖος. Vide *Petra*.

Saxifragus, λιθονθρυπτικός. Vide *Lithonthrypticos*. *Saxifraga*, vel *saxifragia*, omnia, quæ calculum, lapidem, vel arenam expellunt, denotat. *Saxifragium*, quivis lapis, qui tartarum in homine frangit, & dissolvit, est Rul. Johns.

Saxum, πέτρα, idem quod *Lapis*, *Petra*: de quibus vocabulis suo loco.

Sbesis, σβέσις. Vide *Extinctio*.

Sbesten, id est *Calx viva*. Ruland. & Johns.

Scaber, *Scabrities*, τραχύς, τραχύτης, quamvis communiter in malam partem accipi ex Lexicis vulgaribus constet, significantia *asperitatem præternaturalem*: a recentioribus tamen hodieque nomina hæc in bonam quoque partem transferri legimus, ad exprimendum facultates quasdam medicamentorum a figura dependentes, quando asperitate sua crassiora attenuant, viscosaque divellunt: qualia sunt Lapides pretiosi, Corallia, Limaturæ Martis, Solis, Lunæ, &c. Frequentissime occurrunt in Lumine Rationali Medico, & explicantur in appendice Examinis in Dan. Sennert. l. 5. Instit. p. 8. 9.

* Scabies, ψώρα. Vide *Psora*. Pertinet ad solutiones continui partium solidarum. Gal. l. 14. M. M. c. 17.

Scabrus, Paracelso videtur dici affectus aurium, consistens vel in dolore, vel in asperitate aliqua p. n. & meminit Paragraph. l. 12. §. 1. l. 13. §. 2.

Scacurcula, est *spiritus ossis de corde Cervi*. Dorn. Rul. & Johns.

Scajolæ, sunt commentum vel impium, vel vanum Paracelsi, quo fingere conatus *quintuplices spiritus*, quorum singuli virtute propriæ suæ imaginationis, & quidem alter alteri noxam, & detrimentum inferre, & quilibet suum corpus, in quo residet, peculiari modo lædere potest. Quam doctrinam confirmavit Paramiro suo de quinque *Entibus*, item tractatu de Nymphis, Pygmæis, Sylvestribus, Gnomis, & Lemuribus. Et hoc ex fundamento fictitio fatetur oriri Philosophiam Medicinæ sagacem, Adeptam supernaturalem, de Pestilitate tr. 2. c. 1. At in l. 5. de vita long. c. 5. quatuor saltem *scajolas* statuit. Hinc & Dorn. in Diction. Paracels. & ex hoc Rul. & Johns. in Lexicis suis quatuor saltem numerarunt *scajolas*, describentes, quod sint spirituales mentis, & animi vires, proprietates, virtutes, atque potentiæ; quæ juxta numerum elementorum sunt quadruplices. Sunt rotæ quatuor ignei currus, quo raptus est Elias in Cœlum; quæ sumunt originem ex animo, & mente hominis, a quo recedunt, & in quem iterum reflectuntur. Sunt quidem phanta-

tasia, imaginatio, speculatio, & agnata fides. Sunt etiam & præcipue quatuor illi principes articuli totius fidei nostræ Christianæ, ut Baptismus, Fides in Christo JESU, sumptio Sacramenti cœnæ Domini, & Charitas in proximum, quæ fidei fructus maturos exhibet. Per quæ omnia vitam longam, quin etiam æternam consequimur. De his latius lege Paracelsum, in Eucharistia, & expositionis libro de Cœna Domini: & audies, quæ satisfaciant animo pietatis, & veritatis cupido. Hactenus Dorn. Ruland. & Johns. Enimvero cui bono hæc ἀλλότρια commenta Paracelsica? Caveant quin potius sibi Philiatri, & alii Christiani ab hisce ænigmaticis figmentis, animum magis turbantibus, quam illustrantibus.

Scala, κλίμαξ, quid sit, pueri e Dictionariis norunt. Pertinet inter Chirurgica instrumenta, ad repositionem articulorum, teste Gal. c. 4 de art. t. 43. Talem *scalam* Chirurgicam sex gradibus constantem exhibet Scultet. Arm. Chirurg. P. 1. Tab. XXIX. fig. 3. & modum utendi, Tab. XLIX. fig. 1. Metaphorice *scala* quoque vocatur curriculum vitæ humanæ, per certas ætatum differentias; qualem *scalam* Dieter. proposuit humani initii, & incrementi, in Jatræo, n. 599. Ita in Metallurgia operationes transmutationis per *scalam* fieri, legitur in Th. Ch. Vol. I. p. 496. seq. Elementorum cognitio vocatur *scala Jacobi* mystice, qua ad mundum cœlestem ascendere licet, Vol. VI. p. 88.

Scalenos, σκαληνὸς, significat *obliquum*; & proprie ad Mathesin pertinet. Legitur vero & apud Hipp. de vena quadam, quæ ad renes tendit, l. de Refectione, sive Anatome 2. 5. & canales *obliquos*, σκαληνοειδεῖς vocat, ibid. 8. Musculi quoque in collo siti cognominantur in Anatomicis *scaleni*. Barth. l. 4. An. c. 6. p. 568

* Scalpellum, ξυστὴρ, κνηστὴρ, Scalprum, ξύστρα, dicuntur instrumenta Chirurgica, quibus ossa raduntur, vel alium etiam in usum adhibentur. Illud legitur apud Hipp. de cap. vuln. XIX. 8. Gal. l. 6. M. M. c. 6. & alibi. Hoc aliquoties apud Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi pro *strigili* sumitur. Vide Foes. p. 442. Hildan. in Cista militari, alibique. Vide *Cnester*. *Simile*. *Scalprorum*, quæ & *Rasoria*, *Raspatoria*, item *Radulæ* dicuntur, varias formas descriptas etiam exhibet Scultet. Arm. Chir. P. 1. Tab. VI. fig. 3. seqq. ad 10. Quære etiam in Indic.

* Scalptus, *scalptura*, κνησμὸς. Vide *Cnesmos*. Vocatur & ξυσμὸς, apud Hipp. 3. aph. 21. Adde Diet. n. 595. *Scalpturam* prohibendam esse ægris ob pruritum, & quod pessima, & præter excoriationem humores illiciat, & dolores graves excitet, docet Scultet. Arm. Chir. P. 1. Tab. p. 146.

Scamma, σκάμμα, vocatur terminus, aut *limes deambulationis*, in arena, aut spatii, quod transiliunt, qui se saltu exercent, apud Cœl. Aurel. l. 2. Tard. pass. cap. 1. allegante Foes. Oec. p. 568.

Scammonion, σκαμμώνιον, vocatur succus purgans fortior, e planta *scammonea*, σκαμμωνία collectus; qui cum malo cotoneo præparatus, & correctus vocatur δακρύδιον, quasi *Lacrymula*, vulgo in offic. *Diagrydium*. De hoc purgante vide plura apud Rolf. de purgant. s. 13. art. 4. per tot. C. Hofm. Offic. l. 5. c. 34. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 13. Schrod. l. 4. cl. 4. num. 468. Pr. Hofm. in cl. ad h. l. Solenander hujus usum valde suspectum habuit, inter *capita diaboli* vernacule dicta referens, s. 5. cons. 22. p. 504. 505.

* Scamnum, βάθρον. Vide *Bathron*.

Scandella, γυμνόκριθον. Vide *Gymnocrithon*.

Scanton, est *fœtor Urinæ*. Johnson. Lexic. lib 1.

Scapellatum, id est *retectum*, dicitur de præputio retracto, qui affectus Græce φίμωσις vocatur. Marcell. Cuman. obs. 74. apud J. H. Velschium syllog. Cur. & observ. Med. Cent. 1. pag. 78.

Scapha, σκάφη, proprie *labrum balneatorium*, vel *solium*, vel *naviculam* significat; & usurpavit Hipp. l. de steril. XXII. 3. l. 3 de morb. XV. 28. Sæpius Aurelianus, Trallianus, allegante Foes. p. 569. Per translationem vero *scapha* Anatomicis quoque dicitur ambitus auris interior, Helici oppositus. Barth. l. 3. An. c. 9. σκάφη vinculi quoque nomen est, quod adhibetur, ubi summum caput, quod inter ipsum, & frontem est, vincere convenit. Dicitur alio nomine *Tholus Diocleus*, Gal. de fasciis.

Scaphion, σκαφίον, æquivocum est vocab. Vel enim *parvam scapham* significat, & idem est quod σκαφίδιον. Foes. p 570. Vel *Ligonem*, quo terra foditur. Hipp. 2. de fract. t. 3. Vel *Cranium* notat. Gorr. ex Aristophane, Lind. Med. Physiol. l 2. c. 8. § 30. Sel. Med. Ex X. § 185.

Scaphis, σκαφὶς, dicitur *mulctra pastoralis*, alveus, *scaphula*, quo vase pastores utuntur in lacte reponendo. Significat & μάκτραν, sive vas, in quo farina subigitur. Ab Hipp. accipitur pro *mensura*, quæ alias *Concha* dicitur, l. 1. de morb. mul. CXXIII. 13. CXXVI 4. Adde Foes. d. l. Vide *Concha*.

* Scaphoides, σκαφοειδὴς, epitheton Ossis, Tali caput anterius, & oblongum excipiens. Os *Naviculare*, vel *Naviforme*, ita dictum a scaphæ similitudine, Gal. l. de ossib. c. 24. & l. 3. de U, P. c. 1. Barth. libell. 4. An. c. 21.

* Sca-

* Scapula, ὠμοπλάτη. Vide *Omoplatæ*. Vena, & Arteria scapularis, interna, & externa, quæ dicantur, videantur apud Barth. libell. 1. & 2. p. 640. & 652.

Scapus, στύλος, καυλὸς, idem quod *Caulis*, medium inter caput, & radicem. Linden. Ex. X. §. 185.

Scarabaeus, κάνθαρος, vide *Cantharus*.

Scarabelaphus, σκαραβέλαφος. Vide *Cantharus*.

Scardamysso, σκαρδαμύσσω, significat *Nicto*, oculis *conniveo*. Scribitur & καρδαμύσσω, teste Erotiano, Onom. p. 56. Legitur σκαρδαμύσσειν apud Hipp. l. de int. aff. XLVI. 6. LI. 14. l. de dieb. judic. 3. 16. Coac. t. 77. l. 6. Epid. f. 16. t. 2. Jung. Foes. 569. *Nictantibus* opponuntur ἀσκαρδαμύκτοι. Vide *Ascardamyctes*.

Scardula, vocatur piscis, qui & *Brama* dicitur, Cypriano similis, longe vero ignobilior, stagnantibus aquis gaudens, fœdo mucore, & luto victitans. J. Alex. l. 15. sal. cap. 6. Adde Aldrov. l. 5. de pisc. cap. 42. qui *Cyprium latum* appellat.

* Scarificatio, ἐγχάραξις. Vide *Encharaxis*.

Scarlatina febris dicitur, quæ cum maculis conjuncta est, instar morbillorum, ut plur. tempore æstivo frequentior, & infantibus præ cæteris familiaris: cujus pleniorem descriptionem tradidit Sydenham, Obs. Med. de morb. ac. f. 6. c. 2. p. m. 417. seq.

Scarus, σκάρος, piscis vocatur saxatilis, squamosus; cujus historia, cum usu, videatur ap. Aldrov. lib. 1. de pisc. c. 2. Jul. Alexandr. l. 4. Sal. cap. 3.

Scatea, dicitur *secunda tartareæ urinæ species*, a fœtore nomine sumpto; estque indicativa omnium ex Tartaro putrefactionum, ejusque signum. Johns. Lex. lib. 1. Vide Paracels. lib 6 Paragr. c. 2. §. 1. Et in fragm. ad h. l. docet, talem urinam esse lepræ signum.

Scatula, est vas ligneum vulgo notum, in quo aliquid asservatur. Ad medicamenta vero non debent sumi e lignis resinosis paratæ, ne odore suo resinoso confectiones inficiant. Hinc majoris adhuc securitatis gratia muniri solent intus, & foris charta alba, cœrulea, rubra, aut variegata. Schenk. s. Comp. & Pr. Med. p. 233.

Scaurus. Vide *sarapus*.

Sceilen *Vena* dicitur *salvatella*, ramus inter medium, & annularem. Avicenn. l. 1. fen. 1. doctr. 5. 4.

* Sceletos, σκελετὸς, quasi cadaver aridum, & exiccatum; estque ossium corporis humani, aut brutorum etiam invicem cohærentium universa compactio. Gal. l. de ossib. c. 25. in fine, & l. 1. Anat. adm. cap. 2. Dicitur & σκελετὸν, communiter. Barthol. libell. 4. An. c. 1.

Sceletyrbe, σκελετύρβη, rectius σκελοτύρβη; quasi *crurum turbam*, ac resolutionem dicas, qua erectus homo ambulare nequit, sed latus quandoque sinistrum in dextrum, nonnunquam dextrum in sinistrum circumfert; interdum quoque pedem non attollit, sed attrahit, velut ii, qui magnos clivos adscendunt. Gal. in def. Epitheton scorbuti. Vide *scorbutus*. Latine *Crurum enervatio*, Lang. l. 1 ep. 42.

Sceliphros, σκελιφρὸς, i. e. *aridus*, siccus, idem quod ξηρός. Occurrit apud Hipp l. de int. aff. XLVI 11. de A. L. & Aq. V. 2. f. 1. de art. t. 28. Jung. Foes. p. 571.

* Scelos, σκέλος, *Crus*. Vide supra *Crus*.

Scelotyrbe. Vide *sceletyrbe*.

Scempsis, σκῆμψις, idem quod ἀπόσκημψις, *decubitus*. Gal. in Ex. Dict. Hipp. In textu legitur σκῆψις. Vide *scepsis*.

Scenos, σκῆνος, apud Hipp. *totum corpus* significat, l. de Refect. l. 15. de Corde V. 13. Foes. d. l.

Sceparnos, σκέπαρνος, aut σκέπαρνον, vide *Ascia*.

Scepastra, σκεπάστρα, sic dicitur fasciæ genus ad operiendum, & deligandum caput, Lat. *Operculum*. Gal. de Fasciis, Gorr.

Scepe, *scepasma*, σκέπη, σκέπασμα, *tegumentum*, *velamentum* corporis significat, inter caussas sanitatis procatarcticas pertinens, pro aeris nos ambientis attemperatione. Legitur apud Hipp. l. 6. Epid. f. VIII. Gal l. 2. de S. F. c. 24. Quamvis etiam pro *tugurio*, & *tecto* usurpasse videatur, 4. de R. V. I. A. t. 44. Vide Rhod. ad Scrib. in not. n. 60. p. 105.

* Scepticus, σκεπτικὸς, dicitur in genere is, qui nihil sciri posse statuit, & in singulis rebus hæret, atque hæsitat. Quæ philosophandi ratio etiam a Cartesio hodieque introducta videtur, & olim *sceptica scola Medicorum*, a Galeno notata, l. an sang. in art. natur. cont. c. 5. fin. & l. de subfig. Emp. c 1.

Sceros, σκηρὸς, i. e. *laxum*, *spongiosum*; quamvis Hesychius per σκληρὸν exposuerit. Erot. Onom. p. 103. b.

* Scethros, σκεθρὸς, idem quod ἀκριβὴς, *accuratus*. Hinc σκεθροτέρη ἴασις, *accuratior curatio*, apud Hipp. 3. de art. t. 60. Gal. c. 1. de fract. t. 44. Vide Foes. p. 570.

Scevastos, σκευαστὸς, i. e. *factitius*. Dicitur de *vino*, apud Diosc. l. 5. c. 45. Adde Linden. Ex. X. §. 198.

Schasis, σχάσις, æquivocum valde est nomen, & variæ significationis, ob verbum a quo

quo derivatur χάω, vel χάζω, quod diversa etiam significat, videlicet *scarifico*, *laxo*, *transfero*, vel transpono, inhibeo. Ap. Hipp. 2. de art. t. 14. exponit Gal. verb. χᾶται per subito e priori statu in alium movetur. Interpretes vero Latini reddiderunt per *Decutitur*, & χάσιν per *decussionem*. Ap. Gal. in LL. M. M. χᾶσαι, est *scarificare*, ut & apud Arist. l. 8. H. A. allegante Henr. Steph. in Thes. Hinc & χάσις, ap. Theophr. l. 4. cap. 3. Histor. plantar. *scarificationem* notat. Junge Foes. p. 607. seq.

SCHASTERIA, χαςηρία, instrumentum notans funem, vel aliud quid, quo corpus aliquod vel intentum relaxatur, vel erectum demittitur. Gal. comm. ad d. Hipp. loc. C. Hofm. in ἀνεκδότοις notis ad Gal. negat, recte exponi χαςηρία per funem, qui cursoribus prætenditur, sed potius notare *trochleam*, sive quodcunque *aliud organum*, quod prætentum funem sustinet, & quo moto, concidit funis: χαςήριον quoque scalpellum, vel *cultellum scarificatorium* significare, e Lexicis aliis constat.

SCHEDIA, σχεδία, idem quod βάθρον, *scamnum*. Hipp. Vocatur & ξύλον. Oribas. de machin. c. 29.

SCHEHENDENIGI, i. e. *Canabis*, vel semen ejus, Rul. & Johns.

SCHEMA, σχῆμα, vide *Figura*. Adde Hipp. l. de vet. Med. XXXIX. 7.

* SCHESIS, σχέσις, corporis *dispositionem nondum confirmatam* significat, quæ facile inducitur, aut removetur; ad differentiam ἕξεος, quæ stabilis dicitur habitudo. Deinde etiam significat *adventitiam* corporis *habitudinem*. Gal. c. 1. de art. t. 26. & l. 3. de causs. pulſ. c. 10. Σχέσις quoque interdum idem est, quod ἐπίσχεσις, i. e. *retentio*, inhibitio. Hipp. l. 5. Epid. XXIX. Junge Foes. p. 608. Diet. n. 812.

SCHETÆA, σχετέα, dicuntur, quæ compescenda sunt, & *cohibenda*. Hipp. l. de mor. mul. XXIV. 5.

* SCHETICOS, σχετικὸς, *dispositivus*, epitheton febris, quin & aliorum morborum, qui non adeo altas radices egerunt, sed faciliorem admittunt solutionem, ad differentiam τῶν ἑκτικῶν, sive *habitualium*, qui difficilius discutiuntur. Gal. l. 8. M. M c. 1. C. Rejes C. El. q. 68. n. 12.

SCHIAS, *schion*, *schiaticus*, pro *Ischias*. *Ischion*, *Ischiaticus*, legitur apud Keuchen. ad Samonic. p. 238.

* SCHIDACEDON, σχιδακηδὸν, species est *fracturæ, per longitudinem ossis*, non per *transversum* factæ, quæ καυληδὸν vocatur. Gal. lib. 6. M. M. c. 5.

SCHINDALMOS, σχινδαλμὸς, *fissuram* significat. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXV. 17. Diosc. l. 1. c. 17. citante Foes. p. 609. σχινδάλησις etiam *fissionem assulosam* significat.

SCHINELÆON, σχινέλαιον, i. e. *oleum lentiscinum*. Diosc. l. 1. cap. 50. In remediis Moschionis libro de morb. mul. annexis extat σχοινέλαιον, sed videtur menda.

SCHISMA, σχίσμα, i. e. *fissura*, *scissura*, *rima*. Stricte de pudendo muliebri ponitur. Vide *Rima*.

SCHISTOS, σχιστὸς, dicitur *lapis Hæmatitæ affinis*, pallidior tamen colore, & virtute infirmior, suapte natura fissilis, & friabilis; de quo legatur Gal. l. 9 de S. F. Diosc. l. 5. c. 145. Chiocc. Mus. Calc. s. 3. p. 273. Rul. & Johns. in Lex. Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. lib. 3. c. 8. p. 179. *Alumen* quoque *schiston* vocari, testatur Lang. l. 1. ep. 32. *Lac* σχιστὸν vocatur, in quo lapides igniti fuerunt extincti. Gal. l. 10. de S. F. ʃ. Stercus caninum: Vel quando lacti ferventi acetum instillatur, l. 3. de A. F. c. 16.

SCHOENOBATES, σχοινοβάτης. Vide *Funambulo*.

SCHOENOTONOS, σχοινότονος, epitheton sellæ ex junceo, vel sparteo fune nexæ, & contextæ. Hipp. l. de Steril. XVI. 5.

SCHOLE, σχολή. Vide *Otium*. Quid Latine *Schola* vero significet, notum est, videlicet locum, in quo Disciplinæ, & Artes docentur. Ita *Scholæ* veteres Medicæ Romæ fuisse dicuntur ad Esquilias. Rhod. ad Scribon. p. 15. *Scholæ Herophileæ* meminit ex Strabone idem p. 14. Accipitur etiam pro ipsa doctrina. Ita Paracelſ. triplicem *Scholam* finxit, *Elementalem*, *Sideream*, & *Æternam*. Philos. sagac. t. 1. Et Helmont. aliquoties invehitur in *scholam* Galenicorum, sive *Humoristarum*, i. e. doctrinam, & hypotheses illorum.

SCIAMACHIA, vel *Sciomachia*, σκιαμαχία, dicitur exercitatio manuum, vel brachiorum levior, quum vel celeriter manus aliquo pacto ventilamus, aut micamus, aut cum altero leviter conferimus colluctatione languidiore, citra vehementiam, aut roboris provocationem. Jul. Alex. l. 6. Sal. cap. 8. ex Gal. l. 3. de san. tu. c. 11. q. d. *Umbratilis pugna*, & meditatio potius pugnæ. Alexandr. not. ad h. l. Accipitur & tropice pro vano aliquo, & leviori animorum dissidio, & colluctatione.

SCIATICA, pro *Ischias*: de quo affectu suo loco.

SCIAUGEO, σκιαυγέω, Hipp. significat *cæcutio*, eorum more, qui ex umbra, aut tenebris prodeuntes ad lucis aspectum caligant, l. de int. aff. LI. 12. & l. de dieb. judic. III. 13.

SCIDEN, i. e. *Cerussa*. Rul. in Lex.

SCIDNAMÆ, σκίδναμαι, apud Hippocr. signi-

gnificat *dissipor*, dispergor. Hipp. d. l. Adde Foes. p. 572.

Scientia, ἐπιστήμη, in foro Medico non obtinet strictam significationem; sed sufficit accipere pro *certa alicujus rei cognitione*. Ad quam acquirendam etiam in arte Medica opus est, ut prius mens ab opinionibus purgetur, antequam vera scientia inducatur. Gal. cap. 1. de fract. t. 6. In praxi quoque opus *scientiæ* est, non perturbari, nec transire ab iis, quæ recte visa sunt, etiamsi nondum appareat manifesta utilitas ex his, quæ facta sunt, c. 2. aph. 52.

Scimpodion, σκιμπόδιον, significat *lectulum discubitorium*, in quo cervicem reclinare possumus, v. g. tempore somni meridiani, si opus fuerit. C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 1150. Dicitur & σκίμπυς, extat apud Moschion. de mor. mul. c. ult. 163. Utrumque etiam significare potest, & solet scabellum, cui non minus, quam dicto lectulo insidere possumus.

Scincus, σκίγκος, vocatur animal e genere lacertorum, quadrupes; cujus pleniorem descriptionem, cum usu in Medicina, vide sis apud Aldrov. l. 1. de quadr. digit. ovipar. c. 12. Schrod. l. 5. cl. 4. num. 115. Lang. l. 1. ep. 66. Nonnullis etiam vocatur *Crocodilus terrestris*: sed minus accurate ob parvitatem.

* Scindapsus, σκινδαψός, nomen fictum a Gal. quemadmodum & *Blityri*, l. 1. de diff. puls. c. 4. ad improbandam nimiam in omnibus eligendis curiositatem. Vide C. Hofm. comm. de U. P. n. 228. & 533.

Scintilla, σπινθήρ, particula ignea dicitur; estque caussa horroris, si cutim nudam attigerit. Gal. l. 2. de sympt. causs. c. 5. *Scintillæ*, quæ interdum ex oculis erumpere videntur, non sunt veræ igneæ particulæ, uti quidem Paracels. credidit, Paramir. t. 3. c. 9. sed saltem sunt ab aeris illuminatione, vel spirituum animalium lucididitate emanante. Vid. Plemp. Ophthalmograph. l. 4. problem. 21. & Vvillis. A. Br. P. I. c. 15. Dicitur hæc *scintillarum* eruptio σπινθηρισμός, *scintillatio*, *coruscatio*. *Scintilla* quoque Paracelso significat articulorum quandam resolutionem, & impotentiam movendi, seu symptoma luis Gallicæ, quæ *scintilla Veneris* propterea vocatur, lib. 7. de orig. causs. & cur. morb. Gall. cap. 10. l. 8. c. 2.

Sciodes, σκιώδης, *Umbrosus*, caliginosus, a σκιά, *umbra*: tribuitur autumno ab Hipp. l. 3. Epid. s. III. t. 3.

Scirona, est *Ros autumni*. Dorn. Ruland. & Johns. in Lex.

* Scirrhus, σκίῤῥος, proprie est tumor durus, renitens, indolens. Gal. 4. de R. V. I. A. t. 21. & alibi: quamvis distinguant inter *scirrhum* legitimum, sive exquisitum, & non exquisitum, quem vocant ὄγχον σκιῤῥώδη. Galen. l. 14. M. M. c. 6. Verum non semper illa distinctio observatur. Interea *scirrhus exquisitus* ita plenius describi poterit, quod sit tumor durus, renitens, indolens, in glandulis obortus, proveniens a succi lymphatici atrabilaris acido-austeri, & congelativi subsistentia, & collectione. Ex hac definitione facile confici potest quoque descriptio *scirrhi non exquisiti*, addita particula, fere indolens, & caussæ morbificæ limitatione, prout succus ille glandularum vel de phlegmate, vel de aliis portionibus vitiosis salinis, acribus, minusque congelativis participat. Rariores observationes *scirrhi veri* totius abdominis, & dimidii Pulmonis invenies in Eph. N. C. Ann. II. Obs. 69. & Ann. III. Obs. 262.

Scirrhoma, σκίῤῥωμα, refertur inter morbos externos, suram pedis infestantes, d. l. c. 16. fin. quamvis non describat, qualis proprie affectus sit.

Scirrhones, vocari pediculos subcutaneos vix visibiles, scribit Fallop. l. de ulcer. c. 23. Tom. I. Op. p. m. 612. seq.

* Scirrhosis, σκίῤῥωσις, dicitur Gal. *livescens*, & *crescens caro*, ex vehementia diuturnæ inflammationis orta, l. Introduct. c. 15.

Scissile, σχιστόν. Vide *schistos*.

Scissio, communiter idem quod *sectio*, τομή, de quo p. inferius. Dicitur tamen & σχίσις, *scissio*, quæ competit lacti, quando fervido huic vel acetum, vel oxymel instillatur, ut fiat coagulatio. Gal. l. 3. de A. F. c. 16.

Scissura, Paracelso idem quod *Fissura*, σχίσις, in Fragm. Med. & alibi. Vide *Fissura*.

Sciurus, σκίουρος, item ἵππουρος, vocatur animalculum quadrupes digitatum, viviparum, cauda præditum totum corpus obtegente, arborum amantissimum: cujus descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldrov. lib. 2. de quadr. dig. vivip. cap. 24. Junge Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. lib. 5. p. 682. seq. De cerebri *sciuri* usu contra vertiginem laudatissimo vide Achill. Gasseri Obs. 1. apud Joh. H. Velsch. in Sylog. Cur. & Obs. Med. Cent. III. p. 5. cujus etiam notam leges.

Scleria, σκληρία, dicitur *palpebrarum interior durities*. Gal. l. Introduct. c. 15. Quamquam & in significatione generali omnem duritiem denotat; & ita idem est quod σκλήρωσις, sicque accepisse videtur, dum addidit τῆς μήτρας, i. e. uteri, l. de morb. mul. c. 133.

* Scleroma, σκλήρωμα, idem quod σκληρυσμός, stricte tamen dicitur de *duritie*, quæ in par-

parte aliqua vulvæ oritur ; & coincidit cum σκίῤῥωσι. Gal. in defin.

Sclerocoetia, σκληροκοιτία, vocatur *decubitus in duro cubili*, & strato. Hipp. l. 3. de diæt. IV. 1. & verbum σκληροκοιτέειν, l. de sal. diæt. t. 13.

* Sclerophthalmia, σκληροφθαλμία, dicitur *Lippitudo dura*, in qua oculus durior, ad motum pigrior, dolens, rubicundus redditur, palpebræque similiter duriores, sicciore sque redditæ, post somnum, aperiri facile non possunt, vel inverti, propter duritiem. Differt a ξηροφθαλμία, sola magnitudine doloris, duritiei, & siccitatis, quod hæc sit illa satis imbecillior. Gorr. Castell. Caussa sine dubio in portionum lymphaticarum sanguini admistarum aciditate congelativa ponenda erit.

* Scleros, σκληρός. Vide *Durus*. Significat & *aridum*. Lind. Ex. XVI §. 143.

Sclerosarcoma, σκληροσάρκωμα, est abscessus progerminus, ut plurimum in gingivis enatus carneus, durus, interdum galli coronam, vel cristam, interdum ostracodermi carnem referens. Differt ab Epulide, ut vult M. Aurel. Sever. l. de nov. absceff. c. 16. ubi plura de hoc affectu invenies.

Sclerosis, σκλήρωσις, id est *durities*. Vide *scleria*.

Sclerotica, vocatur tunica oculi, cujus pars anterior dicitur Cornea ; de qua supra vide *Ceratoides*. Posterior vero est densa, & opaca, duraque. Barthol. l. 3. Anat. cap. 8. p. 515. Significare etiam σκληρωτικὸς potest *Indurans*, a verbo σκληρόω, quamvis non sit in usu apud Græcos.

Sclirus, corrupte etiam pro *Sclerus* legitur, idem, quod *scirrhus*, significans. Vvalther Syl. Med. p. 1343.

Sclerynticos, σκληρυντικὸς. Vide *Indurans*.

Sclerysmos, σκληρυσμὸς, σκλήρυσμα. Vide *Induratus*.

Sclopetum, quid sit ex Lexicis aliis constare potest. Est singularis caussa vulnerum, in quibus curandis, præter alias indicationes communes aliis quoque vulneribus, respiciendum quoque ad empyreuma, a pulvere pyrio, & ignito globulo inductum auferendum. Vide Sennert. l. 5. Med. Pract. P. 4. c. 20. & Fabr. Hildan. tract. de *sclopetaria* curatione.

Scnips, σκνὶψ, item κνὶψ, dicitur *vermiculus*, qui ineunte vere nascitur, cum germinare vites, earumque pars turgere incipit ; unde germen, quod oculum vocant, exit. Gal. l. 9. de simp. Fac. §. terra Samia. Alii ad *formicas* hoc nomen applicant nostrates minimas. Aldrov. l. 5. de Insect. c. 1. p. 426. Ed. Bon.

Scobs, πρίσμα, ξύσμα, idem quod *ramentum*, *Rasura* : de quo superius in RA. Ita *scobs eborea* legitur apud Scrib. n. 16. Apud Cels. legitur scobis. *Scobs* stricte quoque notat *cinerem clavellatum*, h. e. *alkali* ; item *scoriam cujusque metalli*. Rul. & Johns. in Lex. in qua significatione etiam accipitur a Fr. Basilio Testam. Ult. l. 1. c. 20.

Scodeghino *Italorum*. Vide *Novacula*.

Scodinema, σκοδίνημα, vel σκορδίνημα, idem quod καρηβαρία. Erotian. Onom p. 99. e. Verum Gorr. & alii tribuunt hoc vocab. Græcum σκορδίνημα, *pandiculationi*, sive distentioni membrorum cum oscitatione. Vide *pandiculatio*.

Scolecia, σκώληξ, Epitheton *æruginis*, cujus duo sunt genera, *Fossilis*, & *factitia*. Dios. l. 5. c. 92. Libav. synt. A. Ch. l. 8. c. 23.

Scolecizon, σκωληκίζων, *vermiculans*, epitheton *pulsus inæqualis*, in quo tota arteria non simul, & semel videtur distendi, sed successive, adinstar vermium reptantium. Fere coincidit cum formicante, & undoso. Est autem signum debilioris flammæ vitalis. Gal. de pulf. ad Tyr. c. 8. & l. 1. de diff. pulf. c. 26. 27.

Scolecoides, σκωληκοειδὴς, i. e. *vermiformis*, scil. ἐπίφυσις, dicitur de quodam *processu cerebri*. Estque corpus ex particulis quamplurimis, per membranas tenues connexis, varie, denseque compositum, quod a medio cerebri ventriculo ad postremum fertur. Gal. l. 9. Anat. adm. c. 5 & l. 8. de U. P. c. 14. Barthol. ad cerebellum refert, l. 3 Anat. c. 5.

Scolex, σκώληξ, *vermis*, idem quod *Lumbricus*. Vide supra Lu. item *Helminthes*.

* Scoliotes, σκολιότης, *Obliquitas*. Dicitur de Hypochondriis, apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 87. ubi Gal. in com. exponit per ἀνωμαλίαν, i. e. inæqualitatem. σκωλίωσις quoque significat *obstipationem* ; & dicitur in specie de spinæ dorsi in latus perversione. Gal. c. 3. de artic. t. 2. quemadmodum & verbum σκολιαίνεσθαι, in hac significatione usurpavit Hippocr. 3. de art. t. 48. Junge Foes. p. 574.

Scolopax, σκολόπαξ. Vide *Gallinago*.

Scolopendra, σκολόπενδρα, nomen est animalis venenati, cujus tamen varia dantur genera. Alia enim *terrestris*, alia *marina* : de quibus omnibus, cum earum usu, vide apud Aldrov. l. 5. de insect. c. 15. & l. 7. c. 6. l. 1. Hist. Serp. & Drac. c. 21. Diosc. saltem *marinæ* meminit, l. 2. c. 16. Quam Gal. intellexerit l. 3. de U. P. c. 2. vide Rhod. ad Scrib. n. 150. *Scolopendris terrestribus* lucem esse innatam, legitur in Eph. N. C. An. 1. Obs. 238.

Scolopomachaerion, σκολοπομαχαίριον, dicitur *cultellus acutus*, in cuspide paulum incurvatus,

vatus, veluti rostrum *Gallinaginis*, Gr. σκολόπαξ dictæ, ad paxilli formam accedens, ad usum qua Anatomicum, qua Chirurgicum. De illo legitur apud Gal. l. 8. de U. P. c. 6. de hoc apud Ægin. l. 6. c. 74. & Foreft. l. 4. Chirur. Obf. 11. Schol. Hipp. simpliciter vocavit μαχαίριον, l. 1. de morb. mul. XCVI. 4. Jung. Foef. d. l. Delineationem exhibet Scultetus Arm. Chirurg. P. 1. Tab. XXIV. fig. 1.

Scomber, *scombrus*, σκόμβρος, vocatur piscis; cujus historiam, cum usu in cibis, legitur ap. Aldrov. t. 2. de pisc. c. 53. Meminit & Lang. l. 1. ep. 59. quamvis non accurate quadret cum Aldr. descriptione.

Scopos, σκοπὸς, *scopus*, latine denotat *metam*, *intentionem*, finem, ad quem tendit Medicus suis actionibus. Generalis *scopus* dicitur id, quod secundum naturam est. Gal. de ossib. in princ. Quomodo *scopus* ab *Indicatione* differat, docet J. Alex. not. ad Gal. l. 11. M. M. c. 8. quamvis non semper observetur.

Scops, σκὼψ, nomen avis; cujus descriptionem cum usu vide apud Aldrov. l. 8. Ornithol. cap. 4.

* Scoptula, idem quod *scapula*. Vide *Omoplatæ*.

Scorax, i. e. *Gummi olivæ*. Rul. & Johns.

Scorbutus, *scorbutum*, morbus dicitur olim septentrionalibus saltem populis, & maris Balthici accolis familiaris, & veluti endemius; hodieque vero adeo late sese diffundens, ut tantum non Epidemius pluribus aliis populis esse videatur. Describitur, quod sit congeries plurimorum symptomatum omnis generis, proveniens a morbo complicatissimo, intemperie lenta maligna, obstructione viscerum, & vasorum; solutione continui diversa, per sanguinis succi nutritii, & nervosi, vel lymphæ glandularum multifariam corruptionem, ichorescentiam, vappescentiam, aciditatem, acrimoniam, stagnationem, coagulationem, & lentam putredinem oborto. Prolixiorem hujus definitionis declarationem habere poteris ex lectione quamplurium Auctorum recentiorum, qui de hoc affectu ingenium suum exercentes scripta in publicam ediderunt lucem; inter quos nominasse sufficiat Sennertum, Eugalenum, Brunerum, Reusnerum, Vvillisium, Charlton. &c. Jung. & Barbette Prax. l. 4. c. 3. Hipp. etiam cognitum fuisse, sub nomine *magni Lienis*, & *Ilei hæmatitis*, nullum est dubium. Peculiaria, & particularia quoque nomina sunt *stomacace*, & *scelotyrbe*, de quibus suis in locis, quæ synecdochice pro ipso *scorbuto* usurpari possunt.

Scordinema, σκορδίνημα. Vide *Pandiculatio*.

* Scordolaser, id est Assa fœtida. Alex. Bened. l. 7. c. 13.

Scoria, σκωρία, proprie dicitur *sordes metalli*, fæx, vel recrementum ejus. Gal. 9. de S. Fac. §. *Scoria*, Dioscor. l. 5. c. 94. 97. 101. *Scoriæ* argenti, plumbi, ferri virtutes explicat. Rul. *Scoriam* vocat recrementum illud, quod in prima corruptione ad substantiam Mercurii non pertinet. Basil. quoque d. l. c. 21. de *scoria metallorum* tractavit. Helmont. *scoriam* vocavit stercus, sive excrementum liquidum urinæ, de Lith. c. 4. n. 21. & c. 6. n. 16.

Scorith, id est *sulphur*. Rul. & Johns. in Lex.

Scorpiaca, σκορπιακή, Epitheton est *Antidoti* cujusdam, quæ ictibus scorpionum medetur, apud Gal. l. 2. de Antidot. c. 12.

Scorpaena, *scorpis*, σκορπὶς, nomen piscis, a *scorpio* distincti; cujus historiam, cum usu, tradit Aldrov. l. 2. de pisc. c. 27.

Scorpio, & us, σκόρπιος, est æquivocum. Proprie notat insectum animalculum, cancros fere imitans, ictu gravissime nocens; cujus historiam, cum noxa, usu, & antidotis, vide apud Aldrov. l. 5. de Insect. c. 11. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 116. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Jung. Rhod. ad Scrib. nu. 164. *Scorpiones* tales in cerebro genitos notavit Bonett. in Anatom. Pract. I. S. I. obs. 121. p. 75. In ovis quoque coctis observatum *scorpionem* esse, legitur in Eph. N. C. Ann. I. Obs. 36. Schol. in fin. sed fides sit penes Auctorem. *Scorpionem* coctum innoxie comestum vide in Ann. 2. Obs. 205. Deinde propter ictum ab aculeis malignum *scorpius* quoque vocatur piscis quidam, qui cum usu describitur ab Aldrov. l. 1. de pisc. c. 25. Chiocc. Mus. Calc. s. 1. p. 63. Tropice *scorpius* quoque inter signa Zodiaci refertur, & Chymicis *scorpius constrictus* dicitur ferrum præparatum. Rul. & Johns.

Scortum, homonymon est: Vel enim idem quod *Meretrix*, quæ ad Medicinam non spectat significatio: Vel idem est quod *scrotum*, ὀσχέον. Vide *Oscheon*. De vocab. *scrotum* plura invenies apud Rolfink. de Part. genit. P. I. cap. 14.

† Scorzonera, a montibus Gallitiæ adfertur. Scorzo animal venenosum reptile, cujus morsu lethali homines demorsi hac herba liberantur. Incert. medic. Pis. ad Capivac. Prax. l. 6. c. 37.

* Scotodinos, σκοτόδινος, *tenebricosa vertigo*, quando tenebræ obversantur. Vide *Dinos*. Legitur apud Hipp. 4. aph. 17. Jung. Diet. num. 777. σκοτοδινίη, etiam dicitur Coac. t. 161.

* Scotoma, σκότωμα, Paracels. *Scotomia*, idem quod σκοτόδινος, *vertigo*. Vide *Dinos*.

Sco-

Scotos, σκότος, significat *Tenebras*, & in specie *Caliginem oculorum*. Hipp. l. 5. Epid. XII. 6. & XXI. 13. quamvis etiam per *vertiginem tenebricosam* exponi possit. Vide Foes. p. 574.

† Screantia, a Screando. Varro de lin. Latina l. 6. Screantia personæ distortis oribus deformes, idem ibidem.

Screatio, sumitur dupliciter. 1. pro actu *exspuitionis*, Gr. ἀπόχρεμψις, πτύσις. Vide *Apochrempsis*. 2. pro materia, quæ ore rejicitur, *sputum*, Gr. πτύελον dicta. Vide *Ptyelon*.

Scriptio, *scriptura*, *scriptum*, γραφή, γράμμα. Vide *Littera*. Libet saltem annectere unum, & alterum præceptum de *scriptis* Medicis observandum, ex Gal. in Hipp. & ceteris antiquorum *scriptis* nihil negligere oportet, c. 2. in l. 6. Ep. t. 25. *Scripta* recentiorum examinanda a probatorum simul, & eruditorum hominum Collegio, priusquam in publicum quæ bona sunt exponant, aut quæ mala sunt perdant, lib. contra Julian. c. 1.

Scriptulus, idem quod *Scrupulus*, de quo p. p.

Scrobiculus cordis, ἀντικάρδιον, vide *Anticardium*.

Scropha, χοῖρος, χοιράς, idem quod *sus fæmina*, ὗς, *porcus*. Vide *Porcus*, *scrophula*, *scrofula*, χοιράς, idem quod *struma*, tumor glandularum in collo obortus. Vide *struma*.

* Scrotum, vel *scortum*, ὀσχέον. Vide *Oscheon*. *Scrotum Cordis* dici quoque *Pericardium*, scribit Blancard. in Lex.

Scrupulus, *scruptulus*, *Scriptulus*, γράμμα. Vide *Gramma*.

Scuma, idem quod *squama*, Gr. λεπίς. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

Scurbutum, idem quod *scorbutus*: de quo superius. Legitur apud For. l. XX. Obs. 12.

Scuta tabesi, id est *Testudo*. Ruland. & Johns.

* Scutiformis, θυροειδής. Vide *Cartilago scutiformis*. *Scutum*.

Scutrum, *scutriscum*, idem quod *Cucuma*, κουκούμιον, lebetis genus, vas, in quo aqua balnearum, vel oleum calefit. C. Hofm. com. in Gal. LL. de U. P. n. 280.

Scutum, ἀσπίς, θυρεός, πέλτη, proprie significat instrumentum bellicum, quo corpus munitur ab invasione hostili. Translatum partim ad Anatomica, ubi *Cartilago scutiformis* legitur. Vide *Cartilago*. Ita & *Patella* genu constituens vocatur *scutum*, vel *Os scutiforme*. Bartholin. libell. 4. c. 21. p. 571. Partim ad Pharmaciam, & Chirurgiam, in quibus *scuta* vel dicuntur *Emplastra quædam*, v. g. Cordialia, & Stomachalia, plerunque sidone obducta, & vel collo appensa, vel corpori alligata ligulis, Morell. lib. de form. remed. sect. 2. c. 11. Vel etiam alia munimenta; quale *scutum* cum successu finxit, & adhiberi jussit Hildanus in membri virilis nimia longitudine ad coitum inepta, Centur. VI Obs. 61.

* Scybala, σκύβαλα, vocantur *excrementa alvi sicciora*, & quasi in nucleum efformata, fere combusta, non semper ab interno fervore phlegmonoso, uti Gal. voluit 4. de R. V. I. A. l. 17. sed etiam aliquando a longiori mora, & succi pancreatici nimia aciditate Vitriolacea, defectuque excrementi biliosi; uti in hypocondriacis, & melancholicis quibusdam observare licet. Jung. Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 32. Dicuntur & σπυραθώδη, *caprilla stercora*, in globulos veluti cocta. Vide Lind. Ex. IV. §. 36.

Scybelites, σκυβελίτης, nomen vini, vel potius *musti*, quod sua sponte ex uvis passis extillat, utpote vinum ultro effundentibus. Æt. l. 9. c. 24. Fuit e genere *Protroporum*, & a Gal. aliquoties laudatur. Vide Lind. Ex. X. §. 179.

Scylacion, σκυλάκιον, proprie *catulum*, vel potius *carnem catulinam* significat. Hipp. l. 2. de diæta XVI. 18. l. de Steril. IIX. 28 l. de superfœt. XVI. 1. a σκύλαξ, *catulus*. Vide Foes. p. 575. Deinde σκυλάκιον vocatur *Collyrium quoddam*, a Gal. & Ætio descriptum, sed diversimode, notante Gorr.

* Scyphus, σκύφος, idem quod *Cyathus*, poculi genus, olim lignum, teste Lang. l. 1. ep. 29. Vide *Cyathus*. Cereorum *scyphorum* duodecim fit mentio apud Gal. l. de opt. sect. c. 14. De experimentis *scyphorum* vitreorum per certum humanæ vocis sonũ ruptorum legatur sagacissimi scrutatoris rerum naturalium, D. Dan. Georg. Morohofi. epistola ad D. Joh. Dan. Majorem.

* Scyros, σκῦρος, idem quod πῶρος, *Callus*. Vide *Callus*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXIV. 5. 6. 7. Adde Foes. d. l.

* Scytalides, σκυταλίδες, vocantur officula digitorum singulorum terna, excepto *Pollice*, qui duo habet, mutuo inter se colligata, & ordine succedentia, veluti in acie turma equitum, quę σκυτάλη vocatur. Latine *Internodia*. Vide *Internodium*. Alias *Scytale*, σκυτάλη quoque appellatur serpentis species; cujus historiam, & veneni naturam descripsit Aldr. l. 1. Hist. Serp. & Dracon. cap. 9. *Scytalides* quoque dicebantur telorum ligneorum species, aliæ pedis, aliæ cubiti mensuram adæquantes, ut est apud Lang. lib. 2. ep. 4.

Scytos, σκύτος, *Corium* significat in genere; quamvis Gal. restrinxisse videatur ad capitis cutem, vel ea, quæ sunt inter cervicem, & tendines. Enimvero præter necessitatem illa restrictio urgetur, uti constat ex 2. de fract. t. 3. ubi

& σκύτος, & σκύτινον, *corium*, & *coriaceum* legitur absque restricta significatione. Jung. & 2. de art. t.30. & c 3. t.49. Leg. & Foes. d.l.

SEB, i.e. *Aurum*, vel *Alumen*. *Sel*, idem. Rul. & Johns.

SEBASTON, σεβαστόν. Vide *Sebeston*.

SEBEL, Arab. idem quod *Pannus oculorum*. Dorn. Rul. & Johns. Forest. lib. 11. obs. 6. & in Schol. Val. de Tarant. Philon. Pharm. l.2. c. 4. Vide *Pannus*. Discrimen inter *sabel*, & *Pterygion*, sive *Unguem* oculi vide apud Nic. Pis. de Mo. Co. & Cu. l.1. c.18.

SEBESTEN, σεβεστόν, dicuntur & *Mixa*, *Mixaria*, μύξα, μυξάρια. Vide *Myxa*.

* SEBUM, vel *sevum*, στέαρ, dicitur oleosa, & pinguis substantia, adipe siccior, & magis concreta, compactaque, ejusdemq; interim cum adipe generis, cum utrumque e sanguinis, & chyli oleosis portionibus gignatur; nisi quod *sevum* fragile usquequaque sit, nec ad ignem admotum tam facile liquescat, & cum refrixit, denuo concrescat, uti ovis, & capræ; Pinguedo autem liquidior sit, minimeque apta durari, oleo longa vetustate incrassato similis, ut equi, & suis. Cast. *Sevorum Officinalium* Catalogum vide apud Schr. l.2. c.34. Quod στέαρ etiam fermentum significet, aut farinam aqua subactam, in medio, ceu dubium, relinquimus.

SECALE, σεκάλη, frumenti genus nobis hodie quam optime notum, cum panis quotidianus ex eo parari solet, vilior panis est triticeo, aut e zea parato. Vocatur & Siligo, Rogga, item Secla.

SECESSUS, *secessio*, apud Latinos varias habet significationes. Vel enim idem significat quod *Abscessus*, *Abscessio*, ἀπόστασις, Diet. num. 93. Vel accipitur pro *dissolutione*, sive *deunione* diversarum portionum in aliquo mixto. Lind. Ex. X. §. 55. Vel stricte pro actu excretionis alvi, & abitu ad locum, Gr. ἄφοδος, ἀπόπατος. Id. Ex. XIII. §. 251. de quibus omnibus vocabulis suis in locis.

† SECHA, Santonicum. Santes Ardoines de Venenis l. 8. c. 31.

SECLA, idem quod *secale*. Schrod. Vide *secale*.

SECORS, ἀκάρδιος. Vide *Acardios*.

SECRETIO, etiam variæ significationis vocabulum est apud Latinos. Vel enim pro *Excretione* sumitur; & dicitur ἔκκρισις, Diet. num. 249. 250. Gal. lib. 6. de L. A. c.6. & c. 2. progn. t. 37. Vide *Eccrisis*. Vel saltem notat disjunctionem; & idem est, quod *Segregatio*, Græc. διάκρισις: & ita dicitur Secretio e numero dividentium esse, Galen. l. 1. de sympt. causs. cap.6. Vide *Diacrisis*. Quod vero Jul. Alex. Not. in Gal. l. quos purgare op. T.II. Oper. p.584. statuit, excretionem, & *secretionem* fieri una eademque opera, mihi non videtur universaliter verum, sed saltem κατά τι, quando omnis excretio præsupponit quidem *secretionem*, sed non vice versa. Potest enim materia quædam *secerni*, licet non excernatur; uti patet in abscessibus, & μεταστάσει materiæ peccantis.

SECRETUM, idem quod *Arcanum*, de quo supra in AR.

SECTA, αἵρεσις. Vide *Hæresis*.

SECTACROA, idem quod *Flos sectarum*; & denotat *Florem nucis moscatæ*. Dorn. in Lex.

SECTIO, τομή, quod significet divisionem aliquam continui, per violentiam instrumenti dividentis, & incidentis factam, notissimum est. Gal. lib. 3. de Anat. adm. c. 2. Occurrit vel inter caussas solutæ unitatis, & ita Pathologice accipitur; vel inter Actiones Pharmaceuticas, Vveker. Ant. Gen. lib. 3. c. 25. Vel inter Chirurgicas operationes, Hipp. lib. 6. Epid. c.6. t. 5. &c.

SECUNDINÆ, δεύτερα, δευτέρια, ὕστερα. Vide *Deuterion*.

SECUNDIFORMIS, χοροειδής. Vide *Choroides*.

* SECVNDVM NATVRAM, κατὰ φύσιν, terminus est in Medicina usitatus, & opponitur τῷ *Præter naturam*, παρὰ φύσιν. Quemadmodum igitur *præter naturam* quicquid est, aut affectus sunt, a quibus functio læditur, aut caussæ horum, aut symptomata, Gal. l. 3. de præs. ex puls. c. 1. Ita e contrario quicquid vel sana dispositio, vel caussa sanam dispositionem producens, vel accidens aliquod, quod eandem comitatur, & consequitur, *secundum naturam* dici potest, & debet. Vide Dogm. Med. Gen. nostra, P. I. c. 1. dogm. 3 p.16. Alias *secundum rationem* agere, in Medicina idem est, ac ex Indicatione agere. Lind. Ex. VII. §. 31. Aliquando etiam pro *juxta*, *post*, *prope*. Vide Rhod. in Lex. Scrib. & Lind. Ex. IIV. §. 39.

SECVR, id est Aurum. Rul. Johns.

SECVRITAS, *securus*, ἀσφάλεια, ἀσφαλής. Vide *Asphaleia*. In duratione *securitas*, ἀσφάλεια, duplex constitui potest: una simpliciter talis: altera secundum quid. Vide Rolf. O. & M. M. Sp. l.6. s. 3. cap. 5.

SECVS, pro *sexus*, antiquis. Keuch. ad Sam. p. 289.

SEDAFF, id est *Chonca marina*. Ruland. & Johns.

SEDATIO, παῦσις, κατάπαυσις. Vide *Pausis*, *Catapavomæ*. *Sedativa*, παυστικά, medicamenta sunt, ut mitigativa, dolorum, quietem ægris adferentia, simul curativa, & sanativa. Dorn. in dict. Paracels. Rulan. Johns. ex Paracels. de

morb. ament. tract. 2. c. 5. Dicitur alias *Paregorica*, *Anodyna*.

SEDENEGI, dicitur *Lapis hæmatites*; ut est apud Libav. Apocal. Herm. Part. 1. c. 2. Tom. 2. Op. p. 232.

* SEDES, ἕδρα. Vide *Hedra*.

SEDHE, i. e. *Cinabrium*. Rul. & Johns.

SEDIGITUS dicitur, qui sex in una manu habet digitos. Quo nomine appellatus fuit *Volcatius* Poeta, teste C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 71.

SEDILE, ἕδος, compages quædam lignea, vel alius materiæ arte facta, ad sedendum parata. Specialiter *sedile Thessalicum* dictum commendat Hipp. 1. de art. t. 22.

* SEDIMENTUM, ὑπόστασις. Vide *Hypostasis*.

SEDINA, *seden*, i. e. *Sanguis Draconis*. Rul. & Johns.

SEDMA, h. e. *hæmatites*. *Scedune*, idem. Rul. & Johns.

SEGAX, id est *Sanguis Draconis*. Rul. & Johns.

SEGES, λήϊον, dicitur vel de frugibus, vel de arvo, in quo fruges coluntur. Metaphorice quoque legitur *seges* pilorum, apud Samm. Vide Keuch. in not. ad eund. p. 231.

SEGITH, *serneth*, i. e. *Vitriolum*, *Sagith*. Rul. & Johns.

SEGNITIA, *segnis*, idem quod *Pigritia*, *Ignavia*, νωθρότης, νωθρός. Vide *Nothros*, *Ignavia*.

SEGREGATIO, ἀφορισμὸς, in genere etiam *sequestratio* dicitur; estque solutio integri in membra dislocata. Hic enim non confluunt resoluta, ut colliquabilia; sed quælibet pars secretim tenetur. *Segregatio* est *Distractio*, & *Extractio*. Rul. & Johns. in Lex. Dicitur etiam *Dissolutio*, *Separatio*, διαχώρησις, quam primam partem operationis Chym. constituit Rolfink. Chym. l. 2. c. 2.

SEIRA, σειρὰ, σειρή, *restis*, *funis*, lorum, aut *habena* dicitur: legitur apud Hipp. 2. de fract. t. 3. Jung. Foes. p. 561.

SEIRIASIS. Vide *Siriasis*.

SEIRIOS, σείριος. Vide *Sirius*.

SEISIS, σεῖσις, σεισμὸς, *Concussio*, Lat. idem quod κατάσεισις. Sumitur vel proprie, quando violento ictu corpus afficitur. Ita verbum σείω sumpsit Hipp. de purulentis, qui concussione indigent, ut exploretur, quanam parte pus delitescat. Hipp. l. 2. de morb. XLV. 11. & l. 3. XXVI. 30. Coac. t. 432. Vel per translationem, pro *humorum agitatione* in partibus solidis. Ita arteriæ a sanguine fervido pulsantes dicuntur caput concutere, Coac. t. 163. 167. Vel σεῖσις specialissime vocatur concussio, & quassatio vertebrarum; quod spinæ dorsalis vitium est, cum earum juncturæ, & compages fuerint dimotæ, vertebræ autem suo loco manent. Gal. c. 3. de art. t. 2. Adde Foes. d. l. Diet. num. 768. Vide *Succussatio*.

SELAA, idem quod *Nodus*, sive *Abscessus cum folliculo*. For. l. 3. Chir. obs. 7. Schol.

SELACHOS, σέλαχος, dicitur *piscium genus cartilagineum*, cui cartilago cutis loco est; veluti squatina, pastinaca, raja. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 36. ubi & σελάχια vocantur: σέλαχος vero legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XLVI. 46. XLIIX. 33. LXXII. 15. & alibi. Jung. Foes. d. l. Lind. Ex. XIII. §. 174. seq.

SELAS, σέλας, exponitur Hesychio *lux*, *fulgor*, *splendor*, nitor, &c. Lind. d. l.

SELATUS, *satir*, *saic solat*, id est *Argentum vivum*. Rul. & Johns.

* SELDONIUM ALKALI, quid Paracelsus proprie vocet, non constat. Hinc sine dubio Dorn. in Dictionario Paracels. omisit. Intelligit vero rem in liquore facile solubilem, & Tincturam emittentem; uti patet Paragraph. l. 3. c. 2. §. 4.

SELENIACON, σεληνιακὸν, nomen est τοῦ κύφεως, sic dictum, quod *Lunæ sacratum*, & dicatum fuerit, quod 28. medicamentorum mistura constat, quot diebus Luna cursum menstruum peragit. Gorr. ex Aet. & Ægin. l. 7. c. 22. Vide *Cyphi*. *Seleniacon* quoque dicitur antiquis Amuletum contra Epilepsiam, quod puerorum collo appendebant. Keuchen. ad Sam. p. 286.

SELENITES, σεληνίτης, dicitur *Species lapidis specularis* candidissima, unde fiunt fenestræ lignis lævigatis loco plumbi. Dicitur & *Aphroselenus*, quia noctu inveniatur Lunæ imaginem reddere. Diosc. l. 5. c. 159. Rul. Johns. in Lex. De occultis ejus viribus disserit Lang. l. 2. ep. 18. & 36. Vide & Chiocc. Mus. Calc. sect. 3 p. 283. Fr. Hofm. Clav. ad Schrod. p. 186.

SELEUCIDAE, σελευκίδες, vocantur *aviculæ in Asia* frequentes, quæ jugiter locustas edunt, easque celeriter excernunt, Gal. l. 6. de Loc. Aff. c. 3. Pro fabulosis habet Aldrov. l. 10. Ornith. c. 5. Jul. Alex. saltem incognitas nobis statuit, com. ad Gal. d. l.

SELIBRA, ἥμισυ λίτρας *dimidium libræ*, h. e. unciæ sex. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 4.

SELINITES, σελινίτης, epitheton *vini medicati* ex semine apii, quod *Selinon* vocatur, parati. Dioscor. l. 5. c. 74. Gorr.

SELINUSIA, σελινουσία, epitheton Terræ, haud dubie a loco, quæ cum *Chia* terra, inter optima refertur remedia, contra ambusta. Gal. l. 9. de S. Fac. §. de Samia Terra.

SELLA, ἕδος, ἕδρα, quid communiter significet, pueris quoque notum est. In foro Medico usita-

usitatiores, & frequentiores sunt *Sellæ familiaricæ*, aut familiares, pro exoneranda alvo, σελλάρια, ἀφεδρῶνες dictæ, unde *Adsellare*, verbum, i. e. alvum deponere. Keuch. ad Sam. p. 197. Rhod. in Lex. Scrib. 440. *Sella obstetricalis*, For. l. 28. obs. 73. ex Moschione, aliisque Gynæceorum scriptoribus. *Sella balnearis*, sive sudatoria; cujus figuram quoque exhibet Rhod. ad Scrib. nu. 193. Paræus Chir. l. 16. c. 38. In Anatomicis quatuor processus interiores ossis cuneiformis, sive Sphœnoidis vocantur *Sella Turcica*, aut *sella sphænoides*. Barthol. libell. 4. Anat. c. 78. Hanc in pueris perforatam repertam testantur Ep. N. Cur. A. I. obs. 76.

Semafor, i. e. *lucidum carici*, femar idem. Rul. & Johns. in Lex.

Semasia, σημασία, idem quod ἐπισημασία, primum morbi insultum, & invasionem significat, quæ *Accessio* Lat. dicitur. Aret. l. 1. acut. c. 5. Foes. p. 562. Rhod. in Lex. Scrib. p. 345. Vide *Episemasia*.

* Semeiosis, σημείωσις, *significatio*, notatio, aut designatio dicitur. Comprehendit sub se *Dignotionem*, & *Prænotionem*: de quibus suis locis: & pars Medicinæ doctrinam *Signorum Diagnosticorum*, & *Prognosticorum* comprehendens, vocatur *semejotica*, σημειωτική, rectius *semiologia*, σημειολογία: sive est pars Medicinæ, signorum omnium differentias, & vires expendens: de quibus passim legantur Institutiones, & Dogmata nostra Med. Gen. Part. III. per totum.

Semeion, σημεῖον, Lat. *Signum* dicitur; estque in genere id, quo cognito in alterius ignoti notitiam pervenire possumus. Gal. de fin. med. *Signa* dividuntur in *salubria*, *insalubria*, & *neutra*; verum hæc ultima facile ad priora duo reduci possunt. Vide Dogm. d. l. p. 300. seqq. Sufficit etiam constituisse duas classes signorum, *Diagnosticorum* videlicet, & *Prognosticorum*; cum *Anamnestica*, sive *Rememorativa* etiam vel usum Diagnosticorum, vel Prognosticorum habeant, d. l. nu. 303. seq. Vide Diet. Jatr. n. 769. *Signa cognitionis medicamentorum* vide apud Schrod. l. 1. c. 34.

† Semen Melonum, apud Gal. & veter. etiam pulpam Melonis significat. Mercat. Tom. 4. Cons. 2.

* Semen, σπέρμα, in genere dicitur omne id, ex quo tanquam ex vitali principio materiali aliud corpus vitale gignitur, & fit. Omne *semen* vita, & forma est dotatum substantiali. Helm. t. Form. ortus, n. 10. Sub qua significatione omnia plantarum, & vegetabilium, & animalium *semina* comprehenduntur; e quorum numero Catalogum *Officinalium* vide ap. Schrod. l. 2. c. 16. qui etiam l. 1. c. 11. hanc *seminis* genericam descriptionem tradidit, quod sit materia humido-spirituosa, in creaturam certam proxime, ac natura sua emergere determinata. *Semen contra*, scilicet subintelligendo *Vermes*, vocatur a quibusdam *semen Chynæ* Officin. sive *santonicum*. Bonett. Mercur. Compit. l. 10. p. 460. Alias frequentissime strictiori in significatu sumitur de *Excremento utilissimo Hominis, maris, & faminæ*, ad generationem fœtus humani necessario; unde & γονή, *genitura* vocatur; licet alii differentiam aliquam urgeant. Vide *Genitura*. Jung. Diet. n. 781. An *semen* maris materialiter ad fœtus productionem concurrat, hodieque adhuc controvertitur. Negat Harveius. Alii affirmant. Instituti ratio non concedit hic enodationem hujus dubii, nec aliorum. *Semen muliebre* an sint *Ovula*, etiam expediant ulterius Anatomici. Chymici quoque & Metallurgi ad suos labores transtulerunt *spermatis*, & *seminis* vocabula. Ita *Aurum* fieri dicitur ex auri *semine*, *semen* appellando vim prolificam. Est enim indita cuique rei naturali virtus quædam, ut se propaget. Th. Chymic. Vol. II. p. 334. Adde Libav. Tom. II. Op. p. 142. In opere lapidis Philosophici interdum unum, interdum duplex *semen proponitur*. In hoc tamen conveniunt, quod *Mercurius Philosophorum* dicatur *semen*, aliquando tamen cum limitatione, *fœmininum*, ad differentiam *Masculini*, quod est *Aurum in calcem purissimam redactum*. Th. Chym. Vol. IV. p. 401. & alibi. Plura de *semine* quære in Indice VI. Vol. Voluminum. *Semen veneris*, dicitur *squama æris*. Ruland. & Johns. *Sperma aquæ fortis*, id est fœculentia ejus. Rul.

Sementis, varias habet significationes. 1. notat ipsam *sationem*, sive actionem serendi; & Gr. dicitur σπόρος. 2. denotat *segetem*, sive illud, quod e semine progerminavit, Gr. σπόρος. 3. a Gal. sumitur pro *hyemis extremo anteriore*, in quo satio fieri solet, Gr. σπορητὸς, comm. 1. in l. 1. Epid. t. 1.

Semicoctus, ἡμίπεπτος, dicitur de *humoribus chylosis*, qui a ventriculi calore, & fermento alterationem acceperunt, sed perfectionem debitam non adepti sunt. Gal. l. 4. de S. F. c. 15. Ita quoque de sanguine, aliisque humoribus, etiam excrementitiis dici poterit, si nondum debitam coctionis suæ perfectionem acquisiverunt.

Semicongius, ἡμικόγγιον, *dimidium congii*, est nomen mensuræ liquidorum, continens aquæ libras quinque, olei libras quatuor cum dimidia, mellis libras septem, & dimidiam. Gal. de pond. & mens. e Diosc.

Semicotyle, ἡμικοτύλιον, est *dimidium cotylæ*. Gal. l. 10. de S. Fac. 5. De sanguine vespertilionum. Qualis vero sit mensuræ, aut pon-

ponderis determinatio, non constat; cum Acetabuli, vel Cotylis quantitas variet apud Authores. Vide *Acetabulum*.

SEMICUPIUM, ἐγκάθισμα. Vide *Encathisma*: *Insessio*.

SEMIDALIS, σεμίδαλις, *similago*. Lat. est farina ex tritico communi facta, ex qua panis confectus σεμιδαλίτης, *similagineus* vocatur: estque paulo vilior *siligineo*, qui σιλιγνίτης dicitur, eque optimi, & purissimi tritici farina conficitur. Gorr. e Gal. l. 1. de Al. fac. c. 2. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 510. seq. Lang. l. 1. ep. 56.

SEMIMARES, idem quod *Castrati*, *spadones*; *Eunuchi*. Rolf. de part. genit. P. I. c. 5.

SEMIMEMBRANOSUS, cognomen est Musculi secundi tibiam flectentis. Barthol. l. 4. Anat. cap. 12. p. 580.

SEMIMETALLA, idem quod *Mineralia*. Libav. l. 2. S. A. Ch. cap. 24. & l. 5. cap. 11. Talia sunt *Marcasitæ*, *Stibium*, *Bismuthum*. Tom. III. Oper. p. 20.

SEMINATIO, vocatur Blasio seminis e vasis asservantibus, & ejaculantibus in uterum immissio, Med. Un. p. 10. & 454.

SEMINERVOSUS, vocatur tertius Musculus Tibiam flectens. Barthol. d. l. p. 581.

SEMIOBOLUS, ἡμιοβόλιον. Vide *Hemiobolion*.

SEMIREVERBERATORIUS, vocatur Ignis, qui fundum saltem vasis ambit, & collum liberum relinquit. Junken. Ch. Exp. Cur. P. sect. 1. c. 3. p. 41.

SEMIPESTIS, vocatur Febris Petechialis, apud Jonston. S. Synt. Med. p. m. 672.

SEMIRHOMBUS, ἡμιρόμβιον, idem, quod ἡμίτονον. Vide *Hemitonon*.

SEMIS, ἥμισυ. Vide *Dimidium*. *Hemisy*.

SEMISEXTUM, ἡμιέκτον. Vide *Hemiecton*.

* SEMISIDERATUS, ἡμίπληκτος. Vide *Hemiplegia*.

SEMISPECULUM, vocatur instrumentum Chirurgicum, ad dilatandum vulnus in collo vesicæ; & describitur ab Hildan. de Lithotom. c. 16.

SEMISPINATUS, cognominatur Musculus Thoracem erigens. Barthol. d. l. c. 7. p. 569.

* SEMITERTIANA, ἡμιτριταῖος. Vide *Hemitritæos*.

SEMIUNCIA, ἡμιούγγιον, *Semiuncia*, id est *Uncia dimidia*, sive drachmæ quatuor. Vulgo dicitur *Uncia semis*. Legitur apud Gal. lib. 2 de C. M. P. G. cap. 10. fin. Jung. Rhod. Lex. Scribon. p. 440.

SEMOTIM, veteres vocarunt *Achores*, vel *Ti-neam*. Valesc. de Tarant. Phil. Ph. l. 1. c. 2.

SENA, vel *Senna*, purgans, inter vegetabilia etiam in vulgus notissimum, & frequentissimum; cujus integram historiam prolixe tradidit Rolfink. Tr. de purgant. sect. XIII. art. 5. Jung. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 18. Schrod. l. 4. cl. 3. n. 436. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Accusatur de flatulentia a Lind. Ex. IV. §. 13.

SENDANEGUM, *Sendanegi*, id est *Hæmatites*: Rul. & Johns.

* SENECTUS, γῆρας, *senex*, γέρων. Vide *Geras*. De *senecta* serpentum lege judicium Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 13.

SENILIS, γεροντικός, dicitur de omni eo, quod ad senes pertinet; v. g. Morbus *senilis*, ætas *senilis*, &c. In specie Visum *senilem* vocavit Blasius morbum oculorum, quando aliquis admota objecta non recte videt, remota vero bene. Medic. Univ. p. 394.

SENIO MAXIMUS, dicitur author vitæ longæ: Dorn. in Dict. Parac.

SENSIBILIS, αἰσθητός, dicitur de omni re, quæ in sensus incurrit. Gal. lib. 3. de dign. puls. c. 1. Dicitur & *sensilis*. Plura e Physicis petenda.

SENSIO, αἴσθησις, proprie dicitur de actu sentiendi, qui consistit in perceptione rei sensibilis sensorium alterantis, & afficientis. Ab interpretibus Gal. Latinis *sensio* quoque ponitur pro cognitione, Gr. γνῶσις dicta, c. 1. Progn. t. 3. Legitur & *sensatio* in Authoribus.

* SENSIFICUS, αἰσθητικός, dicitur de nervis sensuum externorum, qui spiritum animalem, ceu efficientem caussam instrumentalem, organis sensoriis vehunt. Gal. lib. 7. de Hipp. & Pl. dec. cap. 5.

SENSORIUM, αἰσθητήριον, vocatur *sensus alicujus instrumentum*. Gal. l. de odor. instr. cap. 5. J. Alex. not. in Gal. l. 7. de Hip. & Pl. decr. c. 7. Dicitur & *sensitorium*. Idem not. in Gal. lib. 7. de U. P. c. 8. πρῶτον αἰσθητήριον vocatur *commune sensorium*, quod sensibilium omnium ictus, a nervis cujusque organi delatos accipit; adeoque omnis sensionis perceptionem efficit; hocque rectius fortassis dicitur de corporibus cerebri striatis, docente Vuillis, Anat. Cerebr. c. 13. & ex hoc Bonetto Anat. Pract. l. 1. s. 15. obser. 1. p. 122. quam de Glandula pineali, cum Cartesio, hujusque asseclis.

* SENSUS, αἴσθησις, quid sit, & quot cum externi, tum interni, ex Physicis constare potest, ac debet. In Medicina enim considerantur, quatenus sec. vel præter nat. sese habent. Lectu dignissima sunt, quæ de *sensibus* externis, & internis scripta reliquit Vuillis de Anim. Brutor. P. 1.

SENTENTIA, γνώμη. Vide *Gnome*.

SEPARATIO, διάκρισις, διαχώρησις, idem quod *secretio*, *segregatio*, de quibus p. a. De excrementorum ab humoribus utilibus separatione læsa lege Gal. 3. de sympt. causs. in fin. *Separativa*

ratira virtus interna consistit in caloris vitalis æquali continuatione, ex fermentatione sanguinis moderata, & æquali. Hæc enim si vel nimia fuerit, vel insufficiens, non dimittit inutiles ab utilibus portionibus, sed crudus manet sanguis. *Separatio* artificialis potissimum duplex est: *Pharmaceutica*, quo & *Chymicam* referre libet: & *Chirurgica*. Ruland. & Johns. certas *separationis* species ita descripserunt: *Separatio per abscessum* est, cum partes naturarum diversarum e commistione abscedunt a se mutuo, & ad regiones distinctas feruntur, absistentes mutuo. Estque duplex, *Discessus*, & *Dilutio*. *Separatio per abstractionem* est, cum aliquo instrumento partes diversæ a se mutuo disclusæ, altera ab altera abstrahuntur. Et fit hoc quoque dupliciter, *Ablatione*, & *Subductione*, sive sint res liquidæ, sive siccæ. *Separatio per dilutionem* ad latus perficitur per lintrem humili margine, oblongum, & altera parte in acutum tendentem, qui manibus versari, & hinc inde agitari possit, alteraque parte latiori impelli. *Separatio per dilutionem* est, cum terrea copiose diluta ita separantur, ut gravibus subsidentibus, levia emineant, medium occupent media. Et quoniam ejusmodi lotio in lutosis, terreisq; vel ad hanc consistentiam redactis, per pulverisationem, calcinationem, & alia locum habet, potissimum veterib. γεοπλυσία recte est dicta. Ministrat autem ei abstractio, depletio, nonnunquam & filtratio, & similes functiones. Soluta enim, turbataq; & ad sua spatia delata, mox sunt deplenda, transfundendaque per filtrum setaceum: alioquin confunduntur denuo. Hæc Rul. & Johns. Legatur & de diversis *separationis* artificiosæ speciebus Libav. T. II. Oper. p. 427. seq. *Separatio Chirurgica*, (quo & sano sensu *Anatomicam* referre possumus) perficitur partim manu, partim instrumentis. Hinc *separatio* quoque inter officia refertur Chirurgicæ partis. Vide Institut. & Dogm. nostra P. VII. c. I.

SEPARATORIUM, est vas transmittens, quodammodo uniforme, oblongum, orificio ad capacitatem auricularis digiti aperto, cui materia infunditur, & fundo in modum acus acuato, materiam rursus emittendi gratia, præditum, cum annexis ansis duabus, liquoribus invicem separandis accommodatum. Rul. Joh. Dicitur etiam *Vitrum Hypoclepticum*, si fides habenda Blancard. in Lex. *Separatorium* quoque vocatur instrumentum quoddam Chirurgicum pro pericranio separando, apud Blas. Med. Un. p. 73.

* SEPEDON, σηπεδών. Vide *Putredo*, *Sepedonodes*, σηπεδονώδης, *putredinosus*, qui ad putredinem est dispositus. Gal. l. 8. M. M. c. 7. σηπεδονῶδες ἕλκος, ulcus *putridum*, legitur apud For. Chir. Observ. l. 7. obs. 3.

SEPHIROS, dicitur *apostema durum*, & *exsiccatum*. Gr. idem quod σκλήρωσις, σκλήρωμα, *scirrhus nothus*. For. l. 4. Chir. Obs. 2. Schol. Parac. de ulc. & apostem. &c. c. 49. Dorn. Rul. & Joh.

SEPIA, σηπία, dicitur animal molle, exsangue, marinum; cujus prolixam historiam, cum usu in cibis, & Medicina, ut & nocumento, vide in Aldr. l. I. de Moll. cap. 4. Schrod. l. 5. cl. 3. n. 88. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. in specie de nocumento, quod volvulum excitet *atramentum sepiæ*, testatur Aretæus, l. 2. acut. c. 6. quem locum integra Exercitatione exposuit egregie Lind. Ex. V. Sel. Med.

SEPIUM, σήπιον, dicitur *Os sepiæ*, pars firma sub dorso corporis, d. l. §. 42. σηπίδιον, diminutivum est, significans *sepiolam*, §. 84. *Os* illud *sepiæ* interno usu est insigniter præcipitans, ita ut etiam superet Oculos Cancri. Hinc a nonnullis *Præcipitantis Magni* nomine exornatum, quamvis externe Martialia, & alia Mineralia illud vincant.

SEPLASIARIUS, idem quod *Materialista*, apud quem materia medica prostat: a foro Capuæ, *Seplasia* dicto, in quo unguentarii vendebant. Pertinent ad *Pharmacopolas*, quibus materiam vendunt. Referuntur etiam ad *Myropolas*. Vide Dieter. Jatr. p. 934. Langius in numerum *Medicastrorum* referre non dubitat, lib. 3. ep. 6.

SEPS, σήψ, duplici gaudet significatu: 1. ita dicitur *serpentis* species, quæ morsu putredinem infert; de quo serpente lege Aldr. l. I. Hist. serp. & Drac. c. 62. idem est, quod σῆψις, *putrefactio*. Erot. Onom. p. 99. f.

SEPSIS, σῆψις. Vide *Putrefactio*.

SEPTAMEN, id est *Serapinum*. Joh. Lex. lib. I. Verum in Rul. legitur *Septimen*.

SEPTANA, ἑπταῖος, epitheton febris, septem diebus periodum absolventis. Verum dubito, an detur. Meminit Parac. tr. de Venæ sectione, 5. de Febribus.

SEPTEM, ἑπτὰ, numerale hoc vocabulum, & Criticum exponitur a Diet. num. 336. Numerus quoque Spagyricis emphaticus. In igne sunt *septem* Planetæ. In aqua *septem* metalla. In terra *septem* herbæ. In Aere *septem* Tereniabin; & in animalibus sunt *septem* principalia membra. Joh. l. 2. Lex. e Parac. *Septem* calamitatum publicarum genera recensentur a For. l 6. Obs. 9. Schol. Cardan. l. 8. de rer. var. c. 45. Terræ motus, Inundatio, Ventus, Animalia noxia, Pestis, Bellum, Fames: quibus alii octavum, Incendium, addunt.

SEPTENARIUS, ἑπτὰς, ἑβδομαῖος. Numerus hic a plerisque Veteribus, & a Recentioribus habitus fuit pro *Critico*, & *Climacterico*; imo & *Mystico*, ita

ita ut non dubitaverint ei vires quoque attribuere in Macrocosmo, & Microcosmo. Verum magis ex præconcepta vana persuasione, veluti per traducem multiplicata, quam ex rei veritate. Unde non dubitavit Rhodius appellare nugas, cum Gal. l.3. de dieb. decr. c. 11. Vid. Rhod. in not. ad Scrib. nu. 152. Adde Diet. n. 230. Keuch. ad Sam. p. 222.

Septennium, ἑπτωετία, periodus, vel ætas *septem annorum*. De *septennio* secundo vide J. Alex. l. 28. Sal. c.1.2. seq.

Septentrio, *Septentrionalis*, ἄρκτος, ἀρκτικὸς, ἀρκτῷος, dicitur illa plaga cœli, quæ est sub signo Ursæ majoris, & Polo *Arctico* dicta, frigidioris, imo frigidissimæ naturæ. Tropice *septentrio*, vel *septentrionalis ventus Microcosmi* dicitur esse in spina dorsi, a Paracel. tr. de Colica. *Septentrio* quoque vocatur *Aqua fortis*. Rul. & Joh. Cabalistæ *Septentrionem* semper in malam partem capiunt, quia Sol ibi non transit, & medio noctis similis est, &c. Th. Ch. Vol. VI. p. 81.

* Septicus, σηπτικὸς, *putrefaciens*. Dicitur de Medicamentis, quæ tum eliquare, tum colliquare, ac potissimum carnem tenellam consumere valent, quo pertinent & *Cathæretica*, sive *Corrosiva*. Vide *Corrosio*. Gal. l. 7. de S. Fac. §. Cedrus. Sunt valde calida, & salinis lixiviosis partibus tenuioribus, & facillimæ actuationis prædita.

Septimana, ἑβδομάς. Vide *Hebdomada*.

Septimestris, ἑπτάμηνος, dicitur de fœtu humano, qui excluditur septimo mense, & habetur pro vitali, & legitimo; de quo Hipp. integrum scripsit libellum, hoc tit. Jungatur Gal. commentar. ad hunc libellum in Græco codice desideratus. Videatur & C. Rejes C. Elys. q. 90. Enimvero licet non negare velim, *septimestrem* posse esse vitalem fœtum, & partum; verum an sit perfecte vitalis, aut an mulieres certo sciant esse *septimestrem* fœtum, de eo adhuc dubitatur.

Septuagenarius, ἑβδομηκοντaέτης, dicitur annos 70. natus. De his testatur Gal. quod aliquando ferant sanguinis missionem, l. de cur. rat. per S. M. c. 13. fin.

* Septum transversum. Vide *Diaphragma*. *Septum pellucidum* quoque vocatur Fornicis in cerebro dicti pars inferior. Lyser. Cult. Anat. l.3. c.6. p.88. *Septum Cordis*, dicitur paries sinistri ventriculi a dextro secernens. D.D. Hofm. Differ. An. in Micr. Horn.

Sequestratio, idem quod *separatio*, *segregatio*, διάκρισις. Membra *sequestrationis* vocat Parac. organa colatoria.

Serangodes, σηραγγώδης, *antrosus*, *cavernosus*, rimosus, idem fere quod συριγγώδης, fistulosus.

Legitur apud Hipp. l. de Carn. IV. 4. IX. 3. XVI. 3. l. de corde VI. 1. l. de vuln. c. II. 3. Vide Foes. p. 562. seq.

Seraphin, est ineffabilis virtus, & immensæ potentia cœli, & præsertim Angelicus chorus, & schola cœlestis. Dorn. Rul. & Joh.

Serapinus, id est *gummi Arabicum*. Rul. & Johns.

* Serapium, idem quod *sirupus*. De quo paulo infer.

Serenitas, *serenus*, εὐδία, εὔδιος. Vide *Eudia*.

Serex, id est *Lac acetosum*. Rul. & Joh.

Sergeticum, σεργητικὸν, epitheton *unguenti Irini*, apud Gal. l.7. de C. M. P. G. c.16.

Sericiacum, id est *Arsenicum*. Ruland. & Johns.

Sericum, σηρικὸν, æquivocum est. 1. apud Gal. significat *fructum* aliquem edulem quidem, nihil tamen vel ad sanitatis conservationem, vel ad morborum profligationem conferentem, lib. 2. de Al. fac. c. 32. Deinde notat lanam illam, quam gignunt, & in globulum ovalem conglomerant sese una obvelantes vermes, *Bombyces* dicti. De quo *serico* vide supra *Bombyx*. *Sericum* crudum omittendum esse in Confectione Alkermes vult Jac. le Mort. in Chym. Medic. Physic. Vide Morley Coll. Ch. Leid. c. 221. Adde Helmont. de febr. c.8. n.13. Denique *Sericon* idem est, ac *Minium*. Rul. & Joh. *Serica* quoque dicuntur Gal. *Zizipha*, sive *Jujubes*. Vide *Zizipha*. *Seria Cauterica*, quæ dicantur Paræo, vide apud eund. l. 25. c. 32. p. 128.

Serides, σερίδες, vocantur *olera esculenta*, apud Gal. l. de atten. diæt. c.3. Alias σέρις est cichorii, vel Endiviæ genus apud Diosc.

Sermo, λόγος, λαλιὰ, vide *Lalia*, *Locutio*, *Logos*, &c. Aliqua tamen differentia legitur inter *Vocem*, *Loquelam*, & *Sermonem*; dum vox ad loquelam; loquela vero ad *sermonem* pertinet; *Sermo* vero non est omne, quod proprie in sensum auditus cadit; neque id solum, quod ore emittitur, sed solam hominum vocem, qua inter se colloquuntur, veteres appellabant. Gal. comm. 1. de humor. t.24. & c.3. in l.3. Epid. t.73. ubi Gr. ᾠδὴ vocatur. In primis vero in Medicina considerari debet non solum *sermo Medicorum* ad ægros, de quo Gal. c.4. in l.6. Epid. t.9. ne sit fatuus, aut molestus, sed gravis, utilis, ægroque acceptus; sed etiam *sermo ægrorum*, siquidem & hic præsentium notitiæ, & consequentium divinationi potest adjumento esse, c. 3. in lib. 1. Epid. t. 1. Junge Rolfink. O. & M. M. lib. 3. s.2. cap. 14.

Serosus, ὀῤῥώδης, ὑδατώδης, idem fere quod Aqueus, vel aquosus: dicitur partim de ipso aqueo sanguinis vehiculo: Gal. l.4. de U. P. c. 5. & ali-

& alibi: partim de constitutione corporis, & Temperamento inde dependente, quod pro varietate caloris, aut frigoris concurrentis, ad Melancholicum, vel Plegmaticum pertinet, imo & ad Cholericum: partim etiam de superfluo, & excrementitio humore *Cachexiam serosam* constituente: unde Carol. Piso elegantem librum conscripsit de Morbis a *serosa* colluvie obortis.

SERPENS, ὄφις. Vide *Ophis*.

SERPHETA, est *medicina lapidem liquefaciens*. Dorn. Rul. & Johns. Meminit ejus Parac. l. 2. de Tart. tr. 3. c. 5. & in fragm. ad h. l.

* SERPIGO, ἕρπης. Vide *Herpes*. *Impetigo*. Nam utrique affectui tribuitur hoc vocab. *Impetigo*. Vide Vualther. Sylv. Med. p. 1368. & Valesc. de Tarant. Philon. Chir. c. 10.

† SERRA, Hipp. de vulner. Cap. Terebella, seu modiolus. Claudin. Perralius in Not. ad Jul. Arant.

SERRA, πρίων, æquivocum est. Proprie notat instrumentum, & quidem in Medicina, Chirurgicum, quo membra amputantur: Habeturque duplex: *Magna*, qua artus gangrænosi, aut sphacelosi: & *Parva*, qua digiti manuum, & pedum resecari debent. Vide Hildan. de Gang. & Sphacel. c. 19. & Cist. milit. class. 19. ut & alios Chirurgiæ scriptores, Aquapend. Paræum, Scultetum, &c. Ob similitudinem vero rostri, quod capiti adnatum, cum serra, *Piscis* quoque quidam *Cetaceus Serra* vocatur, Gr. πρίστις, perperam πρῆστις, cujus historiam vide in Aldr. de Cet. l. 1. c. 5. Chiocc. Mus. Calc. sect. 1. p. 82. seq. *Serrulam versatilem* Sculteti videre licet descriptam in ejusdem Armam. Chir. Part. I. Tab. V. fig. 1.

SERRATUS, πριωνώδης, cognomen est diversorum Musculorum, quorum alii *serrati majores*, alii *minores*, alii *postici* appellantur, apud Barth. l. 4. An. c. 3. & 4. p. 563. 565. *Serra*, ossium commissura, quid sit, vel ossium compages, docet Vesal. l. 1. de H. C. F. c. 4. Vide *Prionodes*.

SERVITUS, δουλεία, dicitur de functionibus, & usibus partium ministrarum: estque duplex, *Præparatoria*, & *Latoria*. Illa vocatur *Utilitas*. Hæc retinet nomen. Declaratur exemplis: v. g. Cordi ministrat *servitute præparatoria* Pulmo, Latoria, Arteriæ, Venæ. Testiculis ministrant *præparatorie* Vasa spermatica præparantia: *Latoriæ* Penis, & Vasa deferentia. Avic. l. 1. fen. 1. doct. 5. c. 1.

* SERUM, ὀῤῥός, vide *Orrhos*. De *seri* statu præternaturali plura quære in Indice Bonetti, Anatom. Practicæ.

SERVUS, δοῦλος, quid significet in statu Oeconomico, pueri quoque e dictionariis norunt. Quod vero olim Medici *servis* annumerati fuerint, ex l. 1. §. 5. de com. serv. manumiss. & l. 3. in pr. C. Com. de legat. illud non de Medicis veris ἀρχιτεκτονικοῖς, sed de horum saltem ministris, Pharmacopolis, Chirurg. intelligendum esse, egregia oratione jam olim demonstravit, & partes Medicorum cordate defendit quondam J. Ctorum decus, Georgius Richterus, in Orat. Panegyrica. *Servorum* valetudinem etiam esse observandam, sed horis saltem subcisivis, docet J. Alex. l. 33. Sal. c. 19. Per similitudinem quomodo Æger vocetur *Morbi servus*, ostendit Lind. Exerc. XIII. §. 549. seqq. Chymici cum Hermete *Mercurium* vocant *servum fugitivum*. Rul. Libav. & alii. Vide *Fugitivus*.

SES, σής. Vide *Tinea*.

SESAMION, σησάμιον, vocatur placenta ex *sesamo*, melle, atque oleo parata. Vocatur & σησαμοῦς, σήσαμον. Foes. p. 653. σησαμόεντα etiam dicuntur, quæ ex *sesamo* sunt parata. Hipp. l. de affect. XLIV. 29.

SESAMOIDEA, σησαμοειδέα, dicuntur Officula a sesami leguminis minuti specie, cui forma, & magnitudine respondent, & natura multis manuum, & pedum articulis veluti auctarium apposuit securitatis gratia. Gal. l. 2. de U. P. c. 12. Jung. Barthol. libell. 4. Anatom. c. 22. & ult.

SESEROS, σεσηρὸς, h. e. laboris *valde distans*. etiam *divaricatum* vocatur. Occurrit apud Hipp. 3. de fract. t. 43. μάλιστα μάλα σεσηρότα dicuntur *risus effusi*, & labris diductis facti, l. de Glandul. IV. 11. Adde Foes. d. l.

SESCUNCIA, idem quod *sesquiuncia*, ἡμιόλιον, h. e. drachmæ duodecim. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. Vide *Hemiolion*. *Sescuncia* aliquoties legitur in Scrib. n. 50. 60. &c. Vide Rhod. Lex. Scrib.

SESQUI, ἡμιόλιον, notat *integrum cum dimidio*. Rhod. Lex. Scrib. p. 441.

SESQUIALTERA, dicitur ab Helmontio *febris spuria*; qualis est Hæmitritæos, erratica, &c. & eam deducit ex scoriæ, & lotii deficiente secretione, & excretione, de febr. c. 11. n. 14. *Sesquialterum*, idem quod *Hemiolium*, de quo supra.

SESQUIHEMINA, i. e. *Hemina*, κοτύλη, *una cum dimidia*. Gal. d. l.

SESQUILIBRA, i. e. *libra una, & dimidia*. Scrib. n. 222.

SESQUIOBOLUS, i. e. *obolus unus cum dimidio*, i. e. *grana quindecim*. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1.

SESQUICIATHUS, est *heminæ quadrans*, vel *sextans cum uncia dimidia*. Gal. l. 9. c. 6. ad fin.

SESQUIPEDALIA, βόθα, dicuntur *verba ampullosa*, quæ grande quid sonare videntur, cum audis, ceu inflata vento jactantiæ; cæterum inania rei, & rationis. Lind. Exerc. XIII. §. 68.

Hæc

Hæc dedecent Medicum Hippocrate, & Æsculapio dignum.

Sesquiplum, idem quod *sesquipondus*, ἡμιόλιον, & refertur ad præcedentem determinationem, i. e. *Integrum cum dimidio* pondus. Gal. 1. de Antid. c. 9. fin. & alibi.

Sesquisextarium, i. e. *sextarius unus cum dimidio*. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1.

Sesquiuncia. Vide *sescuncia*.

† Sessa Venetor. antiquorum byssus ex gossypio. Prosp. Alpin. de plantis Ægyptiorum, c. 18.

* Sessilis, epitheton *Verrucæ*, quæ alias μυρμηκία, *formica*, vocatur. Vide *Formica*.

Setanios, σητανιὸς, rectius quam σήτανιος, *Hornus*, *homotinus*: epitheton tritici, ap. Hipp. Vide *Hornus*.

Sestron, σῆστρον, idem quod κοσκῖνος, *Cribrum*, a σήθω, cribro. Vide *Coscinos*, *Cribrum*. Lac σεσησμένον, *cribratum*, legitur apud Lind. Ex. XVI. §. 108.

Seta, τρίχος, proprie *pilum suillum* significat. Dicitur tamen & de lanis: unde *pannus setaceus* τρίχινος vocatur. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 4. circa fin.

† Setaceum, ab Italico seta, i. e. sericum, unde fonticulus paratur, quo ulcus apertum tenetur. Campolong. de Arthr. c. 45.

Setaceum, vocatur operatio Chirurgica; estque species fonticuli, vel cauterii, quod parari solet ut plurimum in occipitio, tribus instrumentis, forcipe, acu, & *seta*, vel *setone*: cujus parandi modum vide apud Aquapend. de oper. Chirurg. cap. hoc tit. Hildan. Cent. I. obs. 40. Paræum l. 9. c. 24. qui *setonem* vocat, quemadmodum & Helmont. tr. Cauterium, num. 22. Laur. Bellin. in masculino *setaceos* posuit, describens per fonticulos duplicis emissarii per majus, & minus spatium sub cute crassiori filo serico, aut simili tenui funiculo, in Opusc. Med. de sang. miss. p. m. 187.

Seulo, i. e. *plumbum*. Rul. in Lex.

Sevatio, idem quod Steatoma, secundum Ingraff. Comm. ad Avicenn. de Tum. p. n. pag. 84.

Sevum, idem quod *sebum*, de quo superius, Gr. στέαρ.

† Sexcupes, pediculus. Santes Ardoinus de venenis l. 8. c. 22.

Sextans, ἕκτον τῆς λίτρας, sexta pars libræ: pendet uncias duas, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 14. vel drachmas sexdecim, l. 8. de C. M. S. L. c. 1.

* Sextarius, ξέστης, dicitur *mensura liquidis*, & *aridis communis*: de qua tamen Gal. notat, ap. Athenienses olim non fuisse, postea vero etiam a Græcis receptam; sed aliter, quam Romanos sumpsisse. Apud Romanos *sextarius* unus libram unam, semissem, & sextantem, ut simul juncta constituant uncias viginti, pendere dicitur. Athenienses vero minorem paulo constituerunt mensuram, per *sextarium*, videl. libram cum semisse, h. e. uncias octodecim. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 1. Jung. J. Alex. not. ad h. l. Adhuc minor legitur ξέστης, *sextarius*, qui pendet uncias tres, l. 6. de C. M. P. G. c. 16. Rhod. in not. ad Scrib. distinxit in mensuralem, & ponderalem: illum continere duas heminas: hunc vero tredecim uncias docens, ad comp. 127. 130. Linden. *Sextarium* pendere vini uncias sexdecim, totidemque scrupulos: Mellis uncias viginti quinque, scripsit, Ex. X. §. 156.

Sexunx, i. e. *pondus sex unciarum*, h. e. *libra dimidia*, semissis. Gal. l. 1. de C. M. P. L. c. 8.

Sexus, γένος, φύσις, vocatur *differentia viri*, & *fœminæ*; de qua Gal. l. 9. de Hipp. & Pl. Decr. c. 3. & alibi. Discrimen hoc animalibus saltem perfectioribus competere, accuratiores Philosophi, & Medici statuunt. Alii tamen etiam vegetabilibus quoque attribuere non dubitant; inter quos Schrod. l. 1. c. 35. & quidem realiter. Reiicitur hæc opinio in Th. Chym. Vol. I. p. 349. *Sexus* discrimen quomodo faciat morbosam dispositionem, monstrat Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 36. *Sexum* non posse mutari naturaliter, prolixe docuit C. Rejes C. El. q. 57.

Siagon, σιαγὼν, idem quod γένυς, γνάθος, *maxilla*, ita dicta, ὅτι σείεται περιαγομένη, quod circumacta moveatur. Gorr. Lind. l. 2. Physiol. Med. c. 13. §. 4. 5. Arist. l. 3. H. A. c. 7.

Siagonagra, σιαγονάγρα, dicitur Arthritidis particularis species, maxillæ articulum infestans. Paræus Chirurg. l. 17. c. 1.

Sialochoos, σιαλοχόος, vel πτυαλοχέων, idem quod σιαλίζων, vocatur Hipp. qui multam salivam ore effundit, l. 2. Epid. s. II. 90. l. 3. de mor. X. 13. l. 2. de diæt. XVII. 4. 6. Gal. c. 1. in l. 1. prorrhet. t. 3. Jung. Foes. p. 564. Lat. *Salivator* dici solet. Vide *salivatio*.

Sialos, σίαλος, σίαλον. Vide *saliva*.

Sibar, i. e. *Argentum vivum*: item *stella eruta*, Dorn. Rul. & Johns.

Sibare, Avicennæ dicitur *species Phrenitidis*, quæ *ferina* dicitur, Forest. l. 10. obs. 1. Schol. Vel *Inflammatio Erysipelacea*, aut potius *Gangrænosa* cerebri, & meningum. P. M. de Caldeira T. III. Op. p. 20. seqq.

Sibedata, id est *Hirundinaria*, Paracels. l. 2. de Tart. tr. 2. cap. 6. Dorn. Ruland. & Johns. item lapis, quo colores teruntur. Rul. & Johns.

Sibetina, epitheton *Colicæ*, quæ & *Zibethina* dicitur, Parac. Paragran. Tract. 1. & 2.

Sibilus, συριγμὸς, συρίζειν, λεπτὸν, est sonus acutior, tenuior, qualis in Asthmaticis observatur in inspiratione, quia humores crassi obsederunt fistulæ laryngis osculum, ita ut aer hanc viam angustatam transire non possit, sed lateribus allisus sonum acutum edat. Dolæus Encyclopæd. l. 2. cap. 2. §. 10. p. 258. Vide *Syrizo*. *Hyposyrizo*. Tropice etiam *Uvulam* vocari *Sibilum*, scribit Vesal. l. 6. de H. C. F. c. 6. *Sibilus* etiam accipitur pro sono præternaturali in auribus percepto a flatu quodam, vel halitu in anfractibus organi auditorii agitato. Vide *Sonus*. *Tinnitus*.

Siccans, ξηραντικὸς, ξηραίνων, epitheton medicamentorum, quæ temperamenta corporum ad *sicciorem* statum permutant. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 6. Talis effectiva *siccitas* a terrestreitate particularum dependet, cui humidæ particulæ involvuntur, & excipiuntur, cui & leves salinæ particulæ intermixtæ sunt. Dividuntur in mediocriter, & valde *siccantia*. l. 3. d. tit. c. 6. Vide etiam Schrod. Morell. & alios, qui de materia Medica scripserunt.

* Siccitas, *siccus*, ξηρότης, ξηρὸς, de qualitate dicitur elementari, inter primas vulgo relata, humidæ opposita, communi igni, & terræ, & in se notiori, quam ut descriptione aliqua indigeat, aut ulterius explicari possit. Optima descriptio videtur, quæ per absentiam humiditatis exprimitur. In foro Medico variis tribuitur rebus, secundum, non nat. & præternaturalibus. Ventres *sicci* opponuntur humidis, 2. aph. 53. quo pertinet *sicca* mulier, l. 4. Epid. XIII. 9. Temperamentum etiam *siccum* aliquoties legitur ap. Gal. passim. Anni temporum *siccitates*, Gr. dicuntur αὐχμοὶ, 3. aph. 16. *Siccus* hydrops, 4. aph. 11. i. e. Tympanites. Ophthalmiæ *siccæ*, 3. aph. 11. *Sicca*, & valida frictio dicitur, quæ corpori foris adhibetur, nullo humido, aqua, vel oleo foris circumfuso. Gal. l. 2. de S. F. c. 25. Gr. dicitur ξηραλοιφεῖν.

Sicchasia, σικχασία, vocatur *molestum fastidium*, & ἀνορεξία mulieribus gravidis familiaris: Adjectiv. σικχὸς in aliis Lexicis occurrit; & exponitur a Suida per ἀνόρεκτος, καὶ ἀσθενὴς, i. e. *inappetens*, & infirmus. Substantivum vero legitur in Moschion. l. de morb. mul. c. 28.

Sicelica, *siculæ*, σικελικὴ, epitheton medicamenti contra colicos dolores, apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 5. fere circa fin.

Sicilicus, *sicilium*, σίκλιον, ponderis nomen, veterinariis usitatum, pendens unciam dimidiam, sive drachmas quatuor; uti patet ex Gal. de pond. & mensur. confirmante C. Hofmann. in notis M. S. nondum editis. At Rhod. ad Scrib. *Sicilicum* dicit esse unciæ quartam partem, in qua sunt scrupuli sex, & pendet drachmas duas n. 71. p. 133.

Sicya, σικύα. Vide *Cucurbita*.

Sicyedon, σικυηδὸν, est species facturæ, quæ & καυληδὸν, & ῥαφανηδὸν dicitur, quando os totum per transversum frangitur. Gorr.

Sicyone, σικυώνη, quatuor habet significationes, juxta Gal. in Ex. d. Hipp. Colocynthidis, *Cucurbitæ* pyro similis, *Cucurbitæ Chirurgicæ*, & *Cucurbitæ* fundo carentis, ac metæ formam præ se ferentis. Foes. Oec. p. 565.

Sicyonion, σικυώνιον, nomen *Unguenti*, vel *Olei* compositi, cujus basis est *Cucumis sylvestris*, ap. Ægin. l. 7. c. 20.

* Sideratio, vel *syderatio*, æquivocum est. Vel enim idem significat, quod *Apoplexia*, aut subita *paralysis*; quam significationem approbat Lang. l. 1. ep. 25. & l. 2. ed. 53. Rhod. ad Scribon. n. 101. p. 168. Vel notat *mortificationem* alicujus membri, quæ alias *sphacelus* vocatur, σφάκελος, de quo vocab. inferius, quam retinuit Castell. Vide *Mortificatio*. *Sphacelus*.

Sideros, σίδηρος. Vide *Ferrum*.

Sidia, i. e. *Lima*. Rul. & Johns. Lex.

Sidioides, σιδιοειδὴς, dicitur *color malicorium*, hoc est corticem mali Punici, Gr. σίδιον dictam *repræsentans*, σίδη enim *malum punicum* significat. Legitur aliquoties apud Hippocr. l. de judic. dieb. VII. 2. lib. de int. aff. XXXI. 3. XXXIV. 7. XXXIIX. 4. XLVIII. 6. l. 3. de morb. XII. 3. Jung. Foes. d. l. Keuchen. ad Samon. p. 271.

* Sidus, *sydus*, idem quod *stella*, ἄστρον, σείριον. *Sydera* vocantur a siderando, quod est incendere. Veterum fuit dogma, *sidera* esse omnia igneæ naturæ. Lind. Ex. XI. §. 161. seqq. 188. Hoc dogma hodieque revocavit Gassendica, & Cartesiana Philosophia. *Sidereum corpus* Paracelso dicitur *spirituale*, *Magicum*, *Cabalicum*, cui peculiares attribuit virtutes in herbis, & aliis naturalibus, tr. Labyrinth. Med. c. 9. & 10. l. de Pestilit. tr. 1. & 3. & Philos. sagac. l. 1.

* Sief, i. e. *Collyrium*, medicamentum Ophthalmicum siccum. Vide *Collyrium*.

Siegones, σιηγόνες, idem quod σιαγόνες, *Maxillæ*. Vide *Siagon*.

* Sielismos, σιελισμὸς, vel σιαλισμός. Vide *salivatio*, a verbo σιαλίζω, *multam salivam effundo*. Unde σιελίζοντες, iidem qui σιαλοχόοι, de quo paulo superius. Legitur vero apud Hipp. 1. prorrh. c. 3. t. 21.

Sifantis, i. e. *terra argentina simphus*. Rul. & Johns.

Sige, σιγὴ, *silentium*, *taciturnitatem* significat. Pessimum signum in phreneticis, & deliris. Hippocr. 1. prorrhet. cap. 2. t. 19. Coac. t. 56.

Vi-

Vide *Aphonia*. *Silentium* alias egregie distinxit Libav. in *silentium Prudentiæ*, & *Tolerantiæ*, T. 3. Op. p. 154. Non minus recte & *silentium Crollii sacrum* vocavit diabolicum, & execrabile, T. 4. p. 69. Et o utinam hodieque persuadere sibi paterentur Christiani plebeij, (quamvis etiam non sint pauci, qui prudentiores videri volunt) qui existimant, nihil magici, nihil præstigiarum præ se ferre, dum talia remedia commendantur, cum *silentio* vel colligenda, vel applicanda. Revera tale *silentium* execrabile est, non sacrum: verba sunt laud. Auctoris verissima.

SIGIA, i. e. *storax liquida*, vel sygra. Rul. & Johnf. Gal. de ocul. c. 3.

† SIGILLATIO, cicatricis indictio. Fallop. de re cor. c. 2.

SIGILLUM, σφραγὶς, ita fuit dicta *Terra Lemnia sigillata*; cujus modum præparandi, & *sigillandi* signo Dianæ descripsit Gal. lib. 9. de S. Fac. quemadmodum & hodieque *Terra Turcica*, *Melitensis*, *S. Pauli*, *Silesiaca*, *Hersbruccensis*, aut *Veldensis Norica* certis *sigillis* notari solent: de quibus vide Scroder. l. 3 c. 2. Fr. Hofm. Cl. ad h. l. C. Hofm. Paral. Offic. c. 44. 45. Ita & *Trochisci sigillis*, & asteriscis signari solent, præsertim viperini, in officinis Venetis. *Sigillum Hermeticum* dicitur, quo vitrum fusum, & igne fusorio liquatum occluditur; quamvis nonnulli massam aliquam ex succino albo, vitro Veneto, Borrace, æqualibus portionibus, ad hanc obturationem usurpent. Rul. Olim vasa cera, & annulo signabantur a Medicis. Rhod. ad Scrib. nu. 269. p. 331. *Sigillis* vero magicam virtutem adscribere cum Paracelsicis, de quo etiam in Th. Chym. Vol. 6. p. 351. superstitiosum est. Vide *Character*.

* SIGMOIDES, σιγμοειδὴς, h. e. literam Græcam C. referens, non Σ. Vide C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. nu. 385. Tribuitur variis corporis partibus. Ita dicitur processus scapularum, qui & *Ancyroides*, & *Coracoides* vocatur. Barthol. libell. 4. An. cap. 19. Deinde sinus, seu *cavitas semicircularis* in *cubito* inter duas cubiti apophyses comprehensa, in quam brachii extremum trochéæ simile inseritur, d. l. cap. 20. Porro *tres Valvulæ cordis*, ad ostium arteriæ pulmonalis in dextro ventriculo foras spectantes, *sigmoideæ* vocantur. Gal. lib. 6. de U. P. cap. 14. qui tunicas saltem appellavit. Barth. lib. 2. cap. 7. *Cartilagines* quoque *asperæ arteriæ* cum non sint integre circulares, sed parte posteriori membranosæ, & ita cartilaginea sua substantia antiquum C referant, σιγμοειδεῖς vocantur, d. l. c. 10.

SIGNATIO, *Signatura*, ἀποσφράγισμὸς, alia est *necessitatis*, quando vasa obsignantur; aut ipsa medicamenta, ad evitandam vel exhalationem virium, vel suspicionem fraudis. Ita & Acidularum Egranarum vasa fictilia publica auctoritate obsignari solent. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 441. Vel est *superstitionis*, & vanitatis. Quo, salva auctoritate, pleraque etiam referenda mihi videntur, quæ Crollius de *signaturis Plantarum* scripsit; cum plurima prorsus ridicula nitantur, & inepta similitudine. *Signata ars*, Paracelso dicitur *Caballa*: estque, ex illius mente, pars Astronomiæ, & introitus ad Medicinam; verum ob magiæ suspicionem vitanda. Labyrinth. Med. c. 9. & tr. de morb. Tart. c. 16. Vide *sigillum*, *Character*.

SIGNIFICATIO, ἐπισημαντία, σημαντία. Vide *semasia*, *semeiosis*.

* SIGNUM, σημεῖον. Vide *semeion*.

SILACH, Arab. *silac*, dicitur *crassities palpebrarum*. Forest. l. XI. Obs. 46. Schol. Alii ad πτίλωσιν, h. e. *defluvium capillorum* applicant. Johann. Steph. Paraphr. in Avic. l. 3. fen. 3. c. 3. 173.

SILEX, κόχλαξ, vocatur genus lapidum, vel saxi durissimum, extrinsecus leve. Hujus species est *Pyrites*, de quo superius. Alias plures recenset Rul. in Lex. de *silicis* virtutibus, & usu vid. Schroder. l. 3. c. 8. n. 18. & Fr. Hofm. in cl. Th. Chym. Vol. VI. p. 453. Quære & in Indice Helmontii.

SILICETUS, idem quod *Marmoreus*, epitheton *Tartari*, in renibus, aut vesica, nimiopere indurati, apud Paracelf. l. de Tartareis morb. c. 20. & 21.

SILIGNIS, σιλίγνις, Latine *Siligo*, dicitur purissima tritici farina, e qua paratur *panis siligineus*, σιλιγνίτης. Gal. l. 1. de A. F. c. 2. Lang. lib. 1. ep. 56. J. Alex. l. 8. Sal. cap. 6. & not. in Gal. d. l. Lind. Ex. XIII. §. 510. seq.

SILIPIT, i. e. *Æs*, *Cuprum*. Rul. in Lex.

SILIQUA, κεράτιον. Vide *Ceration*.

SILO, homonymon est. Vel enim idem est, quod *Simus*, σιμὸς, qui naso est sursum versus repando. Lind. Ex. XI. §. 39. Vel ap. Chym. idem est, quod *Terra*. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

SILURUS, σίλουρος, nomen piscis: de quo tamen inter se dissentiunt Auctores, dum alii *sturionem* esse dicunt; in qua sententia est Aldr. lib. 4. de pisc. c. 9. alii cum *Glanide* confundunt, ut Gesnerus. Vide Aldrov. l. 5. de pisc. c. 5. Meminit alias Gal. lib. 9. de S. F. §. Halme, ad fin. Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 2.

SIMIA, πίθηξ. Vide *Pithex*.

SIMILA, *similago*, σεμίδαλις. Vide *semidalis*.

* SIMILARIS, ὁμοιομερὴς, ἁπλοῦς. Vide *Homœomeres*. *Haplus*.

SIMILATIO, idem quod *Assimilatio*: de quo supra in AS. Gr. ὁμοίωσις.

SIMILIS, *similitudo*, ὅμοιος, ὁμοιότης, quid significet, notum est, videlicet aliquam convenientiam rerum inter se diversarum. Gal. *simile* duobus modis dici docet: uno quidem, quando est ἀπαράλλακτον, & nulla intercedit varietas: altero, quando secundum magis, & minus saltem est convenientia, ἐν τῷ μᾶλλον, καὶ ἧττον, c. 1. de iis, q. in med. t. 4. fin. *Similia similibus* conservari, est generalissimus scopus methodi Hygienes; de quo in *Hygiene*: limitationem suam tamen admittit, uti videre est in Dogm. nostr. P. IV. c. 2. d 3. pag. 468. *Similitudinem* formæ liberorum cum matre demonstrare, quod mater etiam materiam conferat ad formationem fœtus, vult J. Alex. not. in Gal. l. 2. de ferm. c. 1. Plura de *similitudine* inter generans, & generatum, inter parentes, & liberos, vide ap. C. Rejes C. El. q. 54. Quamvis vero *similitudinis* observatio in Medicina insignem, multumque usum habeat; probe tamen etiam observanda est cautela Hipp. quod *similitudines* Medicis pariant errores, & difficultates, l. 6. Epid. s. IIX. 80. vel t. 49. quem locum notatu dignum bis citavit Lind. Ex. XII. §. 71. & XIV. §. 114. *Similitudo* enim saltem est instar syllogismi Dialectici, vel Topici, nihilque certi concludit. J. Alex. not. in Gal. l. 4. M. M. c. 4. Utinam hoc vero probe observarent Chym. & Spagyr. qui nimium quantum *similitudinibus* nituntur; & ita sæpissime fallunt, & falluntur. Fallax quoque in multis est *similitudo* plantarum cum partibus corporis humani, quæ tamen vires indicare creditur a Schr. l. 1. c. 38. Quin potius verissime Lib. negavit a *simili* ad essentiam recte aliquid colligi, T. IV. Op. p. 259. 277. *Similitudines* quoque dicuntur figuræ cœlestes, quæ rebus assimilantur nos concernentibus. Rul. Johns.

SIMISSA, σιρὰ, rectius *semissa*, i. e. ad dimidiam coctum. *Simissator*, vel *semissator*, qui ad dimidias coquit, Gr. σιρωτής. Linden. Ex. X. §. 52.

* SIMITAS, *simus*, σιμότης, σιμὸς, duplicem habet significationem: unam naturalem, in qua dicitur de Hepatis concava parte, ex qua prodit Vena portæ; cujus opposita pars *convexa*, & *gibba* nuncupatur. Gal. l. 4. de U. P. c. 13. Barthol. l. 1. An. c. 14. & alibi: alteram præternaturalem, qua notat vitiatam figuram nasi; cum medius nasus subsidet, aut deprimitur. Galen. com. 1. in l. 6. Epid. t. 4. Jung. Foes. p. 566. Alias & σιμὸν etiam de rebus non naturalibus usurpatur: v. g. de *ferularum* Chirurgicarum parte *retusa*, & resima, apud Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 11. Σιμὸν quoque dicitur *vinculi* quoddam genus, quod ab orbiculari plurimum inclinat, d. l. comm. 2. t. 2.

SIMIVULPA, πιθηκαλώπηξ, vel *Vulpissima*, ἀλωπεκοπίθηξ, animal quadrupes, digitatum, viviparum, peregrinum, *vulpis*, & *simiæ* formam ex parte referens; cujus historiam, & usum in cibis vide ap. Aldr. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 4.

SIMMITIUM, i. e. *Cerussa*. Rul. & Johns.

SIMOS, *simotes*, σιμὸς, σιμότης. Vide *simitas*.

* SIMPLEX, ἁπλοῦς, *simplicitas*, ἁπλότης, usitatissimus terminus in Medicina, de rebus naturalibus, præternaturalibus, & non naturalibus. Quando de partibus dicitur, idem est quod *Similaris*, vel *Homogeneus*. Quando de morbis, intelligitur ille, qui unam saltem partem affectam occupat: quamvis & febris *simplex* dicatur Galeno, quæ mitis est, & cum signis tutis cum primis, qualis est Ephemera, l. 1. de Cris. c. 16 Remedia *simplicia* dicuntur, ad differentiam compositorum, quibus etiam communiter anteferuntur. Helmont. tr. Pharmac. ad Disp. n. 5. quamquam experientia testatur, hoc universaliter verum non esse, ob frequentissimam in corpore humano heterogeneitatem valde mistam, & intricatam. Vide Dogm. nostra P. VI. c. 4. d. 3. p. 747. seqq. In genere vero *simplex* & natura, & doctrina prius esse composito, recte dicitur a Gal. l. 1. de diff. resp. cap. 23. aph. 15. & alibi. Chymici tria *simplicia* materialia corporum naturalium statuerunt, ceu principia, *vaporosum*, *inflammabile*, *fixum*, Th. Chym. Vol. 1. p. 101. Aliis vero quinarius numerus placet: de qua sententia alibi dictum.

SIMULATIO, προσποίησις, dicitur de iis, qui morbum *simulant*. Lege Gal. libell. de iis, qui morbum simulant. *Simulata* quoque *Medicatio* dicitur, quando caussa morbifica non perfecte removetur, sed saltem movetur. Ita v. g. quando febris supprimitur non depurato sanguine ab inquinamentis suis. Lind. Ex. XII. §. 115.

* SIMUS, vide *simitas*. *Simus* quoque dicitur Gilla. Rul

SINA, idem quod *China*. De Medicina *Sinica* vide Act. Lips. 1682.

SINAPELAEON, σιναπέλαιον, i. e. *Oleum Sinapinum*: de quo Diosc. l. 1. c. 47.

SINAPISIS, i. e. *Bolus armena*. Rul. & Johns. in Lex.

* SINAPISMUS, σιναπισμὸς, & de medicamento tenuium partium, acri, & vehementer calido ex *sinapi* compositum dicitur. Gal. l. 3. de L. Aff. c. 4. ubi ἐρεθισμὸς διὰ νάπυος vocatur: & de ipsa operatione, quæ est species *Rubificationis*, vel *Phœnigmi*. Vide *Phœnigmus*. Hor. Augen. vocat *Sinapisma*, Tom. 2. Epist. & Cons. Med. l. 3. p. 497. seq. quamvis vitiose per y legatur. In priori significatione sumitur a Schrod. l. 2. c. 44.

in posteriori l. 1. c. 3. Adde Vveker. Ant. Gen. l. 1. c. 41. Spec. l. 2. s. 33. Morell. l. 2. de form. rem. s. 1. c. 41.

Sinapium, vocatum *Embamma*, vel *Intinctus ex sem. sinapi* paratus; cujus meminit J. Alex. l. 20. Sal. c. 15.

Sinaros, σινχρὸς, hoc est *Læsus*. Legitur apud Hipp. 3. de fract. t. 45. 2. de artic. t. 37. & c. 3. t. 70. l. 6. Epid. s. VII. 72. a voc. σῖνος, quod *læsionem*, *noxam* significat. Unde & contrarium ἀσινὴς, *illæsus*, Foes. p. 567.

Sincerus, γνήσι@, idem quod *Legitimus*. Vide *Gnesios*. Interdum etiam pro *puro* sumitur. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

* Sinciput, vel *synciput*, βρέγμα, anterior capitis pars, supra frontem, capillis intecta, l. de Introduct. c. 10. Barthol. l. 3. Anat. procem. Vide *Bregma*.

Singulare, idem fere significat, quod *specificum*: estque epitheton Medicamenti, quod legitime adhibitum, *singulari* plane vi, ac proprietate huic, vel illi affectui p. n. mederi dicitur. D. Velschius in Disp. de *singularibus*.

* Singultus, λύγξ, λυγμός. Vide *Lygmos*. *Singultosa febris*, dicitur Practicis, non illa ubi aliquando *singultus* molestat, sed quam fere per omnia tempora comitatur hic affectus, & cum febre exacerbatur, notante Petr. Mich. de Calderia T. I. Op. p. 223.

Sinister, ἀριστερός. Vide *Dexios*. Dieterich. n. 104.

Sinomoros, σινόμωρος, dicitur *Malignus*, *noxius*, perniciosus. Legitur apud Hipp. 3. de art. t. 51. & 54. Jung. Foes. d. l.

Sinos, σίνος, *Noxam*, *offensam* significat, idem quod βλάβη. Frequenter legitur apud Hip. v. g. 3. de R. V. I. A. t. 14. 2. de fract. t. 15. l. 5. Ep. XIV. 3. l. de vuln. cap. X. 2. & alibi. Vide Foes. p. 566.

Sinopis, σινωπὶς, species *Rubricæ* melior. Vide *Miltos*. Apud Rul. etiam *sinopida* in nomin. dicitur.

* Sinus, κόλπος. Vide *Colpos*.

Sipha, terminus obscurus apud Paracels. de quo dicit, quod saga, vel Pithonissa ignem veluti e silice hoc eliciat, & tempestatem excitet, tr. de Podagra, tit. Processus.

Siphac, idem est quod *Peritonæum*. Forest. l. 6. Chir. obs. 48. Schol.

Siphita, *syphita*, nomen morbi, ap. Parac. & distinguitur in pravam, & strictam. *Siphita prava*, morbus est, vulgo *Chorea S. Viti* dictus. *Siphita stricta*, est morbus phantasticus eorum, qui *noctu dormientes ambulant*, *Noctambulatio*. Dorn. Rul. Johns. e Parac. de præp. l. 1. tract. 4.

Sipvis, σιπυὶς, *pyxidem* significat, apud Hip. l. de steril. XXII. 15.

Sira, id est *Auripigmentum*. Rul. in Lex.

* Siræon, σίραιον. Vide *Sapa*.

Sirenes, *sirones*, dicuntur *pustulæ manuum*, *& pedum*. Vvalther. in Sylv. Med. p. 1373. Dorn. Rul. Johns. in Lex. Lang. l. 2. ep. 42. Jungatur D. Etmulleri observatio de *sironibus* in Act. Erud. Lips. 1682. *Sirenes*, σειρῆνες quoque dicuntur *monstra marina*, partim piscis, partim hominis formam, & quidem fœminæ, sive virginis, repræsentantia; de quibus legantur Ep. N. C. A. I. O. 23. ubi ἀνθρωπόμορφοι pisces vocantur: & Erasm. Franc. Horti Indic. Or. & Occ. P. II. p. 1412. seq. *Syrenes* perperam per y, apud Dorn. Rul. & Johns. describuntur, quod sint monstra marina e nymphis nata.

* Siriasis, σιρίασις, item σειρίασις, est nomen *morbi infantilis*, vid. *inflammatio cerebri*, & *membranarum*, quam consequuntur sincipitis, & oculorum cavitas, febris ardens, pallor, totius corporis siccitas, & inappetentia. Derivatur a σιρὸς, quod foveam, in qua semina recondunt, & asservant, significat. Gorr. & Castell. Ita & in syncipite, ubi sutura sagittalis, & coronalis coeunt, membranacea illa portio, *folium* vulgo dicta, omnium postremo in osseam duritiem coalescens, tum temporis subsidet, & foveam quasi constituit; quod plerunque lethale habetur signum. Caussa eadem, quæ aliarum inflammationum, sanguis videl. acrior, fervidiorque circa membranas cerebri stagnans, malignitatis ichorosæ salinæ haud dubie particeps. Vid. Senn. Med. Pr. T. IV. tr. de Infantilium mor. cur. P. II. c. 7. h. tit.

Siricon, *de plumbo*, id est *Cinis plumbi*. Rul. & Johns.

Siringa, id est *Calx*. Iidem.

Sirius, σείριος, proprie dicitur de sidere, antiquis etiam famigerato, quod *Canicula*, κύων dicitur; cui singularem virtutem fervoris in diebus Canicularibus, quando cum Sole exoritur, attribuerunt. Unde & Hipp. tempus illud ante *Canem*, sub *Cane*, & post *Canem*, aliquoties inculcavit. Verum rectissime expedivit hanc opinionem, non astro huic, sed Soli καῦμα illud adscribens, Linden. Ex. XI. §. 170. seq. quamplurimis, & confirmavit succincte calculo suo Cl. Dn. Sturmius, Scient. Cosmic. Part. Spec. Tab. IX. in fin.

Sirones. Vide *Sirenes*.

Sirotes, σιρωτής. Vide *simissa*.

Sirupus, *syrupus*, *serapium*, σιράπιον, Actuario est medicamenti forma fluida, ex decocto, vel succis, aut infusione conflata, saccharo, aut melle dulcorata, atque in eam consistentiam cocta, ne

ne gutta in marmore defluat, ad alterandum, vel purgandum comparata. Morell. l. 1. de form. rem. f. 1. c. 4. Vveker. Antid. Gen. lib. 1. cap. 13. Spec. l. 2. f. 2. Scrod. l. 2. c. 84. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Obiter ſcrupulum addere libet meum, quod nullam rationem videam, cur per Y. ſcribatur communiter, præſertim quod Græcis ignota fuerit hæc medicamenti forma, nec origine ſua Græcum ſit vocabulum. Hinc & Eſthii opinio, *ſyrupum*, quaſi συρμακωτὸν, hoc eſt liquorem Syris uſitatum dici, magis commentitia, & coacta, quam veritati conſona nobis videtur.

Sirsen, Arab. rectius, quam *Birſen*, ſignificat apoſtema capitis calidum: eſtque idem, quod *phrenitis*. Foreſt. l. 10. obſ. 1. Schol.

Sirza, idem quod *Eſchara*. Dorn. Ruland. Johnſ.

Sitanion, σιτάνιον. Vide *ſetanios*. *Hornus*.

Sition, σιτίον, latam, & ſtrictam habet ſignificationem. Late omnia *alimenta*, *eſculenta*, & *potulenta* σιτίων nomine veniunt. Hipp. 2. aph. 38. l. 6. Epid. ſ. 5. t. 20. Stricte *panes ex tritico* σιτία vocantur, 4. de R. V. I. A. t. 91. Vide Linden. Ex. XIII §. 160. Diet. IX. 173.

* Sitis, δίψα. Vide *Dipſa*.

Sitos, σῖτος, in genere *Cibum*, *Alimenta* ſignificat, ſtricte frumentum. Vide *Cibus*.

Sitospelton, σιτόσπελτον, ſic dicitur a quibuſdam *Feſtuca*, ſive *Ægilops*. Gorr.

Sitta, σίττα, nomen avis, & ſpecies *Pici*; cujus deſcriptionem vide in Aldr. l. 12. Ornith. cap. 38.

Situs, æquivocum eſt apud Lat. Proprie reſpondet Græco θέσις, Lat. *poſitus*: denotatque partis ſolidæ locum naturalem, & poſitionem, a Medico probe ex Anatomicis addiſcendam; quo vitiato, Morbi malæ Conformationis oriuntur, qui dicuntur *Morbi in ſitu*. Multum etiam confert noviſſe *ſitum* partium ad curationem. Gal. l. de art. med. conſt. c. 17. Deinde *ſitus* ſignificat mucidam lanuginem, quæ ſuperficiei materiæ lentæ pituitoſæ adnaſcitur ex corruptione. Lind. Ex. X. §. 45.

Smaltum, idem quod *Amauſum*. Vide ſupra in Am.

Smaragdinon, σμαράγδινον, nomen eſt *Emplaſtri*; cujus deſcriptio habetur apud Celſum, l. 5. c. 19. ita dictum ob ſummam *viriditatem*.

Smaragdus, σμάραγδος, dicitur lapis quidam pretioſus, vel gemma pellucida, amœno virore pulcherrima, & inter reliquas fragillima: cujus pleniorem deſcriptionem, ſpecies, vires, & uſum vide ap. Plin. l. 38. c. 5. Chiocc. Muſ. Calceol. ſ. 3. p. 212. ſeq. Schrod. l. 3. c. 3. n. 8. Fr. Hofm. in cl. Rul. & Johnſ. Th. Chym. Vol. V. p. 389. Lang. exiſtimat, Galenum per *Jaſpidem viridem* intellexiſſe *Smaragdum*, l. 2. ep. 49. *Praſinam gemmam*, πράσινον λίθον quoque vocari, teſtatur Keuch. ad Samon. p. 277. *Smaragdum* fieri ex cœlo Veneris, & ex terra Lunæ, legitur in Th. Chym. Vol. I. pag. 487. E liquore Veneris quoque deduxit Libav. S. Arc. Ch. l. 3. cap. 8.

Smarageo, σμαραγέω, *ſtrepitum edo*, reſono. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XLIV. 2. Foeſ. p. 576.

Smaris, σμαρίς, piſcis dicitur, ex *Mænarum* genere: cujus deſcriptionem, & uſum vide in Aldrov. l. 2. de piſc. c. 40.

Smectis, vel *ſmectris*, σμηκτὶς, ἢ σμηκτρὶς, epitheton *Terræ Cimoliæ*, quod detergendi vim habet. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXVII. 11. l. de fiſtul. II. 10. adde Gal. in expoſ. d. Hipp. & Erot. Onom. p. 108. 2.

Smegma, σμῆγμα. Vide *Sapo*.

Smele, σμήλη, fere idem quod *ſmegma*. Pulvis dicitur ſiccus, qui cuti non unctæ aſpergitur ad eam detergendam. Ejuſmodi facultatem habet nitrum, ſal, mel, ſalis flos, cimolia, lomentum fabarum, furfur, pumex, &c. Gorr.

Smile, σμίλη, vocatur *ſcalpellum*, & eſt inſtrumentum Chirurgicum, quod utrinque aciem habebat, & lineas utraſque ſecantes, utrinque curvas; ſed alteram concavam, alteram vero illi oppoſitam, gibbam. Cuſpis autem acuta erat. Diverſi generis erant; aliud magnum, aliud parvum, aliud mediocre. Gorr. Meminit hujus vocabuli Gal. de fœt. form. c. 6. ubi Lat. Interpres addidit, eſſe cultrum ſutorium.

Smilion, σμιλίον, nomen medicamenti acris, ad rumpenda apoſtemata, apud Ægin. l. 3. cap. 23. l. 4. cap. 18. l. 7. cap. 17. Scribitur & σμηλίον, non male forſitan, παρὰ τὸ σμῆσαι, a *detergendo*. Gorr.

Sminthios, σμίνθιος, epitheton *ſalis lacuſtris*, cujus meminit Gal. l. 11. de S. Fac. §. Sales.

Smiris, σμίρις, *ſmyris*, σμύρις, apud Rul. eſt *lapis duriſſimus*, & aſperrimus, quo utuntur ſculptores annularii, & alii artifices, ad ſcindendum vitra, & alios lapides. Utilis habetur ad erodendum, ut & ad gingivas exulceratas, & dentifricia. Rul. Ægin. l. 7. c. 3. in Lith. ſ. *Lapides*, Dioſc. l. 5. c. 166.

Smodicon, σμωδικὸν, idem quod μωλωπικὸν, h. e. pharmacum ad *vibices* conveniens: σμῶδιξ enim *vibicem*, ſive livorem ex plaga denotat. Gal. in exeg. voc. Hipp. Foeſ. p. 576.

Smyrna, σμύρνα. Vide *Myrrha*.

Soboles, ἔγγονα, idem quod *Liberi*. Gal. l. 2. de ſem. c. 5.

So-

Sobrietas, νηφαλιότης, idem quod *Temperantia*, virtus præscribens voluntatis imperio cibum, potumque, prout satis est ad necessitatem, Medico commendata a Lind. Ex. 2. §. 27. quin & aliis, ceu morborum noverca, & omnium virtutis bonorum dispensatrix, Lang. 1. ep. 55. Opponitur *Ebrietati*. Utriusque vocabuli ridiculam Etymologiam vide sis apud Diet. Jatr. n. 524.

Soccus, ἀρβύλη. Vide *Arbyle*.

Soda, Arab. *Dolor capitis* dicitur, vel *Cephalalgia*, Dieter. Jatr. p. 624. Valesc. de Tarant. Phil. Pharm. l. 1. cap. 7. p. 20. Vvalth. in Sylv. Med. p. 1376.

Soda subethica, vocatur *soporiferus capitis dolor*. Bonett. in Anat. Pr. l. 1. sect. 3. Obs. 31. pag. 139.

Sol, ἥλιος, quæ propria sit significatio, pueri quoque e Nomenclaturis norunt. Cujus insignem virtutem, & efficaciam in corpora naturalia, & in ipsum etiam hominem, præsertim vero in aerem nos ambientem, si quis vellet in dubium vocare, næ ille recte diceretur adversus *solem* loqui, & in manifestis dubitare, quod stupidi esse, vel si invertere conaretur manifesta, stolidi proprium dixit Gal. l. 2. de mot. musc. c. 5. In primis vero auctor caloris dicendus, ejusdemque in aere mutationis. *Sol* enim caussa est coloris ejus, quem aer ambiens nos per æstatem habet, prope nos juxta verticem accedens, faciensque diem longiorem. Et ipse ad eundem modum caussa est frigoris hyemalis, qui obliquus, & humilis exiguo tempore super terram fertur. Gal. com. 1. de nat. hum. t. 36. Hinc *Sol* aeri præsidere, quemadmodum *Luna* aquis, dicitur. Helmont. tr. Form. ort. num. 94. *Sol* recte dicitur universalis motor. Junken. Chym. Ex Cur. P. 1. f. 1. c. 1. p. 32. 33. An *sol* est ipsa Mundi Anima Platonica? Tropice *sol* dicitur primum ignis in corpore humano invisibilis, a sole cœlesti influens, nativum ignem fovens in homine. Dorn. Rul. & Johns. Imo quantum a Parac. colligere licet, *Sol microcosmi* est ipse ignis, vel calor nativus: quam caussam etiam phthiseos dixit tr. de Tabe, & Paragraph. l. 5. §. 2. Deinde *sol* Chymicis dicitur *Aurum*; de quo passim in scriptis Chymicis. Vide *Aurum*. *Sol Gabanalæ*, est Paracelsi Necromaticum figmentum, tr. Philos. sagacis.

Soladini, sunt *spiritus corporei*, in igne degentes invisibili. Dorn. in Dict. Paracels. supra *saldini* dicti.

Solater, id est *Argentum vivum*, Rul. & Johns. apud quem *solatur* legitur.

† Solda, ex qua fit vitrum. Chalm. Chirurg. l. 3. c. 11.

Soldura, dicitur *fæx salis* alkali, quod ad vitra alba sumitur. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 38.

Solea, βύγλωσσον, Lat. etiam *Buglossum* dicitur, piscis planus marinus, squamosus, *passeribus* affinis: cujus historiam, cum usu in cibis, vide apud Aldr. l. 2. de pisc. c. 43. Meminit & Gal. l. 3. de A. F. c. 30. Jung. J. Alex. l. 14. Sal. cap. 8. Bruyerin. l. 19. de re cib. c. 21.

Solelasar, id est *Alkali*. Ruland. & Johns.

Solen, σωλὴν, æquivocum est. Primum notat *canalem* ad aquæductus. Lang. l. 1. ep. 44. Deinde *solen* dicitur *instrumentum Chirurgicum* oblongum, intus cavum, in quod membrum fractum, crus, aut femur imponitur, & continetur. Hipp. l. 2. de fract. t. 64. 75. & c. 3. de iis, q. in Med. t. 18. Gal. l. 6 M. M. c. 5. Cels. l. 8. c. 10. Ægin. l. 6 c. 106 Denique *solen* est species conchæ marinæ oblongæ, rotundæ, duum generum, maris, & fœminæ. Utriusque descriptionem, cum usu, vide apud Aldr. l. 3. de Testac. cap. 75. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 47.

Solenarium, σωληνάριον, instrumentum Chirurgicum, canalis instar, quod supponitur membro virili, instar *solenis*. Legitur apud Gal. l. 14. M. M. c. 16.

Soleus, dicitur Musculus pedis. Barth. lib. 4. c. 13. p. 582.

Solicitudo, idem quod *Cura*, φροντίς. Vide *Cura*. Gal. l. de parv. pilæ exerc. c. 3.

* Solidus, στερεός, dicitur de *partibus corporis*, quæ consistentiam certam, figuram, circumscriptionemque habent, contradistinctæ ab humoribus, & spiritibus. Gal. l. 1. de nat. fac. cap. 7. Adde Dieter. n. 788. Hipp. ἴσχοντα, continentia dicuntur. Has solas partium nomine dignari voluit Fernel. Sennert. & alii illorum asseclæ; sed absque ratione prægnante. Vide *Meros*. Omnes *solidæ* partes sunt etiam *Organicæ*. In genere *soliditas* corporum debetur solis particulis terrestribus, quæ vinculi, & carceris loco existunt fluidis. Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 5.

Solimembria, legitur in Galeno Latino, c. 1. de art. t. 46. ubi in Gr. habetur ὁλομελὴν, denotatque *solidam*, atque *integram* alicujus rei *naturam*, & in illo loco quidem, glandularum in specie; quemadmodum & de illis usurpavit Hipp. l. de Glandul. in princ. statim, & IV. 9. Generaliter vero de omnibus corporis membris, l. de Alim. IV. 25. ubi opponitur etiam κατὰ μέρος, *juxta partem*, sive particulariter. Legitur & in Epist. Democriti ad Hippocratem, circa fin. in generali significatione. Vide Foes. pag. 466. Quemadmodum vero quoad Græcum vocabulum, res est expedita, si emphasin Etymi atten-

attendas, quod scil. ὅλ@ pro ὅλος Jonice scribatur; & significet *totum*, *sanum*, integrum: μέλος vero *membrum* dicatur: & ita ὁλομελίη, nihil aliud sit, quam *integritas membrorum corporis*: Ita e contrario non video, quid sibi velit fictum illud Latinum nomen *solimembria*, quod merito inter barbara referri debet.

Solipeda, idem quod *solunguia*, μονόνυχα, μώνυχα. Vide *Monycha*.

Solitarius, μονήρης, id est *amans solitudinem*. Vide *Moneres*.

Solitudo, μόνωσις, βίος μοναδικὸς, dicitur Melancholiæ pabulum; & ita vel inter causas, vel signa morbi melancholici referenda. Diet. Jatr. p. 771.

Solium, κολύμβηθρα, δεξαμένη, nihil aliud est, quam vas, in quo homines sedentes lavantur: idem quod *Labrum*. Vide *Dexamene*. Vveker. Ant. Gen. l. 1. c. 23.

Soloma, idem est quod *Brumasar*: & videtur ænigmatice denotare *Argentum*, vel *Lunam Chymicorum*. Vid. Th. Ch. Vol. 4. p. 986.

Solsequium, id est *sulphur*. Rul. & Johns. in Lex.

Solstitium, Gr. τροπὴ, quæ duo nomina invicem videntur pugnare. Quando enim in Latino dicitur *Sol* veluti *stare*, in Greco exprimitur per *vertere*. Utrumque recte. Cum enim duo sint *solstitia*, æstivum, & hyemale; & utrumque ita sit comparatum, ut sol tardius motu proprio videatur progredi; dicta sunt Latinis *solstitia*: E contrario, quia in æstivo sol summam accessionem ad verticem nostrum attingit, & paulo post ab illo rursus recedit; ita & in hyeme, cum remotissimus fuerit a vertice, & mox ad illum rursus ascendere incipiat motu suo proprio; non inepte τροπαὶ, qu. d. *Versiones*, scil. motus solis appellantur. De iis lege Ægin. l. 1. c. 100. Meminit & Hipp. de A. L. & Aq. XXX. V. l. 3. de diæt X. 9. V. 20.

Solvas, Paracelso dicitur materia quædam liquida, dissolvens lutum, de morb. ex Tartaro tr. 1. c. 4.

† Solvere, Hipp. est omnino liberare. Steph. Castr. l. 2. c. 9. Quæ ex quibus.

* Solutio, λύσις, homonymon est. Vide *Lysis*. Quibus addi debent, quæ de *solutione* artificiali Chymica leguntur apud Rul. Johns. *Solutio*, διάκρισις, est prior Chymicæ Practicæ pars, qua rerum coagulatarum compages solvitur, & attenuatur. Hæc multis quidem distincta est speciebus; sed nomen, apud artifices, in usu disciplinæ, de una familiarius, & frequentius usurpatur, quam de altera; nonnunquam certa quædam species generis vocabulo solo designatur. *Solutio* est duplex, *Liquatio*, & *segregatio*: vel *Calcinatio*, & *Dissolutio*. Quære etiam in Th. Chym. Indicibus. *Solutionis* per aquas fortes meminit Rolf. Chym. l. 2. c. 3. Solutionem Chymicam triplicem constituit Morley: una fit Calcinatione: secunda Extractione: tertia purificatione: Proleg. Chym. Leidens. cap. 3. princ. Accuratius de *solutione* Chymica scripsisse videtur Junken. Chym. Exp Cur. P. I. s. 1. cap. 5. p. 54. seq. *Solutio* Spagyrica in opere Lapidis Philosoph. dicitur corporis in Mercurium reductio; & est artis fundamentum, & principium hujus Magisterii. Theatr. Chym. Volum. III. pag. 132. 430.

Solutivum, Latinis aliquando idem est quod *Laxativum*, sive *purgans mitius*, apud Lang. & alios Auctores passim.

Soma, σῶμα. Vide *Corpus*.

Somato-macheo, σωματομαχέω, idem quod προσήτομαι, denotat athleticum corporis exercitium, quando toto corpore, & amplexibus certarunt gymnastæ. Gal. c. de salubr. diæt. t. 14.

Somnium, ἐνύπνιον. Vide *Enypnion*. Dicitur & *Insomnium*. *Somnia* sunt operationes, quæ fiunt inter dormiendum ab Astris in homine. Rul. & Johns.

Somnambulo, ὑπνοβάτης, idem quod *Noctambulo*, de quo supra in NO. *Somnambulatio*, ὑπνοβάτησις, etiam legitur in Lum. Ratio. Medic. c. 10. p. 90. seq. & commodius videtur nomen, quam *Noctambulatio*; cum propria experientia simus edocti, Theologum quendam celebrem olim somno meridiano indulgentem inter dormiendum surrexisse, prodeambulasse, cum conjuge locutum esse, a qua etiam rursus ad sellam, in qua dormiverat, reductus, paululum adhuc dormivit, evigilans deinde omnium plane fuit ignarus.

Somniferum, ὑπνωτικόν. Vide *Hypnoticos*. Laudatissimus, inter omnia, habetur Lindeno *Syrupus de Papavere*, Ex. IIX. §. 81. Jungatur Ol. Borrhii dissertatio de *Somno*, & *Somniferis*, maxime *Papavereis*; cujus mentio etiam fit in Act. Lips. 1682.

Somnolentia, (an non licet Græce vocare ὑπνηλότησα?) dicitur in somnum propensio, & inclinatio. *Somnolenti*, ὑπνώδεις, vel ὑπνηλοὶ appellantur.

Somnus, ὕπνος. Vide *Hypnos*.

Somphos, σομφὸς, diversis gaudet significationibus, pro conditione earum rerum, de quibus prædicatur. Vel enim significat *laxum*, spongiosum: Hipp. l. de Loc. in hom. IV. 6. Vel *obscurum* in voce, l. 2. de morb. XXXIII. 6. Vel colorem *fuscum*, & obscurum, ut scribit Gaza, apud Foes. Oec. p. 576. seq.

Sonath, Parac. Terminus, denotans remedium aliquod in apostematibus laudatum; in quo inest aliqua vis expulsiva: l. 2 de vit. long. c. 6.

Sonticus, idem quod *verus*, magnus, *sacer*, ἀληθὴς, ἱερός. Dicitur de morbo, qui, quid agendum, agere non permittit. Keuch. ad Sam. p. 285.

Sonus, ἦχος, *sonitus*, dicitur qualitas illa aeris, quæ auribus percipitur, sive naturaliter, sive præternaturaliter habuerit. Sonorum differentiæ, & species sunt *Tinnitus*, *sibilus*, *sonus gravis*, & *obtusus*. Schrod. l. 1. c. 34. De *sono*, & *magisteriis* circa *sonum* vide Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 9. & Alchym. Pharmac. c. 7. & ex recentioribus Georg. Morhofii tractatum: Stentor ὑαλοκλάστης, sive de Scypho vitreo per hum. vocis sonum fracto.

Soos, σόος, *impetum* significat, inde σωτικὸς, *Impetuosus*. J. Alex. not. in Gal. l. 4 de Hipp. & Pl. decr. c. 5. Descendit a verbo σείω, quatio, agito. Alias σόος, *salvum*, sanum notare, e Lexicis novimus Græco-latinis.

Sophia, σοφία. Vide *sapientia*.

Sophistæ, σοφισταὶ, olim in bona significatione dicebantur illi, qui solertia Politica, ac negociosa prudentia excellebant. Postea vero receptior facta significatio mala, qua *sophistæ* dicuntur, qui se sapientes videri magis, quam esse student, pecuniarum, honorisve gratia. Tales etiam inter Medicos reperiri quamplures, conqueritur Lind. Ex. X. §. 89. Quos Hipp. alibi vocat σοφιζομένους, qui sibi arrogant sapientiam Medicam, 1. de fract. t. 5. Junge Foes. d. l. p. 577. Dorneus in Diction. Par. ita describit: *Sophistæ* sunt magistri nostri, qui se præsumunt omnium sapientissimos, omnia scire, ac intelligere, nihil etiam ignorare; cum nihil sit istorum Doctorum sapientia, præter meram stultitiam, eloquentia, vel facultate linguæ potius, astu, fastuque palliatam, captiosisque munitam syllogismis; quorum omnium si neges principia, mox ruit eorum Gigantum fabrica Nembrothica. *Sophistæ* sunt, qui multum laborant, & parum proficiunt; quoniam nec definientes, nec distinguentes omnia confundunt. For. lib. 16 obs. 1. Schol. ex Jachino. Jung. C. Rejes C El. q. 49. num. 24. *Sophismata* dicuntur fallaces vel rationes, vel conclusiones. Gal. l. de cujuscunque animi morb. cogn. & cur. cap. 3. quamvis & in bona significatione aliquando sumatur. Th. Ch. Vol. 1. p. 171.

Sophronesteres, σωφρονιστῆρες, vocantur *dentes* intimi, ac ultimi, in superiori maxilla ab utraque parte unus; qui in tertio, vel quarto septenario nascuntur. Suntque ex genere Molarium; dicunturque *Dentes sapientiæ*, vel *sapientes*. Legitur apud Hip. l. de Carnib. XIV. 4. Foes. p. 609.

Sopiens, idem quod *Mitigans*, ἀνώδυνος. Vide *Anodynos*.

† Sopio, nis, Opium antiquis. Catull. Epig. 38.

Sopio, antiquis vocabatur *Opium*, teste Rhod. in Lex. S. p. 418.

* Sopor, κάρος, κῶμα. Vide *Caros*, *Coma*.

* Soporariæ arteriæ, vel *soporales*, καρώτιδες. Vide *Carotides*.

* Soporiferum, idem quod *somniferum*, ὑπνωτικόν.

Sora, idem quod *Essere*, de quo supra.

Sorbet, *sorbetum*, est potio apud Ægyptios familiaris, parata ex saccharo, succo Limonum, Moscho, Ambra, & aqua rosarum, de qua hospitibus suis offerunt post haustum poculum de potu Cafe, vel Cahue, uti extat in T. P. M. C. vernaculo tractatu de potu Cafe, The, & Chocolata p. 62.

Sorbitio, ῥόφημα. Vide *Rophema*.

* Sordes, ῥύπος. Vide *Rhypos*.

Sordities, dicitur pus crassum, coagulatum, album, aut ad nigrendum proclive. Avic. l. 4. fen. 4. tr. c. 1. in princ. Huic opponitur Pus tenue, quod dicitur *Virus*, d. l.

* Sorex, idem quod *Mus*, μῦς, vel species muris, ore acuminato prædita. *Soricum* fibras dierum Lunæ numero respondere, legitur apud Lang. l. 2. ep. 18. Unde *soricis* cauda dicitur pulsus, qui & *Myuros* vocatur. Vide *Myuros*.

Soritice, σωριτικὴ, *acervalis dubitatio*, & intricatio, quæ multa indefinita, & nullis limitibus circumscripta comprehendit. Legitur apud Gal. l. de Marcor. c. 4. De vocabulo *sorites* vide Diet. p. 842.

Sorni, *spagyricis* dicitur *Mars*, qui rubeus est experientia, aspectu vero Citrinus siccitate superatus, quemadmodum Mars est, & suæ Tincturæ color, qua suum arcanum in sua alvo occultum est dulci aqua extrahendum. Ita describitur in Arcanis Sapientum super l. Turba Philosophor. distinct. 3. Th. Ch. Vol. V. pag. 64. ubi etiam modus extrahendi *Tincturam Sorni* traditur.

Sortilegium, χρησμωδία, χρησμολογία, est præsagium spirituum, idem quod Divinatio, Magia. Parac. quatuor species *sortilegiorum* numerat, *Geomantiam*, *Astromantiam*, *Pyromantiam*, *Hydromantiam*, l. de arte præsaga, Tract. 1. Alibi tamen, nimirum Tract. 2. *Necromantiam* quoque annumeravit.

Sory, σῶρυ, *sorus*, *sori*, σῶρι, Ægin. est minerale, vel medicamentum metallicum, lapidosum, odore tetro, colore nigro, cognationem

habens cum *Chalcide*, *Melanteria*, & *Misy*, utpote in iisdem metallis proveniens. Cujus historiam, & vires vide apud Diosc. l. 5. 119. Gal. l. 4. de S F. c. 7. & alibi. Schrod. l. 3. c. 18. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. s. 4. p. 475. Rul. & Johns. in Lex. Ferr. Imperat. Hist. Nat. l. 13. c. 16 Rhod. ad Scrib. n. 51.

SOSTRATI *vinculum*. Vide *Vinculum*.

SOTEIRA, σώτειρα, Latine *servatrix*. Est nomen Antidoti; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 11.

SOTERIOS, σωτήριος. Vide *salutaris*.

SPACIUM, vel *spatium*, χῶρα. Vide *Chora*.

SPADON, σπάδων, primo idem est, quod ἐκτομίας, *Castratus*, *Eunuchus*. C. Hofm. not. ad Gal. LL. de U. P. n. 1062. J. Alex. l. 11. Sal. c. 6. &c. Vide *Castratus*. Deinde idem significat, quod σπάσμα, vel σπασμὸς, *convulsio*. Erotiano enim est corporis convulsio. In qua significatione legitur apud Hipp. de varice, quando in vena quædam fit convulsio, lib. 1. de morb. X. 59. XI. 19. XV. 3. Jung. Foes. p. 577.

SPAGIRIA, *spagyrica*, idem quod *Chimia*, *Chemia*, vel *Alchymia*, σπαγιρία, Parac. dicitur Ars, quæ purum ab impuro segregare docet, ut rejectis fecibus, virtus remanens operetur. Et *spagyrus* dicitur, quicunque novit discernere verum a falso; a bono sequestrare malum; impurum a puro separare; & abjicere binarium, servata unitate. Rul. & Johns. in Lex. Rolfink. existimat, esse Gr. vocab. a σπᾶν, & ἀγείρειν, *disgregare*, & *congregare*. Verum in Lexico non occurrit. Vide Chym. l. 1. c. 8. fin.

SPALAX, σπάλαξ. Vide *Talpa*.

SPANA, σπάνη, & σπάνον, pro *Hispana*, epitheton *Picis*, apud Scrib. n. 256. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 443. Lang. l 1. ep. 67. meminit, ex Gal. *olei spani*, vel *Hispani*, σπανὸν ἔλαιον.

SPANDARAPUM, pro *sparadropo*, aliquoties legitur apud Schenk. Syntagm. comp. & præsc. med. p. 272. 275. 277. 284. ut non sit verosimile esse vitium typographicum.

SPANOPOGONES, σπανοπώγωνες, dicuntur quasi *Raribarbi*, qui raram habent barbam, & quibus e mento pili excidunt. Gal. l. 3. de fac. parab. Adde Foes. p. 578.

SPARA, est *vis mineralis*, *ex Ilech primæ substantiæ*, i. e. mineralibus majoribus. Dorn. Rul. Joh. e Parac. l. 1. de Tart. tract. 4. cap. 1. & in not. atque fragm.

SPARADRAPUM, & *sparadrapus*, dicitur Linteum Emplastro ad ignem fluenti immersum, extensum & refrigeratum. Vocatur & *Tela Emplastica*, Schrod. l. 1. c. 3. *Tela Gualteri*, forsan ab Authore. Jung. Morell. de form. rem. l. 2. s. 1. c. 12. Meminit & Forest. l. 6. obs. 56.

† SPARADRAPUS, Italicus medicis, quod pauperibus sumptus sublevarent, quos alias facerent in pannos comparandos. Anonym. medicam. Compos. Sylv. l. 2. c. 4.

SPARAGMOS, σπαραγμὸς, idem quod σπασμὸς, *Convulsio*. Unde σπαραγμώδης, qui convulsione tentatur. Hipp. lib. 7. Epid. XIII. 4. (quamvis Lind. σπασμώδης posuerit) a verbo σπαράσσω, *vellico*, dilacero; quod occurrit in Coac. t. 557. Foes. d. l.

SPARALIUM, i. e. *Clyster uterinus*. Parac. lib. de ulcer. & apost. cap. 56. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

SPAREDIA, vocatur Parac. ligatura, quæ albumine ovi illinitur, in Apocryphis, c. de vuln. ossium.

SPARGANON, σπάργανον, dicitur *fascia*, qua infantes obvolvuntur, *cunæ*, & *incunabula*. Hinc verbum σπαργανοῦσθαι, i. e. *fasciis involvi*, quod legitur apud Hipp. 3. de fract. t. 76. Vide Foes. d. l.

* SPARGANOSIS, σπαργάνωσις, est dum ob lactis redundantiam mamillæ tumefactæ sic distenduntur, ut copiam hanc vix ferre queant. Gal. l. 2. ad Glauc. c. 2. Vel est Tumor mammarum p. n. in lactantibus, a Lactis stagnantis, & collecti copia, continuitatem illarum cum dolore solvente; quemadmodum satis accurate hunc affectum descripsit, & explicavit Affinis, & Amicus noster Dn. D. Joh. Paulus Vvurfbain, in Disp. sua Inaug. h. tit. Jungatur & ex veteribus Valesc. de Tarant. Philon. Pharm. l. 3. c. 15.

SPARGAO, σπαργάω, idem fere significat, quod ὀργάω, *turgeo*; diciturque de humorum luxuriante, & ferociente impetu ad excretionem. Legitur apud Hipp. l. 2. Epid. s. VI. 40. In specie de *Lactis turgentia* in mammis etiam exposuit Hesychius, teste Foes. d. l.

SPARUS, σπάρος, nomen piscis littoralis, Auratis non prorsus dissimilis: cujus historiam, & usum in cibis quoque tradidit prolixe Aldrov. l. 2. de pisc. c. 18. & J. Alex. l. 14. Sal. c. 10. Bruyer. de re cib. l. 20. c. 5.

SPASMA, σπάσμα. Vide *Convulsum*.

SPASMODES, σπασμώδης. Vide *Convulsivus*.

SPASMODICUS, dicitur de remediis convulsioni resistentibus, rectius fortassis *Antispasmodica* dicerentur: quamvis in Gr. Lex. neutrum occurrat vocabulum.

* SPASMOS, σπασμός. Vide *Convulsio*.

† SPASMUS SICCUS, Avic. Tetanus. Mass. de feb. c. 4.

SPASNIA, vehemens tussis, & musculorum thoracis velut lancinatio. Mercurial. in prælectionibus Pisanis.

* SPATHA, σπάθη, valde est equivocum. Significat interdum *gladium*, ensem: hinc & *semispa-*

mispatha gladium minorem notat. Rhod. ad Scrib. n. 13. Inde & fortassis *spatharius* dictus, qui corporis custos habetur, ὁ σωματοφύλαξ. Id. n. 212. Aliquando significat instrumentum, quo Pharmacopœi utuntur ad coquendum, miscendum, detergendum, in cacabo, aut mortario. Materia earum vel ferrum, vel lignum, palmæ, quercus, rubi, &c. Gorr. ex Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 4. Diciturетiam alias *Rudicula*. Spathæ, σπάθαι, quoque vocantur *costarum ossa*, vel costæ ipsæ, uti probavit Foes. d. l. ex Polluce, & Ruff. Vel etiam *scapulam* significat, apud Hipp. l. de glandul. X. 10. *Spathula* diminutivum est. Spathe, σπάθη, etiam dicitur operimentum Palmæ fructus exterius. Ægin. l. 7. c. 19. in §. Galeucinum. Chir. significationem vide in *Sihetoides*.

* Spathomele, σπαθομήλη, *specillum instar gladioli*, vel rudiculæ, Chirur. ad illinendum, & ad alios usus Chirurgicos. Pertinet ad διπύρηνα. Meminit Gal. c. 2. de art. t. 47 & l. 6. An. adm. c. 10. Junge Rhod. ad Scrib. n. 26. J. Alex. not. ad Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 4.

Spatile, σπατίλη, vocatur *liquida alvi excretio*. Legitur apud Hippocr. 2. de R. V. I. A. t. 22. Junge Foes. pag. 578. Apud Erot. legitur σπατίλη.

Spatula, idem quod *spathula*, de quo p. a. *Spatulæ* etiam ponitur pro *sphatula*. Marcell. Cuman. Obs. XLIII. apud J. H. Velsch. Syllab. Cur. & Obs. Med. Cent. 1. p. 63.

Spaul, id est *sanguis*. Rul. in Lex.

Specarium, σπεκάριον, idem quod *Lapis specularis*, alias σεληνίτης dictus. J. Alex. not. ad Gal. l. 11. de S. F. §. de Ostreis.

Species, εἶδος. Vide *Eidos*. *Specialis*, εἰδικός, *specialiora* sub generalioribus comprehendi, scribit Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 53. Quomodo *species*, & pars differant, lege apud eund. l. 6. de Hipp. & Pl. dec. c. 1. J. Alex. in not. ad h. l. In Pharmaceuticis *species* dicuntur *Pulveres compositi*: quarum descriptionem, & Catalogum vide apud Vveker. Ant. Gen. l. 1. c. 26. Spec. l. 2. s. 20. Schrod. l. 2. c. 77. ut & in Dispens.

Specificus, non solum dicitur de medicamentis, & eorum virtutibus a tota substantia, & forma intrinseca essentiali primario dependentibus; atque idem est, quod ἰδιοσυγκρασία. Vide *Idiosyncrasia*. Item *Occultus*. Hinc Rul. & Joh. ita descripserunt: quod *specificum formale* sit, quod speciem per formales proprietates saltem refert. Et licet materiales quoque virtutes concurrant, formales tamen excellunt, & illæ potissimum elaborando respiciuntur. Tales sunt *Tinctura*, *& Oleum*. Verum etiam Paracels. non veritus est extendere ad ægritudines, eas appellando *specificas*, quæ spermæ suum peculiare habent in corpore, Paramir. l. 2. c. 7. De *specificis* vero medicamentis lege eundem Archidox. l. 7. Imo & medicorum sectam quandam constituit, quos vocavit *Specificos*, qui alias *Experimentales*, & *Empirici* vocantur, in Paramiro de 5. entib. morbor. prolog. 3. Hujus vocabuli significationem variam clarius explicatam vide, si placeat, aut ad manus fuerit, in Theoduli Kemperi Dissert. Medicamentis *specificis* c. 1. Dicuntur & nonnullis singularia: de quo vocab. superius. Pertinent & huc *Appropriata*: de quo etiam supra suo loco.

Specillum, μήλη. Vide *Mele*. Alias proprie *specillum* dicitur *perspicillum*, quo aliquid *specimus*, id est videmus, ex Varrone, Rhod. ad Scrib. n. 10. in qua significatione quoque legitur apud Bonett. Anat. Pract. l. 4. Obs. 33. append. 2. p. 341. *Specilla* quoque pro *Penicillis*, & *Turundis* usurpari, testatur Lang. l. 3. ep. 5.

Speclarium, σπεκλάριον, idem quod διόπτρον, *specillum*, *perspicillum*, per quod aliquid videmus accuratius. Dicitur & σφεκλάριον, *spheclarium*. Vide Ægin. l. 7. cap. 3. Keuchen. ad Samm. p. 166.

Spectaculum, θέαμα, vocatur id, quod visu dignum habetur, aut visu percipitur. Quod si tale horrendum fuerit, rigorem excitare aliquando, testatur Gal. l. de rigor. c. 7.

Spectrum, φάσμα, idem quod *Visio*, quid significet, ex aliis Lex. constat. Hæc pertinent inter caussas supernaturales morborum, quamvis Parac. naturaliter quodammodo *spectra* se habere existimet, ex Astralibus corporibus defunctorum deducere commentus, Tr. de Corallis, & l. 8. de nat. rerum.

Specularis, διαφανής, nomen lapidis, de quo vide supra in *Diaphanes*. *Specular*, vel est *Lapis Lunæ*, vel *Aphroselinum*, vel *Gypsum*. Rul.

Speculatio, σκέμμα, θεώρημα, proprie quidem dicitur de eo, quod oculis contemplamur; verum frequentissima quoque est impropria acceptio, quando id, quod animo volvimus, & revolvimus, *speculatio* vocatur. Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 6. fere in princ. Hanc *speculationem* multum facere ad varietatem generationis, docet Parac. Tract. 1. de partu hom. c. 2. seq. ut & alibi.

Speculativus, θεωρητικός, dicitur etiam de Medicinæ parte illa, quæ in præceptis ad praxin futuram proponendis occupata est; non quod acquiescat in contemplatione; sed saltem comparative ad ipsum Artis exercitium. D.D. Vvedel. Physiol. Med. sect. 1. c. 105.

Speculia, Paracelso dicitur *species Magiæ*; quam etiam ex supercœlestibus corporibus de-

dependere commentus est l. 1. de vit. long. c. 7. fin.

Speculum, κάτοπτρον, δίοπτρον, 1. significat vitrum materia aliqua obductum, vel chalybs etiam politus, & lævigatus, in quo species visivæ repræsentantur. De iis vide Libav. l. 1. S. A. Ch. c. 21. & 24. De *speculi* talis usu Chymico vide Th. Chym. Vol. VI. p. 484. seq. 2. idem est quod *specillum*, de quo p. a. Vide *Mele*. *Specula Chirurgica* varia cavitatem aliquam distendentia, *Dilatoria* dicta, v. g. *Speculum Ani*, *Uteri*, *Oris*, *Oculorum* descripta occurrunt in Scultet. Arm. Chir. Part. I. quæ quæri possunt in Indice Instrumentorum. In Anatomicis quoque Aranea Tunica oculi vocatur *speculum*. Barth. l. 3. Anat. 8. p. 518. De *speculo* ustorio, vel fusorio, quod *Concavum metallicum ardens* dicitur, vide supra *Concavus*. 3. Improprie *speculum* cum adjectione, *Citrinum*, appellatur *Arsenicum citrinum*. *Speculum album*, id est *Arsenicum descensum*. *Speculum Indicum*, id est *Limatura ferri*. Rul. & Joh. Arnold. quoque de Villa nova scripsit tractatum, quem inscripsit *speculum Alchymiæ*; & videri potest in Vol. IV. Th. Chym.

Specus, βάραθρον, significat locum subterraneum, qui & *specula* dicitur; quæ si graveolens fuerit, respirationem lædit, docente Gal. l. de util. resp. c. 4.

Speira, σπεῖρα, Lat. *Spira*, funem in orbem convolutum, & contortum significat. Hipp. l. 2. de morb. XXXIII. 8. Jung. Foes. p. 579. Translatum communiter ad quandam formam panis similaginei, *spira* dicti.

Speltrum, idem quod *Zinkum*, notante Rob. Boyle Latinitate donato in tract. de Flammæ ponderabilitate Experim. XI.

Sperchnos, σπερχνός, apud Hipp. frequens est, & significat *vehemens*, *urgens*, l. de nat. mul. XXV. 16. XLI. 2. l. de morb. mul. XXXV. 13. & sæpius vide Foes. d. l.

Sperma, σπέρμα. Vide *semen*.

Sperma Ceti, dicitur medicamentum quoddam simplex, exoticum, quod e mari, cui supernatat, instar pinguedinis, colligitur. De quo nondum indubitato constat, unde proveniat; quamvis omnino falsa, & ridicula sit opinio illorum, qui crediderunt, esse *semen balænarum*, sive cetaceorum majorum: cujus historiam, vires, & usum vide apud Schrod. l. 3. cap. 31. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. D. Ettmuller. dissertationem h. tit.

Spermaticos, σπερματικός, q. d. *Seminalis*, dicitur in genere de partibus corporis omnibus, quæ post factam conceptionem ex colliquamento seminali efformantur, & postea, mediante succi nutritii chylosi additamento, incrementum consequuntur, ad differentiam partium *sanguinearum*, quæ ex ipso sanguine fieri creduntur: quamvis non videatur veritati hoc consentaneum, partes quasdam ex sanguine, qua tali, efformari. In specie vero dicitur de ceteris corporis partibus generationi dicatis, v. g. de *Arteriis*, & *Venis spermaticis*, Meatibus sive Poris *spermaticis*: de quibus legantur Anatomici.

Spermatocele, σπερματοκήλη, improprie dicitur Herniæ species, quando non semen, sed vasa ejaculatoria seminis corrugata prolabuntur in scrotum. Blancard. in Lex.

Spermologeo, σπερμολογέω, dicitur de animalibus, quæ ad pastum semina colligunt, iisque vescuntur. Hipp. l. 2. de diæt. XVII. 14. ubi volucres *seminileges* intelliguntur. Foes. p. 579.

Sperniola, *sperniolum*, vocatur *semen ranarum*, vel est cruor, liquor, aut *sperma ranarum*, viscosa, & mucilaginosa materia, in aquis concreta. Dorn. Rul. Johns. in Lex. Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. p. 3. unde *Pulvis sperniolæ Compositus* Crollii, de quo in Dispensator.

Spes, ἐλπίς, vide *Elpis*.

Sphacelos, σφάκελος, σφακελισμός, Latine etiam *sideratio* vocatur. Accipitur late, & stricte. Late, pro omni corruptione. Gal. in Ex. voc. Hipp. At stricte, pro totali partium solidarum qua mollium, qua durarum νεκρώσει, & mortificatione, quando corruptione perfecta emoriuntur, sensu, motu, vitaque omni destitutæ, propter caloris vitalis extinctionem, cum putredine lethali humorum conjunctam; cujus curatio aut nulla, aut in sola amputatione quærenda. Vide Foes. p. 603. Diet. n. 807. Keuchen. ad Sammon. p. 247.

† Sphacelus, dolor ingens. Hipp. l. 7. Aph. 50. Ætius c. 7.

Sphadazo, σφαδάζω, significat apud Hipp. *moleste*, & *ægre ferre*, irasci: deque eo effertur, qui in summa anxietate constitutus est, l. 1. de morb. mul. LXIV. 7. Junge Foes. d. l.

Sphæra, σφαῖρα, Lat. *Globus*, *Orbis*, de quibus vocabulis suo loco. Gal. caput vocavit σφαῖραν προμήκη, oblongam sphæram, t. 9. de U. P. c. 17. Jung. C. Hofm. in Com. ad h. l. n. 691. Meminit & Hipp. *Sphærarum* Chirurg. ex aluta Ægyptia factarum, ad fracturas crurum utilium, 3. de fract. t. 29. *Sphæra Cæli Chymica*, cum suis figuris, legatur in Th. Chym. Vol. II. pag. 456. seq. Quid Parac. per *sphæram superiorem*, & *inferiorem*, *externam*, & *internam* intelligat, quære in illius Paramiro, Paragrano, & aliis scriptis. *Sphæra Solis*, & *Lunæ* dicitur materia mixta utriusque seminis, e quo lapis Philosophicus paratur; & haud dubie Sulphur, & Mercurius Philosophorum intelligitur. Rul.

* Sphæ-

Sphærion, σφαιρίον, idem quod *Globulus*, *Pilula*. Vide *Globulus*, *Catapotion*. Keuch. ad Sammon. pag. 121. Hinc σφαιρίτης dicitur *Cupressus*, quod globulos ferat. Galen. l. 1. de C.M.S.L. cap. 1.

Sphæristicos, σφαιριστικὸς, dicitur Gal. is, *qui pilæ exercitium docet*, & omnem pilæ motum callet, lib. 2. de san. tu. c. 11. unde & locus, ubi exercetur pilæ lusus, *sphæristerium* vocatur. J. Alex. Not. ad Gal. l. 3. de tu. san.

Sphaeroides, σφαιροειδὴς, i. e. *globi*, *vel sphæræ figuram* habens, sed non prorsus exactam. C. Hofm. d. l. n. 692.

* Sphaeromata, σφαιρώματα, dicuntur *protuberantiæ Natium*, *carnosæ*, & *globosæ*. Gal. l. Introd. cap. 10.

* Sphage, σφαγὴ. Vide *Jugulum*. *Anticardion*. Hippocr. etiam pro ipsis venis *jugularibus* sumpsit, alias σφαγιτίδες dictis, l. de Glandul. II. 19.

* Sphagitis, σφαγίτις. Vide *Jugularis*. Lang. l. 1. ep. 10.

Sphaleros, σφαλερὸς, *Fallax*. Periculosus, & Hipp. 1. aph. 1. Vide Diet. n. 808.

Sphecларion, σφεκλάριον. Vide *Speclarion*.

† Sphecle, id est fæcula vini combusta. Jo. Tagault. Instit. Chir. l. 1. c. 3.

Sphecle, σφέκλη. Vide *Fæx*.

Sphendone, σφενδόνη. Vide *Funda*.

* Sphenoides, σφηνοειδὲς. Vide *Cuneiformis*.

Sphenopharyngeus, dicitur Musculus lateribus Oesophagi oblique implantatus. Barthol. l. 2. Anat. c. 13. p. 448.

Sphenosis, σφήνωσις, q. d. *Cuneatio*, i. e. *Cunei impulsio*, vel adactio ad findendum. Hipp. 3. de fract. t. 40.

Sphex, σφὴξ, vide *Vespa*.

* Sphincter, σφιγκτὴρ, quasi *Constrictor*, *Constrictorius*, dicitur de Musculis meatum aliquem occludentibus: v. gr. *Musculus sphincter Ani*, sive Intestini Recti, & *Vesicæ urinariæ*. Gal. lib. 6. An. adm. cap. 4. C. Hofm. cap. in Gal. de U. P. num 258. 297. Barth. lib. 1. An. c. 11. & 20.

Sphingonta, σφίγγοντα, medicamenta dicuntur *adstringentia*, *obstruentia*, & eadem cum στυπτικοῖς, στεγνωτικοῖς. Vide *Adstringens*, *Obstruens*. Gorr.

Sphinx, σφὶγξ, nomen monstri Thebani, quod *Oedipo* proposuisse fingitur ænigmata; uti legere est apud Erasm. in Chiliad. 2. cent. 3. n. 9. Unde Proverb. *Sphingis ænigmata*, id est scripta, vel dicta obscura: cujus proverbii meminit Gal. c. 3. progn. t. 37. Talia quoque sunt quædam Parac. Helmontii, & aliorum Spagyricorum commenta: Unde & Becherus *Oedipum Chymicum* scripsit, ad obscura *sphingis Chymiæ* ænigmata resolvenda.

Sphinxis, σφίγξις, *constrictionem*, aut *obturationem* notat; & aliquoties de matricis obstructione dicitur apud Mosch. l. de morb. mul. cap. 124. 126. &c.

Sphodros, σφοδρὸς, i. e. *Vehemens*, præsertim de actione, & motu vehementiori usurpatur: v. g. de pulsu, Gal. l. 3. de diff. puls. c. 5. quamvis & de morbo dixerit, in specie de dolore, Hipp. 2. aph. 46. Vide Foes. p. 605. Diet. num. 810. Significatio vocabuli Latini per se nota.

Sphongion, σφογγίον, nomen *Malagmatis*, apud Ægin. l. 7. c. 18.

Sphragidonychargocometes, σφραγιδονυχαργοκομήτης, epitheton Medici superbi, vel etiam Medicastri; cui annulatus ubique digitus prætentus, pretium ab exteriore cultu corporis, non interiore animi petens, uti solent nonnulli Circumforanei sese exornare. Lind. Ex. II. §. 27.

Sphragis, σφραγὶς, Lat. *Sigillum*: de quo supra SI.

Sphrigao, σφριγάω, idem quod σπαργᾷν, *turgere*, significat; & legitur apud Hip. l. 1. de morb. mul. XLVII. 4. & l. de sterilib. XX. 5. Obiter hic animadvertendum est in C. Hofm. qui in ἀνεκδότοις, sive M.M.S.S. notis ad Gal. l. 2. de L.A. c. 2. & 7. improbavit hoc verbum σφυριγῶντες, & substituit σφριγγῶντες, cum tamen hoc non legatur in Scapula, aliisque Dictionariis; illud vero omnino occurrat. Dicuntur vero d. l. cap. 7. apud Gal. σφριγῶντες, *turgentes*, qui bene habito sunt corpore, succisque redundante, & quidem juvenes, non senes. Foes. d. l.

Sphygmos, σφυγμός. Vide *Pulsus*.

Sphyra, σφυρὰ, σφυρίτις. Vide *Malleus*, *Malleolus*.

Sphyrades, σφυράδες, dicuntur globuli, pro σπυράδες, Foes. d. l.

Sphyraena, σφύραινα, vocatur Piscis longus, tenuis, acuminato rostro præditus, Latine *sudis*; cujus descriptionem, & usum in cibis vide apud Aldr. l. 1. de pisc. c. 21.

Spica, στάχυς, quid significet, jam ante notum est, & ad Botanicam pertinet. Per translationem etiam tributum hoc nomen speciei deligationis utriusque humeri, quæ *spica duplex* Gal. dicitur, l. de fasciis, n. 78.

Spicatum, σπικάτον, nomen Olei, vel Unguenti pretiosi, roborantis viscera, & ventriculum, alias *Foliatum*, φολίατον, dictum, apud Gal. l. 4. de L. Aff. c. 8. & l. 6. de san. tu. c. 10. Vide *Foliatum*.

* Spicillum, idem quod *specillum*, μήλη. Vide *Mele*.

Spicvlvm, σκόλυψ, idem quod *festuca*: pertinet inter caussas solutæ unitatis, & extractionem postulat. Gal l.6 de S. Fac. §. Aristolochia, lib. 11. §. Caro viperæ, & alibi. Hodieque usitatius hoc nomen esse solet, quo exprimuntur particulæ illæ salinæ, acidæ, acres, igneæ, quæ vim habent irritandi, lancinandi, dissolvendi corpora nervosa, fibrosa, & sensu exquisito prædita: v. g. Mercurii *spicula* dicuntur ignea esse, a celeberrimo D. D. Wepfero Historia Cicutæ aquar. c. 21. hist. 3 Schol. 2. p. 305. seq.

Spilos, σπῖλος, idem quod κηλὶς, i. e. *Macula*, de quo supra lit. M.

* Spina, *Spinalis*, ῥάχις, ῥαχίτης. Vide *Rhachis*, *Medulla*, *Ventosa*.

Spinati, vocantur Musculi duo longi, & ampli, inter spinas totam cervicem occupantes. Barthol. l. 4. Anat. c. 6. p. 568.

Spipola, dicitur avicula: cujus varias species descriptas exhibet Aldrov. Ornithol. lib. 17. c. 26.

Spiracvla, διαπνοαὶ, πόροι, sunt *meatus cutanei*, per quos insensibilis fit transpiratio, ut & sudoris exclusio. Gal. l. 7. meth. med. c. 5. Dicuntur & *Spiramenta*. Vide *Meatus*. Parac. vocat *spiraculum vitæ*, primam a Deo factam inspirationem, qua Adami corpus creatum vivificavit. Philos. sagac. l. 2. c. 1.

* Spiratio, ἀναπνοὴ, idem quod *Respiratio*. Vide *Anapnoe*.

* Spiritvs, πνεῦμα. Vide *Pneuma*.

Spiritvificatio, πνευμάτωσις, legitur apud Ingrass. com. ad Avic. de Tum. p. 115. qui magnam licentiam sibi sumsit fingendi novas voces Latinas, ad exprimendam Græcorum emphasin.

Spiro, dicitur Basilio Valentino Instrumentum ad Magisterium Lapidis Philosophici necessarium, quo aer dirigitur, l. 1. Testamenti ultimi c. 36.

Spissamentvm, στύμμα. Vide *Stymma*.

Spissvs, πυκνὸς, idem quod *Densus*. Opponitur *Raro*, ἀραιός. Vide *Creber*.

Spithama, σπιθαμὴ, mensura est, qua rerum intervalla metimur; estque trium palmorum, vel duodecim digitorum spatium, extensis digitis, minimo, & pollice. Latinis etiam *Dodrans* dicitur, de quo supra in DO. Derivata sunt σπιθαμιαῖος, δισπίθαμος, τρισπίθαμος, quæ passim occurrunt apud Dioscoridem, teste Gorr.

Splanchna, σπλάγχνα, dicuntur interiora *Viscera* præcipua, ut *Cor*, *Pulmo*, *Hepar*, & *Lien*, ceu vitalitatis, vel sanguinis purificationis præcipua organa. Legitur apud Hip. 4. aphor. 66. & 2. de R.V.I.A. t. 24. Adde Foes. p. 579. Diet. n. 782. J. Alex. not. ad Gal. l. 3. Hipp. & Pl. dec. cap. 4. σπλαγχνικὰ vocari medicamenta adversus morbos viscerum infimi ventris, notavit e Dioscor. Scapula.

Splen, *Splenicos*, σπλὴν, σπληνικός. Vide *Lien*.

Splendor, λαμπρότης, αὐλὴ, *Splendidus*, λαμπρὸς, quid hæc vocabula significent, aliunde, & potissimum e Physicis jam constat. Nimii *splendores* inter causas morbificas doloris oculorum referuntur a Gal. l. 1. de sympt. caus. c. 6. In Leonibus, & Pardis, aliisque quibusdam animalibus *splendidos* esse oculos, αὐγοειδεῖς, & *splendorem* in pupilla noctu apparere, docet idem l. 7. de H. & Pl. dec. c. 4. *Splendentes urinas* quas vocet Hip. vide supra *Lampe*.

Spleneticvs, idem quod σπληνικὸς, h. e. ad Lienem pertinens: quamvis σπληνικὸς magis dicatur de statu p. n. lienis, spleneticus vero sumatur de remediis, quæ *Splenetica* modernis dicuntur; de quorum materia consuli possunt Materiæ Medicæ scriptores: nec inepte de iis disseruit Junken. Ch. Exp. Cur. Part. II. sect. 1. c. 15. p. 651. seq.

Splenii, dicuntur quidam Musculi caput recta ad posteriora trahentes, vertebris utrinq; instrati. Barthol. l. 4. Anat. c. 5. p. 566.

* Splenion, σπληνίον. Vide *Plagula*.

Spleniscos, σπληνίσκος, idem quod σπληνίον, apud Hipp. l. 2. de morbis XIIX. 12.

Splenitis, σπληνῖτις, Lat. *Lienaris*, vocatur Hipp. venula *in manu sinistra*, alias *salvatella* dicta; quemadmodum eadem in dextra dicitur ἡπατῖτις, h. e. *Jecoraria*, l. 1. de morb. XXIII. 18. 19. XXV. 6. Adde Lind. Ex. XIII. §. 519. Galenus vero hæc nomina σπληνῖτις, καὶ ἡπατῖτις attribuit *morbo Lienis*, & *Hepatis*, præsertim eorum viscerum *Tumori*, & *Obstructioni*, l. de diff. sympt. c. 5. p. p. princip.

Spodiacon, σποδιακὸν, τεφρικὸν, nomen *Collyrii tenuis*, a colore ita dicti, quasi *Cinerum*; non vero a Spodio, cum hoc non ingrediatur illas compositiones. Morsu caret, & vim habet anodynam, sive dolorem mitigandi. Ægin. l. 7. c. 16. Scribon. n. 23. Rhod. in not. ad h. l. Æt. l. 7. citante Gorr.

Spodion, σποδίον, *Spodos*, σποδός, in genere *Cinerem* significat. Communiter vero restringitur ad *Cinerem metallicum*, sive recrementum metallorum ustorum, cineris similitudinem, & nomen referens; unde & Latinis quibusdam *Cinerula* nuncupatur. Quæ uti ex varia materia paratur, ita & apud Hipp. diversa sortita est nomina: v. g. σποδὸς κυπρίη, *Spodos Cypria*, lib. de Ulcer. X. 1. *Illyrica*, ἰλλυριῶτις, d. l. 2. Χρυσῖτις, ad Collyria adhibita, *cinis lythargyrii* in Not. ad l. 1.

de

de morb. mul. III. 3. 7. 19. 20. Jung. Foes. p. 580. Est idem, vel minimum saltem differens a *Pompholyge*, vel *Tutia*, teste Schrod. l. 3. c. 19. Et Hofm. in Clav. ad h. l. Rul. & Johns. in Lex. Dicitur *spodium Græcorum*, ad differentiam *spodii Arabum*, quod est *radix Alcannæ* combusta. Schrod. d. l. Translatum etiam in Officinis Pharmaceuticis ad Calcinata: ita ut ibidem etiam legatur *spodium*, pro *Ebore calcinato*. Vide Dispensatoria.

SPODITES, σποδίτης, *Cineritius*, epitheton panis apud Hipp. teste Gal. in Expos. voc. Hipp. vel a colore ita dictus, vel quod sub cineribus paretur. Foes. Oec. p. 580.

SPODOS, σποδός. Vide *spodion*.

SPOLIATORIUM, ἀποδυτήριον, vel *spoliarium*, Idem quod *Apodyterium*, de quo supra. Legitur apud Ant. Fumanell. libel. de Balneis, in princ.

SPONDA, idem quod *Lectus*, in quo ægri decumbunt. Ita *spondam* aliquam delineatam exhibet Hildan. Cent. V. Obs. 86.

* SPONDYLOS, σπόνδυλος, Latine *Vertebra*, quia per eas corpus varie vertitur. *Vertebræ*, σπόνδυλοι, dicuntur ossa intus excavata, superius, & inferius plana, exterius variis processibus donata, quorum in collo septem, dorso duodecim, lumbis quinque numerant Anatomici; quibus adjunctum est Os Coccygis. Plura de *vertebris* vid. ap. Anatomicos, & in specie Barth. libell. 4 c. 14. De luxatione *vertebrarum* cervicis agit Hippoc. 3. aph. 26 Σπόνδυλος quoque strictissime vocatur *secunda cervicis vertebra*, apud Hipp. l. 1. sect. 2. Prorrh. t. 55. Coac. t. 266. quæ alias proprio nomine *Dens* eidem dicitur, l. 2. Epid. sect. II. 69. Vide Foes. p. 580.

SPONDYLOLITHOS, σπονδυλόλιθος, dictum lapidum genus, ex Comitatu Tirolensi, a forma, vertebras dorsales minorum animalium satis accurate repræsentante, ex observatione Veschii, in Eph. Nat. Cur. A. I. Obs. 157.

SPONGIA, σπόγγος, est corpus marinum, rarum, laxum, porosum, imbibens, & asservans aquam. Rul. existimat, esse Zoophyton, neque animal, neque fruticem, sed tertiam habere naturam, & illi commixtam esse naturam animalis, & plantæ. Hinc & Avicenna describit, quod habeat animas, scil. vegetativam, & sensitivam. Dioscorides duo genera constituit; *Marem*, quæ densioribus foraminibus, & minoribus constat; & *fœminam*, foraminibus præditam majoribus, & rotundis. Quidam addunt & *tertiam* speciem, habentem intra se lapides duros, & plurimas cavernas. *Spongia* vocatur etiam a dicto Rul. *Fungus Marinus*, ad differentiam *Terrestris*, quam *spongiam nostram* appellavit, in pratis occurrentem, vulgo *Bovista* dictam, quæ valde accedit ad naturam *spongiæ marinæ*. De *spongiarum* marinarum viribus, & usu vide Galen. 11. de S. F. & alibi sæpius. Diosc. l. 5. c. 138. *Spongia* quoque vocatur illa excrescentia in frutice *Cynosbatos* dicta sæpius occurrens. Schrod. l. 4. cl. 1. n. 122. nec non interior substantia cucurbitæ, aut colocynthidis, Hipp. l. de steril. XI. 35. Σπόγγος quoque Hippocr. glandulæ faucium, quæ alias *Tonsillæ* Latinis vocantur, l. 4. Epid. III. 14. 17. Jung. Foes. d. l.

† SPONGITIS herba, apud Aetium, quid sit dubitatur. Pet. Tolet. in Appendic. Paul. Bagell. de morb. puer. ait e radic. Asparagi sativi, & hortensis.

SPONGIOLI, vocantur *Boleti minores*, adulto vere e terra exeuntes, aliis boletis meliores. Jo. Alex. l 9. Sal. c. 5.

SPONGION, σπόγγιον, nomen est epithematis, ex caprillo stercore compositi, apud Ægin. l. 3. c. 48. vel malagmatis, l. 7. c. 18 ita vero dictum, quod *spongiæ* modo humorem hydropicorum imbibat. Gorr.

* SPONGOIDES, σπογγοειδής, i. e. *spongiosus*, sive *spongiæ* instar porosus. Dicitur de variis corporis partibus; quin & excrementis; v. g. de pulmone, l. de ven. XIX. 8. de renibus, d. l. VIII 10. de glandulis, l. de glandul. l. 2 de Liene, l. 1. de morb. mul. LXXXVII. S de ossibus nasi, quæ alias *Cribriformia* vocantur. Gal. l. 8. de U. P. c. 7. in princ. de alvi excrementis, Hippocr. l. 7. Epid. XLVI 9. Vide Foes. d. l.

SPONGOS, σπόγγος. Vide *Spongia*.

* SPONS, proprie voluntatem significat; unde adv. *Sponte*, & derivativum *spontaneus*, αὐτόματος. Lind Ex. XV. §. 136.

SPONSUS, quid proprie significet, non est hujus loci, & in vulgus notum est. Chymicis vero *sponsus* dicitur *Mercurius*, Rul. & Johns. quam inepte, alii judicent ex hoc, quod passim *Mercurius*, vel *Aqua Philosophorum* sit dicta *Uxor*, & *sulphur* Philosophorum *Maritus*, vel Mas. Vide *Maritus*.

* SPONTANEUS, αὐτόματος. Vide *Automatos*.

SPONTUM, dicitur Rul. cinis aqua madefactus, qui fornaci inditur, quando aurum, vel argentum depuratur; in Lex.

* SPORADES, *sporadici*, σποράδες, σποραδικοὶ, dicuntur morbi dispersi, & sparsim grassantes, qui singulos separatim corripiunt, absque contagii suspicione. Morbi sunt vagantes, & *privati*, & alius alium occupat. Opponuntur *Publicis*, qua *Endemiis*, qua *Epidemicis*, qui continenter multis hominibus uno eodemque in loco contingunt. Hipp. l. 1 de R. V. I. A. t. 9. Gal. in com. ad h. l. item in def. med. describuntur *sporadici*, qui omni tempore, omnique loco exoriri possunt, & separatim quemque invadunt.

Junge Foes. p. 580. seq. Lang. l. 2. ep. 13. *Sporades* quoque *Venas* nonnullis Medicorum dictas fuisse propagines Venæ Cavæ trunci, in totum crus ab interiore ipsius parte per inguina procurrentis, inordinatas ad cutem permeantes, modicis intervallis dispersas, notavit Gal. l. 2. Anat. admi. c. 12. princ. Castell.

SPORETOS, σπορητὸς, dicitur prima pars hyemis, (aut fortassis etiam ultima autumni) Lat. *Sementis*. Vide supra SE. Gorr.

SPOROS, σπόρος, idem quod σπέρμα, *semen* significat, & quidem ap. Hipp. *semen genitale*, l. 2. de diæt. XXVII. 11. Vide Foes. d. l.

SPUDE, σπυδὴ, *Diligentiam*, *studium*, & curam seriam significat. Hippocr. 2. de fract. t. 24. cum delirio juncta periculum auget, 6. aph. 53. Junge Diet. n. 786.

SPUITIO, πτύσις, πτυσμὸς, idem quod *Screatio*. Vide *Ptysma*.

SPUMA, ἀφρὸς, quid significet, notius est, quam ut opus sit verbis. Causa est a conquassatione aquei; quassatio ab agitatione. Linden. Exerc. VII. §. 14. Vel, ut clarius constet, *spuma* in humoribus, qua utilibus, qua excrementitiis, est soboles effervescentiæ, & fermentationis præternaturalis. Hinc passim legitur apud Hipp. ἀφρῶδες αἷμα, *sanguis spumosus*, 5. aph. 13. Coac. t. 450. quod sanguis ἀφρίζῃ, vel ἀφρέῃ, *spumescat*, l. 2. de morb. VI. 10. De *spuma* ægrotantium, v. g. strangulatorum, & dissolutorum, lege 2. aphor. 43. & Gal. comm. ad h. l. Dieter. n. 141. epilepticorum, l. de morb. sacr. IIX. 17. 18. hystericarum mulierum, quæ dicuntur *spumare*, l. 2. de morb. mul. XVI. 4. XLIV. 7. Jungantur Foes. Oecon. p. 113. Bonett. Anat. Pr. l. 2. s. 12. obs. 5. cum Schol. ἀφρώδεα διαχωρήματα, *spumantia excrementa*, leguntur 5. aph. 30. Adde Diet. nu. 142. Coac. t. 607. Scrib. nu. 99. Porro *Spuma* quoque de aliis rebus dicitur; v. g. *Spuma lupi* est nomen lapidis, de quo apud Agric. l. 5. de nat. fossil. Chiocc. Mus. Calc. s. 3. p. 398. *Spuma argenti*, i. e. *Lithargyros*, vide supra in LI. *Spuma* Chymicis simpliciter notat *Cinerem*. *Spuma maris*, id est *Halcyonium*. *Spuma nitri*, i. e. *Aphronitrum*, *Baurach*, Rul. & Johns. in Lex. *Spuma duorum Draconum*, h. e. *Butyrum Antimonii*, Johns. l. 2. Lex.

* SPURIUS, νόθος. Vide *Illegitimus*.

* SPUTAMEN, πτύσμα, Galeno dicitur *sputum*, cui alieni humoris aliquid est permixtum, ut bilis, sanguinis, saniei, l. 1. de cris. cap. 5.

SPUTUM, πτύελον, Vide *Ptyelon*. *Sputum Lunæ*, id est *Lithargyrium*, Theatr. Chym. Vol. V. p. 11. *Sputa maris*, i. e. *sulphur*. *Sputum boletorum*, composita materia ex sulphure, & magnesia, vocatur & aurum spissum, aqua sulphuris, quando in Mercurium mutata est, Rul. in Lex.

* SPYRAS, *Spyrathos*, σπυρὰς, σπύραθος, significat *globosa caprarum excrementa*, Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 25. 180. 182. Gal. c. 2. in Prorr. t. 6. σπυραθώδεα, *excrementa* eadem, quæ σκύβαλα, Hippocr. 1. Prorrh. s. 2. t. 6. Coac. t. 603. Vide *Scybala*.

SQUALOR, αὐχμὸς, *squalidus*, αὐχμηρός. Vide *Auchmos*.

SQUALUS, nomen piscis, & species *Capitonis*; cujus descriptionem, cum usu, vide apud Aldrov. l. 7. de pisc. c. 17. Meminit & J. Alex. l. 15. Sal. c. 6.

* SQUAMA, λεπὶς, vide *Lepis*. *Squamosus*, λεπιδοειδής. Vide *Lepidoides*.

SQUAMIFORMIS, λεπιδοειδής. Vide *Lepidosarcoma*.

SQUATINA, ῥίνη, piscis dicitur inter cartilagineos relatus; cujus descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 66. Mentio fit & apud Galen. l. 1. de Al. fac. c. 36. & Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 11. Bruyer. de re cib. l. 21. c. 19.

SQUATINORAIA, ῥινόβατος, species mixta ex coitu *Squatinæ*, & *Rajæ*, apud Aldr. d. l. c. 67.

SQUILLA, æquivocum est. Vel enim denotat radicem *bulbosam* marinam amarissimam, Græce σκίλλα. Unde *Acetum*, & *Oxymel scilliticum* Offic. quæ significatio ad Botanicos pertinet. Vel significat animal crustaceum, Gr. καρὶς dictum. Vide *Carides*.

SQUILLINUM, αχζα, i. e. *fimus equinus*, Rul. & Johns.

SQUINANTHIA, barbaro vocabulo idem est quod *Angina*, apostema colli. Dieter. nu. 487. Dorn. Rul. & Johns.

SRINT, morbi apud Hungaros familiaris nomen, quo omnis tumor in ore, gutture, vel ano inflammatorius indigitatur. Eph. Nat. Cur. A. II. obs. 28.

STABILIMENTUM, ἀποστήριγμα, idem quod *Fulcimentum*, ἔρμασμα. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 36. Vide *Fulcimentum*.

STABILIS, ἀσταθής. Vide *Eustathes*.

STAC, vel *Stoac*, id est *congelatio*, vel *coagulatio*. Rul. Apud Johns. legitur *Stuc*.

† STACTE, id. e. offic. styrax liquida. Styrax Dioscoridis, nostris styrax Calamita.

STACTE, στακτὴ, duplicem habet significationem. 1. notat *Myrrham stillatitiam*, Arab. & Off. *Storax liquidus* dictam. Vide *Myrrha*, Lind. Ex. 10. §. 124. 137. 2. significat *lixivium* per cineres *destillans*, κονία στακτὴ, *quasi stillatitium*, Gorr. Vide *Conia*. *Muria* quoque στακτὴ legitur, in qua injecta stagnent, vel supernatent, ad

ad garum conficiendum, citra insolationem, sola decoctione, apud Lang. l. 1. ep. 59.

STACTICON, *stacton*, στακτικὸν, στακτὸν, nomen *Collyrii*, apud Scrib. Larg. n. 34. Ægin. l. 7. nu. 16. Gal. vero & Aetio ἄστακτον dictum. Vide Rhod. not. ad Scrib. locum.

STADIEUS, σταδιεὺς, *stadiodromos*, σταδιοδρόμος, dicitur, qui stadium percurrit, aut stadio certat. Gal. in ex. voc. Hippocr. Foes. p. 582. C. Hom. com. in Gal. LL. de U. P. num. 480. Diet. Jatr. n. 11.

STÆS, στᾶις, duplicem habet significationem, notante Foes. Oe. p. 582. Vel enim *farinam aqua maceratam*, & manibus subactam significat; velut fit in panificio: vel interdum στέαρ, sive *pinguedinem*. Illam confirmat J. Alex. not. in Gal. l. 4. de san. tu. Tom. II. p. 406. Hanc ipse Hipp. l. 1. de morb. mul. CXX. 24. Σταιτίτης, placentæ genus dicebatur ex melle, sesamo, & caseo, apud Athenæum l. 14. citante Foes. dict. loc.

STAGMA, στάγμα, vocatur latex, sive materia, quæ destillationi exponitur. Blancard.

STAGNATIO, vide *stagnum*.

STAGNEA, apud Scrib. n. 230. pro *cacabo*, & vasis genere ponitur stanno obducto. Alias *stagnum*, *vas stagnatum*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 445. *Stagnea pyxis*, legitur apud eund. Scrib. num. 30.

STAGNUM, λίμνη, idem quod *Lacus*, de quo supra in LA. Adde Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 25. Inde derivativum in Medicinam hodieque usitatissime translatum *stagnatio*, i. e. humorum collectio, & subsistentia p. n. cujus caussa est influxus impeditior. Lind. Ex. IV. §. 23.

STAGONIAS, σταγονίας, epitheton *Thuris masculi* electi, rotundi, & guttæ simillimi. Gorr.

STALAGMOS, σταλαγμὸς, i. e. *destillatio a capite*, a verbo σταλάζω, quod idem ac στάζω. Gal. in exp. voc. Hipp. Foes. d. l. *Stalagma*, στάλαγμα dicitur materia, quæ destillatione prodiit. Blancard. in Lex.

* STALTICA, σταλτικὰ, dicuntur medicamenta, quæ carnes vulneribus æquant. Castell. ex libell. supr. Gal. de dynamid. Verum generaliter idem significant, quod Repellentia. Unde *Collyria staltica*, apud Aegin. l. 3. c. 22. Junge Diet. Jatr. n. 408.

STAMEN, i. e. filum. *Stamen album*, h. e. *filum crudum*, quod etiam leni evaporatione dolores mitigat. Scrib. nu. 142. Rhod. in not. ad h. l.

STAMNOS, στάμνος, dicitur *urna*, vel *urnula*, vas aquarium. Hipp. l. 7. Epid. XLV. 8. quamvis & vinarium alibi significet, notante Foes. dict. loc.

STANCARE, pro *stagnare*, legitur apud Keuch. ad Sam. p. 163. seq.

STANNAR, est mater metallorum, fumus occultus, ex quo metalla generantur. Dorn. e Parac. l. 3. Philos. ad Athen. text. 3. Rul. & Johns.

STANNUM, κασσιτερὸς, Attic. καττίτερος, item στάγγος, Keuch. ad Samon. p. 164. est metallum molle, album, splendens, cum livore quodam constans ex Mercurio quodam ignobiliori, sed puriore, fugaciorique, & sulphure minus maturo, indigesto; cujus historiam, & usum varium in Pharmaceuticis vide apud Schrod. l. 3. c. 14. Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Blas. Val. Test. Ult. l. 2. c. 8. Rul. & Johns. negare videntur, *stannum verum* Arabum idem esse cum *Plumbo albo*, modo hanc opinionem etiam rationibus satis confirmassent. Gal. scribit, *stannum* plumbo adulterari, l. 1. de Antid. c. 8. *Stannum* omnia metalla reddere friabilia, & fragilia, si admisceatur, non modo Basil. d. l. testatur, sed & Helmont. tr. Compl. atque Mist. Elem. figm. n. 20. Quin & ipsum frangit Adamantem, teste eodem de Lithias. c. 1. n. 9. *Stannum* Chymicis dicitur *Jupiter*, ob aliquam commentitiam comparationem cum Jove Macrocosmico; & designatur Charactere *Jove*. Dividitur *stannum* in *Dives*, *Mediocre*, *Pauper*. Vocatur & *Dominus æris*, item *Plumbum argentarium*. Johns. l. 1. & 2. Lex. Plura de *stanno* quære in Indicibus Theatr. Chym. Vol. I. II. III. V. ut & Libav. Tom. I. Junken. etiam scribit, sola puritate *stannum* a plumbo differre, & temporis successu facile in argentum migrare: quod confirmare voluit singulari observatione Mechanica, Chym. Exp. Cur. P. I. sect. 5. c. 4. p. 41. Verum an ex illa observatione consequentia mutationis in argentum firmiter deduci possit, adhuc dubitamus. De *stanni fossilis* granis lege Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 78.

STAPES, vocatur ossiculum e tribus, vel quatuor unum in meatu auditorio, ejusque cavitate prima, seu concha: de quo videatur *Barthol.* libell. 4. c. 7. Anat.

STAPHIS, σταφὶς, homonymon est, denotans 1. plantam, vel herbam *staphisagria* dictam: de qua significatione consulantur Botanici. 2. Uvam passam. Vide *Passa*.

* STAPHYLE, σταφυλὴ, Latine *Uva* dicitur, significans proprie fructum vitis viniferæ, sive congeriem baccarum vitis: per translationem vero in Physiologicis denotat partem aliquam in faucibus, quæ alias *Gargareon Columella*, κίων dicitur. Vide *Columella*. Pathologice vero denotat & morbos illius partis, præsertim inflammationem. Gal. l. de tum. p. n. c. 17.

Re-

Restrinxit vero l. 6. de C. M. S. L. c. 3. At Hipp. latius sumpsit pro morbo uvulæ, l. 2. de morb. X. 19. Adde Foes. p. 583. seq. Nicol. Piso statuit, nomen *Uvæ* rectius morbo Gurgulionis inflammatorio attribui, quando nimirum in rotunditatem creverit, feraturque deorsum; haudquaquam vero ipsi parti competere, de Co. & Cur. morb. l. 2. c. 1. Vide *Uva*.

STAPHYLEPARTES, σαφυλεπάρτης, instrumentum dicitur Chirurgicum, quo uvula laxior elevatur, & attollitur, quod & σαφυλάγρα vocatur. Meminit hujus Ægin. l. 3. c. 26. citante Gorr. Forest. l. 15. obs. 4. vocat *staphylepartum*.

STAPHYLIS, σαφυλὶς, vocatur vasculum illud, quo potus præbetur infantibus, & orificium habet pupillam quodammodo repræsentans. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 116. ubi & καπθυνιαῖον vocatur.

STAPHYLOMA, σαφύλωμα, dicitur oculi morbus, cum in summa tunica quiddam acino simile evenit. Gal. l. 2. M. M. c. 2. Latine *Uvatio*, apud Forest. l. 11. O. 24. Schol. Duæ potissimum habentur species: una, quando erosa, ruptave cornea oculi tunica, altera, quæ ei subjacet, ῥαγοειδὴς, *uvea* dicta, excidit ad eum modum, ut acinum *uvæ* repræsentet: Cum vero infra hunc modum excidit, μυοκέφαλον; cum superat, μῆλον vocatur. Ægin. l. 3. c. 21. J. Alex. not. in Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Altera species, quando sine ruptione, aut erosione corneæ intumescit, ac prominet certa parte in modum *uvæ* acini. Id quod plerunque contingit ex defluxione, humoribus intra corneam coacervatis, tunicam laxantibus, incurvantibus, & extendentibus. His addit tertiam speciem Aet. l. 7. c. 34. scribens, aliquod σαφύλωμα fieri ex pustula quadam inter strias corneæ tunicæ satis profunde excitata, quæ tunicam attollat, non tamen rumpat: Causæ hujus affectus variæ esse possunt; sed quæcunque ea fuerit, certum est, visum *staphylomate* omni aboleri. Gorræus, Castell.

STARAPHAXAT, dicitur medicamentum sistens, a stare faciendo dictum, ut creditur: Dorn. Rul. & Johns. At Paracelsus inter Characteres *synoviam albam* sistentes refert, l. 2. de vit. long. cap. 14.

STASIMOS, σάσιμος, *stabilis*, & *stabilitas*, σάσις, quid significent, non opus est declaratione, cum per se notum sit. Illud legitur ap. Hipp. l. de nat. mul. l. 14. l. 2. de morb. mul. II. 19. IV. 3. l. 4. de R. V. I. A. t. 30. Hoc d. l. t. 27. Adde Foes. p. 583. Στάσιμον etiam effectivam habere significationem, denotans, *vim sistendi habens*, *stativum*, vult Lind. Ex. V. §. 507. Στάσις humorum, idem est ac *stagnatio*, Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 27.

STATERA, trutina, de ponderibus Bilanx.

STATER, σατὴρ, nomen ponderis, *quatuor drachmas* pendentis. Unde & τετράδραχμον dicitur. Gal. l. de pond. & mens. ex Cleopatra.

STATHEUSIS, σάθευσις, vel absque aspirat. σάτευσις, dicitur *inchoata assatio*, non perfecta; fitque a calore externo imbecilliori in rem assandam, quæ σαθευτὸν vocatur, hoc e. quod *modice assatum* est. Gorr. Lat. *Tostio*.

STATHMION, *stathmidion*, σαθμίον, σαθμίδιον, significat vel *pondus librale*, ex ære, aut ferro, aut plumbo constans: Gal. c. 2. de fract. t. 3. Vel *pyxidem*, in qua aliquid asservatur: l. 6. de C. M. S. L. c. 2.

STATICON, σατικὸν, idem quod σαλτικὸν, dicitur de Collyriis, quæ inordinatum fluxus impetum sistunt. Gorr. Vide *stalticon*.

STATIVUM, σατικὸν, idem quod *stalticum*.

STATIO, σάσις, est actio utriusque cruris in terram firmati, & similiter protensi. Galen. l. 15. de U. P. c. 8. Jung. C. Hofm. in not. ad h. l. n. 177.

STATIONARIUS, Epitheton *Febrium* quarundam *continuarum*, quæ a particulari, at nondum satis cognita hujus, aut alterius anni constitutione pendent, singulæ suo ordine invalescunt, grassantur admodum, & quasi cæteris dominantur per continuam illam annorum seriem. His opponuntur Febres *intercurrentes*, de quibus supra suo loco. Utrasque descripsit Th. Sydenham in Obs. Med. Morb. acut. s. 6. c. 1. p. m. 408. 409.

STATURA, μέγεθος, proprie corporis magnitudinem significat. Hanc etiam a Medico recte considerari, docet inter alios J. Alex. l. 3. Sal. c. 1. & 7. Diet. Jatr. p. 413. & 762.

* STATUS, est homonymon vocabulum. Vel enim idem significat, quod *Constitutio*, Gr. κατάστασις, (Vide *Catastasis*) Vel notat *morbi vigorem*, & summam vehementiam, Gr. ἀκμὴ dictam. Vide *Acme*.

STAXIS, σάξις, Hipp. dicitur *stillatio sanguinis* e naribus parva, & insufficiens; unde etiam damnatur in text. prorrh. & Coac. l. 1. prorrh. com. 3. t. 56. 237. 405. Dicitur & Ἀπόσαξις. Jung. Foes. p. 582.

STEAR, σέαρ. Vide *Adeps*, *Sevum*. Præter hanc significationem, Foes. Oec. p. 585. existimat etiam σέαρ notare *fermentum*, vel *farinam aqua subactam*; & conatur aliquot locis ex Hipp. Diosc. & Gal. probare. Verum C. Hofm. in MM. SS. notis ad Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ad lin. 20. p. 196. edit. Basil. Græc. audacter scripsit: Ubicunque σέαρ pro fermento, aut pasta legitur, vitiosum esse; & substituendum esse σαῖς. Nos litem hanc Philologis dirimendam relinquimus.

STEA-

Steatocele, στεατοκήλη, *hernia* dicitur *scroti*, succrescente in eo quapiam *sevo* simili materia. Gal. Introd. c. 18.

* Steatoma, στεάτωμα, vocatur *abscessus cum folliculo* dictus, in quo materia *sevo* similis inclusa continetur. Gal. l. de Tum. p. n. c. 5. Lang. lib. 3. ep. 4. in princ. Hildan. Cent. VI. obs. 16. & Cent. Epist. 61. In libro vero def. Med. Galeno adscripto describitur *steatoma*, quod sit pinguedinis augmentum præter naturam. Jung. Foes. d. l.

Steganopodes, στεγανόποδες, vocantur *planipedes*, apud C. Hofm. not. in Gal. LL. de U. P. n. 519.

* Stegnosis, στέγνωσις, *Constipatio*, *Condensatio*, *Obstructio*. In genere ita dicitur Medicorum communitas quædam, quam sequebantur, tanquam aliquam ex indicationibus, & per στέγνωσιν intelligebant, quando vacuationes corporis naturaliter suppressæ fuerunt. Gal. l. de sectis, ad eos, qui introd. c. 6. alibi tamen, videlicet l. 3. de san. tu. c. 10. in princ. restrinxit vocabulum hoc ad *obstructionem* pororum cutis, cum per occultos meatus prohibetur transmitti, quod superfluum est, excrementum fuliginosum, quam densitatem pororum, & μῦσιν, h. e. conniventiam vocant. Alias & Hipp. στεγνότης de *alvi adstrictione* usurpatur, 4. de R. V. I. A. t. 91. *Alvus* quoque, & vesica στεγνὴ, i. e. *adstricta*, legitur l. 1. de morb. mul. LIX. 17 Jung. Foes. d. l.

* Stegnoticos, στεγνωτικὸς. Vide *Adstringens*.

Steilaeos, στειλαιὸς, *manubrium*, aut *capulum* significat apud Hipp. 2. de fract. t. 3. & lib. 1. de morb. mul. CXXVII. 2. ubi στελεὸς legitur. Jung. Foes. d. l.

Steirosis, στείρωσις, i. e. *Sterilitas*. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 142. p. m. 39.

* Stelechiaea, στελεχιαῖα, q. d. *Caudicalis*: ita dicitur Gal. *Vena portæ*, quod sit aliarum venarum quasi caudex, l. 6. Adm. Anat. c. 8. l. 6. de L. Aff. c. 4. Lind. Med. Physiol l 2. c. 16. § 203.

Stelenchis, στελεγχὶς, pro στλεγχὶς. Vide *Stlenchis*.

Stella, ἄστρον, idem quod *sidus*. Ejus significatio propria pertinet ad Astronomos. An *stellarum* quædam sit efficacia, & influxus in corpora quoque hominum, & ita caussis sanitatis, & morborum annumerari debeant, non est hujus loci dirimere. Sane non incongrue scripsit Lang. l. 1. ep. 34. Ut *stellarum* nomina, & numerus soli Deo cognitus, sic illarum circa hæc inferiora effectus, & signacula soli Deo sunt explorata. Per translationem *stella* dicitur *Marinum* aliquod *Zoophyton*, vel Insectum, cujus plures dantur species; & de quibus prolixius egit Aldr. l. 7. de Insect. c. 18. Vide *Aster thlassios*. *Stella Antimonii* quid vocetur, vide apud Lib. S. A. Ch. l. 6. c. 21. & Tom. 2. Op. p. 72. 73. Rolfink. Ch. l. 5. sect. 2. c. 1. & 2. *stella Occidens*, id est *sal Ammoniacus*. *Stella terræ*, id est *Talcum*. Rul. & Johns.

Stellio, ἀσκαλαβώτης, vide *Ascalabothes*. Adde Rhod. ad Scrib. num. 164. *Stellio adusta*, Rul. & Joh. dicitur *Cinabrium*, in Lex.

Stemphyla, στέμφυλα, dicuntur *vinacei*, vel *vinacea*, h. e. folliculi acinorum, corium, & cortex. Lind. Ex. X. §. 186. Galeno vero στέμφυλα dicuntur uvarum acinorum torculari expressorum solida recrementa, l. 2. de Al. Fac. c. 9. quamvis & ibid. ad olivarum expressa recrementa, & βρύτια ad vinacea referat.

Stemphylites, στεμφυλίτης, Lat. *Lora*, δευτέρια. Vide *Lora*, *Deuteria*. Gal. dicto loco. Στεμφυλίτιδες τρύγες dicuntur *vinaceorum* aqua maceratorum fæces, & recrementa. Hipp. l. 2. de diæt. XXIII. 17. lib. 3. de morb. XXX. 9. Jung. Foes. p. 586.

Stema, στῆμα, dicitur *membrum virile*, & ejus præcipue prominens, & pendula pars; cui opponitur ὑπόστημα, portio ejus, quæ non propendet. Ruff. c. 12. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 7. §. 61. Gorr.

Stenos, στενὸς, locum *angustum* significat, apud Hipp. 7. aph. 51. Jung. Diet. n 787.

Stenygrochoria, στενυγροχωρία, rectissime ab Erotiano exponitur per *angustiam loci*, in quo humiditas inest, vel inesse debet, Onom. p. 100. f. & legitur apud Hipp. 1. de art. t. 66. quamvis nonnulli στενοχωρία legant, ad mentem Galeni, qui negat in comm. ὑγρὸν insertum cum aspiratione legendum esse, sed esse saltem pleonasmum Jonicum στενυγρὸν, pro στενόν. Enimvero nobis nondum hoc persuaderi patimur, ut credamus, non majorem delitescere sub hac voce ἔμφασιν, & ἀκρίβειαν, quando ipsum textum inspicimus, ubi Hipp. loquitur de utili deligandi ratione claviculam fractam, si lintea etiam traducantur per perinæum, ita ut splenia, & lintea, in angustia loci illius, in quem & urinæ humiditas, & alvi excrementa concurrunt, coacerventur, & moto saltem crure, vel pede relaxentur. Ita & verbum στενυγρῶσαι, quod legitur l. 6. Epid. sect. 2. t. 1. non saltem pro στενῶσαι positum est, i. e. *angustare*: sed omnino simul respectus habetur ad scopum, & usum coarctationis, qui revera est impeditio affluxus humorum; quemadmodum e contra ἀραιῶσαι, *dilatare*, indicatur, ad humorum influxum necessarium promovendum. Jung. Foes. p. 586.

* Stephane, στεφάνη, στέφανος. Vide *Corona*.

* Ste-

STEPHANIAEOS, στεφανιαῖος, Latine *Coronarius*, de variis rebus dicitur: v. gr. *Sutura coronalis*, στεφανιαῖος, quæ in cranio occurrit, anterior. Barthol. libell. 4. An. c. 5. *Vena*, & *Arteria coronaria*, quæ cor in orbem amplectuntur, lib. 2. cap. 6. Dicitur quoque hoc nomine vinculi quoddam genus, quod *coronarum* modo inter frontem, & verticem tendit. Gal. l. de fasciis. Gorr.

STERA, στέρα, barbare abjecto υ, pro ὑστέρα, *Uterus* quoque dicebatur, notante Rolfink. de part. gen. P. 2. c. 11. fin.

STERCUMEZEFF, est *Litargyrium*. *Stercorumeceff*, legitur apud Rul. illud apud Johns.

STERCUS, κοπρὸς, idem quod *Merda*. Vide *Copros*.

STEREOS, στερεός. Vide *Solidus*.

STERIPHNOS, στεριφνὸς, legit Erotian. pro στρυφνὸς, On. p. 110. e. Vide *Stryphnos*.

STERILITAS, ἀγονία. *Sterilis*, ἄγονος. Dicitur de utroque sexu; estque abolita generatio, vel conceptio prolis, ob morbos varios partium generationi in utroque sexu destinatarum. Dicitur & *Infæcunditas*. De *sterilitatis* scrutinio vide Lang. lib. 1. ep. 49. Keuchen. ad Sammon. p. 218. Dieter. in Jatr. p. 526. 802.

STERIGMA, στήριγμα, idem quod ἀποστήριγμα, *Firmamentum*, *munimentum*. Vide *Ereisma*, *Firmamentum*. Descendit a verbo στηρίζω, *firmo*, quod aliquoties occurrit apud Hipp. & quidem in significatione neutro-passiva: v. g. 4. aphor. 33. Jung. Dieter. n. 790. Item 4. de R. V. I. A. t. 69. lib. 6. Epid. s. VII. aph. 11. citante Foes. p. 587.

STERNOHYOIDES, vocatur Par Musculorum Os Ypsiloides, & simul linguam recta deorsum trahens. Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 543.

STERNON, στέρνον, dicitur *Pectoris pars anterior ossea*, & cartilaginea, cui costæ annexæ sunt. Gal. l. 7. Anat. adm. c. 2. Barth. libell. 4. c. 18.

STERNOTHYROIDES, appellatur Par Musculorum, quod Laryngem coarctat. Bartholin. l. 2. An. c. 11. p. 439.

STERNUTAMENTUM, vel idem est quod *Sternutatio*, ut passim in Theatro Mundell. & Latina versione Gal. sumitur, præsertim l. de odor. instr. c. 6. Jung. Rhod. in Lex. Scribon. Vel significat medicamentum siccum, ad sternutationem excitandam, alias *Sternutatorium* dictum, Gr. πταρμικόν. Vide *Ptarmicon*. *Errhinon*.

* STERNUTATIO, πταρμός. Vide *Ptarmos*.

STERTOR, ῥέγχος, ῥογμὸς, ῥόγχος. Vide *Rhencos*, *Rhogmos*, *Rhoncos*.

STETHOS, στῆθος. Vide *Pectus*.

STETHENION, στηθύνιον, *Pectusculum*, media pars pectoris. Gorr.

STETHOIDES, στηθοειδὴς, q. d. *Pectorosus*. Epitheton scalpelli lati, & ventosi, apud Hipp. l. 2. de morb. XIV. 21. Foes. d. l. Ejus iconem, & usum descripsit Scultetus Arm. Chirurg. Part. 1. Tab. 2. fig. 1. Celsus *Spatham* vocavit.

STETODES, στητῶδες, contracte pro στεατῶδες, *Adiposum*. Galen. in exeg. voc. Hipp.

STHENAROS, σθεναρὸς, dicitur *validus*, *fortis*, a σθένος, *Robur*. Hipp. lib. 2. de morb. mul. XIIX. 2.

STIAE, στίαι, dicuntur *calculi*, vel *lapilli marini*. Gal. in Exeg. voc. Hipp.

STIBI, στίβι, *Stibium*, idem quod *Stimmi*, Alias *Antimonium*: de quo supra in AN.

STICHOS, στίχος, nomen *Confectionis Arteriaceæ Platonis* e marrhubio, quæ & *Panacea* dicta, apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. fin.

* STIGMATA, στίγματα, dicuntur notæ in facie, aut alia quapiam corporis parte inflictæ, quales in manibus eorum, qui militiam exercent, notantur. Gorr. De *stigmatibus* vide etiam Rhod. ad Scrib. n. 231.

STILBUS, id est *Antimonium*. Rul. & Johns. l. 2.

STILLA, *Stillatio*, στάξις. Vide *Staxis*.

STILLATITIUS, idem quod *destillatus*: Epitheton liquorum per alembicum *destillatorum*. Lang. l. 1. ep. 53.

STILLICIDIUM, duplicem habet significationem. Unam Pathologicam; & ita idem significat, quod στραγγουρία. Vide infra *Stranguria*. Hildan. Cent. 6. Obs. 54. Alteram Pharmaceuticam, quando denotat *instillationem* liquoris super aliquam corporis partem, quæ alias *Embrochatio*, ἐμβροχὴ, *Irrigatio* vocatur. Vide *Embrocha*. De *stillicidiis* cordis scrobiculi vide Rolf. O. & M. M. Sp. lib. 9. s. 1. cap. 10. Instrumenta ad *stillicidium* necessaria proponit Mercur. T. IV. cons. 64.

STIMMI, στίμμι, idem quod στίβι. Vide *Antimonium*.

STIMULANS, κεντῶν, idem quod *Pungens*: Epitheton doloris cujusdam. Gal. 6. aphor 5. Alias & *Stimulans*, & *Stimulus* dicitur de quibusdam medicamentis activioribus, quæ lentis adduntur, ad accelerandam operationem, sive evacuativam, sive alterativam. In genere de *stimulis* in Medicina observandis egregie disseruit D. Laurent. Bellini, describens quod *stimulus* sit motio quædam momenti majoris, cujus sensus proinde ad dolorem revocandus est, & ejus exercitatio ad speciem majoris momenti productam in nervis ab aliquo impetu vehementiori urgente. In Operib. nuperrime edit. Membr. 3. de Sang. missione pag. 165. seqq. ubi plura de vi *stimulorum* legi poterunt. Et est nostro etiam ju-

judicio valde accommodatum ad exprimendum caussæ morbificæ motum peculiarem, præsertim in doloribus, affectibus spasmodicis, & aliis similibus.

Stipatio, idem quod *constipatio*, στέγνωσις. Vide *Stegnosis*.

Stiphros, στιφρὸς, pro στρυφνός. Vide *Stryphnos*.

Stipte, *Stipteria*, vitiose pro *Stypte*, *stypteria*, i. e. *Alumen*. Johns. in Lex. Ita & *Stiptica*, στύφοντα, pro *Styptica*, leguntur apud Ju. Alex. not. in Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1.

Stlengis, στλεγγὶς, Lat. *Strigil*, dicitur Gymnasticum instrumentum, quo utebantur in balneis antiqui, ad destringendum sudorem. Dicitur & ξύστρα. Illud vero vocabulum legitur apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 51. quamvis στελεγγὶς occurrat, quod perinde est. De hoc vide infra *Xystra*.

Stochasmos, στοχασμὸς, στοχαστικός, vide *Conjectura*.

Stoecheion, στοιχεῖον. Vide *Elementum*.

Stolides, στολίδες, idem quod ῥυτίδες, vocantur *rugæ frontis*. Unde στολιδώδης, *rugosus*, Gorr. c. Galen. expos. voc. Hipp. Adde Jul. Alex. not. in Gal. l. 9. de S. Fac. de Lacte, στολιδώδεστερον legitur in Hipp. 3. de art. t. 108.

Stoliditas, ἄνοια, παράνοια, idem quod *Dementia*, *Amentia*, *Stultitia*; de quibus supra suis locis dictum est.

Stolones, μόσχος, μόσχια, dicuntur *tenella germina*, & surculi propullulantes plantarum, quæ referuntur inter victum attenuantem, Galen. de atten. vict. rat. c. 3.

Stoma, στόμα. Vide *Os*, *Orificium*.

Stomacace, στομακακία, idem quod *Scorbutus*, a symptomatibus oris, & dentium læsiones complectentibus. Vide Lang. l. 1. ep. 42. fere ad fin. & l. 2. ep. 14. fere a principio. Jungantur & alii Authores, qui de *Scorbuto* ex professo scripserunt.

* Stomachos, στόμαχος, vocab. est πολύσημον: potissimum vero quadrifariam acceptum reperitur, Latissime, Late, Stricte, & Strictissime. In latissima significatione *stomachus* dicebatur quodcumque collum angustum, isthmi instar, alicui cavitati seu ventri præpositum, teste Arist. l. 3. de part. an. cap. 3. & ita etiam apud Hipp. *vesicæ cervix*, & orificium dictum legitur στόμαχος, l. de A. L. & Aq. XXII. 5. 7. XXIII. 4. l. 1. de morb. muliebr. XVII. 8. &c. item *Uteri cervix*, l. 1. de morb. mul. XXXIV. 3. LX. 3. l. 2. XXIV. 30. LXXVI. 3. l. de Sterilib. aliquoties; quæ loca apud Foes. p. 589. citata reperies. In lata communiter apud Latinos scriptores *Stomachus* pro *toto ventriculo* ponitur. In qua significatione & Helmon. sumpsit, tract. Jus Duumviratus sæpius, & alibi: & Samon. Medic. metric. c. 17. ubi *Stomachum* regem totius corporis esse dixit: ad quem locum vide Keuch. in notis, p. 154. Stricte *stomachus gulam* denotat, teste Lang. l. 2. ep. 43. Strictissime vero *stomachus* dicitur alterum extremum Oesophagi insertum ventriculo, sive *Orificium ventriculi sinistrum*, situm sub cartilagine mucronata, quam ob id natura videtur comparasse, ut ipsius esset propugnaculum. Quod alias ob exquisitissimum sensum Græcis καρδία quoque dictum fuit. Vide *Cardia*. De hoc orificio, ejusque structura consulantur Anatomicorum scripta, & hæc inter Bartholin. l. 1. Anat. c. 9.

* Stomachicos, στομαχικὸς, duplicem præcipue habet in Medicina significationem, unam *Pathologicam*, alteram *Pharmaceuticam*. Quoad illam *stomachici*, στομαχικοὶ dicuntur, qui morbo ventriculi, & præcipue orificii ejusdem sinistri laborant: unde varia symptomata consequuntur, inappetentia, anxietas, ructus, vomitus, &c. uti prolixe hanc acceptionem explicavit Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 2. mox a principio. Quoad hanc, στομαχικὰ dicuntur *medicamenta*, quæ ventriculo, & ejus orificio prosunt, & quidem ratione fermenti legitime, vel vitiose constituti, cum ab hoc dependere videatur totius hominis Oeconomia, quæ sana, quæ ægra cum illo prima valetudinis utriusque semina, ac radices conferantur, propagentur, inolescant, tandemque maturentur: quamvis nonnullis recentioribus hæc de Fermento ventriculi hypothesis commentitia videatur. Quorum Catalogum passim vide in materiæ Medicæ scriptoribus, & inter hos etiam Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 9. sect. 1. per totum. Junken. Chym. Exp. Cur. P. 11. sect. 1. c. 13. p. 61. seqq.

Stomaticos, στοματικὸς, dicitur de medicamentis, quæ modice siccant; sic vocata, quod in assiduo sint usu: cujusmodi sunt, quod ex Moris conficitur, & quod ex Rubi fructu, aut succo corticis nucum juglandium viridis paratur, Gal. l. 5. meth. med. c. 20. fin. quamvis vera magis, & propria significationis ratio in hoc consistat, quod talia medicamenta *ad affectus oris*, & faucium adhiberi soleant, & debeant. Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 1. ubi prolixum horum Catalogum invenies.

Stomoma, στόμωμα, dicitur *ferrum purgatius*, sive igne sæpius per liquefactionem depuratum, idem quod *Chalybs*. Rul. & Johnson. Meminit *squamaram stomomatos* Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. & l. 4. de C. M. P. G. c. 7. Helmont. Paradox. 4. n. 14.

Stomomanicon, στομομανικὸν, vocari *musculum latum*, sive πλάτυσμα μυῶδες, vult C. Hofm.

Hofm. not. ad Gal. LL. de U. P. n. 838. de quo musculo vide supra *Latus*.

Stomoo, στομόω, idem quod ἀναστομόω, hoc est *aperio*. Legitur apud Hipp. lib. 6. Epid. s. 2. t. 29. sive *apertio* fiat a naturæ conatu, sive ope medicamentorum ἀναστομωτικῶν, sive ferri, aut ignis vi. Galen. in comm. ad h. loc. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 2. ad Glauc. c. 7. Foes. Oec. p. 590.

Stoparola, est nomen aviculæ e genere muscicaparum, magnitudine *Motacillæ*; cujus descriptio habetur apud Aldrovand. l. 17. Ornithol. c. 27.

Storax, στύραξ, Styrax, duplicis generis in officinis prostat, Siccus, & Liquidus. Ille dicitur etiam *Calamites*. Utriusque historiam, vires, & usum vide apud Galen. l. 1. de Antidot. c. 14. l. 8. S. F. §. Styrax, Dioscor. l. 1. cap. 79. Scroder. l. 4 cl. 2. nu. 406. Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Rhod. ad Scribon. n. 88. Chiocc. Mus. Calc. s. 5. p. 583. 526. seq.

* Strabismus, στραβισμὸς, *Strabilismus*, dicitur musculorum oculi non omnium, sed aliquorum resolutio; ob quam causam vel sursum, vel deorsum, vel in latera nuunt oculi. Gal. in desin. Idem quod ἴλλωσις. Vide *Illæno*. Haud raro sequi Epilepsiam, testatur experientia, & confirmatur in Eph. Nat. Cur. A. III. O. 162. Apud Aeginet. l. 3. cap. 22. convulsio dicitur musculorum oculos moventium: quod rectius, & vero magis consentaneum videtur.

Strangalides, στραγγαλίδες, symptoma σπαργανώσεως, dum ita vocantur *globuli, & durities in mammis*, a lacte concreto obortæ, si lactis proventus nulla parte decedat. Gorr. Nic. Pis. de M. C. & C. l. 2. c. 10 princ.

Strangoidos, στραγγοειδῶς, i. e. guttatim, instar *guttarum*. Hoc adverbium aliquoties legitur ap. Moschion. l. de morb. mul. c. 125. seqq.

† Stranguria, veteribus interdum Gonorrhœam denotat, cujus Symptoma est. Prosper, Martianus in Hipp.

* Strangulatio, πνὶξ, πνιγμὸς. Vide *Pnix*, *Pnigmos*, *Pnigma*.

* Stranguria, στραγγουρίας. *Stillicidium urinæ*, quando guttatim urina destillat, cum frequentiori, & dolorifico ad excernendum stimulo. Caussa in acescentia seri, & vellicativis inde emanantibus effluviis, partesque nervosas urethræ, aut vesicæ irritantibus, & partim etiam convellentibus sine dubio consistit. De hoc vocabulo, & affectu vide Hipp. 3. aphor. 31. & aph. 44. 7. aph. 48. Gal. in comm. ad primum, & tertium Hipp. loc. Foes. d. l. Dieter. n. 792. Linden. Ex. VI. §. 13. qui egregie hunc affectum veluti depinxit. Lang. l. 1. ep. 46. Helmont. tr. Pleura furens. n. 14.

Stratificatio, vide *Stratum*.

Stratioticon, στρατιωτικὸν, sive *Stratiotæ*, *Collyrium*, commendatum adversus duram, & siccam lippitudinem. Acre est, & lacrymas provocat; ejusque descriptio habetur apud Scrib. n. 33. Aegin. l. 3. c. 22. Jungatur Rhod. in not. ad h. l.

Stratum, communiter idem est, quod *Lectus*, κοίτη, de quibus vocabulis supra. Vide *Cœte*, *Lectus*. Gal. l. de marcor. cap. 5. At Pharmacopœis, & Chymicis *stratum super stratum*, est phrasis usitata, denotans alterno ordine factam positionem duarum diversarum materiarum, uti fit in *cementatione* metallorum. Hanc phrasim etiam explicavit Rhodius ad Scribon. n. 60. e Palladio l. 12. de re rustic. dicente: Facere *straturam* alterno ordine subinde crescentem. Dicitur alias & *Stratificatio*. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 3. p. 201.

Streblos, στρεβλὸς, idem quod στραβὸς, hoc est is, qui oculos habet perversos, & tortos. Hippocr. l. 2. Epid. sect. VI. 30. Latine *Strabo* dicitur. Foes. d. l.

Stremma, στρέμμα, idem fere quod *luxatio*, vel *Tortio partium* circa articulos nervosarum, articulis illæsis. Meminit Hippocr. de iis, q. in med. t. 31. (Adde Gal. comm. ad h. l.) Foes. d. l. *Tortio*, idem etiam est quod subluxatio, quando ossa articulorum non prorsus excidunt. Joh. Costæus in annot. Avic. l. 4. Canon. fen. 5. tr. 1. c. 1.

Strepitosus affectus, dicitur Gr. ψοφῶ δεπτάσ-ϑος, & est morbus flatulentus, & in Alpibus Austriacis non infrequens, quando in collo, facie, & brachiis oritur intumescentia ex flatuum distensione, ut instar vesicæ suillæ siccæ non prorsus distentæ strepitum edat ad contactum; & curatur fumo, vel suffitu ex Myrti foliis parato; de quo legatur ex P. de Sorbait Med. Septentr. l. 2. sect. 24. c. 3. p. 502.

Strepitus, ψόφος. Vide *Psophos*. De *strepitu ossium*, & affectu *strepitoso* legantur Observationes in Eph. N. C. A. III. Obs. 271. 275.

Stria, duplicem habet potissimum significationem in Medicina. (I) Anatomicam. Ita Medullæ cerebri oblongatæ dissectæ interior substantia exhibet lineas radicosas, quæ Malpighio fibrillæ vocantur; Wvillisius vero *Strias medullares* vocat, & *corpora striata* Anat. cerebr. c. 1. & 13. Sensorii communis munus illis tribuit. (II) Chymicam, quando spiritus destillati, præsertim Salis, Nitri, &c. in recipiente exhibent lineas, & radios veluti emittunt coloratos; unde & *Spiritus striati* dicuntur.

Stribiligo, idem quod ἐξάνθημα, *efflorescentia* cutanea. Hæc si nigra fuerit, notat Arche-

cheum male affectum. Helmont. in Tum. Pestis, §. Præparata sedes.

* STRICTOR, σφιγκτὴρ, vide *Sphincter*. *Strictum* emplastrum exponit Rhod. ad Scribon. compos. 45. per *Densum*, in Lex. Scrib.

STRICTURA, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem significat quod *Durities*, σκλήρωσις, σκλήρωμα. Ita in libris spuriis Galeni legitur de Bdellio, Opopanace, &c. quod *stricturas* emolliant, & resolvant, Lib. de simpl. med. Vel *Strictura* est species *Ramenti*, Græce ξύσμα, quando ferramenta ignita, aut æramenta candentia malleis stringuntur, aut extinguuntur aquis frigidis, a quibus absilit percussu, aut secedit pulvis quidam crassiusculus. Vocatur & *Battitura*, ab aliis etiam *Squama*. Libav. S. A. Chym. lib. 4. cap. 3 *Stricturæ Chalybis*, leguntur Apocal. Hermet. Part. prior. c. 20.

STRIDOR, πρίσις, est species soni, notior in se, quam ut verbis exprimi possit. *Stridor dentium*, dicitur πρίσις, πρισμὸς, Hippoc. 1. Progn. t. 21. Vide *Prisis*. Alias *stridor* Græce quoque ῥοῖζος vocatur: quod vocabulum Poeticum magis, quam civile esse, judicavit Gal. l. 3. de diff. puls. cap. 2. Unde & pulsus ῥοιζώδης, *Stridulus*, inter vehementes relatus ibidem commentitius potius dicendus, quam verus.

STRIGILIS, στλεγγὶς, στελεγγίς. Vide *Stilengis*.

* STRIGMENTUM, γλοιὸς, vide *Gloeos*. Adde Lang. lib. 1. ep. 51. Dicitur & ξύσμα, & Lat. *Strictura*.

STRINGENS, pro *Adstringens*, συπλικός. *Stringere mammas* lacte turgentes, quid sit, apud Q. Serenum, c. 20 vide apud Keuch. in not. p. 159.

STRIX, στρὶγξ, proprie nomen avis nocturnæ, habentis nomen de sono vocis stridulo, quæ vulgo *Amma* dicitur, ab amando parvulos: de qua legatur Aldrov. l. 8. Ornithol. c. 8. Translatum postea vocabulum ad *Sagas*, & *lamias* mulieres incantatrices, & præstigiosas, quæ *striges* vocantur. Vide Keuchen. ad Samm. p. 287. seqq. Harum patronum Paracelsum dixit Libav. Tom 4. p. 24.

STROBILE, στροβίλη, dicitur *linamentum intortum*, aut penicillum turbinis in modum implicitum, & contortum, h. e. turbinatum linamentum, apud Hipp. de fistul. II. 6. 9. 11. A qua figura & nuces pineæ στρόβιλοι dicuntur, & resina pinea στροβιλίνη. Vide J. Alex. not. in Gal. t. 4. de tu. san. Tom. 2. Oper. pag. 410. & p. 755.

STROMBITES, στρομβίτης, dicitur lapis similis cochleæ aquatilia ex amplo in tenue turbinis instar deficiens in spiram a dextra tortus, qui ulterius describitur ab Agric. l. 5 de nat. fossil. Chiocc. Mus. Calc. s. 3. p. 388. & 422.

STROMBOS, στρόμβος, nomen generale cochlearum marinarum, quæ Latine *Turbines* nuncupantur, aut στρομβώδης, *Cochleæ Turbinatæ*; quarum descriptionem prolixiorem lege apud Aldr. l. 3. de Testac. c. 2. & seqq.

STROMNE, στρωμνὴ, idem quod στρῶμα, *stratum*, quo lectus solet insterni. Extat apud Moschion. de morb. mul. c. 69.

STRONGYLOS, στρογγύλος, *rotundum*, teres, sive in formam rotundam, & turbinatam contractum significat, Dieterich. num. 793. Epitheton vermium ἑλμίνθων, *teretium*. Ita granum illud, quod inest piperi Indico, & *Myrtidanum* dicitur, ab Hipp. describitur per στρογγύλον, lib. 2. de morb. mul. LXXXIV. 18. & l. 1. CXIX. 12. Est quoque epitheton *specilli*, quod alias σπαθομήλη vocatur; de quo superius in *Spathomele*. Gal. in Ex. dict. Hipp. Jung. Foes. p. 591.

STROPHOMATA, στροφώματα, vocantur *Vertebræ* in machinis artificialibus. Oribas. de machin. cap. 4.

† STROPHOS, quum intestina circa umbilicum torquentur.

STROPHOS, στρόφος, vocatur *dolor intestinorum Torminalis*, *Tormina* plur. unde & *Torminosi* vocantur, qui his doloribus frequenter vexantur. Dicitur & *dolor Strophosus*. Est symptoma concomitans Iliacam, & Coliacam passionem. Hujusmodi dolores, & cruciatus interaneorum *Vermina* Festo dicuntur. Plura de hoc vocabulo emphatico lege apud Foes. d. l. Dieter. nu. 794. Lind. Ex. VIII. §. 42. seq. Dolor quoque vocatur *Verminatio*. Rhod. ad Scrib. n. 121.

STROTER, στρωτὴρ, parva trabes, *trabecula*, lignum, canterius, qualis inter duas columnas alligatur ad humeri elapsum articulum reponendum. Hipp. 1. de art. t. 20. Foes. p. 592.

STRUCTURA, κατασκευὴ, vide *Catasceve*. De *structura hominis* encomio lege Lind. Ex. III. §. 7.

* STRUMA, χοιρὰς, idem quod *Scrophula*; estque tumor scirrhosus glandularum, vel in collo, vel sub alis, aut inguinibus, proveniens a materiæ congelativæ nutritiæ collectione, stagnatione, & induratione. Ejus species est *Broncocele*, quando *struma* in collo nascitur. Nec aberrabit, qui *herniam* testium carnosam, vel scirrhosam ad strumas referet. An vero abscessus tres cum folliculo, *Atheroma*, *Steatoma*, & *Meliceris* ad *strumas* recte referantur, quod Lang. l. 2. ep. 4. fecit, ut & Castellus, de eo adhuc dubito: quandoquidem in *strumis* ipsæ glandulæ secundum totam substantiam indurantur; in illis abscessibus materia prorsus alia a parte, in qua generantur, notatur. Quod Helmont. negarit, Tartarum esse caussam *strumarum*, non videtur a veri-

ta-

tate alienum, dummodo aliam quoque veriorem majori perſpicuitate propoſuiſſet. Verum & hic quoque mancus, & obſcurus eſt, quando nutritium ſuccum in petroſum excrementum permutari virtute aquarum, tali efficacia propria Archeali, & vitali præditarum, docuit tr. Tartarus non in potu num. 11. ſeqq. An *ſtrumæ* curari poſſint ſolo attactu Regum Angliæ, & Galliæ, fides ſit penes Auctores. Legatur Dieter. n. 924.

STRUTHIO, *Struthiocamelus*, στρουθὸς, στρουθοκάμηλος, nomen avis exoticæ maximæ, de qua referunt, quod ferrum devorare non ſolum, ſed & concoquere valeat; id quod & Lang. confirmat lib. 1. ep. 12. & Eph. Nat. Cur. A. III. O. 37. negat vero C. Rejes C. El. q. 58. num. 41. Hujus hiſtoriam, vires, & uſum prolixius tradidit Aldrov. lib. 9. Ornith. cap. 2. Jung. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 68. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.

* STRYPHNOS, στρυφνὸς, Latine *Acerbus* dicitur: & accipitur vel Proprie, vel Improprie. Proprie denotat qualitatem guſtatilem, quando res acerba linguam noſtram quaſi contrahit, deſiccat, & in profunditatem exaſperat, ſicut pyra ſylveſtria, immatura, & ſimilia. Differt ab *Auſtero* ſola intenſione, vel gradu majori, Galen. l. de S. F. cap. 37. Conſiſtit in portionibus terreſtribus, crudioribus adhuc, & ſalinis ſiccioribus mixtis prævalentibus, & ſpirituoſis, oleoſis, vel activis inſufficientibus, vel deficientibus. E Carteſianis principiis *Acerbi humores* deſcribuntur, quod conſtent particulis rectangulis, ſtridenti, & acutiori ſerræ aſſimilantibus. Dolæus Encyclopæd. Med. lib. 1. cap. 11. §. 11. pag. 165. Medicamenta στρυφνὰ *acerba*, opponuntur ſolutivis, quia valide adſtringunt. Gal. lib. 8 M. M. cap. 2. *Urinæ acerbæ*, στρυφνὰ οὖρα, leguntur apud Hipp. lib. 7. Epid. XV. 19. & exponuntur, quod cineris ſpeciem referant, ita ut ſiccæ quaſi videantur, & haud dubie ſaporem quoque *acerbum* præbeant. Per translationem vero etiam prædicantur de corpore, ejuſque partibus ſolidis ſiccioribus, ap. Hip. v. g. στρυφναὶ mulieres, l. de A L. Aq. VII. 1. ubi ſteriles intelliguntur, i. e. ſiccæ *acerbæ*, aridæ, l. de nat. mul. l. 15. ubi Lind. συφρότ]αι poſuit, cerebrum στρυφνὸν, id eſt *adſtrictum*, ſiccum, l. de morb. ſacr. XIII 3. oſſa στρυφνὰ, i. e. *compacta*, *arida*, l. de Carnib. IV. 3. Jung. Foeſ. p. 592.

STUDIUM, σπουδὴ, ἐπιτήδευμα, quid ſignificet, jam ante ex Lexicis notum eſt. *Studioſi* pertinent etiam ad ſubjectum Medicinæ, cum ratione valetudinis tuendæ, tum recuperandæ; quia *ſtudia* præ aliis laboribus corpus afficiunt, & labefactant. Helmont. tr. Jus Duumvirat. n. 27. de febr. cap. 13. num. 5. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. ſ. 3. cap. 111. Quæ igitur illis ſint obſervanda, vide apud J. Alex. l. 28. Sal. c. 3. Rolf. d. t. l. 14. ſ. 3. c. 20. Dieter. Jatr. p. 1040. ſeqq.

* STULTITIA, ἄνοια, παραφροσύνη, μώρωσις, idem quod *Amentia*, *Dementia*: de quibus vocabulis jam ſuo loco dictum eſt. Vide & *Delirium*. Quis vocetur *Stultulus Hermeticus* ænigmatice in Lapidis Philoſophici negotio, legatur apud Libav. T. 2. Op. p. 330.

STUPHA, idem quod *Balneum Laconicum*, vel *Sudatorium*: dicitur & *Vaporarium*. Morell. lib. 2. ſ. 1. c. 6. Laudantur & a Foreſt. l. 32. Obſ. 6. Schol. & O. 13. Schol. Vide *Balneum*.

STUPIO, id eſt *Stannum*. Rul. & Johnſon. in Lex.

* STUPEFACIENS, ναρκωτικός. Vide *Narcoticus*.

* STUPOR, *Stupiditas*, νάρκη, νάρκωσις, vide *Narce*. *De Stupore Dentium* poſt eſum immaturorum, & acerborum proprie in homine dicitur αἱμωδία. Galen. lib. 3. de Al. Fac. c. 16. *Stupor mentis*, eſt ipſa *fatuitas*, Gr. μώρωσις. Vide *fatuitas*.

STUPPA, vel *Stupa*, στύπη, ἢ στύππη, στυππεῖον, vocatur particula diſtracta lini, aut cannabis, qua utuntur Chirurgi vel ad obturandum, vel etiam pro Epithematibus ad frontem, nucham, item in fracturis.

STURIO, nomen piſcis, nonnullis & *Oxyrinchus*, ab acuto roſtro. Quamvis hoc nomen poſterius etiam tribuatur piſci cartilagineo Bos dicto, de quo ſupra in BO. Vid. Aldrovandi locum ibi allegatum. De Græco nomine certo non conſtat. An γαλλτίας? Neotericis tamen ξύελχι dici, vult Aldrov. Hujus deſcriptio legitur, cum uſu in cibis, & Medicina, apud dictum Auctorem l. 4. de piſc. cap. 12. J. Alex. lib. 15. Sal. c. 1. Bruyerin. de re ciba. lib 20. cap. 22. Schroder. lib. 5. cl. 3. num. 89. *Accipenſer* veterum nonnullis etiam dicitur.

STURNUS, ψάρ, nomen avis notiſſimæ, quod cicuta veſcatur abſque noxa. Cujus hiſtoriam, cum uſu in cibo, & Medicina, prolixe lege apud Aldrov. l. 16. Ornith. c. 19. J. Alex. l. 13. Sal. c. 8. Bruyer. d. l. l. 15. c. 42.

STYGIA, epitheton Aquæ *cauſticæ*, ſive *corroſivæ*, & præſertim *Regiæ*; cujus deſcriptio habetur in Diſpenſatoriis, & apud Schrod. l. 3. c. 23. Jung. Libav. l. 8. S. A. Ch. c. 30.

STYLISCOS, στυλίσκος. Vide *Priapiſcos*.

STYOCERATOHYIDEI, dicuntur Muſculi, qui *Silyoyhidei* vocantur, & os Hyoides una cum Lingua ad latera movent. Barthol. l. 3. An. c. 14. p. 546.

STYLOGLOSSI, vocantur Muſculi linguam retrorſum ducentes, d. l. c. 23. p. 549.

* STYLOIDES, στυλοειδής. Vide *Graphioides*.

STY-

Stylopharyngei, sunt Musculi Gulam ampliantes. Id. l. 2. An. c. 12. p. 449.

Stylos, στῦλος, dicitur de diversis instrumentis Chir. oblongis, plerumque teretibus, & acuminatis, qua explorationi, qua intrusioni, aliisque operationibus destinatis: de quibus quære in Indice Operum Hildani, ut & Sculteti Arm. Chir. Indice primo.

Stymphalides dicuntur avium species quædam maximæ feræ; quarum historiam vide apud Aldr. l. 10 Ornithol. c. 3.

* Stymmata, στύμματα, dicuntur *spissamenta*, quæ oleis adduntur, vel odoris gratia, vel ut confecta diutius immunia permaneant. Gal. l. 2. de C.M.P.G. c. 2. Hinc & στύμματα ita vocabantur *unguenta spissiora*, solidiora, & corpus habentia, simulque odorata, vel suaveolentia. Differebant ἀπὸ τῶν ἡδυσμάτων, quod liquida essent hæc, illa vero solida. Castell. Gorr. Paulo aliter Lind. exposuit, scribens, *stymmata* vocari, quæ consistentiam, seu corpus dant unguentis; *hedysmata* vero succos, quibus ea exciperentur. Ex. X. §. 77. Schroder. ita descripsit: *Stymma* est *spissamentum*, seu crassamentum rerum, (florum, rerumque aliarum) quod remanet, dum in oleis maceratæ exprimuntur, lib. 1. cap. 3.

Styphelizo, στυφελίζω, significat apud Hipp. *exagito*, vexo, asperius tracto, 3. de fract. t. 33. Foes. p. 592.

Styphon, στῦφον, στύψις. Vide *Adstringens*.

Stypteria, στυπτηρία. Vide *Alumen*.

* Stypticon, στυπτικὸν, i. q. στῦφον, *adstringens*. Vide suo loco. Adde Diet. n. 795.

Styrax, στύραξ. Vide *storax*.

Suavis, ἡδὺς, vide *Hedys*, *Jucundus*: quibus adde, quod *suavia* gustu aliis insuavibus, ejusdem licet bonitatis, sint præferenda, utpote ventriculo gratiora. Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 26. J. Alex. not. ad Gal. l. 3. h. tit. c. 19.

Sub, ὑπό. Vide *Hypo*.

Subactio, χείρωσις, dicitur tractatio rei cujusdam manibus facta; & dicitur de mistione, & emollitione Emplastrorum, ceræ, & similium massarum, manibus, vel in mortario cum pistillo facta. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 446. Verbum est *subigo*, χειρόω, κατεργάζομαι.

* Subalaris, idem quod *Axillaris* vena, vel *Basilica*, aut *Mediana*. Castell. e Gall. supr. l. de Anat. vivor.

Subamarus, ὑπόπικρος. Gal. l. 7. de S. Fac. 9. Crambe agrestis, & alibi.

Subbiliosus, ὑπόχολος. Vide *Hypocholos*.

Subbuteo, ὑποτριόρχης, vel γυπατελόρχης, nomen avis, *buteone* paulo minoris; cujus descriptio videatur apud Aldrov. l. 5. Ornith. c. 8.

* Subcartilagineum, ὑποχόνδριον. Vide *Hypochondrion*.

Subcavum, ὑπόκοιλον. Vide *Hypocœlon*.

* Subcingens, ὑπεζωκώς. Vide *Hypezocos*.

* Subclavium, κατακλείς. Vide *Catacleis*. *Venæ*, & *Arteriæ subclaviæ* occurrunt in Anatomicis, in specie apud Barthol. libell. 1. & 1. p. 638. & 652. præsertim *Vena clavia* celebrata est propter insertionem ductus lactei Thoracici Pecquetiani, ut & Lymphatici peculiaris, d. libell. 1. c. 6. Dicitur Musculus & Thoracem dilatans *subclavius*. Id. l. 4. An. c. 4. p. 565.

Subcruentus, ὕφαιμος, significat colorem quodammodo sanguinis colori respondentem. Hip. 5. aph. 23. Diet. vero exponit per sanguine, vel cruore perfusum, n. 881.

Subcutaneus, dicitur de omni illo, quod sub cute locum suum obtinet, sive naturale fuerit, sive præternaturale. De *subcutaneis* abscessibus (ad quos etiam parotides referuntur) legatur M. A. Sever. l. de nov. abscess. c. 15.

Subditum, πρόσθετον. Vide *Prostheta*.

Subductio, ὑπαγωγὴ, ὑποχώρησις, idem quod *Dejectio* per alvum. Gal. l. 2. aph. 18. in Chym. quoque *Subductio* vocatur abstractio, quæ fit per inferna, & est duplex, *Filtratio*, & *Clepsydria*. Rul. & Johns. de quibus suis in litteris. Peculiarem *subductionis* significationem tribuit D. Laur. Bellini, ita vocans arteriarum systolen, sive motum introrsum, quando post dilatationem in pristinam sedem redeunt, & ita tangentis sese *subducunt* manibus, in operis nuperrime editi Membr. II. de Puls. p. 7.

Subeth, Arab. idem quod *Carus*, vel *somnus* p. n. For. l. 7. obs. 7. Schol. Valesc. de Tarant. Philon. Pharm. lib. 1. cap. 10. Vvalth. Sylv. Med. p. 376.

Subeth Sahara, *Coma vigil*, denotat Arculano, apud For. d. l. 6. obs. 38. & l. 10. obs. 34. Schol. Vvalther. d. l.

* Subfasciatio, idem quod *subligatio*, ὑποδεσμίς. Vide *Hypodesmis*.

Subfrontalis, est epitheton Suturæ Cranii Ossis frontis partem internam mediam cum maxillæ superioris ossibus transverso primum, mox obliquo versus orbitam oculorum ductu conjungens. Blas. Univ. Med. p. 105.

Subhumeratio, κατωμισμός. Vide *Catomismos*.

Subiectum, ὑποκείμενον, est potius terminus Philosophicus, & denotat in Medicina *corpus humanum*, in quo sanitas vel conservari, vel restaurari debet. Estque duplex, *Mas*, & *Fœmina*. Diet. Jatr. p. 43. De *subjecti* Medici natura, & attributis vide passim Institutionistas, ut &

ut & Dogmata nostra Medicinæ Generalia, in prælim. dogm. 3. pag. 5 P. I. cap. 2. p. 18. seqq. P. II. cap. 2. 114. seq. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. s. 3. cap. 1. seqq. De *subjecto Chymicorum* vide Th. Chym. Vol. I. p. 508. *Lapidis Philosophici*, sive Tincturarum, quod est *Mercurius corporalis*, d. l. 520. & 535.

SUBINTRANTES FEBRES dicuntur, quarum paroxysmus posterior invadit, antequam prior desinat. Laur. Bellin. de febrib. in Operib. Medic. p. m. 253.

SUBJUGALE, ὑποζύγιον, idem quod *Jumentum*. Vide *Hypozygion*.

* SUBLIGAMEN, ὑπόδεσμος, idem quod *subfasciatio*, vide *Hypodesmis*, *subligaculum* in specie vocat Hildan. illud, quod herniosis applicatur, Cent. 6. obs. 69. Et simile mulieribus conveniens in procidentia uteri descriptum monstrat Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XLIII. fig. 9.

* SUBLIMAMENTUM, ἐναιώρημα. Vide *Enæorema*.

* SUBLIMATIO, *Sublimatum*, μετεωρισμὸς, ὕψωσις, ἔπαρσις, terminus est Chymicis usitatus, sed ambiguæ significationis. Vel enim idem notat, quod *Elevatio*, *Exaltatio*, quando res quædam per operationem artificialem exaltatur. Vel stricte *sublimatio* appellatur sicca elevatio, in qua partes siccæ, subtiliores, spirituosæ, concretiles a fundo elevantur, excitatæ in sublime tolluntur, ibique consistunt, instar nubis pendentis, & capitello adhærent, in minimas atomos redactæ. Rolfink. Ch. l. 2. c. 2. Quæ hoc modo tractantur, & præparantur, vocantur *sublimata*: & hoc nomen tum aliis mineralibus, & metallicis tribuitur; v. g. Flores quoque sulphuris inter *sublimata* pertinent: tum stricte de *Mercurio sublimato* usurpatur. Quære *sublimata* varia in Libavii Indice, Tom. I. De *sublimatione* etiam plura invenire licet in Theatr. Chymic. Vol. IV. pag. 525. 853. 855. &c. Obiter Paracelf. & *sublimationis morbosæ*, vel morbiferæ microcosmicæ mentionem facit, Paramir. lib. 2. cap. 4. *Sublimatorium* vocatur locus, & instrumenta, quibus *sublimatio* perficitur. Libav. d. l.

* SUBLIMIS, μετέωρος. Vide *Meteoros*. De *sublimatione medica* vide supra in *hyperoche*: *Sublimis* Musculus Carpi vocatur, qui alio nomine Perforatus dicitur, ad differentiam *Perforantis* infra illum siti, & propterea *Profundus* dicti. Barthol. l. 4. An. c. 9. p. 575.

SUBLIMITORIUM, ὑπαλειπτήριον. Vide *hypaleipteron*.

SUBLINGUALIS, ὑπογλώττις, epitheton est etiam Glandularum ad latera linguæ sitarum; quarum descriptionem vide apud Bartholin. lib. 3. An. cap. 13. pag. 550.

SUBLIVIDUS, ὑπόπελιος, *lividum colorem remissum* significat: & legitur 4. de artic. t. 64.

SUBLUXATIO, παράρθρημα, διακίνημα. Vide *Parathrema*, *Diacinema*.

SUBMERSUS, καταδὺς, καταποντισθεὶς, dicitur, qui in aquam marinam projicitur; quod laudat tantum remedium in Hydrophobia Helm. tr. Demens Idea, num. 47. 48 &c. ob hanc rationem, quod experientia testetur, *submersos* vitam diutius servare, etsi ad sensum videantur plane mortui, ibid. n. 50. &c.

* SUBMISSIO, diversimode accipitur. Interdum pro *remissione*, ceu quarto morborum tempore, Gr. διάλειμμα, ἄνεσις dicto. Gal. lib. de morb. temp. cap. 6. Vide *Anesis*. *Dialeimma* interdum pro arteriæ *subsidentia*, sive *systole*, Gr. συστολή. Ægin. l. 2. c. 11. Vide *Systole*.

SUBORTUS, ὑπέφυσις, dicitur species, vel differentia quædam τῆς τριχιάσεως, sive casus pilorum in palpebris. Gal in def. med.

SUBPALLIDUS, ὕπωχρος. Vide *hypochros*.

SUBPURGATIO, ὑποκάθαρσις, a verbo ὑποκαθαίρειν, subpurgare, quod significat, leni medicamento, aut leviter purgare, aut ea dosi, quæ dari in periculum nequeat. Linden. Ex. XII. §. 69.

SUBRUBER, ὑπέρυθρος. Vide *hyperithros*.

SUBRUFUS, ὑπόπυῤῥος, dicitur de urinæ igneo colore, diluto, & remissiore. Galen. lib. 1. de Crisi c. 12.

SUBSCAPULARIS, vide *Immersus*.

SUBSICCUS, ὑπόξηρος. Vide *hypoxeros*.

SUBSIDENTIA, idem quod *sedimentum*, ὑπόστασις, vide *hypostasis*. *Subsidere*, verbum, Græc. dicitur καθίζειν, de quo vide Linden. Ex. XVI. §. 147. Accipitur & pro *Considentia*, συνιζήσει. Charlton. Exerc. X. Pathol. §. 42.

SUBSIDIUM, idem quod *Auxilium*, βοήθημα. Vide *Auxilium*, *Remedium*.

SUBSOLANUS, idem quod *Eurus*, ventus dicitur, ab Ortu æquinoctiali flans; & opponitur *Favonio*, ab Occasu æquinoctiali prodeunti. Gal. c. 3 de Hum. t. 17.

SUBSPADONES, ὑποσπαδιαῖοι. Vide *hypospadiæos*.

SUBSPLENETICUS, ὑπόσπληνος. Vide *hypesplenos*. Extat Latina vox apud Prosp. Martian. in annot. ad Hipp. p. 149.

SUBSTANTIA, οὐσία. Vocabulorum Latini, & Græci significatio aliunde, vel e Logicis, Metaphysicis, aut Physicis jam nota esse debet. In foro Medico accipitur pro uniuscujusque rei perfectione essentiali, Gr. ὕπαρξις dicta. Gal. l. 7. de Hipp. & Pl. decr. c. 1. Unde *a tota substantia* agere nihil aliud est, quam qualitate propria

pria rerum substantiam, vel essentiam necessario comitante operari. J. Alex. not. in Gal. l. 5 de S. F. c. 17. vel potius agere ex *toto*, ex omnibus qualitatibus primis, secundis, tertiis, una cum *substantia* consideratis. Vide C. Hofm. Apol. pro Gal. l. 3. c. 42. a. e. & c. 46. b. c. alibique in scriptis passim. Et hoc non solum de quibusdam saltem medicamentis recte dicitur, sed etiam de omnibus, imo & de alimentis, quamvis non adeo in eminentiori gradu. Nam omnia, quæ in corpus nostrum assumuntur, debent mutari in ejus *substantiam*. Ergo etiam *a tota substantia* agere, & pati debent. Coincidit hæc *tota substantia* cum ἰδιοσυγκρασία, de qua supra in I D.

SVBSTILLVM, idem quod *stillicidium sanguinis* e naribus, Gr. στάξις. Heurn. l. de morb. ocul. aur. &c. c. 10. For. l. 6. obs. 48.

* SVBSTITVTVS, ἀντεμβαλλόμενος, dicitur de medicamentis, quæ in alterius locum surrogari queunt, de quibus Gal. integro libell. de *substitutis* Medicis, Ægin. l. 7. c. 25. Dicuntur & Latine *succedanea*, in Proleg. Isagog. Dispensatorii August. c. 2. item apud Vveker. l. 4. A. G. c. 11. ubi & *Quid pro Quo* vocatur. Jung. Dispensator. Universale J. D. Horstii Instit. Pharmac. lib. 4. c. 15. p. 73.

* SVBSVLTIO, idem quod *Palpitatio*, παλμός. Vide *Palmos*.

SVBSVLTVS *spasmodicus*, vocatur affectio in febribus malignis, & scorbuticis familiaris, pertinens ad motus convulsivos, quando ægri artus, manus & pedes continere nequeunt, sed coguntur ob materiæ elasticæ in partibus nervosis accretionem, & copulam modo extendere, modo huc illuc agitare, varie transferre, imo interdum illorum œstra cursu, saltu, aliisve motibus, durisque laboribus subigere, in febricitantibus vero spasmi creberrimi minores observentur. Bonett. Anat. Pract. l. 1. s. 13. obs. 4. p. 257. & l. s. 8. Obs. 40. Schol. p. 668. Alias & *subsultio* usurpatur pro palpitatione musculorum, & cutis commotione in facie a flatulento, crassoque spiritu dependente, apud Joh. Stephan. Paraph. in Avic. l. 3. fen. 2. c. 19. p. 154.

SVBSVRDITAS, βαρηκοΐα, δυσηκοΐα, idem quod Obauditio, de qua supra. Extat apud Blas. Med. Un. p. 395.

SVBTILIATIO, λέπτωσις, est terminus Chym. diciturque dissolutio, partes subtiliores a crassioribus separans: & habetur duplex, Μικροχρονική, & μακροχρονική. *Illa* est, quando corpora brevi temporis spatio dissolvuntur. Estque iterum duplex, *Elevatio*, vel *Descensio*. Hæc dicitur quæ tempore longiore res dissolvit. Estque *Exaltatio*, & *Digestio*. Rul. & Johns. in Lex. Rolf. Chym. l. 2. c. 2.

SVBTRAHO, ὑποστέλλομαι. Vide *Hypostellomæ*.

SVBVBERES, vocantur infantes, qui adhuc sub uberibus matris vivunt, *sugentes*. Quibus opponuntur *Exuberes*, ἀπογάλακτοι. Keuch. ad Sam. p. 205.

SVBVENTANEVS, ὑπηνέμιος. Vide *Hypenemios*.

* SVBVERSIO, ἀνατροπή. Vide *Anatrope*: quamvis Latinum non exacte respondeat Gr. Proprie enim Gr. ὑποστροφή dicitur *subversio*. Vide Hypostrophe. *Subversio volvulosa stomachi*, εἰλεώδης τοῦ στομάχου ἀνατροπή, vocatur fortis, & σύντονος, contentiosus vomitus: nam quemadmodum in Ileo subversiones fiunt cum magna contentione, & violentia, adeo ut stercus etiam evomant; sic etiam alios vomitus violentiores concitatos, quos appellare volvulos posset. Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Castell. Jung. Joh. Anglic Ros. Angl. p. m. 328.

SVBVIRIDIS, ὑπόχλωρος. Vide *Hypochloros*.

SVBVOLA, ὑπόθεναρ. Vide *Hypothenar*.

SVCCEDANEVS, idem quod *substitutus*, de quo p. a. *Succedentia* signa vocantur Bellino, quæ aliis *supervenientia*, ἐπιγινόμενα dicuntur; quæ una cum Antecedentibus, & Conjunctis erudite collegit in Opere novissime edito, de Urin Pulsib. &c.

SVCCENTVRIATVS, vel *subcenturiatus* (Domin. de Marchett. Anat. c. 5.) epitheton est *Glandularum Renalium*, quas Cessarius *Renes succenturiatos* appellavit. Quorum historiam vide in Anatomic. præsertim Barthol. lib. 1. Anat. c.

SVCCESSIO, *successus*, διαδοχή, proprie dicitur de motu locali posteriori priorem insequente. Helm. tr. de Tempore, n. 40. Deinde etiam accipitur pro *eventu* alicujus rei bono; & ita Gr. respondet τύχη, ἐπιτύχημα.

SVCCESSIVVS, est epitheton morborum, qui semper opus habent caussa continente, qua cessante statim cessant. Th. Rhod. a Veiga Oper. p. m. 200. Opponuntur *Permanentibus*.

SVCCIDVS, οἰσυπηρός, epitheton *Lanæ*. Vide *Erion*, *Lana*, *Oesypos*.

SVCCINGENS, *succinctura*. Vide *Hypezocos*, *Diaphragma*.

SVCCINVM, ἤλεκτρον. Vide *Electrum*.

SVCCOLATA. Vide *Cocholata*.

SVCCOTRINA, dicitur species *Aloes*, succi illius purgantis amari; ita dicta, quasi *succo citrina*, quod pulvis ejus coloris citrei sit: vel pro *soccotrina*, ab Insula *soccotra*: ubi copiose crescit. Estque purissima species. Schrod. l. 4. cl. 3. n. 442.

SVCCVBVS, dicitur spiritus nocturnus muliebris, illudens inter dormiendum, ac si rem haberent Veneream; quemadmodum Mas-

culus spiritus vocatur *Incubus*. Dorn. Rul. & Joh. e Parac. l. 3. de orig. morb. invisib. Caussam ad solam imaginationem refert. Vide *Ephialtes*.

† SUCCUS CYRENAICUS, sitne assa dulcis, ser. de feb. c. 19.

SUCCUS, Gr. χυλὸς, χυμὸς, ὀπὸς, (vide *Chylus*, *Chymus*, *Opos*) quid communiter significet, notius est, quam ut opus sit explicatione. Nimirum idem est, ac *Humor*, *liquor*. Interdum tamen, & præsertim in Pharmaceuticis, strictius sumitur pro liquore in vegetabilibus potissimum contento, & artis beneficio diversimode inde elicito, & collecto. Tria vero, vel quatuor in unoquoque *succo* concurrunt. *Materia aquea*, vel liquida, *propria* uniuscujusque *essentia*, & *natura specifica*, & tandem *portiones excrementitiæ*, quarum aliæ tenuiores in segregatione supernatant, aliæ crassiores fundum petunt, *fæcum* nomine venientes. Vide J. Alex. l. 16. Sal. c. 3. Ad duo priora saltem respexisse videtur Rul. describens *succum*, quod sit essentia proxime e corpore consistentia chyliformi extracta: quem uti in aliis omnibus, ita & hic secutus est Johnsonus. De *succis officinalibus* medicamentosis, & eorum modo præparandi, & colligendi vario videantur Vvcker. A. G. l. 1. c. 8. Spec. l. 1. sect. 15. Schrod. l. 2. c. 17. & 82. item Dispensatoria varia, Augustan. Norimb. &c. Porro vocabulum *succus* ab Anatomicis etiam translatum ad Liquorem *Nutritium*, *Nervosum*, *fermentativum*, in ventriculo; uti passim ex illorum scriptis observari potest. Stricte pro *Chylo*, & *succo nutritio* accepit Lind. quando non modo *succum* dixit partem esse meliorem chyli; verum etiam e Donato ad Terentium addidit, quod *succus* sit humor in corpore, quo abundant benevalentes: Et quod *succus* proprie dicatur quasi *sugus*, quod eum sibi ex alimentis quasi membra sugant, ut se repleant, atque reficient eo, Ex. III. §. 282. *Succum* pro *Lacte* accipi, testatur Keuch. ad Sam. p. 159. *Succus albus*, Chymicis vocatur *Argentum vivum*. Rul. & Johns.

SUCCUSSATIO, vel *succassio*, Gr. σεισμὸς, ὑποσεισμὸς, πνιγμὸς, ὑποπνιγμὸς, idem fere, quod *Concussio*, quid significet aliunde notum est. Refertur vero a nonnullis inter remedia Apoplecticos in paroxysmo revocandi. Enimvero non semper esse securum, notavit Forest. l. 10. obs. 14 *Concussionem* vocans. Profuisse autem *succussationem*, & ad incessum coactionem, testatur Vvepfer. de Apoplex. & ex hoc Bonett. Mercur. Compit. l. 1. p. 22.

SUCTIO, *suctus*, μύζησις, proprie dicitur de infantium e papillis matrum lactis expressione, & extractione. Translatum postea ad naturam famis explicandam; quam etiam Gal. *suctionem* quandam esse, expresse dicit l. 1. de sympt. causs. cap. 7. quamvis fortassis ad trutinam veritatis examinata res illa non ita sese habeat. Hinc Lind. saltem more vulgi *suctum* appellari famem scripsit, Ex. XIII. §. 93. seq.

SUCCULA, proprie diminutivum est *suis*. Per translationem ita dicitur Instrumentum Chir. quod alias *Asellus*, ὀνίσκος vocatur. Gal. 2. de fract. t. 49. & c. 3. t. 40. quamvis in Gr. textu non occurrat.

* SUDAMINA, ἱδρῶα. Vide *Hidroa*.

SUDARIUM, σουδάριον, in N. T. dictum vocatur *linteum*, quo abstergitur sudor: Helmont. affinxit virtutem magneticam naturalem *sudario S. Pauli*, qua sanavit ægros, tr. de magnet. vuln. cur. n. 46.

SUDATIO, ἵδρωσις, proprie dicitur ipsa actio qua sudor per poros cutaneos excernitur. Communiter tamen cum *sudore* confunditur.

* SUDOR, ἱδρώς. Vide *Hidros*.

SUDORIFERUM, *sudorificum*, ἱδρωτικὸν, διαφορητικόν. Vide *Diaphoresis*. Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 6. sect. 1. cap. 1. seq. *Sudorifica* vocavit J. Alex. l. 26. Sal. c. 11. *Sudorifici maximi*, P. I. Fabri meminit Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. p. 254.

SUFFERSURÆ, vulgo vocantur Exanthemata, vel pustulæ, quæ pueris ex calore solent evenire, interdum humidiores. For. l. 6. Obs. 42. Schol.

SUFFIMENTUM, *Suffitus*, θυμίαμα, θύμημα, ὑποκάπνισμα, ὑποκαπνισμὸς, (quæ vocabula proprie dictam suffumigationem exprimunt, quando v. gr. pueris talis sub matrice paratur per suppositionem materiæ prunis injectæ) ὑποκαπνισμὸς, vocatur medicamentum simplex, vel compositum, quod prunis injectum, & incensum odorem suum fundit. Vocatur & *suffumigatio*. Horum descriptionem, & catalogum vide apud Vveker. Antid. Gen. l. 1. c. 53. Morell. l. 2. s. 2. c. 9. (& Spec. l. 2. sect. 49.) *Suffimentum* ab *Odoramento* differt, quod hoc etiam sine igne odorem emittat. Hippoc. *suffimentorum* passim etiam meminit, 5. aph. 59. & in lib. de morb. mul. quæ loca Foes. collegit. Jung. Diet. n. 396. *Suffimenta* a rebus fœtidis, ridiculis facta dæmonem fugare creduntur, non sine ratione plausibili, quam dedit Casp. Rejes C. El. p. 28. n. 14.

SUFFLUXIO, ὑπόρρυσις. Vide *Hyporrhysis*.

SUIFO, est *Panis porcinus*. Dorn. Rul. & Johns.

* SUFFOCATIO, idem quod *strangulatio*, πνὶξ, πνιγμός. Vide *Pnigmos*, *Pnix*.

Suffricare, i. e. *leniter fricare*, Rhod. in Lex. Scribon. Græce dici posset ὑποτρίβειν.

* Suffumigatio, *Suffumigium*, idem quod *suffimentum*, de quo p. 2.

Suffusio, ὑπόχυμα. Vide *Hypochyma*, *Cataracta*. *Suffusio auriginosa*, idem quod *Icterus*. Dolæus Encyclopæd. l.3. c.8. §.1. p.475.

Suffuf, dicuntur pulveres compositi, qui alias in Officinis *species* vocantur. Libav. S. A. Chym. lib. 4. cap. 1. ex Sylvio *Sufuff æthereum*, est figmentum Paracelsicum, cujus meminit lib. 1. Philos. Sagac. §. quid sit Philosophia adepta.

* Sugillatio, *Sugillatum*, ἐκχύμωμα, ὑπόσφαγμα. Vide *Ecchymoma*, *hyposphagma*. Hipp. 2. de fract. t. 30. seqq. aliquoties meminit ἐκχυμωμάτων.

Sugitivum, dicitur medicamentum, quod absumere valet serositates hydropicorum, Avicen. l. 5. sum. 2. tr. 6.

Sulfur, *Sulphur*, θεῖον, communiter vocatur succus mineralis, vel pinguedo terræ, vitriolacea aciditate imprægnata, h. e. constans copia puri sulphuris ingenti, modica salis acidi quantitate, & tantillo spiritus, aquæ, & terræ. Schroder. l.3. c. 28. Fr. Hofm. in Clav. ad h. loc. Dividitur in *Nativum*, sive *Fossile*, & *Factitium*. Ad *nativum* pertinet illud, quod *globosum* est, & ἄπυρον, Latine *Vivum* vocatur, optimumq; habetur. Keuchen. ad Samm. pag. 97. *Sulphuris* prolixiorem historiam, vires, usum, præparandi medicamenta ex eodem modum vide apud Galen. lib. 9. de S. Fac. §. Theion. Diosc. lib. 5. cap. 124. Schroder. lib. 3. c 28. Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Ferr. Imperat. hist. nat. lib. 15. c. 1. 2. 3. Chiocc. Mus. Calc. sect. 2. pag. 169. seqq. Rul. & Johns. in Lex. Rhod. ad Scrib. num. 78. Junken. Chym. Exp. Cur. Part. I. sect. 1. cap. 1. p. 24. seq & sect. 4. c. 6. p. 294. *Sulphur factitium* fieri e mineralibus, vel aliis quibuscunque ramosis, v. g. ex oleo Vitrioli, & Terebinthinæ, scribit Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. cap. 13. p. 153. Præter hanc ineptam significationem, Spagyricis, & Chymicis *Sulphur* dicitur *Pars lapidis Philosophorum*, principium, & pater metallorum; & vocatur *Sulphur philosophorum*. Principium metallicum describitur, quod nihil aliud sit, quam purus ignis occultus in Mercurio, qui longo successu in mineris excutitur, atque movetur motibus corporum cœlestium, digeritque frigiditatem, & humiditatem in Mercurio, pro varietate graduum decoctionis, & alterationis in diversas formas, plumbi, stanni, cupri, ferri, argenti, auri, &c. Theatr. Chymic. Vol. I. p. 700. Quære de *Sulphure* plura in illo, & reliquis V. Tomis dicti Theatri, & multa reperies. Præterea etiam *Sulphuris* nomen multis compositionibus Chymicis tribuitur: v. gr. *Sulphur auratum* Antimonii; cujus varias descriptiones vide apud Rolfink Chym. lib. 5. s. 9. cap. 2. seqq. Sunt etiam, qui *Sulphur* pro universali principio corporum naturalium accipiunt. In qua significatione Rulandus descripsit, quod sit principium formativum, aereum partim, partim igneum, & ætthereæ naturæ particeps, per quod virtus est, & vita rebus inest: quare & *Balsamus naturæ* appellatur. Ita *sal* terminator est, & *sulphur* informator, vim plasticam habens. *Mercurius* vapor unctuosus est, qui ab illis patitur. Formam essentialem Chymici relinquunt Physicis considerandam. Cartesiani tribuunt illi corpuscula ramosa, quæ facile sibi invicem, & aliis implicantur. Continet hoc principium sub se olea omnia, & spiritus ardentes dictos. An acidum insit *sulphuri*, hodieque valde controvertitur inter Chymicos. An distinguendum inter *Sulphur* mixtum, sive compositum, cui sal acidum concedi potest; & sulphur simplex, sive principium *sulphureum*, cui adjungere Acidum, quod implicat contradictionem? Alii ita principia ista describunt: Quævis viva, mobilis, & spirituosa species, quæ in halitum attenuari potest, est *Mercurius*. Sicca, & conservans, & acuens est *Sal*. Urens, calida, & purissima est *Sulphur*. Plura de *sulphure*, ceu primo, & substantiali, vide apud Vvillis de ferment. Tit. 2. & 3. Tribuitur etiam aliis mineralibus: v. gr. *Sulphur rubeum*, i. e. *Arsenicum*, vel *Operimentum*. *Sulphur vitriolatum*, est *sulphur* a vitrioli decoctione tractum per aquam communem, cui innatat. Rul. & Johns.

Suma, i. e. *Tartarus*. Rul. in Lex.

Sumbi, id est *Acetosus*, & *crocus*. Ruland. & Jons. in Lex.

† Sumen, in mulieribus regio mammarum. Dur. ad Holler. l.1. c. 57.

* Sumen, ἦτρον, ὑπογάστριον, pars ima ventris. Vide *Etron*, *Hypogastrion*.

* Summitas, *summus*, ἀκρότης, ἄκρος. Vide *Acron*. *Summa operatio* siderum in homine, quæ fit noctu. Rul. *summitates* etiam dicuntur herbarum cacumina: v. g. *Summitates* Absintii, Centaurii minor.

Sumptio, λῆμμα. Vide *Lemma*.

Superbia, *Superbus*, quid significet, aliunde notum est. Idem quod *Arrogantia*. Vitium morale, a quo etiam Medicus cavere debet. *Superbus*, alias est Epitheton Musculi oculum attollentis. Bartholin. l.3. An. c.8. p. 513.

* Supercilium, ὀφρύς. Vide *ophrys*.

Supercompositiva, ἐπισυνθετική, vocatur secta Medica, quam Agathinces Lacedæmonius invenisse dicitur; nonnulli vero ἐκτική, habi-

habitualem, alii vero ἐκλεκτικὴν, *electivam* appellarunt. Gal. in def. med.

* SUPEREXCRETIO, ὑπερέκκρισις, idem quod ὑπέρκρισις. Vide *Hypercrisis*.

SUPERFICIES, ἐπιφάνεια, proprie dicitur, quod longitudinem, & latitudinem tantum habet. Gal. l.1. M.M.c.4. estque idem, quod περιφέρεια, *circumferentia* exterior corporis. Quæ læsa constituit speciem morborum organicorum, quæ dicuntur *Morbi in superficie* vel *aspera*, vel *lævi*. Gal. de diff. morb. c. 7. Jung. Institutionistæ, & inter hos Dogm. nostra Med. Gen. P. II. c. 4 cl. 5. p. 127. seq. *Superficies* etiam dicitur *Album ovorum*, Rul.

SUPERFLUITAS, *superfluus*, περίττωμα, περιττὸς, idem quod *Excernendum*, *Abundans*. Vide *Excrementum*. *Superflua materia* omnis vel est talis ratione quantitatis, vel qualitatis. Gal. lib. de causs. morb. cap. 6. & indicat sui remotionem.

SUPERFOETATIO, ἐπικύησις. Vide *Epicyema*.

* SUPERGEMINALIS. Vide *Epididymis*.

* SUPERGENUALIS, ἐπιγονατίς. Vide *Patella*, *Epigonatis*, *Mola*.

* SUPERHUMERALIS, ἐπωμίς. Vide *Epomis*.

SUPERIMPLASTARE, i. e. emplastrum superimponere, Joh. Dav. Rul. de Stercor. & Urin. p. 60. Ad cancrum Succus stercoris vaccini in jure, vel vino injiciatur, & fimus *superimplastetur*. Ex Thes. Pauper.

* SUPERIMPRÆGNATIO, idem quod *superfætatio*. Vide *Epicyema*.

SUPERIORES *partes*, & ἀνωτέρω, dicuntur in respectu ad *inferiores* & κατωτέρω, & quidem vel ratione situs, vel etiam ratione vicinitatis cum corde. Gal. l.3. de dignot. pulf. c.2.

* SUPERLIGAMEN, ἐπίδεσμος. Vide *Epidesmos*.

* SUPERLIGULA, ἐπιγλωττίς. Vide *Epiglottis*.

SUPERMONICUM, i.e. *Ænigmaticum*. Dorn. in Dict. Parac.

SUPERNA *medicina*, cum purum ab impuro, i. e. virtus a substantia superatur. Rul. in Lex.

SUPERNATANTIA, terminus hodieque in Medicina usitatus, & emphaticus, denotans talem excessum vitiositatum cacochymicarum, qui urget excretionem. Quemadmodum enim non omnis abundantia, sive plethora sanguinis statim postulat sui excretionem, sed illa solum, quæ turget; ita nec omnis cacochymia indicat purgationem, sed quæ *supernatat*. Legatur elegans libellus Anton. Ponce-Santacrucii de imped. magn. auxil. lib. 3. c. 4. & 5. Jung. etiam Casp. Bravo Resolut. Med. aliique.

SUPERNE, ἄνωθεν. Dicitur de partibus, quæ *superne* deorsum feruntur; ad differentiam aliarum, quæ *inferne*, κάτωθεν sursum feruntur: de quibus Gal. l.8. de U. P. c. 1.

SUPERPURGATIO, ὑπερκάθαρσις. Vide *Hypercatharsis*.

SUPERSCAPULARIS. Vide *Infraspinates*.

SUPERSTITIO, δεισιδαιμονία, significat in Medicina vanam, & imaginariam virtutem occultam, quam quis assensu suo, & fiducia tribuit citra rationem naturalem alicui rei, sive naturali, sive factitiæ, quin & ipsis characteribus, verbis, signaturis, cum ad generationem morborum, tum ad eorundem curationem. Quæ non solum apud veteres fuit frequentissima, sed & (proh dolor) hodieque adhuc viget, & fovetur; quamvis multi clarissimi viri serio dehortati sint. In primis vero Medicus probus sibi caveat ab omnibus curationum *superstitiosarum* modis, monente Dier. Jatr. p.723. fin. Lind. Ex. II. §.33.34. Jungatur & C. Rejes q 97. per totum. Rhod. ad Scrib. n.152. Brasavolus quoque in Indice suo Galen. plura exempla vanæ *superstitionis* collegit. Et profecto etiam mirum, quod Parac. ipse tam serio dehortatus sit a *superstitionibus*, expressis verbis scribens: Nemo audeat per *superstitiones* alteri vel morbos inferre, vel etiam eos auferre, cum illi oriantur quamplurimi e caussis naturalibus, scil. vitiatis; hoc vero fieri possit etiam mediis naturalibus rite cognitis: l. 5. de morb. invisibil. gener. & l. principiorum, sive de myster. vermium, c. 6. quamvis reapse multa superstitiosa admiserit. Vide in vocabulis *Character*, *Divinum*, *Amuletum*, &c.

* SUPERVACATIO, ὑπέρκρισις. Vide *Hypercrisis*.

SUPERVACUUS, idem quod *superfluus*.

* SUPERVENIENS, ἐπιγινόμενον. Vide *Epigennema*.

SUPERVOMITUS, ὑπερέμετος. Vide *Hyperemeo*. Adde Bonet. Anat. Pract. l. 1. s. 1. O. 5. Hoc termino Latino usus est Aurel. Severin. statuens, a venarum *supervomitu* dependere quorundam abscessuum sanguifluorum generationem, & originem, l. de noviss. abscess. c. 7.

SUPINATORES MUSCULI, sunt duo suppositi *pronatoribus* manus. Barthol. lib. 4. Anat. cap. 8. p. 574.

SUPINUS, ὕπτιος, *supinitas*, ὑπτιασμός. Vide *Hiptyasmos*.

SUPPASCENS, idem quod *Depascens*, Gr. ὑπόνομος. Vide *Hyponomos*.

SUPPLANTALIA, vocantur medicamenta externa, quæ plantis pedum supponuntur: v. gr. Massa farinacea fermentata mixta cum sinapi, sale,

sale, sapone, nitro, & aliis. Blancard. in Lex. quamvis in alio Authore vocabulum illud nondum legerimus.

Svppositio, ὑπόθεσις. Vide *Hypothesis*. *Suppositum* etiam accipi potest pro subdito.

Svppositorivm, idem quod *Glans*, βάλανος. Vide *Glans*.

Svppressio, generaliter idem quod *Retentio*, ἐπίσχεσις. Vide *Epischesis*. Communiter vero de *suppressione urinæ*, quæ *Iscuria* alias dicitur, ἰσχουρία, & de *suppressione mensium* usurpari solet.

* Svppvratio, ἐκπύημα, idem quod *Purulentia*. Vide *Ecpyema*, *Empyema*.

* Svppvratvs, ἔμπυος. Vide *Empyos*.

Svpraspinatvs. Vide *Infraspinatus*.

* Svra, γαστροκνημία, & γαστροκνήμιον. Vide *Gastrocnemia*. *Suralis Vena*, & *Arteria*, quæ dicatur Anatom. vide apud Barthol. libell. 1. c. 9. p. 645. & libell. 2. c. 6. p. 658.

* Svrditas, *surdus*, κωφὸς, κωφότης. Vide *Cophosis*.

Svrrectio, ἀνάστασις, est motus corporis cum elevatione, notior, quam ut multis opus sit verbis.

Svrrectorivm, vocatur instrumentum Chirurgicum manum pendulam ex læsione erigens, & erectam servans, apud Paræum l. 22. Chir. c. 10.

Svrsvm, ἄνω. Vide *Ano*.

Svs, ὗς, idem quod *Porcus*. Vide supra in PO.

Svsinvm, σούσινον, epitheton unguenti, vel olei *liliacei*, h. e. ex liliis confecti, quod & κρίνινον, & αἰγύπτιον λευκὸν vocatur. Meminit hujus Hipp. de nat. mul. XXIX. 98. LXIIX. 4. LXXX. 2. Gal. 3. de C. M. S. L. c. 1. Jung. Foes. Oec. p. 577. Keuch. not. ad Sam. p. 216.

* Svspendicvlvm, κρεμαστήρ. Vide *Cremasteres*.

* Svspensvs, æquivocum est in Latino, dum vel dicitur de illis, qui pœnis capitalibus afficiuntur, vel cruci affiguntur, vel hodieque de patibulo *suspenduntur*. De posterioribus differit Helmont. quod discontinuitas, id est separatio luminis vitalis in arteriis facta, scilicet per constrictionem arteriarum jugularium faciat, ut uno momento in suspensis pereat facultas princeps cerebri, tr. Blas hum. nu. 24. & tr. Ignota actio regim. num. 48. Græc. κρεμαστοὶ, & καθ᾽ἐκρεμασθέντες vocantur. Vel dicitur de *contento in urinæ medio*, vel superiori parte occurrente, & Gr. dicitur ἐναιώρημα. Vide *Enæorema*. Vel idem est, quod *Elatus*, μετέωρος. Vide *Meteoros*. *Suspensores musculi*, sunt κρεμαστῆρες. Vide *Cremasteres*.

Svspicio, ὑποψία, dicitur mentis quædam comprehensio tacita super alia re, vel alium hominem, in dubium vocans, quod ita sese habeat, quemadmodum de iis dicitur. Hujus nullum esse solatium, dixit Gal. l. de diff. resp. c. 11. a princ. *Suspectus*, ὕποπτος vocatur. Ita *medicamenta suspecta* dicuntur, de quorum efficacia adhuc potest dubitari, vel ratione securitatis, vel etiam ratione perfectionis. Aliam quoque significationem obtinet vocab. *Suspectus*, quando sumitur pro *Expectatus*, apud Scrib. nu. 209. notante Rhod. in Lex.

* Svspirivm, *suspiriosus*, idem quod *Anhelitus*, *Anhelosus*, *Asthma*, *Asthmaticus*, ἆσθμα. Vide *Asthma*, *Dyspnæa*, &c.

Svtor, σκυτοτόμος, ῥαπτής, opifex est calceos conficiens. De his Gal. scripsit, ut & de aliis opificibus illiberalibus, quod jam suo tempore ausi sint, proprio artificio relicto, in artis Medicæ opera insilire temere. Quare non mirum, si & hodieque tale quid contingat; quamvis in perniciem potius salutis humanæ, quam commodum: l. 1. M. M. c. 1. fere ad fin.

Svtorivm *Atramentum*, χάλκανθος. Vide *Vitriolum*.

Svtratar, Parac. dicitur remedium aliquod splenicum, aut splene paratum; quod descripsit l. 2. de virib. membr. c. 8.

Svtvra, ῥαφή. Vide *Raphæ*.

Syagros, σύαγρος, *Aper*, sive *porcus sylvestris* vocatur. Lang. l. 1. ep. 61.

Syali, σύαλοι, vocantur *sues vetulæ* ultra perfectionis terminum progressæ, & ita ad alendum minus idoneæ, quin omnium pessimæ. Gal. cap. 4. de R. V. I. A. t. 102. Jul. Alex. l. 11. Sal. cap. 5.

Syalismvs, perperam, & vitiose legitur pro *sialismus*, σιαλισμὸς, i. e. *Salivatio*. Vide *salivatio*.

Sychnos, συχνὸς, idem quod πυκνὸς, *densus*, *confertus*, cujus emphasis consistit in copia cum continuitate. Usurpatur ab Hippoc. lib. 5. Epid. XIII. 11. VIII. 21. l. 7. Epid. XXXIIX. 9. Jung. Erot. Onom. p. m. 98. b. ubi plura adhuc occurrunt loca ex Hipp. adducta. Foes. Oec. p. 602.

† Syciæ cvcvrbitvlæ. Joan. Zechius consil. de lateris dolore p. 76.

Sycion, σύκιον, dicitur *decoctum ficuum* aridarum, sive caricarum. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XXIIX. 8. XXX. 7.

Sycites, συκίτης, epitheton *vini ex caricis*, aut ficubus maceratis parati; cujus meminit Gal. lib. 6. de C. M. S. L. c. 3. quamvis vitiose legatur σικύτης. Dioscoridi dicitur κατορχίτης, *Catorchites vinum*, l. 5. c. 41. Jung. Foes. p. 448.

Sycon, σῦκον. Vide *Ficus*.

Sycosis, σύκωσις, *Ficatio*. Vide *Ficus*.

* Sycotos, συκωτὸς. Vide *Ficatus*.

Syderatio, vide *sideratio*.

Sydia, id est *Luna*. Rul. & Joh.

Sydus, sæpe legitur pro *sidus*, quod idem est ac *Astrum*. Vide *Aster*.

Syletum, Parac. dicitur composita Medicina ex tribus salibus, Sale gemmæ, Colchotar, sciffo; cujus descriptio gemina legi potest de Tartaro, l. 2. tract. 2. c. 5.

Syllochia, συλλοχία, significat *coacervationem*, collectionem, congregationem: & legitur apud Hipp. l. de Octimestri part. IV. 19. ubi συλλοχεία scribitur; quam tamen scriptionem vitiosam judicavit Foes. p. 594. Vide *Xyllogos*.

Syllogismus, συλλογισμὸς, quid sit proprie, jam ex Logicis Medico constare debet. Cujus usus adeo necessarius, ut non modo Gal. eum aliquoties inculcaverit, v. g. l. 1. de Elem. c. 4. l. 2. de S. Fac. c. 16. sed & J. Alex. negaverit cordate, Medicum esse posse verum Rationalem, & Dogmaticum, qui non calluerit ratiocinandi, demonstrandique scientiam, h. e. Logicam, & *syllogismorum* doctrinam: not. ad h. Gal. locum. Specialiter Hipp. συλλογισμοὶ dicuntur *ratiocinationes* de morbis, & eorum remediis; item *consultationes*, & *disputationes* de iisdem: uti patet ex l. de dec. ornat. IX. 2. quod alibi κοινολογίην vocavit, l. Præcept. VII. 4. aut ξύλλογον θεραπείης, ibid. X. 12. notante Foes. p. 594. Imo si rem accuratius consideremus, ipsa *Methodus* conservandi, & curandi, quæ fit per indicationes debitas, nihil aliud esse videtur, quam *syllogismus Medicus Practicus*.

Sylo, dicitur *totus mundus*. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

Sylphes, vocantur *Pygmæi*, *spiritus terræ*. Dorn. Rul. & Joh. e Parac. Philos. Tr. 4.

Sylva, ὕλη, quid significet, in trivio jam innotuit. Metaphorice dicitur de *capillorum congerie*. Keuch. ad Sam. p. 108.

Sylvani, *sylvestres*, dicuntur Parac. *aerei homines*, aut *spiritus aerei*. *Sylvestres* quoque homines vocantur nemora, desertaque loca sylvarum inhabitantes, nobis statura multo prorceriores, & robustiores, & loqui nescii, &c. Dorn. Rul. & Joh. Flatus quoque hodie vocari spiritus *sylvestres*, patet ex Disputationibus Medicis, quos Tachenius *peregrinos* nominavit.

Symar, id est *Viride Romanum*, vel *viride æris*, Rul. & Johns.

* Symbebecos, συμβεβηκός. Vide *Accidens*.

Symbole, συμβολὴ, Attic. ξυμβολὴ, *Commissuram*, connexionem, & conjuncturam significat, apud Hipp. l. 5. Epid. III. 1. & 4. de art. t. 64.

Symbolum, σύμβολον, etiam sumitur pro *commercio*, & *conspiratione* diversarum rerum, & corporum ad unum effectum. Ita *symbolum Elementorum* describitur in Th. Ch. Vol. IV. p. 119. ubi & *Retinaculum* elementorum vocatur. Alibi vero dicitur *symbolizatio*, Vol. II. p. 96. *Symbolizare* quoque in malam partem legitur acceptum ab Helmont. tr. Tumul. Pestis, §. Præparata sedes, quando scil. Tartarus cruoris peste subactus non paret amplius vitæ legibus, sed pristinæ obedientiæ suæ pœnitens, furoris libertatem effrænem sibi arrogat, eoque nos truculentius infestat, quo fidentius semel abdita intus Archei consilia receperit. Hoc dicit vocare Scholas *symbolizare*.

* Symmetria, συμμετρία, est temperies, vel *contemperatura*, seu debita convenientia, proportio, & consensio inter se cum similarium partium, tum instrumentalium, in compositione, numero, magnitudine, & figura (adde & connexione, vel unitate) Gal. l. 1. de tu. san. c. 1. Hujus vero Harmoniæ, & convenientiæ primaria caussa est Humorum, & ex his sanguinis, & spiritus animalis mutuus consensus, & debita ad partes solidas distributio, & reciprocatio; cujus beneficio vitale temperamentum his competit, ut functiones suas rite perficere, & præstare queant. Alias in genere, & absolute σύμμετρον est, quod nulli collatum medium est, & *moderatum*, & omnis temperiei cum activarum, tum passivarum qualitatum norma constituitur. Gal. l. 1. de Temp. c. 6. An tale vero in rerum natura corpus detur, non immerito adhuc dubitatur. Non absolute vero, sed respective σύμμετρον vocatur, quod collatum cum aliis facit, ut reliqua dicantur intemperata. Ita Gal. inter omnia animalia Hominem constituit σύμμετρον; & inter homines eum, qui εὔσαρκος, & quadratus vocatur, d. l. & ex hoc Castell. *Symmetron Individuale*, nihil aliud est, quam ipsa ἰδιοσυγκρασία. *Symmetrum medicamentum* est, quod & similis temperamenti est cum eo, cui admovetur, & medii temperamenti omnium primarum qualitatum. Gal. l. 5. de Simpl. Fac. c. 27. Jung. & J. Alex. not. ad Gal. de diff. morb. c. 22. Vide *Moderatus*, Dieter. n. 798.

Symmyo, συμμύω. Vide *Conniveo*.

Symmysta, dicitur *Collega sacerdotii*; & usurpatur de illis, qui eandem profitentur scientiam, vel artem: v. g. *Symmysta Philosophiæ adeptæ*, Helmont. de Lithias. c. 8. n. 6.

Symparataxis, συμπαράταξις, vocatur *naturæ conflictus cum morbo*, desumpto vocabulo e re bellica, ubi acies instructæ, & collocatæ confligantur. Usurpatur vero ab Hipp. de *conflictatione* inter morbum, naturam, & alimenta, l. de

l. de vet. medic. XXXVII. 24. Jung. Foes. p. 595.

SYMPARATERESIS, συμπαρατήρησις, dicitur *indicatio apparentium*, quæ non ex seipsis, verum ex aliis signis comprehenduntur. Vocabulum est Empiricorum proprium. Gorr.

* SYMPASCHO, συμπάσχω. Vide *sympathia*.

SYMPASMA, σύμπασμα, idem quod πλάσμα, κατάπασμα, h. e. id, quod corpori inspergitur, *Aspersio*. Aurelian. l. 2. acut. c. 38. & l. 3. tard. pass. c. 7. l. 5. notante Foes. d. l. Vide *Cataplasma*.

* SYMPATHIA, συμπάθεια, vide *Consensus*. Opponitur & τῇ ἰδιοπαθείᾳ, & τῇ ἀντιπαθείᾳ. Quando illi opponitur, notat *Morbos per consensum* dictos; ad differentiam eorum, qui primario, & per se oriuntur. Quando vero huic opponitur, significat naturæ quandam convenientiam corporis naturalis cum altero. Ita & *sympathia Macrocosmica* dicitur, quando quodlibet sidus cum suo flore *sympathiam* habet. Th. Chym. Vol. V. p. 379. Plura vide in Johns. Lex. l. 1. Verum neque hoc dissimulandum, multa concurrere figmenta in *sympathiæ*, & *Antipathiæ* exemplis ab Authoribus adductis, quæ cum veritate non concordant. *Sympathiam* quoque morborum dari inter fratres, & sanguinis vinculo conjunctos, vult Th. Barthol. uti patet ex Act. Hafniens. Vol. II. Obs. 38. p. 105.

SYMPATHETICUS, συμπαθητικός, in genere dici potest de omnibus rebus sive naturalibus, sive præternaturalibus, inter quas consensus, vel compassio quædam, sive *sympathia* intercedit. Specialiter vero dicitur de medicamentis quibusdam singularibus, quibus peculiaris quædam occulta virtus ad distans etiam sese extendens; qualia sunt *Unguentum armarium*, *Pulvis sympatheticus Dygmæi*, &c. Quorum efficaciam Helmont. omnibus viribus conatus est a magiæ illicitæ suspicione liberare, & rationem referre vel in magneticam *sympathiam*, aut *antipathiam*, vel in occultam virtutem a *Magnali magno* dependentem, quod est spiritus quidam in universo latens; uti videre est in tract. de Magnet. vuln. curat. Hunc plures adhuc sequuntur sectatores Helmontii: neque etiam inter eos, qui Dogmatici audiri cupiunt, desunt hujus opinionis defensores. Ita & Dolæus in Encyclopæd. Med. l. 2. c. 4. §. 17. p. 313. 314. curas illas *sympatheticas* defendere, & cum Commenio approbare videtur. Enimvero quam frivolis hypothesis illa nitatur argumentis, & phœnomenis, jam alibi publice a nobis fuit ostensum. Nemo ergo vitio nobis vertat, si cum Naudæo, Jordano, Dieterichio, aliisque Medicis veris Dogmaticis, & Christianis curationem per hujusmodi medicamenta, sive Unguentum, sive Pulverem *sympatheticum* qua vanitatis, qua falsitatis arguamus, & inter curationes illicitas, Magicas, Diabolicas referamus. Vide Diet. Jat. p. 736. *Atramenti sympathetici* descriptio ex Jac. le Mort. traditur in Morley Coll. Chym. Leid. c. 78.

* SYMPEPSIS, σύμπεψις, idem quod πέψις, Lat. *Concoctio*. Vide *Coctio*. Legitur apud Gal. c. 3. progn. t. 23. ubi denotat eam naturæ *concoctionem*, qua crassis, & crudis humoribus, & concoctu difficilibus providet per abscessum; calidioribus vero, & tenuioribus per excretionem. Castell.

SYMPEXIS, σύμπηξις, *Coagmentatio* vocatur. Legitur apud C. Hofm. not. ad Gal. LL. de U. P. n. 658.

SYMPHLAN, συμφλᾶν, ξυμφλᾶν, significat *confringere*, collidere. Hippocr. lib. 5. Epid. XXIIX. 16.

SYMPHONIA, *symphonos*, συμφωνία, σύμφωνος, idem est ac *Harmonia*, *Consensus*. Specialiter vero σύμφωνος est nomen medicamenti ad tussim optimi; cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. fin. ubi & *Lexopyretos* vocatur, quia & febrem sedat. Describitur & ab Æt. l. 8. citante Gorr.

SYMPHORANEUROS, συμφορανευρος, dicitur ex mente Foresti passio illa, quando videlicet in acutis febribus tam gravis tremor fit, ut mentes etiam hebetentur; atque deprehenditur in strictura, vel in fluxu hæmorrhoidum, vel sanguinis fluxu; & hunc fluxum inhibere oportet, l. 7. Observ. 18. Schol. Alias vocabulum hoc nuspiam reperire licuit.

* SYMPHYSIS, σύμφυσις, ξύμφυσις. Vide *Coalescentia*.

SYMPHYTON, σύμφυτον, *connatum*, idem quod *Emphyton*. Vide *Connatus*.

SYMPIAZESTHÆ, συμπιάζεσθαι, significat *comprimi*: & legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXXVI. 7. Adde Foes. p. 595.

SYMPLESIASMOS, συμπλησιασμός, Lat. dici potest *Conjunctio*, appropinquatio, quo Gr. vocabulo veteres modeste appellarunt actionem generationis, vel officium procreandi liberos; ut est apud Rolfink. de part. gen. P. I. c. 1.

SYMPNOEA, σύμπνοια, ξύμπνοια, *Conspiratio*. Vide *Confluxio*.

SYMPORSYNO, συμπορσύνω, proprie significat *cooperor*, concilio, una præparo, & dispono ad aliquid, a verbo πορσύνω, quod est poeticum, & significat *præparo*. Compositum vero legitur apud Hipp. c. de art. t. 73.

* SYMPTOMA, σύμπτωμα, vocabulum in Medicina notissimum; cujus variam significationem ipse Galenus optime expedivit, l. de diff.

diff. symp. c. 1. & 2. quod scil. & *late*, & *stricte* accipiatur. *Late* omne id notat, quicquid præter naturam homini accidit, sive caussa morbifica, sive superveniens accidens p. n. fuerit. *Stricte* vero tertiam saltem speciem rerum præter naturam, hoc est *Consequens morborum*, & caussarum significat, exceptis cum morbis, tum caussis; & hoc sensu nihil aliud est, quam affectus præter naturam, qui morbum sequitur, velut umbra corpus. Et hujus iterum tres numerari solent communiter differentiæ, vel species, *Actio læsa*, *Excretorum vitium*, & *Qualitatum externarum corruptio*. De quibus omnibus passim prolixe apud Institutionistas videre est. Si placet, legantur Dogmata nostra P. II. c. 10. & seqq. Jung. Lind. Ex. VI. §. 62. Ex. XIII. §. 40. seqq. *Symptomata* uti sunt effecta morborum, ita & indicia, vel signa, Ex. IX. §. 12. Idem etiam sano sensu *symptomata* ipsos esse morbos, statuit, Ex. IV. §. 18. IIX. §. 68. XIII. §. 20. Non inepte quoque Helmont. *symptomata* vocat fructus morborum, tr. Ignot. Hosp. Morb. p. 73.

* Symptosis, σύμπτωσις, ξύμπτωσις, Latine *Collapsio* dicitur, & *Concidentia*; & usurpatur vel de totius corporis imminutione, & contabescentia, ubi opponitur διόγκωσις. Vide *Dioncosis*. Galen. l. de opt. sect. c. 28. In qua significatione & Hipp. usus, de hum. III. 52. vel de vasorum *concidentia*. Hippocr. 1. aphor. 3. l. 2. Epid. s. 1. 41. l. 4. Epid. XXVII. 5. vel de faciei *collapsu*, ibid. XXI. 20. de oculorum *collapsione*, ibid. XXVII. 10. de temporibus *collapsis*, Progn. t. 7. Jung. Foes. p. 596. Vide & *collapsus*.

Synacticos, συνακτικὸς, i. e. *vim contrahendi habens*. Fernel. Therap. l. 5. c. 2.

Synæsthesis, συναίσθησις, q. d. *Consensio*, usurpatur de sensu, quem æger ipse percipit ex morbo; v. g. ex tensione partis inflammatæ. Gal. l. 13. M. M. c. 1. Cerebrum quoque dicitur habere non αἴσθησιν, sensum, sed συναίσθησιν. C. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. n. 592. 594.

* Synætion, συναίτιον. Vide *Concaussa*.

Synagelasticos, συναγελαστικὸς, *congregabilis*. Dicitur de piscibus, qui segregatim degunt, non tantum inimici, sed adeo etiam ut ne suæ quidem speciei parcant, sed bellum faciant valentiores imbecillioribus, hosque devorent. Linden. Ex. XI. §. 87.

Synagma, σύναγμα, *concretio* materiæ, vel contenti alicujus in urina vocatur. Hippocr. l. 6. Epid. s. 3. t. 15. Vide Foes. p. 596.

Synagris, συναγρὶς, vocatur Piscis, differens a *synodonte*, fere adhuc ignotus; & describitur ab Aldrov. l. 2. de pisc. c. 13.

Synallagma, συνάλλαγμα, *commercium*, contractus, commutatio proprie dici posset. Ita Medico cum ægrotis esse συναλλάγματα, dixit Hipp. l. de Medico, t. 33.

* Synanche, συνάγχη. Vide *Angina*.

Synandrothenæ, συνανδρωθῆναι, significat *una cum virilitate increscere*, & augeri: usurpaturque de morbis, qui post pueritiam ad virilem ætatem usque perdurant, v. g. Epilepsia. Hipp. l. 2. Prorrhet. XVI. 1.

Synapto, συνάπτω, *contingo*, *pertingo*. Hipp. 2. aph. 25. Adde Dieter. n. 800.

* Synarthrosis, συνάρθρωσις. Vide *Abarticulatio*.

Syncampe, συγκαμπὴ, vocatur *flexura*, hoc est locus, ubi committitur brachii pars inferior cum superiore, & ad hanc inflectitur. Hipp. l. de Ven. XII. 12. Linden. Ex. XIII. §. 414.

Syncatanasiphagos, συγκατανευσιφάγος, dicitur ad *nutum manduco*, hoc est coepulans aliis, & simul annuens dictis omnibus hospitis sui, solius ventris causa. Linden. IX. §. 130.

Syncausis, σύγκαυσις, Lat. *Combustio* dicitur; & usurpatur de excrementis per calorem internum febrilem veluti combustis. Galen. cap. 4. de R. V. I. A. t. 113. Linden. σύγκαυσιν per *tacitum incendium* vertit, & ad sanguinem ipsum quoque retulit. Ex. XIII. §. 401.

Syncephalæosis, συγκεφαλαίωσις, dicitur *connumeratio*, vel collectio sententiarum in mente facta. Gal. c. 1. de iis, q. in medic. t. 3.

* Syncerus, ἄκρητος, scribitur aliquando pro *Sincerus*.

* Synchondrosis, συγχόνδρωσις, vocatur ex unitionis ossium species, quæ fit interveniente quadam cartilagine. Gal. l. de Ossib. procem. Bartholin. libell. 4. Anat. c. 1. uti fit in ossibus maxillæ inferioris, & pubis.

Synchrismata, συγχρίσματα, vocantur *Inunctiones* acopæ, apud Aegin. l. 7. c. 19. Meminit & Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 16. fere ad fin. Jung. Rhod. ad Scribon. n. 175.

* Synchysis, σύγχυσις, in genere *Confusio* vocatur. In qua significatione usus Hippocr. l. 6. Epid. sect. 3. t. 1. In specie vero notat *oculi vitium*, *confusis* secum ejus *humoribus*: id quod accidit ut plurimum ex vehementiori plaga, interdum ex uveæ tunicæ inflammatione, ruptis vasis, effusoque eorundem humore. Inde pupilla discolor, & turbida evadit; & principio quidem major cernitur, tandem vero contabescit, minorque re ipsa apparet. Gorr. & Castel. & Gal. in defin. Medic.

Syncipur, vide *sinciput*.

Syncleisis, σύγκλεισις, *conclusio*, vel *occlusio* dicitur: usurpatur de venis. Hippocr. l. de morb. sacr. XIIX. 13. Adde Foes. p. 593.

* Syn-

* SYNCOMISTOS, συγκομιστὸς, ξυγκομιστὸς, dicitur de *pane*, qui & αὐτόπυρος vocatur, vide *Autopyros*. Porro τὰ συγκομιστὰ quoque appellantur in cibis, quæ ex toto sunt collata, & cum succo, non sicca. Hip. l. 2. de diæt. XXXIII. 27. De pane vero usurpavit l. 3. III. 7. Vide & Foes. d. l.

* SYNCOPE, συγκοπὴ, vocatur *præceps virium lapsio*, Gal. l. 12. M. M. c. 5. *solutio naturæ* vocatur ab Aurel. l. 2. Acut. c. 3. estque animi deliquium fortius, & periculosius, quam *Lipothymia*. Consequuntur *syncopen* duo præcipue symptomata; *frigiditas totius corporis*, ob exolutum calorem nativum; & *sudor* frigidus, qui & *syncopticus* vocatur; pulsus defectio, & sensus, motusque privatio concomitantur. Gorr. Castell. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 470. seq.

* SYNCRIMATA, συγκρίματα, *concretiones* dicuntur corporum simplicium, & elementorum *confusiones*, & *concretiones*. Gal. l. 5. de S. F. c. 25. item *animantium corpora*, quasi ex atomorum corpusculorum mistura conflata, l. de diff. morb. cap. 5.

* SYNCRISIS, σύγκρισις, *Concretio*, *Contemperatio*, proprie dicitur Gal. l. de marcor. cap. 4. idem quod *Mistio*, a verbo συγκρίνεσθαι, *compingi*, *commisceri*, quod legitur apud Hipp. l. 6. Epid. s. 2. t. 45. & Gal. l. 4. M. M. c. 4. ubi opponitur τῷ διακρίνεσθαι, *dissolvi*. Chymicis quoque σύγκρισις, *concretio*, vel *coagulatio* est rei liquidæ ad solidam substantiam per humidi privationem redactio spontanea, & violenta. De utraque vide Rolfink. Chym. l. 2. c. 4.

SYNCRITICA, συγκριτικὰ, medicamenta non dicuntur Methodicis Relaxantia medicamenta, (uti perperam, & contra textum manifestum exposuit Castellus, & Blancardus) sed potius illis opposita, Compingentia, *Coagmentantia*, Conjungentia. Gal. l. 3. Anat. Adm. c. 2. De *syncriticis* integrum librum scripsisse Thessalum notavit idem l. 1. M. M. c. 2.

SYNCYRIA, συγκυρία, dicitur *casus*, quod forte accidit, contingens; quod & συγκύρημα appellatur. Hipp. l. de vet. med. XIIX. 10. Verbum συγκυρεῖν quoque significat *contingere*, evenire casu, idem quod τυγχάνειν, & legitur lib. 1. Epid. s. 2. t. 68.

SYNDESIS, σύνδεσις, significat *colligationem*, *coarctationem*, connexionem. Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 1. Foes. p. 597.

* SYNDESMOS, σύνδεσμος. Vide *Ligamentum*.

SYNDESMOSIS, συνδέσμωσις, Spigelio dicitur ea ossium connexio, quæ alias συνδύρωσις vocatur, l. 1. de H. C. F. c. 3.

SYNDIDONAE, συνδιδόναι, apud Hipp. est *remittere*, laxare, 3. de iis, q. in med. t. 31. Gal. in comm. ad hunc locum.

* SYNDROME, συνδρομὴ, Lat. *Concursus* dicitur: & ab Empiricorum secta introducta hæc vox ad exprimendam congeriem, vel *concursum* symptomatum. Hinc aliquoties Gal. descripsit, quod sit ἄθροισμα, *acervatio*, cumulus, *collectio symptomatum*: v. g. comm. 2. in 1. Prorrh. t. 52. c. 4. de R. V. I. A. t. 62. l. 2. M. M. c. 4. & alibi. Specialiter *syndrome plethorica*, dicitur *concursus symptomatum* morbos *a plethora* obortos consequentium, l. de plenit. c. 9. & de cur. rat. per S. M. cap. 9. Ita etiam dici posset *syndrome Cacochymica*, & in specie *syndrome Cholerica*, *Phlegmatica*, &c. Imo juxta Gorr. adhuc specialiores excogitari possent *syndromæ*; v. g. *syndrome pleuritica*, *epileptica*, &c. Quamvis vero ab Empiricis hic artis terminus dicatur inventus, non video tamen fonticam rationem, cur Gal. illam *syndromen* adeo impugnaverit; cum potius omnino necessarium sit, & Hipp. & ipsius Gal. præceptis conforme, ut signorum, & symptomatum consideremus *concursum*, nec uni saltem temere fidamus.

SYNDYASMOS, συνδυασμὸς, conjunctionem proprie duorum significat, *combinationem*. Sumitur vero specialiter pro *coitu maris*, *& fœminæ*, & conjunctione Venerea, apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XL. 13.

SYNECCHYMOO, συνεκχυμόω, significat *Coeffundo*, una, vel simul e vasis effundo, h. est naturam evacuantem una adjuvo. Gal. c. 2. in l. 6. Epid. t. 9. Jung. Foes. p. 597.

SYNECHES, συνεχὴς, *Continuus*. Vide *Continuitas*.

SYNECTICON, συνεκτικὸν, *Continens*: Epitheton caussæ proximæ, quæ alias & *Conjuncta*, & *Contentiva* dicitur, quæ semper cum morbo conjuncta manet. Vide *Continens Caussa*. Lang. l. 1. ep. 15.

SYNEDREVONTA, συνεδρεύοντα, Lat. *Assidentia*. Vide *Assidens*.

SYNEILEMMENOS, συνειλημμένος, *coarctatus* dicitur, qui adstricta est alvo. Lind. Ex. IV. §. 99.

SYNENDEICNYMENA, συνενδεικνύμενα. Vide *Coindicantia*.

SYNENOMENA, συνηνωμένα, vocantur *Unita*, simul conjuncta, idem quod τὰ συνόντα. Gal. in Ex. dict. Hipp. Foes. p. 599 Gorr.

SYNEREIDO, συνερείδω, significat *consero*, inter se collido. Usurpatur de dentibus *consertis*, Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXIX. 2. LXXXII. 4. & de maxillis, l. 5. Epid. XXIIX. 24. Adde Foes. p. 597.

SYNEREPHES, συνηρεφὲς, i. e. *obvolutum*, con-

contentum, a verbo συσκεφέω, inumbro, obtego. Gal. in Ex. dict. Hipp. Foes. p. 599.

SYNERGASMA, συνέργασμα, Cooperationem significat. In specie Libav. *Synergasmata Chymica* recenset, Tom. 2. Oper. p. 131. dividens *Synergastica* in ἐνεργητικὰ, quæ efficaci vi prædita sunt, & σκευαστικὰ, *præparatoria*. Alchym. Pharmac. c. 3.

SYNERXIS, συνέρξις, h. e. *Conclusio*, Copulatio, idem quod σύμπλεξις. Gal. in Ex. voc. Hipp. Foes. p. 597.

SYNESTECOS, συνεστηκὼς, ξυνεστηκὼς, *consistens*, constans, compactus. Usurpatur de excrementis alvi, *consistentiam* suam cohærentem habentibus, & coactis. Hipp. Prognost. sect. 2. t. 13. Coac. t. 601. alibi vero συνιστάμενα διαχωρήματα vocantur, & opponuntur ἐξυγραινομένοις, *liquidioribus*, Coac. t. 613. Adde Foes. d. l.

SYNETHES, συνήθης, *Consuetus*. Vide *Consuetudo*.

SYNISTAMENOS, συνιστάμενος, *Consistens*, idem quod συνεστηκὼς, Foes. p. 599.

SYNIZESIS, συνίζησις, i. e. *considentia*. Vide supra in Co.

* SYNNEUROSIS, συννεύρωσις, q. d. *Connervatio*, est species unitionis ossium, interveniente aliquo tendine, vel ligamento παχηλῶς nervo dicto. Galen. l. de ossib. in procem. Bartholin. libel. 4. Anat. c. 1. uti fit in osse coxendicis cum femore. Spigelius vero substituit duas alias, συνδέσμωσιν, & συντένωσιν.

SYNNEUSIS, σύννευσις, usurpatur hoc vocabulum a Galen. l. de trem. palpit. c. 6. tribuiturque calori nativo, quando æqualibus, & liberis transituum viis utitur, tempore, & mensura motus in se inclinans, deinde iterum se explicans. Unde & Latine *Inclinatio*, & oppositum ἐξάπλωσις, *explicatio* caloris vocatur. Videtur autem intelligi per hæc duo vocabula sanguinis veluti quies, in diastole cordis, & impulsus in systole.

SYNNOMA, σύννομα, proprie dicuntur *simul pascentia*, vel iisdem pascuis utentia. Gorr. quamvis alii per τὸ συνόντα, unita, explicent.

* SYNOCHOS, σύνοχος. Vide *Continens*.

SYNOCOCHE, συνοκωχὴ, Lat. *Commissura*, Connexio, & cohærentia dicitur; legiturque apud Hipp. l. de Venis X. 8. Junge Foes. p. 599.

* SYNODON, συνόδων, vel συνόδους. Vide *dentes*.

* SYNOPSIS, σύνοψις, *Compendium*. Galen. l. de nerv. diss. c. 17. Ita & librum scripsit titulo, Synopsis de pulsibus. Vide *Compendium*. Idem quod ὑποτύπωσις.

SYNOVIA, Paracelsicus terminus, sed diversimode ab eodem sumptus, interdum Physiologice, interdum Pathologice. In illo sensu dicitur *Synovia* nutrimentum partis suæ, (sive succus nutritius parti appropriandus) & conservatio virtutis retentivæ, & motivæ virtutis ex viribus virtutis digestivæ. Ita liquor nutritius in articulis, vel potius nervis ad articulos excurrentibus dicitur *synovia*, gluten articulorum album; alias *Hydarthros*, *Meliceria*, vide *Meliceria*. Ita quoque *Synovia* in renibus, in cerebro, in hepate, corde, &c. ex mente Paracelsi habetur. In sensu vero Pathologico *Synovia* dicitur morbus articularis, vel etiam aliorum membrorum morbi, ubi succus nutritius proprius corruptus in causa est. Vide Paragraph. l. 7. cap. 1. & tract. de podagra in princ. ut & alibi. Hildan. de Ichor. Melic. cap. 3. Helmont. (ut & Dorn. & Ruland.) vocat *synoviam*, describens, quod sit mucilago quædam pellucida, spermati similis, qualis vitulo mactato amputatis pedibus e tibiis exstillat, inter ligamentorum capsulas, ossiumque contactus effusus liquor, tr. Volupe viventium morbus, &c. n. 15. 20.

* SYNTASIS, σύντασις, *Contentio*, vel *Tentio*, aut *Tensio*, opposita est τῇ χαλάσει, *laxitati*, & contingit in cute, & articulis, vel resiccatis, aut induratis, in cute vero potissimum, cum musculi inter ipsam quovis modo augescunt, tum maxime ex carnis copia, & abundantia, ut & in utre pleno aqua, & Tympania; quod Galenus in pluribus Methodi libris testatur, Gorr. & Castell. Hinc & συντατικὰ medicamenta dicuntur *tendentia*, & *siccantia*, quæ opponuntur χαλαστικοῖς, *relaxantibus*. Galen. l. 4. M. M. c. 7.

* SYNTAXIS, σύνταξις, Lat. *Coordinatio* dicitur, id est mutua compositio, & connexio. Galen. lib. de ossib. in procem. Nam in specie de ossium naturali *coordinatione* usurpatur: vocatur & σύνθεσις, ὁμιλία. Gorr.

SYNTECMAEROMAE, συντεκμαίρομαι, Latine *Conjicio*, *Conjecturam facio*. Hipp. 1. aphor. 9. quamvis majorem emphasin adhuc in se hoc verbum contineat, quam prolixius exposuit Libavius in Scholiis ad h. ap. Vide Dieter. n. 803.

SYNTENOSIS, συντένωσις, est species *Syneuroseos*, a Spigelio excogitata, quando duo ossa *per tendinem* conjunguntur. Ita Ossa Sesamoidea digitorum ossibus nectuntur: Patella femori, & tibiæ: l. 1. de H. C. F. c. 3. Barthol. libell. 4. c. 1.

SYNTERETICE, συντηρητικὴ, i. e. *Conservatoria*, scil. *methodus* eadem, quæ ὑγιεινή. Blancard. in Lex.

* SYNTEXIS, σύντηξις, συντηκτικός. Vide *Colliquatio*.

SYNTHENA, Paracelso dicitur species epilepsiæ, vel caduci, aut apoplecticæ affectionis, cum

cum doloribus in stomacho, torminibus, estque fere lethale symptoma; quod si unum paroxysmum sustinuerint ægri, & post illum evigilantes noscant adstantes, magis in paralysin, quam in syncopem incidunt. Paragraph. l. 3. c. 1. §. 3.

* SYNTHESIS, σύνθεσις, idem quod σύμφυξις, *ossium compositionem*, & connexionem significat. Vide *Syntaxis*. Quamvis & alius morbus nec periculo, nec facie dissimilis Phthisi hoc nomine veniat, apud Plin. secund. l. 1. de Medicina, c. 62. qui tamen solus inter tam multos ita scripsit. *Synthesis* quoque dicitur medicamentum compositum a Q. Sereno c. 30. Vide Keuchen. not. p. 210.

SYNTHETOS, σύνθετος, *Compactus*, *Compositus*. In specie vero Hipp. usurpavit de excrementis durioribus, & *compactis*, Coac. t. 110.

† SYNTHISIS, Quinto Sereno, quod ex pluribus rebus componitur. Pagan. Gaudent. additam. criticis c. 45.

SYNTIMOREO, συντιμωρέω, *Coadjuvo*. Galen. c. 1. de R. V. I. A. t. 39. Vide *Timoreo*.

SYNTOMOS, σύντομος, *concisus*, succinctus, *velox*: & adverbium συντόμως, *brevi*, celeriter, quod legitur Hipp. 3. aph. 12. Vide Dieter. nu. 805. Nomen vero adject. occurrit Coac. t. 160. Jung. Foes. p. 600.

SYNTONIA, συντονία, *contentio*, robur, & firmitas dicitur. Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 67. Galen. in comm. ad h. l. Σύντονος quoque significat *vehementem* dolorem. Coac. t. 160. Jung. Foes. d. l.

SYNTROPHOS, σύντροφος. Vide *Connutritus*.

* SYNULOTICON, συνουλωτικὸν, idem quod ἐπουλωτικὸν, *cicatricem inducens*. Gal. l. 13. M. M. c. 5. Vide *Epuloticum*.

SYNYMENSIS, συνύμενσις, Spigelio vocatur species Ossium duorum conjunctionis, per aliquam *membranam*, qua ratione in recens natis ossa syncipitis cum osse frontis junguntur. l. 1. de H. C. F. c. 15. Barthol. libell. 4. c. 1.

SYPHAR, idem, quod *exuviæ*, λεβηρίς. Casp. Rejes C. El. q. 26. n. 1. Vide *exuviæ*.

SYPHILIS, dicitur Fracastorio *lues venerea*, vel *morbus Gallicus*: unde & libros tres metricos suos de morbo hoc inscripsit *Syphilidem*. Rationem hanc dedit C. Rejes, quod indicet nomen hoc quasi concordiæ, & amicitiæ Venereæ partum, q. 59. n. 1. quasi dic. σὺν, & φιλία. Meminit & hujus Waltherius in Sylv. Med. p. 1428. Idem vult quoque Fallop. tr. de morb. Gall. c. 2. Tom. I. p. 684. Hoc nomine quoque usus M. A. Severin. l. de noviss. abscess. c. 23. non inepte describens in genere, quod sit implessura prodiens ab inquinabulo impense putri, crassoque, & tota substantia expugnante temperamentum humanum ad partes spermaticas primum spectante, mox alias etiam acris fermenti facultate, ac auræ virulentæ instar pervadente.

* SYPHON, idem quod *fistula*, σύριγξ, *cannula*, pertinet ad instrumenta Chirurgica. Hildan. in Cist. milit. class. 19. *Syphon rectus*, dicitur αὐθύφητος, Gal. l. 5. M. M. c. 7.

SYRENÆ, *Syrenes*, sunt monstra marina ex Nymphis nata. Dorn. Rul. & Johnson. in Lex. Commentum Paracelsicum in Paragran. & alibi.

SYRIACON, συριακὸν, epitheton *Unguenti*, quod & *Commagenum*, vel *Comagenum* vocatur. Vide *Comagenum*. *Lapis* quoque *Judaicus* dicitur *Syriacus*. Chiocc. Mus. Calc. s. p. 2983. *Ulcus Syriacum*, quid sit, vide *Tonsillæ*.

SYRICON, συρικὸν, vel idem est quod *Sandyx*, i. e. *Cerussa usta*, si credimus Aetio l. 7. citante Gorræo, & Aegineta l. 7. c. 3. vel est mistum quid ex *Cerussa usta*, & *Sinopide*, juxta Plinium, æqualibus quidem portionibus, allegante eodem Gorræo. Vel est nomen *Collyrii* ἀδήκτου, & ἁπλοῦ, apud Aet. l. 7. Gorr.

SYRINGA, idem quod *syrinx*, σύριγξ, *fistula*.

* SYRINGOTOMUM, συριγγοτόμον, instrumentum dicitur recurvum, in acutum desinens, incisorium, cultellus ad fistulas incidendas comparatus. Gal. l. 6. M. M. c. 4. Figuræ *Syringotomorum* videantur apud Aquapend. Scult. aliosque Chirurgiæ Scriptores.

* SYRINX, σύριγξ. Vide *fistula*.

* SYRIUS, vocatur *Pulvis* purgans fortior, ex Scammonio præparatus; estque nihil aliud, quam hujus *Extractum*, sive *Resina*, & *Magisterium*, Schroder. l. 4. cl. 4. n. 468. Rolfink. Chym. l. 5. s. 2. c. 16. seqq.

SYRIZO, συρίζω, significat *sibilum edo*; qualem edit sputum viscidum, & crassum in gutture. Hipp. l. 2. de Morb. XLVI. 6. Legitur & ὑποσυρίζειν. Vide *Hyposyrizo*.

SYRMA, σύρμα, idem quod ἀπόσυρμα, *abrasum*, desquammatum. Vide *Aposyrma*. Leguntur vero σύρματα apud Hipp. l. 4. Epid. XIX. 24.

SYRMÆA, συρμαία, nomen est plantæ alicujus; sive *Raphanus* fuerit, ad vomitum concitandum idoneus, qui & *Radicula* dicitur; sive alia herba *Selino* similis. Deinde etiam ita dicitur edulium quoddam ex adipe, & melle, quod veluti præmium certaminis cujusdam exhibebatur Lacedæmone, quod ejusdem erat quoque nominis. Porro hoc nomine etiam vocabatur portio ex sale, & aqua purgationi idonea, Foes. pag. 601. Hinc dictus

Syrmaismos, συρμαϊσμὸς, mendose συρμεσμὸς, *purgatio per vomitum*, aut alvum minorativa, lenis, mitior. Hipp. 2. de art. t. 50. Gal. in com. Lang. l. 2. ep. 48. fin. C. Hofm. com. in Gal. LL. de U. P. n. 277.

Syrones, vide *Sirenes*. Vocantur & *Pedecelli*, Arab. *Assoabat*.

Syrrhoea, *syrrhum*, σύῤῥοια, σύῤῥυν, *Confluxile*, idem quod ξύῤῥοια, ξύῤῥυν. Vide *Confluxile*, *Confluxio*.

† Syrupus, ab Arabico Sirab, quod est potio. Joan. Genric. Hottingerus de usu linguæ Arab.

Syrupus. Vide *Sirupus*.

* Syssarcosis, συσσάρκωσις, dicitur *conjunctio* ossium, mediante carne, q. d. *Concarnatio*, ut in osse hyoide cum scapula. Ita caro gingivarum dura dentes ossibus maxillarum connectit, Gal. l. de ossib. procem. Barthol. libell. 4. c. 1, Gorr. Deinde & συσσάρκωσις dicitur ratio curandi vulnera, præsertim capitis, ad cranium pertingentia, ubi interstitium non potest suppleri contractione labiorum, sed opus est concretione carnis; vel *concarnatione*: de qua curandi ratione egit Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & J. Alex. in not. ad h. l. T. II. Op. p. 795. fin. & p. seq. Denique συσσάρκωσις Pathologice dicitur carnis intra vasa, & tunicas testium scroti p. n. generatio; unde *Hernia carnosa*, vel σαρκοκήλη oritur. Ægin. l. 6. c. 63.

Systasis, σύστασις. Vide *Consistentia*.

Systathmos, σύσταθμος, idem quod ἰσόσταθμος, *ejusdem ponderis*. Gal. in Exeg. voc. Hippocr. Foes. p. 602.

* Systema, σύστημα, idem quod σύστασις, *collectio*, *constitutio*, coitio. J. Alex. not. in Gal. l. 4. de L. A. c. 9. In specie sumitur etiam pro sedimentorum in urina *concretione*. Hipp. l. 7. Ep. XLI. 7.

* Systomaticos, συστηματικὸς epitheton *inæqualitatis* in pulsibus pluribus *collectivæ*, Gal. l. 1. de diff. pulf. c. 30. J. Alex. cit. loc. Hujus sunt tres species, διαλείπων, *intermittens*, παρεμπίπτων, *incidens*, & μύουρος, *myurus*. Castell. Gorr.

* Systole, συστολὴ, *constrictio*, *contractio*, proprie dicitur cordis motus, quo in angustum contrahitur, ut sanguis e ventriculis cordis in arterias, qua pulmonalem dextro, qua aortam sinistro cohærentem, exprimatur. In qua contractione apex cordis versus costas, & sterni regionem sinistri lateris attollitur. Qui vero & Arteriis *systolem* attribuunt, illi minus accurati sunt in vocum applicatione; siquidem proprie non contrahuntur; sed saltem submittunt: unde & a nonnullis *submissio* appellatur, quando tempore Diastoles cordis arteriæ a distensione remittunt, & paulum considunt. Enimvero nunquam inaniuntur, aut revera contrahuntur, quemadmodum Cor coarctatur. Igitur vera *systole* dicenda non erit; quemadmodum nec vera *Diastole* cordi attribui poterit, cum non vere distendatur, sed saltem a contractionis motu ad pristinam naturalem figuram, & magnitudinem recurrat. Vide *Diastole*. Adde Barthol. l. 2. An. c. 6. ut & alios Anatom.

Systrophe, συστροφὴ, Lat. *Convolutio* dicenda esset: verum vocab. Græcum apud Hipp. denotat *Tuberculum*, *Duritiem*, humorum concretiones, & tumores; 3. de artic. t. 9. 16. l. de humid. usu XI. 12. quamvis & generaliter usus sit de morborum collectionibus, de R. V. I. A. t. 21. Quemadmodum & verbum συστρέφεσθαι, de humorum collectione sumitur, 5. aph. 50. & alibi. Junge Foes. p. 602. Diet. n. 806. Jonston. in not. ad Coac. l. 280. etiam scripsit, quod συστροφὴ apud Hippocr. significet & humorum collectionem, & eorundem concretionem, tumoremque. συστροφὴ etiam *Globus* vertitur a Lind. Ex. V. §. 50.

Systremma, σύστρεμμα, idem quod συστροφή.

Syzevxis, σύζευξις, idem quod συζυγία, i. e. *Conjuratio*.

Syzygia, συζυγία. Vide *Conjugatio*.

T.

Tau. De hac litera notavit Gal. quod conjuncta tum litera R reddat difficiliorem sæpe pronuntiationem, si lingua non satis se se ampliet, & prioribus dentibus innitatur. Gal. c. 6. aph. 32. Paracelsus vero nescio quam peculiarem characteristicam, & magicam efficaciam tribuit lit. T. l. 2. Philos. Sagac. c. 4. Sed revera sunt nugæ.

Tabacum, *Tabacca*, proprie nomen est plantæ, quæ alias *Nicotiana*, *Pætum* vocatur, de qua consulantur Botanici, & Schroder. l. 4. cl. 1. n. 229. Communiter vero accipitur vocabulum pro fumo ex accensis illius herbæ foliis exiccatis, vel per se, vel cum aliis rebus permistis, per tubulos varios ore attracto, hodieque notissimo, & usitatissimo, quamvis etiam quam pluribus nocentissimo; quam noxam verissime non minus, quam severe inculcavit Lind. Ex. IX. §. 59. Inter mortis occasiones, & impedimenta retulit Helmont. ob hanc rationem, quod propter occultum virus late serpens, vires vitales prosternat, tr. Mortis occasiones: & in specie, quod ejus usus nimius Apoplexiæ initium afferat, ob sulphur anodynum inebriativum, & si in gradu nu-

numero, & quanto excesserit, apoplecticum, tr. de Lith. c. 9. n. 76. 86. Impotentiam quoque generandi promovere, legitur in Eph. N. C. A. 3. Obs. 41. Ex usu *fumi Tabaci* olfactum læsum fuisse, testatur Observ. apud Bonett. An. Pract. l. 1. s. 20. obs. 6. vomitum nimium lethalem obortum, l. 3. s. 8. obs. 63. &c. Sunt & nonnulli, qui masticatione illius herbæ contortæ, & exiccatæ adeo capiuntur, ut sine hac sese vivere non posse existiment. Habet vero insignem vim apophlegmatizantem. Tribuitur porro vocabulum *Tabaci pulveribus Sternutatoriis*, vel *Ptarmicis*, haud dubie ob hanc caussam, quod plerasque descriptiones & pulvis *Nicotianæ* ingrediatur, in quorum pulverum usu etiam excessu a multis hodieque peccatur.

TABAISIR, Arabice est *Spodium*. Ruland. & Johns.

TABARZET, epitheton *sacchari albissimi*, & depurati, quod sæpius lixivio calcis vivæ deferbuit. Helmont. tr. Pharmac. & Disp. Modern. n. 67. Legitur & in Arabic. vocab. antiqu. expositione operibus Avicennæ addita.

TABELLA, δέλτος. Vide *Tabula*.

TABERGETA, i. e. *albificans*. Rul.

TABANUS, μύωψ, οἶστρος. Vide *Oestrus*.

† TABELLETES, Valentinis Fomenta Diaphoretica fortiora linteo cooperta. Mercat. de Ind. Med. l. 1. c. 12.

TABERNA, οἴκημα, ἐργαστήριον, idem quod *Officina*, πωλητήριον. *Tabernam aromatariam* diu occlusam, & post apertam caussam fuisse gravissimæ pestilentiæ, testatur ex Fallopio C. Rejes C. El. 65. Q. n. 29.

* TABES, φθόη, φθίσις. Vide *Atrophia*, *Phthisis*. *Tabida febris*, μαρασμός. Vide *Marasmus*. Dicitur & *Tabitudo*. Augen. Tom. 3. p. 142.

* TABULA, *Tabella*, homonymon est apud Latinos. Vel enim notat aliquod instrumentum ligneum, aut lapideum, rotundum, aut quadratum, cui assidemus, & respondet *mensæ*; in qua significatione legitur apud Lang. l. 2. ep. 43. & Gr. dicitur τράπεζα, πίναξ. Vel aliud instrumentum latum, cui aliquid inscribitur, aut insculpitur, Gr. δέλτος, πίναξ. Ita veteres ægros remedia sua, quibus sani facti sunt, *tabulis* inscripsisse, testatur e Plinio, & Galeno C. Rejes C. El. q. 3. n. 9. Huc pertinet *Tabula Smaragdina Hermetis*, a Chymicis adeo summis laudibus decantata; quæ videri potest Th. Chym. Vol. 1. p. 362. unde & ipsi Libri *Tabulæ* quandoque appellantur: nec non *Tabula marmorea*, Ægyptiis literis, & characteribus consignata, quam exhibet Mus. Calceol. s. 3. p. 293. Vel denotat instrumentum ferreum, aut etiam cupreum, cui aliquid infunditur; v. g. Rotulæ, morsuli, Trochisci. Ita *Tabula ferrea*, est instrumentum scrobibus hæmisphæricis, seu acetabulis compunctum, ad excipiendum probationum effusiones. Rul. Tandem significat *tabula confectionem saccharatam*, plana forma paratam, quæ vulgo *Morsellus*, *Morsulus* dicitur; quamvis & *Rotulæ* hoc nomine comprehendantur. Vveker. A. G. l. 1. c. 42. Morell. l. 1. s. 3. c. 4. Vide *Morsulus*, *Rotula*, *&c.* Hujusmodi Confectiones siccæ, ut & *Trochisci*, recte dici possunt Electuaria solida; siquidem pulveres diversi excipiuntur ramosis, viscosisque corporibus. Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 24. p. 279. 186.

TABULATUM, etiam æquivocum est. Vel enim significat partem ædificii, quando ex asseribus, & lignis pars superior ab inferiori discernitur; estque idem quod *Contignatio*. Ad cujus similitudinem & *Tabulata* vocatur dispositio ramorum, per quos vitis usque ad summum ascendit: item *stratura* intercedens, vel *stratum superstratum* hoc nomine venit. Rhod. in Lex. Scrib. p. 449. Græc. ὑπερῷον, σανίδωμα. Vel idem est, quod *Confectio* in *Morsulis*, aut *Rotulis*. Vveker. d. l. Vide *Tabula*.

TABUM, est sanies tenuis e malo ulcere exiens. Blancard. in Lex.

TACAMAHACA, dicitur gummi resinosum exoticum, e nova Hispania huc deveniens; cujus vires, & usus describuntur a Schrod. l. 4. cl. 4. n. 407. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. De *Tacamahaca liquida* lege Eph. N. C. Ann. 3. obs. 296.

TACEROS, τακερός, i. e. liquefactus, *colliquatus*. Unde & *macilentum* a nimia *colliquatione* significat. In qua significatione legitur ap. Mosch. de morb. mul. c. 87.

TACHYGLOSSOTEROS, ταχυγλωσσότερος, Hipp. dicitur, qui *petulantiori linguæ incontinentia*, & volubilitate præditus est, uti in ebriis observatur, l. 4. Epid. XXV. 2.

TACHYS, ταχύς. Vide *Celer*.

TACHYTHANATOS, ταχυθάνατος, dicitur, qui *celeriter moritur*, vel potius qui pronus est ad repentinam mortem. Minime tamen cum brevitate vitæ confundenda hæc dispositio, sed saltem exprimit mortis speciem contrariam Lentæ. Hipp. 2. aphor. 44. Jung. Diet. n. 817.

TACITURNITAS, σιγή, idem quod *Silentium*. Vide *Sige*.

TACTILIS, ἁπτός, dicitur species qualitatum in sensus incurrentium; ut sunt calor, frigus, humiditas, siccitas, lævitas. Gal. lib. 1. de Elem. cap. 9.

TACTUS, ἁφή, ἅψις, substantivum est notissimum, vide *hapsis*. Jung. Malpigh. Ex. de *Tactus* organo. Barth. lib. 1. An. cap. 2. Adjectivum

Tactus sumitur pro *Tractatus*, *Contrectatus*. Ita Epiphora medicamento *tacta*, legitur apud Scrib. nu. 20. aqua calida *tactus*, nu. 130. *Tangere* enim corpus, est externis medicamentis perducere corpus, sive tractare, & fovere. Keuch. ad Sammon. p. 107. De *tactu salutari*, sive curatione per *tactum* vide *struma*. Curare morbos visu, aut *tactu*, divinum quid est. C. Rejes C. El. q. 24. n. 29.

TÆDA, æquivocum est: & habet 1. significationem Botanicam, qua notat *pinus speciem*, Gr. πεύκη. Vide Gal. l. 8. de S. Fac. Latine *Picea*. Deinde significationem Pharmaceuticam; & notat pastam quandam, vel ad suffitum, vel ad supponendum utero paratam, Gr. δᾶς. Vide *Dæs*.

TÆNIÆ, ταινίαι, dicuntur *Lumbrici lati*, alias κειρίαι, πλατεῖαι. Vide *Helminthes*, *Lumbrici*. Gorr. Lang l. 2. ep. 42. Aldrov. l. 6. de Insect. cap. 2. Keuchen. ad Sammon. p. 208. Refertur hoc nomen etiam ad diversos pisces a diversis auctoribus; & quidem vel ad marinum, qui *Soleæ* species habetur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 43. vel ab Aristotele ad pisciculum, qui describitur ab eod. l. 3. c. 30 *Tænia* alias proprie *vittam muliebrem* significat, aut *fasciam*. Hinc & *Tænia sulphurata* dicitur, qua vina conservantur in doliis, a Bonetto Anat. Pr. l. 1. s. 15. O. 6. in Schol.

TAGENITIS, ταγηνίτης, idem quod τηγανίτης, vocatur panis quidam, vel potius *placenta ex solo oleo cum farina triticea* mixta, & in sartagine superignem fumo expertem frixa, apud Gal. lib. 1. de Al. fac. cap. 3. Jung. J. Alex. in not. ad h. Gal. loc.

TAJACU, nomen *Apri Maxicani Moschiferi*; cujus Anatomiam tradidit Eduardus Tyson Medicus Londinensis, & ejus mentio fit in Actis Eruditorum Lipsiensibus A. C. 1685. quod excerpta sit ex Philos. Transactionibus Anglicis mensis Novembr. A. 1683. n. 183.

TAL, i. e. *lutum pavorum*, vel Alkali. Rul. & Johns. in Lex.

TALÆPORIA, ταλαιπωρία, Hippocrati vocatur *labor immoderatus cum defatigatione*: unde opponitur huic ἀνάπαυσις, *quies*, l. de nat. hum. s. 2. t. 1. Gal. in comm. ad h. l. l. 2. Prorrhet IX. aliquoties, ubi & verbum ταλαιπωρέω, *laboro*, occurrit, l. de int. aff. XXVII. 2. XXXIV. 13. XXXVI. 11. XXXVII. 12. sect. 3. de art. t. 104. Alias ταλαιπωρία *miseriam*, *egestatem* quoque significat, 4. de R. V. I. A. t. 111. Junge Foes. Oec. p. 610.

TALCUM, *Talk*, est materia pellucida, splendens, & clara, unionum similitudine, & tenuissimis foliis compacta, & scissilis: cujus sunt quatuor species, alba, flava, nigra, rubra. Dorn. Rul. & John. Alii inter lapides referunt, & quidem speculari lapidi similem dicunt. Scrod. lib. 3. cap. 8. n. 20. Fr. Hofm. in Clav. ad hunc loc. qui & vires, usumque descripserunt. In Mus. Cal. s. 4. pag. 458. seq. Mascul. genere legitur *Talcus* fossilis. E recentioribus ita describi potest: *Talcum rubrum* est fluor mercurialis metallicus, rubedinem a Sulphure Auri participans. Hinc etiam nonnulli Chymici per aquam Regiam rubedinem extrahentes, & solutionem denuo præcipitantes pulverem conficiunt, quem pro Croco Solis commendare non dubitant. Vide Dan. Ludov. Diss. I. Pharm. p. 520. seq. *Talcum album*, est corpus ex mineralibus fixissimis, & igni resistentibus, nec menstruis quibuscunque domandum, nisi quod Borace addito per Ignis gradum fortissimum in crucibulo fusile reddatur. Præparationes *olei Talci* pleræque sunt commentitiæ, nec adeo necessariæ. Ludov. d. l. 791. Jungi poterunt Notæ, quibus earum copia est ad dictum Auctorem D. Etmulleri hactenus nondum editæ: ut & Junken. Chym. Exp. Cur. Part. 1. sect. 4. cap. 9. p. 330. seq. Meminit & aliquoties in scriptis suis Paracelf. Aliquando & abusive transtulit ad aquam, & Microcosmum, fingens *Talk aquæ*, & *Microcosmi*, Paramir. lib. 2. c. 2. *Talcum* quoque refertur inter nomina *Lapidis Philosophici*, quæ recensentur Theatr. Ch. Vol. IV. p. 727.

TALC, id est *vinum coctum*. Rul. & Johns.

TALEA, *Taleola*, σχίζα, σκυτάλη, proprie dicitur *præsegmen lignorum*, particula ligni tabellata. Ita *talea fraxinea*, apud Seren. c. 12. Junge Keuchen. in not. ad h. l. p. 130. Legatur & Rhod. ad Scrib. n. 122. Transfertur tamen etiam ad alias res scissiles, v. g. Cornu Cervi in *taleolas* dissectum.

TALENTUM, τάλαντον, nomen ponderis majoris, pendentis sexaginta minas. Quia vero *Minæ* pondus variat in diversis locis, (vide *Mina*) Alex. not. ad Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 15. igitur & *Talenti* pondus variare necesse est. *Talentum Atticum* pendere libras Romanas 62. & uncias sex, vel Marcas Colonienses 87. lotones 8. momenta 4. docet Lind. Ex. V. §. 81.

TALISMANICA, species *Magiæ Diabolicæ*, quæ alias *Gamaheu* vocatur. Vide *Gamahei*. Refertur & ab Helmont. inter Paganorum remedia, quæ pro peste abigenda adhibuerunt. Tumul. Pestis, §. Zenexton.

TALLÆ, vocantur *folliculi* ceparum, allii Keuch. ad Samm. p. 133.

* TALPA, σπάλαξ, ἀσπάλαξ, homonymon est. Proprie dicitur mus terrenus, sub terra fodiens, & quasi serpens, acutissimi auditus, cruribus brevissimis; cujus pleniorem descriptionem, cum usu in Medicina, vide in Aldr. l. 2 de

de quadrup. dig. vivip. c. 36. Schr. l. 5. cl. 1. n. 35. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Ephem. Nat. Cur. A. II. Obſ. 57. Metaphorice *Talpa* dicitur tumor cutis capitis proprius, interdum albam materiam continens, & ſerpendo cuniculos, inſtar *Talpæ*, ſub cute efficiens. Dicitur & *Teſtudo*. Aldrov. d. l. Caſtell. De hoc affectu legatur ex noviſſimis Bonett. Medic. Sept. l. 1. ſ. 1. c. 6. pag. 13. ſeqq.

* Talus, ἀςράγαλος. Vide *Aſtragalus*.

Tamison, τάμισον, idem quod πυτία, *coagulum*. Vide ſupra in CO. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXX. 8.

Tange, ταγγή, apud Hipp. *tumorem* putreſcentem ſignificat, l. 2. Epid. ſ. I. 49. Alias ταγγή, & ταγγὸς, etiam *rancorem* notat. Unde ἔλαιον ταγγὸν, *oleum rancidum* vocatur. Foeſ. d. l. Gorr.

Tangibilis, ἁπτὸς, idem quod *Tactilis*. Gal. l. 2. de L. A. c. 8.

Tantalus, vocatur ænigmatice in negotio Lapidis Philoſophici *Mercurius*, ſive *Argentum vivum*. Th. Ch. Vol. IV. p. 721. 725.

Tapeinosis, ταπείνωσις, *Humilitas*. Vide *Humilis*.

Taphiusius, vocatur quarta ſpecies lapidis Ætitis, a loco natali *Taphiuſa*, juxta Leucadem, apud Plin. lib. 35. H. N. c. 21. quem lapidem nobis incognitum dixit Schroder. l. 3. cap. 8.

Taphneus, dicitur Paracelſo ſpecies terræ, ex qua illa producuntur, quæ non mutant ſuam naturam, reverberando, calcinando; de grad. & comp. c. 1. Vel *Taphneus* eſt medicina mundata. Scholiis ad l. 7. de grad. & comp. c. 9.

† Tapsua infectorum, rubia romanis. Ægin. l. 3. c. 7.

Tarache, ταραχή. Vide *Taraxis*.

Tarachodes, ταραχώδης, Lat. *Turbulentus*. Dicitur ab Hipp. de iis, qui ſine ratione perturbantur; quod eſt delirantis, & male affectæ mentis indicium, l. 1. Prorrh. c. 1. t. 4. Vide Gal. in comm. ad h. l. Hinc & νοσήματα ταραχώδεα, morbi *turbulenti*, d. l. t. 32. & in ſpecie febres ταραχώδεες, *turbulentæ*, Coac. t. 550. ſomni ταραχώδεες, d. l. t. 151. & γνῶμαι, ſententiæ mentis, t. 308. Junge Foeſ. p. 611.

Tarantismus, vocatur morbus ille ſaltatorius, qui a morſu, & veneno *Tarantulæ* inducitur. Med. Sept. l. 1. ſ. 16. c. 1. p. 150.

Tarantula, nomen eſt phalangii, vel *Aranei* exotici, in Apulia, & Perſia frequentioris, cujus morſus peculiaria ſymptomata convulſivorum motuum non ſolum excitat, veluti ſaltantium, verum etiam curationem peculiarem per Muſicum inſtrumentalem concentum poſtulat. Hujus deſcriptio accurata, & depicta reperitur in Itinerario Ad. Olearii. Morbi vero convulſivi a *Tarantulæ* morſu excitati ideam, & curam deſcripſit Vvillis Pathol. cerebri c. 7.

* Taraxis, τάραξις, in genere idem quod ταραχή, *Perturbatio*. Et hoc poſterius vocabulum legitur de alvi fluxu. Hipp. 1. aph. 2. a verbo ταράσσω, turbo, *perturbo*, commoveo, agito. Diet. n. 815. In ſpecie vero τάραξις vocatur oculi vitium, cum oculus ex compreſſione, vel attritu, aut mora in fumo, aut alia re offendente conturbatus conſpicitur, Galen. Iſag. c. 18. Ægin. l. 3. c. 22. eſtque inflammationis, vel ophthalmiæ initium, cap. 5. in l. 6. Epid. t. 3. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 19.

Tarbason, vox ficta a Scheunemanno, notans *Stibium*, vel *Antimonium*, pro *Larbaſon*, quem propterea ſalſe perſtrinxit Libav. in defenſ. contra illum, p. 28. ſeqq.

Tarda, eſt nomen Avis, quæ & *Otis* dicitur. Vide *Otis*.

* Tarditas, *Tardus*, βραδύτης, βραδὺς, quid ſignificet, notum eſt. Dicitur de pulſu, lib. 1. de diff. pulſ. c. 7. *Tarditatem* in curatione ſæpe noxiam eſſe, patet ex Hippocr. 1. aph. 3. Vide Diet. n. 161.

Tarfati, *Tarfe*, Barbar. idem quod *Ecchymoma*, ſive *Sugillatio* in oculo. Foreſt. lib. 11. Obſ. 4. Schol. l. 6. Chir. Obſ. 45. Schol.

Targar, ideſt eſt *Oleum Juniperinum*. Rul. & Johnſ.

Tarichos, τάριχος. Vide *Salſameneum*. Inde προταριχεύειν. Vide *Protaricheuo*.

Tarith, i. e. *Mercurius*, *Ruſcias* idem. Rul. & Johnſ.

Tarsus, ταρσὸς, diverſis pollet ſignificationibus: inter quas receptiſſima eſt, quando *Tarſus* vocatur pars pedis anterior poſt calcem, plana, ac lata, quæ inter talos eſt, & plantam, & carpo manus reſpondet; qui ut Celſo prima palma dicitur, ita & *Tarſus* prima planta. l. 8. c. 1. Galen. l. 3. de U. P. c. 8. lib. de Oſſib. cap. 24. e quatuor oſſiculis conſtare ſcribit: ſed Barthol. ſeptem attribuit, libell. 4. cap. 21. Deinde ταρσοὶ dicuntur *extremitates palpebrarum oculi*, e quibus pili emicant; quamvis alii ipſos *pilos* ταρσοὺς vocari potius exiſtiment, cum Ruffo, Gorr. Caſtell. Lind. Med. Phyſ. l. 2. c. 10. §. 87. Ταρσὸς quoque dicitur omne id, quod *dilatatum* eſt; unde verbum τεταρσοντα, *dilatata*. Galen. in Exeg. voc. Hippocr. Erot. Onom. pag. 111. c. d. Hinc ταρσὸς, *expanſio alarum*, & pennarum productio proprie dicitur: nec non *remorum planities*: item vaſa, in quibus caſei exponuntur, ut eſt apud Svidam in ταρσός.

Tartarhan, Scheunemanno notat *Tartari spiritum:* sed inepte, & barbare, judicio Libav. in Defens. Tom. III. p. 19.

Tartarus, *Tartarum*, τάρταρος, in Medicina non notat *Infernum*, sed est usitatissimum hodieque, & varias significationes admittens vocabulum. Proprie *Tartarus* dicitur terrea portio vini, coagulata in duritiem lapideam ad peripheriam doliorum. Unde & Paracelsus, & alii *calculum vini*, vel lapidem lateribus vasorum vinaceorum adhærentem vocarunt: quod quidem Fr. Hofm. in Clav. ad Schr. improbat, ob hanc rationem, quod nullus lapis in aqua liquescat: hæc tamen de *Tartaro* scimus. Enimvero hæc subtilitas in Medicina non observatur; uti patet de *Lapide Corrosivo medicamentoso*, & aliis, qui omnino etiam liquefiunt. De *tartari vini* historia, viribus, & usu, cum medicamentis inde paratis, legantur passim Rei Medicæ Scriptores, præsertim Schr. l. 4. cl. 2. n. 408. Fr. Hofm. ad h. l. Helmont. *tartari*, & *tartari vini* historia. Angel. Sala in *Tartarologia*. Rolfink. Chym. l. 5. s. 1. art. 1. c. 6. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 10. Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. s. 3. c. 10. p. m. 215. seqq. aliique. Egregiam quoque descriptionem medicamentorum e tartaro paratorum a D. Federico Zobelio Archiatro Duc. Holsat. collectam edidit D. D. Vvedelius. Linden. *Tartari* hujus beneficio tribuit vim purgantem vino, ex Hipp. l. 2. de diæt. Ex. V. §. 78. Ad similitudinem *tartari* e *vino* vocabulum hoc tribuitur etiam aliis salibus e vegetabilibus extractis Chymiæ opera, quæ salia *tartaros essentiales* vocat Rolfink. d. loc. Ita & *tartarum Philosophicum* ex aqua pluviali a Glossæo paratum huc pertinet apud Schroder. l. 3. c. 3. Præter hanc Pharmaceuticam, & Chymicam significationem transtulerunt vocabulum *tartari* ad Pathologiam; alii nimis extendentes ad omnem pene causam, & materiam morbificam internam, sicuti Paracelsus, qui integros libros de *tartaro*, & de *tartareis morbis* conscripsit, accipiens pro omni alimentorum excremento, & vitiosa materia; quam latam acceptionem reprobavit Helmont. tract. integro. Inventio *tartari* in morbis temeraria, quamvis si cum aliis suis scriptis conferatur, non semper sibi constet. Nos salvo aliorum judicio arbitramur, omni *tartari* significationem Pathologicam congruam esse, ob egregiam comparationem vini cum sanguine, ita ut & in sanguine feculentæ terreæ, & coagulativæ portiones aliquando colligantur, & peccent, quæ variorum morborum Intemperiei materialis, qua Organicorum generationi favent.

Tasis, τάσις. Vide *Tensio*.

* Tassus, id est *Lumbricus*. Dorn. Ruland. Johns.

Taurocolla, ταυροκόλλα, vocatur *gluten* optimum, quod ex auribus taurorum, & genitalibus paratur. Verum accipitur etiam generaliter pro *glutine*. Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 12. Ægin. l. 7. c. 3. lit. T. Vide *Colla*.

* Taurus, ταῦρος, homonymon est. Vel enim notat *Bovem masculum*. Vide *Bos*. Vel *Taurus* dicitur inferior penis pars, ejusque sutura, in longitudinem vergens, usque ad sedem porrecta. Gal. Introd. c. 10. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 7. §. 63. Keuch. vocavit *Suturam testium*, not. ad Sammon. p. 236.

Taxatio, *Taxa*, vocatur valor medicamentorum qua simplicium, qua compositorum; sive pretium pecuniæ numerandum pro medicamentis; & legitur passim apud Vveker. in Ant. Gen. nec non in Dispensatoriis Norimbergensi, & Augustano. In hoc pretio constituendo, & exigendo Pharmacopœi interdum conscientiæ non adeo exactam habent rationem, teste experientia. De qua re videatur D. Ludov. Diss. II. Pharmac.

Taxis, τάξις. Vide *Ordo*.

Taxus, Gr. dicitur carere proprio nomine, quamvis Schroder. μύλις posuerit. Verum non video, quid obstet, quominus & τάξος vocari possit, ad imitationem aliorum e Latino ad Græcum translatorum. Animal dicitur quadrupes, digitatum, vel bisulcum, pedibus varians, dum aliud canum pedes imitatur, & *Taxus caninus*; aliud porcorum, & *Porcinus* dicitur. Utriusque historiam, cum usu in Medicina, prolixe vide apud Aldrovand. lib. 2. de dig. quadr. vivip. cap. 11. Jung. Schroder. lib. 8. clav. 1. num. 36. De articulatione peculiari maxillæ in *Taxo* accurata mentio fit in Ephem. Natur. Cur. Ann. II. Observ. 12. *Taxus* quoque nomen est arboris, de qua videantur Botanici.

Techellica *Philosophia*, Parac. dicitur ab authore *Techello* Judæo, quem monumenta singularia Magica scripsisse laudavit de Pestilit. tract. 1. in princ. & l. princip. seu de mysteriis verm. c. 5. & 6. Verum omnino salutare nobis est, quod talia scripta interierint.

Techne, τέχνη. Vide *Ars*.

Tecmarsis, τέκμαρσις, in genere dicitur *cognitio conjecturalis* per signa syllogistica. Gal. 1. de R. V. I. A. t. 3. In Medicina igitur τέκμαρσις vocatur conjecturalis cognitio, quæ sub se comprehendit totam fere artem Medicam, cognitionem, dignotionem, prænotionem, & curationem; siquidem omnes hæ partes conjectura artificiali nituntur, præsertim quoad respectum ad particularia, imo singularia subjecta.

cta. Nam præcepta, & theoremata Artis universalia pleraque possunt esse demonstrativa. Lege Foes. Oec. p. 613. Vide *Conjectura*.

TECMERION, τεκμήριον, vocatur *signum determinatum* syllogisticum, certis conjecturis nitens. Vide Foes. d. l. & Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. s. 1. c. 3.

TECNOPOEJA, τεκνοποιΐα, idem quod τεκνογονΐα, *Generatio sobolis*. Rolfink. de part. gen. P. I. c. 1.

TECOLITHOS, τηκόλιθος. Vide *Judaicus*.

TECOMÆ, τήκομαι. Vide *Colliquatio*.

TEGANISTOS, τηγανιστὸς, *in sartagine frixus*. Vide *Frixus*. Lind. Ex. V. §. 99. Τηγανίτης, *panis frixus*. Vide ibid.

TEGULA, κέραμος, vocatur vas aliquod ad tegendum destinatum. Ruland. ita descripsit. *Tegula* est vas terreum, ventilabris, & ostio pervium, oblongum, ad *tegendum* catillos, ne operæ polluantur favillis, utque calor eo temperatius materiam elaborare possit, formatum. Quidam hanc tegulam cum fundo connectunt; alii fundum ab illo segregatum faciunt, id quod in cujuslibet positum arbitrio. Iisdem verbis more suo & Johns. descripsit.

TEGUMENTUM, σκέπασμα. Vide *Scepe*.

TEINESMOS, τείνεσμός. Latine communiter *Tenesmus*. C. Hofmann. in Institut. lib. 3. c. 150. urget, πινασμὸν, *Tinasmum*, esse scribendum; quemadmodum & in Apol. pro Galen. lib. 3. cap. 244. lit. A. ubi addidit rationem, quam si suo tempore vidisset Dieterich. fortassis non improbasset novationem Hofmanni, Jatr. n. 818. Describi vero potest, missis aliorum descriptionibus, quod sit assiduum fere per alvum excernendi desiderium urgens cum dolore, præcipue in extremo ano cum excretione pauca, mucosa, cruenta, aut purulenta, proveniens a reliquiis portionum acrium vitiosarum, intra intestinum rectum, & ad sphincterem hærentibus, & exulcerantibus. Comitatur plerunque dysenteriam. Meminit Hipp. 7. aph. 7. Gal. in comm. ad h. l. Alias legi quoque possunt Foes. p. 613. Forest. l. 22. Obs. 40. seq. cum Schol. River. l. 10. c. 7. Sylv. l. 1. prax. c. 13. §. 9. 27. 58.

* TELA, ὕφη, ὕφος, quid significet, ex aliis Dictionariis notum est. *Tela aranei* quem habeat usum Medicum, vide supra in *Aranea*. Quomodo *telis araneorum* comparari possint Astrologi, ostendit ex Ambrosio Helm. tr. Astra non necess. sed inclin. n. 46.

TELAMONES, τελαμῶνες, dicuntur *lintea concerpta*, quæ vulneribus accommodantur, vel fasciolæ potius, quibus oblæsa membra deligari solent. Gorr.

TELCHINÆ, idem quod Lamiæ, *Sagæ*, *Striges*, Strigones, i. e. homines qui cum Diabolo ad artem aliquam, vel potius ad præstigias exercendas pactum iniverunt. C. Rejes C. Elys. q. 97. §. 9.

TELEO, τελέω, significat *perficio*, *consumo*. Usurpatur crebro ab Hippocr. de *consumtione* ciborum, l. de Affect. XXVII. 7. ubi tamen Lind. reddidit per *expetere*, XLI. 9. XXII. 4. Vide Foes. p. 614.

TELEIOS, τέλειος. Vide *Perfectus*.

* TELEPHIUM, τελέφιον, idem quod *Chironium*: Epitheton ulceris maligni, & difficulter curabilis, a *Telepho*, qui vulneratus ab Achille, unde tale ulcus malignum consecutus. Dicitur & Ἀχίλλειον, teste Keuch. ad Sam. pag. 259. Vide *Chironium*.

TELEVTAO, τελευτάω, non significat apud Hippocr. lib. 7. Epidem. 30. 5. *Exitum nancisci*, aut finire, uti Foes. exposuit dict. l. sed, uti Linden. reddidit, ἐτελεύτησεν, hoc est *mortuus est*.

TELLINÆ, τελλῖναι, dicuntur *Conchæ minores* marinæ, & fluviatiles; quarum descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, vide ap. Aldr. l. 3. de Testac. c. 72. Meminit & Gal. l. 2. S. F. §. *Tellinæ*.

TELLURICA PHILOSOPHICA, Parac. quæ sit, non constat ex ipsius scriptis. Meminit vero tr. 1. de Pestilit. in princ. & l. 2. de Podagricis, §. Necromantia.

* TELMA, τέλμα, dicitur vel ea pars pedis, qua terram contingimus, aut calcamus, vel solidum densum, & durum, ac pilis etiam nudum pedis vestigium. Gal. l. de musc. dissect. c. 33. Alias in Lex. aliis *locum cænosum* significare legitur. Vide Foes. d. l.

TELMATODES, τελματώδης, dicitur de *locis uliginosis*, *cænosis*, apud Hipp. de glandul. II. 10. Vide iterum Foes. d. l.

TELON, dicitur *ignis*, tanquam *telum*. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

TELOS, τέλος, *finis*, *perfectio*, terminus.

TELUM, βέλος, idem quod *Jaculum*. Vide *Sagitta*. *Telum* quoque vocari *Pleuritidem*, patet ex Sereni Medicina metrica, cap. 3. ad quem locum vide not. Keuch. q. 171. 172.

TEMACHOS, τέμαχος, *frustum sectione ablatum*, aut *tomaculum* significat, sed præcipue de *piscium frustis* resectis usurpatur. Hipp. l. de affect. XXXIX. 11. l. de int. affect. XIII. 55. LII. 26. Τεμάχιον Dimin. *frustulum piscis* vocatur. Foes. d. l. Jul. Alexandr. hallucinatus videtur, quando τεμάχη, *salsamenta* significare opinatus est, not. in Galen. de puer. epilept. cap. 4. & lib. 15. Sal. c. 9.

TEMERITAS, idem quod *Audacia*, *Incogitantia*,

τία, προπέτεια, τόλμη, quæ Medico est vitanda in verbis, & factis. De verbis vide locum Gal. l. 2. de mot. musc. c. 5. & supra in *Propetes*. In factis præceptum legitur apud Hipp. l. de Arte XX. 2. & l. 6. Epid. s. 2. t. 25. In specie *temeritas* est in morbis permittere, quod non potest conferre. P. M. de Caldeira Tom. I. Oper. c. 414. fin.

* Temperamentum, *Temperatura*, *Temperies*, κρᾶσις. Vide *Crasis*.

Temperatus, σύμμετρος. Vide *Symmetria*. *Temperamentum* est omne, quod propriam naturam domat, frænatque aliam admittendo; ut est vinum adustum, vel aqua ardens. Dorn. Rul. Johns.

Temperantia, σωφροσύνη, quid sit, ex Ethicis constare debet. Vocatur Noverca Medicorum, quia præcavet a morborum insultibus. Lang. commendavit, quod sit dux omnium virtutum, & omnium virtutis bonorum dispensatrix, l. 1. ep. 55.

Temperies, κρᾶσις. Vide *Crasis*, *Temperamentum*.

Tempestas, ὥρα, χρόνος, κατάστασις. Vide *Catastasis*, *Hora*, *Chronos*. *Tempestas* etiam idem valet, quod ventus, ac cœli ratio, ap. Cels. lib. 2. cap. 2. notante Pantino in not. ad h. l. p. 115.

Tempestivus, εὔκαιρος, idem quod *Opportunus*. Vide *Cæros*.

Templum, ναὸν, σηκὸς, quid sit, pueris etiam notum est. Olim in *Templis* gentilium curationes Empiricas fuisse suspensas, unde Hipp. primus collegisse dicitur, legimus passim in Medicorum monumentis. Metaphorice quoque vocatur species quædam fasciæ, vel deligationis *Templum Sostrati*, alias *Templum parvum Apollonii Tirii*. Gal. de fasc. n. 97. 98.

Tempora, κρόταφοι. Vide *Crotaphi*. Hinc *temporales musculi*, κροταφῖται. Vide *Crotaphitæ*, & *temporales suturæ*. Vide *Lepidoeides*.

Temporarius, ὡραῖος, idem quod *Maturus*, *Bonus*. Vide *Horæus*.

* Tempus, χρόνος, καιρὸς, & hujus vocabuli significatio jam aliunde innotuit, aut innotescere debuit, præsertim e Physicis. Quæ vero in specie *tempora morborum* dicantur, vide ap. Gal. l. de morb. tempor. in Inst. passim. Suntque potissimum quatuor, *Principium*, *Augmentum*, *Status*, & *Declinatio*. De quibus singulis suo loco. *Tempus* quoque observandum in collectione medicamentorum simplicium, rectissime urget Vveker. & alii. Ita & in assumendis, & retinendis remediis certo *tempore* opus esse per experientiam constat. Quod vero ad superstitiosam *temporum* observationem attinet, v. g. mediæ noctis, aut ipsius momenti, quo Sol, vel punctum æquinoctii, vel solstitii alicujus ingreditur, vana sunt talia, & nullius pretii.

Temulentia, idem quod *Ebrietas*, μέθη. Vide *Ebrietas*. *Temulentus*, etiam vocatur οἰνωθεὶς. Gal. l. 2. de temp. c. 2.

Tenacitas, γλισχρότης. *Tenax*, γλισχρὸς, idem quod *Lentus*. Vide *Glischros*. *Tenacitas glutinis*, est resina mineralis, uti Resina abietis, Terebinthina laricis. Dorn. Rul. Joh. in Lex.

Tenacula, vocatur instrumentum Chirurgicum, instar forcipis, quo aliquid tenetur: cujus varias delineationes vide apud Chir. Script. in specie apud Hild. Cent. I. O. 4. & l. de Lithot. Vesic. cap. 16. 22. 26. & duas quoque diversas, aliam cum, aliam sine Terebello delineavit Scult. Arm. Chir. P. I. Tab. XVI. fig. 1. & 3. quamvis in Textu *Tenaculas* non appellavit, sed saltem in Indice.

Tencha. Vide *Tinca*. Schrod.

Tencta, τεγκτὰ, vocantur ea, quæ humore perfusa eundem per meatus, vel poros admittunt, humidiora indeque fiunt, & molliora, ut lana, terra. His opponuntur ἄτεγκτα, quæ non admittunt intra se humorem: ut æs, sal, nitrum. Gorr. a verbo τέγγειν, *madefacere*, humectare. Vide *Tenxis*.

Tendentia, τένοντα, dicuntur remedia, quæ cutim expandunt, & *distendunt*: & opponuntur χαλαστικοῖς, *relaxantibus*. Gal. lib. 5. de S. F. c. 11.

* Tendo, τένων, vocatur ἀπονεύρωσις, sive *extremitas musculorum* nervosa, vel potius fibrosa, & ligamentosa, ita dicta, quod ejus actio præcipue in tensione, vel contractione consistat. Gal. 2. de art. t. 5. Barth. l. 1. An. c. 5.

Tenebræ, σκότος. Vide *Scotos*.

Teneo, ἴσχω, κατέχω, quid communiter significet, notum est. Est vero in Medicina verbum emphaticum, præsertim in Pathologicis; quam emphasin notavit Lind. Ex. XIII. §. 21. 23. 29. ubi morbus *tenere* dicitur hominem, quando tanta ejus est vehementia, ut non sinat hominem interesse rebus suis, sed lecto affigat, aut quando non facile absistit affligere, sed moras nectit. Et *teneri* dicuntur ægri a morbo, qui cum vehementia ægrotant, & longiori mora. Unde & ap. Scrib. *tenere* pro *hærere*, durare sumitur. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

Teneritudo, *Tener*, ἁπαλότης, ἁπαλὸς, i. e. *mollities* recens. *Tenerum ceratum*, i. e. liquidius, molle. Scrib. n. 173. *Tenera folia*, id est mollia, n. 137.

* Tenesmus, τεινεσμὸς. Vide *Teinesmus*.

Tenon, τένων. Vide *Tendo*, *Tendentia*.

Tenontotroti, τενοντότρωτοι, dicuntur, qui in tendinibus sunt vulnerati. Gal. l. 3. de C. M. P. C. c. 2.

* Tenor,

* Tenor, τόνος, *Tonus*, æquivocum est, Anatomicam, Physiologicam, & Pathologicam habens significationem. Apud Hippocr. plurimis in locis accipi pro nervis, sive a cerebro, sive a spinali medulla proveniant, ostendit Foes. p. 619. Sufficiat unum adduxisse, 1. de art. t. 47. seqq. Hunc secutus Gal. non modo in comm. ad text. dict. Hipp. sed & l. 1. de musc. motu c. 1. Deinde *tenor membrorum* quoque dicitur recta constitutio, ordo particularum in iis, & series. Vide Keuch. ad Sam. p. 81. Pathologice vero τόνος *contentionem* significat, h. e. vim intendendi, & contrahendi per genus nervosum. Coac. t. 643. seqq.

* Tensio, τάσις, διάτασις, idem quod *Distensio*. Vide *Diatasis*, *Ectasis*. Ita & τονώδης διάθεσις, *tensiva dispositio*, quæ est signum plethoræ; Gal. l. de multit. c. 10. Τάσις vocatur, l. 4. de L. A. c. 3.

* Tensivus, τονώδης, Epitheton doloris, qui provenit a flatibus, vel spiritibus. Gal. l. 3. de L. A. c. 9.

Tenta, μοτὸς, λήμνισκος, idem quod *Licinium*, *Penicillus*, *Turunda*. Vide *Licinia*. Apud Parac. vocatur *tenta Magistralis*, Paragr. l. 3. c. 4. §. 1. Not. in fragment. ad h. l. vocatur *tentum Magistrale*.

Tenthreniodes, τενθρηνιώδης, *cavernosus*, *antrosus*. Usurpatur de pulmone ab Hippocr. lib. de resect. I. 10. a τενθρήνη, & τενθρηδὼν, quod significat insectum aculeatum vespæ simile. Foes. pag. 613. Alii legunt cum Cornar. τενθρηνιώδης.

* Tentigo, πριαπισμός. Vide *Priapismus*.

Tentio, τάσις, idem quod *tensio*. Sumitur & in specie pro *tenesmo*. Gal. l. 7. aph. 27. ex interpretatione Leoniceni.

Tenuans, *Tenuatio*, idem quod *Attenuans*, *Attenuatio*, λεπτύνων, λεπτυσμός. Vide *Attenuans*.

* Tenuis, λεπτός. Vide *Leptos*.

Tenxis, τέγξις, i. e. *humectatio*, madefactio; cui opponitur ξηρότης, *siccitas*. Legitur apud Hipp. l. 6. Epid. s. VIII. 36. vel t. 25. a verbo τέγγειν, *humectare*, quod occurrit l. de ulc. in princ. l. de c. vuln. XX. 5. &c. Jung. Foes. p. 612. seqq.

Tephra, τέφρα. Vide *Cinis*.

Tephricon, τεφρικόν, idem quod σποδιακόν. Vide *Spodiacon*.

Tephrion, τέφριον, *Collyrii* nomen, haud dubie a colore cinereo, quod etiam κύθιον appellant. Describitur ab Æt. l. 7. citante Gorr. & aliter a Celso l. 6. c. 6. Meminit & Rhod. ad Scrib. n. 26.

Tepidarium, dicebatur Balnei pars apud veteres, in quo vestes exuendo prius paulum sudabant. Gr. ἀποδυτήριον. Cels. l. 1. c. 4. Jung. Pantini not. ad h. l. Vide & supra *Apoditerium*, ad Ant. Fumanell libell. de Balneis in princ.

Tepidus, χλιαρός. Vide *Chliaros*.

Teragolinica, est *manu confecta*. Ruland. & Johns. l. 2.

Teras, τέρας. Vide *Monstrum*.

* Terebella, *Terebra*, τρύπανον, τέρετρον, vocatur instrumentum, quo ossa forantur, non solum capitis, sed & alia, v. g. thoracis. Unde variæ ejus sunt differentiæ: v. g. recta, & acuta *terebra*, quæ περιτήριον vocatur, Gal. in Exeg. vocab. Hippocr. alia *serrata*, cava, & teres, quæ πρίων appellatur. Vide *Prisis*. Huc pertinet *Abaptiston trepanum*. Vide supra *Abaptistos*. Adde Aquapend. in Chirurg. Oper. ubi prolixius describitur. Diversarum *terebrarum*, v. g. *Terebræ triformis*, & *tripolis* in cranii vulneribus, & juncturis usitatæ, item *trepani Abaptisti*, nec non *terebelli* Magii pro globulis extrahendis delineationem, cum modo utendi, tradidit Scultet. Armam. Chirurg. Part. I. Tab. 2. fig. 3. 45. Tab. III. fig. 1. & 3. Tab XVI. fig. 6. Tab. XXXVII. fig. 1. Tab. XXIIX. fig. 3. & 4. Huc pertinent *tenaculæ* cum *terebello*. Vide *Tenacula*. Iterum alia, quæ τρύπανον τρυγλοδυτήριον Hippocr. vocatur, qua costæ perforantur, l. de int. aff. XXV. 29. Operatio ipsa dicitur *terebratio*, Gr. τρύπησις, idem *terebratus*, Rhod. in Lexic. Scrib. p. 451. Hildan. Cent. II. Obs. 4. seqq. Bonet. l. 4. Anat. Pract. s. 3. Obs. 8. p. 1583. seq.

Terebinthina, τερμινθίνη, dicitur *Resina* liquidiuscula, balsamica, oleum crassiusculum referens, colore ex albo flavescens, sapore paulo acris, consistentia lenta, & tenax, propria ex arbore *terebintho* vulgaris e *Larice* arbore collecta: cujus historiam, & usum Medicum vide apud Dioscor. l. 1. c. 91. Schroder. l. 4. cl. 2. n. 398. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Viribus antecedit omnes alias resinas. Rhod. ad Scrib. n. 262.

Terebotin, idem videtur esse quod *terebinthina*, apud Parac. qui scribit, esse resinam arboris suæ, differentem a Balsamo, lib. 1. de Tart. tract. 4. c. 2. in expos. nec non in fragm. ad h. l.

Terebra, Vide *Terebella*.

* Teredo, τερηδών, homonymon est. Vel enim significat *vermem*, vel potius vermiculum, *ligna erodentem*; quem descriptum vide apud Aldr. de Insect. l. 6. c. 5. Usum etiam monstrat Schr. l. 5. c. 4. n. 117. Vel τερηδών, *ossis erosio*, quæ alias Lat. *Caries* vocatur. Vide supra *Caries*.

Terengibil, idem quod *Manna*, *Tereniabin*. Schr. l. 4. cl. 4. n. 446.

* Teres, στρογγύλος, κυλινδροειδὴς, dicitur de corporibus longis, & rotundis. Estque Epitheton *vermium*. Vide *Strongylos*, *Helmintes*. *Teres* quoque cognominatur Musculus Radii, qui alias *Rotundus* dicitur. Vide supra *Rotundus*.

Teresis, τήρησις. Vide *Observatio*.

Teretron, τὴρετον, id est *Terebra*, τερήτελον, *Terebella*. Vide p. a.

* Tergum, νῶτον, idem quod *Dorsum*. Vide *Notum*. *Dorsum* significat posteriores corporis partes, quæ collo subjacent. Gal. Introd. c. 10.

Tergus, λοπίς. Vide *Lopos*. Sumitur & in genere pro *corio*, Gr. σκῦτος. Vide *Corium*, *Scytos*.

Terma, τέρμα, vocatur *finis*, & *terminus in palæstra*, *meta*, in qua subsistebant cursores, quemadmodum initium βαλβὶς, *carcer*, dictum fuit. C. Hofm. comm. in Gal. LL. de U. P. n. 480.

* Terminthos, τέρμινθος, est homonymon. Proprie denotat arborem, quæ Lat. *Terebinthus*, unde resina *Terebinthina* colligitur: quæ significatio spectat ad Botanicos. Per metaphoram vero dicuntur τέρμινθοι tumores, vel cutis eminentiæ plerunque in tibiis, vel cruribus obortæ, colore ex nigro, & viridi, rotundæ, fructui *Terebenthi* similes. Legitur apud Hipp. l. 2. Ep. s. II. 13. l. de hum. XI. 1. Explicarunt Gal. in Exeg. dict. Hipp. item comm. 3. de hum. Ægin. l. 4. c. 4. Æt. l. 2. tetrab. 4. c. 63. Foes. Oec. p. 615. 616. M. Aur. Sever. l. de Epinyctid. P. II. contr. 3. Aliquando & per Th. scribitur, v. g. apud Lind. in dict. Hippocr. loc. de humor. Castell. Causa horum tuberculorum nulla alia esse poterit, quam stagnatio portionum serosarum putrescentium, cum acerbitate aliqua atrabilaria, & indurativa: unde haud inepte inter Symptomata Scorbuti, ut & Luis Venereæ referri possunt, ac debent; licet in specie Authores de Scorbuto nullam fecisse mentionem, quod mirum, notaverim. Arab. dicuntur *Albotin*, vel *Albotis*. Fallop. l. de morb. Gall. c. 5. Tom. I. p. 686.

Terminus, πέρας, τέλος, quid significet, notum est. Videlicet extremum, in quo aliquid desinit. *Terminare*, τελευτᾶν, legitur apud Gal. c. 3. de art. t. 33. Morbi *terminari* dicuntur vel ad salutem, vel ad mortem. An *Terminus vitæ* a Deo præfixus Medicinæ usum excludat, egregie ventilavit C. Rejes C. El. q. 18.

Terna, idem quod *Impetigo*, *Mentagra*. Fallop. de Ulcer. c. 15. Tom. I. Op. p. 615.

Ternarius, τριὰς, numerus in Medicina etiam ad superstitionem usque mysticus, ita ut non solum Hipp. *tres* corporis nostri substantias statuerit, Continentes, Contentas, & Impetum facientes, & posteriores Medici *tres* res secundum, & præter naturam constituerint; sed & Chymici Parac. sequentes *Tria* principia excogitaverint, *Sulphur*, *Mercurium*, & *Salem*, quæ Mosen in capite secundo per *Zahab*, *Bdola*, & *Schoham* indicasse vult Johns. l. 2. ita ut *Zahab* aurum significans sit perfectissimus, & absolutissimus Mercurius: *Bdola* Margarita, seu Unio, optimus, & præstantissimus succus, seu oleagineus, Sulphur denotans: & *Schoham* Lapis concretus crassioris inter principia Salis concreti signaculum existat: (quis non rideret vana hæc nugamenta?) Unde & *Ternarium numerum* consumatissimum dixerunt, imo consumationem omnis numeri, & patrem reliquorum; quemadmodum *binarius* mater parium, & fœmininorum. Th. Ch. Vol. I. p. 481. Imo, quod omnino detestandum, summum *Trinitatis* mysterium non verentur applicare omnibus rebus naturalibus; quemadmodum expresse legitur d. l. p. 454. Ea, quam in Divinitate colimus summo decore, atque fatemur, *Trinitas* in unoquoque naturaliter producto rerum omnium, quæ creatæ sunt ab eadem, illis, qui secreta naturæ perquirunt abditissima, sui speciem, atque figuram ob oculos ponit. Ita in corpore humano *tria* sunt, quæ requiruntur ad ejus sanitatem conservandam, vitæque longæ tuitionem, utpote *Sol*, *Jupiter*, & *Luna* Physice Spagyrica. O impiam confusionem figmentorum Ethnicorum cum mysterio sanctissimo *Trinitatis!* Tædet me plura allegare e dicto loco. Quid? quod ipse Gal. improbaverit has circa numeros nugas, l. 3. de dieb. crit. cap. 11. vocans ψυχρολογίας, ἠλιθιώτητες, λήρήματα. Nec hodieque exolevit ritus superstitiosus Chirurgastrorum in deligationibus, ad sectionem venæ instituendam, ad vulnera, *ternarium* observare, imprimendo ter fasciam, numerum; imo non desunt etiam, qui veterum gentilium imitentur morem *ter* despuendi vel in vulnera, vel in terram, vel quando urinam reddiderunt. Lege Keuch. ad Sam. p. 235. Ita in usu medicamentorum *ternarius* numerus observatus legitur apud Scribon. n. 58. 71. 159. Vide & Rhod. ad eund. n. 71. Cæterum quod *ternarius* numerus etiam in morbis, v. g. febre tertiana, & in conatibus naturæ Criticis pro morborum solutione observetur, illud non fit propter aliquam mysticam, & peculiarem numeri illius virtutem, & efficaciam; sed dependet unice a materiæ turgescentia intra illud temporis spatium collecta. Unde etiam sæpe contingit, ut terminus ille, interveniente aliquo obstaculo, vel anticipetur, vel prorogetur.

Terniabin, *Tereniabin*. Vide *Manna*.

Ternio, *Ternus*. Vide *Ternarius*.

Terpnos, τερπνὸς, significat *Gratum*, *suave*, *delecta-*

delectabile. In specie τϱιπνὸν nomen est medicamenti compositi, quod describitur ab Æt. l. 6. c. 91. citante Gorr.

* TERRA, γαῖα, γῆ. Vide *Ge*.

TERREUS, *Terrenus*, *Terrestris*, γεώδης. Vide *Gæodes*.

TERRELATI, sunt spiritus corporei, in terra degentes. Dorn. Rul. & Johns.

TERRICLA, χάραξ, *Sudis*, *Redica*, sic dicta, quod terreant hostes, aut bestias ingressuras. Lind. Ex. XI. §. 75.

* TERROR, φόβος, affectus est, & animi perturbatio fortior, *timori* affinis, & ejus quasi excessus. Pertinet inter res non naturales; & fit aliquando caussa morborum, præsertim lipothymiæ, epilepsiæ, imo & mortis, procatarctica; aliquando vero salutaris, & vice remedii prodest. Utrumque docuit Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 105. & l. 14. s. 3. c. 12. Jung. C. Hofmann. Inst. Med. l. 5. c. 39. §. 1. In specie *terrorem* præcordia afficere, & omnem esuriem tollere, vult Helmont. tr. Jus Duumvir. n. 25. Est etiam occasio pestis *Terror*. Idem in tum. pest.

TERSOMÆ, τέρσομαι, significat apud Hippoc. *siccor*, idem quod ξηραίνομαι, l. 1. de morb. mul. XXIII. 5.

TERTHRON, τέρθρον, proprie dicitur *artemo*, & funis, quo utrinque velum trahitur, antennæ summum, extremumque jugum; & ita ad rem nauticam pertinet. Ab Hipp. vero sumitur vel pro summo, & *extremo morbi*, ex mente Foes. vel pro *soliditate morbi*, ut reddidit Lind. in vers. Lat. Locus est l. 2. de morb. mul. XVII. 2. Jung. Foes. p. 615.

TERTIANA, τριταῖος, vocatur febris, quæ de tertio in tertium exacerbatur: estque vel *Intermittens*, in qua integra dies intermedia est libera ab omni febrili effervescentia: vel *continua*, ubi quidem nulla intermissio, sed continuus animadvertitur fervor, nihilominus ejus vehementia major de tertio in tertium sentitur. Caussa utriusque consistit in sanguinis biliosi, hoc est sulphureo-salinis portionibus scatentis effervescentia, & fermentatione p. n. Intermittentis quidem, ob fermentum crudum extraneum succi nutritii corrupti accedentis: Continuæ vero, ob copiam sulphurearum portionum a caussa quadam externa ad accensionem, & agitationem irritatarum. Dividitur in *Legitimam*, & *Spuriam*. *Febris Tertianæ* utriusque veram ideam descripserunt, ex recentioribus, Willis de febribus c. 4. Sylvius Pr. Med. l. 1. c. 30. 31. Piens de febr. tract. spec. c. 6. & 11. quamvis non in omnibus consentiant; quæ tamen fortassis facile conciliari possent. Non inconcinne etiam de hoc argumento scripsit nuperrime D. D. Dolæus in Encypæd. lib. 4. Febrium in genere essentiam, & rationem formalem in turbata sanguinis mixtione consistere statuens, postmodo singulis primariis speciebus, ita etiam Tertianæ applicans, c. 8.

TERTIUM, Chymicis dicitur medium inter duo extrema, & est medium inter durum, & molle: est quoque medium conjungendi Tincturas; & intelligitur *Sal*, quod merito medium inter corpus, & spiritum. Theat. Chym. Vol. VI. pag. 961. seqq. Alias & Chymicis *Sal Tertium* est, quod *Salsum* dicitur, & *Enixum* ex alcali, & acido junctis resultans. Vide *Enixum*, *Salsum*.

TERTIUS, τϱίτος, quid significet, jam ante constat. In Medicina usitata est phrasis *ad tertias*, vel *ad duas tertias* decoquere; & vel indicatur decoctio tanta, ut residua maneat una tertia pars liquoris; vel, quod usitatius videtur, ut una saltem tertia pars decoquendo consumatur. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 451.

TESSA, est vocabulum plane obscurum, novissime a D. Helwigio, quantum nobis quidem constat, in Introitu suo in Physicam inauditam in lucem productum. Si juxta nonnullorum opinionem Arabica vox est, significat *Occultavit*, *Spoliavit*, privavit, &c. D. D. Mathias Schefferus existimat, esse nomen Caballisticum, cujus literæ singularem contineant sensum. Significare vero Sal Astrale, seu Aeris essentiam, & esse idem cum Mercurio, Chalybe, Fœmina, Aquila, Columba, &c. Attrahi vero per Magnetem, id est Sal Centrale, cujus modus in literis hujus vocabuli Caballistice continetur, in Epist. defensor. Introitus Helwigian. pag. 21. seqq. Enimvero an non hic rursus ad hæc ænigmata licebit exclamare: Nihil apprehende, & fortiter tene? vel cum Carneade in Rob. Boyle Chymista sceptico sciscitari: In disquisitionibus ejusmodi speculativis, ubi ad nudam veritatis cognitionem primario collimamus, quid, quæso, ille me docet gratiis dignum, qui si potest, conceptum suum mihi non reddit intelligibilem, sed terminis Mysticis, phrasibusque ambiguis obscurat, quod dilucidare debebat?

TESSARACONTA, τεσσαράκοντα, *Quadraginta*. Vide *Quadragesimus*.

TESSARES, *Tessara*, τέσσαρες, τέσσαρα. Vide *Quatuor*.

TESTA, æquivocum est apud Latinos. 1. Significat *vas figulinum*: deinde & ob similem duritiem *crustam* animalium *aquatilium*: utrumque dicitur Gr. ὄστρακον. Vide *Ostracon*. Unde & *Testacea animalia* vocantur ὀστρακόδερμα. Vide *Ostracodermon*. Tertio *Testa* dicitur *Rotunditas capitis humani*. Keuch. ad Sam. p. 29. Gr. πόλος, κορυφή.

κορυφή. Hinc & Paracelf. generaliter pro *Globo* cœli, & terræ fumfit, lib. de caduco matric. Denique *Testa* corporis humani *pellis* eft Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

TESTAMENTUM, διαθήκη, terminus Juridicus, proprie denotans *dispositionem facultatum* fuarum omnium. Gal. de cogn. & cur. omn. anim. peccat. c. 5. Translatum vero a Spagyricis ad Hieroglyphica, vel myftica, aut ænigmatica fcripta, potiffimum de *Lapide Philosophorum*: v. g. Arnoldi Villanovani *Testamentum*, Gallico primum idiomate defcriptum, poftea in Latinum translatum, quod legitur Th. Chym. Vol. I. p. 783. & Vol. VI. p. 446. feqq. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 2. Nicolai Melchioris Cibinenfis Tranfylvani *Testamentum Artis*, quod extat apud Libav. Tom. II. Op. p. 350. Fr. Bafilii Valentini *Testamentum ultimum* vernacula lingua fcriptum, Argentorati 1667. Typis excufum. Hadr. a Mynficht *Testamentum metricum*, fcriptis ejus additum, &c.

* TESTICULI, *Testes*, ὄρχεις, δίδυμοι. Vide *Didymi*, *Orcheis*, *Ovarium*.

TESTIMONIUM, μαρτύριον, quid fignificet, notum eft. Proprie alterius quoque affirmationem ejus, quod alius ftatuerat. Hinc Galen. dicit alicubi, ex *testimonio* veritatem dogmatum æftimari, l. quod an. mor. feq. temp. corp. c. 5. Sumitur vero ab Hipp. etiam μαρτύριον, *testimonium*, pro figno, 2. de art. t. 31. Galen. in comm. ad h. l.

TESTUDINATUM, ἀέτωμα. Vide *Aetoma*.

TESTUDO, æquivocum eft, χελώνη. Vide *Chelone*, *Camara*, *Talpa*. *Testudo* quoque dicitur *spuma maris*: item *Limax*, anatium album, & rubeum. Rul. & Joh.

TETAGMENOS, τεταγμένος. Vide *Ordinatus*.

* TETANOS, τέτανος, accipitur aliquando late pro omni *Convulsione*, & rigiditate corporis, vel membrorum. Proprie vero, & ftricte ita dicitur fpecies *Convulsionis* graviffima, quando totum corpus erectum, & rigidum manet, fine motu, ficut lignum, aut trabs. Diet. n. 825. Vide *Convulsio*. Galen. 4. aph. 57. De *Tetano* alias agitur apud Hipp. lib. 3. de mor. XIII. 1. feqq. lib. de int. affect. LIX. 1. feqq. lib. de dieb judic. V. 1. feqq. Jung. Foef. pag. 616.

TETANOTHRA, *Tetanomata*, τετανώθρα, vel τετανώματα, vocantur medicamenta *erugatoria*, five quæ rugas emendant. Gorr.

TETARTÆOS, τεταρταῖος. Vide *Quartana*.

TETARTEMORION, τεταρτημόριον. Vide *Quadrans*.

TETARTOS, τέταρτος. Vide *Quartus*.

TETHALASSOMENOS, τεθαλασσωμένος, idem quod θαλασσίτης, marinus: Epitheton *Vini aquæ marina mixti*, cui opponitur οἶνος ἀθάλασσος, cui non eft admixta aqua marina. Illius meminit Gal. 4. de R. V. I. A. t. 1. & l. 4. de fan. tu. c. 4. Hujus vero l. 4. de C. M. S. L. c. 8. Vide Foef. p. 448.

TETHELOS, τεθηλός, dicitur Hipp. *mollis*, laxus. Ufurpatur de figuris, lib. de vet. medic. XXXIX. 16. rectius tamen *floridum* fignificat, ibid. XLI. 9. a θάλλω, *floreo*. Vide Foef. p. 266.

TETHRENIODES, τεθρηνιώδης. Vide *Tenthreniodes*.

TETHYON, τήθυον, dicitur *Zoopyton tuber*; cujus defcriptionem pleniorem vide, cum ufu in cibis, & Medicina, apud Aldr. de Zoophyt. l. 4. c. 5. Chiocc. Muf. Calc. f. 1. p. 87.

TETOCYIA, τετοκυῖα, Latine *Puerpera*, quæ jam peperit. Hippocr. 5. aph. 39. Jung. Dieter. n. 828.

TETRADRACHMON, τετράδραχμον, *pondus quatuor drachmarum*, h. e. *uncia dimidia*, quæ & *Stater* dicitur. Gal. de pond. & menfur. Vide *Stater*.

TETRAGNATHUS, τετράγναθος, fpecies eft juxta Ætium *Phalangii*, vel aranei fubalbida, pedes fcabros habens, & juxta caput eminentias duas, unam rectam, alteram latam; ut exiftimes, eum ora habere duo, maxillas quatuor, & lineam per os æqualem. Ejus venenum Scorpii veneno fimile. Foreft. l. 30. Obf. 12. Schol.

TETRAGONON, τετράγωνον. Vide *Quadrangulum*. Τετράγωνον alias apud Hipp. vocatur medicamentum, quod caput purgat, l. de int. aff. XLIIX. 14. & LII. 18. per quod nonnulli intelligunt vel ipfum Stibium, vel Cruftas, quæ circa illud reperiuntur. Foef. p. 616. Rhod. ad Scrib. n. 23.

† TETRAGONUM, Hipp. non eft σύμμι, fed σύμμα, id eft odorum genus. Savotius de Tetragono. Hipp.

TETRAMOS, τέτραμος, idem quod τρόμος, *tremor*. Erot. in Onom. p. 113. b.

TETRAMYRON, τετράμυρον, i. e. ex *quatuor unguentis confectum*: vocatur *Acopum* linimentum; cujus defcriptio, & vires habentur ap. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 12.

TETRAO, τέτραξ, ὄρτυξ, nomen avis montanæ majoris, quæ Latinis *Urogallus* dicitur; cujus defcriptio videatur, cum ufu, apud Aldr. l. 13. Ornith. c. 6. ubi fimul demonftrat, non effe eandem avem cum Otide.

* TETRAPHARMACON, τετραφάρμακον, in genere dicitur medicamentum compofitum ex quatuor fimplicibus. Tribuitur vero diverfis compofitionibus: v. g. *Emplastro*, quod alias βασιλικὸν vocatur. Galen. adv. Lyc. c. 7. l. 1. de S. Fac. &

Pin-

Pinguedo, Stear. Vide Rhod. ad Scrib. n. 211. & supra in *Basilicum*. Deinde & *Antidotus* ita vocatur, quæ alias μυςήριον dicitur, & in officinis *Theriaca Diatessaron*. Vide *Mysterion*. Denique & nomen cibi cujusdam est *Tetrapharmacon*, apud Spartianum in Adriano, constantis ex fasiano, sumine, perna, & crustula, allegante Rhod. d. l. Meminit & Parac. *Tetrapharmaci*, l. de Icteritiis, c. 3. & videtur intellexisse Antidotum.

Tetrobolon, τετρώβολον, *pondus quatuor obolorum*, h. e. scrupuli duo. *Gramma* enim in duos obolos dividitur. Gorr.

Tetroros, τέτωρος, Lat. *Quatrio*, Vesal. l. 1. de H. C. F. c. 45. dicitur ab Oribas. & Ruffo *pars Astralagi*, vel tali superior, & sursum vergens. Gal. de ossib. c. 24. vel juxta Ingrassiam cap. 23. cujus commentarium vide p. 264. seqq. quamvis & totus *Astragalus* ita aliquando dicatur, a quatuor lateribus, dextro, sinistro, anteriore, & posteriore. Gorr.

Tettigometra, τεττιγόμετρα, dicitur fœtus e terra cadens, e quo exit cicada. Aldrov. de Insect. l. 2. c. 13.

Tettix, τέττιξ. Vide *Cicada*.

Teuchos, τεῦχος, duplicem apud Hippoc. habet significationem. 1. ita dicitur *totum corpus*, l. 6. Epid. s. II. t. 3. Gal. in comm. ad h. l. 2. notat *vasculum*, lib de ster. XII. 25. 26. l. de loc. in hom. II. 6. XXXVI. 7.

Teutlophace, τευτλοφάκη, nomen cibi alicujus, constantis ex *beta*, & *lente*, a τεῦτλον, *beta*, & φακὴ, *lens*. Id edulii genus Heraclidem Tarentinum non modo sanis, sed & ægrotantibus dedisse, scribit Gal. 11. de A. F. 18. fin. Gorr.

Teuthis, τευθίς. Vide *Loligo*.

Textura, proprie ὕφανσις, ad opificium pertinet, quod *ars textoria* dicitur; de qua & Gal. l. ad Thrasyb. c. 17. & 21. Per translationem vero Lat. etiam usurpatur de *organica structura corporis*, & partium; & respondet Gr. κατάστασις, κατασκευή. Gal. 2. aph. 28. & c. 2. de R. V. I. A. t. 47.

Th, θ. Θ. signum est, & nota *mortis*, θανάτου, apud Hipp. in l. Epid. notante Gal. comm. 1. in l. 3. t. 13. & alibi; quemadmodum Υ. signum sanitatis. ibid.

Thacos, θᾶκος, *sedile*, sedes, idem quod θῶκος. Legitur apud Hipp. l. 7. Epidem. XXVI. 22.

Thais, θαΐς, duo significat. 1. *Ceratum Cosmeticum*, quo faciei rubor conciliatur; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 3. c. 25. 2. *Vinculi genus*, quod capiti adhibetur, ubi summum caput, & quod inter ipsum, frontemque est, vincire convenit. Ejus tres species recenset Gal. l. de fasciis, n. 9. 10. 13.

Thalame, θαλάμη, dicitur *cubile*, & piscium latibulum, *forulus*, penetrale. Legitur apud Hipp. de Arte XXIIX. 9. Vide Foes. Oecon. p. 265.

Thalasseron, θαλασσηρὸν, dicitur *Collyrium Hermophili*, accommodum suffusionibus, & hebetudini visus; cujus descriptio habetur ap. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Ægin. l. 7. c. 16.

Thalassites, θαλασσίτης, idem quod τεθαλασσωμένος. Vide *Tethalassomenos*.

Thalassomeli, θαλασσόμελι, dicitur medicamentum compositum ex æquis portionibus aquæ marinæ, mellis, & aquæ pluviæ defæcatis, & in picato vase per dies caniculares insolatis, vim habens purgatoriam. Gorr. e Diosc. l. 5. c. 20. Jung. Keuch. ad Sam. p. 201.

Thaleros, θαλερὸς, i. e. *floridus*, a θάλλω, *floreo*. Dicitur de spiritu vegeto magno, & concitato. Galen. cap. 2. in prorrh. t. 4. & 60. quamvis in textu Hipp. legatur θολερὸν, de quo infra in *Tholeros*.

Thallia, & *Thallos*, θαλλία, θαλλὸς, dicitur *germen* omne, sed præcipue *olivæ*. Ægin. lib. 3. c. 66. Gorr. Rhodius exposuit per *ramum olivæ*, ex quo diebus festis coronæ texebantur, ad Scr. n. 142.

Thalpos, θάλπος, idem quod θερμότης, *Calor*, *æstus*. Legitur apud Hippoc. 3. aphor. 1. & 5. a θάλπω, foveo, calefacio. Jung. Diet. n. 383.

Thalpis, θάλπις, *fotum*, *fomentum* significat. Legitur apud Mosch. l. de morb. mul. cap. 126.

Thamatica, pro *Thaumatica*, ars dicitur, per quam inveniuntur machinæ, quæ vel aere, vel aquis impelluntur. Dorn. Rul. & Johns. in Lexic.

Thames, *Thaminos*, θαμὴς, θαμινὸς, *frequens*, & adverb. θαμέως, *frequenter*. Sæpe occurrit apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LIII. 4. de fistul. III. 1. l. de superfœt. X. 11. & alibi, notante Foes. p. 266. seqq.

Thamna, θάμνα, idem quod *Lora*, vinum a vinaceis aqua maceratis factum. Vide *Lora*. Lind. Ex. X. §. 200.

Thanatos, θάνατος. Vide *Mors*.

Thanasimos, *Thanatodes*, θανάσιμος, θανατώδης. Vide *Lethalis*.

Thapheneus, est *medicina mundata*, & *purgata*. Dorn. Rul. & Johns.

Thauma, θαῦμα, in genere *Miraculum* significat. Vide *Miraculum*. Specialiter sumitur pro *Machinis* αὐτομάτοις, mechanicis, qualibus utuntur histriones etiam in ludis. Tandem & pro ipsis *præstigiis* accipitur; unde θαυματουργοὶ, ἢ θαυματοποιοὶ, qui talia opera seria, jocosa, impudica, pudica exercebant, & ostende-

stendebant in circulis otiosorum hominum, quæstus caussa. C. Hofm. comm. in Gal. LL. de U. P. 979.

Theca, θήκη, vocatur *Receptaculum*, in quo aliquid asservatur. Ita *Theca instrumentorum Chirurgicorum* describitur ab Hildan. in Cista militari, Class. 19. sine qua nunquam accedere debet ad ægros Chirurgus; quod laud. Author etiam ipse observavit.

Thee, est nomen plantæ Japonicæ, & Chinensis, hodieque etiam apud nos usitatæ, & magnopere commendatæ; de cujus historia, & usu vide Schroder. in Append. p. 8. seqq. & Fr. Hofm. in Clav. ad l. 4. s. 1. n. 348. seqq. Licet vero utilitas insignis negari non debeat, attamen an non excedatur in encomio usus hujus plantæ, ob novitatis pruritum, aliis judicandum relinquimus. Videatur & Cl. D. Pechlini Archiatri Cimbriæ Ducis Dialogus inscriptus, Theophilus Bibaculus, sive de potu *Thee*.

Theetricos, θεητρικὸς, proprie *spectabilis* dicitur, h. e. *ad ostentationem*, & spectaculum *factus*. Usurpatur ab Hipp. de deligationibus concinnis, & ad ostentationem saltem paratis, quæ nihil juvant: l. de Medico IV. 8.

Theilopedon, θειλόπεδον, dicebatur *locus*, ubi *insolantur*, & exiccantur uvæ. Hinc θειλοπεδόθεῖσα σταφυλὴ, *uva insolata* dicitur. Lind. Ex. X. §. 92. Gorr. scripsit θηλόπεδον.

Theion, θεῖον, duabus gaudet significationibus. Significat enim & *Divinum*, & *Sulphur*: de quibus Latinis vocabulis jam dictum sub suis literis initialibus. Vide *Divinum*, *Sulphur*.

* Thele, θήλη. Vide *Papilla*, *Mamma*.

Thelema, θέλημα. Vide *Voluntas*.

Thelopedon, θηλόπεδον. Vide *Theilopedon*.

Themon, θημών, idem quod σωρὸς, vocatur *acervus*, & *cumulus*, v. g. frumenti, tritici. Galen. in Ex. voc. Hipp. Foes. p. 269. Gorr.

* Thenar, θέναρ, accipitur late, stricte, & strictissime. Late pro cavitate omni interiori manuum, & pedum; quarum illa dicitur alias *Vola*, hæc vero *Planta*; suntque carnosæ portiones sub digitis manuum, & pedum. Quod enim etiam de plantis *pedum* usurpetur, patet ex Hipp. l. 2. de morb. mul. IX. 19. Stricte pro *vola manus* tantum, sive palma, h. e. parte manus interna eminente, & carnosa a digitis usque ad carpum protensa, qua percutere solemus, a θένειν, percutere. Gal. c. 1. de fract. t. 20. Strictissime θέναρ dicitur Ruffo *spatium carnosum inter pollicem, & indicem*, sub quo manus cavitas sita est: ὑπόθεναρ vero, quod reliquis quatuor digitis subtenditur. Foes. p. 267. seqq. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 14. §. 85. Musculus etiam unus ex abducentibus pollicem vocatur θέναρ. Barth. l. 4. An. c. 9. p. 579.

Theodotia, θεοδότια, vocantur diversa *Collyria*, ab Authore *Theodoto* inventa, & excogitata, ad diversas oculorum affectiones; quorum descriptiones habentur apud Æt. l. 7. allegante Gorr. & Ægin. l. 7. c. 16. Meminit & in genere Gal. l. Intr. c. 14. circa fin.

Theodoretos, θεοδώρητος, *Antidotus* vocatur, quæ alias διὰ κινναμώμου appellatur, ad frigidas capitis affectiones; cujus descriptio legitur apud Æginet. l. 1. c. 11. & Æt. lib. 13. citante Gorr. Meminit & Forest. l. 21. Observ. 12. Schol.

Theopemptos, θεόπεμπτος, h. e. *Deo missa*, scil. *Antidotus*. Quo epitheto exornata legitur *Tinctura* quædam *Antimonii*; cujus descriptio habetur apud Schr. l. 3. c. 17. quamvis neque reliquæ pomposis ibidem, & hyperbolicis titulis inscriptæ magis aliquid habeant in recessu, quam Tinctura vulgaris Antimonii. D. Ludovic. Diss. I. Pharm. p. 325.

Theophilion, θεοφίλιον, vocatur *Collyrium* ξηχωματικὸν, & describitur apud Æt. l. 7. allegante Gorr.

Theophrastici, idem qui Paracelsistæ dicuntur, *Paracelsi sectatores*. Vide *Paracelsus*.

Theorema, θεώρημα, idem in genere quod ἀξίωμα, *sententia*, aphorismus. Vide *Aphorismus*, *Speculatio*.

Theoretica, *Theorica*, θεωρικὴ, θεωρητική. Vide *Speculativa*, *Practica*.

Theoretos, θεωρητὸς, *Contemplabilis*, spectabilis, vel consideratione, & observatione dignus. Dicitur de diebus Medicis, sive Criticis, sive Crisim antecedentibus; quales sunt *Indices*, ἐπίδηλοι: Hipp. 2. aph. 24. Gal. in com. ad h. l. Diet. n. 391.

Theoros, θεωρὸς, vocatur Hippocr. qui oraculorum consulendorum causa ad Deos mittebatur, notante Erot. Onom. pag. 53. e. Foes. p. 269.

Theos, θεὸς, Lat. DEUS. Vide *Deus*, *Dii*.

Theraeus, θηραῖος, epitheton certum vini alicujus, quod in Creta insula nascebatur, dulce, nigrum, crassumque & citra adstrictionem. Meminit ejusdem Gal. de bon. & mal. succ. c. 11. & l. 4. de S. F. 8. Jung. Gorr.

Therapeia, θεραπεία, Lat. *Curatio*, *Medela*, *Auxilium*. Hipp. aph. 6. de quibus vocabulis vide suis in literis. Complecti vero & curam veram, h. e. qua morbus revera profligatur; & palliativam, ubi saltem ejusdem vehementia mulcetur, testatur Galen. 6. aph. 38. & confirmat Lind. Ex. XII. §. 93. Adde Foes. p. 268. Descendit vero a verbo θεραπεύω, *curo*, medeor, ministro, quod legitur 6. aph. 38. Estque valde emphaticum verbum, exprimens illud axioma Hippocraticum, Medicum, dum *cu-*

vat, esse, & debere esse saltem naturæ *ministrum*. Unde & θεραπεύοντες, Hipp. dicuntur *ministri*, qui ea, quæ ad curationem necessaria sunt, administrant. 3. de R. V. I. A. t. 44. Adde Foes. d. l.

† Θεραπεύω, Thucyd. Dion. Plutarcho est observantia, quod Galli Cortizer Petri: Fabr. semest. l. 1. c. 20.

* THERAPEUTICE, θεραπευτική, vocatur pars Medicinæ *Curatoria*, Methodus Medendi. Vide *Curatoria Methodus*.

† THEREPIA, Pl. remedia, salmatius in sol.

† THERIACA, a θηρίω, servo. Galeot. martius de promiscua doct. c. 5. quodvis antidotum, Marsil. Cognat. Variar. obs. l. 7. c. 14.

* THERIACA, θηριακά, dicuntur medicamenta, quæ *ferarum morsibus* medentur. Gal. c. 6 in l. 6. Epid. t. 5. circa fin. Duplicia vero statuisse Nicandrum, docet Gorr. quorum alia animalium morsus præcavent, sive illitu, sive suffitu, sive instratu; alia, quæ morsum jam inflictum curant, & innoxium reddunt. *Theriaca*, θηριακή vocatur in specie *Antidotus* efficacissima ad venena omnia, imprimis vero ad morsus viperarum, cum θηρίον viperam κατ' ἐξοχὴν significet. Vel etiam ita dicta est illa compositio, quæ *Andromachi* habetur, quod carnes viperarum recipiat. Translatum tamen vocabulum postea ad alias quoque *Antidotos*, quamvis non recipiant carnes viperarum: quales fuerunt Ælii Galli, Antiochi Philometoris, Euclidis, Zenonis, &c. & hodieque adhuc *Theriaca Diatessaron*, in Offic. De hujusmodi compositionibus vide Gal. l. de Antidotis, de *Theriaca* ad Pisonem, & ad Pamphilianum. Junge Rhod. ad Scrib. n. 165. In specie de *Theriaca Calceolaria* Chiocc. in Mus. s. IV. p. 704. & alios, v. g. Marantam de *Theriaca*, Sylvaticum, Bonfinium, Jul. Alex. h. tit. Videantur & Dispensatoria, Norimbergense, Augustanum: item Pharmacopœa Collegii Londinensis, &c. Chymici cum viderent fortassis intricatissimam simplicium, & inconcinnam mixturam *Theriacarum*, præsertim Andromachi, consulere voluerunt artificiosa extractione: hinc ortæ sunt *Theriaca Cœlestis*, *Essentia*, vel *Extractum Theriacæ*, &c. de quibus videatur Schr. l. 2. c. 57. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Junken. Ch. Exp. Cur. P. II. s. 1. c. 5. p. 499. seqq. Johns. quoque scribit Lex. l. 2. *Theriacarum* varia genera, Chymica, & Galenica inveniri in Pharmacopœa Spagyrica Mylii p. 349. seqq. Translatum porro *Theriacæ* vocabulum ad *medicamenta Mercurialia*; v. g. Sublimatum, Corallinum album, &c. legitur, & quidem hyperbolice vocando *Theriacam Theriacarum*, apud Libav. Apocalyps. Hermet. part. prior. c. 6. Verum ne permittant sibi imponi ab hujusmodi laudibus hyperbolicis Medici Juniores; cum usus horum sit suspectus, imo periculi plenissimus. In Lapide quoque Philosophorum & *Theriacam*, & venenum latere, docetur in Theatr. Ch. Vol. V. p. 631. seqq. ubi tamen mendose ob ignorantiam Græcæ linguæ Spagyricis maxime familiarem *Thyriaca* legitur.

THERENOS, θηρηνός, epitheton *vini Asiatici dulcis*, simul atque pallidi; uti scribit Gal. l. 5. de san. tu. c. 5. Gorr. vero fortassis mendose θήεινος posuit in defin.

THERINOS, θερινός, i. e. *æstivus*. Ita θερινή ὥρα legitur, h. e. *æstivum* tempus, apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 1. θερινοὶ πυρετοὶ, febres *æstivæ*, 2. aph. 25. Vide *Æstas*. Diet. n. 387. Vocatur & collyrium *Therinum*, i. e. *æstivum*, l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

THERIODES, θηριώδες. Vide *Ferinus*.

* THERIOMA, θηρίωμα, idem quod Hippocr. θηρίον, significat *ulcus teterrimum*, *ferinum*, & *summe malignum*, cum ex se nascens, tum alii morbo superveniens, ut refert Cel. colore lividum, nigrum, odore fœdum, multo mucoso humore repletum, quod inflammatio, febris, prurigo, & dolor comitatur, a quo sanguis interdum fluit, serpit, & exedit partes finitimas; atque ob id aliqui Herpetem exedentem nominant, l. 5. c. 28. Quamvis alii sint, qui θηρίωμα ad *sola Pulmonum ulcera* maligna restrinxerint, teste Gal. c. 2. n. 6. Epid. t. 24. Ita Heurn. phthisin vult appellari θηρίωμα, lib. de morb. pect. c. 7. Caussa indubitato in sanguinis ichorescentia caustica, & putrefactione consistit. Θηρίον vero pro tali ulcere sumi apud Hipp. patet ex lib. de loc. in hom. XLI. 1. Jung. Foes. p. 270. Erot. Onom. p. 109. a. Gorr. Castell.

* THERION, θηρίον, proprie significat *bestiam*, *ferum animal*; quemadmodum & simplex θήρ. Vide *Fera*. Adde Linden. Exerc. XI. §. 115. 119. In specie etiam accipi pro *vermibus*, & animalculis in intestinis natis, nonnulli Interpretes Hipp. volunt, ita explicantes Coac. text. 285. 467. 468. & l. 6. Epid. s. VII. 55. Jung. Foes. d. l. Jonston. vero duos textus posteriores Coacos per ulcera ferina exposuit, in not. ad h. l. siquidem p. a. ad *Therioma* notavimus, Hippocr. etiam *ulcera summe maligna* appellasse θηρία.

THERIOTOME, θηριοτομή, idem quod ζωοτομή. Vide *Zootome*.

THERMÆ, θέρμαι, proprie vocantur *Aquæ actu calidæ minerales sponte natæ*, h. e. quas Natura e liberali sinu terræ magna Dei benedictione affatim suppeditat ad sanitatem qua tuendam, qua recuperandam; quarum usus non

solum

solum est externus ad lavandum, sed etiam quandoque internus ad potum. Gal. l. 6. de san. tu. c. 9. Dietr. n. 508. Quænam vera caussa sit fervoris nativi *Thermarum*, pertinet inter intricatissima Naturæ occulta; licet plures fuerint, qui ingenia sua in hac rimanda exacuerint; inter quos & Jul. Alex. l. 7. Sal. c. 4. Lang. l. 2. ep. 52. Nobis placet opinio Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. l. 3. c. 3. p. m. 145. non tam a peculiari sulfure accenso, quam a continua lucta particularum inter se pugnantium dependere, statuentis; quamvis duratio illa per tot secula annorum admiranda magis, quam rimanda sit. Historias vero *Thermarum*, cum usu vero, & abusu, plures proposuerunt Authores. Sufficiat allegasse Baccium de *Thermis*, Thabernamont. in libell. Germanic. dicto *Thesaurus aquarum*, vulgo *Masser*, *Schab*. Vveker. Antid. Spec. l. 1. s. 3. Hildan. de *Thermis* Leucensibus, & Piperinis, Sommer. de Carolin. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 6. s. 4. c. 2.

THERMANTERION, θερμαντήριον, vocatur arula, vel foculus; qualibus in mensa solemus uti, ad recalefaciendos cibos a diuturniori mora refrigeratos. C. Hofm. in Galen. LL. de U. P. n. 210.

* THERMANTICOS, θερμαντικός. Vide *Calefaciens*.

THERMASIA, θερμασία, idem quod θερμότης, *Calor*. Legitur apud Hipp. 5. aph. 63.

THERMASMA, θέρμασμα, significat *fotum*, qui adhibetur per calefacientia: v. g. in pleuritide. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 1. & 2. Descendit a verbo θερμαίνω, *calefacio*, & θερμαίνομαι, *calefio*, quod frequenter occurrit apud Hippoc. notante Foes. p. 268. Diet. n. 388.

THERME, θέρμη, *calorem* notat *excessivum*, intemperatum, apud Hipp. unde & Gorr. non veritus est per *febrem* exponere: quamquam nullam video necessitatem, ob quam omnis *calor excedens* statim febris dici debeat. Legitur vocab. apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXVII. 4. In quo loco quidem *febrilem calorem* notare connexio docet; & l. 5. Epid. XXXV. 8. ad quem locum vide Lind. Ex. IV. §. 53.

THERMEMERIA, θερμημερία, dicitur *tepor diurnus*; qualis esse solet tempore verno. Hipp. 1. de nat. hum. t. 33. Jung. Foes. p. 269.

THERMOCOELIOS, θερμοκοίλιος, vocatur Hipp. qui *intemperate calido præditus est ventriculo*. Legit. l. 6. Epid. s. IV. t. 25. Foes. d. l.

THERMOLE, θερμωλή, idem quod θέρμη, & *calorem excessivum* notat. Hipp. l. de L. l. Hom. XXXI. 31. XXXIIX. 5. XLIV. 7. &c.

THERMOMETRUM, θερμόμετρον, est mensura caloris, tum cujusvis, tum caloris humani naturalis per pulsum dijudicanda.

† THERMOPOLIA, tabernæ, in quibus potiones calidæ vendebantur.

THERMOPOLIUM, θερμοπωλεῖον, vocatur *taberna*, ubi confectæ dulcesque potiones veneunt; quas calidas bibere solitos ex Turnebo testatur Lind. Ex. X. §. 158. & hodieque potus Thee, & Caffe in quibusdam celebrioribus urbibus etiam Germaniæ ita venales habentur.

THERMOS, θερμός. Vide *Calidus*. Significat & *Lupinum*; ut est apud Gal. l. 6. de S. F. §. *Thermus*, quod pertinet ad Botanicos.

THEROLEXES, θηρολέξης, idem quod ὀνοματοθήρας, *aucupator verborum*, & dictionum, cujus omne studium in vocularum observationibus, & novationibus positum. Lind. Ex. XVI. §. 146.

THEROS, θέρος, vide *Æstas*.

THESAURINELLA *cœlestis*, dicitur Paracelso *Necromantiæ species*, quæ occulta scripturæ rimari, & intelligere docet, l. 2. Philos. sagac.

THESAURUS, θησαυρὸς, quid proprie significet, ex aliis Lexicis constare potest, ac debet; videlicet *Divitias copiosas absconditas*, vel occultas. Per translationem etiam aliis tribuitur. Ita Studium Veritatis, & Philosophiæ dicitur *Thesaurus* pretiosissimus. Th. Ch. Vol. I. p. 238. Talis *Thesaurus* est in homine, non extra ipsum, p. 274. Ita Lapis Philosophicus dicitur *Thesaurus aurei velleris*, Vol. IV. p. 247. Adde Libav. Tom. II. Oper. p. 189.

THESIS, θέσις, significat *Positionem* partium corporis naturalem. Vide *Situs*. Quamvis Galen. quoque velit, significare *connexionem* cum proximis partibus, & respectum, com. 2. de fract. t. 8. Alias *Thesis* quoque *sententiam* aliquam, quæ in arte etiam Medica fundamenti loco ponitur, significare potest; uti ex Logicis patet.

THESPIANA, vel *Thespesiana*, θεσπιανὴ, ἢ θεσπεσιανὴ, vocatur Confectio quædam Apollonii; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 3. Gorr.

THESSALICUS, θεσσαλικὸς, idem quod *Methodicus*, ab authore *Thessalo*, qui sectam Methodicam primus introduxit. Vide *Methodicus*. Alias *sedile Thessalicum*, legitur apud Hipp. 1. de art. t. 22. & describitur a Gal. in comm. ad h. l.

THU CHEIR, θεοῦ χεὶρ, i. e. *Manus Dei*. In genere Herophilum omnibus medicamentis attribuisse, si recte adhibita fuerint, patet ex Gal. l. 6. de C. M. S. L. cap. 3. In specie est nomen *Antidoti* ex hircino sanguine præparatæ, quæ nephriticis, calculosisque præsenti remedio est; & describitur ab Æt. l. 11. citante Gorr. Vide *Manus*.

THEURGIA, θεουργία, dicta fuit Græcis sacratior Magiæ species; fuitque per Sacrosancta nomi-

nomina, & precationes Angelorum, & bonorum ſpirituum imploratio; ut eſt ap. Lang. l. 1. ep. 34.

Thexis, θῆξις, vocatur *punctio per acum*, a θήγω, quod *acu transfigo* ſignificat. Hinc cura κτ̀ θῆξιν vocatur Chirurgica operatio, quando vulnera per ſuturam acu factam conjunguntur, cujus meminit Archigenes apud Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Jung. Foeſ. p. 269.

Thisma, eſt minerarum ductus, & *venæ ſubterraneæ*. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

Thlasias, θλασίας, dicitur *Eunuchus* factus *per compreſſionem*, κτ̀ θλᾶσιν, teſtium: quem modum deſcripſit Ægin. l. 6. c. 68. Gorr.

* Thlasis, θλάσις, θλάσμα, *contuſio*, *colliſio* violenta dicitur. Eſtque ſpecies ſolutionis continui. Gal. l. de cauſſ. morb. c. 11. Jung. Foeſ. p. 271.

* Thlipsis, θλίψις. Vide *Compreſſio*.

Thocos, θῶκος, *ſedile*, *ſella*. Legitur ap. Hipp. l. 7. Epid. XLII. 29. & in Epiſt. ad Damagetum de Democrito ſedente ſuper ſella lapidea, 29. Foeſ. p. 275.

Tholeros, θολερὸς, *turbidus*, turbatus: *turbulentus*, Lat. dicitur: & uſurpatur de rebus diverſis, v. g. de ſpiritu, vel aere, Hipp. l. de humor. III. 18. Coac. t. 49. 186. 2. prorrh. c. 2. t. 4. & 60. de urina, l. 1. Epid. c. 2. ſect. III. 19. de alvi excrementis; ibid. 99. de menſtruis. l. 1. de morb. mul. XXXIV. 12. de ſputo, ibid. LXIX. 13. Vide Foeſ. p. 272.

Tholos, θόλος, æquivocum eſt. Primo ſignificat in genere *limum*, vel *lutum*; unde θολερὸς, *turbidus*: in ſpecie ſuccum illum *turbidum*, quem habent *polypi*, ac *ſepiæ*, in peculiari mytide, quemque fundentes aquam turbant, & collutulant. Hipp. l. 2. de morb. LXXI. 5. Junge Lind. Ex. V. §. 8. Deinde etiam ita dicitur *faſciæ genus*, quod Calvariæ adhibetur. Gal. de faſciis, n. 8. *Tholus* quoque, vel quibuſdam etiam *Tholum*, dicebatur lucus Æſculapio ſacer, in quo ſacellum, vel ædificium rotundum ſex columnis ſuffultum, marmore candido incruſtatum erat, quod proprie *Tholum* vocabant; uti legere eſt apud Lang. l. 2. ep. 2. & Caſp. Rejes C. El. q. 3. n. 4.

* Thorax, θώραξ, Medicis communiter vocatur totum illud corporis ſpatium, quod duodecim coſtis utrinque circumſcribitur; pertinet anteriore quidem parte ad pectorale os, & ſeptum tranſverſum; declinat vero poſteriore ad ſpinam duodecim vertebris circumſcriptam. Gal. l. de oſſib. c. 13. & l. 6. de U. P. c. 2. Dieter. n. 397. Jungatur Linden. Medic. Phyſ. c. 6. §. 3. Barthol. l. 2. Anatom. in princ. Dicitur & alias *Medius Venter*. Vola quoque ſanguinea. Venas, & Arterias, quæ ad Thoracem excurrunt, vocari *Thoracica*, patet ex Bartholin, aliiſque Anatomicis. Sic & Medicamenta affectibus pectoris dicata *Thoracica* dici, e Practicis conſtat.

* Thorexis, θώρηξις, Hipp. dicitur *Vini*, præſertim meri, & *generoſioris* potus: 2. aph. 21. Jung. Diet. n. 398. Aliquando vero immoderatum vini potum, & *inebriationem*, vel ebrietatem ſignificat, apud eundem l. 2. de morb. VI. 16. XXII. 1. XLIIX. 41. LI. 28. Vide Foeſ. p. 275. quemadmodum & verbum θωρήξαι, & θωρήσσεσθαι, *inebriari*, accipitur l. 2. Epid. ſ. V. 24. l. 2. prorrh. IIX. 1. l. 4. de morb. XXXI. 14. Notetur, apud Linden. ſemper in medio ſaltem Jota inveniri, contra Lexicographorum, ut & Foeſii ſcriptionem.

Thoros, θορὸς, idem quod γόνος, *ſemen genitale*, genituram ſignificat. Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 8. Gal. cum aliis hoc nomine ſemen actu ipſo excretum, vel excretionem ſeminis indicari voluit. Vide Foeſ. p. 272.

Thorybos, θόρυβος, *tumultus*, *perturbatio*, turbulenta commotio. Uſurpatur vel de humoribus, & in ſpecie ſanguine; eſtque idem, quod ἄρχδος. Vide *Arados*. Vel de animo, ſive mentis *perturbatione*, deſipientia; in qua ſignificatione ſæpius ab Hipp. ſumitur: v. g. 1. prog. t. 28. quamvis Gal. in comm. de omni perículoſo ſtatu expoſuerit, Coac. t. 282. unde & *mens* θορυβώδης legitur, i. e. *perturbata*, l. 2. pror. XX. 3. riſus θορυβώδης, l. 5. Epidem. XXXIV. 2. Verbum θορυβέειν occurrit in Epiſt. ad Philopæmenem n. 16. & θορυβεῖσθαι, *perturbari*, lib. 7. Epid. XXI. 28. Jung. Foeſ. q. 272. ſeqq.

Thracius, θράκιος, epitheton *Lapidis graveolentis*; cujus meminit e Nicandro Galen. lib. 9. de Sim. Fac. §. Gagates. Caret uſu Medico.

Thranos, θρᾶνος, *ſcabellum*, *ſella*, ſedes, idem quod δίφρος. Gal. in Exeg. voc. Hippocr. Non vero video, cur Foeſ. Gal. legiſſe exiſtimet θρᾶνον pro θῶκον.

Thrasos, θράσος, *Thraſis*, θρασὺς, *audaciam*, & *ferociam*, nec non *audacem*, *ferocem* ſignificat, & exprimit. Uſurpatur ab Hipp. de delirio, & de oculis, l. 1. de morb. mul. LXX. 12. lib. 1. prorrh. ſect. 2. t. 52. Coac. t. 85. 155. Jung. Foeſ. p. 273.

Thrausma, θραῦσμα, vocatur ſpecies una *Ammoniaci*, quod in minutas glebas, veluti in fruſta fractum eſt, & facile friatur. Gorr.

Thraustos, θραυστὸς, idem quod ψαθυρός. Vide *Friabilis*.

Threpsis, θρέψις. Vide *Nutritio*. *Facultas* etiam *nutritiva* vocatur δύναμις θρεπτική, eſtque ſpecies ſanitatis, ſingulis membris, & toti corpori competens.

Thrincos,

Thrinchos, θριγκὸς, *sepimentum*, vallum significat: & usurpatur ab Hippoc. tropice de dentibus, in Epist. citante Foes. p. 273.

Thrissa, θρίσσα. Vide *Alosa*. Ita dictus piscis, quod multis spinulis instar *aristarum* refertus sit. Lind. Ex. XI. §. 228.

Thrissein, θρίσσειν, exponitur ab Erotiano per *furere*, animo alienari. Onom. p. 53. c.

Thrix, θρίξ. Vide *Pilus*. Præter hanc receptam significationem, Græcum vocabulum etiam significare *partem hepatis superiorem*, juxta quam fibræ inter se dividuntur, vult Gal. in Exeg. voc. Hippoc. quamvis merito dubitet Foes. Oec. p. 273.

* Thrombos, θρόμβος. *Thrombosis*, θρόμβωσις. Vide *Grumus*. *Grumescentia*.

Thronos, θρόνος, est *excelsa sedes*, aut in sublimi posita. Legitur apud Hipp. lib. de dec. orn. XI. 4. ubi elatiorem decubitus ægrorum locum significat. Θρόνος μαρκέλλος, *Thronus Marcellus*, quoque vocatur Trochiscus; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 12. & Æt. l. 9. citante Gorr.

Throsco, θρώσκω, h. e. *salio*. Usurpatur de Corde, ap. Hipp. l. de Corde IX. 6.

Thrymma, θρύμμα, *fragmentum*, *frustum*, v. g. scoriæ. Hipp. l. 1. de morb. mul. I. 4. 5. Jung. Foes. p. 274.

Thrypticos, θρυπτικὸς, *vim frangendi habens*. Hinc λίθων θρυπτικὰ medicamenta *calculos frangentia* dicuntur. Gal. l. 5. de S. F. c. 2.

Thunnus, θυννος, item *Thymus*, dicitur piscis marinus grandior, non squamosus, cujus caro quidem dura, variat tamen ratione ætatis. Gal. l. 3. de A. F. c. 31. Jul. Alex. J. 14. Sal. c. 9. Prolixius describitur cum usu vario ab Aldrov. l. 3. de pisc. c. 18. Bruyerin. de re cibar. l. 22. c. 5. ubi *Thimnus* vocatur. Meminit & Lang. lib. 1. ep. 63.

Thus, λιβανωτὸς. Vide *Libanotos*.

Thya, θυία, θυὴ, vocatur *pila*, aut *mortarium*, apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXIII. 19. l. 2. LXVII. 8.

Thyites, θυΐτης, nomen *Lapidis viridis Jaspidi similis* in Æthiopia: cujus descriptio, cum usu Medico, habetur apud eundem l. 5. cap. 154. Gal. l. 9. S. F. §. Diosc. *Thyites*. Ruland. hodieque nobis incognitum esse existimat. Aldrov. ad marmor serpentinum viride una macula signatum refert, l. 1. hist. serp. & drac. c. 1. p. 51. a. ed. Bonon.

Thylacos, θύλακος, θυλάκιον, id est *Saccus*, *Sacculus*. Diminutivum usurpatur de chorii portione protuberante, cum liquore in conatibus partus in matricis cervice, quem digito rumpendum esse, monet Moschion. de morb. mul. c. 52.

Thyma, θῦμα, *pustulam pruriginosam* ab æstu excitatam significat, idem quod ἔκθυμα. Vide *Ecthyma*. Lind. Ex. XI. §. 189.

Thymallus, θύμαλλος, nomen piscis fluviatilis nobilissimi: cujus descriptio, cum usu in cibis, & Medicina, traditur ab Aldrov. l. 5. de pisc. c. 14. Bruyer. de re cib. l. 22. c. 10. ubi & *Thymus* dicitur.

* Thymiama, θυμίαμα. Vide *Suffimentum*. *Suffitus*.

Thymion, θύμιον, vocatur *verruca minor*, super corpus eminens in cute, ut *Acrochordon*, tenuis supra latior, subdura, & in summo peraspera. Idque summum colorem *Thymi* repræsentat floris, a quo denominatur, habet magnitudinem fabæ Ægyptiæ. Modo unum, modo plura nascuntur in palmis, talis, & plantis pedum: pessima sunt in obscœnis partibus, maxime ubi sanguinem fundunt. Caussa in salinis corruptis maligne, & coagulativis portionibus succi nutritii ponenda videtur. Vide Forest. l. 4. Chir. Obs. 10. Sch. Cels. l. 5. c. 28. Foes. Oec. p. 274. Diet. n. 299.

Thymoeides, θυμοειδὴς, *facultas irascibilis*, quæ cordi attributa motus animi in nobis gignit, & animi perturbationes, Gorr.

Thymos, θύμος, *Thymus*, dicitur *eminentia quædam carnosa, & verrucosa*, modo rubens, modo alba, plurima ex parte indolens, *Thymi* corymbos referens, nunc in glande, nunc in præputio crescens. Ægin. l. 6. c. 58. & 71. Gal. in def. Med. in ano, & sede fieri, descripsit l. 14. M. M. c. 13. quin & Hipp. ipse l. de Alim. IV. 10. Causa eadem, quæ *Thymii*. Differunt enim solum magnitudine. Suntque alii mites, qui exigui, scabri, candidi, dolore carentes; & hos secundum naturam vocasse arbitror Hipp. d. l. alii maligni, lividi, dolorifici, ampliores; ut in morbo Gallico. *Thymus* quoque vocatur glandula jugulo adnata inter divisiones arteriarum, & venarum subclavium thoracis summa parte; pars in vitulis esui expetita ob mollitiem lacteam: cujus descriptionem vide ap. Barthol. l. 2. An. c. 4. Hunc a Plauto vocari *glandium*, scribit Joh. Riol. Antropogr. l. 2. c. 13. De osse *tibiæ* sponte elapso, & callo restituto legi poterit admirabilis Obs. in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 1. Vvarth. & Charlt. glandulæ huic peculiarem usum elaborationis succi nutritii attribuerunt. Ille in Adenogr. c. 16. hic Oec. An. Ex. X. §. 16. Enimvero nobis nondum videtur res indubitatæ veritatis: ob ineptitudinem nervorum succum illum nutritium, si in glandula elaboraretur, ad cerebrum, ceu organon dispensationis, revehentium; ne dicam de aliis inconvenientiis hanc hypothesin adhuc consequentibus.

Thymos, θυμός. Vide *Animus*. *Ira*.

Thynnus, θύννος. Vide *Thunnus*.

Thyroarytænoides, vocantur Musculi Laryngem exacte claudentes, ita ut iidem inflammati faciant Anginam lethalem. Barth. l. 2. Anat. c. 11. p. 442.

* Thyroides, θυροειδής. Vide *Cartilago Scutiformis*. Glandulæ quoque binæ inferiori laryngis regioni adstantes *Tyroideæ* vocantur Vvarthon, Adenograh. c. 18. p. 107. Barth. l. 2. An. c. 11. p. 445.

Tibenum, τιβηνός, epitheton *Vini* cujusdam, a loco natali *Tiba* ita dicti; cujus virtutem explicat Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 11. & l. 1. de Antid. c. 3.

Tiberianum *tormentum*, vocatur *Calica*, ap. Lind. Ex. IV. §. 12.

Tibia, κνήμη, est tota cruris pars inter talum, & genu in interiori parte sita; cujus tibiæ pars anterior tenuis, & carnis expers *Ocrea* appellatur. Gal. l. de ossib. c. 22.4. de art. t. 28. & alibi, Gr. ἀντικνήμιον, posterior carnosa pars *Sura*, γαστροκνήμιον dicitur, l. 16. de U. P. c. 8. Jung. Barth. libell. 4. Anat. c.21. Musculi *Tibiæ* affixi pedem flectentes vocantur *Tibiæi antici*, & *postici*. Barth. l. 4. An. c. 13. p. 581.

Tiburo, vocatur piscis quidam maximus, & truci aspectu, vitam in Mari Indico ducens, adeo insigni corporis robore, ut hominem ictu dentis secet medium, & devoret. Lapis ex ejus capite extractus utilissimus fertur nephriticis, & urinæ difficultate laborantibus. Chioc. Mus. Calc. s. 1. p. 104. Describitur & a Rond. l. 16. de pisc. c. 26.

Tiburtinum, τιβυρτῖνος οἶνος, etiam nomen *Vini*, a loco natali, cujus vires iterum Gal. proposuit, dd. ll.

Tichus, nomen piscis marini, ad ostia fluminum intrantis, apud J. Alex. l. 15. Sal. c. 1. quamvis neque ap. Aldr. neque apud Rond. ejus descriptio habeatur.

Ticto, τίκτω, significat *pario*. Vide Foes. p. 617. seqq. Diet. n. 831.

Tifacoum, h. e. *argentum vivum*. Rul. in Lex.

Tifatum, idem quod *Tin*, i. e. *Sulphur*. Rul. & Johns.

Tigala, epitheton certum *Sacchari* Arabicum; de quo disseruit Jul. Alex. lib. 18. Sal. cap. 14.

Tigris, τίγρις, animal est ferum, quadrupes, crudele, homines devorans: cujus historiam, cum usu, vide sis apud Aldrovand. l. 1. de quadr. dig. vivip. c. 4.

* Tilmata, τίλματα, *vulsa* dicuntur; & idem significant, quod σπάσματα, fiuntque, cum musculorum fibræ nimis distentæ rumpuntur. Gal. c. 3. de iis, q. in med. f. t. 30. quamvis in Græco legatur πλέγμα. Verum substituerunt τίλματα Comes Montanus, Felicianus, Cornarius, Foes. notante C. Hofm. in MM. SS. not. ad h. l. Τίλμα quoque, vel τιλμάτιον vocatur *linteamentum concerptum*. Hipp. l. de dec. orn. VII. 21. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2.

Tilmos, τιλμός, significat *vellicationem*, evulsionem; vel proprie dictam, qualem exercent sæpe deliri, & phrenitici, dum floccos legunt, aut pilos evellunt; vel improprie partium nervosarum *lancinationem*, ab humorum acrium, & corrosivorum subsistentia. Hipp. l. de hum. II. 24. & lib. 1. Epid. sect. 3. t. 1. ad quem locum vide Gal. comm. Jung. Foes. pag. 618.

Tilton, τιλτὸν, *linamentum concerptum*. Gorr. Foes. d. l.

Time, τιμή. Vide *Honor*.

Timiditas, *Timor*, idem quod *Metus*, Gr. φόβος, δειλία. Vide *Metus*.

Timoreo, τιμωρέω, ab Hipp. sumitur in valde bona significatione, quatenus notat *opem ferre*, juvare, auxiliari, 1. de R. V. I. A. t. 31. & 39. unde & τιμωρία, *auxilium*, adjumentum significat, ibid. t. 41. Gal. in comm. ad h. l. Jung. Foes. p. 618.

Tin, i. e. *Sulphur*. Ruland. & Johnson. in Lex.

Tina, vocatur Balneum magni juvamenti in dolore Colico. Avic. l. 3. fen. 15. t. 4. c. 10.

Tinca, *Tincha*, de Græco vocabulo non certo constat, quamvis Schr. addiderit σκόρπιος, est piscis in stagnis, & lacubus frequentior, quam in fluminibus; cujus historiam, cum usu in cibis, & Medicina, tradidit Aldr. l. 5. de pisc. c. 45. Jung. Jul. Alex. l. 15. Sal. c.7. Bruyer. de re cib. l. 22. c. 12. Schr. l. 5. cl. 3. n. 92.

Tincones, vocantur *Bubones*, sive tumores in inguinibus. Fallop. de morb. Gall. c. 90. Tom. I. Oper. p. 738.

Tinctura, βαφή, terminus in Medicina hodieque usitatissimus, ambiguæ tamen significationis. Sumitur enim aliquando vel active: in qua significatione descripsit Dorn. & Rul. *Tinctura* dicitur, quod colore suo penetrat, & tingit alia corpora; ut Crocus in aquam injectus. Et hæc dicitur Gal. βαφὴ δυσέκπλυτος, *Tinctura inelulibiliter imbuens*, l. 2. de deffic. resp. c. 4. in princ. Vel passive: & ita in genere hoc nomine appellari solet *Extractum liquidum* coloratum, seu color a misto separatus. In specie vero *Tinctura* est portio aliqua substantiæ propriæ corporis, ex quo extrahitur, cum concentratione virtutis, & coloris in centro sedem habentis, differens a reliquis corporis partibus, idoneo menstruo soluta, & exaltata, eaque potissi-

potissimum ad rubrum vergens, Rolfink. Chym. l. 3. sect. 3. c. 1. Differt ab Extracto, quod in hoc menstruum rursus sit separatum. Harum *Tincturarum* Catalogum vide apud laud. Rolf. d. l. capp. seqq. Schrod. l. 2. c. 85. F. Hofm. in cl. ad h. l. Dispens. Norimb. Augustan. Anglicum, & alia. De *Tincturis mineralium*, & metallicis vide Libav. S. A. Chym. l. 8. c. 16. Schrod. & Fr. Hofm. Specialissime vero, & Spagyrice accipitur *tinctura* active, & passive pro arcano quodam Philosophico specifico, quod cum essentia, qualitatibusque formalibus etiam colorem rei habet, uti in sui similem naturam *tingere* possit alia non modo, ad qualem qualem transmutationem, si non veram, saltem apparentem; unde & apud Paracels. variæ leguntur *Tincturæ* ad album, & rubrum: sed etiam ad valetudinis humanæ conservationem, restaurationem, ob validam etiam renovandi virtutem ipsis attributam. Rolf. d. l. Rul. & Johns. Plura de *tincturis* quæri, & legi possunt in Th. Chym. per omnes Volum. Indic.

Tinea, σὴς, diversis gaudet significationibus. 1. Notat insectum, vestes e lana, & pellibus paratas; de qua videatur Aldrov. lib. 6. de Insect. c. 7. 2. Significat scabiem cutaneam capitis Achoribus similem, aliquando etiam maligniorem, & sicciorem; de qua legatur Heurn. de Morb. cap. c. 7. 3. Vermiculos quoque capillos rodentes, & depascentes. *Tinea capillorum*, Sennert. Pr. Med. l. 5. part. 3. s. 2. c. 5.

Tinesmus, vel *Tinasmus*, vel *Tenasmus*, de quo supra.

Tinkar, i. e. *Borax*. Dorn. Rul. & Johns.

Tinnitus, vocatur Sonus quidam præternaturalis, qui in auribus percipitur instar tintinnabuli. Vide *Sonus*. *Sibilus*.

Tinnunculus, κέγχρις, idem quod *Cenchris*, nomen avis; cujus duo genera; Mas, & Fœmina. Describitur ab Aldrov. l. 5. Ornith. cap. 6.

Tintinnabulum, vocatur *Uva*, sive *Gargareon*, apud Vesal. l. 6. H. C. F. c. 6.

Tipsaria, i. e. *aqua hordei* ex *Ptisana*. Rul. & Joh. vero scripsit *Tapsaria*.

Titacazenum, Τιτακαζηνὸς οἶνος, epitheton vini *Asiatici*; de quo legatur Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 11. l. 1. de Ant. c. 3.

Titanos, τίτανος, Lat. *Calx*, aut *cinis lixivus* ex calce eliquatus. Erot. Onom. p. 110. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 5. Adde Foes. p. 618. *Titanos* dicitur *Calx* ex gypso, Rul. in Lex.

Titianos, τιτιανὸς, vocatur *pessus* emolliens ad uterum. Describitur ab Ætio, lib. poster. ad uterum scirrho induratum: & Ægin. lib. 7. c. 24.

* Titillatio, γαργάλη, γάργαλος, γαργαλισμός. Vide *Gargale*, quid proprie sit, sensu melius percipitur, quam ut verbis exprimi possit.

Titillicum, vocatur fovea, vel cavitas illa sub axillas, a titillatione, quæ facile ibi percipitur. Jon. Anglic. Ros. Angl. p. 1060. In hanc foveam imponitur pila durior ad dislocati ossis humeri repositionem.

Titthos, τιτθὸς, idem quod μαστός. Vide *Mamma*.

Tmeticos, τμητικός. Vide *Incidens*.

Tmolites, τμωλίτης, vinum celebratissimum fulvum, odoratum, simile prorsus *Falerno*. Gal. l. de atten. diæt. cap. 12. l. de bon. & mal. succ. c. 11.

Tocos, τόκος. Vide *Partus*. Dieterich. n. 834.

Tolerantia, est æquivocum apud Latinos: Vel enim respondet Græco εὐφορία. Vide *Euphorie*. Vel respondet alteri vocabulo ὑπομονή. Vide *Patientia*.

Tolles, *Toles*, *Tolæ*, idem quod *Tonsillæ*. Keuch. ad Sam. p. 151.

Tolme, τόλμη, *Audacia*, & τολμηρὸς, *audax*, dicitur; quæ si cum temeritate fuerit conjuncta, Medico vitanda, ex præcepto Hipp. de Arte XX. 3. Vide *Temeritas*. Quod si debita confidentia nitatur, præcipitur ab eodem, imprimis ægris, 1. progn. t. 3. Jung. Foes. p. 618.

Tolutanus, epitheton a loco desumtum Balsami cujusdam nativi; de quo videatur Schrod. l. 4. cl. 2. n. 374 Fr. Hofm. in cl. ad h. l.

Tomaculum, ἄλλας, genus *farciminis*, quod describitur inter alimenta a J. Alex. l. 19. Sal. c. 11.

* Tome, τομή. Vide *Sectio*. In specie etiam pro *Venæ sectione sumi*, vult Galen. cap. 2. de nat. hum. t. 9.

Tomeion, *Tomeus*, τομεῖον, τομεὺς, vocatur *instrumentum incisorium*, vel sector, incisor, Foes. ex Hesych. p. 619. τομεῖς quoque vocantur *Dentes Molares*. Vide *Incisor*.

Tomentum, γνάφαλον, pertinet ad Chirurgica instrumenta in deligationibus quandoque applicanda. Ægin. l. 7. c. 3. *Gnaphalion*. Adde Rhod. ad Scrib. n. 121.

* Tomicos, τομικὸς, idem quod τομεὺς, dicitur de dentibus *incisoribus*. Castell. Gorr.

Tomotocia, τομοτοκία, idem quod ὑστεροτομία, quamvis ubi illud vocabulum occurrat, nobis haud constet.

* Tonicos, τονικὸς, vel τονωτικὸς, vel dicitur de medicamentis, quæ extrinsecus illinuntur partibus nervosis, ad robur illis conciliandum. Gal. l. 13. M. M. c. 22 Vel usurpatur de *motu musculorum*, qui exercetur imprimis a corpore laborante *tetano*, duabus contrariis virtutibus,

tibus musculorum oppositorum inter se quasi pugnantibus: l. 1. de mot. musc. c. 8. & l. 2. c. 1. J. Alex. not. ad Gal. l. loc. prior.

Tonitru, βροντή, quid sit, e Physicis constare debet. Refertur inter res non naturales, & ita ad caussas sanitatis, & morborum. In specie mutationes aquarum etiam facere, patet ex Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 19. ubi ὕδωρ βροντιαῖον *aqua tonitrualis*, exponitur. Vide Gal. in com. Inter caussas terroris, & Epilepsiæ referenda. Gal. de pu. epil. Vide *Fulmen*. *Tonitruum* caussam in aeris fermentativo motu majori cum cohæsione, & pressione aliqua solidiorum particularum consistere, plausibiliter quidem ex phænomenis Chym. deducere conatur Jac. le Mort. Med. Phys. cap. 9. p. 91. verum an ex asse satisfaciat omnino sciendi cupido, dubitatur. Blancard.

* Tonos, τόνος, homonymon est. Vel enim significat *Nervum*; & quidem frequenter apud Hipp. lib. de ven. XVI. 1. c. 1. de artic. t. 47. l. 2. Epidem. sect. IV. 18. & alibi. Vide Foes. p. 619. vel tenorem *partium*, & vigorem. Vide *Tenor*.

* Tonsillæ, παρίσθμια. Vide *Paristhmia*. *Tonsillæ pestilentes*, vocatur Anginæ species pestilens, & lethalis; de qua observationem notavit ex Severini tr. de Abscessibus Bonett. An. Pr. l. 1. sect. 13. obs. 3. p. 380. Dicitur *Ulcus Syriacum*, *Laqueus Gutturis*, *Carbunculus Gutturis pestilens*.

Tonsor, κουρεύς, hodieque etiam refertur inter Chirurgos; quemadmodum & apud Gal. legitur, quod *tonsor*, κουρεύς, Bithymensis habuerit egregium Emplastrum ad splenicos, hydropicos, & ischiadicos: l. 9. de C. M. S. L. c. 3. Utinam vero *tonsores* hodierni artem Chirurgicam probe addiscerent, & rite exercerent, neque temere irruerent in fines ipsius Medici, contra scientiam, & conscientiam.

Tonsura, κουρά, κουρή. Vide *Cura*. De *Tonsura* strictiori lege Rhod. ad Scrib. n. 10.

Topazius, *Topasius*, τοπάζιον, Apoc. 21. gemma dicitur, vel lapis pretiosus, primum in Insula Chiti Arabiæ inventus; cujus descriptio cum viribus habetur apud Chiocc. Mus. Calceol. p. 244. seqq. Confunditur cum *Chrysolitho*, ita ut veterum Chrysolithum sit hodiernorum gemmariorum *Topacius*, & viceversa. Schr. l. 3. c. 5. *Topazium* ex cœlo Martis, & Solis terra constare, legitur in Th. Ch. Vol. I. pag. 487. Factitium fieri ex natura duplici argenti vivi in speciem aeris, docetur Vol. IV. p. 191. De differentia *Topazii veri*, & *ficti* vide Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21.

* Tophus, *Tofus*, τῶφος, vocatur materia dura calculosa, vel potius gypsea, & calci similis; qualis solet proprie subsidere, ac accrescere in æneis vasis, in quibus aqua coquitur. Keuchen. ad Sam. p. 139. Ita tales producuntur, & adhærent passim in aquis mineralibus, præsertim Thermis, v. g. Carolinis Bohemiæ, Aponitanis Italiæ, &c. Hujusmodi *Tophorum* species quamplures recenset Rul. in Lex. *Tophorum* quoque nomine venit illa materia in articulis Arthriticorum quandoque concreta. Lind. Ex. V. §. 31. item materia calculosa in renibus, & vesica concreta; de cujus generatione Gal. c. 1. in l. 6. Epid. t. 6. Ita & materia dentibus accrescens *Tophus* dicitur passim a Medicis. De *Topho* sub lingua concreto vide Observat. in Eph. Nat. Cur. A. III. Obs. 43.

* Topicos, τοπικός. Vide *Localis*.

Topinaria, idem quod *Talpa*: de quo voc. supra. Vel plane similem affectum significat. Senn. M. Pr. l. 5. p. 1. c. 36.

Topos, τόπος. Vide *Locus*.

Tormentum, quoque vocatur morbus gravior dolorificus, & acutus; quo nomine Colica *Tormentum* dicitur acutum. Linden. Ex. IV. §. 12. Vide Cels. lib. 7. cap. 4. & 11. Scrib. num. 9. ubi pro dolore sumitur. Rhod. in Lex. Scrib.

† Tormina, intestinorum dolor. Quo modo apud Plin. urinæ tormina. Joan. Pet. Arlunus de balneis.

* Tormina, στρόφος. Vide *Strophos*. 5. aph. 41. Galen. in comm. & alibi, &c. Dieter. num. 794.

Tornata urina vocatur, quando obscuratur, & obtenebratur, propter coagulationem: differt a conturbata, quæ adhuc est perspicua. Joh. Angl. R. A. p. 11.

Torneuma, τόρνευμα, *ramentum*, quod torno decutitur, scobes, idem quod ξύσμα. Ita accepit Diosc. de ramentis fraxini, l. 1. c. 109. & hodieque *Cornu cervi rasura torno* etiam fieri solet. De *tornatis* poculis medicis vide Keuchen. ad Sam. p. 172.

Torosus, idem quod *Crassus*, *Corpulentus*, παχύς. Diet. n. 664.

Torpedo, νάρκη. Vide *Narce*.

* Torpor, νάρκη, νάρκωσις. Vide *Narce*.

Torquilla, ἴυγξ. Vide *Lynx*.

Torques, vel *Torquis*, idem quod *Catena*, ὁρμαθός, vel ὁρμάθιον. Talem *Catenulam* ex Jaspide viridi applicavit cum successu Gal. l. 9. de S. F. §. Jaspidis viridis.

Torrefactus, idem quod *tostus*, πυρωμένος, πεπυρωμένος, adhibetur in quibusdam medicamentis. Ita Rhabarb. *tostum* in dysenteria laudatur, quamvis fortassis præter meritum. Castorei *Torrefacti* in aurium affectibus meminit Gal. de fac. parab.

Torridus, κάτοπτ@, accipitur etiam pro *torrefacto*, vel *tosto*. Keuchen. ad Sammon. p. 144. *Torrida tabes*, dicitur μαρασμώδης, quæ febrem ardentem sequitur. Foreſt. lib. 4. Obſerv. 9. Schol.

Torsio, στρόφ@, apud Parac. idem eſt quod *Cruciatus* ventris, & inteſtinorum, *tormina*, dolores vehementiores: l. 2. de tart. tr. 1. c. 4. & in Fragmentis. *Torſio* etiam dicitur nervorum affectus, & durities, quæ accidit a verberatione, aut caſu, & quando premitur, ſentitur ſtupor. Avic. l. 4. fen. 4. tr. 4. c. 7.

Torta, dicitur J. Alex. idem quod *Artocreas*, ἀρτόκρεας, cujus varias ſpecies deſcripſit lib. 20. Sal. c. 14. Hodieque Confectiones Saccharatæ quædam ad ignem piſtæ hoc nomine etiam venire ſolent.

* Tortio, στρέμμα. Vide *Stremma*.

Tortualis, Arab. dicitur *facies* ægrotorum cadaveroſa, quæ alias *Hippocratica* nominari ſolet, notante Joh. Henr. Melbomio in Diſput. Inaug. de Phthiſi ℈, quam Cœl. Aurelian. *Mortuoſam* vocaſſe, ibid. notavit.

Tortura, βασανισμός, communiter dicitur inquiſitio ſeverior delicti capitalis cum cruciatibus variis corporis. In Medicina ſumitur pro *ſpaſmo*, præſertim particulari, v. g. oris, faciei. Valeſ. de Tarant. Philon. Pharm. l. 1. c. 30. Foreſt. l. 10. Obſ. 124. cum Schol. Parac. Paragr. l. 3. c. 1. §. 3. *Tortura noctis*, eidem eſt ſpecies *Nigromantiæ*, Philoſ. ſagac. l. 1. §. quid ſit Nigromantia, &c. Meminit & *Torturæ Noctis* Helm. tr. Catarrhi deliramenta, num. 67. & tr. Retenta.

Torus, πρασιά. Vide *Praſia*.

Toruscula, i. e. gutta: ut *toruſcula* pini, pro reſinæ gutta ex pino, vel abiete, toto pro parte ſumto. Dorn. Rul. & Johnſ. in Lex.

Torynes, τορύνη, vocatur inſtrumentum, quo aliquid in olla agitatur, aut teritur inter coquendum; ut ſunt *cochlearia* lignea, *rudicula*, ſpathæ: unde verbum τορυνᾶν, τορυνεῖν, agitare, *rudicula terere*, quod legitur apud Hipp. l. de int. aff. XLVII. 29. Jung. Foeſ. p. 620.

Tostio, στάλσις, vel στάσθις, idem quod *torrefactio*. Convenit fere cum *Aſſatione*: de quo ſupra ſuo loco. Quædam medicamenta *toſtione* veluti caſtrantur. Ita Rhabarbarum *toſtione* ſpoliari creditur vi ſua laxativa, & ſquilla *toſtione* fraudari ſuo ſale volatili inciſivo. Chymici quoque mineras metallorum ignobiliorum exploraturi, cum ſalibus, dum tentant, mediante igne, nunquid metalli nobilioris contineant, laborem illum vocant *toſtionem*: uti patet ex Jac. le Mort. in Metallurg. contract. Chym. annexa p. 269.

Totus, ὅλ@, quid ſignificet, notum eſt. Opponitur Parti. Sumitur & aliquando pro *conferto*, accumulato, ἀθρό@, 7. aph. 35. Gal. in comm. *Tota ſubſtantia* agere quid ſit, vide *Subſtantia*. Alias in Chymicis *tota ſubſtantia* dupliciter accipitur. 1. Pro *toto miſto*, quod conſtat ex Elementis (ceu materia) & eſſentia (ceu forma.) 2. Pro *Extracto eſſentiali*, quod elaboratum, ſecretumque præbet oleum, aquam, ſalem, tincturam, & alia pro modo elaborationis, &c. Libav. Tom. II. Oper. p. 112.

Toxevma, τόξευμα, idem quod βέλ@, *Sagitta*, *Telum*, *Jaculum*. Legitur apud Hipp. l. 5. Epid. XX. 1. Foeſ. d. l.

* Toxicon, τοξικὸν, proprie dicitur *venenum deleterium*, quo ſagittæ tinctæ fuerunt. An ſpecies peculiaris fuerit, quæ hoc nomine venerit, dubium eſt. Accipitur etiam aliquando pro omni veneno lethali etiam intra corpus ſumpto. Gorr. Keuch. ad Samm. pag. 263. ſeqq. Lang. l. 1. epiſt. 68. l. 2. epiſt. 20. in fin. Rhod. ad Scribon. num. 176. Τοξικὸν quoque quibuſdam eſt Ladani ſpecies in Syria, & Africa naſcentis. Ibid.

Trabes, δοκὸς, *Trabecula*, δοκίς. Vide *Docos*.

Trachea, τραχεῖα. Vide Arteria *aſpera*. Sæpe in Anatomicis occurrit *Trachea*, ſine addito ſubſtantivo *Arteria*.

† Trachelagra, impotentia circumvolvendi collum. Minadous de Arthrit. c. 3.

Trachelagra, τραχηλάγρα, vocatur ſpecies Arthritidis articularis cervicem, ſive collum occupantis. Paræus l. 17. Chir. c. 1.

Trachelos, τράχηλ@, vide *Cervix*, *Collum*. Τράχηλοι quoque vocantur Cochleæ quædam de genere Purpurarum; uti videre eſt apud Keuch. ad Sam. p. 155.

* Trachoma, τράχωμα, vocatur *aſperitudo* palpebræ in parte interna. Provenit ſæpe ex mala curatione, propter longiorem uſum Collyriorum. Poteſt etiam excitari ob diuturniorem defluxionem humoris non mordacis. Coincidit cum δασύμματι. Vide *Daſymma*. Quamvis Æt. δάσυμμα inæqualitatem palpebræ ſuperficiariam exponat, & cum rubore; τράχωμα vero majorem ſtatuat aſperitatem, ſeminum milii, aut granorum ervi inſtar, cum dolore, & gravitate. Tandem degenerat quandoque in σύκωσιν, & τύλωσιν, de quibus vocabulis ſuo loco. Vide *Sycoſis*, *Tyloſis*. Gorr. Caſtell.

* Trachomaticon, τραχωματικὸν, vocatur medicamentum oculare, vel Ophthalmicum, ſive *Collyrium*, quod deterget, tollendis oculorum aſperitatibus efficax. Gal. l. 14. M. M. c. 19.

Trachsat, eſt *metallum in ſua minera adhuc exiſtens*. Dorn. Rul. & Johnſ.

Trachurus, τράχουρ@, piſcis vocatur qui perpe-

perperam cum Sauro confunditur; cujus descriptio cum usu in cibis videatur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 52. J. Alex. l. 14. Sal. c. 9. Bruyerin. l. 19. de re cib. c. 32. Gal. refert inter pisces duræ carnis, l. 3. de A. F. c. 31.

* Trachys, *Trachytes*, τραχὺς, τραχύτης. Vide *Asper*, *Asperitas*.

Tractatio, *Tractatus*, æquivocum est. Vel enim sumitur pro opera manuaria, & Gr. dicitur χείρισις. Vide *Cheirisma*. *Cheirisis*. Vel *Tractare* idem est, quod palpare, & palpando, vel contrectando explorare, Gr. μάτεσθαι. Vide *Matto*. Vel in specie *Tractare* idem est, quod *fricare*: unde *Tractatrix*, *fricatrix* vocatur Keuchen. ad Sam. p. 91. Vel *Tractatio*, *Tractatus*, idem quod *Liber*, *Scriptum*, Elaboratio Authoris de certa materia, uti passim hoc occurrit, Gr. ἐργασία.

Tractio, ἕλξις, ὁλκή. Vide *Attractio*.

Tractos, τρακτὸς, tractatus, dicitur de *Cera* ita tractata, ut alba evaserit. Keuch. ad Sam. p. 101.

* Traductio, vel sumitur Pathologice, & Gr. dicitur μετάστασις. Vide *Metastasis*. Vel Chir. & Gr. dicitur μοχλεία, i. e. *traductio* ossis ad naturalem situm. Gal. in def. med.

Tragacantha, τραγάκανθα, vocatur lacryma, vel gummi mucaginosum, quia in aqua solutum mucilaginem exhibet, pellucidum, album, subdulce, leve, ac sincerum, granulis plerunque fragmentisve contortis constans, a radice plantæ ejusdem nominis vel sponte, vel vulnerata profluens, vim refrigerandi, humectandi, emolliendi, leniendi habens. De quo legatur Gal. l. 8. S. F. §. *Tragacantha*. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 410. Fr. Hofm. in Cl. ad h. l. Dicitur & in neutro genere frequenter *Tragacanthum*. Rhod. in Lex. Scrib.

† Tragacanthum rubrum, Avicen. Et Auripigmentum Ant. Chalmeteus Chirurg. lib. 3. c. 11.

Tragasius, τραγάσιος, epitheton *salis* ex *aquis* stagnantibus *Tragasiis* non procul a *Smintho* collecti, respondentisque marino; cujus meminit Gal. l. 11. de S. F. §. Sal.

* Tragea, *Tragema*, τράγημα, olim idem fuit, quod *Bellarium*, πέμμα, *mensa secunda*, vocabatur olim omne id, quod post cœnam, voluptatis inter bibendum excitandæ gratia, assumebatur. Gal. l. 1. de A. F. c. 34. Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 9. Lang. l. 1. ep. 56. Hodieque vero usitate significat *tragea* pulverem aromaticum sacchąro plerunque ad pondus omnium, imo etiam in majori quantitate conditum, ventriculi corroborandi, flatusve discutiendi gratia usurpandum. Vyeker. A. G. l. 1. c. 27. Schrod. l. 2. c. 77.

Tragelaphus, τραγέλαφος, q. s. *Hircicervus*, animal quadrupes, hirco, & cervo simile; cujus descriptionem vide ap. Aldrov. l. 1. de quad. bisulc. c. 29.

Tragos, τράγος. Vide *Hircus*.

Tragum, *tragus*, τράγος, σιτώδης, est cibi frumentacei genus; quamvis non adeo certo constet, qualem proprie denotet. Meminit Pl. l. 18. H. N. c. 7. & 10. & Cels. inter boni succi cibos refert, l. 2. c. 20. ad quem locum notavit Pantinus p. m. 203. *Tragum* fieri ex Olyra generosissima decorticata: Olyra vero vel est ipsa Zea, vel Zeæ, aut Tritico optimo respondet: ut ita Tragum sit idem quod Ptisana, quæ alias stricte ex hordeo parari dicitur. Convenire nobis videtur cum nostro vernaculo *Orieb*. Jung. Bruyer. de re cib. l. 4. c. 15.

Traha, terminus metallurgorum, vernacule per instrumentum attollens *Debeleugh* expressus, apud Basil. Valentin. Testam. ult. l. 1. cap. 41.

Trahens, idem quod *Attrahens*, ἑλκτικός. Vide *Helticos*. *Attractio*.

Tramis, τράμις, vocatur Ruffo lib. de part. corp. hum. hominibus c. 12. *Linea* per medium genitalis ad anum usque discurrens, quæ & ὄῤῥος appellatur. Erot. Onom. p. 111. d. Foes. p. 622.

Tranquillitas, æquivocum est. Vel enim de corpore usurpatur; & ita idem est quod *Quies*, ἡσυχία. Vide *Hesychia*. Dieterich. n. 381. Vel de aeris serenitate; & dicitur εὐδία. Vide *Eudia*. Vel de mari, & dicitur γαλήνη. Vel etiam de animo quieto; & dicitur εὔνοια.

Transcensio, μετάβασις, idem quod *Transgressio*, *Transitio*. Vide *Metabasis*.

Transcolatio, idem quod *Colatio*, Gr. διϋλισμός. Vide *Diylismos*.

Transfiguratio, vel *Transfigurativa* vocatur species *Magiæ*, quæ docet formare corpora viventia magice, apud Parac. lib. 1. Philos. sagac.

Transformatio, μεταμόρφωσις, idem quod *Transfiguratio*, vel *Transmutatio*: de quo vocab. paulo inferius.

Transfusio, quid in genere significet, notum est: Gr. παράχυσις dici potest, vel potius μετάχυσις, id est liquoris ex uno vase in aliud fusio. Specialiter sumitur de singulari artificio transmittendi per certos canales vivum sanguinem vel animalis, vel hominis alterius in aliud animal, vel alium hominem; quæ operatio uti non ita pridem inventa fuit, ita mox exolevit: nec immerito suspecta, minimeque in usum vocanda nobis etiam videtur. Hujus artificii inventores primi dicuntur fuisse Angli, quamvis ob metum periculi circa vitam huma-

nam, & pœnarum legis, quæ stricte in illo regno observantur, Experimentum hoc non aggressi sint in hominibus: quod tamen Galli postea fecerunt. Videantur Acta Philos. Societatis Regiæ Angl. Oldeb. de Ann. 1667. quamvis & in aliis locis (quæ in Indice dicti Authoris haberi possunt) de hoc argumento lectu digna occurrit.

TRANSGLUTITIO, καταπόσις, idem quod *Deglutitio*. Vide *Catapofis*.

TRANSITUS, μετάβασις. Vide *Metabasis*.

TRANSLATIO, μεταφορά, in Rhetoricis tropus est notissimus; quo etiam aliquando usum esse Hippocr. testatur Galen. l. 3. de fract. t. 44. Alias vero docenti vitanda *Translatio*, lib. 3. de diff. pulf. cap. 7. Accipitur etiam pro *Transmutatione*. Libav. T. III. Oper. p. 193. *Translativus motus*, Gr. dicitur μεταληπτική κίνησις. Vide *Metalepticos*.

TRANSMISSIO, διαπομπή, παραπομπή, idem quod *Emissio*. Dicitur de semine effuso, a verbo παραπέμπω, *transmitto*, quod hac in significatione accipitur ab Hippocr. 5. aphor. 63. Vide Diet. n. 651.

TRANSMUTATIO, μεταβολή, μεταλλαγή, μεταμόρφωσις, idem quod *Mutatio*. Vide *Metabole*. Hodieque terminus est receptissimus in Chymicis, quando sumitur de artificio conversionis metallorum imperfectorum in perfecta. De qua *transmutatione* evolvi poterunt varia scripta Spagyricorum antiqua, & nova: v. g. Th. Ch. Parac. Libav. & alii. Nobis placet candida ἐπίκρισις, & dehortatio Rolfink. Chymiæ lib. 6. c. 13.

TRANSNATURALIS, μεταφυσικός, alias *Supranaturalis*, dicitur de iis, quæ nulla ratione dependent effective a natura, neque etiam proprie præternaturalia dici possunt, quia non directe naturæ adversantur, aut eam lædunt; quamvis etiam *Morbi* quidam *transnaturales* appellentur, quorum caussæ aliunde, quam a natura petendæ; quales fortassis sunt Morbi a fascino, vel incantatione. Terminus hic occurrit apud Libav. T. III. Op. p. 4.

TRANSPARENS, διαφανής. Vide *Diaphanes*.

* TRANSPIRATIO, διαπνοή. Vide *Diapnoe*.

TRANSPLANTATIO, μεταφυτεία, proprie dicitur plantæ alicujus de loco in alium locum plantatio, apud Theoph. l. 2. Hist. pl. c. 17. Quam Chymici *Transplantationem* naturalem vocent, videatur prolixius apud Senn. de Consens. & diss. Chymicor. cap. 12. Alias peculiaris quædam curandi ratio Paracelsica nomine *Transplantationis* venit, quando morbus hominis, seu Microcosmi, transfertur in aliud Macrocosmi subjectum vel vegetabile, vel animale; quam commendavit Parac. tr. de Phthis. in fin. Jung. Epistolæ D. Joh. Ludov. Gannmanni, & D. Th. Barthol. de hoc argumento in Act. Hafn. Vol. II. Obs. 107. p. 266. seq. Enimvero quod suspecta sit talis cura de Magicis præstigiis, jam alii notarunt: unde & Lib. eandem improbavit Tom. III. Oper. p. 4. & 8. Merito igitur admirandum, quod & hodieque inter Medicos, qui Dogmatici volunt haberi, & vere Christiani, nonnulli sint, qui hanc curandi rationem approbant, & in usum vocare non verentur. Latius hoc vocabulum sumsit Pathologice, & Therapeutice, per varias significationes exponens, D. Hermannus Grube peculiari tract. de *Transplantatione* morborum.

TRANSPOSITIO, μετάθεσις, idem quod *Translocatio*. Vide *Metathesis*. Sumitur & pro *Transmutatione* metallorum, in Theatr. Chym. Vol. I. p. 564.

TRANSSUDATIO; Gr. dici posset διΐδρωσις, in Chymicis vocatur, si in destillatione descensoria essentia prolecta transudat, guttatimque in receptaculum defertur calore supra admoto. Focus enim supra est circa ergastulum, unde & igne circulari agi dicitur. Furno fit descensorio, Balneo descensorio, arena descensoria, & simili arte. Rul. & Johns.

* TRANSUMTIVUS, μεταληπτικός. Vide *Metalepticos*.

TRANSVERSALES, vocantur Musculi duo in dorso siti, cervicem extendentes, & in posteriora flectentes. Barth. l. 4. An. c. 6. p. 568.

TRANSVERSUS, ἐγκάρσιος. Vide *Encarsios*. *Transversaria machinarum*, διαπήγματα. Vide *Diapegmata*. *Transversi* alias etiam cognominantur diversi Musculi: v. g. Abdominis. Barthol. lib. 1. cap. 6. pag. 56. Humeri *Transversus brevior*, qui & rotundus minor dicitur, l. 4. c. 2. p. 551.

TRAPETOS, τραπητός, epitheton vini primarii, quod uvis calcatis, seu pede pressis effluit; *Vinum pressum* vocatur. Lind. Ex. X. §. 181.

TRAPEZA, τράπεζα. Vide *Mensa*.

TRAPEZIUS, τραπέζιος. Vide *Cucullaris*.

TRARUMES, dicuntur umbrarum, & spectrorum invisibiles, auditæ tamen actiones. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

† Τραυλότης, sive τραυλισμός, vitium est qualitatis, qua sermonem non quimus recte efferre: hi latine balbi dicti sunt; quo vitio laboravit Arist. & Alcibiades, qui R. in L. detorquebant; quanquam in substantia possis etiam peccatum dicere. Jul. Scaliger. de Causis ling. lat. l. 1. c. 14.

TRAULOS, τραυλός, τραυλότης. Vide *Balbuties*. Diet. n. 837.

TRAUMA, τραῦμα, idem quod τρῶμα. Vide *Vulnus*. Diet. n. 838.

TRAVMATICOS, τραυματικός, Lat. *Vulnerarius*. Dicitur de medicamentis, quæ alias κολλητικὰ, *glutinatoria*, item *consolidativa* vocantur. Gal. etiam ἔναιμα, vi adstrictoria prædita. Gorr. De decocto *Travmatico*, vel *Vulnerario* vide Hildan. de Ichor. & Meliceria c. 7. *Vulnerariorum* virtus medicamentosa ex sententia recentiorum videtur consistere non in pura substantia volatili, neque in fixa, sed in media quadam inter volatilem, & fixam, ita in sale quodam Essentiali plus minus tartareo Nitroso: unde fit, ut partim polleant facultate sordium detersiva, partim consolidativa.

TRECHEDEIPNOS, τρεχέδειπνος, vocatur *patinarum assectator*, h. e. qui ad convivia occurrit, etiam non vocatus. Lind. Ex. XVI. §. 226.

TRECHYSMA, τρέχυσμα, pro τράχυσμα, Jonic. *Aspredinem* significat; & idem est quod τράχωμα. Vide p. a. *Trachoma*. Legitur vero ap. Hipp. l. 2. Epid. f. III. 21. item τρηχυσμὸς, *exasperatio* intestini, 3. de R. V. I. A. t. 36.

TREMA, τρῆμα, Lat. *Foramen* dicitur, Lind. Ex. V. §. 37. h. e. locus apertus *forando*. Gal. l. de causs. morb. c. 11.

* TREMOR, τρόμος, est motus convulsivus, consistens in impedita, vel imbecilliori caussæ, vel materiæ contractivæ nihilominus indesinenter urgentis virtute. Causa ejus non materia quædam crassior, sed tenuis esse potest, videlicet aura, vel vapor quidam aciditate quadam volatili, & subtili spiritus animales irritans, œstri instar exercens, partes nervosas vellicans, & ad contractionem, sed insufficientem, continue instigans. Species ejus sunt *tremor* Cordis, Oculorum, Labiorum, Artuum, aliquando & totius corporis, &c. Plura de *tremore* legi possunt apud Galen. passim, imprimis l. de trem. & palpit. &c. apud Vvill. Pharm. Rat. P. I. f. 6. c. 3. ubi egregie *tremoris* naturam exposuit. Τρομώδης, *tremulus* dicitur; & sæpe usurpatur apud Hipp. de ægris, de febribus, manibus, &c. quæ loca videantur apud Foes. Oec. p. 623. Jung. & Diet. n. 844.

TREPANUM, τρύπανον. Vide *Terebella*.

TREPIDATIO, partim de corpore dicitur; & ita idem est quod *tremor*, τρόμος: partim de animo; & ita coincidit cum *Metu*, ac *Pavore* vehementiori, cum animus consternatus est, & abjectus. J. Alex. l. 22. Sal. cap. 3. *Trepidum* morbum incurabilem dixit Parac. de morb. Ament. tr. 2. c. 6.

TREPONDO, i. e. tres *Libræ*. Legitur ap. Scrib. n. 165. 271. Rhod. in Lex. Scrib.

TRIÆNA, τρίαινα, Lat. *Tridens*, vocatur instrumentum triplici acie dentata constans: unde τριαινοειδὲς καυτήριον, *tridentiforme cauterium*, actuale, sive ferrum ignitum, legitur apud Æginet. lib. 6. cap. 48.

TRIANGULARIS, dicitur in genere de omni corpore, quod figuram *Trianguli* repræsentat. Ita Musculus Thoracis, vel potius Sterni proprius hoc venit nomine: Barthol. l. 4. Anatom. cap. 4. pag. 566. & alius, quem in cubito se observasse scribit idem d. l. cap. 9. pag. 574. Ita & *Deltoides Musculus triangularis* Humeralis appellatur, d. l. cap. 2. pag. 560. Ossiculum quoque inter suturam lambdoideam, & sagittalem situm, Triangulare, aliis *Triquetrum* vocatur, ad Epilepsiam peculiari virtute conducere vana persuasione creditum; quamvis & præter hoc alia adhuc ossicula *Triangularia Cranii* in sutura lambdoidea inventa ab Olao Vvormio, scripserit idem Barthol. libell. 4. c. 5. p. 704.

TRIANGULUS, τρίγωνος, *Trigonus*, quid sit, ex Mathematicis cognosci debet. Translatum vero vocabulum a Spagyricis mystico sensu ad suas hypotheses, & commenta de triplicitate, vel Trinitate principiorum: de quo *Triangulo* vide Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 609. Aliud vero *Triangulum* legitur ex terra, fimo, & cineribus constans, Vol. I. pag. 431. Vide etiam *Trinitas*. Alias apud Galen. quoque τρίγωνα medicamenta quædam narcotica ad torporem præsentem inducendum mitiora ex seminibus composita. Galen. lib. 2. Meth. Med. cap. 1. & in specie *Pastillus* quidam τρίγωνος vocatur, non ex numero ingredientium, cum quatuor sint, sed a figura triangulari, qua fingebatur: Olim celebris ad sistendos dolores. Describitur diversimode a Galen. lib. 7. de C. M. S. L. cap. 5. Ægin. lib. 7. cap. 12. ubi & *Diaspermaton* vocatur. Gorr. Castell. *Trigonum* quoque Astrologorum figmentum vocatur spirituum astrorum transmutatio quadruplex, juxta numerum quatuor Elementorum, quorum unumquodque regere, ac durare dicitur 200. annos: Ut cum *Trigonum igneum* incipit, superni Planetæ suam conjunctionem habent in igneo signo, donec igneum hoc durabit: & sic de reliquis. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

TRIA QUATVOR, τρία τέτταρα, non videtur esse nomen medicamenti compositi totius, apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13. uti voluit Jul. Alex. not. ad h. l. sed potius nomen ponderis proxime præcedentis, videl. Terebinthinæ pondo septuaginta quinque: (quod *Triaquatuor* inscribitur) quemadmodum & in eadem compositione pondo centum *Minæ* vocatur.

TRIAS, τριάς. Vide *Trinitas*.

TRIATETTARA, τριατέτταρα. Vide *Triaquatuor*.

TRIBE, τριβὴ, Lat. *Exercitatio* dicitur, idem quod ἄσκησις. Vide *Exercitatio*. Hinc τριβικὴ ex-

experientia dicitur Gal. quasi jam *trita*, quam ab experimentali disciplina ductam soli artifices usu exercent. Gal. l. de subfig. emp. c. 2.

Tribos, τρίβος, proprie *viam tritam*, & hominum calcatam vestigiis semitam, & callem significat. Translatitie vero *pro loco* usu, & consuetudine *attrito*, aut calloso sumitur, teste Gal. c. 1. de art. t. 21. Legitur & in Moch. XX. V. 21. item in 2. de iis, q. in med. t. 9. uti videtur notare ipsam partem membri, qua vel inflexum, vel intentum, vel in latus moram faciens operatur, exponente Gal. in c. quales sunt plantæ pedum in ambulantibus, nates in sedentibus, occiput in decumbentibus. Foes. p. 622.

Trica, πλόκαμος, significat proprie implicatas connexiones in nassis, & retibus. Gal. in Timæo Plat. 13. Usurpatur & de omni intricata re, vel oratione.

Triceps, est epitheton Musculi triplici principio ab osse pubis, & coxendicis ad femoris lineam asperam inserti. Barth. l. 4. Anat. cap. 11. p. 579.

Triches, τρίχες, *Capilli*, *Pili*. Vide *Pilus*, *Capillus*.

† Τριχίας mammarum, est vermiculus capilli specie. Rondel. de pisc. l. 18. c. 25.

* Trichiasis, τριχίασις, quemadmodum in genere certum est, hoc vocabulum significare *Pilarem affectum*, vel *Pilare malum*; ita non statim constat, quam ejus speciem denotet. Dicitur enim τριχίασις morbus, quando cum crassa urina veluti pili una exeunt, ex Hipp. 4. aph. 76. qualia corpora a sedimento crasso, & viscoso possunt concrescere. Vide Lind. Exerc. XVI. §. 20. seqq. Deinde *trichiasis* vocatur affectus palpebrarum, quando pili inutiles, & pungentes iisdem innascuntur. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. vide & *Phalangosis*. Tandem τριχίασις quoque vocatur *mammarum dolor*, quem pilus aliquando movet in poculo forte haustus. Is autem non sedatur, donec pilus vel pressus sponte exeat, vel cum lacte exugatur. Ludov. Bona Mulierum l. 1. & extat inter Gynæciorum scriptores p. m. 632. Id mali genus etiam τριχίαν vocant Foes. p. 623. Gorr. Castell.

Trichismos, τριχισμός, dicitur *fracturæ species tenuissima*, & veluti pilaris, ita ut sensum fere effugiat: hinc etiam mortis aliquando causa est, quia non se facile prodit. Ægin. l. 6. c. 90. Gorr. Latine etiam *Capillatio* vocatur; in latina editione Observationum Medico-Chirurgicarum Jobi a Mekren. c. 1. p. 15.

Tricholgeo, τριχολογέω, *floccos lego*, vel vello. Signum phreneticorum perniciosum, ap. Hipp. l. 3. Epid. ægr. 3. post stat. pestil. Foes. d. loc.

Trichosis, τρίχωσις, idem quod τριχίασις, *affectus pilaris* palpebrarum. Hippoc. 4. de R. V. I. A. t. 123.

Trichoton, τριχωτὸν, vocatur pars ea capitis, quæ capillis tegitur, *Capillitium*. Gorr.

Tricongius, olim dicebatur, qui uno impetu epotavit *tres congios vini*; quemadmodum & *Bicongii*, qui duos epotare potuerunt congios. C. Hofm. not. ad Galen. LL. de U. P. n. 222. For. l. 24. Obs. 1. Schol.

Tricor, i. e. *Aurum*. Rul. in Lex.

Tricotylos, τρικότυλος, mensura dicitur *capiens tres heminas*, vel cotylas. Lind. Ex. XVI. §. 106. 107.

* Tricuspides, τριγλωχῖνες, vocantur membranulæ, vel valvulæ cordis ante ostia venæ cavæ, & venæ pulmonalis foris intus spectantes, quæ admittunt sanguinem in cor. Galen. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 6. l. 6. de An. adm. c. 9. Barth. l. 2. Anat. c. 7. Lat. etiam *trisulcæ* appellantur.

Triduanus, *Triduum*, τριήμερος. Vide *Diatritos*.

Triens, τρίτον τῆς λίτρας, i. e. *unciæ quatuor*. Galen. lib. 4. de C. M. P. G. cap. 14. De *triente aurivoro* vide ex Plin. t. 34. c. 13. Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 5.

Trifertes, Parac. dicuntur spiritus ignem inhabitantes. Parac. Philos. ad Athen. l. 2. text. 15. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

Trigla, τρίγλη. Vide *Mullus*.

* Triglochines, τριγλωχῖνες. Vide *Tricuspides*.

* Trigonos, τρίγωνος. Vide *Triangulus*.

Trimmamia, i. e. tres habens Mammillas: quod vocabulum legitur in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 83.

Trinitas, τριὰς, hoc vocabulum Sacratissimum Personarum Trium in Divina Essentia Mysterium exprimens, abusive translatum a Spagyricis ad triplicitatem suorum principiorum; ita ut non solum passim in eorum scriptis legatur, *Trinitatem* inesse omnibus, Th. Ch. Vol. 1. p. 454. *Trinitatem* esse naturalem, ibid. p. 357. sed & simul mysterium illud Deitatis sanctissimum applicatum illi operi fallacissimo de Lapide Philosophico, *Trinitatem unitatis* esse faciendam; quæ sit certissima proportio. Riplæus in axiom. Vol. II. p. 111. Jung. & Vol. V. p. 338. O detestandam catachresin! Vide *Ternarius*.

Trioboloν, τριώβολον, *pondus trium obolorum*, h. e. *drachma dimidia*, idem quod ἡμίδραχμον; *drachma* enim *sex obolos* continet. Gorr.

Triorchis, τριόρχις, proprie vocatur, qui *tribus testiculis* præditus est. Rolf. de part. gen. P. I. c. 11. Ob eandem rationem & species

Acci-

Accipitris vocatur *triorchis*, τρίορχις, Lat. *Buteo*: cujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 5. Ornithol. c. 7.

Tripes, *Tripus*, τρίπυς, proprie dicitur instrumentum tribus pedibus innitens, quo utimur ad vas aliud recipiendum, ut ignis ad calefaciendum supponi possit. Rul. Dicitur & de scamno, vel sella *tres pedes* habente; qualis *tripes* fuit ante ostium Speluncæ Apollinis Pythii: unde Proverbium ortum, *Ex tripode dictum*. Erasm. Adag. Chil. 1. Cent. 7. 90.

Tripolis, τρίπολις, est terra coloris citrini intense, speciesque videtur *Ochræ*. Usus ejus nullus, aut rarus in Medicina. Ad sordes metallicorum, præsertim orichalceorum vasorum vulgo adhibetur. Schr. l. 3. c. 2. fin.

* Tripsis, τρίψις. Vide *Frictio*. *Anatripsis*. *Tritio*.

Tripudium, idem quod *Saltatio*, χορεία, *Chorea*. Pertinet ad Exercitationes corporis. Vide *Chorea*. *Tripudiorum* varia genera recensuit J. Alex. l. 6. Sal. c. 5.

Triquetrum. Vide *Triangulare*.

Trisca, *Trischa*, *Trissa*, idem quod *Mustella*, vocatur piscis fluviatilis, maxime lubricus, cujus hepar in deliciis habetur. J. Alex. l. 4. Sal. c. 2. Vide *Mustela*.

* Trismos, τρισμὸς, vel τριγμὸς, idem quod τρίσις, *Stridor*. Vide *Stridor*. Gal. lib. 2. de sympt. causs. c. 2. Scribitur & per Υ, sed perperam. Descendit enim a τρίζω, *strideo*.

Trispastrum, τρίσπαστρον, dictum fuit Machinamentum, quod excogitarunt Apellides, & Archimedes Medici; & describitur ab Orib. de machin. c. 26.

Trispermon, τρίσπερμον, *Cataplasmatis* nomen est, sic dictum a tribus seminibus, quibus componitur, cumino, baccis lauri, & apii semine. Valet contra Colicum dolorem. Gorr.

Tristitia, idem quod *Mœror*, Gr. λύπη. Vide *Lype*.

Tristo, Parac. dicitur ignis materialis, qui continetur in omnibus quatuor elementis, & operatur ad effectus cujusque elementi proprios: l. 2. Phil. tr. 1. de Elem. Ignis c. 1.

* Trisulcæ. Vide *Tricuspides*, τριγλωχῖνες.

* Tritæophyes, τριταιοφυὴς, dicitur *febris ad tertianæ naturam accedens*, non vero exacte typum tertianæ per omnia observans: ita omnes febres, quæ tertio die invadunt, possint in genere appellari τριταιοφυεῖς. Gal. c. 2. in l. 6. Ep. t. 23. Jung. Foes. p. 622. C. Hofm. applicavit ad *continuas tertianas* typum ratione exacerbationis observantes. Apol. pro Gal. l. 3. c. 311. D. E F. quemadmodum & Lind. Ex. XV. §. 15. 16. Eodem modo descripsit C. Rejes C. El. q. 68. n. 9.

* Tritaeos, τριταῖος. Vide *Tertiana*.

Tritarii, idem quod *Diatritarii*. Vide *Diatrite*.

Triticum, πυρός. Vide *Pyros*.

Tritio, *Tritura*, τρίψις, vocatur modus redigendi corpora crassiora sicca in pulverem, & miscendi diversos pulveres in unum. Meminit Gal. l. 1. de A. F. c. 12. Vveker. A. G. l. 3. c. 26. Vocatur & *Tritus*: de cujus circa aurum usu mirabili, & instrumento artificioso D. Langelotti, sive Mola Philosophica, vide Ephem. N. C. A. III. Obs. 59. *Tritio* mineralium, & Metallorum diuturnior faciliorem reddit Tincturarum extractionem. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. in fine p. 260.

Tritoma, est instrumentum ad aures apud Albucasim: si vero surditas adfuerit, frustra est omnis cura. Parac. in Fragm. ad LL. Paragr. in l. 13. & 14.

Tritones, vocantur *Homines marini* pisciformes, in Eph. N. C. A. I. Obs. 23.

Tritorium, vulgo *Infundibulum*, dicitur vas transmittens in superficie latum, & paulatim acuatum, cum manubrio annexo formatum. Rul. & Joh. Parac. de morb. ament. tr. 2. c. 4.

Tritos, τρίτος, Vide *Tertius*.

Tritura, τρίψις. Vide *Tritio*.

Trivialis, linea Parac. vocatur *Stratum*, sive *solea terræ*, matrix seminibus mineralium gravida, quibus Dominus implantavit rationes, dona, atque semina in seculum sat futura. Helmont. de Lithias. c. 1. n. 6.

* Trochanteres, τροχαντῆρες, Lat. *Rotatores*, vocantur *processus duo* superiores *ossis femoris*, quorum unus major, alter minor, & inferior habetur. Gal. l. de ossib. c. 21. quamvis alibi *majorem* saltem τροχαντῆρα nominari scripserit, l. 3. Anat. admin. c. 10. Vide & Barth. libell. 4. An. c. 21. qui etiam saltem magnum hoc nomine indigitavit. Notetur, duos processus esse distinctos ab ossis femoris capite rotundo, quod acetabulo coxendicis insinuatur, & quod Barth. processibus annumeravit; atque ita tres numeravit.

Trochilodes, τροχιλώδης, vocatur *rotunda brachii regio*, apud Gal. l. 2. de U. P. c. 5. Vide C. Hofm. in not. ad h. l. n. 95.

Trochilus, τρόχιλος. Vide *Regulus*. Verum & alia avis aquaticæ species hoc nomine indicatur; quæ describitur ab Aldr. l. 19. Ornith. c. 65.

* Trochiscus, τροχίσκος. Vide *Pastillus*.

Trochites, τροχίτης, vocatur lapis quidam, forma similis *trocho* illi, quo pueri lusitant, in gyrum agendo, in superficie cinerei coloris, intus vero candidi; & ulterius describitur a Chiocco Mus. Calc. s. 3. p. 311.

Trochlea, τροχλία, proprie vocatur instrumentum aliquod mechanicum, quod in gyrum trahitur, ad attrahendum laqueos, & quæ illis annexa sunt. In qua significatione legitur apud Gal. l. 3. de art. t. 25. Oribaf. de mach. c. 4. Per translationem quoque *Trochlea* vocatur particula cartilaginea, per quam musculi sexti oculum oblique moventis, *Trochlearis* propterea dicti, tendo transit: cujus descriptio habetur passim in Anatomicis, & inter hos Barth. l. 3. An. c. 8.

Trochoides, τροχοειδὴς, epitheton est Articulationis, vel Commissuræ ossium, quando unum in alterum inseritur, quod veluti axis more in alterum inseritur, quod veluti rotæ rationem habet; uti in prima, & secunda cervicis vertebra apparet. Latin. posset *Axea Commissura* dici. Fallop. in Obs. Anatom. Tom. I. Op. p. 359.

Trochos, τροχός, dicitur apud Hipp. *cursus circularis*; & opponitur recto, qui δρόμος, cursus simpliciter vocatur: lib. de Insomn. V. 4. 10. IX. 6. l. 2. de diæt. XLI. 15. l. 3. XXI. 23. XXIII. 5. XXV. 21. Jung. Foes. pag. 626. Significat & ludi puerilis materiam ligneam: de quo vide *Trochites*.

Troctos, τρωκτὸς, idem quod τρώξιμος, dicitur de illis, quæ *cruda comedi* possunt; ut sunt raphanus, lactuca, bulbi, &c. Illud legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XI. 21. Hoc vero l. de int. aff. XXXIII. 36. XXXVII. 3. Vide Foes. p. 628.

Trogle, τρώγλη, vocatur proprie *foramen*, vel *caverna* erosione facta: imo & incisiones, & fissuræ τρῶγλαι dicuntur. Apud Hipp. vero τρῶγλαι appellantur *meatus*, foramina, & cavitates, quæ in *carne* insunt, in quibus humidum continetur: l. de Carn. vel princ. X. 7. 8. Foes. d. l.

Troglodites, τρωγλοδίτης, vocatur species passeris, imo *passerculi*, cujus mirabilis virtus in expellendo calculo a veteribus deprædicata fuit; & describitur ab Aldrov. l. 16. Ornith. c. 3. Meminit & hujus virtutis Lang. l. 2. ep. 58. circa fin. Th. Ch. Vol. II. p. 155.

Troglodytica, τρωγλοδυτική, vocatur *Myrrha* optima, a patria, videlicet *Troglodytis*, Ægypti populis. Vocatur & τρωγλῖτις. Vide Rhod. ad Scrib. n 90. Gorr.

* Troma, τρῶμα, idem quod τραῦμα. Vide *Vulnus*.

* Tromos, τρόμος. Vide *Tremor*.

Tronus, & *Tronossa*, dicitur cœlestis ros ex aere natus, omnium dulcissima species Mannæ, densa, tenax, & albissima præ cæteris, ex Mercurio regionis mediæ generata, & separata prorsus ab omni sulphure, & sale. Vere, & Æstate decidit, maneque reperitur foliis arborum adhærens, ut alia Manna. Dorn. Rul. & Joh. ex Parac. l. de Caduco matricis, §. 2. Fragm. ad l. Paragraph. l. 9. de signat. rer. natur. l. de melle c. 2. Elixir e *Trono* meminit in Archidox. l. 8. Elix. n. 3.

Trophe, τροφή. Vide *Alimentum*. *Nutrimentum*.

Trophema, τρόφημα, Lat. *Edulium*. Cibus. Hipp. l. de fistul. III. 7.

Trophes, τρόφης, h. e. *bene nutritus*, ἀπὸ τροφος. Gal. in Ex. voc. Hipp. quamvis Foes. velit τρόφις per jota, Oec. p. 625.

Trophiodes, τροφιῶδες, significat apud Hipp. *crassamentum aliquod compactum* urinæ innatans, enæorema quoddam globosum, & confertum; qualia in magna crudæ materiæ copia, & maligna febrium complexione, magno interno incendio, vehementi naturæ exagitatione, flatuumque & vaporum copia observari solent. Legitur lib. 7. Epid. LVII. 14. 29. 34. Coac. t. 578. Usurpatur etiam de *excrementis alvi compactioribus*, ibid. t. 604. Est vero vox ratione derivationis inter obscuras reposita, & insolens, dum τρέφεσθαι debet πήγνυσθαι significare. Vide Foes. p. 625.

Trophos, τροφὸς, nomen est medicamenti ἐμμότου, quod linteis illinitur ad repellenda ulcera cava: & meminit ejus Ægin. lib. 4. c. 40. in fin.

† Tropicus morbus, Chronicus. Arculanus c. 68. in 9. Rhal.

Tropos, τρόπος. Vide *Modus*.

Trotta, *Trotta* Æliano, Aldr. *Amian*, ἀμίαν vocat, est piscis marinus, gaudens tamen etiam aquis dulcibus: cujus descriptio, cum usu in cibis, videatur apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 20. J. Alex. l. 15. Salubr. c. 4. Bruyerin. de re cib. l. 22. c. 15.

Troximos, τρώξιμος, idem quod τρωκτός. Vide *Troctos*.

Trunculi, ἄκρα, dicuntur *extremæ brutorum partes*, v. g. pedes, aures, caput, quia post mactationem truncantur a reliquo corpore. Legitur apud Cels. l. 2. c. 20. & 22. ubi ad priorem locum vide Comment. Pantini, qui satis accurate exposuit. Calculum suum addidit Rhod. ad Scrib. in not. p. 6. Sunt tamen, qui mendosam vocem hanc habuerunt, inter quos Cæsarius ad Celsum.

Truncus, στέλεχος, proprie dicitur ea arboris pars, quæ ex radice surgit, & postea in ramos dividitur. Sæpe etiam translatum sumitur ad corpus humanum, excepto capite, & artubus. Ita & arteria magna e cordis sinistro ventriculo, & vena cava a dextro ventriculo excurrentes vocantur *trunci*, respectu ramorum, qui in partes corporis reliquas distribuuntur.

tur. Gal. l. 1. de Hipp. & Pl. decr. c. 7. Barth. libell. 1. An. c. 5. 8. libell. 2. c. 2. & 5.

Truphat, vocatur Paracelso multa virtus minerarum, quæ metallum quodvis in suum esse prædestinatum cogit: lib. 1. Philosoph. ad Athen. text. 9. Dorn. Ruland. & Johnson. in Lexic.

Trutes, quid sit in metallifodinis, videatur ap. Basil. Valent. Testam. ult. l. 1. c. 40.

Trutta, πυρῦς, nomen piscis fluviatilis, inter delicias habiti: cujus descriptio, cum usu in cibis, & Medicina, videatur apud Aldrov. l. 5. de pisc. 12. Jul. Alex. l. 20. Sal. c. 11. qui cum *Trota*, vel *Trocta* confundit, Schrod. l. 5. cl. 3. n. 93. ubi & *Aurata*, χρύσοφρυς dicitur. De generatione *Truttarum* differit & Helm. tr. Demonstratur Thesis num. 89. seqq. Aurum in *Truttis* fuisse repertum, legitur in Th. Ch. Vol. I. p. 515.

Tryblion, τρυβλίον, vel significat catinum; *ollulam*, in qua aliquid asservatur, vel in quam materia suffituum immittitur. Hip. l. de Steril. XIIX. 14. Vel significat certam mensuram, Latine *heminam* dictam, l. de int. aff. I. 51. VII. 36. XIV. 14. XLIII. 36. XLIV. 14. XLV. 13. &c. Ap. Gal. quoque de pond. & mens. cap. 4. *Trybilum* inter mensuras refertur, & habere dicitur uncias novem.

Tryge, τρύγη, *fruges cereales*. Unde τρυγαβόλιον, *locus, in quo frumentum reconditur*. Foes. p. 626.

Trygodes, τρυγῶδες, vocatur species Collyriorum, τῶν μονοημέρων; & magna ex parte Acatia constat: Lat. *fæculentum* dixeris. Gal. l. 4. de C. M. S. L. Idem quod πηλάριον. Vide *Pelarion*.

Trycho, τρύχω, Emphaticum verbum ap. Hipp. significans *detero, consumo*. Ita corpus dicitur *deteri, affligi*, consumi a morbis, l. 3. de morb. XXVI. 24. l. 3. de diæt. XXIV. 7. l. 1. de morb. mul. XIV. 10. 14. XIX. 8. LXXXVII. 36. XCII. 10. Et rursus Medici debent τρύχειν, i. e. *retundere, prosternere* morbos, l. de morb. sacr. XIIX. 32. Jung. Foes. p. 627.

Trychos, τρύχος, significat *pannum lacerum*, & attritum, ῥάκος alias dictum. Hinc diminutivum τρυχίον *panniculum attritum* notat, idem quod ῥακίον. Quo aliquoties usus Hipp. v. g. l. de morb. mul. XXIII. 3. l. 2. LXXX. 8. & alibi. Vide Foes. p. 628.

Trygephanion, τρυγηφάνιον, *species tertia loræ* sive vini secundarii, quod *fecatum* Catonem appellasse, scripsit Lind. ex fæcibus vini expressum. Ex. X. §. 199.

Trygon, τρύγων. Vide *Turtur*.

† Τρύπανον, Perforaculum, Τέρετρον, terebra. Salmatius in Solin.

Trypanon, τρύπανον. Vide *Terebella*.

Tryphera, τρυφερὰ, vocantur in genere medicamenta, quæ Lat. *Delicata* dici possent; & quidem vel ab effectu blando, minusve dolorifico, vel a saporis suavitate. Ratione prioris olim dictæ fuerunt *trypheræ duæ*, apud Scribon. n. 230. ubi docet, curare hæmorrhoidas. Suntque medicamenta caustica, quæ tamen sine dolore, & molliter exedunt, & urunt. Gorr. Ita & τρυφερὸν dicitur Collyrium ἀδηκτον, quod nullam mordacitatem infert. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. ad inustiones, pustulas, χημώσεις laudatum. Ratione posterioris olim *Pastillus*, vel *Trochiscus* ad hæmoptoicos utilis τρυφερὸν dictus fuit, teste eodem l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Ita & in Dispensatorio Augustano occurrunt quatuor compositiones Electuariorum, quorum unum purgans est, & *Tryphera persica* dicitur. Reliqua tria vero inter Antidota, & Compositiones Theriacales referuntur; & dicuntur *tryphera Magna, minor*, & *Sarracenica*. In pharmacopœa quoque Londinensi novissimæ duæ compositiones hujus nominis leguntur p. 272. seqq. An vero a suavitate ita dici mereantur, alii judicent.

Tryphonos, *Emplastrum*, τρύφωνος, ἔμπλαστρος, cujus tria genera describuntur apud Scribon. unum *subviride*; secundum *nigrum*, quod & βασιλικὸν dicitur; & tertium *viride*, quod ἄχροον vocatur, num. 201. 203. 205. 210. Fuit vero *Tryphon* Chirurgus. Vide Rhod. in Lexic. Scrib.

Tryphos, τρύφος, significat *frustum, fragmentum*: & legitur apud Hipp. de *frusto* amphoræ candente, cui materia ad suffitum imponitur; l. 3. de morb. mul. LXXXVII. 3.

* Trysmos, τρυσμὸς, & τρύζω, idem quod τρισμὸς, τρίζω. Vide *Trismos*. Foes. p. 626.

Tryx, τρύξ. Vide *Fæcula*. *Fæx*.

Tuba, σάλπιγξ, proprie instrumentum dicitur Musicum, sonorum, classicum, per inflationem aeris, cujus sonus fortior refertur inter caussas epilepsiæ externas. Forest. l. 10. Obs. 54. in Schol. unde detestandos monet tales sonos, d. l. Obs. 4. Ab Anatomicis translatum hoc vocabulum *Tuba* ad canales duos graciles nerveos, & candidos, ab uteri fundo ad testes muliebres excurrentes, *Tubæ Fallopii* dictas: de quibus vide Barth. l. 1. An. c. 27. quas nonnulli hodieque pro adæquato conceptionis organo habere non dubitant. *Tubæ* quoque *aurifabrorum* exiguæ, σαλπιγγὶς, qua ignem inflando excitant, ad usum Anatomicum translatæ meminit Gal. l. 9. An. adm. c. 2. fin.

Tubel, idem quod *Squama æris*, vel metalli, Gr. λεπίς. Vide *Lepis, squama*. Ruland. in Lexic.

TUBELECH, pro *Duelech*, legitur apud Parac. l. de tart. morb. c. 4.

TUBER, apud Latinos æquivocum est. 1. habet significationem Botanicam, & Gr. dicitur ὕδνον. Vide *Hydnon*. Talia lapidosa describuntur a Chiocc. in Mus. Calc. s. 3. p. 411. ita & Fungi, sive *Boleti Cervini* vocantur *Tubera* a Schrod. l. 4. cl. 2. n. 415. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Deinde etiam habet significationem Pathologicam, quando *tubera* vocantur *tumores*, vel abscessus a corpore in rotundum erumpentes. Scribon. num. 82. Rhod. in not. ad h. l. Ita specialiter a lue venerea oborti Tumores in capite molles, *gummositates* alias dicti, vocantur *tuberositates* a Forest. l. 23. Obs. 23. in Schol. Lang. *tubera* vocavit, l. 1. ep. 4. Ita etiam diminutivum.

† TUBERCULA ANTROSA, vet. bubones, quia in glandulis tanquam specubus latent. Reimundus Vinarius de peste l. 3.

* TUBERCULUM, homonymum est; quod in Anatomicis tribuitur vel circulari fibrositati Pylori instar musculi Sphincteris, quam alii vocarunt *tubercula* glandulosa, teste Barthol. l. 1. Anat. c. 9. vel processibus ossium, ἀποφύσεις Græc. dictis, qui alicubi *tubercula* ossium vocantur. Idem libell. 4. c. 1. fin. In Pathologicis *Tubercula* Gr. dicuntur φύματα. Vide *Phyma*.

TUBUS, *Tubulus*, σύριγξ, dicitur canalis quidam fistulosus, sive fistula; & quidem vel sensu proprio mechanico, in quo balneorum *tubuli*, & *tubi* leguntur apud Rhod. in not. ad Scribon. p. 104. vel translatitio; eoque vel Physiologico, quando *Tubuli* vel *Siphunculi marini* describuntur a Chiocco in Mus. Calc. s. 1. pag. 56. Ita & *lactei tubi* vocantur canales ab ambitu mammarum ad papillarum veluti centrum coeuntes. Barth. l. 2. Anat. c. 1. p. 332. Vel Pathologico, quando fistulæ, vel ulcera Fistulosa vocantur *tubi*, vel *tubuli*. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 22.

TUERI, φυλάττειν, προφυλάττειν, idem quod *Conservare*. Hinc *Methodus tuendæ sanitatis*, dicitur primaria Medicinæ pars, Græc. ὑγιεινή. Vide *Hygiene*. Jung. Rhod. in Lex Scrib.

TUMBABA, *Tumpabar*, id est *Sulphur vivum*. Rul. in Lex.

TUMBALUM, idem quod *tubel*, id est *squama metalli*. Rul. & Johns.

TUMBIL, id est *Terra*. Rul. & Johns. in Lex.

TUMEFACTIO, διόγκωσις. Vide *Dioncosis*.

* TUMOR, ὄγκος. Vide *Oncos*, *Oedos*. De *Tumoribus*, plane rebus alienis, v. g. pilis, lignis, testis, culicibus repletis vide Casp. Rejes C. Elys. q. 36.

TUMULTUS, θόρυβος. Vide *Thorybos*. *Tumultus*, & strepitus nimii quantum noceant in doloribus capitis, notavit Hildan. Cent. I. Obs. 20.

* TUNICA, χιτών. Late idem significat, quod *Membrana*, μῆνιγξ, ὑμήν, uti vult Galen. l. 3. de U. P. cap. 9. Omnino tamen aliquod discrimen inter hæc duo vocabula admittendum esse arbitror; dum *Tunica* proprie ad usum spectat, in hoc consistentem, quod aliud corpus tegat, operiat, & involvat, & quasi vestiat. Dieterich. num. 912. ex 7. aphor. 45. id quod de *Membrana*, qua tali, necessario dici non potest, cujus idea consistere videtur in homogeneitate, sive similari natura, & expansione, sive dilatatione: quamvis Bartholino aliud visum fuerit, l. 1. Anat. cap. 4. qui *Tunicæ* vocabulum ad vasa restrinxerit, contra Authorum usitatam acceptionem. De *Tunicis oculi* vide eund. l. 3. c. 8.

TUPHUS, *Tufus*, pro *Typhos*, τύφος. Vide *Typhos*. Keuch. ad Sam. p. 10.

TURAS, Paracelso dicitur effectus arcanus *aquæ*: quemadmodum *Thonus* terræ, & *Samies* Aeris sunt effecta: Philos. ad Athen. lib. 1. text. 13.

TURBA *magna*, est figmentum Paracelsicum, pertinens ad *Evestrum Propheticum*, & cujus essentia consistit in præsagio omnium eorum, quæ fiunt in quatuor elementorum mundis, d. l. text. 20. Dorn. Rul. Nugæ.

TURBA, ὄχλος, vocatur hominum multitudo inordinata, Dieter. num. 194. Dicitur & de rebus, ibid. *Turba* etiam idem quod *perturbatio*. *Turba* quoque pro *turban* ponitur a Dor. & Rul. de quo p. a. quamvis & hanc addiderint significationem, quod *turba magna* dicatur astrorum firmamenti innumera multitudo. *Turba Philosophorum*, vocatur scriptum quoddam spagyricum, quod occurrit in principio Vol. V. Th. Ch.

TURBATIO, ταραχή, τάραξις. Vide *Taraxis*, idem quod *perturbatio*. Sumitur etiam ab Hippoc. pro *irritatione*. Galen. c. 1. de hum. t. 16.

TURBEDON, Arab. nomen purgantis, quod communiter *Turbith* vocatur: de quo p. p.

TURBINATUM, κωνάριον, κωνοειδές. Vide *conarion*. *Turbinata* quoque vocantur certa quædam *Testacea*: v. g. *Buccinæ*, & alia, de quibus Aldrov. l. 3. de testac. c. 1.

TURBITH, vocatur purgans quoddam exoticum, simplex, vegetabile: de quo uti certum est, esse radicem quandam; ita adhuc incertum est, cujus plantæ proprie radix sit dicenda. Hujus purgantis descriptionem, & usum Medicum simplicem, & in compositionibus Vide apud Schroder. qui *turpethum* vocavit, l. 4. cl. 4. n. 440. Fr. Hofman. in Clav. ad h. l. Rolf. de purgant. sect. 14. art. 4. per tot. qui *Torbedon* scri-

ſcripſit; Freitag. Auror. Med. l. 2. c. 30. translata porro vox *Turbith*, & *Turpethi* ad Chymiam: ubi *Turbith*, & *turpethum minerale* vel in genere dicitur coagulum ſpecificum fixum, quod abſtractis impuritatibus, & indomita volatilitate, ſegregatis in imo vaſorum conſiſtit, & paratur maxime ex mineralibus, quorum eſſentia, & vis ſpecifica potiſſimum eſt in parte conſtante, aut ſaltem ut uſibus artificioſis ſit accommodata, in hanc formam redigitur. Vel in ſpecie vocatur *Mercurius abſque corroſivo præcipitatus* in dulcedinem. Rul. & Johnſ. in Lex. Hujus uſum noxium in affectibus hepatis, & viſcerum abdominis notavit Hildan. Cent. 4. Obſ. 40. Plura de *turpethis mineralibus* vide apud Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 14. In ſpecie de *Turpetho Antimonii*, d. l. c. 21. de *Turbith Veneris*, d. l. lib. 7. cap. 15.

Tvrbo, homonymon eſt. Vel enim denotat *ventum procelloſum*, qui Græc. λαῖλαψ dicitur. Vide *Lælaps*. Vel *conchyliorum* certa genera, quæ *turbines* vocantur, & deſcribuntur ab Aldrov. l. 3. de teſtac. c. 16. ſeq. Græc. στρόμβοι vocantur. Vide *Strombos*. Jung. Chiocc. Muſ. Calc. ſ. 1. p. 50. ſeqq. Differunt a *turbinatis*, quod *turbines* in longiorem, & acutiorem verticem deficiant, quam hæc. Legitur & apud Aldrov. *Turben*.

Tvrbotvs, idem quod *Rhombus*, de quo ſuperius ſua litera. Muſ. Calc. ſ. 3. p. 419.

Tvrbvlentvs, *Turbidus*, λαραχώδης, idem quod *perturbatus*. Vide *Tarachodes*. In ſpecie Urinæ *turbulentæ* dicuntur Hipp. οὖρα ἀνατεταραγμένα, returbatæ. Coac. t. 333.

T. Tvrcha, quibuſdam ſcabioſa ſpecies infima. Matth. de grad. part. 1. c. 55.

Tvrchosa, *Turcois*, *Turchois*, vocatur gemma, vel lapis pretioſus elegantiſſime cœruleus: de cujus compoſitione vide Th. Ch. Vol. IV. p. 190. viribus admirandis, Vol. V. p. 388.

Tvrdvs, κίχλη, æquivocum eſt. Primum enim nomen eſt avium quarundam: ſunt enim certa genera, quæ *turdorum* nomine veniunt: quorum hiſtoriam, cum uſu in cibis, & Medicina, vide apud Aldrovand. l. 16. Ornith. cap. 1. ſeqq. Jul. Alex. lib. 13. Sal. cap. 8. Bruyer. lib. 15. cap. 37. Deinde nomen eſt piſcis ſaxatilis, ſquamoſi; cujus etiam plures dantur ſpecies, & deſcriptæ leguntur apud Aldrov. lib. 1. de piſc. c. 3. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 3. Bruyer. l. 19. cap. 7.

* Tvrgentia, *Turgeſcentia*, ὀργασμός. Vide *Orgao*, *Orgaſmos*.

Tvriones, ſunt teneritates ſummitatum in arboribus, quæ ſingulis annis creſcunt. Schrod. l. 1. c. 2. lit. T.

Tvrpethvm. Vide *Turbith*.

Tvrpiloqvivm, Gr. dici poſſet fortaſſis αἰσχρολαλία, improborum vitium proprium. Nam improbi bulimia *turpiloquii*, imperiti pica vaniloquii laborant. Utrumque a Medicis ſit alienum. Lind. Ex. II. §. 29.

Tvrpis, *Turpitudo*, αἰσχυμοσύνη, proprie dicitur vitium oppoſitum formoſitati, ἀσχημοσύνη, ſive pulchritudini. Gal. l. 11. de U. P. c. 13. Dicitur etiam de moribus, affectibus, ſermonibus, & actionibus humanis, & Gr. dicitur αἶχος, αἰσχρός, l. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. *Turpitudines* Hartmannianas ſalſe perſtrictas a Libavio vide T. IV. Oper. p. 97.

Tvrreis, eſt lapis, quem Bood. & experientia, mille teſtimoniis, in caſu a fractura oſſa deſilientia conſervare docent. Johnſ. Lex. l. 2.

Tvrriti, πυργῖται. Vide *Pyrgitæ*.

Tvrsio, φώκαινα. Vide *Phocæna*.

Tvrtas, τύρτας, vocatur panis, qui conſtat ex pinguibus palmulis, farina, aqua, & coquitur ſub cineribus. Erot. Onom. p. 27. c.

Tvrtvr, τρυγών, æquivocum eſt. Primario ita dicitur *Columba* montana, vel ſylveſtris, de cujus hiſtoria, & uſu in cibis, atque Medicina vide Aldrov. l. 15. Ornith. c. 9. Jul. Alex. l. 13. Sal. c. 7. Galen. l. de atten. diæt. cap. 6. Bruyerin. de re cib. l. 15. c. 34. Schroder. lib. 5. cl. 2. num. 69. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Deinde eſt etiam nomen piſcis, qui *Paſtinaca* alias *marina* vocatur. Vide *Paſtinaca*.

Tvrva, vocatur ceſpes bituminoſus, & gleba foſſilis, quæ accenſa facit, ut quotquot adſtant, aut ab eo illuſtrantur, colore appareant ſqualido, & morticino, ut mirari id ſatis rerum harum ignari nequeant. Linden. Ex. V. §. 122.

Tvrvnda, μοτός, refertur inter apparatum Chirurgicum: eſtque nihil aliud, quam linamentum, quod vulneribus inditur. Lat. Penicillus quoque vocatur. Diet. n. 280. Vide *Linamentum*, *lemniſcus*, *licinium*, *motos*, *penicillus*, &c. In ſpecie de uſu, & abuſu *turundarum* in ſectione Calculi vide Appendicem aliquot Epiſtolarum, apud Hildan. Oper. p. 762. ſeqq.

Tvssedo, βήξ, idem quod *tuſſis frequentior*: uti colligere licet ex 2. progn. t. 50. ubi Interpres Gal. Latinus utitur vocabulo *tuſſedinis*. In Gr. vero legitur τῶν βηχῶν.

* Tvssis, βήξ, a Galeno ita deſcripta legitur: Eſt vehementiſſima quædam efflatio, qua plurimus ſimul, celerrimeque foras actus ſpiritus, ſive aer attrahit, propellitque una ſecum ſuo impetu, quæ vias ſuas obſtruunt, l. 2. de ſympt. cauſ. c. 4. Cum enim externus aer in aſperam arteriam trahatur, quæ cartilaginea, duraque eſt, nec contrahi circa id, quod continet, poteſt, incitatum hunc excogitavit ſpiritus exitum,

rum, quem vocant *tussim*, quo spiritus sibi ipsi violenter, & cum impetu delatus vias expurgat; non aliter quam tubos, & fistulas expurgant harum opifices: l. 4. de causs. sympt. c. 3. Quamvis vero hæc non sint aliena, recentiores tamen *tussis* naturam multo clarius, & accuratius descripserunt: inter quos cæteris palmam præripuisse videtur Vvillis Pharm. Rat. Part. II. S. I. c. 4. e quo talem descriptionem formare libet: *Tussis* est expiratio vehemens, crebrior, inæqualis, & sonora, cum partium musculosarum expirationi potissimum destinatarum, thoracis, laryngis, lumbarium, & abdominis motu spasmodico, facta cum vel sine excretione alicujus materiæ excrementitiæ, a molesti cujusdam objecti, aut expulsionem a pulmonibus per Tracheæ ductus urgentis irritatione proveniens. Ex qua descriptione simul elucescit differentia inter *tussim humidam*, quæ cum excreatione materiæ; & *siccam*, qua nihil excernitur; cujus meminit Hipp. 4. aph. 54. Videatur & Diet. n. 150. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 22. *Tussiculosus*, βηχώδης, dicitur; quod vocabulum legitur de Catarrhis 3. aph. 31. Vide Diet. n. 151.

TUTENAG, nomen Metalli Indiæ Orientalis, Europæis incogniti; cujus meminit Rob. Boyle in Experimentis de flammæ ponderabilitate, Exper. 12.

TUTIA. Vide *Pompholix*. *Tutiæ* factitiæ constructio legatur in Th. Ch. Vol. II. p. 519. De *Tutiæ* præparatione Vol. III. p. 103.

TUTUS, ἀσφαλής, *Tuto*, ἀσφαλῶς, idem quod *securitas*. Vide *Asphaleja Securitas*, est primaria proprietas veræ curationis non solum Chirurgicæ, sed omnium etiam aliarum. Consistit vero *Tutum* hoc curationis in tribus, ut affectus percuretur, ut læsio nulla interveniat, ut ne redeat malum. Gal. l. 14. M. M. c. 13. Junge C. Hofm. Orat. Isag. 2. pag. 112. seqq. Imo in omnibus actionibus *Cute*, & *Tuto*, medicorum Symbolum sit. Diet. n. 121. id quod meliori ratione fieri vix poterit, quam si generale præceptum Zenonis observetur, videlicet si ita agamus, tanquam post pædagogis rationem reddituri. Gal. de cogn. & cur. an. morb. c. 3.

† TYLLI GRANA; in offic. German. nihil aliud quam Risini minoris semen. Greg. Hymman. de Apopl. c. 39.

TYLODES, τυλώδης, τυλοειδής, Gorr. *callosus*. Vide *Callus*.

* TYLOMA, τύλωμα. *Tylosis*, τύλωσις, τύλος. Vide *Callus*.

TYMMA, τύμμα, significat *plagam*, ictum, percussionem. Legitur ap. Hipp. lib. 7. Ep. XX. 14. ubi apud Lind. legitur *luxatio*: cujus versionis rationem nullam video, cum τύμμα a τύπτω, verbero, derivetur. Vide Foes. p. 628.

* TYMPANIAS, τυμπανίας, τυμπανίτης, vocatur species Hydropis sicca, in qua flatus totam abdominis interdum & thoracis regionem tumentem faciunt. Gal. 4. de R. V. I. A. t. 111. Vocatur & *Hydrops siccus*. Keuchen. ad Sam. 191. Dicitur vero saltem abusive, & improprie Hydrops, quia nulla peccat aqua, sed flatus. Helm. tr. Ignot. Hydrops, n. 43. Consentit Vvillis Ph. Rat. P. II. s. 2. c. 4. qui communem Doctorum opinionem de *flatibus* ceu causa tympanitis deserens novam excogitavit, & quidem satis plausibilem, ex principiis Physiologicis, & Anatomicis egregie declaratam, statuens, non flatus, sed spiritus animales spasmodico motu agitatos, & in fibras partium, & viscerum abdominis membranaceorum adactos, obque succi nervosi vitiosam dispositionem in recessu impeditos, tantam ventris intumescentiam excitare; unde & seq. hujus affectus construxit definitionem. *Tympanites* est tumor abdominis fixus, constans, durus, æquabilis, renitens, & a pulsatione sonitum edens, a partium, & viscerum membranaceorum inflatione τετανώδει ortus, propter spiritus animales in fibras istas copia nimia adactos, ibidemque succi nervei obstruentis vitio a recessu impeditos; cui affectioni consequenter flatuum in locis vacuis aggestio, velut complementum, accedit. Paracelsus statuit duplicem *tympanitem*, unum in *intestinis*, alterum in *Matrice*, l. 1. de tart. tr. 2. c. 2. in not.

TYMPANUM, τύμπανον, proprie vocatur instrumentum Musicum classicum, in quo corium fortiter expansum supra concavum quoddam corpus si percutiatur ligno, sonum edit gravissimum. Per translationem vero nomen hoc quoque attributum cum cavitati, seu *conchæ*, aliis pelvi in ossibus petrosis meatus auditorii, cui membrana quædam sonoras species transmittens, & ossiculis firmata obtensa est; tum ipsi *membranæ*. Vide Barthol. lib. 3. Anat. cap. 9. & libell. 4. cap. 6. Non esse primarium, & simpliciter necessarium organon auditus illam membranam *tympani*, vult ostendere Bonett. per Observationes in Anatom. Pract. I. s. 19. Observ. 4. pag. 344. *Tympanum* quoque vocatur rotunda machina dentata. Oribas. de machin. cap. 4.

TYPHA, τύφη, vocatur *exile triticum*, & vilius; de quo plura apud Lang. l. 1. Ep. 56. For. l. 4. Chir Obs. 3. Schol.

TYPHLOS, *Typhlotes*, τυφλός, τυφλότης, τύφλωσις. Vide *Cæcus*. *Cæcitas*. Dieterich. n. 847.

† TYPHODES FEBRES, id est succedentes, ut Causodes, incendentes.

* TYPHODES, τυφώδης. Vide *Typhos*.

* Typhomania, τυφομανία, vocatur mistus affectus ex lethargo, & phrenitide, *lethargicum delirium*. Gal. in def. & l. de comat. c. 2. c. 1. Caussa ergo complicata ex descriptione *Lethargi*, & *phrenitidis* petenda erit. Videatur Foes. p. 629. Meminit & Bonett. An. Pr. l. 1. s. 8. Obs. 6. Schol. P. M. de Caldeira exponit per *Coma vigil*, Tom. III. p. 33. quamvis vitiose *typhmania* ibidem ponatur.

Typhon, τύφον, *Ventus* vocatur, qui densa nube inclusus, præceps in terram elisus, pulverem soli turbine verrit, arbores evellit, & obvia quævis pessundat. Lang. l. 1. ep. 19.

† Typhos, stupor attonitus. Hipp. de Intern. Aff.

Typhos, *Typhodes*, τύφος, τυφώδης πυρετὸς, vocatur species quædam *Febris ardentis*, prolixius descripta, cum suis signis, & symptomatibus, apud Hipp. l. de int. aff. XLII. per totum. Vide Foes. p. 629. Latine redditur *stupor attonitus*, cujus rationem sufficientem non video. Conjuncta hæc febris plerumque cum erysipelate alicujus visceris interno, v. g. hepatis. C. Rejes C. El. q. 68. n. 4. Bonett. d. l.

* Typus, τύπος, vocatur *forma*, ordo, & modus *febrium*, secundum intensionem, & remissionem. Gal. l. de Typis l. 1. de Cris. c. 3. Vide Diet. n. 676. Keuch. ad Sam. p. 140.

Tyrannis, τυραννὶς, vocatur *antidotus*, apud Gal. l. 2. de Antid. c. 10.

Tyrbe, τυρβὴ, Lat. *turba*, *turbatio*, idem quod ταραχή. Legitur apud Hippoc. 3. de fract. t. 75. Foes. d. l.

* Tyria, apud Arabes, & barbaram sectantes Medicinam idem est, ac *Ophiasis*: *Tyri* enim voce omnes serpentes, & potissimum Viperæ intelliguntur. Castell. Vide *Tyriasis*, *Tyria lepra*. Forest. l. 4. Chir. Obs. 7. Schol.

Tyriasis, τυρίασις, idem quod *Satyriasis*, h. e. *Lepra Arabum*, *Elephantiasis*. Hild. Ep. 24. Vide *Elephas*.

Tyrion, τύριον, vocatur Emplastrum, quod coctura colorem purpuræ *Tyriæ* adipiscitur; & describitur ab Æt. l. 15. c. 12. citante Gorr.

Tyro, *Tyrocinium*, εἰσαγόμενος, εἰσαγωγή. Illud dicitur de iis, qui noviter ad artem Medicam accesserunt, ut addiscant ejus præcepta. Hoc de compendiosa artis, & præceptorum comprehensione, Lat. *introductio* quoque dicta. Ita Gal. libell. de pulsibus ad *Tyrones*, sive eos, qui introducuntur, conscripsit, &c. Contra *Tyrocinii Chymici* scriptores invehitur Helm. de Lithiaf. c. 5. n. 9. & c. 8. n. 9.

Tyros, τυρός. Vide *Caseus*. Unde & τύρωσις dicitur, quando lac comestum in *Caseosam* materiam coagulatur. Arist. l. 3. H. A. 120. vocat τύρωσιν, *lactis in caseum coagulationem*.

Tyrrhenicon, τυῤῥηνικὸν, nomen Emplastri, cujus sunt immensæ laudes apud Æt. l. 15. c. 14. allegante Gorr. Propterea & παμπαθὲς dictum esse, idem testatur.

Tyrsis, τύρσις, idem quod πύργος, *Turris*. Legitur apud Hipp. 3. de art. t. 23. Gal. in comm. Adde Foes. p. 629.

Tyrus, *Tyrus*, utrumque mendose, & ex crassa ignorantia Græcæ linguæ pro serpente, vel vipera *Theriacam* ingrediente sumitur a barbaris Authoribus: unde *Tyriasis*, *Tyria* lepra quoque appellationem adepta sunt. Deberet enim *Therion*, θηρίον, hoc est *Bestia*, scribi, non per Ty.

V

Vacca, ἡ βοῦς, dicitur Bos fœmina. Vide *Bos*. De *Vaccis citrini Scheunemani* per errorem in scripto adductis, & a Libavio acriter satis castigatis vide Tom. III. Oper. Lib. p. 82. *Vacca marina*, est nomen piscis, qui & *Bos* dicitur. Vide supra *Bos*. An vero idem piscis sit, e quo lapis *Vaccæ marinæ* dictus eximitur, de quo legi poterit Obs. in Act. Philos. Oldemb. Ann. 1668. nolumus determinare; cum Aldr. nullam lapidis mentionem in descriptione Bovis, vel *Vaccæ marinæ* fecerit.

Vacillatio, παραφορὰ, dicitur, cum de membris corporeis, quæ titubant, aut non sunt fixa; v. g. *dentes vacillare* dicuntur: tum de mente; & ita inconstantiam, vel leve *delirium* notat. Vide *Paraphora*.

* Vacuatio, κένωσις, idem quod *Evacuatio*. Vide *Cenosis*.

* Vacuus, κενεὸς, κενός. Vide *Cenos*. Ardua adhuc hodieque est inter Philosophos disputatio, an detur *Vacuum* in rerum natura? Peripatetici, vel Aristotelici negant, ut Gal. l. 3. de diff. pulf. c. 6. item in Th. Chym. Vol. I. pag. 198. Recentiores vero Helmontium secuti asserunt, variis conati demonstrare phœnomenis. Videatur Helmont. in pecul. tract. inscripto *vacuum Naturæ*. Vide & Marc. Marci Phil. vet. rest. Part. III. sect. 2. subsect. 3. Nostri jam non est instituti, hanc controversiam dirimere; quamvis tamdiu inhæreamus illi sententiæ, dari quidem vacuum in rerum natura, sed non naturale, saltem violentum. Quid Democritus, & Asclepiades per *Vacuum* intellexerint, vide apud Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 11. In foro Medico non ita stricte accipitur, sed saltem pro spatio, in quo præter aerem nil continetur, dict. de diff. pulf. loco. *Vacuus pulsus* vero allegorice dicitur, qui arteriæ elevationem quasi facit bullosam, ut digitorum impressioni egressus

egressus per vacua occurrat. Verum ineptam esse appellationem docuit Gal. d. l.

* VAGINA, ἔλυτρον, tribuitur etiam aliis partibus ob similitudinem. Ita *Capsula communis* in hepate Venæ portæ truncum involvens, vocatur *Vagina Portæ*. Barth. l. 1. Anat. cap. 14. pag. 136. Uteri collum dicitur *Vagina*, quia penem recipit instar vaginæ. Id. l. 1. c. 30. p. 280 Hanc duplicem in uno subjecto observavit Cent. 3. Obs. 2. allegantibus Ephem. N. C. Ann. I. Obs. 110.

* VAGINALIS, ἐλυτροειδής. Vide *Elytroeides*.

VAGITUS, βαβαγμός, βάβαξις, vocatur *ejulatus*, & ploratus *infantum*; qui si adhuc in utero fiat, merito habetur pro malo omine. Vide Guldenklee l. 4. Cas. Med. 24. Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 62. & Ann. III. Obs. 164. ubi quidem augurium illud fallax esse, ostendere conatus est D. Segerus, quo & inclinare videtur Gualter. Nedham Disquis. de format. fœt. cap. 3. circa fin. statuens, *vagitus* caussam naturalem consistere in aere contento in conceptaculis, sive membranis fœtum involventibus; adjungitque exemplum de Matronæ cujusdam filia, quæ *Vagitum* in utero edidit, & vita nihilominus salubri fuit. Hujus vero aeris producti caussam refert in liquorem spirituosum, in membrana pro formatione fœtus necessarium, & exhalationum copiam producentem.

VALEO, *Valetudo*, est vocabulum μέσον, & ancipitis significationis. Sumitur enim & in bonam, & in malam partem. In illa accipitur pro *Sanitate*, pro *Robore*, & *Virtute*, Gr. ὑγιαίνω, ἔῤῥωμαι, ὑγίεια. Vide *Hygeia*, *Hygiæno*, *Errhomæ*. Adde Linden. Exerc. IX. §. 26. XIII. §. 491. XV. §. 108. qui semper de robore exposuit. Quære etiam in Rhod. lex. Scrib. pag. 455. In hac pro *morbosa dispositione*: quamvis plerunque additum sit adjectivum, Adversa, mala, sinistra, &c.

VALETUDINARIUS, νοσώδης, semper in malam partem sumitur de eo, qui morbis vivit semper obnoxius. Vide Dieter. n. 577. Tales vocari in militia *Caussarios*, & *Sonticos*, docet C. Hofm. Apol. pro Gal. l. 3. c. 10. lit. M. suntque qui utuntur incerta, fallacique valetudine, e Gal. l. 5. de san. tu. c. 4.

* VALGUS, βλαισός, βλαισότης. Vide *Blæsus*.

VALIDUS, idem quod *Valens*, ἐῤῥωμένος, εὔτονος, *Robustus*. Dicitur de corpore, & membris robustis, quæ optime ad opera strenua sunt disposita. Gal. 2. de nat. hum. t. 5. Alias & *Validum* sumitur pro *acido*. Scrib. num. 41. ubi Granata mala vocantur *Valida*, quæ Itali *garbi* vocant. Vide Rhod. in not. ad h. l.

VALLUM, χάραξ, ἕρκος, quid sit, ex Architectura militari constare potest; nimirum species munimenti exterioris circa urbem, aut arcem, aut castrum. Per metaphoram *Vallum* quoque vocatur oculorum tegumentum, sive *supercilium*. Keuch. ad Sam. p. 230. Per similitudinem quoque species *fasciæ* hoc nomine venit. Gal. de fasc. n. 52.

VALRAT, id est *Folium*. *Ulcat*, idem. Rul. & Johns. in Lex.

VALVA, est quasi parva janua; uti describitur a Gal. c. 1. de art. t. 23.

VALVULA, vocatur in Anatomicis membranula quædam in vasis quibusdam, & cavitatibus una saltem parte adhærens, in hunc finem parata, ut retrocedenti liquori possit resistere, fluxum vero naturalem non admittere. Talis occurrit satis magna in Intestino Colo, & crassa; de qua vide Barth. l. 1. An. c. 11. p. 92. Hild. Ep. 88. 89. Aliquot in corde l. 2. c. 7. p. 402. seqq. & quamplurimæ in ramis venæ cavæ, libell. 1. An. c. 2. ubi prolixiorem *Valvularum* descriptionem invenies.

VANELLUS, nomen est avis, quæ & *capella*, αἴγωπος, *pavo agrestis*, ταῶς ἄγριος dicitur; & describitur; cum usu in cibis, & Medicina, ab Aldrov. l. 20. Ornith. c. 63.

* VAPOR, ἀτμός, ἀτμὴ, ἀτμὶς, proprie dicitur humor in auram resolutus, humor extenuatus; qualis per spiracula cutis naturaliter quotidie exhalat. Vide *Atmos*, *Exhalatio*, *Halitus*. Nec differt descriptio Libavii dicentis: *Vapor* est aer rudior proxime ex aqua resoluta factus, Tom. IV. Oper. pag. 241. Si præternaturaliter sese habuerint, fiunt quoque fuliginosi, fumosi *vapores*; quorum meminit Gal. l. 8. Meth. Med. c. 5. fin. Contra *vapores* crassos, ceu caussas morborum hystericorum, & convulsivorum, acerbius scripsit Helmont. negans, se unquam vidisse tales dari *vapores* crassos, & esse contradictionem in adjecto: tr. Jus Duumviratus, num. 17. tr. de Lithias. c. 9. tr. Ignota Actio regiminis, n. 36. In Chymicis tamen dari quoque *vaporem unctuosum*, qua naturalem, qua artificialem, qui nihil aliud est, quam *primum Ens Mercurii*, quod incipit consistere in vena argenti vivi, aut ex ipso extrahitur per sublimationem artificiosam, de quo *vapore* legatur Libav. Tom. II. Oper. p. 303. & 368. Quin & ipse *Lapis Philosophicus* vocatur *Vapor potentialis metalli*, d. l. p. 421. Alias non negandum, in nonnullis veteres hallucinatos esse in accusandis *vaporibus*, & eorum viis, quod tales e ventriculo adscendant, & capitis dolorem excitent; uti recte hoc notavit Vvillis de febrib. c. 10.

VAPORARIUM, ἀτμιστήριον, idem quod *Balneum Laconicum*, sive *Sudatorium*. Vide *Balneum*.

Quam-

Quamvis & *sella singularis perforata*, vaporationi destinata, hoc nomine veniat, docente Rhod. ad Scrib. n. 193.

Vaporatio, dicitur *fomentatio*, vel fotus, qui fit mediante vapore aquæ calidæ. Frequenter legitur apud Cels. l. 7. c. 7. 9. l. 8. c. 4. Vide rursus Rhod. in Lex. Scrib. p. 455.

Vappa, ὀξίνης, Vide *Oxines*, Vinum vocatur omnibus portionibus spirituosis privatum, quadantenus acescens. Hæc vini corruptio hodieque optime quoque applicari potest ad speciem corruptionis sanguinis, quando est in statu defectionis; qualis est in sanis post nimios labores, & in morbosa dispositione quartana laborantium, cachecticorum, scorbuticorum, Vide Vvillis de febr. c. 2. 6. &c.

Vareni, idem quod *Vari*, est symptoma scorbuticum, quod alias *Arthritis vaga* vocatur, consistens in dolore vago, nervosas partes circa articulos affligens, proveniens a liquoris nervosi, vel lymphæ serescentis acida acrimonia maligna, & ob tenuitatem facili mobilitate, & vaporositate. De quo symptomate integros libellos scripserunt Drauvviz, & Molembroccius. Meminit hujus nominis Vvalther. Sylv. Med. p. 1464.

Varicosus, κιρσώδης, dicitur de diversis vasorum plexibus circa partes genitales, præsertim virorum. Nam *vasa præparantia pyramidalia* vocat *corpus varicosum* Barth. l. 1. Anat. c. 21. p. 203. & *vasa deferentia*, ejusque principium *Parastates variciformes*, d. l. c. 23. p. 223. Vide *Pyramidalia*. *Pampinus*. *Parastatæ*.

Varicula, i. e. *Varix parva*, vocantur a M. A. Severino intumescentes venulæ in adnata oculi tunica, ab acris sanguinis distentione procreatæ: l. de noviss. obs. abscess. c. 9. §. 6.

Variolæ, *Varioli*, terminus antiquis ignotus Pathologicus, denotans peculiare genus Exanthematum pustulosorum, cum febre conjunctorum: & ita describi possunt, ac debent. *Variolæ* sunt pustulæ, vel papulæ majores, minoresve, ab initio sub forma macularum rubentium in toto corpore, aut plurimis ejus partibus erumpentes, cum febre acuta Epidemica, in augmento sese elevantes, & sub statu materiam viscidam quodammodo puri similem continentes, interdum & aqueam, tandem in declinatione degenerantes in crustam, post exiccationem decidentem, cum variis symptomatibus per diversa totius morbi tempora variantibus, & supervenientibus, genitæ a coagulativis crudioribus in peculiari fermento sanguinis connato delitescentibus portionibus, per contagium virtuale, aut corporale excitatis, in corporis superficie subsistentibus, & per fermentationem coagulativam prorumpentibus. Qui meliorem hac dare poterit hujus morbi descriptionem, ei minime erimus adversi. Legatur Vvillis de febr. cap. 15. Piens tit. eod. tract. spec. cap. 8. & alii Authores, quos vide allegatos a Vvalthero in Sylv. Medic. pag. 1466. seqq. Ex recentioribus adhuc non inepte quoque, & succincte descripsit Junken. Ch. Exp. Cur. Part. II. sect. 2. cap. 2. pag. 797. seqq. *Variolus*, & *variola* quoque dicitur piscis, alias *Trutta*, & *aurata* dictus, apud Schr. l. 6. cl. 4. n. 93. Vide *Trutta*.

Varius, ποικίλος, sumitur adjective, & substantive. Illa significatio ex aliis Lexicis jam nota est. Substantive *varii*, & *variæ* dicuntur, qui & quæ maculas, & papulas in facie distinctas habere solent, notante Keuchen. ad Sam. p. 125.

* Varix, κιρσός, in genere significat omnem *Venam dilatatam*, Gal. l. de tum. p. n. c. 16. Æginetæ ἀνεύρυσμα φλεβός, *dilatatio venæ* vocatur, l. 6. c. 82. Proprie, & accuratius describi potest, quod *varix* sit tumor p. n. mollis, inæqualis, nodosus, indolens in ima ventris parte sub umbilico, in scroto, circa testiculos, & frequentius in cruribus occurrens, proveniens a venarum subcutanearum propter sanguinem feculentum, & serosum subsistentem, & collectum nimia distensione. Vid. Diet. n. 465. Foes. p. 338. seqq. Barth. in valvularum distensionem caussam refert, libell. 1. c. 2. p. 594. Plures Authores de hoc affectu reperies apud Vvalther. in Sylv. Med. p. 1464. seqq. Diminutivum *varicula* vide p. a.

* Varus, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem est quod *vareni*; & notat affectum *arthriticum vagum scorbuticum*, in plurali *vari* dictum, de quo p. a. Vel *varus* dicitur tumor exiguus durus, plerumque in facie obortus, ut & in dorso non infrequens, Gr. ἴονθος. Vide *Jonthos*. Vel denique adjectivum *varus* notat vitium crurum in figura, oppositum *valgis*, & Gr. dicitur ῥαιβός. Vide *Rhæbos*.

* Vas, ἀγγεῖον, sumitur Physiologice, & Mechanice. In Physiologia *vasa* vocantur canales omnes liquorem aliquem vehentes; & ita comprehenduntur hoc nomine *arteriæ*, & *venæ*. Hinc passim leguntur *vasa* spermatica, præparantia, deferentia, *vasa* Lactea, *vasa* Lymphatica, *vasa* adiposa, &c. Vide plura apud Barthol. in Indice. Diminutivum est *vasculum*: v. g. *vascula buccarum*, hoc est glandularum in buccis. Leguntur apud eundem l. 3. Anat. c. 11. pag. 536. sudoris *vascula* in cuticula, l. 1. c. 2. p. 19. Κατ' ἐξοχὴν etiam ἀγγεῖον vocatur membrana fœtum involvens, Chorion dicta, apud Moschion. l. de morb. mul. c. 36. 38. & ratio datur, quia fœtus in ea tanquam in vase

vase convertitur. Mechanice vero *vasa*, & *vascula* dicuntur varia instrumenta intus cava, in quæ liquidæ præsertim materiæ (quamvis solidæ etiam indi soleant) recipiuntur; quorum usus est in Diæteticis, præsertim re Coquinaria, Pharmaceuticis, Chymicis, & Chirurgicis. Suntque fictilia, lignea, metallica. In specie catalogum, & apparatum *Vasorum Chymicorum* lege apud Rolf. Ch. I. A. F. R. l. 2. cap. 18. Quære etiam in Th. Ch. ut & Libavii Indic. *Vasculum oculare* Chirurgicum Aquapendentis egregie delineavit; modumque applicandi monstravit Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. VIII. fig. 11. & Tab. XXXI. fig. 6.

VASTUS, idem quod *Magnus*, *Grandis*, μέγας. Dicitur de corporibus naturalibus: v. g. Musculi *vasti*. Barthol. l. 4. Anat. c. 12. pag. 581. Tumores *vasti*, dolores *vasti*. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

VASUM, pro *Vas*. Legitur apud Scrib. n. 64. Vide not. Rhod. ad h. l.

UATA, ὦτα, pro ὦτα, Lat. *Aures*; in sing. οὖς, *Auris*. Vide *Aures*. Sumitur & ab Hipp. pro *inflammationibus aurium*, vel etiam aliis morbis gravioribus, l. 6. Epid. s. VI. 28.

VATES, *Vaticinium*, μάντης, μαντεία. Vide *Mantice*.

UBERA, μαστοὶ, idem quod *Mammæ*: quamvis vocabulum *Ubera* alias brutis potius attribui soleat, quam fœminis. Vide *Mamma*, *Mastos*.

UDOS, οὐδὸς, Latine *Limen* dicitur, hoc est lignum, vel saxum in ima januæ parte, qua intratur. Legitur apud Hipp. 4. de artic. t. 64. Vide Foes. p. 466.

VECTIO, ὄχησις, refertur inter motus corporis, & ita inter facienda. Gal. l. 1. de san. tu. c. 15. Ejus vero significatio pueris jam nota est e Dictionariis.

VECTIS, μοχλός. Vide *Mochlia*. Inde liber Hipp. *Mochlicus*, q. d. *Vectiarius*. Refertur & inter instrumenta ad metallifodinas necessaria, a Rul. in Lexic. Diversorum *vectium* Chirurgicorum descriptionem vide apud Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. III. fig. 2. & 4. & Tab. X. fig. 6. seqq.

† VEEGARES ZEBELLINÆ, animalia Septentrionalia. Beniam. Tudel. Itiner.

VEGETABILE, φυτὸν, φυτικόν. Dicitur 1. de anima (Vide *Phytice*) deinde de *plantis*, & *herbis*, quæ generali nomine vocantur *Vegetabilia*: unde pars Medicinæ illa tractans vocatur *Phytologia*: de quo etiam superius suo loco. In hac significatione describuntur a Dorn. Rul. & Joh. *Vegetabilia*, quod sint viridantia radicem in terra defixam habentia, truncum, & ramos in aere; ut sunt herbæ, plantæ, & arbores. Hæc omnia e sola constare aqua, vult Helmont. tr. Complex. atque Mistion. El. figm. n. 12. 30. 32. Calculum suum addidit Becher. in Metallurgia. De *vegetabilibus* vide plura in Th. Chym. Vol. I. p. 205. 206. Eorum vis, & potentia consistere dicitur in spiritu vegetativo; & est proprie Ignis naturæ, Vol. II. p. 164. seqq. *Vegetabilia* non sufficere in Medicina, neque etiam carere omni noxa, scripsit Rolf. Chym. l. 1. c. 1. de *Lapide Philosophico vegetabili*, vel ex *vegetabilibus* parando vide Th. Chym. Vol. III. pag. 53. seqq.

VEGETATIO, nomen hodieque Physicis, & Medicis frequentiorem in usum vocatum: & in genere ita vocatur proprie actio illa naturalis, qua omnia corpora vere viventia gaudent, dum a primo ortu nutriuntur, & augmentantur, debitamque magnitudinem adepta in vigore proprio vitali conservantur. Quæ functio naturalis sub se comprehendit plures subordinatas actiones, rarefactionem, condensationem, filtrationem, imbibitionem, concoctionem, aliasque plures similes. Quamvis vero hæc *Vegetatio* primo plantis competat, propterea *Vegetabilibus* dictis: hinc & eruditam scripsit Dissertationem Kenelm. Dygbæus de Plantarum *vegetatione*, a D. Olfredo Dappero ex Anglico Latinitate donatam, in qua præter alia, insigne *vegetationis* auctæ exemplum legitur p. m. 65. de planta hordei a Patribus Christianæ doctrinæ Parisiensibus afferrata 249. culmos, qui omnes ex una radice, aut grano originem duxerunt, 18000. hordei grana afferentes continente. Facile tamen & reliquis corporibus viventibus, puta animalibus, & homini applicari etiam poterit; quin & ipsis mineralibus, atque metallis attribui; cum videamus, & hæc non solum per appositionem, sed etiam per succi appropriati intrinsecam mutationem in substantiam mineralem, & metallicam gigni, augeri, & conservari.

VEGETATIVUS, φυτικὸς, idem quod *Vegetabilis*. Hanc virtutem quoque inesse metallis, legitur in Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 158. nec fortassis absque ratione; cum sensuum fide constet, non in quibusvis fodinarum venis quodvis generari metallum, sed & iis inesse principium quoddam specificum determinatum. Verum hæc ad Physicam potius pertinent.

VEGETUS, ἀκμάζων, dicitur partim de corpore, & Gr. ἄῤῥωστος etiam vocatur; partim de animo. Et qui *vegetus* animo est, Gr. dicitur πρόθυμος: quamvis hoc vocabulum de utroque accipiatur. Vide *Prothymia*.

* VEHEMENS, σφοδρός. Vide *Sphodros*. *Vehementia* morbi, σφοδρότης, eadem est, quæ *magnitudo*.

gritudo. Gal. l. 1. de cris. c. 3. *Vehemens* pulsus, idem cum *Forti*.

VEHICULUM, ὄχημα, vide *Ochema*. *Vehiculum* quoque in Pharmaceuticis dicitur liquor, in quo olea, & arcana Chymica ad gratiorem gustum, vel faciliorem exhibitionem ægris præbentur. Joh. in Lex. l. 1.

VELAMENTUM, σκέπασμα, idem quod *Tegumentum*. Vide *Scepasma*. Tribuitur quoque illud nomen interiori intestinorum tunicæ, præsertim tenuium, quæ alias *Crusta membranea*, Pecqueto *Peristoma* rugosum, Bilsio *Muscus villosus* dicitur. Horne vero *velamentum bombycinum* appellavit. Barth. l. 1. An. c. 10. p. 81.

VELLE, ἐθέλειν, θέλειν, βούλεσθαι, ap. Hipp. aliquando accipitur pro Posse, 3 de art. t. 106. Adde Gal. in comm. ad h. l.

* VELLICATIO, τιλμός. Vide *Tilmos*.

VELLUS *aureum*, δέρας. Vide *Deras*. *Vellus aureum* quoque fit ex rore collecto Mensis Maji, ex tritico ante ortum Solis, cœlo sereno, loco aperto, expanso linteo, & in discum expresso, inque vas fictile incluso. Johns. Lexic. Chym. lib. 2.

VELOCITAS, *Velox*, ὦκος, ταχύς, idem quod *Celeritas*, *Celer*: de quibus superius in CE.

† VENÆ SANGUIFLUÆ, Hæmorrhoidales. Merc. de Ind. l. 1. c. 15.

† VENA PUTEALIS, i.e. Cava. Am. Lusit. in Sch. curat. 32. Cent. 1.

* VENA, φλέψ. Vide *Phleps*. *Vena Medena*. Vide *Medena*.

VENÆ *sectio*, φλεβοτομία. Vide *Phlebotomia*.

VENATIO, *Venator*, κυνηγία, κυνηγός, κυνηγέτης, quid significet, aliunde notum est. Merito refertur inter exercitia, quæ & corpus fatigare, & animum delectare possunt; quo etiam potissimum utuntur magnates, quamvis haud raro in excessu peccent. Meminit Galen. de parv. pil. exerc. cap. 1. Interdum Metonymice *Venatio* accipitur pro *carnibus ferarum*, notante Rhodio ad Scribon. num. 134. ex Sidonio Apollinar. lib. 4. epist. ad Industrium. Ita & apud Cels. lib. 2. cap. 18. seqq. aliquoties sumitur.

VENEFICA, *Veneficus*, *Veneficium*, quid significent, ex aliis Lexicis jam notum esse debet. Pertinent hæc inter caussas morborum transnaturales, ut & remedia trans, vel supernaturalia, a quibus Medicus Christianus sibi cavere debet, conscientiæ suæ consulturus. Vide Diet. pag. 977. Jung. C. Rejes C. El. q. 97. num. 12. seqq. Sennert. lib. 6. Med. Pract. part. 9. per totum.

VENENUM, φάρμακον, hujus quoque Latini vocabuli significatio nota est, dum proprie, & usitate nunc significat omne id, quod corpori nostro quomodocunque communicatum illius universas, aut particulares quasdam, easque principes, ac vitæ summe necessarias functiones incomprehenso modo, atque ferocia indomita adoritur, & lædit, spiritus, & humores, præsertim sanguinem, & balsamum nervorum, corrumpit, coagulat, profligat, pervertit, & deinde partium quoque solidarum substantiæ corruptelam ocyus, tardiusve inducit, & ita in summum vitæ discrimen conjicit. Charlt. Ex. X. Pathol. §. 23. Vvillis de febr. c. 12. Dogm. N.M.G.P. II. c. 8. p. 232. seqq. ubi & differentias *Venenorum* legere licet. Alias etiam vocabulum *Veneni* fuisse μέσον, & indifferens, ita ut in bonam partem quoque sumptum fuerit, patet ex l. 236. ff. de V. S. in quem locum. & Theophilus Paraphrastes Græcus scripsit: τῶν μέσον ἐστὶ τὸ ὄνομα τοῦ φαρμάκου. Qui *Venenum* dicit, adjicere debet, utrum malum, an bonum. Confirmat hoc Lind. Ex. XIII. §. 316. Paracels. quidem strictius sumsit; nihilominus tamen latius, quam propria significatio admittit, dum omne id, quod naturæ nostræ quoquomodo adversum est, *Venenum* appellavit. Paramir. Tract. 2. de Ente Veneni, c. 8. & alibi: quam sententiam & Helmont. in scriptis suis videtur amplexus esse. In Chymicis *Mercurius* quoque dicitur *Venenum*; qui tamen & *Fermentum* vocatur. Rul. in Lex. Junge Th. Ch. Vol. I. p. 741. Vol. IV. p. 891.

VENER, id est *Mercurius*. Rul. & Johns. in Lex.

VENEREUS, ἀφροδισιακὸς, vel dicitur de hominibus *libidinosis*, & salacioribus; vel etiam est Epitheton morbi ex impuro coitu orti, qui alias & *Morbus Gallicus*, *Lues Venerea* vocatur. Vide *Gallicus*. Usurpatur etiam de ipso actu conjunctionis maris, & fœminæ; qui dicitur *Actus Venereus*. Exempla harum significationum passim occurrunt apud Scriptores Medicos Latinos.

* VENETICUS, *Venetus*, ἑνετὸς, denotat colorem glaucum, vel dilute cœruleum. Unde *oculi Venetici* vocantur, qui suffusione sunt affecti: fiuntque tales duobus modis, vel propter aquam, si nimium fuerit coagulata, vel propter siccitatem, quam patitur crystallinus humor. Gal. de ocul. part. 4. c. 12.

VENOSA *Arteria*, olim dicebatur vas illud sanguineum e pulmone ad auriculam cordis sinistram, & mediante hac ad sinistrum ventriculum revehens ex falsa hypothesi, quod e sinistro cordis sinu tantum Arteriæ prodeant, quemadmodum e dextro solum venæ; cum tamen revera ex utroque distinctum par vasorum, Arteria, & vena producantur, & reve-

ra *venosa* illa *Arteria* dicta sit vena quoad structuram organicam, & usum, neque pulsus, qui fortassis a nonnullis animadvertitur, arteriarum pulsui respondet. Vide Barthol. l. 2. An. cap. 7. pag. 404. Rectius vero dicitur *Vena Pulmonalis*.

* VENTER, κοιλία, multifariam accipitur. Late a recentioribus Anatomicis, quibus *Ventres* dicuntur insignes cavitates, in quibus nobile aliquod continetur viscus. Hinc totum corpus dividitur in tres *Ventres*: *Infimum*, qui vulgo *Abdomen* dicitur: *Medium*, *Thorax* dictum: & *Supremum*, seu *Caput*. Vide inter alios Barth. Anat. procem. p. 8. 9. Paulo strictius accepit Hippoc. quando vocab. κοιλίας aliquando usus pro *Thorace*, & *Abdomine*, excepto capite. Ita de affect. VII. 1. seqq. ubi morbos thoracis recenset: item l. 2. de morb. XLIV. 25. XLV. 33. unde & ad differentiam interdum *Thorax*, ἡ ἄνω κοιλίη, venter superior; & *Abdomen*, ἡ κάτω κοιλίη, eidem vocatur, 7. aph. 38. (Gal. in comm. ah h. l.) l. 1. de morb. X. 2 3. XI. 1. 2. &c. Stricte vero accipitur frequentius *Venter*, κοιλία, pro *Abdomine*, sive regione sub diaphragmate usque ad genitalia. Neque opus est exemplis hoc demonstrare, cum passim occurrant. Strictissime tandem pro *Ventriculo*; de quo p. p. interdum & sola *intestina*; præsertim ubi apud Hip. sermo est de ventris, vel alvi laxitate, aut adstrictione; quæ affectiones magis spectant ad intestina, imprimis crassa; unde & sunt, qui *Colon intestinum* duntaxat *ventrem* inferiorem vocarunt. Gal. 4. de R. V. I. A. t. 112. & comm. 7. aph. 38. In Gr. vocab. κοιλία pro *excremento alvi* acceptum, legitur apud Hip. l. 4. Epid. XIII. 18. Jung. Foes. p. 344. seqq. Hoc etiam in Latino locum habere, vult Keuch. ad Samm. p. 206. In Chymicis *Venter* dicitur Terra. Th. Chym. Vol. I. p. 201. 378. *Venter Equi*, vocatur *fimus equinus*, Rul. & Johns. hoc est ignis *ventris equi*, instrumentum solutionis corporum: & fit in duobus vasis, quorum in uno est aqua, in altero fimus equi, ubi est phiala cum medicina, statque in furnulo, & desuper comburitur levis ignis, ut aqua tantum evaporet, & non bulliat; ibique est canalis, per quem additur aqua, quando minuitur. Proprietas hujus caloris, vel *ignis* est quod non destruat oleum, sed augmentet propter suam humiditatem; nam alii destruunt propter suam siccitatem. Et uti puer ex calido, & humido augmentatur; sic equi ignis augmentat oleum sua humiditate. *Ignis equi* non fundit, neque comburit, sed domat, & humidum augmentat. Hæc Johns. de ventre equi. Lex. l. 2.

VENTININA, Paracelso dicitur ars vaticinatrix ex vento, quomodo sese habeat cœli, & astrorum cursus erga hominem, ratione boni, vel mali effectus. In altera explicatione Astronomiæ. Rectissime vero artibus incertis annumerat; cum nihil aliud sint, quam Nugæ.

VENTOSÆ, vocantur *Cucurbitæ*, absque scarificatione appositæ. Unde & Italis *le ventose* dicuntur. Forest. l. 29. Obs. 22. Schol. Est etiam *Ventosa* epitheton morbi, qui Avic. *Spina ventosa*, vel *Spinæ ventositas* vocatur: estque nihil aliud quam cariosa ossium affectio cum putrilagine conjuncta. De quo affectu maligno lege apud Avic. l. 4. fen. 4. tr. 4. c. 9. Lang. l. 1. ep 42. Pandolfinum integro tract. de hoc affectu, *Spinæ ventositate*, cum notis D. D. Merclini Junioris, Amici nostri honorandi, elegantissimis edito. Imprimis vero integro etiam libro hunc affectum descripsit libro de *Pædarthrocace* M. A. Severinus. *Ventositas* alias sæpe ponitur pro *Flatulentia*, sive *Affectibus flatulentis*, φυσώδεσι. Unde & *apostemata ventosa*, dicuntur *tumores flatulenti*. Forest. l. 3 Chir. Obs. 3.

* VENTRALIS *dispositio*, κοιλιακὴ διάθεσις. Vide *Cœliaca*.

† VENTRICULI CERVIX, stomachus. Ant. Boniven. de abdit. morb. caus.

VENTRICULATIO, idem quod *Ventriculosa passio*, ἡ τῶν κοιλιακῶν διάθεσις. Legitur apud Aurel. lib. 3. Acut. cap. 17. allegante Foes. in Oecon. pag. 346. quamvis incertum sit, qualis morbus hoc nomine veniat propter variam significationem vocabuli Græci κοιλίας. Unde & Cels. plane peculiarem attribuit acceptionem, vel pro Tympanite, vel Colica flatulenta, lib. 4. cap. 14.

VENTRICOSUS, *Ventriculosus*, vel dicitur qui magnum habet ventrem, μεγαλόκοιλ☉ (Vide *Megalocælos*) Vel qui laborat affectione Cœliaca. Rhod. ad Scrib. n. 95. vide *Cœliaca*. *Ventriculatio*.

* VENTRICULUS, κοιλία, proprie dicitur, in quem primum animalia cibum protrahunt. Galen. lib. 6. Anat. adm. cap. 2. Dictus quasi *parvus venter*: estque pars organica, in infimo ventre sita, statim sub diaphragmate, chylificationis officina. Ejus historiam passim vide in scriptis Anatomicis; præsertim inter hos Barthol. lib. 1. Anatom. cap. 9. In brutis pennatis quidem duos esse, in ruminantibus quatuor præter Aristotelem in L L. de part. an. & alibi, videatur & Galen. d. l. cap. 3. & Barthol. d. l. loc. Translatum porro *ventriculi* vocab. ad alias cavitates, v. g. *Cordis* sinum dextrum ampliorem, & sinistrum angustiorem, qui vocantur *ventriculi*. Barth. l. 2. cap. 7. pag. 398. seqq. Ad *Cerebri* cavitates; quarum alii tres, alii duas, alii quatuor, Barth. unam saltem numerarunt, lib. 3. p. 490. seqq.

Ventriloqui, ἐγγαστρίμυθοι, vocantur ariolatores, & vates præstigiosi, qui plebi persuadentes imponunt, dæmonem aliquem ab ipsorum ventre voces emittere, spiritum scilicet peculiari quadam arte intus attrahendo; quo fit, ut voces videantur non ab ipsis edi, sed ab alio intra ipsos latente, cum tamen ab ipsis saltem egredi videantur. Nam si id non advertas, putabis, ea a loco aliquo distanti proficisci. Eph. N. C. Ann. I. Obs. 35. p. 20. Jung. Libav. T. IV. Op. p. 27.

Ventus, ἄνεμος, quid sit, ex Physicis notum esse debet. Quod vero *ventorum* cognitio, quam quisque habeat naturam, proprietatem, & virtutem, Medico sit necessaria, Hippocr. passim inculcavit in scriptis suis, de Diæta, Aer. L. & Aq. in Aphor. & confirmarunt hoc plerique Interpretes, præsertim Diet. n. 578. & Charlt. Ex. Pathol. v. §. 12. Apud Spagyr. *ventus* quoque de diversis rebus dicitur: v. g. *ventus albus* est Mercurius: *Rubeus*, Auripigmentum rubeum: *Citrinus*, Sulphur. Rul. & Joh. *Venti* quoque sunt *Spiritus*. Imo dict. Johns. l. 2. adhuc subtilius vult philosophari, dicens: *Venti Chymici* sunt Thesauri naturæ; nec est aliquid in tota natura *ventis* ipsis pretiosius, & nobilius. Vita siquidem, & anima rerum omnium *ventis* deportatur ad res omnes. Est enim *ventus spiraculum* vitæ temporalis, quod alio vehiculo deferri non potest rebus omnibus, nisi *ventis*. Et *ventus* nihil aliud est, quam tenuissima, & subtilissima hujus materiæ pars, quam ignis naturæ, seu lumen cœleste, quod huic materiæ inest, sursum elevat, & fit vapor, & *ventus*, qui summopere custodiendus est, alioquin tota Alchymia esset inutilis. Custoditur autem *ventus* ille, & vapor, si in vasis vitreis, perquam optime obturatis, dum erit a materia sua, & corpore continuatur, nam frigiditate vasis, & aeris in vase conclusi *Ventus* ille, & vapor fit tandem aqua, & pluvia Chymica, quæ terram suam irrigando fœcundat, non secus ac in magno mundo vapores, & *venti*; qui calore naturali terræ sursum in aerem pelluntur, frigiditate aeris, & ipsius humiditate convertuntur in pluviam, & aquam, quæ super terram decidit, & suo irroratu ipsam fœcundat; quia tenuissima, & subtilissima inferioris elementi pars, qua reliquorum Elementorum vires, & energias in se cohercet. Hactenus Joh. An non vero hic iterum Gal. adagium commode applicare liceret: Nihil apprehende, & fortiter tene? Quod & ipse *Lapis Philosophicus Ventus Hermetis* dicatur, legi poterit ap. Libav. T. II. Op. p. 428.

Venucula, est *nomen Uvæ*, quæ alias *Apiana*, *Scirpula*, Sticula, Stacula *Moschatella* vocatur. Lind. Ex. X. §. 99.

Venula, φλέβιον, diminutivum *venæ*, q. *Parva vena*. Sumitur ab Hipp. pro *Arteria*, lib. 6. Epid. s. 6. t. 2. Junge Gal. in comm.

Venus, ἀφροδίτη, æquivocum est. Tribuitur enim hoc nomen Planetæ circa Solem locum suum obtinenti, qui pro diverso positu ante Ortum Solis *Lucifer*, post occasum apparens *Hesperus* nominatur. Deinde ita vocatur Dea Gentilium, ex spuma maris nata credita, *Cupidinis* mater, *Cypris*, vel *Cypria* dicta, omnis lasciviæ, & salacitatis dux, & regina. Hinc translata vox *Veneris* a veteribus, & recentioribus Medicis ad ipsam generationem; ut *Venus* nihil aliud notet, quam congressionem maris, & fœminæ, licitam, & illicitam. Ita inter alios Linden. de licita scripsit. *Venus* concessa hominibus est, cum boni alicujus consequendi gratia, tum mali averruncandi: Ex. XV. §. 87. Jung. Diet. n. 140. Tandem & a Chymicis *Venus* vocatur *Cuprum*, sive *Æs*: de quo suo loco. *Veneris gradus* est mitis, atque dulcis naturæ, viridis vitæ, Dorn. in Dict. Parac.

Venustas, idem quod *Formositas*, *Pulchritudo*, κάλλος. Leporum esu *Venustatis* decorem in septimum, aut nonum diem prorogari, fabulosum omnino videtur. Lang. lib. 1. epist. 67.

Ver, ἔαρ. *Vernus*, ἐαρινός. Vide *Ear*.

Veratrum, ἐλλέβορος, idem quod *Helleborus*: de quo supra in H E.

Verbera, πληγαὶ, quid sint, pueri norunt, idem quod *Plagæ*, *Percussiones*. Pertinet inter caussas quandoque morborum, quandoque & inter remedia. De hoc testatur Rolf. quod Empiricus quidam maniacos, & melancholicos solis flagris, & *verberibus* curavit. O. & M. M. Sp. l. 14. s. 3. c. 17.

Verbum, λόγος, ῥῆμα. Ejus significatio notior est, quam ut opus sit *verbis*. An *verbis* quædam insit virtus Medica, prolixe ventilavit C. Rejes C. El. q. 22. Et quomodo Paracelsistæ abutantur, & pervertant sententiam illam, *Verbum DEI* sanat omnia, docuit Libav. T. IV. p. 7. seqq.

Verdetum, vocatur color viridis ex vapore fortis aceti æneas laminas perfundentis. Vital. de Furno c. 261. p. m. 224.

Verecundia, αἰδὼς, αἰσχύνη, idem quod *Pudor*. Vide in PU.

Veredarii *Vermes*. Vide *Cutambuli*.

Veretrum, idem quod *Penis*, membrum virile: de quo vocabulo vide Rolf. de part. genit. P. I. c. 43.

Vergiliæ, πλειὰς, πλειάδες. Vide *Plejas*.

Veritas, ἀλήθεια, est ens reale *verum*, uti recte vocavit Helmont. tr. Venatio scient. n. 27.

n. 27. Hanc etiam Medicum sectari debere, docet Gal. l. de Art. Med. const. c. 7. & alibi sæpius. Et quis contra *veritatem* hiscere potest? Scrib. n. 84. & *Veritas* favori anteferenda. Amicus Galen. amicus Hipp. amicus Arist. magis amica *Veritas*. *Verum Spagyricum*, est rerum a natura productarum centrum, in quo virtus omnis, & ejusdem rei *Veritas*, atque potentia delitescit, per hanc artem ad actum deducenda. Th. Chym. Vol. V. p. 410. Enimvero modo negotium non magis imaginatione vana, & opinione niteretur, quam ente reali! Alias rectissime Rolfink. *Veritatem* Medicam duplicem fecit: aliam *ad amussim talem*, quæ infallibilem infert certitudinem: & aliam, quæ *ut plurimum talis*. Ad primam pertinent nonnulla Theoremata Physiologica. Ad hanc Prædictiones salutis, & mortis. Ord. & Meth. Med. Spec. l. 3. s. 2. c. 3.

* VERMES, ἕλμινθες, idem quod *Lumbrici*. Vide *Helminthes*.

VERGO, ῥέπω. Vide *Rhepo*.

VERMICATA, vocantur a nonnullis *Lentigines*. Fallop. de ulc. c. 23. T. I. p. 612.

* VERMICULANS, σκωληκίζων. Vide *Scolecizon*.

* VERMICULARIS, σκωληκοειδής, idem quod *Vermiformis*. Vide *Scolecoeides*.

VERMICULUM, i. e. *Elixir*, *Tinctura*. Rul. & Jon. in quo *Vermicylum* legitur.

* VERMIFORMIS, σκωληκοειδής. Vide *Scolecoeides*. Dicitur & vermis cerebri. Castell.

VERMILION, i. e. *Cinabrium*, vel *Minium*. Rul. & Joh. in Lex.

VERMINA, *Verminatio*, *Verminosus*, στρόφος, στροφώδης. Vide *Strophos*. Alias *Verminosus* proprie dicitur de materia, in qua *vermes* generantur. Ita & sanguis *verminosus* hodieque passim legitur; & in specie in Bonetti Med. Sept. l. 2. s. 22. c. 1. p. 493. Dicitur & ibidem *Verminans*. Affectus etiam talis *Verminatio* appellatur. Plura de hominibus *verminosis*, & *verminatione* continua legantur apud eundem d. l. 3. s. 16. c. 1. seqq. p. 626. seqq.

* VERNACULUS, ἔνδημος. Vide *Endemos*.

VERNICE, i. e. *Vernix guttosa sicca*. Rul. & Johns.

VERNISIUM, idem quod *Vernix*, *Sandaraca* alias vocatur, vel *Gummi Juniperinum*, & ita *Vernix siccus*, vel liquor ex hoc gummi paratus, estque *Vernix humidus*. Schr. l. 4. cl. 1. n. 179. *Vernisium* vero legitur ap. Helm. tr. de Lith. c. 3. n. 7. De *Vernicis* variis speciebus vide Morley Coll. Chym. Leid. c. 504. seqq.

VERNUS, ἐαρινός, dicitur vel de ipso tempore; & ita idem est, quod *Ver*. Vide *Ear*. Vel morbis, qui *Vere* solent esse frequentiores; & *Morbi verni*, sive *vernales* vocantur: quorum Catalogum recenset Hipp. 3. aph. 20. Jung. Diet. n. 228.

VERRES, vocatur *Sus mas*; quemadmodum *Aper Verres sylvaticus*. Lang. l. 1. ep. 61. Schr. lib. 5. cl. 1. n. 3. & 34.

* VERRICULARIS, ἀμφιβληστροειδής, *Amphiblestroides*, vocatur tunica oculi propria, quæ a cerebro ad oculos profecta humorem vitreum, & crystallinum ambit; cujus tunicæ figura in latum diffusi, atque expansi nervi *verriculo* similis apparet. Vocatur & *Retina*, vel *Retiformis*; quod reti etiam sit similis. Gal. negat, esse veram tunicam, sed potius cerebri portionem quandam exemtam, lib. 10. de U. P. cap. 2. Confirmat hanc sententiam suo calculo Barth. l. 3. An. c. 8. p. 518. statuens, esse medullaris substantiæ mucum.

VERRISTÆ, vocantur Paracelso summum arcanum in Epilepsia, una cum *Granagranis*, de caduco matricis §. 9. Quid vero sint, non explicat.

* VERRUCA, Græcum nomen non occurrit generale. Sunt vero *verrucarum* species duæ, *Acrochordon*, ἀκροχορδών, & *Myrmecia*, μυρμηκία, de quibus vide suis in litteris. Galen. lib. 2. Meth. Med. cap. 2. *Verrucosa ulcera*, vocantur dura, quæ alias ὀχθώδη dicuntur. Vide *Ochthodes*.

VERSIO, τροπή *Chymica*, vocatur formarum manifestarum in occultas; & fit corruptione formæ specificæ, generationeque generalis formæ, videlicet elementorum decompositorum in composita, & impurorum in pura conversione. Th. Ch. Vol. I. p. 199.

VERSUS, στίχος, ἔπος, μέτρον, Theriaca *Versibus* descripta hanc habere utilitatem dicitur, quod facilius memoriæ mandetur, nec a suo ordine perverti possit. Galen. lib. 1. de Antidot. cap. 16. princ. Q. Serenus Sammonicus etiam suam Medicinam metrice, sive *Versibus* conscripsit. Ita & Scholæ Salernitanæ Medici: quamvis non sustineant *Versus* illi regulas Poeticas.

* VERTEBRA, σπόνδυλος. Vide *Spondylos*. *Vertebratus Musculus* dicitur, cujus utraque extremitas *Vertebris* continua est. Barth. l. 4. An. c. 7. p. 569.

* VERTEX, κορυφή. Vide *Coryphe*.

VERTIBULUM, significat caput Ossis globosum, quod alterius sinui ad articulationem inseritur. Hieron. Fab. Aquap. de oss. Deartic. P. II. pag. m. 179.

VERTICELLI *marini*, σπόνδυλοι θαλάττιοι, vocantur *Zoophyta*, tuberosa, quæ & *Vertibula*, alias *Tethya*, nuncupantur: de quibus vide Aldr. de Zoophyt. l. 4. c. 2. aph. 18. *Verticillum*, vel

vel *Verticulum*, etiam dicitur quodlibet Os Dorsi, i.e. *Vertebra*. Vesal. l. 1. de H. C. F. c 3.

VERTIGO, δῖνος, σκοτόδινος, ἴλιγγος. Vide *Dinos*.

VERTA, vocatur quarta pars libræ. Dorn. Rul. & Johns.

VERVA, vocantur apud Scrib. n. 16. *Armillæ*, amuleti loco gestatæ: quamvis Rhod. legendum existimet *Virias*, aut *Viriolas* eboreas, Gr. ψάλια, & βραχιάλια dictas. Aut *Verucla*, vel *Verucula*. Not. ad h. l. p. 55.

VERUCLA. Vide *Verva*.

VERVEX, id est *Aries castratus*. Schr. l. 5. cl. 1. n. 30.

VERUM, ἀληθές. Vide *Veritas*.

VESANUS, *Vesania*, in genere, idem quod *Insanus*, *Amens*, Delirus, *Furiosus*, παράφρων, παραφροσύνη, μανία, &c. Ita Amor *vesanus* vocatur delirium ex nimio amore erga fœminam obortum: de quo For. l. 10. Obs. 29 cum Schol. Parac. vero distinxit inter *vesanos*, & *insanos*; hos describens, quod sint amentes a nativitate, & hæreditario malo; *Vesanos* vero, qui per victum, aut medicamenta forinsecus advenientia: de morb. am. tr. 1. c. 5.

VESCOR, idem quod *Edo*, *Comedo*.

* VESICA, κύστις. Vide *Cystis*. In Pharmaceuticis, & Chymicis *Vesica* vocatur vas metallicum ex cupro, in forma vesicæ, vel ovi, duorum, aut trium pedum altitudinis, convenientisque latitudinis formatum, & circa fastigium apertum, ut intra sinum suum convenientem alembicum recipere possit; qui adeo cum orificio *Vesicæ* quadrare debet, ut tam apte invicem concludatur, ne minimum inde expirare queat. Impositum capitellum e suo vertice canalem duum, aut trium pedum altitudinis emittere debet, qui in summitate aliud capitellum ab aheno aliquo semper frigidum continente, qua spiritus in alembicum elevati refrigerari, & condensari possint, circumdatum sustinet. Ex hoc capitello Epistomium, seu canalis procedit, qui vapores condensatos guttatim in vas suppositum deducit. Hujus *Vesicæ* usus in vegetabilibus non est negligendus. Hæc Rul. & Johns.

VESICATIO, vocatur symptoma superveniens combustioni ex aqua, vel igne: de quo plura videantur apud Valesc. de Taranta Philon. Chirurg. cap. 22. & ex hoc Forest. lib. 2. Chirurg. Oper. Obs. 17. Schol. Unde & effectus vesicatorii remedii *Vesicatio* dicitur Blasio, Med. Un. pag. 44.

VESICATORIUM, vocatur *Cauterium* quoddam *potentiale*; & est species *Sinapismi* fortioris, quo ut plurimum virtute cantharidum, aut alterius medicamenti caustici vesicæ in cuticula excitantur. De his vide passim in Practicis: Descripsit Schr. l. 2. c. 44. fin. Morell. de Form. Rem. l. 2. s. 1. c. 14. Vocantur a Diosc. τὰ κανθάρεια ἐκδόρια, l. 3. c. 63. a Rolf. *Vesicantia*, quorum historiam tradidit O. & M. M. Sp. l. 4. s. 7. p. 3. c. unic.

VESICULA, λύστιγξ, diminutivum *Vesicæ*. Frequenter usurpatur de folliculo fellis. Vide *Cystis*.

VESPA, σφὴξ, ἀνέλυτρον, dicitur insectum api simile, aculeatum; cujus historiam, cum usu, & noxa, recenset Aldr. de Insect. l. 1. cap. 6. Ex cadavere equino putrescente generari, testatur Lang. l. 1. ep. 14 *Vesparum* puncturam quandoque esse periculosissimam, confirmant Obs. Hild. Cent. 4. O. 78. seqq.

VESPER, *Vespera*, ἑσπέρα. Vide *Hespera*.

VESPERNA, vocabatur quarta cibationis diurnæ pars, merendam sequens: & legitur apud Franc. Bonamicum de Alim. l. 3. c. 40.

VESPERTILIO, νυκτερὶς, est animal bipes, alatum, & volans, sed non pennatum, muribus plerunque simile, viviparum; cujus historiam cum usu tradidit Aldr. l. 9. Ornith. cap. 1. Gal. l. 10. S. F. §. Sanguis *nycteridos*.

* VESTIGIUM, ἴχνος. Vide *Ichnos*.

VESTIMENTUM, *Vestis*, ἱμάτιον, εἷμα, ἐσθὴς, quid proprie significet, aliunde constat. Metaphorice etiam tribuitur *telæ* aranearum. Keuc. ad Sam. pag. 279. Abusive vero, & valde incongrue ignis Divinus, & Sal *vestium* nomine veniunt, in Th. Ch. Vol. VI. p. 16.

VETERASCENS, παλαιούμενος, dicitur de pinguedinibus, quæ progressu temporis acrimoniam, & rancorem acquirunt, Gal. lib. 3. de C. M. P. G. c. 5. circa fin.

VETERANA, vocatur a Gilberto *Morbillus*; uti scribit For. l. 6. Obs. 44. Schol. fin.

VETERINARIA, κτηνιατρική, vocatur ars, quæ tractat curationem morborum in jumentis, & pecudibus. *Veterinarius*, κτηνίατρος. Quamvis vero ratione finis, & intentionis cum arte Medica convenire videatur; ob subjecti tamen insigne discrimen, quo Homo nobilissima creaturarum multis parasangis antecedit bruta, ut & ob maximam differentiam inter eos, qui exercent *Veterinariam*, & veram Medicinam, minime conjungendas esse, rectissime judicant ii, qui dignitati suæ melius consulunt, contra Plempium in Fund. Med. & Bonett. An. Pract. l. 1. s. 13. Obs. 32. Schol. p. 272. Conscripsit talem Medicinam Publ. Vegetius appellans *Mulo-Medicinam*; in quo scripto plura occurrunt vocabula Latino-barbara, quæ etiam Lexico huic inseri potuissent: v. gr. Morbus subtercutaneus, farciminosus, subrenalis, strophosi, epistomici, Appiosi, Pullaria, &c. nisi nefas duxissemus,

artem nostram ἐπιφανεστάτην Veterinariis terminis sordidare.

* VETERNUS, λήθαργος, Veternosus, ληθαργικός. Vide *Lethargus*.

† VETERNUM, aqua intercus, Servio ap. Hadrian. Jun. in nomenclat.

† VETERNUS, Capitis affectus. Cato apud Festum. Veternosus quam plurimum bibit, tam maxime sitit.

VETUS, παλαιός. Vide *Palæos*.

VEXO, λυπέω. Sumitur in Med. in malam partem; & significat *molestiam affero*. Diciturque de Morb. uti explicavit emphasin hujus verbi Lind. Ex. 15. §. 79. Rhod. quoque *vexari* explicat per *gravius affligi*, raptari huc, & illuc, distrahi: Lex. Scrib. p. 457. Cujus vero authoritate *Vexationem* pro cutis sugillatione accipi scripserit Blanc. in Lex. nobis non constat, cum in nullo eorum qui ad manus fuerunt, authore invenire potuerimus. Alias *Vexatio* etiam sumitur pro paroxysmo doloris Arthritici a Joh. Th. Minadoo l. de Arthr. c. 33. p. m. 79. seqq.

VIA, ὁδός, quid proprie significet, non pertinet ad Medicinam. Nihilominus per translationem frequenti in usu est vocabulum hoc, dum sumitur pro *Ratione*, vel modo aliquid *tractandi*, aut perficiendi. Ita accipitur a Galen. cap. 3. in 6 Epidem. t. 20. Ita *Via* veritatis vocatur Philosophia. Ita *Via* ad sanitatem, est *Via* rectissima ad Deum. Linden. Exerc. III. §. 19. *Via* quoque duplex, *humida*, & *sicca*, dicitur esse in negotio Lapidis Philosophici; quarum illa facilior, hæc difficilior habetur. Th. Chym. Vol. VI. pag. 529. 540. seqq. *Via* stomachi, & ventris vocatur *Oesophagus*, apud Barth. l. 1. An. cap. 12. pag. 447. *Primæ Viæ*, dicuntur Oesophagus, ventriculus, & intestina cum appendicibus eorundem, in quibus non tantum purgantia, & vomitoria, sed & alia medicamenta intus assumta virtutes suas exerunt, ut operationes suas postmodo determinate edere possint. Vvillis Pharm. Rat. P. I. s. 1. c. 2. Nonnulli etiam vasa Meseraica inter *primas Vias* referre non dubitant.

VIBICES, μώλωπες. Vide *Molops*.

* VIBRATIO, κλόνος, est agitatio, & motio corporis, & membrorum involuntaria, ut conquiescere non liceat, etiamsi strenue renitaris. Gal. l. de rem. c. 6. Vide *Clonos*.

VIBRISSÆ, vocantur Pili in naribus, quas Blanus (an ex errore) *Vibriscos* nominavit: Med. Univ. in proleg. p. 2. & p. 157. Illud vero habetur apud Barth. Anat. p. 530.

VICINITRAHA, aut *Vicinitractus*, respondet Gr. ἐρυσίπελας; & illud Felicianus excogitavit, hoc Ingrassias. Vide hujus Schol. in Gal. de tum. p. n. Schol. 24.

VICTICELLÆ *liquor*, aut *Viticellæ*, dicitur Parac *genus vini*: & legitur in Scholiis ad Libell. II. de Tartaro.

* VICTUS, δίαιτα. Vide *Diæta*.

VIGESIMUS, εἰκοστή, scil. ἡμέρα. Refertur ab Hipp. 2. aph. 23. inter dies Criticos. Huncque fortiorem esse statuit, quam *vigesimum primum*, l. 3. de dieb. crit. c. 9.

VIGILANTIA, *Vigilia*, ἀγρυπνία, ἐγρήγορσις, opponitur somno; estque res non naturalis, & caussa sanitatis, morborumque procatarctica, consistens in exercitio sensuum, & motus, a spirituum animalium activitate expedita dependente. Jung. Charlton. Ex. VII. Pathol. §. 4. & Dogm. nostra P. V. c. 4. Diet. n. 5. & supra vide *Egregorsis*.

VIGOR, ἀκμή, vide *Acme*. Adde Linden. Ex. XII. §. 85. 86.

* VILLI, idem quod *Fibræ*, ἶνες. vide *Fibra*. *Villi* a Laurent. Bellini in præfat. Operis de Puls. Urin. &c. restringuntur ad fibras musculorum in tendinem coeuntes. *Villosa crusta*, quid sit, ap. Vvillis, vide supra *Crusta*.

VILTRUM *Philosophorum*, est *Alembicus*. Absolute tamen positum est *manica lanea*, in modum Hipp. velut *lingula*, per quam liquores clarificantur. Dorn. Rul. & Joh. At communiter per F scribi solet in hac significatione *Filtrum*. Vide supra *Filtratio*.

VINACEI, vel *Vinacea*, στέμφυλα. Vide *Stemphyla*.

VINCULUM, δεσμός. Vide *Desmos*. *Vinculum Sostrati* descripsit Gal. de Fasciis n. 81. & ex hoc Scultet. delineavit, Arm. Chir. P. I. Tab. XXXV. fig 6.

VINDICTA, ἀντιτιμώρησις, est accessorium iræ, non hujus essentia. Gal. l. 2. de san. tu. c. 9. Dicitur & *Ultio*.

VINOSUS, φίλοινος, *amans vini*, qui non expectare potest commodum tempus ad bibendum vinum. Lind. Ex. XVI. §. 224. *Vinosus* liquor sine vino quis sit, vide *Liquor*.

† VINUM STYBELITES, quod sua sponte ex uvis passis distillat, vinum ultro effundentibus uvis: Tetr. 4. serm. 3. c. 24. Ægin. c. 8.

† VINUM GRÆCUM, vite potius, quam a solo. Alphonsus Lopez, in Galen. de Euchimia fol. 48. item Guarnetum Altimar. lib. 1. cap. 64.

† VINUM PONTICUM, Arabibus acerbum. Pisanellus de esculentis, & potulentis.

* VINUM PROTROPUM, quod ex vinis nostris expressum stillat. Mercat. de indic. Med. lib. 1. cap. 2.

* VINUM, οἶνος. Vide *Oenos*.

VIOLENTUS, βίαιος, significatio hujus nota est; & dicitur de eo, quicquid a vi, & impetu quo-

quodam dependet. Opponitur *spontaneo*, ἑκουσίῳ. *Violentam mortem* facere cadaver flaccidum, scribit Helm. de flat. n. 14.

VIPERA, ἔχις, ἔχιδνα. Vide *Echidna*. De *Vino viperino* vide Libav. T. II. Oper. p. 198. *Viperæ caudinosæ* Anatomiam scripsit Eduard. Tyson. Med. Londinens. uti patet ex Act. Erud. Lips. An. 1684.

VIR, ἀνήρ, recte dixit Lind. esse nomen *Sexus*, *Ætatis*, *Status*, & *Dignitatis*, Ex. XIII. §. 9. seqq. Prima significatio frequentissima est: quo pertinet quæstio illa, An *Viri* possint in fœminas mutari, & vice versa; Id quod affirmare videtur Lang. l. 1. ep. 70. Rectius tamen negat C. Rejes C. El. q. 57. num. 19. dicens, esse talia exempla vel pro fabulis, & figmentis Poeticis habenda, vel utrumque sexum habuisse, uno præ altero supereminente, vel dæmonis vafritie contigisse. Ad primam significationem pertinent & Derivata *Virilis*, *Virilitas*. Ita *Virile membrum* vocatur *Penis*, ad discrimen *Pudendi muliebris*. *Virilitas*, ἀνδρεία, ἀῤῥενότης, opponitur θηλύτητι, *fœmineæ naturæ*. Gal. lib. 1. de sem. cap. 15. Altera significatio est præ reliquis emphatica, magis denotans *marem mediæ ætatis*, qui neque juventæ calore, neque senectutis frigore infestatur. Cels. l. 2. c. 1. Et in hac significatione sumsisse Hipp. l. 5. Epid. II. 7. vult Lind. d. l. §. 15. In tertia *Vir* idem est, quod *Maritus*: de quo superius in MA. Quarta Rhethoribus, & JCtis magis, quam Medicis usitata; & exprimit *vigorem corporis*, *& animi*: Unde proverbialis locutio, *Virum* se præstare. Vide Lind. Ex. III. §. 28 *Vir* quoque dicitur in negotio Lapidis Philosophici illud *metallum*, vel ejus metalli semen, quod jungitur *Argento vivo*, tanquam fœminæ. Libav. Tom. II. Ope. p. 142.

VIRAGO, ἀντιάνειρα, epitheton olim *Amazonum*, vocatur fœmina quoad sexum, quoad vires vero corporis, & animi mascula. Tales non esse facile obnoxias morbis hystericis, & muliebribus, scripsit C. Rejes C. El. q. 46. n. 15.

VIRES, ἰσχὺς, δύναμις, idem quod *Facultas*, *Virtus*, *Vis*. Vel dicitur de ipso corpore humano; & indicant sui conservationem. Gal. l. 9. M. c. 13. Suntque vel *Naturales*, sub quibus & *Vitales* comprehenduntur, & *Animales*, de quibus videatur Linden. Ex. XIV. §. 40. seqq. Vel dicitur de Medicamentis. De his vide Schrod. l. 1. c. 30. & plures alios. Quære etiam supra in *Dynamis*.

VIRGA, ῥάβδος, proprie quid significet, ex aliis jam constat Lex. videlicet *Bacillum* præsertim arboris viridis, æqualem, & longiusculum. Tribuitur vero postmodo & aliis rebus; v. g. Plasitæ, quæ est species Consolidæ; & dicitur *Virga aurea*, alias *Consolida Saracenica*. Deinde *bacillis*, qui applicantur in fracturis, ap. Hipp. 3. de fract. t. 29. Jung. Gal. in comm. ad h. l. Porro Membrum virile quoque in Anatomicis vocari *Virgam* a Medicis, notissimum est ex antiquis, & recentioribus Scriptoribus. Ita & Clitoris *virga muliebris* appellatur. Barth. lib. 1. Anatom. cap. 34. in princ. Diminutivum Latinum est *Virgula*; & ad propriam significationem pertinet *Virgula bifurcata metallica*, vel *Divinatoria*, qua indagantur diversa metalla, & eorum venæ; de cujus virtutibus, præparandi, & utendi modo legi poterit Bas. Valent. in Testam. ultim. P. I. ubi variarum meminit *Virgularum*, *lucentis*, *candentis*, *saliæ*, *furcillæ*, *trepidantis*, *cadentis*, *obviæ*, cap. 22. seqq. ad 28. Th. Ch. Vol. IV. p. 242. 322. Libav. T. III. p. 260. Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. l. 4. cl. 1. n. 108. p. 454. seqq.

VIRGATA, dicitur sutura Cranii, quæ alias Sagittalis, Jugalis vocatur. Barth. libell. 4. An. c. 5. p. 705.

VIRGO, *Virgineus*, παρθένος, παρθένιος. Vide *Parthenos*. Spagyrice quoque *Virginis* nomen tribuitur *Mercurio*. Libav. T. II. Op. p. 351. Et Aqua alba Mercurialis vocatur *Virgo habens uber unicum*, Th. Ch. Vol. III pag. 22. *Virginale claustrum*, vocatur *Hymen*; de quo vocabulo supra in HY. *Virginalis* adstrictio, Mercato dicitur Matricis post nimiam e partu distensionem factam in pristinam angustiam reductio: l. 5. de Mul. affect. c. 14. p. 65.

VIRGULTUM, idem quod *Virga*. Hinc Dorn. descripsit *Virgulta fossorum*, quod sint thesaurorum indices virgæ, in Dictionar. & haud dubie respexit ad Parac. locum, l. 2. Phil. sagac. §. Quid sit Necromantia cœlestis; cujus duæ species recensentur, *Adech plumbeus*, & *Virgulta directa*, quæ aperiunt occulta.

VIRIÆ, *Viriolæ*, idem quod *Vervæ*, vel *Veruclæ*. Vide *Verva*.

VIRIDELLUS *morbus*, dicitur Paracelso *Epilepsia*, vel *morbus Caducus*, ob hanc rationem, quia *Viridellus* curat illum: Paramir. lib. 1. c. 6.

VIRIDIS, χλοερὸς, χλωρὸς, proprie vocatur *Color herbaceus*, olerum, ciborum, plantarum. Gal. comm. 2. in l. 6. Epid. t. 16. Hinc etiam per translationem *viride* quoque dicitur, quod vitalem adhuc continet vigorem. Tribuitur vero etiam aliis rebus metallicis. Ita *viride æris*, vocatur *Ærugo*: de quo superius in *Ærugo*. *Viriditas salis*, est liquor, aut oleum ejus *viride*: Dorn. Rul. Joh. *Viridis Leo*, quid sit, vide apud Libav. T. II. p. 278. *Viriditas æris*, est ejusdem perfectio; & magnis extollitur laudibus: Th. Ch. Vol. IV. p. 535.

Virilitas, ἀῤῥενότης, ἀνδρεία. Vide *Vir*.

Virosus, proprie dicitur id, in quo inest *virus*, id est *venenum*, maligna qualitas, deleteria. Aliquando tamen etiam de graveolenti, aut saporis teterrimi materia prædicatur, apud Scribon. n. 103. 163. 245. notante Rhod. in Lex. p. 458.

* Virtus, æquivocum est. Accipitur enim vel de potentiis naturalibus; & ita coincidit cum vocibus *Facultas*, *Vires*, *Potentia*, Græc. δύναμις, vide *Dynamis*: vel de habitu mentis per crebras actiones morales bonas acquisito. De quibus virtutibus, præsertim moralibus, Gal. dixit, quod adeo connexæ sint, ut qui unam habet, habeat & reliquas, quasi ex uno fune revinctæ: l. quod opt. Medic. sit optim. Ph. Gr. ἀρετή.

Virulentus, idem quod *Virosus*, ἰοβόλος. Ægin. l. 5. c. 1.

† Virus recentiorum, Gal. ἴχωρ, sanies latinis: l. 3. c. 3. Tagault.

Virus, proprie dicitur *Humor fluens*. Hinc etiam usurpatur pro *semine*, Gr. γόνος, dicto a Sereno c. 9. Vide Keuch. in not. p. 123. Enimvero usitatior est acceptio in malam partem, qua idem significat, quod *Venenum*, sive malignam, & deleteriam qualitatem. Ita & *Ichor* ex ulcere fluens maligno vocatur *Virus*, notante For. l. 7. Chir. Obs. 2. in Schol. Et ita opponitur puri crasso, quod dicitur *Sordities*. Vide *Sordities*.

† Vis ἐπικεραστική mitigatoria acrium excrementorum. Trinc. l. 5. c. 3.

Vis, in genere est modus movendi. Accipitur vero vel de modo naturali: & coincidit cum *Viribus*, Facultate, *Virtute*. Ita *vis animi*, corporis, morbi, veneni, medicamenti passim legitur. Jung. Keuchen. pag. 117. Vel de modo violento, extrinseco: & ita coincidit cum *Violentia*; diciturque Græc. βία. Vide *Violentus*.

Viscaleus, est viscus ramosus, arboribus innascens; ut viscus quercinus, malorum, &c. Dorn. Joh. in Lex.

Viscera, σπλάγχνα, vide *Splanchna*. Verum & in singulari *viscus* in usu esse, rectissime monuit Keuch. a Seren. pag. 251. Adde Diet. n. 782.

Viscerosus, μεγαλόσπλαγχνος, dicitur. Vide *Megalosplanchnos*.

Viscidus, *Viscosus*, γλισχρός, περίγλισχρος, idem quod *Lentus*, Tenax. vide *Glischros*, *Periglischros*. *Viscosa* Philosophorum aqua quid sit, vide in Th. Ch. Vol. I. p. 529. seqq. Libav. T. II. Op. p. 142. Hodieque sunt, qui inter principia Compositorum corporum referre non dubitant, dicentes *Corpus viscosum* esse, quod particulas obtinet plurimas aqueas in paucis ramosis, & terrestribus, instar vesicularum inflatis contentas in aqua, & aquosis menstruis dissolubiles: quemadmodum prolixius hæc principia proponuntur a Jac. le Mort. in Pharm. Medico-Chym. c. 23. seqq.

† Viscum damascenum, in Syria ex myxis viscosis paratur. Hieron. Gabucinius de lumbricis c. 24.

† Viscilago, Mucilago. Tagault. lib. 5. cap. 4.

† Viscus, apud veteres, quidquid inter cutem est, & ossa, & quidquid sub corio. Salm. in Solin.

Viscum, ἰξὸς, vide *Ixos*. Adde Gal. l. 6. de S. F. §. *Ixos*. *Viscus* quoque dicitur pix decocta ex rimis, vel locustis arborum. *Viscus secundæ generationis*, est cruor, qui descendit a salibus. Dorn. Rul. & Joh. Apud Libav. *Viscum* quoque vocatur *Mercurius*, vel liquor viscosus, sive Aqua viscosa, *Gluten* quoque dicta: S. A. Ch. l. 3. c. 1. circa fin.

Visibilis, ὁρατὸς, dicitur de qualitate externa; qualis est color. Galen. lib. 2. de L. Aff. cap. 8.

Visio, apud Latinos homonymon est. Vel enim idem est quod *visus*, ὄψις. Vel significat apparitionem, φάσμα, v. g. in somno. Vide *Opsis*.

Visitatio, ἐπίσκεψις, vocatur *Medici ad ægros ingressus*, cum cognoscendi morbum, tum ordinandi, & remedia præscribendi gratia. Dicitur quoque de aliis *Inspectionibus*: v. g. Officinarum Pharmaceuticarum, in quibus omnibus Medicus prudentiam, & peritiam suam demonstrare debet. De *visitatione* Obstetricum, pro cognoscenda virginitate, an admittatur de Jure, legatur Augen. T. II. Epist. & Cons. Med. p. m. 334. seqq.

Visorius, ὀπτικὸς. Vide *Opticus*.

Visus, idem quod *Visio*, ὄψις. Vide *Opsis*.

Vita, βίος, ζωή, quid proprie sit, magis ad Physicos, quam Medicos spectat. Quam varie vero possit sumi, & explicari Vitæ vocabulum, videatur inter alios Kerger. in tract. suo de ferm. s. 1. c. 3. & 5. Non minus late etiam sumsit Schr. *Vitam essentialem*, dicens rei unius cujusque actum, vel ἐντελέχειαν, l. 1. c. 5. quod vero negat Fr. Hofm. in cl. ad h. l. num. 8. Nobis hoc videtur animadvertendum, pace aliorum, hodieque in scriptis recentiorum, non accurate distingui inter *vitam* Physice, & Metaphysice, vel Hyperphysice consideratam: dum non verentur non solum inanimata naturalia, sed etiam Deum *viventem*, Corpus Christi in Cœna Dominica immiscere; uti apud dictum Kerger. Marc. Marci &c. videre licet. Profecto hujus-

hujusmodi confusiones limitum non pariunt veram scientiam; quin potius destruunt, & ad barbariem, imo graviora intellectus vitia deducunt. Tantum!

* VITALIS, ζωτικὸς, dicitur partim de *Spiritu*, qui nullus alius est, quam *Calidum nativum*, *Flamma vitalis*; partim de Actionibus *vitalibus*, quæ Sanguini, & illi dicto principio *vitali* attribuuntur; uti sunt *Respiratio*, & *Motus sanguinis*, a corde in totum corpus, & ejusdem e corpore ad Cor Refluxus, cum aliis connexis functionibus. Quo pertinet & *Temperamentum vitale*, Nutritio, &c. Vide *Calidum*, *Flamma*. *Temperamentum*, &c.

* VITELLUS, λέκυθος, vide *Lecytos*. *Vitellum poli*, id est *Alumen*. Rul. *Vitellina bilis*, i. e. flava, ξανθή. Vide *Bilis*.

VITILIGO, ἀλφός. Vide *Alphus*.

VITISALTUS, idem quod *Chorea S. Viti*. C. Rejes C. El. q. 97. n. 3. vide *Chorea*. Paracelf. vocat *Vitistam*, sive *Choream lascivam*, de morb. ament. tr. 2. c. 3.

VITIUM, in genere idem quod *Erratum*, *Morbus*, ἁμάρτημα, νόσος. Alii vero distinguunt inter *Vitium*, & *Morbum*; *Vitium* dicentes, perpetuum corporis impedimentum: *Morbum* vero, temporalem corporis imbecillitatem: l. 101. ff. de V. S. ubi Theophilus Paraphrastes in Gr. *Vitium* expressit per πάθος. Jung. Rhod. ad Scrib. p. 16. Verum illa distinctio raro observatur.

* VITREUS, ὑαλώδης, ὑαλοειδής. Vide *Hyalodes*.

VITRIOLUM, χάλκανθος, χάλκανθον, *Chalcanthum*, *Atramentum sutorium*, item *Zegi*, est succus mineralis concretus, estque duplex, Nativum, & factitium. Ratione coloris tres species recensentur: *Cæruleum*, quale *Hungarium*, quod & *Cyprium* vocatur: *Viride*, quale Goslariense, & Svecicum: 3. *Album*, quod & λδικόϊον. Hujus historiam, cum usu, & variis ex eodem præparatis medicamentis, vide ap. Schrod. l. 2. c. 26. Fr. Hofm. in clav. ad hunc locum. Adde Rul. Lex. Chym. Atramentum sutorium, Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 40. & Tom. II. p. 273. Junken. Ch. Ex. Cur. P. I. f. 4. c. 3. p. 270. seqq. *Vitriolum Chymicorum* factititum, ex scoriis ferri legitur ibid. *Vitriola* quoque ex aliis parari possunt metallis; ut *Vitriolum Solis*, *Lunæ*, *Martis*, de quibus Libav. d. Synt. loc. c. 41. Schrod. Rolf. & alii consuli possunt. Quod vero etiam laudes *Vitrioli* sint in quibusdam hyperbolicæ, non erit dubitandum. *Vitriolum liquefactum*, aut *Vitriolatum*, est *Vitriolum* ex minera tractum, & liquidum, quod coagulari nequit amplius, vel a minera æris tractum *Chalcanthum*. *Vitriolum novum*, est *Vitriolum album*. *Romanum* dicitur, quod maxime viret Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

† VITRUM FOSSILE, lapis Specularis. Plater. c. 7.

† VITRUM HISPANICUM. Sosa. Mer. de Ind. med. l. 2. c. 7.

VITRUM, ὕαλος. Vide *Hyalos*.

VITTA, proprie dicitur *Reticulum*, quod capitibus mulierum imponitur. Per translationem quoque portio *Amnii tunicæ*, quæ capiti infantis quandoque adhæret, si fœmella fuerit, *Vitta* vocatur, sicuti in Masculis Galea. Barth. l. 1. An. c. 36. p. 303.

VITULUS, μόσχος, proprie dicitur *Vaccæ proles*: unde *Bos juvenis* appellatur. Gal. l. 11. S. F. §. Medulla. Inter carnes *vitulina* habetur pro delicatiori. Bruyerin. l. 13. de re cib. c. 4. De usu *vitali* Medico lege Schrod. l. 5. cl. 1. n. 38. Per translationem e similitudine quadam desumptam piscis quidam etiam vocatur *Vitulus marinus*, qui alias *Phoca* appellatur. Vide *Phoca*.

VIVENS, ζῶον, idem quod *Animatum*: quomodo a *non vivente* differat, docet Gal. l. quod sang. nat. in art. cont. c. 8. videlicet non corporis mole, sed facultate agendi.

VIVERRA, ἰκτὶς, idem quod *Mustela sylvestris*. Vide *Ictis*. Adde Forest. l. 19. Obser. 15. Schol.

VIVIPARUM, ζωοτόκον, est epitheton animalium quandam differentiam exprimens, quando multiplicationem suæ speciei productione novi animalis vivi sibi similis præstant; ad differentiam Oviparorum, de quibus supra. Interea naturam aliquando extraordinarie quid præstare, & ovipara quoque fieri *vivipara*, patet ex Observatione Mich. Lyseri, de gallina *vivipara*, quæ sex pullos conformatos uno partu exclusit, secuta matris propriæ morte; in Observat. Cultro Lyseri Anat. additis Obs. I. p. 193.

† ULCUS OSTRACOSUM, callosum. Paul. l. 3. c. 11.

ULCUS, ἕλκος, dicitur & *Hulcus*. Vide *Cicatrix*.

ULE, οὐλή. Vide *Cicatrix*.

ULNA, πῆχυς, idem quod *Cubitus*, ὠλέκρανον. Vide *Cubitus*, *Olecranon Focile*.

* ULOMELIA, οὐλομελία. Vide *Solimembria*.

* ULON, οὖλον, Lat. *Gingivæ*, de quo vocabulo etiam supra in GI. Quod vero etiam τὰ οὖλα *inflammationes gingivarum* significet, apud Hipp. l. 2. de morb. XI. 4. vana est Foes. imaginatio, & pugnat cum ipso textu.

ULOPHONOS, οὐλοφόνος, idem quod *Ixia*, planta venenata, teste Ægin. l. 5. c. 47.

ULPHA, *Lapsatura*, recrementum cotis. Rul. in Lex.

Ulrach, id est *Sanguis Draconis*. Rul. & Johns.

Ultimus, ἔσχατος, idem quod *summus*, vel *Extremus*. Vide *Eschatos*. De *materia ultima* passim in Paramiro, & aliis scriptis suis disserit Paracelsus, statuens; eam esse Tartarum Coagulationem, Putrefactionem; ut nihil certi exinde liceat colligere. At in Th. Chym. *ultima rerum natura* dicitur summa perfectio, quæ jubilat in exaltatione sua: sicut aurum ab aliis duobus separatum gloriatur in igne, vitrumque. Vol. I. p. 275.

Ultio, ἀντιτιμώρησις, idem quod *Vindicta*; de quo paulo superius.

Ultramarinum, vocatur Magisterium quoddam e *Lapide Lazuli* paratum, pictoribus imprimis usitatum; sive pulvis impalpabilis eleganter secundum diversos elegantiæ gradus cœruleus; cujus parandi modum e Zvvolfero perspicue proposuit Junken. in Ch. Exp. Cur. P. I. s. 4. c. 9. p. m. 329. seqq.

Ulula, αἰγωλιός, ὀλολυγὼν, est species *Noctuæ*; ejusque descriptio, cum usu Medico, habetur in Aldr. l. 8. Ornith. c. 6.

Umbellæ, sunt summitates plantarum sinuosæ, instar nidi avis formatæ. Schr. l. 1. c. 2. Unde & plantæ *umbelliferæ* vocantur.

* Umbilicus, ὀμφαλὸς, vide *Omphalos*. Præter illam significationem Anatomicam, tribuitur quoque ob formæ similitudinem aliis corporibus naturalibus: v. gr. 1. *Plantæ* cuidam, *Umbilicus veneris* dictæ; de qua consulantur Botanici. 2. *Cochleæ*, de qua legatur Aldrov. lib. 3. de Testac. cap. 35. 36. 3. *Lapidi*, vel gemmæ marinæ, quæ *Umbilicus Veneris* dicitur, coloris interdum rubri, interdum candidi, aut purpurei. Dicitur autem *Umbilicus Veneris*, quia ab altero ejus latere, cum sit plana, ab altero, quo elevatur duobus lineis (velut in domunculis cochlearum) ventrem rotundum, quasi pomum, & *umbilicum* puellæ formosæ refert. Verum Germani magis respicientes ad formam ejus, quam refert a latere elevato, propemodum fabæ magnæ, deinde ad patriam, ubi reperitur, vocant vernacule *Fabam Maris*. Reperitur enim inter cochleas in littoralibus. Dicitur conciliare gratiam puellis, & plurimum facere ad formam, & amorem, deinde ad morbos puellarum. Hæc Rul. & Johns.

Umbla, nomen piscis lacustris, qui & a colore *Rubeculus* a nonnullis vocatur: cujus descriptio, cum usu in cibis, videatur in Aldr. l. 5. de pisc. c. 47.

Umbra, σκιὰ, æquivocum est: Propria significatio nota, qua caliginem notat, quæ ex densitate corporea provenit luminis, radiorum Solis, vel candelæ penetrationem non admittente. Hinc *umbrosus*, σκιερὸς, σκιώδης, id est *caliginosus* vocatur *autumnus*, ap. Hipp. l. 3. Epid. s. 3. t. 3. Deinde *Umbra* vocatur piscis fluviatilis, & marinus, qui & *Sciæna*, σκίαινα, σκιαινὶς vocatur: quorum hic describitur, cum usu in cibis, ab Aldroy. l. 1. de pisc. c. 17. J. Alex. l. 20. Sal. c. 4. Bruyer. de re cib. l. 19. c. 24. Ille vero apud Aldr. l. 5. de pisc. c. 15. Bruyerin. l. 22. c. 16.

Umbragines, dicuntur *Pygmei*. Rul. & Joh.

Umbratiles, aut *Umbratilia corpora* transmutata, sunt in hominum conspectum ab astris, & suis adscendentibus occultis, oblata, quæ, non secus ac lemures, apparent oculis; idque per magicam (imo diabolicam) efficaciam. Rul. & Johns.

Uncam, i. e. *Argentum vivum*. Rul.

* Uncia, οὐγγία, nomen ponderis Romanum, sed & a Græcis receptum, pendens drachmas octo, vel scrupulos viginti quatuor. Diosc. & Galen. de pond. & mens. & ex his Gorr. Est vero *uncia* duodecima portio libræ. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 3.

Uncinus, idem quod *uncus*, ἀγκιστρον, *hamulum*, vel *hamum* significat. Vide *Hamus*.

Unctio, χρίσις, ἄλειψις. vide *Inunctio*.

Unctuarium, ἀλειπτήριον, dicitur locus, & pars certa balnei temperati caloris; quod in ea homines ante, & post sudorem, & lotionem pro diversa corporis habitus ratione inungebantur. Lang. l. 1. ep. 50.

Unctuositas, λιπαρότης, quando ad contactum, vel gustum pinguedo quædam externa percipitur. Gal. l. 3. de S. F. c. 16. in princ. *Unctuosa* humiditas describitur a Libav. hoc modo, quæ non quidem adhæret, ut *viscosa*, seu glutinosa, veruntamen *unguine* prædita est, unde quasi *uncta*, & *ungens* appellatur. Talis est aqua, quæ ex argento vivo sublimato destillatur; ut videre est, cum Mercurium vitæ faciunt, qui liquor *unctuosus* potest olei consistentiam assumere, ut & in pulverem niveum præcipitari, &c. Tom. II. Oper. p. 420. Alia *Unctuositas Mercurii* descripta legitur in Th. Chym. Vol. IV. p. 426.

Uncus, ἄγκιστρον, idem quod *Hamus*, vide *Hamus*. *Uncos* pro calculo, & fœtu extrahendo descripserunt Aquapendens in Iconibus ad Op. Chir. & Scult. Arm. Chir. P. I. T. XVII. fig. 9. & 10. & T. XXII. fig. 1. Pertinent & *unci* inter Machinas. Orib. h. tit. c. 4.

Unda, idem quod *Aqua*, ὕδωρ. Vide *Aqua*.

Undatio, dicitur motus cordis præternaturalis, ubi quædam & lateralis inclinatio secundum ductum ventriculi dextri quasi leviter sese contorquentis fit, sicut in equo potante; uti descri-

describsit ex Harvæo Barth. l. 2. Anat. cap. 6. pag. 371.

Undecimus, ἑνδέκατος, est dies Index decimi quarti in Crisibus. Hipp. 2. aph. 24. Gal. l. 2. de dieb. crit. c. 8.

Undæ, *Undenæ*, dicuntur Paracelso homines aerei, terrenique spiritus. Dorn. in Diction. Paracels. l. 6. de sign. rer. nat. qui Lemuribus associavit.

Undimia, vocatur Paracelso *tumor œdematosus*, cujus materia est mucilaginosum congelatum, glutinosum, ut clarum ovi. Constituit idem quatuor species, *Rocham*, *Scissam*, ex *Glacie*, vel *Nitro*: Paragraph. l. 4. c. 1. per totum. Vvaltherus etiam ad *Oedemata* retulit, Sylv. Med. p. 1132.

* Undosus, i. e. fluctuans, κυματώδης, epitheton pulsus inæqualis. Gal. de pulsib. ad Tyron. c. 8. vide *Cymatodes*. *Undosa* quoque nonnullis vocantur quorumvis animalium excrementa. Dorn. Rul. & Joh. quamvis hic legat *ungosa*: & fortassis rectius.

Ungaricus, *Hungaricus*, vocatur febris Epidemica maligna, plerunque cum nimio capitis dolore, delirio, aut angina periculosissima invadens; aliquando cum Petechiis, sive maculis pulicaribus. Vide *Petechiæ*. Ruland. integr. libellum scripsit de morbo, vel Lue Hungarica, quia *Hungaris* frequens esse solet. Jungatur Hildan. Cent. 6. Observ. 31. Libav. non inepte *Carsum Hungaricum* vocavit, Tom. II. Oper. 292. ubi lapidem prunellæ maxime commendavit.

Ungosa. Vide *Undosus*.

Unguen, *Unguentum*, μύρον. Vide *Myron*. Junge Keuch. ad Sam. p. 98. De *Unguento armario* Parac. Vide verissimum judicium B. Rolf. Ch. l. 5. s. 14. c. 5. *Unguentum croceum*, dicitur *Elixir*. Rul. & Joh.

Unguentarius, μυροποιὸς, μυρεψὸς, μυροπώλης. Vide *Pigmentarius*. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 66.

* Unguis, ὄνυξ. Vide *Onyx*.

Ungula, idem quod *Unguis*, ὄνυξ, ὀπλὴ, ὀνύχιον. Alias de brutorum unguibus potissimum dicitur.

Unicornu, μονοκέρως. Vide *Monoceros*.

* Unio, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem est quod *unitio*, *unitas*; & Gr. dicitur ἕνωσις, pertinetque ad tertiam Sanitatis differentiam essentialem, vel speciem, quæ & *Continuitas* vocatur; de qua supra in Co. Gr. etiam συνέχεια vocatur. Vel denotat *gemmam*, quæ alio nomine *Margarita*, & *Perla* appellatur. Vide *Margarita*. *Perla*. Ad priorem quoque significationem referri sano sensu potest Spagyrica, & Mystica significatio *unionis naturæ*, de qua in Th. Ch. Vol. IV. p. 120. & *unionis animarum exuberatarum* cum terris suis calcinatis; de qua Vol. IV. p. 245.

Unitas, vel idem quod *unio*, *unitio*, ἕνωσις, vel Gr. dicitur μονὰς, & denotat *unarium* numerum Spagyricum, & Mysticum. Vide *Monas*. Quamvis proprie non sit numerus: Th. Ch. Vol. I. p. 388.

Univalvis, μονόθυρος, est epitheton quorundam testaceorum, quorum testa in dorsis data saxis adhæret; ad differentiam *Bivalvium*. Ad priores pertinet Patella, λεπάς. Vide *Patella*.

* Universalis, vel dicitur de morbis; & ita idem quod *Communis*, & Gr. κοινὸς, πάγκοινος, vide *Cœnos*. Vel de medicamentis; & Gr. dicuntur καθολικά. Vide *Catholicus*.

Unquasi, est *Argentum vivum*. Dorn. Joh.

Voarchadamia, dicitur *Metallorum caballa*: estque ars ænigmatica, in qua auri per cœmentationes, & alios modos, exaltationes, & præparationes proponuntur, & quidem per literas Hebraicas, & occultam, & peculiarem habentes significationem. De qua arte, & ejus principii materia prolixius tractatur in Th. Chym. Vol. II. p. 500. seqq. pluribus. Meminit & Libav. Tom. II. Oper. p. 122. nec non Morhof. in epist. de transmut. metall. ad Langelottum.

Vocabulum, ὄνομα, λέξις, idem quod *Nomen* generaliter sumtum, *Dictio*, *Vox*. *Vocabula* clara, & perspicua olim vocata fuisse a Rhetoribus *Civilia*, docet Galen. cap. 3. in lib. 3. Epidem. t. 32. *Vocabulorum* abusu artem non debere confundi, cum teste Hippoc. ὀνόματα sint νομοθετήματα, recte colligit Libav. Tom. III. Op. pag. 97.

Vocalis, vel sumitur Grammatice pro litera per se sonora, & Græc. dicitur φωνῆεν: Gal. l. 1. Meth. Med. c. 3. Vel dicitur de partibus corporis organicis, ad vocis formationem pertinentibus, Gr. φωνητικός. Ita *vocales nervos* se invenisse scribit idem, quos φωνητικὰ νεῦρα vocavit, l. 1. de L. A. c. 6.

Vociferatio, βοὴ, ἀναφώνησις, μεγαλοφωνία, idem quod *Clamor*. Vide *Clamor*, *Megalophonos*, *Anaphonesis*.

* Vola, θέναρ. Vide *Thenar*.

Volans, idem quod *volatilis*, Chymicis *volans*, idem quod *unquasi*, h. e. *Argentum vivum*. Dorn. Joh. in Lex.

Volatica, λειχὴν, idem quod *Impetigo*, *Lichen*. Vide *Impetigo*. Alias *Volaticam scorbuticam* vocavit D. J. L. Hummanus dolorem vagum cum tumore, modo hanc, modo aliam partem invadentem; uti videre est in Act. Hafn. vol. II. Obs. 112. p. 277.

VOLATILIA, πτηνά, idem quod *volucres*, ὄρνιθες. Vide *Aves*. Adde Bruyer. l. 15. de re cibar. per tot. Inter volatilia perdices præ omnibus extulit Gal. l. 8. M. M. cap. 2. *Volatiles molæ* quid sint, vide *Mola*. Alias in Chymicis *volatile* dicitur in genere levissima quævis, & facile sursum lata materia; ut cinis, pulvis, & similia. Opponitur *Fixo*. Unde in hoc Ænigmatico Canone involutum esse dicitur negotium Spagyricum, præsertim circa lapidem Philosophicum. Fac *fixum volatile*, & rursus *volatile fixum*; & totum habebis Magisterium: Theatr. Chym. Vol. I. p. 382. Imprimis vero salium quorundam differentiam constituit *volatile*; dum *salia volatilia* dicuntur, quæ ignem non tolerant, sed cum spiritu, & oleo elevantur, & alembici parietibus adhærent, rostrum etiam interius incrustant; de quibus vide Rolf. lib. 5. Chym. s. 1. art. 1. c. 1. seqq. Imo transfertur etiam vocabulum hoc *volatilis* ad caussas morbificas; quatenus nonnullæ *volatilem* habent naturam, & celeriter moventur, præ aliis fixioribus, & magis impactis. De *volatilitate* acidi in salso vide Helm. tr. Sextupl. dig. n. 9.

VOLEMA, dicuntur quædam *poma*, vel *pyra orbiculata*; fortassis ita dicta, quod *volam* manus impleant. Rhod. ad Scrib. n. 104. p. 174.

VOLSELLA, λαβίς. Vide *Labis*.

VOLVA, vocatur *integumentum*, sive cortex pomorum, apud Scrib. & Rhod. p. a. d. l.

VOLUCRIS, πτηνόν, ὄρνις, idem quod *Avis*.

* VOLUNTARIUS, κατὰ προαίρεσιν, ἑκούσιος, dicitur de omni eo, quod est in nostra potestate ut fiat, vel non fiat. Ita *motus voluntarius* describitur, quem, si libet, possum sedare, aut, si nondum est, perficere. Galen. l. 2. de mot. musc. c. 5. Dicitur & ἑκούσιον, voluntarium. Ita *Lacrymæ voluntariæ*, δάκρυα ἑκούσια, Hippocr. 4. aph. 52. Junge Dieter. n. 718.

VOLUNTAS, θέλημα, vocatur actio hominis propria, ab ipsa anima profluens, & directe dependens. Charlt. Ex. Pathol. VIII. §. 6. Vvillisio dicitur animæ rationalis affecla, ab intellectu procedens: estque species appetitus rationalis; quemadmodum appetitus sensitivus imaginationi cohæret, & animæ corporeæ manus procuratrix perhibetur: de An. Brut. P. I. cap. 7. Helm. Blas. hum. n. 9. vocat *voluntatem* principium operativum motus, & primum movens.

VOLUPTAS, ἡδονή. Vide *Hedone*. *Voluptas* si licentius progreditur, & sine modo, in detrimenta, pericula gravissima, interitum ipsum ducit, recte docente Dieter. n. 545. circa finem. *Voluptas dolorifica*, vocatur *pruritus*, ab eodem n. 467.

* VOLVULUS, εἰλεός, idem quod *Ileus*, *Chordapsus*. Vide *Eileos*.

VOMER, ὕνις, vel ὕννις, dicitur ossiculum sextum nasi in medio positum, proxime attingens septum narium. J. van Horne Microc. p. 9. Barth. libell. 4. c. 19. p. 721. fin. Jung. D. D. Hofm. Diss. An. ad Horn. d. l. p. 33.

* VOMICA, idem quod *Apostema suppuratum*, *abscessus* cum suppuratione, *Sinus*. Ita *vomica pulmonis*, legitur apud Lang. l. 2. ep. 40. Hinc & *vomici* dicuntur in adjectivo, qui pulmonum *vomica* laborant. Anton. Musa de Veronica n. 8. Jung. comm. Gabr. Humelbergii ad h. l. p. m. 12. Abusive *vomica liquoris æterni* dicitur *Argentum vivum*. Johns. Lex. Ch. l. 2.

VOMILIUM, dicitur *Mercurius vitæ*, ab effectu. Libav. S. A. Ch. l. 6. cap. & *Aurum vitæ*, c. 20. Extenditur vero etiam ad alia vomitoria; ita ut *vomilia* eadem sint cum *vomitoriis*: T. II. Op. p. 168.

VOMITIO. Vide *Vomitus*.

VOMITORIA, ἐμετικά, dicuntur medicamenta, quæ sursum per os purgant. Dicuntur & *vomitiva*, item *vomilia*. Catalogum horum, & modum præparandi vide apud Rol. O. & M. M. Sp. l. 5. s. 8. per tot. Vvillis Pharm. Rat. Part. 1. sect. 2 cap. 1. Quod vero Thomson. in Epilog. Chym. Observ. 8. p. 4. nihil ad futuram salutem acquirendam magis conducere, nobis vult persuadere, quam *emeticum lene* in principio oblatum, illud, nisi cum grano, quod dicitur, salis accipiatur, ad quosdam duntaxat morbos applicetur, & quidem magna cum prudentia; hyperbolicum est encomium: quamvis eidem quoque subscripserit Junken. Ch. Ex. Cur. P. II. s. 1. c. 3. p. 475. seqq. magis universalia dicens *vomitoria* Purgantibus Catotericis.

VOMITURIO, ἐμετιάω, id est *frequenter vomo*. Dieterich. n. 278. Hinc & *vomituritio*, dicitur continuus ad vomendum conatus absque effectu; qualem lethalem fuisse ex Velschio refert Bonett. Med. Septentr. l. 3. sect. 4. cap. 2. p. 526.

† VOMITUS VENARUM, exitus humorum. Merc. l. 1. c. 4.

* VOMITUS, ἔμετος, item *Vomitio*. Vide *Emetos*.

† VOPISCUS, qui e geminis legitime nascitur, altero excidente fluxu, abortivus. Vvert. de diff. anim. l. 4. c. 16.

VORACITAS, ἀδδηφαγία. Vide *Addephagia*.

VOX, apud Latinos æquivocum est. Vel enim idem est quod *Dictio*, *vocabulum*, *nomen*: vel Gr dicitur φωνή, de qua significatione vide supra *Phone*.

UPUPA, ἔποψ, avis dicitur spuria, stercore humano gaudens: cujus descriptio, cum usu

in

in Medicina, habetur in Aldr. l. 17. Ornith. c. 11. Schr. l. 5. cl. 2. n. 70.

URACHOS, οὔραχος, Lat. etiam *Urachus*, item *Urinaculum*. Gal. l. 15. de U. P. c. 5. circa fin. Dicitur vas aliquod, vel ligamentum, a vesicæ fundo exortum, intra vasa umbilicalia excurrens, in tunicam Allantoidem desinens, ubi urina colligitur; in hominibus vero ad umbilicum terminum suum habens. De hujus structura legantur Anatomici; & inter hos Barth. l. 1. An. c. 37. p. 319.

URÆON, οὐραῖον, Gal. dicitur *extremitas ossis*, in specie *sacri*, c. 4. de R. V. I. A. t. 83.

URAGION, οὐράγιον, dicitur mucro, vel *apex cordis*, apud Hipp. l. de Cord. IV. 12. ubi quidem Lind. habet οὐραγόν. Est vero οὐραγὸς proprie extremi agminis ductor, veluti caudæ; & potest translatio admitti. Rectius tamen legitur οὐράγιον, quod vocabulum etiam calculo suo approbavit C. Hofm. in comm. ad Gal. LL. de U. P. n. 336.

URANÆ, οὐρᾶναι, idem quod οὐρητῆρες, de qua voce postea. Gorr.

URANIOS, οὐράνιος, *Cœlestis*. Sumitur tamen etiam pro *aereo*, apud Hipp. l. 1. Epid. s. 3. t. 1. Alias οὐράνιον etiam nomen est Collyrii ἀδήκτου, ap. Ægin. l. 7. c. 16. Gorr.

URANISCOS, οὐρανίσκος, id est *parvum cœlum*, dictum fuit *Palatum*, pars oris superior, a cœli similitudine nomen accipiens, quod in cœli modum cameratum sit. Unde & οὐρανὸς, *Cœlum* quoque dictum. Gal. in def. Gorr. & Castell.

URANOS, οὐρανός. Vide *Cœlum*.

URANOSCOPUS, οὐρανοσκόπος, nomen piscis, qui & καλλιώνυμος dicitur. Vide *Callyonimos*.

URCEUS, est mensura liquidorum, in diversis tamen locis diversam quantitatem recipiens. In Pergamensi agro continet uncias 12. aut 15. vini. Fallop. l. de Therm. aq. & metall. cap. 11. T. I.

UREDINES, vocantur vires metallorum, virtute Solis communicatæ: de quibus lege Basil. Test. ult. l. 1. c. 16.

UREMA, οὔρημα, idem quod οὖρον, *Urina*, legitur ap. Hipp. de nat. hum. t. 19. & 20.

URENS, i. e. *urendi vi præditus*, καυστικὸς, πυρωτικός. Vide *Causticos*.

URESIS, οὔρησις. Vide *Mictio*. Adde Coac. t. 263. 348.

* URETERES, οὐρητῆρες, vocantur *meatus urinarii*, vel *canales oblongi*, teretes, a pelvi renum prodeuntes, & ad vesicam *urinariam* obliqua insertione desinentes, urinam e sanguine in renibus segregatam transmittentes. Gal. l. 5. de U. P. c. 5. Bart. l. A. hn. c. 19. p. 194. seqq.

* URETHRA, οὐρήθρα, *canalis urinarius*, sive *fistula urinaria*, in masculis per penem excurrens, urinæ reddendæ accommodatus. Legitur apud Hipp. 4. aph. 82. & 7. aph. 57. l. de int. aff. XV. 6. Gal. l. 1. de L. A. c. 1. Diet. num. 634. Barth. d. l. c. 34. p. 238. seqq.

* URETICOS, οὐρητικός, *urinam promovens*. Usurpatur vel de meatibus, & canalibus, qui vocantur οὐρητικοὶ πόροι, *meatus urinarii*, h. e. *ureteres*: Vel de medicamentis; & ita idem significat, quod *Diureticus*. Gal. l. 5. S. F. c. 20. de quo supra DI. Vel etiam de homine, qui *facile urinam reddit*; & quidem in superlativo, apud Hipp. οὐρητικώτατος, 4. de R. V. I. A. t. 111. Vel denique de Morbis: v. g. de Febre quadam symptomatica, quæ *Febris uretica* dicitur, comitem habens Diabeten. Dolæus Encyclop. Med. l. 4. c. 10. §. 1. 2. seqq.

UREUS, οὐρεὺς, Jon. pro ὀρεὺς, id est *mulus* ἡμίονος. Erot. Onom. p. 80. d.

URIAS, οὐρίας, *fistula urinaria*, quæ in cervice vesicæ fieri solet. Gorr.

URINA, οὖρον, dicitur excrementum serosum in renibus, a sanguine segregatum, per meatus urinarios ad vesicam translatum, & per urethram excretum. Dicitur & *Lotium*. Ejus consideratio sese extendit per plures Medicinæ partes: v. gr. in Physiologicis & Pathologia, tanquam caussa, vel consequens sanitatis, aut morborum. In Semiologia, ut Signum Diagnosticon, & Prognosticon sec. vel p. n. In Pharmaceuticis, tanquam remedium: de qua consideratione legatur Schr. l. 2. c. 35. & l. 5. cl. 1. num. 23. Junge Fr. Hofm. in clav. ad h. l. vide & Foes. p. 468. seqq. ubi plures *urinæ* p. n. sese habentis differentias proposuit. Diet. num. 636. A Chymicis *urina* dicitur *Sal cruoris*: Th. Chym. Vol. I. p. 578. Vel: *Urina* est sal resolutum generatum in hepate (in quo falluntur) per suum emunctorium, ut superfluum excrementum salis a natura pulsum. Dorn. Rul. & Joh. in Lex. Quomodo *urina* generetur, & secernatur, legi poterit Barth. l. 1. An. cap. 17. pag. 186. *Urinam* in sua principia resolutam, cum usu diagnostico, & prognostico, tradidit inter alios eleganter Vvillis Ex. de Urinis. Et novissime Laur. Bell. Prof. Pisan. in Oper. Membr. I. de Urinis. Abusive *urinæ* vox tribuitur aliis liquoribus; v. g. *Urina vini* est *acetum*; & usurpatur pro hominis urina vinum assidue bibentis. Dorn. Ruland. & Joh. In negotio lapidis Philosophici *Aqua Alba prima*, antequam corpus album in ea solvatur, nominatur *urina puellarum*: & *aqua rubea*, *urina virorum*: utraque autem *urina infantum*: Th. Ch. Vol. III. p. 22. Nugæ!

* URINACULUM, οὔραχος. Vide *Urachus*.

* URINARIUS, οὐρητικός. Vide *ureteres*, *ureticos*.

URINA-

Urinator, κολυμβητὴς, dicitur, qui sub aquis natare, aut vivere potest. Vocatur & *Mersor*, in Act. Philos. Oldenb. An. 166$\frac{8}{9}$. M. Januar. De *urinatorum* respiratione vide Bonett. Anat. Pra. l. 2. s. 2. Obs. 168. De *urinatoria campana* lege CL. Sturmii Colleg. Experim. Curios. Tentam. I. ut & Bonett. Med. Septentr. l. 2. s. 17. c. 11. p. 444. Machinam quoque, & Navem *urinatoriam* tradidit Borellus in Opere posthumo, parte altera. Vid. Acta Erud. Lips. 1683.

Urinosus, est epitheton salis alcalici volatilis, urinæ odorem ferme semper referentis; ad differentiam Lixiviosi. Videantur passim recentiorum Chymicorum scripta.

Urna, ὕρνα, nomen mensuræ liquidorum majoris, sed variantis; dum continet *dimidiam amphoram*, h. e. vini libras 40. olei libras 36. mellis libras 54. Gal. l. de pond. & mens. cap. 2. quamvis Soranus Ephesius scripserit integram amphoram continere, & cum Cado confuderit, docente Rhod. ad Scrib. n. 105. Alias *Urna* quoque vasculum dictum fuit, in quo veteres gentiles defunctorum crematorum cineres asservarunt; uti videre est apud eundem num. 37. De *Urna Chymicorum mysteriorum* Patavii reperta vide Th. Ch. Vol. I. p. 29.

Urocrisia, οὐροκρισία, vel οὐροκριτήριον, dici potest judicium de urina, & de morbi indole ex urinæ inspectione. Signa ex urina desumpta appellare etiam licet οὐροκριτικά.

Urogallus, idem quod *Tetrao*, τέτραξ, οὔραξ. Vide *Tetrao*.

Uromantes, οὐρομάντης, dicitur *ex urina Divinator*; sumiturque plerumque in malam partem, de eo, qui ex solo urinarum judicio de essentia, & causa ægritudinis ob vile pretium perfricta fronte nugari (divinare, ignosce, dicere volebam) non erubescit. Lang. l. 2. ep. 23. Alias οὐρομαντεία vera, quæ & οὐροσκοπία dicitur apud Helm. de Lithias. c. 3. n. 34. quomodo instituí debeat, docet præter Forest. de Fallac. urin. judic. & alios, ipse Vvillis de urin. c. 6. In Helm. perperam legitur *Uronoscopia*, *Uronomantia*.

† Uronoscopus, Tobiæ piscis. 46.

* Uron, οὖρον. Vide *Urina*.

Uropygion, οὐροπύγιον. Vide *Orrhopigion*.

Uroscopia, οὐροσκοπία. Vide *Uromantes*.

Ursa, *Ursus*, ἄρκτος, vocatur animal quadrupes, ferum, lumbis robustissimis, capite imbecillo, lascivum, somnolentum: cujus proliziorem descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldrov. l. 1. de quadr. dig. vivip. c. 5. Adde Schrod. l. 4. cl. 1. n. 40. Anatomicas etiam circa structuram observationes lege in Oldenb. Act. Philos. An. 1669. M. Jul. De *Ursorum* suctione digitorum extremorum in pedibus anterioribus, legatur Casparis Bartol. Thom. F. Observatio Anatomica in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 21. p. 34. seqq. Est & nomen syderis duplicis, circa Septentrionalem polum occurrentis, qui *Polus* propterea *Arcticus* vocatur; quorum syderum alterum vocatur *Ursa major*, a rusticis nostris *Currus*, vel *Plaustrum*, apud Gal. *Ursa septistella*, ἑπτάστερος, l. 3. de dieb. Crit. c. 12. dicta: alterum *Ursa minor*.

† Urtica græca parva ardentissima. Heurnius Meth. ad prax. l. 2. c. 8.

Urtica, ἀκαλήφη, æquivocum est. Primo enim est nomen plantæ notissimæ; de qua vide Botanicos. Deinde ita dicitur *Zoophyton marinum*, sive *plantanimal*; quod describitur cum suis speciebus usuque in cibis, & Medicina, ab Aldr. l. 4. de Exang. c. 1.

Urticatio (fortassis Gr. ἀκαληφισμὸς, dici posset) est operatio Chirurgica, qua membra corporis *urticis* recentibus percutiuntur, ad vocandum calorem. Ejus meminit ex Celso l. 3. c. 28. Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 4. s. 9. p. 2. unic. in fin.

Urumena, οὐρούμενα, dicuntur Hipp. vel *ipsæ urinæ*, vel quæ cum *urina mejuntur*. Legitur Coac. t. 596. & l. 7. Epid. XV. 44. Foes. p. 467.

Urus, vocatur βοῦς ἄγριος, *Bos ferus sylvestris*: cujus descriptio habetur ap. Aldr. l. 1. de quadr. bisulc. c. 2.

Us, οὖς, *Auris*, Plur. τὰ ὦτα, vel τὰ οὔατα. Vide *Aures*.

Usfida, est *Scoria auri*. Rul. & Johns. in Lex.

Usia, οὐσία. Vide *Essentia*, *Substantia*.

Usnea, βρύον, generaliter Arabibus *Muscum* significat. Schr. l. 4. cl. 1. n. 220. Fr. Hofm. in Cl. ad hunc locum. Ephem. Nat Cur. An. II. Obs. 51. Schol. Hodieque tamen restrictius accipitur de *musco* in *Cranio hominis* interempti, aerique expositi nato; quod specificum habetur certissimum in omnibus hæmorrhagiis, a quacunque caussa ortis: de qua *Usnea* legatur Schr. l. 5. cl. 1. n. 23. Fr. Hofm. in cl. p. 508. Eph. N. C. d. l. Beker. Microcosm. Med. l. 2. c. 5. Alias *Usnea* Parac. dicitur *Tartarus tenuissimus*, & spongiosus; qualis generatur in hepate, stomacho, renibus, vesica, l. 1. de Tartaro, tract. 1. c. 1. item in fragm. ad h. l.

Usrub, vel *Ursub*, est *Saturnus*. Ruland. & Joh. in Lex.

Ustio, καῦσις, dicitur operatio vel Pharmaceutica, vel Chirurg. In illa medicamenta simplicia *comburuntur*, vel ut in cinerem redigantur, ut fit in salibus vegetabilium parandis; & huc pertinet *Incineratio*: vel ut exiccentur, ut in pulverem redigi possint: v. g. Cornu Cervi,

ri, &c. quæ *ustio* fit in vasis, & fornacibus figulinis. De hac *Ustione* vide Vveker. Ant. Gen. l. 3. cap. 19. *Ustio* metallorum, eadem est cum *Cæmentatione*. Th. Ch. Vol. III. p. 470. Rolfink. vocat *Combustionem*, Chym. l. 2. cap. 3. Hæc fit *cauterio* actuali, h. e. instrumento ignito, quo pars tangitur, & uritur. Dicitur *Cauterisatio*. Vide *Cauterium*, & C. Rejes C. El. q. 56. n. 9. seq. *Ustio*, quoque Pathologice sumitur pro *Usto*, Græc. καῦμα, vel καῦσωμα, dicto Lang. l. 2. epist. 4.

Ustulatio dicitur, quando medicamenta tantum humoris non habentia, ut coqui possint, frustulatim incisa laminis ferreis imposita, aut tegulis torrentur, ut partes externæ exiccentur. Eadem cum *Tostione*, aut *Torrefactione*. Vveker. d. l. c. 18.

Ustus, καυθεὶς, κεκαυμένος, dicitur de medicamentis igne *calcinatis*. Unde & Libav. *imperfecte calcinata* vocat, T. II. pag. 147. Talium *ustorum* meminit passim Gal. l. 11. S. F. & alibi; quamvis in nonnullis vis vera medicamentosa hujusmodi ustione potius pereat, & saltem vis siccans, & adstringens inferatur.

Usualia, dicuntur medicamenta ad oppositionem Exoletorum, quæ adhuc in usu sunt, sive simplicia fuerint, sive composita. Coincidere igitur videntur cum *Officinalibus*. Vide Dog. N. Med. Gen. P. VI. c. 4. d. 6. p. 753.

Usurat, h. e. *Stannum*. Rul. in Lex.

Usurpatio, χρῆσις, idem quod *Utendi modus*, sive medicamentorum administratio, vel adhibitio; de qua Schr. l. 1. c. 30. Apud Vveker. & alios etiam *Usus* dicitur.

Usus, χρῆσις, χρεία, diversam obtinet significationem. Vel enim modum utendi denotat; & ita coincidit cum *usurpatione*: vel idem est, quod *Utilitas*, *Officium*, *Auxilium*, Efficacia alicujus vel Partis, & Membri in corpore, vel Medicamenti. Ita Gal. scripsit prolixos lib. de *Usu partium*. Sunt tamen ex recentioribus, qui *usum* restringentes ab actione partium discernant, describentes, quod *usus* sit auxilium, quo partes minus præcipuæ conferant, ut pars præcipua functionem edat. Bart. in Anat. procem. p. 2.

Utensilia, χρήσιμα, vocantur res ad varios usus commodæ, vel utiles, apud Rhod. ad Scrib.

* Uteraria, minus usitate apud Lat. dicitur, usitatius *Hysterica*, Gr. ὑστερική. Vide *Hystericus*. Alias & *Uterinus* in usu est apud Lat.

* Uterus, ὑστέρα, idem quod *Matrix*, *Vulva*. Vide *Hystera*. *Uterus Spagyricus*, est *Furnus*, *Athanor*. Th. Ch. Vol. I. p. 503. seqq.

Utilis, *Utilitas*, χρήσιμος, χρεία, idem quod *Usus*. Significatio horum vocabulorum aliunde nota est. Vide & *Opheleo*.

Utriformis abscessus, idem quod *Oedemosarca*: de quo vocab. vide supra suo loco. Legitur & hoc nomen apud eundem Severin. cit. ib. loc.

* Utris, ἀσκός. Vide *Ascos*. *Utriculus* etiam pro *Utero*, & Locis muliebribus aliquando sumitur. Barth. l. 1. An. c. 28. p. 260. *Utricularii* dici quoque possunt in statu p. n. ii, qui *Ascite hydrope laborant*. Castell.

* Uva, σταφυλή. Vide *Staphyle*. Quibus addi debent; quod & *Insectum*, vel *Zoophyton* detur, dictum *Uva marina*, apud Aldr. l. 1. de Insect. c. 17. & *Uva quercina* fit, quæ veteribus fuit ignota, concretitium quoddam in forma uvæ ad radices quercuum sub terra tempore veris ex humore forsitan radicum superfluo genitum, saporis omnino styptici, colore foras purpureo, intus candido, & quasi lactifero. In æstate perit, & veluti fit lignea. Debet ergo tempore veris colligi, & siccari umbra, deinde pulverisari. Quo pulvere nihil est præsentius in dysenteria, & in omni fluxu sanguinis. Rul. & Johns. in Lex.

Uvatio, σταφύλωμα. Vide *Staphyloma*. Capivaccio dicitur *Uveatio*, l. 1. Pract. c. 34.

† Uvæ fabriles, quæ in officinis fabrorum furno siccabantur. Aurel. l. 4. c. 3. Chron.

Uvea, *Uviformis*, ῥαγοειδής. Vide *Rhagoides*.

† Uvularia, officin. Laurus Alexandrina.

Vulcanus, ἥφαιστος, nomen Deastri gentilium. A Parac. ejusque asseclis translatum cum ad *Ignem*, qua *Naturalem*, qua *Artificialem*, imo & ad *Astralem*: Ita *Vulcanus Firmamenti majoris*, & *minoris mundi Microcosmus*, passim in scriptis ejus legitur: Ita & Helm. scripsit: in Universa natura unum esse *Vulcanum*, de Lithias. c. 4. n. 5. Jung. Th. Ch. Vol. V. p. 344. *Artificialis* vocatur *Castigator Mercurii*, a Basil. de lap. Philos. Tum ad *Ignis Magistros*, qui etiam duplices: *Naturalis*, qui est *Stomachus*, fragm. libror. Paragraph. & alibi: *Artificiales* sunt *Coquus* Chym. Spagyr. Tales artifices vocantur *Vulcanii*, vel *Vulcanici*, i. e. operarii, vel artifices, semper circa ignem versantes, cudendo, liquefaciendoque. Dorn. Rul. & Joh. in Lex. *Vulcani*, vel *Vulcanales*, Parac. dicuntur spectra ignea, hominis formam repræsentantia. Phil. sagac. l. 1.

* Vulgaris, idem quod *Communis*, κοινὸς, πάγκοινος. Vide *Cœnos*, *Pancœnos*: item & *Epidemius*. Ita etiam Interpretes Hipp. ejus libros *Epidemiorum* verterunt per libros de *morbis vulgaribus*. *Vulgares Medici* dicuntur, qui vulgi gratiam aucupantur. Galen. lib. de præcogn. ad Posthum. c. 1. princ. *Vulgaris curandi ratio*, φαύλη,

φαύλη, Hipp. dicta, opponitur *accuratæ*, c. 4. de art. t. 35.

VULGUS, ὄχλος, i. e. *multitudo imperitorum hominum*. Gal. l. 1. de Elem. c. 4. cujus nota est socordia in attendendo, indiligentia in observando, negligentia in memorando, ruditas denique in narrando. Lind. Ex. XIII. §. 5.

VULNERARIUS, τραυματικός. Vide *Traumaticos*.

VULNUS, τραῦμα, τρῶμα, quamvis sint, qui ex Gal. & aliis discrimen faciant inter hæc duo vocabula Græca, τρῶμα accipientes pro omni læsione gravi, a caussa externa violenta facta, c. 5. in l. 6. Epid. t. 12. & alibi. Vide Foes. p. 628. Magis tamen placet sententia Dieterichii cum Hesychio pro Synonymis habentis, Jatr. n. 838. Ita & Latinum vocab. *Vulnus* late, & stricte accipitur. Late pro omni plaga externa; præsertim vero cum *Ulcere* sæpe confunditur, & vice versa: c. 3. de iis, q. in med. f. t. 30. Stricte *Vulnus* dicitur solutio continui facta instrumento secante, vel pungente in parte carnosa, & membranacea. Gal. l. 3. M. M. c. 1. & alibi. Videantur Chirurgiæ Scriptores.

VULPANSER, χηναλώπηξ, dicitur Avis, vulpinis moribus formam anseris habens; quæ describitur, cum usu in cibis, & Medicina, ab Aldrov. l. 19. Ornith. c. 19.

VULPES, ἀλώπηξ, dicitur animal quadrupes, digitatum, viviparum, dolosum, vel astutum, naturæ caninæ quodammodo particeps: cujus prolixa descriptio habetur cum usu in cibis, Medicina, & aliis, in Aldrovand. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 1. Jung. Schr. l. 5. clav. 1. n. 41. In ejus cauda quosdam pilos violaceum spirare odorem, testantur Acta Hafn. Vol. I. Obs. 68. & Vol. III. Obs. 21. Diminutivum dicitur *Vulpecula*. Porro nomen *Vulpis*, & *Vulpecula*, Græc. ἀλώπηξ, tribuitur etiam pisci marino, qui & *Galeus Vulpinus* vocatur; & describitur ab Aldrov. l. 3. de pisc. c. 39. *Vulpina Tussis* dicitur, quæ ex caussa salsa, acri, biliosa in asperam arteriam defluente excitatur. Joh. Steph. Cons. Med. Dec. III. Cons. I. in Op. p. 319.

* VULSIO, *Vulsum*, idem quod *Divulsio*, σπάσμα. Vide *Convulsum*.

VULTUS, idem quod *Facies*, πρόσωπον. Vide *Facies*.

* VULVA, μήτρα, ὑστέρα, idem quod *Matrix*. Vide *Hystera*. Quamvis usitatius saltem de externo *Pudendo muliebri* accipiatur. Rolfink. de part. genit. Part. II. c. 32. Consentit Barth. l. 1. Anat. c. 32. p. 287. Lind. in Medic. Physiol. penitus omisit, propter obscœnitatem, l. 2. c. 7. §. 136. seqq. Alii vero licentius talia fœda vocabula usurpantes, etiam ad cerebrum transtulerunt, non modo Nates, Testes, Penem demonstrantes in illo, sed & *Vulvam* vocantes foveam aliquam inter eminentias oblongam. Barth. l. 3. c. 6. p. 494.

VULTUR, γύψ, vocatur avis rapax acuto odore prædita, cujus variæ species habentur; quæ omnes in genere, & sigillatim prolixe describuntur, cum usu, ab Aldr. l. 3. Ornith. c. 1. seqq. Jung. Schr. l. 5. cl. 2. n. 71.

* UVULA, γαργαρεὼν, κίων, σταφυλή. Vide *Columella*.

UXOR, ἄκοιτις, γαμετὴ, quid significet, notum est. De Mystica Spagyricorum significatione vide in *Fœmina*, *Maritus*.

UZIFIR, i. e. *Cinnabaris*. Dorn. Rul. Vocatur & *Usifur*. Th. Ch. Vol. II. p. 436. Forest. l. 30. Obs. 8. Schol.

Vv

VVARNAS, i. e. *Acetum Philosophicum*. Dorn. Rul. & Joh.

VVISMAT, est leprosum, *non tractabile*, vel malleabile, rude *stannum*. Rul. & Johns.

X

X, ξ, quemadmodum Litera hæc apud Latinos numerum denarium significat: ita aliquando etiam ponderis denarii notam esse, testatur Rhod. ad Scrib. n. 32. & 141. Ita etiam Græca litera ξ, apud Græcos non solum numeri sexagesimi nota, etiam in nonnullis scriptis Medicis usurpatur pro charactere ponderis, nimirum *unciæ*: uti videre est in Sylva Medica Anonymi a C. Hofm. edita, & aliis.

XANTHOS, ξανθός, generaliter significat Coloris speciem, quæ *Flava* dicitur. Vide supra *Flavus*. Specialiter ξανθὸν, ξανθὴ, est nomen medicamenti ξηροῦ, vel aridi, acris ad inducendam crustam, sanguinemque sistendum; cujus meminit Ægin. l. 4. c. 43. & 53. & describitur l. 7. c. 13.

XELSES, apud Paracelsum vocatur *Stella*; de qua scribit, quod non deorsum, sed sursum luceat: Fragm. de Anat. Ocul. §. declaratio Rotunditatis.

XENEXTON, alii *Zenexton*, *Xenechton*, vocatur Paracelso, Helm. & aliis horum asseclis *amuletum*, sive *periapton*, hoc est præservativum externum contra pestem collo appensum; ut argentum vivum avellanæ conclusum, & similia. Dorn. Rul. Johns. in Lex. & ex professo Rolf. Chym. l. 5. s. 14. c. 2. Meminit & Libav. vocans *Xenechdon*, Synt. A. Ch. l. 7. c. 31. Jung. Helm. Tumul. pestis tit. *Zenexton*. Meminit & *Zenexton*, tr. Nat. Cont. nesc. n. 45. & in specie *Xenexton Sapphiri*, tr. de Magn. Vuln. Cur. n. 37. *Succini*, d. l. n. 145.

XENINE-

Xeninephidei, sunt spiritus, quibus jucundum est, atque pro deliciis habent, delitescentis naturæ proprietates occultas hominibus aperire, quibus etiam est concessum. Dor. Rul. in Lex.

Xenoprepes, ξενοπρεπὲς, vox est Hippocratica, quam Scapula penitus in Lexico suo omisit. Duplicem vero videtur habere significationem: Primam, quando denotat *Jus Hospitii*, vel id, quod Hospitibus convenit, l. Præcept. IV. 17. Vel significat remedium *peregrinum ignotum*, de cujus virtute non constat, 1. de fract. t. 6. Jung. Foes. p. 437. Cur vero Erotian. verterit per, *Mutatum est*, non video rationem. Onom. p. m. 78. F.

Xenos, ξένος, *Hospes*, Lat. *Peregrinus* dicitur. Usurpatur ab Hipp. in superlativo de aeris inspiratione, vel influxu *maxime peregrino*, ξενοτάτη, de Nat. hum. comm. 2. t. 4. Foes. d. l.

Xeraleipho, ξηραλείφω, q. d. *sicce inungo*, id est *sicca frictione utor*: & opponitur τῷ χυτλοῦμαι, quod significat, cum oleo, & aqua perfundor. Legitur apud Galen. l. 2. de S. F. cap. 25. Vide etiam *Chytlon*.

Xeraphion, ξηράφιον, vocatur species aliqua ξηροῦ medicamenti adversus capitis, & menti exanthemata utilis; quod describitur ab Ægin. l. 3. c. 3.

Xerasia, ξηρασία, in genere idem quod ξηρότης, *siccitas*, vel *Exsiccatio*. In specie vero vocatur *vitium capillorum*, cum similes lanugini apparent, perinde ac si pulvere conspersi essent. Gal. in def. Species Alopeciæ videtur esse, quæ ita dicta sit propter nutrimenti defectum, & ariditatem cutis. Gorr.

Xerion, ξηρίον, vocatur *medicamentum aridum siccum*, quod in pulveris modum inspergitur; unde & alio nomine καταπάσμα appellatur. Exempla habentur ap. Ægin. l. 7. c. 13.

Xerocollyrion, ξηροκολλύριον, i. e. *Collyrium siccum*, vel aridum. Vide *Collyrium*.

Xerodes, ξηρώδης, in specie dicitur, qui *arescit, exuccus est*, c. 3. in 1. prorrh. t. 25. quamvis alii βηχώδεες legant, notante C. Hofm. in not. ἀνεκδότοις ad h. l. alii χυλώδεες. Ita & Foes. dixit occurrere in Coac. t. 445. Verum Linden. posuit συρίζοντες, ex putredine difficulter spirantes: Alii legunt ξηρώδεες, ut Jacotius, & Joh. i. e. ex *siccitate* difficulter spirantes. Verbum ξηραίνω significat *exicco*, *sicco*: de quo videatur Diet. n. 584.

Xeromyron, ξηρόμυρον, h. e. *Unguentum siccum*. Est compositio odorifera, siccis aromatibus constans, ad suffitus, ad amuleta, ad exiccationem fluxionis, contra hircosum odorem corporis, & axillarum. Gorr. ex Aet. l. 6. & 16.

* Xerophthalmia, ξηροφθαλμία, h. e. *Opthalmia sicca*, *sicca Lippitudo*. Rhod. in Lexic. Scrib. in qua oculi non fluunt, sed rubent tantum, cujus caussa haud dubie in sanguinis inflammantis sicciori salina dispositione p. n. ponenda est. Vide *Ophthalmia*. Quomodo differat a σκληροφθαλμία, Vide *Sclerophthalmia*.

* Xerotes, *Xeros*, ξηρότης, ξηρός. Vide *Siccitas*, *Siccus*.

* Xerotribia, ξηροτριβία, i. e. *siccæ frictio*. Legitur apud Gal. l. 8. M. M. c. 2. in fin.

Xestes, ξέστης. Vide *Sextarius*.

Xiphia, ξιφίας, ξίφος. Vide *Gladius*.

Xiphoeides, ξιφοειδὴς, *Ensiformis*: epitheton *Cartilaginis* in sterno, quæ & *Mucronata* dicitur. Vide *Cartilago Ensiformis*.

Xir, dicitur *Mercurius*, in omni dispositione sua. In Leone inceratus fit *Ixir* in terra, in fermento inceratus fit *Elixir*. Th. Ch. Vol. V. p. 490.

Xisenum, *Xisium*, dicitur *Acetum*. Dorn. Rul. & Johns.

Xylaloe, ξυλαλόη, *Lignum Aloes*, quod alias *Agallochum* dicitur: de quo videatur Schr. l. 4. cl. 1. n. 13. De peculiari *Xyloaloe* Observ. Velschii vide in Eph. N. C. An. I. Obs. 151.

Xylarion, ξυλάριον, vel ξυλήριον, dicitur *lignum parvum*, apud Hipp. l. de steril. IIX. 25. quamvis Lind. ξύλον εἰρλόεσ posuerit, quæ lectio mihi non videtur commoda. Alias *lignum parvum* eidem quoque vocatur ξυλήφιον, & occurrit l. de steril. XVII. 3. 11. 13. 14.

Xylephion, ξυλήφιον. Vide *Xylarion*.

Xyllambano, ξυλλαμβάνω, pro συλλαμβάνω, significat *Concipio*; & legitur apud Hipp. 5. aph. 46. Jung. Diet. n. 586.

Xyllogos, ξύλλογος, pro σύλλογος, *Collectitius*. Usurpatur de *Consultandi*, vel *Collegiandi ratione*, apud Hipp. in Præcept. X. 12.

Xylobalsamon, ξυλοβάλσαμον, dicitur *frutex*, vel *sarmentum*, vel surculus *Balsami*. Amputabatur ab incolis, & venibat, propterea quod eo decocto in unguentis vice *Opobalsami* multi uterentur, etiamsi ex toto balsamo minima illi inesset odoris gratia. Gorr. ex Pl. l. 12. H. N. c. 25. Vid. & Rhod. ad Scrib. n. 110. Chiocc. Mus. Calc. s. 5. p. 559. Meminit & F. Hof. in cl. ad Schr. p. m. 419. Succedaneum *Xylobalsami* fuisse *Lignum Aloes*, testatur J. Alex. not. ad Gal. l. 1. de Antid. p. 777.

Xylocinnamomum, ξυλοκιννάμωμον, est *Lignum Cinnamomi*, cortice suo multo ignobilius; siquidem in fastidio est propter Origani, quod redolet, acrimoniam. Gorr. Meminit hujus Gal. l. de Ther. ad Pis. c. 12. Diosc. l. 1. c. 13. Scrib. n. 271. Rhod. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. s. 8. p. 572.

Xylocolla, ξυλόκολλα, idem quod ταυρόκολλα, vel κόλλα simpliciter. Vide *Gluten*.

Xy-

Xyloguajacum, i. e. *lignum Guajacum*, vel *sanctum*, ἁγιόξυλον, ita legitur apud Parac. tr. de trib. essent. c. 5.

Xylohebenum, *lignum Hebenum*. Parac. d. l.

Xylophthoros, ξυλοφθόρος, vocatur insectum, veluti in festucis delitescens, mirabilis structuræ, descriptum ab Aldrov. l. 4. de Insect. cap. 11.

Xylon, ξύλον. Vide *Lignum*. Vocatur etiam *Scamnum*, Hipp. ξύλον, quod alias βάθρον dicitur. Gorr. Vide *Bathron*. *Scamnum*.

Xymbole, ξυμβολή. Vide *Symbole*.

Xymmeri, ξύμμηροι, dicuntur femora *inter se juncta*, pro σύμμηροι, vel qui contractis sunt femoribus. Hipp. 4. de art. t. 61. Foes. Oec. p. 438.

Xymmyo, ξυμμύω, pro συμμύω. Vide *Conniveo*.

Xympathesis, ξυμπάθησις, pro συμπάθησις, idem quod συμπάθεια, *consensus*, vel strictius *Affectio per Consensum*. Vide *Sympatheia*. *Consensus*. Legitur vero ap. Hipp. in præcept. XIII. 1.

Xymphero, ξυμφέρω, pro συμφέρω. Vide *Conferens*, quod Gr. dicitur ξύμφορος, 1. aph. 21.

Xymphysis, ξύμφυσις, pro σύμφυσις. Vide *Coalescentia*.

† Ξυμπτωσίας autem vocat, quod vacuatis vasis subsidat moles corporis.

Xymptosis, ξύμπτωσις, pro σύμπτωσις. Vide *Symptosis*.

Xyn, ξυν, pro συν, præpositio nota ex Grammaticis, Lat. *Cum*. Ad hanc notetur, quod composita ab illa præpositione, quæ hac litera X. non occurrunt, sint quærenda in *syn*, & quæ in S non reperiuntur, hic occurrant; quia indifferenti in usu est ξυν, & συν.

Xynagoges, ξυναγωγὴς, *Adducens*. Dicitur de musculis adstrictoriis, qui aliis σφιγκτῆρες vocantur. Hipp. de venis XXI. 5. Foes. p. 438.

Xynalthassomæ, ξυναλθάσσομαι, *curor*, *sanor*: ab ἀλθεῖν, *curare*, mederi. Legitur ap. Hipp. 2. de fract. t. 12.

Xynapothnesco, ξυναποθνήσκω, *commorior*. Usurpatur de morbis usque ad senium, & mortem durantibus. Hipp. 2. aph. 39. & 5. aphor. 7. Vide Diet. n. 591. Idem quod ξυγκαταγηράσκω, *Consenesco*, de quo p. p.

Xynarachnumæ, ξυναραχνοῦμαι, *tenuibus venulis intertexor*, vel obducor. Usurpatur de uteri cervice. Hipp. lib. 2. de morb. mul. LIV. 3. Foes. p. 439. Verum Lind. legit ξυναρθροῦται.

Xynaulisthenæ, ξυναυλισθῆναι, id est *congregari*, qs. in unum stabulum revocari. Hipp. l. de præcept. II. 28.

Xyncatagerasco, ξυγκαταγηράσκω, hoc est *consenesco*, idem fere quod ξυναποθνήσκω, *commorior*. Legitur apud Hippocr. l. 2. de morb. mul. XX. 21. Dicitur alias ξυγγηράσκω, l. de int. aff. XXIX. 43. Jung. Hadrian. Spigel. l. de Lumbr. lato c. 14. p. m. 40. 41.

Xyncecavmenos, ξυγκεκαυμένος, *Combustus*. Dicitur de excrementis, l. 3. Epid. ægr. 2.

Xynchoria, ξυγχωρεία, *Concessionem*, indulgentiam significat, quæ alias χάρις, τὸ ἐνδεχόμενον dicitur. Legitur apud Hipp. Præcept. XI. 6.

Xyncleria, ξυγκληρεία, vocatur *Commercium*, vel consensus morborum, consortium: Differt a συμπάθεια, quod hæc etiam dicatur de morbis consequentibus; illa vero vox usurpetur de eodem tempore concurrentibus, apud Hipp. l. 6. Epid. s. 7. n. 40.

Xynereisis, ξυνέρεισις, *Collisio* dentium. Hipp. l. 7. Epid. XIII. 4. Vide *Synereido*.

Xynexerchomæ, ξυνεξέρχομαι, significat *una exeo*. Legitur in Hipp. 4. aph. 76. Diet. n. 592.

Xyngenes, ξυγγενής. Vide *Connatus*.

Xyngerasco, ξυγγηράσκω. Vide *Xyncatagerasco*.

Xynisthemi, ξυνίστημι, significat Hipp. *densare*, spissare, *cogere*. Vide *Synestecos*. Foes. p. 439.

Xynnoseo, ξυννοσέω, una *ægroto*. Hipp. 2. aph. 15. Diet. n. 593.

Xynodos, ξυνόδος, *congressum*, *communicationem* per meatus significat. Hipp. l. de Gland. X. 16.

Xynomologeo, ξυνομολογέω, h. e. *consentio*, conspiro, convenio. Hipp. l. 6. Ep. s. VIII. 84.

Xyntasis, ξυντάσις, pro σύντασις. Vide *Syntasis*.

Xynthalpo, ξυνθάλπω, hoc est *Confoveo*, *Concalefacio*. Dicitur de ventriculo cibos calefaciendo concoquente. Hipp. de sal. diæt. 25.

Xyntitæno, ξυντιταίνω, idem quod ξυντείνω, *contendo*, *una distendo*. Vide *Syntasis*. Legitur in Hipp. l. 2. de morb. mul. l. 20.

Xyrrhoea, ξύῤῥοια. Vide *Confluxio*.

Xysma, ξύσμα. Vide *Ramentum*. *Strigmentum*.

Xysis, ξύσις, *rasionem*, *rasuram* significat. Vide *Rasura*. Legitur apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 36.

Xysme, ξυσμὴ, ξυσμός. Vide *Rasura*. Illud occurrit l. 2. de morb. LII. 22. Hoc ibid. LVI. 6. & alibi. Foes. p. 441.

* Xyster, ξυστήρ, dicitur *scalpellus rasorius*, quo os raditur, ad dignoscendum ossis vitium, quod conspectui non patet. Hipp. l. de cap. vul. XIX. 8. Gal. l. 6. M. M. c. 5. & 6. Deinde ξυστήρ dicitur *Collyrium* contra asperitates palpebrarum, ap. Ægin. l. 7. c. 16.

Xysticos, ξυστικὸς, dicitur *Athleta*, qui in *Xysto*, Græc. ὕπαιθρον, hoc est ambulatorio, vel porticu, sub tecto, tempore hyberno pugnabat.

bat. Diet. Jatr. n. 169. Meminit Galen. lib. 7. de C. M. P. G. c. 12.

Xystos, ξυςὸς, dicitur *linamentum rasile*, materia linteolorum derasa. Gal. Introd. c. 17. *Xystus* etiam dicta fuit porticus in palæstra amplissima, in qua hyberno tempore athletæ exercebantur, *Xystici* dicti. Lang. l. 1. ep. 51.

Xystra, ξύςρα. Vide *Scalprum*. *Strigil*.

Xystrophylax, ξυςρόφυλαξ, dicitur *Theca Strigilis*. Rhod. ad Scrib. n. 39.

Y

Y Litera hæc apud Hipp. in Epid. notat ὑγίειαν, *sanitatem*; quemadmodum θ θάνατον, *mortem*. Gal. c. 2. in 3. Epid. t. 4.

Ycar, i. e. *Medicamentum*. Rul.

Ydargyros, *Ydrocerum*, id est *Argentum vivum*, *Hydrargyros*. Rul. & Johns.

Yelion, *Yalos*, id est *vitrum*, pro Græco ὕαλος. Vide *Hyalos*. Rul. & Johns.

Yerua, idem quod *Contrayerva*, radix Indica Bezoartica, vel Alexipharmaca contra malignum virus. Schr. l. 4. cl. 1. n. 103.

Yettus, est lapis sanguinei coloris, durus, & obscurus; & interdum vices lapidis Lydii subit. Vid. Ludov. Dulcis.

Ygropissos, pro ὑγρόπισσος, id est *pix liquida*. Rul. & Johns.

Ylech. Vide *Ilech*.

Yleidus, *Yliadus*. Vide *Iliadus*.

Yliaster, *Yliastrum*. Vide *Iliaster*.

Yo, *Yo*, *bonus*. Rul. & Johns.

Yomo, *Yos*, *Yn*, i. e. *viride æris*. Rul. & Johns.

Ypsiloglossi. Vide *Basioglossi*.

Ypsiloides, rectius dicitur, quam *Hyoides*. Vide supra in HY. Unde *Musculi ypsiloïdei* dicuntur, qui alias Basioglossi audiunt. Vide *Basioglossi*.

Yrcus (Rul. & Johns. *Yrius*) est *Cuniculus magnus*, cujus sanguine vitra mollescere putantur, & silices, modo rebus diaphoreticis impastetur: Dorn. Diet. Parac. quod hirci sanguini alias adscribitur. Dicitur & ab aliis *Dasypus*, *Lagis*, Gr. λαγὶς, δασύπους, κύνικλος. Aldr. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 24. Vide *Cuniculus*.

Yridis, vel *Yride*, id est *Auripigmentum*. Rul. & Johns.

Yris, hoc est *Ferrum*. Iid.

Ysambra, vocatur venenum toxicum Hispanum ex *helleboro* paratum, vel ipse etiam *Helleborus*, qui & *Pedigambra* appellatur. Lang. l. 1. ep. 68.

Ysir, est *pulvis*, vel *Lapis Philosophorum siccus* potandus cum aqua Mercurii: *Nigredo in fundo*. Rul. & Johns.

Ysopus, *Ysopaica*, veteribus dicitur *Ars separandi* in Spagyrica. Parac. l. de reb. natur. c. 7. de Sulphure Rul.

Yspar, idem quod *Ysir*. Rul.

Yxir, i. e. *bona Medicina*. Rul. & Johns.

Z

Z Literam hanc olim quoq; ponderis varii notam fuisse, docet Rhod. ad Scrib. n. 145. ita ut quibusdam significaverit *sesunciam*, plerisque octavam unciæ partem, sive *denarium*, h. e. *drachmam*, vel *semisicilicum*. Ex veteri quadam tabella ænea constat, *Duellam* significasse, quæ tertiæ unciæ pars octonis scrupulis terminatur. Hæc ex Rhod.

ZZ. duplex hæc litera apud veteres Medicos *Myrrham*, σμύρνην, notavit; uti observavit Hermol. Barbar. l. 1. Corollar. propterea quod ζμύρνη, perinde, ac σμύρνη. Nunc tamen vulgo per duplex ZZ. omnes *Zingiber*, vel *Zinziber* intelligunt, magno, & periculoso errore. Gorr.

Zaar, Arab. & Persis *venenum* significat. Hinc *Belzaar*, pro Bezoar, Dicitur *Dominus*, *Rex venenorum*. C. Rejes. C. El. q. 67. n. 36.

Zaara, vocatur Avicennæ Vigilia morbosa, teste Capivacc. l. 1. Pract. c. 20.

Zaccharum, pro *Saccharum*, legitur apud For. l. 16. O. 21. & 55. alibique. Dicitur & *Zuccarum*. Salmas. de Manna, & Sacchαro.

Zacynthius, ζακύνθιος, epitheton a loco datum *bitumini liquido*, ap. Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13. in compositione Indiæ Tharsei.

Zadura, ζάδουρα, nomen barbarum est, sed tamen a Græcis recentioribus receptum: denotat *radicem exoticam* teretem colore Zingiberis ex India ad nos delatam: valet adversus pestilentiam. Gorr. An fortassis convenit cum *Contrayerva*?

Zaffaben, *putea*, *putta*. Rul. in Lex.

Zafframen, i. e. Crocus: ita enim Marinus Sanutus, l. 1. P. 2. c. 7. Æs, stannum, seu ramum, Zafframen, corallia, &c.

Zafran, *Zaffran*, *Crocum* primum, deinde & *Ochram*, vel Ocram significat. Rul. & Joh. in Lex. Vide Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 20. in princ.

Zahir, vocatur Arab. fluxio ventris dysenterica, quæ est ab intestino recto, cum dolore extensivo, & abrasivo. Avic. l. 3. fen. 13. tr. 1. c. 2. seqq.

Zaibac, *Zaibach*, *Zaibar*, idest *Argentum vivum*, *Mercurius*, idem quod *Azoch*, vel *Azoth*. Dorn. Rul. & Joh. in Lex. Schr. l. 3. c. 15.

Zaidir, h. e. *Venus*, aut *Viride æris*. Dorn. Rul. & Joh.

Zale, ζάλη, significat *turbinem*, procellam.

Legitur ap. Mosch. de morb. mul. c. 7.

ZAMIÆ, vocantur Nuces Pinus arboris, quæ se jam diviserunt, & nisi detrahantur, cæteras nondum plene maturas lædunt, notante Pl. H. N. l. 19. c. 26.

ZANDIK, *aqua foliata*. Rul. & Joh. in Lex.

ZAOCEL, i. e. *Taxus*. Iid.

ZAPHARA, *Zaffara*, vocatur materia mineralis ex *Bismutho*, ad *Smaltha*, vel *Amaasa* pertinens, quæ tingit vitrum cœruleo colore; unde & figuli utuntur ad tincturam cœruleam: Cæsalpin. lapidem dixit, alii terram: Nonnulli *Lazurium ex Bismutho* dixerunt. Vide Libav. S. A. Ch. l. 2. c. 24. l. 6. c. 4 & l. 7. c. 21.

ZAPHIRUS, pro *Sapphiro*, legitur in Franc. Indiæ dialogo de febr. malig.

ZARAS, i. e. *Aurum*. Rul. & Joh.

ZARATHAN, dicitur Tumor Mammarum durus, inæqualis, cum dolore molesto, non quidem plane continuo, & ardore similis pene cancro; unde & *Cancer spurius* appellatur. Ejus caussa in sanguine ichoroso adusto, & acido quærenda. Plura de hoc affectu vide apud P. M. de Caldeira T. IV. p. 228. seqq.

ZARDA, est morbus equorum, hoc est quædam æstuatio ad modum Ovi, vel major, vel minor, quæ tam in parte interiori, quam exteriori nascitur in garectis. Ita Petrus de Crescentiis l. 9. de agric. c. 10. & 35.

ZARFA, h. e. *Stannum*. Iid.

ZARNEG, *Zarneck*, *Zarnich*, id est *Auripigmentum*. Iid.

† ZARSAPARILIA, rubus viticosus. Amat. Lus. Cent. 4. Cur. 19.

ZATANEA, id est *Flos agni casti*. Dicitur & *Zuccajar*. Ibid.

ZAVHIRON, *Crocus orientalis*. Iid.

ZEA, vel *Zeia*, ζεῖα, dicitur & *Spelta*, frumenti genus est tritico simillimum. Ex hac olim fiebat *Alica*, sicut *Far* ex frumento. Gal. l. 1. de A. F. c. 6. J. Alex. in not. ad h. l. Hic Auth. se ignorasse fatetur, quod ex *Zea* panis fieret triticeo candidior; id vero edoctus ab Imperatore Ferdinando I. uti legere est l. 8 Sal. c. 6. Hodieque præsertim hic loci in territorio Norimberg. *Zea* usitatior ipso etiam tritico pro pane similagineo, & placentis parandis. Gal. mediæ facultatis inter hordeum, & triticum esse existimat, l. 6. de S. F. §. *Zeia*. Legatur de hac Bruyer. de re cib. l 5. c. 13. Deodatus Panth. Hyg. l. 1. c. 27. tit. *Zea*.

ZEBD, i e. *Butyrum*. Rul. & Joh. in Lex.

ZEBEB, h. e. *Stercus*. Dicitur & *Chara*. Iid.

ZEC, i. e. *Traganthum*, vel Tragacanthum. Rul. & Joh.

ZEDOARIA, est radix exotica vi alexiteria, & anticolica singulari pollens; de qua Jacob. de Vitriaco in Historia Hierosol. c. 85. Sunt & aliæ arbores, scribit, quarum radices sunt Zinziber, Galanga, & *Zedoaria*, quæ vulgariter *Citovart* appellatur.

ZEFR, id est *Pix*. Iid.

ZEGI, i. e. *Vitriolum*. Dicitur & *Zetus*, *Zezi*. Iid.

ZEHERECH, *Flos æris*. Dicitur & *Alkas*. Iid.

ZEIA, ζεῖα. Vide *Zea*.

ZEITRABRA, i. e. *Fluxile*. Rul. & Joh.

ZELOTUM, est *Mercurius Lapideus*. Dorn. Rul.

ZELOTYPIA, ζήλωσις, est affectus animi vehementior; & ita inter caussas morbificas referendus, quando conjugum alteruter alterum suspectum habet de adulterio. Hanc caussam fieri posse dementiæ, singulari exemplo cujusdam pistoris, qui testes sibi amputavit, ne uxor, quam frustra suspectam habuit de adulterio, si conciperet, ex se concepisse indicare posset, docuit Martin. Akakja in Gal. art. parv. p. m. 189.

ZELPHA. Vide *Zenda*.

ZEMA, ζέμα, id est Jusculum, Decoctum Gallice *Bovillon* dicitur. Ita Apitus l. 8. de re cul. c. 1. Et mittitur in *Zema*, quod est Decoctum, & c. 6. Et bullienti *Zema*, quod est Decoctum, cum modico salis submittetur. Legitur Gr. ζέμα apud Diosc. l. 6. c. 7.

ZEMASARUM, id est *Cinabrium*, vel *Cynobrium*. Rul. & Joh.

ZAMECH, hoc est *Lapis Lazuli*. Iid.

ZENDA, figmentum Paracelsicum denotans generationes extraneas, & qui crescunt sine semine, quemadmodum *Perenda*, vel *Perunda*, aut *Perundis*, monstrosam generationem hominum, qui & cum semine crescunt. In animalibus vero hujusmodi Generatio, & Anatomia Monstrosa dicitur *Zelpha*. Vide Auctoris fragm. Anat. Uno verbo: Nugæ!

ZENEXTON, idem quod *Xenexton*. Vide Lit. præc. XE.

ZENEXTOR, vocatur *Mercurius Paracels.* de pest. Tract.

ZENGIFUR, idem quod *Zemasarum*, h. e. *Cinabris*. Rul. & Joh.

ZENICON, ζενικὸν, nomen *Veneni* Celtis Gallis usitati, *Venenum cervarium* dicti, tantæ, & tam præsentis efficaciæ, ut quamprimum cervus, vel fera sagitta hoc veneno tincta læsus conciderit, confestim accurrere venatores necesse habuerint, antequam virus penitus dispergeretur, aut putresceret, carnemque telo virulento sauciatam exciderint, ad spithami circa vulnus latitudinem. Hujus antidotum, vel antipharmacum esse dicitur *Folium quercus*, vel *fagi*, aut folium *Coracinum*. Hæc ex Arist. & aliis Lang. tradidit l. 1. ep. 68.

ZE-

Zenith, proprie Mathematicis vocatur *punctum verticale*. Cui opponitur e directo *Nadir*. Improprie vero, & plane ænigmatice translatum vocab. *Zenith* ad *Sanguinem menstruum virginum*, & quidem primum. C. Rejes C. El. q. 53. n. 11.

Zeon, ζέον, *fervens*, a ζέω, ferveo, *effervesco*. Lind. Ex. XIII. §. 211.

Zeopyron, ζεόπυρον, vocatur *frumenti genus*, quod *medium* est *inter Zeam*, & *Triticum*, & nascitur in Bithynia. Meminit Gal. l. 1. de A. F. c. 13. Gorr.

Zephenum, *Zephena*, Paracelso dicitur omnis extremitas, vel foramen externum, & peripheria, v. g. aurium, labiorum. Hæc si angustatur in rotunditatem aliquam præternaturalem, constituit primum signum lepræ. Parac. Paragraph. l. 6. c. 1. §. 2. & cap. 3. unic. in not. Non ergo penitus mentem percepisse videtur Parac. Dorn. & ex hoc Joh. quando in descriptione saltem ad circulos extremitatum labiorum in auribus restrinxerunt. Apud Rul. legitur, *Zepheni* sunt circuli extremitatum labiorum, & aurium.

Zephyrus, ζέφυρος. Vide *Favonius*. *Zephyria ova*, eadem quæ ὑπηνέμια, sive *subventanea*. Vide *Hypenemios*. Forest. l. 24. Obs. 3. ex Plin. l. 10. c. 60.

Zerci, h. e. *Vitriolum*. Rul. & Joh.

Zericum, i. e. *Arsenicum*. Iid.

Zerifari, h. e. *Aqua casei*. Iid.

Zerna, dicitur *impetigo ulcerata*. Dorn. Rul. Johns. Legitur & *Zerma*, id est *Lepra*, vel *Impetigo*. P. Zacchias Quæst. Medico-Legal. l. 2. tit. 3. q. 6. n. 13.

Zeros, est nomen Gemmæ translucidæ, & alii, quæ Iris dicitur, similis, alba, nigraque macula distinguente ipsum crystallum. Plin. l. 37. H. N. c. 9. ad fin.

Zerzera, pro *Querquera*, epitheton febris cujusdam. Vide *Querquera*.

Zestolusia, ζεστολουσία, idem fere quod ζεστὸν ὕδωρ, significat vel aquam ferventem; vel quia illa non uti possumus commode ad lavandum, notat *lotionem aquæ calidæ*, quatenus opponitur τῇ ψυχρολουσίᾳ, lotioni aqua frigida. Illud legitur apud Gal. lib. 3. de san. tu. cap. 8. ubi Interp. Lat. male per ferventem aquam reddidit, quando enim hoc esset remedium lassitudinis?

Zetæ, dictæ sunt veteribus *vaporaria*, & conclavia, quibus hypocaustum suberat, in cujus pavimentum calida, aut frigida pro temporis ratione aqua diffusa, illius vapor per meatus, & tubulos parietis inclusos *Zetas* calefaciebat, aut refrigerabat. Lang. l. 1. ep. 50.

Zetæ, vel *Zeteculæ*, vocantur propria calorum in balneis, & ædibus conclavia, ubi lectuli essent ad delicias, & amores. Andr. Bacc. de Therm. l. 7. c. 16. p. m. 470. ex Plin.

Zetema, *Zetesis*, ζήτημα, ζήτησις. Vide *Quæstio*.

Zeus, vocatur piscis, qui alias *Faber* vocatur: de quo supra in *Faber*. Legitur apud Pl. l. 9. H. N. c. 18. Hesych. Gr. ζαιὸς vocavit, notante Aldr. l. 1. de pisc. c. 25.

Ziazaa, est lapis a loco natali nomen habens, e toto coloribus mixtus, ut nullus verus appareat. Gestantem litigiosum facere dicitur, ac in somno videre terribilia. Vid. Lud. Dulcis.

Zibach, idem quod *Zaibar*, h. e. *Argentum vivum*, vel *Mercurius*. Schr. l. 3. c. 15.

Zibellina, epitheton *Mustelæ*, quæ vulgo *Sobela*, vel *Zobela* dici solet, cujus pellis inter pretiosas numeratur, magnæque habetur æstimationis apud *Sarmatas*, & *Russos*, sive Moscovitas. Descr. ab Aldr. lib. 2. de quadr. digvivip. c. 19.

Zibethum, ζίβεθον, dicitur excrementum fragrantissimum ex genitalibus cati cujusdam exotici, vel felis, *Civetta* dictæ, depromtum. Vide *Catus*.

Zibibiæ, vel *Zibebæ*, dicuntur uvæ passæ majores digitorum acinis propemodum similes, unde & *Dactyli* dictæ, carnis multæ, succi paucissimi, *Damascenæ* quoque vocatæ. J. Al. l. 10. Sal. c. 14. Schr. l. 4. cl. 1. n. 360.

Zigir, ζίγιρ, epitheton Cassiæ aromaticæ purpureæ nigricantis melioris notæ, & odoris, apud Diosc. l. 1. c. 7. quamvis alii legant *Gizir*, γίζιρ. Vid. Not. Sarac. ad illum loc.

Zimex, *Viride æris*. Rul. in Lex.

Zinaria, Arab. est epitheton Bilis vitiosæ, & præternaturalis, quam alias *Æruginosam* vocarunt antiqui Medici, acris, & adusta, ap. Zac. Lusitan. Prax. admir. l. 1. Obs. 40.

Zindulus, nomen piscis fluviatilis, quem valde commendat a carnis teneritudine, & friabilitate J. Alex. l. 15. Sal. c. 5. in fin. Ap. Aldr. vero nomen hoc non occurrit. An fortasse subest menda, ut legendum sit *Fundulus*?

Zinetus, est species *Marcasitæ*, quæ æmulatur æs, vel cuprum. Parac. Archidox. l. 3.

Zingar, i. e. *Viride æris*, vel *Flos æris*. Rul. & Joh.

Zingiber, vel *Zinziber*, ζίγγιβερ, vel ζιγγίβερι, Aroma, vel radix Aromatica candicans, acri sapore, & calidæ virtutis. Hodieque frequentissimo in usu esse solet etiam ad Coquinariam. De hoc aromate vide Gal. l. 6. de S. F. Alex. l. 18. Sal. c. 19. Bruyer. de re cib. l. 10. c. 10. ubi *Gingiber* appellat. Schr. l. 4. cl. 2. n. 367. F. Hofm. cl. ad h. l. Parac. statuit *Zinziberi* inesse Sal stypticum, l. de trib. prim. essent. c. 2. Hinc &

& styptica pontica vocat *Zinziberata*, lib. 2. de Tart. Tract. 1. c. 5.

Zingoites, alias *Zingrites*, secundum Albertum est lapis vitrei coloris, qui gestatus in collo valet contra nyctalopiam, & sanguinem sistit, mentis alienationem repellit, & si teneatur ad lignum accensum, extinguitur flamma ejus. Vid. Barth. Angl. de genuin. rer. propriet. l. 9. A Ludov. Dulci vocatur hic lapis *Zirites*. A plerisque vero Physicis hic lapis pro fabuloso habetur; quod & nobis præsertim quoad ejus virtutem ita videtur.

Ziniar, est *Viride æris*. Dorn. Rul. & Johns. Jung. & For. l. 30. Obs. 8. Schol. quamvis *Zimar* ibi legatur. Adde Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 12. lib. 5. c. 23. Dicitur Latine *Ærugo*.

Ziniat, est *Fermentum*. Rul. & Joh.

Zink, *Zinkum*, est *metallica marcasita*, & mixtura quædam naturalis ex quatuor metallis immaturis *cuprea* potissimum apparens. Dorn. Rul. & Joh. Adde Libav. S. A. Ch. lib. 2. cap. 24. Parac. vocavit *Zinetum*. Est solubilissimum, volatileque minerale, ita ut beneficio ignis facile totum in flores abeat, quemadmodum adjectiones picis in Regulum. An vero flores illius, ideo quod non sint corrosivi, sed dulces, statim ad internos usus juxta unius, vel alterius Alchemistæ opinionem vocandi sint, valde dubitamus, libentius longo usu comprobatis inhærentes remediis.

Zinzama, i. e. Parva musca, sive culex. Vid. Agutio celebris Vocabul. In *Zinzalarium*, i. e. conopeum ad parvas muscas arcendas. Idem.

Zinziber. Vide *Zingiber*.

Zinzifur, idem quod *Zengifur*, *Cinabrium*. Libav. d. l. l. 7. c. 25.

Zinzilla, idem quod *Zona*, vel *Zoster*. Vide infra *Zona*. Rhod. ad Scrib. num. 63. Helm. de magn. vuln. cur. n. 50.

Zirbus, dicitur Arab. *Omentum*, de quo supra suo loco. Unde *Hernia Zirbalis* dicitur, quando omentum prolabitur in umbilicum, scrotum. Galeat. de S. Soph. ad Rhas. l. 9. c. 86. f. m. 83. b.

Zizanion, ζιζάνιον, idem quod *Lolium*; quæ significatio spectat ad Botanicos. Parac. vero etiam non est veritus *Zizania* attribuere Astris, vel Stellis, Cometas, & alias Stellas novas ita appellans, de Pestil. tr. 1. & 2.

Zizerium, ponitur pro *Gigeritum*; quo nomine Latini appellant Gallinarum intestina, & quæ cum iis coquuntur. Ap. l. 5. de re culin. c. 3. Jecinora, & zizeria pullorum in cacabum mittes.

Zizipha, idem quod *Jujubæ*, ζίζιφα, fructus arboris *Ziziphi*, saporis dulcis, magnitudine olivas æmulantes, inter Pectoralia medicamenta pertinentes. Lang. l. 1. ep. 66. J. Alex. l. 10. Sal. c. 8. Gal. Serica dictæ, Vide supra *Sericum*. Schr. l. 4. cl. 1. n. 178.

Zmilaces, vocatur gemma, vel lapis marmori Proconnesio similis, in Euphrate fluvio repertus, colore medio glauco, ubi describitur ap. Plin. l. 37. c. 10. H. N.

Zodiacus, ζωδιακός, quid sit, ex Astronomia, vel doctrina Sphærica discendum. Videlicet portio cœli, vel orbis ille, ex, & sub quo perpetuo versantur Planetæ, ita ut in ejus medio via Solis, sive Ecliptica sit, & qui secundum longitudinem dividitur in duodecim signa, Aries, Taurus, Gemini, Cancer, &c. Vid. Tabulæ Stirii, & Cl. Sturmii Astronomicæ, vel Sphæricæ. Verum Parac. finxit *Zodiacum* in Homine; uti patet aliquoties ex Paragrano ejus, de Astronomia. Verum sicut ausu temerario, ita fructu nullo.

Zoe, ζωή. Vide *Vita*.

Zoephilos, ζωήφιλος, nomen *Arcani cujusdam* Chymici ex Antimonio a Quercetano excogitati satis pomposum, & jactabundum, modo effectus responderet: de quo vide Libav. T. III. Op. p. 71. Enimvero cum ipsum Antimonium vix habeat aliquid vitale, dignum nomine vitæ in respectu ad hominem, an illud, quod ipsum non habet, alteri possit subministrare, alii judicent, glavcomate præconceptæ opinionis non occæcati. Vide etiam Schr. l. 3. c. 17. ubi descripta quoque occurrit. Verum eadem est epicrisis de hac, quæ de aliis similibus habetur apud D. Lud. Diss. I. Pharm. p. 335.

† Ζωμυίροσις, Cochlear fusorum metallorum. Anonym. Sylv. Med. Comp. l. 1. c. 3.

Zomopoeus, ζωμοποιός, *qui callet jura esculenta bene parare*; ut est apud Marcell. & Rul.

Zomos, ζωμός. Vide *Jus*.

† Zona, Hipp. subligaculum ad uteri retentionem. Rhod. a Castro de morb. mul. l. 1. c. 6.

† Zona, quod sub costis est os, Zona vocatur. Jul. Pollux l. 2. c. 4. & Zona Corporis armatura, idem cum corporis parte nomen habens. Ib.

* Zona, ζώνη, æquivocum est. 1. Physiologice significat locum, vel regionem corporis, scil. sub costis, qua cingimur, sive ad quam cingulum applicamus. Erot. in Onom. p. 50. & Foes. p. 259. 2. Pathologice *Zona* est *Herpetis species*, quæ occupat regionem illam mediam, ad quam homo cingi solet; unde & ab aliis *Circinus* appellatur; usitatius vero ζωστὴρ vocatur; item *Zinzilla*, vel *Zinzillis*. Scrib. n. 63. Rhod. not. ad h. l. Eph. N. C. Ann. 3. Obs. 4. Keuch. ad Sam. p. 246. seqq. Singulares quoque de hoc morbo observationes communicavit D. Joh. Henr. Brechtfeld Actis Hafn. Vol. I. Obs. 108. pag. 197. seqq.

seqq. Jung. & M. A. Sever. l. de nov. obs. abscess. c. 9. §. 10. 3. Mechanice notat *Cingulum*, item *Marsupium*, vel Peram cingulo annexam, qua usi sunt milites, & pecuniam, aliaque necessaria recondiderunt. Huc pertinet prov. *Zonam perdidit*, h. e. pecuniam amisit, & perdidit. Vide C. Hofm. c. ad Gal. LL. de U. P. n. 479. Et quia etiam novæ nuptæ *Zona* quadam, vel cingulo cinctæ olim fuerunt, 4. Allegorica hinc nata significatio, qua *Zona* pro *hymene* posita: & phrasis Poetica, *Zonam solvere*, i. e. virginem corrumpere. C. Rejes C. El. q. 39. n. 12. Ad artificiales alias quoque pertinent *Zonæ Chirurgicæ*; qualia *Cingula* ab Aquap. & Hild. inventa exhibet Scult. Arm. Chir. P. I. T. XXIII. fig. 2. & Tab. XXXVII. fig. 6. 7. Denique 5. neque excludenda penitus e foro Medico significatio Astronomica, vel Sphærica, quando globus cœlestis, & terrestris in *Zonas*, vel *certas plagas* dividitur a Mathematicis, duas temperatas, duas frigidas, & unam torridam; quarum *Zonarum*, & præsertim *temperatæ*, meminit Galen. in c. ad 3. aphor. 14.

ZONITIS, ζωνίτις, dicitur species *Cadmiæ*, quæ in fornacibus colligitur *zonarum* similis. Gorr.

ZONNETTI, sunt *Gnomorum corpora* phantastica. Dorn. Rul. & Joh.

* ZOOGONIA, ζωογονία, i. e. *animalium perfectorum generatio* univoca. Gal. de const. artic. cap. 13.

ZOOLOGIA, ζωολογία, vocatur Schrod. & Fr. Hofm. *pars Pharmaceuticæ medicamenta ex animalibus* desumpta recensens. Vid. l. 5. Pharm. ut & cl. ad h. l.

ZOOPHTHALMOS, ζωόφθαλμος, i. e. *oculi brutalis formam habens*: Epitheton Aizoi, sive semper vivi majoris, ap. Pl. l. 25. H. N. c. 13.

ZOOPHYTON, ζωόφυτον, vocatur corpus naturale exangue, quod nec perfectam animalis, nec plantæ naturam, sed mediam ex utroque, & veluti tertiam habet, ἐπαμφοτερίζον φυτῷ καὶ ζώῳ, uti loquitur Arist. Horum historiam, & species vide integro libro apud Aldr. l. 4. de Exanguibus. Chiocc. quoque attigit Mus. Calc. s. 1. p. 86. Helm. lienem habere vitam *Zoophyti* vult tr. Jus Duumv. n. 5. *Plantanimal* dici posset.

ZOON, ζῶον. Vide *Animal*.

ZOOSOPHIA, ζωοσοφία, apud Helm. dicitur illa scientia de animalium singulorum natura, & proprietatibus, quam habuerunt Parentes Protoplastæ, imprimis Adam: tr. Nat. contr. nesc. n. 7.

ZOOTOME, ζωοτομὴ, vocatur dissectio Animalium, sive *Anatomia Brutorum*: quo nomine insignivit M. A. Sever. l. Anat. comprehendentem structuram animantium generalem; quando vocatur *zootome Democritea*. Legitur & ap. eundem *Theriotome*, θηριοτομή.

ZOPHOS, ζόφος, tenebras, & *caliginem*, vel obscuritatem denotat, idem quod σκότος. Unde ζοφερὸς, *caliginosus*, obscurus; quod legitur ap. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 48. & l. de virg. morb. II, 24. Item ζοφώδης, *obscurus*, caliginosus. Usurpatur de urina, Coac. t. 581. vel ζοφοειδὴς, quod dicitur de menstr. l. 1. de morb. mul. notante Foes. quem tamen locum reperire non potui, de visu d. l. LIX. 18. Adde Foes. Oec. pag. 258.

ZOPISSA, ζώπισσα, vocatur *pix navalis*, cum cera a navibus maritimis jam *derasa*, vim dissipandi habens ob vires salis marini. Dicitur & quibusdam ἀπόχυμα. Ægin. l. 7. c. 3. in Apoch. Gorr. Schr. l. 4. cl. 2. n. 396.

ZOPYROS, ζώπυρος, vel ζωπύριος, nomen est *Antidoti*, quam dicitur *Zopirus* regi Ptolemæo composuisse, atque *Ambrosiam* nominasse; ut scribit Cels. lib. 5. c. 23. ubi etiam describitur, & commendata legitur ad dolores Colicos, alvi inflationes, hydropem incipientem, & venena. Jung. & Gal. l. 2. de An. c. 8. & 16. & Ægin. l. 7. c. 11. Alia vero descriptio *Antidoti zopyri* reperitur ap. Scrib. L. ad lethalia venena, & ictum serpentum efficacis, comp. 169. Junge Rhod. notas ad h. l. & in Lex. Scrib.

ZOPYREO, ζωπυρέω, communiter significat fomitem ignitum reddere, a ζώπυρον, *suscitabulum*, *fomes*. Verum majori cum emphasi usurpatur de ignitione, vel *ignescentia vitali*; uti exposuit Lind. Ex. XIII. §. 222.

ZORABA, i. e. *Vitriolum*. Rul. & Joh.

ZORONISIOS, dicitur gemma, vel lapis, qui in flumine Indo nascitur, & magorum gemma esse narratur. Plin. l. 37. H. N. c. 10.

ZOROTERON, ζωρότερον, i. e. *meracius*, cui nihil aliud admixtum est. Dicitur de cibo, & potu: De illo quidem apud Hipp. l. de nat. mul. LXIV. 2. 3. quamvis Lind. transposuerit ad vinum: De hoc l. 1. de morb. mul. LII. 3. Legitur & ἀζωρότερον, *bene meracius*, l. de exsectione fœtus II. 4. Jung. Foes. p. 259. Ζωρὸς significat *vinum merum*. Unde ζωροπότης, *meribibus*, vocatur ab Hesychio.

* ZOSTER, ζωστὴρ, idem quod *zona*, in Pathologica significatione, *Herpetis* species. Vide *zona*.

* ZOTICOS, ζωτικός. Vide *Vitalis*.

ZUB, *zubd*, i. e. *Butyrum crudum*. Rul. & Joh. in Lex.

ZUCCAIAR, idem quod *zatanea*, Flos *Agni casti*. Iid.

ZUCCARUM. Vide *zaccharum*.

ZUITTER, vel *zitter*, *Marcasita*. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

* ZU-

* Zulapium, ζυλάπιον, idem quod *Juleb*, *Julapium*. Vide *Juleb*.

Zygaena, ζύγαινα, Gazæ *Libella*, nomen piscis monstroso plane capite; cujus descriptio, cum usu, habetur ap. Aldrov. l.3.de pisc. c. 43.

Zygia, ζυγία, epitheton *resinæ acernæ*, ap. Ægin. lib. 7. cap. 18. in descriptione Malagmatis βαιῦ.

* Zygoma, ζύγωμα, i. e. *Os jugale*. Vide *Jugale*.

Zyme, ζύμη. Vide *Fermentum*.

* Zymoma, ζύμωμα, idem quod ζύμη, *Fermentum*. Castell. & Gorr. quamvis accurate loquendo hæc duo vocabula differant, ut causa, & effectus. Ζύμη enim notat *Fermentum*, quod aliam materiam fermentat. Ζύμωμα vero vocari debet illa ipsa materia, & *massa fermentata*, vi verbi transitivi ζυμῦμαι, *fermentesco*, a quo derivatur.

* Zymosis, ζύμωσις (Vide *Fermentatio*) a verbo ζυμῦσθαι, *fermentari*. Dicitur & de *tumore hepatis*, a flatibus veluti distenti, ap. Hipp. l. 4. Epid. 3.24. Jung. Foes. p. 259.

Zymar, aliis *zynar*, item *zynser*, id est *Viride æris*.

Zythos, ζῦθος. Vide *Cerevisia*. Dicitur & in neutro *zythum*. Jung. Galen. lib. 6. de S. F. §. *zythos*.

ΤΩ ΘΕΩ ΔΟΞΑ.

MAN-

MANTISSA

NOMENCLATURÆ MEDICÆ HEXAGLOTTÆ,

Vocabula Latina Ordine Alphabetico, cum annexis Arabicis, Hebræis, Græcis, Gallicis, & Italicis proponentis.

CURA, & STUDIO

JACOBI PANCRATII

BRUNONIS,

Phil. & Med. D. hujusque in Univerf. Altdorph. Prof. Publ. & Lib. Imp. Reip. Norimb. Medici.

PRÆFATIO.

E hac Mantiſſa ſcias, mi Lector, *eam non eſſe editam alicujus oſtentationis gratia*, *cum non diſſimulem meam præſertim in Arabica ignorantiam*, *nec non in reliquis exteris linguis inſufficientem peritiam*. *Verum annectendi anſam arripui ex* ſerie addita præcipuarum vocum Arabicarum, *quibus Græcæ*, *& Latinæ reſpondere debeant ad* Caſtelli Lexicon *ab* Adriano Revenſteinio *curatum*, *&* Roterodami 1665. *editum*; *in qua nihil ineptius me legiſſe memini*, *quam illud*, *quod ſæpe in columna Arabicarum legantur Latina*, *aut Græca*: *v. g. ſtatim in prima Abortus*, *Accidens*, *Aduſtiva*, *& ita in reliquis omnibus*. *In columnis Græcarum etiam pure Latina*; *v. g. Summitas*, *emulgentes*, *Ocrea*, *Sura*, *&c. ut ita nemini vitio verti poſſet*, *ſi ſtatueret*, *Editorem vel non intellexiſſe voces*, *vel plane perfunctorie*, *& inconſiderate adjeciſſe*. *Igitur loco illius Seriei*, *ne hac in parte deficeret* Caſtellus renovatus, *præſertim cum librorum neceſſariorum mihi copia fuerit*, *in gratiam eorum*, *qui delectantur Synonymis exoticis*, *quandoque etiam publicis Eruditionis Speciminibus inſerendis*; Nomenclaturam *illam conſcribere placuit*; *in qua* Arabicas voces *deſumtas ſcias partim e* Syllabo Arabicorum nominum *Avicennæ editioni additorum*, *& ab* Andrea Bellunenſi *explicatorum*, *nec non Opuſculis inſigniorum Arabum*, *Serapionis*, *& Rhaſis*, *Argentorati quondam typis excuſorum*, e Valentini Schindleri Lexico Pentaglotto, *ubi & latinis literis expreſſa pronunciatio plerunque appoſita legitur*; *quam retinui*, *haud ſollicitus*, *num recte ſeſe habeat*, *nec ne*; *præſertim cum alias pronunciationem maxime variam obſervari a linguæ hujus peritioribus intellexerim*. Hebræa *Synonyma e* Joh. Buxtorfii Lexico, *& prædicto* Schindlero *collegi*; *Literam*

Beth absque puncto *per* bh. *alios imitatus exprimens, quemadmodum &* Pe absque puncto *per* ph, *aut* f, *Tau per* T, *aut* Th, Tsade, *vel* Zade *per* Ts, Ds, *aut* Z, *imitatus hac in re* J. Megiseri Lexicon Polyglotton. *Vocabula Gallica, & Italica suppeditarunt mihi, præter* Philippi Gisberti Medicin charitable, *&* Ferrantis Imperati Historiam Naturalem, *Dictionaria in illis linguis hodieque usitatiora. Vale,* mi Lector, *& si libet, his fruere: si uti nolueris, haud in malam partem conatus nostros interpretare.*

A

ABDOMEN. *Ar.* Tenur, Mirach. *Hebr.* Beten, Gahon, Kerebh. *Gr.* ἦτρον, γαστὴρ, ὑπόκοιλον. *Gal.* Ventre, bas ventre, ventre inferieur. La partie du ventre sous le nombril. *It.* Grasso ventre.

ABLACTATIO. *Ar.* Nacal. *Heb.* Higgamel (est Infinitivus) *Gr.* ἀπογαλακτισμός. *Gal.* Sevrement d'enfant. Oster la mamille. *It.* Slattazione, Dislattazione.

ABLATIO. *Ar.* Zivil, Tazvil. *Heb.* Zivil. *Gr.* ἀφαίρεσις. *Gal.* Ostement, Decharge. *Ital.* Levazione, Tor via.

ABLUTIO. *Ar.* Igtisel. *Heb.* Rachaz, Rachza. *Gr.* ἀπόνιμμα, κλύσμα. *Gal.* Levament. *It.* Levamento.

ABORTUS. *Ar.* Sict, Sest. *Heb.* Nephel. *Gr.* ἀμβλωσις, ἀποφθορὰ. *Gal.* Avortment. *It.* Parto acerbo, dispersione, sconciamento.

ABSCESSUS. *Ar.* Dubellati, Dubellet. *Hebr.* Achaffat. *Gr.* ἀπόστημα. *Gal.* Apostume. *It.* Postema, Apostemazza.

ACCIDENS. *Ar.* Varid. Ica, Vacaah. *Heb.* Irun, Gedischa, Hovah, Meara, Keri. *Gr.* συμβεβηκὸς. *Gal.* Accident. *It.* Accidente.

ACERBUM. *Ar.* Hamid, Mar, Marir. *Heb.* Mar (quamvis proprie Arab. & Hebr. amarum significent) *Gr.* στρυφνὸν. *Gal.* Aspre, revesche, aigre, come fruit non meur. *It.* Acerbo, aspro.

ACETUM. *Ar.* Humida, chal, mesus, acetum scilliticum Arab. dicitur Choilolohaceb. *Heb.* Chomez. *Gr.* ὄξος. *Gal.* Vinaigre. *Ital.* Aceto.

ACHOR, vel ACHORES, plur. *Ar.* Ameda, saphati, sagrum, vel zagrum, sirengi, sehedie. *Heb.* deficit. *Gr.* ἀχὼρ, ἀχῶρες. *Gal.* & *It.* deficiunt.

ACHLYS. *Ar.* Ketamon, adhasfue, adus, agildis. *Heb.* Caret. *Gr.* ἀχλὸς. *Gal.* & *It.* desunt.

ACIDITAS, ACIDUS. *Ar.* Athaib, muchallal, chalala; humuda, muhamid. *Hebr.* Chomez. *Gr.* ὀξύτης, ὀξὺς. *Gal.* Sur, aigre, aigrette. *It.* Agrezza, agro, acetoso.

ACROCHORDON, species verrucæ. *Ar.* Acruharad, aforcan, afrochon, afrochoon. (Ingrass. *Hebr.* *Proprium nomen deficit: Exprimi vero potest generali nomine* Jabbeleth, *quod verrucam significat.* *Gr.* ἀκροχόρδων. *Gal.* Verrue dit Achrochordon. *It.* Porro delle mani. Acrocordone.

ACTIO. *Ar.* Hetifati, Ketf, faal. *Heb.* Katef, maaseh. *Gr.* ἐνέργεια. *Gal.* Acte, action, besogne. *It.* Azione.

ACUS. *Ar.* Ibra, chiac. *Heb.* Magat. *Gr.* βελόνη. *Gal.* Aiguille. *It.* Ago. NB. Acus, *quæ oculus perforatur in suffusione, Arab. dicitur* Almuhe, Alechidu.

ACUTUS. *Ar.* Mahdud, chod, harif. *Hebr.* Chadda, charif, sanum. *Gr.* ὀξύς. *Gal.* Aiguise, aigu, pointu. *It.* Acuto, pontuto.

ADAMAS. *Ar.* Diama, almas, almes. (*Si scribitur per Sin absq; tribus punctis supra hanc, monente Andr. Bellunensi*) Mis. *Heb.* Jahalom, schamir. *Gr.* ἀδάμας. *Gal.* Diamant. *It.* diamante.

ADEPS. *Ar.* Saham, sacham, gilla, vadaq. *Heb.* Cheleu. *Gr.* στέαρ, πιμελὴ, ἀξούγγιον. *Gal.* Graisse. *It.* Grasso, assongia.

ADDITIO. *Ar.* zieda. *Heb.* Tosephed, tosephedh. *Gr.* πρόσθεσις. *Gal.* Addition, adjustement. *It.* Aggiunta, aggiuntazione.

ADOLESCENTIA, ADOLESCENS. *Ar.* Hadathe, guilam. *Hebr.* Naar, elem. *Gr.* μειράκιον. *Gal.* Adolescense, jeunesse, jouvenceau, gargon, jeune. *It.* Giovane crescente.

ADSTRINGENS, ADSTRICTIO. *Ar.* Daic, daduc, daat. *Heb.* zok, mazok, *Gr.* στύφον, στύψις. *Gal.* Estreinte, estreignement. *It.* Strignente, strettura. Virtù di stagnare il sangue.

ADUSTIO. *Ar.* Aufume, alficume. *Heb.* charchur, mochdah. *Gr.* ἐπίκαυμα. *Gal.* Adustion, bruslure, brulement. *It.* Brusciamento.

ÆGER, ÆGROTVS. *Ar.* Alcuttab, alil, alem, alaleme, i. e. *membra infirma*. *Heb.* Cheri, anusch *Gr.* νοσερὸς, νοσώδης. *Gal.* Malade. *Ital.* Ammalato, infermo.

ÆGRITVDO. Vide Morbus.

ÆGILOPS. *Ar.* Garabe, hascilus. *Heb. deficit*. *Gr.* αἰγίλωψ. *It.* Egilope.

AER. *Ar.* Havah, Nasim. *Heb.* Schachak, Ripion. *Gr.* ἀήρ. *Gal.* Air. *It.* Aere.

ÆRUGO. *Ar.* Zenziar, ziniar, & in *specie ferri*. Sada alhadid. *Heb.* Nechustah. *Gr.* ἰὸς χαλκοῦ. *Gal.* Rovillure de cujure, fer. *It.* Ruggine di rame, ferro.

ÆS, CVPRVM. *Ar.* Ahas, achabruse. *Heb.* Nechaseth. *Gr.* χαλκὸς. *Gal.* Cujure, airain. *It.* Rame.

ÆS VSTVM. *Ar.* Rusasteh, nucham mucharak, *Heb. desit*. *Gr.* χαλκὸς κεκαυμένος. *Gal.* Cujure bruslè. Rame. *It.* Rame brucciato.

ÆSTAS. *Ar.* Kaid. *Heb.* Kaia, Chom. *Gr.* θέρος. *Gal.* Estè Estate. *It.* Estate.

ÆSTVS. *Ar.* Umed, Hur. *Heb.* Chom, chari, shareth. *Gr.* καῦμα. *Gal.* Ardeur, ferveur, grande chaleur. *It.* Calore estremo, ardore, fervore.

ÆTAS. *Ar.* San, *plur.* Asnan. *Heb.* Dor, cheled. *Gr.* ἡλικία. *Gal.* Age. *It.* Età.

AFFECTIO, AFFECTVS. *Ar.* Adib. *Heb.* Haschachah, & *in specie*, *Animi*, Zevah. *Gr.* πάθος. *Gal.* Passion, disposition, accident. *It.* Affetto, Affezione.

AGALLOCHVM. *Ar.* Agalugen, agalugi. *Heb. defit*. *Gr.* ἀγάλλοχον. *Gal.* Bois d' Aloes. *It.* Agalloco.

AGARICVM. *Ar.* Garichun. *Heb. desit*. *Gr.* ἀγαρικόν. *Gal.* Agaric. *It.* Agarico.

AGITATIO. *Ar.* Tabschir, dagdaga. *Heb.* Tiriah, zedah. *Gr.* κίνησις. *Gal.* Agitation, mouvement, bransle du corps. *It.* Commozione, movimento.

ALA, AXILLA. *Ar.* Gienaha, ibt, ganah. *Heb.* Eber, abrah, azil. *Gr.* μασχάλη, πτέρυξ. *Gal.* Aile, aiselle. *It.* Ala, ascella.

ALABASTRVM. *Ar.* Karurah. *Heb.* Schetopha. *Gr.* ἀλάβαστρος. *Gal.* Albastre. *It.* Alabastro.

ALBVGO. *Ar.* Coloma (*Rhas.*) *Heb. desit*. *Gr.* λεύκωμα. *Gal.* La tache blanche en l'œil. *Ital.* non occurrit.

ALBVS, ALBEDO. *Ar.* Abiad, tabarzet, caldicum. *Heb.* Laban, leben. *Gr.* λευκὸς, λευκότης. *Gal.* Blanc, blancheur. *It.* Bianco, bianchezza.

ALBVMEN, sc. OVI. *Ar.* Bulni, zenbach, rachich. *Hebr.* Chalbaz. *Gr.* λευκὸν ὠοῦ. *Gal.* Blanc d' œuf. *It.* Albume, chiara d' ovo.

ALEMBICVS. *Ar.* Alnabic, allutel, catara. *Heb. desic.* *Gr. non extat*. *Gal.* Alembic. *It.* alembico.

ALIMENTVM. *Ar.* Cut. machal, mechel, rizq. *Heb.* Uchel, mazon. *Gr.* τροφή. *Gal.* Noutriture. *It.* Nutrimento.

ALIPTES. *Ar.* & *Heb.* Dahin. *Gr.* ἀλείπτης. *Gal.* Celuy qui oignoit les athletes. *It.* Chi onge i lottatori.

ALOE. *Ar.* Sabat, saber. *Heb.* Ahaloth. *Gr.* ἀλόη. *Gal.* Aloe. *It.* Aloe.

ALOPECIA. *Ar.* Altigiaris, tyria. *Heb.* Neschirah. *Gr.* ἀλωπεκία. *Gal.* Alopecie. *It.* Alopecia. Cadimento di peli.

ALPHVS. *Ar.* Guada, grada. *Ingrass.* *Gr.* ἀλφὸς. *In reliquis Linguis non occurrit*.

ALTERATIO. *Ar.* Tahvil. *Heb.* Hischtannuth. *Gr.* ἀλλοίωσις. *Gal.* Alteration, changement. *It.* Alterazione.

ALTOR, ALTRIX. *Ar.* Razzaq. *Heb.* Omeneth. *Gr.* τρόφιμος. *Gal.* Nourrisant, nourisse. *Ital.* Nutritore, nutrice.

ALTVS. *Ar.* Simmah. *Heb.* Gabbah, gebhrb. *Gr.* ὑψηλὸς. *Gal.* Hault, Sublime. *It.* Alto.

ALVMEN. *Ar.* Alume, altalch, cales, seba. *Heb.* Alum, zaripha. *Gr.* συπτηρία. *Gal.* Alun de roche, plume, de glace. *It.* Alume.

AMARVS, AMARITVDO. *Ar.* Marr, marir. *Heb.* Mar, memer, memiroth. *Gr.* πικρὸς, πικρότης. *Gal.* Amer, amertume. *It.* amaro, amaritudine.

AMBRA. *Ar.* Hanbar. *Heb.* Caphat. *Græcum non extat, nisi quis etiam velit vocare ἤλεκτρον*. *Gal.* Ambre gris, & ambre jaune. *It.* ambra.

AMBVLATIO. *Ar.* Gaib, meschia. *Heb.* Hica, Helech, Helicha. *Gr.* βάδισις. *Gal.* Allee, Pour menade. *It.* Passeggiamento.

AMBUSTIO. *Ar.* Ahtarac. *Heb.* Jikedah, serephah. *Gr.* πυρίκαυμα, πυρίκαυσος. *Gal.* Bruslute, embrasement. *It.* Scotatura, abbrusciamento.

AMENS, AMENTIA. *Ar.* Humc, & *adject.* ahmak. *Heb.* Sigahon, mesiugah. *Gr.* ἄνοια, ἄνους. *Gal.* Follie, fol, forceneire, forcen, fot. *It.* Pazzia, pazzo.

AMMONIACVM. *Ar.* Assach, usach, tursie, alasceum. *Heb. non habetur*. *Gr.* ἀμμωνιακόν. *Gal.* ammoniac. *It.* ammoniaco.

AMNIOS. *Ar.* abgas. *Heb. deficit*. *Gr.* ἀμνίος. *Gal.* & *It.* amnios.

AMOR. *Ar.* Hub, Hubba, Ischqua. *Heb.* acheb, achabhah, jediduth, dod. *Gr.* ἔρως. *Gal.* Amour. *It.* amore.

AMPHORA. *Ar.* Fagdun. *Heb. desit* *Gr.* ἀμφορα. *Gal.* Seau, un festier. *It.* anfora.

AMVLETVM. *Ar. non occurrit*. *Heb.* Kameah, nechalchim. *plur* *Gr.* περίαπτον. *Gal.* Preservatifs ou armaillet qu' on pend au col. *It.* Medaglia, che si porta al collo.

AMYGDALA, FRVCTVS. *Ar.* Lauzi. *Heb.* Schekedim.

kedim. *Gr.* ἀμύγδαλα. *Gal.* Amandes. *It.* Mandorle.

Amygdalæ, gulæ, seu tonsillæ. *Ar.* Gavoni, gauze. *Heb. desit. Gr.* ἀντιάδες, παρίσθμια. *Gal.* Glandes de le gueule. *Ital.* Ghiande della bocca.

Amylum. *Ar.* Nesastengi, Eluesse, Nesa. *Heb. deficit. Gr.* ἄμυλον. *Gal.* Amydon. *It.* Farina d'amito.

Anasarca, seu leucophlegmatia. *Ar.* Halahami. *Heb. deficit. Gr.* ἀνασάρκα, λευκοφλεγματία. *Gal.* Anasarc. *It.* Anasarca.

Anatomia, Anatomicus. *Ar.* Tasrich, batot. *Heb.* Chacmat hannituah. *Gr.* ἀνατομία, ἀνατομικός. *Gal.* Anatomie, anatomique. *Ital.* Anatomia, anatomico.

Ancylosis. *Ar.* Alachad, alzemena. *Heb. deficit. Gr.* ἀγκύλωσις. *Gal. & It. desunt.*

Angina. *Ar.* Dabh, ichtinac, canchuaraich. *Heb.* Schinuk, tasshnik, machanak. *Gr.* συνάγχη, κυνάγχη. *Gal.* Sqinance. *It.* Squinancia.

Angor. *Ar.* Madio, corba, cahra. *Heb.* Jarah. *Gr.* ἀδημονία, ἀπορία. *Gal.* Angoisse. *It.* Angoscia, ansietà.

Angulus, anguli. *Ar.* Almachiu, almecheni. *Heb.* Zoviot, attik, attikim, akas. *Gr.* κανθίς, κανθός. *Gal.* Angle, coinge, coinges d'œil. *It.* Cantone, angolo.

Angustia. *Ar.* Carb, akah, dsic, dica. *Heb.* Zeruvjah, zok, zokah, mazok, mezucah. *Gr.* στενοχωρία. *Gal.* Detroit. *Ital.* Angustia, Strettezza.

Anhelitus. *Ar.* Fetirat, nacata. *Heb.* Nesama. *Gr.* δύσπνοια. *Gal.* Haleine, difficulté d'haleine. *It.* Respirazione con difficoltà.

Anima. *Ar.* Nasima, nefs. *Heb.* Nefesch, *& in specie vegetativa*, hazomechet. Brutalis habehemit, & Sapientiæ, seu Rationalis. Hachacmah, vel Maskelet, aut hasiklit. *Gr.* ψυχὴ, φυσικὴ, αἰσθητικὴ, λογικὴ. *Gal.* Ame. *It.* Anima.

Animal. *Ar.* Haivan. *Heb.* Chajah. *Gr.* ζῶον. *Gal.* Animal, beste. *It.* Animale.

Animalis facultas. *Ar.* Alcessenie, nassani. *Gr.* δύναμις ψυχικὴ, αἰσθητικὴ καὶ κινητικὴ. *Gal.* Faculté sentant, habilité de se mouvoir, *It.* Facultà di sentire, e muoversi.

Animus. Vide Mens. *Ar.* Dsamir, nass. *Heb.* Nefesch, levavh. *Gr.* νοῦς. *Gal.* Coeur, courage. *It.* Animo.

Annularis. *Ar. & Heb. non extant. Gr.* κρικοειδής. *Gal.* Conforme d'anneau. *It.* Sembiante d'anello.

Annulus. *Ar.* Tabi. *Heb.* Tabbaath. *Gr.* δακτυλίδιον. *Gal.* Anneau. *It.* Anello.

Annus. *Ar.* Sanah, ohm. *Heb.* Jamim, schanah. *Gr.* ἔτος, ἐνιαυτός, *Gal.* An. *Ital.* Anno.

Anthrax. *Ar.* Althoni, thaun, bathara, gamra. *Heb.* Rescef. *Gr.* ἄνθραξ. *Gal.* Antrac, charbon. *It.* Carbone, carboncello.

Anticipatio. *Ar.* Taqdim, laqdema. *Heb.* Hacdamah. *Gr.* τὸ προλαμβάνειν, πρόληψις. *Gal.* Anticipation, prevention, *It.* Anticipazione.

Antimonium. *Ar.* Alenut, esieret, atemet, conol, aitmad. *Scrap Heb.* Puk. *Gr.* στίβι, στίμμι. *Gal.* Antimoine. *It.* Antimonio.

Antipathia. *Ar.* Muchalata, ichtilef. *Heb.* Hefech. *Gr.* ἀντιπάθεια. *Gal.* Antipatie, *Ital.* Contrarietà, repugnanza.

Anus, podex. *Ar.* Dubar, charc. *Heb.* Parscedonah. *Gr.* πρωκτός. *Gal.* Cul. *It.* culo.

Anus foemina. *Ar.* Kehel, scheabh. *Heb.* Dsekenah. *Gr.* γραῦς. *Gal.* Vielle femme. *Ital.* Vecchia.

Aorta arteria. *Ar.* Orithi. *Heb.* Schrirjan. *Gr.* ἀορτή. *Gal.* Artere aorte. *It.* Arteria grande.

Aperiens, apertio. *Ar.* Fataha, *a verbo* Fatah, fagar. *Heb.* Pitahon, miphtach. *Gr.* ἀναστομωτικὸν, ἀναστόμωσις. *Gal.* Ouverture, chefait ouverture. *It.* apertura, aperiente.

Aphtha. *Ar.* Alcola. *Heb. deficit. Gr.* ἄφθη. *Gal.* Enleveure dens la bouche.

Apoplexia. *Ar.* Sacrah, mascut. *Heb.* Scetuk, baal haschituc. *Gr.* ἀποπληξία. *Gal.* Apoplexie. *It.* Apoplesia. Male detto il cadere della goccia.

Apostema. *Ar.* Hacar, dubellati, alcosbat, alliatan, veram, *& plura alia*. *Heb* Buah, bach, sasachat, chaburah, schechin. *Gr.* ἀπόστημα. *Gal.* Apostume. *It.* Postema.

Appendix. *Ar. deficit. Heb.* Zan, Zin. *Gr.* ἐπίφυσις. *Gal.* Accessoire, dependance. *Ital.* Giunta.

Appetitus. *Ar.* Temeni. *Heb* Chemed, chemdah, teschucah, taavah. *Gr.* ὄρεξις, *Gal.* Appetit, convoitise. *It.* Appetito, brama.

Appositio. Vide Additio.

Apprehensio. *Ar.* Achdah, *plur.* Achdet. *Heb.* Sig, tisso. *Gr.* ἀντίληψις. *Gal.* Apprehension. *It.* Presa per mano.

Appropriatio. *Ar. deficit. Heb.* Jichud. *Gr.* προσοικείωσις. *Gal.* Appropriation. *It.* Appropriazione.

Aqua. *Ar.* Ma. *Heb.* Maim. *Gr.* ὕδωρ. *Gal.* Eau. *It.* Acqua.

Aqueus, aquosus. *Ar.* Mai, mamavi. *Heb.* Memi. *Gr.* ὑδάτινος. *Gal.* Plein d'eau. *It.* Acquoso.

Aquatile. *Ar.* Mei. *Heb.* Memi. *pl.* Memim. *Gr.* ἔνυδρον. *Gal.* Aquatique, qui vit dans l'eau. *It.* Acquatico.

Araneus, a. *Ar.* Anchabuta, hanchebut, ratla,

ratla, anquib, *pl. Heb.* Hachavis, matvajaali; femamit. *Gr.* ἀράχνη. *Gal.* Araigne. *It.* Aragno, ragno.

Arcanvm, secretvm. *Ar.* Chafi, chafiat, sirr, sarr. *Heb.* Raz, sod, lot, laot. *Gr.* ἀπόρρητον, μυστήριον. *Gal.* Secret. *It.* Secreto.

Archiater. *Ar.* Mudevi rajs, vel Mutequadim. *Heb.* Rabb, ase, measse. *Gr.* ἀρχίατρος. *Gal.* Premier Medecin. *It.* Archiatro, principe di Medici.

Ardor. *Ar.* Hammi, vàed, taucad. *Heb.* Jecod, chari, charon. *Gr.* καῦμα. *Gal.* Ardeur, ferveur. *It.* Ardore, caldo grande.

Area. *Ar.* Tyria, bidad. *Heb.* Goren, iddar. *Gr.* ὀφίασις. *Gal.* Chauvete. *It.* Area.

Arena. *Ar.* Horeb, Ramal. *Heb.* Chol. *Gr.* ψάμμος, ἄμμος. *Gal.* Arene, sable, gravier. *It.* Arena, rena, sabbia.

Argentvm. *Ar.* Fada. *Heb.* Kesef, syma. *Syr. Gr.* ἄργυρος. *Gal.* Argent. *It.* Argento.

Argentvm vivum, hydrargyrum. *Ar.* Agricos, Zaibach, Zevec. *Heb. deficit. Gr.* ὑδράργυρος. *Gal.* Argent vif. *It.* Argento vivo.

Argilla. *Ar.* Thin, tina. *Heb.* chafaf, tinah, mellet, chamar. *Gr.* ἄργιλος. *Gal.* Argille. *It.* Creta.

Ariditas, aridvra. *Ar.* Debul, fonsmo, dimbelez, jubs, jubisa. *Heb.* Jabesch, jibbascha. *Gr.* ξηρότης. *Gal.* Aridité, seichcresse. *It.* Aridità, secca, seccura.

Armenivs lapis. *Ar.* Hagiar, harmeni. *Heb.* Eben, cardu. *Gr.* λίθος ἀρμένιος, ἀρμενιακόν. *Gal.* Pierre Armene. *Ital.* Pietra Armelina.

Armilla. *Ar. deficit. Heb.* Ezadah, zamid, mancatah, totefeth. *Gr.* ψέλλιον. *Gal.* Brasselet. *It.* Braccialetto, maniglio.

Aroma. *Ar.* Alfegin, tanguebil, darira. *Heb.* Besem, sam, *pl.* Samim. *Gr.* ἄρωμα. *Gal.* Espicerie, espice. *It.* Speciaria.

Ars. *Ar.* Choila, hicma, chusseban. *Heb.* Chocmah, chesbbon. *Gr.* τέχνη. *Gal.* Art. *It.* Arte.

Arsenicvm. *Ar.* Zarnich. *Heb.* deest. *Gr.* ἀρσενικόν. *Gal.* Arsenic. *It.* Arsenico.

Arteria. *Ar.* Sarjan. *Heb.* Schirijan, arkim. *Gr.* ἀρτηρία. *Gal.* Artere. *It.* Arteria.

Arteria aspera. *Ar.* Zumara mazamar, halc. *Heb* Gargeret. *Gr.* ἀρτηρία τραχεῖα. *Gal.* Artere de pulmon. Artere aspre. *Ital.* Arteria aspra, arteria del polmone.

Arthritis. *Ar.* Vaga aluqued. *Heb.* Ceebh happerakim. *Gr.* ἀρθρῖτις. *Gal.* Goutta. *Ital.* Gotta del piede, della mano.

Articvlvs. *Ar.* Ucde, Uqued. *pl.* Fenna. *Heb.* Scheri, scherejan. *Gr.* ἄρθρον. *Gal.* Artevil. *It.* Articolo.

Artifex. *Ar.* Hacim, muallim. *Heb.* Charasch, choschebh, ammon, amian, sicli. *Gr.* τεχνίτης. *Gal.* Artificiel. *It.* Artefice.

Ascia. *Ar. deficit. Heb.* Azad, mazad. *Gr.* ἀξίνη. *Gal.* Coignee, hache, doloire. *It.* Ascia, pola.

Ascites. *Ar.* Cebli. *Heb.* Godi. *Gr.* ἀσκίτης. *Gal.* Hydropisie. *It.* idropisia, ascite.

Asellvs, Asinvs. *Ar.* Himar. *Heb.* Chamor, Air. *Gr.* ὀνίσκος, ὄνος. *Gal.* Petit asne. asne. *It.* Asinello, asino.

Aspersio. *Ar.* Nazah, nadvah, raschasch. *Heb.* Havajah, reschasch. *Gr.* ῥαντισμός. *Gal.* Aspersion, arrousement. *Ital.* Spargimento, sbroffamento.

Asphaltvm, bitvmen. *Ar.* Chefer Alihend, cafra, & cafra alihud. *Heb.* Chamar, chofer. *Gr.* ἄσφαλτον. *Gal.* Ritume dit asphaltum. *It.* Asfalto.

Assatio, assvm. *Ar.* Habab, harea, fasid. *Heb.* Hibhubh, zali, zeli. *Gr.* ὄπτησις. *Gal.* Rostir, rosti, rost, *Ital.* Arrostimento, arrosto.

Assimilatio. *Ar.* Istimbre, tamtila, taqtib. *Heb.* Dimuon, Macchel. *Gr.* ὁμοίωσις. *Gal.* assemblage. *Ital.* Assimiglianza, assimigliamento.

Assivs lapis. *Ar.* & *Heb. deficit. Gr.* λίθος ἄσιος. *Gal.* Pierre assius. *It.* Assia pietra.

Asthma, difficilis respiratio. *Ar.* Rahar. *Heb.* Genichah. *Gr.* ἆσθμα. *Gal.* Difficolté d'haleine, asthme. *It.* Respirazione con difficoltà.

Astragalvs, talvs. *Ar.* Chahab. *Heb.* harsol. *Gr.* ἀστράγαλος. *Gal.* Talon. *It.* Astragalo, talone.

Astrvm, stella. *Ar.* Nagam. *Heb* Cocabh, *pl.* Cokavim. *Gr.* ἄστρον. *Gal.* Astre, estoille. *It.* Astro, segno celeste.

Atheroma. *Ar.* & *Heb. non occurrit. Gr.* ἀθέρωμα. *Gal.* Atherome. *It.* Ateroma.

Atomvs. *Ar.* Habba, munbata. *Heb.* Pirur. *Gr.* ἄτομος. *Gal.* Atom, *pl.* Atomes. *It.* Atomo, cosa indivisibile per esser picciola.

Atramentvm. *Ar.* Ariegi, medad, exegi, zagi, deja, devia, hibar. *Heb.* Dejo, charta, Schigor. *Gr.* μελαντηρία. *Gal.* Eucre. *It.* Inchiostro, tinta.

Atrophia. Vide Macies.

Attenvatio. *Ar.* Koxra, Kozar, taclib, taclib. *Heb.* Muc, Rakik. *Gr.* λέπτυνσις. *Gal.* Attenuation, amoindrissement. *It.* Sminuità, attenuazione.

Attractio. *Ar.* Garra. *Heb.* Gara tigra. *Gr.* ὁλκή, ἑλκυσμός. *Gal.* Attraction, attirement, & *adject.* attractif. *It.* Maneggiamento.

Avctio, avgmentvm. *Ar.* Zieda, tacnir. *Heb.*

Heb. Marbit. *Gr.* αὔξησις, ἐπακμή. *Gal.* Augmentation, accroissement. *It.* Accrescimento, aumento.

AVDITVS. *Ar.* Samaf. *Heb.* Schemuah, mischmah, Haschmaoth. *Gr.* ἀκοή. *Gal.* Ouie, audience. *It.* Udito.

AVRA. *Ar. deficit*. *Heb.* Hebhel. *Gr.* πνεῦμα. *Gal.* Vapeur, exhalation, petit vent. *It.* Venticello piacevole, Aura.

AVRES. *Ar.* Sama, alsamach. *Heb.* Ozen, oznaim, *pl.* *Gr.* ὦτα, οὔατα, *sing.* οὖς. *Gal.* Oreiles. *It.* Orecchi.

AVRIPIGMENTVM. Vide Arsenicum. *Gal.* Oripimen, oripiment.

AVRISCALPIVM. *Ar.* Munacca aludnei. *Heb. deficit*. *Gr.* ὠτογλυφὶς. *Gal.* Cure oreille. *Ital.* Curaorecchie.

AVRVM. *Ar.* Deeb, deheb. *Heb.* Dsahab. *Gr.* χρυσὸς. *Gal.* Or. *It.* Oro.

AVXILIVM. *Ar.* Jgatha. *Heb.* Jeschah, Ezer, sia, suah, *Gr.* βοήθημα. *Gal.* Secours, aide. *It.* Ajuto.

AXILLA. Vide Ala.

AXVNGIA. Vide Adeps.

B

BACVLVS. *Ar.* Sabt, aza, uquis, &c. *Heb.* Choder, makkel, matteh, schefet, &c. *Gr.* βακτηρία, βάκτρον, *Gal.* Baston. *It.* Bastone, bastoncello.

BALBVTIES, BALBVS. *Ar.* Magbus, *adject.* *Heb.* Illeg, gamgum, megamgem, *adject.* *Gr.* ψελλότης, ψελλὸς. *Gal.* Beguayer, beguayement, begue. *It.* Balbutimento, balbo.

BALNEVM. *Ar.* Hammim, gasal. *Heb.* Abhtarachaz, rachza, mesoth. *Gr.* λουτρὸν. *Gal.* Bain. *It.* Bagno.

BALSAMVS. *Ar.* Mochel, hanut. *Heb.* Panach. *Gr.* βάλσαμον. *Gal.* Bausme. *It.* Balsamo.

BARBA. *Ar.* Dakam. *Heb.* Dsacan. *Gr.* πώγων. *Gal.* Barbe. *It.* Barba.

BDELLIVM. *Ar.* Mumdilimon, mudemada. *Heb.* Bedolach. *Gr.* βδέλλιον. *Gal.* Bdellium, gom, Bdellion. *It.* Bdellio.

BELLARIA. *Ar.* Nuola. *Heb.* Kinnuach, segudah. *Gr.* τραγήματα. *Gal.* Dessert de la table. *It.* Confezione, e frutti doppo pasto.

BENEDICTVM. *Ar.* Mubaraca. *Heb.* Barak. *Gr.* εὐλογιστόν. *Gal.* Beniet. *It.* Benedetto.

BENIGNVM. *Ar.* Hanin, hannan, tib, taib. *Heb.* Basim, tobh. *Gr.* εὐηθές. *Gal.* Benin. *It.* Benigno.

BENZOI. *Ar.* Benzoi. *Heb. non extat*, *Gr. deficit*. *Gal.* Benjoin. *It.* Benzoe.

BEZOAR. *Ar.* Bezard. *Heb. deficit*. *Gr. deficit*. *Gal.* Bezoard. *It.* Bezoar.

BILIS, FEL. *Ar.* Marra, merara, *Heb.* Merora. *Gr.* χολή. *Gal.* Fiel, colere. *It.* Colera.

BILIS FLAVA, & NIGRA. *Ar.* Marra, zafra, & Seudi. *Heb.* Merara. *Gr.* χολὴ ξανθὴ καὶ μέλαινα. *Gal.* Colere jaune, & noir. *It.* Colera gialla, & nera.

BILIOSVS. *Ar.* Zafravi. *Heb. caret*. *Gr.* χολώδικός. *Gal.* Bilieuse. *It.* Colerico, coleroso.

BISCOCTVM. *Ar.* Tortelle. *Heb. deficit*. *Gr.* δύσεφθον. *Gal.* Biscuit. *It.* Biscotto.

BITVMEN. Vide Asphaltum.

BLATTA, TINEA. *Ar.* Egette, sus. *Heb.* Sas. *Gr.* σίλφη, *Gal.* Teigne. *It.* Tarma.

BOLVS. *Ar.* Lezma, lacma, cuthaira. *Heb.* Patbag, pat. *Gr.* βῶλος. *Gal.* Bouchee, morceau. *It.* Boccone, bolo.

BOLVS, idem quod Lutum, Argilla. Hinc

BOLVS ARMENA. *Ar.* Albin, alarmen. *Heb.* Tinah, cardanum. *Gr.* βῶλος ἀρμένιος. *Gal.* Bol d'Armene. *It.* Bol Armeno.

BONVM. *Ar.* Tib, taib. *Heb.* Tobh. *Gr.* ἀγαθὸν. *Gal.* Bon, bien. *It.* Buono.

BORAX. *Ar.* Ttincar, borraca, luzara, aldeheb. *Heb. deficit*, *Gr.* χρυσοκόλλα. *Gal.* Borax de Venise. Borras. *It.* Borace.

BRACHIVM. *Ar.* Hadab, hadan, alsahad, dara, dira. *Heb.* Derah, ezeroah, hazadh. *Gr.* βραχίων. *Gal.* Bras. *It.* Braccio.

BRACTEA, LAMINA. *Ar.* Varaca, Zafaha. *Heb.* ziza, tas. *Gr.* ἔλασμος. *Gal.* Fevelle de metail. *It.* Foglio di metalli.

BREVITAS, BREVIS. *Ar.* Ichtisar, muchtasar, cazir, cazar. *Heb.* Cazer, cozer, cuz. *Gr.* βραχύτης, βραχὺς. *Gal.* Briefvete, brief. *It.* Brevità, breve.

BRODIVM, JVSCVLVM. *Ar.* Marac, marca, *Heb.*, vel *Chald.* Retaf. *Gr.* ζωμός. *Gal.* Brovet. *It.* Brodo.

BVBO, TVMOR GLANDVLARVM IN INGVINE. *Ar.* Burules, thaun, barachien. *Heb. deficit*. *Gr.* βούβων. *Gal.* Bosse. *It.* Tartufalo.

BVCCA. *Ar.* Ducam, sadek. *Heb.* Peh. *Gr.* βοῦκκα. *Gal.* Bouchee. *It.* boccone.

BVFO. *Ar.* Naraqua, tailum, tauluna. *Heb.* zabh. *Gr.* φρῦνος. *Gal.* Crapaud. *It.* Rospo, Ranocchio.

BVFONITES. *Ar.* Hagiar alnaraqua. *Heb. deficit*. *Gr.* φρυνίτης λίθος. *Gal.* Crapaudine. *It.* Pietra che nasce nel rospo.

BVLIMVS, FAMES NIMIA. *Ar.* Goi. *Heb.* Ulzana, casan, raahb. *Gr.* βούλιμος. *Gal.* Faim grande insatiable. *It.* Gran fame.

BVLLA. *Ar.* Malchabara. *Heb.* Kezafah, abhabbuah. *Gr.* βοῦλλα. *Gal.* Bulle, buteille bo-

bovillon sur l'eau. *It.* Bolla. Gonfiatura sopra l'acqua.

BUTYRUM. *Ar.* Zedb, seman. *Heb.* Chemah. *Gr.* βύτυρον. *Gal.* Beurre. *Ital.* Butiro.

C

CABALA. *Ar.* & *Heb.* est *vocabulum significans traditionem, vel doctrinam per traditionem a majoribus acceptam.* Vid. Schindler. Lexic. Pentaglott. pag. 1578. seqq. *Gr. deficit.* *Gal.* Cabale, cabaliste. *It.* Cabala; *quamvis fortassis verius dici posset* Gabbaglia. Vel Gabbamento.

CACABUS, SARTAGO. *Ar.* Kadra. *Heb.* cacab, machabath, marcheseth, parur. *Gr.* κάκκαβος. *Gal.* chauderon. *It.* caldaja.

CACATIO. *Ar.* charia. *Heb.* chari. *Gr.* ἀφόδευσις. *Gal.* chier. *It.* cacazione, cacarella.

CACHEXIA. *Ar.* Thebegi, therel, therbel. *Heb.* Nepichah. *Gr.* καχεξία. *Gal.* cachexie. *It. deest.*

CACOCHYMIA. *Ar.* chiltradi. *Heb.* Laschadrai, lalchad merah. *Gr.* κακοχυμία. *Gal.* Mauvastiè d'humeurs. Humeur mauvais. *It.* umore cattivo.

CADAVER. *Ar.* Gism, guttah. *Heb.* Nephelah, nappellah, pegar. *Gr.* νεκρὸν, πεσὸν πῶμα. *Gal.* harongen. *It.* corpo morto.

CADMIA. *Ar.* climia, vasara. *Heb. deficit.* *Gr.* καδμεία. *Gal.* & *It.* cadmia.

CALCANEUS. *Ar.* chaa, achabalium, aldip. *Heb.* Akkebh. *Gr.* πτέρνα. *Gal.* Talon. *It.* calcagno.

CALCEUS. *Ar.* Naala. *Heb.* Naal, masan. *Gr.* ὑπόδημα. *Gal.* Soulier. *Ital.* Scarpa.

CALCINATIO. *Ar.* deest. *Heb.* Scherefadsid. *Gr.* τέφρωσις. *Gal.* calcination. *It.* calcinazione.

CALCULUS LAPIS. *Ar.* Dil, hasa alcelia, *renum*. Hasa almethene, *vesicæ*. *Heb.* Chazaz, *Gr.* λιθίασις, λίθος. *Gal.* Gravelle, pierre. *It.* Pietra.

CALEFACTIO, calefaciens. *Ar.* Dasia, dasi, mischan, suchanna, hammi. *Heb.* Michammem, chom, habluth. *Gr.* θερμαίνων, θέρμανσις. *Gal.* chauffant, eschauffant, chauffement. *It.* Riscaldamento, riscaldante.

CALIDUS. *Ar.* Haar. *Heb.* cham. *Gr.* θερμός. *Gal.* chaud. *It.* calido.

CALIGO. *Ar.* Dalam, ateme. *Heb.* Ophel, aphela, araphel, habhirah. *Gr.* ζόφος. *Gal.* Obscurite, eblaussement, caligineux. *Ital.* caligine.

Calix. *Ar.* cas, *pl.* cavas, acvas. *Heb.* cos, aschilch. *Gr.* κύλιξ. *Gal.* calice, coupe, tasse. *It.* calice, bicchiere.

CALOR, CALIDITAS. *Ar.* Harara, har, lehib. *Heb.* chamma, chom, scaraf. *Gr.* θερμότης. *Gal.* chaleur. *It.* caldo, calore.

CALLUS. *Ar.* Desbot, desbet, alchestir. *Heb.* Spiecha. *Gr.* τύλος, πῶρος, *Gal.* cal, durillon. *Ital.* callo, durezza delle mani, e piedi.

CALVARIA, CRANIUM. *Ar.* Gamgama, quahaf. *Heb.* Gilgoleth, cadra, tekhambach. *Gr.* κρανίον. *Gal.* crane, teste. *It.* Osso della testa.

CALVITIES, CALVUS. *Ar.* charha, alcharha. azla, zala. *Heb.* Kereah, gabachat, gibbeach. *Gr.* φαλακρότης, φαλακρός. *Gal.* chauvete, chauve. *It.* calvezza, calvo.

CALX. *Ar.* sheragi, sehergi, mura, almora. (*calx extincta*) *Serap.* *v. vult* Almura *significare* calcem vivam. *Heb.* Gir, schid. *Gr.* τίτανος, κονία. *Gal.* chauvx. *It.* calcina, calce.

CAMPHORA. *Ar.* chafur, ariage, alefek. *Heb.* cofer. *Gr.* κάφουρα. *Gal.* campre. *It.* canfora.

CANALIS. *Ar.* Gedeguil, mugari. *Heb.* Zinor, schiker, tealah. *Gr.* σωλὴν. *Gal.* canal. *It.* canale.

CANCER, MORBUS. *Ar.* Ikila. *Heb.* Ikul. *Gr.* καρκίνωμα. *Gal.* chancre. *It.* cancro. grancevole.

CANCER, ANIMAL. *Ar.* Acrabb. *Heb.* deest. *Gr.* καρκῖνος. *Gal.* Ecrevice. *It.* cancro.

CANIS. *Ar.* Kelb. *Heb.* Kelebh, nibhchads. *Gr.* κύων. *Gal.* chien, chiene. *It.* cane.

CANINI. *Ar.* Kelbiin. *Heb.* calibim. *Gr.* κυνικοί. *Gal.* dechien. *Ital.* canini.

CANITIES, CANUS. *Ar.* Schib, siboh. *Heb.* Schebh, schabh. *Gr.* πολιά, πολιός. *Gal.* Blanchissure des cheveux, chenu, grise, blanc. *It.* canutezza, bianco, canuto.

CANTHARIDES. *Ar.* Dararich, daruch. *Heb. caret.* *Gr.* κανθαρίδες. *Gal.* cantharide. *It.* Verme cantarelle.

CAPILLUS. *Ar.* Saar, shar, samaf. *Heb.* Sear, cenath, Kavuzoth, *pl.* *Gr.* θρίξ, τρίχες. *Gal.* cheveu, *pl.* cheveux. *It.* capello.

CAPRA. *Ar.* As, ans, ansi, maas. *Heb.* Esh. *Gr.* αἴξ. *Gal.* chevre. *It.* capra.

CAPSA, CAPSULA. *Ar.* Oron. *Heb.* Aron, arggas. *Gr.* κάψα, καψάκιον. *Gal.* coffre, casse, cassetin. *It.* cassa, cassetta.

CAPUT. *Ar.* Ras. *Heb.* Rosch, Gulgoleth. *Gr.* κεφαλὴ. *Gal.* Teste, *It.* Testa, capo.

CARBUNCULUS, GEMMA. *Ar.* Baric, *Heb.* Bareketh, puk, gemur. *Gr.* ἄνθραξ. *Gal.* Escarboucle, gros rubis. *It.* carbonchio.

CARBUNCULUS, MORBUS. *Ar.* Dumel, demenul, masmar. *Heb.* Ekkedah. *Gr.* ἄνθραξ. *Gal.* charboncle. *It.* carbonchio.

CARDIACA, CARDIALGIA. *Ar.* Naquia. *Heb.* Zis-

Zischa delibba. *Gr.* καρδιαλγία, καρδιαλγία. *Gal.* Cardialgie, doleur de cœur. *It.* cardiaca, cardialgia.

CARICÆ. *Ar.* Dibal, armenisi. *Heb.* Debelah. *Gr.* ἰσχάδες. *Gal.* Figues seiches. Figues de cabas. *It.* Fichi secchi.

CARIES. *Ar.* Susa. *Heb.* Racabh, Schabas. *Gr.* τερεδὼν, βρῶς. *Gal.* Pourriture d'os. *It.* caruolo, tarlo.

CARMINATIVUS. *Ar.* Nafisch. *Heb.* deficit. *Gr.* ξαντικὸς, διαξαντικός. *Gal.* Carminatif. *It.* Scardassante, spinazzante.

CARO. *Ar.* Gism, laham. *Heb.* Basar, scheer. *Gr.* σὰρξ, κρέας. *Gal.* chair. *It.* carne.

CARPUS *Ar.* Alkef. *Heb.* Rasech. *Gr.* καρπός. *Gal.* Joincture du main. *It.* Bracciale, giuntura della mano.

CARUS. *Ar.* Subeth, masbat, *æger habens carum*. *Heb.* Taddemach. *Gr.* κάρος. *Gal.* Lethargie. *It.* caro.

CAROTIDES. *Ar.* Subeteni. *Heb.* deest. *Gr.* καροτίδες. *Gal.* carotides. *It.* carotidi.

CARTILAGO. *Ar.* Gazruf, abadun, zudra. *Heb.* Schagus, adilini, *pl.* hascechusim. *Vesal. An. pag.* 206. *Gr.* χόνδρος. *Gal.* cartilage. *It.* cartilagine.

CASEUS. *Ar.* Gieben, giaben, gabna, acad. *Heb.* Gebinah, schephoth, cherizim, *pl. Gr.* τυρὸς. *Gal.* Fromage. *It.* Formaggio.

CASSIA LIGNEA. *Ar.* Seleguai, Salihacha, chajaklandar, caschschar, alsalichah, dakia. *Heb.* Kidda, Keziah. *Gr.* κασσία. *Gal.* casse. *It.* cassia.

CASTOREUM. *Ar.* Gien dedestar, giendibitester, gendbitaster, hezalmar. *Heb.* deest. *Gr.* καστόρειον. *Gal.* castoree, ou castoreum. *It.* castorio.

CASTRATIO, CASTRATUS. *Ar.* Hikian, chaisi, mochz, mucappan. *Heb.* Saris mesoras, & *in pl.* Ganchin, *Castrati*. *Gr.* ἀνυχισμὸς, εὐνοῦχος. *Gal.* chastrement, castre, eunuque. *It.* castramento, castrato.

CASUS, LAPSUS. *Ar.* Alnattar, succot, sakita. *Heb.* Mot, mappalag, vel mappelah. *Gr.* πτῶσις. *Gal.* Ruine, cheute. *It.* caduta, rovina.

CASUS, idest CONTINGENS. *Item* HISTORIA. *Ar.* Ica. *Heb.* Kareh, keri, Irion, airoth. *Gr.* συμβεβηκὸς, ἱστορία. *Gal.* cas, aventure. *It.* caso, avvenimento.

CATARRUS. *Ar.* Nazla. *Heb.* Nezilah. *Gr.* κατάρρος. *Gal.* catarre, defluxion. *It.* catarro.

CATOCHE, CATALEPSIS. *Ar.* sachos, saccos. *Heb* deest. *Gr.* κατοχὴ, κατάληψις. *Gal.* catalepsie. *It.* catalepsia.

CAUDA. *Ar.* Danab. deneb. *Heb.* Dsanabh. *Gr.* οὐρά. *Gal.* Queve. *It.* coda.

CAVITAS. *Ar.* Guf, tagvif, chava, chavi, nacra. *Heb.* Bavobh, chalit. *Gr.* κοιλότης, κοῖλον. *Gal.* creux, caverne. *It.* concavità, caverna.

CAVA VENA. *Ar.* Anguf. *Heb.* Gagabubh. *Gr.* κοίλη φλέψ. *Gal.* Veine cave. *It.* Vena cava.

CAUSA. *Ar.* Sebeb, *pl.* Asbb. *Heb.* Sibbah, ella, illa. *Gr.* αἰτία, αἴτιον. *Gal.* causa, raison. *It.* causa, cagione, ragione.

CAUSUS, id est FEBRIS ARDENS. *Ar.* Faricos, harca, hamia, vel humi muharrica. *Heb.* charchur, kaddachat, daleket a *dhalac*, *accensus fuit*. *D. D. Fasch. disp. Inaug. de Causo cap.* 1. *Gr.* καῦσος. *Gal.* Fiebure chaude, fort cauld fievre. *It.* Febbre ardente.

CAUSTICUM. *Ar.* Kavi, muharic. *Heb.* Micua. *Gr.* καυστικὸν. *Gal.* caustique. *It.* caustico.

CAUTERIUM. *Ar.* ki, mucauvi, *Cauterizatus*. *Heb.* charac. *Gr.* καυτήριον, *Gal.* cautere. *It.* cauterio.

CELERITAS, CELER. *Ar.* Ziham, ichtelis, chiffa, chafif. *Heb.* Mehera, cal, col, chisch, chufch. *Gr.* ταχύτης, ταχύς. *Gal.* Legeretè, leger, savdainete, soudain, vistesse, viste. *It.* celerità, celere, prestezza, presto.

CEPHALALGIA. *Ar.* Soda, vaga alras, alchude. *Heb.* Azbah. *Gr.* κεφαλαλγία. *Gal.* Douleur de teste. *It.* Cefalalgia, dolore del capo.

CEPHALICUM MEDIC. *Ar.* Altesum. *Heb.* deest, *vel* Realcha, *aut* Marascha usurpari potest. *Gr.* κεφαλικὸν. *Gal.* cephalique, *It.* cefalico.

CERA. *Ar.* Num, Kir. *Heb.* Donnag. *Gr.* κηρός. *Gal.* cire. *It.* cera.

CERATUM. vel CEROTUM. *Ar.* Zeft. *Heb.* deest. *Gr.* κηρωτὸν. *Gal* cerot. *It.* ceroto.

CEREBELLUM, CEREBRUM. *Ar.* Damaga, dimaga, demag. *Heb.* Mohach. *Gr.* ἐγκεφαλὶς, ἐγκέφαλος. *Gal.* cervelle, cerveau. *It.* cervello piccolo, cervello.

CEREVISIA. *Ar.* Fuca, curmi, foca. *Heb.* *non extat*. *Gr.* ζῦθος. *Gal.* cervoise biere. *It.* cervosa bevanda.

CERUSSA. *Ar.* Siddavi, cholcotar, anach. Rasa, afrelegi. *Heb.* Puch. *Gr.* ψιμύθιον. *Gal.* ceruse, fard. *It* biacca.

CERVUS. *Ar.* Ail *pl.* alil, atud. *Heb.* Ajal. *Gr.* ἔλαφος. *Gal* cerf. *It.* cervo.

CHALYBS. *Ar.* Fuiad. *Heb.* Nechascheth. *Gr.* χάλυψ. *Gal.* Acier. *It.* Acciajo.

CHARACTER. *Ar.* Aja, nadar, risam. *Heb.* Ketem, cacca, nevasin, *pl. Gr.* χαρακτήρ. *Gal.* caractere, signe, form. *It.* carattere.

Charta. *Ar.* Varaca, cagad, nagid, zhafa. *Heb.* Megilla, gillajon, kelef. *Gr.* χάρτον, πάπυρος. *Gal.* Carton, papier. *It.* carta.

Chirurgia, Chirurgus. *Ar.* Gartachi. *Heb.* Raphuat hajad, chobesch. *Gr.* χειρουργία, χειρουργός. *Gal.* Chirurgie, chirurgen. *It.* Chirurgia, chirurgo, chirurgico.

Cholera. *Ar.* Zafra, zafravi. *Heb.* Aromah *Gr.* χόλερα. *Gal.* Cholere, cholerique. *It.* colera, colerico.

Chorion. *Ar.* Chabas. *Heb.* deest. *Gr.* χόριον. *Gal.* & *It.* *retinent Latinum*.

Choroides, seu Retiformis. *Ar.* deest. *Heb.* *dici potest* Sarag, reschet. *Gr.* χοροειδής. *Gal.* Fait a maniere le rezo file. *It.* Fatto a modo di rete.

Chrysolithus. *Ar.* *non occurrit*. *Heb.* Bareket, tharschisch. *Gr.* χρυσόλιθος. *Gal.* Chrysolite. *It.* Crisolito.

Chylus, chylificatio. *Ar.* *non occurrit*. *Heb.* Iccul. *Gr.* χυλὸς, χύλωσις. *Gal.* chyle, chylification. *It.* Chilo, chilificazione.

Chymosis. *Ar.* Guardenigo. *Heb.* caret. *Gr.* χύμωσις. *Gal.* & *It.* *non occurrit*.

Cibus, cibarium. *Ar.* Macal, makela, matam, dabhab, &c. *Heb.* Okel, makeleth, birjah, barut, berot, mazon, Zijun, &c. *Gr.* σῖτος, βρῶμα. *Gal.* Viande. *Ital.* cibo.

Cicatrix. *Ar.* Athara, garah, rasam. *Heb.* Resem, ruscham, samiah. *Gr.* οὐλὴ, ὠτειλή. *Gal.* & *It.* cicatrice.

Cilia. *Ar.* *deficit*. *Heb.* Keridsin. *Gr.* βλεφαρίδες, ὄφρυες. *Gal.* Sourcils. *It.* ciglia sopra l' occhio.

Cingulum. *Ar.* Gabbid, algillala. *Heb.* Azor, armeth, zerads, &c. *Gr.* ζώνη. *Gal.* ceinct, ceincture. *It.* cingolo, cintura.

Cinis. *Ar.* Kali, gobar, ramed, camad. *Heb.* Epher. deschen, kitam. *Gr.* τέφρα, σποδός. *Gal.* cendre. *It.* cenere.

Cinnabaris. *Ar.* Zengiuser, uzifur, sedech. *Heb.* Schachar. *Gr.* κιννάβαρι. *Gal.* cinnabre. *It.* cinabrio.

Cinnamomum. *Ar.* Durfini, paralfini. *Heb.* Darzin, & *in stricta signif.* Kelef. *Gr.* κιννάμωμον. *Gal.* cinnamome. *It.* cinamomo, canella.

Circulatio, gyratio. *Ar.* Dauran, tahlica. *Heb.* Sevev. *Gr.* κύκλωσις. *Gal.* circulation, circuit du Sang. *It.* Giramento, ravolgimento.

Circulus. *Ar.* Halac, mazda. *Heb.* Chug. mechuga. *Gr.* κύκλος. *Gal.* cercle. *It.* Cerchio.

Clamor. *Ar.* Nida, zaiah. *Heb.* Dsaca, zevachah, schua, schevah. *Gr.* βοὴ, κραυγή. *Gal.* Clameur, cri. *It.* Plauso, grido.

Claudicatio, claudus. *Ar.* Vuca, oroga. arag. *Heb.* Pisscagh, zela, zolah. *Gr.* χωλασμὸς, χωλὸς. *Gal.* Boiteux, boitement, clochement, cloche pied. *It.* Zoppicamento, Zoppo.

Clavicula. *Ar.* Alchiab, althenduc, caab. *Heb.* Scechem. *Gr.* κλείδιον, κλείς. *Gal.* Petit clef. *It.* chiavicina.

Clavus. *Ar.* Mesemar, vatad, masmar: *Heb.* Racar. *Gr.* γόμφος, ἧλος. *Gal.* Clou. *It.* chiodo.

Cloaca. *Ar.* Mugari. *Heb.* Beth gelalim. *Gr.* ἀπόπατος. *Gal.* Latrine, retrait. *It.* Necessario, cacatorio.

Clyster. *Ar.* Mahcanas. *Heb.* *deficit*. *Gr.* κλυστὴρ, ἔνεμα. *Gal.* clistere. *It.* cristiero.

Coagulatio, coagulum. *Ar.* Acquid, alec, anthac, anshaa. *Heb.* Kepuah, kippaon. *Gr.* πῆξις, πητύα. *Gal.* cailee, figement, caille. *It.* coagulazione, taglio.

Cochleare. *Ar.* Maliaca, magrafa. *Heb.* Bazica. *Gr.* κοχλιάριον, δοῖδυξ. *Gal.* cueilier. *It.* cocchiaro, cucchiaro.

Coecitas, cœcus. *Ar.* Avar, umi. *Heb.* Ivvaron, Ivvar, sanver. *Gr.* τυφλότης, τυφλός. *Gal.* Aveuglement, aveugle. *It.* cecità. cieco.

Coelestis. *Ar.* *non extat*. *Heb.* Schemimi. *Gr.* οὐράνιος. *Gal.* Celeste, du ciel. *It.* celeste.

Coelum. *Ar.* Elzama. *Heb.* Shammaim. *Gr.* οὐρανός. *Gal.* ciel. *It.* cielo.

Coena. *Ar.* Aschi. *Heb.* Achschemu. *Gr.* δεῖπνον. *Gal.* Soupper. *It.* cena.

Coitus. *Ar.* *non extat*. *Heb.* Mischgal, mischgala. *Gr.* συνουσία, ὀχεία. *Gal.* compagnie du mari, & de sa femme. Action venerrienne. *It.* Coito carnale.

Colica. *Ar.* Vaga alchazira, haida. *Heb.* *deficit*. *Gr.* κωλική. *Gal.* Colique passion. *It.* colica.

Colon. *Ar.* Chazira. *Heb.* caret. *Gr.* κῶλον. *Gal.* L' intestin, on boyau grand. *It.* colo.

Collum. *Ar.* Ank, safa. *Heb.* Garon, zavvar. *Gr.* τράχηλος. *Gal.* col, cou. *It.* collo.

Collyrium. *Ar.* Alcohol, alcofol, sciuf, sief. *Heb.* Retijah. *Gr.* κολλύριον. *Gal.* collyre, medicament pour les yeux. *It.* collirio.

Color. *Ar.* Chol, laven, zibag. *Heb.* Zebhah. *Gr.* χρῶμα. *Gal.* couleur. *Ital.* colore.

Colum. *Ar.* Zec, zucuc. *Heb.* Sanan. *Gr.* ἠθμός. *Gal.* cuoloir. *It.* colatojo.

Columella, gurgulio, Uvula. *Ar.* Halc. *Heb.* *deficit*. *Gr.* σταφύλη. *Gal.* Luere. *It.* colonnella, campanella, ugola.

Coma, *Ar.* Subet, & *in specie* coma vigil, Subet asari. *Heb.* *deficit*. *Gr.* κῶμα. *Gal.* *generaliter omnis Somnus p. n. dicitur* Lethargie. *It.* Son-

Sonnolenza, sonno profondo.

COMMISSVRA. *Ar.* Seren, doren, tavlif, tacìil, rabta. *Heb.* Debec, cobereth, machberet. *Gr.* συμβολή. *Gal.* Joincture, conjonction. *It.* Incastramento.

COMPLEXIO, sive DISPOSITIO, & NATVRA. *Ar.* Tabl, mizig. *Heb.* Mezeg. *Gr.* κρᾶσις, συμπλοκή. *Gal.* Complexion. *It.* Complessione.

COMPOSITIO. *Ar.* Taalif, nadm, Taabia. *Heb.* Muakah, tarkibah. *Gr.* σύνθεσις. *Gal.* Composition. *It.* composizione.

COMPOSITVM. *Ar.* Mundam, muallaf. *Heb.* Murcabh. *Gr.* σύνθετον. *Gal.* composé. *It.* composto.

CONCEPTIO, CONCEPTVS. *Ar.* Habila, haml. *Heb.* Heron, herajon, maadit, batna. *Gr.* κύησις, κύημα. *Gal.* Conception, conceu. *It.* Concezione, concetto.

CONDIMENTVM. *Ar.* Hanut, tabch. *Heb.* Recach, canat, mirchachet, tebhul. *Gr.* ἄρτυμα. *Gal.* Confiture. *It.* Conciatura.

CONDITVM. *Ar.* Muraba. *Heb.* Memaddema. *Gr.* κονδῖτον. *Gal.* Confit. *It.* Condito.

CONFECTIO. *Ar.* Maagum. *Heb.* Recach. *Gr.* ἥδυσμα, ἄρτυμα. *Gal.* Confettion, confiture. *It.* Confezione.

CONFORTANS. *Ar.* Gabir, misad. *Heb.* Michajelan. *Gr.* κρατυντικόν. *Gal.* Confortatif. *It.* Confortatorio.

CONGELATIO. *Ar.* Agmid. *Heb.* Ochud. *Gr.* σύμπηξις. *Gal.* Congelation, gelement, geleure. *It.* Gelamento.

CONGLVTINATIO. *Ar.* Tabcit, talzic. *Heb.* Debhek. *Gr.* συγκόλλησις. *Gal.* Colement, conglutination. *It.* Legatura.

CONSOLIDATIO. *Ar.* Galc, *Heb.* *deficit.* *Gr.* ἀλοκλήρωσις. *Gal.* Consolidation. *It.* Rassodazione.

CONSVETVDO, CONSVETVS. *Ar.* Manhag, ada, *adject.* Mastaaved. *Heb.* Ajada, davasch, derec, chalcaa. *Gr.* ἔθος, ἐθισμὸς, ἠθισμένος. *Gal.* Coustume. *It.* Consuetudine.

CONTAGIVM. *Ar.* *non extat.* *Heb.* Tumcah. *Gr.* ἀπόῤῥοια, μίασμα, σύναφεια. *Gal.* Contagion, maladie contagieuse. *It.* Contagio.

CONTENTVM. *Ar.* *deficit.* *Heb.* Niclal. *Gr.* ἐγχόμενον. *Gal.* Content. *It.* Contento.

CONTINVITAS, CONTINUUS. *Ar.* Tizul, *adject.* *Heb.* Temida, tamid, mitdabek. *Gr.* συνέχεια, συνεχής. *Gal.* Continuitè, continu, continuel *It.* Continuità, continuo.

CONTRACTIO, CONTRACTVRA. *Ar.* Achd, tafac, alzemena. *Heb.* Kehah, Kalut. *Gr.* συστολή. *Gal.* Contraction, contract de nerfs, accourcissement. *It.* Incortazione, incortato.

CONTVSIO. *Ar.* Rhad, murad, sadach. *Heb.* Holem, mekicha. *Gr.* θλάσις, θλάσμα. *Gal.* Contusion, pilement. *It.* Pistamento.

CONVULSIO, SPASMVS. *Ar.* Chalda, *adject.* Macludd, tasnag, & in specie Spasmus cynicus, Chadr, heb, kephilah. *Gr.* σπασμός. *Gal.* Convulsion, spasme, *It.* Spasimo.

COR. *Ar.* Calb. *Heb.* Lebab, lebh. *Gr.* καρδία. *Gal.* Cœur. *It.* Cuore.

CORALLIVM. *Ar.* Basad, besed, besd, bresilis, lulu, morgan, margi. *Heb.* Ramoth. *Gr.* κοράλλιον, κόραλλος. *Gal.* Coral. *It.* Corallo.

CORIVM. *Ar.* Geld, gelde. *Heb.* Zarad, schalchi, callacha. *Gr.* δέρμα. *Gal.* Cuir, peau. *It.* Cojo, cuojo.

CORNV CERVI. *Ar.* Kurru alail. *Heb.* Keren ajal. *Gr.* ἐλαφρόκερας. *Gal.* Corne de cerf, ramure. *It.* Corno di cervo.

CORPVLENTVS. *Ar.* Galal, galil. *Heb.* Gabih. *Gr.* παχὺς, μεγαλοσώματος. *Gal.* Corpulent, charnu. *Subst.* corpulence. *It.* Corpolento, grasso, corpolenza.

CORRECTIO. *Ar.* *non extat.* *Heb.* Tiraz, tiruz, ticcun, toccant. *Gr.* ἐπανόρθωσις. *Gal.* Correction, redressement. *It.* Correzione.

CORROSIO. *Ar.* Takil, nachar, chaichaluf. *Heb.* Pecheteth. *Gr.* διάβρωσις. *Gal.* Corrosion corrosi. *It.* Roduto, rosicazione.

CORRVPTIO. *Ar.* Tacharic, tassed, fisad, fasuda. *Heb.* Chealiel, schachat, Jaschah, *Gr.* φθορά. *Gal.* Corruption. *It.* Corruzione.

CORTEX. *Ar.* Geist; cocior, Kerse, quischschara. *Heb.* Kelifah, schichaphah. *Gr.* λέπος, φλοιός. *Gal.* Escorce, cruste. *It.* Scorza.

CORYZA. *Ar.* Zachema, Zukem, tarviha, tarcam. *Heb.* *caret.* *Gr.* κόρυζα. *Gal.* Rhevme catarrhe, defluxion ducerveau. *It.* Catarro, Scesa d' umore cattivo.

COS. *Ar.* Mesen, hagar, almesen. *Heb.* Mischachan. *Gr.* ἀκόνη. *Gal.* Quæux, pierre a aiguiser. *It.* Pietra d' agguzzare, cote.

COSTA. *Ar.* Dala. *Heb.* Zela. *Gr.* πλευρά. *Gal.* coste. *It.* costa.

COXA, COXENDIX. *Ar.* Isarc, Alhasegi, fachad, sak. *Heb.* Schok, miphsaab. *Gr.* ἰσχίον. *Gal.* Cuisse, hanche. *It.* coscia.

CRANIVM. *Ar.* Gumgama, quahaf. *Heb.* Gulgoleth. *Gr.* κράνιον. *Gal.* Crane, os della teste. *It.* Osso della testa.

CRASSITIES, CRASSVS. *Ar.* Gilad, chaschan, vel chaschin, chaschuna, chosn. *Heb.* Abh, abi, meabheh, gas, gasud. *Gr.* παχύτης, παχύς. *Gal.* Paisseur, grosseur. *It.* Grossezza, grosso.

CRE-

Crepitus ventris. *Ar.* Rihia. *Heb.* Dsemorah. *Gr.* πορδή. *Gal.* Pet. *Ital.* Peto.

Creta, *Ar.* Teffa, torab, tarab. *Heb. deficit*. *Gr.* κιμώλια γῆ. *Gal.* De la croye. *It.* creta.

Cribrum. *Ar.* Crib. *Heb.* Keuharah, mibhar. *Gr.* κόσκινον. *Gal.* crible, tamis, bluteau. *It.* cribro, crivello.

Crisis, criticus. *Ar.* Buchran, buchrani. *Heb.* Gebhul. *Gr.* κρίσις, κριτικός. *Gal.* Jugement, judicature, juge, jour de crise dans les maladies. *It.* Giudizio, giudicatura, giudicante.

Crocus. *Ar.* Zardach, zardagi, zafran. *Heb.* Safra, saffran. *Gr.* κρόκος. *Gal.* Safran. *It.* Zafarano.

Cruditas, crudus. *Ar.* Nei, fag. *Heb.* chai, na. *Gr.* ὠμότης, ὠμός. *Gal.* cruditè, cru. *It.* crudezza, crudo.

Crura. *Ar.* Acra, ragla, raglin, *pl.* *Heb.* Regel, raglim. *Gr.* σκέλη. *Gal.* Jambes. *It.* Stinchi, gambetti.

Crusta. *Ar.* Gischi, *Heb.* Karam, Kelifa. *Gr.* ἐσχάρα. *Gal.* crouste. *It.* Crosta, Scorza.

Crystallus. *Ar.* Gabisch. *Heb.* Gavisch, Kerah. *Gr.* κρύσταλλος. *Gal.* Cristal. *Ital.* cristallo.

Cucupha, pileolus. *Ar.* Gubbe, molota. *Heb.* Peir, coba. *Gr.* πλίδιον. *Gal.* cœeffe. coif. *Ital.* capello, capelletto.

Cucurbitula. *Ar.* Oabel akara, chaelie, hagama, higema. *Heb.* carna, Kesil. *Gr.* σικύα. *Gal.* Ventouse. *It.* Ventosa, Zucchetta.

Cucurbita destillatoria. *Ar.* cara, charha, harahah. *Heb. deficit*. *Gr.* σικύα. *Gal.* Alambic. *It.* Zucca.

Culter. *Ar.* Chidmi, seken. *Heb.* Sakin, maaklet. *Gr.* μάχαιρα. *Gal.* Couteau. *It.* Coltello, coltellino.

Cuneiformis. *Ar.* Masil allizisi. *Heb. deficit*. *Gr.* σφηνοειδής. *Gal.* Fait en forme de coing. *It.* conforme a cugno.

Cuneus. *Ar.* Liziz. *Heb.* Aguda. *Gr.* σφήν. *Gal.* coing. *Ital.* cugno, cogno.

Cura, solicitudo. *Ar.* Hamam, hemm, himma, carb. *Heb.* Belilut, cascascha, Jizfa. *Gr.* μελέτη. *Gal.* cure, soin, soucy. *It.* cura, pensiero, travaglio.

Cura, curatio, sanatio. *Ar.* Tadvia, ileg, far. *Heb.* Gegah, Jehabh, terufa, rifoth., fiephuah. *Gr.* θεραπεία, ἴασις. *Gal.* cure, guerison. *It.* curazione.

Curtus. *Ar.* cazir. *Heb.* cazar, cazer. *Gr.* κολοβός. *Gal.* court, petit. *It.* corto.

Curvus, curvitas. *Ar.* chava, chavi, inchine, munchani, mochni, tacicaa, mucaac. *Heb.* cores, schecuach. *Gr.* καμπύλος, καμπυλότης. *Gal.* courbe, courb, courbeure. *It.* Piegatura, incurvatura, piegato.

Cuspis. *Ar.* Manchas. *Heb.* Ibhchah. *Gr.* ἀκμή. *Gal.* Pointe. *Ital.* punta.

Cuticula. *Ar.* Gulcida. *Heb. deficit*. *Gr.* ἐπιδερμίς. *Gal.* Petite peau. *It.* Pelle picciola, coticella.

Cutis. *Ar.* Geld, gelde, macala. *Heb.* Geled, or. *Gr.* δέρμα. *Gal.* Peau. *It.* Cotica, cotenna.

Cyathus. *Ar.* Analasat, kesat. *Heb.* Kiseta. *Gr.* κύαθος. *Gal.* Gobelet, coupe. *It.* Bicchier, gotto.

D

Damnum. *Ar.* Chisarah. *Heb.* Nedsek, raah. *Gr.* βλάβη, τῆμα. *Gal.* Dommage, perde. *It.* Danno.

Debilitas, Debilis. *Ar.* Mashud, teschut. *Heb.* Choli, chelch, chalasch. *Gr.* ἀσθένεια. *Gal.* Debilitè, foiblesse, debile, foible. *Ital.* Debolezza, debilità, debole.

Declinatio morbi. *Ar.* Nacs, nekida, alruie, mefetet. *Heb.* Jeridah. *Gr.* παρακμή. *Gal.* Declin, dechet des maladies, amoindrisemeat. *It.* Declinazione.

Decoctio, decoctum. *Ar.* Tabcha, matbuh. *Heb.* Nazid, tabhschila, tufin. *Gr.* ἕψησις, ἕψημα. *Gal.* Decoction. *It.* Decozione, decotto.

Denigratio. *Ar.* Savida, sevida. *Heb.* Cadruth. *Gr.* μελασμός. *Gal.* Noircissure, Noirceur. *It.* Annegramento.

Dens, dentes. *Ar.* Dars, *pl.* adras, & adaris. Dars cubumi, in specie dens incisorius, sive anterior. *Heb.* Schen. *pl.* Schinaim. *Gr.* ὀδοὺς, ὀδόντες. *Gal.* Dent dens, *pl.* *It.* dente, denti.

Densitas, densus. *Ar.* Ab, abia. *Heb* Abh, abhi, maabhah, aboth, gas. *Gr.* πυκνότης, πυκνός. *Gal* Gras, grasse, epais, epaisseur. *It.* Denso, Densità.

Dentifricium. *Ar* Sunun. *Heb. deficit*. *Gr.* ὀδοντότριμμα. *Gal.* Poudre, ou antre chose propre a frotter les dens. *It.* Curadenti.

Dentiscalpium, *Ar.* Munacca. *Heb deficit*. *Gr.* ὀδοντογλυφίς. *Gal.* Cure dent. *It.* Curadenti, scalzadenti.

Dentitio. *Ar.* Nubit alamanan. *Heb. deficit*. *Gr.* ὀδαξισμός, ὀδοντίασις. *Gal.* La venue des dent. *It.* Dentigazione.

Depilatio, depilatorium. *Heb.* Tamrit, man tuf, alschaar. *Heb.* Carcha, merut. *Gr.* ψίλωθρον. *Gal.* Depilatoire. *Ital.* Pelamento, rimedio.

De-

DEPRESSIO. *Ar.* Alchafad. *Heb.* Jeſchach, jeſchaca, nimicar, ſchiſſa. *Gr.* ἐκπιέσμωσις. *Gal.* Depreſſion, preſſeuree. *It.* Depreſſione.

DESPUMATIO. *Ar.* Tazfia. *Heb. deficit*. *Gr.* ἀπαφρισμός. *Gal.* Ecumer. *It.* Deſpumazione.

DESQUAMATIO. *Ar.* Taqſchira. *Heb.* deeſt. *Gr.* ἀπολέπισις. *Gal.* Eſcailler. *It.* Scagliazione, ſcagliamento.

DESTILLATIO. *Ar.* Taqtir, hatla. *Heb.* Tenniſa, noſet, delef. *Gr.* κατάλοιβή. *Gal.* Deſtillation. *It.* Deſtillazione.

DESTILLATORIA INSTRUMENTA. *Ar.* Catara, catarat. *Heb.* Kelihatenuſa. *Gr.* ὄργανα, καταστα-λακτικά. *Gal.* Inſtrumentes diſtillatoires. *It.* Inſtrumenti diſtillatorii.

DIÆTA, *Ar.* Tadbir, Vidi, ratab, tartib. *Heb.* Nehagah. *Gr.* δίαιτα. *Gal.* Diet, regime de vivere. *It.* dieta.

DIAPHRAGMA. SEPTUM TRANSVERSUM. *Ar. deficit.* *Heb.* Peder, dakim, dakin. *Gr.* διάφραγμα. *Gal.* Diaphragme. *It.* Diaframma.

DIARRHOEA. *Ar.* guri bikai, daaab, dabaten. *Heb. deficit*. *Gr.* διάῤῥοια. *Gal.* Flux de ventre. *It.* Fluſſo di ventre.

DIASTOLE. *Ar. non extat*. *Heb.* Halpaſchtot. *Gr.* διαστολή. *Gal.* Diaſtole. *It.* Diaſtole.

DIES. *Ar.* Jaom, nahar. *Heb.* Jom. *Gr.* ἡμέρα. *Gal.* Jour. *It.* giorno.

DIGESTIO. *Ar.* Hadma, ihdam, inhidam, andaga. *Heb.* Icul. *Gr.* ἀνάδοσις. *Gal.* Digeſtion. *It.* Digeſtione.

DIGERENS, DIGESTIVUS. *Ar.* Hadim, *fœm.* hadima. *Heb.* Mebaſchelet. *Gr.* ἀναδοτικός. *Gal.* Digeſtiv. *It.* Digeſtivo.

DIGITUS. *Ar.* Izba, *Heb.* Ezebba, *pl.* Hezbaoth. *Gr.* δάκτυλος. *Gal.* Doigt. *It.* dito.

DISJUNCTIO. *Ar.* Baad, tabaid. *Heb.* Machloketh. *Gr.* διάζευξις. *Gal.* Separation, eisjonction. *It.* Disgiunzione, ſeparazione.

DISLOCATIO. *Ar.* Fagdun, cholah, anchola. *Heb.* Schemitah. *Gr.* ἐξάρθρωσις. *Gal.* Dislocation. *It.* Dislogazione, ſnodazione.

DISSOLUTIO. *Ar. deficit.* *Heb.* Niſaph, mas, maſa. *Gr.* διάλυσις. *Gal.* Diſſolution. *It.* Diſſoluzione.

DOCTOR. *Ar.* Muedib, mubadi, faquch, alfachi. *Heb.* Aluf, aabh. *Gr.* διδάσκαλος. *Gal.* Docteur. *It.* Dottore.

DOLOR. *Ar.* Vaga, alin, alem, anin, &c. *Heb.* Chebel, ehil, on, ezeb, Keeb, macobh, zirim, *pl.* *Gr.* ὀδύνη, ἄλγος, ἄλγημα. *Gal.* Douleur. *It.* Dolore, doglia.

DORMITORIUM. *Ar.* Marcard. *Heb.* Beth madmecah, miſchabh, cheder, aliiah. *Gr.* δομάτιον, κοίτη. *Gal.* Dortois. *It.* Dormitorio.

DORSUM. *Ar.* Dahar, Zulb. *Heb.* gev, gubh, ſchechem, *Gr.* νῶτος. *Gal.* Dos. *It.* Schena.

DOSIS. *Eſt Græcum vocabulum, per Synecdochen dici poſſet.* *Ar.* Cavas. *Heb.* Cos. *Gr.* δόσις, *Gal.* & *It.* Doſe.

DRACHMA. *Ar. deficit*. *Heb.* Adarbon, darkemon, Zuz. *Gr.* δράχμη, *Gal.* Dragme. *It.* Dragma, dramma.

DROPAX. *Ar.* Tanguia, thafal. *Heb. deficit.* *Gr.* δρόπαξ. *Gal.* Dropas. *It.* Dropace.

DULCEDO, DULCIS. *Ar.* gud, haid, hulic, haliut, hali. *Heb.* Matoc, metek, arebh. *Gr.* γλυκύτης, γλυκύς. *Gal.* Doulceur, doulce. *It.* Dolcezza, dolcitudine, dolce.

DYSENTERIA. *Ar.* Halfah, Zachia, adereb. *Heb.* Chadra, cbali meaim. *Gr.* δυσεντερία. *Gal.* Dyſenterie, *adject.* dyſeterique. *It.* Diſenteria.

DYSPNOEA. *Ar.* Albehar, alrabu. *Heb. deficit*. *Gr.* δύσπνοια. *Gal.* Aſthme, difficultè d' haleine. *It.* Difficoltà di reſpirazione.

E

ECTASIS. *Ar.* Tamanina, faza, ſubet, ſucos, *Heb. deficit*. *Gr.* ἔκτασις. *Gal.* & *It. deficiunt*.

ECTROPION. *Ar.* Alſathere, Xatrati. *Heb. deficit*. *Gr.* ἐκτρόπιον. *Gal.* Inverſion des paulpieres. *It.* Riverſamento delle palpebre.

EFFECTUS. *Ar. deficit*. *Heb.* Maaſeh, maaſiat, miphal. *Gr.* ἔργον, ἐνέργημα. *Gal.* Effect. *It.* Effetto.

EFFERVESCENTIA, ebullitio. *Ar.* Taglia, galajen, rhas. *Heb.* Diceul, nabhuga. *Gr.* ζέσις. *Gal.* Ecauſement, boulture. *It.* Bollimento.

EFFICACIA. *Ar.* Inquiham. *Heb.* Coah, tebha. *Gr.* δύναμις, ἐνέργεια. *Gal.* Efficace, vertu. *It.* Sforza, efficacia.

EFFLUVIUM. *Ar.* Mubacehor. *Heb. non occurrit*. *Gr.* ἀπόῤῥοια. *Gal.* Ecoulement. *It.* Scolamento, eſalazione.

EFFUSIO, *Ar.* Herq, ibtiraq, zabb, izabib. *Heb.* Schefek, eſched, meſchad. *Gr.* ἔκχυσις. *Gal.* Effuſion. *It.* Spargimento.

ELECTRUM. *Ar.* Haur, carabe. *Heb. deficit*. *Gr.* ἤλεκτρον. *Gal.* Ambre. *It.* Eletto.

ELECTUARIUM. *Ar.* Alguarized, looh, laaca, maagun. *Heb. deficit*. *Gr.* ἔκλεγμα. *Gal.* Electuaire. *It.* Elettuario.

ELEMENTUM. *Ar.* Uſtaaſis, racan, *pl.* arcan. *Heb.* Jeſod, *pl.* Jeſodoth. *Gr.* στοιχεῖον. *Gal.* Element. *It.* Elemento.

ELE-

Elephantiasis. *Ar.* Hali alphil, dialphil. *Heb. deficit*. *Gr.* ἐλεφαντίασις. *Gal.* Elefantia, ladierie. *It.* Lepra, elefantia.

Elixatio. *Ar.* Rabs. *Heb.* Bischul, baschel. *Gr.* ἕψησις. *Gal.* Bovillir. *It.* Alessazione, lessazione.

Elixir. *Ar.* Elixir, alexir. *Heb. deficit*. *Gr.* non habetur. *Gal.* Elixir. *It.* Elissiro.

Embamma. *Ar.* Dars, darsa, tadris. *Heb. deficit*. *Gr.* ἔμβαμμα. *Gal.* Sause, saupiquet. *It.* Salsa, saporetto, guazzetto.

Embrocha, embrocatio. *Ar.* Natnla, tantil, nonhilec. *Heb.* deest. *Gr.* ἐμβροχή. *Gal.* Decoulement goutte a goutte. *It.* Gocciamento.

Emolliens, Emollitio. *Ar.* Tartib, marattab. *Heb.* deest. *Gr.* μαλακτικός, μάλαξις. *Gal.* Amallissant, amolissement. *It.* Mitigante, mitigazione.

Empirica, empiricus. *Ar.* Tagariba, mugarrab. *Heb.* deest. *Gr.* ἐμπειρία, ἐμπειρικός. *Gal.* Experimente, experience. *It.* Esperimento, esperimentato. Vide Experientia.

Emplastrum. *Ar.* Maran, dichen, malzam, admada. *Heb.* Tealah, tachboschet. *Gr.* ἔμπλαστρον. *Gal.* Emplastre. *Ital.* Empiastro.

Empiema. *Ar.* Taquia. *Heb.* deest. *Gr.* ἐμπύημα. *Gal.* Postume interieur. *It.* Postema intrinseco.

Enterocele. *Ar.* Odra alama. *Heb.* deest. *Gr.* ἐντεροκήλη. *Gal.* Rompure, ou hergen intestinal. *It.* Rottura, crepatura intestinale.

Epiala febris. *Ar.* & *Heb. non occurrunt*. *Gr.* ἠπίαλος. *Gal.* Epiale. *It.* Epiala.

Epicauma. *Ar.* Alsicume, aufume. *Heb. deficit*. *Gr.* ἐπίκαυμα. *Gal.* Embrasement. *It.* Bruſciamento.

Epidemius. *Ar.* & *Heb. non occurit*. *Gr.* ἐπιδήμιος. *Gal.* Epidemique, maladie populaire. *It.* Epidemio.

Epiglottis. *Ar.* Galsamac, changiar. *Heb.* Labhtebah, schifiucobah. *Gr.* ἐπιγλωττίς. *Gal.* Epiglottie, luebe. *It.* Epiglottide.

Epilepsia. *Ar.* Nocta, zara, *adject.* mazru. *Heb.* Chasia, tiful, choli hannufel. *Gr.* ἐπιληψία. *Gal.* Epilepsie, malcaduque, haut mal. *It.* mal caduco.

Epithema. *Ar.* Lahale, atlia. *Heb.* Retiah. *Gr.* ἐπίθεμα. *Gal.* Epitheme. *It.* Imposto.

Erratum, error. *Ar.* Talaf, chata, chatia. *Heb.* Misge, chete. *Gr.* ἁμάρτημα. *Gal.* Erreur, faute, abus. *It.* Errore.

Errhinum. *Ar.* Alnifuchat, alshauthat. *Gr.* ἄῤῥινον. *Gal.* Errine. *It.* Errino.

Eructatio. *Ar.* Geben, gasa. *Heb. deficit*. *Gr.* ἐρυγή. *Gal.* Rot, rotament. *It.* Rutto, rutamento.

Erysipelas. *Ar.* Masere, messiere, gedem, hambra. *Heb. non occurrit*. *Gr.* ἐρυσίπελας. *Gal.* Feu S. Antoine, seu volant, sacre. *It.* Fuoco di S. Antonio.

Essentia. *Ar.* Schai, schiath, aschia. *Heb.* Tuschiah, naviah, hajut, ezem. *Gr.* οὐσία. *Gal.* Essence. *It.* Essenza.

Evacuatio. *Ar.* Chala, Istifrig. *Heb.* Buc, buca, membuca, characa. *Gr.* κένωσις. *Gal.* Evacuation, vuidange. *It.* Evacuazione.

Evaporatio. *Ar.* Buchar. *Heb. deficit*. *Gr.* ἐκθυμίασις. *Gal.* Evaporation. *It.* Evaporazione.

Evexia. *Ar.* Tabi, tibh. *Heb.* deest. *Gr.* εὐεξία. *Gal.* Buon estat de corps. Corps bien complexionè. *It.* Buona costituzione. Buono abito.

Euphorbium. *Ar.* Farbum. *Heb. deficit*. *Gr.* εὐφόρβιον. *Gal.* Euphorbe. *It.* Euforbio.

Evulsio. *Ar.* Cala. *Heb.* Massachgazit. *Gr.* ἔκσπασις. *Gal.* Evulsion, arrachement. *It.* Estirpazione.

Excrementum. *Ar.* Codora, codora agesed. *Heb.* Galal, gelel, zeh, tseah, zesiah, peresch. *Gr.* περίττωμα. *Gal.* Excrement, ordure du corps. *It.* Escremento.

Exhalatio. *Ar.* Buchar. *Heb.* Hebel Kitor. *Gr.* ἀναθυμίασις, ἐκθυμίασις. *Gal.* Exhalaisson, exhalation. *It.* Esalazione.

Experientia, experimentum. *Ar.* Tagrib, tagariba, burhan, garaba. *Heb.* Nisa, nisaion. *Gr.* πεῖρα, ἐμπειρία. *Gal.* Experience, experiment. *It.* Esperienza, esperimento, prova.

Exanguis. *Ar.* Naquis aldem. *Heb.* chasardam. *Gr.* ἄναιμος, λείφαιμος. *Gal.* Sans san. Qui n' à point de sang. *It.* Esangue.

Exsiccans. *Ar.* Mujabbis, manschaf. *Heb.* Jabesch. *Gr.* ξηραντικός. *Gal.* Seichant. Qui fait secher. *It.* Seccante.

Exsiccatio. *Ar.* Jubisa, jubs, debul, nischaf. *Heb.* Jeboschet. *Gal.* Seichemente, seiche, seicheresse. *It.* Secca, seccagine.

Exspiratio. *Ar. deficit*. *Heb.* Mappech, geriah. *Gr.* ἐκπνοή. *Gal.* Exhalaison, haleine. *It.* Espirazione.

Exspuitio. *Ar.* Badsa coh, busac, antisath. *Heb.* Rekikah. *Gr.* πτύσις. *Gal.* Drachement. *It.* Sputamento.

Extenuatio, extenuatus. *Ar.* Ambafati, debul, tazhul, *adject.* Mazhol taqzif. *Heb. deficit*. *Gr.* λέπτυνσις. *Gal.* Extenuation, amoindrissement, extenue. *It.* Estenuazione, estenuato, indebolito.

Extinctio, extinctvs. *Ar.* Intifa, itfa, mutfi. *Heb.* Kibhu, Kebhe. *Gr.* σβέσις, σβεννυμένος. *Gal.* Esteigment, esteint. *It.* Estinzione, estinto.

Extractio. *Ar.* Arcrugg, inticad. *Hebr.* *deficit*. *Gr.* ἐξολχή. *Gal.* Extraction. *It.* Estrazione.

Extractvm. *Ar.* Caluz, charrag. *Heb.* *deficit*. *Gr.* ἐξελχθὲν. *Gal.* Extrait. *It.* Estratto.

Exvlceratio, exvlceratvs. *Ar.* Naquia, munqui, tacra. *Heb. deficit*. *Gr.* ἕλκωσις. *Gal.* Ezulceration, bleussure, entameure de peau. *It.* Impiagatura.

F

Facvltas, potentia. *Ar.* Taca, cudra. *Heb.* El, jacolet, coach, harschaah. *Gr.* δύναμις. *Gal.* Faculté, puissance, pouvoir, force. *It.* Possanza, facoltà.

Fames. *Ar.* gol. *Heb.* Casan, ruabh, reabon, sacsa. *Gr.* λιμὸς. *Gal.* Famine, faim. *It.* Fame.

Far. *Ar.* Catnia. *Heb.* deest. *Gr.* χόνδρος, ζειά. *Gal.* Epspeutre. *Ital.* Farra.

Farina, Polenta. *Ar.* Daccic, & daccac camh. *Heb.* Kemack, solet, calit, pericah. *Gr.* ἄλευρον, ἄλφιτον. *Gal.* Farine. *Ital.* Farina.

Fascia. *Ar* Lafasa, faiga. *Heb.* Chitul, chetulah, misgereth. *Gr.* δεσμὸς, σπάργανον. *Gal.* Bande, bandelette. *It.* Fascia, benda.

Fascinatio, fascinvm. *Ar.* Sihr, sahara. *Heb.* Chaschaph, lachasch, lathas, roten. *Gr.* βασκανία, βάσκανον. *Gal.* Enchantement, sorcerie. *It.* Stregaria, stregamento.

Fastidivm. *Ar.* Bogda, beschem, melel. *Heb.* goal, tsara, deraon, cat. *Gr.* ναυτία, βδέλυγμα. *Gal.* Degoust. *It.* Fastidio.

Favces. *Ar.* Halch, halchu, sahafati, natq. *Heb.* Loa, chulcus, cheth. *Gr.* φάρυγξ. *Gal.* gorge. *It.* Foce, canna della gola.

Favilla. *Ar.* Ramad. *Heb.* Piach, Kidod. zick. *Gr.* αἰθάλη. *Gal.* Flamesche, cendre chauce. *It.* Favilla.

Favvs. *Morbus, & apum opificium*. *Ar.* Schud sahafati, sirengi. *Heb.* Suf, nofet. *Gr.* κηρίον. *Gal.* Rayon de miel. *It.* Favo.

Febris, *& eminenter ardens*. *Ar.* Humi, humia. *Heb* Daleket, chaschur, caddachat. *Syr.* Escheta. *Gr.* πυρετὸς. *Gal.* Fievre. *It.* Febbre, febbretta.

Femvr. *Ar* Pachad. *Heb.* Jarech. *Gr.* μυρὸς. *Gal.* Cuisse. *It* Parte fuor della coscia.

Fermentatio. *Ar.* Chamar. *Heb.* Bezeket. chumzach. *Gr.* ζύμωσις. *Gal.* Fairelever. *It.* Levitamento, levitazione.

Fermentvm. *Ar.* Chamir, chalamita. *Heb.* Seor. *Gr.* ζύμη. *Gal.* Levain. *It.* Levito, lievito.

Fervor, Fervidvs. *Ar.* Taglia, gali. *Heb.* Dicul, retach, ratach. *Gr.* καῦμα, ζέσις, θερμὸς. *Gal.* Ferveur, fort ardent. *Ital.* Fervore, bollente, fervente.

Fex, fecvla. *Ar.* Dar, dardi, thefal, taluch. *Heb.* Schemer. *Gr.* τρύξ, ὑπόσταθμη. *Gal.* Lie, fondrille. *It.* Feccia.

Fibra, fibræ. *Ar.* Arac, *plur.* uruc. *Heb.* Pethilim, maphthilium. *Gr.* ἴς, *pl.* ἶνες. *Gal.* *pl.* Petits filets du nerf. *Ital.* Fili dei nervi o nervosi.

Fibvla. *Ar.* Bizim, *pl.* abzim, cabal, *plur.* acbal. *Heb.* Chach, caat, cane hagaron. *Gr.* περόνη. *Gal.* Boucle, ou aggraffe. In *Anat.* Os de la Jambe. *It.* Fibbia, fibula.

Ficvs, morbvs. *Ar.* Albir. *Heb. deficit*. *Gr.* σύκωσις, σῦκον. *Gal.* Fic. *It.* Fico.

Firmitas, firmvs. *Ar.* Amanach, baki, daman, adman, zahid, vataca &c. *Heb.* Amana, emuna, neeman, chezac, jazuc, &c. *Gr.* βεβαιότης, βέβαιος. *Gal.* Fermeté, ferme. *It.* Fermezza, fermo.

Fissura. *Ar.* Filla, zada. *Heb.* Bedee, chagava, schesa, arods, schac, schaca. *Gr.* σχίσις, σχίζα. *Gal.* Fente, crevasse. *Ital.* fessura.

Fistula. *Ar.* Zumara, mazamar, macalachat. *Heb.* Necafa, anbub, chalil. *Gr.* σύριγξ. *Gal.* Fistule. *It.* Fistola.

Fixatio. fixus. *Ar.* Irtichaz, marcaz. *Heb.* Kebhiab. *Gr.* πῆξις, πηκτὸς. *Gal.* Faire fiche. *Ital.* Siccazione, siccato.

Flamma. *Ar.* Lahib, lahlaha, lama, marig, sab. *Heb.* Laabh, lehabhab, laebhet, labhat. massaah. *Gr.* φλὸξ. *Gal* Flamme. *Ital.* Fiamma.

Flatus. *Ar.* Nafcha, nasima, ruh, rub, riah. *Heb.* Ruach, nesama, nephicha, neschibat. *Gr.* φῦσα, πνεῦμα. *Gal.* Souffle, soufflement. *It.* Fiato.

Fletus. *Ar.* Buki. *Heb.* Beki, bekah, Demah. *Gr.* κλαυθμὸς. *Gal.* Pleur, plurement. *It.* Pianto.

Flos, Flores. *Ar.* Zahar, *pl.* Ahzar (Zar, atuhas. *Flos æris*) *Heb.* Nizanim, perach, ziz. *Gr.* ἄνθος, *pl.* ἄνθια. *Gal.* Fleur, fleurs. *Ital.* Fiore, fiori.

Fluctuatio, fluctus, *Ar.* Haul, haule, ahuel, *pl.* manga, tamig. *Heb.* gal, mischbar. *Gr.* κλυδὼν, κύμανσις. *Gal.* Flot, vague, flottement, agitation. *It.* Fluttuazione, ondeggiamento.

FLUOR, FLUXUS. *Ar.* guri (*v. gr.* guridem; *sanguinis* bikai *cum vomitu*,) dob, dabaren, filan, fil. *Heb.* Helek, eabh, zobh, zirma, gar. *Gr.* ῥοῦς, ῥεῦμα. *Gal.* Fluxion, coulement. *It.* Flusso.

FOETOR, FOETIDUS. *Ar.* Nachar, natan, nutana, natin, mantin. *Heb.* Neelab, baesch, boesch, zemora, mac. *Gr.* δυσωδία, δυσώδης. *Gal.* Puanteur, puant. *It.* Fetore, fetido.

FOETUS. *Ar. deficit*. *Heb.* Ill, olel, scagav, speger. *Gr.* τόκος, γονή. *Gal.* Fruict, & portee d'une femme. *It.* Parto.

FOMES. *Ar.* Locscha. *Heb.* Schual. *Gr.* ζώπυρον. *Gal.* Drapeu du fusil, allumette. *Ital.* Esca.

FORCEPS. *Ar.* Culib. *Heb.* Machtah, malcacha, yebhat. *Gr.* πυράγρα, σμίλη. *Gal.* Tenaille, pincette. *It.* Tenaglia.

FORFEX. *Ar.* Machagad, michad. *Heb.* Misparah, meliachah. *Gr.* ψαλίς, τομίς. *Gal.* Ciseau. *It.* Forfice.

FORMA. *Ar.* Zora, sebeb alzori, nava. *Heb.* Zura, toar matconet. *Gr.* μορφή, εἶδος. *Gal.* Forme. *Ital.* Forma.

FORMATIO. *Ar.* gabla. *Heb.* Jezira. *Gr.* πλάσις. *Gal.* Formatione. *It.* Formazione, fazione.

FORNAX. *Ar.* Atun, forn. *Heb.* Tanur, macben, atun, Kibschan. *Gr.* κάμινος. *Gal.* Fournaise. *It.* Fornace, forno.

FRACTURA. *Ar.* Casar, casra. *Heb.* Tenua, schebher, mischbar, maschber, pegima, pagma. *Gr.* κλάσμα, ἄγμα, κάταγμα. *Gal.* Fraction, fracture, rompure. *It.* Rottura.

FRIGIDITAS, FRIGUS, FRIGIDUS. *Ar.* Tabrid, buruda, barid, gumid, gemeea, gumud, *adject.* gimid. *Heb.* Cor, cara, car, kerir, dsinna. *Gr.* ψῦχος, ψυχρός. *Gal.* Froidure, froid. *Ital.* Freddo.

FRONS. *Ar.* gebbe. *Heb.* Metsach. *Gr.* μέτωπον. *Gal.* Front. *It.* Fronte.

FRONTALE. *Ar. deficit*. *Heb.* Mitscha. *Gr.* ὑπομετώπιον. *Gal.* Fronteau. *Ital.* Frontale.

FRUCTUS. *Ar.* Fuache. *Heb.* Peri, nibh, tenubha. *Gr.* καρπός. *Gal.* Fruict. *Ital.* Frutto.

FULIGO. *Ar.* Vasara, dachan, dochen, Asech. *Heb.* Icrum. *Gr.* λιγνύς, αἰθάλη, καπνία. *Gal.* Suye. *It.* Fuligine.

FUMUS. *Ar.* Dachan, buchar. *Heb.* Achan, Kitor, calil. *Gr.* καπνός. *Gal.* Fumee. *It.* Fumo.

FUNGUS, MORBUS. *Ar.* Fatas, fatera, futurati, muqq, harar, acar. *Heb. deficit*. *Gr.* μύκης. *Gal.* Champignon, potiron. *Ital.* Fongo.

FUROR, MANIA. *Ar.* gienun, gin, (magnun, *adject.* maniacus) gadab. *Heb.* Zahaph, hebrab, charon &c. *Gr.* μανία. *Gal.* Fureur, furie, folie. *It.* Furore, furia.

FURUNCULUS, DOTHIEN. *Ar.* Dumel, *pl.* Aldemenul, demamil. *Heb.* Tali. *Gr.* δοθιήν. *Gal.* Froncle, clou. *It.* Ladronaccio.

FURFURES, FURFURATIO, PITYRIASIS. *Ar.* Nocale, nacale, alebleati, hucha, hucala, cusear, naziz. *Heb.* Mappal, netec, moz, pesole, dsarjd. *Gr.* πίτυρον, πιτυρίασις. *Gal.* Son bran de farine, morb, petits ordures blanches sur la teste. *It.* Crusca, semola.

FUSIO, LIQUATIO. *Ar.* Ihtiraq, herq. *Heb.* Muzaket, muzak, nesec, masseca, haduc, hindica. *Gr.* χύσις. *Gal.* Fusion, fonderie, action de fondere. *It.* Liquefazione, fusione.

G

GAGATES. *Ar.* Zabaga, gagathi. *Heb. deficit*. *Gr.* γαγάτης, γαγγίτης. *Gal.* gagat. *Ital.* gagate.

GALACTITES. *Ar.* Alazar almeres, hagiar lebenic, vel lebeni. *Heb. deficit*. *Gr.* γαλακτίτης. *Gal.* Pierre blanche come laict. *It.* galattite.

GALBANUM. *Ar.* Chenechalbebi, halcherina, barzard, beliata ligma, hazad &c. *Hebr.* chel benach. *Gr.* χαλβάνη, σταγωνίτης. *Gal.* galbanon. *Ital.* galbano.

GALEA. *Ar. deficit*. *Heb.* Michbbah, cobah, culas, maclas, caseda. *Gr.* κράνος, κόρυς, τρυφάλη. *Gal.* Heaume, casque. *Ital.* Celata, Elmo.

GANGLION. *Ar.* & *Heb. deficit*. *Gr.* γάγγλιον. *Gal.* & *Ital. retinetur* ganglion, ganglio.

GANGRÆNA. *Ar.* ganaga. *Heb. deficit*. *Gr.* γάγγραινα. *Gal.* gangraine, chair morte par ulcere, & inflammation. *Ital.* Carne morta di una piaga.

GARGARISMUS. *Ar.* & *Heb. deficit*. *Gr.* γαργαρισμός. *Gal.* gargarisme. *It.* gargarizamento.

GARUM. *Ar.* Muri, scenem, marc, almalah. *Heb. deficit*. *Gr.* γάρον. *Gal.* Saulmoure de poissons. *Ital.* Salamuia.

GAUDIUM. *Ar.* Farch, farcha. *Heb.* Simsach, sason, cheduah, alzath. *Gr.* χαρά, χάρμα. *Gal.* Joye. *It.* Allegrezza.

GEMMA, LAPIS PRETIOSUS, MARGARITA. *Ar.* gauhara, *pl.* gauhar, gavahir, jacuta, *plur.* jacut. *Gr.* μαργαρίτης. *Gal.* Pierre pretieuse. *It.* gemma.

GENA,

Gena, mala, maxilla. *Ar.* Ilgene, chad, rahia. *Heb.* Lechi, lasa, pag. *Gr.* γένυς, γνάθος. *Gal.* Joue. *It.* guancia.

Generatio. *Ar.* Nasal, gil, dahar, tavaruth, con, tacoin. *Heb.* Dor, moledet, chavijah, toleda. *Gr.* γένεσις. *Gal.* generation. *Ital.* generazione.

Genitalia, pudenda. *Ar.* Zubub, *sing.* Zubb, *pro utroque sexu*, Aurat, *per antiphrasin*, Ducura. *Heb.* Ervha, mebuschim, pot. *Gr.* αἰδοῖα. *Gal.* Parties genitoires, honteuses. *Ital.* Parti naturali, genitali.

Genu. *Ar.* Rocba, *plur.* rocab, rocbatini. *Heb.* Berec, arcubbah. *Gr.* γόνυ. *Gal.* genovil. *It.* ginocchio.

Gialappa, Jalappa. *Ar.* & *Heb. deficit*. *Gr.* γιάλαππα. *Gal.* Jalap. *It.* Jalappa.

Gibbositas, gibbus, gibbosus. *Ar.* Hadube, hadubbi, mahaddab. *Heb.* Habh, gibben, dabbeschet. *Gr.* κύρτωσις, κύφωσις, κυφὸς, κυρτὸς. *Gal.* Bosse, bossu. *It.* gobbo.

Gingivæ. *Ar.* Alderazi, algemur, latach. *Heb.* Chincaim. *Gr.* οὖλον, οὖλα. *Gal.* gencive. *It.* gengiva.

Glabricies, glaber. *Ar.* Hali, haloa. *Heb.* Chilec, chalec, scheiuth. *Gr.* φαλακρότης, φαλακρὸς, ψιλὸς. *Gal.* Pelure, pele. *It.* Pelamento, spelamento, pelato, spelato.

Glandula, glans. *Ar.* geuze, *pl.* geuz, fala, bolota. *Heb. deficit*. *Gr.* ἀδὴν, βάλανος. *Gal.* glande, petit glande. *It.* ghianda, ghianda picciola.

Glans penis. *Ar. deficit*. *Heb.* Rosch hageviiah. *Gr.* βάλανος, κύπαρος. *Gal.* Testa du queve. *It.* Capezzolo della coda.

Glarea, glarealis. *Ar.* Mahagara, muhagar. *Heb. deficit*. *Gr.* ψηφὶς, ψάμμος, ψηφίδων ἔμπλεως, ψαμμώδης. *Gal.* gravier, gravois, plein de gravois. *Ital.* ghiara, ghiarosa.

Glaucoma. *Ar.* Zarca. *Heb. deficit*. *Gr.* γλαύκωμα. *Gal.* Aveuglement, tasche en l' œil. *It.* Accecamento.

Gluten. *Ar.* Babac, dabe, hale, ilc, giri. *Heb.* Debhec. *Gr.* κόλλα. *Gal.* Colle, glu. *Ital.* Colla.

Gonagra. *Ar.* Vagal al rocba, alm arocbatim. *Heb.* Chebel haberec. *Gr.* γόναγρα. *Gal.* goutte de genovil. *Ital.* gotta del ginocchio.

Gonorrhoea. *Ar.* Aludi, almeracha. *Heb.* Zebha, zoh, mikkerehlajelah. *Gr.* γονόῤῥοια. *Gal.* gonorree, flux de semence. *Ital.* gonorrea.

Gossypium. *Ar.* Cotin. *Heb.* Zemer. *Gr.* γοσσίπιον, ἐριόξυλον. *Gal.* Cotton. *It.* Cottone, bombaggia.

Granum. *Ar.* Zara, Habbat. *Heb.* gargar, peret. *Gr.* κόκκος. *Gal.* grain. *It.* grano.

Graveolentia, graveolens. *Ar. caret*. *Heb.* Bavosch, beosch, tsachanah, namac. *Gr.* δυσωδία, δυσώδης. *Gal.* Mauvaise odeur. *It.* Puzza, cattivo odore.

Gravida. *Ar. deficit*. *Heb.* Harab, battana, meadjah. *Gr.* ἐγκύμων. *Gal.* Femme grosse, encainte. *It.* gravida.

Grumus, grumescentia. *Ar.* gers, *plur.* Agraf. *Hebr.* Regebh, gusch. *Gr.* θρόμβος, θρόμβωσις. *Gal.* Caillee, caille. *Ital.* condensato.

Guaiacum. *Ar.* & *Heb. deficit*. *ind.* guajacan. *Gr.* ἁγιόξυλον. *Gal.* Bois de gayac, sant. *Ital.* guaiaco, legno santo.

Gula, oesophagus. *Ar.* Meri, anhar. *Heb.* Loach, biliah. *Gr.* οἰσόφαγος. *Gal.* gueule, gosier. *It.* gola.

Gummi. *Ar.* Zamach, samag. *Heb.* Dsmag. *Gr.* κόμμι. *Gal.* gomme. *It.* gomma.

Gummi Arabicum. *Ar.* Samag, alarabi. *Heb.* Althartuc. *Gr.* κόμμι ἀραβικόν. *Gal.* gommi Arabique. *Ital.* gomma Arabico.

Gutturnium. *Ar. deficit*. *Heb.* Mischcabh. *Gr.* ἀρύταινα, πρόχοος. *Gal.* goutteron. *It.* Bacilo, Bacile.

Gypsum. *Ar.* Gies, gips, gipsin, tali. *Heb. deficit*. *Gr.* γύψος. *Gal.* Gips, plastre. *It.* gesso, gipso.

H

Hæmatites. *Ar.* Sedenegi, sedine. *Heb. caret*. *Gr.* αἱματίτης. *Gal.* Hematite, pierre sanguinaire. *It.* Hematite.

Hæmoptysis. *Ar.* Nafthaldam, nazaf aldam. *Heb.* Rocdam. *Gr.* αἱμόπτυσις. *Gal.* Crachat de sang. *It.* Sputo del sangue.

Hæmorrhagia. *Ar.* Guridem nazalaldem. *Heb.* Dabh, vel zobhdam. *Gr.* αἱμοῤῥαγία. *Gal.* Flux de sang. *It.* Fluore del sangue.

Hæmorrhoides. *Ar.* deest. *Heb.* Apholim, techorim. *Gr.* αἱμοῤῥοΐδες. *Gal.* Hemorrhoides. *It.* Emorroide.

Halitus. *Ar.* Nasima, habba. *Heb.* Neschama. *Gr.* πνεῦμα, ἀτμός, ἐκπνοή. *Gal.* Haleine. *It.* Alito, spirito.

Hebetudo visus. *Ar.* Alsedar, altabalbazar. *Heb.* deest. *Gr.* ἀμβλυωπία. *Gal.* Foiblesse, debilitè de veve, veve trouble. *It.* Debilità del viso.

Hectica. *Ar.* Hami aldac, meselet, mucalif. *Heb.* Hadacia. *Gr.* ἑκτική. *Gal.* Fiebre hectique, etique. *It.* Ettica, ettica febbre.

Hepar, *jecur*. *Ar.* Hebd, rebia. *Heb.* Cabed. *Gr.* ἧπαρ. *Gal.* Foye. *It.* Fegato.

Hepaticus. *Ar.* Makbud, alorsingen, siagemalsee, *Heb.* deest. *Gr.* ἡπατικός. *Gal.* Hepatique, mal a foye. *It.* Fegatoso, mal di fegato.

Hermaphroditus. *Ar.* Chunte. *Heb.* deest. *Gr.* ἑρμαφρόδιτος, ἀνδρόγυνος. *Gal.* Hermaphrodite, garson fillette, qui est masle, & femelle. *It.* Ermafrodito.

Hernia, ramex. *Ar.* Luse, buri, odra, adar, nafsch. *Heb.* *deficit*. *Gr.* κήλη. *Gal.* Rompure, hergne, greveure. *It.* Crepatura, rottura, hernia.

Herpes. *Ar.* Alchaichaluf, in *specie* exedens. *Heb.* Jecul, (etiam *exedens.*) *Gr.* ἕρπης, & quidem ἐσθιόμενος, & ἑρπηςκεγχρίας, i. e. *miliaris*. *Gal.* Herpete, loup des Alemans, & male dartre. *It.* Erpete, lupo.

Hirudo, sangvisuga, *Ar.* Alag, alaca. *Heb.* Alucah. *Gr.* βδέλλα. *Gal.* Sangsue. *It.* Sanguettola, sanguesuga.

Homo. *Ar.* & *Heb.* Adam. *Gr.* ἄνθρωπος. *Gal.* Homme. *It.* Uomo.

Horror. *Ar.* Takim, azugub, palazut. *Heb.* Dharadab. *Gr.* φρίκη. *Gal.* Effrayement, erayeur. *It.* Orrore.

Humectatio, *Ar.* Bal, abtlal. *Heb.* Tartibh, ratbot. *Gr.* ὕγρανσις, ὑγρασμός. *Gal.* Humectation, movilleure, moiteur, *infinit.* *It.* Bagnamento, inumidito.

Humerus, *Ar.* Keft, mancaa. *Heb.* Keteph, Schebhet. *Gr.* ὦμος. *Gal.* Espaule. *It.* Spalla, omero.

Humor, humidus. *Ar.* Chilt, nadvah. *pl.* Nadvit, munedi, *adj.* rutuba, ratab. *Heb.* Leach, lechah, leschad, teria, ratobh. *Gr.* ὑγρασία, ὑγρός, ἰκμάς. *Gal.* Humeur, humide. *It.* umore, umido.

Hydatis, aqvula. *Ar.* Sarnac, schernac, aximath. *Heb.* deest. *Gr.* ὑδατίς, *Gal.* Bourgeon, ou ampoulle plein d' eau. *It.* Acquetta, broffola piena d' acqua.

Hydrops, Hydropicus. *Ar.* Jarcan, mualJal, baliarcan, haben, nasch albatan, *adject.* mansuch. *Heb.* Nodi sechiceu. *Gr.* ὕδρωψ, ὑδρωπικός. *Gal.* Hydropisie, hydropique. *It.* Idropisia, idropico.

Hyacinthus. *Ar.* Jacuta, *quod etiam* Gemmam *in genere significat*. *Heb.* deest. *Gr.* ὑάκινθος. *Gal.* Hyacinte. *It.* Giacinto.

Hyems. *Ar.* Schiti, schetva. *Heb.* Kor. *Gr.* χειμών. *Gal.* Hyuor. *It.* Inverno.

Hypochondria. *Ar.* Mesemen. *Heb.* Chomesch. *Gr.* ὑποχόνδρια. *Gal.* Hypochondres. *It.* Tela, che sta intorno al cuore.

Hypochondriacus. *Ar.* Serasif. *Heb.* Chamusch. *Gr.* ὑποχονδριακός. *Gal.* Hypochondriaque. *It.* *deficit*. *Potest tamen usurpari, ippocondriaco, ad imitationem ippocrita, i. e. Hypocrita.*

I

Jaspis. *Ar.* Hagar, jaspe. *Heb.* Jaschpe, *Gr.* ἴασπις. *Gal.* Jaspe. *It.* Pietra jaspe, jaspide.

Icterus, icteritia. *Ar.* Jarcan. *Heb.* Jeracon. *Gr.* ἴκτερος. *Gal.* Jaunisse. *It.* Itteritia.

Ictus, percussio. *Ar.* Haldah. *Heb.* Paam. makkeh, maccah. *Gr.* πλῆξις, πληγή. *Gal.* Coup, frappement, frappeur. *It.* Colpo, percossa, ferita.

Jejunum, epitheton intestini. *Ar.* Alsaindsain. *Heb.* *deficit*. *Gr.* νῆστις. *Gal.* Jaun. *It.* Digiuno.

Ilia. *Ar.* Hazarti. *Heb.* Kesalim, dapea. *Gr.* λαγόνες. *Gal.* Flancs. *It.* Fianchi.

Iliaca, ileus. *Ar.* Vaga almaa. *Heb.* *deficit*. *Gr.* εἰλεός, εἰλιακή. *Gal.* Iliaque passion. *It.* Iliaca.

Impetigo, lichen. *Ar.* Cuba, scere, usga, haziza. *Heb.* Caazaz, chaziz, jasfephet. *Gr.* λειχήν. *Gal.* Volatique passion, gratelle. *It.* Volatica.

Impraegnatio. *Ar.* Haml. *Heb.* deest. *Gr.* ἐγκυμοσύνη. *Gal.* Engrossement des femelles. *It.* Ingravidazione, impregnazione.

Impuritas, impurus. *Ar.* Chacesa. *Heb.* Tumach, tame, tinufa, tanuf. *Gr.* ἀκαθαρσία, ἀκάθαρτος. *Gal.* Ordure, salete, ord, sale. *It.* Sporchezza, sporco.

Incisio, *Ar.* Lachat. *Heb.* Seret, sareta. *Gr.* τομή, διακοπή. *Gal.* Incision. *It.* Taglio, tagliatura.

Incrassans, incrassatio. *Ar.* Tegill. *Heb.* Maebheh. *Gr.* παχυντικόν, παχυσμός. *Gal.* Espais sissement, *verb.* Espaissir. *It.* Ingrossamento, ingrossante.

Incubus, Ephialtes. *Ar.* Gatum, chanic, Kibus, Kabus, alantifac, altatum, alcatum &c. *Heb.* Kabudus. *Gr.* ἐφιάλτης. *Gal.* Couchemare. *It.* Incubo, incubito.

Inedia. *Ar.* Goi. *Heb.* *deficit*. *Gr.* νηστεία. *Gal.* Faute du boire, & de manger. *It.* Astinenza, dieta.

Infantia, infans. *Ar.* Tofula, tofolia, tiff, *Heb.* Jancuth, jeleth, naar, elem, taph, pirchak. *Gr.* βρέφος. *Gal.* Enfance, enfant. *It.* Fanciullezza, fanciullo, bambino.

Inflammatio. *Ar.* Tahab, acasux. *Heb.* gargur,

gur, beherah. *Gr.* φλεγμονή. *Gal.* Inflammation, embrasement. *It.* Inflammazione.

INFLATIO. *Ar.* Nasch. *Heb.* deest. *Gr.* ἐμφύσημα. *Gal.* Inflation, infleure. *Ital.* Infiatura, infiazione, gonfiamento.

INFLUXUS. *Arab.* Mazhaca. *Heb. deficit*. *Gr.* ἀπόῤῥοια. *Gal.* Influence. *It.* Influsso.

INFUSIO, INFUSUM. *Ar.* Naca, naka, muntaca, zabb. *Heb.* Jetfica, muzak. *Gr.* ἔγχυσις, ἔγχυτον. *Gal.* Infusion, infus. *Ital.* Infusione, infuso.

INGENIUM. *Ar.* Gil, hadacha, chiel. *Heb.* Sechel, haskel, binad. *Gr.* νοῦς, διάνοια, εὐφυΐα. *Gal.* Naturel. *Ital.* Ingegno.

INGREDIENTIA. *Arab.* Dachila. *Heb. deficit*. *Gr.* εἰσερχόμενα. *Gal.* Entrants. *Ital.* Entranti.

INGUEN. *Ar.* Haleb, *pl.* Halebetein, arbut, arbitin. *Heb. deficit*. *Gr.* βουβῶνες. *Gal.* Eine. *It.* Inguinaglia.

INQUIETUDO. *Arab. deficit*. *Heb.* Rescha. *Gr.* ἀλυσμὸς, ἄσυ. *Gal.* Inquietude. *It.* Inquietudine.

INSANIA, INSANUS. *Ar.* Beleh, ebleh, vafuso, vasus. *Heb.* Schiggoon, meschugga. *Gr.* ἄνοια, μανία, μωρὸς, ἐμμανής. *Gal.* Furie, rage, insense, hors de ses sens. *It.* Pazzia, pazzo.

INSIPIDUS, INSIPIDITAS. *Ar.* Zehema, biletib, masich, mischa, *subst.* *Heb.* Chesil, nabal, evil. *Gr.* ἄποιος, ἀποιότης. *Gal.* Qui n' a point de saveur. *It.* Senza sapore.

INSPIRATIO. *Ar.* Laufas, habca, *pl.* hubub. *Heb. deficit*. *Gr.* ἐμπνοή. *Gal.* Inspiration. *Ital.* Ispirazione.

INSPISSATIO. *Ar.* Tacatf, mucattif, *adject.* *Heb. deficit*. *Gr.* πύκνωσις. *Gal.* Espessissement. *Ital.* Ispessimento.

INSTRUMENTUM. *Ar.* Alach, *& in specie Chirurgicum* gamedui. *Heb.* Keli. *Gr.* ὄργανον. *Gal.* Instrument. *Ital.* Instrumento.

INTELLECTUS. *Ar.* Binah, aql. *Heb.* Sechel, haskel. *Gr.* διάνοια. *Gal.* Intellect, entendement. *It.* Intelligenza, intendimento.

INTEMPERIES. *Ar.* Ifrat. *Heb. deficit*. *Gr.* ἀκρασία. *Gal.* Immoderation, intemperance. *It.* Immoderazioue.

INTESTINUM. *Ar* Batan, *pl* Bavatin, dachi, mazran, *pl.* mazarin. *Heb.* Kerebh, *pl.* Kerabhim. *Gr.* ἔντερον, ἔντερα. *Gal.* Entrailles, intestins. *It.* Entraglie, interiori.

INUNCTIO. *Ar.* Tamarich. *Hebr. deficit*. *Gr.* χρίσμα, χρίσις, ἄλειμμα. *Gal.* Onction. *It.* Onzione, unguento.

IRRIGATIO. *Ar. deficit*. *Heb.* Zarzif, ri, schiku. *Gr.* ἐμβροχὴ, ἄρδεια. *Gal.* Arrousement. *It.* Adacquamento, inacquamento.

IRRITATIO. *Ar.* Mahadbah. *Heb.* Regaz, ragza, argzot, naatsa, neatsa. *Gr.* ἐρεθισμός. *Gal.* Irritation. *It.* Irritazione.

ISCHIATICA, ISCHIAS. *Ar.* Itqalnisa. *Heb.* Cеebh hajerek, gid hanualeh. *Gr.* ἰσχιὰς, ἰσχιαδικὸς νόσος. *Gal.* goutte sciatique. *It.* Sciattica.

ISCHION. Vide CONA. *Ar.* Nesaa. *Heb.* Naseh, jerek. *Gr.* ἰσχίον. *Gal.* Cuisse, hanche. *It.* Coscia, anca.

ISCHURIA. *Ar.* Zeiba albeule, achia alhiraca, ihtibes albeule iihtecin albeule &c. *Heb.* Achjut haschtana, azira haschenim. *Gr.* ἰσχουρία. *Gal.* Ischurie. *Ital.* Iscuria.

JUGULUM. *Ar.* Lebe. *Heb.* Zippor. *Gr.* αὐχὴν, κληὶς, δειρή. *Gal.* gosier, gorge. *It.* gola, gozzo della gola.

JUGULARIS VENA. *Ar.* guidem. *Heb. deficit*. *Gr.* σφαγίτης φλέψ. *Gal.* Veine du gorge. *Ital.* Vena di gozzo della gola.

JULEP. *Ar.* Juleb. *Heb. deficit*. *Gr.* ἰούλεπος. *Gal.* & *It.* Julep.

JUMENTUM, JUMENTA. *Ar.* Behime, *pl.* Beheim. *Heb.* Beir, cudna. *Gr.* κτῆνος. *Gal.* Beste servant a tirer, ou labourer. *It.* Bestiame, bestia da somma, giumenta.

JUS, JUSCULUM. *Ar.* Marac, mana *fœm.* *Heb.* Maiac, rathaph. *Gr.* ζωμίδιον. *Gal.* Brove, potage. *It.* Brodo, potaggio.

L

LABIUM, LABRUM. *Ar.* Supha. *Heb.* Saphah. *Gr.* χεῖλος. *Gal.* Levre, lippe, lipe. *It.* Labro.

LABOR. *Ar.* Chidma, chotob. *Heb.* Torach. *Gr.* πόνος, μόχθος. *Gal.* Labeur, travail. *It.* Fatica.

LABORATORIUM, OFFICINA. *Ar.* Dar, zinaa, hanut. *Heb. deficit*. *Gr.* ἐργαστήριον. *Gal.* Ouroir d' un Apoticaire. *It.* Bottega.

LAC. *Arab.* Leben, lahan. *Heb.* Chalau. *Gr.* γάλα. *Gal.* Laict, lait. *It.* Latte.

LAC COAGULATUM ACETOSUM. *Ar.* Raib, rab, mast, mest, machid *Heb. deficit*. *Gr.* ὀξύγαλα, γάλα πεπηγὸς. *Gal.* Lait aihre, laict espais, caillebotes. *It.* Latte acetoso, agro.

LACCA. *Ar.* Luch, ancasal. *Heb. deficit*. *Gr.* κάγκαμον. *Gal.* & *It.* Lacca.

LACRYMA. *Ar.* Dama. *Heb.* Dama, dima. *Gr.* δάκρυον. *Gal.* Larme. *It.* Lagrima.

LACTANS. *Ar.* Mardaa. *Heb* Meneket. *Gr.* γαλακτίζουσα. *Gal.* Allaitant. *It.* Lattante.

LACTEUS. *Ar.* Mulabban, labani. *Heb. deficit*. *Gr.* γαλακτικὸς, γαλακτώδης. *Gal.* Blaut, come laict, de lait. *Ital.* Di latte.

LADANUM. *Arab.* Laden, leden. *Heb. deficit*. *Gr.* λάδανον. *Gal.* Ladanum. *Ital.* Ladano.

Læsio. *Ar.* Garha, mod. *Heb.* Nezek, chebhel, cathal, nega. *Gr.* βλάβη. *Gal.* Bleſſure. *Ital.* Offeſa, nocumento.

Lamina. Vide Bractea.

Lana. *Ar.* Suf, zuf. in ſpecie Lana ſuccida, zuf hile mavil. *Heb.* Itſemer. *Gr.* ἔριον. *Gal.* Laine. *It.* Lana.

Langvor. *Arab.* Sacam. *Heb.* Ajephut. *Gr.* ἀσθένεια. *Gal.* Langueur. *It.* Languore, languidezza.

Lapis. *Ar.* Hagiar, hagar, alazar. *Heb.* Ebhen, chatſaz, Keph. *Gr.* λίθος. *Gal.* pierre. *It.* Pietra.

Laqveus. *Ar.* Arva, habel, machnaca. *Heb.* Chebhel, mokeſch, pach. *Gr.* βρόχος, παγὶς. *Gal.* Laqs. *It.* Laccio.

Lardvm. *Ar.* Sadif alchanzir, ſemen. *Heb.* deeſt. *Gr.* χοιρεία σάρξ. *Gal.* Lard. *Ital.* Lardo.

Larinx. *Ar.* Natq. *Heb.* deeſt. *Gr.* λάρυγξ. *Gal.* gorge. *It.* gozzo della gola.

Lassitvdo. *Ar.* Ajoch, xaga. *Heb.* Jaga, jagia. *Gr.* κόπος. *Gal.* Laſchete. *It.* Stanchezza.

Latvs, *ſubſt.* *Ar.* Cunb, *pl.* Agnab, diet. *plur.* devet. *Heb.* Jarcah, Ketef, peah, tſad, teſela &c. *Gr.* πλευρὸν. *Gal.* Coſte. *It.* Lato, fianco.

Lapis lazvli. *Ar.* Scerbac, lazuard, laxivare. *Heb.* deeſt. *Gr.* κύανος. *Gal.* Pierr lazuli. *It.* Pietra lazuli.

Leniens, laxativvm. *Ar.* Melin. *Heb.* Marpa. *Gr* ἐκκοπρωτικὸν, ὑπόλακτον. *Gal.* Laxatif. *It.* Solutivo del ventre.

Lentigo. *Ar* Alhadeſiab, namaſcha. *Hebr.* *deficit* *Gr* φακὸς. *Gal.* Lentile, tache rouſſetre au viſage. *Ital.* Lentigine.

Lepra, leprosvs. *Ar.* Baraſi, ebraz, gedem magdum, garaba, mugarrab. *Heb.* Tſaraat, tſara, mispach. *Gr.* λέπρα. *Gal.* Lepre, ladierie. *It.* Lepra, mal di S. Lazaro.

Lethargvs. *Ar.* Muſien, *adject.* munſi. *Heb.* *deficit*. *Gr.* λήθαργος. *Gal.* Letargie. *It* letargo.

Libido. *Ar.* Zin, techavil. *Heb.* Zenuth, agbah. *Gr.* λαγνεία ὁρμὴ. *Gal.* Volupté desordenée, pailiardiſe. *It.* Libidine, voglia sfrenata, luſuria.

Libra. *Ar.* Muſin, miſin, mizin, ratal. *Heb.* Mane, tecal. *Gr.* λίτρα. *Gal.* Livre. *It.* Libra.

Lien, splen. *Arab.* Tahal. *Heb.* deeſt. *Gr.* σπλὴν. *Gal.* Rate. *It.* Milza.

Lienteria. *Ar.* Zalik almazarin. *Heb.* Chalaclacotli, clalekhameaim. *Gr.* λιεντερία. *Gal.* Lienterie. *It.* Lienteria.

Ligamentvm, ligatvra. *Ar.* Macab, aſar. *Heb.* Elur, abhac, moſar, Ketar. *Gr.* σύνδεσμος, δεσμὸς. *Gal.* Lien, liacſon, ligature. *It.* Legamento, legatura, legame.

Limatvra, scobs. *Ar.* Baruda, bural. *Heb.* Neſoret. *Gr.* ῥίνημα. *Gal.* Limure, limaile, ſieure. *Ital.* Limatura.

Lingva. *Ar.* Liſin, liſna. *Heb.* Laſchon. *Gr.* γλῶσσα, vel γλῶττα. *Gal.* Langue. *It.* Lingua.

Linimentvm. *Ar.* Latuch, atlia. *Heb.* Miſchchach. *Gr.* ἄλειμμα. *Gal.* Liniment. *It.* Unguento.

Lipothymia, animi deliqvivm, syncope. *Ar.* Iſtifrag. *Heb.* *deficit*. *Gr.* λειποθυμία. *Gal.* Faſmoiſon, eſvanoviſſement, defaillence de cœur. *It.* Mancamento di cuore, eccliſſe, difetto.

Lippitvdo, ophthalmia. *Ar.* Umuscha, ramad, guardenegi. *Heb.* *deficit*. *Gr.* ὀφθαλμία, λήμη. *Gal.* Chacie, debilité de veve, mal des yeux. *It.* Lippitudine.

Liqvefactio, liqvatio. *Ar.* Tadiib, adiba, dubian, hetebet. *Heb.* Maſ, maſa, temes. *Gr.* τῆξις. *Gal.* Fonderie, liquation. *Ital.* Liquefazione.

Liqvidambra, storax liqvida. *Ar.* Miaha ſailla. *Heb.* deeſt. *Gr.* στύραξ. *Gal.* Styraz liquide, liquidambre. *It.* Liquidambra.

Lithargyrivm. *Ar.* Merdaſengi. *Heb.* Martech, badil. *Gr.* λιθαργύριον. *Gal.* Litarge d'or, e d'argent. *Ital.* Litargirio.

Lvbricitas, lvbricvs. *Ar.* Zalac, zalic, muzalic, mulaſa, amals, mamlaſa. *Heb.* Chilek, chelecah, chalac. *Gr.* γλισχρότης, γλισχρὸς. *Gal.* grillant, gliſſade, gliſſement, gliſſant. *It.* Lubrico, lubricità, ſdrucciolamento, ſdruccioloſo, sbriccioloſo.

Lvcta, lvctatio. *Ar.* Inzira, munzara. *Heb.* Naphtulah. *Gr.* πάλη. *Gal.* Luitte, luittement. *It.* Lotta, combattimento.

Lvmbago. *Ar.* Vaga alchatin. *Heb.* Chebel, alchalazim. *Gr.* ὀσφύος ἄλγημα. *Gal.* Douleur de reins. *Ital.* Dolore de' lombi.

Lvmbi. *Ar.* Chatim, caavin. *Hebr.* Chalazim, matenaim. *Gr.* ὀσφύες. *Gal.* Reins. *Ital.* Lombi.

Lvmbrici vermes. *Ar.* Caratin, ſuſſara. *Heb.* Barza, barzim. *Gr.* ἕλμινθες. *Gal.* Veres. *Ital.* Vermi.

Lvsciosvs, Lvscvs. *Ar.* Ahvel, avar. *Heb.* iver. *Gr.* μύωψ. *Gal.* Qui a la veve courte. *It.* Loſco, di corta viſta.

Lvxatio. *Ar.* Algaacnu, alheven, feqq, facea. *Heb.* Nacal, naſeh. *Gr.* ἐξάρθρωσις, ὀλίσθημα. *Gal.* Dislocation de membre. *Ital.* Snodazione, ſnodato.

Mace-

M

MACERATIO. *Ar.* Bal, abtlal, dars, darsa, tadris. *Heb.* Mischtah. *Gr.* ὕγρανσις. *Gal.* Amolissement. *It.* Macerazione.

MACIES, MACILENTUS. *Ar.* Hazal, tazhil, mazhul, tacdif, cadif. *Heb.* Caschah, razah, razi, dalla, dal, patran, patranot. *Gr.* ἰσχνότης, ἰσχνὸς. *Gal.* Maigrete, maigre, maigreur. *It.* Macilenza, magrezza.

MACIS. *Ar.* Besbase, besbesi, talisafar. *Heb.* *deficit*. *Gr.* μάκερ. *Gal.* Macis, fleur de Muscade. *It.* Macis.

MAGNES. *Ar.* Hagar almes, magnatis. *Heb.* *deficit*. *Gr.* μαγνήτης. *Gal.* Aimant. *It.* Calamita.

MALLEOLUS, Anat. *Ar.* *deficit*. *Heb.* Carsol. *Gr.* σφυρίον. *Gal.* Martellet. *Ital.* Martellino.

MALLEUS. *Arab.* Matraca, dafar. *Heb.* Halmuth, arzob, mappets, pattisch, mepiz, &c. *Gr.* σφύρα. *Gal.* Maillet, marteau. *It.* martello.

MAMMA, MAMMILLA. *Ar.* Muche, *pl.* muchit, thad, *plur.* tadi. *Heb.* Dad, schad, bizzi. *Gr.* θήλη, μαζὸς, μαστὸς. *Gal.* Mammelle, tette, tetton. *It.* Tetta, poccia, mamella.

MANCUS, MUTILUS. *Ar.* Mabtul, mucallam. *Heb.* Paschig, calut. *Gr.* πηρὸς. *Gal.* Munchot. *It.* Mancino.

MANDIBULA, MAXILLA. *Ar.* Chud, *pl.* chudub, lehia, pak, *pl.* pakin. *Heb.* Lechi. Lak. *Gr.* γνάθος, γένυς. *Gal.* Machoire. *It.* Mascella.

MANIPULUS. *Ar.* Bachat, chajam, chuzma, chuzem, galla. *Heb.* Glem, alumma, amir, sachat, comets. *Gr.* χειρόβολον, ἄμαλλα. *Gal.* Javvelle, poigne. *It.* Manipolo.

MANNA. *Ar.* Man, terniabin. *Heb.* Man. *Gr.* μάννα. *Gal.* Manne de Calabre. *It.* Manna.

MARCHASITA. *Ar.* Marcasitb, alrusenhi. *Heb.* *deficit*. *Gr.* μαρκασίτη. *Gal.* Marchautte. *Ital.* Marchesita.

MARCOR, MARCIDUS. *Ar.* Indibel, madbul, nachar, inbedul, inabdul. *Heb.* Kemat, kemit. *Gr.* μαρασμὸς, μαρασμώδης. *Gal.* Maigretè, maigre. *Ital.* Magrezza, magro.

MARGARITA. *Ar.* Gauhara, *pl.* gravahir, darra, jacuta, jacut. *Heb.* Peninim, marganit. *Gr.* μαργαρίτης. *Gal.* Perle. *Ital.* Perla.

MASSA. *Ar.* Gabla, agn, agne. *Heb.* Bazek, golem, Gusch, Kikkar. *Gr.* μάζα. *Gal.* Masse. *It.* Massa.

MASTICATIO. *Ar.* Madg. *Heb.* Leisah. *Gr.* μάσησις. *Gal.* Mastication. *Ital.* Masticazione.

MASTIX, MASTICHE. *Arab.* mastiche. *Hebr.* Lot. *Gr.* μαστίχη. *Gal.* Mastic. *Ital.* Mastica.

MATERIA. *Arab.* Gabla, madad, mida. *Heb.* Chomer. *Gr.* ὕλη. *Gal.* Matiere. *It.* materia.

MATRIX, UTERUS. *Ar.* Zifac, cis, ruham. *Heb.* Rechem, maschper, em, harah. *Gr.* μήτρα. *Gal.* & *Ital.* Matrice.

MATURATIO. *Ar.* Alandaga. *Heb.* Bischul. *Gr.* πεπασμὸς. *Gal.* Maturation. *It.* Maturezza.

MEATUS. *Ar.* Bartac, magari, manfad. *Heb.* Nacabh, rachat. *Gr.* πόρος. *Gal.* Veinc, issuer. *It.* meato, poro.

MECHOACANNA. *Ar.* Mechoacan. *Heb.* *deficit*. *Gr.* μηχοακάννη. *Gal.* Mechoacan. *It.* Mecoacanna.

MEDIASTINUM. *Ar.* *deficit*. *Hebr.* Rakim. *Gr.* μεσαύλιον. *Gal.* Mediastin. *Ital.* Mediastino.

MEDICAMENTUM, REMEDIUM. *Ar.* Devi, *pl.* Advia. *Heb.* Aruca. *Gr.* φάρμακον. *Gal.* Medicament, medecine. *Ar.* Medicamento.

MEDICINA. *Ar.* Tadvja, tab. *Heb.* Alut, asia, schipha, rephuah. *Gr.* ἴασις, ἰατρικὴ. *Gal.* Medecine. *It.* Medicina.

MEDICUS. *Ar.* Mudevi, tabib, *pl.* atibbe, alfachi, safi. *Heb.* Ase, measse, ropheh, schaphi. *Gr.* ἰατρὸς. *Gal.* Medicin. *It.* Medico.

MEDIUM. *Ar.* Haza, vasat, tavasit, nazif. *Hebr.* Tavec, chazi, mecheza, Kerebeth. *Gr.* μέσον. *Gal.* milieu, moyen. *It.* Mezzo.

MEDULLA. *Arab.* Moch, much. *Heb.* moacit. *Gr.* μυελὸς. *Gal.* Movelle. *Ital.* Midolla.

MEL. *Ar.* Asel, Karatan, alces. *Heb.* Debhasch. *Gr.* μέλι. *Gal.* Miel. *It.* Miele.

MELANCHOLIA, MELANCHOLICUS. *Ar.* Sevid, seudi, *adject.* Seudavi. *Hebr.* *deficit*. *Gr.* μελαγχολία, μελαγχολικὸς. *Gal.* Melanchelie, melancolie, melancolique. *It.* Maninconia, malinconia, malinconico.

MEMBRANA. *Arab.* Race. *Heb.* Keleph. *Gr.* ὑμὴν. *Gal.* Membrane, petit peau. *It.* Membrana.

MEMBRUM. *Arab.* Ucde, quatra. *Heb.* Hadam, netach. *Gr.* μέλος. *Gal.* Membre. *Ital.* Membro.

MEMORIA. *Ar.* Dihen, dihn, hifd, Iltihem. *Heb.* Zicron, zicaron. *Gr.* μνήμη. *Gal.* Memoire. *It.* Memoria.

MENSTRUUM. *Ar.* Hayda, nix. *Heb.* Nipda, vasat, sautha, richuc, subhan. *Gr.* ἐμμήνια, κατα-

ναζαμλώια. *Gal.* Menstrue, fleurs, ou moies des femmes. *It.* Menstruo, flusso di sangue delle donne.

Mensvra. *Ar.* Eil, masah. *Heb.* Medad, midda, madon, sasleah, mesurah. *Gr.* μέτρον. *Gal.* Mensure. *It.* Misura.

Mentagra. *Ar.* Haziza fal lahia. *Heb.* Hazaz. *Gr.* μεντάγρα. *Gal.* Dartre. *Ital.* Volatica.

Mentvm. *Ar.* Dacan, lahiah. *Heb.* Lechi, sapham. *Gr.* γένειον. *Gal.* Menton. *It.* Mento, barboccio.

Mercvrivs. Vide Argentvm vivvm. *Ar.* Cattab. *Heb.* Cocabh. *Gr.* ἑρμῆς. *Gal.* Mercure. *It.* Mercurio.

Meridies. *Ar.* Vasit alnahar. *Heb.* Tzahoraim. *Gr.* μεσημβρία. *Gal.* Midi. *It.* Mezzo dì.

Mesenterivm. *Ar.* Marhad, maraad. *Heb.* Sabhacat. *Gr.* μεσεντέριον. *Gal.* Mesenterie. *It.* Mesenterio.

Metacarpvs. *Ar.* Alselannat. *Heb.* Mafrech caph hajad. *Gr.* μετακάρπιον, στῆθος, χῶρος. *Gal.* Dos de la main. *It.* Dosso della mano.

Minivm. *Ar.* Afrengi. *Heb.* *deficit*. *Gr.* μίλτος. *Gal.* Mine. *It.* Minio.

Morbilli. *Ar.* Aluréschin, sasafin, algidra, alhasba, *Forest. l. 6. Obs.* 41. *Schol. Heb.* Chazabim. *Gr.* ἐξανθήματα ἐρυθρά. *Gal.* Rougeole. *It.* Rossettoli.

Morbvs. *Ar.* Dil, caaba, marad, *pl.* amrad. *Heb.* Chali, machalat, carah, caran, &c. *Gr.* νόσος, νόσημα. *Gal.* Maladie. *It.* Malattia, male, morbo.

Mors. *Ar.* Maut, mita, fain. *Heb.* Mavet, mut, met, &c. *Gr.* θάνατος. *Gal.* Mort. *It.* Morte.

Morsvli. *Ar.* Lezmit. *Heb.* & *Gr.* *deficit*. *Gal.* Morceaux, morcelets, tablettes. *It.* Tavoletti.

Morsvs. *Ar.* Maldug, lezma, naschab, gad, hadah, maad. *Heb.* Neschek. *Gr.* δῆξις, δῆγμα. *Gal.* Morsure. *It.* Morso.

Mortarivm. *Ar.* Haven, maharas, casan. *Heb.* Metocah, mactesch, asitah. *Gr.* ὅλμος, ἴγδη. *Gal.* Mortier. *It.* Mortaro.

Moschos. *Ar.* Mosch, mech. *Heb.* Bosem, besem, besam. *Gr.* μόσχος. *Gal.* Musc. *Ital.* Muschio.

Mvcilago. *Ar.* Lahab. *Heb.* Rir. *Gr.* μύξα. *Gal.* Mucilage. *Ital.* Mucilagine.

Mvcor. *Ar.* Chamg, afin, afuna. *Heb.* Iphusch. *Gr.* ἄρως, αὐχμὸς. *Gal.* Moisissure. *It.* Muffa.

Mvcronatvs. *Ar.* Alchangeri. *Heb.* Ezembedesii rachaibh. *Gr.* ξιφοειδὴς. *Gal.* Aigu ou forme come une espee. *It.* Come una spada.

Mvcvs. *Ar.* Maihta, moq. *Heb.* Naja, tir. *Gr.* μύξα. *Gal.* Morve, morveau dunez. *It.* Mucco.

Mvlier, Mvliebris. *Ar.* Nisivi, nisi. *Heb.* Ilcha. *Gr.* γυνὴ, γυναικεῖος. *Gal.* Femme, de femme. *It.* Femina, Donna. Di femina.

Mvlsvm. *Ar.* Antabad. *Heb.* *deficit*. *Gr.* ὑδρόμελι, alii οἰνόμελι. *Gal.* Vin mielle. *It.* Acqua melata. Vino melato.

Mvmia. *Ar.* Mumiai. *Heb.* & *Gr.* *deficiunt*. *Gal.* Mommie, mumie. *Ital.* Mumia.

Mvria. *Ar.* Muri, marc almalah. *Heb.* *deficit*. *Gr.* ἅλμη. *Gal.* Saulmure. *It.* Muria, salamora.

Mvscvlvs. *Ar.* Mulch, *plur.* Amlach, adlah. *Heb.* *deficit*. *Gr.* μῦς. *Gal.* Muscle. *It.* Muscolo.

Mvstvm. *Ar.* Mostar, asara. *Heb.* Tirosch, asis. *Gr.* γλεῦκος. *Gal.* Moust. *It.* Mosto.

Mvtatio. *Ar.* Abdil, tabdil. *Heb.* Caliphah. *Gr.* μεταβολὴ, μεταλλαγή. *Gal.* Changement. *It.* Mutamento, mutazione.

Myrobalani. *Ar.* Dulegi, bendelegi. *Heb.* *deficit*. *Gr.* μυροβάλανοι. *Gal.* Myrobalans. *It.* Mirobalani.

Myrra. *Ar.* Mura, mor. *Heb.* Mor. *Gr.* σμύρνα. *Gal.* Mirrhe. *It.* Mirra.

Mystax. *Ar.* *dici potest* Dacan. *Heb.* Sapham. *Gr.* μύσταξ, προπωγώνιον. *Gal.* Moustache. *It.* Basette, barbocci.

N

NAphtha. *Ar.* Naft. *Heb.* *deficit*. *Gr.* νάφθα. *Gal.* Nephthe. *It.* Bitume.

Narcoticvm, stvpefaciens. *Ar.* Michdar. *Heb.* *deficit*. *Gr.* ναρκωτικόν. *Gal.* Narcotique. *It.* Narcotico.

Nasvs, nares. *Ar.* Manchar, *pl.* Mancharin. *Heb.* Aph, negirim, chotem. *Gr.* ῥὶν, ῥῖνες. *Gal.* Nez, narines. *It.* Naso, narice.

Nates. *Ar.* Aijatin, liatin, maciada. *Heb.* Schet, iggabhot. *Gr.* γλουτοί. *Gal.* Fesses. *It.* Natiche.

Natvra. *Ar.* geuhaa, tabi, gariza. *Heb.* deest. *Gr.* φύσις. *Gal.* Nature. *It.* Natura.

Natvralis. *Ar.* Tabai, garizi. *Heb.* deest. *Gr.* φυσικός. *Gal.* Naturel. *It.* Naturale.

Navsea. *Ar.* Zara, chobal, beschem, cudd, tachmach. *Heb.* Zara mazor, baschem deraon. *Gr.* ναυτία. *Gal.* Appetit de vomir-de-

degonſt, degouſtment. *It.* Nauſea, inclinazione a vomito.

NEPHRITIS. *Ar.* Vaga alkelitin. *Heb.* deeſt. *Gr.* νεφρῖτις. *Gal.* Na ou doleur de reins. *Ital.* Dolore di reni, nefritide.

NERVVS. *Ar.* Vatar, *pl.* Autar, atſab. *Heb.* Etſed, metar, *pl.* Metarim, gid. *Gr.* νεῦρον. *Gal.* Nerf. *Ital.* Nervo.

NEVTRVM. neuter. *Ar.* Lazmum. *Heb. deficit*. *Gr.* οὐδέτερον. *Gal.* Ni l'un ni l'autre. *It.* Neutrale, nè l'uno nè l'altro.

NITRVM. *Ar.* Baurach, malh, barud. *Hebr.* Nether. *Gr.* νίτρον, λίτρον. *Gal.* Nitre, ſalpetre. *It.* Salnitro, ſalpietra.

NOVACVLA. *Ar.* Sifre. *Heb.* Maſpar, taar, morah, Izmel, *Gr.* ξυρὸς. *Gal.* Raſoir. *It.* Raſoio, raſoro.

NOX. *Arab.* Leile. *Heb.* Lail. *Gr.* νύξ. *Gal.* Nuit. *It.* Notte.

NVTRITIO. *Ar.* Tagdia. *Heb.* Tarbia, amenah, amanah. *Gr.* θρέψις. *Gal.* Nourriture, nourriſſement. *It.* Nutrimento.

NVTRIX. *Ar.* Nena, rabbaia, mardaa. *Heb.* Omeneth, meneketh. *Gr.* θηλάστρια, τιτθή. *Gal.* Nourriſſe, nourice. *It.* Nutrice, nena.

NYCTALOPIA. *Ar.* Giſiha, algihar, alchar. *Heb. deficit*. *Gr.* νυκταλωπία. *Gal.* & *It.* deficiunt.

O

OBESITAS, OBESVS. *Ar.* Bari, gilad, galid. *Heb.* Abah, abhih, maabheh, taphaſch. *Gr.* πότης. *Gal.* Groſſerie, graſſeur, gras. *It.* Graſſezza, graſſo.

OBSTIPITAS, OBSTIPVS. *Arab.* Mudellibitas. *Heb.* deeſt. *Gr.* καμψαυχενία. *Gal.* Courbeure, caurbe. Qui a la teſte tortue di travers. *Ital.* Storto di collo.

OBSTRVCTIO, OPPILATIO. *Arab.* Schidda, tacah. *Heb. deficit*. *Gr.* ἔμφραξις. *Gal.* Etoupement, obſtruction, opilation. *Ital.* Opilazione.

OCCIPVT. *Ar.* Alchafa, chamudue. *Heb.* Oreph. *Gr.* ἰνίον. *Gal.* Derriere de la teſte. *It.* Occipitio.

OCVLVS. *Ar.* Bizar, *pl.* Abzar, ajin. *Heb.* Ajin. *Gr.* ὀφθαλμός. *Gal.* Oeil, Yeux. *It.* Occhio.

ODOR. *Ar.* Buhar, tib, facha, raiha. *Heb.* Reah, Zeker. *Gr.* ὀσμή. *Gal.* Odeur. *It.* Odore.

ODORAMENTVM. *Ar.* Atara, ſchemumat. *Heb.* Baſam, beſem. *Gr.* ὄσφρημα. *Gal.* Odeur, Parfum. *It.* Odoramento.

ODORATVS, olfactus. *Arab.* Scham. *Hebr.* Reah. *Gr.* ὄσφρησις. *Gal.* Flair, flaireur, flairement, odorament. *Ital.* Odorato.

OEDEMA. *Ar.* Undimia, trehel. *Hebr. deficit*. *Gr.* οἴδημα. *Gal.* Enfure phlegmatique. *It.* Enfiatura flemmatica.

OLEVM. *Ar.* Dun, den. *Heb.* Jizher, ſchemen, meſcha. *Gr.* ἔλαιον. *Gal.* Huile. *It.* Oglio.

OMENTVM. *Arab.* Zirbus, Zorab. *Heb.* Chelebh, mecaſſe. *Gr.* ἐπίπλοον. *Gal.* Coife es tripes. *Ital.* Zirbo.

OPHTHALMIA. *Ar.* Aſlen, guardenigi, ramad. *Heb.* Kezira. *Gr.* ὀφθαλμία. *Gal.* Maleledie des yeux. *It.* Lippitudine.

OPIVM. *Ar.* Offien, afiun, marcad. *Hebr.* Ofi. *Gr.* ὄπιον, μηκώνειον. *Gal.* Sue de pavot. *It.* Opio.

OPOBALSAMVM. *Ar. deficit*. *Heb.* Zeri, Zarah. *Gr.* ὀποβάλσαμον. *Gal.* Opobalſam. Suc du Baume. *It.* Opobalſamo.

ORIFICIVM, OS, ORIS. *Ar.* Ducm, ducam, fe. *Heb.* Phe, phi, pum, adi. *Gr.* στόμα. *Gal.* Orifice, embouchure, bouche. *It.* Bocca.

ORIFICIVM VENTRICVLI. *Ar.* Ducam almiede. *Heb.* Phehagaron, pum habetem. *Gr.* στόμα τῆς κοιλίας, *eſtque duplex*, στόμαχος, & πυλωρός. *Gal.* Orifice d'eſtomac. *Ital.* Bocca dello ſtomaco.

OS, OSSIS. *Arab.* Anamel, anemel, adam. *Heb.* Gerem etſem. *Gr.* ὀστέον. *Gal.* Os. *Ital.* Oſſo.

OS SACRVM. *Ar.* Hadam alhagiazi, alhavis. *Hebr. deficit*. *Gr.* ὀστέον ἱερόν. *Gal.* Os ſacer, ſainct. *It.* Oſſo ſacro.

OVVM. *Ar.* Beid, baid, *plur.* Alde. *Hebr.* Betſa, betſim. *Gr.* ᾠόν. *Gal.* Oeuf. *It.* Ovo.

OXYMEL. *Ar.* Scheniabin. *Hebr. deficit*. *Gr.* ὀξύμελι. *Gal.* Oxymel. *It.* idem.

P

PALATVM. *Ar.* Chanq, halc, natque. *Heb.* Chek, malcochaim, magler. *Gr.* ὑπερῷον. *Gal.* Palais de la bouche. *Ital.* Palato della bocca.

PALINDROMIA. *Ar.* & *Heb. deficit*. *Gr.* παλινδρομία. *Gal.* Palindromie. *Ital.* Palindromia, Ritorno d'umori.

PALLOR, PALLIDVS. *Ar.* Bilaleum, nihula, nahil. *Heb.* Jeracon. *Gr.* ὠχρός. *Gal.* Couleur uasl, pale, pasleur, pasle. *It.* Pallidezza, pallido.

PALPEBRÆ. *Arab.* Agfin. *Hebr.* Aphaphaim, ſchemuroth. *Gr.* βλέφαρα. *Gal.* Paupieres des yeux. *Ital.* Palpebre.

PALPITATIO. *Ar.* Alucbe, ichtelig. *Heb. deficit*.

cit. *Gr.* παλμός. *Gal.* Palpitation. Treſſailliſſemenent du coeur. *Ital.* Palpitazione.

PANARITIVM, REDVVIA. *Ar.* Dahaſas, dagga, abuhalac. *Heb. deficit.* *Gr.* παρονυχία. *Gal.* Paronychie, reduvie. *Ital.* Panariccia.

PANCREAS. *Arab.* Bancharas encharas. *Heb.* Totereth. *Gr.* πάγκρεας. *Gal.* Pancreas. *Ital.* Pancreate.

PANDICVLATIO. *Ar. deficit.* *Heb.* Gichuk. *Gr.* σκορδινισμός. *Gal.* Seſtendre de tout ſon corps. *Ital.* Diſtirarſi, diſtenderſi.

PAPILLA. *Ar.* Muchaicha, dharah. *Heb.* Pitmu, patmat. *Gr.* θήλη. *Gal.* Tetin, bout de la mamelle. *It.* Cappezzuolo della poccia, mamella.

PARACENTESIS, PERFORATIO. *Ar.* Bat, bata, tucbah. *Heb.* Tucbah. *Gr.* παρακέντησις. *Gal.* Paracenteſie. *It.* Paracenteſia, Forazione con la trivella. Sbucazione.

PARALYSIS. *Ar.* Butlan, lacvach, lacua, alzamene. *Hebr.* Palig, pilug. *Gr.* παράλυσις, πάρεσις. *Gal.* Paralyſie. *Ital.* Paraliſia.

PAROTIS. *Ar.* Vaga allhadani, fugille. *Hebr. deficit.* *Gr.* παρῶτις. *Gal.* Parote apoſtume. *It.* Poſtema dietro l' orecchia.

PAROXYSMVS. *Ar.* Neuba. *Heb.* Onah. *Gr.* παροξυσμός. *Gal.* Acceſes de malad, paroxiſme. *Ital.* Paroſſiſmo, accreſcimento, acerbazione.

PARS. *Ar.* gihe. *Heb.* Chelc, chelca. *Gr.* μέρος. *Gal.* Part. *It.* Parte.

PARTVS. *Ar.* Tavalid, mavlad, muchuzah, nalas. *Heb.* Ledah. *Gr.* τόκος. *Gal.* Enfantement. *It.* Parto.

PASSIO. *Ar.* Alm, infial. *Hebr.* Hiphaalut, chaſchacha. *Gr.* πάθος, πάθημα. *Gal.* Paſſion. *It.* Paſſione.

PASSVLÆ. *Arab.* Zibib. *Heb. deficit.* *Gr.* σταφίδες. *Gal.* Raisnis. *Ital.* Uva paſſa, uva, zibibo.

PASTILLVS, TROCHISCVS. *Ar.* Areflatu, caraz. *Heb. deficit.* *Gr.* τρόχισκος. *Gal.* Trochisque. *It.* Paſtella, paſtillo.

PATELLA. *Ar.* Alhaſafe, alrefatu, rasga, radalih. *Hebr.* Hayn au magen haharcuba. *Gr.* μύλη. *Gal.* Palete du genovil. *It.* Padella.

PECTVS. *Ar.* Zadar, alcas. *Heb.* Chadi, chadio, chazech, naah, jenaah. *Gr.* στῆθος. *Gal.* Poitrine. *It.* Petto.

PELLIS, CVTIS. *Ar.* Giel, gelde, geld, chabi, quiſchichara. *Heb.* Gelad, or, dac, doc &c. *Gr.* δέρμα. *Gal.* Pean. *It.* Pelle.

PENIS, MEMBRVM VIRILE. *Arab.* Dacar, deneb. *Heb.* Gid, ammah, ſchapheca, zanah. *Gr.* κέρκος. *Gal.* Verge de l'homme. *It.* Coda, membro virile.

PERIPNEVMONIA. *Ar.* Det alriah, itrif, ſoſati, birſen, chaiana. *Heb. deficit.* *Gr.* περιπνευμονία. *Gal.* Peripneumonie, inflammation des pulmones. *It.* Peripnevmonia.

PERITONEVM. *Ar.* Siphac, berbetiron, beriteron. *Heb.* deeſt. *Gr.* περιτόναιον. *Gal.* Peritonee. *It.* Peritoneo.

PES, PEDES. *Ar.* Kiarach, kadam, ragla, raglin, ſak, ſakin. *Heb.* Regel, peamum. *Gr.* πῦς, πόδες. *Gal.* Pied, pieds. *It.* Piede, piedi.

PESSVS, PESSARIVM. *Ar. deficit.* *Heb.* Cophal manul, abbar. *Gr.* πειαπηχωτός. *Gal.* Peſſaire. *It.* Chiaviſtello, peſſario.

PESTIS, PESTILENTIA. *Ar.* Parathien, alencatan, itrama, vadi, maut mita. *Heb.* Deber, mavet, negaph keteph, katoph. *Gr.* λοιμὸς. *It.* Peſte, peſtilenza.

PESTILENS. *Ar.* Vabii, maſmam, muſasſida. *Heb.* Dibri. *Gr.* λοιμώδης. *Gal.* Peſtilent, peſtilentieux. *It.* Peſtilente.

PETECHIÆ. *Ar.* Alureſchin. *Heb. deficit.* *Gr.* ἐξανθήματα λοιμώδεα. *Gal.* Macules peſtilentieus. *It.* Petechie, macchie peſtilenziali.

PETROLEVM. *Arab.* Nafth. *Heb. deficit.* *Gr.* πετρέλαιον. *Gal.* Huille de oirre. *Ital.* Petroglio.

PHAGEDÆNA. *Arab.* Ikila. *Heb.* Icul. *Gr.* φαγέδαινα. *Gal.* Phagedaine. *It.* Fagedena.

PHARMACOPEVM, PHARMACOPOLIVM. *Ar.* Maagena, maagin. *Heb. deficit.* *Gr.* φαρμακοπώλιον. *Gal.* Boutique d' Apoticaire. *It.* Bottega di Speciali.

PHARMACOPOLA. *Ar.* Aggin. *Heb. deficit.* *Gr.* φαρμακοπώλης. *Gal.* Apoticaire. *It.* Speciale.

PHILTRVM. *Ar.* Sihr, ſahara. *Hebr.* deeſt. *Gr.* φίλτρον. *Gal.* Philtre, poiſon pour faire amer. Brevage d' amore. *It.* Veleno per farſi amare.

PHLEBOTOMIA, VENÆ SECTIO. *Ar.* Bazaga. fazd. *Heb.* Hacazah. *Gr.* φλεβοτομία. *Gal.* Saignee. *It.* Sanguigna.

PHLEBOTOMVS. *Ar.* Mibazag, fazzad. *Heb.* kizai. *Gr.* φλεβότομος. *Gal.* Lancette. *It.* Lancetta.

PHLEGMA, PITVITA. *Ar.* Cham. *Heb.* Lebhanah. *Gr.* φλέγμα. *Gal.* Phlegme. *It.* Flemma.

PHLEGMAGOGVM. *Arab.* & *Hebr. deficiunt.* *Gr.* φλεγμαγωγόν. *Gal.* Phlemagoge. *Ital.* Flemmagogo.

PHAENIGMVS. *Arab.* Ahmar. *Heb. deficit.* *Gr.* φοινιγμός. Faire rouge. *Ital.* Fare roſſo.

PHRENITIS. *Arab.* Birſen, ſirgen, carabitus. *Heb.*

Heb. deficit. *Gr.* φρενῖτις. *Gal.* Phrenesie. *It.* Frenesia.

Phthiriasis, morbus pedicularis. *Ar.* Camla, mucammal, Kimlin. *Heb. deficit*. *Gr.* φθειρίασις. *Gal.* Phthiriase, maladie pediculaire. *It.* Pidocchiosità.

Phthisis, phthisicus. *Ar.* Zell, malzlul, sall, masful, illat asfel, alil asfel. *Heb.* Tisimuc, schachaph. *Gr.* φθίσις. *Gal.* Phtisie, ulceration des poulmons. *It.* Tisichezza, tisico.

Pia mater. *Ar.* Maschimi. *Heb. deficit*. *Gr.* ὑμὴν λεπτός. *Gal.* Membrane menu de cerveau. *It.* Pia madre.

Pilulæ. *Ar.* Habbat. *Heb. deficit*. *Gr.* καταπότια. *Gal.* Pilules. *It.* Pilole.

Pilus. *Ar.* Vabra, saar. *Heb.* Saar, saarah, schear, *Gr.* θρὶξ. *Gal.* Poil. *It.* Pelo.

Pinguedo, Pinguis. *Ar.* gilla, gallil, dasuma, dasem, vadaq, muvadaq. *Heb.* Deschen, daschen, chesebh, schemen, schamea, duhen, dahen. *Gr.* λίπος, λιπαρότης, λιπαρός. *Gal.* graisse, gras. *It.* grassezza, grasso.

Pistillum. *Ar.* Marzaba, mudacca, Jed, almaharas, gras. *Heb.* Madok. *Gr.* ὕπερος, ὕπερον. *Gal.* Pilon de mortier. *It.* Pistello di mortajo.

Pituita. Vide Phlegma.

Pix. *Ar.* Char, chir, zeft, alkitran, churrut. *Heb.* Zephet, copher. *Gr.* πίσσα. *Gal.* Poix. *It.* Pece.

Placenta. *Ar.* Caach. *Heb.* Calah, ugah, uggah, geritsah, lebbibah. *Gr.* πλακοῦς. *Gal.* Torteau, torte. *It.* Foccaja, torta.

Planta. *Ar.* Benat, nebat, gars, nulita, nacla. *Heb.* Bannat, natah, schetilim, *pl.* *Gr.* φυτόν. *Gal.* Plante. *It.* Pianta.

Planta pedis. *Ar.* Alselament. *Heb.* Caph, masrek haregel. *Gr.* πέλμα, πεδίον. *Gal.* Plante du pied. *It.* Pianta del piede.

Plenitudo, plenus. *Ar.* Imbtil, mali. *Heb.* Melo, male. *Gr.* πλῆθος, πληθώρα. *Gal.* Plenitudo, plein. *It.* Pienezza, pieno.

Pleuritis, pleuriticus. *Ar.* Birsen sosati, vaga algenb, hubivaga algenb, schafza. *Heb.* ghebel hazzad. *Gr.* πλευρῖτις, πλευριτικός. *Gal.* Plevresie. *It.* Pontura di fianchi.

Plica. *Ar.* Farda, taja, tachbil alschaar. *Heb. deficit*. *Gr.* πλοκή. *Gal.* Pli, pliement, plissure. *It.* Piega, crespa.

Plumbum ustum. *Ar.* Merdesengi. *Heb. deficit*. *Gr.* μόλυβδος κεκαυμένος. *Gal.* Plomb bruslè. *It.* Piombo brusciato.

Podagra. Vide etiam Arthritis. *Ar.* Salaa. *Heb. deficit*. *Gr.* ποδάγρα. *Gal.* goutte des pieds. *It.* Podagra, gotta.

Pollex. *Ar.* Buhan. *Heb.* Bohen, alion, gadal, zecapha, ezebba hagam. *Gr.* ἀντίχειρ. *Gal.* Pouce. *It.* Dito grosso, pollice.

Pollutio nocturna. *Ar.* Heis ihtelem. *Heb. deficit*. *Gr.* ἐξονείρωσις. *Gal.* Flux de semence de nuict. *It.* Flusso del seme notturno.

Polypus. *Ar.* Alarhab, arbiam, cassanum, arnaban. *Heb. deficit*. *Gr.* πόλυπος. *Gal.* Poulpe, popue, poype. *It.* Polpo, polpa del naso.

Pondus. *Ar.* Alsacrugia, vazan, mizin, tacal, ticle. *Heb.* Mischcal, netel, manch, massah. *Gr.* σταθμὸς, βάρος. *Gal.* Poix, pesanteur. *It.* peso.

Poples. *Ar.* Rocba, rocube. *Heb.* Berek, arcuba. *Gr.* ἰγνύς, ἰγνύη, κώλυψ. *Gal.* Jarret, *Ital.* garleto. Piegatura della gamba.

Porphyrites lapis. *Ar.* Rachama ahmar. *Heb.* Bahat. *Gr.* πορφυρίτης. *Gal.* Marbe, rouge, ou rougeastre. *It.* Porfido.

Potus. *Ar.* Tardia, secu. *Heb.* Schikkni, *Gr.* πόμα. *Gal.* Boire, boisson. *It.* Cosa da bere.

Præfocatio matricis. *Ar.* Comac, ichtinac alraham, macnaca alzifac. *Heb.* Machahac harechem. *Gr.* πνὶξ ὑστερική. *Gal.* Suffocation de la matrice. *It.* Affocamento della matrice.

Præputium. *Ar.* Arla, calfa. *Heb.* Arelatah, marachak. *Gr.* πόσθη. *Gal.* Perpuce, peau du bout du membre viri. *It.* Pelle nella punta del membro virile, preputio.

Præservatio. *Ar.* Charaz, tichraz, athiras, *Heb. deficit*. *Gr.* προφυλακή. *Gal.* Preservation. *It.* Preservazione.

Priapismus, satyriasis. *Ar.* Ferismus, thersinus, samus. *Heb. deficit*. *Gr.* πριαπισμὸς, σατυρίασις. *Gal.* Priapisme, satyriasie. *It.* Priapismo, satirasia.

Prognosticum. *Ar.* Hiseb, cahin, ichan, nubuah. *Heb.* Nabuah. *Gr.* προγνωστικόν. *Gal.* Prognostique, prediction. *Ital.* Pronostico.

Pruritus. *Ar.* Sare, hace, hacac, uki. *Heb. deficit*. *Gr.* κνησμός. *Gal.* Demangement, demangaison. *It.* Pizzicore, voglia di grattarsi.

Ptisana hordei. *Ar.* Kisch, Akescen, disdhischmin, seheir. *Heb.* gersire, scheorim. *Gr.* πτισάνη. *Gal.* Ptisane ou Tisane. *It.* Ptisana, sugo d'orzo senza scorza.

Pubes, os pubis. *Ar.* Rachaba, zub. *Heb. deficit*. *Gr.* ἥβη, ὀστέον ἥβης. *Gal.* Poil, qui viene aux parties honteuses. *Ital.* Lanugine, e peli delle parti vergognose.

Pudenda. *Ar.* Zubub, aurat. *Heb.* Mebusohim, frevah, bachatin. *Gr.* αἰδοῖα. *Gal.* Parties

ties

ties honteuſes. *It.* Parti vergognoſe.

PVDOR, VERECVNDIA. *Ar.* Dahfar, chiſehma. *Heb.* Boſcha, boſcet, buſchna, baſchena, tſenua. *Gr.* αἰδώς. *Gal.* Honte. *It.* Vergogna.

PVERPERA. *Ar.* Veleda. *Heb.* Joleda. *Gr.* λεχώ. *Gal.* Accouchee. *It.* Donna di parto.

PVLMO. *Ar.* Rihe, ria, Kieh. *Heb. deficit.* *Gr.* πνεῦμον. *Gal.* Poulmon. *It.* Polmone.

PVLS, PVLMENTVM. *Ar.* Idim, hariſa, tabich, ſahina. *Heb.* Nazid. *Gr.* κέμμνος, ἀθάρα. *Gal.* Fait de Farine, bovillie. *It.* Pulte, meneſtra.

PVLSVS. *Ar.* Nahad, naf. *Heb.* Paam, dephek. *Gr.* σφυγμός. *Gal.* Paols. *It.* Battimento.

PVLVIS. *Ar.* Suffuf, ugitur, darira, gobar, &c. *Heb.* Avak, aphar, guſch, ſchavac. *Gr.* κόνις. *Gal.* Poudre, pousliern. *It.* polvere.

PVMEX. *Ar.* Chaiſur, fanec, hagaraſhamim. *Heb.* deeſt, *Gr.* κισσηρός. *Gal.* Pierre ponce. *Ital.* Pumice.

PVPILLA. *Ar.* Hadac alain. *Heb.* Bauah, charuds, gilgul, iſchon. *Gr.* κόρη. *Gal.* Prunelle de l'œil. *It.* Pupilla dell' occhio.

PVRGANS. *Ar.* Munaqui. *Heb. deficit.* *Gr.* καθαρτικόν. *Gal.* Pourgant, medicament qui purge. *It.* Medicamento purgante.

PVRGATIO. *Ar.* Mushil. *Heb.* Tohar, Keniſcha. *Gr.* κάθαρσις. *Gal.* Purgation. *It.* purgazione.

PVRIFICATIO. *Ar.* Tathir, tanquia. *Heb.* bar. *Gr.* καθαροποίησις. *Gal.* Purification. *It.* Purificazione.

PVRPVRA. *Ar.* Iſtablac. *Heb.* Argaman, margaman. *Gr.* πορφύρα. *Gal.* Pourpre. *It.* porpora.

PVS. *Ar.* Mida, ſadid. *Heb.* Magla. *Gr.* πύον. *Gal.* Bove, ordure. *Ital.* Marza, lordura.

PVSTVLA, PAPVLA. *Ar.* Bothor, ſahafati, balchiati. *Heb.* Saphahat, bohac, cathita. *Gr.* φλυκτὶς, φλύκταινα. *Gal.* Puſtule, apoulle. *It.* Broffola.

PVTREDO. *Ar.* Tacrich, afuna, taafin. *Heb.* Racath, ricathon. *Gr.* σηπεδών. *Gal.* Pourituure, pourriſſure. *It.* Putredine.

PVTREFACTIO. *Ar.* Chamg, taafin. *Heb.* iphuſch. *Gr.* κατέσηψις. *Gal.* Putrefaction. *It.* Putrefazione.

PYXIS. *Ar.* Schatipha. *Heb.* Ichuſphan. *Gr.* πύξις. *Gal.* Boiſte, boiſtolette. *It.* Buſſetta, boſſoletta.

Q

QUARTANA FEBRIS. *Ar.* Rabba. *Heb.* Rabiah. *Gr.* τεταρταῖος πυρετός. *Gal.* Fievre quarte. *It.* Quartana.

QVIES. *Ar.* Hudna, razane, ſuccum tafschal. *Heb.* Dam, manoah, ſchabbaton, ſcheket. *Gr.* ἡσυχία. *Gal.* Repos. *It.* Quiete, riposo.

QVOTIDIANA FEBRIS. *Ar.* Humi aljaum jaum, antar telhos. *Heb. deficit.* *Gr.* ἀμφημερινὸς πυρετός. *Gal.* Quotidien fievre. *It.* Quotidiana, Cotidiana.

R

RABIES. *Ar.* Rialcalbe. *Heb. deficit.* *Gr.* λύσσα. *Gal.* Rage. *It.* Rabbia.

RADIX. *Ar.* Batagen aſis. *Heb.* Shoreſch, icar. *Gr.* ῥίζα. *Gal.* Racine. *It.* Radice.

RANA. *Ar.* Dafta, altaheul. *Heb.* Zab, maſcar. *Gr.* βάτραχος. *Gal.* Raine, grenoville. *It.* Ranocchio, rana.

RANCIDVS. *Ar.* Mutarrac. *Heb. deficit.* *Gr.* σαπρός. *Gal.* Ranci, chanſi. *It.* Rancio, rancido.

RASVRA. *Ar.* Guraga, neſare, halſa. *Heb.* garera, taſporeth. *Gr.* ξυσμός. *Gal.* Raſure. *Ital.* Raſura.

RAVCEDO, RAVCVS. *Ar.* Tabahboh, mubabhah. *Heb.* Bichab. *Gr.* βράγχος, βραγχώδης. *Gal.* Enrovement, enrove. *It.* Raucità, rauco.

RECIDIVA. *Ar.* & *Heb. deſunt.* *Gr.* ὑποστροφή. *Gal.* Recidive, recheute de maladie. *It.* Ritirata.

REMEDIVM. *Ar.* Devi, *pl.* Advia, tab, orr, un, muana. *Heb.* Rephuah, aruc, aſut, aſc, asjah. *Gr.* βοήθημα, ἄκος. *Gal.* Remede. *It.* Rimedio. Vide etiam Auxilium, Medicina.

RENES. *Ar.* Kulie, Kelir, Kelitin. *Heb.* Kelajoth, tochot. *Gr.* νεφροί. *Gal.* Reins, reignons. *It.* Reni, rognoni.

RESPIRATIO. *Ar.* Raha, Iſtirah. *Heb.* Revach. *Gr.* ἀναπνοή. *Gal.* Reſpiration, reſpirament. *It.* Reſpirazione.

RESTAVRATIO, RESTITVTIO. *Ar.* giemar, chilefa, radd, radda. *Heb.* Schubhah, teſcubhah. *Gr.* ἀνασκευασμός. *Gal.* Reſtauration, reſtitution. *It.* Riſtaurazione, riſtoro, reſtituzione.

RE-

Rete, reticvlvm. *Ar.* Nasba, Facheh, medſida, ſabaca, thorab, tharb, zirbus. *Heb.* Reſcheth, micmar, macmor, madſud, mokeſch, leked, malcodath, cherem, naſchubh &c. *Gr.* δίκτυον. *Gal.* Rets, file. *It.* Rete, reticello.

Retiformis. *Ar.* Reſcheth. *Heb. deficit.* *Gr.* δικτυοειδής, χοροειδής. *Gal.* Fait an fecon de rets. *It.* Retiforme.

Rhabarbarvm. *Ar.* Raveno, ravedſeni. *Heb.* deeſt. *Gr.* ῥαβάρβαρον. *Gal.* Rhevbarbe. *It.* Rabarbaro.

Rhevmatismvs. Vide Deſtillatio. *Ar.* & *Heb. deficiunt.* *Gr.* ῥευματισμός. *Gal.* Rhevme, *It.* Fluſſo, catarro.

Rvbinvs. *Ar.* Jacuta hamar. *Heb.* Jahar. Cadcod, ſamcan. *Gr.* ἄνθραξ. *Gal.* Rubi, rubis, *Ital.* Rubino.

Rvbrica. *Ar.* Magra. *Heb.* Migra, ſammanin. *Gr.* μίλτος, σινωπίς. *Gal.* Terre rouge. *It.* Rubrica, terra roſſa.

Rvgæ. *Ar.* Abagdan, tacmiſch, *pl.* tacmiſcha, curiſcha, curiſch. *Heb.* Kematim. *Gr.* ῥυτίδες. *Gal.* Ripes, plis, pliures. *It.* Ruge, falde.

Rvptvra. *Ar.* Fecha, tahzima, mahzam, cazaq, tachariq. *Heb.* Bedek, tamach, perets. *Gr.* ῥῆγμα. *Gal.* Rompure, rupture. *It.* Rottura.

S

Saccharvm. *Ar.* Succhar, tabarzet. *Heb. deficit.* *Gr.* σάκχαρον. *Gal.* Sucra. *It.* Zuccaro.

Sal. *Ar.* Garab, ſafaf, melah, melech. *Heb.* Melach. *Gr.* ἅλς. *Gal.* Sel. *It.* Sale.

Salacitas, salax. *Ar.* Liab, laib. *Heb.* Hogeb. *Gr.* λαγνεία, λαγνός. *Gal.* Pailardiſe, pailard, ſafrette, ſafre. *It.* Salacità, ſalace.

Saliva. *Ar.* Lahab, bezac, biſac. *Heb.* Rir, roc. *Gr.* σίελος. *Gal.* Salive. *It.* Saliva.

Salsedo. *Ar.* Almuri, barachia, ſcenem. *Heb.* Melichud. *Gr.* ἁλμυρότης. *Gal.* Liqueur ſaleè. *It.* Salatura.

Salsvs. *Ar.* Mumallah. *Heb.* Maloch. *Gr.* ἁλμυρός. *Gal.* Sale. *It.* Salato, ſalſo.

Saltvs. *Ar.* Quafza. *Heb.* Dilug, raph, ruph. *Gr.* πήδησις. *Gal.* Saut. *It.* Salto.

Salvs, sanitas. *Ar.* Mochliz, aſia, ziha. *Heb.* Jaſchah, teſchuah, aſu, asjon. *Gr.* σωτηρία. *Gal.* Salut, ſantè. *It.* Salute, ſanità.

Sandaracha. *Ar.* Sandarac, zarnich. *Heb. deficit.* *Gr.* σανδαράχη. *Gal.* Sandaraque. *It.* Sandaraca.

Sangvis. *Ar.* Dem. *Heb.* Dam. *Gr.* αἷμα. *Gal.* Sang. *It.* Sangue.

Sanvs. *Ar.* Beri, aſia, zhahah, cavv. *Heb.* Aſi, chalum &c. *Gr.* ὑγιής, ὑγιεινός. *Gal.* Sain, *It.* Sano.

Sapa. *Ar.* Schulila alaſal, tille. *Heb. deficit.* *Gr.* ἕψημα, σείραιον. *Gal.* Vin cuit. *It.* Vino cotto.

Sapo, smegma. *Ar.* Sabun. *Heb.* Bor, borith, ahala. *Gr.* σάπων, σμέγμα. *Gal.* Savon. *It.* Savone.

Sarcocolla. *Ar.* Azarot, anzarut. *Heb.* deeſt. *Gr.* σαρκοκόλλα. *Gal.* Sarcocolle. *It.* Sarcocolla.

Scabies. *Ar.* Garab, in ſpecie, exulcerata Alkenebi, ſerap. *Heb.* garab, jalepheth, miſpachath. *Gr.* ψῶρα. *Gal.* rogne. *It.* Rogna, ſcabbia.

Scalpellvm. *Ar.* Mubazah, ſifra. *Heb.* Tear darban. *Gr.* μαχαιρίδιον. *Gal.* Canivet, petit burin. *It.* Scarpello.

Scalprvm. *Ar.* Magrad. *Heb.* Cherebh, tſipporen. *Gr.* ξυστήρ. *Gal.* Burin, racloir. *It.* Raſparola, ſcarpello.

Scammonivm. *Ar.* Maſſmuda. *Heb.* deeſt. *Gr.* δακρύδιον. *Gal.* Scammonee. *It.* Scammonea.

Scapvlæ. *Ar.* Keif, *pl.* Actaf. *Heb.* Ketepli, *pl.* Kephot, Ketephim. *Gr.* ὠμοπλάται. *Gal.* Palerons, rerriere d' epaules. *Ital.* Pallette.

Scarificatio. *Ar.* Scharrad. *Heb.* garda, rabhda. *Gr.* σχασμός. *Gal.* Scarification. *It.* Fare i tagli o picchi.

Scirrhvs. *Ar.* Sephiros, futratiz. *Heb. deficit.* *Gr.* σκιῤῥός. *Gal.* Enflure dure. *It.* Scirro, durezza ſenza dolore.

Scorbvtvs. *Ar.* & *Heb. ignotus.* *Gr.* σκορβοῦτος. *Gal.* Scorbut. *It.* Scorbuto.

Scoria. *Ar.* Tubel, chabt, chabat. *Heb.* Sig. *Gr.* σκωρία. *Gal.* Eſcume, & ordure de metaulx, *It.* Sciuma di metallo.

Scorpivs, scorpio. *Ar.* & *Heb.* Acrab. *Gr.* σκόρπιος. *Gal.* Scorpion. *It.* Scorpione.

Scrvpvlvs. *Ar.* Bachila, garmia, Kermet. *Heb.* Tlur. *Gr.* γραμμή. *Gal.* Scrupule. *It.* Scrupulo.

Sectio. *Ar.* Bat, bata. Fazl. *Heb.* Bether, chetek, caticah, natuah, perek. *Gr.* τομή. *Gal.* Coupeure, tailleure. *It.* Segamento, intacco di taglia.

Secvndinæ. *Ar.* Chalas, abras, maſchima, furſus. *Heb.* Schilija. *Gr.* δεύτερα, ὕστερα. *Gal.* Arrierefaix. *It.* Pelli di Fanciulli.

Sedes. *Ar.* Maglas, arsch. *Heb.* Molchab. *Gr.* ἕδρα. *Gal.* Siege, selle. *It.* Sedia.

Sedimentum. *Ar.* & *Heb.* Rasubb, mischcah. *Gr.* ὑπόστασις. *Gal.* Afaissement, ou Ordure du urine. *It.* Sedimento.

Semen. *Ar.* Dariah, zara, nasal. *Heb.* Zerah, xarah, mizrah. *Gr.* σπέρμα. *Gal.* Semence. *It.* Seme, semenza.

Sensus. *Ar.* Halm, his. *Heb.* Ragath, tuam. *Gr.* αἴσθησις. *Gal.* Sens, sentiment. *It.* senso.

Sericum. *Ar.* Harir, sadus. *Heb.* Meschi. *Gr.* σηρικόν. *Gal.* Scye. *It.* Seta, ormesino.

Serpens. *Ar.* Haja, afhai. *Heb.* Nachasch, tanin, zochel. *Gr.* ὄφις. *Gal.* Serpent. *It.* Serpente.

Serum. *Ar.* Masal, magra. *Heb.* deficit. *Gr.* ὀῤῥός. *Gal.* Laict clair. *It.* Scolo di latte.

Sesamoidea ossa. *Ar.* Alsemsemanie. *Heb.* Helthesamimath. *Gr.* σησαμοειδέα ὀστέα. *Gal.* & *It.* deficiunt; & *Latina retinentur.*

Siccitas, siccus. *Ar.* Baal, gesef, gesaf, jubs, jubisa, jabis. *Heb.* Chorebh, charebh, zachzachoth, zajon. *Gr.* ξηρότης, ξηρὸς. *Gal.* Seiche, sec, siccitè. *It.* siccità, secco.

Signum. *Ar.* Aja, bend, nadar. *Heb.* Oth, tav. *Gr.* σημεῖον. *Gal.* Signe. *Ital.* Segno.

Silex. *Ar.* Serax, serachs, hagar alzenet. *Heb.* Chalamish. *Gr.* πυρίτης. *Gal.* Caillou. *It.* Selce.

Siligo, similago. *Ar.* Hertaman, aseleth, samid. *Heb.* Salet. *Gr.* σεμίδαλις. *Gal.* Fleur de farine, pur farine. *It.* Amito, amido.

Simitas, simus. *Ar.* deficit. *Heb.* Charum. *Gr.* σιμότης, σιμός. *Gal.* Camus, nez tortu, aquilin. *It.* Schiacciato naso.

Singultus. *Ar.* Faah, savaq. *Heb.* Anakah. *Gr.* λύγξ, λυγμός. *Gal.* Hoquet, sanglot. *It.* Singolto, singhiozzo.

Sitis. *Ar.* Taman, atsch, atschi, taatisch, ach. *Heb.* Dsama, dsimmaon, tsima, tsichvan. *Gr.* δίψα. *Gal.* Soif. *It.* Sete.

Situs. *Ar.* deficit. *Heb.* Matsabh, matsucah. *Gr.* θέσις. *Gal.* Situation. *It.* Sito, situazione, posto.

Smaragdus. *Ar.* Zmarad, feruzegi. *Heb.* Barket, barchat, nopek, pitdba, cachall, jarcan. *Gr.* σμάραγδος. *Gal.* Esmauraude. *It.* Smeraldo.

Smiris. *Ar.* Mesu, hagar sumbidig, sumbedegi. *Heb.* deficit. *Gr.* σμύρις. *Gal.* Esmeril. *It.* Smeriglio.

Solutio continui. *Ar.* Chadessan. *Heb.* Peruk. *Gr.* λύσις τῆς συνεχείας. *Gal.* Solution du continuitè. *It.* Soluzione della continuità.

Solutio ventris. *Ar.* Darab, ashal. *Heb.* deficit. *Gr.* ὑποχώρησις. *Gal.* Flux de ventre. *It.* Flusso di ventre.

Somniferum. *Ar.* Almaneumat, *plur. Heb.* deficit. *Gr.* ὑπνωτικόν. *Gal.* Qui fait endormir. *It.* Chi fa dormire. Vide Narcoticum.

Sopor. *Ar.* deficit. *Heb.* Tarddemah. *Gr.* κῶμα. *Gal.* Sommeil. *It.* Sonno.

Sorbitio. *Ar.* Tagria, haschua. *Heb.* Bela. *Gr.* ῥόφημα. *Gal.* Humement, avalement. *It.* Sorbimento.

Specillum. *Ar.* Tarsusa, munefid, targis. *Heb.* deficit. *Gr.* μηλωτὶς, μήλη. *Gal.* Eprouvete de Chirurgien, touche Chirurgique. *It.* Tasta per curar piaghe.

Sphacelus. *Ar.* Aschachilos. *Heb.* deficit. *Gr.* σφάκελος. *Gal.* Sphacele. *It.* Sfacelo.

Spina dorsi. *Ar.* Seuche, simonia. *Heb.* Ethem, schedarah. *Gr.* ῥάχις. *Gal.* Espine du dos. *It.* Spina del dosso.

Spodium. *Ar.* Tabasir. *Heb.* deficit. *Gr.* σπόδιον, σποδός. *Gal.* & *It.* Spodium, spodio.

Spongia. *Ar.* Sefengi, asfengi alchar, gafisa. *Heb.* Ekebbah. *Gr.* σπόγγος. *Gal.* Esponge. *It.* Sponga.

Spuma. *Ar.* Cossore, zabd, zebed. *Heb.* Cheleak, Ketseph. *Gr.* ἀφρός. *Gal.* Escume. *It.* Schiuma, spuma.

Sputum. *Ar.* Busac, nafth. *Heb.* Roc, racuc, rir. *Gr.* πτύελον, πτύσμα. *Gal.* Crachat. *It.* Sputo.

Squama. *Ar.* Quischschara. *Heb.* Kaskeschet, Keliph. *Gr.* λεπὶς. *Gal.* Escaille. *Ital.* Scaglio.

Staphyloma. *Ar.* Musaragi, sacaruli, debani &c. *Heb.* deficit. *Gr.* σταφύλωμα. *Gal.* Maladie de la luete. *It.* Stafiloma.

Stercus. *Ar.* Bhar, zebel, char, cara, tabraz, hasa &c. *Heb.* Aschpoth, dabd, domen, tseah, peresch, &c. *Gr.* κόπρος. *Gal.* Bourbier, merde, fange. *It.* Lordura, sterco.

Sterilitas. *Ar.* Godabb, aquam, aquima. *Heb.* Acar, acara. *Gr.* ἀγονία, ἄγονος, ἀτεκνία, ἄτεκνος. *Gal.* Sterilitè, sterile. *It.* Sterilità, sterile.

Sternum. *Ar.* Cassi. *Heb.* Ezem hehace. *Gr.* στέρνον, στῆθος. *Gal.* Os de la Poitrine. *It.* Cartilagine di petto.

Sternutatio. *Ar.* Nachara, utas, utsa, taatis. *Heb.* Abischah. *Gr.* πταρμός. *Gal.* Esternument. *Ital.* Stranuto.

Sternutatorium. *Ar.* Mutattis. *Heb.* deest. *Gr.* πταρμικὸν. *Gal.* Qui fait esternuer. *It.* Chi fa stranuti.

Stigma. *Ar.* Alguassem, garha, chatta. *Gr.* στίγμα. *Gal.* Signe & marque de playe. *It.* Segno, bollatura.

Stil-

Stilla, stillicidium. *Ar. deficit*. *Heb.* Deleph, tiph, tipha, *Gr.* στάξις, στάλαγμα. *Gal.* Goutte, gouttiere. *It.* gocciolatoio.

Stomachus. *Ar.* Batan, fuad, geuf. *Heb.* Beten, masas. *Gr.* στόμαχος. *Gal.* Estomac. *It.* stomaco.

Storax. *Ar.* Miah, micha, lebeni, miah-Selle *liquida*. *Heb.* deest. *Gr.* στόραξ. *Gal.* Styraz. *It.* Stirace.

Strabismus, Strabo. *Ar.* Astarac. *Heb.* deest. *Gr.* στραβισμὸς, στραβὼν. *Gal.* Bigle, lousche. *It.* Losco, guercio.

Strangulatio. *Ar.* Ita, intifa, chanca, schanuk, taschnik. *Heb.* Machanac, schanuk, chenek. *Gr.* στραγγαλισμὸς, ἄγχη. *Gal.* Estranglement. *It.* Strangolazione.

Stranguria. *Ar. deficit*. *Heb.* Hataphah, haschetem. *Gr.* στραγγουρία. *Gal.* Difficultè d'urine. *It.* Difficoltà d'urina.

Struma. *Ar.* Chanzira. *Heb. deficit*. *Gr.* βρογχοκήλη, χοιρὰς. *Gal.* Escrovelle. *It.* Scrofola, gonfiazione della gola.

Stupor. *Ar.* Chauf, chaufa, chadar. *Heb.* Schamasi, meschammah, timmahon. *Gr.* νάρκη. *Gal.* Stupiditè, estonnement. *It.* Stupidità.

Stupa. *Ar. deficit*. *Heb.* Neoreth. *Gr.* στυπεῖον. *Gal.* Estopes de lin, ou de chanvre. *It.* Stoppa di lino, o di canape.

Succinum. *Ar.* Abra, ambar, karabe. *Heb. deficit*. *Gr.* ἤλεκτρον. *Gal.* Ambre. *It.* Siccino.

Succus. Vide Liquor, Humor. *Ar.* Rob, halliq. *Heb.* leschad. *Gr.* χυμὸς, χυλὸς, ὀπὸς. *Gal* Suc. *It.* Succo, sugo.

Suctio. *Ar.* Rida, tardia. *Heb.* Janicut, henicah. *Gr.* μύζησις. *Gal.* Succement. *It.* Succhiamento.

Sudamina. *Ar.* Hazef. *Heb. deficit*. *Gr.* ἱδρῶα. *Gal.* Eschaubonillures. *It.* Broggie da sudore.

Sudor. *Ar.* Arac, harac. *Heb* Jezah, Zehah. *Gr.* ἱδρὼς. *Gal.* Sueur. *It.* Sudore.

Suffimentum, suffitus. *Ar.* Buchar. *Heb.* Azacar, Ketorah, mictar, mictereth. *Gr.* θυμίαμα. *Gal.* Perfument. *It.* Profumo.

Suffusio, cataracta. *Ar.* Anusmuma gubisch, umuscha. *Heb.* Teballul. *Gr.* ὑπόχυμα. *Gal.* Cataracte en l'œil. *It.* Cataratta.

Sugillatio. *Ar.* Tradid, alfac. *Heb. deficit*. *Gr.* ἐκχύμωμα. *Gal.* Tache noire ou meurtrisseure. *It. deficit*.

Sulphur. *Ar.* Kabric, quibrit, cribit, albaphat *Ser*. *Heb.* Gapherit. *Gr.* θεῖον. *Gal.* Soulffure. *It.* Zolfo, zolfore.

Supercilium. *Ar.* Gesn, *pl.* agfin, hagib, *pl.* hagivib. *Heb.* gabh. *Gr.* ὀφρύς. *Gal.* Sourcil. *It.* Sopraciglio.

Suppositorium, glans. *Ar.* Humula. *Heb. deficit*. *Gr.* βάλανος. *Gal.* Suppositoire. *It.* ghianda.

Suppuratio. *Ar.* Dubeleti, dubelati, taquia. *Heb.* Mispach, mischpachat. *Gr.* ὑπόπυισμὸς, ἐμπύημα. *Gal.* Suppuration. *It.* Postema.

Sura. *Ar. deficit*. *Heb* Cabak. *Gr.* γαστροκνήμιον. *Gal.* gras de la jambe. *It.* Polpa della gamba.

Surditas, surdus, *Ar.* guacce, zumuma, zuzamum, azam. *Heb.* Cheresch. *Gr.* κωφότης, κωφός. *Gal.* Sourditè, sourd. *It.* Sordità, sordo.

Sutura. *Ar.* Chajata, chaita, machut. *Heb. deficit*. *Gr.* ῥαφή. *Gal.* Sutur, cousture. *It.* Cucitura.

Symmetria. *Ar.* Adorem. *Heb. deficit*. *Gr.* συμμετρία. *Gal.* Symectrie. *It.* Concordanza.

Sympathia. *Ar.* Hanna, nod. *Heb.* Schaphaca. *Gr.* συμπάθεια. *Gal.* Sympatie. *It.* Compassione.

Syncipur. *Ar.* Isce, Jasuc. *Heb. deficit*. *Gr.* βρέγμα. *Gal.* Devant de la teste. *It.* Parte dinanzi della testa.

T

Tabes. *Ar.* Ebdul, impedul. *Heb.* Daabhac, daabhen. *Gr.* φθίσις. *Gal.* Maladie sec, & etique.

Tactus. *Ar.* Tamis, gas, lams. *Heb.* Mischschusch. *Gr.* ἁφή. *Gal.* Touchement. *It.* tatto, toccamento.

Talus. *Ar.* Chahab, alsechi. *Heb.* Karsol, arcom. *Gr.* ἀστράγαλος. *Gal.* Talon. *It.* Talone.

Tamarind. *Ar.* Tamarindi. *Heb.* deest. *Gr.* φοινικοβάλανοι. *Gal.* Tamarinds. *It.* Tamarindi.

Tarsus, *Ar.* & *Heb* Rasegh. *Gr.* ταρσός. *Gal.* Talon. *It.* Tarso.

Tartarus, tartarum, *Ar.* & *Heb. non occurrunt*. *Gr.* τάρταρον. *Gal.* Tartare, pepins, qui sont au maro du vin. *It.* Tartaro.

Telephium ulcus. *Ar.* Balchie. *Heb.* Icul. *Gr.* τελέφιον. *Gal.* Ulcere corrosif. *It.* Piaga telefia maligna.

Temperamentum, temperies. *Ar.* Mizig. *Heb.* Mezeg. *Gr.* κρᾶσις. *Gal.* Temperament, temperature. *It.* Temperamento.

Tenasmus, tenesmus. *Ar.* & *Heb. non occurrunt*. *Gr.* τήνασμὸς, τεινασμὸς. *Gal.* Tenesme. *It.* Tinesmo.

Te-

TEREBELLA, TREPANUM. *Ar.* Barrina, maryaba. *Heb.* Mak Kebheth. *Gr.* ξέπανον. *Gal.* Trepan, tariere. *It.* Trepano, trevellino, trivella.

TEREBINTHINA. *Ar.* Chalambat, ucalambat, alchalambat, albotin, &c. *Heb.* deest. *Gr.* ῥητίνη τερεβινθίνη, λαρικίνη. *Gal.* Terebintine, tormentine. *It.* Terebintina.

TERRA SIGILLATA. *Ar.* Tinmachtun. *Heb.* deest. *Gr.* γῆ σφραγῖτις. *Gal.* Terre sigillèe. *It.* Terra sigillata.

TERTIANA FEBRIS. *Ar.* Humi mutelit, neub. *Heb. deficit*. *Gr.* τριταῖος πυρετὸς. *Gal.* Fevre tierce. *It.* Febbre terzana.

TESTA. *Ar.* Chazuf, fachar. *Heb.* Cheresch, kelif, *Gr.* ὄστρακον. *Gal.* Coquille, coque. *It.* Testo, guscia.

TESTACEUM. *Ar.* Camfeties, gaugiel, guadam. *Heb. deficit*. *Gr.* ὀστρακόδερμον, *Gal.* Poisson de coquille, ou à escalle Moules. *It.* Pesce con guscia.

TESTICULUS, TESTES. *Ar.* Chazi, surcthun, baid, medcar, *pl.* madakir. *Heb.* Eschek, pechadim. *Gr.* ὄρχις, ὄρχεις. *Gal.* Covillon, covillons, testicule. *It.* Testicolo, testicoli.

TETANUS. Vide SPASMUS. *Ar.* Cuzez, cuzem. *Heb.* deest. *Gr.* τέτανος. *Gal.* Tetane. *It.* Tetano.

THERIACA. *Ar. deficit*. *Heb.* Tsori. *Gr.* θηριακὴ. *Gal.* Thriacle, theriaque. *It.* Teriaca.

THERMAE. *Ar.* Hammat, hammiah, machararah. *Heb.* Dimsiu, mukin, udna. *Gr.* θερμαὶ. *Gal.* Thermes, bains chauds, estouves. *It.* Stuffe, bagno.

THROMBUS. *Ar.* Dam gamid, alca. *Heb.* Damhacaphah. *Gr.* θρόμβος. *Gal.* Sang fige. *It.* Sangue grosso.

THYMUS MORBUS. *Ar.* Hasce. *Heb. deficit*. *Gr.* θυμός. *Gal.* Thyme. *Ital.* Timo.

TIBIA. *Ar.* Zumara. *Heb.* Chaill, schok. NB. *Metaphorice debet ad Anatomiam applicari*. Cane hagadol. *Gr.* κνήμη. *Gal.* Greve oul'os de la jambe. *It.* Osso della gamba. Tibia.

TINCTURA. *Ar.* Chadab, zibag, zabgah. *Heb.* Zebah. *Gr.* βαφή. *Gal.* Teincture. *It.* Tintura.

TINEA MORBUS. *Ar.* Alarde, sahafat, sagrum. *Heb. deficit*. *Gr.* ἀχώρ. *Gal.* Teigne. *It.* Tignolo.

TINNITUS. *Ar.* Ten. *Heb.* Tsalil. *Gr.* ἦχος. *Gal.* Tintement. *It.* Risonanza nell' orecchie.

TITILLATIO. *Ar.* Dagdaga, tacaluc. *Heb. deficit*. *Gr.* γαργαλισμὸς. *Gal.* Ghatovillement. *It.* Movimento. Far gatticiole.

TONSILLAE. *Ar.* Gavoli, geuze. *Heb. deficit*. *Gr.* παρίσθμια, ἀντιάδες. *Gal.* Glandes. *It.* Stranguglioni, ghiandole.

TOPASIUS. *Ar.* Jacura. *Heb. deficit*. *Gr.* τοπάζιος. *Gal.* Topasse. *It.* Topazzio.

TOPHUS. *Ar* Hagar muramal. *Heb. deficit*. *Gr.* πῶρος. *Gal.* Tuf, tufeau. *It.* Callo, tofo.

TOPICUM MEDICAMENTUM. *Ar.* Devi barrani. *Heb. deficit*. *Gr.* τοπικόν. *Gal.* Topique. *It.* Topico.

TORMINA. *Ar.* Vaga. *Heb. deficit*. *Gr.* στρόφος. *Gal.* Trenchee de ventre. *It.* Tormento di ventre.

TOXICUM, VENENUM. *Ar.* Tusom, zachari. *Heb. deficit*. *Gr.* τοξικόν. *Gal.* Poison, venin fort soudain. *It.* tossico.

TRACTIO. *Ar.* garra. *Heb. deficit*. *Gr.* ἕλκη, ἑλκυσμὸς. *Gal.* Tirade, tirement, trainement. *It.* Tratto, tiramento.

TROCHISCUS. *Ar.* Acraz, *pl. Heb. deficit*. *Gr.* τρόχισκος. *Gal.* Trochisque. *It. non occurrit*.

TRUNCUS. *Ar. deficit*. *Heb.* Scheled, gezah. *Gr.* στέλεχος. *Gal.* Tronc. *It.* Tronco.

TUBERCULUM. *Ar.* Asech. *Heb.* Scheth. *Gr.* φῦμα, ὄγκος. *Gal.* Enflure, bosse. *It.* Gonfiatura.

TUMOR. *Ar.* Nascp, intafach. *Heb.* Scheeth, saon. *Gr.* ὄγκος παρὰ φύσιν. *Gal.* Enfluere. *It.* gonfiatura.

TURCOIS TURCESIUS. *Ar.* Feruca, farazegi. *Heb. deficit*. *Gr.* κυάνεος. *Gal.* Tourquoise. *It.* Turchina gemma.

TUSSIS. *Ar.* Tabahboh, saal. *Heb.* Scheol. *Gr.* βήξ. *Gal.* Toux. *It.* Tosse.

TUTIA. *Ar.* Succudus, tutia. *Heb. deficit*. *Gr.* πομφόλυξ. *Gal.* Tutie. *It.* Tutia.

TYMPANITES. *Ar.* Zachi. *Heb. deficit*. *Gr.* τυμπανίτης. *Gal.* Tympanie. *It.* Timpania.

V

VACUATIO. *Ar.* Chala. *Heb.* Characah. *Gr.* κένωσις. *Gal.* Vacuation. *It.* Vacuazione.

VACUITAS, VACUUS. *Ar.* Chava, chavi, parge. *Heb.* Bahah, bohu. *Gr.* κενότης, κενὸς. *Gal.* Vacuitè, vuidetè, vuide. *Ital.* Vacuità, vacuo.

VAGINA. *Ar. deficit*. *Heb.* Taar, nedhen, nadan. *Gr.* κολεὸς. *Gal.* Gaine, fourreau. *It.* Vagina, guaina, fodero.

VAPOR. *Ar.* Buchar. *Heb.* Ed, itra, neschiim, *Gr.* ἀτμίς. *Gal.* Vapeur, exhalaison. *It.* Vapore.

VA-

Variola, Varioli. *Ar.* Botor, gadrihamica, alhumere. *Heb. deficit*. *Gr.* ἐξανθήματα. *Gal.* Verole, picate, river. *Ital.* Variole.

Varix. *Ar.* Dovali. *Heb.* Kiliah, delijah. *Gr.* κιρσός. *Gal.* Veine pleine de gros sang, ou ang melancholique. *It.* Varice.

Vas, Vasculum. *Ar.* Ana, inia, mata, abarich. *Heb.* Keli, man. *Gr.* ἀγγεῖον. *Gal.* Vase, vaisseau, vaiselle. *It.* Vaso, mendel.

Ubera. *Ar.* Muchit. *Heb.* Daddim. *Gr.* μαστοὶ, οὖθαρ. *Gal.* Mamelle, tetins d' une beste. *It.* Poccie, mammelle.

Vena. *Ar.* Magari aldem, varid. *Heb.* Varid. *Gr.* φλέψ. *Gal.* Veine. *It.* Vena.

Veneficium, veneficus, venefica. *Ar.* Sihr, sahara, sahir, sabara. *Heb. deficit*. *Gr.* φαρμακεία, φαρμακεὺς, φαρμακὸς, φαρμακεύτρια. *Gal.* Sorcelleri, sorcier, sorciere. *It.* Incanto, Incantatore, incantatrice.

Venenum. *Ar.* Tsadid. *Heb.* Chema, eres. *Gr.* φάρμακον δηλητήριον. *Gal.* Venin, poison. *It.* Veleno.

Venereus. *Ar.* Liab. *Heb. deficit*. *Gr.* ἀφροδισιαστικός. *Gal.* Venerien. *It.* Venereo.

Venter, ventriculus. *Ar.* Kars, Kers, cres, Kerephs, miada, chuanas, batan, Knisa. *Heb.* Beten, chuba, *Gr.* κοιλία, γαστήρ. *Gal.* & *It.* Ventre.

Ventus. *Ar.* Gavah. *Heb.* Ruah, suphah. *Gr.* ἄνεμος. *Gal.* Vent. *It.* Vento.

Venus. *Ar.* Algol. *Heb.* Abjonah, nogach. *Gr.* ἀφροδίτη. *Gal.* Venus, paillardise. *It.* Venere.

Vermes. *Ar.* Duaida, *pl.* Duaidit. *Heb.* rechesch, taccak, toalim. *Gr.* ἕλμινθες, σκώληκες. *Gal.* Vers, vermine. *It.* Vermi.

Verruca. *Ar.* Chalam, atual, Kalim, luteesula, borruca. *Heb.* Jabbeleth. *Gr.* ἀκροχόρδως, μυρμήκια. *Gal.* Verrue. *Ital.* Verruca.

Vertebra, Vertebræ. *Ar.* Charaz, charza. *Heb.* Chamukum, Choljoth. *Gr.* σπόνδυλος, σπόνδυλοι. *Gal.* Vertebro. *It.* Ossi delle spalle.

Vertex. *Ar.* Alema, alchema, hic. *Heb.* Kadcod, rosch. *Gr.* κορυφή. *Gal.* Sommet da la teste. *It.* Sommità di testa.

Vertigo. *Ar.* Sedere, duar. *Heb.* Sibub harosch. *Gr.* δίνος, ἴλιγγος, σκοτόδινος. *Gal.* Vertige, tournement de teste. *It.* Stornimento di testa, vertigine.

Vesica. *Ar.* Metene, calla, mabuella, *in specie vesicam urinæ significat*, *a* Buele *urina*, Ziphac. *Heb.* Zephecmur, cah. *Gr.* κύστις. *Gal.* Vessie. *It.* Vessica.

Vesica fellis. *Ar.* Kis almarra. *Heb.* Kis hamara. *Gr.* κύστις χολυδόχος. *Gal.* Vessie du fiel. *It.* Vessica della colera.

Vesicatio, vesicatorium. *Ar.* Tanaft. *Heb. deficit*. *Gr.* καυστικὸν, ἐσχαρωτικόν. *Gal.* Vesicatoire. *It.* Vessicatorio.

Vigilia. *Ar.* Zaara. *Heb.* Schadarah. *Gr.* ἀγρυπνία. *Gal.* Veille. *Ital.* Veglia.

Vires. *Ar. deficit*. *Heb.* On, chail, toaphoth. *Gr.* σθένος, δυύαμις, ἰσχύς. *Gal.* Vertu, force. *It.* Forze.

Vipera. *Ar.* Alfahai. *Heb.* Tsehoah, Epheah. *Gr.* ἔχις, ἔχιδνα. *Gal.* Vipere. *It.* Vipera.

Viride æris. *Ar.* Zimar, ziniar, zaralnhas. *Heb. deficit*. *Gr.* χαλκοῦ ἄνθος. *Gal.* Couperose, roville d' airain. *It.* Verde di rame.

Viscera. *Ar.* Dachil, achse, ama. *Heb.* Meaim, geva. *Gr.* σπλάγχνα. *Gal.* Entrailles. *It.* Viscere, budelle.

Visus. *Ar.* Bazar, mandar. *Heb.* Rai, rei, rauth, mare. *Gr.* ὅρασις, βλέψις, ὄψις. *Gal.* Veve. *It.* Esso vedere, vista.

Vita. *Ar.* Haja. *Heb.* Chaiim. *Gr.* ζωὴ, βίος. *Gal.* Vie. *Ital.* Vita.

Vitellus. *Ar.* Muchalbaiz, fas. *Heb.* Chalamulth. *Gr.* λέκυθος, χλωρὸν τοῦ ὠοῦ. *Gal.* Jaulne, moyan, d' œuf. *It.* Torlo, rosso d' ovo.

Vitiligo. *Ar.* Baras. *Heb.* deest. *Gr.* ἀλφὸς. Vide Alphus. *Gal.* Tache laide sur le corps. *It.* Tache bianche.

Vitriolum. *Ar.* Chalcant, zag, zegi, colcothar. *Heb. deficit*. *Gr.* χάλκανθος. *Gal.* Vitriol, couperose. *It.* Vitriolo.

Ulcus. *Ar.* Garha, acar, hacul. *Heb.* Mazor, chabbura, nega, schechin. *Gr.* ἕλκος. *Gal.* Ulcere. *It.* Piaga.

Umbilicus. *Ar.* Tambur, sarrah. *Heb.* Boar, tabur, schor, scharar. *Gr.* ὀμφαλός. *Gal.* Nombrii. *It.* Ombelico.

Uncia. *Ar.* Sercos, satil, avac, varia. *Gr.* οὐγγία, οὐγκία. *Gal.* Once. *It.* Oncia.

Uncus. *Ar.* Vav, mazlag, machtaf, zannara. *Heb.* Vav, choach, mazileg. *Gr.* ἄγκιστρον. *Gal.* Croc, crochet. *It.* Uncino, rampino.

Unguentum. *Ar.* Duhen, leden. *Heb.* Mischcha, rocach, rikuach, schemen. *Gr.* ἄλειφα, ἄλειμμα. *Gal.* Onguent. *It.* Onto, unguento, onguento.

Unguis. *Ar.* Calcateron, dafar, tafar, cassa. *Heb.* Tafar, tsipporen. *Gr.* ὄνυξ. *Gal.* Ongle. *Ital.* Onghia.

Unicornu. *Ar.* Dison, vaid alcara, alchercheden. *Heb.* Reem, rem, Karash. *Gr.* μονόκερος. *Gal.* Licorne, unicorne. *It.* Licorno, unicorno.

Vola. *Ar.* Achmas. *Heb.* Caph, ekeph, choven, schaal. *Gr.* θέναρ, κοῖλον χειρὸς, καὶ πο-

ποδός. *Gal.* Paume de la main; *It.* Palma.

Volatilia. *Ar.* deest. *Heb.* Oph. *Gr.* πτηνά. *Gal.* Volaile. *It.* Volatile.

Vomitorium. *Ar.* & *Heb. non extat.* *Gr.* ἐμετικόν. *Gal.* Vomitoire, vomitif. *It.* Vomitorio.

Vomitus. *Ar.* Cudd, cadf, cai, Ki. *Heb.* Ki, Ke, pacta, *Gr.* ἔμετος. *Gal.* Vomissement. *It.* Vomito.

Ureteres, urethra. *Ar.* Haloen. *Heb. deficit.* *Gr.* οὐρητῆρες. *Gal.* Canal d'urine. *It.* Canna d'urina.

Urina *Ar.* Aaul, beule, gau, hiraca. *Heb.* Schain. *pl.* schenim. *Gr.* οὖρον. *Gal.* Urine, pissat. *It.* Orina, piscio.

Ustio. *Ar.* Vaed, taucad. *Heb.* Kui, Kevajah, serephah. *Gr.* καῦσις, *Gal.* Bruslure, bruslement. *It.* Brusciamento.

Vulnus. *Ar.* Garah, guazi, darb, darbat *Heb.* Mazor, mecha, machaz, makkeh. *Gr.* τραῦμα, τρῶμα. *Gal.* Playe. *It.* Piaga, ferita.

Z

Zingiber, zinziber, gingiber. *Ar.* Zingibil, lengibel. *Heb. deficit.* *Gr.* ζιγγίβερι, γιγγίβερι. *Gal.* Gingembre. *It.* Gegeno, gengiebero.

Zona. *Ar.* Tahzim, mantaca. *Heb.* Abneth, zon, ponda, Kumer. *Gr.* ζώνη, *Gal.* Zone, ceinture. *It.* Zona, Cintura.

F I N I S.

NOI RIFORMATORI
Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la fede di revisione, e approbazione del P. F. Ambrosio Lisotti Inquisitore, nel Libro Intitolato: *Lexicon Medicum Jacobi Pancratii Brunonis*, non vi esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica; e parimente per attestato del Segretario Nostro niente contro Principi, e buoni costumi, concediamo Licenza a Giovanni Manfrè Stampatore, che possa essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Data li 8. di Febraro *1696*.

(Ferigo Marcello Pr. Rif.
(Antonio Giustiniano Cav. Rif.
(Francesco Cornaro Pr. Rif.

Agostino Gadaldini Segr.

℞ Sapon. venet. ℥ij
Aq. Commun. ℥iij
Mell. Narbon. ℥ij
Syrup de Cicor. Composit. ℥j
misce & fiat Pto.

